Versio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM secundùm MATTHÆUM.

CAPUT I.

1 Liber generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham. Abraham genuit
2 Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, & fratres ejus.
3 Judas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esron.
4 Esron autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem
5 genuit Naasson. Naasson autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de
Rahab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jesse. Jesse au-
6 tem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit
7 Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abias
autem genuit Asa. Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram. 8
Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joatham. Joatham autem 9
genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manas- 10
sen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam. Josias autem 11
genuit Jechoniam, & fratres ejus in transmigratione Babylonis. Et post trans- 12
migrationem Babylonis: Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zo-
robabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Elia- 13
cim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit 14
Achim. Achim autem genuit Eliud.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس انجيل القديس متي الرسول احد الاثني
عشر رسولا كتبه عبرانيا بالهام روح القدس بركاته تسملنا امين*
فاتحة الانجيل المجيد

1
2 *كتاب ميلاد يسوع المسيح ابن داود بن ابراهيم * فابراهيم ولد اسحق * واسحق ولد
3 يعقوب * ويعقوب ولد يهودا واخوته * يهودا ولد فارص وزارح من تامار * فارص ولد حصرون *
4
5 حصرون ولد ارام * ارام ولد عميناداب * عميناداب ولد نحشون * نحشون ولد سلمون * سلمون
ولد باعار من راحاب * باعار ولد عوبيد من راعوث * عوبيد ولد ايسي * ايسي ولد داود
6
7 الملك * داود ولد سليمن من مراة اوريا * سليمن ولد رحبعام * رحبعام ولد ابيا * ابيا ولد
8
9 اصاف * اصاف ولد يوسافاط * يوسافاط ولد يورام * يورام ولد عوزيا * عوزيا ولد يواثام * يواثام
10 ولد احاز * احاز ولد حزقيا * حزقيا ولد منسي * منسي ولد عاموص * عاموص ولد يوسيا *
11
12 * يوسيا ولد يوحانيا واخوته في سبي بابل * ومن بعد سبي بابل يوحانيا ولد سلتاييل *
13
14 سلتاييل ولد زوربابل * زوربابل ولد ابيود * ابيود ولد الياقيم * الياقيم ولد عازور * عازور
ولد صادوق * صادوق ولد اخين * اخين ولد اليود *

IN NOMINE DEI
unius, Patris, & Filii, & Spiri-
tûs sancti. Evangelium sancti
Matthæi Apostoli, unius ex duo-
decim Apostolis: quod scripsit
Hebraicè ex inspiratione Spiri-
tûs sancti. Benedictiones ejus
circundent nos. Amen.
Initium Evangelii gloriosi.

Liber generationis Jesu Christi fi- 1
lii David filii Abraham. Abraham 2
ergò genuit Isaac. Isaac autem genu-
it Jacob. Jacob autem genuit Judam
& fratres ejus. Judas genuit Pha- 3
res & Zarah de Thamar. Phares genu-
it Esron. Esron genuit Aram. Aram 4
genuit Aminadab. Aminadab genuit
Nasson. Nasson genuit Salmon. Sal- 5
mon genuit Booz de Rahab. Booz genuit
Obed ex Ruth. Obed genuit Jesse.
Jesse genuit David Regem. Da- 6
vid genuit Salomonem ex uxore U-
riæ. Salomon genuit Roboam. Ro- 7
boam genuit Abiam. Abia genuit
Asa. Asa genuit Josaphat. Josaphat 8
genuit Joram. Joram genuit Oziam.
Ozias genuit Joatham. Joatham ge- 9
nuit Achaz. Achaz genuit Ezechi-
am. Ezechias genuit Manassen. Ma- 10
nasses genuit Amos. Amos genuit
Josiam. Josias genuit Jeconiam & 11
fratres ejus in captivitate Babylo-
nis. Et post captivitatem Babylo- 12
nis Jeconias genuit Salathiel. Sala-
thiel genuit Zorobabel. Zorobabel 13
genuit Abiud. Abiud genuit Elia-
chim. Eliachim genuit Azor. Azor 14
genuit Sadoch. Sadoch genuit Achim.
Achim genuit Eliud.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل متي كه در شهر فلسطين بزبان عبري كفته شد ودر انطاكيه
بسرياني نبشتند ٭

1
2 *كتاب زاييدن يوشع مسيح پسر داود * وداود پسر ابرهيم * *وابرهيم اسحق را زاييد
3 اسحق يعقوبرا زاييد يعقوب يهودا وبرادرانش را زاييد * *يهودا بارص وزارح را از
4 تامار زاييد * بارص حصرونرا زاييد * حصرون ارام را زاييد * *ارام عميناذابرا زاييد *
5 عميناذاب نحشونرا زاييد * نحشون سلمونرا زاييد * *سلمون باعازرا زاييد [از راحاب] *باعاز
6 عوبيد را زاييد از راعوث * عوبيد ايشاي را زاييد * *ايشاي داود ملك را زاييد * داود
7 سليمانرا زاييد از زن اوريا * *سليمان راحبعم را زاييد * راحبعم ابيارا زاييد * ابيا اصاف را زاييد *
8
9 *اصاف يهوشافاط را زاييد * يهوشافاط يورام را زاييد * يورام عوزيارا زاييد * *عوزيا يوثام را زاييد *
10 يوثام احاز را زاييد * احاز حزقيا را زاييد * *حزقيا منشي را زاييد * منشي آمونرا زاييد *
11
12 آمون يوشيا را زاييد * *يوشيا يوخنيا را زاييد وبرادرانش را در غارت بابل * *وازپس غارت
13 بابل * يوخنيا شالتاييل را زاييد * شالتاييل زوربابيل را زاييد * *زوربابيل ابيود
14 را زاييد * ابيود الياقيم را زاييد * الياقيم عازورزا زاييد * *عازور صادوق را زاييد *
صادوق اخين را زاييد * اخين اليود را زاييد *

EVANGELIUM
MATTHÆI,
Quod in urbe Palæ-
stinæ linguâ Hebraicâ dictum est,
Antiochiæ verò Syriacè
conscriptum.

CAPUT I.

Liber generationis Jesu Christi 1
filii David, David autem filius
erat Abraham. Et Abraham genuit 2
Isaak, Isaak Jaakob genuit, Jaakob
Jehudam & fratres ipsius genuit.
Jehuda Pares & Zarach è Tamar 3
genuit, Pares Hesron genuit, Hes-
ron Aram genuit. Aram Amina- 4
dab genuit, Aminadab Nason ge-
nuit, Nason Salmon genuit. Sal- 5
mon Boaz genuit ex Rahab, Boaz
Obed genuit è Raguth, Obed Isai
genuit. Isai David regem genuit, 6
David Salomonem genuit ex uxore,
Uriæ. Salomon genuit Rahbam, Re- 7
hebam Abia genuit, Abia Asaph
genuit. Asaph Jehosaphat genu- 8
it, Jehosaphat Joram genuit, Jo-
ram Oziam genuit. Ozias Jotham 9
genuit, Jotham Achaz genuit, Achaz
Hezekiam genuit. Hezekias Manassen 10
genuit, Manasses Amon genuit, Amon
Josiam genuit. Josias Jechoniam ge- 11
nuit, & fratres ejus, in transmigrati-
one Babel. Post transmigrationem 12
autem Babel Jechonias Salathiel
genuit, Salathiel Zorobabel ge-
nuit. Zorobabel Abiud genuit, A- 13
biud Eliakim genuit, Eliakim Azor
genuit. Azor Sadok genuit, Sa- 14
dok Achin genuit, Achin genuit Eliud.

Versio VULGATA LATINA.

15 Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit
16 Jacob. Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui
17 vocatur Christus. Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David,
generationes quatuordecim: & à David usque ad transmigrationem Babylonis,
generationes quatuordecim: & à transmigratione Babylonis usque ad Christum,
18 generationes quatuordecim. Christi autem generatio sic erat: Cùm esset de-
sponsata mater ejus Maria Joseph, antequàm convenirent, inventa est in utero
19 habens de Spiritu sancto. Joseph autem vir ejus, cùm esset justus, & nollet eam
20 traducere, voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus
Domini apparuit in somnis ei, dicens; Joseph fili David, noli timere accipere
21 Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pa-
riet autem filium: & vocabis nomen ejus, JESUM: ipse enim salvum faciet
populum suum à peccatis eorum. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur 22
quod dictum est à Domino per Prophetam dicentem; Ecce virgo in utero habe- 23
bit, & pariet filium: & vocabunt nomen ejus, Emmanuel: quod est interpreta-
tum, Nobiscum Deus. Exurgens autem Joseph à somno, fecit sicut præcepit ei 24
angelus Domini, & accepit conjugem suam. Et non cognoscebat eam donec pe- 25
perit filium suum primogenitum: & vocavit nomen ejus, Jesum.

CAP. II.

Cum ergò natus esset Jesus in Bethlehem Juda in diebus Herodis regis, ecce 1
Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam, Dicentes; Ubi est qui natus est rex Ju- 2
dæorum? vidimus enim stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 اليود ولد اليعازار * اليعازار ولد متان * متان ولد يعقوب * يعقوب ولد يوسف خطيب
17 مريم المولود منها يسوع الذي يدعي المسيح * فكل الاجيال من ابرهيم الي داود اربعة
عسر جيلا * ومن داود الي سبي بابل اربعة عسر جيلا * ومن سبي بابل الي المسيح اربعة عسر
18 جيلا * الفصل الثاني * وولد يسوع المسيح هكذي كان
19 لما خطبت مريم امه ليوسف * فقبل ان يعدروا وجدت حبلي من روح القدس * وكان يوسف
20 خطيبها صديقا لم يرد ان يشهرها * وهم بتخليتها سرا * وفيما هو مفكر في هذا اذ ظهر له
ملك الرب في الحلم قائلا يا يوسف بن داود لا تخف ان تاخذ مريم مراتك فان الذي تلده هو
21 من روح القدس * وستلد ابنا وتدعوا اسمه يسوع لانه الذي يخلص شعبه من خطاياهم *
22 23 * هذا كله كان ليتم ما قيل من قبل الرب بالنبي * ان هي ذه العذري تحبل وتلد ابنا
24 ويدعي اسمه عمانوييل [ ] * فقام يوسف من النوم وصنع كما امره ملك الرب * واخذ مريم
25 مراته * ولم يعرفها حتي ولدت ابنها البكر ودعا اسمه يسوع * الفصل الثالث *
1 * فلما ولد يسوع في بيت لحم يهودا في ايام هيرودس الملك اذ مجوس وافوا من المشرق الي
2 يروسليم * قايلين اين هو المولود ملك اليهود * لانا قد راينا نجمه في المشرق ووافينا لنسجد له *

Eliud genuit Eleazar. Eleazar genuit 15
Mathan. Mathan genuit Jacob. Jacob ge- 16
nuit Joseph sponsũ Mariæ: de qua nat' est
Jesus, qui vocatur Christus. Omnes itaq; 17
generationes ab Abrahã usq; ad David,
quatuordecim generationes: & à David
usq; ad captivitatem Babylonicam, qua-
tuordecim generationes: et à captivitate
Babylonica usque ad Christum, quatuor-
decim generationes.

Sectio secunda.

Nativitas autem Jesu Christi sic fuit: 18
Cùm desponsata fuisset Maria mater e-
jus Josepho, antequã sese cognoscerent, in-
venta est gravida de Spiritu sancto. E- 19
rat autem Joseph sponsus ejus justus, nec
voluit eam divulgare: & cogitavit de
dimittenda ea occultè. Dumque ipse me- 20
ditaretur hoc, ecce apparuit ei Angelus
Domini in somnio, dicens: O Joseph fili
David, ne timeas accipere Mariam con-
jugem tuam, quoniam is quem pariet, est
ex Spiritu sancto. Pariet autem filiũ, & 21
vocabis nomen ejus, Jesum: quia ipse est
qui liberabit populũ suum à peccatis eo-
rum. Hoc totum actum est, ut adimplere- 22
tur quod dictũ est à Domino per Prophe-
tam; Ecce Virgo concipiet, & pariet fi- 23
liũ, & vocabitur nomen ejus Emmanuel.
Surrexit autem Joseph à somno, & fecit 24
sicut præcepit ei Angelus: et accepit Ma-
riam conjugem suã. Et non cognovit eam, 25
quousq; peperisset filium suum primogeni-
tum: & vocavit nomen ejus, Jesum.

Sectio tertia. *CAP. II.*

Cum ergò natus esset Jesus in Bethle- 1
hem Judæ in diebus Herodis regis, ecce
Magi venerunt ab Oriente Hierosoly-
mam, Dicentes: Ubi est qui natus est Rex 2
Judæorum? Vidimus enim stellam ejus
in Oriente, et venimus adorare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * اليود اليعازاررا زاييد * اليعازار ماثانرا زاييد * ماثان يعقوبرا زاييد * يعقوب يوسف را
17 زاييد شوهر مريم * انك ازو زاييده شد يشوع كه مسيح خوانده مي شود * اكنون اين قبيلتهاء
از ابرهيم تا داود چهارده قبيلت * واز داود تا غارت بابل چهارده قبيلت * واز غارت بابل تا
18 مسيح چهارده قبيلت دوم آبستني مريم * اكنون زاييدن يشوع
[چنين بود] چون مادرش را مريم را بيوسف بحلالي دادند * زودتر ازان كه همديگر برسند *
19 يافته شد كه آبستن است * از روح القدس * اما يوسف شوهرش مردي تقي وسامان بود *
ونخواست كه اين حال را آشكارا كند ودر درون خود انديشيد * كه بپنهاني اورا طلاق دهد *
20 * چون اين چيزها انديشيد * فرشته خدا بخواب بدو نمود وگفت اي يوسف فرزند داود * از
21 ستدن زن تو مريم مترس براي انك درو زاييده شد از روح القدس است * اينك ازوي پسر
زاييده مي شود ونامش يشوع بخواني * واوست كه رعيت خودرا از گناهاء ايشان پاك كند *
22 23 * اين همه شد تا تمام شود * انچ خداي در كتاب اشعياء پيغامبر فرموده است * اينك دختر دوشيزه
24 آبستن مي شود * وزايد پسر ونام او عمانوييل بخوانند * انك تفسيرش خداي ما با ما * چون
يوسف از خواب بيدار شد وبرخواست انچنانك فرشته خدا بدو فرموده بود كرد * زن
25 خودرا با خود برد * وبدو نرسيد تا فرزند بكر خودرا زاييد ونامشرا يشوع خواند
1 سيوم زاييدن مسيح * چون يشوع در بيت اللحم يهودا زاييده شد
در روزكار هيروديس ملك چهارم آمدن ملكان پارس مجوسيان آمدند
2 از مشرق تا اورشليم * ومي گفتند كجاست ملك يهوديان كه زاييده شد * زيرا كه
ستاره اورا در مشرق ديديم وآمديم تا براي او سجود كنيم

Eliud genuit Eliazar; Eliazar genu- 15
it Mathan, Mathan genuit Jaakob.
Jaakob genuit Joseph virum Mariæ, 16
ex qua natus est Jesus, qui vocatur
Christus. Hæ igitur generationes ab 17
Abraham ad David, quatuordecim
generationes; & à David ad trans-
migrationem Babel, quatuordecim gene-
rationes: & à transmigratione Babel
ad Christum, quatuordecim generatio-
nes.

II. Imprægnatio Mariæ.

Nativitas autem Christi sic fuit; cùm 18
matrem ejus Mariam Josepho nuptum
dedissent, antequam convenirent, com-
pertum est eam esse prægnantem de
Spiritu sancto. At vero Joseph maritus 19
ejus vir justus & mitis erat, neque vo-
luit hanc rem propalare: sed intra se
cogitabat clam ei repudium dare.
Hæc autem cogitanti Angelus Dei in 20
somno apparuit, dixitque; O Joseph
fili David, accipere uxorem tuam
Mariam ne metuas, id enim quod in
ea genitum est, de Spiritu sancto est.
En ex ipsa filius nasciturus est, & 21
nomen ejus Jesum vocabis, ipseque
est qui populum suum à peccatis eo-
rum purificabit. Hoc totum fuit ut 22
compleretur, quod Deus in libro
Esaiæ prophetæ pronuntiàrat. Ec- 23
ce puella virgo imprægnabitur, &
pariet filium, & nomen ejus Emma-
nuel vocabunt, cujus interpretatio,
Deus noster nobiscum. Quum Jo- 24
seph ex somno expergefactus surrexis-
set, quemadmodum Angelus Domini
ei jusserat, fecit, & uxorem suam
ad se recepit. Sed ad eam non ac- 25
cessit, donec filium primogenitum su-
um peperisset, & nomen ejus Jesus
vocavit.

CAP. II.

III. Nativitas Christi.

Cùm Jesus in Bethlehem Jehuda 1
natus esset, in diebus Herodis re-
gis,

IV. Adventus regum Persiæ.

Magi venerunt ab Oriente ad Hie-
rosolymam. Et dixerunt, ubi est rex 2
Jehudæorum, qui natus est? Nam stel-
lam ejus in Oriente vidimus, & ve-
nimus ejus adorandi causa.

Versio VULGATA LATINA.

3 Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Jerosolyma cum illo. Et con-
4 gregans omnes principes sacerdotum, & Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi
5 Christus nasceretur. At illi dixerunt ei; In Bethlehem Judæ: Sic enim scriptum
6 est per Prophetam; Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquàm minima es in prin-
7 cipibus Juda: ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Israël. Tunc He-
rodes clàm vocatis Magis diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis:
8 Et mittens illos in Bethlehem, dixit; Ite & interrogate diligenter de puero: &
9 cùm inveneritis, renuntiate mihi, ut & ego veniens adorem eum. Qui cùm au-
dissent regem, abierunt: & ecce stella, quam viderant in Oriente, antecedebat
10 eos, usque cùm veniens staret supra, ubi erat puer. Videntes autem stellam ga-
visi sunt gaudio magno valdé. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum 11
Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum: & apertis thesauris suis ob-
tulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. Et responso accepto in somnis 12
ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam. Qui 13
cùm recessissent, ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens; Surge,
& accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum
dicam tibi. Futurum est enim ut Herodes quærat puerum ad perdendum eum.
Qui consurgens, accepit puerum & matrem ejus nocte, & secessit in Ægyptum: 14
Et erat ibi usque ad obitum Herodis: ut adimpleretur quod dictum est à Domino 15
per Prophetam dicentem; Ex Ægypto vocavi filium meum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 4 * فلما سمع هيرودس الملك اضطرب وجميع يارسليم معه * وجمع كل روساء الكهنة وكتبة
5 6 الشعب واستخبرهم اين يولد المسيح * فقالوا له في بيت لحم يهودا لانه مكتوب في النبي * وانت
يا بيت لحم ارض يهودا لست بصغيرة في ولايات يهودا لان منك يخرج المدبر الذي يرعي
7 شعبي اسراييل * حينيذ دعا هيرودس المجوس سرا وتحقق منهم الزمان الذي ظهر لهم فيه
8 النجم * وارسلهم الي بيت لحم قايلا امضوا فابحثوا عن الطفل باجتهاد فاذا وجدتموه اخبروني
9 لاتي انا واسجد له * فلما سمعوا من الملك ذهبوا فاذا النجم الذي راوه في المشرق يتقدمهم
10 11 حتي جاء ووقف فوق حيث كان الطفل * فلما راوا النجم فرحوا فرحا عظيما جدا * واتوا الي
البيت فراوا الطفل مع مريم امه فخروا له سجدا * وفتحوا اوعيتهم وقدموا له قرابين ذهبا ولبانا
12 ومرا * واوحي لهم في الحلم الا يرجعوا الي هيرودس فذهبوا في طريق اخري الي كورتهم *
13 . الفصل الرابع . * فلما ذهبوا واذ ملاك الرب تراي ليوسف في الحلم قايلا قم
خذ الطفل وامه واهرب الي مصر وكن هناك حتي اقول لك فان هيرودس مزمع ان يطلب
14 15 الطفل ليهلكه * فقام واخذ الطفل وامه ليلا ومضي الي مصر * وكان هناك الي وفاة هيرودس
ليتم ما قاله الرب بالنبي ان من مصر دعوت ابني *

Cùm autem audisset Herodes rex, tur- 3
batus est, & omnis Hierosolyma cum il-
lo. Et congregavit omnes principes sa- 4
cerdotum & Scribas populi, & scisci-
tatus est ab eis ubi nasceretur Christus.
Et dixerunt ei; In Bethlehem Judæ: 5
quoniam scriptum est in propheta: Et 6
tu Bethlehem terra Judæ, nequaquam
minima es inter principatus Judæ: ex
te enim exibit Gubernator qui pascet
populum meum Israel. Tunc vocavit 7
Herodes Magos secretò, & certior fa-
ctus est ab illis de tempore in quo appa-
ruit eis stella. Et misit illos in Bethle- 8
hem, dicens; Ite & inquirite de infan-
te cum solicitudine: cùmque inveneritis
eum, nuntiate mihi: ut veniam ego &
adorem eum. Cùm autem audissent re- 9
gem, abierunt: & ecce stella quam vi-
derant in Oriente, præcedebat eos, us-
quedum veniret et staret suprà ubi erat
infans. Cùmque vidissent stellam, ga- 10
visi sunt gaudio magno valdé. Et ve- 11
nerunt in domum, & viderunt infantem
cum Maria matre ejus, et procubuerunt
ei adorantes, & aperuerunt vasa sua, et
obtulerunt ei munera, aurum, et thus, &
myrrham. Et indicatum fuit eis in so- 12
mnio ne redirent ad Herodem. Quapro-
pter abierunt per viam aliam in regio-
nem suam. Sectio quarta.
Cùmq; discessissent, ecce angelus Domi- 13
ni apparuit Josepho in somnio, dicens;
Surge & accipe infantē & matrē ejus,
& fuge in Ægyptum: & esto ibi usque-
dum dicā tibi. Etenim Herodes futurus
est ut quærat infantē ad perdendū eum.
Et surrexit, et accepit infantē et matrē 14
ejus noctu, & abiit in Ægyptum. Et 15
mansit ibi usque ad obitum Herodis: ut
adimpleretur quod dixit Dominus per
prophetam; Ex Ægypto vocavi filium
meum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 4 * هيروديس ملك چون شنيد ترسيد او وجمله اورشليم با وي * وفراهم اورد كشيشان
ومهتران ونويسندگان خلق واز ايشان مي پرسيد * كه مسيح در كدامين خانه كه
5 زاييده شود * ايشان گفتند در بيت اللحم يهودا * زيرا اينچنين در پيغمبر نبشته شد
6 نبوت * تو نيز اي بيت اللحم يهودا نيستي كم در ملكان يهودا براي انك از تو
7 بدر ايد ملك اوست كه بچراند رعيت من اسراييل را * انگه هيروديس بپنهاني مجوس را
8 خواند وازيشان دريافت كه كدامين وقت ستاره بديشان نموده شد * وايشانرا در بيت
اللحم فرستاد * وبديشان گفت برويد وبر كودك تفحص كنيد * چون اورا بيابيد *
9 باز پيش من آييد وروي بمن بنماييد * كه من نيز بروم واورا سجود كنم * چون از ملك
اين سخن شنيدند رفتند * وآن ستاره * كه در مشرق ديده بودند پيشاپيش ايشان مي
10 رفت * تا بدان مقام رسيد كه كودك انجا بود * وستاره بر سر ان مقام ايستاد * [* چون ديدند
11 ستاره را] بجوسيا عظيم شادمان شدند * ودر خانه اندر رفتند * وكودك را با مريم مادرش
ديدند * سر بزمين نهادند وبراي [او] سجود كردند وخزينهاء خود را گشادند قربان
12 پيش او كشيدند زر ومر وكندر * ودر خواب بديشان نموده شد كه پيش هيروديس
باز نگردند براه ديگر بولايت خود رفتند پنجم رفتن مسيح در مصر
13 * چون ايشان رفتند فرشته خدا بيوسف در خواب نمود * وبدو گفت برخيز بستان كودك را
ومادرش را * وبسوي مصر بگريز وانجا باش تا انگه كه بتو بگويم * براي انك هيروديس كودك
14 را مي طلبد تا گم كند * انگه يوسف برخيزيد كودك را ومادرش را ستد وقت شب در
15 مصر گريخت * وانجا ماند تا وقتي كه هيروديس مرد تا تمام شود انچ از خداوند گفته شد
بر زبان پيغامبر نبوت از مصر پسر خودرا خواندم *

Herodes rex cùm audisset, timuit ipse, 3
& tota Hierosolyma cum eo. Et congre- 4
gavit sacerdotes, & magnates, & scri-
bas populi, & ex eis percontatus est,
ubinam loci Christus nasciturus esset.
Illi dixerunt in Bethlehem Jehuda; 5
quia sic in Propheta scriptum est:

Prophetia.

Tu etiam, ô Bethlehem Jehuda, non es 6
minima inter reges Jehuda; propte-
rea quòd ex te prodibit rex, ille est qui
pascet populum meum Israel. Tunc He- 7
rodes clam vocavit Magos, & ab il-
lis compertum habuit quonam tempore
stella eis apparuisset. Et eos in Beth- 8
lehem misit, eisque dixit, Ite, & de
puerulo inquirite, & cùm inveneritis
eum, redite ad me, vultumque mihi
conspiciendum præbete, ut ego etiam
profectus adorem eum. Cùm à rege 9
hunc sermonem audissent, profecti sunt,
& ipsa stella, quam in Oriente vide-
rant, rectà ante eos proficiscebatur,
usque dum ad illum locum perveniret
ubi erat puerulus; & stella in ver-
tice ejus loci stetit. Cùm vidissent 10
stellam Magi valde lætati sunt. Et 11
domum ingressi puerulum cum Ma-
ria matre sua viderunt, cui capite
humi inclinato adorationem præstite-
runt: & apertis manticis suis mu-
nus ei obtulerunt; aurum, & myrrham,
& thus. Et per somnium eis osten- 12
sum est ne ad Herodem reverteren-
tur, per viam igitur aliam in re-
gionem suam abierunt.

V. Profectio Christi in Ægyptum.

Cùm illi abiissent, Angelus Domini 13
Josepho per somnium apparuit, di-
xitque ei; Surge, accipe puerulum
& matrem ejus, & in Ægyptum
fuge, & illic esto usquedum dicam
tibi: Quia Herodes puerulum quæ-
rit, ut perdat. Tunc Joseph surgens 14
puerulum & matrem ejus accepit
tempore nocturno, & in Ægyptum
fugit: Et illic mansit usque ad 15
tempus quo Herodes mortuus est; ut
impleretur quod à Domino dictum est
per linguam Prophetæ:

Prophetia.

Ex Ægypto filium meum vocavi.

Versio VULGATA LATINA.

16 Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valdè, & mittens oc-
cidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus finibus ejus, à bimatu
17 & infra, secundùm tempus quod exquisierat à Magis. Tunc adimpletum est quod
18 dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem ; Vox in Rhama audita est, plora-
tus & ululatus multus : Rachel plorans filios suos, & noluit consolari, quia non
19 sunt. Defuncto autem Herode, ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph
20 in Ægypto, Dicens ; Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & vade in ter-
ram Israel : defuncti sunt enim, qui quærebant animam pueri. Qui consurgens,
21 accepit puerum, & matrem ejus, & venit in terram Israël. Audiens autem quòd
22 Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illò ire : & admonitus
in somnis, secessit in partes Galilææ. Et veniens habitavit in civitate quæ vocatur 23
Nazareth : ut adimpleretur quod dictum est per Prophetas ; Quoniam Nazaræus
vocabitur.

CAP. III.

IN diebus autem illis venit Joannes Baptista prædicans in deserto Judææ, Et di- 1
cens ; Pœnitentiam agite : appropinquavit enim regnum cœlorum. Hic est 2
enim, qui dictus est per Isaiam Prophetam dicentem ; Vox clamantis in deserto : 3
Parate viam Dñi : rectas facite semitas ejus. Ipse autē Joannes habebat vestimentū 4
de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos : esca autem ejus erat lo-
custæ, & mel sylvestre. Tunc exibat ad eum Jerosolyma, & omnis Judæa, & omnis 5
regio circa Jordanem : Et baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 حينئذ لما راي هيرودس سخرية المجوس به غضب جدا * وارسل فقتل كل الاطفال بيت
17 لحم وكل تخومها من ابن سنتين فما دون كنحو الزمان الذي تحققه من المجوس * حينئذ
18 تم ما قيل من ارمياء النبي [] * صوت سمع في الرامة بكاء ونوح [] كثير * راحيل تبكي علي
19 بنيها ولا تريد ان تعزي لفقدهم * فلما مات هيرودس ظهر ملاك الرب ليوسف في الحلم بمصر *
20 قايلا قم خذ الطفل وامه واذهب الي ارض اسراييل فقد مات الذين يطلبون نفس الطفل *
21 22 فقام واخذ الطفل وامه وجاء الي ارض اسراييل * فلما سمع ان ارشلاوس قد ملك علي
اليهودية عوض هيرودس ابيه خاف ان يذهب الي هناك * فاخبر في الحلم وذهب الي تخوم []
23 الجليل * فاتي وسكن في مدينة تدعي ناصرة ليتم ما قيل من الانبياء انه يدعي ناصريا *
1 2 * الفصل الخامس * * وفي تلك الايام جاء يوحنا المعمداني يكرز في برية يهودا * قايلا
3 توبوا فقد اقتربت ملكوت السموات * لان هذا هو الذي قيل من اشعيا النبي اذ يقول صوت
4 صارخ في البرية اعدوا طريق الرب وسهلوا سبله * وكان لباس يوحنا من وبر الابل ومنطقة
5 جلد علي حقويه * وكان طعامه الجراد وعسل البر * حينئذ خرجوا اليه من يروشليم وكل
6 اليهودية * وجميع كورة الاردن * وكان يعمدهم في نهر الاردن معترفين بخطاياهم *

Tunc cùm vidisset Herodes illusionem Magorum sibi, iratus est valdè : & misit & occidit omnes infantes in Bethlehem, & omnibus finibus ejus, a filio duorum annorū & infra : secundum tempus quod certò sciverat à Magis. 16
Tunc adimpletum est quod dictum est ab Jeremia propheta ; Vox audita est in Rama, ploratus & gemitus multus : Rachel plorans super filios suos, & noluit consolari ob eorum absentiam. 17 18
Cùm autem mortuus esset Herodes, apparuit angelus Domini Josepho in somnio in Ægypto, Dicens ; Surge, & accipe infantem & matrem ejus, & vade in terram Israel : jam enim defuncti sunt qui quærebant animam infantis. 19 20
Itaque surrexit & accepit infantem & matrem ejus, & venit in terram Israel. Cùm verò audisset quòd Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit ire illuc : verùm admonitus fuit in somnio, & abiit in fines Galilææ. Et venit ; & habitavit in civitate quæ vocatur Nazareth ; ut adimpleretur quod dictum est à prophetis ; Quoniam vocabitur Nazaræus. 21 22 23

Sectio quinta. CAP. III.

IN diebus autem illis venit Johannes Baptista prædicans in deserto Judææ, Dicens ; Pœnitentiam agite : jam enim appropinquavit regnum cœlorum. Quoniam hoc est quod dictū est ab Isaia propheta, quando dicit ; Vox clamans in deserto, Parate viam Domini, & explanate semitas ejus. Erat autem vestimentum Johannis de pilis camelorum, & zona pellis circa lumbos ejus : & erat cib^o ejus locustæ & mel deserti. Tunc exierunt ad eū ex Jerusalem, et omni Judæa, et omni regione Jordanis : Et baptizabat eos in flumine Jordanis, cōfitentes peccata sua. 1 2 3 4 5 6

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

ششم کشتن هیرودیس کودکان بیت الحم را * چون هیرودیس دید 16
که مجوسیان بروی افسوس کردند بغایت خشمناك کشت وفرستاد که هر کودکی که
در بیت الحم وپیرامون هست از دو ساله بسر وزیرتر بقدر ان روزکار که از مجوس پرسیده
بود وهمه را کشتند * انکه تمام شد انچ از ارمیاء پیغامبر کفته شد نبوت * اواز 17 18
شنوده شد در رامه کریستنی وزاری بس بسیار راحیل بر فرزندان خود وتعزیت را نمی پذیرد
برای انك نیستند * هفتم باز آمدن مسیح از مصر * چون هیرودیس ملك مرد 19
فرشته خداوند در زمین مصر بیوسف درخواب نمود * که کودك را ومادرش را بر کیر 20
وبزمین اسراییل برو [که مرده اند انانکه هلاك کودك میخواستند * انکه برخاست 21
کودك را برداشت ومادرش وآمد سوی زمین اسراییل] * چون شنید که ارکلاوس در یهودا 22
ملك شد عوض هیرودیس پدر خود ترسید که انجا برود وباز درخواب نموده شد که
بولایت جلیل برود * وآمد مقام کرفت در شهری که نامش ناصره است تا تمام شود انچ در 23
پیغمبر کفته شد که ناصری خوانده شود هشتم آمدن یحیی * ودران روزکار 1
آمد یحیی شونده که اورا یوحنا کویند منادی میزد در ویرانه یهود * وکفت توبه 2
کنید زیرا ملکوت آسمان نزدیك شد * برای انك اینست انك در اشعیا پیغامبر کفته شد 3
اواز منادی میزند درخرابی آماده بدارید راههای خداوند را وکذرکاه او هموار بدارید *
نهم شستن یحیی خلق را * این یحیی را پوشش از پشم شتر بود * وزنار ادیم در 4
میانش بسته * وخوردن او ملخ وانکبین بیابانی * انکه مردم از اورشلیم واز همه یهود * واز همه 5
ولایتها که پیرامون اردن بودند بدر می آمدند * ودر دست او شسته می شدند * برودخانه 6
اردن اندر وبکناهان خود مقر می شدند *

VI. Cædes parvulorum Bethlehem ab Herode.

Cùm Herodes vidisset quòd Magi ipsū ludos fecissent, valdè iratus est : & misit ut omnem puerulum interficerent qui in Bethlehem & circum, accolebus erat à bimulis & inferius, juxta tempus quod à Magis inquisiverat ; & omnes interfecerunt. 16
Tunc impletum est quod à Jeremia propheta dictum est : 17

Prophetia.

Vox audita est in Rama, fletus et planctus valde magnus, Rachel flens pro filiis suis, & consolationem non admittit, eò quòd non sunt. 18

VII. Reditus Christi ex Ægypto.

Quum Herodes rex mortuus esset, Angelus Domini in terra Ægypti Josepho in somnio apparuit. Dixitque, Quin puerulum & matrem ejus tolle, & proficiscere in terram Israelis : quia mortui sunt illi qui interitum pueruli cupiebant. 19 20
Tunc surgens puerulum sustulit & matrem ejus, & venit in terram Israelis. 21
Audito autem quod Archelaus in Judæa rex esset pro Herode patre suo, timuit illuc ire : & rursus in somnio admonitus est ut in regionem Galilææ iret. 22
Et veniens locum cepit in civitate cujus nomen est Nazreth : ut impleretur quod in Propheta dictum est, quòd Nazaræus vocabitur. 23

CAP. III.

VIII. Adventus Johannis.

ET eo tempore venit Jahja Baptista (quem Johannem vocant) & prædicavit in deserto Judææ. 1
Et dixit, Pœnitentiam agite, quia regnum cœlorum prope sit. 2
Eò quòd hic est ille qui dictus est in Esaia propheta, Vox clamantis resonat in deserto, Parate vias Domini, & semitam ejus complanate. 3

IX. Baptizat Johannes populum.

Ipsius Johannis vestimentum ex lana camelina erat, zona pellicea lumbos ejus cingente : cibus autem ejus locusta, & mel sylvestre. 4
Tunc viri ex Hierosolyma, & ex universa Judæa, & ex omnibus regionibus quæ Jordani circumjacebant, egressi sunt. 5
Et per manum ejus baptizati sunt in fluvio Jordane, & peccata sua confessi sunt. 6

Versio VULGATA LATINA.

7 Videns autem multos Pharisæorum, & Sadducæorum, venientes ad baptismum
8 suum, dixit eis; Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere à ventura
9 ira? Facite ergò fructum dignum pœnitentiæ. Et ne velitis dicere intra vos;
Patrem habemus Abraham: dico enim vobis, quoniam potens est Deus de lapi-
10 dibus istis suscitare filios Abrahæ. Jam enim securis ad radicem arborum posita
est. Omnis ergò arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem
11 mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem post
me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calceamenta portare: ipse
12 vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni. Cujus ventilabrum in manu sua: &
permundabit aream suam: & congregabit triticum suum in horreum, paleas au-
13 tem comburet igni inextinguibili. Tunc venit Jesus à Galilæa in Jordanem ad
Joannem, ut baptizaretur ab eo. Joannes autem prohibebat eum, dicens; Ego 14
à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Respondens autem Jesus, dixit ei; 15
Sine modò: sic enim decet nos implere omnem justitiam. Tunc dimisit eum.
Baptizatus autem Jesus, confestim ascendit de aqua, & ecce aperti sunt ei cœli: 16
& vidit spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super se. Et 17
ecce vox de cœlis, dicens; Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

CAP. IV.

Tunc Jesus ductus est in desertum à Spiritu, ut tentaretur à diabolo. Et cùm 1
jejunâsset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, posteà esuriit. Et acce- 2
dens tentator dixit ei; Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. 3

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما راى كثيرين من الفريسيين والزنادقة ياتون الى معموديته قال لهم يا اولاد الافاعي * 7
8 من دلكم على الهرب من الغضب الاتي * اعملوا الان ثمرة تليق بالتوبة * ولا تقولوا ان 9
ابانا ابراهيم . اقول لكم ان الله لقادر ان يقيم من هذه الحجارة بنين لابراهيم * ها الفاس 10
موضوع على اصول الشجر . فاية شجرة لا تثمر ثمرا صالحا تقطع وتلقى في النار * انا اعمدكم 11
بالماء للتوبة والذي ياتي بعدي هو اقوى مني * ولا استحق ان احل سيور حذايه * وهو يعمدكم
بروح القدس والنار * الذي بيده الرفش ينقي به بيدره * ويجمع قمحه في الاهراء ويحرق 12
التبن بنار لا تطفا * حينئذ اتى يسوع من الجليل الى الاردن ليعتمد من يوحنا * فامتنع 13 14
يوحنا منه وقال انا المحتاج ان اعتمد منك وانت تاتي الي * اجاب يسوع دع الان فهكذا يجب 15
لنا ان نكمل كل البر حينئذ تركه * فلما اعتمد يسوع للوقت صعد من الماء فانفتحت له 16
السموات وراى روح الله نازلا كمثل حمامة جائيا اليه * واذا صوت من السموات قائلا هذا 17
هو ابني الحبيب الذي به سررت * الفصل السادس *
* وللوقت اخرج الروح يسوع الى البرية ليجرب من ابليس * فصام اربعين نهارا واربعين ليلة * 1 2
وجاع اخيرا * فجاء المجرب قائلا له ان كنت انت ابن الله فقل ان تصير هذه الحجارة خبزا * 3

Cùm autē vidisset multos ex Pharisæis 7
& Saducæis venientes ad baptismū suū,
dixit eis; Nati viperarū, quis demonstra-
vit vobis fugere ab ira ventura? Facite 8
ergò fructum congruum pœnitentiæ. Et ne 9
dicatis, quòd pater noster est Abrahā. Di-
co vobis quòd Deus potens est suscitare
ex istis lapidibus filios Abrahæ. Ecce 10
securis posita est ad radices arborum.
Quæcunq; igitur arbor quæ non fructi-
ficat fructum bonū, exciditur, & proji-
citur in ignem. Ego baptizo vos aquâ 11
ad pœnitentiam: qui autē venit post me,
est fortior me, & non sum dignus solvere
corrigias calceorum ejus, ipse baptiza-
bit vos in Spiritu sancto & igne. Cujus 12
in manu ventilabrum, quo mundat areā
suam: & congregabit triticum suum in
horrea, comburetque paleam igne inex-
tinguibili. Tunc venit Jesus à Galilæa 13
in Jordane, ut baptizaretur à Johanne.
Retraxit autem sese Johannes ab eo, & 14
ait; Ego sum qui egeo baptizari à te, &
tu venis ad me? Respondit Jesus; Per- 15
mitte modò, sic enim decet nos perficere
omnem justitiam. Tunc permisit illi. Cùm 16
autem baptizatus esset Jesus; protinus
ascendit ab aqua, & aperti sunt ei cœli:
& vidit Spiritū Dei descendentem sicut
columbam, & venientē ad Jesum. Et ecce 17
vox de cœlis, dicens; Hic est filius meus
dilectus, in quo delector.

Sectio sexta. *CAP. IV.*

Et illicò eduxit Spiritus Jesum in 1
desertum, ut tentaretur à diabolo. Et je- 2
junavit quadraginta diebus & quadra-
ginta noctibus, & esuriit tandem. Et ac- 3
cessit tentator, dicens ei; Si tu es filius
Dei, dic ut fiant isti lapides panes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون دید که از زنادقه ومعتزلان بسیاران می آیند که شسته شوند بدیشان گفت 7
ای فرزندان مارهای افعی * کیست اینك شمارا اگاه کرد که بگریزید از خشم که می آید *
8 * اکنون میوه بسازید که توبه راشاید وبرازد * ومپندارید ومگویید در نفس خود که ابرهیم 9
پدر داریم * اکنون بشما می گویم که خدا تواناست که ازین سنگها از برای ابرهیم فرزندان
برخیزاند * اینك تبر بر بیخ درختان نهاده شد وهر درخت که میوه نیك ندهد بریده 10
شود وبآتش بیوفتد * من برای توبت شما را در آب می شویم * اینك از پس من می آید از من 11
زورمندترست اینك نمی برازم که بند کوش اورا از پای او بگشایم * اینك او شما را در
آتش ودر روح القدس بشوید * اینك در دست خود پارو دارد * خرمنهای خود را پاك کند * 12
گندم در انبارهای خود بنهد وکاه را باتشی بسوزاند که هرگز آن آتش نخسبد
دهم اینك مسیح در اردن شسته شد
* انکه عیسی از جلیل باردن آمد 13
پیش یحیی تا بر دست او شسته شود * یوحنا عیسی را منع کرد وگفت من محتاجم که بر 14
دست تو شسته شوم وتو پیش من آمدی * اما عیسی بدو جواب داد وگفت اکنون بگذار 15
این چنین بر ما واجب است که همه عدل را تمام کنیم انکه اورا رها کرد * چون عیسی شسته 16
شد واز آب بدر آمد اسمان برای او گشاده شد ودید که جان پاك فرود می آمد مانند
کبوتر وبرو حلول می شد * واینك اواز از آسمان می گفت اینست فرزند عزیز من که بدو 17
خرم شدم * * یازدهم ازمودن ابلیس مسیح را
* انکه عیسی از روح القدس برده شد 1
در بیابانی که از ابلیس معتاب ازموده شود * چهل شب وچهل روز روزه گرفت در آخر گرسنه شد 2
ابلیس نزدیك او شد بهر آزمودن وبدو گفت اگر تو پسر خدا هستی بگو بدین سنگها تا نان شوند 3

Cùm autem videret ex Saducæis 7
& Pharisæis multos venire ut ba-
ptizarentur, eis dixit; O filii vi-
perarum, quis est qui vobis indici-
um fecit, ut fugeretis ab ira adve-
niente? Nunc fructum facite qui 8
conversioni conveniat, & dignus
sit. Neque cogitetis ac dicatis in 9
animo vestro, Quòd Abrahamum
patrem habemus. Nunc vobis di-
co, Deum posse ex istis lapidibus
Abrahamo filios suscitare. Ecce 10
securis ad radicem arborum posita
est: & omnis arbor, quæ fructum
bonum non dat, exciditur & in
ignem cadit. Ego propter resipiscen- 11
tiam vos aquâ baptizo: qui ponè
me venit, me validior est, cujus non
sum dignus ut corrigiā calceamenti
ejus de pede ejus solvā, ipse est qui
vos igni & spiritu sancto baptiza-
bit. Qui manu suâ palam habens 12
areas suas mundas facit, triticum
in horreis suis reponit, & paleam
igne comburit, qui quidem ignis
nunquam sopietur.

X. Quomodo Christus in Jordane baptizatus est.

Tunc Jesus ex Galilæa venit ad 13
Jordanem ad Johannem, ut per ma-
num ejus baptizaretur. Johannes 14
autem *Jesum prohibebat, & dixit,*
Ego opus habeo ut per manum tuam
baptizer, & tu ad me venis? Jesus 15
autem respondit ei, & dixit, Nunc
sine; ad hunc modum nobis incum-
bit, ut omnem justitiam perficia-
mus: tunc ei permisit. Cùm Jesus 16
baptizatus esset, & ex aqua egre-
deretur, cœli aperti sunt propter
eum; viditque Spiritum sanctum
descendere instar columbæ, qui su-
per eum quievit. Et ecce vox de 17
cœlis dixit, Hic est filius dilectus
meus, in quo oblector.

CAP. IV.

XI. Tentat Diabolus Christum.

Tunc Jesus à Spiritu sancto de- 1
portatus est in desertum, ut
à diabolo calumniatore tentaretur.
Cum, quadraginta noctium et qua- 2
draginta dierum jejunio suscepto,
in fine esuriret: Diabolus adfu- 3
it ei tentandi gratiâ, eique dixit;
Si tu filius Dei es, dic hisce lapi-
dibus ut panis fiant.

Versio VULGATA LATINA.

4 Qui respondens dixit; Scriptum est, Non in solo pane vivit homo, sed in omni
5 verbo, quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam ci-
6 vitatem, & statuit eum super pinnaculum templi, Et dixit ei; Si filius Dei es,
mitte te deorsum. Scriptum est enim, Quia angelis suis mandavit de te, & in
7 manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jesus;
8 Rursum scriptum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterùm assumpsit
eum diabolus in montem excelsum valdé: & ostendit ei omnia regna mundi, &
9 gloriam eorum, Et dixit ei; Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.
10 Tunc dicit ei Jesus; Vade, Satana: Scriptum est enim; Dominum Deum tuum
11 adorabis, & illi soli servies. Tunc reliquit eum diabolus: & ecce angeli ac-
cesserunt, & ministrabant ei. Cùm autem audisset Jesus quòd Joannes traditus 12
esset, secessit in Galilæam: Et, relictâ civitate Nazareth, venit, & habitavit in 13
Capharnaum maritima, in finibus Zabulon & Nephthalim: Ut adimpleretur 14
quod dictum est per Isaiam prophetam; Terra Zabulon, & terra Nephthalim, 15
via maris trans Jordanem, Galilæa gentium, Populus qui sedebat in tenebris, vi- 16
dit lucem magnam: & sedentibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis.
Exindè cœpit Jesus prædicare, & dicere; Pœnitentiam agite: appropinquavit 17
enim regnum cœlorum. Ambulans autem Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos 18
fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete
in mare, (erant enim piscatores,)

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فاجاب وقال مكتوب ليس بالخبز وحده يحيي الانسان بل وبكل كلمة تخرج من فم الله *
5 * حينيذ مضي به ابليس الي المدينة المقدسة واقامه علي جناح الهيكل * وقال له ان
6 كنت ابن الله فاطرح من ههنا الي اسفل * فانه مكتوب انه يوصي ملايكته من
اجلك لتحملك علي ايديها لايلا تعثر رجلك بحجر * 7 اجاب يسوع مكتوب ايضا لا تجرب
الرب الهك * 8 فاصعده ايضا ابليس علي جبل عال جدا واراه كل ممالك العالم ومجدهن *
9 * وقال له اعطيك هذه كلها ان خررت لي ساجدا * 10 حينيذ قال له يسوع اذهب يا شيطان *
11 لانه مكتوب للرب الهك اسجد وله وحده اعبد * حينيذ تركه ابليس وجات ملايكة
تخدمه * الفصل السابع * 12 فلما سمع يسوع ان يوحنا قد اسلم مضي الي الجليل *
13 * وترك الناصرة وجاء وسكن كفرناحوم التي علي ساحل البحر في تخوم زابلون ونفتاليم *
14 * ليكمل ما قيل في اشعياء النبي اذ يقول * 15 ارض زابلون ارض نفتاليم طريق البحر عبر الاردن
16 جليل الامم * الشعب الجالس في الظلمة ابصر نورا عظيما * والجلوس في الكورة وظلال الموت
17 نور اشرق لهم * ومن ذلك الزمان بدا يسوع يكرز قايلا توبوا فقد اقترب ملكوت السموات *
18 * الفصل الثامن * وبينما هو يمشي علي ساحل بحر الجليل ابصر اخوين سمعان
الذي دعي بطرس واندراوس اخاه يلقيان شباكهما في البحر لانهما كانا صيادين *

Respondit ac dixit; Scriptum est, Non in pane solo vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. 4 *Tunc duxit eum diabolus in civitatem sanctam, & statuit eum super pinnaculum templi.* 5 *Et dixit ei, Si tu es filius Dei, dejice te hinc deorsum: Etenim scriptum est, quod ipse mandabit angelis suis de te, ut te portent super manus suas, ut impingat pes tuus ad lapidem.* 6 *Respondit illi Jesus, Scriptum est etiam, Non tentabis Dominum Deum tuum.* 7 *Et assumpsit eum iterum diabolus super montem excelsum valde; et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum,* 8 *Et dixit ei, Dabo tibi hæc omnia, si prosternens mihi adoraveris me.* 9 *Tunc dixit ei Jesus, Abscede, O Satana, quia scriptum est, Dominum Deum tuum adora, & illi soli servi.* 10 *Tunc reliquit eum diabolus: & venerunt angeli ministrare ei.* 11

Sectio septima.

Cùm autem audisset Jesus quòd Johannes traditus esset, migravit in Galilæam, 12 *Et reliquit Nazaret, & venit, & inhabitavit Capharnahum, quæ est secus littus maris, in finibus Zabulon et Nephthalim;* 13 *Ut adimpleretur quod dictum est in Isaia propheta, quando dicit;* 14 *Terra Zabulon, terra Nephthalim, via maris, transitus Jordanis, Galilæa gentium,* 15 *Populus sedens in tenebris, vidit lucem magnam: & sedentibus in regione et umbra mortis, lux affulsit eis.* 16 *Et ex eo tempore cœpit Jesus prædicare, dicens; Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cælorum.* 17

Sectio octava.

Dúmque ipse ambularet juxta littus maris Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatus fuit Petrus, & Andream fratrem ejus, jacientes retia sua in mare; erant enim piscatores. 18

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* او بابليس جواب داد وگفت كه نبشته است كه بنان تنها ادمي زنده كاني [نيست] 4
الا بهر سخني كه از دهن خدا بدر ايد * انگه ابليس اورا در شهر اورشليم برد * 5
واورا بر سر كنگره كنشت بر خيزانيد * وبدو گفت اگر تو پسر خدا هستي خودرا 6
ازين كنگره بزير انداز زيرا كه نبشته است * كه فرشتگان خودرا بر تو سپارش كند
كه بدستهاي خود ترا بردارند * كه پاي تو بر سنگ زده نشود * عيسي بدو گفت 7
كه نيز نبشته است كه خداوند [خداي] خود را ازمايش مكن * باز ابليس اورا برد بر سر 8
كوهي بس بلند * وتمامت عالم وزيبايي اورا بدو نمود * وگفت اين همه بتو مي دهم اگر 9
بيفتي وبراي من سجود كني * عيسي بدو گفت برو اي ابليس از پيش من * زيرا كه نبشته شد 10
كه براي خداي خود تنها سجود كن * واورا تنها بندگي كن * انگه ابليس اورا 11
رها كرد * وفرشتگان بدو نزديك شدند واورا خدمت مي كردند دوازدهم انداختن يحيي را
در زندان * چون عيسي شنيد كه يوحنا را بزندان سپاوردند * سوي جليل رفت * وناصره را 12 13
رها كرد * وانجا امد در كفرناحوم مقام كرد بر كنار دريا * در پيرامون زابولون ونفتاليم * كه تمام شد 14
انچ در اشعيا پيغامبر گفته شد نبوت * زمين زابولون زمين نفتاليم راه دريا ازان سوي اردن 15
وجليل خلقها * كساني كه در تاريكي نشسته اند عظيم نور ديدند وايشان كه در ولايت ستمكاه 16
مرگ هستند روشنايي براي ايشان افروخته شد * ازانگه عيسي اغاز كرد بمژده دادن وگفتن 17
توبه كنيد كه ملكوت اسمان نزديك شده است سيزدهم ذكر انك شمعونرا وبرادرش را
وشاگردانرا گزيد * چو مسيح بر كنار درياي جليل مي گرديد * ديد شمعون صفارا وبرادرش را 18
اندراوس * كه دامهاء خود را در دريا انداختند سبب انك ماهي گيران بودند *

Ipse Diabolo responsum dedit, & dixit, Scriptum est, quòd pane solo homo nequaquam vivit, sed omni verbo quod ex ore Dei procedit. 4 *Tunc Diabolus eum in urbem Hierosolymam deportavit, eumque in apice pinnæ templi constituit.* 5 *Et illi dixit; Si tu filius Dei es, te ipsum ab hac pinna deorsum præcipitato: Quia scriptum est, quòd angelis suis de te mandavit, ut manibus suis te sustineant, ut pes tuus in lapidem impactus non sit.* 6 *Jesus ei dixit;* 7 *Rursum scriptum est, Dominum Deum tuum ne tentato.* *Rursus tulit eum Diabolus in verticem montis valdè sublimis, totumque mundum & splendorem ejus ei ostendit.* 8 *Et dixit; Hæc omnia tibi dabo, si procideris ut mihi cultum exhibeas.* 9 *Jesus dixit ei; Apage, O Diabole, à conspectu meo; quia scriptum est, quod Deum tuum solum adorabis, et ei soli servies.* 10 *Tunc Diabolus eum dimisit, & angeli ad eum accesserunt, & ei ministrabant.* 11

XII. Incarceratio Johannis.

Cùm Jesus audisset quòd Johannem in carcerem tradidissent, in Galilæam profectus est. 12 *Et reliquit Nazareth, & illinc veniens ad Capharnahum habitavit ad littus maris, in confiniis Zabulon & Naphtalim.* 13 *Ut impleretur, quod in Esaia propheta dictum est.* 14

Prophetia.

Terra Zebulon, terra Nephtalim, via maris ab ea latere Jordanis, & Galilæa gentium. 15 *Homines qui in tenebris sederunt, lucem magnam viderunt; quique in regione tyrannidis mortis versantur, lumen eis accensum est.* 16 *Ex eo tempore cœpit Jesus annuntiare & dicere; Pœnitentiam agite, quia regnum cœlorum prope factum est.* 17

XIII. Narratio quo pacto Simeonem & fratrem ejus & discipulos alios elegit.

Cùm Christus in littore maris Galilææ obambularet, vidit Simeonem Petrum & fratrem ejus Andream, qui retia sua in mare jaciebant, eò quòd piscium captores erant. 18

Versio VULGATA LATINA.

19 Et ait illis; Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. At illi
20 continuò relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens indè, vidit alios duos
21 fratres, Jacobum Zebedæi, & Joannem fratrem ejus, in navi cum Zebedæo patre
eorum, reficientes retia sua: & vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus
22 & patre, secuti sunt eum. Et circuibat Jesus totam Galilæam, docens in syna-
23 gogis eorum, & prædicans evangelium regni: & sanans omnem languorem, &
omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio ejus in totam Syriam, & obtu-
24 lerunt ei omnes malè habentes, variis languoribus, & tormentis comprehensos,
& qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curavit eos: Et se-
25 cutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Jerosolymis, & de
Judæa, & de trans Jordanem.

CAP. V.

Videns autem Jesus turbas, ascendit in montem, & cùm sedisset, accesserunt 1
ad eum discipuli ejus: Et aperiens os suum docebat eos, dicens; Beati pauperes 2 3
spiritu: quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati mites: quoniam ipsi 4
possidebunt terram. Beati, qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. Beati, 5 6
qui esuriunt & sitiunt justitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericor- 7
des: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quo- 8
niam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur. 9
Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam: quoniam ipsorum est 10
regnum cœlorum. Beati estis cùm maledixerint vobis, & persecuti vos fue- 11
rint, & dixerint omne malum adversùm vos mentientes, propter me:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 20 فقال لهما تعالا فاتبعاني لاجعلكما صيادي الناس * وللوقت تركا شباكهما وتبعاه * وجاز من
21 هناك فراي اخوين اخرين يعقوب بن زبدي ويوحنا اخاه في سفينة مع ابيهما زبدي يصلحان
22 23 شباكهما فدعاهما * وللوقت تركا السفينة واباهما زبدي وتبعاه * وكان يسوع يطوف في كل
24 الجليل ويعلم في مجامعهم * ويكرز ببشارة الملكوت ويبري كل مرض ووجع في الشعب * فذاع
خبره في جميع الشام * فقدموا اليه كل السقيمين بالامراض والاوجاع المختلفة * والذين هم
25 الشياطين والمعترين في رووس الاهلة والمخلعين فابراهم * وتبعه جموع كثيرة من الجليل
1 وعشر المدن ويروشليم واليهودية وعبر الاردن * * فلما ابصر الجموع صعد
2 3 على الجبل وجلس وجاء اليه تلاميذه * ففتح فاه يعلمهم قايلا * طوبا المساكين بالروح فان
4 5 لهم ملكوت السموات * طوبا الحزانا فانهم يعزون * طوبي المتواضعين فانهم يرثون الارض * طوبي
6 7 الجياع والعطاش من اجل البر فانهم يشبعون * طوبي الرحماء فانهم يرحمون * طوبي النقيه
8 9 قلوبهم فانهم يعاينون الله * طوبي لفاعلي السلامة فانهم بنوا الله يدعون * طوبي المطرودين من
10 11 اجل البر فان لهم ملكوت السموات * طوباكم اذا طردوكم وعيروكم وقالوا فيكم كل
كلمة شر كذبة من اجلي *

Et ait illis; Venite, sequimini me, ut 19
faciam vos piscatores hominum. Et 20
continuò reliquerunt retia sua, & se-
cuti sunt eum. Et progressus est inde, 21
& vidit duos alios fratres, Jacobum
filium Zebedæi, & Johannem fratrem
ejus, in navi cum eorum patre Zebedæo,
qui reficiebant retia sua: & vocavit
eos. Et statim reliquerunt navim & 22
patrem eorum Zebedæum, & secuti sunt
eum. Et peragrabat Jesus totam Ga- 23
lilæam, & docebat in Synagogis eorum,
& prædicabat evangelium regni: &
sanabat omnem morbum & omnem dolo-
rem in populo. Et emanavit fama ejus 24
in totam Syriam. Obtuleruntque ei
omnes affectos morbis & doloribus di-
versis, & eos in quibus inerant dæmo-
nia, & qui agitabantur in principiis
pleniluniorum, & paralyticos; & cu-
ravit eos. Et secutæ sunt eum turbæ 25
multæ de Galilæa, & decem urbibus, et
Jerusalem, & Judæa, et trans Jordanem.

CAP. V.

Cum autem vidisset turbas, ascendit 1
in montem, & sedit, & adierunt eum
discipuli ejus. Et aperuit os suum, ut 2
doceret eos, dicens; Beati pauperes in 3
spiritu: quoniam ipsorum est regnum cæ-
lorum. Beati tristes: quoniam ipsi conso- 4
labuntur. Beati humiles: quoniam ipsi 5
hæreditabunt terram. Beati esurientes, & 6
sitientes justitiam: quoniam ipsi satura-
buntur. Beati misericordes: quoniam ipsi 7
misericordiam consequentur. Beati quo- 8
rum pura sunt corda: quoniam ipsi vide-
bunt Deum. Beati facientes pacem: quo- 9
niam ipsi filii Dei vocabuntur. Beati ex- 10
pulsi propter justitiam: quoniam ipsorum
est regnum cælorum. O vos beatos cùm 11
persecuti vos fuerint & vituperaverint
vos, & dixerint in vos omne verbum
nequitiæ, mentientes propter me:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 20 * مسيح كفت بدنبال من بيابيد كه شمارا ادمي كيران [بسازم] * * ايشان همانلم دامهاء خود
21 را رها كردند وبدنبال او رفتند * چون از انجا در كذشت دو برادر ديكر ديد * يعقوب پسر
زبدي ويوحنا برادرش * در كشتي با زبدي پدر ايشان * دامهاء خود را راست ميكردند *
22 عيسي ايشانرا خواند * * ايشان همانلم كشتي وپدر خود را رها كردند * ودر دنبال او رفتند *
23 * وعيسي هميشه درهمه جليل ميكرديد ودر انجمنهاء ايشان تعليم ميداد * ودر مژده ملكوت
24 منادي ميزد * وهر رنجي ودردي كه در عالم بود شفا ميداد * * وخبر او در تمامت سوريا
فاش شد   چهاردهم   شفا دادن جماعتها رنجورانرا   وهر كرا ميديدند كه در
رنجهاء دشخوار مي بود * پيش او آوردند * وكساني را كه در دردهاء كوناكون عذاب مي
25 كشيدند * وديوانكان * وصرعيان * واشلان * ومفلوجانرا شفا مي داد * * وخلق بس بسيار از جليل
وشهروده در دنبال او رفتند از اورشليم واز يهود * وازان سوي اردن   پانزدهم   تعليم الطوبا
1 * چون مسيح آن جماعت را ديد با ايشان بالاي كوه رفت چون نشست شاكردان او بدو نزديك
2 3 شدند * دهن خود را كشاد وايشانرا مي اموزانيد وكفت * خنك مسكينان بجان زيرا ملكوت اسمان ازان
4 5 ايشانست * خنك اند وهكنان تعزيت را كه كامراني ايشان يابند * خنك متواضعان * زيرا ايشانند
6 كه زمين را بميراث كيرند * * خنك ايشان كه براي راستي كرسنه وتشنه شدند * زيرا سير
7 8 شوند * * خنك امرزندكان كه بر ايشان امرزش ورحمت شود * * خنك انان كه دل ايشان پاكست
9 زيرا ايشانند كه خداي را بينند * * خنك ايشان كه سلامتي وارامي كنند * زيرا فرزندان خدا خوانده
10 شوند * * خنك ايشان كه از براي راستي وعدل رانده واواره شدند * زيرا ملكوت اسمان ازان
11 براي ايشانست * * خنك شما كه وقتي با شما حسودي كنند * وشما را نكوهيده كنند ورانند *
وسخنهاء بد بر شما براي من بدروغي اندازند *

Christus dixit, Sequimini me, ut 19
vos hominum captores faciam. Ipsi 20
eodem momento retia sua reliquerunt,
runt, & sequuti sunt eum. Inde 21
digressus duos fratres alios vidit,
Jacobum filium Zebedæi, & Johan-
nem fratrem ejus, in navi cum Ze-
bedæo patre suo retia sua reconcin-
nantes, quos Jesus vocavit. Ipsi 22
illicò navem & patrem suum reli-
querunt, & eum sequuti sunt. Je- 23
sus vero jugiter totam Galilæam
obibat, & in synagogis eorum doce-
bat, & evangelium regni prædica-
bat; & omnem morbum ac dolorem,
qui in populo erat, sanabat. Et fama 24
ejus per totam Syriam inclaruit.

XIV. Curatio turbarum ægrotantium.

Et quemcunque videbant morbis gra-
viter afflictum, ad eum adduxerunt,
eósque qui doloribus variis crucia-
tum patiebantur, & dæmoniacos, &
epilepticos, & manu luxatos, para-
lyticósque: quibus sanitatem reddi-
dit. Et populus valdè multus ex 25
Galilæa, & ex Decapoli sequuti
sunt eum; ex Hierosolymis & ex
Judæa, & ab altera parte Jor-
danis.

CAP. V.

XV. Doctrina beatitudinis.

Cum Christus turbam vidisset, cum 1
eis montem conscendit: & cum se-
disset discipuli ejus ad eum accesse-
runt. Et os suum aperuit, eósque do- 2
cuit, ac dixit: Beati pauperes spi- 3
ritu; quoniam ex eo ipsorum est
regnum cælorum. Beati ingemiscen- 4
tes ad consolationem; quoniam de-
siderii sui compotes erunt. Beati hu- 5
miles; quoniam ipsi sunt, qui ter-
ram hæreditate capiunt. Beati qui 6
justitiæ esurientes & sitientes sunt;
quoniam saturi erunt. Beati igno- 7
scentes; quoniam in ipsos ignoscen-
tia & misericordia erit. Beati illi 8
quorum cor purum est; ipsi enim sunt
qui Deum vident. Beati qui pacem 9
& tranquillitatem faciunt; quoniam
filii Dei vocati erunt. Beati qui 10
propter justitiam & æquitatem, per-
secutione & injuria vexantur; quo-
niam regnum cælorum propter ipsos
est. Beati vos, si quando vobiscum 11
invidiam exercuerint & in vitupe-
rationem vos adduxerint, & perse-
quuti fuerint; & verba mala vobis
propter me mendaciter objecerint.

Versio VULGATA LATINA.

12 Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis: sic enim perse-
13 cuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos. Vos estis sal terræ. Quòd si sal eva-
nuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultrà, nisi ut mittatur foràs, & concul-
14 cetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra
15 montem posita. Neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed
16 super candelabrum, ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux ve-
stra coram hominibus, ut videant, opera vestra bona, & glorificent patrem ve-
17 strum, qui in cœlis est. Nolite putare quoniam veni solvere legem, aut pro-
18 phetas: non veni solvere, sed adimplere. Amen quippe dico vobis, Donec trans-
eat cœlum & terra, iota unum, aut unus apex non præteribit à lege, do-
nec omnia fiant. Qui ergò solverit unum de mandatis istis minimis, & do- 19
cuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum: qui autem fecerit
& docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum. Dico enim vobis, 20
Quia nisi abundaverit justitia vestra plus quàm Scribarum, & Pharisæorum,
non intrabitis in regnum cœlorum. Audistis quia dictum est antiquis; Non 21
occides: qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis; Quia 22
omnis, qui irascitur fratri suo; reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri
suo, Raca; reus erit concilio. Qui autem dixerit, Fatue; reus erit gehennæ ignis.
Si ergò offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus ha- 23
bet aliquid adversùm te:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * افرحوا وتهللوا فان اجركم عظيم في السموات * لان هكذا طردوا الانبياء الذين قبلكم *
13 * انتم ملح الارض * فاذا فسد الملح فماذا يملح * لا يصلح لشي الا ان يطرح خارجا
14 15 ويدوسه الناس * انتم نور العالم * لا يمكن ان تخفى مدينة وهي موضوعة على جبل * ولا يوقد
16 سراج فيترك تحت مكيال لكن يوضع على منارة فيضي لكل من في البيت * هكذا فليضي
17 نوركم قدام الناس * ليروا اعمالكم الحسنة ويمجدوا اباكم الذي في السموات * لا تظنوا
18 اني جيت لانقض الناموس او الانبياء لم ات لانقض بل لاكمل * امين اقول لكم ان
19 السماء والارض تزولان ونقطة واحدة او خطة واحدة لا تزول من الناموس [] * فمن حل احدى
هذه الوصايا الصغار وعلم الناس هكذا يدعى في ملكوت السموات صغيرا والذي يعمل ويعلم
20 هذا يدعى عظيما في ملكوت السموات * اقول لكم ان لم يزد بركم على الكتبة والفريسيين فلا
21 تدخلون ملكوت السموات * الفصل التاسع * قد سمعتم انه قيل للاولين لا تقتل
22 فان من قتل وجب عليه الدينونة * وانا اقول لكم ان كل من غضب على اخيه [] فقد وجب عليه
الدينونة ومن قال لاخيه يا جاهل وجب عليه الحكم ومن قال لاخيه احمق فقد وجب عليه
23 نار جهنم * ان انت قدمت قربانك على المذبح وذكرت هناك ان اخاك واجدا عليك *

Gaudete, & exultate, quoniam merces 12
vestra magna est in cœlis. Nam sic per-
secuti sunt prophetas, qui ante vos. Vos 13
estis sal terræ. Cum autem corruptus
fuerit sal, quinam re salietur? non
valet ad quicquam, nisi ut abjiciatur
foràs, & conculcent eum homines. Vos 14
estis lux mundi. Non potest abscondi ci-
vitas, eaque sita supra montem. Et non 15
accenditur lucerna & ponitur sub me-
dio, sed collocatur super candelabrum,
ac lucet omnibus qui in domo sunt. Si 16
luceat lux vestra coram hominibus: ut
videant opera vestra bona, & glorificent
patrem vestrum qui est in cœlis. Ne 17
putetis quòd venerim solvere legem aut
prophetas: non veni solvere, sed im-
plere. Amen dico vobis, quòd cœlum 18
& terra transibunt, & iota unum aut
lineola una non præteribit à lege. Qui 19
ergò solverit unum horum mandatorum
minimorum, & docuerit homines sic,
vocabitur in regno cœlorum minimus:
qui autem fecerit & docuerit; hic vo-
cabitur magnus in regno cœlorum. Dico 20
vobis, Si non abundet justitia vestra
plusquam Scribarum & Pharisæorum,
non intrabitis regnum cœlorum.

Sectio nona.

Audistis quòd dictum est antiquis; Non 21
occides: nam qui occiderit, competit
ei judicium. Ego autem dico vobis, 22
quòd omnis qui irascitur adversus fra-
trem suum, jam competit ei judicium.
Et qui dixerit fratri suo, O insipiens,
competit ei sententia. Qui autem dixe-
rit fratri suo, Fatue, competit ei ignis
gehennæ. Si tu offers munus tuum su- 23
per altare, & recordatus fueris ibi, quod
frater tuus est iratus adversum te;

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اننکه شادمان وخرم شوید مزد شما در آسمان بسیارست * براي انك ان پيغامبرانرا كه پيشتر
13 از شما بودند همچنان نكوهيده كردند * شماييد نمك زمين اكر چنانست كه نمك
فاسد شود اورا بچه نمك كنند * هيچ چيز را نشايد * الا بيرون انداخته شود واز مردمان
14 نكوهيده شود * شماييد روشنايي جهان * نتوان پنهان داشتن شهري را كه بر سر كوه
15 عمارت شده باشد * ونشايد كه چراغ بيفروزند وزير كاسه بنهند الا بر سر منارة تا براي
16 هر كه در خانه اند روشنايي بنمايد * اين چنين روشنايي شما پيش خلق بتابد كه
نيكي كردارهاء شما ببينند * وهر پدر شما را كه در اسمانست ستايش دهند

Tunc temporis læti ac hilares estote: 12
merces enim vestra in cœlis ampla
est: quia Prophetas, qui ante vos fu-
erunt, ita vituperaverunt. Vos estis 13
sal terræ: si eò devenium est ut sal
corruptus sit, qua re eum salient?
ubi rei non convenit nisi ut extra
jaciatur, & ab hominibus spretus
sit. Vos estis lux mundi: non po- 14
test abscondi civitas, quæ in vertice
montis extructa est. Neque conve- 15
nit ut lucernam accendentes tinæ
supponant; sed supra candelabrum, ut
singulis, qui in domo sunt lucem præ-
beat. Ita lux vestra coram homini- 16
bus splendeat, ut bona opera vestra
videant, & Patri vestro, qui in cœ-
lis est, laudem dent.

XVI. Non veni ut Legem irritam faciam.

17 شانرا دهم نيامدم كه توريت باطل كنم * نيامدم كه ناموس وشريعت
18 پيغامبرانرا بشكنم * ليكن امدم تا تمام كنم * راست راست با شما بكويم * تا انكه كه اسمان
19 وزمين بكذرند * يك كلمه يا يك سطر از ناموس نكذرد * تا وقتي كه همه تمام شود * هر
كه بشكند يكي ازين سپارشهاء كوچك * وجز ازين بخلق بياموزاند * در ملكوت آسمان
خوار باشد * وهر كه اين چنين كند وبياموزاند * در ملكوت آسمان بزركوار خوانده شود *
20 * اكنون بشما ميكويم * اكر عدل شما بر نويسندكان * ومعتزلان نيفزايد * ملكوت
21 آسمانرا در نيابيد براي پاداش شنيديد كه با پيشينيان كفته شد * مكش وهر
22 كس كه بكشد پاداش بر وي روا باشد * من بشما ميكويم * كه اكر كسي بر برادر
خود باطل خشم كند * داوري بر وي روا باشد * وهر كه با برادر خود احمق كويد * ملامت
23 خلق بر وي روا باشد * وهر كه با يار خود اي ناكس كويد * آتش دوزخ بر وي روا باشد * اكر تو
خواهي كه قربان خود را بر مذبح بكشي وترا بياد آيد كه برادر تو از تو بيك بهانه رنجيده است

Non veni ut Legem & præscriptum 17
Prophetarum infringam, sed veni ut
perficiam. Verè, verè vobis dico, 18
Usque dum cœli et terra transierint,
una vox aut una lineola de Lege non
transibit, usque quò omnia opere com-
pleantur. Quisquis fregerit unum 19
ex hisce mandatis parvis, & aliud
ab eo populum docuerit, in regno cœ-
lorum parvus erit: quisquis autem sic
fecerit ac docuerit, in regno cœlorum
magnus vocabitur. Jam vobis di- 20
co; Si justitia vestra Scribarum &
Pharisæorum justitiam non supera-
verit, regnum cœlorum non ingre-
diemini.

De retaliatione.

Audistis priscis dictum fuisse; Non 21
occides: quisquis autem occiderit,
retaliationem in eum competere. Ego 22
vobis dico; quòd si quis fratri suo
temerè irascitur, judicium in eum
competit: & quisquis fratri suo di-
xerit, Stulte, reprehensionem popu-
li incurrit: quisquis verò socio suo
dixerit, O nequam, igni inferni obno-
xius erit. Si tibi libuerit ut oblati- 23
onem tuam in altare adducas, & ti-
bi in memoriam venerit, quòd frater
tuus à te quovis prætextu offen-
sus fuerit:

Versio VULGATA LATINA.

24 Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade priùs reconciliari fratri tuo : & tunc
25 veniens offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo citò dum es in via
cum eo : ne fortè tradat te adversarius judici, & judex tradat te ministro : & in
26 carcerem mittaris. Amen dico tibi, Non exies indè, donec reddas novissimum
27 quadrantem. Audistis quia dictum est antiquis ; Non mœchaberis. Ego autem
28 dico vobis ; Quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam
mœchatus est eam in corde suo. Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue
29 eum, & projice abs te : expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum,
30 quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextra manus tua scandalizat te, abscide eam, & projice abs te : expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam. Dictum est autem; 31
Quicunque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudii. Ego autem dico vo- 32
bis ; Quia omnis, qui dimiserit uxorem suam, exceptâ fornicationis causâ, facit
eam mœchari : & qui dimissam duxerit, adulterat. Iterùm audistis quia dictum 33
est antiquis; Non perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua. Ego autem 34
dico vobis, Non jurare omninò, neque per cœlum, quia thronus Dei est : Neque 35
per terram, quia scabellum est pedum ejus : neque per Jerosolymam, quia civitas
est magni regis : Neque per caput tuum juraveris, quia non potes unum capillum 36
album facere, aut nigrum. Sit autem sermo vester, Est, est : Non, non : quod au- 37
tem his abundantius est, à malo est.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * فدع قربانك هناك امام المذبح • وامض اولا فصالح اخاك وحينيذ فات وقدم قربانك * كن
25 متفقا مع خصمك سريعا ما دمت معه في الطريق • لئلا يسلمك الخصم الي الحاكم •
26 والحاكم الي المستخرج ويلقيك في السجن * امين اقول لك انك لا تخرج من هناك حتى تودي
27 اخر فلس عليك * قد سمعتم ما قيل [ ] لا تزن * وانا اقول لكم ان كل من نظر الي امراة ليشتهيها
28 فقد زني بها في قلبه * ان شككتك عينك اليمني فاقلعها والقها عنك • فانه خير لك ان
29 يهلك احد اعضايك من ان يذهب جسدك كله في جهنم * وان شككتك يدك اليمني
30 فاقطعها والقها عنك • فانه خير لك ان يهلك احد اعضايك من ان يذهب جسدك كله في
31 32 جهنم * قيل من طلق امراته فيدفع لها كتاب الطلاق * وانا اقول لكم ان من طلق
33 امراته من غير كلمة زناء فقد الجاها الي الزناء • ومن تزوج مطلقة فقد زني * وقد سمعتم
34 ايضا ما قيل للاولين لا تحنث في يمينك واوف الرب قسمك * وانا اقول لكم لا تحلفوا البتة • لا
35 تحلفوا بالسماء فانها كرسي الله * ولا بالارض لانها موطي قدميه • ولا بيروشليم فانها مدينة
36 الملك العظيم * ولا براسك تحلف فانك لا تقدر ان تصنع شعرة واحدة بيضاء او سوداء •
37 * بل يكون قولك في النعم نعم وفي اللا لا • فما زاد علي هذين فهو من الشرير •

Relinque munus tuum ibi ante altare: & vade priùs, & reconciliare fratri tuo: & tunc veni, & offer munus tuum. 24
Cave tibi ab adversario tuo maturè, dum es cum eo in via, ne te tradat adversarius judici, & judex quæstori, & projiciaris in carcerem. 25
Amen dico tibi, quòd non exibis inde, donec reddas ultimum quadrantem, quem debes. 26
Audistis quia dictum est; Non fornicaberis. 27
Et ego dico vobis, quòd omnis qui aspicit mulierem ad concupiscendum eam, jam fornicatus est cum ea in corde suo. 28
Si scandalizaverit te oculus tuus dexter, erue eum, & projice abs te : quoniam meliùs est tibi ut pereat unum membrorū tuorum, quàm ut abeat corpus tuum totum in gehennā. 29
Et si scandalizaverit te manus tua dextera, abscinde eam, & projice eam abs te: quia melius est tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quàm ut abeat corpus tuum totum in gehennam. 30
Dictum est; Quicunque repudiaverit uxorem suam, dabit ei libellum repudii. 31
Ego autem dico vobis, quòd qui repudiat uxorem suam præter causam fornicationis, compellit eam ad fornicandum: & qui ducit repudiatam, jam fornicatus est. 32
Audistis etiam quòd dictum est antiquis; Ne pejeres in juramento tuo, sed persolve Domino juramentum tuum. 33
Ego autem dico vobis; Ne juretis omnino : Ne juretis per cœlum, quia thronus Dei est: 34
Neque per terram, quia scabellum est pedum ejus : neque per Jerosolimam, quia civitas est regis magni. 35
Neque per caput tuum jures, quia non potes facere capillum unum album aut nigrum. 36
Sed erit sermo tuus per Etiam, etiam, & per Non, non; & quod excedit hæc duo, est à malo. 37

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * قربان خود را بر مذبح رها کن ورفتن برو با برادر خود آشتي کن انکه بيا وقربان خود را بپرداز
25 * از دشمن خود پرهيز دار چندانك در راه يارانيد پيشتر ازانك دعوي کند با تو دعوي
26 کند وترا پيش قاضي ببرد وقاضي ترا بدست شحنه دهد وشحنه ترا بزندان اندازد * راست بتو مي
گويم که ازانجا بيرون نيابي تا انکه آخر پول را بدهي • هفدهم اشارت بنهي زني
27 28 * شنيديد که اوليان گفتند زني وفسادي مکن * ومن اکنون بشما مي گويم هر که در زن
نگاه کند وارزوي او کند • در دل خود باوي زني کرده باشد هجدهم براي بدي
29 انديشيدن * اگر چشم راست تو باتو خيانت کند اورا بدر کن وبينداز • زيرا ان بهتر
30 که يك اندام تو کم باشد • نه که همه تن تو در دوزخ بيفتد * واگر دست راست
تو ترا خيانت کند • ببر وازخودش بينداز • ان بهتر که تو بي دست باشي ازانك همگي
31 وجود تو در دوزخ اوفتد نوزدهم اشارت بنهي طلاق * ونيز گفته شد • هر که
32 زن خود را طلاق دهد • کتاب ازادي طلاق را بدو بدهد * اکنون من باشما ميگويم • هر
که بي سبب زنا زن خود را طلاق دهد • اورا در زنا انداخته باشد وهر که طلاق داده را ستاند
33 زناکار بود بيستم جهت سوگند * بار شنيديد که با پيشينيان گفته شد که
34 در سوگند هاء خود دروغ مگو وسوگند هاء خود را بخداي بسپار * اکنون من بشما مي گويم *
35 هرگز سوگند نخوريد • نه باسمان • زيرا تخت استکران خدا • * ونه بزمين که جايگاه نهادن
36 دو پاي اوست • ونه باورشليم • براي انك شهرست ملك اعظم را • * وبسر خود نيز سوگند نخوري
37 زيراچاره نداري که يکتا موي سياه را سپيد کني * بلي سخن تو درداري اري باشد ودرنه نه •
هرچه ازين افزونتر ست آن شرست •

Oblationem tuam super altare relinque, & abi prius, cum fratre tuo pacem fac; Tunc veni, & oblationem tuam comple. 24
Ab inimico tuo caveto dum in via amicabiles estis; ne litigans adversus te litem instituat, & te ad judicem trahat, judex verò te in manū quæstoris tradat, & quæstor te in carcerem conjiciat. 25
Utique tibi dico, quòd illinc non exibis, donec ultimū quadrantē reddideris. 26

XVII. Monitum de adulterio.

Audistis priscos dixisse, Adulterium & scortationem ne feceris. 27
Ego autem nunc dico vobis, Quicunque mulierem intuitus eam desideraverit, in corde suo cum ea adulterium commisit. 28

XVIII. De cogitatione mala.

Si oculus dexter tuus tibi fraudem fecerit, eum erue & abjice : Hoc enim melius ut unum membrorum tuorum pereat, neque ut totum corpus tuum in Gehennam incidat. 29
Et si manus tua dextera in te proditionem fecerit, amputa & abs te projice : nam hoc satius ut manu mutilus sis, quàm ut tota persona tua in Gehennam ruat. 30

XIX. Monitum de repudio.

Dictum etiam est; Quicunque uxorem suam repudiaverit, libellum liberæ dimissionis ipsi det. 31
Ego autem dico vobis; Quicunque extra causam adulterii uxori suæ repudium remiserit, eam in adulterium impellit: & quicunque dimissam duxerit adulter est. 32

XX. De jurejurando.

Rursus audistis antiquis dictum fuisse, In juramentis tuis falsum ne dicito : sed juramenta tua Deo persolve. 33
Nunc ego vobis dico, Ne unquam juretis ; neque per cœlum, quia thronus est magnificus Dei: 34
Neque per terram, quia scabellum pedum ejus est : neque per Hierosolymam, quia civitas est regis maximi. 35
Et per caput tuum etiam juramentum ne facito; quia facultatem non habes, ut unicum capillum nigrum album reddas. 36
Sed sermo tuus per ita, ita, sit, & per non, non : quicquid hæc excedit, illud malum est. 37

Versio VULGATA LATINA.

38 Audiſtis quia dictum eſt; Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego au-
39 tem dico vobis, Non reſiſtere malo: ſed ſi quis te percuſſerit in dexteram maxil-
40 lam tuam, præbe illi & alteram. Et ei, qui vult tecum judicio contendere, &
41 tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et quicunque te angariaverit mil-
42 le paſſus, vade cum illo & alia duo. Qui petit à te, da ei: & volenti mutuari à
43 te, ne avertaris. Audiſtis quia dictum eſt; Diliges proximum tuum, & odio
44 habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis; Diligite inimicos veſtros, &
benefacite his qui oderunt vos: & orate pro perſequentibus & calumniantibus
45 vos: Ut ſitis filii patris veſtri, qui in cœlis eſt: qui Solem ſuum oriri facit ſu-
46 per bonos & malos: & pluit ſuper juſtos & injuſtos. Si enim diligitis eos qui
vos diligunt, quam mercedem habebitis? nónne & publicani hoc faciunt? Et 47
ſi ſalutaveritis fratres veſtros tantùm, quid ampliùs facitis? nónne & Ethnici hoc
faciunt? Eſtote ergò vos perfecti, ſicut & pater veſter cœleſtis perfectus eſt. 48

CAP. VI.

ATtendite ne juſtitiam veſtram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: 1
alioquin mercedem non habebitis apud patrem veſtrum qui in cœlis eſt. Cùm er- 2
gò facis eleëmoſynam, noli tubâ canere ante te, ſicut hypocritæ faciunt in ſynago-
gis, & in vicis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, Receperunt
mercedem ſuam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * قد سمعتم ما قيل العين بالعين والسن بالسن * وانا اقول لكم لا تقاوموا الشرير ،
39 لكن من لطمك علي خدك [] حول له الاخر * ومن اراد خصومتك واخذ ثوبك فدع له
40 رداك ايضا * ومن سخرك ميلا فامض معه اثنين * ومن سالك فاعطه * ومن اراد ان
41 42 يعترض منك فلا ترده * قد سمعتم ما قيل احبب قريبك وابغض عدوك * وانا اقول لكم
43 44 احبوا اعداكم * وباركوا علي لاعنيكم واحسنوا الي من ابغضكم وصلوا علي من
يطردكم ويعسفكم * كيما تكونوا بني ابيكم الذي في السموات * لانه المشرق شمسه
45 علي الاخيار والاشرار والممطر علي الصديقين والظالمين * واذا احببتم من يحبكم فاي
46 اجر لكم * اليس العشارون يفعلون كذلك * وان سلمتم علي اخوتكم فقط فاي فضل
47 لكم اليس كذلك تفعل الوثنيون * كونوا انتم كاملين مثل ابيكم السماوي فهو كامل *
48 * انظروا لا تصنعوا مراحمكم قدام الناس كي يروكم * فليس لكم اجر عند 1
ابيكم الذي في السموات * واذا صنعت رحمة فلا تضرب قدامك بالبوق كما تصنع المراوون 2
في الجامع وفي الاسواق كي يمجدهم الناس * امين اقول لكم لقد اخذوا اجرهم *

Jam audiſtis quòd dictum eſt; Oculum 38
pro oculo, & dentem pro dente. Ego au- 39
tem dico vobis, Nolite reſiſtere maligno:
ſed quicunque percuſſerit te in maxillam
tuam, verte ei alteram: Et qui voluerit 40
contendere tecum, tolleréque tunicam tu-
am: dimitte ei pallium tuum etiam. Et 41
quicunque angariaverit te milliarium,
vade cum illo duo. Qui autem petit à 42
te, da ei: & eum qui vult mutuari à te,
ne repellas eum. Audiſtis quòd dictum 43
eſt; Dilige proximum tuum, & odio ha-
beto inimicum tuum. Ego autem dico 44
vobis; Diligite inimicos veſtros, & be-
nedicite maledicentibus vobis, & bene-
facite ei qui odit vos: & orate pro eo
qui perſequitur vos, & opprimit vos:
Ut ſitis filii patris veſtri qui in cœlis eſt; 45
nam ipſe eſt qui facit oriri ſolem ſuum
ſuper bonos & malos, quíque pluit ſuper
juſtos & injuſtos. Si enim diligitis eos 46
qui diligunt vos, quam mercedem habe-
bitis? nónne publicani faciunt ita? Et 47
ſi ſalutaveritis fratres veſtros tantùm,
quid gratiæ vobis eſt? nónne ita faciunt
idololatræ? Eſtote vos perfecti ſicut pa- 48
ter veſter cœleſtis, nam ipſe perfe-
ctus eſt.

C A P. VI.

VIdete ne faciatis miſericordias ve- 1
ſtras coram hominibus quatenus ſpectent
vos: alioquin non erit vobis merces
apud patrem veſtrum qui in cœlis eſt.
Cùm ergò exercueris miſericordiam, 2
noli canere ante te tubâ, ſicut faciunt
hypocritæ in ſynagogis & in vicis, ut
glorificent eos homines. Amen dico vo-
bis, Jam receperunt mercedem ſuam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 بیست یکم بهر قصاص * شنیدید که گفته شد * چشم عوض چشم ودندان عوض
39 دندان * اکنون من با شما مي کویم که بدي برابر بدي سزاوار مدارید * الاهر که بر روي
40 راست تو بزند * تو روي دیگر پیش او بگردان * وهر که مي خواهد که بکوشد وپیراهن
41 تو بستاند * قباء ترا نیز بدو ده * وهر که ترا یك فرسنك سخره برد تو دو فرسنك با او برو
42 براي قرض * هر که از تو بخواهد بدو بده وهر که خواهد که از تو قرض
43 کند اورا منع مکن بیست دوم بهر دوستي * شنیدید که گفته شد * یار خود را دوست
44 بدار واز دشمن خود کراهیت کن * اکنون من بشما مي کویم * دشمنان خود را دوست دارید *
واوفرین کنید بر انان که بر شما نفرین کنند * وهر چه خوبتر کنید با ایشان که شما را دشمن
45 دارید * ونماز کنید بر ایشان که شمارا بزور بر کشند * وشمارا زحمت دهند * براي انك مانند
پدر شما باشید که بر آسمانست * انك آفتاب خودرا بر نیکان وبر بدان بتاباند * وباران خود را
46 بر عادلان وبر ظالمان مي بارد * کساني راکه شما را دوست دارید * وشما نیز ایشانرا دوست
دارید * چه نیکویي کرده باشید * وکدامین مزد شمارا باشد * که سود خوران نیز این را میکنند *
47 واکر چنانست که بر برادران خود تنها سلام کنید * چه چیز افزون کرده باشید * نه
48 سود خوران نیز این را مي کنند * اکنون شما تمام باشید مانند پدر شما که بر اسمانست
وتمام است بیست سوم بهر صدقه * اکنون نکه کنید درد
صدقه شما واورا برابر خلق اشکارا مکنید * بدانك خود را بدیشان † بنمایید * واکر نه
شما را مزد نباشد پیش پدر شما * که بر اسمانست * واکر صدقه خواهي دادن * برابر 2
خود ناي وشاخ مزن انچنانك منافقان میکنند * درانجمنها ودر بازارها * از براي انك خلق ایشانرا
ستایش کنند راست بشما بکویم که مزد خود ستاده باشند *

XXI. De talione.

Audiſtis dictum fuiſſe, Oculum pro 38
oculo, & dentem pro dente. Nunc 39
ego vobis dico, ut malum pro malo
non rependatis: ſed quicunque in ma-
lam dextram te percuſſerit, tu ma-
lam alteram ei objectas. Et qui- 40
cunque voluerit contendere & indu-
ſium tuum capere, tunicam tuam et-
iam illi des. Et quicunque te unam 41
paraſangam angariaverit, tu duas
paraſangas cum illo abeas.

De mutuo.

Quicunque petierit abs te, illi dato: 42
& quicunque voluerit abs te mutua-
ri, ei ne denegato.

XXII. De amore.

Audiſtis dictum fuiſſe, Amicum tu- 43
um charum habeto, & ab inimico
tuo abhorreto. Nunc ego dico vobis; 44
Inimicos veſtros amore proſequimi-
ni, & benedicite iis qui maledicunt
vobis, & quidvis melius facite erga
eos qui vos odio habent, & preces
fundite pro iis qui vos per vim tra-
ctant, vobíſque moleſtiam faceſſunt.
Ut ſimiles Patri veſtro ſitis qui in 45
cœlis eſt, quippe eum, tum bonis juxta
ac malis illuceſcere facit, & pluviam
ſuam ſuper juſtos & ſuper iniques
depluit. Eos qui vos amore proſe- 46
quuntur ſi vos etiam redamatis, quid
boni facitis? & quid mercedis vo-
bis erit? quia publicani etiam hoc
faciunt. Et ſi ita ſit quod fratres ve- 47
ſtros ſolummodò ſalute impertitis,
quam rem eximiam facitis? nónne
publicani etiam hoc faciunt. Jam 48
vos perfecti eſtote inſtar Patris ve-
ſtri, qui in cœlis eſt, & perfectus eſt.

C A P. VI.

XXIII. De eleemoſyna.

ATtendite autem eleemoſynæ ve- 1
ſtræ, & eam coram populo palàm ne
faciatis, ut vos ipſis oſtentetis, ali-
oqui vobis merces non erit apud Pa-
trem veſtrum qui eſt in cœlis. Quòd 2
ſi eleemoſynam dare volueris, coram
te fiſtulâ aut cornu ne clangas, quem-
admodùm hypocritæ faciunt in conven-
tibus & in emporiis, eò ut homines
illos laude afficiant: profectò vobis
dico, quòd mercedem ſuam rece-
perunt.

Versio VULGATA LATINA.

3 Tu autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: Ut
4 sit eleemosyna tua in abscondito, & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.
5 Et cùm oratis non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis & in angulis pla-
tearum stantes orare, ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis, Receperunt
6 mercedem suam. Tu autem cùm oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio
ora patrem tuum in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.
7 Orantes autem, nolite multùm loqui, sicut Ethnici: putant enim quòd in multilo-
8 quio suo exaudiantur. Nolite ergò assimilari eis: scit enim pater vester, quid
9 opus sit vobis, antequàm petatis eum. Sic ergò vos orabitis; Pater noster, qui
es in cœlis: sanctificetur nomen tuum. Adveniat, regnum tuum. Fiat voluntas 10
tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum supersubstantialem da nobis ho- 11
dié. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. 12
Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen. Si enim dimi- 13
seritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis pater vester cœlestis delicta 14
vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis 15
peccata vestra. Cùm autem jejunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes: exter- 16
minant enim facies suas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis,
Quia receperunt mercedem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * وانت اذا صنعت رحمة فلا تعلم شمالك بما صنعت يمينك * لتكون صدقتك في خفية * وابوك
5 الذي يري الخفية يجزيك علانية * الفصل العاشر * واذا صليتم فلا تكونوا
كالمرائين · الذين يحبون القيام في المجامع وفي زوايا الازقة يصلون ليظهروا للناس · امين اقول
6 لكم انهم قد اخذوا اجرهم * وانت اذا صليت فادخل مخدعك واغلق بابك عليك وصل
7 لابيك سرا · وابوك يري السر فيعطيك علانية * واذا صليتم فلا تكثروا الكلام كالوثنيين فانهم
8 يظنون ان سيسمع لهم بكثرة كلامهم * فلا تتشبهوا بهم · لان اباكم عالم بما تحتاجون اليه
9 10 قبل ان تسالوه اياه * وهكذا تصلون انتم · يا ابانا الذي في السموات يتقدس اسمك * تاتي
11 12 ملكوتك · تكون مشيتك كما في السماء وعلي الارض * خبزنا الذي للغد اعطنا اليوم * واغفر
13 14 لنا ما علينا كما نغفر نحن لمن لنا عليه * ولا تدخلنا التجارب لكن نجنا من الشرير [ ] * فان
15 غفرتم للناس خطاياهم غفر لكم ابوكم السماوي خطاياكم * وان لم تغفروا للناس [ ] فلا ابوكم
16 السماوي يغفر لكم خطاياكم * واذا صمتم فلا تكونوا كالمرائين * لانهم يعبسون وجوههم
ويغيرونها ليظهروا للناس صيامهم · امين اقول لكم لقد اخذوا اجرهم ·

Tu autem cùm feceris misericordiam, nesciat sinistra tua quid egerit dextera tua: Ut sit eleemosyna tua in abscondito: & pater tuus qui aspicit secretum, reddet tibi palàm. 3 4

Sectio decima.

Et cùm oratis, ne sitis sicut hypocritæ, qui amant stare in synagogis, & in angulis platearum orant, ut appareant hominibus: Amen dico vobis, quòd jam receperunt mercedem suam. Tu autem cùm oraveris, ingredere penetrale tuum, & claude ostium tuum super te, & ora patrem tuum secretò: & pater tuus videt occultum, dabitque tibi manifestè. Cùmque oraveritis, ne multiplicetis verba sicut ethnici: hi enim putant se exaudiendos ob multitudinem verborum. Ne ergò imitemini eos: quoniam pater vester novit id cujus indigetis, antequàm petatis illud ab eo. Sic autem orabitis vos; O Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & super terram. Panem nostrum crastinum da nobis hodiè. Et dimitte nobis quod debemus, sicut dimittimus nos ei qui nobis debet. Et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos à maligno. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet vobis pater vester cœlestis peccata vestra. Si autem non dimiseritis hominibus; neque pater vester cœlestis dimittet vobis peccata vestra. Cùm autem jejunatis, ne sitis sicut hypocritæ: hi enim atras trabent facies suas, immutant eas, ut ostendant hominibus jejunium suum. Amen dico vobis, Jam receperunt mercedem suam. 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * اگر وقتي تو صدقه دهي بايد كه دست راست تو نداند * انچ دست چپ تو ميكند *
4 * چنانك صدقه تو بنهان باشد * وپدر تو به پنهاني مي بيند عوضش اشكارا بدهد
5 بيست چهارم اشارت بهر نماز * وچون نماز كني مباش همچون منافقان كه
دوست دارند كه در انجمنها وبر كنار كوچها وبازارها نماز كنند تا انك خلق ايشانرا ببينند *
6 راست بشما بگويم كه مزد خود ستده باشند * چون تو نماز خواهي كردن در خلوتگاه
خود رو * ودر خود را ببند وپدر پنهان خود نماز كن * وپدر تو بنهان بيند واشكارا بتو
7 عوض دهد * وقتي كه نماز كنيد بسيار بيهوده مگوييد همچون حنيفيان * زيرا مي
8 پندارند كه ببسياري گفتن ايشان شنوده مي شود * نه اين چنين بديشان همانا
9 باشيد * براي انك پدر شما مي داند انچ شمارا در بايست است * زودتر ازانك ازو بخواهيد
9 * ليكن شما اين چنين نماز كنيد بيست پنجم صورت نماز گفتن پدر ما كه
10 در اسماني پاك است نام تو * بيايد ملكوت تو * بشود خداوند ارادت تو * انچنانك در اسمان
11 12 ودر زمين * نان مارا بده انچ روزرا در بايست است * وگناههاء مارا فرو گذار انچنانك ما نيز
13 براي ايشان كه بر ما گناه كرده باشند فرو گذاريم * ومارا در ازمايشهاء بلا ميفگن ازالا
بدي شر مارا نگاه دار وبرهان * براي انك ملكوت * ونيرومندي * وعظمت ازان توست *
14 اكنون * وتا ابد الابد * امين * بيست ششم جهت برد باري * اگر گناههاء خلق
15 را فرو گذاريد * پدر شما كه بر آسمانست * گناههاء شما نيز فرو گذارد * واگر گناههاء
خلق را فرو نگذاريد * پدر شما نيز گناههاء شما را فرو نگذارد بيست هفتم
16 جهت روزه * وقتي كه روزه داريد * روي خود را دژمناك وترش مكنيد همچون
منافقان * كه روي خودرا دژمناك وترش بنمايند * وخود را بر خلق عرض كنند كه
روزه مي داريد * راست بشما بگويم كه مزد خود ستده باشند *

* *Si quando tu eleemosynam dederis, oportet ut manus dextra tua non sciat id quod manus sinistra tua facit.* 3
* *Ut eleemosyna tua in occulto sit: & Pater tuus qui in occulto videt, præmium ejus palam det.* 4

XXIV. Consilium de oratione.

Et cùm orationem feceris, ne sis ut hypocritæ, qui amant ut in synagogis & in ora plateæ & ... preces fundant ut homines eos videant: profectò vobis dico, quòd mercedem suam receperunt. Cùm tu preces volueris, in conclave tuum ito, & ostium tuum claude, & patri tuo occulto preces facito; nam pater tuus in occulto videt, & palam tibi præmium referet. Quo tempore oratis, multa vana ne proloquimini sicut ethnici: putant enim multiloquium suum exauditum iri. Ne ad hunc modum eorum similes estote: quia Pater vester novit quid vobis opus est, priusquam ab eo petatis. Vos autem sic orate, 5 6 7 8 9

XXV. Formula orandi.

Pater noster qui in cœlis es, sanctum est nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat, Domine, voluntas tua, sicut in cœlis & in terra. Panem nobis da qui diei necessarius est. Et peccata nostra remitte, sicut nos etiam iis qui in nos peccaverunt remittimus. Et nos in tentationes afflictionis ne injicias, sed à malitia mali nos serva & libera: quia tuum est regnum, & potentia, & majestas, nunc, & in seculum seculi. Amen. 10 11 12 13

XXVI. De tolerantia.

Si delicta hominibus remittatis, Pater vester, qui in cœlis est, peccata vestra etiam remittet. Sin delicta hominibus non remiseritis, Pater vester etiam peccata vestra non remittet. 14 15

XXVII. De jejunio.

Quando jejunium habetis, faciem vestram tristem & tetricam ne reddatis, sicut hypocritæ; nam faciem suam tristem & tetricam ostendunt, & sese populo manifestant, quòd jejunent: utique vobis dico, quòd mercedem suam acceperunt. 16

Versio VULGATA LATINA.

17 Tu autem, cùm jejunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava, Ne videaris homi-
18 nibus jejunans, sed patri tuo, qui est in abscondito: & pater tuus, qui videt in
abscondito, reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi æru-
19 go, & tinea demolitur: & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem
20 vobis thesauros in cœlo: ubi neque ærugo, neque tinea demolitur; & ubi fures
non effodiunt, nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.
21 Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus
22 tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum te-
23 nebrosum erit. Si ergò lumen; quod in te est, tenebræ sunt: ipsæ tenebræ
quantæ erunt? Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, 24
& alterum diliget; aut unum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis Deo
servire & mammonæ. Ideò dico vobis, Ne soliciti sitis animæ vestræ quid mandu- 25
cetis, neque corpori vestro quid induamini. Nónne anima plus est quàm esca: &
corpus plus quàm vestimentum? Respicite volatilia cœli, quoniam non serunt, ne- 26
que metunt, neque congregant in horrea: & pater vester cœlestis pascit illa. Nón-
ne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrûm cogitans potest adjicere ad 27
staturam suam cubitum unum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 وانت اذا صمت فادهن راسك واغسل وجهك * لئلا تظهر للناس صيامك • لكن لابيك
عالم السر • وابوك الذي يرى السر يجازيك [] • الفصل الحادي عشر • * لا تكنزوا 19
لكم كنوزا في الارض حيث الاكلة والسوس يفسدون والسارقون يحتالون فيسرقون * لكن 20
اكنزوا لكم كنوزا في السماء حيث لا اكلة ولا سوس يفسدون • ولا ينقب السارقون
21 22 فيسرقون * لانه حيث تكون كنوزكم فهناك تكون قلوبكم * سراج الجسد العين *
23 فان كانت عينك بسيطة فجسدك كله يكون نيرا * وان كانت [] شريرة فجسدك كله
24 يكون مظلما • واذا كان النور الذي فيك ظلاما فالظلام ما هو * لا يستطيع احد ان
يعبد ربين الا ان يبغض الواحد ويحب الاخر • او يجل الواحد ويحتقر الاخر • لا تقدرون ان
25 تعبدوا الله وللمال • الفصل الثاني عشر • * فلهذا اقول لكم لا تهتموا
لنفوسكم بما تاكلون وبما تشربون • ولا لاجسادكم بما تلبسون • اليست النفس افضل من
26 الطعام والجسد من اللباس * تاملوا طيور السماء فانها لا تزرع ولا تحصد ولا تخزن في
27 الاهراء وابوكم السماوي يقوتها • افلا انتم باحرى افضل منها * من منكم اذا اهتم
يقدر ان يزيد على قامته ذراعا واحدا •

*Tu autem cùm jejunas, unge caput tu- 17
um, & lava faciem tuam: Ut non ap- 18
pareat hominibus jejunium tuum, sed
patri tuo conscio secreti: & pater tuus
qui videt occultum, rependet tibi.*

Sectio undecima.

*Ne thesaurizetis vobis thesauros in ter- 19
ra, ubi ærugo & tinea depravant, &
fures industriosè laborant ac furantur.
Sed thesaurizate vobis thesauros in cœ- 20
lo, ubi neque ærugo neque tinea depra-
vant, neque effodiunt fures atque fu-
rantur. Quoniam ubi sunt thesauri ve- 21
stri, ibi sunt corda vestra. Lucerna cor- 22
poris est oculus: itaque si fuerit oculus
tuus simplex, corpus tuum totum
erit lucidum. Si autem fuerit oculus 23
tuus nequam, corpus tuum totum erit te-
nebrosum. Quòd si fuerit lumen quod in
te est tenebræ, tenebræ ergò quantæ erunt?
Non potest quisquam servire duobus do- 24
minis; sed vel odio habebit unum, &
diliget alterum: vel honorabit unum,
& contemnet alterum. Non potestis ser-
vire Deo & divitiis.*

Sectio duodecima.

*Ideò dico vobis; Ne soliciti sitis ani- 25
mabus vestris quid esuri sitis; quidve
bibituri, neque corporibus vestris quâ
re induantur. Nónne anima præstantior
est quàm esca? & corpus præstantius
quàm vestimentum? Considerate vola- 26
tilia cœli: non enim serunt, neque me-
tunt, neque congregant in horrea; & pa-
ter vester cœlestis pascit illa. Nónne
vos potiùs præstantiores estis quàm
illa? Quis vestrûm, licèt curam 27
adhibeat, potest adjicere ad staturam
suam cubitum unum?*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * واكر تو وقتي روزه داري روي خود را بشوي • وسر خود را بروغن بيندای • وتازه روي†
18 باش * چنانك خلق ندانند كه تو بروزه • الا پدر تو كه نهان تو مي بيند • وعوض
19 ان بتو مي رساند   بيست هشتم   جهت ذخيره   * ذخيره وكنج براي خود
در زمين مسازيد جايي كه كرم وخورنده آنرا فساد كند وجايي كه دزدان بدزدند
20 وبپراكنند * ليكن براي خود كنجها در آسمان بسازيد جايي كه كرم وخورنده انرا
21 فساد نتواند كرد وجايي كه دزدان ندزدند وبپراكنند * براي انك هر جا كه كنج شما
22 باشد دل شما نيز انجا باشد   بيست نهم   جهت روشنايي   * چراغ تن چشم است •
23 اكر چشم تو راست† ودرست باشد • همه تن تو روشن باشد • * واكر چنانست • كه چشم
تو شوم باشد • همه تن تو تاريك باشد • چون روشنايي كه در توست تاريك شود • تاريكي
24 تو چكونه باشد   سي   جهت توانكري   * نتواند كسي دو خداوند را بندكي
بجاء اوردن • مكر يكي را دشمن دارد • ويكي را دوست دارد • يا يكي را حرمت دارد • ويكي را
خوار كند • نتواند خداي را بندكي كند ومال را نيز   سي يك   بهر پوشيدن
25 وخوردن   * بشما مي كويم مينديشيد در نفس خود • كه چه خوريد يا چه آشاميد •
26 ونه براي تن شما كه چه پوشيد • نه جان از خوردن بيشترست • وتن از پوشش • * بنكريد
بمرغان آسمان • كه نه كارند • ونه دروند • ودر انبارها ننهند • وپدر شما كه در آسمانست •
27 ايشانرا سير مي دارد • نه شما از ايشان بهتر هستيد • * كيست از شما كه همت بندد •
كه قامت خود را يك كز بيفزايد •

*Et si tu aliquando jejunaveris, faci- 17
em tuam lava, & caput tuum oleo
inunge, & vegetus aspectu esto. Ut 18
homines non cognoscant te jejunare,
sed Pater tuus, qui in occulto te vi-
det, & mercedem ejus tibi rependit.*

XXVIII. De thesauro.

*Thesaurum & gazam vobismet in 19
terra ne instruite, quo loco tinea &
erosio illud corrumpit, & quo loco
fures furantur & disperdunt. Sed 20
vobis thesauros in cœlis parate, ubi
tinea & erosio illos corrumpere non
potest, atque ubi fures non furantur
ac diripiunt. Eò quòd ubicunque 21
thesaurus vester fuerit, animus vester
etiam illic erit.*

XXIX. De lumine.

*Lucerna corporis oculus est: Si ocu- 22
lus tuus rectus & integer fuerit, totū
corpus tuum lucidum erit. Sin verò, 23
ita fuerit, quòd oculus tuus pravus
sit, totum corpus tuum tenebrosum
erit: Quando lumen quod in te est,
tenebrosum fuerit, caligo tua qualis
erit?*

XXX. De opibus.

*Non potest quispiam duobus dominis 24
servitium præstare, quin unum odio
habeat, alterum diligat; aut uni reve-
rentiam exhibeat, alterum vilipen-
dat: non potest Deo servire & di-
vitiis simul.*

XXXI. De vestitu & victu.

*Vobis dico, ne cogitetis de vita ve- 25
stra, quid comedetis aut quid bibe-
tis; neque pro corpore vestro, quid
induetis: nónne anima escæ præstat
& corpus amictui. Contemplamini 26
volucres cœli, quòd non serant neque
metant & in horreis non reponunt,
& Pater vester qui in cœlis est eas
explet: nónne vos illis præstantiores
estis. Quis è vobis est, qui solicitè 27
cogitando staturam suam uno cu-
bito augeat.*

Versio VULGATA LATINA.

28 Et de vestimento quid soliciti estis? Considerate lilia agri quomodò crescunt:
29 non laborant neque nent. Dico autem vobis, Quoniam nec Salomon in omni
30 gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hodiè est,
& cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quantò magis vos, modicæ fidei?
31 Nolite ergò soliciti esse, dicentes; Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut
32 quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester, quia
33 his omnibus indigetis. Quærite ergò primùm regnum Dei, & justitiam ejus: &
34 hæc omnia adjicientur vobis. Nolite ergò soliciti esse in crastinum. Crastinus
enim dies solicitus erit sibiipsi: sufficit diei malitia sua.

CAP. VII.

1 NOlite judicare, ut non judicemini. In quo enim judicio judicaveritis, judica- 2
bimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides 3
festucam in oculo fratris tui; & trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodò 4
dicis fratri tuo; Sine ejiciam festucam de oculo tuo: & ecce trabs est in oculo
tuo? Hypocrita, ejice primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis ejicere fe- 5
stucam de oculo fratris tui. Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis marga- 6
ritas vestras ante porcos: ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conversi dirum-
pant vos. Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فلماذا تهتمون باللباس * اعتبروا بزهر الحقل كيف ينمو ولا يتعب ولا يعمل * اقول لكم ان
29 30 سليمان في كل مجده لم يلبس كواحدة منها * فاذا كان زهر الحقل الذي يكون اليوم
31 وفي غد يطرح في التنور يلبسه الله هكذا فكم انتم احرى يا قليلي الايمان * لا تهتموا
32 وتقولوا ماذا ناكل وماذا نشرب وماذا نلبس * هذا كله تطلبه الامم البرانية * وابوكم السماوي
33 34 يعلم انكم تحتاجون الى هذا باجمعه * اطلبوا اولا ملكوت الله وبره وهذا كله تزادونه * لا
تهتموا للغد فالغد يهتم بشانه ويكفي كل يوم شره * الفصل الثالث عشر *
1 2 * لا تدينوا لئلا تدانوا * لانه كما تدينون تدانون وبالكيل الذي تكيلون يكال لكم *
3 لماذا تنظر القذى الذي في عين اخيك ولا تفطن بالخشبة التي في عينك * وكيف
4 5 تقول لاخيك دعني اخرج القذى من عينك وفي عينك خشبة * يا مرائي اخرج اولا الخشبة
6 من عينك وحينئذ تنظر ان تخرج القذا من عين اخيك * لا تعطوا القدس للكلاب ولا
7 تلقوا جواهركم قدام الخنازير لئلا تدوسها بارجلها وترجع فتخرقكم * سلوا فتعطوا
اطلبوا فتجدوا * اقرعوا فيفتح لكم *

Quare autem soliciti estis de vestimento? Exemplum sumite florum agri quomodo crescunt, & tamen non laborant, neque operantur. 28
Dico vobis quòd Salomon in cuncta gloria sua non vestitus est sicut unus ex ipsis. 29
Si ergò flores agri 30 *qui hodie extant, & cras ab iciuntur in clibanum, vestit illos Deus sic, quantò vos magis, O modici fidei?*
Ne igitur 31 *soliciti sitis, ac dicatis, Quid manducabimus, & quid bibemus, & quo operiemur?*
Hæc enim omnia requirunt gentes 32 *extraneæ. At pater vester cœlestis novit vos indigere his omnib'.*
Quærite primum 33 *regnum Dei & justitiam eius, & hæc omnia adjicientur vobis.*
Ne soliciti si- 34 *tis in crastinum: nam crastinus dies solicitus erit de se ipso, & sufficit cuique diei malitia sua.*

Sectio tertiadecima. CAP. VII.

NE judicetis, ut non judicemini. 1
Quoniam quemadmodum judicabitis, 2 *judicabimini: & mensurâ quâ metemini, metietur vobis.*
Cur vides festu- 3 *cam quæ est in oculo fratris tui; & non animadvertis trabem quæ est in oculo tuo?*
Et quomodo dices fratri tuo; Per- 4 *mitte mihi ut extraham festucam ex oculo tuo, dum in oculo tuo est trabs?*
O 5 *hypocrita, educ primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perspicies ut eximas festucam ex oculo fratris tui.*
Ne detis san- 6 *ctum canibus: neve projiciatis gemmas vestras ante porcos: ne fortè conculcent eas pedibus suis, & convertantur atque dirumpant vos.*
Petite, & dabitur vo- 7 *bis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چرا حريص مي باشيد * بر كرد كردن پوشش * در كل و سوسن صحرايي بنكريد * كه
29 چگونه پرورده مي شوند * نه خستگي مي كشند و نمي ريسند * اكنون بشما مي
30 گويم * كه سليمان * نيز در همه فخر خود * نپوشيد همچون يكي از ايشان * چون گياي
كشتزار را كه امروز تر و تازه است و فردا در تنور افتد * خدا او را اين چنين مي پوشاند * نه شما ازان
31 بيشتريد اي كم ايمانان * اكنون نه اين چنين بينديشيد چه بخوريم يا چه اشاميم يا چه
32 بپوشيم * خلق همه اينها را مي خواهند * و پدر شما كه در آسمانست مي داند كه شما را نيز
33 اينها در بايست است * هرچه زودتر ملكوت خدا و عدل او بخواهيد * و او اينها همه را براي شما
34 بيفزايد * از ان فردا را غم نخوريد براي انك فردا غم خود را مي خورد * و روز بشر خود برازد *

سي دو اشارت براي داوري

1 2 * داوري مكنيد تا در داوري نيفتيد * آنچنانك شما حكم كنيد بر شما حكم كنند *
و بدان پيمانه كه شما بپيماييد * براي شما بپيمايند سي سوم اشارت براي
3 اعتراض * چرا خاشاكي كه در چشم برادرت است نگاه ميكني * وان ستونرا كه درو
4 چشم تست نمي نگري * يا چگونه ببرادر خود بگويي بگذار مرا تا آن خاشاك از چشم
5 تو بدر آرم * و ستون را كه در چشم تست مي گذاري * اي منافق اول آن ستون * كه درو
چشم تست بدر آور * انگه بتو نموده شود كه خاشاك * را از چشم برادرت چون بدر آري
6 سي چهارم جهت علم و راز * پاكي را بسگان مدهيد * و مرواريدهاء خود
را پيش خوكان مينداريد * نبادا بپاي † ايشان مرواريدها را بخوابنند * و باز پيش شما
7 كروند * و شما را بدرند سي پنجم اشارت جهت مقصود * بخواهيد تا داده
شود بجوييد تا بيابيد در را بزنيد * براي شما گشاده شود *

Quare soliciti estis de induendo amictu? in rosam & lilium agri intuemini, quomodo alantur; non laborant neque nent. 28
Dico autem vobis, 29 *quòd Salomon in omni gloria sua haud amiciebatur sicut unum ex illis.*
Quum herbam agri, quæ hodiè re- 30 *cens & viridis est, cras verò in clibanum cadit, Deus ipsam sic vestiat, nónne vos illi præstatis, O pusilli fide?*
Itaque ne sic reputetis; Quid 31 *edemus, aut quid bibemus, aut quid induemus?*
Populi hæc omnia quæ- 32 *runt; at Pater vester, qui in cœlis est, novit quòd vobis etiam hæc necessaria sunt.*
Omnino primùm re- 33 *gnum Dei & justitiam eius petite, & ipse hæc omnia adjiciet vobis.*
De crastino igitur ne anxii estote; 34 *nam crastinum molestiam sui ipsius devorabit: atque dies malo suo competit.*

CAP. VII.

XXXII. Consilium de judicio.

Judicium ne facite, ne in judicium 1 *incidatis.*
Quemadmodum vos ju- 2 *dicium facitis, sic de vobis judicium ferent: & eâdem mensurâ quâ vos metimini, vobis metientur.*

XXXIII. Consilium de objiciendo.

Quare festucam quæ in oculo fratris 3 *tui est, animadvertis; & columnam illam quæ in oculo tuo est non perspicis?*
Aut quomodo fratri tuo dicis, 4 *Sine me ut festucam ex oculo tuo eximam; & columnam quæ in oculo tuo est præteris?*
O hypocrita, priùs 5 *istam columnam, quæ in oculo tuo est, exime, tunc ostendetur tibi quo pacto festucam ex oculo fratris tui eximas.*

XXXIV. De scientia & arcano.

Sanctum canibus ne detis, & mar- 6 *garitas vestras ante porcos ne projiciatis: ne pedibus suis margaritas conculcent, & retro in vos conversi vos dilacerent.*

XXXV. Consilium de petitione.

Petite, ut detur vobis, quærite, ut 7 *inveniatis: ostium pulsate, ut vobis aperiatur.*

Versio VULGATA LATINA.

8 Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, invenit: & pulsanti aperietur.
9 Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem
10 porriget ei? Aut si piscem petierit, numquid serpentem porriget ei? Si ergò
11 vos, cùm sitis mali, nôstis bona data dare filiis vestris: quantò magis pater ve-
12 ster, qui in cœlis est, dabit bona petentibus se? Omnia ergò quæcunque vul-
tis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Hæc est enim lex, & Prophetæ.
13 Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit
14 ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Quàm angusta porta, &
15 arcta via est, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt, qui inveniunt eam! At-
tendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecùs
autem sunt lupi rapaces: A fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colli- 16
gunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos 17
facit: mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fru- 18
ctus facere: neque arbor mala bonos fructus facere: Omnis arbor, quæ non 19
facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eo- 20
rum cognoscetis eos. Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit 21
in regnum cœlorum: sed qui facit voluntatem patris mei, qui in cœlis est, ipse
intrabit in regnum cœlorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 *لان كل من يسال يعط * ومن يطلب يجد * ومن يقرع يفتح له *اي انسان منكم يساله ابنه
10 11 خبزا فيعطيه حجرا * او يساله سمكة فيعطيه حية * فاذا كنتم انتم الاشرار تعرفون تعطون
العطايا الصالحة لابنائكم * فكم بالحري ابوكم الذي في السموات يعطي الخيرات لمن يساله *
12 * وكلما تريدون ان تفعله الناس بكم افعلوه انتم بهم * فهذا هو الناموس والانبياء *
13 * الفصل الرابع عشر * *ادخلوا الباب الضيق فان المسلك واسع والطريق
14 المودية الى الهلاك رحبة والداخلون فيها كثير هم *ما اضيق الباب واكرب الطريق التي
15 تودي الى الحياة وقليل هم الذين يجدونها * احذروا الانبياء الكذبة الذين ياتونكم بلباس
16 الحملان وداخلهم ذياب خاطفة * فمن ثمارهم تعرفونهم * هل تجمع من الشوك عنبا او من
17 العوسج تينا * هكذا كل شجرة صالحة تخرج ثمرة جيدة * والشجرة الردية تخرج ثمرة
18 19 سيية * لا تقدر شجرة صالحة ان تخرج ثمرة سيية * ولا شجرة ردية تخرج ثمرة جيدة * وكل
20 21 شجرة لا تثمر ثمرة جيدة تقطع وتلقى في النار * فمن ثمارهم تعرفونهم * ليس كل من يقول
لي يا رب يا رب يدخل ملكوت السموات لكن الذي يعمل ارادة ابي الذي في
السموات *

Omnis enim qui petit, accipit: & qui 8
quærit, invenit: & ei qui pulsat, aperie-
tur. Quis homo ex vobis, à quo si petat 9
filius ejus panem, det ei lapidem? Aut si 10
petat ab eo piscem, det que ei serpentem?
Cùm ergò vos mali, sciatis concedere do- 11
na optima filiis vestris: quantò magis
pater vester qui est in cœlis, dabit bona
roganti eum? Quicquid autem vultis ut 12
faciant vobis homines, facite idem vos
illis. Quoniam hæc est Lex et Prophetæ.

Sectio quartadecima.

Intrate per portam angustam: quia se- 13
mita lata, & via perducens ad perditi-
onem spatiosa est, & intrantes per eam,
multi sunt. Quàm angusta porta, & mæ- 14
sta est via quæ ducit ad vitam: & pau-
ci sunt qui inveniunt eam! Cavete pro- 15
phetas falsos, qui veniunt ad vos in ve-
stimentis agnorum, & intrinsecus sunt
lupi rapaces. A fructibus eorum cogno- 16
scetis eos. Nunquid leges è spinis uvas,
aut è rhamnis ficus? Sic omnis arbor 17
bona, producit fructum bonum: & ar-
bor mala, producit fructum malum. Non 18
potest arbor bona producere fructum ma-
lum: neque arbor mala producit fru-
ctum bonum. Et omnis arbor, quæ non 19
fructificat fructum bonum, exciditur,
& conjicietur in ignem. Igitur ex fru- 20
ctibus eorum cognoscetis eos. Non o- 21
mnis qui dicit mihi, O Domine, O Do-
mine, intrabit regnum cælorum: sed qui
facit voluntatem patris mei qui in cæ-
lis est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 *هركه بخواهد بستاند * وهر كه بجويد بيابد * وهر كه دري را بزند براي† او كشاده
9 شود * * كدامين مردست در ميان شما * كه فرزند او† ازو نان خواهد * پدر بجاء نان بفرزند
10 11 سنك دهد * * يا ازو ماهي خواهد * بدو مار دهد * * چون شما كه بد وشوميد * بخشايشهاء†
نيك خواهيد * كه بفرزندان خود دهيد * آخر نه پدر شما كه بر آسمانست * از شما بهترست *
وبدان كسان كه ازو چيزي† خواهند بيشتر وتمام تر دهد   سي ششم   اشارت بدانك
12 هر چه كني با خود كرده باشي   * هرچه روا داريد كه مردم با شما كنند شما نيز با
ايشان اين چنين كنيد * اينست شريعت وپيغامبران   سي هفتم   نهي كردن از شهوت
13 * از در تنك درآييد * كه سخت فراخ وپهن است راهي كه در هلاكت مي برد وآنان كه
14 دران راه فراخ مي روند بسيارانند * وراهي كه در زندكاني برد دران تنكست وراه آن دشوار
15 وآنان كه اين راه را بيابند كمند   سي هشتم   نشان پيغمبران دروغ   * بپرهيز
داريد از پيغمبران دروغ * كه پيش شما بيايند بصورت بره از بيرون * واندرون مانند†
16 كركان رباينده هستند * * از ميوهء ايشان * ايشانرا بشناسيد * مكر بتوان از تلو انكور چينند *
17 يا از تيغ خارها انجير * * اين چنين هر درختي كه نيك باشد ميوهء نيك دهد * وهر درختي كه
18 شوم باشد ميوهء شوم دهد * * درختي كه نيك باشد نتواند كه ميوهء شوم دهد * ودرخت
19 شوم نيز ميوهء نيك ندهد * * وهر درختي كه ميوهء نيك ندهد * بريده شود *
20 21 ودر آتش †سوخته شود * * اكنون از ميوهء ايشان † ايشانرا بشناسيد * * نه هر كه بمن
كويد * اي خداوند * اي خداوند * در ملكوت آسمان اندر رود * الا انك ارادت پدر من
كند كه در آسمانست *

Quisquis petit, accipit; & qui unus 8
quærit, invenit: & quicunque ostì-
um pulsat, ei apertum erit. Quisnam 9
homo est inter vos, quum filius ejus
ab eo panem petierit, & pater loco
panis lapidem filio dabit? Sive ab 10
eo piscem petierit, ei serpentem da-
bit. Cùm vos qui mali & pravi estis, 11
dona bona vultis filiis vestris dare,
nónne pater vester qui in cælis est vo-
bis melior est; & iis hominibus qui
ab eo aliquid petunt, præstantius &
perfectius dabit?

XXXVI. Monitum, quòd quemadmodum agis tecum agetur.

Quodcunque æquum ducitis ut ho- 12
mines vobiscum agant, cum eis hoc
modo agite: hoc est Lex & Pro-
phetæ.

XXXVII. Prohibitio concupiscentiæ.

Per portam angustam introite: nam 13
valde lata & spatiosa est via, quæ
ad interitum fert; & ii, qui in illa
via lata incedunt, multi sunt. Sed 14
via quæ ad vitam fert, porta ejus
angusta est, & semita ejus ardua,
& ii qui hanc viam inveniunt pau-
ci sunt.

XXXVIII. Signum prophetarum falsorum.

Cavete à prophetis falsis, qui ad vos 15
accedunt specie agni externi, intus
verò similes lupis rapacibus sunt.
Ex fructu eorum cognoscetis eos: 16
Fieríne potest ut ex rhamno uvâ col-
ligant? aut ex acutis spinis ficum?
Ita omnis arbor quæ bona est, fru- 17
ctum bonum dat, & omnis arbor quæ
mala est, fructum malum dat. Arbor 18
quæ bona sit, non potest fructum ma-
lum dare; & arbor mala etiam,
fructum bonum non dat. Et omnis 19
arbor quæ fructum bonum non dat,
succidetur & in igne combusta erit.
Itaque ex fructu ipsorum dignoscetis 20
eos. Haud quisquis mihi dixerit, 21
O Domine, O Domine, in regnum
cælorum introibit; sed is qui volun-
tatem Patris mei facit, qui in cæ-
lis est.

Versio VULGATA LATINA.

22 Multi dicent mihi in illa die; Domine, Domine, nónne in nomine tuo propheta-
vimus, & in nomine tuo dæmonia ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas fe-
23 cimus? Et tunc confitebor illis; Quia nunquam novi vos: discedite à me, qui
24 operamini iniquitatem. Omnis ergò qui audit verba mea hæc, & facit ea, as-
25 similabitur viro sapienti, qui ædificavit domum suam supra petram, Et descen-
dit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam,
26 & non cecidit: fundata enim erat supra petram. Et omnis, qui audit verba mea
hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædificavit domum suam super
27 arenam: Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irrue-
28 runt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna. Et factum est; cùm
consummâsset Jesus verba hæc, admirabantur turbæ super doctrina ejus. Erat 29
enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut Scribæ eorum, & Pha-
risæi.

CAP. VIII.

Cùm autem descendisset de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: Et ecce 1
leprosus veniens, adorabat eum, dicens; Domine, si vis, potes me mundare. 2
Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens; Volo: Mundare. Et con- 3
festim mundata est lepra ejus. Et ait illi Jesus; Vide, nemini dixeris: sed va- 4
de, ostende te sacerdoti, & offer munus, quod præcepit Moyses, in testimonium
illis. Cùm autem introîsset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum, 5

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * لان كثيرين يقولون لي في ذلك اليوم يا رب يا رب اليس باسمك تنبينا * وباسمك اخرجنا
23 الشياطين * وباسمك صنعنا قوات كثيرة * حينيذ اجيبهم قايلا اني ما اعرفكم قط اذهبوا
24 عني يا فاعلي الاثم * كل من يسمع كلامي هذا ويعمل به يشبه رجلا حكيما بني بيته علي
25 الصخرة * فنزلت الامطار وجرت الانهار وهبت الرياح وصدمت ذلك البيت فلم يسقط * لان
26 اساسه ثابت علي الصخرة * وكل من يسمع كلامي هذا ولا يعمل به يشبه رجلا جاهلا بني
27 بيته علي الرمل * فنزلت الامطار وجرت الانهار وهبت الرياح وصدمت ذلك البيت فسقط وكان
28 29 سقوطه عظيما * ولما اكمل يسوع كل هذا الكلام بهت الجمع من تعليمه * لانه كان يعلمهم
1 كمن له سلطان وليس مثل كتابهم * الفصل الخامس عشر * ولما نزل من
2 الجبل تبعه جمع كبير * واذا ابرص قد جاء فسجد له وقال يا رب ان شيت فانت قادر
3 4 ان تطهرني * فمد يده ولمسه وقال له قد شيت فاطهر وللوقت طهر برصه * وقال له يسوع
انظر لا تقل لاحد لكن امض فار نفسك للكاهن وقدم قربانا كما امر موسي شهادة لهم *
5 الفصل السادس عشر * ولما دخل كفرناحوم جاء اليه قايد ماية وساله

Nam multi dicent mihi in illa die; O 22
Domine, ô Domine, nonne in nomine tuo
prophetavimus & in nomine tuo ejecimus dæmonia, & in nomine tuo fecimus
virtutes multas? Tunc respondebo eis, 23
dicens; Equidem non novi vos unquam:
discedite à me qui operamini iniquitatem. Quicunq; audit sermonem meum 24
istum & exequitur eum, similis est viro
sapienti qui ædificavit domum suam super petram: Et descendit pluvia, & de- 25
currerunt flumina, & flaverunt venti,
& percusserunt illam domum, & non cecidit; quoniam fundamentum ejus firmatum est super petram. Et quicunque 26
audit sermonem meum hunc, & non exequitur illum, similis est viro stulto, qui
ædificavit domum suam super arenam:
Et descendit pluvia, & decurrerunt 27
flumina, & flaverunt venti, & percusserunt illam domum, & corruit; fuitque
ruina ejus magna. Quumque complêsset 28
Jesus omnem hunc sermonem, admirata
est turba ob doctrinam ejus. Erat enim 29
docens eos ut habens potestatem, non autem ut Scribæ eorum.

Sectio quintadecima.

CAP. VIII.

Cùm autem descendisset de monte, 1
secuta est eum turba multa: Et ecce leprosus venit, & adoravit eum, ac dixit;
Domine, si vis, tu potes mundare me. Et 2
extendit manum suam, tetigitque eum,
& dixit ei; Volo, mundare. Et con- 3
festim mundata est lepra ejus. Et dixit 4
ei Jesus; Vide, ne dicas cuipiam: sed
vade, & ostende teipsum sacerdoti; &
offer munus, ut præcepit Moses, in testimonium illis. Sectio sextadecima.
Cùmq; introîsset Capharnahū, venit ad 5
eum Dux centū virorum et rogavit eum,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * بسیاران دران روز بمن بگویند ای خداوند ای خداوند نه بنام تو پیغمبری کردیم وبنام تو
23 دیوانرا از مردم بدر آوردیم وبنام تو بسیار زورمندی کردیم * آنگه پیش ایشان اقرار بیاوریم که از
قدیم شما را نشناختم ای بندگان ظالم از من دور باشید سی نهم برای بنیاد دین
24 * هر که سخنهاء من بشنود وبدان کار کند * مانند است بمردی دانا * که بنیاد خانهء
25 خود را بر سنگ رسته بنهد * چون باران آید وسیلابها بر خیزد * وآب رود خانها زیادت شود *
وبادهاء سخت دمد * این همه بدان خانه در ریزند * وان خانه نیفتد سبب انك اساس او بر سنگ
26 محکم نهاده شد * وکسانی سخنهاء مرا شنیده باشند * وبدان کار نکنند * مانند مردی
27 باشند نادان * که بنیاد خانهء خود بر ریگ نهد * باران بارید وسیلاب در رودخانها در ریخت *
وبادهاء سخت دمید خانه بیفتاد افتادنی او بزرگ ودشوار شد چهل مرد پیس را
28 که مسیح پاك کرد * چون عیسی این سخنها را تمام کرد * جماعتی که انجا بودند
29 وشنیدند از تعلیم او در عجب ماندند * زیرا همچون مسلط † ایشانرا تعلیم می داد *
1 ونه همچون نویسندگان ومعتزلان * چون از کوه بزیر آمد بسیار مردم † ازپی او رفتند *
2 * واینك یك مرد پیس آمد * وبرای او سجود کرد * وگفت ای خداوند اگر خواهی بتوانی
3 مرا پاك کردن * مسیح دست خودرا نزدیك او † دراز کرد وگفت * خواستم پاك باش همانندم پیسی
4 ازتن او پاك شد * عیسی بدو گفت ببین نباید بکسی بگوییی * الا برو خودرا بکوهنان بنمای *
یعنی کشیشان * وقربان پیش کش * انچنانك موسی سپارش داد از برای گواهی ایشان
5 چهل یکم خوش کردن پسر امیر صده * چون عیسی در کفر ناحوم † اندر رفت *
نزدیك او آمد † یکی امیر وازو خواست

Multi in illo die mihi dicent, O Do- 22
mine, ô Domine, nónne in nomine tuo
prophetiam egimus, & in nomine tuo
dæmonia ex hominibus eduximus, &
in nomine tuo plurimam virtutem
edidimus. Eo tempore coram illis 23
profitebor, quòd ab antiquo vos non
noverim; ô servi iniqui, à me procul abeste.

XXXIX. De fundamento religionis

Quicunque verba mea audit, & ex 24
opere præstat, similis est viro prudenti, qui fundamentum domus suæ super
petram tutam posuit: Quum pluvia 25
ingrueret, & torrentes excrescerent,
& aqua fluviorum exundaret, &
venti vehementer flarent; hæc omnia
in domum illam impacta sunt, &
domus illa non cecidit, propterea quòd
fundamentum ejus petræ firmæ impositum esset. Qui verò sermones meos 26
audiverunt, & eos operi non mandant, similes sunt homini insipienti,
qui fundamentum domûs suæ in arena posuit: Pluvia pluebat, & 27
torrens cum fluminibus pulsabat,
& venti fortiter spirabant, ita ut
domus caderet, & casus ejus valdè
gravis esset.

XL. De homine leproso, quem Christus mundavit.

Cùm Jesus hos sermones finivisset, 28
cœtus qui illic aderant & audiverant doctrinam ejus, in admiratione
manserunt. Quoniam quasi domini- 29
um habens illis doctrinam impertivit, & non ut Scribæ & Pharisæi.

CAP. VIII.

ET cùm ex monte descendisset 1
multi homines eum sequuti sunt. Et 2
ecce vir unus leprosus venit, & ipsum
adoravit dixitque, O Domine, si
velis, potes me mundum facere. Je- 3
sus manum suam ad eum extendit,
& dixit, Volo, mundus esto: eodem
momento lepra à corpore ejus mundata fuit. Jesus ei dixit, Vide 4
ne cui dicas: sed abi, teipsum Cohnân (i.e. sacerdotibus) ostende, &
oblationem offer, quemadmodum Moses mandatum dedit, in testimonium
ipsorum.

XLI. Sanatio filii Centurionis.

Cùm Jesus in Caphar-nahum in- 5
gressus esset, ad eum accessit quidam
præfectus, & ab eo postulavit:

Versio VULGATA LATINA.

6 Et dicens; Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et
7 ait illi Jesus; Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio, ait;
8 Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantùm dic verbo,
9 & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus,
habens sub me milites, & dico huic; Vade, & vadit: & alii; Veni, & venit:
10 & servo meo; Fac hoc, & facit. Audiens autem Jesus miratus est, & sequenti-
11 bus se dixit; Amen dico vobis; Non inveni tantam fidem in Israel. Dico au-
tem vobis, quòd multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum
12 Abraham, & Isaac, & Jacob in regno cœlorum: Filii autem regni ejicien-
tur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Et dixit Jesus 13
Centurioni; Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa ho-
ra. Et cùm venisset Jesus in domum Petri, vidit socrum ejus jacentem, & fe- 14
bricitantem: Et tetigit manum ejus, & dimisit eam febris, & surrexit, & 15
ministrabat eis. Vespere autem facto, obtulerunt ei multos dæmonia habentes: 16
& ejiciebat spiritus verbo: & omnes malè habentes curavit: Ut adimpleretur 17
quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem; Ipse infirmitates nostras ac-
cepit: & ægrotationes nostras portavit. Videns autem Jesus turbas multas circum 18
se, jussit ire trans fretum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فقال يا رب فتاي ملقى في البيت مخلع وسقيم جدا * فقال له انا اتي وابريه * فاجاب قايد
7
8 المائة قايلا يا رب لست مستحقا ان تدخل تحت سقف بيتي * لكن قل كلمة فقط فيبرا فتاي *
9 فاني رجل من قبل سلطان وتحت يدي جند ان قلت لهذا اذهب ذهب ولآخر ات فياتي *
10 ولعبدي اعمل هذا عمل * فلما سمع يسوع تعجب * وقال للذين يتبعونه امين اقول لكم
11 اني لم اجد مثل هذه الامانة في احد من اسراييل * واقول لكم ان كثيرين سياتون من
12 المشرق والمغرب فيتكون مع ابرهيم واسحق ويعقوب في ملكوت السموات * وبنو الملكوت
13 يلقون في الظلمة البرانية حيث البكاء وصرير الاسنان * ثم قال يسوع لقايد المائة اذهب
14 كامانتك يكون لك فبرا الفتى في تلك الساعة * الفصل السابع عشر * ثم *
15 جاء يسوع الى بيت بطرس فنظر حماته ملقاة بحمى * فمس يدها فتركتها الحمى وقامت
16 تخدمهم * فلما كان المساء قدموا اليه مجانين كثيرين * وكان يخرج الارواح بكلمة وابرا
17 كل سقيم * ليتم ما قيل من اشعياء النبي انه اخذ امراضنا وحمل اوجاعنا * فلما نظر يسوع
18 الى الجمع الذين حوله امر ان يذهبوا الى العبر *

Dicens; O Domine, puer meus jacet in 6
domo paralyticus & æger valdè. Ait il- 7
li Jesus; Ego veniam, & curabo eum.
Respondit Dux centum dicens; Domine, 8
non sum dignus ut intres sub tectum do-
mûs meæ: sed dicas verbum tantùm, &
sanabitur puer meus. Nam homo sum à 9
potestate pendens, & sub manu mea sunt
milites. Si dixero huic, Vade, vadit: &
alii, Veni, venit: & servo meo, Fac hoc,
facit. Cùm autem audisset Jesus, mira- 10
tus est; & dixit his qui sequebantur e-
um, Amen dico vobis, quòd non inveni si-
milem huic fidei in ullo ex Israel. Imò 11
dico vobis, quòd multi venient ab Orien-
te & Occidente, & recumbent cum Abra-
ham, & Isaac, & Jacob, in regno cœlo-
rum. Filii autem regni projicientur in 12
tenebras exteriores, ubi fletus & stri-
dor dentium. Deinde dixit Jesus Duci 13
centum, Vade, secundùm fidem tuam fi-
at tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

Sectio decima septima.

Deinde venit Jesus in domum Petri, 14
viditque socrum ejus prostratam cum fe-
bri: Tetigitque manum ejus, & dimisit 15
eam febris, & surrexit ministrare
eis. Cùm autem esset vespera, obtulerunt 16
ei dæmoniacos multos, & ejiciebat spi-
ritus verbo: & curavit omnem ægro-
tum. Ut adimpleretur quod dictum est 17
ab Isaia Propheta; Ipse accepit morbos
nostros, & tulit dolores nostros. Cùm 18
autem vidisset Jesus turbas quæ cir-
cum se erant, imperavit ut irent trans
fretum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وكفت اي خداوند جوان من در خانه افتادست * سست وعظيم دشخوار† عذاب مي خورد
7 * عيسي بدو كفت * من بيايم واورا خوش كنم * جواب داد آن امير وبدو كفت اي خداوند
8 مستحق نيستم † كه زير سقف من اندر ايي * الا سخن بس بكو * اينك جوان من خوش
9 بشود * * براي انك من مردي هستم كه فرمان دارم * وزير دست من سرهنكانند * بهر كه بكويم
10 برو برود * وبهر كه كويم بيا بيايد * وبنده من بكويم اين كار بكن بكند * * چون
عيسي اين را شنيد تعجب ماند * وبديشان† كه با وي امده بودند كفت * راست بشما مي
11 كويم * كه در ميان بني اسراييل * اين چنين ايمان يافت نشد * * اكنون بشما مي كويم
كه بسياران ازمغرب * ومشرق بيايند * وبا ابرهيم واسحق ويعقوب بنشينند† در ملكوت آسمان *
12 * وفرزندان ملكوت † در تاريكي بيروني بدر روند * انجا شود كريستني * ودندانها برهم
13 ساويدن * * وكفت عيسي بدان امير * برو انچنانك ايمان اوردي بشود مر ترا * همانكه جوان او
14 خوش شد چهل دوم خوش كردن مادر زن شمعون * وآمد عيسي در خانه *
15 شمعون ومادر زن شمعون را ديد تب كرفته وافتاده * * دست در دستش نهاد تب اورا رها كرد *
وشفا يافت * بر خواست وايشانرا خدمت كرد * چهل سوم خوش كردن ديوانكان
16 ورنجورانرا * چون شبهنكام شد * پيش او نزديك آوردند † بسياري از ديوانكان * وبسخن ديوهاء
ايشانرا بدر كرد * وكساني كه در رنجهاء بد كرفتار بودند * همكنان را خوش كرد
17 چهل چهارم نبوت اشعيا * تا تمام شود انچ در كتاب اشعيا كفته شد نبوت اوست
18 كه دردهاء ما بستاند ورنجهاء ما را بر كيرد * * عيسي چون ديد كه خلق بسيار كرداكرد او
جمع شدند فرمود كه ازان سوي بروند

Et dixit; O Domine, Puer meus domi 6
jacet paralyticus, & gravissimè cru-
ciatu sustinet. Jesus ei dixit, Ego ve- 7
niam & sanabo eum. Responsum dedit 8
ille præfectus, & ei dixit: O Domine,
dignus non sum ut sub tectum meum
ingrediaris: sed verbum tantùm dic,
ecce puer meus benè habebit. Quo- 9
niam ego vir sum qui imperium susti-
neo, & sub manu mea satellites sunt:
cuicunque dico, Vade, vadit; & cui-
cunque dico, veni, venit; & si ser-
vo meo dixero, Hoc opus fac, facit.
Cùm Jesus hoc audisset, admiratio- 10
ne captus est, & iis qui cum eo vene-
rant dixit; Verè vobis dico, quòd in-
ter filios Israel talis fides inventa
non est. Vobis autem dico, quòd mul- 11
ti venient ab Oriente & Occidente,
& cum Abraham, & Isaac, & Jaa-
cob sedebunt in regno cœlorum. Et fi- 12
lii regni in tenebras externas exi-
bunt: illic erit fletus & dentium col-
lisio. Et dixit Jesus illi præfecto; 13
Abi, quemadmodum fidem attulisti
erit tibi: ipso momento puer ejus
convaluit.

XLII. Sanatio socrûs Simeonis.

Et venit Jesus in domum Simeonis, 14
& socrum illius vidit correptam fe-
bri & decumbentem. Manum itaque 15
manui ejus imposuit, et febris il-
lam reliquit; & sanitatem experta
surrexit, & illis ministravit.

XLIII. Sanatio dæmoniacorum & ægrotorum.

Cùm vespertinum tempus esset, in 16
conspectum ejus adduxerunt multos
dæmoniacos, & verbo dæmonia eo-
rum expulit, & eos qui ægritudini-
bus malis correpti erant, omnes sa-
nos reddidit.

XLIV. Prophetia Esaiæ.

Ut compleretur quod in libro Esaiæ 17
dictum est; Prophetia. Ille est qui
dolores nostros suscepit, & ægritudi-
nes nostras sustulit. Cùm vidisset Je- 18
sus, quòd populus multus circumcir-
ca ipsum congregarentur, jussit ut
ab altera parte abirent.

Versio VULGATA LATINA.

19 Et accedens unus scriba, ait illi; Magister, sequar te, quocunque ieris. Et dicit
20 ei Jesus; Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos: filius autem hominis
21 non habet ubi caput reclinet. Alius autem de discipulis ejus ait illi; Domine,
22 permitte me primùm ire, & sepelire patrem meum. Jesus autem ait illi; Se-
23 quere me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et ascendente eo in na-
24 viculam, secuti sunt eum discipuli ejus: Et ecce motus magnus factus est in
25 mari, ita ut navicula operiretur fluctibus: ipse verò dormiebat. Et accesserunt
ad eum discipuli ejus, & suscitaverunt eum, dicentes; Domine, salva nos,
26 perimus. Et dicit eis Jesus; Quid timidi estis, modicæ fidei? Tunc surgens,
imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. Porrò homines 27
mirati sunt, dicentes; Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei? Et 28
cùm venisset trans fretum in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo ha-
bentes dæmonia, de monumentis exeuntes, sævi nimis, ita ut nemo posset
transire per viam illam. Et ecce clamaverunt, dicentes; Quid nobis, & tibi, 29
Jesu fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longè 30
ab illis grex multorum porcorum pascens. Dæmones autem rogabant eum, 31
dicentes; Si ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن عشر * فجاء اليه كاتب وقال له يا معلم اتبعك الى حيث تمضي * 19
فقال له يسوع ان للثعالب اجحارا ولطيور السماء اوكارا * فاما ابن الانسان فليس له موضع يسند 20
راسه اليه * وقال له اخر من تلاميذه يا رب ائذن لي ان امضي اولا ادفن ابي * فقال له يسوع 21 22
اتبعني ودع الموتى يدفنون موتاهم * الفصل التاسع عشر * فلما صعد السفينة 23
تبعه تلاميذه * واذا اضطراب عظيم في البحر حتى كادت الامواج تغطي السفينة وهو نايم * فتقدم 24 25
اليه تلاميذه وايقظوه وقالوا يا رب نجنا لئلا نهلك * فقال لهم ما اخافكم يا قليلي الايمان * 26
حينئذ قام فانتهر الرياح والبحر * فصار هدوا عظيما * فتعجب الناس قايلين كيف هذا ان 27
الريح والبحر يسمعان له * الفصل العشرون * وجاء الى عبر كورة الجرجسيين 28
فاستقبله مجنونان جاييان من المقابر رديان جدا * حتى انه لم يقدر احد ان يجتاز من تلك
الطريق * فصاحا قايلين ما لك معنا يا يسوع بن الله * اجيت لتعذبنا قبل الزمان * وكان هناك 29 30
قطيع خنازير كثير ترعى بعيدا منهم * فطلبت اليه الشياطين قايلين ان كنت تخرجنا 31
فارسلنا الى قطيع الخنازير *

Sectio decima octava.

Et adivit eum Scriba quidam, & dixit 19
ei; O Magister, sequar te quò vergis? Ait 20
illi Jesus; Sanè vulpes latibula habent, &
volucres cœli nidos: filius autem ho-
minis non habet locum quo reclinet ca-
put suum. Et dixit ei alius de discipu- 21
lis ejus; O Domine, permitte mihi ut
abeam primùm, & sepeliam patrem me-
um: Ait illi Jesus; Sequere me, & sine 22
mortuos sepelire mortuos suos.

Sectio decima nona.

Et cùm ascendisset in naviculam, secuti 23
sunt eum discipuli ejus. Et ecce motus 24
magnus accidit in mari, ita ut penè fluctus
operirent naviculam, dum ipse dormiret.
Quare accesserunt ad eum discipuli 25
ejus, & excitaverunt eum, & dixerunt;
O Domine, libera nos, quia perimus.
Dixit eis; Quid vos territavit, ô mo- 26
dici fide? Tunc surrexit, & increpavit
ventis, & mari: factaque est tranquil-
litas magna. Et admirati sunt homines, 27
dicentes; Quomodo hoc, ut ventus &
mare obediunt ei?

Sectio vigesima.

Et venit ad alterum latus regionis Ger- 28
gesæorum, & occurrerunt ei duo dæmo-
niaci, venientes è monumentis, pessimi
admodùm, ita ut non posset quisquam
transire per illam viam. Et exclama- 29
verunt, dicentes; Quid tibi nobiscum,
ô Jesu fili Dei? Num venisti ad tor-
quendum nos ante tempus? Erat autem 30
ibi grex porcorum numerosus pascentium
procul ab eis. Itaque rogaverunt eum 31
dæmones, dicentes; Si ejicis nos, mitte
nos in gregem porcorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل پنج خواستن معتزلي كه در پي مسيح رود * نزديك شد يكي نويسنده * بدو 19
گفت * اي بزرگ من مي خواهم † كه در دنبال تو بيايم * هر كجا كه تو بروي *
* عيسي بدو گفت * روباهان غارها دارند * ومرغان هوا لانها دارند * فرزند بشر جايي † 20
ندارد كه سر خود بنهد چهل شش بگذار كه مردگان مردهء خود را بپا كنند
* يكي ديگر از شاگردان او كه ايشانرا حواريون خوانند * بدو گفت اي خداوند * مرا 21
دستوري ده تا بروم وپدر خود را بپا كنم * * عيسي بدو گفت * در دنبال من بيا * وبگذار † 22
تا مردگان † مردهء خودرا بپا كنند * چهل هفت اشارت كه دريا ساكن شد * وچون عيسي 23
بالاء كشتي رفت * شاگردان او نيز با او بالا رفتند * وايناك دريا سخت اشفته شد * وموج برخاست 24
چنانك كشتي از آب دريا پوشيده مي شد * وعيسي خفته بود * * شاگردان پيش او نزديك 25
شدند * واورا بيدار كردند * بدو گفتند * خداوند * مارا برهان * واگرنه هلاك شديم * عيسي 26
بديشان گفت * اي كم ايمانان * چرا ترسيديد * انگه برخيزيد وبانگ بر دريا زد وبر باد * در
حال ارام گرفت وساكن شد * * كسان متعجب شدند * وگفتند * كيست اين كه دريا وباد * 27
بامر وفرمان اويند چهل هشت خوش كردن دو ديوانه كه در گورستان بودند
* وچون عيسي دران سوي آمد در ولايت غدرانيين * دو ديوانه برابر او افتادند * واز ميان 28
گورستان بدر مي آمدند * بغايت شوم وشر * چنانك كسي نمي توانست * ازان راه گذشتن
* بانگ زدند وگفتند * ما از كجا وتو از كجا * اي عيسي فرزند خدا * اينجا آمدي زودتر از هنگام 29
كه مارا عذاب دهي * وبود نزديك ايشان گلهء خوكان بسيار كه مي چريدند * ابليسان 30 31
وديوان * ازو خواستند * وگفتند چون † از مقام ما مارا بدر كردي * دستوري بده † كه درين
گلهء † خوكان اندر رويم *

XLV. Petitio Pharisæi ut Christum sequeretur.

Accedens quidam scriba illi dixit, O 19
magister mi, volo te sequi quocunque
tu iveris. Jesus ei respondit, Vulpes 20
foveas habent, & volucres aëris ni-
dos habent; filius hominis locum non
habet, quo caput suum ponat.

XLVI. Sine ut mortui mortuos suos sepeliant.

Alter quidam ex discipulis ejus, 21
(quos Hawariun seu Apostolos vo-
cant) illi dixit; O Domine, mihi
veniam dato ut abeam, & patrem
meum sepeliam. Jesus ei dixit; 22
Post me veni, & sine ut mortui mor-
tuos suos sepeliant.

XLVII. Historia de sedatione maris.

Et quùm Jesus navim conscendisset, 23
discipuli etiam ejus cum eo conscen-
derunt. Et ecce mare vehementer 24
turbatum est, & fluctus surgebat, ita
ut navis ab aqua maris operiretur:
Jesus autem dormiebat. Discipuli 25
ad eum accesserunt, & eum experge-
fecerunt, ei dicentes; Domine, nos
serva, sin minus perimus. Jesus eis 26
dixit, O pusilli fide, quare timuistis?
Tunc surrexit, & clamore sublato ad
mare, & ad ventum, statim tran-
quillitas suborta est, & sedatum
est. Homines vero admirati sunt, ac 27
dixerunt; Quis est hic, quòd mare
& ventus sub imperio & mandato
ejus sunt?

XLVIII. Sanatio duorum dæmoniacorum qui in sepulchreto erant.

Et cùm Jesus venisset ad illud latus, 28
in regionem Gadarenorum, duo dæ-
moniaci obviàm ei acciderunt, & è
medio sepulchreti prodierunt, valdè
atroces & maligni; adeo ut nemo
posset per illam viam transire. Et 29
vociferantes dixerunt; Nos undè, &
tu undè, ô Jesu fili Dei? huc ve-
nisti ante tempus nobis cruciatum
afferre? Et erat propè eos grex porco- 30
rum multorum, qui pascebantur. Di- 31
aboli & dæmones ab eo petebant, &
dicebant; Cùm à loco nostro nos eji-
cis, veniam da ut in hanc gregem por-
corum introeamus.

Versio VULGATA LATINA.

Et ait illis; Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos, & ecce impetu abiit totus
32 grex per præceps in mare: & mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt: &
33 venientes in civitatem, nuntiaverunt omnia, & de eis, qui dæmonia habuerant. Et
34 ecce tota civitas exiit obviàm Jesu: & viso eo rogabant, ut transiret à finibus eorum.

CAP. IX.

1 ET ascendens in naviculam, transfretavit, & venit in civitatem suam. Et ecce
2 offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jesus fidem illorum, dixit
paralytico; Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de Scribis
3 dixerunt intra se; Hic blasphemat. Et cùm vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit;
4 Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere; Dimittuntur 5
tibi peccata tua: an dicere; Surge, & ambula? Ut autem sciatis, quia filius ho- 6
minis habet potestatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico; Surge,
tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam. 7
Videntes autem turbæ timuerunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem ta- 8
lem hominibus. Et, cùm transiret indè Jesus, vidit hominem sedentem in telonio, 9
Matthæum nomine. Et ait illi; Sequere me. Et surgens, secutus est eum. Et 10
factum est, discumbente eo in domo, ecce multi publicani & peccatores venientes,
discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 * فقال لهم اذهبوا. فخرجوا ومضوا ودخلوا في الخنازير. واذا بقطيع الخنازير جميعه قد وثب على
33 جرف ووقع في البحر ومات في المياه * فهربوا الرعاة ومضوا الى المدينة فاخبروهم بكل شي
34 وبالمجنونين * فخرج كل من في المدينة للقاء يسوع. فلما ابصروه طلبوا اليه ان يتحول عن
1 تخومهم * • الفصل الحادي والعشرون • * فصعد السفينة وجاء الى العبر ودخل
2 مدينته * فقدم اليه مخلع ملقى على سرير. فلما نظر يسوع ايمانهم قال لذلك المخلع
3 ثق يا بني مغفورة لك خطاياك * فقال قوم من الكتاب في انفسهم هذا يجدف * فعلم يسوع
4 فكرهم فقال لماذا تفكرون بالشر في قلوبكم * ايما ايسر ان اقول مغفورة لك خطاياك او ان
5 اقول قم فامش * لتعلموا ان السلطان لابن البشر ان يغفر الخطايا على الارض. حينئذ قال
6 للمخلع قم فاحمل سريرك واذهب الى بيتك * فقام ومضى الى بيته * فلما نظر الجمع
7 8 تعجبوا ومجدوا الله الذي اعطى هذا السلطان هكذا للناس.
9 • الفصل الثاني والعشرون • * واجتاز يسوع من هناك فرأى انسانا جالسا على
10 العشار اسمه متى فقال له اتبعني فقام وتبعه * وفيما هو متكئ في بيت متى جاء عشارون
وخطاة كثيرون فاتكأوا مع يسوع وتلاميذه.

* *Ait illis; Ite. Exeuntes ergo atque abierunt & ingressi sunt in porcos. Et ecce grex porcorum totus prorupit ad promontorium, corruitque in mare, & mortui sunt in aquis.* 32 *Quapropter fugerunt pastores, & abierunt in civitatem, & retulerunt omnia, de possessis dæmoniacis.* 33 *Et egressus est quicunque erat in civitate in occursum Jesu. Cumque vidissent eum, rogaverunt eum ut digrederetur à finibus eorum.* 34

Sectio vigesima prima.

CAP. IX.

1 *QUare conscendit navem, & transiit ad ulteriora littora, & ingressus est civitatem suam.* 2 *Obtuleruntque ei paralyticum prostratum super lectulo. Et cum vidisset Jesus fidem illorum, dixit illi paralytico; Confide fili, remissa tibi sunt peccata tua.* 3 *Dixerunt autem quidam ex Scribis intra semetipsos; Hic blasphemat.* 4 *Cognovit autem Jesus cogitationem eorum, ac dixit; Ut quid cogitatis malum in cordibus vestris?* 5 *Utrum facilius est, ut dicam; Dimissa tibi sunt peccata tua; an ut dicam, Surge & ambula?* 6 *Ut sciatis quod auctoritas est filii hominis dimittendi peccata super terram. Tum ait paralytico, Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.* 7 *Et surrexit, & abiit in domum suam.* 8 *Quod cum vidisset turba, admirati sunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit hanc potestatem hominibus.*

Sectio vigesima secunda.

9 *Et processit Jesus inde, viditque hominem sedentem ad exactionem decimarum, cujus nomen erat Matthæus; & ait illi, Sequere me. Et surrexit, secutusque est eum.* 10 *Et dum esset discumbens in domo Matthæi, venerunt exactores decimarum & peccatores multi, & discumbebant cum Jesu & discipulis ejus.*

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 * عيسي بديشان كفت برويد. انكه از مردم بيرون آمدند ودر خوكان اندر رفتند. خوكان
33 رميدند. وبر سر دهار رفتند بلند. وخود را در دريا انداختند * آن چوپانان كه خوكانرا مي
چرانيدند كريختند ودر شهر رفتند. وهر چه رفته وشده بود نمودند. وحكايت ديوانكانرا
34 نيز كفتند. * تمامت مردم شهر پيش عيسي بدر امدند. چون اورا ديدند. درخواست
1 كردند كه از حدود وتبع ايشان برود. * مسيح در بالاء كشتي رفت
2 وبكذشت وبشهر خود در آمد. * چهل نهم برخيزانيدن شل * اوردند پيش او
يكي شل سست اندام. بر تخته افتاده. عيسي ايمان ايشان ديد. بدان شل كفت دل خوش
3 دار كه كناهان تو عفو شد * كساني از نويسندكان انجا حاضر بودند در درون
4 خود كفتند. اين كفر وافتري ميكند. * عيسي انديشه ايشانرا در يافت. وبديشان
5 كفت. در دل شما چه مي انديشيد * كدامين آسانترست. كفتن كناهان تو عفو
6 شدند. يا بكويم بر پاي خيز وبرو * تا بدانيد كه فرزند ادمي بر زمين سلطنت دارد
كه كناهان مردم عفو كند. وبدان شل كفت برخيز وتخته خود بر كير وبخانه خود
7 8 رو * بر خاست ورفت [بخانه خود] * چون جماعت ديدند ترسيدند. ومر خداي را ستايش
دادند كه اين چنين سلطنت بخلق داد. پنجاهم كزيدن مسيح متي را
9 * چون عيسي از انجا كذشت ديد مردي نشسته ميان سود خوران. وضامنان. نامش متي. بدو
10 كفت برخيز وبدنبال من بيا او فرمان برد ورفت. * چون در خانه نشستند آمدند سود خوران
وضامنان. وكنه كاران بسيار. وبا عيسي وبا حواريون نشستند.

* *Jesus illis dixit, Ite; eodem tempore ex hominibus egressi sunt, & in porcos intrarunt; porci autem horrore correpti in præcipitium abierunt altum, & in mare se dejecerunt.* 32 *Subulci verò qui porcos pascebant, fugerunt: & in urbem ierunt, & omnia, quæ præterita & facta erant, indicarunt, & historiam etiam demoniacorum enarrarunt.* 33 *Universi itaque homines civitatis ad Jesum egressi sunt, eumque cum vidissent, obsecrati sunt ut à finibus & ditione eorum discederet.* 34

CAP. IX.

1 *CHristus igitur in navim ascendit, & trajecit, & in civitatem suam venit.*

XLIX. Excitatio paralytici.

2 *Et obtulerunt ei quendam paralyticum, membris solutum, in lectulo jacentem: Jesus fide eorum animadversa paralytico illi dixit; Animum bonum habe, quia peccata tua remittuntur.* 3 *Quidam ex scribis illic aderant, & intra se dixerant; Hic impiè blasphemat.* 4 *Jesus cogitationem ipsorum intellexit, & illis dixit; In animo vestro quid cogitatis?* 5 *Utrum facilius est, dicere, Peccata tibi remissa sunt? aut ut dicam, In pedem surge, & abi?* 6 *Ut cognoscatis quòd Filius hominis in terra potestatem habet, ut peccata hominum remittat: Et illi paralytico dixit, Surge & lectulum tuum tolle, & in domum tuam abi.* 7 *Et surrexit, & abiit in domum suam.* 8 *Cum turbæ vidissent, timuerunt, & Deo laudem tribuerunt, quòd hujusmodi potestatem hominibus dedisset.*

L. Eligit Christus Matthæum.

9 * *Cum Jesus illinc transiret, vidit hominem sedentem inter publicanos & mancipes, cui nomen Matthæus; dixit ei, Surge & post me veni. Ille morem gessit, & abiit.* 10 *Cum in domo sederent, venerunt publicani & mancipes, & peccatores multi, & cum Jesu & cum Apostolis sedebant.*

Versio VULGATA LATINA.

Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis ejus; Quarè cum publicanis &
11 peccatoribus manducat Magister vester? At Jesus audiens, ait; Non est
12 opus valentibus medicus, sed malè habentibus. Euntes autem discite quid
13 est; Misericordiam volo, & non sacrificium. Non enim veni vocare justos,
sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli Joannis, dicentes; Qua-
14 rè nos, & Pharisæi, jejunamus frequenter: discipuli autem tui non jeju-
nant? Et ait illis Jesus; Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum
15 illis est sponsus? Venient autem dies cùm auferetur ab eis sponsus: &
16 tunc jejunabunt. Nemo autem immittit commissuram panni rudis in vesti-
mentum vetus: tollit enim plenitudinem ejus à vestimento, & pejor scis-
sura fit. Neque mittunt vinum novum in utres veteres. Alioquin rumpun- 17
tur utres, & vinum effunditur, & utres pereunt. Sed vinum novum in
utres novos mittunt: & ambo conservantur. Hæc illo loquente ad eos, 18
ecce princeps unus accessit, & adorabat eum, dicens; Domine, filia mea
modò defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet.
Et surgens Jesus, sequebatur eum, & discipuli ejus. Et ecce mulier, 19
quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retrò, & tetigit 20
fimbriam vestimenti ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فلما نظر الفريسيون ذلك قالوا لتلاميذه لماذا معلمكم ياكل مع العشارين والخطاة *
12 * فلما سمع يسوع قال لهم الاصحاء لا يحتاجون الي طبيب لكن ذوو الاسقام * اذهبوا فاعلموا
13 ما هو اني اريد رحمة لا ذبيحة * لم ات لادعو الصديقين لكن الخطاة الي التوبة *

* الفصل الثالث والعشرون *

14 * حينيذ جاء اليه تلاميذ يوحنا قايلين * لماذا
نحن والفريسيون نصوم كثيرا وتلاميذك لا يصومون * فقال لهم يسوع * هل يستطيع بنوا 15
العرس ان ينوحوا ما دام العروس معهم * ستاتي ايام اذا رفع العروس عنهم فحينيذ يصومون *
16 * ليس احد ياخذ خرقة جديدة ويجعلها في ثوب بال لانها تاخذ ملاها من الثوب فيصير
17 الخرق اكبر * ولا تجعل خمر جديدة في زقاق عتق فتنشق الزقاق وتهلك وتهراق الخمر *
لكن تجعل خمر جديدة في زقاق جدد فيتحفظان جميعا *

* الفصل الرابع والعشرون *

18 * وفيما هو يكلمهم بهذا واذا رييس قد جاء اليه ساجدا له قايلا ان ابنتي ماتت الان * لكن
19 تعال وضع يدك عليها فتحيا * فقام يسوع وتبعه تلاميذه * واذا امراة كان دمها ينزف منذ
20 اثني عشرة سنة جاءت من خلفه ومست طرف ثوبه *

Cùm autem vidissent Pharisæi hæc, dixerunt discipulis ejus; Quare magister vester manducat cum publicanis & peccatoribus? Et cùm audisset Jesus, dixit eis; Sani non egent medico, sed affecti morbis. Ite, discite quid est, 11, 12, 13 *Volo misericordiam, non sacrificium. Non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.*

Sectio vigesima tertia.

Tunc venerunt ad eum discipuli Johannis, dicentes; Quare nos & Pharisæi jejunamus frequenter, et discipuli tui non jejunant? Et ait illis Jesus, 14, 15 *Numquid possunt filii sponsalitiorum lugere, quamdiu sponsus cum eis est? venient dies, quando tolletur sponsus ab eis, et tunc jejunabunt. Nemo accipit* 16 *panniculum novum, et applicat eum vestimento veteri, nam is eximeret plenitudinem suam de vestimento, et fieret scissura major. Neque immittitur vi-* 17 *num novum in utres veteres; nam rumperentur utres, atque perirent, et effunderetur vinum. Sed immittitur vinum novum in utres novos; et conservantur ambo simul.*

Sectio vigesima quarta.

Dumque ipse alloqueretur eos de his, 18 *ecce princeps quidam venit ad illum, adorans eum, dicens; Filia mea mortua est nuper: sed venias, imponasque manum tuam super eam, et vivet. Sur-* 19 *rexit ergò Jesus, et secuti sunt eum discipuli ejus. Et ecce mulier in qua erat* 20 *fluxus sanguinis à duodecim annis, venit à tergo illius, et tetigit fimbriam vestimenti ejus.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * چون معتزلان † احوال ديدند * بشاكردان او كفتند * چرا بزرك شما † با كنه كاران
12 وسود خوران † مي نشيند ومي خورد * * عيسي * چون شنيد * بديشان كفت * تن درستان †
محتاج طبيب نيستند * الا ايشان كه رنجورانند پنجاه يكم اشارت در انك
13 قربان نكنند * كفت برويد بياموزيد † چيست شفقت مي خواهم * نه قربان كشته * نيامدم
كه پاكانرا بخوانم الا كنه كارانرا پنجاه دوم اعتراض كردن براي روزه
14 * انكه شاكردان يحيي پيش عيسي † نزديك شدند * وبدو كفتند * چرا ما ومعتزلان *
15 بسيار روزه مي داريم * وشاكردان تو † روزه نمي كيرند * * عيسي بديشان كفت * هر
كز فرزندان عروسي † روزه نتوانند † كرفتن * چندانك داماد با ايشان باشد * بيايد
روزها كه داماد از ايشان † برداشته شود * انكه روزه دارند پنجاه سوم برآميختن
16 دين نو با كهن * كسي نينداز ريزه نو برجامه ريسيده * تا بقوة خود نكشد آن
17 جامه پوسيده * وازان بيشتر † دريده شود * * ونهند مي نو را در خيكهاء كهن * نبادا
ان خيكها دريده شوند * ومي ريخته كردد * وخيكها كم شود الا بنهند مي نو در
خيكهاء نو * تا همديكرا نكاه دارند * پنجاه چهارم خوش كردن زني را كه خون
18 مي ريخت * چون اين سخنها را تمام † كرد يكي از سروران پيش عيسي نزديك
شد * سجود كرد وكفت * دختر من اين ساعت بمرد * الا بيا دست خود بر وي بنه *
19 20 زنده شود * عيسي از جاء خود بر خاست با شاكردان بدنبال او رفتند * زني ديكر
دوازده سال بود كه خون مي ريخت * ازپس عيسي آمد ودست † بر دامن او نهاد .

Cùm Pharisæi hæc fieri viderent, discipulis ejus dixerunt; Quare magister vester cum peccatoribus & publicanis sedet & comedit? 11 *Jesus, cùm audisset, illis dicit;* 12 *Corpore sani non indigent medico, sed ii qui ægroti sunt.*

LI. Monitum de sacrificio non faciendo.

Addidit, Ite, discite quid sit; Misericordiam volo, non victimam occisam: non veni ut puros vocarem sed peccatores. 13

LII. Objectio de jejunio.

Tunc discipuli Johannis ad Jesum accesserunt, & illi dixerunt; Quare nos & Pharisæi multùm jejunamus, & discipuli tui jejunium non observant. Jesus eis dixit; 14 *Nunquam filii thalami jejunare possunt, quamdiu sponsus cum eis fuerit: venient dies quum sponsus ab illis tolletur, tunc jejunabunt.* 15

LIII. De miscenda religione nova cum veteri.

Nemo immittit panniculum novum in vestem detritam, ne vi suâ trahat illam & fiat infirmior, & ulteriùs laceretur. Neque reponunt vinum novum in utribus veteribus; ne utres dirumpantur, & vinum effundatur, & utres pereant: sed condunt vinum novum in utres novos, ut utraque conserventur. 16, 17

LIV. Sanatio mulieris sanguinis fluxu laborantis.

Cùm hos sermones absolvisset, quidam primorum ad Jesum appropinquans adoravit, & dixit; Filia mea hac horâ mortua est: sed veni, manum tuam ei impone, viva erit. 18 *Jesu itaque è loco suo surgente cum discipulis suis, post eum iverunt. Et mulier altera, cui duodecim jam annos sanguis profluxerat, à tergo Jesu venit, & manum in laciniam ejus posuit.* 19, 20

Dicebat enim in se ipsa; Si tantum tetigero vestimentum ejus, servabor.
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.
At Jesus conversus, & videns eam, dixit; Confide filia, fides
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε, Θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις
tua servavit te. Et servata est mulier ab hora illa. Et veniens
23 σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν
Jesus in domum principis, & videns tibicines, & turbam
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν ὄχλον
tumultuantem, dicit illis; Recedite: non enim mortua est puella,
24 θορυβούμενον, λέγει αὐτοῖς, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
sed dormit. Et deridebant eum. Cùm verò ejecta esset turba, ingressus
25 ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν
apprehendit manum ejus: & surrexit puella. Et exiit fama
26 ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη
hæc in universam terram illam. Et transeunte inde Jesu, IZ'
27 αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ,
secuti sunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes; Miserere nostri,
ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς,
fili David. Venienti autem in domum, accesserunt ad eum cæci.
28 υἱὲ Δαβίδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί.
Et dicit eis Jesus; Creditis quòd possum hoc facere? Dicunt
καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
ei; Utique, Domine. Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundum
29 αὐτῷ, Ναὶ Κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ

fidem vestram fiat vobis. Et aperti sunt eorum oculi: &
τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ 30
comminatus est illis Jesus, dicens; Videte nequis sciat. Illi autem
ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ 31
exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa. Illis autem egressis,
IH' ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, 32
ecce obtulerunt ei hominem mutum, *dæmoniacum.* Et ejecto
ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος 33
dæmonio, locutus est mutus: & miratæ sunt turbæ, dicentes; *Quòd*
τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Ὅτι
nunquam apparuit sic in Israel. Pharisæi autem dicebant; In principe
οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι 34
dæmoniorum ejicit dæmones. Et circumibat Jesus civitates
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις 35
omnes & castella, docens in synagogis eorum, & prædicans
πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων
Evangelium regni, & curans omnem languorum, et omnem
τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν
infirmitatem *in populo.* Videns autem turbas, misertus est *de*
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ 36
eis, quia erant *defatigati,* & *dispersi* sicut oves non habentes
αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι, καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα
pastorem.
ποιμένα.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܢܦܫܗ ܕܐܦܢ ܠܠܒܘܫܗ ܒܠܚܘܕ ܐܩܪܘܒ ܚܝܐ ܐܢܐ܂
22 * ܘܝܫܘܥ ܐܬܦܢܝ ܘܚܙܝܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ܂ ܘܚܝܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ܂
23 * ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬ ܪܝܫܐ ܘܚܙܐ ܠܙܡܪܐ ܘܠܟܢܫܐ ܕܡܫܬܓܫܝܢ܂
24 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܢܘ ܠܟܘܢ ܛܠܝܬܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ܂ ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ܂
25 * ܘܟܕ ܐܦܩ ܟܢܫܐ ܥܠ ܐܚܕ ܒܐܝܕܗ ܘܩܡܬ ܛܠܝܬܐ܂
26 * ܘܢܦܩ ܛܒܐ ܗܢܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܗܝ܂
* ܒܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܪ *
27 * ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ ܢܩܦܘܗܝ ܬܪܝܢ ܣܡܝܢ ܕܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ܂
28 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܒܝܬܐ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܣܡܝܐ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܡܥܒܕ ܗܕܐ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܢ܂
29 * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܠܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܡܪ ܐܝܟ ܕܗܝܡܢܬܘܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ܂
30 * ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ܂ ܘܐܟܐ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܚܙܘ ܐܢܫ ܠܐ ܢܕܥ܂
31 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܐܦܪܣܘܗܝ ܠܫܡܥܗ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܗܝ܂
32 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܩܪܒܘ ܠܗ ܐܟܫܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܫܐܕܐ܂
33 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܫܐܕܐ ܡܠܠ ܚܪܫܐ܂ ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ ܐܬܚܙܝ ܗܟܢܐ ܒܐܝܣܪܝܠ܂
34 * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܒܪܝܫܐ ܕܫܐܕܐ ܡܦܩ ܫܐܕܐ܂
35 * ܘܡܚܕܪ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܡܐܣܐ ܗܘܐ ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܠ ܟܘܪܗܢ܂
* ܕܘܟܪܢܐ ܕܫܠܝܚܐ ܩܕܝܫܐ * ܩܒ *
36 * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܟܢܫܐ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܕܠܐܝܝܢ ܗܘܘ ܘܫܪܝܢ ܐܝܟ ܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܪܥܝܐ܂

Dicebat enim apud se, Etiam si tantummo- 21
dò vestimentum ejus tangam, sanabor. Je- 22
sus autem conversus respexit eam, & dixit
ei; Bono sis animo, filia mea, fides tua ser-
vavit te: & sanata est illa mulier ex illa hora.
Venitque Jesus in domum principis illius; 23
ac vidit tibicines turbasque tumultuantes,
Et ait illis, Recedite vos: puella enim mor- 24
tua non est, sed dormit: & ridebant eum.
Quumque ejecisset turbas, ingressus prehen- 25
dit eam manu ejus, & surrexit puella. Et 26
exiit fama hæc in universam terram illam.

Feriâ sextâ hebdomadæ quintæ Jejunii.

Quumque prætergressus esset Jesus illinc, 27
adhæserunt ei cæci duo, clamantes ac dicen-
tes; Miserere nostri fili David. Et quum do- 28
mum venisset, obtulerunt ei cæcos illos.
Dixit eis Jesus, Creditis me posse hoc agere?
dicunt ei; Etiam, Domine noster. Tunc 29
tetigit oculos eorum, & ait; Uti credidistis,
fiat vobis. Et statim aperti sunt oculi eo- 30
rum, & objurgavit eos Jesus, dicens; Vide-
te nequis sciat. Illi autem egressi, famam 31
ejus sparserunt in universam terram illam.
Quumque exiisset Jesus, obtulerunt ei mu- 32
tum in quo erat dæmonium. Et ex quo ex- 33
ivit dæmonium, locutus est mutus: & mi-
ratæ sunt turbæ, dicentes; Nunquam appa-
ruit tale quid in Israel. Pharisæi verò dice- 34
bant, Per principem dæmoniorum ejicit dæ-
monia. Et perlustrabat Jesus urbes omnes 35
& pagos, & docebat in synagogis eorum,
atque prædicabat Evangelium regni, & sana-
bat omnes languores, omnesque dolores.

*In commemoratione Apostolorum sancto-
rum. 22.*

Quum autem vidisset Jesus turbas, misertus 36
est earum, quòd essent fatigatæ ac destitutæ
tanquam oves non habentes pastorem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * براي انك در دل خود * انديشيده بود * كه بجامهء او برسم خوش بشوم * عيسي بدو 22
التفات كرد وكفت اي دختر دل خوش دار كه ايمان تو ترا خوش كرد همان ساعت خوش
شد   پنجاه پنج   زنده كردن دختر يوارش   * انكه عيسي بخانهء ان سرور 23
در آمد * ديد خلايق وجماعت * بسيار مي كريستند * وزاري مي كردند * * مسيح بديشان 24
كفت دور باشيد * براي انكه دختر نمرد الا خفته است * ايشان بر وي خنديدند - * چون 25
جماعت را بدر كرد * اندر رفت و[دست] اورا كرفت * دختر زنده شد وبرخيزيد * واين خبر 26
در تمامت آن زمين فاش شد   پنجاه شش   نابينايانرا روشنايي داد   * وچون عيسي 27
ازانجا كذشت دو نابينا در دنبال او چسبيدند بانك مي زدند ومي كفتند اي فرزند
داود بر ما رحمت كن * وعيسي در خانه در آمد آن نابينايان نزديك او شدند عيسي 28
بديشان كفت شما ايمان داريد كه بتوانم اين را كردن [كفتند اورا] اري اي خداوند
29 30 * نزديك چشم ايشان شد وكفت انچنانك ايمان داشتيد براي شما بشود * در حال چشم ايشان كشاده
شد * وعيسي بانك بر ايشان زد وكفت * نبادا كسي بداند * ايشان بدر آمدند خبر او در همهء زمين فاش كردند 31

Quia cogitabat in corde suo, Quòd 21
si vestimentum ejus attigero,
salva ero. Jesus ad eam con- 22
versus est, & dixit; O filia,
animum bonum habeto, quia fi-
des tua te salvam fecit: & eo-
dem instanti sanata est.

LV. Vivificatio filiæ Jairi.

Tunc Jesus in domum illius 23
principis ingressus vidit populos
& turbam multùm flentes &
planctum facientes. Christus eis 24
dixit, Procul este; quia puella
non mortua est sed dormit: ipsi
vero illum deridebant. Ac ille 25
cùm turbam exegisset, intravit, &
manu illius prehensâ puella viva
facta est, & surrexit. Et hæc fama 26
in totam illam terram diffusa est.

LVI. Cæcis lumen dat.

Et cùm Jesus illinc transiret, 27
duo cæci vestigiis ejus inhæse-
runt, clamantes ac dicentes; O
fili David nostri miserere. Ac 28
Jesu in domum ingresso, cæci illi
prope eum aderant: Jesus illis
dixit, Num vos fidem habetis
quòd possim hoc facere? dixerunt
ei, Etiam ô Domine. Admotus 29
est oculis eorum, & dixit; Quem-
admodum fidem habetis, vobis
fiat. Continuò oculi eorum aperti 30
sunt: Jesus autem vocem inten-
tavit illis, ac dixit; Ne quis sci-
at. At illi egressi famam illius per 31
totam terram sparserunt.

Versio VULGATA LATINA.

21 Dicebat enim intra se; Si tetigero tantùm vestimentum ejus, salva ero. At Jesus
22 conversus, & videns eam, dixit; Confide filia, fides tua te salvam fecit. Et salva
23 facta est mulier ex illa hora. Et cùm venisset Jesus in domum principis, & vidis-
24 set tibicines & turbam tumultuantem, dicebat; Recedite: non est enim mortua
25 puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cùm ejecta esset turba, intravit: &
26 tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Et exiit fama hæc in universam terram il-
27 lam. Et transeunte indè Jesu, secuti sunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes;
28 Miserere nostri, fili David. Cùm autem venisset domum, accesserunt ad eum cæci.
Et dicit eis Jesus; Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei; Utique,
29 Domine. Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm fidem vestram fiat vo-
bis. Et aperti sunt oculi eorum: & comminatus est illis Jesus, dicens; Videte 30
ne quis sciat. Illi autem exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa. Egres- 31 32
sis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, dæmonium habentem. Et 33
ejecto dæmonio, locutus est mutus, & miratæ sunt turbæ, dicentes; Nunquam ap-
paruit sic in Israël. Pharisæi autem dicebant; In principe dæmoniorum ejicit 34
dæmones. Et circuibat Jesus omnes civitates, & castella, docens in synagogis eo- 35
rum, et prædicans evangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem in-
firmitatem. Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, & jacentes 36
sicut oves non habentes pastorem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * لانها قالت في نفسها اني اذا مسست طرف ثوبه فقط خلصت * فالتفت يسوع فراها فقال لها
22 ثقي يا ابنة ايمانك خلصك فبرات المراة في تلك الساعة * وجاء يسوع الى بيت الرييس
23 فنظر الى الزمر والجمع مضطربين * فقال لهم اخرجوا لم تمت الجارية لكنها نايمة
24 فضحكوا منه * فلما خرج الجمع دخل وامسك بيدها فقامت الجارية * وخرج خبرها في
25 26 جميع تلك الارض *

الفصل الخامس والعشرون *

27 ولما خرج يسوع من هناك
تبعه اعميان يصيحان قايلين ارحمنا يا بن داود * فلما دخل البيت جاء اليه الاعميان *
28 فقال لهما يسوع اتومنان اني اقدر ان افعل هذا فقالا له نعم يا رب * حينيذ لمس اعينهما
29 وقال كايمانكما يكون لكما * فانفتحت اعينهما وامرهما يسوع قايلا انظرا لا تعلما احدا *
30 فلما خرجا اشاعا ذلك في جميع تلك الارض * ولما خرج من هناك قدموا اليه اخرس به
31 32 شيطان * فلما اخرج الشيطان تكلم الاخرس * فتعجب الجمع قايلين لم يظهر قط هكذي
33 في اسراييل * فقال الفريسيون انه برييس الشياطين يخرج الشياطين * وكان يسوع يطوف
34 35 المدن والقرى ويعلم في مجامعهم ويكرز ببشارة الملكوت ويشفي كل الامراض والاوجاع *

الفصل السادس والعشرون *

36 فلما راى الجمع تحنن عليهم لانهم كانوا
صالين ومطرحين كالخراف التي لا راع لها *

Dixerat enim intra se, Equidem quum 21
tetigero fimbriam vestis ejus tantùm, sal-
va ero. Et conversus est Jesus, viditque 22
eam, ac dixit illi; Confide filia, fides
tua te salvavit. Et sanata est mulier
in illa hora. Venit autem Jesus in do- 23
mum principis, & vidit tibicines & tur-
bam tumultuantem, Dixitque eis; E- 24
gredimini, non est mortua puella, sed dor-
miens est. Et deriserunt eum. Et cùm 25
exiisset turba, intravit, & tenuit manum
ejus, & surrexit puella. Et exiit fama 26
ejus in universam illam terram.

Sectio vigesima quinta.

Et cùm exiisset Jesus indè, secuti sunt 27
eum duo cæci qui clamabant, dicentes;
Miserere nostri, fili David. Cumque in- 28
traisset domum, venerunt ad eum cæci,
et dixit eis Jesus; Creditis quòd ego
possim præstare hoc? Dixerunt ei; Et-
iam Domine. Tunc tetigit oculos eorum, 29
et ait; Secundùm fidem vestram fiat
vobis. Et aperti sunt oculi eorum: Præ- 30
cepitque illis Jesus, dicens; Videte ne
notificetis cuiquam. At illi egressi, divul- 31
gaverunt hoc in totam illam terram. Et 32
cùm egressus esset indè, obtulerunt ei
mutum, in quo erat dæmonium. Et cùm 33
ejecisset dæmonium, locutus est mutus:
et miratæ sunt turbæ, dicentes; Non ap-
paruit unquam tale quid in Israel. Di- 34
xerunt Pharisæi; Per principem dæmo-
niorum ejicit dæmonia. Et perlustrabat 35
Jesus civitates et castella, et docebat in
synagogis eorum, et prædicabat evange-
lium regni, et curabat omnes infirmitates
et dolores.

Sectio vigesima sexta.

Cùm autem vidisset turbam, misertus 36
est super eos: quia erant errantes, et dis-
jecti, sicut oves quæ non habent pasto-
rem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እንዘ ፡ ትብል ፡ በልባ ፡ እመክመ ፡ ለከፍኩ ፡ ልብሶ ፡ እሐዩ፡፡ ወእግዚእ ኢየሱስ ፡ ተመይ
22 ጠ ፡ ርእያ ፡ ወይቤ ፡ ተአመኒ ፡ ወለትየ ፡ ሃይማኖትኪ ፡ አድኀነተኪ ፡ ወአሐየወተኪ ፡ ወሐይ
23 ወት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ሶቤሃ ፡ ወእምውእቱ ፡ ሰዓት፡፡ መጺኦ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ቤተ ፡
24 ለመኰንን ፡ ወርእዮ ፡ መብኪያነ ፡ ወብዙኃነ ፡ እንዘ ፡ ይትሃወኩ ፡ ይቤ፡፡ ሰስሉ ፡ ኢኮ ፡ ዘሞ
25 ተት ፡ ሕፃን ፡ አላ ፡ ትነውም ፡ ወሠሐቅዎ፡፡ ወሶበ ፡ ወፅኡ ፡ ኵሎሙ ፡ በዊአ ፡ አኀዛ ፡ እዴ
ሃ ፡ ወተንሥአት ፡ ሕፃን ፡ ሶቤሃ፡፡

በእንተ ፡ ክልኤ ፡ ዕውራን፡

26 ወወፅአ ፡ ስሙዓቱ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ይእቲ ፡ ምድር፡፡ ወኀሊፎ ፡ እምህየ ፡ እግዚእ ኢየሱ
27 ስ ፡ ተለውዎ ፡ ክልኤቱ ፡ ዕውራን ፡ እንዘ ፡ ይጸርሑ ፡ ወይብሉ ፡ ተሣሀለ ፡ ወልደ ፡ ደዊት፡፡
28 ወበጺሖ፡ ቤተ፡ ቀርቡ፡ ኀቤሁ፡ ዕውራን፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡ ተአምኑሁ፡ ከመ፡ እክል፡
29 ዘንተ፡ ገቢረ፡ ወይቤልዎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡፡ ወእመዝ፡ ለከፎሙ፡ አዕይንቲሆሙ፡ እንዘ፡ ይብ
30 ል፡ በከመ፡ ሃይማኖትክሙ፡ ወአሚኖትክሙ፡ ይኩንክሙ፡፡ ወተከሥተ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ሶቤሃ፡
31 ወገሠጾሙ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ዑቁ፡ ኢያእምር፡፡ ወወፂኦሙ፡ ነገሩ፡ ውስ
ተ፡ ኵሉ፡ ይእቲ፡ ምድር፡፡

በእንተ፡ ጽሙም፡ ዘጋኔን፡

32 ወእምዝ ፡ ወፂኦ ፡ እሙንቱ ፡ ናሁ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ፡ ጽሙመ ፡ ዘጋኔን፡፡ ወወፂአ ፡ ጋኔኑ ፡
33 ሰምዐ ፡ ጽሙም፡ ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡ ሕዝብ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ አልቦ፡ አመ ፡ ኢያስተርአየ፡ ከመ
34 ዝ፡ በውስተ፡ እስራኤል፡፡ ወፈሪሳውያንሰ፡ ይብሉ፡ በመኰንኖሙ፡ ለአጋንንት ፡ ያወፅእ ፡ አጋንን
35 ተ፡፡ ወአንሶሰወ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡ አህጉረ፡ ኵሎ፡ ወአድያመ፡ እንዘ፡ ይሜህር ፡ በምኵራባ
ቲሆሙ፡ ወእንዘ፡ ይሰብክ፡ ወንጌለ፡ መንግሥት፡ ወእንዘ፡ ይፌውስ ፡ ኵሎ፡ ደዌ፡ ወኵሎ ፡ ሕማ
36 መ፡፡ ወርእዮ ፡ ብዙኃ ፡ አሕዛበ ፡ አምሐሮሙ፡ እስመ፡ ጻሙኡ፡ ወገዱፋን፡ እሙንቱ፡ ከመ፡
አባግዕ ፡ ዘአልቦ ፡ ኖላዊ፡፡

Dicens in corde suo; Si tetigero vestimentū ejus, salva ero. Et Dominus Jesus con- 21
vertens se, vidit eam, & dixit; Confide filia mea, fides tua te servavit, & vivere 22
te fecit: & viva facta est ista mulier tunc, & jam ab ista hora. Dominus Je- 23
sus quum venisset in domum judicis, & vidisset lamentatrices, & multos tu-
multuantes, dixit; Recedite, non mortua est hæc puella, sed dormit: & deride- 24
bant eum. Et exeuntibus omnibus illis, ingressus est ille, prehenditque manum ejus, 25
& surrexit puella illicò.

De duobus cæcis.

Et exivit fama ejus in totam hanc terram. Et transeunte indè Domino Jesu, 26 27
sequuti sunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes, Miserere fili David. Quum 28
autem venisset domum accesserunt ad eum cæci, & dicebat iis Dominus Jesus;
Creditisne quòd possim hoc facere? & dixerunt ei; Utique Domine. Et tunc 29
tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm fidem vestram & suasionem vestram
fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum immediatè: & comminabatur iis Domi- 30
nus Jesus, dicens; Videte nemo sciat. Et exeuntes enuntiaverunt eum in tota 31
terra illa.

De muto dæmoniaco.

Et egressis illis, ecce adduxerunt ei mutum dæmoniacum. Et egresso dæmone e- 32 33
jus, audivit mutus: et mirati sunt omnes populi, dicentes; Nequandò visa fuit hu-
jusmodi res in Israel. Et Pharisæi dicebant, Per principem dæmonum exire facit 34
dæmones. Et pertransiit Dominus Jesus omnes civitates & vicos, docens 35
in synagogis eorum, & prædicans evangelium regni, & sanans omnem morbem,
& omnem languorem. Et videns multum populum, misertus est eorum: quoniam 36
afflicti erant, & rejecti erant, sicut oves non habentes pastorem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 [وچون ايشان بيرون رفتند اينك *] لال را خوش كردن و زبان دادن   پنجاه هفتم
33 نزديك آوردند يكي لال كه در اندرون او ديو بود * همانكه مسيح اورا بديد * ديو بدر
رفت ولال گويا شد * وسخن مي گفت * جماعتي كه انجا بودند متعجب ! شدند ومي گفتند *
34 كه از قديم باز ! در ميان اسراييل اين چنين كس پيدا نشد * معتزلان گفتند بسرور ديوان
35 ابليسان را بدر ميكند * عيسي در شهرها وديهها ايشان مي گرديد وجماعتهاء ايشانرا تعليم
مي داد * وبشارت ملكوت وعده مي كرد وهر دردي * ورنجي * كه مي ديد * شفا مي بخشيد *
36 وچون عيسي آن گروههاي خلق را چنان ديد بريشان رحمت كرد كه خسته بودند *
وافتاده همچون گوسفندان كه شبان ندارند *

LVII. Linguæ restitutio & sanatio muti.

Et cùm illi egressi essent, ecce addu- 32
xerunt quendam mutum, intra quem
dæmonium erat. Quem simul ac 33
Christus vidisset, dæmonium exivit
& mutus loquebatur, & sermonem
proferebat: turbæ autem quæ illic
erant admiratæ sunt, ac dixerunt;
Quòd ab antiquo tempore hujusmo-
di quispiam in Israele non ortus est.
Pharisæi vero dicebant, Per princi- 34
pem dæmoniorum diabolos ejicit. Je- 35
sus autem per urbes & villas eorum
obibat, & cœtus eorum doctrinâ in-
struxit, & de evangelio regni pollici-
tationes fecit, & omnem morbum et
dolorem quem vidit sanitate donavit.
* Cùm Jesus autem cœtus populi tan- 36
tos videret, eorum misertus est, quòd
lassi essent et collapsi instar ovium
quæ non habent pastorem.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι΄.

Tunc dicit discipulis suis; Messis quidem multa, operarii autem pauci.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
Supplicate ergo domino messis, ut emittat operarios in messem suam.
38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

CAP. X. ι΄.

Et advocans duodecim discipulos suos, dedit illis potestatem
1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
spirituum immundorum, ut ejicere eos, & curare omnem languorem,
πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον,
& omnem infirmitatem. Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc:
2 καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα Ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα·
Primus, Simon dictus Petrus, & Andreas frater ejus: Jacobus
3 πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος
Zebedæi, & Joannes frater ejus, Philippus & Bartholomæus,
ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος·
Thomas & Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, & Lebbæus
Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος
supernominatus Thaddæus, Simon Cananites, & Judas Iscariotes, qui & tradens
4 ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς
eum. Hos duodecim legavit Jesus denuntians eis, dicens;
5 αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων,
In viam gentium ne abieritis, & in civitatem Samaritanorum ne intraveritis.
Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε.
Ite autem magis ad oves perditas domûs Israel. Eun-
Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευό- 6
tes autem prædicate, dicentes; Quia appropinquavit regnum cœlorum. Infirmos 7
μενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας 8
curate, leprosos mundate, mortuos suscitate, dæmones ejicite: gratis
θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν
accepistis, gratis date. Ne possideatis aurum, neque argentum, neque æs
ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν 9
In zonis vestris: Non peram in viam, neque duas tunicas, neque calceamenta,
εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. Μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, 10
neque virgam: dignus enim operarius alimento suo est. In quamcunq; autem civitatem
μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν 11
aut castellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit: & ibi manete donec
ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως
exeatis. Intrantes autem in domum, salutate eam: Et si
ἂν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. Καὶ ἐὰν 12
quidem fuerit domus digna, veniat pax vestra super eam: si autem non fuerit
μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ 13
digna, pax vestra ad vos convertatur. Et qui non receperit vos,
ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, 14
neque audierit sermones vestros, exeuntes domo vel civitate illa,
μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης,
excutite pulverem pedum vestrorum.
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 38 * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܨܕܐ ܣܓܝ ܘܦܥܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. * ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܚܨܕܐ.
ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

1 * ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܝܢ.
2 ܘܢܐܣܘܢ ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܘܪܗܢ. * ܕܬܪܥܣܪ ܕܝܢ ܫܠܝܚܝܢ. ܫܡܗܝܗܘܢ. ܐܝܬܝܗܘܢ
ܗܠܝܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ
3 ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. * ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪ ܬܘܠܡܝ ܘܬܐܘܡܐ ܘܡܬܝ ܡܟܣܐ ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ
4 ܚܠܦܝ. ܘܠܒܝ ܕܐܬܟܢܝ ܬܕܝ. * ܘܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ. ܘܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܐܫܠܡܗ.
5 * ܠܗܠܝܢ ܬܪܥܣܪ ܫܕܪ ܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܚܢܦܐ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ.
6 ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ. * ܐܙܠܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪ ܠܘܬ ܥܪܒܐ ܕܐܒܕܘ
7 ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܪܙܘ ܘܐܡܪܘ. ܕܩܪܒܬ ܡܠܟܘܬܐ
8 ܕܫܡܝܐ. * ܟܪܝܗܐ ܐܣܘ ܘܓܪܒܐ ܕܟܘ. ܘܡܝܬܐ ܐܩܝܡܘ. ܘܫܐܕܐ ܐܦܩܘ. ܡܓܢ ܢܣܒܬܘܢ
9 10 ܡܓܢ ܗܒܘ. * ܠܐ ܬܩܢܘܢ ܕܗܒܐ ܘܠܐ ܣܐܡܐ ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܟܝܣܝܟܘܢ. * ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ ܠܐܘܪܚܐ.
ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ ܘܠܐ ܡܣܐܢܐ. ܘܠܐ ܫܒܛܐ. ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܣܝܒܪܬܗ.
11 * ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܘ ܩܪܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܫܐܠܘ ܡܢܘ ܫܘܐ ܒܗ.
12 ܘܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܝܬܐ.
13 ܫܐܠܘ ܫܠܡܗ ܕܒܝܬܐ. * ܘܐܢ ܗܘ ܕܫܘܝܐ ܒܝܬܐ. ܫܠܡܟܘܢ ܢܐܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܢ ܠܐ ܫܘܝܐ.
14 ܫܠܡܟܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. * ܡܢ ܕܠܐ ܕܝܢ ܡܩܒܠ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܝܟܘܢ. ܟܕ
ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܐܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܦܨܘ ܚܠܐ ܡܢ ܪܓܠܝܟܘܢ.

Et ait discipulis suis, Messis multa, & ope- 37
rarii pauci. Petite igitur à domino messis, 38
ut emittat operarios in messem suam.

CAP. X.

Et vocavit duodecim discipulos suos, ac 1
dedit eis potestatem adversus spiritus immundos, ut ejicerent eos, sanarentque quemlibet dolorem & infirmitatem. Ipsorum 2
autem duodecim Apostolorum nomina sunt hæc: Primus eorum Simon qui vocatur Petra, & Andreas frater ejus: & Jacobus filius Zebedæi, & Johannes frater ejus: Nec- 3
non Philippus, & Bartholomæus, & Thoma, & Matthæus publicanus, & Jacobus filius Halphæi, & Labi qui cognominatus est Thadæus, Et Simon Cananæus, & Judas 4
Iscariotes, is qui prodidit eum. Hos duode- 5
cim misit Jesus, monuitque eos, dicens; In viam ethnicorum ne abieritis, & in urbem Samaritanorum ne introieritis. Ite potiùs 6
ad oves quæ perierunt ex domo Israël. Et 7
euntes prædicate ac dicite; Appropinquavit regnum cœlorum. Infirmos sanate, & 8
leprosos mundate, mortuos suscitate, dæmoniaque ejicite: gratìs accepistis, gratìs date.
Ne possederitis aurum, nec argentum, neque 9
æs in marsupiis vestris: Neque peram ad 10
iter, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam: dignus enim est operarius cibo suo. In quamcumque verò ur- 11
bem aut civitatem introieritis, petite quisnam in ea dignus sit, & illic estote usquedum 12
exeatis. Et quum ingrediemini domum, postulate pacem domûs. Quòd si domus digna 13
fuerit, pax vestra adveniet ei: sin autem indigna fuerit, pax vestra super vos revertetur.
Quisquis autem non receperit vos, neque 14
audierit sermones vestros, quum exieritis ex domo aut ex civitate illa, excutite pulverem ex pedibus vestris.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 خود فرمود بشاكردان * پنجاه هشتم نامهاء حواريون وفرستادن ايشانرا بمژده دادن
38 • كه مزدوران * بخواهيد † كشته خداوند از اكنون * كمند مزدوران و* بسيارست كشتزار كه
1 حكم ويشان * خواند را خود شاكرد دوازده * ازان بعد * آورد بدر خود كشته براي
2 رسول دوازده اين ونام * كنند خوش ببينند كه ورنجي درد وهر * آورند بدر پليد جانهاء كه * داد
پسر ويعقوب * برادرش واندراوس * شود مي خوانده صفا كه شمعون ايشان مهتر * اينست
3 ولبي * حلفي پسر ويعقوب * ضامن ومتي * وتوما * وبرتلمي * وفيليفوس * برادرش ويوحنا * زبدي
4 5 اين عيسي * سپارد را مسيح انك سخريوطا ويهوداي * قاناني وشمعون * شد كرده لقب تدي كه
* مباشيد سامريان † شهر ودر * مرويد † حنفيان راه در وكفت * كرد سپارش وايشانرا * فرستاد را دوازده
6 7 • برويد چون * • شدند كم اسراييل بني از كه كوسفندان آن † پيش برويد پيشتر چه وهر *
8 وجذاميانرا پيسانرا * دهيد شفا رنجورانرا * • شد نزديك † آسمان ملكوت وبكوييد * دهيد مژده
9 • مداريد نكه * • بدهيد رايكان * ستديد رايكان * برانيد و كنيد بدر ديوانرا * كنيد پاك

LVIII. Nomina Apostolorum, & missio eorum ad prædicandum.

Præcepit itaq; discipulis suis, Quia 37
seges multa est, & operarii pauci
sunt; Dominum igitur segetis roga- 38
te ut operarios propter segetem suam educat.

CAP. X.

Post hæc duodecim discipulos suos 1
vocavit, & eis potestatem dedit ut spiritus impuros ejicerent, & omnem morbum & ægritudinem quam viderent sanarent. Nomina autem horum 2
duodecim Apostolorum hæc sunt: maximus eorum Simeon qui Cephas vocatus est, & Andreas frater ejus; & Jaakob filius Zebedæi, & Johannes frater ejus: Et Philippus, 3
& Bartholomæus, & Thomas, & Matthæus manceps; & Jaakob filius Halphæi, & Lebi qui Tadæus cognominatus est: Et Simeon Cana- 4
næus, & Judas Iscariotes, qui Christum tradidit. Jesus hos duodecim 5
misit, iisque præcepit ac dixit; In viam ethnicorum ne eatis, & in urbe Samaritanorum ne sitis. Quin 6
potiùs ite ad oves quæ de filiis Israelis perierunt. Et cùm proficiscimi- 7
ni annuntiate ac dicite, Regnum cœlorum appropinquat. Ægrotos sana- 8
te, leprosos & elephantiacos mundate, dæmonia ejicite & fugate: gratìs accepistis, gratìs date. Ne servetis 9

Versio VULGATA LATINA.

37 Tunc dicit discipulis suis; Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate
38 ergò Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

CAP. X.

1 Et convocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immun-
dorum, ut ejicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.
2 Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc. Primus Simon, qui dicitur Pe-
3 trus, & Andreas frater ejus; Jacobus Zebedæi, & Joannes frater ejus, Philippus,
& Bartholomæus, Thomas, & Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, & Thaddæ-
4 us; Simon Chananæus, & Judas Iscariotes, qui & tradidit eum. Hos duodecim
5 misit Jesus; præcipiens eis, dicens; In viam gentium ne abieritis, & in civitates
6 Samaritanorum ne intraveritis: Sed potiùs ite ad oves, quæ perierunt domûs Isra-
el. Euntes autem prædicate, dicentes; Quia appropinquavit regnum cœlorum. 7
Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite: gratis ac- 8
cepistis, gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam 9
in zonis vestris: Non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque 10
virgam: dignus enim est operarius cibo suo. In quamcumque autem civitatem 11
aut castellum intraveritis, interrogate, quis in ea dignus sit: & ibi manete donec
exeatis. Intrantes autem in domum, salutate eam, dicentes; Pax huic domui. 12
Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam: si autem non 13
fuerit digna, pax vestra revertetur ad vos. Et quicunque non receperit vos, ne- 14
que audierit sermones vestros: exeuntes foràs de domo, vel civitate, excutite pul-
verem de pedibus vestris.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

حينئذ قال لتلاميذه ان الحصاد لكثير والفعلة قليل * اطلبوا الي رب الحصاد ان يخرج 37 38
فعلة لحصاده * ثم دعا تلاميذه الاثني عشر واعطاهم سلطانا علي جميع الارواح النجسة 1
ليخرجوها ويشفوا كل الامراض والاسترخاء * وهذه اسماء الاثني عشر الرسل * الاول سمعان المسمي 2
الصفا * واندراوس اخوه * ويعقوب بن زبدي * ويوحنا اخوه * وفيلبس * وبرتولوماوس * وتوما * ومتي 3
العشار * ويعقوب بن حلفي * ولبا الذي يدعي تداوس * وسمعان القناني * ويهوذا الاسخريوطي 4
الذي اسلمه * هولاء الاثني عشر ارسلهم يسوع وامرهم قايلا * لا تسلكوا طريق الامم ولا 5
تدخلوا مدينة السامرة * انطلقوا خاصة الي الخراف الضالة من بيت اسراييل * واذا ذهبتم 6 7
فاكرزوا قايلين قد اقتربت ملكوت السموات * اشفوا المرضي * اقيموا الموتي * طهروا البرص * 8
اخرجوا الشياطين * مجانا اخذتم مجانا اعطوا * لا تكنزوا ذهبا ولا فضة ولا نحاسا في مناطقكم * 9
* ولا هميانا في الطريق * ولا ثوبين * ولا حذا * ولا عصا * والفاعل مستحق طعامه * 10

الفصل السابع والعشرون *

* وايه مدينة او قرية دخلتموها افحصوا فيها عمن 11
يستحقكم * وكونوا هناك حتي تخرجوا * واذا دخلتم بيتا فسلموا عليه * فان كان البيت مستحقا 12 13
سلامكم فهو يحل عليه * والا فسلامكم راجع اليكم * ومن لا يقبلكم ولا يسمع كلامكم 14
فاذا خرجتم من ذلك البيت او تلك القرية او تلك المدينة فانفضوا غبار ارجلكم *

Tunc dixit discipulis suis, Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergò dominum messis, ut emittat operarios ad messem suam. 37 38

CAP. X.

Deinde vocavit discipulos suos duodecim, et dedit eis potestatem in omnes spiritus immundos, ut ejicerent eos, et curarent omnes infirmitates et languores. 1
Et hæc sunt nomina duodecim Apostolorum: Primus, Simon vocatus Petra, et Andreas frater ejus, et Jacobus filius Zebedæi, et Johannes frater ejus, Et Philippus et Bartholomæus, et Thomas, et Matthæus exactor decimarum, et Jacobus filius Alphæi, et Lebi qui vocatur Thadæus, Et Simon Canannæus, et Judas Iscariotes, qui prodidit eum. Hos duodecim misit Jesus, et præcepit eis, dicens; Ne abieritis in viam gentium, neque intraveritis urbem Samariæ: Ite peculiariter ad oves errantes è domo Israel. Et cùm iveritis, prædicate, dicentes; Jam advenit regnum cœlorum. Curate infirmos, suscitate mortuos, mundate leprosos, ejicite dæmonia: gratis accepistis, gratis date. Ne recondatis aurum, neque argentum, neque æs in zonis vestris: Neque peram in itinere, neque duas tunicas, neque calceos, neque virgam: quoniam operarius dignus est cibo suo. 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Sectio vigesima septima.

Quamcunque autem civitatem aut castellum intraveritis, inquirite quisnam dignus sit vobis, & manete ibi usquedum exeatis. Et cùm intraveritis domum aliquam, salutate eam: Et si fuerit domus digna salutatione vestra, manebit super eam: sin minùs, salutatio vestra reditura est ad vos. Et quicunque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, quando egredimini ex illa domo, vel ex eo castello, aut ex illa civitate, excutite pulverem pedum vestrorum. 11 12 13 14

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወእምዝ፡ ይቤ፡ ለአርድኢሁ፡ ማእረረሰ፡ ብዙኅ፡ ወግብሩ፡ ሕዳጥ። ሊስተብቍዕዎኪ፡ ለእግዚ
38 አ፡ ማእረር፡ ከመ፡ ይፈኑ፡ ዘይትቀነይ፡ ለዐፀዱ። በእንተ፡ ዘአዘዞሙ፡ ለሐዋርያት፡
1 ወጸውዖ፡ ፲ወ፪፡ ለአርድኢሁ፡ ወሀቦሙ፡ ሥልጣነ፡ ዲበ፡ መናፍስት፡ ርኩሳን፡ ከመ፡ ያውፅእዎሙ፡
2 ወያሕይዉ፡ ኵሎ፡ ደዌ፡ ወሕማመ። ለ፲ወ፪፡ ሐዋርያት፡ ወአስማቲሆሙ፡ ከመዝ፡ ቀዳሚ፡
ስምዖን፡ ዘተሰመየ፡ ጴጥሮስ፡ ወእንድርያስ፡ እኁሁ፡ ያዕቆብ፡ ወልደ፡ ዘብዴዎስ፡ ወዮሐንስ፡ እ
3 ኁሁ። ፊልጶስ፡ ወበርተሎሜዎስ፡ ቶማስ፡ ወማቴዎስ፡ መፀብሐዊ፡ ያዕቆብ፡ ዘእልፍዮስ፡ ል
4 ብዴዎስ፡ ዘስሙ፡ ታዴዎስ። ስምዖን፡ ቀናናዊ፡ ይሁዳ፡ አስቆሮታዊ፡ ዘውእቱ፡ አግብኦ።
5 እሉንተ፡ ዐሠርተ፡ ወክልኤተ፡ ፈነወ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአዘዞሙ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ውስተ፡ ፍኖተ፡
6 አረሚ፡ ኢትትሐሩ፡ ወውስተ፡ ሀገረ፡ ሰምር፡ ኢትባኡ። ወሑሩ፡ ባሕቱ፡ ኀበ፡ አባግዕ፡ ዘተገድ
7 ፉ፡ ወዘተሐጕሉ፡ ዘቤተ፡ እስራኤል። እንዘ፡ ተሐውሩ፡ ስብኩ፡ እንዘ፡ ትብሉ፡ ከመ፡ ቀርበት፡
8 መንግሥተ፡ ሰማያት። ድዉያነ፡ ፈውሱ፡ ምውታነ፡ አንሥኡ፡ እለ፡ ለምጽ፡ አንጽሑ፡ አጋ
9 ንንተ፡ አውፅኡ፡ ጸጋ፡ ዘነሣእክሙ፡ በጸጋ፡ ሀቡ። ኢታጥርዩ፡ ወርቀ፡ ወብሩረ፡ ወኢጸሪቀ፡ ው
10 ስተ፡ ቍናማቲክሙ። ወኢጽፍነተ፡ ለፍኖት፡ ወኢክልኤ፡ አልባሰ፡ ወኢአሣእነ፡ ወኢበትረ፡
11 እስመ፡ ይደልዎ፡ ለገባኢ፡ ሲሳዩ፡ ለዘ፡ ይትቀነይ። ወውስተ፡ እንተ፡ በእክሙ፡ ሀገረ፡ ወእ
12 መኒ፡ አዕጺደተ፡ ተሳአሉ፡ በውስቴታ፡ ለመኑ፡ ይደልዎ፡ ወህየ፡ ኅድሩ፡ እስከ፡ አመ፡ ትወፅኡ። ወ
13 ሶበ፡ ትበውኡ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ተአምኅዎ። ወእመ፡ ይደልዎ፡ ለይእቲ፡ ቤት፡ ይምጻእ፡ ሰላምክ
14 ሙ፡ ላዕሌሃ፡ ወእመሰ፡ ኢይደልዋ፡ ሰላምክሙ፡ ላዕሌክሙ፡ ይግባእ። ወዘኢተወከፈክሙ፡
ወኢሰምዐ፡ ነቢብክሙ፡ እንዘ፡ ትወፅኡ፡ አፍኣ፡ እምቤት፡ ወእመሂ፡ እምብሔር፡ ወእመኒ፡ እ
ምሀገር፡ ንግፉ፡ ጸበለ፡ እገሪክሙ።

Tunc dicit discipulis ejus, Messis multa, & opus ejus modicum. Rogate igitur dominum messis, ut mittat qui inserviat prædio ejus. 37 38

De præcipiendo Apostolos.

CAP. X.

Et vocans duodecim discipulos ejus, dedit iis potestatem super spiritus impuros, ut exire eos facerent, & sanarent omnem morbum & languorem. Duodecim Apostoli & nomina eorum hujusmodi sunt: primò, Simon qui nominatur Petrus, & Andreas frater ejus: Jacobus filius Zebedæi, & Johannes frater ejus. Philippus & Bartholomeus: Thomas, & Matheus Publicanus, Jacobus Alphæi, Lebdæus cujus nomen Thadæas: Simeon Cananæus, Judas Iscariotes, qui tradidit eum. Hos duodecim misit Dominus Jesus, & præcepit iis, dicens; In viam gentilium ne abieritis, & in urbem Samaritanorum ne ingrediamini. Sed ite solummodò ad oves, quæ perierunt & quæ deperditæ sunt domûs Israel. Euntes prædicate, dicentes, quòd appropinquavit regnum cœlorum. Ægrotos sanate, mortuos suscitate, leprâ laborantes purgate, dæmones exire facite: donum quod accepistis, dono date. Ne possideatis aurum, & argentum, neque minutum in marsupiis vestris: Neque peram ad viam, neque duo vestimenta, neque calceamenta, neque virgam: quoniam oportet retribuere cibum suum inservienti. Et in quacunque introieritis urbem aut villam, interrogate in ea quis sit dignus, & ibi manete usque dum exeatis. Et ingredientes in domum salutate eam. Et si conveniat ei domui, veniat pax vestra super eam: & si non conveniat ei, pax vestra super vos revertetur. Et qui non recipiunt vos, & non audiunt sermones vestros, exeuntes è domo sive è regione sive è civitate, excutite pulverem pedum vestrorum. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نه زر * نه سيم * نه مس † در كيسهء شما نباشد * نه توشه دان براي راه * [نه دو پيرهن] نه 10
كفش نه عصا ودست چوب * ارزاني است مزدور بروزي خود * در هر شهر وده كه درورويد * 11
بپرسيد كيست انجا مستحق * انجا باشيد * تا انكه بدر آييد * ودر خانهء كه در رويد * بر 12
اهل خانه سلام دهيد * اكر خانهء بسلام شما ارزانيست * سلام شما بر انجا آيد * واكر ارزاني 13
نباشد * سلام شما بر شما واپس آيد * هر كسي كه سخنهاء شما را نشنود وقبول نكند * 14
چون از ان خانه بدر اييد * يا از ان ده * كردي كه بر پاي شما نشسته باشد
بيفشانيد *

aurum neque argentum, neque æs in crumena vestra sit. Nec sit vobis viatici pera ad iter, nec duæ tunicæ, neque calceamenta, neque virga & baculum: dignus est operarius cibo suo. In quamcunque autem urbem aut pagum intraveritis, interrogate quis sit illic dignus illic estote donec exeatis. Et in domum quamcunque intraveritis, domesticis salutem dicite. Si domus salute vestrâ digna sit, salus vestra illuc superveniat; & si digna non sit, salus vestra ad vos revertatur. Quicunque sermones vestros non audiverit neque susceperit, cùm ex illa domo exiveritis, aut ex illo pago, pulverem qui pedibus vestris insederit excutite. 10 11 12 13 14

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι΄.

Amen dico vobis; Tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in die
15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ
judicii, quàm civitati illi. Ecce ego mitto vos sicut oves
16 κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα
in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.
ἐν μέσῳ λύκων. γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in consessus, & in
17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν
synagogis suis flagellabunt vos. Et ad præsides autem &
18 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς. Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
reges agemini propter me, in testimonium illis & gentibus. Cùm
19 βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν
autem tradent vos, ne anxiemini quomodò aut quid loquamini: dabitur
δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis loquentes,
20 γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες,
sed Spiritus Patris vestri loquens in vobis. Tradet autem
21 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ
frater fratrem in mortem, & pater filium: & insurgent nati
ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
in parentes, & morte afficient eos. Et eritis invisi ab omnibus
22 ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
propter nomen meum. Verùm permanens in finem, hic servabitur. Cùm
διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν 23
autem insequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen enim
δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Ἀμὴν γὰρ
dico vobis; Non finietis civitates Israel, donec veniat filius
λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς
hominis. Non est discipulus super magistrum, nec servus super
τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ 24
dominum suum. Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus,
τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, 25
& servus sicut dominus ejus. Si patremfamilias Beelzebul vocaverunt,
καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν,
quantò magis domesticos ejus? Ne ergò timueritis eos. Nihil enim
πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. οὐδὲν γάρ 26
est occultum, quod non revelabitur: & abditum, quod non scietur.
ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.
Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aurem auditis,
Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, 27
prædicate super domos.
κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܗܝ ܡܕܝܢܬܐ܀
16 ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܒܝܬ ܕܐܒܐ܂ ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܚܟܝܡܐ ܐܝܟ ܚܘܘܬܐ ܘܬܡܝܡܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ܀
17 ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܡܫܠܡܝܢ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ܀
18 ܘܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ ܘܡܠܟܐ ܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠܬܝ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܠܗܘܢ ܘܕܥܡܡܐ܀
19 ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܘ ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ܂ ܡܬܝܗܒ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܢܐ ܕܬܡܠܠܘܢ܀
20 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܡܡܠܠܐ ܒܟܘܢ܀
21 ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ ܘܐܒܐ ܠܒܪܗ܂ ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢܝܐ ܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ܀
22 ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܠܟܠܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ܂ ܡܢ ܕܡܣܝܒܪ ܕܝܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܗܘ ܢܚܐ܀
23 ܡܐ ܕܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܥܪܘܩܘ ܠܟܘܢ ܠܐܚܪܬܐ܂ ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܫܠܡܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܗ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀
24 ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ ܘܠܐ ܥܒܕܐ ܡܢ ܡܪܗ܀
25 ܣܦܩ ܠܗ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ ܘܠܥܒܕܐ ܐܝܟ ܡܪܗ܂ ܐܢ ܠܡܪܗ ܕܒܝܬܐ ܒܥܠܙܒܘܒ ܩܪܘ ܟܡܐ ܚܕܐ ܠܒܢܝ ܒܝܬܗ܀
26 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢܗܘܢ܂ ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ܂ ܘܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ܀
27 ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܚܫܘܟܐ ܐܡܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܒܢܘܗܪܐ܂ ܘܡܕܡ ܕܒܐܕܢܝܟܘܢ ܫܡܥܝܬܘܢ ܐܟܪܙܘ ܥܠ ܐܓܪܐ܀

Equidem dico vobis, Terræ Sodomæ & Gomorræ fore mitiùs in die judicii, quàm urbi illi. 15

Commemoratione Martyrum Sanctorum. 23.

16 En ego mitto vos tanquam oves inter lupos: estote igitur prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. 17 Cavete autem ab hominibus: tradent enim vos in prætoria, & in synagogis suis flagellabunt vos. 18 Et coram præsidibus ac regibus sistent vos propter me, in testimonium tum ipsorum, tum gentium. 19 Quum autem tradiderint vos, ne soliciti fueritis, quomodo, quidve loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. 20 Non enim vos loquemini sed Spiritus patris vestri loquetur in vobis. 21 Tradet autem frater fratrem proprium ad mortem; & pater filium suum: & insurgent liberi in parentes suos, eosque ad mortem adigent. 22 Et eritis exosi cuilibet homini propter nomen meum: ille verò qui perseveraverit usque ad finem, ipse servabitur. 23 Quum persequentur vos in hac urbe, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, Nequaquam absolveritis universas civitates domûs Israel, usquedum venerit filius hominis. 24 Non est discipulus præstantior magistro suo, neque servus domino suo. 25 Sufficit discipulo ut sit sicut magister ipsius, & servo sicut dominus suus. Si dominum domûs vocaverunt Beelzebub, quantò magis filios domûs ipsius? 26 Ne igitur expavescatis ab eis; nihil est enim opertum quod non reveletur, & absconditum quod non cognoscatur. 27 Quod dico vobis in tenebris, dicite illud in luminibus; & quod in aures vestras auditis, prædicate super tecta.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وراست بشما مي كويم * كه درروز داوري * بر زمين سدوم وغامورا اسايش باشد *
وبران مقام نباشد * 16 اينك من شما را مي فرستم همچون برها ميان كركان * اكنون
نغول دان باشيد مثال ماران وساده دل همچو كبوتران * 17 * از ادميان پرهيز كنيد *
براي آنك شما را در داوري اندازند * ودر ميان انجمنهاء ايشان * بشما چوب زنند
18 * وپيش داوري كنان وملكان * شما را بكشند براي من * جهت كواهي ايشان
خلق را * 19 * چون شما را بسپارند * مينديشيد * كه چه كنيم * يا چه كوييم *
زيرا دران ساعت انچ بخواهيد * بشما داده شود * 20 * براي انك بوقت سخن كفتن شما
نيستيد كه سخن كوييد * الا جان پاك وروح القدس از زبان * شما سخن كويد * 21 * برادر
برادر را در مرك سپارد * وپدر فرزند را * وفرزندان بر پدران برخيزند وايشانرا بميرانند * 22
* وازهر كسي براي نام من دشمن داشته شويد * هر كه تا فرجام بشكيبد * او زنده شود :

15 *utique vobis dico, quòd in die judicii super terram Sodomæ & Gomorrhæ levamen erit, & super illum locum non erit.* 16 *Ecce ego vos mitto velut agnos inter lupos: subtiles igitur estote instar serpentum, & simplices corde sicut columbæ.* 17 *Ab hominibus cavete: eò quòd vos in judicium vadent, & in conventibus suis virgas vobis infligent.* 18 *Et ante judices & reges vos trahent propter me in testimonium ipsis populis.* 19 *Quum autem vos tradiderint ne sic cogitetis, Quid faciemus? aut quid loquemur? quia in illa hora quod petieritis vobis dabitur.* 20 *Quia tempore loquendi vos non estis qui loquimini; sed Mens pura & Spiritus sanctus de lingua vestra loquitur.* 21 *Frater autem fratrem ad mortem tradet, & pater filium; & filii in patres insurgent, & eos morte afficient.* 22 *Et ab omni homine propter nomen meum odio habiti eritis: quicunque verò sustinuerit usque ad finem, is vivet.*

Versio VULGATA LATINA.

15 Amen dico vobis; Tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in
16 die judicii, quàm illi civitati. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio lu-
porum. Estote ergò prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.
17 Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in consiliis, & in synago-
18 gis suis flagellabunt vos: Et ad præsides & ad reges ducemini propter me,
19 in testimonium illis, & gentibus. Cùm autem tradent vos, nolite cogita-
re quomodò aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora, quid
20 loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui
21 loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater fili-
22 um: & insurgent filii in parentes, & morte eos afficient: Et eritis odio
omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic
salvus erit. Cùm autem persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. 23
Amen dico vobis; Non consummabitis civitates Israël, donec veniat filius
hominis. Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum 24
suum. Sufficit discipulo, ut sit sicut magister ejus; & servo, sicut dominus 25
ejus. Si patrem familias Beelzebub vocaverunt: quantò magis domesticos
ejus? Ne ergò timueritis eos. Nihil enim est opertum, quod non revela- 26
bitur; & occultum, quod non scietur. Quod dico vobis in tenebris, dici- 27
te in lumine: & quod in aure auditis, prædicate super tecta.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * امين اقول لكم ان لارض سدوم وعامورا راحة في يوم الدين اكثر من تلك المدينة *
16 * هاانا مرسلكم كالخراف بين الذياب * كونوا حكماء كالحيات وودعاء كالحمام *
17 18 * احذروا من الناس فانهم يسلمونكم الي المحافل وفي مجامعهم يضربونكم * ويقدمونكم
19 الي القواد والملوك من اجلي شهادة لهم وللامم * واذا اسلموكم فلا تهتموا ماذا تقولون *
20 فانكم تعطون في تلك الساعة ما تتكلمون به * وليسوا انتم المتكلمين لكن روح
21 ابيكم يتكلم فيكم * وسيسلم الاخ اخاه الي الموت والاب ابنه * ويقوم الابناء علي ابائهم
22 ويقتلونهم * وتكونون مبغضين من الكل من اجل اسمي * والذي يصبر الي المنتهي
23 يخلص * واذا طردوكم من مدينة فاهربوا الي اخري * امين اقول لكم انكم لا تكملون
بطواف مدن اسرائيل حتي ياتي ابن الانسان *

الفصل الثامن والعشرون *

24 25 * ليس تلميذ افضل من معلمه ولا عبد افضل من سيده * حسب التلميذ ان يكون
مثل معلمه والعبد ان يكون مثل سيده * ان كانوا سموا رب البيت باعل زبول فكم
26 27 بالحري اهل بيته * فلا تخافوهم * فليس خفي لا يظهر ولا مكتوم لا يعلم * الذي اقوله
لكم في الظلمة قولوه في النور وما سمعتموه باذانكم فاكرزوا به علي السطوح *

*Amen dico vobis, quòd terræ Sodomæ 15
& Gomorrhæ requies erit in die judicii
major quàm illi civitati. Ecce ego 16
mitto vos sicut agnos inter lupos. Estote
prudentes sicut serpentes, & simplices
sicut columbæ. Cavete ab hominibus: 17
ipsi enim tradent vos ad concilia, & in
synagogis suis flagellabunt vos: & 18
sistent vos ante duces & reges propter
me, in testimonium illis, & gentibus.
Cùm autem tradiderint vos, ne solliciti 19
sitis quid dicatis: nam dabitur vobis
in illa hora quod loquamini: Non 20
enim vos estis loquentes, sed spiritus
patris vestri loquens in vobis. Et tra- 21
det frater fratrem suum ad mortem, &
pater filium suum: & insurgent filii ad-
versus patres suos, & occident eos. Et 22
eritis odiosi omnibus propter nomen me-
um: & qui toleraverit usque in finem,
salvabitur. Cùm autem expulerint vos 23
ex civitate aliqua, fugite in aliam. A-
men dico vobis, Vos non absolvetis
lustrationem urbium Israel, quin veni-
at filius hominis.*

Sectio vigesima octava.

*Non est discipulus excellentior magi- 24
stro suo, neque servus nobilior domi-
no suo. Sufficit discipulo, ut sit sic- 25
ut magister suus: & servo, ut sit sic-
ut dominus suus. Si vocaverunt
patrem familias Beelzebul, quantò
magis domesticos ejus? Ne timeatis 26
eos: non est enim arcanum quod non
revelabitur; neque occultum quod non
scietur. Quod dico vobis in tene- 27
bris, dicite illud in lumine: & quod
audistis in auribus vestris, prædicate
illud super tecta.*

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 አሜን፡ እብለክሙ፡ ይረሥሓታ፡ ምድረ፡ ሰዶም፡ ወገሞራ፡ ለመ፡ ዕለተ፡ ደይን፡ እምይእቲ፡
ሃገር፡፡=፦

በሰማዕት፡፡=፦

16 ወነሁ፡ ለነ፡ እፌንወክሙ፡ ከመ፡ ላባግዕ፡ መእከለ፡ ተኩላት፡ ኩኑኬ፡፡ ጠቢባን፡
17 ከመ፡ አርዌ፡ ምድር፡ ወየዋሃን፡ ከመ፡ ርግብ፡፡=፦ ወተዓቀቡ፡ ለምሰብእ፡ እኩያን፡ እስመ፡
18 ያገብኡክሙ፡ ውስተ፡ ማኅበር፡ ወበመኃርብቲሆሙ፡ ይቀሥፉክሙ፡፡=፦ ወኀበ፡ መሰፍንት፡ ወነገ
19 ሥት፡ ይወስዱክሙ፡ በእንቲአየ፡ ለስምዕ፡ ሎሙ፡ ወለአሕዛብ፡፡=፦ ወሶበ፡ ያገብኡክሙ፡ ኢትከ
20 ልዩ፡ እፎ፡ ምንተ፡ ትትናገሩ፡ እስመ፡ ይትወሀበክሙ፡ በይእቲ፡ ሰዓት፡ ዘትትናገሩ፡፡=፦ እስመ፡ አ
21 ኮ፡ አንትሙ፡ እለ፡ ትትናገሩ፡ ደሙ፡ መንፈስ፡ በለዕሌክሙ፡፡=፦ ወያገብእ፡ እኁሁ፡ ለሞት፡ ወአ
22 ብ፡ ውሉደ፡ ወይትነሥኡ፡ ውሉድ፡ ላዕለ፡ ዘመደሙ፡ ወይቀትልዎሙ፡፡=፦ ወትከውኑ፡ ጽሉኣነ፡
በኀበ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ በእንተ፡ ስምየ፡ ወዘሰ፡ አዘለፈ፡ ትዕግሥቶ፡ ውእቱ፡ ይድኅን፡፡=፦
23 ወሶቤ፡ ይስድዱክሙ፡ በውስተዛ፡ ሃገር፡ ጉዩ፡ ውስተ፡ ካልእታ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ኢይትፌ
24 ጸማ፡ አህጉራተ፡ እስራኤል፡ እስከ፡ ሶበ፡ ይመጽእ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡፡=፦ አልቦ፡ ረድ
25 እ፡ ዘየዐቢ፡ እምሊቁ፡ ወገብርኒ፡ ዘይኄይስ፡ እምእግዚኡ፡፡=፦ መጠኑ፡ ለረድእ፡ ይኩን፡ ከመ፡ ሊቁ፡
ወገብርኒ፡ ከመ፡ እግዚኡ፡፡ ዘለበዐለ፡ ቤት፡ በብዔል፡ ዜቡል፡ ይቤልዎ፡ እፎ፡ ፈድፋደ፡ ለሰብአ፡
26 ቤት፡፡=፦ ኢትፍርህዎሙ፡ እስመ፡ አልቦ፡ ክዱን፡ ዘኢይትከሠት፡ ወኅቡእ፡ ዘኢይትዐወቅ፡፡=፦
27 ዘነገርኩክሙ፡ በጽልመት፡ ንግሩ፡ በብርሃን፡ ወዘተ፡ አዘንክሙ፡ ነገርኩክሙ፡ ስብኩ፡ ውስተ፡ አ
ንሕስት፡፡=፦

*Amen dico vobis, quòd remissius erit terræ Sodomæ & Gomorrhæ in die judicii 15
quàm huic urbi.*

In Martyribus.

*Et ecce ego mittam vos ut oves in medio luporum: estote sapientes sicut ser- 16
pens, & innocentes sicut columba. Et cavete ab hominibus malis, quoniam 17
tradent vos in consessum, & in synagogis suis flagellabunt vos. Et ad princi- 18
pes, & reges adducent vos propter me in testimonium iis, & gentibus. Et quan- 19
do tradent vos, ne estote solliciti quomodo quid loquamini, quia dabitur vobis in
illa hora quid loquamini. Quoniam non vos estis qui loquemini, sed spiritus 20
super vos. Et tradet fratrem ejus ad mortem, & pater filium suum, & insurgent 21
filii contra parentes suos, & morte eos afficient. Et eritis exosi omnibus 22
hominibus propter nomen meum, & qui continuaverit toleranciam is salvabitur.
Et quando persequentur vos in hac urbe, fugite in aliam: amen dico vo- 23
bis, Non consummatæ erunt civitates Israel, donec veniat filius hominis.
Non est discipulus qui major est magistro suo, nec servus qui præstat domino suo. 24
Sufficiat discipulo fieri sicut magister ejus, & servo sicut dominus ejus: si qui 25
dominum domûs Beelzebub vocabit, quantò magis homines domûs ejus? Ne igitur
timueritis eos: quoniam non est arcanum quod non revelabitur, & absconditum 26
quod non manifestabitur. Quod dixi vobis in tenebris, dicite in luce: quod 27
auribus vestris locutus sum vobis, prædicate in tectis.*

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * چون ازين شهر شما را برانند بشهر ديگر بگريزيد * راست بشما بگويم * همه شهرهاء بني
24 اسرائيل تمام نكنيد * تا انكه كه فرزند ادمي بيايد * نباشد شاگرد هنرمندتر از استادش *
25 ونه بنده از خداوند خود * بس است شاگرد را كه مانند استاد خود باشد * وبنده همچون
خداوند خود * چون خداوند خانه را نامش † بعلزبوب خوانند يكي درچند خواهند گفتن
26 براي خانگيان او * اكنون از ايشان مترسيد * نيست چيزي پوشيده الا اشكارا شود * وگشاده
27 كرده * ونه پنهان داشته الا هويدا ومعلوم كرده * هرچه من بتاريكي بشما گفته
باشم شما انرا بروشنايي بگوييد * وهرچه بگوش شما پنهان † شنيده باشيد بر بامها
منادي بزنيد *

*Cùm ex hac urbe ejecerint vos, 23
in urbem aliam fugite. Certe vobis
dico, Omnes urbes filiorum Israe-
lis non absolvetis, donec Filius
hominis veniat. Non sit discipu- 24
lus præstantior magistro suo, ne-
que servus domino suo. Satis est 25
discipulo, ut sicut magister suus
sit, & servo, sicut dominus su-
us: cùm dominum domûs nomi-
ne Beelzebub vocaverint, mul-
toties dicent de domesticis
ejus? Ne igitur ab iis metua- 26
tis: non est res operta, quin
manifesta fiet & revelatur; ne-
que occultata quin detegetur &
innotescet. Quicquid ego in te- 27
nebris vobis dixi, vos illud in
luce dicite: & quicquid in
aurem vestram secretò audistis, in
tectis prædicate.*

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι'.

Et ne timete ab occidentibus corpus: at animam non
28 Καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
valentium occidere: timete autem magis potentem & animam
δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν
& corpus perdere in gehenna. Nonne duo passeres asse veneunt?
29 καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται;
& unus ex illis non cadet super terram, sine Patre vestro.
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt. Ne ergo
30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί. Μὴ οὖν
31 timeatis: multis passeribus præstatis vos. Omnis ergo qui confitebitur
32 φοβηθῆτε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει
in me coram hominibus, confitebor & ego in eo coram
ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
Patre meo qui in cœlis. Qui autem negaverit me coram hominibus,
33 τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
negabo eum & ego coram Patre meo qui in cœlis. Ne arbitremini
34 ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε
quia veni jacere pacem in terram: non veni jacere pacem, sed
ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ
gladium. Veni enim dividere hominem adversus patrem suum, &
35 μάχαιραν. Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
filiam adversus matrem suam, & nurum adversus socrum suam.
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.
Et inimici hominis, domestici ejus. Diligens patrem aut
36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ 37
matrem super me, non est me dignus: & amans filium aut filiam super
μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
me, non est me dignus. Et qui non capit crucem suam, &
ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ 38
sequitur post me, non est me dignus. Inveniens animam suam,
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, 39
perdet illam: & perdens animam suam propter me, inveniet eam.
ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
Suscipiens vos, me suscipit: & qui me suscipiens, suscipit
Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται 40
mittentem me. Recipiens Prophetam in nomen Prophetæ,
τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, 41
mercedem Prophetæ capiet: & recipiens justum in nomen justi,
μισθὸν προφήτου λήψεται. καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου,
mercedem justi capiet. Et quicunque potaverit unum minimorum illorum
μισθὸν δικαίου λήψεται. Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων 42
poculum frigidæ tantùm, in nomen discipuli, Amen dico vobis, Non
ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ
perdet mercedem suam.
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ. ܢܦܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܩܛܠ. ܕܚܠܘ ܕܝܢ
29 ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܕܢܦܫܐ ܘܦܓܪܐ ܢܘܒܕ ܒܓܗܢܐ. * ܠܐ ܗܘܐ
ܬܪܬܝܢ ܨܦܪܝܢ ܡܙܕܒܢܢ ܒܐܤܪ. ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܕܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܘܟܘܢ ܠܐ ܢܦܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ.
30 * ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢܝܢܐ ܕܪܝܫܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܢܝܢ ܐܢܝܢ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ. ܡܢ
31 ܨܦܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܠ ܗܟܝܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܘܕܐ 32
ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܟܦܘܪ 33
ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܟܕ *

34 * ܠܐ ܬܤܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܒܐܪܥܐ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܐܠܐ ܚܪܒܐ. * ܐܬܝܬ ܓܝܪ
35 ܕܐܦܠܓ ܓܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ. ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ. * ܘܒܥܠܕܒܒܘܗܝ
36 ܕܓܒܪܐ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. * ܡܢ ܕܪܚܡ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ ܝܬܝܪ ܡܢܝ ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. ܘܡܢ
37 ܕܪܚܡ ܒܪܐ ܐܘ ܒܪܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢܝ ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. * ܘܟܠ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ ܠܐ
38 ܫܘܐ ܠܝ. * ܡܢ ܕܐܫܟܚ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܢܫܟܚܝܗ.
39 * ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܟܘܢ ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ. ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܠܚܢܝ.
40 * ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܢܒܝܐ ܒܫܡ ܢܒܝܐ. ܐܓܪܐ ܕܢܒܝܐ ܢܤܒ. ܘܡܢ ܕܡܩܒܠ ܙܕܝܩܐ ܒܫܡ
41 ܙܕܝܩܐ. ܐܓܪܐ ܕܙܕܝܩܐ ܢܤܒ. * ܘܟܠ ܕܢܫܩܐ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܟܤܐ ܕܡܝܐ ܩܪܝܪܐ
42 ܒܠܚܘܕ ܒܫܡ ܬܠܡܝܕܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ.

Nec expavescatis ab iis qui interimunt corpus, animam autem non possunt interimere: sed timete potiùs ab eo, qui potest animam & corpus perdere in gehennam. 28
Nónne duo passerculi dipondio veneunt, & unus ex eis sine patre vestro non cadit super terram? 29
Vestri autem etiam pili capitis vestri omnes numerati sunt. 30
Ne igitur timueritis: passerculis multis præstantiores estis. 31
Quisquis ergò confitebitur me coram hominibus, confitebor eum ego quoque coram patre meo qui in cœlis est. 32
Qui verò abnegaverit me coram hominibus, abnegabo eum ego quoque coram patre meo qui est in cœlis. 33

Lectio pro defunctis. 24.

Ne existimetis me venisse ut mittam pacem in terram; non veni ut mittam pacem, sed gladium. 34
Veni enim ut faciam dissidere virum adversùs patrem suum, filiamque adversùs matrem suam, & nurum adversùs socrum suam: 35
Et inimici hominis *erunt* filii domûs ipsius. 36
Qui amat patrem aut matrem plusquàm me, non est me dignus: quique amat filium aut filiam plusquàm me, non est me dignus. 37
Et quicunque non bajulat crucem suam & venit post me, non est me dignus. 38
Qui invenerit animam suam, perdet eam: & qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. 39
Qui recipit vos, me recipit: & qui recipit me, eum qui me misit, recipit. 40
Qui recipit prophetam in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipit: quique recipit justum in nomine justi, mercedem justi accipit. 41
Et quicunque propinaverit uni ex his parvulis calicem frigidæ tantùm in nomine discipuli; Amen dico vobis, Non perditurus est mercedem suam. 42

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ومترسيد از ايشان كه تن را بكشند * براي انك جانرا نتوانند كشتن * ازان بيشتر
29 بترسيد * كه جانرا وتن را هر دو هلاك كند [در دوزخ] * *نه دو كنجشك بسته فروخته
30 شود * يكي از ايشان بي فرمان پدر شما بر زمين نيفتد * *اما موي سر شما يك يك شمارد ست *
31 32 * اكنون مترسيد كه بسيار از كنجشكان بهتريد * * هر كسي كه پيش خلق بمن اقرار
33 آورد * من نيز بدو اقرار بياورم [پيش پدرم كه در آسمانست] * * وهر كه پيش خلق
34 منكر من شود * من نيز منكر او شوم پيش پدرم كه در آسمانست * * مپنداريد كه
35 آمدم كه در زمين ارامي وصلحي اندازم * [نيامدم كه ارامي اندازم] الا جنك * *بلي
36 آمدم كه فرزند از پدر جدا كنم * وديوك بر خسرك او * ودختر بر مادرش * *ودشمنان مرد
37 فرزندان خانهء او اند * * هر كه پدر ومادر را از من بيشتر دوست دارد مرا نمي
38 برازد * وهر كه پسر يا دختر از من بيشتر دوست دارد مرا نمي شايد * * وهر كه
صليب خود را بدوش خود ننهد * وبدنبال من نيايد * نيست بمن ارزاني *

Et ne metuatis ab eis qui corpus occidunt, eò quòd animam non possunt occidere: ab eo potiùs metuite qui animam & corpus utrumque simul perdit in gehenna. 28
Nónne duo passeres venduntur asse unus tamen ex illis injussu Patris vestri in terram non cadit. 29
Coma autem capitis vestri singulatim numerata est. 30
Itaque ne metuatis; quia passeribus multo præstantiores estis. 31
Quisquis coram hominibus me confessus fuerit, ego etiam illum confitebor coram Patre meo qui in cœlis est. 32
Et quicunque coram hominibus me inficiatus fuerit, ego etiam illum inficiabor coram Patre meo qui in cœlis est. 33
Ne existimetis quòd venerim ut in terram pacem & tranquillitatem immittam: non veni ut pacem immittam, sed bellum. 34
Imò veni ut filium à patre dissidere faciam, & nurum cum socru sua, & filiam cum matre sua. 35
Et inimici hominis filii domûs ejus sunt. 36
Quicunque patrem aut matrem præ me charos habet, me non est dignus: & quicunque filium aut filiam potiùs quàm me diligit, me dedecet. 37
Et quicunque crucem suam in humerum suum non ponit, & post me non venit, non est me dignus. 38

Versio VULGATA LATINA.

28 Et nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occide-
re: sed potiùs timere eum, qui potest & animam & corpus perdere in ge-
29 hennam. Nónne duo passeres asse væneunt: & unus ex illis non cadet super
30 terram sine patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt.
31 Nolite ergò timere: multis passeribus meliores estis vos. Omnis ergò qui
32 confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo,
33 qui in cœlis est. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego
34 eum coram Patre meo, qui in cœlis est. Nolite arbitrari quia pacem venerim
35 mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium. Veni enim separare
hominem adversùs patrem suum, & filiam adversùs matrem suam, & nurum ad-
versùs socrum suam: Et Inimici hominis, domestici ejus. Qui amat patrem 36
aut matrem plus quàm me, non est me dignus: & qui amat filium aut filiam 37
super me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam, & sequitur me, 38
non est me dignus. Qui invenit animam suam, perdet illam: & qui perdi- 39
derit animam suam propter me, inveniet eam. Qui recipit vos, me recipit: & 40
qui me recipit, recipit eum qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine 41
prophetæ, mercedem prophetæ accipiet: & qui recipit justum in nomine justi,
mercedem justi accipiet. Et quicunque potum dederit uni ex minimis istis 42
calicem aquæ frigidæ tantùm in nomine discipuli: amen dico vobis, Non
perdet mercedem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 لا تخافوا ممن يقتل الجسد ولا يستطيع ان يقتل النفس * خافوا ممن يقدر ان يهلك
29 النفس والجسد جميعا في جهنم * اليس عصفوران يباعان بفلس * وواحد منهما لا يسقط
30 31 على الارض دون ارادة ابيكم * واما شعور رؤوسكم كلها محصاة * فلا تخافوا فانكم
32 افضل من عصافير كثيرة * كل من يعترف بي قدام الناس اعترف انا به قدام ابي الذي
33 في السموات * ومن ينكرني قدام الناس انكره انا قدام ابي الذي في السموات *

* الفصل التاسع والعشرون *

34 35 لا تظنوا اني جيت لالقي على الارض سلامة * ما جيت لالقي سلامة لكن سيفا * انيت
36 لافرق الانسان من ابيه * والابنة من امها * والعروس من حماتها * واعداء الانسان اهل
37 بيته * فمن احب ابا او اما اكثر مني فما يستحقني * ومن احب ابنا او ابنة اكثر
38 39 مني فما يستحقني * ومن لا يحمل صليبه ويتبعني فما يستحقني * ومن وجد نفسه
40 فليهلكها ومن اهلك نفسه من اجلي وجدها * ومن قبلكم فقد قبلني ومن قبلني
41 فقد قبل الذي ارسلني * ومن يقبل نبيا باسم نبي فاجر نبي ياخذ * ومن يقبل صديقا
42 باسم صديق فاجر صديق ياخذ * ومن يسقي احد هولاء الصغار كاس ماء بارد فقط
باسم تلميذ امين اقول لكم ان اجره لا يضيع *

*Ne timeatis eum qui occidit corpus, & 28
non potest occidere animam: Timete eum
qui potest perdere animam & corpus si-
mul in gehennam. Nónne duo passeres ve- 29
neunt quadrante? & tamen unus ex illis
non cadit super terram præter volunta-
tem patris vestri. Vos autem, etiam 30
capilli capitum vestrorum omnes nume-
rati sunt. Ne ergò metuatis: nam præ- 31
stantiores estis passeribus multis. Omnis 32
qui confitebitur me coram hominibus,
confitebor ego eum coram patre meo qui
in cœlis est. Et qui negaverit me coram 33
hominibus, negabo illum ego coram pa-
tre meo qui in cœlis est.*

Sectio vigesima nona.

*Ne arbitremini me venisse ut injicerem 34
super terram pacem: non veni ut mitte-
rem pacem, sed gladium. Veni ad sepa- 35
randum hominem à patre suo, & filiam
à matre sua, & nurum à socru sua:
Et inimici hominis, domestici ejus. Qui 36
enim dilexerit patrem aut matrem plus- 37
quàm me, non est dignus me: & qui a-
maverit filium aut filiam plusquàm me,
non est dignus me. Et qui non portat 38
crucem suam & sequitur me, non est di-
gnus me. Qui autem invenerit animam 39
suam, perdat eam: & qui perdiderit
animam suam propter me, inveniet eam.
Et qui recipit vos, recipit me: & qui 40
recipit me, jam recepit eum qui misit
me. Et qui recipit prophetam in nomine 41
prophetæ; mercedem prophetæ accipiet.
Et qui recipit justum in nomine justi; 42
mercedem justi accipiet. Et quicunque
propinaverit uni horum minimorum ca-
licem aquæ frigidæ tantùm in nomine
discipuli, Amen dico vobis, Mercedem
ejus non perituram.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወኢትፍርህዎ ፡ እምእለ ፡ ይቀትሉ ፡ ሥጋ ፡ ወነፍስክሙሰ ፡ ኢይክሉ ፡ ቀቲለ ፡ ፍርህዎ ፡
29 ዘይክል ፡ ነፍስ ፡ ወሥጋ ፡ አሕጕሎ ፡ በውስተ ፡ ገሃነም ፡፡ አኮሁ ፡ ክልኤ ፡ አዕዋፍ ፡
አሰርዮን ፡ ይሠየጡ ፡ ወአሐቲ ፡ እምኔሆን ፡ ኢትወድቅ ፡ ምድረ ፡ ዘእንበለ ፡ ያእምር ፡ አ
30 ቡክሙ ፡፡ ለክሙሰ ፡ ጸጕረ ፡ ርእስክሙ ፡ ኵሉን ፡ ኍልቍት ፡፡ እምይእዜ ፡
31 ኢትፍርህዎሙ ፡ እምብዙኃ ፡ አዕዋፍ ፡ ትኄይሱ ፡ አንትሙ ፡፡ ኵሉ ፡ ዘየአምን ፡
32 ቢየ ፡ በቅድመ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ አአምኖ ፡ አነሂ ፡ ቦቱ ፡ በቅድሜሁ ፡ ለአቡየ ፡ ዘ
33 በ ፡ ሰማያት ፡፡ ወለዘሰ ፡ ክሕደኒ ፡ በቅድመ ፡ ሰብእ ፡ እክሕዶ ፡ አነኒ ፡ በቅድመ ፡ አ
34 ቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡፡ ኢይምሰልክሙ ፡ ዘመጻእኩ ፡፡ ሰላመ ፡ እደይ ፡ ውስተ ፡ ም
35 ድር ፡ ኢመጻእኩ ፡ እደይ ፡ ሰላመ ፡ አላ ፡ መጥባሕተ ፡፡ ለመጻእኩ ፡ እፍልጥ ፡ ብ
36 እሴ ፡ እምአቡሁ ፡ ወወለት ፡ እምእማ ፡ ወመርዓተ ፡ እምሐማታ ፡፡ ፀሩ ፡ ለሰብእ ፡
37 ሰብአ ፡ ቤቱ ፡፡ ዘያፈቅር ፡ ወዘያበድር ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ እምኔየ ፡ ኢይደልዎ ፡ ሊተ ፡
38 ወዘያፈቅር ፡ ወልደ ፡ ወወለተ ፡ እምኔየ ፡ ኢይደልዎ ፡ ሊተ ፡፡ ወዘኢነሥአ ፡ መስ
39 ቀሎ ፡ ወዘኢተለወ ፡ ድኅሬየ ፡ ኢይደልዎ ፡ ሊተ ፡፡ ዘረከበ ፡ ለነፍሱ ፡ ይገድፋ ፡
40 ወዘሰ ፡ ገደፋ ፡ ለነፍሱ ፡ በእንቲአየ ፡ ይረክባ ፡፡ ዘተወክፈ ፡ ኪያክሙ ፡ ወኪያየ ፡
41 ተወክፈ ፡ ወዘኪያየ ፡ ተወክፈ ፡ ተወክፈ ዘፈነወኒ ፡፡ ዘተወክፈ ፡ ነቢየ ፡ በስመ ፡ ነ
ቢይ ፡ ዕሴበ ፡ ነቢይ ፡ ይነሥእ ፡ ወዘተወክፈ ፡ ጻድቀ ፡ በስመ ፡ ጻድቅ ፡ ዕሴበ ፡ ጻድቅ ፡
42 ይነሥእ ፡፡ ወዘአስተየ ፡ ለአሐደ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ ጽዋዐ ፡ ማየ ፡ ቈሪረ ፡ ከመ ፡ በ
ስመ ፡ ረድእየ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ኢይትሐጐል ፡ ዕሴቡ ፡፡

*Et ne timete ab iis qui trucidant corpus, & animam vestram non possunt 28
trucidare: timete eum qui potest animam, & corpus perdere in Gehennam.
Nónne duo passeres asarion veneunt, & una ex iis non cadet humi nisi cog- 29
noscat pater vester. Vobis igitur capilli capitis vestri omnes numerantur. 30
Ne timete igitur, multis passeribus præstatis vos. Omnis igitur qui con- 31
fitebitur me coram hominibus, confitebor ego ipse eum, coram patre meo, 32
qui est in cœlis. Et qui negaverit me coram hominibus, ego etiam negabo 33
eum coram patre meo qui est in cœlis. Ne videatur vobis quòd vene- 34
rim pacem mittere in terram non veni missurus pacem, sed gladium.
Veni separare hominem à patre suo, & filiam à matre sua: & nurum à 35
socru sua. Inimici hominis, homines domûs ejus. Qui amat & diligit 36
patrem aut matrem plus quàm me, non est me dignus: & qui amat fili- 37
um suum, & filiam suam plus quàm me, me non est dignus. Et qui non 38
accipit crucem suam, & qui non sequitur post me, non est dignus me. Qui 39
invenit animam suam perdit eam: & qui perdidit animam suam propter
me inveniet eam. Qui recepit vos, & me recepit: & qui me re- 40
cepit, recepit eum qui misit me. Qui recepit prophetam in nomine pro- 41
phetæ, mercedem prophetæ accipiet: & qui recepit justum in nomine justi,
mercedem justi accipiet. Et qui potum dederit uni ex his pusillis cali- 42
cem aquæ frigidæ sicut in nomine discipuli mei; Amen dico vobis, Non
perdet mercedem suam.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * هركه جان خود را براي من كم كند * خود را بيابد * وهركه جان خود را يافت
40 اورا كم كند * هركه شما را قبول كند * مرا قبول كرده باشد * وهركه مرا قبول كند
41 فرستانندهء مرا نيز قبول كرده باشد * هركه پيغامبررا † بنام من پيغامبري قبول
كند * مزد پيغامبر † بستاند * وهركه صديق را بنام من بصديق قبول كند مزد
42 صديق بستاند * وهركه [يكي] ازين كودكانرا آب خنك تنها بخوراند بنام
شاكردي * راست بشما بكويم كه مزد او كم نشود *

*Quicunque animam suam propter 39
me perdiderit, illam inveniet; &
quicunque animam suam invenit, il-
lam perdet. Quicunque vos rece- 40
perit, me receperit; & qui me reci-
pit, eum qui misit me etiam rece-
pit. Quicunque Prophetam in no- 41
mine meo cum prophetia receperit,
mercedem Prophetæ accipiet; &
quicunque justum in nomine meo
cum justitia receperit, mercedem
justi accipiet. Et quicunque uni ex 42
his parvulis aquam frigidam tan-
tùm propinaverit in nomine discipu-
li, certè vobis dico, quòd merces
ejus non peribit.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Κ'.

CAP. XI. ια'.

Et factum est, cùm finivisset Jesus constituens duodecim discipulis su-
1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐ-
is, transiit indè docere & prædicare in civitatibus eorum.
τοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
At Joannes audiens in carcere opera Christi, mittens duos
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο
discipulorum suorum, Ait illi; Tu es veniens, an alium expectamus?
3 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
Et respondens Jesus, ait illis; Euntes renuntiate Joanni quæ
4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ
auditis & videtis: Cæci vident, & claudi circumambulant, leprosi mun-
5 ἀκούετε καὶ βλέπετε· Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθα-
dantur, & surdi audiunt, mortui resurgunt, & pauperes evangelizan-
ρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζον-
6 tur. Et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. His autem
7 ται. Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ
euntibus, cœpit Jesus dicere turbis de Joanne; Quid existis in
πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξήλθετε εἰς
desertum spectare? arundinem à vento agitatam? Sed quid ex-
8 τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξ-
istis videre? hominem in mollibus vestimentis circumamictum? Ecce
ήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ οἱ
mollia ferentes, in domibus regum sunt. Sed quid existis
τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε 9
videre? prophetam? Utique, dico vobis, & abundantius Propheta. Hic enim
ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτος γάρ 10
est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faci-
ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
em tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Amen dico vo-
ώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Ἀμὴν λέγω ὑ- 11
bis, Non excitatus est in natis mulierum, major Joanne Baptista. Verùm
μῖν, Οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ὁ δὲ
minor in regno cœlorum, major illo est. A verò diebus Jo-
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰω- 12
annis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violen-
άννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βια-
ti rapiunt illud. Omnes enim prophetæ & Lex usque ad Joannem
σταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου 13
prophetaverunt. Et si vultis recipere, ipse est Elias futurus venire. Ha-
προεφήτευσαν. Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔ- 14
bens aures audire, audiat. 15
χων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܕܩܘܪܒܐ ܕܦܣܩܐ ܕܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ * ܟܗ *

*ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

Ad oblationem amputationis capitis Johannis. 25.

1 *ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩܕܘ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܠܡܠܦܘ
2 ܘܠܡܟܪܙܘ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ. * ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ.
3 ܫܕܪ ܒܝܕ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܐܢܬܘ ܗܘ ܕܐܬܐ. ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܥܢܐ
4 5 ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܫܬܥܘ ܠܝܘܚܢܢ ܡܕܡ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܙܝܢ. * ܣܡܝܐ
ܚܙܝܢ. ܘܚܓܝܣܐ ܡܗܠܟܝܢ. ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ. ܘܚܪܫܐ ܫܡܥܝܢ. ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ.
6 ܘܡܣܟܢܐ ܡܣܬܒܪܝܢ. * ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ. * ܟܕ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ. ܫܪܝ
7 ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ. ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܕܒܪܐ ܠܡܚܙܐ. ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ
8 ܡܬܬܙܝܥ. * ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ.
9 ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܪܟܝܟܬܐ ܠܒܝܫܝܢ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ. * ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ.
10 ܢܒܝܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܗܢܘ ܓܝܪ ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ. ܕܗܐ ܐܢܐ
11 ܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ. ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
12 ܕܠܐ ܩܡ ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܪܒ ܗܘ
13 ܡܢܗ. * ܡܢ ܝܘܡܝ ܕܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ
14 ܒܩܛܝܪܐ ܡܬܕܒܪܐ ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܛܝܪܐ ܚܛܦܝܢ ܠܗ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܒܝܐ ܘܐܘܪܝܬܐ. ܥܕܡܐ
14 15 ܠܝܘܚܢܢ ܐܬܢܒܝܘ. * ܘܐܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܠܘ. ܕܗܘܝܘ ܐܠܝܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ. * ܡܢ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.

CAP. XI.

Et factum est, quum finem fecisset Jesus 1
monendi duodecim discipulos suos, discessit illinc ad docendum & prædicandum in
urbibus eorum. Johannes autem quum au- 2
disset in carcere opera Messiæ, misit per discipulos suos, & dixit ei; Túne is es qui 3
venturus est, an alium expectamus? Respon- 4
dit Jesus, & ait illis; Ite, narrate Johanni
ea quæ auditis & videtis. Cœci vident, & 5
claudi ambulant, leprosique mundantur, &
surdi audiunt, & mortui resurgunt, & pauperibus evangelizatur. Et felix ille qui non 6
scandalizabitur in me. Quom autem abiis- 7
sent, cœpit Jesus verba facere ad turbas de
Johanne; Quid exîstis in desertum visuri?
arundinem à vento agitatam? Sin minùs, 8
quid exîstis visuri? virum vestimentis mollibus indutum? ecce ii qui mollibus vestiuntur, in aulis regum degunt. Sin minùs, quid 9
exîstis visuri? Prophetam? Ita, dico vobis, imò prophetâ præstantiorem. Ipse enim 10
est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, ut paret viam coram te. Verè dico vobis; Non sur- 11
rexit inter natos mulierum major Johanne Baptistâ, minimus autem in regno cœlorum
major est eo. A diebus porrò Johannis Ba- 12
ptistæ nunc usque, regnum cœlorum cum violentia accipitur, & violenti rapiunt illud.
Nam cuncti prophetæ Lexque usque ad Jo- 13
hannem vaticinati sunt. Et si vultis, recipi- 14
te: quia is est Elia qui venturus erat. Qui 15
habet aures ad audiendum, audiat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * چون عيسي سپارشهاء خود را تمام كرد - از انجا بدر آمد ورفت كه
بياموزاند ودر شهرهاء ايشان مژده دهد پنجاه نهم فرستادن يحيي پيش
2 عيسي براي پرسش * چون يحيي در زندان † كردارهاء مسيح را شنيد شاكردان
3 خود را فرستاد * * وبدو كفت * توي انك خواهد امدن يا كسي ديكررا نكران
4 باشيم * * عيسي پاسخ داد وبديشان كفت * برويد يحيي را خبردهيد * هرچه مي
5 بينيد ومي شنويد * * كوران مي بينند * وشلان بپاي مي روند * پيسان پاك مي
شوند * لالان كويا شدند * مردكان زنده مي شوند * مسكينان فرخنده مي
6 شوند * * خنك انك درمن بكمان نباشد

شصت مدح عيسي يحيي را

7 * چون رفتند عيسي اغاز كرد * براي يحيي وبجماعت مي كفت * چرا درويراني بدر آمديد -
8 كه ببينيد ني را كه ازباد مي لرزد * واكرنه چرا بدر آمديد * كه ببينيد مردي كه جامهء
زيبا پوشيده است * كساني كه جامهء زيبا پوشيده باشند * درسراي ملكان باشند *

CAP. XI.

Cum Jesus mandata sua consum- 1
mâsset, illinc egressus est, & abiit ut doceret, & in civitatibus illorum prædicaret.

LIX. Missio Johannis ad Jesum interrogandum.

Cumque Johannes in carcere facta 2
Christi audisset, discipulos suos misit: Et illi dixit, Túne es ille qui 3
venturus est, aut quempiam alium expectaturi sumus? Jesus respon- 4
sum dedit, & iis dixit; Ite, Johanni renuntiate quicquid videtis
& auditis. Cæci vident, & luxati 5
pedibus incedunt, leprosi mundantur, muti loquuntur, mortui reviviscunt, pauperes beantur. Et beatus il- 6
le qui de me in dubitationem adductus non fuerit.

LX. Laudat Jesus Johannem.

Cùm abiissent, Jesus exorsus est de 7
Johanne, & turbæ dixit; quare in desertum exîstis: ut videretis arundinem quæ à vento agitatur. Sin mi- 8
nùs, quare exîstis? ut videretis hominem splendido vestitu amictum? illi qui vestimentis splendidis amiciuntur, in aulis regum sunt.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XI.

1 ET factum est, cùm consummâsset Jesus, præcipiens duodecim discipulis suis,
2 transiit indè ut doceret & prædicaret in civitatibus eorum. Joannes autem cùm
3 audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, Ait illi; Tu
4 es, qui venturus es, an alium expectamus? Et respondens Jesus ait illis; Eun-
5 tes renuntiate Joanni quæ audistis, & vidistis. Cæci vident, claudi ambulant, le-
6 prosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: Et
7 beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit
Jesus dicere ad turbas de Joanne; Quid existis in desertum videre? arundinem
vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? Ecce 8
qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? pro- 9
phetam? Etiam dico vobis, & plus quàm prophetam. Hic est enim de quo scri- 10
ptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam
tuam ante te. Amen dico vobis; Non surrexit inter natos mulierum major Joanne 11
Baptistâ: qui autem minor est in regno cœlorum, major est illo. A diebus autem 12
Joannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt il-
lud. Omnes enim prophetæ & lex, usque ad Joannem, prophetaverunt: Et si vul- 13
tis recipere, ipse est Elias, qui venturus est. Qui habet aures audiendi, audiat. 14 15

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• اَلْفَصْلُ الثَّلَثُونَ •

1 وَلَمَّا اكمل يسوع امره لتلاميذه الاثني عشر انتقل من هناك ليعلم ويكرز في مدنهم *
2 3 فلما سمع يوحنا في السجن باعمال المسيح ارسل اليه اثنين من تلاميذه قايلا * انت هو
4 5 الاتي ام نرجي اخر * اجابهما يسوع قايلا اذهبا واعلما يوحنا بما رايتما وسمعتما * العميان
يبصرون * والعرج يمشون * والبرص يطهرون * والصم يسمعون * والموتى يقومون * والمساكين
6 7 يبشرون * فطوبى لمن لا يشك في * فلما ذهب هذان بدا يسوع ان يقول للجمع من
8 اجل يوحنا ماذا خرجتم الى البرية تنظرون * اقصبة تحركها الريح * او ماذا خرجتم
9 تنظرون * انسانا لابسا لباسا ناعما * ها اهل اللباس الناعم * في بيوت الملوك * او ماذا
10 خرجتم تنظرون انبيا * نعم اقول لكم انه افضل من نبي * هذا الذي كتب من
11 اجله هاانذا مرسل ملاكي امام وجهك ليسهل طريقك امامك * امين اقول لكم انه لم
12 يقم في مواليد النساء اعظم من يوحنا المعمداني والصغير في ملكوت السماء اعظم منه * ومن
13 ايام يوحنا المعمداني الى الان فملكوت السموات تغصب وغاصبون يختطفونها * فان الناموس
14 15 والانبياء الى يوحنا * فان اردتم ان تقبلوه فهو ايليا المزمع ان ياتي * من له اذنان
سامعتان فليسمع *

Sectio trigesima.

CAP. XI.

ET cùm finem fecisset Jesus præcipi- 1
endi discipulis suis duodecim, discessit
inde, ut doceret & prædicaret in civi-
tatibus eorum. Cùm autem audisset Jo- 2
hannes in carcere opera Christi, misit ad
eum duos ex discipulis suis, dicens; Tu 3
es ille venturus, an speramus alium?
Respondit Jesus, & dixit eis; Ite & 4
referte Johanni quæ vidistis & audi-
stis. Cæci vident, & claudi ambulant, 5
& leprosi mundantur, & surdi audi-
unt, & mortui resurgunt, & pauperes
evangelizantur. Et beatus qui non hæ- 6
sitaverit in me. Cùm autem abiissent hi 7
duo, cœpit Jesus dicere ad turbas de Jo-
hanne; Quid existis in desertum vide-
re? num arundinem, quam agitat ven-
tus? Aut quid existis videre? num 8
hominem indutum vestimento molli?
Ecce homines vestimenti mollis, in do-
mibus regum sunt. Aut quid existis vi- 9
dere? Num prophetam? Etiam dico vo-
bis, quod ipse est præstantior quàm pro-
pheta. Iste est de quo scriptum est, Ec- 10
ce mitto angelum meum ante faciem tu-
am, ad præparandam viam tuam ante te.
Amen dico vobis, quòd non surrexit in- 11
ter natos mulierum major Johanne Ba-
ptista. Attamen minimus in regno cœlo-
rum, major est illo. A diebus autem Jo- 12
hannis Baptistæ usque nunc, regnum cœ-
lorum vim patitur, & violenti rapiunt
illud. Nam Lex & Prophetæ usque ad 13
Johannem fuit. Quòd si vultis reci- 14
pere eum, ipse est Elias qui venturus
erat. Qui habet aures audientes, au- 15
diat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲፩ ወኮነ፡ አመ፡ ፈጸመ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይኤዝዞሙ፡ ለዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ አርድእ
ቲሁ፡ ፈለሰ፡ እምህየ፡ ከመ፡ ይምሀር፡ ወይስብክ፡ ውስተ፡ አህጉሪሆሙ፡፡ በእንተ፡
2 እለ፡ ተፈነዉ፡ እምኀበ፡ ዮሐንስ፡፡ ወዮሐንስ፡ ሰሚዖ፡ በቤተ፡ ሞቅ
3 ሕ፡ ምግባሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፈነወ፡ ክልኤተ፡ እምአርድእቲሁ፡ ኀቤሁ፡ ይቤ
4 ሎ፡ አንተሁ፡ ዘይመጽእ፡ ወሚመ፡ ካልአ፡ ዘንሴፎ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤሎ
5 ሙ፡ ሑሩ፡ ወዜንውዎ፡ ለዮሐንስ፡ ዘትሰምዑ፡ ወዘትሬእዩ፡፡ ዕውራን፡ ይሬእዩ፡ ሐንካሳን፡ ይ
6 ሐውሩ፡ እለ፡ ለምጽ፡ ይነጽሑ፡ ጽሙማን፡ ይሰምዑ፡ ምውታን፡ ይትነሥኡ፡ ወነዳያን፡ ይዜነዉ፡፡
7 ወብፁዕ፡ ውእቱ፡ ዘኢዐለወኒ፡ ወኢይስሕት፡ ብየ፡፡ ወእምዝ፡ ኀለፈ፡ እሉ፡ ለኀዘ፡ እግዚእ
ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለሕዝብ፡ በእንተ፡ ዮሐንስ፡ ምንተ፡ ወፃእክሙ፡ ገዳመ፡ ትርአዩ፡ ብርዐ፡
8 ዘበነፋስ፡ ይትሀወክ፡፡ ምንተኑመ፡ ወፃእክሙ፡ ትርአዩ፡ ብእሴ፡ ዘቀጠንተ፡ ይለብስ፡ ናሁ፡ እ
9 ለሰ፡ ቀጠንተ፡ ይለብሱ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ ነገሥት፡ ሀለዉ፡፡ ምንተኑመ፡ መጻእክሙ፡ ነቢያ፡ ትርአዩ፡
10 እወ፡ እብለክሙ፡ ወፈድፋደ፡ እምነቢይ፡፡ ዝንቱ፡ በእንተ፡ ዘጽሑፍ፡ ናሁ፡ አነ፡ እፌኑ፡ መልአክ
11 የ፡ እምቅድመ፡ ገጽከ፡ ዘይጸይሕ፡ ወያስተደሉ፡ ፍኖተከ፡ ቅድሜከ፡፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ኢተ
ንሥአ፡ እምትውልደ፡ አንስት፡ ዘየዓቢ፡ እምዮሐንስ፡ መጥምቅ፡ ወዘይንእስ፡ በመንግሥተ፡ ሰማያ
12 ት፡ የዐቢ፡ እምኔሁ፡፡ ወእመዋዕለ፡ ዮሐንስ፡ መጥምቅ፡ እስከ፡ ይእዜ፡ ትትገፋዕ፡ መንግሥተ፡
13 ሰማያት፡ ወገፋዓን፡ ብዙኃን፡ ይትሃየድዋ፡፡ እስመ፡ ኵሎሙ፡ ነቢያት፡ ወኦሪት፡ እስከ፡ ዮሐ
14 ንስ፡ ተነበዩ፡፡ ወለእመ፡ ትፈቅዱ፡ ትትወከፍዎ፡ ውእቱዝ፡ ኤልያስ፡ ዘሃለወ፡ ይምጻእ፡፡ ዘቦ፡
15 እዝነ፡ ሰሚዐ፡ ይስማዕ፡፡

CAP. XI.

ET factum fuit quum consummâsset Dominus Jesus præcipiens duodecim 1
discipulis suis, transiit inde ut doceret, & prædicaret in civitatibus eorum.

De iis qui missi sunt a Johanne.

Et Johannes audiens in domo vinculi opera Domini Jesu, misit duos è di- 2
scipulis ejus ad eum, Dicere ei, Tune es qui veniet; vel alius est quem expecta- 3
bimus? Et respondens Dominus Jesus, dicebat iis; Euntes vos renuntiate Jo- 4
hanni quæ auditis, & quæ videtis. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mun- 5
dantur, & surdi audiunt, mortui suscitantur, et pauperes evangelizantur. Et bea- 6
tus est ille qui non sprevit me neque peccavit contra me. Et quando recessissent 7
ii, cœpit Dominus Jesus, & dicit populo, de Johanne; Quid existis in desertum
videre, arundinémne quæ cum vento agitatur? Quid existis videre, hominém- 8
ne qui gossipio vestitus est? ecce qui gossipio vestiuntur, in domo regum sunt. Quid 9
existis, prophetámne videre? Etiam, dico vobis, Et amplius quàm prophetam.
Hic est de quo scriptum est, Ecce ego manifesto angelum meum ante faciem tuam, 10
qui planā reddet, & præparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis, Non sur- 11
rexit è progenie mulierum quisquam major Johanne Baptistâ: & qui junior est
eo, in regno cœlorū major est eo. Et à diebus Johannis Baptistæ usque nunc vio- 12
lentiam passum est regnum cœlorum, & violenti multi rapiunt illud. Quoniam 13
omnes prophetæ, & lex usq; Johannem prophetárunt. Et si vultis accipere eum, 14
ipse est ille Elias, qui venturus erat. Qui habet aurem, audiendo audiat. 15

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * واگرنه چرا بدر آمدید که پیغمبر ببینید * آري بشما میگویم * از پیغمبر بهتر اینست *
10 * اینك براي او نبشته است نبوت اینك فرشته خود پیش روي تو مي فرستم *
11 که راه را برابر تو استوار بدارد * راست بشما بگویم * برنخاست در فرزندان زنان † بزرگتر از
12 یحیي شوینده * واینك کوچکترست در ملکوت آسمان * ازو بزرگترست * از روزهاي یحیي
سوینده * تا این ساعت ملکوت آسمان † بزور کشیده مي شود * وکشندگان بزور برمي
13 14 فرولند * پیغامبران وتوریت تا یحیي پیغمبري کردند * واگر خواهید قبول کنید که اوست
15 ایلیا که خواهد آمدن * هرکه دو گوش شنونده دارد بشنود *

Quòd si non, quare existis? ut Pro- 9
phetam videretis? Imò dico vobis
Prophetâ præstantior hic est. Illud 10
est quod de eo scriptum est,

Prophetia.

Ecce angelum meum ante faciem tu-
am mitto, qui viam coram te mu-
nitam reddat. Næ dico vobis, Non 11
surrexit inter filios mulierum major
quàm Johannes Baptista: qui autem
minor est in regno cœlorum, eo major
est. A diebus vero Johannis Bapti- 12
stæ, ad hoc tempus, regnum cœlorum
cum violentia rapitur, & raptores
illud fortiter impetunt. Prophetæ 13
enim & lex usque ad Johannem
prophetiam fecerunt. Et, si vultis, 14
recipite, quòd is est Elias qui ventu-
rus erat. Quicunque aures audien- 15
tes habet, audiat.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙ̃ΟΝ. ΚΕΦ. Κ'.

ξζ Cui autem *assimilabo* generationem istam? Similis est *parvulis* in *foris* se-
16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθ-
ε dentibus, *&* *acclamantibus* *sociis* *suis*, Et *dicentibus*; *Tibiâ* *sonuimus*
17 ημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, Καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν
vobis, & non saltâstis: lamentavimus *vobis*, & non planxistis. Venit enim
18 ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. Ἦλθε γὰρ
Joannes neque manducans, neque bibens: & dicunt; Dæmonium habet. Venit
19 Ἰωάννης μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν
filius hominis manducans & bibens: & dicunt; Ecce homo *edax* &
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
vinipotator, publicanorum amicus & peccatorum. Et justificata est sapientia à
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
filiis *ipsius*. Tunc cœpit exprobrare *civitates*, in quibus factæ sunt
ξη 20 τῶν τέκνων αὐτῆς. Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο
ε plurimæ *efficacitates* ejus, quia non *pœnituissent*. Væ tibi *Chorazin*, væ tibi
21 αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι
Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone factæ essent *efficacitates* factæ in vobis,
Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
olim in *sacco* & cinere *pœnituissent*. *Cæterùm* dico vobis; Tyro
22 πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ
& Sidoni remissiùs erit in die judicii, quàm vobis. Et tu Capharna-
καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ Καπερνα- 23
ρθ um *quæ* usque cœlum *altè posita*, usque infernum *demitteris*: quia si in
ε οὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
Sodomis factæ fuissent *efficacitates* factæ in te, mansissent usque *ho-*
Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σή-
die. *Cæterùm* dico vobis, *Quòd* terræ Sodomorum remissiùs erit in die ju-
μερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρί- 24
dicii, quàm tibi. In illo tempore respondens Jesus, dixit; Confite-
ρι σεως, ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἐξομολο- 25
ε or tibi, Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapi-
γοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σο-
entibus & *intelligentibus*, & revelâsti ea *imbecillis*. Ita Pater, quoniam sic
φῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως 26
fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.
ρια ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 27
γ Et nemo *agnoscit* Filium, nisi Pater: neque Patrem quis *agnoscit*, nisi
ριβ καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ
γ Filius, & cui voluerit Filius revelare.
ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܘ *

16 ܠܡܢ ܕܝܢ ܐܕܡܝܗ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܕܡܝܐ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܘܩܐ ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ *
17 ܘܐܡܪܝܢ ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܐܪܩܕܬܘܢ * ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܠܐ
18 ܐܟܠ ܘܠܐ ܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܗ * ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ
19 ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ ܚܡܪܐ ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܥܒܕܝܗ
20 ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܣܕܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܠܝܢ ܕܒܗܝܢ ܗܘܝ ܚܝܠܘܗܝ ܣܓܝܐܐ ܘܠܐ *
21 ܬܒܘ * ܘܐܡܪ ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܕܐܠܘ
ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ
22 ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝܢ ܕܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝܢ * ܘܐܢܬܝ
23 ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܪܝܡܬܝ ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ ܬܚܘܬܝܢ ܕܐܠܘ
ܒܣܕܘܡ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝ ܩܝܡܐ ܗܘܬ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ * ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ 24
ܠܟܝ ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܟܙ *

25 ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ ܕܟܣܝܬ *
26 ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܣܟܘܠܬܢܐ ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘܕܐ * ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ ܗܘܬ
27 ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ * ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܠܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ
ܘܠܐ ܠܐܒܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ

Secunda feria Septimanæ tertiæ Jejunii. 26.

Sed cuinam assimilabo generationem hanc? 16
Similis est pueris qui sedent in platea, & clamant ad socios suos, Et inquiunt; Ceci- 17
nimus vobis, † nec saltavistis; & lamentati sumus vobis, nec planxistis. Venit enim Jo- 18
hannes nec edens, nec bibens, & aiunt, Dæmonium habet. Venit filius hominis e-
dens & bibens, & aiunt, Ecce homo edax, 19
& bibax vini, amicusque publicanorum ac flagitiosorum; & justificata est sapientia ab operibus suis. Tunc cœpit Jesus exprobra- 20
re urbibus illis in quibus editæ fuerant virtutes ipsius quamplurimæ, neque pœnitentiam egerant: Et dicebat, Væ tibi Co- 21
razin, væ tibi Bethsaida, quoniam si in Tyro & in Sidone editæ fuissent virtutes illæ, quæ in vobis editæ fuerunt, fortasse quidem in ciliciis & cinere pœnitentiam egissent.
Verùm dico vobis cum Tyro & Sidone a- 22
ctum iri mitiùs in die judicii, quàm vobiscum. Tuque Capharnahum, quæ ad cœlos 23
usque es evecta, usque ad inferos depriméris: quoniam si in Sodomis editæ fuissent virtutes illæ, quæ in te editæ sunt, extarent usque ad hodiernum diem. Verùm ego di- 24
co tibi cum terra Sodomorum fore mitiùs in die judicii, quàm tecum.

Ad vesperam Dominicâ secundâ post Epiphaniam. 27.

In illo tempore respondit Jesus, & ait; Con- 25
fiteor tibi pater mi, dominator cœli & terræ, quòd absconderis hæc à sapientibus et prudentibus, & revelaveris ea pueris. Etiam 26
pater mi, quoniam talis fuit voluntas coram te. Omnia tradita sunt mihi à patre meo, & 27
nemo novit filium nisi pater; neque patrem quis novit, nisi filius, et cui voluerit filius revelare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 *ديكر كفت كه اين دوده را بكه مانند كنم * بكودكاني * كه دركنار راه نشسته اند.
17 بياران خود بانك زنند * وبكويند سرود كفتيم † براي شما رقص نكرديد * ونوحه
18 كرديم زاري نكرديد * * يحيي آمد نمي خورد ونمي آشاميد * كفتيد ديوست درو *
19 *آمد فرزند بشر مي خورد ومي آشاميد * كفتيد اين مرد خورنده واشامنده است وسود
خوران وكناه كارانرا دوست مي دارد * حكمت از كردارهاء خود درست شد شت
20 يكم نفرين شهرها كه بمسيح ايمان نمي آوردند * * انكه اغاز كرد عيسي
بنكوهيدن * آن شهرها كه در ايشان † بسيار معجزها كرد * وتوبه نكردند *
21 *ومي كفت واي برتو كورزين * واي برتو † بيت صيادا * كه اكر در صور وصيدا
مي شد * ان معجزها كه در شما شدند * بر پلاسها وبر خاكستر توبه مي كردند *
22 * اكنون بشما اي شهرها مي كويم * كه در روز داوري براي صور وصيدا آسايش باشد *
23 وبراي شما نباشد * *وتواي كفرناحوم كه تا اسمان بلند شده * تا قعر تغلي دوزخ فرواقتي *
آن معجزها كه درتو شدند * اكر در سدوم شده بودي * تا امروز پايدار مي بود

Iterum dixit, Quin hanc generati- 16
onem cui assimilabo? pueris, qui juxta viam considentes sodalibus suis ac-
clamant: Ac dicunt, Cecinimus vo- 17
bis, non saltâstis; & planctum
fecimus, fletum non edidistis. Johan- 18
nes venit, & non comedit, neq; bibit;
dixistis, Dæmonium est in eo: Venit 19
filius hominis, & comedit & bibit; dixistis, Hic vir edax & bibax est, & publicanos & peccatores gratos habet: sapientia vero ab operibus suis perfecta est.

LXI. Maledictio civitatum qui in Christo fidem non habuerunt.

Tunc cœpit Jesus vituperare eas ci- 20
vitates in quibus multa miracula fecisset, neque pœnitentiam egerant.
Et dixit, Væ tibi Corazin, væ tibi 21
Bethsaida: quòd si in Tyro & Sidone fuissent facta ea miracula, quæ in vobis facta sunt, in ciliciis & in
cinere pœnitentiam egissent. Nunc 22
vobis, ô civitates, dico, quòd in die judicii Tyro & Sidoni levamen erit,
quod vobis non erit. Et tu ô Caphar- 23
nahum, quæ usque ad cœlum exaltata es, ad imum foveæ inferni corrues: ea miracula quæ in te facta fuerunt si in Sodoma facta fuissent, usque in hanc diem stetisset.

Versio VULGATA LATINA.

Cui autem similem æstimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in
16 foro, qui clamantes coæqualibus Dicunt; Cecinimus vobis, & non saltâstis:
17 lamentavimus, & non planxistis. Venit enim Joannes neque manducans neque
18 bibens, & dicunt; Dæmonium habet. Venit filius hominis manducans & bi-
19 bens, & dicunt; Ecce homo vorax, & potator vini, publicanorum & peccatorum
amicus. Et justificata est sapientia à filiis suis. Tunc cœpit exprobrare civitati-
20 bus, in quibus factæ sunt plurimæ virtutes ejus, quia non egissent pœnitentiam.
21 Væ tibi Corozain, væ tibi Bethsaida: quia, si in Tyro & Sidone factæ essent vir-
tutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egissent.
Veruntamen dico vobis; Tyro & Sidoni remissiùs erit in die judicii, quàm vobis. 22
Et tu Capharnaum, numquid usque in cœlum exaltaberis? usque in infernum de- 23
scendes: quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, fortè man-
sissent usque in hanc diem. Veruntamen dico vobis; Quia terræ Sodomorum re- 24
missiùs erit in die judicii, quàm tibi. In illo tempore respondens Jesus dixit; 25
Confiteor tibi Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus,
& prudentibus, & revelâsti ea parvulis. Ita Pater: quoniam sic fuit placitum an- 26
te te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Et nemo novit Filium, nisi Pater: 27
neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * عماذا أشبه هذا الجيل • يشبه صبيانا جلوسا في الأسواق بعضهم ينادون بعضا * فيقولون زمرنا
17 لكم فلم ترقصوا ونحنا لكم فلم تبكوا * جاء يوحنا لا يأكل ولا يشرب فقالوا إن به جنون * 18
* جاء ابن الإنسان يأكل ويشرب فقالوا هذا إنسان أكول شريب الخمر خليل العشارين 19
والخطاة • فتبررت الحكمة من بنيها •

Cui comparabo hanc generationem? Similis est pueris sedentibus in foris, quorum alii acclamant aliis, Dicentes; 16
Cecinimus vobis, & non saltâstis: lamentati fuimus vobis, & non planxistis. 17
Venit Johannes non manducans neque bibens, & dixerunt; Est in eo dæmonium. 18
Venit filius hominis manducans & bibens, & dixerunt; Hic homo est vorax, & potator vini, amicus publicanorum & peccatorum. Quare justificata est sapientia à filiis suis. 19

* الفصل الحادي والثلثون *

Sectio trigesima prima.

20 * حينئذ بدأ يعير المدن التي كثرت فيهن أكثر قواته لأنهم لم يتوبوا * ويقول الويل لك يا
21 كورزين والويل لك يا بيت صيدا • لأن القوات التي كن فيكما قديما لو كن في صور وصيدا
22 لتابوا بالمسوح والرماد * لكني أقول لكما أن لصور وصيدا راحة يوم الدين أكثر منكما * وأنت
23 يا كفرناحوم الذي ارتفعت إلى السماء ستهبط إلى الجحيم • لأنه لو كن في سدوم القوات
24 التي كانت فيك إذن لبثت إلى اليوم * وأقول لكم أيضا أن أرض سدوم تجد راحة يوم الدين
أكثر منك *

Tunc cœpit exprobrare civitatibus, in quibus factæ fuerunt pleræque virtutes ejus, quòd non egissent pœnitentiam, 20
Ac dicere; Væ tibi Curazin, væ tibi Bethsaida: quoniam virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim si factæ fuissent in Tyro & Sidone, certè pœnitentiam egissent in ciliciis & cinere. 21
Veruntamen dico vobis, quòd Tyro & Sidoni requies erit in die judicii major quàm vobis. 22
Et tu Capharnaum, quæ te extulisti usque ad cœlum, descendes usque ad infernum. Quia si factæ fuissent in Sodoma virtutes quæ factæ sunt in te, profectò mansissent usque ad hanc diem. 23
Et dico vobis iterum quòd terra Sodomæ inveniet requiem in die judicii majorem quàm tu. 24

* الفصل الثاني والثلثون *

Sectio trigesima secunda.

25 * وفي ذلك الزمان أجاب يسوع قائلا أعترف لك أيها الآب رب السموات والأرض لأنك أخفيت
26 هذه عن الحكماء والفهماء وأظهرتها للأطفال * نعم يا أبة إن هذه المسرة التي كانت أمامك *
27 * كل قد دفع إلي من الآب • وليس أحد يعرف الابن إلا الآب ولا الآب إلا الابن *
ولمن يشاء الابن يكشف •

Et in illo tempore respondit Jesus, & dixit; Confiteor tibi O Pater, Domine cœlorum & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelâsti ea infantibus. 25
Benè Pater mi, nam hæc est voluntas quæ erat coram te. 26
Omnia tradita sunt mihi à Patre. Et nemo novit filium, nisi Pater: neque Patrem, nisi filius; & cui vult filius, revelat. 27

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ምን፡ እስተማስሎ፡ ለዝ፡ ትውልድ፡ ትመስል፡ ደቂቀ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ጽጕ፡ እለ፡ ይጼው
17 ዑ፡ ቢጾሙ፡፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ዐንዘርነ፡ ለክሙ፡ ወኢዘፈንክሙ፡ እስቆቀውነ፡ ለክሙ፡ ወኢብ
18 ከይክሙ፡፡ እስመ፡ መጽአ፡ ዮሐንስ፡ እንዘ፡ ኢይበልዕ፡ ወኢይሰቲ፡ ወይቤልዎ፡ ጋኔን፡ ቦቱ፡፡
19 ወመጽአ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ እንዘ፡ ይሰቲ፡ ወይበልዕ፡ ወይቤሉ፡ ናሁ፡ ብእሲ፡ በላዒ፡
20 ወሰታየ፡ ወይን፡ ዐርከ፡ መጸብሓያን፡ ወኃጥኣን፡ ወጸድቀት፡ ጥበብ፡ እምግባራ፡፡ እሜሃ፡ አ
ኃዘ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሐሥን፡ ለአህጉር፡ እለ፡ በውስቴቶን፡ ገብረ፡ ኃይለ፡ ብዙኃ፡ እስመ፡ ኢነ
21 ስሑ፡ ወይቤሎን፡፡ ወይ ለኪ፡ ኮራዚ፡ ወይ ለኪ፡ ቤተ፡ ሳይዳ፡ እስመ፡ በጢሮስ፡ ወበሲዶና፡
ተገብረ፡ ኃይል፡ እለ፡ ተገብረ፡ በላዕሌክን፡ እምወድአ፡ ካዕበ፡ በሠቅ፡ ወበሐመድ፡ እምነስሑ፡፡
22 ባሕቱ፡ ለክን፡ እብለክን፡ ጢሮስ፡ ወሲዶና፡ ሥሑታተ፡ ይከውና፡ እም፡ ዕለተ፡ ደይን፡ እምኔክ
23 ን፡፡ ወአንቲኒ፡ ቅፍርናሆም፡ በኑ፡ እስከ፡ ሰማይኑ፡ ተተሌዐሊ፡ እስከ፡ ገሃነም፡ ትወር
ዲ፡፡ እስመ፡ ሶበ፡ በሰዶም፡ ተገብረ፡ ኃይል፡ እለ፡ ተገብረ፡ በውስቴትኪ፡ እምሀለዋ፡ እስ
24 ከ፡ ዮም፡፡ ባሕቱ፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ምድረ፡ ሰዶም፡ ሠላተ፡ ትከውን፡ በዕለተ፡ ደይን፡
እምኔኪ፡፡

Quid assimilabo huic generationi? similis est parvulis sedentibus in foris, qui 16
acclamant sociis suis, Dicentes; Cantavimus vobis tibiis, & non saltâstis: ulu- 17
lavimus vobis, & non flevistis. Venit enim Johannes, nec edens, nec bibens: & 18
dicunt, Diabolus est in eo. Et venit filius hominis bibens, et edens: & dicunt, Ecce 19
homo edax, & potor vini, amicus publicanorum & peccatorum: & justificata est
sapientia ex operibus suis. Tunc cœpit Dominus Jesus deplorare civitates, in 20
quibus ediderat virtutem multam, quoniam non egissent pœnitentiam: & dicebat
iis, Væ tibi Chorasin, væ tibi Bethsaida, quoniã si in Tyro et Sidone edita fuisset 21
hæc virtus quæ edita fuit supra vos; olim, iterum in sacco & cinere resipuis-
sent. Quod ad vos autem, dico vobis; Tyrus & Sidon tolerabiliores erunt à die 22
Judicii, vobis. Et tu Capernaum, nónne usque ad cœlum exaltata es: usque ad 23
gehennam descendes: etenim si in Sodoma editæ fuissent virtutes quæ editæ fue-
runt in te, mansissent usque hodié. Veruntamen dico vobis, quòd terra Sodómæ 24
tolerabilior erit in die judicii, quàm tu.

በሰድስ፡ ሰንበተ፡ አይሁድ፡

In sexto sabbato Judæorum.

25 በውእቱ፡ መዋዕል፡ አውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ እአምነከ፡ አብ፡ ወእሴብሐከ፡ እግዚአ፡
26 ሰማይ፡ ወምድር፡ እስመ፡ ኃባእከ፡ ዘንተ፡ እምጠቢባን፡ ወእማእምራን፡ ወከሠትኮ፡ ለሕፃና
27 ት፡፡ እወ፡ አብ፡ እስመ፡ ከመዝ፡ ኮነ፡ ፈቃድከ፡ በቅድሜከ፡፡ ኵሉ፡ ተውህበኒ፡ በኀበ፡
አቡየ፡ ወአልቦ፡ ዘያአምሮ፡ ለወልድ፡ ዘእንበለ፡ አብ፡፡ ወለአብየ፡ አልቦ፡ ዘያአምሮ፡ ዘእንበ
ለ፡ ወልድ፡ ወለዘ፡ ፈቀደ፡ ወልድ፡ ይክሥት፡ ሎቱ፡፡

In illo tempore respondit Dominus Jesus, & dicit; Confiteor tibi pater, & glori- 25
ficabo te Domine cœli & terræ, quia abscondisti hoc à sapientibus & doctis, & 26
revelâsti parvulis. Etiam pater, quia sic fuit voluntas tua coram te. Omnia 27
data sunt mihi apud patrem meum, & nemo noscit filium, nisi pater: & patrem
meum nemo est qui noscit eum, nisi filius, et cui voluit filius revelare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 * الا بتو مي كويم • در روز داوري † بزمين سدوم † آسايش شود وذر تو نشود • * در
ان وقت آغاز كرد عيسي وكفت • اعتراف مي كنم ترا اي پدر خداوند آسمان وزمين •
كه از حكيمان ودانايان اين راز پوشيده داشتي • وبراي بچكان وكودكان †
26 27 آشكارا كردي • * اري پدر ارادت پيش تو اين چنين شد • * هر چيزي از پدر من
بمن سپارده شد • وكسي پسر را نمي شناسد • مكر پدر • ونه كسي پدر را نيز شناسد •
مكر پسر • وبراي هر كه خواهد • پسر آشكارا كند •

Tibi verò dico, In die judicii terræ Sodomæ levamen erit, quod tibi non erit. 24
Eo tempore exorsus est Jesus & dixit; Confiteor tibi ô Pater, Domine cœli ac terræ, quòd à sapientibus & intelligentibus hoc secretum tectum habueris, & infantibus & parvulis manifestum feceris. 25
Etiam Pater, voluntas coram te ita fuit. 26
Omnis res à Patre meo mihi tradita est: & nemo filium novit, nisi Pater; & nemo Patrem itidem novit nisi Filius, & cuicunque voluerit Filius ipsum notum facit. 27

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΑ'.

Venite ad me omnes laborantes, & onerati, & ego recreabo vos.
28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
Tollite jugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, &
29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ
humilis corde: & invenietis requiem animabus vestris. Nam jugum
30 ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός
meum blandum, & onus meum leve est.
μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

CAP. XII. ιβ'.

In illo tempore abiit Jesus Sabbatis per sata:
1 ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων·
at discipuli ejus esurierunt, & cœperunt vellere spicas, & manducare. Verùm
2 οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν. Οἱ δὲ
Pharisæi videntes, dixerunt ei; Ecce discipuli tui faciunt quod non li-
Φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ, Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξ-
cet facere in Sabbato. Ille verò dixit eis; Non legistis quid fecerit David,
3 εστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβίδ,
quando esuriit ipse, & qui cum eo? Quomodò intravit in domum
4 ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Dei, & panes propositionis comedit, quos non licitum erat ei edere,
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν,
neque his qui cum eo, nisi Sacerdotibus solis? Aut non legistis in Le-
οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νό- 5
ge, quia Sabbatis Sacerdotes in Sacro Sabbatum violant, & incul-
μῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτι-
pati sunt? Dico autem vobis, Quòd Sacro major est hic. Si autem sciretis
οί εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε 6
quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium, nunquam condemnâssetis incul- 7
τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
patos. Dominus enim est & Sabbati filius hominis. Et transiens indè,
τίους. Κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, 8
venit in synagogam eorum. Et ecce homo erat manum habens 9
ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων 10
aridam: & interrogabant eum, dicentes; Si licet Sabbatis curare?
ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν;
ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis; Quis erit ex vobis ho-
ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν- 11
mo, qui habebit ovem unam: & si ceciderit hæc Sabbatis in fove-
θρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βό-
am, nónne apprehendet eam & eriget? Quantò igitur præstat homo ove?
θυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; 12
Itaq; licet Sabbatis benè facere.
ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

KA' στγ ρια ι ι — ρις β ριδ β

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܬܘ ܠܘܬܝ ܟܠܟܘܢ ܠܐܝܐ ܘܫܩܝܠܝ ܡܘܒܠܐ ܘܐܢܐ ܐܢܝܚܟܘܢ. * ܫܩܘܠܘ ܢܝܪܝ ܥܠܝܟܘܢ.
29 ܘܝܠܦܘ ܡܢܝ ܕܢܝܚ ܐܢܐ ܘܡܟܝܟ ܐܢܐ ܒܠܒܝ. ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܝܚܐ ܠܢܦܫܬܟܘܢ.
30 * ܢܝܪܝ ܓܝܪ ܒܣܝܡ ܗܘ ܘܡܘܒܠܝ ܩܠܝܠ ܗܘ. * ܫܘܠܡܐ * ܩܕ *
1 * ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ ܙܪܥܐ. ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܦܢܘ. ܘܫܪܝܘ
2 ܡܦܟܝܢ ܫܒܠܐ ܘܐܟܠܝܢ. * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܝܢ
3 ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ
4 ܟܕ ܟܦܢ ܘܕܥܡܗ. * ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ
ܐܟܠ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܐܟܠܗ. ܘܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ.
5 * ܐܘ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܐܘܪܝܬܐ. ܕܟܗܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܡܚܠܝܢ ܠܗ ܠܫܒܬܐ ܘܕܠܐ ܥܘܠܐ ܐܢܘܢ.
6 * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܪܒ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܐܝܬ ܗܪܟܐ. * ܐܠܘ ܕܝܢ ܝܕܥܝܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ
7
8 ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ. ܠܐ ܡܚܝܒܝܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܐܬܚܝܒܘ. * ܡܪܗ
ܓܝܪ ܕܫܒܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܕܝܘܡ ܫܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܚ *
9
10 * ܘܫܢܐ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ. * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܕܐܝܕܗ ܝܒܝܫܐ
ܗܘܬ. ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܡܐ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ. ܐܝܟ ܕܢܐܟܠܘܢ
11 ܩܪܨܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܪܒܐ ܚܕ. ܘܐܢ ܢܦܠ
12 ܒܓܘܡܨܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܠܐ ܐܚܕ ܘܡܩܝܡ ܠܗ. * ܟܡܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪ ܗܘ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܥܪܒܐ.
ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܫܦܝܪ.

Venite ad me omnes fatigati, & bajulantes 28
onera, & ego præbebo vobis requiem. Baju- 29
late jugum meum super vos, & discite à me,
quòd mitis sim, & humilis in corde meo: &
invenietis requiem animabus vestris. Jugum 30
enim meum suave est, & onus meum leve est.

CAP. XII.

In illo tempore iter faciebat Jesus in Sab- 1
batho per sata, & discipuli ejus esuriebant,
cœperuntque defricare spicas & edere. Pha- 2
risæi verò cùm aspexissent eos, dicunt ei;
Ecce discipuli tui id faciunt quod illicitum
est factu in sabbatho. Ipse verò dixit eis; 3
Nonne legistis quid fecit David, quum esuri-
it, & ii qui cum eo erant? Quomodo sit 4
ingressus ædem Dei, & panem mensæ Do-
mini comederit, quem non licitum erat ei
comedere, nec iis qui cum eo erant, nisi sa-
cerdotibus tantùm? Aut non legistis in Le- 5
ge, sacerdotes in templo dispensare ipsum
sabbathum, & sine reprehensione esse? Ego 6
verò dico vobis majorem templo hîc esse.
Quòd si nôssetis quid est, Misericordiam vo- 7
lo, & non sacrificium, non condemnaretis
eos qui sine culpa sunt. Dominus enim sab- 8
bathi est filius hominis.

Die sabbatho Septimanæ tertiæ Jejunii. 28.

Et discessit illinc Jesus, venitque in syna- 9
gogam eorum. Et homo quidam erat illic, 10
cujus arida erat manus, & interrogaverunt
eum, dicentes; Licétne in sabbatho sanare?
ut accusarent eum. Ipse verò dixit eis, 11
Quis est ex vobis homo qui habeat ovem
unam; &, si cadat in foveam die sabbathi,
non prehendat & erigat eam? Quanto au- 12
tem præstantior est homo quàm ovis? Qua-
re licet in sabbatho agere quod bonum est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 شست دوم خواندن مسيح خلق را براي راحت * بيايند پيش من اي خستكي
29 كشيدكان† بارهاء سنكي * من شما را آسايش دهم * يوغ من برشما بنهيد * واز من
بياموزيد * زيرا سبك جان هستم * وفروتن متواضع در دل خود * وبراي جان خود
آسايش بيابيد * زيرا يوغ من خوش است وبار من اندك است
1 شست سوم اشارت براي خوشهٔ كندم * دران روزكار مسيح ميان كشتزارها
[در روز شنبه] مي كرديد * شاكردان او كرسنه شدند * اغاز كردند * خوشهاء كندم
2 را بدست مي ماليدند * وپاك مي كردند * ومي خوردند * چون معتزلان ديدند بعيسي
3 كفتند * اينك شاكردان تو در روز شنبه چيزي مي كنند * كه نشايد * مسيح بديشان
كفت * نخوانديد كه داود چه كرد * وقتي كه كرسنه شد * وايشان نيز كه با داود بودند *
4 * چكونه درخانهٔ خدا اندر رفت * وان خوان خداي را خورد * روا نبود وبخورد * ونه ايشان كه
5 با وي بودند * الا مكر كوهنان * * ودر توريت نخوانده باشيد * كه كوهنان در هيكل شنبه
6 را بكشايند * وبر ايشان كرفت نباشد * * اكنون بشما مي كويم * اينجا هست انك از هيكل
7 بزرك ترست * * اكر مي دانستيد كيست * شفقت مي خواهم نه قربان كشتن *

LXII. Invitat Christus homines ad quietem.

Venite ad me ô fatigationem perpessi oneribus gravibus, ego vobis qui- 28
etem dabo. Jugum meum vobismet 29
imponite, & à me discite, quia facilis animo sum, & humiliter demis-
sus corde meo: & animæ vestræ requiem invenietis. Quia jugum me- 30
um jucundum est, & onus meum modicum est.

LXIII. Narratio de spicis tritici.

CAP. XII.

In illo tempore, Jesu inter segetes in 1
die Sabbathi obambulante, discipuli
ejus esuriebant, & cœperunt spicas
tritici manibus fricare purgatásque
comedebant. Cùm Pharisæi hoc vi- 2
dissent, Jesu dixerunt; Ecce disci-
puli tui in die Sabbathi rem faciunt,
quæ non licita est. Christus illis dixit, 3
Annon legistis quid David fecerit,
quo tempore esuriret, & illi etiam
qui cum Davide erant? Quomodo 4
in domum Dei intravit, & panem
mensæ Domini comedit, quem non li-
cuit illi ut comederet, neque iis qui
cum illo erant, nisi tantùm sacerdoti-
bus. Et in Lege nónne legistis, quòd 5
sacerdotes in templo sabbathum vio-
lant, & crimen eis non est? Nunc 6
vobis dico, Hic est qui templo major
est. Si nôssetis quid illud sit, 7
Misericordiam volo non victimam,

Versio VULGATA LATINA.

28 Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite
29 jugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde : &
30 invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.

CAP. XII.

1 IN illo tempore abiit Jesus per sata sabbato : discipuli autem ejus esurientes cœperunt vellere spicas, & manducare. Pharisæi autem videntes, dixerunt ei ; Ec-
2 ce discipuli tui faciunt quod non licet facere sabbatis. At ille dixit eis ; Non
3 legistis quid fecerit David, quando esuriit, & qui cum eo erant ? Quomodò in-
4 travit in domum Dei, & panes propositionis comêdit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus ? Aut non legistis in lege, 5
quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, & sine crimine sunt ? Di- 6
co autem vobis, quia templo major est hic. Si autem sciretis quid est ; Misericor- 7
diam volo, & non sacrificium : nunquam condemnâssetis innocentes. Domi- 8
nus enim est filius hominis etiam sabbati. Et cùm indè transîsset, venit in syn- 9
agogam eorum. Et ecce homo manum habens aridam, & interrogabant eum, 10
dicentes ; Si licet sabbatis curare ? ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis ; 11
Quis erit ex vobis homo, qui habeat ovem unam, & si ciciderit hæc sabbatis in
foveam, nónne tenebit & levabit eam ? Quantò magis melior est homo ove ? 12
Itaque licet sabbatis benefacere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 تعالوا إليّ يا جميع المتعبين الثقيلي الحمل وأنا أريحكم * احملوا نيري عليكم وتعلموا
29 مني فإني وديع ومتواضع القلب * وتجدون راحة لنفوسكم * لأن نيري طيب وحملي خفيف * 30

الفصل الثالث والثلثون *

1 وفي ذلك الزمان مر يسوع في سبت بالزروع وجاع تلاميذه فبدوا يفركون سنبلاً ويأكلون *
2 فلما أبصرهم الفريسيون قالوا له ها تلاميذك يعملون ما لا يحل عمله في السبت * فقال لهم
3 أما قرأتم ما صنع داود لما جاع والذين معه * كيف دخل بيت الله وأكل خبز التقدمة
4 الذي لا يحل له أكله ولا للذين معه إلا الكهنة فقط * أو ما قرأتم في الناموس أن
5 الكهنة في السبت في الهيكل يدنسون السبت وليس عليهم ذنب * أقول لكم إن ههنا
6 أعظم من الهيكل * لو كنتم تعلمون ما هو مكتوب إني أريد الرحمة لا الذبيحة لما
7 حكمتم على من لا ذنب له * ورب السبت هو ابن الإنسان * الفصل الرابع والثلثون *
8 وانتقل [ ] من هناك ودخل مجمعهم * وإذا رجل هناك يده يابسة * فسألوه قائلين هل يحل
9 10 أن يسعى في السبت ليفرقوه * فقال لهم أي إنسان منكم يكون له خروف واحد يسقط في
11 حفرة في السبت أفلا يمسكه ويقيمه * فكم أحرى الإنسان أفضل من الخروف * فإذن
12 جيد هو فعل الخير في السبوت *

*Venite ad me omnes fessi & gravati o- 28
nere, & ego reficiam vos. Portate ju- 29
gum meum super vos, & discite à me,
quia sum mitis, & humilis corde : &
invenietis requiem animabus vestris.
Quoniam jugum meum jucundum est, & 30
onus meum leve.*

Sectio trigesima tertia.

CAP. XII.

*IN illo tempore transivit Jesus in sab- 1
batho per sata ; & esurierunt discipuli
ejus, & cœperunt defricare spicas &
manducare. Cùm autem vidissent eos 2
Pharisæi, dixerunt ei ; Ecce discipuli
tui faciunt quod non licet facere in sab-
batho. Ait illis, Nonne legistis quid 3
fecerit David quando esuriit, & qui
cum eo erant ? Quomodo intravit in 4
domum Dei, & comêdit panem propositionis, quem non licebat ei comedere, neque his qui cum eo erant, nisi sacerdoti-
bus tantùm ? Aut non legistis in Lege, 5
quòd sacerdotes sabbatho in templo violant sabbathum, & non est eis pecca-
tum ? Dico vobis, Quia hîc major est 6
templo. Si sciretis quod est scriptum ; 7
Ego volo misericordiam, non sacrifici-
um : certè non judicaretis eum, cui non
est peccatum, Quum Dominus sabbathi 8
sit filius hominis.*

Sectio trigesima quarta.

*Et discessit Jesus indè, & intra- 9
vit synagogam eorum. Et ecce homi-
nem ibi, cujus manus arida erat. Et in- 10
terrogaverunt eum, dicentes ; Num li-
cet curare in sabbatho ? ut accusarent
eum. Dixit autem illis, Quis homo 11
ex vobis est, qui habeat agnum unum :
& si ceciderit in foveam in sabbatho,
nonne prehendet eum, & levabit eum ?
Quantò magis homo præstantior est agno ? 12
itaque optimum est operari bonum in
sabbathis.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ንዑ ፡ ኀቤየ ፡ ኵልክሙ ፡ ሰሩሐን ፡ ወጽዑራን ፡ ወአነ ፡ ኣዕረፍክሙ ። ንሥኡ ፡ አርዑ
29 ትየ ፡ ደቤክሙ ፡ ወአእምሩ ፡ እምኔየ ፡ ከመ ፡ የዋህ ፡ አነ ፡ ወትሑት ፡ ልብየ ፡ ወትረክ
30 ቡ ፡ ዕረፍተ ፡ ለነፍስክሙ ። እስመ ፡ አርዑትየኒ ፡ ሠናይ ፡ ወጾርየኒ ፡ ቀሊል ፡ ውእ
ቱ ።

ሰንበተ ፡ ወትረ ፡

1 በውእቱ ፡ መዋዕል ፡ ኀለፈ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በሰንበት ፡ እንተ ፡ መንገለ ፡ ገራህት ፡ ወእርደ
2 ኢሁሰ ፡ ርኅቡ ፡ ወአኀዙ ፡ ይምሐዉ ፡ ሠዊተ ፡ ወይብልዑ ። ወፈሪሳውያን ፡ ርእዩ ፡ ወይ
3 ቤልዎ ፡ ነሁ ፡ አርድኢከ ፡ ይገብሩ ፡ ዘኢይከውን ፡ ገቢረ ፡ በሰንበት ። ወይቤሎ
4 ሙ ፡ ኢያንበብክሙኑ ፡ ዘገብረ ፡ ዳዊት ፡ አመ ፡ ርኅበ ፡ ወእለ ፡ ምስሌሁ ። ዘከመ ፡ ቦአ ፡
ቤተ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወኀብዘ ፡ ቍርባን ፡ በልዐ ፡ እንዘ ፡ ኢይከውኖ ፡ ለበሊዕ ፡ ወኢለእ
5 ለ ፡ ምስሌሁ ፡ ዘእንበለ ፡ ለካህናት ፡ ለባሕቲቶሙ ። ኢያንበብክሙኑ ፡ ዘይቤ ፡ ውስተ ፡
6 ኦሪት ፡ ከመ ፡ በሰንበታት ፡ ካህናት ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሰንበተ ፡ ያረኵሱ ፡ ወኢይከውኖሙ ፡
ጌጋየ ። እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ዘየዐቢ ፡ እምቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሃሎ ፡ ዝየ ። ሶበ ፡
7 ታአምሩ ፡ ምንት ፡ ውእቱ ፡ ዘይቤ ፡ ምሕረተ ፡ እፈቅድ ፡ ወአኮ ፡ መሥዋዕተ ፡ እም ፡
8 ኢኰነንክሙዎሙ ፡ ለንጹሓን ። እስመ ፡ እግዚኡ ፡ ውእቱ ፡ ለሰንበት ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እ
9 ሙ ፡ ሕያው ። በእንተ ፡ ዘየብሰት ፡ እዴሁ ። ወፈለሶ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምህየ ፡ ሐ
10 ረ ፡ ውስተ ፡ ምኵራቦሙ ። ወናሁ ፡ ብእሲ ፡ ዘእዴሁ ፡ የብሰት ፡ ወተስእልዎ ፡ እንዘ ፡ ይ
11 ብሉ ፡ እሞ ፡ ይከውን ፡ በሰንበት ፡ ፈውሶ ፡ ከመ ፡ ያስተዋድይዎ ። ወይቤሎሙ ፡ መኑ ፡
እምውስቴትክሙ ፡ ለሰብእ ፡ ዘቦ ፡ አሐተ ፡ በግዐ ፡ ወእሞ ፡ ወድቀት በሰንበት ፡ ውስተ ፡
12 ግብ ፡ አኮሁ ፡ ይእኅዛ ፡ ወያነሥኣ ። እፎ ፡ ፈድፋደ ፡ ይኄይስ ፡ ሰብእ ፡ እምበግዕ ፡
ይከውንኬ ፡ በሰንበታት ፡ ገቢረ ፡ ሠናይ ።

*Venite ad me omnes vos laborantes, & dolentes, & ego requiescere vos 28
faciam. Accipite jugum meum super vos, & discite à me; quod mitis sum, 29
& humile est cor meum : & invenietis requiem animabus vestris. Quoni- 30
am jugum meum bonum, & onus meum leve est.*

CAP. XII.

Vespere Sabbati.

*IN illo tempore transivit Dominus Jesus, in Sabbatho prope sata, & di- 1
scipuli ejus esurierunt : & cœperunt evellere spicas & edere. Et Pharisæi 2
viderunt, & dixerunt ei ; Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere in 3
sabbatho. Et dixit iis, Nonne legistis quid fecit David quando esuriit, & 4
illi cum eo : Quomodo introierit domum Dei, & panes oblationis comedit,
quod non erat licitum edere sibi, neque iis qui cum illo erant, sed sacerdoti-
bus solis ? Nónne legistis quod dictum est in lege, Quòd in sabbathis sacer- 5
dotes in templo sabbatum polluunt, & non est iis culpa. Dico vobis, 6
Quòd qui major est templo est hic. Si scitis quid est hoc quod dicitur, 7
Misericordiam volo, & non sacrificium, tunc non condemnâssetis insontes.
Quia Dominus est sabbathi filius hominis.* 8

De habente aridam manum.

*Et digressus indè Jesus venit in synagogam eorum. Et ecce homo cujus 9
manus arida fuit : & rogabant eum dicentes, Licétne in Sabbatho sanare eum?
ut accusarent eum. Et dicit iis, Quis è vobis homo qui habet unam ovem, 10
& si ciciderit in Sabbatho in foveam, nónne apprehendet eam, & levabit 11
eam ? Quantò magis præstat homo ove ? licebit igitur in Sabbathis bonum 12
facere.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 ملامت مكنيد با ايشان كه بي ملامت اند * زيرا خداوند شنبه فرزند آدميست
9 شست چهارم دست خشك را درست كردن * عيسي از انجا گذشت وبعد ازان
10 در انجمنها ايشان مي كرديد * وديد انجا مردي كه دست او خشك بود * ازو مي
پرسيدند ومي گفتند واجب است كه در شنبه † شفا دهند * يعني انك † بروي نكته
11 گيرند * او بديشان گفت كيست از شما كه يك گوسفند اورا باشد * وبروز شنبه ان
12 گوسفند در چاه افتد * دست ننهد واورا بدر نيارد * اكنون تا چند مرد از گوسفند
بهترست * پس واجب شد كه در روز شنبه † نيكي كنند *

*non culpassetis eos qui culpâ carent.
Nam Dominus sabbathi Filius ho- 8
minis est.*

LXIV. Manûs aridæ sanatio.

*Jesus illinc perrexit, & post hæc in 9
synagogis eorum obibat. Et vidit illic 10
hominem, cujus manus arida erat : eum
interrogabant, ac dicebant ; Oportetne in sabbatho sanare? eo animo ut
in eum dictum arriperent. Ipse illis 11
dixit ; Quis est ex vobis, cui ovis
una sit, & in die sabbathi illa ovis
in puteum incidat, & manu admotâ
eam non eruat ? Quanto autem ho- 12
mo ovi præstat ? proinde oportet
in die sabbathi bonum facere.*

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑ'ΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΑ'. ΚΒ'.

Tunc ait homini; Extende manum tuam. Et exten-
13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτει-
dit: & restituta est sana, sicut altera. At Pharisæi con-
14 νε· καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμ-
silium capiebant adversùs eum exeuntes, ut eum perderent. At
15 βούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ
Jesus cognoscens, recessit indè: & sequutæ sunt eum turbæ multæ, &
Ἰησοῦς γνοὺς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ
curavit eos omnes. Et increpavit eos ut ne manifestum eum
16 ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας· Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν
facerent. Ut adimpleretur pronunciatum per Esaiam prophetam,
17 ποιήσωσιν. Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου,
dicentem; Ecce puer meus, quem elegi: dilectus meus, in quo ac-
18 λέγοντος, Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐ-
quievit anima mea. Ponam Spiritum meum super eum, & judicium genti-
δόκησεν ἡ ψυχή μου. Θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνε-
bus annuntiabit. Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in pla-
19 σιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλα-
teis vocem ejus. Calamum contritum non confringet, & linum fumigans
20 τείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον
non extinguet, donec ejiciat in victoriam judicium: Et in nomine ejus
21 οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν· Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ

ΚΒ' gentes sperabunt. Tunc allatus est ei dæmoniacus, cæcus, & mutus: &
ἔθνη ἐλπιοῦσι. Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ 22
curavit eum, ita ut cæcum & mutum & loqui & videre. Et stupebant
ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο 23
omnes turbæ, & dicebant; Numquid hic est filius David? At
πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ; Οἱ δὲ 24
Pharisæi audientes, dixerunt; Hic non ejicit dæmones, si non in
Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν
Beelzebul principe dæmoniorum. Sciens autem Jesus cogitatio-
τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμή- 25
nes eorum, dixit eis; Omne regnum divisum contra se, desolabitur:
σεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται·
& omnis civitas vel domus divisa contra se, non stabit. Et si sata-
καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατα- 26
nas satanam ejicit, in seipsum divisus est: quomodò ergò stabit re-
νᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βα-
gnum ejus? Et si ego in Beelzebul ejicio dæmones, filii vestri in
σιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν 27
quo ejiciunt? propter hoc ipsi vestri erunt judices. Si autem ego in spiritu
τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι 28
Dei ejicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei.
Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܘܬܩܢܬ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ܂
14 * ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ܂
15 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܘܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܣܝ ܠܟܠܗܘܢ܂
16 * ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ܂
17 * ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ܂
18 * ܗܐ ܥܒܕܝ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ ܚܒܝܒܝ ܕܨܒܝܬ ܒܗ ܢܦܫܝ ܪܘܚܝ ܐܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܘܕܝܢܐ ܠܥܡܡܐ ܢܟܪܙ܂
19 * ܠܐ ܢܬܚܪܐ ܘܠܐ ܢܩܥܐ ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܫܡܥ ܩܠܗ ܒܫܘܩܐ܂
20 * ܩܢܝܐ ܪܥܝܥܐ ܠܐ ܢܬܒܪ ܘܫܪܓܐ ܕܡܛܦ ܠܐ ܢܕܥܟ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩ ܕܝܢܐ ܠܙܟܘܬܐ܂
21 * ܘܒܫܡܗ ܥܡܡܐ ܢܣܒܪܘܢ܂
* ܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܛ *
22 * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܘܢܐ ܚܕ ܕܚܪܫ ܘܥܘܝܪ ܘܐܣܝܗ ܐܝܟܢܐ ܕܚܪܫܐ ܘܣܡܝܐ ܢܡܠܠ ܘܢܚܙܐ܂
23 * ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܠܡܐ ܗܢܘ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ܂
24 * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ ܗܢܐ ܠܐ ܡܦܩ ܫܐܕܐ ܐܠܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܫܐ ܕܫܐܕܐ܂
25 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ ܘܟܠ ܒܝܬ ܘܡܕܝܢܐ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܠܐ ܬܩܘܡ܂
26 * ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ ܡܦܩ ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܩܝܡܐ ܡܠܟܘܬܗ܂
27 * ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ ܠܗܘܢ ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ܂
28 * ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ ܩܪܒܬ ܠܗ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂

Tunc dixit illi homini; Extende manum 13
tuam, & extendit manum suam, & restitu-
ta est sicut socia sua. Et egressi sunt Pha- 14
risæi, & consilium inierunt adversùs eum,
ut perderent eum. Jesus autem scivit, & 15
secessit illinc: & abierunt post eum turbæ
multæ, easque sanavit omnes. Et objur- 16
gavit eos, ne ipsum revelarent. Ut imple- 17
retur quod dictum est per Esaiam prophe-
tam, dicentem; Ecce servus meus in quo 18
mihi complacui, dilectus meus quem exo-
ptavit anima mea, spiritum meum ponam
super eum, & judicium Gentibus prædica-
bit. Non litigabit, neque clamabit, & ne- 19
mo audiet vocem ejus in platea. Arundi- 20
nem quassatam non conteret, lucernam cre-
pitantem non extinguet: quoad proferat ju-
dicium ad victoriam. Et in ejus nomine Gen- 21
tes sperabunt.

Ad vesperam Dominicæ ante Jejunium. 29.

Tunc obtulerunt ei dæmoniacum quendam 22
mutum & cæcum, & sanavit eum, ita ut
mutus & cæcus loqueretur, & videret. Et 23
mirabantur omnes turbæ, dicentes; Num
iste est filius David? Pharisæi verò quum 24
audissent, aiunt; Iste non ejicit dæmonia
nisi per Beelzebub caput dæmoniorum. Je- 25
sus autem sciens cogitationes eorum, ait il-
lis; Omne regnum quod divisum fuerit ad-
versùs seipsum, vastabitur: & omnis domus
& urbs quæ contra semetipsam divisa fue-
rit, non stabit. Sed si Satanas Satanam e- 26
jicit, contra semetipsum divisus est: quo-
modo igitur stat regnum ejus? Quòd si 27
ego per Beelzebub ejicio dæmonia, filii
vestri per quid ejiciunt ea? propter hoc
ipsi erunt vobis judices. Sed si per spiri- 28
tum Dei ego ejicio dæmonia, advenit in
vos regnum Dei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * انكه بدان مرد كفت • دست خود درازكن دراز كرد خوش ودرست • همچو ان
14 دست ديكر • * معتزلان بدر آمدند • ومشورت كردند • كه اورا كم كنند •
15 * عيسي دانست • ازانجا نقل كرد • جماعت بسيار در دنبال او آمدند • وهمكنانرا
16 خوش مي كرد * وسپارش كرد كه اورا آشكارا نكنند

شست پنجم پيغمبري

17 * تا تمام شود انچ در اشعياء † پيغامبر كفته شد نبوت * اينك بندهء من كه اورا
18 پسنديدم • دوست من • انك جان من بدو ارام كرفت • جان من بر وي بنهم • خلق
19 را عدل بياموزاند • * مراياه نكند • وبانك نزند • وكسي اوازش در كوچها نشنود • * ني
20 كوفته را نشكند • وچراغي كه بغنود نكسپاند • تا انكه كه حكم به پيروزي
21 بدر ايد • * وخلق بنامش † توكل كنند • شست ششم شفا دادن بدان
22 * انكه پيش او آوردند † ديوانه كه كنك وكور بود • ديوانه كه لال ونابينا بود
ودرحال اورا خوش كرد • انچنانكه زبان او كويا شد • وچشم او روشن كشت • وبديد •

Tunc illi homini dixit, Manum tuam 13
protende: protendit illam sanam &
integram; veluti manum alteram.
Pharisæi igitur egressi sunt & con- 14
silium inierunt ut eum perderent. Je- 15
sus hoc cognito illinc secessit: turba-
que multa secuta est eum, & omnes
sanavit. Et mandatum dedit, ne il- 16
lum manifestum facerent.

LXV. Prophetia.

Ut impleretur quod in Esaia prophe- 17
ta dictum est:

Prophetia.

Ecce servus meus, quo mihi compla- 18
citum est; dilectus meus in quo ani-
ma mea acquiescit: spiritum meum
super illum ponam, & populos justi-
tiam docebit. Hypocriticè non aget, 19
& clamorem non efferet; nec quis-
quam vocem ejus in plateis audiet.
Arundinem quassatam non franget, 20
& lucernam moribundam non extin-
guet, donec judicium cum victoria
proferat. Et populi in nomine ejus 21
fiduciam agent.

LXVI. Sanatio dæmoniaci, qui mutus & cæcus erat.

Tunc ad eum adduxerunt dæmonia- 22
cum, qui mutus & cæcus erat, &
& illicò eum sanum reddidit, ita
ut lingua ejus loqui posset, & ocu-
li ejus illuminarentur, & videret.

Versio VULGATA LATINA.

13 Tunc ait homini; Extende manum tuam: Et extendit, & restituta est sanitati
14 sicut altera. Exeuntes autem Pharisæi, consilium faciebant adversùs eum, quo-
15 modò perderent eum. Jesus autem sciens recessit indè: & secuti sunt eum
16 multi, & curavit eos omnes: Et præcepit eis ne manifestum se facerent.
17 Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem; Ecce puer
18 meus, quem elegi; dilectus meus, in quo benè complacuit animæ meæ. Ponam
19 spiritum meum super eum, & judicium gentibus nuntiabit. Non contendet, ne-
20 que clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus: Arundinem quassa-
tam non confringet, & linum fumigans non extinguet, donec ejiciat ad victori-
21
22 am judicium: Et in nomine ejus gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei dæmonium
habens, cæcus, & mutus: & curavit eum, ita ut loqueretur & videret. Et 23
stupebant omnes turbæ, & dicebant; Numquid hic est filius David? Phari- 24
sæi autem audientes, dixerunt; Hic non ejicit dæmones nisi in Beelzebub prin-
cipe dæmoniorum. Jesus autem sciens cogitationes eorum, dixit eis; Omne 25
regnum divisum contra se, desolabitur: & omnis civitas, vel domus divisa con-
tra se, non stabit. Et si satanas satanam ejicit, adversùs se divisus est: quo- 26
modò ergò stabit regnum ejus? Et si ego in Beelzebub ejicio dæmones, filii 27
vestri in quo ejiciunt? Ideò ipsi judices vestri erunt. Si autem ego in spiritu 28
Dei ejicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

13
14 حينئذ قال للانسان امدد يدك فمدها فصحت مثل الاخرى * فخرج الفريسيون متوامرين * حينئذ
15
16 في اهلاكه * فعلم يسوع وانتقل من هناك وتبعه جمع كثير فشفى جميعهم * ونهاهم عن
17
18 اظهار ذلك * ليتم ما قيل من اشعيا النبي * ها فتاي الذي هويت وحبيبي الذي سرت
19 به نفسي اضع روحي عليه * يخبر الامم بالحكم * لا يماري ولا يصيح ولا يسمع احد صوته
20 في الشوارع * قصبة مرضوضة لا يكسر وسراج يطفطف لا يطفي * حتى يخرج الحكم
21 بالغلبة * وعلى اسمه تتكل الامم *

Tunc ait homini; Extende manum tu- 13
am. Et extendit eam, & redintegrata
est velut altera. Exierunt autem Pha- 14
risæi consilium capientes de perdendo
illo. Cognovit autem Jesus, & disces- 15
sit inde. Et secuta est eum turba multa,
& curavit omnes. Et interdixit illis 16
publicationem ejus rei; Ut perficeretur 17
quod dictum fuerat ab Esaia propheta;
Ecce puer meus quem cupivi, & di- 18
lectus meus in quo oblectata est anima
mea. Ponam spiritum meum super eum:
annuntiabit gentibus judicium: Non 19
contendet, neque clamabit, neque au-
diet quis vocem ejus in plateis. Arun- 20
dinem quassatam non confringet, &
lucernam crepitantem non extinguet;
donec producat judicium cum victoria.
Et in nomine ejus confident gentes. 21

* الفصل الخامس والثلثون *

Sectio trigesima quinta.

22
23 * حينئذ اتي اليه باعمى اخرس به شيطان فابراه حتى انه تكلم وابصر * فبهت الجمع
24 كله وقالوا هذا ابن داود * فسمع الفريسيون وقالوا هذا لا يخرج الشياطين الا ببعل زبول
25 رييس الشياطين * فلما علم فكرهم قال لهم كل مملكة تنقسم على ذاتها تخرب وكل
26 مدينة او بيت ينقسم لا يثبت * فان كان الشيطان يخرج الشيطان فقد انقسم فكيف يثبت
27 ملكه * فان كنت انا اخرج الشياطين ببعل زبول فابناوكم بمن يخرجوهم * من اجل
28 هذا هم يحكمون عليكم * وان كنت انا بروح الله اخرج الشياطين فقد قربت منكم
ملكوت الله *

Tunc ductus est ad eum cæcus mutus 22
in quo erat dæmonium, & curavit eum,
ita ut loqueretur & videret. Et ob- 23
stupuit populus universus, & dixerunt;
Hic est filius David. Audierunt au- 24
tem Pharisæi, & dixerunt; Hic non
ejicit dæmonia, nisi per Beelzebul prin-
cipem dæmoniorum. Cùm verò cogno- 25
visset cogitationem eorum, dixit eis;
Omne regnum quod dividitur in se-
ipsum, desolabitur: & omnis civitas
aut domus quæ dividitur, non persistet.
Quòd si Satanas ejiciat Satanam, igi- 26
tur jam divisus est: quomodò ergò sta-
bit regnum ipsius? Verùm si ego ejicio 27
dæmones per Beelzebul, filii vestri per
quem ejiciunt eos? Ideò ipsi judicabunt
vos. Si autem ego per spiritum Dei 28
ejicio dæmones, profectò jam appropin-
quavit ad vos regnum Dei.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

13 ወእምዝ ፡ ይቤሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ስፋሕ ፡ እዴከ ፡ ወሰፍሐ ፡ ወሐይወት ፡ ሰቤ
14 ሃ ፡ ወገብአት ፡ ከመ፡ካልእታ፡፡ ወወፂእሙ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ተማከሩ ፡ በእንቲአሁ ፡ ከ
15 መ ፡ ይቅትልዎ፡፡ ወእግዚእ ኢየሱስ ፡ አእሚሮ ፡ ተግሕሠ ፡ እምህየ ፡ ወተለውዎ ፡
16 ብዙኃን ፡ ወአሕየዎሙ ፡ ለኵሎሙ፡፡ ወገሠጾሙ ፡ ከመ ፡ ኢያግህድዎ፡፡
17 ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ በኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡ ይብል፡፡ ናሁ ፡
18 ወልድየ ፡ ዘኀረይኩ ፡ ፍቁርየ ፡ ዘሠምረት ፡ ነፍስየ፡፡ ወእሠይሞ ፡ ኣኃድር ፡ መንፈስየ ፡ ላዕ
19 ሌሁ ፡ ወኵነኔ ፡ ለሕዝብ ፡ ይነግር፡፡ ኢይደምፅ ፡ ወኢይጸርሕ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይሰምዖ ፡
20 በምኵራባት ፡ ቃሎ፡፡ ብርዐ ፡ ዘቅጥቁጥ ፡ ኢይሰብር ፡ ወሡዐ ፡ ዘይነድድ ፡ ኢይጠፍእ ፡
21 እስከ ፡ ይገብእ ፡ ፍትሕ ፡ ለመዊእ፡፡ ወበስሙ ፡ ዚአከሁ ፡ ላሕዛብ፡ይትአመኑ፡፡

በእንተ ፡ ዘጋኔን ፡ ዕዉር ፡ ወጽሙም፡፡

22 ወእምዝ ፡ አምጽኡ ፡ሎቱ ፡ እለ ፡ አጋንንት ፡ ዕዉራነ ፡ ወአሕየዎሙ ፡ እስከ ፡ ጽሙማን ፡ ይ
23 ትናገሩ ፡ ወይሬእዩ፡፡ ወደመሙ ፡ ኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወይቤሉ ፡ አኮሁ ፡ ዘውእቱ ፡
24 ወልደ ፡ ዳዊት፡፡ ወፈሪሳውያንሰ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ይቤሉ ፡ ዝኢያወፅእ ፡ አጋንንተ ፡ ዘእንበለ ፡
25 በብዔል ፡ ዜቡል ፡ መኰንኖሙ ፡ ለአጋንንት፡፡ ወአእሚሮ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ሕሊናሆሙ ፡
ይቤሎሙ ፡ ኵሉ ፡ መንግሥት ፡ እንተ ፡ ትትናፈቅ ፡ በበይናቲሃ ፡ ትማስን ፡ ወኵሉ ፡ ሀገር ፡ ወእ
26 መሂ ፡ ቤት ፡ እንተ ፡ ትትናፈቅ ፡ በበይናቲሃ ፡ ኢትቀውም፡፡ ወእመሰ ፡ ሰይጣን ፡ ሰይጣነ ፡
27 ያወፅእ ፡ በበይናቲሁ ፡ ተናፈቀ ፡ እንከ ፡ እፎ ፡ ይቀውም ፡ መንግሥቱ፡፡ ወእመሰ ፡ አነ ፡ በብ
ዔልዜቡል ፡ ኣወፅእ ፡ አጋንንተ ፡ ውሉድክሙ ፡ በምንት ፡ ያወፅእዎ ፡ በእንተዝ ፡ እሙንቱ ፡ ፈ
28 ታሕተ ፡ ይከውኑክሙ ፡ ወ ይዛለፉክሙ፡፡ እመሰ ፡ በመንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኣወፅእ ፡
አጋንንተ ፡ እንጋ ፡ በጽሐት ፡ ላዕሌክሙ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር፡፡

Et tunc dicebant isti homini, Extende manum tuam: Et extendit manum suam, 13
& sana fuit illicò: & reversa est sicut altera. Et exeuntes Pharisæi in 14
concilium coacti fuerunt adversùs eum, ut trucidarent eum. Et Dominus Je- 15
sus id sciens, recessit indè: & sequuti sunt eum multi; & sanavit eos o-
mnes. Et interminatus est iis ut non manifestarent eum. Ut veniret & im- 16
pleretur quod dictum fuit per Esaiam Prophetam, dicentem; Ecce filius 17
meus, quem elegi: dilectus meus, in quo delectationem habuit anima mea. Po- 18
nam & habitare faciam spiritum meum super eum, & judicium gentibus
nuntiabit. Non strepitabit, neque clamabit, nemo audiet in synagogis vocem
ejus. Arundinem quassatam non confringet, & stupam exardentem non extin- 19
guet, usque dum restituat judicium ad victoriam: Et in nomine tuo gentes 20
sperabunt. 21

De dæmoniaco cæco & muto.

Et tunc adduxerunt ei dæmoniacos cæcos & sanavit eos; ita ut muti loque- 22
rentur, & viderent: Et admirati sunt omnes populi, & dicebant; Nonne hic 23
est filius David? Et Pharisæi audientes, dicebant; Hic non exire fecit dæ- 24
mones, nisi per Belzebul principem dæmonum. Et noscens Dominus Jesus 25
cogitationes eorum, dicit iis; Omne regnum quod dividitur intra se corrumpe-
tur: & omnis civitas imò & domus quæ dividitur intra se, non stabit. Et 26
si Satanas exire facit Satanam, intra se dividitur: igitur quomodò stabit
regnum ejus? Et si ego in Belzebul exire facio dæmones, filii vestri in quo 27
exire faciunt? propter hoc ipsi judices erunt vestri, & vos redarguent. Si 28
per spiritum Dei exire facio dæmones, igitur pervenit super vos regnum
cælorum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

23
24 * ان جماعت تمام † در تعجب ماندند وگفتند مگر اینست پسر داود * معتزلان چون
شنیدند * گفتند این ابلیسانرا بدر نمی کند الا به بعل زبوب * که سرور دیوانست *
25 * عیسی فکر ایشانرا دریافت وبدیشان گفت * هر مملکتی که بر خود † پریشان باشد
26 خراب شود * وهمه خانه وشهری * که بر خود پریشان شود پایدار نماند * * چون ابلیس
ابلیس را بدر کند بر نفس خود پریشانی اورده باشد * مملکت او چگونه پایدار شود *
27 * وچون من به بعلزبوب دیوانرا † بدر میکنم * فرزندان شما بچه بدر میکنند * بدین سبب
28 ایشانند که شما را داوری کنند * * واگر من بجان خدا † دیوانرا بدر میکنم * ملکوت
خدا بر شما نزدیك شده باشد *

Et universa illa turba, admira- 23
bundi hæserunt, dixeruntque; Nun-
quid hic est filius David? Phari- 24
sæi verò, cùm audirent, dixerunt;
Hic diabolos non ejicit nisi per Beel-
zebub, qui princeps est dæmonio-
rum. Jesus cogitationem eorum in- 25
tellexit, & dixit; Omne regnum,
quod in se divisum est, vastabitur:
& omnis domus & civitas, quæ
in se dissidet, stabilis non perma-
net. Si Diabolus Diabolum ejicit, 26
in se dissidium admisit; regnum igi-
tur illius quomodo stare possit? Et 27
si ego per Beelzebub dæmonia eji-
cio, filii vestri per quem ejiciunt?
hujus rei causâ ipsi sunt qui vos
judicabunt. Et si ego per spiritum 28
Dei dæmonia ejicio, regnum Dei
vobis propinquum factum est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΒ'. ΚΓ'.

Aut quomodò potest quisquam intrare in domum fortis, & vasa ejus
29 Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
diripere, *si non primùm* alligaverit fortem, & tunc domum illius
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
diripiet? Non *existens* mecum, contra me est: & qui non congregat mecum,
30 διαρπάσει; Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ,
spargit. *Propter hoc* dico vobis; Omne peccatum & blasphemia remittetur
31 σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται
hominibus: *Verùm* Spiritûs blasphemia non remittetur homini-
τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώ-
bus. Et quicunq; dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei:
32 ποις. Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in
ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν
hoc seculo, neque in futuro. Aut facite arborem *pulchram*, &
33 τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ
fructum ejus *pulchrum*: aut facite arborem *cariosam*, & fructum
τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν
ejus *cariosum*: ex *enim* fructu arbor agnoscitur. Progenies viperarum,
34 αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Γεννήματα ἐχιδνῶν,
quomodo potestis bona loqui mali *existentes*? ex enim abundantia cor-
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-
dis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro *cordis*
δίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας 35
ejicit bona: & malus homo de malo thesauro *ejicit*
ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
mala. Dico autem vobis, Quòd omne verbum otiosum, quod loquuti fuerint ho-
πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄν- 36
mines, reddent de eo rationem in die judicii: Ex enim ver-
θρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λό- 37
bis tuis justificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Tunc respon-
γων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. Τότε ἀπεκρί- 38
derunt quidam *Scribarum* & *Pharisæorum*, dicentes; Magister, volumus
θησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν
à te signum videre. *Ille autem* respondens ait illis; Generatio mala &
ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ 39
adultera signum *appetit*: & signum non dabitur ei, *si non* signum
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Jonæ Prophetæ. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti *tres dies*
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας 40
& *tres noctes*: sic erit Filius hominis in corde terræ *tres*
καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
dies & tres noctes.
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 *ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܚܣܝܢܐ ܘܡܐܢܘܗܝ ܢܒܘܙ. ܐܠܐ ܐܢ ܩܕܡ
30 ܢܐܣܘܪܝܘܗܝ ܠܚܣܝܢܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ. *ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ.
31 ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ. *ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܚܛܗܝܢ
ܘܓܘܕܦܝܢ ܢܫܬܒܩܢ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܓܘܕܦܐ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ.
32 *ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. ܟܠ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
33 ܢܐܡܪ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. ܠܐ ܒܗܢܐ ܥܠܡܐ ܘܐܦܠܐ ܒܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ. *ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܫܦܝܪܐ.
ܘܦܐܪ̈ܘܗܝ ܫܦܝܪ̈ܐ. ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܘܦܐܪ̈ܘܗܝ ܒܝ̈ܫܐ. ܡܢ ܦܐܪ̈ܘܗܝ ܗܘ ܓܝܪ
34 ܡܬܝܕܥ ܐܝܠܢܐ. *ܝܠܕܐ ܕܐܟܕ̈ܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒ̈ܬܐ ܠܡܡܠܠܘ
35 ܕܒܝ̈ܫܐ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܡܢ ܬܘܬܪ ܠܒܐ ܓܝܪ ܡܡܠܠ ܦܘܡܐ. *ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܡܢ ܣܝ̈ܡܬܐ ܛܒ̈ܬܐ
36 ܡܦܩ ܛܒ̈ܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܣܝ̈ܡܬܐ ܒܝ̈ܫܬܐ ܡܦܩ ܒܝ̈ܫܬܐ. *ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
37 ܓܝܪ. ܕܟܠ ܡܠܐ ܒܛܝܠܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܢܬܠܘܢ ܦܬܓܡܗ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ.
*ܡܢ ܡܠܝܟ ܓܝܪ ܬܙܕܕܩ ܘܡܢ ܡܠܝܟ ܬܬܚܝܒ.

Aut quomodò quis potest ingredi domum strenui, & vasa ejus deprædari, nisi priùs ligavit strenuum illum, & tunc domum ejus deprædabitur? Qui non est mecum, contra me est; & qui non colligit mecum, omninò dispergit. Propter hoc dico vobis, Omnia scelera & blasphemiæ remittentur hominibus: blasphemia verò in Spiritum, non remittetur hominibus. Et quisquis loquutus fuerit sermonem adversùs filium hominis, remittetur ei: quisquis autem in Spiritum sanctitatis obloquetur, non remittetur ei, nec in hoc seculo, nec in seculo futuro. Aut facite arborem bonam, & fructus ejus bonos: aut facite arborem malam, & fructus ejus malos. Nam à fructibus suis dignoscitur arbor. Progenies viperarum, quomodò potestis benè loqui, quum mali sitis? quandoquidem è superfluitatibus cordis os loquitur. Vir bonus è thesauris bonis depromit bona: & homo malus è thesauris malis depromit mala. Dico enim vobis, De quocunque verbo otioso, quod loquuti fuerint homines, reddituri sunt rationem in die judicii. Nam ex sermonibus tuis justificaberis, & ex sermonibus tuis condemnaberis.

*ܕܪܡܫܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ *ܠ*

Ad vesperam commemoratione Deiparæ. 30.

38 *ܗܝܕܝܢ ܥܢܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܡܢ ܦܪ̈ܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܨܒܝܢ ܚܢܢ ܕܢܚܙܐ
39 ܡܢܟ ܐܬܐ. *ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ. ܘܐܬܐ ܠܐ
40 ܬܬܝܗܒ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ. *ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܟܪܣܗ ܕܢܘܢܐ
ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܘܢ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܠܒܗ ܕܐܪܥܐ. ܬܠܬܐ
ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܘܢ.

Tunc responderunt aliqui ex Scribis & Pharisæis, & dicunt ei; Doctor, cupimus videre ex te signum. Ipse autem respondens, ait illis; Generatio mala & adultera signum postulat: nec signum dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Sicut enim fuit Jona in ventre piscis tribus diebus, tribúsque noctibus; ita erit filius hominis in corde terræ tribus diebus, tribúsque noctibus.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 * يا چگونه مردي تواند كه در خانهٔ زورمندي در ايد • ورخت اورا پراكند •
30 مگر ان پهلوان را اول ببندد • وبعد از ان در خانهٔ اوتاختن كند • * هر كه با من
نباشد با من برابري مي كند • وهر كه با من فراهم نياورد پراكنده كن است •

Aut quomodò fieri possit, ut aliquis in domum robusti ingrediatur & supellectilem ejus diripiat, nisi illum athletam priùs vinciat, & posteà domum ejus spoliet? Quicunque mecum non est, mihi adversatur; & quicunque mecum non congregat, dissipans est.

شصت هفت ازبراي امرزش

LXVII. De remissione.

31 * براي اين با شما
مي گويم • كه هر گناهي وهر افتري † براي ادميان عفو كرده شود • الا افتري
32 كه بر جان پاك باشد • براي ادميان عفو كرده نمي شود • * هر كه بر فرزند بشر
سخن گويد برو عفو كرده شود * وهر كه بروح القدس بگويد • برو عفو كرده
33 شود • نه در اين جهان ونه در آن جهان آينده • * درختي كه خوبترست بساريد
وميوهٔ او خوب باشد • درختي شوم † نشانيد وميوهٔ اوشوم باشد • براي انك هر درختي
34 از ميوهٔ خود شناخته شود • * اي فرزندان ماران افاعي چگونه توانيد † نيكويي
35 گفتن چون بنياد واصل شما بدست • از افزوني درون دل دهن سخن بگويد • * مرد
نيك از گنجهاء [نيك] نيكيها را بدر آورد • ومرد بد از گنجهاء بد بدي را بيرون كند •

Propterea vobis dico, quòd omne peccatum & omnis blasphemia hominibus condonabitur; sed blasphemia quæ in Spiritum sanctum est, hominibus nequaquam condonabitur. Quicunque in filium hominis verbum dixerit, ipsi condonabitur: quicunque autem in Spiritum sanctum dixerit, non condonabitur ei neque in hoc seculo, neque in illo seculo venturo. Arborem meliorem colite, & fructus ejus bonus erit; arborem malam plantate, & fructus ejus malus erit: eò quòd omnis arbor à fructu suo cognoscitur. O filii viperarum, quomodò potestis bonum loqui, cùm fundamentum & principium vestrum malum sit? ex abundantia enim interna cordis os sermonem effundit. Homo bonus ex thesauris bonis bona profert; & homo malus ex thesauris malis malum promit.

Versio VULGATA LATINA.

19 Aut quomodò potest quisquam intrare in domum fortis, & vasa ejus diripere, nisi
30 priùs alligaverit fortem? & tunc domum illius diripiet. Qui non est mecum, contra
31 me est: & qui non congregat mecum, spargit. Ideò dico vobis; Omne peccatum
32 & blasphemia remittetur hominibus, spiritûs autem blasphemia non remittetur. Et
quicunque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc seculo, neque in
33 futuro. Aut facite arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut facite arbo-
34 rem malam, & fructum ejus malum: siquidem ex fructu arbor agnoscitur. Progenies viperarum, quomodò potestis bona loqui, cùm sitis mali? ex abundantia
enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona; & ma- 35
lus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis; Quoniam omne ver- 36
bum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. Ex verbis enim tuis justificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. 37
Tunc responderunt ei quidam de Scribis & Pharisæis, dicentes; Magister, volu- 38
mus à te signum videre. Qui respondens ait illis; Generatio mala & adultera 39
signum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ Prophetæ. Sicut 40
enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus, & tribus noctibus; sic erit Filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * كيف يستطيع احد ان يدخل بيت القوي ويخطف متاعه الا ان يربط القوي اولا
30 وحينئذ ينهب بيته * من ليس هو معي فهو علي ومن لا يجمع معي فهو يفرق * من اجل 31
32 هذا اقول لكم ان كل خطية وتجديف يغفر للناس والتجديف علي روح القدس لا يغفر * ومن
يقول كلمة علي ابن الانسان يغفر له ومن يقول علي روح القدس لا يغفر له لا في هذا الدهر ولا
33 في الاتي * اما ان تصيروا الشجرة جيدة وثمرها جيدة واما ان تصيروا الشجرة ردية وثمرها
34 ردية * لان من الثمر تعرف الشجرة * يا اولاد الافاعي كيف تقدرون ان تتكلموا بالصلاح
35 وانتم اشرار * وانما يتكلم الفم من فضل ما في القلب * الرجل الصالح من كنز الصالح
36 يخرج الصلاح * والرجل الشرير من كنز الشرير يخرج الشر * اقول لكم ان كل كلمة بطالة
37 يتكلم بها الناس يعطون عنها جوابا في يوم الدين * لانك من كلامك تبرر ومن كلامك
تحكم عليك *

الفصل السادس والثلثون *

38 * حينئذ اجابه قوم من الكتبة والفريسيين قائلين يا معلم نريد ان ترينا اية * اجابهم 39
40 فقال الجيل الشرير الفاسق يطلب اية فلا يعطي اية الا اية يونان النبي * لانه كما كان يونان
في بطن الحوت ثلثة ايام وثلث ليال كذلك يكون ابن الانسان في قلب الارض ثلثة
ايام وثلث ليال *

Quomodo potest quis intrare domum fortis, & diripere supellectilem ejus, nisi ligaverit fortem priùs, & tunc diripiat domum ejus? Qui non est mecum, ipse 29
est contra me: & qui non congregat mecum, ipse dissipat. Ideò dico vobis, quòd 30
omne peccatum & blasphemia condonabitur hominibus: blaspemia autem in Spiritum sanctum, non condonabitur. 31
Et quicunque obloquetur verbum contra filium hominis, remittetur ei: at qui obloquetur contra Spiritũ sanctũ, non remittetur ei, neque in hoc seculo, neque in venturo. 32
Aut constituitis arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut constituitis arborem malam, & fructum ejus malum; quoniam ex fructu cognoscitur arbor. 33
O progenies viperarum, quomodo potestis loqui benè, quum sitis mali? siquidem loquitur os ex abundantia ejus quod est in corde. 34
Vir bonus, ex thesauro suo bono profert bonum: & vir malus, de thesauro suo malo profert malum. 35
Dico vobis, quòd omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddituri sunt de eo responsum in die iudicii. 36
Quoniam ex verbis tuis justificaberis, & ex verbis tuis judicabitur contra te. 37

Sectio trigesima sexta.

Tunc responderunt ei quidam ex Scribis & Pharisæis, dicentes; O Magister, volumus ut ostendas nobis signum. 38
Respondit eis, dicens; Generatio mala, adultera, quærit signum; & non dabitur ei signum, nisi signum Jonæ prophetæ. 39
Quoniam quemadmodum fuit Jonas in ventre piscis tribus diebus & tribus noctibus; sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus. 40

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወእፎ፡ ይክል፡ መኑሂ፡ በዊአ፡ ቤተ፡ ዘይጌይሎ፡ ወንዋዮ፡ ሀይደ፡ ዘእንበለ፡ እመ፡ ሊቀድሞ፡ አሲ
30 ሮ፡ ዘይጌይሎ፡ ወእምዝ፡ ቤቶ፡ ይበረብር፡፡ ዘሊኮነ፡ ምስሌየ፡ ዕድውየ፡ ውእቱ፡ ወዘሊይ
31 ትጋበእ፡ ምስሌየ፡ ይዘርወ፡፡ በእንተዝ፡ እብለክሙ፡ ኵሉ፡ ኃጢአት፡ ወፅርፈት፡ ይትኀደ
32 ግ፡ ሎቱ፡ ለሰብእ፡ ወዘሰ፡ ለመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ፀረፈ፡ ኢይትኀደግ፡፡ ወዘይቤ፡ ቃለ፡ ዲበ፡ ወል
ደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይትኀደግ፡ ሎቱ፡ ወዘሰ፡ ይቤ፡ ዲበ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ኢይትኀደግ፡ ሎ
33 ቱ፡ አበሳሁ፡ ወኢበዝ፡ ዓለም፡ ወኢበዘ፡ ይመጽእ፡፡ እመእኮ፡ ግበሩ፡ ዕፀ፡ ሠናየ፡ ወፍሬ
ሁ፡ ሠናየ፡ ወለማእኮ፡ ግበሩ፡ ዕፀ፡ እኩየ፡ ወፍሬሁ፡ እኩየ፡ እስመ፡ እምፍሬሁ፡ ዕፀ፡ ይትዐ
34 ወቅ፡፡ ትውልደ፡ አራዊት፡ ምድር፡ በአይቴ፡ ትክሉ፡ ሠናየ፡ ተናግሮ፡ እንዘ፡ ዐማፂያን፡ አን
35 ትሙ፡ እስመ፡ እምተረፈ፡ ልብ፡ ይነብብ፡ አፍ፡፡ ኵሉ፡ ኄር፡ ብእሲ፡ እምሠናይ፡ መዝገ
ብ፡ ልቡ፡ ያወፅእ፡ ሠናየ፡ ወመዐምፅ፡ ብእሲ፡ እመዝገበ፡ ዐመፃ፡ ያወፅእ፡ ዐመፃ፡፡ እብለክ
36 ሙ፡ ኵሉ፡ ነገር፡ ፀረፀ፡ ዘነበቡ፡ ሰብእ፡ ያገብኡ፡ በእንቲአሁ፡ ቃለ፡ በዕለተ፡ ደይን፡፡ እስ
37 መ፡ በቃላቲከ፡ ትጸድቅ፡ ወእምቃላቲከ፡ ትትኴነን፡፡

በእንተ፡ ለሰአለ፡ ትእምርተ፡

38 ወእምዝ፡ ሃለው፡ እለ፡ አውሥእዎ፡ እምጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ሊቅ፡ ንፈቅ
39 ድ፡ እምኀቤከ፡ ትእምርተ፡ ንርአይ፡፡ ወአውሥአ፡ ይቤሎሙ፡ ትውልድ፡ ዐማፂት፡ ትእምር
40 ተ፡ ተኃሥሥ፡ ወትእምርት፡ ኢይትወሀብ፡ ዘእንበለ፡ ትእምርተ፡ ዮናስ፡ ነቢይ፡፡ እስመ፡ ከ
መ፡ ዮናስ፡ ነበረ፡ ውስተ፡ ከርሠ፡ ዐንበሪ፡ ሠሉሰ፡ ዕለተ፡ ወሠሉሰ፡ ሌሊተ፡ ከማሁ፡ ይሄሉ፡ ወል
ደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ውስተ፡ ልበ፡ ምድር፡ ሠሉሰ፡ ዕለተ፡ ወሠሉሰ፡ ሌሊተ፡፡

Et quomodò potest aliquis ingredi domum ejus qui se viribus præstat, & bona e- 29
jus rapere, si non priùs ligaverit illum qui se viribus præstat, & tunc domum ejus diripiet? Qui non est mecum, contra me est: & qui non congregat mecum, 30
spargit. Propter hoc dico vobis; Omne peccatum & blasphemia remittetur homi- 31
ni: & qui spiritum sanctum blasphemavit, non remittetur ei. Et qui dicit ver- 32
bum supra filium hominis, remittetur ei; & qui dicit super spiritum sanctum, non remittetur ei peccatum suum, neque in hoc seculo, neque in eo quod veniet.
Aut facite arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut facite arborem malam, 33
& fructum ejus malum: quoniam è fructu ejus arbor cognoscetur. Progenies vipe- 34
rarum, quomodò potestis bonũ loqui quum iniqui estis? quoniam ex reliquiis cordis loquitur os. Omnis bonus homo ex bono thesauro cordis ejus producet bonum: 35
& iniquus homo ex thesauro iniquitatis producet iniquitatem. Dico vobis, Omne 36
verbũ otiosum quod loquuti sunt homines, reddent propter id rationem in die judicii. Quoniam in verbis tuis justificaberis, & à verbis tuis condemnaberis. 37

De petentibus signum.

Et tunc fuerunt præsentes qui responderunt ei è scribis & è Pharisæis, dicen- 38
tes; Magister, volumus à te signum videre. Et respondens ille, dicebat iis; Ge- 39
neratio mala signum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Quoniam sicut Jonas mansit in ventre ceti tres dies & tres noctes: ita 40
erit filius hominis in corde terræ tres dies & tres noctes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

36 * اکنون بشما مي کويم * هر سخن بيهوده که مردم کويند * در روز داوري جواب
37 ان بدهند * از سخن خود راست باشي واز سخن خود در کناه بيفتي *

شصت هشت ايت خواستن از مسيح

38 * جماعتي از نويسندکان * ومعتزلان بدو جواب دادند * وکفتند اي † معلم مي خواهيم
39 که از تو ايت ببينيم * او بديشان جواب داد وکفت * هوده شوم وکنه کار ايت
40 مي خواهد * وايت بديشان داده نشود * مکر ايت يونس پيغمبر * انچنانك يونس
سه شب وسه روز در شکم ماهي مانده * اين چنين فرزند بشر † سه روز وسه شب در
دل زمين بماند *

Jam vobis dico, Omne verbum inane quod homines loquentur, in die judicii rationem ejus reddent. 36
Ex sermone tuo rectus eris, & ex sermone tuo in crimen incides. 37

LXVIII. Petitio signi à Christo.

Quidam ex Scribis & Pharisæis ei responderunt, dicentes; O præceptor, petimus ut à te signum videamus. 38
Ille respondit eis, & dixit; Generatio prava & peccatrix signum postulat; & signum illis non dabitur, nisi signum Jonæ prophetæ. 39
Quemadmodum Jonas tres noctes & tres dies in ventre piscis mansit: ita filius hominis tres dies & tres noctes in corde terræ manebit. 40

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΓ'. ΚΔ'.

Viri Ninivitæ resurgent in judicio cum generatione ista, & condemnabunt
41 Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν
eam: quia pœnituerunt in prædicationem Jonæ: & ecce plus Jona hic. Regina
42 αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα
Austri excitabitur in judicio cum generatione ista, & condemnabit eam: quia
Νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis: & ecce plus Salo-
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολο-
mon hic. Cùm autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat
43 μῶντος ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται ρκθ ε
per inaquosa loca, quærens requiem: & non invenit. Tunc dicit; Revertar in
44 δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ οὐχ εὑρίσκει. Τότε λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς
domum meam, undè exivi. Et veniens invenit vacantem, scopis purgatam, & or-
τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσ-
natam. Tunc vadit, & assumit secum septem alios spiritus
45 μημένον. Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα
nequiores se ipso, & intrantes habitant ibi: & fiunt novissima hominis
πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
illius pejora prioribus. Sic erit & generationi huic nequam. Adhuc
46 ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. Ἔτι ρλ β
autem eo loquente turbis, ecce mater & fratres ejus stabant foris,
δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω,
quærentes ei loqui. Dixit autem quidam ei; Ecce mater tua & fra-
ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελ- 47
tres tui foris stant, quærentes tibi loqui. At ipse respondens ait dicenti
φοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι 48
sibi; Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? Et extendens
αὐτῷ, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ ἐκτείνας 49
manum suam in discipulos suos, dixit; Ecce mater mea & fratres
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
mei. Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis, ipse
μου. Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός 50
meus frater, & soror, & mater est.
μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφή, καὶ μήτηρ ἐστίν.

CAP. XIII. ιγ'.

In verò die illo exiens Jesus de domo, sedebat secundùm
ρλα β ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ 1
mare. Et congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, ita ut ipsum in naviculam
τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον 2
ascendentem sedere: & omnis turba in littore stabat. Et locutus est
ρλβ β ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. Καὶ ἐλάλησεν 3
eis multa in parabolis, dicens; Ecce exiit seminator seminare.
ΚΔ' αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܓܒܪ̈ܐ ܢܝܢܘܝ̈ܐ ܢܩܘܡܘܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܗ ܕܗܢܘܢ ܬܒܘ ܒܟܪܘܙܘܬܗ ܕܝܘܢܢ ܘܗܐ ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ܀
42 * ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒܝܗ ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܕܬܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ ܘܗܐ ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܬܢܢ܀
43 * ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܛܢܦܬܐ ܡܐ ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܡܬܟܪܟܐ ܒܕܘܟܝܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܡܝܐ ܘܒܥܝܐ ܢܝܚܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ܀
44 * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܐ ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܬ ܘܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ ܕܣܪܝܩ ܘܟܢܝܫ ܘܡܨܒܬ܀
45 * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܥܡܗ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ ܘܥܐܠܢ ܘܥܡܪܢ ܒܗ ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ܀
46 * ܟܕ ܗܘ ܕܝܢ ܡܡܠܠ ܠܟܢܫܐ ܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܒܪ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗ܀
47 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܐܢܫ ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܟ܀
48 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܢܘ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܚܝ܀
49 * ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ܀
50 * ܟܠ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܗܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ܀

* [illegible] *

* [illegible] *

1 * ܒܗܘ ܕܝܢ ܝܘܡܐ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܒܝܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ܀
2 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟܢܐ ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܠܗ ܒܐܠܦܐ ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ܀
3 * ܘܣܓܝܐܬܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܒܡܬܠܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ܀

Viri Ninivitæ surgent in judicio cum hāc 41
generatione, & damnabunt eam; quippe
qui pœnitentiam egerint prædicatione Jo-
næ: & ecce qui major est Jona, hic est. Re- 42
gina Austri surget in judicio cum generati-
one hac, reámque peraget eam, quippe quæ
venerit ab ulteriori terra ut audiret sapien-
tiam Salomonis; & ecce qui præstantior est
Salomone, hic est. Porrò quum spiritus 43
immundus exierit ab homine, perlustrat lo-
ca aquis carentia, & quærit requiem, nec
invenit. Tunc ait, Revertar domum me- 44
am undè exivi: & veniens reperit eam va-
cuam, versámque ac præparatam. Tunc 45
abiens adduxit secum septem spiritus alios
seipso nequiores; & ingressi habitant in eo:
fitq; finis hominis illius pejor principio ej':
Ita erit generationi huic sceleratæ. Quum 46
autem ipse verba faceret ad turbas, venerunt
mater & fratres ejus stantes foris, & quæ-
rentes eum alloqui. Dixit autem ei qui- 47
dam; Ecce mater tua & fratres tui stant
foris, & quærunt te alloqui. Ipse verò re- 48
spondit, & ait illi qui hoc ei renuntiaverat;
Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?
Et protendit manú suam ad discipulos suos, 49
& ait; Ecce mater mea, & ecce fratres mei.
Quisquis enim exequitur voluntatem patris 50
mei qui in cœlis est, is est frater meus, &
soror mea, & mater mea.

Feriâ quartâ septimanæ secundæ Jejunii 31.

CAP. XIII.

ILlo verò die egressus est Jesus domo, se- 1
ditque juxta litus maris. Et congregatæ 2
sunt ad eum turbæ multæ, ita ut conscen-
derit sederítque in navi: totáque turba sta-
bat supra litus maris. Et multa colloque- 3
batur ad eos in parabolis, dicens; Ecce
exiit seminator ad seminandum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * مردمان نینوي با این دوده • در داوري بایستند • وایشانرا بر گناه الزام کنند • براي
انك ایشان بوعظ یونس توبه کردند • واینجا کسي هست • که از یونس بزرگترست •
42 * ملکه تیمن با این دوده در داوري بایستد • واورا در موجب گناه اندازد • که از ان
سوي زمین امده است تا حکمت سلیمان بشنود • واینك اینجا هست کسي • که از
سلیمان بزرگترست

شست نهم براي جان پلید که هفت جان دیگر با خود آورد

43 * جان پلید چون از ادمي بدر آید • بگردد • در ولایتهایي • که انجا اب نباشد •
44 اسایش بخواهد ونیابد • * انگه گوید بازگردم وبروم بخانه خود • در ان جایگه که
از وي بدر آمدم • بیاید وبیند که فاسد شده است • گرم شده ومعد داشته * بروم 45
هفت جان دیگر • از خود بدتر • با خود بیاورد • بیایند ودر وي ساکن شوند • وآخر آن
مرد بدتر شود از نخستین [با این دوده شوم این چنین بشود]

هفتاد آمدن مادر وبرادرانش بر در

46 * چون سخن با خلق مي گفت •
بیامدند مادرش وبرادرانش بیرون ایستادند • مي خواستند با وي سخن کویند •

Homines Ninive cum hac generatio- 41
ne in judicio stabunt, eósque peccati
reos peragent: quòd illi ad monitum
Jonæ pænitentiam egerint; hic au-
tem quidam est qui Jonâ major est.
Regina Austri cum hac generatione 42
in judicio stabit, eamque in rea-
tum peccati conjiciet: quòd ab ex-
tremo terræ venerit ut sapientiam
Salomonis audiret; & ecce hic est
quidam, qui Salomone major est.

LXIX. De spiritu impuro qui septem spiritus alios secum adduxit.

Spiritus impurus cùm ex homine 43
exit, oberrat per regiones ubi non
est aqua, requiem quærens & non
invenit. Tunc dicit, Revertar & 44
ibo in domum meam, in eundem
locum ex quo exivi: venit &
vidit eam direptam esse, calefactam
& præparatam. Abiens itaq; *septem* 45
spiritus alios seipso pejores secum
adducit, qui *ingrediuntur & in eo*
habitant; & postremum illius
hominis pejus fit priore: cum hac
generatione mala ita erit.

LXX. Adventus matris & fratrum ejus ad ostium.

Dum verba ad populum faceret ve- 46
nerunt mater ejus, & fratres ejus, &
foris steterunt cupientes eum alloqui.

Versio VULGATA LATINA.

41 Viri Ninivitæ ſurgent in judicio cum generatione iſta, & condemnabunt eam:
quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ. Et ecce plus quàm Jonas hic.
42 Regina Auſtri ſurget in judicio cum generatione iſta, & condemnabit eam: quia
venit à finibus terræ audire ſapientiam Salomonis, & ecce plus quàm Salomon
43 hic. Cùm autem immundus ſpiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida,
44 quærens requiem, & non invenit. Tunc dicit; Revertar in domum meam, undè
45 exivi. Et veniens invenit eam vacantem, ſcopis mundatam, & ornatam. Tunc
vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpiritus ſecum nequiores ſe, & intrantes habitant
ibi: & fiunt noviſſima hominis illius pejora prioribus. Sic erit & generationi
46 huic peſſimæ. Adhuc eo loquente ad turbas, Ecce mater ejus & fratres ſtabant
47 foris, quærentes loqui ei. Dixit autem ei quidam; Ecce mater tua, & fratres tui
foris ſtant quærentes te. At ipſe reſpondens dicenti ſibi, ait; Quæ eſt mater 48
mea, & qui ſunt fratres mei? Et extendens manum in diſcipulos ſuos, dixit; 49
Ecce mater mea, & fratres mei. Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei, 50
qui in cœlis eſt, ipſe meus frater, & ſoror, & mater eſt.

CAP. XIII.

IN illo die exiens Jeſus de domo, ſedebat ſecus mare. Et congregatæ ſunt ad 1
2
eum turbæ multæ, ita ut in naviculam aſcendens ſederet: & omnis turba ſta-
bat in littore: Et locutus eſt eis multa in parabolis, dicens; Ecce exiit qui 3
ſeminat, ſeminare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * رجال نينوي يقومون في الحكم مع هذا الجيل ويخاصمونه لانهم تابوا بانذار يونان وهاهنا انسان
42 افضل من يونان * ملكة التيمن تقوم في الحكم مع هذا الجيل وتخاصمه لانها اتت
43 من اقاصي الارض لتسمع من حكمة سليمان وهاهنا افضل من سليمان * ان الروح النجس
44 اذا خرج من الانسان ياتي امكنة لا ماء فيها . يطلب راحة فلا يجد * حينيذ يقول ارجع
45 الي بيتي الذي خرجت منه * فان جاء وجده فارغا مكنوسا مزينا * فيذهب حينيذ
وياخذ معه سبعة ارواح اخر شرا منه وياتي فيسكن هناك * فتصير اواخر ذلك الانسان شرا
46 من اوايله . وهكذا يكون لهذا الجيل الشرير * وفيما هو يكلم الجمع واذا امه واخوته
47 48 قيام خارجا يطلبون ان يكلموه * فقال له واحد امك واخوتك برا يطلبونك * فاجاب قايلا
49 للذي قال له من هي امي ومن هم اخوتي * واومي بيده الي تلاميذه وقال ها امي واخوتي *
50 وكلمن يصنع مشية ابي الذي في السموات فهو اخي واختي وامي *

1 الفصل السابع والثلثون * وفي ذلك اليوم خرج يسوع من البيت وجلس
2 جانب البحر * واجتمع اليه جمع كبير حتي انه صعد الي السفينة وجلس * وكان الجمع
3 كله قياما علي الشاط * وكلمهم بامثال كثيرة قايلا ها الزارع خرج ليزرع *

Viri Niniviæ ſtabunt in judicio cum hac generatione, & litigabunt cum ea: quoniam ipſi pœnitentiam egerunt hortatu Jonæ, & iſtic præſtantior adeſt quàm Jonas. 41
Regina Auſtri ſurget in judicio cum iſta generatione, & judicio contendet cum ea; quia ipſa venit à finibus terræ, ut audiret è ſapientia Salomonis, & iſtic præſtantior adeſt quàm Salomon. 42
Certè ſpiritus immundus quum exit ab homine, pergit in loca in quibus non eſt aqua, quærens requiem, & non invenit. 43
Tunc ait; Revertar in domum meam, ex qua exivi. Et ſi veniat reperit atque locum vacantem, ſcopis mundatū, ornatum: 44
Vadit tunc & aſſumit ſecum ſeptem ſpiritus alios nequiores ſe, & venit habitatque ibi: & fiet finis illius hominis pejor principiis ejus. Et ſic erit huic generationi malæ. 45
Et dum ipſe alloqueretur turbam, ecce mater ejus, & fratres ejus ſtantes foris, petunt alloqui eum. 46
Quare dixit ei quidam; Mater tua & 47 *fratres tui foris petunt te.* *Reſpondit dicens illi qui retulerat ei; Quæ eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei?* 48 *Et innuit manu ſuâ verſus diſcipulos ſuos, & dixit; En mater mea, & fratres mei.* 49 *Et quiſquis fecerit voluntatem* 50 *Patris mei qui in cœlis eſt, ipſe eſt frater meus, & ſoror mea, & mater mea.*

Sectio trigeſima ſeptima.

CAP. XIII.

ET in illo die exiit Jeſus de domo, & 1 *ſedit ſecus mare. Et convenit ad eum* 2 *turba magna, adeò ut aſcenderet in naviculam, et ſederet: eratque turba omnis ſtantes ſupra litus. Et allocutus eſt eos* 3 *per parabolas multas, dicens; Ecce ſeminans exiit ad ſeminandum:*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ሰብአ፡ ነነዌ፡ ይትነሥኡ፡ ለመ፡ ኵነኔ፡ ምስለዛ፡ ትውልድ፡ ወይትፋትሕዋ፡ እስመ፡ ነስሑ፡ በስብከተ፡
42 ዮናስ፡ ወናሁ፡ ዘየዐቢ፡ እምዮናስ፡ ዝየ፡ ንግሥተ፡ አዜብ፡ ትትነሣእ፡ ለመ፡ ዕለተ፡ ደይን፡ ምስ
ለዛ፡ ትውልድ፡ ወትትፋታሕ፡ እስመ፡ መጽአት፡ እምአጽናፈ፡ ምድር፡ ከመ፡ ትስማዕ፡ ጥበበ፡ ሰሎ
43 ሞን፡ ወናሁ፡ ዘየዐቢ፡ እምሰሎሞን፡ ዝየ፡፡ ወእምከመ፡ ርኩስ፡ መንፈስ፡ ወፅአ፡ እምሰብእ፡ የአ
44 ውድ፡ እንተ፡ በድው፡ እንዘ፡ ይፈቅድ፡ ዕረፍተ፡ ወይኃጥእ፡ ወእምዝ፡ ይብል፡ ውስተ፡ ቤት
45 የ፡ እገብእ፡ እምነ፡ ወፃእኩ፡ ወመጺአ፡ ይረክብ፡ እንዘ፡ የስተረክብ፡ እደወ፡ ወምሩገ፡ ወእም
ዝ፡ የሐውር፡ ወያመጽእ፡ ምስሌሁ፡ ስብዐተ፡ ካልኣነ፡ መናፍስተ፡ እለ፡ ይፀውጉ፡ እምኔሁ፡ ወበዊአ፡
የኃድር፡ ህየ፡ ወይከውን፡ ደኃሪቱ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘየአኪ፡ እምቀደሚቱ፡ ከማሁ፡ ይከውና፡ ለዛ፡
46 ትውልድ፡ እኪት፡፡ ወእንዘ፡ ይነግሮሙ፡ ለአሕዛብ፡ ናሁ፡ እሙ፡ ወአኃዊሁ፡ ይቀውሙ፡ አፍአ፡
47 እንዘ፡ ይፈቅዱ፡ ይትናገርዎ፡፡ ወቦ፡ እምአርድኢሁ፡ ዘይቤሎ፡ ናሁ፡ እምከ፡ ወአኃዊከ፡ አፍ
48 አ፡ የኃሥሡከ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤ፡ ሊዘ፡ ይነግሮ፡ መኑ፡ ይእቲ፡ እምየ፡ ወእለ፡ መኑ፡ እሙንቱ፡
49 ቱ፡ አኃዊየ፡፡ ወሰፍሐ፡ እዴሁ፡ ኀበ፡ አርደኢሁ፡ ወይቤ፡ ናሁ፡ እምየ፡ ወናሁ፡ አኃ
50 ዊየ፡፡ እስመ፡ ዘገብረ፡ ፈቃደ፡ ለአቡየ፡ ለዘ፡ በሰማያት፡ ውእቱ፡ አኃዊየ፡ ወአኃቲየ፡ ወእምየኒ፡
ውእቱ፡፡

፲፫ በእንተ፡ ምሳሌ፡

1
2 በይእቲ፡ ዕለት፡ ወፂአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምቤት፡ ነበረ፡ መንገለ፡ ባሕር፡፡ ወተጋብኡ፡ ኀቤሁ፡
ብዙኃ፡ ሰብእ፡ እስከ፡ ሶበ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ ይነብር፡ ወሰገዱ፡ ወኵሉ፡ ሰብእ፡ ውስተ፡ ሐይ
3 ቅ፡ ይቀውሙ፡፡ ወነገሮሙ፡ ብዙኃ፡ በምሳሌ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ናሁ፡ ወፅአ፡ ዘይዘርእ፡
ይዝራእ፡፡

Viri Ninivitæ ſurgent in judicio cum hac generatione, & judicabūt eam, quia 41 *pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ, & ecce qui major eſt Jonâ hic eſt.*
Regina Auſtri ſurget in die judicii cum hac generatione, & condemnabit eam, 42 *quoniam venit à finibus terræ ut audiret ſapientiam Salomonis, & ecce qui major eſt Salomone hic eſt.* *Et quando immundus ſpiritus exit ab homine cir-* 43 *cumit per deſertū cupiens obtinere pacem, & non poteſt. Et tunc dicit, In domū* 44 *meam revertar unde exivi: & veniens invenit eam vacantem, derelictam, & ornatam.* *Et tunc proficiſcitur, & adducit ſecum ſeptem alios ſpiritus qui* 45 *pejores ſunt ipſo; & introiens habitat ibi: & erit finis hujus hominis qui pejor erit quàm principium ejus: Ita etiam erit huic generationi malæ.* *Et eo* 46 *alloquente populos, ecce mater ejus, & fratres ejus ſtabant foris quærentes eum alloqui.* *Et fuit è diſcipulis eius qui dicebat ei, Ecce mater tua, & fratres tui* 47 *foris quærunt te.* *Et reſpondit, & dicit illi qui eum alloquutus fuiſſet, Quæ eſt* 48 *mater mea, & quinam ſunt fratres mei?* *Et extendebat manum ſuam ad di-* 49 *ſcipulos ſuos, & dixit, Ecce mater mea, & ecce fratres mei.* *Quoniam qui facit* 50 *voluntate patris mei qui in cœlis eſt, frater meus, & ſoror mea, et mater mea eſt.*

CAP. XIII.

De parabolis.

IN ipſa hora egreſſus Dominus Jeſus è domo, ſedit juxta mare. 1 *Et coacti ſunt* 2 *ad eum multi populi uſq; dum in nave ſederet, & adorârunt: & omnes populi in littore ſtabant.* *Et loquutus eſt iis multa in parabolis, dicens; Ecce exiit* 3 *ſeminans ſeminare.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

47 * كسي بدو كفت * مادر وبرادرانت . بيرون ايستاده اند [ومي خواهند با تو سخن
48
49 كفتن] * او بديشان جواب داد وكفت * كيست مادرم * وكيست برادرانم * دست
50 خود سوي شاكردان خود دراز كرد وكفت اينك * مادرم وبرادرانم * هر كسي كه ارادت
پدر من كه در اسمان است بكند اوست برادر وخواهر ومادرم   هفتاد يك
1 * دران روز عيسي ازخانه بدر   مثل تخم انداختن در زمين
2 آمد وبر لب دريا نشست * وخلايق انبوه پيش او فراهم شدند * چنانك بالاي
3 كشتي رفت * [ونشست] وهمه خلق بر لب دريا ايستاده بودند * وبسيار سخن † با
ايشان † مي كفت بمثل وكفت كشاورز [بدر رفت] تخم مي كاشت *

Quidam ei dixit Mater & fratres 47 *tui foris ſtant, & cupiunt te alloqui.*
Ipſe illis reſponsū dedit, et dixit; Quæ 48 *eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei?* *Manum ſuam in diſcipulos ſuos* 49 *protendit, & dixit; Ecce mater mea, & fratres mei.* *Quicunque voluntatem Patris mei, qui in cœlis eſt, facit,* 50 *ipſe eſt frater, & ſoror, & mater mea.*

CAP. XIII.

LXXI. Parabola ſeminis conjecti in terram.

IN illo die Jeſus è domo egreſſus 1 *eſt, & in littore maris ſedit.* *Et* 2 *turbæ multæ ad illum congregatæ ſunt, adeò ut in navem iret & ſederet: totus autem populus in littore maris ſtantes erant.* *Et multa ver-* 3 *ba locutus eſt cum eis per parabolas, & dixit; Sator egreſſus eſt, & ſemen ſeminavit.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ'.

Et in seminare ipsum, hæc quidem ceciderũt secus viam, & venerunt volucres,
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ,
& comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant
5 καὶ κατέφαγεν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε
terram multam; & continuò exorta sunt, propter non habere altitudinem terræ. Sole
6 γῆν πολλὴν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίου
autem orto æstuaverunt: & propter non habere radicem, exaruerunt. Alia
7 δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Ἄλλα
autem ceciderunt in spinas, & insurrexerunt spinæ, & suffocaverunt ea.
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.
Alia autem ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum, hoc centum,
8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν,
hoc autem sexaginta, hoc autem triginta. Habens aures audire, audiat. Et
9 10 ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ
accedentes discipuli, dixerunt ei; Quarè in parabolis loqueris eis?
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ, Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
Ille autem respondens ait illis; Quia vobis datum est nosse mysteria
11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια
regni cœlorum: illis autem non est datum. Quisquis enim habet, dabi-
12 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθή- ρλβ ϛ
tur ei, & abundabit: Qui autem non habet, & quod habet auferetur
σεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται

ab eo. Propter hæc in parabolis eis loquor, quòd videntes non vident,
ρλγ α ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, 13
& audientes non audiunt, neque intelligunt: Et readimpletur in eis prophetia
καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. Καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία 14
Esaiæ, dicens; Auditu audietis, & non intelligetis: & intuentes intuebimini,
Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε,
& non videbitis. Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus gra-
καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βα- 15
viter audierunt, & oculos suos clauserunt: nequando videant ocu-
ρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
lis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, &
μοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ
sanem eos. Vestri autem beati oculi, quia intuentur, & aures
ρλδ ϛ ἰάσωμαι αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα 16
vestræ, quia audiunt. Amen quippe dico vobis, Quia multi Prophetæ & justi
ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι 17
cupierunt intueri quæ intuemini, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt.
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
Vos ergò audite parabolam seminantis.
ρλϛ β Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. 18

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܟܕ ܙܪܥ ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܐ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ.
5 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܪܥܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܚܕܐ ܐܘܥܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ ܕܐܪܥܐ.
6 * ܟܕ ܕܢܚ ܕܝܢ ܫܡܫܐ ܫܚܢ. ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܥܩܪܐ ܝܒܫ.
7 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ.
8 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ. ܐܝܬ ܕܡܐܐ ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ.
9 * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.
10 * ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܒܡܬܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗܘܢ.
11 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܗܝܒ.
12 * ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܘܢܬܬܘܣܦ ܠܗ. ܘܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ.
13 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܡܬܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ. ܘܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ.
14 * ܘܫܠܡܐ ܒܗܘܢ ܢܒܝܘܬܗ ܕܐܫܥܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܫܡܥܐ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܬܣܬܟܠܘܢ. ܘܡܚܙܐ ܬܚܙܘܢ ܘܠܐ ܬܕܥܘܢ.
15 * ܐܬܥܒܝ ܠܗ ܓܝܪ ܠܒܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܒܐܕܢܝܗܘܢ ܝܩܝܪܐܝܬ ܫܡܥܘ. ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܥܡܨܘ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܢܫܡܥܘܢ ܒܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܢܣܬܟܠܘܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܐܣܐ ܐܢܘܢ.
16 * ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܝܢܝܟܘܢ ܕܚܙܝܢ. ܘܠܐܕܢܝܟܘܢ ܕܫܡܥܢ.
17 * ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܣܓܝܐܐ ܢܒܝܐ ܘܙܕܝܩܐ ܐܬܪܓܪܓܘ ܠܡܚܙܐ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܠܡܫܡܥ ܡܕܡ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ.
18 * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܡܥܘ ܡܬܠܐ ܕܙܪܥܐ.

Quumque semináſſet, quoddam cecidit 4
juxta viam, & venit avis, & devoravit
illud. Aliúdque cecidit ſuper petram, ubi 5
non erat multum glebæ, & illicò germi-
navit, propterea quòd non adeſſet profun-
ditas terræ. Quum autem exortus eſſet 6
ſol, calefactum eſt: & quia non habebat
radicem exaruit. Aliud verò cecidit inter 7
ſpinas, & aſcenderunt ſpinæ, & ſuffoca-
verunt illud. Aliud denique cecidit in 8
terram bonam, & edidit fructus, aliud
centenos, & aliud ſexagenos, & aliud tri-
cenos. Qui habet aures ad audiendum, 9
audiat. Et acceſſerunt diſcipuli ejus, & 10
dixerunt ei; Quare in parabolis colloque-
ris eis? Ipſe verò reſpondit, & ait illis; 11
Vobis datum eſt nôſſe arcana regni cœ-
lorum: illis verò non datum eſt. Nam 12
qui habet, dabitur ei, & addetur illi:
qui verò non habet, & id etiam quod ha-
bet, tolletur ab eo. Propterea in para- 13
bolis colloquor eis, quippe qui videant
& non videant, audiántque & non audi-
ant, nec intelligant. Et completur in eis 14
prophetia Eſaiæ, dicentis; Auditu quidem
audietis, nec intelligetis; & videndo vi-
debitis, neque cognoſcetis. Etenim in- 15
craſſatum eſt cor populi hujus, & auribus
ſuis graviter audiunt, & oculos ſuos oc-
cluſerunt, nequando videant oculis ſuis,
& audiant auribus ſuis, intelligántque cor-
de ſuo, & convertantur, ac ſanem eos.
Veſtri verò felices ſunt oculi, quòd cer- 16
nant; & aures veſtræ, quòd audiant.
Amen enim dico vobis, Multi prophetæ 17
& juſti perquàm deſiderârunt videre id
quod videtis, neque viderunt; & audire id
quod auditis, nec audierunt. Vos igitur 18
audite parabolam ſeminis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * بوقت کاريدن تخمي بود * که بر راه افتاد مرغان آمدند وآنرا بخوردند * ديگر تخم بر کوه 5
وسنك افتاد * جايي که خاك بسيار نبود دران ساعت † که رويد خشك شد * در
زمين نغلي نداشت که نگاهش دارد * وآفتاب بي هنگام اورا نيست کرد * [چون 6
بيخ نداشت] * ديگر تخم در ميان خار وتلو افتاد خارها بلند شدند وتخم را خبه 7
کردند * ديگر تخم در زمين نيك وپاك افتاد * وبهره داد * وبکمال رسيد * بود که صد 8
داد وبود که شست داد وبود که سي داد * هر که دو گوش شنونده دارد بشنود 9
* شاگردان او پيش او آمدند * وگفتند چرا بمثل † با ايشان † سخن مي گويي * او 10 11
بديشان جواب † داد * وگفت بشما داده شد * که راز ملکوت † آسمانرا بدانيد * وبديشان †
داده نشد * * هر که دارد بدو داده شود * وبيفزايد * وهر که ندارد * ان نيز 12
که دارد * ازو ستده شود * * براي اين بمثلها با ايشان † سخن مي گويم * که 13
مي نگرند ونمي بينند * ومي شنوند [ونمي شنوند] ودر نمي يابند * * ودر ايشان 14

In tempore ſpargendi ſemen fuit quod 4
caderet in viam, venerunt aves
& illud comederunt. Aliud ſemen 5
in clivos & petras cecidit, ubi mul-
tum terræ non erat, & ſimul ac ex-
ortum eſt exaruit, in terra enim
ſulcum non habuit, qui illud ſer-
varet. Et ſol illud immaturè ab- 6
ſumpſit, cùm non haberet radicem.
Aliud ſemen in ſpinas & vepres 7
incidit, & ſpinæ altæ factæ ſemen
ſuffocârunt. Aliud ſemen in terram 8
bonam & puram cecidit, & fru-
ctum dedit, & ad maturitatem per-
venit: erat quod centum dedit, &
erat quod ſexaginta dedit, & erat
quod triginta dedit. Quicunque 9
aures audientes habet, audiat. Diſci- 10
puli ejus ad eum acceſſerunt, & dixe-
runt; Quare per parabolas cum eis
loqueris? Ipſe reſpondit illis, & 11
dixit; Vobis datum eſt, ut myſte-
rium regni cœlorum ſciatis, illis
verò datum non eſt. Quicunq; ha- 12
bet, illi dabitur, & abundabit:
& quicunque non habet, illud
etiam quod habet ab eo ablatum
erit. Ob hac per parabolas cum 13
illis loquor; quia intuentur &
non vident, & audiunt & non
audiunt, neq; intelligunt. Et in illis 14

Versio VULGATA LATINA.

4 Et dum seminat, quædam ceciderunt secus viam, & venerunt volucres cœli, &
5 comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram
6 multam: & continuò exorta sunt, quia non habebant altitudinem terræ: Sole
7 autem orto æstuaverunt: & quia non habebant radicem, aruerunt. Alia autem
8 ceciderunt in spinas: & creverunt spinæ, & suffocaverunt ea. Alia autem
ceciderunt in terram bonam: & dabant fructum, aliud centesimum, aliud sexa-
9 gesimum, aliud trigesimum. Qui habet aures audiendi, audiat. Et accedentes
10 discipuli dixerunt ei; Quarè in parabolis loqueris eis? Qui respondens, ait
11 illis; Quia vobis datum est nôsse mysteria regni cœlorum: illis autem non est
12 datum. Qui enim habet, dabitur ei, & abundabit: qui autem non habet, &
quod habet auferetur ab eo. Ideò in parabolis loquor eis: quia videntes non 13
vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt. Et adimpletur in eis pro- 14
phetia Isaiæ dicentis; Auditu audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis,
& non videbitis. Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus graviter 15
audierunt, & oculos suos clauserunt: ne quando videant oculis, & auribus au-
diant, & corde intelligant, & convertantur, & sanem eos. Vestri autem beati 16
oculi quia vident, & aures vestræ quia audiunt. Amen quippe dico vobis; 17
Quia multi prophetæ & justi cupierunt videre quæ videtis, & non viderunt;
& audire quæ auditis, & non audierunt. Vos ergò audite parabolam semi- 18
nantis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 وفيما هو يزرع سقط البعض على الطريق فاتى الطير واكله * وبعض سقط على الصخر
5 6 حيث لا عمق لارضه وللوقت نبت اذ ليس له عمق ارض * ولما اشرقت الشمس احتر * وحيث لم
7 8 يكن له اصل يبس * وبعض سقط في الشوك فطلع الشوك وخنقه * وبعض سقط في الارض
9 الجيدة فاعطى ثمر * للواحد مائة * ولآخر ستين * ولآخر ثلثين * من له اذنان سامعتان
10 11 فليسمع * فتقدم اليه تلاميذه وقالوا له لماذا تكلمهم بامثال * فاجابهم قائلا انتم اعطيتم
12 معرفة سرائر ملكوت السموات واوليك لم يعطوا * لان من كان له يعطى ويزد ومن ليس له
13 فالذي له يوجد منه * فلهذا اكلمهم بالامثال * لانهم يبصرون ولا يبصرون * ويسمعون
14 فلا يسمعون ولا يفهمون * ليتم عليهم نبوة اشعياء القائل سماعا يسمعون ولا يفهمون * ونظرا
15 ينظرون * ولا يبصرون * لقد غلظ قلب هذا الشعب * وثقلت اذانهم عن السماع * وغمضوا
عيونهم * لئلا يبصروا بعيونهم * ويسمعوا باذانهم * ويفهموا بقلوبهم * ويرجعوا الي فاشفيهم *
16 17 * فاما انتم فطوبى لعيونكم لانها تنظر ولاذانكم لانها تسمع * امين اقول لكم ان كثيرين من
الانبياء والصديقين اشتهوا ان يروا ما رايتم فلم يروا وان يسمعوا ما سمعتم فلم يسمعوا *
18 * اسمعوا انتم مثل الزارع *

Et dum ipse seminaret, cecidit aliquid 4
super viam, & venerunt volucres &
comederunt illud. Et aliquid cecidit 5
super petram, ubi non erat profunditas
telluri ejus; & continuò germinavit,
cùm non esset ei profunditas terræ. Sed 6
cùm ortus esset sol, æstuavit: cùmque
non esset ei radix, aruit. Et aliquid ce- 7
cidit in spinas: & emerserunt spinæ, &
suffocaverunt illud. Et aliquid cecidit 8
in terram bonam; & reddidit fructum,
uni centum, & alteri sexaginta, & alii
triginta. Qui habet aures audientes, 9
audiat. Et accesserunt ad eum discipuli 10
ejus, & dixerunt ei; Quare loqueris
eis per parabolas? Respondit eis, di- 11
cens; Vos donati estis cognitione my-
steriorum regni cælorum; at illi minimè
donati sunt. Nam habenti dabitur & 12
addetur; & qui non habet, etiam quod
habet auferetur ab eo. Et ideò loquor 13
eis per parabolas; quoniam ipsi vident
& non vident, & audiunt & non audi-
unt, neque intelligunt. Ut adimpleatur 14
de illis prophetia Isaiæ dicentis; Au-
diendo audient, et non intelligent, et
perspiciendo perspicient, et non vide-
bunt. Jam incrassatum est cor hujus 15
populi, et gravatæ sunt aures eorum ne
audiant, et clauserunt oculos suos, ne
videant oculis suis, et audiant auri-
bus suis, et intelligant cordibus suis, et
revertantur ad me, et sanem eos. At vos, 16
beati quidem oculi vestri, quia perspici-
unt, & aures vestræ, quia audiunt. A- 17
men dico vobis, Quòd multi ex prophe-
tis & justis cupierunt videre quod vi-
distis, & non viderunt: et audire quod
audistis, et non audierunt. Audite vos 18
parabolam seminantis:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ወእንዘ ፡ ይዘርእ ፡ ቦዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ወመጽኡ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ወበልዕዎ ።
5 ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡ ዲበ ፡ ኰኵሕ ፡ ኀበ ፡ አልቦ ፡ መሬተ ፡ ብዙኀ ፡ ወውእተ ፡ ጊዜ ፡ ሠረጸ ፡ እ
6 ስመ ፡ አልቦ ፡ ዕመቀ ፡ ምድሩ ፡ ወፀሐይ ፡ ሠረቀ ፡ መጽአ ፡ ወእስመ ፡ አልቦ ፡ ሥርወ ፡ የብ
7 ሰ ። ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ሦክ ፡ ወበቈሎ ፡ ጠበቆ ፡ ሦክ ፡ ወኀነቆ ። ወ
8 ቦ ፡ ዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ሠናይ ፡ ወወሀበ ፡ ፍሬ ፡ ወቦ ፡ ዘምእት ፡ ወቦ ፡ ዘ
9 ስሳ ፡ ወቦ ፡ ዘሠላሳ ። ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ይስማዕ ። ወቀረብዎ ፡ አርዳኢ
10 ሁ ፡ ይቤልዎ ፡ በእንተ ፡ ምንት ፡ በምሳሌ ፡ ትትናገሮሙ ። ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡
11 እስመ ፡ ለክሙ ፡ ተውህበ ፡ አእምሮ ፡ ምሥጢሩ ፡ ለመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወሎሙ
12 ሰ ፡ ኢተውህበ ። እስመ ፡ ለዘቦ ፡ ይትወሀቦ ፡ ወይፌድፋድ ፡ ወለዘሰ ፡ አልቦ ፡ እሰ
13 ሂቦ ፡ የሀይድዎ ። ወበእንተዝ ፡ በምሳሌ ፡ እትናገሮሙ ፡ እስመ ፡ እንዘ ፡ ይሬኢ
14 ዩ ፡ ኢይሬእዩ ፡ ወእንዘ ፡ ይሰምዑ ፡ ኢይሰምዑ ፡ ወኢይሌብዉ ። ከመ ፡ ይብጻ
ሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ትንቢተ ፡ ኢሳይያስ ፡ ዘይቤ ፡ ሰሚዐ ፡ ትሰምዑ ፡ ወ
15 ኢትሌብዉ ፡ ወነጽሮ ፡ ትነጽሩ ፡ ወኢትሬእዩ ። እስመ ፡ ገዝፈ ፡ ልቡ ፡ ለዝ ፡ ሕ
ዝብ ፡ ወበእዘኒሆሙ ፡ ድንቁወ ፡ ሰምዑ ፡ ወአዕይንቲሆሙ ፡ ዖሩ ፡ ከመ ፡ ኢይርእ
ዩ ፡ በአዕይንቲሆሙ ፡ ወበእዝኖሙ ፡ ኢይስምዑ ፡ ወበልብ ፡ ኢይለብዉ ወኢይትመየ
16 ጡ ፡ ወኢይሣሀሎሙ ። ወለክሙሰ ፡ ብፁዓት ፡ አዕይንቲክሙ ፡ እስመ ፡ ይሬእያ ፡
17 ወእዘኒክሙ ፡ እስመ ፡ ይሰምዓ ። አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ብዙኃን ፡ ነቢያት ፡
ወጻድቃን ፡ ፈተዉ ፡ ይርአዩ ፡ ዘትሬእዩ ፡ ወኢርእዩ ፡ ወይስምዑ ፡ ዘትሰምዑ ፡ ወኢሰ
18 ምዑ ። አንትሙኬ ፡ ስምዑ ፡ ምስሌ ፡ ለዘ ፡ ይዘርእ ።

Et dum seminaret, fuit, quod cecidit in via, & venerunt volucres cœli, 4
& comederunt illud. Et fuit quod cecidit super petram, ubi non habebat 5
terram multam: et continuò floruit, quoniam non habebat profundam terram.
Et sole orto emarcuit: et quoniam non habebat radicem aridum factum est. 6
Et fuit quod cecidit in spinam, & germinando ea, id suffocavit spina, 7
idque strangulavit. Et fuit quod cecidit in terram bonam, & dedit 8
fructum, & fuit quod centum, & fuit quod sexaginta, et fuit quod tri- 9
ginta. Qui habet aures audire, audiat. Et appropinquantes discipuli 10
ejus dicunt ei, Propter quid in parabolis alloqueris eos? Et respondit, & 11
dixit, Quoniam vobis datum est cognoscere mysteria regni cælorum, et illis
non datum est. Quoniam ei qui habet dabitur ei, et abundabit ei: et 12
ei qui non habet, quod datum fuit ei, ei auferetur. Et propter hoc in 13
parabolis alloquor eos, quia videntes non vident, et audientes non audi-
unt, nec intelligunt. Ut veniret et impleretur super eos prophetia Esaiæ 14
qui dicit, Audiendo audietis, et non intelligetis; et aspiciendo aspicie-
tis, et non videbitis. Quoniam incrassatum est cor hujus populi, et in 15
auribus eorum surdis graviter audiunt, et oculis eorum cæcutiunt, ut non
videant cum oculis eorum, et in auribus eorum non audiant, & in corde
non intelligant, et non convertantur, et non miserear eorum. Et ve- 16
stri beati sunt oculi quoniam vident, et aures vestræ quoniam audiunt.
Amen dico vobis, Quòd multi prophetæ, et justi desiderârunt videre quæ 17
videtis, et non viderunt, et audire quæ auditis, et non audierunt. Vos 18
igitur audite parabolam seminantis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

تمام شد † پیغمبر اشعیا که گفت نبوت ~ شنیدنی بشنوید * ودرنیابید * وعیان
15 ببینید * ونداند * * دل این قوم تاریك شد * وبگوش خود گران شنیدند *
وچشم خود را بستند تا [بچشم] نبینند * وبگوش نشنوند وبدل خود درنیابند *
16 بیس من بگردند * وایشانرا شفا دهم * * اما خنك چشم شما که می بینند * وگوش
17 شما که می شنود * * راست بشما بگویم * بسیاران از صدیقان وپیغمبران † ارزو
داشتند * که بینند انچ شما دیدید * وبشنوند † انچ شما شنیدید * ندیدند وشنیدند *
18 * اما شما بشنوید † مثل کشتزار وتخم *

impletum est vaticinium Esaiæ,
qui dixit;

Prophetia.

Auditione audiunt & non intelligunt,
& clarè vident & non cognoscunt.
Cor hujus populi obtenebratum est, & 15
auribus suis graviter audiant, &
oculos suos occluserunt: ne oculis
videant, & auribus audiant, &
corde suo intelligant, & ad me
convertantur, & illis salutem di-
rem. Veruntamen beatus est ocu- 16
lus vester qui vidit, & auris ve-
stra quæ audit. Verum vobis dico, 17
Plurimi justorum & Prophetarum
desiderium habuerunt, ut viderent
quæ vos videtis, & audirent quæ
vos auditis: sed non viderunt, nec
audiverunt. Vos autem audite pa- 18
rabolam agri & seminis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔʹ.

Omnis *audientis* verbum regni, & non *intelligentis*, venit malus,
19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς,
& rapit seminatum in corde ejus: hic est qui *secus* viam
καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν
seminatus. Qui autem super petrosa seminatus, hic est qui verbum *audiens*, &
20 σπαρείς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ
continuò cum gaudio *sumens* illud: Non habet autem radicem in *seipso*, sed
21 εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ
temporalis est: factâ autem tribulatione *aut* persequutione propter verbum, *statim*
πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς
scandalizatur. Qui autem in *spinas* seminatus, hic est qui verbum
22 σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
audiens, & *anxietas* seculi istius, & *deceptio* divitiarum suffocat
ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει
verbum, & *infructuosus* fit. Qui verò in terram *pulchram* seminatus,
23 τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς,
hic est qui verbum *audiens* & *intelligens*: *quique* fructum *fert*, & facit *hoc* quidem
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὃ μὲν
centum, *hoc* autem *sexaginta*, *hoc* verò *triginta*. Aliam parabolam proposuit
24 ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν ρλϛ
illis, dicens; *Assimilatum* est regnum cœlorum homini *seminanti* *pulchrum*
αὐτοῖς, λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν

semen in agro suo. *In verò dormire* homines, venit ejus
σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ 25
inimicus, & seminavit zizania in medio tritici, & abiit. Cùm autem
ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ 26
crevit herba, & fructum *fecit*, tunc apparuerunt & zizania. Acce-
ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. Προσ- 27
dentes autem servi patrisfamiliâs, dixerunt ei; Domine, nónne *pulchrum* semen
ελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα
semináſti in tuo agro? Undè ergò habet zizania? *Ille verò* ait illis; Inimicus
ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς 28
homo hoc fecit. *At* servi dixerunt ei; Vis *igitur abeuntes*
ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες
colligamus ea? *Ille verò* ait; Non: ne fortè colligentes zizania,
συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη, Οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, 29
eradicetis simul eis triticum. Sinite crescere utraque usque ad
ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι 30
messem: & in tempore messis dicam messoribus; Colligite primùm
τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον
zizania, & alligate ea in fasciculos, ad comburendum ea: *At*
τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ
triticum congregate in horreum meum.
σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * ܟܠ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠ ܠܗ. ܐܬܐ ܒܝܫܐ ܘܚܛܦ ܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ
20 ܒܠܒܗ. ܗܢܘ ܗܘ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܐܙܕܪܥ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ ܐܙܕܪܥ. ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ
21 ܡܠܬܐ. ܘܡܚܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠ ܠܗ. * ܠܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܥܩܪܐ ܒܗ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ
22 ܗܘ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܥܓܠ ܡܬܟܫܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܝܬ
ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥ. ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ. ܘܪܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ ܚܢܩܝܢ
23 ܠܗ ܠܡܠܬܐ. ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥ. ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ
ܡܠܬܝ. ܘܡܣܬܟܠ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ. ܘܥܒܕ. ܐܝܬ ܕܡܐܐ ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ.
* ܕܩܘܪܒܐ ܕܝܢ ܡܪܝܐ ܕܟܗܢܐ * ܠܒ *
24 * ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ
25 ܒܩܪܝܬܗ. * ܘܟܕ ܕܡܟܘ ܐܢܫܐ. ܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܗ ܘܙܪܥ ܙܝܙܢܐ ܒܡܨܥܬ ܚܛܬܐ ܘܐܙܠ.
26 * ܟܕ ܕܝܢ ܝܥܐ ܥܣܒܐ ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܬܚܙܝܘ ܐܦ ܙܝܙܢܐ. * ܘܩܪܒܘ ܥܒܕܘܗܝ
27 ܕܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܡܪܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܙܪܥܬ ܒܩܪܝܬܟ. ܡܢܐ ܐܝܬ ܒܗ
28 ܙܝܙܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܥܒܕ ܗܕܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ.
29 ܨܒܐ ܐܢܬ ܢܐܙܠ ܢܓܒܝܢܝ ܐܢܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܟܕ ܡܓܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
30 ܙܝܙܢܐ. ܬܥܩܪܘܢ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܚܛܬܐ. * ܫܒܘܩܘ ܢܪܒܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܥܕܡܐ ܠܚܨܕܐ.
ܘܒܥܕܢܐ ܕܚܨܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܚܨܘܕܐ. ܓܒܘ ܠܘܩܕܡ ܙܝܙܢܐ. ܘܐܣܘܪܘ ܐܢܘܢ ܡܥܪܡܝܬܐ.
ܕܢܐܩܕܘܢ. ܚܛܬܐ ܕܝܢ ܟܢܫܘ ܠܐܘܨܪܝ.

Quisquis audit sermonem regni, nec intel- 19
ligit eum, venit Malus, & rapit verbum
quod satum est in corde ipsius: hoc est
quod juxta viam seminatur. Illud verò 20
quod super petram satum est, is est qui au-
dit sermonem, & eâdem horâ cum gaudio
excipit eum. Verùm non habet radicem 21
in ipso, sed temporarius est: Quumque
acciderit calamitas aut persecutio propter
sermonem, statim offenditur. Illud autem 22
quod inter spinas satum est, is est qui au-
dit sermonem: sed solicitudo mundi hu-
jus, & fallaciæ divitiarum suffocant ipsum
sermonem, & infructuosus fit. Illud autem 23
quod super terram bonam satum est, is est
qui audit sermonem meum, & intelligit,
& edit fructus, profertque alius centenos,
& alius sexagenos, alius denique tricenos.

Ad oblationem dominicæ sacerdotum. 32.

Aliam parabolam figuravit eis, inquiens; 24
Simile est regnum cœlorum viro seminanti
semen bonum in agro suo. Et quum dor- 25
mîssent homines, venit hostis ejus, & se-
minavit zizania inter triticum, & abiit.
Quum autem pullulâsset herba, & edidis- 26
set fructus, tunc apparuerunt etiam zizania.
Et accesserunt servi patris familiâs, & dixe- 27
runt ei; Domine noster, nónne semen bo-
num semináſti in agro tuo? undè habet zi-
zania? Ipse autem ait illis; Homo inimi- 28
cus hoc egit: cui subdunt servi ipsius, Vis
ut eamus, & seligamus ea? At ille dixit 29
eis; Ne fortè dum collecturi estis zizania,
eradicetis cum eis etiam triticum. Sinite 30
crescant utraque simul usque ad messem; &
tempore messis dicam ego messoribus, Se-
ligite primùm zizania, & ligate ea in fasci-
culos ut comburantur: tritica verò ipsa
cogite in horrea mea.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

تفسير مثل تخم كاشتن هفتاد دو

19 * هر كه كلمهء ملكوت را بشنود ودر نيابد . واكاه نشود . شر بيايد . وان كلمه كه
20 در دل او كاشته شده است † بربايد اينست † انك بر كنار راه افتاد . * وانك بر سنك
21 كاشته شد . اوست انك كلمه را شنود . وهمانساعت بشادي قبول كند . * ودر
نكرسد الا همان ساعت . انكه چون دشخواري † بشود ودشمن براي كلمه پيدا شود . او
22 رود منكر شود . * وانك در ميان † خارها كاشته شد . اوست انك كلمه را بشنود وغم اين †
23 عالم وضلالت † مكسب † اصل كلمه را خبه كند . واو بي بهره † وبي ميوه بماند . * وانك
بر زمين نيك كاشته شد اوست انك كلمهء مرا بشنود ودر يابد ميوه دهد . باشد كه صد .
وباشد كه شصت . وباشد كه سي .

مثل كشته وزيوان هفتاد سه

24 * مثلي ديكر زد
25 وبديشان كفت ملكوت آسمان مانندست † بمردي كه درده خود † تخم پاك بكاشت . * چون
مردم خفتند . دشمن او آمد . ودر ميان تخم پاك زيوان انداخت . يعني تلخ دانه . وبرفت .

LXXII. Expositio parabolæ semen seminandi.

Quicunque sermonem regni audit, & non intelligit nec percipit, Malus venit, & sermonem illum, qui in corde ejus seminatus est, rapit: hoc est quod juxta viam cecidit. 19
Id autem quod super petram seminatum est, ille est qui sermonem audit, & eâdem horâ cum gaudio excipit; 20
Et non nisi eodem instanti viget: illicò difficultate existente, & inimicitiâ propter verbum subortâ, ille statim apostata fit. 21
Illud autem quod inter spinas seminatum est, is est qui verbum audit, & solicitudo hujus mundi & error lucri radicem sermonis strangulat, & infructuosus & sterilis manet. 22
Quod denique in bonam terram seminatum est, is est qui sermone meo audito, & intellecto, fructum dat; est qui centum, & est qui sexaginta, & est qui triginta. 23

LXXIII. Parabola frumenti & zizanii.

Parabolam aliam excudit, ac illis dixit; Regnum cœlorum simile est viro, qui in agro suo semen purum seminavit. 24
Et cùm dormirent homines, inimicus ejus venit, & inter semen purum zizanium (i. e. lolium) injecit, & abiit. 25

Versio VULGATA LATINA.

19 Omnis qui audit verbum regni, & non intelligit, venit malus, & rapit
quod seminatum est in corde ejus: hic est qui secus viam seminatus est.
20 Qui autem super petrosa seminatus est, hic est, qui verbum audit, & con-
21 tinuò cum gaudio accipit illud: Non habet autem in se radicem, sed est
temporalis; factâ autem tribulatione & persecutione propter verbum, con-
22 tinuò scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis, hic est, qui verbum
audit, & solicitudo seculi istius, & fallacia divitiarum, suffocat verbum,
23 & sine fructu efficitur. Qui verò in terram bonam seminatus est, hic est,
qui audit verbum, & intelligit, & fructum affert, & facit aliud quidem
24 centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud verò trigesimum. Aliam para-
bolam proposuit illis, dicens; Simile factum est regnum cœlorum homini,
qui seminavit bonum semen in agro suo. Cùm autem dormirent homines, 25
venit inimicus ejus, & superseminavit zizania in medio tritici, & abiit.
Cùm autem crevisset herba, & fructum fecisset, tunc apparuerunt & ziza- 26
nia. Accedentes autem servi patris familiâs, dixerunt ei; Domine, nonne 27
bonum semen seminâsti in agro tuo? Undè ergò habet zizania? Et ait il- 28
lis; Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei; Vis, imus, &
colligimus ea? Et ait; Non: ne fortè colligentes zizania, eradicetis si- 29
mul cùm eis & triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem; & in 30
tempore messis dicam messoribus; Colligite primùm zizania, & alligate ea in
fasciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 كل من يسمع كلام الملكوت ولا يفهمه ياتي الشرير فيخطف ما قد زرع في قلبه * هذا
20 المزروع علي الطريق * والذي زرع علي الصخر هو الذي يسمع الكلام وللوقت يقبله
21 بفرح * وليس له فيه اصل * لكن الي زمن يسير اذا حدث ضيق او طرد من اجل الكلام
22 فللوقت يشك * والذي زرع في الشوك فهو الذي يسمع الكلام ويخنق الكلام فيه اهتمام
23 هذا الدهر وخداع الغني فيكون بغير ثمر * والذي زرع في الارض الجيدة هو الذي يسمع
الكلام ويفهمه فيعطي ثمر * للواحد مية * وللاخر ستين * ولاخر ثلثين *

* الفصل الثامن والثلثون *

24 وضرب لهم مثلا اخر قايلا تشبه ملكوت السموات انسانا زرع زرعا جيدا في حقله * فلما نام
25 الناس جاء عدوه فزرع زوانا وسط القمح ومضي * فلما نبت القمح واثمر حينيذ ظهر الزوان 26
27 ايضا * فجاء عبيد رب البيت وقالوا له يا سيد اليس زرعا جيدا زرعت في حقلك فمن
28 اين صار فيه زوان * فقال لهم رجل عدو فعل هذا * فقال له عبيده اتريد ان نذهب
29 فنلقطه * فقال لهم لا لئلا تجمعوا الزوان فتقلعوا معه الحنطة * دعوهما ينبتان جميعا الي
30 زمن الحصاد * وفي زمان الحصاد اقول للحصادين اجمعوا اولا الزوان وشدوه حزما ليحرق واما
القمح فاجمعوه الي اهرايي *

*Omnis qui audit verba regni, & non in- 19
telligit ea, venit Malus, & rapit quod
seminatum fuit in corde ejus: hoc est se-
minatum super viam. Et quod semina- 20
tum est super petram; est is qui audit
verba, & continuò recipit ea cum gau-
dio. Et non habet in se radicem; 21
ad tempus modicum, cùm accidit tri-
bulatio aut persecutio propter verba,
continuò scandalizatur. Et quod semi- 22
natum est in spinis, est is qui audit ver-
ba, & suffocat verba in eo solicitudo hu-
jus seculi & fallacia divitiarum, &
efficitur sine fructu. Et quod seminatum 23
est in terram bonam: est qui audit ver-
ba & intelligit ea; Nam reddit fructum
uni centum, & alteri sexaginta, & alii
triginta.*

Sectio trigesima octava.

*Et proposuit eis parabolam aliam, di- 24
cens; Assimilatur regnum cœlorum ho-
mini qui seminavit semen bonum in a-
gro suo. Cùm autem dormivissen- 25
nes, venit inimicus ejus, & seminavit
zizania inter triticum, & abiit. Cùm- 26
que crevisset triticum, & fructificasset,
tunc apparuerunt zizania quoque. Ve- 27
nerunt autem servi domini domus, &
dixerunt ei; Domine, nonne semen bo-
num seminâsti in agro tuo? unde ergò
facta sunt in eo zizania? Et ait eis, 28
Homo inimicus fecit hoc. Dixerunt ser-
vi ejus, Visne eamus & colligamus ea?
Dixit eis, Non; ne fortè colligatis zi- 29
zania, & eradicetur cum eis triticum.
Sinite ambo crescere simul usque ad tem- 30
pus messis: & in tempore messis dicam
messoribus; Colligite zizania prius, &
alligate ea in fasciculos ut comburan-
tur, triticum autem congregate in horrea
mea.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ኵሉ፡ ዘይሰምዕ፡ ነገረ፡ መንግሥተ፡ ሰማያት፡ ሃሎ፡ ዘኢይለቡ፡ ይመጽእ፡ እኩይ፡ ወ
20 ይመሥጥ፡ ዘተዘርአ፡ ውስተ፡ ልቡ፡ ውእቱኬ፡ ዘተዘርአ፡ ውስተ፡ ፍኖት። ወ
ዘውስተ፡ ኰኵሐ፡ ተዘርአ፡ ውእቱዝ፡ ዘነገረ፡ ይሰምዕ፡ ወፍጡነ፡ ዘበፍሥሐ፡
21 ይትወከፍ። ወአልቦ፡ ሠርወ፡ ለዕሌሁ፡ ለጊዜሁ፡ ክመ፡ ውእቱ፡ ወክዊኖሰ፡ ም
22 ንደቤ፡ ወስደተ፡ በእንተዝ፡ ነገር፡ በጊዜሃ፡ የዓሉ። ወዘሰ፡ ውስተ፡ ሦክ፡ ተዘ
ርአ፡ ዝውእቱ፡ ዘነገረ፡ ይሰምዓ፡ ወትካዘ፡ ዝዓለም፡ ወስጠፍተ፡ ብዕል፡ ተኀን
23 ቆ፡ ለነገር፡ ወዘእንበለ፡ ፍሬ፡ ይከውን። ወዘውስተ፡ ሠናይ፡ ምድር፡ ተዘ
ርአ፡ ዝውእቱ፡ ዘነገረ፡ ይሰምዕ፡ ወይለቡ፡ ወይፈሪ፡ ወይገብር፡ ፻፡ ወቦዘ፡
24 ፷፡ ወቦ፡ ዘሠላሳ። ካልእተ፡ ምሳሌ፡ አምጽአ፡ ሎሙ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ተ
መስለ፡ መንግሥተ፡ ሰማያት፡ ብእሴ፡ ዘዘርአ፡ ሠናየ፡ ዘርአ፡ ውስተ፡ ገራህቱ።
25 ወእንዘ፡ ይነውም፡ ሰብኡ፡ መጽአ፡ ጸላኢሁ፡ ወዘርአ፡ ሉቱ፡ ክርደደ፡ ማእከ
26 ለ፡ ስርናይ፡ ወኀለፈ። ወአመዝ፡ በቊሎ፡ ሣዕሩ፡ ወፈረየ፡ ፍሬ፡ አሜሃ፡ አ
27 ስተርአየ፡ ክርደዱኒ። ወቀሪቦሙ፡ ለሩድእቲሁ፡ ሳባዕለ፡ ገራህት፡ ይቤልዎ፡ እ
ግዚኦ፡ አኮሁ፡ ሠናየ፡ ዘርአ፡ ዘራእከ፡ ውስተ፡ ገራህትከ፡ እምአይቴ፡ እንከ፡
28 ሎቱ፡ ክርደድ። ወይቤሎሙ፡ ፀራዊ፡ ብእሲ፡ ዘንተ፡ ገብረ፡ ወአግብርቲሁ፡ ይ
29 ቤልዎ፡ ትፈቅደኑ፡ እንከ፡ ንሑር፡ ወንእርዮን። ወይቤሎሙ፡ አልቦ፡ እምቦ፡ ከመ፡
30 እንዘ፡ ተአርዩ፡ ክርደደ፡ ኢትምሐውዎ፡ ምስሌሆሙ፡ ስርናየ። ኅድጉ፡ ይልሀ
ቁ፡ ኅቡረ፡ እስከ፡ ማእረር፡ ወበጊዜ፡ ማእረር፡ እብሎሙ፡ ለዐፀድ፡ እርዩ፡ ቅ
ድመ፡ ክርደደ፡ ወእሰርዎሙ፡ ከሳስቲሆሙ፡ ለእንድደቶሙ፡ ወስርናዮሰ፡ አስተጋብ
ኡ፡ ውስተ፡ ቤትየ።

*Omnis qui audit verbum regni cœlorum, existens talis qui non intelligit illud, 19
venit Malus, & rapit quòd seminatum fuit in corde ejus: is igitur est qui se-
minatus fuit in via. Et qui in petra seminatus fuit, hic est qui verbum au- 20
dit, & statim hoc cum gaudio accipit: Et non habens radicem super eum, 21
temporarius idem est: & factâ tribulatione & persecutione propter hoc ver-
bum, confestim subvertit illud. Et qui in spinas seminatus fuit, hic est qui 22
verbum audit, & solicitudo hujus mundi, & rapiditas divitiarum suffocat ver-
bum, & sine fructu efficitur. Et qui in bona terra seminatus fuit, hic est 23
qui verbum audit & intelligit illud: & fructum fert, & facit centum, &
est qui sexaginta, & est qui triginta. Aliam parabolam produxit iis, dicens; 24
Simile est regnum cœlorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. Et 25
dormiente illo, tunc venit inimicus ejus, & seminavit ei cardues in medio tri-
tici, & pertransivit. Quum autem germinâsset herba ejus, & produxisset 26
fructum suum, tunc apparuit carduus etiam. Et accedentes adjutores domini 27
agri, dicunt ei; Domine, nonne bonum semen seminâsti in agro tuo? unde igitur
ei insunt cardui? Et dicit illis, Inimicus homo hoc fecit. Et servi ejus 28
dicunt ei; Visne igitur ut eamus, et colligamus? Et dicit iis, Non ita fiat, 29
quòd colligentes carduos, evellatis cum iis triticum. Sinite ut crescant simul 30
usque messem: et in tempore messis dicam messoribus, Colligite primùm car-
duos, et colligate manipulos eorum, ut accendantur: et triticum colligite in hor-
reum meum.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26
27 چون کشت بکمال رسید ومیوه داد تلخ دانه نیز پیدا شد * آمدند بندگان بخداوند
کشت گفتند * که ای خداوند * تو تخم نیک در ده خود کاشته بودی * تلخ دانه در
28 میانش از کجا بدید آمد * او جواب داد که کسی بدشمنی انداخته باشد * بندگان
29 گفتند * که دستوری ده تا تلخ دانه را ازین جدا کنیم * گفت نه تا کم تلخ
30 دانه را بکنید * گندم نیز با آن ضایع شود * رها کنید * تا بهمدیگر پرورده شوند *
وچون هنگام درویدن باشد * بمزدوران درو بگویم که تلخ دانه را اول بگزینند *
ودسته بندند وبآتش بسوزند * وگندم را در انبار ذخیره نهند

*Segete autem maturescente, et 26
fructum edente, lolium etiam ap-
paruit. Venerunt servi, et agrico- 27
læ dixerunt; Quin tu, ó domine,
semen bonum in agro tuo seminâsti,
lolium igitur inter illud undè prove-
nit? Ille respondit, Quispiam per 28
inimicitiam injecit. Servi dixe-
runt, Permitte itaque nobis ut loli-
um exinde secernamus. Dixit, Ne- 29
quaquam, ne vobis lolium evellenti-
bus triticum etiam cum eo pereat.
Sinite ut unà crescant, et cum 30
tempus metendi fuerit, messoribus
dicam, ut lolium prius selegant,
et in fasciculos ligent, et igni
comburant; triticum verò in hor-
reum recondant.*

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ'.

Aliam parabolam proposuit eis, dicens; Simile est regnum cœlorum ρλζ
31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν β
grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo. Quod
32 κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ὃ
minus quidem est omnium seminum: cùm autem creverit, majus
μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον
oleribus est, & fit arbor, ita ut venire volucres cœli,
τῶν λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
& umbracula facere in ramis ejus. Aliam parabolam locutus est eis; ρλη
33 καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, ς
Simile est regnum cœlorum fermento, quod accipiens mulier abscondit in
Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς
farinæ satis tribus, usque quò fermentatum est totum. Hæc omnia locutus est ρλθ
34 ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν γ
Jesus in parabolis turbis, & sine parabola non loquebatur
ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει
eis: Ut impleretur pronuntiatum per Prophetam, dicentem; ρμ
35 αὐτοῖς· Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, α
Aperiam in parabolis os meum, eructabo abscondita à
Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ
constitutione mundi. Tunc dimittens turbas, venit in domum Jesus:
36 καταβολῆς κόσμου. Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς·
Et accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes; Explica nobis
καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Φράσον ἡμῖν
parabolam zizaniorum agri. Ille verò respondens ait illis;
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 37
Seminans pulchrum semen, est Filius hominis. At ager est
Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· Ὁ δὲ ἀγρός, ἐστιν 38
mundus. Verùm pulchrum semen, hi sunt filii regni.
ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·
At zizania sunt filii mali. At inimicus seminans ea, est
τὰ δὲ ζιζάνιά, εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ. Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά, ἐστιν 39
diabolus: At messis, consummatio seculi est: At messores,
ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ,
angeli sunt. Sicut ergò colliguntur zizania, & igni comburuntur:
ἄγγελοί εἰσιν. Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· 40
sic erit in consummatione seculi hujus. Mittet Filius hominis
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 41
angelos suos: & colligent de regno ejus omnia
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
scandala, & facientes iniquitatem: Et mittent eos in
τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν· Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς 42
caminum ignis. Ibi erit fletus & fremitus dentium.
τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
Tunc justi fulgebunt sicut Sol, in regno Patris eorum.
Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. 43
Habens aures audire, audiat.
ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ ܕܢܣܒ ܓܒܪܐ ܙܪܥ ܒܩܪܝܬܗ܂
32 ܘܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ܂ ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܒܬ ܪܒܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ ܘܗܘܝܐ ܐܝܠܢܐ ܐܝܟܢܐ ܕܬܐܬܐ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܬܩܢܢ ܒܣܘܟܘܗܝ܂
33 ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܚܡܝܪܐ ܗܘ ܕܢܣܒܬ ܐܢܬܬܐ ܛܫܝܬ ܒܬܠܬ ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ ܥܕܡܐ ܕܚܡܥ ܟܠܗ܂
34 ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ ܠܟܢܫܐ ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ܂
35 ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ܂ ܐܦܬܚ ܦܘܡܝ ܒܡܬܠܐ ܘܐܒܥ ܟܣܝܬܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ܂
36 ܗܝܕܝܢ ܫܒܩ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܐ܂ ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܦܫܩ ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܘ ܕܙܝܙܢܐ ܘܕܩܪܝܬܐ܂
37 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܗܘ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂
38 ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗ ܥܠܡܐ܂ ܙܪܥܐ ܕܝܢ ܛܒܐ ܐܢܘܢ ܒܢܝ ܡܠܟܘܬܐ܂ ܙܝܙܢܐ ܕܝܢ ܐܢܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܒܝܫܐ܂
39 ܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܢ ܕܙܪܥ ܐܢܘܢ ܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ܂ ܚܨܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ܂ ܚܨܘܕܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ܂
40 ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܬܠܩܛܝܢ ܙܝܙܢܐ ܘܝܩܕܝܢ ܒܢܘܪܐ܂ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ܂
41 ܢܫܕܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܠܐܟܘܗܝ ܘܢܓܒܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܡܟܫܘܠܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ܂
42 ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ܂ ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ܂
43 ܗܝܕܝܢ ܙܕܝܩܐ ܢܢܗܪܘܢ ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܒܘܗܘܢ܂ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܀

Aliam parabolam figuravit eis, dicens; 31
Simile est regnum cœlorum grano sinapis, quod acceptum homo seminavit in agro suo. Et ipsum quidem minimum est 32
omnium seminum: quum autem excreverit, maximum est omnium olerum, & fit arbor; ita ut veniat volatile cœli, & nidificet in ramis ejus. Aliam parabolam 33
dixit eis; Simile est regnum cœlorum fermento illi, quod acceptum mulier abdidit in tribus satis farinæ, usquedum totum fermentaretur. Hæc omnia locu- 34
tus est Jesus per parabolas ad turbas, nec absque parabolis colloquebatur eis:
Ut adimpleretur id quod dictum est per 35
prophetam, dicentem; Aperiam os meum in parabolis, & proferam abscondita quæ fuerunt ante jacta mundi fundamenta. Tunc dimisit Jesus turbas, ve- 36
nitque domum: & adierunt eum discipuli ejus, & dicunt ei; Explica nobis parabolam illam zizaniorum & agri. Ipse 37
verò respondit, & ait illis; Is qui seminavit semen bonum est filius hominis: Et ager est mundus: semen ve- 38
rò bonum, sunt filii regni: zizania verò, sunt filii Mali. Inimicus autem qui 39
seminavit ea, est Satanas: Messis verò, est consummatio mundi: messores autem, angeli. Sicut itaque seliguntur zizania, 40
& comburuntur igni; sic erit in consummatione mundi hujus. Mittet filius ho- 41
minis angelos suos, & seligent ex ipsius regno omnia scandala, omnesque agentes iniquitatem. Et projicient eos in forna- 42
cem ignis: illic erit fletus & stridor dentium. Tunc justi spendescent ut sol in 43
regno patris sui. Qui habet aures ad audiendum, audiat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 هفتاد چهار   مثل دانه خردل   *مثل دیگر براي ایشان زد وگفت ملکوت
32 آسمان مانندست بدانهٔ خردل که کسي اورا در ده خود کاشت * که ازهمه تخمها
کوچکترست وچون بروید ازهمه کشتها بلندتر وبزرکتر باشد چنانك مرغ آسمان
33 بیاید وزیر شاخ [او] آشیان سازند   هفتاد پنج   مثل خمیر مایه   * مثلي
دیکر اغاز کرد که ملکوت آسمان مانند است بخمیر مایه که زن آنرا بستاند • ودر سه
34 پیمانه آرد نهد • تا انکه که همه خمیر شود • *عیسي همه سخن بمثل کفت با جماعت •
35 وبي مثل سخن بدیشان نمي کفت • *تا تمام شود هر چه † در پیغامبر کفته شد
بدوت دهن خود بمثلها بکشایم • وکویم نهانیهایي • که زودتر از اغاز جهان
36 پوشیده بودند   هفتاد شش   تفسیر مثل تلخ دانه   *انکه عیسي جماعت را
رها کرد • ودرخانه در آمد • شاکردان نزدیك او شدند وکفتند • مثل تلخ دانه وده را براي
37 ما تفسیر کن • *او بدیشان جواب داد وکفت • انك تخم نیك کاشت فرزند ادمي است •

LXXIV. Parabola grani sinapis.

Parabolam aliam illis proposuit, et dixit; Regnum cœlorum simile est grano sinapis, quod homo in agro suo seminavit. 31
Quod omnium seminum minimum est; cùm verò excreverit, omnium satorum altissimum et maximum evadit: adeò ut aves cœli veniant, et sub ramis ejus nidificent. 32

LXXV. Parabola fermenti.

Parabolam aliam exorsus est, regnum cœlorum simile esse fermento, quod accepit mulier et tribus mensuris farinæ indidit, donec totum fermentaretur. 33
Jesus omne verbum in parabola locutus est ad turbam, et sine parabola verbum eis non dixit. 34
Ut compleretur omne quod per Prophetam dictum fuerat. 35

Prophetia.

Os meum in parabolis aperiam, et quæram abscondita, quæ priusquam initium cœpit mundus tecta fuerunt.

LXXVI. Expositio parabolæ lolii.

Tunc Jesus turbam dimisit, et in domum ingressus est: & accesserunt ad eum discipuli, et dixerunt; Parabolam lolii et agri nobis expone. 36
Ipse illis responsum dedit, et dixit; Ille qui semen bonum seminavit, Filius hominis est. 37

Versio VULGATA LATINA.

31 Aliam parabolam proposuit eis dicens ; Simile est regnum cœlorum grano sina-
32 pis, quod accipiens homo seminavit in agro suo : Quod minimum quidem est
omnibus seminibus : cùm autem creverit, majus est omnibus oleribus, & fit ar-
33 bor, ita ut volucres cœli veniant, & habitent in ramis ejus. Aliam parabolam lo-
cutus est eis. Simile est regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abs-
34 condit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum. Hæc omnia locutus
35 est Jesus in parabolis ad turbas : & sine parabolis non loquebatur eis : Ut imple-
retur quod dictum erat per Prophetam, dicentem ; Aperiam in parabolis os me-
36 um, eructabo abscondita à constitutione mundi. Tunc, dimissis turbis, venit in
domum : & accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes ; Edissere nobis parabo-
lam zizaniorum agri. Qui respondens, ait illis ; Qui seminat bonum semen, 37
est Filius hominis. Ager autem, est mundus. Bonum verò semen, hi sunt 38
filii regni. Zizania autem, filii sunt nequam. Inimicus autem, qui semina- 39
vit ea, est diabolus. Messis verò, consummatio seculi est. Messores autem,
angeli sunt. Sicut ergò colliguntur zizania, & igni comburuntur : sic erit 40
in consummatione seculi. Mittet filius hominis angelos suos, & colligent de 41
regno ejus omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem : Et mittent eos 42
in caminum ignis. Ibi erit fletus, & stridor dentium. Tunc justi fulgebunt 43
sicut Sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل التاسع والثلثون *

وضرب لهم مثلا آخر قايلا تشبه ملكوت السموات حبة خردل اخذها انسان وزرعها في حقله * 31
32 * لانها اصغر البزور كلها فاذا نمت صارت اكبر من جميع البقول * وتصير شجرة حتى
ان طاير السماء يستظل في اغصانها * وقال لهم مثلا آخر تشبه ملكوت السموات خميرا 33
اخذته امراة وخبأته في ثلثة اكيال دقيق فاختمر الجميع * هذا كله قاله يسوع للجموع 34
بامثال وبغير مثل لم يكن يكلمهم * هذا ليتم ما قيل من النبي افتح فاي بالامثال 35
وانطق بالخفيات منذ انشاء العالم * حينيذ ترك الجمع وجاء الى البيت * فجاء اليه تلاميذه 36
وقالوا فسر لنا مثل زوان الحقل * فاجاب قايلا الذي زرع الزرع الجيد هو ابن الانسان * 37
38 * والحقل هو العالم * والزرع الجيد هم بنو الملكوت * والزوان هم بنو الشرير * والعدو الذي 39
زرعهم هو الشيطان * والحصاد هو منتهى الدهر * والحصادون هم الملايكة * وكما انهم 40
يجمعون الزوان اولا ويحرق بالنار هكذا يكون في منتهى هذا الدهر * يرسل ابن الانسان 41
ملايكته فيجمعون من مملكته كل اهل الشكوك وفاعلي الاثم * فيلقونهم في اتون 42
النار حيث البكاء وصرير الاسنان * حينيذ تضي الصديقون كالشمس في ملكوت ابيهم * 43
من له اذنان سامعتان فليسمع *

Sectio trigesima nona.

Et proposuit eis parabolam aliam, di- 31
cens ; Assimilatur regnum cælorum gra-
no sinapis, quod accepit homo, & se-
minavit in agro suo. Nam ipsum est 32
minimum seminum omnium : Sed quum
creverit, fit maximum omnium olerum,
& fit arbor, ita ut volucre cœli obum-
bretur sub ramis ejus. Et dixit eis para- 33
bolam aliam ; Comparatur regnum cæ-
lorum fermento, quod accepit mulier
& abscondit illud in tribus mensuris
farinæ : ac fermentatum est totum.
Hæc omnia dixit Jesus turbis per pa- 34
rabolas : & sine parabola non loqueba-
tur eis : Hoc, ut adimpleretur quod 35
dictum est à propheta ; Aperiam os me-
um in parabolis, & loquar abscondita
à creatione mundi. Tunc dereliquit tur- 36
bam, & venit in domum. Venerunt
autem ad eum discipuli ejus, & dixe-
runt ; Edissere nobis parabolam ziza-
niorum agri. Respondit autem, & di- 37
xit ; Qui seminavit semen bonum, est
filius hominis. Et ager, est mundus : 38
& semen bonum, sunt filii regni : &
zizania, sunt filii maligni. Et inimi- 39
cus qui seminavit eos, est diabolus. Et
messis, est finis seculi : & messores,
sunt angeli. Et quemadmodum congre- 40
gant zizaniam priùs, & comburunt igni:
sic erit in fine hujus seculi. Mittet fi- 41
lius hominis angelos suos, & colligent de
regno ejus omnia scandala, & operantes
iniquitatem. Et projicient eos in forna- 42
cem ignis, ubi fletus & stridor dentium.
Tunc fulgebunt justi veluti sol in regno 43
patris sui. Qui habet aures audientes,
audiat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ካልእተ ፡ ምሳሌ ፡ አምጽአ ፡ ሎሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ትመስል ፡ መንግሠተ ፡ ሰማያት ፡
32 ሕጠተ ፡ ሰናፔ ፡ ዘነሥአ ፡ ብእሲ ፡ ወዘርአ ፡ ውስተ ፡ ገራህቱ ፨ ወትንእስ ፡ እምኵ
ሉ ፡ እዝርእት ፡ ወሶበ ፡ ልህቀት ፡ ተዐቢ ፡ እምኵሉ ፡ ሐመልማል ፡ ወትከውን ፡ ዕፀ ፡
ዓቢየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ይመጽኡ ፡ ወየኀድሩ ፡ ውስተ ፡ አዕጹቂሃ ፨
33 ካልእተ ፡ ምሳሌ ፡ ነገሮሙ ፡ ትመስል ፡ መንግሠተ ፡ ሰማያት ፡ ብሑአ ፡ ዘነሥአት ፡ ብ
34 እሲት ፡ ወኀብአት ፡ ውስተ ፡ ሐሪጽ ፡ ዘሠለስቱ ፡ መሥልስ ፡ ወብሕአ ፡ ኵሉ ፨ ዘ
ንተ ፡ ኵሉ ፡ ተናገረ ፡ እግዚእየሱስ ፡ በምሳሌ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወዘአንበለ ፡ ምሳሌ ፡
35 ኢተናገሮሙ ፨ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ቃል ፡ ወይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ በነቢይ ፡ እንዘ ፡
36 ይብል ፡ እከሥት ፡ በምሳሌ ፡ አፉየ ፡ ወእነግር ፡ ኅቡኣተ ፡ ዘእምትካት ፨ ወእም
ዝ ፡ ኀደገ ፡ አሕዛበ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ቦአ ፡ ወቀርቡ ፡ አርደኢሁ ፡ እንዘ ፡ ይብልዎ ፡
37 ፈክር ፡ ለነ ፡ ምሳሌ ፡ ዘክርዳድ ፡ ወዘገራህት ፨ ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ዘይዘርእ ፡
38 ሠናየ ፡ ዘርአ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፨ ወገራህትኒ ፡ ዓለም ፡ ው
እቱ ፡ ወሠናይኒ ፡ ዘርእ ፡ እሙ ፡ እሙንቱ ፡ ውሉደ ፡ መንግሠት ፡ ወክርዳድኒ ፡ ውሉ
39 ዱ ፡ ለእኩይ ፨ ወፀራዊኒ ፡ ዘዘርአ ፡ ዲያብሎስ ፡ ውእቱ ፡ ወመእረርኒ ፡ ኀልቀተ ፡ ዓ
40 ለም ፡ ውእቱ ፡ ወዐፀድኒ ፡ መላእክት ፡ እሙንቱ ፨ ከመኬ ፡ የአርዩዎ ፡ ለክርዳድ ፡
41 ወበእሳት ፡ ያውዕይዎ ፡ ከማሁ ፡ ይከውን ፡ በኀልቀተ ፡ ዓለም ፨ ይፌኑ ፡ ወልደ ፡ እ
ጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ መላእክቲሁ ፡ ወያአርዩ ፡ እመንግሥቱ ፡ ኵሎ ፡ ዕሉዋን ፡ ወ
42 እለ ፡ ይገብሩ ፡ አበሳ ፨ ወይወድይዎሙ ፡ ውስተ ፡ እቶነ ፡ እሳት ፡ ወበሃየ ፡ ይከው
43 ን ፡ ብካይ ፡ ወሐቅየ ፡ ስነን ፨ ወአሜሃ ፡ ይበርሁ ፡ ጻድቃን ፡ ከመ ፡ ፀሐይ ፡ በመንግ
ሥተ ፡ አቡሆሙ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዕ ፡ ይስማዕ ፨

Aliam parabolam produxit iis, dicens ; Simile est regnum cælorum grano sina- 31
pis, quod accepit homo & seminavit in agro suo. Et minimum est omnium 32
seminum : & quum creverit, majus est omnibus herbis, & fit arbor magna,
usque dum volucres cæli veniant, & habitent in palmitibus ejus. Aliam pa- 33
rabolam dixit iis ; Simile est regnum cælorum fermento, quod accepit mulier, &
abscondit in artoma trium tertiariorum, & fermentatum est totum. Hoc to- 34
tum loquutus est Dominus Jesus in parabolis populis, & sine parabola non allo-
quebatur eos : Ut perveniret verbum & impleretur quod dictum fuit in 35
propheta, dicente ; Aperiam in parabolis os meum, & loquar abscon-
dita quæ ab initio. Et dimisso populo, in domum ivit ; & accesserunt di- 36
scipuli ejus, dicentes ei ; Expone nobis parabolam carduorum & agri. Et re- 37
spondit, & dicit ; Qui seminat bonum semen, est filius hominis. Et ager ejus 38
mundus est. Et semen bonum, hi sunt filii regni : et cardui sunt filii nequam.
Et inimicus qui seminavit, diabolus est : & messis, consummatio mundi est : 39
& messores, angeli sunt. Sicut igitur colligunt carduum, & in igne com- 40
burunt eum : ita erit in consummatione mundi. Mittet filius hominis ange- 41
los suos, & colligent ex regno suo omnes prævaricatores, & eos qui fa-
ciunt iniquitatem : Et projicient eos in fornacem ignis. Et ibi erit fletus 42
& stridor dentium. Et tunc fulgebunt justi sicut sol in regno patris eorum, 43
qui est in cælis. Qui habet aures, audiendo audiat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 وده ايين جهانست * وكاشته نيك فرزندان ملكوت اند * وتلخ دانه فرزندان شوم وشريند *
39 ودشمن كه ان دانه تلخ را انداخت شيطانست * هنكام درويدن فرجام خلق است *
40 اهل درو فرشتكانند * كه تلخ دانهارا بكزينند ودرآتش بسوزنند * درانتهاء عالم ايين
41 چنين بشود * فرزند بشر فرشتكان خودرا بفرستد * وهمه اشفتكيها را زمملكتش بچينند *
42 با بدان وظالمان را * درتون اتش اندازند * انجا پيدا شود كريستن * ودندانها برهم
43 ساييدن * انكه صديقان وراستان درملكوت پدر ايشان همچو افتاب بتابند * هر كه
دو كوش شنونده دارد بشنود

Et ager, hic mundus est ; et se- 38
men bonum, filii regni sunt : lo-
lium autem, filii improbi et ma-
li sunt. Et inimicus, qui loli- 39
um hoc injecit, Satanas est : tem-
pus metendi novissimum creaturā-
rum est ; messores Angeli sunt. Qui 40
zizania seligunt, et in igne com-
burunt, in fine mundi hujus sic
erit. Filius hominis Angelos su- 41
os mittet, et omnes offensio-
nes ex regno suo colligent, cum ma-
lis, et iniquis : Quos in fornacem 42
ignis conjicient. Illic orietur
fletus et collisio dentium. Tum 43
justi et recti in regno Patris sui
sicut sol splendebunt : Quicun-
que aures audientes habet, au-
diat.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙ̃ΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ'.

Iterum simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro: quem
44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
inveniens homo abscondit, & præ gaudio illius vadit, & universa quæ habet
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει
vendit, & emit agrum illum. Iterum simile est regnum cœlorum
45 πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
homini negotiatori, quærenti bonas margaritas: Qui inveniens unam pretiosam marga-
46 ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· Ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργα-
ritam, abiens vendidit omnia quæ habuit, & emit eam. Iterum simile
47 ρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία
est regnum cœlorum sagenæ jactæ in mare, & ex omni
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς
genere cogenti. Quam, cùm impleta esset, producentes super littus,
48 γένους συναγαγούσῃ. Ἥν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν,
& sedentes, collegerunt pulchra in receptacula, at vitiosa foras ejecerunt. Sic
49 καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. Οὕτως
erit in consummatione seculi: exibunt angeli, & segregabunt malos
ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς
de medio justorum: Et projicient eos in caminum ignis: ibi erit fletus
50 ἐκ μέσου τῶν δικαίων, Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
& fremitus dentium. Dicit illis Jesus; Intellexistis hæc omnia?
51 καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα;
Dicunt ei; Utique, Domine. Is autem dixit illis; Propter hoc omnis Scriba
52 λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ κύριε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς
doctus in regnum cœlorum, similis est homini patrifamilias, qui
μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις
ejicit de thesauro suo nova & vetera. Et factum est, cùm
ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά. Καὶ ἐγένετο ὅτε 53
consummasset Jesus parabolas istas, transiit inde. Et veniens in
ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. Καὶ ἐλθὼν εἰς 54
patriam suam docebat eos in synagoga eorum, ita ut obstupesceri
τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι
ipsos, & dicere; Unde huic sapientia hæc, & efficaciæ? Nónne
αὐτοὺς, καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις; Οὐχ 55
hic est fabri filius? Nónne mater ejus dicitur Maria, & fratres
οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
ejus, Jacobus, & Joses, & Simon, & Judas? Et sorores ejus,
αὐτοῦ, Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας; Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ 56
nónne omnes apud nos sunt; Unde ergò huic ista omnia? Et scanda-
οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδα- 57
lizabantur in eo. At Jesus dixit eis, Non est propheta inhonoratus,
λίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος,
si non in patria sua, & in domo sua. Et non fecit ibi
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
efficacias multas, propter incredulitatem illorum.
δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܣܝܡܬܐ ܕܛܫܝܐ ܒܩܪܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܫܟܚܗ ܓܒܪܐ ܘܛܫܝܗ ܘܡܢ ܚܕܘܬܗ ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܙܒܢܗ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ.
45 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܬܓܪܐ ܕܒܥܐ ܗܘܐ ܡܪܓܢܝܬܐ ܛܒܬܐ.
46 ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܟܚ ܡܪܓܢܝܬܐ ܚܕܐ ܕܕܡܝܗ ܣܓܝ ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܘܙܒܢܗ.
47 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܡܨܝܕܬܐ ܕܢܦܠܬ ܒܝܡܐ ܘܡܢ ܟܠ ܓܢܣ ܟܢܫܬ.
48 ܘܟܕ ܡܠܝܬ ܐܣܩܘܗ ܠܣܦܬ ܝܡܐ ܘܝܬܒܘ ܓܒܘ ܘܛܒܐ ܐܪܡܝܘ ܒܡܐܢܐ ܘܒܝܫܐ ܫܕܘ ܠܒܪ.
49 ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܢܦܩܘܢ ܡܠܐܟܐ ܘܢܦܪܫܘܢ ܒܝܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܟܐܢܐ.
50 ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ.
51 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܣܬܟܠܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܢ.
52 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܠ ܣܦܪܐ ܕܡܬܬܠܡܕ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܕܡܦܩ ܡܢ ܣܝܡܬܗ ܚܕܬܬܐ ܘܥܬܝܩܬܐ.
53 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܠܝܢ ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ.
54 ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ. ܡܢܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܚܟܡܬܐ ܗܕܐ ܘܚܝܠܐ.
55 ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܗܘ ܒܪܗ ܕܢܓܪܐ. ܠܐ ܐܡܗ ܡܬܩܪܝܐ ܡܪܝܡ. ܘܐܚܘܗܝ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܣܐ ܘܫܡܥܘܢ ܘܝܗܘܕܐ.
56 ܘܐܚܘܬܗ ܗܐ ܟܠܗܝܢ ܠܘܬܢ ܐܝܬܝܗܝܢ. ܡܢܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ.
57 ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ ܐܠܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܘܒܒܝܬܗ.
58 ܘܠܐ ܥܒܕ ܬܡܢ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ.

Rursus simile est regnum cœlorum thesauro, qui absconditus est in agro, quem inveniens vir abdidit, & præ gaudio suo abiit, vendidit quæcunque habebat, & emit agrum illum. 44
Rursus simile est regnum cœlorum viro negotiatori, qui quærebat margaritas optimas. 45
Quum autem invenisset margaritam unam gravissimi pretii, abiit, vendidit quæcunque habebat, ac comparavit eam. 46
Rursus simile est regnum cœlorum sagenæ lapsæ in mare, & ex omni genere cogenti. 47
Quam, quum esset impleta, subduxerunt ad litora maris, & sedentes selegerunt: & bonos projecerunt in vasa, malos autem abjecerunt forás. 48
Sic erit in consummatione mundi. Egredientur angeli, & secernent flagitiosos è justis. 49
Et projicient eos in fornacem ignis: illic erit fletus & stridor dentium. 50
Ait illis Jesus; Intellexistis hæc omnia? dicunt ei; Etiam, Domine noster. 51
Ait illis, propterea omnis scriba qui se discipulum præbet regno cœlorum, similis est viro patri familiâs, qui depromit è thesauris suis nova & vetera. 52

Ad vesperam amputationis capitis Johannis. 33.

Et factum est quum absolvisset Jesus parabolas istas, ut discesserit illinc: 53
Et venerit in urbem suam, doceretque eos in synagogis eorum, ita ut obstupescerent, diceréntque; Unde huic sapientia ista & virtutes? 54
Nónne iste est filius lignarii? Nónne mater ejus vocatur Maria, & fratres ejus Jacob, & Joses, & Simon, & Juda? 55
Et sorores ejus omnes, nónne ecce apud nos sunt? unde huic ipsi ista omnia? 56
Et offendebantur in eo. Ipse verò Jesus ait illis, Non est propheta contumeliis affectus, nisi in urbe sua & domo suâ. 57
Neque edidit illic virtutes multas propter incredulitatem eorum. 58

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتاد هفت مثل کنج
44 *باز مانندست ملکوت آسمان بکنجي که در ده پنهان کرده شد مردي اورا یافت وپوشانید واز شادماني برفت هر چه داشت فروخت * وآن ده را خرید

هفتاد هشت مثل دانه مروارید
45 * باز ملکوت آسمان مانندست بمردي بازرکان * که مرواریدهاء نیك مي جست *
46 ودانه مروارید قیمتي کران بها یافت هرچه داشت همه را فروخت وآنرا خرید

هفتاد نه مثل دام وماهي
47 *باز ملکوت آسمان مانندست بدام ماهي * که در دریا اندازند * واز هر جنسي چمند کان دریا در دام
48 *پر شدند * دام را برلب دریا کشیدند * ونشستند برکزیدند * هرچه نیك بود قبول کردند * وبد داشتند * وانج بد وشوم بود بیرون بینداختند *
49 * در انتها عالم این چنین بشود * فرشتکان بدر آیند * مردم دغل وناراست را از صدیقان جدا کنند *
50 *وایشانرا در تون آتش جاوید بیندازند * انجا باشد کریستن ودندان برهم ساویدن *

هشتاد مثل نویسنده
51 *بعد ازان عیسي بدیشان کفت * این همه در یافتید * جواب دادند که آري * اي خداوند ما *

LXXVII. Parabola thesauri.

Rursus simile est regnum cœlorum thesauro, qui in agro occultatus erat, quem invenit homo & celavit; & præ gaudio abiens quicquid habuit vendidit, & illum agrum comparavit. 44

LXXVIII. Parabola unionis.

Rursus regnum cœlorum simile est homini mercatori, qui margaritas bonas quæsivit. 45 *Et quum unionem pretiosissimam invenit, quicquid habuit universum vendidit, & illam emit.* 46

LXXIX. Parabola retis & piscium.

Rursus regnum cœlorum simile est reti piscatorio, quod in mare projecerunt, & ex omni genere animalium maris in rete coactorum Impletum 47 *rete in littus maris subduxerunt: & sedentes delegerunt; quicquid bonum erat acceptum retinuerunt, quod verò malum, & nequam erat abjecerunt foras.* 48 *In extremo mundi ita erit: Angeli prodibunt, & homines pravos & iniquos à justis secernent.* 49 *Et illos in fornacem ignis sempiterni conjicient: illic erit fletus et dentium collisio.* 50

LXXX. Parabola de Scriba.

Posteà Jesus illis dixit, Hæc omnia intellexistis? Responderunt, Etiam Domine noster. 51

Versio VULGTA LATINA.

44 Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro; quem qui invênit homo,
abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit universa quæ habet, & emit agrum
45 illum. Iterùm simile est regnum cœlorum homini negotiatori, quærenti bonas
46 margaritas. Inventâ autem unâ pretiosâ margaritâ, abiit, & vendidit omnia quæ
47 habuit, & emit eam. Iterùm simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare, &
48 ex omni genere piscium congreganti. Quam, cùm impleta esset, educentes, & se-
49 cus littus sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos autem forâs miserunt. Sic erit
50 in consummatione seculi: exibunt angeli, & separabunt malos de medio justorum,
51 Et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus, & stridor dentium. Intellexistis
52 hæc omnia? dicunt ei; Etiam. Ait illis; Ideò omnis scriba doctus in regno
cœlorum, similis est homini patri familiâs, qui profert de thesauro suo nova & ve-
tera. Et factum est, cùm consummâsset Jesus parabolas istas, transiit indè. 53
Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagogis eorum, ita ut mirarentur; & 54
dicerent; Undè huic sapientia hæc, & virtutes? Nónne hic est fabri filius? Nón- 55
ne mater ejus dicitur Maria; & fratres ejus, Jacobus, & Joseph, & Simon, & Judas?
Et sorores ejus, nónne omnes apud nos sunt? Undè ergò huic omnia ista? 56
Et scandalizabantur in eo. Jesus autem dixit eis; Non est propheta sine honore, nisi 57
in patria sua, & in domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas, propter increduli- 58
tatem illorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 ● الفصل الاربعون ● * وشبه ملكوت السموات كنزا مخفيا في حقل وجده انسان
45 فخباه ومن فرحه مضى فباع كل شي له واشترى ذلك الحقل * وايضا تشبه ملكوت السموات
46 انسانا تاجرا يطلب الجوهر الحسن * فوجد درة كثيرة الثمن فمضى وباع كل شي له واشتراها ●
47 48 * وايضا تشبه ملكوت السموات شبكة القيت في البحر فجمعت من كل جنس * فلما امتلات
49 اطلعوها الى الشاطي وجلسوا ● فجمعوا الخيار في الاوعية والاشرار رموا بهم خارجا * هكذا
50 يكون في انقضاء هذا الزمان تخرج الملايكة ويفرزون الاشرار من وسط الاخيار * ويلقونهم
51 في اتون النار هناك يكون البكاء وصرير الاسنان * ثم قال لهم يسوع افهمتم هذا كله قالوا
52 له نعم يا رب * [] من اجل هذا كل كاتب يتلمذ لملكوت السموات يشبه انسانا رب بيت ● يخرج
53 من كنزه جددا وقدماء ● الفصل الحادي والاربعون ● * ولما اكمل يسوع
54 هذه الامثال انتقل من هناك * وجاء الى مدينته ● وكان يعلم في مجامعهم حتى انهم بهتوا ●
55 وقالوا من اين له هذه الحكمة والقوى * اليس هذا هو ابن النجار او ليس امه مريم واخوته
56 57 يعقوب ويوسا وسمعان ويهوذا * اليس اخواته كلهن عندنا ● فمن اين له هذا كله * وكانوا يشكون
58 فيه * فقال لهم يسوع لا يهان نبي الا في مدينته وبيته ● ولم يصنع هناك قوات كثيرة من
اجل قلة ايمانهم ●

Sectio quadragesima.

Et assimilatur regnum cœlorum thesau- 44
ro abscondito in agro: quem invenit ho-
mo, & abscondit ipsum, & præ gaudio suo
abiit, vendidit omnia quæ habebat, & e-
mit illum agrum. Et iterum assimilatur 45
regnum cœlorum homini negotiatori, qui
quærit gemmam pretiosam. Invenit au- 46
tem margaritam multi pretii, quare ab-
iit, & vendidit quiquid habebat, & e-
mit eam. Et iterum assimilatur regnum 47
cœlorum reti quod jactum est in mare,
& congregavit ex omni genere: Cùm- 48
que impletum esset, eduxerunt illud ad
litus, & sederunt, & collegerunt bonos
in vasis suis, & malos projecerunt fo-
râs. Sic erit in fine hujus temporis; 49
exibunt angeli, & segregabunt malos de
medio justorum. Et projicient eos in 50
fornacem ignis: ibi erit fletus, & stri-
dor dentium. Deinde dixit eis, Intel- 51
lexistis hæc omnia? Dixerunt, Ita do-
mine. Dixitque eis, Ideò omnis scriba 52
qui discipulus fit regno cœlorum, assimi-
latur homini patri familiâs, qui educit
de thesauro suo nova & vetera.

Sectio quadragesima prima.

Et cùm consummâsset Jesus istas para- 53
bolas, recessit inde. Et venit in civita- 54
tem suam, & docebat in synagogis eo-
rum, ita ut ipsi obstupescerent, & dice-
rent; Unde ei hæc sapientia & virtu-
tes? Nónne hic est filius lignarii? Aut 55
nónne mater ejus est Maria? & fratres
ejus Jacob, & Joses, & Simon, & Ju-
das? Nónne sorores ejus omnes sunt a- 56
pud nos? Unde ergò ei hæc omnia? Et 57
scandalizabantur in eo. Ait illis Je-
sus; Non despicitur propheta nisi in
civitate sua & in domo sua. Et non o- 58
peratus est ibi virtutes multas propter
penuriam fidei eorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ መድፍነ ፡ ዘኅቡእ ፡ ዘኅቡእ ፡ ውስተ ፡ ገራህት ፡ ወረኪቦ ፡
ብእሲ ፡ ኅብአ ፡ ወእምፍሥሓሁ ፡ ሖረ ፡ ወኵሎ ፡ ዘቦ ፡ ሤጠ ፡ ወተሣየጠ ፡ ውእቱ ፡ ገራህ
45 ተ ። ካዕበ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ብእሴ ፡ ሠያጤ ፡ ዘይትኃሠሥ ፡ ባሕርየ ፡
46 ሠናየ ። ወረኪቦ ፡ አሐደ ፡ እንተ ፡ ብዙኅ ፡ ሤጡ ፡ ሖረ ፡ ወሤጠ ፡ ኵሎ ፡ ዘቦ ፡ ወተሣ
47 የጠ ። ካዕበ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ገሪፈ ፡ እንተ ፡ ተወድየት ፡ ውስተ ፡ ባ
48 ሕር ፡ ወእምኵሉ ፡ ዘመደ ፡ ዓሣ ፡ አስተጋብአ ። እንተ ፡ መሊኣ ፡ አዕረግዋ ፡ ውስተ ፡ ሐ
ይቅ ፡ ወነቢሮሙ ፡ አረዩ ፡ ሠናያቲ ፡ ውስተ ፡ ሙዳይ ፡ ወእኩያን ፡ ገደፍዎ ፡ አፍአ ።
49 ከማሁ ፡ ይከውን ፡ በኅልቀተ ፡ ዓለም ፡ ይወፅኡ ፡ መላእክት ፡ ወይፈልጡ ፡ ፀዋጋነ ፡ እ
50 ማእከሎሙ ፡ ለጻድቃን ። ወይወድይዎሙ ፡ ውስተ ፡ እቶነ ፡ እሳት ፡ ኀበ ፡ ብካይ ፡ ወሐ
51 ቅየ ፡ ስነን ። ለበውክሙሁ ፡ እንከ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ወይቤልዎ ፡ እወ ፡ እግዚኦ ።
52 ወይቤሎሙ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ጸሓፊ ፡ ዘይፀመድ ፡ ለመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ይመስ
53 ል ፡ ብእሴ ፡ በዓለ ፡ ቤት ፡ ዘያወፅእ ፡ እመዝገቡ ፡ ሐዲሰ ፡ ወብሉየ ። ወፈጺሞ ፡ እግዚ
54 እ ኢየሱስ ፡ ዘንተ ፡ መሰሌ ፡ ተንሥአ ፡ እምዝየ ። ወሖረ ፡ ሀገሮ ፡ ወመሀሮሙ ፡ በምኵ
ራቦሙ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ይደሞሙ ፡ ወይብሉ ፡ እምአይቴ ፡ ለዝንቱ ፡ ዝኵሉ ፡ ጥበብ ፡ ወ
55 ኃይል ። አኮሁ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ወልዱ ፡ ለጸራቢ ፡ አኮሁ ፡ እሙ ፡ ስማ ፡ ማርያ
56 ም ፡ ወአኃዊሁ ፡ ያዕቆብ ፡ ወዮሴፍ ፡ ወስምዖን ፡ ወይሁዳ ። ወአኃቲሁ ፡ ኵሎን ፡ ኀ
57 ቤነ ፡ ሃለዋ ፡ እምአይቴ ፡ እንከ ፡ ለዝ ፡ ዝኵሉ ። ወያንጐረጕሩ ፡ በእንቲአሁ ።
ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ አልቦ ፡ ነቢይ ፡ በኀበ ፡ ኢይከብር ፡ ዘእንበለ ፡ በሀገ
58 ሩ ፡ ወበቤቱ ። ወኢገብረ ፡ በህየ ፡ ኃይለ ፡ ብዙኀ ፡ በእንተ ፡ ኢአሚኖቶሙ ።

Simile est regnum cœlorum occultato thesauro, abscondito in agro: & inveniens 44
eum homo abscondit eum, & è gaudio ejus vadit, & omne quod habet vendit, &
emit istum agrũ. Iterum simile est regnum cœlorum homini mercatori, qui quærit 45
margaritam bonam: Et inveniens unam quæ magni fuit pretii, abiit, & ven- 46
didit omne quod habuit, & emit eam. Iterum simile est regnum cœlorum reti 47
quod ejicitur in mare, & ex omni genere, piscem congregavit. Quod cùm im- 48
pletum esset, eduxerunt in litus, & sedentes illi, collegerunt bonos in vasa, &
malos ejiciebant forâs. Sic erit in consummatione mundi: exibunt angeli, 49
& separabunt malos è medio justorum: Et projicient eos in fornacem ignis: 50
ubi fletus & stridor dentium. Intelligitisne igitur hæc omnia? & dicunt 51
ei, Etiam Domine. Et dicit iis; Propter hoc omnis scriba qui operam dat regno 52
cœlorum, similis est homini domino domûs, qui profert è thesauro suo nova &
vetera. Et quum consummâsset Jesus hanc parabolam, migravit indè. Et 53
abiit in civitatem suam; & docuit eos in synagogis eorum, usque dum mira- 54
rentur, & dicerent; Unde huic hæc omnis scientia & virtus? Nónne 55
hic est filius fabri: nónne matris ejus nomen est Maria, & fratres ejus Ja-
cob, & Jesu, & Simon, & Jehudas? Et sorores ejus omnes, nónne apud 56
nos sunt: Unde igitur huic hæc omnia? Et murmurabant contra eum. Et 57
dicit iis Dominus Jesus; Non est propheta ubi non honoratur, nisi in civitate
sua, & in domo sua. Et non fecit ibi virtutem multam, propter infidelita- 58
tem eorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

52 * بديشان گفت براى اين مى گويم * كه هر نويسنده كه براى ملكوت آسمان شاگرد
شود ● مانندست بمردى كدخداى كه از ذخيره خود بدر آورد † نوها وكهنها ●
53 * چون عيسى اين مثلها را تمام كرد — تعليم دادن مسيح در ناصره — هشتاد يك
54 [از آنجا رفت] * در شهر خود آمد ودر انجمنهاء ايشان تعليم مى داد انچنانك كه در تعجب
55 مى شدند ومى گفتند اين از كجا دارد حكمت ونيرومندى * نه اينست پسر درودگر نه
56 مادرش مريم خوانده شود وبرادرانش يعقوب ويوسا وشمعون ويهودا * وخواهران همگنان † پيش ما
57 هستند ● اين سخن از كجا دارد ● ودر عقب او بيهوده مى گفتند ● عيسى بديشان گفت پيغمبر
58 نيست نكوهيده الا بشهر خود ● ودرخانه خود ● * بسيار معجزات انجا نكرد براى انك ايمان نداشتند

Illis dixit, Idcirco dico, quod om- 52
nis Scriba qui regno cœlorum ido-
neus discipulus fuerit, similis est
viro œconomo, qui ex thesauro suo
profert nova et vetera.

LXXXI. Docet Christus in Nazreh.

Cùm Jesus has parabolas absolvis- 53
set, illinc discessit. Cumque in 54
civitatem suam venisset, in synago-
gis eorum docuit, adeò ut admira-
tione caperentur, et dicerent; Unde
habet iste sapientiam et virtutem?
Nónne hic est filius fabri? nónne 55
mater ejus Maria vocatur, et fra-
tres eius Jacobus, et Joses, et Si-
meon, et Jehuda? Et sorores ejus 56
omnes apud nos sunt:- hunc sermo-
nem unde habet? Insuper de eo 57
futilia dixerunt. Jesus illis dixit;
Propheta non est contemptus nisi
in civitate sua et in domo sua.
Neque multa miracula illic fecit 58
propterea quòd fidem non haberent.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΕ'. Κϛ'.

CAP. XIV. ιδ'.

KE ρμγ β

In illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu:
1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ·
Et ait pueris suis; Hic est Joannes Baptista: ipse surrexit
2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη
à mortuis, & propter hoc efficacie operantur in eo. Nam ρμδ β
3 ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ
Herodes apprehendens Joannem, vinxit eum, & posuit in custodia, propter
Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ
Herodiadem uxorem Philippi fratris sui. Dicebat enim illi
4 Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ
Joannes; Non licet tibi habere eam. Et volens illum occidere,
5 ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
timuit turbam, quia sicut Prophetam eum habebant. Natalitiis autem ρμε ϛ
6 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Γενεσίων δὲ
agendis Herodis, saltavit filia Herodiadis in medio, &
ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ
placuit Herodi. Undè cum juramento spopondit ei dare quodcunque
7 ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ. Ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
postulasset. Illa verò preinstructa à matre sua; Da mihi, inquit,
8 αἰτήσηται. Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν,
hic in disco caput Joannis Baptistæ. Et contristatus est rex:
9 ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς·
propter verò juramenta, & simul accumbentes, jussit dari. Et mittens
διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας 10
decapitavit Joannem in custodia. Et allatum est caput ejus in
ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ 11
disco, & datum est puellæ: & attulit matri suæ. Et
πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ 12
accedentes discipuli ejus, tulerunt corpus, & sepelierunt illud: &
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ
venientes nuntiaverunt Jesu. Et audiens Jesus, secessit ρμϛ γ
ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν 13
indè in navicula in desertum locum privatim. & audientes turbæ,
ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι,
secutæ sunt eum pedibus de civitatibus. Et exiens Jesus vidit
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε 14
multam turbam, & visceribus affectus est erga eos, & curavit ægrotos
πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους
Kϛ eorum. Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus,
ρμζ α αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 15
dicentes; Solitarius est locus, & hora jam præteriit: absolve
λέγοντες, Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον
turbas, ut abeuntes in vicos, mercentur sibi escas. At
τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ 16
Jesus dixit eis; Non usum habent abire: date illis vos manducare.
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ. ܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ. ܫܡܥܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܗܢܘ
2 ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܐ ܡܬܬܥܒܕܝܢ ܒܗ. * ܗܘ ܓܝܪ
3 ܗܪܘܕܣ ܐܚܕ ܗܘܐ ܠܝܘܚܢܢ ܘܐܣܪܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬܗ
ܕܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ. * ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ. ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܟ ܕܬܗܘܐ ܠܟ ܐܢܬܬܐ.
4 * ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ. ܘܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܕܐܝܟ ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܟܕ
5 6 ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܘܡܐ ܕܒܝܬ ܝܠܕܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܪܩܕܬ ܒܪܬܗ ܕܗܪܘܕܝܐ ܩܕܡ ܣܡܝܟܐ. ܘܫܦܪܬ ܠܗ
ܠܗܪܘܕܣ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܫܬܘܝ ܠܗ. ܕܝܬܠ ܠܗ ܟܠ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܝܘܗܝ. * ܗܝ ܕܝܢ
7 8 ܡܛܠ ܕܡܠܦܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܡܗ ܐܡܪܬ. ܗܒ ܠܝ ܗܪܟܐ ܒܦܝܢܟܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ.
* ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܠܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܘܡܬܐ ܘܣܡܝܟܐ. ܦܩܕ ܕܢܬܝܗܒ ܠܗ. * ܘܫܕܪ
9 10 ܦܣܩ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܐܬܝܬܝ ܪܫܗ ܒܦܝܢܟܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܛܠܝܬܐ.
11 ܘܐܝܬܝܬܗ ܠܐܡܗ. * ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܩܠܘ ܦܓܪܗ ܩܒܪܘܗܝ. ܘܐܬܘ ܚܘܝܘ ܠܝܫܘܥ.
12 * ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܒܐܠܦܐ ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ
13 ܟܢܫܐ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܒܝܒܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܬܪܚܡ
14 ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܣܝ ܟܪܝܗܝܗܘܢ.
* ܩܘܪܒܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܟܡ
15 * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܗܘ. ܘܥܕܢܐ ܥܒܪ.
16 ܫܪܝ ܟܢܫܐ ܕܐܢܫܐ. ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ. ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܠܗܘܢ ܠܡܐܙܠ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ.

CAP. XIV.

ILlo verò tempore audivit Herodes Tetrar- 1
cha famam Jesu. Et dixit servis suis, Iste 2
est Johannes Baptista, ipse surrexit è mo-
numento. propterea virtutes operantur per
eum. Ipse autem Herodes prehenderat Jo- 3
hannem, vinctumque conjecerat in carce-
rem, propter Herodiadem uxorem Philippi
fratris sui. Dicebat enim ei Johannes; Non 4
licet eam esse tibi uxorem. Et volebat eum 5
interficere, sed timebat à populo, quippe qui
ut prophetá habebant eum. Quum autẽ age- 6
rentur natalitia Herodis, saltavit filia Hero-
diadis coram accumbentibus, & placuit He-
rodi. Propterea jurejurando juravit ei, se 7
daturum ei quicquid petiisset. Ipsa verò pro- 8
pterea quòd edocta fuerat à matre sua, dixit;
Da mihi hic in paropside caput Johannis
Baptistæ. Et ægrè tulit rex: sed propter 9
jusjurandum & accumbentes, præcepit ei
dari. Misitque qui amputaret caput Johan- 10
nis Baptistæ in carcere. Et allatum est ca- 11
put ejus in paropside, & datum est puellæ, at-
tulitque illud matri suæ. Et accedentes disci- 12
puli ejus, sustulerunt cadaver ejus, ac sepeli-
erunt; & venientes renuntiârunt Jesu. Jesus 13
verò quum hoc audîsset, discessit illinc na-
viculâ in locum desertum ipse solus: quod
quum audîssent cœtus, abierunt post eum per
aridam ab urbibus. Et egressus Jesus vidit 14
turbas multas, & misertus est earum, ac sa-
navit infirmos earum.

Oblationi quotidianæ.

Quum autem esset vespera, accesserunt ad 15
eum discipuli ejus, & dixerunt ei; Locus est
desertus, & tempus præteriit: dimitte cœ-
tus hominum; ut adeant villas, emantque sibi
cibum. Ipse verò dixit eis, Non opus est 16
illos abire; vos date illis ad comedendum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هشتاد دو كشته شدن يحيي بن زكريا

1 * ودران روزكار هيروديس ان باسقاق
ربع مملكت خبرهاء عيسي را شنيد * * وبينده كان خود كفت اينست يحيي سورنده * كه از 2
3 ميان مردكان برخاست براي ان نيرومنديها درو پيدا مي شود *پيش ازين هيروديس يحيي را
4 كرفته بود ودر زندان انداخته * براي هيروديا زن فيلبوس * برادر هيروديس * *سبب انك
5 يحيي بدو مي كفت * كه روا نيست زن تو باشد * *وهيروديس مي خواست كه يحيي را بكشد *
6 ليكن از عوام مي ترسيد * براي انك همچو پيغمبر اورا قبول كرده بودند * * در روز
زاييدن هيروديس هيروديا در مجلس شادي * برابر هيروديس رقص كرد هيروديس را عظيم
7 8 خوش آمد * *با دختر سوكندها خورد كه هرچه ازو بخواهد بدهد * * دختر سر يحيي را
9 در طبقي نهاده ازو خواست * براي انك مادر بدختر اموزانيده بود * ملك را سخت نا خوش
آمد * الا براي سوكند كه در محفل برابر جماعت خورده بود * فرمود كه بدو داده شود *
10 11 *وفرستاد سر يحيي را بزندان بريدن داده *ودر طبقي نهاده پيش دختر اورده شد * ودختر سر را

LXXXII. Cædes Johannis filii Zachariæ.

CAP. XIV.

Et in illo tempore Herodes præ- 1
fectus quartæ partis regni rumores
de Jesu audivit. Et servis suis 2
dixit, Hic est Johannes Baptista,
qui ex mortuis surrexit: ideò
virtutes in eo exeruntur. Nam 3
antehac Herodes Johannem prehen-
derat, & in carcerem conjecerat ob
Herodiadem, uxorem Philippi fra-
tris Herodis. Causâ eâ quòd Jo- 4
hannes illi dicebat, Minimè licet
eam uxorem tibi esse. Herodes 5
itaque voluerat Johannem inter-
fecisse, sed à populo metuebat; quia
veluti prophetam eum acceperant.
Die autem natalitio Herodis, He- 6
rodias in consessu festivo coram
Herode saltavit, & Herodi magno-
pere placuit. Puellæ igitur jure- 7
jurando se obstrinxit, quicquid ab
illo peteret daturum. Puella caput 8
Johannis patinæ impositum ab eo
petiit: propterea quòd mater sua pu-
ellam docuerat. Regi hoc vehemen- 9
ter displicuit; sed propter jusju-
randum, quod in consessu coram
multitudine juraverat, jussit ut ei
daretur. Mittens itaque, caput Jo- 10
hannis in carcere præcidere man-
datum dedit: Et patinæ impositũ ad 11
puellã allatũ est, puella autẽ caput

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XIV.

1 IN illo tempore audivit Herodes tetrarcha famam Jesu : Et ait pueris suis ; Hic
2 est Joannes Baptista : ipse surrexit à mortuis , & ideò virtutes operantur in eo.
3 Herodes enim tenuit Joannem , & alligavit eum : & posuit in carcerem propter
4 Herodiadem uxorem fratris sui. Dicebat enim illi Joannes ; Non licet tibi habe-
5 re eam. Et volens illum occidere , timuit populum : quia sicut prophetam eum
6 habebant. Die autem natalis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio,& placu-
7 it Herodi. Undè cum juramento pollicitus est ei dare quodcunque postulâsset ab
8 eo. At illa præmonita à matre sua, Da mihi, inquit , hic in disco caput Joannis
9 Baptistæ. Et contristatus est rex : propter juramentum autem, & eos qui pariter
recumbebant , jussit dari. Misitque & decollavit Joannem in carcere. Et alla- 10 11
tum est caput ejus in disco , & datum est puellæ, & attulit matri suæ. Et acce- 12
dentes discipuli ejus , tulerunt corpus ejus , & sepelierunt illud : & venientes
nuntiaverunt Jesu. Quod cùm audisset Jesus , secessit indè in navicula , in lo- 13
cum desertum seorsùm : & cùm audissent turbæ , secutæ sunt eum pedestres de
civitatibus. Et exiens vidit turbam multam , & misertus est eis , & curavit lan- 14
guidos eorum. Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus , dicentes ; 15
Desertus est locus , & hora jam præteriit : dimitte turbas , ut euntes in castella,
emant sibi escas. Jesus autem dixit eis ; Non habent necesse ire : date illis vos 16
manducare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 • الفصل الثاني والاربعون • * وفي ذلك الزمان سمع هيرودس رييس الربع خبر يسوع *
2 فقال لغلمانه هذا هو يوحنا المعمداني وهو قام من الاموات فمن اجل هذا القوات تعمل به *
3 وكان هيرودس قد امسك يوحنا وشده وجعله في السجن من اجل هيروديا امراة فيلبس
4 اخيه * لان يوحنا كان يقول له ما يحل لك ان تاخذها * وكان يريد قتله فخاف الجمع لانه كان
5 عندهم مثل نبي * ولما كان يوم مولد هيرودس رقصت ابنة هيروديا في الوسط فاعجبت
6 هيرودس * فلهذا اقسم مقرا ان يعطيها ما تطلبه * وهي لان امها كانت علمتها فقالت اعطني
7 8 راس يوحنا المعمداني في طبق * فحزن الملك ومن اجل اليمين والمتكيين معه امر ان تعطى *
9 وارسل واخذ راس يوحنا في السجن * وجاوا بالراس في طبق ودفعوه الي الصبية فاعطته لامها *
10 11 وجا تلاميذه واخذوا الجثة فدفنوها ثم اتوا واخبروا يسوع * فلما سمع يسوع مضي من
12 13 هناك في سفينة الي البرية منفردا * وسمع الجمع وتبعه ماشيين من المدن * فلما خرج ابصر جمعا
14 كثيرا فتحنن عليهم وابرا اعلالهم * • الفصل الثالث والاربعون • * ولما كان المسا
15 جا تلاميذه وقالوا ان المكان قفر والساعة قد جازت * اطلق الجمع ليذهبوا الي القري فيبتاعوا
16 لهم طعاما * فقال لهم يسوع لا حاجة لذهابهم اعطوهم انتم ما ياكلون *

Sectio quadragesima secunda.

CAP. XIV.

ET in illo tempore audivit Herodes 1
princeps quartæ partis, famam Jesu :
Et dixit pueris suis , Hic est Johannes 2
Baptista : & ipse surrexit à mortuis,&
propterea virtutes operantur in eo. He- 3
rodes autem jam comprehenderat Johan-
nem, & ligaverat eum : Et posuerat in
carcerem propter Herodiadem uxorem
Philippi fratris sui. Quoniam Johan- 4
nes dicebat ei ; Non licet tibi ducere e-
am. Et intendebat necem illius , sed ti- 5
muit turbam : quia erat apud eos velu-
ti propheta. Quum autem fuisset dies 6
natalis Herodis, saltavit filia Herodia-
dis in medio ; & placuit Herodi. Et 7
propterea juravit affirmans se daturum
ei quidquid peteret. Ipsa ergò, quia ma- 8
ter ejus edocuerat eam, dixit ; Da mihi
caput Johannis Baptistæ in disco. Et 9
contristatus est rex. At propter juramen-
tum & accumbentes cùm eo,præcepit da-
ri illi. Et misit,& amputavit caput Jo- 10
hannis in carcere. Et attulerunt caput 11
in disco,& porrexerunt illud puellæ,quæ
dedit illud matri suæ. Et venerunt di- 12
scipuli ejus & acceperunt cadaver , &
sepelierunt illud : Deinde venerunt &
nuntiaverunt Jesu. Cùm autem audis- 13
set Jesus, secessit indè in naviculam in
desertum seorsùm. Et audivit turba, & 14
secuti sunt eum gradientes pedestri iti-
nere de civitatibus. Cùm autem exisset,
vidit turbam magnam,et misertus est su-
per eos,et sanavit infirmos eorum.

Sectio quadragesima tertia.

Et cùm serò factum esset, venerunt di- 15
scipuli ejus,et dixerunt ; Sanè locus est
desertus , et hora jam pertransiit : di-
mitte turbam ut eant in castella , et e-
mant sibi cibum. Dixit eis Jesus ; Non 16
est necessitas discessûs eorum : date eis vos quod manducent

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዮሐንስ ፡ ወሄሮድስ ፡

1 10 በውእቱ ፡ መዋዕል ፡ ሰምዐ ፡ ሄሮድስ ፡ ንጉሠ ፡ ድምፀ ፡ ነገረ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡፡
2 ወይቤ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ ዝውእቱ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ተንሥአ ፡
3 እሙታን ፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኃይል ፡ ይትገበር ፡ ቦቱ ፡፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ሄሮድስ ፡ አ
4 ኀዞ ፡ ለዮሐንስ ፡ ወሞቅሖ ፡ በቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ በእንተ ፡ ሄሮድያደ ፡ ብእሲተ ፡ ፊልጶስ ፡ እኍ
5 ሁ ፡፡ እስመ ፡ ይቤሎ ፡ ዮሐንስ ፡ ሎቱ ፡ ኢይከውነከ ፡ ታውስባ ፡ ለከ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይ
6 ፈቅድ ፡ ይቅትሎ ፡ ይፈርህ ፡ ለሕዝብ ፡ እስመ ፡ ከመ ፡ ነቢይ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለዮሐንስ ፡፡
7 ወዕለተ ፡ ልደቱ ፡ ከዊኖ ፡ ለሄሮድስ ፡ ዘፈነት ፡ ወለታ ፡ ለሄሮድያደ ፡ በማእከሎሙ ፡ ወአደመ
8 ቶ ፡ ለሄሮድስ ፡፡ ወመሐለ ፡ ላቲ ፡ ከመ ፡ የሀባ ፡ ዘሰአለቶ ፡፡ ወአቅደመት ፡ አእምሮ ፡
9 በኀበ ፡ እማ ፡ ወትቤሎ ፡ ሀበኒ ፡ ይእዜ ፡ በዝየ ፡ በጻሕል ፡ ርእሶ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡፡
10 ወተከዘ ፡ ንጉሥ ፡ በእንተ ፡ መሐላሁ ፡ ወበእንተ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡ አዘዘ ፡ ይሀብዋ ፡፡ ወፈነ
11 ወ ፡ ይምትሩ ፡ ርእሶ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ በውስተ ፡ ሞቅሕ ፡፡ [ወአምጽኡ] ፡ ርእሶ ፡ በጻ
12 ሕል ፡ ወወሀብዋ ፡ ወወሰደት ፡ ለእማ ፡፡ ወመጽኡ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወነሥኡ ፡ በድኖ ፡ ወቀበር
ዎ ፡ ወመጺኦሙ ፡ ዜነውዎ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡፡

በእንተ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡

13 ወሰሚዖ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ተግሕሠ ፡ እምህየ ፡ በሐመር ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡ እንተ ፡ በሕቲ
14 ቱ ፡ ወሰሚዖሙ ፡ አሕዛብ ፡ ተለውዎ ፡ በእግር ፡ እምበሐውርት ፡፡ ወወፂአ ፡ ርእየ ፡ ብዙኃ ፡
15 አሕዛብ ፡፡ ወምሕሮሙ ፡ ወአሕየወ ፡ ድውያኒሆሙ ፡፡ ወመሴተ ፡ ከዊኖ ፡ ቀርቡ ፡ አርዳኢ
ሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ገዳም ፡ ውእቱ ፡ ብሔር ፡ ወሰዓትኒ ፡ ኀለፈ ፡ ጊዜሁ ፡ ናሁ ፡ ፍትሖሙ ፡ ለ
16 አሕዛብ ፡ ከመ ፡ ይሖሩ ፡ ውስተ ፡ አህጉር ፡ ወይሳየጡ ፡ ለርእሶሙ ፡ መብልዐ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡
ኢኮ ፡ መፍትው ፡ ይሖሩ ፡ ሀብዎሙ ፡ አንትሙ ፡ ዘይበልዑ ፡፡

De Johanne & Herode.

CAP. XIV.

IN illo tempore audivit rex Herodis sonitum sermonis Domini Jesu : Et 1
dicit servis suis ; Est Johannes Baptista : ille hic est , excitatus fuit è mor- 2
tuis,& propter hunc virtus operatur in eo. Quia iste Herodes prehenderat Jo- 3
hannem, & vinxerat eum in domo vinculi, propter Herodiadem uxorem Phi-
lippi fratris sui. Quoniam dicebat ei Johannes; Non licet copulare eam tibi : 4
Et volens illum occidere, timebat populum : quia sicut prophetam respiciebant 5
Johannem. Et cum dies nativitatis erat Herodis, saltavit filia Herodiadis 6
in medio eorum, & placuit Herodi. Et juravit ei,quòd daret ei quod peteret 7
ab illo. Et præscivit à matre sua,& dicit ei ; Da mihi igitur nunc, hic in 8
patina caput Johannis Baptistæ. Et contristatus fuit rex propter juramen- 9
tum suum, & propter eos qui accumbebant jussit dare illud. Et misit decol- 10
lare caput Johannis Baptistæ in carcere : Et attulerunt caput ejus in pa- 11
tina : & datum est ei, & attulit matri suæ. Et venerunt discipuli ejus, & 12
sustulerunt corpus ejus, & sepelierunt illud : & venientes nuntiaverunt Do-
mino Jesu.

De quinque panibus.

Et audiens illud Dominus Jesus secessit indè in nave in desertum seorsùm : 13
& audientes populi sequuti sunt eum pedibus ab urbibus. Et exiens, vidit 14
multos populos, & misertus est eorum, & sanavit infirmos illorum. Et vespe- 15
re facto, accesserunt discipuli ejus, dicentes ; Desertus est locus, & hora nunc
præteriit : ecce solve populos, ut abeant in civitates, & emant sibi cibum.
Et dicit iis, Minime oportet eos ire : date illis vos quo vescantur. 16

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 بيش مادر برد * شاكردان يحيي آمدند وتن اورا ستدند [ودفن كردند] وآمدند عيسي
13 راخبر كردند * چون عيسي شنيد ازانجا نقل كرد † در كشتي وآمد در ولايت ويران
14 تنها * چون جماعت انجا شنيدند * از شهر بيرون آمدند * ودنبال او بخشكي رفتند * عيسي
بدر آمد وديد * كه جماعت بس بسيارند * برايشان رحمت كرد ورنجوران ايشانرا شفا
داد

هشتاد سه انجا كه از پنج نان ودو ماهي پنج هزار مردرا سير كرد

15 * چون شب هنگام شد * شاكردان مسيح بيش او آمدند وبدو كفتند * اين ولايت
ويرانست * ووقت كذشت جماعت خلايق را ازاد كن تا بروند † در ديهها * وبراي خود
16 توشه بخرند * او بديشان كفت محتاج نيست كه بروند * شما بديشان چيزي
دهيد تا بخورند *

ad matrem tulit. Tunc discipuli 12
Johannis venerunt & corpus ejus
sustulerunt & sepelierunt : & ve-
nientes Jesum certiorem fecerunt.
Cùm Jesus audiret, illinc migravit 13
in nave , & venit in regionem de-
sertam solus : quod cùm multitu-
do illic audisset ex civitate egressi
sunt , & cum per aridam sequuti
sunt. Jesus egressus est ac videns 14
turbas valdè ingentes adesse, eorum
misertus est , et ægrotis eorum salu-
tem dedit.

LXXXIII. Ubi quinque panibus & duobus piscibus quinquies mille viros saturavit.

Cùm jam nox esset, discipuli Christi 15
ad eum venerunt, et illi dixerunt ;
Hæc regio deserta est,et tempus præ-
teriit,turbas hominum dimitte , ut
eant in pagos , et sibi commeatum
comparent. Ipse illis dixit, non 16
opus est ut eant : vos ipsis aliquid
date quo vescantur.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΣ'. ΚΖ'.

Illi autem dicunt ei; Non habemus hic si non quinque panes, & duos
17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους, καὶ δύο
18 *pisces. Ille autem ait; Afferte mihi illos huc. Et jubens*
ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. Καὶ κελεύσας
19 *turbas discumbere super fœna, & accipiens quinque panes &*
τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
duos pisces, suspiciens in cœlum, benedixit: & frangens dedit
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας ἔδωκε
discipulis panes: at discipuli turbis. Et manducaverunt
20 τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον
omnes, & saturati sunt, & tulerunt redundans fragmentorum duodecim
πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
cophinos plenos. At edentes fuerunt viri ferè quinque millia, præter
21 κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς
mulieres & pueros. Et statim compulit Jesus discipulos ΚΖ'
22 γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς ρμϛ
suos ascendere in naviculam, & præcedere eum in ulteriora, usquequò ϛ
αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ
absolveret turbas. Et absolvens turbas, ascendit in montem ρμθ
23 ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος β
privatim orare. Vespere autem facto, solus erat ibi. ρν
κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. δ
Verùm navicula jam medium maris erat, vexata à fluctibus:
24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων·
erat enim contrarius ventus. Quartâ autem vigiliâ noctis, abiit
ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς, ἀπῆλθε 25
ad eos Jesus, circumambulans super mare. Et videntes eum
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν 26
discipuli super mare circumambulantem turbati sunt, dicentes; Quod
οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι
phantasma est: & præ timore clamaverunt. Statim autem locutus est
φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν 27
eis Jesus; dicens; Confidite: ego sum; ne metuatis. Respondens autem ei
ρπα αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ 28
ϛ *Petrus, dixit, Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas.*
ὁ Πέτρος, εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.
Ipse verò ait; Veni. Et descendens de navicula Petrus, ambulabat super
Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ 29
aquas, venire ad Jesum. Intuitus verò ventum validum, timuit:
τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· 30
& incipiens demergi, clamavit, dicens; Domine, serva me. Con-
καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με. Εὐ- 31
tinuò autem Jesus extendens manum, excepit eum, & ait illi;
θέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ,
Exiguæ fidei, ad quid dubitâsti? Et ascendentibus illis in navigium,
ρπβ Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, 32
ϛ *quievit ventus.*
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible]

Ipsi verò dicunt ei, Non habemus 17
hic nisi quinque panes, & du-
os pisces. Dixit eis Jesus, Afferte mihi 18
ea huc. Et præcepit turbis ut discumbe- 19
rent humi, accepitque illos quinque panes
& duos pisces, & suspexit in cœlum, be-
nedixitque & fregit, ac dedit discipulis
suis; ipsi verò discipuli apposuerunt tur-
bis. Et comederunt omnes & expleti sunt; 20
& sustulerunt reliquias fragmentorum duo-
decim cophinos plenos. Illi verò homines 21
qui comederant, erant quinquies mille,
exceptis mulieribus, & pueris. Et statim 22
coëgit discipulos suos conscendere navim,
& præire sibi in ulteriorem ripam, dum ipse
dimitteret turbas. Quumque dimisisset 23
turbas, ascendit in montem solus, ut oraret.

Ad vesperam dominicæ secundæ post resurrectionem. 35.

Quum autem ingruissent tenebræ, solus erat
illic. Cæterùm navis recesserat à terra sta- 24
diis multis, agitata plurimùm à fluctibus;
ventus enim erat ei adversus. Vigiliâ verò 25
quartâ noctis venit ad eos Jesus ambulans
super aquas. Et viderunt eum discipuli 26
ejus ambulantem super aquas, atque con-
turbati sunt, & dicebant; Spectrum est
ementitum: ac præ timore suo clamârunt.
Ipse verò Jesus eodem momento collocutus 27
est eis, inquiens; Bono estote animo: E-
go sum, ne timeatis. Et respondens Ce- 28
phas, dixit ei; Domine mi, si tu es, jube
me venire ad te super aquas. Jesus verò 29
dixit ei; Veni: & descendit Cephas è na-
vicula, & ambulavit super aquas ut adiret
Jesum. Sed quum vidisset ventum vehe- 30
mentem, timuit, cœpitque demergi: & attol-
lens vocem suam, dixit; Domine mi, libera
me. Et in ipsius horæ puncto porrexit ma- 31
num suam Dñs noster, & prehendens eum,
dixit ei; Pusille fide, quare dubitâsti? Quumq; 32
conscendissent navim, conquievit ventus.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 18 * ايشان بدو كفتند • اينجا نداريم بجز پنج نان ودو ماهي * عيسي كفت آنرا پيش
19 من بياريد • آوردند • * وبجماعت فرمود تا از پاي بنشينند آن پنج نان وماهي را بستد • ودر
آسمان نكه كرد • ونانها را شكست وبركت كرد • [وبشاكردان داد] وشاكردان او بخلق
20 مي دادند • * همكنان خوردند وسير شدند وفضيلت پارها كه مانده بود • دوازده سبد
21 پر بر داشتند • * وكساني كه خوردند • پنج هزار مرد بودند • بغير از زنان وكودكان •
22 23 * آنكه بشاكردان فرمود كه در كشتي نشينند وپيشتر ازو دران سوي روند • * آنكه
خلق را دستوري داد • وخود تنها بالاي كوه رفت تا نماز بكزارد •

هشتاد چهار رفتن مسيح بپاي بر روي دريا

چون تاريك شد عيسي تنها آنجا بود
24 25 * وكشتي فرسنكهاء بسيار از زمين دور شده بود براي آنك باد نا راست داشت * ودر
26 چهارم نوبت پاس شب • عيسي بروي دريا پيش ايشان آمد • * شاكردان ديدند كه
مسيح بر روي دريا مي كرديد • ترسيدند پنداشتند كه خياليست • ودروغ • وشكوهيدند

Illi dixerunt ei, Hic nihil habe- 17
mus præter quinque panes & duos
pisces. Jesus dixit, Illos ad me af- 18
ferte; & attulerunt. Et jussâ mul- 19
titudine humi sedere, illos quinque
panes & pisces accepit; tum cæ-
los intuitus est, & panibus fractis
benedixit, deditque discipulis, di-
scipuli verò ejus populo dederunt.
Et omnes comederunt & saturati 20
sunt: & reliquum fragmentorum,
quod remansit, duodecim corbes ple-
nos sustulerunt. Homines autem qui 21
comederant quinquies mille viri fue-
runt, præter mulieres et parvulos.
Tunc discipulis jussit, ut navim 22
conscenderent et ante eum in ulteri-
orem ripam irent. Tunc populo 23
abeundi *potestatem dedit, et ipse*
solus in montem ascendit, ut oraret.

LXXXIV. Incessus Christi pe-
destris super faciem maris.

Et cùm tenebrosum esset, Jesus so-
lus illic erat. Navis autem para- 24
sangis multis à terra provecta est,
eò quòd ventum parùm secundum
haberet. Et in quarta vice custo- 25
diæ nocturnæ Jesus in superficie
maris ad eos venit. Discipuli vi- 26
dentes Christum in superficie maris
obambulantem timuerunt; existi-
marunt enim spectrum esse et
apparitionem falsam: et perterriti

Versio VULGATA LATINA.

17 Responderunt ei ; Non habemus hic nisi quinque panes, & duos pisces. Qui ait
18 eis ; Afferte mihi illos huc. Et cùm jussisset turbam discumbere super fœnum,
19 acceptis quinque panibus, & duobus piscibus, aspiciens in cœlum benedixit, &
fregit, & dedit discipulis panes, discipuli autem turbis. Et manducaverunt
20 omnes, & saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum
21 plenos. Manducantium autem fuit numerus, quinque millia virorum, exceptis
22 mulieribus, & parvulis. Et statim compulit Jesus discipulos ascendere in navicu-
23 lam, & præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. Et dimissâ turbâ,
24 ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto solus erat ibi. Navicu-
la autem in medio mari jactabatur fluctibus : erat enim contrarius ventus.
Quartâ autem vigiliâ noctis, venit ad eos ambulans super mare. Et videntes 25
eum super mare ambulantem, turbati sunt, dicentes ; Quia phantasma est. 26
Et præ timore clamaverunt. Statimque Jesus locutus est eis, dicens ; Habete 27
fiduciam : ego sum, nolite timere. Respondens autem Petrus, dixit ; Do- 28
mine, si tu es, jube me ad te venire super aquas. At ipse ait ; Veni. Et de- 29
scendens Petrus de navicula, ambulabat super aquam, ut veniret ad Jesum. Vi- 30
dens verò ventum validum, timuit ; & cùm cœpisset mergi, clamavit dicens ;
Domine, salvum me fac. Et continuò Jesus extendens manum, apprehendit 31
eum : & ait illi ; Modicæ fidei, quarè dubitâsti ? Et cùm ascendissent in navi- 32
culam, cessavit ventus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * فقالوا له ليس لنا ههنا الا خمس خبزات وحوتان * فقال قدموهم الي ههنا * وامر ان يتكي
19 الجموع على العشب * واخذ خمس الخبزات والحوتين ونظر الي السماء وباركهم وقسمهم * واعطي
20 التلاميذ الخبز وناول التلاميذ الجمع * فاكل جميعهم وشبعوا * ورفعوا فضلات الكسر اثني
21 عشر سلا مملوة * وكان عدد الاكلين خمسة الف رجل سوي النساء والصبيان *
* الفصل الرابع والاربعون *
22 23 * وللوقت امر تلاميذه ان يركبوا السفينة ويسبقوه الي العبر ليطلق الجموع * فاطلق الجمع
24 وصعد الي الجبل منفردا ليصلي * فلما كان المساء وكان وحده هناك * وكانت السفينة بعيدة
25 من البر نحو خمس وعشرين غلوة * فضربها الامواج لمعاندة الريح اياها * وفي الهجعة
26 الرابعة من الليل جاءهم ماشيا على البحر * فلما راه تلاميذه ماشيا على البحر اضطربوا وقالوا
27 28 انه خيال ومن المخافة صرخوا * فكلمهم قايلا تقووا انا هو لا تخافوا * اجابه بطرس قايلا يا رب
29 ان كنت انت هو فمرني ان اتي اليك على الماء * فقال له تعال * فنزل بطرس من السفينة ومشي
30 على الماء جاييا الي يسوع * وراي قوة الريح فخاف وكاد يغرق * فصاح قايلا يا رب نجني *
31 32 * وللوقت مد يسوع يده واخذه * وقال له يا قليل الامانة لم شككت * فلما صعد
السفينة سكنت الريح *

Dixerunt ei, Non sunt hic nobis nisi 17
quinque panes & duo pisces. Et dixit 18
eis, Afferte eos ad me huc: Et jussit ut 19
discumberent turbæ super herbam. Et ac-
cepit quinque panes & duos pisces, &
aspexit in cœlum, & benedixit eis, &
divisit illos, deditque discipulis panem,
et porrexerunt discipuli turbæ. Et come- 20
derunt omnes, et saturati sunt : et sus-
tulerunt residua fragmentorum, duode-
cim cistas plenas. Et erat numerus man- 21
ducantium, quinque millia virorum præ-
ter mulieres et pueros.

Sectio quadragesima quarta.

Et statim jussit discipulis suis ut con- 22
scenderent naviculam, et præcederent
eum trans fretum, ut dimitteret turbas.
Dimisit ergò turbam, et ascendit in mon- 23
tem solus ut oraret. Et cùm factum es-
set serò, et esset solus ibi, Essetque na- 24
viculæ remota à terra circiter quinque
et viginti leucas, agitaverunt eam flu-
ctus, ob contrarietatem venti in eam.
Et in vigilia quarta noctis, venit ad 25
eos ambulans super mare. Cùm autem 26
vidissent eum discipuli ejus ambulantem
super mare, turbati sunt, et dixerunt ;
Quia phantasma est. Et præ timore ex-
clamaverunt. Et allocutus est eos, di- 27
cens ; Confortamini, ego sum, nolite ti-
mere. Respondit ei Petrus, dicens ; Do- 28
mine, si tu es, præcipe mihi ut veniam
ad te super aquam. Ait illi, Veni. Igi- 29
tur descendit Petrus de navicula, et am-
bulavit super aquam veniens ad Jesum.
Vidit autem vim venti, et timuit ; ac 30
propè submersus est : quare exclamavit,
dicens ; Domine, salvum me fac. Et con- 31
tinuò extendit Jesus manum suam, et
apprehendit eum, et dixit ei ; Modicæ
fide, quare dubitâsti ? Et cùm ascendis- 32
set in naviculam, quievit ventus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤልዎ ፡ አልብነ ፡ ዝየሰ ፡ ዘእንበለ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡ ወክልኤ ፡ ዓሣ ። ወይቤ ፡ አ
18 ምጽእዎን ፡ ሊተ ፡ ዝየ ። ወአዘዘ ፡ ሕዝበ ፡ ይርፍቁ ፡ ውስተ ፡ ሣዕር ፡ ወነሥአ ፡ ኃምስ ፡ ኅ
19 ብስተ ፡ ወክልኤ ፡ ዓሣ ፡ ወነጸረ ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ፡ ወባረከ ፡ ወፈቲቶ ፡ ወሀበ ፡ ለአርዳኢሁ ፡
20 ኅብስተ ፡ ወአርዳኢሁ ፡ ለአሕዛብ ። ወበልዑ ፡ ኵሎሙ ፡ ወጸግቡ ፡ ወአግብኡ ፡ ዘተርፈ ፡
21 ፍተታተ ፡ ዓሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ መዛርአ ፡ መሉአ ። ወእለሰ ፡ በልዑ ፡ እሙንቱ ፡ ሰብእ ፡
22 ከመ ፡ ኃምሳ ፡ ምእት ፡ ዘእንበለ ፡ አንስት ፡ ወደቂቅ ።

በእንተ ፡ ዘሖረ ፡ ዲበ ፡ በሐር ።

ወአገበሮሙ ፡ ሶቤሃ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ ይዕርጉ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ይሖሩ ፡ ወይፀንሕዎ ፡
23 ማዕዶት ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ይፌንዎሙ ፡ ለሕዝብ ። ወእምዝ ፡ ፈተሖሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወዓ
ርገ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ እንተ ፡ በሕቲቱ ፡ ይጸሊ ፡ ወመሴተ ፡ ከዊኖ ፡ በሕቲቱ ፡ ሀሎ ፡ ህየ ።
24 ወሐመርሰ ፡ ናሁ ፡ ማእከለ ፡ ባሕር ፡ ሃሎ ። ይትሃወክ ፡ እመንገድ ፡ እስመ ፡ እምቅድሜሁ ፡
25 ውእቱ ፡ ነፋስ ። ወበራብዕ ፡ ሌት ፡ መጽአ ፡ ኀቤሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይሐውር ፡ ዲበ ፡ ባሕ
26 ር ። ወሶበ ፡ ርእይዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ዲበ ፡ ባሕር ፡ ይሐውር ፡ ተሃወኩ ፡ እንዘ ፡
27 ይብሉ ፡ ምትሃት ፡ ውእቱ ፡ ወእምግርማሁ ፡ አውየው ። ወበጊዜሃ ፡ ተናገሮሙ ፡ እግዚእ
28 ኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተአመኑ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ኢትፍርሁ ። ወአውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡
ወይቤ ፡ እመሰ ፡ አማን ፡ አንተሁ ፡ እግዚኦ ፡ አዝዘኒ ፡ እምጻእ ፡ ኀቤከ ፡ እንተ ፡ ዲበ ፡ ማ
29 ይ ። ወይቤሎ ፡ ነዓ ፡ ወወሪዶ ፡ እምድበ ፡ ሐመር ፡ ጴጥሮስ ፡ ሖረ ፡ ዲበ ፡ ማይ ፡ ወበጺ
30 ሖ ፡ ኀበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ። ርእየ ፡ ነፋስ ፡ ኃያለ ፡ ፈርሀ ፡ ወአኃዘ ፡ ይሰጠም ፡ ወአው
31 የወ ፡ ሶቤሃ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እግዚኦ ፡ አድኅነኒ ። ወደእተ ፡ ሶቤ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሰፍ
32 ሐ ፡ እዴሁ ፡ ወአኃዞ ፡ ወይቤሎ ፡ ውሑደ ፡ ሃይማኖት ፡ በምንት ፡ ናፍቅ ። ወዓሪጎሙ ፡
ውስተ ፡ ሐመር ፡ ደእተ ፡ ጊዜ ፡ ኀደገ ፡ ነፋስ ።

Et dicunt ei, Non habemus hic nisi quinque panes, & duos pisces. Et dicit, 17
Adferte eos mihi huc. Et jussit populum sedere super herbam, & accepit 18
quinque panes, & duos pisces, & aspexit in cælum & benedixit: & frangens 19
dedit discipulis panem, & discipuli populis. Et comederunt omnes illi, & satiati 20
sunt : & sustulerunt quod superfuerat fragmentorum duodecim modios plenos.
Et qui comederant fuerunt homines quasi quinquagesies centum absque muli- 21
eribus & parvulis.

Quòd super mare ambulat.

Et coëgit tunc discipulos suos ut ascenderent in navem, & abirent, & ex- 22
pectarent eum ultrà, usque dum dimitteret populum. Et quando solvisset popu- 23
los, & ascendisset in montem solitarius orare, & vespere facto, solus ibi
fuisset, Et navis ecce in medio maris fuisset, commota fuit à fluctibus, 24
quoniam ex adverso ejus erat ventus. Et circa quadrantem noctis venit ad 25
eos ambulans super mare. Et quando viderunt eum discipuli ejus super 26
mare ambulantem, turbati erant dicentes, Phantasma est : & præ metu ejus
clamaverunt. Et statim loquutus est iis Dominus Jesus, dicens ; Confidite, 27
ego sum, ne timeatis. Et respondit Petrus & dicit, Si verè es Dominus, 28
jube me venire ad te super aquam. Et dicit ei, Venito : et descendens de super 29
navi Petrus ambulavit super aquam : et veniens ad Dominum Jesum, Vidit 30
ventum validum, & timuit, et cæpit demergi: et clamavit tunc, dicens; Domine,
serva me. Et continuò Dominus Jesus extendit manum suam, et appreben- 31
dit eum, et dicit ei, Modicæ fidei, quare dubitâsti ? Et ascendentibus illis in 32
navem, statim cessavit ventus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 بانك † زدند * عيسي همانده † با ايشان درسخن آمد * وكفت دل استوار داريد * منم
28 منم مترسيد * صفا بدو كفت خداوندا اكر توي * مرا فرمان ده تا پيش تو آيم † بروي
29 آب * مسيح كفت بيا * صفا از كشتي † فرود آمد وبر روي دريا روان شد * كه پيش
30 عيسي آيد * چون ديد كه باد سخت است * ترسيد ودر اب فرو مي رفت بانك بر اورد
31 وكفت * خداوندا مرا برهان * همانكه † خداوند ما دست † درازكرد * واورا بركرفت
32 وبدو كفت اي كم ايمان چرا † دركمان وپريشان شدي * وچون بالاي كشتي رفت
باد ساكن شد *

clamorem ediderunt. Jesus continuò 27
ad sermonem devenit cum illis, &
dixit; Animum firmum habeatis: ego
sum, ego sum, ne timeatis. Cephas 28
illi dixit, O Domine, si tu es, jube
mihi ut veniam ad te super faciem
aquæ. Christus dixit, Veni : Cephas 29
descendit è navi & super faciem
maris ambulavit, ut ad Jesum ve-
niret. Cùm videret autem ventum 30
asperum esse, timuit, & in aquam
subsidens clamorem sustulit, & dixit;
O Domine, me libera. Protinus Do- 31
minus noster manum extendit & eum
prehendit, dixitque illi ; O inops fi-
de quare dubius & anxius fuisti ?
Et quum navim conscendisset, ventus 32
sedatus est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΗ΄.

Qui autem in navigio, venientes adoraverunt eum, dicentes; Verè Dei
33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ
Filius es. Et transfretantes venerunt in terram Gennesaréth. Et cognoscentes
34 υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. Καὶ ἐπιγνόντες
35 eum viri loci illius, miserunt in universam circumvicinam illam: & obtulerunt ei omnes malè habentes. Et deprecabantur eum
αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας. Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
36 ut solùm tangerent fimbriam vestimenti ejus. Et quicunq; tetigerunt, perservati sunt.
ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

CAP. XV. ιε΄.

Tunc accedunt Jesu ab Hierosolymis Scribæ & Pharisæi,
1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
dicentes; Quarè discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas, cùm panem manducant. Ipse autē
2 λέγοντες, Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὁ δὲ
3 respondens ait illis; Quarè & vos transgredimini mandatum Dei, propter traditionem vestram? Nam Deus mandavit, dicens; Honora patrem tuū & matrem: & Maledicens patri vel matri, morte finiatur.
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
4 ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καὶ, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.
Vos autem dicitis; Quicunq; dixerit patri vel matri; Munus, quod si ex me, juveris. Et non honorificabit patrem suum aut matrem suam:
5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· Καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6
& irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hypocritæ, pulchrè prophetavit de vobis Esaias, dicens; Appropinquat mihi populus hic ore suo, & labiis me honorat: at cor eorum longè abest à me. Frustrà autem colunt me, docentes doctrinas, mandata hominum.
καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. Ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων, 7
Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. 8
Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. 9
Et advocans turbam, dixit eis; Audite & intelligite. Non intrans in os communem facit hominem: sed egrediens ex ore, hoc communem facit hominem. Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei; Scis quòd Pharisæi audientes sermonem, scandalizati sunt? Ille autem respondens, ait; Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cœlestis, eradicabitur.
Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε. 10
Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 11
Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν; 12
Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. 13

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܕܒܐܠܦܐ ܗܘܘ ܤܓܕܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. * ܘܥܒܪܘ ܘܐܬܘ
34 ܠܐܪܥܐ ܕܓܢܝܤܪ. * ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܫܕܪܘ ܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܩܪܒܘ
35 ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ
36 ܕܐܦܢ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ ܒܠܚܘܕ ܢܬܩܪܒܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܘ ܐܬܚܠܡܘ.
1 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܦܪܝܫܐ ܘܤܦܪܐ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܐܡܪܝܢ. * ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܪܝܢ ܥܠ ܡܫܠܡܢܘܬܐ
2 ܕܩܫܝܫܐ. ܘܠܐ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܡܐ ܕܠܚܡܐ ܐܟܠܝܢ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
3 ܠܡܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ. * ܐܠܗܐ
4 ܓܝܪ ܐܡܪ. * ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܡܢ ܕܡܨܚܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܘܬܐ ܢܡܘܬ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
5 ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ. ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ. * ܘܠܐ ܢܝܩܪ
6 ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ. ܘܒܛܠܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ. * ܢܤܒܝ ܒܐܦܐ.
7 ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ. * ܥܡܐ ܗܢܐ ܒܤܦܘܬܗ ܡܝܩܪ ܠܝ. ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ
8 ܪܚܝܩ ܤܓܝ ܡܢܝ. * ܘܤܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ ܠܝ. ܟܕ ܡܠܦܝܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ
9 ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܘܩܪܐ ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘ ܘܤܬܟܠܘ. * ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ
10 ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ ܡܤܝܒ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ. ܗܘ ܡܤܝܒ
11 ܠܒܪܢܫܐ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܦܪܝܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ ܗܕܐ
12 ܐܬܟܫܠܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܢܨܒܬܐ ܕܠܐ ܢܨܒ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܬܬܥܩܪ.
13

Et venerunt ii qui in navi erant, cumque adorantes, dixerunt; Verè filius Dei es. Et navigârunt, veneruntq; in terram Genesar. 33 34
Et quum agnovissent eum homines regionis illius, miserunt in omnes vicos circumjacentes, & obtulerunt ei eos omnes qui variis morbis affecti erant. 35
Et rogabant eum ut tangerent vel fimbriam tantùm vestimenti ejus: & ii qui tetigerunt, sanati sunt. 36

Dominicâ post Pentecosten. 36.

CAP. XV.

Tunc accesserunt ad Jesum Pharisæi, & Scribæ ab Hierusalem, & inquiunt; 1
Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum, nec abluunt manus suas quum edunt panem? 2
Respondit Jesus, & ait illis; Quare & vos trangredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? 3
Deus enim ait, Honora patrem tuum & matrem tuam: &, Qui maledixerit patri suo, aut matri suæ, morte moriatur. 4
Vos autem dicitis, Quisquis dixerit patri aut matri, Oblatio mea tale quid est, ut utilitatem percipias à me: 5
Et non honorabit patrem suum aut matrem suam. Et abrogâstis sermonem Dei propter traditionem vestram. 6
Hypocritæ, benè vaticinatus est de vobis Esaia propheta, inquiens; 7
Populus hic labiis suis honorat me, cor autem eorum valdè remotum est à me. 8
Et frustrà me reverentur, docentes doctrinas mandatorum hominum. 9
Porrò convocavit turbas, & dixit eis; Audite & intelligite. 10
Nequaquam id quod ingreditur in os, polluit hominem: sed quod prodit ab ore, illud inquinat hominem. 11
Tunc accesserunt discipuli ejus, & dicunt ei; Nôsti Pharisæos, qui audierunt hunc sermonem, offensos fuisse? 12
Ipse verò respondit, & ait illis; Omnis planta quam non plantaverit Pater meus qui in cœlis est, evelletur. 13

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * كساني كه در كشتي بودند آمدند واورا سجود كردند • وكفتند بحقيقت
توي فرزند خدا
34 35 انداختند * واز انجا برمين قنسرين آمدند • * كسان آن ولايت شنيدند
وفرستادند در همه دهها وولايات • كه كرداكرد ايشانست واوردند پيش او رنجوراني
36 كه از دست رفته بودند • * ونزديك او شدند تا بكنار جامه او برسند • هركه
رسيد خوش شد وشفا يافت

انجا كه رنجورانرا بركنار راه مي انداختند — هشتاد پنج

هشتاد شش — اعتراض معترلان براي دست شستن

1 * انكه معترلان ونويسندكان
كه از اورشليم بودند • پيش عيسي نزديك شدند • وكفتند * چرا شاكردان تو برد 2
سپارش پيران مي كذرند • وقتي كه نان مي خورند دست خود نمي شويند * عيسي بايشان 3
پاسخ داد • وكفت چرا شما نيز • برسپارش خدا مي كذريد • براي سپارشهاء شما * براي انك 4
خدا كفت پدرت را ومادرت را حرمت بدان وهركه پدر ومادر خود را دشنام دهد بمردن بميرد •

Homines autem qui in navi erant venerunt, & eum adorârunt; dixeruntque, In veritate tu es Filius Dei. 33

LXXXV. Ubi ægrotos juxta viam projecerunt.

Et illinc in terram Kennasrin venerunt. 34 *Quo audito homines illius regionis miserunt in omnes pagos & præfecturas quæ circum circa illos erant; & adduxerunt ad eum ægrotos opem prætergressos.* 35 *Qui ad illum accesserunt, ut oram vestimenti illius attingerent; quicunque vero tetigit sospes evasit & valetudinem reperit.* 36

LXXXVI. Altercatio Pharisæorum de manuum lotione.

CAP. XV.

Tunc Pharisæi & scribæ, qui ex Hierosolyma erant, ad Jesum accesserunt, & dixerunt; 1 *Quare discipuli tui traditionem seniorum transgrediuntur, nec quando panem comedunt manus suas lavant?* 2 *Jesus illis responsum dedit, & dixit; Quare vos etiam mandatum Dei transgredimini propter traditiones vestras?* 3 *Eò quòd Deus dixit, Patrem tuum & matrem tuam in honore habe: & qui patrem aut matrem suam contumeliâ affecerit, moriendo moriatur.* 4

Versio VULGATA LATINA.

33 Qui autem in navicula erant, venerunt & adoraverunt eum, dicentes ; Verè Fi-
34 lius Dei es. Et cùm transfretâsset, venerunt in terram Genesar. Et cùm cog-
35 novissent eum viri loci illius, miserunt in universam regionem illam, & obtu-
36 lerunt ei omnes malè habentes : Et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti
ejus tangerent. Et quicunque tetigerunt, salvi facti sunt.

CAP. XV.

1
2 Tunc accesserunt ad eum ab Jerosolymis Scribæ, & Pharisæi, dicentes ; Qua-
rè discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum ? non enim lavant manus
3 suas cùm panem manducant. Ipse autem respondens ait illis ; Quarè & vos
transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram ? Nam Deus dixit ;
Honora patrem & matrem : & ; Qui maledixerit patri, vel matri, morte mo- 4
riatur. Vos autem dicitis ; Quicunque dixerit patri, vel matri, Munus quod- 5
cunque est ex me, tibi proderit : Et non honorificabit patrem suum, aut ma- 6
trem suam : & irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hy- 7
pocritæ, benè prophetavit de vobis Isaias, dicens ; Populus hic labiis me hono- 8
rat : cor autem eorum longè est à me. Sine causa autem colunt me, docentes do- 9
ctrinas & mandata hominum. Et convocatis ad se turbis, dixit eis ; Audite & 10
intelligite. Non quod intrat in os, coinquinat hominem : sed quod procedit 11
ex ore, hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei ; 12
Scis quia Pharisæi audito verbo hoc, scandalizati sunt ? At ille respondens 13
ait ; Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cœlestis, eradicabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 34 * جاء الذين كانوا في السفينة وسجدوا له قايلين انت هو بالحقيقة ابن الله * ولما عبروا
35 جاوا الي ارض جاناسر * فعرفه اهل ذلك المكان وارسلوا الي جميع اهل تلك الكور وقدموا
36 اليه كل المسقومين * وطلبوا اليه لكيما يلمسوا طرف ثوبه فقط * وكل من لمسه خلص *

* الفصل الخامس والاربعون *

1 2 * حينيذ جاء اليه من يوروسليم كتبة وفريسيون قايلين * لماذا تلاميذك يتعدون وصية
3 المشيخة اذ لا يغسلون ايديهم عند اكلهم الخبز * اجابهم قايلا فلماذا انتم تتعدون
4 وصية الله من اجل سنتكم * الم يقل الله * اكرم اباك وامك والذي يقول كلاما رديا في
5 6 ابيه او امه يموت موتا * وانتم تقولون ان من لا يرفع عن ابيه وامه قربانا * فليس يكرم
7 اباه وامه * وابطلتم كلام الله من اجل سنتكم * ايها المراوون حسنا تنبا عليكم اشعيا
8 9 النبي قايلا * ان هذا الشعب قريب مني بفمه ويكرمني بشفتيه وقلبه بعيد عني * يعبدوني
10 11 باطلا * ويعلمون تعليم وصايا الناس * ودعا الجمع وقال لهم اسمعوا وافهموا * ليس ما يدخل فم
12 الانسان ينجسه * لكن الذي يخرج من فيه هذا هو الذي ينجسه * حينيذ جاء اليه تلاميذه
13 وقالوا له اعلم ان الفريسيين لما سمعوا الكلام شكوا * فاجابهم قايلا كل غرس لا يغرسه
ابي السماي يقلع *

*Et venerunt qui erant in navicula, & 33
adoraverunt eum, dicentes ; Tu es in
veritate filius Dei. Et cùm transfretâs- 34
sent, venerunt in terram Genasar. Et 35
cognoverunt illum viri ejus loci, & mi-
serunt ad omnes incolas earum regio-
num : et obtulerunt ei omnes ægrotos,
Et rogaverunt eum ut tangerent extre- 36
mitatem vestimenti ejus tantùm. Et
quicunque tetigit eam, salvus factus est.*

Sectio quadragesima quinta.

CAP. XV.

*Tunc venerunt ad eum ab Jerosoly- 1
mis Scribæ & Pharisæi, dicentes ; Qua- 2
re discipuli tui transgrediuntur manda-
tum seniorum, quandoquidem non lavant
manus suas, quando manducant panem ?
Respondit eis, dicens ; Quare vos trans- 3
gredimini mandatum Dei propter statu-
ta vestra ? Nonne dixit Deus, Honora 4
patrem tuum & matrem tuam ? & qui
profert sermonem turpem in patrem su-
um, morietur morte ? Vos autem dici- 5
tis, Quòd qui non attollit pro patre suo
& matre suâ oblationem, Non honorat 6
patrem suum & matrem suam. Et abro-
gâstis verba Dei propter statuta vestra.
O hypocritæ, benè prophetavit de vobis 7
Isaias Propheta, dicens ; Quòd hic 8
populus propinquus est mihi ore suo, &
honorat me labiis suis, & cor ejus est
distans à me. Colunt me frustrà, & do- 9
cent doctrinam mandatorum hominum.
Et vocavit turbam, & dixit eis ; Au- 10
dite & intelligite. Non quod intrat in 11
os hominis, coinquinat illum : sed quod
exit ab ore ejus, hoc est quod coinqui-
nat eum. Tunc venerunt ad eum disci- 12
puli ejus, & dixerunt ei ; Scias quòd
Pharisæi, quando audierunt sermonem,
scandalizati sunt. Respondit eis, di- 13
cens ; Omnis planta, quam non plantat
pater meus cœlestis, eradicabitur.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወእለ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ሰገዱ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ አማን ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወልዱ ፡
34 አንተ ፡፡ ወዓደውዎ ፡ በጽሐ ፡ ውስተ ፡ ምድረ ፡ ገነሴሬጥ ፡፡ ወአእመርዎ ፡ ሰብእ ፡
35 በሀየ ፡ ወፈነው ፡ ኵሉ ፡ አድያም ፡ ወአምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ኵሎ ፡ ሕሙማነ ፡፡ ወአስተብ
36 ቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይልክፉ ፡ ወኵሎሙ ፡ ዘረከቡ ፡ ልብሱ ፡ እለ ፡ ለከፍዎ ፡ ሐይዉ ፡፡

በእንተ ፡ እለ ፡ ይኀድጉ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

1 ወእምዝ ፡ ቀርቡ ፡ ኀበ ፡ መጽሐ ፡ ኀቤሁ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያን ፡ እን
2 ዘ ፡ ይብሉ ፡፡ ለምንት ፡ አርዳኢከ ፡ ይትዐደዉ ፡ ትእዛዘ ፡ ሊቃናት ፡ እስመ ፡ ኢይትኀፀቡ ፡ እ
3 ደዊሆሙ ፡ ሶበ ፡ ኅብስተ ፡ ይበልዑ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለምንት ፡ አንትሙኒ ፡
4 ትትዐደዉ ፡ ትእዛዞ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ሥርዓተ ፡ አበዊክሙ ፡፡ ወእግዚአብ
5 ሔርሰ ፡ ይቤ ፡ አክብር ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ ወዘየሐምሞ ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ ሞተ ፡ ለይሙት ፡፡ ወአን
ትሙሰ ፡ ትብሉ ፡ ዘይቤ ፡ ለአብ ፡ ወእም ፡ ሀብተ ፡ ዘእምኀቤየ ፡ ዘበቋዕኩከ ፡ ኢያከብር ፡
6 አባሁ ፡ ወኢእሞ ፡፡ ወሰዐርክሙ ፡ ቃሎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ሥርዓትክሙ ፡፡
7 8 መድልዋን ፡ ሠናየ ፡ ተነበየ ፡ ኢሳይያስ ፡ ላዕሌክሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡፡ ዝሕዝብ ፡ በከና
9 ፍሩ ፡ ያከብሩኒ ፡ ወበልቦሙሰ ፡ ነዋኅ ፡ ሀለው ፡ ይርሕቁ ፡ እምኔየ ፡፡ ወከንቶ ፡ ያመልኩ
10 ኒ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሩ ፡ ሥርዓታተ ፡ ሰብእ ፡፡ ወአቅረቦ ፡ ለሕዝብ ፡ ይቤሎሙ ፡ ስምዑ ፡
11 ወለብዉ ፡፡ ከመ ፡ አኮ ፡ ዘይበውእ ፡ ውስተ ፡ አፍ ፡ ያረኵሶ ፡ ለሰብእ ፡ ባሕቱ ፡
12 ዘይወፅእ ፡ እምውስተ ፡ አፍ ፡ ውእቱ ፡ ዘያረኵሶ ፡ ለሰብእ ፡፡ ወእምዝ ፡ ቀረቡ ፡
አርዳኢሁ ፡ ይብልዎ ፡ ታአምርሁ ፡ ከመ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ሰሚዖሙ ፡ አንጐርጐሩ ፡፡
13 ወአውሥአሙ ፡ ወይቤ ፡ ኵሉ ፡ ተክል ፡ እንተ ፡ ኢተከለ ፡ አቡየ ፡ ሰማያዊ ፡ ትሠረ
ው ፡፡

*Et qui in nave erant adoraverunt eum dicentes, Verè Dei filius es. Et pro- 33 34
cedentibus illis venit in terram Genesarat. Et cognoverunt eum homines 35
istius loci, & miserunt in omnem regionem, & attulerunt ei omnes male
affectos. Et rogabant eum ut tangerent fimbriam vestimenti ejus, & omnes 36
qui tetigerunt eam sani facti sunt.*

CAP. XV.

De iis qui rejiciunt præcepta Domini.

*Et tunc accesserunt qui venerunt ad eum è Hierusalem Scribæ, & Phari- 1
sæi dicentes ; Quare discipuli tui transgrediuntur mandata seniorum, 2
quoniam non abluuntur manus eorum, quando panem edunt. Et respondit, & 3
dicit iis ; Quare vos transgredimini mandata Dei per constitutionem patrum
vestrorum ? Et Deus dicit, Honora patrem, & matrem : &, Qui vexabit 4
patrem & matrem, morte moriatur. Et vos dicitis, Qui dicit patri & ma- 5
tri ; Donum illud quod ex me fuit quo tibi proficerem, non honorabit
patrem ejus neque matrem ejus. Et evacuavistis verbum Dei per constitu- 6
tiones vestras. Hypocritæ, bene prophetavit Esaias super vos, dicens ; Iste 7 8
populus in labiis suis honoraverunt me, & in cordibus suis longè fuerunt à 9
me recedentes. Et frustrà colunt me docentes constitutiones hominum. Et 10
accedentibus eum populis, dicit iis, Audite & intelligite ; Quòd non quod 11
intrat in os, polluit hominem : sed quod egreditur ex ore, hoc est quod polluit
hominem. Et accedentes discipuli ejus dicunt ei, Scisne quòd Pharisæi au- 12
dientes oblatraverunt. Et respondit iis, & dicit, Omnis plantatio, quam non 13
plantavit pater meus cœlestis, peribit.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وشما مي كوييد * هركه بپدر ومادر خود بكويد * اين چيزكه بشما مي دهم از من منت
6 است ونمي كذاريد كه آدمي پدر ومادر خود را حرمت دارد * * كلمه خدا باطل كرديد براي
7 سپارشهاء شما * * اي منافقان خوش پيغبري كرد بر شما اشعياء پيغبر وكفت نبوت
8 9 * اين خلق بلب خود مرا حرمت مي دارند * ودل ايشان از من عظيم دورست * * وفاسد مرا مي
10 پرستند * بدانك تعليم وسپارشهاء خلق مي اموزند * * جماعت را پيش خود خواند وكفت
11 بشنويد ودريابيد * * نه هرچه در دهن اندر آيد ادمي را پليد كند الا هرچه از دهن بدر
12 آيد ان ادمي را پليد كند * انكه شاكردان او پيش او آمدند وكفتند نويسندكان چون اين
13 سخن را شنيدند * پريشان شدند * مسيح بديشان جواب داد وكفت هر درختي كه پدر من
كه بر آسمانست او را نه نشاند بركنده شود *

*Vos autem dicitis ; Quicunque pa- 5
tri aut matri suæ dicit, Hæc res
quam vobis do, à me munus est : &
non permittitis homini ut parentibus
suis honorem exhibeat. Sic verbum 6
Dei irritum fecistis propter traditio-
nes vestras. O hypocritæ, bene vatici- 7
natus est de vobis Esaias Propheta,
& dixit :* Prophetia.
*Hic populus labiis suis mihi honorem 8
exhibent, at cor ipsorum à me lon-
gissimè abest. Et corruptè me colunt, 9
eò quòd doctrinam & traditiones ho-
minum docent. Deinde turbam ad se 10
vocavit, & dixit ; Audite & intel-
ligite. Haud quicquid per os ingre- 11
ditur, hominem contaminat : sed quod
ex ore egreditur illud hominem in-
quinat. Tunc discipuli ejus ad eum 12
venerunt, & dixerunt ; Scribæ, cum
hunc sermonem audirent, ægrè tule-
runt. Christus illis responsum de- 13
dit, & dixit ; Omnis arbor, quam Pa-
ter meus, qui in cœlis est, non plan-
tavit, effodietur.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΗ'. ΚΘ'. Λ'.

Sinite illos: duces sunt cæci cæcorum. cæcus autem cæcum si per vi-
14 Ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδη-
am ducat, ambo in foveam cadent. Respondens autem Petrus, dixit ei;
15 γῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ,
Explica nobis parabolam istam. At Jesus dixit; Adhuc & vos in-
16 Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀ-
intelligentes estis? Nondum consideratis quòd omne ingrediens in os, in
17 σύνετοί ἐστε; Οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς
ventrem cedit, & in secessum ejicitur? At exeuntia de ore,
18 τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόμα-
de corde prodeunt, & illa communem faciunt hominem. De enim
19 τος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ
corde exeunt ratiocinationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes,
τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,
furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc sunt communem facientia
20 κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. Ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν
hominem. Verùm illotis manibus manducare, non communem facit hominem. Et
21 ἄνθρωπον. τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ΚΘ'
egressus indè Jesus, secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce
22 ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδοὺ
mulier Chananæa à finibus illis egressa, clamavit ei, di-
γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγου-
cens; Miserere mei, Domine, fili David: filia mea malè dæmonizatur. Ille
σα, Ἐλέησόν με, Κύριε υἱὲ Δαβίδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ 23
autem non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus roga-
δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώ-
bant eum, dicentes; Absolve eam, quia clamat post nos. Ipse autem
των αὐτὸν, λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ 24
respondens, ait; Non legatus sum si non ad oves perditas domûs
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Israel. Illa autem veniens adorabat eum, dicens; Domine, succurre mihi. Qui
Ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ 25 26
verò respondens, ait; Non est pulchrum sumere panem filiorum, & jacere ca-
δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυ-
tellis. Illa autē ait; Utique, Domine: etenim catelli edunt de micis ca-
ναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πι- 27
dentibus de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait
πτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 28
illi: O mulier, magna tua fides: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia
αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ
ejus ab hora illa. Et transiens indè Jesus, venit juxta
Λ' αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν 29
mare Galilææ. Et ascendens in montem, sedebat ibi.
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܫܒܘܩܘ ܐܢܘܢ ܣܡܝܐ ܐܢܘܢ ܕܒܪܝ ܣܡܝܐ. ܣܡܝܐ ܕܝܢ ܠܣܡܝܐ ܐܢ ܢܕܒܪ ܬܪܝܗܘܢ ܒܓܘܡܨܐ ܢܦܠܝܢ.

15 ܘܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܦܫܩ ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܢܐ.

16 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.

17 ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܕܡ ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ ܠܟܪܣܐ ܐܙܠ ܘܡܢ ܬܡܢ ܒܡܦܕܝܬܐ ܡܫܬܕܐ.

18 ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ ܡܢ ܠܒܐ ܢܦܩ ܘܗܘ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ.

19 ܡܢ ܠܒܐ ܓܝܪ ܢܦܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܓܘܪܐ ܩܛܠܐ ܙܢܝܘܬܐ ܓܢܒܘܬܐ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ ܓܘܕܦܐ.

20 ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܕܡܛܢܦܢ ܠܒܪܢܫܐ ܐܠܐ ܕܢܠܥܣ ܐܢܫ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܘܗܝ ܠܐ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ.

21 ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ.

22 ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܟܢܥܢܝܬܐ ܡܢ ܬܚܘܡܐ ܗܢܘܢ ܢܦܩܬ ܘܩܥܝܐ ܘܐܡܪܐ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ ܡܪܝ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܒܪܬܝ ܒܝܫܐܝܬ ܡܫܬܢܩܐ ܡܢ ܫܐܕܐ.

23 ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܦܢܝ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܘܐܡܪܝܢ ܫܪܝܗ ܕܩܥܝܐ ܒܬܪܢ.

24 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܐܫܬܠܚܬ ܐܠܐ ܠܥܪܒܐ ܕܐܒܕܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.

25 ܗܝ ܕܝܢ ܐܬܬ ܣܓܕܬ ܠܗ ܘܐܡܪܐ ܡܪܝ ܥܕܪܝܢܝ.

26 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܡܣܒ ܠܚܡܐ ܕܒܢܝܐ ܘܠܡܪܡܝܘ ܠܟܠܒܐ.

27 ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܐ ܐܝܢ ܡܪܝ ܐܦ ܟܠܒܐ ܐܟܠܝܢ ܡܢ ܦܪܬܘܬܐ ܕܢܦܠܢ ܡܢ ܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܗܘܢ ܘܚܝܝܢ.

28 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܪܒܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܢܗܘܐ ܠܟܝ ܐܝܟ ܕܨܒܝܐ ܐܢܬܝ ܘܐܬܐܣܝܬ ܒܪܬܗ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ.

29 ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܘܝܬܒ ܬܡܢ.

Omittite eos, cæci sunt duces cæcorum: 14
cæcus autem cæcum si ducat, ambo in foveam cadunt. Respondit autem Simon Ce- 15
pha, & dixit ei; Domine mi, interpretare
nobis parabolam hanc. Ipse verò dixit eis, 16
Hucusque etiam vos non intelligitis? Non- 17
ne scitis id quod intrat per os, in ventrem
abire, & indè per expurgationem ejici foras? Id autem quod ab ore prodit, à cor- 18
de manat, illudque inquinat ipsum hominem. Nam à corde manant cogitationes 19
malæ, adulterium, cædes, scortatio, furtum,
testimonium falsum, blasphemia. Hæc sunt 20
quæ inquinant hominem. Sed si quis comederit illotis manibus, non inquinatur.

Ad vesperam Dominicæ quartæ Jejunii. 37.

Et egressus est illinc Jesus, venitque in fi- 21
nes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Ca- 22
nanites de finibus illis exiit, clamans ac dicens; Miserere mei, Domine mi, fili David; filia mea malè rapitur à dæmonio.
Ipse verò nullum dedit ei responsum. Et 23
accesserunt discipuli ejus rogantes eum, &
dicentes; Dimitte eam, quia clamat post
nos. Ipse verò respondit, & ait illis; Non 24
sum missus nisi ad oves quæ aberrârunt à
domo Israel. Illa autem veniens adoravit 25
eum, & dixit; Domine mi, adjuva me.
Dixit ei Jesus, Non est decorum accipere pa- 26
nem liberorum, & objicere canibus. Ipsa 27
verò dixit, Etiam, Domine mi, etiam canes edunt de micis quæ cadunt è mensis dominorum suorum, & vivunt. Tunc dixit ei 28
Jesus, O mulier, magna est fides tua, fiat
tibi ut vis; & sanata est filia ejus ex illa
hora. Et discessit illinc Jesus, venitque 29
juxta crepidinem maris Galilææ? Et conscendit montem, seditque illic.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ایشانرا رها کنید زیرا نابینا آنند * که دلیل کوران شده اند * [چون نابینا راهبر را
15 بینا شود] زود باشد که هر دو درچاه افتند * جواب داد شمعون صفا وبدو کفت
16 ای خداوند این مثل را برای ما تفسیر کن * او بدیشان کفت تا این ساعت شما نیز
17 هنوز درنمی یابید * ونمی دانید که هرچه دردهن اندرآید از نشیب بیرون رود ودر
18 زمین افتد * از انجا ادمی پلید نمی شود * ولیکن هر سخنی بد که از دهن ادمی
19 بیرون آید * وفکرهاء بد از دل اید آن ادمی را پلید کند * وان † زناست * وکشتن * [ودزدی]
20 وکواهی † دروغ * وغیبت مردم * وافتری * اینها اند که ادمی را پلید می کنند اکر ادمی بی
دست شستن نان خورد پلید نمی شود هشتاد هفت انجا که دختر کنعانی را شفا داد
21 22 * عیسی از انجا بدر آمد * ودر حدود صور وصیدا † طواف می کرد * ناکاه زن کنعانی از کوشه
بدر آمد * بانک می زد ومی کفت رحمت کن بر من ای † خداوند من فرزند † داود * که دخترم
23 عظیم دشخواریها از ابلیسیان می کشد * عیسی بدو جواب نداد * شاکردان پیش او آمدند
24 وکفتند اورا از ما دورکن * که از پس ما بانک می زند * عیسی بدیشان جواب داد که فرستاده
نشدم الا پیش آن کوسفندان که از بنی اسراییل کمراه شدند *

Illos missos facite; quia cæci illi sunt, 14
qui duces cæcorum facti sunt: cùm
cæcus dux viæ cæco fuerit, brevi fi-
et ut ambo in puteum cadant. Re- 15
spondit Simeon Cephas, & ei dixit;
O Domine, hanc parabolam nobis ex-
plica. Ille dixit eis; Usque ad hanc 16
horam vos etiam nondum intelligi-
tis? Neque cognoscitis, quod quic- 17
quid in os ingreditur, per inferiora
exit & in terram cadit; unde homo
non contaminatur. Veruntamen omne 18
verbum malum quod ex ore hominis
prodit & cogitationes malæ, ex cor-
de proveniunt: hæc hominem con-
taminatum reddunt. Hujusmodi est 19
fornicatio, & cædes, & furtum, & te-
stimonium falsum, & calumnia ho-
minum, & blasphemia. Hæc sunt 20
quæ hominem contaminant: si quis
autem sine manuum lotione panem
comedat, contaminatus non est.

LXXXVII. Ubi filiæ Chananeæ sanitatem restituit.

Jesus illinc egressus est & terminos 21
Tyri & Sidonis peragravit. Dere- 22
pentè mulier Chananæa ex angulo
prodiit, & clamore sublato dixit;
Miserere mei ô Domine mi, fili Da-
vid: filia enim mea valdè gravia à
diabolis patitur. Jesus ei respon- 23
sum non dedit: discipuli igitur ad
eum venerunt, & dixerunt; Eam à no-
bis amanda, quia post nos vociferatur.
Jesus illis hoc responsum dedit, 24
Quin missus non sum nisi ad oves,
quæ de filiis Israelis aberrârunt.

Versio VULGATA LATINA.

14 Sinite illos: cæci sunt, & duces cæcorum: cæcus autem si cæco ducatum præ-
15 ster, ambo in foveam cadunt. Respondens autem Petrus dixit ei; Edissere
16 nobis parabolam istam. At ille dixit; Adhuc & vos sine intellectu estis? Non
17 intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in secessum emit-
18 titur? Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinant ho-
19 minem: De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicati-
20 ones, furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc sunt quæ coinquinant homi-
21 nem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem. Et e-
22 gressus indè Jesus, secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chana-
næa à finibus illis egressa clamavit, dicens ei; Miserere meî, Domine fili David:
filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et acce- 23
dentes discipuli ejus rogabant eum, dicentes; Dimitte eam: quia clamat post nos.
Ipse autem respondens ait; Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt domûs 24
Israel. At illa venit, & adoravit eum, dicens; Domine, adjuva me. Qui 25
respondens ait; Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus. 26
At illa dixit; Etiam, Domine: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de 27
mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait illi; O mu- 28
lier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illa
hora. Et cùm transisset indè Jesus, venit secus mare Galilææ: & ascendens 29
in montem, sedebat ibi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * دعوهم فانهم عميان * قادة عميان واعمي يقود اعمي يقع كلاهما في حفرة * اجابة بطرس
15
16 قايلا فسر لنا المثل * قال لهم احتي وانتم لا تفهمون هذا * اما تعلمون ان كل ما يدخل فم الانسان
17
18 يصل الي البطن وينطرد الي المخرج * واما الذي يخرج من الفم فهو يخرج من القلب * هذا
19 الذي ينجس الانسان * لانه يخرج من القلب * الفكر السوء * القتل * الزنا * الفسق * السرقة * شهادة
20 الزور * التجديف * هذا هو الذي ينجس الانسان * فاما الاكل بغير غسل ايدي فليس
ينجس الانسان *

* الفصل السادس والاربعون *

21 * ولما خرج يسوع من هناك جاء الي نواحي صور وصيدا * واذا امراة كنعانية خرجت من
22
23 تلك التخوم تصيح قايلة ارحمني يا رب يا بن داود ابنتي بها شيطان يعذبها * فلم يجبها
24 بكلمة * فجاء تلاميذه وسالوه قايلين اطلق هذه المراة فانها تصيح في اثرنا * فاجابهم قايلا لم
25 ارسل الا الي الخراف الضالة من بيت اسراييل * فاتت وسجدت له قايلة يا رب اعني * فاجابها
26
27 قايلا ليس جيد ان يوخذ خبز البنين فيعطي للكلاب * فقالت نعم يا رب وقد تاكل الكلاب
28 من الفتات الذي يسقط من موايد البنين * فاجابها يسوع قايلا يا مراة عظيم ايمانك
يكون لك كما اردت * فبرات ابنتها مذ تلك الساعة *

* الفصل السابع والاربعون *

29 * وانتقل يسوع من هناك وجاء الي عبر بحر الجليل وصعد الجبل وجلس هناك *

*Sinite eos quoniam ipsi cæci sunt, duces 14
cæcorum: & cæcus si ducat cæcum,
cadunt ambo in foveam. Respondit ei 15
Petrus, dicens; Expone nobis parabo-
lam. Ait illis; Etiamne & vos non in- 16
telligitis hoc? Nonne scitis quod quic- 17
quid intrat os hominis, pervenit ad
ventrem, & expellitur in secessum? Sed 18
quod exit ab ore, ipsum exit e corde; hoc
est quod coinquinat hominem. Nam exit 19
e corde cogitatio mala, occisio, fornica-
tio, adulterium, furtum, testimonium
falsum, blasphemia. Hoc est quod coin- 20
quinat hominem: sed manducare absque
lotione manuum, non coinquinat homi-
nem.*

Sectio quadragesima sexta.

*Et cùm exisset Jesus indè, venit in 21
partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier 22
Chananæa egressa est ex illis finibus, cla-
mans & dicens; Miserere mei, fili Da-
vid: in filia mea inest dæmonium cru-
cians eam. Et non respondit ei verbum. 23
Venerunt autem discipuli ejus, & roga-
verunt eum, dicentes; Dimitte hanc
mulierem, quia clamat in vestigiis no-
stris. Respondit eis, dicens; Non sum 24
missus nisi ad oves errantes de domo Is-
rael. Venit autem illa, & adoravit 25
eum, dicens; Domine, adjuva me. Re- 26
spondit ei, dicens; Non est bonum su-
mi panem filiorum, & dari canibus.
Dixit autem illa; Utique, Domine, & 27
quandoque comedunt canes de micis quæ
cadunt de mensis filiorum. Tunc respon- 28
dit ei Jesus, dicens; O mulier, magna
est fides tua: fiat tibi sicut voluisti: &
sanata est filia ejus ex illa hora.*

Sectio quadragesima septima.

*Et discessit Jesus indè, & venit trans 29
fretum maris-Galilææ: conscenditque
montem, ac sedit ibi.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ኅድግዎሙ ፡ ዕውራን ፡ እሙንቱ ፡ መራሕ ፡ ዐዋውርት ፡ ዕውር ፡ ለዕውር ፡ እመ ፡ መር
15 ሐ ፡ ኅቡረ ፡ ይወድቁ ፡ ውስተ ፡ ግብ ። ወአውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ንግ
16 ረነ ፡ ዘንተ ፡ ምስለ ። ወይቤ ፡ ዓዲሁ ፡ ለእንትሙኒ ፡ ኢለባውያን ። አንትሙ ፡
17 ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘይበውእ ፡ ውስተ ፡ አፍ ፡ ውስተ ፡ ከርሥ ፡ ይትገመር ፡
18 ወጽሙ ፡ ይትገደፍ ። ወዘሰ ፡ ይወፅእ ፡ እምውስተ ፡ አፍ ፡ እምልብ ፡ ይወፅእ ፡ ወ
19 እሙንቱ ፡ ያረኵስዎ ፡ ለሰብእ ። እስመ ፡ እምውስተ ፡ ልብ ፡ ይወፅእ ፡ እኩይ ፡ ቀ
20 ቲል ፡ ወምሕዘን ፡ ዝሙት ፡ ወሰርቅ ፡ ስምዐ ፡ በሐሰት ፡ ወፅርፈት ። እሉኬ ፡ ዘያረ
21 ኵስዎ ፡ ለሰብእ ፡ ወዘእንበለ ፡ ተኀፅቦ ፡ እደው ፡ በሊዕ ፡ ኢያረኵሶ ፡ ለሰብእ ።
ወወፂአ ፡ እምዝየ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ተግሕሠ ፡ ውስተ ፡ ደወለ ፡ ጢሮስ ፡ ወሲዶና ።

በእንተ ፡ ከናናዊት ፡ እንተ ፡ ወለታ ፡ ተዓብድ ።

22 ወናሁ ፡ ብእሲት ፡ ከናናዊት ፡ እምውስቴቱ ፡ ለደብር ፡ ወፅአት ፡ እንዘ ፡ ትጸርኅ ፡ ወትብ
ል ፡ መሐረኒ ፡ እግዚኦ ፡ ወልደ ፡ ዳዊት ፡ መሐረኒ ፡ ወለትየ ፡ ለኵይ ፡ ጋኔን ፡ አኃዛ ።
23 ወኢያውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ቃለ ፡ ወቀረብዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ አስተብቍዕዎ ፡ እንዘ ፡ ይ
24 ብሉ ፡ ፈንዋ ፡ ለዛ ፡ እስመ ፡ ትጸርኅ ፡ በድኅሬነ ። ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ኢተፈነ
25 ውኩ ፡ ዘእንበለ ፡ ውስተ ፡ አባግዕ ፡ ዘተገድፉ ፡ ዘቤተ ፡ እስራኤል ። ወቀረበ ስገደት ፡
26 ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ እግዚኦ ፡ ርድአኒ ። ወአውሥኦ ፡ ይቤላ ፡ ኢኮነ ፡ ሠናየ ፡ ነሢ
27 እ ፡ ኅብስተ ፡ ውሉድ ፡ ወወሂበ ፡ ለከለባት ። ወትቤ ፡ አወ ፡ እግዚኦ ፡ እስመ ፡ ከለ
28 ባትኒ ፡ ይበልዑ ፡ እምፍርፋራት ፡ ዘይወድቅ ፡ እምነ ፡ ማእደተ ፡ አጋእዝቲሆሙ ። ወ
እምዝ ፡ አውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤላ ፡ ለብእሲት ፡ ዐቢይ ፡ ሃይማኖትኪ ፡ ይኩንኪ ፡
ዘከመ ፡ ትፈቅዲ ፡ ወሐይወት ፡ ወለታ ፡ ሶቤሃ ፡ እምይእቲ ፡ ሰዓት ።

በእንተ ፡ አሕዛብ ፡ እለ ፡ ተፈወሱ ፡ እብዙኅ ፡ ደዌሆሙ ።

29 ወኃሊፎ ፡ እምህየ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በጽሐ ፡ ኀበ ፡ ሐይቀ ፡ ባሕር ፡ ዘገሊላ ፡ ወዐርገ ፡ ደብረ ፡ ነበረ ፡ ህየ ።

*Sinite eos, cæci sunt duces cæcorum: cæcus cæcum si ducat, simul cadent in 14
foveam. Et respondit Petrus, & dicit ei, Enuntiato nobis hanc parabolam. 15
Et dicit, Adhucne vos non intelligentes estis. Vos nónne scitis quod omne 16
quod intrat in os, in ventre tenetur, & privatim abjicitur? Et quod proce- 17
dit ex ore, etiam ex corde procedit: & quæ sunt hujusmodi polluunt homi- 18
nem. Quoniam ex corde egreditur nequitia, cædes & adulterium, fornica- 19
tio & furtum, testimonium in falso & blasphemia. Hæc igitur sunt quæ 20
polluunt hominem: sed sine lotis manibus vesci, non polluit hominem. Et egre- 21
diens illinc Dominus Jesus secessit in regionem Tyri & Sidonis.*

De Chananæa cujus filia insaniit.

*Et ecce mulier Chananæa ex illius montibus venit clamans, & dicens, Mise- 22
rere mei Domine, fili David miserere mei: filiam meam cacodæmon occupavit
eam. Et non respondit Dominus Jesus verbum; & accedentes discipuli ejus 23
rogârunt eum, dicentes; Dimitte eam, quoniam clamat post nos. Et respondit 24
& dicit, Non missus fui nisi intra oves deperditas domûs Israel. Et accedens 25
illa adoravit eum, dicens; Domine, adjuva me. Et respondens ille dicit, Non est 26
bonum accipere panem filiorum, & dare canibus. Et dicit illa, Etiam Domi- 27
ne, quia canes quidem edunt de micis quæ cadunt è mensa dominorum suo-
rum. Et tunc respondit Dominus Jesus, & dicit ei, O mulier magna fides 28
tua, erit sicut vis: & sanata est filia ejus continuò ab illa hora.*

De turba quam de multis sanavit morbis.

*Et transiens illinc Dominus Jesus venit ad litus maris Galilææ, & ascen- 29
dens montem sedit ibi.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 آن زن نزديك آمد * وبرو سجود كرد وكفت اي خداوند مرا ياري بده * عيسي بدان زن كفت
26
روا نيست كه نان فرزندان بستانند وپيش سكان اندازند * آن زن كفت آري اي خداوند * 27
سكان نيز بخورند خرده ريزهايي † را كه از خوان خداوند ايشان بيفتد وزنده شوند * عيسي 28
بدو كفت اي زن ايمان تو بزرك است بشود مر ترا انچنانك خواهي وهمانده دختر آن زن خوش
شد

هشتاد هشت شفا دادن بجماعت رنجوران

* عيسي از انجا نقل كرد وبكنار 29
درياي جليل آمد بركوه بالا رفت وانجا نشست *

*Ipsa mulier propiùs accessit, & eum 25
adoravit, dicens; O Domine mihi
opem dato. Jesus illi mulieri dixit, 26
Non licet panem liberorum capere &
canibus projicere. Illa mulier dixit, 27
Maximè O Domine: canes etiam
comedunt parvulas micas quæ de
mensa domini sui cadunt, & vi-
vunt. Jesus illi dixit, O mulier, fi- 28
des tua magna est, fiat tibi quemad-
modum vis: & eodem momento fi-
lia illius mulieris sanata est.*

LXXXVIII. Sanatio multitudinis morbidorum.

*Jesus illinc demigravit, & venit 29
juxta mare Galilææ, ubi in montem
ascendit, & illic sedit.*

Et *adierunt* eum turbæ multæ, habentes *cum seipsis* claudos, cæcos, mu-
30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κω-
tos, *mancos*, & alios multos: & projecerunt eos ad pedes Je-
φοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔῤῥιψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰη-
su, & curavit eos. Ita ut *turbæ mirari*, *aspicientes* mutos
31 σοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς
loquentes, *debiles sanos*, claudos ambulantes, *& cæcos aspicientes*:
λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας·
& glorificabant Deum Israel. *At* Jesus *advocans discipulos su-*
32 καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ-
os, *ait*; *Visceribus commoveor super turbam*: quia jam *dies tres adsunt mihi*,
τοῦ, εἶπε, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι,
& non habent *quid* manducent: *& absolvere* eos jejunos *non volo*, *nequando* de-
καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκ-
ficiant in via. Et dicunt ei discipuli *ejus*; Unde nobis in de-
33 λυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρη-
serto panes *tot*, ut *saturare* turbam tantam? Et ait illis Jesus;
34 μίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Quot panes habetis? Illi *autem* dixerunt; Septem, & paucos pisciculos. Et præcepit
35 Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ ἐκέλευσε
turbis recumbere super terram. Et accipiens septem panes, &
36 τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, καὶ
pisces, gratias agens fregit, & dedit discipulis suis. *at* discipuli
τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ
turbæ: Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et tulerunt *redundantiam*
37 τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον
fragmentorum, septem sportas plenas. *At vescentes* erant quatuor *mille homines*,
38 τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες,
præter mulieres *& pueros*. Et *absolvens turbas*, ascendit in *navigium*, & ve-
39 χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλ-
nit in fines *Magdala*.
θεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

ΛΑ' ρξ ς

CAP. XVI. ις'.

ρξα δ
Et *accedentes* Pharisæi & Sadducæi tentantes, rogaverunt eum
1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες, ἐπηρώτησαν αὐτὸν
ρξβ ς
signum de cœlo *ostendere* eis. *Is autem* respondens ait illis; Ve-
2 σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὀψί-
spere facto, dicitis; *Serenitas*: *rubet* enim cœlum. Et mane; Hodie
3 ας γενομένης, λέγετε, Εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός. Καὶ πρωΐ, Σήμερον
tempestas: *rubet* enim triste cœlum. *Hypocritæ*, *illam quidem* faciem cœ-
χειμών· πυῤῥάζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐ-
li *nostis* dijudicare: *at* signa temporum non potestis?
ρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν· τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܚܓܝܪܐ ܘܣܡܝܐ ܘܐܠܡܐ ܘܚܪܫܐ ܘܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ܂
31 * ܐܝܟ ܕܢܬܕܡܪܘܢ ܟܢܫܐ ܕܚܙܘ ܚܪܫܐ ܕܡܡܠܠܝܢ ܘܓܕܡܐ ܕܚܠܝܡܝܢ ܘܚܓܝܪܐ ܕܡܗܠܟܝܢ ܘܣܡܝܐ ܕܚܙܝܢ ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ * ܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܠܚ
32 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܘܝܘ ܠܘܬܝ ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ ܘܕܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܟܕ ܨܝܡܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܠܡܐ ܢܬܡܚܠܘܢ ܒܐܘܪܚܐ܂
33 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܢܐ ܠܢ ܒܚܘܪܒܐ ܠܚܡܐ ܕܢܣܒܥ ܒܗ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܗܢܐ܂
34 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ ܘܩܠܝܠ ܢܘܢܐ ܙܥܘܪܐ܂
35 * ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ܂
36 * ܘܢܣܒ ܗܠܝܢ ܫܒܥ ܠܚܡܝܢ ܘܢܘܢܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܬܠܡܝܕܐ ܝܗܒܘ ܠܟܢܫܐ܂
37 * ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ ܘܫܩܠܘ ܝܘܬܪܢܐ ܕܩܨܝܐ ܫܒܥ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ܂
38 * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ ܗܘܘ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ܂
39 * ܘܟܕ ܫܪܐ ܟܢܫܐ ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܓܕܘ܂ * ܫܠܡ * ܩܦܠܐܘܢ

1 * ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܘܙܕܘܩܝܐ ܡܢܣܝܢ ܠܗ ܘܫܐܠܝܢ ܠܗ ܕܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܘܐ ܐܢܘܢ܂
2 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܨܚܘܐ ܗܘ ܣܡܩ ܓܝܪ ܫܡܝܐ܂
3 * ܘܒܨܦܪܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܘܡܢܐ ܣܬܘܐ ܣܡܩ ܓܝܪ ܫܡܝܐ ܒܥܒܝܐ܂ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܦܪܨܘܦܗ ܕܫܡܝܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫ ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܥ܂

Et adierunt eum turbæ quamplurimæ, habentes secum claudos & cœcos, mutosque ac mancos, & alios multos, atque objecerunt eos ad pedes Jesu, & sanavit eos. 30
Ita ut obstupescerent turbæ illæ, quum viderent mutos loquentes, mancos sanitati restitutos, claudos ambulantes, cœcosque videntes: Et glorificaverunt Deum Israel. 31

Oblationi quotidianæ. 38.

Ipse verò Jesus vocavit discipulos suos, & ait illis; Misericordiâ commoveor erga turbam hanc, quippe qui jam triduum manserunt apud me, nihilque habent quod edant: Dimittere autem eos jejunos nolo, ne fortè langueant in via. 32
Dicunt ei discipuli ejus, Undenam habemus in deserto panem adexplendam totam hanc turbam? 33
Dicit eis Jesus, Quot panes habetis? dicunt ei; Septem, & aliquot pisces minutos. 34
Et præcepit turbis ut discumberent humi. 35
Accepitque illos septem panes & pisces, & laudavit *Deum*, fregitque ac dedit discipulis suis: discipuli verò dederunt turbis. 36
Et comederunt omnes & saturati sunt, sustuleruntque reliquias fragmentorum, plenas septem sportas. 37
Illi autem qui comederant, fuêre quater mille viri præter mulieres & pueros. 38
Quum autem dimisisset turbas, conscendit navim, venitque in fines Magedo. 39

CAP. XVI.

Et accesserunt Pharisæi, & Sadducæi, tentantes eum, ac rogantes eum ut signum è cœlo ipsis ostenderet. 1
Ipse verò respondit, & ait illis; Quum fuerit vespera, dicitis, Serenitas erit: rubet enim coelum. 2
Manè verò dicitis, Hodiè tempestas erit: rubet enim cœlum tristè. Acceptores vultûs, faciem quidem cœli nôstis scrutari; signa verò temporis hujus non nôstis discernere? 3

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * بسيار جماعتي پيش او آمدند • وبودند با ايشان • كوران •[ولنكان]وكنكان • وپيسان •
[وغير ايشان بسيار] پيش پاي مسيح† ايشانرا مي† انداختند شفا مي يافتند • *بنوعي† كه 31
مردم حيران همي شدند •[چون ديدند كه] كوران مي ديدند وكنكان سخن مي كفتند •
پيسان ومجذمان† پاك مي شدند • شلان ولنكان مي رفتند • ومر خداي اسراييل را ستايش
مي دادند •
هشتاد نه انجاكه از هفت نان واندك ماهي چهار هزار مردرا سير كرد
انكه عيسي شاكردان خويش را خواند وبديشان كفت • شفقت مي 32
كنم بر اين جماعت زيرا كه سه روزست† پيش منند • وچيزي ندارند كه بخورند • ونمي
خواهم كه ايشانرا كرسنه† رها كنم • نبادا در راه افكار شوند • *شاكردان او بدو كفتند • از 33
كجا داريم نان درين ويراني • كه اين همه° انبوه سير شوند * عيسي بديشان كفت چند نان 34
داريد • كفتند هفت نان واندكي خرد ماهي • *بجماعت فرمود كه از پاي بنشينند • * واين 35 36
هفت نان وماهي را بستد • ستايش† كرد • وپاره كرد وبشاكردان خود داد • تا بر مردم قسمت
كردند • *همه° خلق بجمع سير شدند • واز خرده پارهايي كه پيش ايشان ماند هفت† سبد 37

* *Et turbæ multæ ad eum venerunt, & erant cum eis cæci, & claudi, & muti, & leprosi, & alii præterea multi, quos ad pedes Christi projecerunt, & sanitatem adepti sunt.* 30
Adeò ut homines obstupescerent, cùm vidissent quòd cæci viderent, muti sermonem proferrent, leprosi & elephantiaci mundarentur, luxati & claudi ambularent: & Deo Israelis laudem dederunt. 31

LXXXIX. Ubi septem panibus & paucis piscibus quater mille viros saturavit.

Tunc Jesus vocavit discipulos suos, & illis dixit; Commiserationem gero in hanc multitudinem, quia triduum est quod mecum sunt, nec quidquam habent quod comedant: nolo autem ut eos esurientes dimittam, ne in via defessi sint. 32
Discipuli ejus ei dixerunt, unde habeamus panem in hoc deserto, quo omnes hæ turbæ saturentur? 33
Jesus illis dixit, Quot panes habetis? dixerunt, Septem panes, & paucos pisciculos. 34
Tunc multitudini jussit ut humi sederent. 35
Et hosce septem panes & pisces accepit, & gratiis actis confregit, ac discipulis suis dedit, ut hominibus distribuerent. 36
Et universus popul° simul saturati sunt: & parvis fragmentis quæ coram illis remanserant septē corbes 37

Versio VULGATA LATINA.

30 Et accesserunt ad eum turbæ multæ, habentes secum mutos, cæcos, claudos, debi-
31 les, & alios multos: & projecerunt eos ad pedes ejus, & curavit eos: Ita ut tur-
bæ mirarentur, videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, cæcos videntes:
32 & magnificabant Deum Israel. Jesus autem, convocatis discipulis suis, dixit;
Misereor turbæ, quia triduo jam perseverant mecum, & non habent quod man-
33 ducent: & dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via. Et dicunt ei discipuli;
34 Undè ergò nobis in deserto panes tantos, ut saturemus turbam tantam? Et ait
illis Jesus; Quot habetis panes? At illi dixerunt; Septem, & paucos pisciculos.
35 Et præcepit turbæ, ut discumberent super terram. Et accipiens septem panes, &
36 pisces, & gratias agens, fregit, & dedit discipulis suis, & discipuli dederunt po-
pulo. Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, 37
tulerunt septem sportas plenas. Erant autem qui manducaverunt quatuor millia 38
hominum, extra parvulos & mulieres. Et, dimissâ turbâ, ascendit in naviculam: 39
& venit in fines Magedan.

CAP. XVI.

ET accesserunt ad eum Pharisæi & Sadducæi tentantes: & rogaverunt eum ut 1
signum de cœlo ostenderet eis. At ille respondens, ait illis; Facto vespere 2
dicitis; Serenum erit: rubicundum est enim cœlum. Et manè; Hodiè tempe- 3
stas: rutilat enim triste cœlum. Faciem ergò cœli dijudicare nôstis: signa au- 4
tem temporum non potestis scire?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 وجاء اليه جمع كبير * وكان معهم خرس وعمي وعرج وعسم واخرون كثيرون فخروا عند
31 رجليه فابراهم * وتعجب الجمع لانهم نظروا الخرس يتكلمون والعرج يمشون * والعميان
32 يبصرون والصم يسمعون ومجدوا اله اسراييل * الفصل الثامن والاربعون * وان
يسوع دعا تلاميذه وقال لهم اني اتحنن على هذا الجمع لان له معي ثلثة ايام ههنا وليس
33 عندهم ما ياكلون * ولا اريد ان اطلقهم صياما ليلا يضعفوا في الطريق * فقال له تلاميذه
34 من اين نجد خبزا في البرية يشبع هذا الجمع * فقال لهم يسوع كم عندكم من الخبز
35 36 فقالوا سبعة ويسير من سمك * فامر ان يتكي الجموع علي الارض * واخذ سبع الخبزات
37 والسمك وباركهم وكسرهم واعطي تلاميذه وناول التلاميذ الجموع * فاكل جميعهم وشبعوا
38 ورفعوا فضلات الكسر سبع قفاف مملوة * وكان الذين اكلوا اربعة الف رجل سوي
39 النساء والصبيان * الفصل التاسع والاربعون * واطلق الجمع
1 وصعد السفينة وجاء الي تخوم مجدل * فجاء الفريسيون والزنادقة ليجربوه * فسالوه
2 ان يريهم اية من السماء * فاجابهم قايلا اذا كان المساء قلتم ان السماء مصحية لاحمرارها
3 وبالغداة تقولون اليوم شتاء لاحمرار جو السماء بعبوس * ايها المراوون تعلمون تمييز وجه
السماء * واية هذا الزمان كيف لا تعلمون *

Et venit ad eum turba magna: eratque 30
cum eis muti, cæci, claudi, & manci,
& alii multi, & ceciderunt ad pedes
ejus, & sanavit eos. Et mirata est tur- 31
ba, quoniam ipsi viderunt mutos loqui,
& claudos ambulare, & cæcos videre,
& surdos audire, & glorificaverunt
Deum Israel.

Sectio quadragesima octava.

Jesus autem vocavit discipulos suos, & 32
dixit eis; Equidem misereor super hanc
turbam: quoniam est mecum à tribus
diebus hic, & non est apud eos quod com-
edant: neque volo dimittere eos je-
junos, ne infirmentur in via. Dixerunt 33
illi discipuli ejus, Unde inveniemus
panem in deserto, ut satiet hanc tur-
bam? Dixit autem eis Jesus, Quot 34
sunt apud vos panes? Et dixerunt ei,
Septem, & aliquot pisces. Et præcepit 35
ut discumberent turbæ super terram.
Et accepit septem panes & pisces, & be- 36
nedixit eis, fregitque eos, & dedit di-
scipulis suis; & porrexerunt discipuli
turbis. Et comederunt omnes, et satura- 37
ti sunt: et sustulerunt residua fragmen-
torum, septem corbinos plenos. Et fue- 38
runt qui comederunt, quatuor millia vi-
rorum, præter mulieres et parvulos.

Sectio quadragesima nona.

Et dimisit turbam et conscendit naviculam: et venit in fines Magedal. 39

CAP. XVI.

VEnerunt autem Pharisæi et Sadu- 1
cæi ad tentandum eum: et rogaverunt
eum, ut ostenderet eis signum de cœlo. Re- 2
spondit illis, dicens; Quando fuerit
vespera, dicitis, quòd cœlum erit seren-
num, ob rubedinem suam. Et manè di- 3
citis, Hodiè erit tempestas, ob rubedi-
nem aëris cœli cum atritate. O hypocri-
tæ, nôstis discretionem faciei cœli: et
signum hujus temporis quomodo non cog-
noscitis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ አሕዛብ ፡ ብዙኃን ፡ እንዘ ፡ ቦሙ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ጽሙማን ፡ ዕውራን ፡ ሐንካሳን ፡
ፅዉሳን ፡ ወበዕደናኒ ፡ ብዙኃን ፡ ወገደፍዎሙ ፡ ኀበ ፡ እገሪሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወፈወሶሙ ። =
31 እስከ ፡ ሶበ ፡ አሕዛብ ፡ ያነክሩ ፡ እንዘ ፡ ይሬእዩ ፡ ከመ ፡ ጽሙማን ፡ ይሰምዑ ፡ ወሐንካሳን ፡
ይሐውሩ ፡ ወዕውራን ፡ ይሬእዩ ፡ ወአእኰትዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወሰብሕዎ ፡ ለአምላከ ፡
እስራኤል ፡ ዘአብሐ ፡ ከመዝ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ። =

በእንተ ፡ ሰብዑ ፡ ኅብስት ።

32 ወእግዚእ ኢየሱስ ፡ ጸውዐ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ያምሕሩኒ ፡ እሉ ፡ አሕዛብ ፡ እስመ ፡ ናሁ ፡ ሠለስቱ ፡ ዕለት ፡ ዮም ፡ ይፀንሑ ፡ ኀቤየ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይበልዑ ፡ ወፈንዎቶሙ ፡ ጽዉማን ፡ እጸልእ ፡ ከመ ፡ ኢይ
33 ማስኑ ፡ በፍኖት ። = ወይቤሉ ፡ አርዳኢሁ ፡ እምአይቴ ፡ እንከ ፡ ለነ ፡ በገዳም ፡ ኅብስት ፡
34 ለዝ ፡ መጠን ፡ ዘያጸግብ ፡ አሕዛበ ፡ መጠነዝ ። = ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ሚመጠነ ፡
35 ብክሙ ፡ ኅባውዝ ፡ ወይቤሉ ፡ ሰብዑ ፡ ወሕዳጠ ፡ ዓሣ ። = ወአዘዘ ፡ ለሕዝብ ፡ ይርፍቁ ፡ ዲበ ፡
36 ምድር ። = ወነሥአ ፡ ሰብዑ ፡ ኅብስተ ፡ ወዓሣሁኒ ፡ ወይእተ ፡ ጊዜ ፡ አእኰቶ ፡ ፈተተ ፡ ወወ
37 ሀበ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ወአርዳኢሁኒ ፡ ለሕዝብ ። = ወበልዑ ፡ ኵሎሙ ፡ ወጸግቡ ፡ ወዘተርፈ ፡
38 ፍተታተ ፡ አግሐሡ ፡ ሰብዓተ ፡ አስፈሪደተ ፡ ምሉአ ። = ወእለሰ ፡ በልዑ ፡ ዕደው ፡ ኮኑ ፡ ከመ ፡
39 አርብዓ ፡ ምእት ፡ ዘእንበለ ፡ ደቅ ፡ ወአንስት ። = ወፈነዎ ፡ አሕዛበ ፡ ዓርገ ፡ ውስተ ፡ ሐመ
ር ፡ ወሖረ ፡ ውስተ ፡ አድባረ ፡ መገደላ ። =

1 12 ወመጽኡ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ወሰደቃውያን ፡ ወእንዘ ፡ ያሜክሩ ፡ ስአልዎ ፡ ትእምርተ ፡ አምሰማይ ፡ የ
2 ርእዮሙ ። = ወይቤሎሙ ፡ እምከመ ፡ ምሴተ ፡ ወኮነ ፡ ቀይሐ ፡ ትብሉ ፡ ጽሕው ፡ ብሔር ፡ እስ
3 መ ፡ ያቀይሕ ፡ ሰማይ ። = ወእምከመ ፡ ጸብሐ ፡ ትብሉ ፡ ዮምሰ ፡ ይዘንም ፡ እስመ ፡ ያቀይሕ
ደሐ ፡ ሰማይ ፡ ደሙና ፡ ገጸ ፡ ሰማይ ፡ ታአምሩ ፡ ፈክሮ ፡ ወተአምረ ፡ መዋዕል ፡ ኢተአም
ሩ ። =

Et accesserunt ad eum populi multi habentes secum mutos, cæcos, claudos 30
mutilos, & alios multos, et projecerũt eos ad pedes Domini Jesu, & sanavit eos:
Usque dum populi admirarentur, videntes quòd muti loquuntur, & claudi am- 31
bulant, & cæci vident: & glorificaverunt Dominum, & celebraverunt Deum
Israelis, qui permisisset facultatem talem filio hominis.

De septem panibus.

Et Dominus Jesus vocavit discipulos suos, & dicit iis, Misericordiâ commovêt 32
me hi populi, quoniã ecce tres dies hodiè permanent apud me, & non habent quo
vescantur: & dimittere eos jejunos in odio habeo, ne deficiant in via. Et dicunt 33
discipuli ejus, Unde igitur nobis in deserto tot panes, quibus saturemus popu-
lum tantum? Et dicit iis Dominus Jesus, Quot habetis panes? & dicunt 34
septem, & paucos pisces. Et præcepit populo decumbere super terram. Et 35
accipiens septem panes, & pisces, & tunc temporis gratias agendo fregit, & 36
dedit discipulis suis, & discipuli sui populo. Et comederunt omnes, & sa- 37
turati sunt, & quæ supersuerunt fragmenta sustulerunt septem sportidas
plenas. Et qui comederunt homines, fuerunt sicut quadragies centum, absque 38
parvulis & mulieribus. Et dimittens populos, ascenderunt in navem, & 39
abierunt in montes Magdala.

CAP. XVI.

ET venerunt Pharisæi & Saducæi, & tentantes rogârunt eum signum è 1
cœlo ostendere ipsis. Et dicit iis, Quando vesper est, & fuit rufus, dicitis; 2
Lucida regio erit quia rubescit cœlum. Et quando diluculum fuit, dicitis; 3
Hodiè ideò pluet, quia rubet cœlum obnubilatum: faciemne cœli nôstis dijudi-
care, & signum temporum nescitis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 برکردند * وبر داشتند * وان انبوه چهار هزار مرد بودند بجز زنان وکودکان * وچون
39 خلق را دستوری داد بر کشتی بالا رفت ودر کنار مغد آمد

نود انجا که ازو ایت خواستند

1 معتزلان وزنادقه پیش او آمدند واورا می آزمودند واز او درخواست کردند که ازا
2 آسمان † ایت بدیشان بنماید * مسیح بدیشان جواب داد وکفت * وقتی که شبهنکام شود
3 بکویید که خوست یعنی که روزی بارانست * برای انك آسمان سرخست * ودر وقت
صباح بکویید که امروز زمستانی است * زیرا تمامت آسمان سرخ شد * ای منافقان روی
آسمان † می دانید نگه کردن * وایت این روزکار را نمی دانید † جدا کردن *

impleverunt, & sustulerunt. Turba au- 38
tem illa quater mille viri fuerunt,
præter mulieres & parvulos. Et cùm 39
populo abeundi veniam dedisset,
navem conscendit, & in terminum
Magedæ venit.

XC. Ubi ab eo signum petierunt.

CAP. XVI.

ET Pharisæi & Saducæi ad eum 1
venerunt, & eum tentârunt; & ab
eo petierunt ut è cœlo signum illis
ostenderet. Christus illis responsum de- 2
dit, & dixit; Quum tempus ve-
speræ fuerit, dicitis, Serenitatem, i.e.
sine pluvia diem fore, quia cœlum
rubicundum est. Tempore verò ma- 3
tutino dicitis, Hodie tempestas erit,
quia totum cœlum rubet. O hypocri-
tæ, faciem cœli nôstis contemplari,
signa autem hujus temporis non nô-
stis discernere?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛΒ'. ΛΓ'.

Generatio mala & adultera signum inquirit: & signum non dabitur ei,
4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
si non signum Jonæ Prophetæ. Et relinquens eos, abiit. Et
εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε. Καὶ
venientes discipuli ejus in ulterius littus, obliti sunt panes sumere. At
5 ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. Ὁ δὲ
Jesus dixit illis; Intuemini & attendite à fermento Pharisæorum
6 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
& Sadducæorum. Illi verò ratiocinabantur in seipsis, dicentes; Quia panes non acce-
7 καὶ Σαδδουκαίων. Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλά-
pimus. Sciens autem Jesus, dixit illis; Quid ratiocinamini in vobisipsis, exiguæ
8 βομεν. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγό-
fidei, quia panes non sumpsistis? Nondum intelligitis, neque recordamini
9 πιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς
quinque panes quinque millium, & quot cophinos sumpsistis? Neque se-
10 πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; Οὐδὲ τοὺς ἑ-
ptem panes quatuor millium, & quot sportas sumpsistis? Quomodo non
11 πτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; Πῶς οὐ
intelligitis, quia non de pane dixi vobis, attendere à fermento Phari-
νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
sæorum & Sadducæorum? Tunc intellexerunt, quia non dixerit attendere à fer-
12 σαίων καὶ Σαδδουκαίων; Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύ-
mento panis, sed à doctrina Pharisæorum & Sadducæorum. Veniens
μης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. Ἐλθὼν 13
autem Jesus in partes Cæsareæ Philippi, interrogabat discipulos su-
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐ-
os, dicens; Quem me dicunt homines esse, filium hominis? Illi
τοῦ, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ 14
verò dixerunt; Hi quidem Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii verò
δὲ εἶπον, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ
Hieremiam, aut unum Prophetarum. Dicit illis; Vos autem quem me dici-
Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγε- 15
tis esse? Respondens autem Simon Petrus, dixit; Tu es Christus filius Dei
τε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ 16
vivi. Et respondens Jesus, dixit ei; Beatus es Si-
τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ Σί- 17
mon Bar-Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed pa-
μων Βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πα-
ter meus qui in cœlis. Et ego autem tibi dico, Quia tu es Petrus,
τήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω, Ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, 18
& super hanc petram ædificabo meam ecclesiam: & portæ inferi non
καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ
prævalebunt ei.
κατισχύσουσιν αὐτῆς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ. ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ ܐܠܐ ܐܢ
4 ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ. ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܐܙܠ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
5 ܠܥܒܪܐ. ܛܥܘ ܠܡܣܒ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ.
6 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ
7 ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܢ. * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
8 ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܬܘܢ. * ܠܐ ܡܟܝܠ
9 ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ ܚܡܫ ܠܚܡܝܢ ܕܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ.
ܘܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. * ܘܠܐ ܠܗܘܢ ܫܒܥ ܠܚܡܝܢ ܕܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܟܡܐ
10 ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܠܚܡܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ
11 ܕܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ. ܕܠܐ ܐܡܪ ܕܢܙܕܗܪܘܢ ܡܢ
12 ܚܡܝܪܐ ܕܠܚܡܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ. * ܕܘܟܪܢܐ ܕܫܠܝܚܐ ܩܕܝܫܐ * ܠܛ *
* ܟܕ ܐܬܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐܬܪܐ ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ. ܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ
13 ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܝܬܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ. ܝܘܚܢܢ
14 ܡܥܡܕܢܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܪܡܝܐ. ܐܘ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ
15 ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ
16 ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܛܘܒܝܟ ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ. ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܠܐ ܓܠܝ
17 ܠܟ. ܐܠܐ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܐܦܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ ܐܒܢܝܗ
18 ܠܥܕܬܝ. ܘܬܪܥܐ ܕܫܝܘܠ ܠܐ ܢܚܣܢܘܢܗ.

Generatio mala & adultera signum quærit, 4
nec signum dabitur ei, nisi signum Jonæ pro-
phetæ. Et reliquit eos, & abiit. Quum au- 5
tem venissent discipuli ejus in ulteriorem ri-
pam, obliti fuerant sumere secum panem.
Ipse verò dixit eis; Videte, cavete à fermen- 6
to Pharisæorum & Saducæorum. Illi autem 7
cogitabant apud se, & dicebant se panem
non sumpsisse. Jesus verò cognovit, ac dixit 8
eis; Quid cogitatis apud vos, ô modicâ fide
præditi, quòd panem non sumpsistis? Non- 9
dum intelligitis? Nónne meministis illos
quinque panes, hominum quinque millium,
& quot cophinos sustuleritis? Neque illos 10
septem panes, hominum quatuor millium, &
quot sportas sustulistis? Quomodo non in- 11
tellexistis, me non de pane dixisse vobis, sed
ut caveretis à fermento Pharisæorum & Sa-
ducæorum? Tunc intellexerunt eum non di- 12
xisse ut caverent à fermento panis, sed à do-
ctrina Pharisæorum & Saducæorum.

Commemoratione Apostolorum sanctorum. 39.
Quum autem venisset Jesus in regionem Cæ- 13
sareæ Philippi, interrogavit discipulos suos,
inquiens; Quemnam dicunt de me homines,
esse me filium hominis? Ipsi verò dixerunt, 14
Sunt qui dicunt esse Johannem Baptistam,
alii verò Eliam, alii Jeremiam, aut unum ex 15
prophetis. Dixit eis, Vos autem, quem me
dicitis esse? Respondit Simon Cepha, & 16
ait; Tu es Messia, filius Dei vivi. Re-
spondit Jesus, & dixit ei; Beatus es, Si- 17
mon Bar-Jona, *fili columbæ*, siquidem caro
& sanguis non revelavit tibi, sed pater meus
qui in cœlis est. Quinetiam ego dico tibi, 18
Tu es Petra, & super hanc petram ædificabo
Ecclesiam meam, & portæ inferorum non
prævalebunt ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* دوده شوم وكنه كار ايت مي خواهد وايت بدو داده نشود بجز ايت يونس پيغمبر وايشانرا 4
رها كرد ورفت   نود يك   انجا كه فرمود كه پرهيز داريد از خمير
معتزلان   * وچون شاكردان او آمدند در كذركاه فراموش كردند كه با
خود نان بستانند * مسيح بديشان كفت ببينيد * وازخمير معتزلان وزنادقه پرهيز 6
داريد * ايشان درنفس خود مي انديشيدند ومي كفتند * براي انك نان نستدند 7
* عيسي دانست وبديشان كفت * درنفس خود چه مي انديشيد اي كم ايمانان 8
براي انك نان نستديد * وتا اين ساعت درنمي يابيد بياد نمي داريد پنج نان وپنج 9
هزار مردرا وچند سبد ديكر پر برداشتند * ونه آن هفت نان وچهار هزار مرد وچند 10
سبد ديكر كه برداشتند * چكونه درنيافتيد كه براي نان بشما نكفتم الا 11
پرهيز داريد ازخمير معتزلان وزنادقه * انكه دريافتند كه ازبهر خميران نكفت 12
الا ازبهر تعليم معتزلان وزنادقه   نود دو   اقرار كردن شمعون
بمسيح وكفتن توي فرزند خدا *   * چون عيسي درولايت قيسريا 13

Generatio mala & peccatrix signum petit, at signum non dabitur illi, præter signum Jonæ prophetæ. Et illos reliquit & abiit. 4

XCI. Ubi jussit ut caverent à fermento Pharisæorum.

Et cùm discipuli ejus venissent in 5
trajectum, obliti erant ut secum pa-
nem sumerent. Christus illis dixit, 6
Videte, & à fermento Pharisæorum
& Saducæorum abstinete. Illi in a- 7
nimo suo cogitabant, & dicebant,
quòd panem non sumpsissent. Jesus 8
scivit, & illis dixit; In animo ve-
stro quid cogitatis, ô pusilli fide, eò
quòd panem non sumpsistis? Etiam 9
ad hanc usque horam non intelligi-
tis? memoriâ non habetis quinque
panes & quinquies mille viros, &
quot corbes insuper plenos sustule-
rint? Neque illos septem panes & 10
quater mille viros, & quot præter-
ea corbes sustulerint? Quomodo non 11
intellexistis quòd de pane vobis non
dixerim? sed abstinete à fermento
Pharisæorum & Saducæorum. Tunc 12
intellexerunt quòd de fermento pa-
nis non locutus est, sed de doctrina
Pharisæorum & Sadducæorum.

XCII. Confessionem facit Simeon de Christo, & dicit, Tu es Filius Dei.

Quum Jesus in regionem Cæsariæ 13

Versio VULGATA LATINA.

Generatio mala & adultera signum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum
5 Jonæ prophetæ. Et relictis illis, abiit. Et cùm venissent discipuli ejus trans
6 fretum, obliti sunt panes accipere. Qui dixit illis; Intuemini, & cavete à fer-
7 mento Pharisæorum, & Sadducæorum. At illi cogitabant intra se, dicentes;
8 Quia panes non accepimus. Sciens autem Jesus, dixit; Quid cogitatis inter vos,
9 modicæ fidei, quia panes non habetis? Nondum intelligitis, neque recorda-
mini quinque panum in quinque millia hominum, & quot cophinos sumpsistis?
10 Neque septem panum in quatuor millia hominum, & quot sportas sumpsistis?
11 Quarè non intelligitis, quia non de pane dixi vobis; Cavete à fermento
11 Pharisæorum, & Sadducæorum? Tunc intellexerunt, quia non dixerit cavendum à
fermento panum, sed à doctrina Pharisæorum, & Sadducæorum. Venit autem 13
Jesus in partes Cæsareæ Philippi: & interrogabat discipulos suos, dicens;
Quem dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt; Alii Joannem 14
Baptistam, alii autem Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex prophetis. Di- 15
cit illis Jesus; Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus 16
dixit; Tu es Christus, filius Dei vivi. Respondens autem Jesus, dixit ei; Bea- 17
tus es, Simon Bar-Jona: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus,
qui in coelis est. Et ego dico tibi; Quia tu es, Petrus, & super hanc petram 18
ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversùs eam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الجيل الشرير الفاسق يطلب آية ولا يعطى آية الا آية يونان النبي * ثم تركهم ومضى * 4 5
وجاء تلاميذه الى العبر ونسوا ان ياخذوا خبزا * فقال لهم يسوع انظروا وتحرزوا من خمير 6
الفريسيين والزنادقة * ففكروا قايلين انا لم ناخذ خبزا فعلم يسوع وقال لهم * لماذا 7 8
تفكرون في نفوسكم يا قليلي الايمان انكم ليس معكم خبز * اما تعلمون ولا تذكرون 9
خمس الخبزات لخمسة الف وكم سلة اخذتم * وسبع الخبزات لاربعة الف وكم قفة اخذتم * 10
* لماذا لم تفهموا * لانني لم اقل لكم من اجل الخبز تحرزوا من خمير الفريسيين والزنادقة * 11
* حينيذ فهموا انه لم يقل لهم ان يتحرزوا من خمير الخبز لكن من تعليم الفريسيين 12
والزنادقة * • الفصل الخمسون • * ولما جاء يسوع الى نواحي قيسارية فيلبس 13
وسال تلاميذه ماذا تقول الناس في ابن البشر * فقالوا قوم يقولون يوحنا المعمداني * واخرون 14
ايليا * واخرون ارميا او واحد من الانبياء * فقال لهم فانتم ماذا تقولون من انا * فاجاب 15
سمعان بطرس قايلا انت هو المسيح ابن الله الحي * فاجابه يسوع قايلا طوباك يا سمعان بن يونا * 16 17
لانه ليس جسد ولا دم اظهر لك هذا لكن ابي الذي في السموات * وانا اقول لك انك انت 18
الصخرة وعلى هذه الصخرة ابني بيعتي * وابواب الجحيم لا تقوى عليها •

Generatio mala & adultera petit si- 4
gnum: at non dabitur ei signum, nisi
signum Jonæ prophetæ. Tum reliquit eos 5
& abiit. Et venerunt discipuli ejus
trans fretum, & obliti sunt accipere se-
cum panem. Dixit verò eis Jesus; Ad- 6
vertite, & cavete à fermento Pharisæ-
orum & Saducæorum. Itaque cogitave- 7
runt, dicentes; Non accepimus panem.
Novit autem Jesus, & ait illis; Qua- 8
rè cogitatis intra vos, modici fide, quòd
non sit vobiscum panis? Nonne scitis, 9
neque recordamini quinque panum in
quinque millia, & quot canistros acce-
peritis? Et septem panum in quatuor 10
millia; & quot cophinos sumpseritis?
Quarè non intelligitis? Nam ego non 11
dixi vobis de pane, cum dixi, Cavete à
fermento Pharisæorum & Saducæorum.
Tunc intellexerunt quòd ipse non dixe- 12
rit eis ut caverent à fermento panis, sed
à doctrina Pharisæorum & Saducæo-
rum.

Sectio quinquagesima.

Cùm autem venisset Jesus in partes Cæ- 13
sareæ Philippi, interrogavit discipulos
suos; Quid dicunt homines de filio ho-
minis? Et dixerunt; Quidam dicunt 14
Johannem Baptistam, & alii Eliam, &
alii Jeremiam, aut unum ex prophetis.
Dixit eis; Vos autem quid dicitis? quis 15
ego sum? Respondit Simon Petrus, et dixit; 16
Tu es Christus filius Dei vivi. Respondit 17
ei Jesus, dicens; Beatus es Simon fili
Jonæ. Non enim caro neque sanguis re-
velavit tibi hoc, sed Pater meus qui est
in cælis. Et ego dico tibi, Quia tu es 18
Petra, & super hanc petram ædificabo
Ecclesiam meam, & portæ inferi non
valebunt adversùs eam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወአውሥአ: ይቤሎሙ: ትውልድ: ዕሉት: ወዘማ: ትእምርተ: ተኀሥሥ: ወትእምርትሰ: ኢይት
5 ወሀባ: ዘእንበለ: ትእምርተ: ዮናስ: ነቢይ:: ወኀደጎሙ: ወሖረ:: ወበጺሖሙ: ማዕዶተ:
ለአርዳኢሁ: ረስዑ: ኅብስተ: ነሢአ::

በእንተ: ብሑእ: ፈሪሳውያን::

6 ወይቤሎሙ: እግዚእ ኢየሱስ: ተዓቀቡ: ወባደቁ: እምብሑእቶሙ: ለፈሪሳውያን: ወሰዱቃው
7 ያን:: ወሐለዩ: በበይናቲሆሙ: እንዘ: ይብሉ: ኅብስተ: ኢነሣእነ:: ወአእመሮሙ:
8 እግዚእ ኢየሱስ: ወይቤ: ምንተ: ትሔልዩ: በበይናቲክሙ: ሓጹጻነ: ሃይማኖት: እስመ: ኅብስ
9 ተ: አልብክሙ:: ዓዲሁ: ኢትሌብዉ: ወኢ: ትዜከሩ: ዘለኃ: ኃምስ: ኅብስት: እ
10 ለ: ለኃምስ: ምእት: ወሚመጠኑ: መዛርእ: አግሐሠክሙ:: ወኢሰብዑ: ኅብስት:
11 እለ: ለአርብዓ: ምእት: ወሚመጠኑ: አስፈሬደት: አግሐሠክሙ:: እፎ: ዘኢትሌብዉ:
ከመ: አኮ: በእንተ: ኅብስት: ዘእቤለክሙ: ዑቁ: ባሕቱ: እምኔ: ብሕእቶሙ: ለፈሪሳዊ
12 ያን: ወሰዱቃውያን:: ወእምዝ: ለበዉ: ሶቤሃ: ከመ: አኮ: ዘይቤ: ዑቁ: እምኔ: ብሕ
እተ: ኅብስት: ባሕቱ: እምኔ: ትምህርተ: ፈሪሳውያን::

በእንተ: ዘተሰአሎሙ: በቂሳርያ::

13 ወበጺሖ: እግዚእ ኢየሱስ: ብሔረ: ቂሳርያ: ዘፊልጶስ: ተስእሎሙ: ለአርዳኢሁ: እንዘ: ይብል: መ
14 ኑ: ይብልዎ: ይኩን: ሰብእ: ለወልደ: እጓለ: እመ: ሕያው:: ወይቤልዎ: በአሐ: ይብሉከ: ዮሐ
ንስ: መጥምቅ: ወካልአን: ኤልያስ: ወመንፈቆሙ: ኤርምያስሃ: ወእመአኮ: አሐዱ: እምነቢያ
15 ት:: ወይቤሎሙ: አንትሙኬ: መኑ: ትብሉኒ: ከዊነ:: ወአውሥአ: ስምዖን: ጴጥሮስ:
16 አንተ: ውእቱ: መሲሕ: ወልዱ: ለእግዚአብሔር: ሕያው:: ወአውሥአ: እግዚእ ኢየሱስ:
17 ወይቤሎ: ብፁዕ: አንተ: ስምዖን: ወልደ: ዮና: እስመ: ሥጋ: ወደም: ኢከሠተ: ለከ: አላ: አቡየ:
18 ዘበ: ሰማያት:: ወአንሰ: እብለከ: ከመ: አንተ: ኰኵሕ: ወዲበዝ: ኰኵሕ: አሐንጻ: ለቤተ:
ክርስቲያንየ: ወአናቅጸ: ሲኦል: ኢይኄይልዋ::

Et respondens dicit illis; Generatio mala & adultera signum quærit: & si- 4
gnum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ: & reliquit eos, & abiit.
Et transeuntes discipuli ejus, obliti fuerant panem accipere. 5

De fermento Pharisæorum.

Et dicit iis Dominus Jesus; observate & cavete à fermento Pharisæorum et 6
Saducæorum. Et consideràrunt inter se, dicentes; Panem non accepimus. 7
Et cognovit eos Dominus Jesus, & dicit; Quid consideratis inter vos, modi- 8
cæ fidei, quia panes non habetis? Adhuc non intelligitis neque recordami- 9
ni illud de quinque panibus qui hominibus quinquagesies centum, & quot
modios abstulistis? Neque septem panes qui hominibus quadragesies cen- 10
tum, & quot sportas abstulistis? Quomodò res se habet quòd non intelligi- 11
tis, quòd non propter panes fuit quod dixi vobis, Cavete; sed de fermento Pha-
risæorum & Saducæorum? Et tunc intellexerunt statim, quòd non dixerat, 12
Cavete à fermento panum, sed à doctrina Pharisæorum.

Suos interrogat *Christus* in Cæsarea.

Et veniens Dominus Jesus in regionem Cæsareæ Philippi, interrogavit di- 13
scipulos ejus, dicens; Quem dicunt homines esse filium hominis? Et dicunt 14
ei, Sunt qui dicunt te esse Johannem Baptistam, & alii Eliam: & pars me-
dia eorum tenet te esse Jeremiam, & si non ille es unum è prophetis. Et di- 15
cit iis; Vos igitur quem dicitis me esse? Et respondit Simon Petrus; Tu es 16
Messiah filius Dei viventis. Et respondit Dominus Jesus, & dicit ei; Bea- 17
tus es Simon filius Jonæ: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater
meus qui est in cælis. Et ego quidem dico tibi, Quòd es Petra, & super hanc 18
petram ædificabo domum meam Christianorum: & portæ inferni non prævale-
bunt ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

فيليبوس درآمد • از شاكردان خود پرسيد • وكفت كه جماعت ومردم † براي من چه مي
14 كويند كه كيستم من [فرزند ادمي] • *شاكردان جواب دادند كه قومي مي كويند • يحيي
شوينده است وبعضي ميكويند ايلياست • وكروهي ديكر ميكويند • ارمياست يا يكي
15 16 از پيغمبران • * عيسي بديشان كفت اكنون شما چه ميكوييد كه كيستم • * شمعون
17 صفا جواب داد وكفت • توي مسيح فرزند خداي زنده • * عيسي جواب داد وكفت خنك
جان تو اي شمعون صفا پسر يونا • كه خون وكوشت تو اين سر را اشكارا نكرد • الا پدر من
18 كه بر آسمانست • * ومن بتو مي كويم • توي صخرهء دين من يعني سنك وبنياد كليسياء
من بر تو عمارت كرده شود • ودرهاء دوزخ اورا خراب نكنند •

Philippi ingressus esset, à discipulis
suis percontatus est, & dixit; Quia
multitudo & homines de me quid
dicunt, quemnam esse me Filium
hominis? Discipuli responderunt, 14
Nonnulli quidem dicunt, Johannes
Baptista est, & quidam dicunt, Eli-
as est; alii aliquot dicunt, Jeremias
est, aut unus ex Prophetis. Jesus 15
illis dixit; Jam vos quem dicitis
me esse? Simeon Cephas responsum 16
dedit, & dixit, Tu es Christus Fili-
us Dei viventis. Jesus respondit, & 17
dixit; Beatus animi tu, ô Simeon
Cepha fili Jonæ, quia caro & san-
guis hoc secretum tibi notum non
fecit; sed Pater meus qui in cælis
est. Et ego tibi dico; Tu es petra 18
religionis meæ, (i. e. lapis) & funda-
mentum Ecclesiæ meæ super te extru-
ctum erit, & portæ inferni illam non
destruent.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛΓ'. ΛΔ'.

Et dabo tibi claves regni coelorum: Et quodcunque ligaveris super
19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· Καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ
terram, erit ligatum in coelis: & quodcunque solveris super terram, erit
τῆς γῆς, ἔσαι δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσαι
solutum in coelis. Tunc praecepit discipulis suis, ut nemini ξζυ β
20 λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ
dicerent quia ipse esset Jesus Christus. Ex tunc coepit Jesus ostendere
21 εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν
discipulis suis, quia oporteret eum abire in Hierosolymam, & multa pati
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν
à Senioribus, & principibus Sacerdotū, & Scribis, & occidi, &
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ
tertiâ die excitari. Et assumens eum Petrus, coepit incre- ξζθ ϛ
22 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτι-
pare illum, dicens; Clemens tibi, Domine: non erit tibi hoc. Is verò conversus, dixit
23 μᾶν αὐτῷ, λέγων, Ἵλεώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσαι σοι τοῦτο. Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε
Petro; Vade post me Satana, scandalum mihi es: quia non sapis ea quae
τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
Dei, sed ea quae hominum. Tunc Jesus dixit discipulis suis, Si ρο β
24 Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ
quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam,
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
& sequatur me. Qui enim voluerit animam suam servare, perdet eam:
25 καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Quid enim
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Τί γὰρ 26
juvatur homo, si mundum universum lucretur, at animam suam
ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
mulctetur? Aut quam dabit homo permutationem animae suae? Futurum est enim ξοα ι
ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ 27
Filius hominis venire in gloria Patris sui cum angelis suis:
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ·
& tunc reddet unicuiq; secundùm actionem ejus. Amen dico vobis; Sunt quidam ξοβ β
καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Εἰσί τινες 28
hîc stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium
τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν
hominis venientem in regno suo.
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

CAP. XVII. ιζ'.

Et post dies sex assumit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem
ΛΔ' Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην 1
fratrem ejus: & ducit illos in montem excelsum privatò. Et trans-
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. Καὶ μετε- 2
figuratus est ante eos: & resplenduit facies ejus sicut Sol,
μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
at vestimenta ejus facta sunt candida ut lux.
τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܟ ܐܬܠ ܩܠܝܕܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܐܣܘܪ ܒܐܪܥܐ . ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ 19
ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܐ ܒܐܪܥܐ . ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ . 20
ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ. * ܚܕܒܫܒܐ ܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܡ *
* ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܡܚܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ . ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ 21
ܘܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ
ܢܩܘܡ. * ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ ܠܗ. ܘܐܡܪ. ܚܣ ܠܟ ܡܪܝ . ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ. 22
* ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ . ܡܟܫܘܠܐ ܐܢܬ ܠܝ. ܕܠܐ 23
ܡܬܪܥܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢ ܕܨܒܐ 24
ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ . ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܡܢ ܕܨܒܐ ܓܝܪ 25
ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܢܫܟܚܝܗ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܬܗܢܐ 26
ܒܪܢܫܐ . ܐܢ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ܢܩܢܐ ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܘܠܦܐ
ܕܢܦܫܗ. * ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ 27
ܩܕܝܫܐ . ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܪܘܥ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܓܐ ܕܡܛܠܠܐ * ܡܐ *
* ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܠܗܪܟܐ . ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ . ܥܕܡܐ 28
ܕܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ . * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ *
* ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ . ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ . ܘܐܣܩ 1
ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܠܒܠܚܘܕܝܗܘܢ . * ܘܐܫܬܚܠܦ ܝܫܘܥ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܢܗܪܘ ܦܪܨܘܦܗ ܐܝܟ 2
ܫܡܫܐ. ܢܚܬܘܗܝ ܕܝܢ ܚܘܪܘ ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ.

Tibi dabo claves regni coelorum: & quicquid ligaveris in terra, erit ligatum in coelis: & quod solveris in terra, erit solutum in coelis. 19
Tunc monuit discipulos suos, ut nemini dicerent ipsum esse Messiam. 20

Dominicâ secundâ post Pentecosten. 40.

Et ex eo tempore coepit Jesus indicare discipulis suis se profecturum Hierusalem, & multa passurum à senioribus, & à principibus Sacerdotum, Scribisque: nec non interfectum iri, atque tertio die surrecturum. 21
Et deducens eum Cepha, coepit eum objurgare, inquiens; Absit à te, Domine mi, ut hoc tibi contingat. 22
Ipse verò conversus ait Cephae; Abi post me, Satana: offendiculo es mihi, quippè qui non sapias quae Dei sunt, sed quae sunt hominis. 23
Tunc dixit Jesus discipulis suis; Quisquis voluerit venire post me, abneget animam suam, & bajulet crucem suam, & veniat post me. 24
Quisquis enim voluerit servare animam suam, perdet eam; & quisquis perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. 25
Quid enim prodest homini, si mundum universum possideat, animam verò suam amittat? aut quam dabit homo permutationem animae suae? 26
Futurum est enim ut veniat filius hominis in gloria Patris sui cum angelis suis sanctis. Et tunc rependet unicuiq; secundùm ejus opera. 27

Ad vesperam festo tabernaculorum. 41.

Amen ego dico vobis; Sunt quidam hîc astantes, qui non gustabunt mortem, donec viderint Filium hominis venientem in suo regio *apparatu*. 28

CAP. XVII.

Et post sex dies accepit Jesus Cepham, & Jacobum, & Johannem fratrem ejus, & subduxit eos in montem excelsum solos. 1
Et transformatus est Jesus coram eis, & splenduit facies ejus ut sol, vestimenta verò ipsius facta sunt candida ut lux. 2

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وكليدهاء ملكوت آسمان بتو مي دهم وهر چه تو در زمين ببندي در آسمان بسته 19
شود وهر چه تو در زمين بكشايي در اسمان كشاده شود   نود سه   اكاه كردن
حواريون را كه كشته خواهد شدن   * انكه شاكردان خود را سپارش كرد كه 20
باكسي نكويند كه اوست مسيح * *واز انجا عيسي اغاز كرد وبشاكردان خود مي نمود كه 21
خواهد در اورشليم رفتن واز پيران وسروران امامان ونويسندكان بسيار رنج كشيدن * وكشته
شود * وسيم روز برخيزد * * صفا اغاز كرد وبدو بنهان مي كفت حاشا اي خداوند كه اين 22
چنين واقعه بتو برسد * *عيسي باز كرديد بصفا كفت برو از پيش من اي بي ايمان 23
براي من پاي بند هستي * انچ خدايست نمي انديشي الا جسماني وسخنهاء مردم *انكه عيسي 24
بشاكردان كفت كه هر كه خواهد كه درپي من بيايد * از نفس خود دور شود *
وصليب خود بردارد ودرپي من ايد * *وهر كه خواهد كه جان خود را زنده كند 25
تن خود را تباه كند * وهر كه نفس خويشتن را براي من كم كند مرا بيابد *

* *Et claves regni coelorum tibi dabo: & quicquid tu occluseris in terra, in coelo occlusum erit; & quicquid tu in terra aperueris, in coelo apertum erit.* 19

XCIII. Indicat Apostolis fore ut occideretur.

Tunc discipulis suis mandatum fecit, ut nemini dicerent quòd ipse esset Christus. 20
Et exindè Jesus exorsus est, & discipulis suis indicavit, quòd vellet Hierosolymam ire, & à senioribus, & principibus antistitum, & scribis, multum molestiae pati; & occideretur, & die tertiâ resurgeret. 21
Tunc Cephas exorsus est, & ei clàm dixit; Absit ô Domine ut hujusmodi casus tibi contingat. 22
Jesus retrò conversus Cephae dixit; Apage à conspectu meo ô infidelis, mihi pedis laqueus es: quod divinum est non cogitas, sed carnale & verba hominum. 23
Tunc Jesus discipulis dixit; Quicunque me sequi voluerit, à seipso procul absit, et crucem suam tollat et post me veniat. 24
Et quicunq; voluerit animam suam vivam facere, corpus suum perdat; quicunq; verò animam suam propter me perdiderit, me inveniet. 25

Versio VULGATA LATINA.

19 Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit li-
gatum & in cœlis: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœ-
20 lis. Tunc præcepit discipulis suis, ut nemini dicerent quia ipse esset Jesus Chri-
21 stus. Exinde cœpit Jesus ostendere discipulis suis, quia oporteret eum ire Jero-
solymam, & multa pati à senioribus, & Scribis, & principibus sacerdotum, &
22 occidi, & tertiâ die resurgere. Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum,
23 dicens; Absit à te Domine: non erit tibi hoc. Qui conversus dixit Petro; Va-
de post me satana, scandalum es mihi: quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ
24 hominum. Tunc Jesus dixit discipulis suis; Si quis vult post me venire, abneget
25 semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam
suam salvam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me,
inveniet eam. Quid enim prodest homini, si mundum universum lucretur, animæ 26
verò suæ detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro ani-
ma sua? Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis: 27
& tunc reddet unicuique secundùm opera ejus. Amen dico vobis; Sunt quidam 28
de hìc stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis veni-
entem in regno suo.

CAP. XVII.

ET post dies sex assumpsit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrem ejus, 1
& ducit illos in montem excelsum seorsùm: Et transfiguratus est ante eos. 2
Et resplenduit facies ejus sicut Sol: vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * واعطيك مفاتيح ملكوت السموات * فما ربطته على الارض يكن مربوطا في السموات وما حللته
20 على الارض يكن محلولا في السموات * حينئذ نهى تلاميذه عن القول لاحد انه هو المسيح *
21 * الفصل الحادي والخمسون * وبدا يسوع من ذلك اليوم يخبر تلاميذه انه ينبغي
ان يمضي الى يروشليم * ويقبل الاما كثيرة من المشايخ ورؤساء الكهنة والكتبة * ويقتلونه
22 وبعد ثلثة ايام يقوم * فانتحاه بطرس وبدا ينهاه قائلا حاشاك يا رب ان يكون بك هذا *
23 * فالتفت وقال لبطرس اذهب خلفي يا شيطان فقد صرت لي شكا * لانك لم تفكر فيما لله
24 لكن فيما للناس * الفصل الثاني والخمسون * حينئذ قال يسوع لتلاميذه من
25 اراد ان يتبعني فليكفر بنفسه ويحمل صليبه ويتبعني * لان من اراد ان يخلص نفسه
26 فليهلكها ومن اهلك نفسه من اجلي يجدها * ماذا ينتفع الانسان لو ربح العالم كله
27 وخسر نفسه * او ماذا يعطي الانسان فداء عن نفسه * ان ابن الانسان مزمع ان ياتي في مجد
28 ابيه مع ملائكته * وحينئذ يجازي كل احد كعمله * امين اقول لكم ان قوما من
القيام ههنا لا يذوقون الموت حتى يروا ابن الانسان اتيا في ملكوته *
1 * الفصل الثالث والخمسون * وبعد ستة ايام اخذ يسوع بطرس ويعقوب ويوحنا اخاه واتى
2 بهم الى جبل عال وحدهم * وتجلى قدامهم * واضاء وجهه كالشمس وكانت ثيابه بيضا كالنور *

Et dabo tibi claves regni cœlorum: Et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum in cœlis; & quodcunque solveris super terram, erit solutum in cœlis. 19
Tunc vetuit discipulis suis dicere cuiquam se esse Christum. 20

Sectio quinquagesima prima.

Et cœpit Jesus ex illa die annuntiare discipulis suis quòd eum oporteret ire Jerusalem, & recipere passiones multas à senioribus & principibus sacerdotum & Scribis, & occidi ab eis, & post tres dies resurgere. 21
Et avocavit eum Petrus, cœpitque vetare, dicens; Absit à te Domine, ut eveniat tibi hæc. 22
Et conversus est, & dixit Petro; Vade retrò me Satana, jam enim factus es mihi scandalum: quia non cogitas quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. 23

Sectio quinquagesima secunda.

Tunc dixit Jesus discipulis suis; Qui vult sequi me, abneget semetipsum, & portet crucem suam, & sequatur me. 24
Nam qui voluerit salvare animam suam, perdat eam: Et qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. 25
Quid prodest homini, si lucratus fuerit mundum totum & jacturam faciat animæ suæ? Aut quid dabit homo in commutationem pro anima sua? 26
Filius enim hominis futurus est ut veniat in gloria patris sui cum angelis suis. Et tunc retribuet unicuique secundùm opus suum. 27
Amen dico vobis, quòd aliquot ex stantibus hic, non gustabunt mortem, donec videant filium hominis venientem in regno suo. 28

Sectio quinquagesima tertia.

CAP. XVII.

ET post sex dies assumpsit Jesus Petrum & Jacobum et Johannem fratrem ejus, & duxit eos in montem excelsum solos. 1
Et manifestavit se coram eis. Et resplenduit facies ejus sicut sol: & facta sunt vestimenta ejus alba sicut lux. 2

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 ወእሁበከ ፡ መራኁተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወእንተ ፡ ለሰርከ ፡ በምድር ፡ ይከውን ፡ እሱረ ፡
20 በሰማያት ፡ ወዘፈታሕከ ፡ በውስተ ፡ ምድር ፡ ይከውን ፡ ፍቱሐ ፡ በሰማያት ፡፡ ወእምዝ ፡ ገሠጾሙ ፡
21 ለአርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ለዘ ፡ ይነግሩ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወእም
ሳዓሃ ፡ አኃዘ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ይንግሮሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ ሀለዎ ፡ ይሑር ፡ ኢየሩሳሌም ፡
ወብዙኃ ፡ ያሕምምዎ ፡ ረባናት ፡ ወሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወይትቀተል ፡ ወከመ ፡ በሣልስ
22 ት ፡ ዕለት ፡ ይትነሣእ ፡፡ ወተሰጥዎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወአኃዘ ፡ ይገሥጾ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሐሰ ፡
23 ለከ ፡ እግዚእ ፡ ኢይኩን ፡ ላዕሌከ ፡ ከመዝ ፡፡ ወተመይጠ ፡ ይቤሎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ሑር ፡ እም
ድኅሬየ ፡ ሰይጣን ፡ ሞዐቀፍየ ፡ ሊተ ፡ አንተ ፡ እስመ ፡ ኢትሔሊ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ዘእንበለ ፡
24 ዘሰብእ ፡፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ይትልወኒ ፡
25 ድኅሬየ ፡ ይጽላእ ፡ ለነፍሱ ፡ ወይጕባዕ ፡ ወይንሣእ ፡ መስቀለ ፡ ሞቱ ፡ ወይትልወኒ ፡፡ ወዘይፈ
26 ቅድ ፡ ያድኅና ፡ ለነፍሱ ፡ ለይግድፋ ፡ ወዘሰ ፡ ገደፋ ፡ ለነፍሱ ፡ በእንቲአየ ፡ ይረክባ ፡፡ ወምንተኑ ፡
ይበቍዖ ፡ ለሰብእ ፡ ለእመ ፡ ኵሎ ፡ ዓለመ ፡ ረብሐ ፡ ወነፍሶ ፡ ሐጕለ ፡ ምንተ ፡ እመወሀበ ፡ ሰ
27 ብእ ፡ ቤዛሃ ፡ ለነፍሱ ፡፡ እስመ ፡ ሀለዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ይምጻእ ፡ በስብሐ
ተ ፡ አቡሁ ፡፡ ምስለ ፡ መላእክቲሁ ፡ ሶቤሃ ፡ የዐስዮ ፡ ወይፈድዮ ፡ ለኵሉ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ፡፡
28 በሔልያስ ፡፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ቦእለ ፡ ሃለዉ ፡ እምእለ ፡ ይቀውሙ ፡ ዝየ ፡ እለ ፡ ኢይጥዕ
ምዎ ፡ ለሞት ፡ እስከ ፡ አሜ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ይምጻእ ፡ በመንግ
ሥቱ ፡ በስብሐተ ፡ አቡሁ ፡፡
በእንተ ፡ ዘኮነ ፡ ተወለጠ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡፡
1 ፲፯ ወእምድኅረ ፡ ስሱ ፡ መዋዕል ፡ ነሥኦሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ለጴጥሮስሃ ፡ ወያዕቆብሃ ፡ ወዮሐንስሃ ፡
2 እኁሁ ፡ ወአዕረጎሙ ፡ ውስተ ፡ ደብረ ፡ ነዋኅ ፡ እንተ ፡ ባሕቲቶሙ ፡፡ ወተወለጠ ፡ ራእዩ ፡ በቅድሜሆ
ሙ ፡ ወአብርሀ ፡ ገጹ ፡ ከመ ፡ ፀሐይ ፡ ወአልባሲሁኒ ፡ ኮነ ፡ ጸዓዳ ፡ ከመ ፡ በረድ ፡፡

Et dabo tibi claves regni cœlorum: & quod ligaveris in terra, erit ligatum in cœlis: & quod solveris in terra, erit solutum in cœlis. 19
Tunc præcepit discipulis suis ut nemini dicerent, quòd ipse esset Dominus Jesus Christus. 20
Et exinde cœpit Dominus Jesus dicere suis discipulis, oportere eum ire Hierosolymam, & multum afflictionis pati à principibus, & senioribus sacerdotum, & scribarum, & occidi, & in tertio die suscitaretur. 21
Et respondit ei Petrus, & cœpit objurgare eum, dicens; Absit tibi Domine ne fiat supra te hujusmodi res. 22
Et conversus dicit Petro, Abi post me Satana, scandalum mihi es, quoniam non consideras quæ sunt Dei, sed quæ sunt hominum. 23
Et tunc dixit Dominus Jesus discipulis ejus, Qui voluerit sequi post me, odio habebit animam suam, & accelerabit, & tollet crucem mortis suæ, & sequetur me. 24
Et qui vult liberare animam suam, perdat eam: & qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam. 25
Et quid prodest homini, si totum mundum lucratus sit, & animam suam perdat? quam daturus est homo redemptionem pro anima sua? 26
Quia oportet filium hominis venire in gloria patris sui, cum angelis suis: tunc retribuet & rependet omni homini secundum opera ejus. 27

De Elia.

Amen dico vobis, sunt ex iis qui hic adstant, qui non gustabunt mortem, usque dum viderint filium hominis venientem in regno ejus in gloria patris sui. 28

CAP. XVII.

De transformatione Domini Iesu in conspectu suorum.

ET post sex dies accepit Dominus Jesus Petrum, et Jacobum, et Johannem fratrem ejus: et ascendere fecit eos in montem excelsum solos. 1
Et mutata fuit species ejus coram iis, et splenduit vultus ejus sicut sol, et vestimentum ejus fuit candidum sicut nix. 2

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 * چه فايده باشد ادمي را كه همه دنيا را سود كند * و با جان سود نكند چه چيز ادمي
27 را عوض جان باشد   نود چهار   اكاه كردن مسيح بامدن   * براي انك
فرزند ادمي بيايد بعظمت پدر خود با فرشتگان پاكش * و هر كسي بقدر كردارش جزا
28 دهد * راست بشما مي كويم اينجا مردمان ايستاده اند كه مرك را نچشند تا انكه كه بينند
فرزند ادمي را در ملكوت خود بيايد   نود پنج   تجلي مسيح بر كوه تابور
1 * بعد از شش روز * عيسى بر كرفت شمعون صفا را * و يعقوب و برادرش يوحنا * و بر بالاء
2 كوه بلند رفتند * و برابر ايشان در خلوت * عيسى خودرا ديگر گون كرد * نگاه كردند
همچو افتاب رويش مي تابيد * و پوشش او سپيد و نوراني *

Quid proderit homini, quòd totum mundum lucrifecerit, & cum anima lucrum non fecerit? quæ res homini compensatio animæ erit? 26

XCIV. Declaratio Christi de Adventu.

Eò quòd Filius hominis veniet cum magnificentia Patris sui, cum Angelis sanctis suis, & unicuique pro ratione operis sui mercedem dabit. 27
Certò vobis dico, Hoc loco quidam stantes sunt, qui mortem non gustabunt usque dum videant Filium hominis in regno suo venientem. 28

XCV. Transfiguratio Christi in monte Tabor.

CAP. XVII.

POst sex dies Jesus assumpsit Simeonem Cepham, et Jacobum, & fratrem ejus Johannem, & in montem sublimem iverunt. 1
Et coram eis seorsùm Jesus formam sibi mutavit: cumque aspicerent, tanquam sol facies ejus resplenduit; & amictus ejus factus est candidus & lucidus. 2

Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias, cum eo colloquentes.
3 Καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.
Respondens autem Petrus, dixit Jesu; Domine, pulchrum est nos hic esse:
4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
si vis, faciamus hic tria umbracula, tibi unum, & Moysi unum, & unum
εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν
Eliæ. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos:
5 Ἠλίᾳ. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς·
Et ecce vox de nube, dicens; Hic est filius meus dilectus,
καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
in quo bene acquievi: ipsum audite. Et audientes discipuli, ceciderunt in
6 ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, ἔπεσον ἐπὶ
faciem suam, & timuerunt valdè. Et accedens Jesus, tetigit
7 πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο
eos, & ait; Surgite, & ne timete. Levantes autem oculos
8 αὐτῶν, καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς
suos, neminem viderunt, si non Jesum solum. Et descendentibus illis
9 αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν
de monte, præcepit illis Jesus, dicens; Nemini dixeritis visio-
ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅρα-
nem, donec filius hominis à mortuis resurgat. Et interrogaverunt eum
10 μα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν

discipuli ejus, dicentes; Quid ergo Scribæ dicunt, quod Eliam
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τί οὖν οἱ Γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν
oportet venire primùm? At Jesus respondens, ait eis; Elias quidem
δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν 11
venit primùm, & instaurabit omnia. Dico autem vobis, quia Elias jam
ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη 12
venit, & non cognoverunt eum: sed fecerunt in eo quæcunque voluerunt:
ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν·
Sic & filius hominis futurus est pati ab eis. Tunc intellexerunt di-
οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνῆκαν οἱ μα- 13
ΛΕ' scipuli, quia de Joanne Baptista dixit eis. Et venientibus eis
θηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν 14
ad turbam, accessit ad eum homo genuflectens ipsi, Et dicens;
πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ, Καὶ λέγων, 15
Domine, miserere meo filio, quia lunaticus est & malè patitur: sæpè
Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις
enim cadit in ignem, & crebrò in aquam. Et attuli eum
γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν 16
discipulis tuis, & non potuerunt eum curare.
τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡܗ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ
4 ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ. ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܠܗܪܟܐ ܢܗܘܐ. ܘܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ. ܢܥܒܕ ܗܪܟܐ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ
ܚܕܐ ܠܟ. ܘܚܕܐ ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ. * ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܗܐ ܥܢܢܐ ܢܗܝܪܬܐ ܐܛܠܠܬ
5 ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ ܠܗ
ܫܡܥܘ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܐ. ܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܘܕܚܠܘ ܛܒ. * ܘܐܬܐ
6 ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܩܪܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܩܘܡܘ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܠܐ ܐܢܫ
7
8 ܠܐ ܚܙܘ. ܐܠܐ ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. * ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ
9 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܚܙܘܐ ܗܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܩܘܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܢ ܡܝܬܐ.
10 * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ. ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܠܡܐܬܐ
11 ܩܕܡܝܬ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܩܕܡܝܬ ܘܡܫܠܡ ܟܠ ܡܕܡ. * ܐܡܪ
12 ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܗܐ ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܘܠܐ ܝܕܥܘܗܝ ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܕܨܒܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܥܬܝܕ ܕܢܚܫ ܡܢܗܘܢ. * ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ ܬܠܡܝܕܐ. ܕܥܠ ܝܘܚܢܢ
13 ܡܥܡܕܢܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.

* ܒܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܡܒ *

* ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܟܢܫܐ. ܩܪܒ ܠܘܬܗ ܓܒܪܐ ܘܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܡܪܝ.
14
15 ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܒܪܝ ܐܝܬ ܠܗ ܐܓܪܐ ܘܒܝܫܐܝܬ ܡܬܕܒܪ. ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܠܢܘܪܐ
ܢܦܠ. ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܠܡܝܐ. * ܘܩܪܒܬܗ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܣܝܘܬܗ.
16

Et conspecti sunt eis Moses & Elia cum eo 3
colloquentes. Respondit autem Cepha, & 4
dixit Jesu; Domine mi, bonum est nos hîc
esse: & si vis, faciemus hîc tria taberna-
cula, unum tibi, unumque Mosi, & unum
Eliæ. Et dum ipse loqueretur, ecce nu- 5
bes lucida obumbravit eos: & vox facta
est de nube, dicens; Hic est filius meus
dilectissimus, in quo acquievi; ipsum au-
dite. Quod quum audîssent discipuli, pro- 6
ciderunt in facies suas, & timuerunt val-
dé. Et accessit ad eos Jesus, & tetigit 7
eos, inquiens; Surgite, ne timeatis. Sus- 8
tulerúntque oculos suos, & neminem vi-
derunt, nisi Jesum solum. Quumque de- 9
scenderent de monte, monuit eos Jesus, ac
dixit illis; Coram quoquam ne dicatis vi-
sionem hanc, donec surrexerit filius homi-
nis à mortuis. Et interrogaverunt eum di- 10
scipuli sui, & dicunt ei; Quid igitur Scri-
bæ dicunt, quòd Eliam oporteat priùs ve-
nire? Respondit Jesus, & dixit eis; Elia 11
venturus est priùs, ut omnia compleat.
Ego verò dico vobis, Ecce jam venit Elia, 12
neque noverunt eum, & fecerunt in eum
quicquid voluerunt: ita Filius hominis pas-
surus est ab eis. Tunc intellexerunt disci- 13
puli, eum de Johanne Baptista ipsis verba
fecisse.

Feriâ secundâ hebdomadis tertiæ jejunii. 42.

Quumque venissent ad turbam, accessit ad 14
eum homo, & procidens super genua sua,
dixit ei; Domine mi, miserere mei: Filius 15
meus qui lunaticus est, & malè afficitur,
quot heu vicibus, in ignem cadit, quotque
vicibus in aquam! Eumque obtuli disci- 16
pulis tuis, nec potuerunt eum sanare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ونموده شد كه موسي † وايليا † با او ايستاده بودند وسخن مي گفتند * صفا بعيسي 3 4
گفت اي خداوند واجب است كه اينجا باشيم واگر خواهي سه سايه گاه سازيم * يكي
براي تو ودو ديگر براي موسي وايليا * همانا كه هنوز سخن مي گفت ديد † كه ابري 5
روشن بر ايشان سايه كرد * واز ابر اوازمي شنيدند * كه اينست فرزند دوست داشته
من كه بدو پسنديدم * [ازو بشنويد] * چون شاگردان شنيدند * بروي در افتادند 6
وبغايت ترسيدند * عيسي نزديك رفت وايشانرا پيش خود آورد وگفت بر خيزيد 7
ومترسيد * * چشم خود را باز كردند كسي ديگر نديدند مگر مسيح را تنها * 8
* چون از كوه بزير مي آمدند عيسي بديشان سپارد وگفت * كه اين ديدار را 9
بكسي مگوييد تا انكه كه فرزند ادمي از ميان مردگان بر خيزد * * شاگردان 10
او ازو پرسيدند وبدو گفتند * اكنون نويسندگان چه مي گويند كه واجب است كه ايليا
پيشتر بيايد * * عيسي بديشان جواب داد وگفت ايليا پيشتر آمد * تا هر چيزي تمام كند * 11

Et visum est quòd Moses & Elias 3
cum eo starent & sermonem confer-
rent. Cephas Jesu dixit, O Do- 4
mine, convenit ut hic simus: & si
vis tria tabernacula parabimus,
unum tibi, & alia duo pro Mose &
Elia. Eodem instante dum adhuc 5
verbum loqueretur, vidit quòd nu-
bes lucida illos obumbraret: &
ex nube vocem audierunt dicen-
tem; Hic quidem est Filius di-
lectus meus, in quo mihi complaci-
tum est, ipsum audite. Cùm disci- 6
puli audirent, in faciem procide-
runt, & vehementer timuerunt.
Jesus accessit, & illos ad se re- 7
duxit, & dixit; Surgite, & ne ti-
meatis. Oculos suos converterunt, 8
& quempiam alium non viderunt,
nisi Christum solum. Cùm de monte 9
descendissent, Jesus mandavit illis
& dixit; Hanc quidem visionem
nemini dicatis, usque ad tempus
quo Filius hominis de mortuis sur-
rexerit. Discipuli ejus ab eo quæ- 10
sierunt, & ei dixerunt; Quare
ergò Scribæ dicunt, oportere ut
Elias priùs veniat. Jesus illis 11
responsum dedit, & dixit; Eli-
as priùs venit, ut omnia perficiat.

Versio VULGATA LATINA.

3 Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias cum eo loquentes. Respondens autem
4 Petrus, dixit ad Iesum; Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic
5 tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, & Eliæ unum. Adhuc eo loquente,
ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens; Hic est Filius
6 meus dilectus, in quo mihi benè complacui: ipsum audite. Et audientes disci-
puli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valdé. Et accessit Jesus, & tetigit
7 eos: dixitque eis; Surgite, & nolite timere. Levantes autem oculos suos, ne-
8 minem viderunt, nisi solum Jesum. Et descendentibus illis de monte, præ-
9 cepit eis Jesus, dicens; Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis à mor-
tuis resurgat. Et interrogaverunt eum discipuli, dicentes; Quid ergò Scribæ 10
dicunt quòd Eliam oporteat primùm venire? At ille respondens, ait eis; 11
Elias quidem venturus est, & restituet omnia. Dico autem vobis, quia Elias 12
jam venit, & non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcunque voluerunt.
Sic & Filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli, quia de 13
Joanne Baptista dixisset eis. Et cùm venisset ad turbam, accessit ad eum homo 14
genibus provolutus ante eum, dicens; Domine, miserere filio meo, quia lunati-
cus est, & malè patitur: nam sæpè cadit in ignem, & crebrò in aquam. Et 15
obtuli eum discipulis tuis, & non potuerunt curare eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * واذا موسي وايليا ظهرا له يخاطبانه * فقال بطرس ليسوع يا رب جيد لنا ان نكون
هاهنا . ان شئت ان نصنع ههنا ثلث مظال واحدة لك وواحدة لموسي وواحدة لايليا * وفيما 5
هو يتكلم واذا سحابة نيرة قد ظللتهم * واذا صوت من السحابة قائلا هذا ابني الحبيب
6 الذي به سررت له فاسمعوا * فسمع تلاميذه وسقطوا علي وجوههم وخافوا جدا * وجاء يسوع 7
8 اليهم ولمسهم وقال قوموا ولا تخافوا * فرفعوا اعينهم فلم يروا الا يسوع وحده * فلما نزلوا 9
من الجبل اوصاهم يسوع قائلا لا تعلموا احدا بالرؤيا حتي يقوم ابن الانسان من بين
10 11 الاموات * وسالته تلاميذه قائلين لماذا تقول الكتبة ان ايليا ياتي اولا * فاجابهم قائلا
12 ان ايليا ياتي فيعرفكم كل شي * واقول لكم ان ايليا قد جاء ولم يعرفوه لكنهم عملوا
13 به شرا . وهكذا ابن الانسان يتالم منهم * حينئذ تيقن التلاميذ انه قال لهم من اجل يوحنا
المعمداني * الفصل الرابع والخمسون *
14 15 * ولما جاء الي الجمع جاء اليه انسان ساجدا له قائلا * يا رب ارحم ابني فانه بجن ويعذب جدا
16 في رووس الاهلة * ومرارا كثيرة يقع في النار ومرارا كثيرة في الماء * وقدمته الي تلاميذك
فلم يقدروا ان يبروه *

Et ecce Moses & Elias apparuerunt ei, 3
alloquentes eum. Dixitque Petrus ad 4
Jesum; Domine, bonum est nobis esse
hic: vis, ne ut componamus hic tria ta-
bernacula, unum tibi, & unum Mosi,
& unum Eliæ? Et dum ipse loqueretur, 5
ecce nubes lucida obumbravit eos; Et
ecce vox de nube dicens; Hic est filius
meus dilectus, in quo sum oblectatus:
ipsum audite. Et audierunt discipuli 6
ejus, & ceciderunt in facies suas,
& timuerunt valdé. Et venit Jesus 7
ad eos: & tetigit eos, & dixit;
Surgite, & ne timeatis. Et elevaverunt 8
oculos suos, & non viderunt nisi Jesum
solum. Et cùm descendissent de monte, 9
præcepit eis Jesus, dicens; Ne notifi-
cetis cuiquam visionem, donec resurgat
filius hominis à mortuis. Et interroga- 10
verunt eum discipuli ejus, dicentes;
Quarè dicunt Scribæ quòd Elias veniet
prius? Respondit autem eis, dicens; 11
Sanè Elias veniet, & docebit vos
omnia. Et dico vobis, quia Elias jam 12
venit, & non cognoverunt eum; quin
potiùs commiserunt in eum malum. Et
sic filius hominis patietur ab eis. Tunc 13
certò sciverunt discipuli, quòd ipse
dixisset eis de Johanne Baptista.

Sectio quinquagesima quarta.

Et cùm venisset ad turbam, venit ad 14
eum homo adorans eum, Dicens; Do- 15
mine, miserere filii mei, quia cum dæ-
mone est, & vexatur valdè in principiis
pleniluniorum: & vicibus multis ca-
dit in ignem, & crebrò in aquam. Et 16
obtuli eum discipulis tuis, & non potue-
runt curare eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወናሁ ፡ አስተርአይዎሙ ፡ ሙሴ ፡ ወኤልያስ ፡ እንዘ ፡ ይትናገሩ ፡ ምስሌሁ ። ወአውሥአ
4 ጴ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እግዚኦ ፡ ሠናይ ፡ ውእቱ ፡ ለነ ፡ ሀልዎ ፡ ዝየ ፡ ወ
እመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ንግበር ፡ በዝየ ፡ ሠለስተ ፡ ሰቀልወ ፡ ለከ ፡ አሐደ ፡ ወለሙሴ ፡ አሐተ ፡
5 ወለኤልያስ ፡ አሐተ ። ወእንዘ ፡ ይትናገር ፡ ናሁ ፡ ደመና ፡ ብሩህ ፡ ጸለሎሙ ፡ ወናሁ ፡
ቃል ፡ እምውስተ ፡ ደመና ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ዝውእቱ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ ዘቦቱ ፡ ሠምር
6 ኩ ፡ ወሎቱ ፡ ስምዕዎ ። ወሰሚዖሙ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወድቁ ፡ በገጾሙ ፡ ወፈርሁ ፡ ጥ
7 ቀ ። ወቀርበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወገሠሦሙ ፡ ወይቤ ፡ ተንሥኡ ፡ ወኢትፍርሁ ።
8 ወአንሥኡ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ወኢርእዩ ፡ ወኢመነሂ ፡ ዘእንበለ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ባሕቲቶ ።
9 ወእንዘ ፡ ይወርዱ ፡ እምደብር ፡ አዘዞሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ አልቦ ፡ ለዘ ፡ ት
ነግሩ ፡ ዘራእየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ እምውታን ፡ ይትነሣእ ።
10 ወተስእልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ወእፎ ፡ ይብሉ ፡ ጸሐፍት ፡ ኤልያስ ፡ ሃሎ ፡ ይም
11 ጻእ ፡ ቅድመ ። ወአውሥኦሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለወ ፡ ኤልያስ ፡ ይቀድም ፡
12 መጺአ ፡ ወያስተራትዕ ፡ ኵሎ ። ወእብለክሙ ፡ ባሕቱ ፡ ኤልያስ ፡ ወድአ ፡ መጽአ ፡ ወኢ
ያእመርዎ ፡ ባሕቱ ፡ ወገብሩ ፡ ላዕሌሁ ፡ ኵሎ ፡ ዘሎሙ ፡ ፈቀዱ ፡ ከማሁ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡
13 እም ፡ ሕማመ ፡ ሀለዎ ፡ ያሕምምዎ ፡ እምኔሆሙ ። ወአሜሃ ፡ አእመሩ ፡ ሶቤሃ ፡
አርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ በእንተ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ይቤሎሙ ።
በእንተ ፡ ዘነጐርጓር ።
14 ወበጺሖሙ ፡ ኀበ ፡ አሕዛብ ፡ ቀርበ ፡ ኀቤሁ ፡ ብእሲ ፡ እንዘ ፡ ይትመሀለል ፡ ሰገደ ፡ ሎቱ ፡ ወአ
15 ስተብቍዖ ። ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀል ፡ ሊተ ፡ ወልድየ ፡ እስመ ፡ እኩይ ፡ ጋኔን ፡ ያ
16 ኀዞ ፡ ወያንጐረጕሮ ፡ ወብዙኀተ ፡ ያወድቆ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ወበውስተ ፡ ማይ ። ወአ
ምጻእክዎ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢከ ፡ ወስእንዎ ፡ ፈውሶ ።

Et ecce apparuerunt iis Moyses & Elias, loquentes cum illo. Et respondit 3
Petrus, & dicit Domino Jesu; Domine, bonum est nobis esse hic: & si vis, fa-
ciemus hic tria tabernacula, tibi unum, & Moysi unum, & Eliæ unum. Et 4
adhuc loquente illo; ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox è nube, di- 5
cens; Hic est filius meus quem diligo, in quo mihi complacui; & ipsum au-
dite. Et audientes discipuli ejus, ceciderunt in faciem suam, & timuerunt 6
valdé. Et accessit Dominus Jesus, & tetigit eos, & dixit; Surgite, & ne 7
timeatis. Et levaverunt oculos suos, & non viderunt aliquem præter Jesum 8
solum. Et descendentibus à monte, præcepit iis Dominus Jesus, dicens; Ne 9
sit aliquis cui narretis hanc visionem, usque quo filius hominis è mortuis re-
suscitetur. Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes; Et quomodò di- 10
cunt scribæ, Elias est venturus primùm? Et respondit iis Dominus Jesus, & 11
dixit iis etiam; Elias primò veniet, & emendabit omnia. Et dico vobis, 12
Verùm etiam & Eliam jam venisse; & non cognoverunt eum: sed etiam fece-
runt super eum omnia secundùm quod voluerunt. Sic quidem filium hominis o-
portet pati ab iis. Et tunc intellexerunt continuò discipuli, quòd de Johanne Ba- 13
ptista dicebat iis.

De murmuratore.

Et venientes ad turbam, accessit ad eum homo supplex, qui incurvavit se ei, 14
& obsecrabat eum. Et dicit ei; Domine, miserere mei filiique mei; malus 15
dæmon prehendit eum, & murmurare eum facit: & sæpe cadere facit eum in
ignem, & aliquando in aquam. Et adduxi eum ad discipulos tuos, & non 16
potuerunt curare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اکنون بشما مي کويم که ايليا آمد واورا نشناختند . وبا اوهر چه خواستند کردند .
13 اين چنين فرزند آدمي از ايشان زحمت خواهد کشيد . * از انجا شاکردان او دانستند
که اين سخن براي يحيي شوينده کفت بديشان
نود شش خلاص کردن مسيح کودک را از ديو که در درون او بود
14 15 * چون دکر بار پيش جماعت آمدند مردي پيش او آمد وزانو زد * وبدو کفت اي
خداوند من بر من رحمت کن که فرزندي دارم که ديو بر وي مسلط است وکار
16 او سخت دشوار شده است چند نوبت در آتش افتاد وچند ديکر در آب * او را پيش
شاکردان تو آوردم نتوانستند خوش کردن *

Jam vobis dico Eliam venisse, cum 12
autem non agnoverint, et cum eo quic-
quid voluerunt, fecerunt: eodem modo
Filius hominis ab eis afflictionem
passurus est. Ex eo discipuli ejus 13
cognoverunt, quòd hunc sermonem
de Johanne Baptista dixisset illis.

XCVI. Liberat Christus puerum à dæmonio quod illi inerat.

Cùm denuo ad multitudinem venis- 14
sent, homo ad eum venit & genu
flexit. Et illi dixit, O Domine 15
mi, mei miserere, quia filium ha-
beo in quem dæmonium potestatem
obtinet, & gravissimè laborat: ali-
quoties in ignem cadit, & aliquan-
ties in aquam. Et eum ad disci- 16
pulos tuos adduxi, sed non potue-
runt eum sanum reddere.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛϚ'. ΛΖ'.

Respondens autem Jesus, ait; O generatio incredula & perversa: *usque quando*
17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
ero cum vobis? usque quando tolerabo vos? *Ferte mihi* illum huc. Et incre-
18 ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετί-
pavit illum Jesus, & exiit ab eo dæmonium: & curatus est puer
μησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς
ex hora illa. Tunc *accedentes* discipuli *Jesu* *privatim*, dixerunt;
19 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον,
Propter quid nos non potuimus ejicere illum? *At* Jesus dixit illis; Propter
20 Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ
incredulitatem vestram: Amen quippè dico vobis; Si habueritis fidem sicut granum sina-
τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινά-
pis, *dicetis* monti huic, Transi hinc illuc, & transibit: &
πεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ
nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non ejicitur, *si non in oratione*
21 οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ
& *jejunio*. *Versantibus* autem eis in Galilæa, dixit illis Jesus;
22 καὶ νηστείᾳ. Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Futurus est Filius hominis *tradi* in manus hominum. Et occident
23 Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Καὶ ἀποκτενοῦσιν
eum, & tertiâ die *resurget*. Et contristati sunt vehementer. *Venientibus*
24 αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. Ἐλθόντων
autem illis in Capernaum, accesserunt didrachma *sumentes* Petro,
δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ,
& dixerunt; Magister vester non solvit didrachma? Ait, Etiam. Et
καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει, Ναί. Καὶ 25
cùm *intrasset* in domum, prævenit eum Jesus, dicens; Quid tibi videtur,
ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ,
Simon? reges terræ à quibus accipiunt *tributa* vel censum? à filiis
Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν
suis, an ab alienis? *Dicit ei Petrus*; Ab alienis. Dixit illi
αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ 26
Jesus; Ergò liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos,
ὁ Ἰησοῦς, Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, 27
vadens ad mare, mitte hamum; & *ascendentem primum* piscem tolle:
πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον·
& *aperiens* os ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me, & te.
καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβών, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

CAP. XVIII. ιη'.

In illa hora accesserunt discipuli *Jesu*, dicentes; Quis *nam*
1 ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα
major est in regno cœlorum?
μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]

[illegible]

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]

Respondit Jesus, & ait; O generatio infi- 17
delis & perversa, quousque tandem ero vo-
biscum, & quousque tandem tolerabo vos?
adduc eum mihi huc. Et increpavit eum 18
Jesus, & exiit ab illo dæmonium: & sani-
tati restitutus est puer ex illa hora. Tunc 19
adierunt discipuli Jesum privatim, & dixe-
runt ei; Quare nos non potuimus eum sa-
nare? Dixit eis Jesus; Propter incredu- 20
litatem vestram. Verè enim dico vobis, Si
fuisset in vobis fides quantulum est granum
sinapis, diceretis monti huic, Decede hinc,
& decederet; & nihil prævaleret vobis.
Hoc verò genus non egreditur, nisi jejunio 21
& oratione.

Feriâ tertiâ septimanæ tertiæ jejunii. 43.

Quum autem conversarentur in Galilæa, 22
dixit eis Jesus, Futurum est ut filius homi-
nis tradatur in manus hominum. Et inter- 23
ficient eum, die verò tertio resurget. Et
displicuit eis vehementer. Quumque ve- 24
nissent in Capharnahum, accesserunt ad Ce-
pham ii qui accipiunt binas drachmas ar-
genti capitatim, & dixerunt ei, Magister
vester nónne tradet duas drachmas suas?
Dicit eis, Etiam. Et quum ingressus fuisset 25
Cepha domum, præoccupavit eum Jesus,
& ait illi, Quid tibi videtur Simon? Re-
ges terræ à quo accipiunt tributum & pe-
cuniam capitationis? à filiis suis, an ab ex-
traneis? Dicit ei Simon, Ab extraneis: 26
Ait illi Jesus, Ergò liberi sunt filii. Ne 27
autem simus illis scandalo, abi ad mare, &
injice hamum, & ejus piscis qui primus
ascenderit aperi os, & invenies staterem:
ipsum accipe, & offer pro me & pro te.

Dominicâ tertiâ post Pentecosten. 44.

CAP. XVIII.

EA ipsâ horâ accesserunt discipuli ad Je- 1
sum, & inquiunt; Quisnam est fortasse
maximus in regno cœlorum?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * عيسي بديشان اشارت كرد وفرمود اي دوده كه ايمان نمي آوريد * خم وپيچيده را تا
كي پيش شما باشم وتا كي بر تابم * وفرمود كه كودك را پيش من آريد * چون 18
آوردند عيسي بانك بر وي زد ابليس ازو بگريخت وآن جوان همان دم خوش شد * انگه 19
شاكردان تنها پيش او آمدند * وبدو گفتند چرا ما نتوانستيم اورا خوش كردن * عيسي 20
بديشان گفت براي انك ايمان نداريد اكنون راست بشما بگويم كه اگر در شما بقدر دانه
خردل ايمان باشد بدين كوه بگوييد ازاينجا نقل كن نقل كند * وچيز بر شما دشوار
21 نباشد * ازين شيوه وجنس بيرون نيايد مگر بروزه ونماز * چون در جليل مي گرديدند 22
عيسي بديشان گفت * فرزند ادمي بدست خلق سپارده مي شود * واورا بكشند 23
وسوم روز برخيزد * شاكردانرا عظيم دشخوار آمد *

نود هفت انجا كه شمعون ازدهن ماهي چهار درم براي جزيه بيرون آورد

* چون در كفر ناحوم آمد * كسي پيش صفا آمد * كه اينجا دو درم جزيه 24
سر مي ستانند * ونيز گفتند بزرك شما جزيه دو درم نمي دهد * اوجواب داد 25

Jesus illos indigitavit, & sic affa- 17
tus est; O generatio quæ fidem non
adhibuistis, perversa & distorta,
usque quo vobiscum ero? & usque
quo vos perferam? & jussit inqui-
ens, *Puerum ad me adducite. Cùm* 18
adduxissent, Jesus inclamavit eum,
protinus *diabolus ex eo fugit, &*
juvenis eodem momento sanatus est.
Tunc discipuli seorsum ad eum ve- 19
nerunt, & ei dixerunt; Quare nos
non potuimus eum sanare. Jesus 20
illis dixit, Eò quòd fidem non
habuistis: pro certo enim vobis
dico, quòd si vobis quantitate grani
sinapis fides inesset, huic monti
diceretis, Transportare, & trans-
portaretur, nec quidquam vobis dif-
ficile esset. Sed hujusmodi generis 21
quod est *non egreditur nisi jejunio*
& oratione. Quum autem *versa-* 22
rentur in Galilea, Jesus illis dixit;
Filius hominis in manus populi
traditus est. Et eum interficient, 23
& tertio die resurget. Discipulis au-
tem *valdè displicuit.*

XCVII. Ubi Simeon ex ore
piscis quatuor drachmas
pro vectigali eduxit.

Quum Caphar-nahum ingressus esset, 24
quidam eorum ad Cepham venit, qui
illic duas drachmas census capitis
accipiunt; & dixerunt, Etiam ma-
gister vester censum duarum drach-
marum non dat? Ille respondit, 25

Versio VULGATA LATINA.

16 Respondens autem Jesus, ait; O generatio incredula, & perversa, quousque ero
17 vobiscum? usquequò patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpavit illum
18 Jesus, & exiit ab eo dæmonium, & curatus est puer ex illa hora. Tunc acces-
serunt discipuli ad Jesum secretò, & dixerunt; Quarè nos non potuimus ejicere
19 illum? Dixit illis Jesus; Propter incredulitatem vestram. Amen quippè dico
vobis; Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic; Transi hinc
20 illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non ejici-
21 tur nisi per orationem, & jejunium. Conversantibus autem eis in Galilæa, dixit
22 illis Jesus; Filius hominis tradendus est in manus hominum: Et occident eum, &
23 tertiâ die resurget. Et contristati sunt vehementer. Et cùm venissent Capharnaum,
accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei; Magister ve-
ster non solvit didrachma? Ait; Etiam. Et cùm intrâssent in domum, prævênit 24
eum Jesus, dicens; Quid tibi videtur, Simon? Reges terræ à quibus accipiunt
tributum vel censum? à filiis suis, an ab alienis? Et ille dixit; Ab alienis. 25
Dixit illi Jesus; Ergò liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos, vade ad 26
mare, & mitte hamum: & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle; & aperto
ore ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me, & te.

CAP. XVIII.

IN illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes; Quis, putas, major est 1
in regno cœlorum?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 فأجاب يسوع قائلا أيها الجيل الأعوج غير المؤمن إلى متى أكون معكم وحتى متى
18 احتملكم قدموه إلى ههنا * وانتهره يسوع فخرج منه الشيطان * وبرأ الفتى من تلك
19 الساعة * حينئذ أتى التلاميذ إلى يسوع منفردين وقالوا له لماذا لم نقدر نحن أن نخرجه *
20 فقال لهم من أجل قلة إيمانكم * آمين أقول لكم إنه لو كان لكم إيمان مثل حبة
21 خردل لقلتم لهذا الجبل انتقل من ههنا فينتقل ولا يعسر عليكم شيء * وهذا الجنس
22 لا يخرج إلا بالصوم والصلاة * الفصل الخامس والخمسون * فلما رجعوا إلى الجليل
23 قال لهم يسوع إن ابن الإنسان سيسلم في أيدي الناس * ويقتلونه وبعد ثلثة أيام يقوم
24 فحزنوا جدا * وجاء إلى كفرناحوم فجاء الجباة إلى بطرس فقالوا له أمعلمكم ما يؤدي الجزية
25 فقال نعم * وجاء إلى البيت فبدأه يسوع قائلا ما تظن يا سمعان ملوك الأرض ممن يأخذون
26 الخراج والجزية أمن البنين أو من الغرباء * فقال له بطرس من الغرباء * فقال له يسوع فإذن
27 البنون أحرار * لكن لئلا نشككهم امض إلى البحر وألق الصنارة * فأول حوت يرتفع افتح
فاه تجد فيه أربعة دراهم خذها وأعطهم عني وعنك *

* الفصل السادس والخمسون *

1 * وفي تلك الساعة جاء التلاميذ إلى يسوع وقالوا من هو ترى العظيم في ملكوت السموات *

Respondit Jesus, dicens; O generatio perversa, non credula, quousque ero vo- 17
biscum? & usquequo patiar vos? af-
ferte eum ad me huc. Et increpavit il- 18
lum Jesus, & exivit ex eo dæmonium,
& sanatus est puer ex illâ horâ. Tunc 19
venerunt discipuli ad Jesum seorsim,
& dixerunt ei; Quarè non potuimus
nos ejicere illum? Et dixit eis; Pro- 20
pter paucitatem fidei vestræ. Amen
dico vobis, Quòd si habeatis fidem sicut
granum sinapis, dicetis huic monti, Dis-
cede hinc, & discedet; & non erit dif-
ficile vobis quippiam. Et hoc genus non 21
ejicitur, nisi per jejunium & oratio-
nem.

Sectio quinquagesima quinta.

Et cùm redissent in Galilæam, dixit 22
eis Jesus, Quia filius hominis tradetur
in manus hominum: Et occident eum, 23
& post tres dies resurget. Et contristati
sunt valdè. Et venit in Capharnahum, 24
& venerunt exactores ad Petrum, &
dixerunt ei; An magister vester non
solvit tributum? Ait, Etiam. Et ve- 25
nit domum: Et prævenit eum Jesus,
dicens; Quid tibi videtur, Simon?
Reges terræ à quibus accipiunt tribu-
tum & censum? à filiis, an ab alienis?
Ait illi Petrus, Ab alienis. Dixit Je- 26
sus, Ergò filii sunt immunes. Sed ne 27
scandalizemus eos, vade ad mare, &
injice hamum, & primi piscis, quem
extrahes, aperi os; invenies in eo qua-
tuor drachmas: accipe eas, & da illas
pro me & pro te.

Sectio quinquagesima sexta.

CAP. XVIII.

ET in illa hora venerunt discipuli 1
ad Jesum, & dixerunt; Quis est, opi-
nione tuâ, maximus in regno cœlorum?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 ወእምዝ፡አውሥአ፡እግዚእሊየሱስ፡ወይቤ፡ኦትውልደ፡ሊአሚን፡ወዐሉት፡እስከ፡ማእዜኑ፡
18 እሄሉ፡ምስሌክሙ፡እስከ፡ማእዜኑ፡እትዔገሠክሙ፡አምጽእዎ፡ሊተ፡ዝየ፡ኀቤየ፡፡ ወገሠጾ፡
19 እግዚእሊየሱስ፡ወወፅአ፡ጋኔኑ፡እምላዕሉሁ፡ወሐይወ፡ሕፃን፡በይእቲ፡ሰዓት፡ሶቤሃ፡፡ ወእ
ምዝ፡ቀርቡ፡አርደሊሁ፡እንተ፡ባሕቲቶሙ፡ወይቤልዎ፡ለእግዚእሊየሱስ፡በእንተ፡ምንት፡ንሕነ፡
20 ስእነ፡ላውፅኦቶ፡፡ ወይቤሎሙ፡በእንተ፡ኅጸጸ፡ሃይማኖትክሙ፡አሜን፡እብለክሙ፡እመ፡
ብክሙ፡ሃይማኖት፡መጠነ፡ሕጠተ፡ሰናፔ፡ትብልዎ፡ለዝ፡ደብር፡ፋልስ፡እምዝየ፡ወይፈልስ፡ወአ
ልቦ፡ዘይሰአነክሙ፡፡ ⁘⁘⁘ ወእንዘ፡ያንሶስዉ፡ውስተ፡ገሊላ፡ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ለአር
22 ደሊሁ፡ሀለወ፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ያገብእዎ፡ውስተ፡እደ፡ሰብእ፡፡ ወይቀትልዎ፡
23 ወአሜ፡ሣልስት፡ዕለት፡ይትነሣእ፡ወተከዙ፡ጥቀ፡፡
በእንተ፡እለ፡ይስእሉ፡ጸባሕተ፡፡
24 ወበጺሖሙ፡ቅፍርናሆም፡መጽኡ፡እለ፡ጸባሕተ፡ዲናር፡ይነሥኡ፡በኀበ፡ጴጥሮ
25 ስ፡ወይቤሉ፡ሊቅክሙሰ፡ኢይሁብኑ፡ጸባሕተ፡፡ ወይቤ፡እወ፡ወበዊአ፡ውስተ፡ቤ
ት፡ለቀደመ፡እግዚእሊየሱስ፡ብሂሎቶ፡ምንተ፡ትብል፡ስምዖን፡ነገሥተ፡ምድር፡
እምኀበ፡መኑ፡ይነሥኡ፡ጸባሕተ፡ወጋደ፡እምኀበ፡ውሉደሙኑ፡ወሚመ፡እምኀበ፡
26 ነኪር፡፡ ወይቤ፡እምኀበ፡ነኪር፡ወእምድኅረ፡ይቤሎ፡እምኀበ፡ነኪር፡ይቤሎ፡
27 እግዚእሊየሱስ፡እንጋ፡አግዓዝያንኑ፡እሙንቱ፡ውሉዶሙ፡፡ ወበሕቱሰ፡ከመ፡ኢያ
ንጐርጕሩ፡ሑር፡ውስተ፡ባሕር፡ወደይ፡ማቀጥነ፡ዘቀደሜ፡አሠገርከ፡ዓሣ፡ንሣእ፡
ወክሥት፡አፉሁ፡ወትረክብ፡ዲናረ፡ስጥጢራ፡ኪያሁ፡ንሣእ፡ወሀቦሙ፡ሊተ፡ወለከ፡፡
በእንተ፡እለ፡ይብሉ፡መኑ፡የዐቢ፡፡
1 ፲፰ ወበይእቲ፡ሰዓት፡ቀርቡ፡አርደሊሁ፡ለእግዚእሊየሱስ፡እንዘ፡ይብሉ፡መኑ፡እን
ጋ፡የዓቢ፡በመንግሥተ፡ሰማያት፡፡

Et tunc respondit Dominus Jesus, & dicit; O generatio incredula & perversa: 17
usquequò ero vobiscum? usquequò tolerabo vos? afferte eum mihi hic ad me. Et 18
increpavit eum Dominus Jesus: et exivit dæmon ejus è supra eum, & curatus
est puer in ista hora continuò. Et tunc accesserunt discipuli ejus soli, & dicunt 19
Domino Jesu; Quare nos non potuimus ejicere illum? Et dicit iis; Propter mini- 20
mam fidem vestram: Amen dico vobis, Si habuissetis fidem sicut granum sinapis,
diceretis huic monti; Demigra hinc, & demigraret: & nihil esset quod impossibile
esset vobis.

Hic versus deest.

Et proficiscentibus illis in Galilæam, dicit Dominus discipulis suis; Futurum 22
est quod filium hominis tradent in manum hominum: Et occident eum, & ter- 23
tio die suscitabitur. Et contristati sunt valdè.

De iis qui petunt tributum.

Et venientibus Capernaum, accesserunt qui tributum denarii accipiebant, ad 24
Petrum, & dicunt; Magister vester nónne dabit tributum? Et dicit, Etiam. Et 25
intrando domum, prævenit Dominus Jesus, dicendo ei; Quid dicis Simon? Re-
ges terræ à quibus accipiunt tributum et censum: an à filiis suis, vel ab extra-
neis? Et dicit, Ab extraneis. Et postquam dixisset ei, Ab extraneis, dicit illi 26
Dominus Jesus, Igitur nónne liberi sunt filii eorum. Sed ne murmurent, ito, in 27
mare projice hamum: quem primò piscem exoiscatus es, accipe, et aperi os e-
jus, et invenies denarium staterem: illum accipe, et dato iis pro me et te.

De dicentibus quisnam esset major.

CAP. XVIII.

ET in ista hora accesserunt discipuli ejus Domino Jesu, dicentes; Quis igi- 1
tur major est in regno cœlorum?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

که آری * چون صفا درخانه آمد * عیسی اورا پیش خواند وبدو کفت شمعون چکونه
می بینی * ملکان زمین بهره وجزیه سر از فرزندان خود می ستانند * یا از بیکانه *
26 27 شمعون بدو کفت از بیکانه * عیسی بدو کفت فرزندان اکنون آزادند * تا ایشانرا
نوریشان نکنیم * شصت را بستان یعنی قلابرا وبکنار دریا رو * وپیندار اول ماهی که
شصت افتد * دهن اورا بکشا چهار درم درو بیابی * انرا بیاور عوض من وعوض تو بده

نود هشت نمودن عیسی بشاکردان خود که هر که کوچکتر باشد او مهتر شود

1 هماندم شاکردان پیش عیسی آمدند وکفتند ای خداوند * در ملکوت آسمان کیست مهتر

Etiam. Et cùm Cephas in domum
venit, Jesus cum prior vocavit,
& illi dixit; Simeon, quomodo ti-
bi videtur? reges terræ tributum
& censum capitis à filiis suis acci-
piunt, an ab alienis? Simeon ei 26
dixit, Ab alienis. Jesus ei dixit,
Filii igitur liberi sunt. Sed ne eos 27
offendamus, cape hamum (i. e.
uncum) & ad littus maris abi, &
injice: piscis qui primus in hamum
inciderit, os illius aperi, quatuor
drachmas inibi invenies; illas al-
latas pro me & pro te dato.

XCVIII. Ostendit Jesus disci-
pulis suis, quòd qui minimus
fuerit ipse maximus erit.

CAP. XVIII.

EOdem instanti discipuli in con- 1
spectum Jesu venerunt, & dixerunt;
O Domine, in regno cœlorum quis est
maximus?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΙΖ΄. ΙΗ΄.

Et advocans Jesus puerulum, statuit eum in medio eorum. Et dixit;
2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ εἶπεν,
Amen dico vobis; Si non conversi fueritis, & efficiamini sicut pueruli, nequaquam intra-
3 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλ-
bitis in regnum cœlorum. Quicunque ergo humiliaverit seipsum ut puerulus
4 θητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον
iste, hic est major in regno cœlorum. Et qui susceperit puerulum
5 τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον
talem unum in nomine meo, me suscipit. Qui autem scandalizaverit
6 τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ
unum parvulorum istorum credentium in me, confert ei ut suspendatur
ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ
mola asinaria in collo ejus, & demergatur in pelago maris.
μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.
Væ mundo à scandalis: Necesse enim est venire scandala:
7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· Ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
veruntamen væ homini illi per quem scandalum venit. Si autem manus
8 πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ
tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde ea, & jace abs te: pulchrum
σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν
tibi est ingredi ad vitam claudum, vel mancum, quàm duas manus vel duos
σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο
pedes habentem, jaci in ignem æternum. Et si oculus tuus
πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου 9
scandalizat te, erue eum, & jace abs te: pulchrum tibi est unoculum
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον
in vitam intrare, quàm duos oculos habentem jaci in gehennam ignis.
εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
Attendite ne despiciatis unum parvulorum horum: dico enim vobis, Quia
Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι 10
angeli eorum in cœlis per omne aspiciunt faciem Patris mei qui
οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός μου τοῦ
in cœlis. Venit enim Filius hominis salvare perditum. Quid vobis 11
ἐν οὐρανοῖς. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν 12
videtur? Si fuerint alicui homini centum oves, & erraverit una ex eis,
δοκεῖ; Ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν,
nónne relinquens nonaginta novem, in montibus vadens quærit erran-
οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώ-
tem? Et si fiat invenire eam, Amen dico vobis, Quia gaudet super eam
μενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ 13
magis quàm super nonaginta novem non aberrantibus. Sic non est vo-
μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέ- 14
luntas ante Patrem vestrum qui in cœlis, ut pereat unus parvulorum horum.
λημα ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܛܠܝܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܗܘܢ. * ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܠܐ 2
ܬܬܦܢܘܢ ܘܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܡܢ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܢܡܟܟ 3
ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ. ܗܘ ܢܗܘܐ ܪܒܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܘܡܢ ܕܢܩܒܠ ܐܝܟ 4
ܛܠܝܐ ܗܢܐ ܒܫܡܝ. ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ. * ܘܟܠ ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ 5
ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ. ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܕܬܬܬܠܐ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܒܨܘܪܗ. ܘܢܬܛܒܥ 6
ܒܥܘܡܩܘܗܝ ܕܝܡܐ. * ܘܝ ܠܗ ܠܥܠܡܐ ܡܢ ܟܫܠܐ. ܐܢܢܩܐ ܓܝܪ ܕܢܐܬܘܢ ܟܫܠܐ. ܘܝ
ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܢܐܬܘܢ ܟܫܠܐ. * ܐܢ ܐܝܕܟ ܐܘ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ. ܦܣܘܩܝܗ 7
ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܟܕ ܚܓܝܣ ܐܢܬ ܐܘ ܟܕ ܚܓܝܪ. 8
ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܐܘ ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ. ܬܦܠ ܒܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ. * ܘܐܢ ܗܝ
ܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ. ܚܨܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ. 9
ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ. * ܚܙܘ ܠܐ ܬܫܝܛܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܙܥܘܪܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܡܠܐܟܝܗܘܢ ܒܫܡܝܐ ܒܟܠܙܒܢ ܚܙܝܢ ܐܦܘܗܝ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. 10
* ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܕܢܚܐ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܐܢ ܢܗܘܝܢ 11
ܠܓܒܪ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ. ܘܢܛܥܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܛܘܪܐ ܘܐܙܠ 12
ܒܥܐ ܠܗ ܠܗܝ ܕܛܥܬ. * ܘܐܢ ܢܫܟܚܝܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕܐ 13
ܒܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܕܠܐ ܛܥܘ. * ܗܟܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡ ܐܒܘܟܘܢ 14
ܕܒܫܡܝܐ. ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ.

* Et vocavit Jesus puerulum, eúmque statuit 2
inter ipsos. Et ait, Amen dico vobis; 3
Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut
pueruli, non intrabitis in regnum cœlorum.
Quisquis ergò deprimit seipsum sicut iste 4
puerulus, is erit maximus in regno cœlo-
rum. Et quisquis exceperit similem puero 5
isti in nomine meo, is me excipit. Quis- 6
quis autem offendiculo fuerit uni ex istis
minimis qui credunt in me, consultius ei
foret ut suspenderetur mola asinaria in col-
lo ejus, ac demergeretur in profunda ma-
ris. Væ mundo à scandalis: necesse est 7
enim ut veniant scandala: væ autem homini
per quem venient scandala. Si verò ma- 8
nus tua aut pes tuus offendiculo tibi fuerit,
amputa eum, & abjice abs te. Bonum
enim tibi est ut ingrediaris ad vitam quum
fueris claudus aut mancus, non autem
quum habueris duas manus duósve pedes,
ruas in ignem æternum. Quòd si oculus 9
tuus tibi fuerit offendiculo, effode eum, &
abjice abs te. Bonum enim tibi est ut cum
uno oculo ingrediaris ad vitam, quàm
quum habueris duos oculos, cadas in ge-
hennam ignis. Videte ne dispiciatis unum 10
ex istis pusillis. Dico enim vobis, Angeli
eorum in omni tempore vident faciem pa-
tris mei qui in cœlis est. Venit enim filius 11
hominis ut servet quod erat perditum.
Quid vobis videtur? Si fuerint homini cen- 12
tum oves, & erraverit una ex eis, nónne
relinquet nonaginta novem in monte, &
profectus quærit eam quæ aberravit? Quòd 13
si invenerit eam, amen dico vobis, Majori
ob eam afficietur gaudio, quàm ob nona-
ginta novem, quæ non aberrârunt. Ita 14
non est voluntas coram patre vestro qui in
cœlis est, ut pereat ullus ex istis pusillis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي كودكي† را بخواند وانجا بايستانيد * وبديشان كفت راست بشما مي كويم 2 3
اكر همچو كودكان نكرديد * در ملكوت آسمان در نرويد * وهر كه مانند† كودك 4
متواضع وفروتن باشد * او بزرك شود ودر ملكوت آسمان در رود * وهر كه اين كودك را 5
ومانند اين كودك [بنام من] قبول كند مرا قبول† كرده باشد * وهر كه ايشانرا 6
برنجاند * لايق است كه سنك خرآسيا در كردن او بسته شود * تا بدريا فرورود * واي 7
بر خلق از† پريشانيها * ضرورت است كه پريشانيها وبلاها بيايند * ليكن
واي بران مرد كه دست ودل او سبب باشد * اكر دست يا پاي تو ترا 8
پريشان كند از خود ببر وبينداز * ان بهتر كه بيدست وپاي باشي *
ولنك وبزندكاني ابد اندر ايي ونه با دو دست وپاي در اتش جاويد بيفتي * واكر 9
چشم تو ترا پريشان كند بر كن وبينداز * آن بهتر كه با يك چشم
بزندكاني در ايي از انك با دو چشم در آتش دوزخ بيفتي *

* *Jesus puerulum vocavit, & illic* 2
statuit. Et eis dixit; Certò vo- 3
bis dico, Nisi veluti pueruli con-
vertamini, in regnum cœlorum non
intrabitis. Quicunque autem ve- 4
lut puerulus submissus & humilis
fuerit, ille magnus erit, & in re-
gnum cœlorum ingredietur. Et qui- 5
cunque hunc puerulum, similémve
hujus pueruli in nomine meo rece-
perit, me recepit. Quicunque ve- 6
rò eos dolore affecerit, dignus est
cui lapis asinariæ molæ ad collum
alligetur, ut in mare pessum eat.
Væ hominibus ab offensionibus: 7
necesse est ut offensiones & cala-
mitates veniant; sed væ illi viro
cujus manus & cor causa fuerit.
Si manus aut pes tuus te offende- 8
rit, à te abscinde, et projice eum:
illud melius ut sine manu aut pede
sis, et claudus, et in vitam æter-
nam ingrediaris; et non cum dua-
bus manibus et pedibus in ignem
sempiternum cadas. Et si oculus 9
tuus te offenderit, effode et ab-
jice: illud melius ut cum uno oculo
in vitam introeas, quàm ut cum duo-
bus oculis in ignem inferni incidas.

Versio VULGATA LATINA.

3 Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum. Et dixit; Amen
dico vobis, Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in
4 regnum cœlorum. Quicunque ergò humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est
5 major in regno cœlorum. Et qui susceperit unum parvulum talem in nomine
6 meo, me suscipit. Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me
credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur
7 in profundum maris. Væ mundo à scandalis. Necesse est enim ut veniant scanda-
8 la: veruntamen væ homini illi, per quem scandalum venit. Si autem manus
tua, vel pes tuus scandalizat te: abscide eum, & projice abs te: bonum tibi
est ad vitam ingredi debilem, vel claudum, quàm duas manus vel duos pedes ha-
bentem mitti in ignem æternum. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & 9
projice abs te: bonum tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quàm duos oculos
habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his pusillis: 10
dico enim vobis, Quia angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei, qui
in cœlis est. Venit enim Filius hominis salvare quod perierat. Quid vobis vide- 11
tur? si fuerint alicui centum oves, & erraverit una ex eis: nónne relinquit no- 12
naginta novem in montibus, & vadit quærere eam quæ erravit? Et si contigerit 13
ut inveniat eam: Amen dico vobis, quia gaudet super eam magis quàm super no-
nagintanovem, quæ non erraverunt. Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui 14
in cœlis est, ut pereat unus de pusillis istis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فدعا طفلا واقامه في وسطهم *وقال امين اقول لكم ان لم ترجعوا وتكونوا مثل الصبيان 3
لا تدخلون ملكوت السموات * ومن اتضع مثل هذا الصبي فهذا هو العظيم في ملكوت 4
السموات * ومن قبل صبيا مثل هذا باسمي فقد قبلني * ومن شكك احد هولاء الصغار 5 6
المومنين بي خير له ان يعلق في عنقه حجر الرحي ويغرق في البحر * الويل للعالم من اجل 7
الشكوك فلا بد ان يكون الفتن * الويل للانسان الذي من جهته تاتي الشكوك * ان 8
شككتك يدك او رجلك فاقطعها والقها عنك * خير لك ان تدخل الحياة وانت اعرج او
اعسم * افضل من ان تكون لك يدان او رجلان وتلقي في النار المويدة * وان شككتك 9
عينك اليمني فاقلعها والقها عنك * خير لك ان تدخل الحياة بعين واحدة افضل من ان
يكون لك عينان وتلقي في جهنم * الفصل السابع والخمسون * انظروا لا تحقروا 10
احد هولاء الصغار * اقول لكم ان ملايكتهم في السموات كل حين ينظرون وجه ابي الذي في
السموات * وانما جاء ابن الانسان يطلب ويخلص من كان ضالا * ماذا تظنون اذا كان لانسان 11 12
مائة خروف وضل منها واحد اليس يترك التسعة والتسعين في الجبل * ويمضي فيطلب الضال *
* فيكون اذا وجده امين اقول لكم انه يفرح به اكثر من التسعة والتسعين التي لم 13
تضل * وهكذا ليست مشية ابي الذي في السموات ان يهلك واحد من هولاء الصغار 14

* *Vocavit ergò puerum, & statuit eum in* 2
medio eorum, Ac dixit; Amen dico vo- 3
bis, Nisi convertamini, & sitis sicut iste
puer, non intrabitis regnum cœlorum. Et 4
quicunque se humiliabit sicut iste puer,
is est maximus in regno cœlorum. Et 5
quicunque receperit puerum sicut istum
in nomine meo, equidem me recepit. Et 6
quicunque scandalizaverit unum isto-
rum parvulorum credentium in me, me-
lius est ei ut suspendatur in collo ejus la-
pis molæ, & submergatur in mare. Væ 7
mundo propter scandala: non dubium
quin futura sit tentatio. Væ homini cu-
jus ob causam veniunt scandala. Si 8
scandalizaverit te manus tua, vel pes
tuus: abscinde eum & projice illum abs
te: melius enim est tibi ut intres vitam,
cùm sis claudus aut mutilus, melius
inquam quàm ut sint tibi duæ manus aut
duo pedes, & projiciaris in ignem æter-
num. Et si scandalizaverit te oculus 9
tuus dexter, erue eum & projice eum
abs te: melius enim est tibi ut intres
vitam cum oculo uno, melius inquam
quàm ut sint tibi oculi duo, & projici-
aris in gehennam.

Sectio quinquagesima septima.

Videte præterea ne contemnatis unum 10
illorum parvulorum: dico vobis quòd
angeli eorum in cœlis semper vident fa-
ciem patris mei qui in cœlis est. Et qui- 11
dem venit filius hominis quærere & sal-
vare eos qui perditi erant. Quid opi- 12
namini? Si fuerint alicui centum oves,
& erraverit ex eis una, nónne relinquet
nonaginta novem in monte, & ibit quæ-
rere errantem? Et continget quum inve- 13
nerit eam, amen dico vobis, ut gaudeat
ob illam magis quàm ob nonaginta no-
vem, quæ non erraverunt. Sic non est 14
voluntas patris mei qui in cœlis est, ut
pereat unus ex istis parvulis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወጸውዖ ፡ ሕፃነ ፡ ወአቀሞ ፡ ማእከሎሙ ። ወይቤ ፡ ላሚን ፡ እብለኪሙ ፡ እመ ፡
3 ኢተመየጥክሙ ፡ ወኢኮንክሙ ፡ ከመ ፡ ደቂቅ ፡ ኢትበውኡ ፡ ውስተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማ
4 ያት ። ወዘአትሐተ ፡ ርእሶ ፡ ከመዝ ፡ ሕፃን ፡ ውእቱ ፡ ዘየዓቢ ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያ
5 ት ። ወዘሂ ፡ ተወክፈ ፡ አሐደ ፡ ሕፃነ ፡ ዘከመዝ ፡ በስምየ ፡ ኪያየ ፡ ተወክፈ ።
6 ወዘሂ ፡ አስሐቶሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ቢየ ፡ ይኄይሶ ፡
ከመ ፡ ይእስሩ ፡ በክሳዱ ፡ ማኅረጸ ፡ አድግ ፡ ወያስጥምዎ ፡ ውስተ ፡ ልጐተ ፡ ባሕር ።
7 አሌሎ ፡ ለዓለም ፡ እመንሱት ፡ እስመ ፡ ግብር ፡ ይመጽእ ፡ መንሱት ፡ ወበሕቱ ፡ አ
8 ሌሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘቦቱ ፡ ይመጽእ ፡ መንሱት ። ወእመ ፡ እዴከ ፡ ወ
እመ ፡ እግርከ ፡ ያስሕተከ ፡ ምትሮ ፡ ወገድፍ ፡ እምኔከ ፡ ይኄይሰከ ፡ ትባእ ፡
ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ሐንካሰከ ፡ ወፅዉስከ ፡ እምእንዘ ፡ ብከ ፡ ክልኤ ፡ እደ ፡ ወክል
9 ኤ ፡ እግረ ፡ ትትወደይ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ዘለዓለም ። ወእመሂ ፡ ዓይንከ ፡ ያስ
ሕተከ ፡ ምልኖ ፡ እምኔከ ፡ ወገድፍ ፡ ይኄይሰከ ፡ ነቋርከ ፡ ትባእ ፡ ውስተ ፡ ሕይ
10 ወት ፡ እምእንዘ ፡ ክልኤ ፡ ዓይን ፡ ብከ ፡ ትትወደይ ፡ ውስተ ፡ ገሀነም ፡ እሳት ። ዑ
ቁ ፡ ኢታስተሐቅርዎሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ መላእክቲ
11 ሆሙ ፡ ዘልፈ ፡ በሰማያት ፡ ወትረ ፡ ይሬእዩ ፡ ገጾ ፡ ለአቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ። እ
ስመ ፡ መጽአ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ የኅሥሥ ፡ ወያድኅን ፡ ዘተሐጕለ ።
12 ምንተ ፡ ትብሉ ፡ እመቦ ፡ ብእሴ ፡ ዘቦቱ ፡ ምእተ ፡ አባግዐ ፡ ወለመ ፡ ተገድፎ ፡
አሐዱ ፡ እምውስቴቶሙ ፡ አኮሁ ፡ የኃድግ ፡ ተስዓ ፡ ወተስዐተ ፡ ውስተ ፡ አድባር ፡ ወየሐው
13 ር ፡ የኅሥሥ ፡ ዘተገድፎ ። ወእመከመ ፡ ረከበ ፡ ላሚን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይትፌ
14 ሣሕ ፡ በእንቲአሁ ፡ ፈድፋደ ፡ እምተስዓ ፡ ወተስዐቱ ፡ እለ ፡ ኢተገድፉ ። ከማሁኬ ፡ ኢይ
ትፌቀድ ፡ በቅድመ ፡ አቡየ ፡ ሰማያዊ ፡ ከመ ፡ ይትሐጐሉ ፡ ለአሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ።

Et vocavit parvulum, & statuit eum medio eorum. Et dixit, Amen dico 2
vobis, Si non conversi fueritis, & non fueritis sicut infantes, non intrabi- 3
tis in regnum cœlorum. Et qui humiliavit se sicut hic parvulus, ipse est 4
qui major est in regno cœlorum. Et quicunque suscepit unum parvulum 5
hujusmodi, in nomine meo, meipsum suscepit? Et quicunque aberrare fe- 6
cit unum ex hisce pusillis qui credunt in me, potius esset ei ut alligarent
in collo ejus molam asini, & demergerent eum in profundo mare. Væ 7
mundo e tentatione: quoniam reverà veniet tentatio, sed væ isti ho-
mini per quem veniet tentatio. Et si manus tua, & si pes tuus ab- 8
errare te faciet, abscinde eum, & projice à te: potius tibi erit intrare te
in vitam claudum & mancum, quàm habentem duas manus, & duos pe-
des, conjici in ignem æternum. Et si oculus tuus aberrare te faciat, 9
evelle eum à te, & projice: satius erit tibi te excæcatum intrare in vitam,
quàm duos habentem oculos conjici in gehennam ignis. Videte ne con- 10
temnatis unum ex his pusillis: dico vobis, quòd angeli eorum perpetuò in
cœlis propè vident faciem patris mei qui est in cœlis. Quia venit filius 11
hominis quærere, & servare quod perditum fuit. Quid dicetis? si 12
fuit homo cui fuerunt centum oves, & si perdat unam ex iis, nónne relinquet
nonaginta novem in montibus, & vadet quærere eam quæ perdita fuit?
Et si inveniat eam, Amen dico vobis, quòd gaudebit super eam ma- 13
gis, quàm super nonaginta & novem, quæ non perditæ erant. Ita 14
igitur non optatum erit coram patre meo cœlesti, ut perdatur unus ex
his pusillis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * حاضر باشید نبادا برین کودکان افسوس زنید برای انك بشما میکویم که فرشتکان 10
11 بایشان [همه وقتی] روی پدر من که بر آسمانست بینند * سبب انك فرزند ادمی 11
می آید که هرچه کم شده باشد اورا زنده کند   نود نه   مثل صد کوسفند
12 *چکونه می بینید * اکر کسی را صد کوسفند باشد * وازانجا یکی کم شود * ان نود 12
13 ونه کوسفند را درکوه بکذارد * وبرود ان کم شده را بجوید * چون اورا بیابد * بدان نود 13
14 نه چنان شاد نباشد که بدان یکی که اورا یافت * این چنین است ارادت پیش 14
پدر شما که بر آسمانست که یکی ازین کوچکان کم نشود *

Cavete ne hisce parvulis contumt- 10
liam inferatis: vobis enim dico,
quòd Angeli cum illis omni tem-
pore vultum Patris mei qui in cœlis
est videbunt. Propterea quòd Filius 11
hominis venit ut quicquid perierit
ipsum vivificet.

XCIX. Parabola centum ovium.

Quomodo vobis videtur? Si cui 12
centum oves fuerint, unde una amis-
sa fuerit; nonne ipsas nonaginta
& novem in monte relinquet, &
profectus amissam illam quæret?
Quum autem eam invenerit, de illis 13
nonaginta novem haud tantum læ-
titiæ illi erit, quantum de una
illa quam invenit. Eodem modo vo- 14
luntas est coram Patre vestro, qui est
in cœlis, ut unus horum parvulo-
rum non pereat.

O

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛΗʹ. ΛΘʹ.

Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum in- ρπγ
15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μετα- ε
ter te & ipsum solum. Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si
16 ξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. Ἐὰν ρπδ
autem non audierit, assume tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorũ ε
δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο
testium vel trium stet omne verbum. Si autem neglexerit eos, dic
17 μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ
ecclesiæ; Si autem & ecclesiam neglexerit, sit tibi sicut ethnicus &
τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ
publicanus. Amen dico vobis, Quæcunque alligaveritis super terram, erunt li- ρπε
18 ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δε- ζ
gata in cœlo: & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta in
δεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν
cœlo. Iterum dico vobis, Quia si duo vestrûm consenserint super terrã ρπϛ
19 τῷ οὐρανῷ. Πάλιν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς ε
de omni re quamcunque petierint, fiet illis à patre
περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός
meo qui in cœlis. Ubi enim sunt duo vel tres congregati in meo nomi-
20 μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνο-
ne, ibi sum in medio eorum. Tunc accedens ad eum Petrus, dixit; ρπζ
21 μα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε, ϛ
Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? usque septi-
Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτά-
es? Dicit illi Jesus; Non dico tibi, usque septies, sed usque septua-
κις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ᾽ ἕως ἑβδομη- 22
ΛΘʹ gies septem. Propter hoc assimilatum est regnum cœlorum homini
ρπη κοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ 23
ι regi, qui voluit conferre rationem cum servis suis. Incipiente verò ipso
βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ 24
conferre, oblatus est ei unus debitor decies mille talentorum. Non ha-
συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔ- 25
bente autem illo reddere, jussit eum dominus ejus venundari, &
χοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ
uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Proci-
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πε- 26
dens igitur servus, adorabat eum, dicens; Domine, longanimis esto erga me, & omnia
σὼν οὖν ὁ δοῦλος, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ πάντα
tibi reddam. Commotus visceribus autem dominus servi illius, absolvit eum,
σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, 27
& mutuum dimisit ei.
καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ *ܡܒ*

*ܐܢ ܕܝܢ ܢܣܟܠ ܒܟ ܐܚܘܟ. ܙܠ ܐܟܣܝܘܗܝ ܒܝܢܝܟ ܘܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܐܢ ܫܡܥ ܠܟ ܝܬܪܬ 15
ܐܚܘܟ. *ܘܐܢ ܠܐ ܫܡܥ ܠܟ ܕܒܪ ܥܡܟ ܚܕ ܐܘ ܬܪܝܢ. ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ 16
ܬܩܘܡ ܟܠ ܡܠܐ. *ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܠܗܘܢ ܢܫܡܥ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܠܥܕܬܐ 17
ܢܫܡܥ. ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܝܟ ܡܟܣܐ ܘܐܝܟ ܚܢܦܐ. *ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܐ 18
ܕܬܐܣܪܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ.
*ܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܪܝܢ ܡܢܟܘܢ ܢܫܘܘܢ ܒܐܪܥܐ ܥܠ ܟܠ ܨܒܘ ܕܢܫܐܠܘܢ. ܢܗܘܐ 19
ܠܗܘܢ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. *ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ. ܬܡܢ 20
ܐܢܐ ܒܡܨܥܬܗܘܢ. *ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܠܗ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܐܢ 21
ܢܣܟܠ ܒܝ ܐܚܝ ܐܫܒܘܩ ܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܫܒܥ ܙܒܢܝܢ. *ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ 22
ܥܕܡܐ ܠܫܒܥ. ܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ.

*ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ *ܡܘ*

*ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ. ܕܨܒܐ ܕܢܣܒ ܚܘܫܒܢܐ 23
ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ. *ܘܟܕ ܫܪܝ ܠܡܣܒ. ܩܪܒܘ ܠܗ ܚܕ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܪܒܘ ܟܟܪܝܢ. *ܘܟܕ 24 25
ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܦܪܥ. ܦܩܕ ܡܪܗ ܕܢܙܕܒܢ ܗܘ ܘܐܢܬܬܗ ܘܒܢܘܗܝ. ܘܟܠ ܡܕܡ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܢܦܪܘܥ. *ܘܢܦܠ ܗܘ ܥܒܕܐ ܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܐܓܪ ܪܘܚܟ ܥܠܝ. 26
ܘܟܠ ܡܕܡ ܐܦܪܥܟ. *ܘܐܬܪܚܡ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܘܫܪܝܗܝ ܘܫܒܩ ܠܗ ܚܘܒܬܗ. 27

Dominicâ quartâ post Pentecosten. 42.

Si verò peccaverit in te frater tuus, ito, ar- 15
gue eum inter te & ipsum solum: si te
audierit, lucratus es fratrem tuum. Sin ve- 16
rò te non audierit, assume tecum unum, aut
duos, ut in ore duorum aut trium testium
constet omne verbum. Sin verò nec eos 17
quoque audierit, dic ecclesiæ: quòd si nec
ecclesiam audierit, sit tibi tanquam publi-
canus & tanquam ethnicus. Equidem dico 18
vobis, Quicquid ligaveritis in terra, erit
ligatum in cœlis; & quicquid solveritis in
terra, erit solutum in cœlis. Rursum dico 19
vobis, Si duo ex vobis unanimes fuerint in
terra de quolibet negotio quod petent, fiet eis
à patre meo qui in cœlis est: Ubi enim duo 20
vel tres congregati fuerint in nomine meo,
illîc sum inter eos. Tunc accessit ad eum 21
Cepha, & dixit ei; Domine mi, quoties si
erraverit in me frater meus, remittam ei?
usque septies? Ait illi Jesus, Non dico ti- 22
bi, Usque septies; sed, Usque septuagesies
septies.

Feriâ VI hebdomadæ secundæ Jejunii. 46.

Propterea assimilatum est regnum cœlorum 23
viro regi, volenti recipere rationem à servis
suis. Et quum incepisset recipere, obtulerunt 24
ei quendam debitorem decies mille talento-
rum. Quumque nil haberet ad solvendum, 25
jussit dominus ejus, ut venderetur ipse &
uxor ejus, & liberi ejus & quicquid habe-
bat, ac solveret. Et procidens servus ille, 26
adorabat eum, inquiens, Domine mi, lon-
ganimis esto erga me, & omnia tibi rependam.
Et misertus est dominus servi illius, ac 27
dimisit eum, debitumque ipsius remisit ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اكر چنانست كه برادر تو ترا بفريباند • برو تو واو بخلوت اورا ملامت كن • 15
چون از تو بشنود برادر خود را سود كرده باشي • * واكر چنانك نشنود • با خود ببره 16
يكي يا دو • كه بر دهان دو يا سه كواه كواهي هر سخن درست باشد • * واكر 17
چنانك از ايشان نيز نشنود • بكليسيا بكو • واكر از كليسيا نيز نشنود • بشود پيش تو
همچو سود خوره وهمچو حنيفي • * راست بشما مي كويم كه هرچه در زمين ببنديد • 18
در آسمان بسته شود • وانچ در زمين بكشاييد در آسمان كشوده شود • * باز بشما مي 19
كويم اكر دو كس از شما بهم سازكار باشند در زمين • هر ايادت كه خواهند براي
ايشان بشود از پدر من كه بر آسمانست • * وهر كجا دو يا سه كس بنام من كرد شده 20
باشند • من در ميان ايشان باشم • * انكه شمعون پيش او آمد وكفت تا چند بار اي 21
خداوند • برادر من با من فريفتكار مي كند ومن اورا عفو كنم تا هفت بار • * عيسي 22
بدو كفت نمي كويم تا هفت بار الا تا هفتاد بار هفت بار

* *Si ita est quod frater tuus tibi frau-* 15
di fuerit, vade tu & ille seorsùm,
& redargue illum: si tibi ausculta-
verit, fratrem tuum lucratus es. Sin 16
ita non auscultaverit, tecum accipe
unum aut duos: ut in ore duorum
aut trium testium testimonium unius-
cujusque verbi ratum sit. Sin minùs 17
ab illis etiam audierit, Ecclesiæ
dic: si Ecclesiam etiam non audie-
rit, sit coram te velut publicanus &
velut ethnicus. Certè vobis dico, 18
quòd quicquid clauseritis in terra,
in cœlo clausum erit: & quic-
quid in terra aperueritis, in cœlo
apertum erit. Rursum vobis dico; 19
Si duo quipiam è vobis unà con-
senserint in terra, omne desiderium
quod petierint, ipsis fiet à Patre
meo qui in cœlis est. Et ubicunque 20
duo aut tres homines in nomine meo
congregati fuerint, ego in medio eo-
rum ero. Tunc Simeon in conspe- 21
ctum ejus venit, & dixit; Usque
quoties, ô Domine, frater meus mi-
hi fraudem faciet, & ego ei condo-
nabo? usque septies? Jesus illi 22
dixit; Non dico usque septies, sed
usque septuagies septies.

Versio VULGATA LATINA.

15 Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te &
16 ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem te non
audierit, adhibe tecum adhuc unum, vel duos, ut in ore duorum vel trium
17 testium stet omne verbum. Quòd si non audierit eos, dic ecclesiæ: si autem
18 ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Amen dico vo-
bis; Quæcunque alligaveritis super terram, erunt ligata & in cœlo: & quæ-
19 cunque solveritis super terram, erunt soluta & in cœlo. Iterùm dico vobis;
Quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcunque pe-
20 tierint, fiet illis à Patre meo, qui in cœlis est. Ubi enim sunt duo vel
21 tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Tunc accedens
Petrus ad eum, dixit; Domine, quoties peccabit in me frater meus, & di-
mittam ei? usque septies? Dicit illi Jesus; Non dico tibi usque septies, 22
sed usque septuagies septies. Ideò assimilatum est regnum cœlorum homini 23
regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et cùm cœpisset rationem 24
ponere, oblatus est ei unus, qui debebat ei decem millia talenta. Cùm 25
autem non haberet undè redderet, jussit eum dominus ejus venundari, &
uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Procidens au- 26
tem servus ille, orabat eum, dicens; Patientiam habe in me, & omnia red-
dam tibi. Misertus autem dominus servi illius, dimisit eum, & debitum 27
dimisit ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * إن أخطأ إليك أخوك فاذهب وعاتبه وحدكما فإن سمع منك فقد ربحت أخاك * وإن لم
17 يسمع منك خذ معك واحدا أو اثنين لأن من فم شاهدين أو ثلاثة تثبت كل كلمة * وإن لم
18 يسمع منهم فقل للجماعة * فإن لم يسمع من الجماعة فيكون عندك كوثني وعشار * آمين
أقول لكم إن كلما ربطتموه على الأرض يكون مربوطا في السموات وما حللتموه على الأرض يكون
19 محلولا في السموات * آمين أقول لكم أيضا إنه إذا اتفق اثنان منكم على الأرض في كل
20 شيء يطلبانه فيكون لهما من قبل أبي الذي في السموات * لأنه حيثما اجتمع اثنان أو
ثلاثة باسمي فأنا أكون هناك في وسطهم .

Si peccaverit in te frater tuus, vade, 15
& corripe eum, ambo privatim: quòd
si audierit te, jam lucratus es fratrem
tuum. Si verò non audierit te, sume 16
tecum unum aut duos, quoniam ex ore
duorum testium aut trium stat omne ver-
bum. Et si non audierit eos, dic Eccle- 17
siæ: & si non audierit Ecclesiam, sit
apud te sicut ethnicus & publicanus.
Amen dico vobis, Quodcunque ligave- 18
ritis super terram, erit ligatum in cæ-
lis: & quod solveritis super terram,
erit solutum in cælis. Amen dico vobis 19
etiam, quòd cùm consenserint duo ex
vobis super terram in qualibet re quam
petierint, fiet eis à patre meo qui in cæ-
lis est. Nam ubicunque congregati fue- 20
rint duo aut tres in nomine meo, ego ero
ibi in medio eorum.

الفصل الثامن والخمسون .

Sectio quinquagesima octava.

21 22 * حينئذ جاء إليه بطرس وقال يا رب إذا أخطأ إلي أخي إلى كم أغفر له إلى سبع مرات * فقال
23 له يسوع لست أقول لك إلى سبع مرات بل إلى سبعين مرة سبع مرات * ولهذا تشبه ملكوت
24 السموات إنسانا ملكا أراد أن يحاسب عبيده * فلما بدأ بمحاسبتهم قدم إليه واحد عليه جملة
25 26 وزنات * ولم يكن معه ما يوفي * فأمر سيده أن يباع وامرأته وبنوه وكلما له حتى يوفي * فخر
27 ذلك العبد له ساجدا قائلا يا رب تمهل علي لأوفيك كلما لك * فتحنن سيد ذلك العبد عليه
وترك له كلما عليه .

Tunc venit ad eum Petrus, & dixit ei; 21
Domine, cùm peccaverit in me frater
meus, quoties dimittam ei? ad septem
vices? Dixit ei Jesus, Non dico tibi 22
ad septem vices: sed ad septuaginta
vices septem vicibus. Ideò comparatur 23
regnum cælorum homini regi, qui voluit
supputare cum servis suis. Et cùm cæ- 24
pisset supputare cum eis, oblatus est ei
unus qui debebat summam talentorum,
Et non habebat quod solveret. Quare 25
jussit dominus ejus ut venderetur &
uxor ejus, & filii ejus, & quidquid
habebat, ut solveret. Procidit autem 26
ille servus ante eum adorans, dicens;
O domine, proroga mihi, certè reddam
tibi omne quod tuum est. Et misertus est 27
dominus illius servi super eum, & di-
misit ei quicquid debebat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእመ ፡ አበሰ ፡ ለከ ፡ እኁከ ፡ ሑር ፡ ወገሥጾ ፡ በባሕቲትከ ፡ አንተ ፡ ወውእቱ ፡ ወእመሰ ፡ ሰ
16 ምዐከ ፡ ረባሕኮ ፡ እኁከ ። ወእመ ፡ ሊሰምዓከ ፡ ንሣእ ፡ ምስሌከ ፡ በደግም ፡ አሐደ ፡
17 ወክልኤተ ፡ ከመ ፡ በአፈ ፡ ክልኤ ፡ ወሠለስቱ ፡ ሰማዕት ፡ ይቁም ፡ ኵሉ ፡ ቃል ። ወእመሰ ፡
ሊሰምዖሙ ፡ ሎሙኒ ፡ ንግር ፡ ሰቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወሰቤተ ፡ ክርስቲያንኒ ፡ ሊሰምዓ ፡ ይኩን ፡
ከመ ፡ አረማዊ ፡ ወመጸብሐዊ ።

በ፫ ፡ ሰንበቱ ፡ ክርስቲያን ፡

18 አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ዘአሰርክሙ ፡ በምድር ፡ ይከውን ፡ እሱረ ፡ በሰማያት ፡ ወዘፈታ
19 ሕክሙ ፡ በምድር ፡ ፍቱሐ ፡ ይከውን ፡ በሰማያት ። ወዓዲ ፡ እብለክሙ ፡ እመ ፡ ክልኤ
ቱ ፡ ኅብሩ ፡ እምኔክሙ ፡ በውስተ ፡ ምድር ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ግብር ፡ ዘሰአሉ ፡ ይትገበር ፡
20 ሎሙ ፡ በኀበ ፡ አቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ። እስመ ፡ ኀበ ፡ ክልኤቱ ፡ ወሠለስቱ ፡ ሃለዉ ፡ ጉቡ
21 ኣን ፡ በስምየ ፡ ህየ ፡ ሃለውኩ ፡ አነ ፡ ማእከሎሙ ። ወእምዝ ፡ ቀርበ ፡ ኀቤሁ ፡ ጴጥሮስ ፡
22 ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ ስፍን ፡ እመ ፡ አበሰ ፡ ሊተ ፡ እኁየ ፡ እኅድግ ፡ ሎቱ ፡ ስብዐኑ ። ወይቤ
ሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኢይብለከ ፡ ሰብዐ ፡ አላ ፡ እስከ ፡ ሰብዓ ፡ በበ ፡ ሰብዐ ።

በእንተ ፡ ዘደፈደ ፡ እልፈ ፡ መክሊየ ፡

23 በእንተዝ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ብእሴ ፡ ንጉሠ ፡ ዘፈቀደ ፡ ይግበር ፡ ሐሰበ ፡ ምስለ ፡
24 አግብርቲሁ ። እንዘ ፡ ይትሐሰብ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ አሐደ ፡ ዘደፈደ ፡ እልፈ ፡ መክል
25 የ ። ወኀጢአ ፡ ዘይፈድ ፡ አዘዘ ፡ እግዚኡ ፡ ይሢጥዎ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ፡ ወምስለ ፡ ው
26 ሉዱ ፡ ወኵሉ ፡ ዘቦ ፡ ወይፈድ ። ወወድቀ ፡ እንከ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ወሰገደ ፡ እንዘ ፡ ይብ
27 ል ፡ እግዚኦ ፡ ተዓገሰኒ ፡ ወኵሎ ፡ እየ ፡ እፈድየከ ። ወምሕሮ ፡ እግዚኡ ፡ ለውእቱ ፡ ገ
ብር ፡ ወኀደጎ ። ወዕደሁኒ ፡ ኀደገ ፡ ሎቱ ።

Et si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum solummodò inter 15
te & ipsum: et si audierit te, lucratus es fratrem tuum. Et si non audierit, 16
accipe tecum denuò unum & duos, ut in ore duorum & trium testium stet o-
mne verbum. Et si non audierit eos, nunciato domo Christianorum: & do- 17
mum Christianorum non audiens, sit sicut gentilis & publicanus.

Sabbato tertio Christianorum.

Amen dico vobis, quòd illud quod ligavistis in terra, erit ligatum in cælis: 18
& quod solvistis in terra, solutum erit in cælis. Et iterum dico vobis, Si 19
duo convenerunt è vobis in terra, de omni re quam petierunt, fiet iis apud
patrem meum qui est in cælis. Quia ubi duo & tres congregati sunt in 20
nomine meo, ibi sum ego in medio eorum. Et tunc accessit ad eum Petrus, 21
& dicit ei; Domine, quoties si peccaverit in me frater meus, remittam ei?
septies? Et dicit ei Dominus Jesus, Non dico tibi Septies; sed, Usque se- 22
ptuagies septies.

De eo qui debuit decem millia talenta.

Et propterea simile est regnum cælorum viro regi, qui voluit facere rationem 23
cum servis suis. Et quando supputans erat, attulerunt ei unum qui debe- 24
bat ei decem millia talenta. Et quum non posset hæc reddere, jussit domi-
nus ejus vendere eum, cum uxore ejus, & cum filiis ejus; & omnia quæ ha- 25
bebat, & reddere. Et procidit igitur iste servus, & adoravit, dicens; 26
Domine, patienter ferto me, & totum debitum reddam tibi. Et misertus 27
est dominus illius servi, & remisit ei; & debitum suum etiam remisit ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد مثل ان خواجه كه پيش غلام خود قرض داشت

C. Parabola illius domini qui servum suum debito obstrictum habuit.

23 * براي اين ملكوت آسمان مانند شد بمردي امير * خواست كه از بندكان خود حساب
24 خواهد * چون اغاز كرد * آوردند پيش او يكي را كه بر وي ده [هزار] تومان قرض
25 بود * واو نداشت كه بگزارد * امير او فرمود او و زن و فرزندان او [وهر چه دارد] فروخته
26 شوند و قرض را بگزارند * آن بنده پيش امير سجود كرد وبروي درافتاد * وگفت اي
خداوند از براي جان خود * مرا آرام ده ومهلت * تا بساكني حق خداوند را بگزارم *
27 * امير بر وي رحمت كرد واورا رها كرد وگناه اورا گذاشت .

Ob hoc regnum cæli simile est vi- 23
ro imperatori, volenti à servis
suis rationem exigere. Et cùm 24
cœpisset, adduxerunt ad eum quen-
dam, qui decies mille minarum
debito obstrictus erat. Et cùm ille 25
non haberet quo solveret, dominus
ejus jussit ipsum, & uxorem & fili-
os ejus, & omnia quæ habuit vendi-
ta esse, ut debitum solverent. Servus 26
ille domino venerationem exhibuit,
et in faciem procidit, et dixit; O do-
mine per animam tuam oro, mihi
moram concede et spatium, ut satis-
factione justa domino persolvam.
Dominus in eum misericordiâ usus 27
est, et eum dimisit, et culpam ejus
præteriit.

Egressus autem servus ille, invenit unum *conservorum suorum*, qui debebat
28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν
ei centum denarios, & *apprehendens* eum suffocabat, dicens; Redde mihi quod debes.
αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος μοι ὅ,τι ὀφείλεις.
Procidens *ergò* conservus ejus *ad* pedes ejus, rogabat eum, dicens;
29 Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων,
Longanimis esto in me, & omnia reddam tibi. Ille autem noluit:
30 Μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν,
sed *abiens* *conjecit* eum in *custodiam*, donec redderet debitum.
ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
Videntes autem conservi ejus *facta*, contristati sunt valde: & *venientes*
31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες
declaraverunt domino suo omnia *facta*. Tunc *advocans*
32 διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος
illum dominus suus, *dicit* illi; Serve nequam, omne debitum *illud*
αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
dimisi tibi, quoniam *advocâsti* me. Nònne oportuit & te misereri conservi
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. Οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν
tui, sicut & ego tui misertus sum? Et iratus dominus ejus, tradidit eum
34 σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν
tortoribus, quoad usque redderet universum debitum *ei*. Sic
35 τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω
& pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος
fratri suo de cordibus vestris *lapsus* *eorum*.
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

CAP. XIX. ιθ'.

Et factum est cùm consummâsset Jesus sermones istos, *transiit se*
ϛπθ ε Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν 1
à Galilæa, & venit in fines Judææ trans Jordanem. Et
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ 2
secutæ sunt eum turbæ multæ: & curavit eos ibi. Et accesserunt ad
Μ' ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον 3
eum Pharisæi tentantes eum, & dicentes ei; Si licet homini
αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ
absolvere uxorem suam, *juxta omnem causam?* Qui *verò* respondens
ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 4
ait eis; Non legistis, quia *faciens* ab initio, masculum &
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ
fœminam fecit eos? Et dixit; Propter hoc dimittet homo
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; Καὶ εἶπεν, Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος 5
patrem, & matrem, & adhærebit uxori suæ,
τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
& erunt duo in *carnem unam*. Itaque non *ampliùs* sunt duo, sed caro
καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ 6
una: Quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Dicunt
μία. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Λέγουσιν 7
illi; Quid ergò Moyses mandavit dare libellum *discessionis*, & *ab-*
αὐτῷ, Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπο-
solvere eam?
λῦσαι αὐτήν;

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * ܢܦܩ ܕܝܢ ܥܒܕܐ ܗܘ ܘܐܫܟܚ ܚܕ ܡܢ ܟܢܘܬܗ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܠܗ ܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܐܚܕܗ ܘܚܢܩ ܗܘܐ ܠܗ
29 ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܠܝ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ. * ܘܢܦܠ ܟܢܘܬܗ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ
30 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܓܪ ܪܘܚܟ ܥܠܝ ܘܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܐ
31 ܐܠܐ ܐܙܠ ܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܥܕܡܐ ܕܢܬܠ ܠܗ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܠܗ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ
ܟܢܘܬܗ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ. ܘܐܬܘ ܐܘܕܥܘ ܠܡܪܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.
32 * ܗܝܕܝܢ ܩܪܝܗܝ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ. ܟܠܗ ܚܘܒܬܐ ܗܝ ܫܒܩܬ ܠܟ
33 34 ܕܒܥܝܬ ܡܢܝ. * ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܐܦ ܐܢܬ ܠܡܪܚܡ ܥܠ ܟܢܘܬܟ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܐܪܚܡܬ ܥܠܝܟ. * ܘܪܓܙ ܡܪܗ
35 ܘܐܫܠܡܗ ܠܡܫܢܩܢܐ ܥܕܡܐ ܕܢܬܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܠܗ. * ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܟܘܢ
ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܐܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ ܡܢ ܠܒܘܬܟܘܢ ܣܟܠܘܬܗ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܡܙ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *
1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܫܢܝ ܡܢ ܓܠܝܠܐ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܝܗܘܕ
2 ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ ܬܡܢ.
3 * ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܦܪܝܫܐ ܘܡܢܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ ܕܢܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܒܟܠ ܥܠܐ.
4 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܕܗܘ ܕܥܒܕ ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ.
5 * ܘܐܡܪ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ
6 ܚܕ ܒܣܪ. * ܡܕܝܢ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܦܓܪ. ܡܕܡ ܗܟܝܠ ܕܐܠܗܐ ܙܘܓ ܒܪܢܫܐ ܠܐ ܢܦܪܫ.
7 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܡܘܫܐ ܦܩܕ ܕܢܬܠ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܝܗ.

Exiit autē servus ille, & invenit unū ex con- 28
servis suis qui debebat ei centum denarios,
& prehensum eum suffocabat, & dicebat ei;
Da mihi quod mihi debes. Et procidens 29
conservus ille ad pedes ejus rogabat eum, di-
cens; Longanimis esto erga me, & omnia
tibi rependam. Ille verò noluit, sed abiit, 30
conjecit eum in carcerem, quousque redde-
ret quod sibi debebat. Quum autem vidis- 31
sent conservi eorum quod factum fuerat, æ-
grè tulerunt admodùm: & venientes re-
nuntiârunt domino suo quicquid factum fue-
rat. Tunc advocavit eum dominus ipsius, 32
& dixit ei; Serve nequam, totum illud debi-
tum remiseram tibi, ut qui me deprecatus fu-
isses. Nònne oportebat te misericordiâ com- 33
moveri erga conservum tuum, sicut ego mi-
sertus fueram tui? Proinde excanduit domi- 34
nus ejus, eumque tradidit tortoribus, quous-
que persolveret quicquid ipsi debebat. Ita 35
faciet vobis Pater meus qui in cœlis est, nisi
remiseritis suo quisque fratri ex corde vestro
peccatum illius.

Matutinis dominica post festum Crucis. 47.

CAP. XIX.

Et factum est quum absolvisset Jesus hos 1
sermones, contulit se à Galilæa, & venit in
fines Judææ ultra Jordanem. Veneruntque 2
post eum cœtus multi, & sanavit eos illic.
Et accesserunt ad eum Pharisæi, ac tentabant 3
eum, dicentes; Licétne homini dimittere
uxorem suam ex qualibet occasione? Ipse 4
verò respondit, & dixit eis; Nònne legistis,
quòd is qui fecit à principio, masculum &
fœminam fecerit eos? Et dixit; Propterea 5
relinquet vir patrem suum, matremque suam,
& adhærebit uxori suæ, eruntque ambo una
caro. Itaque non sunt duo, sed unum cor- 6
pus: quod ergò Deus conjunxit, homo ne
disjungat. Dicunt ei; Quare igitur Moses 7
præcepit ut daremus libellum repudii, &
eam dimitteremus?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * انکه بنده بدر آمد واز معاملان خودش یکي را دید که صد دینار پیش او داشت
29 اورا کرفت • والزام کرد که حق مرا برسان • * او از وي مهلت خواست که مرا بخش
30 تا باهستکي حق ترا بکزارم • * او قبول نکرد • وان مردرا در زندان کرد تا ان وقت که
31 حق او را بکزارد • * چون کسان دیکر آنرا دیدند دلتنك شدند آمدند وهر چه شده
32 بود با خداوند خود کفتند • * انکه امیر اورا خواند وبدو کفت • اي بنده شوم
اینك هر کناهي که کرده بودي بتو کذاشتم [براي انك ازمن درخواست کردي]
33 * واجب نشد • که تو نیز بر معامل خود رحمت کني • انچنانك من بر تو رحمت
34 کردم • * وارو در خشم رفت واورا بدست عقوبت داران سپرد تا انکه † که بکزارد انچ بر
35 وي قرض است • * این چنین پدر من که بر آسمانست با شما بکند • اکر کسي از
شما بهمکي دل خود کناه برادر خود رها نکند   صد یك   انجا که براي
1 طلاق پرسیدند   * وچون عیسي این سخنها را تمام کرد • از جلیل سوي یهودا آمد

Tunc servus egressus est, & ex so- 28
dalibus suis quendam vidit, qui
centum denarios ei debebat: &
eum prehendens ad solutionem *ad-*
egit, dicens; *Quin debitum mihi*
redde. Alter ab illo dilationem pe- 29
tiit: oro, inquit *ut mihi parcas,*
ut morâ datâ debitum tibi persol-
vam. Ille non acquievit, sed ho- 30
minem in carcerem compegit, usque
quo debitum ei solveret. Cùm ho- 31
mines alii hoc viderent, contristati
sunt: venerunt itaque, & quic-
quid factum fuerat, domino suo
enarrant. Tunc dominus illum ac- 32
cersivit, & ei dixit; O serve ne-
quam, ecce totam culpam quam con-
traxeras tibi remisi, quòd à me pe-
teres. Nònne oportuit ut tu etiam 33
cum sodali tuo mitius ageres, quem-
admodum ego tecum mitius egeram.
Et ab eo in iram processit, & eum 34
in manum tortorum tradidit, quo-
adusque redderet quo tenebatur de-
bitum. Similiter Pater meus qui 35
in cœlis est vobiscum aget, si quis
ex vobis cum toto corde sua deli-
ctum fratris sui non remiserit:

CI. Ubi de divortio quærebant.

CAP. XIX.

E*T cùm Jesus hos ser-* 1
mones consummâsset, ex
Galilæa in Judæam venit

Versio VULGATA LATINA.

28 Egressus autem servus ille, invenit unum de conservis suis, qui debebat ei cen-
29 tum denarios: & tenens suffocabat eum, dicens; Redde quod debes. Et proci-
dens conservus ejus, rogabat eum, dicens; Patientiam habe in me, & omnia
30 reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, & misit eum in carcerem, donec
31 redderet debitum. Videntes autem conservi ejus quæ fiebant, contristati sunt
32 valdè: & venerunt, & narraverunt domino suo omnia quæ facta fuerant. Tunc
vocavit illum dominus suus: & ait illi; Serve nequam, omne debitum dimisi
33 tibi quoniam rogâsti me: Nonne ergò oportuit & te misereri conservi tui, sicut
34 & ego tui misertus sum? Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quo-
35 adusque redderet universum debitum. Sic & Pater meus cœlestis faciet vobis, si
non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

CAP. XIX.

ET factum est, cùm consummâsset Jesus sermones istos, migravit à Galilæa, & 1
venit in fines Judææ trans Jordanem. Et secutæ sunt eum turbæ multæ, & cu- 2
ravit eos ibi. Et accesserunt ad eum Pharisæi tentantes eum, & dicentes; 3
Si licet homini dimittere uxorem suam, quacunque ex causa? Qui respon- 4
dens ait eis; Non legistis, quia qui fecit hominem ab initio, masculum & fœ-
minam fecit eos? Et dixit; Propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & 5
adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed 6
una caro. Quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Dicunt illi; Quid 7
ergò Moyses mandavit dare libellum repudii, & dimittere?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فخرج ذلك العبد فوجد عبدا واحدا من اصدقائه له عليه مائة دينار فامسكه وخنقه وقال
29 له اعطني ما عليك * فخر ذلك العبد على رجليه وطلب اليه قائلا امهل علي وانا اوفيك * فلم
30 يشأ
31 ومضى فوضعه في السجن حتى يوفي جميع ما عليه * فراى اصحابه العبيد ما كان فحزنوا
32 جدا * وجاوا فاعلموا سيدهم بكلما كان * حينئذ دعاه سيده وقال له ايها العبد الشرير كلما
33 كان عليك تركته لك لانك سالتني * اما كان يجب عليك ايضا ان ترحم ذلك العبد
34 صاحبك كرحمتي اياك * وغضب سيده ودفعه الى المعذبين حتى يوفي جميع ما عليه *
35 وهكذا ابي السماوي يصنع بكم ان لم تغفروا لاخوتكم من كل قلوبكم *

* الفصل التاسع والخمسون *

1 * ولما اكمل يسوع هذا الكلام انتقل من الجليل وجاء الى تخوم اليهودية وعبر الاردن *
2 فتبعه جمع كثير فابراهم هناك * فجاء اليه الفريسيون ليجربوه قائلين هل يحل للانسان
3 ان يطلق امراته لاجل كل علة * فاجابهم قائلا اما قراتم ان الذي خلق في البدء خلقهما
4 ذكرا وانثى * وقال من اجل ذلك يترك الانسان اباه وامه ويلتصق بامراته ويكون كلاهما
5 جسدا واحدا * وليس هما اثنين لكن جسدا واحدا * وما جمعه الله لا يفرقه الانسان * قالوا له
6 7 فلماذا اوصى موسى ان نعطي كتاب طلاق ونخلي *

Egressus autem est ille servus, & inve- 28
nit servum unum ex sodalibus suis, qui
debebat ei centum denarios; & tenuit
eum, & suffocavit eum, ac dixit illi;
Da mihi quod debes. Et procidit ille 29
servus ad pedes ejus, et deprecatus est
eum, dicens; Proroga mihi, et ego sol-
vam tibi. Verùm renuit, et abiit, po- 30
suitque eum in carcere, quatenus red-
deret omne quod debebat. Viderunt au- 31
tem sodales ejus conservi quod contige-
rat, et contristati sunt valdè; et vene-
runt ac nuntiaverunt domino suo quod-
cunque factum fuerat. Tunc vocavit 32
illum dominus ejus, et dixit ei; O ser-
ve nequam, quodcunque debebas, dimisi
tibi, quoniam tu rogâsti me; Nonne o- 33
portebat te quoque misereri illius servi
socii tui, juxta misericordiam meam
erga te? Et iratus est dominus ejus, et 34
dedit illum tortoribus, quoad redderet
omne quod debebat. Et sic pater meus 35
cælestis faciet vobis, si non remiseritis
fratribus vestris de totis cordibus ve-
stris.

Sectio quinquagesima nona.

CAP. XIX.

CUmque absolvisset Jesus hæc ver- 1
ba, migravit à Galilæa, et venit ad fi-
nes Judeæ, et trans Jordanem. Et 2
secuta est eum turba magna; et sanavit
eos ibi. Et venerunt ad eum Pharisæi 3
ut tentarent eum, dicentes; Num licet
homini dimittere uxorem suam propter
quamcunque causam? Respondit eis, di- 4
cens; Nonne legistis, quòd is qui crea-
vit in principio, creaverit ambos
marem et fœminam? Et dixit, Propter 5
hoc dimittet homo patrem suum et ma-
trem suam, et adhærebit uxori suæ: et
erunt ambo corpus unum, Et non sunt 6
duo, sed corpus unum. Itaque quod con-
junxit Deus, ne separet illud homo. Di- 7
xerunt ei, Quare præcepit Moyses da-
ri ei libellum repudii, atque destitui.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወወፅአ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ረከበ ፡ ኣሐደ ፡ እምቢጹ ፡ ዘይፈድዮ ፡ ምእት ፡ ደናረ ፡ ወአኃዞ ፡
29 ይሐንቆ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሀብ ፡ ሰልጥ ፡ ዘትፈዲ፡፡ ወወድቀ ፡ ውእቱ ፡ ገብረ ፡ እግዚኡ ፡
30 ወአስተብቍዖ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተዓገሠኒ ፡ ወኵሎ ፡ እፈ ፡ እፈድየከ፡፡ ወአበየ ፡ ወሐ
31 ረ ፡ ወአሞቅሖ ፡ እስከ ፡ ይፈድዮ፡፡ ወእምዝ ፡ ረእዩ ፡ ኣብያጺሁ ፡ ዘከመ ፡ ረከቦ ፡ ተከ
32 ዙ ፡ ጥቀ ፡ ወሐዊሮሙ ፡ ነገርዎ ፡ ለእግዚኦሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ኮነ፡፡ ወእምዝ ፡ ጸው
33 ዖ ፡ እግዚኡ ፡ ወይቤሎ ፡ ገብር ፡ እኩይ ፡ ኵሎ ፡ ዕዳ ፡ ኀደጉ ፡ ለከ ፡ እስመ ፡ አስተብቋዕከ
34 ኒ፡፡ አኮሁ ፡ መፍትው ፡ ኣንተኒ ፡ ትምሐር ፡ ቢጸከ ፡ ከመ ፡ አነ ፡ መሐርኩከ፡፡ ወተ
ምዕዖ ፡ እግዚኡ ፡ ወመጠዎ ፡ ለሰሰ ፡ ይኰንኑ ፡ እስከ ፡ ለዲ ፡ ይሰልጥ ፡ ኵሎ ፡ ዘይፈድ
35 ዮ፡፡ ከማሁኬ ፡ አቡየኒ ፡ ሰማያዊ ፡ ይገብር ፡ ለክሙ ፡ ለም ፡ ኢኀደግሙ ፡ ለቢጽክሙ ፡
እምልብክሙ፡፡

1 ፲፱ ወኮነ ፡ እምዘ ፡ ፈጸመ ፡ እግዚእየሱስ ፡ ዘነገረ ፡ ተንሥአ ፡ እምገሊላ ፡ በጽሐ ፡ ውስተ ፡
2 አድባረ ፡ ይሁደ ፡ ማዕደተ ፡ ዮርደኖስ፡፡ ወተለውዎ ፡ አሕዛብ ፡ ብዙኃን ፡ ወፈወሶሙ ፡
በህየ፡፡

በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ እም ፡ ይከውኖሙ ፡ ድኅረ ፡ ብእሲቶ፡

3 ወመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ፈሪሳውያን ፡ እንዘ ፡ ያሜክርዎ ፡ ወይብሉ ፡ ይከውኖሁ ፡ ኀደገ ፡ ብእሲ
4 ት ፡ በኵሉ ፡ ዘአበሰት፡፡ ወአውሥአ ፡ ይቤ ፡ ኢያንበብክሙሁ ፡ ብእሴ ፡ ወብእሲተ ፡ ገብ
5 ሮሙ ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤ ፡ በእንተዝ ፡ ይኅድግ ፡ ብእሲ ፡ አባሁ ፡ ወእሞ ፡ ወይትል
6 ዋ ፡ ለብእሲቱ ፡ ወይከውኑ ፡ ክልኤሆሙ ፡ አሐደ ፡ ሥጋ ፡ ወአሐደ ፡ ደመ፡፡ እንከሰ ፡ ኢ
ኮኑ፡ ክልኤቱ፡ ዘእንበለ፡ አሐዱ፡ ሥጋ፡ እሙንቱ፡፡ ዘእግዚአብሔር ፡ አስተፃመረ፡ ሰብእ፡ ኢይ
7 ፈልጥ፡፡ ወይቤልዎ፡ እፎ፡ እንከ፡ ለዘዘ፡ ሙሴ፡ የሀቡ፡ መጽሐፈ፡ ፍልጠት፡ ወይኅድጉ፡፡

Et exiens ille servus invenit unum è sociis suis, qui debebat ei centum dena- 29
rios: & prehendens eum suffocat eum, dicens; Dato totum quod debes. Et
procidit in servum domini ejus, & rogavit eum, dicens; Patientiam habe me, 30
& totum debitum reddam tibi. Et noluit: & abiit & vinxit eum, donec red- 31
deret. Et quandò viderunt socii ejus quomodò fecisset ei, contristati sunt val- 32
dè: & euntes narraverunt domino suo totum sicut factum fuit. Et tunc voca-
vit eum dominus ejus, & dixit ei; Serve male, totum debitum remisi tibi, quia 33
rogâsti me: Nonne oporteat quòd tu etiam miserearis socii tui: sicut ego mi- 34
sertus sum tui? Et iratus fuit dominus ejus, & tradidit eum judicantibus, 35
usquequò solveret totum quod deberet ei. Sic igitur Pater meus cælestis faciet
vobis, si non remiseritis fratribus vestris è cordibus vestris.

CAP. XIX.

ET factum est quum consummâsset Dominus Jesus hunc sermonem, surgens à 1
Galilæa venit in montes Judææ trans Jordanem. Et sequuti sunt eum populi 2
multi, & sanavit eos ibi.

De iis qui interrogabant an liceret uxorem repudiare.

Et venerunt ad eum Pharisæi tentantes eum, & dicentes; Licétne dimittere 3
uxorem, propter omne in quo displicet? Et respondens dicit, Nonne legistis, Ma- 4
sculum & fœminam creavit eos Deus? Et dicit, Propter hoc dimittet homo 5
patrem ejus, & matrem ejus, & adhærebit uxori suæ, & erunt ambo una ca-
ro & unus sanguis. Igitur non sunt duo, sed unum corpus sunt: quos Deus 6
conjunxit, homo non separabit. Et dicunt ei, Quomodò igitur præcepit Moyses 7
ut darent scripturam separationis, & dimitterent?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 ازان سوی اردن * جماعتی بسیار ازپس او آمدند از رنجورا ومعلولان ایشانرا انجا خوش
3 کرد * انکه معتزلان پیش او آمدند واورا می ازمودند * وگفتند رواست ادمی بهر
4 بهانه زن خود را طلاق دهد * مسیح بدیشان جواب داد وگفت نخواندید انك از اغاز
5 ایشانرا ساخت نر وماده باهم ساخت * وبرای این گفت که مرد مادر وپدر خود را رها
6 کند * وبا زن خود یکی شود وهر دو یك تن باشند * اکنون دو نیستند الا یك تن *
7 هرچه خدا اورا جفت کرد ادمی طاق نتواند کردن * بدو گفتند چرا موسی گفت که
طلاق نامه بدهید وایشانرا جدا کنید *

ab altera parte Jordanis. Et tur- 2
ba multa sequuta est eum ægroto-
rum & morbidorum, quos ibi sa-
navit. Tunc Pharisæi ad eum ve- 3
nerunt, & eum tentârunt, & dixe-
runt; Licétne homini quovis præ-
textu uxori suæ repudium remit-
tere. Christus illis responsum dedit, 4
& dixit; Nonne legistis eum qui
ab initio eos fecit, marem & fœ-
minam pariter fecisse? Et propter- 5
ea dixisse, ut homo patrem & ma-
trem suam relinqueret, & cum
uxore sua unus fieret, & ambo unum
corpus evaderent. Itaque jam duo 6
non sunt, sed unum corpus: quic-
quid autem Deus copulavit, homo
non potest disjungere. Ei dicunt, 7
Quare Moses sic dixit, Libellum
repudii date, & eas sejungite.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Μ'. ΜΑ'.

Ait illis; Quod Moyses ad duritiam cordis vestri, permisit vobis
8 Λέγει αὐτοῖς, Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, ἐπέτρεψεν ὑμῖν
absolvere uxores vestras: ab initio autem non factum est ita. Dico
9 ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. Λέγω
autem vobis; Quia quicunque absolverit uxorem suam, si non super fornicatione,
δὲ ὑμῖν, Ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ,
& duxerit aliam, moechatur: & dimissam ducens, moechatur.
καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.
Dicunt ei discipuli ejus; Si ita est causa hominis cum
10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ
uxore, non confert nubere. Ille verò dixit illis; Non omnes capiunt
11 τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι
verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de utero
12 τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας
matris nati sunt sic: & sunt eunuchi, qui castrati sunt ab
μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ
hominibus: & sunt eunuchi, qui castraverunt seipsos propter
τῶν ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ
regnum coelorum. Potens capere, capiat. Tunc ρξβ
13 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω. Τότε β

oblati sunt ei parvuli, ut manus imponeret eis, & oraret.
προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται.
At discipuli increpabant eos. At Jesus ait; Sinite parvulos,
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, 14
& ne prohibete eos venire ad me: enim talium est regnum coelorum.
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
MA' Et imponens eis manus, abiit inde. Et ecce unus accedens, 15
Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν, 16
ρξγ ait illi; Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam aeternam?
ρξα β εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
Ipse verò dixit ei; Quid me dicis bonum? nemo bonus, si non unus,
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, 17
Deus. Si autem vis ingredi ad vitam, serva mandata. Dicit
ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει 18
illi; Quae? At Jesus dixit; Hoc, Non occides, Non adulterabis, Non
αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὸ, Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ
furaberis, Non falsò testaberis. Honora patrem tuum, & matrem: &,
κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις. Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ, 19
ρξβ Diliges proximum tuum sicut teipsum.
β Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܠܘܩܒܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܟܘܢ ܐܦܣ ܠܟܘܢ ܕܬܫܪܘܢ ܢܫܝܟܘܢ
9 ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܕܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ
10 ܕܠܐ ܒܙܢܝܘܬܐ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ ܘܡܢ ܕܢܣܒ ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
11 ܐܢ ܗܟܢܐ ܗܝ ܥܠܬܐ ܒܝܬ ܓܒܪܐ ܠܐܢܬܬܐ ܠܐ ܦܩܚ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ * ܗܘ ܕܝܢ
12 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܟܠܢܫ ܣܦܩ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܠܐ ܡܢ ܕܝܗܝܒ ܠܗ * ܐܝܬ ܓܝܪ
ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܢ ܟܪܣܐ ܕܐܡܗܘܢ ܐܬܝܠܕܘ ܗܟܢܐ ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ
ܗܘܘ ܡܗܝܡܢܐ ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ ܕܗܢܘܢ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܗܝܡܢܘܬܐ ܡܛܠ
13 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܢ ܕܡܫܟܚ ܠܡܦܣ ܢܦܣ * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܣܝܡ
14 ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܢܨܠܐ ܘܟܐܐ ܗܘܘ ܒܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ
15 ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ * ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ

* ܩܘܪܝܢܐ ܕܐܒܐ ܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܩܕܝܫܐ ܕܥܡܗ * ܡܚ *

16 * ܘܐܬܐ ܚܕ ܩܪܒ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ ܡܢܐ ܕܛܒ ܐܥܒܕ ܕܢܗܘܘܢ ܠܝ ܚܝܐ
17 ܕܠܥܠܡ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ
18 ܐܠܗܐ ܐܢ ܕܝܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܛܪ ܦܘܩܕܢܐ * ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܠܝܢ ܗܘ ܕܝܢ
ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܕܠܐ ܬܩܛܘܠ ܘܠܐ ܬܓܘܪ ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ
19 * ܘܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ ܘܐܚܒ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ

* Ait illis, Moses *ut iret* obviàm duritiei 8
cordis vestri, concessit vobis dimittere u-
xores vestras: veruntamen à principio non
ita fuit. Dico autem vobis, Quisquis di- 9
miserit uxorem suam praeter adulterium, &
duxerit aliam, moechatur: quique dimis-
sam duxerit, moechatur. Dicunt ei disci- 10
puli ejus, Si talis est rigor inter virum &
uxorem suam, non expedit ducere uxorem.
Ipse verò dixit eis, Non quilibet capax est 11
hujus sermonis, sed is cui datum est. Sunt 12
enim eunuchi qui ab utero matris suae ità
geniti sunt: sunt & eunuchi qui ab ho-
minibus facti sunt spadones: denique sunt
eunuchi qui fecêre seipsos eunuchos pro-
pter regnum coelorum. Qui potest capax
esse, capiat. Tunc obtulerunt ei pueru- 13
los, ut manum suam eis imponeret, & o-
raret: objurgaverunt autem eos discipuli
ejus. Ipse verò Jesus dixit eis, Sinite pu- 14
erulos venire ad me, neque prohibeatis
eos: eorum enim qui sunt sicut isti, est
regnum coelorum. Et imposuit eis manum 15
suam, & abiit illinc.

Commemoratione patris Antonii & Sanctorum sociorum ejus. 48.

Et quidam accessit ac dixit ei, Doctor 16
bone, quid boni faciam ut habeam vi-
tam aeternam? Ipse verò dixit ei; Quid 17
vocas me bonum? Non est bonus, nisi u-
nus Deus. Si verò vis ad vitam ingredi,
serva mandata. Dicit ei, Quaenam? At 18
ipse Jesus dixit ei, Non occîdes, neque
moechaberis, neque furaberis, neque testa-
beris testimonium falsum; Et, Honora 19
patrem tuum matremque tuam; &, Diliges
proximum tuum ut animam tuam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * گفت براي سختي دل شما موسي بشما دستوري داد • كه زنان خود را طلاق دهيد •
9 زيرا كه از اول اين چنين نبود • * اكنون بشما مي گويم هر كه زن خود را بي سبب
فسادي † رها كند وديگري ديگر بستاند • زنا كرده باشد • وهر كه زن طلاق
10 كرده را بستاند در فساد باشد • * شاگردان او بدو گفتند • كه اگر اين چنين
11 ملامتها در ميان مرد وزن است • روا نيست كه كسي زن بستاند • * عيسي بديشان
12 گفت نه هر كسي بدين برارد • الا انك بدو داده شود • * براي انك هستند كساني
كه از شكم مادر خود خصي زاينده شدند • وهستند كه خلق ايشانرا خصي كرده
اند • وهستند كساني كه خود خود را خصي كنند براي ملكوت آسمان هر كه بخواهد
13 بورزد بورزد * انكه كودكان پيش او آمدند تا دست بر ايشان نهد • ونماز كند •
14 شاگردان او بر كودكان بانك زدند • * عيسي بشاگردان خود گفت • بگذاريد
تا كودكان پيش من بيايند • وايشانرا منع مكنيد • زيرا كه ملكوت

Ait, Propter duritiem cordis 8
vestri Moses vobis permissionem
dedit, ut uxoribus vestris repu-
dium renuntiaretis: quoniam ab
initio non fuit sic. Jam 9
autem *vobis dico; Quicunque*
uxorem suam, nisi stupri causa,
dimiserit, & quamlibet aliam
duxerit, adulterium commisit:
& qui mulierem repudiatam du-
xerit, in adulterio est. Discipuli 10
ejus illi dixerunt; Quòd si ita
se habet causa inter hominem
& uxorem, non expedit ut ho-
mo uxorem ducat. Jesus illis 11
dixit; Haud quivis homo huic
idoneus est, sed is cui datum
fuerit. Sunt enim quidam, qui 12
ab utero matris suae eunuchi na-
ti sunt; & sunt quos homines
eunuchos fecerunt: sunt etiam
quidam, qui ipsi se eunuchos fe-
cerunt propter regnum caelorum.
Quicunque voluerit praestare,
praestet. Tunc puerili ad eum 13
venerunt, ut manum illis impo-
neret, & oraret: discipuli autem
ejus puerulis reclamârunt. Jesus 14
discipulis suis dixit; Sinite ut
pueruli ad me veniant, & eos
ne prohibeatis: quia regnum

Versio VULGATA LATINA.

8 Ait illis; Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere
9 uxores vestras: ab initio autem non fuit sic. Dico autem vobis, Quia quicunque
dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: &
10 qui dimissam duxerit, mœchatur. Dicunt ei discipuli ejus; Si ita est causa ho-
11 minis cum uxore, non expedit nubere. Qui dixit illis; Non omnes capiunt
12 verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de matris utero sic
nati sunt: & sunt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi, qui se-
13 ipsos castraverunt propter regnum cœlorum. Qui potest capere, capiat. Tunc
oblati sunt ei parvuli, ut manus eis imponeret, & oraret. Discipuli au-
tem increpabant eos. Jesus verò ait eis; Sinite parvulos, & nolite eos 14
prohibere ad me venire: talium est enim regnum cœlorum. Et cùm im- 15
posuisset eis manus, abiit indé. Et ecce unus accedens, ait illi; Magister bo- 16
ne, quid boni faciam ut habeam vitam æternam? Qui dixit ei; Quid me 17
interrogas de bono? Unus est bonus, Deus. Si autem vis ad vitam ingre-
di, serva mandata. Dicit illi; Quæ? Jesus autem dixit; Non homicidium 18
facies: Non adulterabis: Non facies furtum: Non falsum testimonium di-
ces: Honora patrem tuum, & matrem tuam: &, Diliges proximum tuum 19
sicut teipsum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * قال لهم من أجل قساوة قلوبكم أذن لكم موسى أن تطلقوا نساءكم * وأما من البدء
9 فلم يكن هكذى * واقول لكم أن من طلق امرأته من غير زنا وتزوج باخرى فقد
10 زنا * ومن تزوج بمطلقة فقد زنا * قال له تلاميذه ان كانت علة الرجل مع مرأته هكذى
11 فلا خير في الزيجة * فقال لهم ما كل احد يحمل هذا الكلام الا الذين قد أعطوا * لأن
12 خصيانا ولدوا من بطون امهاتهم * وخصيانا خصاهم الناس * وخصيانا خصوا نفوسهم من
أجل ملكوت السموات * ومن استطاع أن يحمل فليحمل *

Ait illis, Profecto Moyses propter duritiem cordium vestrorum permisit vobis dimittere uxorem: at verò ab initio non fuit sic. 8
Dico autem vobis, quicunque repudiaverit uxorem suam præterquam ob fornicationem, & duxerit aliam, jam scortatus est: & quicunque duxerit repudiatam, jam scortatus est. 9
Dixerunt ei discipuli ejus, Quandoquidem causa viri cum uxore sua est ejusmodi, igitur non boni in matrimonio. 10
Dixit autem illis, Non quilibet tolerat hæc verba, sed ii qui donati sunt. 11
Quoniam sunt eunuchi qui nati sunt ex uteris matrum suarum: & sunt eunuchi quos castraverunt homines: & sunt eunuchi qui castraverunt seipsos propter regnum cælorum. Et qui potest tolerare, toleret. 12

* الفصل الستون *

Sectio sexagesima.

13 * حينئذ قدم اليه صبيان ليضع يده عليهم ويصلي عليهم فانتهرهم التلاميذ * فقال
14 لهم يسوع دعوا الصبيان ولا تمنعوهم ان يأتوا الي لأن ملكوت السموات لمثل هولاء * ثم
15 وضع يده عليهم ومضى من هناك *

Tunc oblati fuerunt ei pueri ut imponeret manum suam super eos, & oraret super eos, & increpaverunt eos discipuli. 13
Dixit autem eis Jesus, Sinite parvulos, & ne prohibeatis eos, quin veniant ad me: quoniam regnum cœlorum, talium est. 14
Tum posuit manum suam super eos, & abiit inde. 15

* الفصل الحادي والستون *

Sectio sexagesima prima.

16 * وجاء اليه واحد وقال له يا معلما صالحا ماذا أعمل من الصلاح لارث الحياة الدائمة * اما
17 هو فقال لم تدعوني صالحا وليس صالحا الا الله الواحد * ان كنت تريد أن تدخل الحياة
18 احفظ الوصايا * قال له وما هي * قال له يسوع لا تقتل * لا تزن * لا تسرق * لا تشهد بالزور *
19 * اكرم اباك وامك احبب قريبك مثلك *

Et venit ad eum quidam, & dixit illi; Magister bone, quid faciam boni ut hæres fiam vitæ æternæ? 16
At ipse dixit, Cur me vocas bonum, cum nemo sit bonus, nisi Deus unus? Si volueris ingredi ad vitam, serva mandata. 17
Dixit ei; Ecquæ sunt? Ait illi Jesus, Ne occidas, Ne scorteris, Ne fureris, Ne testeris falsum: 18
Honora patrem tuum & matrem tuam, Dilige proximum tuum sicut teipsum. 19

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወይቤሎሙ ፡ ሙሴሰ ፡ በከመ ፡ እከየ ፡ ልብክሙ ፡ ደኀረክሙ ፡ ትኅድጉ ፡ አንስቲያክሙ ፡
9 ወእምትካትሰ ፡ ለአ ፡ ከመዝ ፡ ዘተገብረ ።=፥ እብለክሙ ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ እመ
ቦ ፡ ዘኀደገ ፡ ብእሲቶ ፡ ዘእንበለ ፡ በዝሙት ፡ ወአውሰበ ፡ ካልእተ ፡ ዘመወ ፡ ወእንተ
10 ሂ ፡ ደኀርዋ ፡ ዘአውሰበ ፡ ዘመወ ።=፥ ወይቤልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እመ ፡ ከመዝ ፡
11 ውእቱ ፡ ሥርዓተ ፡ ብእሲት ፡ ወብእሲ ፡ ኢኮ ፡ ሠናይ ፡ አውስቦ ።=፥ ወይቤሎሙ ፡
12 ኢኮ ፡ ኵሉ ፡ ዘያገምሮ ፡ ቃለ ፡ ዘእንበለ ፡ ለዘ ፡ ተውህበ ።=፥ እስመ ፡ ቦ ፡ ኅጽዋን ፡
እለ ፡ ከማሁ ፡ ተወልዱ ፡ በውስተ ፡ ከርሠ ፡ እሞሙ ፡ ወቦ ፡ ኅጽዋን ፡ እለ ፡ ኀጸውዎ
ሙ ፡ ሰብእ ፡ ወቦ ፡ ኅጽዋን ፡ እለ ፡ ኀጸዉ ፡ ርእሶሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያ
13 ት ፡ ወዘክ ፡ ይክል ፡ ፈጽሞ ፡ ለይፈጽም ።=፥ ወእምዝ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ደቀ ፡
14 ከመ ፡ የንብር ፡ እዴሁ ፡ ለዕሌሆሙ ፡ ወይጸሊ ፡ ወአርድእ ፡ ይከለክልዎሙ ።=፥ ወእግ
ዚእሊየሱስ ፡ ይቤሎሙ ፡ ኅድጉ ፡ ደቂቀ ፡ ወኢትክልእዎሙ ፡ መጺአ ፡ ኀቤየ ፡ እስመ ፡
15 ለእለ ፡ ከመዝ ፡ ያእቲ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ።=፥ ወአንበረ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ወ
ኀለፈ ፡ እምህየ ።=፥

Et dicit iis, Moyses secundùm malitiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras: sed à principio non sic erat quod factum fuit. 8
Dico autem vobis, Si quis fuit qui dimisit uxorem suam, nisi propter adulterium, & ducit alteram, mœchatus est: & dimissam qui ducit, adulteravit. 9
Et dicunt ei discipuli ejus; Si hujusmodi est constitutio fœminæ & viri, non bonum erit ut ducat ille. 10
Et dicit iis, Non omnis est qui comprehendit verbum, sed cui datum est ei. 11
Quoniam sunt Eunuchi, qui sic geniti sunt in utero matris eorum: & sunt Eunuchi, quos castraverunt homines: & sunt Eunuchi qui castrârunt seipsos propter regnum cœlorum: & qui potest perficere illud, perficiat. 12
Et tunc adduxerunt ei puerulos ut poneret manus super eos, & oraret, & discipuli prohibebant eos. 13
Et Jesus dicit iis; Sinite puerulos, & ne prohibeatis eos venire ad me: quoniam talium est regnum cœlorum. 14
Et posuit manus suas super eos, & abierunt illinc. 15

በእንተ ፡ ባዕል ፡ ዘተስእሎ ፡ ለእግዚእሊየሱስ ።=፥

De divite qui interrogavit Dominum Jesum.

16 ወናሁ ፡ ላሐዱ ፡ መጽአ ፡ ወይቤ ፡ ሊቅ ፡ ምንትኑ ፡ ኄረ ፡ ዘእመገበርኩ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለ
17 ዓለም ፡ በዘ ፡ እወርስ ።=፥ ወይቤሎ ፡ እግዚእሊየሱስ ፡ ምንተ ፡ ትሴአለኒ ፡ በእንተ ፡ ኄር ፡
አልቦ ፡ ኄር ፡ ዘእንበለ ፡ ላሐዱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወእመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡
18 ትባእ ፡ ዕቀብ ፡ ትእዛዘ ።=፥ ወይቤ ፡ አያተ ፡ ወይቤ ፡ እግዚእሊየሱስ ፡ ኢትቅትል ፡ ነፍሰ ፡
19 ኢትዘሙ ፡ ኢትስርቅ ፡ ኢትሰም ፡ ስምዐ ።=፥ አክብር ፡ አቡከ ፡ ወእምከ ፡ አፍቅር ፡
ቢጸከ ፡ ከመ ፡ ርእሰከ ።=፥

Et ecce unus accedens ad eum, & dicit; Magister, quidnè bonum est, quod si fecerim, vitam æternam per illud hæreditabo? 16
Et dicit ei Dominus Jesus; Quid me interrogas de bono? non est bonus, nisi unus, Deus: & si vis intrare in vitam, observato mandata. 17
Et dicit qualia? Et dicet Dominus Jesus; Ne occidito animam: ne adulterium perpetrato: ne furator: ne falsum fac testimonium: 18
Honora patrem tuum, & matrem tuam: dilige proximum tuum sicut teipsum. 19

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 آسمان ازان ايشانست كه مانند † اين كودكان فروتن باشند * ودست خود بر ايشان
نهاد واز انجا برفت

cœlorum proprium illorum est qui sicut hi puerili humiles fuerint. Et manum suam illis imposuit, & illinc discessit. 15

صد دو — كسي از مسيح سوال كرد بهر نيكي

CII. Quidam interrogat Christum de bono.

16 * مردي توانكر پيش عيسي آمد وبدو گفت اي معلم نيك از نيكويها كدام است كه
17 بكنم تا زندگاني جاويد مرا باشد * عيسي بدان مرد گفت چرا مرا نيك مي خواني ونيك نيست
18 الا خدا تنها * واگر مي خواهي كه بزندگاني درايي سپارشها را نگاه دار * آن مرد گفت
19 كدامين * مسيح بدو گفت * مكش زنا مكن * دزدي مكن * گواهي بدروغ مده * پدرت را
ومادرت را حرمت بدار * ويار خود را همچو جان خود دوست دار *

Vir dives ad Jesum accessit, & illi dixit; O magister bone, bonorum quid est quod faciam, ut in vitam æternam mihi sit? 16
Jesus illi viro dixit, Quare me bonum appelles, cum bonus non sit, nisi Deus solus? Si vis autem in vitam ingredi, mandata serva. 17
Homo ille dixit, Quænam? Christus ei dixit; Ne occidas, adulterium ne committas, furtum ne perpetres, testimonium falsò ne des: 18
Patri tuo & matri tuæ honorem exhibe, & proximum tuum veluti animam tuam amore complectere. 19

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΜΑ'. ΜΒ'.

Dicit illi adolescens; Omnia hæc custodivi à juventute mea:
20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου·
quid adhuc deficio? Ait illi Jesus; Si vis perfectus esse, vade,
21 τί ἔτι ὑστερῶ; Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε,
vende tuam substantiam, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo:
πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
& veni, sequere me. Audiens autem adolescens verbum, abiit
22 καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε
tristis: erat enim habens possessiones multas. At Jesus dixit disci-
23 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μα-
pulis suis; Amen dico vobis, Quia difficilè dives intrabit in
θηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν
regnum cœlorum. Iterum autem dico vobis; Facilius est camelum
24 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον
per foramen acûs transire, quàm divitem in regnum Dei in-
διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσ-
trare. Audientes autem discipuli ejus, mirabantur valdè, dicentes;
25 ελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες,
Quis ergò potest servari? Aspiciens autem Jesus, dixit illis; Apud
26 Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ
homines hoc impossibile est: apud autem Deum omnia possibilia sunt. Tunc
27 ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι· παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι. Τότε
respondens Petrus, dixit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & secu-
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολου-
ti sumus te: quid ergo erit nobis? At Jesus dixit illis; Amen dico
θήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω 28
vobis, Quòd vos secuti me in regeneratione, cùm sede-
ὑμῖν, Ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθί-
rit Filius hominis in throno gloriæ suæ, sedebitis & vos super duo-
σῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώ-
decim thronos, judicantes duodecim tribus Israel. Et omnis qui reliquerit
δεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς ἀφῆ- 29
rit domus, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut na-
κεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέ-
tos, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam
κνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν
æternam hæreditabit: Multi autem erunt primi, novissimi: & novissimi, primi.
αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι. 30

CAP. XX. κ'.

Simile enim est regnum cœlorum homini patrifamilias, qui exiit
Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν 1
cum diluculo conducere operarios in vineam suam.
ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܠܝܡܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ ܡܢܐ ܚܣܝܪ ܐܢܐ.
21 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܓܡܝܪܐ ܬܗܘܐ ܙܠ ܙܒܢ ܩܢܝܢܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܐ ܒܬܪܝ.
22 * ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܘ ܥܠܝܡܐ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܘܐܙܠ ܠܗ ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ ܓܝܪ ܢܟܣܐ ܣܓܝܐܐ.
23 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܥܛܠܐ ܠܥܬܝܪܐ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.
24 * ܬܘܒ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܠܡܥܠ ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
25 * ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܬܡܗܘ ܛܒ ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܟܝ ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ.
26 * ܚܪ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܟܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ.

* ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ * ܡܛ *

27 * ܗܝܕܝܢ ܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ ܠܢ.
28 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢܬܘܢ ܕܐܬܝܬܘܢ ܒܬܪܝ ܒܥܠܡܐ ܚܕܬܐ ܡܐ ܕܝܬܒ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܫܘܒܚܗ ܬܬܒܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܬܪܥܣܪ ܟܘܪܣܘܢ ܘܬܕܘܢܘܢ ܬܪܬܥܣܪ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ.
29 * ܘܟܠ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ ܐܚܘܬܐ ܐܘ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ ܐܘ ܩܘܪܝܐ ܡܛܠ ܫܡܝ ܚܕ ܒܡܐܐ ܢܣܒ ܘܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܐܪܬ.
30 * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ * ܢ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *

1 * ܕܡܝܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܕܢܦܩ ܒܨܦܪܐ ܕܢܐܓܘܪ ܦܥܠܐ ܠܟܪܡܗ.

Dicit ei ille adolescens; Hæc omnia ob- 20
servavi à pueritia mea, quid mihi restat?
Dixit ei Jesus, Si vis perfectus esse; ito, 21
vende possessionem tuam, & eroga pauperibus, eritque tibi thesaurus in cœlis, venique post me. Audiens autem ille ad- 22
olescens hunc sermonem, abiit ægrè ferens; habebat enim possessionem multam.
Jesus verò ait discipulis suis, Amen dico 23
vobis, Difficile est diviti ingredi regnum cœlorum. Rursus verò dico vobis, Faci- 24
lius est camelo ingredi per foramen acûs, quàm divitem ingredi regnum Dei. Di- 25
scipuli autem quum audissent, obstupuerunt vehementer, & inquiunt; Quis igi-
tur potest servari? Intuitus est eos Je- 26
sus, & dixit eis; Apud homines hoc est impossibile, apud Deum verò nihil non possibile est.

Matutinis festo Petri Apostoli. 49.

Tunc respondit Cepha, & dixit ei, Ecce 27
nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid igitur nobis futurum est? Dicit eis 28
Jesus, Amen dico vobis, Quòd vos qui venistis post me, in seculo novo quum sedebit filius hominis super thronum gloriæ suæ, sedebitis vos super duodecim sedes, & judicabitis duodecim tribus Israel.
Et quisquis reliquerit domos, aut fratres, 29
aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut rura propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam hæreditate possidebit. Multi au- 30
tem sunt primi, qui erunt novissimi: & novissimi, primi.

Lectio Pauli Apostoli. 50.

CAP. XX.

Simile enim est regnum cœlorum viro do- 1
mino domûs, qui exiit summo diluculo ad conducendos operarios pro vinea sua.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 *ان مرد بدو کفت این همه از کودکي باز نکاه داشتم • مرا چه کم است • * عیسي بدو 21
کفت اکر مي خواهي که تمام تر باشي • برو هر چه داري بفروش وبدرویشان
ومسکینان بده تا براء تو در آسمان کنج باشد • وانکه در پي من بیا • * ان جوان 22
این کلمه را شنید ودلتنك رفت • براي انك مال ومتاع ملك بسیار داشت • از دل نیامدش
که ترك کند • * انکه عیسي بشاکردان خود کفت • دشخوارست بر توانکر که 23
در ملکوت آسمان درآید • * باز بشما مي کویم • اسانست شتر را در سوفار سوزن 24
کذشتن • ازانك توانکر در ملکوت خداي اندر رود * شاکردان چون شنیدند 25
بغایت درمانده شدند • وکفتند کیست انك تواند که زنده شود • * عیسي سوي 26
ایشان نکاهي کرد وبدیشان کفت پیش آدمیان این یافت نمي شود • الا پیش خدا
هر چیزي موجودست • * انکه شمعون الصفا جواب داد که ما هر چیزي را رها کردیم 27
ودر دنبال تو آمدیم • احوال ما چه خواهد شد • * عیسي بدیشان کفت راست بشما مي کویم 28
چون در دنبال من آمدید دران جهان نو • وقتي که فرزند ادمي بر تخت عظمت

Vir ille dixit ei; Hæc omnia à pu- 20
eritiæ tempore observavi, mihi quid
deest? Jesus ei dixit; Si cupis ut 21
perfectior sis, abi, quicquid habes vende, & pauperibus, & egentibus dato, ut tibi in cœlis thesaurus
sit: & tum post me veni. Ille ju- 22
venis hoc sermone audito tristis abiit: quia opes & facultates amplas possedit, quas ex animo non evenit
ei relinquere. Tunc Jesus discipulis 23
suis dixit, Difficile est diviti ut in regnum cœlorum ingrediatur.
Iterum dico vobis; Facile erit ca- 24
melo transire per foramen acûs, præ eo quòd dives in regnum cœli in-
grediatur. Discipuli hoc audito 25
summopere dejecti fuerunt, & dixerunt; Quisnam est qui possit vi-
vere? Jesus in eos aspexit, & eis 26
dixit; apud homines hoc reperire non est: sed apud Deum omnis res
constat. Tunc Simeon Cephas re- 27
spondit; Nos quidem omnia reliquimus, & te secuti sumus: status
noster qualis futurus est? Jesus illis 28
dixit; Certè vobis dico, Quum me secuti fueritis in hoc mundo novo, quo tempore Filius hominis sedebit majestatis

Versio VULGATA LATINA.

20 Dicit illi adolescens; Omnia hæc custodivi à juventute mea, quid adhuc mihi de-
21 est? Ait illi Jesus; Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & da pauperi-
22 bus, & habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. Cùm audisset autem
23 adolescens verbum, abiit tristis: erat enim habens multas possessiones. Jesus au-
tem dixit discipulis suis; Amen dico vobis, Quia dives difficilè intrabit in regnum
24 cœlorum. Et iterùm dico vobis; Facilius est camelum per foramen acûs transi-
25 re, quàm divitem intrare in regnum cœlorum. Auditis autem his, discipuli mi-
26 rabantur valdè, dicentes; Quis ergò poterit salvus esse? Aspiciens autem Jesus,
dixit illis; Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possibi-
27 lia sunt. Tunc respondens Petrus, dixit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & se-
cuti sumus te: quid ergò erit nobis? Jesus autem dixit illis; Amen dico vobis, Quòd 28
vos qui secuti estis me in regeneratione, cùm sederit Filius hominis in sede majesta-
tis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israël.
Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, 29
aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vi-
tam æternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi, & novissimi primi. 30

CAP. XX.

Simile est regnum cœlorum homini patrifamiliâs, qui exiit primo manè conduce- 1
re operarios in vineam suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * قال له الشاب كل هذا قد حفظته من صغري فماذا ينقصني * فاجابه يسوع قائلا ان كنت
21 تريد ان تكون كاملا فاذهب وبع كل شي لك واعطه للمساكين فيكون لك كنزا في السماء
22 وتعال فاتبعني * فلما سمع الشاب الكلام مضى حزينا لانه كان ذا مال كثير * فقال يسوع
23 لتلاميذه امين اقول لكم انه يعسر علي الغني الدخول الي ملكوت السموات * وايضا اقول
24 لكم ان دخول الجمل في خرم الابرة لاسهل من دخول غني ملكوت السموات * فلما سمع
25 التلاميذ بهتوا جدا وقالوا فمن تري يقدر ان يخلص * فنظر اليهم يسوع وقال لهم اما عند
26 الناس فما يستطاع هذا واما عند الله فكل مستطاع * حينيذ اجابه بطرس قائلا ها نحن
27 قد تركنا كل شي وتبعناك فما عسي ان يكون لنا * قال لهم يسوع امين اقول لكم انكم
28 انتم الذين تبعتموني اذا جلس ابن الانسان علي كرسي مجده في الجيل الاتي تجلسون
29 انتم علي اثني عشر كرسيا وتدينون اثني عشر سبط اسراييل * وكل من ترك بيتا او اخا او
اخوات او ابا او اما او امراة او ابنا او حقولا من اجل اسمي ياخذ مائة ضعف ويرث
30 حياة الابد * كثيرون اولون يصيرون اخرين واخرون اولين *

* الفصل الثاني والستون *

1 * تشبه ملكوت السموات انسانا رب بيت خرج بالغداة يستاجر فعلة لكرمه *

Dixit ei juvenis, Omnia hæc jam servavi à pueritia mea: Quid ergò deest mihi? 20
Respondit illi Jesus, dicens; Si volueris esse perfectus, vade, & vende quodcunque habes, & da illud pauperibus, sitque tibi thesaurus in cœlo: & veni, sequere me. 21
Cùm autem audisset juvenis verba, abiit tristis: quoniam erat possidens opes multas. 22
Dixit autem Jesus discipulis suis, Amen dico vobis, Quòd difficilis est diviti ingressus in regnum cœlorum. 23
Imò etiam dico vobis, Quòd ingressus cameli in foramen acûs sane facilior est, quàm ingressus divitis in regnum cœlorum. 24
Cùm autem audissent discipuli, obstupuerunt valdè, & dixerunt; Ecquisnam poterit salvari? 25
Respexit autem eos Jesus, & dixit eis; 26
Apud homines quidem non est possibile hoc: sed apud Deum omnia sunt possibilia.
Tunc respondit illi Petrus, dicens; 27
Ecce nos jam reliquimus omnia, & secuti sumus te; quid ergò futurum est nobis?
Dixit eis Jesus, Amen dico vobis, Quòd vos qui secuti estis me, cùm sederit filius hominis super sedem gloriæ suæ in generatione ventura, sedebitis vos super duodecim sedes, & judicabitis duodecim tribus Israel. 28
Et omnis qui reliquerit domum, aut fratrem, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, accipiet centuplum, & hæres fiet vitæ æternæ. 29
Multi primi, fient novissimi; & novissimi, primi. 30

Sectio sexagesima secunda,

CAP. XX.

Assimilatur regnum cœlorum homini patrifamiliâs, qui exiit diluculò conducere operarios vineæ suæ. 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወይቤሎ ፡ ውእቱ ፡ ወሬዛ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ዐቀብኩ ፡ እምንእስየ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡ ምንተ ፡
21 እንዘ ፡ ዘተርፈኒ ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ፍጹመ ፡ ትኩን ፡ ሖ
22 ር ፡ ሢጥ ፡ ጥሪተከ ፡ ወሀብ ፡ ለምስኪን ፡ ወታጠሪ ፡ መዝገበ ፡ በሰማያት ፡ ወነዓ ፡ ትልወኒ ፡፡
23 ወሰሚዖ ፡ ዘንተ ፡ ወሬዛ ፡ ኀለፈ ፡ እንዘ ፡ ይቴክዝ ፡ እስመ ፡ ብዙኀ ፡ ጥሪት ፡፡ ወይቤ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ባዕል ፡ እምዕጹብ ፡ በአቱ ፡ መን
24 ግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ወካዕበ ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይቀልል ፡ በአተ ፡ ገመል ፡ እንተ ፡ ስቍረ
25 ተ ፡ መርፍእ ፡ እምባዕል ፡ በዊአ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ አርዳኢ
26 ሁ ፡ ኣንከሩ ፡ ጥቀ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ መኑ ፡ እንጋ ፡ ይክል ፡ ድኂነ ፡፡ ወነጸሮሙ ፡ እግዚእ
ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በኀበ ፡ ሰብእሰ ፡ ኢይትከሀልዎ ፡ ወበኀበ ፡ እግዚአብሔርሰ ፡ ይትከሀ
27 ል ፡ ኵሉ ፡፡ ወእምዝ ፡ አውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ናሁ ፡ ንሕነ ፡ ኀደግነ ፡ ኵሎ ፡
28 ወተለውናከ ፡ ምንተ ፡ እንጋ ፡ ንረክብ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንትሙ ፡ እለ ፡ ተ
ለውክሙኒ ፡ አመ ፡ ዳግም ፡ ልደት ፡ አሚ ፡ ይነብር ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ውስተ ፡ መ
ንበረ ፡ ሰብሐቲሁ ፡፡ አንትሙሂ ፡ ትነብሩ ፡ ውስተ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ መናብርት ፡ እንዘ ፡
29 ትኴንኑ ፡ ዐሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ ሕዝበ ፡ እስራኤል ፡፡ ወኵሉ ፡ ዘኀደገ ፡ አኃቲሁ ፡ ወአ
ኃዊሁ ፡ ወአባሁ ፡ ወእሞ ፡ ወእመሂ ፡ ብእሲቶ ፡ ወእመሂ ፡ ውሉዶ ፡ ወገራውሂሁ ፡ ወቤቶ ፡ በ
30 እንተ ፡ ስምየ ፡ ምእተ ፡ መክዕቢተ ፡ ይነሥእ ፡ ወሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡ ይወርስ ፡፡ ወብ
ዙኃን ፡ ይከውኑ ፡ ደኃርተ ፡ ቅድመ ፡ ወቀደምት ፡ ድኅረ ፡፡

፹ በእንተ ፡ ዘተዓስበ ፡ ገባእት ፡

1 እስመ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ብእሴ ፡ ባዕለ ፡ ቤት ፡ ዘወፅአ ፡ በነግህ ፡ ይትዓሰብ ፡
ገባእተ ፡ ለዐጸደ ፡ ወይኑ ፡፡

Et dicit ei hic juvenis, Hoc totum observavi à juventute mea usque nunc: quid igitur superest mihi? 20
Et dicit ei Dominus Jesus, Si vis perfectus esse, abi, vende possessionem tuam, & dato pauperibus, & possidebis thesaurum in cælis: & veni, sequere me. 21
Et audiens hoc juvenis, abiit contristatus: quoniam habebat multas possessiones. 22
Et dicit Dominus Jesus discipulis suis, Amen dico vobis, Quòd divites difficilè introeunt regnum cælorum. 23
Et iterum dico vobis, Quòd facilius est camelum intrare per foramen acûs, quàm divitem intrare in regnum Domini. 24
Et audientes discipuli ejus, admirati sunt valdè, dicentes; Quis igitur potest salvus esse? 25
Et intuitus est illos Jesus, & dicit iis; Apud homines non potest hoc fieri, sed apud Deum potest fieri omne. 26
Et tunc respondit Petrus, & dicit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & sequuti fuimus te: quid igitur obtinebimus? 27
Et dicit iis Dominus Jesus, Vos qui sequuti estis me à secunda generatione, quum sedebit filius hominis in throno gloriæ suæ, vos sedebitis in duodecim thronis, judicantes duodecim tribus Israel. 28
Et omnis qui reliquit sorores suas, & fratres suos, & patrem suum, & matrem suam, aut uxorem suam, aut filios suos, & agros suos, & domum suam; propter nomen meum, centuplicia accipiet, & vitam æternam hæreditatis jure possidebit. 29
Et multi erunt postremi primò, & primi ultimò. 30

De conductis operariis.

CAP. XX.

Quia simile est regnum cælorum homini domino domûs qui exiit primò manè conducere operarios pro vinea sua. 1

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

خود بنشیند شما نیز بر دوازده کرسي بنشینید * ودوازده سبط اسراییل را داوري کنید *
29 * وهر کسي که خاندان خود براي من رها کند * یا برادران یا خواهران یا پدر یا مادر و
یاران یا فرزند یا ملك وده یکي را در ده عوض بستاند * وزندکاني ابد میراث کیرد *
30 * اکنون بسیاران که پیشتر بودند پستر شوند * وانك پستر بود پیشتر بشوند

فصل سه   مثل باغ ومزدوران

1 * ملکوت آسمان مانند است بمردي کدخداي که بامداد بدر آمد که براي باغ
خود مزدوران بکیرد *

suæ insederit, vos etiam super thronos duodecim sedebitis, & duodecim tribus Israëlis judicabitis.
Et omnis homo qui domesticos suos propter me reliquerit, sive fratres, sive sorores, sive patrem aut matrem, sive uxorem aut liberos, sive possessiones et prædia, decuplam mercedem recipiet, et vitam æternam hæreditate capiet. 29
Nunc multi qui primi sunt, ultimi sient: qui verò postremi sunt, primi erunt. 30

CIII. Parabola vineæ & operariorum.

CAP. XX.

Regnum cælorum simile est homini patri-familiâs, qui manè exivit ut in vineam suam operarios acciperet. 1

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΜΒ΄.

Conveniens autem cum operariis ex denario *diem*, misit
2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν
eos in vineam suam. Et egressus circa tertiam horam,
3 αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν,
vidit alios stantes in foro otiosos. Et illis dixit; *Abite* &
4 εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. Κἀκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ
vos in vineam: & quod fuerit justum, dabo vobis. Illi
5 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν. Οἱ
autem abierunt. Iterum *exiens* circa sextam & nonam *horam*, fecit
δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐννάτην ὥραν, ἐποίησεν
similiter. Circa verò undecimam *horam* *exiens*; invenit alios stantes
6 ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας
otiosos: & dicit illis; Quid hic statis *totam* diem otiosi?
ἀργούς· καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
Dicunt ei; Quia nemo nos *mercede* conduxit. Dicit *eis*; Ite
7 Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε
& vos in vineam, *& quod fuerit justum sumetis.* *Vespere*
8 καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε. Ὀψίας
autem *facto*, dicit dominus vineæ procuratori suo; Voca
δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον
operarios, & redde illis mercedem, incipiens à novissimis
τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων

usque ad primos. Et *venientes* qui circa undecimam horam, acceperunt
ἕως τῶν πρώτων. Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον 9
singuli denarium. Venientes autem primi, arbitrati sunt quòd plus essent ac-
ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λή- 10
cepturi: & acceperunt & ipsi *singuli denarium.* Accipientes *autem* murmurabant
ψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον 11
adversùs patremfamiliâs, Dicentes; *Quòd* hi novissimi *unam horam* fecerunt,
κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, Λέγοντες, Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, 12
& pares nobis illos fecisti, *portantibus* pondus diei,
καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας,
& *æstum.* Ille verò respondens dixit uni eorum; Amice, non
καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, οὐκ 13
facio injuriam tibi: nónne denario convenisti mecum? Tolle quod tuum: &
ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἆρον τὸ σὸν, καὶ 14
abi: volo autem huic novissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi
ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι 15
facere quod volo *in meis*? an oculus tuus *malus* est, quia ego
ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ
bonus sum? Sic erunt novissimi, primi: & primi, novissimi.
ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι. 16
Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.
πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܨ ܕܝܢ ܥܡ ܦܥܠܐ ܡܢ ܕܝܢܪܐ ܒܝܘܡܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܟܪܡܗ. * ܘܢܦܩ 2 3
ܒܬܠܬ ܫܥܝܢ. ܘܚܙܐ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܒܫܘܩܐ ܘܒܛܝܠܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ 4
ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ. ܘܡܕܡ ܕܙܕܩ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ. 5
ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܒܫܬ ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ ܘܥܒܕ ܗܟܘܬ. * ܘܠܦܢܝ ܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ 6
ܢܦܩ ܘܐܫܟܚ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܘܒܛܝܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܟܠܗ ܝܘܡܐ ܘܒܛܝܠܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܕܠܐ ܐܢܫ ܐܓܪܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ 7
ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ. ܘܡܕܡ ܕܙܕܩ ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܡܪ 8
ܡܪܐ ܟܪܡܐ ܠܪܒܝܬܗ. ܩܪܝ ܠܦܥܠܐ ܘܗܒ ܠܗܘܢ ܐܓܪܗܘܢ. ܘܫܪܝ ܡܢ ܐܚܪܝܐ
ܘܥܕܡܐ ܠܩܕܡܝܐ. * ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܕܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ. ܢܣܒܘ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ. * ܘܟܕ 9
ܐܬܘ ܩܕܡܝܐ. ܣܒܪܘ ܕܝܬܝܪ ܢܣܒܝܢ. ܘܢܣܒܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ. * ܘܟܕ ܢܣܒܘ 10
ܪܛܢܘ ܥܠ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܐ ܚܕܐ ܫܥܐ ܥܒܕܘ. ܘܫܘܝܬ 11
ܐܢܘܢ ܥܡܢ ܕܫܩܠܢ ܝܘܩܪܗ ܕܝܘܡܐ ܘܚܘܡܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܚܕ 12
ܡܢܗܘܢ. ܚܒܪܝ ܠܐ ܡܥܘܠ ܐܢܐ ܠܟ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܕܝܢܪܐ ܦܣܩܬ ܥܡܝ. * ܫܩܘܠ ܕܝܠܟ 13
ܘܙܠ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܠܗܢܐ ܐܚܪܝܐ ܐܬܠ ܐܝܟ ܕܠܟ. * ܐܘ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܝ 14
ܕܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܐܥܒܕ ܒܕܝܠܝ. ܐܘ ܥܝܢܟ ܒܝܫܐ ܕܐܢܐ ܛܒ ܐܢܐ. * ܗܟܢܐ 15
ܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܩܕܡܝܐ ܐܚܪܝܐ. * ܣܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪܝܐ. 16
ܘܙܥܘܪܝܢ ܓܒܝܐ.

Pactus autem cum operariis denario in 2
diem, misit eos in vineam suam. Et ex- 3
iit horâ tertiâ, vidensque alios stantes in
platea, & otiosos, Dixit eis; Ite & 4
vos in vineam, & quodcunque decuerit,
dabo vobis. Illi autem abierunt. Et 5
egressus rursum sextâ & nonâ horâ, fecit
itidem. Et circa undecimam horam exiit, 6
& invenit alios stantes & otiosos, ac
dixit eis; Quid statis totum diem & oti-
amini? Dicunt ei, Quia nemo nos con- 7
duxit. Quibus subdit, Ite etiam vos in
vineam, & quodcunque decuerit, acci-
pietis. Quum autem esset vespera, ait 8
dominus vineæ præfecto domus suæ, Vo-
ca operarios, & da eis mercedem eorum,
& incipe à novissimis ad primos usque.
Quumque venissent illi undecimæ horæ, 9
acceperunt singuli denarium. Et quum 10
venissent primi speraverunt se plus repor-
taturos: acceperunt autem singuli dena-
rium ipsi quoque. Et quum accepissent, 11
obmurmurârunt adversùs patrem familiâs,
dicentes; Isti novissimi unam horam o- 12
perati sunt, & adæquâsti eos nobiscum,
qui pertulimus pondus diei & æstum ejus.
Ipse verò respondit, & ait uni ex eis; 13
Mi socie, iniquus non sum in te: nónne
denario pactus es mecum? Accipe quod 14
tuum est, & abi: Volo autem huic no-
vissimo dare ut & tibi. Nónne mihi li- 15
cet quod volo facere de iis quæ ad me
pertinent? an oculus tuus malus est,
quia ego bonus sum? Sic erunt novissi- 16
mi primi, & primi novissimi: multi sunt vo-
cati, pauci electi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واول شرط كرد * كه مزدوري را بروزي ديناري دهد * وايشانرا در باغ فرستاد * 2
* سوم ساعت روز بدر آمد * مزدوران ديكر ديد كه در بازار ايستاده اند بي كار * 3
* كفت شما نيز درباغ برويد وكار كنيد * تا انچ واجب شما باشد بدهم * ايشان رفتند * 4 5
[بارا] در ششم ونهم ساعت بدر آمد وهم اين چنين كرد * ودر دوازدهم ساعت بدر آمد 6
بيافت كساني كه بي كار بودند بديشان كفت تا اين غايت چرا بي كار ايستاده
ايد * * ايشان كفتند براي انك كسي ما را بمزد نكرفت * خداوند باغ كفت شما 7
نيز در باغ رويد برفتند * وقت شبهنكام * خداوند باغ بكدخداي خود كفت 8
مزدورانرا بخوان وحق ايشانرا بده * از اخريان اغاز كن تا اوليان * *آمدند انان كه 9
در دوازدهم ساعت درباغ رفته بودند * بهر يكي ديناري دادند * * جماعتي كه 10
بيشتر آمده بودند [كمان بردند كه بيشتر خواهند ستدن اما يكيك دينار
كرفتند ايشان نيز * پس چون كرفتند به كدخداي] دمدمه كردند 11

* *Et primùm conventionem fecit se* 2
mercedem in diem denarium da-
turum, deindè illos in vineam
* *misit. Tertiâ diei horâ egressus* 3
operarios alios vidit, qui in fo-
ro stabant otiosi. Et illis *dixit;* 4
* *Vos etiam in vineam ite, &*
opus facite, ut quod æquum fu-
erit vobis dem. Illi autem *ab-* 5
ierunt. Rursùm sextâ & nonâ
horâ egressus est, & similiter
prorsùs fecit. Duodecimâ verò 6
horâ egressus invenit quosdam,
qui operis expertes erant: illis
etiam *dixit; Usque ad hoc ex-*
tremum cur absque opere statis?
Illi dixerunt; Quia nemo nos 7
mercede conduxit. Dominus vi-
neæ dixit; vos etiam in vine-
am ite: & *iverunt. Tempore* 8
vespertino dominus vineæ œcono-
mo suo dixit; Operarios voca,
& debitam illis mercedem *red-*
de, à postremis autem *incipe usque*
ad primos. Et *venerunt illi qui* 9
duodecimâ horâ in vineam ive-
rant, quibus singulis denarius
datus est. Illi igitur *qui primi* 10
venerant, opinati sunt quòd plus
accepturi essent: sed singuli de-
narium acceperunt ipsi quoque.
Cùm autem accepissent, patri- 11
familiâs obmurmurabant.

Versio VULGATA LATINA.

2 Conventione autem factâ cum operariis ex denario diurno, misit eos in vi-
3 neam suam. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro
4 otiosos. Et dixit illis; Ite & vos in vineam meam, & quod justum fuerit
5 dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterùm autem exiit circa sextam & no-
6 nam horam: & fecit similiter. Circa undecimam verò exiit, & invenit
7 alios stantes, & dicit illis; Quid hîc statis totâ die otiosi? Di-
cunt ei; Quia nemo nos conduxit. Dicit illis; Ite & vos in vineam me-
8 am. Cùm serò autem factum esset, dicit dominus vineæ procuratori suo;
Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad
9 primos. Cùm venissent ergò qui circa undecimam horam venerant, acce-
perunt singulos denarios. Venientes autem & primi, arbitrati sunt quòd plus 10
essent accepturi: acceperunt autem & ipsi singulos denarios. Et accipientes 11
murmurabant adversùs patrem familiâs, Dicentes; Hi novissimi unâ horâ fe- 12
cerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei, & æstûs.
At ille respondens uni eorum, dixit; Amice, non facio tibi injuriam: nón- 13
ne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, & vade: volo au- 14
tem & huic novissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo fa- 15
cere? An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Sic erunt no- 16
vissimi primi, & primi novissimi: multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

2 3 فشارط الفعلة على دينار في النهار لكل واحد وارسلهم الى كرمه * ثم خرج في ثالث
4 ساعة ابصر آخر في السوق قياما بطالين * قال لهم امضوا انتم الى كرمي وانا
5 اعطيكم ما تستحقون * فمضوا * وخرج ايضا في الساعة السادسة وفي التاسعة فصنع
6 كذلك * وخرج في الحادية عشرة ساعة فوجد آخر قياما * فقال لهم ما قيامكم كل النهار
7 بطالين * فقالوا له لم يستاجرنا احد * فقال لهم امضوا انتم ايضا الى الكرم وانا
8 اعطيكم ما تستحقونه * فلما كان المساء قال رب الكرم لوكيله ادع الفعلة واعطهم
9 الاجر وابدا بهم من الآخرين الى الاولين * فجاء اصحاب الحادية عشر ساعة اخذوا دينارا
10 11 كل واحد * فلما جاء الاولون ظنوا انهم ياخذون اكثر فاخذوا دينارا كل واحد * فلما
12 اخذوا تقمقموا على رب البيت * قائلين ان هولاء الآخرين عملوا ساعة واحدة * فجعلتهم
13 اسوتنا نحن الذين احتملنا ثقل النهار وحره * فاجاب قائلا لواحد منهم يا صاحب ما
14 ظلمتك اليس بدينار شارطتك * خذ شيك وامض * اريد ان اعطي هذا الآخر مثلك *
15 16 اوليس لي ان افعل ما اردت بمالي * وانت عينك شريرة وانا صالح * كذلك يكون الآخرون
اولين والاولون آخرين * ما اكثر المدعوين واقل المنتخبين *

Et convênit cum operariis de denario 2
in diem unicuique: & misit eos in vi-
neam suam. Deindè exiit tertiâ horâ, 3
vidit alios in foro stantes otiosos, Qui- 4
bus dixit; Ite vos in vineam meam:
& ego dabo vobis quod merebimini:
Et abierunt. Et exiit etiam horâ sextâ, 5
& nonâ: & fecit similiter. Et exiit 6
undecimâ horâ, & invênit alios stan-
tes, & dixit eis; Quid statis totâ die
desides? Dixerunt autem ei, Non con- 7
duxit nos quisquam. Dixit illis, Ite
vos quoque in vineam, & ego dabo vo-
bis quod merebimini. Cùm autem fa- 8
ctum esset serò, dixit Dominus vineæ
procuratori suo, Voca operarios, & da
eis mercedem, & incipe à novissimis us-
que ad primos. Et accedentes homines 9
undecimæ horæ, acceperunt denarium
singuli. Quumque venissent primi, & 10
arbitrati essent se plus accepturos, ac-
ceperunt denarium singuli. Et cùm ac- 11
cepissent, murmuraverunt adversùs pa-
trem familiâs, Dicentes; Isti novissimi 12
operati sunt horâ unâ: fecisti eos pa-
res nobis qui sustinuimus pondus diei &
æstum illius. Respondit dicens uni ex 13
illis; Amice, non te opprimo: nónne
de denario convenî tecum? Accipe 14
quod tuum est, & vade: Volo dare
huic novissimo sicut & tibi. An non 15
datur mihi ut faciam quod volo de
bonis meis? Et tui quidem oculus
nequam est, at ego bonus. Sic e- 16
runt novissimi primi: & primi no-
vissimi. Quàm multi sunt vocati, &
pauci electi?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

2 ወተካሀለ ፡ ምስለ ፡ ገባእት ፡ በበ ፡ ዲናር ፡ ለዕለት ፡ ወፈነዎሙ ፡ ውስተ ፡ ዐጸደ ፡ ወይ
3 ኑ ። ወወፅአ ፡ ጊዜ ፡ ሠልስ ፡ ሰዐት ፡ ወርእየ ፡ ካልኣነ ፡ እንዘ ፡ ይቀውሙ ፡ ውስተ ፡
4 ምሥያጥ ፡ ፅሩዓነ ። ወይቤሎሙ ፡ ሑሩ ፡ አንትሙኒ ፡ ውስተ ፡ ዐጸድየ ፡ ወዘ
5 በርትዑ ፡ እሁበክሙ ። ወእሙንቱሂ ፡ ሖሩ ፡ ወካዕበ ፡ ወፅአ ፡ ጊዜ ፡ ስሱ ፡ ወተስዑ ፡
6 ሰዓት ፡ ወገብረ ፡ ከማሁ ፡ ከመ ። ወጊዜ ፡ ዓሠሩ ፡ ወአሐቲ ፡ ወወፅአ ፡ ረከበ ፡ ካልኣነ ፡ እን
7 ዘ ፡ ይቀውሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ምንተ ፡ አቀምክሙ ፡ ዝየ ፡ ኵሉ ፡ ዕለተ ፡ ፅሩዓኒክሙ ። ወይ
ቤልዎ ፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘተዓሰበነ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ሑሩ ፡ አንትሙኒ ፡ ውስተ ፡ ዐጸደ ፡ ወይነየ ፡ ተ
8 ቀነዩ ፡ ወዘረትዓ ፡ እሁበክሙ ፡ ዐሰበክሙ ። ወእምዝ ፡ ምሴተ ፡ ይቤ ፡ በዐለ ፡ ዐጸደ ፡ ወይ
ን ፡ ለመጋቢሁ ፡ ጸውዖሙ ፡ ለገባእት ፡ ወሀቦሙ ፡ ዐስቦሙ ፡ ወአኀዝ ፡ ቅድመ ፡ እምደኃርት ፡
9 እስከ ፡ ቀደምት ። ወመጽኡ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ጊዜ ፡ ዓሠሩ ፡ ወአሐቲ ፡ ሰዓት ፡ ወነሥኡ ፡
10 በበ ፡ ዲናር ። ወመጽኡ ፡ ቀደምት ፡ ወመሰሎሙ ፡ ዘያበዝኁ ፡ ወያፈደፍዱ ፡ ሎሙ ፡ ወሂ
11 ቦ ፡ ወነሥኡ ፡ በበ ፡ ዲናር ፡ እሙንቱሂ ። ወነሢኦሙ ፡ አንጐርጐሩ ፡ ለዐቤሁ ፡ ለባዕለ ፡ ቤ
12 ት ። እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እሉ ፡ ደኃርት ፡ አሐተ ፡ ሰዐተ ፡ ተቀንዩ ፡ ወአስተዓረይኮሙ ፡ ምስሌ
13 ነ ፡ ለእለ ፡ ጸርነ ፡ ክበደ ፡ ወሶህበ ፡ ለዕለት ። ወአውሥአ ፡ ይቤሎ ፡ ለአሐዱ ፡ እምኔሆሙ ፡
14 ካልእየ ፡ ኢገፋዕኩከ ፡ አኮሁ ፡ በዲናር ፡ ተካሀልኩከ ። ንሣእ ፡ ዘይረክበከ ፡ ወሑር ፡ ፋቀ
15 ድኩ ፡ አነ ፡ ለዝ ፡ ደኃሪ ፡ አሀብ ፡ ከመ ፡ ለከ ፡ ወሀብኩ ። ኢይከውነኒሁ ፡ ዘፈቀድኩ ፡ እግ
16 በር ፡ በንዋይየ ፡ ዓይንከኑ ፡ ሐማሚ ፡ ውእቱ ፡ እስመ ፡ አነ ፡ ኄር ፡ አነ ። ከማሁኬ ፡ ይከ
ውኑ ፡ ደኃርት ፡ ቅድመ ፡ ወቀደምት ፡ ድኅረ ፡ እስመ ፡ ብዙኃን ፡ እሙንቱ ፡ ጽዉዓን ፡ ወኅዳ
ጣን ፡ ኅሩያን ።

Et pepigit cum operariis singulis denario in diem, & misit eos in vi- 2
neam. Et exivit tempore tertiæ horæ, & vidit alios stantes in foro oti- 3
osos. Et illis dicit; Ite vos etiam in prædium meum, & quod erit æ- 4
quum dabo vobis. Et illi abierunt. Et iterum exiit tempore sextæ & 5
nonæ horæ, & fecit itidem. Et tempore undecimæ horæ etiam exiens in- 6
vênit alios stantes, & dicit illis; Quarè stetistis hic totum diem otiosi vos?
Et dicunt ei; Quoniam nemo est qui mercede conduxit nos. Et dicit iis; Ite vos 7
etiam in vineam meam, servite, & quod æquum est dabo premio vobis. Et 8
quando serò fuit, dicit dominus vineæ dispensatori suo, Voca operarios &
date illis mercedem suam, & incipe primò ab ultimis usque ad primos. Et 9
venerunt qui venissent tempore undecimæ horæ, & acceperunt singuli denarium.
Et venerunt primi, & cogitabant plus & abundantius sibi dandum: & recepe- 10
runt singuli denarium etiam illi. Et recipientes murmurabant contra domi- 11
num domûs. Et dicentes, Hi ultimi unam horam servierunt, & æquales fe- 12
cisti eos nobiscum, qui portavimus pondus & æstum diei. Et respondens di- 13
cit uni ex illis; Amice mi, non feci injuriam tibi, nónne denario conduxi te?
Accipe quod labore comparâsti, & abi: volui ego huic ultimo dare sicut tibi 14
dedi. Annon licet mihi quod volui facere cum substantia mea? an oculus 15
tuus malus est, quoniam ego bonus sum? Sic igitur erunt ultimi, primò: & 16
primi, ultimò. Quoniam multi sunt vocati, & pauci electi.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

12 وگفتند * ايشان كه پستر آمدند ساعتي كار كردند وما كه گراني روز وگرمي او را
13 بر تافتيم * ايشان را با مايكسان كردي * اوجواب داد ويكي ازيشان گفت * كه اي
14 مردم من شما را نمي فريبانم * نه يك دينار با شما هريكي شرط كردم * بستانيد وبكار
15 خود برويد * براي انك مي خواهم كه باين اخريان نيز همچون شما بدهم * بر تصرف
مال خود من حاكمم هرچه خواهم بكنم * شما را با كار من هيچ سخن نيست * ولي چشم تو
16 شر است امّا من صالحم * واين چنين بشود اخريان * اوليان * واوليان * اخريان * خوانندگان
بسيارند ولي گزيدگان كمند *

Et dicebant; Isti qui priùs ve- 12
nerunt, horam unam operati sunt,
nos verò sumus qui pondus diei &
æstum ejus sustinuimus, & illos no-
bis æquales fecisti. Ille responsum 13
dedit, & illis dixit; O viri, ego
vos minimè fraudor, nónne dena-
rio uno cum unoquoque vestrûm pa-
ctus sum? Accipite, et ad negoti- 14
um vestrum ábite: etenim volo his
postremis etiam sicut vobis dare.
In administratione opum mearum 15
ipse arbiter sum, ut quicquid volo
faciam; vobis verò de negotio meo
arbitrium nullum est: sed et ocu-
lus tuus malus est, ego verò bonus
sum. Atque ita erunt postremi pri- 16
mi, et primi postremi, vocati multi
sunt, electi verò pauci.

Et ascendens Jesus in Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς σα β
privatim in via, & ait illis; Ecce ascendimus in Hierosolymam,
18 κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
& Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum & Scribis: &
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι· καὶ
condemnabunt eum morte: Et tradent eum Gentibus ad
19 κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ· Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς
illudendum, & flagellandum, & crucifigendum: & tertiâ die resurget.
τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. ΜΓ'
Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis,
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, σβ ς
adorans & petens aliquid ab eo. Ille verò dixit ei; Quid vis?
21 προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις;
Ait illi; Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus à dextris tuis,
λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου,
& unus à sinistris, in regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit;
22 καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν,
Nescitis quid petitis. Potestis bibere calicem, quem ego facturus sum bibere:
Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν,
& baptismo, quo ego baptizor, baptizari? Dicunt ei; Possumus.
καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα.

Et ait illis; Quidem calicem meum bibetis, & baptismo quo ego
23 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
baptizor, baptizabimini: ut sedere à dextris meis & à sinistris
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων
meis, non est meum dare, sed quibus paratum est à Patre meo. Et
σγ μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Καὶ 24
β audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus. Verùm Jesus
ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 25
advocans eos, ait, Scitis quia principes Gentium domi-
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυ-
nantur eorum, & magni potestatem exercent eorum. Non ita erit
ριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ 26
in vobis: sed quicunque voluerit in vobis magnus fieri, sit vester
ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν
minister: Et qui voluerit in vobis esse primus, sit vester servus.
διάκονος· Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος. 27
Sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare
σδ ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι 28
δ animam suam pretium redemptionis pro multis. Et egredientibus illis ab
ΜΔ' τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ 19
σε Jericho, secuta est eum turba multa.
β Ἱεριχὼ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܗ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܢܐ *

Dominicâ 5 post Pentecosten. 51.

17 * ܟܕ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܡܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܒܪ ܠܬܪܥܣܪܬܝܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
18 ܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܣܦܪܐ. ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܠܡܘܬܐ.
19 ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ. ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.
20 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܬ ܠܘܬܗ ܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ ܗܝ ܘܒܢܝܗ. ܘܣܓܕܐ ܠܗ ܘܫܐܠܐ ܡܢܗ ܡܕܡ.
21 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܨܒܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܡܪ ܕܢܬܒܘܢ ܗܠܝܢ ܬܪܝܢ ܒܢܝ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܡܠܟܘܬܟ.
22 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܥܬܝܕ ܐܢܐ ܠܡܫܬܐ. ܐܘ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢܢ.
23 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܣܝ ܬܫܬܘܢ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ. ܠܡܬܒ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ ܣܡܠܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܝ ܠܡܬܠ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒ ܠܗܘܢ ܡܢ ܐܒܝ.
24 * ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܢ ܥܣܪܐ ܐܬܬܥܝܩܘ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ ܐܚܐ.
25 ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܪܫܢܐ ܕܥܡܡܐ ܡܪܐ ܐܢܘܢ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ.
26 ܠܐ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܪܒܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ.
27 ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܩܕܡܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ.
28 ܐܝܟ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ. ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܒ *

29 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ. ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ.

* Ascensurus autem erat Jesus ad Hierusalem, 17
& duxit duodecim discipulos suos privatim
in via, & dixit eis, Ecce ascendimus ad 18
Hierusalem, & filius hominis tradendus est
principibus Sacerdotum, & Scribarum; &
addicent eum morti. Tradentque eum gen- 19
tibus, & illudent ei, & flagellabunt eum, &
crucifigent eum: tertiâ verò die resurget.
Tunc adiit eum mater filiorum Zebedæi ipsa 20
& filii ejus, & adoravit eum, & petebat ab
eo aliquid. Ipse verò dixit ei, Quid vis?
Ait ei, Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus 21
à dextera tua, & alter à sinistra tua in regno
tuo. Respondit Jesus, & ait ei; Nescitis 22
quid petatis. Potestis bibere calicem quem
ego bibiturus sum? aut baptismate quo ego
baptizor, baptizabimini? Dicunt ei, Pos-
sumus. Quibus subdit, Calicem meum 23
bibetis, & baptismate quo ego baptizor, ba-
ptizabimini: ut sedeatis autem à dextera
mea, aut à sinistra mea, non meum est ut
dem, nisi iis quibus paratum est à patre meo.
Quæ quum audissent decem, indignati sunt 24
adversùs illos duos fratres. Et advocavit 25
eos Jesus, & dixit eis; Scitis principes gen-
tium dominos earum esse, ac magnates earum
potestatem exercere in eas? Verùm non ita 26
erit inter vos: sed qui voluerit inter vos
maximus fieri, sit vobis minister: Et qui 27
voluerit inter vos esse primus, fiat vobis ser-
vus: Sicut filius hominis non venit ut sibi 28
ministraretur, sed ut ministraret, daretque a-
nimam suam redemptionem pro multis.

Ad Oblationem sabbathi quinti jejunii. 52.

Quumque exiret Jesus ex Jericho, veniebat 29
post eum turba multa.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ومي خواست كه عيسي در اورشليم بالا رود * دوازده شاكرد خود را حاضر كرد * وبا خود 17
برد * در راه بديشان مي كفت * اينك ما در اورشليم بالا مي رويم * وفرزند بشر در دست 18
امامان ونويسندكان سپارده شود * ومرك بروي الزام كنند * واورا در دست عوام دهند * وچوب 19
زنند * وبر وي تسخر كنند وبر دار كشند ودر كور نهند سيوم روز از ميان مردكان بر خيزد

صد چهار خواستن يعقوب ويوحنا كه بر دست راست [وچپ] او بنشينند

* انكه مادر فرزندان زبدي پيش مسيح آمد * با فرزندان خود * وسجود كرد * وازو چيزي خواست 20
* عيسي بدو كفت چه مي خواهي * كفت بفرما كه اين دو فرزند من * يكي بر دست راست 21
تو ويكي بر دست چپ بنشينند در ملكوت تو * عيسي جواب داد وكفت * نمي دانيد چه 22
مي خواهيد * توانيد آن ساغر را كه من مي اشامم شما بياشاميد * يا بدان اب كه من شسته
شوم شما شسته شويد * [ايشان كفتند مي توانيم * عيسي بديشان كفت پياله من بياشاميد *
وبشستن من شسته بشويد *] الا بر دست راست وچپ من كه نشينيد * وآن ازان 23
من نيست كه بدهم الا براي انان كه از پدر من براي ايشان معد شد *

* *Et futurum erat ut Jesus Hieroso-* 17
lymam ascenderet, & accitos duode-
cim discipulos suos secum assum-
psit, & in via illis dixit; Ecce 18
nos Hierosolymam ascendimus, et
Filius hominis in manus sacerdo-
tum et scribarum tradetur, et mor-
tem ei adjudicabunt. Et eum in ma- 19
nus plebis tradent, et flagellabunt,
et illum illudent, et in crucem agent,
et in sepulchrum ponent: tertiâ ve-
ro die de mortuis resurget.

CIV. Petitio Jacobi & Johannis ut ad manum dextram & sinistram ejus sederent.

Tunc mater filiorum Zebedæi ad 20
Christum venit cum filiis suis, et
adoratione factâ ab eo aliquid pe-
tiit. Jesus ei dixit; Quid petis? 21
dixit illa; Jube ut hi duo filii mei,
unus ad manum dexteram tuam,
et alter ad manum sinistram se-
deant in regno tuo. Jesus respon- 22
sum dedit, et dixit; Nescitis quid
petatis: potestis ut poculum illud,
quod ego bibo, vos bibatis? aut eâ-
dem aquâ, quâ ego lavor, vos lave-
mini? dicunt ei, Possumus. Jesus 23
illis dixit; Poculum meum bibe-
tis, et lavacro meo loti eritis: at-
tamen ut sedeatis ad manum dexte-
ram et sinistram meam, illud quidem
meum non est ut dem, nisi illis pro-
pter quos à Patre meo paratum est.

Versio VULGATA LATINA.

17 Et ascendens Jesus Jerosolymam, assumpsit duodecim discipulos secretò, &
18 ait illis; Ecce ascendimus Jerosolymam, & Filius hominis tradetur princi-
19 pibus sacerdotum, & Scribis, & condemnabunt eum morte, Et tradent
eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertiâ
20 die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis,
21 adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei; Quid vis? Ait illi; Dic ut
sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram,
22 in regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit; Nescitis quid petatis. Po-
23 testis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Dicunt ei; Possumus. Ait
illis; Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam vel
sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.
24 Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus. Jesus autem voca-
25 vit eos ad se, & ait; Scitis quia principes gentium dominantur eorum: &
26 qui majores sunt, potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos: sed
27 quicunque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister: Et qui volue-
28 rit inter vos primus esse, erit vester servus: Sicut filius hominis non ve-
nit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam, redemptionem pro
29 multis. Et egredientibus illis ab Jericho, secuta est eum turba multa.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الثالث والستون *

17 وفيما يسوع صاعدا الى يروسليم اخذ الاثني عشر تلميذا في خلوة في الطريق وقال لهم * ها 18
نحن صاعدون الى يروسليم وابن الانسان سيسلم الى روساء الكهنة والكتبة ويحكمون عليه
19 بالموت * ويسلمونه الى الامم ويهزون به ويجلدونه ويصلبونه ويقوم في اليوم الثالث *
20 * الفصل الرابع والستون * حينئذ جاءت اليه ام ابني زبدي مع ابنيها وسجدت
21 له طالبة منه شيا * فقال لها ماذا تريدين قالت له قل ان يجلس ابناي هذان احدهما عن
22 يمينك والاخر عن شمالك في ملكوتك * اجاب يسوع قائلا لستم تدرون ما تطلبون اتقدران
ان تشربا الكاس التي انا مزمع ان اشربها وان تصطبغا الصبغة التي اصطبغها فقالا له نستطيع *
23 فقال لهما اما كاسي فتشربان وصبغتي تصطبغان * واما جلوسكما عن يميني وعن يساري
24 فليس لي ان اعطيه الا للذين اعده لهم ابي * فلما سمع العشرة تغمغموا على الاخوين * فدعاهم
25
26 يسوع وقال لهم اما علمتم ان روساء الامم يسودونهم وعظماءهم مسلطون عليهم * فلا يكون
27 هكذا فيكم لكن من اراد ان يكون فيكم كبيرا فليكن لكم خادما * ومن اراد ان يكون
28 فيكم اولا فليكن لكم عبدا * كما ان ابن الانسان لم يات ليخدم بل ليخدم ويبذل نفسه
29 خلاصا للكثيرين * * الفصل الخامس والستون * فلما خرج من اريحا تبعه جمع كبير *

Sectio sexagesima tertia.

Et dum Jesus ascenderet Jerosolymam, duxit duodecim discipulos in secessum 17
in itinere, & dixit eis; Ecce nos ascen- 18
dimus Jerosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum & scribarum, & adjudicabunt illum morti,
Et tradent illum gentibus, & illudent 19
ei, & flagellabunt eum, & crucifigent eum: & resurget in die tertia.

Sectio sexagesima quarta.

Tunc venit ad eum mater duorum filio- 20
rum Zebedæi cum ambobus filiis suis, & adoravit eum petens ab eo aliquid.
Et dixit ei, Quid vis? Ait illi, Dic 21
ut sedeant filii mei hi duo, unus eorum ad dexteram tuam, & alter ad sinistram
tuam in regno tuo. Respondit Jesus, di- 22
cens; Non nôstis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem ego futurus sum ut bibam? & tingi tinctura, quâ tingar?
Dixerunt ei, Possumus. Ait illis, Ca- 23
licem quidem meum bibetis, & tinctu-
râ meâ tingemini: sedere autem vos ad dexteram meam, & ad sinistram meam, non est meum dare, nisi iis quibus præparavit eis pater meus. Et cùm audissent 24
decem, murmuraverunt contra duos fratres. Et vocavit eos Jesus, & dixit 25
illis; Nónne scitis quia principes gentium dominantur eis, & majores eorum potestatem exercent in eas? At non e- 26
rit sic inter vos: sed quicunque voluerit esse inter vos major, sit vobis minister: Et quicunque voluerit esse inter 27
vos primus, sit vobis servus: Quem- 28
admodum filius hominis non venit ministrari, sed ministare, & commutare animam suam in redemptionem pro multis.

Sectio sexagesima quinta.

Et cùm exisset ab Jericho, secuta est 29
eum turba magna.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 ወእንዘ ፡ የዓርግ ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ ፡ ሊየሩሳሌም ፡ ነሥኦሙ ፡ ለዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ እን
18 ተ ፡ ባሕቲቶሙ ፡ ወኣግሐሦሙ ፡ እምፍኖት ፡ ወይቤሎሙ ፡፡ ነሁኬ ፡ ናዐርግ ፡ ሊየሩሳሌ
ም ፡ ወይእኅዝዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ ወያገብእዎ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍ
19 ት ፡ ወይኴንንዎ ፡፡ ወይሜጥውዎ ፡ ለሕዝብ ፡ ወይሰቅልዎ ፡ ወይሰለቁ ፡ ሳዕሌሁ ፡ ወይቀትል
ዎ ፡ ወይትነሣእ ፡ በሣልስት ፡ ዕለት ፡፡

በእንተ ፡ ደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡

20 ወእምዝ ፡ መጽአት ፡ ኀቤሁ ፡ እሞሙ ፡ ለደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡ ምስለ ፡ ደቂቃ ፡ ወሰገደት ፡ ሎ
21 ቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ ወትስእል ፡ እምኀቤሁ ፡፡ ወይቤላ ፡ ምንተ ፡ ትፈቅዲ ፡ ወትቤሎ ፡ ረ
ሲ ፡ ሊተ ፡ ከመ ፡ ይንበሩ ፡ እሉ ፡ ደቂቅየ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ምስሌከ ፡ በውስተ ፡ መንግሥትከ ፡
22 ኣሐዱ ፡ በየማንከ ፡ ወኣሐዱ ፡ በፀጋምከ ፡፡ ወኣውሥአ ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ ፡ ወይቤ ፡ ኢታ
ኣምሩ ፡ ዘትስእሉ ፡ ትክሉኑ ፡ ሰቲየ ፡ ዘኣነ ፡ ሀለውኩ ፡ ጽዋዐ ፡ እስተይ ፡ ወይቤሉ ፡ ንክ
23 ል ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ጽዋዕየሰ ፡ ትሰትዩ ፡ ወነቢረ ፡ በየማንየሰ ፡ ወበፀጋምየ ፡ ኣኮ ፡ ኣነ ፡ ዘ
24 እሁብ ፡ ዘእንበለ ፡ ለእለ ፡ ኣስተደለወ ፡ሎሙ ፡ ኣቡየ ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ ዐሠርቱ ፡ ሐዘኑ ፡
25 በእንተ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ኣኀው ፡፡ ወጸውዖሙ ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ታኣምኑ ፡
ኑሙ ፡ መኳንንቲሆሙ ፡ ለኣሕዛብ ፡ ይኬንንዎሙ ፡ ወዓበይቶሙ ፡ ይሴለጡ ፡ ላዕሌሆሙ ፡፡
26 ኣኮ ፡ ከመዝ ፡ ዘይኩን ፡ በኀቤክሙሰ ፡ ባሕቱ ፡ ዘይፈቅድ ፡ እምውስቴትክሙ ፡ ዐቢየ ፡ ይኩ
27 ን ፡ ይኩንክሙ ፡ ለእኩ ፡፡ ወዘሂ ፡ ይፈቅድ ፡ እምኔክሙ ፡ ይኩን ፡ ሊቀ ፡ ይኩንክሙ ፡ ገብ
28 ረ ፡፡ በከመ ፡ ሊመጽአ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እም፡ሕያው ፡ ይትለኣክዎ፡ዘእንበለ ፡ ይትለኣክ ፡
ወየሀብ ፡ ነፍሶ ፡ ቤዛ ፡ ብዙኃን ፡፡

በእንተ ፡ ፪ ፡ ዕውራን ፡

29 ወእንዘ ፡ ይወፅኡ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ተለውዎ ፡ ብዙኃ ፡ ኣሕዛብ ፡፡

Et ascendens Dominus Jesus Hierosolymam, assumpsit duodecim filios, & di- 17
vertit eos e via, & dicit iis; Ecce igitur ascendimus Hierosolymam, & 18
prehendent filium hominis, & tradent eum principibus sacerdotum & scribis, & condemnabunt eum: Et tradent eum gentibus & crucifigent eum, & illu- 19
dent ei, & trucidabunt eum: & suscitabitur tertiâ die.

De filiis Zebedæi.

Et tunc venit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis, & adoravit eum 20
dicens, & rogans ab eo. Et dicit ei, Quid vis? & dicit illi, Fac mihi ut 21
sedeant hi filii mei, ambo tecum in regno tuo, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram tuam. Et respondit Dominus Jesus, & dicit; Nescitis quid ro- 22
gatis: potestisne bibere quem ego bibiturus sum calicem? & dicunt, Possumus.
Et dicit iis, Calicem meum bibetis: sed sedere ad dextram meam, & ad sini- 23
stram meam, non ego hoc sum daturus, nisi illis quos præparavit Pater meus. Et 24
audientes decem contristati fuerunt propter duos illos fratres. Et vocavit 25
eos Dominus Jesus, & dicit iis; Creditis quòd principes gentium dominantur in eas, & magnates eorum potestatem exercent super eas? Non sic erit quod 26
factum erit apud vos: sed qui vult è vobis magnus fieri, erit vobis minister: Et 27
qui vult è vobis esse magister, erit vobis servus. Sicut non venit filius ho- 28
minis ut ministraretur sibi, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem multorum.

De duobus cæcis.

Et exeuntes ab Hierosolyma sequuti sunt eum multi populi. 29

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24
25 * وچون آن ده دیگر شنیدند * بخشم شدند برین دو برادر * عیسی ایشانرا
پیش خود خواند وبدیشان گفت * شما مي دانید که بر خلایق ومردم امیران
26 وسروران اند که بریشان مسلط اند * میان شما این چنین نباشد * لیکن
هر کس که خواهد که در میان شما بزرگ باشد خود را از همه کوچکتر وفروتر
27
28 بیند * وهر که خواهد که پیش رو شما باشد * پیش شما بندگی نماید * فرزند †
بشر نیامد که مخدوم شود الا خادم * ونفس خود را بهمه عوض خلاص بسیاران

صد پنج   انجا که دو نابینارا روشنائي داد

29 * عیسی از اریحو بدر
آمد جماعت بسیار از پس او بودند *

Et cum decem reliqui audissent 24
irati sunt hisce duobus fratribus.
Jesus autem illos ad se voca- 25
vit, et illis dixit; Vos scitis gentibus et hominibus imperatores et principes præesse, qui in illos potestatem exercent. Inter 26
vos ita non erit: sed quicunque voluerit ut inter vos magnus sit, seipsum ut omnium minimum et infimum intueatur. Et quicunque 27
voluerit ut vobis præcedat, in conspectu vestri servitium exhibeat. Filius hominis non venit, ut 28
ei ministerium fieret, sed ministraret, et animam suam daret pro salute multorum.

CV. Ubi duobus cæcis lumen reddidit.

Tunc *Jesu egrediente ex Jericho,* 29
turba multa eum secuta fuit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΜΕ'.

Et ecce duo cæci sedentes secus viam, audientes quòd Jesus præteriret,
30 Καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει,
clamaverunt, dicentes; Miserere nostri, Domine, fili David. At turba
31 ἔκραξαν, λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ. Ὁ δὲ ὄχλος
increpabat eos, ut tacerent. Illi verò magis clamabant, dicentes;
ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες,
Miserere nostri, Domine, fili David. Et stans Jesus vocavit eos: &
32 Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ
ait; Quid vultis faciam vobis? Dicunt illi; Domine, ut aperiantur
33 εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν
nostri oculi. Visceribus commotus autem Jesus, tetigit oculos eorum.
34 ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν·
Et confestim receperunt eorum oculi, & secuti sunt eum.
καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

CAP. XXI. κα'.

ΜΕ' σε β
Et cùm appropinquassent in Hierosolymam, & venissent in Bethphage ad montem
1 ΚΑὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος
Olivarum, tunc Jesus misit duos discipulos, Dicens eis: Ite
2 τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, Λέγων αὐτοῖς, Πορεύθητε
in vicum qui contra vos: & statim invenietis asinam alligatam, &
εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ
pullum cum ea: solventes adducite mihi. Et si quis vobis dixerit aliquid,
3 πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι,

σζ ζ
dicite, Quia Dominus eorum usum habet: statim autem dimittet eos. Hoc
ἐρεῖτε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο 4
autem totum factum est, ut adimpleretur effatum per Prophetam, dicentem;
δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
Dicite filiæ Sion; Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, & insidens
Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς, καὶ ἐπι- 5
sedens super asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem discipuli,
ση β βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, 6
& facientes sicut præordinavit illis Jesus, Adduxerunt asinam,
καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἤγαγον τὴν ὄνον, 7
& pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua, & insedit
καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν
desuper eis. At plurima turba straverunt sua vestimenta in
ἐπάνω αὐτῶν. Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν 8
via: alii autem cædebant ramos de arboribus, & sternebant in
τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν
via. At turbæ præcedentes & sequentes clamabant,
σθ α τῇ ὁδῷ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, 9
dicentes; Hosanna filio David: benedictus veniens in nomine
λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
σι ι Domini, Hosanna in altissimis. Et intrante eo in Hierosolymam,
Κυρίου, Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, 10
commota est universa civitas, dicens; Quis est hic?
ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܣܡܝܐ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܥܒܪ ܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܡܪܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ.
31 * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܕܢܫܬܩܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܪܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܪܢ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ.
32 * ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܟܘܢ.
33 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝܢܝܢ.
34 * ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܩܪܒ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.

Et ecce duo cœci sedebant juxta viam: qui 30 quum audissent Jesum præterire, ediderunt vocem, dicentes; Miserere nostri Domine mi, fili David. Turbæ autem objurgabant 31 eos ut tacerent: illi verò magis attollebant vocem suam, dicentes; Domine noster, miserere nostri, fili David. Et substitit Jesus, 32 & advocavit eos, & ait; Quid vultis faciam vobis? Dicunt ei, Domine noster, ut 33 aperiantur oculi nostri. Et misericordiâ 34 commotus est erga eos, tetigitque oculos eorum: & eo momento aperti sunt oculi eorum, & abiêre post eum.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܝܟ *

Ad vesperam dominicæ Palmarum. 53.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

CAP. XXI.

1 * ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܦܓܐ ܒܓܢܒ ܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܝܫܘܥ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
2 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܠܘܩܒܠܟܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܐܬܢܐ ܕܐܣܝܪܐ ܘܥܝܠܐ ܥܡܗ. ܫܪܘ ܐܝܬܘ ܠܝ.
3 * ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ. ܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܝܢ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܕܪ ܠܗܘܢ ܠܟܐ.
4 * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܗܘܬ. ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ.
5 * ܐܡܪܘ ܠܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ. ܢܝܚ ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܐܬܢܐ ܘܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ ܐܬܢܐ.
6 * ܘܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܐ ܘܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
7 * ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܠܐܬܢܐ ܘܠܥܝܠܐ. ܘܣܡܘ ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ ܝܫܘܥ.
8 * ܘܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܦܣܩܝܢ ܗܘܘ ܣܘܟܐ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܒܐܘܪܚܐ.
9 * ܘܟܢܫܐ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܘܒܬܪܗ. ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܘܫܥܢܐ ܒܡܪܘܡܐ.
10 * ܘܟܕ ܥܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢܘ ܗܢܐ.

Et quum appropinquâsset Jerusalem, ve- 1 nissetque Beth-phage ad latus Montis olivarum, misit Jesus duos ex discipulis suis, & dixit eis; Ite in vicum istum qui vobis est è 2 regione, & statim invenietis asinam vinctam, & pullum cum ea: solvite, adducite mihi. Et 3 si quis dixerit vobis quidpiam, dicite ei, Quia Domino nostro requiruntur, & confestim mittet eos huc. Hoc autem totum fa- 4 ctum est, ut impleretur id quod dictum est per prophetam, dicentem; Dicite filiæ Sion, 5 Ecce rex tuus venit tibi humilis, & insidens asinæ ac pullo filio asinæ. Profecti sunt itaque 6 discipuli, feceruntq; sicut præceperat eis Jesus. Et adduxerunt asinam & pullum, & im- 7 posuerunt pullo vestimenta sua, & equitavit super eum Jesus. Multitudo verò turbarum 8 sternebant pallia sua in via: alii verò cædebant ramos ex arboribus, & projiciebant in via. Cæterùm turbæ illæ, quæ præcedebant 9 eum, quæq; eum sequebantur, clamabant dicentes; Hosanna filio David, benedictus ille qui venit in nomine Dñi, Hosanna in excelsis. Quumq; fuisset ingressus Jerusalem, com- 10 mota est universa civitas, dicebantque; Quis hic est?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 * ودو نابينا بر سر راه مي نشستند * چون شنيدند كه مسيح مي كذرد اواز دادند
31 وكفتند اي فرزند داود خداوند ما بر ما رحمت كن * مردم بر ايشان بانك مي زدند
كه خاموش باشيد * ايشان بيشتر بانك مي زدند * واواز خود بلند بر مي آوردند * ومي كفتند
32 اي خداوند ما بر ما رحمت كن * عيسي بايستاد وايشانرا خواند * وكفت چه مي خواهيد
33 34 براي شما بكنم * كفتند خداوند ما چشم ما را روشنايي ده * عيسي بر ايشان رحمت
اورد وچشم ايشانرا بسود * همانندم چشم ايشان كشاده شد وعالم را ديدند * ودرپي او رفتند

صد شش انجا كه دو شاكرد را فرستاد كه براي مسيح خر اوردند

1 * چون نزديك اورشليم شد در بيت فاجي آمد * بر كنار كوه زيتون عيسي از شاكردان خود
2 دوكس را فرستاد * وبديشان كفت درين ده كه برابر شماست ¹ برويد ببينيد انجا خر ماده
3 بسته وكره او با او انرا بكشاييد وپيش من بياوريد * واكر كسي بشما چيزي كويد بكوييد
4 براي خداوند ما مي بريم * انكه اينجا بياوريد * واين جمله كه شد براي ان بود تا تمام شود
5 انچ در پيغمبر كفته شد نبوت * بدختر صهيون بكوييد اينك ملك تو پيش

Duo autem cæci in summa via se- 30 *dentes, cùm audirent Christum transire, vocem ediderunt, et dixerunt; O fili David Domine noster, nostri miserere. Homines autem ob-* 31 *jurgabant eos dicentes, Quin silete: illi vero intentiùs clamabãt, et vocem suam in altum efferebant, et dicebant; O Domine noster, super nos misericordiam age. Jesus stetit et* 32 *eos vocavit, et dixit; Quid vultis ut pro vobis faciam. Dixerunt,* 33 *Domine noster, oculis nostris lumen redde. Jesus erga eos misericordi-* 34 *am gessit, et oculos eorum tetigit: confestim oculi eorum aperti sunt, et mundum viderunt, et eum secuti sunt.*

CVI. Ubi duos discipulos misit ut Christo asinum adducerent,

CAP. XXI.

Cum prope Hierosolymam esset, 1 *& in Bethphage venisset juxta montem Olivarum, Jesus duos è discipulis suis misit, Et illis dixit; In* 2 *istum pagum, qui è regione vestri est, ite, videbitis illic asinam ligatam et pullum suum cum ea: illam solvite et adducite ad me. Et siquis* 3 *vobis aliquid dixerit, dicite; Domino nostro afferimus: & statim huc adducite. Et hoc totum quod* 4 *factum est, ideò fuit ut impleretur, quod apud Prophetam dictum est.*

Prophetia.

Filiæ Sion dicite, Ecce rex tuus ad 5

Versio VULGATA LATINA.

30 Et ecce duo cæci sedentes secus viam, audierunt quia Jesus transiret: & clamave-
31 runt, dicentes; Domine, miserere nostri, fili David. Turba autem increpabat eos
ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes; Domine, miserere nostri, fili Da-
32 vid. Et stetit Jesus, & vocavit eos, & ait; Quid vultis ut faciam vobis?
33 Dicunt illi: Domine, ut aperiantur oculi nostri. Misertus autem eorum Jesus, te-
34 tigit oculos eorum. Et confestim viderunt, & secuti sunt eum.

CAP. XXI.

1 ET cùm appropinquâssent Jerosolymis, & venissent Bethphage ad Montem oli-
2 veti: tunc Jesus misit duos discipulos, Dicens eis; Ite in castellum, quod con-
tra vos est, & statim invenietis asinam alligatam, & pullum cum ea: solvite, &
adducite mihi: Et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus 3
habet: & confestim dimittet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur 4
quod dictum est per prophetam, dicentem; Dicite filiæ Sion; Ecce rex tuus venit 5
tibi mansuetus, sedens super asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem 6
discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam, & pullum: & im- 7
posuerunt super eos vestimenta sua: & eum desupèr sedere fecerunt. Plurima autem 8
turba straverunt vestimenta sua in via: alii autem cædebant ramos de arboribus,
& sternebant in via: Turbæ autem, quæ præcedebant, & quæ sequebantur, cla- 9
mabant, dicentes; Hosanna filio David: Benedictus qui venit in nomine Domi-
ni: hosanna in altissimis. Et cùm intrâsset Jerosolymam, commota est universa 10
civitas, dicens; Quis est hic?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * واذا اعميان كانا جالسان على الطريق فسمعا ان يسوع مجتاز * فصرخا قايلين ارحمنا يا رب يا
31 ابن داود * فانتهرهما الجمع ليسكتا فازدادا صياحا قايلين ارحمنا يا رب يا ابن داود * فوقف
32 يسوع ودعاهما وقال لهما ماذا تريدان ان افعل بكما * قالا له يا رب ان تفتح اعيننا * فتحنن
33 يسوع ولمس اعينهما وللوقت ابصرا وتبعاه *
34

1 * الفصل السادس والستون * ولما قربوا من يروسليم وجاوا الى بيت فاجي عند جبل
2 الزيتون حينيذ ارسل يسوع اثنين من تلاميذه وقال لهما * اذهبا الى القرية التي امامكما
3 فتجدان اتانا مربوطة وجحشا معها فحلاهما واتياني بهما * وان قال لكما احد شيا فقولا ان الرب
4 محتاج اليهما فهو يرسلهما للوقت * هذا كان ليتم ما قيل من النبي * قولوا لابنة صهيون ها
5 ملكك ياتيك متواضعا راكبا على اتان وجحش ابن اتان * فذهب التلميذان وصنعا كما
6 امرهما يسوع * واتيا بالاتان والعفو وتركا ثيابهما عليهما وجلس فوقهما * وجمع كثير فرشوا
7 ثيابهم في الطريق * واخرون قطعوا اغصانا من الشجر وفرشوها في الطريق * والجمع الذي
8 يتقدمه والذي يتبعه صرخوا قايلين هوشعنا لابن داود مبارك الاتي باسم الرب هوشعنا في
9 العلا * فلما دخل يروسليم ارتجت المدينة كلها قايلين من هو هذا *
10

Et ecce duo cæci qui erant sedentes se- 30
cus viam, audierunt quia Jesus transi-
ret: & exclamaverunt, dicentes; Mi-
serere nostri Domine, fili David. Incre- 31
pavit autem eos turba ut tacerent. At
auxerunt clamorem, dicentes; Miserere
nostri Domine, fili David. Substitit 32
Jesus, & advocavit eos, & dixit eis;
Quid vultis ut faciam vobis? Dixe- 33
runt ei; Domine, ut aperias oculos no-
stros. Misertus ergò est Jesus, & tetigit 34
oculos eorum. Et confestim viderunt, &
secuti sunt eum.

Sectio sexagesima sexta.

C A P. X X I.

ET cùm appropinquâssent Jerosolymis, 1
& venissent in Beth-phage prope montem
Olivarum, tunc misit Jesus duos ex di-
scipulis suis, Et dixit eis; Ite in hoc 2
castellum quod contra vos est, & inve-
nietis asinam alligatam & pullum cum
ea: solvite ambos, & ducite mihi utrum-
que. Et si quis dixerit vobis aliquid, 3
dicite quia Dominus indigens est eorum:
& ipse mittet eos confestim. Hoc fuit ut 4
compleretur quod dictum est à Propheta;
Dicite filiæ Sion, ecce rex tuus venit ti- 5
bi humilis, sedens super asinam et pul-
lum filium asinæ. Et abierunt discipuli 6
duo, et fecerunt sicut præcepit illis Je-
sus. Et adduxerunt asinam et pullum, et 7
posuerunt vestimenta sua super eos, et se-
dit super eos. Et turba magna straverunt 8
vestimenta sua in via, et alii ceciderunt
ramos de arboribus, & straverunt eos in 9
via; Et turba quæ præcedebat eum, et
quæ sequebatur eum, clamaverunt dicen-
tes; Hosanna filio David: benedictus
qui venit in nomine Domini, Hosanna
in excelsis. Et cùm intrâsset Jerosoly- 10
mam, commota est civitas universa, di-
centes; Quis est hic?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 ወናሁ ፡ ክልኤቱ ፡ ዕውራን ፡ ይነብሩ ፡ ኀቅ ፡ ፍኖት ፡ ወሰምዑ ፡ ከመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ይኃ
31 ልፍ ፡ ወጸርኁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀለነ ፡ ወልደ ፡ ዳዊት ፡፡ ወሕዝብሰ ፡ ይጌሥ
ጽዎሙ ፡ ከመ ፡ ያርምሙ ፡ ወአዕበዩ ፡ ጽራኀ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀለነ ፡ ወልደ ፡ ዳዊ
32 ት ፡፡ ወቆመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወጸውዖሙ ፡ ወይቤ ፡ ምንተ ፡ ትፈቅዱ ፡ እግበር ፡ ለክሙ ፡፡
33 ወይቤልዎ ፡ እግዚኦ ፡ ከመ ፡ ይትከሠት ፡ አዕይንቲነ ፡፡ ወአምሐርዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
34 ወለከፎሙ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በከመ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ይኩንክሙ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ነ
ጸሩ ፡ ወተለውዎ ፡፡

በእንተ ፡ እድግት ፡ ወዕዋል ፡፡

1 ጊዜ ፡ ወቀርበ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ መንገለ ፡ ቤተ ፡ ፋጌ ፡ በሉ ፡ ኀበ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡ ወእምዝ ፡ ፈነወ ፡ እ
2 ግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ክልኤተ ፡ አርዳኢሁ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ሑሩ ፡ ሀገረ ፡ ዘቅድሜክሙ ፡ ወትረክ
3 ቡ ፡ ይእተ ፡ ጊዜ ፡ እድግተ ፡ እሱርተ ፡ ወዕዋለ ፡ ምስሌሃ ፡ ፍትሑ ፡ ወአምጽኡ ፡ ሊተ ፡፡ ወ
እመቦ ፡ ዘይቤለክሙ ፡ ምንተ ፡ ትገብሩ ፡ በሉ ፡ እግዚኦሙ ፡ ይፈቅዶሙ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ይፌንው
4 ዎሙ ፡፡ ወዝንቱ ፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ቃለ ፡ ኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ ዘተብህለ ፡፡
5 በልዋ ፡ ለወለተ ፡ ጽዮን ፡ ናሁ ፡ ንጉሥኪ ፡ ይመጽእ ፡ የዋሕ ፡ ወርቱዕ ፡ እንዘ ፡ ይጼዐን ፡ ዲበ ፡ እ
6 ድግት ፡ ወዲበ ፡ ዕዋለ ፡ እጓለ ፡ እድግት ፡፡ ወሖሩ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወገብሩ ፡ በከመ ፡ አዘ
7 ዞሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወረከቡ ፡ ወአምጽኡ ፡ እድግተ ፡ ወዕዋለ ፡ ወረሐኑ ፡ አልባሲሆሙ ፡
8 ላዕሌሆን ፡ ወተጽዕነ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወዘይበዝኅ ፡ ሕዝብ ፡ ነጸፉ ፡ አልባሲሆሙ ፡ ውስተ ፡
9 ፍኖት ፡ ወካልአንሂ ፡ ይመትሩ ፡ አዕጹቀ ፡ እም ፡ ውስተ ፡ ዕፀው ፡ ወይነጽፉ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡፡ ወሕ
ዝብ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወእለሂ ፡ ይተልዉ ፡ ጸርኁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ሆሳዕና ፡ ለወልደ ፡ ዳ
10 ዊት ፡ ቡሩክ ፡ ዘይመጽእ ፡ በስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሆሳዕና ፡ በአርያም ፡፡ ወበዊአ ፡ እግዚእ ፡ ኢ
የሱስ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ተሀውከት ፡ ኵላ ፡ ሀገር ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡፡

Et ecce duo cæci sedebant juxta viam, & audierunt quòd Dominus Jesus 30
transibat: & clamabant, dicentes; Domine, miserere nostri fili David. Et po- 31
puli obiurgabant eos, ut silerent: & magis elevârunt clamorem, dicentes; Domi-
ne, miserere nostri fili David. Et stetit Dominus Jesus & vocavit eos, & di- 32
cit; Quid vultis faceam vobis? Et dicunt ei; Domine, ut aperiantur oculi 33
nostri. Et misericordiâ commovebant Dominum Jesum, & tetigit oculos eorum, 34
et dicit iis; Secundùm fidem vestram erit vobis: & continuò viderunt, & se-
quuti sunt eum.

De asino & pullo.

C A P. X X I.

ET appropinquante illo Hierusalem, per Bethphage, venerunt ad Montem olei, 1
& tunc misit Dominus Jesus duos discipulos eius, Et dicit iis; Ite ad civita- 2
tem quæ ex adverso vobis est, & invenietis statim asinam ligatam, & pullum
cum ea: solvite & adducite mihi. Et si qui erunt qui dixerint vobis, Quid 3
facitis? dicite, Dominus eorum opus habet iis: & statim mittent eos. Et 4
hoc factum fuit, ut perveniret & impleretur verbum Esaiæ prophetæ, quod di- 5
ctum fuit; Dicite filiæ Sion, Ecce rex tuus venit mansuetus & rectus, insi-
dens asinæ, & super pullum filium asinæ. Et profecti sunt discipuli eius, & 6
fecerunt sicut præcepit iis Dominus Jesus. Et invenerunt, & adduxerunt asi- 7
nam, & pullum, & imposuerunt vestimenta sua super iis, & super sedit
Dominus Jesus. Et qui abundabat populus, straverunt vestimenta sua in via, 8
& alii abscidêrunt ramos ex arboribus, & straverunt in via. Et populi qui 9
ibant ante eum, et qui sequuti sunt, clamaverunt, dicentes; Hosanna filio David:
beatus qui venit in nomine Dei, Hosanna in excelsis. Et adveniente Domino 10
Jesu Hierosolyma, commota est tota civitas dicens; Quis est hic?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 تو مي آيد * متواضع وفروتن بر نشسته بر خر ماده وكره او * شاكردان رفتند وانچنانك
7 عيسي فرموده بود كردند * خر ماده را با كره بياوردند * جامه خود را عيسي بر كره
8 نهاد وبر نشست * از آن جماعت مردم بسيار جامه خود را در راه مي كستردند * تا او بر
سر آن بكذرد * وديكران شاخها از درخت زيتون مي بريدند وبر راه مي انداختند

صد هفت رفتن مسيح در اورشليم واورا بملكي قبول كردند

9 * وآن جماعت كه در پيش او مي رفتند * ودر پس او مي آمدند بانك مي زدند ومي
كفتند اوسعنا مر فرزند داود يعني الحمد وخجسته است انك بنام خدا مي ايد الحمد در
10 بلندي * چون باورشليم اندر آمد همه شهر لرزيد * وكفتند كيست اين

te venit demissus & humilis, in-
sidens asinæ & pullo ejus. Et 6
post illi discipuli, quemadmodum
jusserat Jesus, fecerunt. Et asi- 7
nam cum pullo adduxerunt: ve-
stimentum autem suum Jesus
pullo imposuit & insedit. Dein- 8
de turba hominum plurima ve-
stimenta sua in via straverunt,
ut ille super ea transiret: alii
verò ramos ex arbore olivæ suc-
cidebant, & in via projiciebant.

CVII. Ingreditur Christus Hierosolymam, & illum ut regem recipiunt.

Turba autem illa quæ ante eum 9
ibant, et subsequebantur, clama-
bant, et dicebant; Hosanna filio
David; i.e. Laus, et beatus est
qui in nomine Dei venit: Laus in
excelso. Cùm Hierosolymam in- 10
gressus esset, tota urbs commota est,
et dicebant, Quis est hic?

At turbæ dicebant; Hic est Jesus Propheta, qui à Nazareth Ga-
11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γα-
lilææ. Et intravit Jesus in templum Dei, & ejiciebat omnes σια
12 λιλαίας. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας α
vendentes & mercantes in templo: & mensas nummulariorum
τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν
evertit, & cathedras vendentium columbas. Et dicit
13 κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. Καὶ λέγει
eis, Scriptum est; Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem
αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ
illam fecistis speluncam latronum. Et accesserunt ad eum cæci & claudi Μϛ'
14 αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ σιβ
in templo, & sanavit eos. Videntes autem principes Sacerdotum ϛ
15 ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
& Scribæ mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in σιγ
καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν ϛ
templo, & dicentes; Hosanna filio David: indignati sunt. Et dixerunt
16 τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, ἠγανάκτησαν. Καὶ εἶπον
ei; Audis quid isti dicunt? At Jesus dicit eis; Utique.
αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί.
Nunquam legistis; Quia ex ore infantium, & lactentium perfecisti
οὐδέποτε ἀνέγνωτε, Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων, καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω
laudem? Et relinquens ipsos, abiit extra civitatem in Bethaniam, σιδ
17 αἶνον; Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, ϛ

& diversatus est ibi. Manè autem revertens in civitatem, esuriit.
ΜΖ' καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ. Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε. 18
σια Et videns ficum unam secus viam, venit ad eam: & nihil invenit
α Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν 19
in ea, si non folia tantùm: & ait illi; Nunquam ex te fructus fiat
ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται
in seculum: & arefacta est continuò ficulnea. Et videntes disci-
εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. Καὶ ἰδόντες οἱ μα- 20
puli, mirati sunt, dicentes; Quomodò continuò aruit ficus?
θηταὶ, ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
Respondens autem Jesus, ait eis; Amen dico vobis; Si
σιε Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν 21
ϛ habueritis fidem, & non hæsitaveritis, non solùm quod ficûs facietis, sed
ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ
& si monti huic dixeritis; Tollere, & jactare in mare, fiet.
κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.
σιϛ Et omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis.
Α Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε. 22
ΜΗ' Et venienti ipsi in templum, accesserunt ei docenti principes Sacerdotum,
σιζ Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς, 23
β & seniores populi, dicentes; In qua auctoritate hæc facis? Et
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ
σιη quis tibi dedit auctoritatem hanc?
ϛ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܢܒܝܐ ܕܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ܀
12 * ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ ܘܦܬܘܪܐ ܕܡܥܪܦܢܐ ܗܦܟ ܘܟܘܪܣܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘܢܐ܀
13 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܠܣܛܝܐ܀
14 * ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܒܗܝܟܠܐ ܣܡܝܐ ܘܚܓܝܪܐ ܘܐܐܣܝ ܐܢܘܢ܀
15 * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܬܕܡܪܬܐ ܕܥܒܕ ܘܛܠܝܐ ܕܩܥܝܢ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪܝܢ ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ܀
16 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ܀ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܝܢ܀ ܠܐ ܡܢܡ ܩܪܝܬܘܢ ܕܡܢ ܦܘܡܐ ܕܛܠܝܐ ܘܕܝܠܕܐ ܬܩܢܬ ܬܫܒܘܚܬܐ܀
17 * ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܘܒܬ ܬܡܢ܀
18 * ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܟܕ ܗܦܟ ܠܡܕܝܢܬܐ ܟܦܢ܀
19 * ܘܚܙܐ ܬܝܬܐ ܚܕܐ ܥܠ ܐܘܪܚܐ ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ ܒܠܚܘܕ܀ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܗܘܐ ܒܟܝ ܬܘܒ ܦܐܪܐ ܠܥܠܡ܀ ܘܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܬܬܐ ܗܝ܀
20 * ܘܚܙܘ ܬܠܡܝܕܐ ܘܐܬܕܡܪܘ ܘܐܡܪܝܢ܀ ܐܝܟܢܐ ܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܬܬܐ܀
21 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܀ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢ ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܐ ܬܬܦܠܓܘܢ܀ ܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܘܕ ܗܕܐ ܕܬܬܐ ܬܥܒܕܘܢ܀ ܐܠܐ ܐܦ ܐܢ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ ܢܗܘܐ܀
22 * ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܬܣܒܘܢ܀
23 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܩܪܒܘ ܠܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܟܕ ܡܠܦ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܀ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ܀ ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ܀

Turbæ verò dicebant, Hic est Jesus pro- 11
pheta, qui est ex Nazareth Galilææ. Et in- 12
troivit Jesus in templum Dei, ejecítque eos
omnes qui emebant & vendebant in tem-
plo, & subvertit mensas trapezitarum, se-
desque eorum qui venundabant columbas.
Et ait illis; Scriptum est, Domus mea, Do- 13
mus orationis vocabitur: vos autem feci-
stis eam speluncam latronum. Et obtule- 14
runt ei in templo cæcos & claudos, & sa-
navit eos. Quum autem vidissent princi- 15
pes sacerdotum & Pharisæi miranda quæ fa-
ciebat, & puerulos qui clamabant in templo,
& dicebant, Hosanna filio David; indigna-
ti sunt. Et dicunt ei, Audis quid dicant 16
isti? dixit eis Jesus, Etiam: nunquam legi-
stis, Ex ore puerulorum & infantium confir-
mata est laus?

Lectio feriæ quintæ hebdomadis quartæ jejunii. 54.

Porrò dereliquit eos, exiítque extra civita- 17
tem in Beth-Aniam, & pernoctavit illìc.
Manè verò quum reversus fuisset in civita- 18
tem, esuriit. Videnſque ficum unam in via, 19
venit ad eam, nihilque in ea reperit nisi fo-
lia tantùm: & dixit ei, Non erunt in te am-
pliùs fructus in æternum. Et statim aruit fi-
cus illa. Quod cùm vidissent discipuli, mi- 20
rati sunt, dicentes; Quomodo in momento
exaruit ficus? Respondit Jesus, & ait illis; 21
Amen dico vobis, Si fuerit in vobis fides,
neque dubitaveritis, non solùm hanc fici
rem facietis, verùm etiam si monti huic dixe-
ritis, Tollitor, & cade in mare, fiet. Et 22
quicquid petieritis oratione, & credideritis,
accipietis. Et quum venisset Jesus in tem- 23
plum, adierunt eum principes sacerdotum,
& seniores populi quum doceret, & dicunt
ei; Quânam auctoritate ista facis? & quis
dedit tibi potestatem hanc?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * جماعت مي گفتند اينست يشوع پيغمبر * از ناصرهٔ جليل * * وعيسي در هيكل
كنشت خدا در رفت وهر كرا ديد كه در هيكل مي خريدند ومي فروختند ·
بدر كرد وبر انداخت طبقهاء صرافان * وتختهاء ايشان كه كبوتر مي فروختند ·
13 * وبديشان گفت كه نبشته است * كه خانهٔ من خانهٔ نمازخوانده شود · وشما اورا مغارهٔ
14 دزدان ساخته ايد * * نزديك او شدند در هيكل نابينايان * ولنگان · ايشانرا خوش كرد ·
15 * چون بزرگان امامان ومعتزلان اين شگفتيها را كه در هيكل كرد ديدند وكودكان
در هيكل بانگ مي زدند * ومي گفتند * الحمد مر فرزند داود را امامانرا ناخوش آمد ·
16 * بعيسي گفتند مي شنوي ايشان چه مي گويند عيسي جواب داد وبديشان گفت
[آري] از اول نخوانده ايد كه از دهن كودكان وبچگان ستايش استوار شد * واگر ايشان
17 خاموش باشند * كوه وسنگ باواز ايند * * انگه مسيح ايشانرا رها كرد وبيرون شهر رفت ·
18 در بيت عينا وانجا خفت * * وچون در صباح در شهر را باز كردند گرسنه شد ·

Turbæ autem dicebant; Hic 11
est Jesus prophcta de Nasreh
Galilææ. Et Jesus in templum 12
Ecclesiæ Dei ingressus est, &
quoscunque vidit, qui in tem-
plo emebant aut vendebant, eje-
cit: & prostravit mensas num-
mulariorum, & cathedras eorum
qui columbas vendebant. Et il- 13
lis dixit; Scriptum quidem est,
Domus mea, domus orationis
vocabitur: vos autem eam spe-
luncam latronum fecistis. Et ac- 14
cesserunt ad eum in templo cæci,
& claudi: & eos sanavit.
Cùm vidissent magni sacerdotes 15
& Pharisæi hæc mira quæ in
templo fecit, & quod pueri
in templo clamarent & dicerent;
Laus Filio David: sacerdotibus
displicuit. Et Jesu dixerunt; 16
Audin' illos, quid dicant? Je-
sus responsum dedit, & illis
dixit; Etiam: olim non le-
gistis, quod scriptum est; Ex ore
parvulorum & infantium laus
confirmata est? & si isti silerent,
mons et saxum vocem proferrent.
Tunc Christus illos missos fecit, et 17
extra civitatem ivit, in Bethani-
am, et illic cubuit. Cùm autem ma- 18
nè in urbem reverterentur, esuriit.

Versio VULGATA LATINA.

11 Populi autem dicebant; Hic est Jesus propheta à Nazareth Galilææ. Et intravit
12 Jesus in templum Dei, & ejiciebat omnes vendentes & ementes in templo: & men-
13 sas numulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit: Et dicit eis, Scri-
ptum est, Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam spelun-
14 cam latronum. Et accesserunt ad eum cæci, & claudi in templo: & sanavit eos.
15 Videntes autem principes sacerdotum, & Scribæ, mirabilia quæ fecit, & pueros
16 clamantes in templo, & dicentes; Hosanna filio David: indignati sunt, Et dixe-
runt ei; Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis; Utique. Nunquam legistis;
17 Quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? Et relictis illis, abiit fo-
18 ràs extra Civitatem in Bethaniam: ibíque mansit. Manè autem revertens in Civi-
tatem, esuriit. Et videns fici arborem unam secus viam, venit ad eam: & nihil 19
invenit in ea nisi folia tantùm, & ait illi; Nunquam ex te fructus nascatur in sem-
piternum. Et arefacta est continuò ficulnea. Et videntes discipuli, mirati sunt, 20
dicentes; Quomodò continuò aruit? Respondens autem Jesus, ait eis; Amen di- 21
co vobis; Si habueritis fidem, & non hæsitaveritis, non solùm de ficulnea facietis, sed
& si monti huic dixeritis, Tolle, & jacta te in mare, fiet. Et omnia quæcunque 22
petieritis in oratione credentes, accipietis. Et cùm venisset in templum, ac- 23
cesserunt ad eum docentem, principes sacerdotum, & seniores populi, di-
centes; In qua potestate hæc facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 فقال الجمع هذا يسوع النبي الذي من ناصرة الجليل * فدخل يسوع هيكل الله واخرج كل
12
13 الذين يبيعون ويشترون في الهيكل * وقلب موايد الصيارف وكراسي باعة الحمام * وقال لهم
14 مكتوب ان بيتي بيت الصلاة يدعى وانتم جعلتموه مغارة للصوص * وقدم اليه عميان وعرج
15 في الهيكل فشفاهم * فراى روساء الكهنة والكتبة العجايب التي صنع والصبيان يصيحون
16 في الهيكل قايلين هوشعنا لابن داود * فتغمموا * وقالوا له اما تسمع ما يقوله هولاء * فقال لهم
17 يسوع نعم اما قراتم قط ان من افواه الاطفال والرضعان اعددت سبحا * ثم تركهم وخرج خارج
18 المدينة الى بيت عنيا فبات هناك * الفصل السابع والستون * وفي غد رجع الى
19 المدينة فجاع * ونظر شجرة تين على الطريق فجاء اليها فلم يجد فيها شيا الا ورقا فقط * فقال
20 لها لا تخرج منك ثمرة الى الابد فيبست تلك الشجرة للوقت * فنظر التلاميذ وتعجبوا وقالوا
21 كيف يبست التينة للوقت * فاجابهم يسوع قايلا امين اقول لكم ان كان لكم ايمان ولا تشكون
ليس كخفاف هذه الشجرة التين فقط تصنعون * لكن اذا قلتم لهذا الجبل انتقل واسقط في
22 البحر فيكون * وكلما تسالونه في الصلاة بايمان تنالونه * الفصل الثامن والستون *
23 ولما دخل الهيكل وطفق يعلم جاء اليه روساء الكهنة وشيوخ الشعب وقالوا له باي
سلطان تفعل هذا ومن اعطاك هذا السلطان *

Dixit turba, Hic est Jesus propheta qui 11
est à Nazareth Galilææ. Et ingressus est 12
Jesus templum Dei, & ejecit omnes qui
vendebant et emebant in templo: & ever-
tit mensas numulariorum, & cathedras
vendentium columbas; Et dixit eis, Scri- 13
ptum est, Quia domus mea vo-
cabitur Domus orationis: vos au-
tem fecistis eam speluncam latronibus.
Et oblati sunt ei cæci & claudi in tem- 14
plo, & curavit eos. Viderunt autem 15
principes sacerdotum & scribæ mirabi-
lia quæ fecit, & pueros clamantes in
templo, & dicentes, Hosanna filio David:
& murmuraverunt Ac dixerunt ei, 16
Nonne audis quid dicunt isti? Dixit eis
Jesus, Etiam. Annon legistis unquã, Quia
ex ore infantium, & lactentium parasti
laudem? Deinde reliquit eos, & exiit 17
extra civitatem ad Bethaniam, & per-
noctavit ibi.

Sectio sexagesima septima.

Et mane rediit in civitatem, & esuriit. 18
Et vidit arborem fici secus viam, & ve- 19
nit ad eam: et non invenit in ea quicquã,
nisi folia tantùm, & ait illi; Non prodeat
ex te fructus in æternum. Exsiccata est
illa arbor continuò. Et viderunt disci- 20
puli, & mirati sunt, & dixerunt; Quo-
modo exsiccata est ficus continuò? Respon- 21
dit eis Jesus, dicens; Amen dico vobis,
si habueritis fidem, et non hæsitaveritis,
non exsiccitatem hujus arboris fici tan-
tùm facietis, verùm quũ dixeritis huic
monti, Discede, & jacta te in mare, fiet.
Et quidquid petetis in oratione cum fide, 22
accipietis.

Sectio sexagesima octava.

Et cùm intrâsset templum, cæpissetq; do- 23
cere, venerunt ad eum principes sacer-
dotum et seniores populi, et dixerunt ei;
Quâ potestate facis hæc? Et quis dedit
tibi hanc potestatem?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወአሕዛብ ፡ ይቤሉ ፡ ዘውእቱ ፡ እግዚእሊየሱስ ፡ ነቢይ ፡ ዘእምናዝሬት ፡ ዘገሊላ ፡፡ ወቦ
12 አ ፡ እግዚእሊየሱስ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡፡ ወሰደደ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይሠይጡ ፡ ወይሣየጡ ፡ በቤ
ተ ፡ መቅደስ ፡ ወገፍተአ ፡ ማእደቲሆሙ ፡ ለመወልጠን ፡ ወመናብርቲሆሙ ፡ ለእለ ፡ ይሠይጡ ፡
13 አርጋብ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ጽሑፍ ፡ ቤትየሰ ፡ ቤተ ፡ ጸሎት ፡ ይሰመይ ፡ ወአንትሙሰ ፡ ትረ
ሲዩ ፡ ቤተ ፡ ሰረቅት ፡፡
በእንተ ፡ ዕውራን ፡ ወሐንካሳን ፡፡
14 ወአቅረቡ ፡ ኀቤሁ ፡ ዕውራነ ፡ ወሐንካሳነ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወአሕየዎሙ ፡፡ ወእምዝ ፡
15 ርእዩ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ መንክረ ፡ ዘከመ ፡ ይገብር ፡ መድምመ ፡ ወደቂቀ ፡ እለ ፡
16 ይጸርኁ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወይብሉ ፡ ሆሣዕና ፡ ለወልደ ፡ ዳዊት ፡ ሊሐውዞሙ ፡፡ ወይቤልዎ ፡
ትሰምዕኑ ፡ ወይብሉ ፡ እሉ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእሊየሱስ ፡ እወ ፡ ለአቦሁ ፡ እም ፡ ኣንበብክ
17 ሙ ፡ ከመ ፡ እምአፈ ፡ ደቂቅ ፡ ወሕፃናት ፡ አስተደሎ ፡ ስብሐተ ፡፡ ወኀደጎሙ ፡ ወወፅአ ፡
አፍአ ፡ እምሀገር ፡ ወቤተ ፡ ቢታንያሃ ፡ ወአጽለለ ፡ ህየ ፡፡
በእንተ ፡ በለስ ፡ እንተ ፡ የብሰት ፡፡
18 ወጸቢሖ ፡ እንዘ ፡ የዓርግ ፡ እግዚእሊየሱስ ፡ ሀገረ ፡ ርኅበ ፡፡ ወርእየ ፡ በለሰ ፡ አሐተ ፡ ው
19 ስተ ፡ መንገድ ፡ ወሖረ ፡ ኀቤሃ ፡ ወአልቦ ፡ ዘረከበ ፡ ውስቴታ ፡ ዘእንበለ ፡ ቈጽል ፡ባሕቲቱ ፡ ወይቤላ ፡ ሊይ
20 ኩን ፡ እንከ ፡ ፍሬ ፡ እምውስቴትኪ ፡ ለዓለም ፡ ወየብሰት ፡ በጊዜሃ ፡ ይእቲ ፡ በለስ ፡፡ ወርእዮሙ ፡ አ
21 ርዳኢሁ ፡ ኣንከሩ ፡ ወይቤልዎ ፡ እፎ ፡ በጊዜሃ ፡ የብሰት ፡ ዛቲ ፡ በለስ ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእሊየ
ሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ እመ ፡ብክሙ ፡ ሃይማኖት ፡ ወኢትናፍቁ ፡ አኮ ፡ ከመ ፡ዘበለስ ፡ ዘ
ትገብሩ ፡ዳዕ ፡ለገነትክ ፡ ይብር ፡ እመ ፡ ትቤልዎ ፡ ተንሥእ ፡ ወተወረው ፡ ውስተ ፡ባሕር ፡ ይትገበር ፡፡
22 ወኵሉ ፡ ዘስእልክሙ ፡ በጸሎት ፡ እንዘ ፡ ትትአመኑ ፡ ትነሥኡ ፡፡
በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ ካህናት ፡ ወረበናት ፡ ለእግዚእሊየሱስ ፡ በመብሕተ ፡ መኑ ፡ ትገብር ፡ ዘንተ ፡፡
23 ወበዊአ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወመላህቅተ ፡ ሕዝብ ፡ እንዘ ፡
ይብሉ ፡ በመብሕተ ፡ መኑ ፡ ዘንተ ፡ ትገብር ፡ ወመኑ ፡ ወሀበከ ፡ ዘንተ ፡ ስልጣነ ፡፡

Et populi dicunt, Hic est Dominus Jesus, propheta qui ex Nazareth Ga- 11
lilææ. Et intravit Dominus Jesus Domum sanctam, & ejecit omnes ven 12
dentes & ementes in Domo sancta; & subvertit tabulas commutantium, &
cathedras vendentium columbas. Et dicit iis, Scriptum est, Domus mea Domus 13
orationis nominabitur, & vos fecitis eam domum latronum.

De cæcis, & claudis.

Et adduxerunt ad illum cæcos & claudos in templum: & vivere fecit eos. 14
Et videntes principes sacerdotum & scribæ, miraculum quale fecerat stupen- 15
dum, & pueros clamantes in Domo sancta, & dicentes; Hosanna filio David, non
jucundum fuit iis. Et dicunt ei, Audisne quod dicunt isti? & dicit iis Domi- 16
nus Jesus, Etiam, nunquã aliquando legistis; Quòd ex ore parvulorum et lacten-
tium præparavit ei laudem. Et dimisit eos, & abiit foràs è civitate, & per- 17
noctavit in Bethania, et requievit ibi.

De ficu arefacta.

Et manè ascendens Dominus Jesus civitatem, esuriit. Et vidit ficum quan- 18
dam in via, & venit ad eam: & nihil fuit quod invenit super eam nisi folia 19
tantùm: & dicit ei, Ne sit igitur fructus ex te in æternum, & exaruit continuò
hæc ficus. Et videntes Discipuli ejus mirati sunt, & dicunt ei; Quàm subitò 20
exaruit hæc ficus. Et respondit Dominus Jesus, & dicit iis; Amen dico 21
vobis, Si habetis fidem, & non dubitatis, non solum sicut hoc de ficu erit quod
facietis; sed etiam huic monti si dixeritis, Tollitor, & projicitor in mare, fiet.
Et quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis. 22

Dominum Jesum interrogant sacerdotes & magistri, Qua authoritate facis ista.

Et illo intrante Domum sanctam accesserunt ad eum docentem principes sa- 23
cerdotum, & seniores populi, dicentes; In qua potestate hoc facis? & quis
dedit tibi hanc authoritatem?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * درخت انجيري درراه ديد پيش آن درخت آمد درو چيزي نيافت مگر برگ تنها * وبدرخت
20 گفت ديگر در تو ميوه نباشد تا ابد * ان درخت انجير خشك شد * شاگردان ديدند
21 درعجب ماندند وگفتند چگونه همين ساعت اين درخت انجير خشك شد * جواب داد
عيسي وبديشان گفت راست بشما بگويم اگر درشما ايمان باشد * وپريشان نباشيد * نه اين
22 درخت انجير تنها * الا بدين كوه نيز بگوييد برداشته شو ودر دريا بيوفت بشود * وهر
23 چه درنماز بخواهيد وايمان بياوريد بستانيد * وازانجا چون دركنشت درآمد * بزرگان
امامان وپيران * دروقتي كه تعليم مي داد ازو پرسيدند كه بكدامين سلطنت اينها را
مي كني * واين حكم را بتو كه داد *

Et arbore fici in via conspecta, ad 19
ipsam arborem veniens, in ea quic-
quam non invenit nisi folia sola: &
arbori dixit; Ampliùs in te fructus
non sit in æternum. Et illa arbor fici
exaruit. Discipuli videntes admi- 20
rabundi manserunt, & dixerunt;
Quomodo eodem momento, hæc ar-
bor ficus arefacta est? Responsum 21
dedit Jesus, & illis dixit; Certè vo-
bis dico, Si in vobis fides fuerit, &
animo distracti non fueritis, non huic
ficui tantùm, sed huic monti etiam
dicetis, Sustollere, & in mare proji-
cere: Et fiet. Et quicquid precando 22
petieritis, & fidem adhibueritis, ac-
cipietis. Et illinc cùm in templum 23
venisset, magni sacerdotes & senio-
res, tempore quo docuit, ab eo inter-
rogârunt; Quâ verò authoritate
hæc facis? et hanc potestatem quis
tibi dedit?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΜΗ'. ΜΘ'. Ν'.

Respondens *autem* Jesus, dixit eis; Interrogabo vos & ego sermonem
24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον
unum: quem si dixeritis mihi, & ego vobis dicam, in qua *authoritate* hæc facio.
ἕνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
Baptismus Joannis unde erat? è cœlo, an ex hominibus? Illi *autem*
25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ
ratiocinabantur apud seipsos, dicentes; Si dixerimus, E cœlo: dicet nobis, Quare
διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν, Διατί
ergò non credidistis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus: timemus
26 οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα
turbam: omnes enim *habent* Joannem sicut Prophetam. Et respon-
27 τὸν ὄχλον. πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. Καὶ ἀποκρι-
dentes Jesu, dixerunt, Nescimus. Ait illis & ipse; Nec ego dico
θέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον, Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω
vobis, in qua *authoritate* hæc facio. Quid autem vobis videtur? Homo
28 ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος
habebat *natos* duos: & accedens *primo*, dixit; Fili, vade, hodiè opera-
εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργά-
re in vinea mea. Ille autem respondens, ait; Nolo. Posteà autem
29 ζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐ θέλω. ὕστερον δὲ
pœnitentiâ *affectus*, abiit. Et accedens *alteri*, dixit similiter. Ille verò
30 μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ

Ν' / σιθ / β — ΜΘ' / σιε / ι

respondens ait; *Ego domine*: & non *abiit*. Quis ex duobus fecit vo-
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέ- 31
luntatem patris? dicunt ei; Primus. Dicit illis Jesus; Amen
λημα τοῦ πατρός; λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
dico vobis, *Quòd* publicani & meretrices *præeunt* vos in regnum
λέγω ὑμῖν, Ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν
Dei. Venit enim ad vos Joannes in via justitiæ, & non credi-
τοῦ Θεοῦ. Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύ- 32
distis ei. *At* publicani & meretrices crediderunt ei: Vos autem viden-
σατε αὐτῷ. οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόν-
tes *non pœnituistis* posteà, *ad credendum* ei. Aliam parabolam audite:
τες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· 33
Homo *quidam* erat paterfamilias, qui plantavit vineam, & sepem
Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν
ei *circumposuit*, & fodit in ea torcular, & ædificavit turrim: &
αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον· καὶ
locavit eam agricolis, & peregrè profectus est. Cùm autem appropinquâsset
ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν 34
tempus fructuum, *legavit* servos suos ad agricolas, *accipere*
ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν
fructus ejus.
τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܐܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܚܕܐ܂ ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ܂
25 * ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܝܬܝܗ܂ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܐܡܪ ܠܢ ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ܂
26 * ܘܕܢܐܡܪ ܕܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ܂ ܕܚܠܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܥܡܐ܂ ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ܂
27 * ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ܂

* ܩܘܡܐ ܬܪܝܢܐ܂ ܕܠܠܝܐ ܬܪܝܢܐ ܕܚܫܐ * ܢܗ

28 * ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ܂ ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ܂ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܒܪܝ ܙܠ ܝܘܡܢܐ ܦܠܘܚ ܒܟܪܡܐ܂
29 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ܂ ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܬܘܝ ܘܐܙܠ܂
30 * ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܘܬ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܐܢܐ ܡܪܝ܂ ܘܠܐ ܐܙܠ܂
31 * ܡܢܘ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܥܒܕ ܨܒܝܢܐ ܕܐܒܘܗܝ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܘ ܩܕܡܝܐ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܡܟܣܐ ܘܙܢܝܬܐ ܩܕܡܝܢ ܠܟܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂
32 * ܐܬܐ ܓܝܪ ܠܘܬܟܘܢ ܝܘܚܢܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ܂ ܘܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ܂ ܡܟܣܐ ܕܝܢ ܘܙܢܝܬܐ ܗܝܡܢܘܗܝ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦܠܐ ܟܕ ܚܙܝܬܘܢ ܐܬܬܘܝܬܘܢ ܒܚܪܬܐ ܠܡܗܝܡܢܘ ܒܗ܂
33 * ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܫܡܥܘ܂ ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ܂ ܘܢܨܒ ܟܪܡܐ܂ ܘܣܝܓܗ ܣܝܓܐ ܚܕܪܘܗܝ܂ ܘܚܦܪ ܒܗ ܡܥܨܪܬܐ܂ ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ܂ ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ܂ ܘܐܙܠ ܠܗ܂
34 * ܟܕ ܕܝܢ ܡܛܐ ܙܒܢܐ ܕܦܐܪܐ܂ ܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܦܠܚܐ܂ ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܗ܂

Respondit Jesus, & dixit eis; Interrogabo 24
vos & ego verbum unum; & si dixeritis mi-
hi, ego quoque dicam vobis quânam pote-
state ista faciam. Baptisma Johannis unde 25
est? è cœlo est, an ex hominibus? Illi verò 26
cogitabant in animabus suis, dicentes; Si
dixerimus, E cœlo, dicet nobis, Quare fi-
dem ei non adhibuistis? Dicere autem, Ab
hominibus, timemus à turbis. Omnes enim
ut prophetam habebant ipsum Johannem.
Et responderunt ei, dicentes, Nescimus. Ait 27
illis Jesus, Nec ego dicam vobis quânam po-
testate ista faciam.

Nocturno secundo secundæ noctis Passionis. 55

Quid autem vobis videtur? Vir quidam ha- 28
bebat filios duos, & accedens ad priorem
dixit ei; Fili mi, abi hodiè, cole vineam. Is 29
autem respondit, & ait; Nolo. Postea ve-
rò pœnitentiâ ductus est, & abiit. Et acce- 30
dens ad alterum, dixit ei itidem. Is verò re-
spondit & ait; Ego domine mi, nec abiit.
Uter ex istis duobus executus est voluntatem 31
patris sui? Dicunt ei, Prior ille. Ait illis
Jesus, Amen dico vobis, Publicanos & me-
retrices præituros vobis in regnum Dei. Ve- 32
nit enim ad vos Johannes viâ justitiæ, neque
credidistis ei. Publicani verò & meretrices
crediderunt ei. Vos autem ne quidem quum
hæc videritis, pœnituit vos posteà, ut cre-
deretis ei. Audite aliam parabolam; Erat 33
vir quidam dominus domûs, qui plantavit
vineam, & undequaque obvallavit eam ma-
ceriâ, foditque in ea torcular, & extruxit
in ea turrim, & elocavit eam agricolis, ac
peregrè profectus est. Quum autem appro- 34
pinquâsset tempus fructuum, misit servos
suos ad agricolas ut ad se mitterent de fru-
ctibus vineæ suæ.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * عيسي جواب داد وبديشان كفت * من نيز ازشما سخني پرسم اكر بمن بكوييد من
25 نيز بشما بكويم * كه بكدام سلطنت اينها را ميكنم * وكفت معموديت يحيي يعني شستكاه او
ازكجاست از آسمان * يا از آدميان ايشان در نفس خود مي انديشيدند ومي كفتند * اكر
26 بكوييم از آسمان * بكويد پس چرا بدو ايمان مياورديد * واكر بكوييم از زمين وادميان *
27 ازمردم مي ترسيم * براي انك همكنان يحيي را همچو پيغامبر قبول كرده بودند * كفتند نمي
28 دانيم * عيسي بديشان كفت من نيز بشما نمي كويم كه بكدام حكم اينها مي كنم * چه مي
بينيد صد هشت مثل آن دو برادر كه پدر بديشان كفت برويد ودرباغ كار كنيد *
شخصي دو پسر داشت آمد پيش بزركتر وبدو كفت * برو اي فرزند من امروز ودر
29 30 باغ كار كن * او جواب داد كه نخواهم رفتن * ودر آخر پشيمان شد ورفت * آمد پيش
31 پسر ديكر وهمچنين كفت * كفت اري خداوند من بروم ونرفت * اكنون ازين هر دو
كدام است كه فرمان پدر كرده باشد * بدو كفتند اولين * عيسي بديشان كفت راست
بشما بكويم سود خوران وزناكاران زودتر از شما در ملكوت خداي اندر روند *

Jesus responsum dedit, et illis dixit; 24
Ego etiam à vobis verbum unum ro-
gabo: si mihi dixeritis, ego etiam
vobis dicam quâ authoritate hæc fa-
ciam. Dixit itaque; Baptismus Jo- 25
hannis (i.e. lavacrum ejus) unde est,
è cœlo, an ex hominibus? illi apud
se cogitabant, & dicebant; Si dixe-
rimus, E cœlo: dicet; Quare igitur
ei fidem non habuistis? Sin autem 26
dixerimus, E terra & hominibus; à
populo timemus: eò quòd omnes Jo-
hannem velut Prophetam receperant.
Dixerunt, Nescimus: Jesus illis di- 27
xit; Nec ego etiam vobis dico quâ
potestate hæc faciam. Quid vobis 28
videtur?

CVIII. Parabola duorum fratrum quibus pater dixit; Ite, & in vinea operamini.

Quidam duos filios habuit, & acces-
sit ad majorem, & ei dixit; Vade, ô
fili mi hodiè, & in vinea operare.
Ille respondit, Nolo quidem ire: post- 29
ea verò pœnitentiâ ductus est, & abi-
it. Accessit etiam ad filium alterum, 30
& similiter dixit: ille dixit, Etiam
Domine mi, ego eo; & non ivit. Jam 31
ex his duobus uter erat, qui manda-
tum patris executus est? dicunt ei,
Prior: Jesus illis dixit; utique vo-
bis dico, Publicani & scortatores an-
te vos in regnum Dei ingrediuntur.

Versio VULGATA LATINA.

24 Respondens Jesus dixit eis ; Interrogabo vos & ego unum sermonem : quem si
25 dixeritis mihi, & ego vobis dicam in qua potestate hæc facio. Baptismus Jo-
annis unde erat? è cœlo, an ex hominibus? At illi cogitabant inter se, di-
26 centes ; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis ; Quarè ergò non credidistis illi?
Si autem dixerimus, Ex hominibus, timemus turbam : omnes enim habebant
27 Joannem sicut prophetam. Et respondentes Jesu, dixerunt ; Nescimus. Ait
28 illis & ipse ; Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio. Quid autem vobis
videtur? Homo quidam habebat duos filios, & accedens ad primum, dixit ; Fi-
29 li, vade hodiè, operare in vinea mea. Ille autem respondens, ait ; Nolo.
30 Posteà autem, pœnitentiâ motus, abiit. Accedens autem ad alterum, dixit si-
militer. At ille respondens, ait ; Eo, domine, & non ivit. Quis ex duo- 31
bus fecit voluntatem patris? Dicunt ei ; Primus. Dicit illis Jesus ; Amen di-
co vobis ; Quia publicani & meretrices præcedent vos in regnum Dei. Venit 32
enim ad vos Joannes in via justitiæ, & non credidistis ei : publicani autem &
meretrices crediderunt ei : vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis post-
eà, ut crederetis ei. Aliam parabolam audite : Homo erat pater famili- 33
ás qui plantavit vineam, & sepem circumdedit ei, & fodit in ea torcu-
lar, & ædificavit turrim, & locavit eam agricolis, & peregrè profectus est.
Cùm autem tempus fructuum appropinquâsset, misit servos suos ad agricolas, 34
ut acciperent fructus ejus.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

24 * فاجابهم يسوع قايلا انا ايضا اسالكم عن كلمة فان انتم قلتم لي قلت لكم باي سلطان
25 افعل هذا * معمودية يوحنا من اين هي امن السماء ام من الناس * ففكروا في نفوسهم
26 قايلين * ان قلنا من السماء قال لنا فلم لم تومنوا به * وان قلنا من الناس نخاف الجمع *
27 لان يوحنا كان عندهم مثل نبي * فاجابوا يسوع قايلين لا نعلم * فقال لهم ولا انا ايضا
اعلمكم باي سلطان افعل هذا *

* الفصل التاسع والستون *

28 * ماذا تظنون في انسان كان له ابنان فجاء الى الاول وقال له يا ابني اذهب اليوم واعمل في
29 الكرم * فاجاب قايلا انا امضي يا رب ولم يمض * 30 وجاء الى الثاني وقال له كذلك
31 ايضا * فاجاب قايلا ما اريد * واخيرا ندم ومضى * فايهما فعل ارادة الاب * فقالوا له
الاخير * فقال لهم يسوع امين اقول لكم ان العشارين والزناة يسبقونكم الى ملكوت
32 الله * لان يوحنا جاءكم بطريق العدل ولم تصدقوه والعشارون والزناة صدقوه * فاما
انتم فرايتم ذلك ولم تندموا اخيرا لتصدقوه *

* الفصل السبعون *

33 * اسمعوا مثلا اخر * انسان رب بيت غرس كرما واحاط به سياجا وحفر فيه معصرة وبنى فيه
34 برجا ودفعه الى فعلة وسافر * فلما قرب زمن الثمار ارسل عبيده الى الفعلة لياخذوا ثمره *

Respondit eis Jesus, dicens ; Ego etiam interrogabo vos de verbo, & si vos dixeritis mihi, dicam vobis qua potestate facio hoc. 24
Baptismus Johannis unde est? è cœlo an ex hominibus? Cogitaverunt autem intra se, dicentes ; 25
Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis, Quare ergò non credidistis illi? Et si dixerimus, Ex hominibus, timemus turbam, quoniam Johannes erat apud eos veluti propheta. 26
Quare responderunt Jesu, dicentes ; Nescimus. Dixit autem eis, Neque ego etiam notificabo vobis, quâ potestate facio hoc. 27

Sectio sexagesima nona.

Quid censetis de homine quodam cui erant filii duo? et venit ad primum, & dixit ei ; Fili mi, vade hodie & operare in vinea. 28
Respondit dicens, Ego vadam domine, & non abiit. 29
Et venit ad secundum, & dixit ei similiter etiam. Qui respondit, dicens ; Nolo. At postea pœnitentiâ motus est, & abiit. 30
Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dixerunt ei, Postremus. Inquit eis Jesus, Amen dico vobis, Quòd publicani & meretrices præcedent vos in regnum Dei : 31
Nam Johannes venit ad vos in via justitiæ, & non credidistis ei : publicani verò & meretrices crediderunt ei : Vos autem vidistis hoc, & non doluistis postea, ut crederetis ei. 32

Sectio septuagesima.

Audite parabolam aliam ; Homo quidam pater familias plantavit vineam, & cinxit eam sepe, & fodit in ea torcular, & ædificavit in ea turrim, & tradidit eam operariis : & peregrè profectus est. 33
Cùm autem appropinquâsset tempus fructuum, misit servos suos ad operarios, ut perciperent fructum ejus. 34

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

24 ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡እሴአለክሙ፡አነሂ፡አሐተ፡ቃለ፡ዘእመከመ፡ነገርክሙ
25 ኒ፡አነሂ፡አየድዐክሙ፡በአይ፡ሥልጣን፡እገብር፡ዘንተ፡፡ ጥምቀቱ፡ለዮሐንስ፡ እምአይቴ፡
ውእቱ፡እምሰማያት፡ወሚመ፡እምሰብእኑ፡፡ ወሐለዩ፡በበይናቲሆሙ፡ወይቤሉ፡እመንቤ፡ዘእምሰ
26 ማይ፡ይብለነ፡በእፎኑ፡ ዘኢአመንክሙዎ፡፡ ወእመሂ፡ ንቤ፡ ዘእምሰብእ፡ ንፈርሆሙ፡ ለሕዝ
27 ብ፡እስመ፡ከመ፡ነቢይ፡ቦቱ፡ሆሙ፡ዮሐንስ፡፡ ወአውሥእዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሉ፡ኢ
ናአምር፡ወይቤሎሙ፡ውእቱሂ፡ኢያየድዐክሙ፡በአይ፡ሥልጣን፡ ዘንተ፡ዘእገብር፡፡

በእንተ ፡ ክልኤ ፡ አኃው ፡ ምሳሌ፡፡

28 ምንተ፡ትብሉ፡ብእሲ፡ቦቱ፡ክልኤተ፡ ውሉደ፡አኃወ፡ ወይቤሎ፡ ለቀዳማዊ፡ ወልድየ፡ ሑር፡ተቀነ
ይ፡ዮም፡ውስተ፡ዐጸደ፡ወይን፡ወአውሥአ፡ ወይቤ፡እብየኑ፡ ወእምድኅረዝ፡ ተነሲሖ፡ሖረ፡፡
29 ወለካልኡሂ፡ይቤሎ፡ከማሁ፡ ወአውሥአ፡ወይቤ፡እሆ፡እግዚእየ፡ወኢሖረ፡፡ መኑ፡ እንከ፡እ
30 ምክልኤሆሙ፡ዘገብረ፡ፈቃደ፡አቡሁ፡፡ ወይቤሉ፡ቀዳማዊ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማ
31 ን፡እብለክሙ፡ ከመ ፡መጸብሐውያን፡ ወዘማውያት፡ ይቀድሙክሙ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብ
32 ሔር፡፡ እስመ፡መጽአ፡ዮሐንስ፡ኀቤክሙ፡በፍኖተ፡ጽድቅ፡ወኢአመንክሙዎ፡ ወመጸብሐውያ
ንሰ፡ወዘማውያት፡ አመንዎ፡ ወአንትሙሰ፡ ርኢክሙሂ፡ ኢነስሐክሙ፡ጥቀ፡ እምድኅሬሁ፡ ለአሚ
ን፡ ቦቱ፡፡

በእንተ ፡ ዐጸደ ፡ ወይን፡፡

33 ምሳሌ፡ ስምዑ፡ ብእሲ፡ በዓለ፡ቤት፡ወተከለ፡ዐጸደ፡ ወይን፡ወገብረ፡ሎቱ፡ፀቅመ፡ወከረየ፡ውስቴ
34 ቱ፡ ምክያደ፡ ወሐነጸ፡ ማኅፈደ፡ወወሀቦሙ፡ ለዐቀብት፡ ወነገደ፡፡ ወሶበ፡በጽሐ፡ ጊዜ፡ፍሬሁ፡
ፈነወ፡አግብርቲሁ፡ኀበ፡ዐቀብት፡ከመ፡ይንሥኡ፡ፍሬሁ፡፡

Et respondit Dominus Jesus, & dicit iis, Interrogabo vos ego etiam sermonem unum, quem si dixeritis mihi, ego notum faciam vobis per quam authoritatem facio hoc. 24
Baptismus Johannis, unde fuit? an à cœlo, an ab hominibus? & cogitaverunt inter se, & dixerunt ; Si dixerimus quòd è cœlo, dicet nobis ; Quare igitur est quòd non credidistis ei? 25
Et si dixerimus, quòd ab hominibus, timemus populos : quia sicut propheta apud eos est Johannes. 26
Et responderunt Domino Jesu, & dixerunt ; Nescimus. Et dicit iis ille, Etiam non faciam notum vobis per quam authoritatem hoc facio. 27

Parabola de duobus fratribus.

Quid dicetis? quidam homo habuit duos filios fratres, & dicit primo ; Fili mi, ito servire hodie in vinea. 28
Et respondit et dicit, Nolo : at postea pœnitentiâ motus fuit, & abiit. 29
Et alteri etiam dicit similiter, & respondit & dicit ; Etiam Domine mi, & non abiit. 30
Quis igitur è duobus fuit qui fecit voluntatem patris ejus? & dicunt, Primus. Et dicit iis Dominus Jesus, Amen dico vobis, Quòd publicani et meretrices præcedent vos in regno Dei. 31
Quoniam venit Johannes ad vos in via justitiæ, et non credidistis ei : et publicani, et meretrices crediderunt ei. Et vos etiam videndo non egistis pœnitentiam omninò, postea ad credendum ei. 32

Parabola de vinea.

Parabolam audite ; Fuit homo quidam dominus domûs, et plantavit vineam, et fecit ei sepem, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et dedit eam agricolis : et peregrinatus fuit. 33
Et quando appropinquâsset tempus fructûs ejus, misit servos suos ad agricolas ut acciperent fructum ejus. 34

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

32 * براي انك يحيي از راه عادلي پيش شما امد * اورا باور نداشتيد * سود خواران و زناكاران
بدو ايمان اوردند * وشما انرا ديديد * ودر اخر پشيمان نشديد وايمان نياورديد
صد نه مثل انك باغ ساخت وفرستاد فرزند خود را براي ميوه اورا كشتند
33 * ديكر مثل بشنويد * مردي كدخدا بود باغ نشاند * وكرد او بارو كشيد *
ومعصره بدو بر كند * ودرو برجي عمارت كرد * وان باغ را بباغبانان سپرد * واحتياط
34 كرد * چون هنكام ميوه رسيد * بندكان خود را پيش باغبانان فرستاد * كه از ميوه
باغ خودش پيش او بفرستند *

Eò quòd Johannes per viam justitiæ ad vos venit, sed ei fidem non habuistis ; publicani autem & scortatores ei fidem habuerunt : & vos illud vidistis, postea verò pœnitentes non fuistis, nec fidem habuistis. 32

CIX. Parabola de eo qui vineâ consitâ, misit filium suum pro fructu, quem interfecerunt.

Aliam parabolam audite. Vir quidam pater familias erat, qui vineam plantavit, & murum ei circundedit, & torcular in ea effodit, & in ea turrim ædificavit, & ipsam vineam vinitoribus tradidit, & iter fecit. 33
Cùm autem tempus fructûs advenisset, servos suos ad vinitores misit, ut ex fructu vineæ sua ad eum mitterent. 34

Et accipientes agricolæ servos ejus, hunc quidem ceciderunt, hunc verò occiderunt,
35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτει-
illum verò lapidaverunt. Rursum legavit alios servos plures prio-
36 ναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώ-
ribus: & fecerunt illis similiter. Postremò autem misit ad eos filium su-
37 των· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐ-
um, dicens; Verebuntur filium meum. At agricolæ videntes filium,
38 τοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν,
dixerunt in seipsis; Hic est hæres: venite, occidamus eum, & ob-
εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατά-
tineamus hæreditatem ejus. Et sumentes eum, ejecerunt extra vine-
39 σχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
am, & occiderunt. Cùm ergo venerit dominus vineæ, quid faciet
40 νος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς
agricolis illis? Aiunt illi; Malos malè perdet ipsos, & vi-
41 γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμ-
neam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructus in
πελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν
temporibus suis. Dicit illis Jesus; Nunquam legistis in Scri-
42 τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γρα-
pturis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput
φαῖς, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
anguli? A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.
γωνίας; παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
Propter hoc dico vobis quòd tolletur à vobis regnum Dei, & dabitur
43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται
genti facienti fructus ejus. Et cadens super lapidem istum, con-
ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συν- 44
quassabitur: super quem verò ceciderit, comminuet eum. Et audientes prin-
θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρ- 45
cipes Sacerdotum & Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quòd de ipsis
χιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν
diceret. Et quærentes eum prehendere, timuerunt turbas: quoniam sicut
λέγει. Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους· ἐπειδὴ ὡς 46
prophetam eum habebant.
προφήτην αὐτὸν εἶχον.

CAP. XXII. κβ'.

NA'
Et respondens Jesus, iterum dixit eis in parabolis, dicens; Si- 1
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων, Ὡ- 2
milis factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias
μοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους
filio suo: Et misit servos suos vocare vocatos ad
τῷ υἱῷ αὐτοῦ· Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς 3
nuptias: & nolebant venire. Iterùm misit alios servos, dicens; Di-
τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴ- 4
cite vocatis; Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia
πατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ
occisa, & omnia expedita: venite ad nuptias.
τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 ܘܐܚܕܘ ܦܠܚܐ ܠܥܒܕܘܗܝ ܘܐܝܬ ܠܡܢ ܕܢܓܕܘ ܘܐܝܬ ܠܡܢ ܕܩܛܠܘ ܘܐܝܬ ܠܡܢ ܕܪܓܡܘ܂
36 ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܩܕܡܝܐ ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܐܦ ܗܟܢܐ܂
37 ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ ܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܠܒܪܗ ܟܕ ܐܡܪ ܕܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ܂
38 ܦܠܚܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܘܗܝ ܠܒܪܐ ܐܡܪܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܗܢܘ ܝܪܬܐ ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܢܚܘܕ ܝܪܬܘܬܗ܂
39 ܘܐܚܕܘܗܝ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ܂
40 ܡܐ ܕܐܬܐ ܗܟܝܠ ܡܪܐ ܕܟܪܡܐ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܦܠܚܐ ܗܢܘܢ܂
41 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܒܝܫܐ ܒܒܝܫܐܝܬ ܢܘܒܕ ܐܢܘܢ ܘܟܪܡܐ ܢܘܫܠܡ ܠܦܠܚܐ ܐܚܪܢܐ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܗܘܢ܂
42 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘܗܝ ܒܢܝܐ ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ ܩܪܢܐ܂ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ܂
43 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܬܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܬܬܝܗܒ ܠܥܡܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ܂
44 ܘܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܟܐܦܐ ܗܕܐ ܢܬܪܥܥ ܘܟܠ ܡܢ ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ ܬܕܪܝܘܗܝ܂
45 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܠܘܗܝ ܝܕܥܘ ܕܥܠܝܗܘܢ ܗܘ ܐܡܪ܂
46 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܟܢܫܐ ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂
[illegible]
1 ܘܥܢܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ ܘܐܡܪ܂
2 ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ ܕܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ ܠܒܪܗ܂
3 ܘܫܕܪ ܥܒܕܘܗܝ ܕܢܩܪܘܢ ܠܙܡܝܢܐ ܠܡܫܬܘܬܐ ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܡܐܬܐ܂
4 ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ ܐܡܪܘ ܠܙܡܝܢܐ ܗܐ ܫܪܘܬܝ ܡܛܝܒܐ ܬܘܪܝ ܘܦܛܡܝ ܢܟܝܣܝܢ ܘܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ ܬܘ ܠܡܫܬܘܬܐ܂

35 Et prehenderunt agricolæ servos ejus, & alium quidem percusserunt, alium lapidibus obruerunt, alium denique trucidârunt.
36 Et rursum misit servos alios plures prioribus, & itidem fecerunt eis.
37 Novissimè autem misit ad eos filium suum, dicens; Fortè erubescent propter filium meum.
38 Agricolæ verò cùm vidissent filium, dixerunt inter se; Hic est hæres, venite, trucidemus eum, & obtinebimus hæreditatem ejus.
39 Comprehensum itaque eduxerunt eum extra vineam, & interfecerunt.
40 Quum venerit igitur dominus vineæ, quid facturus est agricolis istis?
41 Dicunt ei, Diversis cruciatibus perdet eos, vineamque elocabit aliis agricolis, qui reddant fructus temporibus eorum.
42 Dixit illis Jesus, Nunquam legistis in Scriptura, Quem lapidem reprobaverunt ædificantes, is factus est in caput anguli? A Domino factum est istud, & est miraculum in oculis nostris?
43 Propterea dico vobis, ablatum iri à vobis regnum Dei, & datum iri Genti edituræ fructus.
44 Et quisquis ceciderit super hunc lapidem, confringetur: super quemcunque verò ille ceciderit, dissipabit eum.
45 Et quum audissent principes Sacerdotũ & Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt eum de seipsis loqui.
46 Et voluerunt eum prehendere, sed timuerunt à turba, quia tanquã prophetã habebat eum.

Officium primum noctis secundæ Passionis. 56.

CAP. XXII.

1 Et respondit iterum Jesus in parabolis, inquiens;
2 Assimilatur regnum cœlorum viro regi, qui fecit convivium filio suo:
3 Et misit servos suos ut convocarent invitatos ad convivium: nec voluerunt venire.
4 Et rursum misit servos alios, inquiens; Dicite invitatis, Ecce convivium meum paratum est: tauri mei & altilia mea mactata sunt, cunctaque parata: venite ad convivium.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 * باغ بانان بندكان اورا كرفتند * چندي را بزدند * وچندي را سنكسار كردند * وچندي را
36 كشتند * * ديكربار از اوليان بيشتر بندكان فرستاد * با ايشان نيز همين قسم كردند * * در
37 آخر فرزند خود را پيش ايشان فرستاد * بدانك كفت مكر از فرزند من ننك دارند * * باغبانان
38 چون پسر را ديدند كفتند * ميراث كير اينست * بياييد اورا بكشيم وميراث او بستانيم *
39 * اورا ستدند * واز باغ بيرون بردند وكشتند * * اكنون اكر خداوند باغ بيايد بدان
40 باغبانان چه كند * * بدو كفتند * بهر چه دشخوارترست ايشانرا هلاك كند * وباغ را
41 بديكر باغبانان دهد * بكساني كه ميوه را بهنكام خود بدو دهند * عيسي بديشان
42 كفت نه از قديم خوانديد در كتاب نبوت سنكي كه بنايان اورا خوار
انداختند * او شد سر ركن † وكوشه واين از پيش خدا بود * وعجب است پيش چشم
43 ما * * براي اين بشما مي كويم * كه ملكوت خدا از شما ستده شود * وبخلق ديكر داده
44 شود * كه ميوه سازند * * وهر كه برين سنك بيفتد كوفته شود * وهر كه اين سنك
45 بروي افتد * اورا خرد كند * * چون بزركان وامامان ومعتزلان اين مثل را شنيدند *

35 *Vinitores servos ejus prehenderunt, & alios ceciderunt, & alios lapidârunt, & alios occiderunt.*
36 *Denuò prioribus plures servos misit, quos ejusdem sortis participes fecerunt.*
37 *Postremò filium suum ad eos misit, eò quòd diceret; Forsan à filio meo pudorem habebunt.*
38 *Vinitores cùm filium viderent, dicebant; Hæres hic est: venite, eum occidamus, & hæreditatem ejus capiamus.*
39 *Eum itaque ceperunt, & è vinea extulerunt, & occiderunt.*
40 *Si ergò dominus vineæ venerit, eis vinitoribus quid faciet?*
41 *Aiunt illi, Durissimo quoque supplicio illos perdet, & vineam aliis vinitoribus dabit, hominibus qui fructum in tempore suo ei reddant.*
42 *Jesus illis dixit; Nonne jamdudum legistis in scriptura;*

Prophetia.

Lapidem quem structores ut vilem abjecerunt, hic factus est caput columinis & anguli? & hoc à conspectu Dei fuit, & mirum est coram oculis nostris.
43 *Propterea hoc vobis dico; quòd regnum Dei à vobis auferetur, & populo alio dabitur qui fructum facient.*
44 *Et quicunque super hunc lapidem ceciderit conteretur: in quemcunque verò hic lapis inciderit, illum comminuet.*
45 *Et cum magnates, & sacerdotes, & Pharisæi hanc parabolam audissent,*

Versio VULGATA LATINA.

35 Et agricolæ, apprehensis servis ejus, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium
36 verò lapidaverunt. Iterùm misit alios servos plures prioribus, & fecerunt illis
37 similiter. Novissimè autem misit ad eos filium suum, dicens; Verebuntur filium
38 meum. Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra se; Hic est hæres, venite,
39 occidamus eum, & habebimus hæreditatem ejus. Et apprehensum eum ejecerunt
40 extra vineam, & occiderunt. Cùm ergò venerit dominus vineæ, quid faciet agri-
41 colis suis? Aiunt illi; Malos malè perdet, & vineam suam locabit aliis agrico-
42 lis, qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis Jesus; Nunquam legistis
in scripturis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput
43 anguli? A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris? Ideò dico
vobis; Quia auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus.
Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem verò ceciderit, 44
conteret eum. Et cùm audissent principes sacerdotum & Pharisæi parabolas ejus, 45
cognoverunt quòd de ipsis diceret. Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas: 46
quoniam sicut prophetam eum habebant.

CAP. XXII.

ET respondens Jesus, dixit iterùm in parabolis eis, dicens; Simile factum est re- 1 2
gnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vo- 3
care invitatos ad nuptias, & nolebant venire. Iterùm misit alios servos, dicens; 4
Dicite invitatis; Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia occisa sunt, &
omnia parata: venite ad nuptias.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 فاخذوا عبيده فضربوا بعضا وقتلوا بعضا * ورجموا بعضا * وارسل ايضا عبيدا اخرين 36
37 اكثر من الاولين فصنعوا بهم كذلك ايضا * وفي الاخر ارسل اليهم ابنه وقال لعلهم يستحيون
38 من ابني * فلما راي الفعلة الابن قالوا فيما بينهم * هذا هو الوارث تعالوا نقتله وناخذ ميراثه *
39 40 فاخذوه واخرجوه خارج الكرم وقتلوه * فاذا جاء رب الكرم ماذا يفعل باولئك الفعلة * قالوا
41 42 له بالردي يهلك الاردياء * ويدفع الكرم الي فعلة اخرين ليعطوه ثمرة في حينها * قال لهم
يسوع اما قراتم قط في الكتب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * هذا
43 كان من قبل الرب وهو عجيب في اعيننا * من اجل هذا اقول لكم ان ملكوت الله ينزع منكم
44 ويعطي لامم يصنعون ثمرها * ومن سقط علي هذا الحجر يترضض ومن سقط عليه
45 46 يطحنه * فلما سمع رؤساء الكهنة والفريسيون امثاله علموا انه يقول من اجلهم * فهموا ان
يمسكوه وخافوا من الجموع لانه كان عندهم مثل نبي * الفصل الحادي والسبعون *
1 2 * ثم اجابهم يسوع ايضا بامثال قائلا * تشبه ملكوت السموات رجلا ملكا صنع عرسا
3 4 لابنه * فارسل عبيده ليطلبوا المدعوين الي العرس فلم يريدوا ان ياتوا * ثم ارسل
ايضا عبيدا اخرين قائلا قولوا للمدعوين ان طعامي معد وعجولي المعلوفة قد ذبحت
وكل شي معد فتعالوا الي العرس *

Et apprehenderunt servos ejus, & percusserunt quosdam, & occiderunt quosdam, 35
& lapidaverunt quosdam. Et misit rursus servos alios plures prioribus: & fe- 36
cerunt illis similiter etiam. Postremò autem misit ad eos filium suum, & dixit, 37
Forsitan verebuntur filium meum. Sed 38
cùm vidissent operarii filium, dixerunt intra se; Hic est hæres, venite, occidamus eum, & accipiamus hæreditatem
ejus. Et apprehenderunt eum, & eduxe- 39
runt eum extra vineam, & occiderunt
eum. Cùm ergò venerit dominus vineæ, 40
quid faciet illis operariis? Dixerunt ei, 41
In malo perdet malos, & tradet vineam operariis aliis, ut dent ei fructum ejus
in tempore suo. Dixit eis Jesus, Nonne 42
legistis unquam in scripturis, Quod lapis, quem reprobaverunt ædificantes, hic
factus est caput anguli: Hoc factum est à Domino: & est mirabile in oculis no-
stris? Ideò dico vobis, quia regnum Dei 43
auferetur à vobis, & dabitur Gentibus
quæ facient fructum illius. Et quicunque 44
ceciderit super hunc lapidem, confringetur: & super quem ceciderit, molet eum.
Cùm autem audissent principes Sacer- 45
dotum, & Pharisæi parabolas eius, cognoverunt quòd ipse diceret de ipsis. Et 46
expetiverunt tenere eum, sed timuerunt turbas: quia erat apud illos sicut propheta.

Sectio septuagesima prima.

CAP. XXII.

DEinde respondit eis Jesus iterum in 1
parabolis, dicens; Assimilatur regnum 2
cœlorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos ut vocarent 3
invitatos ad nuptias: & noluerunt venire. Deinde misit etiam servos alios, 4
dicens; Dicite invitatis, quòd cibus meus paratus est, & vituli mei saginati
jam occisi sunt, & omnia parata sunt,
venite igitur ad nuptias.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 36 ወነሥእዎሙ፡ ሐረስት፡ ለአግብርቲሁ፡ ወቦ፡ ዘዘበጡ፡ ወቦ፡ ዘወገሩ፡ወቦ፡ዘቀተሉ፡፡ ወእም
ዝ፡ፈነወ ፡ካልኣነ፡ላግብርተ፡እለ፡ይበዝኁ፡ እምቀደምት፡ ወኪያሆሙኒ፡ ከማሁ፡ ክሙ፡ ረሰይዎ
37 ሙ፡፡ ወድኅሬ፡ፈነወ፡ኀቤሆሙ፡ ወልዶ፡እንዘ፡ይብል፡የኀፍርዎ፡ለወልድየሰ፡፡ ወሶበ፡ርእ
38 ይዎ፡ሐረስት፡ለወልዱ፡ይቤሉ፡በበይናቲሆሙ፡ነዋ፡ዝንቱ፡ ዋሪሲ፡ ንዑ፡ንቅትሎ፡ ወይኩነነ፡ ለነ፡ርስ
39 ቱ ፡፡ ወነሥእዎ፡ወአውፅእዎ፡አፍኣ፡እምዓጸደ፡ወይን፡ወቀተልዎ፡፡ እምከመ፡እንከ፡መጽአ፡
40 እግዚአ፡ዐጸደ፡ወይን፡ምንተ፡ይሬሲዮሙ፡ለእልክቱ፡ሐረስት፡፡ ወይቤልዎ፡በሕሡም፡ወእኩ
41 ይ፡ይቀትሎሙ፡ወወይኖሂ፡ ይሁብ፡ ለካልኣን፡ ዐቀብት፡ ለእለ ፡ይሁብዎ፡ ፍሬሁ፡ በበ፡ ጊዜሁ፡፡
42 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢያንበብክሙ፡ውስተ፡መጻሕፍት፡ዘይብል፡እብን፡ ዘመ
ነንዎ፡ነደቅት፡ውእቱ፡ኮነ፡ውስተ፡ርእሰ፡ማእዝንት፡ ወእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ኮነት፡ ዛቲ፡ ወ
43 ነክር፡ይእቲ፡ለአዕይንቲነ፡፡ በእንተ፡ዝንቱ፡እብለክሙ፡ከመ፡ይትሀየድ፡እምኔክሙ፡መንግሠ
44 ተ፡ሰማያት፡ወይትወሀብ፡ለሕዝብ፡ዘይገብር፡ፍሬሃ፡፡ ወዘሰ፡ወድቀ፡ዲበ፡ዝ፡እብን፡ይትቀጠቀ
45 ጥ፡ወለለሰ፡ወድቀ፡ዝእብን፡ዲቤሁ፡ ይደምቆ፡፡ ወሶበ፡ ሰምዑ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወፈሪሳውያ
46 ን፡ምሳልያቲሁ፡ኣእመሩ፡ ከመ፡ በእንቲኣሆሙ፡ ይብል፡፡ ወእንዘ፡ ይፈቅዱ ፡ ይእኅዝዎ፡ ፈር
ሁ ፡ ሕዝብ ፡ እስመ፡ ነቢየ ፡ ውእቱ፡ በኀቤሆሙ፡፡

በእንተ ፡ እለ ፡ ተጸውዑ ፡ ውስተ ፡ከብካብ፡፡

1 ጀ፪ ካዕበ፡እግዚእ ኢየሱስ፡ደገመ፡ወነገረ፡በምሳሌ፡እንዘ፡ይብል፡፡ ትመስል፡ መንግሠተ፡ሰማያ
2 ት፡ብእሴ፡ንጉሠ፡ዘገብረ፡ከብካበ፡ለወልዱ፡፡ ወፈነወ፡አግብርቲሁ፡ይጸውዕዎሙ፡ለእለ፡ተጸዉ
3 ዑ፡ውስተ፡ከብካብ፡ ወኢፈቀዱ፡ይምጽኡ፡፡ ወደገመ፡ ፈነወ፡ካልኣነ፡ ላግብርተ፡ እንዘ፡ ይብ
4 ል፡ሑሩ፡በልዎሙ፡ለእለ፡ዐደምናሆሙ፡ናሁ፡ ምስሐየአ፡ አስተደለውኩ፡ ወጠባሕኩ፡ መጋዝእ
ቲየ ፡ ወላሕምየ ፡ ወኵሉ ፡ ድልው ፡ ንዑ ፡ ውስተ ፡ ከብካብ፡፡

Et apprehendebant agricolæ servos ejus, & fuit quem percusserunt, & fuit quem 35
lapidârunt, & fuit quem trucidârunt. Et tunc misit alios servos plures pri- 36
oribus, & iis similiter fecerunt. Et postremò misit ad eos filium suum, dicens; 37
Reverebuntur filium meum. Et quando vidissent agricolæ filium, dicebant inter 38
se, Hic est hæres, agite, trucidemus eum, & erit nobis hæreditas ejus. Et acce- 39
perunt eum, & ejecerunt eum extra vineam, & trucidârunt eum. Quum 40
igitur venerit dominus vineæ, quid faciet istis agricolis? Et dicunt ei, Iracun- 41
de & malè occidet eos, & vineam suam dabit aliis custodibus, qui dabunt ei
fructum ejus singulis suis temporibus. Et dicit iis Dominus Jesus, Nunquamne 42
legistis in scriptura quæ dicit, Lapis quem reprobaverunt ædificatores, iste fuit
in caput anguli? & à Deo factum fuit hoc; & est mirabile oculis nostris. Pro- 43
pter hoc dico vobis, Rapietur à vobis regnū cœlorum, & dabitur populo qui faret
fructum ejus. Et qui cecidit super hunc lapidem confringetur: & si ceciderit 44
hic lapis super eum, confringet eum. Et quum audivissent principes sacerdo- 45
tum, & Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quòd de illis dixisset. Et volen- 46
tes prehendere eum timuerunt populos: quoniam propheta fuit apud eos.

CAP. XXII.

De iis qui vocati sunt ad nuptias.

ITerum Dominus Jesus addidit, & loquutus est in parabolis, dicens; Simile est 1 2
regnum cœlorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos 3
vocare eos qui invitati fuerunt ad nuptias, & noluerunt venire. Et iterum 4
misit alios servos, dicens; Ite, dicite illis quos invitavimus, Ecce prandium me-
um paravi, & mactavi saginata mea, & tauros meos, & totum idoneum est: ve-
nite ad nuptias.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

46 دانستند كه بايشان گفت * خواستند كه اورا بگيرند * واز جماعت ترسيدند * براي
انك همچون پيغمبر اورا قبول كرده بودند

صد ده مثل ملك كه عروسي كرد

1 2 * بازعيسي اغاز كرد وبمثل با ايشان گفت * ملكوت آسمان مانند شد بملكي كه از براي
3 پسر خود عروسي كرد * وبندگان خود را فرستاد [تا خوانده كان را بخوانند بمهماني ونخواستند
4 امدن * بازفرستاد بندگان ديگررا وگفت بمهمانان بگوييد اينك مجلس من اماده شده است
وحاضر ، نره گاوان فربه وگوسفندان كشته * وهرچه درباييست است اماده * بياييد در
عروسي من *

cognoverunt quòd de illis diceret. Et 46
voluerunt eum capere, à turba autem
metuerunt, eò quòd tanquam prophetam illum acceperant.

CX. Parabola regis qui nuptias fecit.

CAP. XXII.

RUrsus Jesus exordium fecit, & 1
per parabolas illis dixit; Regnum 2
cœlorum simile est regi, qui filio suo
nuptias fecit. Et servos suos misit, 3
ut invitatos vocarent ad convivium: & noluerunt venire. Rursus 4
misit alios servos, & dixit; Convivis dicite, Triclinium meum paratum est & instructum, tauri saginati & oves occisi sunt, & quicquid opus est paratum: venite ad
nuptias meas.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΑ', ΝΒ'.

Illi autem negligentes abierunt, ille quidem in proprium agrum, ille verò ad mer-
5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμ-
caturam suam: At reliqui prehendentes servos ejus, contumeliis affecerunt,
6 πορίαν αὐτοῦ· Οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν,
& occiderunt. Audiens autem rex iratus est: & mittens exer-
7 καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρα-
citus suos, perdidit homicidas illos, & civitatem illorum incendit.
τεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.
Tunc ait servis suis; Quidem nuptiæ expeditæ sunt: qui autem vocati non
8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν· οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ
fuerunt digni. Ite ergò ad compita viarum, & quoscunque invene-
9 ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρη-
ritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi illi in vias,
10 τε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδούς,
congregaverunt omnes quos invenerunt, malósque & bonos: & impletæ sunt
συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη
nuptiæ discumbentium. Ingressus autem rex spectare discumbentes,
11 ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους,
vidit ibi hominem non vestitum indumentum nuptiarum. Et ait illi; A-
12 εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑ-
mice, Quomodò intrâsti huc, non habens vestem nuptialem? Ille verò ore occlusus est.
ταῖρε, Πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.

Tunc dixit rex ministris; Ligantes ejus pedes & manus, tollite
Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε 13
eum, & ejicite in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stri-
αὐτόν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
NB dor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. Tunc ab- 14
μὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. Τότε πορευ- 15
euntes Pharisæi, consilium sumpserunt, ut eum illaquearent in sermone.
θέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.
Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes; Ma-
Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν, λέγοντες, Δι- 16
gister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces: &
δάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ
non est cura tibi de aliquo: Non enim respicis in faciem hominum.
οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
Dic ergò nobis, quid tibi videtur? Licet dare censum Cæsari, an non?
Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; Ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; 17
Cognoscens autem Jesus nequitiam eorum, ait; Quid me tentatis, hypocri-
Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε, Τί με πειράζετε, ὑποκρι- 18
tæ? Ostendite mihi numisma census. Illi verò obtulerunt ei
ταί; Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ 19
denarium.
δηνάριον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܒܣܘ ܘܐܙܠܘ. ܐܝܬ ܕܠܚܩܠܗ ܘܐܝܬ ܕܠܬܐܓܪܘܬܗ. * ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܚܕܘ 5
ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܨܥܪܘ ܘܩܛܠܘ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܡܠܟܐ ܪܓܙ. ܘܫܕܪ ܚܝܠܘܬܗ ܐܘܒܕ ܠܩܛܘܠܐ 6 7
ܗܢܘܢ. ܘܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܐܘܩܕ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܡܫܬܘܬܐ ܡܛܝܒܐ. ܘܗܢܘܢ 8
ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܘ. * ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܠܡܦܩܢܐ ܕܐܘܪܚܬܐ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܫܟܚܝܢ 9
ܐܢܬܘܢ ܩܪܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. * ܘܢܦܩܘ ܥܒܕܐ ܗܢܘܢ ܠܐܘܪܚܬܐ ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܕܐܫܟܚܘ ܒܝܫܐ 10
ܘܛܒܐ. ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ ܣܡܝܟܐ. * ܘܥܠ ܡܠܟܐ ܕܢܚܙܐ ܣܡܝܟܐ. ܘܚܙܐ ܬܡܢ 11
ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܠܒܝܫ ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܒܪܝ. ܐܝܟܢܐ ܥܠܬ ܠܗܪܟܐ. ܟܕ 12
ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ ܠܝܬ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܫܬܬܩ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܡܫܡܫܢܐ. 13
ܐܣܘܪܘ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ 14
ܫܢܐ. * ܤܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪܝܐ ܘܙܥܘܪܐ ܓܒܝܐ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ * ܢܙ *

* ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܘ ܦܪܝܫܐ ܢܣܒܘ ܡܠܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܨܛܝܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ. * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ 15 16
ܠܬܠܡܝܕܝܗܘܢ ܥܡ ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܣ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ.
ܘܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ ܡܠܦ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܡܫܬܐܠ ܐܢܬ ܠܐܢܫ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܣܒ ܐܢܬ
ܒܐܦܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܐܡܪ ܠܢ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ. ܫܠܝܛ ܠܡܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ 17
ܠܩܣܪ ܐܘ ܠܐ. * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܢܣܒܝ 18
ܒܐܦܐ. * ܚܘܐܘܢܝ ܕܝܢܪܐ ܕܟܣܦ ܪܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܢܪܐ. 19

Illi autem spreverunt, & abiêre, alius qui- 5
dem in villam suam, alius verò ad mercaturâ
suam. Reliqui autem comprehenderunt ser- 6
vos ejus, & opprobrio affecerunt, ac trucidâ-
runt. Quod cùm audisset rex, excanduit: 7
missisque exercitibus suis, perdidit homici-
das illos, & civitatem eorum concremavit.
Tunc dixit servis suis; Convivium paratum 8
est: at illi qui invitati fuerant, non erant di-
gni. Ite ergò ad exitus viarum, & quemcunq; 9
inveneritis, vocate ad convivium. Et egressi
servi illi in vias, congregârunt quoscunque 10
repererunt, malos & bonos. Et impleta est
domus convivii discumbentibus. Ingressus 11
autem rex ut spectaret discumbentes, intuitus
est illic hominem non indutum vestimentis
convivalibus. Et dixit ei, Socie mi, quo- 12
modo huc ingressus es, cùm non habeas ve-
stimenta convivalia? Ille verò obmutuit.
Tunc ait rex ministris, Ligate manus ac pe- 13
des ejus, eumque ejicite in tenebras exterio-
res; illic erit fletus & stridor dentium. Mul- 14
ti siquidem vocati sunt, pauci verò electi.

Ad vesperam feriæ III septimanæ Passionis. 57.

Tunc abeuntes Pharisæi, consilium inierunt 15
quomodo aucuparentur eum in sermone.
Miseruntque ad eum discipulos suos cum do- 16
mesticis Herodis, & dicunt ei; Doctor, no-
vimus te esse veracem, viamque Dei in veri-
tate docere, neque sustinere curam ullius:
nec enim es acceptor facierum hominum.
Dic nobis igitur, ut tibi videtur, Licet dare 17
pecuniam capitationis Cæsari, necne? Je- 18
sus verò cognovit malitiam eorum, & ait;
Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi 19
denarium argenti capitis. Illi autem obtu-
lerunt ei denarium.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ايشان تسخر كردند واورا چيزي نكرفتند * حدري بده خود رفتند * وحدري بكار وبازركاني 5
مشغول شدند * وبندكانرا كه طلب ايشان مي كردند * دشنام دادند * وكشتند * 6
* چون ملك شنيد خشمناك شد * لشكر فرستاد مقام وشهران مردم را خراب كرد وسوزانيد * 7
وايشانرا هلاك كرد * انكه به بندكان خود كفت * مهماني وعروسي همچنان معدست 8
ايشانرا كه خوانديم ارزاني نبوده اند * اكنون بر سر راهها برويد * وازاينده وروندة 9
هر كرا بيابيد بعروسي خوانيد * آن بندكان فرمان اورا بجاي آوردند * وهر كرا 10
يافتند از اشنا وبيكانه * خواندند * مهمان خانهٔ عروسي از ايشان پر شد بملك خبر
كردند * ملك آمد * وديد يكي را كه جامها وپيرايهاء عروسي نپوشيده بود * 11
* بدو كفت اي يار چكونه† اينجا درآمدي وترا جامهٔ كه عروسي را برازد نيست * انكه 12
او خاموش شد وجواب نداشت * ملك بخدمتكاران خود فرمود تا دو دست† ودو پايش ببندند 13
وبيرون برند ودر تاريكي اندازند * انجا شود كريستن ودندانها ساويدن برهم
* ازين سبب خواندكان بسيارند * وكزيدكان كمند * 14

Illi ludificârunt & ipsum nihili fece- 5
runt: alii in villam suam abierunt,
alii verò opere & mercaturâ occu-
pati fuerunt. Servos autem, qui illos 6
invitabant, contumeliâ affecerunt
& occiderunt. Cùm audisset au- 7
tem rex, iratus est, & exercitu
misso locum & urbem illorum ho-
minum devastavit, & succendit,
ipsos verò perdidit. Tunc servis 8
suis dixit; Convivium & nuptiæ
pariter parata sunt, sed illi quos
invitavimus digni non fuerunt.
Nunc ergo in compita ite, & venien- 9
tes & euntes quoscunque inveneritis
ad nuptias vocate. Illi servi man- 10
datum ejus executi sunt, & quos-
cunque invenerunt, notos juxta ac
ignotos, invitârunt: cumque convi-
vii domus nuptialis illis impleta es-
set, regem certiorem fecerunt. Ve- 11
niensque rex vidit quendam, qui ve-
stibus & ornamentis nuptialibus non
indutus erat. Illi dixit, O amice, 12
quomodo huc introisti, cùm tibi ve-
stis quæ nuptias deceat non sit? Tunc
ille conticuit, & quod responderet
non habuit. Rex itaque ministris suis 13
jussit, ut manibus pedibusque ligatum
efferrent, & in tenebras conjicerent:
ibi erit fletus & dentium collisio. Hac 14
de causa vocati multi sunt, electi
verò pauci sunt.

Versio VULGATA LATINA.

5 Illi autem neglexerunt: & abierunt, alius in villam suam, alius verò ad negotiati-
6 onem suam. Reliqui verò tenuerunt servos ejus, & contumeliis affectos occide-
7 runt. Rex autem cùm audîsset, iratus est: & missis exercitibus suis, perdidit ho-
8 micidas illos, & civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis; Nuptiæ qui-
9 dem paratæ sunt: sed qui invitati erant, non fuerunt digni. Ite ergò ad exitus vi-
10 arum, & quoscunque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias,
congregaverunt omnes quos invenerunt, malos & bonos: & impletæ sunt nuptiæ
11 discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes, & vidit ibi homi-
12 nem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi; Amice, quomodò huc intrâsti non
habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris; Ligatis ma- 13
nibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor
dentium. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. Tunc abeuntes Pharisæi, con- 14
silium inierunt ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum He- 15
rodianis, dicentes; Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & 16
non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum: Dic ergò no- 17
bis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non? Cognitâ autem Jesus 18
nequitiâ eorum, ait; Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi numisma cen- 19
sûs. At illi obtulerunt ei denarium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 فتكاسلوا * وذهب بعضهم الى حقله وبعضهم الى تجارته * والباقون امسكوا عبيده وشتموهم 6
وقتلوهم * فلما سمع الملك غضب وارسل جنده فاهلك اوليك القتلة واحرق مدينتهم * 7
حينيذ قال لعبيده اما العرس فمستعد والمدعوين فغير مستحقين * اذهبوا الى مسالك 8
9
الطرق وكل من وجدتموه ادعوه الى العرس * فخرج اوليك العبيد الى الطرق فجمعوا كل من 10
وجدوا اشرارا وصالحين * فامتلا العرس من المتكيين * فلما دخل الملك لينظر 11
المتكيين راي هناك رجلا ليس عليه لباس العرس * فقال له يا صاحب كيف دخلت 12
الي هاهنا وليس عليك ثياب العرس فسكت * حينيذ قال الملك للخدام شدوا يديه 13
ورجليه والقوه في الظلمة البرانية حيث البكاء وصرير الاسنان * ما اكثر المدعوين 14
واقل المنتخبين *

Et neglexerunt: & abierunt quidam eorum ad agrum suum, et quidam eorum ad merces suas. 5
Reliqui verò tenuerunt servos ejus, & contumeliis affecerunt eos, & occiderunt eos. 6
Cùm autem audisset rex, iratus est: & misit exercitum suum, & perdidit illos occisores, & succendit civitatem eorum. 7
Tunc dixit servis suis, Nuptiæ quidem paratæ sunt, at invitati indigni sunt. 8
Ite ad compita viarum: & quemcunque inveneritis, vocate eum ad nuptias. 9
Exierunt ergò illi servi ad vias, & congregaverunt quoscunque invenerunt, malos & bonos: & impletæ sunt nuptiæ discumbentibus. 10
Cùm autem introisset rex ut videret discumbentes, vidit ibi hominem cui non erat vestimentum nuptiarum: 11
Et dixit ei, Amice, quomodo intrâsti huc, & non est tibi vestimentum nuptiarum? Et tacuit. 12
Tunc dixit rex ministris, Ligate manus ejus, & pedes ejus, & projicite eum in tenebras exteriores: ubi erit fletus & stridor dentium. 13
Quàm multi sunt vocati, & pauci electi! 14

الفصل الثاني والسبعون *

Sectio septuagesima secunda.

15 حينيذ ذهب الفريسيون وتشاوروا ليصطادوه بكلمة * فارسلوا اليه تلاميذهم مع
16 الهيرودسيين قايلين يا معلم قد علمنا انك محق وطريق الله بالحق تعلم * ولا تبالي باحد
17 ولا تاخذ بوجه انسان * فقل لنا ماذا ترى * ايجوز اعطاء الجزية لقيصر ام لا * فعلم يسوع
18
19 شرهم فقال لهم لماذا تجربونني يا مرايين * اروني صورة الدينار فاتوه بدينار *

Tunc abierunt Pharisæi, & consilium inierunt, ut caperent eum in verbo. 15
Et miserunt ad illum discipulos suos cum Herodianis, dicentes; Magister, jam novimus quòd tu verax es, & viam Dei in veritate doces, et non attendis quenquam, nec respicis in faciem cujusquam? 16
Dic ergò nobis quid existimes: licétne nobis dare censum Cæsari, an non? 17
Et cognovit Jesus nequitiam eorum, dixitque eis, 18
Quid tentatis me hypocritæ? Ostendite mihi figuram denarii. Et obtulerunt ei denarium. 19

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወተሃየዩ ፡ ወኃለፉ ፡ ቦዘሖረ ፡ ውስተ ፡ ገራህቱ ፡ ወቦዘሖረ ፡ ውስተ ፡ ተግባሩ ። ወእለ
6 ሰ ፡ ተርፉ ፡ ለኀዝዎሙ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ ወቀተልዎሙ ። ወኪያሁኒ ፡ አስተሐቀርዎ ፡ ወተምዓ ፡
7 ንጉሥ ፡ ወፈነወ ፡ ሐራሁ ፡ ይቅትልዎሙ ፡ እልክቱ ፡ ቀተልት ፡ ወቀተልዎሙ ፡ ወሃገሮሙኒ ፡
ላውዓዩ ፡ በእሳት ። ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ በዓልየሰ ፡ ድልው ፡ ውእቱ ፡
8 ወባሕቱ ፡ ለእለ ፡ ዐደምናሆሙ ፡ ኢከፈሎሙ ። ሑሩኬ ፡ እንከ ፡ ውስተ ፡ መራሕብት ፡
9 ወአናቅጽ ፡ ወኵሎ ፡ ጸውዑ ፡ ውስተ ፡ ከብካብ ። ወወፅኡ ፡ እሙንቱ ፡ አግብርት ፡
10 ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ኵሎ ፡ ዘረከቡ ፡ እኩያነ ፡ ወኄራነ ፡ ወመልኡ ፡ ቤተ ፡ በዓል ፡
11 እለ ፡ ይረፍቁ ። በተነግረ ፡ ነገሥት ፡ ወበዊአ ፡ ንጉሥ ፡ ይርአዮሙ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡
12 ወረከበ ፡ በሃየ ፡ ብእሴ ፡ ዘኢለብሰ ፡ ልብሰ ፡ መርዓ ። ወይቤሎ ፡ ካልእየ ፡ እፎ ፡ ቦእከ ፡
13 ዝየ ፡ እንበለ ፡ ትልበስ ፡ ልብሰ ፡ መርዓ ፡ ወተፈፀመ ፡ ውእቱ ። ወእምዝ ፡ አዘዘ ፡ ንጉሥ ፡
ለገዛእት ፡ ይእስርዎ ፡ እደዊሁ ፡ ወእገሪሁ ፡ ወያውፅእዎ ፡ ውስተ ፡ ጽናፌ ፡ ጽልመት ፡ ውስተ ፡
14 ብካይ ፡ ወሐቂየ ፡ ስነን ። እስመ ፡ ብዙኃን ፡ እሙንቱ ፡ ጽዉዓን ፡ ወሕዳጣን ፡ ኅሩያን ።

Et neglexerunt, & abierunt: fuit qui abiit in agrum suum, & fuit qui abiit ad opus suum. 5
Et qui superfuerunt prehenderunt servos suos, & occiderunt eos. 6
Et ipsum etiam spreverunt, & iratus est rex: & misit milites ejus trucidare istos trucidatores, & trucidârunt eos; & urbem eorum etiam incenderunt igne. 7
Et tunc dicit servis suis, Festum meum paratum est; sed iis quos invitavimus non distributum fuit. 8
Ite igitur in plateas, & portas, & omnes vocate ad nuptias. 9
Et egressi sunt isti servi in vias, & congregaverunt omnes quos invenerunt, malos & bonos: & impleverunt domum convivii discumbentes. 10
Et quum principibus annuntiatum est, intravit rex videre discumbentes: & invenit ibi hominem, qui non indutus fuit veste nuptiali. 11
Et dicit ei, Amice mi, quomodo intrâsti hic, absque eo quod induaris veste nuptiali? et obturatus fuit. 12
Et tunc præcepit rex servis ligare eum manibus et pedibus, et conjicere eum in exteriores tenebras, in fletum et stridorem dentium. 13
Quoniam multi sunt vocati, et pauci electi. 14

በእንተ ፡ እለ ፡ ተሰእልዎ ፡ በእንተ ፡ ዲናር ።

De iis qui interrogabant eum de denario.

15
16 ወእምዝ ፡ ሖሩ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ወተማከሩ ፡ ከመ ፡ ያስሕትዎ ፡ በቃሉ ። ወፈነዉ ፡ ኀ
ቤሁ ፡ አርድኢሆሙ ፡ ምስለ ፡ ሰብአ ፡ ሄሮድስ ፡ ወይቤልዎ ፡ ሊቅ ፡ ናአምር ፡ ከመ ፡ ራትዕ ፡
አንተ ፡ ወበጽድቅ ፡ ትሜህር ፡ ፍኖተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወኢትሔሊ ፡ መነሂ ፡ ወኢታደሉ ፡
17 ለገጸ ፡ ሰብእ ። ንግረነኬ ፡ እንከ ፡ ዘይረትዓከ ፡ ይከውነሁ ፡ ውሂበ ፡ ጸባሕተ ፡ ዲናሪ ፡
18 ለንጉሥ ፡ ወሚመ ፡ ኢይከውነነ ። ወአእመሮሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እከዮሙ ፡ ወይቤ
19 ሎሙ ፡ ምንተ ፡ ታሜክሩኒ ፡ መድልዋን ። አርእዩኒ ፡ አሰረ ፡ ዲናር ፡ ወአምጽኡ ፡
ሎቱ ፡ ዲናረ ።

Et tunc abierunt Pharisæi, et consilium ceperunt ut in errorem inducerent eum per sermonem ejus. 15
Et miserunt ad eum discipulos suos cum hominibus Herodis, et dicunt ei, Magister, scimus quòd æquus es, et in justitia doces viam Dei, et non curas quemcunque, neque respicis personam hominis. 16
Dic nobis igitur quid tibi æquum videtur, licétne dare tributum denarii regi, vel non licet? 17
Et cognoscit Dominus Jesus malitiam eorum, et dicit iis; Quid tentatis me hypocritæ. 18
Ostendite mihi figuram denarii ejus: et attulerunt ei denarium. 19

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد یازده امتحان کردن مسیح را بهر جزیه *

CXI. Tentatio Christi de tributo.

15 *بعد ازان معتزلان رفتند * وبا همدیگر مشورت کردند * که بنکته سخن چگونه
16 اورا بگیرند * *شاگردان خود را با مردم هیرودیس * پیش عیسی فرستادند * وگفتند
ای معلم می دانیم که تو راستی * وبراستی وانصاف راه خدا را می اموزانی * واز کسی
17 غم نمی خوری وروی دل کسی نمی بینی * اکنون بما بگو چگونه است واجب است که
18 جزیه سر بقیصر بدهیم یا نه * عیسی اندیشه ایشان دریافت وگفت * ای منافقان چرا مرا می
19 ازمایید * دینار جزیه سر را بمن بنمایید ایشان یکدینار پیش او آوردند

Post hæc Pharisæi iverunt, & inter se consilium ceperunt, quomodo in puncto sermonis illum caperent. 15
Discipulos itaque suos cum assectis Herodis ad Jesum miserunt, & dixerunt; O magister, scimus te rectum esse, & in rectitudine & æquitate viam Dei docere, nec quenquam curas, & personam cujusquam non respicis. 16
Nobis igitur dic, quomodo est? Fas est ut censum capitis Cæsari demus, an non? 17
Jesus cogitationem eorum intellexit, & dixit; O hypocritæ, quid me tentatis? 18
Denarium census capitis mihi ostendite: illi unum denarium ei attulerunt. 19

Et ait illis; Cujus imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei; Cæ-
20 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ, Καί-
21 saris. Tunc ait illis; Reddite ergo quæ Cæsaris, Cæsari: & quæ
σαρος. τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ
Dei, Deo. Et audientes mirati sunt: & relinquentes eum abierunt.
22 τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, dicentes non esse re-
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνά- ΝΓ'
surrectionem: & interrogaverunt eum, Dicentes; Magister, Moyses dixit; Si
24 στασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν
quis mortuus fuerit non habens genitos, ob affinitatem ducet frater ejus uxorem
τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
illius, & suscitabit semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fra-
25 αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀ-
tres: Et primus uxore ducta obiit: & non habens semen, reliquit
δελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε
uxorem suam fratri suo. Similiter & secundus, & tertius,
26 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος,
usque ad septem. Postremùm autem omnium defuncta est & mulier. In ergò
27 ἕως τῶν ἑπτά. Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν
28 resurrectione, cujus septem erit uxor? omnes enim habuerunt eam. Re-
ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. Ἀπο-
29 spondens autem Jesus, ait illis; Erratis, nescientes Scripturas, neque
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ
efficaciam Dei. In enim resurrectione neque nubent, neque dantur nu-
30 τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμί-
ptui: sed sicut angeli Dei in cœlo sunt. De autem resurrectione
ζονται· ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως 31
mortuorum, non legistis effatum vobis à Deo, dicente; Ego sum
ΝΓ' τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, Ἐγώ εἰμι 32
Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Non est Deus, Deus
ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς, Θεὸς
mortuorum, sed viventium. Et audientes turbæ, percellebantur in do-
ΝΔ' νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ δι- 33
ctrina ejus. At Pharisæi audientes quòd occlusisset os Sadducæis,
δαχῇ αὐτοῦ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, 34
5 collecti sunt in idipsum. Et interrogavit unus ex eis Legis doctor,
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, 35
tentans eum, & dicens; Magister, quod mandatum magnum in Lege?
πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 36
At Jesus ait illi; Diliges Dominum Deum tuum in toto corde
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ 37
tuo, & in tota anima tua, & in tota cogitatione tua.
σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ. * ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܒܘ *
21 ܗܝܕܝܢ ܕܩܣܪ ܠܩܣܪ. ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܬܕܡܪܘ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ.
22
* ܩܪܝܢܐ ܕܡܝܬܐ * ܢܚ *
23 ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܨܕܘܩܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܕܠܝܬ *
ܚܝܐ ܕܡܝܬܐ. ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. * ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܡܘܬ
24 ܟܕ ܠܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ. ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ
25 ܠܘܬܢ ܫܒܥܐ ܐܚܝܢ. ܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ. ܘܟܕ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܫܒܩܗ
ܐܢܬܬܗ ܠܐܚܘܗܝ. * ܗܟܘܬ ܐܦ ܗܘ ܕܬܪܝܢ. ܐܦ ܗܘ ܕܬܠܬܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܒܥܬܝܗܘܢ.
26 * ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܠܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܫܒܥܬܝܗܘܢ
27 28 ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܣܒܘܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ
29 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܓܝܪ ܕܡܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܐܦ ܠܐ
30 ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. * ܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܝܢ
31 ܕܡܝܬܐ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܐܡܪ. * ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
32 ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ
33 ܟܢܫܐ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܡܠܦܢܘܬܗ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ * ܢܛ *
34 * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܣܟܪ ܠܦܘܡܗܘܢ ܕܙܕܘܩܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ. * ܘܫܐܠܗ ܚܕ
35 ܡܢܗܘܢ ܕܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܟܕ ܡܢܣܐ ܠܗ. * ܡܠܦܢܐ. ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒ ܒܢܡܘܣܐ.
36 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ.
37 ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ.

Et ait illis Jesus, Cujus est imago ista & in- 20
scriptio? Dicunt, Cæsaris. Dixit eis, Date 21
ergò quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ Dei,
Deo. Quod quum audissent, mirati sunt, & 22
reliquerunt eum, atque abiêre.

Lectio defunctorum. 58.

In die illo accesserunt Saducæi, & dicunt ei; 23
Nulla est vita mortuis: & interrogaverunt
eum, dicentes ei; Doctor, Moses dixit no- 24
bis; Si quispiam moriatur, quum non habeat
liberos, accipiat frater ejus uxorem ipsius, &
suscitet semen fratri suo. Erant autem apud 25
nos fratres septem: primus duxit uxorem, &
mortuus est: quumque non habuisset libe-
ros, reliquit uxorem suam fratri suo. Itidem 26
quoque secundus & tertius, usque ad septem
illos. Post omnes autem mortua est & muli- 27
er. In resurrectione ergò, cujusnam ex istis 28
septem futura est uxor? omnes enim duxe-
runt eam. Respondit Jesus, & dixit eis; Er- 29
ratis, quia nescitis scripturas, neque virtu-
tem Dei. Nam in resurrectione mortuorum 30
neque ducunt uxores, nec mulieres habent vi-
ros; sed sunt instar angelorum Dei in cœlis.
De resurrectione verò mortuorum, nónne le- 31
gistis id quod dictum est vobis à Deo dicen-
te; Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, 32
Deus Jacob? Et Deus non quidem mortuo-
rum est, sed viventium. Quod cùm audissent 33
turbæ, admirabantur ob doctrinam ejus.

Matutinis feriâ III septimanæ Passionis. 59.

Pharisæi verò quum audissent eum imposuisse 34
silentium Saducæis, congregati sunt simul.
Et interrogavit eum unus ex eis peritus Le- 35
gis, cùm tentaret eum; Doctor, quodnam 36
præceptum maximum est in lege? Jesus au- 37
tem dixit ei; Diliges Dominum Deum tuum
ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, &
ex tota virtute tua, & ex tota mente tua.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 * عيسي بديشان كفت اين نقش وصورت وخط ازان كيست * كفتند ازان قيصر 21
بديشان كفت * انچ ازان قيصرست بقيصر دهيد وازان خدا بخدا * چون شنيدند در تعجب 22
ماندند اورا رها كردند ورفتند   صد داوزده   سخن هفت برادر كه يك زن
ستدند *   * دران روز زنادقه پيش او آمدند [كه مي كويند قيامت نيست * 23
وپرسيدند] * وبدو كفتند اي معلم موسي بما كفت * اكر كسي بميرد بي انك اورا 24
پسر باشد * برادر او † زنش را بستاند * تا براي برادر تخم خيزاند * وپيش ما بود هفت برادر 25
اولين † زن ستد وبي پسر مرد * [زن را به برادر كذاشت] * برادر دوم ستد واو نيز بي 26
پسر كذشت سيوم وچهارم تا هفتم همچنين * ودر آخر زن نيز بمرد * اكنون اين زن روز 27 28
قيامت ازان كدامين برادر باشد * براي انك هفت برادر اورا ستده اند * عيسي بديشان 29
كفت اي † كم ايمانان كمراه شده ايد وكتابها را نمي شناسيد * وراه خدا يرا نمي دانيد * براي 30
انك در قيامت † زناشوهري نباشد * ومردان † زن نستانند * وزنان نيز مرد نخواهند الا بر مثال
فرشتكان پاك باشند * براي قيامت نخوانديد انچ بشما از خدا كفته شد * بكفت 31

Jesus illis dixit; Hæc impressio & imago atque inscriptio cujus est? Di- 20 21
xerunt, Cæsaris. Illis dixit; Quod Cæsaris est Cæsari date, & Dei Deo.
Quum audissent in admiratione ste- 22
terunt: & omisso eo abierunt.

CXII. Sermo de septem fratrib^{s}, qui mulierem unam acceperunt.

In illo die Sadducæi ad eum accesse- 23
runt, qui dicunt resurrectionem non
esse: & interrogaverunt, Et ei 24
dixerunt; O magister, Moses nobis
dixit; Si quis mortuus fuerit, abs-
que quòd ei filius sit, frater ejus u-
xorem illius accipiat, ut fratri semen
suscitet. Apud nos autem erant se- 25
ptem fratres: primus uxorem acce-
pit, & sine filio moriens uxorem
fratri reliquit. Frater secundus eam 26
accepit, & ipse etiam sine filio de-
cessit: similiter tertius, & quartus,
usque ad septimum. Postremò autem 27
mulier etiam mortua est. Hæc ergò 28
mulier die resurrectionis cujus è fra-
tribus erit? eò quòd septem fratres
eam acceperunt. Jesus illis dixit; 29
O increduli, erratis, & scripturas
nescitis, et viam Dei ignoratis.
Propterea quòd in resurrectione con- 30
jugium non sit, & viri uxores non
ducant, neque mulieres etiam viros
appetant, sed ad modum Angelorum
puri sint. De resurrectione vero non 31
legistis id quod vobis à Deo dictum
est, qui dicit;

Versio VULGATA LATINA.

20 Et ait illis Jesus; Cujus est imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei; Cæ-
21 saris. Tunc ait illis; Reddite ergò quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ sunt
22 Dei, Deo. Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt. In illo die
23 accesserunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem: & inter-
rogaverunt eum, Dicentes; Magister, Moyses dixit; Si quis mortuus fue-
24 rit non habens filium, ut ducat frater ejus uxorem illius, & suscitet semen
fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres: & primus, uxore ductâ,
25 defunctus est: & non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo. Si-
26 militer secundus, & tertius, usque ad septimum. Novissimè autem omnium
27 & mulier defuncta est. In resurrectione ergò cujus erit de septem uxor?
28 omnes enim habuerunt eam. Respondens autem Jesus, ait illis; Erratis, nescientes 29
Scripturas, neq; virtutem Dei. In resurrectione enim, neq; nubent, neq; nubentur: 30
sed erunt sicut angeli Dei in cœlo. De resurrectione autem mortuorum non le- 31
gistis quod dictum est à Deo dicente vobis; Ego sum Deus Abraham, & Deus 32
Isaac, & Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed viventium. Et audientes 33
turbæ, mirabantur in doctrina ejus. Pharisæi autem audientes quòd silentium 34
imposuisset Sadducæis, convenerunt in unum: Et interrogavit eum unus ex eis 35
legis doctor, tentans eum; Magister, quod est mandatum magnum in Lege? 36
Ait illi Jesus; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima 37
tua, & in tota mente tua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فقال لهم يسوع لمن هذه الصورة والكتابة * قالوا هذه لقيصر • حينئذ قال لهم اعطوا ما
21 للملك للملك وما لله لله * فلما سمعوا تعجبوا وتركوه ومضوا •
22
• الفصل الثالث والسبعون •
23 * وفي ذلك اليوم جاء اليه الزنادقة الذين يقولون ليس قيامة وسألوه قائلين * يا معلم موسى
24 قال اذا مات انسان وليس له ولد فليتزوج اخوه مرأته وليقم زرعا لاخيه * وكان عندنا سبعة
25 اخوة فتزوج اولهم بامرأة ومات ولم يكن له زرع وترك مرأته لاخيه * وكذلك الثاني • والثالث الى
26 السابع * وفي آخر الكل ماتت المرأة ايضا * ففي القيامة لمن من السبعة تكون المرأة لانهم
27
28 تزوجوها باجمعهم * فاجابهم يسوع قائلا لقد ضللتم لانكم لم تعرفوا الكتب ولا قوة الله •
29 * لانهم في القيامة لا يتزوجون ولا يزوجون لكن يكونون كملائكة الله في السماء * واما من
30
31 اجل قيامة الاموات اما قرأتم ما قيل لكم من قبل الله اذ قال * انا هو اله ابراهيم واله اسحق
32 واله يعقوب • والله ليس هو للموتى لكن للاحياء * فلما سمع الجمع بهتوا من تعليمه •
33 • الفصل الرابع والسبعون • * فلما سمع الفريسيون انه قد ابكم الزنادقة اجتمعوا
34 عليه جميعا * وسأله كاتب منهم لتجربة قائلا * يا معلم ايما اعظم الوصايا في الناموس * قال
35
36
37 له يسوع تحب الرب الهك من كل قلبك • ومن كل نفسك • ومن كل فكرك •

Dixitque eis Jesus, Cujus est hæc figura et inscriptio? Dixerunt, Hæc est Cæsaris. Tunc dixit eis, Date quod est regis, regi; et quod est Dei, Deo. Et cùm audissent, admirati sunt: et reliquerunt eum, et abierunt. 20 21 22

Sectio septuagesima tertia.

Et in illo die venerunt ad eum Saducæi qui dicunt, Non est resurrectio; et interrogaverunt eum, Dicentes; Magister, Moses dixit, Quum mortuus fuerit aliquis, et non habuerit filium, ducat frater ejus uxorem ipsius, ut suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres: duxit primus illorum uxorem, et mortuus est, et non fuit ei semen: et reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter secundus, & tertius, usque ad septimum: Tandem post omnes mortua est mulier quoque. Igitur in resurrectione, cujus è septem erit uxor? quandoquidem duxerunt eam omnes. Respondit eis Jesus, dicens; Sanè errâstis, quia non novistis scripturas, neque virtutem Dei: Nam in resurrectione, neque nubent, neque nuptum dabunt: sed erunt sicut angeli Dei in cælo. Verùm quod ad resurrectionem mortuorum; nonne legistis quod dictum est vobis à Deo, quando dixit; Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob et quidem Deus, non est mortuorum, sed vivorum. Et cùm audisset turba, stupuerunt de doctrina eius. 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

Sectio septuagesima quarta.

Et cùm audissent Pharisæi, quia ipse obmutescere fecisset Saduceos, convenerunt ad eum simul: Et interrogavit eum Scriba quidam ex ipsis ad tentandum eum, dicens; Magister, quod est maximum mandatorum in lege? Dixit ei Jesus, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omni mente tua. 34 35 36 37

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡ ዘመኑ፡ መልክዑ፡ ወመጽሐፉ፡፡ ወይቤልዎ፡ ዘንጉሥ፡ ወ
21 ይቤሎሙ፡ ሀቡ፡ ዘንጉሥ፡ ለንጉሥ፡ ወዘእግዚአብሔር፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወሰሚዖሙ፡
22 አንከሩ፡ ወኀደግዎ፡ ወኀለፉ፡፡
በእንተ፡ ሰዱቃውያን፡ እለ፡ ይብሉ፡ አልቦ፡ ትንሣኤ፡ ሙታን፡
23 ወይእተ፡ ዕለተ፡ መጽኡ፡ ሰዱቃውያን፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ አልቦ፡ ትንሣኤ፡ ሙታን፡ ወተስእል
24 ዎ፡፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ሊቅ፡ ሙሴ፡ ይቤ፡ እመቦ፡ ዘሞተ፡ እንዘ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡ ያውስ
25 ብ፡ ብእሲቶ፡ እኁሁ፡ ወያቅም፡ ውሉደ፡ ለእኁሁ፡፡ ሀለው፡ እንከ፡ ኀቤነ፡ ሰብዓቱ፡
26 አኀው፡ ወዘይልህቅ፡ አውሰበ፡ ወሞተ፡ ወእስመ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡ ኀደገ፡ ብእሲቶ፡ ለእኁ
27 ሁ፡፡ ወከማሁ፡ ካልኡ፡ ወሣልሱሂ፡ ወእስከ፡ ተፈጸሙ፡፡ ወእምድኅረ፡ ኵሎሙ፡
28 ሞተት፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡፡ ሶበ፡ ይትነሥኡ፡ እንከ፡ ሙታን፡ ለመኑ፡ እምሰብዓቲሆ
29 ሙ፡ ትካውን፡ ብእሲቶ፡ እስመ፡ ኵሎሙ፡ አውሰብዋ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡
30 ወይቤሎሙ፡ ትስሕቱ፡ በኢያእምሮ፡ መጻሕፍት፡ ወኢኀይለ፡ እግዚአብሔር፡፡ አመ፡ ይ
ሐይዉ፡ ሙታን፡ ኢያወስቡ፡ ወኢይትዋሰቡ፡ ከመ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡ በሰማያት፡
31 እሙንቱ፡፡ ወበእንተ፡ ትንሣኤ፡ ሙታንሰ፡ ኢያንበብክሙሁ፡ ዘተብህለ፡ ለክሙ፡ እምኀበ፡
32 እግዚአብሔር፡ ዘይቤ፡፡ አነ፡ እግዚአብሔር፡ አምላከ፡ አብርሃም፡ ወአምላከ፡ ይስሐቅ፡ ወ
33 አምላከ፡ ያዕቆብ፡ አምላከ፡ ሕያዋንኬ፡ ውእቱ፡ ወአኮ፡ አምላከ፡ ሙታን፡፡ ሰሚዖሙ፡ ሕ
34 ዝብ፡ አንከሩ፡ ምሀሮቶ፡፡ ወሰሚዖሙ፡ ፈሪሳውያን፡ ከመ፡ ፈጸሞሙ፡ ለሰዱቃውያን፡ ተጋብኡ፡ ኀ
35 ቤሁ፡፡ በእንተ፡ ጸሐፊ፡ ዘተስእሎ፡ አይ፡ ትእዛዝ፡ ይዐቢ፡
36 ወተስእሎ፡ አሐዱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ጸሐፈ፡ ሀገር፡ እንዘ፡ ያሜክሮ፡፡ ሊቅ፡ አይቴ፡ ትእዛዝ፡ የ
37 ዐቢ፡ በኦሪት፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አፍቅር፡ ለእግዚአብሔር፡ አ
ምላክከ፡ በኵሉ፡ ልብከ፡ ወበኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ኀይልከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊናከ፡፡

Et dicit iis Dominus Jesus; Cujus est imago & inscriptio ista? Et dicunt ei, Regis. Et dixit iis; Date quæ sunt regis, regi; & quæ sunt Dei, Deo. Et audientes mirati sunt: & reliquerunt eum, & abierunt. 20 21 22

De Sadducæis qui asserunt nullam fore resurrectionem mortuorum.

Et illo die venerunt Saducæi, dicentes non esse resurrectionem mortuorum; & interrogaverunt eum, Dicentes; Magister, Moyses dixit; Si quis mortuus fuerit non habens filios, ducet uxorem frater ejus, & suscitabit filios fratri suo. Fuerunt igitur apud nos septem fratres: & senior uxorem duxit, & obiit: & quoniam non habuit filios, reliquit uxorem suam fratri suo. Et similiter secundus, & tertius, & usquedum completi fuerunt. Et post omnes illos mortua est ista mulier. Si igitur suscitabuntur mortui, cujus è septem illis erit uxor? quoniam omnes illi uxorem duxerunt eam. Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Erratis, non cognoscentes scripturas, neque potestatem Dei? Quando reviviscent mortui, non uxores ducent, neque dabuntur nuptui: sicut angeli Dei in cælis sunt. Et de resurrectione mortuorum, nonne legistis quod dictum fuit vobis à Domino, qui dicit; Ego Dominus Deus sum Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Deus viventium igitur est, & non Deus mortuorum. Audientes populi, admirabantur doctrinam ejus. Et audientes Pharisæi quòd silentium imposuisset Saducæis, congregati fuerunt ad eum: 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

De scriba qui interrogavit eum, Quod est præceptum maximum?

Et interrogavit eum, unus ex ipsis scriba civitatis, tentans eum; Magister, quod est mandatum magnum in lege? Et respondit Dominus Jesus, & dicit ei; Dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, et in tota virtute tua, et in tota meditatione tua. 35 36 37

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * منم منم خداي ابراهيم • خداي اسحق خداي يعقوب • وخدا نه ازان مردگانست • الا ازان
33 زندگانست * چون جماعت تعليم او را شنيدند • در عجب ماندند • * معتزلان چون ديدند
34 كه زنادقه را خاموش كرد صد سپرده پرسيدن معتزلي براي
35 همكنان كرد شدند * ويكي از ايشان پرسيد • كه سپارشهاء توريت
36 شريعت را نيك مي دانست • براي آزمايش ازو پرسيد • وگفت * اي معلم از سپارشها
37 در ناموس كدام بزرگترست • * عيسي بدو گفت • انك خداي خود را از همه دل
ودرون خود • واز همه جان خود ونيروي خود + دوست داري •

Ego sum, ego sum Deus Abraham, Deus Isaak, Deus Jaakob: Deus autem mortuorum non est, sed vivorum est. Cùm turba doctrinam ejus audissent, in admirationem rapti sunt. Pharisæi autem cùm vidissent, quòd Sadducæis silentium fecisset, 32 33 34

CXIII. Quæstio Pharisæi de mandatis legis.

Omnes coacti sunt. Et unus ex illis interrogavit, (qui Legem probè callebat, sed tentandi gratiâ eum interrogavit) & dixit; O Præceptor, ex mandatis in lege quodnam maximum est? Jesus illi dixit; Quòd Deum tuum ex toto corde & interiore tuo, & ex tota anima tua & viribus tuis diligas. 35 36 37

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΕ. Νϛ.

38 Hoc est primum & *magnum* mandatum. Secundum autem simile huic; Diliges
Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις
39 proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis universa
40 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος
Lex & Prophetæ *pendent*. *Congregatis* autem Pharisæis, ΝΕ σκη
41 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, σκθ β
interrogavit eos Jesus, Dicens; Quid vobis videtur de Christo?
42 ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, Λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; σκθ ζ
cujus filius est? dicunt ei; David. Ait illis; Quomodò ergò David
43 τίνος υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαβὶδ
in spiritu Dominum eum vocat, dicens; Dixit Dominus Domino meo;
44 ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
Si ergò David vocat eum Dominum, quomodò filius ejus est? Et nemo poterat
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο σκϛ β
46 ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die
αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας
interrogare eum ampliùs.
ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

CAP. XXIII. κγ'.

1 Tunc Jesus locutus est *turbis*, & *discipulis suis*, Dicens; Νϛ σκζ
2 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Λέγων, ι

Super Moysi cathedram sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia
Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Πάντα 3
ergò quæcunque dixerint vobis *servare*, servate & facite: secundùm verò
οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ
ΝΕ σκη opera eorum *ne facite*: dicunt enim, & non faciunt. Alligant enim
σκθ β τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι. Δεσμεύουσι γὰρ 4
onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominum:
φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων·
σκθ ζ *at* digito *ipsorum non volunt* movere ea. Omnia verò opera
τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα 5
sua faciunt *ad spectari* hominibus: dilatant verò phylacte-
αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτή-
ria sua, & magnificant fimbrias *vestimentorum suorum*. Amantque
ρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν. Φιλοῦσί τε 6
primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in
σκϛ β τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν
synagogis, Et salutationes in *foris*, & vocari
ταῖς συναγωγαῖς, Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι 7
ab hominibus, Rabbi, Rabbi. Vos autem *ne vocemini* Rabbi:
σλ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, Ῥαββί, ῥαββί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· 8
ι unus enim est vester *doctor*, *Christus*: omnes autem vos fra-
εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελ-
Νϛ σκζ tres estis.
ι φοί ἐστε.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 39 ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒܐ ܘܩܕܡܝܐ܂ * ܘܕܬܪܝܢ ܕܕܡܐ ܠܗ܂ ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ܂
40 41 * ܒܗܠܝܢ ܬܪܬܝܢ ܦܘܩܕܢܝܢ ܬܠܝܢ ܐܘܪܝܬܐ ܘܢܒܝܐ܂ * ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ܂ ܫܐܠ
42 ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ * ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܡܫܝܚܐ܂ ܒܪ ܡܢܘ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ
43 44 ܒܪ ܕܘܝܕ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܕܘܝܕ ܒܪܘܚ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ܂ ܐܡܪ ܓܝܪ܂ * ܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ܂
45 46 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ܂ * ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܫܟܚ ܠܡܬܠ ܠܗ
ܦܬܓܡܐ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܬܡܪܚ ܬܘܒ ܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ ܠܡܫܐܠܘܬܗ܂

Illud est præceptum maximum & primum. 38
Et secundùm, quod simile est ei; Diliges 39
proximum tuum sicut teipsum. Ab illis 40
duobus præceptis pendet Lex & Prophetæ.
Quum autem congregati essent Pharisæi, 41
interrogavit eos Jesus, inquiens; Quid 42
dicitis de Messia? cujus est filius? Dicunt
ei; Filius Davidis. Dicit eis, Quomodo 43
ergò David per spiritum vocat eum Dominum? Ait enim, Dixit Dominus Domi- 44
no meo, Sede à dextra mea, usque dum
ponam hostes tuos subter pedes tuos. Si 45
ergò David vocat eum Dominum, quomodo
filius ejus est? Et nemo potuit ei reddere 46
rationem: nemoque ausus est ampliùs ab
illo die interrogare eum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ *

CAP. XXIII.

1 2 * ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡ ܟܢܫܐ ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ
3 ܕܡܘܫܐ ܝܬܒܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ܂ * ܟܠ ܡܕܡ ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܕܬܛܪܘܢ܂ ܛܪܘ
4 ܘܥܒܕܘ܂ ܒܪܡ ܐܝܟ ܥܒܕܝܗܘܢ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ܂ ܐܡܪܝܢ ܓܝܪ ܘܠܐ ܥܒܕܝܢ܂ * ܘܐܣܪܝܢ
ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪܐ܂ ܘܣܝܡܝܢ ܥܠ ܟܬܦܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܗܘܢ ܠܐ ܨܒܝܢ ܠܡܩܪܒܘ
5 ܠܗܘܢ܂ * ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ ܥܒܕܝܢ ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ܂ ܡܦܬܝܢ ܓܝܪ
6 ܬܦܠܝܢܝܗܘܢ܂ ܘܡܘܪܟܝܢ ܬܟܠܝܬܐ ܕܡܪܛܘܛܝܗܘܢ܂ * ܘܪܚܡܝܢ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ܂
7 ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ܂ * ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ܂ ܘܕܢܬܩܪܘܢ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܪܒܝ܂
8 * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܪܒܝ܂ ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܪܒܟܘܢ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܟܠܟܘܢ ܐܚܐ ܐܢܬܘܢ܂

Tunc Jesus collocutus est turbis & disci- 1
pulis suis, & dixit eis; Super cathedram 2
Mosis sederunt Scribæ & Pharisæi. Quic- 3
quid igitur dicent vobis ut servetis, serva-
te, ac peragite; sed juxta opera eorum ne
feceritis, dicunt enim & non faciunt. Li- 4
gantque onera gravia, & imponunt hu-
meris hominum: ipsi verò ne suo *quidem*
digito volunt ea tangere. Et omnia opera 5
sua faciunt ut spectentur ab hominibus:
dilatant enim phylacteria sua, & producunt
fimbrias palliorum suorum: Et amant pri- 6
mos accubitus in cœnis, & primos con-
sessus in synagogis, Et salutationem in pla- 7
teis, & vocari ab hominibus, Rabi. Vos 8
autem ne vocemini Rabi; unus est enim
magister vester, vos autem omnes fratres
estis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 39 * [اولين وبزرگتر سپارش اينست] * وسپارش ديگر كه بدين مي ماند • كه يار خود
40 را همچون چشم خود دوست داري * بدين دو سپارش توريت وپيغمبران بر داشته شد •
41 42 * وچون امامان گرد شدند عيسي ازايشان پرسيد وگفت • * بر مسيح چه مي گوييد پسر
43 كيست • بدو گفتند پسر داود • * بديشان گفت • چگونه داود بجان اورا خداوند
44 خواند براي انك گفت نبوت * خدا بخداوند من گفت بر دست راست
45 من بنشين تا دشمنان ترا زير پاي تو † خوابيده كنم • * چون داود اورا خداوند خود
46 خواندش • چگونه او پسر داود باشد * كسي بدو جواب نتوانست دادن وازان روز باز •
ديگر كسي با او گستاخي نكرد وچيزي پرسيد صد چهارده كلمهٔ چند
1 وسخن در نكوهيدن امامان * انكه عيسي اغاز كرد وبا شاگردان خود وجماعتي ديگر
2 كه انجا بودند سخن گفت • * كه بر تخت وجايگاه † موسي امامان • ومعتزلان ونويسندگان
3 نشسته اند • * هرچه بشما گويد نگه داريد • شما نگه داريد • [وبكنيد] ليكن بعمل وكردار ايشان

Primum & maximum mandatum 38
hoc est. Alterum autem mandatum, 39
quod huic est simile, est ut proxi-
mum tuum veluti oculum tuum
charum habeas. In his duobus 40
mandatis Lex & Prophetæ compre-
hensi sunt. Cùm Antistites autem 41
convenissent, Jesus ex eis percontatus est, & dixit; De Christo quid 42
dicitis? Filius cujus est? Et di-
xerunt, Filius David. Illis dixit; 43
Quomodo ergo David in spiritu
illum Dominum vocat? Nam dicit:
Prophetia.
Deus Domino meo dixit; Ad ma- 44
num dexteram meam sede, donec in-
imicos tuos, tibi sub pedibus con-
culcandos subjiciam. Cùm David 45
eum Dominum suum vocet, quomo-
do ille filius David sit? Et nemo 46
responsum illi reddere potuit: &
ab eo die deinceps nemo eum procaciter adortus est, aut aliquid inter-
rogavit.

CXIV. Dicta quædam & verba in vituperationem Antistitum.

CAP. XXIII.

Tunc Jesus exorsus est, & disci- 1
pulis suis & turbæ reliquæ qui illic
aderant sermonem fecit: Et dixit 2
illis; In cathedra & loco Mosis sa-
cerdotes, & Pharisæi, & Scribæ
sedent. Quicquid vobis dicunt, 3
Observate, vos observate & fa-
cite: opus autem & facta eorum

Versio VULGATA LATINA.

38
39 Hoc est maximum, & primum mandatum. Secundum autem simile est
40 huic; Diliges proximum tuum, sicut teipsum. In his duobus mandatis
41 universa lex pendet, & Prophetæ. Congregatis autem Pharisæis, inter-
42 rogavit eos Jesus, Dicens; Quid vobis videtur de Christo? cujus filius
43 est? Dicunt ei; David. Ait illis; Quomodò ergò David in spiritu vo-
44 cat eum Dominum, dicens; Dixit Dominus Domino meo; Sede à dextris
45 meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Si ergò Da-
46 vid vocat eum Dominum, quomodò filius ejus est? Et nemo poterat ei
respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum ampliùs
interrogare.

CAP. XXIII.

Tunc Jesus locutus est ad turbas, & ad discipulos suos, Dicens; Super cathe- 1 2
dram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisæi. Omnia ergò quæcunque dixerint vobis, 3
servate, & facite: secundùm opera verò eorum nolite facere: dicunt enim, &
non faciunt. Alligant enim onera gravia, & importabilia, & imponunt in hume- 4
ros hominum: digito autem suo nolunt ea movere. Omnia verò opera sua faci- 5
unt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, & magnificant
fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in syna- 6
gogis, Et salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Vos autem noli- 7
te vocari Rabbi: unus est enim Magister vester, omnes autem vos fratres estis. 8

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * هذه هي الوصية الاولي العظمة * والثانية التي تشبهها ان تحب قريبك مثل نفسك *
39
40 * بهاتين الوصيتين الناموس والانبياء معلقون * * الفصل الخامس والسبعون *
41 * ثم اجتمع الفريسيون * فسالهم يسوع قايلا * ماذا تظنون في المسيح ابن من هو * فقالوا له
42
43 هو ابن داود * قال لهم كيف داود بالروح يدعوه ربه * اذ قال * قال الرب لربي اجلس عن
44
45 يميني * حتي اضع اعداك تحت قدميك * فان كان داود بالروح يدعوه ربه فكيف هو ابنه *
46 * فلم يستطع احد ان يجيبه بكلمة ولم يجسر احد من ذلك اليوم ان يساله *
* الفصل السادس والسبعون *
1 * حينيذ كلم يسوع الجمع وتلاميذه قايلا * علي كرسي موسي جلس الكتبة والفريسيون *
2
3 * فكلما قالوا لكم فاحفظوه وافعلوه ومثل اعمالهم لا تصنعوا * لانهم يقولون ولا يفعلون *
4 * يربطون احمالا ثقالا ويحملونها علي اعناق الناس * ولا يريدون ان يحركوها باصبعهم * وكل
5
6 اعمالهم يصنعونها ليراءوا الناس يعرضون ارديتهم ويطولون اطراف ثيابهم * ويحبون اوايل
7 المتكات في الولايم * وصدور المجالس علي الكراسي في المجامع * والسلام في الاسواق * وان
8 يدعوهم الناس معلمين * فاما انتم فلا تدعوا لكم معلما علي الارض فان معلمكم واحد
هو المسيح وانتم جميعا اخوة *

Hoc est mandatum primum maximum. 38
Secundùm autem, quod assimilatur ei, est, 39
ut diligas proximum tuum sicut tei-
psum. Ab his duobus mandatis lex & prophetæ pendentes sunt. 40

Sectio septuagesima quinta.

Iterùm congregati sunt Pharisæi, & in- 41
terrogavit eos Jesus, & dixit; Quid 42
censetis de Christo? cujus est filius?
Dixerunt ei, Est filius David. Ait illis, 43
Quomodo David in spiritu vocat eum
Dominum suum, quando ait; Dixit Do- 44
minus Domino meo, Sede à dextera mea,
donec ponam inimicos tuos sub pedibus
tuis? Si ergò David in spiritu vocat 45
eum Dominum suum, quomodo est filius
ejus? Et nemo potuit respondere ei ver- 46
bum, neque ausus est quisquam ab illa
die interrogare eum.

Sectio septuagesima sexta.

CAP. XXIII.

Tunc allocutus est Jesus turbam & 1
discipulos suos, dicens; Super cathe- 2
dram Moysi sederunt Scribæ & Phari-
sæi. Quicquid ergò dixerint vobis, 3
servate, & facite: secundùm opera ve-
rò eorum ne faciatis. Nam ipsi dicunt,
& non faciunt: Alligant onera gravia, 4
& imponunt ea super colla hominum,
& nolunt movere ea digito suo. Et o- 5
mnia opera sua faciunt ut præbeant se
hominibus: dilatant pallia sua, & pro-
ducunt fimbrias vestimentorum suorum.
Et amant primatum decubitûs in convi- 6
viis, & primos consessus super sedes in
synagogis, Et salutationem in foris, & 7
ut vocent eos homines magistros. Vos 8
autem ne vocetis vobis magistrum super
terram: quoniam magister vester unus
est, Christus; vos autem omnes fratres
estis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ዛቲ፡ ትእዛዝ፡ ዓባይ፡ ወቀዳሚት፡፡ ወካልእታኒ፡ ትመስላ፡ አፍቅር፡ ቢጸከ፡ ከመ፡ ነፍ
39 ስከ፡፡ በእሉ፡ ክልኤ፡ ትእዛዝ፡ ተሰቅሉ፡ ኵሉ፡ ኦሪት፡ ወነቢያት፡፡
40 በእንተ፡ ፈሪሳውያን፡ ዘኀሠሥዎ፡ ተስእሉዎ፡ ክርስቶስ፡ ወልደ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡፡
41 ወእንዘ፡ ጉቡኣን፡ እሙንቱ፡ ፈሪሳውያን፡ ተስእሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ እንዘ፡ ይብል፡
42 መንተ፡ ትብሉ፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ወልደ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ወይቤልዎ፡ ዘዳዊ
43 ት፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እፎ፡ እንከ፡ ለሊሁ፡ ዳዊት፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ይ
44 ቤ፡፡ ይቤሎ፡ እግዚእ፡ ለእግዚእየ፡ ንበር፡ በየማንየ፡ እስከ፡ አገብኦሙ፡ ለጸላእትከ፡
45 ትሕተ፡ መከየደ፡ እገሪከ፡፡ ዘለሊሁ፡ እንከ፡ ዳዊት፡ እግዚእየ፡ ይቤሎ፡ እፎ፡ እንከ፡
46 ይከውኖ፡ ወልደ፡፡ ወአልቦ፡ ዘክህለ፡ ለአውሥኦቶ፡ ቃለ፡፡ ወአልቦ፡ ዘአፍተወ፡ እምይእ
ቲ፡ ዕለት፡ ተስእሎቶ፡ መንተኒ፡፡
በእንተ፡ ለሊሆሙ፡ ለጸሐፍት፡ ወለፈሪሳውያን፡፡ በዘካርያስ፡ ወልደ፡ ብራኪዩ፡
1 ጥር ወእምዝ፡ ነገሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለሕዝብ፡ ወለአርዳኢሁ፡፡ እንዘ፡ ይብል፡
2 ደበ፡ መንበረ፡ ሙሴ፡ ነበሩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡፡ ኵሉ፡ ዘመሀሩክሙ፡ ግበሩ፡ ወዕ
3 ቀቡ፡ ወበከመ፡ ይገብሩ፡ ኢትግበሩ፡፡ እስመ፡ ዘይሜህሩ፡ ለበእድ፡ ወለሊሆሙ፡ ኢይ
4 ገብሩ፡፡ የአስሩ፡ ጾረ፡ ዓቢየ፡ ወክቡደ፡ ወያሰክምዎ፡ ለሰብእ፡ ደበ፡ መታክፍቲሁ፡ ወለ
5 ሊሆሙ፡ ኢይለክፍዎ፡ በአጻብዒሆሙ፡፡ ወኵሉ፡ ምግባሮሙ፡ ዘይገብሩ፡ ለዓይነ፡ ሰ
6 ብእ፡ ይገብሩ፡፡ ወይሰፍሑ፡ ኰርበቢቶሙ፡ ወያዐቢዩ፡ አዝፋሪሆሙ፡፡ ወያፈቅሩ፡ ር
7 እሰ፡ ምርፋቅ፡ በውስተ፡ ምሳሐት፡ ወነቢረ፡ ፍጽመ፡ በውስተ፡ አዕዋደት፡፡ ወተአምኆ
8 ተ፡ በውስተ፡ ምሥያጣት፡ ወይበልዎሙ፡ ሰብእ፡ ረቢ፡፡ አንትሙሰ፡ ኢትሰመዩ፡ ረ
ቢ፡፡ እስመ፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡ መምህርክሙ፡፡ አንትሙሰ፡ አኃው፡ አንትሙ፡ ኵልክሙ፡፡

Hoc est mandatum maximum & primum. Et secundum simile est ei; Dilige 38 39
proximum tuum sicut animam tuam. In hisce duobus mandatis pendent tota 40
Lex & prophetæ.

De Pharisæis qui interrogabant Christum, Cujus filius est Christus?

Et congregatis ipsis Pharisæis, interrogavit eos Jesus, Dicens; Quid dicitis 41 42
de Christo? filius cujus est Christus? & dicunt ei; Davidis. Et dicit iis Do- 43
minus Jesus, Quomodo igitur ipse David in spiritu sancto ait; Dicit Dominus 44
Domino meo; Sede ad dextram meam, usque dum referam inimicos tuos sub
scabello pedum tuorum. Si igitur David, Domine mi, dicit; quomodò igitur 45
est ei filius? Et nullus fuit qui poterat respondere ei verbum: neque fuit 46
quisquam qui ausus fuit ab ista hora interrogare eum aliquid.

De comminando Scribas & Pharisæos.
Et de Zacharia filio Barachiæ.

CAP. XXIII.

Et tunc loquutus est Dominus Jesus populo, & discipulis suis, Dicens; 1 2
Super cathedram Mosis sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia quæ vos do-
cuerunt facite, & servate; & sicut faciunt, ne facite: quoniam quæ docent 3
alios, ipsi non faciunt. Ligant onus magnum grave, & imponunt id homini 4
super humeros ejus: & ipsi non tangunt illud cum digitis suis. Et omnia 5
opera sua quæ faciunt, præ oculo hominis faciunt; & dilatant phylacteria sua,
& magnificant fimbrias suas. Et amant primos recubitus in conviviis, & 6
sedere ultimò in conventibus, Et salutationem in foris, & ut dicant iis homi- 7
nes, Rabi. Vos igitur ne vocemini Rabi: quoniam unus est doctor vester, vos 8
fratres estis omnes vos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

كار مكنيد * براي انك ميكويند ومردم مني اموزند * خود عمل نمي كنند * بارهاي 4
* كران بر دوش مردم مي بندند * وانكشت خود را دران رنجه نمي دارند * همه كردارهاي 5
ايشان بروي ورياست * تا در چشم خلايق نيك نمايند * دامن فرجي واستين دراز كنند *
* ودر مهماني شب صدر مجلسها را دوست دارند * وميان انجمنها بالاتر از همه نشينند 6
* ودوست دارند كه مردم در بازارها ايشانرا سلام دهند * وايشانرا معلم خوانند * 7
* اكنون شما بزركوار مشويد * براي انك بزركوار شما يكيست براي انك شما برادران 8
يكديكريد *

ne operemini; dicunt enim et
homines docent, ipsi verò opus
non faciunt. Onera gravia hu- 4
meris hominum imponenda li-
gant; digito verò suo in eis fe-
rendis laborem non suscipiunt.
Omnia opera eorum ad aspectum 5
et ostentationem sunt, ut oculis
hominum boni appareant. Laci-
niam vestimenti et oram produ-
cunt. Et in conviviis nocturnis 6
primos accubitus amant, et in
synagogis super omnes sedent.
Amant etiam ut homines eos in 7
foris salutent, eosque præcepto-
res vocent. Vos autem magistri 8
ne estote: eò quòd magister ve-
ster unus sit, siquidem vos fratres
alter alterius estis.

Et patrem ne vocetis vestrum super terram: unus enim est Pater
9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ
vester qui in cœlis. Nec vocemini doctores: unus enim vester
10 ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν
est doctor, Christus. Qui vero major vestrûm, erit vester
11 ἐστιν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν
minister. Qui autem exaltabit seipsum, humiliabitur: & qui
12 διάκονος. Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις σλα ε
humiliabit seipsum, exaltabitur. Væ autem vobis Scribæ & Phari-
13 ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρι-
sæi hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, & prætextu
σαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει
prolixa orantes: propter hoc accipietis abundantius judicium. Væ
14 μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. Οὐαὶ σλβ ε
vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia clauditis regnum cœlorum
ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ante homines: vos enim non intratis: nec introeuntes
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους
sinitis intrare. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: σλγ ε
15 ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ,
quia circuitis mare & aridam, facere unum proselytum: &
ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ

cùm fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, duplicem vobis. Væ
ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης, διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ 16
vobis duces cæci, dicentes: Quicunque juraverit in templo, nihil
ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν
est: qui autem juraverit in auro templi, debet. Stulti &
ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ 17
cæci: quid enim majus est, aurum, aut templum sanctificans au-
τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυ-
rum? Et, Quicunque juraverit in altari, nihil est: quicunque 18
σόν; Καὶ, Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς
autem juraverit in dono quod super illud, debet. Stulti & cæci:
δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· 19
quid enim majus, donum, an altare sanctificans donum?
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
Ergò jurans in altari, jurat in eo, & in omnibus quæ super
Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω 20
illud. Et jurans in templo, jurat in illo, & in habitante
αὐτοῦ. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι 21
illud. Et jurans in cœlo, jurat in throno Dei, & in
αὐτόν. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν 22
sedente super eum.
τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * ܘܐܒܐ ܠܐ ܬܩܪܘܢ ܠܟܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. * ܘܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܡܕܒܪܢܐ.
10 11 ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܘ ܡܕܒܪܢܟܘܢ ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܒ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ.
12 * ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܡܢ ܕܢܡܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ.
* ܕܩܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܠܬܐ ܕܚܫܐ * ܗ *
13 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. ܒܥܠܬܐ
14 ܕܡܘܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܨܠܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܚܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ
15 ܠܐ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܠ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܡܟܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܡܐ ܘܝܒܫܐ ܠܡܥܒܕ ܓܝܘܪܐ ܚܕ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ
16 ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܒܪܐ ܕܓܗܢܐ ܥܦܝܦܐ ܡܢܟܘܢ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܡܕܒܪܢܐ ܣܡܝܐ
ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܕܝܐܡܐ ܒܗܝܟܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܐܡܐ ܒܕܗܒܐ
17 ܕܒܗܝܟܠܐ ܚܐܒ. * ܣܟܠܐ ܘܣܡܝܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ. ܕܗܒܐ ܐܘ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܕܡܩܕܫ ܠܗ
18 ܠܕܗܒܐ. * ܘܡܢ ܕܝܐܡܐ ܒܡܕܒܚܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܐܡܐ ܒܩܘܪܒܢܐ ܕܥܠܘܗܝ
19 ܚܐܒ. * ܣܟܠܐ ܘܣܡܝܐ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܪܒ. ܩܘܪܒܢܐ ܐܘ ܡܕܒܚܐ ܕܡܩܕܫ
20 ܠܩܘܪܒܢܐ. * ܡܢ ܕܝܐܡܐ ܗܟܝܠ ܒܡܕܒܚܐ. ܝܐܡܐ ܒܗ ܘܒܟܠ ܡܕܡ ܕܠܥܠ ܡܢܗ.
21 22 * ܘܡܢ ܕܝܐܡܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܝܐܡܐ ܒܗ ܘܒܡܢ ܕܥܡܪ ܒܗ. * ܘܡܢ ܕܝܐܡܐ ܒܫܡܝܐ. ܝܐܡܐ
ܒܟܘܪܣܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܡܢ ܕܝܬܒ ܠܥܠ ܡܢܗ.

Et patrem ne vocetis vobis in terra, unus 9
enim est pater vester qui est in cœlis. Ne- 10
que vocemini rectores, quoniam unus est
rector vester, Christus. Qui autem maxi- 11
mus est inter vos, fiat vobis minister. Qui- 12
cunque enim efferet seipsum, deprimetur;
& qui seipsum depresserit, efferetur.

Ad nocturnum primum noctis tertiæ passionis.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, 13
qui devoratis domos viduarum, eâ occasio-
ne quòd producitis orationes vestras; pro-
pterea subituri estis judicium majus. Væ 14
vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe
qui claudatis regnum cœlorum coram ho-
minibus. Vos enim non introitis, nec eos
qui introeunt, sinitis introire. Væ vobis 15
Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe qui
perlustretis mare & aridam, ut faciatis unum
proselytum: & quum factus est, facitis eum
filium gehennæ duplo magìs quàm vos. Væ 16
vobis duces cæci, qui dicitis; Quisquis jurat
per templum, nihil est: quisquis autem jurat
per aurum templi, reus est. Stulti & cæci, 17
utrum enim majus est? aurum, an templum,
quod consecrat ipsum aurum? Et, Quisquis 18
jurat per altare, nihil est: quicunque verò
jurat per oblationem quæ est super ipsum,
reus est. Stolidi & obcæcati, utrum enim 19
majus est? oblatio, an altare quod consecrat
oblationem? Qui ergò jurat per altare, 20
jurat per ipsum, ac per omnia quæ super
eo sunt. Et qui jurat per templum, jurat 21
per ipsum, & per eum qui habitat in eo.
Quique jurat per cœlos, jurat per thronum 22
Dei, & per eum qui sedet super ipsum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * وكسي را بر زمين پدر نخوانيد : براء انك پدر شما يكيست • كه بر آسمانست •
10 11 * وكدخدا نخوانيد سبب انك كدخداي شما مسيح است • * انك در ميان شما
12 بزركترست خدمت كار همه او باشد * براي انك هر كه خودرا خار كند • بلند
13 شود • وانچ خودرا بلند بيند خوار شود • * واي بر شما نويسندكان ومعتزلان منافقان • بواسطهء
ان كه نماز خودرا دراز مي كشيد • كه مال وخانهء بيوه زنانرا بخوريد • براي اين افزون
14 داوري بپذيريد • * واي بر شما نويسندكان • معتزلان ومنافقان • كه ملكوت آسمانرا
15 برابر خلق دربستيد • شما در نمي رويد ونمي كذاريد كسي ديكر در رود • * واي
بر شما نويسندكان معتزلان منافقان • كه دريا وخشكي را مي جوييد • كه يكي را با خود
16 كشيد چون بشما پيوست • اورا دوزخي سازيد • از شما بيشتر • * واي بر شما اي پيش
روان كوران • كه مي كوييد هر كه بهيكل سوكند خورد چيزي نيست • الا انك
17 سوكند خورد بزري كه درهيكل است كناه است • * اي جاهلان نا بينايان كدامين

Nec quempiam in terra patrem 9
vocetis: quoniam Pater vester
unus est, qui est in cælis. Ne- 10
que gubernatorem vocetis, ea de
causa quòd gubernator vester
Christus est. Qui in medio ve- 11
strûm maximus est, minister om-
nium is sit. Etenim quicunque 12
seipsum vili fecerit, excelsus e-
rit: qui verò seipsum suspexerit,
vilis erit. Væ vobis Scribæ 13
& Pharisæi hypocritæ, hac de
causa quòd preces vestras in lon-
gum protrahitis, ut facultates
& domos viduarum comedatis:
propter hoc adauctum judicium
accipietis. Væ vobis Scribæ, 14
Pharisæi, & hypocritæ, quia
regnum cælorum hominibus præ-
cluditis: nec vos intratis,
nec sinitis quenquam alium in-
trare. Væ vobis Scribæ & Pha- 15
risæi hypocritæ, quia mare &
aridam pervestigatis ut unum
proselytum ad vos trahatis; &
cum vobis adjungatur, eum di-
gnum gehennæ efficitis vobismet
magis. Væ vobis ô duces cæci, 16
qui dicitis; Quicunque per tem-
plum juraverit, nihil est: sed
qui juraverit per aurum, quod
in templo est, peccati reus
est. O stulti cæci, utrum 17

Versio VULGATA LATINA.

9 Et patrem nolite vocare vobis super terram : unus est enim pater vester ,
10 qui in cœlis est. Nec vocemini magistri ; quia Magister vester unus est,
11 Christus. Qui major est vestrûm , erit minister vester. Qui autem se ex-
12 altaverit, humiliabitur : & qui se humiliaverit , exaltabitur. Væ autem vo-
13 bis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia clauditis regnum cœlorum ante
14 homines : vos enim non intratis , nec introëuntes sinitis intrare. Væ vo-
bis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia comeditis domos viduarum , orati-
15 ones longas orantes : propter hoc amplius accipietis judicium. Væ vobis,
Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia circuitis mare & aridam , ut faciatis
unum proselytum ; & cùm fuerit factus , facitis eum filium gehennæ duplo
quàm vos. Væ vobis, duces cæci , qui dicitis ; Quicunque juraverit per tem- 16
plum , nihil est : qui autem juraverit in auro templi , debet. Stulti , & cæ- 17
ci : Quid enim majus est , aurum , an templum , quod sanctificat aurum ?
Et, Quicunque juraverit in altari , nihil est : quicunque autem juraverit in do- 18
no , quod est super illud , debet. Cæci : Quid enim majus est , donum , 19
an altare , quod sanctificat donum ? Qui ergò jurat in altari , jurat in eo, 20
& in omnibus quæ super illud sunt. Et quicunque juraverit in templo , ju- 21
rat in illo , & in eo qui habitat in ipso : Et qui jurat in cœlo , jurat in 22
throno Dei, & in eo qui sedet super eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 10 ولا تدعوا لكم ابا على الارض فان اباكم واحد هو الذي في السموات * ولا تدعوا
11 لكم مدبرا على الارض فان واحدا هو مدبركم المسيح * والكبير الذي فيكم
12 13 فليكن لكم خادما * ومن رفع نفسه اتضع ومن وضع نفسه ارتفع * الويل لكم
ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تاكلون بيوت الارامل بعلة تطويل صلواتكم *
14 ومن اجل هذا تاخذون اعظم دينونة * الويل لكم يا كتبة ويا فريسيين يا مرايين
لانكم تغلقون ملكوت السموات قدام الناس * فلا انتم تدخلون ولا تتركون الاتيين
15 يدخلون * الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تطوفون البر والبحر
16 لتصطنعوا غريبا واحدا * فاذا صار صيرتموه لجهنم ابنا مضاعفا اليكم * الويل لكم يا
قايدي العميان الذين يقولون من حلف بالهيكل فليس عليه شيا ومن حلف بذهب
17 18 الهيكل يخطي * ايها الجهال العمي ايما اعظم الذهب ام الهيكل الذي يقدس الذهب * ومن
19 حلف بالمذبح فليس عليه شيا ومن حلف بالقربان الذي فوقه فهو يخطي * يا جهال وعميان
20 ايما اعظم القربان او المذبح الذي يقدس القربان * فمن حلف بالمذبح فقد حلف به وبكلما
21 22 فوقه * ومن حلف بالهيكل فهو يحلف به وبالساكن فيه * ومن حلف بالسماء فهو يحلف
بكرسي الله وبالجالس عليه *

*Neque vocetis vobis patrem super ter- 9
ram : quoniam pater vester, unus est
qui est in cœlis. Neque vocetis vobis 10
gubernatorem super terram : quoniam
unus est gubernator vester, Christus.
Et magnus qui est inter vos , sit vo- 11
bis minister. Nam qui exaltaverit se- 12
ipsum, humiliabitur ; & qui humi-
liaverit seipsum , exaltabitur. Væ 13
vobis , ô Scribæ & ô Pharisæi ô hy-
pocritæ ; quia comeditis domos vidu-
arum , prætextu protractionis oratio-
num vestrarum ; & propter hoc acci-
pietis summum judicium. Væ vobis , 14
ô Scribæ & Pharisæi hypocritæ ;
quia clauditis regnum cœlorum coram
hominibus , & vos non ingredimini ,
neque permittitis venientibus , ut in-
grediantur. Væ vobis , ô Scribæ & 15
Pharisæi hypocritæ ; quia vos circum-
itis aridam & mare , ut faciatis
proselytum unum : & cùm factus fu-
erit , redditis eum gehennæ filium
adjunctum vobis. Væ vobis duces 16
cæcorum, qui dicunt ; Quicunque ju-
raverit per templum , non est obnoxi-
us rei cujusquam : at quicunque ju-
raverit per aurum templi , peccat. O 17
stulti cæci , quid est majus ? aurum ,
an templum quod sanctificat aurum ?
Et, Quicunque juraverit per altare , 18
non est obnoxius ullius rei : & qui-
cunque juraverit per oblationem quæ
est super ipsum , ille peccans est.
Stulti ac cæci , quid est majus ? ob- 19
latio an altare quod sanctificat obla-
tionem ? Et quicunque juraverit per 20
altare , juravit per ipsum & per
omne quod est super ipsum. Et qui- 21
cunque juraverit per templum , ipse
jurat per ipsum & per habitantem in
eo. Et quicunque juraverit per cœlum, 22
ipse jurat per thronum Dei, & per seden-
tem super eum.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወኢትረሲዩ ፡ አበ ፡ በደቤ ፡ ምድር ፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ ውእቱ ፡ አቡክሙ ፡ ሰማያዊ ። ወኢት
10 ሰመዩ ፡ መምህራነ ፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ መምህርክሙ ፡ ውእቱ ፡ ክርስቶስ ። ወባሕቱ ፡ ዘየዐ
11 ቢ ፡ ይኩንክሙ ፡ ላእከ ። እስመ ፡ ዘአዕበየ ፡ ርእሶ ፡ የኀስር ፡ ወዘአትሐተ ፡ ርእሶ ፡ ይከብ
12 ር ። በእንተ ፡ አሌሎሙ ፡ ለጸሐፍት ፡ ወለፈሪሳውያን ። አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪ
13 ሳውያን ፡ መድልዋን ፡ እስመ ፡ ትበልዑ ፡ አብያተ ፡ መበለታት ፡ ወታመክንዩ ፡ ወታበዝኁ ፡ ጸ
14 ሎተ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ትረክቡ ፡ ፍድፋደ ፡ ኵነኔ ። አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያ
ን ፡ መድልዋን ፡ እስመ ፡ ተዐጽዉ ፡ ውስተ ፡ ገጾ ፡ ለሰብእ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወለሊክ
15 ሙ ፡ ኢትበውኡ ፡ ወለእለሂ ፡ ይበውኡ ፡ ትከልእዎሙ ፡ በዊአ ። አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡
ወፈሪሳውያን ፡ መድልዋን ፡ እስመ ፡ ተአውዱ ፡ ባሕረ ፡ ወየብሰ ፡ ከመ ፡ ታጥምቁ ፡ አሐደ ፡ ፈ
16 ላሴ ፡ ወተጠሚቆ ፡ ትሬሲይዎ ፡ ክዕበተክሙ ፡ ለገሀነም ። አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈ
ሪሳውያን ፡ እለ ፡ ትብሉ ፡ ዘመሐለ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ድኅን ፡ ውእ
17 ቱ ፡ ወዘሰ ፡ መሐለ ፡ በወርቀ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ይበቍዕ ። አብዳን ፡ ወዕዉራን ፡ ላይ ፡ የዓ
18 ቢ ፡ ወርቅኑ ፡ ወሚም ፡ ቤተ ፡ መቅደስኑ ፡ ዘይቄድሶ ፡ ለወርቅ ። ወዘመሐለ ፡ በመሥ
19 ዋዕት ፡ ድኅን ፡ ትብሉ ፡ ወዘሰ ፡ መሐለ ፡ በጽንሐሕ ፡ ይጌጊ ፡ ትብሉ ። አብዳን ፡ ወዕዉ
ራን ፡ ላይ ፡ የዓቢ ፡ ጽንሐሕኑ ፡ ወሚም ፡ ምሥዋዕ ፡ ዘይቄድሶ ፡ ለውእቱ ፡ ጽንሐ
20 ሕ ። ዘኬ ፡ መሐለ ፡ በምሥዋዕ ፡ መሐለ ፡ ቦቱ ፡ ወመሐለ ፡ በኵሉ ፡ ዘዲበ
21 ሁ ። ወዘሂ ፡ መሐለ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ መሐለ ፡ ቦቱ ፡ ወበዘ ፡ ይነብር ፡ ውስቴ
22 ቱ ። ወዘሂ ፡ መሐለ ፡ በሰማይ ፡ መሐለ ፡ በመንበሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወበዘ ፡ ይነብ
ር ፡ ደቤሁ ።

Et ne constituatis patrem super terram : quia unus est pater vester cælestis. 9
Et ne vocemini doctores : quia unus doctor vester est, Christus. Sed qui 10
summus erit è vobis, sit vobis minister. Quoniam qui magnificavit seipsum 11
despicietur, & qui sese humiliaverit, honorem sibi attrahet. 12

De denuntiando væ Scribis & Pharisæis.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quoniam exeditis domos viduarum, & 13
artificiis utimini, et multiplicatis orationem : propterea invenietis majus judi-
cium. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia clauditis præ faciem 14
hominis regnum cælorum : & vosipsi non introitis , & introëuntes etiam
prohibetis intrare illud. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quoniam 15
circumitis mare & aridam, ut baptizetis unum proselytum : & quum fuerit
baptizatus, disponitis eum duplo magis quàm vos ad gehennam. Væ vobis 16
Scribæ & Pharisæi duces cæci, qui dicitis ; Qui juraverit per Domum
sanctam, liber est : sed qui juraverit per aurum Domus sanctæ, proficit.
Stulti & cæci : utrum majus est, aurúmne, vel Domus sancta quæ sanctificat 17
aurum ? Et, Qui juraverit per altare, liber est dicitis ; & qui juraverit 18
per holocaustum, reus est dicitis. Stulti & cæci : utrum maius est, holocau- 19
stum, vel altare quod sanctificat illud holocaustum : Qui igitur juraverit per 20
altare, juravit per ipsum, & juravit per totum quod super ipsum est. Et 21
qui juravit per Domum sanctam, juravit per ipsam, & per eum qui habitat
in ea. Et qui juravit per cælum, juravit per thronum Dei, & per eum 22
qui sedet super ipsum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 برزگترست * زر یا هیکل که زررا مقدس دارد * وهر که بمذبح سوگند خورد چیزی
19 نیست * الا هر که بقربان که بروست سوگند خورد گناه است * ای جاهلان کوران
20 کدامین برزگترست * قربان یا مذبح که قربانرا پاك می دارد * هر که بمذبح سوگند
21 خورد بقربان بهر چه درو سوگند خورده باشد * وهر که بهیکل سوگند خورد بهر
22 چه در هیکل والهی او سوگند خورده باشد * وبدانك درو ساکنست * وهر که باسمان
سوگند بخورد بتخت خدا سوگند خورده باشد * وبدانك بالاء او ساکن است *

*majus est , aurum , an templum
quod aurum sanctificat ? Et 18
quicunque per altare juraverit ,
nihil est : sed si quis per oblati-
onem quæ super illud est jura-
verit , peccatum est. O stulti 19
cæci , utrum majus est , oblatio
an altare quod oblationem purifi-
cat ? Quicunque per altare jura- 20
verit , per oblationem & per omnia
quæ super illud sunt juravit. Et 21
quicunque per templum juraverit,
per omne quod est in templo & su-
per illud juravit , et per eum qui
in ipso habitat. Et quicunque per 22
cælum juraverit, per solium Dei ju-
ravit , et per eum qui super illud
sedet.*

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝϚʹ.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: *quia* decimatis mentham,
23 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον,
& anethum, & cyminum, & reliquistis graviora Legis, judicium,
καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν,
& misericordiam, & fidem. Hæc oportuit facere, & illa non omittere.
καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
Duces cæci, excolantes culicem, *at* camelum glutientes.
24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.
Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia mundatis quod deforis
25 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν
poculi & *patinæ*, intùs autem *plena sunt ex* rapina & *intemperantia*
τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.
Pharisæe cæce, munda priùs quod intus *poculi*, & *patinæ*,
26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, καὶ τῆς παροψίδος,
ut fiat *&* quod deforis *ipsorum* mundum. Væ vobis Scribæ & Pha-
27 ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φα-
risæi hypocritæ: quia *adsimilamini* sepulchris dealbatis, quæ aforis
ρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν
quidem apparent speciosa: intùs verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni
μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης
immunditia. Sic & vos aforis quidem paretis hominibus justi:
28 ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
intùs autem pleni estis hypocrisi & iniquitate. Væ vobis Scribæ
ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς 29
& Pharisæi hypocritæ: *quia* ædificatis sepulchra Prophetarum
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν,
& ornatis monumenta justorum: Et dicitis; Si fuissemus in
καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων· Καὶ λέγετε, Εἰ ἤμεθα ἐν 30
diebus patrum nostrorum, non essemus *communicatores* eorum in
ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν
sanguine Prophetarum. Itaque *testamini* vobismetipsis, quia filii estis
τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε 31
occidentium Prophetas. Et vos implete mensuram
τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον 32
patrum vestrorum. Serpentes, genimina viperarum, quomodò fugietis à
τῶν πατέρων ὑμῶν. Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ 33
judicio gehennæ? *Propter hoc* ecce ego mitto ad vos Prophetas,
τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, 34
& sapientes, & Scribas: & ex illis occidetis, & crucifigetis, &
καὶ σοφοὺς, καὶ Γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε, καὶ σταυρώσετε, καὶ
ex illis flagellabitis in synagogis vestris, & persequemini de civitate
ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως
in civitatem.
εἰς πόλιν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, 23
quippe qui decimetis mentham, & anethum,
atque cuminum; & omittatis graviora Legis, judicium, & misericordiam, atque fidem: hæc autem oportebat ut faceretis, &
illa non omitteretis. Duces cæci: qui ex- 24
colatis culices, & deglutitis camelos. Væ 25
vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe qui emundetis exteriorem partem calicis & scutellæ, intùs autem plena sunt rapinâ & in-
iquitate. Pharisæi obcæcati, emundate pri- 26
mùm interius calicis & scutellæ, ut fiat et-
iam exterius illorum mundum. Væ vobis 27
Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui similes estis sepulchris calce obductis, quæ extra quidem videntur pulcherrima, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, omnique im-
munditiâ. Sic & vos extra quidem videmi- 28
ni hominibus tanquam justi, intùs autem pleni estis iniquitate, & hypocrisi.

Officio secundo noctis tertiæ Passionis, dominique Stephani. 61.

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 33 [illegible]
34 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui 29
extruitis sepulchra Prophetarum, & concin-
natis monumenta justorum, Et dicitis; Si 30
fuissemus in diebus patrum nostrorum, nequaquam fuissemus eis socii in sangui-
ne Prophetarum. Itaque testimonium 31
perhibetis contra vosmetipsos, filios vos esse eorum qui interfecerunt Prophetas.
Vos quoque complete mensuram patrum 32
vestrorum. Serpentes, progenies vipera- 33
rum, quomodo effugietis à judicio gehennæ?
Propterea ecce ego mitto ad vos prophetas, 34
& sapientes, & scribas; & ex iis interfecturi estis, & in crucem acturi, & ex iis flagellis cæsuri estis in synagogis vestris, & persequemini eos à civitate in civitatem.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * واي برشما نويسندكان معتزلان منافقان • كه پودينه وشبت وزيره را ده يكي ميكنيد •
وبارهاء شريعت را كذاشتيد • داوري • وعدل • وامانت • ورحمت • اينها دربايست است كه
24 كنيد • نه انها • * اي پيش روان نابينايان • كه پشها را مي خنيد • وشترانرا فرو
25 مي بريد • * واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان • كه بيرون كاسه وسكره را پاك
26† مي كنيد • واندرون او پر چرك وتاريكي است • * معتزلان كوران اول اندرون كاسه
27 وسكره را پاك داريد • اينك بيرون ايشان نيز پاكست • * واي برشما نويسندكان معتزلان
منافقان • كه بقبرهاء كچ ماليده مانند كه از بيرون خوب نموده مي شوند •
28 واز اندرون پر كند وكرم واستخوانها ريزيده • * شما نيز از بيرون برابر خلق بصديقان
29 مي مانيد • واز اندرون پر از ظلم ومنافقت • * واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان •
كه كورهاي پيغمبرانرا ابادان مي داريد • وكورستانهاء صديقانرا آرايش مي كنيد •
30 * وبكوييد اكر در روزكار پدران ما مي بوديم درخون پيغمبران با ايشان انباز نمي شديم •

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia mentham, & anethum, & cuminum decimatis; & gravia Legis omisistis, judicium, & æquitatem, & fidem, & misericordiam: hæc oportet vos facere, non autem illa. 23
O duces cæci qui culices excolatis, camelos autem deglutitis. 24
Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia exterius calicis aut paropsidis mundatis; interius autem ejus plenum est sordibus & obscuritate. 25
Pharisæi cæci, primùm interius calicis aut paropsidis mundum servate, ecce exterius eorum etiam mundum est. 26
Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia sepulchris calce obductis similes estis, quæ foris pulchra apparent, intus verò plena sunt fœtore, & vermibus et ossibus putridis. 27
Vos etiam externè coram hominibus justis assimilamini, intus verò pleni estis iniquitate et hypocrisi. 28
Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia sepulchra prophetarum ædificatis, et sepulchreta justorum adornatis. 29
Et dicitis, Si in diebus patrum nostrorum fuissemus, in sanguine Prophetarum cum eis socii non fuissemus. 30

Versio VULGATA LATINA.

23 Væ vobis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ: qui decimatis mentham, & ane-
thum, & cyminum, & reliquistis quæ graviora sunt legis, judicium, &
24 misericordiam, & fidem: hæc oportuit facere, & illa non omittere. Duces
25 cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes. Væ vobis, Scribæ &
Pharisæi hypocritæ, quia mundatis quod deforis est calicis & paropsidis: in-
26 tùs autem pleni estis rapinâ & immunditiâ. Pharisæe cæce, munda priùs
quod intùs est calicis & paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mundum.
27 Væ vobis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia similes estis sepulchris dealba-
tis, quæ aforis parent hominibus speciosa, intùs verò plena sunt ossibus
28 mortuorum, & omni spurcitiâ. Sic & vos aforis quidem paretis hominibus
justi: intùs autem pleni estis hypocrisi, & iniquitate. Væ vobis, Scribæ & 29
Pharisæi hypocritæ, qui ædificatis sepulchra prophetarum, & ornatis monu-
menta justorum, Et dicitis; Si fuissemus in diebus patrum nostrorum, non 30
essemus socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque testimonio estis vobis- 31
metipsis, quia filii estis eorum, qui prophetas occiderunt. Et vos implete 32
mensuram patrum vestrorum. Serpentes, genimina viperarum, quomodò fu- 33
gietis à judicio gehennæ? Ideò ecce ego mitto ad vos prophetas, & sa- 34
pientes, & scribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex eis flagella-
bitis in synagogis vestris, & persequemini de civitate in civitatem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل السابع والسبعون •

Sectio septuagesima septima.

* الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تعشرون النعناع والشبث والكمون 23
وتتركون ثقل الناموس الحكم والرحمة والايمان • وكان ينبغي ان تعملوا هذه ولا ترفضوا
تلك * يا هداة العميان الذين يتركون البعوضة ويبتلعون الجمل * الويل لكم ايها الكتبة 24 25
والفريسيون المراوون لانكم تنقون خارج الكاس والسكرجة وداخليهما مملوين اختطافا
وظلما * ايها الفريسي الاعمي نق اولا داخل الكاس والسكرجة لكيما يتطهر خارجهما • 26
* الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تشبهون القبور المكلسة * التي يري من 27
خارجها حسنة ومن داخلها مملوة عظام الاموات وكل نجس * وكذلك انتم ايضا تري الناس 28
ظاهركم مثل الصديقين ومن داخل ممتليون اثما وريا * الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون 29
المراوون لانكم تبنون قبور الانبياء وتزينون مدافن الصديقين * وتقولون لو كنا في ايام 30
اباينا لم نشركهم في دم الانبياء * فانتم تشهدون من نفوسكم انكم بنو قتلة الانبياء • 31
* وانتم تكملون مكاييل اباءكم * ايها الحيات اولاد الافاعي كيف تهربون من دينونة 32 33
جهنم * من اجل هذا هاندا ارسل اليكم انبياء وحكماء وكتبة * فتقتلون منهم 34
وتصلبون منهم * وتجلدون منهم في مجامعكم * وتطردونهم من مدينة الي مدينة •

Væ vobis, ô Scribæ & Pharisæi 23
*hypocritæ: quia vos decimatis men-
tham, & anethum, cyminum, & re-
linquitis gravia legis, judicium, &
misericordiam, & fidem. Oporteret
enim facere hæc, & non rejicere illa.*
O duces cæcorum, qui omittunt culi- 24
cem, & deglutiunt camelum. Væ vobis, 25
*ô Scribæ & Pharisæi hypocritæ; quia
vos mundatis extrinsecum calicis &
scutellæ: intrinsecum autem utriusque
plenum est rapinâ & iniquitate. O Pha-* 26
*risæe cæce, munda prius intima calicis
et scutellæ, ut purificentur extima eo-
rum. Væ vobis, ô Scribæ et Pharisæi* 27
*hypocritæ: quia vos similes estis sepul-
chris calce inductis, quæ videntur ex-
teriùs speciosa, interiùs autem plena
sunt ossibus mortuorum, et omni spurcitiâ.*
Sic et vos etiam præbetis hominibus 28
*exteriora vestra, ac si essetis justi; in-
tus autem pleni estis iniquitate et hypo-
crisi. Væ vobis, ô Scribæ et Pharisæi* 29
*hypocritæ: quia vos ædificatis sepul-
chra prophetarum, et ornatis monumen-
ta justorum, Et dicitis; Si fuissemus* 30
*in diebus patrum nostrorum, non commu-
nicâssemus cum eis in sanguine prophe-
tarum. Vos igitur testificamini per vos* 31
*ipsos, quia vos estis filii trucidanti-
um prophetas. Et vos impletis mensu-* 32
ras patrum vestrorum. O serpentes, so- 33
*boles viperarum, quomodo fugietis à
judicio gehennæ? Propterea ecce mit-* 34
*to ad vos prophetas, et sapientes, et
Scribas, et occidetis ex illis, et
crucifigetis ex illis, et flagellabitis
ex illis in synagogis vestris, et ex-
pelletis eos de civitate in civitatem:*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ሌሊሰክሙ : ጸሐፍት : ወፈረሳዊያን : መድልዋን : እለ : ታበውኡ : ዓሥራተ : እደሁ : ለአዘ
ብ : ወለሰሰን : ወለክሚን : ወኅደግሙ : ዘይዐቢ : ትእዛዘተ : ኦሪት : ጽድቀ : ወምጽዋተ :
24 ወሃይማኖተ : ኪያሁ፤ : መፍትው : ትግበሩ : ወዘሂ : ሊትኅድጉ ::=፦ ለምርሐተ : ዕዉራ
25 ን : እለ : ጸፁተ : ትነጥፉ : ወገሞለተ : ትውኅጡ ::=፦ ሌሊሰክሙ : ጸሐፍት : ወፈረሳ
ዊያን : መድልዋን : እለ : ተኅፅቡ : ጽዋዐ : ወጻሕለ : እንተ : አፍኣሁ : ወእንተ : ውስጡ
26 ሰ : መሉእ : ሀይድ : ወዓመፃ : ወትእግልት ::=፦ ፈረሳዊ : ዕዉር : ቅድመ : ኅፅበ : ለጽዋ
27 ዕ : ወጻሕል : እንተ : ውስጡ : ከመ : ይኩን : ንጹሐ : እንተ : አፍኣሁ፤ ::=፦ ሌሊሰክ
ሙ : ጸሐፍት : ወፈረሳዊያን : መድልዋን : እለ : ትመስሉ : መቃብረ : ግብሱሰ : እለ : እን
ተ : አፍኣሆሙ : ያስተረኢ : ሠናያነ : ወእንተ : ውስጦሙሰ : መሉኣነ : ለዕጽምተ : ወለ
28 ብድንተ : ወኵሉ : ርኵስ ::=፦ ከማሁኬ : አንትሙሂ : እንተ : አፍኣክሙ : ትጸደቁ : ለ
29 ዓይነ : ሰብእ :: ወእንተ : ውስጥክሙሰ : መሉእን : ዓመፃ : ወሀይደ : ወላድልዎ ::=፦ ሌ
ሊሰክሙ : ጸሐፍት : ወፈረሳዊያን : መድልዋን : እለ : ትነድቁ : መቃብሪሆሙ : ለነቢያ
30 ት : ወታስተሠንዩ : ዝኅሮሙ : ለጻድቃን ::=፦ ወትብሉ : ሰበ : ሀለውነ : በመዋዕለ : አ
31 በዊነ : አመ : ሊኅበርነ : ምስሌሆሙ : ንቅትል : ነቢያተ ::=፦ ናሁኬ : ለሊክሙ : ተለመ
32 ኑ : ከመ : ደቂቆሙ : አንትሙ : ለቀተልተ : ነቢያት ::=፦ አንትሙሂ : ፈጽሙ : መሸፈር
33 ተ : አበዊክሙ ::=፦ አፍዖተ : ትውልደ : አራዊተ : ምድር : እፎ : ትክሉ : ላመሰጠ : እ
34 ምኵነኔ : ገሀነም ::=፦ በእንተዝ : ናሁ : አነ : እፌኑ : ኀቤክሙ : ነቢያተ : ወሐዋርያ
ተ : ወጠቢባተ : ወጸሐፍተ : ወትቀትሉ : በውስቴቶሙ : ወትሰቅሉ : ወትቀሥፉ : እምውስቴ
ቶሙ : በምኵራብቲክሙ : ወትሰዱ : እምሀገር : ውስተ : ሀገር ::=፦

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: qui offertis decimam partem hyssopi, 23
*& anethi, & cumini, & omisistis quæ sunt majora, observantiâ legis, æqui-
tatem, & misericordiam, ac fidem: illa oportet facere, & hæc non omittere.*
Duces cæci, qui culicem excutitis, & camelum deglutitis. Væ vobis Scribæ 24
& Pharisæi hypocritæ, qui abluitis calicem & patinam externè; & quod in- 25
tùs est plenum rapinâ iniquitate & avaritiâ. Pharisæe cæce, primò lavato 26
calicem, & patinam intrinsecùs, ut fiat mundum quod extrà est. Væ vobis 27
*Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui similes estis sepulchris dealbatis, quorum
exteriora apparent pulchra: sed interiora eorum plena ossibus & cadaveribus,
& omni immunditiâ. Sic etiam vos, quod est vobis è foris, justum videtur* 28
*oculis hominum: sed quod intùs est vobis, plenum iniquitatis, rapinæ, & simu-
lationis. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: qui ædificatis sepulchra* 29
prophetarum, & ornatis monumenta justorum: Et dicitis; Si fuissemus in 30
*diebus patrum nostrorum, non præbuissemus consensum illis, trucidare prophe-
tas. Ecce igitur vosmetipsi confitemini, quòd estis filii eorum qui* 31
occiderunt prophetas. Vos complete mensuram patrum vestrorum. 32
Serpentes generatio viperarum, quomodò possitis fugere à judicio gehennæ? 33
Propterea ecce ego mitto ad vos prophetas, & apostolos, & sapientes, & 34
*Scribas: & occidetis inter eos nonnullos, & suspendetis & flagellabitis
nonnullos ex illis in synagogis vestris, & persequemini ex illis à civi-
tate in civitatem.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 • * اکنون شما بر نفس خود گواهید که فرزندان آن پدرانید که پیغمبرانرا کشتند •
32 33 * هرچه از پیمانهاء پدران شما مانده است • مالامال خواهید کردن • * ای فرزندان
ماران افاعی از آتش دوزخ کجا توانید گریختن

Vos itaque in vosmetipsos testami- 31
*ni, quòd filii illorum patrum
sitis qui Prophetas occiderunt.*
Quodcunque de mensuris patrum 32
*vestrorum relictum est ad sum-
mum impleturi estis. O filii vi-* 33
*perarum ab igne gehennæ quò po-
testis fugere.*

ملامت یهودیان به پاداش

صد پانزده

CXV. Increpatio Judæorum cum vindicta.

34 * برای این من پیش شما نبی فرستم پیغمبران • وحکیمان • ونویسندگان • تا ازیشان بهری
را بکشید • وچندی را بر دار کنید • وچندی را در انجمنهاء خود شکنجه دهید • واز
شهری تا شهری دیگر ایشانرا برانید •

Propterea ego ad vos mitto pro- 34
*phetas, & sapientes, & scri-
bas: quoad aliquos eorum occi-
datis, & quosdam in crucem
agatis, alios verò in synagogis
vestris pœnâ afficiatis, & ab urbe
in urbem aliam persequamini.*

Ut veniat super vos omnis sanguis justus, effusus super terram, à
35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ
sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zacharia filii Barachiæ,
τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου,
quem occidistis inter templum, & altare. Amen dico vobis;
36 ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
venient hæc omnia super generationem istam. Hierusalem, Hierusalem,
37 Ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, σμα
occidens Prophetas, & lapidans legatos ad ipsam,
ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν,
quoties volui supercongregare filios tuos, quemadmodùm congregat gallina
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις
pullos suos sub alas, & non voluistis? Ecce relinquetur
38 τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; Ἰδοὺ ἀφίεται
vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis; Non me videbitis amodò,
39 ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μή με ἴδητε ἀπ᾽ ἄρτι, σμβ β
donec dicatis; Benedictus veniens in nomine Domini.
ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

CAP. XXIV. κδʹ.

Et egressus Jesus ibat de templo: & accesserunt disci-
1 ΚΑὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθη-
puli ejus ostendere ei ædificationes templi. At Jesus dixit
ταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 2
illis; Non intuemini omnia hæc? Amen dico vobis; Non relinquetur hic lapis
αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος
NZʹ super lapidem, qui non dissolvetur. Sedente autem eo super montem Olivarum,
σμγ ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, 3
β accesserunt ad eum discipuli privatim, dicentes; Dic nobis, quando hæc
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα
erunt? & quod signum tuæ præsentiæ, & consummationis seculi; Et
ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; Καὶ 4
respondens Jesus, dixit eis; Videte ne quis vos seducat: Multi
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· Πολλοὶ 5
enim venient in nomine meo, dicentes; Ego sum Christus: &
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ
multos seducent. Futuri estis autem audire bella, & auditiones bellorum:
πολλοὺς πλανήσουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· 6
Videte ne turbemini: oportet enim omnia fieri: sed nondum est finis.
Ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι. ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος.
Excitabitur enim gens in gentem, & regnum in regnum: & erunt
Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται 7
fames, & pestilentia, & terræmotus secundùm loca.
λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]

Ut veniat super vos omnis sanguis justorum, 35 qui effusus est super terram, à sanguine Habel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem trucidâstis inter templum & altare. Amen dico vobis, Venient hæc 36 omnia super generationem istam. Jerusa- 37 lem, Jerusalem, trucidans Prophetas, & lapidibus obruens eos qui ad eam mittuntur: quoties volui congregare filios tuos, sicut congregat gallina pullos suos sub alas suas; nec voluistis? Ecce, relinquitur vobis do- 38 mus vestra deserta. Dico enim vobis, Non 39 videbitis me ab hoc tempore, usque dum dicatis, Benedictus qui venit in nomine Domini.

Ad vesperam festo crucis. 41.

CAP. XXIV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

ET exiit Jesus è templo ut abiret, & acces- 1 sêre discipuli ejus, ostendentes ei ædificium templi. Ipse verò dixit eis, Nonne ecce vi- 2 detis hæc omnia? Amen dico vobis, Non relinquetur hic lapis super lapidem, quin destruatur. Et quum sederet Jesus super mon- 3 tem Olivarum, accesserunt discipuli ejus, & aiunt inter se & eum, Dic nobis quando hæc fient: & quod erit signum adventûs tui, & consummationis mundi? Respondit Jesus, 4 & dixit eis; Cavete, nemo vos inducat in errorem: Multi siquidem venturi sunt in no- 5 mine meo, dicturique, Ego sum Messia: multosque in errorem inducent. Futurum 6 est autem ut audiatis prælia, & rumorem bellorum: videte ne turbemini: oportet enim ut hæc omnia fiant; sed necdum finis. In- 7 surget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum: eruntque fames, & pestilentia, & terræmotus variis in locis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * اينچنانك بر شما بيايد خون همه صديقان • كه بر زمين ريخته شد از خون هابيل
36 صديق تا خون † زكريا ابن برخيا كه در ميان هيكل ومذبح اورا كشتيد • * راست
37 بشما مي كويم • اين همه برين دوده بيايد * اورشليم اورشليم كشنده پيغمبران •
وسنكسار كننده ايشان † كه پيش تو فرستاده شدند • چند بار خواستم كه فرزندان
38 ترا فراهم اوريم مانند ماكيان • كه بچكان خود را زير بال خود فراهم آورند • نخواستيد • * اينك
39 خانهاء شما براي شما ويران • وفروهشته شوند • * اكنون بشما مي كويم ازين ساعت
مرا نخواهيد † ديدن • تا انكه كه بكوييد خجسته است كه بنام خدا مي آيد •

Adeò ut super vos venturus sit 35 sanguis omnium justorum, qui super terram effusus est, à sanguine Habel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem inter templum & altare occidistis. Verum vobis 36 dico, Hæc omnia in hanc generationē venient. Hierusalem, Hierusalem, 37 occidens Prophetas, & lapidans eos qui ad te mittuntur: quoties volui ut filios tuos in unum congregarem, quemadmodum gallinæ congregant pullos suos sub alas suas, & noluistis? Ecce domus ve- 38 stræ propter vos desolatæ ac dirutæ erunt. Jam vobis dico; Ab hoc 39 tempore me non videbitis, donec dicatis, Benedictus est qui in nomine Dei venit.

CAP. XXIV.

1 * وعيسي از هيكل بدر آمد كه برود شاكردان او پيش او نزديك شدند • وعمارت هيكل را
2 بدو نمودند • * او بديشان كفت اين عمارت همه نمي بينيد راست بكويم نماند
اينجا سنك بر سنك كه ستروده نشود   صد شانزده   باز نمودن مسيح
3 بر احوالهايي كه در دنيا خواهد شدن   * چون عيسي بالاي كوه زيتون

ET Jesus è templo egressus est; ut 1 abiret: at discipuli ejus accesserunt ad eum, & structuram templi illi ostenderunt. Ipse illis dixit; 2 Ædificia hæc omnia nonne videtis? Certò vobis dico, Non manebit hic lapis super lapidem qui non excisus erit.

CXVI. Pergit ostendere Christus quæ in mundo futura sunt.

Cùm autem Jesus super montē Olivarū 3

Versio VULGATA LATINA.

35 Ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram, à sanguine
Abel justi usque ad sanguinem Zachariæ, filii Barachiæ, quem occidistis inter tem-
36 plum & altare. Amen dico vobis; Venient hæc omnia super generationem istam,
37 Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt,
quoties volui congregare filios tuos, quemadmodùm gallina congregat pullos suos
38 sub alas, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim
39 vobis; Non me videbitis amodò, donec dicatis; Benedictus, qui venit in nomine
Domini.

CAP. XXIV.

1 ET egressus Jesus de templo, ibat. Et accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent
ei ædificationes templi. Ipse autem respondens dixit illis; Videtis hæc omnia? 2
Amen dico vobis; Non relinquetur hîc lapis super lapidem, qui non destruatur.
Sedente autem eo super Montem oliveti, accesserunt ad eum discipuli secretò, di- 3
centes; Dic nobis, quando hæc erunt? & quod signum adventûs tui, & consum-
mationis seculi? Et respondens Jesus, dixit eis; Videte ne quis vos seducat. 4
Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Ego sum Christus: & multos 5
seducent. Audituri enim estis prælia, & opiniones præliorum. Videte ne tur- 6
bemini: oportet enim hæc fieri, sed nondum est finis. Consurget enim gens 7
in gentem, & regnum in regnum, & erunt pestilentiæ, & fames, & terræ mo-
tus per loca.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * لياتي عليكم كل دماء الصديقين المسفوك على الارض * من دم هابيل
الصديق الى دم زكريا بن براشيا الذي قتلتموه بين الهيكل والمذبح * امين 36
اقول لكم ان هذا كله ياتي على هذا الجيل * يروسليم يروسليم يا قاتلة الانبياء وراجمة 37
المرسلين اليها كم من مرة اردت ان اجمع بنيك كما يجمع الطائر فراخه تحت جناحيه
فلم تريدوا * هاءنذا اترك لكم بيتكم خرابا * وانا اقول لكم انكم لا ترونني 38 39
من الان حتى تقولوا مبارك الاتي باسم الرب *

* الفصل الثامن والسبعون *

1 * ثم خرج يسوع من الهيكل فجاء اليه تلاميذه ليروه بناء الهيكل * فاجابهم قائلا اترون 2
هذا كله * امين اقول لكم انه لا يترك ههنا حجر على حجر الا وينقض * ثم جلس على جبل 3
الزيتون فجاء اليه تلاميذه في خلوة قائلين قل لنا متى يكون هذا وما علامة مجيك وانقضاء
هذا الزمان * فاجابهم يسوع قائلا انظروا لا يضلكم احد * فان كثيرين ياتون باسمي 4 5
قائلين انا هو المسيح ويضلون كثيرين * فاذا سمعتم بالحروب واخبار الحروب فانظروا 6
لا تضطربوا فلا بد ان يكون هذا كله لكن لم يات الانقضاء * وليقومن امة على امة 7
ومملكة على مملكة * ويكون خوف وجوع واضطراب في اماكن *

*Ut veniat super vos omnis sanguis justo- 35
rum effusus super terram, à sanguine
Habel Justi usque ad sanguinem Zacha-
riæ filii Barasciæ, quem occidistis inter
templum & altare. Amen dico vobis, 36
Quia hæc omnia venient super hanc ge-
nerationem. Jerusalem, Jerusalem, ô tru- 37
cidatrix prophetarum, & lapidatrix
missorum ad eam: quoties volui congre-
gare filios tuos, quemadmodum congre-
gat volucre pullos suos sub alas suas, &
non acquievistis? Ecce relinquam vo- 38
bis domum vestram desolatam. Et ego 39
dico vobis, quòd non videbitis me à mo-
dò, donec dicatis, Benedictus qui venit
in nomine Domini.*

Sectio septuagesima octava.

CAP. XXIV.

*DEinde exiit Jesus è templo, & ve- 1
nerunt ad eum discipuli ejus, ut osten-
derent ei ædificium templi. Et respondit 2
eis, dicens; Videtis hæc omnia? Amen
dico vobis, Quia non relinquetur hic la-
pis super lapidem quia destruatur. Dein- 3
de sedit super montem olearum, & vene-
runt ad eum discipuli ejus in secessum,
dicentes; Dic nobis, quando erit hoc?
& quod signum adventûs tui, & con-
summationis hujus temporis? Respon- 4
dit eis Jesus, dicens; Videte ne seducat
vos aliquis: Nam multi venient in no- 5
mine meo, dicentes; Ego sum Christus,
& seducent multos. Quando igitur au- 6
dietis prælia & famas præliorum, vide-
te ne turbemini: non enim dubium quin
futura sint hæc omnia, sed non est adhuc
finis. Consurget quidem gens contra gen- 7
tem, & regnum contra regnum: & erit
timor, & fames, & motus certis in locis.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ከመ ፡ ይብጽሕ ፡ ላዕሌክሙ ፡ ደመ ፡ ኵሉ ፡ ጻድቃን ፡ ዘተክዕወ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡ እምደ
መ ፡ አቤል ፡ ጻድቅ ፡ እስከ ፡ ደመ ፡ ዘካርያስ ፡ ወልደ ፡ በራኪዩ ፡ ዘቀተልክሙ ፡ በማእ
36 ከለ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ይበጽሐ ፡ ለዛቲ ፡ ትውልድ ፡ ዘኵ
37 ሉ ፡፡ ወይቤ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ኢየሩሳሌም ፡ እንተ ፡ ትቀትሎሙ ፡ ለነቢያት ፡ ወእንተ ፡
ትዌግሮሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ለእለ ፡ ተፈነዉ ፡ ኀቤሃ ፡ ሚመጠነ ፡ ፈቀድኩ ፡ ለአስተጋብኦ
38 ሙ ፡ ለውሉድኪ ፡ ከመ ፡ እንተ ፡ ታስተጋብእ ፡ ዶርሆ ፡ እፍርኣቲሃ ፡ ታሕተ ፡ ክነፊሃ ፡ ወ
39 አበይክሙ ፡፡ ናሁ ፡ ይትኀደግ ፡ ለክሙ ፡ ቤትክሙ ፡ በድወ ፡፡ እብለክሙ ፡
ኢትሬእዩኒ ፡ እምይእዜ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ትብሉ ፡ ቡሩክ ፡ ዘይመጽእ ፡ በስመ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡፡
1 ወወፂአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሖረ ፡፡ ወቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ አርደኢሁ ፡
2 ወአርአይዎ ፡ ሕንጸሁ ፡ ለምኵራብ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ትሬእዩኑ ፡ ዘን
ተ ፡ ኵሎ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ኢይትኀደግ ፡ ዝየ ፡ እብን ፡ ዲበ ፡ እብን ፡ ዘኢይትነሠት ፡፡
በእንተ ፡ ኀልቀተ ፡ ዓለም ፡፡
3 ወእንዘ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡ ቀርቡ ፡ አርደኢሁ ፡ ኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡
እንተ ፡ በሕቲቶሙ ፡ ንግረነ ፡ ማእዜ ፡ ይከውንዝ ፡ ወምንተ ፡ ትእምርቱ ፡ ለምጽአ
4 ትከ ፡ ወለኀልቀተ ፡ ዓለም ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ዑቁ ፡
5 ኢያስሕትክሙ ፡ አሐዱ ፡ እስመ ፡ ብዙኃን ፡ ይመጽኡ ፡ በስመ ፡ ዚአየ ፡ እንዘ ፡ ይብ
6 ሉ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ መሲሕ ፡ ወብዙኃን ፡ ያስሕቱ ፡፡ ወሀለወክሙ ፡ ትስምዑ ፡ ቀት
ለ ፡ ወድምፀ ፡ ፀብኢት ፡ ዑቁ ፡ ኢትደንግፁ ፡ እስመ ፡ ግብር ፡ ይከውን ፡ ከማሁ ፡ ወአኮ ፡
7 በጊዜሃ ፡ ዘያኀልቅ ፡፡ ወይትነሣእ ፡ ሕዝብ ፡ ዲበ ፡ ሕዝብ ፡ ወነገሥት ፡ ላዕለ ፡ ነገ
ሥት ፡ ወይመጽእ ፡ ረኃብ ፡ ወብድብድ ፡ ወሀከክ ፡ በበ ፡ በሐውርቲሁ ፡፡

*Ut veniat super vos sanguis omnium justorum, qui effusus est super terram 35
à sanguine Abel Justi usque, ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ quem
occidistis in medio Domûs sanctæ. Amen dico vobis, Veniet huic generationi 36
hoc omne. Et dicit, Jerusalem Jerusalem, quæ occidis prophetas, & 37
quæ lapidas apostolos qui missi sunt ad eam, quoties volui congregare filios
tuos; quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alis ejus, & noluistis? 38
Ecce relinquetur vobis domus vestra solitaria. Dico vobis, Non videbitis 39
me ab hac hora, donec dicatis; Benedictus qui venit in nomine Do-
mini.*

CAP. XXIV.

*ET exeundo Dominus Jesus à domo sancta abiit: & accesserunt ad eum 1
discipuli ejus, & commonstrabant ei ædificium templi. Et respondit, & 2
dixit iis; Videtisne hoc totum? Amen dico vobis, Non relinquetur hic lapis super
lapidem qui non destruetur.*

De consummatione seculi.

*Et sedens super montem olearum accesserunt discipuli ejus ad eum, dicentes 3
privatim; Dic nobis, quando erit hoc? & quid erit signum adventus tui, &
finis mundi? Et respondit Dominus Jesus, & dicit iis; Videte ne quis vos 4
seducat. Quoniam multi venient in nomine meo dicentes, Ego sum Messah, & 5
multos decipient. Et audituri estis bellum, & rumorem præliorum: videte ne tur- 6
bemini quoniam reverà sic fiet, sed non statim consummatio erit. Et consurget 7
gens supra gentem, & reges contra reges; & veniet fames, & pestilentia,
& commotio in singulis regionibus.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نشست شاكردان او نزد اوشدند وبدو كفتند * كه اينها كي شود ونشان آمدن
تو چيست وانتهاء عالم كي باشد * عيسي بديشان جواب داد وكفت برهيز باشيد 4
نبادا كسي شما را بفريباند * زيرا كه بسياران بنام من بيايند * وبكويند منم منم 5
مسيح * وبسياران بديشان كمراه شوند * آماده وحاضر باشيد تا اراجيف را بشنويد * اوازه 6
جنكها بينيد * بريشان مشويد واجب است كه اينها همه بشود * الا نه بيكبار فرجام
بشود * براي انك قبيله بر قبيله برخيزند * وپادشاه بر پادشاه كرسنكيها وقحط 7
پيدا كردد ومردن بجاء جاء بسيار باشد *

*sederet, discipuli ejus accesserunt
ad eum, & ei dixerunt; Hæc
autem quando fient? & signum
adventûs tui quodnam est? & fi-
nis mundi quando erit? Jesus 4
illis responsum dedit, & dixit;
Cavete ne quis vos fallat. Quia 5
multi in nomine meo venient, &
dicent; Ego sum, ego sum Christus,
& multi per eos seducentur. Pa- 6
rati & præsentes animo estote, ut
cum rumores audiveritis, & com-
motiones bellorum videritis, ne tur-
bati sitis: oportet ut hæc omnia fi-
ant, sed unicâ vice finis non erit.
Quoniam tribus in tribum insur- 7
gent, & rex in regem: fames &
penuria exorientur, & mors ubi-
que locorum plurima erit.*

S

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΖ΄.

Omnia autem hæc initium dolorum. Tunc tradent vos in tribulationē, σμα
8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, α
9 & occident vos: & eritis odio habiti ab omnibus gen-
καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐ-
tibus, propter nomen meum. Et tunc offendentur multi: & σμε
10 θνῶν, διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ι
invicem tradent, & odio habebunt invicem. Et multi pseudoprophe-
11 ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆ-
tæ excitabuntur, & seducent multos. Et propter multiplica-
12 ται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆ-
tā iniquitatem, refrigescet charitas multorum. Qui autem permanens in
13 ναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
finem, hic servabitur. Et prædicabitur hoc Evangelium σμϛ
14 τέλος, οὗτος σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς ϛ
regni in universa habitata, in testimonium omnibus gentibus: &
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ
tunc veniet finis. Cùm ergò videritis abominationem desolatio-
15 τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσε- σμζ
nis, effatam à Daniele propheta, stantem in loco sancto: ϛ
ως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ
(legens intelligat:) Tunc qui in Judæa, fugiant ad mon- σμη
16 ἀναγινώσκων νοείτω· Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄ- β

σμθ
tes. Qui super domum, non descendat tollere aliquid de æde β
ρη. Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας 17 σν
sua: Et qui in agro, non revertatur retrò tollere vestes ϛ
αὐτοῦ· Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια 18 σνα
suas. Væ autem in utero habentibus, & lactantibus in il- β
αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεί- 19
lis diebus. Orate autem ut non fiat fuga vestra hye-
ναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χει- 20
me, neque in Sabbato: Erit enim tunc tribulatio magna, qualis
μῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ· Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα 21
non fuit ab initio mundi, usque modò, neque non fiet.
οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
Et si non contracti fuissent dies illi, non fuisset servata omnis caro: σμϛ σνβ
Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· 22 ϛ ϛ
propter autem electos contrahentur dies illi. Tunc si σνγ
διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν 23 β
quis vobis dixerit; Ecce hic Christus, aut illic: ne credatis. Excita- σμζ σνδ
τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε. Ἐγερθή- 24 ϛ ϛ
buntur enim pseudochristi & pseudoprophetæ: & dabunt signa magna & pro-
σονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέ- σμη
digia, ita ut seducere, si possibile, & electos. β
ρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܪܫܐ ܐܢܝܢ ܕܚܒܠܐ܂
9 * ܗܝܕܝܢ ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܐܘܠܨܢܐ ܘܢܩܛܠܘܢܟܘܢ܂ ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܡܛܠ ܫܡܝ܂
10 * ܗܝܕܝܢ ܢܬܟܫܠܘܢ ܣܓܝܐܐ ܘܢܣܢܘܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܢܫܠܡܘܢ ܚܕ ܠܚܕ܂
11 * ܘܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܣܓܝܐܐ ܢܩܘܡܘܢ ܘܢܛܥܘܢ ܠܣܓܝܐܐ܂
12 * ܘܡܛܠ ܣܓܝܐܘܬ ܥܘܠܐ ܬܦܘܓ ܚܘܒܐ ܕܣܓܝܐܐ܂
13 * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܗܘ ܢܚܐ܂
14 * ܘܬܬܟܪܙ ܗܕܐ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܐ ܫܘܠܡܐ܂
15 * ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܐ ܛܢܦܐ ܕܚܘܪܒܐ ܕܐܬܐܡܪ ܒܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ ܕܩܐܡ ܒܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ܂ ܡܢ ܕܩܪܐ ܢܣܬܟܠ܂
16 * ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ܂
17 * ܘܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܠܐ ܢܚܘܬ ܠܡܫܩܠ ܡܕܡ ܕܒܒܝܬܗ܂
18 * ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ ܠܡܫܩܠ ܢܚܬܗ܂
19 * ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܢܩܢ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ܂
20 * ܡܨܠܝܢ ܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܥܪܘܩܬܟܘܢ ܒܣܬܘܐ ܘܠܐ ܒܫܒܬܐ܂
21 * ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܗܝܕܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܪܫܝܬܗ ܕܥܠܡܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܘܠܐ ܢܗܘܐ܂
22 * ܘܐܠܘ ܠܐ ܐܬܟܪܝܘ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ܂ ܡܛܠ ܕܝܢ ܓܒܝܐ ܢܬܟܪܘܢ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ܂
23 * ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܘ ܬܡܢ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ܂
24 * ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ ܘܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܐܝܟ ܕܢܛܥܘܢ ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܦ ܠܓܒܝܐ܂

Hæc autem omnia principium sunt dolo- 8
rum. Tunc tradent vos oppressioni, & in- 9
terficient vos: eritisque exosi omnibus gen-
tibus propter nomen meum. Tunc impin- 10
gent multi, & odio prosequetur alius alium;
& alius alium prodet. Et multi pseudopro- 11
phetæ surgent, multosque inducent in erro-
rem. Et propter multitudinem iniquitatis, 12
tepescet charitas multorum. Qui autem sus- 13
tinuerit ad finem usque, is salvus erit. Et 14
prædicabitur hoc Evangelium regni in uni-
verso mundo, in testimonium omnium gen-
tium: & tunc veniet consummatio. Quum 15
autem videritis portentum immundum vasta-
tionis, quod dictum est per Danielem pro-
phetam, stare in loco sancto; (is qui legit, in-
telligat;) Tunc illi qui in Judæa fuerint, 16
fugiant in montem: Et is qui fuerit in te- 17
cto, non descendat ut sumat quæ sunt in æ-
dibus suis. Et qui in agro fuerit, non rever- 18
tatur retrò, ut accipiat vestimentum suum.
Væ autem prægnantibus, & iis quæ nutrices 19
futuræ sunt in illis diebus. Orate verò ne 20
fiat fuga vestra hyeme, neque sabbatho. E- 21
rit enim tunc afflictio magna, qualis non fu-
it ab initio mundi, nunc usque, nec erit. Et 22
nisi decurtati fuissent dies illi, non viveret
omnis caro: verùm propter electos decur-
tabuntur dies illi. Tunc si quispiam dixerit 23
vobis, Ecce hic est Messia, aut hic: ne credi-
te. Surgent enim pseudochristi, & pseudo- 24
prophetæ, edentque signa magnifica, adeò
ut inducant in errorem (si fieri possit) et-
iam electos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اینها همه پیش روی خیال است یعنی اشفتکي * انکه شما را در تنکي بسپارند، 8 9
وشما را بکشند * وازهمه خلق دشمن داشته شوید براي نام من * وبسیاران پریشان 10
شوند * وهمدیکر را دشمن دارند * وپیغمبران دروغ بسیار بدید آیند * وبسیار 11
کروه را کمراه کنند * واز براي بسیاري کناهها دوستي [بسیاران] کم شود 12
* هرکه تا آخر صبر کند زندهٔ ابد شود * واین مژدهٔ ملکوت در همهٔ عالم 13 14
کفته شود * براي کواهي همه خلق * انکه انتها بیاید * چون آیت پلید 15
را از ان خرابي که در دانیال پیغمبر کفته شد ببینید * در جایکاه پاك ایستاده *
هرکه بخواند در یابد * انکه ایشان که در یهودا اند * بکوه کریزند 16
* وانك بر بام باشد نتوانند فرود آمدن * وانك چیزي ازخانهٔ خود بستاند 17
* وانك در کشتزار باشد * باز پس نتوانند کردید تا جامهٔ خود بستاند * 18
* انکه واي بر زنان ابستن وانان که بچه را شیر مي دهند † دران روزها 19

Hæc omnia antecedentia sunt ter- 8
roris (i.e. perturbationis). Tunc 9
vos in angustiam tradent, & vos
interficient, & omnibus populis
odio habiti eritis propter nomen
meum. Et multi offensi erunt, 10
& se mutuò odio habebunt. Et 11
pseudoprophetæ multi prodibunt, &
populum multum seducent. Et 12
præ multitudine peccatorum cha-
ritas multorum minima erit. Qui- 13
cunque autem ad extremum pati-
entiam egerit, vivens æternùm e-
rit. Et hoc Evangelium regni in 14
universo mundi annuntiabitur, in
testimonium omnibus populis: tunc
finis veniet. Cùm signum immun- 15
di ex desolatione, quod dictum est
in Daniele propheta, videritis in
loco sancto stans, quicunque legit
intelligat. Tunc illi qui in Judæa 16
sunt, in montem fugiant. Et qui 17
super tectum fuerit; non poterit
descendere, ne quidem ut aliquid
ex domo sua accipiat. Et qui in 18
agro fuerit, retrò non poterit re-
verti, ut vestem suam sumat. Eo 19
tempore væ mulieribus prægnanti-
bus, & illis quæ infantes lactave-
rint in illis diebus.

Versio VULGATA LATINA.

8 Hæc autem omnia initia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem, &
9 occident vos: & eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc
10 scandalizabuntur multi, & invicèm tradent, & odio habebunt invicèm. Et mul-
11 ti pseudoprophetæ surgent, & seducent multos. Et quoniam abundavit iniqui-
12 tas, refrigescet charitas multorum. Qui autem perseveraverit usque in finem,
13 hic salvus erit. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in te-
14 stimonium omnibus gentibus: & tunc veniet consummatio. Cùm ergò videri-
15 tis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele propheta, stantem in loco
16 sancto: qui legit, intelligat: Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes:

Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: Et qui in agro, non 17 18
revertatur tollere tunicam suam. Væ autem prægnantibus & nutrientibus in illis 19
diebus. Orate autem ut non fiat fuga vestra in hyeme, vel sabbato. Erit enim 20
tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modò, neque fiet. 21
Et nisi breviati fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro: sed propter ele- 22
ctos breviabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit; Ecce hic est Christus, aut 23
illic: nolite credere. Surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetæ: & da- 24
bunt signa magna, & prodigia, ita ut in errorem inducantur (si fieri potest) etiam
electi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 وكل هذا اول المخاض * حينيذ يسلمونكم الي الضيق ويقتلونكم * ويكونون
9 مبغوضين من كل الامم من اجل اسمي * وحينيذ يشك كثيرون * ويسلم بعضكم
10 بعضا * ويبغض بعضكم بعضا * ويقوم كثيرون من الانبياء الكذبة ويضلون
11 كثيرين * ولكثرة الاثم تقل المحبة من كثيرين * والذي يصبر الي المنتهي
12 13 يخلص * ويكرز ببشارة الملكوت في جميع المسكونة شهادة لكل الامم * وحينيذ
14 ياتي الانقضاء * فاذا رايتم رجزة الخراب التي قيلت في دانيال النبي قايمة في المكان
15 المقدس فليفهم القاري * فحينيذ الذين في يهودا يهربون الي الجبال * والذي علي
16 17 السطح لا ينزل لياخذ ما في بيته * والذي في الحقل لا يرجع الي ورايه لياخذ
18 ثيابه * الويل للحبالي والمرضعات في تلك الايام * صلوا ليلا يكون هربكم في
19 20 شتاء ولا في سبت * وسيكون ضيق عظيم في ذلك الزمان لم يكن مثله من
21 اول العالم حتي الان ولا يكون * ولولا ان تلك الايام قصرت لم يخلص ذو جسد *
22 لكن لاجل المنتخبين قصرت تلك الايام * حينيذ ان قال لكم احد ان المسيح
23 هنا او هناك فلا تصدقوا * فسيقوم مسحاء كذب وانبياء كذبة ويعطون علامات
24 عظيمة وايات حتي يضلون اصفياي ان قدروا *

*Et omnia hæc erunt principium do- 8
loris partus. Tunc tradent vos an- 9
gustiæ, & occident vos: & eritis o-
diosi omnibus populis propter nomen me-
um. Et tunc hæsitabunt multi: & 10
tradet alter ex vobis alterum: &
odio prosequetur alter alterum. Et 11
surgent multi ex prophetis mendaci-
bus, & seducent multos. Et ob mul- 12
titudinem iniquitatis diminuetur cha-
ritas multorum. Et qui expectave- 13
rit usque in finem, salvabitur. Et 14
prædicabitur Evangelium regni in to-
ta habitata, in testimonium omni-
bus gentibus, ac tunc veniet con-
summatio. Quando igitur videbitis 15
abominationem destructionis, quæ di-
cta est in Daniele propheta, stantem
in loco sancto; (intelligat legens,)
Tunc qui sunt in Juda, fugient in 16
montes: Et qui super tectum, non 17
descendet tollere quod est in domo sua.
Et qui in agro, non revertetur retrò, 18
ut accipiat vestimenta sua. Væ præ- 19
gnantibus, & lactantibus in illis die-
bus. Orate, ne sit fuga vestra in hy- 20
eme, neque in sabbatho. Futura est 21
enim angustia maxima in eo tempo-
re, cui non fuit similis ab initio mun-
di usque modò, neque erit. Et nisi il- 22
li dies abbreviati essent, non salva-
retur præditus corpore: Sed propter
electos abbreviati sunt illi dies. Tunc 23
si dixerit vobis aliquis, Quòd Chri-
stus est hic, vel illic, ne credatis.
Surgent enim Christi falsitatis, & pro- 24
phetæ mendaces, & dabunt signa ma-
gna & prodigia, ut seducant electos me-
os, si possint.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 ወዝንቱ ፡ ቀደሚ ፡ ሕማም ፡፡ አሜሃ ፡ ይሜጥዉክሙ ፡ ለመንደቤ ፡ ወይቀት
10 ሉክሙ ፡ ወይቀሠፉክሙ ፡ ወይጸልእክሙ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡፡ ወ
11 አሜሃ ፡ ይዐልዉ ፡ ብዙኃን ፡ ወይጸልኡ ፡ በቤናቲሆሙ ፡ ወይትቃተሉ ፡፡ ወብዙኃን ፡
12 ሐሰዊያን ፡ ነቢያት ፡ ይመጽኡ ፡ ወብዙኃነ ፡ ያስሕቱ ፡፡ ወእመብዝኃ ፡ ለአበይ ፡
13 ተሴኵሮ ፡ ፍቅር ፡ ብዙኃት ፡፡ ወዘሰ ፡ አዝለፈ ፡ ትዕግሠቶ ፡ ውእቱ ፡ ዘይድኅን ፡፡
14 ወይሰበክ ፡ ዝወንጌለ ፡ መንግሥት ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ስምዐ ፡
15 ሳዕለ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ ይበጽሕ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓለም ፡፡ አ
መርሲክሙ ፡ ኅሰረ ፡ ሰሙስና ፡፡ ዘተብህለ ፡ በደንኤል ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡ ይቀውም ፡ ውስተ ፡
16 መካን ፡ ቅዱስ ፡ ዘያነብብ ፡ ይለቡ ፡፡ አሜሃ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ይሁደ ፡ ይጕዩ ፡ ው
17 ስተ ፡ አድባር ፡፡ ወዘውስተ ፡ ናሕስ ፡ ኢይረድ ፡ ይንሣእ ፡ ዘውስተ ፡ ቤት ፡፡ ወዘውስ
18 ተ ፡ ገራህት ፡ ኢይትመየጥ ፡ ድኅሬሁ ፡ ይንሣእ ፡ ልብሶ ፡፡ ለቤሎን ፡ ባሕቱ ፡ ለፅኑ
19 ሳት ፡ ወለእለ ፡ ይሐፅና ፡ በውእቱ ፡ መዋዕል ፡፡ ወጸልዩ ፡ ኢይኩን ፡ ጕያክሙ ፡
20 በክረምት ፡ ወበሰንበት ፡፡ እስመ ፡ ይከውን ፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ዓቢይ ፡ ሕማም ፡
21 ወመንድቤ ፡ ዘኢኮነ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ወእስከ ፡ ዮም ፡ ወኢይኩንኒ ፡፡ ወሶ
22 በ ፡ አኮ ፡ ዘኅጸረ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡ አልቦ ፡ ዘእመድኀነ ፡ መኑሂ ፡ ዘሥጋ ፡፡
23 ወበሕቱ ፡ በእንተ ፡ ኅሩያን ፡ ይኅጽራ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡፡ አሜሃ ፡ ለእመ ፡
24 ዘይቤሉክሙ ፡ ነዋ ፡ ዝየ ፡ ሃሎ ፡ ክርስቶስ ፡ ወነዋ ፡ ክሕክ ፡ ኢትእመኑ ፡፡ እስመ ፡
ይመጽኡ ፡ ሐሰዊያን ፡ መሲሕ ፡ ወሐሰዊያን ፡ ነቢያት ፡ ወይገብሩ ፡ ተአምረ ፡ ዐበይ
ተ ፡ ወመንክረ ፡ ለአስሕቶ ፡ ሶበ ፡ ይትክሀሎሙሁ ፡ ለኅሩያን ፡፡

*Et hæc omnia sunt principium doloris. Tunc tradent vos tribulationi, 8 9
& occident vos, & flagellabunt vos: & odio habebunt vos omnes
gentes propter nomen meum. Et tunc prævaricabuntur multi, & odio 10
habebunt invicèm: & trucidabuntur. Et multi pseudoprophetæ veni- 11
ent, & multos seducent. Et præ abundantia iniquitatis claudicabit di- 12
lectio multorum. Et qui continuaverit tolerantiam suam, is salvus 13
erit. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universo mundo, ut sit 14
testimonio super omnes gentes, & illâ die veniet finis mundi. Quum 15
videritis turpitudinem desolationis, quæ dicta est in Daniele propheta
stantem super loco sancto: qui legunt intelligant. Tunc qui in Judæa 16
fuerunt, fugient in montes: Et qui in tecto, non descendet sumere quod 17
fuit in domo: Et qui in agro non revertetur retrò sumere vestimentum 18
suum. Væ præcipuè prægnantibus, & sinu portantibus in illo die. Et 19
orate ne fiat fuga vestra in hyeme, vel in Sabbatho. Et quoniam erit 20
illo die afflictio magna, & tribulatio, quæ non fuit à principio mundi 21
usque hodiè, neque erit. Et nisi abbreviati fuissent isti dies nullus sal- 22
vus esset qui ex carne constat: sed propter electos abbreviati erunt 23
isti dies. Tunc si quis dicet vobis, Ecce hic est Christus, aut ecce 24
illic: ne credite. Quoniam venient pseudochristi, & pseudoprophetæ:
& facient signa magna & miracula, seducere si possint vel e-
lectos.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 اکنون نماز کنید تا کریختني شما بزمستان † نباشد * ونه در روز شنبه * وشود † عظیم
22 تنکي ودشخواري که از ابتداي عالم تا این ساعت مانند او نشد * ونشود * اکر ان
روزها کوتاه نمي شدند * هر کوشتمندي زنده نمي ماند الا براي پاکان † ان روزها
23 کوتاه شوند * واکر بدان روزها کسي بشما بکوید که مسیح اینجاست * یا انجا باور
24 مدارید * زیرا بسیار مسیحان وپیغمبران دروغي ظاهر شوند * وایتها † سهمناک پیدا
کنند ومردم بسیار کمراه کنند * وبفریبانند تا کزیدکان نیز *

*Orate jam ut fuga vestra in hyeme 20
non sit, neque in die sabbathi. Erit 21
autem angustia summa et calamitas,
ut ab initio mundi usque ad hanc ho-
ram similis ei non fuerit, nec erit.
Et nisi illi dies abbreviati essent, 22
nullum carne constans vivum mane-
ret: sed propter sanctos dies illi
abbreviati erunt. Et si in illis die- 23
bus quisquam vobis dixerit, quòd
Christus hic est, aut illic: fidem ne
habeatis. Quia multi Christi & 24
prophetæ falsi apparebunt, & signa
terribilia edent, & homines pluri-
mos in errorem inducent & decipi-
ent, usque electos etiam.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΖ'. ΝΗ'.

Ecce prædixi vobis. Si ergo dixerint vobis; Ecce in deserto est, ne
25 Ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ σνε ε
exeatis: Ecce in conclavibus, ne credatis. Sicut enim fulgur exit
27 ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται σνϛ ε
ab Orientibus, & apparet usque Occidentes: ita erit & præsentia filii ho-
ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
28 minis. Ubicunque enim fuerit cadaver, illuc congregabuntur aquilæ. Sta- σνζ
29 θρώπου. Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. Εὐ- ε
tim autem post tribulationem dierum illorum, Sol obscurabitur, & σνη
θέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ β
Luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo, &
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
efficaciæ cœlorum concutientur. Et tunc parebit signum filii
30 αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ σνθ
hominis in cœlo: & tunc plangent omnes tribus terræ, & videbunt β
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται
filium hominis venientem in nubibus cœli, cum efficacia & gloria
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
multa. Et legabit angelos suos cum tubæ voce magna:
31 πολλῆς. Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης,
& congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis
καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων

cœlorum usque extrema eorum. A verò ficu discite parabolam: Cùm
οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν 32
jam ramus ejus fuerit tener, & folia germinaverint, scitis quia
ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
propè æstas. Ita & vos, cùm videritis omnia hæc, scitote quia
ἐγγὺς τὸ θέρος. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι 33
propè est in januis. Amen dico vobis; Non præteribit generatio
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ 34
hæc, donec omnia ista fiant. Cœlum & terra præteribunt:
αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· 35
verùm verba mea non præteribunt. De autem die illa, &
ΝΗ' οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ 36
σξ hora nemo scit, neque angeli cœlorum, si non Pater meus so-
ϛ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μό-
σξα lus. Sicut autem dies Noe, ita erit & adventus Filii
ε νος. Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ 37
hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluvium, com-
τοῦ ἀνθρώπου. Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώ- 38
edentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, usque quo die intravit
γοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε
Noe in arcam:
Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ * ܐܢ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܐ ܒܚܘܪܒܐ ܗܘ ܠܐ ܬܦܩܘܢ ܐܘ
26 ܗܐ ܒܬܘܢܐ ܗܘ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܬܚܙܐ ܥܕܡܐ
27 ܠܡܥܪܒܐ ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ * ܐܝܟܐ ܕܢܗܘܐ ܫܠܕܐ ܬܡܢ
28 ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ * ܡܚܕܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ ܘܣܗܪܐ ܠܐ
29 ܢܚܘܐ ܢܘܗܪܗ ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܢܬܙܝܥܘܢ * ܘܗܝܕܝܢ
30 ܢܬܚܙܐ ܐܬܘܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܡܝܐ ܘܗܝܕܝܢ ܢܪܩܕܘܢ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ ܘܢܚܙܘܢ
31 ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ ܥܡ ܚܝܠܐ ܘܫܘܒܚܐ ܣܓܝܐܐ * ܘܢܫܕܪ ܠܡܠܐܟܘܗܝ
ܥܡ ܫܝܦܘܪܐ ܪܒܐ ܘܢܟܢܫܘܢ ܠܓܒܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܒܥ ܪܘܚܝܢ ܡܢ ܪܝܫܝܗܘܢ ܕܫܡܝܐ
32 ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫܝܗܘܢ * ܡܢ ܬܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܦܠܐܬܐ ܕܡܢ ܕܣܘܟܝܗ ܪܟܝܟܝܢ ܘܝܥܐܝܢ ܛܪܦܝܗ
33 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܥܘ
34 ܕܡܛܬ ܠܬܪܥܐ * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ
35 ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ * ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܗܘ *

36 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ ܐܠܐ ܐܒܐ ܒܠܚܘܕ
37 38 * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܘ
ܩܕܡ ܛܘܦܢܐ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ
ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܟܘܐܠ

Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vo- 25
bis, Ecce in deserto est, ne exieritis: aut, Ec- 26
ce in cubiculo est, ne fidem adhibueritis.
Quemadmodum fulgur exit ab Oriente, & 27
videtur in Occidentem usque: ita futurus est
adventus filii hominis. Ubicunque verò e- 28
rit cadaver, ibi congregabuntur aquilæ. Sta- 29
tim autem post angustiam dierum illorum
Sol obtenebrescet, & Luna non ostendet
splendorem suum, & stellæ cadent è cœlis,
& virtutes cœlorum commovebuntur. Tunc- 30
que apparebit signum Filii hominis in cœ-
lis: & tunc plangent omnes generationes
terræ, & conspicient Filium hominis veni-
entem super nubes cœli cum virtute & glo-
riâ multâ. Et mittet angelos suos cum tubi- 31
cine magno, & congregabunt electos ejus à
quatuor ventis, ab extremo cœlorum usque
ad extremum eorum. A ficu autem discite 32
parabolam: nam statim atque rami ejus te-
nerescunt, & enascuntur folia ejus, scitis ad-
ventare æstatem. Sic & vos quum vide- 33
ritis hæc omnia, scitote rem pervenisse ad
portam. Amen dico vobis, Nequaquam præ- 34
terituram generationem istam, usquedum
hæc omnia fiant. Cœlum & terra præteri- 35
bunt, at sermones mei nequaquam præter-
ibunt.

Lectio Defunctorum. 63.

De die autem illo, & de hora illa nemo no- 36
vit, ne angeli quidem cœlorum, sed Pater
tantùm. Sicut autem diebus Noe, ita futu-
rus est adventus filii hominis. Sicut enim 37
qui erant ante diluvium, edebant & bibe-
bant, & ducebant uxores, dabantque vi- 38
ris, ad eum usque diem quo ingressus est
Noe in arcam:

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 26 * اینك پیشتر بشما کفتم * اکر بشما بکویند * که در ویرانیست * بدر
27 میایید * واکر بکویند در خلوت است باور مدارید * برای انك همچون برق از مشرق
28 بتابد و تا مغرب نموده شود * آمدن فرزند ادمی اینچنین بشود * برای انك هر
29 کجا که تن باشد کرکسان انجا کرد شوند * پستر ازین دشخواریها آفتاب
تاریك شود * وماه روشنایی خود ننماید * ستارکان از اسمان فرو ریزند * نیرومندان
30 آسمانی و پاکان بلرزند * انکه نشان فرزند ادمی در آسمان نموده شود * واز انجا
تمامت دودمان زاری کنند * وفرزند بشر را ببینند * که بر ابر آسمان بیاید * با
31 نیرومندی وعظمت بسیار * وفرشتکان خود را بفرستد * با صور بزرك * تا کزیدکان اورا
32 فراهم آورند از چهار جان * از سر آسمان * تا سر ایشان * مثلها از درخت انجیر بیاموزید *
وقتی که ببینید شاخهاء او تازه کردند * وبرکهاء او برویند بدانید که تابستان رسید

Ecce antea dixi vobis. Si vobis 25
dixerint quòd in deserto est; ne exe- 26
atis: & si dixerint, In penetrali
est, ne credatis. Quemadmodum 27
enim fulgur ex Oriente effulget, &
usque ad Occidentem cernitur: ad-
ventus Filius hominis ejusmodi erit.
Nam ubicunque corpus fuerit, vul- 28
tures illic congregabuntur. Post has 29
calamitates Sol tenebrosus erit, &
Luna lumen suam non ostendet, &
stellæ de cœlo defluent, potentia eti-
am cœli & pura contremiscent.
Tunc signum Filii hominis in cœ- 30
lis ostendetur: & exindè universæ
tribus planctum facient, & Fi-
lium hominis videbunt, qui super
nubes cœli veniet, cum potentia &
magnificentia multa. Et Angelos su- 31
os mittet cum buccina magna, ut e-
lectos ejus congregent à quatuor ven-
tis, à summitate cœlorum usque ad
summitatem eorum. Parabolas ab 32
arbore ficûs discite: Quo tempore
videtis ramos ejus teneros esse fa-
ctos, & folia ejus crescere, sci-
tis æstatem adesse.

Versio VULGATA LATINA.

25 Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vobis; Ecce in deserto est, nolite exire; ecce
26 in penetralibus, nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & paret usque
27 in Occidentem : ita erit et adventus Filii hominis. Ubicunque fuerit corpus, illic
28 congregabuntur & aquilæ. Statim autem post tribulationem dierum illorum, Sol
29 obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo, & virtu-
30 tes cœlorum commovebuntur : Et tunc parebit signum Filii hominis in cœlo :
& tunc plangent omnes tribus terræ : & videbunt Filium hominis venientem in
31 nubibus cœli cum virtute multa, & majestate. Et mittet angelos suos cum tuba,
& voce magna : & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis cœlo-
rum usque ad terminos eorum. Ab arbore autem fici discite parabolam : Cùm 32
jam ramus ejus tener fuerit, & folia nata, scitis quia propè est æstas : Ita, & vos 33
cùm videritis hæc omnia, scitote quia propè est in januis. Amen dico vobis; Quia 34
non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant. Cœlum & terra transi- 35
bunt, verba autem mea non præteribunt. De die autem illa & hora nemo scit, 36
neque angeli cœlorum, nisi solus Pater. Sicut autem in diebus Noë, ita erit 37
& adventus Filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluvium comeden- 38
tes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, usque ad eum diem, quo intravit
Noë in arcam,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

هوذا قد تقدمت واخبرتكم * فان قالوا لكم انه في البرية فلا تخرجوا او في المخادع فلا 25 26
تصدقوا * كما ان البرق يخرج من المشرق ويظهر في المغرب كذلك يكون مجيء ابن الانسان * 27
* لانه حيث تكون الجثة فهناك تجتمع النسور * وللوقت من بعد ضيق تلك الايام تظلم 28
الشمس والقمر لا يعطي ضوءه * والكواكب تتساقط من السماء * وقوات السماء ترتج * وحينئذ 29 30
تظهر علامة ابن الانسان في السماء * وتنوح حينئذ كل قبائل الارض * ويرون ابن الانسان
آتيا على سحاب السماء مع قوات ومجد كبير * ويرسل ملائكته مع صوت الشابور العظيم 31
ويجمعون مختاريه من اربع الرياح من اقصى السموات الى اقصاها * فمن التينة تعلمون 32
المثل * فاذا لانت اغصانها وخرجت اوراقها علمتم ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا 33
اذا رايتم هذا كله فاعلموا انه قد قرب على الابواب * امين اقول لكم ان هذا الجيل لا 34
يزول حتى يكون هذا كله * والسماء والارض يزولان وكلامي لا يزول * 35

* الفصل التاسع والسبعون *

* فاما ذلك اليوم وتلك الساعة لا يعرفها احد ولا ملائكة السماء الا الاب وحده * وكما كان 36 37
في ايام نوح كذلك يكون استعلان ابن الانسان * لانهم كما كانوا قبل ايام الطوفان ياكلون 38
ويشربون ويزوجون * ويتزوجون * الى اليوم الذي دخل فيه نوح السفينة *

Ecce præveni, & nuntiavi vobis. Si 25
igitur dixerint vobis, Quòd ipse est in de- 26
serto, ne exeatis : aut, In penetralibus,
ne credatis. Nam quemadmodum fulgur 27
exit ab Oriente, & conspicitur in Occi-
dente : ita erit adventus Filii hominis.
Quoniam ubi erit cadaver, illic con- 28
gregabuntur aquilæ. Et statim post an- 29
gustiam illorum dierum obscurabitur Sol,
& Luna non dabit lumen suum, & stel-
læ dilabentur de cælo, & virtutes cæli
commovebuntur. Et tunc apparebit si- 30
gnum filii hominis in cælo : & plangent
tunc omnes tribus terræ : Et videbi-
tis filium hominis venientem super nu-
bes cæli cum virtutibus et gloriâ magnâ.
Et mittet angelos suos cum voce tubæ 31
magnæ : & congregabunt electos ejus à
quatuor ventis, à remotissimis cælorum us-
que ad remotissima eorum. A fico autem 32
percipietis parabolam : Nam cùm molle-
scunt rami ejus, & emergunt folia ejus,
scitis quia æstas proxima est. Ita vos 33
etiam, quando videbitis hæc omnia, sci-
tote jam adstare ad januas. Amen dico 34
vobis, Quia hæc generatio non præteribit
donec fiant hæc omnia. Imò cælum & 35
terra transibunt, verba autem mea non
transibunt.

Sectio septuagesima nona.

At verò diem illam & horam nemo scit, 36
neque angeli cæli, nisi Pater solus. Et 37
quemadmodum fuit in diebus Noe, ita
erit apparitio Filii hominis : Nam sicut 38
erant ante dies diluvii comedentes &
bibentes, & nubentes, & marites du-
centes usque ad diem quo intravit Noe
in navim,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ናሁ ፡ ቀደምኩ ፡ ነገርኩክሙ ።=፡ እመኒ ፡ ይቤሉክሙ ፡ ነዋ ፡ ገዳም ፡ ሃሎ ፡ ኢት
26 ፃኡ ፡ ወነዋ ፡ ውስተ ፡ አብያት ። ኢትእመኑ ።=፡ እስመ ፡ ከመ ፡ እንተ ፡ መብረ
27 ቅ ፡ ይወፅእ ፡ እምጽባሕ ፡ ወያበርቅ ፡ እስከ ፡ ዓረብ ፡ ከማሁ ፡ መጽአቱ ፡ ለወልደ ፡
28 እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ።=፡ ኀበ ፡ ሀለወ ፡ ገድል ፡ ህየ ፡ ይትጋብኡ ፡ አንስርት ።=፡
29 ወበጊዜሃ ፡ እምድኅረ ፡ ሕማሞን ፡ ለእማንቱ ፡ መዋዕል ፡ ፀሐይኒ ፡ ይጸልም ፡ ወወር
ኅኒ ፡ ኢይሁብ ፡ ብርሃና ፡ ወከዋክብትኒ ፡ ይወድቁ ፡ እምሰማይ ፡ ወያንቀለቅል ፡ ኀይ
30 ለ ፡ ሰማያት ።=፡ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ ያስተርኢ ፡ ትእምርቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እ
መ ፡ ሕያው ፡ በሰማይ ። አሜሃ ፡ ይበክዩ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛበ ፡ ምድር ። ወይሬእይዎ ፡
ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ በደመናተ ፡ ሰማይ ፡ እንዘ ፡ ይመጽእ ፡ ምስለ ፡ ኀ
31 ይል ፡ ወስብሐት ፡ ብዙኅ ።=፡ ወይፌንዎሙ ፡ ለመላእክቲሁ ፡ ምስለ ፡ ቃለ ፡ ቀርን ፡
ዐቢይ ፡ ወያስተጋብእዎሙ ፡ ለኅሩያኒሁ ፡ እምአርባዕቱ ፡ መካን ፡ እምአጽናፈ ፡ ሰማይ ፡
32 እስከ ፡ አጽናፈ ፡ ምድር ።=፡ ወእምበለስ ፡ አእምሩ ፡ አምሳሊሁ ፡ እመከመ ፡ ኮነ ፡
33 ዐጽቃ ፡ ድኩመ ፡ ወቈጽላ ፡ ልምሉመ ፡ ተአምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበ ፡ ማእረር ።=፡ ከ
ማሁኬ ፡ አንትሙኒ ፡ እመከመ ፡ ርኢክሙ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበ ፡
34 ወሃሎ ፡ ኀበ ፡ ኆኅት ።=፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ኢይትኀለፍ ፡ ዛትውልድ ፡ እ
35 ስከ ፡ ዝኵሉ ፡ ይትገበር ።=፡ ሰማይ ፡ ወምድር ፡ የኀልፍ ፡ ወቃልየሰ ፡ ኢየኀልፍ ።=፡

በእንተ ፡ ሰዐት ፡ ወዕለት ።=፡

36 ወኢያሃከ ፡ ዕለት ፡ ወሰዓት ፡ አልቦ ፡ ዘያአምራ ፡ ኢመላእክተ ፡ ሰማይ ፡ ወኢ ፡ ወልድ ፡
37 ዘእንበለ ፡ አብ ፡ ባሕቲቱ ።=፡ ወበከመ ፡ ኮነ ፡ በመዋዕሊሁ ፡ ለኖኅ ፡ ከማሁ ፡ ውእቱ ፡
38 መጽአቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ።=፡ ከመ ፡ ይእተ ፡ አሚረ ፡ እምቅድመ ፡ አይኅ ፡
ይበልዑ ፡ ወይሰትዩ ፡ ያወስቡ ፡ ወይትዋሰቡ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ቦአ ፡ ኖኅ ፡ ውስተ ፡ ንፍቀ ፡ ታቦት ።=፡

Ecce prædixi vobis. Si igitur dicent vobis, Ecce in deserto est, ne egre- 25 26
dimini : &, Ecce in ædibus, ne credite. Quia sicut fulgur exit ab Oriente, 27
& coruscat usque ad Occidentem, ita adventus filius hominis. Ubi 28
fuit certamen, ibi congregabuntur aquilæ. Et statim post tribulationem il- 29
lorum dierum, sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum; & stellæ
cadent è cælo, & commovebitur potestas cæli. Et istâ die apparebit si- 30
gnum filii hominis in cælo : tunc flebunt omnes gentes terræ : & videbunt
filium hominis in nubibus cæli venientem cum potestate, & gloriâ multâ.
Et mittet angelos suos, cum voce cornu magni : & congregabunt electos 31
ejus è quatuor locis, à terminis cæli ad terminos terræ. Et à ficu discite 32
parabolam ejus dici, Quando fuit ramus ejus infirmus, & folia ejus te-
nera sunt, noscitis quòd appropinquat messis. Sic igitur vos, quando vi- 33
debitis hoc totum, scitote quòd appropinquat, & est ad fores. Amen 34
dico vobis, Quòd non præteribit hæc generatio donec hoc totum perficia-
tur. Cælum & terra transibit, sed verbum meum non transibit. 35

De die & hora.

Et istam diem, & horam nemo est qui scit eam, non angeli cæli, neque 36
filius, sed pater solus. Et sicut fuit in diebus Noah, sic est adventus 37
filii hominis. Sicut in tempore ante diluvium edebant, bibebant, du- 38
cebant uxores, & nuptum dabantur, usque dum intrâsset Noah in medi-
um arcæ:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون اینها همه ببینید بدانید که نزدیک آمده باشد * راست بشما بگویم 33 34
این دوره نگذرد تا این همه بیاید * اسمان وزمین بگذرند وسخنهاء من نگذرند * 35
* آن روز وآن ساعت را کسی نداند * از فرشتگان وادمی الا پدر تنها * چنانک در 36 37
روزگار نوح از طوفان مردم وقوف نداشتند وبیامد * آمدن فرزند ادمی چنان باشد *
* وپیشتر از آمدن طوفان مردم غافل بودند * می خوردند * ومی آشامیدند * وعروسی 38
ونکاح می کردند * تا وقتی که نوح در کشتی † رفت

Ita cùm hæc omnia videritis, sci- 33
tote eum propè advenisse. Utique 34
vobis dico, Hæc generatio non trans-
ibit donec hæc omnia veniant. Cæ- 35
lum & terra præteribunt, at ver-
ba mea non præteribunt. Illum au- 36
tem diem & illam horam nemo scit
ex Angelis & hominibus, sed Pa-
ter solus. Quemadmodum in die- 37
bus Noah, de diluvio homines noti-
tiam non habuerunt, & illud ve-
nit : adventus Filii hominis talis
erit. Nam antequàm veniret di- 38
luvium, homines socordes erant,
comedebant, & bibebant, et nuptias
& conjugium faciebant, usque ad
tempus quo Noah arcam ingres-
sus est,

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΗ'. ΝΘ'.

Et non cognoverunt, donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit &
39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ
præsentia filii hominis. Tunc duo erunt in agro: unus
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς σξϛ
assumitur, & unus relinquitur. Duæ molentes in mola: una
παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται. 41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία
assumitur, & una relinquitur. Vigilate ergò: quia nescitis qua
παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. 42 Γρηγορεῖτε οὖν· ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ σξγ
hora Dominus vester venit. Illud autem scitote, quoniam si sciret pa-
ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰ- σξδ
terfamilias qua custodia fur venit, vigilaret utique, & non si-
κοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴ-
neret perfodi domum suam. Propter hoc & vos estote parati, quia
ασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι
qua hora non putatis, Filius hominis venturus est. Quis, putas, est fidelis ser-
ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦ- σξε
vus & prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, ad dan-
λος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ δι-
dum illis cibum in tempore; Beatus servus ille, quem veniens
46 δόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν σξϛ
dominus ejus, invenerit facientem sic. Amen dico vobis, Quoniam super
47 ὁ κύριος αὐτοῦ, εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐπὶ

σξζ omnibus substantiis suis constituet eum. Si autem dixerit malus
πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς 48
servus ille in corde suo; Tardat dominus meus venire: Et cœ-
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· Καὶ ἄρ- 49
perit percutere conservos, edere autem & bibere cum ebriosis: Veniet
ξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων· Ἥξει 50
dominus servi illius in die qua non expectat, & in hora qua non scit:
ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
Et dividet eum, & partem ejus cum hypocritis ponet: illic
Καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ 51
erit fletus, & stridor dentium.
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

ΝΘ'

CAP. XXV. κε'.

Tunc similabitur regnum cœlorum decem virginibus: quæ ac-
σξη Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις· αἵτινες λα- 1
cipientes lampades suas, exierunt in occursum sponsi. Quinque autem
βοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. Πέντε δὲ 2
erant ex eis prudentes, & quinque fatuæ. Quæ fatuæ sumentes lam-
σξϛ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί. Αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμ- 3
pades suas, non sumpserunt secum oleum:
πάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܛܘܦܢܐ ܘܫܩܠ ܠܟܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
40 ܗܝܕܝܢ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܚܕ ܢܫܬܒܩ.
41 ܘܬܪܬܝܢ ܢܗܘܝܢ ܛܚܢܢ ܒܪܚܝܐ. ܚܕܐ ܬܬܕܒܪ ܘܚܕܐ ܬܫܬܒܩ.
42 ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܝܕܐ ܫܥܐ ܐܬܐ ܡܪܟܘܢ.
43 ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܥܘ. ܕܐܠܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܕܐ ܡܛܪܬܐ ܐܬܐ ܓܢܒܐ ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ ܒܝܬܗ.
44 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

Neque cognoverunt donec venisset diluvium, & abstulisset omnes: sic futurus est adventus filii hominis. 39
Tunc duo erunt in villa, unus assumetur, & alter relinquetur. 40
Et duæ erunt molentes in pistrino, una assumetur, & altera relinquetur. 41
Vigilate ergò, quia nescitis quâ horâ venturus est dominus vester. 42
Hoc autem scitote, si sciret dominus domûs quânam vigiliâ fur venturus sit, vigilaret, nec fineret perfodi domum suam. 43
Propterea & vos estote parati: nam quâ horâ non putatis, venturus est filius hominis. 44

ܩܘܪܒܐ ܕܡܪܝܐ ܕܟܗܢܐ ܣܕ

Oblatio dominica Sacerdotum. 64.

45 ܡܢܘ ܟܝ ܥܒܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ. ܕܐܩܝܡܗ ܡܪܗ ܥܠ ܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܢܬܠ ܠܗܘܢ ܬܪܣܝܬܐ ܒܙܒܢܗ.
46 ܛܘܒܘܗܝ ܠܥܒܕܐ ܗܘ. ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ.
47 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ.
48 ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ ܒܠܒܗ. ܕܡܘܚܪ ܡܪܝ ܠܡܐܬܐ.
49 ܘܢܫܪܐ ܢܡܚܐ ܠܟܢܘܬܗ. ܘܢܗܘܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܥܡ ܪܘܝܐ.
50 ܢܐܬܐ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܣܟܐ. ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ.
51 ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ.

Quis igitur est servus fidelis & sapiens, quem constituit dominus suus super filios domûs suæ, ut det eis cibum in tempore suo? 45
Felix ille servus, quem quum veniet dominus ejus, invenerit ita facientem. 46
Amen dico vobis, Constituet eum super omnia quæ habet. 47
Sin autem dixerit servus ille nequam in corde suo, Dominus meus tardat adventum: 48
Cœperitque percutere conservos suos, & fuerit edens ac potans cum temulentis: 49
Veniet dominus servi illius, quo die non putat, & quâ horâ non novit. 50
Et dissecabit eum, ponetque partem ejus cum hypocritis: illic erit fletus & stridor dentium. 51

ܘܡܘܬܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ. ܘܥܠ ܢܫܐ ܩܕܝܫܬܐ ܣܗ

ܩܦܠܐܘܢ ܟܗ

Nocturno tertio noctis secundæ Passionis. Et pro mulieribus sanctis. 65.

CAP. XXV.

1 ܗܝܕܝܢ ܬܬܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܥܣܪ ܒܬܘܠܢ ܗܠܝܢ. ܕܢܣܒ ܠܡܦܝܕܝܗܝܢ ܘܢܦܩ ܠܐܘܪܥ ܚܬܢܐ ܘܟܠܬܐ.
2 ܚܡܫ ܕܝܢ ܡܢܗܝܢ ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ ܚܟܝܡܢ. ܘܚܡܫ ܣܟܠܢ.
3 ܘܗܠܝܢ ܣܟܠܬܐ ܢܣܒ ܠܡܦܝܕܝܗܝܢ. ܘܠܐ ܢܣܒ ܥܡܗܝܢ ܡܫܚܐ.

Tunc assimilabitur regnum cœlorum decem virginibus illis, quæ sumpserunt lampades suas, & exierunt in occursum Sponsi & Sponsæ. 1
Quinque autem ex eis sapientes erant, & quinque fatuæ. 2
Et hæ fatuæ sumpserant quidem lampades suas, sed non assumpserant secum oleum. 3

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * وطوفان بيامد وهمه را خفه كرد وببرد * اين چنين شود آمدن فرزند ادمي * 40 اكر
دو كس درده باشند يكي ستده شود * ويكي بماند * 41 ودو زن باشند كه دانه
اسياب ارد خرد كنند يكي بماند * ويكي ستده شود * 42 اكنون بيدار باشيد
براي انك نمي دانيد كه كدامين ساعت خداوند شما بيايد * 43 اين نيز بدانيد
اكر خداوند خانه مي دانست در كدامين بخش ارشب دزد بيايد * بيدار مي بود
ونمي كذاشت كه خانه او بتاراج رود * 44 براي اين نيز شما معد واستوار باشيد *
كه دران ساعت كه نمي انديشيد فرزند ادمي بيايد

* *Et diluvium venit, & omnes suffocavit & sustulit: ad eundem modum erit adventus Filii hominis.* 39 *Si duo homines in agro fuerint, unus accipietur & alter manebit.* 40 *Et duæ mulieres fuerint, quæ in mola farinam molant, una manebit & altera accipietur.* 41 *Vigiles ergò estote, eò quòd nescitis quânam horâ Dominus vester veniet.* 42 *Hoc etiam scitote, si dominus domûs sciret quâ parte noctis fur venturus esset, vigilaret, & non fineret ut domus sua in prædam cederet.* 43 *Propterea vos quoque parati & confirmati estote: quia in ea hora quâ non putatis, Filius hominis veniet.* 44

مثل   صد هفده

بنده امين ودانا

CXVII. Parabola servi fidelis & prudentis.

45 * كدامين است بنده امين ودانا * كه خداوند اورا
برخانه خود كماشته كرد * كه بهنكام دربايست ايشان بدهد * 46 خنك آن بنده كه
خداوند او بيايد * اورا بيابد كه اين چنين كرده باشد * 47 راست بشما بكويم * كه اورا
برهرچه دارد بكمارد * 48 واكر اين بنده درنفس خود بكويد * كه خداوند من در آمدن
دير خواهد كشيد * 49 اغاز كند وخواجه طاشان خود را بزند وبرنجاند * وبا مستان بخورد وبياشامد *

Quisnam est servus fidelis & prudens, quem dominus ejus domui suæ præfecit, ut in tempore necessaria illis det? 45 *Beatus ille servus, cujus dominus veniens invenerit eum sic fecisse.* 46 *Equidem vobis dico, quòd eum super omnia quæ habet constituet.* 47 *Sin autem servus ille in animo suo dixerit, Dominus meus in veniendo moram trahet.* 48 *Et inceperit conservos suos cædere & cruciare: & cum ebriis comederit & biberit.* 49

Versio VULGATA LATINA.

39 Et non cognoverunt donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit & adventus
40 Filii hominis. Tunc duo erunt in agro: unus assumetur, & unus relinquetur.
41 Duæ molentes in mola: una assumetur, & una relinquetur. Vigilate ergò, quia
42 nescitis quâ horâ Dominus vester venturus sit. Illud autem scitote, quoniam si
43 sciret pater familiâs quâ horâ fur venturus esset, vigilaret utique, & non sineret
44 perfodi domum suam. Ideò & vos estote parati: quia quâ nescitis horâ Filius ho-
45 minis venturus est. Quis, putas, est fidelis servus, & prudens, quem constituit
46 dominus suus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore? Beatus ille
47 servus, quem cùm venerit dominus ejus, invenerit sic facientem. Amen dico vo-
48 vis; Quoniam super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus ser-
vus ille in corde suo; Moram facit dominus meus venire: Et cœperit percutere 49
conservos suos, manducet autem & bibat cum ebriosis: Veniet dominus servi il- 50
lius in die quâ non sperat, & hora quâ ignorat: Et dividet eum, partémque 51
ejus ponet cum hypocritis: illic erit fletus, & stridor dentium.

CAP. XXV.

Tunc simile erit regnum cœlorum decem virginibus: quæ accipientes lampa- 1
des suas, exierunt obviàm sponso & sponsæ. Quinque autem ex eis erant fatuæ, 2
& quinque prudentes: Sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non sumpse- 3
runt oleum secum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 حينئذ * ولم يعلموا حتى جاء الطوفان وعرف جميعهم كذلك يكون في مجي ابن الانسان *
40 يكون اثنان في الحقل يوخذ الواحد ويترك الاخر * واثنتان تطحنان على رحى يوخذ 41
42 الواحدة وتترك الاخرى * فاسهروا فانكم لا تعلمون في اية ساعة ياتي ربكم * وهذا اعلموا 43
44 انه لو علم رب البيت في اية ساعة ياتي السارق لسهر ولم يدع بيته يوخذ * كذلك انتم
ايضا كونوا مستعدين فان ابن الانسان ياتي في ساعة لا تعرفونها * الفصل الثمنون *
45 من ترى هو العبد الامين الحكيم الذي يقيمه سيده على عبيده ليعطيهم طعامهم في
46 حينه * طوبى لذلك العبد الذي ياتي سيده فيجده يعمل هكذا * امين اقول لكم انه 47
48 يقيمه على جميع ماله * فان قال ذلك العبد السو في قلبه ان سيدي يبطي * فيبتدي يضرب 49
50 اصحابه العبيد وياكل ويشرب مع السكرين * فياتي سيد ذلك العبد في يوم لا يظنه وساعة
51 لا يعرفها * فيشقه من وسطه ويجعل نصيبه مع المرايين حيث البكاء وصرير الاسنان *
* الفصل الحادي والثمنون *

1 حينئذ تشبه ملكوت السموات عشر العذارى اللواتي اخذن مصابيحهن وخرجن للقاء
2 العروس * خمس منهن كن جاهلات وخمس حكيمات * اما الجاهلات فاخذن مصابيحهن 3
ولم ياخذن معهن زيتا *

Neque cognoverunt donec venisset diluvium, & submersisset omnes: ita erit 39
in adventu filii hominis. Tunc erunt 40
duo in agro: assumetur unus, & relinquetur alter. Et duæ molent ad mo- 41
lam eandem: assumetur una & relinquetur altera: Vigilate ergò, quia non 42
scitis quâ horâ veniet Dominus vester. Hoc autem scitote, quòd si sciret pater- 43
familiâs quâ hora venturus est fur, vigilaret, & non sineret domum suam rapi.
Sic vos estote etiam parati: quia filius 44
hominis veniet horâ, quam ignoratis.

Sectio octuagesima.

Quis fortassis est servus fidelis prudens, quem constituit dominus ejus super servos suos, ut det illis cibum eorum in tempore suo? Beatus ille servus, 45 46
quem veniens dominus ejus invenerit facientem sic. Amen dico vobis, Quia con- 47
stituet eum super omnia bona sua. Ve- 48
rùm si dixerit ille servus malus in corde suo, Dominus meus moratur: Ca- 49
peritque percutere sodales suos conservos, & manducare ac bibere cum ebriosis: Veniet dominus illius servi in die 50
quâ non putat, & horâ quam ignorat:
Et secabit eum medium, & assignabit 51
sortem ejus cum hypocritis, ubi erit fletus & stridor dentium.

Sectio octuagesima prima.

CAP. XXV.

Tunc simile erit regnum cœlorum 1
decem virginibus, quæ acceperunt lampades suas, & exierunt in occursum
sponso. Quinque ex eis erant insipien- 2
tes, & quinque prudentes. Et verò in- 3
sipientes acceperunt lampades suas, & non acceperunt secum oleum:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 ወኢያእመሩ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ መጽአ ፡ ማየ ፡ አይኅ ፡ ወአጥፍአ ፡ ኵሎ ፡ ከማሁኬ ፡ ይከውን ፡
40 ምጽአቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡፡ አሜሃ ፡ ክልኤቱ ፡ ይሄልው ፡ ውስተ ፡ ገራ
41 ህት ፡ አሐደ ፡ ይነሥኡ ፡ ወካልአ ፡ ይኅድጉ ፡፡ ወክልኤቲ ፡ ይሐርጻ ፡ በአሐዱ ፡ ማሕረጽ ፡
42 ለሐተ ፡ ይነሥኡ ፡ ወካልእታ ፡ ይኅድጉ ፡ ወክልኤ ፡ ይሰክቡ ፡ ውስተ ፡ አሐዱ ፡ ዓራት ፡ አ
43 ሐደ ፡ ይነሥኡ ፡ ወአሐደ ፡ የኅድጉ ፡፡ ትግሁ ፡ እንከ ፡ እስመ ፡ ኢተአምሩ ፡ ዕለ
44 ተ ፡ ወጊዜሁ ፡ አመ ፡ ይመጽእ ፡ እግዚእክሙ ፡፡ ወዘንተ ፡ ባሕቱ ፡ ለአምሩ ፡ ሶበ ፡
ያአምርሁ ፡ በዕለ ፡ ቤት ፡ ጊዜ ፡ ይመጽእ ፡ ሰራቂ ፡ እምተግሀ ፡ ወእም ፡ ኢኀደገ ፡ ይክር ፡
45 ቤቶ ፡፡ ወበእንተዝ ፡ ለንትሙኒ ፡ ድልዋኒክሙ ፡ ሀልዉ ፡ እስመ ፡ በጊዜ ፡ ኢታአምሩ ፡
ሰዐቶ ፡ ይመጽእ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እም ፡ ሕያው ፡፡

በኃምስ ፡ ሰንበተ ፡፡

46 መኑ ፡ እንጋ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ማእመን ፡ ወጠቢብ ፡ ዘይሠይሞ ፡ እግዚኡ ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ፡ ከመ ፡
47 የሀቦሙ ፡ ሲሳዮሙ ፡ በጊዜሁ ፡፡ ብፁዕ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ዘመጺኦ ፡ እግዚኡ ፡ ይረክቦ ፡
48 እንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይገብር ፡፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ዲበ ፡ ኵሉ ፡ ንዋዩ ፡ ይሠይሞ ፡
49 እግዚኡ ፡፡ ወእመሰ ፡ ይቤ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ እኩይ ፡ በልቡ ፡ ይጐነዲ ፡ ለሊወ ፡ እግ
50 ዚእየ ፡፡ ወይዘብጥ ፡ ቢጾ ፡ ደቂ ፡ ወአዋልደ ፡ ወአግብርተ ፡ እግዚኡ ፡ ወይበልዕ ፡ ወይ
51 ሰቲ ፡ ምስለ ፡ ሰካርያን ፡፡ ወይመጽእ ፡ እግዚኡ ፡ ለውእቱ ፡ ገብር ፡ በጊዜ ፡ ኢያእመረ ፡
52 ወዕለተ ፡ ኢተሐለዘበ ፡፡ ወይኴንኖ ፡ ወያገብእ ፡ መክፈልቶ ፡ ወይመትሮ ፡ ወይሠይሞ ፡ ም
ስለ ፡ መድልዋን ፡ ውስተ ፡ በካይ ፡ ወሐቂየ ፡ ስነን ፡፡

በእንተ ፡ ዓሠሩ ፡ ደናግል ፡፡

1 አሜሃ ፡ ይእተ ፡ አሚረ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ዓሠሩ ፡ ደናግል ፡ እለ ፡ ነሥአ ፡ መ
2 ኀትዊሆን ፡ ወወፅአ ፡ ወሖራ ፡ ይትቀበልዎ ፡ ለመርዓዊ ፡፡ ወኃምስቱ ፡ እምኔሆን ፡ አብዳት ፡ እማንቱ ፡
3 ወኃምስ ፡ ጠበባት ፡፡ ወአብዳትሰ ፡ ነሢአን ፡ መኃትዊሆን ፡ ኢነሥኣ ፡ ቅብአ ፡ ምስሌሆን ፡፡

Et non cognoscebant usque dum venisset aqua diluvii, & delevisset omnes: sic 39
igitur erit adventus filii hominis. Tunc duo erunt in agro; unum accipient, 40
& alterum relinquent. Et duæ molent in uno pistrino; unam accipient, & al- 41
teram relinquent. Duo decumbent in uno lecto; unum accipient, & alterum 42
relinquent. Vigilate igitur, quia nescitis diem & tempus quando veniet do- 43
minus vester. Et hoc tantùm scitote, si sciret dominus domûs tempus adven- 44
tûs furis, tunc vigilaret; & non sineret perfodi domum ejus. Et propterea 45
vos parantes vos estote, quia in tempore cujus horam nescitis veniet Filius hominis.

Sabbato quinto.

Quis igitur est servus fidelis, & prudens, quem posuit dominus ejus in do- 46
mo ejus, ut daret iis alimentum in tempore? Beatus est servus quem quum ve- 47
nerit Dominus ejus invenerit eum hoc facientem. Amen dico vobis, quòd 48
super omnes suas facultates ponet eum dominus ejus. Et si dixerit iste servus 49
malus in corde suo, Moram facit venire dominus meus: Et verberaverit socios 50
ejus, filios & filias & servos domini ejus; & ederit & biberit cum ebriis: 51
Et veniet Dominus illius servi in tempore quod non cognovit, & die non co-
gitata, Et condemnabit eum, & tradet portionem suam: & scindet eum, & 52
collocabit eum cum hypocritis in fletu, & stridore dentium.

CAP. XXV.
De decem virginibus.

Tunc istâ horâ simile erit regnum cœlorum decem virginibus, quæ accepe- 1
rent lampades suas; & exierunt, & abierunt in occursum sponsi. Et quinq; 2
ex illis fatuæ erant, & quinque prudentes. Et fatuæ accipientes lampades 3
suas, non ceperunt oleum secum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 * خداوند ان بنده بیاید بروزی که نه اندیشیده باشد * ودر ساعتی که نداندسته
51 بود * اورا از خود جدا کند * وبهره او با منافقان بسازد * آنجا باشد گریستن *
وزدندانها برهم ساویدنی

صد هجده مثل ده دختر بکر

1 * انگه ملکوت آسمان مانند شود بده دختر دوشیزه که چراغهاء خودرا ستده باشند *
2 ودر استقبال داماد وعروس بدر آمدند * پنج از ایشان زیرك ودانا بودند * وپنج دیگر
3 جاهل ونادان بودند * ان جاهلان چراغها با خود ستدند * وروغن با خود نبردند *

Dominus illius servi veniet in die 50
quâ non putavit, & in hora quâ nescivit. Et eum à se separabit, 51
ac partem ei assignabit cum hypocritis: illic erit fletus & dentium collisio.

CXVIII. Parabola decem virginum.

CAP. XXV.

Tunc regnum cœlorum simile fiet 1
decem puellis virginibus, quæ lampades suas sumpserunt & in occursum sponsi & sponsæ exierunt.
Quinque ex illis sapientes & pru- 2
dentes erant, & quinque reliquæ fatuæ & insipientes erant. illæ 3
fatuæ lampades secum acceperunt, & oleum secum non tulerunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΘ′. Ξ′.

Verùm prudentes acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus
4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων
suis. Tardante autem sponso, dormitaverunt omnes, & dormierunt.
5 αὐτῶν. Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
Mediâ autem nocte, clamor factus est; Ecce sponsus venit: exite
6 Μέσης δὲ νυκτὸς, κραυγὴ γέγονεν, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται· † ἐξέρχεσθε
in occursum ejus. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, & orna-
7 εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσ-
verunt lampades suas. At fatuæ sapientibus dixerunt; Date
8 μησαν τὰς λαμπάδας (α) αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, Δότε
nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur. Respon-
9 (β) ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρί-
derunt autem prudentes, dicentes; Ne fortè non sufficiat nobis, & vobis: i-
θησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν, καὶ ὑμῖν· (γ) πο-
te autem potius ad vendentes, & emite vobisipsis. Abeun-
10 ρεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. Ἀπερχο-
tibus autem illis mercari, venit sponsus, & expeditæ intraverunt cum
μένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ (δ) αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽
eo ad nuptias, & clausa est janua. Posteriùs verò veniunt & reliquæ
11 αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ
virgines, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis. Ille verò respondens, ait;
12 παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν,
Amen dico vobis, Non novi vos. Vigilate itaque: quia nescitis
13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε

Ξ′ σξθ β σο ε

diem neque horam, in qua Filius hominis venit. Sic-
τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν (ε) ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Ὥσ- 14
ut enim homo peregrè proficiscens, vocavit proprios servos, & tradidit
περ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν, ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν
illis substantiam suam: Et huic quidem dedit quinque talenta, illi
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα (ζ) αὐτοῦ· Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ 15
autem duo, illi verò unum: unicuique secundùm propriam facultatem: & peregrè pro-
δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδή-
fectus est statim. Profectus autem quinque talenta accipiens, opera-
μησεν εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργά- 16
tus est in eis, & fecit alia quinque talenta. Similiter
σατο ἐν αὐτοῖς, (η) καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. (θ) Ὡσαύτως 17
& qui duo, lucratus est & ipse alia duo. Verùm unum accipiens
καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ (ι) ἓν λαβὼν, 18
abiens fodit in terra, & abscondit pecuniam domini sui. Post
ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ (κ) ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ 19
verò tempus multum venit dominus servorum illorum, & confert cum eis
δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ᾽ αὐτῶν
rationem. Et accedens quinque talenta accipiens, attulit
λόγον. (λ) Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν 20
alia quinque talenta, dicens; Domine, quinque talenta mihi tradidisti: ecce
ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε
alia quinque talenta lucratus sum super illis.
ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ᾽ αὐτοῖς.

† Hic incipit MS. A. † ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. (α) ἑαυτῶν. (β) ἡμῖν ἔλαιον ἐκ τοῦ (γ) πορεύεσθαι μᾶλλον (δ) αἱ ἕτοιμαι (ε) ὥραν. Ὥσπερ γὰρ (ζ) αὐτοῦ· (η) καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα (θ) Ὡσαύτως δὲ καὶ (ι) ἓν τάλαντον λαβὼν, (κ) ἔκρυψεν (λ) Προσελθὼν δὲ ὁ τὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܚܟܝܡܬܐ ܢܣܒ ܡܫܚܐ ܒܡܐܢܝܐ ܥܡ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. * ܟܕ ܐܘܚܪ ܕܝܢ
5 ܚܬܢܐ. ܢܡ ܟܠܗܝܢ ܘܕܡܟ. * ܘܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܗܘܬ ܩܥܬܐ. ܗܐ ܚܬܢܐ ܐܬܐ.
6 ܦܘܩܘ ܠܐܘܪܥܗ. * ܗܝܕܝܢ ܩܡ ܟܠܗܝܢ ܒܬܘܠܬܐ ܗܠܝܢ ܘܬܩܢ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. * ܐܡܪܢ ܕܝܢ
7 8 ܗܠܝܢ ܣܟܠܬܐ ܠܚܟܝܡܬܐ. ܗܒ ܠܢ ܡܢ ܡܫܚܟܝܢ. ܕܗܐ ܥܟܝܢ ܠܗ ܠܡܦܐܕܝܢ.
9 * ܥܢܝ ܗܠܝܢ ܚܟܝܡܬܐ ܘܐܡܪܢ. ܕܠܡܐ ܠܐ ܢܣܦܩ ܠܢ ܘܠܟܝܢ. ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܠܘܬ
10 ܡܙܒܢܐ ܘܙܒܢ ܠܟܝܢ. * ܘܟܕ ܐܙܠ ܠܡܙܒܢ. ܐܬܐ ܚܬܢܐ. ܘܗܠܝܢ ܕܡܛܝܒܢ ܗܘܝ ܥܠ
11 ܥܡܗ ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ. ܘܐܬܬܚܕ ܬܪܥܐ. * ܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܦ ܗܢܝܢ ܒܬܘܠܬܐ
12 ܐܚܪܢܝܬܐ. ܘܐܡܪܢ. ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
13 ܠܟܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܐ ܘܠܐ ܫܥܬܐ.

* ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܟܗܢܐ * ܣܘ *

14 * ܐܝܟ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܕܢܦܩ ܠܡܬܦܢܝܘ. ܩܪܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ. * ܘܐܝܬ ܕܝܗܒ ܠܗ
15 ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܬܪܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܚܕܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܚܝܠܗ. ܘܢܦܩ ܠܗ ܡܚܕܐ.
16 * ܐܙܠ ܕܝܢ ܗܘ ܕܢܣܒ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܐܬܬܓܪ ܒܗܝܢ ܘܐܘܬܪ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ.
17 18 * ܗܟܢܐ ܘܗܘ ܕܬܪܬܝܢ ܐܬܬܓܪ ܘܐܘܬܪ ܬܪܬܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܣܒ ܚܕܐ. ܐܙܠ ܚܦܪ ܒܐܪܥܐ ܘܛܫܗ
19 ܟܣܦܐ ܕܡܪܗ. * ܒܬܪ ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ. ܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܕܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. ܘܢܣܒ ܡܢܗܘܢ
20 ܚܘܫܒܢܐ. * ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܢܣܒ ܗܘܐ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܘܩܪܒ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ. ܘܐܡܪ.
ܡܪܝ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ. ܗܐ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ ܐܘܬܪܬ ܥܠܝܗܝܢ.

Illæ verò sapientes sumpserant oleum in va- 4
sis cum lampadibus suis. Quum autem tar- 5
daret Sponsus, dormitârunt omnes, atque
dormierunt. Et mediâ nocte factus est cla- 6
mor, Ecce Sponsus venit, exite in occursum
ejus. Tunc surrexerunt omnes illæ virgi- 7
nes, & præparârunt lampades suas. Dixe-
runt autem illæ fatuæ sapientibus, Date no- 8
bis ex oleo vestro, ecce enim lampades no-
stræ extinctæ sunt. Responderunt eæ sapientes 9
& dicunt; Ne fortè non sufficiat nobis & vo-
bis, ite potiùs ad eos qui venundant, & emite
vobis. Quū autē proficiscerentur emptū, ve- 10
nit Sponsus: & hæ quæ paratæ erant, introie-
runt cum eo in domum nuptiarum, clausá-
que est janua. Postremò verò venerunt & 11
illæ virgines aliæ, dicentes; Domine noster,
Domine noster, aperi nobis. Is verò respon- 12
dit, & ait eis; Amen dico vobis, Non novi
vos. Vigilate ergò, quia nescitis diem il- 13
lum neque horam.

Dominicâ Sacerdotum. 66.

Sicut enim vir qui peregrè profectus est, vo- 14
cavit famulos suos, & tradidit eis possessio-
nem suam: Et uni quidem dedit quinque 15
talenta, alii autem duo, alii denique unum;
unicuique secundùm facultatem ipsius; &
peregrè profectus est illicò. Profectus au- 16
tem ille qui quinque talenta acceperat, nego-
tiatus est ex eis, & lucratus est quinque alia.
Et itidem is qui duo, negotiando lucratus 17
est duo alia. Is autem qui acceperat unum, 18
profectus fodit in terram, & abdidit argen-
tum domini sui. Post tempus autem mul- 19
tum, venit dominus servorum illorum, &
recepit ab eis rationem. Et accessit is qui 20
acceperat quinque talenta, obtulitque quin-
que alia, & ait; Domine mi, quinque talen-
ta dedisti mihi: ecce quinque alia negotian-
do lucratus sum præter illa.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * واان كه دانا بودند چراغ وروغن با هم بر كرفتند * وا خود بردند * چون داماد
6 دير كشيد همكنان در خواب رفتند وخفتند * در نيم شب نعره بر آمد كه اينك
7 داماد مي آيد * باستقبال او بدر رويد * انكه اين دختران بكر برخاستند وچراغهاء
8 خود را ساختند * جاهلان بدانايان كفتند از روغن شما بما بدهيد براي انك چراغهاء
9 ما خفت * دانايان جواب دادند وكفتند * نبادا كه اين روغن مارا وشمارا بس نباشد *
10 ليكن باز كرديد واز پيش روغن فروشان * براي خود بخريد * چون ايشان رفتند
كه بخرند داماد آمد * وايشان اماده وحاضر بودند * با داماد در مجلس عروسي در
11 رفتند * ودر بسته شد * آن پنج ديكر پستر آمدند * وكفتند خداوند ما
12 خداوند ما در براي ما بكشاي * او بديشان جواب داد وكفت راست بشما بكويم *
13 از درمن برويد كه شما را نمي شناسم * اكنون بيدار باشيد * سبب انك ان
روز را وان ساعت را نمي دانيد *

Illæ verò quæ prudentes erant, lam- 4
pades & oleum simul sumpserunt,
& secum tulerunt. Quum spon- 5
sus moram traheret, omnes cubi-
tum iverant & dormiverunt. Me- 6
diâ nocte clamor oriebatur, quòd
ecce sponsus venit, obviàm ei ex-
ite. Tunc virgines illæ surrexe- 7
runt & lampades suas aptave-
runt. Fatuæ prudentibus dixe- 8
runt, De oleo vestro nobis date,
quia lampades nostræ extinguuntur.
Prudentes responderunt, et dixerunt; 9
Nequaquam, ne hoc oleum nobis
& vobis sat non sit: sed reverti-
mini, & ab elæopolis vobis emi-
te. Cùm illi abiissent, ut emerent, 10
sponsus venit, & illæ quæ para-
tæ & in promptu erant, cum spon-
so in triclinium nuptiale intrave-
runt, & janua clausa est. Quin- 11
que istæ alteræ posteà venerunt,
& dixerunt; Domine noster, Do-
mine noster, ostium nobis aperi. Ipse 12
illis responsum dedit, & dixit; Uti-
que vobis dico, Ab ostio meo abite,
quia vos non novi. Vigiles itaque 13
estote, ea de causâ quòd illum di-
em & illam horam ignoratis.

Versio VULGATA LATINA.

4
5 Prudentes verò acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram autem
6 faciente sponso, dormitaverunt omnes & dormierunt. Mediâ autem nocte cla-
7 mor factus est; Ecce sponsus venit, exite obviàm ei. Tunc surrexerunt omnes
8 virgines illæ, & ornaverunt lampades suas. Fatuæ autem sapientibus dixerunt;
9 Date nobis de oleo vestro: quia lampades nostræ extinguuntur. Responderunt
prudentes, dicentes; Ne fortè non sufficiat nobis & vobis, ite potiùs ad ven-
10 dentes, & emite vobis. Dum autem irent emere, venit sponsus: & quæ pa-
11 ratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias, & clausa est janua. Novissimè ve-
12 rò veniunt & reliquæ virgines, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis. At
13 ille respondens ait; Amen dico vobis, Nescio vos. Vigilate itaque, quia nescitis
diem neque horam. Sicut enim homo peregrè proficiscens, vocavit servos suos, 14
& tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii 15
verò unum, unicuique secundùm propriam virtutem, & profectus est statim. Abiit 16
autem qui quinque talenta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia
quinque. Similiter & qui duo acceperat, lucratus est alia duo. Qui autem 17
unum acceperat, abiens fodit in terram, & abscondit pecuniam domini sui. Post 18
multum verò temporis venit dominus servorum illorum, & posuit rationem cum 19
eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, 20
dicens; Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucra-
tus sum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * وأما الحكيمات فأخذن زيتا في إناء مع مصابيحهن * فلما أبطأ العروس نعسن كلهن ونمن * 5
* ولما انتصف الليل كان صوت قائلا ها العروس فمن أخرجن للقائه * حينئذ قمن جميع 6
7 تلك العذارى وزين مصابيحهن * فقالت الجاهلات للحكيمات أعطيننا من زيتكن لئلا 8
تنطفي مصابيحنا * فأجبن الحكيمات قائلات ليس ما يكفينا وإياكن * لكن اذهبن أحرى 9
إلى الباعة وابتعن لكن * فلما ذهبن ليبتعن جاء العروس ودخلن معه المستعدات إلى 10
العرس وأغلق الباب * واخيرا جين بقية العذارى قائلات ربنا ربنا افتح لنا * فأجابهن قائلا 11 12
امين اقول لكن اني لا اعرفكن * فاسهروا فإنكم لا تعرفون اليوم ولا الساعة * 13
الفصل الثاني والثمانون * كمثل انسان اراد السفر فدعا عبيده 14
وأعطاهم ماله * فواحد اعطاه خمس وزنات * وآخر وزنتين * وآخر وزنة * كل منهم على قدر قوته 15
وسافر للوقت * فمضى الذي اخذ خمس الوزنات فتجر فيها وربح خمس وزنات أخر * وهكذا 16 17
الذي اخذ الوزنتين ربح وزنتين اخريين * فأما الذي اخذ الوزنة فمضى وحفر في الأرض 18
ودفن فضة سيده * ثم بعد زمان كثير جاء سيد اوليك العبيد فحاسبهم * فجاء الذي اخذ 19 20
خمس الوزنات فأعطى خمس وزنات أخر * قائلا يا رب خمس وزنات اعطيتني وها خمس وزنات
اخر ربحتها *

At verò prudentes acceperunt oleum in 4
vase cum lampadibus suis. Cùm autem 5
tardâsset sponsus, dormitaverunt omnes,
& dormierunt. Et dimidiata quum 6
esset nox, facta est vox, dicens; Ecce
sponsus, surgite, exite in occursum
ejus. Tunc surrexerunt omnes illæ vir- 7
gines, & ornaverunt lampades suas.
Dixerunt autem insipientes prudentibus; 8
Date nobis de oleo vestro, ut ne extin-
guantur lampades nostræ. Responderunt 9
prudentes, dicentes; Non est quod suf-
ficiat nobis & vobis: sed ite potiùs ad
vendentes, & emite vobis. Cùm autem 10
issent emere, venit sponsus: & intra-
verunt cum ipso quæ paratæ erant ad
nuptias, & clausa est janua. Et postre- 11
mò venerunt reliquæ virgines, dicentes;
Domine noster, Domine noster, aperi no-
bis. Respondit eis, dicens; Amen dico 12
vobis, Quia nescio vos. Vigilate igitur, 13
quia non scitis diem, neque horam.

Sectio octuagesima secunda.

Sicut homo qui voluit iter facere, voca- 14
vitque servos suos, & dedit eis bona sua.
Et quidem uni dedit quinque talenta, 15
& alii duo talenta, & alii talentum,
unicuique ex eis juxta mensuram viri-
um suarum: & profectus est statim.
Abiit autem qui acceperat quinque ta- 16
lenta, & negotiatus est iis: & lucratus
est quinque talenta alia. Et similiter 17
qui acceperat talenta duo, lucratus est
talenta duo alia. At qui acceperat ta- 18
lentum, abiit & fodit in terram, & se-
pelivit argentum domini sui. Tandem 19
post tempus ingens venit dominus illo-
rum servorum, & posuit rationem cum
eis. Venit ergò qui acceperat quinque 20
talenta, & dedit quinque talenta alia,
dicens; O domine, quinque talenta de-
disti mihi, & ecce quinque talenta alia
quæ lucratus sum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 5 ወጠባባትሰ፡ ነሥአ፡ ቅብአ፡ ምስሌሆን፡፡ በገማዕይሆን፡ ምስለ፡ መኃትዊሆን፡፡ ወጐንደየ፡
6 መርዓዊ፡ ደቀሰ፡ ወኖማ፡ ኵሎን፡፡ ወመንፈቀ፡ ሌሊት፡ ከዊኖ፡ ውውዓ፡ ኮነ፡ መጽአ፡ መርዓዊ፡
ወቦአ፡ ወይቤሉ፡ ናሁ፡ መርዓዊ፡ መጽአ፡ ፃኡ፡ ተቀበሉ፡ ወወፅኡ፡ ውስተ፡ ቅበላሁ፡ ወአመ
7 ዝ፡ ነቅሃ፡ እማንቱ፡ ደናግል፡፡ ወተንሥኣ፡ ኵሎን፡ ለልኩ፡ ደናግል፡ ወአሠነያ፡ መኃትዊሆን፡
8 ኵሎን፡፡ ወይቤላሆን፡ እልኩ፡ አብደት፡ ለጠባባት፡ ሀባነ፡ እምቅብእክን፡ እስመ፡ ጠፍአ
9 ነ፡ መኃትዊነ፡፡ ወአውሥአሆን፡ ጠበባት፡ ወይቤላሆን፡ እመቦ፡ እስመ፡ ከመ፡ ኢይአክል፡ ለነ፡
10 ወለክን፡ ሑራ፡ ተሣየጣ፡ በኀበ፡ እለ፡ ይሠይጡ፡ ወተሣየጣ፡ ለክን፡፡ ወሐዊሮን፡ ይሣየጣ፡ በ
11 ጽሐ፡ መርዓዊ፡ ወቦአ፡ ምስሌሁ፡ እለ፡ ድልዋት፡ ውስተ፡ ከብካብ፡ ወተዐጽወ፡ ኆኅት፡፡ ወ
12 እምዝ፡ ድኅረ፡ መጽኣ፡ እልኩቱ፡ ደናግል፡ ወይብላ፡ እግዚኦ፡ እግዚኦ፡ አርኅወነ፡፡ ወአ
ውሥኦን፡ ወይቤ፡ አማን፡ እብለክን፡ ከመ፡ ኢያእምረክን፡ ስለንክን፡ ምስሌየ፡ ተጊሀ፡
13 ወምሒሮ፡ አምስዮ፡፡ ትጉሁኬ፡ እንከ፡ እስመ፡ ኢታአምሩ፡ ዕለቶ፡ ወጊዜሁ፡ ለሰዓት፡፡
በእንተ፡ እለ፡ ነሥኡ፡ መክሊየ፡ ብሩር፡፡
14 እስመ፡ ከመ፡ ብእሲ፡ ዘይፈልስ፡ ወጸውዐ፡ አግብርቲሁ፡ ወወሀቦሙ፡ ንዋዮ፡ ይትገበሩ፡፡ ወቦ፡
15 ለዘ፡ ወሀበ፡ ኃምስተ፡ መክሊተ፡ ወቦ፡ ለዘ፡ ወሀበ፡ ክልኤ፡ ወቦ፡ ለዘ፡ ወሀበ፡ አሐደ፡ ለለ፡ አሐ
16 ዱ፡ መክሊተ፡ በከመ፡ ኣምጠነ፡ ኃይሎሙ፡ ይክሉ፡ ወሀበ፡ ወነገደ፡ በጊዜሃ፡፡ ወሖረ፡ ሶቤሃ፡
17 ዝኩ፡ ዘነሥአ፡ ኃምስተ፡ መክሊተ፡ ወተገበረ፡ ቦቱ፡ ወረብሐ፡ ካልአተ፡ ኃምስ፡ መክሊተ፡፡ ወከ
18 ማሁ፡ ዘሂ፡ ክልኤቲ፡ መክሊተ፡ ነሥአ፡ ረብሐ፡ ክልኤተ፡ ካልአተ፡ መክሊተ፡፡ ወዘአሐቲሰ፡
19 መክሊተ፡ ነሥአ፡ ኀለፈ፡ ወሖረ፡ ወከረየ፡ ምድረ፡ ወደፈነ፡ ወርቀ፡ እግዚኡ፡፡ ወጐንደየ፡ እምድ
ኅረ፡ ብዙኅ፡ መዋዕል፡ አተወ፡ እግዚኦሙ፡ ለእሙንቱ፡ አግብርት፡ ወአኀዘ፡ ወተሐሰበሙ፡ ምስሌሆ
20 ሙ፡፡ ወመጽአ፡ ወቀርበ፡ ዘኃምስ፡ መክሊየ፡ ነሥአ፡ ወአምጽአ፡ ካልአተ፡ ዓሠርተ፡ ወክልኤተ፡
ምስለ፡ ረባሑ፡፡ ወይቤሎ፡ ለእግዚኡ፡ እንዘ፡ ይብል፡ እግዚኦ፡ ኃምስ፡ መክሊየ፡ ወሃብከኒ፡
ወናሁ፡ ኃምስ፡ ካልአት፡ ረበሕኩ፡፡

Et prudentes ceperunt oleum secum in vasis cum lampadibus suis. Et moram fa- 4
ciente sponso nictârunt, & dormierunt omnes. Et quum media nox esset, clamor 5
fuit, Venit sponsus, & intravit, & dicunt; Ecce sponsus venit, exite, occurrite; & 6
exierunt in occursum ejus: & tunc expergefactæ sunt istæ virgines. Et surrexe- 7
runt omnes hæ virgines, & exornârunt lampades suas omnes. Et dixerunt istæ 8
virgines fatuæ prudentibus, Date nobis de oleo vestro, quoniã extinximus lam-
pades nostras. Et responderunt iis prudentes, & dicunt iis; Minimè, quia fortè 9
non sufficit nobis & vobis: ite emptum apud venditorem, & emite vobis. Et 10
quum irent emptum, venit sponsus, et intrârunt cum illo quæ paratæ erant ad
nuptias; & clausa fuit janua. Et tunc postremò venerunt reliquæ virgines, & 11
dicunt; Domine, Domine, aperi nobis. Et respondit iis, & dicit; Amen dico vobis, 12
Non cognosco vos, non potuistis mecum vigilare, & mecum pernoctare? Vigilate 13
igitur, quoniam nescitis diem, & momentum horæ.

De iis qui talenta argenti acceperunt.

Quia sicut homo qui peregrè profectus est, & vocavit servos suos, & dedit iis 14
bona negotiari. Et fuit cui dedit quinq. talenta, & fuit cui dedit duo, & fuit 15
cui dedit unum unicuique talenta secundùm quod vires suæ poterant, dedit; &
peregrè profectus est statim. Et abiit iste qui acceperat quinq. talenta, & nego- 16
tiatus est ea accepto: & lucratus est alia quinq. talenta. Et similiter qui duo 17
talenta acceperat, lucratus est alia duo talenta. Et qui unum talentum acce- 18
perat, recessit, & abiit, & fodit terram, & occultavit aurum domini ejus.
Et moram faciendo post multos dies venit dominus illorum servorum, & in- 19
cepit conferre rationem cum iis. Et venit, & appropinquavit qui quinque 20
talenta acceperat, & attulit alia duodecim cum lucro suo, & dicit domino
suo, dicens; Domine, quinque talenta dedisti mihi, & ecce quinque alia lucra-
tus sum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

صد نوزده مثل مايه دار تومانها * همچو مردي كه احتياط كرد 14
بندگان خود را خواند * ومال خود را بديشان سپارد * بيكي پنج تومان داد وبه يكي دو 15
تومان * وبيكي يك تومان * هر كسي را بقدر خود * وسپارش قوي كرد در نگاه داشتن مال
16 17 انك پنج تومان ستده بود بازرگاني كرد پنج ديگر مكسب بر سر اورد * وانك دو تومان
ستده بود اونيز ببازرگاني چنداني ديگر سود كرد * ولي انك يك تومان ستده بود * 18
روفت در زمين دفن كرد * بعد از روزگار بسيار * خداوند بندگان امد وحساب از ايشان 19
20 طلبيد * انك پنج تومان ستده بود در پيش امد * وپنج ديگر بخداوند سود نمود *

CXIX. Parabola de sortitione minarum.

Sicut homo qui iter faciens servos 14
suos vocavit, & substantiam suam
illis tradidit. Uni quinque minas 15
dedit, & alii duas minas, & alii
unam minam; unicuique pro rati-
one sui: & enixè mandavit ut cu-
ram haberent pecuniæ. Ille qui quinq. 16
minas acceperat, mercaturam exer-
cuit, & alias quinque ad sortem al-
lucratus est. Et qui duas minas 17
acceperat, ipse etiam mercaturâ to-
tidem alias lucratus est. Qui au- 18
tem unam minam acceperat, abiens
in terram defodit. Post multum tem- 19
poris dominus servorum horum ve-
nit, & rationem ab illis poposcit.
Ille qui quinque minas acceperat, 20
accessit, & quinque alias domino
lucrifactas exhibuit.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΕ. ΖΑ'

Ait verò illi dominus ejus; Bene, serve bone & fidelis, super pauca fuisti fidelis,
21 Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός,
super multa te constituam: ingredere in gaudium domini tui. Accedens autem
22 ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ
& qui duo talenta accipiens, dixit; Domine, duo talenta mihi tradidisti: ecce
καὶ ὁ τὰ δύο (μ) τάλαντα λαβὼν, εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε
alia duo talenta lucratus sum super illis. Ait illi dominus ejus; Bene, serve
23 ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε
bone & fidelis, super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: ingredere in
ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς
gaudium domini tui. Accedens autem & unum talentum sumens, ait;
24 τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε,
Domine, scio te quia durus es homo, metens ubi non seminâsti, & congregans
Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων
unde non sparsisti: Et timore perculsus abiens, abscondi talentum tuum in
25 ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· Καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν
terra: ecce habes tuum. Respondens autem dominus ejus, dixit ei;
26 τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ,
Male serve & piger, sciebas quia meto ubi non seminavi, & congrego unde non
(ν) Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
sparsi. Oportuit ergò te jacere argentum meum mensariis, & veni-
27 διεσκόρπισα. Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, (ξ) καὶ ἐλ-
ens ego recepissem utique meum cum usura. Tollite itaque ab eo talentum,
θὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, 28
& date habenti decem talenta. Nam habenti omni dabitur, & abun-
καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευ- 29
dabitur: à verò non habente, & quod habet, auferetur ab eo. Et
θήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ 30
inutilem servum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus
τὸν ἀχρεῖον δοῦλον (ο) ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
& fremitus dentium. Cùm autem venerit Filius hominis in gloria sua, &
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ 31
omnes sancti angeli cum eo, tunc sedebit super throno gloriæ suæ: Et
πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· Καὶ 32
cogentur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicem,
συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
sicut pastor segregat oves ab hædis. Et statuet quidem
ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Καὶ στήσει τὰ μὲν 33
oves à dextris suis, at hædos à sinistris. Tunc dicet rex
πρόβατα (π) ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς 34
his qui à dextris ejus; Venite benedicti Patris mei, possidete
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ (ρ) εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε
paratum vobis regnum à fundamento mundi.
τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Marginal: σοα β — σοβ α; ΖΑ' — σογ δ

MS. A. (μ) τάλαντα, εἶπεν, (ν) Δοῦλε πονηρὲ καὶ (ξ) καὶ ἐγὼ ἐλθὼν, (ο) ἐκβάλετε (π) ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ (ρ) ηὐλογημένοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܐܘܐ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܩܠܝܠ ܗܘܝܬ ܡܗܝܡܢ
22 ܥܠ ܤܓܝܐܐ ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ ܠܚܕܘܬܐ ܕܡܪܟ. * ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ ܟܟܪܝܢ
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܬܪܬܝܢ ܟܟܪܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ. ܗܐ ܬܪܬܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܐܬܬܓܪܬ ܥܠܝܗܝܢ.
23 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܐܘܐ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܩܠܝܠ ܗܘܝܬ ܡܗܝܡܢ
24 ܥܠ ܤܓܝܐܐ ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ ܠܚܕܘܬܐ ܕܡܪܟ. * ܩܪܒ ܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܕܢܤܒ ܚܕܐ ܟܟܪܐ
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܟ ܕܩܫܝܐ ܐܢܬ. ܘܚܨܕ ܐܢܬ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ.
25 ܘܟܢܫ ܐܢܬ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ. * ܘܕܚܠܬ ܘܐܙܠܬ ܛܫܝܬ ܟܟܪܟ ܒܐܪܥܐ. ܗܐ ܐܝܬ
26 ܠܟ ܕܝܠܟ. * ܥܢܐ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ ܘܚܒܢܢܐ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܝ ܕܚܨܕ ܐܢܐ
27 ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ. ܘܟܢܫ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ. * ܘܐܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܕܬܪܡܐ ܟܤܦܝ
28 ܥܠ ܬܪܘܬܐ. ܘܐܢܐ ܐܬܐ ܗܘܝܬ ܘܬܒܥ ܗܘܝܬ ܕܝܠܝ ܥܡ ܪܒܝܬܗ. * ܫܩܘܠܘ ܗܟܝܠ ܡܢܗ ܟܟܪܐ.
29 ܘܗܒܘܗ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܤܪ ܟܟܪܝܢ. * ܠܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ
30 ܘܢܬܝܬܪ ܠܗ. ܘܡܢ ܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܘܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. * ܘܠܥܒܕܐ
ܒܛܝܠܐ ܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. *
[illegible]
31 * ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܝܢ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܘܒܚܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܥܡܗ.
32 ܗܝܕܝܢ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܤܝܐ ܕܫܘܒܚܗ. * ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
33 ܘܢܦܪܫ ܐܢܘܢ ܚܕ ܡܢ ܚܕ. ܐܝܟ ܪܥܝܐ ܕܡܦܪܫ ܥܪܒܐ ܡܢ ܓܕܝܐ. *
34 ܘܢܩܝܡ ܥܪܒܐ ܡܢ ܝܡܝܢܗ. ܘܓܕܝܐ ܡܢ ܤܡܠܗ. * ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܗܠܝܢ ܕܡܢ
ܝܡܝܢܗ. ܬܘ ܒܪܝܟܘܗܝ ܕܐܒܝ. ܐܬܘ ܝܪܬܘ ܡܠܟܘܬܐ ܕܛܝܒܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ.

Dixit ei dominus ejus; Euge serve bone 21
& fidelis: in modico fidelis fuisti, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui. Et accessit is cui duo talenta, 22
& ait; Domine mi, duo talenta dedisti mihi: ecce alia duo negotiando lucratus sum præter illa. Dixit ei dominus ejus; 23
Euge serve bone & fidelis, in modico fidelis fuisti, super multa constituam te: intra in gaudium domini tui. Accessit autem & 24
is qui acceperat unum talentum, & ait; Domine mi, noveram te esse virum durum, teque metere ubi non seminâsti, & colligere ubi non sparsisti. At timui, & abiens 25
abscondi talentum tuum in terra; en habes quod tuum est. Respondit dominus 26
ejus, & dixit ei; Serve nequam ac piger, noveras me metere ubi non seminavi, & colligere undè non sparsi: Oportuit te 27
committere pecuniam meam mensæ, & venissem ego, ac repetiissem quod meum est cum fœnore. Tollite ergò ab eo talen- 28
tum, & date ei qui habet decem talenta. (Ei 29
enim qui habet, dabitur, & adjicietur ei: is verò qui non habet, id etiam quod habet auferetur ab eo.) Et servum otiosum 30
ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus, & stridor dentium.

Lectio in commemorationem rectorum & justorum, feriâque sextâ candidatorum. 67.

Quum venerit autem filius hominis in glo- 31
ria sua, & omnes angeli ejus sancti cum eo, tunc sedebit super thronum gloriæ suæ.
Et congregabuntur coram eo omnes gen- 32
tes, & separabit eas unam ab altera, sicut pastor separat oves ab hœdis. Et statuet 33
oves à dextera sua, & hœdos à sinistra sua.
Tunc dicet rex iis qui erunt à dextera sua, 34
Venite benedicti Patris mei, possidete regnum quod paratum erat vobis à constitutione mundi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * خداوند مال اورا بنواخت وخوشي داد • كفت اري اي بندهٔ نيك • وامانت دار چون بر
22 اندك امانت دار شدي • بر بسيار نيز امين † باشي • برو بشادي خداوند تو دراء * پيش آمد
انك دو تومان داشت • وكفت خداوند من دو تومان بمن دادي اينك دو تومان ديكر سود
23 كردم • * خداوندش بدو كفت آري اي بندهٔ نيك وامانت دار چون بر اندك وفا وكسب
24 كردي * بر بسيارتر ازين سزاوار هستي • درا بشادي خداوند تو • * انك يك تومان ستده بود
پيش آمد وكفت خداوند من ترا شناختم كه مردي سخت هستي انچ نكشتهٔ • بدروي وانچ
25 نريختهٔ • بر داري • * ترسيدم درمال تو تصرف كردن • رفتم ودر خاكش دفن كردم • اينك
26 انچ دادي پيش تو آوردم • * خداوند بدو جواب داد وكفت • اي بنده شوم وكاهل • مرا
27 مي شناختي كه بدروم هر چه نكاشتهام • وانچ نريختم كرد كنم • * واجب نبود كه مال من †
28 بر خوان من بنهي • من مي آمدم وانچ داشتم با سود خود طلب مي كردم • * وفرمود كه
29 آن تومانرا ازو بستانيد • وبدان مرد دهيد كه ده تومان دارد • * وهمچنين هر كه دارد
بدو ديكر داده شود وبيفزايد † براي او • وانك ندارد • ان نيز كه دارد † ازو ستده شود

* *Dominus pecuniæ illum blandè excepit & cordi grata verba dedit: Euge, inquit, ô serve bone & fidelis, cùm in pauco fueris fidelis, super multum etiam fideicommissarius eris; ito, in gaudium domini tui ingredere. Accessit ille qui duas* 21
minas habuit, & dixit; Domine mi, duas minas mihi dedisti, ecce duas minas alias lucrifeci. Domi- 22
nus ejus illi dixit; Euge ô serve bone & fidelis, cùm in parvo fidem cum accessione præstiteris, majus hoc meritus es; ingredere in gaudium domini tui. Ille etiam qui unam 23
minam acceperat, accessit, & dixit; Domine mi, te noveram quòd homo durus sis, id quod non seminâsti, metis, & quod non sparsisti, tollis. Ti- 24
mui itaque pecuniâ tuâ negotiari, & abiens in terram defodi illam: ecce quod dedisti, ad te reduxi. Do- 25
minus illi responsum retulit, & dixit; O serve male & ignave, me noveras quòd metam quicquid non seminavi, & quod non sparsi colli- 26
gam. Nonne oportuit ut pecuniam meam in mensam meam reponeres, ut veniens id quod habueram cum 27
lucro ejus exigerem. Itaque jussit inquiens; Illam quidem minam ab illo auferte, & illi homini date, 28
qui decem minas habet. Similiter etiam, quicunque habet illi plus datum erit, & adjicietur ei: qui verò non habet, illud etiam quod habet, ab eo auferetur. 29

Versio VULGATA LATINA.

21 Ait illi dominus ejus; Euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis,
22 super multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Accessit autem & qui
duo talenta acceperat, & ait; Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo
23 lucratus sum. Ait illi dominus ejus; Euge serve bone, & fidelis, quia super
24 pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Ac-
cedens autem & qui unum talentum acceperat, ait; Domine, scio quia homo
25 durus es, metis ubi non seminâsti, & congregas ubi non sparsisti: Et timens abii,
26 & abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est. Respondens
autem dominus ejus, dixit ei; Serve male, & piger, sciebas quia meto ubi non se-
27 mino, & congrego ubi non sparsi: Oportuit ergò te committere pecuniam
meam numulariis, & veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura.
Tollite itaque ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. Omni enim 28
habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur ha- 29
bere, auferetur ab eo. Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores; illic 30
erit fletus, & stridor dentium. Cùm autem venerit Filius hominis in majestate 31
sua, & omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ: Et con- 32
gregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicèm, sicut pastor
segregat oves ab hœdis: Et statuet oves quidem à dextris suis, hœdos autem 33
à sinistris. Tunc dicet rex his, qui à dextris ejus erunt; Venite benedicti Pa- 34
tris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فقال له سيده نعما يا عبدا صالحا امينا وجدت في القليل انا اقيمك امينا علي الكثير
22 ادخل الي فرح سيدك * فجاء الذي اخذ الوزنتين فقال يا سيد وزنتين دفعت الي وها وزنتان
23 اخريان ربحتهما * فقال له سيده نعما يا عبدا صالحا امينا وجدت في القليل انا اقيمك
24 امينا علي الكثير ادخل الي فرح سيدك * فجاء الذي اخذ الوزنة وقال يا سيد علمت انك
25 انسان شديد تحصد ما لم تزرع وتجمع من حيث لم تبذر * فخفت ومضيت فدفنت
26 مالك في الارض وهوذا مالك عندي * فاجابه سيده قائلا ايها العبد السو الكسلان علمت اني
27 احصد ما لم ازرع واجمع من حيث لم ابذر * فكان يلزمك ان تجعل فضتي علي المايدة
28 وكنت اتي واخذ مالي مع ربحه * خذوا منه الوزنة واعطوها للذي له عشر الوزنات * لان كل من
29 له يعطي ومن ليس له يوخذ منه ما معه * والعبد السو العاجز القوه في الظلمة البرانية
30 حيث البكاء وصرير الاسنان *
الفصل الثالث والثمانون *
31 * واذا جاء ابن الانسان في مجده وجميع ملايكته الاطهار معه حينيذ يجلس علي كرسي
32 مجده * ويجمع اليه كل الامم فيميز بعضهم من بعض كما يفرز الراعي الخراف من الجداء *
33 * ويقيم الخراف عن يمينه والجداء عن يساره * وحينيذ يقول الملك للذين عن يمينه تعالوا الي
34 يا مباركي ابي رثوا الملك المعد لكم منذ انشاء العالم *

Dixit autem illi dominus ejus; Bene est, serve bone, fidelis inventus es in pauco, ego constituam te fidelem super multum: intra in gaudium domini tui. 21
Et venit qui acceperat duo talenta, & dixit; Domine, duo talenta tradidisti mihi, & ecce duo talenta alia quæ lucratus sum. 22
Dixit autem ei dominus; Bene est, serve bone, fidelis inventus es in exiguo, ego constituam te fidelem super multum: intra in gaudium domini tui. 23
Venit autem qui acceperat talentum, & dixit; Domine, cognovi quòd homo sis durus, metens quod non seminâsti, & congregans indè, ubi non seruisti. 24
Quapropter timui, & abii, ac sepelivi bona tua in terra: & ecce pecunia tua apud me est. 25
Respondit ei dominus ejus, dicens; O serve male, piger, sciebas quòd ego metam quod non seminavi, & congregem ubi non spargo: 26
Igitur oportebat te ponere argentum meum super mensam, & venissem accepissemque pecuniam meam cum lucro suo. 27
Tollite ab hoc talentum, & date illud ei qui habet decem talenta. 28
Quia omni habenti dabitur, & ab eo qui non habet, auferetur quod habet. 29
Et servum malum inutilem ejicite eum in tenebras exteriores, ubi fletus & stridor dentium. 30

Sectio octuagesima tertia.

Cùm venerit filius hominis in majestate sua, & omnes angeli ejus puri cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ. 31
Et congregabuntur ad eum omnes gentes, & separabit eos ab invicem, quemadmodum segregat pastor agnos ab hædis: 32
Et statuet agnos à dextris suis, & hædos à sinistris suis. 33
Et tunc dicet rex his qui à dextris ejus erunt; Venite ad me benedicti patris mei, hæreditate possidete regnum paratum vobis à creatione mundi: 34

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወይቤሎ ፡ እግዚኡ ፡ ገብር ፡ ኄር ፡ ወማእመን ፡ በኅዳጥ ፡ ኮንከ ፡ ምእመነ ፡ ውስተ ፡ ብዙ
22 ኅ ፡ እሠይመከ ፡ ባእ ፡ ውስተ ፡ ትፍሥሕተ ፡ እግዚእከ ። ወመጽአ ፡ ዘክልኤተ ፡
መክሊተ ፡ ነሥአ ፡ ወይቤ ፡ እግዚኦ ፡ አኮሁ ፡ ክልኤተ ፡ መክሊየ ፡ ወሀብከኒ ፡ ናሁ ፡ ክልኤተ ፡
23 ክልኤ ፡ መክሊይ ፡ እለ ፡ ረባሕኩ ። ወይቤሎ ፡ እግዚኡ ፡ ለገብር ፡ ኄር ፡ ወመእመን ፡
በሕዳጥ ፡ ኮንከ ፡ ማእመነ ፡ ውስተ ፡ ብዙኅ ፡ እሠይመከ ፡ ባእ ፡ ውስተ ፡ ፍሥሐሁ ፡ ለእ
24 ግዚእከ ። ወመጽአ ፡ ዘአሐደ ፡ መክሊተ ፡ ነሥአ ፡ ወይቤ ፡ እግዚኦ ፡ አእመርኩ ፡
ከመ ፡ ድሩክ ፡ ብእሲ ፡ አንተ ፡ ተዐርር ፡ ኀበ ፡ ኢዘራእከ ፡ ወታስተጋብእ ፡ እምኀበ ፡ ኢዘረ
25 ውከ ። ፈሪሆየ ፡ ሖርኩ ፡ ወኀባእኩ ፡ መክሊተከ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ናሁ ፡ እንከ ፡ መክ
26 ሊትከ ። ወአውሥአ ፡ እግዚኡ ፡ ለገብር ፡ ወይቤሎ ፡ እኩይ ፡ ገብር ፡ ወሃኬይ ፡ ትአ
27 ምረኒ ፡ ከመ ፡ አዓርር ፡ ኀበ ፡ ኢዘራእኩ ፡ ወአስተጋብእ ፡ እምኀበ ፡ ኢዘረውኩ ። እ
ምነሣእከ ፡ ወርቅየ ፡ ወእምአግባእከ ፡ ውስተ ፡ ማእድ ፡ ወመጺእየ ፡ እምአስተገበርክዎ ፡
28 ለሊየ ፡ በርዴ ። ንሥኡ ፡ እምኀቤሁ ፡ መክሊተ ፡ ወሀብዎ ፡ ለዘ ፡ ቦቱ ፡ ዐሠርተ ፡
29 መክሊተ ። እስመ ፡ ለኵሉ ፡ ለዘቦ ፡ ይሁብዎ ፡ ወይዌስክዎ ፡ ወለዘሰ ፡ አልቦ ፡ እለ
30 ሂቦ ፡ ይሃይድዎ ። ወለገብርሰ ፡ እኩይ ፡ አውፅእዎ ፡ ውስተ ፡ ጽናፊ ፡ ጽልመት ፡ ኀበ ፡
ብካይ ፡ ወሐቂየ ፡ ስነን ።

በእንተ ፡ ምጽአቱ ፡ ለክርስቶስ ።

31 ወአመ ፡ ይመጽእ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እም ፡ ሕያው ፡ በስብሐቲሁ ፡ ወኵሎሙ ፡ መላእክቲሁ ፡
32 ምስሌሁ ፡ ላዕሌሁ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ መንበረ ፡ ስብሐቲሁ ። ወይትጋብእ ፡ ኵሎሙ ፡
አሕዛብ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወይፈልጦሙ ፡ ዘዘ ፡ ዚአሆሙ ፡ ከመ ፡ ኖላዊ ፡ ይፈልጥ ፡ አባግዐ ፡ እ
33 ምአጣሊ ። ወያቀውሞ ፡ አባግዐ ፡ በየማን ፡ ወአጣሊሰ ፡ በፀጋም ። አሜሃ ፡ ይብ
34 ል ፡ ንጉሠ ፡ ለእለ ፡ በየማን ፡ ንዑ ፡ ብሩካኒሁ ፡ ለአቡየ ፡ ትረሱ ፡ መንግሠተ ፡ ዘአስተደለ
ወ ፡ ለክሙ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ።

Et dicit ei Dominus suus, Serve bone & fidelis, in paucis fuisti fidelis, super multa te constituam: intrato in gaudium Domini tui. 21
Et venit qui duo talenta acceperat, & dicit; Domine, nónne duo talenta dedisti mihi? ecce alia duo talenta quæ lucratus sum. 22
Et dicit ei Dominus ejus, Serve bone & fidelis, in modico fuisti fidelis, super multa constituam te: intrato in gaudium Domini tui. 23
Et venit qui unum talentum acceperat, & dicit; Domine, noveram te quòd durus homo es tu, metis ubi non seminâsti; & congregas indè ubi non sparsisti. 24
Metuens ego abii, & occultavi talentum tuum in terra; Ecce igitur talentum tuum. 25
Et respondit ei dominus servi, & dicit ei, Male serve & piger, sciebas me quòd meto ubi non seminavi; & congrego ubi non sparsi. 26
Utique accepisses aurum meum, & tradidisses mensæ; & veniens ego exegissem meum cum usura. 27
Tollite ab eo talentum, & date illud ei qui habet decem talenta. 28
Quoniam omni habenti dabunt, & apponent ei: & non habenti, quod datum fuit ei, auferent. 29
Et servum malum ejicite in exteriores tenebras, ubi fletus et stridor dentium. 30

De adventu Christi.

Et quum venerit filius hominis in gloria sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit in throno gloriæ suæ. 31
Et cogentur omnes gentes coram eo, et separabit singulas ipsarum, sicut pastor separat oves ab hædis. 32
Et statuet oves ad dextram, et hædos ad sinistram. 33
Tunc dicet rex iis qui sunt ad dextram, Venite benedicti patris mei; hæreditatis jure accipite regnum quod paratum est vobis ante mundum. 34

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 * واين بنده نابكار را بيرون بريد ودر تاريكي در اندازيد * انجا باشد كريستن ودندانها برهم
ساييدن *
CXX. صدبيست براي تيمار داشتن مسكينان
31 * وقتي كه فرزند ادمي بعظمت خود بيايد * وفرشتكان پاكان او با او انكه بر تخت عظمت خود
32 بنشيند * وهمه خلق پيش او كرد شوند * ايشانرا بكزينند واز يكديكر جدا كند همچو
33 شبان كه كوسفندانرا از بزغالكان جدا كند * كوسفندانرا بدست راست خود ايستاند *
34 وبزغالكانرا بدست چپ * انكه ملك بفرمايد بدان كسان كه بر دست راست اويند بيايند
اي ان كسان كه پدر من شمارا دعا كرد * وملكوت آسمانرا بميراث بكيريد * انك زودتر از بنياد
عالم براي شما معد وآماده شده است *

Hunc autem servum otiosum extra ferte, & in tenebras injicite: illic erit fletus & dentium collisio. 30

CXX. De cura habenda pauperum.

Tempore quo filius hominis cum majestate sua venerit, & Angeli sancti ejus cum eo, tunc super thronum majestatis suæ sedebit. 31
Et omnes populi coram eo congregati erunt, & eos delectu habito alios ab aliis separabit, sicut pastor qui oves ab hædis segregat. 32
Et oves ad manum dexteram suam statuit, hædos verò ad manum sinistram. 33
Tunc rex pronuntiabit illis qui ad manum dexteram ejus sunt; Venite ô vos ipsi quibus Pater meus benedixit, & regnum cælorum hæreditate accipite, quod ante jactum fundamentum mundi vobis prædestinatum & paratum fuit. 34

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΞΑ'.

Esurivi enim, & dedistis mihi manducare: sitivi, & *potastis me:* hospes eram,
35 Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην,
& collegistis me: Nudus, & *amicivistis* me: *ægrotavi,* & visitâstis me: in
36 καὶ συνηγάγετέ με· Γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν
carcere eram, & venistis ad me. Tunc respondebunt ei justi, di-
37 φυλακῇ ἤμην, καὶ (σ) ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέ-
centes; Domine, quando te vidimus esurientem, & *aluimus?* vel sitientem, & *potavi-*
γοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσα-
mus? Quando autem te vidimus hospitem, & collegimus? aut nudum, & *amici-*
38 μεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβά-
vimus? Quando verò te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus ad te? Et
39 λομεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; Καὶ
40 respondens rex dicet illis; Amen dico vobis, *Quatenus* fecistis uni
ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ
horum fratrum meorum minimorum, mihi fecistis. Tunc dicet & his qui à
41 τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ
sinistris; Ite à me maledicti, in ignem æternum, *prepara-*
εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασ-
tum diabolo & angelis ejus. Esurivi enim, & non dedistis mihi
42 μένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι
manducare: sitivi, & non *potastis* me: Hospes eram, & non collegistis me:
43 φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· Ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με·
nudus, & non *amicivistis* me: infirmus, & in carcere, & non visitâstis me.
γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
Tunc respondebunt ei & ipsi, dicentes; Domine, quando te vidimus
Τότε (τ) ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν 44
esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non
πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ
ministravimus tibi? Tunc respondebit illis, dicens; Amen dico vobis; *Qua-*
διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐφ' 45
tenus non fecistis uni *horum minimorum,* nec mihi fecistis. Et ibunt
ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται 46
hi in supplicium æternum: *at* justi in vitam æternam.
οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

CAP. XXVI. κϛ'.

Et factum est: cùm consummâsset Jesus omnes sermones hos, dixit
Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε 1
discipulis suis; Scitis quia post *duos dies* Pascha fit, & filius homi-
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 2
nis *traditur ad crucifigi.* Tunc congregati sunt principes Sacerdotũ, & Scri-
που παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ (α) ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμ- 3
bæ, & seniores populi, in atrium principis Sacerdotũ, *dicti* Caiphas:
ματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου Καϊάφα.

MS. A. (σ) ἤλθατε (τ) ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοί, MS. A. ΚΕΦ. κϛ'. (α) ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 * ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ. ܘܨܗܝܬ ܘܐܫܩܝܬܘܢܢܝ. ܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ ܘܟܢܫܬܘܢܢܝ.
36 * ܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܟܣܝܬܘܢܢܝ. ܟܪܝܗ ܗܘܝܬ ܘܣܥܪܬܘܢܢܝ. ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܘܝܬ ܘܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ.
37 * ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܙܕܝܩܐ. ܡܪܢ. ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܦܢܬ ܘܬܪܣܝܢܟ. ܐܘ ܕܨܗܐ ܐܢܬ ܘܐܫܩܝܢܟ.
38 * ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܬ ܘܟܢܫܢܟ. ܐܘ ܕܥܪܛܠܝܐ ܐܢܬ ܘܟܣܝܢܟ.
39 * ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܪܝܗ ܐܢܬ. ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܐܬܝܢ ܠܘܬܟ.
40 * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܕܡ ܕܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܚܝ ܙܥܘܪܐ. ܠܝ ܗܘ ܥܒܕܬܘܢ.
41 * ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ ܣܡܠܗ. ܙܠܘ ܡܢܝ ܠܝܛܐ ܠܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܡܛܝܒܐ ܠܐܟܠܩܪܨܐ ܘܠܡܠܐܟܘܗܝ.
42 * ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܠܐ ܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ. ܘܨܗܝܬ ܘܠܐ ܐܫܩܝܬܘܢܢܝ.
43 * ܘܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܢܫܬܘܢܢܝ. ܘܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܣܝܬܘܢܢܝ. ܘܟܪܝܗ ܗܘܝܬ ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܣܥܪܬܘܢܢܝ.
44 * ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ. ܡܪܢ. ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܦܢܬ ܐܘ ܕܨܗܐ ܐܢܬ. ܐܘ ܐܟܣܢܝܐ. ܐܘ ܥܪܛܠܝܐ. ܐܘ ܟܪܝܗܐ. ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܫܡܫܢܟ.
45 * ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܕܡ ܕܠܐ ܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ. ܐܦ ܠܐ ܠܝ ܥܒܕܬܘܢ.
46 * ܘܢܐܙܠܘܢ ܗܠܝܢ ܠܬܫܢܝܩܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܙܕܝܩܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

* ܕܚܡܫܐ ܕܐܪ̈ܙܐ ܘܦܨܚܐ ܕܡܪܢ * ܣܚ * ܩܠܐ * ܟܘ *

1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
2 * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܐ ܦܨܚܐ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܕܢܙܕܩܦ.
3 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܠܕܪܬܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܩܝܦܐ.

Esurivi enim, & dedistis mihi quod mandu- 35
carem; ac sitivi, & propinâstis mihi: ho-
spes eram, & excepistis me: Nudus eram, 36
& operuistis me: infirmus eram, & visitâstis
me: in carcere eram, & venistis ad me.
Tunc dicent ei justi illi; Domine noster, 37
quando vidimus te esurientem, & cibavi-
mus te? aut sitientem, & propinavimus ti-
bi? Et quando vidimus te hospitem, & ex- 38
cepimus te? aut nudum, & operuimus te?
Et quando vidimus te infirmum, aut in car- 39
cere, & venimus ad te? Et respondit rex, 40
dixitque eis; Amen dico vobis, Quando fe-
cistis uni ex istis fratribus meis parvulis,
mihiipsi fecistis. Tunc dicet & iis qui e- 41
runt à sinistra sua; Abite à me maledicti,
in ignem illum æternum, qui paratus est di-
abolo & angelis ejus. Esurivi enim, nec 42
dedistis mihi quod manducarem; & sitivi,
nec propinâstis mihi: Et hospes eram, nec 43
excepistis me: & nudus eram, nec operu-
istis me: & infirmus eram, & in carcere
eram, neque visitâstis me. Tunc responde- 44
bunt & isti, ac dicent; Domine noster,
quando vidimus te esurientem, aut sitien-
tem, aut hospitem, aut nudum, aut infir-
mum, aut in carcere, nec ministravimus ti-
bi? Tunc respondebit & dicet eis, Amen 45
dico vobis, Quando non fecistis uni ex istis
parvulis, nec mihi fecistis. Et abibunt isti 46
in cruciatum æternum, justi verò in vitam
æternam.

Feriâ quintâ mysteriorum, Cœnæ Domini, & consecrationis Chrismatis. 68.

CAP. XXVI.

Et factum est, cùm absolvisset Jesus omnes 1
sermones istos, ut dixerit discipulis suis;
Scitis post duos dies fore Pascha, filiumque 2
hominis traditum iri ut cruci suffigatur.
Tunc congregati sunt principes Sacerdo- 3
tum, & Scribæ ac Seniores populi in atri-
um summi Sacerdotis qui vocabatur Caiphas.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 * زيرا كه كرسنه شدم ومرا سير كرديد * وتشنه شدم بمن اب داديد * غريب بودم
36 مرا بخانه برديد * * برهنه بودم مرا پوشانيديد * رنجور بودم مرا تيمار داشتيد در زندان
37 بودم پيش من آمديد * انكه صديقان جواب دهند كه اي خداوند ما كي ترا كرسنه
38 ديديم * وسير كرديم * يا كي تشنه بودي وترا اب داديم * * وكي تو غريب بودي
39 ودرخانهء خود اورديم * يا برهنه وترا پوشانيديم * * وكي تو رنجور يا در زندان بودي كه
40 پيش تو آمديم * * ملك پاسخ داد وبديشان كفت * راست بشما بكويم * هرچه بدين
41 برادران كوچك من كرده باشيد * با من كرده ايد * * انكه بديشان * كه بردست
چپ اويند بكويد * اي نفرين كردكان * برويد از پيش من در اتش جاويد * انك
42 براي ابليس وفرشتكانش اماده ومهيا شده است * * زيرا كرسنه شدم ومرا چيزي نداديد
43 وتشنه بودم مرا آب نچشانيديد * غريب بودم مرا بخانه نبرديد * [برهنه بودم مرا
نپوشانيديد] رنجور بودم * ودر زندان * مرا تيمار نداشتيد وپيش من نيامديد *

Quoniam esuriens fui, & me sa- 35
turâstis; sitibundus fui, & mihi
aquam dedistis: peregrinus fui,
me in domum intulistis. Nudus 36
fui, me operuistis; ægrotus fui,
mei curam habuistis: in carcere
fui, ad me venistis. Tunc justi 37
respondebunt; Quin, ô Domine
noster, quando te esurientem vidi-
mus, & saturavimus? aut quando
sitibundus fuisti, & tibi aquam
dedimus? Et quando tu pere- 38
grinus fuisti, et in domum no-
stram induximus? aut nudus, et
te operuimus? Et quando tu ægro- 39
tus, aut in carcere fuisti, quòd ad
te venimus. Rex responsum dabit, 40
et iis dicet; Certè vobis dico,
Quicquid his fratribus parvulis
meis feceritis, mihi fecistis. Tunc 41
illis, qui ad manum sinistram ejus
sunt, dicet; O maledicti, discedite
è conspectu meo in ignem æternum,
qui Diabolo et angelis ejus para-
tus et designatus est. Nam esuri- 42
vi, et mihi nihil dedistis: et siti-
vi, mihi aquam non propinâstis.
Peregrinus fui, me in domum 43
non intulistis; nudus fui, me
non cooperuistis: ægrotus eram,
et in carcere, mei curam non
habuistis, nec ad me accessistis

Versio VULGATA LATINA.

35 Esurivi enim, & dedistis mihi manducare: sitivi, & dedistis mihi bibere: hospes
36 eram, & collegistis me: Nudus, & cooperuistis me: infirmus, & visitâstis me:
37 in carcere eram, & venistis ad me. Tunc respondebunt ei justi, dicentes; Do-
mine, quando te vidimus esurientem, & pavimus te: sitientem, & dedimus tibi
38 potum? Quando autem te vidimus hospitem, & collegimus te: aut nudum, &
39 cooperuimus te? Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus
40 ad te? Et respondens rex, dicet illis; Amen dico vobis, Quamdiu fecistis uni
41 ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet & his qui à sinistris
erunt; Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, &
42 angelis ejus. Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non de-
43 distis mihi potum: Hospes eram, & non collegistis me: nudus, & non cooperu-
istis me: infirmus, & in carcere, & non visitâstis me. Tunc respondebunt ei & 44
ipsi, dicentes; Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospi-
tem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non ministravimus tibi? Tunc 45
respondebit illis, dicens; Amen dico vobis; Quamdiu non fecistis uni de mino-
ribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum, justi autem in 46
vitam æternam.

CAP. XXVI.

ET factum est: cùm consummâsset Jesus sermones hos omnes, dixit discipulis 1
suis; Scitis quia post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur ut crucifi- 2
gatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum, & seniores populi, in atrium 3
principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * لاني جعت فاطعمتموني * وعطشت فسقيتموني * وغريبا كنت فاويتموني * وعريان فكسوتموني
36 ومريضا فعدتموني * ومحبوسا فاتيتم الي * حينيذ يجيب الصديقون قايلين يا رب متى
37 رايناك جايعا فاطعمناك * او عطشان فسقيناك * او متى رايناك غريبا فاويناك * او عريان فكسوناك *
38 * او متى رايناك مريضا او محبوسا فاتينا اليك * فيجيبهم الملك قايلا امين اقول لكم ان
39 40 الذي فعلتموه باحد اخوتي هولاء الصغار في فعلتم * حينيذ يقول للذين عن يساره اذهبوا
41 عني يا ملاعين الى النار المويدة المعدة لابليس وجنوده * لاني جعت فلم تطعموني وعطشت
42 فلم تسقوني * وغريبا كنت فلم تاووني * وعريان فلم تكسوني * ومريضا ومحبوسا فلم تزوروني *
43 * حينيذ يجيبون قايلين يا رب متى رايناك جايعا * او عطشان * او غريبا * او عريان * او مريضا
44 او محبوسا فلم نخدمك * حينيذ يجيبهم قايلا امين اقول لكم اذ لم تفعلوا باحد هولاء الصغار
45 ولا بي فعلتم * فيذهب هولاء الى العذاب الدايم والصديقون الى الحياة المويدة *
46

* الفصل الرابع والثمون *

1 * ولما اكمل يسوع هذا الكلام كله قال لتلاميذه *
2 * اعلمتم ان بعد يومين يكون الفصح * وابن الانسان يسلم ليصلب * حينيذ اجتمع
3 روساء الكهنة ومشايخ الشعب في دار رييس الكهنة الذي يقال له قيافا *

Quia ego esurivi, & cibâstis me: & 35
sitivi, & potum dedistis mihi: & hospes
fui, & excepistis me: Et nudus, et indu- 36
istis me: & infirmus, & visitâstis me:
& in carcere positus, & venistis ad me.
Tunc respondebunt justi, dicentes; Do- 37
mine, quando vidimus te esurientem,
& pavimus te? aut sitientem, &
potum dedimus tibi? Aut quando vidi- 38
mus te hospitem, & excepimus te? aut
nudum, & vestivimus te? Aut quando 39
vidimus te infirmum, aut in carcere con-
stitutum, venimus ad te? Et respondebit 40
eis rex, dicens; Amen dico vobis, Quia
quod fecistis erga unum ex fratribus meis
hisce minimis, erga me fecistis. Tunc di- 41
cet his qui à sinistris ejus erunt; Disce-
dite à me maledicti in ignem æternum,
paratum diabolo & exercitibus ejus.
Quoniam esurivi, & non cibâstis me: 42
& sitivi, & non dedistis mihi potum: Et 43
hospes fui, & non accepistis me: & nu-
dus, & non vestivistis me: & infirmus,
& in carcere positus, & non visitâstis
me. Tunc respondebunt, dicentes; Do- 44
mine, quando vidimus te esurientem,
aut sitientem, aut hospitem, aut nudum,
aut infirmum, aut in carcere positum, &
non ministravimus tibi? Tunc respon- 45
debit eis, dicens; Amen dico vobis,
Quandoquidem non fecistis uni illorum
minimorum, neq; mihi fecistis. Et ibunt 46
isti in supplicium æternum, justi autem
in vitam æternam.

Sectio octuagesima quarta.

CAP. XXVI.

ET cùm finisset Jesus hos sermones 1
omnes, dixit discipulis suis; Scitisne 2
quòd post biduum erit Pascha, & filius
hominis tradetur ut crucifigatur? Tunc 3
congregati sunt principes sacerdotum,
& seniores populi in atrium principis
sacerdotum, qui dicebatur Caiphas.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 እስመ ፡ ርኅብኩ ፡ ወአብላዕክሙኒ ፡ ጸማእኩ ፡ ወአስተይክሙኒ ፡ ወነግደ ፡ ኮንኩ ፡ ወተ
36 ወከፍክሙኒ ፨ ዐራቀ ፡ ወአልበስክሙኒ ፡ ደወይኩ ፡ ወኀወጽክሙኒ ፡ ወተሞቃሕኩ ፡
37 ወመጻእክሙ ፡ ኀቤየ ፡ ወነበብክሙኒ ፨ ሊሜሃ ፡ ያወሥኡ ፡ ጻድቃን ፡ ወይብሉ ፡
38 እግዚኦ ፡ ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ርኁበከ ፡ ወአብላዕናከ ፡ ወጽሙአከ ፡ ወአስተይናከ ፨ ወ
39 ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ነግደከ ፡ ወተወከፍናከ ፡ ወዕራቀከ ፡ ወአልበስናከ ፨ ወማእዜ ፡ ርኢ
40 ናከ ፨ ወድውየከ ፡ ወኀወጽናከ ፡ ወሙቁሐከ ፡ ወመጻእነ ፡ ኀቤከ ፡ ወነበብናከ ፨ ወ
ያወሥእ ፡ ንጉሥ ፡ ወይብሎሙ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ዘገበርክሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እም
41 እሉ ፡ ንኡሳን ፡ አኀዊየ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ብየ ፡ ሊተ ፡ ገበርክሙ ፨ ወእምዝ ፡ ይቤ
ሎሙ ፡ ለእለ ፡ በፀጋሙ ፡ ሖሩ ፡ እምኔየ ፡ ርጉማን ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ዘለዓለም ፡ ዘድል
42 ው ፡ ለሰይጣን ፡ ወለመላእክቲሁ ፨ እስመ ፡ ርኅብኩ ፡ ወኢያብላዕክሙኒ ፡ ወጸማእ
43 ኩ ፡ ወኢያስተይክሙኒ ፨ ወነግደ ፡ ኮንኩ ፡ ወኢተወከፍክሙኒ ፡ ዐራቀ ፡ ወኢያልበስክ
44 ሙኒ ፡ ወደወይኩ ፡ ወኢኀወጽክሙኒ ፡ ተሞቅሕኩ ፡ ወኢነበብክሙኒ ፨ ሊሜሃ ፡ ያወሥ
ኡ ፡ እለ ፡ በፀጋሙ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ርኁበከ ፡ ወጽሙአ
45 ከ ፡ ወእንግደከ ፡ እወ ፡ ዕራቀከ ፡ ወድውየከ ፡ ወተሞቂሐከ ፡ ወኢተልእክናከ ፨ ወእ
ምዝ ፡ ያወሥኦሙ ፡ ንጉሥ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ዘኢገበርክሙ ፡ ለዐ ፡
46 እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ ሊተ ፡ ኢገበርክሙ ፨ ወይሐውሩ ፡ እሉኒ ፡ ውስተ ፡ ኵነኔ ፡ ዘለዓ
ለም ፡ ወጻድቃንሰ ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ፨
ዉበደናግልዊ ፡ ወበካህናትዊ ፨
1 ፹፬ ወኮነ ፡ እምዘ ፡ ፈጸመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ነገረ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፨
2 ታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ለስከ ፡ ክልኤ ፡ መዋዕል ፡ ይከውን ፡ ፋሲሕ ፡ ወይእኅዝዎ ፡ ለወልደ ፡ እ
3 ጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ወይሰቅልዎ ፨ ወእምዝ ፡ ተጋብኡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃናተ ፡
ሕዝብ ፡ ውስተ ፡ ዐፀደ ፡ ሊቀ ካህናት ፡ ዘስሙ ፡ ቀያፋ ፨

Quia esurivi, & cibâstis me; sitivi, & potum dedistis mihi; & peregrinus fui, 35
& suscepistis me. Nudus fui, & amicuistis me; ægrotavi, & visitâstis me; 36
Incarceratus etiā fui, & venistis ad me, & me alloquuti estis. Tunc responde- 37
bunt justi, & dicent; Domine, quando vidimus te esurientem, & cibavimus te;
& sitientem, & potum dedimus? Et quando vidimus te peregrinum, & suscepi- 38
mus te; & nudum, & amicivimus te? Et quando vidimus te ægrotantem, 39
et visitavimus te; & incarceratum, & venimus ad te, & te alloquuti sumus?
Et respondebit rex, & dicet illis, Amen dico vobis, Quodcunque fecistis uni ex 40
his pusillis fratribus meis, qui credunt in me, mihimetipsi fecistis. Et tunc dicet 41
illis qui de sinistra sua erunt, Abite à me maledicti in ignem æternum, qui
paratus est Satanæ, & angelis suis. Quia esurivi, & non cibâstis me; sitivi 42
& non potum dedistis mihi. Et peregrinus fui, & non suscepistis me; nudus 43
fui, & non amicivistis me; & ægrotavi, & non visitâstis me; incarceratus
fui, & me non alloquuti estis. Tunc respondebunt qui in sinistra ejus erunt, 44
dicentes; Domine, quando vidimus te esurientem, & sitientem, & peregrinum;
nudum et ægrotum, et incarceratum, et non ministravimus tibi? Et tunc 45
respondebit iis rex, dicens; Amen dico vobis; Quòd non fecistis uni ex his pusillis,
mihi non fecistis. Et abibunt isti in judicium æternum, et justi in vitam 46
æternam. Et hoc de virginibus, & Sacerdotibus.

CAP. XXVI.

ET factum est, quum consummâsset Dominus, Jesus hunc totum sermonem, 1
dicit discipulis suis; Scitisne quòd usque ad duos dies erit Pascha, et pre- 2
hendent filium hominis, et suspendent eum. Et tunc congregati sunt prin- 3
cipes sacerdotum, et seniores populi in consilium principis sacerdotum,
cujus nomen erat Caiphas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * آنکه ایشان نیز جواب دهند وبکویند ما کی ترا کرسنه یا تشنه دیدیم * یا غریب
45 یا برهنه * یا رنجور * یا در زندان * وترا بندکی نکردیم * * دکر بار بدیشان جواب دهد
وبکوید راست بشما بکویم چندانك بایکی ازین کوچکان نکردید * نه با من نیز
46 کرده باشید * * آنان در عذاب ابد روند وصدیقان ونیکان در زندکانی ابد *

1 * چون عیسی این سخنها را تمام کرد بشاکردان کفت * * می دانید که بعد
2 از دو روز عید فصح است * وفرزند بشر سپارده شود * تا بر دار کنند * * آنکه بزرکان وامامان
3 ونویسندکان * وپیران * با خلایق انبوه * در سرای قیافا که بزرك امامان بود کرد
شدند * بر بد سکالیدن بر عیسی *

Tunc illi etiam respondebunt, et 44
dicent; Nos quando te esurientem,
aut sitientem vidimus, aut pere-
grinum, aut nudum, aut ægrotum,
aut in carcere, et tibi ministe-
rium non præstitimus. Rursus il- 45
lis responsum dabit, et dicet;
Utique vobis dico, Quatenus uni
ex his parvulis non fecistis, mihi
etiam non fecistis. Isti itaque in 46
supplicium æternum ibunt, justi ve-
rò et boni in vitam æternam.

CAP. XXVI.

CUm Jesus hos sermones consum- 1
masset, discipulis dixit; Scitis quod 2
post biduum festum paschatis est,
et filius hominis traditur, ut in
crucem agatur. Tunc magnates, et 3
sacerdotes, et Scribæ, et seniores
cum turbis multis in aulam Caia-
phæ, qui maximus sacerdotum erat,
congregati sunt malevole in Jesum
animo.

Et *consultaverunt* ut Jesum *apprehenderent* dolo, & occiderent. Dice-
4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν (ᵅ) κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν. Ἔλε-
5 bant autem; Non in festo, ut ne tumultus *fiat* in populo. *At* ΞΒ′
γον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. Τοῦ δὲ σοε
6 *Jesu existente* in Bethania, in domo Simonis leprosi, Accessit ad eum α
Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, Προσῆλθεν αὐτῷ
7 mulier alabastrum unguenti habens pretiosi, & effudit super caput ipsius
γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου (β) ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
recumbentis. Videntes autem discipuli *ejus*, indignati sunt, dicentes; *Ad* quid
8 ἀνακειμένου. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί
perditio hæc? Potuit enim istud *unguentum* venundari multo, & dari
9 ἡ ἀπώλεια αὕτη; Ἠδύνατο γὰρ (γ) τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι
pauperibus. Sciens autem Jesus, ait illis; Quid *molestiæ exhibetis* mulieri?
10 (ᵈ) πτωχοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
opus enim bonum operata est in me. Semper *enim* pauperes habetis cum
11 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽
vobis, me autem non semper habetis. *Jaciens* enim hæc unguentum hoc in σοζ
12 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ δ
corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis; Ubicunque
13 τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅπου
prædicatum fuerit evangelium hoc in toto mundo, dicetur & quod
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο, ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ
fecit hæc in memoriam ejus. Tunc *vadens* unus duodecim, σοη
ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, 14
β *dictus* Judas Iscariotes, ad principes Sacerdotum, Ait; Quid
ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, Εἶπε, Τί 15
vultis mihi dare, & ego vobis tradam eum? Illi *verò* constituerunt ei
θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν (δ) αὐτῷ
triginta argenteos. Et ex indè quærebat opportunitatem ut eum traderet.
τριάκοντα ἀργύρια. Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 16
At primâ azymorum accesserunt discipuli *Jesu*, dicentes ei;
ΞΓ′ Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, 17
Ubi vis paremus tibi comedere Pascha? *Ille autem* dixit; Ite
Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε 18
in civitatem ad quendam, & dicite ei; Magister dicit;
εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε (ε) αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει,
Tempus meum propè est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.
Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστι, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
Et fecerunt discipuli sicut *coordinaverat* illis Jesus; & paraverunt σοζ δ
Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν 19
Pascha.
τὸ πάσχα.

MS. A. (ᵅ) δόλῳ κρατήσωσιν, (β) ἔχουσα πολυτίμου, καὶ κατέχεεν (γ) τοῦτο πραθῆναι (ᵈ) τοῖς πτωχοῖς. (δ) * αὐτῷ τριάκοντα ἀργυρία. (ε) αὐτῷ, * Ὁ καιρός μου

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ܘܐܬܡܠܟܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܒܢܟܠܐ ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ
5
6 ܒܥܐܕܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܒܥܡܐ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܒܒܝܬܗ
7 ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ * ܩܪܒܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܛܝܦܐ ܕܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ ܣܓܝ
8 ܕܡܝܐ ܘܐܫܕܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ ܟܕ ܣܡܝܟ * ܚܙܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܒܐܫ ܠܗܘܢ
9 ܘܐܡܪܝܢ ܠܡܢܐ ܗܘܐ ܐܒܕܢܐ ܗܢܐ * ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܝܪ ܗܢܐ ܠܡܙܕܒܢܘ ܒܣܓܝ ܘܠܡܬܝܗܒ
10 ܠܡܣܟܢܐ * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܡܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ ܥܒܕܐ
11 ܓܝܪ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕܬ ܠܘܬܝ * ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ
12 ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܐܪܡܝܬ ܒܣܡܐ ܗܢܐ ܥܠ ܦܓܪܝ ܐܝܟ ܕܠܡܩܒܪܢܝ
13 ܥܒܕܬܗ * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ
14 ܢܬܡܠܠ ܐܦ ܗܝ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ ܠܕܘܟܪܢܗ * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܕܡܬܩܪܐ
15 ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܬܠ ܠܝ
16 ܘܐܢܐ ܐܫܠܡܝܘܗܝ ܠܟܘܢ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܝܡܘ ܠܗ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦ * ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ
ܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܘܪܣܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ *

Et consilium inierunt adversùs Jesum ut dolo 4
comprehenderent eum, ac interficerent.
Dicebant autem, Non in festo, ne fiat tu- 5
multus in populo. Quumque esset Jesus in 6
Beth-ania in ædibus Simonis leprosi, Ac- 7
cessit ad eum mulier habens secum alaba-
strum unguenti aromatici, magni pretii: &
effudit super caput ipsius Jesu, cùm discum-
beret. Viderunt autem discipuli ejus, & 8
displicuit eos; & inquiunt, Quorsum per-
ditio hæc? Potuit enim istud venundari 9
magni, & dari egenis. Jesus verò sciens, 10
dixit eis; Quid fatigatis hanc mulierem?
opus bonum operata est erga me. Nam in 11
omni tempore egenos habebitis vobiscum,
me verò non omni tempore habebitis.
Hæc autem quæ injecit aroma istud super 12
corpus meum, tanquam ad sepeliendum me
fecit. Equidem dico vobis, Ubicunque 13
prædicabitur hoc Evangelium meum in
universo mundo, recitabitur & id quod hæc
fecit in memoriam ipsius. Tunc abiit unus 14
ex duodecim qui vocabatur Judas Iscario-
tes, ad principes Sacerdotum, Et ait illis; 15
Quid vultis mihi dare, & ego tradam eum
vobis? Illi autem constituerunt ei triginta
argenteos. Et ex eo tempore quærebat 16
sibi opportunitatem prodendi eum.

Die quintâ hebdomadis mysteriorum. 69.

17 * ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܐ
18 ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܛܝܒ ܠܟ ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܠܘܬ ܦܠܢ
ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܪܒܢ ܐܡܪ ܙܒܢܝ ܡܛܐ ܠܘܬܟ ܥܒܕ ܐܢܐ ܦܨܚܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ
19 * ܘܥܒܕܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ *

Die verò primâ azymorum adierunt disci- 17
puli Jesum, & dixerunt ei; Ubi vis pare-
mus tibi ad manducandum Pascha? Ipse 18
autem dixit eis; Abite in civitatem ad ta-
lem, & dicite ei; Magister noster inquit,
Tempus meum advenit: apud te facio
Pascha cum discipulis meis. Et discipuli 19
ejus egerunt sicuti præceperat eis Jesus, &
paraverunt Pascha.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * راي زدند ومشورت † كردند كه اورا بفريب بكيرند وبكشند * مي كفتند * نه در عيد
5 نبادا در خلق اشفتكي افتد   صد بيست يك   انجا كه زن روغن غاليه
6 بر مسيح ريخت   * چون عيسي در بيت عينا بود درخانهء شمعون [ابرص] * زني پيش
7 وي امد وشيشهء پر از روغن غاليه خوش بوي * وكران بها داشت * مسيح نشسته بود ان
8 زن روغن را بياورد * وبر سر او ريخت * شاكردان او ديدند وايشانرا نا خوش امد *
9 كفتند چرا اين زيان مي بايست كرد * مي شايست اين را ببهاء بسيار فروختن
10 وبمسكينان دادن * عيسي دانست وبشاكردان كفت چرا اين † زنرا مي رنجانيد * هر چه
11 كرد خوش كرد واز دل من كرد * براي انك هر وقتي پيش شما مسكينان هست * [اما
12 من در هر وقتي پيش شما نباشم] * اين كس كه اين بوبهاء خوش بر تن من ريخت * بشيوهء
13 اكفندن من كرد * وراست بشما بكويم وقتي اين مژدهء من در همه عالم كفته شود *
14 وانچ اين زن نيز كرده باشد * براي يادكار او كفته شود * وبعد ازان از شاكردان
دوازده كانه يكي كه نامش يهوداي سخريوطا خوانده شود * پيش بزرك امامان رفت

* *Sententiis itaque collatis consilium* 4
ceperunt, ut eum dolo captum in-
terficerent. Dicebant autem, *Non* 5
in festo, ne forsan in populo tumul-
tus accidat.

CXXI. Ubi mulier unguentum
galiæ in Christum effudit.

Cùm Jesus in Bethaaia esset, in do- 6
mo Simeonis leprosi. Mulier qua- 7
dam ad eum accessit & ampullam
plenam unguento galiæ boni odoris &
summi pretii habuit: Christo sedente
mulier illa unguentum attulit, &
in caput ejus effudit. Discipuli au- 8
tem ejus viderunt, & illis displicuit:
dixerunt itaque, Quorsum opus
erat hanc perditionem fieri? De- 9
buisset hoc pretio grandi venundari,
& pauperibus dari. Jesus cogno- 10
vit, & discipulis dixit; Quare huic
mulieri molestiam facessitis? quic-
quid fecit, benè fecit, & ex mente
mea fecit. Eò quòd omni tempore 11
apud vos pauperes sunt, ego verò
omni tempore apud vos non ero.
Hæc autem quæ hos odores suaves 12
in corpus meum effudit, in appa-
ratum funebrem mihi fecit. Et cer- 13
tè vobis dico, Quando hoc Evan-
gelium meum per totum mundum
prædicabitur, et illud etiam quod
hæc mulier fecit, in memoriale
ejus narrabitur. Et post hæc ex 14
duodecim discipulis unus, cui
nomen Judas Iscariotes vocatum
est, ad Sacerdotem maximum ivit.

Versio VULGATA LATINA.

4
5 Et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem;
6 Non in die festo, ne fortè tumultus fieret in populo. Cùm autem Jesus esset
7 in Bethania in domo Simonis leprosi, Accessit ad eum mulier habens alabastrum
8 unguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem
9 discipuli, indignati sunt dicentes; Ut quid perditio hæc? Potuit enim istud
10 venundari multo, & dari pauperibus. Sciens autem Jesus, ait illis; Quid mo-
11 lesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. Nam semper pau-
12 peres habetis vobiscum: me autem non semper habetis. Mittens enim hæc
13 unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis,

Ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur & quod
hæc fecit in memoriam ejus. Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas 14
Iscariotes, ad principes sacerdotum: Et ait illis; Quid vultis mihi dare, & 15
ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exindè 16
quærebat opportunitatem ut eum traderet. Primâ autem die azymorum acces- 17
serunt discipuli ad Jesum, dicentes; Ubi vis paremus tibi comedere Pascha?
At Jesus dixit; Ite in civitatem ad quendam, & dicite ei; Magister dicit; Tem- 18
pus meum propè est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. Et fecerunt 19
discipuli sicut constituit illis Jesus, & paraverunt Pascha.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 5 فتشاوروا على يسوع ليمسكوه بمكر ويقتلوه * وقالوا ليس في العيد لئلا يكون شغب في
6 الشعب * الفصل الخامس والثمانون * وكان يسوع في بيت عنيا في بيت سمعان
7 الابرص * فجاءت امراة معها قارورة طيب كثير الثمن فافاضته على راسه وهو متكي *
8 9 فلما راى التلاميذ ذلك تغمغموا قايلين لماذا هذا التلف * قد كان ينبغي ان يباع هذا
10 بثمن كثير ويعطى للمساكين * فعلم يسوع وقال لهم لماذا تونبون المراة وقد عملت في
11 12 عملا جيدا * فان المساكين معكم كل حين فاما انا فلست عندكم كل حين * وهذه انما
13 افاضت هذا الطيب على جسدي لدفني * امين اقول لكم انه حيث ما كرز بهذه البشارة
في كل العالم يذكر ما فعلته هذه المراة تذكارا لها * الفصل السادس والثمانون *
14 15 حينيذ مضى احد الاثني عشر الذي يقال له يهوذا الاسخريوطي الى روساء الكهنة * وقال
16 لهم ماذا تعطوني وانا اسلمه اليكم * فقرروا معه ثلثين من الفضة * ومن ذلك الوقت
17 كان يطلب حيلة ليسلمه اليهم * الفصل السابع والثمانون * وفي اليوم الاول من
18 الفطير جاء التلاميذ الى يسوع وقالوا اين تريد ان نعد لك الفصح لتاكله * فقال لهم
اذهبوا الى المدينة الى فلان وقولوا له المعلم يقول لك زماني قد اقترب وعندك اصنع الفصح
19 مع تلاميذي * ففعل التلاميذ كما امرهم يسوع واعدوا الفصح *

Et consultârunt adversùs Jesum, ut 4
tenerent eum dolo, & occiderent eum.
Et dixerunt; Non in festo, ne fiat tu- 5
multus in populo.

Sectio octuagesima quinta.

Erat autem Jesus in Beth-ania in do- 6
mo Simonis leprosi, Et venit mulier, 7
cum qua erat vasculum unguenti multi
pretii, & fudit illud super caput ipsius,
dum esset recumbens. Et cùm vidissent 8
discipuli hoc, murmuraverunt, dicentes;
Ad quid talis jactura? Sanè decebat 9
venundari istud pretio multo, & dari
pauperibus. Scivit autem Jesus, & 10
dixit eis; Quid reprehenditis mulie-
rem? operata est in me opus bonum.
Nam pauperes vobiscum sunt omni 11
tempore: veruntamen ego non sum apud
vos omni tempore. Et hæc quidem effu- 12
dit istud unguentum super corpus meum,
ad sepeliendum me. Amen dico vobis, 13
Quòd ubicunque prædicatum fuerit hoc
evangelium in toto mundo, memorabitur
quod fecit hæc mulier in memoriam
ejus.

Sectio octuagesima sexta.

Tunc abiit unus de duodecim, qui dici- 14
tur Judas Iscariotes, ad principes sa-
cerdotum, Et dixit eis; Quid dabitis 15
mihi, & ego tradam eum vobis? Et de-
liberârunt cum eo triginta argenteos.
Et ex illo tempore quærebat astum ut 16
traderet eum ipsis.

Sectio octuagesima septima.

In prima autem die azymorum vene- 17
runt discipuli ad Jesum, & dixerunt;
Ubi vis paremus tibi Pascha ut comedas
illud. Dixit eis, Ite in civitatem ad 18
talem, & dicite ei; Magister dicit tibi,
Tempus meum jam advenit, & apud te
faciam Pascha cum discipulis meis.
Et fecerunt discipuli sicut præcepit eis 19
Jesus: & paraverunt Pascha.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ወተማከሩ ፡ ከመ ፡ እግዚእሊሱስሃ ፡ በሐብል ፡ የአኅዝዎ ፡ ወይቅትልዎ፡፡ ወይቤሉ ፡ በ
5 ሕቱ ፡ ለአኮ ፡ በበዓል ፡ ከመ ፡ ሃከከ ፡ ሊይኩን ፡ ውስተ ፡ ሕዝብ፡፡
በእንተ ፡ እንተ ፡ ቀብአቶ ፡ ለእግዚእነ ፡ ዕፍረት፡፡
6 ወበጺሖ ፡ እግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ቢታንያ ፡ ቤተ፡ስምዖን ፡ ዘለምጽ፡፡ መጽአት ፡ ኀቤሁ ፡ ብ
7 እሲት ፡ እንዘባቲ ፡ ብረሌ ፡ ዘመሉእ ፡ ዕፍረት፡ ውስታ ፡ ዘብዙኅ ፡ ሤጡ ፡ ሰጠት ፡ ደበ፡ርእ
8 ሱ ፡ ለእግዚእኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይረፍቅ፡፡ ወርእዮሙ ፡ አርድኢሁ ፡ ተምዑ ፡ ወይቤሉ ፡ ለ
9 ምንትኑ ፡ መጠኔዝ ፡ ለሕጕለት፡፡ ዘእምተሠይጠ ፡ በብዙኅ ፡ ወይሁብዎ ፡ ምጽዋተ ፡
10 ለነዳይ፡፡ ወአእመረ ፡ እግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለምንት ፡ ታሠርሕዋ ፡ ለብእሲ
11 ት፡ሠናየ ፡ ግብረ ፡ ገብረት ፡ ለዕሌየ፡፡ ወነደያንሰ፡ዘልፈ፡ ትረክብዎሙ ፡ ወኪያየሰ፡አኮ ፡ ዘ
12 ልፈ ፡ ዘትረክቡኒ፡፡ ወዘንተሰ ፡ ዕፍረተ ፡ ዘሶጠት ፡ ደበ፡ርእስየ ፡ ለቀበርየ ፡ ገብረት፡፡
13 ላሜን ፡ እብለክሙ ፡ በኀበ ፡ ተሰብከ ፡ ዝወንጌል ፡ በውስተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም፡ ያነብቡ ፡ ዘገብረ
14 ት ፡ ዛቲ ፡ ወይዘከርዋ፡፡ ወሶሞዝ ፡ ሖረ ፡ አሐዱ ፡ እምዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ አርድኢ
15 ሁ ፡ ዘስሙ ፡ ይሁደ ፡ አስቆሮታዊ፡ኀበ፡ሊቃነ ፡ ካህናት፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ሚመጠነ ፡ ትሁቡኒ፡
16 እስ ፡ ለክሙ ፡ አገብኦ ፡ ወወሀብዎ ፡ ሠላሰ ፡ ብሩረ ፡ ወእምአሜሃ ፡ ይፈቅድ ፡ ይርከብ ፡
ሣኅተ ፡ ከመ ፡ ያግብኦ፡፡
በእንተ ፡ ዘኮመ ፡ ተስእልዎ ፡ በኀበ ፡ ያስተደልው ፡ ሎቱ ፡ ፋሲካ፡፡
17 ወበቀዳሚት ፡ ዕለት ፡ ፋስሐ ፡ ቀርቡ ፡ ኀርድኢሁ ፡ ለሊየሱስ ፡ ወይቤልዎ ፡ በአይ
18 ቴ ፡ ትፈቅድ ፡ ናስተደሉ ፡ ለከ ፡ ትብላዕ ፡ ፋስሐ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡
ሊየሱስ ፡ ሖሩ ፡ ኀበ ፡ እገሌ ፡ ወበልዎ ፡ ይቤ ፡ ሊቅ ፡ ጊዜየሰ ፡ ቀርበ ፡ ወበኀቤከ ፡ እገ
19 ብር ፡ ፋሲከ ፡ ምስለ ፡ አርደኢየ፡፡ ወገብሩ፡ አርደኢሁ፡በከመ፡ ኤዘዞሙ፡ እግዚእ ፡ሊየሱ
ስ ፡ ወአስተደለዉ ፡ ፋሰሐ፡፡

Et consilium inierunt ut Dominum Jesum dolo prehenderent, & occiderent 4
eum. Et dicunt, Sed non adhuc in festo, ut tumultus non fit in populo. 5

De muliere quæ unguento Dominum nostrum unxit.

Et cùm venisset Dominus Jesus in Bethaniam, in domum Simonis leprosi; 6
Venit ad eum mulier habens vas plenum unguenti in eo, cujus magnum erat 7
pretium, & effudit super caput Domini Jesu recumbentis. Et videntes di- 8
scipuli ejus indignati sunt, & dicunt; Quorsum hujusmodi perditio. Hoc ve- 9
nundetur multo, & detur eleemosyna egeno. Et sciebat Dominus Jesus, & 10
dicit illis; Quare molestatis mulierem, bonum opus fecit super me. Et paupe- 11
res semper invenietis, & me non semper inventuri estis. Et hoc unguentum 12
quod effudit super caput meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis, 13
Ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, legent quod fecit
illa, & in memoria habebunt illam. Et tunc abiit unus è duodecim discipu- 14
lis ejus, cujus nomen erat Judas Iscariotes, ad principes sacerdotum. Et 15
dicit iis; Quantum dabitis mihi, qui vobis tradam eum: & dederunt ei tri-
ginta argenteos numos. Et exinde desiderabat invenire opportunitatem ut 16
proderet eum.

De hoc quod interrogabant eum, ubi parandum esset ei pascha.

Et in primo die Pascha accesserunt discipuli ejus ad Jesum, & dicunt ei; 17
Ubi vis paremus tibi comedere pascha. Et dicit iis Dominus Jesus, Ite ad 18
quendam hominem, & dicite ei; Dicit magister, Tempus meum appropinquavit,
& apud te faciam pascha meum cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli 19
ejus sicut præcepit iis Dominus Jesus, & paraverunt pascha.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 وگفت بمن چه مي دهيد كه عيسي را بدست شما بسپارم ايشان قبول كردند
16 براي او سي نقره از مال بدهند * وبهانه مي جست كه اورا در دست ايشان بسپارد
صد بيست دو نان خوردن عيسي با حواريون روز پنجشنبه فصح
17 در اول روز ازان فطير خوران شاكردان پيش عيسي آمدند وگفتند كجا مي
18 خواهي براي تو جايكه سازيم تا فصح بخوري * عيسي بديشان گفت در شهر پيش
فلان برويد وبگوييد بزرگ ما مي گويد وعده من رسيد پيش تو فصح خواهم كرد با شاكردان
19 من * شاكردان هر چه عيسي بديشان فرمود چنان كردند وفصح را مهيا ساختند

Et dixit, Mihi quid dabitis, ut 15
Jesum in manum vestram tradam?
Illi receperunt se illi daturos tri-
ginta argenteos nummos. Et oc- 16
casionem quæsivit, ut illum in ma-
num eorum traderet.

CXXII. Panem comedit Jesus cum Apostolis feriâ quintâ Paschatis.

Primo die azymorum discipuli ad 17
Jesum venerunt, & dixerunt; Ubi
vis tibi locum paremus ut Pascha
comedas. Jesus illis dixit; In 18
urbem ad quendam ite, & dicite;
Magister noster dicit, tempus statu-
tum meum advenit, apud te Pascha
volo facere cum discipulis meis.
Discipuli, omninò prout Jesus illis 19
jusserat, ita fecerunt, & Pascha
paraverunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΞΔʹ.

Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim. Et edentibus illis, dixit;
20 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν (ζ) δώδεκα. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν,
21 Amen dico vobis, Quia unus ex vobis traditurus est me. Et contristati valdè,
22 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυπούμενοι σφόδρα,
cœperunt dicere ei unusquisque eorum; Nunquid ego sum, Domine? Is verò respondens
23 ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
ait; Intingens cum me in catino manum, hic me tradet.
εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ (η) ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.
Quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de illo: Væ autem ho-
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ (θ) αὐτοῦ· Οὐαὶ δὲ τῷ ἀν-
mini illi, per quem Filius hominis traditur: bonum erat ei, si non
θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, (ι) εἰ οὐκ
natus fuisset homo ille. Respondens autem Judas qui tradebat eum, dixit;
25 ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε,
Nunquid ego sum, Rabbi? Ait illi; Tu dixisti. Edentibus autem eis, accipiens
26 Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν
Jesus panem, & benedicens, fregit, & dedit discipulis, & ait;
ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, (κ) καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε,
Accipite, comedite: Hoc est corpus meum. Et accipiens calicem, & gratias
27 Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαρι-
agens, dedit illis, dicens; Bibite ex hoc omnes: Hic enim est sanguis meus
28 στήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου
qui novi testamenti, qui pro multis effusus in remissionem peccatorum.
τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
Dico autem vobis; Quòd non bibam à modò de hoc genimine vitis,
Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ (λ) γεννήματος τῆς ἀμπέλου, 29
usque in diem illum, cùm illud bibam cum vobis novum in regno
ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
Patris mei. Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. Tunc
τοῦ Πατρός μου. Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Τότε 30 31
dicit illis Jesus; Omnes vos offendemini in me in nocte
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
ista. Scriptum est enim; Percutiam pastorem, & dispergentur
ταύτῃ. γέγραπται γὰρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ (μ) διασκορπισθήσεται
oves gregis. Post autem excitari me, præcedam vos in
τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς 32
Galilæam. Respondens autem Petrus, ait illi; Si & omnes
τὴν Γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ, (ν) Εἰ καὶ πάντες 33
scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. Ait illi
σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. Ἔφη αὐτῷ 34
Jesus; Amen dico tibi; Quia in hac nocte, antè gallum voci-
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φω-
ferari, ter abnegabis me.
νῆσαι, (ξ) τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

MS. A. (ζ) δώδεκα μαθητῶν. Καὶ (η) τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός (θ) ἑαυτοῦ· (ι) εἰ οὐκ (κ) καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασεν, (λ) γεννήματος (μ) διασκορπισθήσονται (ν) Εἰ πάντες (ξ) ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

Quumque esset vespera, discumbebat cum 20
duodecim discipulis suis. Et quum ederent, 21
ait; Amen dico vobis, Unus ex vobis pro-
dit me. Et doluerunt vehementer: cœ- 22
peruntque dicere ei singuli ex eis; Nunquid
ego sum, Domine mi? Is autem respondit, 23
& ait; Ille qui intingit manum suam me-
cum in paropside, me proditurus est. Et Fili- 24
us hominis abit, ut scriptum est de eo: Væ
autem homini illi per quem filius hominis
proditur: præstaret homini illi si natus
non fuisset. Respondit Judas proditor, & 25
ait; Nunquid ego sum, Rabi? Dicit ei
Jesus; Tu dixisti. Quum autem ederent, 26
accepit Jesus panem, & benedixit; fre-
gitque, ac dedit discipulis suis, & ait; Ac-
cipite, comedite, HOC EST CORPUS
MEUM. Et accepit calicem, atque gra- 27
tias egit, & dedit eis, dixitque; Accipite,
bibite ex eo vos omnes: HIC EST SAN- 28
GUIS MEUS FOEDERIS NOVI, QUI
PRO MULTIS EFFUNDITUR IN RE-
MISSIONEM PECCATORUM. Dico 29
autem vobis, Non bibam ab hoc tempore
ex hoc genimine vitis, usque ad diem quo
bibam illud vobiscum novum in regno Dei.
Et dixerunt hymnodiam: exieruntque in 30
montem Olivarum.

Ad noctem Parasceves crucifixionis.

Tunc ait illis Jesus; Vos omnes offendemini 31
in me hâc nocte: scriptum est enim; Per-
cutiam pastorem, & dispergentur arietes
ovium ipsius. Postquàm autem surrexero, 32
præcedam vos in Galilæam. Respondit Ce- 33
pha, & dixit ei; Etiamsi omnis homo of-
fendatur in te, ego nunquam offendar in te.
Dixit ei Jesus; Amen dico tibi, Hâc nocte 34
antequàm vocem mittat gallus, tribus vi-
cibus abnegabis me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 * بوقت شب هنكام با دوازده شاكرد خود نشست * ومي خوردند عيسي اغاز كرد كه
21 راست بشما بكويم يكي از شما مرا بسپارد * ايشانرا سخت ناخوش آمد اغاز كرد
22 يكي از ايشان وكفت مكر منم اي خداوند * او جواب داد وبدو كفت هر كه دست
23 خود را در كاسه با من بنهد اوست كه مرا بسپارد * وفرزند ادمي برود انچنانك
24 نبشته شد ليكن واي بر ان مرد كه بدست او سپارده شود آن بهتر مي بود براي ان
كه زاييده نمي شد * يهوداء سخريوطا كفت مكر منم ان اي خداوند عيسي بدو كفت
25 تو كفتي * چون مي خوردند عيسي نان ستد ودعا كرد وانكه شكست وبشاكردان خود داد
26 وكفت بستانيد وبخوريد اينست تن من * وستد ساغر واعتراف كرد وبديشان داد وكفت
27 بستانيد همكنان وبياشاميد * اينست خون من عهد نو كه عوض بسياران ريخته مي شود براي
28 ستردن كناهها * اكنون بشما مي كويم كه ازين ساعت ديكر اين فرزند درخت انكور نخواهم
29 خوردن تا ان روز كه اورا با شما بخورم نو در ملكوت خدا * وستايش داد ودر كوه زيتون بالا آمد
30

* *Tempore vespertino cum duodecim* 20
discipulis suis sedit. Et comedentibus 21
illis, Jesus sic exorsus est; Certè
vobis dico, Unus è vobis me tradet.
Hoc illis valdè displicuit, & cœpit 22
quilibet eorum dicere, Nunquid ego
sum, ô Domine? Ille responsum de- 23
dit, & ei dixit; Quisquis manum
suam mecum catino indiderit, ille
est qui me tradet. Et Filius homi- 24
nis vadet, quemadmodum de eo scri-
ptum est: væ autem illi homini, per
cujus manum traditus erit; melius
fuisset illi homini, quòd non natus
esset. Judas Iscariotes dixit, Nun- 25
quid ego sum ille, ô Domine? Je-
sus illi dixit, Tu dixisti. Cùm 26
comederent, Jesus panem accepit, &
benedixit; deindè fregit ac discipu-
lis suis dedit, & dixit; Accipite,
& comedite: hoc est corpus meum.
Et accepit poculum, & gratias egit, 27
& illis dedit, & dixit; Accipite
omnes, ac bibite. Hic est sanguis 28
meus fœderis novi, qui pro multis
effusus est, pro abolitione peccato-
rum. Vobis autem dico, Quòd ab 29
hac hora deinceps hunc fœtum ar-
boris uvæ nolo bibere, usque in
illum diem quo ipsum vobiscum
biberimus sum novum in regno Dei.
Et laudem Deo dedit, & in mon- 30
tem Olivarum exivit

Versio VULGATA LATINA.

20
21 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edenti-
22 bus illis, dixit; Amen dico vobis, Quia unus vestrûm me traditurus est. Et
23 contristati valdè, cœperunt singuli dicere; Numquid ego sum, Domine? At
ipse respondens, ait; Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tra-
24 det. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: væ autem ho-
mini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non
25 fuisset homo ille. Respondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit; Num-
26 quid ego sum, Rabbi? Ait illi; Tu dixisti. Cœnantibus autem eis, accepit
Jesus panem, & benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, & ait; Ac-
27 cipite, & comedite: hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias
egit: & dedit illis, dicens; Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis me- 28
us novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.
Dico autem vobis; Non bibam amodò de hoc genimine vitis, usque in diem 29
illum, cùm illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei. Et hymno 30
dicto, exierunt in Montem oliveti. Tunc dixit illis Jesus; Omnes vos scan- 31
dalum patiemini in me, in ista nocte. Scriptum est enim; Percutiam pasto-
rem, & dispergentur oves gregis. Postquàm autem resurrexero, præcedam 32
vos in Galilæam. Respondens autem Petrus, ait illi; Et si omnes scanda- 33
lizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. Ait illi Jesus; Amen dico 34
tibi; Quia in hac nocte antequàm gallus cantet, ter me negabis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * الفصل الثامن والثمنون * ولما كان المساء اتكا مع الاثني عشر تلميذا * وفيما
21 هم ياكلون قال لهم امين اقول لكم ان واحدا منكم يسلمني * فحزنوا جدا وبدا كل واحد
22
23 منهم يقول لعلي انا هو يا رب * فاجاب قايلا الذي يغمس يده معي في الصحفة هو يسلمني *
24 وابن الانسان ماض كما كتب من اجله الويل لذلك الانسان الذي يسلم ابن الانسان *
25 خير له لو لم يولد ذلك الانسان * اجابه يهوذا مسلمه قايلا لعلي انا هو يا معلم قال له انت
26 قلت * الفصل التاسع والثمنون * وفيما هم ياكلون اخذ يسوع خبزا وبارك وقسمه
27 واعطى تلاميذه اياه وقال خذوا كلوا فان هذا هو جسدي * ثم اخذ كاسا وشكر واعطاهم
28 وقال اشربوا من هذا كلكم * هذا هو دمي العهد الجديد الذي يهراق عن كثيرين
29 لمغفرة خطاياهم * اقول لكم اني لا اشرب من الان من عصير هذه الكرمة الى ذلك اليوم
30 الذي فيه اشربه معكم جديدا في ملكوت ابي * الفصل التسعون * ولما باركوا
31 خرجوا الى جبل الزيتون * حينيذ قال لهم يسوع كلكم تشكون في في هذه الليلة لانه
32
33 مكتوب اضرب الراعي فتفترق الغنم * ومن بعد قيامتي اسبقكم الى الجليل * فاجابه بطرس
34 قايلا ان شك جميعهم فيك لم اشك انا * قال له يسوع امين اقول لك انك في هذه الليلة
قبل ان يصيح الديك تجحدني ثلث دفعات *

Sectio octuagesima octava.

Et cùm factum esset serò, discubuit cum 20
duodecim discipulis. Et dum ipsi come- 21
derent, dixit eis; Amen dico vobis,
Quòd unus ex vobis tradet me. Et con- 22
tristati sunt valdè, & cœpit unusquis-
que ex eis dicere; Nunquid ego sum, ô
Domine? Respondit autem, dicens; 23
Qui intingit manum suam mecum in
patina, ipse tradet me. Et filius hominis 24
vadens est, sicut scriptum est de illo:
Væ illi homini qui tradet filium homi-
nis, bonum illi esset si non fuisset natus
ille homo. Respondit ei Judas traditor 25
ipsius, dicens; Nunquid ego sum, ô Do-
mine? Ait illi, Tu dixisti.

Sectio octuagesima nona.

Et dum ipsi comederent, accepit Jesus 26
panem & benedixit ei, ac divisit illum,
deditque discipulis suis ipsum, & ait;
Accipite, comedite; nam hoc est corpus
meum. Deinde accepit calicem & grati- 27
as egit, & dedit eis, ac dixit, Bibite ex
hoc omnes vos: Hic est sanguis meus, 28
testamentum novum, qui effundetur pro
multis in remissionem peccatorum eorum.
Dico vobis, Quia non bibam amodò de 29
succo hujus vitis usque in illam diem,
quâ bibam illum vobiscum novum in
regno patris mei.

Sectio nonagesima.

Quumque benedixissent, exierunt in 30
montem Olivarum. Tunc dixit illis Je- 31
sus; Omnes vos scandalizabimini in
me hâc in nocte; quoniam scriptum est,
Percutiam pastorem, & dispergentur
oves. At post resurrectionem meam præ- 32
cedam vos in Galilæam. Respondit ei 33
Petrus, dicens; Si scandalizati fuerint
omnes ipsi in te, non scandalizabor ego.
Dixit illi Jesus; Amen dico tibi, Quòd 34
in hac nocte antequam cantet gallus, ne-
gabis me tribus vicibus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20
21 ወምሴተ ፡ ከዊኖ ፡ ረፈቀ ፡ ምስለ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ላርደኢሁ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይበልዑ ፡ ይ
22 ቤ ፡ ሎሙ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ አሐዱ ፡ እምኔክሙ ፡ ያገብአኒ ፡፡ ወተከዙ ፡ ጥቀ ፡ ወአ
23 ኀዙ ፡ ይበሉ ፡ በበ ፡ አሐዱ ፡ አኮኑ ፡ አነኑ ፡ እግዚኦ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ዘጸብሐ ፡
ምስሌየ ፡ እዴሁ ፡ ውስተ ፡ መጽብሕ ፡ ውእቱ ፡ ያገብአኒ ፡፡ ወወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያ
24 ው ፡ ይሐውር ፡ በከመ ፡ ጽሑፍ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወበሕቱ ፡ አሌ ሎቱ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘበ
ሳዕሌሁ ፡ ይትሜጠው ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እሙ ፡ ሕያው ፡ አመ ኀየሰ ፡ ሶበ ፡ ኢተወልደ ፡ ለ
25 ውእቱ ፡ ብእሲ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ይሁዳ ፡ ዘያገብኦ ፡ ወይቤሎ ፡ አንተ ፡ ትቤ ፡፡

በእንተ ፡ ሠርዐተ ፡ ምስጢር ፡

26 ወእንዘ ፡ ይበልዑ ፡ ነሥአ ፡ ኅብስተ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወባረከ ፡ ወፈተተ ፡ ወወሀበ ፡ ለአ
27 ርዳኢሁ ፡ ወይቤ ፡ እንከሙ ፡ ብልዑ ፡ ዝውእቱ ፡ ሥጋየ ፡፡ ወነሥአ ፡ ጽዋዐ ፡ ወአእ
28 ኰተ ፡ ወወሀቦሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ስተዩ ፡ እምውስቴቱ ፡ ኵልክሙ ፡፡ ዝውእቱ ፡ ደም
የ ፡ ዘሐዲስ ፡ ሠርዐት ፡ ዘይትከዐው ፡ በእንተ ፡ ብዙኃን ፡ ከመ ፡ ይትኀደግ ፡ ኃጢአት ፡፡
29 ወእብለክሙ ፡ ኢይሰቲ ፡ እንከ ፡ እምዝ ፡ ፍሬ ፡ ወይን ፡ እስከ ፡ እንታክቲ ፡ ዕለት ፡ አመ ፡
30 እሰቲዮ ፡ ሐዲስ ፡ ምስሌክሙ ፡ በመንግሠተ ፡ አቡየ ፡፡ ወአንቢቦሙ ፡ ወፅኡ ፡ ውስ
31 ተ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኵልክሙ ፡ ተዐልዉ
32 ኒ ፡ በዛቲ ፡ ሌሊት ፡፡ እስመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ እቀትሎ ፡ ለኖላዊ ፡ ወይዘረው ፡ አባግዐ ፡
33 መርዔቱ ፡፡ ወእምከመ ፡ ተንሣእኩ ፡ እቀድመክሙ ፡ ገሊላ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ጴጥሮ
34 ስ ፡ ወይቤሎ ፡ እመሰ ፡ ኵሉሙ ፡ ዐለውከ ፡ አንሰ ፡ ኢየዐልወከ ፡ ግሙራ ፡፡ ወይቤሎ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አማን ፡ እብለከ ፡ ከመ ፡ በዛቲ ፡ ሌሊት ፡ ሠለስ ፡ ትክሕደኒ ፡ ዘእንበ
ለ ፡ ይንቁ ፡ ደሮሁ ፡፡

20
Et vespere facto, recubuit cum duodecim discipulis ejus. Et edentibus illis, 21
dicit; Amen dico vobis, quòd unus è vobis prodet me. Et contristati sunt 22
valde, & cœperunt dicere unusquisque, Num ego igitur, Domine? Et re- 23
spondit, & dicit; Qui intinxit mecum manum suam in scutula, ipse prodet
me. Et filius hominis vadet, sicut scriptum est de illo: sed væ isti homini, 24
per quem tradendus est filius hominis: utique melius esset isti homini si non
natus esset. Et respondit Judas qui traditurus erat eum: & dixit ei, Tu 25
dixisti.

De testamento mysterioso.

Et edentibus illis, accepit panem Dominus Jesus, & benedixit, & fregit, & 26
dedit discipulis suis, & dixit; Vos igitur comedite: Hic panis corpus meum.
Et accepit calicem, & gratias egit, & dedit iis, dicens; Bibite ex eo omnes 27
vos: Hic calix est sanguis meus novi decreti, qui effunditur propter multos 28
ut remittatur peccatum. Et dico vobis, Non bibam amplius de hoc fructu 29
vitis, usque ad illum diem, quando bibam novum vobiscum in regno Patris
mei. Et quum legissent, exierunt in Montem olei. Et tunc dicit iis Dominus 30
Jesus, Omnes vos prævaricabimini mecum hac nocte. Quoniam dicit scri- 31
ptura, Occidam pastorem, & dispergentur oves gregis. Et quum surrexero, 32
præibo vobis Galilæam. Et respondit Petrus, & dixit ei; Si omnes præva- 33
ricati fuerint tecum, ego non prævaricabor tecum unquam. Et dicit ei Do- 34
minus Jesus; Amen dico vobis, Quòd in hac nocte ter me negabis, antequam
gallus cantet.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد بيست سه

اكاه كردن مسيح بحواريون كه كرفتار

31 خواهد شدن * انكه عيسي بشاكردان كفت كه درين شب * شما همكنان
با من دو دل شويد * زيرا نبشته شد كه شبانرا بزنيد * كوسفندان كله او پراكنده
32
33 شوند * بعد ازانك بر خيزم ازشما زودتر بجليل روم * شمعون صفا جواب داد وكفت *
34 اكر همه كس با تو دو دل شوند * من هر كز ترا منكر نشوم * عيسي بدو كفت راست
بتو مي كويم * درين شب زودتر ازانك خروس بانك زند * سه بار منكر من
بشوي *

CXXIII. Indicat Christus Apostolis se prehensum iri.

Tunc Jesus discipulis dixit; 31
Hâc quidem nocte vos omnes in
me duplici animo eritis? Nam
scriptum est, Pastorem percutite,
oves gregis ejus dispersæ erunt.
Postquam autem surrexero, vos 32
in Galilæam præibo. Simeon Ce- 33
phas respondit, & dixit; Etiamsi
unusquisque in te duplici
animo fuerit, ego nunquam te
abnegabo. Jesus ei dixit, Certò 34
tibi dico; Hâc nocte antequam
gallus vocem emittat, ter me ab-
negabis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΞΕ'.

Ait illi Petrus: Etiamsi oportuerit me cum te mori, non te negabo.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε (ο) ἀπαρνήσομαι.
Similiter & omnes discipuli dixerunt. Tunc venit cum illis Jesus
36 ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς
in villam dictam Gethsemani: & dicit discipulis; Sedete hic,
εἰς χωρίον λεγόμενον (π) Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς (ρ) μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ,
usque quo vadens orem illic. Et assumens Petrum, & duos
37 ἕως (σ) οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον, καὶ τοὺς δύο
filios Zebedæi, cœpit contristari & gravissime angi. Tunc ait illis; Undique tristis
38 υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός
est anima mea usque ad mortem. Manete hic, & vigilate cum me.
ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
Et progressus pusillum, procidit in faciem suam, orans, & dicens;
39 Καὶ (τ) προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων,
Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen
Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, (υ) παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν
non sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos, &
40 οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ
invenit eos dormientes: & dicit Petro; Sic non potuistis una
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως (φ) οὐκ ἰσχύσατε μίαν
horâ vigilare cum me? Vigilate, & orate, ut non intretis in
41 ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
tentationem. Quidem spiritus promptus, verum caro infirma. Iterum ex
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν ἐκ 42
secundo abiens, oravit, dicens; Pater mi, si non potest hic
δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται (χ) τοῦτο
calix transire à me, si non illum bibam, fiat voluntas tua.
τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
Et veniens invenit eos rursus dormientes: erant enim eorum oculi
Καὶ ἐλθὼν (ψ) εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ 43
gravati. Et relinquens illos, abiens iterum, oravit ex tertio,
βεβαρημένοι. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, (ω) ἀπελθὼν πάλιν, προσηύξατο ἐκ τρίτου, 44
eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, &
τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς (α) μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ 45
dicit illis; Dormite cæterùm, & requiescite: ecce, appropinquavit hora,
λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα,
& Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Excitamini, eamus:
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· 46
ecce appropinquavit tradens me. Et adhuc eo loquente, ecce Judas unus
ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με. Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς 47
duodecim venit, & cum eo turba multa cum gladiis & lignis, à
τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ
principibus Sacerdotum & senioribus populi.
τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

MS.A. (ο) ἀπαρνήσομαι. (π) Γεθσημανεί· (ρ) μαθηταῖς αὐτοῦ, (σ) οὗ ἂν ἀπελθὼν (τ) προσελθὼν (υ) παρελθάτω (φ) οὐκ ἴσχυσας (χ) τοῦτο παρελθεῖν (ψ) εὗρεν αὐτοὺς (ω) ἀπελθὼν, προσηύξατο πάλιν, τὸν αὐτὸν λόγον (α) μαθητὰς, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
[illegible]

Dixit ei Cepha; Si fit mihi moriendum 35
tecum, non abnegabo te: & itidem etiam
omnes discipuli dixerunt. Tunc venit 36
cum eis Jesus in locum qui vocatur Ghed-
siman, & ait discipulis suis, Sedete hic
dum abibo oratum. Et duxit Cepham, 37
& duos filios Zebedæi, cœpitque tristari,
ac vehementer angi. Et ait illis; Tri- 38
stis est anima mea usque ad mortem:
expectate me hic, & vigilate mecum. Et 39
recessit paululùm, & procidit in faciem
suam, precesque fudit; & ait, Pater mi,
si possibile est, prætereat me calix iste:
veruntamen non ut ego volo, sed ut tu.
Venitque ad discipulos suos, & reperit 40
eos dormientes, & ait Cephæ; Itáne?
non potuistis unâ horâ vigilare mecum?
Expergiscimini, & orate, ne intretis in 41
tentationem; spiritus quidem promptus est,
corpus verò infirmum. Rursùs abiit se- 42
cundâ vice, preces fudit, & ait; Pater
mi, si non potest iste calix præterire quin
biberim eum, fiat voluntas tua. Veni- 43
ensque iterùm, reperit eos dormientes:
oculi enim eorum gravati erant. Et re- 44
liquit eos, & abiit iterùm, oravit tertiâ
vice, eundemque sermonem dixit. Tunc 45
venit ad discipulos suos, & ait illis;
Dormite modò & requiescite, ecce ap-
propinquat hora, & filius hominis tradi-
tur in manus peccatorum. Surgite, ea- 46
mus, ecce appropinquat ille qui prodit
me. Dúmque ipse loqueretur, ecce Ju- 47
das proditor, unus ex duodecim venit,
& turba cum eo multa cum ensibus ac
fustibus, à principibus sacerdotum & se-
nioribus populi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * صفا بلو کفت • اکر چنان شود من با تو بميرم * [ومنکر تو نشوم] وهمه شاکردان
اينچنين کفتند

صد بیست چهار آمدن مسیح با حواریون در کسمانی

36 * انکه عيسي با ايشان آمد درجايي که کسماني خوانده شود * وبشاکردان خود کفت
37 اينجا بايستيد • تا انکه که بروم نماز کنم * وبرد صفا را وپسران زبدي هردورا • وعيسي
38 اغاز کرد دردناك مي شد • واندوهناك • * وبديشان کفت جان من غمناك شد تا مرك •
39 براي من اينجا بايستيد • وبا من بيدار باشيد * اندکي دورشد • وبروي خود افتاد •
نماز مي کرد ومي کفت • اي پدر شايد که اين پياله از من بکدرد • اکنون نه
40 انچنانك من مي خواهم الا انچنانك تو • * وآمد پيش † شاکردان خود ايشانرا خفته ديد •
41 وبصفا کفت نمي توانستيد يك ساعت با من بيدار بودن • * بيدار شويد ونماز کنيد تا در
42 محنت آزمايشها نيفتيد • جانم استوارست ليکن تنم رنجورست • * باردوم رفت نماز کرد وکفت
نشايد † اي پدرم که اين ساغر از من بکدرد • الا که بخورمش ارادت تو بشود •

Cephas ei dixit; Si res ita tulerit 35
ego tecum moriturus sum, at minimè
te abnegabo. Et omnes discipuli si-
militer dixerunt.

CXXIV. Venit Christus cum discipulis in Ghesmani.

Tunc Jesus cum illis venit in lo- 36
cum, qui Ghesmani vocatus est,
& discipulis suis dixit; Hic ma-
nete, usquequò vadam & orem. Et 37
assumpsit Petrum & filios Zebedæi
ambos, & cœpit Jesus tristitiâ ac
mœrore affici. Et illis ait; Anima 38
mea dolore affecta est usque ad mor-
tem: me hic manete, & mecum
vigilate: Paululùm progressus est, 39
& in faciem suam procidens ora-
vit, ac dixit; O Pater, fieri po-
test ut hic calix à me transeat:
attamen non sicut ego volo, sed sicut
tu. Et venit ad discipulos suos 40
quos dormientes vidit: & Cephæ
dixit; Non potuistis unam horam
mecum vigilare? Vigilate & orate 41
ut in discrimen tentationum non ca-
datis: spiritus meus firmus est,
sed corpus meum infirmum est. Et 42
secundâ vice abiens oravit, &
dixit; Si fieri non potest, ô
Pater meus, ut hoc poculum
à me transeat, quin bibam
ipsum, voluntas tua fiat.

Versio VULGATA LATINA.

35 Ait illi Petrus; Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter &
36 omnes discipuli dixerunt. Tunc venit Jesus cum illis in villam, quæ dicitur Geth-
37 semani, & dixit discipulis suis; Sedete hic, donec vadam illuc, & orem. Et as-
38 sumpto Petro, & duobus filiis Zebedæi, cœpit contristari & mœstus esse. Tunc
ait illis; Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigila-
39 te mecum. Et progressus pusillùm, procidit in faciem suam, orans, & di-
cens; Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non
40 sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos, & invenit eos
41 dormientes, & dicit Petro; Sic non potuistis unâ horâ vigilare mecum? Vi-
gilate, & orate ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus
est, caro autem infirma. Iterùm secundò abiit, & oravit, dicens; Pater 42
mi, si non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua. Et 43
venit iterùm, & invenit eos dormientes: erant enim oculi eorum gravati.
Et relictis illis, iterùm abiit, & oravit tertiò, eundem sermonem dicens. 44
Tunc venit ad discipulos suos, & dicit illis; Dormite jam, & requiescite: ec- 45
ce appropinquavit hora, & Filius hominis tradetur in manus peccatorum.
Surgite, eamus: ecce appropinquavit qui me tradet. Adhuc eo loquente, 46
ecce Judas, unus de duodecim venit, & cum eo turba multa, cum gladiis & 47
fustibus, missi à principibus sacerdotum, & senioribus populi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * قَالَ لَهُ بُطْرُسُ لَوْ أَلْجِئْتُ أَنْ أَمُوتَ مَعَكَ مَا أَجْحَدُكَ • وَهٰكَذِي قَالَ جَمِيعُ ٱلتَّلَامِيذِ •

• اَلْفَصْلُ ٱلْحَادِي وَٱلتِّسْعُونَ •

36 * حِينَئِذٍ جَاءَ مَعَهُمْ إِلَى قَرْيَةٍ تُدْعَى جَسْمَانِيَّة • فَقَالَ لِتَلَامِيذِهِ ٱجْلِسُوا هٰهُنَا لِأَمْضِيَ أُصَلِّي
37 38 هُنَاكَ * وَأَخَذَ مَعَهُ بُطْرُسَ وَٱبْنَيْ زَبَدِي وَبَدَأَ يَحْزَنُ وَيَكْتَئِبُ * حِينَئِذٍ قَالَ لَهُمْ إِنَّ نَفْسِي
39 حَزِينَةٌ حَتَّى ٱلْمَوْتِ ٱمْكُثُوا هٰهُنَا وَٱسْهَرُوا مَعِي * ثُمَّ ٱبْتَعَدَ قَلِيلًا وَخَرَّ بِوَجْهِهِ مُصَلِّيًا • قَائِلًا
40 يَا أَبَهْ إِنْ كَانَ يُسْتَطَاعُ فَلْتَجُزْ عَنِّي هٰذِهِ ٱلْكَأْسُ وَلَيْسَ كَإِرَادَتِي لٰكِنْ كَإِرَادَتِكَ * وَجَاءَ إِلَى تَلَامِيذِهِ
41 فَوَجَدَهُمْ نِيَامًا • فَقَالَ لِبُطْرُسَ أَمَا قَدَرْتُمْ أَنْ تَسْهَرُوا مَعِي سَاعَةً وَاحِدَةً * اِسْهَرُوا وَصَلُّوا لِئَلَّا
42 تَدْخُلُوا ٱلتَّجَارِبَ • أَمَّا ٱلرُّوحُ فَمُسْتَبْشِرٌ وَأَمَّا ٱلْجَسَدُ فَضَعِيفٌ * وَأَيْضًا ثَانِيَةً مَضَى وَصَلَّى قَائِلًا
43 يَا أَبَهْ إِنْ كَانَ لَا يُسْتَطَاعُ أَنْ تَعْبُرَ عَنِّي هٰذِهِ ٱلْكَأْسُ حَتَّى أَشْرَبَهَا فَلْتَكُنْ مَشِيئَتُكَ * وَجَاءَ أَيْضًا
44 إِلَى ٱلتَّلَامِيذِ فَوَجَدَهُمْ نِيَامًا لِأَنَّ عُيُونَهُمْ كَانَتْ ثَقِيلَةً * فَتَرَكَهُمْ وَمَضَى أَيْضًا • وَصَلَّى ثَالِثَ
45 دَفْعَةٍ بِٱلْقَوْلِ ٱلَّذِي قَالَهُ أَوَّلًا * حِينَئِذٍ جَاءَ إِلَى ٱلتَّلَامِيذِ وَقَالَ لَهُمْ نَامُوا ٱلْآنَ وَٱسْتَرِيحُوا فَقَدِ
46 ٱقْتَرَبَتِ ٱلسَّاعَةُ • وَٱبْنُ ٱلْإِنْسَانِ يُسَلَّمُ فِي أَيْدِي ٱلْخُطَاةِ * قُومُوا نَنْطَلِقْ فَقَدِ ٱقْتَرَبَ ٱلَّذِي
يُسَلِّمُنِي • • اَلْفَصْلُ ٱلثَّانِي وَٱلتِّسْعُونَ •
47 * وَفِيمَا هُوَ يَتَكَلَّمُ إِذْ جَاءَ يَهُوذَا أَحَدُ
ٱلِٱثْنَيْ عَشَرَ وَمَعَهُ جَمْعٌ كَثِيرٌ بِسُيُوفٍ وَعِصِيٍّ مِنْ عِنْدِ رُؤَسَاءِ ٱلْكَهَنَةِ وَمَشَايِخِ ٱلشَّعْبِ •

*Dixit illi Petrus; Etsi coactus fuero 35
mori tecum, non negabo te. Et similiter
dixerunt omnes discipuli.*

Sectio nonagesima prima.

*Tunc venit cum illis in villam quæ vo- 36
catur Gethsemani, & dixit discipulis
suis; Sedete hic, ut vadam orare illuc.
Et assumpsit secum Petrum & ambos 37
filios Zebedæi, & cœpit contristari &
mœstus esse. Tunc dixit illis; Certè 38
anima mea tristis est usque ad mortem:
manete hic, & vigilate mecum. Tum 39
recessit paululum, & procidit in faciem
suam, orans, ac dicens; Pater mi, si
est possibile, prætereat me iste calix. At
non secundùm voluntatem meam, sed se-
cundùm voluntatem tuam. Et venit ad 40
discipulos suos, & invenit eos dormi-
entes: & dixit Petro; An non potu-
istis vigilare mecum horâ unâ? Vigi- 41
late & orate, ne intretis in tentationes.
Spiritus quidem promptus est, at verò
corpus infirmum. Etiam secundò abiit, & 42
oravit, dicens; Pater mi, si non est pos-
sibile ut transeat à me hic calix quin
bibam illum, fiat voluntas tua. Et ve- 43
nit iterùm ad discipulos, & invenit eos
dormientes, quoniam oculi eorum erant
gravati. Et reliquit eos, & abiit rursus, 44
& oravit tertiâ vice verbis quæ protu-
lerat antea. Tunc venit ad discipulos, 45
& dixit eis; Dormite nunc & requi-
escite: jam enim accessit hora, & fili-
us hominis tradetur in manus peccato-
rum. Surgite, eamus, jam enim appro- 46
pinquavit qui me prodit.*

Sectio nonagesima secunda.

*Et dum ipse loqueretur, ecce venit Ju- 47
das unus de duodecim, & cum eo turba
magna, cum gladiis & fustibus, à prin-
cipibus sacerdotum, & senioribus populi.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ወይቤሎ ፡ ጴጥሮስ ፡ እመሂ ፡ ሞትኩ ፡ ምስሌከ ፡ ኢይክሕደከ ፡ ወከማሁ ፡ ይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡
36 አርዳኢሁ ። ወእምዝ ፡ ሖረ ፡ ምስሌሆሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዐጸደ ፡ ወይን ፡ ዘስሙ ፡
ጌቴሴማኒ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ንበሩ ፡ ዝየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ እሐውር ፡ ከሐ ፡ ዝየ ፡ ወእጼ
37 ሊ ። ወነሥአ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ወለክልኤሆሙ ፡ ደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይቴክዝ ፡ ወይሐ
38 ዝን ። ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ ተከዘት ፡ ነፍስየ ፡ እስከ ፡ ለመዊት ፡ ንበሩ ፡ ዝየ ፡ እስከ ፡ እ
39 ገብእ ፡ ወትጉሁ ፡ ምስሌየ ። ወተአተተ ፡ ሕቀ ፡ እምህየ ፡ ወሰገደ ፡ በገጹ ፡ ወጸለየ ፡ ወይቤ ፡ አቡ
የ ፡ ወእመሰ ፡ ይትከሀል ፡ ይኅልፍ ፡ እምኔየ ፡ ዝጽዋዕ ፡ ወባሕቱ ፡ ፈቃደ ፡ ዚአከ ፡ ፈቃደ ፡ ዚአየ ።

በ ፡ ፫ ፡ ሰዓተ ፡ ሌሊት ።

40 ወሖረ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወረከቦሙ ፡ እንዘ ፡ ይነውሙ ፡ ወይቤሎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ከመዝኑ ፡ ስ
41 እንክሙ ፡ ተጊሀ ፡ አሐተ ፡ ሰዐተ ፡ ምስሌየ ። ትግሁ ፡ ወጸልዩ ፡ ከመ ፡ ኢትባኡ ፡ ውስተ ፡
42 መንሱት ፡ መንፈስሰ ፡ ይፈቱ ፡ ወሥጋ ፡ ይደክም ። ወካዕበ ፡ ሖረ ፡ ዳግመ ፡ ወጸለየ ፡ ወይ
43 ቤ ፡ አቡየ ፡ እመሰ ፡ ኢይትከሀልኑ ፡ ዝኅሊፍ ፡ ዘእንበለ ፡ እስትዮ ፡ ይኩን ፡ ፈቃደከ ። ወ
44 ገብአ ፡ ካዕበ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወረከቦሙ ፡ እንዘ ፡ ይነውሙ ፡ እስመ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ክቡደ
45 ት ። ወሖረ ፡ ካዕበ ፡ በሣልስ ፡ ወጸለየ ፡ ኪያሁ ፡ ከመ ፡ ቃለ ፡ እንዘ ፡ ይብል ። ወገብ
አ ፡ ካዕበ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኑሙ ፡ እንከሰ ፡ አዕርፉ ፡ ናሁ ፡ በጽሐ ፡ ገዜሁ ፡
46 ወየገብእዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ ኃጥኣን ። ተንሥኡ ፡ ንሑ
ር ፡ ናሁ ፡ ቀርበ ፡ ዘያገብአኒ ።

በእንተ ፡ ግብአቱ ፡ ለክርስቶስ ።

47 ወእንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይትናገር ፡ ናሁ ፡ ይሁዳ ፡ እምዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ አሐዱ ፡ መጽአ ፡ ወምስ
ሌሁ ፡ ብዙኅ ፡ ሰብእ ፡ ምስለ ፡ መጣብኅ ፡ ወዕፀው ፡ እምኀቤሆሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊ
ቃናት ፡ ሕዝብ ።

*Et dicit ei Petrus; Si morerer tecum, non negarem te. Et similiter dicunt 35
omnes discipuli ejus. Tunc venit cum iis Dominus Jesus in prædium vini, 36
cujus nomen Ghethsemani, & dicit discipulis suis; Sedete hic, usquedum va-
dam illuc & orem. Et assumpsit Petrum, & duos filios Zebedæi, & cœpit 37
contristari & pavere. Et tunc dicit iis; Contristata est anima mea usque ad 38
mortem. Sedete hic usquedum revertar, & vigilate mecum. Et profectus est 39
paululum, & inclinavit super faciem ejus, & oravit, & dixit; Pater mi, si
possibile est, transeat à me hic calix: veruntamen voluntas tua, voluntas
mea.*

Ad tertiam horam noctis.

*Et venit ad discipulos suos, & invenit eos dormientes: & dicit Petro, Itáne, 40
non potuistis vigilare unam horam mecum? Vigilate, & orate, ne intretis in 41
tentationem: spiritus desiderat, & corpus fatigatum est. Et iterum abiit se- 42
cundò, & oravit, & dixit; Pater mi, si non sit possibile quòd transeat, nisi
bibam, fiat voluntas tua. Et reversus est denuò ad discipulos suos, & inve- 43
nit eos dormientes: quoniam oculi eorum gravati erant. Et abiit iterum ter- 44
tiò, & oravit, eundem similiter sermonem dicens. Et reversus est iterum ad 45
discipulos suos, & dicit iis; Dormite igitur, requiescite: ecce appropinquavit
hora, & tradent filium hominis in manum peccatorum. Surgite, eamus: Ecce 46
appropinquavit qui tradet me.*

De traditione Christi.

*Et adhuc hoc illo loquente, ecce Judas è duodecim unus, venit, & cum illo 47
multus populus cum gladiis & lignis, è principibus sacerdotum & senioribus
populi.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 * باز آمد دید که ایشان خفته بودند • چشم ایشان در غنودن کران † شده بود •
44 45 * ایشانرا رها کرد ورفت سوم بار نماز کرد وهمان سخن کفت • * انکه پیش شاکردان خود
آمد وکفت • ازین ساعت بخسبید وبیاسایید اینک رسید آن ساعت • که فرزند ادمی در دست
46 کنه کاران سپارده شود • * بر خیزید برویم اینک رسید † انک مرا در دست می دهد

صکـ بیست پنج — آمدن سرهنکان وجماعت یهودیان بغوغا وکرفتن عیسی

47 * همانا که هنوز سخن می کفت یهودای سپارنده یکی از ان دوازده • در پیش آمد
وجماعت بسیار با او با شمشیرها وچوبها ونیزها از پیش مهتران امامان وپیران خلق •

*Reversus vidit illos dormientes: 43
oculi enim eorum somno gravati
erant. Et eos reliquit, et abiens ter- 44
tiâ vice oravit, et eundem sermo-
nem dixit. Tunc ad discipulos suos 45
venit, et dixit; Ab hac hora dor-
mite et requiescite: ecce pervenit
hora illa; qua filius hominis tra-
dendus est in manus peccatorum.
Surgite, eamus; ecce advenit qui 46
me in manus illorum tradit.*

CXXV. Adventus militum ac turbæ Judæorum cum tumultu; & comprehensio Jesu.

*Eodem instanti cùm adhuc verbum
loqueretur, Judas proditor unus ex 47
duodecim in conspectum venit, et
turba multa cum eo cum gladiis,
et fustibus, et hastis, à principibus
sacerdotum et senioribus populi.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΣΤ'.

At tradens eum, dedit illis signum, dicens; Quemcunque osculatus fuero,
48 Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὃν (β) ἂν φιλήσω, τα β
ipse est: prehendite eum. Et confestim accedens ad Jesum, dixit; Gaude, Rabbi.
49 αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε, Χαῖρε Ῥαββί.
Et osculatus est eum. At Jesus ait illi; Amice, in quo ades? Tunc
50 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, (γ) ἐφ' ᾧ πάρει; τότε
accedentes injecerunt manus in Jesum, & prehenderunt eum. Et
51 προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ τβ α
ecce unus eorum cum Jesu, extendens manum, exemit gladium suum: &
ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ
percutiens servum principis Sacerdotum, amputavit ejus auriculam. Tunc ait
52 πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Τότε λέγει τγ ι
illi Jesus; Converte tuum gladium in locum suum: omnes enim
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. πάντες γὰρ
accipientes gladium, in gladio peribunt. An putas quia non
53 οἱ λαβόντες μάχαιραν, (δ) ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται. Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ
possum nunc adorare Patrem meum, & exhibebit mihi plus quàm duodecim
δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα
legiones angelorum? Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, Quia sic oportet
54 (ε) λεγεῶνας ἀγγέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, Ὅτι (ζ) οὕτω δεῖ
fieri? In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam ad latronem
55 γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν τδ α
existis cum gladiis & lignis, comprehendere me. Quotidie apud
(η) ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με. καθ' ἡμέραν (θ) πρὸς
vos sedebam docens in templo: & non prehendistis me. Hoc
τε ς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο 56
autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli
δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ
omnes relicto eo fugerunt. Illi verò tenentes Jesum, abduxerunt
τς α πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον 57
ad Caipham principem Sacerdotum, ubi Scribæ, & seniores
πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
convenerant. At Petrus sequebatur eum à longè, usque
τζ δ συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως 58
aulam principis Sacerdotum: & ingressus intro, sedebat cum ministris,
τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
videre finem. At principes Sacerdotum & seniores, &
τη β ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ 59
consessus omnis quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut
τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, (ι) ὅπως
eum morte afficerent: Et non invenerunt: & multis falsis testibus
αὐτὸν θανατώσωσι· Καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν (κ) ψευδομαρτύρων 60
accedentibus, non invenerunt. Postremò autem advenientes duo falsi testes,
τθ ς προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,
Dixerunt; Hic effatus est; Possum dissolvere templum Dei, & per tres
Εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν 61
dies reædificare illud.
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.

(β) ἐὰν (γ) ἐφ' ὃ πάρει; (δ) ἐν μαχαίρῃ (ε) λεγεώνων (ζ) οὕτως (η) ἐξήλθατε (θ) ἐκαθεζόμην πρὸς ὑμᾶς διδάσκων (ι) ὅπως θανατώσουσιν αὐτόν·
MS.A.
Καὶ οὐκ (κ) προσελθόντων ψευδομαρτύρων, οὐχ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 * ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܬܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ. ܗܘ ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ ܠܗ ܐܚܘܕܘܗܝ.
49 * ܘܡܚܕܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܫܠܡ ܪܒܝ. ܘܢܫܩܗ.
50 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܥܠ ܗܝ ܕܐܬܝܬ ܚܒܪܝ. ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܘܐܪܡܝܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܐܚܕܘܗܝ.
51 * ܘܗܐ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܥܡ ܝܫܘܥ. ܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܘܫܡܛ ܣܝܦܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܘܢܣܒ ܐܕܢܗ.
52 * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܗܦܟ ܣܝܦܐ ܠܕܘܟܬܗ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܕܢܣܒܘ ܣܝܦܐ ܒܣܝܦܐ ܢܡܘܬܘܢ.
53 * ܐܘ ܣܒܪ ܐܢܬ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܢܩܝܡ ܠܝ ܗܫܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܠܓܝܘܢܝܢ ܕܡܠܐܟܐ.
54 * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܢܬܡܠܝܢ ܟܬܒܐ. ܕܗܟܢܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܗܘܐ.
55 * ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܒܣܝܦܐ ܘܒܚܘܛܪܐ ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ. ܟܠܝܘܡ ܠܘܬܟܘܢ ܒܗܝܟܠܐ ܝܬܒ ܗܘܝܬ ܘܡܠܦ ܘܠܐ ܐܚܕܬܘܢܢܝ.
56 * ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܕܢܬܡܠܝܢ ܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ. ܗܝܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܟܠܗܘܢ ܫܒܩܘܗܝ ܘܥܪܩܘ.
57 * ܘܗܢܘܢ ܕܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܐܘܒܠܘܗܝ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܝܟܐ ܕܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ.
58 * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܥܕܡܐ ܠܕܪܬܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܥܠ ܝܬܒ ܠܓܘ ܥܡ ܕܚܫܐ ܕܢܚܙܐ ܫܘܠܡܐ.
59 * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܩܫܝܫܐ ܘܟܢܘܫܬܐ ܟܠܗ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܣܗܕܘܬܐ ܥܠ ܝܫܘܥ ܐܝܟܢܐ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ.
60 * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ. ܘܐܬܘ ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ ܣܓܝܐܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܘ ܬܪܝܢ.
61 * ܘܐܡܪܘ. ܗܢܐ ܐܡܪ. ܕܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܒܢܝܘܗܝ.

Dederat autem eis signum Judas ille prodi- 48
tor, dicens; Ille quem osculatus fuero, ipse
est: eum prehendite. Et confestim ac- 49
cessit ad Jesum, & ait; Pax Rabi: eumque
deosculatus est. Ipse verò Jesus dixit ei; 50
Ob id venisti, socie mi? Tunc accesserunt,
injeceruntque manus suas in Jesum, & pre-
henderunt eum. Et ecce unus ex iis qui 51
cùm Jesu erant, extendit manum suam, di-
strinxitque gladium, ac percussit servum
summi Sacerdotis, & abstulit auriculam e-
jus. Tunc dixit ei Jesus; Reduc gladium 52
in locum suum, ii enim omnes qui accepe-
rint gladios, gladiis morientur. An putas 53
me non posse petere à Patre meo, ut destinet
mihi modò plusquàm duodecim legiones
angelorum? Quomodo igitur impleren- 54
tur Scripturæ, quum sic oporteat fieri?
In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam 55
adversùs sicarium exivistis cum gladiis &
fustibus, ut comprehendatis me. Quoti-
die apud vos in templo sedebam, & do-
cebam, neque comprehendistis me. Hoc
autem factum est ut impleantur Scriptu-
ræ Prophetarum. Tunc discipuli omnes 56
reliquerunt eum, & aufugerunt. Illi au- 57
tem qui prehenderunt Jesum, abduxerunt
eum ad Caipham summum Sacerdotem,
ubi Scribæ & seniores congregati erant.
Simon autem Cepha ibat post eum pro- 58
cul, usque ad atrium summi Sacerdotis:
& ingressus sedit interiùs cum ministris,
ut videret finem. Principes autem Sacer- 59
dotum, & seniores, omnisque synagoga,
quærebant adversùs Jesum testes, ut eum
morti addicerent: nec invenerunt. Et 60
venerunt multi testes falsi: postremò ve-
rò accesserunt duo, & inquiunt; Iste 61
dixit; Possum dissolvere templum Dei, &
triduo ædificare ipsum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 * يهوداي سپارنده بديشان نشان داده بود وگفت كه آنكس را كه بوسه كنم اوست عيسي •
49 شما بگيريد • * وازانجا پيش عيسي امد * وگفت سلام بر تو اي بزرك من * واورا بوسه كرد
50 * عيسي بدو گفت * براي كه آمدي اي يار من * چون بديدند ديگران نزديك آمدند •
51 ودست بر عيسي نهادند واورا گرفتند * آنكه يكي ازانان كه با عيسي بودند • شمشير بر كشيد •
52 وبنده سرور امامانرا گوش بينداخت • * عيسي بدو اشارت كرد وگفت شمشير را در غلاف
53 كن نه • براي آنك • هر كسان كه بشمشير كوبند • هم بشمشير ميرند • * يا مي پنداري كه
نمي توانم كه از پدرم بخواهم • اين ساعت براي من بيش از دوازده تومان از ليغونان فرشتكان
54 بفرستد • * الا اين چنين واجب است تا كتابها تمام شود • * همان دم عيسي بدان جماعت
55 گفت • انچنانك بر حرامي وخونيان • بر من آمديد • بشمشيرها وچوبها ونيزها كه مرا بگيريد •
56 نه هر روز در هيكل پيش شما مي نشستم ومي اموزانيدم • مرا نگرفتيد • * واين بدان شد تا
كتابهاء پيغمبران تمام شود شاگردان چون اين احوال ديدند • از پيش او گريختند •

Judas proditor illis signum dide- 48
rat, & dixerat; Illum quem os-
culatus fuero, (ipse est Jesus) vos
apprehendite. Et evestigiò ad Je- 49
sum accessit, & dixit; Pax su-
per te ô Magister mi, & eum oscu-
latus est. Jesus ei dixit, Quorsum 50
advenisti ô amice mi? Cùm vi-
derent reliqui propè venerunt &
manus in Jesum imposuerunt, &
eum prehenderunt. Tunc unus ex 51
illis qui cum Jesu erant, gla-
dium eduxit, & servo principis
sacerdotum aurem decussit. Jesus 52
ei innuit, & dixit; Gladium
in vaginam ejus recondite:
eò quòd omnes qui gladio feri-
unt, etiam gladio morientur. Num 53
putas quòd non possum Patrem
meum exorare, ut hâc horâ mi-
hi plusquam duodecim myriadas
de legionibus Angelorum mittat?
Sed ad hunc modum oportet esse, 54
ut Scripturæ impleantur. Eodem 55
momento Jesus illi turbæ dixit,
Velut in prædonem & sicarium in
me venistis cum gladiis, & fusti-
bus, & hastis, ut me prehendatis?
Nonne quotidie in templo apud vos
sedebam & docebam, nec me pre-
hendistis? Hoc autem eò fit ut 56
Scripturæ Prophetarum compleantur.
tur. Discipuli vero cùm hæc geri
viderent, à conspectu ejus fugerunt.

Versio VULGATA LATINA.

48 Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens; Quemcunque osculatus
49 fuero, ipse est, tenete eum. Et confestim accedens ad Jesum, dixit; Ave,
50 Rabbi. Et osculatus est eum. Dixitque illi Jesus; Amice, ad quid venisti?
51 Tunc accesserunt, & manus injecerunt in Jesum, & tenuerunt eum. Et ec-
ce unus ex his qui erant cum Jesu, extendens manum, exemit gladium su-
um, & percutiens servum principis sacerdotum amputavit auriculam ejus.
52 Tunc ait illi Jesus; Converte gladium tuum in locum suum: omnes enim
53 qui acceperint gladium, gladio peribunt. An putas, quia non possum ro-
gare Patrem meum, & exhibebit mihi modò plusquàm duodecim legiones
54 angelorum? Quomodò ergò implebuntur Scripturæ, Quia sic oportet fieri?
55 In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam ad latronem existis cum gladiis &
fustibus comprehendere me: quotidiè apud vos sedebam docens in templo,
& non me tenuistis. Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scri- 56
pturæ prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt. At illi te- 57
nentes Jesum, duxerunt ad Caipham principem sacerdotum, ubi Scribæ &
seniores convenerant. Petrus autem sequebatur eum à longè, usque in atri- 58
um principis sacerdotum. Et ingressus intrò, sedebat cum ministris, ut vi-
deret finem. Principes autem sacerdotum, & omne concilium, quærebant 59
falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent: Et non invene- 60
runt, cùm multi falsi testes accessissent. Novissimè autem venerunt duo falsi
testes, Et dixerunt; Hic dixit; Possum destruere templum Dei, & post tri- 61
duum reædificare illud.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

48 والذي كان اسلمه اعطاهم علامة قائلا الذي اقبله هو هو فامسكوه * وللوقت جاء الي
49 يسوع وقال له سلام يا معلم وقبله * فقال له يسوع يا صاحب الهذا جيت * حينيذ جاوا ووضعوا 50
51 ايديهم علي يسوع وامسكوه * واذا واحد ممن كان مع يسوع مد يده وجرد سيفه * وضرب
52 عبد رييس الكهنة فقطع اذنه اليمني * حينيذ قال له يسوع اردد السيف الي غمده فان كل
53 من اخذ بالسيف فبالسيف يهلك * اتظن انني لا استطيع ان اطلب الي ابي فيقدم لي اكثر
54 من اثني عشر جوقا من الملايكة * لكن كيف تكمل الكتب المعلنة ان هكذا ينبغي ان
55 يكون * وفي تلك الساعة قال يسوع للجمع هل انا مثل لص خرجتم الي بسيوف وعصي
56 لتمسكوني * وفي كل يوم كنت عندكم في الهيكل جالسا اعلم ولم تمسكوني * لكن هذا كان
57 لتكمل كتب الانبياء * حينيذ تركه التلاميذ كلهم وهربوا * اما هم فامسكوا يسوع وجاوا
58 به الي قيافا رييس الكهنة حيث اجتمع الكتبة والشيوخ * وتبعه بطرس من بعيد الي دار
رييس الكهنة * فدخل وجلس مع الجند لينظر الغاية *

* الفصل الثالث والتسعون *

59 وان روساء الكهنة والشيوخ والمحفل كله كانوا
60 يطلبون علي يسوع شهادة زور ليقتلوه فلم يجدوا * فجاء شهود زور كثيرون * واخيرا اتي اثنان *
61 * قايلين هذا قال اني اقدر ان انقض هيكل الله واقيمه في ثلثة ايام *

Qui autem tradiderat eum, dederat il- 48
lis signum, dicens; Quem osculabor,
ipse est: tenete eum. Et statim adivit 49
Jesum, & dixit ei; Ave Magister. Et
osculatus est eum. Dixit autem illi Je- 50
sus; Heus amice, ad hoc venisti? Tunc
accesserunt, & injecerunt manus suas in
Jesum, & tenuerunt eum. Et ecce unus 51
ex iis qui erant cum Jesu, extendit ma-
num suam, & exemit gladium suum, &
percussit servum principis sacerdotum, &
amputavit auriculam ejus dextrā. Tunc 52
dixit illi Jesus; Repone gladium in vagi-
nam suam: quoniam quicunque acceperit
gladium, gladio peribit. Putásne quòd 53
ego non possim rogare patrem meum, &
sistat mihi plusquàm duodecim turmas
angelorum? Sed quomodo implebuntur 54
scripturæ declarantes, Quòd sic oportet
fieri? Et in illa hora dixit Jesus turbæ; 55
Num ego ceu latro sum, ut exiretis ad
me cum gladiis & fustibus ad comprehen-
dendum me? & quotidie apud vos in
templo sedens docebam, & non tenuistis
me. Sed hoc fit, ut impleantur scripta 56
Prophetarum. Tunc deseruerunt eum
discipuli omnes, & fugerunt. At verò 57
illi tenuerunt Jesum, & adduxerunt
eum ad Caipham principem sacerdotum,
quò convenerant scribæ & seniores. Et 58
sequutus est eum Petrus à longè, ad atri-
um principis sacerdotum: & ingressus
est, ac sedit cum militibus ut videret
finem.

Sectio nonagesima tertia.

Principes autem sacerdotum, & senio- 59
res, & consilium omne, quærebant con-
tra Jesum testimonium falsum, ut occi-
derent eum: & non invenerunt. Et ve- 60
nerunt testes falsi multi. Novissimè au-
tem venerunt duo, Dicentes; Hic dixit, 61
Ego possum destruere templum Dei, &
erigere illud in tribus diebus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

48 ወዘያገብሮ ፡ ወሀቦሙ ፡ ትእምርተ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ዘሰዓምኩ ፡ ውእቱ ፡ ኪያሁ ፡ አኃዙ ።
49 ወቀርበ ፡ ይሁዳ ፡ ኀበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወሰዐሞ ፡ ወይቤሎ ፡ ባሐ ፡ ረቢ ። ወይቤሎ ፡
50 እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ካልእየ ፡ መጻእከኑ ፡ ወአንሥኡ ፡ እደዊሆሙ ፡ ወኢአኃዝዎ ፡ ለእግዚእ ፡
51 ኢየሱስ ። ወናሁ ፡ አሐዱ ፡ እምእለ ፡ ምስሌሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡
52 ወመልሐ ፡ መጥባሕቶ ፡ ወዘበጦ ፡ ለገብረ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወመተሮ ፡ እዝኖ ። ወይቤሎ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለገብእ ፡ መጥባሕተከ ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ፡ እስመ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ መጥበ
53 ሓተ ፡ ያነሥኡ ፡ በመጥባሕት ፡ ይመውቱ ። ይመስለክሙኑ ፡ ዘኢይክል ፡ አስተብቍዖቶ ፡
54 ለአቡየ ፡ ወያቅም ፡ ሊተ ፡ ፈድፋደ ፡ እምዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ሰራዊተ ፡ መላእክት ። እ
55 ፎ ፡ እንከ ፡ ይትፌጸም ፡ ቃለ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘይቤ ፡ ከመዝ ፡ ሀለዎ ፡ ይኩን ። ወይእተ ፡
ጊዜ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለሕዝብ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶበሃ ፡ ከመዘ ፡ ሰራቂ ፡ ትዴግኑ ፡ መጻእክ
ሙ ፡ በዕፀው ፡ ወበመጥባሕት ፡ ትእኃዙኒ ፡ ወዘልፈ ፡ እነብር ፡ ምስሌክሙ ፡ በምኵራብ ፡ ወእ
56 ሜህር ፡ ወኢአኃዝክሙኒ ። ወዝኵሉ ፡ ዘኮነ ፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ቃለ ፡ ነቢያት ፡፡ ወእመ
ዝ ፡ ኵሎሙ ፡ አርዳኢሁ ፡ ኃደግዎ ፡ ወጐዩ ።

በሀ ፡ ሰዓት ፡ ለሊት ፡

57 ወእለ ፡ አኃዝዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወወሰድዎ ፡ ኀበ ፡ ቀያፋ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወኀበ ፡ ጸሐ
58 ፍት ፡ ወተጋብኡ ፡ ሊቃናት ። ወተለዎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ባሕቲቱ ፡ እምርሑቅ ፡ እስከ ፡ ዐጸ
ደ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወቦአ ፡ ውስጥ ፡ ወነበረ ፡ ምስለ ፡ ወዓሊ ፡ ይርአይ ፡ ማኅለቅቶ ፡ ለነገ
59 ር ። ወይኃሥሡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወሊቃናት ፡ ወኵሉ ፡ ዐውድ ፡ ሰማዕተ ፡
60 ሐሰት ፡ በዘ ፡ ይቀትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ። ወኢረከቡ ፡ ሎቱ ፡ ወመጽኡ ፡ ብዙኃን ፡
61 ሰማዕት ፡ ሐሰት ፡ ወስእኑ ፡፡ ወድኅረ ፡ መጽኡ ፡ ክልኤቱ ። ወይቤሉ ፡ ይቤ ፡ ገዘእክል ፡ ነ
ሠቶቶ ፡ ለቤተ ፡ እግዚእ ፡ ብሔር ፡ ወበሠልስት ፡ ዕለት ፡ አነሥኦ ።

Et proditor ejus dederat illis signum, dicens; Quem osculatus fuerim, ipse 48
est: prehendite eum. Et accessit Judas ad Dominum Jesum, & osculatus est 49
eum, & dicit ei; Ave Rabi. Et dicit ei Dominus Jesus; Amice mi, venistine? 50
Et levaverunt manus suas, & non prehenderunt Dominum Jesum. Et ecce 51
unus ex illis qui cum Domino Jesu erat extendit manum suam: & evulsit gla-
dium suum: & percussit servum principis sacerdotum, & amputavit aurem
ejus. Et dicit ei Dominus Jesus; Converte gladium tuum in domum ejus: 52
quia omnes qui gladium accipient, per gladium morientur. Existimatisne 53
quòd non possim rogare Patrem meum, & sistat mihi plus quàm duodecim legio-
nes angelorum? Quomodo igitur impleretur vox scripturæ, quæ dicit, Sic 54
oportet fieri. Et illâ horâ dicit Dominus Jesus populo; Illicò tanquam latro- 55
nem persequi, venistis cum lignis & cum gladiis, ut prehendatis me: & semper
sedebam vobiscum in templo, & docebam, & non me prehendistis. Et hoc to- 56
tum factum est, ut impleretur verbum Prophetarum. Et tunc omnes discipuli
ejus reliquerunt eum, & fugerunt.

Ad nonam noctis horam.

Et illi prehenderunt Dominum Jesum, & adduxerunt eum ad Caipham prin- 57
cipem sacerdotum, & ad Scribas, & congregati sunt seniores. Et sequutus 58
est eum Petrus solus è longè, usque ad atrium principis sacerdotum, & in-
gressus est intrò, & sedit cum satellitibus, videre finem sermonis. Et quæ- 59
rebant principes sacerdotum, & Scribæ, & seniores, & totum consilium testes
falsos, quibus occiderent Dominum Jesum; Et non obtinuerunt ei: & venerunt 60
multi testes falsi, et non potuerunt: et postea venerunt duo, Et dicunt; Dixit 61
quòd possum destruere domum Dei, et in tribus diebus erigere eam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

صد بیست شش — بردن مسیح در خانهٔ قیافا

57 * وان کسان که عیسی را گرفتند بخانهٔ قیافا که بزرگ امامان بود آوردند * ونویسندگان *
58 وپیران انجا گرد شده بودند * اما شمعون صفا از دور با عیسی می رفت تا سرای سرور امامان * ودر
59 اندرون رفت وبا سرهنگان نشست تا سر انجام کار بیند * بزرگان وامامان وپیران وهمه جماعت
60 بر عیسی گواهی می خواستند * تا اورا بمیرانند * ونیافتند ونیز بسیار گواهان تزویر ودروغ
61 آمدند * در آخر دو کس پیش امدند * وگفتند * که شنیدیم که این که گرفته اید
گفت * که این خانهٔ خدای را فرو اندازم * وویران کنم * وبعد از سوم روز * باز اباد کنم

CXXVI. Abducitur Christus in domum Caiaphæ.

Et illi homines qui Jesum ceperunt, 57
domum Caiaphæ, qui maximus sa-
cerdotum erat, adduxerunt; &
Scribæ & seniores illic congregati
erant. At Simeon Cephas è longin- 58
quo cum Jesu ivit usque ad aulam
principis sacerdotum: & introivit
& cum satellitibus sedit, ut extre-
mum finem negotii videret. Magna- 59
tes autem & sacerdotes & senio-
res & universus cœtus, adversùs
Jesum testimonium quærebant, ut
illum morte afficerent. Et non in- 60
venerunt, etiamsi multi testes falsi
& mendaces venirent: tandem au-
tem duo quidam in medium vene-
runt, Et dixerunt; Audivimus 61
quidem hunc quem cepistis dicere,
Hanc domum Dei demoliar & de-
solatam reddam, & post tertiam
diem reædificabo.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Κϛ'.

Et surgens princeps Sacerdotum, ait illi; Nihil respondes? quid isti te
62 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σε
contra-testificantur? At Jesus tacebat. Et respondens princeps Sacerdotum,
63 καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς,
ait illi; Adjuro te per Deum vivum, ut nobis dicas si tu es
εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ
Christus filius Dei. Dicit illi Jesus; Tu dixisti: veruntamen dico
64 ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. πλὴν λέγω
vobis; Amodò videbitis filium hominis sedentem à dextris efficacitatis,
ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως,
& venientem in nubibus cœli. Tunc princeps Sacerdotum disrupit
65 καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε
vestimenta sua, dicens, Quod blasphemavit: quid adhuc usum habemus testium?
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων, Ὅτι ἐβλασφήμησε. τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
Ecce nunc audistis blasphemiam ejus. Quid vobis videtur? Illi verò
66 ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ
respondentes dixerunt; Reus mortis est. Tunc inspuerunt in faci-
67 ἀποκριθέντες εἶπον, Ἔνοχος θανάτου ἐστί. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσω-
em ejus, & colaphizaverunt eum. Alii autem percusserunt, Dicentes,
68 πον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν. οἱ δὲ (λ) ἐῤῥάπισαν, Λέγοντες,
Prophetiza nobis Christe, quis est percutiens te? At Petrus foris
69 Προφήτευσον ἡμῖν Χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκ-
sedebat in atrio: & accessit ad eum una ancilla, dicens; Et tu
άθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ
eras cum Jesu Galilæo. Ille verò negavit coram omnibus,
ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν (μ) πάντων, 70
dicens; Nescio quid dicis. Exeuntem autem illum in vestibulum,
λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, 71
vidit eum alia: & ait his qui ibi; Et hic erat cum Jesu Nazareno.
εἶδεν αὐτὸν ἄλλη· καὶ λέγει (ν) τοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
Et iterum negavit cum juramento, Quia non novi hominem. Post pusillum
Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν 72 73
autem accedentes stantes, dixerunt Petro; Verè & tu ex illis es:
δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ·
etenim locutio tua manifestum te facit. Tunc cœpit devovere
καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο (ξ) καταναθεματίζειν 74
& jurare, Quia non novi hominem. Et continuò gallus vociferatus est.
καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. 75
Et recordatus est Petrus verbi Jesu dicentis ei; Quòd ante
Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος (ο) τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι (π) πρὶν
gallum vociferari, ter abnegabis me. Et egressus foras, flevit
ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε
amarè.
πικρῶς.

MS.A. (λ) ἐράπισαν, (μ) αὐτῶν πάντων, (ν) αὐτοῖς ἐκεῖ, (ξ) καταθεματίζειν (ο) Ἰησοῦ (π) πρὶν ἢ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 ܘܩܡ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ *
63 ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܥܢܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ
64 ܒܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܕܬܐܡܪ ܠܢ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܐܢܬ ܐܡܪܬ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ
ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ. ܘܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܪܒ ܟܗܢܐ ܨܪܐ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܡܪ.
ܗܐ ܓܕܦ. ܡܢܐ ܬܘܒ ܡܬܒܥܝܢ ܠܢ ܣܗܕܐ. ܗܐ ܗܫܐ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܗ. *
ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ. * ܗܝܕܝܢ ܪܩܘ ܒܦܪܨܘܦܗ ܘܡܩܦܚܝܢ
68 ܗܘܘ ܠܗ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܢܒܐ ܠܢ ܡܫܝܚܐ ܡܢܘ ܗܘ
69 ܕܡܚܝܟ. * ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܝܬܒ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܕܪܬܐ. ܘܩܪܒܬ ܠܘܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܦ
70 ܐܢܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ
71 ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. * ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܒܝܬ ܬܪܥܐ ܚܙܬܗ ܐܚܪܬܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܕܐܦ ܗܢܐ ܬܡܢ ܗܘܐ
72 ܥܡ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. * ܘܬܘܒ ܟܦܪ ܒܡܘܡܬܐ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܓܒܪܐ. * ܒܬܪ ܩܠܝܠ
73 ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܟܐܦܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܕܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ.
74 ܐܦ ܡܡܠܠܟ ܓܝܪ ܡܘܕܥ ܠܟ. * ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܚܪܡܘ ܘܠܡܐܡܐ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ
75 ܠܓܒܪܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܘܐܬܕܟܪ ܟܐܦܐ ܡܠܬܗ ܕܝܫܘܥ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ.
ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܘܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ.

Et surrexit summus Sacerdos, & ait ei; 62
Nullum das responsum? quid isti testificantur contra te? Jesus verò tacebat, & 63
subdens summus Sacerdos, dixit ei; Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Messia filius Dei. Ait illi Jesus; 64
Tu dixisti. Dico autem vobis, Ab hoc tempore vos visuros filium hominis sedentem à dextera potentiæ, & venientem super nubes cœli. Tunc summus sa- 65
cerdos scidit vestimenta sua, & ait; En blasphemavit: quid ergò exquiruntur nobis testes? ecce nunc audistis blasphemiam ejus. Quid vultis? Responderunt & 66
aiunt; Reus est mortis. Tunc exspuerunt 67
in faciem ejus, & infligebant ei colaphos: alii verò percutiebant eum, Dicentes; 68
Vaticinare nobis Messia, quis est qui te percussit? Cephas autem sedebat extra 69
in atrio: & accessit ad eum ancilla quædam, & ait illi; Tu quoque cum Jesu eras Nazareno. Ipse autem negavit coram 70
omnibus, & dixit; Nescio quid dicas.
Et quum exisset in vestibulum, vidit eum 71
alia, & ait illis; Ibi erat etiam iste cum Jesu Nazareno. Et rursus negavit cum 72
jurejurando, Non novi hominem illum.
Paulò post autem accesserunt ii qui ad- 73
stabant, & dixerunt Cephæ; Sanè & tu ex ipsis es: nam & locutio tua te prodit. Tunc cœpit execrari, ac jurare, 74
Non novi illum hominem. Et in ipsa hora cantavit gallus. Et recordatus est 75
Cepha sermonis Jesu, qui dixerat ei, Antequàm cantet gallus, tribus vicibus abnegabis me. Et egressus foràs flevit amarè.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 * سرور امامان بدو كفت * چرا جواب نمي دهي * بر آنان كه بر تو كواهي مي دهند *
63 * عيسي خاموش شده بود * وهيچ نمي كفت * باز سرور امامان اغاز كرد وبدو كفت *
64 بخداي زنده ترا سوكند مي دهم با ما راست بكوي توي مسيح فرزند خدا * عيسي
بدو كفت تو كفتي * اكنون بشما مي كويم * ازاين ساعت ببينيد فرزند ادمي را
65 بر دست راست سهمناك نشسته * وبر ابر آسمان بيايد * * انكه بزرك امامان جامه خود را
دريد * كه اينك افتري كرد مرا كواهان چه حاجت است * اخر افتري اورا شنيديد *
66 67 * ديكر چه مي خواهيد * جواب دادند وكفتند بمرك ارزانيست * * انكه در روي او خيو
68 كردند * وسيلي مي زدند * ديكران اورا مي زدند * * ومي كفتند اي مسيح * براي
ما پيغمبري كن كه ترا زد *

صد بيست هفت

منكر شدن شمعون صفا از مسيح

69 * صفا بيرونتر در سراي نشسته بود * كنيزكي پيش او آمد وكفت
70 تو با عيسي ناصري بودي * او پيراين همكنان كفر كرد * وكفت نمي دانم چه ميكويي *

* *Summus sacerdotum illi dixit;* 62
Quare responsum non reddis ad eos qui contra te testimonium perhibent. Jesus silentium tenuit, nec 63
quidquam dixit. Iterùm summus sacerdotum exorsus est, & ei dixit; Per Deum viventem te adjuro, ut nobis verùm dicas: tune es Christus Filius Dei? Jesus ei dixit; 64
Tu dixisti. Nunc vobis dico; Ab hoc tempore videbitis Filium hominis ad manum dexteram Terribilis sedentem, & super nubes cœli veniet. Tunc maximus sacer- 65
dotum vestimentum suum laceravit, dicens; *Ecce quidem blasphemavit, mihi testibus quid opus est, postquam blasphemiam illius audieritis? Quid am-* 66
pliùs vultis? Responderunt, & dixerunt; Morte dignus est. Tunc 67
in faciem ejus inspuerunt, & colaphos impegerunt: alii cædebant eum, Et dicebant; O Christe no- 68
bis vaticinare, quis te percussit.

CXXVII. Abnegat Simeon Cephas Christum.

Cephá autem exteriùs in aula sedente, puella ad eum accessit, & 69
dixit; Tu cum Jesu Nazaræo fuisti. Ille verò coram omnibus ne- 70
gavit, & dixit; Nescio quid dicis.

Versio VULGATA LATINA.

62 Et surgens princeps sacerdotum, ait illi; Nihil respondes ad ea, quæ isti
63 adversùm te testificantur? Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait
illi; Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus filius Dei.
64 Dicit illi Jesus; Tu dixisti: veruntamen dico vobis; Amodò videbitis filium
hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli.
65 Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens; Blasphemavit: quid
66 adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam: Quid vobis vide-
67 tur? At illi respondentes dixerunt; Reus est mortis. Tunc exspuerunt in fa-
ciem ejus, & colaphis eum ceciderunt: alii autem palmas in faciem ejus de-
68 derunt, Dicentes; Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit?
Petrus verò sedebat foris in atrio: & accessit ad eum una ancilla, dicens; 69
Et tu cum Jesu Galilæo eras. At ille negavit coram omnibus, dicens; Ne- 70
scio quid dicis. Exeunte autem illo januam, vidit eum alia ancilla, & ait 71
his qui erant ibi; Et hic erat cum Jesu Nazareno. Et iterùm negavit cum 72
juramento; Quia non novi hominem. Et post pusillum accesserunt qui sta- 73
bant, & dixerunt Petro; Verè & tu ex illis es: nam & loquela tua mani-
festum te facit. Tunc cœpit detestari & jurare, Quia non novisset hominem. 74
Et continuò gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixe- 75
rat; Priùs quàm gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foràs, flevit a-
maré.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

62 فقام رييس الكهنة وقال له اما تجيب بشي عما شهد به هولاء عليك * وان يسوع كان
63 ساكتا فقال له رييس الكهنة اقسم عليك بالله الحي ان كنت انت المسيح ابن الله الحي
64 فقل لنا * قال له يسوع انت قلت بل اقول لكم انكم من الان ترون ابن الانسان جالسا
65 عن يمين القوة وآتيا على سحاب السماء * حينيذ شق رييس الكهنة ثيابه وقال قد
66 جدف ما حاجتنا الي شهود * ها قد سمعتم التجديف * فماذا ترون * فاجابوا قايلين انه
67 لمستوجب الموت * حينيذ بصقوا في وجهه ولطموه * وضربوه * قايلين تنبأ لنا ايها
68 المسيح من الذي ضربك * وكان بطرس في قاع الدار جالسا فجاءت اليه جارية فقالت له
69 وانت ايضا كنت مع يسوع الجليلي * فانكر قدام الجمع قايلا لست ادري ما تقولين *
70 وخرج الي الباب فرأته اخرى فقالت للذين كانوا هناك وهذا ايضا كان مع يسوع الناصري *
71 وايضا انكر وحلف اني لست اعرف هذا الانسان * وبعد قليل جاء القيام وقالوا لبطرس
72 حقا انك انت ايضا منهم وكلامك يظهرك * حينيذ بداء يلتعن ويحلف اني ما اعرف هذا
73 الانسان * وللوقت صاح الديك * فذكر بطرس الكلام الذي قاله له يسوع انه قبل ان
74 يصيح الديك تنكرني ثلث مرات * فخرج خارجا وبكى بكاء مرا *
75

Et surrexit princeps sacerdotum, & dixit ei; Non respondes quicquam de iis quæ testati sunt isti contra te? Et verò 62
Jesus tacebat. Ait illi princeps sacerdotum; Adjuro te per Deum vivum, si tu es Christus filius Dei vivi, dic nobis. 63
Ait illi Jesus, Tu dixisti: Immò dico vobis, Quòd vos amodò videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis, et venientem super nubes cœli. 64
Tunc scidit princeps sacerdotum vestimenta sua, et dixit; Jam blasphemavit. Quid opus est nobis testium? ecce jam audistis blasphemiam. 65
Quid vobis videtur? Responderunt, dicentes; Profectò reus est mortis. 66
Tunc exspuerunt in faciem ejus, et colaphis eum ceciderunt, et percusserunt eum, Dicentes; 67
Prophetiza nobis, ô Christe, quis est qui te percussit? 68
Erat autem Petrus in area atrii sedens: et accessit ad eum ancilla, et dixit ei; Et tu quoque eras cum Jesu Galilæo. 69
Negavit autem coram cætu, dicens; Nescio quid dicas. 70
Et exiit ad ianuam, viditque eum alia, et dixit his qui erant ibi; Et hic etiam erat cum Jesu Nazareno. 71
Et iterùm negavit et juravit, quòd ego non novi hunc hominem. 72
Et post pusillum accesserunt adstantes, et dixerunt Petro; Verè tu es etiam ex eis, et loquela tua te declarat. 73
Tunc cœpit imprecari sibi, et jurare; Ego non cognosco hunc hominem. Et continuò cantavit gallus. 74
Et recordatus est Petrus sermonis quem dixerat ei Jesus, Quòd antequam cantet gallus, negabis me tribus vicibus. Et egressus est foràs, et flevit fletu amaro. 75

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

62 ወተንሥአ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወይቤሎ ፡ ኢትሰምዕኑ ፡ ዘመጠኑ ፡ ያስተዋድዩከ ። ወኢያ
63 ውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ኣምሕለከ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ሕ
ያው ፡ ከመ ፡ ትንግረኒ ፡ እመ ፡ አንተሁ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልዱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ሕያው ።
64 ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንተ ፡ ትቤ ፡ ወባሕቱ ፡ እብለክሙ ፡ እምይእዜሰ ፡ ትሬእይ
ዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ እንዘ ፡ ይነብር ፡ በየማነ ፡ ኃይል ። ወእንዘ ፡ ይመጽ
65 እ ፡ በደመና ፡ ሰማይ ። ወሠጠጠ ፡ አልባሲሁ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ መንተ ፡
66 እንከ ፡ ትፈቅዱ ፡ ሎቱ ፡ ሰማዕተ ። ናሁ ፡ ጸረፈ ፡ ወሰማዕክሙ ፡ ፅርፈቶ ። መንተ ፡ እንከ ፡
67 ትብሉ ፡ ወአውሥኡ ፡ ወይቤሉ ። ይቅትልዎ ። ወተፍኡ ፡ ውስተ ፡ ገጹ ፡ ወኰርዕዎ ፡ ወ
68 ጸፍዕዎ ። እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ተንበይ ፡ ለነ ፡ ክርስቶስ ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘጸፍዐከ ።
በእንተ ፡ ዘክሕደ ፡ ጴጥሮስ ።
69 ወጴጥሮስ ፡ ይነብር ፡ አፍአ ፡ ውስተ ፡ ዐጸድ ፡ ወመጽአት ፡ ወለት ፡ ወትቤሎ ፡ አንተኒ ፡ መስ
70 ለ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ገሊላዊ ፡ ሀሎከ ። ወክሕደ ፡ በገጾ ፡ ኵሉ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ኢ
71 ያአምር ፡ ዘትብሊ ። ወወፂአ ፡ ኆኅተ ፡ ርእየቶ ፡ ካልእት ፡ ወትቤሎሙ ፡ ለእለ ፡ ህየ ፡
72 ይቀውሙ ፡ ዝኒ ፡ ሃሎ ፡ መስለ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ። ወክሕደ ፡ ካዕበ ፡ ወመሐለ ፡
73 ከመ ፡ ኢያአምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ። ወሕቀ ፡ ብሂሎ ፡ መጽኡ ፡ እለ ፡ ይቀውሙ ፡ ወይ
74 ቤልዎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ እሙነ ፡ አንተኒ ፡ እምኔሆሙ ፡ አንተ ፡ ወነገርከ ፡ ያዐውቀ ። ወእም
ዝ ፡ ወመሐለ ፡ ወተረገመ ፡ ከመ ፡ ኢያአምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ። ወበጊዜሃ ፡ ነቀወ ፡ ደር
75 ሆ ። ወተዘከረ ፡ ጴጥሮስ ፡ ቃሎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘይቤሎ ፡ ሠለስ ፡ ትክሕደኒ ፡ ዘ
እንበለ ፡ ይንቁ ፡ ደርሆ ፡ ወወፅአ ፡ አፍአ ፡ ወበከየ ፡ መሪረ ።

Et surrexit princeps sacerdotum, & dicit ei; Nónne audis quantum te accusant? 62
Et non respondebat ei Dominus Jesus: & dicit ei princeps sacerdotum, 63
Adjuravi te per Deum vivum, ut dicas mihi si tu es Christus filius Dei vivi.
Et dicit ei Dominus Jesus, Tu dicis: veruntamen dico vobis, Ab hoc tempore 64
videbitis filium hominis sedentem in dextra virtutis, & venientem in nubibus
cœli. Et laceravit vestimenta sua princeps sacerdotum, dicens; Quid igitur 65
opus habetis contra eum testibus? ecce blasphemavit, & audistis blasphe-
miam ejus. Quid igitur dicitis? Et responderunt, & dicebant; Occi- 66
dant eum. Et inspuerunt in faciem ejus, & colaphos impegerunt ei, & 67
palmis percusserunt eum, Dicentes; Vaticinare nobis Christe, quis est 68
qui te percussit?

De abnegatione Petri.

Et Petrus sedebat foris in atrio: & accessit puella, & dicit ei; Et tu cum 69
Domino Jesu Galilæo fuisti. Et negavit in facie omnium, dicens; Nescio 70
quid dicis. Et exeunte illo ianuam, vidit eum alia puella: & dicit illis 71
qui stabant illic, Hic fuit cum Domino Jesu Nazareno. Et negavit iterum 72
& juravit, quòd nescio hunc hominem. Et paululum loquente eo venerunt 73
astantes, & dicebant Petro; Verè tu ex illis es: & sermo tuus manifestum fe-
cit. Tunc autem & juravit & maledixit, quòd non novi hunc hominem: & sta- 74
tim resonuit gallus. Et recordatus est Petrus sermonis Domini Jesu, quem 75
dixerat ei; Ter negabis me, priusquàm resonat gallus. Et exivit foràs, &
flevit amaré.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

71 * چون از انجا بيرون رفت * كنيزكي ديگر ديد وگفت بديشان اين مرد نيز با عيسي
72 ناصري بود * باز بسوگندها كفر كرد * كه ان مرد را نمي شناسم * اندكي بيشتر
73 از انك ايستاده بودند پيش صفا آمدند * وگفتند بحقيقت تو از ايشان هستي اينك سخنان
74 تو ترا مي نمايد * انگه صفا اغاز كرد بنفرين وسوگندها كه ان مرد را من نمي
75 شناسم * وهماندم خروس بانگ زد * صفا كلمه مسيح را كه بدو گفته بود ياد اورد *
كه زودتر از انك خروس بانگ دارد تو سه بار مرا انكار كني * از انجا بيرون رفت وتلخ بانگ
كريست * وگناه او عفو شد

Cùm illinc egressus esset, puella altera eum vidit, et dixit illis; Hic homo etiam cum Jesu Nazaræo fuit. 71
Iterùm cum juramentis negavit, dicens; Quia istum hominem non novi. 72
Paulò ulteriùs quidam ex eis qui astabant ad Cepham venerunt, et dixerunt; In veritate tu ex illis es, ecce verba tua te declarant. 73
Tunc Cephas cœpit cum execratione et jurejurando asserere, quòd hunc hominem ego non novi: et continuò gallus vocem emisit. 74
Cephas verbum Christi, quod ei dixerat, in memoriam revocavit; quòd priusquàm gallus vocem ediderit; tu tribus vicibus me abnegabis: illinc itaque egressus, flevit amarè, et peccatum ejus remissum est. 75

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΖ'.

CAP. XXVII. κζ'.

Mane autem facto, consilium *sumpserunt* omnes principes Sacerdotum & τιζ
1 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ β
seniores populi adversus Jesum, *ita ut* morti *traderent* eum. Et *ligantes* τιη
2 οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες α
eum, abduxerunt, & tradiderunt *eum* Pontio Pilato præsidi. Tunc ξζ'
3 αὐτὸν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε τιθ
videns Judas qui *tradens (fuit)* eum, quod damnatus esset, *pœnitens* retulit ι
ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε
triginta argenteos principibus Sacerdotum, & senioribus, Dicens;
4 τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, Λέγων,
Peccavi, tradens sanguinem *innocuum*. Illi *verò* dixerunt; Quid ad nos? tu videris.
Ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ (α)ὄψει.
Et *projiciens* *argenteos* in templo, recessit: & abiens *se strangulavit*. *At*
5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ δὲ
6 principes Sacerdotum *accipientes* *argenteos*, dixerunt; Non licet *injicere* eos in
ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον, Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς
Corbanam: quia pretium sanguinis est. *Consilium* autem *sumentes*, *mercati sunt*
7 τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν
ex illis agrum figuli, in sepulturam *peregrinis*. Quapropter vocatus est
8 ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. Διὸ ἐκλήθη

ager ille, Ager sanguinis, usque *hodie*. Tunc impletum est *effatum* per
ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, Ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ 9
Jeremiam Prophetam, dicentem; Et acceperunt triginta argenteos, pretium
(β) Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν
appretiati, quem appretiaverunt à filiis Israel: Et dederunt eos in agrum
τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
figuli, sicut constituit mihi Dominus. *At* Jesus stetit ante præsi-
τκ τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγε- 11
α dem: & interrogavit eum præses, dicens; Tu es rex Judæorum?
μόνος, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
At Jesus *dixit* illi; Tu dicis. Et *in* *accusari* *ipsum* à
τκα ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ 12
δ principibus Sacerdotum & senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi
τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Τότε λέγει αὐτῷ 13
Pilatus; Non audis quanta te *contra testantur*? Et non respondit ei
ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ 14
ad nullum verbum, ita ut *mirari* *præsidem* vehementer. Per autem diem
τκβ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορ- 15
β solennem consueverat præses *absolvere* unum *turbæ* vinctum, quem voluissent.
τὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.
τκγ *Habebant* autem tunc vinctum insignem, *dictum* Barabbam.
δ Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 16

MS. A. (α) ὄψη. (β) Ἰηρεμίου

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܚܫܐ * ܥ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܙ *

1 * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܨܦܪܐ. ܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܐܝܟ
2 ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. * ܘܐܣܪܘܗܝ ܘܕܒܪܘܗܝ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܣ ܗܓܡܘܢܐ.
3 * ܗܝܕܝܢ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܚܝܒ ܝܫܘܥ. ܐܙܠ ܬܘܐ ܘܐܗܦܟ ܠܗܠܝܢ
4 ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܩܫܝܫܐ. * ܘܐܡܪ. ܣܟܠܬ ܕܐܫܠܡܬ ܕܡܐ ܙܟܝܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ
5 ܠܗ ܡܢܐ ܠܢ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ. * ܘܫܕܐ ܟܣܦܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܫܢܝ. ܘܐܙܠ ܚܢܩ ܢܦܫܗ.
6 * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܢܣܒܘܗܝ ܠܟܣܦܐ ܘܐܡܪܘ. ܠܐ ܫܠܝܛ ܕܢܪܡܝܘܗܝ ܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ.
7 ܡܛܠ ܕܛܝܡܝ ܕܡܐ ܗܘ. * ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ. ܘܙܒܢܘ ܒܗ ܐܓܘܪܣܐ ܕܦܚܪܐ ܠܒܝܬ
8 ܩܒܘܪܐ ܕܐܟܣܢܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܩܪܝ ܐܓܘܪܣܐ ܗܘ. ܩܪܝܬܐ ܕܕܡܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
9 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܡܠܝ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܢܣܒܬ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܛܝܡܗ
10 ܕܝܩܝܪܐ. ܕܦܣܩܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܝܗܒܬ ܐܢܘܢ ܠܐܓܘܪܣܐ ܕܦܚܪܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܝ
11 ܡܪܝܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܡ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ
12 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ. * ܘܟܕ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ
13 ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ. ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܗܘ ܠܐ ܦܢܝ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܐ ܫܡܥ
14 ܐܢܬ ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ. * ܘܠܐ ܦܢܝ ܠܗ ܦܬܓܡܐ. ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܡܠܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ
15 ܬܗܪ ܛܒ. * ܒܟܠ ܥܐܕܐ ܕܝܢ ܡܥܕ ܗܘܐ ܗܓܡܘܢܐ ܕܢܫܪܐ ܐܣܝܪܐ ܚܕ ܠܥܡܐ ܐܝܢܐ
16 ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ. * ܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܣܝܪܐ ܝܕܝܥܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܒܐ.

Matutinis feriâ sextâ passionis. 70.

CAP. XXVII.

Quum autem esset diluculum, consilium 1
iniêre adversùs Jesum principes sacerdotum,
& seniores populi, ut eum morti addice-
rent. Et vincierunt eum, eumque adduxê- 2
re, ac tradiderunt Pilato præfecto. Tunc 3
Judas proditor, quum vidisset damnatum
esse Jesum, pœnituit, & profectus restituit
illos triginta argenteos principibus sacerdo-
tum & senioribus. Et ait; Peccavi, quip- 4
pe qui prodiderim sanguinem justum. At
illi dixerunt ei; Quid ad nos? tu noveris.
Et projecit pecuniam in templum, & disces- 5
sit; abiensque strangulavit sese. Principes 6
verò sacerdotum tulerunt pecuniam, dicen-
tes; Non licet mittere ipsam in locum obla-
tionis, quoniam pretium sanguinis est. Et 7
inierunt consilium, emeruntque ex eo agrum
figuli, ad monumentum peregrinorum.
Propterea appellatus fuit ager ille, Ager san- 8
guinis, ad hunc usque diem. Tunc imple- 9
tum est quod dictum fuerat per prophetam,
dicentem; Et accepi triginta argenteos, pre-
tium Pretiosissimi, de quo pacti sunt à filiis
Israel. Et dedi eos pro agro figuli, ut præ- 10
cepit mihi Dominus. Ipse verò Jesus stetit 11
coram præfecto: & interrogavit eum præ-
fectus, & dixit ei; Tu es rex Judæorum? ait
illi Jesus, Tu dixisti. Quumque accusarent 12
eum principes sacerdotum & seniores, ne
verbum quidem ipse respondit. Tunc di- 13
xit Pilatus, Non audis quàm multa testificen-
tur contra te? Neque reddidit ei responsum, 14
ne ullo quidem verbo, & hac de re admi-
ratus est valdé. Porrò in omni festo con- 15
sueverat præfectus dimittere vinctum unum
populo, quem ipsi voluissent. Detinebatur 16
autem ab eis vinctus famosus, qui vocabatur
Bar-Abba.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

صد بیست هشت   بردن مسیح را کرفته پیش پیلاطوس

1 * چون صباح شد بزرکان امامان وپیران خلق * برای عیسی مشورت کردند که اورا
2 بمیرانند * بستند * واورا پیش پیلاطوس زوباشی آوردند   صد بیست نه
3 پشیمان شدن یهودا از کار خود   * وازانجا یهودای سپارنده * چون دید که عیسی
کرفتار مرک شد * پشیمان شد * وپیش بزرک امامان رفت * سی نقره را بدیشان بازکردانید *
4 5 * وکفت کناه کردم که خون پاك را سپاردم * ایشان کفتند ما کیستیم تو می دانی * مال را
6 در هیکل انداخت * ورفت خود را خبه کرد * انکه بزرکان امامان مال را ستدند وکفتند *
7 واجب نباشد که درخانهٔ قربان اورا بیندازیم * برای انك بهاء خونست * اتفاق کردند
8 وزمین کوزه کر را بدان مال خریدند * برای کورستان غریبان * وآن زمین * تا این
9 ساعت * ده خون خوانده شود * اینجا تمام شد انچ در پیغمبر کفته شد
نبوت   سی ازمال ستدم خون سنکی * بها را که ازبنی اسراییل شرط کردند *

CXXVIII. Adductio Christi capti coram Pilato.

C A P. XXVII.

Cum mane factum esset, summi 1
sacerdotes, & seniores populi, de
Jesu consilium inierunt quomodo
eum morti traderent. Vinxerunt 2
eum, & coram Pilato præfecto ad-
duxerunt.

CXXIX. Pœnitentia Judæ propter facinus suum.

Tum deindè Judas proditor, quum 3
vidisset Jesum morti damnari, pœ-
nitentiam egit: & ad summum
sacerdotum abiens, triginta argen-
teos eis reddidit, Et dixit; Pec- 4
cavi, quia sanguinem innocentem
vobis tradidi. Illi responderunt,
Nos quid sumus? tu noveris. Et 5
pecuniam in templo projecit, & ab-
iens seipsum strangulavit. Tunc 6
summi sacerdotes pecuniam accepe-
runt, & dixerunt; Consentaneum
non est ut in domum oblationum
eam conjiciamus; propterea quòd
pretium sanguinis est. Et consensu 7
facto, terram figuli eâ pecuniâ
emerunt, in sepulchretum peregrino-
rum. Et illa terra usque ad hanc 8
horam, Ager sanguinis vocatur.
Hic impletum est quod in Propheta 9
dictum est: Prophetia.
Triginta argenteos accepi, san-
guinem ponderis, pretium quod
** filiis Israelis pacti sunt.*

Versio VULGATA LATINA.

C A P. XXVII.

1 MAnè autem facto, consilium inierunt omnes principes sacerdotum & senio-
2 res populi adversùs Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum,
3 & tradiderunt Pontio Pilato præsidi. Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quòd
damnatus esset; pœnitentiâ ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdo-
4 tum, & senioribus, Dicens; Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt;
5 Quid ad nos? tu videris. Et projectis argenteis in templo, recessit: & abiens la-
6 queo se suspendit. Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt; Non
7 licet eos mittere in corbonam: quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito,
8 emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus
est ager ille, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc 9
impletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem; Et acceperunt
triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt à filiis Israel: Et 10
dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus. Jesus autem stetit 11
ante præsidem: & interrogavit eum præses, dicens; Tu es Rex Judæorum? Dicit
illi Jesus; Tu dicis. Et cùm accusaretur à principibus sacerdotum, & senioribus, ni- 12
hil respondit. Tunc dicit illi Pilatus; Non audis quanta adversùm te dicunt testi- 13
monia? Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehemen- 14
ter. Per diem autem solennem consueverat præses populo dimittere unum vin- 15
ctum, quem voluissent. Habebat autem tunc vinctū insignem, qui dicebatur Barabbas. 16

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ٱلفصل ٱلرابع وٱلتسعون *

1 * ولما كان ٱلغد تشاور جميع رؤساء ٱلكهنة وشيوخ ٱلشعب على يسوع ليقتلوه * وربطوه 2
ومضوا به الى فيلاطس ٱلقائد * حينئذ لما راى يهوذا ٱلذي اسلمه انه قد دين ندم * 3
واعاد ٱلثلثين ٱلفضة الى رؤساء ٱلكهنة وٱلشيوخ * وقال اخطات في تسليمي دما زكيا * 4
فقالوا له نحن ما علينا انت اعلم * فطرح ٱلفضة في ٱلهيكل ثم مضى فاختنق * فاخذ 5 6
رؤساء ٱلكهنة ٱلفضة وقالوا لا يحل لنا ان نجعلها في بيت ٱلقربان لانها ثمن دم * فتشاوروا 7
وابتاعوا بها حقل ٱلفخار مقبرة للغرباء * ولذلك دعي ذلك ٱلحقل حقل ٱلدم الى ٱليوم * 8
* حينئذ تم ما قيل من ارمياء ٱلنبي اخذوا ٱلثلثين ٱلفضة ثمن ٱلزكي ٱلذي شارط عليه 9
بنو اسرائيل * ودفعوها في حقل ٱلفخار * كما امرني ٱلرب كذلك اقول * فقام يسوع قدام ٱلقائد 10 11
وسأله ٱلقائد قائلا انت هو ملك ٱليهود فقال له يسوع انت قلت * وفيما يفترى عليه رؤساء 12
ٱلكهنة وٱلشيوخ لم يجبهم بشي * حينئذ قال له فيلاطس اما تسمع ما يشهدون به عليك * 13
14 * فلم يجبه بكلمة فتعجب ٱلقائد جدا * ٱلفصل ٱلخامس وٱلتسعون *
15 16 * وكان للقائد عادة ان يطلق للجمع في كل عيد اسيرا من ارادوا * وكان لهم حينئذ
لصا اسير يدعى باربان *

Sectio nonagesima quarta.

C A P. XXVII.

QUum autem fuisset manè, consilium 1
inierunt omnes principes sacerdotum, &
seniores populi adversùs Jesum, ut occi-
derent eum. Et ligaverunt eum, & ab- 2
duxerunt eum ad Pilatum ducem. Tunc 3
cùm vidisset Judas qui tradidit eum,
quòd jam damnatus esset, pœnitentiâ du-
ctus est, & retulit triginta argenteos
principibus sacerdotum & senioribus,
Et dixit; Peccavi prodendo sanguinem 4
innocentem. Dixerunt ei, Nil ad nos, tu
scis meliùs. Et projecit argentum in tem- 5
plo; deindè abiit & suspendit se. Acce- 6
perunt autem principes sacerdotum ar-
gentum, & dixerunt; Non licet nobis
ponere illud in domo oblationis, quia est
pretium sanguinis. Et consilium inie- 7
runt, & emerunt eo agrum figuli, in se-
pulturam peregrinorum. Et propter hoc 8
vocatus est ille ager, Ager sanguinis, us-
que in hodiernum diem. Tunc impletum 9
est quod dictum est à Jeremia propheta;
Acceperunt triginta argenteos pretium
innocentis, de quo pacti sunt filii Israel:
Et dederunt eos in agrum figuli. Sicuti 10
præcepit mihi Dominus, sic dico. Stetit 11
autem Jesus ante ducem: & interroga-
vit eum dux, dicens; An tu es rex Ju-
dæorum? Ait illi Jesus; Tu dixisti.
Et dum accusarent eum principes sacer- 12
dotum & seniores, non respondit eis
quicquam. Tunc dixit ei Pilatus, Non- 13
ne audis quid testificantur adversùm te?
Nec respondit ei verbum. Et miratus est 14
dux vehementer.

Sectio nonagesima quinta.

Erat autem duci consuetudo dimitten- 15
di turbæ quolibet festo vinctum, quem
voluissent. Habebant autem tunc latro- 16
nem, qui vocabatur Baranban.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

በጽባሕ ፡ በዓርብ ፡፡ ፡

1 ወጸቢሖ ፡ ተማከሩ ፡ ኵሎሙ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃናተ ፡ ሕዝብ ፡ ይቅትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡
2 ኢየሱስ ፡፡ ወአሰርዎ ፡ ወስድዎ ፡ ወመጠውዎ ፡ ለጲላጦስ ፡ ጰንጤናዊ ፡ ለመልእክ ፡ አሕዛብ ፡፡

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ነስሐ ፡ ይሁዳ ፡፡

3 ወእምዝ ፡ ሶበ ፡ ርእየ ፡ ይሁዳ ፡ ዘአግብኦ ፡ ከመ ፡ አርስሕዎ ፡ ነስሐ ፡ ወአግብአ ፡ ውእቱ ፡ ሠ
4 ላሳ ፡ ብሩረ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለረበናት ፡ ወለሊቃውንተ ፡ ሕዝብ ፡፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
አበስኩ ፡ ዘአግባእኩ ፡ ደመ ፡ ንጹሐ ፡ ወዘአቅተልኩ ፡ ጻድቀ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ ሚላዕሌነ ፡ አንተ ፡
5 አእምር ፡፡ ወገደፋ ፡ ውእተ ፡ ብሩረ ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወሖረ ፡ ወተኀንቀ ፡ ወሞተ ፡፡
6 ወነሥእዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ውእተ ፡ ብሩረ ፡ ወይቤሉ ፡ ኢይከውን ፡ ንደዮ ፡ ውስተ ፡ ቍርባ
7 ን ፡ እስመ ፡ ሤጠ ፡ ደም ፡ ውእቱ ፡፡ ወተማኪሮሙ ፡ ተሣየጡ ፡ ቦቱ ፡ ምድረ ፡ ዘለብሓዊ ፡
8 ለመቃብረ ፡ እንግዳ ፡፡ ወተሰምየ ፡ ውእቱ ፡ ምድር ፡ ምድረ ፡ ደም ፡ እስከ ፡ ዮም ፡፡ ወ
ይእተ ፡ አሚረ ፡ በጽሐ ፡ ቃለ ፡ ኤርምያስ ፡ ነቢይ ፡ ዘይቤ ፡ ወነሥኡ ፡ ሠላሰ ፡ ብሩረ ፡ ሤጠ ፡
9 ለክቡር ፡ ዘአክበሩ ፡ እምደቂቀ ፡ እስራኤል ፡፡ ወወሀብዎ ፡ ለገራህተ ፡ ለቤላዊ ፡ በከመ ፡ አዘዘኒ ፡
10 እግዚአብሔር ፡፡

በዓርብ ፡ በሦ ፡ ሰዓት ፡፡

11 ወቆመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ቅድሜሁ ፡ ለመልአከ ፡ አሕዛብ ፡ ወተስእሎ ፡ መልአከ ፡ ሕዝብ ፡
12 ወይቤሎ ፡ አንተሁ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ወይቤ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንተ ፡ ትቤ ፡፡ ወእ
ንዘ ፡ የስተዋድይዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃውንተ ፡ ሕዝብ ፡ አልቦ ፡ ዘያወሥኦሙ ፡ ወኢምንተ
13 ኒ ፡፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎ ፡ ጲላጦስ ፡ ኢትሰምዖኑ ፡ መጠነ ፡ የስተዋድዩከ ፡ ወኢያውሥአ ፡
14 ወኢአሐተ ፡ ቃለ ፡ እስከ ፡ ያነክር ፡ መልአክ ፡ ጥቀ ፡፡ ወበበ ፡ በዓል ፡ ያሰምድ ፡ መልአከ ፡
15 አሕዛብ ፡ አሕይዎ ፡ አሐደ ፡ ለሕዝብ ፡ እምውስተ ፡ ሙቁሓን ፡ ዘፈቀዱ ፡ ወዘኀረዩ ፡፡ ወቦ ፡ አ
16 ሜሃ ፡ ሙቁሕ ፡ ዘስሙ ፡ በርባን ፡ ስሙዕ ፡ ሊቀ ፡ ፈያት ፡ ወያአምሩ ፡ ኵሉ ፡፡

C A P. XXVII.

Matutinis parasceues.

ET manè consilium inierunt omnes principes sacerdotum, & seniores populi; 1
ut occiderent Dominum Jesum. Et ligantes eum *adduxerunt eum, & tra-* 2
diderunt eum Pilato Pontiaco principi populi.

De pœnitentia Judæ.

Et tunc videns Judas qui eum prodiderat, quòd condemnassent eum: pœniten- 3
tiam egit: & restituit ipse triginta nummos *argenteos principibus sacerdo-*
tum, & Rabbinis, & senioribus populi, Dicens; Peccavi, quòd tradiderim 4
sanguinem innocentem; & quòd occidi fecerim Justum: & dicunt ei, Quid ad
nos? tu scito. Et projecit hoc argentum in templo; & abiit, & strangulatus 5
fuit, & obiit. Et acceperunt principes sacerdotum hoc argentum, & dicunt; 6
Non licet projicere illud in korban, quia pretium sanguinis est. Et consilium 7
capientes, emerunt pro illo terram figuli in sepulturam peregrinorum. Et nomi- 8
natur hæc terra, Terra sanguinis, usque hodiè. Et hâc die venit verbum Je- 9
remiæ prophetæ, qui dixit; Et acceperunt triginta argenteos, pretium Honorati;
quem honoraverunt ex filiis Israel. Et dederunt eum pro agro figuli, sicut con- 10
stituit mihi Dominus. Ad tertiam horam parasceues.
Et stetit Dominus Jesus coram præside populi, & interrogavit eum præses popu- 11
li, & dicit ei, Túne es rex Judæorum? Et dicit Dominus Jesus, Tu dicis. Et 12
quum objicerent ei principes sacerdotum, & seniores populi, nihil respon-
debat iis omninò. Et tunc dicit ei Pilatus; Nónne audis quanta objiciunt ti- 13
bi? Et non respondebat unum verbum, usq; dum miraretur præses valdè. 14
Et singulis festis mos erat præsidi populi vitam concedere unius, populo, è vinctis, 15
quem voluissent, & elegissent. Et fuit tunc vinctus cujus nomen Barban, fa- 16
mosus princeps latronum, & cognoscebant eum omnes.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 11 * وبزمين كوزه‌كر ايشانرا دادم * انچنانك خدا فرمود * * چون عيسي برابر پيلاطوس
روباشي ايستاد * روباشي ازو پرسيد * وكفت توي ملك يهوديان * عيسي بدو كفت تو
كفتي * * وچون سرور امامان وپيران بروي دروغ مي كفتند * او چيزي جواب نداد 12
13 14 * وپيلاطوس † بدو كفت نمي شنوي برتو چه كواهي مي دهند * * مسيح هيچ نكفت
وجواب نداد * بدين معني † پيلاطوس درتعجب ماند * * وروباشي را عادت بود كه هر 15
سال روز عيد * اسيري ازبراي عوام آزاد مي كرد * انكس راكه ايشان مي خواستند *
16 * واسيري معروف نامش برابا در زندان بود *

Et pro terra figuli eos dedi, sicut De- 10
us præcepit. Jesu stante coram Pi- 11
lato præfecto, præfectus ab eo inter-
rogavit, & dixit; Túne es rex Ju-
dæorum? Jesus ei dixit, Tu dixi-
sti. Cúmque summus sacerdotum et 12
seniores contra eum falsa dicerent,
ipse nullum responsum dedit. Tunc 13
Pilatus ei dixit, Nónne audis, con-
tra te quod testimonium afferunt?
Christus vero nihil dixit neque re- 14
spondit: quocirca Pilatus miratus
est. Præfecto autem mos fuit, ut 15
quolibet anno, die festi, vinctum
unum populi gratiâ dimitte-
ret, quemcunque ipsi vellent. Et 16
vinctus quidam insignis, cujus no-
men Barabbas, tunc in carcere erat.

Congregatis ergo illis, dixit illis Pilatus; Quem vultis absolvam vobis?
17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν;
Barabbam, an Jesum dictum Christum? Sciebat enim quòd per invidiam tra-
18 Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρ-
didissent eum. Sedente autem illo super tribunali, misit ad eum
19 έδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν
uxor ejus, dicens; Nihil tibi & justo illi: multa enim pas-
ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔ-
sa sum hodiè per somnium propter eum. At principes sacerdotum & se-
20 παθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρε-
niores persuaserunt turbis, ut peterent Barabbam, at Jesum
σβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
perderent. Respondens autem præses, ait illis; Quem vultis de
21 ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμών, εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
duobus absolvam vobis? Illi verò dixerunt; Barabbam. Dicit illis Pilatus, Quid
22 δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί
igitur faciam Jesum dictum Christum? Dicunt ei omnes; Crucifiga-
23 οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; (γ)Λέγουσιν αὐτῷ πάντες, Σταυρωθή-
tur. At præses ait; Quid enim mali fecit? Illi autem abunde clamabant, di-
τω. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέ-
centes; Crucifigatur. Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis
24 γοντες, Σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον
tumultus fieret, sumens aquam lavit manus coram turba, dicens;
θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων,
Innocens sum à sanguine justi hujus: vos videritis. Et
Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ (δ) αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ 25
respondens universus populus dixit; Sanguis ejus super nos, & super natos no-
ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡ-
stros. Tunc absolvit illis Barabbam: at Jesum flagellans,
μῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας, 26
tradidit ut crucifigeretur. Tunc milites præsidis assumentes
παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν 27
Jesum in prætorium, congregarunt ad eum universam cohortem. Et
Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ 28
exuentes eum, circumdederunt ei chlamydem coccineam. Et plectentes co-
ἐκδύσαντες αὐτόν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. Καὶ πλέξαντες στέ- 29
ronam de spinis, imposuerunt super caput ejus, & arundinem in
φανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον (ε) ἐπὶ τὴν
dextera ejus: & genuflectentes ante eum, illudebant ei, dicen-
δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγον-
tes, Gaude, rex Judæorum. Et inspuentes in eum, acceperunt
τες, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον 30
arundinem, & percutiebant in caput ejus. Et postquam illuserunt ei,
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, 31
exuerunt eum chlamydem: & induerunt eum vestimentis ejus: & ab-
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπ-
duxerunt eum ad crucifigendum.
ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

MS.A. (γ) Λέγουσι πάντες, (δ) αἵματος τούτου τοῦ δικαίου· (ε) ἐν τῇ δεξιᾷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܘܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܢܘ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ. ܠܒܪ ܐܒܐ ܐܘ
18 ܠܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܛܠ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ. * ܟܕ
19 ܝܬܒ ܕܝܢ ܗܓܡܘܢܐ ܥܠ ܒܝܡ ܕܝܠܗ. ܫܕܪܬ ܠܘܬܗ ܐܢܬܬܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܐ ܠܟ
20 ܘܠܗܘ ܙܕܝܩܐ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܚܫܬ ܝܘܡܢܐ ܒܚܠܡܝ ܡܛܠܬܗ. * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ
21 ܘܩܫܝܫܐ. ܐܦܝܣܘ ܠܟܢܫܐ. ܕܢܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ ܢܘܒܕܘܢ. * ܘܥܢܐ
ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܘ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܝܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ.
22 ܠܒܪ ܐܒܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܠܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ.
23 * ܐܡܪܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܢܙܕܩܦ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕ. ܗܢܘܢ
24 ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܢܙܕܩܦ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ. ܐܠܐ
ܕܐܦ ܫܓܘܫܝܐ ܗܘܐ. ܫܩܠ ܡܝܐ ܐܫܝ ܐܝܕܘܗܝ ܠܥܝܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܕܠܝܩ ܐܢܐ ܡܢ
25 ܕܡܗ ܕܗܢܐ ܙܕܝܩܐ. ܐܢܬܘܢ ܬܕܥܘܢ. * ܘܥܢܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪ. ܕܡܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ
ܒܢܝܢ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ * ܥܒ *
26 * ܗܝܕܝܢ ܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܘܢܓܕ ܒܦܪܓܠܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܫܠܡܗ ܕܢܙܕܩܦ. * ܗܝܕܝܢ
27 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܗܓܡܘܢܐ. ܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܟܢܫܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ
28 ܐܣܦܝܪ. * ܘܐܫܠܚܘܗܝ ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܟܠܡܝܣ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. * ܘܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ.
29 ܘܣܡܘ ܒܪܫܗ. ܘܩܢܝܐ ܒܝܡܝܢܗ. ܘܒܪܟܘ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܡܒܙܚܝܢ
30 ܗܘܘ ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܪܩܘ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܢܣܒܘ ܩܢܝܐ ܘܡܚܝܢ
31 ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ. * ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ. ܐܫܠܚܘܗܝ ܟܠܡܝܣ ܘܐܠܒܫܘܗܝ
ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܕܢܙܕܩܦ.

Quumque fuissent congregati, dixit eis Pila- 17
tus; Utrum vultis dimittam vobis? Bar-Ab-
bam, an Jesum qui vocatur Messia? Nove- 18
rat enim Pilatus quòd per invidiam tradi-
dissent eum. Quum autem sedisset Præfe- 19
ctus pro tribunali suo, misit ad eum uxor i-
psius, & ait illi; Nihil tibi rei sit cum illo ju-
sto; multa enim passa sum in somnio meo ho-
diè propter eum. Principes autem sacer- 20
dotum & seniores persuaserunt turbis, ut
solveret illis Bar-Abbam, Jesum verò ut per-
derent. Subdensque Præfectus, ait illis; 21
Utrum vultis dimittam vobis è duobus illis?
Ipsi verò dixerunt, Bar-Abbam. Dixit eis 22
Pilatus; Ipsi verò Jesu, qui vocatur Messia,
quid faciam? Dicunt omnes, Crucifigatur. 23
Ait illis Pilatus, Enimverò quid mali fecit?
Illi verò magis exclamaverunt, & dixerunt;
Crucifigatur. Pilatus autem quum videret 24
se nihil proficere, sed magis tumultum fieri;
accipiens aquam, abluit manus suas in con-
spectu turbæ, & ait; Innoxius sum à sangui-
ne istius justi: vos noveritis. Et respondit 25
omnis populus, & ait; Sanguis ejus super
nos, & super filios nostros.

Lectio ad tertiam horam. 72.

Tunc solvit eis Bar-Abbam, ac flagellis ce- 26
cidit Jesum, eúmque tradidit ut crucifigere-
tur. Tunc milites Præfecti duxerunt Jesum 27
in prætorium, & congregârunt adversùs eum
universam cohortem. Et exuerunt eum, ac 28
induerunt eum chlamyde coccineâ. Et con- 29
texuerunt coronam rhamnorum, & imposu-
ére capiti ejus, & arundinem in dexteram e-
jus: & genuflectentes sese super genua sua
coram eo, illudebant ei, dicentes; Pax, rex
Judæorum. Et expuerunt in faciem ejus, 30
ceperúntque arundinem, ac percutiebant eum
super caput ipsius. Quumque illusissent ei, 31
exuerunt eum chlamyde, indueruntque ve-
stimentis suis, & abduxerunt eum ut cruci-
figeretur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * چو جماعت انبوه شد • پیلاطوس بدیشان کفت کرا مي خواهید ازبراي شما ازاد کنم *
18 برابا را یا عیسي انك مسیح مي خوانند † اورا • * سبب انك فیلاطوس دانسته بود که از
حسودي اورا سپارند ایشان جواب دادند که برابا را ازاد کن • وعیسي را بما بسپار •
19 * وچون زوباسي برتخت خود نشست زن او پیش او فرستاد وبه وکفت با ان پاك کار نداري •
20 براي انك امشب براي او در خواب بسیار زحمت کشیدم * بزرکان وامامان وپیران به عوام الناس
21 فرمودند • که برابا را بخواهند وعیسي را تباه کنند • * دیکر بار زوباسي بدیشان کفت • ازین هر
22 دو کرا مي خواهید که ازاد کنم ایشان کفتند برابا را • * پیلاطوس بدیشان کفت •
23 وانك یسوع مسیح خوانده شود • بدو چه کنم • همکنان کفتند بردار شود • * زوباسي
24 بدیشان کفت چه بدي کرد • ایشان بیشتر بانك زدند وکفتند • بردار شود • * چون
پیلاطوس دید که سخن سود نمي دارد ولي انبوهي زیادت مي شود • آب خواست وبرابر
جماعت دستهاء خود راشست • وکفت من ازخون این صدیق بیزارم شما دانید •

Cúmque populus in multitudinem crescere, Pilatus eis dixit; Quem vultis propter vos dimittam? Barabbam vel Jesum quem Christum vocant? (Propterea quòd Pilatus sciverit eos ex invidia eum tradidisse,) Illi responderunt, Barabbam dimitte, Jesum autem nobis trade. Cúmque præfectus super solium suum sederet uxor ejus ad eum misit, & dixit ei; Cum illo Sancto negotium ne habeas; eò quòd propter eum hac nocte in somnio multam anxietatem passa sum. Summi autem sacerdotum, & seniores plebeiis hominibus præceperant, ut Barabbam peterent, Jesum verò perderent. Rursùm præfectus eis dixit, Ex his ambobus quem vultis ut solvam? illi dixerunt, Barabbam. Pilatus eis dixit, & qui Jesus Christus vocatur, quid ei faciam? universi dixerunt, Crucifigatur. Præfectus eis dixit, Quod malum fecit? illi ampliùs clamorem intenderunt, & dixerunt; Crucifigatur. Cùm Pilatus videret verba non proficere, imò tumultuationem auctam esse, aquam petiit, & coram turbâ manus suas lavit, & dixit; Ego à sanguine hujus Justi insons sum: vos cognoscitis.

Versio VULGATA LATINA.

17 Congregatis ergò illis, dixit Pilatus; Quem vultis dimittam vobis: Barabbam, an
18 Jesum, qui dicitur Christus? Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent eum.
19 Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens; Nihil tibi & ju-
20 sto illi: multa enim passa sum hodiè per visum propter eum. Principes autem sa-
cerdotum, & seniores persuaserunt populis ut peterent Barabbam, Jesum verò per-
21 derent. Respondens autem præses, ait illis; Quem vultis vobis de duobus dimit-
22 ti? At illi dixerunt; Barabbam. Dicit illis Pilatus; Quid igitur faciam de Jesu,
23 qui dicitur Christus? Dicunt omnes; Crucifigatur. Ait illis præses; Quid enim
24 mali fecit? At illi magis clamabant dicentes; Crucifigatur. Videns autem Pila-
tus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: acceptâ aquâ, lavit manus co-
ram populo, dicens; Innocens ego sum à sanguine justi hujus: vos videritis. Et 25
respondens universus populus, dixit; Sanguis ejus super nos, & super filios nostros.
Tunc dimisit illis Barabbam: Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigere- 26
tur. Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in prætorium, congregaverunt ad 27
eum universam cohortem: Et exuentes eum, chlamydem coccineam circumde- 28
derunt ei, Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, & arun- 29
dinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes; Ave rex
Judæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput 30
ejus. Et postquàm illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum vesti- 31
mentis ejus, & duxerunt eum ut crucifigerent.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 وفيما هم مجتمعون قال لهم فيلاطس من تريدون ان اطلق لكم * اباربان ام يسوع الذي
18 يقال له المسيح * لانه كان علم انهم انما اسلموه حسدا * وفيما هو جالس على المنبر ارسلت
19 مراته اليه قايلة تجنب ذلك الصديق فاني تالمت في هذه الليلة كثيرا في الحلم من اجله *
20 21 ورؤساء الكهنة طلبوا الي الجمع ان يسالوه في باربان ويهلك يسوع * اجابهم القايد قايلا
22 من تريدون ان اطلق لكم من الاثنين فقالوا باربان * فقال لهم فيلاطس فما اصنع بيسوع
23 الذي يقال له المسيح فقالوا كلهم يصلب * قال لهم اي شر عمل فازدادوا صياحا قايلين
24 اصلبه * فلما راي فيلاطس انه لا ينتفع شيا لكن يزداد شغبا اخذ ماء فغسل يديه
25 قدام الجمع * وقال اني بري من دم هذا الصديق انتم اخبر * فاجاب جميع الشعب
26 قايلين دمه علينا وعلي اولادنا * حينيذ اطلق باربان وجلد يسوع واسلمه ليصلب *

* الفصل السادس والتسعون *

27 28 * حينيذ اخذ جند القايد يسوع الي الايوان وجمعوا عليه الجند * وعروه والبسوه لباسا
29 احمر * وضفروا اكليلا من شوك وتركوه علي راسه * وجعلوا قصبة في يمينه * ثم جثوا
30 علي ركبهم قدامه * وهزوا به قايلين سلام يا ملك اليهود * وتفلوا في وجهه واخذوا القصبة
31 فضربوا بها راسه * فلما هزوا به نزعوا عنه اللباس [ ] والبسوه ثيابه وذهبوا به ليصلب *

Quæ dum ipsi congregati essent, dixit 17
eis Pilatus; Quem vultis ut dimittam
vobis? Barabbanum, an Jesum qui di-
citur Christus? Quoniam is sciebat 18
quòd ipsi quidem tradidissent eum per in-
vidiam. Dumque ipse sederet super tri- 19
bunali, misit uxor ejus ad eum, dicens;
Devita illum justum: nam passa sum
in hac nocte multum in somnio propter
eum. Et principes sacerdotum deprecati 20
sunt turbam, ut peterent ab eo Baraba-
num, & perderent Jesum. Respondit eis 21
Dux, dicens; Utrum vultis dimittam
vobis è duobus? Dixerunt, Barabbanum.
Ait illis Pilatus; Quid igitur faciam 22
de Jesu qui dicitur Christus? Dixerunt
omnes, Crucifigatur. Dixit eis, Quod 23
malum perpetravit? At invaluerunt cla-
mantes, & dicentes; Crucifige eum.
Cùm autem vidisset Pilatus se non profi- 24
cere quicquam, sed augeri tumultum, ac-
cepit aquam, & lavit manus suas coram
turba, & dixit; Equidem innoxius sum
à sanguine hujus justi, vos meliùs sci-
tis. Respondit universus populus, dicen- 25
tes; Sanguis ejus super nos sit & super
filios nostros. Tunc dimisit Barabbanum, 26
& flagellavit Jesum, & tradidit eum
ut crucifigeretur.

Sectio nonagesima sexta.

Tunc duxerunt milites ducis Jesum in 27
prætorium, & congregaverunt adversus
eum cohortem: Et exuerunt eum, & 28
vestierunt eum veste purpureâ. Et nexu- 29
erunt coronam de spinis, & posuerunt
eam super caput ejus, & posuerunt arun-
dinem in dextera ejus. Deinde procu-
buerunt super genua sua coram eo, & il-
luserunt ei, dicentes; Ave rex Judæo-
rum. Et expuerunt in faciem ejus: & 30
acceperunt arundinem, eâque percusse-
runt caput ejus. Et cùm illusissent ei, 31
exuerunt eum veste purpureâ, & indue-
runt eum vestimentis suis: & duxerunt
eum ut crucifigeretur.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 ወእንዘ ፡ ሃሳው ፡ ኵሎሙ ፡ ጉቡአን ፡ እሙንቱ ፡ ይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ለሕዝብ ፡ መኑ ፡ ትፈ
18 ቅዱ ፡ ለሐዩ ፡ ለክሙ ፡ በርባንሃኑ ፡ ወሚመ ፡ ኢየሱስሃኑ ፡ ዘስሙ ፡ ክርስቶስ ። እስመ ፡
19 ያአምር ፡ ከመ ፡ በቅንአቶሙ ፡ አግብእዎ ። ወእንዘ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ዐውድ ፡ ለአከት ፡
ኀቤሁ ፡ ብእሲቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ ዑቅአ ፡ ኢተአብስ ፡ ሳዕለ ፡ ውእቱ ፡ ጻድቅ ፡ እስመ ፡ ብ
ዙኀአ ፡ ሐሰምኩ ፡ ዮምአ ፡ በሕልምአ ፡ በእንቲአሁአ ።
በደግም ፡ መስቀል ፡ ዘጾም ።
20 ወሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃውንት ፡ አሆ ፡ አበሉ ፡ ሕዝበ ፡ ከመ ፡ በርባንሃ ፡ ይስአሉ ፡ ወሊየ
21 ሱስሃ ፡ ይቅትሉ ። ወአውሥአ ፡ መልአክ ፡ አሕዛብ ፡ እንዘ ፡ ይብሎሙ ፡ መንሃ ፡ ትፈቅዱ ፡
22 እምክልኤሆሙ ፡ አሕዩ ፡ ለክሙ ። ወይቤሉ ፡ በርባንሃ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ምንተ ፡
23 እንክ ፡ እረሲዮ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘስሙ ፡ ክርስቶስ ፡ ወይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡ ስቅሎ ። ወ
ይቤሎሙ ፡ መልአክ ፡ ምንተ ፡ አኩየ ፡ ገብረ ፡ ወአፈድፈዱ ፡ ጸሪኀ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ስቅሎ ፡
24 ስቅሎ ። ወእምዝ ፡ ርእየ ፡ ጲላጦስ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይበቍዕ ፡ ዘእንበለ ፡ ከመ ፡ ዓዲ ፡
ሁከት ፡ ዘይከውን ፡ ነሥአ ፡ ማየ ፡ ወተኀፅበ ፡ እደዊሁ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
25 ንጹሕ ፡ አነ ፡ እምደሙ ፡ ለዝ ፡ ጻድቅ ፡ አንትሙ ፡ አእምሩ ። ወይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕ
26 ዝብ ፡ ደሙ ፡ ላዕሌነ ፡ ወላዕለ ፡ ውሉድነ ። ወእምዝ ፡ ፈትሐ ፡ ሎሙ ፡ በርባንሃ ፡ ወቀሠ
ፎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወመጠዎሙ ፡ ይስቅልዎ ።
በዓርብ ፡ በ፮ ፡ ሰዓት ።
27 ወእምዝ ፡ መስተራትዓት ፡ ሐራ ፡ ነሥእዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምኵናኔ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ማኅበ
28 ሮሙ ። ወአልበስዎ ፡ ከለሜደ ። ወፀፈሩ ፡ አክሊለ ፡ ዘሦክ ፡ ወአስተቀጸልዎ ፡ ውስተ ፡ ርእ
29 ሱ ፡ ወአእኀዝዎ ፡ ሕለተ ፡ ውስተ ፡ የማኑ ፡ ወአስተብረኩ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወይሰለቁ ፡ ለዕሌሁ ፡ ወይብ
30 ልዎ ፡ በሐ ፡ ንጉሠ ፡ አይሁድ ። ወይወርቁ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይኰርዕዎ ፡ በሕለት ፡ ርእሶ ። ወተሰሊ
31 ቆሙ ፡ ለዕሌሁ ፡ ሰለብዎ ፡ ውእቱ ፡ ከለሜደ ፡ ወአልበስዎ ፡ አልባሲሁ ፡ ወወሰድዎ ፡ ይስቅልዎ ።

Et omnibus iis coactis, dicit Pilatus populo; Quem vultis salvem vobis: 17
Barbanan, aut Jesum cujus nomen est Christus? Quia sciebat quòd propter 18
invidiam eorum tradidissent eum. Et sedente eo in conventu, misit ad eum 19
uxor ejus, dicens; Caveto ne offendas contra hunc justum: quia multa somniavi
hodiè in somno propter eum.

In secunda crucifixionis Quadragesimæ.

Et principes sacerdotum, & seniores etiam allocuti sunt populum, ut Barban 20
peterent, & Jesum occiderent. Et respondit præses populi, dicens iis; Quem 21
vultis è duobus ut salvem vobis? Et dicunt, Barban. Et dicit illis Pilatus; 22
Quid igitur faciam Domino Jesu, cujus nomen est Christus? Dicunt ei omnes;
Crucifige illum. Et dicit iis præses populi; Quid mali fecit? Et ampliârunt 23
clamorem, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Et videns Pilatus quòd ni- 24
hil proficeret, sed adhuc tumultus fieret, accepit aquam, & lavit manus suas
coram populo dicens; Purus sum à sanguine hujus justi: Vos attendite. Et 25
dicunt omnes populi; Sanguis ejus super nos, & super filios nostros. Et tunc 26
dimisit iis Barban; Et flagellavit Dominum Jesum, & eum tradidit illis ut
crucifigerent eum.

Ad sextam parasceues horam.

Et tunc castrenses milites susceperunt Dominum Jesum à judicatorio, & con- 27
gregati sunt simul. Et induerunt eum chlamyde. Et plexuerunt coronam è 28
spinis, & in modum coronæ eam imposuerunt capiti ejus, & cum tenere fe- 29
cerunt arundinem in dextra sua: & genu flexerunt ante eum, & illudebant
super eum, & dicunt ei, Ave rex Judæorum. Et expuunt in eum, & percuti- 30
unt eum arundine caput ejus. Et quum illusissent super eum, exuerunt eum 31
chlamyde, & induerunt eum vestimentis ejus, & duxerunt eum crucifi-
gere eum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ايشان بانك بر اوردند † بجمع وكفتند * خون او بر كردن ما * وازان فرزندان ما
26 فيلاطوس چون شنيد برابا را ازاد كرد * وعيسي را بسوط زد وسپارد كه بردار شود
27 صد سي انجا كه مسيح را ميان داورستان بردند * انكه سرهنكان زوباشي *
28 عيسي را در دهليز بردند * عوامان ورندان بروي كرد شدند * * وبرهنه اش كردند
29 وپيراهن سرخ اورا پوشانيدند * وازخارتاج † بافتند وبر سراو نهادند * وني در دست اوو
دادند * ودر پيش اوزانو زدند * وبرو تسخر مي كردند * ومي كفتند سلام بر تو اي ملك
30 31 يهوديان * وبر روي او خيو كردند * وني را ستدند وبر سراو كوفتند * وچون تسخر را تمام كردند
سرخ را ازو بر كندند وجامه خويش را بپوشانيدند * وازانجا بردند * تا بردار اويخته شود *

Illi vocem simul extulerunt, & di- 25
xerunt, Sanguis ejus super collum
nostrum & filiorum nostrorum sit.
Pilatus cùm audisset, Barabbam 26
dimisit: & Jesum flagellavit, tra-
diditque ut in crucem ageretur.

CXXX Ubi Christum in judicatorium duxerunt.

Tunc milites præfecti, Jesum in 27
atrium duxerunt, turbis nebulonum
in eum coactis. Et nudârunt eum, 28
& tunicâ rubrâ eum induerunt. Et 29
è spinis coronam texentes, capiti ej°
imposuerunt: arundinem etiam in
in manum ejus dederunt; & coram
eo genuflectebant, cùmque illude-
bant, dicentes; Pax tibi O rex Ju-
dæorum. Et in faciem ejus con- 30
spuebant, arundinemque accipie-
bant, & super caput eum percusse-
runt. Cùmque illusionem finivissent, 31
tunicâ rubrâ eum spoliârunt: &
vestibus suis induerunt, indeque tu-
lerunt eum, ut super crucem suspen-
deretur.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc anga-
32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγά-
riaverunt, ut tolleret crucem ejus. Et venientes in locum dictum Golgotha,
33 ρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ,
qui est dictus Calvariæ locus, Dederunt ei bibere acetum cum felle mi-
34 ὅς ἐστι λεγόμενος Κρανίου τόπος, Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγ-
stum. Et gustans noluit bibere. Crucifigentes verò eum, diviserunt
35 μένον. καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο
vestimenta ejus, jacientes sortem: ut impleretur effatum à Propheta;
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες (ζ) κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου,
Dispertiti sunt vestimenta mea sibiipsis, & super vestem meam jecerunt sor-
Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆ-
36 tem. Et sedentes servabant eum ibic. Et imposuerunt super ca-
37 ρον. Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφα-
put ejus causam ejus scriptam; HIC EST JESUS
λῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, ΟὙΤΟΣ ἘΣΤΙΝ ἸΗΣΟΥ͂Σ
REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi sunt cum
38 Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥ͂Σ ΤΩ͂Ν ἸΟΥΔΑΙ͂ΩΝ. Τότε σταυροῦνται σὺν
eo duo latrones, unus à dextris, & unus à sinistris. At prætereun-
39 αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευό-
tes blasphemabant eum, moventes capita sua, Et dicentes Dis-
40 μενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, Καὶ λέγοντες, Ὁ κα-
solvens templum, & in tribus diebus ædificans, serva teipsum Si filius
ταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν. εἰ υἱὸς
es Dei, descende de cruce. Similiter verò & principes Sa-
εἶ τοῦ Θεοῦ, (η) κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. (θ) Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχι- 41
cerdotum illudentes, cum Scribis, & senioribus, dice-
ερεῖς ἐμπαίζοντες, μετὰ τῶν γραμματέων, καὶ πρεσβυτέρων, ἔλε-
bant; Alios servavit, seipsum non potest servare. Si rex Israel
γον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ 42
est, descendat nunc de cruce, & credemus ei. Confidit in
ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ (ι) πιστεύσομεν αὐτῷ. Πέποιθεν ἐπὶ 43
Deum, liberet nunc eum, si vult eum. Dixit enim; Quia Dei sum
τὸν Θεόν, (κ) ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ, Ὅτι Θεοῦ εἰμι
filius. Id verò ipsum & latrones concrucifixi ipsi, exprobrabant ei.
υἱός. Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον αὐτῷ. 44
A autem sexta hora tenebræ factæ sunt super universam terram, usque horam no-
Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας (λ) ἐν- 45
nam. Circa verò nonam horam clamavit Jesus voce magnâ, di-
νάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέ- 46
cens; Eli, Eli, lama sabachthani? hoc est; Deus meus, Deus meus, ut quid me
γων, Ἠλί, Ἠλί, (μ) λαμὰ σαβαχθανί; τοῦτ᾽ ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με
dereliquisti? Quidam autem eorū illic stantium audientes, dicebant; Quòd Eliam
ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίαν 47
vocat iste. Et continuò currens unus ex eis, & accipiens spongiam, implens-
φωνεῖ οὗτος. Καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας 48
que aceti, & circumponens arundini, potabat eum.
τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.

MS. A. (ζ) κλῆρον· ** Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν (η) καὶ κατάβηθι (θ) Ὁμοίως οἱ (ι) πιστεύομεν (κ) ῥυσάσθω αὐτὸν, (λ) ἐνάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην (μ) λιμὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ. ܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܫܡܗ ܫܡܥܘܢ. ܠܗܢܐ ܫܚܪܘ ܕܢܫܩܘܠ
33 ܙܩܝܦܗ. * ܘܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܓܘܠܬܐ ܗܝ ܕܡܬܦܫܩܐ ܩܪܩܦܬܐ. * ܘܝܗܒܘ
34 35 ܠܗ ܕܢܫܬܐ ܚܠܐ ܕܡܙܝܓ ܒܡܪܪܬܐ. ܘܛܥܡ ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܬܐ. * ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ. ܦܠܓܘ
36 ܢܚܬܘܗܝ ܒܦܘܣܐ. * ܘܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܘܢܛܪܝܢ ܠܗ ܬܡܢ. * ܘܣܡܘ ܠܥܠ ܡܢ ܪܫܗ
37 ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܕܫܬ ܫܥܝܢ * ܕܥܒ *
38 * ܘܐܙܕܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܠܣܛܝܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ
39 40 ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܣܬܪ ܗܝܟܠܐ
ܘܒܢܐ ܠܗ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܦܪܘܩ ܢܦܫܟ ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ.
41 * ܗܟܘܬ ܐܦ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ. ܥܡ ܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܘܦܪܝܫܐ. * ܠܐܚܪܢܐ
42 ܐܚܝ. ܢܦܫܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ. ܐܢ ܡܠܟܗ ܗܘ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ ܙܩܝܦܐ.
43 ܘܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ ܒܗ. * ܬܟܝܠ ܥܠ ܐܠܗܐ. ܢܦܪܩܝܘܗܝ ܗܫܐ ܐܢ ܨܒܐ ܒܗ. ܐܡܪ ܓܝܪ
44 ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܗܟܘܬ ܐܦ ܠܣܛܝܐ ܗܠܝܢ ܕܐܙܕܩܦܘ ܥܡܗ ܡܚܣܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
* ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ * ܕܝ *
45 * ܡܢ ܫܬ ܫܥܝܢ ܕܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܝܢ ܬܫܥ. * ܘܠܐܦܝ ܬܫܥ
46 47 ܫܥܝܢ. ܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ
48 ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܐ ܠܐܠܝܐ ܩܪܐ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܪܗܛ ܚܕ
ܡܢܗܘܢ. ܘܢܣܒ ܐܣܦܘܓܐ ܘܡܠܝܗ ܚܠܐ. ܘܣܡܗ ܒܩܢܝܐ. ܘܡܫܩܐ ܗܘܐ ܠܗ.

Et quum exirent, invenerunt virum Cyre- 32
næum, nomine Simon: hunc angariârunt ut
bajularet crucem ejus. Veneruntque in lo- 33
cum qui vocatur Gogolta, cujus interpreta-
tio est, Cranium. Et dederunt ei acetum bi- 34
bendum mistum cum felle: & gustavit, no-
luitque bibere. Quumque crucifixissent eum, 35
partiti sunt vestimenta ejus sorte; Et sede- 36
bant ac custodiebant eum illic. Et imposue- 37
runt super caput ejus occasionem mortis ejus
in scripto: HIC EST JESUS REX JUDÆORUM.

Ad sextam horam.72.

Porrò crucifixi sunt cum eo duo latrones, 38
unus à dextera ejus, & alter à sinistra ejus.
Illi autem qui transibant, blasphemabant 39
adversus eum, & movebant capita sua, Di- 40
centes; Destructor templi, & ædificans ipsum
triduo, libera animam tuam, si filius Dei es;
& descende de cruce. Itidem & principes 41
sacerdotum illudebant cum Scribis, & seni-
oribus ac Pharisæis, & dicebant; Alios ser- 42
vavit, seipsum non potest servare: si rex est
Israel, descendat nunc de cruce, ut videa-
mus, & credamus in eum. Confidit in Deo, 43
redimat eum nunc, si vult eum. Ait enim,
Filius Dei sum. Itidem & sicarii illi qui e- 44
rant crucifixi cum eo, exprobrabant ei.

Ad nonam horam.73.

A sexta autem hora factæ sunt tenebræ su- 45
per universam terram usque ad horam no-
nam. Et circiter horam nonam exclamavit 46
Jesus voce altâ, & ait; Deus, Deus, qua-
re dereliquisti me? Quidam autem ex iis 47
qui adstabant illîc quum audîssent, dicebant;
Ille Eliam vocavit. Et in illa ipsa hora ex- 48
currit unus ex eis, & accepit spongiam, eámque implevit aceto, & posuit in arundine,
& propinabat ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 صد سي يك بردن مسيح را نزديك دار * چون بدر آمدند يافتند
33 مردي قوريني نامش شمعون * اورا سخره كرفتند تا صليب را بركيرد * * واوردند اورا
34 درجايكاهي كه نامش كاغولتا بود * تفسيرش كله سر باشد * * تلخي را با سركه
اميختند وبخوردش مي دادند * اوچشيد ونمي خورد صد سي دو اويختن
35 36 مسيح را بر دار * * چون اورا بر دار اويختند جامه اورا بقرعه بخش كردند * * وانجا
37 نشستند * اورا پاسباني مي كردند * وبهانه مرك اورا بر كاغذ نبشتند * وبالا سر
38 او نهادند * كه اينست يشوع ملك يهوديان * * ودو دزد ديكرباوي اويخته شدند *
39 يكي بر دست راست ويكي بر دست چپ * * وهر كساني كه انجا مي كذشتند *
40 بروي افتري مي كردند * سرخود مي جنبانند * * ومي كفتند * اي خراب كننده
هيكل وآبادان كردن او درسه روز خودرا برهان اكر فرزند خدا هستي وازصليب فرود اي *
41 * واين چنين † بزركان * واامامان * ونويسندكان و † پيران ومعتزلان * تسخر مي كردند * وميكفتند *

CXXXI. Adductio Christi ad crucem.

Et quum exirent, invenerunt virum 32
Cyrenæum cujus nomen Simeon:
hunc angariârunt ut crucem sustol-
leret. Et tulerunt eum in locum 33
quendam cujus nomen Gagulta erat,
cujus interpretatio, Cranium capi-
tis est. Et amaritudinem cum ace- 34
to miscuerunt, & bibendum ei præ-
buerunt: quod ille gustavit, sed noluit
bibere.

CXXXII. Suspensio Christi super crucem.

Cùm eum super crucem suspendis- 35
sent, vestes ejus sorte dividebant:
Et ibi sedebant, ut eum custodi- 36
rent. Et prætextum mortis ejus char- 37
tulæ inscripserunt, supráq; caput ejus
posuerunt; Quia hic est Jesus rex
Judæorum. Duóque latrones insuper 38
cum eo suspensi erant; un' ad manum
dextram, & alter ad manum sini-
stram. Omnes autem homines qui 39
illîc transibant, cum blasphemantes
capita sua movebant: Ac dicebant; 40
O qui destruis templum et restaura-
re potes intra tres dies, teipsum li-
bera, si filius Dei es, & à cruce de-
scende. Sic etiam magnates, & sa- 41
cerdotes, & scribæ, & seniores, ac
Pharisæi illudebant, ac dicebant,

Versio VULGATA LATINA.

32 Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc anga-
33 riaverunt ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum, qui dicitur Golgotha,
34 quod est Calvariæ locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mistum. Et cùm
35 gustâsset, noluit bibere. Postquàm autem crucifixerunt eum, diviserunt vesti-
menta ejus, sortem mittentes: ut impleretur quod dictum est per prophetam di-
36 centem; Diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem,
37 Et sedentes servabant eum. Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scri-
38 ptam; HIC EST JESUS REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi sunt cum eo duo
39 latrones: unus à dextris, & unus à sinistris. Prætereuntes autem blasphemabant
40 eum, moventes capita sua, Et dicentes; Vah qui destruis templum Dei, & in tri-
41 duo illud reædificas: salva temetipsum: si filius Dei es, descende de cruce. Simili-
ter & principes sacerdotum illudentes cum Scribis & senioribus dicebant; Alios 42
salvos fecit, seipsum non potest salvum facere: si rex Israel est, descendat nunc de
cruce, & credimus ei: Confidit in Deo; liberet nunc, si vult eum: dixit enim; 43
Quia filius Dei sum. Idipsum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, im- 44
properabant ei. A sexta autem hora tenebræ factæ sunt super universam terram 45
usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jesus voce magnâ, di- 46
cens; Eli, Eli, lamma sabacthani? hoc est; Deus meus, Deus meus, ut quid dere-
liquisti me? Quidam autem illic stantes, & audientes, dicebant; Eliam vocat 47
iste. Et continuò currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto, & im- 48
posuit arundini, & dabat ei bibere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 وفيما هم خارجون وجدوا انسانا قيروانيا اسمه سمعان فسخروه ليحمل صليبه * واتوا به
33 مكانا يسمى الجلجلة وتفسيره الجمجمة * واعطوه خلا مخلوطا بمر فذاق ولم يرد ان يشرب *
34 35 36 ولما صلبوه اقتسموا ثيابه بينهم واقترعوا عليها * وجلسوا هناك يحرسوه * وجعلوا فوق
37 38 راسه لوحا مكتوبا هذا هو ملك اليهود * حينئذ صلبوا معه لصين واحدا عن يمينه
39 40 واخر عن يساره * وكان المجتازون به يجدفون ويحركون روسهم * ويقولون يا ناقض الهيكل
وبانيه في ثلثة ايام خلص نفسك * وان كنت ابن الله فانزل عن الصليب *
41 42 وهكذا روساء الكهنة والكتبة والشيوخ والفريسيون كانوا يهزون به قائلين * خلص
اخرين افلم يقدر ان يخلص نفسه * ان كان هو ملك اسرائيل فلينزل الان عن الصليب
43 لنرى ونومن به * ان كان متوكلا على الله فلينجه الان ان كان يحبه * لانه قال انا ابن الله *
44 45 وكذلك ايضا اللصان اللذين صلبا معه كانا يعيرانه * ومن ست ساعات كانت ظلمة
على الارض كلها الى الساعة التاسعة * الفصل السابع والتسعون *
46 47 فلما كان وقت الساعة التاسعة صرخ يسوع بصوت عظيم قائلا الهي الهي لماذا تركتني * فقوم
48 من القيام هناك لما سمعوا قالوا انه دعا ايليا * وللوقت اسرع واحد منهم واخذ اسفنجة
فملاها خلا وجعلها على قصبة وسقاه *

Quumque egrederentur invenerunt hominem Kirwanæum, cujus nomen Simon: & angariârunt eum ut portaret 32
crucem ejus. Et duxerunt eum in locum 33
qui vocatur Gagalat, cujus interpretatio est, Calvaria. Et dederunt ei ace- 34
tum mistum myrrhâ, & gustavit, noluitque bibere. Et cùm crucifixissent eum, 35
diviserunt vestimenta ejus inter se, & sortem miserunt super ea: Et sederunt 36
ibi, ut custodirent eum. Et posuerunt super 37
caput ejus tabellam scriptam, HIC EST REX JUDÆORUM. Tunc crucifixe- 38
runt cum eo latrones duos, unum à dextera ejus, & alterum à sinistra ipsius. Et 39
prætereuntes autem eum, blasphemabant, & movebant capita sua, At que dicebant, 40
O destruens templum & ædificans illud in tribus diebus, salva temetipsum: Et
si tu es filius Dei, descende de cruce. Et 41
similiter principes sacerdotum, & scribæ, & seniores, & Pharisæi illudebant ei,
dicentes; Salvavit alios, an non potest 42
salvare se ipsum? Si est ipse rex Israel, descendat nunc de cruce, ut videamus,
& credamus in eum: Si est confidens in 43
Deo, liberet eum nunc, si diligit eum: Nam dixit, Ego sum filius Dei. Et si- 44
militer etiam duo latrones qui crucifixi fuerant cum eo, improperabant ei. Et à 45
sextâ horâ factæ sunt tenebræ super terram universam usque ad horam nonam.

Sectio nonagesima septima.

Et cùm esset tempus horæ nonæ, clama- 46
vit Jesus voce magnâ, dicens; Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti
me? Quidam autem ex astantibus illic, 47
quum audissent, dixerunt quòd vocasset Eliam. Et continuò cucurrit unus 48
ex illis, & accepit spongiam, & implevit eam aceto, & posuit eam super
arundinem, & potavit eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወእንዘ ፡ ይወፅኡ ፡ ረከቡ ፡ ብእሴ ፡ ቀሬናዌ ፡ ዘስሙ ፡ ስምዖን ፡ ወዐበጥዎ ፡ ይጽር ፡ መስቀ
33 ሎ ፡፡ ወበጺሖሙ ፡ ብሔረ ፡ ዘስሙ ፡ ጎልጎታ ፡ ዘበትርጓሜሁ ፡ ቀራንዮ ፡፡ ወወሀብዎ ፡
34 ይስተይ ፡ ወይነ ፡ ወሐሞተ ፡ ድሙረ ፡፡ ወጥዒሞ ፡ አበየ ፡ ስቲየ ፡፡ ወእምዝ ፡ ሰቀልዎ ፡፡ ወተ
35 ካፈሉ ፡ አልባሲሁ ፡ እንዘ ፡ ይትዓፀዉ ፡፡ ወነበሩ ፡ የዐቅብዎ ፡ በህየ ፡፡ ወአንበሩ ፡ መ
36 ልዕልተ ፡ ርእሱ ፡ ጽሒፎሙ ፡ ዘኮነ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ዝውእቱ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡ እ
37 ግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወእምዝ ፡ ተሰቅሉ ፡ ምስሌሁ ፡ ክልኤቱ ፡ ፈያት ፡ አሐዱ ፡ በይም
38 ን ፡ ወአሐዱ ፡ በፀጋም ፡፡ ወእለ ፡ ይኅልፉ ፡ ይፀርፉ ፡ ላዕሌሁ ፡ እንዘ ፡ ያንቀሳቅሱ ፡ ርእሶ
39 ሙ ፡፡ ወይብሉ ፡ ዘይነሥቶ ፡ ለምኵራብ ፡ ወየሐንጾ ፡ በሠለስት ፡ ዕለት ፡ አድኅን ፡ ርእሰ
40 ከ ፡ እመሰ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንተ ፡ ረድ ፡ እመስቀልከ ፡፡ ወከማሁ ፡ ሊቃነ ፡ ካህ
41 ናትኒ ፡ ይሰልቁ ፡ ምስለ ፡ ጸሐፍት ፡ ወሊቃናተ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡፡ ባዕደ ፡ አድኅነ ፡ ወርእ
42 ሶ ፡ ኢይክል ፡ አድኅኖ ፡ እመ ፡ ንጉሠ ፡ እስራኤል ፡ ውእቱ ፡ ይረድ ፡ ይእዜ ፡ እመስቀል ፡፡
43 ወንእመኖ ፡ ቦቱ ፡፡ ዘተአመነ ፡ በእግዚአብሔር ፡፡ ናሁ ፡ ይእዜ ፡ ያድኅኖ ፡ እመ ፡ ይፈ
44 ቅዶ ፡ እስመ ፡ ይብል ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አነ ፡፡ ወከማሁ ፡ ፈያትኒ ፡ እለ ፡ ተሰቅሉ ፡
45 ምስሌሁ ፡ ይዘነጕጕዎ ፡፡ ወእምስሱ ፡ ሰዐት ፡ ጸልመ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ እስከ ፡ ተስዑ ፡
ሰዐት ፡፡
በዓርብ ፡ በ፱ ፡ ሰዓት ፡፡
46 ወጊዜ ፡ ሰዐተ ፡ ተሱዓት ፡ ጸርሐ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
ኤሎሄ ፡ ኤሎሄ ፡ ለማ ፡ ሰበቅተኒ ፡፡ ዝውእቱ ፡ ብሂል ፡ አምላኪየ ፡ አምላኪየ ፡ ለምንት ፡
47 ኀደገኒ ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ እለ ፡ ይቀውሙ ፡ ህየ ፡ ይቤሉ ፡ ኤልያስሃ ፡ ይጼውዕ ፡ ዝሰ ፡፡
48 ውእቱ ፡ ጊዜ ፡ ሮጸ ፡ አሐዱ ፡ እምኔሆሙ ፡ ወነሥአ ፡ ስፍነገ ፡ ወመልአ ፡ ብሒአ ፡ ወአሰረ ፡ ውስ
ተ ፡ ሕለት ፡ ወአኀዞ ፡፡

Et exeunte illo invenerunt hominem Cyrenæum, cujus nomen erat Simon: & 32
adegerunt eum portare crucem ejus. Et quum advenissent ad locum cujus no- 33
men erat Golgotha, quod in expositione sua est cranion. Et dederunt ei bi- 34
bendum vinum & fel mixtum: & quum gustâsset noluit bibere. Et tunc crucifix- 35
erunt eum: & diviserunt vestimenta ejus, sortem jacientes. Et sederunt custodi- 36
entes eum ibi. Et posuerunt super caput ejus inscriptionem, quæ fuit dicentium; 37
HIC EST REX JUDÆORUM DOMINUS JESUS. Et tunc crucifixi sunt 38
cum eo duo latrones; unus ad dextram, alter ad sinistram. Et prætereuntes blasphe- 39
mabant super eum, moventes capita sua: Et dicunt, Destruens templum, & ædi- 40
ficans illud in tribus diebus, serva teipsum: si filius Dei es, descende è cruce tua.
Et similiter principes sacerdotum illudebant eum cum scribis & senioribus, 41
dicentes; Alios servavit, & seipsum non potest servare: si rex Israel est de- 42
scendat nunc à cruce; & credemus ei. Qui confidit in Deo, Ecce nunc servet 43
eum si vult eum: quia dicit, Filius Dei sum. Et similiter latrones qui cruci- 44
fixi erant cum eo exprobrabant ei. Et è sexta hora tenebrosus fuit totus 45
mundus usque, ad nonam horam.

Ad nonam horam parasceues.

Et tempore nonæ horæ clamavit Dominus Jesus, cum voce magna, dicens; 46
Elohi, Elohi lama sabaktani, hoc est dicere; Deus meus, Deus meus quare
reliquit me? Et audientes illi qui stabant illic, dicunt; Eliam vocat iste. 47
Et statim cucurrit unus ex illis, & accepit spongiam, & implevit eam aceto, & 48
ligavit eam super arundinem, & prehendit eam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * كه مرده ديكرانرا زنده كرد * جان خودرا نتواند كه زنده كند * اكر ملك اسراييل
43 است * از صليب فرود ايد * تا خلق ببينند وبدو ايمان اورد * وبر خدا توكل كرد * اكر
44 بسنده است اين ساعت اورا برهاند * سبب انك كفت من فرزند خدا هستم * واين چنين ان
45 دزدان كه با وي بدار اويخته شدند بيهوده مي كفتند * وچون شش ساعت كذشت * بر
46 همه زمين تاريكي پيدا شد * تا نهم ساعت * ودر نهم ساعت عيسي باواز بلند نعره بر
47 اورد وكفت ايلي ايلي چرا مرا فرو كذاشتي * كساني كه انجا ايستاده بودند كفتند *
48 اينك ايليارا مي خواند * وهماندم يكي از ايشان دويد ابرك ستد وبر سر ني كرد *
پر سركه * واورا مي خورانيد *

Alios quidem mortuos vivificavit, 42
animam autem suam non potest vivificare. Si rex Israelis sit, à cruce
descendat, ut populus videat & in eo credat. In Deo quidem confidit, 43
si gratus sit ei, hâc horâ eum liberet: propterea quòd dixit; Ego fi-
lius Dei sum. Ita etiam latrones, 44
qui cum eo super crucem suspensi erant, inania protulerunt. Sex- 45
tâ autem horâ præteritâ, super totam terram tenebræ exortæ sunt, us-
que ad nonam horam. Et nonâ horâ 46
Jesus voce altâ clamorem extulit, ac dixit; Eli Eli quare me dereliquisti?
Quidam ex astantibus dixerunt, 47
Ecce Eliam vocat. Et eodem mo- 48
mento unus ex illis cucurrit, & spongiam accepit, ac summæ arundini imposuit plenam aceto, &
ei bibendum præbebat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΗ'.

Verùm ceteri dicebant; Sine, videamus an veniat Elias liberaturus eum. At
49 50 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ
Jesus iterùm clamans voce magnâ, emisit spiritum. Et ecce
51 Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ τὸ
interexpansum templi fissum est in duo, à sursum usque deorsum: & terra
καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ
mota est, & petræ fissæ sunt: Et monumenta aperta sunt, & mul-
52 ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· Καὶ τὰ (ν) μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολ-
ta corpora dormientium Sanctorum excitata sunt. Et exeuntes de
53 λὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν
monumentis post excitationem ejus, venerunt in sanctam civitatem, & apparue-
μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανί-
runt multis. At Centurio, & qui cum eo, servantes Jesum,
54 σθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν,
videntes terræmotum, & facta; timuerunt valdè, dicentes; Verè
ἰδόντες τὸν σεισμὸν, καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς
Dei filius erat iste. Erant autem ibi mulieres multæ à longè spe-
55 Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες (ξ) πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεω-
ctantes, quæ secutæ sunt Jesum à Galilæa, ministrantes ei.
ροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ·
In quibus erat Maria Magdalene, & Maria Jacobi & Jose mater,
56 Ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ,
& mater filiorum Zebedæi. Serò autem facto, venit homo
καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος 57
dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui & ipse discipulus erat Je-
πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰη-
su. Hic accedens Pilato, petiit corpus Jesu. Tunc
σοῦ. Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε 58
Pilatus jussit reddi corpus. Et accipiens corpus Jo-
ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰω- 59
seph involvit illud sindone mundâ. Et posuit illud in novo suo
σὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ. Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ 60
monumento, quod exciderat in petra: & advolvens lapidem magnū ostio
μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν (ο) τῇ θύρᾳ
monumenti, abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Ma-
τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, (π) καὶ ἡ ἄλλη Μα- 61
ria, sedentes contra sepulchrum. Verùm posterâ die, quæ est post Pa-
ρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν πα- 62
rasceuen, coacti sunt principes Sacerdotum & Pharisæi ad Pilatum, Di-
ρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον, Λέ- 63
centes; Domine, meminimus quia ille seductor dixit adhuc vivens; Post tres
γοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς
dies excitor.
ἡμέρας ἐγείρομαι.

MS. A. (ν) μνήματα ἀνεῴχθη, καὶ (ξ) πολλαὶ μακρόθεν (ο) ἐπὶ τῇ θύρᾳ (π) καὶ ἄλλη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 * ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܫܒܘܩ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܡܦܨܝܘܬܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ.
50 51 ܬܘܒ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܫܒܩ ܪܘܚܗ. * ܘܡܚܕܐ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝ ܠܬܪܝܢ. ܡܢ
52 ܠܥܠ ܠܬܚܬ. ܘܐܪܥܐ ܐܬܙܝܥܬ. ܘܟܐܦܐ ܐܨܛܪܝ. * ܘܩܒܪܐ ܐܬܦܬܚܘ.
53 ܘܦܓܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܩܕܝܫܐ ܕܕܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܩܡܘ. * ܘܢܦܩܘ. ܘܒܬܪ ܩܝܡܬܗ. ܥܠܘ
54 ܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܣܓܝܐܐ. * ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܕܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ.
ܟܕ ܚܙܘ ܙܘܥܐ ܘܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܕܚܠܘ ܛܒ. ܘܐܡܪܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪܗ ܗܘܐ ܗܢܐ ܕܐܠܗܐ.
55 * ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܬܡܢ ܐܦ ܢܫܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܚܙܝܢ ܗܘܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܒܬܪܗ
56 ܕܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܡܫܡܫܢ ܗܘܝ ܠܗ. * ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ.
ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܘܕܝܘܣܐ. ܘܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܟܕ
57 * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܥܬܝܪܐ ܡܢ ܪܡܬܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ. ܕܐܦ ܗܘ ܐܬܬܠܡܕ
58 ܗܘܐ ܠܝܫܘܥ. * ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܦܝܠܛܘܣ
59 ܕܢܬܝܗܒ ܠܗ ܦܓܪܐ. * ܘܢܣܒܗ ܝܘܣܦ ܠܦܓܪܐ. ܘܟܪܟܗ ܒܟܬܢܐ ܕܟܝܐ.
60 * ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܚܕܬܐ ܕܝܠܗ ܕܢܩܝܪ ܗܘܐ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠܘ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ. ܣܡܘ
61 ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܩܒܪܐ ܘܐܙܠܘ. * ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܬܡܢ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ
ܐܚܪܬܐ. ܕܝܬܒܢ ܗܘܝ ܠܘܩܒܠ ܩܒܪܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܠܝܘ
62 * ܠܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܒܬܪ ܥܪܘܒܬܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܠܘܬ
63 ܦܝܠܛܘܣ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܐܬܕܟܪܢ ܕܗܘ ܡܛܥܝܢܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܟܕ ܚܝ. ܕܒܬܪ
ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܐܡ ܐܢܐ.

Reliqui verò dicebant, Sinite, videamus an 49
veniat Elia ad salvandum eum. Ipse verò Je- 50
sus rursum exclamavit voce altâ, & dimisit
spiritum suum. Et statim superficies respon- 51
dens januæ templi, scissa est in duas partes à
summo usq; ad imum, terraque commota est,
& petræ scissæ. Et monumenta aperta sunt, 52
& corpora multa Sanctorum qui obdormie-
rant, surrexerunt. Et exierunt, ac post re- 53
surrectionem ejus ingressi sunt civitatem
sanctam, & apparuerunt multis. Centurio 54
autem, & qui cum eo erant, qui servabant Je-
sum, quum vidissent terræmotum, & ea quæ
facta fuerant, timuerunt vehementer, & di-
xerunt; Verè iste filius erat Dei. Erant au- 55
tem illic mulieres multæ prospicientes emi-
nùs: quæ venerant post Jesum à Galilæa, &
ministrabant ei. Quarum una erat Maria 56
Magdalena, & Maria mater Jacobi, & Josis,
ac mater filiorum Zebedæi.

Ad vesperam sabbathi Annuntiationis. 74.

Quum autem esset vespera, venit vir dives à 57
Rama, nomine Joseph, qui & ipse discipulus
fuerat Jesu. Is adiit Pilatum, petiitque cor- 58
pus Jesu, & præcepit Pilatus ut daretur ei
corpus. Et accepit Joseph corpus, & invol- 59
vit illud fasciâ lini mundi. Illudque posuit 60
in monumento suo novo quod incisum erat
in petra: & advolverunt saxum ingens, ac
posuerunt super ostium monumenti, & abie-
runt. Erant autem illic Maria Magdalena, 61
& Maria altera, quæ sedebant è regione se-
pulchri.

Matutinis Sabbathi Annuntiationis. 75.

Die verò crastinâ quæ est post Parasceuen, 62
congregati sunt principes sacerdotum, &
Pharisæi apud Pilatum, Et dicunt ei; Do- 63
mine noster, meminimus seductorem illum
dixisse dum viveret, Post tres dies resurgam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

49 50 * دیگران گفتند • اورا بگذار تا ببینیم مگر ایلیا بیاید • واورا برهاند • * عیسی دیگر
51 بار نعره زد وجان خود را تسلیم کرد • * انکه در هیکل از بالا تا بزیر بدو نیمه شکافته شد •
52 وزمین لرزید • * وگورها گشاده شدند • وسنگها ازهم بدو نیمه شدند • وتن بسیار
53 پاکان که شهید کشته بودند از گور† بر خاستند • * وابیرون آمدند وبعد از بر
54 خاستن او] در شهر مقدس اندر رفتند • وبسیاران نموده شدند • * سپه سالار وایشان
که با وی بودند • وعیسی را پاسبانی می کردند • چون ان حالتهاء سهمناك دیدند
55 عظیم ترسیدند وگفتند راستست این که فرزند خداست • * وزنان بسیار که از
56 جلیل بدنبال عیسی امده بودند از دور می دیدند وایمان می آوردند • * واز ان
زنان یکی مریم مجدلانی • ومریم مادر یعقوب • ویوشا • ومادر فرزندان† زبدی •

*Alii dicebant; Sine eum, ut vide- 49
amus utrùm Elias veniat eúmque li-
beret. Jesus autem secundâ vice vo- 50
ciferatus expiravit. Tunc velum 51
Templi à summo ad imum in di-
midias partes perruptum est: terra et-
iam contremuit. Et sepulchra aperta 52
sunt, & petræ diffissæ sunt, & cor-
pora multorum sanctorum qui mar-
tyrium passi erant, è sepulchris sur-
rexerunt: Et egressi sunt, & post 53
resurrectionem ejus in urbem san-
ctam ingressi sunt, ac multis mani-
festati sunt. Dux militum, & illi 54
qui cum eo erant & Jesum custodi-
ebant, cùm ista prodigia fieri vide-
rent, magnoperè timuerunt, ac dixe-
runt; Verum est hoc quòd filius Dei
est. Mulieres autem quæ è Galilæa 55
post Jesum venerant, à longinquo
spectabant, & credebant. Et ex illis 56
mulieribus una erat Maria Magda-
lena, & Maria mater Jacobi &
Jose, & mater filiorum Zebedæi.*

صد سی سه   دفن کردن مسیح در گور

CXXXIII. Sepultura Christi in monumento.

57 * چون شبهنگام شد • مردی توانگر آمد از رامه • ونامش یوسف که او
58 نیز از جمله شاگردان مسیح بود • * پیش پیلاطوس رفت • وتن عیسی را خواست •

*Cùm autem facta esset vespera vir 57
quidam dives venit à Ramah, (&
nomen ejus Joseph, qui etiam ip-
se ex numero discipulorum Chri-
sti erat.) Et coram Pilato 58
ivit, ac corpus Jesu petiit.*

Versio VULGATA LATINA.

49
50 Cæteri verò dicebant; Sine, videamus an veniat Elias liberans eum. Jesus autem
51 iterùm clamans voce magnâ, emisit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in
52 duas partes à summo usque deorsum: & terra mota est, & petræ scissæ sunt, Et
monumenta aperta sunt: & multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexe-
53 runt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam
54 civitatem, & apparuerunt multis. Centurio autem, & qui cum eo erant, custodi-
entes Jesum, viso terræmotu & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes; Verè
55 Filius Dei erat iste. Erant autem ibi mulieres multæ à longè, quæ secutæ erant Je-
56 sum à Galilæa, ministrantes ei: Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Ja-
cobi & Joseph mater, & mater filiorum Zebedæi. Cùm autem serò factum esset, 57
venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joseph, qui & ipse discipulus erat
Jesu. Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi cor- 58
pus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone munda. Et posuit il- 59
lud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit saxum magnum 60
ad ostium monumenti, & abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, 61
sedentes contra sepulchrum. Alterâ autem die, quæ est post parasceuen, convene- 62
runt principes sacerdotum & Pharisæi ad Pilatum, Dicentes; Domine, recordati 63
sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens; Post tres dies resurgam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49
50 والباقون قالوا دعوه لننظر هل ايليا ياتي فيخلصه * فصرخ يسوع بصوت عظيم ايضا
واسلم الروح * الفصل الثامن والتسعون *

51 فانشق ستر حجاب الهيكل باثنين من فوق الى اسفل * والارض تزلزلت * والصخور
52 تشققت * والقبور تفتحت * وكثيرون من اجساد القديسين الرقود قاموا * وخرجوا من قبورهم *
53
54 ومن بعد قيامتهم دخلوا المدينة المقدسة وظهروا لكثيرين * واما قائد المائة والذين
كانوا معه يحرسون يسوع لما نظروا الزلزلة وما كان خافوا جدا * وقالوا حقا ان هذا هو ابن
55 الله * وكن هناك نسوة كثيرات ينظرن من بعيد * وهن اللواتي كن يتبعن يسوع من الجليل
56 ويخدمنه * اللواتي منهن مريم المجدلية * ومريم ام يعقوب * وام يوسا * وام ابني زبدي *
الفصل التاسع والتسعون *

57 ولما كان المساء جاء انسان غني من الرامة يسمى يوسف وكان هو ايضا قد تتلمذ ليسوع *
58 تقدم الى فيلاطس وساله جسد يسوع * حينئذ امر فيلاطس ان يعطاه * فاخذ يوسف الجسد
59
60 ولفه بلفائف نقية * وتركه في قبر جديد كان قد نحته لنفسه في صخرة * ثم دحرج حجرا
61 عظيما على باب القبر ومضى * وكن هناك مريم المجدلية ومريم الاخرى جالستين مقابل
62
63 القبر * وفي الغد بعد الجمعة اجتمع روساء الكهنة والفريسيون الى فيلاطس * وقالوا يا
سيد ذكرنا ان ذلك الضال قال اذ كان حيا اني بعد ثلثة ايام اقوم *

Cæteri verò dixerunt, Sinite eum ut vi- 49
deamus, an Elias veniat, liberetque eum.
Clamavit autem Jesus voce magnâ ite- 50
rum, & tradidit spiritum.

Sectio nonagesima octava.

Et scissum est velum operculi templi du- 51
as in partes, à summo ad imum. Et ter-
ra mota est, & petræ scissæ sunt, Et mo- 52
numenta aperta sunt, & multa è corpori-
bus Sanctorum dormientium surrexerunt,
Et exierunt è monumentis suis, & post 53
resurrectionem suam ingressi sunt civi-
tatem sanctam, & apparuerunt multis.
At verò dux centum, & qui cum eo cu- 54
stodiebant Jesum, quum vidissent terræ-
motum, & quod evenerat, timuerunt val-
dè, & dixerunt; Verum est quòd hic est
filius Dei. Et erant ibi mulieres multæ 55
spectantes à longè: sunt autem eæ quæ
sequebantur Jesum à Galilæa & mini-
strabant ei, Inter quas erat Maria 56
Magdalene, & Maria mater Jacobi, &
mater Josis, & mater duorum filiorum
Zebedæi.

Sectio nonagesima nona.

Cùm autem factum esset serò, venit ho- 57
mo quidam dives à Rama, qui vocaba-
tur Joseph, qui etiam ipse discipulum
se dediderat Jesu: Adiit Pilatum, & 58
petiit ab eo corpus Jesu. Tunc jussit Pi-
latus ut donaretur illo. Et accepit Jo- 59
seph corpus, & involvit illud fasciis
mundis, Et posuit illud in monumento 60
novo, quod jam exciderat sibiipsi in pe-
tra. Deindè advolvit saxum magnum ad
ostium monumenti, & abiit. Erat autem 61
ibi Maria Magdalene, & Maria alte-
ra, sedentes è regione sepulchri. Et cra- 62
stinâ die post parasceuen, convenerunt
principes sacerdotum & Pharisæi apud
Pilatum, Et dixerunt; Domine, recor- 63
dati sumus illum seductorem dixisse,
cùm esset vivus; Post tres dies resurgam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወቦ:እለ:ይቤሉ:ኅድግ: ንርአይ:እም: ይመጽእኑ: ሊልያስ: ያድኅኖ : ወካልእ : ነሥአ:ኲናተ:
50 ኲናት: ወረገዞ:ገቦሁ:ወወጽአ:ደም:ወማይ::=: ወእምዝ:ጸርኀ:ካዕበ:እግዚእ:
51 ኢየሱስ:በዓቢይ:ቃል:ወወፅአት:መንፈሱ::=: ወእምዝ:ተሠጠ: መንጦላዕተ:ቤተ: መቅደስ:
52 እምላዕሉ : እስከ : ታሕቱ : ክልኤተ : ኮነ: ወአድለቅለቀ : ምድር: ወነቅዐ : ኰኵሕ::=:
53 ወተከሥቱ : መቃብራት : ወተንሥኡ: ብዙኃን:አብድንቲሆሙ: ለጻድቃን:=: ወወፅኡ:እም
ቃብሪሆሙ: ወቦኡ : ውስተ:ሀገር: ቅድስት : እምድኅረ: ተንሥኡ: ወአስተርአይዎሙ:ለብዙ
54 ኃን::=: ወመኰንን:ምእት:ወእለ:ምስሌሁ :የዓቅብዎ: ለእግዚእ: ኢየሱስ: ርእዮሙ : ው
እተ : ድልቅልቀ : ወዘከመ : ይከውን: ፈርሁ : ጥቀ : ወይቤሉ : አማን : ወልደ : እግዚአብሔ
55 ር : ውእቱ : ዝንቱ::=: ወሃለዋ : ብዙኃት : አንስት : ህየ : እለ : ይሬእያ : እምርሑቅ :
56 ኵሎ : ዘኮነ:እለ: ተለዋሁ: ለእግዚእ: ኢየሱስ:እምገሊላ: እለ:ይትለአክዎ:=: ማርያ:
መግደላዊት : ወማርያ:እንተ:የዕቆብ:ወእሞሙ: ለዮሴፍ: ወእሞሙ:ለደቂቀ : ዘብዴዎስ::=:
በእንተ : ዘሕሞ : ሰአለ : ሥጋሁ : ለእግዚእነ::=:
57 ወመሲዮ: መጽአ: ብእሲ: ባዕል: እምአርማቲያስ : ዘስሙ: ዮሴፍ : ወውእቱሂ: ተፀምደ: ለእ
58 ግዚእ : ኢየሱስ:=: ወሖረ: ውእቱ: ኀበ: ጲላጦስ : ወሰአለ: በድኖ: ለእግዚእ: ኢየሱስ::
59 ወአዘዘ: ጲላጦስ: የሀብዎ:በድኖ: ለእግዚእ : ኢየሱስ::=: ወነሥአ: በድኖ: ዮሴፍ : ገነዞ:
60 በሰንዱን : ንጹሕ:=: ወቀበሮ : ውስተ:መቃብር:ሐዲስ : ዘአውቀረ : ውስተ:ኰኵሕ : ወአ
61 ንኰርኰረ: እብነ: ዓቢየ: ዲበ:ኆኅተ: መቃብር: ወኀለፈ:=: ወሃለዋ: ህየ: ማርያ : መግደላ
ዊት : ወካልእታሂ : ማርያ : ይነብራ : ቅድመ : መቃብር::=:
በሰንበተ : እምጽኅረ:ተቀንዩ : ወዐጠኑ: ያነብቡ : በመኀትወ : ፋሲካ : ነግህ::=:
62 ወበሳኒታ : እንተ : ይእቲ : እምድኅረ : ዓርብ : ተጋብኡ : ሊቃነ : ካህናት : ወረበናት : ወፈሪሳ
63 ውያን : ኀበ : ጲላጦስ::=: ወይቤልዎ : ተዘከር : እግዚኦ : ዘይቤ : ዝኩ : ጊጉይ : እመ :
ሕያው : ውእቱ : እም : ሠለስት : ዕለት : እትነሣእ : ይቤ:=:

Et fuerunt dicentes; Sine, videamus an veniat Elias servare ipsum; & iterum 49
unus accepit lanceam, & confodit ei latus suum, & effluxit sanguis & aqua.
Et tunc clamavit rursus Dominus Jesus cum magna voce, & exivit spiri- 50
tus ejus. Et tunc scissum fuit velum Domûs sanctæ, à summo ejus usque ad 51
imum ejus divisio fuit, & mota fuit terra, & scissa est petra. Et aper- 52
ta sunt sepulchra, & suscitata sunt multa corpora Justorum. Et exierunt 53
è sepulchris suis, & introierunt in civitatem sanctam, postquàm suscitati fuis-
sent, & apparuerunt multis. Et centurio, & qui cum eo erant custodientes 54
Dominum Jesum, videntes illum terræmotum, et quo modo factus fuit, timuerunt
valdè, & dicunt; Verè filius Dei est iste. Et fuerunt multæ mulieres illic spe- 55
ctantes è longè totum quod factum fuit, quæ sequutæ sunt Dominum Jesum è
Galilæa inservientes ei, Maria Magdalene, & Maria quæ Jacobi & mater 56
Josephi, & mater filiorum Zebedæi.

De eo qui postulabat corpus Domini nostri.

Et quum vesper esset venit homo dives ab Arimathæa, cujus nomen erat Jo- 57
seph, & ipse sequutus est Dominum Jesum. Et adiit ille Pilatum, & pe- 58
tiit corpus Domini Jesu: & jussit Pilatus, ut darent illi corpus Domini Jesu.
Et accipiens corpus ejus Joseph, involvit illud in sindone pura. Et sepelivit 59
illud in sepulchro novo suo quod effoderat in petra; & advolvit lapidem ma- 60
gnum super ostium sepulchri, & abiit. Et fuerunt illic Maria Magdalene & al- 61
tera Maria sedentes ex adverso sepulchri.

In sabbato posteaquam officium præstiterunt, & incensum obtulerunt,
legent cum lampadibus matutino paschatis.

Et secundâ die quæ fuit post parasceuen, coacti sunt principes sacerdotum, & 62
præpositi; & Pharisæi ad Pilatum. Et dicunt ei, Recordare domine quòd 63
dixit hic nequam quum viveret, A tribus diebus suscitatus ero, dicit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

59 * فرمود فیلاطوس که تن را بدو بسپارند * یوسف بستد ودر لفیفهاء کتان باریك بپیچید *
60 ودر کور نو نهادش که یوسف ازبراي خود انرا در سنك کنده بود * وسنکي
61 بزرك بر دهنه کور بینداخت * وخود برفت * مریم مجدلاني ومریم دیکر انجا برابر کور
62 نشسته بودند * ودر صباح دوم روز که ازپس ادینه باشد * بزرکان امامان ونویسندکان
63 ومعتزلان پیش فیلاطوس رفتند * وبدو کفتند اي خداوند ما بیاد اوردیم این فریبنده
را * وقتي که زنده بود * کفت بعد از سه روز از کور بر خیزم *

Deinde *præcipiente Pilato ut cor-* 59
pus ei traderent, Joseph acce-
pit, & involucris lintei tenu-
is involvit: Et in sepulchrum 60
novum posuit ipsum, quod Joseph
propter se in petra foderat, & sa-
xum ingens super os sepulchri conje-
cit, ipseque abiit. Maria autem 61
Magdalena & Maria altera è regi-
one sepulchri sedebant. Matutino 62
verò secundæ diei, quæ post feriam
sextam erat, summi sacerdotes &
Scribæ ac Pharisæi ad Pilatum ive-
runt: Et ei dixerunt; O domine 63
noster, in memoriam adducimus
istum impostorem tempore quo vive-
ret dixisse, Post tres dies è sepulchro
surgam.

Jube ergò muniri sepulchrum usque in tertium diem, ne quando venientes
64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες
discipuli ejus nocte, furentur eum, & dicant plebi; Excitatus est à mor-
οἱ μαθηταὶ (ρ) αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
tuis: & erit novissimus error pejor priore. Ait verò illis Pilatus;
65 κρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος,
Habetis custodiam, abite, munite sicut scitis. Illi autem abeun-
66 Ἔχετε κουστωδίαν, ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέν-
tes munierunt sepulchrum, signantes lapidem cum custodia.
τες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

CAP. XXVIII. κη'.

Vespere autem Sabbatorum lucescenti in unam Sabbatorum, venit Maria τιβ
1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ α
Magdalene, & altera Maria, spectatum sepulchrum. Et ecce terraemotus fa-
2 Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγέ-
ctus est magnus. Angelus enim Domini descendens de coelo, accedens revolvit la-
νετο μέγας. ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λί-
pidem ab ostio, & sedebat super eum. Erat autem aspectus ejus sicut ful-
3 θον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστρα-
gur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. Prae autem timore ejus con-
4 πὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ (α) φόβου αὐτοῦ ἐσεί-
cussi sunt servantes, & facti sunt sicut mortui. Respondens autem angelus τιγ
5 σθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο (β) ὡσεὶ νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος β

dixit mulieribus; Ne metuite vos: scio enim quòd Jesum crucifixum quae-
εἶπε ταῖς γυναιξὶ, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζη-
ritis. Non est hic. Excitatus est enim, sicut dixit. Venite, videte locum ubi
τεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε. ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου 6
jacebat Dominus. Et citò euntes dicite discipulis ejus, Quia surre-
ἔκειτο ὁ Κύριος. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὅτι ἠγέρ- 7
xit à mortuis, & ecce praeit vos in Galilaeam: ibi eum videbitis:
θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε·
ecce dixi vobis. Et exeuntes citò de monumento cum timore & gaudio ma-
τιδ ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς με- 8
β gno cucurrerunt nuntiare discipulis ejus. Cùm autem irent renuntia-
γάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖ-
re discipulis ejus, Et ecce Jesus occurrit eis, dicens; Gaudete.
τιε λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καὶ ἰδοὺ (γ) ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε. 9
ι. Illae autem accedentes, prehenderunt ejus pedes, & adoraverunt eum. Tunc
αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε 10
ait illis Jesus, Ne timete: Ite, nuntiate fratribus
λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς
meis, ut abeant in Galilaeam: & ibi me videbunt. Eunti-
μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· (δ) κἀκεῖ με ὄψονται. Πορευομέ- 11
bus autem illis, ecce quidam custodiae venientes in urbem, nuntiave-
νων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγει-
runt principibus Sacerdotum omnia facta.
λαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν (ε) ἅπαντα τὰ γενόμενα.

MS. A. (ρ) αὐτοῦ, κλέψωσιν   MS. A. Κεφ. κη'. (α) * φόβου ἐσείσθησαν (β) ὡς (γ) Ἰησοῦς (δ) καὶ ἐκεῖ (ε) πάντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܩܘܕ ܗܟܝܠ ܢܛܪܘܢ ܩܒܪܐ ܥܕܡܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܕܠܡܐ ܢܐܬܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ 64
ܢܓܢܒܘܢܝܗܝ ܒܠܠܝܐ. ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܥܡܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܬܗܘܐ ܛܥܝܘܬܐ
ܐܚܪܝܬܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܩܘܣܛܘܢܪܐ. ܙܠܘ 65
ܙܕܗܪܘ ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܬܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܙܗܪܘ ܒܩܒܪܐ. ܘܚܬܡܘ ܟܐܦܐ ܗܝ 66
ܥܡ ܩܘܣܛܘܢܪܐ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܥܘ * ܩܠܝܘܢ * ܟܚ *
* ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܕܢܓܗ ܚܕ ܒܫܒܐ. ܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ 1
ܐܚܪܬܐ ܕܢܚܙܝܢ ܩܒܪܐ. * ܘܗܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ. ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. 2
ܘܩܪܒ ܥܓܠ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܐ ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠܝܗ. * ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܙܘܗ ܐܝܟ 3
ܒܪܩܐ. ܘܠܒܘܫܗ ܚܘܪ ܗܘܐ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. * ܘܡܢ ܕܚܠܬܗ ܐܬܙܝܥܘ ܗܘܘ ܐܝܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ 4
ܗܘܘ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܢܫܐ. ܐܢܬܝܢ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܝܕܥ ܐܢܐ 5
ܓܝܪ ܕܠܝܫܘܥ ܕܐܙܕܩܦ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܪܟܐ. ܩܡ ܠܗ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܬܝܢ 6
ܚܙܝܢ ܕܘܟܬܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ ܡܪܢ. * ܘܙܠܝܢ ܥܓܠ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܩܡ 7
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. ܬܡܢ ܬܚܙܘܢܝܗܝ. ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝܢ.
* ܘܐܙܠ ܥܓܠ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܪܗܛ ܠܡܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 8
* ܘܗܐ ܝܫܘܥ ܦܓܥ ܒܗܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܫܠܡ ܠܟܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܩܪܒ ܐܚܕ 9
ܪܓܠܘܗܝ ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܐܚܝ 10
ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܘܬܡܢ ܢܚܙܘܢܢܝ. * ܟܕ ܐܙܠ ܕܝܢ ܗܢܝܢ. ܐܬܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܩܣܛܘܢܪܐ 11
ܗܢܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.

Jube ergò ut observent sepulchrum ad tres 64
dies, ne fortè veniant discipuli ejus, & fu-
rentur eum noctu: dicantque populo, E
mortuis surrexit: & fit error novissimus pe-
jor priore. Dixit eis Pilatus, Habetis cu- 65
stodes: ite, cavete sicut scitis. Illi autem 66
profecti custodierunt sepulchrum: & obsi-
gnaverunt saxum illud praesentib' custodibus.

Ad vesperam dominicae resurrectionis. 76.

CAP. XXVIII.

In vespera autem, in sabbatho, sub aurora 1
primae diei hebdomadis, venit Maria Magda-
lena, & Maria altera, ut spectarent sepul-
chrum. Et ecce terraemotus magnus factus 2
est: Angelus enim Domini descendit de
coelo, & accedens revolvit saxum ab ostio:
sedebatque super illud. Erat autem aspe- 3
ctus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus
candidum sicut nix. Et prae timore ipsius 4
contremuerunt ii qui custodiebant, & facti
sunt instar mortuorum. Respondit autem 5
angelus, & ait mulieribus; Vos, ne timea-
tis: scio enim Jesum, qui crucifixus est, vos
quaerere. Non est hîc: surrexit enim prout 6
dixit: venite, videte locum in quo positus fu-
erat Dominus noster. Et abite citò, dicite 7
discipulis ipsius, Surrexit è mortuis, & ec-
ce praecedit vos in Galilaeam: illîc videbi-
tis eum: ecce dixi vobis. Et abiêre citò à 8
sepulchro cum timore & gaudio magno, &
cucurrerunt ut dicerent discipulis ipsius. Et 9
ecce Jesus fit eis obviàm, dixitque eis; Pax
vobis. Illae autem accedentes prehenderunt
pedes ejus, & adorârunt eum. Tunc dixit 10
eis Jesus, Ne timeatis: sed abeuntes dicite
fratribus meis, ut proficiscantur in Galilae-
am, & illîc videbunt me. Quum autem 11
profectae fuissent, venerunt quidam ex custo-
dibus illis in civitatem, & dixerunt princi-
pibus sacerdotum quicquid factum fuerat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اکنون بفرماي تا بر کوراو احتياط کنند تا سه روز نبادا شاکردان اورا بشب 64
بدزدند * وبمردم بکويند * که ازميان مردکان برخاست * وکمراهي پسين ازاولين
بيشتر شود * پيلاطوس بديشان کفت شما مردم وسرهنکان خود داريد * برويد انچنانك مي 65
دانيد احتياط کنيد * انکه ايشان بر سر کور رفتند * وهرچه بيشتر احتياط کردند * 66
وسنك را مهر کردند * وسرهنکان وکماشتکان نکاه مي داشتند   صد سي چهار
برخاستن مسيح از کور   * ودر شب شنبه که روز ديکر يکشنبه باشد * مريم 1
مجدلاني ومريم ديکر * آمدند تا کوررا ببينند * وانجا عظيم شکوه وسهم بود * براي انك 2
فرشته خدا از آسمان فرود آمده بود * وسنك از کور بر کرديده * وفرشته بر سنك نشسته * ديدار 3
او مثال برق * وپوشش او سپيد * همچون برف * ونور او چشم را خيره کردي * از سهم او آنان 4
که پاسباني† مي کردند * لرزيدند * وبي خود بيفتادند * وهمچو مردکان شدند * وفرشته پاك با 5
زنان درسخن آمد * وکفت شما مترسيد ودرپيش آييد * براي انك آشناييد مي دانم که عيسي
رامي طلبيد * انك بر دار اويخته شد * اينجا نيست بياييد * آنك جاي اورا ببينيد * که 6

Nunc praecipe ut super sepulchrum 64
ejus custodiam agant usque ad tertium diem: ne fortè discipuli ejus nocte furrigiant eum, & hominibus dicant, quòd è mortuis surrexit, & seductio postrema, priori major fiat.
Pilatus eis dixit, Vos viros & sa- 65
tellites eorum habetis, ite, sicut nostis custodiam agite. Tunc ipsi sepul- 66
chrum adierunt, & apprimè custodiam egerunt, deindè lapidem obsignarunt: & satellites atque praepositi custodiam ejus habuerunt.

CXXXIV. Resurrectio Christi è sepulchro.

CAP. XXVIII.

Nocte autem sabbathi, cujus di- 1
es crastina prima feria esset, Maria Magdalena & Maria altera venerunt ut sepulchrum spectarent. Et 2
ibi magna consternatio & timor fuit; siquidem Angelus Dei de coelo descendisset, ac lapidem à sepulchro 3
devolvisset; & Angelo super lapidem sedente, Aspectus ejus sicut 3
fulgur, & vestimentum ejus album erat sicut nix, & lumen ejus ocu-
los perstringebat. Et prae timo- 4
re ejus ii qui custodiam gebant, contremebant; & in ecstasin collapsi facti sunt sicut mortui. Et angelus 5
sanctus cum mulieribus sermonem iniit, & dixit; Vos ne timeatis, sed coràm accedite, quia familiares ejus estis: scio quòd Jesum quaeratis, qui super crucem suspensus fuit: Hic loci non est; veni- 6
te ut locum ejus videatis, quo

Versio VULGATA LATINA.

64 Jube ergò custodiri sepulchrum usque in diem tertium: ne fortè veniant discipuli
ejus, & furentur eum, & dicant plebi; Surrexit à mortuis: & erit novissimus error
65 pejor priore. Ait illis Pilatus; Habetis custodiam, ite, custodite sicut scitis. Illi
66 autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

CAP. XXVIII.

1 VEspere autem Sabbati, quæ lucescit in prima Sabbati, venit Maria Magdalene, &
2 altera Maria, videre sepulchrum. Et ecce terræmotus factus est magnus. Ange-
lus enim Domini descendit de cœlo: & accedens revolvit lapidem, & sedebat su-
3 per eum: Erat autem aspectus ejus sicut fulgur: & vestimentum ejus sicut nix.
4 Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui. Respon-
5 dens autem Angelus dixit mulieribus; Nolite timere vos: scio enim, quòd Jesum,
qui crucifixus est, quæritis: Non est hic: surrexit enim, sicut dixit: venite, & 6
videte locum, ubi positus erat Dominus. Et citò euntes dicite discipulis ejus quia 7
surrexit: & ecce præcedet vos in Galilæam: ibi eum videbitis. Ecce prædixi vo-
bis. Et exierunt citò de monumento cum timore & gaudio magno, currentes nun- 8
tiare discipulis ejus. Et ecce Jesus occurrit illis, dicens; Avete. Illæ autem ac- 9
cesserunt, & tenuerunt pedes ejus, & adoraverunt eum. Tunc ait illis Jesus; No- 10
lite timere: ite, nuntiate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt.
Quæ cùm abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem, & nuntia- 11
verunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

64 * ومر بحراسة القبر الى اليوم الثالث لئلا ياتي تلاميذه فيسرقوه ويقولوا في الشعب انه قام من
65 الاموات فتكون الضلالة الاخيرة شرا من الاولى * فقال لهم فيلاطس عندكم حراس اذهبوا
66 واوثقوا القبر كما تعرفون * فمضوا الى القبر وختموا الحجر مع الحراس *

* الفصل المائة *

1 * وفي عشية السبوت صبحة احد السبوت جاءت مريم المجدلية ومريم الاخرى لينظرا القبر
2 * واذا زلزلة عظيمة قد كانت لان ملاك الرب نزل من السماء [] ودحرج الحجر عن باب
3 القبر وجلس فوقه * وكان منظره كالبرق ولباسه ابيض كالثلج * ومن خوفه اضطرب
4 الحراس وصاروا كالاموات * فقال للمراتين لا تخافا انتما قد علمت انكما تطلبان يسوع
5 الذي صلب * فليس هو ههنا بل قد قام كما قال * تعاليا فانظرا حيث كان * واسرعا
6
7 واذهبا فقولا لتلاميذه انه قد قام من الاموات وهوذا يسبقكم الى الجليل فهناك ترونه هاانذا
8 قد قلت لكما * فلما مضتا من القبر بخوف وفرح عظيم كانتا مسرعتين لتخبرا تلاميذه *
9 * واذا يسوع قد استقبلهما وقال افرحا فامسكتا قدميه وسجدتا له * حينئذ قال لهما
10 يسوع لا تخافا اذهبا واعلما اخوتي ليذهبوا الى الجليل فهناك يرونني * فلما ذهبتا واذا قوم
11 من الحراس جاءوا الى المدينة واعلموا رؤساء الكهنة بكلما كان *

Jube ergò custodiri sepulchrum usque in 64
diem tertium, ne fortè veniant discipuli
ejus, & furentur eum, & dicant inter
plebem quòd surrexerit à mortuis, & fiat
error novissimus pejor priore. Dixit au- 65
tem illis Pilatus; Apud vos sunt custo-
des, ite & munite sepulchrum sicut sci-
tis. Igitur abierunt ad sepulchrum, & 66
signaverunt lapidem unà cum custodibus.

Sectio centesima.

CAP. XXVIII.

ET in vespere sabbathorum, ad auro- 1
ram unius sabbathorum, venit Maria
Magdalene, & Maria altera ut vide-
rent sepulchrum. Et ecce terræmotus 2
magnus accidit; quoniam angelus Do-
mini descendit de cœlo, & revolvit lapi-
dem ab ostio monumenti, seditque super 3
eum. Et erat aspectus illius sicut ful-
gur, & vestimentum ejus album sicut
nix. Et præ timore ejus perturbati sunt 4
custodes, & facti sunt velut mortui.
Dixit autem duabus mulieribus; Ne ti- 5
meatis vos: jam novi quòd vos quæri-
tis Jesum qui crucifixus fuit. Non est 6
hic: sed jam surrexit, sicut dixit.
Venite, & videte locum ubi erat. Et 7
properate, & ite, ac dicite discipulis
ejus, ipsum jam surrexisse à mortuis. Et
ecce præcedet vos in Galilæam: ibi
videbitis eum. Ecce jam dixi vobis.
Cumque discessissent è monumento cum 8
timore & gaudio magno, fuerunt cele-
res ut nuntiarent discipulis ejus. Et 9
ecce occurrit eis Jesus, & ait; Lætami-
ni. Et tenuerunt pedes ejus, & adora-
verunt eum. Tunc dixit eis Jesus, Ne 10
timeatis, ite, & significate fratribus me-
is, ut eant in Galilæam; nam ibi vide-
bunt me. Cùm autem abiissent, ecce qui- 11
dam ex custodibus venerunt in civita-
tem, & renuntiaverunt principibus sa-
cerdotum omnia quæ facta fuerant.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

64 ለዝዝ ፡ እንከ ፡ ይዕቀቡ ፡ መቃብሪሁ ፡ እስከ ፡ ሠሉስ ፡ መዋዕል ፡ ከመ ፡ ኢይምጽኡ ፡ አርደ
ኢሁ ፡ ወኢይስርቅዎ ፡ ሌሊተ ፡ ወኢይበሉ ፡ ለሕዝብ ፡ ተንሥአ ፡ እምውታን ፡ ወትከውን ፡ ደኃ
65 ሪ ፡ ጌጋዩ ፡ እንተ ፡ ተአኪ ፡ እምቀደሚት ። ወይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ንሥኡ ፡ ሰገራተ ፡ ወ
66 ሑሩ ፡ ለጽንዑ ፡ ከመ ፡ ታአምሩ ። ወሖሩ ፡ ወቀተሩ ፡ መቃብሮ ፡ ለጽንዑ ፡ ወኀተምዎ ፡ ለ
ይእቲ ፡ ለብን ፡ ምስለ ፡ ሰገራት ።

በመኀትወ ፡ ፋሲካ ፡ ወበሚካኤል ፡ ዘሰንበት ፡

1 ፳፰ ወሰርክ ፡ ሰንበተ ፡ ለጸቢሐ ፡ እሑድ ፡ መጽአት ፡ ማርያ ፡ መግደላዊት ፡ ወካልእታኒ ፡ ማርያ ፡
2 ይርአያ ፡ መቃብሮ ። ወናሁ ፡ ኮነ ፡ ድልቅልቅ ፡ ዐቢይ ፡ እስመ ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡
3 ወረደ ፡ እምሰማይ ፡ ወቀርበ ፡ ወአንኮርኮራ ፡ ለእብን ፡ ወነበረ ፡ ዲቤሃ ። ወራእዩ ፡ ከመ
4 ዘ ፡ መብረቅ ፡ ወልብሱ ፡ ጸዐዳ ፡ ከመዘ ፡ በረድ ። ወእምፍርሀቱ ፡ ተሀውኩ ፡ ወኮኑ ፡ ከ
5 መ ፡ አብድንት ፡ እለ ፡ ይዓቅቡ ። ወአውሥአ ፡ መልአክ ፡ ወይቤሎን ፡ ለአንስት ፡ ኢትፍ
6 ርሃ ፡ አንትንሰ ፡ እስመ ፡ ኣአምር ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ተኀሥሣ ፡ ዘተቀትለ ። ኢ
7 ሀሎ ፡ ዝየ ፡ ተንሥአ ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ ንዓ ፡ ርእያ ፡ መካነ ፡ ኀበ ፡ ተቀብረ ። ወፍጡነ ፡ ሑ
ራ ፡ ንግራሆሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ ተንሥአ ፡ እሙታን ፡ ወናሁ ፡ ይቀድመክሙ ፡ ገሊላ ፡ ወ
8 በህየ ፡ ትሬእይዎ ፡ ናሁ ፡ አይደዕኩክን ። ወኀለፋ ፡ ፍጡነ ፡ እመኀበ ፡ መቃብር ፡ በፍ
9 ርሃት ፡ ወበረዓድ ፡ ወበፍሥሐ ፡ ዓቢይ ፡ ወሮጻ ፡ ይንግራሆሙ ፡ ለአርዳኢሁ ። ወእንዘ ፡ ይ
ሐውራ ፡ ይንግራ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ወናሁ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ተራከቦን ፡ ወይቤ ፡ በሐክን ። ወ
10 ቀርባ ፡ ወአኀዛ ፡ እገሪሁ ፡ ወሰገዳ ፡ ሎቱ ። ወእሜሃ ፡ ይቤሎን ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኢትፍ
11 ርሃ ፡ ሑራ ፡ ንግራሆሙ ፡ ለአኀውየ ፡ ከመ ፡ ይሑሩ ፡ ገሊላ ፡ ወበህየ ፡ ይሬእዩኒ ። ወኀሊፎን ፡ አ
ማንቱ ፡ ሖተው ፡ ሰገራት ፡ ሀገረ ፡ ወነገሩ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ኮነ ።

Jube igitur ut custodiant sepulchrum ejus usque ad tertium diem, ne veniant 64
discipuli ejus, & ne furentur eum nocte, & ne dicant populo; Suscitatus fuit
è mortuis: & erit ultima nequitia ejus pejor primâ. Et dicit iis Pilatus, Ac- 65
cipite milites; & abite, firmate sicut scitis. Et abierunt & munierunt se- 66
pulchrum ejus, & firmârunt & obsignârunt hunc lapidem cum militibus.

Pro lampadibus paschatis: & pro Michaëlis sabbatho.

CAP. XXVIII.

ET vespere sabbathi ad exortum primi diei venit Maria Magdalene & 1
altera Maria, videre sepulchrum. Et fuit terræmotus magnus. Quoniam 2
angelus Domini descendit à cœlo, & accessit, & devolvit lapidem, & sedit su-
per eum. Et visus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. 3
Et præ timore conturbati fuerunt, & fuerunt sicut corpora exanimata custo- 4
des. Et respondit angelus & dixit mulieribus; Ne timeatis: quia scio quòd 5
Dominum Jesum quæritis qui occisus est. Non est hic, suscitatus fuit, prout 6
dixit: venite, videte locum ubi sepultus fuit. Et statim abite, nuntiate disci- 7
pulis ejus, quòd suscitatus est è mortuis: & ecce præcedet vos in Galilæam,
& ibi videbitis eum: ecce scire feci vos. Et abierunt statim à sepulchro 8
cum timore, & cum tremore, & cum gaudio magno: & currebant ut nuntiarent
discipulis ejus. Et quum proficiscerentur nuntiare discipulis ejus, ecce Do- 9
minus Jesus obviàm venit iis, & dicit; Avete: & accesserunt, & prehenderunt
pedes ejus, & adoraverunt eum. Et tunc dicit iis Dominus Jesus, Ne timea- 10
tis: abite, nuntiate fratribus meis ut abeant in Galilæam, & illic videbunt
me. Et proficiscentibus ipsis venerunt milites in civitatem, & nuntiârunt 11
principibus sacerdotum totum quomodo factum fuerat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 خداوند ما درو نهاده شد * وبزودی بروید بشاکردان او بکویید * که از میان مردکان †
برخاست * واینك پیشتر از شما در جلیل می رود * انجا اورا ببینید وپیشتر ازان بشما اکاه
8 کردم * از انجا زنان با ترس عظیم از کورستان † بدر رفتند * ودویدند تا بشاکردان او
9 بکویند * ناکاه عیسی برابر چشم ایشان † پیدا شد وبدان زنان کفت سلام † بر شما *
10 ایشان پیش رفتند وسجود † کردند * عیسی بدیشان کفت مترسید * لیکن بروید ببرادران
11 من بکویید که در جلیل روند ومرا انجا ببینند * واینجا کماشتکان وسرهنکان که
پاسبانی کور می کردند * با خود امدند با روی زرد وترسناك بشهر درآمدند * وهرچه
دیده بودند * ببزرکان وامامان کفتند

Dominus noster positus fuit. Et ci- 7
tò abeuntes, discipulis ejus dicite
quòd è mortuis surrexit: & ecce
ante vos in Galilæam vadit;
ibi eum videbitis: antea autem vo-
bis indicavi. Deindè mulieres cum 8
timore magno à sepulchreto abie-
runt, & cucurrerunt ut discipulis
ejus dicerent. Derepentè Jesus co- 9
ram oculis eorum manifestavit se,
ac illis mulieribus dixit; Pax vo-
bis. Tunc illæ coram accesse-
runt, & adorationem præstite-
runt. Jesus eis dixit; Ne metu- 10
atis: sed abite, fratribus meis
dicite, ut Galilæam euntes me
ibi videant. Deindè præpositi & 11
præfecti, qui custodiam sepulchri
agebant, ad se reversi vultu pallido
& timido in urbem regressi sunt, &
quicquid viderant, magnatibus &
sacerdotibus dicebant.

Z

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Et congregati cum senioribus, consiliúmque accipientes, argenteos
12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια
sufficientes dederunt militibus, Dicentes; Dicite, Quia discipuli ejus
13 ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, Λέγοντες, Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
nocte venientes, furati sunt eum nobis dormientibus. Et si auditum fuerit hoc
14 νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο
à præside, nos suadebimus ei, & vos securos faciemus.
ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
Illi autem accipientes argenteos, fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est
15 Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη
verbum illud apud Judæos, usque hodie. At undecim discipuli
16 ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις, μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ
profecti sunt in Galilæam, in montem ubi constituerat illis Jesus.
ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

Et videntes eum, adoraverunt eum: quidam autem dubitaverunt. Et
Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ 17
accedens Jesus locutus est eis, dicens; Data est mihi omnis auctoritas in 18
προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν
cœlo, & in terra. Euntes ergò docete omnes gentes:
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς. (ζ) Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, 19
baptizantes eos in nomen Patris, & Filii, & sancti Spiritûs,
βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος,
Docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis. Et
Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ 20
ecce ego cum vobis sum omnes dies, usque ad consummationem seculi.
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.
Amen.
Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις βφιδ, κεφαλαίοις τνε.

MS.A. (ζ) Πορευθέντες μαθητεύσατε   Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ. ܘܝܗܒܘ ܟܣܦܐ ܠܐ ܙܥܘܪ ܠܣܛܪܛܝܘܛܐ.
13 * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܘ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܘ ܓܢܒܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܟܕ ܕܡܟܝܢܢ. * ܘܐܢ
14 ܡܫܬܡܥܐ ܗܕܐ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܚܢܢ ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܗ. ܘܠܟܘܢ ܕܠܐ ܨܐܦܐ ܥܒܕܝܢܢ.
15 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܢܣܒܘ ܟܣܦܐ. ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܠܦܘ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܗܕܐ
16 ܒܝܢܝ ܝܗܘܕܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܚܕܥܣܪ. ܐܙܠܘ ܠܓܠܝܠܐ ܠܛܘܪܐ ܐܝܟܐ
17 ܕܐܘܥܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܣܓܕܘ ܠܗ. ܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܐܬܦܠܓܘ. * ܘܩܪܒ
18 ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܗܘܢ ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܟܠ ܫܘܠܛܢ ܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ.
19 ܘܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܬܠܡܕܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
20 ܘܥܡܕܘ ܐܢܘܢ. ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܟܠ ܡܐ
ܕܦܩܕܬܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ ܕܐܟܪܙ ܥܒܪܐܝܬ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܣܛܝܢܐ *

Et congregati sunt cum senioribus, & consi- 12
lium inierunt, dederuntque pecuniam non
modicam custodibus, Dicentes eis; Dicite, 13
Discipuli ejus venientes furati sunt eum
noctu quum dormiremus. Quòd si auditum 14
hoc fuerit coram præfecto, nos persuadebi-
mus ei, vosque solicitudine liberabimus.
Illi autem cùm accepissent pecuniam, ege- 15
runt sicut docuerant eos: & exiit sermo iste
inter Judæos usque in hodiernum diem.
Discipuli autem undecim profecti sunt in 16
Galilæam, in montem ubi condixerat eis Je-
sus. Et quum eum aspexissent, adorârunt 17
eum: ex iis enim nonnulli dubitaverant.
Et accedens Jesus allocutus est eos, & dixit 18
eis; Data est mihi omnis potestas in cœlo
& in terra: sicut autem misit me Pater me-
us, & ego mitto vos. Ite ergò, docete 19
omnes gentes, & baptizate eas in nomine
Patris, & Filii, & Spiritûs sanctitatis. Et 20
docete eas ut servent quicquid præcepi vo-
bis; & ecce ego vobiscum sum omnibus die-
bus usq; ad consummationem seculi, Amen.

Sancti Evangelii præconii Matthæi, quod prædicavit Hebraicè in terra Palæstinæ,

FINIS.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * پيران وجماعت فراهم امدند * ومشورت كردند وراي زدند وبسرهنكان مال بسيار دادند *
13 * وبديشان سپارش كردند * وكفتند بكوييد كه شاكردان او بشب درامدند * واورا
14 دزديدند * وقتي كه ما خفته بوديم * * واكر اين سخن پيش زوباشي كفته شود * ازو
15 وازشما عذر بخواهيم * وبي زحمت كارساخته شود * * ايشان چون مال را ستدند انچنانك
بديشان كفته بودند كردند * واين كلمه ميان يهوديان بدر آمد * وتا امروز چنين مي كويند

صد سي پنج   انجا كه مسيح خودرا بحواريون نمود

16 * اما يازده شاكرد او * بالاء كوه جليل رفته بودند * انجا كه عيسي بديشان اميد داده
17 بود * * چون مسيح را ديدند * براي او سجود كردند * وبعضي از ايشان دركمان بودند *
18 * مسيح پيش آمد وبا ايشان سخن كفت * كه همه سلطنت آسمان وزمين بمن داده شد
19 اكنون انچنانك پدر مرا فرستاد * من شما را مي فرستم * * برويد وهمه عالم را تعليم
دهيد * ودر ايمان وباوري من † بياوريد * وايشانرا عماده كنيد يعني ترسا كنيد * بنام
20 پدر * وپسر * وجان پاك * * وايشانرا بياموزانيد † هر چه من شما را اموختم * وبسپاريد †
هر چه من بشما سپردم * ونكه داشتي كنيد * واينك من با شما ام تا انتهاء وسرانجام خلق
وتا ابد الابد * امين *

تمام شد انجيل متي يكي ازجمله دوازده حواريون

Et seniores & populi convenientes 12
deliberârunt & consilium inie-
runt, & satellitibus pecuniam
multam dederunt: Eisque mandâ- 13
runt, Dicentes; Dicite, Discipu-
li ejus nocte venerunt eùmque sur-
ripuerunt tempore quo dormivimus.
Et si hoc verbum præfecto dictum 14
fuerit, ab eo & vobis excusati-
onem petemus, ac sine molestia
res effecta erit. Illi cùm pecuni- 15
am accepissent, quemadmodum
eis dixerant, fecerunt: & hoc
verbum inter Judæos exivit, ac
usque hodiè ita dicunt.

CXXXV. Ubi Christus se Apostolis ostendit.

Undecim verò discipuli ejus mon- 16
tem Galilææ conscenderunt ubi
Jesus spem illis dederat. Cùm 17
Christum vidissent, ei adorationem
exhibuerunt: quidam autem ex
illis dubitârunt. Christus acces- 18
sit, & eis dixit, Quòd totum
dominium cœli & terræ mihi da-
tum est. Nunc sicut Pater me
misit, ego vos mitto. Ite, & totum 19
mundum docete, ac ad religionem
et fidem meam reducite; eosque
baptizate, (i. e. Christianos effici-
te) in nomine Patris et Filii et
Spiritûs sancti. Et eos docete 20
quicquid ego vos docui, ac tra-
dite eis quicquid ego vobis tra-
didi, et illud observate. Et ec-
ce vobiscum sum usque ad finem
et consummationem creaturarum,
ac in æternitatem æternitatis,
Amen.

Absolutum est Evangelium Matthæi, unius ex duodecim Apostolis.

Versio VULGATA LATINA.

12 Et congregati cum senioribus, consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt
13 militibus, Dicentes; Dicite quia discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt
14 eum, nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit à præside, nos suade-
15 bimus ei, & securos vos faciemus. At illi, acceptâ pecuniâ, fecerunt sicut
erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud Judæos, usque in hodi-
16 ernum diem. Undecim autem discipuli abierunt in Galilæam, in montem, ubi
constituerat illis Jesus. Et videntes eum adoraverunt: quidam autem dubitave- 17
runt. Et accedens Jesus locutus est eis, dicens; Data est mihi omnis potestas in 18
cœlo, & in terra. Euntes ergò docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine 19
Patris, & Filii, & Spiritûs sancti: Docentes eos servare omnia quæcunque man- 20
davi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummatio-
nem seculi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 واجتمعوا بالشيوخ وتشاوروا واعطوا الجند فضة مقنعة * وقالوا قولوا ان تلاميذه اتوا ليلا
14 15 وسرقوه ونحن نيام * واذا سمع هذا عند القايد اقنعناه وجعلناكم بغير لوم * فاخذوا
الفضة وصنعوا كما علموهم وذاعت هذه الكلمة في اليهود الي اليوم *
الفصل الماية وواحد *
16 17 فاما احد عشر التلاميذ فمضوا الي الجليل الي الجبل الذي امرهم يسوع * فلما راوه
18 سجدوا له وبعضهم شك * وجاء يسوع وكلمهم قايلا اعطيت كل سلطان في السماء وعلي الارض *
19 20 اذهبوا وتلمذوا كل الامم وعمدوهم باسم الاب والابن وروح القدس * وعلموهم حفظ جميع
ما اوصيتكم به * وها انا معكم كل الايام والي كمال الدهور امين *

Et congregati sunt cum senioribus, & 12
consilium ceperunt, dederuntque militi-
bus argentum sufficiens, Et dixerunt; 13
Dicite quòd discipuli ejus venerunt
nocte, & furati sunt eum, nobis dormi-
entibus: Et si auditum fuerit hoc apud 14
ducem, satisfaciemus ei, & reddemus
vos absque culpa. Igitur acceperunt ar- 15
gentum, & fecerunt sicut docuerant eos.
Et divulgatum est hoc verbum inter Ju-
dæos usque hodie.

Sectio centesima prima.

At verò undecim discipuli abierunt in 16
Galilæam, ad montem quem præceperat
illis Jesus. Cumque vidissent eum, ado- 17
raverunt eum: quidam autem eorum
dubitaverant. Et venit Jesus, & locu- 18
tus est eis, dicens; Donatus sum omni
potestate in cœlo & super terram. Ite, 19
& docete omnes gentes, & baptizate eos
in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs
sanctitatis. Et docete eos observantiam 20
omnium eorum quæ præcepi vobis. Et
ecce ego vobiscum sum cunctis diebus, &
ad finem seculorum. Amen.

كمل بعون الله تعالي انجيل القديس متي الكارز بحياة الابد *
بركاته تشملنا امين *

Absolutum est opitulante Deo excelso Evangelium sancti Matthæi prædicatoris vitæ æternæ. Benedictiones ejus circundent nos, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወተጋብኡ ፡ ወመከሩ ፡ ምስለ ፡ ሊቃውንት ፡ ወወሀብዎሙ ፡ ብዙኀ ፡ ወርቀ ፡ ለሰገራት ፡፡ ወይ
13 ቤልዎሙ ፡ በሉ ፡ አርደኢሁ ፡ ሌሊተ ፡ መጽኡ ፡ ወሰረቅዎ ፡ እንዘ ፡ ንነውም ፡ ንሕነ ፡፡ ወ
14 እመኒ ፡ ተሰምዐ ፡ ዝንቱ ፡ መልእክ ፡ ለሕዝብ ፡ ንሕነ ፡ ናአምኖ ፡ ወኢያኀዝነክሙ ፡ እለ ፡ ዘ
15 እንበለ ፡ ሐዘን ፡ ንሬሲየክሙ ፡፡ ወነሢአሙ ፡ ብሩረ ፡ ኀለፉ ፡ ወገብሩ ፡ በከመ ፡ ማህርዎ
16 ሙ ፡ ወወፅአ ፡ ዝነገር ፡ እምኀበ ፡ አይሁድ ፡ እስከ ፡ ዮም ፡፡ ወሖሩ ፡ ገሊላ ፡ ዐሠርቱ ፡
17 ወአሐዱ ፡ አርደኢሁ ፡ ደብረ ፡ ኀበ ፡ አዘዞሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወርእይዎ ፡ ወሰገ
18 ዱ ፡ ሎቱ ፡ ወናፈቁ ፡፡ ወቀርበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወተናገሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተውህ
19 በ ፡ ሊተ ፡ ኵሉ ፡ ኵነኔ ፡ ሰማይ ፡ ወምድር ፡፡ ሑሩኬ ፡ እንከ ፡ ወመሀሩ ፡ ኵሎ ፡ አሕዛ
20 በ ፡ እንዘ ፡ ታጠምቅዎሙ ፡ በሉ ፡ በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ወመህርዎ
ሙ ፡ ኵሉ ፡ ይዕቀቡ ፡ ዘአዘዝኩክሙ ፡ ወናሁ ፡ አነ ፡ ምስሌክሙ ፡ ሀሎኩ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕ
ል ፡ እስከ ፡ ኀልቀተ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡
ተፈጸመ ፡ ወንጌል ፡ ዘማቴዎስ ፡ ቃሉ ፡ ፳፻፮

Et coacti sunt, & consilium inierunt cum senioribus, & dederunt multum auri 12
militibus. Et dicunt iis; Dicite, Discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt 13
eum nobis dormientibus. Et si auditum erit hoc apud præsidem populi, nos 14
fidem faciemus, & vos à tristitia immunes constituemus. Et accipientes ar- 15
gentum, profecti sunt & fecerunt sicut edocti erant. Et exivit hic sermo à Ju-
dæis usque hodiè. Et profecti sunt in Galilæam, undecim discipuli ejus, in mon- 16
tem ubi constituerat iis Dominus Jesus. Et viderunt eum, & adorârunt eum, 17
& dubitaverunt. Et accessit Dominus Jesus, & loquutus est iis, dicens; Da- 18
tum est mihi omne judicium cœli & terræ. Itote igitur, & docete omnes ge- 19
nerationes: baptizando eas dicite, IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPI-
RITUS SANCTI. Et docendo, Omnia servate quæ mandavi vobis. Et ecce ego vo- 20
biscum sum in omnibus diebus, usque ad finem mundi, Amen.

Finitum est Evangelium Matthæi, Voces ejus sunt 2006,

(α) ΤΑ' ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΟΥ' ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ 'ΕΥΑΓΓΕΛΙ'ΟΥ.

Α' περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.
Β' περὶ τῆς πενθερᾶς (β) τοῦ Πέτρου.
Γ' περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
Δ' περὶ τοῦ λεπροῦ.
Ε' περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
ς' (γ) περὶ τοῦ Λευῒ τοῦ τελώνου.
Ζ' περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος (δ) τὴν χεῖρα.
Η' περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
Θ' (ε) περὶ τοῦ σπόρου παραβολή.
Ι' περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως (ζ) τῶν ὑδάτων.
ΙΑ' περὶ τοῦ λεγεῶνος.
ΙΒ' περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
ΙΓ' περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.
ΙΔ' περὶ τῆς (η) τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.
ΙΕ' περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.
Ις' περὶ τῶν πέντε (θ) ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΙΖ' περὶ τῆς ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
ΙΗ' περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.
ΙΘ' περὶ τῆς (ι) Συροφοινίσσης.
Κ' περὶ τοῦ μογιλάλου.
ΚΑ' περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
ΚΒ' περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΚΓ' περὶ τοῦ τυφλοῦ.
ΚΔ' περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.
ΚΕ' περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ.
Κς' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
ΚΖ' περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.
(κ) ΚΗ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα.
ΚΘ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
Λ' περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
ΛΑ' (λ) περὶ τοῦ Βαρτιμαίου.
ΛΒ' περὶ τοῦ πώλου.
ΛΓ' περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.
ΛΔ' περὶ ἀμνησικακίας.
ΛΕ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων (μ) καὶ πρεσβυτέρων.
Λς' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
ΛΖ' περὶ (ν) τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον διὰ τὸν κῆνσον.
ΛΗ' περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΛΘ' περὶ (ξ) τοῦ γραμματέως.
Μ' περὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
ΜΑ' περὶ τῆς τὰ δύο (ο) λεπτὰ βαλούσης.
ΜΒ' περὶ συντελείας.
ΜΓ' περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
ΜΔ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΜΕ' περὶ τοῦ πάσχα.
Μς' (π) περὶ τῆς παραδόσεως προφητεία.
ΜΖ' (ρ) περὶ ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου.
ΜΗ' περὶ τῆς αἰτήσεως (σ) τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

MS.A. (α) ΤΟΥ' ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ 'ΕΥΑΓΓΕΛΙ'ΟΥ Α'Ι ΠΕΡΙΟΚΑ'Ι.

(β) Πέτρου. (γ) περὶ Λευῒ (δ) χεῖρα. (ε) περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου. (ζ) τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης. (η) διαταγῆς τῶν ἀποστόλων. (θ) ἄρτων. ΙΖ' περὶ (ι) Φοινικίσσης. (κ) ΚΗ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων Φαρισαίων. ΚΘ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος αὐτὸν πλουσίου. (λ) περὶ Βαρτιμαίου. (μ) καὶ γραμματέων, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; (ν) τῶν ἐγκαθέντων διὰ τὸν (ξ) τοῦ γραμματέως. (ο) λεπτά. (π) περὶ παραδόσεως (ρ) Ἄρνησις Πέτρου. (σ) τοῦ κυριακοῦ σώματος.

SECUNDUM MARCUM SANCTUM EVANGELIUM.
ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

INITIUM Evangelii Jesu Christi filii Dei. Sicut scriptum est in
1 ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς γέγραπται ἐν
2 Prophetis; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præ-
τοῖς προφήταις, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
parabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto; Parate
3 σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε
viam Domini, rectas facite semitas ejus. Fuit Joannes baptizans
4 τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων
in deserto, & prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egre-
5 ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξε-
diebatur ad eum omnis Judææ regio, & Hierosolymitæ: & baptizabantur
πορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο
omnes in Jordane flumine ab illo, confitentes peccata sua.
πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
Erat autem Joannes vestitus pilis cameli, & zonam pelliceam circa
6 Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
lumbos ejus: & edens locustas & mel sylvestre. Et prædicabat, dicens; Venit
7 τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων, Ἔρχεται

fortior me post me, cujus non sum dignus curvatus solvere corrigiam
ὁ (α) ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα
calceamentorum ejus. Ego quidem baptizavi vos in aqua: ille
τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς 8
verò baptizabit vos in Spiritu sancto. Et factum est in illis diebus,
δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, 9
venit Jesus à Nazareth Galilææ, & baptizatus est à Joanne in
ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ (β) Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς
Jordanem. Et statim ascendens de aqua, vidit scissos cœlos, &
τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ 10
Spiritum tanquam columbam descendentem super eum. Et vox facta est de cœlis;
τὸ Πνεῦμα (γ) ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, 11
Tu es filius meus dilectus, in quo complacui. Et statim Spiritus eum ejicit
Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα. Καὶ (δ) εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει 12
in desertum. Et erat illic in deserto dies quadraginta, tentatus
εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ (ε) ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας (ζ) τεσσαράκοντα, πειραζόμενος 13
à Satana. Et erat cum feris & angeli ministrabant illi.
ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· (η) καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

MS. A. ''''''ιον κατὰ Μάρκον. Κεφ. α'. (α) * ἰσχυρὸς (β) Ναζαρὰτ (γ) ὡς (δ) εὐθέως (ε) ἦν ἐν (ζ) τεσσαράκοντα, (η) καὶ ἄγγελοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ܂ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܡܟܪܙܢܐ *

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ * ܐ *   * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܫܘܪܝܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܐܫܥܝܐ
2 ܢܒܝܐ܂ ܕܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ܂ ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܟ܂ * ܩܠܐ
3 ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ܂ ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܐܫܘܘ ܫܒܝܠܘܗܝ܂ * ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܒܡܕܒܪܐ
4 ܡܥܡܕ ܘܡܟܪܙ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ܂ * ܘܢܦܩܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ
5 ܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܝܗܘܕ܂ ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܡܥܡܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܝܘܪܕܢܢ ܢܗܪܐ܂
ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ܂ ܠܒܝܫ ܗܘܐ ܠܒܘܫܐ ܕܣܥܪܐ ܕܓܡܠܐ܂
6 ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܙܩܪܐ ܕܡܫܟܐ ܒܚܨܘܗܝ܂ ܘܡܐܟܘܠܬܗ ܕܝܠܗ ܗܘܐ ܩܡܨܐ ܘܕܒܫܐ ܕܒܪܐ܂
ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܐܡܪ܂ * ܗܐ ܐܬܐ ܒܬܪܝ ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ܂ ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܟܦܐ ܐܫܪܐ
7 ܥܪܩܐ ܕܡܣܐܢܘܗܝ܂ * ܐܢܐ ܐܥܡܕܬܟܘܢ ܒܡܝܐ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂
8 * ܘܗܘܐ ܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ܂ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ܂ ܘܐܥܡܕ ܒܝܘܪܕܢܢ ܡܢ ܝܘܚܢܢ܂
9 * ܘܡܚܕܐ ܕܣܠܩ ܡܢ ܡܝܐ܂ ܚܙܐ ܕܐܨܛܪܝܘ ܫܡܝܐ܂ ܘܪܘܚܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܕܢܚܬܐ ܥܠܘܗܝ܂
10 * ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ܂ ܒܟ ܐܨܛܒܝܬ܂ * ܘܡܚܕܐ ܐܦܩܬܗ
11 12 ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ܂ * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܟܕ ܡܬܢܣܐ ܡܢ ܣܛܢܐ܂
13 ܘܥܡ ܚܝܘܬܐ ܗܘܐ܂ ܘܡܠܐܟܐ ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂

IN VIRTUTE DOMINI DEIQUE nostri Jesu Christi, incipimus scribere librum Evangelii sacrosancti. Evangelium Marci Evangelistæ.

Lectio Festi Epiphaniæ. 1.

CAPUT PRIMUM.

1 PRincipium Evangelii Jesu Messiæ filii
2 Dei. Sicut scriptum est in Esaia pro-
pheta, Ecce mitto Angelum meum ante fa-
3 ciem tuam, ut dirigat viam tuam. Vox
clamantis in deserto, Parate viam Domi-
4 ni, & adæquate semitas ejus. Erat Jo-
hannes in deserto baptizans, & prædi-
cans baptismum pœnitentiæ in remissio-
5 nem peccatorum. Et exibat ad eum uni-
versa regio Judææ, omnesque filii Jerusa-
lem: & baptizabat eos in Jordane flumi-
6 ne, confitentes peccata sua. Ipse autem
Johannes indutus erat vestimento ex pilis
camelorum, & erat præcinctus corrigiâ
pelliceâ lumbos suos: & cibus ejus erant
locustæ, & mel agreste. Et prædicabat
7 ac dicebat; Ecce venit post me qui
fortior me est, cujus non sum dignus in-
curvari & solvere corrigias calceamento-
8 rum. Ego baptizavi vos aquâ, ille ve-
rò baptizabit vos in Spiritu sanctitatis.
9 Et factum est in diebus illis ut veniret
Jesus à Nazaret Galilææ, & baptizatus
10 sit in Jordane à Johanne. Statimque ut
ascendit ex aqua, vidit findi cœlos, & Spiri-
tum tanquam columbam descendisse super
11 eum. Et vox exitit de cœlis, Tu es filius
12 meus dilectus: in te complacui mihi. Et
confestim eduxit eum Spiritus in desertum.
13 Fuitque illic in deserto diebus quadraginta,
dum tentaretur à Satana: eratque cum fe-
ris, atque ministrabant ei Angeli.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

آغاز انجيل مرقس كه درشهر رومه بزبان فرنكي نبشته است   فصل اول

1 2 * سر انجيل يشوع مسيح فرزند خدا * انجنانك دراشعياء پيغمبر نبشته شد   نبوت
3 اينك فرشتهٔ خود را پيش روي تو مي فرستم * تا راه تو استوار بدارد * آواز بانك كه
4 ازصحراي مي آيد * راه خدا يرا خوش داريد * وهمه كذركاه او هموار بسازيد * وآن كس
يوحنا بود * يعني يحيي در بيابان مي شست * وبه شستكاه براي توبت منادي مي زد *
5 براي ستردن كناهها * وهمهٔ اتباع وولايتهاء يهودا * وفرزندان اورشليم + همكنان
پيش او بدر مي آمدند * ودر رود خانهٔ اردن ايشانرا مي شست چون بكناه وكذشته
6 خود اعتراف مي آوردند * اما يحيي را پوشش ازپشم شتر بود * وزناري از اديم درميان
7 خود بسته * وخوردن او ملخ وانكبين بياباني * منادي مي زد ومي كفت * اين كه
از پس من مي آيد * از من نيرومندترست * انك نمي برازم كه سر خود را فرو ارم
8 وبند كفش او بكشايم * من شما را بآب مي شويم * او بروح القدس بشويد *

INITIUM EVANGELII MARCI, quod in urbe Româ linguâ Latinâ scriptum est.

CAPUT. I.

1 *PRincipium Evangelii Jesu Chri-*
2 *sti, Filii Dei. Quemadmodum in*
Esaia Propheta scriptum est:
Prophetia.
Ecce Angelum meum ante faciem
tuam mitto, ut viam tuam statu-
3 *minet. Vox clamoris, qui è deser-*
to venit; Viam Dei jucundam
tenete, & omnem semitam ejus pla-
4 *nam facite. Hic autem Johannes*
(i.e. Jahja) erat, qui in deserto
baptizabat, & cum baptismo ad re-
sipiscentiam præconium fecit, in de-
5 *letionem peccatorum. Et omnes*
regiones & provinciæ Judææ, &
filii Hierosolymæ universi ad eum
exibant, & in fluvio Jordane eos
baptizabat, cùm peccata & delicta
6 *sua confiterentur. Johannis autem*
vestimentum ex lana camelina
erat, & zona pellicea lumbis ejus
7 *alligata est, & cibus ejus locusta*
& mel agreste erat. Et prædicabat,
dicens; Hic qui post me venit, me
validior est: cui non sum dignus
ut caput inclinem, & corrigiam cal-
ceamenti ejus solvam. Ego vos
8 *aquâ baptizo, ille spiritu sancto*
baptizabit.

Versio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM secundùm MARCUM.

CAPUT. I.

1 INitium Evangelii Jesu Christi, Filii Dei. Sicut scriptum est in Isaia
2 propheta; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præpa-
3 rabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto; Parate viam Do-
4 mini, rectas facite semitas ejus. Fuit Joannes in deserto baptizans, &
5 prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egredieba-
tur ad eum omnis Judææ regio, & Jerosolymitæ universi, & baptizabantur ab
6 illo in Jordanis flumine, confitentes peccata sua. Et erat Joannes vestitus pilis ca-
7 meli, & zona pellicea circa lumbos ejus; & locustas, & mel sylvestre edebat. Et
prædicabat, dicens; Venit fortior me post me: cujus non sum dignus procum-
bens solvere corrigiam calceamentorum ejus. Ego baptizavi vos aquâ, ille verò 8
baptizabit vos Spiritu sancto. Et factum est: in diebus illis venit Jesus à Naza- 9
reth Galilææ: & baptizatus est à Joanne in Jordane. Et statim ascendens de aqua, 10
vidit cœlos apertos, et Spiritum tanquam columbam descendentem, & manen-
tem in ipso. Et vox facta est de cœlis; Tu es filius meus dilectus, in te complacui. 11
Et statim Spiritus expulit eum in desertum. Et erat in deserto quadraginta diebus, 12
& quadraginta noctibus: & tentabatur à Satana: erátque cum bestiis, & angeli 13
ministrabant illi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس • انجيل القديس مرقس الرسول كتبه روميا
بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين • فاتحة الانجيل المجيد •

1 بدو انجيل يسوع المسيح ابن الله * كما هو مكتوب في الانبياء • هاءنذا مرسل ملاكي امام
2 وجهك ليسهل طريقك قدامك * الصوت الصارخ في البرية اعدوا طريق الرب وسهلوا سبله •
3 * كان يوحنا يعمد في القفر ويكرز بمعمودية التوبة لغفران الخطايا * وكان يخرج اليه جميع
4 5 اهل كورة يهودا وكل اهل يروسليم ويعتمدون منه في نهر الاردن معترفين بخطاياهم * وكان
6 لباس يوحنا من وبر الابل ومنطقا بادم على حقويه • وكان طعامه الجراد وعسل البر * وكان
7 يبشر قايلا • الذي ياتي بعدي اقوى مني • ولست اهلا ان انحني لحل سيور حذايه * انا
8 اعمدكم بالماء وهو يعمدكم بروح القدس * وكان في تلك الايام جاء يسوع من ناصرة
9 الجليل واصطبغ في الاردن من يوحنا * وساعة صعد من الماء راي السموات قد انشقت
10 والروح كالحمامة قد نزل عليه * مع صوت من السموات قايلا انت ابني الحبيب الذي بك
11 سررت • الفصل الثاني • * وللوقت اخرجه الروح الي البرية * واقام في البرية اربعين
12 13 نهارا واربعين ليلة يجرب من الشيطان • وهو مع الوحوش والملايكة تخدمه •

In nomine Dei unius, Patris, & Filii, & Spiritûs sanctitatis. Evangelium sancti Marci Apostoli, quod scripsit linguâ Romanâ per inspirationem Spiritûs sanctitatis. Benedictiones ejus ambiant nos. Amen.

Initium Evangelii gloriosi.

CAPUT. I.

INitium Evangelii Jesu Christi filii 1
Dei. Prout est scriptum in prophetis; 2
Ecce mitto angelum meum ante faciem
tuam, ut explanet viam tuam ante te.
Vox clamans in deserto, Parate viam 3
Domini, & complanate semitas ejus.
Erat Johannes baptizans in deserto, & 4
prædicabat baptismum pœnitentiæ in re-
missionem peccatorum. Et egrediebantur 5
ad eum omnes incolæ regionis Judæ, &
omnes incolæ Jerosolymæ, & baptiza-
bantur ab illo in flumine Jordane, con-
fitentes peccata sua. Erat autem vestimen- 6
tum Johannis ex pilis camelorum, & erat
cinctus pelle [illegible] lumbos [illegible]: eratque
cibus ejus locustæ, & mel [illegible]. Et 7
evangelizabat, dicens; Qui venit post
me, fortior est me: & non sum dignus
qui incumbam ad solvendas corrigias cal-
ceamentorum ejus. Ego baptizo vos aquâ, 8
ille verò baptizabit vos [illegible] sancto.
Et factum est in illis diebus, venit Je- 9
sus à Nazaret Galilææ, & b[illegible] est
in Jordane à Johanne. Et quando ascen- 10
dit ex aqua, vidit cœlos scissos esse, &
Spiritum tanquam columbam descendisse
super eum, Cum voce de cœlis dicente; Tu 11
es filius meus dilectus in quo acquievi.

Sectio secunda.

Et statim eduxit eum Spiritus in deser- 12
tum. Et mansit in deserto quadraginta 13
diebus, & quadraginta noctibus, tenta-
tus à Satana. Et ipse erat cum bestiis,
& angeli ministrabant ei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወንጌል፡ ዘማርቆስ፡

1 ቀደሚሁ፡ ለወንጌል፡ ሊየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡ በከመ፡ ጽሑ
2 ፉ፡ ውስተ፡ ነቢያት፡ ናሁ፡ አነ፡ እፌኑ፡ መልአክየ፡ ቅድመ፡ ገጽከ፡ ዘይጼይሕ፡ ፍ
3 ኖተከ፡፡ ቃለ፡ አዋዲ፡ ዘይሰብክ፡ በገዳም፡ ጺሑሉ፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔር፡ ወዐ
4 ርዩ፡ ፍኖቶ፡፡ ወሃለወ፡ ዮሐንስ፡ ያጠምቅ፡ በገዳም፡ ወይሰብክ፡ ጥምቀተ፡ ከመ፡ ይ
5 ነስሑ፡ ወይትኀደግ፡ ሎሙ፡ ኀጢአቶሙ፡፡ ወይወፅኡ፡ ኀቤሁ፡ ኵሉ፡ ሰብአ፡ ይ
ሁዳ፡ ወኢየሩሳሌም፡ ወያጠምቆሙ፡ ለኵሎሙ፡ በፈለገ፡ ዮርደኖስ፡ ወይትአመ
6 ኑ፡ ኀጢአቶሙ፡፡ ወልብሱ፡ ለዮሐንስ፡ ዘጸጕረ፡ ገመል፡ ወቅናቱ፡ ዘአዲም፡
7 ውስተ፡ ሐቌሁ፡ ወሲሳዩ፡ አንበጣ፡ ወመዐረ፡ ጸደና፡፡ ወሰበከ፡ ወይቤ፡ ይመጽ
እ፡ ዘይጸንዐኒ፡ እምድኅሬየ፡ ዘኢይደልወኒ፡ እድንን፡ ወእፍታሕ፡ ቶታነ፡ አሣእ
8 ኒሁ፡፡ ወአንሰ፡ አጠምቀክሙ፡ በማይ፡ ወውእቱሰ፡ ያጠምቀክሙ፡ በመንፈስ፡ ቅ
9 ዱስ፡፡ ወይእተ፡ አሚረ፡ መጽአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምናዝሬት፡ ዘገሊላ፡ ወ
10 አጥመቆ፡ ዮሐንስ፡ በፈለገ፡ ዮርደኖስ፡፡ ወወፂኦ፡ እማይ፡ ርእየ፡ ተሠጠ፡ ሰ
11 ማይ፡ ወወረደ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ከመ፡ ርግብ፡ ወነበረ፡ ደቤሁ፡፡ ወመጽአ፡ ቃ
12 ል፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡ አንተ፡ ውእቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር፡ ወኪያከ፡ ሠምር
13 ኩ፡፡ ወአውፅኦ፡ መንፈስ፡ ሶቤሃ፡ ገዳመ፡፡ ወነበረ፡ ሐቅለ፡ አርብዓ፡ መዓ
ልተ፡ ወአርብዓ፡ ሌሊተ፡ ወያሜክሮ፡ ሰይጣን፡፡ ወነበረ፡ ምስለ፡ አራዊት፡ ወይተ
ለአክዎ፡ መላእክት፡፡

EVANGELIUM MARCI.

CAP. I.

PRincipium Evangelii Jesu Christi filii Dei. Sicut scriptum *est* in prophetis, 1
Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam. 2
Vox circumeuntis qui prædicat in deserto; Præparate viam Dei, & æqualem fa-
cite viam ejus. Et fuit Johannes baptizans in deserto, & prædicans baptismū 3
ut pœnitentiam agerent, & remitterentur illis peccata sua. Et egrediebantur 4
ad eum omnes homines Judææ, & Hierosolymæ: & baptizabat illos omnes in 5
flumine Jordanis, & confitebantur peccata sua. Et vestimentum Johannis è pi- 6
lis *erat* camelorum, & zona pellicea in lumbis suis: & cibus ejus locustæ & mel
sylvestre. Et prædicabat, & dicebat; Veniet fortior me post me, cujus non 7
sum dignus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus. Et ego ba- 8
ptizo vos in aqua: & ipse baptizabit vos in Spiritu sancto. Et illo tempore, 9
venit Dominus Jesus è Nazareth Galilææ: & baptizavit eum Johannes in fluvio
Jordanis. Et exiens ex aqua, vidit scissum cœlum, & descendit Spiritus sanctus 10
sicut columba & sedit super eum. Et venit vox è cœlo, dicens; Tu es filius 11
meus quem diligo, & te acceptum habui. Et eduxit eum Spiritus statim *in* de- 12
sertum. Et mansit *in* deserto quadraginta dies & quadraginta noctes, & ten- 13
tabat eum satanas. Et mansit cum bestiis, & ministrabant ei angeli.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دوم شسته شدن مسیح بر دست یوحنا در اردن

9 * ودران روزکار عیسی از ناصره جلیل بیامد وبدست یحیی در اردن شسته شد • * وچون
10 از آب بدر آمد یحیی دید که اسمان شکافته شد • وروح القدس یعنی جان پاك همچو
11 کبوتر بر وی فرود آمد • * واز اسمان اوازشد • که توی فرزند دوست داشته من وترا
پسندیدم سوم آزمایش دادن ابلیس مسیح را
12 13 * انکه جان اورا در بیابان برد * وانجا می بود چهل روز از شیطان ازموده می شد واز
جانهاء پلید وفرشتکان خدمتش می کردند

II. Baptizatur Christus per manum Johannis in Jordane.

Et in illis diebus Jesus à Nazreh 9
Galilææ venit, & per manum Jo-
hannis in Jordane baptizatus est.
Et cum ex aqua egressus est, Johan- 10
nes vidit quòd cœlum finderetur &
spiritus sanctus (i. e. Mens pura)
veluti columba super eum descende-
ret. Et de cœlo vox facta est di- 11
cens; Tu es quidem Filius dilectus
meus, & te acceptum habeo.

III. Tentat Diabolus Christum.

Tunc spiritus eum in desertum tu- 12
lit. Et illic erat quadraginta dies, 13
& à Satana tentabatur & à spiriti-
bus impuris: & Angeli ministra-
bant illi.

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Α'.

Post autem traditum esse Joannem, venit Jesus in Galilæam, præ-
14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι (ϑ) τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κη-
dicans Evangelium regni Dei: Et dicens; Quoniam impletum est
15 ρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ (ι) Θεοῦ· Καὶ λέγων, Ὅτι πεπλήρωται
tempus, & appropinquavit regnum Dei: pœnitemini, & credite in
ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν
Evangelio. Deambulans autem juxta mare Galilææ, vidit Simonem
16 τῷ εὐαγγελίῳ. Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα
& Andream fratrem ejus mittentes verriculum in mari: (erant
καὶ Ἀνδρέαν τὸν (κ) ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· (ἦσαν
enim piscatores.) Et dixit eis Jesus; Venite post me, & faciam vos
17 γὰρ ἁλιεῖς.) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς
fieri piscatores hominum. Et protinus relinquentes retia sua, secuti sunt
18 γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν
eum. Et progressus inde pusillum, vidit Jacobum Zebedæi, & Joannem
19 αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην
fratrem ejus, & ipsos in navigio componentes retia. Et sta-
20 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐ-
tim vocavit illos: & relinquentes patrem suum Zebedæum in navigio
θέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ
cum mercenariis, abierunt post eum. Et ingrediuntur in Capharnaum:
21 μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ·

& statim Sabbatis ingressus in synagogam, docebat. Et per-
καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε. Καὶ ἐξ- 22
cellebantur super doctrina ejus. Erat enim docens eos quasi auctoritatem habens,
επλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
& non sicut Scribæ: Et erat in synagoga eorum homo in
καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν 23
spiritu immundo, & exclamavit, Dicens: Ah, Quid nobis & tibi, Jesu
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, Λέγων, (λ) Ἔα, Τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ 24
Nazarene? venisti perdere nos? novi te quis es, Sanctus Dei.
Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.
Et comminatus est ei Jesus, dicens; Obmutesce, & exi ex eo. Et
Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ 25 26
discerpens eum spiritus immundus, & exclamans voce magna, exiit
σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν
ab eo. Et stupuerunt omnes: ita ut conquirere ad ipsos, dicentes;
ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς (μ) αὐτοὺς, λέγοντας, 27
Quid est hoc? quæ doctrina nova hæc, quia per auctoritatem & spiri-
Τί ἐστι τοῦτο; (ν) τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύ-
tibus immundis imperat, & obediunt ei? Exiit autem fama
μασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ 28
ejus statim in omnem regionem Galilææ.
αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

MS.A. (ϑ) Ἰωάννην, ἦλθεν Ἰησοῦς (ι) Θεοῦ, Λέγων, (κ) ἀδελφὸν τοῦ Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας (λ) Αἷα, Τί ἡμῖν καί (μ) ἑαυτοὺς, λέγοντες, (ν) τίς ἡ καινὴ αὕτη διδαχὴ, ὅτι

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *ܒ*

14 ܡܢ ܒܬܪ ܕܝܢ ܕܐܫܬܠܡ ܝܘܚܢܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܣܒܪܬܐ *
15 ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ. ܕܫܠܡ ܠܗ ܙܒܢܐ ܘܡܛܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܘܒܘ
16 ܘܗܝܡܢܘ ܒܣܒܪܬܐ. * ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܚܙܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ
17 ܐܚܘܗܝ. ܕܪܡܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܨܝܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
18 ܬܘ ܒܬܪܝ. ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. * ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.
19 * ܘܟܕ ܥܒܪ ܩܠܝܠ. ܚܙܐ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܐܦ ܠܗܘܢ
20 ܕܝܬܒܝܢ ܒܐܠܦܐ ܘܡܬܩܢܝܢ ܡܨܝܕܬܗܘܢ. * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܠܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ
21 ܥܡ ܐܓܝܪܐ ܒܐܠܦܐ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܡܚܕܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܫܒܬܐ
22 ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. * ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܘܠܦܢܗ. ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ
23 ܡܫܠܛ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܣܦܪܝܗܘܢ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ
24 ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. * ܡܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘܬܢ. ܝܕܥ
25 ܐܢܐ ܠܟ ܡܢ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܟܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ
26 ܘܦܘܩ ܡܢܗ. * ܘܐܫܕܝܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܩܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܢܦܩܬ ܡܢܗ.
27 * ܘܐܬܬܡܗܘ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܬܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܚܕܕܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܘܡܢܘ ܗܢܐ. ܘܡܢܐ
ܗܝ ܝܘܠܦܢܐ ܗܕܐ ܚܕܬܐ. ܕܐܦ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܒܫܘܠܛܢܐ ܦܩܕ ܘܡܫܬܡܥܢ ܠܗ.
28 * ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܛܒܗ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܓܠܝܠܐ.

Ad vesperam dominicæ post Epiphaniam. 2.

* Postquàm autem traditus fuit in custodiam 14
Johannes, contulit se Jesus in Galilæam, &
prædicabat Evangelium regni Dei. Ac di- 15
cebat, Completum est tempus, & appropin-
quavit regnum Dei: pœnitentiam agite, &
credite Evangelio. Quumque iter faceret 16
circa mare Galilææ, conspexit Simonem &
Andream fratrem ejus jacientes retia in ma-
re: erant enim piscatores. Et dixit eis Je- 17
sus, Venite post me, & efficiam vos piscato-
res hominum. Et statim reliquerunt retia 18
sua, & abiêre post eum. Quumque præ- 19
tergressus fuisset paululum, vidit Jacobum
filium Zebedæi, & Johannem, ipsos quo-
que in navicula resarcientes retia sua: Et 20
vocavit eos: statimque reliquerunt Zebedæ-
um patrem suum cum mercenariis, ac post
eum abiêre. Et quum ingressi fuissent Ca- 21
pharnahum, statim docebat in sabbathis in
Synagogis eorum. Et mirabantur doctri- 22
nam ejus: etenim docebat eos ut potestate
valens, non ut Scribæ ipsorum. Erat porrò 23
in synagoga eorum homo in quo spiritus im-
mundus: & vociferatus est, & ait; Quid 24
nobis & tibi, Jesu Nazarene? venisti ad per-
dendos nos? Novi te quisnam sis, Sancte
Dei. Et objurgavit eum Jesus, & ait; Oc- 25
clude os tuum, & egredere ex eo. Et pro- 26
stravit eum spiritus immundus, & exclama-
vit voce magnâ, atque exiit ab eo. Et obstu- 27
puerunt omnes: & disceptabant alius cum
alio, & dicebant; Quid hoc est? & quæ-
nam est hæc doctrina nova, ut cum imperio
& ipsismet spiritibus immundis præcipiat, &
pareant ei? Et statim exiit fama ejus in uni- 28
versam regionem Galilææ.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

چهارم   گزیدن مسیح شمعون را وشاگردان دیگر

14 * بعد از انکه یحیی گرفتار شد • عیسی درجلیل آمد • ومژده ملکوت خدا را منادی
15 می زد • *ومی گفت روزگار تمام شد • وملکوت خدا رسید توبه کنید • وبدین مژده
16 ایمان بیاورید • *چون برکنار دریای جلیل می گردید دید شمعون را واندراوس برادرش
17 را • دامها را در دریا می انداختند برای انک ماهی گیران بودند • * عیسی بدیشان
18 گفت ازپس من بیایید • تا شما را ادمی گیران بسازم • *چون شنیدند دامهاء خود را
19 رها کردند ودردنبال او رفتند • *چون اندکی دیگر گذشت • دید یعقوب پسر زبدی را
20 ویوحنا برادرش را • ایشان نیز درکشتی بودند • دامهاء خودرا راست می کردند • *مسیح
ایشانرا خواند • ایشان دام خود را با مزدوران گذاشتند • وپدر خود را زبدی را رها کردند •

ودر دنبال او رفتند   پنجم   خوش کردن مرد دیوانه را

21 22 * وازانجا چون بکفرناحوم درآمد بروزشنبه • درانجمنهاء ایشان تعلیم می داد * ومردم
از تعلیم او حیران می ماندند • زیرا همچون مسلط وحاکم بایشان تعلیم می داد نه

IV. Eligit Christus Simeonem, & discipulos alios.

* *Postquàm Johannes captus esset,* 14
Jesus in Galilæam venit, & Evangelium regni Dei prædicavit. Et 15
dixit; Tempus exactum est, & regnum Dei advenit: pœnitentiam agite, & huic Evangelio fidem adhibete. Cùm ambularet autem in 16
littore maris Galilææ, vidit Simeonem & Andream fratrem ejus retia in mare conjicientes, eò quòd piscium captores essent. Jesus 17
illis dixit; Post me venite, ut vos hominum captores faciam. Cùm 18
hoc audissent, retia sua reliquerunt, & post eum iverunt. Cùm paulu- 19
lum processisset, vidit Jacobum filium Zebedæi & Johannem fratrem ejus; ipsi quoque in navi erant retia sua reconcinnantes. Christus illos 20
vocavit: illi autem retia sua cum mercenariis reliquerunt, & patrem suum Zebedæum missum facientes, eum secuti sunt.

V. Sanatio hominis dæmoniaci.

* *Et illinc profectus cùm Capharnahum ingressus esset, die sabbathi in synagogis eorum docuit.* 21
Et homines à doctrina ejus percellebantur; quia tanquam princeps & judex doctrinam illis tradidit, non 22

Versio VULGATA LATINA.

14 Postquam autem traditus est Joannes, venit Jesus in Galilæam, prædicans
15 Evangelium regni Dei, Et dicens; Quoniam impletum est tempus, & ap-
16 propinquavit regnum Dei: pœnitemini, & credite Evangelio. Et præteri-
ens secus mare Galilææ, vidit Simonem, & Andream fratrem ejus, mitten-
17 tes retia in mare: (erant enim piscatores:) Et dixit eis Jesus; Venite post
18 me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Et protinùs relictis retibus,
19 secuti sunt eum. Et progressus indè pusillùm, vidit Jacobum Zebedæi, &
20 Joannem fratrem ejus, & ipsos componentes retia in navi: Et statim vo-
cavit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in navi cum mercenariis, secuti
21 sunt eum. Et ingrediuntur Capharnaum: & statim Sabbatis ingressus in syn-

agogam, docebat eos. Et stupebant super doctrina ejus: erat enim docens 22
eos, quasi potestatem habens, & non sicut Scribæ. Et erat in synagoga 23
eorum homo in spiritu immundo: & exclamavit, Dicens; Quid nobis, & 24
tibi, Jesu Nazarene: venisti perdere nos? scio qui sis, Sanctus Dei. Et 25
comminatus est ei Jesus, dicens; Obmutesce, & exi de homine. Et discer- 26
pens eum spiritus immundus, & exclamans voce magnâ exiit ab eo. Et mi- 27
rati sunt omnes, ita ut conquirerent inter se dicentes; Quidnam est hoc?
quænam doctrina hæc nova? quia in potestate etiam spiritibus immundis im-
perat, & obediunt ei. Et processit rumor ejus statim in omnem regionem 28
Galilææ.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 وَمِن بَعْدِ أَنْ حُبِسَ يُوحَنَّا وَافَى يَسُوعُ إِلَى ٱلْجَلِيلِ * يَكْرِزُ بِإِنْجِيلِ مَلَكُوتِ ٱللَّهِ * قَائِلًا قَدْ كَمُلَ
15 ٱلزَّمَانُ وَقَرُبَ مَلَكُوتُ ٱللَّهِ * فَتُوبُوا وَآمِنُوا بِٱلْإِنْجِيلِ * فَلَمَّا عَبَرَ عَلَى بَحْرِ ٱلْجَلِيلِ نَظَرَ سِمْعَانَ
16 وَأَنْدَرَاوُسَ أَخَاهُ يُلْقِيَانِ شِبَاكَهُمَا فِي ٱلْبَحْرِ لِأَنَّهُمَا كَانَا صَيَّادِينَ * فَقَالَ لَهُمَا يَسُوعُ ٱتْبَعَانِي
17 لِأُصَيِّرَكُمَا تَصِيدَانِ ٱلنَّاسَ * فَتَرَكَا شِبَاكَهُمَا لِلْوَقْتِ وَتَبِعَاهُ * فَلَمَّا سَارَ قَلِيلًا رَأَى يَعْقُوبَ بْنَ
18
19 زَبَدِي وَيُوحَنَّا أَخَاهُ فِي سَفِينَةٍ أَيْضًا يُصْلِحَانِ شِبَاكَهُمَا * فَدَعَاهُمَا * فَلِلْوَقْتِ تَرَكَا أَبَاهُمَا
20 زَبَدِي فِي ٱلسَّفِينَةِ مَعَ ٱلْأُجَرَاءِ وَتَبِعَاهُ * فَلَمَّا أَقْبَلَ إِلَى كَفْرَنَاحُومَ كَانَ يُعَلِّمُ فِي مَجَامِعِهِمْ فِي
21 ٱلسُّبُوتِ * فَتَعَجَّبُوا مِنْ تَعْلِيمِهِ لِأَنَّهُ كَانَ يُعَلِّمُهُمْ كَمَنْ لَهُ سُلْطَانٌ لَا كَمِثْلِ ٱلْكُتَّابِ *
22 * ٱلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ *

23 وَكَانَ فِي مَجْمَعِهِمْ حِينَئِذٍ رَجُلٌ فِيهِ رُوحٌ نَجِسٌ * فَصَاحَ * قَائِلًا مَا بَالُكَ مَعَنَا يَا يَسُوعُ ٱلنَّاصِرِيُّ
24 أَأَتَيْتَ هُنَا لِتُهْلِكَنَا * قَدْ عَرَفْتُ مَنْ أَنْتَ يَا قُدُّوسَ ٱللَّهِ * فَٱنْتَهَرَهُ يَسُوعُ قَائِلًا ٱسْدُدْ فَاكَ
25 وَٱخْرُجْ مِنْهُ * فَصَرَعَهُ ٱلرُّوحُ ٱلنَّجِسُ وَصَاحَ بِصَوْتٍ عَظِيمٍ وَخَرَجَ مِنْهُ * فَبُهِتَ ٱلْجَمْعُ مُخَاطِبًا
26 بَعْضُهُمْ بَعْضًا قَائِلِينَ مَا هُوَ هَذَا ٱلتَّعْلِيمُ ٱلْجَدِيدُ * لِأَنَّهُ بِسُلْطَانٍ يَأْمُرُ ٱلْأَرْوَاحَ ٱلنَّجِسَةَ
27 فَتُطِيعُهُ * وَحِينَئِذٍ ذَاعَ خَبَرُهُ فِي كُلِّ مَكَانٍ مِنْ كُورَةِ ٱلْجَلِيلِ *
28

Et postquam inclusus fuit Johannes, ve- 14
nit Jesus in Galilæam prædicare evan-
gelium regni Dei, Dicens; Jam exple- 15
tum est tempus, & appropinquavit re-
gnum Dei: convertimini igitur, & cre-
dite evangelio. Et cùm transisset secus 16
mare Galilææ, vidit Simonem & An-
dream fratrem ejus, jacientes retia sua
in mare, quippe qui essent piscatores. Et 17
dixit eis Jesus; Sequimini me, ut fa-
ciam vos piscari homines. Et reliquè- 18
runt retia sua statim, & secuti sunt
eum. Et cùm progressus esset pusillùm, 19
vidit Jacobum filium Zebedæi, & Jo-
hannem fratrem ejus in navi etiam, a-
ptantes retia sua Vocavit que eos & sta- 20
tim reliquerunt patrem suum Zebedæum
in navi cum mercenariis, & secuti sunt
eum. Et cùm pervenisset in Capharna- 21
hum, docebat in synagogis eorum, in sab-
bathis. Et admirati sunt ob doctrinam 22
ejus; quia ipse docebat eos tanquam pote-
statem habens, non pro more scribarum.

Sectio tertia.

Et erat in synagoga eorum tunc homo, in 23
quo erat spiritus immundus, qui clama-
vit, Dicens; Quæ mens tua nobiscum, 24
Jesu Nazarene? Num venisti huc ad
perdendum nos? Jam novi quis sis, ô
Sancte Dei. Comminatus autem est ei 25
Jesus, dicens; Claude os tuum, & exi
ab eo. Ergò prostravit eum spiritus im- 26
mundus, & exclamavit voce magnâ, &
exiit ab eo. Et obstupuit populus collo- 27
quens alter cum altero, dicentes; Quæ
est hæc doctrina nova: quòd cum au-
ctoritate imperat spiritibus immundis,
& obediunt ei? Et tunc emanavit fa- 28
ma ejus in omnem locum regionis Gali-
lææ.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 ወእምድኅረ ፡ አሐዝዎ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጽአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ገሊላ ፡፡ ወሰበ
15 ከ ፡ ወንጌለ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወይቤ ፡ በጽሐ ፡ ጊዜሁ ፡ ወቀርበት ፡
16 መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ነስሑ ፡ ወእመኑ ፡ በወንጌል ፡፡ ወለንዘ ፡ ይኅልፍ ፡ መንገ
ለ ፡ ባሕረ ፡ ገሊላ ፡ ረከቦሙ ፡ ለስምዖን ፡ ወለእንድርያስ ፡ እኁሁ ፡ ያሠግሩ ፡ ውስ
17 ተ ፡ ባሕር ፡ እስመ ፡ መሠግራን ፡ እሙንቱ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
18 ንዑ ፡ ትልዉኒ ፡ ወእረሲየክሙ ፡ መሠግራነ ፡ ሰብእ ፡፡ ወኀደጉ ፡ መሣግሪሆሙ ፡ ወ
19 ተለውዎ ፡ ሶቤሃ ፡፡ ወኀሊፎ ፡ እምህየ ፡ ሕቀ ፡ ረከቦሙ ፡ ለያዕቆብ ፡ ወለዮሐ
ንስ ፡ እኁሁ ፡ ደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡ ወሎሊሆሙ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ያስተ
20 ሠንዩ ፡ መሣግሪሆሙ ፡፡ ወጸውዖሙ ፡ ወኀደጉ ፡ ዘብዴዎስሃ ፡ አባሆሙ ፡ ምስለ ፡ ዓስ
21 ቦ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ወሖሩ ፡ ወተለውዎ ፡፡ ወሖሩ ፡ ቅፍርናሆም ፡ ወቦአ ፡ በሰ
22 ንበተ ፡ ምኵራብ ፡ ወአኀዘ ፡ ይመሀሮሙ ፡፡ ወአንከርዎ ፡ መሀሮቶ ፡ እስመ ፡ ከ
መ ፡ መኰንን ፡ ይሜህሮሙ ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ ጸሐፍቶሙ ፡፡

በእንተ ፡ ዘጋኔን ፡፡

23 ወሀሎ ፡ ብእሲ ፡ ዘጋኔን ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወአውየወ ፡፡ ወይቤ ፡ ምንትየ ፡ ቢ
24 የ ፡ ምስሌከ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡ መጻእከኑ ፡ ታጥፍአነ ፡ ነአምር ፡ እስ
25 መ ፡ አንተ ፡ ቅዱሱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አንተ ፡፡ ወገሠጾ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
26 ወይቤሎ ፡ ተፈጸም ፡ ወፃእ ፡ እምኔሁ ፡ መንፈስ ፡ ርኩስ ፡፡ ወአስተራገፆ ፡ ውእቱ ፡
27 ጋኔን ፡ እኩይ ፡ ወአውየወ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ፡ ወወፅአ ፡ እምኔሁ ፡፡ ወደንገፁ ፡ ኵ
ሎሙ ፡ ወይቤሉ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ምንትኑ ፡ ዝንቱ ፡ ትምህርት ፡ ሐዲስ ፡ ዘበትእዛ
28 ዝ ፡ ይኤዝዞሙ ፡ ለአጋንንት ፡ ርኩሳን ፡ ወያወፅኦሙ ፡ በቃሉ ፡፡ ወተሰምዐ ፡ ነገ
ሩ ፡ በኵሉ ፡ በሐውርት ፡ ገሊላ ፡፡

Et postquam prehendissent Johannem, venit Dominus Jesus in Galilæam, & præ- 14
dicavit Evangelium regni Dei. Et dixit; Advenit tempus ejus, & appropin- 15
quavit regnum cœlorum: pœnitentiam agite, & credite in Evangelio. Et præ- 16
teriens juxta mare Galilææ, invenit Simonem & Andream fratrem ejus piscan-
tes in mare: quia piscatores erant: Et dixit iis Dominus Jesus, Venite, sequi- 17
mini me, & faciam vos piscatores hominum. Et reliquerunt retia sua, & secu- 18
ti sunt eum statim. Et recedens indè paululùm, invenit Jacobum & Johan- 19
nem fratrem ejus, filium Zebedæi, & ipsum etiam cum iis in nave reficientes
retia sua. Et vocavit illos: & reliquerunt Zebedæum patrem eorum cum mer- 20
cenariis ejus in navi, & abeuntes sequuti sunt eum. Et quum pervenissent Ca- 21
pernaum, ingressus est in sabbatho synagogam, & incepit docere illos. Et 22
admirati sunt doctrinam ejus. Quia sicut præpositus docebat illos, & non sicut
Scribæ illorum.

De dæmoniaco.

Et fuit homo dæmoniacus in synagoga, & exclamavit, Et dixit; Quid mihi 23
tecum, Domine Jesu Nazarene? venistine perdere nos? scimus quia tu Sanctus 24
Dei es. Et objurgavit eum Dominus Jesus, & dicit ei; Obmutesce, & exito 25
ab illo spiritus immunde. Et discerpsit eum iste dæmon malus, & clamavit 26
cum magna voce, & exivit ab illo. Et mirati sunt omnes: & dixerunt inter 27
se, Quænam est hæc doctrina nova, ut per mandatum imperet dæmonibus
immundis, & expellat eos voce suâ? Et audita est fama ejus in tota regione 28
Galilææ.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

23 همچون نويسندگان ايشان * ودرميان ان جماعت * مردي بود كه جان پليد اورا
24 رنجه مي داشت * بانك زد * وگفت چه كار داري اي عيسي ناصري براي آن امدي
25 كه مارا گم كني * ترا مي شناسم كيستي پاك خدا * عيسي برو بانك زد * وگفت
26 دهن خويشتن را ببند * وازو بدراي * جان پليد ان مرد را انداخت * وباواز بلند بانك
27 زد وازش بدر آمد * همگنان در تعجب ماندند ويكي بيكي مي گفت اين چيست
وچه باشد اين تعليم نو بسلطنت مي ماند * بجانهاء پليد نيز مي فرمايد وازو مي شنوند

ششم
خوش كردن مادرزن شمعون را

28
* وازانجا خبراو در همه ولايتها فاش شد *

sicut Scribæ illorum. Et in medio 23
cœtûs illius homo erat, quem spi-
ritus impurus vexabat: & vocife-
ratus est, Et dixit; Quid opus est 24
tibi O Jesu Nazaræne? Propter hoc
venisti, ut nos perdas? Te novi qui 23
sis, Sanctus Dei. Jesus eum incre- 25
pavit, & dixit; Os tuum occlude,
& ex eo egredere. Spiritus impu- 26
rus hominem illum projecit, &
voce altâ exclamavit, & ex illo
egressus est. Omnes admirabundi 27
manserunt, & alter alteri dixit;
Hic quidnam est, & quænam est
hæc doctrina nova? authoritati
enim similis est: & spiritibus
impuris etiam imperat, & ei obe-
diunt.

VI. Sanatio socrûs Simonis.

Et illinc fama ejus per omnes pro- 28
vincias sparsa est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Β'. Γ'. Δ'.

Et protinùs ex synagoga egredientes, venerunt in domum Simonis & An-
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀν- Β'
dreæ, cum Jacobo & Joanne. At socrus Simonis decumbebat febricitans:
30 δρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα·
& statim dicunt ei de illa. Et accedens excitavit eam, apprehendens
31 καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας
manum ejus: & dimisit eam febris continuò, & ministrabat eis.
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
Vespere autem facto, cùm occidisset Sol, afferebant ad eum omnes
32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας Γ'
malè habentes, & dæmoniacos. Et civitas tota coacta
33 τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη
erat ad januam. Et curavit multos malè habentes variis morbis:
34 ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· ιε
& dæmonia multa ejiciebat: & non sinebat loqui dæmonia, quòd nôssent
καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε· καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν η
eum. Et manè nox valdè surgens egressus est, & abiit in
35 αὐτόν. Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ιζ
desertum locum, ibique orabat. Et prosecuti sunt eum Simon, & qui η
36 ἔρημον τόπον, (ξ) κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων, καὶ οἱ
cum illo. Et invenientes eum, dicunt ei; Quia omnes quærunt te.
37 μετ' αὐτοῦ. Καὶ εὑρόντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι (ο) πάντες ζητοῦσί σε.
Et ait illis; Eamus in continua oppidula, ut & ibi
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα (π) κἀκεῖ
prædicem: ad hoc enim egressus sum. Et erat prædicans in synagogis
κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων (ρ) ἐν ταῖς συναγωγαῖς 39
eorum, in omnem Galilæam, & dæmonia ejiciens. Et venit Δ'
αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. Καὶ ἔρχεται 40
ad eum leprosus deprecans eum, & genuflectens eum, & dicens ei;
πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτόν, καὶ γονυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ,
Quòd si velis, potes me mundare. At Jesus visceribus commotus, extendens
Ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθείς, ἐκτείνας 41
manum, tetigit eum, & ait illi; Volo: mundare. Et dicente
τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εἰπόντος 42
eo, statim discessit ab eo lepra, & mundatus est. Et commina-
αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν (σ) ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμησά- 43
tus ei, statim ejecit illum: Et dicit ei; Vide nemini
μενος αὐτῷ, (τ) εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν· Καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα (υ) μηδενὶ 44
quidquam dixeris: sed vade, teipsum ostende Sacerdoti, & offer
μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε
pro emundatione tua quæ præcepit Moyses, in testimonium illis. Ille verò
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ὁ δὲ 45
egressus cœpit prædicare multa, & diffamare sermonem, ita ut non ampliùs
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλά, καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
ipsum posse manifestè in civitatem introire: sed foris in desertis
αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· (φ) ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις
locis erat: & conveniebant ad eum undique.
τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν (χ) παντόθεν.

MS. A. (ξ) καὶ ἐκεῖ (ο) πάντες σε ζητοῦσιν. (π) καὶ ἐκεῖ (ρ) εἰς τὰς συναγωγὰς (σ) ἡ λέπρα ἀπ' αὐτοῦ, (τ) ἐξέβαλεν αὐτὸν εὐθέως· (υ) μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλὰ (φ) ἀλλὰ (χ) πάντοθεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܐ ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܐܢܕܪܐܘܣ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ܀
30 ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܪܡܝܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠܝܗ܀
31 ܘܩܪܒ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܗ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ܀
32 ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܡܥܪܒ ܫܡܫܐ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܘܠܕܝܘܢܐ܀
33 ܘܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܟܢܝܫܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܬܪܥܐ܀
34 ܘܐܣܝ ܠܣܓܝܐܐ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ ܘܕܝܘܐ ܣܓܝܐܐ ܐܦܩ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܠܕܝܘܐ ܕܢܡܠܠܘܢ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܀
35 ܘܒܨܦܪܐ ܛܒ ܩܕܡ ܩܡ ܢܦܩ ܘܐܙܠ ܠܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܘܬܡܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ܀
36 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܘܕܥܡܗ܀
37 ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܟܠ ܐܢܫ ܒܥܝܢ ܠܟ܀
38 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܠܟܘ ܠܩܘܪܝܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܩܪܝܒܢ ܕܐܦ ܬܡܢ ܐܟܪܙ ܠܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ܀
39 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܒܟܠܗ ܓܠܝܠܐ ܘܕܝܘܐ ܡܦܩ ܗܘܐ܀
40 ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܓܪܒܐ ܘܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ܀
41 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܘܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ܀
42 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܙܠ ܡܢܗ ܓܪܒܗ ܘܐܬܕܟܝ܀
43 ܘܟܐܐ ܒܗ ܘܐܦܩܗ܀
44 ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܙܝ ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܚܠܦ ܕܟܝܘܬܟ ܐܝܟ ܡܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ܀
45 ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܢܦܩ ܫܪܝ ܡܟܪܙ ܣܓܝܐܐܝܬ ܘܐܦܪܣܝ ܡܠܬܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܝܫܘܥ ܓܠܝܐܝܬ ܠܡܕܝܢܬܐ ܠܡܥܠ ܐܠܐ ܠܒܪ ܒܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܗܘܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ܀

29 Et egressi è synagoga venerunt domum Simonis & Andreæ cum Jacobo & Johanne.
30 Socrus autem Simonis dejecta erat in febrim: & dixerunt ei de illa.
31 Accedensque prehendit eam manu ejus, & erexit eam: & illicò dimisit eam febris, & ministrabat eis.
32 Sub vespere autem in occasu solis, adduxerunt ad eum omnes illos qui erant malè affecti, necnon dæmoniacos.
33 Civitas autem universa coacta erat ad portam.
34 Et sanavit quamplurimos qui malè affecti erant morbis variis; & dæmonia multa ejecit: nec permittebat ipsis dæmoniis ut loquerentur, quòd ipsum noverant.

Matutinis dominicæ secundæ jejunii. 5.

35 Et manè admodum antevertens surrexit, abiitque in locum desertum, & illîc orabat.
36 Quærebant autem eum Simon, quíque cum eo erant.
37 Et quum invenissent eum, dicunt ei; Omnes homines quærunt te.
38 Ait illis, Ite in oppida & urbes proximas, ut & illîc prædicem: ad hoc enim veni.
39 Et prædicabat in cunctis synagogis eorum in universa Galilæa: & ejiciebat dæmonia.
40 Et venit ad eum leprosus, & procidit ad pedes ejus, & precabatur eum, eique dicebat; Si vis, potes me mundare.
41 Ipse verò Jesus misertus est ejus: & extendens manum suam tetigit eum, & ait; Volo, mundus esto.
42 Et in illa ipsa hora discessit ab eo lepra ejus, ac mundus effectus est.
43 Et inhibuit ei, & ejecit eum.
44 Et dixit ei, Vide ne fortè cuiquam dicas; sed abi, ostende teipsum sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tua, sicuti præcepit Moses, ut sit eis testimonio.
45 Is autem quum exiisset, cœpit prædicare vehementer, & divulgavit sermonem: adeò ut nequiret Jesus apertè ingredi civitatem: sed foris degebat in loco deserto, & veniebant ad eum ex omni loco.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وازانجمن بيرون آمد ودرخانه شمعون واندراوس در رفت • با يعقوب ويوحنا
30 * مادر زن شمعون درتب افتاده بود • احوال اورا بمسيح كفتند
31 * در حال پيش زن آمد • ودست بر وي نهاد • صحت يافت برخاست وتب اورا رها كرد • بعد ازان بندكي وخدمت مي كرد •
32 * در شبهنكام وقت فرو رفتن افتاب • رنجوران † ومصروعان † بسيار پيش او آوردند •
33 * وتمامت شهر انجا كرد شده بودند •
34 * ورنجوران بسيار كه در دشخواريها وهلاكت نزديك بودند خوش كرد • وديوان بسيار از ديوانكان بيرون كرد • ورها نمي كرد كه ديوان سخن كويند • براي انك اورا مي شناختند
35 * وقت صباح بر خاست • بجاء ويران رفت وانجا نماز مي كرد •
36 * شمعون وديكران كه با وي بودند اورا مي جستند •
37 * چون يافتند • بدو كفتند كه همه خلق ترا مي جويند
38 * جواب داد كه ديهها وشهرها نزديك اند برويد كه انجا نيز مژده بدهيم • كه براي اين امده ام •
39 * ودر همه انجمنها وهمه جليل منادي مي زد وديوانرا بدر مي كرد

19 *Et è synagoga egressus est, & in domum Simeonis & Andreæ intravit, cum Jacobo & Johanne.*
30 *Socrus autem Simeonis in febrim inciderat, cujus casum Christo narrant.*
31 *Illicò ad mulierem accessit, & manum ei imposuit, unde salutem adepta surrexit, et febris illam deseruit; post quod servitium et ministerium* illis *præstitit.*
32 *Vespere, tempore occasûs Solis, ægrotantes et epilepticos multos ad eum attulerunt.*
33 *Et tota civitas ibi congregati erant.*
34 *Et ægrotos multos, qui graviter laborantes et exitio propinqui erant, sanos effecit; et dæmonia multa è dæmoniacis exegit, et non permisit ut dæmonia verbum loquerentur, eò quod ipsum nôssent.*
35 *Tempore matutino surrexit, et in locum desertum abiit, et illic oravit.*
36 *Simeon et alii, qui cum illo erant, ipsum quærebant.*
37 *Cùm invenissent, illi dixerunt; Omnes quidem homines te quærunt.*
38 *Responsum dedit, Quin pagos et civitates quæ propinquæ sunt adite; nam illic etiam evangelium prædicabimus: quia propter hoc veni.*
39 *Et in omnibus synagogis et totâ Galilæâ prædicavit, et dæmonia ejecit.*

Versio VULGATA LATINA.

29 Et protinùs egredientes de synagoga, venerunt in domum Simonis & Andreæ, cum
30 Jacobo & Joanne. Decumbebat autem socrus Simonis febricitans : & statim di-
31 cunt ei de illa. Et accedens elevavit eam, apprehensâ manu ejus : & continuò di-
32 misit eam febris, & ministrabat eis. Vespere autem facto cùm occidisset Sol, af-
33 ferebant ad eum omnes malè habentes, & dæmonia habentes : Et erat omnis ci-
34 vitas congregata ad januam. Et curavit multos qui vexabantur variis languori-
35 bus, & dæmonia multa ejiciebat, & non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum.
36 Et diluculò valdè surgens, egressus abiit in desertum locum, ibique orabat. Et
37 prosecutus est eum Simon, & qui cum illo erant. Et cùm invenissent eum, dixe-
38 runt ei: Quia omnes quærunt te. Et ait illis : Eamus in proximos vicos, & ci-
vitates, ut & ibi prædicem : ad hoc enim veni. Et erat prædicans in synagogis 39
eorum, & in omni Galilæa, & dæmonia ejiciens. Et venit ad eum leprosus de- 40
precans eum : & genu flexo dixit ei ; Si vis, potes me mundare. Jesus autem 41
misertus ejus, extendit manum suam : & tangens eum, ait illi ; Volo : Mundare.
Et cùm dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mundatus est. Et comminatus est 42
ei, statimque ejecit illum : Et dixit ei ; Vide, nemini dixeris : sed vade, osten- 43
de te principi sacerdotum, & offer pro emundatione tua, quæ præcepit Moyses 44
in testimonium illis. At ille egressus cœpit prædicare, & diffamare sermonem, ita 45
ut jam non posset manifestè introire in civitatem, sed foris in desertis locis esset, &
conveniebant ad eum undique.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وللوقت خرج من المحفل ودخل بيت سمعان واندراوس • ومعه يعقوب ويوحنا * وكانت حماة 30
31 سمعان ملقاة محمومة • فقالوا له من اجلها * فتقدم وامسك بيدها واقامها فتركتها الحمى
32 33 حينيذ وكان تخدمهم * ولما كان المساء قدموا اليه جميع المسقومين والمجانين * والمدينة
34 كلها اجتمعت على الباب * فابرا كثيرين ممن كان باسوء حال باصناف الامراض • وشياطين
كثيرة اخرج ولم يدعها تنطق لمعرفتها اياه •

• الفصل الرابع •

35 36 * وبكر جدا بالغداة قام وخرج الى البرية وكان يصلي هناك * وكان سمعان ومن معه
37 38 يطلبونه * فلما وجدوه قالوا له ان الكل يطلبونك * فقال لهم سيروا بنا الى اماكن اخر
39 من المدن القريبة منا لنكرز هناك ايضا فاني لهذا وافيت * واقبل يبشر في مجامعهم في كل
40 الجليل ويخرج الشياطين * ووافاه ابرص ساجدا له وطالبا اليه قايلا يا سيد ان شيت قدرت
41 42 ان تطهرني * فتحنن عليه ومد يده ولمسه • وقال له قد شيت فاطهر * فبرا ذلك الابرص
43 44 للوقت وطهر * فنهاه للوقت * قايلا لا تعرف احدا • بل امض فار الكاهن نفسك وقرب قربانا
45 عن تطهيرك كما اوصى موسى لشهادتهم * فلما خرج اذاع امره حتى ان يسوع لم يقدر ان
يدخل المدينة ظاهرا • فلجا الى القفر واجتمع اليه اناس من كل موضع •

Et protinùs exiit è synagoga, & ingressus est domum Simonis & Andreæ, secum habens Jacobum & Johannem. 29 *Eratq; socrus Simonis jactata febricitans, & dixerunt ei de illa: Quare accessit* 30 *& apprehendit manum ejus, erexitque illam, & reliquit eam febris tunc : & ministrabat eis.* 31 *Cùm autem factum esset serò, obtulerunt ei omnes ægros & dæmoniacos :* 32 *Et civitas omnis convenerat ad januam.* 33 *Et curavit multos ex eis qui erant in miserrimo statu variarum infirmitatum : Item dæmonia multa ejecit : nec permittebat eis loqui, eò quòd agnoscerent ipsum.* 34

Sectio quarta.

Et summo manè crastino surrexit, exiitque in desertum, & orabat illic. 35 *Simon autem & qui cum illo erant, quærebant eum.* 36 *Cùmque invenissent eum, dixerunt ei, Omnes te quærunt.* 37 *Ait illis, Ducite nos in loca alia ex civitatibus proximis nobis, ut prædicemus ibi quoque, nam ad hoc veni:* 38 *Cœpitque prædicare in synagogis eorum in tota Galilæa, & ejicere dæmonia.* 39 *Venit autem ad eum leprosus adorans eum, & deprecans eum, dicens : ô Domine, si vis ; potes mundare me.* 40 *Misertúsque est ejus, & extendit manum suam, & tetigit eum, ac dixit ei, Jam volui, mundare.* 41 *Et sanatus est ille leprosus illicò, & mundatus est.* 42 *Et interdixit ei protinùs,* 43 *Dicens ; Ne significâris ulli, sed vade, & ostende sacerdoti teipsum, & offer munus pro mundatione tua, sicut præcepit Moyses, in testimonium eorum.* 44 *At quum exisset, promulgavit rem ejus, adeò ut Jesus non posset introire civitatem palàm : sed recepit se in desertum, & convenerunt ad eum homines ex omni loco.* 45

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ሐማተ ፡ ጴጥሮስ ::
29 ወወፂአ ፡ እምኵራብ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ወምስሌሁ ፡ እንድርያስ ፡ ወያዕቆብ ፡ ወዮ
30 ሐንስ :: ወሐማቱ ፡ ለስምዖን ፡ ትፈፅን ፡ ወነገርዎ ፡ በእንቲአሃ ፡ ወቀርበ ፡ ኀቤሃ ፡ ወ
31 አኀዘ ፡ እዴሃ ፡ ወአንሥኣ ፡ ወኀደጋ ፡ ፈፅንታ ፡ ሶቤሃ ፡ ወተንሥአት ፡ ወተልእከቶሙ ::
በእንተ ፡ እለ ፡ ተፈወሱ ፡ እምብዙኅ ፡ ደዌ ::
32 ወመሲዮ ፡ ጊዜ ፡ የዓርብ ፡ ፀሐይ ፡ አምጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ኵሎ ፡ ድዉያነ ፡ ወእለ ፡
33 ለጋንንት :: ወተጋብኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ኵሉ ፡ ሀገር ፡ ኀበ ፡ አንቀጽ :: ወፈወሶሙ ፡
34 ለብዙኃን ፡ ድዉያን ፡ ወሕሙማን :: ወአውፅኦሙ ፡ ለብዙኃን ፡ አጋንንት ፡ ወኢያበ
35 ውሖሙ ፡ ይንብቡ ፡ እስመ ፡ ያአምርዎ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ክርስቶስ :: ወበጽባሕ ፡
36 ተንሥአ ፡ ወለሌሰየ ፡ ጥቀ ፡ ወፂአ ፡ ወሖረ ፡ ሐቅለ ፡ ወጸለየ ፡ በህየ :: ወዴገንዎ ፡
37 ስምዖን ፡ ወእለ ፡ ምስሌሁ :: ወረከብዎ ፡ ወይቤልዎ ፡ እንጋ ፡ ኵሉ ፡ የኀሥሡከ ::
38 ይቤሎሙ ፡ ተንሥኡ ፡ ንሖር ፡ ካልኣተ ፡ አህጉረ ፡ ከመ ፡ በህየ ፡ ንሰብክ ፡ እስመ ፡ እንበይኑ ፡
39 ዝንቱ ፡ ተፈነውኩ ፡ ወእሰብክ ፡ በምኵራቢሆሙ ፡ ወፃእኩ :: ወሖረ ፡ ወሰበከ ፡ በምኵ
ራቢሆሙ ፡ በኵሉ ፡ ገሊላ ፡ ወያወፅእ ፡ አጋንንተ ::
በእንተ ፡ ዘለምጽ ::
40 ወመጽአ ፡ ዘለምጽ ፡ ኀቤሁ ፡ ወአስተብረከ ፡ ወአስተብቍዖ ፡ ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ እመሰ ፡
41 ፈቀድከ ፡ ትክል ፡ አንጽሖትየ :: ወምሕሮ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡ ወ
42 ገሰሶ ፡ ወይቤሎ ፡ እፈቅድ ፡ ንጻሕ :: ወብሂሎ ፡ ከመዝ ፡ ሐየወ ፡ ለምጹ ፡ ሶቤሃ ::
43 ወገሠጾ ፡ ወፈነዎ :: ወይቤሎ ፡ ዑቅ ፡ ኢትንግር ፡ ወኢለመኑሂ ፡ ወሑር ፡ ወአፍጥን ፡ ርእ
44 ሰከ ፡ ለካህን ፡ ወአብእ ፡ መባእከ ፡ በእንተ ፡ ዘነጻሕከ ፡ በከመ ፡ አዘዘ ፡ ሙሴ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ከ
45 መ ፡ ሰዓሰሆሙ :: ወወፂአ ፡ እኀዘ ፡ ይሰብክ ፡ ወይነግር ፡ ብዙኀ ፡ እስከ ፡ ያነክሩ ፡
ኵሉ ፡ ሀገር ፡ ወስእነ ፡ በዊአ ፡ ሀገረ ፡ ክሡተ ፡ ለሰ ፡ አፍአ ፡ ገደም ፡ ይነብር ፡ ወይመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ እምኵልሄ ::

De socru Petri.

Et egrediens è synagoga intravit domum Simonis, & cum eo Andreas, & Jaco- 29
bus, & Johannes. Et socrus Simonis febricitabat: & dicunt ei de illa. Et accessit 30
ad eam, & prehendit manum ejus, & erexit eam : & reliquit eam febris ejus sta- 31
tim, & resurrexit, & ministravit iis.

De iis qui sanati sunt de multis morbis.

Et vespere facto, tempore occidentis solis, attulerunt ad eum omnes morbosos, & 32
dæmoniacos. Et coacta fuit ad eum tota civitas ad ostium. Et sanavit multos 33
morbosos, & malè patientes, & exire fecit multos dæmones, & non sinebat eos 34
loqui, quia sciebant quòd ille *erat* Christus. Et manè surrexit, & multâ nocte 35
exiit, & abiit *in* desertum, & oravit ibi. Et sequuti sunt eum Simon, & qui cum 36
illo *erant*. Et invenerunt eum, & dixerunt ei, Igitur omnes quærunt te. Dicit 37
iis, Surgite eamus *ad* alias civitates, ut illic prædicemus: quia propter hoc missus 38
fui, & *ut* prædicem in synagogis eorum exivi. Et ivit, & prædicavit in synago- 39
gis eorum in tota Galilæa : & exire fecit dæmones. *De Leproso.*
Et venit leprosus ad eum, & genuflexit, & oravit eum, & dicit ei; Domine, si vis 40
potes purgare me. Et misertus est ejus Dñs Jesus, & extendit manum suam, & te- 41
tigit eum, & dixit ei, Volo, mundare. Et dum loquens erat hoc modo, sanavit le- 42
pram ejus statim. Et comminatus est ei, & misit eum : Et dixit ei, Vide ne dicas 43
alicui; & abi, & accelerato te ad sacerdotem, & offer munus tuũ propterea quòd 44
purgatus es, sicut præcepit Moyses, ut fiat testimoniũ illis. Et egressus cœpit præ- 45
dicare, & dicere multa, adeò ut miraretur tota civitas, & non potuit intrare *in* ci-
vitatem manifestè: sed foris in deserto manebat, & venerunt ad eum undique.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتم صحت دادن بمرد پیس

* آمد پیش مسیح † مردی که 40
رنج پیسی داشت • ودرپاء او افتاد ازو درخواست کرد • وگفت اگر بخواهی توانی
41 مرا خوش کردن • * عیسی بران مرد رحمت کرد • ودست خودرا سوی او کشاد • وبدو
42 43 گفت می خواهم که پاك شوی • * همانگم پیسی ازو رفت وپاك شد • * عیسی برو بانگ
44 زد * وگفت • نبادا که بکسی بگویی • الا برو خویشتن را بکوهنان † بنمای *
45 وعوض پاك شدنی تو قربان پیش کش • چنانك موسی فرموده برای گواهی ایشان • * آن مرد
چون بدر آمد باواز بلند منادی می زد • وآن خبررا آشکارا کرد • چنانك عیسی نمی توانست
که بشهر در آید • بیرون می بود در ولایات • وازهر جایی مردم پیش او می آمدند •

VII Curatio hominis leprosi.

Et venit ad Christum vir qui morbũ lepræ habuit, & pedibus ejus advolutus ab eo petiit, & dixit; Si vis, potes me sanare. 40 *Jesus ejus viri misertus est, & manum suam ad eum porrexit, & illi dixit; Volo ut mundus sis.* 41 *Eodem momento lepra ab eo discessit, & mundatus est.* 42 *Jesus ei intentavit vocem,* 43 *Et dixit; Vide ne cui dicas : sed abi, teipsum sacerdotibus ostende; & pro purgatione tui munus offer, quemadmodum Moses jussit in testimonium illis.* 44 *Homo ille, quum egressus esset, voce altâ prædicavit, & ejus rei famam publicavit; ita ut Jesus cum non posset in urbem intrare, extra maneret in regionibus : & ex omni loco homines ad eum veniebant.* 45

CAP. II. β'.

Et iterum intravit in Capharnaum per dies: & auditum est quod in domo
1 (α) ΚΑὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν
esset: Et confestim collecti sunt multi, ut non amplius capere neque quæ ad ja-
2 ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύ-
nuam: & loquebatur eis verbum. Et veniunt ad eum, paralyticum fe-
3 ραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέ-
rentes, sublatum à quatuor. Et non valentes appropinquare ei propter
4 ροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ
turbam, detexerunt tectum ubi erat, & perfodientes submiserunt graba-
τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββα-
tum, in quo paralyticus jacebat. Videns autem Jesus fidem illorum,
5 τον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν,
ait paralytico; Fili, dimittuntur tibi peccata tua. Erant autem
6 λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Ἦσαν δέ
quidam Scribarum illic sedentes, & ratiocinantes in cordibus
τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
suis; Quid hic sic loquitur blasphemias? Quis potest dimittere pecca-
7 αὐτῶν, Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτί-
ta, si non unus Deus? Et statim cognoscens Jesus spiritu suo,
8 ας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ,
quia sic ratiocinantur in seipsis, dixit illis; Quid ista ratiocinamini
ὅτι (β) οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε
in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere paralytico; Di-
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφ- 9
mittuntur tibi peccata: an dicere; Surge, & tolle tuum graba-
έωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι, καὶ (γ) ἆρόν σου τὸν κράββα-
tum, & ambula? Ut autem sciatis quia auctoritatem habet filius hominis
τον, καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 10
dimittendi in terra peccata, (ait paralytico;) Tibi dico, Surge,
ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ,) Σοὶ λέγω, Ἔγειραι, 11
& tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit statim, &
καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ 12
tollens grabatum, egressus est coram omnibus: ita ut obstupescere omnes, & glori-
ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξά-
ficare Deum, dicentes; Quia nunquam sic vidimus. Et egressus est rursus secus
ζειν τὸν Θεόν, λέγοντας, Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν. Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ 13
mare: & omnis turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et
ς' τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ 14
præteriens vidit Levi Alphæi, sedentem ad telonium: & ait
β παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει
illi; Sequere me. Et surgens secutus est eum.
αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

MS. A. (α) Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν (β) οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται (γ) ἆρον τὸν κράββατόν σου,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܘܪܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ * ܓ * ܩܪܝܢܐ * ܒ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Ad oblationem dominicæ tertiæ jejunii. 4.

CAP. II.

ET ingressus est rursum Jesus in Caphar- 1
nahum ad dies. Et quum audissent eum domi
esse, Congregati sunt quamplurimi, ita ut 2
non posset eos comprehendere ne vestibulum
quidem januæ, & loquebatur cum eis sermo-
nem. Et venerunt ad eum, & obtulerunt ei 3
paralyticum qui bajulabatur inter quatuor.
Quumque non possent ad eum accedere pro- 4
pter turbam, conscenderunt tectum, & abs-
tulerunt umbraculum loci in quo erat Jesus,
dimiseruntque grabbatum in quo jacebat pa-
ralyticus. Quum autem vidisset Jesus fidem 5
eorum, dixit illi paralytico; Fili mi, remit-
tuntur tibi peccata tua. Erant autem illic 6
ex Scribis & Pharisæis quidam sedentes: &
cogitabant in corde suo; Quid iste loqui- 7
tur blasphemiam? quis potest remittere pec-
cata, nisi unus Deus? Jesus autem cognovit 8
spiritu suo quòd talia cogitarent apud se: &
dixit eis, Quid ista cogitatis in corde vestro?
Utrùm facilius est dicere paralytico, Remit- 9
tuntur tibi peccata tua; an dicere, Surge,
tolle grabbatum tuum, & ambula? Ut au- 10
tem cognoscatis quia potis est Filius hominis
in terra remittere peccata, dixit paralytico;
Tibi dico, Surge, tolle grabbatum tuum, & 11
abi domum tuam. Et surrexit eo ipso mo- 12
mento, tulitque grabbatum suum, & exiit in
conspectu omnium, adeò ut mirarentur
omnes, & glorificarent Deum, dicentes;
Nunquam vidimus quicquam tale.

Matutinis dominicæ tertiæ post Surrectionem. 5.

Et exiit rursum ad mare: & omnes turbæ ve- 13
niebant ad eum, & docebat eos. Quumque 14
prætergressus esset, vidit Levi filium Hal-
phæi sedentem inter exactores: dixitque ei,
Veni post me: & surgens abiit post eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هشتم خوش كردن مبتلايي كه از بام فرود اوكندند

1 * ديكر بار عيسي در كفرناحوم در آمد * و روزي چند انجا بود چون شنيدند كه در خانه
2 است * بسياران انجا كرد شدند * تا جاي كه در خانه نمي كنجيدند * و نه پيش در نيز *
3 وعيسي بديشان كلمه مي كفت * واوردند يكي شل سست اندام * دست وپاي بي كارچهار
4 مرد اورا بر كرفته بودند * وچال نبود از انبوهي خلق كه اورا پيش عيسي برند *
عاقبت بالاي بام بردند * وشل را بر تخته نهادند وچهار كوشه تخته را بچهار ريسمان
5 بستند * وار روزنه پيش عيسي فرو كذاشتند * انجا كه او نشسته بود * چون عيسي اورا
6 ديد كفت فرزند من كناهان تو عفو شد * نويسندكان ومعتزلان كه انجا
7 بودند * در دل خود مي انديشيدند * كه كيست اين كه افتري مي كند *
8 نتواند كناه را عفو كردن بغير خدا تنها * عيسي درون ايشانرا دانست كه چه
9 مي انديشند * بديشان كفت [در دل خود چه مي انديشيد] * كدامين اسانترست *
يشل كفتن تخته خود بر كير وبكار خود برو * يا كفتن كه كناه تو عفو شد *

VIII. Sanatio ægroti quem de tecto summiserunt.

CAP. II.

Iterum Jesus in Caphar-nahum in- 1
travit, & dies aliquot illic erat: cùm
autem audirent eum in domo esse,
Multi illuc congregati sunt, usque 2
adeò ut domo non caperentur, ne qui-
dem præ foribus: et Jesus illis ser-
monem locutus est. Et adduxerunt 3
quendam paralyticum, membra so-
lutum, manibus & pedibus mune-
re suo minimè fungentibus: quatuor
viri itaque illum deportabant. Et 4
cum non esset locus propter turbam
populi, quo illum ad Jesum perfer-
rent, tandem super tectum tulerunt;
& paralyticum lectulo impositum,
quatuor angulis lectuli totidem fu-
nibus annexis per fenestram ad Je-
sum demiserunt, in locum ubi ille
sedens erat. Cùm Jesus eum vide- 5
ret, dixit; Fili mi, peccata tua
condonata sunt. Scribæ & Phari- 6
sæi qui illic erant, in corde suo co-
gitabant: Quisnam hic est qui 7
blasphemat? nemo potest peccatum
condonare, nisi Deus solus. Jesus 8
intimum eorum cognovit, quid co-
gitarent, & illis dixit; In corde
vestro quid cogitatis? Utrum facili- 9
us est, paralytico dicere; Lectulum
tuum tolle, & ad negotium tuum
abi; aut dicere, Peccatum tuum
remissum est?

Versio VULGATA LATINA.

CAP. II.

1 Et iterùm intravit Capharnaum post dies, Et auditum est quòd in domo es-
2 set: & convenerunt multi, ita ut non caperet neque ad januam, & loquebatur
3 eis verbum. Et venerunt ad eum ferentes paralyticum, qui à quatuor portaba-
4 tur. Et cùm non possent offerre eum illi præ turba, nudaverunt tectum ubi erat:
5 & patefacientes submiserunt grabatum, in quo paralyticus jacebat. Cùm autem
vidisset Jesus fidem illorum, ait paralytico; Fili, dimittuntur tibi peccata tua.
6 Erant autem illic quidam de Scribis sedentes, & cogitantes in cordibus suis;
7 Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus De-
us? Quo statim cognito Jesus spiritu suo, quia sic cogitarent intra se, dicit illis; 8
Quid ista cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere paralytico; Di- 9
mittuntur tibi peccata, an dicere; Surge, tolle grabatum tuum, & ambula? Ut 10
autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, (ait
paralytico) Tibi dico; Surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. 11
Et statim surrexit ille: &, sublato grabato, abiit coram omnibus, ita ut miraren- 12
tur omnes, & honorificarent Deum, dicentes; Quia nunquam sic vidimus. Et 13
egressus est rursùs ad mare: omnisque turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et 14
cùm præteriret, vidit Levi Alphæi sedentem ad telonium, & ait illi; Sequere me.
Et surgens secutus est eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس *

1 * ثم بعد أيام دخل كفرناحوم أيضا وسمع أنه في بيت * وللوقت اجتمع إليه كثيرون 2
حتى لم يسعهم البيت ولا قدام الباب أيضا وكان يكلمهم * فجاؤوا إليه بواحد مخلع يحمله 3
أربعة * ولما لم يقدروا أن يدخلوا به إليه من أجل الجمع صعدوا على السطح * ونقبوا 4
سقف البيت الذي كان فيه ودلوا السرير مع المخلع الذي كان راقدا عليه * فلما علم 5
يسوع أمانتهم قال لذلك المخلع يا بني معفون لك خطاياك * وكان هناك قوم من الكتبة 6
جلوسا ففكروا في قلوبهم * لماذا هذا يجدف هكذا * من يقدر أن يغفر الخطايا إلا الله 7
الواحد * فعلم يسوع بروحه فكرهم فقال لهم لم تفكرون بهذا في قلوبكم * أيما أيسر أن 8 9
يقال للمخلع معفون لك خطاياك أو أن أقول قم واحمل سريرك واذهب * لتعلموا أن لابن 10
الإنسان سلطان على الأرض أن يغفر الخطايا * ثم قال لذلك المخلع * لك أقول قم فاحمل 11
سريرك واذهب إلى بيتك * فقام للوقت وحمل سريره وخرج قدام جميعهم * فبهتوا جميعهم 12
ومجدوا الله قائلين ما رأينا قط مثل هذا *

* الفصل السادس *

13 * ثم خرج إلى شاطئ البحر واجتمع إليه جمع كثير وعلمهم * وبينما هو مجتاز رأى لاوي 14
بن حلفاء جالسا على العشر فقال له اتبعني فقام وتبعه *

Sectio quinta.

CAP. II.

Tum post dies aliquot ingressus est 1
Capharnahum denuò: & auditum est
eum esse in domo quadam. Statimque 2
convenerunt ad eum permulti, ita ut non
caperet eos domus, ne quidè ante januam
etiã. Et alloquebatur eos. Obtulerunt au- 3
tem ei quendam paralyticum, quem por-
tabant quatuor. At quum non potuissent 4
illum introducere ad eum præ turba,
ascenderunt in tecta, & perforaverunt
laqueare domûs in qua erat, & submi-
serunt lectum cum paralytico, super quo
jacebat. Cumque cognovisset Jesus fi- 5
dem illorum, dixit illi paralytico; O Fi-
li mi, dimissa tibi sunt peccata tua. E- 6
rant autem ibi nonnulli ex Scribis se-
dentes, qui cogitaverunt in cordibus su-
is; Quorsum iste blasphemat hoc pa- 7
cto? Quis potest dimittere peccata, nisi
Deus solus? Scivit autem Jesus in spi- 8
ritu suo cogitationem eorum, & dixit
eis; Quare cogitatis hoc in cordibus
vestris? Utrum facilius est dicere para- 9
lytico, Dimissa tibi sunt peccata tua:
an dicere, Surge, & tolle grabbatum
tuum, & abi? Ut sciatis esse filio homi- 10
nis potestatem super terram dimittendi
peccata, tunc ait illi paralytico, Tibi di- 11
co; Surge, tolle grabbatum tuum, & va-
de in domum tuam. Et surrexit illicò, 12
tulitque grabbatum suum, & exiit co-
ram omnibus. Et obstupuerunt omnes,
atque glorificaverunt Deum, dicentes;
Non vidimus unquam tale quid.

Sectio sexta.

Deindè egressus est ad litus maris. & 13
convenit ad eum turba magna, & docu-
it eos. Et dum ipse præteriret, vidit Le- 14
vi filium Halphæi sedentem ad exactio-
nem decimarum: & dixit ei, Sequere
me: & surrexit, ac secutus est eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወበዊአ፡ ካዕበ፡ ሃገረ፡ ቅፍርናሖም፡ ጐንደየ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ወሰበ፡ ሰምዑ፡ ከመ፡ ሀ
2 ሎ፡፡ ወተጋብኡ፡ ብዙኃን፡ እስከ፡ ኢያገምሮሙ፡ ወኢ፡ ኀበ፡ ኆኅት፡ ወይነግሮ
ሙ፡ ቃሎ፡ ለእለ፡ መጽኡ፡ ኀቤሁ፡፡

በእንተ፡ መፃጕዕ፡፡

3 ወአምጽኡ፡ ድውየ፡ መፃጕዐ፡ ወይጸውርዎ፡ በዓራት፡ አርባዕቱ፡ እደው፡፡ ወስ
4 እኑ፡ አብእቶ፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ እስመ፡ ጽፉቅ፡ ሰብእ፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወነሠቱ፡
5 ጠፈረ፡ ወአውረድዎ፡ ምስለ፡ ዓራቱ፡ ዘዲቤሁ፡ ይሰክብ፡ ውእቱ፡ መፃጕዕ፡፡ ወርአ
ዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሃይማኖቶሙ፡ ወይቤሎ፡ ለውእቱ፡ መፃጕዕ፡ ወልድየ፡ ተኀድገ፡
6 ለከ፡ ኃጢአትከ፡፡ ወሃለዉ፡ ጸሐፍት፡ ይነብሩ፡ ወሐለዩ፡ በልቦሙ፡፡ ወይቤሉ፡
7 ምንትኑ፡ ዘከመዝ፡ ይነብብ፡ ፅርፈተ፡ ወመኑ፡ ይክል፡ ኀዲገ፡ ኃጢአት፡ ዘእንበለ፡ አ
8 ሐዱ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በመንፈሱ፡ ከመ፡ ከመ
9 ዝ፡ ይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ለምንት፡ ከመዝ፡ ትሔልዩ፡ በልብክሙ፡፡ ምንት፡ ይቀል
ል፡ እምብሂሎቱ፡ ለዝ፡ መፃጕዕ፡ ተኀድገ፡ ለከ፡ ኃጢአትከ፡፡ እምብሂሎቱ፡ ለድውይ፡
10 ተንሥእ፡ ወንሣእ፡ ዓራተከ፡ ወሑር፡ በእግርከ፡፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ ብውሕ፡
ሎቱ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እም፡ ሕያው፡ ከመ፡ ይኅድግ፡ ኃጢአተ፡ በዲበ፡ ምድር፡ ወካ
11 ዕበ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ድውይ፡፡ ለከ፡ እብለከ፡ ተንሥእ፡ ወንሣእ፡ ዓራ
12 ተከ፡ ወእቱ፡ ቤተከ፡፡ ወተንሥአ፡ ሶቤሃ፡ ወነሥአ፡ ዓራቶ፡ ወወፅአ፡ በቅድ
መ፡ ኵሉ፡ ወደንገፁ፡ ኵሎሙ፡ ወአእኰትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤሉ፡ ግሙ
13 ራ፡ ኢርኢነ፡ ዘከመዝ፡፡ ወእምዝ፡ ሖረ፡ ካዕበ፡ መንገለ፡ ባሕር፡ ወሖሩ፡
ኀቤሁ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወይሜህሮሙ፡፡

በእንተ፡ ሌዊ፡ መጸብሐዊ፡፡

14 ወኃሊፎ፡ እምህየ፡ ርእዮ፡ ለሌዊ፡ ወልደ፡ እልፍዮስ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ ኀበ፡ መጽ
ብሕ፡ ወይቤሎ፡ ትልወኒ፡ ወተንሥአ፡ ወተለዎ፡፡

CAP. II.

Et intrans iterum civitatem Capernaum moram fecit in domo, & statim 1
audierunt quòd adfuerat: Et coacti sunt multi, usque adeò ut non caperent 2
eos ne ad januam. Et loquebatur verbum suum venientibus ad eum.

De paralytico.

Et adduxerunt infirmum Paralyticum, & portârunt eum in lecto quatuor homi- 3
nes. Et non potuerunt inducere eum ubi erat, quia multitudo *erat* hominum, 4
ubi erat Dominus Jesus, & perfregerunt tectum, & submiserunt eum cum lecto
suo super quo jacebat ille paralyticus. Et vidit Dominus Jesus fidem eorum, & 5
dixit illi paralytico; Fili mi, remittuntur tibi peccata tua. Et fuerunt scribæ se- 6
dentes, & cogitârunt in cordibus suis, Et dixerunt; Quare ille talem loquitur 7
blasphemiam? & quis potest remittere peccata nisi unus Deus? Et cognovit Do- 8
minus Jesus in spiritu suo quòd hujusmodi cogitabant: & dixit iis, Quare talia
cogitatis in corde vestro? Quid facilius est, utrùm dicere huic paralytico; Re- 9
mittuntur tibi peccata tua? vel dicere infirmo, Surge, & accipe lectum tuum, &
abi in pedibus tuis? Ut notum faceret, quòd permissum est illi filio hominis ut 10
remittat peccata super terram, & iterum dixit illi infirmo; Tibi dico, Surge, & 11
accipe lectum tuum, & ito domum tuam. Et surrexit statim, & accepit 12
lectum suum; & egressus est coram omnibus: & mirati sunt omnes; & honori-
ficârunt Deum, & dixerunt; Nunquam vidimus talia. Et tunc egressus est iterum 13
ad mare, & venerunt ad eum omnes populi; & docebat eos.

De Levi publicano.

Et egrediens illinc vidit Levi filium Alphæi sedentem ad telonium, & dixit 14
illi; Sequere me: & surrexit, & sequutus est eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * تا بدانید که فرزند آدمی بر زمین حکم دارد * که گناه مردم را عفو کند * بدان شل گفت
11 * ترا می گویم برخیز تخت خود بر گیر وبخانه خود برو * همانندم آن شل برابر همه 12
خلق برخاست وتخته خود بر گرفت * وبخانه رفت انچنانك همه خلق در تعجب ماندند *
وخدایرا ستایش دادند * ومی گفتند که از روزگار قدیم ما این چنین ندیده ایم

نهم   گزیدن مسیح لیوی بن حلفا را که متی خوانده می شود

13 * چون بار دیگر عیسی بکنار دریا رفت * وهمه جماعت پیش او می آمدند * ایشانرا
14 تعلیم می داد * *[وچون گذشت] لیوی بن حلفا را دید درمیان سود خوران وضامنان
نشسته * بدو گفت در دنبال من بیا برخاست ودر پی مسیح رفت

Ut sciatis, quòd Filius hominis in 10
terra potestatem habet, ut peccata
hominum remittat: paralytico illi
dixit; Tibi dico, Surge, lectum 11
tuum tolle, & in domum tuam abi.
Continuò paralyticus ille coram 12
omni populo surrexit, & lectulum su-
um sustulit, & domum abiit: adeò
ut universus populus in admiratione
manserent, ac Deo laudem tribuerent
& dicerent; A tempore quidem an-
tiquo nos tale quid non vidimus.

IX. Eligit Christus Levi filium Alphæi, qui Matthæus vocatur.

Cùm iterum Jesus ad littus maris 13
proficisceretur, ac tota turba ad illũ
accederet, illos docuit. Et cùm præ- 14
teriret, Levi filium Alphæi vidit
inter publicanos & mancipes seden-
tem: ipsi dixit, Post me veni. Sur-
rexit & Christum secutus est.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. β.

Et factum est in accumbere ipsum in domo illius, & multi publicani & pecca-
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ (δ) ἁμαρ- κβ β
tores simul discumbebant Jesu, & discipulis ejus: erant enim multi, & sequebantur
τωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν
eum. Et Scribæ & Pharisæi videntes eum edentem cum publicanis
16 αὐτῷ. Καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες (ε) αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν
& peccatoribus, dicebant discipulis ejus; Quidquid cum publicanis & peccatoribus
καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
manducat & bibit? Et audiens Jesus, ait illis; Non usum habent va-
17 ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ- κγ β
lentes medico, sed male habentes. Non veni vocare justos, sed peccato-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ (ζ) ἁμαρτω-
res ad pœnitentiam. Et erant discipuli Joannis, & illi Pharisæorum
18 λοὺς εἰς μετάνοιαν. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, (η) καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων
jejunantes: & veniunt, & dicunt illi; Quare discipuli Joannis,
νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διατί οἱ μαθηταὶ (θ) Ἰωάννου,
& illi Pharisæorum jejunant, at tibi discipuli non jejunant?
καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;
Et ait illis Jesus; Num possunt filii thalami, in quo sponsus
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος
cum illis est, jejunare? Quantum tempus cum seipsis habent sponsum, non
μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ

possunt jejunare. Venient autem dies, cùm auferetur ab eis
δύνανται νηστεύειν. Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ 20
sponsus, & tunc jejunabunt in illis diebus. Et nemo assu-
νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν (ι) ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Καὶ οὐδεὶς ἐπί- 21
tamentum panni impoliti assuit in vestimento veteri: si verò non, aufert
βλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, (κ) αἴρει τὸ
supplementum ipsius novum veteris, & pejor scissura fit. Et ne-
πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. Καὶ οὐ- 22
mo injicit vinum novum in utres veteres: si verò non, disrumpit vinum novum
δεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος
utres, & vinum effunditur, & utres peribunt: sed vinum novum in
τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
utres novos injiciendum. Et factum est præterire eum in Sabba-
κδ β ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββα- 23
tis per sata, & cœperunt discipuli ejus iter facere vellentes
σι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς
spicas. Et Pharisæi dicebant ei: Ecce quid faciunt in Sabba-
στάχυας. Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε τί (λ) ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββα- 24
tis, quod non licet? Et ipse ait illis; Nunquam legistis quid fece-
σιν, ὃ οὐκ ἔξεστι; Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποί- 25
rit David, quando usum habuit, & esuriit ipse, & qui cum eo?
ησε Δαβίδ, ὅτε χρείαν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

MS. A. (δ) ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο (ε) αὐτὸν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίοντα, ἔλεγον (ζ) ἁμαρτωλούς. Καὶ ἦσαν (η) καὶ οἱ Φαρισαῖοι (θ) Ἰωάννου νηστεύουσιν, (ι) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει (κ) αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα τὸ (λ) ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܡܝܟ ܒܒܝܬܗ ܀ ܣܓܝܐܐ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܝܫܘܥ
16 ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܗܘܘ ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ. * ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܟܕ
ܚܙܐܘܗܝ ܕܐܟܠ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܥܡ ܚܛܝܐ ܀ ܐܡܪܘ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢܐ ܥܡ
17 ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ
ܚܠܝܡܐ ܠܐܣܝܐ. ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ ܐܠܐ
18 ܠܚܛܝܐ. * ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ. ܘܐܬܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
19 ܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢ ܀ ܘܬܠܡܝܕܝܟ ܕܝܠܟ ܠܐ ܨܝܡܝܢ. * ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܠܡܨܡ ܥܕܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܗܘ ܀
20 ܠܐ. * ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܀ ܐܡܬܝ ܕܢܫܬܩܠ ܚܬܢܐ ܡܢܗܘܢ ܀ ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܘ
21 ܝܘܡܐ. * ܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܐܨܛܠܐ ܚܕܬܐ ܘܚܝܛ ܥܠ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܫܩܘܠ ܡܠܝܘܬܗ ܗܘ
22 ܚܕܬܐ ܡܢ ܒܠܝܐ ܀ ܘܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ
ܢܨܪܘܢ ܚܡܪܐ ܙܩܐ. ܘܚܡܪܐ ܐܫܬܕ ܘܙܩܐ ܐܒܕܝܢ. ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܀ ܒܙܩܐ ܚܕܬܐ.

* ܕܫܒܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܘ *

23 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ ܙܪܥܐ ܀ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܠܩܛܝܢ
24 ܫܒܠܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܪܝܫܐ. ܚܙܝ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
25 ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ ܐܬܚܫܚ ܘܟܦܢ ܗܘ ܘܕܥܡܗ.

15 Factum est autem quum discumberet in ædibus illius, ut multi telonarii & peccatores discumberent cum Jesu, & cum discipulis ejus. Erant enim permulti, & post eum venerant.
16 Scribæ verò & Pharisæi quum viderent eum cum manducantem cum telonariis ac peccatoribus, dixerunt discipulis ipsius; Quid est quòd cum telonariis & peccatoribus manducat & bibit?
17 Quod quum audisset Jesus, ait illis; Non indigent sani medico; sed ii qui variis malis affecti sunt. Non veni vocatum justos, sed peccatores.
18 Discipuli verò Johannis & Pharisæorum jejunabant, veneruntque, ac dicunt ei; Quare discipuli Johannis & Pharisæorum jejunant, tui verò ipsius discipuli non jejunant?
19 Ait illis Jesus, Nunquid possunt filii thalami, quandiu sponsus cum eis est, jejunare? Minimé.
20 Venient autem dies quum auferetur sponsus ab eis, tunc jejunabunt in illo die.
21 Nemo immittit panniculum novum, & assuit vestimento veteri, ne detrahat supplementum suum ille novus ex vetere, fiatque scissura major.
22 Et nemo injicit vinum novum in utres veteres, ne vinum disrumpat utres; & utres pereant, & vinum effundatur: sed injiciunt vinum novum in utres recentes.

Hebdomadâ quartâ jejunii. 6.

23 Et factum est quum iter faceret Jesus Sabbatho per sata, ut discipuli ejus inter ambulandum defricarent spicas.
24 Et dicunt ei Pharisæi, Vide quid faciunt Sabbatho, id quod non licet.
25 Ait illis Jesus, Nunquam legistis quid fecerit David quum egeret ac famesceret, quique cum eo erant?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 *چو در خانهٔ متي   نشستن عيسي با سود خوران واعتراض معتزلان بر وي   دهم
نشسته بود * بسيار † سود خوران * وضامنان * وكنه كاران * با عيسي وبا شاكردان او نشسته
16 بودند * براي انك بسياران در دنبال متي آمدند * *نويسندكان ومعتزلان چون ديدند كه
با سود خوران وكنه كاران مي خورد * با شاكردان كفتند * كه بزرك شما چرا با سود خوران
17 وكنه كاران مي خورد ومي اشامد * *چون عيسي شنيد بديشان كفت * تن درستان محتاج
بزشك نيستند * الا رنجوران كه در عذاب ودشخواري باشند * نيامدم كه صديقانرا بخوانم الا
كنه كارانرا   يازدهم   اعتراض معتزلان بر شاكردان براي روزه ومثل خيكها
18 * معتزلان كفتند * كه شاكردان يحيي روزه مي داشتند وشاكردان تو روزه نمي دارند *
19 * عيسي بديشان كفت * فرزندان عروسي چندانك داماد با ايشان باشد * روزه
20 21 ندارند * *بيايد وقتي كه داماد از ميان ايشان بر داشته شود * انكه روزه بدارند * *نشايد
كه كسي بستاند † جامهٔ نو وبر جامهٔ پوسيده ودريده بدوزد * تا نو قوت از كهن نستاند *

X. Sessio Jesu cum publicanis, & altercatio Pharisæorum cum eo.

15 *Cùm autem in domo Matthæi sederet, multi publicani, & mancipes, & peccatores cum Jesu & cum discipulis ejus sedebant: eò quòd multi Matthæum sequerentur.*
16 *Scribæ & Pharisæi cùm viderent quòd cum publicanis & peccatoribus comederet, discipulis dixerunt; Præceptor verò vester quare cum publicanis & peccatoribus comedit & bibit?*
17 *Cùm Jesus audiret, illis dixit; Corpore sanis opus medico non est, sed ægrotis, qui dolorem & ærumnam patiuntur: non veni ut justos vocarem, sed peccatores.*

XI. Disceptatio Pharisæorum cum discipulis de jejunio, & parabola utrium.

18 *Pharisæi dixerunt; Discipuli Johannis quidem jejunium habent, discipuli verò tui jejunium non servant.*
19 *Jesus illis dixit; Filii thalami, quamdiu sponsus cum ipsis fuerit, non jejunant.*
20 *Venturum est tempus quo sponsus è medio illorum sublatus erit, tunc jejunium celebrabunt.*
21 *Haud convenit ut quispiam accipiat pannum novum, & vestimento detrito & lacero insuat, ne novum robur à veteri accipiat;*

Versio VULGATA LATINA.

15 Et factum est, cùm accumberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul
discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus : erant enim multi, qui & sequeban-
16 tur eum. Et Scribæ & Pharisæi videntes quia manducaret cum publicanis &
peccatoribus, dicebant discipulis ejus ; Quarè cum publicanis & peccatoribus
17 manducat & bibit Magister vester ? Hoc audito Jesus ait illis ; Non necesse
habent sani medico, sed qui malè habent : non enim veni vocare justos, sed
18 peccatores. Et erant discipuli Joannis & Pharisæi jejunantes : & veniunt, &
dicunt illi ; Quarè discipuli Joannis & Pharisæorum jejunant, tui autem di-
19 scipuli non jejunant ? Et ait illis Jesus ; Numquid possunt filii nuptiarum,
quamdiù sponsus cum illis est, jejunare ? Quanto tempore habent secum spon-
sum, non possunt jejunare. Venient autem dies cùm auferetur ab eis sponsus : 20
& tunc jejunabunt in illis diebus. Nemo assumentum panni rudis assuit vesti- 21
mento veteri : alioquin aufert supplementum novum à veteri, & major scissura
fit. Et nemo mittit vinum novum in utres veteres : alioquin dirumpet vinum 22
utres, & vinum effundetur, & utres peribunt : sed vinum novum in utres novos
mitti debet. Et factum est iterùm cùm Dominus sabbatis ambularet per sata, & 23
discipuli ejus cœperunt progredi, & vellere spicas. Pharisæi autem dicebant 24
ei ; Ecce, quid faciunt sabbatis quod non licet ? Et ait illis ; Numquid le- 25
gistis quid fecerit David, quando necessitatem habuit, & esuriit ipse, & qui
cum eo erant ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وبينما هو متكئ في بيت لاوي وكان كثيرون من العشارين والخطاة متكئين مع يسوع
16 وتلاميذه * وكان كثير قد تبعوه * كتبة وفريسيون فراوه ياكل مع الخطاة والعشارين *
17 فقالوا لتلاميذه ما بال معلمكم ياكل ويشرب مع العشارين والخطاة * فسمع يسوع ذلك
فقال لهم لا يحتاج الاصحاء الى الاطباء لكن المعذبون بالامراض * لم ات لادعوا الابرار
بل الخطاة الى التوبة * الفصل السابع *
18 * وكان تلاميذ يوحنا والفريسيين يصومون فجاوا وقالوا له ما بال تلاميذ يوحنا والفريسيين
19 يصومون وتلاميذك لا يصومون * فاجابهم يسوع قايلا هل يستطيع بنو العرس ان يصوموا
20 ما دام العروس معهم * بل ستاتي ايام اذا ارتفع العروس حينيذ يصومون * كما انه لا يرقع
21 انسان ثوبا باليا بخرقة جديدة الا سحط الجديد البالي فيكروه * ولا تصب خمر حديثة في
22 زقاق قديمة الا تخرق الزقاق وينصب الخمر * بل تصب الخمر الحديثة في زقاق جدد *
* الفصل الثامن *
23 * وكان بينما هو ماشي في يوم السبت بين الزروع بداء تلاميذه وهم ماشون يفركون سنبلا
24 وياكلون * فقال له الفريسيون انظر كيف يفعلون في يوم السبت ما لا يحل * فقال لهم
25 اما قراتم قط ما صنع داود حيث جاع واحتاج ومن معه *

*Et dum ipse accumberet in domo Levi, 15
essentque multi ex publicanis & peccatoribus accumbentes cum Jesu & discipulis ejus : multi quoque secuti fuissent eum, Tum Scribæ tum Pharisæi 16
viderunt illum comedentem cum peccatoribus & publicanis, dixeruntque discipulis ejus ; Quâ mente magister vester manducat & bibit cum exactoribus decimarum, & peccatoribus ? Au- 17
divit autem Jesus hoc, & dixit eis ; Non egent sani medicis, sed vexati infirmitatibus. Non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.*

Sectio septima.

*Discipuli autem Johannis & Pharisæorum jejunabant : & venerunt ac di- 18
xerunt ei, Quare discipuli Johannis & Pharisæorum jejunant, discipuli verò tui non jejunant ? Respondit eis Je- 19
sus, dicens ; Num possunt filii nuptiarum jejunare quamdiu sponsus adest cum eis ? Sed venient dies, cùm au- 20
feretur sponsus, tunc jejunabunt. Quem- 21
admodum non resarcit quis vestimentum attritum assumento novo, alioquin attrahet recens attritum, & lacerabit illud. Neque infunditur vinum novum in 22
utres veteres : alioquin dirumpentur utres, & effundetur vinum : verùm infunditur vinum novum in utres novos.*

Sectio octava.

*Accidit autem ut dum ipse ambularet in 23
die sabbathi inter semina, cœpissent discipuli ejus iter facientes desiccare spicas, & comedere. Quare dixerunt ei 24
Pharisæi, Vide quomodo faciant in die sabbathi quod non licet. Ait illis, Nun- 25
ne legistis unquam quid fecerit David, quando esuriit & fuit necessitate compulsus, quique cum eo erant ?*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእንዘ:ምሱሕ:በቤቱ:እግዚእ:ኢየሱስ:ወብዙኃን:ኃጥአን:ወመጸብሓን:ረፈቁ:
ምስሌሁ:ለእግዚእ:ኢየሱስ:ወአርደኢሁ:ወብዙኃን:እሙንቱ:ወተለውዎ:ጸሐፍ
16 ት:ወፈሪሳውያን::=:ወርእዮሙ:ከመ:ይበልዕ:ምስለ:ኃጥአን:ወመጸብሓን:
ይቤልዎሙ:ለአርደኢሁ:ለምንት:ሊቅክሙ:ይበልዕ:ምስለ:ኃጥአን:ወመ
17 ጸብሓን:ወይሰቲ::=:ወሰሚዖ:እግዚእ:ኢየሱስ:ይቤሎሙ:ሕሙማን:ይ
ፈቅድዎ:ለዓቃቤ:ፈውስ:ወአኮ:ጥዑያን:ኃጥአነ:መጻእኩ:እጸውዕ:ወ
18 አኮ:ጻድቃነ::=:ወአርደኢሁሰ:ለዮሐንስ:ወእለሂ:ፈሪሳውያን:ይከውኑ:
ይጸውሙ:ወሖሩ:ወይቤልዎ:በእፎ:አርደኢሁ:ለዮሐንስ:ወአርደኢሆሙ:
19 ለፈሪሳውያን:ይጸውሙ:ወአርደኢክሰ:ኢይጸውሙ::=:ወይቤሎሙ:እግዚእ:
ኢየሱስ:ወይክሉኑ:ደቂቀ:ለመርዓዊ:ጸዊመ:እስመ:ሃሎ:መርዓዊ:ምስሌሆ
20 ሙ::=:ወባሕቱ:ይበጽሕ:መዋዕል:ኣመ:ይነሥእዎ:ለመርዓዊ:እምኔሆሙ:ወ
21 ይእተ:አሚረ:ይጸውሙ::=:ወአልቦ:ዘይጠቅብ:ግምደ:ደርገሐ:ውስተ:ሠጠ
22 ተ:ልብስ:ብሉይ:ወእማእኮሰ:ያነጥዖ:ጥቅበቶ:ወያዐቢዮ:ለሠጠቱ::=:ወ
አልቦ:ዘይወዲ:ወይነ:ሐዲሰ:ውስተ:ዝቅ:ብሉይ:እስመ:ያነቅዖ:ወይን:ሐዲስ:
ለዝቅ:ብሉይ:ወወይኑሂ:ይትከዐው:ወዝቁሂ:ይትሐጐል:ወለወይንሰ:ሐዲስ:
23 ውስተ:ዝቅ:ሐዲስ:ይወድይዎ::=:ወእንዘ:ወፈረ:እግዚእ:ኢየሱስ:በሰ
ንበት:እንተ:ገራውህ:ወአርደኢሁኒ:ምስሌሁ:ወአኃዙ:ይምሕዉ:ሠዊተ:ወይ
24 ጺሑ:ሎቱ:ፍኖተ::=:ወይቤልዎ:ፈሪሳውያን:ርኢ:ዘይገብሩ:አርደኢክ:
25 ዘኢይከውን:በሰንበት::=:ወይቤሎሙ:ግሙራኑ:ኢያንበብክሙ:ዘገብረ:
ዳዊት:አመ:ርኅበ:ውእቱኒ:ወእለሂ:ምስሌሁ::=:

Et quum pransus esset in domo ejus Dominus Jesus, multi etiam peccato- 15
res, & publicani accumbebant cum illo (qui *pertinebant* ad Dominum Jesum;)
& cum discipulis ejus, & multi erant, & sequuti sunt eum scribæ, &
Pharisæi. Et videntes quòd edebat cum peccatoribus & publicanis, di- 16
xerunt discipulis ejus, Quare magister vester edit cum peccatoribus & pu-
blicanis; & bibit. Et audiens Dominus Jesus dixit iis, Malè affecti in- 17
digent medico, & non sani ; peccatores veni vocare, & non justos. Et 18
discipuli Johannis & Pharisæorum jejunabant : & venerunt & dixerunt
ei ; Quare discipuli Johannis, & discipuli Pharisæorum jejunant, & di-
scipuli tui non jejunant? Et dixit iis Dominus Jesus, Possúntne filii sponsi je- 19
junare, quamdiu est sponsus cum illis. Sed veniet tempus quum auferent spon- 20
sum ab illis : & illo die jejunabunt. Et nemo est qui insuit segmentum novum 21
in scissura vestimenti veteris, ne auferat ei insumentum ejus, & amplicet scissuram
ejus. Et nemo est qui injicit vinum novum in utrem veterem quia dirumpit vi- 22
num novum utrem veterem ; & vinum effunditur, & uter perit, sed vinum no-
vum in utrem novum injiciunt. Et præteriens erat Dominus Jesus in sabbatho 23
per sata, & discipuli ejus cum illo : & cœperunt vellere spicas, & præparare ei
viam. Et dixerunt ei Pharisæi ; Ecce, quid faciunt discipuli tui quod non li- 24
cet in Sabbatho? Et dixit iis, Nunquámne legistis quid fecerit David, quando 25
esuriit, ipse & qui cum eo *erant*?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 وزودتر دريده شود * وكسي مي نورا در خيكهاء پوسيده ننهد * تا مي ريخته نشود
وخيكها كم كردد * ليكن مي نو را درخيكهاء نو نهند
اعتراض خوارزهم معترلان براي خوشه كندم
23 * عيسي با شاكردان * بروز شنبه در ميان
كشتزار مي كرديدند * شاكردان او خوشه كندم را مي چيدند * وپاك
24 مي كردند * معترلان بدو كفتند ببين كه شاكردان تو در روز شنبه كاره
25 نا شايست مي كنند * عيسي بديشان جواب داد وكفت * نه از قديم
خوانديد * كه داود وقتي كه بي نوا وكرسنه شد چه كرد * وايشان نيزكه با
وي بودند *

*& citiùs laceretur. Nec quisquam 22
vinum novum utribus corruptis indit, ne vinum effundatur, & utres pereant : sed vinum novum utribus novis indunt.*

XII. Objectio Pharisæorum de spicis tritici.

Cumque *Jesus ac discipuli in die 23
sabbathi inter segetes ambularent ; discipuli ejus spicas tritici carpebant & purgabant. Pharisæi dice- 24
bant ei ; Vide quomodo discipuli tui in die sabbathi opus non licitum agunt. Jesus illis responsum dedit, & 25
dixit ; Nonne jamdudum legistis de Davide, quo tempore inediam ac jejunium pateretur, quid fecit, ac illi etiam qui cum eo erant ?*

Quomodò introivit in domum Dei sub Abiathar principe Sacerdotum, & panes
26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους
propositionis manducavit, quos non licet manducare si non Sacerdotibus, & dedit
τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε
& iis cum eo existentibus? Et dicebat eis; Sabbatum propter hominem
27 καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον
factum est, non homo propter Sabbatum. Itaque dominus est filius homi-
28 ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. Ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
nis & Sabbati.
που καὶ τοῦ σαββάτου.

CAP. III. γ'.

Z'

Et introivit iterum in synagogam, & erat ibi homo arefa-
1 ΚΑὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, (α) καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμ-
ctam habens manum. Et observabant eum, si Sabbatis curaret
2 μένην ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ (β) παρετήρουν αὐτόν, εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει
eum: ut accusarent illum. Et ait homini arefactam
3 αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην
habenti manum; Surge in medium. Et dicit eis; Licet
4 ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστι (γ) τοῖς
Sabbatis benefacere, an malefacere? animam servare, an perdere? Illi verò
σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ
tacebant. Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super cæcitate
5 ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
cordis eorum, dicit homini; Extende manum tuam: & extendit, & re-
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ (δ) ἀπο-
κϛ δ stituta est manus illius sana ut altera. Et exeuntes Pharisæi, statim
κατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως 6
κε β cum Herodianis consilium faciebant adversùs eum, ut eum perde-
μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσω-
rent. Et Jesus secessit cum discipulis suis ad ma-
σι. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασ- 7
κζ α re: & multa turba à Galilæa, secuta est eum, & à
σαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, (ε) ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς
Judæa, Et ab Hierosolymis, & ab Idumæa, & trans Jor-
Ἰουδαίας, Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορ- 8
danem: & qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat,
δάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει,
venerunt ad eum. Et dixit discipulis suis, ut navicula adsisteret sibi,
ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, 9
propter turbam, ut ne comprimerent eum. Multos enim sanaverat, ita ut irruerent ei,
διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ 10
κη η ut illum tangerent, quotquot habebant flagella. Et spiritus immundi cùm il-
ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, (ζ) ὅσοι εἶχον μάστιγας. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐ- 11
lum videbant, accidebant ei, & clamabant, dicentes; Quòd tu es filius Dei.
τὸν ἐθεώρει, (η) προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα, Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 12
Et multùm comminabatur eis, ut ne illum manifestum facerent.
Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ (θ) αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

MS. A. (α) καὶ ἐκεῖ ἦν (β) παρετηροῦντο (γ) ἐν τοῖς (δ) ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες (ε) ἠκολούθησαν (ζ) καὶ ὅσοι (η) προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζον (θ) φανερὸν αὐτὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 *ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܐܒܝܬܪ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ
ܐܟܠ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܡܐܟܠ ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ. ܘܝܗܒ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ
27 ܗܘܘ. *ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܬܐ ܡܛܠ ܒܪܢܫܐ ܐܬܒܪܝܬ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܡܛܠ
28 ܫܒܬܐ. *ܡܪܗ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܫܒܬܐ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

*ܩܦܠܐܘܢ *ܓ

1 *ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܐܝܕܗ ܝܒܝܫܐ. *ܘܢܛܪܝܢ
2 ܗܘܘ ܠܗ. ܕܐܢ ܡܐܣܐ ܠܗ ܒܫܒܬܐ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ. *ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܝܒܝܫܐ
3 ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܒܡܨܥܬܐ. *ܘܐܦ ܠܗܘܢ ܐܡܪ. ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ ܐܘ ܒܝܫܬܐ.
4 ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ. *ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܚܡܬܐ. ܟܕ ܟܪܝܐ
5 ܠܗ ܥܠ ܩܫܝܘܬܐ ܕܠܒܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ. ܘܦܫܛ ܘܬܩܢܬ ܐܝܕܗ.
6 *ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܥܡ ܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟܢܐ
7 ܕܢܘܒܕܘܢܗ. *ܘܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠ ܠܗ ܠܘܬ ܝܡܐ. ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ
8 ܓܠܝܠܐ ܐܬܐ ܒܬܪܗ. ܘܡܢ ܝܗܘܕ. *ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܢ ܐܕܘܡ. ܘܡܢ ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܡܢ ܨܘܪ
9 ܘܡܢ ܨܝܕܢ. ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܫܡܥܘ ܟܠ ܕܥܒܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ. *ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
10 ܕܬܩܪܒ ܠܗ ܣܦܝܢܬܐ. ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܐܠܨܝܢ ܠܗ. *ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܡܐܣܐ ܗܘܐ.
11 ܐܝܟܢܐ ܕܢܦܠܘܢ ܥܠܘܗܝ ܡܛܠ ܕܢܬܩܪܒܘܢ ܠܗ. *ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
12 ܡܚܘܢ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܟܕ ܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. *ܘܣܓܝ ܟܐܐ ܗܘܐ
ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ.

Quomodo ingressus sit ædem Dei, quum 26
Abiathar esset summus sacerdos, & panem mensæ Domini comederit, quem non licet comedere nisi sacerdotibus; & dederit iis etiam qui secum erant? Et subdit eis, Sab- 27
bathum propter hominem creatum esse, non hominem propter sabbathum. Dominus est 28
ergò & sabbathi quoque Filius hominis.

CAP. III.

ET ingressus est iterum Jesus in Synago- 1
gam: eratque illîc vir quidam, cujus erat arida manus. Observabant autem eum ut si 2
sanaret illum sabbatho, deferrent eum. Et 3
ait illi viro, cujus erat arida manus; Surge in medium. Dixit autem iis quoque, Licet 4
Sabbatho facere benè, vel malè? animam servare, an perdere? ipsi verò tacebant.
Et intuitus est eos cum indignatione, ægrè 5
ferens propter duritiem cordis eorum: dixitque illi homini, Extende manum tuam: & extendit; & restituta est manus ejus. Et e- 6
gressi sunt Pharisæi eo ipso momento cum domesticis Herodis, & consilium inierunt adversùs eum, ut perderent eum. Jesus ve- 7
rò cum discipulis suis profectus est ad mare, & plebs multa à Galilæa sequuta est eum, & à Judæa: Et ab Jerusalem, & ab Edom, & 8
à *regione quæ est* trans Jordanem, & à Tyro & à Sidone cœtus multi, qui audierant quæcunque faciebat, venerunt ad eum. Et 9
ait discipulis suis, ut admoverent ad se naviculam propter turbas, ne ipsum opprimerent. Multos enim sanabat, adeò ut irrue- 10
rent in eum quatenus ipsum tangerent. Il- 11
lique qui habebant plagas spirituum immundorum, quum viderent eum, procidebant, & clamabant, dicentes; Tu es filius Dei. Et 12
vehementer increpabat eos, ne ipsum revelarent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 *چگونه در خانه خدا رفتند * در جاء ابي ملك بزرك امامان * ونان خوان خدا را خوردند *
27 واجب نمي شود * كه ان نانرا كسي بخورد بغير امامان * *وبديشان كفت شنبه ازبراي
28 ادميان افريده شد * نه ادمي براي شنبه * *وخداوند شنبه فرزند ادمي است

سيزدهم خوش كردن مسيح دست خشك را

1 *عيسي ديكربار ميان انجمن
در آمد * ومردي بود انجا كه يك دست او خشك بود * *واورا نكه مي داشتند * تا روز 2
شنبه عيسي† را بيازمايند * وملامت كنند * *عيسي اتفاق ايشانرا دانسته بود * اشارت 3
بدان دست خشك كرد وكفت بر خيز * *دكر بار بجماعت كفت * در روز شنبه واجبست كه 4
نيكي كنند يا بدي * جانرا زنده كنند * يا كم كنند * ايشان خاموش شدند وهيچ نمي كفتند 5
*بخشم سوي ايشان نكه كرد * وازسختيء دل ايشان دلتنك شد * وبدان مرد كفت دست
خودرا دراز كن * دراز كرد ودرست شد * *همانـدم معتزلان ازانجا بدر آمدند * وبا كسان 6
هيروديس مشورت كردند * كه چكونه اورا كم كنند

Quomodo ingressi sint in domum 26
Dei sub Abimelech maximo sacerdotum, et panem mensæ Dei comederint, cum licitum non esset ut illum panem quisquam comederet præter sacerdotes. Et illis dixit; Sabba- 27
thum propter homines creatum est, non homines propter Sabbathum. Et dominus sabbathi filius homi- 28
nis est.

XIII. Sanat Christus manum aridam.

CAP. III.

IEsus rursus in medium synagogæ 1
ingressus est: & homo ibi erat cui una manus arida fuit. Et illum ob- 2
servabant, ut die sabbatho Jesum tentarent & accusarent. Jesus con- 3
spiratione illorum intellectâ, signum illi manum aridam habenti *fecit, & dixit, Assurge. Iterùm turbæ di-* 4
xit; Die sabbathi oportétne bonum facere an malum? animam vivificare an perdere? Ipsi autem silentes erant, nec quidquam dixerunt. Cum 5
iracundia illos aspexit, & à duritie cordis eorum dolore affectus est, & homini illi dixit, Manum tuam extende: extendit, & sanata est. Eodem instanti Pharisæi illinc egres- 6
si sunt & cum quibusdam Herodis asseclis consilium inierunt, quomodo illum perderent.

Versio VULGATA LATINA.

26 Quomodò introivit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum, & panes
propositionis manducavit, quos non licebat manducare, nisi sacerdotibus, & dedit
27 eis qui cum eo erant? Et dicebat eis; Sabbatum propter hominem factum est, &
28 non homo propter Sabbatum. Itaque Dominus est filius hominis, etiam Sabbati.

CAP. III.

1
2 ET introivit iterùm in synagogam: & erat ibi homo habens manum aridam.
3 Et observabant eum, si sabbatis curaret, ut accusarent illum. Et ait homini ha-
4 benti manum aridam; Surge in medium. Et dicit eis; Licet sabbatis benè face-
5 re, an malè? animam salvam facere, an perdere? At illi tacebant. Et circum-
spiciens eos cum ira, contristatus super cæcitate cordis eorum, dicit homini; Exten-
de manum tuam. Et extendit, & restituta est manus illi. Exeuntes autem Phari- 6
sæi, statim cum Herodianis consilium faciebant adversùs eum, quomodò eum per-
derent. Jesus autem cum discipulis suis secessit ad mare: & multa turba à Gali- 7
læa & Judæa secuta est eum, Et ab Jerosolymis, & ab Idumæa, & trans Jordanem: 8
& qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, vene-
runt ad eum. Et dixit discipulis suis ut navicula sibi deserviret propter turbam, 9
ne comprimerent eum. Multos enim sanabat, ita ut irruerent in eum ut illum tan- 10
gerent quotquot habebant plagas. Et spiritus immundi, cùm illum videbant, pro- 11
cidebant ei: & clamabant, dicentes; Tu es Filius Dei. Et vehementer commina- 12
batur eis ne manifestarent illum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

26 * كيف دخل بيت الله اذ كان ابيتار عظيم الكهنة فاكل خبز التقدمة الذي لا يحل
27 اكله الا للكهنة فقط واعطي الذين كانوا معه * ثم قال لهم السبت من اجل الانسان
28 كان لا الانسان لاجل السبت * فاذن ابن الانسان هو رب السبت •

• الفصل التاسع •

1
2 * ودخل ايضا مجمعهم وكان هناك رجل يده يابسة * فجعلوا يرصدونه هل يبريه في يوم السبت
3 ليتقروه * فقال للرجل اليابس اليد قم في الوسط * وقال لهم ايجوز في السبت فعل الصلاح ام
4 الشر * انفس تخلص ام تهلك • فلم يجيبوه * فنظر اليهم مغضبا حزينا لعمي قلوبهم * ثم قال
5 للرجل امدد يدك فمدها فاستوت يده * فخرج الفريسيون للوقت مع اصحاب الهيرودسيين
6 متوامرين في ان يهلكوه • • الفصل العاشر • * فاما يسوع وتلاميذه
7 فانطلق الي البحر وتبعه جمع كثير من الجليل ومن اليهودية * ومن يروسليم * ومن ادوم *
8 ومن عبر الاردن وجمع كثير من صور وصيدا لما سمعوا بما صنع اقبلوا اليه * فامر تلاميذه
9 ان يقدموا اليه سفينة من اجل الجموع لئلا يزحموه * فانه كان قد ابرا كثيرين كانوا يزدحمون
10 عليه حتي يقعوا ليلمسوه * وكذلك الذين كانت بهم امراض * وارواح نجسة كانوا اذا راوه
11 سقطوا قدامه قايلين * انت هو ابن الله * وكان ينتهرهم كثيرا الا يظهروا فعله •
12

Quomodo introierit in domum Dei, cùm 26
esset Abiathar summus sacerdotum, &
manducaverit panem propositionis, cujus
non licebat comestio, nisi sacerdotibus
tantùm, dederitque iis qui secùm erant?
Deindè dixit eis, Sabbathum propter ho- 27
minem factum est, non homo propter
sabbathum. Igitur Filius hominis est Do- 28
minus sabbathi.

Sectio nona.

CAP. III.

ET introivit iterum synagogam eo- 1
rum: Et erat ibi homo cujus manus erat
arida. Et cœperunt observare illum, an 2
curaret eum in die sabbathi, ut accusa-
rent eum. Ait ergò homini arido manu, 3
Sta in medio. Tum dixit illis, Licétne 4
in sabbatho operatio boni, an mali? ani-
mam salvam fieri, an perdi? Et non re-
sponderunt ei. Inspexitque eos iratus, 5
tristis de cæcitate cordium eorum: dein-
dè dixit homini, Extende manum tuam.
Et extendit eam, & restituta est manus
ejus. Et exierunt Pharisæi statim cum 6
sodalibus Herodianorum, consilium ca-
pientes de perdendo illo.

Sectio decima.

At Jesus cum discipulis suis secessit ad 7
mare: & secuta est eum turba magna à
Galilæa, & à Judæa, Et ab Jerosoly- 8
mis, & ab Idumæa, & à trans Jorda-
nem: & cœtus magnus à Tyro, & Si-
done, quum audivissent quod fecerat, ve-
nerunt ad eum. Et præcepit discipulis 9
suis ut admoverent ad eum navim ali-
quam propter turbas, ne comprimerent
eum. Quia enim curaverat multos, ir- 10
ruebant in eum, ita ut caderent, quate-
nus tangerent eum. Similiter ii quibus 11
inerant morbi, & spiritus immundi,
quando videbant eum, cadebant ante
eum, dicentes; Tu es filius Dei. Et in- 12
crepabat eos multùm, ne manifestarent
opus ejus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

26 ዘከመ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በአብያታር ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወበልዐ ፡ ኅብ
ስተ ፡ መሥዋዕት ፡ ዘኢይከውኖ ፡ ለበሊዕ ፡ ዘእንበለ ፡ ለካህናት ፡ ለባሕቲቶሙ ፡
27 ወወሀቦሙ ፡ ለእለ ፡ ምስሌሁ ። ወይቤሎሙ ፡ ሰንበት ፡ በእንተ ፡ሰብእ ፡ ተፈ
28 ጥረት ፡ ወአኮ ፡ ሰብእ ፡ በእንተ ፡ ሰንበት ። ወእግዚኣ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እጓ
ለ ፡ እመ ፡ሕያው ፡ ለሰንበት ።

በእንተ ፡ ዘየብሰት ፡ እዴሁ ።

1
2 ር ወቦአ ፡ ካዕበ ፡ ምኵራበ ፡ ወሀሎ ፡ ህየ ፡ ብእሲ ፡ ዘየብሰት ፡ እዴሁ ። ወይትዓቀብዎ ፡
3 ለእመ ፡ ይፈውሶ ፡ በሰንበት ፡ ከመ ፡ያስተዋድይዎ ። ወይቤሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘፀ
4 ውሰት ፡ እዴሁ ፡ ተንሥእ ፡ ወቁም ፡ ማእከለ ። ወይቤሎሙ ፡ ይከውኑ ፡ በሰንበትሰ ፡
ገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ሰው ፡ ገቢረ ፡ እኩይ ፡ ኣሕይዎ ፡ ነፍስ ፡ ወሚም ፡ ቀቲል ፡ ወአርመሙ ።
5 ወነጸሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይትሜዓዕ ፡ ወይቴክዝ ፡ በእንተ ፡ ዑረተ ፡ ልቦሙ ፡ ወይቤሎ ፡ ለ
6 ውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ስፋሕ ፡ እዴከ ፡ ወሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡ ወሐይወት ። ወወፂእሙ ፡
7 ፈሪሳውያን ፡ ምስለ ፡ ሰብአ ፡ ሄሮድስ ፡ ተማከሩ ፡ ከመ ፡ ይቅትልዎ ። ወተግ
ሐሠ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ምስለ ፡ አርደኢሁ ፡ መንገለ ፡ ባሕር ፡ ወተለውዎ ፡ ብ
8 ዙኃን ፡ ጥቀ ፡ እምገሊላ ፡ ወእምይሁደ ። ወእምኢየሩሳሌም ፡ ወእምኤዶሚ
ያስ ፡ ወእማዕደተ ፡ ዮርደኖስ ፡ ወእምጢሮስ ፡ ወእምሲዶና ፡ ወብዙኃን ፡ ጥቀ ፡ መ
9 ጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘገብረ ። ወይቤሎሙ ፡ ለአርደኢሁ ፡ ያፀ
10 ንሑ ፡ሎቱ ፡ ሐመረ ፡ ከመ ፡ ኢይትጋፍዕዎ ፡ሰብእ ። እስመ ፡ ለብዙኃን ፡ ኣ
11 ሕየዎሙ ፡ ወያስተበቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይግስስዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕሙማን ። ወእለ
ኒ ፡ እኁዛን ፡ አጋንንት ፡ ርኩሳን ፡ እምከመ ፡ ርእይዎ ፡ ይሰግዱ ፡ ሎቱ ፡ ወይጸር
12 ኁ ፡ ወይብሉ ፡ አንተ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ። ወብዙኀ ፡ ይገሥጾ
ሙ ፡ ከመ ፡ ገሃደ ፡ ኢይረስይዎ ።

Quando introivit domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum, & mandu- 26
cavit panem sacrificii, quem non licet manducare, nisi sacerdotibus solis, &
dedit iis qui cum eo *erant.* Et dicebat iis, Sabbathum propter hominem creatum 27
fuit, & non homo propter sabbathum. Et Dominus est, filius hominis, 28
sabbathi.

CAP. III.

De eo cui arida manus.

ET intravit iterum synagogam, & fuit ibi homo cujus manus arida fuit. 1
Et observabant eum si curaret in sabbathis, ut accusarent illum. Et dixit isti 2
homini cujus manus clauda erat; Surge, & sta *in* medio. Et dicit iis, Licétne in 3
sabbathis facere bonum, vel facere malum; servare animam, aut occidere? & ta- 4
cuerunt. Et prospiciens eos, indignatus & contristatus fuit propter cæcitatem 5
cordis eorum: & dixit isti homini, Extende manum tuam, & extendit manum
ejus: & sana fuit. Et exeuntes Pharisæi cum hominibus Herodis, consilium 6
inierunt ut occiderent eum. Et secessit Dominus Jesus cum discipulis suis ad 7
mare, & sequuti sunt eum quam plurimi è Galilæa & à Judæa. Et ab Hie- 8
rosolymis, & ab Idumæa, & ab ulteriori Jordanis, & à Tyro, & à Sidone,
& quam plurimi venerunt ad eum audientes omnia quæ fecisset. Et dixit 9
discipulis suis, ut astare illi facerent navim, ut non comprimerent eum popu-
li. Quià multos sanaverat, & orabant eum ut tangerent eum omnes *inter eos* 10
graviter afflicti. Et prehensi dæmonibus immundis, quando videbant eum ado- 11
rabant eum, & clamabant, & dicebant; Tu es filius Dei. Et multùm commi- 12
nabatur iis ut manifestum non facerent eum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

چهار دهم   انجا كه رنجوران وديوانكان بسيار را شفا داد

7 * عيسي با شاگردان خود • بكنار دريا رفت • وخلق بسيار از جليل با وي
8 گرويدند • وازيهودا • واز اورشليم • واز ادوم • وازان سوي اردن • وازصور • واز صيدا •
9 هرچه عيسي كرده بود • شنيدند وپيش او آمدند • * بشاگردان خود گفت • تا كشتي
10 پيش او بيارند • كه انبوهي جماعت اورا نخوابانيد • * براي انك بسياررا شفا مي داد • كه
11 خودرا بروي مي انداختند • سبب انك بوي برسند • * وديوانكان • ومصروعان • از جانهاء
پليد زخمها داشتند • وقتي كه اورا مي ديدند • مي افتادند • وبانك مي زدند • ومي گفتند •
12 توي فرزند خدا * وبربسياران بانك زد تا اورا آشكارا نكنند

XIV. Ubi ægrotis ac dæmoniacis plurimis sanitatem reddidit.

Jesus autem cum discipulis suis ad 7
littus maris profectus est: & populus
multus è Galilæo in eum credide-
runt, & ex Judæa, Et ex Hiero- 8
solyma & ex Idumæa, & ab altera
parte Jordanis, & ex Tyro, & ex
Sidone: quæcunque Jesus fecerat
audiverant, & ad illum venerunt.
Et discipulis suis dixit, ut navigi- 9
um ad eum admoverent, ne confer-
ta turba illum opprimeret. Eò 10
quòd plurimis sanitatem restituerat,
qui se in illum conjecerant, ejus
tangendi gratiâ. Et dæmoniaci, & 11
epileptici, à spiritibus impuris pla-
gas habentes, quo tempore viderent
eum, prociderant, & vociferantes
dixerunt; Tu es Filius Dei. Et 12
multis interminatus est, ne illum
manifestum facerent.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Γ.

Et ascendit in montem, & advocat quos voluit ipse: & venerunt
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον
ad eum. Et fecit duodecim, ut essent cum illo: & ut mitteret e-
14 πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐ-
os prædicare: Et habere auctoritatem curare infirmitates, & ejicere
15 τοὺς κηρύσσειν· Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν
dæmonia. Et imposuit Simoni nomen Petrum: Et Jacobum
16 τὰ δαιμόνια. Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· Καὶ Ἰάκωβον
17 Zebedæi, & Joannem fratrem Jacobi: (& imposuit
τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν (ι) ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· (καὶ ἐπέθηκεν
eis nomina Boanerges, quod est, Filii tonitrui:) Et Andream, &
18 αὐτοῖς ὀνόματα (κ) Βοανεργές, ὅ ἐστιν, Υἱοὶ βροντῆς·) Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ
Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum Al-
Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλ-
phæi, & Thaddæum, & Simonem Cananitem: Et Judam Iscariotem,
19 φαίου καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην· Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην,
qui & tradidit illum. Et veniunt ad domum: & convenit iterum tur-
20 ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν (λ) ὄ-
ba, ita ut non posse ipsos neque panem manducare. Et audientes qui
21 χλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς (μ) μήτε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ad ipsum, exierunt prehendere eum: dicebant enim: Quod extra se esset. Et Scri-
22 παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ, Ὅτι ἐξέστη. Καὶ οἱ Γραμ-
bæ qui ab Hierosolymis descendentes, dicebant, Quoniam Beelzebul habet, &, Quia
ματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον, Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ Ὅτι
in principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et advo-
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμε- 23
cans eos, in parabolis dicebat illis; Quomodo potest Satanas Sata-
νος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατα-
nam ejicere? Et si regnum in seipsum dividatur, non potest stare
νᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι 24
regnum illud. Et si domus super semetipsam dispertiatur, non potest sta-
ἡ βασιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται στα- 25
re domus illa. Et si Satanas consurrexerit in semetipsum, & dispertitus
θῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, καὶ μεμέρισ- 26
est, non potest stare, sed finem habet. Non potest aliquis
ται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. (ν) Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ 27
vasa fortis, ingressus in domum ejus, diripere, si non prius
σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
fortem alliget: & tunc domum ejus diripiet. Amen dico
τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ (ξ) διαρπάσει. Ἀμὴν λέγω 28
vobis; Quoniam omnia dimittentur peccata filiis hominum, &
ὑμῖν, Ὅτι πάντα (ο) ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ
blasphemiæ quascunque blasphemaverint. Qui autem blasphemaverit in Spiri-
βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν. Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦ- 29
tum sanctum, non habet remissionem in æternum, sed obnoxius est æterni
μα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, (π) ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου
judicii. Quoniam dicebant; Spiritum immundum habet.
κρίσεως. Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 30

MS. A. (ι) ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰακώβου (κ) Βοανηργές, (λ) ὁ ὄχλος, (μ) μηδὲ (ν) Οὐδεὶς δύναται τὰ (ξ) διαρπάσῃ. (ο) ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ αἱ βλασφημίαι (π) ἀλλά

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

13 [illegible]
14
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

Dominicâ sextâ post Pentecosten. 7.

Et conscendit montem, & advocavit quos 13
voluit: ad eumque venerunt. Et delegit 14
duodecim qui secum essent, & quos mitteret
ut prædicarent, Haberentque potestatem 15
curandi morbos, & ejiciendi dæmonia. Et 16
nominavit Simoni nomen Cepha. Et Jaco- 17
bo filio Zebedæi & Johanni fratri Jacobi,
imposuit eis nomen Benai-reghesc, quod est,
Filii tonitrui. Et Andream, & Philippum, 18
& Bartholomæum, & Matthæum, & Tho-
mam, & Jacobum filium Halphæi, & Thad-
dæum, & Simonem Zelotem, Et Judam Is- 19
carioten, qui ipsum prodidit. Venerunt- 20
que in domum. Et congregatæ sunt turbæ
iterum, adeò ut ne possent quidem panem
edere. Et audierunt consanguinei ejus, & 21
exierunt ut prehenderent eum: dicebant e-
nim eum extra mentem suam exiisse. Scri- 22
bæ autem illi qui ab Ierusalem descenderant,
dicebant; Beelzebub in eo est, ac per prin-
cipem dæmoniorum ejicit dæmonia. Et ad- 23
vocavit eos Jesus, & in parabolis dixit eis;
Quomodo potest satanas satanam ejicere?
Nam si regnum contra sese divisum fuerit, 24
non poterit stare regnum illud. Et si domus 25
contra se divisa fuerit, non poterit domus
illa subsistere. Et si satanas insurgit in se- 26
ipsum, & divisus est, non potest stare; sed
finis ejus adest. Nemo potest ingredi ædes 27
strenui, & diripere vasa illius, nisi priùs
strenuum illum vinxerit, & tunc ædes ejus di-
ripiet. Amen dico vobis, Omnia quidem 28
peccata & blasphemiæ, quibus blasphema-
verint homines, remittentur eis. At quis- 29
quis blasphemaverit in Spiritum sanctitatis,
non habebit remissionem in æternum, sed re-
us est judicii æterni. Propterea quòd dice- 30
bant spiritum immundum in eo esse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 پانزدهم فرمان دادن عيسي بشاگردان ونام ايشان * واز انجا مسيح بالاء كوه
14 رفت وان كسانرا كه مي خواست پيش خود خواند [وپيش او آمدند] * از ميان ان جمع
دوازده كس را بركزيد * كه ملازم وي باشند * وايشانرا بفرستد * كه درعالم مژده دهند *
15 16 ومسلط باشند * كه رنجورانرا شفا دهند وديوانرا بدر كنند * وشمعون را صفا نام
17 كرد يعني سنك * يعقوب پسر زبدي * ويوحنا برادر يعقوب * نام ايشانرا بني رغش نهاد *
18 كه فرزندان رعد بودند * واندراوس * وفيليبوس * وبرتلمي ومتي * وتوما * ويعقوب پسر
19 حلفا * وتدي * وشمعون قاناني * ويهوداي سخريوطا انك اورا سپارد   شانزدهم جهودان
20 كفتند كه ببعلزبوب سرور ديوان ديوانرا بدر مي آورد * واز انجا عيسي باز بخانه آمد *
21 وجماعت بسيار كرد شدند * چنانك نان نمي يافتند كه بخورند * دوستانش شنيدند وبدر
22 آمدند تا اورا بكيرند * سبب انك كفته بودند * كه اين از عقل خود بدر آمد * ونويسندكان
وكساني كه از اورشليم بزير امده بودند * كفتند بعلزبوب درو هست * بقوت سرور ديوان ديوانرا بدر
23 مي كند * عيسي ايشانرا خواند * ومثلها با ايشان كفت * چكونه تواند ابليس ابليس را بيرون كردن *

XV. Mandata Jesu discipulis data, & nomina ipsorum.

Et illinc Christus montē conscendit, 13
& quoscunque voluit ad se vocavit,
& venerunt ad eum. E quorum nu- 14
mero duodecim homines elegit, qui
eum comitarentur, & eos mitteret
ut in mundo Evangelium prædica-
rent. Et potestate præditi essent æ- 15
grotos sanandi, ac dæmonia ejicien-
di. Et Simeoni Cephæ nomen indi- 16
dit, quod significat petram. Reliqui 17
erant Jacobus filius Zebedæi, &
Johannes frater Jacobi, ipsis no-
men Beni Reg'sch imposuit, quòd fi-
lii tonitrui essent. Et Andreas, & 18
Philippus, & Bartholomæus, et Mat-
thæus, & Thomas, & Jacobus fi-
lius Alphæi, & Thaddæus, & Si-
meon Cananæus. Et Judas Iscari- 19
otes, qui illum tradidit.

XVI. Judæi dixerunt, Per Beelzebub principem dæmoniorum dæmonia ejicit.

Et illinc Jesus domum reversus est. 20
Et turbæ multæ congregatæ sunt, ut 21
ne panem quidem reperirent ut come-
derent. Et amici ejus audientes 21
egressi sunt ut eum prehenderent: eò
quòd dixerunt, Hic quidem ex in-
tellectu suo excessit. Scribæ autem,
& quidam qui ab Hierosolyma de-
scenderant, dicebant; Beelzebub in eo
est, virtute principis dæmoniorum
dæmonia ejicit. Tunc Jesus illos 23
vocavit & in parabolis illis dixit;
Quomodo potest Diabolus Diabolum
ejicere?

Versio VULGATA LATINA.

13 Et ascendens in montem vocavit ad se quos voluit ipse: & venerunt ad eum.
14 Et fecit ut essent duodecim cum illo: & ut mitteret eos prædicare. Et dedit
15 illis potestatem curandi infirmitates, & ejiciendi dæmonia. Et imposuit Simoni
16 nomen Petrus: Et Jacobum Zebedæi, & Joannem fratrem Jacobi, & imposuit eis
17 nomina Boanerges, quod est, Filii tonitrui: Et Andream, & Philippum, & Bar-
18 tholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum Alphæi, & Thaddæum, & Si-
19 monem Chananæum, Et Judam Iscariotem, qui & tradidit illum. Et veniunt
20 ad domum: & convenit iterùm turba, ita ut non possent neque panem mandu-
21 care. Et cùm audissent sui, exierunt tenere eum: dicebant enim; Quoniam in
22 furorem versus est. Et Scribæ, qui ab Jerosolymis descenderant, dicebant; Quo-
niam Beelzebub habet, &, Quia in principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et 23
convocatis eis, in parabolis dicebat illis; Quomodò potest Satanas Satanam eji- 24
cere? Et si regnum in se dividatur, non potest regnum illud stare. Et si domus 25
super semetipsam dispertiatur, non potest domus illa stare. Et si Satanas consur- 26
rexerit in semetipsum, dispertitus est, & non poterit stare, sed finem habet. Ne- 27
mo potest vasa fortis ingressus in domum diripere, nisi priùs fortem alliget, &
tunc domum ejus diripiet. Amen dico vobis; Quoniam omnia dimittentur filiis 28
hominum peccata, & blasphemiæ quibus blasphemaverint: Qui autem blasphema- 29
verit in Spiritum sanctum, non habebit remissionem in æternum, sed reus erit
æterni delicti. Quoniam dicebant; Spiritum immundum habet. 30

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ٭ الفصل الحادي عشر ٭ ثم صعد الجبل ودعا الذين احبهم فاتوا اليه ٭
14 15 ٭ وانتخب اثني عشر وسماهم رسلا ليكونوا معه ٭ ولكي يرسلهم ليكرزوا ٭ واعطاهم سلطانا
16 17 علي شفاء المرضي واخراج الشياطين ٭ وسمي سمعان الصخرا ٭ ويعقوب بن زبدي ويوحنا
18 اخاه سماهما بوانرجس الذي هو ابناء الرعد ٭ واندراوس ٭ وفيلبس ٭ وبرتلومي ٭ ومتي ٭ وتوما
19 20 ويعقوب بن حلفاء ٭ وتداء ٭ وسمعان القناني ٭ ويهوذا الاسخريوطي الذي اسلمه ٭ ودخل الي
21 بيت فاجتمع ايضا جمع حتي لم يقدروا علي اكل الخبز ٭ وسمع اصحابه فخرجوا ليمسكوه قائلين
22 انه ساهي القلب ٭ واما الكتبة الذين اتوا من يروسليم فقالوا ان باعل زبول معه
23 وبرئيس الشياطين يخرج الشياطين ٭ فدعاهم وقال لهم بامثال كيف يقدر شيطان ان يخرج
24 25 شيطانا ٭ وكل مملكة تنقسم لا تثبت تلك المملكة ٭ واذا اختلف اهل البيت لا يثبت ذلك
26 البيت ٭ وان كان الشيطان قد قاوم نفسه وانقسم فلن يقدر ان يثبت لكن تلك تكون
27 له انقضاء ٭ لا يقدر احد يدخل بيت القوي وينهب متاعه الا ان يربط القوي اولا وحينئذ
28 ينهب بيته ٭ الفصل الثاني عشر ٭ امين اقول لكم ان كل شي يغفر
29 لبني البشر من الخطايا والتجديف الذي يجدفونه ٭ والجدفون علي روح القدس لا يغفر لهم
30 الي الابد بل يحل بهم العقاب الدايم ٭ لانهم يقولون ان معه روحا نجسا ٭

Sectio undecima.

Deindè conscendit montem, & advoca- 13
vit quos dilexit: & venerunt ad eum.
Elegitque duodecim, & vocavit eos 14
Apostolos: ut essent cum eo, & ut mit-
teret eos ad prædicandum. Et dedit eis 15
potestatem curandi infirmos, & ejici-
endi dæmonia: Et nominavit Simonem 16
Petrum: Et Jacobum filium Zebedæi, 17
& Johannem fratrem ejus, appellavit
Boanerges, hoc est, Filios tonitrui. Et 18
Andream, & Philippum, & Bartholo-
mæum, & Matthæum, & Thomam, &
Jacobum filium Halphæi, et Thaddæum,
& Simonem Cananæum, Et Judam 19
Iscariotem qui tradidit ipsum. Et in- 20
travit in domum quandam; & conve-
nit iterùm turba, ita ut non possent
manducare panem. Et audierunt sui, 21
egressique sunt ut tenerent ipsum, di-
centes eum in deliquium cordis incidisse.
At scribæ qui venerant ab Ierosolymis, 22
dixerunt; Sanè Beel-zebul est cum eo:
& per principem dæmoniorum ejicit dæ-
monia. Et vocavit eos, dixitque in pa- 23
rabolis; Quomodò potest dæmonium
ejicere dæmonium? Quandoquidem 24
omne regnum quod dividitur, non erit
stabile illud regnum? Et quando discor- 25
dant habitatores domûs, non erit stabilis
illa domus? Quare si Satanas adver- 26
satur sibi ipsi, & dissidet, profectò non
poterit subsistere: sed id erit illi in ex-
terminium. Non potest quis intrare do- 27
mum fortis, & diripere supellectilem
ejus, nisi vinciat fortem priùs: ac tum
diripiet domum ejus.

Sectio duodecima.

Amen dico vobis, Quòd quælibet res di- 28
mittetur filiis hominis quoad peccata,
& blasphemiam quam blasphemaverint:
Blasphemantibus verò in Spiritum san- 29
ctum, non remittetur eis in æternum:
sed conveniet eis supplicium æternum.
Quoniam dicebant, quòd haberet spiri- 30
tum immundum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

በእንተ ፡ ኅርየቶሙ ፡ ለሐዋርያት ፡፡
13 ወዐርገ ፡ ደብረ ፡ ወጸውዐ ፡ እለ ፡ ፈቀደ ፡ ወሖሩ ፡ ኀቤሁ ፡፡ ወኀረየ ፡ ዓሠ
14 ርተ ፡ ወክልኤተ ፡ ሐዋርያተ ፡ ወሰመዮሙ ፡ ወከመ ፡ የሀልዉ ፡ ምስሌሁ ፡ ወይፌኑ
15 ዎሙ ፡ ይሰብኩ ፡፡ ወአብሖሙ ፡ ያውፅኡ ፡ ለጋኔነ ፡ ርኩሰ ፡ ወይፈ
16 ውሱ ፡ ድውያነ ፡፡ ወሰመዮሙ ፡ በበ ፡ አስማቲሆሙ ፡፡ ወሰመዮ ፡ ለስም
17 ዖን ፡ ጴጥሮስ ፡፡ ወያዕቆብ ፡ ወልደ ፡ ዘብዴዎስ ፡ ወዮሐንስ ፡ እኁሁ ፡ ለያ
18 ዕቆብ ፡ ወሰመዮሙ ፡ ቦአኔርጌስ ፡ ደቂቀ ፡ ነጐድጓድ ፡ ብሂል ፡፡ ወእንድርያስ ፡ ወፊ
ልጶስ ፡ ወበርተሎሜዎስ ፡ ወማቴዎስ ፡ ወቶማስ ፡ ወያዕቆብ ፡ ወልደ ፡ እልፍዮስ ፡ ወታዴዎስ ፡
19 ወስምዖን ፡ ቀናናዊ ፡፡ ወይሁዳ ፡ አስቆሮታዊ ፡ ዘአግብኦ ፡፡ ወበዊኦሙ ፡ ቤተ ፡ መ
20 ጽኡ ፡ ካዕበ ፡ ሕዝብ ፡ ብዙኃን ፡ እስከ ፡ ሊያበውሕዎ ፡ ይብልዕ ፡ እክለ ፡፡ ወሰሚዖ
21 ሙ ፡ ለዘመዲሁ ፡ መጽኡ ፡ ይእኀዝዎ ፡ እስመ ፡ ዓብደ ፡ ይብልዎ ፡፡ ወጸሐፍትኒ ፡ እ
22 ለ ፡ ወረዱ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ይቤሉ ፡ በብዔል ፡ ዜቡል ፡ እኀዞ ፡ ወበመልአኮሙ ፡ ለአጋንን
23 ት ፡ ያወፅኦሙ ፡ ለአጋንንት ፡፡ ወጸውዖሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወመሰለ ፡ሎሙ ፡
24 እፎ ፡ ይክል ፡ ሰይጣን ፡ ለሰይጣን ፡ አውጽኦ ፡፡ እመንግሥትኒ ፡ ዘበበይናቲሁ ፡ ይትና
25 ፈቅ ፡ ኢይቀውም ፡ውእቱ ፡ መንግሥት ፡፡ ወእመኒ ፡ ቤት ፡ ተናፈቀት ፡ በበይናቲሃ ፡ ኢት
26 ቀውም ፡ ይእቲ ፡ ቤት ፡፡ ወሰይጠንኒ ፡ ለእመ ፡ ተንሥአ ፡ በበይናቲሁ ፡ ወተናፈቀ ፡ ኢ
27 ይቀውም ፡ ማኅለቅተ ፡ ይረክብ ፡፡ ወአልቦ ፡ ዘይክል ፡ ቤተ ፡ ኀያል ፡ በዊአ ፡ ወበር
ብሮተ ፡ ንዋዮ ፡ ለእመ ፡ ኢቀደመ ፡ አሲሮቶ ፡ ለኀያል ፡ ወእምዝ ፡ በርብሮተ ፡ ቤቶ ፡፡
28 አማን ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ኃጢአት ፡ ወፅርፈት ፡ ይትኀደግ ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡፡
29 ወዘሰ ፡ አፅረፈ ፡ ዲበ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ኢይትኀደግ ፡ ሎቱ ፡ ለዓለም ፡ ወይትኴነን ፡ በደይን ፡
30 ለዘለፈ ፡፡ እስመ ፡ ይቤሉ ፡ ጋኔን ፡ ርኩስ ፡ አኀዞ ፡፡

De electione Apostolorum.

Et ascendit *in* montem, & vocavit, quos voluit & venerunt ad eum. Et elegit 13
duodecim Apostolos & nominavit eos ut essent cum illo, & ut mitteret eos præ- 14
dicare. Et dedit potestatem illis ut ejicerent dæmones immundos, & ut cura- 15
rent infirmos. Et vocavit eos singulos nominibus suis, & vocavit Simonem 16
Petrum. Et Jacobum filium Zebedæi & Johannem fratrem Jacobi, nominavit 17
Boanerges, (quod est dicere) Filii tonitrui. Et Andream, & Philippum, & 18
Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Alphæi, & Tha-
dæum & Simonem Cananæum, Et Judam Iscariotem qui tradidit illum. Et 19
intrantes domum venerunt iterùm populi multi, ita ut non permitterent ei man- 20
ducare panem. Et audientes cognati ejus venerunt prehendere eum, quia de- 21
mentem dicebant eum *fuisse*. Et scribæ qui descenderunt ab Hierosolyma 22
dixerunt, Per Beelzebub prehensus est, & per principem dæmonum ejicit
dæmones. Et vocavit illos Dominus Jesus, & parabolicè loquutus est iis; Quo- 23
modò potest satanas satanam ejicere? Si regnum inter se dividatur, non stabit 24
illud regnum. Et si domus dividatur inter se, non stabit ista domus. Et sata- 25
nas si insurrexerit contra se & divisus sit, non stabit, finem habebit. Et nemo 26
potest intrare domum fortis, & diripere vasa ejus, si non priùs alliget fortem, & 27
tunc diripiet domum ejus. Amen dico vobis, Omne peccatum & blas- 28
phemia remittetur omni homini: Sed qui blaspemaverit in Spiritum sanctum, 29
non remittetur ei in æternum, & condemnabitur in judicio perpetuo. Quia 30
dicebant, Dæmon immundus prehendit eum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 25 ٭ چون مملکت بر نفس خودش پریشان شود ٭ مملکت او ایستادگی نکند ٭ واگر
26 خانه نفس او پریشانی کند ٭ نتواند که خانه ایستادگی کند ٭ واگر چنانک ابلیس†
بر نفس خود † پریشان شود و بر خیزد ٭ نتواند که ایستادگی کند ٭ الا سرانجام او باشد ٭
27 ٭ وکسی نتواند در خانه مردی پهلوان رفتن ٭ تا رخت او برباید ٭ مگر اول پهلوانرا ببندد
28 انگه در خانه او تاختن کند ٭ راست بشما بگویم که همه گناهها [وافتریها] که مردم
29 افتری کنند ٭ عفو کرده شود ٭ الا آنک با جان پاک افتری دارند ٭ تا ابد عفو ندارد
30 وداوری ابدی برروی روا باشد ٭ برای انک می گفتند جان پلید در وی هست

* *Cùm regnum in semetipso divisum* 24
fuerit, regnum illud stabilitatem non
obtinet. Et si domus semetipsam 25
lacessat, fieri non potest ut domus
illa stabilis sit. Similiter etiam si 26
Diabolus in semetipsum divisus sit,
& insurgat, fieri non potest ut sta-
biliatur, sed finis illius sit. Nec 27
quisquam potest domum viri robusti
ingredi ut supellectilem ejus diri-
* *piat, nisi priùs robustum illum li-*
get, deindè domum illius spoliet.
Verum vobis dico, Quòd omnia 28
peccata et blasphemiæ, quibus ho-
mines blasphemaverint, remittentur.
Qui autem in Spiritum sanctum 29
blasphemaverit, in æternum non re-
mittetur ei, sed judicium æternum
in eum competet. Eo quòd dicerent, 30
Spiritus impurus in eo est.

Veniunt ergo fratres & mater ejus: & foris stantes, miserunt ad eum
31 Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς (ρ) αὐτὸν
vocantes eum. Et sedebat turba circa eum: dicebant vero ei; Ecce ma-
32 φωνοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐκάθητο (σ) ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μή-
ter tua, & fratres tui, foris quærunt te. Et respondit eis, dicens; Quæ
33 τηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου, (τ) ἔξω ζητοῦσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Τίς
est mater mea, aut fratres mei? Et circumspiciens circulo circa se
34 ἐστιν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν
sedentes, ait; Ecce mater mea, & fratres mei. Qui enim fecerit vo-
35 καθημένους, λέγει, (υ) Ἴδε ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέ-
luntatem Dei, hic frater meus, & soror mea, & mater est.
λημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ (φ) ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

CAP. IV. δ'.

Et iterum cœpit docere juxta mare, & collecta est ad eum
1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ (α) συνήχθη πρὸς αὐτὸν
turba multa, ita ut ipsum ascendentem in navigium, sedere in mari: & omnis
ὄχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς
turba ad mare super terram erat. Et docebat eos in parabolis
2 ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
multa, & dicebat illis in doctrina sua; Audite: Ecce exiit seminans
3 πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Ἀκούετε· Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
seminare. Et factum est in seminando, hoc quidem cecidit circa viam; & venerunt
4 τοῦ σπεῖραι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε
volucres cœli, & devoraverunt illud. Aliud verò cecidit super petrosa, ubi
τὰ (β) πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου 5
non habuit terram multam, & statim exortum est, propter non habere profunditatem terræ: Sole
οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· Ἡλίου 6
autem exoriente, æstuavit; & ob non habere radicem, exaruit. Et aliud ceci-
δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπε- 7
dit in spinas, & ascenderunt spinæ, & suffocaverunt illud, & fructum non dedit.
σεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.
Et aliud cecidit in terram pulchram; & dabat fructum ascendentem & crescentem:
Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα (γ) καὶ αὐξάνοντα· 8
& afferebat unum triginta, & unum sexaginta, & unum centum. Et dicebat eis; Habens
καὶ ἔφερεν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. Καὶ (δ) ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὁ ἔχων 9
aures audire, audiat. Cùm autem factus esset solus, interrogaverunt eum qui circa eum
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, (ε) ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν 10
cum duodecim, parabolam. Et dicebat eis; Vobis datum est nosse mysterium
σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, (ζ) Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον 11
regni Dei: illis autem foris, in parabolis omnia fiunt: Ut aspici-
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται· Ἵνα βλέ- 12
entes aspiciant, & non videant: & audientes audiant, & non intelligant: nequando convertan-
ποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψω-
tur, & dimittantur eis peccata. Et ait illis; Nescitis parabolam
σι, καὶ (η) ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν 13
hanc? & quomodo omnes parabolas cognoscetis? Seminans, verbum seminat.
ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. 14

MS. A. (ρ) αὐτὸν ζητοῦντες αὐτόν. (σ) περὶ αὐτὸν ὄχλος· (τ) καὶ αἱ ἀδελφαί σου, ἔξω (υ) Ἰδοὺ (φ) ἀδελφή, καὶ ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) συνήχθησαν (β) πετεινά, καὶ κατέφαγον (γ) καὶ αὐξανόμενον, (δ) ἔλεγεν, Ὁ (ε) ἠρώτων (ζ) δέδοται * τὸ μυστήριον (η) ἀφεθήσεται αὐτοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܨܦܪܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ * ܚ *

31 * ܘܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܘܩܡܘ ܠܒܪ ܘܫܕܪܘ ܩܪܘ ܠܗ ܠܘܬܗܘܢ܂
32 * ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܚܕܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܠܒܪ ܒܥܝܢ ܠܟ܂
33 * ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܘ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܚܝ܂
34 * ܘܚܪ ܒܗܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ܂
35 * ܡܢ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܗܢܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ܂ * ܦܣܘܩܐ * ܕ *
1 * ܘܬܘܒ ܫܪܝ ܠܡܠܦܘ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܠܗ ܒܣܦܝܢܬܐ ܒܝܡܐ ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ܂
2 * ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܡܬܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܡܪ ܒܝܘܠܦܢܗ܂
3 * ܫܡܥܘ ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ܂
4 * ܘܟܕ ܙܪܥ ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܐܬܬ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ܂
5 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܐܪܥܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܚܕܐ ܝܥܐ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ ܕܐܪܥܐ܂
6 * ܘܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ ܝܥܐ ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܩܪܐ ܝܒܫ܂
7 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒ܂
8 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܘܣܠܩ ܘܐܘܥܝ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ ܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܡܐܐ܂
9 * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܠܡܫܡܥ ܢܫܡܥ܂
10 * ܘܟܕ ܗܘܘ ܠܚܘܕܝܗܘܢ ܫܐܠܘܗܝ ܗܠܝܢ ܕܥܡܗ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗܘܢ ܥܠ ܡܬܠܐ ܗܢܐ܂
11 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܒܪܝܐ ܕܝܢ ܟܠܡܕܡ ܒܡܬܠܐ ܗܘܐ܂
12 * ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ ܘܠܐ ܢܚܙܘܢ ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܢܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ ܕܠܡܐ ܢܬܦܢܘܢ ܘܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗܘܢ ܚܛܗܝܗܘܢ܂
13 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܡܬܠܐ ܗܢܐ ܘܐܝܟܢܐ ܟܠܗܘܢ ܡܬܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
14 * ܙܪܘܥܐ ܕܙܪܥ ܡܠܬܐ ܙܪܥ܂

Matutinis commemorationis Deiparæ Mariæ. 8.
Porrò venerunt mater & fratres ejus stantes 31
foris, miseruntque ut evocarent eum ad se-
ipsos. Sedebat autem circa eum turba, & 32
dixerunt ei; En mater tua & fratres tui fo-
ris postulant te. Et respondit, ac dixit eis; 33
Quæ est mater mea; & quinam sunt fratres
mei? Et respexit in eos qui sedebant propè 34
se, & ait; Ecce mater mea, & ecce fratres
mei. Etenim qui executus fuerit volunta- 35
tem Dei, is est frater meus, & soror mea,
& mater mea. CAP. IV.
Rursus autem cœpit docere juxta litus 1
maris: & congregati sunt ad eum cœtus
quamplurimi, ita ut ascenderet, sederetque
in navi in mari, & omnis turba stabat humi
juxta mare. Ac docebat eos in parabolis 2
multa, dicebátque in doctrina sua; Audite: 3
Ecce exiit seminator ad seminandum: Et 4
quum seminâsset, aliud quidem cecidit juxta
viam; venitque volucris, & deveravit illud.
Aliud autem cecidit super petram, ubi non 5
erat terra multa, & in momento exortum est,
quoniam non erat profunditas terræ. Quum 6
autem exortus esset sol, incaluit; & quia
non habebat radicem, aruit. Aliud cecidit 7
inter spinas, & ascenderunt spinæ, & suffo-
caverunt illud, fructúsque non edidit. Aliud 8
autem cecidit in terram bonam; & ascendit
crevitque, ac dedit fructus, aliud quidem
tricenos, & aliud sexagenos, aliud denique
centenos. Et dicebat; Qui habet aures 9
ad audiendum, audiat. Quum autem essent 10
soli, interrogaverunt eum ii qui cum eo
erant unà cùm duodecim ipsius de parabola
hac. Et dixit eis Jesus; Vobis datum est 11
nôsse arcanum regni Dei: extraneis verò
omnia in parabolis fiunt. Ut quum vide- 12
rint, videant, & non videant; & cùm audi-
erint, audiant, nec intelligant; nequando con-
vertantur, & remittantur eis peccata ipso-
rum. Et dixit eis, Nescitis parabolam hanc? 13
& quomodò cunctas parabolas scietis? Se- 14
minator qui seminavit, sermonem seminat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 هفدهم ایستادن مریم وبرادرانش بر در * امدند مادرش وبرادرانش
32 بیرون ایستادند وفرستادند که اورا بخوانند * وپیش عیسی جماعت بسیار بودند کسی کفت
33 مادرت وبرادرانت بر درند وترا می خوانند * بدیشان جواب داد وکفت * کیست مادرم
34 وکیست† برادرانم * نکه سوی ایشان کرد که پیش او نشسته بودند * وکفت اینك مادرم واینك
35 برادرانم *هرکه ارادت خدا کند * اوست برادر وخواهر ومادرم هجدهم مثل تخم
1 کاشتن در زمین *باز بر کنار دریا تعلیم اغاز کرد وجماعت† بسیار پیش او
بودند * تا ان حد که بالا کشتی رفت ونشست * وجماعتهاء دیکر† بر کنار دریا ایستاده بودند *
2 3 *ومثلهاء بسیار ایشانرا می اموزانید * وکفت در تعلیم خود * *بشنوید * اینك کشاورز
4 بیرون امد که تخم بکارد * وچون تخم را بینداخت * چیزی بر کنار راه افتاد مرغان آمدند
5 وخوردند * *دیکر بر روی سنك افتاد * وخاك بسیار نبود بروییده * [در وقت چون زمینش
6 7 عمقی نبود * وافتاب برو افتاد سوخت] واچون بیخ نداشت] زود خشك شد * *دیکر
تخم میان خار وتلو افتاد خارها بلندتر شدند * واورا خفه کردند * میوه نداد *

XVII. Stat Maria & fratres ejus ad ostium.
Et venientes mater ejus & fratres 31
ejus foris steterunt, & miserunt ut
eum accerserent. Et coram Jesu tur- 32
bâ multâ præsente quispiam dixit,
Mater tua & fratres tui ad fores
sunt, & te vocant. Illis responsum 33
dedit, & dixit; Quænam est mater
mea? & quinam sunt fratres mei?
Intuitus est in illos qui coram eo se- 34
debant, & dixit; Ecce mater mea,
& ecce fratres mei. Quicunque vo- 35
luntatem Dei facit, ipse est frater,
& soror, & mater mea.

XVIII. Parabola seminis sparsi in terram.
CAP. IV.
Rursus in littore maris docere in- 1
cepit, & turbæ multæ aderant ei,
usque adeò ut in navim iret, & se-
deret: turbæ autem reliquæ in littore
maris stantes erant. Et parabolas 2
plurimas illos docuit, dixitque in
doctrina sua; Audite: Ecce sator 3
egressus est ut semen seminaret. Et 4
cùm semen projiceret, quoddam juxta
viam cecidit, & aves venientes
comederunt. Aliud in superficiem pe- 5
træ cecidit, ubi terræ multum non
esset: & crevit statim, cùm terræ
ejus profunditas non esset. Et Sol in 6
illud incidens adussit; & cùm ra-
dicem non haberet, statim exaruit.
Aliud semen inter spinas & vepres 7
cecidit: & spinæ altiores factæ il-
lud suffocárunt, nec fructum dedit.

Versio VULGATA LATINA.

31 Et veniunt mater ejus & fratres: & foris stantes miserunt ad eum vocantes eum.
32 Et sedebat circa eum turba: & dicunt ei; Ecce mater tua & fratres tui foris quæ-
33 runt te. Et respondens eis, ait; Quæ est mater mea, & fratres mei? Et circum-
34 spiciens eos, qui in circuitu ejus sedebant, ait; Ecce mater mea, & fratres mei,
35 Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, & soror mea, & mater est.

CAP. IV.

1 Et iterùm cœpit docere ad mare: & congregata est ad eum turba multa, ita ut
2 navim ascendens sederet in mari, & omnis turba circa mare super terram erat: Et
3 docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua; Audite, Ecce
4 exiit seminans ad seminandum. Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, & ve-
5 nerunt volucres cœli, & comederunt illud. Aliud verò cecidit super petrosa, ubi
non habuit terram multam: & statim exortum est, quoniam non habebat altitudi-
nem terræ: Et quando exortus est Sol, exæstuavit: & eò quòd non habebat ra- 6
dicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinas: & ascenderunt spinæ, & suffocaverunt 7
illud, & fructũ non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam: & dabat fructum ascen- 8
dentem, & crescentem; & afferebat unum triginta, unum sexaginta, & unum cen- 9
tum. Et dicebat; Qui habet aures audiendi, audiat. Et cùm esset singularis, inter- 10
rogaverunt eum hi qui cum eo erant duodecim, parabolam. Et dicebat eis; Vobis 11
datum est nôsse mysterium regñi Dei: illis autem, qui foris sunt in parabolis omnia
fiunt. Ut videntes videant, & non videant: & audientes audiant, & non intelligant: 12
nequando convertantur, & dimittantur eis peccata. Et ait illis; Nescitis parabolam 13
hanc? & quomodò omnes parabolas cognoscetis? Qui seminat, verbum seminat. 14

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 32 ثم وافاه امه واخوته * فوقفوا خارجا وارسلوا اليه يدعونه * وكان الجمع جالسا حوله * فقالوا له
33 34 ها امك واخوتك خارجا يطلبونك * فاجابهم قايلا من امي واخوتي * ونظر الي الجلوس حوله
35 وقال ها امي واخوتي * وكل من يعمل ارادة الله هو اخي واختي وامي * وبدا ايضا
1 يعلم عند البحر * فاجتمع اليه جمع كثير حتي انه ركب السفينة في البحر وجلس * وكانت
2 الجموع كلها علي ساحل البحر * وكان يعلمهم بامثال كثيرة * قايلا في تعليمه * اسمعوا زارع خرج 3
4 ليزرع * فبينما هو يزرع منه ما سقط علي الطريق فاتي الطير فاكله * ومنه ما سقط علي 5
6 الصفا حيث لم يكن له عمق ارض فلوقته نبت * واذ ليس له عمق ارض * لما اشرقت الشمس
7 واحترق حتي اذ ليس له اصل * ومنه ما سقط في الشوك فخنقه الشوك لعلوه عليه فلم يات بثمر *
8 ومنه ايضا ما سقط في ارض جيدة فاعطي ثمره وصعد ونمي * فواحد جاء ثلثين * واخر
9 10 ستين * واخر مائة * ثم قال من له اذنان سامعتان فليسمع * فلما انفرد ساله الذين كانوا
11 حوله مع الاثني عشر عن المثل * فقال لهم انتم اعطيتم معرفة سر ملكوت الله * واوليك
12 الخارجون فبالامثال يكون لهم كل شي * لينظر الناظرون ولا يبصرون * ويسمع السامعون
13 ولا يفهمون * ليلا يرجعوا فتغفر لهم الخطايا * وقال لهم اما عرفتم هذا المثل * فكيف
14 تعرفون جميع الامثال * الزارع هو الذي يزرع الكلام *

Deindè venerunt ad eum mater ejus & fratres ejus: & steterunt foris, & miserunt ad eum ut advocarent illum. 31
(Erat autem turba sedens circa eum) & dixerunt ei; Ecce mater tua & fratres tui foris quærunt te. 32
Respondit eis, dicens; Quæ est mater mea, & fratres mei? 33
Et respexit in sedentes circa se, & ait; Ecce mater mea, & fratres mei. 34
Et quicunque fecerit voluntatem Dei, ipse est frater meus, & soror mea, et mater mea. 35

CAP. IV.

Et cœpit iterum docere juxta mare, et coactus est ad eum cœtus magnus, ita ut ipse conscenderet navim in mari, ac sederet, essentque turbæ omnes secus litus maris. 1
Et docebat eos per parabolas multas, dicens in doctrina sua; 2
Audite, 3
Sator quidam exiit ut seminaret: Dumque ipse seminaret, aliud quidem cecidit super viam, et venerunt volucres, et comederunt illud. 4
Et aliud cecidit super petram, ubi non erat ei profunditas terræ, et statim crevit: et quandoquidem non erat ei profunditas terræ, 5
Quum ortus esset sol æstuassetque, aruit, eò quòd non esset ei radix. 6
Et aliud cecidit inter spinas, et suffocaverunt illud spinæ transcendentes ipsum, et non protulit fructum. 7
Aliud denique cecidit in terram bonam, deditque fructum, ascendens, et crescens: atque unum quidem attulit triginta, et aliud sexaginta, et aliud centum. 8
Denique subjunxit, Cuicunque sunt aures audientes, audiat. 9
Quum autem secessisset, interrogaverunt eum qui erant circa eum cum duodecim, de parabola. 10
Et dixit eis, Vos donati estis cognitione mysterii regni Dei: et illis extraneis per parabolas fient omnia: 11
Ut videant videntes, et non cernant: et audiant audientes, et non intelligant, ne convertantur, et remittantur eis peccata. 12
Et dixit eis, Non nôstis hanc parabolam? quomodo igitur intelligetis oẽs parabolas? 13
Sator est qui serit verbũ. 14

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወመጽኡ፡እሙ፡ወአኀዊሁ፡ወቆሙ፡ወለአኩ፡ኀቤሁ፡ይጸውዕዎ፡፡ ወይነብሩ፡ሰብእ፡
32 ብዙኃ፡ምስሌሁ፡ወይቤልዎ፡ነዮሙ፡እምከ፡ወአኀዊከ፡አፍአ፡ይቀውሙ፡ወይኀሥ
33 ሡከ፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡መኑ፡ውእቱ፡እምየ፡ወአኀዊየ፡፡ ወነጸ
34 ሮሙ፡ለእለ፡ይነብሩ፡አውደ፡ወይቤ፡ነዮሙ፡እምየ፡ወአኀዊየ፡፡ እስመ፡ኵሉ፡ዘ
35 ይገብር፡ፈቃደ፡ለእግዚአብሔር፡ውእቱ፡አኀዊየ፡ወአኀትየ፡ወእምየ፡፡
1 ዐ ወአኀዘ፡ካዕበ፡ይምሀሮሙ፡በመንገለ፡በሐር፡ወተጋብኡ፡ብዙኃ፡ሰብእ፡ኀ
ቤሁ፡እስከ፡የዐርግ፡ውስተ፡ሐመር፡ወነበረ፡ውስተ፡ሐመር፡ወኵሉ፡ሰብእ፡
ውስተ፡ምድር፡ይቀውሙ፡፡

በእንተ፡ምሳሌ፡ዘይዘርእ፡፡

2 ወመሀሮሙ፡ወመሰለ፡ሎሙ፡ብዙኃ፡፡ ወይቤሎሙ፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡፡
3 4 ስምዑ፡ወፈረ፡ዘይዘርእ፡ይዝራእ፡፡ ወእንዘ፡ይዘርእ፡ቦዘወድቀ፡ውስ
5 ተ፡ፍኖት፡ወመጽኡ፡አዕዋፍ፡ወበልዕዎ፡፡ ወቦዘወድቀ፡ውስተ፡ኰኵሕ፡
ኀበ፡አልቦ፡መሬት፡ብዙኃ፡ወፈጠነ፡በቈለ፡እስመ፡አልቦ፡ዕመቀ፡መሬቱ፡፡
6 ወሠረቀ፡ጸሐይ፡አውዓዮ፡ወእስመ፡ሊኮን፡ዕሙቀ፡መሬቱ፡ወአልቦ፡ሥርወ፡
7 8 የብሰ፡፡ ወቦ፡ዘወድቀ፡ውስተ፡ሦክ፡፡ ወደፈኖ፡ሦክ፡ወኢፈረየ፡፡ ወቦዘ
ወድቀ፡ውስተ፡ምድር፡ሠናይ፡ወበቈለ፡ወልሀቀ፡ወፈረየ፡ወወሀበ፡ፍሬ፡ሠላ
9 ሰ፡ወቦ፡ኀበ፡ስሳ፡ወቦ፡ኀበ፡ምእት፡፡ ወይቤ፡ዘቦ፡እዝነ፡ሰሚዕ፡ለይስ
10 ማዕ፡፡ ወእምዝ፡በባሕቲቶሙ፡ተስእልዎ፡እሊአሁ፡ምስለ፡ዓሠርቱ፡ወ
11 ክልኤቱ፡አርዳኢሁ፡ምስሌሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ለክሙ፡ተውህበ፡ታእምሩ፡ምስጢ
12 ረ፡ለመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡ወለእለሰ፡ለአፍአ፡በምሳሌ፡ኵሉ፡ይከውን፡፡ከመ፡
ይርአዩ፡ወኢያእምሩ፡ወሰሚዐ፡ይስምዑ፡ወኢይለብዉ፡ከመ፡ኢይነስሑ፡ወኢይሣሀሉ
13 ሙ፡ወኢይትኀደግ፡ሎሙ፡ኀጢአቶሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ኢተአምሩኑ፡ዘተምሰለ፡
14 እፎ፡እንከ፡ታአምሩ፡ኵሎ፡ምሳሌ፡፡ዘይዘርእስ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ይዘርእ፡፡

Et venerunt mater ejus & frater ejus, & steterunt & miserunt ad eum vocare 31
eum. Et sedebant homines multi cum eo, & dicebant ei; Ecce mater tua, 32
& fratres tui foris stant, & quærunt te. Et respondit & dicit iis, Quæ est 33
mater mea & fratres mei. Et circumspexit sedentes *in* circuitu ejus, & dixit; 34
Ecce mater mea, & fratres mei. Quia quicunque fecerit voluntatem Dei, hic 35
frater meus, & soror mea, & mater mea *est*.

CAP. IV.

Et cœpit iterum docere eos juxta mare & coacti sunt multi homines ad 1
eum usque dum ascenderet in navem, & sedit in navi, & omnes populi in
terra stabant.

De parabola seminantis.

Et docuit eos, & parabolicè loquutus est iis multa: & dixit iis docens eos, 2
Audite, exivit seminans seminare. Et *dum* seminans *erat*, fuit quod cecidit in 3 4
via, & venerunt volucres & comederunt illud. Et fuit quod cecidit super 5
petram ubi non habuit terram multam; & citò germinavit, quia non habuit
profunditatem terra ejus. Et exoriens sol exæstuavit: & quoniam non fuit 6
profunda terra ejus, & non habuit radicem, exaruit. Et fuit quod cecidit 7
super spinam & cooperuit illud spina, & non floruit. Et fuit quod cecidit in 8
terra bona, & germinavit, & crevit, & floruit, & dedit fructum triginta, & fu-
it ad sexaginta, & fuit ad centum. Et dixit; Qui habet aures, audiendo audi- 9
at. Et quando soli erant interrogârunt eum qui *erant* cum duodecim disci- 10
pulis ejus *de* parabola ejus. Et dixit iis. Vobis datum est nôsse mysterium re- 11
gni Dei: & illis qui foris sunt, in parabolis totum erit. Ut videant, & non cog- 12
noscant; & audiendo audiant, & non intelligant, ne pœnitentiam agant, & ne
misericordia applicetur iis, & ne remittantur iis peccata sua. Et dixit illis, 13
Nescitisne hunc parabolam? quomodo igitur cognoscetis omnem parabolam? 14
Seminans, verbum Dei seminat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 ديگر بر زمين نيك افتاد بر آمد * و پرورده شد * و بهره داد * هست كه سي داد * و هست كه
9 10 شصت داد * و بود كه صد داد * هر كه دو گوش شنوا دارد بشنود * چون خلوت شدند از
11 ايشان كه با وي بودند * شاگردان معني اين مثل را ازو پرسيدند * عيسي بديشان گفت
شما داده شد كه راز ملكوت خدارا بدانيد * اما براي بيرونيان هر چيزي بمثل باشد *
12 براي انك نظر مي كنند و نمي بينند * بگوش مي شنوند * و در نمي يابند * اگر از فعل
13 بد خود باز گردند * گناهان ايشان سترده شود * و بشاگردان گفت اين مثل را نمي
14 دانيد مثلهاء ديگر چگونه در يابيد * بدانك كشاورز كلمه است * كه مي كارد *

Aliud in terram bonam incidit, et exortum crevit, et fructum dedit: est quod triginta dedit, et est quod sexaginta dedit, erat etiam quod centum dedit. 8
Quicunque duas aures audientes habet, audiat. 9
Cum solvatim essent ab eis qui cum eo erant, discipuli mentem illius parabolæ ab eo quæsiverunt. 10
Jesus illis dixit; Vobis datum est ut secretum regni Dei sciatis, externis verò omnis res in parabolis erit. 11
Eò ut intueantur et non videant, auribus audiant et non intelligant: sin autem ab opere suo malo convertantur, peccata eorum delerentur. 12
Discipulis verò dixit; Hanc parabolam ignoratis? parabolas alias quomodo intelligetis? 13
Quoniam seminator verbi est qui seminat. 14

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Θ'.

Hi autem ſunt qui circa viam, ubi ſeminatur verbum, & cùm audierint,
15 Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
confeſtim venit Satanas, & aufert verbum ſeminatum in cordibus
εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον (θ) ἐν ταῖς καρδίαις
eorum. Et hi ſunt ſimiliter in petroſa *ſeminati*, qui cùm audierint
16 αὐτῶν. Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσι
verbum, ſtatim cum gaudio accipiunt illud: Et non habent radicem in *ſeipſis*,
17 τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν. Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς,
ſed temporales ſunt: deindè ortâ tribulatione, *aut* perſecutione propter verbum,
ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον,
confeſtim ſcandalizantur. Et hi ſunt qui in *ſpinis* *ſeminati*, hi
18 εὐθέως σκανδαλίζονται. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας (ι) σπειρόμενοι, οὗτοί
ſunt, qui verbum *audientes*, Et *curæ* ſeculi *hujus*, & deceptio
19 εἰσιν, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη
divitiarum, & circa reliqua *cupiditates* introëuntes ſuffocant verbum,
τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον,
& *infructuoſum* efficitur. Et hi ſunt in terram *pulchram* ſeminati,
20 καὶ ἄκαρπος γίνεται. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες,
qui audiunt verbum, & ſuſcipiunt, & *fructum ferunt*, unum triginta, &
οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα, καὶ
unum ſexaginta, & unum centum. Et dicebat illis; Nunquid lucerna venit, λθ
21 ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, β

ut ſub modio ponatur, aut ſub lecto? nónne ut ſuper candelabrum *imponatur*?
ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;
Non enim eſt aliquid abſconditum, quod non manifeſtetur: nec factum eſt occultum,
μ β Οὐ γάρ ἐστί τι (κ) κρυπτὸν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, 22
ſed ut in palàm veniat. Si quis habet aures *audire*, audiat. Et dicebat
μα (λ) ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν 23
β illis; Videte quid audiatis. In qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis, & 24
αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ
adjicietur vobis *audientibus*. Qui enim habet, dabitur illi: & qui
μβ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς 25
β non habet, & quod habet auferetur ab eo. Et dicebat; Sic eſt regnum
μγ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία 26
ι Dei, quemadmodùm ſi homo jaciat ſementem in terram, Et dormiat,
τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, Καὶ καθεύδῃ, 27
& *excitetur* nocte & die; & ſemen germinet, & *augeatur* ut neſcit
καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν
ille. *Spontanea* enim terra *fructum fert*, primùm herbam, deindè ſpicam,
αὐτός. (μ) Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, 28
deindè plenum frumentum in ſpica. Cùm *verò ediderit* fructus, ſtatim
εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως 29
mittit falcem, quoniam adeſt meſſis.
ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

MS. A. (θ) ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν. (ι) σπειρόμενοι, οἱ τὸν (κ) κρυπτὸν ἐὰν (λ) ἀλλὰ (μ) Αὐτομάτη ἡ γῆ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܙܕܪܥܐ ܒܗܘܢ ܡܠܬܐ. ܘܡܐ ܕܫܡܥܘ 15
ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܣܛܢܐ ܘܫܩܠ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ ܒܠܒܗܘܢ. * ܘܗܠܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ 16
ܐܙܕܪܥܘ. ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ. ܡܚܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ. * ܘܠܝܬ 17
ܠܗܘܢ ܥܩܪܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ
ܡܠܬܐ. ܥܓܠ ܡܬܟܫܠܝܢ. * ܘܗܠܝܢ ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥܘ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ 18
ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ. * ܘܪܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ. ܘܫܪܟܐ ܕܪܓܝܓܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ 19
ܥܐܠܢ ܚܢܩܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܝܐ. * ܘܗܠܝܢ ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥܘ. ܗܢܘܢ 20
ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ. ܒܬܠܬܝܢ ܘܒܫܬܝܢ ܘܒܡܐܐ.
* ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܫܪܓܐ ܐܬܐ ܕܬܚܝܬ ܣܐܬܐ ܢܬܬܣܝܡ ܐܘ ܬܚܝܬ ܥܪܣܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܥܠ 21
ܡܢܪܬܐ ܢܬܬܣܝܡ. * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܡܟܣܝ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܛܘܫܝܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ. 22
* ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ. 23

* ܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ * ܛ *

* ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܡܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܗܝ ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܬܟܝܠ 24
ܠܟܘܢ. ܘܢܬܬܘܣܦ ܠܟܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. 25
ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܗܟܢܐ ܗܝ 26
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܐܢܫ ܕܢܪܡܐ ܙܪܥܐ ܒܐܪܥܐ. * ܘܢܕܡܟ. ܘܢܩܘܡ ܒܠܠܝܐ 27
ܘܒܐܝܡܡܐ. ܘܙܪܥܐ ܢܦܪܥ ܘܢܪܒܐ ܟܕ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ. * ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܡܝܬܝܐ ܠܗ ܠܦܐܪܐ. 28
ܘܠܘܩܕܡ ܗܘܐ ܥܡܝܪܐ. ܘܡܢ ܒܬܪܗ ܫܒܠܬܐ. ܘܠܚܪܬܐ ܚܛܬܐ ܓܡܝܪܬܐ ܒܫܒܠܬܐ. * ܡܐ 29
ܕܐܫܡܢ ܕܝܢ ܦܐܪܐ. ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܡܓܠܐ ܡܛܠ ܕܡܛܝ ܚܨܕܐ.

Iſti autem qui ſunt juxta viam, ii ſunt in 15
quibus ſeminatur ſermo: ſed quum audie-
runt, ſtatim venit Satanas, tollitque ipſum
ſermonem qui ſeminatus eſt in corde eorum.
Iſti autem qui ſuper petram ſeminati fue- 16
rant, ii ſunt qui quum audierunt ſermo-
nem, ſtatim cum gaudio recipiunt eum.
Et non habent radicem in anima ſua, ſed 17
temporarii ſunt: quumque acciderit op-
preſſio aut perſecutio propter ſermonem,
ſtatim offenduntur. Iſti porrò qui inter 18
ſpinas ſeminantur, hi ſunt qui ſermonem
audiêrunt. At ſolicitudo mundi hujus, & 19
fallacia divitiarum, & reliquæ cupiditates
aliæ introëuntes ſuffocant ipſum ſermo-
nem, & fit infructuoſus. Iſti denique qui 20
in terram bonam ſeminati fuerant, ii ſunt
qui audiunt ſermonem, recipiuntque, ac
edunt fructus tricenos, & ſexagenos, &
centenos. Et ſubdit eis; Nunquid venit 21
lucerna ut ſubter modium ponatur, aut
ſubter lectum? nónne ut candelabro im-
ponatur? Non eſt enim quicquam occul- 22
tum quod non reveletur, nihilque fit in
abſcondito quin manifeſtetur. Si quis ha- 23
bet aures ad audiendum, audiat.

Sabbatho candidatorum. 9.

Dixitque illis; Videte quid audiatis: quâ 24
menſurâ metimini, remetietur vobis, & ad-
jicietur vobis, qui auditis. Qui enim ha- 25
bet, dabitur ei: & qui non habet, etiam
id quod habet, tolletur ab eo. Inſuper di- 26
cebat, Ita eſt regnum Dei, ut ſi quis jaciat
ſemen in terram: Et dormiat, exurgâtque 27
noctu & interdiu, & ſemen creſcat & pro-
ducatur, quum ipſe neſciat. Terra enim 28
producit ipſum fructum, & primùm qui-
dem fit herba, & deindè ſpica, poſtremò
autem frumentum perfectum in ſpica.
Quum autem pinguis eſt fructus, ſtatim ve- 29
nit falx, quoniam advenit meſſis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اينك بر كنار راه افتاد * كساني كه بشنوند * وبياد كيرند * ابليس بيايد وان كلمه 15
را كه در دل ايشان كاشته شد * بدر برد * * وانك بر سنك افتاد * ايشانند † كه وقتي 16
كلمه را بشنوند * بشادماني قبول كنند * * ودر نفس خود اصل ندارند * الا با روزكار 17
باشند * ووقتي كه دشخواري بشود يا دشمني * از كلمه زود منكر شوند * * وانك در 18
ميان خار وتلو افتاد * ايشانند كه كلمه را بشنوند * * غم اين عالم وفريفتني مال * 19
ودوانكري * وديكر ارزوها ومهمات * در ايند وكلمه را خفه كنند * وبي بهره شود *
* وانك در زمين نيك كاشته شد * ايشانند كه كلمه را بشنوند * وبپذيرند * 20
وبهره بدهد * سي * وشست * وصد * * وباز بديشان كفت كه چراغ را بر افروزند * چرا زير كاسه 21
نهاده شود * يا زير كرسي * الا بر مناره بنهند * تا روشنايي او بيشتر بتابد * * نيست چيزي پوشيده * 22
الا آشكارا شود * ونيست چيزي پنهان الا معلوم شود * * اكر كسي هست كه دو كوش شنوا دارد * بشنود * 23

Id quod juxta viam cecidit, ho- 15
mines ſunt qui audiunt & memo-
riá tenent: ſed venit Diabolus,
& ſermonem illum, qui in corde
ipſorum ſeminatus eſt, aufert. Et 16
illud quod in petram cecidit, ii
ſunt qui dum ſermonem audiunt,
cum gaudio recipiunt. In ſe au- 17
tem radicem non habent, ſed tem-
porarii ſunt: & cùm difficultas
extiterit aut inimicitia, ſermonem
brevi abnegant. Illud autem quod 18
inter ſpinas & vepres cecidit, ii
ſunt qui cum ſermonem audive-
rint, Solicitudo hujus mundi, & 19
fallacia divitiarum & opum, &
cæteræ cupiditates & ſtudia ingre-
diuntur, & ſermonem ſuffocant, &
infructuoſus redditur. Illud deniq; 20
quod in terra bona ſeminatum eſt,
illi ſunt qui audiunt ſermonem, ac
recipiunt, ac fructum reddit;
triginta, & ſexaginta, & centum.
Et rurſus illis dixit; Cùm lucer- 21
nam accenderint, quare ſub am-
phora ponatur aut ſub ſella? ſed
candelabro imponunt, ut lumen ejus
latiùs ſplendeat. Non eſt quic- 22
quam occultum, quin manifeſtum
erit; nec eſt quicquam ſecretum,
quin innoteſcet. Si quis eſt qui 23
aures audientes habeat, audiat.

Versio VULGATA LATINA.

15 Hi autem sunt, qui circa viam, ubi seminatur verbum, & cùm audierint, con-
festim venit Satanas, & aufert verbum, quod seminatum est in cordibus eorum.
16 Et hi sunt similiter, qui super petrosa seminantur: qui cùm audierint verbum,
17 statim cum gaudio accipiunt illud: Et non habent radicem in se, sed tempora-
les sunt: deindè ortâ tribulatione & persecutione propter verbum, confestim
18 scandalizantur. Et alii sunt qui in spinis seminantur: hi sunt, qui verbum au-
19 diunt. Et ærumnæ seculi, & deceptio divitiarum, & circa reliqua concupiscen-
20 tiæ introëuntes suffocant verbum, & sine fructu efficitur. Et hi sunt qui super
terram bonam seminati sunt, qui audiunt verbum, & suscipiunt & fructificant,
21 unum triginta, unum sexaginta, & unum centum. Et dicebat illis; Numquid
venit lucerna ut sub modio ponatur, aut sub lecto? nónne ut super candelabrum
ponatur? Non est enim aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum 22
est occultum, sed ut in palàm veniat. Si quis habet aures audiendi, audiat. 23
Et dicebat illis; Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur 24
vobis, & adjicietur vobis. Qui enim habet, dabitur illi: & qui non habet, etiam 25
quod habet auferetur ab eo. Et dicebat; Sic est regnum Dei, quemadmodùm si 26
homo jaciat sementem in terram, Et dormiat, & exurgat nocte & die, & semen 27
germinet, & increscat dum nescit ille. Ultrò enim terra fructificat, primùm 28
herbam, deindè spicam, deindè plenum frumentum in spica. Et cùm produxe- 29
rit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 فالذي على الطريق حيث تزرع الكلمة ففي حال سماعهم يجي الشيطان ياخذ الكلمة *
16 المزدرعة في قلوبهم * وكذلك ايضا الذين زرعوا على الصفا هم الذين اذا سمعوا الكلمة فللوقت
17 يقبلونها بفرح * وليس لها فيهم اصل * بل الى زمن يسير اذا عرض طرد او ضيق بسبب
18
19 الكلمة فيشكّون للوقت * والذين زرعوا في الشوك هم الذين يسمعون الكلمة * فيكظم
الكلمة اهتمام هذا الدهر وخديعة الغنى * وبقية الشهوات الذين هم سالكوها فيكظمون
20 الكلمة فلا تثمر فيهم * والذي زرع في الارض الجيدة هم الذين اذا سمعوا الكلمة يقبلونها
21 ويثمرون واحد ثلثين * واخر ستين * واخر ماية * وكان يقول لهم لعل يوقد سراج ويوضع
22 تحت مكيال او تحت سرير * اليس ليوضع على منارة * كذلك ليس خفي لا يظهر ولا مكتوم
23 لا يعلن * من له اذنان سامعتان فليسمع *
24 الفصل الثالث عشر * ثم قال لهم ايضا انظروا ماذا تسمعون * فبالكيل
25 الذي تكيلون يكال لكم ويزادون * لان من له يعطي ومن ليس له فالذي عنده يوخذ
26
27 منه * وقال هكذا ملكوت الله مثل انسان يلقي زرعه على الارض * وينام ويقوم ليلا
28 ونهارا والزرع ينمو ويطول وهو لا يعلم * لان الارض وحدها تاتي بالثمرة اولا عشبا ثم سنبلا ثم
29 يمتلي السنبل * فاذا انتهت الثمرة حينئذ يضع المنجل لانه بلغ الحصاد *

Et qui super viam, ii sunt ubi seminatur verbum: & statim atque audierint, venit Satanas, & tollit verbum 15
satum in cordibus eorum. Et similiter 16
quoque qui seminati sunt super petrosum, sunt qui quum audierint verbum,
statim suscipiunt illud cum gaudio. At 17
non habet in eis radicem: sed post tempus exiguum, quando accidit persequutio
aut angustiæ propter verbum, scandalizantur confestim. Et qui seminati sunt 18
inter spinas, sunt qui audiunt verbum.
At suffocat verbum cura hujus seculi, 19
& fallacia divitiarum, & reliquæ cupiditates in quibus sunt ambulantes:
& suffocant verbum, neque fructificat
in eis. Et quod seminatum est in terra 20
bona, sunt qui cùm audiunt verbum,
suscipiunt illud: & fructificant, unus
triginta, & alius sexaginta, & alius
centum. Et dicebat illis, Numquid ac- 21
cenditur lucerna, ponitúrque sub modio,
aut sub lecto? nónne ut ponatur super
candelabrum? Pari modo, nil est abscon- 22
sum, quin sit conspiciendum, & nil secretum quin sit revelandum. Cuicunque 23
sunt aures audientes, audiat.

Sectio decimatertia.

Deindè dixit illis etiam; Considerate 24
quid audiatis. Mensura quâ metimini,
metietur vobis, & quidem cum augmento. Quoniam habenti dabitur, & qui 25
non habet, etiam quod penes ipsum est,
auferetur ab eo. Et subdidit, Ita re- 26
gnum Dei est, velut homo qui jacit semen suum in terram; Et dormit, & 27
exurgit nocte & die, & semen crescit
ac producitur, ipso nesciente: Nam terra 28
ex seipsa affert fructum: prius herbam,
dein spicam, denique impletur spica. Et 29
cùm maturescit fructus, tunc ponit falcem, quoniam advenit messis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእሉ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ኀበ ፡ ተዘርአ ፡ ቃል ፡ ወእምከመ ፡ ሰምዑ ፡
16 ቃለ ፡ ይመጽእ ፡ ሰይጣን ፡ ሶቤሃ ፡ ወይነሥእ ፡ እምልቡ ፡ ቃለ ፡ ዘተዘርአ ። ወ
እሉ ፡ ካዕበ ፡ እሙንቱ ፡ ዘውስተ ፡ ኰኵሕ ፡ ተዘርአ ፡ እለ ፡ ይሰምዑ ፡ ቃለ ፡ ወይ
17 ትወከፍዎ ፡ ሶቤሃ ፡ በፍሥሐ ። ወአልቦሙ ፡ ሥርወ ፡ ለጊዜሃ ፡ ይእሙ ፡ እሙ
18 ንቱ ፡ ወእምከመ ፡ ኮነ ፡ ምንዳቤ ፡ ወስደት ፡ በእንተዝ ፡ ቃል ፡ ይዔልዉ ፡ ሶቤሃ ።
19 ወእሉ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ሦክ ፡ ተዘርኡ ፡ እለ ፡ ሰምዕዎ ፡ ለቃል ። ወ
ሕሊና ፡ ዝንቱ ፡ ዓለም ፡ ወፍትወተ ፡ ብዕል ። ወባዕድ ፡ ኵሉ ፡ ፍትወት ፡ ይበውእ
20 ዎ ፡ ወይሐንቅዎ ፡ ለቃል ፡ ወኢይፈርዩ ። ወእሉ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡
ምድር ፡ ሠናይት ፡ ተዘርኡ ፡ እለ ፡ ሰምዑ ፡ ቃለ ፡ ወተወክፈ ፡ ወፈረዩ ፡ አሐዱ ፡ በ
21 ሠለሰ ፡ ወአሐዱ ፡ በስሳ ፡ ወአሐዱ ፡ በምእት ። ወይቤሎሙ ፡ ቦኑ ፡ ዘያኀትዉ ፡
ማኅቶተ ፡ ወያመጽእዋ ፡ ከመ ፡ ያንብርዋ ፡ ታሕተ ፡ ክፈር ፡ ወታሕተ ፡ ዓራት ፡ አኮ
22 ኑ ፡ ከመ ፡ ያንብርዋ ፡ ዲበ ፡ ተቅዋም ። ወአልቦ ፡ ኅቡእ ፡ ዘይትከበት ፡ ወአል
23 ቦ ፡ ክዱን ፡ ዘኢይትከሠት ። ወዘቦ ፡ እዝን ፡ ሰሚዐ ፡ ይስማዕ ። ወይቤሎ
24 ሙ ፡ ለብዉ ፡ ዘትሰምዑ ፡ በውእቱ ፡ መስፈርት ፡ ዘሰፈርክሙ ፡ ይሰፍሩ ፡ ለክሙ ፡
25 ወይዌስኩክሙ ። ወለዘቦ ፡ ይሁብዎ ፡ ወይዌስክዎ ፡ ወለዘአልቦ ፡ እለሂ ፡
ይሀይድዎ ።

በደገመ ፡ ሰንበት ፡ ዘጽገያት ።

26 ወይቤሎሙ ፡ ከመዝ ፡ ይእቲ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ለሰብእ ፡ ዘዘርአ ፡ ውስተ ፡
27 ምድር ። ወነዊሞ ፡ ይትነሣእ ፡ መዓልተ ፡ ወሌሊተ ፡ ወይፄንሖ ፡ ወዘርኡ ፡ ይ
28 ፈሪ ፡ ወይልህቅ ። ወትሁብ ፡ ፍሬሃ ፡ ምድር ፡ ቀዳሚ ፡ ሣዕረ ፡ ወእምዝ ፡ ሰብለ ፡
29 ወእምዝ ፡ ፍጹመ ፡ ስርናየ ፡ ውስተ ፡ ሰብል ። ወእምዝ ፡ ፍጽመ ፡ ፍሬያት ፡ ሶቤሃ ፡
ይፌኑ ፡ ማዕፀደ ፡ እስመ ፡ በጽሐ ፡ ማእረር ።

Et hi sunt qui in via, ubi seminatum fuit verbum; & quum audierint ver- 15
bum venit satanas confestim, & aufert è corde ejus verbum quod semina-
tum fuit. Et hi iterum sunt, quod in petra seminatum fuit, qui audiunt 16
verbum, & accipiunt illud statim cum gaudio: Et non habentes radicem pro 17
tempore solummodò sunt, & quando fuit tribulatio & persequutio propter
hoc verbum, prævaricantur statim. Et hi sunt illi qui in spina seminati fu- 18
erunt, qui audiunt verbum: Et cura hujus mundi, & concupiscentia divitia- 19
rum, & reliquæ omnes concupiscentiæ introëunt illud, & suffocant verbum, &
non profert fructum. Et hi sunt qui in terra bona seminati sunt, qui audiunt 20
verbum & accipiunt illud, & fructum protulerunt, unum tricena, & unum
sexagena, & unum centena. Et dixit iis, fuitne *quis* qui accendit lucer- 21
nam, & afferet eam ut ponat eam sub modio & sub lecto? nonne ut ponat
eam super candelabrum? Et non est absconditum quod latuit; & non est 22
coopertum quod non manifestatum fuit. Et qui habet aures, audiendo au- 23
diat. Et dixit illis, Intelligite quod auditis, in illa mensura quâ metimi- 24
ni, metientur vobis & adjicient vobis. Et qui habet dabunt ei & adji- 25
cient ei: & qui non habet, quod datum fuit auferent ei.

Secundo sabbatho florido.

Et dicit iis, Sic est regnum cœlorum *quemadmodum* homo qui seminavit 26
in terra. Et dormiens exurgit die & nocte, & expectat; & semen florescebat 27
& crescebat. Et dabat fructum terra, primò herbam, & tunc spicam, & 28
tunc perfectum frumentum in spica. Et quando perfectus est fructus tunc 29
mittunt falcem, quoniam adest messis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 ويديشان كفت ببينيد چه مي شنويد بدان پيمانه † كه شما پيمانيد * براي شما نيز *
25 بدان پيموده شود * وبراي شما فزوده شود * وايشان كه بشنويد * اكنون هر كه دارد
26 بدو داده شود وانك ندارد * ان نيز كه داشته باشد * ازو ستده شود * وهمي كفت ملكوت
27 خداي اين چنين است همچون كسي كه در زمين تخم بكارد * ونخسبد در شب
28 وروز بر خيزد وكشته † پرورده * ودراز شود * واو نمي داند * زمين از براي او ميوه دهد
29 اول كياه شود * پستر خوشه كرده * در اخر كندم تمام در خوشه * چون ميوه فربه
سود * انكه داس بيايد كه هنكام درويدن رسيده

Et illis dixit; Videte quid audiatis: eâdem mensurâ quâ vos metimini, vobis etiam vicissim mensurabitur, & vobis adjicietur, 24
& illis qui audierint. Jam qui- 25
cunque habet, illi dabitur; &
qui non habet, illud etiam quod
habuerit ab eo auferetur. Et 26
dixit; Regnum Dei perinde est ac
homo qui in terra semen seminaverit, Ac dormierit noctu, diu 27
verò surrexerit: seges interim crescat & progerminet, ille verò nescierit. Terra ipsi fructum edit; 28
primùm herba fit, deindè spica
evadit, postremò triticum perfectum
in spica. Fructu autem pinguescente 29
tandem falx venit, quòd tempus metendi adsit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΑ.

Et dicebat; Cui assimilabimus regnum Dei, aut in qua parabola conjici-
30 Καὶ ἔλεγε, Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβά- μδ β
emus illud? Sicut grano sinapis, quod cùm seminatũ fuerit in terra, mi-
31 λωμεν αὐτήν; Ὡς (ν) κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρό-
nus omnibus seminibus est quæ in terra: Et cùm seminatũ fuerit, ascen-
32 τερος πάντων τῶν (ξ) σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀνα-
dit, & fit omnibus oleribus majus: & facit ramos magnos, ita ut
βαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων (ο) μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε
possit sub umbra ejus volatilia cœli nidulari. Et talibus pa- με ς
33 δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις πα-
rabolis multis loquebatur eis sermonem, prout poterant audire. Sine
34 ραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς (π) ἠδύναντο ἀκούειν. Χωρὶς
autem parabola non loquebatur eis: privatim autem discipulis suis dissolvebat μς ι
δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε
omnia. Et ait illis in illa die, sero facto, Transeamus in
35 πάντα. Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς μζ β
ulterius. Et dimittentes turbam, assumunt eum ut erat in navigio:
36 τὸ πέραν. Καὶ (ρ) ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ·
& alia verò navigiola erant cum illo. Et facta est procella venti magna: at
37 καὶ ἄλλα δὲ (σ) πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ
fluctus injiciebat in navigium, ut ipsum jam impleri: Et erat ipse in
38 κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι· Καὶ ἦν αὐτὸς (τ) ἐπὶ
puppi, super cervical dormiens: & excitant eum, & dicunt
τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν
illi; Magister, non curæ est tibi quia perimus? Et excitatus objurgavit ven-
39 αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέ-
tum, & dixit mari; Sile, obmutesce. Et quievit ventus, & facta est
μῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
tranquillitas magna. Et ait illis; Quid timidi estis ita? quomodò non habetis
40 γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς; Τί δειλοί ἐστε (υ) οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε
fidem? Et timuerunt timorem magnum: & dicebant ad invicem; Quisnam iste
41 πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός
est, quia & ventus & mare obediunt ei?
ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.

CAP. V. ι.

Et venerunt in ulterius maris, in regionem Gadarenorum. Et exe-
ΙΑ. 1 ΚΑὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. Καὶ ἐξελ-
unti ei ex navigio, statim occurrit ei ex monumentis homo in
2 θόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν
spiritu immundo; Qui domicilium habebat in monumentis, & neque
3 πνεύματι ἀκαθάρτῳ, Ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς (α) μνημείοις, καὶ οὔτε
catenis nemo poterat eum ligare: Propter eum sæpè compedibus &
4 ἁλύσεσιν οὐδεὶς (β) ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι· Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ
catenis ligatum esse, & disrupta esse ab eo catenas, & pedicas contritas esse:
ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι·
& nemo eum poterat domare.
καὶ οὐδεὶς (γ) αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.

MS. A. (ν) κόκκον (ξ) σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν· (ο) μεῖζον, (π) ἐδύναντο (ρ) ἀφέντες * αὐτὸν, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς (σ) πλοῖα (τ) ἐν τῇ (υ) οὕτως
ΚΕΦ. ι. MS. A. (α) μνήμασιν, (β) ἐδύνατο (γ) ἴσχυεν αὐτὸν δῆσαι. Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܡܢܐ ܢܕܡܝܗ̇ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܐܝܢܐ ܡܬܠܐ ܢܡܬܠܝܗ̇ ܀ 31 ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ ܗܝ ܕܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ ܒܐܪܥܐ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ ܕܒܐܪܥܐ ܀ 32 ܘܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ ܣܠܩܐ ܘܗܘܝܐ ܪܒܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܘܩܐ ܘܥܒܕܐ ܣܘܟܐ ܪܘܪܒܐ ܐܝܟ ܕܬܫܟܚ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܕܬܓܢ ܬܚܝܬ ܛܠܠܗ̇ ܀ 33 ܒܡܬܠܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܡܥ ܀ 34 ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܒܝܢܘܗܝ ܠܒܝܢܝܗܘܢ ܡܦܫܩ ܗܘܐ ܟܠܡܕܡ ܀

ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ

35 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܒܪܡܫܐ ܢܥܒܪ ܠܥܒܪܐ ܀ 36 ܘܫܒܩܘ ܠܟܢܫܐ ܘܕܒܪܘܗܝ ܟܕ ܒܣܦܝܢܬܐ ܗܘܐ ܘܐܦ ܣܦܝܢܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܘܢ ܀ 37 ܘܗܘܐ ܥܠܥܠܐ ܘܪܘܚܐ ܪܒܐ ܘܓܠܠܐ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܕܬܬܡܠܐ ܀ 38 ܘܗܘ ܝܫܘܥ ܥܠ ܒܣܕܝܐ ܕܡܟ ܗܘܐ ܒܚܪܬܗ̇ ܕܣܦܝܢܬܐ ܘܐܬܘ ܐܥܝܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܠܐ ܒܛܝܠܐ ܠܟ ܕܐܒܕܝܢܢ ܀ 39 ܘܩܡ ܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܐܡܪ ܠܝܡܐ ܫܠܝ ܐܣܬܟܪ ܘܢܚܬ ܪܘܚܐ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ ܀ 40 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܕܚܘܠܬܢܐ ܐܢܬܘܢ ܘܠܡܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܀ 41 ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܐܦ ܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ ܀

ܕܨܦܪܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ ܀ ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܘܐܬܘ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ ܀ 2 ܘܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ ܐܪܥܗ ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܀ 3 ܘܡܥܡܪܗ ܗܘܐ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܒܫܫܠܬܐ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܐܣܪܗ ܀ 4 ܡܛܠ ܕܟܠ ܐܡܬܝ ܕܒܚܒܠܐ ܘܒܫܫܠܬܐ ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܫܫܠܬܐ ܡܦܣܩ ܗܘܐ ܘܚܒܠܐ ܡܬܒܪ ܗܘܐ ܘܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܟܒܫܗ ܀

Item dicebat, Cuinam comparabimus regnum Dei, aut quânam collatione conferemus illud? Velut granum est sinapis, 31
quod quum seritur in terram, minimum est omnium seminum quæ sunt super terram. Quumque satum est, assurgit, evaditque 32
maximum omnium olerum, edítque ramos magnos, ita ut possit in umbra ejus volucris habitare. In parabolis hisce similibus al- 33
loquebatur eos Jesus: parabolis inquam prout poterant audire. Et absque parabo- 34
lis non colloquebatur eis: suis autem discipulis inter se & eos (privatim) interpretabatur omnia.

Feriâ quintâ hebdomadis quintæ jejunii. 10.

Porrò dixit eis in illo die sub vespera, 35
Transeamus in ulteriorem ripam. Et reli- 36
querunt turbas, & duxerunt eum quum esset in navi: naviculæ autem aliæ cum eis erant. Et factus est turbo magnus, ven- 37
túsque; & fluctus cadebant in navim: ac propè implebatur. Ipse autem Jesus super 38
cervical dormierat in posteriori parte navis: & venerunt ac excitaverunt eum, dicuntque ei; Magister noster, non est tibi curæ quòd perimus? Surrexit itaque & objur- 39
gavit ventum; atque mari, Sile, repressum tu es. Et conquievit ventus, & facta est tranquillitas magna. Et dixit eis, Quid 40
ita pavidi estis? & quare nulla est in vobis fides? Et timuerunt timore magno, & 41
dicebant unus ad alterum, Quisnam quæso iste est, ut venti & mare obediant ei?

Matutinis feriæ quintæ hebdomadis quintæ jejunii. 11.

CAP. V.

Venit autem ultra mare in regionem 1
Godaræorum. Quumque exisset è navi, 2
occurrit ei de monumentis homo habens spiritum immundum. Et degebat in mo- 3
numentis, & catenis nemo poterat eum vincire. Propterea quòd quoties compe- 4
dibus & catenis vinciebatur, catenas frangebat, compedésque abrumpebat; ac nemo poterat eum domare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نوزدهم مثل دانهء خردل

30 وكفت بچه مانند كنيم ملكوت
خدارا ويكدامين مثل عبارتش كنيم * 31 مانند دانه خردل كه در زمين كاشته شود از هر
تخمي اورا كوچكتر بيني * 32 چون كاشته شد بر ايد واز همه سبزيها بزركتر شود وشاخهاء
بلند سازد چنانك مرغان † زير برك او لانه كنند وايشانرا بپوشاند * 33 بدين چنين مثلها
عيسي با ايشان مي كفت چنانك توانستند شنيدن * 34 وبي مثلها بديشان سخن نمي كفت
وبراي شاكردان خود در خلوت هر چيزي را تفسير مي كرد

بيست انجا كه بانك بردريا زد موج وباد او ساكن شد

35 در ان روز با شاكردان
كفت شبهنكام ازان سوي دريا بكذريم * 36 جماعت را رها كردند ودر كشتي نشستند وراندند
وديكر كشتيها با ايشان بود * 37 باد عظيم بر خاست وموج دريا زياده شد چنانك بيم هلاكت
وغرق † بود * 38 عيسي در بن كشتي در كوشهء خفته بود * شاكردان امدند
واورا بر خيزانيدند وبدو كفتند اي خداوند ما غم نمي خوري كه هلاك شديم

XIX. Parabola grani sinapis.

Et dixit, Cui assimilabimus regnum Dei, aut quâ parabolâ exprimemus illud? Sicut granum sinapis, quum in terra seminetur, omnium seminum minimum illud vides. 30 31
Cùm autem seminatum sit, excrescit & omnium olerum maximum fit, & ramos proceros edit, adeò ut aves sub frondes ejus nidificent, & eas tegat. 32
Hujusmodi parabolis Jesus illos allocutus est, prout poterant audire. 33
Et absque parabolis illis verbum non dixit: discipulis autem suis privatim omnia exposuit. 34

XX. Ubi mare increpuit, & fluctus ventúsque ejus sedatus est.

In illo die discipulis dixit, Vesperi ab altera parte maris transeamus. 35
Turbas itaque dimiserunt, & navim conscendentes depulerunt: alia etiam navigia cum illis erant. 36
Ventus autem validus exortus est, & fluctus maris excrevit, adeò ut periculum exitii & submersionis esset. 37
Jesus interea in fundo navis in angulo obdormierat: discipuli verò venientes eum excitârunt, & illi dixerunt; O Domine noster, non est tibi cura quid perimus? 38

Versio VULGATA LATINA.

30 Et dicebat; Cui assimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ comparabimus il-
31 lud? Sicut granum sinapis, quòd cùm seminatum fuerit in terra, minus est omni-
32 bus seminibus, quæ sunt in terra: Et cùm seminatum fuerit, ascendit, & fit majus
omnibus oleribus, & facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus aves cœli
33 habitare. Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum, prout poterant au-
34 dire: Sine parabola autem non loquebatur eis: seorsùm autem discipulis suis dis-
35 ferebat omnia. Et ait illis in illa die, cùm serò esset factum; Transeamus contrà.
36 Et dimittentes turbam assumunt eum ita ut erat in navi: & aliæ naves erant cum
37 illo. Et facta est procella magna venti, & fluctus mittebat in navim, ita ut im-
38 pleretur navis. Et erat ipse in puppi super cervical dormiens: & excitant eum,
& dicunt illi; Magister, non ad te pertinet, quia perimus? Et exurgens commina- 39
tus est vento, & dixit mari; Tace, obmutesce. Et cessavit ventus: & facta est tran-
quillitas magna. Et ait illis; Quid timidi estis? necdum habetis fidem? Et ti- 40
muerunt timore magno, & dicebant ad alterutrum; Quis, putas, est iste, quia &
ventus & mare obediunt ei?

CAP. V. 1

ET venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum. Et exeunti ei de 2
navi, statim occurrit de monumentis homo in spiritu immundo, Qui domici- 3
lium habebat in monumentis, & neque catenis jam quisquam poterat eum ligare:
Quoniam sæpè compedibus & catenis vinctus, dirupisset catenas, & compedes 4
comminuisset, & nemo poterat eum domare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 31 ثم قال بماذا اشبه ملكوت الله وباي مثل امثلها * تشبه حبة خردل التي اذا زرعت علي الارض
32 وهي اصغر الحبوب كلها التي علي الارض * فاذا زرعت * وصعدت * صارت اكبر من جميع
33 البقول * وتصنع غصونا عظاما حتي يمكن طيور السماء ان تسكن تحت ظلها * وبامثال
34 هكذي كان يكلمهم علي حسب ما كانوا يستطيعون سماعه * وبغير مثل لم يكن يكلمهم *
35 وفي الخلوة كان يفسر الجميع لتلاميذه * الفصل الرابع عشر * وقال لهم في
36 ذلك اليوم عند المساء امضوا بنا الي العبر * فتركوا الجموع واخذوه معهم في السفينة وكانت
37 معهم سفن اخر * فكانت رياح عظيمة وكانت الامواج تدخل السفينة حتي كادت تمتلي *
38 39 وهو نايم في موخرها علي وسادة * فايقظوه وقالوا له يا معلم اما يعنيك امرنا انا نهلك * فقام
40 وزجر الريح وامر البحر بالسكون فسكن وهدت الريح * وصار هدوا عظيما * ثم قال لهم لماذا
41 تخافون اما لكم امانة * فخافوا خوفا عظيما وقال بعضهم لبعض * من تري هذا الذي الريح
1 والبحر يطيعانه * الفصل الخامس عشر * وجاء الي عبر البحر الي كورة
2 3 الجرجسيين * فلما خرج من السفينة للوقت لقيه انسان من المقابر فيه روح نجس * كان
4 مسكنه القبور * ولم يكن احد يقدر ان يشده بالسلاسل * لانه دفعات كثيرة كان يربط
بالقيود والسلاسل * وكان يقطع السلاسل ويكسر القيود ولا يقدر احد ان يذلله *

Præterea dixit eis; Cui comparabo re- 30
gnum Dei? & quâ similitudine referam
illud: Simile est grano sinapis, quod cùm 31
fuerit seminatum in terra, licet sit mi-
nimum seminum omnium, quæ sunt super
terrâ: Tamen seminatũ cùm ascenderit, 32
fit maximum omniũ olerum, editq; ramos
magnos, ita ut possint volucres cœli ha-
bitare sub umbra eorum. Et parabolis 33
hujusmodi alloquebatur eos, prout po-
terant audire. Et absque parabolis non 34
alloquebatur eos. Seorsim autem expo-
nebat omnia discipulis suis.

Sectio decima quarta.

Et dixit eis in illa die prope vesperam, 35
Ducite nos trans fretum. Igitur omise- 36
runt turbas, & vexerunt eum secum na-
vi: & erant cum illis naves aliæ. E- 37
rant autem venti maximi, & fluctus in-
grediebantur navim, adeò ut propè im-
pleretur. Et ipse erat dormiens in puppi 38
super cervical: & excitaverunt eum,
& dixerunt ei; Magister, nónne te pre-
mit res nostra, quia perimus? Et sur- 39
rexit & comminatus est vento, & im-
peravit mari quietem, & quievit, &
cessavit ventus, & facta est tranquilli-
tas magna. Deindè dixit eis; Quare 40
timetis? non est vobis fides? Et timue- 41
runt timore magno, & dixit alter ad al-
terum; Quis fortè est iste, cui ventus
& mare obediunt?

Sectio decima quinta.

CAP. V.

ET venit trans fretum maris in regi- 1
onem Gergesæorum. Et cùm exisset de 2
navi, statim occurrit ei homo de monu-
mentis, in quo erat spiritus immundus;
Cujus habitatio erant sepulchra. Et non 3
erat quisquam qui posset ligare eum ca-
tenis: Quoniam vicibus multis stringe- 4
batur compedibus & catenis, & disrum-
pebat catenas, frangebátque compedes:
& non poterat quisquam subjicere eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወይቤ፡ በምንት፡ ናስተማስሎ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ወምንተ፡ ትመስል፡፡
31 ከመ፡ሕጠተ፡ሰናፔ፡እንተ፡ዘርአ፡ ብእሲ፡ውስተ፡ ምድር፡ ወትንእስ፡ እምኵሉ፡ አዝ
32 ርእት፡በውስተ፡ምድር፡፡ ወእምከመ፡ ዘርእዋ፡ትበቊል፡ ወተዐቢ፡ እምኵሉ፡ አ
ሕማላት፡ ወትገብር፡አዕጹቀ፡ዓቢይተ፡እስከ፡አዕዋፈ፡ ሰማይ፡ ይክሉ፡ለጸልሎ፡ውስተ፡
33 አዕጹቂሃ፡፡ ወበዘከመዝ፡ ምሳሌ፡ ተናገሮሙ፡ ቃሎ፡ በአምጣነ፡ ይክሉ፡ ሰሚ
34 ዐ፡፡ ወዘእንበለ፡ምሳሌ፡ኢተናገሮሙ፡፡ወበባሕቲቶሙ፡ይፈክር፡ለአርዳኢሁ፡ኵ
35 ሎ፡፡ ወይእተ፡ሌሊተ፡መስዮ፡ይቤሎሙ፡ለአርዳኢሁ፡ንዕዱ፡ ማዕዶተ፡፡ ወ
36 ኀደጎሙ፡ለሕዝብ፡ ወነሥእዎ፡ በሐመር፡ወቦ፡ ካልኣተ፡ አሕማር፡ምስሌሆሙ፡፡
37 ወመጽአ፡ዐውሎ፡ዓቢይ፡ነፋስ፡ወይሰወጥ፡ማይ፡ውስተ፡ሐመር፡እሞገት፡እስከ፡መልአ፡
38 ማይ፡ውስተ፡ ሐመር፡፡ ወውእቱሰ፡ መንገለ፡ ካዐሳ፡ሐመር፡ ተተርአስ፡ ወኖመ፡፡
ወአንቅህዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ ኢያሐዝነከሁ፡ እንዘ፡ ንመውት፡፡
በእንተ፡ ዘከመ፡ ገሠጾ፡ ለባሕር፡፡
39 ወተንሥአ፡ ወገሠጾሙ፡ ለነፋሳት፡ ወይቤሎ፡ለባሕር፡ተፈጸሚ፡ ወአርምሚ፡ ወኀደገ፡
40 ነፋስ፡ወኮነ፡ዛሕን፡ዓቢይ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ ያፈርሀክሙ፡ ሕዱጋን፡ ከመዝ
41 ኑ፡ ኢለብክሙ፡ ሃይማኖተ፡፡ ወፈርሁ፡ ዓቢየ፡ ፍርሀተ፡ ወተብሀለ፡ በበይናቲሆሙ፡
መኑ፡እንጋ፡ውእቱ፡ዝንቱ፡ዘይትኤዘዙ፡ሎቱ፡ባሕርኒ፡ወነፋሳትኒ፡፡
በእንተ፡ ለጌዎን፡፡
1 ወበጺሖሙ፡ማዕደተ፡ብሔረ፡ ገርገሴኖን፡፡ ወወሪዶ፡እምሐመር፡ ተቀበሎ፡ሶቤሃ፡
2 ወወፅአ፡እመቃብር፡ ብእሲ፡ ዘእኩይ፡ ጋኔን፡ ሳዕሌሁ፡፡ ወይነብር፡ ውስተ፡
3 መቃብር፡ ወስእንዎ፡ አወጽኦቶ፡ መዋቅሕት፡ ወአልቦ፡ ዘይክል፡ አድክሞቶ፡፡
4 እስመ፡ መዋቅሕተ፡ ይሰብር፡ ወይቀጠቅጥ፡፡

Et dixit, Cui assimilabimus regnum Dei, & cui simile est. Sicur granum sinapis 30
quod seminavit homo in terra, & minus erat omnibus seminibus in terra. Et 31
quum seminaverat illud, florescebat, & grandescebat, præ omnibus oleribus; & 32
faciebat ramos magnos, ita ut volucres cœli possent nidificare in ramis ejus. 33
Et hujusmodi parabolis loquutus est iis sermonem, prout poterant audire. Et 34
sine parabola non loquutus est iis: & privatim exposuit discipulis suis omnia. 35
Et istius diei vespere dixit discipulis suis, Transeamus ulteriús. Et reliquit 36
populũ, & assumpserunt eum in navi, & fuerunt aliæ naves cum iis. Et venit pro- 37
cella magna venti, & effudit se aqua cum fluctibus in navim, adeò ut impleretur
navis aquâ. Et ipse ad malum navis caput inclinabat, & dormivit: & excitârunt 38
eum, & dixerunt ei; Magister, nónne ad te spectat, quòd morituri sumus.

De objurgando mare.

Et surrexit, & objurgavit ventos, & dixit mari; Obmutesce, & tace: & cessavit 39
ventus, & fuit tranquillitas magna. Et dixit iis, Quare timetis ô infirmi! nónne 40
tantam habuistis fidem? Et timuerunt magno timore: & dictum fuit inter eos, 41
Quis igitur est hic, cui auscultant mare & venti?

CAP. V.

De legione.

ET venientibus illis ad regionem Gargasenorum, Et descendente illo è 1
navi, occurrebat ei statim & exivit è sepulchris homo super quo malus dæmon 2
erat Et habitabat in sepulchris, & non potuerunt educere eum catenis, & 3
nemo potuit infirmum illum reddere: Quia catenas dirumpebat, & commi- 4
nuebat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * بر خاست وبالا آمد * وبر موج وباد دريا بانك زد * وكفت ارام كير كه فرموده شدي * درحال باد ساكن و
40 41 شد ودريا ارام كرفت * * وبديشان كفت * چرا مرا ترسانيديد * وچرا در شما ايمان نيست * ايشان
بغايت ترسيدند * ويكي بيكي مي كفت كيست اين اين چنين * كه باد وموج دريا † حكم اورا مي
شنوند * بيست ويك خوش كردن ديوانه كه لغيونان ازو بدر آورد ودر
1 2 خوكان فرستاد * وازان سوي دريا آمدند * در ولايت غدرانيان * * چون
از كشتي بيرون آمدند * از ميان كورستان ديوداري برابر او آمد * كه جان پليد در درون
3 4 او بود * * ودر ميان كورستان مي نشست * وبزنجيرها كسي اورا نمي توانست بستن * * براي
انك چند انك اورا در بند وزنجير مي كشيدند همه را مي كسست * وكسي اورا نمي توانست كرفتن *

Et surgens ascendit & fluctum & 39
ventum maris inclamavit, & dixit;
Quietem capesse, cùm jussus sis:
continuò ventus sedatus est & mare
quievit. Et eis dixit; Quid me 40
terruistis? & quarè vobis fides non
inest? Illi autem vehementer timu- 41
erunt, & alter alteri dixit; Quis-
nam est hic talis, ut ventus & flu-
ctus maris imperio illius obediant?

XXI. Sanatio dæmoniaci, è quo Legiones ejecit, & in porcos misit.

CAP. V.

ET trans mare venerunt in regio- 1
nem Gadarenorum. Cùm autem de 2
navi egressi essent, è medio sepul-
chreti dæmoniacus obviam ei venit,
intra quem spiritus impurus erat.
Et sepulchretum incoluit, neque ca- 3
tenis quisquam eum poterat ligare.
Etenim quotiescunque eum compede 4
& catenâ vinxerant, omnia disrer-
psit, neque quisquam potuit eum pre-
hendere.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΑ'.

Et per omnem noctem & diem in montibus & in monumentis erat, clamans,
5 Καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς (δ) ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν, κράζων,
& concidens seipsum lapidibus. Videns autem Jesum à longè, cucurrit,
6 καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν (ε) ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε,
& adoravit eum: Et clamans voce magnâ, dixit; Quid mihi & tibi,
7 καὶ προσεκύνησεν (ε) αὐτῷ· Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, (ζ) εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί,
Jesu fili Dei altissimi? adjuro te Deum, ne me torqueas. (Dicebat
8 Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ (η) τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς. (Ἔλεγε
enim illi; Exi, spiritus immunde, ab homine.) Et interrogabat
9 γὰρ (θ) αὐτῷ, Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτα
eum; Quod tibi nomen? Et respondit, dicens; Legio nomen mihi: quia multi
αὐτόν, Τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί
sumus. Et deprecabatur eum multa, ut ne se mitteret extra regionem.
10 ἐσμεν. Καὶ (ι) παρεκάλει αὐτὸν πολλά, ἵνα μὴ (κ) αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
Erat autem ibi ad montes grex porcorum magnus, pascens. Et deprecabantur
11 Ἦν δὲ ἐκεῖ (λ) πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. Καὶ παρεκάλεσαν
12 eum omnes dæmones, dicentes; Mitte nos in porcos, ut in
αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς
eos introëamus. Et concessit eis statim Jesus. Et exeuntes spiritus
13 αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύ-
immundi, introierunt in porcos: & ruit grex per præcipitium
ματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
in mare: (erant autem ut duo millia:) & suffocati sunt in mari. At
14 εἰς τὴν θάλασσαν· (ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι·) καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. (μ) Οἱ δὲ

pascentes porcos fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in agros:
βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ (ν) ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς·
& egressi sunt videre quid esset factum. Et veniunt ad Jesum, & spectant
καὶ (ξ) ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός. Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι 15
dæmoniacum sedentem & vestitum, & sanæ mentis eum qui habuerat legionem:
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα·
& timuerunt. Et narraverunt illis videntes, quomodò factum esset dæmo-
καὶ ἐφοβήθησαν. Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμο- 16
niaco, & de porcis. Et cœperunt advocare eum, abire de finibus
νιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων 17
eorum. Et ascendente ipso in navigium, advocabat illum dæmoniacus,
μη αὐτῶν. Καὶ (ο) ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, 18
η ut esset cum illo. At Jesus non admisit eum, sed ait illi; Vade
(π) ἵνα ᾖ μετ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε 19
in domum tuam ad tuos, & annuntia illis quanta tibi Dominus fecit,
εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος (ρ) ἐποίησε,
& misertus est tui. Et abiit, & cœpit prædicare in Decapoli, quanta fecisset
καὶ ἠλέησέ σε. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν 20
ei Jesus: & omnes mirabantur. Et trajiciente Jesu in
μθ β αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον. Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν 21
navigio rursum in ulterius, coacta est turba multa ad eum: & erat juxta
τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ
mare.
τὴν θάλασσαν.

MS. A. (δ) μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν, (ε) μακρόθεν, (ε) αὐτόν (ζ) λέγει, Τί (η) τοῦ ζῶντος; ὁρκίζω (θ) αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἔξελθε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν, Τί ὄνομά σοι; Καὶ λέγει αὐτῷ, (ι) παρεκάλουν (κ) ἀποστείλῃ αὐτοὺς (λ) ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένων πρὸς τῷ ὄρει. Καὶ παρεκάλουν (μ) Καὶ οἱ βόσκοντες (ν) ἀπήγγειλαν (ξ) ἦλθον (ο) ἐμβαίνοντος (π) ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν (ρ) πεποίηκεν,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܒܛܘܪܐ ܗܘܐ. ܘܩܥܐ ܗܘܐ
6 ܘܡܦܣܩ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܒܟܐܦܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܪܗܛ ܣܓܕ ܠܗ. * ܘܩܥܐ
7 ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ ܕܠܐ
8 ܬܫܢܩܢܝ. * ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ. ܦܘܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. * ܘܫܐܠܗ ܕܡܢܘ
9 ܫܡܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܓܝܘܢ ܫܡܢ ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܝܢ ܚܢܢ. * ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܛܒ. ܕܠܐ
10 ܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܐܬܪܐ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܠܘܬ ܛܘܪܐ ܒܩܪܐ ܪܒܐ ܕܚܙܝܪܐ ܪܥܝܐ.
11 * ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܡܢܗ ܫܐܕܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܕܪܢ ܥܠ ܗܠܝܢ ܚܙܝܪܐ ܕܒܗܘܢ ܢܥܘܠ.
12 * ܘܐܦܣ ܠܗܘܢ. ܘܢܦܩܘ ܪܘܚܐ ܗܠܝܢ ܛܢܦܬܐ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܪܗܛܬ ܗܝ ܒܩܪܐ
13 ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܘ ܒܝܡܐ ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܐܬܚܢܩܘ ܒܡܝܐ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܪܥܝܢ ܗܘܘ
14 ܠܗܘܢ ܥܪܩܘ ܘܐܡܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ. ܘܢܦܩܘ ܠܡܚܙܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ
15 ܝܫܘܥ. ܘܚܙܘܗܝ ܠܗܘ ܕܫܐܕܐ ܒܗ. ܟܕ ܠܒܝܫ ܘܢܟܦ ܘܝܬܒ. ܗܘ ܕܒܗ ܗܘܐ
16 ܠܓܝܘܢ. ܘܕܚܠܘ. * ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܙܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܗܘܬ ܠܗܘ ܕܫܐܕܐ ܗܘܐ ܒܗ. ܘܥܠ
17 ܗܠܝܢ ܚܙܝܪܐ. * ܘܫܪܝܘ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ. ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܚܘܡܗܘܢ. * ܘܟܕ ܣܠܩ
18 ܠܣܦܝܢܬܐ. ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܗܘ ܕܫܐܕܐ ܗܘܐ ܒܗ. ܕܢܗܘܐ ܥܡܗ. * ܘܠܐ ܫܒܩܗ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ.
19 ܙܠ ܠܒܝܬܟ ܠܘܬ ܐܢܫܝܟ. ܘܐܫܬܥܐ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܟ.
20 * ܘܐܙܠ ܘܫܪܝ ܡܟܪܙ ܒܥܣܪܬ ܡܕܝܢܢ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ.
21 * ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ ܘܕܥܢܝܕܐ * ܝܒ * ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܒܣܦܝܢܬܐ
22 ܠܥܒܪܐ. ܬܘܒ ܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ.

Et in omni tempore noctu & interdiu in mo- 5
numentis & in montibus erat, clamabátque,
& lacerabat seipsum lapidibus. Quum au- 6
tem vidisset Jesum procul, accurrit & ado-
ravit eum: Et exclamavit voce magnâ, & 7
ait; Quid mihi & tibi, Jesu fili Dei altissi-
mi? adjuro te per Deum ne me crucies.
Dixerat enim ei, Egredere ex homine, spi- 8
ritus immunde. Et interrogavit eum, Quale 9
est nomen tuum? Inquit ei, Legio est no-
men nostrum, siquidem multi sumus. Et 10
rogabat eum enixè, ne emitteret ipsum ex-
tra illam regionem. Erat autem illîc ad 11
montem grex magnus porcorum pascens.
Et efflagitabant ab eo illi dæmones, dicen- 12
tes; Mitte nos in istos porcos, ut in eos
ingrediamur. Et permisit eis; exierúntque 13
spiritus illi immundi, & ingressi sunt por-
cos: & excurrit ille grex in rupem, & ruit
in mare, circiter bis mille, & suffocati sunt
in aquis. Illi autem qui pascebant eos, 14
fugerunt, & dixerunt in civitate & in pagis:
& exierunt ut viderent id quod factum fu-
erat. Et venerunt ad Jesum, & viderunt 15
eum qui fuerat dæmoniacus, vestitum, &
verecundum atque sedentem, eum *inquam*
in quo fuerat legio: & perterriti sunt. Et 16
qui viderant, renuntiârunt eis quomodò
actum esset cum ipso dæmoniaco, necnon de
illis porcis. Et cœperunt efflagitare ab eo, 17
ut excederet è finibus ipsorum. Quumque 18
conscendisset navim, petebat ab eo is qui
dæmoniacus fuerat, ut cum eo esset. Nec 19
permisit ei, sed dixit ei; Abi domum tuam
ad homines tuos, & renuntia eis quid fe-
cerit tibi Dominus, quódque tuî misertus
fuerit. Abiit itaque & cœpit prædicare in 20
Decapoli quid fecisset sibi Jesus: cunctíque
mirabantur.

Lectio martyrum & defunctorum. 12.

Quumque trajecisset Jesus navi in illam ulte- 21
riorem ripam, rursus congregati sunt juxta
eum cœt' plurimi, dum esset juxta lit' maris.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * وشب وروز دركوهها وكورستان كرديدي * وخودرا بسنكها بردي * چون مسيح را از
6 دور ديد * دويد پيش او سجود كرد * وباواز بلند بانك زد وكفت چه كار داري با 7
من اي يشوع * پسر خداي بلند * بخدا ترا سوكند مي دهم كه مرا تباه واواره نكني *
8 * عيسي برو بانك زد وكفت اي جان پليد از ادمي بدر اي * وبپرسيد كه نام تو چيست 9
كفت نام من لغيون است * وما بسياريم * ودر خواست كرد كه ازين ولايت مارا 10
بيرون مفرست * ودر نزديك ان مقام كوه بود * وكلهاء خوكان مي چريدند * ديوان در 11 12
خواست كرد كه چون مارا از آدمي مي راني اجازت ده تا در خوكان رويم * عيسي 13
بديشان † دستوري داد * ان جانها پليد از ادمي بيرون آمدند * ودر اندرون خوكان
رفتند * وخوكان ديوانه شدند ومي دويدند بي خود * مقدار دو هزار خوك در دريا
افتادند * وخبه شدند * انان كه خوكانرا مي چرانيدند * كريختند * ودر شهر در 14
آمدند ومردم را خبر كردند * واز ديهها خلق جمع شدند * تا ببينند انچه شده است *

Et nocte diéque in montibus & se- 5
pulchreto oberrabat, & seipsum la-
pidibus cædebat. Cùm Christum 6
autem procul vidisset, accurrens
eum adoravit. Et voce altâ excla- 7
mavit, & dixit; Quid negotii ha-
bes mecum, ô Jesu Fili Dei ex-
celsi? per Deum te adjuro, ne me
perdas aut exagites. Jesus illum 8
increpavit, & dixit; O spiritus
impure, ex homine egredere. Et 9
interrogavit; Nomen tibi quid est?
Dixit, Nomen mihi Legion est, &
nos multi sumus. Et petitionem 10
fecit, dicens; Quin ex hac regi-
one ne nos emittas. Et prope il- 11
lum locum mons erat, & greges
porcorum pascebant. Dæmones pre- 12
cati sunt, dicentes; Quandoqui-
dem nos ab homine abigis, veniam
dato ut in porcos introeamus. Je- 13
sus illis potestatem dedit; isti
itaque spiritus impuri ex homine
egressi sunt, & in porcos intrave-
runt: porci autem dæmone cor-
repti sunt, & cucurrerunt extra
se, & circiter duo millia porcorum
in mare corruentes suffocati sunt.
Qui autem porcos pascebant, fu- 14
gerunt, & in urbem ingressi ho-
mines certiores fecerunt: & ex
pagis populus congregati sunt, ut
viderent id quod factum fuerat,

Versio VULGATA LATINA.

5 Et semper die ac nocte in monumentis & in montibus erat, clamans, & concidens
6 se lapidibus. Videns autem Jesum à longè, cucurrit, & adoravit eum: Et cla-
7 mans voce magnâ dixit; Quid mihi, & tibi, Jesu fili Dei altissimi? Adjuro te per
8 Deum, ne me torqueas. Dicebat enim illi; Exi, spiritus immunde, ab homine.
9 Et interrogabat eum; Quod tibi nomen est? Et dicit ei; Legio mihi nomen est,
10 quia multi sumus. Et deprecabatur eum multùm, ne se expelleret extra regionem.
11 Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus, pascens. Et deprecabantur
12 eum spiritus, dicentes; Mitte nos in porcos ut in eos introëamus. Et concessit eis
13 statim Jesus. Et exeuntes spiritus immundi introierunt in porcos: & magno im-
14 petu grex præcipitatus est in mare ad duo millia, & suffocati sunt in mari. Qui
autem pascebant eos, fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in agros. Et egres-
si sunt videre quid esset factum: Et veniunt ad Jesum: & vident illum, qui à dæ- 15
monio vexabatur, sedentem, vestitum, & sanæ mentis, & timuerunt. Et narrave- 16
runt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei qui dæmonium habuerat, & de por-
cis. Et rogare cœperunt eum ut discederet de finibus eorum. Cùmque ascen- 17
deret navim, cœpit illum deprecari, qui à dæmonio vexatus fuerat, ut esset cum il- 18
lo: Et non admisit eum, sed ait illi; Vade in domum tuam ad tuos, & annuntia 19
illis quanta tibi Dominus fecerit, & misertus sit tuì. Et abiit, & cœpit prædicare 20
in Decapoli, quanta sibi fecisset Jesus: & omnes mirabantur. Et cùm transcendisset 21
Jesus in navi rursum trans fretum, convenit turba multa ad eum, & erat circa mare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 وكل حين ليلا ونهارا كان يصيح في المقابر والجبال ويقطع بالحجارة * فلما راي يسوع
7 من بعيد بادر وسجد له * وصاح بصوت عظيم قائلا ما لك معي يا يسوع ابن الله العلي *
8 9 اقسم عليك بالله الا تعذبني * لانه كان قد قال له اخرج ايها الروح النجس من الانسان * ثم
10 سأله ما اسمك فقال لجاون اسمي لانا كثير * فطلب اليه كثيرا الا يرسلهم خارج الكورة
11 12 وكان هناك نحو الجبل قطيع خنازير كبير يرعي * فطلب اليه كل الشياطين قائلين
13 ارسلنا الي الخنازير لندخل فيها * فاذن لهم يسوع * وللوقت خرجت الارواح النجسة ودخلت
في الخنازير فتعالي القطيع كله علي كهف ووقع في البحر وكانوا نحو من الفين واختنقوا في
14 15 البحر * فهرب رعاة الخنازير واخبروا من في المدينة والحقول * فاسرعوا لينظروا ما كان * واقبلوا الي
16 يسوع فراوا ذلك المجنون الذي كان به لجاون جالسا لابسا عفيفا فخافوا * ثم اخبرهم الذين
17 18 ابصروا كيف كان امر المجنون والخنازير * فبدوا يسالونه الانصراف من حدودهم * فلما
19 صعد السفينة طلب اليه المجنون ان يكون معه * فلم يدعه * لكن قال له امض الي بيتك
20 وعرف اهلك صنع الرب بك ورحمته اياك * فذهب وكرز في عشر المدن بما صنع به يسوع
فتعجب جميعهم * * الفصل السادس عشر *
21 * ولما جاء يسوع في السفينة الي العبر ايضا اجتمع اليه جمع كبير وكان عند البحر *

Et omni tempore diu noctùque clamabat 5
in monumentis & in montibus, & conci-
debat se lapidibus. Cùm autem vidisset 6
Jesum à longè, cucurrit & adoravit
eum: Et clamavit voce magnâ, dicens; 7
Quid tibi mecum, Jesu fili Dei altissi-
mi? adjuro te per Deum ne torqueas me.
Jam enim dixerat illi; Exi, ô spiritus 8
immunde, ab homine. Deinde interroga- 9
vit eum; Quod est nomen tuum? In-
quit, Legio est nomen meum, quia nos
plures sumus. Et deprecatus est eum ve- 10
hementer, ne mitteret eos extra regionem.
Erat autem ibi circa montem grex por- 11
corum copiosus pascentium: Rogave- 12
runt igitur eum omnes dæmones, dicen-
tes; Mitte nos in porcos, ut intremus
in eos. Et permisit eis Jesus. Et statim 13
exierunt spiritus immundi, & introie-
runt in porcos; & conscendit grex uni-
versus promonto rium, & cecidit in mare,
(erant autem circiter duo millia) & suf-
focati sunt in mari. Et fugerunt pastores 14
porcorum, & annuntiaverunt eis qui erant
in civitate, & in agris. Accurrerunt que
ut viderent quod factum erat. Et vene- 15
runt ad Jesum, & viderunt illum dæ-
moniacum in quo erat legio, sedentem,
vestitum, honestum: & timuerunt. De- 16
inde narraverunt ipsis ii qui viderant,
quomodo acta esset res dæmoniaci, &
porcorum. Quare cœperunt rogare eum de 17
migrando è finibus eorum. Cum ergo a- 18
scendisset navim, deprecatus est eum dæ-
moniacus, ut esset cum eo. At non per- 19
misit ei: sed dixit illi, Vade in domum
tuam, & notifica domesticis tuis benefi-
cium Domini in te, & misericordiam
ejus erga te. Et abiit, & prædicavit in 20
Decem urbibus quod gesserat in eum Je-
sus: & mirati sunt omnes.

Sectio decima sexta.

Et cùm venisset Jesus in navi trans 21
fretum quoque, convenit ad eum turba
magna, & erat secus mare.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወዘልፈ፡ የአውዩ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ በውስተ፡ መቃብር፡ ወበውስተ፡ አድባር፡ ወይጌ
6 ምድ፡ ሥጋሁ፡ በእብን፡፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምርሑቅ፡ ሮ
7 ጸ፡ ወሰገደ፡ ሎቱ፡፡ ወጸርኀ፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ ወይቤ፡ ምንት፡ ብየ፡ ምስሌከ፡ እግዚ
እ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ኣምሕለከ፡ በእግዚአብሔር፡ ሕያው፡
8 ከመ፡ ኢትሣቅየኒ፡፡ እስመ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡ ፃእ፡ እምኔሁ፡፡
9 ወተስእሎ፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መኑ፡ ስምከ፡ ወይቤሎ፡ ሌጌዎን፡ ስምየ፡ እ
10 ስመ፡ ብዙኃን፡ ንሕነ፡፡ ወአስተብቍዖ፡ ብዙኀ፡ ከመ፡ ኢይስድዶ፡ አፍአ፡ እም
11 ብሔር፡፡ ወቦቱ፡ ህየ፡ መራዕየ፡ አሕርው፡ ብዙኅ፡ ይትረዐይ፡ መንገለ፡ ደብር፡፡
12 ወአስተብቍዕዎ፡ ብዙኀ፡ ወይቤልዎ፡ ፈንወነ፡ ውስተ፡ አሕርው፡ ከመ፡ ንበእ፡ ላዕሌሆ
13 ሙ፡፡ ወአብሖሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወፅኡ፡ እሙንቱ፡ አጋንንት፡ ቦኡ፡ ላዕለ፡
14 ውእቱ፡ አሕርው፡ ወዓብዱ፡ መራዕይ፡ ወጸድፉ፡ ውስተ፡ ባሕር፡፡ ወጐዩ፡ ኖሎት፡
15 ወዜነው፡ ለአህጉር፡ ወለአዕጻዳት፡ ወወፅኡ፡ ይርአዩ፡ ዘኮነ፡፡ ወመጽኡ፡ ኀበ፡ እ
ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወረከብዎ፡ ለዘ፡ ጋኔን፡ ኣኀዞ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ ወገብአ፡ ልቡ፡ ወልቡ
16 ስ፡ ልብሰ፡ ለዝኩ፡ ዘአኀዞ፡ ጋኔን፡ ወፈርሁ፡፡ ወዜነውዎሙ፡ እለ፡ ርእዩ፡ ዘከመ፡
17 ኮነ፡ ዘጋኔን፡ ወዘበእንተ፡ [አሕርው]፡፡ ወአኀዙ፡ ያስተብቍዕዎ፡ ከመ፡ ይፃእ፡ እም
18 ደወሎሙ፡፡ ወዓርገ፡ ሐመረ፡ ወአስተብቍዖ፡ ውእቱ፡ ዘጋኔን፡ ይሑር፡ ምስሌ
19 ሁ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሑር፡ ቤተከ፡ ኀበ፡ እሊአከ፡ ወንግር፡ ኵሎ፡ ዘገ
20 ብረ፡ ለከ፡ እግዚአብሔር፡ ወተሣሀለከ፡፡ ወሖረ፡ ወአኀዘ፡ ይስብክ፡ በዓሠሩ፡ አ
21 ህጉር፡ ኵሎ፡ ዘገብረ፡ ሎቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡፡ ወገዐ
ዐ፡ ዐደወ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በሐመር፡ ማዕዶተ፡ ወተጋብኡ፡ ብዙኃ፡ ሰብእ፡ ኀቤሁ፡
ሐኃበ፡ ሐይቀ፡ ባሕር፡ በሐመር፡፡

Et perpetuò clamabat die & nocte in sepulchris & in montibus, & concidebat 5
corpus suum lapidibus. Et videns Dominum Jesum è longè, cucurrit, & adora- 6
vit eum: Et clamavit voce magnâ, & dixit; Quid habeo tecum, Domine Jesu 7
fili Dei excelsi? adjuro te per Deum vivum, ne me torqueas. Quia dicebat isti 8
dæmoni malo, Exi ab illo. Et interrogabat eum, & dixit ei Dominus Jesus; Quid 9
est nomen tuum? Et dixit ei; Legion nomen meum est, quia multi sumus. Et 10
deprecatus est eum multùm, ne se expelleret extra regionem. Et fuit ibi grex 11
porcorum magnus pascens ad montem. Et precati sunt eum multùm, & dice- 12
bant; Mitte nos in porcos, ut eamus super eos. Et permisit iis Dominus Jesus. 13
Et exeuntes illi dæmones ascenderunt, & intrarunt porcos: & insanivit grex &
præcipitatus fuit in mare. Et fugerunt pastores, & nuntiaverunt civitatibus & 14
villis, & egressi sunt videre quod factum fuit. Et venerunt ad Dominum Jesum, 15
& invenerunt eum quem dæmon prehendisset sedentem, & restitutum menti, &
vestimento indutū istū quem prehendisset dæmon: & timuerunt. Et narraverunt 16
illis qui vidissent, quomodò factum fuit illud de dæmoniaco, & de [porcis.] Et 17
cœperunt rogare eum, ut exiret è finibus eorum. Et ascendit in navim, & ro- 18
gavit eum ille dæmoniacus, ut iret cum eo. Et dixit ei Dominus Jesus; Abi domum 19
tuam ad tuos, & narrato omnia quæ fecit tibi Deus, & quomodò misertus sit tui.
Et abiit, & cœpit prædicare in Decem civitatibus omnia quæ fecerat ei Do- 20
minus Jesus, & mirati sunt omnes. Et iterum transivit Dominus Jesus in navi 21
ulteriùs: & coacti sunt multi homines ad eum, ad litus maris in navi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 پس † عيسي آمدند * ديوانه را ديدند * جامه پوشيده * شرمناك نشسته ولغيون † از و بدر
16 رفته * جماعت ترسيدند * وهمه را خبر شد از انچ شده بود * واحوال خوكان نيز دانستند *
17 18 وخواستند كه عيسي از ولايت ايشان برود * وچون مسيح بالاي كشتي رفت * ديوانه در
19 خواست كرد كه با او باشد * قبول نكرد * الا بدو گفت در خانه خود برو پيش قوم تو وانچ
20 خدا با تو كرد * بديشان خبر ده كه بر تو رحمت كرد * ان مرد رفت ودر شهر ده
منادي اغاز كرد * مردم عجايبت وحيران مي شدند
بيست دوم
21 چون عيسي در كشتي نشست * دوش كردن وي را كه دون مي رفت
ازان سوي كه شد * باز جماعت بسيار بر وي گرد شدند * بر كنار دريا *

Et ad Jesum venientes dæmoniacum viderunt veste indutum, & mo- 15
destè sedentem, Legione ex illo egresso, & turba timuerunt. Et omni- 16
bus innotuit quod factum fuerat, & quæ acciderant porcis etiam retu-
lerunt. Et petierunt ut Jesus e re- 17
gione eorum discederet. Et cùm 18
Christus navim conscenderet, Dæmo-
niacus petitionem fecit ut cum eo
esset. Non admisit autem, sed ei 19
dixit; In domum tuam abi, ad tu-
os; et quod fecit tibi Dominus, eis
renuntia, quòd in te misericordiam
exercuerit. Ille vir abiit, et in De- 20
capoli prædicare cœpit: & homi-
nes mirati sunt et attoniti.

XXII. Sanatio mulieris quæ sanguinem profudit.

Cùm Jesus in navi sederet, et ab 21
illo latere transiret, rursus turbæ
multæ ad eum congregatæ sunt
juxta mare.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΙΒ'. ΙΓ'.

Et ecce venit unus Archisynagogorum, nomine Jairus: & videns eum, procidit ad
22 Καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς ΙΒ'
pedes ejus: Et deprecabatur eum multùm, dicens; Quoniam filiola mea
23 τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων, Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου
extremè habet: ut veniens imponas ei manus, ut servetur & vivet.
ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς (σ) αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσεται.
Et abiit cum illo: & sequebatur eum turba multa, & comprimebant eum.
24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
Et mulier quædam existens in fluxu sanguinis annis duodecim, Et multa perpessa à
25 Καὶ (τ) γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, Καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ ΙΓ'
26 multis medicis, & insumptis quæ apud se omnibus, & nihil adjuta,
πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ (υ) παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα,
sed magis in deterius veniens: Audiens de Jesu, veniens in turba
27 ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
retrò, tetigit vestimentum ejus. Dicebat enim; Quia si vel vestimenta ejus tetigero,
28 ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ, Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι,
salvabor. Et confestim siccatus est fons sanguinis ejus: & sensit cor-
29 σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώ-
pore, quia sanata est à flagello. Et statim Jesus cognoscens in semetipso
30 ματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ
ex se egressam virtutem, conversus in turba, aiebat; Quis mea
τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου
tetigit vestimenta? Et dicebant ei discipuli sui; Aspicis turbam compri-
31 ἥψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλί-
mentem te, & dicis; Quis me tetigit? Et circumspiciebat videre hoc facientem.
βοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο; Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 32
At mulier timens & tremens, sciens quod factum esset in se, venit & procidit
Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν 33
ei, & dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit ei; Filia, fides
αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ, ἡ πίστις 34
tua servavit te: vade in pace, & esto sana à flagello tuo. Adhuc
σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι 35
eo loquente, veniunt ab Archisynagogo, dicentes; Quia filia
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, Ὅτι ἡ θυγάτηρ
tua mortua est, quid adhuc vexas magistrum? At Jesus statim audiens sermonem
σου ἀπέθανε, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον 36
dictum, ait Archisynagogo; Ne metue: solùm crede. Et non
λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ 37
admisit quenquam se consequi, si non Petrum, & Jacobum, & Joannem
ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ (φ) συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην
fratrem Jacobi. Et venit in domum Archisynagogi, & videt
τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. Καὶ (χ) ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ 38
tumultum, flentes & ejulantes multùm. Et ingressus ait illis;
θόρυβον, (ψ) κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, 39
Quid tumultuamini & ploratis? puella non mortua est, sed dormit.
Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

MS.A. (σ) αὐτῷ (τ) γυνὴ οὖσα (υ) παρ' αὐτῆς (φ) ἀκολουθῆσαι (χ) ἔρχονται (ψ) καὶ κλαίοντας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܐܪܫ ܡܢ ܪ̈ܒܝ ܟܢܘܫܬܐ ܀ ܘܟܕ ܚܙܝܗܝ ܢܦܠ ܥܠ ܪ̈ܓܠܘܗܝ. 22
* ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܣܓܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܪܬܝ. ܒܝܫܐܝܬ ܐܝܬܝܗ̇. ܬܐ ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠܝܗ̇ 23
ܘܬܚܐ ܘܬܚܐ. * ܘܐܙܠ ܥܡܗ ܝܫܘܥ. ܘܢܩܦ ܗܘܐ ܠܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܚܒܨܝܢ 24
ܗܘܘ ܠܗ. * ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܕܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܒܡܪܕܝܬܐ ܕܕܡܐ. ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ. * ܐܝܕܐ 25
26 ܕܣܓܝ ܚܫܬ ܡܢ ܐܣܘܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܦܩܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ̇. ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܬܥܕܪܬ.
ܐܠܐ ܐܦ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܬܡܚܝܬ. * ܟܕ ܫܡܥܬ ܥܠ ܝܫܘܥ. ܐܬܬ ܒܐܘܠܨܢܐ ܕܟܢܫܐ ܡܢ ܒܣܬܪܗ. 27
ܘܩܪܒܬ ܠܠܒܘܫܗ. * ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ. ܕܐܦ ܠܠܒܘܫܗ ܐܢ ܐܬܩܪܒ ܐܢܐ ܚܝܐ ܐܢܐ. * ܘܡܚܕܐ 28
29 ܝܒܫܬ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܗ̇. ܘܐܪܓܫܬ ܒܦܓܪܗ̇ ܕܐܬܐܣܝܬ ܡܢ ܡܚܘܬܗ̇. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܚܕܐ 30
ܝܕܥ ܒܢܦܫܗ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܗ. ܘܐܬܦܢܝ ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܢܚܬܝ.
* ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܟܢܫܐ ܕܐܠܨܝܢ ܠܟ. ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. 31
* ܘܚܐܪ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܥܒܕ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܕܚܝܠܐ ܘܪܬܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܐ ܗܘܬ 32
33 ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܠܗ̇. ܐܬܬ ܢܦܠܬ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܟܠܗ ܫܪܪܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ̇ ܒܪܬܝ 34
ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ. ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ. ܘܗܘܝ ܚܠܝܡܐ ܡܢ ܡܚܘܬܟܝ. * ܘܟܕ ܗܘ 35
ܡܡܠܠ. ܐܬܘ ܡܢ ܒܝܬ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܒܪܬܟ ܡܝܬܬ. ܠܡܢܐ ܠܟ ܡܥܡܠ
ܐܢܬ ܠܡܠܦܢܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܪܒ ܟܢܘܫܬܐ. ܠܐ 36
ܬܕܚܠ. ܒܠܚܘܕ ܗܝܡܢ. * ܘܠܐ ܫܒܩ ܐܢܫ ܕܢܐܙܠ ܥܡܗ. ܐܠܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܘܝܥܩܘܒ 37
ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ. * ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܗ ܕܪܒ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܚܙܐ ܕܡܬܗܘܝܢ 38
ܘܒܟܝܢ ܘܡܝܠܠܝܢ. * ܘܥܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܗܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܒܟܝܢ. ܛܠܝܬܐ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ. 39

Venit autem quidam nomine Jairus ex principibus synagogæ: quumque vidisset eum, 22
procidit ad pedes ejus. Et efflagitabat ab 23
eo multùm, dicens ei, Filia mea malè affecta
est: veni, impone ei manum tuam, & sanabitur, ac vivet. Et abiit Jesus cum eo; & 24
sese adjunxit ei turba multa, & comprimebant eum. Mulier autem quædam, quæ 25
erat in profluvio sanguinis à duodecim annis: Quæ quidem multa fuerat perpessa à 26
medicis plurimis, & expenderat quicquid
habebat, nihilque adjuta fuerat, quinimò
magis angebatur: Quum audisset de Jesu, 27
venit in compressione turbæ à tergo
ejus, & tetigit vestimentum ejus. Dicebat 28
enim, Si vel vestimentum ejus tetigero, servabor. Et statim exaruit fons sanguinis 29
ejus, & sensit corpore suo se sanatam esse à
plaga sua. Jesus autem statim cognovit 30
apud se virtutem exiisse à semetipso: & conversus ad turbam, ait; Quis tetigit vestimenta mea? Dixerunt ei discipuli ejus, Vides 31
turbas quæ opprimunt te, & ais; Quis tetigit
me? Et circumspiciebat ut videret quis hoc 32
fecisset. Tunc mulier illa quum timeret ac 33
tremeret, quippe quæ nôsset quid actû fuisset
cum ea, veniens procidit corã eo, & dixit ei
omnẽ veritatẽ. Ipse verò dixit ei; Filia mea, 34
fides tua te servavit: Abi in pace, & esto sana
ex plaga tua. Et adhuc eo loquente, venerũt 35
quidam è domo principis synagogæ, & inquiunt, Filia tua mortua est, quid ampliùs
facessis negotium Doctori? Jesus autem audiit sermonem quem dicebant: & ait illi 36
principi synagogæ, Ne timeas, tantummodò
crede. Nec permisit ut quisquam iret secum, 37
nisi Simon Cepha, & Jacobus, & Johannes frater Jacobi. Et venerunt domum il- 38
lius principis synagogæ, viditque tumultuantes, & flentes ac ejulantes. Et introivit, 39
dixitque eis; Quid perstrepitis ac fletis?
puella non est mortua, sed dormit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * مردي پيش او آمد نامش يوارش از جمله اميران آن گروه بود چون عيسي را ديد در پاي او
23 افتاد * وازو درخواست كرد وكفت اي معلم دختر من دشخوار شده است وبمرك نزديك
24 است مي خواهم كه دست بروي نهي تا درست وخوش شود * عيسي با ان مرد رفت وجماعت
25 بسيار بوي كرويده بودند وبا او مي رفتند تا حدي كه اورا مي خوابانيدند * زني در پيش
26 او امد كه مدت دوازده سال ازو خون مي رفت * وجمله حكيمان وپزشكان در كار او عاجز
27 بودند وهرچه داشت بر خود صرف كرد وهيچ سود نمي داشت الا بيشتر مي شد * چون اين زن
28 شنيد كه عيسي با انبوه بسيار مي رود زن با سختي پسيار برخاست * وشنيده بود كه هركه بجامهٔ او
29 برسد صحت يابد * وآمد وخلايق را دور كرد وخودرا بجامه عيسي رسانيد ان چشمهٔ خون كه ازو
30 روان بود درحال خشك شد واكاه شد كه ازان رنج خلاص يافت * وعيسي در نفس خود اكاه شد
كه نيرومندي ازو بدر آمد اشارت بجماعت كرد وكفت كيست انك بجامهٔ من
31 رسيد * [شاكردان او كفتند بزرك ما جماعت ترا تنكي مي كنند تو مي
32 پنداري كسي بتو رسيد * او كفت جز ازان كسي بمن رسيد] بنكريد وبينيد

* *Vir quidam ad eum accessit, cui nomen Jairus, è numero principum ejus populi erat, & cum Jesum videret, ad pedem illius accidit. Et ab eo petiit, & dixit; O præceptor, Filia mea graviter cruciatur, & morti vicina est: peto ut manum illi imponas, ut integra & sana sit. Jesus cum illo homine ivit: & turba multa in eum crediderant, & cum eo iverunt, usque adeò ut eum premerent. Et mulier quædam ad eum venit, cui spatio duodecim annorum sanguis profluxerat. Plurimi autem sapientes & medici curationi illius impares fuerant, & quæcunque erant illi sibi impenderat; nil tamen profecit, sed a salute longiùs aberat. Cùm hæc mulier audisset quòd Jesus cum turba frequenti præteriret, mulier cum intentione summa surrexit. Nam audierat, quòd quisquis vestimentum ejus tetigisset, salutem repererit. Venit itaque, & submotis turbis seipsam vesti Jesu applicuit, & fons ille sanguinis qui ab eo fluxerat statim arefactus est: & cognovit se ab illo morbo liberatam esse. Jesus autem intra se rescivit, quòd virtus ex se exiisset, & nutu ad populum facto, dixit; Quisnam est qui vestem meam tetigit? Discipuli ejus dixerunt; Magister noster, turbæ te comprimunt, tu putas aliquem te tetigisse? Ipse dixit; Præterea aliquis me tetigit; observate & videte.* 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Versio VULGATA LATINA.

22 Et venit quidam de archisynagogis nomine Jairus : & videns eum, procidit ad pe-
23 des ejus, Et deprecabatur eum multùm, dicens ; Quoniam filia mea in extremis
24 est. Veni, impone manum super eam, ut salva sit, & vivat. Et abiit cum illo, &
25 sequebatur eum turba multa, & comprimebant eum. Et mulier, quæ erat in pro-
26 fluvio sanguinis annis duodecim, Et fuerat multa perpessa à compluribus medicis:
& erogaverat omnia sua, nec quidquam profecerat, sed magis deteriùs habebat,
27 Cùm audisset de Jesu, venit in turba retrò, & tetigit vestimentum ejus : Dicebat
28 enim ; Quia si vel vestimentum ejus tetigero, salva ero. Et confestim siccatus est
29 fons sanguinis ejus : & sensit corpore quia sanata esset à plaga. Et statim Jesus in
30 semetipso cognoscens virtutem, quæ exierat de illo, conversus ad turbam, aiebat ;
Quis tetigit vestimenta mea? Et dicebant ei discipuli sui; Vides turbam comprimen- 31
tem te, & dicis ; Quis me tetigit? Et circumspiciebat videre eam, quæ hoc fecerat. 32
Mulier verò timens & tremens, sciens quod factum esset in se, venit & procidit an- 33
te eum, & dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit ei; Filia, fides tua te salvam fe- 34
cit: vade in pace, & esto sana à plaga tua. Adhuc eo loquente, veniunt ab archisyn- 35
agogo, dicentes ; Quia filia tua mortua est: quid ultrà vexas Magistrum? Jesus autē 36
audito verbo quod dicebatur, ait archisynagogo ; Noli timere: tantummodò crede. Et 37
non admisit quenquā se sequi, nisi Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrē Jacobi.
Et veniūt in domū archisynagogi, & vidit tumultū, & flentes, & ejulantes multūm. 38
Et ingressus, ait illis; Quid turbamini, & ploratis? puella non est mortua, sed dormit. 39

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 23 وجاء اليه احد روساء الجماعة اسمه يايرس فلما راه سجد عند قدميه * وكان يطلب اليه
24 كثيرا قايلا ان ابنتي قد قاربت الموت لكن تاتي فتضع يدك عليها فتخلص وتحيا * فذهب
25 26 معه وتبعه جمع كثير وكانوا يزحمونه * واذا امراة بها نزيف دم منذ اثني عشرة سنة * قد
27 اصيبت من اطباء كثيرين وانفقت كلما لها ولم تجد راحة بل تزداد وجعا * فلما سمعت بيسوع
28 جاءت في الجمع من خلفه فلمست ثوبه * لانها كانت تفكر انها ان مست ثوبه خلصت *
29 30 فللوقت انقطع جريان دمها * وعلمت في جسمها انها برات من دايها * وللوقت علم يسوع
31 القوة التي خرجت منه * فالتفت في الجمع وقال من لمس ثوبي * فقال له تلاميذه اما ترى الجمع
32 33 يزحمك افتقول من مسني * فنظر ليرى تلك التي فعلت هذا * فخافت المراة وارتعدت
34 لعلمها بما صنع بها * فجاءت وخرت على رجليه وقالت له الحق * فقال لها يا ابنة ايمانك
35 خلصك فامضي بسلام وتكوني معافاة من دايك * وفيما هو يتكلم جاءوا الى رييس
36 الجماعة قايلين ان ابنتك قد ماتت لم تعني المعلم * فلما سمع يسوع الكلام قال لرييس
37 الجماعة لا تخف امن فقط * ولم يدع احدا يتبعه الا بطرس ويعقوب * ويوحنا اخا يعقوب *
38 39 وجاء الى بيت رييس الجماعة ونظر اضطرابهم وبكاءهم وولولتهم الكثيرة * فدخل وقال
لهم لماذا تقلقون وتبكون * الصبية لم تمت بل هي نايمة *

Et venit ad eum unus principum Syna- 22
gogæ, cujus nomen Jairus : cumque vi-
disset eum, procidit ad pedes ejus, Et 23
deprecabatur eum magnoperè, dicens ;
Filia mea jam vicina est morti, sed ve-
nias, & ponas manum tuam super eam,
et salva erit, ac vivet. Itaque abiit cum 24
illo, & secuta est eum turba magna, &
comprimebant eum. Et ecce mulier in 25
qua erat profluvium sanguinis à duode-
cim annis. Quæ jam attenuata fuerat à 26
medicis pluribus ; & impenderat quic-
quid erat sibi, & non invenerat leva-
men, imò gravata fuerat dolore. Cùm 27
autem audisset de Jesu, venit inter tur-
bam à tergo ipsius, & tetigit vestimen-
tum ejus ; Nam putabat quòd si tange- 28
ret vestimentum ejus, liberaretur. Et 29
confestim cessavit cursus sanguinis ejus:
& cognovit in corpore suo quòd sanata
esset ab infirmitate sua. Et statim cogno- 30
vit Jesus virtutem quæ exierat ab eo ;
& convertit se inter turbam, ac dixit ;
Quis tetigit vestimentum meum ? Et 31
dixerunt ei discipuli ejus ; An non vi-
des turbam te comprimentem? & ais,
Quis tetigit me? Et circumspexit ut 32
videret illam quæ fecerat hoc. Timuit 33
ergò mulier, & expavit deprehendens id
quod factum fuerat in se ; quapropter
venit, & procidit ante pedes ejus, &
dixit ei veritatem. Ait illi ; Filia, fi- 34
des tua salvam te fecit : vade in pace,
& sis incolumis à morbo tuo. Et dum 35
ipse loqueretur, venerunt ad principem
synagogæ, dicentes ; Filia tua jam mor-
tua est : cur vexas magistrum ? Cùm 36
autem audivisset Jesus sermonem, dixit
principi synagogæ ; Ne timeas, crede
tantummodò. Et non permisit quenquam 37
sequi eum, nisi Petrum, & Jacobum, &
Johannem fratrem Jacobi. Et venerunt 38
in domum principis synagogæ, & vidit
turbationem eorum, & fletum eorum, &
ululatum eorum multum. Et introivit, & 39
dixit eis; Quid affligimini, & ploratis?
puella non est mortua; sed est dormiens.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ወለተ ፡ መጋቤ ፡ ምኵራብ፡
22 ወመጽአ፡ ኀቤሁ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡ ዘስሙ፡ ኢያኢሮስ፡ ወረከቦ፡ ወ
23 ሰገደ፡ ሎቱ፡ ታሕተ፡ እገሪሁ፡፡ ወብዙኀ፡ አስተብቍዖ፡ወይቤ፡ ወለትየ፡አልጸቀት፡
24 ትሙት፡ ወባሕቱ፡ ነዓ፡ ደይ፡ እዴከ፡ ላዕሌሃ፡ ወተሐዩ፡፡ ወሖረ፡ ምስሌሁ ፡ ወተሰ
ውዎ፡ ብዙኃ፡ ሰብእ፡ ወተጋፍዕዎ፡፡ በእንተ፡ እንተ፡ ይውሕዛ፡ ደም፡
25 ወመጽአት፡ ብእሲት፡ እንተ፡ ደም፡ ይውሕዛ፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ክረምት፡፡
26 ወብዙኀ፡ አሕመምዋ፡ ብዙኃን፡ ዐቀብተ፡ ሥራይ፡ ወአስተዋፅዐት፡ኵሉ፡ ንዋያ፡ ወአ
27 ኃለቀት፡ ወአልቦ፡ ዘበቍዓ፡ ዘእንበለ፡ ዘአልሐቃ ፡ ደዌሃ፡ ፈድፈደ፡፡ ወሰሚዓ፡
በእንተ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መጽአት፡ ወቦአት፡ ማእከለ፡ ሰብእ፡ ወገሰሰት፡ ጽንፈ፡ ል
28 ብሱ፡ በድኅሬሁ፡፡ እንዘ፡ ትብል፡ እመከመ፡ ገሰስኩ፡ ጽንፈ፡ ልብሱ፡ አሐዩ፡፡
29 ወየብሰ ፡ ነቅዐ ፡ ደማ ፡ ወአእመረት ፡ ርእሳ ፡ ከመ ፡ ሐይወት፡ እምደዌሃ፡፡
30 ወአእመረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሶቤሃ፡ ከመ፡ ወፅአ፡ ኀይል፡ እምኔሁ፡ ወተመይጠ፡ኀበ፡
31 ሰብእ፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ገሰሰኒ፡ ልብስየ፡፡ ወይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ ትሬኢ ፡ ሰብ
32 እ፡ ይትጋፋዕከ፡ ወትብል፡ መኑ፡ ገሰሰኒ፡፡ ወተመይጠ፡ ከመ፡ ይርአይ፡ ዘገሰሶ ፡ ዘገ
33 ብረ፡ ዘንተ፡፡ ወፈርሀት፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ወርዕደት፡ ጥቀ፡ እስመ፡ ለአመረት ፡ ዘ
ኮነ፡ ላዕሌሃ፡ ወሖረት፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሰገደት፡ ሎቱ፡ ወነገረቶ፡ ኵሎ፡ ጽ
34 ድቀ፡፡ ወይቤላ፡ ወለትየ፡ ሃይማኖትኪ፡ አሕየወተኪ፡ እተዊ፡ በሰላም፡ ወሕየዊ ፡ እ
35 ምደዌኪ፡፡ ወእንዘ፡ ይትናገር፡ ምስሌሃ፡ መጽኡ፡ ኀበ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡ ወይቤ
36 ልዎ፡ ወለትከሰ፡ ሞተት፡ ወኢታጻምዎ፡ እንከ፡ ለሊቀ፡፡ ወሰሚዖ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡ እንዘ፡ ይትናገርዎ፡ይቤሎ፡ለመጋቤ፡ምኵራብ፡ ኢትፍራህ፡ ተአመን፡ ደእሙ፡፡
37 ወከልአ፡ አልቦ፡ ዘይትልዎ፡ ዘእንበለ፡ ጴጥሮስ ፡ ወያዕቆብ፡ ወዮሐንስ፡ እኁሁ፡ ለያዕ
38 ቆብ፡፡ ወቦአ፡ ቤቶ፡ለመጋቤ፡ምኵራብ፡፡ ወረከቦሙ፡ ይትሃወኩ፡ ወይበክዩ፡ ወየአወ
39 ዩው፡ ብዙኃ፡ ወይጸርኁ፡፡ ወቦአ፡ ወይቤሎሙ፡ ለምንት፡ ትትሀወኩ፡ወትበክዩ፡ኢ
ሞተት፡ ሕፃን፡ ትነውም፡፡

De filia procuratoris synagogæ.

Et venit ad eum quidam homo procu- 22
rator synagogæ, cujus nomen *erat* Jairus : & invenit eum, & adoravit eum sub
pedibus ejus. Et multum precatus est eum, & dixit; Filia mea vicina est morti : 23
sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Et abiit cum illo : & sequuti 24
sunt eum multi homines, & comprimebant eum.

De illa quæ fluxione sanguinis laborabat.

Et venit mulier cujus sanguis effluebat à duodecim annis. Et multo dolore affece- 25
rant eam multi medici, & expenderat oēs facultates suas, & defecerat: & nihil fuit 26
quo profecerat, absq; eo quod vana fuit, tantùmodò abundavit *morbus ejus*. Et audi- 27
ens de Dño Jesu, venit & intravit in mediū turbæ, & tetigit fimbriam vestimenti
ejus retrò: Dicens, Si tetigerim fimbriā vestimenti ejus, vivam. Et statim sicca- 28
tus est fons sanguinis ejus : & mirata est secum, quòd sana fuit à morbo ejus. Et 29
cognovit Dominus Jesus statim quòd exierat virtus ex se, & convertit se ad tur- 30
bam, & dixit illis ; Quis tetigit vestimentum meum? Et dicunt ei discipuli sui, 31
Vides turbam comprimentem te, & dicis ; Quis tetigit me? Et conversus fuit ut 32
videret *eum* qui tetigerat eum, qui hoc fecerat. Et timuit ista mulier, & tremuit 33
valdè, quia cognovit quod factum esset super eam : & venit ad Dominum Jesum,
& adoravit eum, & nuntiavit ei totam veritatem. Et dixit ei ; Filia mea, fides 34
tua servavit te : vade in pace, & sana esto à morbo tuo. Et loquente *eo* cum illa, 35
venerunt ad procuratorem synagogæ, & dixerunt ei ; Filia tua mortua est, & ne
vexes igitur magistrum? Et audiens Dominus Jesus alloquentes eum, dixit 36
procuratori synagogæ; Ne timeas? credas solummodò. Et alius nemo sequutus 37
est eum, præter Petrum & Jacobum, & Johannem fratrem Jacobi. Et venit ad do- 38
mum procuratoris synagogæ, & invenit eos turbatos, & flentes, & clamantes mul-
tùm, & vociferantes. Et intravit, & dixit illis ; Quare turbati estis & fletis? non 39
mortua est puella ; dormit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 34 زن چون شنيد ترسيد ولرزيد آمد به پيش او در افتاد وهر چه راست بود بدو گفت * عيسي
بدان زن گفت دختر من ايمان تو ترا زنده كرد بسلامت برو و از رنجهاء خود تن درست باش
زنده كردن دختر يوارس بيست سه
35 هنوز مسيح در سخن بود كه گروهي از خانهء امير آمدند وبامير گفتند معلم را زحمت مده
36 كه دختر تو بمرد * عيسي آن كلمه را كه گفتند شنيد بدان امير گفت مترس وتو تنها
37 ايمان بيار * وهيچ كس را نگذاشت كه با او مي رفت الا شمعون صفا ويعقوب ويوحنا برادر يعقوب
38 وآمدند در خانهء سرور جماعت در آمدند وديد كه مي گريستند ومي ترسيدند ونوحه
39 مي كردند * عيسي بديشان گفت چرا مي ترسيد ومي گرييد دختر نمرده است ليكن خفته است

Mulier, cùm hoc audisset, timuit, ac 33
tremuit ; ac veniens in conspectum
illius procidit, & omnia prout ve-
rum erat illi dixit. Jesus illi mu- 34
lieri dixit ; Filia mea, fides tua te
salvam fecit : in pace abi, & à pla-
gis tuis sana esto.

XXIII. Vivificatio filiæ Jairi.

Adhuc Christo loquente nonnulli à 35
domo principis advenerunt, et prin-
cipi dixerunt ; Magistro molestiam
ne exhibeas ; quia filia tua mortua
est. Jesus audito illo, quem locuti 36
sunt, sermone, principi illi dixit ;
Ne timeas, tu solummodo fidem ad-
hibe. Et non permisit quenquam se- 37
cum ire, nisi Simeonem Cepham, et
Jacobum, et Johannem fratrem Ja-
cobi. Et venientes in domum princi- 38
pis synagogæ ingressi sunt, et vidit
quòd flerent, ac paverent, et plan-
ctum facerent. Jesus illis dixit ; 39
Quare pavetis ac fletis? puella
mortua non est, sed dormit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΔʹ.

Et irridebant eum. Ipse verò ejectis omnibus, assumit patrem
40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐκβαλὼν (ω) ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα
puellæ, & matrem, & qui cum se, & ingreditur ubi erat puella ja-
τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται (α) ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀ-
cens. Et prehendens manum puellæ, ait illi; Talitha cumi, quod est
41 νακείμενον. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, Ταλιθὰ κοῦμι, ὅ ἐστι
interpretatum, Puella, (tibi dico,) excitare. Et confestim surrexit puella,
42 μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, (σοὶ λέγω,) ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον,
& deambulabat: erat enim annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno. Et præ-
43 καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. Καὶ διε-
cepit illis multa, ut nemo sciret id: & dixit dari illi manducare.
στείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

CAP. VI. ϛʹ.

Et egressus est inde, & venit in patriam suam: & sequuntur eum disci-
1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθη-
puli sui. Et facto Sabbatho, cœpit in synagoga docere: & multi
2 ταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ
audientes, stupebantur, dicentes; Unde huic hæc? & quæ sapientia data
ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα
illi, quia & virtutes tales per manus ejus efficiuntur? Nónne hic est
3 (α) αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Οὐχ οὗτός ἐστιν
faber, filius Mariæ, frater verò Jacobi, & Jose, & Judæ, & Simonis? Et non
ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ
sunt sorores ejus hic apud nos? & scandalizabantur in illo. Dicebat
ια εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ἔλεγε 4
autem illis Jesus; Quia non est Propheta inhonoratus, si non in patria
δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ (β) ἐν τῇ πατρίδι
sua, & in cognatis, & in domo sua. Et non poterat ibi
αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (γ) ἠδύνατο ἐκεῖ 5
ullam efficacitatem facere, si non paucis infirmis imponens manus, cu-
οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθε-
ravit. Et mirabatur propter incredulitatem eorum: & circuibat vicos in orbem
ιβ ράπευσε. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ 6
docens. Et advocat duodecim: & cœpit eos mittere duos
ΙΔʹ διδάσκων. Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα· καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο 7
duos, & dabat illis auctoritatem spirituum immundorum. Et præcepit
ιγ δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. Καὶ παρήγγειλεν 8
eis ut nihil tollerent ad viam, si non virgam tantùm: non peram,
αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν,
non panem, non in zona æs: Sed calceatos sandaliis:
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· (δ) Ἀλλ᾽ ὑποδεδεμένους σανδάλια· 9
& ne induimini duas tunicas. Et dicebat eis; Quocunque introieritis
ιδ καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. Καὶ (ε) ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου (ζ) ἐὰν εἰσέλθητε 10
in domum, illic manete, donec exeatis indè.
εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

MS.A. (ω) παντας, (α) ὅ ἦν Κεφ. ϛʹ. MS.A. (α) αὐτῷ, καὶ (β) ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι (γ) ἐδύνατο (δ) Ἀλλὰ (ε) λέγει (ζ) ἂν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܘܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܕܒܪ ܠܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ̇
41 ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܐܝܟܐ ܕܫܟܝܒܐ ܗܘܬ ܛܠܝܬܐ. * ܘܐܚܕ ܒܐܝܕܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ̇.
42 ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ. * ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܛܠܝܬܐ ܘܗܠܟܐ. ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܪܬ ܫܢܝܢ
43 ܬܪܬܥܣܪܐ. ܘܬܡܗܘ ܬܡܗܐ ܪܒܐ. * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܛܒ ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܕܥ ܗܕܐ.
ܘܐܡܪ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ̇ ܠܡܐܟܠ. * ܩܘܪܒܐ ܕܚܕܒܫܒܐ * ܫܬܝܬܝܐ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝܓ *
1 * ܘ * ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ. ܘܢܩܦܘܗܝ ܗܘܘ
2 ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܫܒܬܐ. ܫܪܝ ܡܠܦ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܤܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ
ܬܡܗܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܠܗܢܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܢܐ ܚܟܡܬܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ.
3 ܕܚܝܠܐ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ ܒܐܝܕܘܗܝ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܢܓܪܐ ܒܪܗ ܕܡܪܝܡ. ܘܐܚܘܗܝ
4 ܕܝܥܩܘܒ ܘܕܝܘܣܐ ܘܕܝܗܘܕܐ ܘܕܫܡܥܘܢ. ܘܗܐ ܚܬܘܬܗ ܐܦ ܗܢܝܢ ܗܪܟܐ ܠܘܬܢ. ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܐܡܪ
5 ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ ܐܠܐ ܒܡܕܝܢܬܗ. ܘܒܝܬ ܐܚܝܢܘܗܝ ܘܒܒܝܬܗ.
6 * ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܬܡܢ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܚܝܠܐ ܠܡܥܒܕ. ܐܠܐ ܥܠ ܟܪܝܗܐ ܙܥܘܪܐ ܤܡ ܐܝܕܗ ܘܐܤܝ.
* ܘܡܬܡܗ ܗܘܐ ܒܚܤܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ.
* ܘܡܚܕܪ ܗܘܐ ܒܩܘܪܝܐ ܟܕ ܡܠܦ. * ܚܕܒܫܒܐ ܫܒܝܥܝܐ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܝܕ *
7 * ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܤܪܬܗ. ܘܫܪܝ ܠܡܫܕܪܘ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ
8 ܛܢܦܬܐ ܠܡܦܩܘ. * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܢܫܩܠܘܢ ܡܕܡ ܠܐܘܪܚܐ. ܐܠܐ ܚܘܛܪܐ ܒܠܚܘܕ. ܠܐ ܬܪܡܠܐ
9 ܘܠܐ ܠܚܡܐ. ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܐܤܪܝܗܘܢ. * ܐܠܐ ܢܤܐܢܘܢ ܤܢܕܠܐ. ܘܠܐ ܢܠܒܫܘܢ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ.
10 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܬܡܢ. ܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ.

Et subsannabant eum. Ipse verò Jesus ejecit 40
omnes; accepitque patrem puellæ & matrem
ejus, & eos qui secum erant, & ingreditur
eò ubi jacebat puella. Et prehendit manum 41
puellæ, ac dixit ei; Puella, surge: Et eo 42
momento surrexit puella, & ambulabat: erat
enim filia annorum duodecim. Et mirati
sunt admiratione magnâ. Præcepit autem 43
eis multùm, ne quis id resciisceret: dixitque
ut darent ei *quid* ad manducandum.

Ad oblationem dominicæ sextæ post Epiphaniam. 13.

CAP. VI.

Et egressus est illinc Iesus, venítque in ci- 1
vitatem suam, & sese adjunxerunt ei discipu-
li ejus. Quúmque esset Sabbathum, cœpit 2
docere in synagoga; multíque qui audie-
runt, admirati sunt, ac dicebant; Undenam
huic ista, & quænam est hæc sapientia quæ
data est ei, ut virtutes tales per manus ejus
fiant? Nónne iste est lignarius, filius Mariæ, 3
& frater Iacobi, & Josis, & Judæ, & Simo-
nis? & nónne sorores ejus hîc apud nos
sunt? & offendebantur in ipso. Et ait il- 4
lis Jesus; Non est Propheta despectus nisi in
urbe sua, & inter cognatos suos, & in domo
sua. Et non poterat edere illic, ne unam 5
quidem virtutem, nisi quòd ægrotis paucis
imposuit manum, atque sanavit. Et mireba- 6
tur defectum fidei eorum.

Dominicâ VII post Pentecosten. 14.

Et perlustrabat pagos dum doceret. Et ad- 7
vocavit duodecim suos, cœpítque mittere
eos binos: ac dedit eis potestatem in spiri-
tus immundos ejiciendos. Ac præcepit eis ut 8
nihil ferrent ad iter, nisi virgam tantúm:
non peram, nec panem, nec æs in ipsorum
marsupiis: Sed ut calcearentur sandaliis, 9
nec induerent duas tunicas. Et dixit eis, In 10
quamcunque domum introieritis, illîc estote
usquedum exeatis illinc.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * ايشان بروي مي خنديدند . پس ازان عيسي همكنانرا بدر كرد . وپدر ومادر دختررا با خود
41 برد . ورفتند انجا كه دختر افتاده بود * مسيح دست دختررا گرفت . وگفت برخيز * هماندم
42 دختر برخاست * وپي كرديد عمر دختر دوازده ساله بود . عظيم در تعجب وحيران مي ماندند .
43 * وسپارش بسيار بديشان كرد كه با كس نگويند . وگفت چيزي بدختر دهيد . تا بخورد .
1 * وعيسي ازانجا درشهر خود درآمد . وشاگردان اوبوي گرويده بودند * چون شنبه
2 شد اغاز كرد * درانجمنها تعليم مي داد پسياران شنيدند ودرتعجب ماندند گفتند .
اين اينها ازكجا دارد * وكدامين است آن حكمت كه بوي داده شد . كه اين احوالهاء سهمناك
3 بردست او مي شوند . * نه اين درودگرست پسر مريم * وبرادر يعقوب ويوشا ويهودا وشمعون نه
4 خواهران او پيش ماهستند . اين مي گفتند . وبروي افتري مي كردند * عيسي بديشان
گفت پيغمبر نكوهيده نيست الا درشهر خود * ودرميان خويشاوندان خود * ودرخانه خود .

Illi ipsum deriserunt: postquàm autem Jesus omnes ejecisset, & patrem ac matrem puellæ secum assumpsisset, & ivissent illuc ubi puella jacebat, Christus manum puellæ prehendit, & dixit; Surge. 40 41
Eodem instanti puella surrexit & ambulavit: ætas autem puellæ duodecim annorum erat. Et plurimùm admirantes & attoniti manserunt. 42
Et multùm mandavit eis ut nemini dicerent: dixit etiam; Aliquid puellæ date, ut comedat. 43

CAP. VI.

Et Jesus illinc in civitatem suam ingressus est: & discipuli ejus in eum crediderunt. 1
Cùm sabbathum esset, cœpit in synagogis docere: multi autem audierunt, & in admiratione manserunt, dicentes; Hæc miracula undè habet? Et quæ est ista sapientia, quæ ei data est, ut hæc prodigia per manum ejus fiant. 2
Nónne hic faber est, filius Mariæ, & frater Jacobi & Jose, & Judæ, & Simeonis? nónne sorores ejus apud nos sunt? Hæc dicebant, & eum opprobriis affecerunt. 3
Jesus illis dixit; Propheta contemptus non est nisi in urbe sua, & inter propinquos suos, & in domo sua. 4

Versio VULGATA LATINA.

40 Et irridebant eum. Ipse verò, ejectis omnibus, assumit patrem & matrem puellæ,
41 & qui secum erant, & ingreditur ubi puella erat jacens. Et tenens manum puellæ,
42 ait illi; Talitha cumi, quod est interpretatum; Puella (tibi dico) surge. Et confestim surrexit puella, & ambulabat: erat autem annorum duodecim: & obstu-
43 puerunt stupore magno. Et præcepit illis vehementer ut nemo id sciret: & dixit dari illi manducare.

CAP. VI.

1 ET egressus inde, abiit in patriam suam: & sequebantur eum discipuli sui: Et
2 facto sabbato cœpit in synagoga docere: & multi audientes admirabantur in doctrina ejus, dicentes; Unde huic hæc omnia? & quæ est sapientia, quæ data est illi; & virtutes tales, quæ per manus ejus efficiuntur? Nonne hic est faber, filius 3
Mariæ, frater Jacobi, & Joseph, & Judæ, & Simonis? nonne & sorores ejus hic nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo. Et dicebat illis Jesus; Quia non est 4
propheta sine honore nisi in patria sua, & in domo sua, & in cognatione sua. Et 5
non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit: Et mirabatur propter incredulitatem eorum, & circuibat castella in circui- 6
tu docens. Et vocavit duodecim: & cœpit eos mittere binos, & dabat illis po- 7
testatem spirituum immundorum. Et præcepit eis ne quid tollerent in via, nisi 8
virgam tantùm: non peram, non panem, neque in zona æs, Sed calceatos 9
sandaliis, & ne induerentur duabus tunicis. Et dicebat eis; Quocunque intro- 10
ieritis in domum, illic manete donec exeatis indè:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 فضحكوا لذلك فاخرج جميعهم واخذ معه ابا الصبية وامها والذين معه ثم دخل حيث
41 كانت الصبية * واخذ بيدها وقال لها طليثا كوم الذي تاويله يا صبية لك اقول قومي *
42 وللوقت قامت الصبية ومشت وكان لها اثني عشرة سنة فتعجبوا تعجبا عظيما * وامرهم 43
كثيرا الا يعلموا احدا بهذا وقال اطعموها *

الفصل السابع عشر

1 وخرج من هناك وجاء الي مدينته وتبعه تلاميذه * وكان سبتا وجعل يعلم في المجمع * وسمع 2
كثيرون وتعجبوا قايلين من اين له هذا التعليم كله وهذه الحكمة التي اعطيها والقوات
3 الكاينة على يديه * اليس هذا ابن النجار وابن مريم اخا يعقوب ويوسا ويهوذا وسمعون او ليس
4 اخواته هاهنا عندنا وكانوا يشكون فيه * فقال لهم يسوع ليس يهان نبي الا في مدينته
5 وعند انسبايه وبيته * ولم يصنع هناك قوة واحدة غير مرضي قليلين وضع يده
6 عليهم وابراهم * وتعجب من عدم ايمانهم * واقبل يجول القري المحيطة ويعلم * ودعا 7
8 الاثني عشر وجعل يرسلهم اثنين اثنين واعطاهم السلطان على الارواح النجسة * وامرهم
الا ياخذوا في الطريق غير عصا فقط لا خبزا ولا مزودا ولا فضة ولا نحاسا في مناطقهم *
9 الا احذية في ارجلهم ولا يلبسوا قميصين * وقال لهم اي بيت دخلتموه فاقيموا فيه 10
الي ان تخرجوا منه *

Et riserunt ob hoc. Ejecit autem omnes, 40
et assumpsit secum patrem puellæ et matrem ejus, et qui secum erant: Deindè
ingressus est ubi erat puella. Et apprehendit manum ejus, et dixit ei; Thali- 41
tha cumi, cujus interpretatio est, O Puella, tibi dico, surge. Et confestim sur- 42
rexit puella, et ambulavit: habebat enim duodecim annos, et admirati sunt
admiratione maximâ. Et præcepit illis 43
vehementer ne significarent cuiquam hoc: dixitque, Cibate eam.

Sectio decima septima.

CAP. VI.

ET egressus est indè, et venit in civi- 1
tatem suam: et secuti sunt eum discipuli ejus. Et erat sabbathum, et cœpit 2
docere in synagoga: et audierunt multi,
atque admirati sunt, dicentes; Unde ei
hæc doctrina tota, et hæc sapientia, quæ
donata est, et virtutes factæ per manus
ejus? Nonne hic est filius fabri, et fi- 3
lius Mariæ, frater Jacobi, et Josis, et
Judæ, et Simonis? Et nonne sorores
ejus sunt hic apud nos? et scandalizabantur in eo. Et dixit illis Jesus, Non 4
vilipenditur propheta nisi in urbe sua,
et apud cognatos suos, et domum suam.
Et non fecit ibi virtutem ullam, nisi 5
quod infirmis paucis imposuit manum
suam, et curavit eos. Et demiratus est 6
paucitatem fidei illorum. Et cœpit circuire castella adjacentia, et docere. Et vo- 7
cavit duodecim, et cœpit mittere eos binos. dedítque illis potestatem in spiritus
immundos. Et præcepit eis ne tollerent 8
in via nisi virgam tantùm: non panem,
neque peram, neque argentum, neque æs
in zonis suis; Sed calceos in pedibus su- 9
is, et ne induerentur duabus tunicis. Et 10
dixit eis, Quamcunque domum introieritis, manete in ea, usquedum exeatis ex ea.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 ወሠሐቅዎ፡ ወሰደደ፡ ኵሎ፡ ወነሥአሙ፡ ለአቡሃ፡ ወለእማ፡ ለሕፃን፡ ወለእለ፡ ምስሌሁ
41 ሙ፡ ወቦአ፡ ኀበ፡ ሀለወት፡ ሕፃን፡ ወአኀዛ፡ በእዴሃ፡ ወይቤላ፡ ጣቢታ፡ ቁ
42 ሚ፡ ትትረጐም፡ ወለትየ፡ ተንሢኢ፡ ዘበትርጓሜሁ። ወተንሥአት፡ ሶቤሃ፡ ይእቲ፡ ወለ
43 ት፡ ወአንሶሰወት፡ ወዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምት፡ ወደንገፁ፡ ሶቤሃ፡ ዐቢየ፡ ድንጋፄ። ወ
ገሠጾሙ፡ ብዙኀ፡ ከመ፡ ኢያእምሮ፡ ወኢመኑሂ፡ ይበልዕዋ፡ ዘተበልዐ።
1 ወወፅአ፡ እምህየ፡ ቦአ፡ ሀገሮ፡ ወተለውዎ፡ አርድእቲሁ። ወበሰንበት፡ መሀሮ
2 ሙ፡ በምኵራብ፡ ወሰምዕዎ፡ ብዙኃን፡ ወአንከርዎ፡ ወይቤሉ፡ እምአይቴ፡ ሎቱ፡ ዝ
ንቱ፡ ኵሉ፡ ወምንትኑ፡ ዛቲ፡ ጥበብ፡ እንተ፡ ተውህበቶ፡ ሎቱ፡ ወዛቲ፡ ኃይል፡ ዘይገብ
3 ር፡ በእደዊሁ። አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ወልደ፡ ጸራቢ፡ ወወልደ፡ ማርያም፡ ወእኁሆሙ፡ ለያዕቆብ፡ ወዮሴፍ፡ ወይሁዳ፡ ወስምዖን፡ ወአኮኑ፡ አኃቲሁ፡ ሀለዋ፡ ዝየ፡ ኀቤነ፡ ወይ
4 ትኃፈሩ፡ በእንቲአሁ። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢያስተሐቅርዎ፡ ነቢይ፡ ዘ
5 እንበለ፡ በሀገሩ፡ ወበቤቱ፡ ወፈድፋደሰ፡ በኀበ፡ አዝማዲሁ። ወኢተክህሎ፡ ገቢረ፡
ኃይል፡ በህየ፡ ዘእንበለ፡ ሕሙማን፡ ድውያን፡ አለ፡ ወደየ፡ እዴሁ፡ ዲቤሆሙ፡ ወፈወሶ
6 ሙ። ወአንከሮሙ፡ ለሐዋርያት፡ ወሖሩ፡ ውስተ፡ አህጉራት፡ አድያሚሆሙ።
በእንተ፡ ዘአዘዞሙ፡ ለሐዋርያት፡
7 ወጸውዖሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ወፈነዎሙ፡ በበ፡ ክልኤቱ፡ ወአብሐሙ፡ ስልጣነ፡ እ
8 ጋንንት፡ እኩያን። ወአዘዞሙ፡ ከመ፡ ኢያንሡ፡ ለፍኖት፡ ወኢይንሥኡ፡ ዘእን
9 በለ፡ በትረ፡ በሕቲቱ፡ ወኢኅብስተ፡ ወኢጽፍነተ፡ ወኢብሩረ፡ ውስተ፡ ቀናቶሙ፡ ዘእን
10 እንበለ፡ አሠአነ፡ ዘውስተ፡ እግሮሙ፡ ወኢይልበሱ፡ ክልኤ፡ ልብሰ። ወይቤሎ
ሙ፡ ቤተ፡ ኀበ፡ በአክሙ፡ ህየ፡ ንበሩ፡ እስከ፡ ሶበ፡ ትወፅኡ፡ እምህየ።

Et irridebant eum. Et expulit omnes, & assumpsit patrem & matrem puellæ, & 40
eos qui cum illis erant & ingressus est, ubi fuit puella. Et prehendit manũ puel- 41
læ, & dicit ei; Tabitha Kumi, surge filia mea, si dixeris hoc per interpretatio-
nem. Et surrexit statim illa filia, & ambulavit, & duodecim annorum erat: et 42
obstupuerunt tunc magno stupore. Et comminatus est iis multùm, ut nemo esset 43
qui sciret; & præcepit iis dare ei quo vesceretur.

CAP. VI.

ET exiens indè, intravit civitatem suam: & sequuti sunt eum discipuli sui. 1
Et in sabbatho, docuit eos in synagoga: & multi audierunt eum, & admirati 2
sunt: & dixerunt; Unde ei hoc totum? & quænam est hæc sapientia quæ data est
illi, & hæc virtus quam facit cum manibus suis? Nonne hic est filius fabri, & fi- 3
lius Mariæ, & frater Jacobi & Josephi & Judæ & Simonis? Et nonne sunt so-
rores ejus hîc apud nos? Et offensi erant propter illud. Et dixit illis Dominus Je- 4
sus; Non fuit contemptus propheta, nisi in civitate sua, & in domo sua, & præ-
cipuè apud cognatos suos. Et non poterat facere virtutem ibi, nisi in pau- 5
cis infirmis quibus imposuit manum suam, & sanavit eos. Et miratus est in- 6
credulitatem eorum: & profecti sunt in civitates vicinas.

De præcipiendis Apostolis.

Et vocavit duodecim, & misit eos binos: & dedit potestatem iis super dæmo- 7
nes malos. Et præcepit iis ut nihil sumerent ad viam, & ne acciperent præter 8
virgam tantùm: & non panem, & non peram, & non æsem in marsupiis suis:
Sed calceos qui in pedibus eorum: & non induerentur duabus tunicis. 9
Et dixit iis; Domum quamcunque introieritis, ibi manete, donec exeatis indè. 10

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * ونمي توانست كه انجا معجزات كند ليكن بر اندك رنجوران دست خود مي نهاد *
6 ودوش مي كرد * وبر كمي ايمان ايشان تعجب مي ماند   بيست چهار
فرستادن شاگردان در اطراف عالم بهر مرده   انكه از شهر بيرون امد * ودر دهها
7 مي گرديد * وتعليم مي داد * شاگردان خودرا خواند * وبديشان سپارش بسيار كرد * وهر
8 دو را در مقامي فرستاد وحكم داد كه جانهاء پليد را بدر كنند * وسپارش كرد كه چيزي
9 براي راه نستانند مگر عصا تنها نه توشه دان ونه نان نه مس در كيسهء ايشان * وكفش را
10 دشمن دارند ودو جبه نپوشند * وبنز بديشان گفت در هر خانه كه در رويد انجا باشيد
تا انكه كه بدر ايند

Neque poterat illic miracula facere, sed paucis ægrotis manum suam 5
imposuit, & sanavit. Et super de- 6
fectum fidei ipsorum admiratus est.

XXIV. Missio discipulorum in fines mundi propter Evangelium.

Tunc ex urbe egressus est, & pagos
obibat & docebat. Et discipulos 7
suos vocavit, & iis multa mandavit, & binos in loca singula misit:
& dedit eis potestatem ut spiritus
impuros ejicerent. Et mandatum fe- 8
cit ut nihil in viam sumerent, nisi
baculum tantùm: non viatici peram, neque panem, neque æs in crumena sua. Et calceos odio haberent, 9
nec duas tunicas induerent. Et di- 10
xit etiam illis; In quamcunque domum intraveritis, illic esto usque
dum exeatis.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΕ'.

Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde,
11 Καὶ ὅσοι (η) ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν,
excutite pulverem inferne pedum vestrorum, in testimonium illis. Amen
ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν
dico vobis, Tolerabilius erit Sodomis aut Gomorrhis in die judicii, quàm
λέγω ὑμῖν, Ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ
civitati illi. Et exeuntes prædicabant ut pœniterent: Et dæmonia
12 τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι· Καὶ δαιμόνια
13 multa ejiciebant: & ungebant oleo multos ægros, & sanabant. Et audivit
14 πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον. Καὶ ἤκουσεν
rex Herodes: (manifestum enim factum erat nomen ejus:) & dicebat; Quia
ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης (φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἔλεγεν, Ὅτι
Joannes baptizans à mortuis excitatus est: & propter hoc operantur efficaciates
Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν (θ) ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
in illo. Alii dicebant; Quia Elias est. Alii verò dicebant; Quia Propheta
15 ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι (ι) ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίας ἐστίν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Ὅτι προφήτης
est, aut quasi unus Prophetarum. Audiens autem Herodes, ait; Quia quem ego
16 ἐστίν, (κ) ἢ ὡς εἷς τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν, Ὅτι ὃν ἐγὼ
decollavi Joannem, hic est: ipse excitatus est ex mortuis. Ipse enim
17 ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. (λ) Αὐτὸς γὰρ
Herodes delegans, prehendit Joannem, & vinxit eum in custodia
ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν (μ) Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ
propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia eam duxerat.
διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

Dicebat enim Joannes Herodi; Quòd non licet tibi habere uxorem fra-
Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, Ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελ- 18
tris tui. At Herodias insidiabatur illi: & volebat eum occidere, & non
φοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ 19
poterat. Nam Herodes metuebat Joannem, sciens eum virum justum
(ν) ἠδύνατο. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον 20
& sanctum: & conservabat eum, & audiens eum, multa faciebat, & suaviter
καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως
eum audiebat. Et factâ die opportunâ, cum Herodes natalitiis suis
αὐτοῦ ἤκουε. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ 21
cœnam faciebat principibus suis, & tribunis, & primis
δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις
Galilææ. Et ingressâ filiâ ipsius Herodiadis, & saltante
τῆς Γαλιλαίας. Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, 22
& placente Herodi & unà recumbentibus, ait rex puel-
καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, (ξ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κο-
læ; Pete à me quod velis, & dabo tibi. Et juravit illi; Quia
ρασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, Ὅτι 23
quicquid me petieris, dabo tibi, usque dimidium regni mei. Illa verò egressa,
ὃ (ο) ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, 24
dixit matri suæ; Quid petam? Illa verò ait; Caput Joannis Ba-
εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βα-
ptistæ.
πτιστοῦ.

MS.A. (η) ἐὰν (θ) ἀνέστη, (ι) δὲ ἔλεγον, (κ) ὡς εἷς (λ) Αὐτὸς δὲ ὁ (μ) Ἰωάννην ἐν φυλακῇ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν διὰ (ν) ἐδύνατο. (ξ) εἶπεν δὲ ὁ (ο) ἐὰν αἰτήσῃς με,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ܂ ܦܘܨܘ
ܚܠܐ ܕܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟܘܢ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ܂ ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܠܣܕܘܡ
ܘܠܥܡܘܪܐ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܂ * ܘܢܦܩܘ ܗܘܘ ܘܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ ܕܢܬܬܘܒܘܢ܂
12
13 * ܘܫܐܕܐ ܣܓܝܐܐ ܡܦܩܝܢ ܗܘܘ܂ ܘܡܫܚܝܢ ܗܘܘ ܒܡܫܚܐ ܟܪܝܗܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ܂
ܕܨܦܪܐ ܕܦܣܩܬܐ ܕܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ *
14 ܘܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܥܠ ܝܫܘܥ܂ ܓܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܗ ܫܡܗ܂ ܘܐܡܪ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ܂ ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܘܬܐ ܡܬܬܥܒܕܢ ܒܗ܂ * ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܂ ܕܐܠܝܐ ܗܘ܂ ܘܐܚܪܢܐ
15 ܕܢܒܝܐ ܗܘ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ܂ * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܐܡܪ܂ ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܢܐ ܦܣܩܬ
16 ܪܫܗ܂ ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ * ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ ܫܕܪ ܗܘܐ ܐܚܕܗ ܠܝܘܚܢܢ܂
17 ܘܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ ܗܝ ܕܢܣܒ܂ * ܐܡܪ ܗܘܐ
18 ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܠܗܪܘܕܣ܂ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܟ ܕܬܣܒ ܐܢܬܬ ܐܚܘܟ܂ * ܗܝ ܕܝܢ ܗܪܘܕܝܐ ܢܛܪܐ
19 ܗܘܬ ܠܗ ܐܟܬܐ܂ ܘܨܒܝܐ ܗܘܬ ܕܬܩܛܠܝܘܗܝ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ܂ * ܗܪܘܕܣ ܓܝܪ ܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ
20 ܝܘܚܢܢ܂ ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܕܓܒܪܐ ܟܐܢܐ ܗܘ ܘܩܕܝܫܐ܂ ܘܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ܂ ܘܣܓܝܐܬܐ ܕܫܡܥ
ܗܘܐ ܡܢܗ ܥܒܕ ܗܘܐ܂ ܘܒܪܝܓܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܗ܂ * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ ܝܕܝܥܐ܂ ܟܕ ܗܪܘܕܣ
21 ܒܝܘܡ ܝܠܕܗ ܚܫܡܝܬܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܪܘܪܒܢܘܗܝ܂ ܘܠܟܠܝܪܟܐ ܘܠܪܝܫܝ ܓܠܝܠܐ܂
* ܘܥܠܬ ܒܪܬܗ ܕܗܪܘܕܝܐ ܪܩܕܬ܂ ܘܫܦܪܬ ܠܗ ܠܗܪܘܕܣ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܤܡܝܟܝܢ ܥܡܗ܂
22 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܛܠܝܬܐ܂ ܫܐܠܝ ܡܢܝ ܡܕܡ ܕܨܒܝܐ ܐܢܬܝ ܘܐܬܠ ܠܟܝ܂ * ܘܝܡܐ ܠܗ܂
23 ܕܡܕܡ ܕܬܫܐܠܝܢܢܝ ܐܬܠ ܠܟܝ܂ ܥܕܡܐ ܠܦܠܓܘܬ ܡܠܟܘܬܝ܂ * ܗܝ ܕܝܢ ܢܦܩܬ
24 ܘܐܡܪܬ ܠܐܡܗ܂ ܡܢܐ ܐܫܐܠܝܘܗܝ܂ ܐܡܪܐ ܠܗ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ܂

Et quicunque non receperint vos, nec audi- 11
erint vos, quum egrediemini illinc, excutite
pulverem qui subest imis pedibus vestris in
testimonium ipsis. Equidem dico vobis mi-
tius fore Sodomæ & Gomorræ in die judicii,
quàm civitati illi. Et egressi sunt ac prædi- 12
cârunt ut pœnitentiam agerent *homines*.
Dæmoniaque multa ejiciebant, ungebantque 13
oleo infirmos multos, & sanabant.

Matutinis amputationis capitis Johannis Baptistæ. 15.

Audiit autem Herodes rex de Jesu, (innotu- 14
erat enim nomen ipsius) & dixit; Johan-
nes Baptista surrexit à mortuis, propterea
virtutes operantur in eo. Alii dicebant, 15
Elia est; & alii, Propheta est sicut unus ex
Prophetis. Quum autem audisset Herodes, 16
ait; Johannes ille cujus amputavi caput,
ipse surrexit à mortuis. Ipse enim Herodes 17
miserat prehensum Johannem, eúmque con-
jecerat in carcerem, propter Herodiadem
uxorem Philippi fratris sui quam duxerat.
Dicebat enim Johannes Herodi, Non licet 18
tibi ducere uxorem fratris tui. Ipsa au- 19
tem Herodias odium servabat in eum,
& volebat eum interficere, nec po-
terat. Namque Herodes timebat Johan- 20
nem, propterea quòd sciebat eum esse virum
justum & sanctum: & observabat eum,
multáque audiebat ab eo, faciebátque: ac
suaviter audiebat eum. Et contigit dies no- 21
tabilis, dum Herodes in suis natalibus cœ-
nam faceret magnatibus suis, & chiliar-
chis, atque principibus Galilææ: Ingressa 22
filia Herodiadis saltavit: & placuit Hero-
di, iisque qui accumbebant cum eo: & ait
rex puellæ, Pete à me quicquid volueris, &
dabo tibi. Ac juravit, Quodcunque petie- 23
ris à me, dabo tibi, usque ad dimidium re-
gni mei. Tunc exiit, & inquit matri suæ; 24
Quid petam ab eo? Dixit ei, Caput Johan-
nis Baptistæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وجاي كه شما را قبول نكنند وازشما نشنوند چون ازانجا بدرآييد كردي كه زير پاي شما
چسبيده باشد بيفشانيد براي كواهي ايشان وراست بشما بكويم در روز داوري سدوم وعامورا را
12 اسايش باشد وان شهررا نباشد * چو شنيدند بدر آمدند برخلق [منادي زدند] تا توبه كنند
13 * وديوان بسيار ازمردم بدر مي آوردند وبسيار رنجورانرا بروغن مي اندودند وصحت مي
يافتند * بيست پنج بقتل اوردن يحيي بن زكريا
14 * چون هيروديس ملك معجزهاء عيسي را شنيد براي انك نامش پيش او معروف شده بود
وي كفت يحيي شوريده ازميان مردكان برخاست براي اين نيرومنديها ازو پيدا مي شود
15 * وبعضي ديكر مي كفتند ايلياست ديكران مي كفتند پيغمبريست ازجملهء پيغمبران
16 * هيروديس شنيد كفت كه يحيي است انك من سرش را بريدم ازميان مردكان برخيزيد * براي
17 انك پيش ازين هيروديس يوحنا را كرفتار كرده بود ودر زندان نهاده براي هيروديا زن
18 فيلبوس برادر هيروديس كه بسته * زيرا يحيي بهيروديس مي كفت روا نيست كه زن برادر

Quocunque autem loco vos non re- 11
ceperint, neque vobis auscultave-
rint, quum illinc egrediamini, pul-
verem qui sub pedibus vestris ad-
hæserit excutite in testimonium il-
lorum: Verum equidem vobis di-
co, In die judicii Sodomæ & Go-
morrhæ levamen erit, illi autem
civitati non erit. Cùm audissent 12
egressi sunt, & populis prædicârunt,
ut pœnitentiam agerent. Et dæmo- 13
nia multa ex hominibus ejecerunt:
& ægrotos multos oleo unxerunt,
& sanitatem adepti sunt.

XXV. Occisio Johannis filii Zachariæ.

Cùm Herodes rex miracula Jesu 14
audisset (quia nomen ejus illi in-
notuerat) tunc dixit; Johannes
Baptista de mortuis surrexit, pro-
pterea virtutes ab eo editæ sunt.
Quidam alii dicebant, Elias est: 15
alii dicebant, Propheta unus est, è
numero Prophetarum. Herodes au- 16
diens dixit; Quin Johannes est, is
cui ego caput præcidi, de mortuis
surrexit. Quia antehac Herodes 17
Johannem comprehenderat, & in
carcerem miserat, propter Hero-
diadem uxorem Philippi fratris
Herodis, quam acceperat. Jo- 18
hannes enim Herodi dixit; Li-
citum non est ut uxorem fratris

Versio VULGATA LATINA.

11 Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes indè, excutite pulve-
12 rem de pedibus vestris in testimonium illis. Et exeuntes prædicabant ut pœniten-
13 tiam agerent: Et dæmonia multa ejiciebant, & ungebant oleo multos ægros, &
14 sanabant. Et audivit rex Herodes, (manifestum enim factum est nomen ejus) &
dicebat; Quia Joannes Baptista resurrexit à mortuis: & propterea virtutes ope-
15 rantur in illo. Alii autem dicebant; Quia Elias est. Alii verò dicebant; Quia
16 propheta est, quasi unus ex prophetis. Quo audito Herodes ait; Quem ego de-
17 collavi Joannem, hic à mortuis resurrexit. Ipse enim Herodes misit, ac tenuit Jo-
annem, & vinxit eum in carcere, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui,
quia duxerat eam. Dicebat enim Joannes Herodi; Non licet tibi habere uxorem 18
fratris tui. Herodias autem insidiabatur illi: & volebat occidere eum, nec pote- 19
rat. Herodes enim metuebat Joannem, sciens eum virum justum & sanctum: & 20
custodiebat eum, & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat. Et cùm 21
dies opportunus accidisset, Herodes natalis sui cœnam fecit principibus, & tribunis,
& primis Galilææ. Cúmque introîsset filia ipsius Herodiadis, & saltâsset, & placu- 22
isset Herodi, simúlque recumbentibus, rex ait puellæ; Pete à me quod vis, & dabo
tibi: Et juravit illi; Quia quidquid petieris dabo tibi, licèt dimidium regni mei. 23
Quæ cùm exîsset, dixit matri suæ; Quid petam? At illa dixit; Caput Joannis Baptistæ. 24

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 وأي موضع لم يقبلكم ولم يسمع منكم فإذا خرجتم من هناك انفضوا الغبار الذي تحت *
أرجلكم للشهادة عليهم * أمين أقول لكم أن سدوم وعامورا يكون لهما راحة يوم الدين
12 أكثر من تلك المدينة * فلما خرجوا أكرزوا بالتوبة * وأخرجوا شياطين كثيرة * ومرضى
13 عدة كانوا يدهنوهم بالزيت فيبرأون * الفصل الثامن عشر * وسمع
14 هيرودس الملك لأن اسمه كان قد ظهر وقال إن يوحنا المعمدان قام من الأموات ومن أجل ذلك
15 القوات تعمل به * وقال آخرون أنه إيليا * وآخرون أنه نبي كواحد من الأنبياء * فلما سمع
16 هيرودس قال أنا قطعت رأس يوحنا وهو ذا هو قام من الأموات * لأن هيرودس كان أرسل وأخذ
17 يوحنا * وحبسه من أجل هيروديا امرأة أخيه فيلبس * لأنه كان قد تزوجها * وكان يوحنا يقول
18 له ما يحل لك أن تأخذ امرأة أخيك * وكانت هيروديا حنقة عليه وكانت تريد قتله ولم تقدر
19 * لأن هيرودس كان يخاف يوحنا لأنه يعلم أنه رجل صديق قديس * وكان يحفظه ويسمع منه
20 كثيرا بسرور * فلما كان يوم مولد هيرودس إذ صنع وليمة لعظمائه ورؤسائه ومقدمي
21 الجليل * دخلت ابنة هيروديا فرقصت فسر ذلك هيرودس وجلساءه * فقال الملك للصبية
22 سليني ما أردت فأعطيك * وحلف لها أني أعطيك ما سألت ولو كان نصف ملكي *
23 * خرجت وقالت لأمها ماذا أسأله فقالت رأس يوحنا المعمداني *
24

Et quicunque locus non receperit vos, & non audierit vos, quando egrediemini indè, excutite pulverem qui est sub pedibus vestris in testimonium contra eos. Amen dico vobis, quòd Sodomæ & Gomorræ erit quies die judicii potiùs quàm illi civitati. Cùm ergò exissent, prædicaverunt pœnitentiam, Et ejecerunt dæmonia multa, & infirmos numerosos ungebant oleo, & sanabantur. 11 12 13

Sectio decima octava.

Et audivit Herodes rex, (nam nomen ejus erat jam manifestum,) & dixit; Sanè Johannes Baptista resurrexit à mortuis, & propterea virtutes aguntur per eum. 14 *Et dixerunt alii, quòd ipse est Elias. Et alii, quòd est propheta, velut unus ex prophetis.* 15 *Cùm autem audisset Herodes, ait; Ego truncavi caput Johannis, & ecce ipse surrexit à mortuis.* 16 *Nam Herodes miserat, & prehenderat Johannem, & carceribus tenuerat eum propter Herodiadem uxorem fratris sui Philippi, quia ipse jam duxerat eam.* 17 *Johannes autem dicebat ei, Non licet tibi accipere uxorem fratris tui.* 18 *Et Herodias succensuerat illi, intendebatque necem ejus, & non poterat.* 19 *Quoniam Herodes timebat Johannem, quia sciebat ipsum esse virum justum, & sanctum: observabat eum, & audiebat ab eo multa cum voluptate.* 20 *Quum autem fuisset dies natalium Herodis, dum faceret convivium summatibus suis, & principibus suis, & primatibus Galilææ:* 21 *Ingressa est filia Herodiadis, ac saltavit placuitque Herodi, & considentibus secum: & ait rex puellæ, Pete à me quidquid volueris, & dabo tibi.* 22 *Et juravit illi, quòd ego dabo tibi quicquid petieris, etiamsi fuerit dimidium regni mei.* 23 *Itaque egressa est, et ait matri suæ, Quid petam ab eo? Et dixit, Caput Johannis Baptistæ.* 24

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወብሔረ፡ ኀበ፡ ኢተወክፉክሙ፡ ወኢሰምዑክሙ፡ ወፂአክሙ፡ እምህየ፡ ንግፉ፡ ጸበለ፡
እገሪክሙ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ስምዐ፡ ላዕሌሆሙ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ይረክብ፡ ሣ
12 ላተ፡ ሰዶም፡ ወገሞራ፡ አመ፡ ዕለተ፡ ደይን፡ እምይእቲ፡ ሀገር፡፡ ወወፂአሙ፡ ሰበ
13 ኩ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ይነስሑ፡፡ ወብዙኃ፡ አጋንንተ፡ ያወፅኡ፡ ወይቀብእዎሙ፡ ቅብአ፡
ለብዙኃን፡ ድዉያን፡ ወይሔይዉ፡፡ በእንተ፡ ዮሐንስ፡ ወሄሮድስ፡
14 ወሰምዐ፡ ሄሮድስ፡ ንጉሥ፡ እስመ፡ ክሡተ፡ ኮነ፡ ስምዑ፡ ወይቤ፡ ዮሐንስ፡ መጥምቅ፡
15 ተንሥአ፡ እምዉታን፡ ወበእንተዝ፡ ይረድኦ፡ ኀይል፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ ኤልያስ፡
16 ውእቱ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ ነቢይ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ አሐዱ፡ እምነቢያት፡፡ ወሰሚዖ፡
ሄሮድስ፡ ይቤ፡ ዮሐንስ፡ ውእቱ፡ ዘአነ፡ መተርኩ፡ ርእሶ፡ ውእቱ፡ ተንሥአ፡ እምነ፡
17 ምዉታን፡፡ እስመ፡ ውእቱ፡ ሄሮድስ፡ ፈነወ፡ ወአኃዞ፡ ለዮሐንስ፡ ወሞቅሖ፡ በእንተ፡
18 ሄሮድያደ፡ ብእሲተ፡ ፊልጶስ፡ እኁሁ፡ እስመ፡ አውሰባ፡፡ እስመ፡ ይቤሎ፡ ዮሐንስ፡
19 ለሄሮድስ፡ ኢይከውነከ፡ ተውስብ፡ ብእሲተ፡ እኁከ፡፡ ወተቀየመቶ፡ ሄሮድያደ፡ ወፈ
20 ቀደት፡ ትቅትሎ፡ ወስእነት፡፡ ወይፈርሆ፡ ሄሮድስ፡ ለዮሐንስ፡ እስመ፡ ያአምር፡ ከመ፡
ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ወቅዱስ፡ ውእቱ፡ ወየዐቅቦ፡ ወብዙኃ፡ ሰምዐ፡ በኀቤሁ፡ ወገብረ፡ ወየስ
21 ተሐውዝ፡ ወኢፈቀደ፡ ይስምዖ፡፡ ወኮነት፡ ዕለት፡ አመ፡ ይገብር፡ ሄሮድስ፡ በዓለ፡
ዘዕለት፡ ተወልደ፡ ወአምስሐ፡ መኳንንቲሁ፡ ወመላእክቲሁ፡ ወመሰፍንቲሁ፡ ወመገብ
22 ተ፡ ወዐበይተ፡ ሀገረ፡ ገሊላ፡፡ ወቦአት፡ ኀቤሁ፡ ወለተ፡ ሄሮድያደ፡ ወዘፈነት፡ ወአ
ሥመረቶ፡ ለሄሮድስ፡ ወለለ፡ ይረፍቁ፡ ምስሌሁ፡፡ ወይቤላ፡ ንጉሥ፡ ለይእቲ፡ ወለት፡
23 ሰአልኒ፡ ዘትፈቅዲ፡ ወእሁበኪ፡፡ ወመሐለ፡ ላቲ፡ ከመ፡ የሀባ፡ ዘሰአለቶ፡ እስከ፡
24 መንፈቀ፡ መንግሥቱ፡፡ ወወፅአት፡ ወትቤላ፡ ለእማ፡ ምንተ፡ እስአሎ፡፡ ወትቤላ፡ ር
እሶ፡ ለዮሐንስ፡ መጥምቅ፡፡

Et loco ubi non accipiunt vos & non audiunt vos, exeuntes illinc excutite 11
pulverem pedum vestrorum, ut fiat testimonium super eos. Amen dico vobis,
quòd invenient remissionem Sodoma & Gamora in die judicii præ isthac
civitate. Et exeuntes prædicabant ut omnes resipiscerent: Et multos dæ- 12
mones ejiciebant: & ungebant oleo multos ægros, & sanabant. 13

De Johanne & Herode.

Et audivit Herodes rex, (quòd manifestū factum fuit testimonium ejus) & dixit; 14
Johannes baptista excitatus est è mortuis; & propterea operatur virtus. Et fue- 15
runt qui dixerunt; Elias est. Et fuerunt qui dixerunt; Propheta est, sicut unus è
prophetis. Et audiens Herodes, dixit; Johannes iste cujus ego abscidi caput, iste ex- 16
citatus est è mortuis. Quia ipse Herodes misit, & prehendit Johannem, & vin- 17
xit eum propter Herodiadem uxorē Philippi fratris sui, quia duxerat eam. Quia 18
dicebat Johannes Herodi; Non licet tibi ducere uxorem fratris tui. Et adversa- 19
ta est ei Herodias; & voluit occidere eum, & non poterat. Et metuebat Hero- 20
des Johannem, quia sciebat ꝙ homo justus & sanctus fuit, & custodiebat eum, &
multa audivit apud eum, & fecit: & voluptatibus se dedit, & noluit audire eum.
Et factus est dies quando faciebat Herodes festum diei nativitatis ejus, & ad cœ- 21
nam convocavit gubernatores ejus, & principes ejus, & tribunos ejus, & dispen-
satores ejus, & magnates regionis Galilææ. Et venit ad eum filia Herodiadis, & 22
saltavit, & placuit Herodi, & recumbentibus cum illo: & dixit rex huic filiæ, Pe-
te quod vis, & dabo tibi. Et juravit illi, quòd daret illi ꝙ peteret ab illo, usque 23
ad dimidium regni sui. Et exivit, & dixit matri suæ; Quid petam? Et dixit, Ca- 24
put Johannis Baptistæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 خود را بستاني * وهيروديا بر يحيي كين كرفته بود ودر كشتن او مي كوشيد * ونمي توانست
20 * سبب آنك [هيروديس] مي دانست * كه يحيي مرد صديق وپاك است * اورا در زندان انداخت *
21 ونكه مي داشت وبسيار چيزها ازو مي شنيد ومي كرد وبدو شادمان بود * تا روز زاييدن
هيروديس در رسيد * وآن روز را بزرك داشتي * بزركان وخويشان خود را جمع كرده بود * با مهتران
22 وسروران جليل * ومهماني وشادي مي كردند * دختر هيروديا در آمد وبرابر او رقص كرد *
هيروديس وجمع را خوش آمد * ملك بدختر كفت كه ازمن چه مي خواهي بخواه كه
23 بتو بدهم * [وبا وي سوكند خورد كه هرچه ازمن بخواهي ترا بدهم] تا نيم مملكت خود *
24 * آنكه دختر برفت واز مادر پرسيد * كه چه خواهم * مادر بدو كفت سر يحيي را بخواه شوينده *

tui acciperes. Herodias igitur in Johannem iram concepit, et interficere eum studuit, sed non potuit. 19 *Eâ de causâ quòd cognosceret Herodes Johannem virum justum et sanctum esse, (quem in carcerem conjecerat) et observaret, et multa ab eo audiret, et faceret, et eo delectaretur.* 20 *Usque quò dies natalis Herodis advenisset quem diem ipse magnum habuit, convocatis magnatibus et propinquis suis, cum proceribus et primoribus Galilææ, qui convivium et festivitatem agitabant.* 21 *Filia autem Herodiadis ingressa est, et coram illo saltatione factâ Herodi et omnibus placuit: rex igitur puellæ dixit; A me quidem quidvis petito, quod tibi dem.* 22 *Et illi juravit, Quicquid petieris à me, tibi dabo, usque ad dimidium regni mei.* 23 *Tunc puella abiit et à matre rogavit, Quid quidem petam? Mater ei dixit; Caput Johannis Baptistæ.* 24

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΒ. Ιϛ.

Et ingressa statim cum studio ad regem, petivit, dicens; Volo ut
25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα
mihi des ex ipso in disco caput Joannis Baptistæ. Et contristatus fa-
26 μοι δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενό-
ctus rex, propter juramenta, & simul discumbentes, non voluit eam
μενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνανακειμένους, οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν
rejicere. Et statim legans rex speculatorem, injunxit afferri
27 ἀθετῆσαι. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι
caput ejus, Ille autem abiens decollavit eum in carcere. Et attulit
28 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἤνεγκε
caput ejus in disco, & dedit illud puellæ, & puella dedit
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν
illud matri suæ. Et audientes discipuli ejus venerunt, & tulerunt cadaver
29 αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα
ejus, & posuerunt illud in monumento. Et congregantur Apostoli ad Je-
30 αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ (σ) ἐν τῷ μνημείῳ. Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη-
sum, & renuntiaverunt ei omnia & quanta egerant, & quanta docuerant. Et ait il-
31 σοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐ-
lis; Venite vos ipsi privatim in desertum locum, & requiescite pusillum.
τοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ (ρ) ἀναπαύεσθε ὀλίγον.
Erant enim venientes & abeuntes multi: & nec edere opportunitatem habebant.
ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοὶ, καὶ οὐδὲ φαγεῖν (ς) ηὐκαίρουν.
Et abierunt in desertum locum navigio seorsum. Et viderunt eos abe-
32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς (τ) ὑπά-
euntes turbæ, & cognoverunt eum multi, & pedestres de omnibus civitatibus con-
33 γοντας οἱ ὄχλοι, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοὶ, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συν-
currerunt illuc, & prævenerunt eos, & convenerunt ad eum. Et exiens
ἔδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, (υ) καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐξελθὼν 34
vidit Jesus multam turbam: & visceribus commotus est super eos: quia erant sicut o-
(φ) εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρό-
ves non habentes pastorem: & cœpit docere illos multa. Et jam horâ
βατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο (χ) διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας 35
multâ factâ, advenientes ei discipuli ejus, dicunt; Quòd desertus
πολλῆς γενομένης, (ψ) προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, Ὅτι ἔρημός
est locus, & jam hora multa: Absolve eos, ut abeuntes in per gyrum
ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ 36
agros & vicos, mercentur sibi panes: quid enim edant non habent. Ille verò re-
ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. Ὁ δὲ ἀπο- 37
spondens, ait illis; Date illis vos manducare. Et dicunt ei; Euntes
κριθεὶς (ω) εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες
mercabimur ducentorum denariorum panes, & dabimus illis manducare. Ille autem dicit
ἀγοράσωμεν (α) διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ (β) δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν. Ὁ δὲ λέγει 38
eis; Quot panes habetis? abite & videte. Et cognoscentes, dicunt; Quinque, & duos pisces.
αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες, λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.
Et ordinavit eis recumbere omnes convivia convivia super viridi
Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ 39
fœno. Et discubuerunt areæ areæ, per centum & per quinquaginta.
χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. 40

MS.A. (σ) ἐν μνημείῳ. (ρ) ἀναπαύσασθε (ς) εὐκαίρων. (τ) ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς (υ) καὶ συνέδραμον πρὸς (φ) ὁ Ἰησοῦς εἶδεν (χ) αὐτοὺς διδάσκειν (ψ) προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, (ω) εἶπεν, Δότε (α) δηναρίων διακοσίων (β) δώσωμεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܡܚܕܐ ܥܠܬ ܒܪܗܒܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܨܒܝܐ ܐܢܐ ܕܗܫܐ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܬܬܠ ܠܝ ܥܠ ܦܝܢܟܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ܀
26 * ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܛܒ ܠܡܠܟܐ ܐܠܐ ܡܛܠ ܡܘܡܬܐ ܘܡܛܠ ܤܡܝܟܐ ܠܐ ܨܒܐ ܕܢܕܓܠܝܗ܀
27 * ܐܠܐ ܡܚܕܐ ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܤܦܘܩܠܛܪܐ ܘܦܩܕ ܕܢܝܬܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠ ܦܤܩܗ ܠܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܤܝܪܐ܀
28 * ܘܐܝܬܝܗ ܒܦܝܢܟܐ ܘܝܗܒܗ ܠܛܠܝܬܐ ܘܛܠܝܬܐ ܝܗܒܬܗ ܠܐܡܗ܀
29 * ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܘ ܫܩܠܘ ܫܠܕܗ ܘܤܡܘܗܝ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܀
30 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܘܡܕܡ ܕܐܠܦܘ܀
31 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘ ܢܐܙܠ ܠܚܘܕܝܢ ܠܡܕܒܪܐ ܘܐܬܢܝܚܘ ܩܠܝܠ ܤܓܝܐܐ ܓܝܪ ܗܘܘ ܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܘܐܬܝܢ ܘܐܦܠܐ ܠܡܠܥܤ ܠܚܡܐ ܐܬܪܘܚܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܀
32 * ܘܐܙܠܘ ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܒܤܦܝܢܬܐ ܠܚܘܕܝܗܘܢ܀
33 * ܘܚܙܐܘܢ ܤܓܝܐܐ ܕܐܙܠܝܢ ܘܐܫܬܘܕܥܘܢ ܘܒܝܒܫܐ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܪܗܛܘ ܩܕܡܘܗܝ ܠܬܡܢ܀
34 * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܕܕܡܝܢ ܗܘܘ ܠܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܪܥܝܐ ܘܫܪܝ ܠܡܠܦܘ ܐܢܘܢ ܤܓܝܐܬܐ܀
35 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܕܢܐ ܤܓܝܐܐ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܗܘ ܘܥܕܢܐ ܤܓܝ܀
36 * ܫܪܝ ܐܢܘܢ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܐܓܘܪܤܐ ܘܠܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܢ ܠܢ ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ܀
37 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܒܘ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܢܐܙܠ ܢܙܒܢ ܠܚܡܐ ܒܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܘܢܬܠ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ܀
38 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܚܙܘ ܟܡܐ ܓܪܝܨܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ ܘܟܕ ܚܙܘ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ܀
39 * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ ܟܠܗܘܢ ܕܢܤܬܡܟܘܢ ܤܘܡܟܝܢ ܤܘܡܟܝܢ ܥܠ ܥܤܒܐ܀
40 * ܘܐܤܬܡܟܘ ܤܘܡܟܝܢ ܤܘܡܟܝܢ ܒܡܐܐ ܘܒܚܡܫܝܢ܀

Et statim ingressa est cum anxietate ad re- 25
gem, & ait illi; Volo ego ut hâc horâ des
mihi super discum caput Johannis Baptistæ.
Ægrè autem admodum id tulit rex: tamen 26
propter jusjurandum, ac propter accumben-
tes, noluit ei denegare. Sed confestim misit 27
rex spiculatorem, præcepitque ut afferret ca-
put Johannis. Profectus itaque amputavit
caput Johannis in carcere. Et attulit in di- 28
sco, deditque puellæ, & ipsa puella dedit ma-
tri suæ. Et audierunt discipuli ejus, & vene- 29
runt, sustuleruntque truncum ejus, & posue-
runt in sepulchro.

Ad oblationem quotidianam. 16.

Et congregati sunt Apostoli ad Jesum, & di- 30
xerunt ei quæcunque fecerant, & quæcunq;
docuerant. Et dixit eis; Venite, eamus in 31
desertum nos soli; & quiescite paululum.
Erant enim plurimi qui ibant veniebantque;
nec erat eis commoditas ne comedendi qui-
dem. Et abierunt in locum desertum navi- 32
gio solitarii. Ac viderunt eos plurimi dum 33
proficiscerentur, & agnoverunt illos: & in
aridam concurrentes ex omnibus civitatibus
anteverterunt eū illuc. Et egressus Jesus vidit 34
cœtus multos, & miseretus est eorū, quippe qui
similes essent ovibus non habentibus pasto-
rem: cœpitque docere eos multa. Quumque 35
fuisset tempus provectum, adierunt eum di-
scipuli ejus, ac dicunt ei; Iste locus desertus
est, & tempus provectum. Dimitte eos ut 36
eant in agros circumjacentes, vicósque, &
comparent sibi panem, nihil enim habent
ad manducandum. Ipse verò dixit eis, Da- 37
te vos ipsis ad comedendum. Dicunt ei, Ibi-
mus empturi ducentis denariis panem, & da-
bimus eis comedere? Is autem dixit eis; 38
Ite, videte quot panes habeatis hic: quum-
que vidissent, dicunt ei; Quinque panes, &
duos pisces. Et præcepit eis ut facerent omnes 39
discumbere per accubitus super gramine.
Discubuerunt itaque per accubitus centeni 40
& quinquageni.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * او بنشاط وهمت پيش ملك بازآمد * وبملك كفت سر يحيي را مي خواهم كه در طبقي
26 نهاده بمن دهي * همين ساعت ملك را عظيم دشوار آمد الا براي سوكند وبراي
27 حاضران نخواست كه قول خود را بشكند * ملك جلاد را فرستاد * وفرمود كه سر يحيي را از
28 زندان بياورد * [ورفت سر يحيي را بزندان بريد] * وجلاد بياورد وبدختر داد ودختر پيش مادر
29 برد * شاكردان او شنيدند * آمدند * وتن اورا ستدند * ودر كور دفن كردند *

بيست شش — انجا كه از پنج نان پنج هزار مرد را سير كرد

30 * شاكردان باز پيش عيسي فراهم شدند وبدو كفتند هرچه كردند وآموزانيدند * * مسيح
31 بديشان كفت بياييد تا در بيابان رويم واندكي بياساييم وبسياران بودند كه مي رفتند ومي
آمدند * ونداشتند چيزي كه دهن خود را پاك كنند * يا تر كنند ونا چيزي كه بخورند *
32 * ودر جايكاه ويران تنها در كشتي رفتند * بسياران ايشانرا ديده بودند وقتي كه مي رفتند وخبر
33 شنيدند * از همه شهرها وديهها تا نزديك كشتي مي دويدند * عيسي بدر آمد خلايق انبوه ديد *
34

Illa sedulò & solicitè ad regem 25
reversa est, et regi dixit; caput
Johannis oro ut patinæ impositum
mihi des. Eâdem horâ regi valdè 26
durum obvenit: sed propter jura-
mentum et propter præsentes noluit
promissum suum violare. Rex ita- 27
que carnificem misit, et jussit ut
caput Johannis è carcere adferret:
et abiens caput Johannis in carcere
præcidit. Et carnifex attulit, et 28
puellæ dedit: puella autem ad ma-
trem tulit. Et discipuli ejus audi- 29
entes venerunt, et corpus ejus acce-
perunt, et in monumento sepelie-
runt.

XXVI. Ubi quinque panibus quinquies mille viros saturavit.

Discipuli rursùs ad Jesum congre- 30
gati sunt, et ei retulerunt quæcun-
que fecissent, et docuissent. Christus 31
illis dixit; Venite, ut in desertum
abeamus, et paululùm quiescamus:
etenim multi erant qui abibant et
veniebant, et non habuerunt quid-
quam quo os suum mundarent aut
humectarent, nec aliquid quo vesce-
rentur. Et in locum desertum seor- 32
sum navigio abierunt. Et multi eos 33
viderunt tempore quo abirent, et
nuntium audiverunt ex omnibus
civitatibus et pagis, adeò ut ad
navim accurrerent. Ac Jesus 34
egressus turbas ingentes vidit,

Versio VULGATA LATINA.

25 Cúmque introisset statim cum festinatione ad regem, petivit, dicens; Volo ut
26 protinùs des mihi in disco caput Joannis Baptistæ. Et contristatus est rex: pro-
pter jusjurandum, & propter simul discumbentes, noluit eam contristare:
27 Sed misso spiculatore præcepit afferri caput ejus in disco. Et decollavit eum
28 in carcere. Et attulit caput ejus in disco: & dedit illud puellæ, & puella de-
29 dit matri suæ. Quo audito, discipuli ejus venerunt, & tulerunt corpus ejus:
30 & posuerunt illud in monumento. Et convenientes Apostoli ad Jesum, renun-
31 tiaverunt ei omnia, quæ egerant, & docuerant. Et ait illis; Venite seorsùm
in desertum locum, & requiescite pusillùm. Erant enim qui veniebant & red-
32 ibant multi: & nec spatium manducandi habebant. Et ascendentes in navim,
33 abierunt in desertum locum seorsùm. Et viderunt eos abeuntes, & cognove-
runt multi: & pedestres de omnibus civitatibus concurrerunt illuc; & præve-
nerunt eos. Et exiens vidit turbam multam Jesus: & misertus est super eos, 34
quia erant sicut oves non habentes pastorem, & cœpit illos docere multa. Et 35
cùm jam hora multa fieret, accesserunt discipuli ejus, dicentes; Desertus est lo-
cus hic, & jam hora præteriit: Dimitte illos, ut euntes in proximas villas 36
& vicos, emant sibi cibos, quos manducent. Et respondens ait illis; Date il- 37
lis vos manducare. Et dixerunt ei; Euntes emamus ducentis denariis panes, &
dabimus illis manducare. Et dicit eis; Quot panes habetis? ite, & videte. Et 38
cùm cognovissent, dicunt; Quinque, & duos pisces. Et præcepit illis, ut ac- 39
cumbere facerent omnes secundùm contubernia super viride fœnum. Et discu- 40
buerunt in partes, per centenos & quinquagenos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فرجعت للوقت بسرعة الي الملك وسالته قايلة اريد ان تعطيني الآن في طبق راس يوحنا
26 المعمداني * فحزن الملك ومن اجل اليمين والمتكيين لم يرد منعها * وللوقت انفذ سيافا وامر
27 ان يوتي براسه في طبق فمضي السياف وقطع راسه في الحبس * وجاء به في طبق * واعطاه 28
للصبية والصبية دفعته لامها * وسمع تلاميذه فجاوا ورفعوا جسده وجعلوه في قبر * واجتمع 29 30
الرسل الي يسوع واخبروه بجميع ما عملوا وعلموا * فقال لهم تعالوا وحدكم الي القفر لتستريحوا 31
قليلا * لان الذين ياتون ويذهبون كثيرون حتي انهم لم يكونوا يتفرغون للاكل *

* الفصل التاسع عشر *

32 * فذهبوا في السفينة مسرعين الي برية منفردين * فلما
33 علم بهم كثيرون فاسرعوا الي هناك من كل المدن واقبلوا اليهم * فلما خرج يسوع راي 34
جمعا كبيرا فتحنن عليهم لانهم كانوا كخراف لا راع لها فبدا يعلمهم كثيرا * وبعد 35
ساعات كثيرة جاء اليه تلاميذه وقالوا المكان قفر وقد جازت الساعة * اطلقهم ليذهبوا الي 36
القري والمدن التي حولنا ليبتاعوا لهم خبزا لانه ليس لهم ما ياكلون * فقال لهم اعطوهم 37
انتم لياكلوا * فقالوا نمضي ونبتاع خبزا بمايتي دينار ونعطيهم لياكلوا * فقال لهم كم 38
عندكم من الخبز اذهبوا وانظروا * فلما علموا قالوا خمس وسمكتان * فامرهم باجلاس 39
الجمع احزابا احزابا علي العشب الاخضر * فجلسوا زمرا زمرا * ماية ماية وخمسين خمسين * 40

Et reversa est illicò cum celeritate ad 25
regem, & petiit ab eo, dicens; Volo ut
des mihi modò in disco caput Johannis
Baptistæ. Et contristatus est rex. At pro- 26
pter jusjurandum & discumbentes, nolu-
it negare ei. Et protinùs delegavit gladi- 27
atorem, præcepitque ut afferretur ca-
put ejus in disco. Abiit ergò gladiator, &
truncavit caput ejus in carcere: Et attu- 28
lit illud in disco, & dedit illud puellæ:
& puella dedit illud matri suæ. Et audi- 29
erunt discipuli ejus, & venerunt, & tu-
lerunt cadaver ejus, & posuerunt illud
in monumento. Et convenerunt Apostoli 30
ad Jesum, & nuntiaverunt ei omnia quæ
fecerant & docuerant. Dixit autem eis, 31
Venite seorsum in desertum, ut quiescatis
parumper. Nam qui veniebant &
ibant, erant plurimi, adeò ut non possent
vacare comestioni.

Sectio decima nona.

Igitur abierunt in navi properantes ad 32
desertum semoti: Sed quum scivissent 33
multi, accurrerunt illuc ex omnibus ci-
vitatibus, & venerunt ad eos. Et cùm 34
exiisset Jesus, vidit turbam magnam, &
misertus est super eos, quia erant sicut
oves, quibus non est pastor, & cœpit do-
cere eos multa. Et post horas multas ve- 35
nerunt ad eum discipuli ejus, & dixe-
runt; Locus est desertus, & jam præteri-
it hora. Dimitte illos, ut eant ad villas, 36
& urbes quæ circum nos sunt, ut emant
sibi panem: quia non est eis quod man-
ducent. Dixit eis, Date illis vos ad man- 37
ducandum. Et dixerunt, Ibimus & eme-
mus panem ducentis denariis, & dabi-
mus illis ad manducandum. Ait illis, 38
Quot apud vos sunt panes? ite & vi-
dete. Et cùm scivissent, dixerunt; Quin-
que, & duo pisces. Præcepitque eis ut 39
facerent sedere turbam per turmas super
herba viridi. Et sederunt per cœtus cen- 40
teni & quinquageni.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወበእት፡ሶቤሃ፡ኀበ፡ንጉሥ፡እንዘ፡ትጔጕእ፡ወሰአለቶ፡ወትቤሎ፡እፈቅድ፡ይእዜ፡ተሀ
26 በኒ፡ርእሶ፡ለዮሐንስ፡መጥምቅ፡በጻሕል፡፡ ወተከዘ፡ንጉሥ፡በእንተ፡መሐላሁ፡ወ
27 በእንተ፡እለሂ፡ይረፍቁ፡ምስሌሁ፡ሊፈቅደ፡ይእበያ፡፡ ወፈነወ፡ንጉሥ፡ሶቤሃ፡መስ
28 ተራትዓተ፡ሐራ፡ወአዘዘ፡ያምጽኡ፡ርእሶ፡፡ ወሖሩ፡ወመተሩ፡ርእሶ፡ለዮሐንስ፡
በቤተ፡ሞቅሕ፡ወአምጽኡ፡በጻሕል፡ ወወሀብዋ፡ለይእቲ፡ወለት፡ወይእቲኒ፡ወሀበት፡ለ
29 እማ፡፡ ወሰሚዖሙ፡አርድኢሁ፡ሖሩ፡ወነሥኡ፡በድኖ፡ለዮሐንስ፡ወቀበርዎ፡፡
በረከብ፡ወበብዙኃን፡መንበብ፡፡
30 ወተጋብኡ፡ሐዋርያት፡ኀበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወነገርዎ፡ኵሎ፡ዘገብሩ፡ወዘከመ፡መሀ
31 ሩ፡፡ ወይቤሎሙ፡ንዑ፡ንሑር፡ገዳመ፡በሕቲትነ፡ ወታረፉ፡ሕቀ፡እስመ፡ብዙኃን፡እ
32 ለ፡ይሐውሩ፡ወይገብኡ፡ወኢያበውሕዎሙ፡ይብልዑ፡እክለ፡እስመ፡ኢያጽተርክቡ፡፡
33 ወሖሩ፡ሐቅለ፡በሐመር፡በሕቲቶሙ፡፡ ወርእይዎሙ፡እንዘ፡ይሐውሩ፡ወአእመርዎ
ሙ፡ብዙኃን፡ወሖሩ፡እንተ፡እግር፡ኀቤሁ፡እምኵሉ፡አህጉር፡ወተቀደምዎሙ፡
ወመጽኡ፡ኀቤሁ፡፡ በእንተ፡ኃምስ፡ኅብስት፡፡
34 ወፅአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ርእየ፡ብዙኀ፡ሰብአ፡ወመሀሮሙ፡እስመ፡ከመ፡አባግዐ፡ዘአ
35 ልቦ፡ኖላዊ፡እሙንቱ፡ወአኀዘ፡ይመሀርሞ፡ብዙኀ፡፡ ወእምድኅረ፡ብዙኅ፡ሰዐት፡
ኮነ፡መጽኡ፡አርድኢሁ፡ወይቤልዎ፡ሐቅል፡ውእቱ፡ዝብሔር፡ወመሰየ፡ወደለ፡ሰዐ
36 ት፡፡ ሰዓር፡ሕዝበ፡ይሑሩ፡ውስተ፡አህጉር፡ወአዕጸደት፡ይሣየጡ፡ሎሙ፡ሲሳየ፡እ
37 ስመ፡አልቦሙ፡ዘይበልዑ፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡ሀብዎሙ፡አንትሙ፡ዘይበል
ዑ፡ወይቤልዎ፡ንሑርኑ፡ንሣየጥ፡በክልኤ፡ምእት፡ዲናር፡ኅብስተ፡ወንሁቦሙ፡ይብል
38 ዑ፡፡ ወይቤሎሙ፡ሖሩ፡ርእዩ፡ሚመጠነ፡ብክሙ፡ኅብስተ፡ወይቤልዎ፡ኃምስ፡
39 ወክልኤቱ፡ዓሣ፡፡ ወአዘዞሙ፡ለኵሎሙ፡ይረፍቁ፡በበ፡መርፈቆሙ፡ደበ፡
40 ኀመልማለ፡ሣዕር፡፡ ወረፈቁ፡ኵሎሙ፡በበ፡መርፈቆሙ፡በበ፡ምእት፡
ወበበ፡ኃምሳ፡፡

Et ingressa est statim ad regem festinans, & rogavit eum, & dixit ei; Volo nunc ut 25
des mihi caput Johannis Baptistæ in patina. Et contristatus est rex: propter ju- 26
ramentum ejus, & propter recumbentes noluit recusare eam. Et misit rex sta- 27
tim spiculatores, & præcepit ut afferrent caput ejus. Et abierunt & abscide- 28
runt caput Johannis in domo vinculi, & attulerunt in patina, & dederunt illud
huic filiæ; & illa dedit matri suæ. Et audientes discipuli sui venerunt, & tule- 29
runt cadaver Johannis, & sepeliverunt illud.

De vacatione, & de turba sermo.

Et coacti sunt Apostoli ad Dñm Jesum, & nuntiaverunt ei omnia quæ fecissent, 30
& quomodo docuissent. Et dixit iis; Venite, exeamus *in* desertum nos soli, & re- 31
quiescatis pusillùm: quia multi venientes, & redeuntes *erant*; & non permittebant
iis manducare panem quia non vacabant. Et abierunt *in* desertum navigio, so- 32
li. Et viderunt eos abeuntes, & cognoverunt eos multi, & venerunt pedestres 33
ad eum ab omnibus civitatibus, & prævenerunt eos, & venerunt ad eum.

De quinque panibus.

Exiens Dñs Jesus vidit multos homines, & docuit eos, quia sicut oves quæ non ha- 34
bent pastorē *fuerunt*, & cœpit docere eos multa. Et postquā multa hora facta 35
fuit, venerunt discipuli ej⁹, & dicebant ei; Desertus est hic loc⁹; & ad vesperā jam
vergit hora. Dimitte populos, ut proficiscantur in civitates & vicos, emere sibi 36
cibū, quoniam non habent quo vescantur. Et respondit, & dixit iis; Date illis vos 37
quo vescantur, & dixerunt ei; Abibimúsne emere cum ducentis denariis panem, &
dabimus eis manducare? Et dixit iis, Abite, videte quot habetis panes: & di- 38
xerunt ei, Quinque, & duos pisces. Et præcepit iis omnibus discumbere singulis 39
suis accubitis super viridi gramine. Et discubuerunt omnes illi singulis accubi- 40
tis suis per centenos, & quinquagenos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

برايشان رحمت كرد * كه مانند بودند † كوسفنداني را كه ايشانرا چوپان نباشد * واغاز كرد بسيار چيزها
بديشان مي اموزانيد * چون وقت دراز شد * شاكردان او پيش آمدند * وبدو كفتند * اين 35
جايكه † ويرانست * ووقت ديرشد * ايشانرا دستوري بده * كه درمزرعها وديهها كه كرداكرد 36
اينجا اند † بروند براي خودنان بخرند * براي انك چيزي خوردني ندارند * * مسيح بشاكردان 37
كفت شما چيزي دهيد تا بخورند * ايشان جواب دادند * كه اكر بدو صد دينار نان بخريم
وبديشان دهيم * بخورند وهنوز بس نكند * * عيسي بديشان كفت ببينيد چند نان داريد † اينجا 38
چون شنيدند كفتند * پنج نان داريم ودو ماهي * * مسيح بديشان فرمود * كه مردم را 39
صف * صف * بر علف بنشانيد * * نشاندند صد صد * وپنجاه پنجاه * 40

in quos misericordiâ affectus est,
quòd similes essent ovibus quibus
pastor non sit: & initio facto multa
eos docuit. Cùm tempus prolixum 35
esset, discipuli ejus accesserunt, &
ei dixerunt; Hic locus desertus est,
& tempus serum est. Illis veniam 36
dato, ut in agros & pagos, qui in
circuitu hujus loci sunt, eāt ut panē
sibi comparent: eò quod nihil quo
vescantur habent. Christus discipulis 37
dixit; Vos aliquid date, quo vescan-
tur: illi responderunt; Quòd si du-
centis denariis panem emamus, &
illis demus ut edant, ne sic quidem
sat erit. Jesus illis dixit; Videte 38
quot panes habeatis hic: quum au-
dissent dixerunt; Quinque panes
habemus, & duos pisces. Christus 39
illis jussit, dicens; Homines per ordi-
nes in herba collocate. Et eos dis- 40
posuerunt per centenos & quinqua-
genos.

Et accipiens quinque panes & duos pisces, respiciens in cœlum, bene-
41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλό-
dixit, & fregit panes, & dedit discipulis suis, ut adponerent e-
γησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐ-
is: & duos pisces divisit omnibus. Et manducaverunt omnes & saturati
42 τοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθη-
sunt. Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piscibus.
43 σαν. Καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
Et erant edentes panes, quasi quinquies mille viri. Et statim co-
44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς (γ) ἄρτους, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθέως (δ) ἠ-
45 egit discipulos suos ascendere in navigium, & præcedere in ulterius
νάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν
ad Bethsaidam, donec ipse absolveret turbam. Et dimittens eos,
46 πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς,
abiit in montem orare. Et sero facto, erat navigium in
47 ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν
medio mari, & ipse solus in terra. Et vidit eos la-
48 μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς (ε) μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασα-
borantes in remigando: (erat enim ventus contrarius eis:) & circa quar-
νιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· (ἦν γὰρ (ζ) ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς·) καὶ περὶ τε-
tam custodiam noctis venit ad eos, circumambulans super mare: &
τάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ
volebat præterire eos. Illi verò videntes eum circumambulantem super mare, putaverunt
ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν 49
phantasma esse: & exclamaverunt. Omnes enim eum viderunt, & conturbati sunt. Et statim
φάντασμα εἶναι· καὶ ἀνέκραξαν. Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. Καὶ εὐθέως 50
locutus est cum eis, & dicit eis; Confidete: ego sum, ne metuite. Et ascendit ad
ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς 51
illos in navigium: & quievit ventus. Et valdè ex abundanti in seipsis stupebant,
αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο,
& mirabantur. Non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum ob-
καὶ ἐθαύμαζον. Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν (η) γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πε- 52
callitum. Et pertranseuntes venerunt in terram Genesareth, & applicuerunt.
πωρωμένη. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν (θ) Γεννησαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. 53
Et exeuntibus illis è navigio, continuò cognoscentes eum, Circumcurren-
Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες (ι) αὐτὸν, Περιδραμόν- 54 55
tes omnem circumviciniam illam, cœperunt in grabatis malè haben-
τες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς (κ) κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχον-
tes circumferre, ubi audiebant quòd illic esset. Et quocunque introibat in vicos,
τας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. Καὶ ὅπου ἂν (λ) εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, 56
vel urbes, vel agros, in plateis ponebant infirmos, & advocabant eum ut
ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα
vel fimbriam vestimenti ejus tangerent: & quotquot tangebant eum, servabantur.
κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

MS. A. (γ) ἄρτους, πεντακισχίλιοι (δ) ἠνάγκασεν (ε) μόνος ἦν ἐπὶ (ζ) ἐναντίος ὁ ἄνεμος (η) γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία (θ) Γεννησαρὲτ, (ι) αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, Περιδραμόντες (κ) κραββάτοις (λ) εἰσεπορεύοντο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 [illegible]
[illegible]
42 43 [illegible]
44 45 [illegible]
[illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
[illegible]
[illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
[illegible]
51 [illegible]
52 53 [illegible]
54 55 [illegible]
[illegible]
56 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et accepit illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in cœlum, ac benedixit, fregitque panem, & dedit discipulis suis ut apponerent eis: & illos duos pisces partiti sunt inter omnes. 41
Comederuntque omnes, & saturati sunt. 42
Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, & ex piscibus. 43
Erant autem qui comederant panem, quinquies mille viri. 44
Et statim coëgit discipulos suos conscendere navim, & trajicere ante ipsum in ulteriorem ripam ad Bethsaidam, dum ipse dimitteret turbas. 45
Quumq; dimisisset eos, profectus est in montem ut oraret. 46

Lectio quotidiana generaliter. 17.

Quum autem esset vespera, navis erat in medio maris, & ipse solus in terra. 47
Et vidit eos vexatos dum sulcarent mare: ventus enim eis adversus erat. vigiliâ verò quartâ noctis venit ad eos Jesus dum ambularet super aquas: volebatque eos præterire. 48
Illi autem viderunt eum ambulantem super aquas, & reputârunt apud se visionem esse fallacem, & exclamârunt. 49
Omnes enim viderunt eum, & timuerunt. Et ipso momento collocutus est eis, & dixit eis; Bono estote animo, ego sum: ne timeatis. 50
Et ascendit ad eos in navem, & conquievit ventus: & vehementer admirabantur atque obstupescebant apud se. 51
Non enim intellexerant ex pane illo, propterea quòd cor eorum crassum erat. 52
Quumque trajecissent, venerunt in terram Ghenesar. 53
Et quum exîssent è navi, eo momento senserunt eum viri regionis illius. 54
Et percurrerunt universam terram illam, cœperuntque adducere eos qui variis malis affecti erant, bajulantes eos in grabbatis, quò loci audiebant eum esse. 55
Et quocunque ingrederetur in pagos & urbes, in plateis ponebant infirmos, efflagitabantque ab eo ut vel fimbriam tantùm vestimenti ejus tangerent: & ii omnes qui tangebant eum, sanabantur. 56

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * ان پنج نان ودو ماهي را ستد * ودر اسمان نگاه کرد * وبرکت نهاد ونانرا شکست * وبشاکردان
42 خود داد تا [پيش ايشان نهادند وآن دو ماهي نيز] برايشان بخش کردند * همکان
43 [خوردند وسير شدند * وافزوني نان پارها که پيش مردم مانده بود جمع کردند
44 وازماهي نيز * دوازده سبد پر شد * وشماران مردم [که خوردند] پنج هزار بودند
45 بيست هفت رفتن مسيح برروي آب دريا * وازانجا بشاکردان خود فرمود
که درکشتي نشينند * وازو پيشتر بروند دربيت صيدا * وقتي که خلق را دستوري داد *
46 47 * وخود برکوه رفت تا نماز کند * * چون شب در آمد کشتي دردريا بود * واو تنها برزمين *
48 * وديد که دررفتن زحمت مي کشند * سبب انك باد برابر ايشان بود * ودرچهارم بخش از
شب عيسي † پيش ايشان آمد * برروي اب دريا همچو بر خشکي مي رفت * مي خواست که
49 از ايشان * بگذرد * * ايشان اورا ديدند که برروي آب مي رفت پنداشتند † دروغ
50 وخيالست بانك زدند * سبب انك ترسيدند * مسيح با ايشان سخن گفت * وفرمود مترسيد منم منم

Tunc illos quinq; panes & duos pisces accepit, & in cœlum intuitus est, & benedictione adhibitâ panes fregit; & discipulis suis dedit, ut illis apponerent: illos quoque duos pisces partiti sunt illis. 41
Et omnes *comederunt & saturati sunt.* 42
Et reliquias panis, fragmenta quæ coram hominibus remanserant, congregârunt, & de piscibus etiam, duodecim corbes impleti erant. 43
Numerus autem illorum virorum, qui comederant, quinque millia erant. 44

XXVII. Incessus Christi super faciem aquæ maris.

Ac deindè discipulis suis jussit ut navigium inscenderent, & eum præcederent in Bethsaidam, tempore quo populum dimitteret. 45
Et ipse in montem ascendit ut oraret. 46
Cùm nox inisset, navigium in mari erat & ipse solus in terra. 47
Et vidit quòd in progrediendo ærumnam exantlarent, eâ de causa quòd ventus illis adversus esset: et in quarta parte noctis Jesus ad illos accessit, in superficie aquæ maris tanquam in arida incedens, & voluit ab eis transire. 48
Illi cum videntes, quòd in superficie aquæ incederet, putaverant quod visio falsa & spectrum esset: & vociferati sunt; Eò quòd timerent. 49
Jesus eos 50 *allocutus est, & dixit; Ne timete, ego sum, ego sum.*

Versio VULGATA LATINA.

41 Et acceptis quinque panibus, & duobus piscibus, intuens in cœlum, benedixit, &
42 fregit panes, & dedit discipulis suis, ut ponerent ante eos: & duos pisces divisit
43 omnibus. Et manducaverunt omnes, & saturati sunt. Et sustulerunt reliquias,
44 fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piscibus. Erant autem qui man-
45 ducaverunt quinque millia virorum. Et statim coëgit discipulos suos ascendere
46 navim, ut præcederent eum trans fretum ad Bethsaidam, dum ipse dimitteret popu-
47 lum. Et cùm dimisisset eos, abiit in montem orare. Et cùm serò esset, erat navis
48 in medio mari, & ipse solus in terra. Et videns eos laborantes in remigando (erat
enim ventus contrarius eis) & circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans
49 supra mare: & volebat præterire eos. At illi ut viderunt eum ambulantem supra
mare, putaverunt phantasma esse, & exclamaverunt. Omnes enim viderunt eum, 50
& conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis, & dixit eis; Confidite, ego sum,
nolite timere. Et ascendit ad illos in navim, & cessavit ventus. Et plus magis in- 51
tra se stupebant: Non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum ob- 52
cæcatum. Et cùm transfretâssent, venerunt in terram Genesareth, & applicue- 53
runt. Cúmque egressi essent de navi, continuò cognoverunt eum: Et percurren- 54
tes universam regionem illam, cœperunt in grabatis eos, qui se malè habebant, cir- 55
cumferre, ubi audiebant eum esse. Et quocunque introibat, in vicos, vel in villas, 56
aut civitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabantur eum, ut vel fimbriam
vestimenti ejus tangerent: & quotquot tangebant eum, salvi fiebant.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

41 * واخذ الخمس الخبزات والحوتين ونظر الى السماء وبارك وكسر الخبز * واعطى تلاميذه
42 ليقدموا اليهم * وقسم الحوتين للجميع * فاكلوا جميعا وشبعوا * ورفعوا من الكسر ومن
43 الحوتين اثني عشر زنبيلا مملوة * وكان عدد الاكلين خمسة الف رجل *
44

* الفصل العشرون *

45 * وللوقت كلف تلاميذه ان يركبوا السفينة وان يسبقوه الى العبر نحو بيت صيدا لينطلق
46 هو الجماعة * فلما ودعهم ذهب الى الجبل ليصلي * فلما كان المساء كانت السفينة وسط
47 البحر وهو وحده قايما على الارض * فلما راهم متعبين لان الريح كانت من قدامهم واتاهم
48 في الهجعة الرابعة من الليل ماشيا على البحر وكان يريد يجوزهم * فلما راوه يمشي على البحر
49 ظنوه خيالا فصاحوا * لانهم ابصروه كلهم واضطربوا * فخاطبهم للوقت قايلا لهم تقووا انا
50 هو لا تخافوا * وصعد معهم في السفينة وسكنت الريح * فبهتوا جدا وتعجبوا * لانهم لم
51 52 يفهموا امر الخبز لان قلوبهم كانت مطموسة * فلما عبروا جاوا الى ارض جناسر وارسوا *
53 * وخرجوا من السفينة وللوقت عرفه اهل تلك البلاد كلها * واسرعوا بالمرضى على الاسرة
54 55 من قرى ومدن وحقول الى حيث كان * وكانوا يضعون المرضى في الاسواق ويسالونه ان
56 يلمسوا طرف ثوبه * وكان كل من لمسه خلص *

Et accepit quinque panes, & duos pi- 41
sces: & suspexit in cœlum, & benedi-
xit, & fregit panem, & dedit discipulis
suis ut porrigerent eis: & divisit duos
pisces populo. Et manducaverunt omnes, 42
& saturati sunt. Et sustulerunt ex frag- 43
mentis & ex duobus piscibus duodecim
cophinos plenos. Erat autem numerus 44
manducantium, quinque millia virorum.

Sectio vigesima.

Et statim ursit discipulos suos ut con- 45
scenderent navim, & præcederent eum
trans fretum versus Bethsaida; ut di-
mitteret ipse turbam. Et cùm valedi- 46
xisset eis, recepit se in montem ut ora-
ret. Et cùm esset serò, erat navis in me- 47
dio maris, & ipse solus stans super ter-
ram. Et cùm vidisset eos laborantes, 48
quia ventus erat ex adverso illis, venit
ad eos in vigilia quarta noctis ambu-
lans super mare: & volebat præterire
eos. Cùmque vidissent eum ambulare 49
super mare, putaverunt eum esse phan-
tasma, & exclamaverunt: Quoniam 50
ipsi viderunt eum omnes, & conturbati
fuerunt. Sed statim allocutus est eos,
dicens illis; Roboramini, ego sum: ne
timeatis. Et ascendit cum eis in na- 51
vim, & quievit ventus. Et stupuerunt,
& mirati sunt vehementer. Quia non 52
intellexerunt rem panis: corda enim eo-
rum erant excæcata. Et cùm transfre- 53
tâssent, venerunt in terram Genesar. Et
anchoras jecerunt, Et exierunt de navi. 54
Et continuò cognoverunt eum incolæ il-
lius regionis totius. Et accucurrerunt cum 55
infirmis super lectos de castellis, & ci-
vitatibus, & agris eò loci ubi erat. Et 56
ponebant infirmos in plateis, & depreca-
bantur eum ut tangerent fimbriam vesti-
menti ejus: & quicunque tetigit eum,
salvus factus est.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

41 ወነሥአ፡ኀምስ፡ኅብስተ፡ወክልኤተ፡ዓሣተ፡ወነጸረ፡ሰማየ፡ወባረከ፡ወፈተተ፡ኅ
ብስተ፡ወወሀቦሙ፡ለአርዳኢሁ፡ያቅርቡ፡ሎሙ፡ወከፈሎሙ፡ለኵሎሙ፡እምክልኤቲ፡
42 ዓሣትኒ፡፡ ወበልዑ፡ኵሎሙ፡ወጸግቡ፡፡ ወዘአግሐሡ፡ዘተርፈ፡ፍተታተ፡መል
43 ኡ፡ዓሠርተ፡ወክልኤተ፡መዛይምተ፡ወእምዓሣሁኒ፡፡ ወእለሰ፡በልዕዎ፡ለውእቱ፡
44 ኅብስት፡ ዕደው፡ኃምሰ፡ምእት፡፡ ወአገበሮሙ፡ሶቤሃ፡ለአርዳኢሁ፡ ይዕረጉ፡ሐ
45 መረ፡ወይቅድምዎ፡ማዕዶተ፡ቤተ፡ሰይዳ፡እስከ፡ይስአሮሙ፡ለአሕዛብ፡፡ ወፈነዎ
46 ሙ፡ወኃለፈ፡እምህየ፡ወዓርገ፡ደብረ፡ከመ፡ ይጸሊ፡፡

በእንተ፡ዘከመ፡ሖረ፡ዲበ፡ባሕር፡፡

47 ወመሲዮ፡ሀለወት፡ሐመር፡ማእከለ፡ባሕር፡ወውእቱሰ፡ባሕቲቱ፡ሀሎ፡ውስተ፡ደብር፡፡
48 ወርእዮሙ፡እንዘ፡ ይትመነደቡ፡ወያሐምሞሙ፡ ነፋስ፡እስመ፡ ነፋስ፡ እምገጾሙ፡ ውእ
ቱ፡፡ ወበራብዕት፡ሰዐተ፡ሌሊት፡መጽአ፡ኀቤሆሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡እንዘ፡ይሐውር፡
49 ዲበ፡ባሕር፡ወፈቀደ፡ይትረሐቆሙ፡፡ ወሶበ፡ርእይዎ፡ዲበ፡ባሕር፡ይሐውር፡መሰሎ
50 ሙ፡ጋኔን፡፡ ወእሉ፡ኵሎሙ፡ ርእይዎ፡ደንገፁ፡ወአውየዉ፡፡ወነበቦሙ፡ሶቤሃ፡ወይ
51 ቤሎሙ፡ተአመኑ፡ ከመ፡ አነ፡ውእቱ፡ወኢትፍርሁ፡፡ ወዓርገ፡ ኀቤሆሙ፡ ውስተ፡
52 ሐመር፡ወኀደገ፡ነፋስ፡ወፈድፋደ፡ተደሙ፡ ወአንከርዎ፡፡ ወእመኒ፡ኅብስት፡ኢለበ
53 ውዎ፡እስመ፡ጽሉል፡ልቦሙ፡፡ ወዓደዉ፡ወበጽሑ፡ምድረ፡ጌንሴሬጥ፡ወአር
54 ሰዩ፡ህየ፡፡ ወወፂአሙ፡እምሐመር፡ አእመርዎ፡ ሶቤሃ፡፡ ወሮጹ፡ውስ
55 ተ፡ኵሉ፡በሐውርት፡ወአምጽኡ፡ድውያነ፡በዓራታት፡ወይወስዱ፡ኀበ፡ሰምዑ፡
56 ሀሎ፡፡ ውስተ፡ አህጉር፡ወአዕጻደት፡ኀበ፡ቦኡ፡ወውስተ፡መራሕብት፡ያነብ
ርዎሙ፡ለድውያን፡ወያስተበቍዕዎ፡ከመ፡ይገስሱ፡ጽንፈ፡ልብሱ፡፡ ወኵሎ
ሙ፡እለ፡ገሰስዎ፡ይሐይዉ፡፡

Et accepit quinque panes, & duos pisces, & respexit cœlum, & benedixit, & fre- 41
git panes; & dedit discipulis suis adponere eis: & divisit omnibus de duobus 42
piscibus. Et manducaverunt omnes, & saturati sunt. Et quod sustulerunt re- 43
liquiarum fragmentorum complevit duodecim cophinos, & ex piscibus. Et 44
manducantes hunc panem viri *erant* quinquagesies centum. Et adegit statim 45
discipulos suos ascendere navim, & præcedere eum in ulterius Bethsaidæ, dum
ipse absolveret populos. Et dimisit eos, & abiit illinc, & ascendit ad montem 46
ut oraret.

De hoc quod super mare ambulavit.

Et quum serò esset, fuit navis *in* medio maris, & ipse solus fuit in monte. Et vidit 47
eos vexatos, & affligebat eos ventus, quoniam ventus è facie illorum erat: & in 48
quarta hora noctis accessit ad eos Dominus Jesus ambulans super mare; & voluit
præterire eos. Et quando vidissent eum super mare ambulare, videbatur iis 49
quasi dæmon. Et isti omnes videndo eum conturbati fuerunt, & clamaverunt: 50
& loquutus est iis statim, & dixit iis; Confidite, quòd ego sum; & ne timete. Et 51
ascendit ad eos in navim, & cessavit ventus: & magis obstupuerunt, & admi-
rati sunt eum. Et de panibus non intellexerunt eum, quia obumbratum erat 52
cor eorum. Et transiverunt & venerunt *ad* terram Genezerat, & constitue- 53
runt ibi. Et exeuntes è navi statim cognoverunt eum. Et cucurrerunt in 54
omnes regiones, & adduxerunt infirmos in lectis, & adducebant ubi audivissent 55
eum esse. In civitatibus, et vicis ubi intrâssent, et in plateis ponebant infirmos, 56
et precabantur eum ut tangerent fimbriam vestimenti ejus: et omnes qui tan-
gebant eum servabantur.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

51 * پيش ايشان در كشتي بالا رفت * وباد ساكن شد * سخت بعجب † در ماندند * ودر
52 نفس خود حيران † شدند * * كه دل ايشان كند † بود ومسيح را نيك در نيافته بودند *
53 * وچون از دريا گذشتند * در زمين قنسرين آمدند * بيست هشت انجا كه رنجورانرا
54 بر تختها بر راه مي نهاد * [چون از كشتي بدر امد] كسان ان ولايت دريافتند كه
55 مسيح با شاگردان مي گذرد * * همه پيش باز دويدند * وهر كجا رنجور وبيمار بود * بر تختها
56 نهاده * وبسته * بر گذرگاه او مي آوردند * وبهر ده وشهر كه در مي رفت * رنجورانرا در پاي
او مي آوردند * وازو مي خواستند * كه در دامن پوشش او برسند * وهر كه بدو مي رسيد
خوش مي شد *

Et ad eos in navem ascendit, et ven- 51
tus sedatus est: summa in admirati-
one hæserunt, & in seipsis obstupu-
erunt. Nam cor illorum hebes 52
erat, & Christum benè nonintelle-
xerant. Et cùm mare transissent, in 53
terram Kennasria venerunt.

XXVIII. Ubi ægrotos in lectis juxta viam ponebant.

Cùm è navi egressus esset, homines 54
illius regionis intellexerunt, quòd
Christus cum discipulis suis transi-
ret. Et omnes ultrò citróque cursa- 55
bant, & ubicunque ægrotus aut in-
firmus esset, lectis impositos & al-
ligatos quò transiturus erat fere-
bant. Et quemcunque pagum aut op- 56
pidum ingressus est, ægrotos ad pedes
ejus attulerunt, & ab eo petebant
ut laciniam vestimenti ejus attinge-
rent: & quicunque eum attigit sal-
vus erat.

CAP. VII. ζ.

Et conveniunt ad eum Pharisæi, & quidam Scribarum venientes ab Hie-
1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν Γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱε-
rosolymis. Et videntes quosdam discipulorum ejus communibus manibus, hoc est, illo-
2 ροσολύμων. Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσί, τοῦτ᾽ ἔστιν, ἀνί-
tis, edentes panes, incusaverunt. Nam Pharisæi & omnes Judæi, si
3 πτοις, ἐσθίοντας (α) ἄρτους, ἐμέμψαντο. Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν
non frequenter laverint manus, non manducant, tenentes traditionem senio-
μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέ-
rum: Et à foro, si non baptizentur, non comedunt: & alia multa sunt, quæ
4 ρων· Καὶ (β) ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ
assumpserunt prehendere, lotiones poculorum, & sextariorum, & æramentorum, & lectorum. De-
5 παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν. Ἔ-
inde interrogant eum Pharisæi & Scribæ; Quare discipuli tui non ambu-
πειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπα-
lant juxta traditionem seniorum, sed illotis manibus manducant panem? Ille
6 τοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; Ὁ
verò respondens, dixit eis; Quod pulchrè prophetavit Esaias de vobis hypo-
δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν (γ) Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑπο-
critis, sicut scriptum est; Hic populus labiis me honorat, at cor eorum lon-
κριτῶν, ὡς γέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρ-
gè abest à me. Frustrà autem colunt me, docentes doctrinas, præcepta
7 ρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα
hominum. Relinquentes enim mandatum Dei, prehenditis traditionem homi-
ἀνθρώπων. Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ- 8
num, lotiones sextariorum, & poculorum: & alia similia ejusmodi multa faci-
πων, (δ) βαπτισμοὺς ξεστῶν, καὶ ποτηρίων· (ε) καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖ-
tis. Et dicebat illis; Pulchrè abrogatis mandatum Dei, ut traditionem
τε. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν 9
vestram servetis. Moyses enim dixit; Honora patrem tuum, & matrem tuam: &,
ὑμῶν τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου· καί, 10
Maledicens patri vel matri morte finiatur. Vos autem dicitis; Si di-
Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε, (ζ) Ἐὰν εἴ- 11
xerit homo patri vel matri; Corban, (quod est, donum) quod si ex me, juva-
πῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβᾶν, (ὅ ἐστι, δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφελη-
beris. Et non amplius sinitis eum quicquam facere patri suo, aut matri suæ,
θῇς. Καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, 12
Irritum facientes verbum Dei traditione vestrâ quam tradidistis: & similia
Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια 13
hujusmodi multa facitis. Et advocans omnem turbam, dicebat illis;
τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, 14
Audite me omnes, & intelligite. Nihil est extra hominem introiens in
Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς 15
eum, quod possit eum communicare: sed exeuntia ab eo, illa sunt
αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι
communicantia hominem.
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

MS. A. (α) ἄρτους * Οἱ γὰρ (β) ἀπ᾽ ἀγορᾶς, (γ) περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας τοῦ (δ) βαπτισμοῦ (ε) καὶ παρόμοια (ζ) Ὃς ἂν εἴπῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ * ܝܚ * ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܦܪ̈ܝܫܐ ܘܣܦܪ̈ܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܚܙܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ 1
ܕܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܬܪܥܝܘ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ. 2 3
ܐܢܗܘ ܕܚܦܝܛܐܝܬ ܠܐ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܠܐ ܠܥܣܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܚܝܕܝܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ
ܕܩܫܝܫܐ. * ܘܡܢ ܫܘܩܐ ܐܢ ܠܐ ܡܥܡܕܝܢ ܠܐ ܠܥܣܝܢ. ܘܣܓܝܐܬܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܐܝܬ ܐܝܠܝܢ ܕܩܒܠܘ 4
ܕܢܛܪܘܢ. ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܟܣܐ ܘܕܩܣܛܐ. ܘܕܡܐܢܝ ܢܚܫܐ ܘܕܥܪ̈ܣܬܐ. * ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܦܪ̈ܝܫܐ 5
ܘܣܦܪ̈ܐ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ
ܐܝܕܝܗܘܢ ܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ 6
ܢܣܒܝ ܒܐܦ̈ܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܒܣܦܘ̈ܬܗ ܗܘ ܡܝܩܪ ܠܝ. ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ
ܣܓܝ ܪܚܝܩ ܡܢܝ. * ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ ܠܝ. ܟܕ ܡܠܦܝܢ ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܦܘܩܕ̈ܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 7
* ܫܒܩܬܘܢ ܓܝܪ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܚܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 8
ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܩܣܛܐ ܘܕܟܣܐ. ܘܣܓܝܐܬܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܕܕܡܝܢ ܠܗܠܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܦܝܪ 9
ܡܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܬܩܝܡܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ. * ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܐܡܪ. ܝܩܪ 10
ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܡܢ ܕܡܨܛܐ ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ. ܡܘܬܐ ܢܡܘܬ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. 11
ܐܢ ܢܐܡܪ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ. ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ ܕܡܢܝ ܬܬܗܢܐ. * ܘܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ 12
ܠܗ ܕܢܥܒܕ ܡܕܡ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ. * ܘܡܣܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ 13
ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܐܫܠܡܬܘܢ. ܘܕܡܝܢ ܠܗܠܝܢ ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ 14
ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘܢܝ ܟܠܟܘܢ ܘܐܣܬܟܠܘ. * ܠܝܬ ܡܕܡ ܕܠܒܪ ܡܢ 15
ܒܪܢܫܐ ܗܘ. ܘܥܐܠ ܠܗ. ܕܡܫܟܚ ܕܢܛܡܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢܗ. ܗܘ ܗܘ ܡܛܡܐ ܠܒܪܢܫܐ.

Medio jejunio. 18.

CAP. VII.

Et congregati sunt ad eum Pharisæi & 1
scribæ qui venerant ab Ierusalem. Et vide- 2
runt quosdam ex discipulis ejus edentes pa-
nem, illotis ipsorum manibus, & conquesti
sunt. Omnes enim Judæi & Pharisæi, nisi cu- 3
riosè abluerint manus suas, non comedunt, pro-
pterea quod tenent traditionem seniorum. Et à fo- 4
ro *empta*, nisi lavent, non comedunt: & mul-
ta alia sunt quæ receperunt observanda, *nem-
pe* lotiones calicum, & œnophororum, vasorum-
que æneorum, atque lectorum. Et interrogave- 5
runt eum Scribæ et Pharisæi, Quare discipuli
tui non ambulant juxta traditionem seniorum,
sed non lotis manibus suis comedunt panem?
Ipse verò dixit eis, Pulchrè vaticinatus est con- 6
tra vos Esaias propheta, hypocritæ, sicut scri-
ptum est, Populus iste labiis me honorat, cor
autem eorum admodum elongatum est à me. Fru- 7
strà que reverentur me, quum doceant doctri-
nas mandatorum filiorum hominum. Deseruistis 8
enim mandata Dei, & tenuistis traditionem
hominum, lotiones calicum & lagenarum, mul-
taque his similia. Dixit eis, Bellè deprimitis 9
mandatum Dei, ut confirmetis traditionem
vestram. Moses enim dixit, Honora patrem tuum 10
et matrem tuam: &, Qui maledixerit patri aut
matri, morte moriatur. Vos autem dicitis, Si 11
dixerit quispiam patri suo aut matri suæ, Ob-
latio mea id rei est, ut à me lucreris. Nec per- 12
mittitis ei ut quicquam præstet patri suo aut
matri suæ. Et spernitis sermonem Dei propter 13
traditionem quam tradidistis: & similia hujus-
cemodi multa facitis. Et advocavit Jesus tur- 14
bam universam, ac dixit eis; Audite me,
vos omnes, & intelligite: Nihil est quod 15
extra hominem sit & intret in eum, possit eum
contaminare: sed quod exit ab eo, illud con-
taminat hominem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بيست نه   براي دست شستن وهرچه ادمي را پليد كند

* روزي معتزلان ونويسندكان * كه از اورشليم آمده † بودند * وپيش او نشسته * بديدند كه 1 2
ساكردان بي دست شستن † نان مي خورند * ويهوديان ومعتزلان * از پيران † پند كرفته بودند * 3
وقبول كرده * كه زودتر دست بشويند * انكه چيزي خورند * واز بازارها تا شسته نشوند نخورند * 4
وبسيار چيزهاء † ديكر هست انك قبول † كرده بودند * چون شستن كاسه * وكوزه * والتهاء مسين *
وتختها * * نويسندكان ومعتزلان ازو پرسيدند * چرا شاكردان تو بموجب سپارش پيران روان 5
نمي شوند * الا بي دست شستن نان مي خورند * * او بديشان كفت خوش پيغمبري كرد بهرشما 6
اشعياي † پيغمبر * اي منافقان انچنانك نبشته شد نبوت اين خلق بلب مرا حرمت مي
دارند * ودل ايشان بغايت از من دورست * * وبيهوده مرا مي پرستند * براي انك تدبيرها 7
وسپارش آدميان † مي اموزند * * وسپارشهاء خدارا رها كردند * واران ادميانرا كرفتند * شستن 8
كاس وكوزه * ومانند اين بسيار * بديشان كفت * سپارش خدايرا كذاشتيد * وسپارش ادميانرا كرفتيد * 9

XXIX. De lotione manuum, & quid hominem polluat.

CAP. VII.

Die quodam Pharisæi & Scri- 1
bæ, qui ex Hierosolyma venerant,
& coram eo considebant, Viderunt 2
quòd discipuli sine manuum lotione
panem comederent. Judæi autem, 3
& Pharisæi à senioribus ritum ac-
ceptum retinebant, ut priùs manus
lavarent, postea cibum caperent. Et à 4
foris empta, *quamdiu lota non fue-*
rint, non comederent: & multa alia
sunt quæ acceperant; velut lotio-
nem poculorum, & urceorum, &
utensilium æneorum, & lectorum.
Scribæ & Pharisæi ab eo perconta- 5
ti sunt; Quare discipuli tui ad præ-
scriptum traditionis seniorum non
incedunt, sed absque manuum loti-
one panem comedunt. Ipse illis di- 6
xit; Benè vaticinium fecit de vobis
Esaias Propheta, ô hypocritæ, quem-
admodum scriptum est:

Prophetia.

Hic populus labio me honore affici-
unt, at cor eorum à me longissimè
abest. Frustrà verò me colunt, eò 7
quòd instituta & traditionem homi-
num doceant. Et mandata Dei de- 8
reliquerunt, & humana acceperunt,
lotionem poculorum & urceorum,
& similia his multa. Dixit eti- 9
am illis; Mandatum Dei misistis, &
traditionem hominum tenuistis.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. VII.

1 ET conveniunt ad eum Pharisæi,& quidam de Scribis,venientes ab Jerosolymis.
2 Et cùm vidissent quosdam ex discipulis ejus, communibus manibus, id est,non lotis,
3 manducare panes, vituperaverunt. Pharisæi enim,& omnes Judæi, nisi crebrò la-
4 verint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum : Et à foro nisi ba-
ptizentur, non comedunt : & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis servare, baptis-
5 mata calicum, & urceorum, & æramentorum, & lectorum : Et interrogabant e-
um Pharisæi,& Scribæ ; Quarè discipuli tui non ambulant juxta traditionem se-
6 niorum, sed communibus manibus manducant panem ? At ille respondens, dixit
eis ; Benè prophetavit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est ; Populus hic
7 labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me. In vanum autem me colunt,
docentes doctrinas & præcepta hominum. Relinquentes enim mandatum Dei, 8
tenetis traditionem hominum, baptisma urceorum,& calicum: & alia similia his fa-
citis multa. Et dicebat illis ; Benè irritum facitis præceptum Dei, ut traditionem 9
vestram servetis. Moyses enim dixit ; Honora patrem tuum, & matrem tuam. Et ; 10
Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis ; Si dixerit 11
homo patri, aut matri ; Corban (quod est donum) quodcunque ex me, tibi pro-
fuerit : Et ultrà non dimittitis eum quidquam facere patri suo,aut matri , Rescin- 12
dentes verbum Dei per traditionem vestram, quam tradidistis : & similia hujusmo- 13
di multa facitis. Et advocans iterùm turbam,dicebat illis ; Audite me omnes,& in- 14
telligite. Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum coinquina- 15
re, sed quæ de homine procedunt, illa sunt quæ communicant hominem.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الحادي والعشرون * ثم اجتمع اليه الفريسيون وقوم من الكتبة 1
الذين جاوا من يروسليم * فنظروا الي قوم من تلاميذه ياكلون الطعام بغير غسل ايديهم 2
فلاموهم * لان الفريسيين وكل اليهود لا ياكلون الا بعد غسل ايديهم تمسكا بسنة شيوخهم * 3
* والذي يشترونه من الاسواق ان لم يغسلوه لا ياكلونه * واشياء اخر كثيرة تمسكوا بها 4
من غسل كووس وآلات وقصاع وقدور * وساله الكتبة والفريسيون لم لا تسير تلاميذك 5
كسنة المشيخة بل ياكلون بايدي وسخة * فاجابهم [يسوع] قائلا نعما تنبي عليكم اشعيا 6
النبي ايها المراوون * كما هو مكتوب ان هذا الشعب يكرمني بشفتيه وقلبه بعيد مني * باطلا 7
يعبدونني * اذ يعلمون تعليم وصايا الناس * لانكم تركتم وصايا الله وتمسكتم بوصايا الناس * 8
من غسل اقساط وكووس واواني واشياء اخر كثيرة شبه هذه تصنعون * ثم قال لهم اجيد 9
ان تتركوا وصايا الله وتحفظوا سنتكم * وان موسي قال اكرم اباك وامك ومن قال كلمة شر في 10
ابيه وامه فيموت موتا * وانتم تقولون ان الكرامة هي قربان * وان من لا يرفع قربانا عن ابيه 11 12
وامه فانه يهينهما * وابطلتم كلام الله من اجل سنتكم وتفعلون كثيرا مثل هذا * ثم دعا 13 14
الجمع الكثير وقال لهم اسمعوا مني كلكم وافهموا * ليس شي خارج عن الانسان يدخل فيه 15
يقدر ان ينجسه * لكن الذي يخرج من فم الانسان * [هو الذي ينجس الانسان]

Sectio vigesima prima.

CAP. VII.

DEinde convenerunt ad eum Phari- 1
sæi & quidam è Scribis, qui venerunt
ab Jerosolymis: Videruntq; nonnullos ex 2
discipulis ejus comedere cibum absque
lotione manuum suarum, & arguerunt
eos. Nam Pharisæi & omnes Judæi non 3
manducant nisi post lotionem manuum
suarum, adhærentes legi seniorum suo-
rum. Et quod emunt ex plateis, si non 4
laverint illud non comedunt illud; & res
alias multas observant circa lotionem
calicum, & vasorum, & paropsidum ,
& ollarum. Itaque interrogaverunt eum 5
Scribæ & Pharisæi, Quare non ambu-
lant discipuli tui juxta legem seniorum,
sed comedunt manibus immundis ? Re- 6
spondit eis Jesus, dicens ; Benè prophe-
tavit de vobis Isaias propheta, ô hypo-
critæ, sicut est scriptum ; Quòd hic po-
pulus honorat me labiis suis, & cor ejus
remotum est à me : In vanum colunt me, 7
docentes doctrinam præceptorum homi-
num. Nam reliquistis mandata Dei,& 8
tenuistis præcepta hominum,quoad lotio-
nem urceorum,& calicum, & vasorum :
& res alias multas,quæ similes sunt his,
facitis. Tum subdidit eis , Num consen- 9
taneum est omittere vos mandata Dei,&
servare statuta vestra ? Nam Moyses di- 10
xit, Honora patrem tuum & matrem tu-
am: &, Qui dixerit verbum nequitiæ in
patrem suum aut matrem suam, moria-
tur morte. Vos autem dicitis, Quòd ho- 11
nor est oblatio; Et quòd, Is qui non attol- 12
lit oblationem pro patre suo & matre suâ,
despicit illos. Et abolevistis verba Dei 13
propter leges vestras : & facitis multa
similia his. Deinde vocavit turbam ma- 14
gnam, & dixit eis ; Audite me omnes
vos, & intelligite. Nulla res extrinseca 15
homini, intrans in eum, potest illum co-
inquinare: sed quod exit ex ore hominis,
hoc est quod coinquinat hominem.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ወተጋብኡ፡ኀቤሁ፡ጸሐፍት፡ወፈሪሳውያን፡መጺኦሙ፡እሉ፡ኢየሩሳሌም። ወርእይዎ
2 ሙ፡ለአርዳኢሁ፡እንዘ፡ይበልዑ፡እክለ፡ዘእንበለ፡ይትኀፀቡ፡እደዊሆሙ። እስመ፡
3 ፈሪሳውያንሰ፡ወኵሉ፡አይሁድ፡ለእመ፡በሕቁ፡ኢተኀፀቡ፡እደዊሆሙ፡ኢይበልዑ፡እክ
4 ለ፡እስመ፡ይዓቅቡ፡ትምህርቶሙ፡ለረበናት። ወዘሂ፡እምሠየጥ፡ኢይበልዑ፡ለእ
መ፡ኢያጥመቅዎ፡በማይ፡ወብዑዳት፡ብዙኃ፡ሕርመት፡ዘይትዓቀቡ። ወየኀፅቡ፡ጽዋ
ዓቲሆሙ፡ወጸዋስኵስቲሆሙ፡ወጸህርቲሆሙ፡ወዓራታት።

በእንተ፡እለ፡ኀደጉ፡ትእዛዘ፡እግዚአብሔር።

5 ወይቤልዎ፡ጸሐፍት፡ወፈሪሳውያን፡ለምንት፡ኢየሐውሩ፡አርዳኢከ፡በከመ፡ሠርዐ፡ጸ
6 ሐፍት፡ወፈሪሳውያን፡ወዘእንበለ፡ይትኀፀቡ፡እደዊሆሙ፡ይበልዑ፡እክለ። ወይቤሎ
ሙ፡መድልዋን፡ሠናየ፡ተነበየ፡ላዕሌክሙ፡ኢሳይያስ፡በከመ፡ጽሑፍ፡ዝንቱ፡ሕዝብ፡በ
7 ከናፍሪሆሙ፡ያከብሩኒ፡ወያፈቅሩኒ፡ወበልቦሙሰ፡ነዊኀ፡ይርሕቁ፡እምኔየ። ወከን
8 ቶ፡የምልኩኒ፡ወይሜህሩ፡ሠርዓታተ፡ትእዛዛተ፡ሰብእ። ወየኀድጉ፡ትእዛዛተ፡
እግዚአብሔር፡ወይዓቅቡ፡ትእዛዛተ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ጥምቀታተ፡ኵስኵስት፡ጸ
9 ሃርታት፡ጽዋዓት፡ወሳዕሳን፡ብዙኃ፡ዘይመስሉ፡ለዝንቱ። ወይቤሎሙ፡ሩቱዕኑ፡
10 ትዕልዉ፡ትእዛዘ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ትዕቀቡ፡ትእዛዘ፡ርእስክሙ። ወሙሴ፡ይ
ቤለክሙ፡አክብር፡አባከ፡ወእመከ፡ወዘለሐየሞ፡ቃለ፡ሳዕለ፡አቡሁ፡ወእሙ፡ሞተ፡ለይ
11 ሙት። ወአንትሙሰ፡ትብሉ፡ዘይቤሎ፡ለአቡሁ፡ወለእሙ፡ቍርባን፡ዘረባሕከ፡እ
12 ምኔየ፡ብሂል። ኢታበውሕዎ፡ምንተኒ፡እንከ፡ይግበር፡ለአቡሁ፡ወለእሙ። ወ
13 ትስዕሩ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡በእንተ፡ትእዛዝክሙ፡ዘሠራዕክሙ፡ወዓዲ፡ብዙኃ፡ዘ
14 ይመስሉ፡ዘንቱ፡ዘትገብሩ። ወጸውዖሙ፡ካዕበ፡ለሕዝብ፡ወይቤሎሙ፡ሰምዑ፡
15 ኵልክሙ፡ወለብዉ። አልቦ፡ዘይበውእ፡እምአፍኣ፡ውስተ፡አፉሁ፡ለሰብእ፡ወይ
ክል፡አርኵሶቶ፡ዘእንበለ፡ደእሙ፡ዘይወፅእ፡እምልቡ፡ለሰብእ፡ውእቱ፡ያረኵሶ፡
ለሰብእ።

CAP. VII.

ET congregati sunt ad eum Scribæ & Pharisæi venientes qui Hierosolymæ 1
erant. Et viderunt discipulos ejus edentes panem sine ablutione manuum 2
suarum. Quoniam Pharisæi, & omnes Judæi si in ritu ejus non lave- 3
rint manus suas,non edunt panem: quia observant doctrinam Rabbinorum. Et 4
quod è foro *venit* non edunt nisi baptizent illud in aqua,& aliæ multæ *sunt* pro-
hibitiones quas observant: & lavant pocula,& calices,& æramenta, & lectos.

De iis qui præcepta Dei missa faciunt.

Et dixerunt ei Scribæ,& Pharisæi,Quare non ambulant discipuli tui juxta consti- 5
tutiones Scribarum,& Pharisæorũ,sed sine ablutione manuum suarum edunt pa-
nem ? Et dixit iis;Hypocritæ,benè prophetavit de vobis Esaias,sicut scriptũ est; 6
Hi populi cum labiis suis honorant me,& diligunt me, & in cordibus suis longè
remoti sunt sunt à me. Et frustrà colunt me,& docent constitutiones, mandata 7
hominũ. Et relinquunt mandata Dei,& observant mandata filiorũ hominũ,lo- 8
tiones calicum,pecuniarum,poculorum: & præterea multa quæ similia sunt huic.
Et dixit iis,Rectène irritũ facitis mandatũ Dei,ut servetis mandatum vestrum?Et 9 10
Moyses dixit vobis,Honora patrem tuũ,& matrem tuam: &,Qui maledixerit pa-
tri suo & matri suæ, moriendo morietur. Et vos dicitis, Qui dixit patri suo 11
vel matri suæ;Donum quod lucratus es, à me dicendum est. Et non permitti- 12
tis eum quicquam igitur præstare patri suo , & matri suæ. Et irritum facitis 13
verbum Dei propter mandatum vestrum quod statuistis : & præterea multa
sunt hujusmodi similia quæ facitis. Et vocavit iterum populos, & dixit iis; 14
Audite omnes vos, & intelligite. Non est quod intrat ab extra in os hominis, 15
quod potest pollutum reddere eum: sed solummodo quod exit è corde hominis,
hoc pollutum reddit hominem.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* موسي كفت پدر ومادرت را حرمت بدار * وهر كه پدر ومادر را دشنام دهد بمرك 10
بميرد * * وشما مي كوييد * اكر كسي بمادر وپدر خود بكويد * بياييد پيش من * كه 11
شما را خدمت كنم * * شما نمي كذاريد [تا براي پدر ومادر چيزي كند] * وكلمهٔ خدا را مهمل 12 13
مي داريد * براي سپارش كه مانند شما بشما سپرد * ومانند اينها بسيار ميكنيد * * عيسي 14
همه جماعت را خواند وبديشان سپرد * شما همكنان از من بشنويد ودريابيد * * نيست چيزي 15
كه بيرونتر از ادمي است * بدو درايد * و اورا پليد كند * الا انچ از درون ادمي بدر
آيد * انست كه اورا پليد كند * وكناه مرك است *

Moses dixit ; Patri & matri tuæ 10
honorem exhibeto: &, Quicunq; pa-
tri aut matri contumeliam intulerit,
morte moriatur. Vos autem dicitis; 11
Si quis matri aut patri suo dixerit,
Accedite ad me ut vobis ministeri-
um præstem. Vos non sinitis,ut patri 12
aut matri quicquam præstet. Et ser- 13
monem Dei susque deque habetis pro-
pter traditionem, quam vobis similis
vobis tradidit : & similia his mul-
ta facitis. Jesus autem advocatâ 14
totâ turbâ, eis hoc tradidit; Vos
omnes me audite & intelligite : Ni- 15
hil est extra hominem, quod in eum
ingrediatur & eum polluat : sed il-
lud quod ab interiore hominis egre-
ditur,illud est quod eum polluit, &
peccatum mortis est.

Si quis habet aures audiendi, audiat. Et cùm introisset in domū à turba, inter-
16 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπη-
17 rogabant eum discipuli ejus de parabola. Et ait illis; Sic &
18 ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. Καὶ λέγει αὐτοῖς, (η)Οὕτω καὶ
vos imprudentes estis? Non consideratis, quia omne extrinsecùs introiens in homi-
ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρω-
nem, non potest eum communicare: Quia non intrat ejus in cor, sed
19 πον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, (θ)ἀλλ'
in ventrem, & in secessum exit, purgans omnes escas? Dice-
20 εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα; Ἔλε-
bat autem, quòd ex homine egressum, illud communicat hominem. In-
21 γε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἔσω-
tùs enim, de corde hominum ratiocinationes malæ egrediuntur, adulteria,
θεν γὰρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι,
fornicationes, cædes, Furta, avaritiæ, malitiæ, dolus, lascivia, oculus ma-
22 πορνεῖαι, φόνοι, Κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πο-
lus, blasphemia, superbia, amentia. Omnia hæc mala abintùs egre-
23 νηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπο-
diuntur, & communicant hominem. Et indè surgens, abiit in confinia
24 ρεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια
Tyri & Sidonis: & ingressus in domum, neminē voluit scire, & non potuit
Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν (ι) εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη
ΙΘ' latere. Audiens enim mulier de eo, cujus habebat filiola ejus spiritum immundum,
λαθεῖν. Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, 25
intrans procidit ad pedes ejus. (Erat autem mulier Græca, Syro-
ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. (Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνὶς, (κ)Συρο- 26
phœnissa genere.) Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia
φοίνισσα τῷ γένει·) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον (λ) ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς
ejus. At Jesus ait ei, Sine priùs saturari filios: non enim
αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ 27
pulchrum est sumere panem filiorum, & mittere catellis. Illa verò respondit, &
καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις· Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ 28
dicit illi; Utique, Dñe: etenim catuli sub mensa comedunt de mi-
λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχί-
cis puerorum. Et dixit illi; Propter hunc sermonem, vade: exiit
ων τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕπαγε· ἐξελήλυθε 29
dæmonium à filia tua. Et abiens in domum suam, invenit
τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ 30
Κ' dæmonium egressum, & filiam conjectam super lectum. Et ite-
δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης. Καὶ πά- 31
rùm exiens de finibus Tyri & Sidonis, venit ad mare Gali-
λιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
lææ, per medium finium Decapoleos.
λαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

MS. A. (η) Οὕτως (θ) ἀλλὰ (ι) εἰς οἰκίαν, (κ) Συροφοινίκισσα (λ) ἐκβάλῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]

16 Cui sunt aures ad audiendum, audiat. Quum
17 autem ingressus esset Jesus domum præ turba, interrogaverunt eum discipuli ejus de
18 parabola illa. Dixit eis, Adeóne vos etiam rudes estis? Nonne scitis, quodcunque extrinsecùs ingreditur in hominem, non posse eum contaminare? Quippe quod non intret
19 in cor ejus, sed in ventrem ejus, & egeratur per purgationem quæ purgat omnem cibum. Quod autem egreditur ex homine, illud contaminat hominem. Ab interioribus enim, ex
20 corde hominum, exeunt cogitationes malæ,
21 adulterium, scortatio, furtum, cædes, Oppres-
22 sio, scelus, dolus, impudicitia, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia. Hæc omnia
23 scelera ex interioribus exeunt, & contaminant hominem.

Matutinis dominica quarta jejunii. 19.

Illinc surrexit Jesus, venitque in fines Tyri 24
& Sidonis: & introivit in domum quandam, nolebatque ut quisquam ipsum agnosceret: at non potuit latere. Statim enim audiit mu- 25
lier quædam de ipso, in cujus filia erat spiritus immundus, venitque ac procidit ante pedes ipsius. Ipsa autem mulier erat Gentilis, 26
ex Phœnicia Syriæ: & efflagitabat ab eo ut ejiceret dæmonium ex filia sua. Et ait illi 27
Jesus, Permitte priùs ut saturentur filii: non enim decorum est accipere nos panem filiorum, & objicere canibus. Ipsa verò respon- 28
dit & dixit ei, Imò, Domine mi, etiam canes sub mensis comedunt micas filiorum. Di- 29
xit ei Jesus, Abi: propter hoc verbum exiit dæmonium ex filia tua. Abiit itaque domum 30
suam, & invenit filiam suam jacentem in lecto, & egressum ab ea dæmonium ejus. Rur- 31
sus exiit Jesus è confinio Tyri & Sidonis, venitque ad mare Galilææ ad confinium Decapolis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * هركه دو گوش شنونده دارد بشنود * چون عيسي از ميان جماعت بخانه در آمد
17 شاگردان او بهر اين كلمه ازوي پرسيدند * بديشان گفت چرا شما چنين نادان
18 شديد * نمي دانيد كه هرچه از بيرون در ادمي † درآيد نتواند اورا پليد كردن *
19 * براي انك درون دل او نمي رود * الا در شكم * ودر براز انداخته مي شود * كه همه
خوردني † را پاك مي كند * ليكن هرچه از درون ادمي بدر مي ايد ازيدي * آن اورا
20 پليد مي كند * براي انك اندرون † دل ادمي انديشهاء شوم زاينده مي شود * چون زنا *
21 دزدي * كشتن * تعصبي * شر * دغلي * كينه وري * بد نگريدن بچشم * افتري * تكبر *
22 دماغ داري * سوخي * وبي شرمي * از حد گذاشتن * اين همه از آدمي بدر ايند واورا پليد
23 كنند * وعيسي از انجا بدر آمد * ودر حدود صور وصيدا در آمد * ودرخانه رفت * ونمي
24 خواست كه كسي بداند ونتوانست پنهان شدن سي خوش كردن دختر خبيثي را
25 * زني خبردار شد كه عيسي انجاست * ودختر آن زن جان پليد بود * وامد درپاي او افتاد [

Quicunque aures audientes habeat, audiat. Cùm Jesus è turba domum ingressus esset, discipuli ejus de hoc sermone eum interrogârunt. Illis dixit; Quare vos tam insipientes estis? nescitis, quòd quicquid ab extra in hominem ingreditur, non potest eum contaminare? Eò quòd in cor ejus non ingrediatur, sed in ventrem, & in stercus ejicitur, quod omnem escam purgat. Sed quodcunque ex homine prodit mali, illud eum inquinat. Propterea quòd ex interiore cordis hominis cogitationes malæ enascantur; ut adulterium, furtum, cædes, Pertinacia, malitia, fraus, iracundia, malus aspectus oculi, maledicentia, superbia, amentia, petulantia & impudentia, enormitas. Hæc omnia ex homine egrediuntur, & illum polluunt. At Jesus illinc egressus est, & in terminos Tyri ac Sidonis intravit, & in domum ivit; neque volebat ut quisquam sciret, sed non potuit clam esse. 16 17 18 19 20 21 22 23 24

XXX. Sanatio filiæ Ethnicæ.

Et mulier quædam certior facta est quòd Jesus illic esset: & filiæ ejus mulieris spiritus impurus inerat: veniens itaque ad pedes ejus procidit. 25

Versio VULGATA LATINA.

16
17 Si quis habet aures audiendi, audiat. Et cùm introïsset in domum à turba, inter-
18 rogabant eum discipuli ejus parabolam. Et ait illis; Sic & vos imprudentes estis?
Non intelligitis, quia omne extrinsecùs introiens in hominem, non potest eum
19 communicare: Quia non intrat in cor ejus, sed in ventrem vadit, & in secef-
20 sum exit, purgans omnes escas? Dicebat autem, Quoniam quæ de homine ex-
21 eunt, illa communicant hominem. Abintùs enim de corde hominum malæ co-
22 gitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia, Furta, avaritiæ, ne-
quitiæ, dolus, impudicitiæ, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia.
23 Omnia hæc mala abintùs procedunt, & communicant hominem. Et indè sur-
24 gens abiit in fines Tyri & Sidonis: & ingressus domum, neminem voluit scire,
& non potuit latère. Mulier enim statim ut audivit de eo, cujus filia habebat 25
spiritum immundum, intravit, & procidit ad pedes ejus. Erat enim mulier Gen- 26
tilis, Syrophœnissa genere. Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia
ejus. Qui dixit illi; Sine priùs saturari filios: non est enim bonum sumere 27
panem filiorum, & mittere canibus. At illa respondit, & dixit illi; Utique, 28
Domine: nam & catelli comedunt sub mensa de micis puerorum. Et ait illi; 29
Propter hunc sermonem vade, exiit dæmonium à filia tua. Et cùm abiisset do- 30
mum suam, invenit puellam jacentem supra lectum, & dæmonium exiisse. Et 31
iterùm exiens de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios
fines Decapoleos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * من له اذنان سامعتان فليسمع * فلما دخل البيت عن الجمع سأله تلاميذه عن المثل * فقال 17
18 لهم افانتم ايضا لم تفهموا ان كل ما كان خارجا يدخل فم الانسان لا يقدر ان ينجسه * لانه 19
لا يصل الي القلب بل الي الجوف * ويذهب الي خارج فينقي كل الاطعمة * وقال ان الذي 20
يخرج من فم الانسان هو الذي ينجس الانسان * لانه من داخل قلبه يخرج * افكار سوء * فجور * 21
زناء * قتل * سرقة * سوء * سر * غش * فسق * عين سريرة * تجديف * تعاظم القلب * جهل * 22
* هذا كله شر من داخل يخرج فينجس الانسان * الفصل الثاني والعشرون * 23
* ثم قام من هناك وذهب الي تخوم صور وصيدا * ودخل الي بيت واراد الا يعلم به احد فلم 24
يقدر ان يختفي * فلما سمعت به مراة كان مع ابنتها روح نجس جاءت اليه وسجدت عند 25
26 قدميه * وكانت يونانية سورية وجنسها من العور وسالته ان يخرج الشيطان من ابنتها * فقال 27
لها دعي البنين حتي يشبعوا اولا لانه لا يحسن ان يوخذ خبز البنين فيدفع للكلاب * فاجابته 28
قايلة نعم يا رب والكلاب ايضا قد تاكل مما يسقط من المايدة من فتات الاطفال * فقال لها 29
من اجل هذه الكلمة اذهبي فقد خرج الشيطان من ابنتك * فذهبت الي بيتها فوجدت 30
الصبية علي السرير والشيطان قد خرج منها * الفصل الثالث والعشرون *
* وخرج ايضا من تخوم صور وعبر من صيدا الي بحر الجليل * والي وسط تخوم عشر المدن * 31

Qui habet aures audientes, audiat. Et 16
cùm introïsset domum à turba, interro- 17
gaverunt eum discipuli ejus de parabo-
la. Et dixit eis, An vos quoque non in- 18
tellexistis quòd quicquid est extrinse-
cum, si intret os hominis, non potest co-
inquinare eum? Quandoquidem non 19
pertingit cor, sed ventrem, & vadit fo-
ràs, atque purgantur omnes cibi? Et 20
dixit, Sanè quod exit ab ore hominis, est
quod coinquinat hominem. Quoniam ab 21
intimo cordis ejus exeunt cogitationes
pravitatis, scelus, fornicatio, homici-
dium, Furtum, aviditas, nequitia, do- 22
lus, adulterium, oculus malus, blasphe-
mia, superbia cordis, stultitia. Hoc o- 23
mne flagitium est quod abintùs procedit,
& coinquinat hominem.

Sectio vigesima secunda.

Deindè surrexit indè, & abiit in fines 24
Tyri & Sidonis: & ingressus est domum
quandam, & voluit ut non agnosceret
eum quisquam: sed non potuit latère.
Cùm enim audiisset de ipso mulier quæ- 25
dam, cujus filiæ inerat spiritus immun-
dus, venit ad eum; & adoravit secus pe-
des ejus. (Erat autem Græca Syriaca, 26
& genus ejus ex Ghaur) rogavitque
eum ut ejiceret dæmonium è filia sua. Et 27
dixit ei, Sine filios ut saturentur priùs:
non enim consentaneum est ut sumatur
panis filiorum, & detur canibus. Re- 28
spondit illa, dicens; utique, Domine, &
canes etiam quandoque comedunt ex eo
quod cadit è mensa de micis puerorū. Ait 29
illi, Propter hoc verbum, vade: jam exiit
dæmonium ex filia tua. Et abiit in domū 30
suam, & invenit puellam super lectum,
& dæmonium jam egressum ex ea.

Sectio vigesima tertia.

Et exiit iterum de finibus Tyri, transi- 31
vitque à Sidone ad mare Galilææ, &
ad medium finium decem urbium.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16
17 ዘቦ፡እዝነ፡ሰሚዕ፡ሊይስማዕ፡፡ ወበዊኦ፡ቤተ፡ተግሕሠ፡እምኀበ፡አሕዛብ፡ተስአ
18 ልዎ፡አርዳኢሁ፡ዘንተ፡አምሳለ፡፡ ወይቤሎሙ፡ከመዝኑ፡እንትሙኒ፡ኢትሌብዉ፡
ወኢታአምሩኑ፡ከመ፡ኵሉ፡ዘእምአፍአ፡ይበውእ፡ውስተ፡ሰብእ፡ኢይክል፡አርኵሶ
19 ቶ፡፡ እስመ፡ኢይክል፡በዊኦ፡ውስተ፡ልቡ፡ ዘእንበለ፡ውስተ፡ከርሡ፡ከመ፡ይበው
20 እ፡ወጸሚ፡ይትከዓው፡እንዘ፡ያነጽሕ፡ኵሎ፡መባልዕተ፡፡ ወይቤሎሙ፡ዘይወፅእ፡
21 እምኔሁ፡ለሰብእ፡ውእቱ፡ያረኵሶ፡ለሰብእ፡፡ እስመ፡እምውስጡ፡ለሰብእ፡ይወ
22 ፅእ፡ኵሉ፡ሕሊና፡እኩይ፡ዝውእቱ፡ዘሙት፡፡ ሰረቅ፡ወቀቲል፡ወሐዊረ፡ብእሲተ፡
ብእሲ፡ወትእግልት፡ወእከይ፡ወጕሕሉት፡ወጽልሑት፡ወፅርፈት፡ወትዕቢት፡ወሐሜሜ፡
23 ዐይን፡ወእበድ፡ወተሐምሞ፡፡ ወዝንቱ፡ኵሉ፡እኩይ፡ዘይወፅእ፡እምውስጥ፡ወያ
24 ረኵሶ፡ለሰብእ፡፡ ወተንሢኦ፡እምህየ፡ሖረ፡ብሔረ፡ጢሮስ፡ወሲዶና፡ ወቦአ፡ቤተ፡
ወኢፈቀደ፡ያእምሮ፡መኑሂ፡ ወስእነ፡ተከብቶ፡፡

በእንተ፡ ብእሲት፡ ሲሮፊኒቀዊት፡፡

25 ወእምዝ፡ሰምዐት፡ብእሲት፡በእንቲአሁ፡እንተ፡ጋኔን፡እኩይ፡አኀዞ፡ለቲ፡ ወለታ፡ ወቦአ
26 ት፡ ወሰገደት፡ሎቱ፡ታሕተ፡እገሪሁ፡፡ ወአረማዊት፡ ይእቲ፡ብእሲት፡ ሰብአ፡ሲሮፊ
27 ኒቂስ፡ይእቲ፡፡ ወሰአለቶ፡ያውፅእ፡ጋኔነ፡እምወለታ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየ
ሱስ፡ ወይቤላ፡ ኅድጊ፡ምዕረ፡ ይጽግቡ፡ ደቂቅ፡እስመ፡ኢኮነ፡ ሠናይ፡ነሢአ፡ኅብስተ፡
28 ውሉድ፡ወውሂብ፡ ለከለባት፡፡ ወተሰጥወቶ፡ ወትቤሎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡ከልባትኒ፡
29 ይበልዑ፡ በታሕተ፡ ማእድ፡ፍርፋራተ፡ዘያወድቁ፡ደቅ፡፡ ወይቤላ፡ በእንተዝ፡ ቃ
30 ልኪ፡ ሖሪ፡ ወፅአ፡ ውእቱ፡ ጋኔን፡ እምወለትኪ፡፡ ወአተወት፡ ቤታ፡ ወረከበታ፡
31 ለወለታ፡ ልብስታ፡ ወትነብር፡ ውስተ፡ዓራታ፡ ወኀደጋ፡ጋኔን፡፡ ወኀለፈ፡ካዕበ፡
እምጢሮስ፡ሖረ፡እንተ፡ሲዶና፡ ባሕረ፡ ገሊላ፡ ማእከለ፡ዓሠርቱ፡አህጉር፡፡

Qui habet aures, audiendo audiat. Et intrante eo in domum, & secessum facien- 16
te à populo, interrogârunt eum discipuli, de illa parabola. Et dixit iis, Siccine vos 17
non intelligitis, & nescitis quòd quodcunque *fuit* quod ab extrà intrat in homi- 18
nem non potest pollutum facere eum: Quia non potest intrare in cor ejus, sed 19
in ventrem, ut abeat, & in latrinam effundatur, purgans omnes escas. Et dixit 20
iis, Quod exit ab homine hoc pollutum reddit hominem. Quia abintùs hominis 21
exit omnis cogitatio mala: cujusmodi sunt fornicatio, Furtum, & cædes, et 22
adulterium, & avaritiæ, & malitia, & dolus, & fraus, & blasphemia, & super-
bia, & invidia, & dementia, & afflictio. Et hoc totum malum quod egreditur 23
ab intus, & pollutum reddit hominem. Et surgens indè abiit in regionem 24
Tyri & Sydonis, & intravit domum, & noluit aliquem scire eum: & non potuit
latère.

De muliere Syrophœnissâ.

Et tunc audivit mulier de illo, cujus filiam malus dæmon prehendisset, & venit, & 25
adoravit eum sub pedibus ejus. Et Gentilis fuit, uxor hominis Syrophœnissi fuit: 26
& rogavit eum ejicere dæmonem ex filia ejus. Et respondit Dñs Jesus, & dixit 27
ei; Sine priùs saturare parvulos: quia non est bonū sumere panē filiorū, & dare ca-
nibus. Et respondit ei, & dixit ei; Etiam Dñe, canes comedunt sub mensa micas 28
quas projiciunt parvuli. Et dixit ei, Propter hunc sermonem tuum, vade: exivit 29
iste dæmon è filia tua. Et abiit *in* domum suam, & invenit filiam suam vestitam, 30
& sedebat in lecto, & reliquerat eam dæmon. Et exiens iterum à Tyro venit 31
per Sidonem juxta Galilæam, per medium Decem civitatum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وزن حنيفي بود * از يونيقاه سوريه يعني از حمص * واز مسيح درخواست كرد كه ديو را از 26
دختر او بيرون آرد * عيسي بدان زن گفت * رها كن كه اول فرزندان سير شوند * وخوش 27
نباشد كه نان فرزندان را ستده شود * وپيش سگان انداخته گردد * زن بدو جواب داد وگفت * 28
اري خداوند سگان نيز * زير خوان * از خرد پارهاي كه از فرزندان افتد بخورند * عيسي 29
بدو گفت * برو كه به بركت اين سخن ابليس از دختر تو بدر آمد * وچون زن بخانه آمد 30
دختر خود را ديد بر تخت افتاده * وابليس ازو بدر رفته

سي يك خوش كردن عيسي مرد كر ولال را

* باز عيسي از تخوم صور وصيدا بدر آمد * ودر درياي جليل رفت * در تخوم ده شهر * 31

Mulier autem Ethnica erat, ex 26
Phœnicia Syriæ; (i.e. ex Emisa)
& à Christo petiit, ut dæmonium è
filia ejus ejiceret. Jesus illi mulie- 27
ri dixit; Sine ut prius filii satu-
rentur: neque enim bonum est, ut
panis liberorum sumatur, & canibus
projiciatur. Mulier illi responsum 28
dedit, & dixit; Etiam Domine, ca-
nes etiam sub mensa parvis frag-
mentis, quæ à filiis cadunt, vescun-
tur. Jesus illi dixit; Abi, quia cum 29
benedictione hujus sermonis diabo-
lus è filia tua exivit. Et cùm mu- 30
lier domum venisset, filiam suam
vidit in lecto jacentem & diabolum
ex illa egressum.

XXXI. Sanat Jesus hominem surdum ac mutum.

Rursum Jesus è finibus Tyri & Si- 31
donis egressus est, & in mare Gali-
lææ ivit, in confinia Decapolis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΑ'.

Et ferunt ei surdum ægrèloquentem, & invocant eum ut imponat illi
32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
manum. Et abducens eum de turba privatim, jecit di-
33 χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δα-
gitos suos in auriculas ejus, & expuens, tetigit linguam ejus: Et su-
34 κτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ· Καὶ ἀ-
spiciens in cœlum, ingemuit, & ait illi, Ephphatha, quod est, Adaperi-
ναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, Διανοίχθη-
re. Et statim adapertæ sunt ejus aures, & solutum est vinculum lin-
35 τι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσ- οε
guæ ejus, & loquebatur rectè. Et præcepit illis ut nemini dicerent. Quantò
36 σης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν. ὅσον η
autem ille eis præcipiebat, magis amplius prædicabant. Et supramo-
37 (μ) δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισ- οε
dùm percellebantur, dicentes, Pulchrè omnia fecit: & surdos facit audire, & ε
σῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ
mutos loqui.
τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

CAP. VIII. η'. ΚΑ'

In illis diebus omninò multâ turbâ existente, & non habentibus quid comede-
1 ἘΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγω-
rent, advocans Jesus discipulos suos, dicit illis; Visceribus com-
2 σι, (α) προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνί-
moveor super turbam, quia jam dies tres manent apud me, & non habent quid mandu-
ζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγω-
cent. Et si absolvam eos jejunos in domum suam, exolventur in via: quidã enim
σι. Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ 3
eorum delongè venerunt. Et responderunt ei discipuli sui; Undè illos
αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν τούτους 4
poterit quis hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos;
δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων (β) ἐπ' ἐρημίας; Καὶ ἐπηρώτα αὐτοὺς, 5
Quot habetis panes? Illi verò dixerunt; Septem. Et præcepit turbæ discumbere
Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν 6
super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens, fregit, & dabat discipulis
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
suis, ut apponerent: & apposuerunt turbæ. Et habebãt pisciculos paucos: &
αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα, (γ) καὶ 7
benedicens, ait apponi & ipsos. Comederunt autem, & saturati sunt: & sustu-
εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά. Ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦ- 8
lerunt redundantia fragmentorum, septem sportas. (Erant autem comedentes quasi quatuor
ραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας. (Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακι- 9
millia:) & absolvit eos. Et statim ascendens in navigium cum di-
σχίλιοι·) καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. (δ) Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μα- 10
οζ scipulis suis, venit in partes Dalmanutha. Et exierunt Pharisæi, & cœ-
δ θητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρ- 11
perunt conquirere eo, quærentes ab eo signum de cœlo, tentantes eum.
ξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

MS. A. (μ) δὲ αὐτοῖς Κεφ. η'. MS. A. (α) προσκαλεσάμενος τοὺς (β) ἐπ' ἐρημίαις (γ) καὶ ταῦτα εὐλογήσας, εἶπεν παρατιθέναι (δ) Καὶ ἐμβὰς εὐθέως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Et adduxerunt ei surdum quendam mutum, 32
& efflagitabant ab eo ut imponeret ei ma-
num. Abduxitque eum è turba solum, & im- 33
misit digitos suos in aures illius: expuitque,
ac tetigit linguam ejus, Et suspexit in cœ- 34
lum, ac suspiravit: dixitque ei, Adaperitor.
Atque in illa hora adapertæ sunt ejus aures, 35
solutumque vinculum linguæ ipsius, & locu- 36
tus est facillimè. Et admonuit eos ne id cuiquam dicerent: sed quantò magis ipse interdixerat eis, tantò magis illi prædicabant.
Magisque obstupescebant, dicentes; Omnia 37
benè facit: surdos facit ut audiant, & non loquentes ut loquantur.

Ad oblationem quotidianam. 20.

CAP. VIII.

IN illis autem diebus, quum turba multa 1
esset, nec esset quicquam quod ederent, advocavit discipulos suos, & ait illis; Misericordiâ 2
commoveor super turbâ hanc, quia ecce tribus diebus manserunt apud me, nec habent quod comedant. Quòd si dimisero eos je- 3
junos ad domos suas, deficient in via: quidam enim ex eis è longinquo venerant. Di- 4
cunt ei discipuli ejus, Vndenam potest aliquis hic in deserto saturare pane hos omnes? Et 5
interrogavit eos ipse; Quot panes habetis? Dicunt ei, Septem. Et præcepit turbis ut dis- 6
cumberent humi: accepitq; illos septem panes, & benedixit, fregitque, ac dedit discipulis suis ut apponerent: & apposuerunt turbis. Erant & pisces pauci, super quos etiam 7
benedixit; dixitque ut eos apponerent. Et 8
comederunt, & saturati sunt: cæterùm sustulerunt reliquias fragmentorum septem sportas. Erant autem homines qui comederant 9
circiter quater mille. Et dimisit eos. Conscen- 10
ditque statim navem cum discipulis suis, & venit in regionem Dalmonutha.

Feriâ III hebdomadis Candidatorum. 21.

Et exierunt Pharisæi, cœperuntq; discepta- 11
re cum eo: & petebant ab eo signum è cœlo, cùm tentarent eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 *وپيش او آوردند †مردي را كه لال وكر بود * ودر خواست كردند كه مسيح دست بروي
33 نهد * *عيسي مرد را تنها • از انبوه بيرون برد * وانكشت خود در دو كوش او نهاد * واب
34 دهن خود را بر زبانش انداخت • *وسوي اسمان †چشم برداشت وآسود *وبدو كفت كشاده
35 36 باش * *همان دم دو كوش او كشاده شدند • وزبان او كويا كشت *وسخن در آمد • *وايشانرا
سپارد كه اين را بكسي نكويند • و چندانك ايشانرا مي سپارد كه نكويند • ايشان
بيشتر منادي مي زدند • *وبيشتر در تعجب مي ماندند * ومي كفتند كه هر چيز 37
نيك ميكند • كرانرا كوش مي كشايد • ولالانرا زبان مي دهد •

سي دو انجا
كه از هفت نان واندكي ماهي چهار هزار مرد را سير كرد

1 * ودران روزكار كه جماعت بسيار
بودند • واباداني دور بود • وچيزي نبود كه بخورند • شاكردان خود را خواند • وبديشان كفت •
2 *بدين جماعت رحمت مي كنيم • اينك سه روزست كه پيش من ماندند • وچيزي ندارند كه بخورند •
3 *واكر ايشانرا بدهن روزه بكذارم كه بروند • در راه افكار شوند • براي انك كساني • هستند كه

Et ad eum adduxerunt virum quen- 32
dam qui mutus & surdus erat, et pe-
tebant ut Christus illi manum im-
poneret. Jesus hominem seorsum è 33
turba eduxit, & digitos suos in au-
res ejus indidit, & salivam suam
linguæ ejus injecit. Et oculis in cœ- 34
lum sublatis quievit, deindè illi di-
xit, apertus esto. Eodem instanti 35
ambæ aures ejus apertæ sunt, & lin-
gua ejus loquelâ prædita est, & ser-
monem aggressa est. Et illis manda- 36
vit ut hoc nemini dicerent: & quo
magis illis jussit ne dicerent, illi
magis prædicabant. Et majore 37
admiratione capti sunt, & dicebant;
Omnia quidem bene facit, surdis au-
res aperit, & mutis linguam reddit.

XXXII. Ubi septem panibus, & paucis piscibus, quater mille viros saturavit.

CAP. VIII.

ET in illis diebus quum turbæ 1
multæ essent, & habitatio longè ab-
esset, nec quidquam esset quod com-
ederent; discipulos suos vocavit, &
illis dixit, In hanc multitudinem 2
misericordiâ afficimur: ecce tridu-
um est, quod apud me manserunt,
nec quidquam habent quod come-
dant. Et si illos ore jejuno dimit- 3
terem ut abirent, in via defati-
scerentur: quoniam aliqui sunt, qui

Versio VULGATA LATINA.

32 Et adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum.
33 Et apprehendens eum de turba seorsùm, misit digitos suos in auriculas ejus: & ex-
34 spuens, tetigit linguam ejus: Et suspiciens in cœlum, ingemuit, & ait illi; Eph-
35 phetha, quod est, Adaperire. Et statim apertæ sunt aures ejus, & solutum est vincu-
36 lum linguæ ejus, & loquebatur rectè. Et præcepit illis ne cui dicerent. Quantò
37 autem eis præcipiebat, tantò magìs plus prædicabant: Et eò ampliùs admiraban-
tur, dicentes; Benè omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui.

CAP. VIII.

1 In diebus illis iterùm cùm turba multa esset, nec haberent quod manducarent,
2 convocatis discipulis, ait illis; Misereor super turbam, quia ecce jam triduo susti-
nent me, nec habent quod manducent: Et si dimisero eos jejunos in domum su- 3
am, deficient in via: quidam enim ex eis de longè venerunt. Et responderunt ei 4
discipuli sui; Undè illos quis poterit hìc saturare panibus in solitudine? Et inter- 5
rogavit eos; Quot panes habetis? Qui dixerunt; Septem. Et præcepit turbæ 6
discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit, & dabat
discipulis suis ut apponerent, & apposuerunt turbæ. Et habebant pisciculos pau- 7
cos: & ipsos benedixit, & jussit apponi. Et manducaverunt, & saturati sunt, & 8
sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas. Erant autem qui 9
manducaverunt, quasi quatuor millia: & dimisit eos. Et statim ascendens na- 10
vim cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha. Et exierunt Pharisæi, & 11
cœperunt conquirere cum eo, quærentes ab illo signum de cœlo, tentantes eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 جاوا اليه باخرس اصم وسالوه ان يضع يده عليه * فاخرجه وحده من الجمع وترك اصابعه
34 35 في اذنيه وتفل ثم مس لسانه * ونظر الى السماء وتنهد وقال افثا الذي هو انفتح * فللوقت
36 انفتح سمعه وانحل رباط لسانه وتكلم مستويا * واوصاهم الا يقولوا لاحد شيا * فاما هم فكانوا
37 يكرزون كثيرا * ويبهتون جدا * قايلين ما احسن كلما يصنع الخرس يتكلمون والصم
1 يسمعون * الفصل الرابع والعشرون * وفي تلك الايام ايضا وافته جموع
2 كثيره ولم يكن لهم ما ياكلون * فدعا تلاميذه وقال لهم * انا اتراف على هذا الجمع لان
3 لهم معي ثلثه ايام مقيمون وليس لهم ما ياكلون * وان انا اطلقتهم الى منازلهم بلا طعام
4 ضعفوا في الطريق لان منهم من جاء من بعيد * فاجابه تلاميذه من يقدر ههنا يشبع
5 6 هولاء خبزا في البريه * فسالهم كم عندكم من الخبز فقالوا سبعه * فامر الجموع ان يتكيوا
7 على الارض * واخذ سبع الخبزات فبارك وكسر واعطى التلاميذ كيما يقدموا للجموع * وكان
8 معهم ايضا سمك يسير فباركه وامر ان يقدموا اليهم * فاكلوا وشبعوا * وجمعوا من الكسر
9 سبع قفاف * وكان الذين اكلوا اربعة الف واطلقهم *
10 الفصل الخامس والعشرون * وللوقت ركب السفينه مع تلاميذه وجاء الى
11 نواحي الجدل * فخرج الفريسيون وبدوا يجادلونه ويطلبون منه ايه من السماء ليجربوه *

Et adduxerunt ad eum mutum surdum 32
& deprecati sunt eum ut imponeret ma-
num suam super eum. Et eduxit eum se- 33
orsùm ex populo, & injecit digitos suos
in auriculas ejus: & exspuit, dein teti-
git linguam ejus. Et aspexit in cœlum, 34
& suspiravit ac dixit; Ephphetha, quod
est, Aperitor. Et statim apertus est au- 35
ditus ejus, & solutum est ligamen linguæ
ejus, atque locutus est planè. Et præce- 36
pit eis ne dicerent ulli quicquam. At illi
prædicabant multùm, Et stupebant ma- 37
gnopere, dicentes; Quàm pulchrum est
quidquid agit! muti loquuntur, & surdi
audiunt.

Sectio vigesima quarta.

CAP. VIII.

Et in illis diebus iterùm venerunt ad 1
eum turba multæ, & non erat eis quod
comederent. Et vocavit discipulos suos,
& dixit illis; Ego misereor super hanc 2
turbam: quoniam ipsi sunt mecum tri-
bus diebus perstitantes, & non est eis quod
manducent: Et si ego dimisero eos ad 3
habitacula eorum sine cibo, deficient in
via, quoniam ex eis sunt qui venerunt è
longinquo. Et responderunt ei discipuli 4
ejus; Quis poterit hic saturare istos
pane in deserto? Et interrogavit eos; 5
Quot apud vos sunt panes? Dixerunt,
Septem. Præcepit ergò turbis ut discum- 6
berent super terram. Et accepit septem
panes, & benedixit, ac fregit, deditque
discipulis, ut offerrent turbis. Et erant 7
cum eis etiam pisces pauci, quos bene-
dixit, & præcepit ut offerrent eis. Et 8
manducaverunt, & saturati sunt, &
collegerunt de fragmentis septem cophi-
nos. Et erant qui manducaverant, qua- 9
tuor millia; & dimisit eos.

Sectio vigesima quinta.

Et statim conscendit navim cum discipu- 10
lis suis, & venit in partes Magdal. Et 11
exierunt Pharisæi, & cœperunt discepta-
re cum eo, & quærere ab illo signum
de cœlo, ut tentarent eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ፡ በሃም፡

32 ወአምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ በሃመ፡ ወጽሙመ፡ ወአስተብቍዕዎ፡ ከመ፡ ይደይ፡ እዴሁ፡ ላዕ
33 ሌሁ፡፡ ወአግኀሦ፡ እምኅበ፡ ሰብእ፡ በባሕቲቶሙ፡ ወወደየ፡ አጻብዒሁ፡ ውስተ፡ እ
34 ዘኒሁ፡ ወተፍአ፡ ወገሰሰ፡ ልሳኖ፡፡ ወነጸረ፡ ሰማየ፡ ወአስተምሐረ፡ ወይቤሎ፡ ኤፍታ
35 ሕ፡ ተፈታሕ፡ ተረጓሜ፡ ብሂል፡፡ ወሶቤሃ፡ ተከሥታ፡ እዕዛኒሁ፡ ወተፈትሐ፡ ማእሰ
36 ረ፡ ልሳኑ፡ ሶቤሃ፡ ወተናገረ፡ ርቱዐ፡፡ ወገሠጾሙ፡ ኢይንግሩ፡ ወኢለመኑሂ፡ ወመጠነ፡
37 ውእቱ፡ ይከልኦሙ፡ ፈድፋደ፡ ይነግሩ፡ ሎቱ፡፡ ወፈድፋደ፡ ያነክሩ፡፡ ወይብሉ፡ ኵ
ሎ፡ ሠናየ፡ ገብረ፡ ለጽሙማንሂ፡ ያሰምዖሙ፡ ወለበሃማንሂ፡ ያነብቦሙ፡፡
1 በእንተ፡ ሰብዑ፡ ኅብስት፡ ፰ ወይእተ፡ አሚረ፡ ብዙኃ፡ ሰብእ፡ ኮነ፡ ሀሎ፡ ወአ
2 ልቦሙ፡ ዘይበልዑ፡ ወጸውዖሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡፡ ያምሕሩኒ፡ እሉ፡ ሰብ
3 እ፡ ናሁ፡ ሠለስቱ፡ ዮም፡ እንዘ፡ ይፀንሑኒ፡ ወአልቦሙ፡ ዘይበልዑ፡፡ ወእመ፡ ሰዐ
ርክዎሙ፡ ርኁባኒሆሙ፡ ይእትዉ፡ አብያቲሆሙ፡ ይደክሙ፡ በፍኖት፡ ወቦ፡ እለ፡ እም
4 ርሑቅ፡ መጽኡ፡፡ ወይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ መኑ፡ ዘይክል፡ በዝየ፡ በገዳም፡ አጽግቦ
5 ቶሙ፡ ኅብስተ፡ ለኵሉ፡ ዝንቱ፡ አሕዛብ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ሚመጠነ፡ ኅብስተ፡ ብ
6 ክሙ፡ ወይቤልዎ፡ ሰብዑ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ለሰብእ፡ ይርፍቁ፡ ዲበ፡ ምድር፡ ወነሥአ
ነ፡ ሰብዑ፡ ኅብስተ፡ ወአእኰተ፡ ፈተተ፡ ወወሀቦሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ያቅርቡ፡ ሎሙ፡
7 ወአቅረቡ፡ ለሰብእ፡፡ ወቦሙ፡ ዓሣ፡ ሕዳጠ፡ ወባረከ፡ ኪያሆሙ፡ ወይቤሎሙ፡ አቅ
8 ርቡ፡ ሎሙ፡ ዘኒ፡፡ ወበልዑ፡ ወጸግቡ፡ ወአግብኡ፡ ዘተርፈ፡ ፍተታተ፡ መልአ፡ ሰብ
9 ዓተ፡ አስፈሬደ፡፡ ወእለ፡ በልዑ፡ ይእክሉ፡ አርብዓ፡ ምእተ፡ ወእምዝ፡ ፈነዎሙ፡ ሶ
10 ቤሃ፡ ወሖሩ፡፡ ወእምዝ፡ ዓርገ፡ ሐመረ፡ ምስለ፡ አርዳኢሁ፡ ወእምዝ፡ በጽሐ፡ ው
11 ስተ፡ ደወለ፡ ደልማጥ፡፡ ወወፅኡ፡ ፈረሳውያን፡ ወአኀዙ፡ ይትኃሠሥዎ፡ ወይስአልዎ፡
ተአምረ፡ እምሰማይ፡ እንዘ፡ ያሜክርዎ፡፡

De muto.

Et adduxerunt ad eum mutum & surdum, & orabant eum ut poneret manum sui 32
super eum. Et seorsum duxit eum à populo privatim, & jecit digitos suos in au- 33
res ejus: & expuit, & tetigit linguam ejus. Et suspexit *in* cœlum, & misericor- 34
diâ commot' fuit, & dixit ei; Ephathah taphathah, Aperire, per interpretationẽ.
Et continuò adapertæ sunt aures ej': & solutum fuit vinculũ linguæ ej' statim: & 35
loquebatur rectè. Et comminatus est iis ne dicerent alicui: & quantò ille pro- 36
hibebat, tantò magis loquuti sunt de illo. Et ampliùs admirabantur, & dixe- 37
runt; Omnia bona fecit, surdos audire, & mutos loqui.

De septem panibus. CAP. VIII.

Et isto die iterũ multi homines fuerunt, & non habuerunt quid comederent, & 1
vocavit discipulos suos, & dixit iis; Misericordiâ commovent me hi populi: ecce 2
tres dies sustinuerunt me, & non habent quid comedant. Et si dimisero eos esu- 3
rientes ire ad domus suas, deficient in via: & sunt qui è longè venerunt. Et dixe- 4
runt ei discipuli sui; Quis potest in hoc deserto satiare panibus totum hunc po- 5
pulum? Et dixit iis, Quot panes habetis? Et dixerunt ei, Septem. Et præ- 6
cepit populis discumbere super terram. Et accepit septem panes, & gratias a-
gendo, fregit: & dedit discipulis suis, offerre iis: & obtulerunt populo. Et ha- 7
buerunt pisciculos paucos: & benedixit ipsis, & præcepit iis offerre illos. Et come- 8
derunt, & saturati sunt: & sustulerunt quod supererat fragmentorum usque ad
plenitudinem septem sportarum. Et edentes panem *erant* quadragies centum: 9
& tunc dimisit eos statim, & abierunt. Et ascendens navim cum discipulis suis, 10
venit in regionem Dalmatha. Et exierunt Pharisæi, & cœperunt altercari 11
cum eo, & rogare ab illo signum è cœlo, tentantes eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 از دور آمده اند * شاگردان بدو گفتند درين ويراني چگونه ايشانرا سير كنيم * عيسي از ايشان †
6 پرسيد چند نان داريد * گفتند هفت نان * [مسيح بجماعت فرمود كه بر زمين نشينند] آن هفت
7 نان را ستد * و بركت كرد و شكست و شاگردان مي داد * تا بر جماعت † بخش كردند * و داشتند
8 اندكي ماهي بر ماهي نيز بركت كرد * و فرمود كه بريشان قسمت كنند * خوردند و سير شدند *
9 و از نان پارها كه زياده مانده هفت † سبد پر داشتند * و جماعت بشمار چهار هزار مرد † بودند * ايشانرا
10 دستوري داد تا بخانه خود رفتند * و مسيح با شاگردان خود [در كشتي بالا رفت و] در ولايت
11 دلمانوث آمد * سي سه انجا كه معتزلان از عيسي ايت خواستند * معتزلان بدر آمدند *
و مي خواستند كه با او بكاوند * اغاز كردند و گفتند اگر تو مسيحي از اسمان مارا ايت بنماي * واورا
مي آزمودند *

ex longinquo venerunt. Discipuli 4
ei dixerunt; In hoc deserto quomo-
dò eos satiemus? Jesus illos in- 5
terrogavit; Quot panes habetis?
Dixerunt, Septem panes. Christus 6
multitudine jussa ut humi sede-
rent, illos septem panes accepit, et
benedictione peracta fregit, et disci-
pulis dedit, ut multitudini distri-
buerent. Et habebant paucos pi- 7
sces; & piscibus etiam benedixit,
et jussit ut illis partirentur. Come- 8
derunt itaque et saturati sunt: et
pane fragmentorum qui superfue-
rat, septem sportas implêrunt. Et 9
multitudo numero quatuor millium
virorum erant: & illis veniam dedit
ut domum suam irent. Christus au- 10
tem cum discipulis suis navim con-
scendit, et in regionem Dalmanuth
venit.

XXXIII. Ubi Pharisæi à Jesu signum quæsiverunt.

Et Pharisæi egressi sunt, et tenta- 11
bant cum illo disputare: et exorsi
sunt, dicentes; Si tu es Christus, è
cœlo nobis signum ostende; tentabant
autem eum.

Et ingemiscens spiritu suo, ait; Quid generatio ista signum quaerit?
12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; οη γ
Amen dico vobis, Si dabitur generationi isti signum. Et dimittens eos, ascendens
13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. Καὶ ἀφεὶς (ε) αὐτοὺς, ἐμβὰς
rursum in navigium, abiit in ulterius. Et obliti sunt sumere panes: & si
14 πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους· καὶ εἰ
non unum panem non habebant cum se in navigio. Et praecipiebat eis, dicens, ΚΒʹ
15 μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, οθ
Videte, aspicite à fermento Pharisaeorum, & fermento Herodis. Et ratiocinabantur, β
16 Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. Καὶ διελογίζοντο,
ad invicem dicentes; Quia panes non habemus. Et cognoscens Jesus, ait illis; π
17 πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, γ
Quid cogitatis, quia panes non habetis? Nondum cognoscitis, nec intelligitis? adhuc cae-
Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπω-
catum habetis cor vestrum? Oculos habentes non aspicitis, & aures habentes
18 ρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες
non auditis? Et non recordamini, Quando quinque panes fregi in quinquies mille,
19 οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε, Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους,
quot cophinos plenos fragmentorum sustulistis? Dicunt ei; Duodecim. Quando autem
20 πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. Ὅτε δὲ
septem in quater mille, quot sportarum complementa fragmentorum tulistis?
τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε;

ΚΓʹ Illi verò dicentes; Septem: Et dicebat eis; Quomodo non intelligitis? Et venit in 21
πα οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, (ζ) Πῶς οὐ συνίετε; Καὶ ἔρχεται εἰς 22
ε Bethsaidam, & ferunt ei caecum, & invocabant eum ut illum tangeret. Et
Βηθσαϊδάν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. Καὶ 23
adsumens manum caeci, eduxit eum extra vicum: & expuens in
ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς
oculos ejus, imponens manus ei, interrogavit eum, siquid videret. Et
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ 24
suspiciens ait; Video homines, quoniam velut arbores cerno, ambulantes. Deinde
ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ, περιπατοῦντας. Εἶτα 25
iterùm imposuit manus super oculos ejus, & fecit ipsum videre:
πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι·
& restitutus est, & intuitus est perlucidè omnes. Et misit illum in domum
καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν (η) εἰς τὸν οἶκον 26
ΚΔʹ suam, dicens; Neque in vicum ingrediaris, neque dixeris cuipiam in vico. Et
πβ αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. Καὶ 27
α egressus est Jesus & discipuli ejus in vicos Caesareae Philippi: & in
ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
via interrogabat discipulos suos, dicens eis; Quem me dicunt homines esse?
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς (θ) μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄν-
θρωποι εἶναι;

MS.A. (ε)* αὐτοῦ, ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον (ζ) Πῶς οὔπω (η) εἰς οἶκον (θ) μαθητὰς, λέγων

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܬܬܢܚ ܒܪܘܚܗ ܘܐܡܪ. ܠܡܢܐ ܫܐܠܐ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܐܬܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܬܝܗܒ
13 ܐܬܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܗܘ ܥܒܪܐ. * ܘܛܥܘ
14 ܠܡܣܒ ܠܚܡܐ. ܘܐܠܐ ܚܕܐ ܓܪܝܨܐ ܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܒܣܦܝܢܬܐ. * ܘܡܦܩܕ
15 ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܗܪܘܕܣ.
16 * ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܘܐܡܪ
17 ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܫܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܩܫܝܐ ܗܘ ܠܒܟܘܢ. * ܥܝܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ
18 ܐܢܬܘܢ. ܘܐܕܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܕ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ
19 ܩܨܝܬ ܠܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܕܡܠܝܢ ܩܨܝܐ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܬܪܥܣܪ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܟܕ ܫܒܥ ܠܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܕܩܨܝܐ ܟܕ
20 ܡܠܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܗܫܐ ܡܣܬܟܠܝܢ
21 ܐܢܬܘܢ. * ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܣܡܝܐ. ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܬܩܪܒ ܠܗ.
22 * ܘܐܚܕ ܐܝܕܗ ܕܣܡܝܐ ܘܐܦܩܗ ܠܒܪ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܘܪܩ ܒܥܝܢܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ.
23 ܘܫܐܠܗ ܕܡܢܐ ܚܙܐ. * ܘܚܪ ܘܐܡܪ. ܚܙܐ ܐܢܐ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܐܝܠܢܐ ܕܡܗܠܟܝܢ. * ܘܬܘܒ ܣܡ
24 ܐܝܕܗ ܥܠ ܥܝܢܘܗܝ ܘܐܬܬܩܢ. ܘܚܙܐ ܟܠܡܕܡ ܦܫܝܩܐܝܬ. * ܘܫܕܪܗ ܠܒܝܬܗ ܘܐܡܪ. ܐܦܠܐ
25 ܠܩܪܝܬܐ ܬܥܘܠ. ܘܠܐ ܬܐܡܪ ܠܐܢܫ ܒܩܪܝܬܐ. * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܩܘܪܝܐ
26 ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ
27 ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ.

Et ingemuit spiritu suo, & ait; Cur postulat signum generatio ista? Amen dico vobis, Non dabitur signum generationi huic. 12
Et reliquit eos, conscenditque navem, & abierunt in illam ulteriorem ripam. 13
Oblitique fuerant assumere secum panem, nec nisi unam placentam habebant secum in navi. 14
Et monuit eos, dixitque; Videte, cavete à fermento Pharisaeorum, & à fermento Herodis. 15
Meditabantur itaque unus cum alio, ac dicebant; Panem non habemus. 16
Jesus autem cognovit, & ait illis; Quid meditamini quòd panem non habetis? nondum cognoscitis, nec intelligitis? adhuc cor durum est vobis? 17
Et sunt vobis oculi, nec videtis; sunt & aures vobis, nec auditis: nec meministis, 18
Quum illos quinque panes fregi pro quinque millibus, quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? dicunt ei, Duodecim. 19
Subdit eis, Et quum septem pro quatuor millibus, quot sportas fragmentorum plenas sustulistis? dicunt, Septem. 20
Ait illis, Quomodò necdum intelligitis? 21
Venit autem in Beth-saidam: & adduxerunt ei caecum, efflagitabántque ab eo ut tangeret illum. 22
Et prehendit manum caeci, & eduxit eum extra pagum, expuítque in oculos ejus, ac imposuit manum suam; & interrogavit eum ecquid videret. 23
Suspexit itaque, & ait; Video homines instar arborum ambulantium. 24
Rursùs imposuit manum suam oculis ipsius & restitutus est, & videbat omnia dilucidè. 25
Et dimisit eum ad domum suam, & ait; Nec in pagum illum introieris, neque dixeris cuiquam in pago. 26
Prodiit autem Jesus & discipuli ejus in vicos Caesareae Philippi: & interrogabat discipulos suos in via, & dicebat eis; Quem me dicunt homines esse? 27

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * عيسي در نفس خود آسايش كرفت وكفت • اين دوده شوم ؛ ازمن چه ايت مي خواهند •
13 راست بشما بكويم كه بدين دوده آيت داده نشود • * وايشانرا رها كرد • ودربالاء [كشتي با]
14 شاكردان دركذركاه رفتند • * وفراموش كردند • كه با خود نان ببرند • ونه يك قرص • ودر
15 كشتي بايشان نان نبود • * ومسيح بديشان سپارش كرد • كه ازخمير مايه معتزلان پرهيز كنيد •
16 وازخمير هيروديس • * وايشان يكي بيكي مي كفتند • نان نداريم •
17 * عيسي درون ايشانرا دانست وبديشان كفت • چرا با همديكر مي كوييد • نان نداريم • راست كويم دل سخت داريد •
18 * چشم داريد ونمي بينيد • كوش داريد ونمي شنويد وبياد نمي اريد •
19 * كه از پنج نان كه شكستم پنج هزار مرد سير شد • وچند سبد • كه افزون ماند • برداشتند • [بدو كفتند دوازده]
20 * وان هفت نان كه چهار هزار مرد خوردند • وچند سبد پر از پارها برداشتند شاكردان كفتند هفت •
21 * بديشان كفت چكونه تا اين ساعت درنيافتيد
سي چهار آنجا كه برچشم نابينا كل نهاد وبينا شد
22 * [ودر بيت صيدا امد] نابينايي پيش مسيح آوردند • ودرخواست كردند كه بدو برسد •

Jesus in seipso quietem cepit, & dixit; Haec generatio prava à me cur signum quaerunt? Verum vobis dico, quòd huic generationi signum non dabitur. 12
Et illos reliquit, & conscensâ navi ipse cum discipulis in trajectum abierunt. 13
Et obliti erant secum panem afferre, ne unam quidem placentam: & in navi cum illis panis non erat. 14
Et Christus illis praecepit, dicens; Quin à fermento Pharisaeorum abstinete, & à fermento Herodis. 15
Illi autem alter alteri dixerunt; Panem non habemus. 16
Jesus intimum illorum cognovit, & illis dixit; Quare alter alteri dicitis, Panem non habemus? Verum dico, Cor durum habetis. 17
Oculos habetis, & non videtis; aures habetis, & non auditis, neque in memoriam reducitis: 18
Quum quinque panibus quos fregi, quinquies mille viri saturati sunt, & quot corbes, qui superérant, sustulerunt? Ei dixerunt, Duodecim. 19
Et illos septem panes, quos quater mille viri comederunt, & quot corbes plenos fragmentorum sustulerunt? Discipuli dixerunt, Septem. 20
Illis dixit, Quomodo usque hanc horam non intelexistis? 21

XXXIV. Ubi oculis caeci lutum imposuit, & videns factus est.

Et Bethsaidam venit ubi caecum ad Christum adduxerunt, & petitionem fecerunt ut illum tangeret. 22

Versio VULGATA LATINA.

12 Et ingemiscens spiritu ait; Quid generatio ista signum quærit? Amen dico vobis,
13 Si dabitur generationi isti signum. Et dimittens eos, ascendit iterùm navim, & ab-
14 iit trans fretum. Et obliti sunt panes sumere: & nisi unum panem non habebant
15 secum in navi. Et præcipiebat eis, dicens; Videte & cavete à fermento Pharisæo-
16 rum, & fermento Herodis. Et cogitabant ad alterutrum, dicentes; Quia panes
17 non habemus. Quo cognito, ait illis Jesus; Quid cogitatis, quia panes non ha-
betis? nondùm cognoscitis nec intelligitis? adhuc cæcatum habetis cor vestrum?
18 Oculos habentes non videtis? & aures habentes non auditis? Nec recordamini,
19 Quando quinque panes fregi in quinque millia: quot cophinos fragmentorum ple-
20 nos sustulistis? Dicunt ei; Duodecim. Quando & septem panes in quatuor
millia: quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei; Septem. Et dicebat 21
eis; Quomodò nondum intelligitis? Et veniunt Bethsaidam, & adducunt ei cæ- 22
cum, & rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehensâ manu cæci, eduxit eum 23
extra vicum: & expuens in oculos ejus impositis manibus suis, interrogavit eum, 24
si quid videret. Et aspiciens, ait; Video homines velut arbores ambulantes. De- 25
indè iterùm imposuit manus super oculos ejus: & cœpit videre, & restitutus est
ita ut clarè videret omnia. Et misit illum in domum suam, dicens; Vade in do- 26
mum tuam: & si in vicum introieris, nemini dixeris. Et egressus est Jesus, & 27
discipuli ejus, in castella Cæsareæ Philippi: & in via interrogabat discipulos su-
os, dicens eis; Quem me dicunt esse homines?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 فتنهد بالروح وقال لماذا يلتمس هذا الجيل آية * امين اقول لكم ليس يعطى هذا الجيل آية *
13 14 ثم تركهم وركب السفينة ايضا ومضى الى العبر * ونسوا ان ياخذوا معهم خبزا ولم يكن
15 معهم في السفينة سوى رغيف واحد * فوصاهم قائلا انظروا وتحرزوا من خمير الفريسيين وخمير
16 17 هيرودس * فجعلوا يفكرون ان ليس معهم خبز * فلما علم قال لهم لماذا تفكرون انه ليس
18 معكم خبز * اما تعلمون * ولا تفهمون اقلوبكم مطموسة * وعيونكم لا تبصر ولكم سمع فلا
19 تسمعون * اما تذكرون * خمس الخبزات التي كسرها لخمسة الف وكم قفة مملوة كسرا
20 اخذتم * فقالوا له اثني عشر * والسبع لاربعة الف وكم قفة مملوة كسرا اخذتم فقالوا
21 له سبعا * فقال لهم لماذا لا تفهمون * الفصل السادس والعشرون *
22 23 ثم جاوا الى بيت صيدا فقدموا اليه اعمى وسالوه ان يلمسه * فاخذ بيد الاعمى واخرجه
24 من القرية وتفل في عينيه ووضع يده عليه وساله ماذا ينظر * فقال ابصر الناس مثل الشجر
25 26 يمشون * فوضع يده ايضا على عينيه فابصر جيدا وبرا ونظر الى كل شي طاهرا * وارسله الى
بيته قائلا لا تدخل القرية ولا تقل لاحد من اهلها شيا *
27 * الفصل السابع والعشرون * ثم خرج يسوع وتلاميذه الى قرى
قيسارية فيلبس * وفي الطريق سال تلاميذه قايلا ماذا تقول الناس اني انا *

Et ingemuit spiritu, & dixit; Ad quid quærit hæc generatio signum? Amen dico vobis, Non dabitur huic generationi signum. 12
Tum dimisit eos, & conscendit navim denuò, & abiit trans fretum. 13
Et obliti sunt accipere secum panem: & non habebant in navi præter panem unum. 14
Et præcepit eis, dicens; Videte & discernite fermentum Pharisæorum, & fermentum Herodis. 15
Et cœperunt cogitare quòd non haberent panem. 16
Et cùm cognovisset, dixit eis; Quare cogitatis, quòd non sit vobiscum panis? An non scitis, neque intelligitis? an corda vestra cæca sunt? 17
Et oculi vestri non vident? Et habetis auditum, & non auditis? Nónne recordamini 18
Quinque panum quos fregi quinque millibus? Et quot cophinos plenos fragmentorum sumpsistis? Dixerunt ei, Duodecim. 19
Et septem, quatuor millibus? Et quot cophinos plenos fragmentorum sumpsistis? dixerunt ei, Septem. 20
Ait illis, Quare non intelligitis? 21

Sectio vigesima sexta.

Deindè venerunt Beth-saidam: & obtulerunt ei cæcum, & rogaverunt eum ut tangeret illum. 22
Et accepit manum cæci, & eduxit eum è civitate, & exspuit in oculos ejus, & posuit manum suam super eum, & interrogavit eum, Quid vides? 23
Et dixit; Cerno homines velut arbores ambulare. 24
Et imposuit manum suam iterùm super oculos ejus; & vidit benè, & sanatus est, & perspexit omnes res clarè. 25
Et misit illum in domum suam, dicens; Ne ingrediaris civitatem, neque dicas ulli ex civibus ejus quicquam. 26

Sectio vigesima septima.

Posthæc egressus est Jesus & discipuli ejus in castella Cæsareæ Philippi; & in via interrogavit discipulos suos, dicens; Quem dicunt homines me esse? 27

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወተከዘ፡ በመንፈሱ፡ ወይቤ፡ ምንትኑ፡ ተኃሠሠ፡ ትእምርተ፡ ዘትውልድ፡፡ አሜን፡
13 እብለክሙ፡ ከመ፡ ኢይትወሀብ፡ ለዛቲ፡ ትውልድ፡ ትእምርት፡፡ ወኃደጎሙ፡ ከዐ
14 በ፡ ወዓርገ፡ ሐመረ፡ ወሖረ፡ ማዕደተ፡፡ ወረስዑ፡ ነሢአ፡ ኅብስተ፡ ወአልቦሙ፡ ዘእ
ንበለ፡ አሐቲ፡ ኅብስት፡ ምስሌሆሙ፡ ውስተ፡ ሐመር፡፡
በእንተ፡ ብሑአ፡ ፈሪሳውያን፡፡
15 ወአዘዞሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ዑቁ፡ ወተዓቀቡ፡ እምነ፡ ብሒሎሙ፡ ለፈሪሳውያን፡ ወእምነ፡
16 ብሑአ፡ ሄሮድስ፡፡ ወሐለዩ፡ በበይናቲሆሙ፡ ወይቤሉ፡ እስመ፡ እንጋ፡ ኅብስተ፡
17 ኢነሥእነ፡ ይብሉነ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንትኑ፡ ት
ሔልዩ፡ በልብክሙ፡ እስመ፡ ኅብስትኑ፡ አልብክሙ፡፡ ዓዲኑ፡ ኢታአምሩ፡ ወኢትሌብ
18 ዉ፡ ልብክሙኒ፡ ጽሉል፡፡ ወአዕይንት፡ ብክሙ፡ ወኢትሬእዩ፡ ወእዝነ፡ ብክሙ፡ ወ
19 ኢትሰምዑ፡፡ ወኢተዘከርክሙ፡፡ ዘአሜ፡ ኃምስ፡ ኅብስት፡ ወፈተትኩ፡ ለኃምሳ፡ ም
እት፡ ብእሲ፡ ወሚመጠነ፡ አግሐሠክሙ፡ እክፋረ፡ ዘምሉአ፡ ፍተታተ፡ ዘተርፈ፡ ወይ
20 ቤልዎ፡ ዓሠርተ፡ ወክልኤተ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አሜሁ፡ ሰብዑ፡ ኅብስት፡ ለአርብዓ፡ ም
እት፡ ወሚመጠነ፡ አግሐሠክሙ፡ እስፈሪደተ፡ ዘምሉአ፡ ፍተታተ፡ ዘተርፈ፡፡ ወይቤል
21 ዎ፡ ሰብዑ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እፎ፡ እንከ፡ ዘኢትሌብዉ፡፡
22 በእንተ፡ ዕዉር፡ ወበጽሑ፡ ቤተ፡ ሰይደ፡ ወአምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ዕዉረ፡
23 ወአስተብቍዕዎ፡ ይግስሶ፡፡ ወኣኃዞ፡ በእደሁ፡ ለውእቱ፡ ዕዉር፡ ወአውፅኦ፡ እ
24 ፍላ፡ እምሃገር፡ ወተፍአ፡ ውስተ፡ አዕይንቲሁ፡ ወገሰሶ፡ ወይቤሎ፡ ምንተ፡ ትሬኢ፡፡ ወ
25 ነጸረ፡ ወይቤ፡ እሬኢ፡ ሰብአ፡ ከመ፡ ዕፀ፡ ያንሶሱ፡፡ ወገሰሶ፡ አዕይንቲሁ፡ ካዕበ፡ ወ
26 ርእየ፡ ድኅነ፡ ወነጸረ፡ ኵሎ፡ ብርሃነ፡፡ ወፈነዎ፡ ቤቶ፡ ወይቤሎ፡ ኢትባእ፡ ውስተ
ሀ፡ ለዐጸደት፡ ወአልቦ፡ ለዘ፡ ትነግር፡ ውስተ፡ ሀገርኒ፡፡
በእንተ፡ ዘተስእሎሙ፡ በቂሳርያ፡
27 ወሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአርዳኢሁ፡ ውስተ፡ አህጉረ፡ ቂሳርያ፡ ዘፊልጶስ፡ ወተስእ
ሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ በፍኖት፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ይብሉኒ፡ ሰብእ፡፡

Et contristatus fuit in spiritu suo, & dixit; Quodnam quærit signum hæc genera- 12
tio? Amen dico vobis, quòd non dabitur huic generationi signum. Et reliquit 13
eos iterum, & ascendit navem, & abiit in ulterius. Et obliti fuerant sumere pa- 14
nes: & non habebant nisi unum panem secum in navi.

De fermento Pharisæorum.

Et præcepit iis, & dixit iis; Videte, & cavete à fermento Pharisæorum, & à fer- 15
mento Herodis. Et ratiocinati sunt ad invicem, & dixerunt; Quia panes non 16
sumpsimus loquutus est nobis. Et cognoscebat eos Dominus Jesus, & dixit iis; 17
Quid ratiocinamini in cordibus vestris? Anne, quoniam panes non habetis?
Nondum cognoscitis & non intelligitis? cor vestrum obumbratum est? Et o- 18
culos habetis & non videtis, & aures habetis & non auditis? Et nónne recorda-
mini, Quando *erant* quinque panes, & fregi in quinquagies centum hominum, & 19
quot sustulistis sportas, quæ impleverunt reliquiæ fragmentorum? Et dixerunt ei;
Duodecim. Et dixit iis, Quando septem panes in quadragies centum, & quot 20
sustulistis sportas, quæ impleverunt reliquiæ fragmentorum? Et dixerunt ei, Se- 21
ptem. Et dixit, Quomodò igitur *hæc* non intelligitis? *De cæco.*
Et venerunt Bethsaidam, & adduxerunt ad eum cæcum, & precati sunt eum, ut 22
tangeret eum. Et prehendit in manu sua hunc cæcum, & eduxit eum foris, è ci- 23
vitate: & inspuit oculis suis, & tetigit eum, & dixit ei; Quid vides? Et prospexit, 24
& dixit; Video homines sicut arbores ambulantes. Et tetigit oculos ejus iterù, 25
& visus restitutus est, & prospexit omnia dilucidè. Et misit eum domum 26
suam, & dixit ei; Ne ingreditor in villas, & nemini dicas in civitate.

De interrogando eos in Cæsarea.

Et abiit Dominus Jesus, & discipuli ejus, in civitates Cæsareæ Philippi: & inte- 27
rogavit discipulos suos in via, & dixit iis; Quem me *esse* dicunt homines?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 دست ان نابينا را گرفت * واز ده بيرون برد * وآب دهن خود اندكي بر چشم او زد *
24 ودست خود را برو نهاد * وازو پرسيد چه مي بيني * نابينا گفت ادميانرا مي بينم بر
25 مثال درختها مي روند * باز دو دست بر چشم او نهاد * نابينا همه چيز را روشن ديد *
26 اورا بخانه خود فرستاد * وسپارش كرد كه بده درمرو * وبا كسي مگو *
سي پنج اگاه كردن حواريون را كه كشته مي شود
27 عيسي با شاگردان خود در ديهها قيسارية فيلبوس بدر آمدند وازشاگردان خود راه
مي پرسيد وبديشان گفت * مردم براي من چه مي گويند كه كيستم *

Manum cæci illius prehendit, & è pago eduxit, & salivæ suæ parum oculis illius injecit, et manum suam illi imposuit: et eum interrogavit, Quid vides? 23
Cæcus dixit; Homines video ad instar arborum ambulantes. 24
Rursùm ambas manus suas oculis illius imposuit, & cæcus omnia dilucidè vidit. 25
Et eum domum suam misit, et sic jussit; Neque in pagum ingreditor, nec cuiquam dicito. 26

XXXV. Indicat Apostolis quòd occidendus esset.

Jesus autem cùm discipulis suis in pagos Cæsareæ Philippi egressi sunt: et à discipulis suis in via quæsivit, et illis dixit; Homines de me quid dicunt? quemnam me esse? 27

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ. ΚΕ.

Illi verò responderunt; Joannem Baptistam, & alii Eliam, alii verò unum *Prophetarum.*
28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν.
Et *ipse* dicit illis; Vos verò quem me dicitis esse? Respondens *autem* Petrus, ait
29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; (ι) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει
ei; Tu es Christus. Et comminatus est eis, *ut nemini* dicerent de *eo.* Et
30 αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ. Καὶ πγ β
31 cœpit docere eos, Quoniā oportet filiū hominis multa pati, & reprobari
ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
à senioribus, & summis Sacerdotibus, & Scribis, & occidi, & post
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ
tres dies resurgere. Et *libertate* verbum loquebatur. Et *assumens* eum
32 τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. Καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν πδ ς
Petrus, cœpit increpare eum, *Ille verò* conversus, & videns discipulos suos,
33 ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ. (κ) Ὁ δὲ ἐπιστραφείς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
increpavit Petrum, dicens; Vade *post* me Satana, quoniam non sapis quæ Dei,
ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ,
sed quæ hominum. Et *advocans turbam* cum discipulis suis,
34 ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, πε β
dixit eis; *Quicunque* vult *post* me *venire,* abneget semetipsum, & tollat
εἶπεν αὐτοῖς, Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω
crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam suam *servare,*
35 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,

perdet eam: qui autem perdiderit animam suam *causâ* mei & *Evangelii,*
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
hic servabit eam. Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum, &
οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει (λ) ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ 36
mulctetur animam suam? Aut quid dabit homo *compensationem animæ suæ?*
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 37
Qui enim *erubuerit* me & *meos sermones* in generatione ista adultera &
πς β Ὃς (μ) γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ 38
peccatrice, & filius hominis *erubescet* eum, cùm venerit in gloria Patris
ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς
sui cum angelis sanctis.
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

CAP. IX. θ.

Et dicebat illis; Amen dico vobis, Quia sunt quidam hic *stantium,* qui non gu-
πζ β Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύ- 1
stabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in *efficacia.* Et post dies
πη β ΚΕ σωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας 2
sex, *assumit* Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem, & ducit
ἕξ, (α) παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον, (β) καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει
illos in montem excelsum *privatim* solos: & transfiguratus est coram ipsis.
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ᾽ ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

MS. A. (ι) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ (κ) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφείς, (λ) τὸν ἄνθρωπον, (μ) γὰρ ἐπαισχυνθῇ Κεφ. θ. MS. A. (α) ὁ Ἰησοῦς παραλαμβάνει τὸν (β) καὶ Ἰωάννην,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ ܕܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
29 ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠܝ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
30 ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܥܠܘܗܝ. * ܘܫܪܝ ܗܘܐ
31 ܡܠܦ ܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܚܫ ܣܓܝ. ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ
ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܡܢ ܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. * ܘܥܡ ܓܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ
32 ܡܠܬܐ. ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܕܢܟܐ ܒܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܚܪ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܟܐܐ
33 ܒܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ. ܕܠܐ ܐܬܪܥܝܬ ܕܐܠܗܐ ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
34 * ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܟܒ * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
35 ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ. ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܟܠ ܡܢ
ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܕܢܚܝܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܟܠ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܣܒܪܬܝ
36 ܢܚܝܝܗ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ. ܐܢ ܢܩܢܐ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ. ܘܢܦܫܗ ܬܚܣܪ. * ܐܘ ܡܢܐ
37 ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܘܦܐ ܕܢܦܫܗ. * ܟܠ ܡܢ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡܠܝ ܒܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ
38 ܘܓܝܪܬܐ. ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܒܗܬ ܒܗ. ܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ.
* ܠܩܘܪܒܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ * ܟܓ * ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *
1 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܬܢܢ. ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ.
2 ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܐ ܒܚܝܠܐ. * ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ
ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܐܬܚܠܦ ܠܘܩܒܠܗܘܢ.

Illi verò dixerunt; Johannem Baptistam, & 28
alii Eliam, alii denique unum ex Prophetis.
Dixit eis Jesus; Vos autem quem me dicitis 29
esse? Respondit Simon Petra, & ait illi, Tu
es Messia, filius Dei viventis. Et inhibuit 30
eis, ut nemini id dicerent de se. Cœpitque 31
docere eos, nempe Filium hominis multa
perpessurum, & reprobatum iri à Senioribus, & à principibus Sacerdotum, necnon à
Scribis: interficiendum denique, ac tertio
die surrecturum. Et apertè eum sermonem 32
loquebatur. Et semovit eum Cepha, cœpitq;
eum objurgare. Ipse verò conversus, & con- 33
spicatus discipulos suos, objurgavit Simonem, & ait; Abi retrorsùm à me Satana,
quippe qui non mediteris quæ Dei sunt, sed
quæ sunt hominum.

Lectio Martyrum. 22.

Porrò advocavit Jesus turbas cum discipulis 34
suis, & dixit eis; Quicunque voluerit venire post me, abneget semetipsum; & bajulet
crucem suam, & veniat post me. Etenim quis- 35
quis voluerit servare animam suam, perdet
eam: quisquis autem perdiderit animam suam
propter me, & propter Evangelium meum,
servabit eam. Quid enim utilitatis percipiet 36
homo, si universum orbem lucratus fuerit,
animæ verò suæ detrimentum patiatur? Aut 37
quid dabit homo compensationis pro anima
sua? Nam quemcunque puduerit mei, meo- 38
rumq; sermonum in generatione ista scelerata & adulterâ, Filium hominis etiam pudebit ejus, quando veniet in gloria Patris sui
cum angelis suis sacrosanctis.

Ad oblationem festo Tabernaculorum. 23.

CAP. IX.

Porrò dicebat eis; Amen dico vobis, Sunt 1
quidam hìc adstantes, qui non gustabunt
mortem, donec viderint regnum Dei venisse
cum virtute. Post sex autem dies accepit Je- 2
sus Cepham, & Jacobum, & Johannem, & subduxit eos in montem excelsum solos, ac transformatus est ante eos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ايشان جواب دادند* كه بعضي ميكويند * كه يحيي شوينده است * وديكران ميكويند
29 ايلياست * وقومي ديكر مي كويند كه يكي از جملهٔ پيغمبرانست * * عيسي بديشان
كفت شما چه مي كوييد كه كه هستم * شمعون جواب داد ويرا وكفت * توي مسيح پسر خداي
30 31 زنده * * عيسي ايشانرا سپارش كرد كه بكسي نكويند † براي او * * وانكه اغاز كرد كه فرزند †
ادمي سپارده مي شود * كه از دست مردم كناه كار بسيار زحمت كشد * واز پيران * وبزركان * وامامان *
32 نكوهيده شود * وبسخن نويسندكان كشته كردد * وسوم روز بر خيزد * * اشكارا سخن مي
33 كفت * صفا با او بخلوت كفت * حاشا اي خداوند * اكر اين چنين بشود * * مسيح التفات كرد *
ودر شاكردان خود بنكريد * وبر شمعون بانك زد وكفت * دور باش از پيش من اي † شيطان *
34 كه ازان خدا نمي انديشي الا ازان ادميان * * وعيسي خلق را با شاكردان خود † در پيش
خواند * وكفت * هر كه مي خواهد كه در پي من بيايد * هر چه از دنياوي دارد
35 بيندازد وصليب خودرا بر كيرد * واز پس من بيايد * * هر كه مي خواهد كه جان
خودرا زنده كند * تن را هلاك كند * وهر كه براي من وبراي مژدهٔ من [جان]

Illi responderunt; Nonnulli quidem dicunt, quòd Johannes Baptista est; alii verò dicunt, Elias est: & quidam alii dicunt, quòd unus de numero Prophetarum est. 28 *Jesus illis dixit; Vos quid dicitis, quòd quis sim? Simeon responsum dedit, & ei dixit; Tu es Christus Filius Dei viventis.* 29 *Jesus illis mandatum imposuit, ne cui hoc dicerent de eo.* 30 *Tunc etiam cœpit dicere, quòd Filius hominis tradendus esset, ut à manibus hominum peccatorum multum cruciatum pateretur, & senioribus, & magnatibus, & sacerdotibus contemptui esset, & ex sententia Scribarum occideretur, & tertio die resurgeret.* 31 *Apertè sermonem hunc loquebatur. Cephas illi seorsum dixit; Absit ô Domine quòd hoc ita fiat.* 32 *Jesus conversus est, & in discipulos suos intuitus est, ac Simeonem increpavit & dixit; Procul absis à conspectu meo ô Satana, divina enim non cogitas sed humana.* 33 *Et advocavit Jesus populum cum discipulis suis, & dixit; Quicunque me sequi voluerit, quicquid mundani habet abjiciat, & crucem suam tollat, & post me veniat.* 34 *Quicunque voluerit ut animam suam vivificet, corpus perdat: & quicunque propter me & propter Evangelium meum animam* 35

Versio VULGATA LATINA.

28 Qui responderunt illi, dicentes; Joannem Baptistam, alii Eliam, alii verò quasi unum
29 de prophetis. Tunc dicit illis; Vos verò quem me esse dicitis? Respondens Pe-
30 trus, ait ei; Tu es Christus. Et comminatus est eis, ne cui dicerent de illo. Et cœ-
31 pit docere eos, Quoniam oportet filium hominis pati multa, & reprobari à seniori-
bus, & à summis sacerdotibus, & Scribis, & occidi: & post tres dies resurgere.
32 Et palàm verbum loquebatur. Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum.
33 Qui conversus, & videns discipulos suos, comminatus est Petro, dicens; Vade re-
34 trò me, Satana, quoniam non sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. Et convo-
catâ turbâ cum discipulis suis, dixit eis; Si quis vult me sequi, deneget semetipsum:
35 & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam suam salvam
facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me & Evangeli-
um, salvam faciet eam. Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum, 36
& detrimentum animæ suæ faciat? Aut quid dabit homo commutationis pro ani- 37
ma sua? Qui enim me confusus fuerit, & verba mea, in generatione ista adulte- 38
ra & peccatrice: & filius hominis confundetur eum, cùm venerit in gloria patris
sui cum angelis sanctis. Et dicebat illis; Amen dico vobis, Quia sunt quidam de 39
hic stantibus, qui non gustabunt mortē, donec videant regnū Dei veniens in virtute.

CAP. IX.

1 ET post dies sex assumit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem: & ducit illos in 1
montem excelsum seorsùm solos, & transfiguratus est coram ipsis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فقالوا قوم يقولون يوحنا المعمداني * وآخرون إيليا * وآخرون أحد الأنبياء * فقال لهم فأنتم
29 ماذا تقولون إني أنا * أجاب بطرس قائلاً أنت هو المسيح * فمنعهم أن يقولوا لأحد شيئاً من 30
أجله * وبدأ يعلمهم أن ابن الإنسان لمزمع أن يؤلم كثيراً ويرذل من المشيخة ورؤساء 31
الكهنة والكتبة * ويقتلونه وفي اليوم الثالث يقوم * وعلانية كان يقول هذا * فأمسكه بطرس 32
وجعل يمنعه * فالتفت ونظر إلى تلاميذه وزجر بطرس قائلاً له اذهب خلفي يا شيطان لأنك 33
لا تفكر فيما لله لكن فيما للناس * ودعا الجمع وتلاميذه وقال لهم من أراد أن يتبعني فليكفر 34
بنفسه ويحمل صليبه ويتبعني * ومن أراد أن يخلص نفسه فليهلكها ومن أهلك نفسه 35
من أجلي ومن أجل البشارة فهو يخلصها * ماذا ينفع الإنسان لو ربح العالم كله وخسر نفسه * 36
37 38 أو ماذا يعطي الإنسان فداء نفسه * كل من استحيا أن يعترف بي وبكلامي في هذا الجيل *
الفاسق الخاطي فابن الإنسان يفضحه إذا جاء بمجد أبيه مع ملائكته المقدسين *
1 * وقال آمين أقول لكم أن هاهنا قوم من القيام لا يذوقون الموت حتى يعاينوا ملكوت
الله يأتي بقوة *

* الفصل الثامن والعشرون *

2 * وبعد ستة أيام أخذ يسوع
بطرس ويعقوب ويوحنا وأصعدهم على جبل عال منفردين وتجلى قدامهم *

Dixerunt, Quidam dicunt Johannem 28
Baptistam, & alii Eliam, & alii unum
prophetarum. Ait illis; Vos autem 29
quem dicitis me esse? Respondit Pe-
trus, dicens; Tu es Christus. Et prohi- 30
buit eos ne dicerent ulli quicquam de
ipso. Et cœpit docere eos, filium hominis 31
passurum multa, & despiciendum à se-
nioribus, & principibus sacerdotum, et
Scribis, et interficiendum ab eis, et in
die tertiâ resurrecturum. Et palàm di- 32
cebat hoc. Et apprehendit eum Petrus,
et cœpit impedire illum. Et conversus 33
est, et respexit in discipulos suos, et inter-
minatus est Petro, dicens ei; Vade re-
trò me Satana, quia non cogitas quæ
Dei sunt, sed quæ hominum. Et advoca- 34
vit turbam et discipulos suos, et dixit
eis; Quicunque voluerit sequi me, ab-
neget semetipsum, et portet crucem suam
et sequatur me. Et quicunque voluerit 35
salvare animam suam, perdat eam: et
quicunque perdiderit animam suam pro-
pter me et propter Evangelium, ipse salva-
bit eam. Quid prodest homini, si lucre- 36
tur mundum totum, et perdat animam
suam? Aut quid dabit homo pro anima 37
sua? Quicunque erubuerit confiteri 38
me, et verba mea inter hanc generatio-
nem adulteram, et peccatricem, filius ho-
minis probro exponet eum, cùm venerit
in gloria patris sui, cum angelis suis
sanctis.

CAP. IX.

ET dixit; Amen dico vobis, quòd sunt 1
hic aliquot ex astantibus qui non gusta-
bunt mortem, donec videant regnum Dei
veniens cum virtute.

Sectio vigesima octava.

Et post sex dies assumpsit Jesus Petrum 2
et Jacobum, et Johannem: et evexit
eos supra montem excelsum solos, et ape-
ruit se coram eis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወይቤልዎ፡ ዮሐንስሃ፡ መጥምቀ ፡ ለው ፡ ኤልያስሃ፡ ለው፡ ላሐዱ፡ እምነቢያት፡፡=፦
29 ወይቤሎሙ፡ አንትሙኬ፡ መኑ፡ ትብሉኒ፡ ወተሰጥዎ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ አንተ፡ ውእ
30 ቱ፡ ክርስቶስ፡=፦ ወገሠጾሙ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ለዘ፡ ይንግሩ፡ ለመኑሂ፡=፦ ወአኀዘ ፡ ይ
31 መህሮሙ፡ ከመ፡ ሀለወ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ብዙኀ፡ ያሕምምዎ፡ወያመክ
ርዎ፡ ረበናት፡ ወሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐፍት ፡ ወይቀትልዎ ፡ ወይትነሣእ ፡ በሣልስት፡ ዕ
32 ለት፡=፦ ወገሃደ፡ ነገሮሙ፡ ዘንተ፡ነገረ፡፡ወአቅረቦ፡ ጴጥሮስ፡ ወአኀዘ፡ ይገሥጾ፡፡=፦
33 ወተመይጠ፡ ኀበ፡ አርድኢሁ፡ ወገሠጾ፡ለጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ሑር፡እምድኅሬየ፡ሰይጠ
34 ን፡እስመ፡ ኢትሔሊ፡ ዘእግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ ዘእጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡=፦ ወጸው
ዖሙ፡ ለሕዝብ፡ ወይቤሎሙ፡ ምስለ፡ አርድኢሁ፡ ዘይፈቅድ፡ ይፀመደኒ፡ ይጽልኣ፡ ለ
35 ነፍሱ፡ ወያጥብዕ፡ ወይጹር፡ መስቀለ፡ ሞቱ፡ ወይትልወኒ፡=፦ ወዘፈቀደ፡ ያድኅና ፡ ለነ
36 ፍሱ፡ ለይግድፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንተ፡ ወንጌል፡ ይረክባ፡፡=፦ ወምንተ፡ ይበቍዖ፡ ለሰብ
37 እ፡ ለእመ፡ ኵሎ፡ ዓለመ፡ ረብሐ፡ ወነፍሶ፡ ሐጐለ፡=፦ ወምንተ፡ እመ፡ወሀበ፡ሰብእ፡
38 ቤዛሃ፡ ለነፍሱ፡፡=፦ ወለዘኒ፡ ኀፈረኒ፡ ወኀፈረ፡ ቃልየ፡ በዛቲ፡ ትውልድ፡ ዘማ፡ ወኃጥ
እት፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይኀፍሮ፡ አመ፡ ይመጽእ፡ በስብሐተ፡ ለቡሁ፡ ምስ
ለ፡ መላእክቲሁ፡ ቅዱሳን፡፡=፦
1 ፱ ወይቤሎሙ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ሀለዉ፡ ዝየ፡ ይቀውሙ ፡ እለ ፡ ኢይጥዕምዎ፡ ለ
ሞት፡ እስከ፡ ይሬእይዎ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ፡ትመጽእ፡በኀይል፡፡=፦
በእንተ፡ ዘተወለጠ፡ ራእዩ፡ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡
2 ወእም፡ ሰዱ፡ ዕለት፡ነሥኦሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለጴጥሮስ፡ወለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡
ወአዕረጎሙ፡ ደብረ፡ ነዋኀ፡ በበሕቲቶሙ፡ ወተወለጠ፡ ራእየ፡ በቅድሜሆሙ፡=፦

Et dixerunt ei; Johannem Baptistam, aut Eliam, aut unum è prophetis. 28
Et dixit iis; Vos verò, quem dicitis me *esse*? Et respondebat ei Petrus, & dice- 29
bat; Tu es Christus. Et comminatus est iis ut nemini dicerent quis esset. 30
Et cœpit docere eos, quomodò futurum esset, quòd filio hominis multam inju- 31
riæ inferrent, & quòd tentarent eum Rabbini, & principes sacerdotum, & Scri-
bæ, & quòd trucidarent eum, & quòd resurgeret tertio die. Et apertè loquutus 32
est iis hunc sermonem. Et appropinquavit ei Petrus, & cœpit increpare eum.
Et conversus fuit ad discipulos suos, & increpavit Petrum, & dixit ei; Vade post 33
me satana, quoniam non sapis quæ *sunt* Dei, sed quæ sunt hominum. Et voca- 34
vit populos & dixit iis, cum discipulis suis; Qui vult adhærere mihi, odio ha-
beat animam suam, & promptus sit, & portet crucem mortis suæ, & sequatur me.
Et qui voluit servare animam suam, perdendo animā suam, propter Evangelium, 35
inveniet eam. Et quid proderit homini si totum mundum lucratus fuerit, & 36
animam suam perdiderit? Et quam daret homo redemptionem pro anima sua? 37
Et quicunque erubuerit me, & erubuerit sermonem meum in hac generatione 38
adulterâ & peccatrice, filius hominis erubescet eum, quando venerit in gloria
Patris sui cum angelis suis sanctis.

CAP. IX.

ET dixit iis; Amen dico vobis, Sunt hic stantes, qui non gustabunt mortem, 1
usquedùm viderint regnum Dei veniens in virtute.

De transfiguratione faciei Domini Jesu.

Et à sexto die accepit Dn̄s Jesus Petrum, & Jacobum, & Johannem, & ascendere 2
fecit eos montem excelsum solos: & commutata fuit facies ejus coram ipsis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

36 خودرا هلاك بكند * اورا [زنده بكند] * چه فايده كرده باشد + آدمي كه همه
37 38 دنيا را سود كند * وباجان زيان كرده باشد * آدمي عوض جان چه چيز داده شود * هر كه
برابر اين دوده شوم وكناه كار فاسد * براي من وبراي سخنهاء من خجالت يابد * فرزند آدمي
نيز بدو خجالت يابد * دران وقت كه بعظمت پدر خود * وفرشتكان + پاكان خود * بيايد *
1 سي شش انك كفت قومي هستند كه نميرند * وبديشان كفت راست بشما مي كويم *
كه اينجا كساني + ايستاده اند * كه مرك را نچشند تا آن وقت كه ملكوت خداي را ببينند *
2 بعد از شش روز عيسي + بستد * سي هفت تجلي مسيح بر كوه تابور * بيرون نمودي بيايد
بشمعون صفا را ويعقوب ويوحنا را وبالاء كوهي بلند رفتند ومسيح برابر چشم ايشان ديكر كون اشد *

suam perdiderit, eam vivificabit.
Quid proficiet homo, qui totum 36
mundum lucri fecerit, & cum ani-
mâ damnum fecerit. Homini in 37
compensationem animæ quæ res da-
bitur? Quicunque coram hac ge- 38
neratione pravâ & peccatrici, a-
dulterâ, mei & sermonum meorum
pudorem habet, Filius hominis et-
iam ejus pudorem habebit, eo tem-
pore quo in majestate Patris sui &
Angelorum sanctorum ejus venerit.

XXXVI. Ubi dixit, Quidam sunt qui non morientur.

CAP. IX.

ET illis dixit; Verum vobis di- 1
co, quòd hic quidam stantes sunt, qui
mortem non gustabunt usque dum
regnum Dei viderint cum virtute
veniens.

XXXVII. Transfiguratio Christi in monte Tabor.

Post sex dies Jesus assumpsit Simeo- 2
onem Cepham, & Jacobum, & Jo-
hannem, & in montem sublimem
ascenderunt: & Christus coram
oculis ipsorum formâ mutatus est.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ. ΚΕ'. Κϛ'.

Et vestimenta ejus facta sunt *coruscantia*, candida valdè velut nix; qualia fullo super terram
3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (γ) ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς
non potest *dealbare*. Et apparuit illis Elias cum Moyse, & erant colloquentes
4 οὐ δύναται λευκᾶναι. Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες
Jesu. Et respondens Petrus, ait Jesu; Rabbi, *pulchrum* est nos hic esse:
5 τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
& faciamus *umbracula* tria, tibi unum, & Moysi unum, & Eliæ unum. Non enim
6 καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν. Οὐ γὰρ
sciebat quid diceret: erant enim exterriti. Et facta est nubes obumbrans eos:
7 ᾔδει τί (δ) λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς·
& venit vox de nube, dicens; Hic est filius meus *dilectus*: illum audite.
καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.
Et statim circumspicientes, ampliùs neminem viderunt, nisi Jesum tantùm *cum se*.
8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.
Descendentibus *autem* illis de monte, *cavit* illis *ut nemini* narrarent
9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται
quæ viderunt, si non cùm filius hominis ex mortuis resurrexerit. Et verbum continuerunt
10 ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν
apud se, conquirentes, Quid *est*, ex mortuis *resurgere*? Et interrogabant
11 πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες, Τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι; Καὶ (ε) ἐπηρώτων
eum, dicentes; *Quid dicunt* Scribæ, Quia Eliam oportet venire primùm?
αὐτόν, λέγοντες, Ὅτι λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, Ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
Ille verò respondens, ait illis; Elias *quidem veniens primùm*, restituet omnia:
Ὁ δὲ ἀποκριθείς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, (ζ) ἀποκαθιστᾷ πάντα· 12
& quomodò scriptum est in filium hominis, ut multa patiatur, & *nihili fiat*.
καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.
Sed dico vobis; Quia & Elias venit, & fecerunt illi quæcunque voluerunt, sicut
Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, Ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς 13
scriptum est de eo. Et veniens ad discipulos, vidit turbam magnam circa
γέγραπται ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ 14
eos, & Scribas conquirentes illis. Et confestim omnis *turba videns*
αὐτούς, καὶ Γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν 15
eum, *expavit*; & accurrentes salutabant eum. Et interrogavit
αὐτόν, ἐξεθαμβήθη, καὶ (η) προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησε 16
Scribas, Quid conquiritis *apud vos-ipsos*? Et respondens unus de turba,
τοὺς Γραμματεῖς, Τί συζητεῖτε πρὸς (θ) αὐτούς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, 17
dixit; Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum *sine locutione*. Et
εἶπε, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· Καὶ 18
ubicunque eum apprehenderit, *lacerat* illum, & spumat, & stridet *dentes suis*,
ὅπου (ι) ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ,
& arescit: & dixi discipulis tuis ut illum ejicerent, & non *valuerunt*.
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

MS.A. (γ) ἐγένοντο (δ) λαλήσει· (ε) ἐπηρώτησαν (ζ) ἀποκαθιστάνει πάντα· καθὼς (η) προστρέχοντες (θ) ἑαυτούς; (ι) ἐὰν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * ܘܡܙܠܓ ܗܘܐ ܠܒܘܫܗ ܘܚܘܪ ܛܒ ܐܝܟ ܬܠܓܐ ܐܝܟ ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܚܘܪܘ ܒܐܪܥܐ܂
4 * ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡ ܝܫܘܥ܂
5 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ ܪܒܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܠܡܗܘܐ ܗܪܟܐ܂ ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ ܠܟ ܚܕܐ ܘܠܡܘܫܐ ܚܕܐ ܘܠܐܠܝܐ ܚܕܐ܂
6 * ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ܂ ܒܕܚܠܬܐ ܓܝܪ ܗܘܘ܂
7 * ܘܗܘܬ ܥܢܢܐ ܘܡܛܠܐ ܗܘܬ ܥܠܝܗܘܢ܂ ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܠܗ ܫܡܥܘ܂
8 * ܘܡܢ ܫܠܝ ܟܕ ܚܪܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ ܚܙܘ ܐܢܫ ܐܠܐ ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܡܗܘܢ܂
9 * ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ ܡܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܘ ܐܠܐ ܡܐ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂
10 * ܘܐܚܕܘ ܗܘܘ ܡܠܬܐ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܕܡܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂
11 * ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܩܕܡ܂
12 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܠܡܛܝܒܘ ܟܠܡܕܡ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ ܘܢܫܬܝܛ܂
13 * ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܘ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ܂

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܕ *

14 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܙܐ ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܥܡܗܘܢ ܘܣܦܪܐ ܟܕ ܒܥܝܢ ܥܡܗܘܢ܂
15 * ܘܡܚܕܐ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܚܙܝܗܝ ܘܐܬܬܡܗܘ ܘܪܗܛܘ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܫܠܡܗ܂
16 * ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܠܣܦܪܐ ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܡܗܘܢ܂
17 * ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܡܠܦܢܐ ܐܝܬܝܬ ܒܪܝ ܠܘܬܟ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ܂
18 * ܘܐܝܟܐ ܕܡܕܪܟܐ ܠܗ ܡܫܪܥܐ ܠܗ ܘܡܪܘܥ ܘܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܘܝܒܫ܂ ܘܐܡܪܬ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ܂

Et coruscans erat vestimentum ejus, ac summè candidum ut nix, quale homines dealbare in terra non possunt. 3
Et apparuerunt eis Moses & Elia loquentes cum Jesu. 4
Ac dixit ei Cepha, Rabi, bonum est nobis hîc esse: & faciemus tria tabernacula, tibi unum, & Mosi unum, & Eliæ unum. 5
Nesciebat autem quid diceret: erat enim in timore. 6
Et extitit nubes, eosque obumbrabat: & vox edita est è nube, dicens; Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite. 7
Et è vestigio cùm circumspexissent discipuli, neminem viderunt, nisi Jesum solum secum. 8
Quum verò descenderent è monte, monebat eos, ne cui dicerent quod viderant, nisi quum surrexisset Filius hominis à mortuis. 9
Continuerunt itaque illum sermonem apud se: & quærebant quid esset hic sermo, Quum surrexisset à mortuis. 10
Et interrogabant eum, dicentes; Quid igitur dicunt Scribæ, Eliam oportere priùs venire? 11
Dixit eis; Elia venturus est priùs, ut præparet omnia: &, sicut scriptum est de Filio hominis, ut multa patiatur, ac reprobetur. 12
Sed dico vobis, Et Elia venit, & egerunt in eum quicquid voluêre, sicut scriptum est de eo. 13

Dominicâ hebdomadis quartæ jejunii. 24.

Quumque venisset ad discipulos suos, vidit cum eis turbam multam, & Scribas disceptantes cum eis. 14
Et illicò turba omnis vidit eum, & obstupuit: & accurrentes precati sunt ei pacem. 15
Et interrogabat Scribas, Quid disceptatis cum eis? 16
Et respondens unus ex turba, ait; Doctor, adduxi filium meum ad te, in quo est spiritus non loquens: 17
Et ubicunque arripuerit eum, concutit illum, spumátque, ac frendet dentibus suis, & marescit: & dixi discipulis tuis ut ejicerent eum, nec potuerunt. 18

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * پوشش اورا سپید † دیدند * مانند برف * ونور ازو می تابید چنانك مردم نكاه نمی توانستند
كرد * ویدیدند موسی وایلیارا كه با مسیح سخن می كفتند * صفا بوی كفت ای خداوند 4 5
من * اكر فرمان دهی سه سایه بان بسازیم * یكی برای تو ویكی † برای موسی * ویكی برای
ایلیا * وهنوز ازوهم وترس در سخن بود * كه ابر پیدا شد * وبر ایشان سایه كرد * وآوازی 6 7
از ابر می آمد * كه اینست فرزند بركزیدهٔ عزیز من ازو بشنوید * وبعد ازان شاكردان † نكه 8
كردند * كسی دیكر ندیدند بغیر عیسی تنها با ایشان * چون ازكوه فرود آمد * بدیشان 9
سپارش كرد * كه با كسی نكویند * تا وقتی * كه فرزند † آدمی از میان مردكان بر خیزد *
* شاكردان این سخن را در دل خود كرفتند * تا ان روز وباهم می كفتند * چیست این † 10
سخن وقتی كه از میان مردكان † بر خیزد * و[ازو پرسیدند وكفتند چرا] نویسندكان می 11
كویند * اول ایلیا واجب است كه بیاید * عیسی بدیشان كفت ایلیا آمد پیشتر * تا هر 12
چیزی را استوار دارد * انچنانك بر فرزند آدمی نبشته شد كه بسیار زحمت بكشد * وخوار شود *

Vestimentum ejus candidum videbant instar nivis, & lux ab eo coruscabat, adeò ut homines eum intueri non valerent. 3
Et viderunt Mosem & Eliam qui cum Christo loquebantur. 4
Cephas ei dixit; O Domine mi, si mandatum dederis, tria tabernacula parabimus; unum pro te, & unum pro Mose, & unum pro Elia. 5
Et adhuc præ metu concepto ac terrore in sermone erat, 6
Cùm nubes appareret, & eos obumbraret: & vox è nube venit; Quia hic est Filius meus delectus & charus, ipsum audite. 7
Et posteà discipuli aspicientes, quenquam alium non viderunt nisi Jesum solum cum eis. 8
Cùm è monte descenderet illis mandavit, quòd nemini dicerent, usque ad tempus quo Filius hominis de mortuis surrexerit. 9
Discipuli hunc sermonem in animo suo retinuerunt usque ad eum diem: & inter se dicebant, Quid est hic sermo, Tempus quo de mortuis surrexerit? 10
Et interrogabant eum, & dicebant; Quare Scribæ dicunt, priùs Eliam oportere venire? 11
Jesus illis dixit; 12 *Elias venit priùs ut omnia confirmet, quemadmodum de Filio hominis scriptum est, fore ut admodum multum patiatur, & despiciatur.*

Versio VULGATA LATINA.

2 Et vestimenta ejus factæ sunt splendentia, & candida nimis velut nix; qualia fullo
3 non potest super terram candida facere. Et apparuit illis Elias cum Moyse: &
4 erant loquentes cum Jesu. Et respondens Petrus, ait Jesu; Rabbi, bonum est
nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, Tibi unum, & Moysi unum, & Eliæ
5 unum. Non enim sciebat quid diceret: erant enim timore exterriti. Et facta est
6 nubes obumbrans eos: & venit vox de nube, dicens; Hic est filius meus charissi-
7 mus: audite illum. Et statim circumspicientes, neminem amplius viderunt, nisi
8 Jesum tantum secum. Et descendentibus illis de monte, præcepit illis ne cuiquam
9 quæ vidissent, narrarent: nisi cum Filius hominis à mortuis resurrexerit. Et ver-
bum continuerunt apud se, conquirentes quid esset; Cum à mortuis resurrexerit.
10 Et interrogabant eum, dicentes; Quid ergo dicunt Pharisæi & Scribæ, Quia Eli-
am oportet venire primum? Qui respondens, ait illis; Elias, cum venerit pri- 11
mò, restituet omnia: & quo modo scriptum est in Filium hominis, ut multa patia-
tur & contemnatur. Sed dico vobis; Quia & Elias venit, (& fecerunt illi quæ- 12
cunque voluerunt,) sicut scriptum est de eo. Et veniens ad discipulos suos, vidit 13
turbam magnam circa eos, & Scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis 14
populus videns Jesum, stupefactus est, & expaverunt, & accurrentes salutabant 15
eum. Et interrogavit eos; Quid inter vos conquiritis? Et respondens unus 16
de turba, dixit; Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum:
Qui ubicunque eum apprehenderit, allidit illum, & spumat, & stridet denti- 17
bus, & arescit: & dixi discipulis tuis ut ejicerent illum, & non potuerunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وكانت ثيابه تلمع بيضا جدا مثل الثلج * الذي لا يقدر مبيض على الارض ان يبيض 3
كذلك * وظهر لهم موسي وايلياء يخاطبان يسوع * فقال بطرس ليسوع يا معلم حسن بنا ان 4 5
نكون ههنا ونصنع ثلث مظال واحدة لك وواحدة لموسي وواحدة لايليا * ولم يكن يدري 6
ما يقول لانهم كانوا مدهوشين * وسحابة ظللتهم * وكان صوت من السحابة قايلا هذا ابني 7
الحبيب فاسمعوا له * ونظروا بغتة فلم يروا الا يسوع وحده معهم * وبينما هم نازلون من الجبل 8 9
فاهم قايلا لا تخبروا احدا بما رايتم حتي يقوم ابن الانسان من بين الاموات * فامسكوا 10
الكلمة فيهم قايلين ما هو هذا القيام من بين الاموات * ثم سالوه قايلين لم تقول الكتبة 11
ان ايلياء ياتي اولا * فاجابهم ان ايلياء ياتي اولا ويعدل كل شي ويعلن ما هو مكتوب على 12
ابن الانسان انه يوجع كثيرا ويرذل * لكن اقول لكم ان ايلياء قد جاء وصنعوا به ما 13
احبوا كما هو مكتوب من اجله * الفصل التاسع والعشرون *
وجاء الي التلاميذ فراي جمعا كبيرا حولهم وكتبة يسايلونهم * فلما راه الجموع خافوا 14 15
واسرعوا وسلموا عليه * فسال الكتبة ماذا تطلبون منهم * اجاب واحد من الجمع وقال يا 16 17
معلم قد اتيتك بابني وبه روح ابكم * وحيثما ادركه صرعه وازبده وصرر اسنانه وتركه 18
يابسا * وقلت لتلاميذك ان يخرجوه فلم يقدروا *

Et vestimenta ejus splendebant alba ad- 3
modum sicut nix, qualia non potest deal-
bator super terram dealbare similiter.
Et apparuit eis Moses & Elias, loquen- 4
tes cum Jesu. Ait autem Petrus ad Je- 5
sum; Magister, bonum est nobis manere
hic; faciemusque tria tabernacula,
unum tibi, & unum Mosi, & unum Eliæ.
Et nesciebat quid diceret; quoniam 6
erant exterriti. Et nubes obumbraverat 7
eos: & facta est vox de nube; Hic est
filius meus dilectus, audite illum. Et re- 8
spexerunt illicò, & non viderunt nisi
Jesum solum secum. Et dum ipsi descen- 9
derent de monte, prohibuit eos, dicens;
Ne narretis cuiquam quod vidistis, do-
nec resurgat filius hominis de medio
mortuorum. Et retinuerunt verbum 10
apud se, dicentes; Quid est hæc resur-
rectio de medio mortuorum? Deinde in- 11
terrogaverunt eum, dicentes; Quare
dicunt Scribæ quòd Elias veniet priùs?
Respondit illis, Certè Elias venturus est 12
priùs, & completurus omnia, & de-
claraturus quod scriptum est de filio ho-
minis, quòd scilicet doloribus afficietur
multis, & contemnetur. Sed dico vobis, 13
quòd Elias jam venit & exercuerunt in
eum quicquid voluerunt, sicut scriptum
est de ipso.

Sectio vigesima nona.

Et venit ad discipulos viditque turbam 14
magnam circa eos, et Scribas interro-
gantes eos. Cùm autem vidissent eum 15
turbæ, timuerunt, et cucurrerunt ac sa-
lutaverunt eum. Et interrogavit Scri- 16
bas, Quid quæritis ab eis? Respondit 17
unus de turba, et dixit; Magister ad-
duxi ad te filium meum, in quo est spiri-
tus mutus. Et quoties arripit eum, alli- 18
dit eum, et spumare facit eum, atque
stridere dentibus suis, redditque eum ari-
dum. Et dixi discipulis tuis ut ejice-
rent illum, et non potuerunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወአልባሲሁኒ፡ በረቀ፡ ወጻዕደወ፡ ዘኢይክል፡ መሃፒል፡ ከማሁ፡ አጻዕድዎቶ፡ በምድ
4 ር፡፡ ወአስተርአይዎሙ፡ ሙሴ፡ ወኤልያስ፡ እንዘ፡ ይትናገሩ፡ ምስለ፡ እግዚእ፡ ኢየ
5 ሱስ፡፡ ወአውሥአ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ረቢ፡ ይኄይሰነ፡ ንንበ
ር፡ ዝየ፡ ወንግበር፡ ሠለስተ፡ ማኅደረ፡ አሐደ፡ ለከ፡ ወአሐደ፡ ለሙሴ፡ ወአሐደ፡ ለኤ
6 ልያስ፡፡ ወኢያአምር፡ ዘይብል፡ እስመ፡ ደንገፁ፡ እሙንቱ፡፡ ወመጽአ፡ ደመና፡
7 ወጸለሎሙ፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምደመና፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅ
8 ር፡ ወሎቱ፡ ስምዕዎ፡፡ ወእምዝ፡ ግብተ፡ ነጺሮሙ፡ አልቦ፡ ዘርእዩ፡ ዘእንበለ፡ ኢየ
9 ሱስሃ፡ በሕቲቶ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወእንዘ፡ ይወርዱ፡ እምደብር፡ አዘዞሙ፡ ኢይንግሩ፡
ወኢለመኑሂ፡ ዘርእዩ፡ ዘእንበለ፡ አመ፡ ተንሥአ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ እም
10 ነ፡ ምውታን፡፡ ወዐቀቡ፡ ቃሎ፡ ወኀሠሠዉ፡ ምንተ፡ ውእቱ፡ ተንሥኦ፡ እምነ፡ም
11 ውታን፡፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ይብሉ፡ ጸሐፍት፡ ኤልያስ፡ ይቀድም፡ መጺ
12 አ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ኤልያስ፡ ይመጽእ፡ ወያስተራትዕ፡ ኵሎ፡ ወእሮ፡
ጽሑፍ፡ በእንተ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ለመ፡ ብዙኀ፡ ያሐምምዎ፡ ወይሜንኑ
13 ዎ፡፡ ወባሕቱ፡ እብለክሙ፡ ኤልያስ፡ መጽአ፡ ወገብሩ፡ ሎቱ፡ ኵሎ፡ ዘፈቀዱ፡
14 በከመ፡ ጽሑፍ፡ በእንቲአሁ፡፡ ወበጽሐ፡ ኀበ፡ አርድኢሁ፡ ወረከበ፡ ብዙኀ፡ሰብአ፡
15 ኀቤሆሙ፡፡ ወሶበ፡ ርእይዎ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ደንገፁ፡ ወሮጹ፡ ሶቤሃ፡ ወአምኅዎ፡፡
16 ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ትትኃሠሡዎሙ፡ ወተስእሉዎሙ፡ ምንተ፡ ይትኃሠሡዎሙ፡፡
በእንተ፡ ዘነገርጋር፡፡
17 ወአውሥአ፡ አሐዱ፡ እምውስተ፡ አሕዛብ፡ ወይቤሎ፡ሊቅ፡ እምጻእክዎ፡ ለወልድየ፡
18 ኀቤከ፡ እስመ፡ ጋኔን፡ በሃም፡ አኀዞ፡፡ ወኀበ፡ረከበ፡ ይነፅሮ፡ ወያስተረግፆ፡ ወያሠው
ፍ፡ ወያሐቅዮ፡ ስነኒሁ፡ ወየየብሶ፡ ወእቤሎሙ፡ ለአርድእቲከ፡ ወስእንዎ፡ ፈውሶቶ፡፡

Et vestimentum ejus refulsit, & album fuit ita, ut non potuit fullo similiter deal- 3
bare in terra. Et apparuerunt iis Moyses, & Elias loquentes cum Domino Jesu. 4
Et respondit Petrus, & dixit ei; Rabi, melius erit nobis manere hic: & faci- 5
emus tria hospitia, unum Tibi, & unum Moysi, & unum Eliæ. Et nesciebat quid 6
loquebatur, quia timore erant perculsi. Et venit nubes & obumbravit eos, & 7
venit vox è nube, dicens; Hic est filius meus quem diligo, & eum audite. Et 8
statim prospicientes, nemo fuit, quem viderunt, nisi Jesus solus secum. Et 9
descendentibus è monte, præcepit iis, ne narrarent cuiquam quod vidissent, an-
tequàm resurgeret filius hominis è mortuis. Et observârunt sermonem ejus, & 10
inquisiverunt, quid esset resurrectio è mortuis. Et interrogârunt eum, & dixe- 11
runt ei; Dicunt scribæ, Eliam priùs venturum. Et respondit, & dixit iis; Elias 12
veniet, & restituet omnia: & etiam scriptum *fuit* de filio hominis, quòd multo
injuriæ afficient eum, & nihili facient eum. Sed dico vobis, Elias venit, & fe- 13
cerunt contra eum quodcunque voluerunt, sicut scriptum fuit de illo. Et ve- 14
nit ad discipulos suos, & invenit multum populum apud eos. Et quando vi- 15
dissent eum, omnes populi admirati sunt: & cucurrerunt statim & salutârunt
eum. Et dixit iis, Quid altercamini cum illis? et quid postulatis ab iis? quid quæ- 16
ritur ab iis?

De obmurmurante.

Et respondit unus è populo, & dixit ei; Magister, adduxi filium meum ad te, 17
quia dæmon mutus prehendit eum. Et ubi invenit eum prosternit eum, & dis- 18
cerpit eum, & spumare facit eum, & stridere facit dentes ejus, & exiccat eum:
& dixi discipulis tuis, & non potuerunt sanare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 الا بشما مي گويم كه ايليا نيز آمد * وهر چه خواستند بدو كردند انچنانك بروي نبشته شده *

سي هشت
خوش كردن عيسي كودك صرعي را

14 † چون از انجا مسيح پيش شاگردان آمد * پيش ايشان جماعت بسيار ديد * ونويسندگان
15 با ايشان بحث مي كردند * چون جماعت مسيح را ديدند شكوهيدند * وپيش باز دويدند *
16 17 وسلامش دادند * نويسندگانرا پرسيد چه بحث مي كنيد با ايشان * يكي از جماعت
18 جواب داد وگفت اي معلم فرزند خود را پيش تو اوردم كه جان دارد بي سخن * هر كجا
كه برابرش مي افتد اورا مي اندازد * ومي لرزد * ودندانها بر هم مي سايد * وخشك مي
سود * بشاگردان تو گفتم * اورا نتوانستند پاك كردن *

Sed vobis dico, quòd Elias jam ve- 13
nit, & quicquid voluerunt cum
eo fecerunt, quemadmodum de eo
scriptum est.

XXXVIII. Sanat Jesus puerum epilepticum.

Cùm illinc Christus venisset ad di- 14
scipulos suos, apud illos turbam
multam vidit, et Scribæ cum
illis disceptabant. Cùm turba 15
Christum vidissent perculsi sunt, et
rursum prorsum cursabant, et sa-
lutaverunt eum. Et Scribas in- 16
terrogavit, Quid disputatis cum
illis? Unus è turba respon- 17
sum dedit et dixit; O præceptor,
filium meum ad te adduxi,
quia spiritum habet mutum. Ubi- 18
cunque in eum irruerit, eum pro-
sternit; et trepidat, et dentes
concutit, et exarescit: discipu-
lis autem tuis dixi, sed non potue-
runt eum purgare.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Κϛʹ. ΚΖʹ.

Ille autem respondens ei, dicit; O generatio incredula, quousque apud vos ero?
19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς (κ) αὐτῷ, λέγει, Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι;
quousque sustinebo vos? ferte ipsum ad me. Et attulerunt eum ad ipsum.
20 ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν.
Et videns eum, statim spiritus convulsit illum: & cadens in terram, volutabatur
καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο
spumans. Et interrogavit patrem ejus; Quantum temporis est, ut hoc factum est
21 ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν
ei. Ille vero ait; Ab infantia. Et frequenter eum & in ignem jecit,
22 αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε, Παιδιόθεν· Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ (λ) εἰς πῦρ ἔβαλε,
& in aquas, ut perderet eum: sed siquid potes, succurre nobis visceribus
καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ᾽ εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
commotus super nos. At Jesus ait illi; Illud, si potes credere, omnia
23 χνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα
possibilia credenti. Et continuo exclamans pater pueri, cum lachrymis aiebat;
24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε,
Credo, Domine: succurre meæ incredulitati. Videns autem Jesus quod concurreret turba,
25 (μ) Πιστεύω Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος,
increpavit spiritum immundum, dicens illi; Spiritus sine locutione & surde,
ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν,
ego tibi impero, Exi ex eo, & ne amplius introeas in eum. Et exclamans,
26 ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν,

& multum discerpens eum, exiit: & factus est sicut mortuus, ut multos dicere;
καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε (ν) πολλοὺς λέγειν,
Quia mortuus est. At Jesus prehendens eum manu, excitavit eum, & surrexit.
Ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη. 27
ξβ Et introeuntem eum in domum, discipuli ejus interrogabant eum privatim;
Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν (ξ) εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν, 28
ι Quia nos non potuimus ejicere eum? Et dixit illis; Hoc genus
(ο) Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος 29
in nullo potest exire, si non in oratione & jejunio. Et inde exeuntes
ξγ ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες 30
β prætergrediebantur per Galilæam: & non volebat ut quis sciret. Docebat enim di-
παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μα- 31
scipulos suos, & dicebat illis; Quoniam filius hominis tradetur in manus ho-
θητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀν-
minum, & occident eum: & occisus tertia die resurget. Illi
θρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ 32
ΚΖʹ vero ignorabant verbum, & timebant eum interrogare. Et venit ad Capharnaum.
ξδ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ. 33
ι Et in domo factus, interrogabat eos; Quid in via ad vosipsos ratiocinabamini?
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτοὺς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;

MS. A. (κ) αὐτοῖς, (λ) εἰς τὸ πῦρ (μ) Πιστεύω· βοήθει (ν) τοὺς πολλοὺς (ξ) εἰς τὸν οἶκον, (ο) Διατί ἡμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܠܘܬܟܘܢ ܐܗܘܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܐܝܬܘܗܝ ܠܘܬܝ.
20 ܘܩܪܒܘܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܚܙܝܗܝ ܪܘܚܐ. ܡܚܕܐ ܫܓܫܬܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܡܬܦܟܪ ܗܘܐ ܘܪܓܐ.
21 ܘܫܐܠ ܝܫܘܥ ܠܐܒܘܗܝ. ܟܡܐ ܙܒܢܐ ܡܢ ܕܗܢܐ ܗܟܢܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ. ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ.
22 ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܠܢܘܪܐ ܪܡܝܐ ܠܗ ܘܠܡܝܐ ܕܬܘܒܕܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚ ܐܢܬ ܥܕܪܝܢܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝ.
23 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ ܠܗ ܠܕܡܗܝܡܢ.
24 ܘܡܚܕܐ ܩܥܐ ܐܒܘܗ ܕܛܠܝܐ ܒܒܟܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܥܕܪ ܠܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܝ.
25 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܪܗܛ ܥܡܐ ܘܡܬܟܢܫ ܠܘܬܗ. ܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܘ ܪܘܚܐ ܚܪܫܬܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ. ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܦܘܩܝ ܡܢܗ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܬܥܘܠܝܢ ܒܗ.
26 ܘܩܥܬ ܗܝ ܫܐܕܐ ܣܓܝ ܘܚܒܛܬܗ ܘܢܦܩܬ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܣܓܝܐܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܡܝܬ.
27 ܘܐܚܕܗ ܝܫܘܥ ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ.
28 ܘܟܕ ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ. ܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܝܢܝܗܘܢ ܠܢܦܫܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܠܐ ܐܫܟܚܢ ܠܡܦܩܗ.
29 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܐ ܓܢܣܐ ܒܡܕܡ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܩ ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ.
30 ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܬܡܢ. ܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܕܥ ܒܗ.
31 ܡܠܦ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. ܘܩܛܠܝܢ ܠܗ. ܘܡܐ ܕܐܬܩܛܠ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.
32 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ. ܘܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܐܠܘܬܗ.
[illegible]
33 ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܒܝܬܐ ܫܐܠ ܐܢܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܒܝܢܬܟܘܢ.

Respondit Jesus, & dixit ei; Heus generatio 19
incredula, quousq; tandem ero vobiscum, &
quousq; tandem sustinebo vos? adducite eum
ad me. Adduxerunt itaq; ad eum: quumque 20
vidisset eum spiritus, statim concussit eum, ce-
cidítque in terrâ: & calcitrabat atq; spuma-
bat. Et interrogavit Jesus patrê illius, quan- 21
tùm temporis jam esset ex quo ita se haberet.
Dixit ei, Jam à pueritia sua. Ac pluries abje- 22
cit eum in ignê & in aquas, ut perderet eum.
Sed quoad potes, adjuva me, & miserere mei.
dixit ei Jesus, Si tu potes credere, omnia pos- 23
sunt fieri credenti. Et confestim clamavit pa- 24
ter pueri flens, & ait; Credo ego, succurre de-
fectui fidei meæ. Quum autem vidisset Jesus 25
accurrere populû & congregari ad se, objur-
gavit spiritû illû immundû, & ait illi; Spiri-
tus surde, qui non loqueris, ego præcipio ti-
bi, Exi ab eo, nec ampliùs ingrediaris in eû.
Et clamavit dæmonium illud multùm, atque 26
contudit eum, & exiit: & factus est instar mor-
tui, ita ut multi dicerent eum mortuum esse.
Ipse verò Jesus prehendit manum ejus, & 27
erexit eum. Quum autem Jesus ingressus esset 28
domû, interrogârunt eum discipuli ejus pri-
vatim, Quare nos non potuimus ejicere illud?
Dixit eis, Hoc genus nullo modo exire potest, 29
nisi jejunio & oratione. Quumq; exisset il- 30
linc, transibant in Galilæam, nolebátque cui-
quam innotescere. Docebat enim discipulos 31
suos, & dicebat eis; Filius hominis tradendus
est in manus hominum, & interiment eum:
quumq; interemptus fuerit, die tertio resur-
get. Illi verò nesciebant hunc sermonem, 32
timebantque eum interrogare.

Dominicâ quintâ post Pentecosten, 20.

Venerunt autem in Capharnahum: quumque 33
domum ingressi fuissent, interrogabat eos,
Qua de re ratiocinabamini in via inter vos?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 *عيسي جواب داد • وبديشان كفت • اي دوده كه ايمان نداريد • تا كي پيش شما باشم •
وتا كي شما را تعليم دهم • كودك را پيش من بياوريد • *چون جان عيسي را ديد • همان 20
ساعت اورا انداخت † بر زمين ونعره مي زد • ودست وپاي او مي لرزيد • *عيسي از پدر او 21
پرسيد كه چند وقت است كه چنين شد • كفت از وقت كوچكي تا اين ساعت * وچند 22
بار اورا در آتش † وآب انداخت تا كم كند • اكنون هرچه زودتر مرا ياري بده • *عيسي بدو 23
كفت اكر بتواني كه ايمان بياوري • هر چيزي كه خواهي ممكن † شود • *پدر آن 24
كودك ايمان † بياورد وكريست • وكفت ايمان † اوردم بضعيفي ايمان من ياري ده • *وعيسي 25
ديد كه خلق مي كريختند • وباز پيش او كرد مي شدند • مسيح بر جان پليد بانك زد •
وكفت اي جان لال ونا كوينده • من ترا مي فرمايم • ازو بيرون رو • وديكر پيش او ميا • *آن 26
ديو بسيار بانك † زد واورا كوفت • وبيرون آمد • وكودك بيفتاد • وبي خود شد • چنانك بسياران
پنداشتند • كه مرد • *انكه عيسي دست كودك را كرفت • وبر خيزانيد • وكودك خوش شد 27

Jesus responsum dedit, & illis di- 19
xit; O generatio quæ fidem non
habetis, quousque apud vos ero?
& quousque vos docebo? puerum ad
me adducite. Cùm spiritus Jesum 20
videret, eodem momento illum
prostravit in terram, & vocifera-
tus est: & manus & pedes ejus
tremebant. Jesus patrem ejus in- 21
terrogavit, quantum temporis esset,
quod sic fuit: dixit, A tempore
pueritiæ usque ad hanc horam.
Et aliquoties eum in ignem & in 22
aquam conjicit, ut perdat: Nunc
quàm primùm mihi opem præbe.
Jesus illi dixit; Si possis fidem 23
adhibere, quicquid petieris fieri
possit. Pater illius pueri fidem ha- 24
buit et flevit, et dixit; Fidem ha-
beo, imbecillitati fidei meæ opem
da. Et Jesus vidit quòd populus 25
fugerent, & rursùs ad eum con-
gregarentur: & Christus spiri-
tum immundum increpavit, & di-
xit; O spiritus mute & non lo-
quens, ego tibi jubeo, Ab eo
exi, rursus ad eum ne veni. Il- 26
le dæmon magnâ voce clamavit,
et eum pulsavit, et exivit: et
puer cecidit, et extra se factus
est, adeò ut multi putarent,
quòd mortuus esset. Tunc Je- 27
sus manum pueri prehendit, et
erexit eum, et puer sanatus est.

Versio VULGATA LATINA.

18 Qui respondens eis, dixit; O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quam-
19 diu vos patiar? afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cùm vidisset eum,
20 statim spiritus conturbavit illum: & elisus in terram, volutabatur spumans. Et
interrogavit patrem ejus; Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille
21 ait; Ab infantia: Et frequenter eum in ignem, & in aquas misit, ut eum per-
22 deret: sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri. Jesus autem ait illi; Si po-
tes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et continuò exclamans pater pueri,
23 cum lachrymis aiebat; Credo, Domine: adjuva incredulitatem meam. Et cùm
24 videret Jesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi;
Surde & mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: & ampliùs ne introëas
in eum. Et exclamans, & multùm discerpens eum, exiit ab eo: & factus est 25
sicut mortuus, ita ut multi dicerent; Quia mortuus est. Jesus autem tenens ma- 26
num ejus, elevavit eum, & surrexit. Et cùm introîsset in domum, discipuli ejus 27
secretò interrogabant eum; Quarè nos non potuimus ejicere eum? Et dixit il- 28
lis; Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione, & jejunio. Et indè pro- 29
fecti prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quenquam scire. Docebat au- 30
tem discipulos suos, & dicebat illis; Quoniam filius hominis tradetur in manus
hominum, & occident eum, & occisus tertiâ die resurget. At illi ignorabant ver- 31
bum: & timebant interrogare eum. Et venerunt Capharnaum. Qui cùm domi 32
essent, interrogabat eos; Quid in via tractabatis?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 * فاجابهم قايلا ايها الجيل غير المومن الي متي اكون معكم وحتي متي احملكم ايتوني به *
20 21 * فقدموه اليه * فلما راه الروح فللوقت صرعه وسقط علي الارض مرتعدا مزبدا * ثم سال اباه
22 كم سنة مذ اصابه هذا فقال له منذ صباه * ومرارا كثيرة يلقيه في النار وفي الماء ليهلكه *
23 لكن ما استطعت اعنا وتحنن علينا * فقال له يسوع ما هو قولك ما استطعت * كل شي
24 25 مستطاع للمومن * فصاح ابو الصبي للوقت بدموع قايلا انا اومن فاعن ضعف ايماني * فلما
راي يسوع تكاثر الجمع انتهر الروح النجس قايلا ايها الروح الاصم الابكم انا امرك ان
26 تخرج منه ولا تدخل فيه ايضا * فصرخ ولبطه كثيرا وخرج منه وصار كالميت * حتي ان
27 كثيرين قالوا انه قد مات * فامسك يسوع بيده واقامه * الفصل الثلثون *
28 29 * فلما دخل البيت ساله تلاميذه وحدهم لماذا لم نقدر نحن ان نخرجه * فقال لهم
30 هذا الجنس لا يستطاع ان يخرج بشي الا بالصلاة والصوم * ثم خرج من هناك
31 مجتازا بالجليل ولم يحب ان يعلم به احد * واعلم تلاميذه قايلا لهم ان ابن الانسان
32 سيسلم في ايدي الناس * ويقتلونه وفي اليوم الثالث يقوم * وكانوا غير فهمين لهذا
33 الكلام وخافوا ان يسالوه * وجاء الي كفرناحوم فلما دخل البيت سالهم ماذا كنتم
تفكرون في الطريق *

*Respondit eis, dicens; O generatio incre- 19
dula, quamdiu ero vobiscum? & usque-
què patiar vos? Adducite eum ad me.
Et adduxerunt eum ad illum. Et cùm 20
vidisset eum spiritus, repentè allisit eum,
& cecidit in terram agitans se, despu-
mans. Tum interrogavit patrē ejus; Quot 21
anni sunt ex quo accidit ei hoc? Ait illi,
Ab infantia ipsius. Et vicibus multis 22
projicit eum in ignem & in aquam, ut
perdat eum. Sed quoad potes, adjuva nos,
& miserere nostri. Dixit ei Jesus, Qua- 23
lisnam est sermo tuus, quoad potes?
Omnia possibilia sunt credenti. Et ex- 24
clamavit pater pueri statim cum lachry-
mis, dicens; Ego credo: adjuva debili-
tatem fidei meæ. Et cùm vidisset Jesus 25
concursum turbæ, interminatus est spiri-
tui immundo, dicens; O spiritus surde,
mute, ego præcipio tibi ut exeas ab eo,
& ne intres in eum ulteriùs. Quare ex- 26
clamavit et exagitavit eum multùm, &
exiit ab eo: & factus est velut mortu-
us: Ita ut multi dixerint quòd jam mor-
tuus esset. Tenuit autem Jesus manum 27
ejus, & erexit eum.*

Sectio trigesima.

*Et cùm ingressus esset domum, interro- 28
gaverunt eum discipuli ejus seorsum,
Quare non potuimus nos ejicere eum?
Ait illis, Hoc genus non potest ejici aliâ 29
re, quàm oratione & jejunio. Post hæc 30
egressus est indè transiens per Galilæam,
& nolebat ut sciret de se quispiam. Et 31
significavit discipulis suis, dicens eis;
Sanè filius hominis tradetur in manus
hominum, & occident eum, & in die
tertia resurget. Et erant non intelligentes 32
hoc verbum: sed timuerunt interrogare
eum. Venit autem in Capharnahum; & 33
quum intrâsset domum, interrogavit eos,
Quid cogitabatis in via?*

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ለትውልድ፡ እንተ፡ አልባ፡ ሃይማኖት፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እ
20 ሄሉ፡ ምስሌክሙ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እትዔገሠክሙ፡ አምጽእዎ፡ ዝየ፡ ኀቤየ፡፡ ወወሰ
ድዎ፡ ኀቤሁ፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ውእቱ፡ ጋኔን፡ ነፅኆ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ሶቤሃ፡ ወአስተራገፆ፡
21 ወአሥረፆ፡፡ ወተስእሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአቡሁ፡ ወይቤሎ፡ ማእዜ፡ እምዘ፡
22 አኀዞ፡፡ ወይቤሎ፡ እምንእሱ፡፡ ወዘልፈ፡ ያወድቆ፡ በጸድፍ፡ ወውስተ፡ እሳት፡ ወ
23 ማይ፡ ከመ፡ ይቅትሎ፡ ወበእንቱ፡ በዘ፡ ትክል፡ ርድአኒ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
24 እስመ፡ ትቤ፡ እመ፡ ትክል፡ ኵሉ፡ ይትከሀል፡ ለዘ፡ የአምን፡፡ ወጸርኀ፡ አቡሁ፡ ለው
25 እቱ፡ ወልድ፡ ወይቤ፡ አአምን፡ ርድአ፡ ለኢአሚኖትየ፡፡ ወርእዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡ ከመ፡ ይትራወጹ፡ ሰብእ፡ ገሠጾ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡ ወይቤሎ፡ ጋኔን፡ በሃም፡ ወጽ
26 ሙም፡ አነ፡ እኤዝዘከ፡ ትፃእ፡ እምኔሁ፡ ወኢትግባእ፡ ዲቤሁ፡ እንከ፡፡ ወአገዓ
ሮ፡ እንከ፡ ብዙኀ፡ ወአስተራገፆ፡ ወወፅአ፡ ወኮነ፡ ከመ፡ በድን፡ እስከ፡ ይብሉ፡ ብዙኃን፡
27 ሞተ፡፡ ወአኀዞ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እዴሁ፡ ወአንሥኦ፡ ወተንሥአ፡፡ ወበዊአ
28 ሙ፡ ቤተ፡ ይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ በባሕቲቶሙ፡ በእንተ፡ ምንት፡ ንሕነ፡ ስእነ፡ አውፅኦቶ፡፡ ወይ
29 ቤሎሙ፡ ዝንቱ፡ ዘመድ፡ ኢይክል፡ አውፅኦቶ፡ ዘእንበለ፡ በጾም፡ ወበጸሎት፡፡ ወወ
30 ፂአ፡ እምዝየ፡ ሖረ፡ እንተ፡ ገሊላ፡ ወፈቀደ፡ ኢያእምርዎ፡፡ ወመሀሮሙ፡ ለአርዳኢ
31 ሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ሀለወ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ ይግባእ፡ ውስተ፡ እደ፡ ሰብእ፡
32 ወይቀትልዎ፡ ወቀቲሎሙ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡ ይትነሣእ፡፡ ወኢያእመሩ፡ ዘይቤ
ሎሙ፡ ወይፈርህዎ፡ ተስእሎቶ፡፡

በእንተ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ መኑ፡ ዓቢ፡፡

ወበጺሖ፡ ቅፍርናሆም፡ ወበዊአ፡ ቤተ፡ ይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ሐሰብክሙ፡ በፍኖት፡
33 በበይናቲክሙ፡፡

Et respondit, & dixit iis; O generatio incredula, quousque ero vobiscum? quous- 19
que tolerabo vos? adducite eum hìc ad me. Et attulerunt eum ad ipsum, & vi- 20
dens eum iste dæmon projecit eum in terram statim, & discerpsit eum, & spuma-
re fecit eum. Et interrogavit Dominus Jesus patrem ejus, & dixit ei; Quantum 21
temporis fuit ex quo prehendit eum? & dixit ei, A juventute ejus. Et sæpe pro- 22
jicit eum in profundum, & in ignem, & in aquam, ut occidat eum: veruntamen
in quo potes adjuva me. Et dixit ei Dñs Jesus, Quia dicis; Si potes, quodcunque 23
fieri potest credenti. Et clamavit pater hujus filii, & dixit; Credo, adjuva incre- 24
dulitatem meam. Et videns Dñs Jesus quòd concurrebant homines, increpa- 25
vit hoc dæmonium malum, & dixit ei; Dæmon mute & surde, ego præcipio tibi
exire ab illo, & ne revertaris super eum ampliùs. Et ingemiscere fecit eum igi- 26
tur multùm, & divulsit eum, & exivit, & factus est *filius* sicut cadaver, adeò ut
multi dicerent; Mortuus est. Et prehendit Dominus Jesus manum ejus, & erexit 27
eum, & surrexit. Et quum introissent domum, dixerunt ei discipuli ejus priva- 28
tim inter se; Quare nos non potuimus ejicere eum? Et dixit iis, Hoc genus non 29
possibile est ejicere, nisi in jejunio, & oratione. Et exiens inde profectus est per 30
Galilæam: & voluit *ut* non cognoscerent eum. Et docuit discipulos suos, & 31
dixit illis; Futurum est, quòd Filius hominis tradetur in manus hominum,
& occident eum, & occisus ab iis tertiâ die resurget. Et ignorabant quod di- 32
cebat, & timebant interrogare eum.

De dicentibus quis esset major.

Et veniens Capernaum, & introiens domum, dixit iis; Quid disceptavistis in via 33
inter vos?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

28 * چون عیسي بخانه درآمد * شاگردان ازو پرسیدند که چرا ما نتوانستیم اورا خوش کردن *
29 30 * بدیشان گفت * این شیوه جنس را نتوان † بدر اوردن * مگر بروزه * ونماز * * چون از انجا بدر
31 امدند در جلیل مي گذشتند * ونمي خواست که کسي اورا بداند * * شاگردان خودرا مي
اموزانید * ومي گفت * که فرزند ادمي در دست مردم گناه کار وعاصي * سپارده مي شود * واورا
32 بکشند * ودر گور بپاکنند در سوم روز برخیزد * * ایشان † این سخن را ندانستند * وترسیدند
ازوي پرسیدن سي نه انجا که گفت هر که بزرگي خواهد همچو کودکان فروتن وساده
33 دل باشد * وازانجا در کفرناحوم درامد چون در خانه در رفت * از شاگردان پرسید *
که درراه چه مي اندیشیدید † با یکدیگر *

*Cùm Jesus domum ingressus esset, 28
discipuli ab eo rogârunt; Quare nos
non potuimus eum sanare? Illis di- 29
xit;* quæ sunt *hujusmodi generis
non possunt ejici nisi jejunio & ora-
tione. Cùm illinc egressi essent, in 30
Galilæam transierunt: nec volebat
ut quisquam eum sciret. Docebat 31
enim discipulos suos, & dicebat;
Filius hominis quidem traditur in
manus hominum peccatorum & re-
bellium, & eum occident, & in sepul-
chrum condent, ac tertiâ die resur-
get. Illi hunc sermonem ignorabant, 32
& timuerunt ab eo interrogare.*

XXXIX. Ubi dixit; Quicunque magnus esse vult, veluti pueruli humilis & simplex corde sit.

*Et illinc in Caphar-nahum ingressus 33
est: ubi quum in domum intrâsset à
discipulis percontatus est; Quid in
via inter vos ratiocinati estis?*

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΖ'.

Illi autem tacebant : ad invicem enim ratiocinati erant in via, quis major. Et se-
34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ (π) διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ καθί-
35 dens vocavit duodecim, & ait illis; Si quis vult primus esse, erit omnium noviss-
σας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχα-
simus, & omnium minister. Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum, & ulnis
36 τος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγ-
complexus eum, ait illis; Quisquis unum hujusmodi puerulorum exceperit in
37 καλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς (ρ) ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ
nomine meo, me excipit : & quicunque me exceperit, non me excipit, sed le-
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀ-
gantem me. Respondit verò illi Joannes, dicens; Magister, vidimus quen-
38 ποστείλαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ (σ) ὁ Ἰωάννης, λέγων, Διδάσκαλε, εἴδομέν τι-
dam nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos : & prohibuimus
να τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν
eum, quia non sequitur nos. At Jesus ait; Ne prohibete eum. Nemo enim
39 αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ
est qui faciat efficaciam in nomine meo, & possit citò maledicere mihi.
ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.
Qui enim non est adversùm vos, pro vobis est. Qui enim potaverit vos poculum a-
40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕ-
41 quæ in nomine meo, quia Christi estis : Amen dico vobis; Non perdiderit
δατος (τ) ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ ἀπολέσῃ
mercedem suam. Et quisquis scandalizaverit unum pusillorum credentium
τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς (υ) ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν (φ) μικρῶν τῶν πιστευόντων 42
in me, pulchrum est ei magis, si circumponeretur lapis molaris circa col-
εἰς ἐμὲ, (χ) καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχη-
lum ejus, & jaceretur in mare. Et si scandalizaverit te manus tua,
λον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, 43
abscinde illam: pulchrum tibi est mancum in vitam introire, quàm duas
ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοι ἐστὶ κυλλὸν (ψ) εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο
manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem : Ubi ver-
χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· Ὅπου ὁ σκώ- 44
mis eorũ non finitur, & ignis non extinguitur. Et si pes tuus scandalizat te, ampu-
ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκο- 45
ta illum: pulchrum est tibi introire in vitam claudũ, quã duos pedes habentem ja-
ψον αὐτόν· (ω) καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βλη-
ci in gehennã, in ignem inextinguibilem : Ubi vermis eorum non finitur, &
θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ 46
ignis non extinguitur. Et si oculus tuus scandalizat te, ejice eum: pulchrum tibi est
πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοι ἐστὶ 47
monoculum introire in regnum Dei, quã duos oculos habentem jaci
μονόφθαλμον (α) εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
in gehennam ignis: Ubi vermis eorum non finitur, & ignis non extinguitur.
εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός· Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 48

MS. A. (π) διελέχθησαν, τίς μείζων. (ρ) ἂν (σ) Ἰωάννης, (τ) ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ (υ) ἐὰν (φ) μικρῶν τούτων τῶν (χ) καλὸν αὐτῷ ἐστιν (ψ) εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, (ω) καλὸν γάρ ἐστιν σε (α) εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ. ܐܬܚܪܝܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܒܐܘܪܚܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܕܡܢܘ ܪܒ ܒܗܘܢ.
35 * ܘܝܬܒ ܝܫܘܥ. ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ. ܢܗܘܐ ܐܚܪܝܐ
36 ܕܟܠܢܫ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܟܠܢܫ. * ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܚܕ ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܫܩܠܗ ܥܠ
37 ܕܪܥܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܟܠ ܡܢ ܕܢܩܒܠ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ ܒܫܡܝ. ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ
38 ܕܠܝ ܡܩܒܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܩܒܠ. ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܚܢܢ. ܪܒܝ. ܚܙܝܢ
39 ܓܒܪܐ ܕܒܫܡܟ ܡܦܩ ܕܝܘܐ. ܘܟܠܝܢܗܝ ܕܠܐ ܢܩܦ ܠܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ
ܬܟܠܘܢܝܗܝ. ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܫܡܝ. ܘܡܫܟܚ ܕܥܠܝ ܢܐܡܪ ܒܝܫܬܐ.
40 41 * ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܘܩܒܠܟܘܢ ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ. * ܟܠ ܓܝܪ ܡܢ ܕܢܫܩܐ ܠܟܘܢ ܟܣܐ ܕܡܝܐ ܒܠܚܘܕ
42 ܒܫܡܐ. ܕܕܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ. * ܘܟܠ
ܡܢ ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ. ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܘ
43 ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܬܠܐ ܒܨܘܪܗ. ܘܫܕܐ ܒܝܡܐ. * ܘܐܢ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܐܝܕܟ ܦܣܘܩܝܗ. ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ
44 ܕܬܗܘܐ ܚܓܝܪܐ ܠܚܝܐ. ܐܘ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܘܬܐܙܠ ܠܓܗܢܐ. * ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ
45 ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ. * ܘܐܢ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܦܣܘܩܝܗ. ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ
46 ܕܬܥܘܠ ܚܓܝܪܐ ܠܚܝܐ. ܐܘ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ ܘܬܦܠ ܒܓܗܢܐ. * ܐܝܟܐ
47 ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ. * ܘܐܢ ܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܚܨܝܗ. ܦܩܚ ܗܘ
48 ܠܟ ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ ܬܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܘ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܘܬܦܠ
ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ. * ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ.

Ipsi verò tacebant: contenderant enim in via 34
unus cum alio, quis esset maximus eorum. Et 35
consedit Jesus, vocavitque duodecim, ac dixit
eis; Qui voluerit esse primus, erit postremus
omnium, & omnium minister. Et accepit 36
puerulum quendam, eumq; statuit in medio;
tulitque eum super brachia sua, & dixit eis;
Quisquis excipit similem huic puerulo in no- 37
mine meo, me excipit : & quisquis me exci-
pit, non me excipit, sed eum qui misit me.
Dixit ei Johannes; Magister mi, vidimus ho- 38
minem ejicientem dæmonia in nomine tuo,
& prohibuimus eum, propterea quòd non
adhæserit nobis. Dixit eis Jesus; Ne prohi- 39
beatis eum, nemo enim est qui edat virtutes
in nomine meo, & possit citò dicere de me
malum. Quicunque ergò non fuerit contra 40
vos, pro vobis est. Quisquis enim propina- 41
verit vobis calicem aquæ tantùm, eo nomine
quòd Christi sitis; Amen dico vobis, Nequa-
quam perierit merces ejus. Et quisquis of- 42
fendiculo fuerit uni ex istis parvulis qui cre-
dunt in me, satius ei foret, si imponeretur
mola asini collo ipsius, & projiceretur in ma-
re. Quòd si offendiculo tibi fuerit manus 43
tua, eam amputato : satius tibi fuerit man-
cum ingredi ad vitam, quàm cum habueris
duas manus, abeas in gehennam: Ubi vermis 44
eorum non moritur, nec ignis eorum extin-
guitur. Et si pes tuus offendiculo tibi fuerit, 45
abscinde eum : melius tibi fuerit ingredi ad
vitam claudum, quàm quum habueris duos
pedes, cadas in gehennam: Ubi vermis eorum 46
non moritur, nec ignis eorum extinguitur.
Denique si oculus tuus offendiculo tibi fu- 47
erit, eum effodito : satius tibi fuerit cum uno
oculo ingredi ad regnum Dei : quàm, quum
habueris duos oculos, cadas in gehennam
ignis: Ubi vermis eorum non moritur, nec 48
ignis eorum extinguitur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * ایشان خاموش شدند براي انك درراه مي انديشيدند كه ميان ايشان بزرك كيست *
35 عيسي نشست وهر دوازده راپيش خود خواند * وكفت هر كه مي خواهد * كه
36 پيشتر از هر كسي باشد پستر شود * وهمه كس را بندكي كند * كودكي انجا بود *
37 دست اورا كرفت ودر ميان ايستانيد * وكفت * هر كه اين كودك را ومانند
اورا بنام من قبول كند * مرا قبول كرده باشد * وهر كه مرا قبول مي كند نه
آنست كه مرا قبول مي كند الا انرا كه مرا فرستاد

چهل انجا كه كفت بهترست كه يك اندام هلاك شود از انك

38 همه تن * يوحنا كفت اي معلم كسي ديديم كه بنام † تو ابليسانرا بدرمي
39 كرد * واورا منع كرديم براي انك درپي ما نيامد * عيسي بديشان كفت * اورا منع مكنيد
براي انك نيست كسي كه بنام من نيرومندي كند * وباز بتواند كه مرا بدي
40 41 كويد * اكنون هركه با شما برابري نكند * عوض شماست * هركه با شما يك
كاسه تنها آب بخوراند كه ازان مسيح هستيد * راست بشما بكويم كه مزد او كم نشود

Illi siluerunt; eò quòd in via ratiocinati essent quis inter eos maximus 34
esset. Jesus consedit, & omnes du- 35
odecim ad se vocavit, & dixit;
Quicunque voluerit ut omnium pri-
mus sit, postremus esto, & unicui-
que ministerium præstato. Puerulus 36
illic erat, cujus manum prehen-
dit, & in medio statuit, & dixit;
Quicunque hunc puerulum, aut ei 37
similem, in nomine meo recipit, me
recepit : & quicunque me recipit,
ipse non est qui me tantum recipit,
sed eum qui misit me.

XL. Ubi dixit; Melius est ut unum membrum pereat, quàm totum corpus.

Johannes dixit, O præceptor, quen- 38
dam vidimus qui in nomine tuo di-
abolos ejecit, & eum prohibuimus,
quòd nos non sequatur. Jesus illis 39
dixit; Eum ne prohibeatis: eò quòd
nemo sit qui in nomine meo virtutem
edat; & rursus possit mihi malè di-
cere. Jam quicunque vobis non 40
adversatur, pro vobis est. Qui- 41
cunque vos uno calice tantùm aquæ
potaverit, quòd Christi estis, certum
vobis dico, quòd merces ejus non
peribit.

Versio VULGATA LATINA.

33
34 At illi tacebant: siquidem in via inter se disputaverant, quis eorum major esset. Et
residens vocavit duodecim, & ait illis; Si quis vult primus esse, erit omnium novis-
35 simus, & omnium minister. Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum:
36 quẽ cùm complex⁹ esset, ait illis; Quisquis unum ex hujusmodi pueris receperit in
nomine meo, me recipit: & quicunq; me susceperit, non me suscipit, sed eum, qui
37 misit me. Respondit illi Joannes, dicens; Magister, vidim⁹ quendã in nomine tuo eji-
38 cientẽ dæmonia, qui non sequitur nos, & prohibuim⁹ eum. Jesus autem ait; Nolite
prohibere eum: nemo est enim qui faciat virtutẽ in nomine meo, & possit citò malè
39 loqui de me. Qui enim non est adversùm vos, pro vobis est. Quisquis enim potũ de-
40 derit vobis calicẽ aquæ in nomine meo, quia Christi estis: amen dico vobis, non
perdet mercedem suã. Et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus 41
in me; bonũ est ei magìs si circumdaretur mola asinaria collo ej⁹, & in mare mit-
teretur. Et si scandalizaverit tẽ man⁹ tua, abscĩde illam: bonũ est tibi debilẽ introi- 42
re in vitã, quã duas man⁹ habẽtẽ ire in gehennã, in ignẽ inextinguibilẽ: Ubi ver- 43
mis eorũ non moritur, & ignis non extinguitur. Et si pes tu⁹ te scandalizat, amputa 44
illum: bonũ est tibi claudũ introire in vitam æternã, quàm duos pedes habentẽ mitti
in gehennã ignis inextinguibilis: Ubi vermis eorũ non moritur, & ignis non extingui- 45
tur. Quòd si oculus tuus scandalizat te, ejice eum: bonum est tibi luscum intro- 46
ire in regnum Dei, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: Ubi 47
vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 فسكتوا • لانهم كانوا يقولون في الطريق من هو العظيم فيهم * فجلس ودعي الاثني عشر
35 وقال لهم من اراد ان يكون اولا فليكن آخر وخادما للجميع * واخذ صبيا واقامه وسطهم
36 وامسكه • وقال لهم * كل من يقبل واحدا مثل هذا الصبي باسمي فقد قبلني * ومن يقبلني
37 فليس يقبلني فقط بل والذي ارسلني * فقال له يوحنا يا معلم رأينا واحدا يخرج الشياطين
38 باسمك فمنعناه لانه لم يتبعنا * فقال لهم يسوع لا تمنعوه فليس احد يصنع قوة باسمي ويقدر
39 سريعا ان يقول علي الشر * لانه كل من ليس هو عليكم فهو معكم * ومن سقاكم كاس ماء
40 41 باسمي اي انكم للمسيح امين اقول لكم ان اجره لا يضيع * ومن شكك احد هولاء الصغار
42 المومنين بي خير له ان يعلق حجر الرحي في عنقه ويطرح في البحر * فان شككتك يدك
43 فاقطعها • خير لك ان تدخل الحياة وانت اعسم من ان تكون لك يدان وتذهب الي جهنم
44 45 في النار * حيث دودهم لا يموت ونارهم لا تطفي * وان شككتك رجلك فاقطعها • خير لك
46 ان تدخل الحياة اعرج من ان تكون لك رجلان وتلقي في جهنم في النار * حيث دودهم لا يموت
47 ونارهم لا تطفا * وان شككتك عينك فاقلعها • خير لك ان تدخل ملكوت
48 الله بعين واحدة من ان يكون لك عينان وتلقي في جهنم * حيث دودهم لا يموت
ونارهم لا تطفي •

Et tacuerunt, quoniam dicebant in via, 34
Quis esset major inter eos. Igitur sedit, 35
& advocavit duodecim, & dixit eis;
Qui voluerit esse primus, sit ultimus, &
minister omnibus. Et accepit parvulum, 36
& statuit eum in medio eorum: & tenuit
illum, ac dixit eis; Quicunq; receperit 37
aliquem similem huic parvulo in nomine
meo, jam me recepit. Et qui suscipit me,
non suscipit me tantum, sed & eum qui
misit me. Et dixit ei Johannes; Magi- 38
ster, vidimus quendam ejicientem dæmo-
nia in nomine tuo, & prohibuimus eum,
quia non sequebatur nos. Dixit eis Je- 39
sus, Ne prohibeatis eum: nam nemo edit
virtutem in nomine meo, et potest mox di-
cere de me malum. Quicunq; enim non 40
est contra vos, ipse est vobiscum. Et qui 41
potaverit vos calice aquæ in nomine meo,
videlicet quia pertinetis ad Christum,
Amen dico vobis, Quia merces ejus non
peribit. Et qui scandalizaverit unum illo- 42
rum parvulorum credentium in me, con-
sultius esset ei suspendi lapidem molarem
in collo ejus, & projici in mare. Si scan- 43
dalizaverit te manus tua, abscinde illã:
melius enim est tibi introire vitã, quum
fueris manc⁹, quàm habere te manus du-
as, et abire in gehennã ad ignem: ubi ver- 44
mis eorum non moritur, & ignis eorũ non
extinguitur. Et si scandalizaverit te pes 45
tuus, abscinde eum: melius enim est tibi
introire vitã claud⁹, quàm esse tibi duos
pedes, & projici in gehennã in ignis: Ubi 46
vermis eorum non moritur, & ignis eorũ
non extinguitur. Et si scandalizaverit te 47
oculus tuus, erue eum: melius enim est
tibi introire regnum Dei cum oculo
uno, quàm esse tibi oculos duos, & pro-
jici in gehennam: Ubi vermis eorum 48
non moritur, & ignis eorum non ex-
tinguitur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወአርመሙ፡እስመ፡ተባሀሉ፡በቤናቲሆሙ፡ በፍኖት፡ መኑ፡እንጋ፡ይዓቢ፡እምኔሆሙ፡፡
35 ወነበረ፡ ወጸውዖሙ ፡ ለዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘይፈቅድ፡ ልሂቀ፡ ይኩን፡
36 ለዮትሕት፡ ርእሶ፡ለኵሉ፡፡ ወይኩን፡ገብረ፡ለኵሉ፡፡ ወነሥአ፡ሕፃነ፡ ወአቀሞ፡
37 ማእከሎሙ ፡ ወአንበሮ ፡ ውስተ፡ ሕፅኑ፡፡ ወይቤሎሙ፡፡ ዘተወክፈ ፡ መጠነ፡ ዝ
ሕፃን፡፡ በስምየ ፡ ኪያየ፡ ተወክፈ፡፡ ወዘኒ፡ ኪያየ፡ ተወክፈ፡ ኣኮ፡ኪያየ፡ ዘተወክፈኒ፡
38 ዘእንበለ፡ዘፈነወኒ፡፡ ወአውሥአ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤሎ፡ሊቅ፡ በዘርኢነ፡ዘያወፅእ፡
39 ጋኔነ፡በስምከ፡ወከልአናሁ፡ እስመ፡ ኢይተለወከ፡ ምስሌነ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ኢትክልእዎ፡ እስመ፡አልቦ፡ዘይገብር ፡ ኀይለ፡በስምየ ፡ ወይክል ፡ ፍጡነ፡አ
40 ሕሥሞ፡ ቃለ፡ ላዕሌየ፡፡ እስመ፡ አልቦ፡ ኢኮነ፡ ዕድዎክሙ፡ ቢጽክሙ፡ ው
41 ቱ፡፡ ወዘአስተየክሙ፡ ጽዋዐ፡ማይ፡በስምየ፡እስመ፡እለ፡ክርስቶስ፡አንትሙ፡አሜ
42 ን፡ እብለክሙ፡ኢይትሀጐል፡ዕሴቱ፡፡ ወዘአስሐቶሙ፡ ለአሐዱ፡ እምእሉ፡ ንኡሳ
ን፡ እለ፡ ይአምኑ፡ ብየ፡ይኄይሶ፡ ይእስሩ፡ ማሕረጸ፡ አድግ፡ በክሳዱ፡ ወያስጥምዎ፡
43 ውስተ፡ባሕር፡፡ ወእመኒ፡ እዴከ፡ ታስሕተከ፡፡ምትራ፡ ይኄይሰከ፡ ምቱረ፡ እድ፡
44 ትባእ፡ ውስተ፡ ሕይወት፡ እምትባእ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ገሃነም፡ ምስለ፡ ክልኤሆን፡ እ
45 ደዊከ፡፡ ኀበ፡ እሳቱ፡ ኢይጠፍእ፡ ወዕፄሁ፡ ኢይነውም፡፡ ወእመኒ፡እግርከ፡
የስሕተከ፡ምትራ፡ይኄይሰከ፡ ሐንካሰከ፡ ትባእ፡ውስተ፡ ሕይወት፡ እምትባእ፡ ውስተ፡
46 ገሃነም፡ምስለ፡ ክልኤሆን፡እገሪከ፡ ውስተ፡ እሳት፡ዘኢይጠፍእ፡፡ ወኀበ፡ ዕፄሁ፡
47 ኢይነውም፡፡ ወእመኒ፡ ዓይንከ፡ ታስሕተከ፡ ምሰጓ፡ ይኄይሰከ፡ ነቋርከ፡ ትባእ፡
ውስተ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምትባእ ፡ ውስተ፡ ገሃነም ፡ ዘእሳት፡ምስለ ፡
48 ክልኤሆን፡አዕይንቲከ፡፡ ኀበ፡ዕፄሁ፡ኢይነውም፡ወእሳቱ፡ኢይጠፍእ፡፡

Et tacuerunt, quia loquebantur inter se in via quis major esset inter eos. Et 34
sedit & vocavit duodecim, & dixit iis; Qui vult supremus esse, subjiciat se omni- 35
bus, & sit servus omnibus. Et accepit parvulum, & statuit eum medio eorum, 36
& posuit eum in sinu suo, & dixit illis; Qui receperit hujusmodi parvulum in 37
nomine meo, me recepit: & qui me recipit, non me recipit, sed eum qui misit
me. Et respondit Johannes, & dixit ei; Magister, quendam vidimus ejicientem 38
dæmonem in nomine tuo, & prohibuimus eum, quia non sequutus est te nobis-
cum. Et dixit iis Dominus Jesus, Ne prohibite illum: quoniam nemo est qui 39
faciat virtutem in nomine meo, & possit citò maledicere mihi. Quia si 40
non fuit contra vos, amicus vester est. Et qui potum dederit vobis poculum a- 41
quæ in nomine meo, eò quòd Christi sitis, Amen dico vobis, Non perdet mercedẽ
suam. Et qui errare fecit unum ex his parvulis qui credunt in me, melius esset 42
ei, ut ligarent molam asini circa collum ejus, & immergerent eum in mare. Et 43
si manus tua errare te fecerit, abscinde eam: melius erit tibi abscissâ manu intro-
irẽ in vitam, quàm ut introeas in ignem gehennæ cum duabus manibus. Ubi 44
ignis ejus est inextinguibilis, & vermis ejus non requiescit. Et si pes tuus errare 45
te fecerit, abscinde eum: melius erit tibi claudum ingredi in vitam, quàm ingredi
in gehennam cum duobus pedibus tuis, in ignem inextinguibilem: Et ubi 46
vermis ejus non requiescit. Et si oculus tuus errare te fecerit, evelle eum: me- 47
lius erit tibi, excavatum te intrare in regnum Dei, quàm intrare in ge-
hennam ignis cum duobus oculis tuis. Ubi vermis ejus non requiescet, & 48
ignis ejus non extinguetur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * وهر كه يك كودك از ايشان كه بمن ايمان آورند پريشان كند • لايقست كه
43 خراسياب دركردنش اويخته • واورا در دريا اندازند • * اكر دست تو ترا پريشان دارد
اورا ببرو از خود دور انداز • بهتر باشد ترا كه بيك دست • در زندكاني ابد روي از انك
44 45 با دو دست در دوزخ • * در جايي كه كرم اونميرد وآتش اونخسپد • * واكر پاي تو
ترا پريشان دارد • اورا ببران بهتر كه بپاي لنك در زندكاني [1] روي • از انك بدو پاي
46 47 در دوزخ • * كه رستكاري ازانجا ممكن نيست • * واكر چشم تو ترا پريشاني دهد • اورا بكن
ان بهتر كه بيك چشم در ملكوت [خدا] روي از انك بدو چشم در آتش جاويد
48 * كه هركز خلاص نيابي •

Et quicunque unum parvulum, co- 42
rum qui mihi fidem habuerint, mœ-
stum reddiderit, dignus est, ut molã
asinariã collo ejus appensã eum in
mare projiciant. Si manus tua te 43
offendat, eam abscinde, & à te pro-
cul abjice: melius tibi fuerit ut
cum unã manu in vitam ingredia-
ris, quàm cum ambabus manibus
in infernum: In locum, cujus ver- 44
mis non moritur, & ignis ejus non
sopitur. Et si pes tuus te offenderit, 45
eum abscinde: hoc melius ut pede
claud⁹ in vitam eas, quàm cum duo-
bus pedibus in infernum: Quòd il- 46
linc liberatio nulla fieri potest. Et 47
si oculus tuus tibi offensionem de-
derit, eum erue: Hoc melius ut cum
uno oculo in regnum Dei eas, quàm
cum duobus oculis in ignem æter-
num: Unde nunquam redemptionem 48
invenies.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΗ'. ΚΘ'.

Omnis enim igne salietur, & omnis victima sale salietur. Pulchrum sal: si
49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν ρβ
50 vero sal insulsum fiat, in quo illud condietis? Habete in vobis sal, & pa- β
δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰ-
cem habete in invicem.
ρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

CAP. X. ι.

Et inde exurgens venit in fines Judææ, per ulteriorem Jordanis: & con-
1 Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ συμ- ϛγ
veniunt iterum turbæ ad eum: &, sicut consueverat, iterum docebat illos. Et ϛ
2 πορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ ΚΗ'
accedentes Pharisæi interrogabant eum; Si licet viro uxorem absolvere? ten-
προσελθόντες (α) οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτὸν, Εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι; πει-
tantes eum. Ille autem respondens, dixit eis; Quid vobis præcepit Moyses? Illi vero di-
3 ράζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς; Οἱ δὲ εἶ-
4 xerunt; Moyses permisit libellum abscessionis scribere, & absolvere. Et respondens Je-
5 πον, Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
sus, ait eis; Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.
σοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
Ab autem initio creationis, masculum & fœminam fecit eos Deus. Causa
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός. Ἕνεκεν
7 hujus relinquet homo patrem suum, & matrem, & adglutinabitur ad
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται (β) πρὸς

uxorem suam: Et erunt duo in carnem unam. Itaque non amplius sunt duo,
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, 8
ρα sed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet. Et in
ι (γ) ἀλλὰ μία σάρξ. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ ἐν τῇ 9
domo iterum discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum. Et ait illis; 10
ϛθ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (δ) περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, 11
β Quicunque absolverit uxorem suam, & duxerit aliam, adulterat in eam. Et
Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. Καὶ 12
si uxor absolverit virum suum, & nupserit alii, mœchatur. Et offerebant illi
ϛε β ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται. Καὶ προσέφερον αὐτῷ 13
puerulos, ut tangeret illos. Verum discipuli increpabant offerentes. Videns vero
παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. Ἰδὼν δὲ 14
Jesus, indignatus est, & ait illis; Sinite puerulos venire ad me, &
ὁ Ἰησοῦς, ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ
ne prohibueritis eos. Nam talium est regnum Dei. Amen dico vobis,
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 15
Quisquis non receperit regnum Dei velut puerulus, non intrabit in il-
Ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐ-
lud. Et ulnis complexus eos, imponens manus super illos, benedicebat e-
τήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, (ε) ηὐλόγει αὐ- 16
ΚΘ' os. Et egrediente eo in viam, adcurrens unus, & genuflexo e-
τά. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, (ζ) προσδραμὼν εἷς, καὶ γονυπετήσας αὐ- 17
ϛζ um, rogabat eum; Magister bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditem?
β τὸν, ἐπηρώτα αὐτὸν, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

MS. A. (α) Φαρισαῖοι (β) τῇ γυναικὶ (γ) ἀλλὰ σάρξ μία. Ὃ οὖν Θεὸς (δ) περὶ τούτου (ε) εὐλόγει (ζ) ἰδού τις πλούσιος προσδραμὼν, καὶ

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 * ܟܠ ܓܝܪ ܒܢܘܪܐ ܡܬܡܠܚ. ܘܟܠ ܕܒܚܐ ܒܡܠܚܐ ܡܬܡܠܚ. * ܛܒܐ ܗܝ ܡܠܚܐ.
50 ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. ܗܘܘ ܒܟܘܢ ܡܠܚܐ. ܘܒܫܝܢܐ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ.
1 * ܕܫܘܪܝܐ ܕܚܬܢܐ ܘܟܠܬܐ * ܟܘ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ * ܘܩܡ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ
ܕܝܗܘܕ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
2 ܬܘܒ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ. * ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܡܢܣܝܢ ܠܗ ܘܡܫܐܠܝܢ. ܕܐܢ ܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ
3 4 ܕܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܦܩܕܟܘܢ ܡܘܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܡܘܫܐ
5 ܐܦܣ ܠܢ. ܕܢܟܬܘܒ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܩܒܠ
6 ܩܫܝܘܬ ܠܒܟܘܢ ܟܬܒ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ. * ܡܢ ܠܪܫ ܕܝܢ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ
7 8 ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. * ܘܢܗܘܘܢ
9 ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ. ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܒܣܪ. * ܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܙܘܓ ܒܪܢܫܐ ܠܐ
10 11 ܢܦܪܫ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܘܒ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܒܝܬܐ ܥܠ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ
12 ܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ ܥܠܝܗ. * ܘܐܢ ܐܢܬܬܐ ܬܫܒܘܩ ܒܥܠܗ ܘܬܗܘܐ ܠܐܚܪܝܢ ܓܝܪܐ ܗܝ.
13 * ܘܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܟܐܝܢ ܗܘܘ ܒܐܝܠܝܢ
14 ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ. * ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܟܪܝ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ
ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
15 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.
16 * ܘܫܩܠ ܐܢܘܢ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ
17 ܫܒܐ * ܟܙ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܩܙ * ܘܟܕ ܪܕܐ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܪܗܛ ܚܕ ܢܦܠ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ.
ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܪܬ.

Quodlibet enim igne salietur, & omne sacri- 49
ficium sale salietur. Bonus est sal: sed si sal
insipidus fuerit, quonam salietur? Sit in vo- 50
bis sal, & in pace estote unus cum alio.

Benedictione sponsi & sponsæ. 26.

CAP. X.

ET surrexit illinc, venitque in fines Judææ 1
ultra Jordanem: & adierunt eum illuc turbæ
multæ; ac docebat eos iterum, uti consueve-
rat. Accesserunt autem Pharisæi tentantes 2
eum, & interrogantes, an liceret viro dimit-
tere uxorem suam. Dixit eis, Quid præcepit 3
vobis Moses? Illi vero dicunt; Moses per- 4
misit nobis scribere libellum repudii, & uxo-
rem dimittere. Respondit Jesus, & dixit eis; 5
Ad obsistendum duritiei cordis vestri, scripsit
vobis præceptum istud. Ab initio vero ma- 6
sculum & fœminam condidit eos Deus. Pro- 7
pterea relinquet vir patrem suum & matrem
suam, & adhærebit uxori suæ. Et erunt am- 8
bo una caro: Itaque nequaquam duo sunt,
sed una caro. Quod ergo Deus copulavit, 9
homo ne separet. Et interrogârunt eum 10
rursus discipuli sui domi hac de re. Et di- 11
xit eis; Quicunque dimiserit uxorem suam,
& duxerit aliam, mœchatur. Quod si muli- 12
er dimiserit maritum suum, fueritque alterius,
mœchatur. Cæterum offerebant ei pueros, 13
ut tangeret eos: discipuli vero ipsius objur-
gabant eos qui ipsos offerebant. Jesus au- 14
tem quum hoc vidisset, displicuit ei: & ait
illis, Sinite pueros venire ad me, & ne prohi-
beatis eos: talium enim, quales hi sunt, est
regnum Dei. Amen dico vobis, Quicunque 15
non exceperit regnum Dei sicut puerulus,
non ingredietur illud. Quumq; tulisset eos 16
super brachia sua, imposuit eis manum su-
am, ac benedixit eis.

Ad vesperam dominicæ quartæ post Epiphaniam. 27.

Quumque iter faceret, accurrens quidam 17
procidit in genua sua, & interrogabat eum,
ac dicebat; Doctor bone, quid faciam ut
hæreditate possideam vitam æternam?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

49 50 *وهر ذبيحت يعني بسمل كرده كه در دنيا باشد بنمك اورا خوش طعم كنند * واكر
چنانك نمك فاسد شود اورا بچه چيز بصلاح آرند * مي بايد كه درميان شما نمك باشد * وا
1 يكديكر بسلامت باشيد   چهل يك   بهر طلاق پرسيدند   * وازانجا برخاست
ودر تخوم يهودا آمد * دركذركاه اردن * وپيش او جماعت بسيار رفتند وهمچون خويكر بديشان
2 تعليم مي داد * معتزلان امدند * واورا مي آزمودند * وپرسيدند كه واجب باشد كه مرد زن
3 4 خودرا رها كند وطلاق دهد * مسيح بديشان كفت * موسي بشما چه فرمود * ايشان كفتند
5 موسي بما فرمود * كه طلاق نامه بنويسيم * واورا رها كنيم * بديشان جواب داد وكفت * براي سختي
6 7 دل شما موسي بهر شما اين را نبشت * سبب آنك كه خدا از اغاز نر وماده افريد * براي اين
8 مرد پدر ومادر وبرادر وخواهر خودرا رها كند * وبا زن خود يكي باشد * * وهر دو يك كوشت
9 باشند * اكنون دو تن نيستند الا يك تن * وهرچه خدا اورا جفت كرد * ادمي چكونه جدا كند *
10 11 * بازشاكردان او درخانه براي اين معني ازو پرسيدند * بديشان كفت * هر كه زن خودرا
12 رها كند وديكري بستاند * زناكار باشد * واكر زن طلاق داده راكسي بستاند هم دركناه باشد *

Et omne sacrificium (i. e. mactatum) quod in mundo fuerit, sale illud boni saporis reddunt. Quod si accidat sal corruptum esse, eum qua re ad integritatem restituent? oportet ut in medio vestri sal sit, & alter cum altero in pace sitis. 49 50

XLI. De repudio interrogârunt.

CAP. X.

ET illinc surrexit, & in terminos Judææ venit, in transitum Jordanis: & ad eum turbæ multæ iverunt, & sicut consueverat eos docuit. 1 *Et Pharisæi venerunt eum tentantes, & interrogârunt, num conveniret ut vir uxorem suam repudio renuntiato dimitteret.* 2 *Christus illis dixit; Quid Moses vobis præcepit?* 3 *Illi dicebant; Moses nobis jussit, ut repudii libellum scriberemus & eam dimitteremus.* 4 *Illis responsum dedit, & dixit; Propter duritiam cordis vestri Moses vobis hoc scripsit.* 5 *Quandoquidem Deus ab initio masculum & fœminam creavit.* 6 *Propterea vir patrē & matrem & fratres & sorores suas relinquit, & cum uxore sua unus fit.* 7 *Et ambo una caro fiunt: Jam duo corpora non sunt, sed unum corpus.* 8 *Quicquid autem Deus copulavit, homo quomodo illud separet?* 9 *Rursus discipuli ejus in domo de hac re eum interrogârunt.* 10 *Et illis dixit; Quicunque uxorem suam dimiserit, & aliam acceperit, adulter est.* 11 *Et si mulierem dimissam quispiam duxerit, pariter in peccato erit.* 12

Versio VULGATA LATINA.

48
49 Omnis enim igne salietur, & omnis victima sale salietur. Bonum est sal: quòd
si sal insulsum fuerit: in quo illud condietis? Habete in vobis sal, & pacem habe-
te inter vos. CAP. X.
1 ET indè exurgens venit in fines Judææ ultra Jordanem: & conveniunt iterùm
turbæ ad eum: & sicut consueverat, iterùm docebat illos. Et accedentes Pha-
3 risæi interrogabant eum; Si licet viro uxorem dimittere: tentantes eum. At ille
4 respondens, dixit eis; Quid vobis præcepit Moyses? Qui dixerunt; Moyses per-
5 misit libellum repudii scribere, & dimittere. Quibus respondens Jesus, ait; Ad
6 duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud. Ab initio autem creaturæ,
7 masculum & fœminam fecit eos Deus. Propter hoc relinquet homo patrem suum
8 & matrem, & adhærebit ad uxorem suam: Et erunt duo in carne una. Itaque jam

9
non sunt duo, sed una caro. Quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Et 10
in domo iterùm discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum. Et ait illis; Qui- 11
cunque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam. 12
Et si uxor dimiserit virum suum, & alii nupserit, mœchatur. Et offerebant illi par- 13
vulos ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cùm 14
videret Jesus, indignè tulit, & ait illis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohi-
bueritis eos: talium enim est regnum Dei. Amen dico vobis; Quisquis non re- 15
ceperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, & 16
imponens manus super illos, benedicebat eos. Et cùm egressus esset in viam, pro- 17
currens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum; Magister bone, quid faciam ut
vitam æternam percipiam?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*كل شي بالنار يملح وكل ذبيحة تملح بالملح *جيد هو الملح فان فسد الملح فماذا يملح* 49 50
فليكن فيكم الملح ويسالم بعضكم بعضا* *الفصل الحادي والثلثون* *ثم قام من 1
هناك وجاء الي تخوم يهودا والي عبر الاردن *فاتي اليه ايضا جموع وكان يعلمهم كعادته ايضا*
*وجاء اليه الفريسيون ليجربوه *وسالوه هل يحل للرجل ان يطلق مراته *اجابهم قايلا ماذا 2 3
اوصاكم موسي *قالوا امر موسي ان يكتب كتاب الطلاق وتخلي *فاجابهم يسوع قايلا من 4 5
اجل قسوة قلوبكم كتب لكم هذه الوصية *لانهما في بدء الخليقة خلقهما الله ذكرا وانثي* 6
*ولذلك يترك الرجل اباه وامه ويلصق بامراته *ويكون كلاهما جسدا واحدا *لانهما ليس اثنين 7 8
لكنهما جسدا واحدا *والذي الفه الله فلا يفرقه الانسان *وفي البيت ايضا ساله تلاميذه عن 9 10
هذا *فقال لهم من طلق مراته وتزوج اخري فقد زني بها *وان هي خلت زوجها وتزوجت 11 12
اخر فهي زانية *واحضروا اليه صبيانا ليضع يده عليهم فانتهر التلاميذ محضريهم *فلما 13 14
راي يسوع تالم قلبه وقال لهم دعوا الصبيان ياتوا الي ولا تمنعوهم لان ملكوت الله لمثل هولاء
*امين اقول لكم ان من لا يقبل ملكوت الله مثل صبي لا يدخلها *ثم احتضنهم ووضع 15 16
يده عليهم وباركهم* *الفصل الثاني والثلثون* *وبينما هو ساير في طريق اسرع 17
اليه انسان وجثي علي ركبتيه وساله قايلا ايها المعلم الصالح ماذا اصنع لارث الحياة الدايمة*

Omnis res igne salitur, & omnis victi- 49
ma salitur sale. Bonum est sal: at si de- 50
pravetur sal, qui resalitur? Sit igitur in
vobis sal, & concordet alter vestrûm
cum altero. Sectio trigesima prima.
CAP. X.
DEinde surrexit indè, & venit in 1
fines Judææ, & ad ulteriorem ripam Jor-
danis, & convenerunt ad eum turbæ ite-
rum, docebátque eos pro more suo etiam.
Et venerunt ad eum Pharisæi ut tenta- 2
rent eũ: & interrogaverunt eũ, an liceat
viro dimittere uxorem suam. Respondit 3
eis, dicens; Quid præcepit vobis Mo-
ses? Dixerunt, Præcepit Moses ut scri- 4
beretur libellus repudii, & dest tueretur.
Respondit eis Jesus, dicens; Propter cru- 5
delitatem cordium vestrorum scripsit vo-
bis hoc præceptum. Quoniam in princi- 6
pio creationis creavit ambos Deus ma-
sculum & fœminam. Et propter hoc re- 7
linquet vir patrem suum & matrem su-
am, & adhærebit uxori suæ: Et erunt 8
ambo corpus unum: quoniam ipsi non
sunt duo, sed ambo corpus unum. Et quod 9
conjunxit Deus, ne separet homo. Et in 10
domo iterum interrogaverunt eum disci-
puli ejus de hoc. Et dixit eis, Qui re- 11
pudiaverit uxorem suam, & duxerit
aliam, jam fornicatus est in ea. Et si ipsa 12
dimittat conjugem suum, & ducat ali-
um, ipsa est fornicaria. Et obtulerunt ei 13
parvulos ut poneret manum suam super
illos: & increpaverunt discipuli offe-
rentes eos. Cúmque vidisset Jesus, do- 14
luit cor ejus, & dixit eis; Sinite parvu-
los venire ad me, & ne prohibeatis eos:
quoniam regnum Dei est hisce similibus.
Amen dico vobis, Quia qui non receperit 15
regnum Dei velut parvulus, non intrabit
illud. Deinde amplexatus est eos, & po- 16
suit manum suam super eos, et benedixit
illis. Sectio trigesima secunda.
Et dũ ipse ambularet in via, accurrit ad 17
eũ homo quidã, & procubuit in genua sua,
& rogavit eum dicens; O magister bone,
quid faciam ut hæres fiam vitæ æternæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 እስመ፡ኵሉ፡በእሳት፡ይጼልሕዎ፡ወኵሉ፡ዘይጠበሐ፡ይትሜለሕ፡፡ ሠናይ፡ውእ
50 ቱ፡ጼው፡ወእመሰ፡ጼው፡ለስሐ፡በምንት፡እንከ፡ይቄስምዎ፡ጼወ፡ረክቡ፡በቤናቲክሙ፡
1 ዘተሰናአው፡፡ 1 ወተንሥአ፡እምህየ፡ሖረ፡ብሔረ፡ይሁዳ፡እንተ፡ማዕዶተ፡ዮ
ርደኖስ፡ወሖሩ፡ኀቤሁ፡ምስሌሁ፡ሕዝብ፡ወመሀሮሙ፡በከመ፡ያለምድ፡፡
በእንተ፡እለ፡ተስእሉ፡ይክውኑ፡ኅዲገ፡ብእሲት፡፡
2 ወመጽኡ፡ኀቤሁ፡ፈሪሳውያን፡ወተስእልዎ፡እመ፡ይከውኖሙ፡ለብእሲ፡ኀዲገ፡ብእሲቱ፡፡
3 4 እንዘ፡ያመክርዎ፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡ምንተ፡አዘዘክሙ፡ሙሴ፡፡ ወ
5 ይቤልዎ፡አዘዘነ፡ሙሴ፡ንጽሐፍ፡ሎቱ፡መጽሐፈ፡ኅድጋቲሃ፡ወንድኅራ፡፡ ወአውሥ
አ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡በከመ፡እከየ፡ልብክሙ፡ወሀበክሙ፡ሙሴ፡ዘንተ፡ትእ
6 ዛዘ፡ትድኅሩ፡አንስቲያክሙ፡፡ ወእምፍጥረትሰ፡ተባዕተ፡ወአንስተ፡ገብረ፡እግዚ
7 አብሔር፡፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡የኅድግ፡ብእሲ፡አቡሁ፡ወእሞ፡ወይተልዋ፡ለብእሲ
ቱ፡፡ ወይከውኑ፡ክልኤሆሙ፡አሐደ፡ሥጋ፡ናሁ፡ኢኮኑ፡ክልኤተ፡ወአሐዱ፡ሥጋ፡፡
8 9 እምንቱ፡ዘእግዚአብሔር፡እንከ፡አስተፃመረ፡ሰብእ፡ኢይፈልጥ፡፡ ወበቤት፡ካዕበ፡
10 ተስእልዎ፡አርዳኢሁ፡በእንተ፡ዝንቱ፡፡ ወይቤሎሙ፡ዘይኅድግ፡ብእሲቶ፡ወሖረ፡ካል
11 እተ፡ዘመወ፡ላዕሌሃ፡፡ ወእንተኒ፡ትኅድግ፡ምታ፡ወሖረት፡ካልአ፡ዘመወት፡፡ ወአ
12 ምጽኡ፡ሕፃናተ፡ኀቤሁ፡ይግስሶሙ፡ወገሠጽዎሙ፡አርዳኢሁ፡ለእለ፡አቅረቡ፡፡ ወ
13 ርእዮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ተምዕዐ፡ወይቤሎሙ፡ኅድጉ፡ሕፃናተ፡ይምጽኡ፡ኀቤየ፡ወኢ
14 ትክልእዎሙ፡እስመ፡ለዘ፡ከመ፡እሉ፡ይእቲ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡ አሜን፡
15 እብለክሙ፡ዘኢይትቀበላ፡ለመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ሕፃን፡ኢይበውኣ፡፡ ወ
16 አንበሮሙ፡ውስተ፡ሕፅኑ፡ወባረኮሙ፡ወወደየ፡እዴሁ፡ዲቤሆሙ፡፡
በእንተ፡ዘከልኦ፡ተሊወ፡፡ ወእንዘ፡የሐውር፡በፍኖት፡መጽአ፡አሐዱ፡ወሰገደ፡
17 ሎቱ፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ኄር፡ምንተ፡እገብር፡ከመ፡እረስ፡ሕይወተ፡ዘለዓለም፡፡

Quia omnem igne saliet, & omne quod mactatum erit salietur. Bonum est sal, 49
& si sal periit: in quo igitur condient illud. Sal acquirite inter vos quo pacem 50
habeatis. CAP. X.
ET surgens indè venit in terram Judææ, quæ *est* ultra Jordanem, & venerunt 1
iterum cum illo populi, & docuit eos sicut consueverat.
De interrogantibus num liceat dimittere uxorem.
Et venerunt iterũ Pharisæi, & interrogârunt eum, si licet viro relinquere uxorem 2
suam: tentantes eum. Et respondit, & dixit iis; Quid præcepit vobis Moyses? 3
Et dixerunt illi, Præcepit nobis Moyses scribere ei scripturã abscessionis, & dimit- 4
tere eam. Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis; Secundũ malitiã cordis vestri, dedit 5
vobis Moyses hoc mandatum dimittendi uxores vestras. Et è creatione mascu- 6
lum & fœminã fecit De⁹. Et propterea, relinquet vir patrẽ suum & matrem suã 7
& adhærebit uxori suæ, Et erunt duo caro una: ecce igitur, non sunt duo, sed una 8
caro. Quos igitur Deus conjunxit, homo non separet. Et in domo iterũ inter- 9
rogârunt eum discipuli ejus de hoc. Et dixit iis, Qui dimisit uxorẽ suam, & ivit *ad* 10
alteram, fornicatus est contra eam. Et quæ *mulier* dimisit maritũ suum, & ivit ad 11
alterũ, fornicata est. Et adduxerunt parvulos ad eum, ut tangeret eos: & objurga- 12
bant discipuli ejus eos qui obtulissent. Et videns Dñs Jesus, indignatus est, & 13
dixit iis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quoniam talium est 14
regnum Dei. Amen dico vobis, Qui non receperit regnũ Dei sicut parvulus, non 15
ingredietur *in* illud. Et collocavit eos in sinu suo, & benedixit iis, & posuit ma- 16
nus super eos. *De eo quem à sequendo repulit.*
Et proficiscente *illo* in via venit quidam, & adoravit eum, & dixit ei; Magister 17
bone, quid faciam ut vitam æternam possideam?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل دو انجا که کودکانرا دعا کرد *کودکان پیش او امدند تا بر ایشان دعا 13
کنند • شاکردان ایشانرا منع مي کردند • * عیسي انرا بدید واورا نا خوش آمد • 14
وشاکردان کفت کودکانرا رها کنید تا پیش من آیند • وایشانرا منع مکنید • سبب اناك
ملکوت خدا براي ایشانست • که مانند † این کودکان باشند • * راست بشما بکویم هر که مانند 15
این کودکان ملکوت † خدا را قبول نکند • بدو اندر نرود • * ایشانرا ببر خود برکرفت • ودست خودرا 16
بر ایشان کذرانید • وبر ایشان دعا کرد چهل سه انك از مسیح پرسید که چکنم که رستکار باشم
* چون در راه مي رفت شخصي دوید پیش او آمد • واورا سجود کرد • وازو پرسید 17
وکفت • اي معلم نیك چکنم که زندکاني جاوید را میراث یابم •

XLII. Ubi pueris benedixit.
Et pueri ad eum venerunt, ut illis 13
benediceret: discipuli autem *eos*
prohibebant. Jesus illud vidit, & ei 14
displicuit, & discipulis dixit; Pue-
ros sinite ut ad me veniant, & eos
ne prohibete: eâ de causa quòd re-
gnum Dei propter eos est, qui similes
hisce puerulis fuerint. Verum vobis 15
dico; Quicunque sicut hi pueruli
regnum Dei non acceperit, in illud
non ingredietur. Eos itaque in si- 16
num suum suscepit, & manum suam
super illos traduxit, & illis bene-
dixit.
XLIII. Is qui Christum interrogavit, Quid faciam ut salvus sim.
Cùm in via iret, quidam accurrens 17
ad eum venit, & eum adoravit, &
ab eo interrogavit, & dixit; O præ-
ceptor bone, quid faciam ut vitæ
æternæ hæreditatem obtineam.

At Jesus dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, si non unus, Deus.
18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
Præcepta nôsti; Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsò teste-
19 Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ φονεύσῃς, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρή-
ris, Ne damnum feceris: Honora patrem tuum & matrem. Ille autem respondens,
20 σῃς, Μὴ ἀποστερήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
ait ei; Magister, hæc omnia observavi à juventute mea. At
21 εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα (η) ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. (θ) Ὁ δὲ
Jesus intuitus eum, dilexit eum, & dixit ei; Unum tibi deest: Vade,
Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε,
quæcunq; habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo: &
ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ (ι) δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ
veni sequere me, tollens crucem. Ille verò mœstus in verbo, abiit con-
22 δεῦρο ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν. Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυ-
tristatus: erat enim habens facultates multas. Et circumspiciens Jesus, ait
23 πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει
discipulis suis; Quàm difficilè opes habentes in regnum
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Dei introibunt! At discipuli expavebant in verbis ejus. At Jesus
24 Θεοῦ εἰσελεύσονται. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. (κ) ὁ δὲ Ἰησοῦς
rursus respondens, ait illis; Nati, quomodò difficile est, confidentes in
πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας (λ) ἐπὶ
opibus, in regnum Dei introire. Facilius est, camelum
25 τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. (μ) Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον
per foramen acûs transire, quàm divitem in regnum Dei
διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
intrare. Illi verò abundanter percellebantur, dicentes ad semetipsos; Et quis potest servari?
26 εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς, Καὶ τίς δύναται σωθῆ-
Intuens autem illos Jesus, ait; Apud homines impossibile, sed non
27 ναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ
apud Deum. Omnia enim possibilia sunt apud Deum. Et cœpit Petrus dicere
28 παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. (ν) Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν
ei; Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Respondens autem Jesus,
29 αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. (ξ) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
ait; Amen dico vobis; Nemo est qui reliquerit domû, aut fratres, aut sorores, aut
εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, (ο) Οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ
patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, causâ meî & Evangelii:
πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου·
Si non accipiet centuplicia nunc in tempore hoc, domos, & fratres, & so-
30 Ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀ-
rores, & matres, & filios, & agros, cum persecutionibus, & in seculo
δελφὰς, καὶ (π) μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
venturo vitam æternam. Multi autem erunt primi novissimi, & novissimi primi.
31 τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, (ρ) καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

MS. A. (η) ἐφύλαξα (θ) Ὁ δὲ ἐμβλέψας (ι) δὸς πτωχοῖς, (κ) Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, (λ) ἐπὶ χρήμασιν, (μ) Εὐκοπώτερον δέ ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος (ν) Ἤρξατο ὁ (ξ) Ἀποκριθεὶς ὁ (ο) Ὅτι οὐδεὶς (π) μητέρα, (ρ) καὶ ἔσχατοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]

Dixit ei Jesus; Quid me vocas bonum? non 18
est bonus, nisi unus Deus. Mandata nôsti, 19
Non mœchaberis, Non furaberis, Non occi-
des, Nec testaberis testimonium falsum, Non
inferes injuriam, Honora patrem tuum, &
matrem tuam. Ille verò respondit, & dixit 20
ei; Doctor, hæc omnia observavi à pueritia
mea. Jesus autem eum conspicatus, dilexit 21
eum, & ait illi; Unum tibi deest. Abi, vende
omnia quæ habes, & da pauperibus; & futu-
rus est tibi thesaurus in cœlis: & accipe
crucem tuam, ac post me venito. Ille verò 22
contristatus est hoc sermone, & abiit mœ-
stus: habebat enim divitias multas. Respici- 23
ens autem Jesus discipulos suos, dixit eis;
Quàm difficile est iis, quibus sunt divitiæ, in-
gredi regnum Dei! Discipuli verò obstu- 24
pescebant ad hos sermones ipsius. Et subdit
iterum Jesus, ac dixit eis; Filii mei, quàm
difficile est iis, qui confidunt divitiis suis,
ingredi regnum Dei! Facilius est camelum 25
intrare per foramen acûs, quàm divitem in
regnum Dei ingredi. Illi verò magis obstu- 26
pescebant, & dicebant inter se, Quis potest
servari? Conspicatus autem eos Jesus, dixit 27
eis; Apud homines hoc possibile non est, sed
apud Deum: omnia enim possibilia sunt a-
pud Deum.

Petri Apostoli. 28.

Cœpit autem Cepha dicere, Ecce nos reli- 28
quimus omnia, & adhæsimus tibi. Respon- 29
dit Jesus, & ait; Amen dico vobis, Nemo
est qui relinquat domos, aut fratres, aut so-
rores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem,
aut liberos, aut latifundia propter me, &
propter Evangelium meum: Quin accipiat 30
pro uno centum; nunc tempore isto, do-
mos, & fratres, & sorores, & matres, & li-
beros, latifundia cum persecutione: & in
seculo venturo vitam perennem. Multi au- 31
tem primi sunt, qui erunt postremi; & po-
stremi, primi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 * عيسي كفت چرا مرا نيك خواندي * ونيك نيست بجز يكي خدا * وصايا را مي داني كناه
19 مكن * دزدي مكن * خون مكن * كواهي دروغ مده * ظلم مكن * پدر ومادر را حرمت بدار *
20 * او جواب داد * وكفت * اين همه از كودكي نكه داشتم * * عيسي سوي ان مرد نكاه كرد
21 وكفت همه نيكست ليكن يك چيز ديكر ترا كمست * او پرسيد چه چيزست كفت برو هر
چه داري بفروش وبمسكينان † وفرو ماندكان بده * تا براي تو در اسمان كنج شود * وبردار
22 صليب خود را وبدنبال من بيا * * او درين سخن غمناك شد * ودلتنك رفت * براي انك مال
ومكنت بسيار داشت * دلش نداد كه ترك كند * * عيسي بشاكردان نكه كرد وكفت *
23 دشخوارست اكر مال داران در ملكوت خدا توانند رفت * * شاكردان بر سخن وي تعجب كردند *
24 باز عيسي بديشان نكه كرد * وكفت فرزندان من * دشخوار كاريست بران كسان * كه بر مال خود †
تكيه كردند * وملكوت خدا را مي طلبند * * شتر در سوفار سوزن اسانتر كذرد * از انك
25 توانكر در ملكوت خدا اندر رود * * شاكردان در سخن او حيران مي ماندند *
26 ودر دل خود فكر مي كردند * كه تواند اين كس كه زنده شود *

*Jesus dixit; Cur me bonum vocas? 18
bonus quidem non est, nisi unus, Deus. Mandata nôsti; Peccatum ne 19
committas, Furtum ne facias, Cædem ne perpetres, Testimonium falsum ne des, Ne iniquè agas, Patri
& matri honorem exhibe. Ille retu- 20
lit, ac dixit; Hæc omnia à pueritia
observavi. Jesus in illum hominem 21
intuitus est, & dixit; Omne bene se
habet, sed una res adhuc tibi deest:
Ille quæsivit, Quænam res est? Jesus dixit; Abi, quicquid habes vende, & pauperibus & afflictis dato,
ut tibi in cælis thesaurus sit: &
tolle crucem tuam, & post me veni.
Ille hoc sermone dolore affectus est, 22
& mæstus abiit: eò quòd opes &
facultates amplas habens non ferret
animus ejus relinquere. Jesus di- 23
scipulos intuitus est, & dixit; Difficile est, si modo divites in regnum
Dei possint ingredi. Discipuli super 24
verbo illius admirati sunt. Rursus
Jesus illos intuitus est, & dixit;
Filii mei, difficile opus est eis qui
in opibus suis fiduciam habent, &
regnum Dei quærunt. Camelus per 25
foramen acûs faciliùs transeat,
quàm dives in regnum Dei ingrediatur. Discipuli ad sermonem ejus 26
obstupuerunt, & in animo suo cogitationem hanc agitabant; Qui
fieri potest ut iste homo salvus fit?*

Versio VULGATA LATINA.

18
19 Jesus autem dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi unus Deus. Præ-
cepta nôsti: Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris,
20 Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum & matrem. At ille respondens, ait illi;
21 Magister, hæc omnia observavi à juventute mea. Jesus autem intuitus eum, dile-
xit eum, & dixit ei; Unum tibi deest: vade, quæcunque habes vende, & da paupe-
22 ribus, & habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. Qui contristatus in ver-
23 bo, abiit mœrens: erat enim habens multas possessiones. Et circumspiciens Je-
sus, ait discipulis suis; Quàm difficilè qui pecunias habent, in regnum Dei introi-
24 bunt! Discipuli autem obstupescebant in verbis ejus. At Jesus rursùs respondens
ait illis; Filioli, quàm difficile est, confidentes in pecuniis, in regnum Dei introi-
re! Facilius est, camelum per foramen acûs transire, quàm divitem intrare in re- 25
gnum Dei. Qui magis admirabantur, dicentes ad semetipsos; Et quis potest salvus 26
fieri? Et intuens illos Jesus, ait; Apud homines impossibile est, sed non apud De- 27
um: omnia enim possibilia sunt apud Deum. Et cœpit ei Petrus dicere; Ecce 28
nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Respondens Jesus, ait; Amen dico vo- 29
bis; Nemo est, qui reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut ma-
trem, aut filios, aut agros, propter me, & propter evangelium, Qui non accipiat 30
centies tantum, nunc in tempore hoc, domos, & fratres, & sorores, & matres, &
filios, & agros, cum persecutionibus, & in seculo futuro vitam æternam. Mul- 31
ti autem erunt primi novissimi, & novissimi primi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * فقال له يسوع لم تقول لي صالحا وليس صالحا الا الله الواحد * انت تعرف الوصايا لا تقتل *
19 لا تزن * لا تسرق * لا تشهد بالزور * [لا تجر] اكرم اباك وامك * فقال له يا معلم هذا كله قد
20 حفظته من صغري * فنظر اليه يسوع واحبه وقال له واحدة تبقيت عليك * امض وبع كلما
21 لك واعطه للمساكين واكنزه في السماء وتعال اتبعني واحمل الصليب * فعبس لاجل
22 الكلام ومضى حزينا لانه كان ذا مال كثير * فنظر يسوع وقال لتلاميذه كيف عسر على
23 الموجودين الدخول الى ملكوت الله * فبهت تلاميذه لكلامه * اجابهم يسوع وقال لهم يا
24 بني هو عسر ان يدخل المتوكلون على الاموال ملكوت الله * ان دخول الجمل في خرم
25 الابرة لايسر من دخول غني ملكوت الله * فازدادوا تعجبا قايلين له فمن يقدر ان يخلص *
26 * فنظر اليهم يسوع وقال اما عند الناس فلا يستطاع لكن ليس عند الله * لان كلا عند
27 الله مستطاع * فبدا بطرس يقول له ها نحن قد تركنا كل شي وتبعناك * فاجابه يسوع قايلا *
28 * امين اقول لك انه ليس احد يترك بيوتا او اخوة * او اخوات * او ابا * او اما * او امراة * او
29 بنين * او حقلا لاجلي ولاجل البشري * الا وياخذ مائة ضعف * في هذا الزمان منازل واخوة
30 واخوات واباء وامهات وبنين وحقولا في الشدايد * وفي الدهر الاتي الحياة المؤبدة * اولون
31 كثيرون يكونون اخرين واخرون اولين *

Ait illi Jesus; Quare dicis mihi, Bone, quum non sit bonus nisi Deus unus? Tu 18
nôsti præcepta: Ne occidas, Ne fornica- 19
beris, Ne fureris, Ne testificeris cum falsitate, [Ne fraudem feceris,] Honora pa-
trem tuum & matrem tuam. Dixit ei, 20
Magister, hæc omnia servavi à pueritia mea. Inspexit autem in eum Jesus, 21
dilexitque eum, & dixit ei; Unum restat tibi: Vade & vende quicquid habes,
& da illud pauperibus, & thesauriza illud in cælo: & veni, sequere me, &
porta crucem. Contristatus est autem 22
propter sermonem, & abiit mœstus: quia erat habens opes multas. Vidique Je- 23
sus, & ait discipulis suis; Quomodo difficilis est divitibus ingressus in re-
gnum Dei! Et obstupuerunt discipuli 24
ejus ob sermonem ipsius. Respondit eis Jesus, & dixit illis; O filii mei, est dif-
ficile introire fidentes divitiis in regnum Dei. Profectò introitus cameli in fora- 25
men acûs, facilior est ingressu divitis in regnum Dei. Et creverunt in admiratio- 26
ne, dicentes ei; Quis ergò potest salvari? Respexit eos Jesus, & ait; Apud 27
homines quidem est impossibile, sed non apud Deum, quia omnia apud Deum
sunt possibilia. Et cœpit Petrus dicere 28
ei, Ecce nos jam reliquimus omnia, & secuti sumus te. Respondit ei Jesus, di-
cens; Amen dico tibi, Quòd non est ullus 29
qui relinquat domos, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxo-
rem, aut filios, aut agrum propter me, et propter evangelium; Quin accipiet cen- 30
tuplum: in hoc tempore domos, et fratres, et sorores, et patres, et matres, et
filios, et agros inter tribulationes: et in seculo venturo vitam æternam. Primi 31
multi, erunt novissimi: et novissimi, primi.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ምንተ፡ትብለኒ፡ ኄር፡ አልቦ፡ ኄረ፡ዘእንበለ፡ አሐዱ፡እግዚ
19 አብሔር፡፡ ታአምር፡ ትእዛዛ፡ኢትሑር፡ ብእሲተ፡ብእሲ፡ ኢትቅትል፡ ነፍሰ፡ኢት
20 ሰርቅ፡ ወኢትኩን፡ሰማዐ፡በሐሰት፡ ወኢትሂድ፡ ወአክብር፡አቡከ፡ ወእመከ፡፡ ወአ
21 ውሥአ፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ዘንተ፡ ኵሎ፡ ዐቀብኩ፡ እምንእስየ፡፡ ወነጸሮ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ወአፍቀሮ፡ወይቤሎ፡እመ፡ትፈቅድ፡ ፍጹመ፡ ትኩን፡ አሐቲ፡ ተረፈተከ፡፡ ሖ
ር፡ወሢጥ፡ኵሎ፡ዘብከ፡ ወሀብ፡ለነዳይ፡ ወትረክብ፡መዝገበ፡በሰማይ፡ወጹር፡መስቀለ፡
22 ሞትከ፡ወንዓ፡ትልወኒ፡፡ ወተከዘ፡በእንተ፡ ዝንቱ፡ነገር፡ ወሖረ፡ ትኩዞ፡እስመ፡ ብ
23 ዙኅ፡ጥሪቱ፡፡ ወነጸሮሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአርዳኢሁ፡ወይቤሎሙ፡እፎ፡ዕጹብ፡
24 ለዘቦ፡ንዋየ፡በዊእ፡ውስተ፡መንግሥተ፡ሰማያት፡፡ አንከሩ፡ አርዳኢሁ፡ዘንተ፡ነገረ፡
ወካዕበ፡ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ደቂቅየ፡እፎ፡ ዕጹብ፡እለ፡ቦሙ፡
25 ንዋየ፡በዊእ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡ ይቀልል፡ ገመል፡ይኅልፍ፡እንተ፡ሰቍረ
26 ተ፡መርፍእ፡እምበዐል፡ይባእ፡ውስተ፡መንግሥት፡ እግዚአብሔር፡፡ ወፈድፋደ፡
27 አንከሩ፡ ወተባሀሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ ወይቤሉ፡መኑ፡ይክል፡ድኂነ፡፡ ወነጸሮሙ፡እግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡በኀበ፡ሰብእ፡ ዘኢይትከሃል፡ ወበኀበ፡ እግዚአብሔርሰ፡ኵ
28 ሉ፡ይትከሀል፡፡ ወአኀዘ፡ጴጥሮስ፡ይቤሎ፡ናሁኬ፡ ንሕነ፡ኃደግነ፡ ኵሎ፡ወተለውና
29 ከ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡አማን፡ እብለክሙ፡አልቦ፡ዘይ
ኃድግ፡በአብያተ፡ወአኀወ፡ ወአኃተ፡ ወአበ፡ ወእመ፡ ወብእሲተ፡ወውሉደ፡ወገራውሀ፡በ
30 እንቲአየ፡ወበእንተ፡ወንጌል፡፡ ዘኢይትዐሰይ፡ ምእተ፡ መክፈልተ፡በዝንቱ፡ዓለም፡
አብያተ፡ ወአኀወ፡ ወአኃተ፡ ወአበ፡ ወእመ፡ ወውሉደ፡ ወገራውሀ፡ በስደት፡ወበዓለ
31 ም፡ ዘይመጽእ፡ ሕይወተ፡ዘለዓለም፡፡ ወብዙኃን፡ ቀደምት፡ ይከውኑ፡ ደኃርተ፡
ወደኃርትኒ፡ ይገብኡ፡ ቀደምተ፡፡

Et dixit ei Domin' Jesus, Quid dicis me bonum? nemo est bonus, nisi unus, Deus. 18
Cognoscis mandata: Non ibis ad uxorem hominis; Non occides animam; Non 19
furaberis; &: Non facies testimonium falsum; &, Non violenter rapies; &, Honora
patrem tuum, & matrem tuam. Et respondit ei, & dixit ei; Magister, hoc totum 20
observavi à juventute mea. Et intuitus est eum Dominus Jesus, & dilexit 21
eum, & dixit ei; Si vis perfectus esse, unum tibi deest: vade & vende totum quod
habes, & dato pauperibus, & obtinebis thesaurum in cœlo, & portato crucem
mortis tuæ, & veni, sequere me. Et mœstus fuit propter hunc sermonem, & 22
abiit mœrens, quia copiosa fuit possessio ejus. Et intuitus est Dominus Jesus di- 23
scipulos suos, & dixit iis; Quàm difficile est illi qui habet divitias intrare in re-
gnum cœlorum! Mirati sunt discipuli ejus hunc sermonem: & iterum dixit Do- 24
minus discipulis suis; Filii mei, quàm difficile est illis qui habent divitias intrare
in regnum Dei! Facilius erit quòd camelus transeat per foramen acûs, quàm 25
ut dives ingrediatur in regnum Dei. Et ampliùs mirati sunt, & loquuti sunt in- 26
ter se, & dicebant; Quis potest servari? Et intuitus est eos Dominus Jesus, & 27
dixit iis; Apud homines hoc impossibile est: sed apud Deum quodcunq; possibile
est. Et cœpit Petrus dicere ei; Ecce igitur, nos reliquimus omnia, & sequuti 28
sumus te. Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen dico vobis, Nemo est 29
qui reliquerit domus, & fratrem, & sororem, & patrem, & matrem, & uxorem,
& filios, & agros propter me & evangelium, Qui non præmio recipiet centu- 30
plicia, in hoc mundo domus, & fratrem, & sororem, & patrem, & matrem, & fili-
os, & agros in persecutione: & in mundo futuro vitam æternam. Et multi pri- 31
mi erunt ultimi, & ultimi convertentur primò.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * عيسي سوي ايشان بنكريد وكفت * كه اين پيش ادميان يافت نمي شود * الا پيش خدا
چهل وچهار هركه در دنيا چيزي دوست مي دارد دنياوي خلاص نيابد
28 * بعد ازان صفا اغاز كرد كه اينك ما هر چيزي كه در دنيا داشتيم رها كرديم ودر پي تو امديم *
29 * عيسي بديشان جواب داد وكفت راست بشما بكويم * كسي نباشد كه در دنيا خانه رها كند *
30 يا مال وملك وديهها * براي من وبراي سپارش من يا برادر * وخواهر * يا زن * وفرزند * * وعوض
نستاند يكي در صد * درين زمان ودرين وقت خانها * وبرادران * وخواهران * ومال وملك *
وغلام وكنيزك * همه غم وغصه اند * وكذرنده * دران جهان زندكاني جاويد † را بايد طلبيد *
31 * بسيار مردم † اول اخريان † شوند * واخريان اول شوند *

Jesus in illos aspexit, & dixit; 27
Hoc quidem apud homines compertum non est, sed apud Deum.

XLIV. Quicunque in mundo aliquid diligit mundanum, salutem non assequitur.

Post hoc Cephas exorsus est dicere; 28
Ecce nos quidem quicquid in mundo habuimus, missum fecimus, & vestigiis tuis insistimus. Jesus illis 29
responsum dedit, & dixit; Verum vobis dico, Nemo est qui in mundo domum reliquerit, aut opes, & possessiones, & agros propter me & propter mandatum meum, aut fratrem, & sororem, aut uxorem, & liberos,
Quin compensationem accepturus 30
sit centuplicem hoc seculo, & hoc tempore, domos, & fratres, & sorores, & divitias, & possessiones, & pueres, & ancillas. Omnis anxietas & ægritudo sunt, & fluxa: in altero seculo vitam æternam oportet quærere. Multi viri primi postre- 31
mi erunt: & postremi, primi erunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Ι'.

Erant autem in via ascendentes in Hierosolymam, & erat precedens eos Je- ξιβ
32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰη- β
sus, & mirabantur: & sequentes expavescebant. Et assumens iterum
σοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
duodecim, cœpit eis dicere futura ipsi evenire. Quia ecce a-
33 δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. Ὅτι ἰδοὺ ἀνα-
scendimus in Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus Sa-
βαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχι-
cerdotum, & Scribis, & damnabunt eum morte, & tradent
ερεῦσι, καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν
eum gentibus, Et illudent ei, & flagellabunt eum, & inspu-
34 αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύ- Λ'
ent ei, & occident eum, & tertiâ die resurget. Et ac-
35 σουσιν (σ) αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσ- ριγ
cedunt ad eum Jacobus & Joannes, filii Zebedæi, dicentes; Ma- ς
πορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, (τ) οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδά-
gister, volumus ut quodcunque petierimus, facias nobis. Ille verò dixit e-
36 σκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν (υ) αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
is; Quid vultis facere me vobis. Illi autem dixerunt ei; Da nobis, ut unus
37 τοῖς, Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς
ex dexteris tuis, & unus ex sinistris tuis sedeamus in gloria tua. At
38 ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ
Jesus ait eis; Nescitis quid petatis: potestis bibere poculum quod ego bibo,
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
& baptismo quo ego baptizor, baptizari? Illi autem dixerunt ei; Possumus.
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. 39
At Jesus ait eis; Quidē calicem quem ego bibo, bibetis, & baptismo quo ego
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
baptizor, baptizabimini: At sedere ex dexteris meis, & ex sinistris meis, non est
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν 40
meum dare, sed quibus paratū est. Et audientes decem, cœperunt indignari
ξιδ ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, (φ) ἤρξαντο ἀγανακτεῖν 41
β de Jacobo & Joanne. At Jesus advocans eos, ait illis;
περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς, 42
Scitis quia existimantes principari gentibus dominantur eorum, & magni eo-
Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐ-
rum licentiâ utuntur eorum. Non ita autem erit in vobis: sed quicunque
τῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ (χ) οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν 43
voluerit fieri magnus in vobis, erit minister vester. Et quicunq; voluerit vestrū
θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, (ψ) ἔσται διάκονος ὑμῶν. Καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν 44
fieri primus, erit omnium servus. Etenim filius hominis non venit mi-
ξιε γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε δια- 45
δ nistrari, sed ministrare, & dare animam suam solutionem pro multis.
κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

MS. A. (σ) αὐτῷ, · · · · καὶ τῇ (τ) υἱοὶ (υ) αἰτήσωμέν σε, (φ) ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ (χ) οὕτως (ψ) ἔσται ὑμῶν διάκονος.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܗܘ ܝܫܘܥ ܩܕܝܡ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܬܡܝܗܝܢ 32
ܗܘܘ ܘܐܙܠܝܢ ܒܬܪܗ ܟܕ ܕܚܝܠܝܢ. ܘܕܒܪ ܬܪܥܣܪܬܗ ܘܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܥܬܝܕ
ܕܢܗܘܐ ܠܗ. * ܕܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ 33
ܘܠܣܦܪܐ. ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܒܡܘܬܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ. * ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ 34
ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ.
* ܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܘ * ܕܨܘܡܐ * ܕܩܝ * ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ 35
ܒܢܝ ܙܒܕܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܨܒܝܢܢ ܕܟܠ ܕܢܫܐܠܟ ܬܥܒܕ ܠܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ 36
ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܒ ܠܢ ܕܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ 37
ܡܢ ܣܡܠܟ ܢܬܒ ܒܫܘܒܚܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ 38
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ.
* ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ 39
ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ. * ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܝ. ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ 40
ܠܡܬܠ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܐ ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܥܣܪܐ ܫܪܝܘ ܡܬܪܥܡܝܢ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܘܥܠ ܝܘܚܢܢ. 41
* ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܕܪܫܝ ܥܡܡܐ 42
ܡܪܝܢ ܐܢܘܢ. ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. 43
ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. * ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܡܢܟܘܢ ܕܢܗܘܐ 44
ܩܕܡܝܐ. ܢܗܘܐ ܥܒܕܐ ܠܟܠܢܫ. * ܐܦ ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ 45
ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ. ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ.

32 Quum ascenderent autem per viam ad Jerusalem, ipse Jesus anteibat eis, & percellebantur, ibantque post eum timentes.
33 Et assumpsit suos duodecim, cœpitque eis dicere id quod sibi futurum erat. Ecce ascendimus ad Jerusalem, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum, Scribisque: & condemnabunt eum ad mortem, ac tradent eum Gentibus:
34 Et illudent ei, cædentque flagellis, & conspuent in faciem ejus, eum denique interficient, & tertiâ die resurget.

Ad oblationem dominicâ VI jejunii. 19.

35 Accesserunt autem ad eum Jacobus & Johannes filii Zebedæi, & dicunt ei; Magister, volumus ut quicquid postulaverimus, facias nobis.
36 Dixit eis, Quid vultis vobis faciam?
37 Dicunt ei, Da nobis ut unus sedeat à dextera tua, & alter à sinistra tua in gloria tua.
38 Ipse verò dixit eis, Nescitis quid postuletis. Potestis bibere calicem, quem ego bibo, & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini?
39 Dicunt ei, Possumus. Subdit eis Jesus, Calicem quem ego bibo, bibituri estis; & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini.
40 Ut sedeatis autem à dextera mea & à sinistra mea, non est meum dare, nisi iis quibus id paratum est.
41 Quæ quum audîssent decem, cœperunt obmurmurare contra Jacobum & Johannem.
42 Et advocavit eos Jesus, ac dixit eis; Scitis eos qui existimantur principes Gentium, dominos earum esse; & magnates earum, potestatem in eas exercere.
43 At non ita erit inter vos: sed quicunq;
44 voluerit inter vos fieri magnus, sit vobis minister. Et quisquis ex vobis voluerit fieri primus, sit servus omnium.
45 Nam & Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وچون در راه بالا مي رفتند * سوء اورشليم * عيسي از ايشان پيشتر مي رفت * شاكردان 32
حيران شده بودند * ودر دنبال او ترسناك مي رفتند † هر دوازده * وچون پاره راه رفتند *
عيسي اغاز كرد * وهر چه شدني بود * بديشان كفت * * اينك در اورشليم بالا مي 33
رويم * وفرزند آدمي در دست امامان ونويسندكان سپارده شود * كه مرك بروي روا
دارند * واورا بدست عوام بسپارند * وبروي † تسخر كنند * وچوب بزنند * ودر روي 34
او خيو اندازند * واورا بكشند * ودر كور نهند * سوم روز از ميان مردكان ؛ برخيزد *
* بعد ازان يعقوب ويوحنا پسران زبدي * پيش او آمدند * وبدو كفتند * اي معلم * هر 35
چه از تو بطلبيم ودرخواست كنيم بما بدهي * بديشان كفت چه مي خواهيد تا براي شما آن 36
كنم * بدو كفتند اجازت ده * تا وقت عظمت تو * ما هر دو * يكي بر دست راست تو * ويكي بر 37
دست چپ تو * بنشينيم * عيسي بديشان كفت نمي دانيد كه چه مي خواهيد * آن پياله كه 38
من مي خورم * شما توانيد † خوردن * وبهر چه † من شسته شوم * شما توانيد شسته شدن *
* ايشان كفتند بشويم * عيسي بديشان كفت * پياله من بخوريد * وبشستن من شسته بشويد * 39

32 *Et cùm in via ascenderent Hierosolymam versùs, Jesus illos præcedebat: discipuli autem attoniti facti erant, & eum pavidi sequebantur omnes duodecim: & quum partem viæ confecerant, Jesus initium fecit, & quidquid futurum erant illis dixit.*
33 *Ecce, inquit, Hierosolymam ascendimus, & Filius hominis in manus sacerdotum et scribarum traditus erit, qui morte eum dignum censebunt, & eum in manum vulgi tradent.*
34 *Et illi illudent, & virgas infligent, & in vultum ejus sputum injicient, & illum occident, & in sepulchro ponent, tertiâ autem die de mortuis resurget.*
35 *Post hæc Jacobus & Johannes filii Zebedæi ad illum venerunt, & ei dixerunt; O præceptor, quicquid à te petimus & in votis habemus, nobis da.*
36 *Illis dixit; Quid vultis, ut propter vos faciam?*
37 *Ei dixerunt; Nobis potestatem concede, ut tempore majestatis tuæ nos ambo unus ad manum dextram tuam, & alter ad manum sinistram tuam sedeamus.*
38 *Jesus illis dixit; Nescitis quid petatis: poculum illud quod ego bibo, vos potestis bibere? & quocunque ego lavor vos potestis lavari?*
39 *Illi dixerunt, Possumus. Jesus illis dixit; Poculum meum bibetis, & lotione meâ loti eritis.*

Versio VULGATA LATINA.

32 Erant autem in via ascendentes Jerosolymam: & præcedebat illos Jesus, & stupe-
bant: & sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim, cœpit illis dicere
33 quæ essent ei eventura. Quia ecce ascendimus Jerosolymam, & Filius hominis tra-
detur principibus sacerdotum, & Scribis, & senioribus, & damnabunt eum morte,
34 & tradent eum gentibus: Et illudent ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum,
35 & interficient eum: & tertiâ die resurget. Et accedunt ad eum Jacobus & Joan-
nes filii Zebedæi, dicentes; Magister, volumus, ut quodcunque petierimus, facias
36 nobis. At ille dixit eis; Quid vultis ut faciam vobis? Et dixerunt; Da nobis,
37 ut unus ad dexteram tuam, & alius ad sinistram tuam, sedeamus in gloria tua.
38 Jesus autem ait eis; Nescitis quid petatis: potestis bibere calicem, quem ego bi-
bo; aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari? At illi dixerunt ei; Possumus. 39
Jesus autem ait eis; Calicem quidem, quem ego bibo, bibetis; & baptismo, quo
ego baptizor, baptizabimini: Sedere autem ad dexteram meam, vel ad sinistram, 40
non est meum dare vobis, sed quibus paratum est. Et audientes decem, cœpe- 41
runt indignari de Jacobo, & Joanne. Jesus autem vocans eos, ait illis; Scitis quia 42
hi, qui videntur principari gentibus, dominantur eis: & principes eorum po-
testatem habent ipsorum. Non ita est autem in vobis, sed quicunque voluerit fieri 43
major, erit vester minister: Et quicunque voluerit in vobis primus esse, erit 44
omnium servus. Nam & Filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ut 45
ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وكانوا في الطريق صاعدين الى يروسليم وكان يسوع يسير قدامهم وكانوا هم والذين يتبعونه
33 خايفين * فاخذ الاثني عشر ايضا وقال لهم ما يعرض له * ها نحن صاعدون الى يروسليم * وابن
34 الانسان يسلم الى روساء الكهنة والكتبة ويحكمون عليه بالموت ويسلمونه الى الامم * ويهزون به
ويتفلون عليه ويضربونه ويقتلونه ويقوم في اليوم الثالث * الفصل الثالث والثلثون *
35 * ويقدم اليه يعقوب ويوحنا ابنا زبدي قايلين له يا معلم نريد ان تعطينا ما نسالك * فقال
36 لهما ما تريدان ان اصنع لكما * فقالا له اعطنا ان يجلس احدنا عن يمينك والاخر عن
37 يسارك في مجدك * فقال لهما يسوع لستما تدريان ما تسالان * اتقدران ان تشربا الكاس التي
38 اشربها او تصطبغا الصبغة التي اصطبغها * فقالا له نحن نقدر * فقال لهما يسوع اما الكاس
39 التي اشرب فتشربان والصبغة التي اصطبغ تصطبغان * واما جلوسكما عن يميني وعن
40 يساري فليس لي ان اعطيه الا للذين اعد لهم * فلما سمع العشرة بدوا يتذمرون على يعقوب
41 ويوحنا * فدعاهم يسوع وقال لهم قد علمتم ان الذين يظنون انهم روساء الامم هم ارباب لهم
42 وعظماوهم مسلطون عليهم * فلا يكون هكذي فيكم * بل من يريد ان يكون فيكم عظيما
43 فليكن لكم خادما * ومن اراد ان يكون فيكم اولا فليكن للكل عبدا * فان ابن الانسان
44 لم ياتِ ليخدَم * بل ليخدُم ويبذل نفسه خلاصا عن كثيرين *
45

Et erant in via, ascendentes in Jerusalem, & Jesus præcedebat eos: & erant ipsi, & qui sequebantur eum, pavidi. Et assumpsit duodecim iterum, & dixit eis 32
quod eventurum erat sibi. Ecce nos ascendimus in Jerosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et Scribis, & judicabunt eum ad mortem, & 33
tradent eum gentibus. Et illudent ei, & conspuent in eum, & flagellabunt eum, et occident eum, & resurget in die tertia. 34

Sectio trigesima tertia.

Et accesserunt ad eum Jacobus & Johannes, ambo filii Zebedæi, dicentes ei; Magister, volumus ut des nobis quod petemus à te. Ait illis; Quid vultis ut fa- 35 36
ciam vobis? Dixerunt ei; Da nobis ut sedeat unus nostrûm ad dexteram tuam, & alter ad sinistram tuam in gloria tua. 37
Inquit eis Jesus, Nescitis quid petatis: potestisne bibere calicem quem bibam, & tingi tinctura quâ tingar? Dixerunt 38 39
ei; Nos possumus. Ait illis Jesus; Calicem quidem quem bibam, bibetis, & tincturâ quâ tingar, tingemini: At verò 40
sedere vos à dextris meis, & à sinistris meis, non est meum dare, nisi iis quibus paratum est. Cùm autem audissent de- 41
cem, cœperunt mussitare contra Jacobum & Johannem. At vocavit eos Jesus, & 42
dixit eis; Jam nôstis quòd qui censentur esse principes populorum, sunt domini eorum: et magnates eorum, præpositi sunt super eos. At nequaquam erit sic 43
inter vos; sed qui vult esse inter vos maximus, sit vobis minister: Et qui vo- 44
luerit esse inter vos primus, sit omnibus servus. Nam filius hominis non venit 45
ut ministretur sibi, sed ut ministret; et permutet animam in salutem pro multis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወበፍኖት፡እንዘ፡የዐርጉ፡ ኢየሩሳሌም፡ ወይቀድሞሙ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ደንገፁ፡ወእ
ለሂ፡ይተልውዎ፡ፈርሁ፡ ወነሥኦሙ፡ ለዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ወአኀዘ፡ ይንግሮሙ፡ ዘሀ
33 ሎ፡ይርከቦ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ናሁ፡ንዐርግ፡ ኢየሩሳሌም፡ ወይእኅዝዎ፡ ለወልደ፡
እጓለ፡እም፡ሕያው፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ወይኴንንዎ፡ በሞት፡ ወይሜጥውዎ፡
34 ለአሕዛብ፡፡ ወይሳለቁ፡ ላዕሌሁ፡ ወይወርቅዎ፡ ወይቀሥፍዎ፡ ወይቀትልዎ፡
ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡፡

በእንተ፡ ደቂቀ፡ ዘብዴዎስ፡፡

35 ወእንዘ፡ ይሖውሩ፡ምስሌሁ፡ያዕቆብ፡ወዮሐንስ፡ ክልኤሆሙ፡ ደቂቀ፡ ዘብዴዎስ፡ይቤልዎ፡
36 ሊቅ፡ ንፈቅድ፡ ትግበር፡ ለነ፡ ዘሰአልናከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ትፈቅዱ፡ እግ
37 በር፡ ለክሙ፡፡ ወይቤልዎ፡ ሀበነ፡ ንንበር፡ አሐዱ፡ በየማንከ፡ወአሐዱ፡በፀጋምከ፡
38 በውስተ፡ ስብሐቲከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢታአምሩ፡ ዘትስእሉ፡ ትክ
ሉኑ፡ እንከ፡ ሰትየ፡ ጽዋዐ፡ ዘአነ፡ እሰቲ፡ ወጥምቀተኒ፡ ዘአነ፡ እጠመቅ፡ ትጠመቁኑ፡፡
39 ወይቤልዎ፡ ንክል፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ጽዋዕየሰ፡ ዘእሰቲ፡ እነ፡ ትሰትዩ፡
40 ወጥምቀትየኒ፡ ዘአነ፡ እጠመቅ፡ ትጠመቁ፡፡ ወነቢረሰ፡ በየማንየ፡ ወበፀጋምየ፡ አኮ፡
41 አነ፡ ዘእሁበክሙ፡፡ ለካልኣን፡ አስተዳለውዎ፡፡ ወሰሚዖሙ፡ ዘዐሠርቱ፡ ተምዕዑ፡
42 ዲበ፡ ክልኤቱ፡ ለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡፡ ወጸውዖሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ ታአምሩኑ፡ ከመ፡ መላእክቲሆሙ፡ ለአሕዛብ፡ ይኴንንዎሙ፡ ወዓቢይቶሙ፡ ይቀንይ
43 ዎሙ፡፡ ወለክሙሰ፡ አኮ፡ ከማሁ፡ ዘይፈቅድ፡ እምኔክሙ፡ ይኩን፡ ሊቀ፡ ይኩንክሙ፡
44 ገብረ፡፡ ወዘይፈቅድ፡ እምኔክሙ፡ ይኩን፡ ዐቢየ፡ ይኩንክሙ፡ ላእከ፡፡
45 እስመ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ኢመጽአ፡ ከመ፡ ይትለአክዎ፡ ዘእንበለ፡
ደለው፡ ለብዙኃን፡ በነፍሱ፡ ያድኅን፡፡

Et in via ascendentes erant in Hierosolymam, & præcedente eos Domino Jesu; 32
mirati sunt; & illi qui sequuti sunt eum timuerunt. Et assumpsit duodecim, & cœ-
pit iis dicere quod futurum erat accidere. Et dixit iis, Ecce ascendemus Hiero- 33
solymam, & prehendent filium hominis principes sacerdotum, & scribæ, & con-
demnabunt eum in morte, & tradent eum populo. Et illudent super eum, & 34
inspuent ei, & flagellabunt eum: & occident eum, & surget tertiâ die.

De filiis Zebedæi.

Et proficiscentes cum eo Jacobus, & Johannes duo filii Zebedæi, dixerunt ei; 35
Magister, volumus ut facias nobis quod petierimus à te. Et dixit iis Quid 36
vultis ut faciam vobis. Et dixerunt ei, Da nobis ut sedeamus, unus nostrûm ad 37
dextram tuam, & unus nostrûm ad sinistram tuam in gloria tua. Et dixit iis 38
Dominus Jesus, Nescitis quid petitis: potestisne igitur bibere calicem quem ego
bibo; & baptismo quo ego baptizor, baptizabimini? Et dixerunt ei, Possu- 39
mus. Et dixit iis Dominus Jesus, Calicem meum quem bibo ego, bibetis; & ba-
ptismo meo quo ego baptizor, baptizabimini. Sed sedere ad dextram meam, 40
& ad sinistram meam, non ego sum daturus vobis: aliis paratum est. Et audien- 41
tes decem indignati sunt contra duos, Jacobum & Johannem. Et vocavit eos 42
Dñs Jesus, & dixit iis; Scitisne quòd principes gentium exercent in eos potesta-
tem, & magnates eorum dominantur iis? Sed vobis non sic *erit*, qui vult è vobis 43
fieri magister, erit vobis servus. Et qui vult è vobis fieri magnus, sit vobis 44
minister. Quia filius hominis non venit vobis, ut ministraretur ei; sed solum- 45
modò ut multos cum anima sua liberaret.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * اما بر دست راست وچپ من * شمارا نشستن از من نيست كه بدهم * الا براي ايشان *
41 كه اماده شده است * چون ده ديگر شنيدند * بر يعقوب * ويوحنا * دمدمه † مي زدند *
42 * عيسي ايشانرا خواند * وبديشان گفت * شما مي دانيد * كه اهل دنيارا * سروران وبزرگان
43 بريشان حاكم اند * ونمي بايد * كه درميان شما اين چنين باشد * الا هركه خواهد * كه از
44 ميان † شما مهتر باشد * بندگي همه او بيشتر كند * وهركه ازشما خواهد * كه پيش رو
45 باشد * بندهء همه كس بشود * فرزند ادمي نيامد * كه اورا بندگي كنند * الا او ديگرانرا
بندگي كند * وجان خودرا عوض رستگاري † بسياران † فدي كند *

Sed ad manum dexteram et sinistram meam vobis sedere, meum non est ut concedam, nisi illis quibus paratum est. 40
Cùm decem reliqui audissent, de Jacobo et Johanne indignati sunt. 41
Jesus illos vocavit, et dixit illis; Vos scitis quòd in populum mundi principes et magnates authoritate præsunt. 42
Non oportet autem ut inter vos ita fit: sed quicunque voluerit ut è vobis maximus fit, ministerium omnibus ipse insignius præstet. 43
Et quicunque è vobis voluerit ut dux fit, servus universorum fit. 44
Filius hominis non venit ut ei ministrent, sed ipse aliis ministret, et animam suam pro salute multorum lytrum faciat. 45

Et veniunt in Hierichos: & proficiscente eo de Hiericho, & discipulis ejus, ΛΑ'
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
& turbâ copiosâ, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat juxta viam mendicans. ςιε
καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. β
Et audiens quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare & dicere; Fili David
47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δαβὶδ
Jesu, miserere mei. Et objurgabant eum multi ut taceret: Ille autem multò ma-
48 Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· Ὁ δὲ πολλῷ μᾶλ-
gis clamabat; Fili David, miserere mei. Et stans Jesus, ait illum vocari. Et
49 λον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. καὶ
vocant cæcum, dicentes ei; Confide, excitare: vocat te. Ille autem abjiciens
50 φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν
pallium suum, resurgens venit ad Jesum. Et respondens dicit ei Jesus;
51 τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Quid vis faciam tibi? At cæcus dixit ei; Rabboni, ut videam. At
52 Τί θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, (α)Ῥαββονὶ, ἵνα ἀναβλέψω. Ὁ δὲ
Jesus ait illi; Vade: fides tua servavit te: & confestim vidit: & seque-
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε· καὶ (α)ἠκο-
batur Jesum in via.
λούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

CAP. XI. ια.

Et cùm appropinquarent ad Hierosolymam, ad Bethphage & Bethaniam ad montem ΛΒ'
1 ΚΑὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, (α)εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος ριζ
Olivarum, mittit duos discipulorum suorum, Et dicit illis; Abite in β
2 τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς
vicum contra vos: & statim introeuntes in eum, invenietis pullum
τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον
ligatum, super quem nullus hominum sedit: solventes illum, adducite. Et
δεδεμένον, ἐφ' ὃν (β) οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν, ἀγάγετε. Καὶ 3
si quis vobis dixerit; Quid facitis hoc? dicite; Quia Dominus eo opus habet:
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει·
& continuò illum dimittet huc. Abierunt autem & invenerunt pullum ligatum
ρια β
καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε. Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον (γ) τὸν πῶλον δεδεμένον 4
ad januam foris in bivio: & solvunt eum. Et quidam illic stantium,
πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου· καὶ λύουσιν αὐτόν. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων, 5
dicebant illis; Quid facitis, solventes pullum? Illi verò dixerunt eis sicut
ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ (δ) εἶπον αὐτοῖς καθὼς 6
præceperat Jesus: & dimiserunt eis. Et duxerunt pullum ad Jesum: &
ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ 7
superinjecerunt illi vestimenta sua: & sedit super eum. Multi autem vestimenta
ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια 8
sua straverunt in viam: alii autem frondes cædebant ex arboribus, & sterne-
αὐτῶν ἔστρωσαν (ε)εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρών-
bant in via. Et præeuntes & sequentes clamabant, dicentes; Hosan- ριθ α
νυον εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, Ὡσαν- 9
na: Benedictus veniens in nomine Domini: Benedictum veniens
νά· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· (ζ) εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη 10
regnum in nomine Domini, patris nostri David: Hosanna in altissimis.
βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

MS. A. (α) Ῥαββουνὶ, (α) ἠκολούθει αὐτῷ ἐν KΕΦ. ια. MS. A. (α) καὶ εἰς (β) οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων (γ) πῶλον (δ) εἶπαν (ε) ἐν τῇ ὁδῷ· (ζ) καὶ εὐλογημένη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Venerunt autem Jericho: quumq; exiret Je- 46
sus ab Iericho, ipse & discipuli ejus, turbáque
multa, Timai filius Timai cæcus sedebat jux-
ta viam, atque mendicabat. Et audiit esse Je- 47
sum Nazarenum, cœpitq; clamare ac dicere;
Fili David, miserere mei. Et objurgabant 48
eum multi ut taceret: ille verò magis cla-
mabat, & dicebat; Fili David, miserere mei.
Substitit autem Jesus, ac præcepit eum acces- 49
siri: accersunt itaq; cæcum, & dicunt ei; Bo-
no sis animo, surge, vocat te. Ipse verò cæ- 50
cus projecit pallium suum, & surgens venit
ad Jesum. Dixit ei Jesus; Quid vis faciam 51
tibi? ille verò cæcus dixit ei; Domine mi, ut
videam. Jesus autem dixit ei; Vide, fides 52
tua te servavit, & illicò recepit visum, &
ambulabat per viam.

CAP. XI.

Matutinis dominicæ palmarum. 30.

QUumque appropinquaret Jerosolymis se- 1
cus Beth-Phage & Beth-Aniam, prope
montem Olivarum, misit duos è discipulis
suis, Et dixit eis; Ite in pagum illum qui 2
est nobis è regione, & eo momento quo in-
grediemini in eum, reperietis pullum vinctũ,
in quo nullus ex filiis hominum equitavit: sol-
vite, eúmq; adducite. Quòd si quispiam dixe- 3
rit vobis, Cur facitis hoc? dicite ei, Quia
Domino nostro requiritur: & statim huc mit-
tet eum. Profecti autem invenêre pullũ vin- 4
ctum juxta portam foris in platea: quumque
solverent, Quidam ex iis qui astabant dixe- 5
runt eis; Quid facitis, quòd solvitis pullum?
Illi verò dixerũt eis prout præceperat eis Je- 6
sus, & permiserunt eis. Adduxerúntq; pullum 7
ad Jesum, & injecerunt ei vestimenta sua, &
equitavit in eo Jesus. Multi verò sternebant 8
pallia sua per viam, alii autem amputabant
ramos ex arboribus, & sternebant in via.
Illíque qui ante eum, quíque post ipsum 9
erant, clamabant & dicebant; Hosciaana,
Benedictus qui venit in nomine Domini. Et 10
benedictum regnum veniens patris nostri
David. Hosciaana in excelsis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل پنج   بينايي دادن طيمي پسر طيمي نابينارا   *وچون در ايريکو 46
آمد * واز انجا بجاي† ديگر مي رفت * با شاکردان خود * طيمي نابينا پسر طيمي * بر کناره
47 راه نشسته بود * کوش داشت وشنيد * که عيسي ناصري مي کذرد * نعره بر آورد * وبانك مي
48 زد * که فرزند داود * بر من رحمت کن * *بسياران† بروي بانك زدند * تا خاموش† شود او
49 بيشتر بانك† مي زد ومي کفت * فرزند داود * بر من رحمت کن * *عيسي بايستاد * وفرمود که
50 اورا بخوانيد نابينا را خواندند * وبدو کفتند دل خوش دار * که بزرك ما ترا مي خواند * *نابينا
51 جامه خودرا بينداخت * وپيش عيسي آمد * *عيسي بدو کفت چه مي خواهي که با تو کنم *
52 نابينا جواب داد که اي بزرکوار† من مي خواهم * که بينا شوم * *عيسي بدو کفت ايمان تو
ترا† بينايي دهد * وزنده کرداند * در حال هر دوچشم او بديدند ودر راه مي رفت
چهل شش   بر خر نشستن مسيح ورفتن در اورشليم   *چون نزديك اورشليم 1
رسيدند * برکنار بيت فاجي * وبيت عينا * بر کوه زيتون از شاکردان خود† دو کس را فرستاد *
2 *وبديشان کفت * برويد درين ده که برابر ماست * خر کره بسته بينيد که هر کز کسي†

XLV. Restitutio visûs Timæo filio Timæi cæco.

Cúmq; in Jericho venisset, & illinc 46
in locum alium iret cum disci-
pulis suis, Timæus cæcus filius Ti-
mæi juxta viam sedebat. Aurem 47
præbuit & audivit, quòd Jesus
Nazaræus præteriret, & clamore sub-
lato vociferatus est; Quin tu Fili
David in me misericordiam fac.
Multi cum inclamabant ut sileret: 48
at ille intentiùs vociferatus est, &
dixit; Fili David in me misericor-
diam fac. Jesus stetit, & jussit, 49
Illum vocate: cæcum itaque vo-
cârunt, & ipsi dixerunt; Animum
bonum habe, magister enim noster te
vocat. Cæcus vestimentum suum 50
abjecit, & ad Jesum venit. Jesus 51
ei dixit; Quid vis ut tibi faci-
am? Cæcus respondit, O magister
mi, peto ut videns sim. Jesus 52
illi dixit; Fides tua tibi visum
dedit, & salvum te fecit. Statim
ambo oculi ejus viderunt, & in via
ivit.

XLVI. Insidet asino Christus, & intrat Hierosolymam.

CAP. XI.

C*Um Hierosolymam appropinqua-* 1
vent, juxta Beth-phage & Beth-
aniam, in monte Olivarum, è di-
scipulis suis duos misit. Et illis 2
dixit; Ite in hunc pagum, qui è re-
gione nobis est: pullum asininum liga-
tum videbitis, cui quispiam unquam

Versio VULGATA LATINA.

46 Et veniunt Jericho, & proficiscente eo de Jericho, & discipulis ejus, & plurimâ
47 multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat juxta viam mendicans. Qui
cùm audisset quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare, & dicere; Jesu fili David,
48 miserere mei. Et comminabantur ei multi ut taceret. At ille multò magis clama-
49 bat; Fili David, miserere mei. Et stans Jesus præcepit illum vocari. Et vocant
50 cæcum, dicentes ei; Animæquior esto: surge, vocat te. Qui projecto vestimento
51 suo exiliens, venit ad eum. Et respondens Jesus dixit illi; Quid tibi vis faciam?
52 Cæcus autem dixit ei; Rabboni, ut videam. Jesus autem ait illi; Vade, fides tua
te salvum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur eum in via.

CAP. XI.

1 ET cùm appropinquarent Jerosolymæ & Bethaniæ ad montem Olivarum, mittit
duos ex discipulis suis, Et ait illis; Ite in castellum, quod contra vos est, & 2
statim introeuntes illuc, invenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc ho-
minum sedit: solvite illum, & adducite. Et si quis vobis dixerit; Quid facitis? 3
dicite, quia Domino necessarius est: & continuò illum dimittet huc. Et abeuntes 4
invenerunt pullum ligatum ante januam foris in bivio: & solvunt eum. Et quidam 5
de illic stantibus dicebant illis; Quid facitis solventes pullum? Qui dixerunt eis 6
sicut præceperat illis Jesus, & dimiserunt eis. Et duxerunt pullum ad Jesum: & impo- 7
nunt illi vestimenta sua, & sedit super eum. Multi autem vestimenta sua straverunt in 8
via: alii autem frondes cædebant de arborib', & sternebant in via. Et qui præibant, 9
& qui sequebantur, clamabant, dicentes; Hosanna: Benedictus qui venit in nomine 10
Domini: Benedictum quod venit regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

46 • الفصل الرابع والثلثون • * ثم جاوا الي اريحا . ولما خرج من اريحا هو وتلاميذه وجمع
47 كبير واذا طيما ابن طيما الاعمي جالس علي الطريق يتسول * فلما سمع بان يسوع الناصري
48 مقبل بدا يصيح قايلا يا يسوع ابن داود ارحمني * فانتهره كثيرون ليسكت فازداد صياحا قايلا
49 يا ابن داود ارحمني * فوقف يسوع وقال ادعوه • فدعوا الاعمي وقالوا له ثق وقم فانه يدعوك •
50 51 فطرح ردايه وقام وجاء الي يسوع * فاجابه يسوع قايلا ما تريد ان اصنع بك فقال له الاعمي يا
52 معلم ان ابصر * فقال له يسوع اذهب ايمانك خلصك وللوقت ابصر وتبعه في الطريق •
1 • الفصل الخامس والثلثون • * فلما قربوا من يروسليم عند بيت فاجي وبيت عنيا
2 جانب طور الزيتون ارسل اثنين من تلاميذه * وقال لهما امضيا الي هذه القرية التي امامكما
3 وعند دخولكما اليها تجدان جحشا مربوطا لم يركبه احد من الناس قط حلاه وايتيا به * فان قال
4 لكما احد ما تفعلان بهذا فقولا ان الرب يحتاج اليه فمن ساعته يرسله الي ههنا * فذهبا
5 ووجدا عفوا مربوطا عند الباب خارجا علي الطريق فحلاه * فقال لهما قوم من القيام هناك
6 7 ماذا تصنعان اذ تحلان العفو * فقالا لهم كما قال يسوع فتركوهما * وجاا بالعفو الي يسوع والقيا
8 عليه ثيابهما وجلس فوقهما * وكثيرون بسطوا ثيابهم في الطريق • واخرون قطعوا اغصانا
9 من الشجر وفرشوها في الطريق * والذين كانوا يمشون امامه ووراه صرخوا قايلين هوشعنا
10 مبارك الاتي باسم الرب * ومباركة المملكة الاتية لابينا داود هوشعنا في العلي •

Sectio trigesima quarta.

Deinde venerunt in Jericho, & quum egressus esset è Jericho ipse & discipuli ejus, ac turba magna, ecce Tima filius Timæ cæcus, sedens secus viam mendicabat. 46
Cùmque audisset quòd Jesus Nazarenus veniret, cœpit clamare, dicens; Jesu fili David, miserere mei. 47 *Increpaverunt autem eum multi ut taceret: verùm auxit clamorem, dicens; Fili David, miserere mei.* 48 *Stetit ergò Jesus, & dixit; Vocate eum: & vocaverunt cæcum, & dixerunt ei; Confide, & surge, quia ipse vocat te.* 49
Et projecit vestimentum suum, et surrexit, 50 *& venit ad Jesum. Respondit ei Jesus, dicens; Quid vis ut faciam tibi? Ait illi cæcus; Magister, ut videam.* 51 *Dixit ei Jesus; Vade, fides tua te salvavit: & confestim vidit, & secutus est eum in via.* 52

Sectio trigesima quinta.

CAP. XI.

ET cùm appropinquâssent Jerosolymæ prope Beth-phage et Beth-ania, secus montem Olivarum, misit duos ex discipulis suis, 1 *Et dixit eis; Ite in hoc castellum quod contra vos est, & ad ingressum vestrum in illud, invenietis pullum ligatũ, quem non conscendit quisquam ex hominibus unquam: solvite illum, et adducite mihi eum.* 2 *Et si dixerit vobis aliquis; Quid facitis de hoc? dicite, quia Dominus indiget eo: & continuò mittet illum huc.* 3 *Et abierunt & invenerunt pullum ligatum prope januã foris in via; et solverunt illum.* 4 *Dixerunt autem eis quidam ex astantibus ibi; Quid facitis solventes pullum?* 5 *Et dixerunt eis, sicut dixerat Jesus: & dimiserunt eos.* 6 *Et duxerunt pullum ad Jesum: & imposuerunt super illum vestimenta sua, & sedit super illum.* 7 *Et multi straverunt vestimenta, sua in via: & alii ceciderunt ramos ex arboribus, & straverunt eos in via.* 8 *Et qui ambulabant ante eum & post eū, clamaverunt, dicentes; Hosanna, benedictus veniens in nomine Domini:* 9 *Et benedictum regnum veniens patri nostro David, Hosanna in excelsis.* 10

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

46 በእንተ፡ ወልደ፡በርጤሜዎስ፡ዕዉር፡፡ ወበዊአሙ፡ኢያሪኮ፡ወፀአ፡እምኢያሪ
ኮ፡ ወአርድእቲሁኒ፡ምስሌሁ፡ወሰብአ፡ብዙኅ፡ወይቤሎ፡ ወልደ፡በርጤሜዎስ፡ዕዉር፡
47 ውስተ፡ፍኖት፡ወይስእል፡፡ ወሰሚዖ፡ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ናዝራዊ፡ውእቱ፡ከል
48 ሐ፡ ወይቤ፡ ተሣሀለኒ፡ እግዚኦ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ ዳዊት፡፡ ወገሠጽዎ፡ብዙኃን፡ከ
49 መ፡ ያርምም፡ ወአፈድፈደ፡ ከሊሐ፡ ወይቤ፡ ወልደ፡ዳዊት፡ተሣሀለኒ፡፡ ወቆመ፡እ
50 ግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡ ይጸውዕዎ፡ወጸውዕዎ፡ ለውእቱ፡ ዕዉር፡ወይቤልዎ፡ ላማን፡ይ
51 ጼውዓከ፡፡ ወተንሥአ፡ወለብሰ፡ልብሶ፡ወመጽአ፡ኀበ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወ
አውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ምንተ፡ትፈቅድ፡እግበር፡ለከ፡፡ ወይቤ፡ውእቱ፡
52 ዕዉር፡ ረቡኒ፡ከመ፡እርአይ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሑር፡ሃይማኖትከ፡አሕየ
ወተከ፡ ወርእየ፡ሶቤሃ፡ ወተለዎ፡በፍኖት፡፡ በእንተ ፡ ዕዋል፡፡
1 ወአልጺቆ፡ለኢየሩሳሌም፡በቤተፋጌ፡ ወበቢታንያ፡ በኀበ፡ደብረ፡ ዘይት፡ፈነወ፡ክልኤተ፡
2 እምአርድእቲሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ሑሩ፡ ሀገረ፡እንተ፡ ቅድሜክሙ፡ወበዊአክሙ፡ትረ
ክቡ፡ሶቤሃ፡ዕዋለ፡እሱረ፡ዘኢተጽዕኖ፡ሰብእ፡ዲቤሁ፡፡ ወፍትሕዎ፡ ወአምጽእዎ፡ ሊ
3 ተ፡፡ ወለእመቦ፡ዘይብለክሙ፡ምንተ፡ትገብሩ፡በሉ፡እግዚእ፡ ይፈቅዶ፡ወሶቤሃ፡ኪያሁ፡
4 ይፈንዎ፡ዝየ፡፡ ወሖሩ፡ ወረከቡ፡ ዕዋለ፡እሱረ፡ኀበ፡አንቀጽ፡ኀበ፡አደዋት፡ ወፈ
5 ትሕዎ፡፡ ወይቤልዎሙ፡እለ፡ይበውኡ፡ህየ፡ምንተ፡ትገብሩ፡ትፈትሑ፡ዕዋለ፡፡
6 7 ወይቤልዎሙ፡በከመ፡ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወኀደግዎሙ፡፡ ወወሰድዎ፡ለዕዋ
8 ል፡ኀበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወረሐኑ፡ አልባሲሆሙ፡ወአጽዓንዎ፡፡ ወብዙኃን ፡ እለ፡
9 ነፀፉ፡ሐፂኖሙ፡ቈጺሎሙ፡፡ ወቦ፡እለ፡ነፀፉ፡አልባሲሆሙ፡ውስተ፡ፍኖት፡፡ ወእለ
ሰ፡ይቀድሙ፡ ወእለሂ፡ ይተልዉ፡ ይኬልሑ፡ ወይብሉ፡ ሆሳዕና፡ ቡሩክ፡ዘይመጽእ፡
10 በስመ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወቡሩክት፡ እንተ፡ ትመጽእ፡ መንግሥት ፡ በስመ፡ እግዚ
አብሔር ፡ እንተ ፡ አቡነ ፡ ዳዊት፡፡ ሆሳዕና፡በአርያም፡፡

De filio Bartimæi cæco.

Et intrantibus illis in Hierico, exivit è Hierico, & discipuli sui cum illo, & turba 46
multa: & loquutus est ei filius Bartimæi cæcus in via, & mendicabat. Et audiens 47
quòd Dñs Jesus Nazarenus erat, clamavit, & dixit; Miserere mei Domine Jesu, fili
David. Et objurgabant eum multi, ut sileret, & magis clamavit, & dixit; Fili Da- 48
vid miserere mei. Et stetit Dñs Jesus, & præcepit vocare eum: & vocârunt hunc 49
cæcum, & dixerunt ei; Confide, vocat te. Et surrexit, & induit vestimentum su- 50
um, & venit ad Dominum Jesum. Et respondit ei Dñs Jesus, & dixit ei; Quid vis 51
ut faciam tibi? & dixit iste cæcus, Raboni ut videam. Et dixit ei Dominus Jesus; 52
Abi, fides tua servavit te: & vidit statim, & sequutus est eum in via.

CAP. XI. *De pullo asinæ.*

ET appropinquante illo Hierosolymæ in Bethphage, & in Bethania ad mon- 1
tem olivarum misit duos è discipulis suis. Et dixit iis, Ite *in* civitatem quæ con- 2
tra vos *est*, & ingredientes invenietis statim pullum ligatum super quem non se-
dit homo: solvite eum, & adducite eum mihi. Et si *quis* fuerit qui dicet vobis, 3
Quid facitis? dicite, Dñs desiderat eum: & continuò remittet illum hic. Et abie- 4
runt, & invenerunt pullũ ligatum ad portam ad transitum, & solverunt eum. Et 5
dixerunt qui ambulabant ibi; Quid facitis solvendo pullum? Et dixerunt iis sicut 6
dixerat illis Dñs Jesus, & dimiserunt eos. Et adduxerunt pullum ad Dñm Jesum, 7
& superinjecerunt vestimenta sua, & ascendere fecerunt eum. Et multi *fuerunt* 8
qui straverunt frondes cædendo eas, & fuerunt *alii* qui straverunt vestimenta in
via. Et alii præibant, & qui sequebantur, clamabant, & dicebant; Hosana, bene- 9
dictus qui venit in nomine Dei. Et benedictum quod venit regnum in nomine 10
Dei, *quod fuit* patris nostri David, Hosana in excelsis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 بر وي نه نشسته باشد اورا بگشايد وپيش من بياوريد * واگر كسي شمارا گويد كه كجا مي
4 بريد • بدو بگوييد كه براي خداوند ما درباست است چون بشنوند رها كنند * شاگردان
5 رفتند وخركره را ديدند در كوچه بيرون در بسته چون اورا مي كشادند * مردم پرسيدند
6 كه كجا مي بريد * ايشان احوال كفتند • انچنانك عيسي سپارش كرد چون شنيدند
7 رها كردند * خركره را پيش عيسي آوردند • عيسي جامه خود را برو نهاد وبر نشست * مردم بسياري
8 جامه خود را آن مي كندند وبر راه مي كستريدند • ديكران شاخهاء درخت زيتون را مي
9 شكستند وبر راه مي انداختند * وآنان كه پيشتر وپستر مي رفتند • بانگ مي زدند ومي كفتند اوشعنا يعني الحمد
10 وخجسته است • انك بنام خدا مي آيد * وخجسته است اين مملكت كه مي آيد • ازان پدر ما داود • الحمد در بلنديها

... insederit; illum solvite et ad me adducite. Et si quis vobis dixerit; 3 *Quo fertis? ei dicite, Domino nostro opus est eo: & cùm audierint, dimittent.* 4 *Discipuli abierunt, et pullum asininum viderunt in platea foris ligatum. Cùm eum solverent, Homines interrogârunt,* 5 *Quo fertis? Illi ei eos enarrârunt, quemadmodum Jesus præceperat: & cùm audissent, dimiserunt.* 6 *Pullum asininum ad Jesum adduxerunt: Jesus vestimentũ suum ei imposuit, & insedit.* 7 *Et homines multi vestimenta sua ... & in via sternebant: alii ramos arboris olivæ frangebant, & in via projiciebant.* 8 *Et illi qui ante & post ibant, vociferabantur dicentes; Hosanna, (i. e. Laus,) & beatus est ille, qui in nomine Dei venit.* 9 *Et benedictum est regnũ hoc quod venit patris nostri Davidis: Laus in excelsis.* 10

Et introivit in Hierosolymam Jesus, & in templum: & circumspiciens omnia,
11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, σκ ϛ
vespere jam existente horâ, exiit in Bethaniam cum duodecim. Et posterâ die ex-
12 ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελ- ΛΓ'
euntibus illis de Bethania, esuriit. Et videns ficum à longè, habentem
13 θόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε. Καὶ ἰδὼν συκῆν (η) μακρόθεν, ἔχουσαν
folia, venit, si fortè inveniret quid in ea. Et veniens ad eam, nihil invenit si
φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα (ϑ) εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ. καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ
non folia: non enim erat tempus ficorum. Et respondens Jesus, dixit ei;
14 μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. Καὶ (ι) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ,
Non ampliùs ex te in æternum nemo fructum manducet. Et audiebant discipuli ejus.
Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Et veniunt in Hierosolymam: & ingressus Jesus in templum, cœpit ejicere
15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν ρκα α
vendentes & ementes in templo: & mensas nummulariorum,
(κ) τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν,
& cathedras vendentium columbas, evertit. Et non sinebat, ut
16 καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε. Καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα
quisquam transferret vas per templum. Et docebat, dicens eis; Nónne
17 τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς, Οὐ
scriptum est; Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus?
γέγραπται, Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;
vos autem fecistis eam speluncam latronum. Et audierunt Scribæ, ρκβ
18 ὑμεῖς δὲ (λ) ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ ἤκουσαν (μ) οἱ Γραμματεῖς, α

& principes Sacerdotū, & quærebant quomodò eum perderent: timebant enim eum, quia
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο (ν) γὰρ αὐτὸν, ὅτι
omnis turba admirabatur super doctrina ejus. Et cùm vespera facta esset,
πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὀψὲ (ξ) ἐγένετο, 19
egrediebatur ex civitate. Et manè ambulantes, viderunt ficum are-
ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξη- 20
factam à radicibus. Et recordatus Petrus, dicit ei; Rabbi, ecce ficus
ραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ, Ῥαββὶ, ἴδε ἡ συκῆ 21
cui maledixisti, aruit. Et respondens Jesus, ait illis; Habete fidem
ἣν κατηράσω, ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς (ο) Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν 22
Dei. Amen enim dico vobis; Quia quicunque dixerit monti huic; Tollere, &
Θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὃς (π) ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ 23
mittere in mare: & non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia
βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι
quæ dicit fiant, fiet ei quod dixerit. Propter hoc dico vobis; Omnia quæcunque
ἃ λέγει γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα 24
orantes petitis, credite quia accipitis, & erunt vobis. Et cùm stabitis
ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε 25
orantes, dimittite si quid habetis adversùs aliquem, ut & Pater vester qui in
προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
cœlis, dimittat vobis lapsus vestros. Si verò vos non dimiseritis, nec
τοῖς οὐρανοῖς, ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ 26
Pater vester qui in cœlis, dimittet lapsus vestros.
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

MS. A. (η) ἀπὸ μακρόθεν, (ϑ) τι εὑρήσει (ι) ἀποκριθεὶς, εἶπεν (κ) καὶ τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν αὐτῷ· (λ) αὐτὸν ἐποιήσατε (μ) οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, (ν) γὰρ, ὅτι (ξ) ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο (ο) ὁ Ἰησοῦς, (π) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܚܙܐ ܟܠܡܕܡ. ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܕܢܐ ܕܪܡܫܐ. ܢܦܩ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗܘܢ.
12 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܟܦܢ.
13 ܘܚܙܐ ܬܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܛܪܦܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܕܢܚܙܐ ܐܢ ܢܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܗܘܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܕܬܐܢܐ.
14 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܟܝܠ ܘܠܥܠܡ ܐܢܫ ܡܢܟܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܢܐܟܘܠ. ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
15 ܘܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܪܝ ܠܡܦܩܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܦܬܘܪܐ ܕܡܥܪܦܢܐ ܘܟܘܪܣܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘܢܐ ܗܦܟ.
16 ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܥܒܪ ܡܐܢܐ ܒܓܘ ܗܝܟܠܐ.
17 ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ.
18 ܘܫܡܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟܢܐ ܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܥܡܐ ܬܡܝܗ ܗܘܐ ܒܝܘܠܦܢܗ.
19 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ. ܢܦܩܘ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ.
20 ܘܒܨܦܪܐ ܟܕ ܥܒܪܝܢ. ܚܙܘܗ ܠܬܬܐ ܗܝ ܕܝܒܝܫܐ ܡܢ ܥܩܪܗ.
21 ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܗܐ ܬܬܐ ܗܝ ܕܠܛܬ ܝܒܫܬ.
22 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
23 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ. ܕܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ. ܘܠܐ ܢܬܦܠܓ ܒܠܒܗ. ܐܠܐ ܢܗܝܡܢ ܕܗܘܐ ܡܕܡ ܕܐܡܪ. ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܡܪ.
24 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܝܡܢܘ ܕܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ.
25 ܘܡܐ ܕܩܝܡܝܬܘܢ ܠܡܨܠܝܘ. ܫܒܘܩܘ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܢܫ. ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ.
26 ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܦܠܐ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ.

Et ingressus est Jesus Jerosolymam in tem- 11
plum, & conspexit omnia. Quum autem esset
tempus vespertinum, exiit ad Beth-Aniam
cum duodecim. Et postero die quum exiisset 12
è Beth-Ania, esuriit. Et conspicatus ficum
quandam è longinquo, in qua erant folia, ve- 13
nit ad eam, num reperiret in ea quicquam:
quumque venisset, nihil reperit in ea nisi fo-
lia: non enim tempus erat ficuum. Et ait il- 14
li; Posthac & in æternum nemo ex te fruct⁹
comedat: & audierunt discipuli ejus. Vene- 15
runt autem in Jerusalem, & ingressus est Je-
sus in templum Dei: cœpítque ejicere eos
qui emebant & vendebant in templo, & sub-
vertit mensas trapezitarum, & cathedras eo-
rum qui vendebant columbas. Nec permit- 16
tebat ut quisquam transferret vasa intra tem-
plum. Docebátque, ac dicebat eis; Nónne 17
scriptum est, Domus mea, domus orationis
vocabitur ab omnibus gentibus? vos autem
eam fecistis speluncam latronum. Et audie- 18
runt principes sacerdotum, & Scribæ, quære-
bántq; quomodo perderent eum: timebant
enim ab eo, propterea quòd universus popu-
lus percelleretur ob doctrinam ejus.

Sabbatho secundo jejunii. 31.

Quumque esset vespera, exierunt extra civi- 19
tatem. Manè autem quum transirent, vide- 20
runt ficum illam arefactam radicitùs. Et re- 21
cordatus est Simon, & dixit ei; Domine mi,
ecce ficus illa, cui imprecatus es, exaruit.
Et respondit Jesus, & ait illis; Sit in vobis 22
fides Dei. Amen dico vobis, Quicunq; dixe- 23
rit monti huic; Tollitor, & cade in mare;
nec dubitaverit in corde suo, sed crediderit
futurū id quod dicit, fiet ei quicquid dixerit.
Propterea dico vobis, Quicquid oraveritis et 24
petieritis, credite vos accepturos, & fiet vo-
bis. Et quum adstiteritis ad fundendas pre- 25
ces, remittite si quid habetis adversùs aliquē,
ut & Pater vester qui est in cœlis, remittat
vobis offensas vestras. Sin autem vos non 26
remiseritis, nec etiam Pater vester qui in
cœlis est, remittet vobis delicta vestra.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وعيسي باورشليم دررفت ودر كنشت * وهرچه درو بود ديد * وقت شب هنكام * بجانب بيت عينا
بدررفت با دوازده شاكرد خود * چهل هفت خشك شدن درخت انجير
12 * روز ديكر چون از بيت عينا بدر آمد [كرسنه شد] * از دور درخت انجير ديد * پيش 13
آمد * كه مكر درو ميوه يابد * بغير از برك چيز ديكر نيافت * براي انك هنكام انجير نبود * وبدان 14
درخت كفت ازين ساعت * وتا ابد كسي از تو ميوه نخورد * شاكردان او اين سخن را شنيدند *
15 * وازانجا باورشليم دررفت * وعيسي در هيكل خدا درآمد * وديد كساني † را كه در هيكل خريد
وفروخت † مي كردند * مسيح بانك بر ايشان زد * وهمه را بدر مي كرد * طبقها صرافانرا وتختهاء
16 كبوتر فروشانرا بر كردانيد * ورها نكرد كه كسي † چيز ديكر فروختني در † هيكل برد *
17 * ايشانرا تعليم مي داد وكفت * كه نه نبشته شد * كه خانهء من خانهء نمازكاه خلق خواند
18 سود * شما اكنون مغارهء دزدان ساخته ايد * وخريد وفروخت مي كنيد * بزركان وامامان
ومعتزلان چون شنيدند * مي خواستند كه اورا كم كنند * ديكر بار ازو ترسيدند * براي انك
19 همه خلق در تعليم او † حيران مي شدند * وچون شب شد * از شهر بدر رفت *

Et Jesus Hierosolymam ingressus est, 11
in templum, & quicquid in illo erat
vidit: tempore autem vespertino
Bethaniam versùs egressus est cum
duodecim discipulis suis.

XLVII. Arefactio arboris ficûs.

Die postero cùm è Bethania egredere- 12
tur, esuriit. E longinquo autem ar- 13
borem ficûs vidit, quam adiit visu-
rus num forsan in eo fructum in-
veniret: sed præter folia nihil ali-
ud reperit; eò quòd tempus ficuum
non esset. Illi igitur arbori dixit; 14
Ab hac hora & in æternum quis-
quam ex te fructum non comedat,
discipulis ejus hunc sermonem audi-
entibus. Et illinc Hierosolymam in- 15
gressus est: Jesus autem in templum
Dei intravit, & vidit eos qui in
templo emebant & vendebant, quos
increpavit Jesus & omnes ejecit,
& mensas nummulariorum, et sellas
vendentium columbas evertit. Ne- 16
que sinebat ut quispiam rem aliam
venalem per templum deportaret. Et 17
docebat eos, dicens; Nónne scriptum
est, Domus mea quidem domus ora-
torii populis vocabitur? vos autem
speluncam latronum fecistis eam, *et*
emistis et vendidistis in ea. *Ma-* 18
gnates et sacerdotes et Pharisæi cùm
audissent, quærebant ut eam perde-
rent: & rursus ab eo timebant, eò
quòd totus populus doctrinâ ejus per-
celleretur. Et cùm nox esset, ex 19
urbe egressus est.

Versio VULGATA LATINA.

11 Et introivit Jerosolymam in templum : & circumspectis omnibus, cùm jam vespera
12 esset hora, exiit in Bethaniam cum duodecim. Et aliâ die cùm exirent à Bethania,
13 esuriit. Cúmque vidisset à longè ficum habentem folia, venit si quid fortè in-
veniret in ea : & cùm venisset ad eam, nihil invenit præter folia : non enim erat
14 tempus ficorum. Et respondens dixit ei ; Jam non ampliùs in æternum ex te fru-
15 ctum quisquam manducet. Et audiebant discipuli ejus. Et veniunt Jerosolymam.
Et cùm introisset in templum, cœpit ejicere vendentes & ementes in templo : &
16 mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit. Et non sinebat
17 ut quisquam transferret vas per templum : Et docebat, dicens eis ; Nónne scriptum
est ; Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus ? Vos autem
18 fecistis eam speluncam latronum. Quo audito, principes Sacerdotum & Scribæ

quærebant quomodò eum perderent : timebant enim eum, quoniam universa turba
admirabatur super doctrina ejus. Et cùm vespera facta esset, egrediebatur de ci- 19
vitate. Et cùm manè transirent, viderunt ficum aridam factam à radicibus. Et 20
recordatus Petrus, dixit ei ; Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit. Et respon- 21
dens Jesus ait illis ; Habete fidem Dei. Amen dico vobis, Quia quicunque dixerit 22
huic monti ; Tollere, & mittere in mare ; & non hæsitaverit in corde suo, sed cre- 23
diderit, quia quodcunque dixerit, fiat, fiet ei. Propterea dico vobis ; Omnia quæ- 24
cunque orantes petitis, credite quia accipietis, & evenient vobis. Et cùm stabi- 25
tis ad orandum, dimittite si quid habetis adversùs aliquem : ut & Pater vester qui
in cœlis est, dimittat vobis peccata vestra. Quòd si vos non dimiseritis : nec 26
Pater vester, qui in cœlis est, dimittet vobis peccata vestra.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 وَدَخَلَ يَسُوعُ إِلَى يَرُوسَلِيمَ وَدَخَلَ الْهَيْكَلَ فَنَظَرَ الْجَمِيعَ * وَلَمَّا كَانَ الْمَسَاءُ فَلِلْوَقْتِ خَرَجَ إِلَى بَيْتِ *
12 عَنْيَا مَعَ الْاثْنَيْ عَشَرَ * الْفَصْلُ السَّادِسُ وَالثَّلَاثُونَ * وَلِلْغَدِ خَرَجُوا مِنْ بَيْتِ عَنْيَا
13 فَجَاعَ * وَنَظَرَ إِلَى تِينَةٍ مِنْ بُعْدٍ وَفِيهَا وَرَقٌ * فَلَمَّا جَاءَ إِلَيْهَا فَلَمْ يَجِدْ فِيهَا شَيْئًا إِلَّا وَرَقًا فَقَطْ لِأَنَّهُ
14 15 لَمْ يَكُنْ زَمَنُ التِّينِ * فَقَالَ لَهَا لَا يَأْكُلُ مِنْكِ أَحَدٌ ثَمَرَةً إِلَى الْأَبَدِ وَسَمِعَ تَلَامِيذُهُ * ثُمَّ جَاءُوا إِلَى
يَرُوسَلِيمَ فَدَخَلَ يَسُوعُ إِلَى الْهَيْكَلِ وَبَدَأَ يُخْرِجُ الْبَاعَةَ وَالْمُبْتَاعِينَ مِنَ الْهَيْكَلِ * وَقَلَبَ مَوَائِدَ
16 17 الصَّيَارِفِ وَكَرَاسِيَّ بَاعَةِ الْحَمَامِ * وَلَمْ يَدَعْ أَحَدًا يَدْخُلُ بِمَتَاعٍ إِلَى الْهَيْكَلِ * وَكَانَ يُعَلِّمُهُمْ قَائِلًا
18 مَكْتُوبٌ أَنَّ بَيْتِي بَيْتَ الصَّلَاةِ يُدْعَى لِجَمِيعِ الْأُمَمِ وَأَنْتُمْ صَيَّرْتُمُوهُ مَغَارَةً لِلُّصُوصِ * وَسَمِعَ رُؤَسَاءُ
الْكَهَنَةِ وَالْكَتَبَةُ وَطَلَبُوا كَيْفَ يُهْلِكُونَهُ لِأَنَّهُمْ كَانُوا يَخَافُونَهُ * لِأَنَّ الشَّعْبَ كُلَّهُ كَانَ يَبْهَتُ مِنْ
19 20 تَعْلِيمِهِ * وَلَمَّا كَانَ الْمَسَاءُ خَرَجَ خَارِجَ الْمَدِينَةِ * وَجَاءُوا غُدْوَةً فَنَظَرُوا التِّينَةَ يَابِسَةً مِنْ أَصْلِهَا *
21 22 * فَذَكَرَ بُطْرُسُ وَقَالَ لَهُ يَا مُعَلِّمُ هَا التِّينَةُ الَّتِي لَعَنْتَهَا قَدْ يَبِسَتْ * أَجَابَهُ يَسُوعُ قَائِلًا آمِنُوا بِاللهِ *
23 * فَإِنِّي حَقًّا أَقُولُ لَكُمْ أَنَّ مَنْ قَالَ لِهٰذَا الْجَبَلِ انْتَقِلْ وَاسْقُطْ فِي الْبَحْرِ وَلَا يَشُكُّ فِي قَلْبِهِ بَلْ يُؤْمِنُ
24 أَنَّ الَّذِي يَقُولُهُ يَكُونُ فَيَكُونُ لَهُ * فَلِهٰذَا أَقُولُ لَكُمْ أَنَّ كُلَّمَا تَسْأَلُونَهُ فِي الصَّلَاةِ آمِنُوا أَنَّكُمْ
25 تَنَالُونَهُ فَيَكُونُ لَكُمْ * وَإِذَا قُمْتُمْ لِلصَّلَاةِ فَاغْفِرُوا لِكُلِّ مَنْ لَكُمْ عَلَيْهِ كَيْ أَبُوكُمُ الَّذِي
26 فِي السَّمَوَاتِ يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ أَيْضًا * فَإِنْ أَنْتُمْ لَمْ تَغْفِرُوا وَلَا أَبُوكُمُ السَّمَائِيُّ يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ *

Et introivit Jesus in Jerosolymam, & ingressus est templum : & consideravit omnia. Et cùm esset vespera, statim exiit in Bethaniam cum duodecim. 11

Sectio trigesima sexta.

Et in crastino exierunt à Bethania, et esuriit. Et aspexit in ficum à longe, in qua erant folia. At cùm venisset ad eam, non invenit in ea quicquam præter folia tantùm, quoniam non erat tempus ficuum. Et dixit ei ; Non comedat ex te quisquam fructum in æternum. Et audierunt discipuli ejus. Tum venerunt Jerosolymam. Et introivit Jesus in templum, et cœpit ejicere vendentes & ementes in templo, & evertit mensas numulariorum & cathedras vendentiũ columbas. Et non permisit cuiquam introire cum mercib⁹ in templum. Et docebat eos, dicens ; Scriptum est, Quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus : vos autem fecistis eam speluncam latronibus. Et audierunt principes sacerdotum & Scribæ, & quæsierunt quomodo perderent eum : quoniã timebant eum, quia populus universus admirabatur ob doctrinam ejus. Et cùm facta esset vespera, exiit extra civitatem. Et venerunt manè, & viderunt ficum aridam ab radice sua. Et recordatus est Petrus, & dixit ei, Magister, ecce ficus cui maledixisti, jam exaruit. Respondit ei Jesus, dicens ; Credite in Deum : Nam verè dico vobis, Quòd quicunque dixerit huic monti, Discede, & cade in mare ; nec hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quod dixerit futurũ, fiet ei. Proptereà dico vobis quicquid petetis in oratione, credite vos consequuturos : & erit vobis. Et cùm statis ad orandũ, dimittite omnibus iis contra quos aliquid habetis, ut Pater vester qui est in cœlis, dimittat vobis debita vestra etiam. Nam si vos non dimiseritis, neq; Pater vester cœlestis dimittet vobis peccata vestra.

(12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26)

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወቦአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢየሩሳሌም፡ቤተ፡መቅደስ፡ ወርእየ፡ ኵሎ፡ሶበ፡መስየ፡ሖረ፡
12 ቢታንያ፡ምስለ፡ዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡፡ ፨ በእንተ፡እንተ፡የብሰት፡በለስ፡፡ ፨
13 ወበሳኒታ፡ወፂኦሙ፡ እምቢታንያ፡ ርኅበ፡ ፨ ወርእየ ፡ በለሰ፡ እምርሑቅ ፡ ወባቲ፡
ቈጽለ፡ ወሖረ፡ ይርአይ፡ እመቦ፡ዘይረክብ፡ፍሬ፡ በውስቴታ፡፡ ወበጺሖ፡ኀቤሃ፡ አልቦ፡
14 ዘረከበ፡ ዘእንበለ፡ ቈጽል፡ ባሕቲቱ፡ እስመ፡ ኢኮነ፡ጊዜሁ፡ለበለስ፡፡ ፨ ወአውሥ
ኣ፡ወይቤላ፡ለዓለም፡አልቦ፡ዘይበልዕ፡ፍሬ፡እምኔኪ፡እንከ፡ወሰምዕዎ፡አርዳኢሁ፡፡ ፨
15 ወበጺሖ፡ኢየሩሳሌም፡ወቦአ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወአኀዘ፡ ይስድድ፡ እለ፡ ይሠይጡ፡ወይሣ
የጡ፡ በምኵራብ፡ ወገፍትአ፡ ማእደቲሆሙ፡ ለመወልጣን፡ ወመናብርቲሆሙ፡ ለእለ፡
16 ይሠይጡ፡ ርግበ፡፡ ፨ ወከልአ፡ ለልቦ ፡ ዘያኀልፍ ፡ ንዋየ፡እንተ ፡ ምኵራብ፡፡ ፨
17 ወመሀሮሙ፡ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ጽሑፍ፡ ይብል፡ቤትየሰ፡ቤተ፡ ጸሎት፡ ይኩን፡ ለኵሉ፡
18 አሕዛብ፡ወአንትሙሰ፡ረሰይክሙዎ፡ በዐተ፡ ፈያት፡፡ ፨ ወሰምዕዎ፡ ሊቃን፡ ካህናት፡
19 ወጸሐፍት፡ ወኀሠሡ፡እንተ፡ኀበ፡ይቅትልዎ፡ ወይፈርህዎ፡ እስመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡ያንክ
20 ሮ፡ምህሮቶ፡፡ ፨ ወለመከመ፡መስየ፡ይወፅእ፡ አፍአ ፡ እምሃገር፡፡ ፨ ወገቢኦሙ
21 ሙ፡በነግህ፡ ረከብዋ፡ ለይእቲ፡ በለስ፡ይብሰት፡እምሥርዋ፡፡ ፨ ወተዘከረ፡ጴጥሮስ፡
22 ወይቤሎ፡ሊቅ፡ነያ፡እንታክቲ፡በለስ፡ እንተ፡ ረገምካ፡ የብሰት፡፡ ፨ ወአውሥአ፡እግዚ
23 እ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ሃይማኖት፡እግዚአብሔር፡ርከቡ፡፡ ፨ ወአሜን፡እብለክሙ፡
ለመ፡ትቤልዎ፡ለዝ፡ ደብር፡ ተንሥእ፡ ወተወረው፡ ውስተ፡ባሕር፡ወኢትናፍቅሙ፡በልብክ
24 ሙ፡ ወተአምንክሙ፡ከመ፡ዘነበብክሙ፡ ይከውን፡ትረክቡ፡፡ ፨ ወበእንተ፡ዝንቱ፡እብ
ለክሙ፡ኵሎ፡ዘጸለይክሙ፡ወዘሰአልክሙ፡እንዘ፡ትትአመኑ፡ ከመ፡ትረክቡ፡ይከውንክ
25 ሙ፡፡ ፨ በእንተ፡ኢተዘክሮ፡ እኪይ፡ለቢጹ፡፡ ፨ ወሶበሂ፡ትጼልዩ፡ኅድጉ፡ለቢጽ
ክሙ፡ዘተላየክክሙዎሙ፡ ከመ፡ይኅድግ፡ለክሙ፡አቡክሙ፡ዘበሰማያት፡አበሳክሙ፡፡ ፨

⁂

Et introivit Dñs Jesus *in* Hierosolymam *in* domũ sanctã, & circumspectis omnib⁹ 11
quando serò fuit, venit Bethaniam cum duodecim. *De ficu arefacta.*
Et in altera *die* quum exiissent è Bethania, esuriit. Et vidit ficum è longe haben- 12
tem folia : & venit videre si fuisset quem inveniret fructus in ea, & veniens ad 13
eam, nihil fuit quod invenit præter folia solummodò, quia non erat tempus fici.
Et respondit ei, & dixit ei ; In æternum nemo sit, qui manducet fructum ex te 14
ampliùs, & audierunt discipuli ejus. Et venit Hierosolymam, & intravit *in* 15
domum sanctam, & cœpit ejicere venditores & emptores in templo, & evertit
tabulas commutantium, & cathedras vendentium columbas. Et prohibuit ne 16
quisquam transferret vas per templum. Et docuit eos, & dixit iis ; Nónne scri- 17
ptum est, Dixit ; Domus mea, domus orationis erit omnibus gentibus ? & vos fe-
cistis eam speluncam latronum. Et audierunt eum principes sacerdotum & 18
Scribæ, & quæsiverunt quomodò occiderent eum : & timebant eum, quia omnis
turba mirabatur doctrinam ejus. Et quando vespera fuit, exibat foris à civitate. 19
Et regressi manè invenerunt hanc ficum aridam factam à radicibus. Et recor- 20
datus est eam Petrus, & dixit ei ; Magister, ecce hæc ficus cui maledixisti aruit. 21
Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis ; Fidem Dei acquirite. Et Amen dico vo- 22
bis, Si dixeritis huic monti ; Tollitor, & projicitor in mare, & non dubitantes *sitis* 23
in cordibus vestris, & credentes *sitis* ut quod loquutus sum vobis fiet, obtinebitis.
Propter hoc dico vobis, Quæcunque oravistis & quodcunque petiistis credentes 24
vos obtenturos, fiet vobis. *De non retinendo proximi sui malitiam in memoria.*
Et quando oratis remittite proximis vestris illud quo præva- 25
luistis iis, ut remittat vobis pater vester qui in cœlis est peccata vestra.

Deest hic versus in codice Æthiopico.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ودر صباح كه مي كذشتند * آن درخت انجير را ديدند از بيخ وبنياد خشك شده * * شمعون
21 بياد اورد * وبعيسي كفت * اي بزرك من اينك ان درخت انجير كه نفرين كردي خشك شد *
22 23 * عيسي جواب داد وبديشان كفت * اكر ايمان خدا در شما باشد * نه اين درخت انجير *
اكر بكوه بكوييد * كه برداشته شو * ودر دريا بيفت * فرمان ببرد * وپريشان نشود * ليكن ايمان
24 بياورد * هرچه طلب كنيد * براي اين راست بشما مي كويم * كه هرچيزي كه نماز كنيد وايمان
25 بياوريد * وبخواهيد بشما داده شود * وبراي شما ساخته كردد * وچون در نماز برخيزيد * فرو كذاريد
هر كناهي كه كسي ديكر † با شما كرده باشد * تا پدر شما كه در آسمانست كناه شما را
26 فرو كذارد * وعفو كند * واكر چنانك شما فرو نكذاريد * پدر شما نيز كناه شما را عفو نكند

Manè autem cùm transirent, illam arborem ficûs viderunt ab imâ radice arefactam. 20 *Simeon in memoriam reduxit, et Jesu dixit ; O magister mi, ecce illa arbor ficûs cui maledixisti, exaruit.* 21 *Jesus responsum dedit, et illis dixit ; Si fides Dei in vobis fuerit.* 22 *Non huic arbori ficûs tantùm, sed si monti dixeritis, Sustollere et in mare cade, imperium feret : itaq; ne dubitet quis sed fidem habeat, quodcunque vetatis.* 23 *Propter hoc verum vobis dico, Quicquid preçe factâ et fide adhibitâ petieritis, vobis datum erit, et vobis effectum reddetur.* 24 *Et cùm in orationem surrexeritis remittite quodcunque delictum alius quispiam in vos admiserit : ut Pater vester, qui in cœlis est peccatum vestrum remittat, et condonet.* 25 *Sin autem vos ita non remiseritis, Pater vester etiam peccatum vestrum non condonabit* 26

Et venerunt rursus in Hierosolymam: Et in templo *deambulante ipso*, accedunt ΛΕ'
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται ρκζ
ad eum summi Sacerdotes, & Scribæ, & seniores: Et dicunt
28 πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι· Καὶ λέγουσιν β
ei; In qua *auctoritate* hæc facis? & quis tibi *auctoritatem* hanc dedit, ut
αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα
ista facias? *At* Jesus respondens, ait illis; Interrogabo vos & ego
29 ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω (ρ) ὑμᾶς κἀγὼ
unum verbum, & respondete mihi, & dicam vobis in qua *auctoritate* hæc faciam.
ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 Baptismus Joannis, de cœlo erat, an ex hominibus? Respondete mihi. *Et ratio-*
31 Τὸ βάπτισμα (σ) Ἰωάννου, ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ ἐλο-
cinabantur apud seipsos, dicentes; Si diximus, De cœlo, dicet, *Propter quid* ergò
γίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, (τ) Διατί οὖν
non credidistis ei? *Sed si dicamus*, Ex hominibus, *timebant* populum.
32 οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; (υ) Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν.
Omnes enim habebant Joannem, quia verè Propheta *erat*. Et respondentes
33 ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκριθέντες
dicunt Jesu; Nescimus: Et Jesus respondens, ait illis; Neque
λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἴδαμεν· καὶ (φ) ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ
ego dico vobis in qua *auctoritate* hæc faciam.
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

CAP. XII. ιβ'. Λϛ'

Et cœpit illis in parabolis *dicere*: Vineam *plantavit* homo, & ρκη
1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ β
circumposuit sepem, & fodit lacum, & ædificavit turrim, & elocavit eam
περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
agricolis: & peregrè profectus est. Et misit ad agricolas tempore servum,
γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, 2
ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ: *Illi autem sumentes*
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. Οἱ δὲ λαβόντες 3
eum ceciderunt; & dimiserunt vacuum. Et iterùm misit ad illos alium ser-
αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦ- 4
vum: & illum *lapidantes*, in capite vulneraverunt, & *ablegaverunt inhonoratum*. Et
λον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. Καὶ 5
rursùm alium misit: & illum occiderunt, & plures alios, *hos quidem cædentes*,
πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες,
hos verò occidentes. Adhuc ergò unum filium habens *dilectum suum*, misit
τοὺς δὲ (α) ἀποκτείνοντες. Ἔτι οὖν ἕνα (β) υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε 6
& illum ad eos novissimum, dicens; Quia reverebuntur filium meum. *Illi*
καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Ἐκεῖνοι 7
verò agricolæ dixerunt *apud seipsos*; *Quòd* hic est hæres: venite, occida-
δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς, Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτεί-
mus eum, & nostra erit hæreditas. Et apprehendentes eum, occiderunt, &
νωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ 8
ejecerunt extra vineam.
(γ) ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

MS. A. (ρ) κἀγὼ ὑμᾶς (σ) τὸ Ἰωάννου, (τ) Διατί οὐκ (υ) Ἀλλὰ εἴπωμεν, (φ) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ΚΕΦ. ιβ'. MS. A. (α) ἀποκτέννοντες. (β) ἔχων υἱὸν (γ) ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible] * [illegible] — Et venerunt rursus in Jerusalem: quumque ambularet in templo, venerunt ad eum principes sacerdotum, & Scribæ, & seniores, 27
28 [illegible] — Ac dicunt ei; Quânam auctoritate hæc facis? & quis dedit tibi auctoritatem istam ut hæc facias? 28
29 [illegible] — Ipse verò Jesus ait illis; Interrogabo vos & ego verbum unum, ut dicatis mihi: & ego vobis dicam, quânam auctoritate hæc facio. 29
30 [illegible] — Baptisma Johannis undenam est? E cœlo, an ex hominibus? Dicite mihi. 30
31 [illegible] — Et ratiocinabantur apud se, ac dicebant; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis; Quarè ergò fidem ei non adhibuistis? 31
32 [illegible] — Quòd si dixerimus, Ex hominibus, timor imminet à populo; omnes enim tenebant Johannem verè esse prophetam. 32
33 [illegible] — Responderunt itaque ac dicunt ipsi Jesu, Nescimus. Subdit eis; Nec ego dicam vobis, quânam auctoritate hæc facio. 33

CAP. XII.

1 [illegible] — Et cœpit colloqui eis per parabolas; Vir quidam plantavit vineam, & obvallavit eam sepimento, & fodit in ea torcular, exstruxitque in ea turrim, & elocavit eam agricolis, ac peregrè profectus est. 1
2 [illegible] — Misitq; servum suum ad agricolas suo tempore, ut de fructibus vineæ acciperet. 2
3 [illegible] — Illi verò percusserunt eum, vacuúmque dimisêre. 3
4 [illegible] — Et misit rursus ad eos servum alium: sed & illum lapidaverunt, & vulnerârunt, eúmque dimiserunt cum ignominia. 4
5 [illegible] — Et misit rursus alium, sed & eum interfecerunt. Multos denique servos alios misit, quorum nonnullos percusserunt, cæteros verò trucidârunt. 5
6 [illegible] — Tandem verò unicum filium dilectum habebat, quem misit ad eos ultimò: dixit enim, Forsitan reverebuntur filium meum. 6
7 [illegible] — Illi verò agricolæ dixerunt apud se; Hic est hæres, venite, interficiamus eum, & nostra erit hæreditas. 7
8 [illegible] — Prehenderunt itaque, trucidârunt eum, eúmq; ejecerunt extra vineam. 8

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل هشت پرسيدن معتزلان از مسيح كه بكدامين سلطنت اين را مي كني

XLVIII. Interrogant Pharisæi Christum, Quânam authoritate hæc agis?

27 * چون ديكر بار در اورشليم آمد ودرهيكل مي كرديد * آمدند پيش او بزركان وامامان
ومعتزلان ونويسندكان وپيران * 28 وبدو كفتند بكدامين سلطنت اينها را مي كني وكيست انك
بتو اين فرمان داد * 29 * عيسي بديشان كفت * من نيز يك سخن از شما مي پرسم بمن
بكوييد * انكه بكويم كه بكدامين سلطنت اينهارا مي كنم * 30 * وكفت كه بمن بكوييد
كه معموديت يحيي يعني شستكاه * از كجاست * از آسمانست يا از ادميان * 31 * ايشان در درون
خود انديشيدند * وكفتند اكر بدو بكوييم كه از آسمانست * بما بكويد چرا اورا باور نداشتيد *
32 * واكر از ادميان كوييم از عوام بيم است كه همكنان يحيي را قبول كرده بودند كه بحقيقت
پيغمبرست * 33 * جواب دادند بعيسي وكفتند نمي دانيم * عيسي بديشان كفت من نيز
نكويم كه بكدامين سلطنت اين را مي كنم

27 *Cùm alio tempore Hierosolymam venisset, & in templo ambularet, venerunt ad eum magnates, & sacerdotes, & Pharisæi, & Scribæ, & seniores.* 28 *Et ei dixerunt; Quâ authoritate hæc facis? & quis est qui tibi hoc mandatum dedit?* 29 *Jesus illis dixit; Ego etiam unum verbum à vobis interrogo, mihi dicite, tunc dicam quâ authoritate hæc faciam.* 30 *Et dixit; Mihi quidem dicite, Baptisma Johannis (i. e. lavacrum) undénam est? è cœlo est, an ex hominibus?* 31 *Illi intra se cogitabant, ac dicebant; Si ei dixerimus quòd è cœlo est, nobis dicet; Quarè ei fidem non habuistis?* 32 *Sin autem ex hominibus dicamus, à populo metus est: quia omnes Johannem acceperant, quòd in veritate Propheta esset.* 33 *Responsum dederunt Jesu, ac dixerunt; Nescimus. Jesus illis dixit; Ego etiam non dicam, quâ authoritate hæc faciam.*

چهل نه مثل باغ وكشتن فرزند خداوند باغ

XLIX. Parabola vineæ, & occisionis filii domini vineæ.

1 * وبعد ازان عيسي اغاز كرد * وبمثلها با ايشان سخن مي
كفت * كه مردي باغ نشانيد * با درختان بسيار * وكرداكرد او بارو ساخت ودر باغ معصره

CAP. XII.

1 *Et post hæc Jesus exorsus est, & parabolis eos allocutus est; Vir quidam, inquit, vineam plantavit arboribus quamplurimis, & in circuitu ejus murū fecit, et in vinea torcular*

Versio VULGATA LATINA.

27 Et veniunt rursus Jerosolymam. Et cum ambularet in templo, accedunt ad eum
28 summi sacerdotes, & Scribæ, & seniores: Et dicunt ei; In qua potestate hæc fa-
29 cis? & quis dedit tibi hanc potestatem ut ista facias? Jesus autem respondens,
ait illis; Interrogabo vos & ego unum verbum, & respondete mihi: & dicam
30 vobis in qua potestate hæc faciam. Baptismus Joannis, de cœlo erat, an ex ho-
31 minibus? Respondete mihi. At illi cogitabant secum, dicentes; Si dixerimus,
32 De cœlo, dicet; Quare ergo non credidistis ei? Si dixerimus, Ex hominibus, ti-
33 memus populum: omnes enim habebant Joannem quia vere propheta esset. Et
respondentes dicunt Jesu; Nescimus. Et respondens Jesus ait illis; Neque ego
dico vobis in qua potestate hæc faciam.

CAP. XII.

ET cœpit illis in parabolis loqui: Vineam pastinavit homo, & circumdedit 1
sepem, & fodit lacum, & ædificavit turrim, & locavit eam agricolis, & peregre
profectus est. Et misit ad agricolas in tempore servum, ut ab agricolis acciperet 2
de fructu vineæ. Qui apprehensum eum ceciderunt, & dimiserunt vacuum. 3
Et iterum misit ad illos alium servum: & illum in capite vulneraverunt, & contu- 4
meliis affecerunt. Et rursum alium misit, & illum occiderunt: & plures alios; quos- 5
dam cædentes, alios vero occidentes. Adhuc ergo unum habens filium charissimū, 6
& illum misit ad eos novissimum, dicentes; Quia reverebuntur filium meum. Co- 7
loni autem dixerunt ad invicem; Hic est hæres: venite, occidamus eum: & nostra
erit hæreditas. Et apprehendentes eum, occiderunt: & ejecerunt extra vineam. 8

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 الفصل السابع والثلثون * ثم جاؤا [ايضا] الى يروسليم وبينما هو يمشي في الهيكل
28 اقبل اليه روساء الكهنة والكتبة والشيوخ * وقالوا له باي سلطان تفعل هذا ومن اعطاك هذا
29 السلطان * اجابهم يسوع قايلا انا اسالكم عن كلمة واحدة اجيبوني * وانا اقول لكم باي سلطان
30 افعل هذا * اعمودية يوحنا من السماء كانت ام من الناس اجيبوني * ففكروا في نفوسهم
31 هكذي ان قلنا من السماء كانت فيقول لنا لماذا لم تومنوا به * وان قلنا من الناس نخاف
32 من الجمع لان جميعهم كان يقول ان يوحنا نبي * فاجابوا يسوع قايلين لا نعلم * فقال لهم
33 يسوع ولا انا ايضا اقول لكم باي سلطان افعل هذا * الفصل الثامن والثلثون *
1 * ثم بدا يكلمهم بامثال قايلا انسان غرس كرما وحاط به سياجا * وحفر فيه معصرة *
2 وبني فيه برجا * ودفعه الي فعلة وسافر * ثم انفذ الي الفعلة في زمان عبدا لياخذ من
3 الفعلة من ثمار الكرم * فاخذوه وضربوه وارسلوه فارغا * فارسل اليهم ايضا عبدا اخر
4 فجرحوه وشجوه وردوه مهانا * وارسل ايضا اخر فقتلوه * وارسل عبيدا كثيرين اخرين
5 فضربوا بعضا * وقتلوا بعضا * وكان له ابن واحد حبيب له فارسله اليهم اخيرا قايلا لعلهم
6 يستحيون من ابني * فقالت الفعلة بعضهم لبعض هذا هو الوارث تعالوا نقتله فيصير
7 لنا الميراث * فاخذوه وقتلوه وطردوه خارج الكرم *
8

Sectio trigesima septima.

Tum venerunt iterum Jerosolymam. Et 27
dum ipse ambularet in templo, accesse-
runt ad eum principes sacerdotum, &
Scribæ, & seniores, Et dixerunt ei; 28
Quâ potestate facis hoc? & quis dedit
tibi hanc potestatem? Respondit eis Je- 29
sus, dicens; Ego interrogabo vos de ver-
bo uno: respondete mihi, & ego dicam
vobis quâ potestate facio hoc. Baptismus 30
Johannis, de cælo erat, an ex homini-
bus? Respondete mihi. Et cogitaverunt 31
apud semetipsos sic: Si dixerimus, De
cælo erat; dicet nobis, Quare non cre-
didistis in eum? Et si dixerimus, Ex ho- 32
minibus, timemus turbam: omnes enim
dicebant Johannem esse prophetam. Ita- 33
que responderunt Jesu, dicentes; Nesci-
mus. Ait illis Jesus; Neque ego etiam
dicam vobis quâ potestate facio hoc.

Sectio trigesima octava.

CAP. XII.

DEinde cœpit loqui illis in parabo- 1
lis, dicens; Homo plantavit vineam, &
circundedit eam sepe, & fodit in ea tor-
cular, & ædificavit in ea turrim, &
tradidit eam operariis: & iter fecit.
Tum misit ad operarios in tempore ser- 2
vum, ut acciperet ab operariis de fructi-
bus vineæ: Sed apprehenderunt eum, et 3
ceciderunt eum, & miserunt eum vacu-
um. Et misit ad eos rursus servum aliū: 4
& vulneraverunt eum, & plagis affece-
runt eum, & remiserunt eum dedecora-
tum. Et misit iterum alium, & occide- 5
runt illum: Et misit servos multos alios,
& percusserunt quosdam, & occiderunt
quosdam. Erat autem ei filius unus di- 6
lectus ipsi; et misit illum ad eos postremò,
dicens; Forsitan reverebuntur filiū meū.
Et dixerūt agricolæ alii ad alios; Hic est 7
hæres, venite, occidam' eum, et fiet nobis
hæreditas. Et apprehenderunt eū, et occi- 8
derunt eū, et projecerūt eum extra vineā.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ ለእግዚእነ ፡ በመብሕተ ፡ መኑ ፡ ትገብር ፡ ዘንተ ፡፡ ፨
27 ወሖረ ፡ ካዕበ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወእንዘ ፡ ያንሶሱ ፡ በምኵራብ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ሊቃነ ፡ ካህ
28 ናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወረበናት ፡፡ ፨ ወይቤልዎ ፡ በመብሕተ ፡ መኑ ፡ ትገብር ፡ ከመዝ ፡ ወመኑ ፡
29 አብሐከ ፡ ትግበር ፡ ዘንተ ፡፡ ፨ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አነሂ ፡ እሴአለክሙ ፡
አሐተ ፡ ነገረ ፡ ወንግሩኒ ፡፡ ወአነሂ ፡ እነግረክሙ ፡ በመብሕተ ፡ መኑ ፡ እገብር ፡ ከመዝ ፡፡ ፨
30 ጥምቀቱ ፡ ለዮሐንስ ፡ እምአይቴኑ ፡ እምሰማይኑ ፡ ላው ፡ እምእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያውኑ ፡
31 አይድዑኒ ፡፡ ፨ ወተባሀሉ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ለእመ ፡ ንቤሎ ፡ እምሰማይ ፡ ይብለነ ፡ እሮ ፡
32 ኢአመንክምዎ ፡፡ ፨ ወእመሂ ፡ ንቤሎ ፡ እምእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ንፈርሆሙ ፡ ለሕዝ
33 ብ ፡ እስመ ፡ ከመ ፡ ነቢይ ፡ ኵሎሙ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለዮሐንስ ፡፡ ፨ ወአውሥኡ ፡ ወይቤሉ ፡
ኢናአምር ፡፡ ወአውሥአሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አነኒ ፡ ኢይነግረክሙ ፡
በመብሕተ ፡ መኑ ፡ እገብር ፡ ከመዝ ፡፡ ፨

በእንተ ፡ ዐጸደ ፡ ወይን ፡፡ ፨

1 ፲፱ ወአኀዘ ፡ ይምስል ፡ሎሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ብእሲ ፡ ተከለ ፡፡ ወይነ ፡ ወፀቀሞ ፡ ወከረየ ፡
ምክያደ ፡ ወሐነጸ ፡ማኅፈደ ፡ውስቴቱ ፡ ወሠየመ ፡ሎቱ ፡ ገበረ ፡ ወዐቀብተ ፡ ወይን ፡ ወነገደ ፡፡ ፨
2 ወፈነወ ፡ ገብሮ ፡ ኀበ ፡ ዐቀብተ ፡ ወይን ፡ በጊዜሁ ፡ ያምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ እምፍሬ ፡ ወይኑ ፡፡ ፨
3 4 ወአኀዝዎ ፡ ወቀሠፍዎ ፡ ወፈነውዎ ፡ ዕራቆ ፡፡ ፨ ወካዕበ ፡ ፈነወ ፡ ካልአ ፡ ገብሮ ፡ ኀቤሆ
5 ሙ ፡ ወካዕበ ፡ ኢያሁኒ ፡ ወገረዎ ፡ ወኰርዕዎ ፡ ወፈነውዎ ፡ አኅሲሮሙ ፡፡ ፨ ወፈነወ ፡ ካልአ
6 ኒ ፡ ወኪያሁኒ ፡ ቀተልዎ ፡ ወበዐይነሂ ፡ ብዙኃነ ፡ ወቦ ፡ ዘቀሠፉ ፡ ወቦ ፡ ዘቀተሉ ፡፡ ፨ ወቦቱ ፡
አሐደ ፡ ወልደ ፡ ዘያፈቅር ፡ ወፈነዎ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ድኅረ ፡ ኵሉ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ይኀፍርዎ ፡ ለ
7 ወልድየ ፡፡ ፨ ወይቤሉ ፡፡ አግብርት ፡ ዝንቱ ፡ውእቱ ፡ ወራሲ ፡ ንዑ ፡ ንቅትሎ ፡ ወንርከ
8 ብ ፡ ርስቶ ፡፡ ፨ ወአኀዝዎ ፡ ወአውፅእዎ ፡ አፍአ ፡ እምዐጸደ ፡ ወይን ፡ ወቀተልዎ ፡፡ ፨

De iis qui interrogabant Dominum nostrum, Quâ authoritate efficis isthæc?

Et venit iterum Hierosolymam, & ambulantes in templo, venerunt ad eum prin- 27
cipes sacerdotum, & Scribæ, & magistri. Et dixerunt ei, In authoritate cujus 28
facis sic? & quis authoritatem commisit tibi hoc facere? Et dixit iis Dominus 29
Jesus, Ego interrogabo vos unum verbum: & dicite mihi, & ego dicam vobis in
authoritate cujus facio sic. Baptismus Johannis, unde fuit? è cœlóne, an ex filiis 30
hominū? demonstrate mihi. Et dixerunt inter se, Si dixerimus è cœlo; dicet nobis, 31
Quare non credidistis ei? Et si dixerimus, E filiis hominum, timemus populum: 32
quia sicut prophetam, omnes respiciunt Johannem. Et responderunt, & dixe- 33
runt; Nescimus: & respondit iis Dominus Jesus, & dixit iis; Ego etiam non di-
cam vobis in authoritate cujus facio sic.

CAP. XII. *De vinea.*

ET cœpit parabolicè loqui iis, & dixit iis; Vir quidam plantavit vineam, & 1
sepivit eam; fodit torcular, & ædificavit turrim in ea, & præposuit ei factorem,
& custodes vineæ, & peregrinatus fuit. Et misit servum suum ad custodes 2
vineæ in tempore suo, ut afferrent ei de fructu vineæ suæ. Et prehenderunt 3
eum, & percusserunt eum, & dimiserunt eum vacuum. Et iterum misit alium ser- 4
vum ad eos, & iterum ipsum lapidibus obruerunt, & percusserunt eum, & dimi-
serunt eum contemnentes. Et misit alium, & eum occiderunt, & alios etiā mul- 5
tos; & fuerunt quos flagellârunt, & fuerunt quos occiderunt. Et habuit unum fi- 6
lium, quē diligebat, & misit eum ad illos post omnes, dicens; Reverebuntur filiū
meū. Et dixerūt servi; Hic est hæres, venite, trucidem' eum, & obtinebim' hæredi- 7
tatē ejus. Et prehenderunt eum, & ejecerunt eum foris è vinea, & trucidârunt eū. 8

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 كند * وسراي بنا كرد * وبعد ازان باغ را بباغبانان سپرد * تا احتياط كرده نگاه دارند * چون
3 هنگام ميوه رسيد * بنده خود را پيش باغبانان فرستاد * كه ميوهٔ باغ را بستانند * ايشان † بنده را
4 زدند وتهي باز فرستادند * باز بندهٔ ديگر پيش ايشان فرستاد * اورا نيز سنگسار كردند *
5 وزخمناك وبدشنام * وخلاقت * باز گردانيدند * ديگري فرستاد اورا كشتند * وديگر بسيار
6 بندگان مي فرستاد * بعضي را زدند * وبعضي را كشتند * در آخر فرزند ارجمند وگرامي
7 داشت * اورا فرستاد * وگفت مگر از پسر من شرم دارند * چون باغبانان پسر خداوند رز را
ديدند * در درون خود فكر كردند كه وارث باغ اينست * بياييد اورا بكشيم تا باغ مارا
8 ميراث ماند * اورا گرفتند وكشتند واز باغ بيرون † انداختند *

fodit, & arcem ædificavit, & posteà
vineam vinitoribus tradidit, ut eo
peregrè profecto custodirent. Cùm 2
tempus fructûs advenisset, servum
suum ad vinitores misit, ut fructum
vineæ acciperet. Illi autem servum 3
verberârunt, & vacuum remiserunt.
Rursum servum alium ad eos misit: 4
illum etiam lapidârunt, & sauciū,
& contumeliâ affectum, & ludibrio,
remiserunt. Et alium misit, quem in- 5
terfecerunt: & alios plurimos ser-
vos misit, quosdam cædebant, &
quosdam occidebant. Postremò fili- 6
um charum & egregium habuit,
quem misit, & dixit; Forsan à
filio meo pudorem habebunt. Cùm 7
vinitores filium domini vineæ vide-
rent, intra se cogitabant, Hæres
quidem vineæ hic est; venite, eum
occidamus, ut vinea nobis in hæ-
reditatem cedat. Et eum captum 8
trucidârunt, & extra vineam eje-
cerunt.

Quid ergo faciet dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos,
9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται, καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς,
& dabit vineam aliis. Nec scripturam hanc legistis? Lapidem quem
10 καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον ὃν
reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli: A Domino
11 ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· Παρὰ Κυρίου
factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Et quærebant eum *prehendere*, ρκθ/α
12 ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι,
& timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam dixerit.
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ (δ) ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε.
Et *relicto eo* abierunt. Et mittunt ad eum quosdam *Pharisæorum* & ΛΖ'
13 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ ρλ/β
Herodianorum, ut eum *caperent sermone*. Illi *autem* venientes dicunt ei;
14 τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ,
Magister, scimus quia verax es, & non *cura est tibi de nullo*: *non* enim *aspicis*
Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις
in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces. Licet *censum*
εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι κῆνσον
Cæsari dare, an non? dabimus, *an non demus*? *Ille verò* sciens *eorum hypocrisim*,
15 Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν,
ait illis; Quid me tentatis? Afferte mihi denarium, ut videam. Illi *autem* attulerunt.
16 εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν.
Et ait illis; Cujus imago hæc & inscriptio? *Illi autem dixerunt* ei; Cæ-
καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; (ε) οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Καί-
saris. Et respondens Jesus, dixit illis; Reddite quæ Cæsaris Cæsari;
σαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, 17
& quæ Dei Deo. Et mirabantur super eo. Et *veniunt* Sadducæi ad
ΛΗ' καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ᾽ αὐτῷ. Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς 18
eum, qui dicunt resurrectionem non esse, & interrogabant eum, dicentes;
αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες,
Magister, Moyses scripsit nobis, *quòd* si cujus frater mortuus fuerit, & dimiserit
Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ 19
uxorem, & *natos* non reliquerit, *ut* accipiat frater ejus uxorem ipsius, & resusci-
γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἐξανα-
tet semen fratri suo. Septem fratres erant, & primus accepit uxorem,
στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, 20
& *moriens* non *reliquit semen*. Et secundus accepit eam, & mortuus est,
καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, 21
& nec iste reliquit semen: & tertius similiter. Et acceperunt eam septem,
καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον (η) αὐτὴν οἱ ἑπτά, 22
& non reliquerunt semen. Novissima omnium defuncta est & mulier. In ergò resur-
καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀνα- 23
rectione, cùm resurrexerint, cujus *eorum* erit uxor? *nam* septem habuerũt eam uxorem.
στάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

MS. A. (δ) ὅτι τὴν παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς εἶπεν. (ε) λέγουσιν αὐτῷ, (ζ) ἐξαναστήσει (η) αὐτὴν ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπτά,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܡܪܐ ܟܪܡܐ ܢܐܬܐ ܘܢܘܒܕ ܠܦܠܚܐ ܗܢܘܢ ܘܢܬܠܝܘܗܝ ܠܟܪܡܐ
10 ܠܐܚܪܢܐ܀ * ܐܦܠܐ ܗܕܐ ܟܬܒܐ ܩܪܝܬܘܢ ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝܐ ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ ܩܪܢܐ܀
11 12 * ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ܀ * ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ
13 ܡܢ ܟܢܫܐ ܝܕܥܘ ܓܝܪ ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ܀ * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ
14 ܐܢܫܐ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܡܢ ܒܝܬ ܗܪܘܕܣ ܕܢܨܝܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ܀ * ܘܗܢܘܢ ܐܬܘ ܫܐܠܘܗܝ
ܡܠܦܢܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ ܘܠܐ ܐܟܦܬ ܠܟ ܥܠ ܐܢܫ ܠܐ ܓܝܪ ܚܐܪ ܐܢܬ ܒܐܦܝ
ܒܢܝܢܫܐ ܐܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܠܦ ܐܢܬ ܫܠܝܛ ܠܡܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ ܐܘ
15 ܠܐ ܢܬܠ ܐܘ ܠܐ ܢܬܠ܀ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܕܥ ܢܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ
16 ܐܝܬܘ ܠܝ ܕܝܢܪܐ ܐܚܙܐ܀ * ܘܗܢܘܢ ܐܝܬܝܘ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ ܘܗܢܘܢ
17 ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ܀ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܕܩܣܪ ܗܒܘ ܠܩܣܪ ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ܀ ܘܐܬܕܡܪܘ
18 ܥܠܘܗܝ܀ * ܠܩܘܪܒܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܠܒ * ܘܐܬܘ ܙܕܘܩܝܐ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ
19 ܕܠܝܬ ܚܝܐ ܕܡܝܬܐ ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ܀ * ܡܠܦܢܐ ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ ܕܐܢ ܢܡܘܬ
ܐܚܘܗܝ ܕܐܢܫ ܘܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܐ ܘܒܢܝܐ ܠܐ ܢܫܒܘܩ ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ
20 21 ܠܐܚܘܗܝ܀ * ܫܒܥܐ ܐܚܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ ܘܠܐ ܫܒܩ ܙܪܥܐ܀ * ܘܢܣܒܗ
22 ܬܪܝܢܐ ܘܡܝܬ ܘܐܦ ܗܘ ܠܐ ܫܒܩ ܙܪܥܐ ܘܬܠܝܬܝܐ ܗܟܘܬ܀ * ܘܢܣܒܘܗ ܫܒܥܬܝܗܘܢ
23 ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܙܪܥܐ ܘܒܚܪܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܗܝ ܐܢܬܬܐ܀ * ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ
ܕܠܡܢ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܢܣܒܘܗ܀

Quid ergò faciet dominus vineæ? veniet, 9
perdet agricolas illos, dabítque ipsam vineam aliis. Ne hanc quidem scripturam legi- 10
stis? Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, is factus est in caput anguli. A Do- 11
mino factum est istud, & est miraculum in
oculis nostris. Et quærebant eum prehen- 12
dere, sed timuerunt à populo: sciebant enim adversùs ipsos eum dixisse hanc parabolam,
& reliquerunt eum, atq; abiêre. Porrò mise- 13
runt ad eum quosdam è Scribis, & ex domesticis Herodis, ut aucuparentur eum in ser-
mone. Illi autem venerunt, & interrogave- 14
runt eum; Doctor, novimus te veracem esse, nulliúsq; curam gerere; nec enim respicis in facies hominum, sed in veritate viam Dei doces: Licet dare pecuniam capitatim Cæsari,
necne? demus, an non demus? Ipse verò 15
cognovit fraudem eorum, & ait illis; Quid me tentatis? adferte mihi denarium ut vi-
deam. Et protulerunt ei: & ait illis; Cujus 16
est imago hæc & inscriptio? Illi autem dixe-
runt, Cæsaris. Ait illis Jesus, Quæ sunt Cæsa- 17
ris, date Cæsari; & quæ Dei, Deo. Et admirabantur super eo.

Ad oblationem defunctorum. 32.

Venerunt porrò Saducæi ad eum, ii qui di- 18
cunt non esse resurrectionem: & interroga-
bant eum, dicentes; Doctor, Moses scripsit 19
nobis, Si mortuus fuerit frater alicujus, & reliquerit uxorẽ, liberos autem non reliquerit; accipiat ipsius frater uxorem ejus, & susci-
tet semen fratri suo. Septem erant fratres, 20
primus duxit uxorem, & mortuus est, nec reli-
quit semen. Et secundus accepit eam, & 21
mortuus est, quum nec ipse reliquisset semen:
& tertius itidem. Denique acceperunt eam 22
septem illi, nec reliquerunt semen: postrema
omnium mortua est & ipsa mulier. In resur- 23
rectione ergò, cujusnam ex eis futura est uxor? siquidem septem illi duxerunt eam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * چون خداوند باغ این حالترا همه دریابد • باغبانانرا هلاك وكم كند • وباغ را بديگران
10 بسپارد * واين كتاب خوانديد نبوت كه ان سنك كه بنايان اورا خوار انداختند
11 عاقبت آن سنك شد † كوشه ركن وعمارت • اين از پيش خدا شد • ودرچشم ما عجب است
12 * مي خواستند كه اورا بكيرند • باز از عوام مي ترسيدند • براي انك دانستند كه اين مثل را
براي ايشان مي كويد • اورا رها كردند ورفتند بجاه پرسيدند از بهر جزيه
13 يعني خراج * وكساني از نويسندكان پيش او فرستادند • واز خاندان هيروديس •
14 كه اورا بسخن بكيرند * آمدند واز عيسي پرسيدند وكفتند اي معلم مي دانيم كه سخن شما
راست است وبراي كسي • غلط نمي كذاراني • وروي ودل كسي † را نمي بيني • الا بحقيقت راه
15 خدا را مي † اموزاني * رواست كه جزيه سر بقيصر بدهيم يا نه * عيسي بدو درون ايشانرا
دريافت • بديشان كفت اي منافقان چرا مرا مي آزماييد • ديناري پيش من بياوريد • تا ببينم •
16 17 * آوردند بديشان كفت اين صورت واين خط ازان كيست • كفتند ازان قيصر * عيسي بديشان
كفت • انچ ازان قيصرست بقيصر بدهيد • وانچ ازان خدا بخدا • ازين سخن بدو حيران شدند

Cùm Dominus vineæ hanc rem to- 9
tam intellexerit, vinitores funditùs perdet, et vineam aliis tradet. Et 10
hanc Scripturam legistis:

Prophetia.

Quem quidem lapidem ædificatores ut vilem abjecerunt, idem lapis tandem factus est angulus basis atque ædificii. Hoc à facie Domini fa- 11
ctum est, et in oculis nostris mira-
bile est. Et quærebant ut eum ca- 12
perent, populum tamen timebant: eò quòd sciebant quòd hanc parabolam de ipsis dixisset: et omisso eo abierunt.

L. Interrogabant de censu, i. e. tributo.

Et quosdam ex Scribis ad eum mi- 13
serunt, et è domesticis Herodis, ut
eum in sermone captarent. Et veni- 14
entes Jesum interrogârunt, et dixerunt; O præceptor, scimus quòd sermo vester verus sit, nec propter quenquam errori parcis, et faciem et animum cujuspiam non respicis, sed in veritate viam Dei doces: Licitúmne est ut censum capitis
Cæsari demus an non? Jesus mali- 15
tiâ internâ eorum intellectâ illis dixit; O hypocritæ, quid me tentatis? Denarium ad me afferte, ut
videam. Cum attulissent illis di- 16
xit; Hæc imago et inscriptio cujus
est? Dixerunt, Cæsaris. Jesus il- 17
lis dixit; Quod Cæsaris est, Cæsari date: et quæ Dei sunt, Deo. Propter hunc sermonem ab eo attoniti fuerunt.

Versio VULGATA LATINA.

9 Quid ergò faciet Dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos: & dabit vineam ali-
10 is. Nec scripturam hanc legistis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic
11 factus est in caput anguli: A Domino factum est illud, & est mirabile in oculis no-
12 stris? Et quærebant eum tenere: & timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam
13 ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt. Et mittunt ad eum quosdam
14 ex Pharisæis, & Herodianis, ut eum caperent in verbo. Qui venientes dicunt ei;
Magister, scimus quia verax es, & non curas quenquam: nec enim vides in faciem
hominum, sed in veritate viam Dei doces: licet dari tributum Cæsari, an non dabi-
15 mus? Qui sciens versutiam illorum, ait illis; Quid me tentatis? afferte mihi dena-
16 rium ut videam. At illi attulerunt ei. Et ait illis; Cujus est imago hæc, & inscriptio?
Dicunt ei; Cæsaris. Respondens autem Jesus dixit illis; Reddite igitur quæ sunt 17
Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo. Et venerunt ad 18
eum Sadducæi, qui dicunt resurrectionem non esse: & interrogabant eum dicentes;
Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cujus frater mortuus fuerit, & dimiserit uxo- 19
rem, & filios non reliquerit, accipiat frater ejus uxorem ipsius, & resuscitet semen
fratri suo. Septem ergò fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est 20
non relicto semine. Et secundus accepit eam, & mortuus est: Et nec iste reliquit 21
semen. Et tertius similiter. Et acceperunt eam similiter septem: & non relique- 22
runt semē. Novissima omnium defuncta est & mulier. In resurrectione ergò cùm 23
resurrexerint, cujus de his erit uxor? Septem enim habuerunt eam uxorem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فماذا يفعل بهم رب الكرم • اليس ياتي فيهلك اوليك الاكرة ويسلم الكرم الي اخرين • 9
10 اما قرأتم في الكتاب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * من قبل الرب 11
12 كان هذا وهو عجيب في عيوننا * فارادوا ان يمسكوه فخافوا الجمع • لانهم علموا انه قال هذا
13 المثل من اجلهم فتركوه ومضوا • الفصل التاسع والثلثون • * ثم ارسلوا اليه
14 قوما من الفريسيين والهيرودسيين ليصطادوه بكلمة * فجاوا وقالوا له يا معلم قد علمنا انك
حق ولا تبالي باحد لانك لا تنظر بوجه انسان لكنك بالحق تعلم طريق الله • اعلمنا يجوز
15 لنا ان نعطي الجزية لقيصر ام لا * فلما علم رياهم قال لهم لم تجربوني ايتوني بدينار كي
16 انظره * فقدموه اليه • فقال لهم لمن هذه الصورة والكتابة • اماهم فقالوا لقيصر * فاجابهم 17
يسوع قايلا اعطوا ما للملك للملك وما لله لله • فتعجبوا منه * • الفصل الاربعون •
18 ثم وافاه الزنادقة الذين يقولون ليس تكون قيامة وسالوه قايلين * يا معلم موسي كتب 19
لنا ان مات احد وخلف مراة ولم يترك زرعا وكان له اخ فلياخذ اخوه مراته وليقم زرعا لاخيه •
20 وكان عندنا سبعة اخوة فتزوج الاول مراة ومات ولم يخلف زرعا * واخذها الثاني ومات ولم 21
22 يترك زرعا والثالث مثل ذلك ايضا * الي السابع ولم يتركوا زرعا • واخر الكل ماتت المراة
23 ايضا * ففي القيامة لمن منهم تكون المراة لان السبعة اخذوها مراة •

Quid igitur faciet eis dominus vineæ? 9
Nonne veniet & perdet eos agricolas, &
tradet vineam aliis? Nonne legistis in 10
Scriptura, Quòd lapis quem reprobave-
runt ædificantes, hic factus est caput an-
guli? A Domino factum est hoc, & est 11
mirabile in oculis nostris. Et voluerunt 12
tenere eum: sed timuerunt turbam; no-
verunt enim quòd ipse dixerat hanc pa-
rabolam propter eos: & reliquerunt eum,
& abierunt.

Sectio trigesima nona.

Tum miserunt ad eum quosdam ex Pha- 13
risæis, & Herodianis; ut venarentur
eum in verbo. Et venerunt, & dixerunt 14
ei; Magister, scimus esse te veracem, &
non curare quenquam: quia non compa-
ras faciem hominis, sed in veritate do-
ces viam Dei: Indica nobis, an liceat no-
bis dare tributum Cæsari, an non?
Cumque scivisset simulationem eorum, di- 15
xit eis; Quid tentatis me? afferte mi-
hi denarium aliquem, ut videam eum.
Et obtulerunt eum illi. Et dixit eis, Cu- 16
jus est hæc imago, & inscriptio? Ipsi
autem dixerunt, Cæsaris. Respondit eis 17
Jesus, dicens; Date quod est regis, re-
gi; et quod est Dei, Deo. Et admirati sunt
eum.

Sectio quadragesima.

Item venerunt ad eum Sadducæi, qui di- 18
cunt; Non erit resurrectio: et interroga-
verunt eum dicentes; O magister, Moses 19
scripsit nobis, Si mortuus fuerit aliquis,
et reliquerit uxorem, et non relinquerit se-
men, fueritque ei frater; accipiat frater ejus
uxorem illius, et suscitet semen fratri suo.
Fuerunt autem apud nos septem fratres, 20
duxitque primus uxorem, et mortuus est, et
non reliquit semen. Et accepit eam se- 21
cundus, et mortuus est: et non reliquit se-
men. Et tertius similiter. Etiam usque 22
ad septimum: et non reliquerunt semen.
Et post omnes mortua est mulier etiam.
Igitur in resurrectione, cujus ex ipsis 23
erit mulier? quoniam septem duxerunt
eam uxorem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ምንት፡ እንከ፡ ይሬስዮሙ፡ በዐለ፡ ወይኑ፡፡ ይመጽእ፡ ወይቀትሎሙ፡ ለእለኵቱ፡ አግብ
10 ርት፡ ወይሁብ፡ ወይኖ፡ ለካልኣን፡፡ ወዘኒ፡ ኢያንበብክሙኑ፡ ውስተ፡ መጽሐፍ፡ እብ
11 ን፡ እንተ፡ መነንዋ፡ ነደቅት፡ ይእቲ፡ ኮነት፡ ውስተ፡ ርእሰ፡ ማእዘንት፡፡ ወእምኀበ፡ እግ
12 ዚአብሔር፡ ኮነት፡ ይእቲ፡ ወነክር፡ ይእቲ፡ ለአዕይንቲነ፡፡ ወፈቀዱ፡ ይእኀዝዎ፡ ወፈ
ርህዎሙ፡ ለአሕዛብ፡ እስመ፡ አእመሩ፡ ከመ፡ በእንቲአሆሙ፡ ይብል፡ ዘንተ፡ አምሰለ፡ ወ
ኀደግዎ፡ ወሖሩ፡፡
በእንተ፡ እለ፡ ተስእልዎ፡ በእንተ፡ ዲናር፡
13 ወፈነዉ፡ ኀቤሁ፡ እምፈሪሳውያን፡፡ ምስለ፡ ሰብአ፡ ሄሮድስ፡ ከመ፡ ያስሕትዎ፡ በቃሉ፡፡
14 ወመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ወይቤልዎ፡፡ ሊቅ፡ ንአምር፡ ከመ፡ ጻድቅ፡ አንተ፡ ወአልቦ፡ ዘያሐዝን
ከ፡ ወኢትመነኒ፡ ወኢታደሉ፡ ለገጸ፡ ሰብእ፡ ወበጽድቅ፡ ትሜህር፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔ
15 ር፡፡ ይከውነነሁ፡ ንሁብ፡ ጸባሕተ፡ ዲናር፡ ለንጉሥ፡ ለው፡ አልቦ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እ
ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ጕሕሉቶሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ታመክሩኒ፡ አምጽኡ፡ ዲናረ፡ ለ
16 ርእየኒ፡፡ ወአምጽኡ፡ ሎቱ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘመኑ፡ ምልክኡ፡ ዝንቱ፡ ወመጽሐፉ፡፡
17 ወይቤልዎ፡ ዘንጉሥ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሀቡ፡ ዘንጉሥ፡ ለንጉሥ፡ ወዘ
እግዚአብሔርኒ፡ ግበሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወአንከርዎ፡፡
በእንተ፡ ሰዱቃውያን፡ እለ፡ ይብሉ፡ አልቦ፡ ትንሣኤ፡ ምዉታን፡፡
18 ወመጽኡ፡ ሰዱቃውያን፡ እለ፡ ይብሉ፡ ኢየሐይዉ፡ ምዉታን፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡፡
19 ሊቅ፡ ሙሴ፡ ጸሐፈ፡ ለነ፡ ሶበ፡ ሀሎ፡ ዘሞተ፡ እኁሁ፡ ወኀደገ፡ ብእሲቶ፡ ወአልቦ፡ ውሉደ፡ እ
20 ኁሁ፡ ያውስብ፡ ለብእሲቱ፡ ወያቅም፡ ዘርአ፡ ለእኁሁ፡፡ ሀለው፡ እንከ፡ ሰብዓቱ፡ አኀ
21 ው፡ ወአውሰበ፡ ዘይልህቅ፡ ወሞተ፡ እንዘ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡፡ ወአውሰባ፡ ካልኡኒ፡ ወሞተ፡
22 እንዘ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡ ወሣልሱኒ፡ ከማሁ፡፡ ወእስከ፡ ሰብዓቲሆሙ፡ አውሰብዋ፡ ወኢኀደ
23 ጉ፡ ውሉደ፡፡ ወድኅረ፡ ኵሎሙ፡ ሞተት፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡፡ ለሶ፡ ይሐይው፡ እንከ፡
ምዉታን፡ ለመኑ፡ እምኔሆሙ፡ ትከውን፡ ብእሲቶ፡ እስመ፡ ሰብዓቲሆሙ፡ አውሰብዋ፡፡

Quid igitur faciet iis Dominus vineæ? Veniet, & trucidabit illos servos, & da- 9
bit vineam suam aliis. Et hoc nónne legistis in Scriptura, Lapis quem reproba- 10
verunt ædificatores, ille est in caput anguli: Et à Domino factum est hoc, & mira- 11
bile est oculis nostris. Et voluerunt prehendere eum, & timuerunt populos: quo- 12
niam cognoverunt quòd de illis dixerat hanc parabolam. Et reliquerunt eum, &
abierunt. *De iis qui interrogabant eum de denario.*
Et miserunt ad eum *quosdam* è Pharisæis cum hominibus Herodis, ut seducerent 13
eum in eloquio suo. Et venerunt ad eum, & dixerunt ei; Magister, scimus quòd 14
verax es, & non curas quemquam, neque accommodas *te* vultui homi-
num, & in veritate doces viam Dei: Licétne dare tributum denarii regi, vel
non? Et scivit Dominus Jesus astutiam eorum, & dixit iis; Quarè tentatis me? 15
Afferte denarium, & ostendite mihi. Et attulerunt ei, & dixit iis; Cujus *est* imago 16
hæc, & scriptura? & dixerunt ei; Regis. Et dixit iis Dominus Jesus; Date quæ 17
sunt regis, regi; & quæ *sunt* Dei, præstate Deo. Et admirati sunt eum.
De Sadducæis qui affirmant nullam fore mortuorum resurrectionem.
Et venerunt Saducæi, qui dicunt *quòd* non vivent mortui: & interrogârunt 18
eum, & dixerunt ei; Magister, Moyses scripsit nobis, Si sit aliquis cujus frater 19
obiit, & reliquit uxorem suam, & non habuit filios, frater ipsius accipiat uxo-
rem ejus, & resuscitet semen fratri suo. Fuerunt igitur septem fratres: & uxo- 20
rem duxit senior, & obiit, non habens filios. Et duxit eam secundus, & obiit, 21
non habens filios: & tertius similiter: Et usque ad septimum duxerunt eam, & 22
non reliquerunt filios. Et post omnes illos mortua est ipsa mulier. Quando vi- 23
vent igitur mortui, cui illorum erit uxor ejus? quia septem illi uxorem eam
duxerunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه يك

مثل هفت برادر كه يك زن ستدند

18 زنادقه پيش او امدند وايشان قومي اند كه مي كويند • قيامت نيست • از عيسي پرسيدند •
19 وكفتند * اي معلم موسي از براي ما نبشت • كه اكر كسي را برادر بميرد * وزن او بماند
20 وفرزند انش نباشد • برادر او زن • برادر را بستاند • وتخم برادر را برخيزاند • * اكنون هفت برادر
21 بودند • اولين زن ستد ومرد تخم رها نكرد • * دوم نيز اورا ستد وبي تخم مرد • سوم • وچهارم
22
23 وپنجم * تا هفتم همچنين • مردند هيچ كدام فرزند نكذاشت * روز قيامت اين زن از ان
كدامين برادر باشد • سبب انك هفت برادر اين زن را ستدند •

LI. Parabola septem fratrum qui unam uxorem acceperunt.

Et Sadducæi ad eum venerunt; il- 18
li autem secta sunt qui dicunt, re-
surrectionem nullam esse: & in-
terrogârunt Jesum, dicentes; O 19
Præceptor, Moses nobis scripsit, quod
sicui frater mortuus fuerit, & uxo-
re ejus superstite liberi ei non sint,
frater ejus uxorem fratris accipiat,
& semen fratri suscitet. Jam se- 20
ptem fratres erant: primus uxorem
accepit & mortuus semen non reli-
quit. Secundus etiam eam accepit, 21
& sine semine mortuus est: tertius,
& quartus, & quintus, Et usque 22
ad septimum similiter, mortui sunt,
nemine filium relinquente. Die re- 23
surrectionis hæc mulier cujusnam
fratris erit? quoniam septem fra-
tres eam uxorem acceperant.

Et respondens Jesus, ait illis; *Non propter hoc* erratis, non scientes scri-
24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γρα-
pturas, neque *efficaciam* Dei? Cùm enim à mortuis resurrexerint, neque *nubent*,
25 φάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν,
neque *nubuntur*, sed sunt sicut angeli *qui* in cœlis. De autem mortuis,
26 οὔτε (θ) γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν,
quòd *excitantur*, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodò dixerit
ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν
illi Deus, inquiens; Ego Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob?
αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;
Non est Deus mortuorum, sed *Deus* vivorum. Vos ergò multùm erratis.
27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, (ι) ἀλλὰ Θεὸς ζώντων. ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.
Et *accedens* unus *Scribarum*, *audiens* illos conquirentes, videns *quòd pulchrè* ΛΘ'
28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν Γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς
illis responderit, interrogavit eum: Quod esset primum omnium mandatum? *At* ρλα
29 αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία ἐστὶ (κ) πρώτη πασῶν ἐντολή; Ὁ δὲ ς
Jesus respondit ei, Quia primum omnium *mandatorum*, Audi Israel; Dominus
Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, Ὅτι (λ) πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε Ἰσραήλ, Κύριος
Deus *noster*, *Dominus* unus est. Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde
30 ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι. Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
tuo, & ex tota anima tua, & ex tota *cogitatione* tua, & ex tota virtute tua:
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς (μ) ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου·

Hoc primum mandatum. Et secundum simile *hoc*; Diliges proximum tuum *ut* te-
αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ- 31
ρλβ psum. Majus horum aliud mandatum non est. Et ait illi Scriba; *Pulchrè*,
ι τόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Γραμματεύς, Καλῶς, 32
Magister, in veritate dixisti: quia unus est Deus, & non est alius præter eum. Et
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς (ν) ἐστι Θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Καὶ 33
diligere eum ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima,
τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς,
& ex tota fortitudine: & diligere proximum *ut* seipsum, *plus* est omnibus
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς (ξ) ἑαυτόν, πλεῖόν ἐστι πάντων
holocautomatibus & sacrificiis. Et Jesus videns eum quòd *cordatè* respon-
τῶν ὁλοκαυτωμάτων (ο) καὶ τῶν θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπε- 34
ΛΘ' ρλγ disset, dixit illi; Non longè es à regno Dei. Et nemo *non ampliùs* audebat
β κρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
ρλα Μ' eum interrogare. Et respondens Jesus, dicebat, docens in templo; Quomodò
ς αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς 35
ρλδ dicunt Scribæ, *Quòd Christus filius est* David? Ipse enim David *dixit*
β λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, Ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι Δαβίδ; Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν 36
in Spiritu sancto; Dixit Dominus Domino meo; Sede à dextris meis,
(π) ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum.
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

MS.A. (θ) ἐκγαμίσκονται, (ι) ἀλλὰ ζώντων. (κ) πρώτη πάντων ἐντολή; (λ) πρώτη πάντων ἐντολή, Ἄκουε (μ) διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, (ν) ἐστιν, καὶ (ξ) σεαυτόν, (ο) καὶ θυσιῶν. (π) ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, Λέγει ὁ Κύριος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
[illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]

Dixit eis Jesus; An non propterea erratis, 24
quòd nesciatis Scripturas, neque virtutem
Dei? Quum enim resurrexerint à mortuis, 25
nec ducunt uxores, nec sunt fœminæ viris,
sed sunt instar angelorum qui in cœlis sunt.
De mortuis verò quòd resurgant, non legi- 26
stis in libro Mosis; quomodò è rhamno di-
xerit ei Deus, Ego sum Deus Abraham, &
Deus Isaac, & Deus Jacob? Nec est Deus 27
mortuorum, sed viventium: vos ergò mul-
tùm erratis.

Matutinis dominicæ quartæ post Epiphaniam. 33.

Et accessit unus è Scribis, & audivit eos dis- 28
ceptantes, viditque eum illis perbellè reddi-
disse rationem, & interrogavit eum, quod-
nam esset præceptum primum omnium. Ait 29
illi Jesus; Primum omnium præceptorum
est; Audi Israel, Dominus Deus noster, Do-
minus unus est. Item, Diliges Dominum 30
Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota ani-
ma tua, & ex tota mente tua, & ex tota vir-
tute tua: istud est præceptum primum. Et 31
secundum ei simile, Diliges proximum tuum
sicut animam tuam: præceptum aliud majus
istis non est. Dixit ei Scriba ille; Bene, 32
Domine mi, verúmque dixisti; siquidem
unus est *Deus*, nec est alius præter eum.
Quem si diligat homo ex toto corde, & ex 33
tota mente, & ex tota anima, & ex tota
virtute; diligátque proximum suum sicut se-
ipsum, plus est quàm omnia holocausta, &
sacrificia. Jesus autem videns eum sapien- 34
tèr reddidisse rationem, respondit & ait illi;
Non es procul à regno Dei. Et nemo ausus
est ampliùs eum interrogare. Et respondit 35
Jesus, & ait quum doceret in templo; Quo-
modò dicunt Scribæ Christum esse filium Da-
vid? Quandoquidem ipsemet David ait 36
per Spiritum sanctitatis; Dixit Dominus
Domino meo, Sede à dextera mea, donec po-
nam hostes tuos scabellum subter pedes tuos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * عيسي بديشان كفت براي اين كمراه شك ايد * وكتابها خدا را نمي دانيد ودر نمي
25 يابيد † قدرت خدا را * در قيامت چون مردكان بر خيزند نه مردانرا زن باشد * ونه زنانرا شوهر *
26 الا بر مثال فرشتكان باشند * نخوانديد در كتاب موسي * انچنانك از درخت تلو خدا بدو
27 كفت * منم منم † خداي † ابرهيم * وخداي اسحق * وخداي يعقوب * وخداي مردكان نشد
28 الا خداي † زندكان * واكنون شما عظيم كمراهيد * چون اين سخن تمام شد * پيش آمد † يكي
از نويسندكان * وبحث ايشانرا شنيد * وديد كه جواب خوش بديشان داد * ازو پرسيد كدامين
29 وصيت است * از همه وصيتها * بيشتر * عيسي بدو كفت * از همه وصيتها بيشتر اسراييل
30 بشنو * خداء خداوند ما يكيست * وخداء خداوند ترا دوست داري * از همه دل خود * وازهمه
31 جان خود * وازهمه انديشه * ونيروي خود * اولين سپارش اينست * ودوم كه مانند اينست * كه
32 يار خودرا همچو جان خود دوست بدار * ازين بزركتر سپارش نيست * آن نويسنده بدو كفت
اي بزرك من بحقيقت نيك كفتي كه يكيست * وبيرونش ازو چيز ديكر نيست *

Jesus illis dixit; Proptereà in er- 24
rore estis, & Scripturas Dei nesci-
tis neque intelligitis potentiam
Divinam. In resurrectione, cùm 25
mortui surrexerint, nec viris uxor
erit, neque mulieribus vir, sed ad
modum Angelorum erunt. Nonne 26
legistis in libro Mosis, quomodò ex
arbore rubi Deus illum allocutus
sit; Ego sum, ego sum Deus Abra-
ham, & Deus Isaac, & Deus Ja-
cob? Deus autem mortuorum non 27
est, sed Deus viventium: vos ergò
multùm erratis. Cùm hic sermo 28
absolutus esset, accessit unus è Scri-
bis, & auditâ disputatione illorum
vidit quòd responsum bonum illis
dedisset: interrogavit itaque illum,
quodnam præceptum esset ex omni-
bus præceptis præcipuum. Jesus 29
ei dixit; ex omnibus præceptis
præcipuum est, Israel audi, Deus Do-
minus noster unus est. Et Deum 30
Dominum tuum diliges ex toto cor-
de tuo, & ex tota anima tua, & ex
tota cogitatione & virtute tuâ:
primum mandatum hoc est. Et se- 31
cundum quod ei simile est, Proxi-
mum sicut teipsum charum habeto:
his majus mandatum non est. Scri- 32
ba ille dixit ei; O magister mi in
veritate rectum dixisti, quòd unus
est, & extra eum res alia non est.

Versio VULGATA LATINA.

24 Et respondens Jesus, ait illis; Nónne ideò erratis, non scientes Scripturas, neque
25 virtutem Dei? Cùm enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur,
26 sed sunt sicut angeli in cœlis. De mortuis autem quòd resurgant, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodò dixerit illi Deus, inquiens; Ego sum Deus Abra-
27 ham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed vivorum. Vos
28 ergò multùm erratis. Et accessit unus de Scribis, qui audierat illos conquirentes, & videns quoniam benè illis responderit, interrogavit eum quod esset primum omni-
29 um mandatum. Jesus autem respondit ei, Quia primum omnium mandatum est;
30 Audi Israël, Dominus Deus tuus, Deus unus est: Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua.
Hoc est primum mandatum. Secundum autem simile est illi; Diliges proximum tu- 31
um tanquam teipsum. Majus horum aliud mandatum non est. Et ait illi Scriba; Be- 32
nè Magister, in veritate dixisti, quia unus est Deus, & non est alius præter eum.
Et ut diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota for- 33
titudine: & diligere proximum tanquam seipsum, majus est omnibus holocautomatibus, & sacrificiis. Jesus autem videns quòd sapienter respondisset, dixit illi; 34
Non es longè à regno Dei. Et nemo jam audebat eum interrogare. Et respondens 35
Jesus dicebat, docens in templo; Quomodò dicunt Scribæ Christum filium esse David? Ipse enim David dicit in Spiritu sancto; Dixit Dominus Domino meo, Sede 36
à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * فقال لهم يسوع أليس من أجل هذا أنتم ضالون لم تعرفوا الكتب ولا قوة الله * لأنه إذا قام
25 الأموات لا يتزوجون ولا يتزوجن بل يكونون كالملائكة في السموات * وأما من أجل الموتى وأنهم
26 يقومون أما قرأتم في سفر موسى * وقول الله على العوسج أنا إله إبرهيم وإله إسحق وإله يعقوب *
27 وليس إله أموات لكن أحياء * وأنتم تضلون جدا * الفصل الحادي والأربعون *
28 * فجاء إليه واحد من الكتبة لما سمعهم يتجادلون وعلم حسن إجابته إياهم * وسأله أية وصية
29 30 أول الكل * أجابه يسوع أن أول كل الوصايا اسمع يا إسرائيل الرب إلهك إله واحد هو * وتحب
الرب إلهك من كل قلبك * ومن كل نفسك * ومن كل نيتك * ومن كل قوتك * هذه أول الوصايا
31 32 كلها * والثانية التي مثلها أن تحب قريبك مثلك * ليست وصية أعظم من هاتين * فقال له
33 الكاتب يا معلم ما أحسن ما قلت حقا أن الله واحد هو وليس آخر سواه * وأن تحبه من كل القلب *
ومن كل النية * ومن كل النفس * ومن كل القوة * وتحب القريب مثلك * هذه أفضل من كل
34 الذبائح والمحرقات * فلما رأى يسوع أنه قد أجاب بعقل إجابة قال له لست ببعيد من ملكوت
35 الله * فلم يستجر أحد أيضا أن يسأله بعد * ثم أجاب يسوع وهو يعلم في الهيكل قائلا كيف
36 تقول الكتبة أن المسيح ابن داود هو * وداود قد قال بروح القدس قال الرب لربي اجلس عن
يميني * حتى أضع أعداءك تحت قدميك *

Dixit eis Jesus; Nónne propter hoc vos 24
errantes estis? non nôstis scripturas, neque virtutem Dei. Quoniam cùm resur- 25
rexerint mortui, non nubent neque maritos ducent, sed erunt sicut angeli in cœ-
lis. At verò quoad mortuos, & quòd ipsi 26
resurrecturi sint, nónne legistis in libro Mosis, & sermonem Dei super rhamnum? Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac,
& Deus Jacob? At non est Deus mor- 27
tuorum, sed vivorum. Et vos quidem erratis vehementer.

Sectio quadragesima prima.

Et venit ad eum unus de Scribis, cùm 28
audisset eos disputantes, & cognovisset aptitudinem responsionis ejus ad ipsos, & interrogavit eum; Quod est mandatum
primum omnium? Respondit ei Jesus, 29
quòd primum omnium mandatorum est; Audi Israël, Dominus Deus tuus, Deus
unus est. Et diliges Dominum Deum tu- 30
um ex toto corde tuo, & ex tota anima tua & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatorum
omnium. Secundum autem quod est si- 31
mile huic, ut diligas proximum tuum sicut teipsum. Non est mandatum majus
his duobus. Ait illi Scriba; O magister, 32
quàm rectum est quod dixisti, verè Deus
unus est, & non est alius præter eũ: Et di- 33
ligere eũ ex toto corde, et ex tota mente; & ex tota anima, & ex tota virtute: & diligere proximũ ut teipsum, hoc excellentius est omnibus sacrificiis & holo-
caustis. Cùm autem vidisset Jesus quòd 34
ipse respondisset prudenter, respondit illi, dicens; Non es remotus à regno Dei. Et non est ausus quisquam interrogare eum
deinceps. Tum respondit Jesus dum ipse 35
doceret in templo, dicens; Quomodò dicunt Scribæ quòd Christus filius David
sit? Quum David jam dixerit in Spi- 36
ritu sancto; Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea, donec ponam inimicos tuos sub pedibus tuis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለኮኑ፡ በእንተዝ፡ ትስሕቱ፡ በኢያእም
25 ሮ፡ መጻሕፍት፡ወኢኃይለ፡ እግዚአብሔር፡፡ እም፡ይሐይዉ፡ምዉታን፡ ኢያውስ
26 ቡ፡ ወኢይትዋሰቡ፡ አላ፡ከመ፡መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡እሙንቱ፡በሰማያት፡፡ ወ
ከመሰ፡ይሐይዉ፡ምዉታን፡ኢያንበብክሙኑ፡ በመጽሐፈ፡ሙሴ፡ ዘይቤሎ፡ እግ
ዚአብሔር፡ በኀበ፡ዕፀ፡ ጳጦስ፡ እንዘ፡ይብል፡ አነ፡ውእቱ፡ እግዚአብሔር፡ አምላከ፡
27 አብርሃም፡ ወአምላከ፡ ይስሐቅ፡ወአምላከ፡ያዕቆብ፡፡ ኢኮነኬ፡ አምላከ፡ ምዉታ
ን፡ አምላከ፡ሕያዋን፡ ውእቱ፡፡ ወአንትሙሰ፡ ብዙኀ፡ ትጌግዩ፡፡

De Scriba qui interrogavit eum.

በእንተ፡ ጸሐፊ፡ ዘተሰአሎ፡

28 ወመጽአ፡ አሐዱ፡ፀሐፊ፡ሰሚዖ፡ ከመ፡ተኃሠሠዎ፡ ሶበ፡ ርእዮ፡ ከመ፡ ሠናየ፡ ተሰ
29 ጥዎሙ፡ወተስእሎ፡ ወይቤሎ፡ አይቴ፡ ትእዛዝ፡ ቀዳሚት፡ እምኵሉ፡፡ ወአውሥ
አ፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ዛቲ፡ ይእቲ፡ ቀዳሚት፡ እምኵሉ፡ ትእዛዝ፡፡ስማዕ፡
30 እስራኤል፡ እግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ እግዚአብሔር፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡፡ ወአፍቅ
ሮ፡ለእግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ በኵሉ፡ልብከ፡ወበኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊና
31 ከ፡ ወበኵሉ፡ ኀይልከ፡፡ዛቲ፡ይእቲ፡ቀዳሚት፡ ትእዛዝ፡፡ ወካልእታሂ፡ እንተ፡ ትመ
32 ስሎ፡ አፍቅር፡ ቢጸከ፡ ከመ፡ነፍስከ፡ዘይዓቢ፡ እምዝ፡ትእዛዝ፡አልቦ፡፡ ወይቤሎ፡
ውእቱ፡ ጸሐፊ፡ ሠናየ፡ ትቤ፡ሊቅ፡ አማን፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡ ወአልቦ፡ ባዕደ፡ ዘእንበለ
33 ሁ፡፡ ወከመ፡ታፍቅሮ፡በኵሉ፡ልብከ፡ወበኵሉ፡ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ሕሊናከ፡ወበኵ
ሉ፡ኀይልከ፡ ወከመ፡ታፍቅር፡ ቢጸከ፡ከመ፡ ነፍስከ፡ወዝንቱ፡ ይኄይስ፡ እምኵሉ፡ መ
34 በአ፡ ወእምኵሉ፡ መሥዋዕት፡፡ ወርእዮ፡ከመ፡ጠቢብ፡ውእቱ፡ይቤሎ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ኢኮንከ፡ ርሑቀ፡ እመንግሠተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአልቦ፡እንከ፡ዘተኀበለ፡ ይ
35 ስአሎ፡፡ በእንተ፡ ዘተስእሎሙ፡ ክርስቶስ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ እንዘ፡ይሜህሮሙ፡በምኵራብ፡እፎ፡ይብሉ፡ ጸሐፍት፡ ወልደ፡ ዳዊት፡ ውእ
36 ቱ፡ክርስቶስ፡፡ ወለሊሁሰ፡ዳዊት፡ይቤ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡፡ይቤሎ፡እግዚእ፡ ለእግዚእ
የ፡ ነበር፡በየማንየ፡ እስከ፡አገብእሙ፡ለጸላእትከ፡ታሕተ፡ መከየደ፡ እገሪከ፡፡

Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Nónne propter hoc erratis, in non cog- 24
noscendo Scripturas, neque potestatem Dei? Quando vivent mortui, non nu- 25
bent, neque nubentur, sed sicut angeli Dei qui in cœlis. Et quòd vivent mor- 26
tui, nónne legistis in libro Moysis, quod dixit illi Deus apud rubum, dicens; Ego
sum Dominus Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob: Non est igitur 27
Deus mortuorum, Deus viventium est. Et vos multùm erratis.

De Scriba qui interrogavit eum.

Et accessit unus Scribarum, audiens quod perscrutabantur eum, & quando vide- 28
bat quòd benè respondisset iis, interrogavit eum, & dixit ei; Quodnam manda-
tum est primum omnium? Et respondit ei, & dixit ei Dominus Jesus; Hoc est 29
primum præ omnibus mandatis: Audi Israel; Dominus Deus tuus, Dominus u-
nus est. Et dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima 30
tua, & in tota cogitatione tua, & in tota virtute tua. Hoc est mandatum pri-
mum. Et secundum quod simile est ei; Dilige proximum tuum sicut teipsum. 31
Quod majus est hoc mandato nullum est. Et dixit ei ille Scriba; Benè dixisti, 32
Magister: verè Unus est, & non est alius præter eum. Et ut diligas eum in toto 33
corde tuo, & in tota anima tua, & in tota cogitatione tua, & in tota virtute tua;
& ut diligas proximum tuum sicut teipsum: & hoc majus est omnibus oblationi-
bus, & omnibus sacrificiis. Et videns quod intelligens erat, dixit ei Dominus Je- 34
sus; Non longè es à regno Dei. Et nemo ampliùs ausus fuit interrogare eum.

De eo quod interrogat eos Christus. Et dixit iis Do- 35
minus Jesus docens eos in templo; Quomodò dicunt Scribæ, Filius David est
Christus? Et ipse David dicit in Spiritu sancto, Dixit Dominus Domino meo; 36
Sede in dextra mea, donec retulero inimicos tuos sub scabello pedum tuorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * واگر کسي اورا دوست + دارد از همه دل * و از همه انديشه * و از همه جان * و از همه
قوت * و يار خود را همچو جان خود دوست دارد * از همهء بخورها * و از همه بسملها * و قربانها
34 معظمترست * چون عيسي + اورا ديد که بحکمت پاسخ مي دهد * بدو گفت از ملکوت
35 خدا دور نيستي * کسي ديگر بار کستاخي نکرد که ازو چيزي پرسد * وچون عيسي
در هيکل تعليم مي داد * آغاز کرد و گفت نويسندگان چگونه مي گويند * که مسيح
36 فرزند داودست * براي انکه داود از جان پاک گفت * که خدا بخداوند من گفت بر دست
راست من بنشين * تا انکه که دشمنان ترا زير پاي تو خوابانيده کنم *

Et si quis eum diligat ex toto 33
corde, et ex tota cogitatione, et ex tota virtute; et proximum suum velut animam suam dilectum habeat; omnibus suffimentis, et omnibus victimis et sacrificiis majus est. Cùm Jesus eum 34
vidisset, quòd sapienter responsum dedisset, et dixit; A regno Dei longè non abes. Et nemo ampliùs ausus est ut eum quid
interrogaret. Et quum Jesus in 35
templo doceret, exorsus est, et dixit; Scribæ quomodò dicunt, quòd Christus filius David est?
Eò quòd David per Spiritum 36
sanctum dixerit; Deus Domino meo dixit, Ad manum dextram meam sede, Usque quò inimicos tuos sub pedibus tuis conculcandos posuero.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Μ'. ΜΑ'. ΜΒ'.

Ipse ergò David dicit eum Dominum: & undè filius ejus est? Et multa turba
37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
audiebat eum libenter. Et dicebat eis in doctrina sua; Respicite à Scri-
38 ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν Γραμ- ρλε β
bis volentibus in stolis deambulare, & salutationes in foris, Et præ-
39 ματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, Καὶ πρω-
sessiones in synagogis, & precubitus in cœnis: Devorantes
40 τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ (ρ) πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· Οἱ κατεσθίοντες ρλϛ β
domus viduarum, & specie longâ orantes: hi accipient abundantius
τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον
judicium. Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodò turba
41 κρίμα. Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος ΜΑ'
jactaret æs in gazophylacium: & multi divites jactabant multa. Et
42 βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. Καὶ
veniens una vidua pauper, injecit minuta duo, quod est quadrans. Et advocans
43 ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ, ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος
discipulos suos, ait illis; Amen dico vobis, Quoniam vidua hæc pauper
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, (σ) λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
plus omnibus injecit injicientibus in gazophylacium. Omnes enim ex
44 πλεῖον πάντων (τ) βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ
redundante sibi injecerunt: hæc verò ex penuria sua omnia quæ habuit
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν
jecit, totum victum suum.
ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

MS.A. (ρ) πρωτοκλησίας (σ) εἶπεν αὐτοῖς, (τ) ἔβαλεν τῶν

CAP. XIII. ιγ'.

ρλζ β Et egrediente illo ex templo, ait illi unus discipulorum suorum; Magi-
1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς (α) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδά-
ster, aspice quales lapides, & qualia ædificia. Et Jesus respondens, ait
σκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ (β) ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν 2
illi; Vides hæc magna ædificia? Non relinquetur lapis super lapidem,
αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ,
ΜΒ' qui non dissolvatur. Et sedente ipso in monte Olivarum, contra
ρλη β ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, κατέναντι 3
templum, interrogabant eum privatim Petrus, & Jacobus, & Joannes, & Andreas;
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας,
Dic nobis, quando ista erunt, & quod signum quando futurum est omnia hæc
Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ (γ) πάντα ταῦτα 4
consummari? At Jesus respondens illis, cœpit dicere; Aspicite ne quis
συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις 5
vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego
ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ 6
sum: & multos seducent.
εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) ἐκ τῶν (β) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς (γ) ταῦτα πάντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܫܡܥ ܗܘܐ
38 ܠܗ ܒܗܢܝܐܝܬ. * ܘܒܝܘܠܦܢܗ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܤܦܪܐ ܕܨܒܝܢ ܕܒܐܤܛܠܐ
39 ܢܗܠܟܘܢ. ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. * ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܪܝܫ ܤܡܟܐ
40 ܒܐܚܫܡܝܬܐ. * ܗܢܘܢ ܕܐܟܠܝܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܨܠܘܬܗܘܢ. ܗܢܘܢ
41 ܢܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܠܕ * ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ
ܠܘܩܒܠ ܒܝܬ ܓܙܐ. ܚܙܐ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܟܢܫܐ ܪܡܝܢ ܙܘܙܐ ܠܒܝܬ ܓܙܐ. ܘܤܓܝܐܐ ܥܬܝܪܐ
42 ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܤܓܝ. * ܘܐܬܬ ܚܕܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܤܟܢܬܐ. ܘܐܪܡܝܬ ܬܪܝܢ ܡܢܝܡܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ
43 ܫܡܘܢ. * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܕܐ
44 ܐܪܡܠܬܐ ܡܤܟܢܬܐ. ܪܡܬ ܒܒܝܬ ܓܙܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܕܪܡܝܢ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ
ܡܢ ܡܕܡ ܕܝܬܪ ܠܗܘܢ ܪܡܝܘ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܒܨܝܪܘܬܗ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
1 ܪܡܬ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ. * ܫܠܡ * ܝܓ * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܗܝܟܠܐ.
ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܠܦܢܐ. ܚܙܝ ܐܝܠܝܢ ܟܐܦܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܒܢܝܢܐ.
2 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܗܠܝܢ ܒܢܝܢܐ ܪܘܪܒܐ. ܠܐ ܡܫܬܒܩܐ ܗܪܟܐ ܟܐܦܐ ܥܠ
3 ܟܐܦܐ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܐ. * ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ ܒܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ ܠܘܩܒܠ ܗܝܟܠܐ. ܫܐܠܘܗܝ
4 ܟܐܦܐ ܘܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܢܕܪܐܘܤ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܢ ܐܡܬܝ ܢܗܘܝܢ ܗܠܝܢ.
5 ܘܡܢܘ ܐܬܐ ܡܐ ܕܩܪܝܒܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܢܫܬܠܡܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܪܝ
6 ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ. * ܤܓܝܐܐ ܓܝܪ ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ. ܘܢܐܡܪܘܢ
ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܠܤܓܝܐܐ ܢܛܥܘܢ.

Ipse ergò David vocat eum, Dominum me- 37
um: & quomodò filius ejus est? Et omnis
turba audiebat eum perjucundè. Porrò in 38
doctrina sua dicebat eis; Cavete à Scribis
qui volunt cum stolis incedere, amántque sa-
lutationem in compitis, primósque consel- 39
sus in synagogis: & primos accubitus in
cœnis. Qui devorant ædes viduarum, eâ 40
occasione quòd prorogent preces suas: isti
recepturi sunt judicium majus.

Matutinis festi crucis. 34.

Dumque sederet Jesus è regione gazophyla- 41
cii, spectabat quomodò turbæ injicerent pe-
cuniam in gazophylacium, multique divites
injiciebant multùm. Veniens autem vidua 42
quædam pauperrima, injecit duo minuta, hoc
est, obolos. Et advocavit Jesus discipulos 43
suos, & ait illis; Amen dico vobis, Ista vi-
dua pauperrima plusquàm omnes homines
qui conjiciunt, conjecit in gazophylacium.
Cuncti siquidem ex eo quod sibiipsis redun- 44
dat, conjecêre; at ista è penuria sua, quic-
quid habebat, conjecit, omnem possessionem
suam.

CAP. XIII.

Quumque exîsset Jesus è templo, dixit ei 1
unus ex discipulis suis; Magister, ecce vi-
de quales lapides, & qualia ædificia. Jesus 2
autem dixit ei; Vides ista ædificia magnifi-
ca? non relinquetur hîc lapis super lapi-
dem qui non destruatur. Et quum sedisset 3
Jesus in Monte olivarum è regione templi,
interrogârunt eum Cepha, & Jacob, & Jo-
hannes, & Andreas soli; Dic nobis quan- 4
dò hæc futura sunt, & quod est signum,
quum appropinquabunt hæc omnia ad con-
summationem? Ipse verò Jesus cœpit 5
eis dicere, Videte ne quis inducat vos in
errorem. Multi siquidem venturi sunt in 6
nomine meo, dicturique, Ego sum: &
multos aberrare facient.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * چون داود اورا خداوند خود خواند • پس چگونه مسیح فرزند داود باشد همه جماعت †
38 ازو خوش می شنیدند • * وتعلیم خود بدیشان می گفت • ونیز فرمود که از نویسندگان †
پرهیز دارید • که می خواهند • که بفرجی و لباسها فاخر وطیلسانها بگردند • ودربازارها
39 سلام را دوست † دارند • * ودر انجمنها بالاتر نشینند • ودر مهمانی جایگاه صدررا بگزینند •
40 * وخانهاء بیوه زنانرا بخورند بحجت ان † نماز خود را دراز کشند • تا بدانی که ایشان فراوان
پاداش پذیرند

پنجاه دو انجا که زن ریسمان در خزینه انداخت

41 * وعیسی برابر خزینه نشسته بود • می دید که خلق چگونه زکوة † در خزینه می
42 اندازند • توانگران چیزهاء بسیار می انداختند • ازانواع • * آمد بیوه زنی مسکین • ودو
43 گروهه ریسمان داشت • انرا در خزینه † انداخت • * عیسی † بشاگردان خود گفت • راست
44 بشما بگویم • این بیوه زن † مسکین † ازهمه بیشتر در خزینه انداخت • * زیرا دیگران ازانچه پیش
ایشان افزونست انداختند • واین زن ازبی نوایی خود بیش ازان ریسمان نداشت † انرا بینداخت •
پس صواب او بیشترست •

Quum David illum Dominum su- 37
um vocet, porrò quomodò Christus
filius David sit? Et universa
turba lubenter illum audiebant. Et 38
doctrinam suam illis locutus est, ac
etiam jussit; A Scribis cavete, qui
affectant ut in tunicis & vesti-
bus conspicuis & stolis ambu-
lent, & in foris salutationem
amant. Et in synagogis supremi 39
sedent, & in convivio locum
præcipuum eligunt. Et domos vi- 40
duarum devorent, quod ad ex-
cusandum preces suas in longum
protrahunt, ut scias illos ampliorem
retributionem accepturos.

LII. Ubi mulier filum in gazo-
phylacium injecit.

Et cum Jesus ex adverso gazo- 41
phylacii sederet, spectabat quo-
modò populus oblationes in gazo-
phylacium injicerent. Divites
multa injiciebant variorum gene-
rum. Et venit vidua pauper quæ 42
duos glomos fili habuit, quos in
gazophylacium injecit. Jesus di- 43
scipulis suis dixit; Verum vo-
bis dico, Hæc vidua pauper
plus quàm omnes in gazophyla-
cium injecit. Alii enim ex illo 44
quod apud eos abundat injece-
runt: at hæc mulier ex penuria
sua plus quàm hoc filum non
habuit, illo injecto itaque retribu-
do ejus major est.

Versio VULGATA LATINA.

37 Ipse ergò David dicit eum Dominum, & undè est filius ejus? Et multa turba eum
38 libenter audivit. Et dicebat eis in doctrina sua; Cavete à Scribis, qui volunt in
39 stolis ambulare, & salutari in foro, Et in primis cathedris sedere in synagogis, &
40 primos discubitus in cœnis: Qui devorant domos viduarum sub obtentu pro-
41 lixæ orationis: hi accipient prolixius judicium. Et sedens Jesus contra gazophy-
lacium, aspiciebat quomodò turba jactaret æs in gazophylacium, & multi divites
42 jactabant multa. Cùm venisset autem vidua una pauper, misit duo minuta, quod est
43 quadrans, Et convocans discipulos suos, ait illis; Amen dico vobis, Quoni-
am vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt in gazophylacium.
44 Omnes enim ex eo, quod abundabat illis, miserunt: hæc verò de penu-
ria sua omnia quæ habuit misit, totum victum suum.

CAP. XIII.

ET cùm egrederetur de templo, ait illi unus ex discipulis suis; Magister, aspice 1
quales lapides, & quales structuræ. Et respondens Jesus, ait illi; Vides has 2
omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non de-
struatur. Et cùm sederet in Monte olivarum contra templum, interrogabant 3
eum separatim Petrus, & Jacobus, & Joannes, & Andreas; Dic nobis, 4
quando ista fient? & quod signum erit, quando hæc omnia incipient consum-
mari? Et respondens Jesus cœpit dicere illis; Videte ne quis vos seducat: 5
Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego sum: & multos seducent. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فداود يقول انه ربه فكيف هو ابنه * وكان الجمع الكبير يسمع منه بلذة * فقال لهم في
38
تعليمه احذروا من الكتبة الذين يحبون يمشون بالحلل * والسلم في الاسواق * ويجلسون مع 39
روساء الجماعة * ويتكيون في صدور المجالس واوايل المتكات في الولايم * الذين ياكلون 40
بيوت الارامل بتطويل صلواتهم هولاء اخذون عقابا دايما * ثم جلس يسوع عند باب الخزانة 41
ينظر الجمع كيف يلقي نحاسا في الخزانة واغنياء كثيرون القوا كثيرا * فجاءت مراة ارملة 42
مسكينة فالقت فلسين ليس لها سواهما * فاستدعي تلاميذه وقال لهم امين اقول لكم ان 43
هذه الارملة المسكينة القت اكثر من كل الذين القوا في الخزانة * لان الكل القوا من فضل 44
ما عندهم وهذه القت مع مسكنتها كلما لها وكل معيشتها *

* ثم خرج من الهيكل فقال له واحد من تلاميذه يا معلم انظر الي هذه الحجارة العظيمة 1
وهذا البناء * فاجاب يسوع قايلا اتري هذه الحجارة العظيمة * لا يترك هاهنا حجر علي حجر 2
الا وينقض * الفصل الثاني والاربعون * وبينما هو جالس علي جبل الزيتون 3
قدام الهيكل ساله بطرس ويعقوب ويوحنا واندراوس في خفية * قل لنا متي تكون هذه 4
الاشياء واي شي هو العلامة الدالة علي كمال ذلك * فقال لهم يسوع انظروا لا يضلكم احد * 5
6 * فان كثيرين ياتون باسمي قايلين اني انا هو ويضلون كثيرين *

Ergò David dicit eum esse Dominum su- 37
um: quomodò igitur est filius ejus? Et
turba ingens audiebat eum cum delecta-
tione. Et dixit eis inter doctrinam su- 38
am; Cavete à Scribis, qui amant am-
bulare in stolis, & salutationem in pla-
teis, Et sedere cum principibus synago- 39
gæ, & recumbere in primis cathedris &
primis accubitibus in conviviis. Qui 40
comedunt domos viduarum in prolixi-
tate orationum suarum. Isti sunt acce-
pturi supplicium æternum. Deindè sedit 41
Jesus ad ostium gazophylacii, conside-
rans turbam quomodò jactaret æs in ga-
zophylacium, & divites multi projece-
runt multùm. Venit autem mulier vi- 42
dua pauper, & projecit duo minuta, nil
habens præter illa. Et convocavit di- 43
scipulos suos, & dixit eis; Amen dico
vobis, quia hæc vidua pauper projecit
plus omnibus qui miserunt in gazophy-
lacium. Quoniam omnes projecerunt 44
ex superabundantia eorum quæ habent,
& hæc injecit cum inopia sua quicquid
habebat, & omnem victum suum.

CAP. XIII.

ET egressus est de templo, & dixit 1
ei unus ex discipulis suis; Magister,
intuere hos lapides magnos, & hanc stru-
cturam. Respondit Jesus, dicens; Vi- 2
désne hos lapides magnos? Non relin-
quetur hic lapis super lapidem quin de-
struatur.

Sectio quadragesima secunda.

Et dum esset sedens super montem oliva- 3
rum contra templum, interrogaverunt
eum Petrus, & Jacobus, & Johannes,
& Andreas secretò; Dic nobis quando 4
erunt hæ res, & quæ res est signum in-
dicans finem horum? Ait illis Jesus; 5
Videte, ne seducat vos aliquis: Etenim 6
multi venient in nomine meo, dicentes;
Quia ego sum: & seducent multos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ዘለሊሁ፡ እንከ፡ ደዊት፡ እግዚእየ፡ ይቤሎ፡ እፎ፡ እንከ፡ ወልዱ፡ ይከውን፡ ወኵሉ፡ ሕ
38 ዝብ፡ ሠናየ፡ ያጸምእዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እንዘ፡ ይሜህሮሙ፡ ዑቁ፡ እምጸሐፍት፡ እ
39 ለ፡ ይፈቅዱ፡ ያንሶስዉ፡ ተሰቢሶሙ፡ ወይትአምኅዎሙ፡ በመሠያጠት፡፡ ወይነብሩ፡
40 ፍጽመ፡ በውስተ፡ አዕዋደት፡ ወርእሰ፡ መርፈቀት፡ በውስተ፡ መሰሐት፡፡ እለ፡ ይውኅ
ጥዎን፡ ለአብያተ፡ መበለታት፡ ወይትሜየኑ፡ ነዋኀ፡ መክንያተ፡ ወይረክቡ፡ ዘይዓቢ፡
ኵነኔ፡፡ በእንተ፡ ክልኤ፡ ጸሪቅ፡
41 ወነቢሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መንጸረ፡ ሙዳየ፡ ምጽዋት፡ ይሬኢ፡ ሰብአ፡ ዘያበውእ፡ ጸሪ
ቀ፡ ወይወድዩ፡ ውስተ፡ ሙዳየ፡ ምጽዋት፡ ወብዙኃን፡ አብዕልት፡ እለ፡ አብኡ፡ ብዙኀ፡፡
42 ወመጽአት፡ አሐቲ፡ ብእሲት፡ ነዳይት፡ መበለት፡ ወአብአት፡ ክልኤተ፡ ጸሪቀ፡ ዘይብል
43 ዎ፡ ቆድራጢስ፡፡ ወጸውዖሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዛቲ፡
ነዳይት፡ መበለት፡ አብዝኀት፡ አብአ፡ እምኵሎሙ፡ እለ፡ አብኡ፡ ውስተ፡ ሙዳየ፡
44 ምጽዋት፡፡ እስመ፡ እሉ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ አብኡ፡ እምተረፈሙ፡ አብኡ፡ ወይእ
ቲስ፡ እምተፅናሳ፡ ኵሎ፡ ዘቦ፡ ኣብአት፡ ወኵሉ፡ ንብረታ፡፡
1 ፲፫ ወወፂኦሙ፡ እምኵራብ፡ ይቤሎ፡ አሐዱ፡ እመአርዳኢሁ፡ ሊቅ፡ ርኢ፡ ምንተ፡
2 ይመስል፡ ንድቁ፡ ወእበኒሁ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ትሬኢኑ፡
ዘንተ፡ ኵሎ፡ ንድቀ፡ ዓቢየ፡ ኢይትኀደግ፡ እብን፡ ደበ፡ እብን፡ ዝየ፡ ዘኢይትነሠት፡፡
3 በእንተ፡ ኅልቀተ፡ ዓለም፡ ወእንዘ፡ ይነብር፡ ውስተ፡ ደብረ፡ ዘይት፡ አንጻረ፡
ምኵራብ፡ ተስእልዎ፡ በባሕቲቶሙ፡ ጴጥሮስ፡ ወያዕቆብ፡ ወዮሐንስ፡ ወእንድርያስ፡፡
4 ወይቤልዎ፡ ንግረነ፡ ማእዜ፡ ይከውን፡ ዝንቱ፡ ወምንት፡ ትእምርቱ፡ አመ፡ ይከውን፡ ዝንቱ፡
5 ኵሉ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአኀዘ፡ ይቤሎሙ፡ ዑቁ፡ ኢያስሕቱክሙ፡፡
6 ብዙኃን፡ ይመጽኡ፡ በስምየ፡ ወይብሉ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወያስሕትዎሙ፡ ለብዙኃን፡፡

Ipse ergò David, Dominus meus dicit ei: quomodo igitur filius ejus erit? Et totus 37
populus jucundè audiebat eum. Et dixit iis docens eos; Cavete à scribis qui 38
volunt ambulare stolati, & salutari in foris, Et sedere primò in conventibus, & 39
primū accubitum in conviviis: Qui devorant domus viduarum, & circumveniunt 40
longè artificiis, & recipient gravius judicium.

De duobus minutis.

Et sedens Dominus Jesus contra arcam eleemosynarum, videbat hominem qui 41
offerebat minutum: & projiciebant in arcam eleemosynarum: & multi divites
fuerunt qui obtulerunt multum. Et accessit una mulier, pauper vidua, & obtu- 42
lit duo minuta, quæ dicuntur kodratis. Et vocavit discipulos suos, & dixit iis; 43
Amen dico vobis, Hæc pauper vidua abundantiùs obtulit, quàm omnes illi qui
obtulerunt in arca eleemosynarum. Quoniam hi omnes qui obtulerunt, ex super- 44
fluitate sua obtulerunt: & hæc ex penuria sua, totum quod habuit obtulit, & to-
tam sustentationem suam.

CAP. XIII.

ET egredientibus illis è templo, dixit ei unus ex discipulis suis; Magister, ecce 1
quid significat structura ejus, & lapides ejus? Et respondit Dominus Jesus, & 2
dixit; Vidésne hoc totum ædificium magnum? Non relinquetur lapis super lapi-
dem, qui non destruetur.

De consummatione seculi.

Et sedens in Monte olivarum, ex adverso templi, interrogàrunt eum privatim 3
Petrus, & Jacobus, & Johannes, & Andræas: Et dixerūt ei; Dic nobis, quando erit 4
hoc? & quid signum ejus quando erit hoc totum? Et respondit Dominus Jesus, & 5
cœpit dicere iis; Cavete, ne seducant vos. Multi venient in nomine meo, & 6
dicent; Ego sum: & seducent multos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وچون عیسی از كنشت بدر آمد شاگردان بدو گفتند معلم ببین چه سنگهاست * 1
وچه عمارتها * * عیسی بدیشان گفت می بینید این عمارتهاء معظم را سنگ بر سنگ 2
گذاشته نشود الا از یكدیگر بر انداخته گردد   پنجاه سه   نشان
پیغمبران دروغ وخرابی اورشلیم كه ظاهر شود   * چون عیسی بر كوه زیتون 3
نشست برابر كنشت صفا ویعقوب ویوحنا واندراوس بخلوت ازو پرسیدند * بگو بما 4
اینها كی بشوند * وچیست آیت * ونشان او * دران وقت كه اینها نزدیك شوند * وكی تمام
شوند * * عیسی بدیشان گفت نیك ببینید نبادا كسی شما را بفریباند * * بسیاران بنام 5 6
من بیایند وبگویند كه منم منم * وبسیارانرا گمراه كنند *

CAP. XIII.

ET cùm Jesus è templo egrederetur, discipuli ei dixerunt; Præce- 1
ptor, vide quales lapides sunt, &
qualia ædificia. Jesus illis dixit; 2
Videtis hæc ædificia magna? lapis
super lapidem non relictus erit, quin
unus ab alio dissiciatur.

LIII. Signum Prophetarum falsorum & destructionis Hierosolymæ, quod appariturum erat.

Quum Jesus in monte Olivarum 3
sederet è regione templi, Cephas, &
Jacobus, & Johannes, & Andre-
as privatim illum interrogabant:
Dic nobis quando hæc erunt, & 4
quodnam est signum & indicium
illius temporis quo hæc propinqua
erunt, & quando finita erunt. Je- 5
sus illis dixit; Diligenter videte
ne quis vos decipiat. Multi in no- 6
mine meo venient, & dicent; Ego
quidem sum, ego sum: & multos
seducent.

Cùm autem audieritis bella, & *auditiones* bellorum, ne *turbemini*: oportet enim fieri:
7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι·
sed nondum finis. *Excitabitur* enim gens in gentem, & regnum super re-
8 ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
gnum: & erunt terræmotus per loca, & *erunt* fames & *turbæ*. *Initia* dolorum
λείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. ἀρχαὶ ὠδίνων
hæc. *Aspicite* autem vosmetipsos. Tradent enim vos *ad consessus*, & in
9 ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς
synagogas cædemini, & *ad duces* & reges *sistemini causa mei*, in
συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων (δ) καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς
testimonium illis. Et in omnes gentes oportet primum prædicari Evange-
10 μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ Εὐαγγέ-
lium. Cùm *autem* duxerint vos tradentes, *ne præsolicitemini* quid loquamini,
11 λιον. Ὅταν δὲ (ε) ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε,
nec præmeditemini: sed quod datum fuerit vobis in illa hora, id loquimini:
μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ (ζ) ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
non enim estis vos loquentes, sed Spiritus sanctus. Tradet autem frater
12 οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς
fratrem in mortem, & pater *natum*, & insurgent *nati* in parentes, &
ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ
morte afficient eos. Et eritis *exosi* ab omnibus propter nomen meum:
13 θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου·

ρλθ
α

ρμ
ϛ

ρμα
β

At permanens in finem, hic salvus erit. Cùm autem videritis abominationem deso-
ρμβ ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- 14
ϛ lationis, *prædictam à Daniele* Propheta, stantem ubi non *oportet*: (*legens*
μώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ· (ὁ ἀναγινώσκων
intelligat,) tunc qui in Judæa fugiant in montes. Qui *autem* super *domum*,
ρμγ νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, 15
β ne descendat in domum, nec introëat *tollere* quid de domo sua. Et
μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ (η) εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Καὶ 16
ρμδ qui in *agrum existens*, non revertatur *in quæ post*, tollere vestimentum suum. Væ
β ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ 17
autem *in utero habentibus* & nutricantibus in illis diebus. Orate verò
ρμε δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ 18
ϛ ut non *fiat fuga vestra* hyeme. Erunt enim dies illi *tribulatio*,
ρμϛ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος. Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, 19
β *qualis non facta est talis* ab initio *conditionis*, quam condidit Deus, usque nunc, *& non*
οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ
fiet. Et *si non* Dominus *contraxisset* dies, non *servaretur* omnis caro:
ρμζ γένηται. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· 20
ϛ sed propter electos, quos elegit, *contraxit* dies.
ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

MS. A. (δ) δὲ καὶ (ε) ἄγωσιν (ζ) ἂν (η) εἰσελθάτω

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܡܥܝܬܘܢ ܩܪܒܐ ܘܫܡܥܐ ܕܩܪܒܐ܂ ܠܐ ܬܬܕܠܚܘܢ܂ ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܗܘܢ܂ ܐܠܐ ܠܐ 7
ܥܕܟܝܠ ܫܘܠܡܐ܂ * ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ܂ ܘܡܠܟܘ ܥܠ ܡܠܟܘ܂ ܘܢܗܘܘܢ ܙܘܥܐ 8
ܒܕܘܟ ܕܘܟ܂ ܘܢܗܘܘܢ ܟܦܢܐ ܘܫܓܘܫܝܐ܂ ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܪܫܐ ܕܚܒܠܐ܂ * ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ 9
ܢܦܫܟܘܢ܂ ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ܂ ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ܂ ܘܩܕܡ ܡܠܟܐ
ܘܗܓܡܘܢܐ ܬܩܘܡܘܢ ܡܛܠܬܝ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܠܗܘܢ܂ * ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܥܬܝܕܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ 10
ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ * ܘܡܐ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܕܢܫܠܡܘܢܟܘܢ܂ ܠܐ ܩܕܡܝܢ ܬܬܝܨܦܘܢ 11
ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ܂ ܘܠܐ ܬܪܢܘܢ܂ ܐܠܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܒܗܝ ܫܥܬܐ ܐܢܬܘܢ ܡܠܠܘ܂ ܠܐ
ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ܂ ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ * ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ܂ ܘܐܒܐ 12
ܠܒܪܗ܂ ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢܝܐ ܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ܂ ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ܂ * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ 13
ܟܠܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ܂ ܡܢ ܕܡܣܝܒܪ ܕܝܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ܂ * ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ 14
ܐܬܐ ܛܢܦܬܐ ܕܚܘܪܒܐ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ܂ ܕܩܝܡܐ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܘܠܐ܂ ܡܢ ܕܩܪܐ
ܢܣܬܟܠ܂ ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ܂ * ܘܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ܂ ܠܐ ܢܚܘܬ 15
ܘܠܐ ܢܥܘܠ ܠܡܫܩܠ ܡܕܡ ܡܢ ܒܝܬܗ܂ * ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ܂ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ 16
ܠܡܫܩܠ ܢܚܬܗ܂ * ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ܂ * ܨܠܘ ܕܝܢ 17 18
ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܥܪܘܩܝܐ ܕܝܠܟܘܢ ܒܣܬܘܐ܂ * ܬܗܘܐ ܓܝܪ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܐܘܠܨܢܐ܂ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܟܘܬܗ ܡܢ 19
ܪܫܝܬ ܒܪܝܬܐ ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ܂ ܘܠܐ ܬܗܘܐ܂ * ܘܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ ܟܪܝ ܝܘܡܬܐ 20
ܗܢܘܢ܂ ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ܂ ܐܠܐ ܡܛܠ ܓܒܝܐ ܕܓܒܐ܂ ܟܪܝ ܐܢܘܢ ܠܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ܂

* Quum autem audieritis prælia, & rumorem 7
bellorum, ne timeatis futurum: est enim ut
hæc fiant, sed nondum finis. Surget enim 8
gens in gentem, & regnum in regnum, fi-
entque terræmotus in singulis locis, & erunt
fames & tumultus. Hæc sunt initium dolo- 9
rum. Cavete autem vobismetipsis: tradent
enim vos judicibus, & in synagogis eorum
flagellis cædemini, & coram regibus & præ-
fectis sistemini propter me, ut sit eis testimo-
nio. Priùs autem prædicandum est Evan- 10
gelium meum in omnibus gentibus. Quum 11
autem tradendos vos adducent, ne sitis soli-
citi quid loquamini, néve meditemini:
sed id ipsum quod datum fuerit vobis illâ
ipsâ horâ, eloquimini, non enim vos loque-
mini, sed Spiritus sanctitatis. Tradet au- 12
tem frater fratrem suum ad mortem, & pa-
ter filium suum: & insurgent filii contra
patres suos, & enecabunt eos. Et eritis 13
exosi omnibus propter nomen meum. Qui
verò sustinuerit usque in finem, hic salvus
erit. Quum autem videritis portentum il- 14
lud immundum vastationis, quod dictum est
per Danielem prophetam, stans ubi non
oportet, (qui legit, intelligat) tunc illi qui
fuerint in Judæa, fugiant in montem. Et 15
qui fuerit in tecto, ne descendat, nec ingre-
diatur ut auferat quicquam ex ædibus suis.
Et qui fuerit in agro, is ne revertatur retrò 16
ut tollat vestimentum suum. Væ autem gra- 17
vidis, & iis quæ lactaverint per illos dies. 18
Orate verò ne fiat fuga vestra hyeme. Erit 19
enim illis diebus oppressio, qualis non exsti-
tit à principio creaturæ quam creavit Deus,
nunc usque, nec erit. Et nisi Dominus de- 20
curtâsset dies illos, nulla viveret caro: sed
propter electos quos elegit, decurtavit dies
illos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اکنون چون جنکها بشنوید وخبرهاء اراجیف مترسید • سبب انك البته خواهد شدن الا 7
هنوز فرجام نیست • * زیرا که خلق بر خلق بر خیزند • ومملکت بر مملکت • ودر بعضی 8
ولایتها ترس وبیم باشد • تنکی وکرسنکی ظاهر شود • ودرمیان مردم اشفتکی بشود • * اینها
همه اول شورش وتباهی اند • * شما در نفس خود استوار باشید • ودل خودرا قوی دارید • 9
برای انك شمارا بدست داوریها بسپارند • ودر مجمع ایشان † شمارا بزنند • وشکنجه کنند • باید
که شما برابر ملکان • وشحنکان دلیر باشید • وبرای من کواهی دهید • * وهرچه زودتر 10
سپارشهاء من در اطراف عالم کفته شود • * چون شمارا پیش کشند • وبسپارند اندیشه 11
مکنید • که چه کویید • وغم نخورید • الا انچ دران ساعت بشما داده شود • انرا بکویید • دران
ساعت شما نباشید که سخن میکویید الا روح القدس • یعنی جان پاك • * برادر برادررا در مرك 12
سپارد • وپدر فرزند را • وفرزندان بر پدران خود بر خیزند • وایشانرا بمیرانند • * برای نام من از 13
هر کس دشمن داشته شوید • وانك تا اخر بشکیبد زنده جاوید او باشد • * وقتی که 14
ببینید ایت پلید خرابی را • انك در دانیال پیغمبر کفته شد در انجا که نا شایست است

Cùm igitur bella audieritis & ru- 7
mores tumultuum, ne timeatis: eò
quod omnimodò futurum est, sed
nondum finis est. Quoniam popu- 8
lus in populum insurget, & regnum
in regnum, & in quibusdam regio-
nibus terror & metus erit, angustia
& fames exorietur, et inter homi-
mines consternatio erit. Hæc omnia
principium perturbationis & per-
niciei sunt. Vos in anima vestra 9
confirmati estote, & cor vestrum
fortificate; eò quòd vos in potesta-
tem judiciorum traditur i sint, et
in conventu illorum vos verbera-
bunt et tormento afficient: oportet
ut vos coram regibus et præsidibus
animosi sitis, et mihi testimonium
perhibeatis. Et primùm omnium 10
præcepta mea in extrema mundi
promulgata erunt. Cùm vos attra- 11
xerint et tradiderint, cogitationem
hanc ne agitetis, quid scilicet di-
cturi sitis, neque solicitudine affici-
amini: sed id quod in illa hora vo-
bis datum fuerit, illud loquimini;
in illa enim horâ vos non estis qui
loquimini, sed Spiritus sanctus, i.e.
Mens pura. Frater fratrem in mor- 12
tem tradet, et pater filios: et filii
in patres suos insurgent, et eos mor-
te afficient. Et propter nomē meū ab 13
omni homine odio habiti eritis: ille
autem qui ad finem perseveraverit,
vivens æternùm ipse erit. Quo tem- 14
pore videritis signum impurum de-
solationis, quod in Daniele propheta
dictum est, in eo loco quo non oportet

Versio VULGATA LATINA.

7 Cùm audieritis autem bella, & opiniones bellorum, ne timueritis: oportet
8 enim hæc fieri: sed nondum finis. Exurget enim gens contra gentem, & re-
gnum super regnum, & erunt terræmotus per loca, & fames. Initium dolorum
9 hæc. Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in conciliis, & in synagogis
vapulabitis, & ante præsides & reges stabitis propter me, in testimonium illis.
10 Et in omnes gentes primùm oportet prædicari Evangelium. Et cùm duxerint vos
11 tradentes, nolite præcogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit
in illa hora, id loquimini: non enim vos estis loquentes, sed Spiritus sanctus.
12 Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium: & consurgent filii in
13 parentes, & morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum.
Qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit. Cùm autem videritis abo- 14
minationem desolationis, stantem ubi non debet: (qui legit, intelligat:) tunc
qui in Judæa sunt, fugiant in montes: Et qui super tectum, ne descendat in 15
domum, nec introëat ut tollat quid de domo sua: Et qui in agro erit, non 16
revertatur retrò tollere vestimentum suum. Væ autem prægnantibus & nu- 17
trientibus in illis diebus. Orate verò ut hyeme non fiant. Erunt enim 18
dies illi tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ, quam con- 19
didit Deus, usque nunc, neque fient. Et nisi breviâsset Dominus dies, non 20
fuisset salva omnis caro: sed propter electos, quos elegit, breviavit dies.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاذا سمعتم بالحروب واخبار الحروب فلا تضطربوا فانه ينبغي ان يكون لكن لم يأت الانقضي * 7
* وان امة تقوم على امة ومملكة على مملكة ويكون الزلازل في مواضع * ويكون مجاعات 8
وهيوج وهذه بداية الطلق * الفصل الثالث والاربعون * فانظروا انتم اياكم 9
سيسلمونكم الى المحاكم فتضربون وتقامون امام الملوك والقواد من اجلي شهادة لهم *
* ولكل الامم * ينبغي اولا ان يكرز بالانجيل * فاذا قدموكم واسلموكم فلا تهتموا بماذا تقولون 10 11
ولا بما تجيبون * فانكم تعطون في تلك الساعة ما به تتكلمون * ولستم المتكلمين لكن روح
القدس * وسيسلم الاخ اخاه الى الموت والاب ابنه ويثب الابناء على ابائهم فيقتلونهم * 12
* ويكونون مبغضين من الكل من اجل اسمي والذي يصبر الى المنتهى يخلص * فاذا 13 14
رايتم نجس الخراب المذكور في دانيال النبي قايما حيث لا يجوز فليفهم القاري * حينئذ
الذين في اليهودية يهربون الى الجبال * والذي على السطح لا ينزل الى بيته لياخذ منه شيا * 15
* والذي في الحقل لا يرجع الى ورايه لياخذ لباسه * فالويل للحبالى والمرضعات في تلك 16 17
الايام * فصلوا لئلا يكون هربكم في شتاء * لانه يكون في تلك الايام ضيق لم يكن مثله 18 19
من البدء الذي خلق الله الى الان ولا يكون * ولولا ان الرب قصر تلك الايام لم يخلص 20
ذو جسد * لكن من اجل المختارين الذين اختيروا قصر تلك الايام *

Cùm autem audieritis bella, & famas 7
bellorum, ne turbemini. Oportet enim
hoc fieri: sed non venit finis. Et verò 8
gens surget contra gentem, & regnum
contra regnum, & erunt terræmotus in
locis diversis, & erunt fames, ac furo-
res: & hoc erit initium doloris.

Sectio quadragesima tertia.

Quare advertite vos, nam sunt proditu- 9
ri vos prætoriis, & vapulabitis, & si-
stemini ante reges & præsides pro-
pter me, in testimonium illis, Et cunctis 10
gentibus. Oportet autem primùm prædi-
cari evangelium. Cùm autem obtulerint 11
vos, & tradiderint vos, ne anxii sitis
quid loquamini, neque quid respondeatis;
quoniam vos donabimini in illa hora eo,
quod loquemini: & non eritis vos lo-
quentes, sed Spiritus sanctus. Et tradet 12
frater fratrem suum morti, & pater fili-
um suum: & irruent filii in parentes su-
os, & occident eos: Et eritis exosi apud 13
omnes propter nomen meum. Et qui sus-
tinebit usque in finem, salvabitur.
Cùm autem videritis contaminationem 14
vulnæ commemoratam in Daniele pro-
pheta, stantem ubi non decet (intelligat
legens.) Tunc qui in Judæa sunt, fugi-
ent in montes: Et qui super tectum, non 15
descendet in domum suam, ut tollat ex
ea quidquam: Et qui in agro, non re- 16
vertetur retrò se, ut tollat vestimen-
tum suum. Væ autem prægnantibus, & 17
lactantibus in illis diebus. Orate igitur 18
ne sit fuga vestra in hyeme: Quoniam 19
erit in illis diebus angustia, cui non fu-
it similis ab initio quo creavit Deus
usque nunc, neque erit. Et nisi Domi- 20
nus abbreviâsset illos dies, non salva-
retur corporeus quisquam: sed propter
electos, qui electi sunt, breviati sunt
illi dies.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወእመ፡ ሰማዕክሙ፡ ለፀብአተ፡ ወድምፀ፡ ፀብኢተ፡ ኢትደንግፁ፡ እስመ ፡ ሀለወ፡ ይኩ
8 ን፡ ዝንቱ፡ ወአኮ፡ በጊዜሁ፡ ሰቤሃ፡ ዘየኀልቅ፡፡ ወይትነሣእ ፡ ሕዝብ፡ ዲበ፡ ሕዝብ ፡
ወነገሥት፡ ዲበ፡ ነገሥት፡ ወይመጽእ፡ ድልቅልቅ፡ በበ፡ ብሔሩ፡ ወይመጽእ፡ ረኃብ፡
9 ወዝንቱ፡ ቀደሚሁ፡ ለጻዕር፡፡ ወአንትሙሰ፡ ዑቁ፡ ርእሰክሙ፡ ይወስዱክሙ፡ ለዐዋደተ፡
ወይቀሥፉክሙ፡ በምኵራባት፡ ወይትበጽሑክሙ፡ ኀበ፡ መሳፍንት ፡ ወነገሥት ፡ በእን
10 ቲአየ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ስምዐ፡ ሳዕሌሆሙ፡፡ ወበኵሉሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወይቀድሙ፡
11 ይስብክዎ፡ ለወንጌል፡፡ ወሶበ፡ ያበጽሑክሙ፡ ኢትሐልዩ፡ ኢትቅድሙ ፡ ዘትብሉ፡
ወዘትነቡ፡ ዘእነግረክሙ፡ ሰቤሃ፡ ንቡ፡ እስመ፡ ኢኮንክሙ፡ አንትሙ፡ ዘትነቡ፡ ዘእንበ
12 ለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ወያገብእ፡ እኁው፡ እኁዋሁ፡ ለሞት፡ ወአብ፡ ውሉደ፡ ወውሉ
13 ድ፡ ይትነሥኡ፡ ዲበ፡ አዝማዲሆሙ ፡ ወይቀትልዎሙ፡፡ ወትከውኑ፡ ጽሉኣን፡ በኀ
14 በ፡ ኵሉ፡ በእንተ፡ ስምየ፡፡ ወዘሰ፡ አዘሰፈ፡ ትዕግሥቶ፡ ውእቱ፡ ዘይድኅን፡፡ ወሶበ፡
ርኢክሙ፡ ኀሳሮ፡ ለሙስና፡ ዘይቤ፡ ዳንኤል፡ ነቢይ፡ ዘይቀውም፡ ውስተ፡ መካን፡ ቅዱ
15 ስ፡ ኀበ፡ ኢይከውን፡ ወዘያነብብ፡ ለይለቡ፡፡ ይእተ፡ አሚረ፡ እለ፡ ውስተ፡ ይሁዳ፡ ይ
16 ጕዩ፡ ውስተ፡ አድባር፡፡ ወዘኒ፡ ውስተ፡ ናሕስ፡ ኢይረድ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ወኢይባእ፡ ይን
17 ሣእ፡ ዘኮነ፡ እምቤት፡፡ ወዘኒ፡ ገዳም፡ ሀሎ፡ ኢይትመየጥ፡ ድኅሬሁ፡ ይንሣእ፡ ልብ
18 ሶ፡፡ ወባሕቱ፡ አሌሎን፡ ለፅኑሳት፡ ወለእለ፡ ይሐፅና፡ ውእተ፡ አሚረ፡፡ ወጸል
19 ዩ፡ ከመ፡ ኢይኩን፡ ጕየክሙ፡ በክረምት፡፡ ወይከውን፡፡ ውእተ፡ ዕለተ፡ ዓቢይ፡ ሕ
ማም፡ ዘእምአመ፡ ኮነ፡ ዓለም፡ ኢኮነ፡ ከማሁ፡ ወእምአመ፡ ፈጠሮ፡ እግዚአብሔር፡
20 ወኢኮነ፡፡ ወሶበ፡ አኮ፡ ዘአኅጸሮን፡ እግዚአብሔር፡ ለእማንቱ ፡ መዋዕል ፡ እ
ም፡ ኢድኅነ፡ ኵሉ፡ ዘነፍስ፡ ወባሕቱ፡ በእንተ ፡ ኅሩያኒሁ ፡ እለ ፡ ኀረየ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ይኅጽሮ፡ እማንቱ፡ መዋዕል፡፡

Et quum audieritis bella, & rumorem bellorum, ne conturbemini: quia oportet 7
fieri hoc, sed non continuò finis erit. Et exurget gens contra gentem, & reges 8
contra reges: & veniet terræ motus in singulis locis, & veniet fames: et hoc 9
principium doloris. Et vos cavete vobis: adducẽt vos conventibus, & flagellabunt
vos in synagogis, & ducent vos ad principes & reges propter me, ut fiat testimo-
nium contra illos. Et omnibus gentib⁹ primò prædicabunt evangeliũ. Et quando 10
adducẽt vos, ne præcogitete quid dicetis, & quid loquemini: q dicã vobis tunc, 11
dicite: quia non estis vos qui loquimini, sed Spirit⁹ sanctus. Et tradet frater fratrẽ 12
suum ad mortẽ, & pater filium suum; & filii consurgent contra parentes suos, &
occident eos. Et eritis exosi apud omnes propter nomen meũ, & qui perpetua- 13
vit patientiam suam, ipse *est* qui servabitur. Et quando videritis turpitudinem 14
desolationis, *de* qua dixit Daniel Propheta, quæ stabit in loco sancto ubi non
oportet, (& qui legit intelligat eum) isto die qui sunt in Judæa fugient in mon-
tes. Et qui in tecto *fuerit* non descendet in domum, nec ingredietur sumere 15
quod fuit in domo. Et qui *in* campo fuerit, non revertetur retrò, tollere vesti- 16
mentum suum. Sed væ prægnantibus & sinu portantibus isto die. Et orate 17
quòd non sit fuga vestra in hyeme. Et erit isto die magna tribulatio, cui ex quo 18
tempore factus est mundus, non fuit similis; & ex quo creavit Deus, non fuit. 19
Et nisi contraxisset Deus illos dies, non fuisset salva omnis anima: sed propter 20
electos, quos elegit Deus, contrahuntur isti dies.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بايستد * انك بخواند * دريابد * كساني كه در يهودا باشند بكوه بكريزند * وانك بر بام باشد * 15
فرو نيايد * ونه تواند امدن واز خانه خود چيزي † ستادن * * انك در كشتزار باشد * وا پس 26
نكردد كه جامه خود بستاند * واي بر زنان ابستن * وآنان كه بچكانرا شير مي دهند † دران روزها 17
* نماز كنيد * و زاري * كه كريختني شما بزمستان نباشد * ونه در روز شنبه * * ودران 18 19
روزكار * دشخواري * وتنكي بشود * كه هر كز چشم كس نديده باشد واز اول كه خدا دنيارا
آفريد * وتا اين وقت نشده باشد * ونشود * واكر نه خدا آن † روزهارا كوتاه مي كرد * 20
هيچ كوشتمندي زنده نمي ماند الا براي پاكان * وكزيدكان * ان روزها كوتاه شدند *

stans, qui legit intelligat: ii qui in
Judæa fuerint in montem fugiant.
Et qui super tectum fuerit, ne de- 15
scendat: neque enim poterit veni-
re, & aliquid è domo sua sumere.
Qui in agro fuerit, ne revertatur 16
ut vestem suam capiat. Væ autem 17
mulieribus prægnantibus, & iis
quæ infantes lactaverint in illis
diebus. Preces facite & supplica- 18
tionem, ut fuga vestra in hyeme
non sit, neque in die Sabbathi.
Nam in illo tempore calamitas et 19
angustia erit, qualem oculus cujus-
quam unquam vidit, et ab initio,
quando Deus mundum creavit,
usque ad hoc tempus non fuit, neque
erit. Et nisi Deus illos dies con- 20
traxisset, nullum carne constans vi-
vum maneret: sed propter sanctos
et electos illi dies abbreviati sunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΜΒ'. ΜΓ'.

Et tunc si quis vobis dixerit; Ecce hic Christus, aut, ecce illic, ne credideritis.
21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστὸς, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ (θ)πιστεύσητε.
Exsurgent enim pseudochristi & pseudoprophetæ, & dabunt signa & portenta, ad
22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς
seducendum, si possibile, & electos. Vos autem aspicite: ecce prædixi vobis
23 τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν
omnia. Sed in illis diebus, post tribulationem illam Sol contenebrabitur,
24 (ι) πάντα. Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
& Luna non dabit splendorem suum. Et stellæ cœli erunt deci-
25 καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς· Καὶ οἱ (κ) ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπί-
dentes, & virtutes quæ in cœlis commovebuntur. Et tunc videbunt filium
26 πτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν
hominis venientem in nubibus cum efficacia multa & gloria. Et tunc
27 τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ (λ)δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ τότε
mittet angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor ventis,
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων,
ab extremo terræ usque extremum cœli. A autem ficu discite parabolam:
28 ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
Cùm ejus jam ramus tener fuerit, & germinet folia, cognoscitis quia
(μ) ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι
prope æstas est: Sic & vos, cùm hæc videritis facta, cognoscite
29 ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· (ν) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν (ξ) ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε

quod propè est ad fores. Amen dico vobis, Quoniam non præteribit generatio
ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ 30
hæc, usque quò omnia ista fiant. Cœlum & terra præteribunt:
αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (ο)παρελεύσονται· 31
at verba mea non præteribunt. De autem die illo &
οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης (π) καὶ 32
hora, nemo scit, neque angeli, qui in cœlo, neque Filius, si non
τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ
Pater. Aspicite, vigilate, & orate: nescitis enim quando
ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε 33
tempus est. Sicut homo peregrè profectus relinquens domum suam, & dans
ὁ καιρός ἐστιν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς 34
servis suis auctoritatem, & cuique opus suum: & janitori præcepit ut
τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ· καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
vigilet. Vigilate ergò: (nescitis enim quando dominus domûs veniat; vesperè,
γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· (οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται), ὀψὲ, 35
an mediâ nocte, an galli cantu, an manè:) Ne veniens repentè, inveniat vos
ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·) Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς 36
dormientes. Quæ autem vobis dico, omnibus dico; Vigilate.
καθεύδοντας. Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε. 37

MS. A. (θ) πιστεύετε. (ι) ἅπαντα. (κ) ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες, (λ) δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. (μ) ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς (ν) Οὕτως (ξ) ἴδητε ταῦτα (ο) παρελεύσονται· (π) ἢ ὥρας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐ݀ܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܘ ܗܐ ܬܡܢ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ.
22 ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ ܘܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ ܘܢܛܥܘܢ ܐܢ ܡܫܟܚܝܢ ܐܦ ܠܓܒܝܐ.
23 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܙܕܗܪܘ ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܟܠܡܕܡ.
24 ܒܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܡܢ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܗܘ ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܬܠ ܢܘܗܪܗ.
25 ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܚܝܠܘܗܝ ܕܫܡܝܐ ܢܙܘܥܘܢ.
26 ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܥܢܢܐ ܥܡ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܥܡ ܬܫܒܘܚܬܐ.
27 ܘܗܝܕܝܢ ܢܫܕܪ ܠܡܠܐܟܘܗܝ ܘܢܟܢܫܘܢ ܠܓܒܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܒܥ ܪܘܚܝܢ ܡܢ ܪܝܫܗ ܕܐܪܥܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫܗ ܕܫܡܝܐ.
28 ܡܢ ܬܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܡܬܠܐ ܕܡܐ ܕܪܟܟܘ ܣܘܟܝܗ ܘܐܦܪܥܘ ܛܪܦܝܗ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ.
29 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ ܕܥܘ ܕܡܛܬ ܠܬܪܥܐ.
30 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ.
31 ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ.
32 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ ܐܦܠܐ ܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ.
33 ܚܙܘ ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܬܝ ܗܘ ܙܒܢܐ.
34 ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܕܗܘ ܢܦܩ ܠܡܣܬܟܢ ܘܫܒܩ ܒܝܬܗ ܘܝܗܒ ܫܘܠܛܢܐ ܠܥܒܕܘܗܝ ܘܠܐܢܫ ܐܢܫ ܥܒܕܗ ܘܠܬܪܥܐ ܦܩܕ ܕܢܗܘܐ ܥܝܪ.
35 ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܬܝ ܐܬܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ ܒܪܡܫܐ ܐܘ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܐܘ ܒܩܪܝܬ ܬܪܢܓܠܐ ܐܘ ܒܨܦܪܐ.
36 ܕܠܐ ܢܐܬܐ ܡܢ ܫܠܝ ܘܢܫܟܚܟܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ ܐܢܬܘܢ.
37 ܡܕܡ ܕܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܠܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܘܘ ܥܝܪܝܢ.

Tunc siquis dixerit vobis, Ecce hîc est 21
Christus, & ecce illîc, ne credatis. Surgent 22
enim Pseudochristi, & pseudoprophetæ, &
edent signa & miracula, & seducent, si pos-
sit fieri, etiam electos. Vos autem cavete, 23
ecce prædixi vobis omnia. Porrò in illis 24
diebus post miseriam illam sol obscurabi-
tur, nec luna dabit splendorem suum. Et 25
stellæ cadent è cœlo, & virtutes cœlorum
commovebuntur. Túncque videbunt Fili- 26
um hominis venientem in nubibus cum vir-
tute magna, & cum gloria. Et tunc mit- 27
tet angelos suos, & congregabit electos
suos à quatuor ventis, ab extremo terræ ad
extremum usque cœli. A ficu autem disci- 28
te parabolam. Quum ejus tenerescunt ra-
mi, & germinant folia, scitis advenisse æsta-
tem. Ita & vos quum videritis hæc fieri, 29
scitote propè esse ad valvas. Amen dico 30
vobis, Nequaquam præterierit generatio
ista, usquedum hæc omnia fiant. Cælum 31
& terra præteribunt, ac sermones mei non
præteribunt. Ceterùm de die illo & illa
hora nemo novit, ne angeli quidem cœlo- 32
rum, nec ipse Filius, sed Pater. Cavete, 33
vigilate, & orate: nescitis enim quando
futurum sit tempus. Est enim tanquam 34
vir qui peregrè profectus est, reliquitque
domum suam, ac dedit potestatem servis
suis, & unicuique opus suum: janitori
verò præcepit ut vigilans esset. Vigilate 35
ergò, quippe qui nesciatis quando ven-
turus sit dominus domûs, vesperéne,
an mediâ nocte, an in cantu galli, an
mané. Ne quum venerit derepentè, in- 36
veniat vos dormientes. Quod autem vo- 37
bis dico, vobis omnibus idipsum dico,
Estote vigilantes.

Versio PERSICA cùm Interpretatione LATINA.

21 * وبعد ازان اكر كسي بشما بكويد * كه مسيح اينجاست * يا انجا باور مداريد * * براي انك
22 مسيحان دروغي پيدا شوند * وپيغمبران زور وناراست وايتها وشكفتها بدهند * كه بفريبانند
23 اكر توانند كزيدكانرا نيز * شما از ايشان † پرهيز كنيد * اينك هر چيزرا پيشتر بشما خبر كردم

پنجاه چهار — خبر قيامت وخرابي اورشليم

24 25 * ودران روزكار پستر ازان دشخواري * افتاب تاريك شود * وماه روشنايي ندهد * * وستاركان
26 از اسمان فرو ريزند * ونيرومندان † آسماني بلرزند * * انكه فرزند ادمي † را ببينند بر ابر ابرها
27 بيايد * با بزركي * ونيرومندي * وشكوه * وعظمت * * وازان پس فرشتكان خودرا بفرستد
28 وكزيدكان خودرا از چهار ارواح كرد كند * از روي زمين تا سر آسمان * * وشما از درخت
انجير مثلها بياموزيد وقتي كه شاخهاء او تازه † شوند * وبركهاء او برويند * شما بدانيد كه
29 تابستان رسيد * * اينچنين شما نيز ببينيد كه اين همه شده باشد * بدانيد كه بر در نزديك
30 31 شد * * راست بشما بكويم اين هوده نكذرد تا اين همه را نبينيد * * آسمان وزمين ؛ بكذرند

Posteà autem si quis vobis dixerit; Christus quidem hic est, aut illic: 21
ne credatis. Eò quòd Christi falsi ap- 22
*parebunt, & Prophetæ falsi & ad-
ulterini, & signa & prodigia edent,
ut decipiant, si possent, electos et-
iam. Vos ab eis cavete: ecce rem* 23
omnem vobis præmonstravi.

LIV. Prædictio resurrectionis & excidii Hierosolymæ.

Et in illis diebus post afflictionem 24
*Sol obtenebrabitur, & Luna lumen
non dabit. Et stellæ de cælo deci-* 25
*dent, & potentia cælorum contre-
miscent. Tunc Filium hominis vi-* 26
*debunt, qui super nubes ætheris ve-
niet cum majestate, & virtute, &
terrore, & magnificentiâ. Et post-* 27
*eà Angelos suos mittet, & ele-
ctos suos à quatuor ventis congre-
gabit, à superficie terræ usque ad
verticem cæli. Vos autem ab ar-* 28
*bore ficûs parabolas discite, tempo-
re quo rami ejus teneri fuerint, &
folia ejus germinaverint, vos sci-
tis æstatem adesse. Sic vos etiam* 29
*cum videritis hæc omnia fieri, sci-
tote quòd ad ostium propè sit. Ve-* 30
*rum vobis dico, Hæc generatio non
præteribit, quin hæc omnia videri-
tis. Cælum & terra præteribunt,* 31

Versio VULGATA LATINA.

21
22 Et tunc si quis vobis dixerit; Ecce hic est Christus, ecce illic, ne credideritis. Ex-
urgent enim pseudochristi, & pseudoprophetæ, & dabunt signa & portenta ad se-
23 ducendos, si fieri potest, etiam electos. Vos ergò videte: ecce prædixi vobis
24 omnia. Sed in illis diebus, post tribulationem illam, Sol contenebrabitur, & Lu-
25 na non dabit splendorem suum: Et stellæ cœli erunt decidentes, & virtutes, quæ
26 in cœlis sunt, movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubi-
27 bus cum virtute multa, & gloria. Et tunc mittet angelos suos, & congregabit
28 electos suos à quatuor ventis, à summo terræ, usque ad summum cœli. A ficu au-
tem discite parabolam. Cùm jam ramus ejus tener fuerit, & nata fuerint folia, cog-
29 noscitis quia in proximo sit æstas: Sic & vos cùm videritis hæc fieri, scitote quòd
in proximo sit in ostiis. Amen dico vobis; Quoniam non transibit ge- 30
neratio hæc, donec omnia ista fiant. Cœlum & terra transibunt, ver- 31
ba autem mea non transibunt. De die autem illo vel hora nemo scit, 32
neque angeli in cœlo, neque Filius, nisi Pater. Videte, vigilate, & ora- 33
te: nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo, qui peregrè pro- 34
fectus reliquit domum suam, & dedit servis suis potestatem cujusque operis, &
janitori præcepit ut vigilet. Vigilate ergò, (nescitis enim quando Domi- 35
nus domûs veniat: serò, an mediâ nocte, an galli cantu, an manè,) Ne cùm 36
venerit repentè, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus di- 37
co; Vigilate.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فان قال لكم احد حينيذ ان المسيح هاهنا او هناك فلا تصدقوا * فانه سيقوم مسيحوا كذب
22 وانبياء كذبه ويصنعون علامات وعجايب ليضلوا المختارين ان قدروا * فانظروا انتم فهذا
23 قد بدات واخبرتكم بكل شي * لكن في تلك الايام بعد ذلك الضيق الشمس تظلم والقمر
24 لا يعطي ضوه * والكواكب تتساقط من السماء وقوات السماء تضطرب * حينيذ ينظرون ابن
25 الانسان اتيا في السحاب مع قوات ومجد عظيم * حينيذ يرسل ملايكته فيجمع مختاريه من
26 جهات اربع الرياح من اقصي الارض الي اقصاها * ومن التينة اعلموا المثل * اذا رايتم اغصانها
27 لانت وظهرت اوراقها علمتم ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا اذا رايتم هذه قد كانت
28 فاعلموا انه قد قرب علي الابواب * امين اقول لكم ان هذا الجيل لا يزول حتي يكون
29 هذا كله * والسماء والارض تزولان وكلامي لا يزول * الفصل الرابع والاربعون *
30 * فاما ذلك اليوم وتلك الساعة لا يعرفها احد ولا الملايكة الذين في السماء * ولا الابن الا
31 الاب * فانظروا واسهروا وصلوا لانكم لا تعلمون متي يكون الزمان * مثل انسان سافر وترك
32 بيته * واعطي عبيده السلطان لكل واحد عمله * واوصي البواب بالتيقظ * فاسهروا فانكم
33 لا تعلمون متي ياتي رب البيت * بالعشي كان او نصف الليل او صياح الديك او بالغداة * ليلا
34 ياتي بغتة فيجدكم نياما * والذي اقوله لكم فللجميع اقوله فاسهروا *
35
36
37

*Et si dixerit vobis aliquis tunc quòd 21
Christus est hic, vel illic, ne credatis.
Nam exurgent Christi mendacii, & pro- 22
phetæ mendaces, & facient signa, & mi-
racula, ut seducant electos, si possint. Ad- 23
vertite ergò vos, nam ecce præveni, &
annuntiavi vobis omnia. Verùm in illis 24
diebus post illam angustiam, sol obtene-
brabitur, & luna non dabit lumen suum,
Et stellæ dilabentur de cœlo, & virtutes 25
cœli conturbabuntur. Tunc videbitis fi- 26
lium hominis venientem in nubibus, cum
virtutibus & gloriâ magnâ. Tunc mit- 27
tet angelos suos, & congregabit electos
suos ex partibus quatuor ventorum, ab
extremitate terræ usque ad extremita-
tes ejus. A ficu verò discite parabolam. 28
Quando videtis ramos ejus tenerescere,
& apparere folia ipsius, nôstis quòd æstas
jam appropinquavit. Ita vos etiam 29
cùm videritis hæc jam accidisse, scitote
jam accessisse ad ostia. Amen dico vobis, 30
quòd hæc generatio non transibit, donec
fiant hæc omnia. Et cœlum & terra 31
transibunt, & verba mea non transibunt.*

Sectio quadragesima quarta.

*At verò illum diem, & illam horam non 32
novit quisquam, ne quidem angeli qui
sunt in cœlo, at ne Filius, sed Pater. Ad- 33
vertite, & vigilate, & orate, quoniam
vos nescitis quando futurum sit tempus.
Sicut homo, qui migravit & reliquit 34
domum suam, deditque servis suis pote-
statem, unicuique opus suum, & præce-
pit janitori vigilantiam. Vigilate, quia 35
vos nescitis, quando sit venturus domi-
nus domûs: seròne, an mediâ nocte, an
cantu galli, an in matutino. Ut ne veni- 36
at repentè, & inveniat vos dormientes.
Quod autem dico vobis, omnibus id 37
dico; Vigilate.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወይእቲ:ዕለት:እመቦ:ዘይቤለክሙ:ነዋ:ዝየ:ሀሎ:ክርስቶስ:ወነዋ:ከሐክ:ኢትእመ
22 ኑ:::=: እስመ:ይመጽኡ:ሐሰዊያን:መሲሕ:ወሐሰዊያን:ነቢያት:ወይገብሩ:ተኣምራ
23 ረ:ወመንክረ:ከመ:ያስሕቱ:ወሶበሰ:ይትከሀል:ወለኅሩያንሂ:=: ወአንትሙ:ዑቁ:
24 ናሁ:ኣቅደምኩ:ነጊሮተክሙ:ኵሎ::=: ዑቁ:እተወ:ሰዓት:ምስለ:ኵሉ:ሕማ
25 ም:ፀሐይኒ:ይጸልም:ወወርኅኒ:ኢይሁብ:ብርሃኖ:=: ወከዋክብትኒ:ይወድቁ:እ
26 ምሰማይ:ወይትከወስ:ሀይለ:ሰማያት::=: ወይእቲ:ዕለት:ይሬእይዎ:ለወልደ:እጓ
ለ:እመ:ሕያው:እንዘ:ይመጽእ:በደመና:ሰማይ:ኀይል:: ወስብሐት:ብዙኅ::=:
27 ወይእቲ:ዕለት:ይፈንዎሙ:ለመላእክቲሁ:ወያስተጋብእዎሙ:ለኅሩያኒሁ:እምአር
28 ባዕቱ:ነፋሳት:እምአጽናፈ:ምድር:እስከ:አጽናፈ:ሰማይ::=: ወእም:በለስ:ለአ
ምሩ:አምሳሊሁ:እምከመ:ሰምሰመ:አዕጹቂሃ:ወሠረጸ:ቈጽላ:ይትዐወቅ:ከመ:
29 ለልጸቀ:ማእረር::=: ከማሁኬ:አንትሙኒ:እምከመ:ርኢክሙ:ዘንተ:ኵሎ:ኮነ:
30 ለአምሩ:ከመ:በጽሐ:ኆኅት:=: አሜን:እብለክሙ:ከመ:ኢትኀልቅ:ዛቲ:ተውል
31 ደ:ዘእንበለ:ይኩን:ዝንቱ:ኵሉ:=: ሰማይ:ወምድር:ይኀልፍ:ወቃልየሰ:ኢይኀ
32 ልፍ::=: በእንተ:ሰዓት:ወዕለት::=: ወበእንተሰ:ይእቲ:ዕለት:ወይእቲ:ሰዓ
ት:አልቦ:ዘያእምራ:ወኢመላእክተ:ሰማይ:ወኢወልድ:ዘእንበለ:አብ:ባሕቲቱ::=:
33 ወባሕቱ:ዑቁ:ወትግሁ:ወጸልዩ:እስመ:ኢታአምሩ:ማእዜ:መዋዕለ:ጊዜሁ::=: ከ
34 መ:ብእሲ:ዘይነግድ:ወይኀድግ:ቤቶ:ወይሁቦሙ:ግብሮሙ:ለአግብርቲሁ:ለለ:አሐ
35 ዱ:እምኔሆሙ:ወይኤዝዞ:ለዓጸዊ:ከመ:ይትጋሀ::=:ትግሁ:እንከ:እስመ:ኢታአም
ሩ:ማእዜ:ይመጽእ:በዓለ:ቤት:እመሂ:ሰርከ:ወእመሂ:መንፈቀ:ሌሊት:ወእመሂ:ጊ
36 ዜ:ይንቅሕ:ደርሆ:ወእመኒ:ጸቢሐ:=: ኢይምጻእክሙ:ግብተ:ወኢይርከብክሙ:
37 እንዘ:ትነውሙ:=: ወናሁ:እብለክሙ:ለኵልክሙ:ትግሁ:=:

Et isto die si quis dicet vobis, Ecce hîc est Christus; &, Ecce illic, ne credite. Quo- 21
niam venient pseudochristi, & pseudoprohetæ, & facient signa & miracula, ut 22
seducant, & si fieri poterit, etiã electos. Et vos cavete: ecce prædixi vobis omnia. 23
Attendite, venit hora cum omni tribulatione: sol obscurabitur, & luna non dabit 24
splendorem suum. Et stellæ decident è cœlo, & movebitur potestas cœlorum. 25
Et isto die videbunt filium hominis venientem in nubibus cœli, potestate & 26
gloriâ multâ. Et isto die mittet angelos suos, & congregabunt electos suos è 27
quatuor ventis, ab extremitatibus terræ usque extrêmitates cœli. Et è ficu 28
discite parabolam ejus; Quum teneri *sunt* rami ejus, & germinat folia, notum est
quòd appropinquavit messis. Sic igitur vos quum videritis hoc totum fieri 29
scitote quòd advenit ad ostia. Amen dico vobis, quòd non præterierit hæc 30
generatio, antequàm fiat hoc totum. Cœlum, & terra transibit, & verbum 31
meum non transibit.

De horâ & die.

Et de isto die & istâ horâ nemo est qui scit, neque angeli cœli, neque Fili- 32
us, sed Pater solus. Sed cavete, & vigilate, & orate, quia nescitis quan- 33
do *erit dies* temporis ejus. Sicut homo qui peregrè proficiscitur, & re- 34
linquit domum suam, & assignat singulis servis opera sua, & mandat ja-
nitori ut vigilaret. Vigilate igitur, quia nescitis quando veniet Dominus 35
domûs; utrùm vesperâ, utrùm mediâ nocte, utrùm in gallicinio, utrùm mané: 36
Ne veniat vobis repentè, & ne inveniat vos dormientes. Et ecce dico vobis 37
omnibus, Vigilate.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 وسخنان من نگذرند * وان روز وان ساعترا كسي نداند * نه ازادميان * ونه فرشتگان
33 آسمان * ونه پسر نيز * مگر پدر تنها * ببينيد * وبيدارباشيد * ونماز كنيد * براي انك آن
34 روزرا نمي دانيد * همچوآن † مرد كه احتياط † كرد * وخانهٔ خود را رها كرد * وبندگان
خود فرمان داد وهر يكي † را † كردار خود سپارش كرد * وفرمود كه هميشه در بسته باشد *
35 * اكنون بيدار باشيد * براي انك نمي دانيد كه خداوند خانه كي مي آيد * شب هنگام
36 يا نيم شب * يا وقت صبح * كه خروس بانگ زند * يا بامداد * * نبادا ناگاه بيايد وشمارا
27 خفته بيند * * انچ ازان شماست بشما همگنان مي گويم آگاه باشيد

*at verba mea non prætèribunt. Di- 32
em autem illum & horam illam
quispiam non novit, neque hominum
neque Angelorum cœli: neque Fi-
lius etiam; sed Pater solus. Videte, 33
& vigilate, & orate; eò quòd il-
lum diem ignoratis. Perinde ac ille 34
vir qui iter suscepit, & domum su-
am reliquit, & servis suis mandata
dedit, & unicuique opus suum assi-
gnavit, jussitque ut janua semper
clausa esset. Vigiles itaque estote, 35
eò quòd ignoratis quando Dominus
domûs venturus sit, vespere, an me-
diâ nocte, an tempore diluculi cùm
gallus vocem emiserit; an manè.
Ne repentè veniat, & vos dormien- 36
tes videat. Quod vestrâ interest 37
vobis omnibus dico, Moniti estote.*

CAP. XIV. ιδ΄.

Erat autem Pascha, & Azyma post duos dies: & quærebant summi Sacerdotes,
1 ἮΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς,
& Scribæ, quomodò eum in dolo prehendentes, occiderent. Dicebant autem;
2 καὶ οἱ Γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες, ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δέ,
Non in festo, ne quando tumultus sit populi. Et existente eo in Bethania,
3 Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ. Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ΜΔ
in domo Simonis leprosi, accumbente eo, venit mulier habens alabastrum
ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον
unguenti nardi probati multi pretii: & confringens alabastrum, effudit
μύρου, νάρδου πιστικῆς (α) πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα (β) τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν
ei juxta caput. Erant autem quidam indignati apud semetipsos, & dicen-
4 αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς, καὶ λέγον-
tes; Ad quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim istud venundari
5 τες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; Ἠδύνατο γὰρ (γ) τοῦτο πραθῆναι
super trecentis denariis, & dari pauperibus: Et fremebant ei.
ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
At Jesus dixit, Sinite eam: quid illi molestias exhibetis? Pulchrum opus operata est
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο
in me. Semper enim pauperes habetis cum vobis, & cùm volueritis, potestis
7 (δ) εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε
illis benefacere: me autem non semper habetis. Quod habuit hæc, fecit:
αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ὃ (ε) εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· 8
præoccupavit ungere meum corpus in sepulturam. Amen dico vobis; Ubi-
προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅ- 9
cunque prædicatum fuerit Evangelium istud in totum mundum, & quod fecit
που (ζ) ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν
hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Judas Iscariotes, unus
αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. (η) Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς 10
duodecim, abiit ad principes Sacerdotum, ut proderet eum illis. Ii
τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. (θ) Οἱ 11
verò audientes gavisi sunt, & polliciti sunt ei argentum dare. Et quærebat
δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ (ι) ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτει
quomodò opportunè illum traderet. Et primo die Azymorum, quando
ΜΕ πῶς (κ) εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ. Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε 12
Pascha mactabant, dicunt ei discipuli ejus; Quò vis abeuntes pare-
τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμά-
mus ut manduces Pascha? Et mittit duos discipulorum suorum, & dicit
σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει 13
eis; Ite in civitatem, & occurret vobis homo lagenam aquæ
αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
bajulans: sequimini eum:
βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ.

MS.A. (α) πολυτίμου (β) τὸν (γ) τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι (δ) ἐν ἐμοί. (ε) ἔσχεν (ζ) ἐάν (η) Καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ἀπῆλθεν (θ) Καὶ ἀκούσαντες (ι) ἀργύρια (κ) αὐτὸν εὐκαίρως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܡܘܪܘܢ * ܠܗ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 ܒܬܪ ܬܪܝܢ ܕܝܢ ܝܘܡܝܢ ܦܨܚܐ ܗܘܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܐܝܟܢܐ ܒܢܟܠܐ ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
2 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܒܥܐܕܐ. ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܒܥܡܐ.
3 ܘܟܕ ܗܘ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ ܟܕ ܣܡܝܟ ܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܥܡܗ ܫܛܝܦܐ ܕܒܣܡܐ ܕܢܪܕܝܢ ܪܫܝܐ ܣܓܝ ܕܡܐ. ܘܦܬܚܬܗ ܘܐܫܦܟܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ.
4 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܬܒܐܫܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܢܐ ܗܘܐ ܐܘܒܕܢܐ ܕܗܢܐ ܒܣܡܐ.
5 ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܙܕܒܢܘ ܒܝܬܝܪ ܡܢ ܬܠܬܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܠܡܬܝܗܒܘ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܬܚܡܬܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
6 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ. ܫܘܒܩܘܗ ܡܢܐ ܡܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕܬ ܠܘܬܝ.
7 ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. ܘܐܡܬܝ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ. ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ.
8 ܗܕܐ ܕܗܘܬ ܠܗ ܥܒܕܬ. ܘܩܕܡܬ ܐܝܟ ܕܠܩܒܘܪܐ ܒܣܡܬܗ ܠܦܓܪܝ.
9 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܐܦ ܗܕܐ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ ܬܬܡܠܠ ܠܕܘܟܪܢܗ.
10 ܝܗܘܕܐ ܕܝܢ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܐܙܠ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ.
11 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܚܕܝܘ. ܘܐܫܬܘܕܝܘ ܠܗ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܟܣܦܐ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܘܪܣܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ.
12 ܘܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܒܗ ܕܒܚܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܦܨܚܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܙܠ ܢܛܝܒ ܠܟ ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ.
13 ܘܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܐ ܦܓܥ ܠܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܛܥܢ ܩܠܬܐ ܕܡܝܐ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ.

Lectio in consecratione Chrismatis. 35.

CAP. XIV.

Duobus autem pòst diebus futurum erat 1
Pascha Azymorum, & quærebant principes
sacerdotum, & Scribæ quomodo dolo pre-
henderent eum, & eum interficerent. Di- 2
cebantque; Non in festo, ne fiat tumultus in
populo. Et quum ipse esset in Beth-Ania in 3
ædibus Simonis leprosi, dum accumberet,
venit mulier habens secum alabastrum aro-
matis nardi præstantissimæ, multi pretii: &
aperuit illud, effuditque super caput ipsius
Jesu. Erant autem quidam ex discipulis qui- 4
bus id displicuit apud se, & dixerunt; Quor-
sum facta est perditio hujus aromatis? Po- 5
terat enim venundari amplius quàm trecen-
tis denariis, & dari pauperibus, & insulta-
bant in eam. Ipse verò Jesus dixit, Omitti- 6
te eam: quid ei molesti estis? bonum opus
operata est in me. Nam omni tempore pau- 7
peres habebitis vobiscum: & quandocunq;
volueritis, potestis eis benefacere: ego verò
non omni tempore ero apud vos. Hæc quod 8
habuit, egit: & præoccupavit, tanquam ad
sepulturam, aromate condiit corpus meum.
Equidem dico vobis, Ubicunque prædica- 9
bitur hoc Evangelium meum in universo
mundo, id etiam quod ista egit, narrabitur
in memoriam ipsius. Judas autem Iscariotes 10
unus ex duodecim, abiit ad principes sacer-
dotum, ut proderet eis Jesum. Illi verò 11
quum hæc audissent, lætati sunt: &
polliciti sunt argentum ei se daturos:
proinde quærebat sibi opportunitatem
prodendi eum. Et primo die Azymo- 12
rum, quo sacrificant Judæi Pascha, dicunt ei
discipuli ipsius; Quò loci vis ut eamus tibi
paraturi ut comedas Pascha? Et misit duos 13
è discipulis suis, dixitque eis; Ite in civita-
tem, & ecce occurret vobis homo bajulans
vas aquale, ite post eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه پنج انجا كه زن روغن غاليه بر مسيح ريخت

1 وبعد از دو روز فصح فطير خوران شد * بزركان وامامان ونويسندكان † مي خواستند كه اورا بكيرند † بحيلت *
2 وبكشند * ومي كفتند در عيد † نشود كه درعالم آشوب افتد * 3 وچون او در بيت عينا در
خانه شمعون ابرص نشسته بود * زني آمد وشيشه † پر از روغن غاليه وناردين خوش بوي †
بياورد * وسر شيشه را كشاد * و ان روغن را بر سر مسيح ريخت * 4 وكساني از شاكردان † انجا
بودند * وايشانرا نا خوش آمد در نفس خود † كفتند چرا اين † روغن خوش بوي كم شد *
5 مي شايست بيشتر از سه صد دينار اورا فرختن * وبدرويشان † داده مي شد * وزنرا ملامت مي
دادند * 6 انكه عيسي † بشاكردان كفت * چرا اورا خجل مي كردانيد كردار نيك كرد پيش
من * 7 براي انك بهر وقتي مسكينان † ودرويشان پيش شما هستند * وبهر وقتي † با ايشان نيكي
توانيد كردن * اما من بهر وقتي درميان شما نيستم * 8 انچ اين † زن داشت نيكي كرد *
وپيشتر † از دفن كردن مرا معطر كرد * 9 وراست بشما بكويم * كه در هر كجا
كه مژده من كفته شود كردار اين † زن † نيز كفته شود * در جمله اطراف عالم *

LV. Ubi mulier unguentum galiæ in Christum effudit.

CAP. XIV.

Et post biduum Pascha festum 1
azymorum erat: magnates, & sacer-
dotes & scribæ quærebant, ut eum
prehenderent dolo, & interficerent.
Ac dicebant; In festo ne fiat, quia in 2
populo tumultus accideret. Et cùm 3
ipse in Bethania, in domo Simeonis
leprosi sederet, mulier venit, & am-
pullam plenam unguento galiæ &
nardi præstantis odoris attulit; et ca-
put ampullæ aperuit, & unguentum
illud in caput Christi effudit. Et 4
quidam ex discipulis illic erant, &
illis displicuit apud sese: Quor-
sum, aiebant, istud unguentum præ-
stantis odoris perditur? Licuisset 5
plusquàm trecentis denariis vendi-
tum & pauperibus datum esse. Et
mulieri vitio dabant. Tunc Jesus 6
discipulis dixit; Quare illam pu-
dore afficitis? Opus bonum ope-
rata est erga me. Eò quòd omni tem- 7
pore pauperes & egeni apud vos
sunt, & quovis tempore illis bene-
facere potestis: ego verò omni tempo-
re inter vos non sum. Quantum hu- 8
ic mulieri suppetebat bonum fecit, et
ante sepulturam me aromate condi-
vit. Et certè vobis dico, quòd in 9
quocunque loco Evangelium meum
prædicatum fuerit, factum hujus
mulieris etiam narrabitur in omnes
fines mundi.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XIV.

1 ERat autem Pascha & Azyma post biduum: & quærebant summi sacerdotes, &
2 Scribæ, quomodò eum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem; Non in die
3 festo, ne forte tumultus fieret in populo. Et cùm esset Bethaniæ in domo Simo-
nis leprosi, & recumberet: venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spi-
4 cati pretiosi; & fracto alabastro, effudit super caput ejus. Erant autem quidam
indigne ferentes intra semetipsos, & dicentes; Ut quid perditio ista unguenti
5 facta est? Poterat enim unguentum istud venumdari plus quàm trecentis denari-
6 is, & dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jesus autem dixit; Sinite eam,
7 quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes
habetis vobiscum: & cùm volueritis, potestis illis benefacere: me autem non
semper habetis. Quod habuit hæc, fecit: prævenit ungere corpus meum in 8
sepulturam. Amen dico vobis; Ubicunque prædicatum fuerit Evangelium istud 9
in universo mundo, & quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Ju- 10
das Iscariotes unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum
illis. Qui audientes gavisi sunt: & promiserunt ei pecuniam se daturos. Et 11
quærebat quomodò illum opportunè traderet. Et primo die Azymorum quando 12
Pascha immolabant, dicunt ei discipuli; Quò vis eamus, & paremus tibi ut man-
duces Pascha? Et mittit duos ex discipulis suis, & dicit eis; Ite in civitatem: 13
& occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans, sequimini eum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وكان الفصح والفطير بعد يومين * فطلب روساء الكهنة والكتبة كيف يمسكونه بمكر
2 ليقتلوه * وكانوا يقولون ليس في العيد لئلا يكون شغب في الشعب *
3 * الفصل الخامس والاربعون * وبينما هو في بيت عنيا في بيت سمعان الابرص
4 متكي جاءت امراة معها اناء فيه طيب ناردين فايق ثمين فافرغته على راسه * وكان اناس
5 متذمرين في انفسهم قايلين لم تلف هذا الطيب * قد كان ينبغي ان يباع باكثر من
6 ثلثماية دينار ويدفع للمساكين وانتهروها * فقال لهم يسوع دعوها لم تؤذونها نعم العمل
7 عملت بي * لان المساكين عندكم كل حين فاذا اردتم قدرتم ان تحسنوا اليهم * واما انا
8 فلست عندكم كل حين * فالذي كان لها قد فعلته * لانها بدات فطيبت جسدي للدفن *
9 * امين اقول لكم انه حيثما يكرز بهذا الانجيل في جميع العالم ينطق بما صنعت
10 هذه تذكارا لها * وان يهوذا الاسخريوطي احد الاثني عشر ذهب الى روساء الكهنة ليسلمه
11 اليهم * فلما سمعوا فرحوا ووعدوه بعطية الفضة * وكان يطلب فرصة كيف يسلمه اليهم *
12 * الفصل السادس والاربعون * وفي اول يوم من الفطير اذ كانوا يذبحون
13 الفصح قال له تلاميذه اين تريد ان نمضي ونعد لتاكل الفصح * فارسل اثنين من
تلاميذه وقال لهما امضيا الى المدينة * فسيلقاكما انسان حامل جرة ماء اتبعاه *

CAP. XIV.

ERat autem Pascha, & azyma, post 1
duos dies: & quæsierunt principes sa-
cerdotum & Scribæ, quomodo tenerent
eum dolo, ut occiderent eum. Et dice- 2
bant, Non in die festo, ne forte fiat ru-
mor in populo.

Sectio quadragesima quinta.

Et cùm esset in Beth-ania in domo Simo- 3
nis leprosi recumbens, venit mulier se-
cum habens vas, in quo erat unguentum
nardi excellens, pretiosum, & vacuavit
illud super caput ejus. Fuerunt autem 4
aliqui murmurantes intra semetipsos,
dicentes; Quare periit hoc unguentum?
Potiùs expediebat vendi pluris quàm 5
trecentis denariis & dari pauperibus:
& reprehenderunt eam. Ait illis Je- 6
sus, Sinite illam. Cur offenditis eam?
optimum opus operata est in me: Quo- 7
niam pauperes sunt apud vos in omni
tempore, cumque volueritis, poteritis be-
nefacere illis: at ego non sum apud vos
omni tempore. Quod habuit fecit, quo- 8
niam ipsa prævenit, & unxit corpus me-
um ad sepulturam meam. Amen dico 9
vobis, quòd ubicunq; prædicabitur istud
Evangelium in universo mundo, profere-
tur quod fecit hæc in memoriam ejus. Et 10
verò Judas Iscariotes unus de duode-
cim, abiit ad principes sacerdotum ut
traderet eum illis: Cumque audissent, 11
gavisi sunt, & promiserunt ei munus ar-
genti. Et quærebat opportunitatem, quo-
modo traderet eum illis.

Sectio quadragesima sexta.

Et primo die azymorum dum immolarent 12
Pascha, dixerunt ei discipuli ejus: Quò
vis ut eamus, & paremus, ut manduces
pascha? Misitque duos ex discipulis su- 13
is, & dixit eis, Ite ad urbem, occurret-
que vobis homo portans lagenam aquæ:
sequimini eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወእስከ፡ሰኑይ ፡ መዋዕል ፡ ፋሲካ፡በዓለ፡መጸለት፡፡ ወኀሠሡ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐ
2 ፍት ፡ ይትመየንዎ ፡ ወይእኅዝዎ ፡ ወይቅትልዎ፡፡ ወይቤሉ ፡ አኮ ፡ በበዓል ፡
ከመ ፡ ኢይትሀወኩ ፡ ሕዝብ፡፡
በእንተ ፡ እንተ ፡ ቀብአቶ ፡ ዕፍረተ፡፡
3 ወእንዘ ፡ ሀሎ ፡ ቢታንያ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ዘለምጽ ፡ እንዘ ፡ ይረፍቅ ፡ መጽአት ፡
ብእሲት፡ ወአምጽአት፡ ዕፍረተ ፡ ዘአልበስጥሮስ፡ ዘናርዱ፡ ቅደው፡ ዘዕጹብ፡ ሤጡ፡
4 ወአስሰቶ፡ወሶጠት፡ደብ፡ ርእሱ፡፡ ወቦ ፡ እለ፡ ተምዑ፡ ወይቤሉ፡ ለምንት፡ መጠነ
5 ዝ፡ አሕጕልት፡ለዝ፡ ዕፍረት፡፡ እመ፡ኢተክህለኑ፡ ይሠየጥ፡ዝንቱ፡ ዕፍረት፡ፈድ
6 ፋደ፡በሠለስቱ፡ምእት፡ዲናር፡ወይሀቡ፡ ለነደይ፡ ወገሠጽዋ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚ
እ፡ኢየሱስ፡ ኅድግዋ፡ ለብእሲት፡ ኢታሠርሕዋ፡ ሠናየ፡ ግብረ፡ ገብረት፡ ላዕሌየ፡፡
7 ወለነያያንሰ፡ ዘልፈ፡ትረክብዎሙ፡ኀቤክሙ፡ ወጊዜ፡ ፈቀድክሙ፡ታሠኒዩ፡ሳዕሌሆሙ ፡
8 ወኪያየሰ፡ አኮ፡ ዘልፈ፡ ዘትረክቡኒ፡፡ ወዛቲኒ፡ ዘባቲ፡ ገብረት፡፡ ወአቅደመት ፡ ወ
9 ቀብአተኒ ፡ ሥጋየ፡ ለቀበርየ፡፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ኀበ፡ ሰበክዋ፡ለዛቲ፡ ወንጌል፡
10 ውስተ፡ኵሉ፡ ዓለም፡ይነግሩ፡ዘገብረት፡ዛቲኒ፡ ወይዘክርዋ፡፡ ወይሁዳ፡አስቆሮ
ታዊ፡ አሐዱ፡ እመዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሖረ ፡ ኀበ ፡ ሊቃነ፡ ካህናት ፡ ከመ ፡ ያገብኦ፡
11 ሎሙ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ ተፈሥሑ ፡ ወታናገርዎ ፡ ይሀብዎ፤ ሠላሳ ፡ ብሩረ፡፡
ወፈቀደ ፡ በጽሚት፡ያግብኦ ፡ ሎሙ፡፡
12 በእንተ ፡ ፋሲክ፡፡ ወአመ ፡ ቀዳሚት፡ ዕለት፡ በዓለ፡ መጸለት፡ ፋሲክ፡
አመ፡ይጠብሑ፡ፋሲሐ፡ወይቤልዎ፡አርደኢሁ፡ በአይቴ፡ ትፈቅድ፡ ናስተደሉ፡ ለከ፡ፋስ
13 ሐ፡ ትብላዕ፡፡ ወፈነወ ፡ ክልኤተ ፡ እምአርደኢሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ሖሩ ፡ ሀገረ፡
ወትረክቡ ፡ ብእሴ ፡ ዘይጸውር ፡ ጸሕበ ፡ ማየ ፡ ወትልውዎ ፡ ኀበ ፡ ቦአ፡፡

CAP. XIV.

ET usque duos dies paschæ, festum Azymorum, & quæsiverunt principes sa- 1
cerdotum & scribæ circumvenire eum, & prehendere eum, & occidere eum.
Et dicebant; Non in festo, ne conturbentur populi. 2

De illa quæ unguento unxit Christum.

Et quum esset Bethaniæ, in domo Simonis leprosi accumbens, venit mulier, & 3
attulit albastrum unguenti nardi fragrantis, grandis pretii, & aperuit illud; &
effudit super caput ejus. Et quidam indignati sunt, & dixerunt; Quare hujus- 4
modi perditio hujus unguenti. Nónne poterat vendi hoc unguentum ampliùs 5
quàm trecentis denariis, & dari pauperibus? & corripuerunt eam. Et dixit iis 6
Dominus Jesus, Sinite mulierem, ne molesti sitis, operata est bonum opus erga
me. Et pauperes semper invenietis apud vos, & *quo* tempore volueritis bene- 7
faciatis super eos: & me non semper *erit* quòd inveniatis. Et hæc quod habuit 8
fecit, & præunxit corpus meum, in sepulturam meam. Amen dico vobis, Ubi 9
prædicabunt hoc Evangelium in toto mundo; nuntiabunt quòd fecit ista,
& memores erunt ejus. Et Judas Iscariotes unus ex duodecim, abiit ad 10
principes sacerdotum ut proderet eum iis. Et audientes gavisi sunt, & promi- 11
serunt dare ei triginta argenteos, & voluit occultè tradere eum illis.

De paschate.

Et quando primus erat dies festi Azymorum, pascha, quando mactabant pascha 12
dixerunt ei discipuli ejus; Ubi vis ut paremus tibi, ut pascha manduces. Et mi- 13
sit duos è discipulis suis, & dixit iis; Ite *in* civitatem, & invenietis hominem por-
tantem vas aquæ, & sequemini eum, ubicunque introibit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 *اما يهوداي سخريوطا يكي از دوازده پيش بزرگان امامان رفت * براي انك عيسي را در
11 دست ايشان †بسپارد * وقتي كه شنيدند شاد شدند * وبر خود قبول كردند * كه بلو
مال دهند * واز دست او بر مي خواست تا عيسي را بسپارد

پنجاه شش خوردن مسيح فصح در روز پنجشنبه

12 *ودر نخستين روز فطير * كه يهوديان درو فصح را بكشند * شاكردان او بلو كفتند
13 كجا خواهي كه براي تو جايكه سازيم * كه فصح خوري * *از شاكردان خود دو
كس را فرستاد * وسپارش كرد * كه در شهر رويد برابر شما مردي آيد * وخيكي آب
بر كرفته باشد * از پس او برويد *

Judas autem Iscariotes, unus ex 10
duodecim, ad maximos sacerdotum
ivit, ut Jesum in manum illorum
proderet. Quo tempore audissent 11
gavisi sunt, & receperunt se ei pe-
cuniam daturos: & continuò ille
quærebat ut Jesum proderet.

LVI. Comedit Christus Pascha feriâ quintâ.

Et in primo die azymorum, quo Ju- 12
dæi Pascha mactant, discipuli ejus
ei dixerunt; Ubi vis ut tibi locum
paremus, ut Pascha comedas. Et è 13
discipulis suis duos quosdam misit,
& mandavit eis; In civitatem
quidem itote, obviàm vobis vir qui-
dam veniet, & utrem aquæ bajula-
bit: eum sequimini.

Et quocunque introierit, dicite domûs domino, Quia Magister dicit,
14 Καὶ ὅπου (λ) ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει,
Ubi est *diversorium*, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis
15 Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν
demonstrabit cœnaculum grande stratum, *paratum*: illic parate nobis. Et ex-
16 δείξει (μ) ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξ-
ierunt discipuli ejus, & venerunt in civitatē: & invenerunt sicut dixerat illis, &
ῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν· καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ
paraverunt Pascha. *Et vespere* facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus
17 18 ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων
illis & manducantib⁹, ait Jesus; Amen dico vobis; Quia unus ex vobis tradet me,
αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με,
manducans cum me. Illi *autem* cœperunt contristari, & dicere ei *unus ad unum*; Nunquid
19 ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς, (ν) Μήτι
ego? *& alius, Nunquid ego? Ipse autem respondens* ait illis; Unus ex duodecim *in-*
20 ἐγώ; καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβα-
tingens cum me in catinum. Ipse quidē filius hominis vadit, sicut scri-
21 πτόμενος (ξ) μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ-
ptum est de eo: Væ autem homini illi, per quem filius hominis *prodi-*
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
tur. Pulchrum erat ei, si non esset natus homo ille. Et manducantib⁹ illis, *su-*
22 δοται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ (ο) ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λα-
mens Jesus panem, benedicens fregit, & dedit eis: & ait; Sumite, *comedite:*
βὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, (ο) Λάβετε, φάγετε·
hoc est corpus meum. Et *accipiens calicem*, gratias agens dedit eis: & biberūt
τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον 23
ex illo omnes. Et ait illis; Hic est sanguis meus novi testamenti, qui
ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ 24
pro multis *effusus*. Amen dico vobis, Quia *non amplius* non bibam de ge-
περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ (π) γεν- 25
nimine vitis, usque in diem illum, cùm illud bibam novum in re-
νήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασι-
gno Dei. Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. Et ait eis
λείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Καὶ λέγει αὐτοῖς 26 27
Jesus; *Quòd* omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est;
ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται,
Percutiam pastorem, & dispergentur oves. Sed *post resurrexisse*
Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ (ρ) διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί 28
me, præcedam vos in Galilæam. *At* Petrus ait ei; Et si omnes scan-
με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ πάντες σκαν- 29
dalizati fuerint, sed non ego. Et ait illi Jesus; Amen dico tibi; Quia
δαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι 30
hodiè in nocte hac, priùs quā bis *gallum vociferari*, ter *negabis* me.
(σ) σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

MS. A. (λ) ἂν (μ) ἀνώγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ (ν) Μήτι ἐγώ εἰμι, Ῥαββί; καὶ (ξ) μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα εἰς τὸ (ο) ἐγεννήθη (ο) Λάβετε· τοῦτο (π) γενήματος (ρ) διασκορπισθήσονται (σ) σὺ σήμερον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܠܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܐܡܪܘ ܠܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܕܪܒܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܥܡ
15 ܬܠܡܝܕܝ ܦܨܚܐ. * ܘܗܐ ܡܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ ܪܒܬܐ ܕܡܫܘܝܐ ܘܡܛܝܒܐ. ܬܡܢ ܛܝܒܘ
16 ܠܢ. * ܘܢܦܩܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܛܝܒܘ
17 18 ܦܨܚܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ. ܐܬܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗ. * ܘܟܕ ܤܡܝܟܝܢ ܘܠܥܣܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ.
19 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܕܐܟܠ ܥܡܝ ܗܘ ܢܫܠܡܢܝ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܪܝܘ
20 ܠܡܬܟܪܝܘ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܚܕ ܚܕ. ܠܡܐ ܐܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ
21 ܕܨܒܥ ܥܡܝ ܒܠܓܬܐ. * ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ. ܘܝ ܕܝܢ ܠܓܒܪܐ
ܗܘ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ
22 ܠܘ ܐܬܝܠܕ. * ܘܟܕ ܐܟܠܝܢ. ܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ
23 ܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܤܒܘ. ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܦܓܪܝ. * ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ. ܘܒܪܟ ܘܝܗܒ
24 ܠܗܘܢ. ܘܐܫܬܝܘ ܡܢܗ ܟܠܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܕܡܝ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ.
25 ܕܚܠܦ ܤܓܝܐܐ ܡܬܐܫܕ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ
26 ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܫܬܝܘܗܝ ܚܕܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܫܒܚܘ
ܘܢܦܩܘ ܠܛܘܪ ܙܝܬܐ. * ܕܠܠܝܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܠܘ *
27 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܠܟܘܢ ܬܬܟܫܠܘܢ ܒܝ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܡܚܝܘܗܝ
28 29 ܠܪܥܝܐ ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܐܡܪܘܗܝ. * ܐܠܐ ܡܐ ܕܩܡܬ. ܩܕܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. * ܐܡܪ
30 ܠܗ ܟܐܦܐ. ܐܢ ܟܠܟܘܢ ܢܬܟܫܠܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ. ܕܐܢܬ ܝܘܡܢܐ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ. ܩܕܡ ܕܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܪ ܒܝ.

Et quò loci ingressus⁹ est, dicite dño domûs; 14
Magister noster ait; Ubi est domicilium, ubi
comedam cum discipulis meis Pascha? Et 15
ecce ostendet vobis cœnaculum magnum
stratum ac præparatum: illîc parate nobis.
Exierunt itaque discipuli ejus, & venerunt 16
in civitatem, & repererunt prout dixerat eis,
paraveruntque Pascha. Quumq; esset vespe- 17
ra, venit cum dodecade sua, Et quum accum- 18
berent, ac manducarent, dixit Jesus; Amen
dico vobis, Unus ex vobis qui comedit me-
cum, ipse prodet me. Illi verò cœperunt an- 19
gi, & dicunt ei sigillatim; Nunquid ego
sum? Ipse verò ait illis, Unus è duodecim 20
qui intingit mecum in paropside. Et Filius 21
hominis abit, sicut scriptum est de eo: Væ au-
tem homini illi per quem proditur Filius ho-
minis: præstaret homini illi, si natus non fu-
isset. Quumque illi manducarent, accepit 22
Jesus panem & benedixit, fregitque, ac de-
dit eis, & ait illis; Accipite, Hoc est corpus
meum. Et accepit calicem, & gratias egit, 23
benedixitque ac dedit eis: & biberunt ex eo
omnes. Et dixit eis, Hic est sanguis meus te- 24
stamenti novi, qui pro multis effunditur.
Amen dico vobis me ampliùs non bibitu- 25
rum ex generatione vitis, usque ad diem il-
lum, quo bibam eam recenter in regno Dei.
Et laudes cantârunt, exieruntque in Montem 26
olivarum.

Nocte crucifixionis. 36.

Et dixit eis Jesus, Vos omnes offendemini 27
in me istâ nocte. Scriptum est enim, Percu-
tiam pastorem, & dispergentur agni ipsius.
Sed quum surrexero, præibo vobis in Gali- 28
læam. Dixit ei Cepha, Si omnes offendan- 29
tur, ego verò non item. Ait illi Jesus, 30
Amen dico tibi; Hodie nocte istâ priusquàm
cantaverit gallus duabus vicibus, ter nega-
bis me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 *هر كجا كه درود • بخداوند خانه بكوييد • كه بزرك ما مي كويد كجاست †جاي مجلس كه
15 با شاكردان خود فصح بخوريم • *او بشما بنمايد رواره بزرك آراسته ومعد داشته • دران جايكاه
16 †براي ما بسازيد • *شاكردان بدر آمدند • ودر شهر رفتند • انچنانك بديشان كفت • يافتند •
17 18 وفصح را معد داشتند • *وقت شبهنكام با دوازده شاكرد خود • انجا آمد *چون نشستند • ومي
خوردند • عيسي كفت راست بشما بكويم • يكي از شما كه با من مي خورد • مرا در دست دهد •
19 20 *شاكردان غمكين †شدند • وهر كسي بخود كمان مي برد كه مكر منم • *عيسي بديشان
21 كفت كه از دوازده يكي انكس است • كه با من دست در كاسه نهد • *اما فرزند ادمي برود
انچنانك نبشته شد • ليكن واي بران مرد • كه فرزند ادمي †بدست او سپارده شود •
22 آن بهتر مي بود كه آن مرد زاينده نمي شد • *وچون ايشان مي خوردند عيسي
نان را ستد • وبركت كرد وشكست • وبديشان داد وكفت بستانيد اينست تن من •
23 *وپياله ستد • واعتراف †كرد • وبركت نهاد وبديشان داد • وهمكنان ازو خوردند •
24 *بديشان كفت • اينست خون من عهد نو • كه عوض بسياران ريخته شود •

Quocunque introierit, patri familiâs dicite; Magister noster dicit, Ubi est locus convivii ut cum discipulis meis Pascha comedam? 14
Ille vobis ostendet cænaculum magnum instructum & paratum: in eo loco nobis apparate. 15
Discipuli egressi sunt, & in civitatem venerunt: & quemadmodum illis dixerat invenerunt, & Pascha pararunt. 16
Tempore vespertino cum duodecim discipulis suis illuc venit. 17
Quum consedissent & ederent, Jesus dixit; Verum vobis dico, Unus è vobis qui mecum comedit, me in manus hostium *tradet.* 18
Discipuli contristati sunt, & unusquisque secum reputavit, Numquid ego sum? 19
Jesus illis dixit; E duodecim quidem unus, is est qui mecum manum in catinum indit. 20
Filius autem hominis abit, quemadmodum scriptum est: sed væ illi viro per cujus manum Filius hominis traditus fuerit: meliùs esset quòd iste vir natus non fuisset. 21
Et cùm illi ederent, Jesus panem accepit, & benedixit, & fregit, & illis dedit, & dixit; Accipite, Hoc est corpus meum. 22
Et poculum accepit, & gratias egit & benedixit, & illis dedit: & omnes ex eo biberunt. 23
Et illis dixit, Hic est sanguis meus testamenti novi, qui pro multis effunditur. 24

Versio VULGATA LATINA.

14 Et quocunque introierit, dicite domino domûs, Quia magister dicit; Ubi est refe-
15 ctio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstra-
16 bit cœnaculum grande, stratum: & illic parate nobis. Et abierunt discipuli ejus,
& venerunt in civitatem: & invenerunt sicut dixerat illis, & paraverunt Pascha.
17 Vespere autem facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis, & mandu-
18 cantibus, ait Jesus; Amen dico vobis, Quia unus ex vobis tradet me, qui mandu-
19 cat mecum. At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatìm; Numquid ego?
20 Qui ait illis; Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Fi-
21 lius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi, per
22 quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si non esset natus homo ille. Et

manducantibus illis, accepit Jesus panem: & benedicens fregit, & dedit eis, &
ait; Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit 23
eis: & biberunt ex illo omnes. Et ait illis; Hic est sanguis meus novi testamenti, 24
qui pro multis effundetur. Amen dico vobis; Quia jam non bibam de hoc genimine 25
vitis, usque in diem illum, cùm illud bibam novum in regno Dei. Et hymno di- 26
cto, exierunt in Montem olivarum. Et ait eis Jesus; Omnes scandalizabimini in 27
me in nocte ista: quia scriptum est; Percutiam pastorem, & dispergentur oves. 28
Sed postquàm resurrexero, præcedam vos in Galilæam. Petrus autem ait illi; Et si 29
omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego. Et ait illi Jesus; Amen dico tibi, Quia 30
tu hodiè in nocte hac, priusquàm gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * إلى حيث يدخل • فقولا لرب البيت إن المعلم يقول لك أين موضع الراحة حيث آكل الفصح
15 16 مع تلاميذي * فهو يريكما غرفة كبيرة مفروشة معدة فأعدا لنا هناك * فلما أتيا التلميذان
17 18 إلى المدينة ووجدا كما قال لهما وأعدا الفصح * ولما كان المساء جاء ومعه الاثني عشر * فاتكأوا
19 ليأكلوا فقال يسوع آمين أقول لكم أن واحد منكم يسلمني وهو الذي يأكل معي * فحزنوا
20 وقال كل واحد منهم لعلي أنا هو * فأجابهم قائلا واحد من الاثني عشر هو الذي يضع يده
21 معي في القصعة * لأن ابن الإنسان يمضي كما هو مكتوب من أجله * والويل لذلك الإنسان
22 الذي يسلم ابن الإنسان • خير لذلك الإنسان ألا يولد * فبينما هم يأكلون أخذ يسوع خبزا
23 فبارك وكسر وأعطاهم وقال خذوا هذا هو جسدي * وأخذ كأسا فشكر وأعطاهم فشربوا منه
24 25 كلهم * وقال لهم هذا هو دمي العهد الجديد الذي يراق عن كثيرين * آمين أقول لكم
إني لا أشرب من عصير الكرمة إلى ذلك اليوم إذا ما شربته جديدا في ملكوت الله •
26 27 * الفصل السابع والأربعون • * ثم سبحوا وخرجوا إلى جبل الزيتون * فقال لهم [يسوع]
28 كلكم تشكون في هذه الليلة • لأنه مكتوب أني أضرب الراعي فتتفرق الغنم * لكنني لما
29 30 أقوم أسبقكم إلى الجليل * قال له بطرس إن شكوا كلهم فلست أنا * فقال له يسوع آمين
أقول لك إنك أنت اليوم في هذه الليلة قبل أن يصيح الديك مرتين تكفر بي ثلاثا •

Quocunque introierit, & dicite domi- 14
no domûs, Magister dicit tibi, Ubi est
locus requiei, ubi comedam Pascha cum
discipulis meis? Et ipse ostendet vobis 15
cubiculum grande stratum, paratum: pa-
rate nobis ibi. Quum ergò venissent duo 16
discipuli ad urbem, invenerunt sicut di-
xerat illis, & paraverunt Pascha. Et 17
quum esset serum, venit, & cum eo duo-
decim: Et discubuerunt, ut comederent. 18
Dixit verò Jesus, Amen dico vobis,
quòd unus ex vobis tradet me, & est
qui manducat mecum. Quare contrista- 19
ti sunt, & dixit unusquisque ex eis,
Num ego sum? Respondit eis, dicens; 20
Unus ex duodecim, is qui ponit manum
suam mecum in catino. Filius enim ho- 21
minis vadit, sicut est scriptum de eo; sed
væ illi homini, qui tradet filium homi-
nis. Bonum fuisset illi homini ut non fu-
isset natus. Et dum ipsi comederent, ac- 22
cepit Jesus panem, & benedixit, & fre-
git, deditque eis, ac dixit; Accipite,
Hoc est corpus meum. Et accepit calicem, 23
& gratias egit, & dedit eis: & bibe-
runt ex eo omnes; & ait illis, Hic est 24
sanguis meus fœdus novum, qui effunde-
tur pro multis. Amen dico vobis, quia 25
ego non bibam de succo vitis, usque in
illum diem, quando bibam illum novum
in regno Dei.

Sectio quadragesima septima.

Tum laudes dederunt, & exierunt in 26
Montem olivarum. Dixitque eis Jesus, 27
Omnes vos scandalizabimini in me illâ
nocte: quia scriptum est, Percutiam pa-
storem, & dispergentur oves. Sed cùm 28
resurrexero, præcedam vos in Galilæam.
Dixit ei Petrus, Si scandalizati fuerint 29
omnes, at non ego. Ait illi Jesus; Amen 30
dico tibi, quòd tu hodie in hac nocte an-
tequàm cantet gallus duabus vicibus,
negabis me tribus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወበኀበ፡ለበዓለ፡ቤቱ፡ይቤለክ፡ሊቅ። እይቴኑ፡ጽርሕ፡ኀበ፡እበልዕ፡ፋሲሐ፡ምስለ፡አ
15 ርድእየ። ወውእቱ፡ያርእየክሙ፡ጽርሐ፡ዐቢየ፡ወንፁፈ፡ወርኩየ፡ወህየ፡አስተደልዉ፡
16 ለነ። ወሖሩ፡አርዳኢሁ፡ሀገረ፡ወረከቡ፡በከመ፡ይቤሎሙ፡ወአስተደለዉ፡
ሎቱ፡ፋሲሐ። በቀዳሚት፡ሰዓት፡ሌሊት።
17 ወምሴተ፡ሖረ፡ምስለ፡ዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡አርዳኢሁ። ወእንዘ፡ይረፍቁ፡ወይበ
18 ልዑ፡ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማን፡እብለክሙ፡አሐዱ፡እምኔክሙ፡ያገብአኒ፡
19 ዘይበልዕ፡ምስሌየ። ወአኀዙ፡ይተክዙ፡ወይቤልዎ፡በበ፡አሐዱ፡አነኑ፡እንጋ፡ው
20 እቱ። ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡አሐዱ፡እምዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ዘጸብኀ፡ምስ
21 ሌየ፡ውስተ፡መጽብኅየ። ወወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ይሐውር፡በከመ፡ጽሑ
ፍ፡በእንቲአሁ፡ወባሕቱ፡አሌ፡ሎቱ፡ለውእቱ፡ብእሲ፡ዘበሳዕሌሁ፡ይትሜጦዎ፡ለወል
22 ደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው። እምኀየሶ፡ሶበ፡ኢተወልደ፡ለውእቱ፡ብእሲ። ወእንዘ፡
ይበልዑ፡ነሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኅብስተ፡ወባረከ፡ወፈተተ፡ወወሀቦሙ፡ወይቤሎሙ፡
23 ንሥኡ፡ዝውእቱ፡ሥጋየ። ወነሥአ፡ጽዋዐ፡አእኰቶ፡ወሀቦሙ፡ወሰትዩ፡እም
24 ኔሁ፡ኵልክሙ። ወይቤሎሙ፡ዝውእቱ፡ደምየ፡ዘሐዲስ፡ሥርዓት፡ዘይትከዐው፡
25 በእንተ፡ብዙኃን። አማን፡እብለክሙ፡ኢይሰቲ፡እምዝ፡ፍሬ፡ወይን፡እስከ፡
እንተ፡ዕለት፡እመ፡እሰቲዮ፡ሐዲሰ፡በመንግሥተ፡እግዚአብሔር።
26 በ፫ ሰዐተ፡ሌሊት። ወእንቢቦሙ፡ወፅኡ፡ውስተ፡ደብረ፡ዘይት። ወይቤ
27 ሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኵልክሙ፡ትክሕዱኒ፡በዛቲ፡ሌሊት። እስመ፡ይብል፡መጽሐ
28 ፍ፡እቀትሎ፡ለኖላዊ፡ወእዘርዎን፡ለአባግዒሁ። ወእምድኅረ፡ተንሣእኩ፡እቀድመ
29 ክሙ፡ገሊላ። ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡ለእመ፡ኵሎሙ፡ክሕዱከሰ፡አንሰ፡ኢይክ
30 ሕደከ። ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማን፡እብለከ፡አንተ፡ትክሕደኒ፡ዮም፡ሠለ
ስ፡በዛቲ፡ሌሊት፡ዘእንበለ፡ይንቁ፡ደርሆ።

Et dicite domino domûs ejus, Dicit tibi Magister; Ubi *est* cœnaculum, ubi edam 14
pascha cum discipulis meis? Et ipse demonstrabit vobis cœnaculum magnum, 15
& stratum, & positum: & ibi parate nobis. Et abierunt discipuli ejus *in* civi- 16
tatem, & invenerunt sicut dixerat illis: & paraverunt illi pascha.

Primâ noctis horâ.

Et vespere facto abiit cum duodecim discipulis suis. Et sedentibus illis, & come- 17 18
dentib⁹, dixit iis Dñs Jesus; Amen dico vobis, Un⁹ è vobis prodet me qui edit me- 19
cum. Et cœperunt contristari, & dixerunt ei sigillatim; Egóne igitur sum. Et re- 20
spondit, & dixit iis; Un⁹ ex duodecim qui intinxit mecũ in embaphio meo. Et fi- 21
li⁹ hominis abit sicut scriptũ *est* de illo, sed væ illi homini per quem tradetur filius
homin⁹: melius fuisset ei si non fuisset natus iste homo. Et edentibus *illis* accepit 22
Dñs Jesus panem, & benedixit, & fregit, & dedit iis, & dixit iis; Accipite, hoc est
corpus meum. Et accepit calicem, & benedixit ei, & dedit iis: & biberunt ex il- 23
lo omnes illi. Et dixit illis, Hic est sanguis meus novi testamenti, qui effunditur 24
propter multos. Amen dico vobis, Non bibam ex hoc fructu vitis, usque ad illum 25
diem quum bibam novum in regno Dei.

Tertiâ noctis horâ.

Et meditantes exierunt in montem olivarum. Et dixit iis Dominus Jesus, 26
Omnes vos negabitis me in hac nocte: quoniam dicit Scriptura, Occidam pasto- 27
rem, & dispergam oves. Et postquàm surrexerim, præcedam vos in Galilæam. 28
Et dixit ei Petrus, Etsi omnes negaverint te, ego non negabo te. 29
Et dixit ei Dominus Jesus, Amen dico tibi; Tu negabis me hodiè ter in hac 30
nocte, priusquàm cecinerit gallus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * راست بشما بگویم • دیگر این فرزند مورا با شما نخورم تا آن روز بتازگی • در ملکوت خدا
26 بخورمش • * وستایش داد • ودر کوه زیتون بدر رفت — پنجاه هفت
27 اگاه کردن مسیح حواریون را که بگریزند وشمعون منکر شود * ودران جایگاه عیسی
بدیشان گفت که شما همگنان امشب † مرا منکر شوید • زیرا که نبشته است که چوبانرا
28 بگیرند وبزنند وگوسفندان او پراکنده شوند • * لیکن چون † برخیزم زودتر از † شما در جلیل
29 30 روم • * صفا گفت • اگر همگنان † با تو دودل باشند • من نباشم • * عیسی گفت راست
بتو بگویم • درامشب زودتر ازانك خروس دونوبت بانك دارد • تو سه بار منکر من شوی •

Utique vobis dico, Ampliùs hunc 25
fœtum uvæ vobiscum non bibam,
usque ad illum diem quo recenter in
regno Dei bibam illud. Et laude da- 26
tâ in montem Olivarum egressus est.

LVII. Indicat Christus Apostolis, fore ut fugerent, & Simeon *eum* abnegaret.

Et in eo loco Jesus illis dixit; Vos 27
quidem omnes hâc nocte me inficia-
turi estis: quoniam scriptum est, Pa-
storem capient & percutient, & oves
ejus dispersæ erunt. Sed cùm sur- 28
rexero, præcedam vos in Galilæam.
Cephas dixit; Si omnes in te dubii- 29
ci animo fuerint, ego non ero. Jesus 30
dixit; Certò tibi dico, Hâc nocte
priusquàm gallus duabus vicibus
vocem extulerit, tu tribus vicibus
me inficiaberis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Ille autem ex abundanti dicebat magis; Si me oportuerit commori tibi, non te ne-
31 (τ) Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, (υ) Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀ-
gabo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in locum cui nomen
32 παρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
Gethsemani: & ait discipulis suis; Sedete hic, donec o-
(φ) Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς (χ) μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως προσεύξω-
rem. Et assumit Petrum & Jacobum & Joannem cum se, & cœ-
33 μαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ (ψ) Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρ-
pit expavescere & angi. Et ait eis, Undiquaque tristis est anima mea
34 ξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου
usque ad mortem: manete hic, & vigilate. Et progressus paululum, pro-
35 ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ (ω) προελθὼν μικρὸν, ἔπε-
cidit super terram, & orabat, ut si possibile esset, transiret ab eo hora. Et di-
36 σεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Καὶ ἔ-
xit; Abba Pater, omnia possibilia tibi: transfer calicem à me
λεγεν, Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον (α) ἀπ' ἐμοῦ
hunc: sed non quid ego volo, sed quid tu. Et venit, & invenit eos dormi-
37 τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
entes: & ait Petro; Simon, dormis? Non potuisti unam horam vi-
δοντας· (β) καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; Οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγο-
gilare? Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem: ipse quidem spi-
38 ρῆσαι; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦ-
ritus promptus, at caro infirma. Et iterum abiens oravit, eundem
39 μα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν
sermonē dicens. Et reversus invenit eos denuò dormientes: (erant enim ocu-
40 λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· (ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλ-
li eorum gravati) & non sciebant quid ei responderent. Et ve-
μοὶ αὐτῶν (γ) βεβαρημένοι·) καὶ οὐκ ᾔδεισαν (δ) τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι. Καὶ ἔρ- 41
nit tertiò, & ait illis; Dormite reliquum, & requiescite. Sufficit:
χεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε (*) τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει·
venit hora: ecce traditur filius hominis in manus peccato-
ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς (ε) τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτω-
rum. Surgite, eamus: ecce tradens me appropinquavit. Et statim, adhuc eo
λῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε. Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ 42 43
loquente, adest Judas unus existens duodecim, & cum eo turba mul-
λαλοῦντος, παραγίνεται (ζ) Ἰούδας εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πο-
ta cum gladiis & lignis, à summis Sacerdotibus, & Scribis, & seniori-
λὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων (η) καὶ τῶν Γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
bus. Dederat autē tradens eum consignum eis, dicens: Quēcunque osculatus fuero, ipse
ρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός 44
est: prehendite eum, & abducite tutò. Et veniens, statim accedens ad eum ait;
ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει, 45
Rabbi, Rabbi: & osculatus est eum. Illi verò injecerunt in eum manus su-
Ῥαββὶ, Ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον (θ) ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐ- 46
as, & prehenderunt eum. Unus autem quidam astantium extrens gla-
τῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. (ι) Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μά- 47
dium, percussit servum summi Sacerdotis, & abstulit illius auriculam.
χαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

MS. A. (τ) Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν (υ) Ἐὰν δέῃ με (φ) Γεθσημανεί (χ) μαθηταῖς, Καθίσατε (ψ) τὸν Ἰωάννην (ω) προσελθὼν (α) τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ (β) λέγει Πέτρῳ, (γ) καταβαρυνόμενοι (δ) τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. (*) λοιπὸν, (ε) χεῖρας (ζ) ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν (η) καὶ Γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. (θ) τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτὸν, (ι) Εἷς δὲ τῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]

Ille verò magis dicebat, Etiamsi mihi mo- 31
riendum sit tecum, non negabo te, Domine
mi: dixerunt autem ut ipse & omnes disci-
puli. Et venerunt in locum qui vocatur 32
Ghedsiman, aitque discipulis suis; Sedete
hic, donec preces fudero. Et duxit secum 33
Cepham, & Jacobum, & Johannem: cœ-
pitque contristari & angi. Et ait illis, Af- 34
flicta est anima mea usque ad mortem, ex-
pectate me hic, & vigilate. Et accessit pau- 35
lulùm, prociditque in terram, & orabat, ut, si
fieri posset, transiret ab eo illa hora. Et ait; 36
Pater, Pater mi, tu potes omnia, transfer à me
calicem istum: veruntamen non voluntas
mea, mei inquam ipsius, sed tua fiat. Ve- 37
niens autem invenit eos dormientes, aitque
Cephæ; Simon dormisti? non potuisti unâ
horâ vigilare? Vigilate & orate, ne intre- 38
tis in tentationem: Spiritus vult, & prom-
ptus est, sed corpus infirmum. Et profectus 39
iterum oravit, & eundem sermonem dixit.
Et reversus rursum veniens invenit eos dor- 40
mientes, propterea quòd eorum oculi grava-
ti erant, neque sciebant quid ei dicerent.
Venit autem tertiâ vice, & ait illis; Dormi- 41
te ergò & requiescite: propè est finis, ve-
nitque hora, & ecce traditur Filius hominis
in manus flagitiosorum. Surgite, eamus; 42
ecce appropinquavit is qui prodit me. Et 43
adhuc ipso loquente venit Judas Iscariotes
unus ex duodecim, & turba multa cum en-
sibus & fustibus, à principibus sacerdo-
tum, & Scribis, & senioribus. Dede- 44
rat autem eis signum proditor, ille inquam
qui prodebat, ac dixerat; Quemcunque oscu-
latus fuero, ipse est, prehendite eum cautè,
eùmque abducite. Et eo momento appro- 45
pinquavit, & dixit ei, Rabbi, Rabbi, eumq;
deosculatus est. Illi verò injecerunt in cum 46
manus, & prehenderunt eum. Unus autem 47
ex iis qui adstabant, distrinxit gladium, ac
percussit servum principis sacerdotum, abstu-
litque ejus auriculam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 صفا جواب [داد] وگفت اي خداوند • اگر رسيده است • با تو بميرم • ومنكر تو نشوم *
32 وشاگردان ديگر همه چنين گفتند * وآمدند • درجايگاهي كه نامش گسماني است • وبا شاگردان
33 خود گفت • اينجا بنشينيد • تا من نماز كنم * وبا خود برد صفا • ويعقوب • ويوحنا را • ودر
34 دلبستگي واندوه آغاز كرد * وبديشان گفت جان من تا مرگ عظيم اندوهناك شد • براي من
35 اينجا بايستيد • وبيدار باشيد * اندكي پيشتر رفت • وبر زمين افتاد • ونماز مي كرد • مگر
36 باشد كه ان ساعت بگذرد * وگفت اي پدر من • برهمه چيزي توانا هستي • اين پياله از من بگذران
37 ليكن † نه ارادت من الا ارادت تو * وبازآمد • ايشانرا خفته ديد • بصفا گفت • شمعون خفتي *
38 نتوانستيد يك ساعت با من بيدار بودن • * بيدار باشيد • ونماز كنيد • تا درآزمايش
39 وبلا نيفتيد • جانم مستعد • واستوارست • ليكن تن ضعيف ورنجورست • * بازرفت نماز
40 كرد • وهمان سخن گفت * وبازگرديد ايشانرا خفته ديد • براي اينك سر ايشان † گران شده بود
41 ونمي دانستند † چه مي گويند * سوم بار آمد وبديشان گفت • اكنون بخسبيد • وبياسايد •
كه كار باخر رسيد • وساعت درآمد • اينك فرزند آدمي † در دست † گنه كاران سپارده † شود •

Cephas respondit, & dixit; O Do- 31
mine, si eò deventum sit tecum mori-
ar, at abnegator tui non ero. Et di-
scipuli reliqui omnes similiter dice-
bant. Et venerunt in locum cujus 32
nomen est Ghesmani, & discipulis
suis dixit; Hic sedete donec ego
orationem fecero. Et secum assum- 33
psit Cepham, & Jacobum, & Jo-
hannem: & animo comprimi ac dole-
re cœpit. Et illis dixit; Anima mea 34
ad mortem usque valde tristis est:
me hic præstolamini & vigiles esto-
te. Paululum processit, & in terram 35
procidit, & oravit, si forsan futu-
rum esset ut hora illa transiret. Et 36
dixit; O pater mi, super omnem rem
potens es, hoc poculum à me trans-
ire fac: veruntamen non voluntas
mea fiat, sed voluntas tua. Et rever- 37
sus illos dormientes vidit: Cephæ
dixit, Simeon dormis? non potui-
stis unam horam mecum vigilare.
Vigilate & orate, ut in tentationem 38
& tribulationem non incidatis: ani-
mus meus paratus ac firmus est, sed
corpus infirmum & languidum est.
Et rursus abiens oravit, & eun- 39
dem sermonem dixit. Et reversus 40
illos dormientes vidit, eo quod caput
eorum gravatum esset, neque scirent
quid diceret. Tertiò venit, & illis 41
dixit; Nunc dormite, & quiescite:
res enim ad extremum pervenit, &
hora venit: ecce Filius hominis
in manus peccatorum traditur.

Versio VULGATA LATINA.

31 At ille amplius loquebatur; Et si oportuerit me simul commori tibi, non te nega-
32 bo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in prædium, cui nomen Geth-
33 semani. Et ait discipulis suis; Sedete hic donec orem. Et assumit Petrum, &
34 Jacobum, & Joannem secum: & cœpit pavere, & tædere. Et ait illis; Tristis
35 est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate. Et cùm processisset
paululùm, procidit super terram: & orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora:
36 Et dixit; Abba pater, omnia tibi possibilia sunt: transfer calicem hunc à me, sed non
37 quod ego volo, sed quod tu. Et venit, & invenit eos dormientes. Et ait Petro;
38 Simon dormis? non potuisti unâ horâ vigilare? Vigilate, & orate ut non intretis
39 in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro verò infirma. Et iterùm abi-
40 ens oravit, eundem sermonem dicens. Et reversus denuò, invenit eos dormientes:
(erant enim oculi eorum gravati:) & ignorabant quid responderent ei. Et venit 41
tertiò, & ait illis; Dormite jam, & requiescite. Sufficit: venit hora: ecce Filius ho-
minis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce qui me tradet, propè 42
est. Et, adhuc eo loquente, venit Judas Iscariotes unus de duodecim, & cum eo 43
turba multa, cum gladiis & lignis, à summis sacerdotibus, & Scribis, & seniori-
bus. Dederat autem traditor ejus signum eis, dicens; Quemcunque osculatus fuero, 44
ipse est, tenete eum, & ducite cautè. Et cùm venisset, statim accedens ad eum, ait; 45
Ave Rabbi; & osculatus est eum. At illi manus injecerunt in eum, & tenuerunt 46
eum. Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium, percussit servum 47
summi sacerdotis: & amputavit illi auriculam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فتمادي بطرس وقال له وان اضطررت الي ان اموت معك لا اكفر بك * وكذلك قال جميعهم 31
* الفصل الثامن والاربعون * * ثم جاوا الي حقل يدعي جذسماني * فقال لتلاميذه 32
اجلسوا ههنا حتي اصلي * ثم اخذ بطرس ويعقوب ويوحنا وبدا يحزن ويعبس * وقال لهم ان 33 34
نفسي حزينة حتي الموت فاقيموا ههنا واسهروا * ثم تقدم قليلا وخر علي الارض مصليا قايلا 35
هل يستطاع ان تعبر عني هذه الساعة * وكان يقول ايها الاب كل شي بقدرتك اصرف عني هذه 36
الكاس * لكن ليس كما اريد انا بل انت * ثم جاء ووجدهم نياما * فقال لبطرس يا سمعان انت نايم 37
الم تقدر ان تسهر معي ساعة * اسهروا وصلوا لئلا تدخلوا التجارب * اما الروح فمستعد واما 38
الجسد فضعيف * ثم مضي ايضا وصلي وكان يقول هذه الكلمة * وجاء ايضا فوجدهم نياما لان 39 40
اعينهم ثقيلة ولم يكونوا يدرون ما يجيبونه * وجاء ثالثة فقال لهم ناموا الان واستريحوا فقد 41
حضرت الغاية * وجاءت الساعة ليسلم ابن الانسان في ايدي الخطاة * قوموا بنا نذهب فقد 42
قرب الذي يسلمني * * الفصل التاسع والاربعون * وبينما هو يتكلم جاء يهودا 43
الاسخريوطي احد الاثني عشر ومعه جمع بسيوف وعصي من رؤساء الكهنة والكتبة
والمشيخة * وكان مسلمه قد اعطاهم علامة ان الذي اقبله هو هو فامسكوه واوثقوه * فلما 44 45
جاء ودنا منه قال له يا معلم يا معلم وقبله * فالقوا ايديهم عليه وامسكوه * وان احد 46 47
القيام انتضي سيفا وضرب عبد رئيس الكهنة فقطع اذنه *

Et longiùs diffundens se Petrus, dixit 31
ei; Et si compellar ad moriendum tecum,
non negabo te. Et similiter dixerunt
omnes. Sectio quadragesima octava.
Deindè venerunt ad agrum, qui vocatur 32
Gedsemani. Et dixit discipulis suis, Se-
dete hic donec orem. Tum assumpsit Pe- 33
trum, & Jacobum, & Johannem, & cœ-
pit contristari, & mœrere. Et dixit eis, 34
Anima quidem mea tristis est usque ad
mortem: Manete hic, & vigilate. Et 35
processit paululùm, & procidit super ter-
ram, orans, dicens; Estne possibile ut
transeat à me ista hora? Et dicebat; O 36
Pater, omnis res in potestate tua est,
transfer à me hunc calicem: verùm non
sicut volo ego, sed tu. Posteà venit, & 37
invenit eos dormientes: dixitque Petro,
Simon, tu es dormiens? non potuisti vigi-
lare mecum horâ unâ? Vigilate, & ora- 38
te, ne intretis in tentationes. Spiritus qui-
dem promptus est, at corpus debile. Dein- 39
dè abiit iterùm & oravit, & dicebat
idem verbum. Et venit, & invenit eos 40
etiam dormientes, quia oculi eorum
erant gravati, & nesciebant quid respon-
derent ei. Et venit tertiò, & dixit eis; 41
Dormite nunc, & requiescite: jam adest
finis, & venit hora, ut tradatur filius
hominis in manus peccatorum. Surgite, 42
eamus: jam advenit qui tradet me.
Sectio quadragesima nona.
Et dum ipse loqueretur, venit Judas Isca- 43
riotes unus de duodecim, et secum tur-
ba cum gladiis, & fustibus à principibus
sacerdotum, & Scribis, & senioribus.
Traditor autem ejus jam dederat illis 44
signum; Quem osculatus fuero, ipse est; te-
nete eum, & ligate illum. Et cùm ve- 45
nisset & accessisset ad eum, dixit ei;
O magister, ô magister: & osculatus est
eum. Et injecerunt manus suas in eum, 46
& tenuerunt eum. Unus autem adstan- 47
tium exemit gladium, & percussit ser-
vum principis sacerdotum, & amputa-
vit auriculam ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወአፈድፈደ፡ተነቢሮተ፡ጴጥሮስ፡እንዘ፡ ይብል፡ እሞውትኒ፡ምስሌከ፡ ወኢይክሕደከ፡
32 ወከማሁ፡ ይቤሉ፡ ኵሎሙ፡፡ ወሖሩ፡ ዐጸደ፡ ወይን፡ እንተ፡ስማ፡ ጌቴሴማኒ፡ወይ
33 ቤሎሙ፡ለአርድአቲሁ፡፡ ንበሩ፡ዝየ፡እስከ፡ አሐውር፡እጼሊ፡፡ ወነሥአሙ፡ ለጴ
34 ጥሮስ፡ ወለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡ምስሌሁ፡ወአኀዘ፡ይደንግፅ፡ ወየሐዝን፡፡ ወይቤ
35 ሎሙ፡ ትከዝት፡ ነፍስየ፡ እስከ፡ ለሞት፡ንበሩ፡ዝየ፡ ወትጉሁ፡ እንከ፡፡ ወእምዝ፡
ተለተተ፡ሕቀ፡ወሰገደ፡ውስተ፡ምድር፡ ወጸለየ፡ከመ፡ ትኅልፍ፡እምኔሁ፡ ይእቲ፡ሰዓት፡
36 ለእመ፡ ይትከሀል፡፡ ወይቤ፡አባ፡ወአቡየ፡ኵሉ፡ ይትከሀለከ፡ አኅልፍ፡ እምኔየ፡
37 ለዝ፡ጽዋዐ፡፡ ወበሕቱ፡ፈቃደ፡ዚአከ፡ለይኩን፡ ወአኮ፡ፈቃደ፡ ዚአየ፡፡ ወገቢኦ፡
ረከቦሙ፡ይነውሙ፡ወይቤሎ፡ ለጴጥሮስ፡ ስምዖን፡ ትነውሙኑ፡ ወኢትክል፡ ተዓግሦ፡አ
38 ሐተ፡ ሰዐተ፡፡ ትግሁ፡ወጸልዩ፡ከመ፡ኢትባኡ፡ውስተ፡ መንሱት፡፡ እስመ፡መንፈስ፡
39 ይፈቅድ፡ወሥጋ፡ይደክም፡፡ ወሖረ፡ካዕበ፡ ወጸለየ፡ ወከማሁ፡ከመ፡ይቤ፡፡ ወ
40 ገቢኦ፡ካዕበ፡ረከቦሙ፡ ይነውሙ፡እስመ፡ ክቡድ፡አዕይንቲሆሙ፡ወኢየአምሩ፡ዘይነብ
41 ቡ፡፡ ወመጽአ፡በሣልስ፡ ወይቤሎሙ፡ኑሙ፡እንከ፡ወአዕርፉ፡ምዕረ፡እስመ፡ናሁ፡በጽ
ሐ፡ጊዜሁ፡፡ወናሁ፡ያገብእዎ፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ ሕያው፡ ውስተ፡ እደ፡ ኃጥኣን፡፡
42 ተንሥኡ፡ንሑር፡ናሁ፡በጽሐ፡ዘያገብአኒ፡፡ በእንተ፡ዘከመ፡አግብኦ፡ይሁደ፡፡
43 ወእንዘ፡ይነግሮሙ፡በጽሐ፡ሶቤሃ፡ይሁደ፡ አስቆሮታዊ፡ አሐዱ፡ እምዓሠርቱ፡ ወምስሌ
44 ሁ፡ብዙኃን፡ ምስለ፡ መጣብሕ፡ ወዐፀው፡ እምኀበ፡ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ወረበና
45 ት፡፡ ወወሀቦሙ፡ተእምርተ፡ዘያገብኦ፡ወይቤሎሙ፡ ዘሰዓምክዎ፡ ውእቱ፡ አኀዝ
46 ዎ፡ወአጽንዕዎ፡፡ ወስድዎ፡፡ ወሶቤሃ፡መጽአ፡ኀቤሁ፡ ወይቤሎ፡ረቢ፡ ወሰዐሞ፡፡
47 ወሰፍሑ፡ እደዊሆሙ፡ ወአኀዝዎ፡፡ ወመልሐ፡ መጥባሕቶ፡ አሐዱ፡ እምእለ፡
ይቀውሙ፡ ወዘበጦ፡ ለገብረ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወመተሮ፡ እዝኖ፡፡

Et in ampliorem transivit sermonem Petrus, dicens; Moriar etiam tecum, & non 31
negabo te: & similiter dicebant omnes. Et veniunt in vineam cujus nomen 32
erat Gethsemani, & dixit discipulis suis; Sedete hic donec abiero orare. Et as- 33
sumpsit Petrum, & Jacobum, & Johannem secum; & cœpit expavescere, & con-
tristari. Et dixit iis, Tristis est anima mea usque ad mortem: manete hîc, & vigi- 34
late igitur. Et tunc processit paululùm, & flexit se in terram: & oravit, ut trans- 35
iret ab eo ista hora, si possibile esset. Et dixit, Pater; &, Pater meus omnia possi- 36
bilia sunt tibi, transfer à me hunc calicem: sed voluntas tua fiat, & non voluntas
mea. Et revertens invenit eos dormientes, & dixit Petro; Simon, dormisne, & 37
non potuisti sustinere unam horam? Vigilate, & orare ut non intretis in tentati- 38
onem: quia spiritus est volens, & caro infirma est. Et abiit iterum, & oravit, & 39
similiter idē dixit. Et revertens iterū invenit eos dormientes, quia gravati erant 40
oculi eorum, & nesciebant quod loquebantur. Et venit tertiò, & dixit iis; Dor- 41
mite igitur, & requiescite modò, quoniā ecce venit tempus ejus; & ecce, tradent
Filium hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce venit qui tradet me. 42
De traditione Judæ.
Et eo loquente illis, venit statim Judas Iscariotes unus è decem, & cum eo multi 43
cum gladiis, & fustibus, à principibus sacerdotum, & scribis, & magistris. Et de- 44
derat iis signum traditor ejus, & dixerat iis; Quem osculat' fuero, is est; prehendite
eum, & custodite eum, & persequimini eum. Et statim venit ad eum, & dixit 45
ei; Rabi, & osculatus est eum. Et extenderunt manus suas, & prehenderunt eum. 46
Et eduxit gladium suum quidam ex circumstantibus, & percussit servum princi- 47
pis sacerdotum, & amputavit illi aurem ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* بر خيزيد برويم اينك رسيد † انك مرا در دست خواهد سپاردن   پنجاه هشت   آمدن 42
عوغا وسرهنكان بكرفتن مسيح   * هنوز در سخن كفتن بود كه آمد يهوداي † 43
سخريوطا يكي از دوازده * وجماعت بسيار * با شمشيرها وچوبها ونيزها * از پيش بزركان
وامامان ونويسندكان وپيران * * وسپارنده † بديشان † نشان داده بود * كه هر كس را † من 44
بوسه كنم اوست عيسي * اورا بكيريد * وببريد * * وهماندم يهودا پيش مسيح آمد وكفت بزرك 45
من بزرك من * واورا بوسه كرد * * ايشان پيش آمدند واورا † كرفتند * * يكي از ايشان * كه 46 47
ايستاده بودند * شمشير كشيد * وغلام سرور امامانرا كوش بستد *

Surgite, eamus: ecce advenit ille qui 42
me in manus eorum traditurus est.
LVIII. Adventus turbæ & satellitum ad prehendendum Christum.
Adhuc eo sermonem loquente, ve- 43
nit Judas Iscariotes, unus ex duo-
decim, & turba multa cum gladiis,
& fustibus, & lanceis, à magnati-
bus, & Sacerdotibus, & Scribis,
& senioribus. Proditor autem illis 44
signum dederat, dicens; *Quemcunq;*
ego osculatus fuero, ille est Jesus,
ipsum prehendite & abducite. Et 45
eodem momento Judas ad Christum
accessit, & dixit; Magister mi, ma-
gister mi, & cum osculatus est. Et 46
illi accesserunt, & illum prehende-
runt. Unus autem *ex illis, qui astan-* 47
tes erant, gladium strinxit, & puero
principis sacerdotum aurem abstulit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Et respondens Jesus, ait illis; Tanquàm ad latronem existis cum
48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν (κ) ἐξήλθετε μετὰ
gladiis & lignis comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in tem-
49 μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱε-
plo docens, & non prehendistis me: Sed ut impleantur Scripturæ. Et
50 ρῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ
relinquentes eum, omnes fugerunt. Et unus quidam juvenis sequebatur eum,
51 ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον. Καὶ εἷς τις νεανίσκος (λ) ἠκολούθει αὐτῷ,
amictus sindone super nudo: & tenent eum juvenes. Ille autem
52 περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ
relinquens sindonem, nudus profugit ab eis. Et abduxerunt Je-
53 καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰη-
sum ad summum Sacerdotem: & conveniunt eo omnes summi Sacerdotes, &
σοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα (μ)· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ
seniores, & Scribæ. Et Petrus à longè secutus
54 οἱ (ν) πρεσβύτεροι, καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθη-
est eum, usque intro in atrium summi Sacerdotis, & erat considens cum
σεν αὐτῷ, ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ
ministris, & calefaciens se ad lumen. At summi Sacerdotes &
55 τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
omne consessum quærebant adversùs Jesum testimonium, ad morte afficiendum eum: &
ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ (ξ) μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ

non inveniebant. Multi enim testimonium falsum dicebant adversùs eum, & paria testimo-
οὐχ εὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυ- 56
nia non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversùs eum, dicen-
ρίαι οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγον- 57
tes; Quoniam nos audivimus eum dicentem; Quòd ego dissolvam templum hoc ma-
τες, Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χει- 58
nu factum, & per tres dies aliud non manu factum ædificabo. Et nec sic par
ροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση 59
erat testimoniũ illorum. Et exurgens summus Sacerdos in medium, interrogavit Je-
ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς (ο) εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰη- 60
sum, dicens; Non respondes quicquam? quid hi te adversùm testantur? Ille autem tacebat, &
σοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; (π) Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ 61
nihil respondit. Rursùm summus Sacerdos interrogabat eum, & dicit ei? Tu es Chri-
οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χρι-
stus filius Benedicti? At Jesus dixit; Ego sum: & videbitis filium hominis
στὸς ὁ υἱὸς (ρ) τοῦ Εὐλογητοῦ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 62
sedentem à dextris virtutis, & venientem cum nubibus cœli. At sum-
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρ- 63
mus Sacerdos disrumpens vestes suas, ait; Quid adhuc usum habemus testium? Audi-
χιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἠκού- 64
stis blasphemiam: quid vobis videtur? Illi autẽ omnes condẽnaverũt eũ esse obnoxium mortis.
σατε (σ) τῆς βλασφημίας. τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου.

MS. A. (κ) ἐξήλθατε (λ) ἠκολούθησεν (μ) Καϊάφαν (ν) Γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι. (ξ) ψευδομαρτυρίαν, (ο) εἰς μέσον, (π) Ὁ δὲ Ἰησοῦς (ρ) τοῦ Θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ; (σ) τὴν βλασφημίαν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ ܒܣܝܦܐ ܘܒܚܘܛܪܐ ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ.
49 * ܟܠܝܘܡ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܟܕ ܡܠܦ ܐܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܠܐ ܐܚܕܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܕܢܬܡܠܘܢ ܟܬܒܐ ܗܘܬ ܗܕܐ.
50 * ܗܝܕܝܢ ܫܒܩܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܥܪܩܘ.
51 * ܘܥܠܝܡܐ ܚܕ ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܘܥܛܝܦ ܗܘܐ ܣܕܘܢܐ ܥܪܛܠܝ ܘܐܚܕܘܗܝ.
52 * ܗܘ ܕܝܢ ܫܒܩ ܣܕܘܢܐ ܘܥܪܩ ܥܪܛܠܝ.
53 * ܘܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ.
54 * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܥܕܡܐ ܠܕܪܬܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܡܫܡܫܢܐ ܘܫܚܢ ܗܘܐ ܠܘܬ ܢܘܪܐ.
55 * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܟܠܗ ܟܢܘܫܬܗܘܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܣܗܕܘܬܐ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ.
56 * ܟܕ ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܝ ܣܗܕܘܬܗܘܢ.
57 * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܐ ܕܫܘܩܪܐ ܘܐܡܪܝܢ.
58 * ܕܚܢܢ ܫܡܥܢܝܗܝ ܕܐܡܪ. ܕܐܢܐ ܫܪܐ ܐܢܐ ܠܗܝܟܠܐ ܗܢܐ ܕܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ. ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܒܢܐ ܐܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܐ.
59 * ܘܐܦܠܐ ܗܟܢܐ ܫܘܝܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܗܘܢ.
60 * ܘܩܡ ܪܒ ܟܗܢܐ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ.
61 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܢܝ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܬܘܒ ܫܐܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܡܒܪܟܐ.
62 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ. ܘܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ.
63 * ܗܝܕܝܢ ܪܒ ܟܗܢܐ ܨܪܐ ܟܘܬܝܢܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܒܥܐ ܠܢ ܠܣܗܕܐ.
64 * ܗܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܚܝܒܘܗܝ ܕܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ.

Ipse verò Jesus respondit, & ait eis; Tan- 48
quam adversùs sicarium existis contra me cum
gladiis & fustibus ut prehendatis me. Quo- 49
tidie apud vos eram dum docebam in tem-
plo, neque prehendistis me. Sed ut adimple-
rentur Scripturæ, hoc factum est. Tunc dere- 50
liquerunt eum discipuli ipsius, & aufugerunt.
Quidam autem adolescens veniebat post 51
eum, eratque amictus sindone nudus, & pre-
henderunt eum. Ipse verò reliquit sindonem, 52
& aufugit nudus. Et abduxerunt Jesum ad 53
Caipham summum sacerdotem: & congre-
gati sunt apud eum cuncti principes sacerdo-
tum, & Scribæ, & seniores. Simon autem pro- 54
cul veniebat post eum adintus usq; atrii sum-
mi sacerdotis, & sedebat cum ministris, at-
que calefaciebat se ante ignem. Principes 55
autem sacerdotum, & omnis eorum syna-
goga quærebat adversùs Jesum testimonium,
ut eum morti addicerent, nec inveniebant.
Quum enim multi testificarentur adversùs 56
eum, non erant æqualia eorum testimonia.
Quidam autem insurrexerunt in eum testes 57
falsi, & dixerunt. Nos audivimus eum di- 58
centem, Ego dissolvam templum hoc mani-
bus factum, & tribus diebus ædificabo aliud
non factum manibus. Sed ne sic quidem æ- 59
quale erat eorum testimonium. Porrò surre- 60
xit summus sacerdos in medium, & inter-
rogavit Jesum & ait; Ne verbum quidem
respondes? quid isti testificantur contra te?
Ipse verò Jesus tacebat, & nihil ei respon- 61
dit. Et rursus interrogavit eum summus sa-
cerdos, & ait; Túne es Christus filius Be- 62
nedicti? Ipse verò Jesus dixit ei, Ego sum;
& videbitis Filium hominis sedentẽ à dex-
tera virtutis, & venientem super nubes cœ-
lorum. Summus autem sacerdos scidit tuni- 63
cam suam, & ait; Quorsum modò requirun-
tur nobis testes? En ex ore ipsius audistis 64
blasphemiam: quid vobis videtur? Ipsi verò
omnes judicârunt eum esse reum mortis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 * عيسي † بدان جماعت گفت كه اچنانك بر دزدان بشمشير چوبها روند • شما بر من آمديد •
49 تا مرا بگيريد • * همه روزنه پيش شما بودم * ودر هيكل تعليم مي دادم • چرا مرا
50 نگرفتيد • الا براي آنك تا كتابها تمام شود اين كارشد • * چون شاگردان ان حال
51 ديدند • مسيح را رها كردند • وگريختند • * يك جوان ازپس عيسي بود كه خويشتن ميزر
52 پيچيده بود • اورا گرفتند • * ميزر در دست ايشان رها كرد • وخود برهنه گريخت •
پنجاه نه مسيح را بردند بخانهٔ قيافا
53 * واوردند عيسي را بخانهٔ قيافا سرور امامان •
54 نويسندگان وپيران وامامان • همه † انجا گرد شدند • * وشمعون الصفا ازپس او ازدور مي
55 آمد • تا سراي سرور امامان • وبا خدمتكاران † برابر آتش نشست وگرم مي شد • * جماعت
56 امامان وغير بر عيسي گواهي مي طلبيدند • كه اورا بميرانند • ونيافتند • * براي
57 آنك بسياران بروي † گواهي مي دادند • كه بگواهي نمي ارزيدند • * كسان ديگر بر
58 خيزانيدند † گواهان † دروغ • وگفتند • * ما شنيديم كه گفت من اين هيكل را كه
بدستها † مردم عمارت شدست ويران كنم و تا سه روز ديگر بي دستها ابادان كنم •

Jesus illi turbæ dixit; Quemad- 48
modum in latronem cum gladiis &
fustibus eunt, vos in me venitis, ut
me prehendatis. Quotidie nónne 49
apud vos eram, & in templo docebã?
Quare me non prehendistis? Sed pro-
pterea ut Scripturæ impleantur hoc
factum est. Cùm discipuli hanc rem 50
viderent, Christum reliquerunt, &
fugerunt. Unus autem adolescens 51
Jesum sequebatur, qui seipsum sin-
done involverat: quem cum prehen-
derent, Sindonem in manu illorum 52
reliquit, & ipse nudus effugit.

LIX. Christum tulerunt in domum Caiaphæ.

Et adduxerunt Jesum in domum 53
Caiaphæ principis sacerdotum: &
Scribæ, & seniores, & sacerdotes,
omnes illic congregati sunt. Simeon 54
autem Cephas post eum è longinquo
venit, usque ad aulam principis sa-
cerdotum & cum ministris coram
igni sedebat, & calefiebat. Cœtus 55
sacerdotum & alii in Jesum testi-
monium quærebant, ut eum morte
afficerent, & non invenerunt. Eò 56
quòd multi in eum testimonium da-
rent, qui testimonio pares non erant.
Quidam igitur alii subornârunt te- 57
stes falsos, & dicebant; Nos audi- 58
vimus quòd dixit, Ego hoc tem-
plum, quod manibus hominum fa-
brefactum est destruam, & intra tri-
duum aliud sine manibus ædificabo.

Versio VULGATA LATINA.

48 Et respondens Jesus, ait illis; Tanquam ad latronem existis cum gladiis & lignis
49 comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in templo docens, & non me tenu-
50 istis. Sed ut impleantur Scripturæ. Tunc discipuli ejus relinquentes eum, omnes
51 fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo:
52 & tenuerunt eum. At ille rejectâ sindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt
53 Jesum ad summum sacerdotem: & convenerunt omnes sacerdotes, & Scribæ, &
54 seniores. Petrus autem à longè secutus est eum, usque intrò in atrium summi sa-
55 cerdotis: & sedebat cum ministris ad ignem, & calefaciebat se. Summi verò sa-
cerdotes, & omne concilium quærebant adversùs Jesum testimonium, ut eum morti
56 traderent, nec inveniebant. Multi enim testimonium falsum dicebant adversùs
57 eum: & convenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes, falsum testi-
monium ferebant adversùs eum, dicentes; Quoniam nos audivimus eum di- 58
centem; Ego dissolvam templum hoc manu factum, & per triduum aliud non
manu factum ædificabo. Et non erat conveniens testimonium illorum. 59
Et exurgens summus sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens; Non re- 60
spondes quidquam ad ea, quæ tibi objiciuntur ab his? Ille autem tacebat, 61
& nihil respondit. Rursùm summus sacerdos interrogabat eum, & dixit ei;
Tu es Christus filius Dei benedicti? Jesus autem dixit illi; Ego sum: & vi- 62
debitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nu-
bibus cœli. Summus igitur sacerdos scindens vestimenta sua, ait; Quid ad- 63
huc desideramus testes? Audîstis blasphemiã: quid vobis videtur? Qui omnes 64
condemnaverunt eum esse reum mortis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

48 فاجابهم يسوع قايلا امثل لص انا خرجتم بسيوف وعصي لتاخذوني * وفي كل يوم كنت
49
50 معكم في الهيكل اعلم ولم تمسكوني ولكن ليتم الكتاب * فتركه التلاميذ وهربوا كلهم * وكان
51 يتبعه شاب عليه ازار على عرية فامسكوه * فترك الازار وهرب عاريا * فجاوا بيسوع الى قيافا رييس
52
53 الكهنة واجتمع اليه روساء الكهنة والكتبة والمشيخة * وكان بطرس يتبعه من بعيد الى
54 داخل دار رييس الكهنة وجلس مع الخدام عند النار يصطلي *

* الفصل الخمسون *

55 * واما روساء الكهنة والمحفل فكانوا يطلبون شهادة علي يسوع ليقتلوه فلم يجدوا * وكثير
56 شهدوا عليه زورا ولم تتفق شهادتهم * فقاموا قوم وشهدوا عليه زورا قايلين * نحن سمعنا هذا
57
58 يقول اني احل هذا الهيكل الذي صنعة الايدي وبعد ثلثة ايام اقيم اخر غير مصنوع
59 بالايدي * ولا هولاء اتفقت شهادتهم * فقام رييس الكهنة في الوسط وسال يسوع قايلا اما تجيب
60 بشي عما يشهد به هولاء عليك * فلم يجب بشي بل كان ساكتا * وساله ايضا رييس الكهنة
61 وقال له انت هو المسيح ابن المبارك * فقال له يسوع انا هو * وسترون ابن الانسان جالسا عن
62 يمين القوة جاييا على سحاب السماء * فمزق عظيم الكهنة ثيابه * وقال ماذا تحتاجون الي شهادة
63 * قد سمعتم التجديف ظاهرا لكم * فحكم عليه جميعهم بانه مستوجب الموت *
64

Et respondit eis Jesus, dicens; Num pro 48
latrone sum, ut exiretis cum gladiis, &
fustibus, ad comprehendendum me? Et 49
singulis diebus eram vobiscum in templo
docens, & non tenuistis me. Hoc, ut
adimpleatur scriptura. Et reliquerunt 50
eum discipuli, & fugerunt omnes. Et se- 51
quebatur eum adolescens, super quo erat
sindon super nudum: & tenuerunt eum.
Et reliquit sindonem, & aufugit nudus. 52
Adduxerunt autem Jesum ad Caipham 53
principem sacerdotum. Et convenerunt
ad eum principes sacerdotum, & Scri-
bæ, & seniores. Petrus autem sequeba- 54
tur eum à longè, ad intus atrium princi-
pis sacerdotum, & sedit cum ministris
apud ignem ad calefaciendum se.

Sectio quinquagesima.

Principes verò sacerdotum, & concili- 55
um quærebant testimonium adversus Je-
sum, ut occiderent eum, & non [illegible]
runt. Et multi testificati [illegible] 56
eum falsum, et non conve[illegible] testi-
monium eorum. Et [illegible] 57
quosdam qui testati [illegible]
falsum, dicentes; N[illegible] 58
hunc dicere, Ego dissol[illegible]
quod fecerunt manus, & p[illegible]
gam aliud non factum manibus. At ne 59
horum conveniebat testimoni[illegible]. Sur- 60
rexit autem princeps Sac[illegible] in me-
dium, & interrogavit Jesum, dicens;
Non respondes quicquam ad e[illegible] testi-
ficantur isti contra te? Et non respondit 61
quicquam, sed tacebat. Et interrogavit
eum rursus princeps sacerdotum, & di-
xit ei; Tu es Christus filius Benedicti?
Dixit ei Jesus, Ego sum: Et videbitis 62
filium hominis sedentem à dextera vir-
tutis, venientem super nubibus cœli. Sci- 63
dit autem summus sacerdotum vestimen-
ta sua, & ait; Quid indigetis testimo-
nio? Jam audistis blasphemiam mani- 64
festam vobis. Igitur judicaverunt eum
omnes dignum morte.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

48 ወአውሥአ: እግዚእ: ኢየሱስ: ወይቤሎሙ: ከመዘ: ሰረቂ: ትዴግኑ: መፃእክሙ:መ
49 ስለ: መጥብሓ: ወለብትር: ትእኅዙኒ::=፦ ወኵሎ: ዕለተ: ሀለውኩ: ምስሌክሙ:
50 እመሀር: በምኵራብ: ወኢአኀዝክሙኒ: ወባሕቱ: ከመ: ይብጻሕ: ዘውስተ: መጻሕ
51 ፍት::=፦ ወኀደግዎ: ኵሎሙ: አርዳኢሁ: ወጎዩ::=፦ ወተለዎ: አሐዱ: ወሬዛ:
52 ዕራቁ: ወይትዓፀፍ: ሰንደኖ: ወአኀዝዎ: ወራዙት::=፦ ወኀደገ: ሰንደኖ: ወጐየ:ዕራ
ቁ::=፦ በመስቀል: ዘጾም: ሀሀ: ሰዐተ: ሌሊት::=፦
53 ወወሰድዎ: ለእግዚእ: ኢየሱስ: ኀበ: ሊቃነ: ካህናት: ወተጋብኡ: ኵሎሙ:ሊቃነ:ካ
54 ህናት: ወጸሐፍት: ወረበናት::=፦ ወተለዎ: ስምዖን: ጴጥሮስ: እምርሑቅ: እስከ:
ውስተ: ዓጸደ: ሊቀ: ካህናት: ወነበረ:ምስለ:ሞዓሊሆሙ:ይስሐን: መንገለ:በርሀ::=፦
55 ወኀሠሡ: ሊቃነ: ካህናት: ወኵሉ: ዓውድ: ዘያስተዋድይዎ: ለእግዚእ: ኢየሱስ:ወ
56 ኀጥኡ::=፦ ወብዙኃን: አስተዋደይዎ: ወኢኀበሩ: ኵሎሙ::=፦ ወቦ: እለ: ተንሥ
57 ኡ: ሰማዕተ: ሐሰት:ወነበቡ::=፦ ወይቤሉ: ንሕነ:ሰማዕናሁ: እንዘ:ይብል:አነ:እነሥ
58 ት: ለዝንቱ: ቤተ:መቅደስ: ዘእደ:ገብሮ: ወበሠሉስ: አሐንጽ: ካልአ:ዘእደ:ኢገብ
59 ሮ:=፦ ወምስለዝኒ:ኢኀበሩ: ስምዖሙ::=፦ ወተንሥአ: ሊቀ: ካህናት:ወሐተቶ: ለ
60 እግዚእ:ኢየሱስ: ወይቤሎ:ኢትሁብኑ: ዘትሰጠው: እንዘ:መጠነዝ: ያስተዋድዩከ::=፦
61 ኢየሱስ: ወአርመመ: ወኢተሰጥወ: ወኢምንተኒ::ወካዕበ:ሐተቶ:ሊቀ:ካህናት:ወይቤ
62 ሎ:አንትኑ: ውእቱ: ክርስቶስ: ወልዱ: ለቡሩክ::=፦ ወይቤሎ: እግዚእ:ኢየሱስ: እ
መ: አነ:ውእቱ: ትሬእይዎ:ለወልደ: እጓለ: እመ:ሕያው: ይነብር: በየማነ: ኀይል:ወ
63 ይመጽእ: በደመና: ሰማይ::=፦ ወሠጠጠ: አልባሲሁ፡ ሊቀ: ካህናት::ወይቤ: ምንተ:
64 እንከ: ትፈቅዱ: ሎቱ: ስማዕተ:=፦ ናሁ: ለሊክሙ: ሰማዕክሙ: ፀርፈቶ: ምንተ: እ
ሄ: ትብሉ::ወአግብኡ: ፍትሐ: ኵሎሙ: ወይቤሉ: ይቅትልዎ::

Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Sicut illi qui furem persequuntur, ve- 48
nistis cum gladiis & baculis comprehendere me? Et toto die fui vobiscum do- 49
cens in templo, & non comprehendistis me, sed ut impleatur quod est in Scriptu-
ris. Et reliquerunt eum omnes discipuli ejus, & fugerunt. Et sequutus est eum 50
quidam juvenis nudus *existens* & involutus erat sindone: & prehenderunt eum 51
juvenes. Et reliquit sindonem & fugit nudus. 52

Crucifixione jejunii nonâ noctis horâ.

Et adduxerunt Dominum Jesum ad principes sacerdotum, & congregati erant 53
omnes principes sacerdotum, & scribæ, & Magistri. Et sequutus est eum Simon 54
Petrus è longè usque in atrium principis sacerdotum, & mansit cum ministris, ca- 55
lefaciens se ad flammam. Et quærebant principes sacerdotũ & totus concessus qui 56
objicerent Domino Jesu, & non potuerunt. Et multi accusârunt eum, & non con- 57
senserunt omnes. Et surrexerunt testes falsi, & loquuti sunt, Et dixerunt; Nos
audivimus eum dicentem; Ego destruam hanc domum sanctam quam manus fe- 58
cerunt, & triduo ædificabo aliam, quam manus non fecerunt. Et cum hoc non 59
conveniebat testimonium eorum. Et surrexit princeps sacerdotum, & interro- 60
gavit Dominum Jesum, & dixit ei; Nónne habes quo respondeas, hoc modo ac-
cusantibus te? Et Jesus siluit, & respondit nihil. Et iterum interrogavit eum prin- 61
ceps sacerdotum, & dixit ei; Túne es Christus filius Benedicti? Et dixit ei Dñs
Jesus; Si ego sum, videbitis filium hominis sedentem in dextra potentiæ, & ve- 62
nientem in nubibus cœli. Et laceravit vestimenta sua princeps sacerdotum, & 63
dixit; Quid ampliùs desideratis adversùs eum testes? Ecce vosmetipsi audistis 64
blasphemiam ejus, quid igitur dicitis? Et retulerunt judicium omnes, & dixerunt;
Occidant eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

59
60 * بدين نيز بگواهي خود نمي ارزيدند * سرور امامان از ميان بر خاست واز عيسي پرسيد *
61 كه چرا جواب نمي دهي بدين كسان كه درحق تو گواهي مي دهند * عيسي خاموش
شده بود وبدو هيچ جواب نداد * باز سرور امامان ازو پرسيد * وگفت توي مسيح * پسر
62 خجسته * عيسي جواب داد وبدو گفت * منم منم فرزند ادمي بر دست [راست] ان سهمناك
63 نشسته * وخواهيد ديدن كه برابر آسمان بيايد * سرور امامان چون شنيد جبه خود را دريد *
64 وگفت مرا گواهان چه در كارست * اينك بزبان خود برابر ما وشما افتري مي كند *
شما چه مي بينيد ايشان همگنان حكم كردند كه مرگ بروي واجب است *

Neque in hoc testimonio suo pares 59
erant. Princeps sacerdotum è medio 60
surrexit, et Jesum interrogavit,
dicens; Quare responsum non das
his hominibus, qui in causâ tuâ
testimonium dant? Jesus tacebat, 61
et ei nullum responsum dedit. Rur-
sus princeps sacerdotum eum inter-
rogavit, et dixit; Tunc es Chri-
stus Filius Benedicti? Jesus re- 62
spondit et ei dixit; Ego sum, ego
sum: Filius hominis ad manum
dextram Terribilis sedebit, et vi-
debitis quòd in nube cœli venit.
Princeps sacerdotum cùm audiret, 63
tunicam suam laceravit, et dixit;
Mihi testium quid opus est? Ecce 64
linguâ suâ coram nobis et vobis
blasphemavit: vobis quid videtur?
Illi omnes judicium tulerunt, quòd
mors ei debita esset.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΜΖ'.

Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciem ejus, & colaphizare
65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν ρξη α
eum, & dicere ei; Prophetiza: Et ministri alapis eum impetebant.
αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον· Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν (τ) ἔβαλλον.
Et existente Petro in aula inferius, venit una ancillarum summi Sacerdotis:
66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως· ΜΖ'
Et videns Petrum calefacientem se, intuita illum, ait; Et tu cum Nazareno
67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ρξε α
Jesu eras. Ille autem negavit, dicens; Non novi, neque scio quid tu dicis.
68 Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις.
Et exiit foras in vestibulum: & gallus cantavit. Et ancilla videns
69 Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα ρξς α
eum rursum, cœpit dicere adstantibus; Quia hic ex illis est. Ille autem iterum
70 αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. Ὁ δὲ πάλιν
negavit. Et post pusillum rursus adstantes dicebant Petro; Verè ex illis
ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν
es: Etenim Galilæus es, & loquutio tua similat. Ille autem cœpit anathematizare
71 εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
& jurare; Quia non novi hominem istum, quem dicitis. Et ex secundo
72 καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. Καὶ ἐκ δευτέρου ρξζ β
gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Jesus;
ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος (υ) τοῦ ῥήματος, οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Quia ante gallum vociferari bis, negabis me ter. Et superans [se] flevit.
Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

CAP. XV. ιε'.

Et confestim in manè consilium facientes summi Sacerdotes cum senioribus
1 Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ρξη β ΜΖ'
& Scribis, & universus consessus, vincientes Jesum abduxerunt, & tradiderunt
καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν ρξθ α
Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; Tu es rex Judæorum?
2 τῷ Πιλάτῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; σ
Ille autem respondens ait illi; Tu dicis. Et accusabant eum summi Sacerdotes multa.
3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς σα δ
πολλά. At Pilatus rursum interrogavit eum, dicens; Non
4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, Οὐκ
respondes quicquam? vide quanta te adversum testantur. At Jesus ampliùs
ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι
5 nihil respondit, ita ut mirari Pilatum. Juxta verò festum solvebat illis
οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς
6 unum vinctum, quemcunque petiissent. σβ
ἕνα δέσμιον, (φ) ὅνπερ ᾐτοῦντο. β

MS. A. (τ) *ἔλαβον. (υ) τὸ ῥῆμα, ὡς εἶπεν. Κεφ. ιε'. MS. A. (φ) ὃν παρῃτοῦντο.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

65 * ܘܫܪܝܘ ܐܢܫܝܢ ܪܩܝܢ ܒܦܪܨܘܦܗ. ܘܡܚܦܝܢ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܩܦܚܝܢ ܠܗ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܬܢܒܐ.
66 ܘܕܚܫܐ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܠܬܚܬ ܒܕܪܬܐ. ܐܬܬ ܥܠܝܡܬܐ
67 ܕܪܒ ܟܗܢܐ. * ܚܙܬܗ ܕܫܚܢ. ܘܚܪܬ ܒܗ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ.
68 * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܠܐܣܛܘܐ ܘܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ.
69 * ܘܚܙܬܗ ܬܘܒ ܥܠܝܡܬܐ ܗܝ. ܘܫܪܝܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ. ܕܐܦ ܗܢܐ ܡܢܗܘܢ ܗܘ.
70 * ܗܘ ܕܝܢ ܬܘܒ ܟܦܪ. ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ. ܬܘܒ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܘ ܠܟܐܦܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ
71 ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ. ܐܦ ܓܝܪ ܓܠܝܠܝܐ ܐܢܬ ܘܡܡܠܠܟ ܕܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܚܪܡ ܘܡܝܡܐ.
72 ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܕܬܪܬܝܢ
ܙܒܢܝܢ. ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܐ ܕܝܫܘܥ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ.
ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ. ܘܫܪܝ ܠܡܒܟܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܠܙ *
ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ * * ܘܡܚܕܐ ܒܨܦܪܐ ܥܒܕܘ ܡܠܟܐ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܥܡ 1
ܩܫܝܫܐ ܘܥܡ ܣܦܪܐ ܘܥܡ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܣܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܐܘܒܠܘܗܝ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ
2 ܠܦܝܠܛܘܣ ܗܓܡܘܢܐ. * ܘܫܐܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܗܘ ܕܝܢ
3 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ. * ܘܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܒܣܓܝܐܬܐ.
4 * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܬܘܒ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܚܙܝ
5 ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܠܘܩܒܠܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪ
6 ܦܝܠܛܘܣ. * ܡܥܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܟܠ ܥܐܕܐ ܠܡܫܪܐ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ ܚܕ ܕܫܐܠܝܢ.

Et cœperunt quidam conspuere in vultum 65
ipsius, & velare faciem ejus, & alapis eum
cædere, ac dicere; Vaticinare. Ministri quo-
que percutiebant eum super maxillas ipsius.
Quumque Simon esset inferiùs in atrio, ve- 66
nit quædam puella summi sacerdotis, Vi- 67
ditque eum calefacientem sese, & respiciens
in eum, dixit ei; Et tu cum Jesu Nazareno
eras. Ipse verò inficiatus est, & ait; Ne- 68
scio quid tu dicas. Et exivit extra in vesti-
bulum, & cantavit gallus. Et rursùs eum 69
conspicata puella illa, cœpit dicere iis qui
adstabant; Iste quoque ex ipsis est. Ipse ve- 70
rò rursùm negavit. Et paulò post iterùm ii
qui adstabant, dixerunt Cephæ; Verè ex
ipsis es: namque Galilæus es, & sermo tuus si-
milis est. Ipse autem cœpit se devovere & 71
jurare, Non novi hominem istum quem dici-
tis. Et in illa ipsa hora gallus cantavit se- 72
cundâ vice. Et recordatus est Simon sermo-
nis Jesu quem dixerat ei, Priusquàm cantave-
rit gallus duabus vicibus, ter me negabis:
cœpitque flere.

Lectio ad matutinas in Parasceue Crucifixionis. 37.

CAP. XV.

Statim autem diluculò consilium inierunt 1
principes sacerdotum cum senioribus, &
cum Scribis, & cum tota synagoga; ac vin-
xerunt Jesum, eumque abduxêre, & tradide-
runt Pilato præsidi. Interrogavit autem 2
eum Pilatus, Túne es rex Judæorum? Ipse
verò respondit, & ait ei; Tu dixisti. Et ac- 3
cusabant eum principes sacerdotum in mul-
tis. Ipse verò Pilatus rursùs interrogavit 4
eum, & dixit ei; Ne verbum quidem re-
spondes? vide quàm multa testificantur con-
tra te. Ipse autem Jesus nullum responsum 5
dedit, ita ut miraretur Pilatus. Consue- 6
verat autem quocunque festo dimittere eis
vinctum unum, quem ipsi postulâssent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

65 * وكسان ديكر بر روي او خيو زدند * و روي اورا مي پوشانيدند * وكروهي ديكر چپله
مي زدند * ومي كفتند پيغمبري كن * وخود را برهان * وسرهنكان نيز اورا مي زدند
شست   منكر شدن شمعون وبانك كردن خروس
66 67 * شمعون دران جايكاه * زير برده بود نشسته كنيزكي ازان بزرك امامان * * شمعون را نكاه
68 كرد * وبدو كفت تو نيز † با عيسي ناصري بودي * * او انكار كرد * وكفت نمي دانم چه
69 ميكويي * واز دهليز بيرون † رفت خروس بانك كرد * باز آن كنيزك اورا ديد * و بديشان كه ايستاده
70 بودند مي كفت * اين نيز از ايشانست * * او ديكر باره انكار كرد * واندكي پس تر ايشان *
كه ايستاده بودند * رفت * ايشان بصفا كفتند بحقيقت تو از ايشاني واز جليلي وسخن تو
71 بسخن ايشان مي ماند * * چون شمعون شنيد خويشتن را لعنت † مي كرد * وسوكند مي خورد
72 كه اين مرد را نمي شناسم كه شما مي كوييد * خروس دوم بار بانك زد * انكه شمعون كلمهٔ عيسي را
كه بدو كفته بود بياد † آورد وكريستن وزاري اغاز كرد و از كفتهٔ خود پشيمان شد و برفت

Et quidam alii in faciem ejus ex- 65
puebant, & vultum ejus obtegebant:
& aliquot alii colaphos infflige-
bant, & dicebant, Vaticinare, &
teipsum libera: & satellites etiam
eum cædebant.

LX. Abnegatio Cephæ, & vociferatio galli.

Simeon interea in illo loco inferiùs 66
erat sedens: & ancilla quædam
maximi sacerdotum Simeonem in- 67
tuita est, & ei dixit; Tu etiam
cum Jesu Nazaræo eras. Ille negavit, 68
& dixit; Nescio quid dicas:
& cum ex atrio egressus est, gallus
vocem extulit. Rursùs ea ancilla il- 69
lum vidit, & eis qui astabant dixit;
Hic etiam ex illis est. Ille iterùm 70
negavit. Et paululùm post eos qui
astabant ivit, illi etiam Cephæ dice-
bant; In veritate tu ex eis es, & ex
Galilæa es, etenim sermo tuus ser-
monem illorum refert. Cùm Simeon 71
hoc audisset, seipsum devovit, ac
dejeravit; Hunc quidem hominem
non novi, quem vos dicitis. Et gal- 72
lus secundâ vice vocem emisit:
Tunc Simeon verbum Jesu, quod
ei dixerat, in memoriam revocavit,
& flere & lugere cœpit, & dicti
sui pœnitens factus abiit.

Versio VULGATA LATINA.

65 Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciem ejus, & colaphis eum cæde-
66 re, & dicere ei ; Prophetiza : & ministri alapis eum cædebant. Et cùm esset Pe-
67 trus in atrio deorsùm, venit una ex ancillis summi sacerdotis : Et cùm vidisset Pe-
68 trum calefacientem se, aspiciens illum, ait ; Et tu cum Jesu Nazareno eras. At il-
le negavit, dicens ; Neque scio, neque novi quid dicas. Et exiit foràs ante atri-
69 um, & gallus cantavit. Rursùs autem cùm vidisset illum ancilla, cœpit dicere
70 circumstantibus ; Quia hic ex illis est. At ille iterùm negavit. Et post pusillum
71 rursùs qui astabant, dicebant Petro ; Verè ex illis es : nam & Galilæus es. Ille
autem cœpit anathematizare, & jurare ; Quia nescio hominem istum, quem dici-
72 tis. Et statim gallus iterùm cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod
dixerat ei Jesus ; Priùs quàm gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

CAP. XV.

Et confestim manè consilium facientes summi sacerdotes, cum senioribus, & 1
Scribis, & universo concilio, vincientes Jesum, duxerunt, & tradiderunt Pilato.
Et interrogavit eum Pilatus ; Tu es rex Judæorum ? at ille respondens, ait illi ; Tu 2
dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursùm 3
interrogavit eum, dicens ; Non respondes quidquam ? vide in quantis te accusant. 4
Jesus autem ampliùs nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem fe- 5
stum solebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcunque petiissent. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

65 * وبدا قوم يتفلون عليه * ويغطون وجهه ويلطمونه ويقولون له تنبا لنا ايها المسيح من هو
66 الذي لطمك الان * وكان الخدام يلطمونه جدا * وفيما بطرس اسفل الدار جاءت فتاه من
67 جواري رييس الكهنة * راته يصطلي فلما راته قالت له وانت ايضا قد كنت مع يسوع
68 الناصري * فانكر قايلا لست ادري ولا اعرف ما تقولين * وخرج الي خارج الدار فصاح
69 الديك * وراته فتاه اخري فقالت للقيام ان هذا منهم * فانكر ايضا وبعد قليل قال القيام
70
71 لبطرس حقا انك منهم وانت جليلي وكلامك يشبه كلامهم * فبدا يلعن ويحلف انه ما
72 يعرف هذا الانسان الذي تقولون * ثم مكانه صاح الديك ثانية * فذكر بطرس قول يسوع
انك قبل ان يصيح الديك مرتين تنكرني ثلث فتحول يبكي *

* الفصل الحادي والخمسون *

1 * فلما اصبحوا ايتمر رؤساء الكهنة مع المشيخة والكتبة ومع ساير الجموع * فاوثقوا يسوع
2
3 ومضوا به الي فيلاطس * فساله فيلاطس انت ملك اليهود * فاجابه قايلا انت قلت * ووقع به
4
5 رؤساء الكهنة كثيرا * ثم ساله فيلاطس ايضا اما تجيب بشي انظر كم يشكونك * فلم
يجبه يسوع بشي حتي ان فيلاطس تعجب * • الفصل الثاني والخمسون •
6 * وكان في كل عيد يطلق لهم اسيرا من احبوا •

Et cœperunt quidam conspuere in eum, 65
& velare faciem ejus, & colaphizare
eum, ac dicere ei ; Prophetiza nobis, O
Christe, quis est qui te colaphizavit mo-
dò : Et ministri cædebant eum alapis
vehementer. Et dum esset Petrus in imo 66
atrio, venit puella quædam ex ancillis
principis sacerdotum, Vidit eum cale- 67
facientem se : & cùm vidisset eum,
dixit illi ; Et tu quoque eras cum Je-
su Nazareno. At negavit, dicens ; Ne- 68
scio & ignoro quid dicas. Et egressus est
extra atrium, & cantavit gallus. Vi- 69
ditque eum puella alia, & dixit astan-
tibus ; Certè iste est ex illis. Et nega- 70
vit iterùm. Et post pusillum dixerunt
astantes Petro ; Verè tu es ex illis, &
tu es Galilæus, & loquela tua similis est
loquelæ eorum. Et cœpit anathematiza- 71
re se, & jurare, se non cognoscere hunc
hominem quem dicitis. Et ibidem can- 72
tavit gallus secundò. Et recordatus est
Petrus sermonis Jesu, Quia tu antequàm
cantet gallus bis, negabis me ter, & con-
vertit se ad flendum.

Sectio quinquagesima prima.

CAP. XV.

Cùm autem manè surrexissent, consi- 1
lium fecerunt principes sacerdotum
cum senioribus, & Scribis, & universis
liquis turbis : & vinxerunt Jesum, &
duxerunt eum ad Pilatum. Et interro- 2
gavit eum Pilatus, Túne es rex Judæ-
orum ? Respondit ei, dicens ; Tu di-
xisti. Et accusaverunt eum principes sa- 3
cerdotum multipliciter. Et interrogavit 4
eum Pilatus iterùm ; Non respondes
quicquam ? Vide quantis accusent te.
Et non respondit ei Jesus quicquam, ita 5
ut Pilatus miraretur.

Sectio quinquagesima secunda.

Et in omni festo dimittebat eis vinctum 6
qualem voluissent.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

65 ወአኀዙ ፡ እምውስቴቶሙ ፡ ይወርቅዎ ፡ ወይጸፍዕዎ ፡ ገጾ ፡ ወይጐርዕዎ ፡ ወይብልዎ ፡
ተነበይ ፡ ለነ ፡ ክርስቶስ ፡ መኑ ፡ ጸፍዐከ ፡፡
በእንተ ፡ ዘክሖ ፡ ክሕደ ፡ ጴጥሮስ ፡፡
66 ወእንዘ ፡ ሀሎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ታሕተ ፡ ውስተ ፡ ዓጸድ ፡ መጽአት ፡ አሐቲ ፡ ወለተ ፡ ሊቀ ፡ ካህ
67 ናት ፡፡ ወርእየቶ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ይስሳን ፡ ወነጸረቶ ፡ ወትቤሎ ፡ አንተኒ ፡ ምስለ ፡ እግዚ
68 እ ፡ ኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡ ሀለውከ ፡፡ ወይቤላ ፡ ኢያአምር ፡ ወኢይጤይቅ ፡ ዘትብሊ ፡፡
69 ወወፅአ ፡ አፍአ ፡ ኀበ ፡ ጽንፉ ፡ ዓጸድ ፡ ወነቀወ ፡ ደርሆ ፡ ሶቤሃ ፡፡ ወርእየቶ ፡ ካዕበ ፡ ወ
70 ለት ፡ ወትቤሎሙ ፡ ለእለ ፡ ይቀውሙ ፡ ሃየ ፡ ዝኒ ፡ እምኔሆሙ ፡ ውእቱ ፡፡ ወክሕደ ፡
ካዕበ ፡፡ ወእምድኅረ ፡ ሕቅ ፡ ካዕበ ፡ ይቤልዎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ እለ ፡ ይቀውሙ ፡ አማን ፡ እ
71 ምኔሆሙ ፡ አንተ ፡ ወገሊላዊ ፡ አንተ ፡ ወቃልከ ፡ ያዓውቀከ ፡፡ ወአኀዘ ፡ ይትረገም ፡
72 ወይምሐል ፡ ከመ ፡ ኢያአምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘትብሉ ፡፡ ወሶቤሃ ፡ ነቀወ ፡ ካዕ
በ ፡ ደርሆ ፡ ወተዘከረ ፡ ጴጥሮስ ፡ ቃሎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘይቤሎ ፡ ሠለሰ ፡ ትክሕ
ደኒ ፡ ዘእንበለ ፡ ይንቁ ፡ ደርሆ ፡ ወበከየ ፡፡
በጽባሕ ፡ ዓርብ ፡
1 ፲፭ ወሶበ ፡ ጸብሐ ፡ ተማከሩ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወረበናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወኵሉ ፡ ዓውድ ፡
2 ወወመደዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወወሰድዎ ፡ ወመጠውዎ ፡ ለጲላጦስ ፡፡ ወተስአሎ ፡
ጲላጦስ ፡ አንተኑ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡
3 አንተ ፡ ትቤ ፡፡ ወአስተዋደይዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካሕናት ፡ ብዙኀ ፡ ወውእቱሰ ፡ አልቦ ፡ ዘአው
4 ሥአ ፡፡ ወሐተቶ ፡ ካዕበ ፡ ጲላጦስ ፡ ወይቤሎ ፡ አልቦኑ ፡ ዘትሰጠው ፡ እንዘ ፡ መጠነ
5 ዝ ፡ ያስተዋድዩከ ፡፡ ወኢተሰጥወ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወኢምንትኒ ፡ ወአንከሮ ፡ ጲ
6 ላጦስ ፡፡ ወለለ ፡ በዓል ፡ ያሐዩ ፡ ሎሙ ፡ አሐደ ፡ እሙነ ፡ ሙቁሐነ ፡ አሐደ ፡ ዘአብ
ደሩ ፡፡

Et cœperunt quidam ex illis conspuere in eum, & palmis percutere faciem ejus, 65
& colaphos impingere ei, & dixerunt ei ; Prophetiza nobis Christe, quis pal-
mâ percussit te.

De abnegatione Petri.

Et existente Petro inferiùs in atrio, venit quædam filia principis sacerdotum, 66
Et vidit Petrum calefacientem seipsum : & aspexit eum, & dixit ei ; Tu cum Do- 67
mino Jesu Nazareno fuisti. Et *ipse* dixit ei, Nescio & non capio quod dicis. Et 68
exivit foràs ad extremitatem atrii : & cantavit gallus statim. Et vidit eum ite- 69
rum filia, & dixit astantibus ibi ; Hic ex illis *est*. Et negavit iterum. Et posteà 70
paululùm, rursus dixerunt Petro astantes ; Amen ex illis es : Et Galilæus es, & lo-
quutio tua manifestum te facit. Et cœpit execrari, & jurare ; Nescio hominem 71
illum quem dicitis. Et statim cantavit iterum gallus : et recordatus est Petrus 72
eloquii Domini Jesu, qui dixerat ei ; Ter negabis me, priusquàm cantaverit gal-
lus : & flevit.

CAP. XV.

Matutino Parasceues.

Et quando diluculum erat, consilium inierunt principes sacerdotum, & magi- 1
stri, & scribæ, & totus consessus, & vinxerunt Dominum Jesum, & adduxerunt
eum, & tradiderunt eum Pilato. Et interrogavit eum Pilatus ; Túne *es* rex Ju- 2
dæorum ? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei ; Tu dicis. Et accusabant eum 3
principes sacerdotum multùm : ipse autem nihil respondit. Et interrogavit eum 4
rursus Pilatus, & dixit ei ; Nónne habes quid respondeas hoc modo te accu-
santibus ? Et non respondit Dominus Jesus aliquid : & miratus est eum Pilatus. 5
Et unoquoque festo servabant eis unum ex vinctis, quemcunque voluissent. 6

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

شصت یك — بردند مسیح را بخانه پیلاطوس

1 * وچون صباح شد بزرگان * وامامان * با پیران ونویسندگان مشورت کردند * ورای زدند
با همه جماعت وعوام * وعیسی را بستند * وبردند * در دست پیلاطوس زوباشی سپاردند *
2
3 * پیلاطوس ازو پرسید * توی ملك یهودیان * او جواب داد وگفت تو گفتی * وبه بسیار
4 چیزها بزرگان وامامان ؛ برو بدی می گفتند * * باز پیلاطوس بدو گفت جواب نمی دهی
5 ببین بر تو چند گواهی می دهند * * اما عیسی هیچ جواب نمی داد چنانك پیلاطوس
6 حیران ماند * وپیلاطوس را عادت بود * که در هر عید اسیری * از بهر ایشان آزاد می
کرد * هر آنکس را که ایشان ؛ می خواستند *

LXI. Abduxerunt Christum in domum Pilati.

CAP. XV.

Et cùm manè esset, magnates, & 1
sacerdotes, cum senioribus et scribis
consilium agitabant, & sententias
pensabant cum tota congregatione
& populo : et Jesum ligaverunt,
et abducentes in manum Pilati præ-
sidis tradiderunt. Pilatus eum in- 2
terrogavit, Túne es rex Judæorum ?
Ille responsum dedit, et dixit ; Tu
dixisti. Et in rebus multis magna- 3
tes et sacerdotes de eo malum dice-
bant. Rursùs Pilatus ei dixit ; 4
Responsum non das ? Vide contra te
quot testificentur. Veruntamen Je- 5
sus nullum responsum dedit, adeò ut
Pilatus attonitus maneret. Pilato 6
autem mos erat, ut omni festo vin-
ctum unum eorum gratiâ liberum
faceret, quemcunque ipsi postularent.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Erat autem *dictus* Barabbas cum seditiosis vinctus, qui in seditione
7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει
homicidium fecerant. Et *vociferata* turba, cœpit *postulare*, sicut semper faciebat
8 φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
illis. *At* Pilatus respondit eis, *dicens*; Vultis *absolvam* vobis
9 αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν
regem Judæorum? (Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent
10 τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; (β) (Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον (γ) παραδεδώκεισαν
eum summi Sacerdotes.) *At summi Sacerdotes* concitaverunt turbam, ut magis
11 αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον
Barabbam *absolveret* eis. *At* Pilatus respondens, iterum ait illis;
12 τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς,
Quid ergò vultis faciam *quem dicitis regem* Judæorum? Illi *autem* iterum
13 Τί οὖν θέλετε (δ) ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν
clamaverunt; Crucifige eum. *At* Pilatus dicebat illis; Quid enim *malum*
14 (ε) ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν
fecit? Illi *autem abundantiùs* clamabant; Crucifige eum. *At* Pilatus
15 ἐποίησεν; οἱ δὲ (ζ) περισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος
volens populo *sufficiens* facere, *absolvit* illis Barabbam: &
βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ
tradidit Jesum *flagellans*, ut crucifigeretur. *At* milites obduxerunt eum
16 παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν
intra aulam, quod est prætorium, & convocant totam cohortem: Et induunt eum
ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν 17
purpuram, & *circumponunt* ei plectentes spineam coronam. Et cœperunt salu-
πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. Καὶ ἤρξαντο ἀσπά- 18
tare eum; *Gaude*, rex Judæorum. Et percutiebant ejus caput
ζεσθαι αὐτὸν, Χαῖρε (η) βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν 19
arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua adorabant eum. Et postquàm
καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε 20
illuserunt ei, exuerunt illum *purpuram*, & induerunt eum *vestimenta propria*:
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια·
& educunt illum ut crucifigerent eum. Et *angariant* prætereuntem quempiam
καὶ (θ) ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα (ι) σταυρώσωσιν αὐτόν. Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα 21
Simonem Cyrenæum, (venientem *ex agro*, patrem Alexandri & Rufi,) ut tolleret
Σίμωνα Κυρηναῖον, (ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου,) ἵνα ἄρῃ
crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum,
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, 22
Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: *is verò* non accepit.
Κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. 23
Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super
Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, (κ) διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' 24
eis, quis quid tolleret.
αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

MS.A. (β)(Ἐπεγίνωσκεν (γ) παραδεδώκεισαν (δ) ποιήσω τὸν βασιλέα (ε) ἔκραξαν, λέγοντες, (ζ) περισσῶς ἔκραζον, (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἄγουσιν (ι) σταυρώσουσιν (κ) διαμερίζονται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]

Erat autem quidam qui vocabatur Bar-Abba 7
vinctus cum seditiosis illis qui cædem in seditione fecerant. Et vociferatus est popu- 8
lus, cœpitque postulare quod consueverat
ipsis facere. Ipse verò Pilatus respondit, & 9
ait; Vultis dimittam vobis regem Judæo-
rum? Noverat enim Pilatus quòd per invi- 10
diam tradiderant eum principes sacerdotum.
Principes autem sacerdotum nimiùm solici- 11
târunt turbas ut dimitteret Bar-Abbam. At 12
ipse Pilatus dixit eis; Quid igitur vultis fa-
ciam isti, quem vos vocatis Regem Judæo-
rum? Illi verò rursùs vociferati sunt, Cru- 13
cifige eum. Ipse autem Pilatus subdit eis; 14
Quid enim mali fecit? Illi verò magìs cla-
mabant, Crucifige eum. Pilatus autem 15
voluit facere rem gratam populis, & solvit
eis Bar-Abbam, tradiditque eis Jesum, cùm
flagellatus esset, ut crucifigeretur. Cæterùm 16
milites introduxerunt eum in atrium quod
est prætorium, & advocaverunt totam ca-
tervam. Et induerunt eum purpurâ, & 17
implexam imposuerunt ei coronam spineam.
Cœperúntque eum salutare, *dicentes*; Ave 18
rex Judæorum. Et percutiebant eum in ca- 19
put ipsius calamo, & conspuebant in faciem
ejus, ac summittebant genua sua, & adora-
bant eum. Quumque illusissent ei, exuerunt 20
eum purpurâ, & induerunt eum vestimentis
ipsius, cúmque abduxerunt ut cruci suffige-
rent.

Ad horam tertiam. 38.

Porrò angariârunt quendam prætereuntem 21
Simonem Cyrenæum venientem ex pago,
patrem Alexandri, & Rufi, ut bajularet cru-
cem ejus. Et adduxerunt eum in Gogulta 22
locum, qui exponitur, Cranium capitis. Et 23
dederunt ei bibendum vinum mistum cum
myrrha: ipse verò non sumpsit. Quúm- 24
que cruci suffixissent eum, partiti sunt vesti-
menta ejus, & jecerunt super ea sortem,
quid quis acciperet.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 *واسيري در زندان بود نام او برابا با ايشان كه فتنه كرده بودند ودر فتنه كشندكي † نيز كرده
8 9 بودند * عوام بانك ونعره بر او زدند * وعادت هر سالي را مي طلبيدند * * پيلاطوس جواب †
10 داد كه مي خواهيد * كه ملك يهوديانرا آزاد كنم * *براي انك پيلاطوس معلوم كرده
11 بود * كه سرور امامان اورا از حسودي بدست داده بود * *وبزرك امامان † بخلق سپارش مي
12 كرد كه باتفاق همه بكويند كه برابا را آزاد كن * وايشان چنين كردند * * باردوم بيلاطوس
13 بديشان كفت * كه چكنم † با اين كس كه اورا ملك يهوديان مي خوانيد * بانك بر او زدند *
14 كه اورا بردار كن * *بيلاطوس كفت چه بدي كرده است ايشان دكر بار بانك † بر
15 او زدند كه بردار كن * *وبيلاطوس بارادت عوام يكي بود برابا را آزاد كرد * وعيسي بعد از
خلافت كردن وزدن بديشان سپرد شست دو بسپردن فيلاطوس مسيح را
16 تا بردار كنند *انكه سرهنكان اورا بيرون بردند * دردهليز † سراي * اوباش وعوام
17 بر وجمع شدند * *واورا جامه سرخ پوشانيدند * وازتلوتاجي بافتند وبر سر او نهادند *
18 * وهرزه كفتن اغاز كردند * وسلام مي دادند * وكفتند سلام بر تو اي ملك يهوديان *

Et vinctus quidam in carcere erat, 7
cui nomen Barabbas, cum illis qui
seditionem fecerant, & per seditio-
nem cædem etiam patraverant. Po- 8
puli igitur clamore & vociferati-
one eum adorti sunt, & consuetu-
dinem singulorum annorum postula-
bant. Pilatus responsum dedit; Num 9
vultis ut regem Judæorum dimit-
tam? Eò quod Pilatus certior fa- 10
ctus esset, quod princeps sacerdotum
illum ex invidia in manum ejus
tradidisset. At princeps sacerdotum 11
populo mandatum fecerat, ut con-
sensu uno dicerent, Quin Barab-
bam dimitte. Illi itaque sic fece-
runt. Vice secundâ Pilatus illis di- 12
xit; Quid igitur faciam cum illo
homine, quem regem Judæorum vo-
catis? Clamorem ei retulerunt, Il- 13
lum quidem in crucem age. Pilatus 14
dixit; Quid mali fecit? At illi
rursùs eum inclamârunt; Quin
in crucem age. Pilatus autem vo- 15
luntati populi assentiens, Barabbam
solvit, & Jesum post ludificatio-
nem & verberationem illis tradidit.

LXII. Tradit Pilatus Christum ut in crucem agerent.

Tunc satellites eum eduxerunt in 16
atrium aulæ, turbis vulgi in eum
congregatis. Et ei vestem rubram 17
induerunt, & ex spinis coronam
texentes capiti ejus imposuerunt.
Et subsannare cœperunt, & saluta- 18
bant dicentes; Salve, ô rex Judæorum.

Versio VULGATA LATINA.

7 Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditio-
8 ne fecerat homicidium. Et cùm ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper fa-
9 ciebat illis. Pilatus autem respondit eis, & dixit; Vultis dimittam vobis regem
10 Judæorum? Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.
11 Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis. Pila-
12 tus autem iterum respondens, ait illis; Quid ergò vultis faciam regi Judæorum?
13 At illi iterùm clamaverunt; Crucifige eum. Pilatus verò dicebat illis; Quid
14 enim mali fecit? At illi magis clamabant; Crucifige eum. Pilatus autem vo-
15 lens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, & tradidit Jesum flagellis cæsum,
16 ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, & convocant
totam cohortem, Et induunt eum purpurâ, & imponunt ei plectentes spineam 17
coronam. Et cœperunt salutare eum; Ave, rex Judæorum. Et percutiebant 18
caput ejus arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua, adorabant eum. 19
Et postquàm illuserunt ei, exuerunt illum purpurâ, & induerunt eum vestimentis 20
suis: & educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem 21
quempiam, Simonem Cyrenæum, venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi,
ut tolleret crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est inter- 22
pretatum, Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non acce- 23
pit. Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, 24
quis quid tolleret.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وكان الذي يقال له باربان اسيرا من المنافقين الذين كانوا قتلوا في الفتنة * فصاحت
8 الجماعة وبدات تسال كما قد كان يصنع لهم * فاجابهم فيلاطس قايلا اتريدون ان اطلق 9
10 لكم ملك اليهود * لانه كان قد علم ان رووساء الكهنة انما اسلموه حسدا * وان رووساء
11 الكهنة حركت الجماعة بان يسالوه بزيادة ان يطلق لهم باربان * فاجابهم فيلاطس ايضا 12
قايلا ماذا تحبون ان اصنع بالذي تقولون عنه انه ملك اليهود * فصاحوا ايضا اصلبه * 13
14 * فقال لهم فيلاطس اي شر فعل فازدادوا صياحا اصلبه * فاراد فيلاطس ان يرضي الجماعة
15 فاطلق لهم باربان واسلم اليهم يسوع ليضرب ويصلب * فذهب به الشرط الى داخل الدار 16
الابروطوريون الذي هو دار الولاية وجمعوا عليه العسكر * ثم البسوه لباسا برفيرا * وضفروا 17
اكليلا من شوك ووضعوه على راسه * وبدوا يسلمون عليه قايلين * السلام يا ملك اليهود * 18
19 * ويضربون راسه بقصبة * ويتفلون في وجهه * ويسجدون له على ركبهم * فلما هزوا به عروه
20 ثياب البرفير والبسوه ثيابه * ثم اخرجوه ليصلبوه * وسخروا واحدا قيروانيا يسمى سمعان جاييا 21
من الحقل وهو ابو الاكسندرس وروفس ليحمل صليبه * واتوا به الى موضع الجلجلة التي 22
23 تاويلها الجمجمة * واعطوه خمرا ممزوجا بمر ليشرب فلم ياخذه * ولما صلبوه اقتسموا بينهم
24 ثيابه واقترعوا عليها *

Et erat qui vocabatur Barabbas vin- 7
ctus, ex flagitiosis qui cædem commise-
rant in seditione. Clamavit ergò turba, & 8
cœpit petere prout faciebat illis. Respon- 9
dit illis Pilatus, dicens; Vultisne, ut
dimittam vobis regem Judæorum?
Nam ipse jam noverat quòd principes 10
sacerdotum certò tradidissent eum ex in-
vidia. Principes autem sacerdotum con- 11
citaverant turbam, ut rogarent eum
enixiùs ut dimitteret eis Barabban. Et 12
respondit eis Pilatus iterum, dicens;
Quid ergo vultis ut faciam de illo quem di-
citis esse regem Judæorum? Clamave- 13
runt iterum, Crucifige eum. Ait illis 14
Pilatus, Quid mali fecit? Et adje-
cerunt, clamantes; Crucifige eum. Vo- 15
luit ergò Pilatus satisfacere turbæ, di-
misitque eis Barabban, & tradidit illis
Jesum ut flagellaretur, & crucifigere-
tur. Quare duxerunt eum cohortes in- 16
tra atrium prætorii, qui est locus præsi-
dialis, & congregaverunt contra eum ex-
ercitum; Tum induerunt eum veste 17
purpurea, & plexuerunt coronam de spi-
nis, et posuerunt eam super caput ejus,
Et cœperunt salutare eum, dicentes; Sal- 18
ve O rex Judæorum: Et percutiebant 19
caput ejus arundine, et conspuebant in
faciem ejus, et adorabant eum super ge-
nua sua. Cùmque illusissent ei, exue- 20
runt illum veste purpurea, et induerunt
eum vestimentis suis, et eduxerunt eum
ut crucifigerent illum. Et angariave- 21
runt quendam Cyrenæum qui vocabatur
Simon, venientem de rure (et ille pater
erat Alexandri et Rufi) ut ferret crucem
ejus. Et adduxerunt eum ad locum Ga- 22
galat, cujus interpretatio est, Calvaria.
Et dederunt ei vinum mistum cum myr- 23
rha, ut biberet; at non sumpsit illud.
Et cùm crucifixissent eum, diviserunt 24
inter se vestimenta ejus, et sortem jece-
runt super illa.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወሀሎ፡ ሙቁሕ፡ ዘስሙ፡ በርባን፡ ምስለ፡ እለ፡ ገብሩ፡ ሁከተ፡ ወምስለ፡ ቀተልት፡ ነፍ
8 ስ፡፡ ወዓርገ፡ ሕዝብ፡ ወከልሑ፡ ወሰአሉ፡ ይግበር፡ሎሙ፡ በከመ፡ ያለምድ፡፡
9 ወአውሥአ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎሙ፡ ትፈቅዱኑ፡ አሕይወ፡ ለክሙ፡ ለንጉሠ፡ አይሁ
10 ድ፡፡ እስመ፡ ያአምሮሙ፡ ከመ፡ በቅንአቶሙ፡ አግብእዎ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡፡
11 ወሊቃነ፡ ካህናትሰ፡ ሆከዎሙ፡ ለሕዝብ፡ ከመ፡ በርባንሃ፡ ይስአሉ፡ ያሕይዉ፡ ሎ
12 ሙ፡፡ ወካዕበ፡ አውሥአ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ ለነስ፡ ትፈቅዱ፡ እረ
13 ሲዮ፡ ለዘ፡ ተብህለ፡ ንጉሠ፡ አይሁድ፡፡ ወካዕበ፡ ከልሑ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ ስ
14 ቅሎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ምንተ፡ እኩየ፡ ገብረ፡ ወፈድፋደ፡ ጸርሑ፡ ወይቤ
15 ሉ፡ ስቅሎ፡፡ ወመክረ፡ ጲላጦስ፡ ይግበር፡ ፈቃደሙ፡ ለሕዝብ፡ወአሕየወ፡ሎሙ፡
በርባንሃ፡ ወቀሠፎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወሀቦ፡ ይስቅልዎ፡፡
በዓርብ፡ በ፫፡ ሰዓት፡፡
16 ወአብእዎ፡ ሐራ፡ ውስጤ፡ ዐጸደ፡ ኀበ፡ ምኵናን፡ ወጸውዑ፡ ኵሎ፡ ሰራዊተ፡ ስጺ
17 ራ፡፡ ወአልበስዎ፡ ሜላተ፡ ወፀፈሩ፡ አክሊለ፡ ዘሦክ፡ወአስተቀጸልዎ፡ ወይሰለቁ፡፡
18 ወይብልዎ፡ በሐ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡፡ ወይዘብጥዎ፡ ርእሶ፡ በሕለተ፡ ወይወርቅ
19 ዎ፡ ወየስተበርኩ፡ ወይሰግዱ፡ሎቱ፡፡ ወሶበ፡ ተሳለቁ፡ለዕሌሁ፡ ሰለብዎ፡ ውእተ፡
20 ሜላተ፡ ወአልበስዎ፡ አልባሲሁ፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ይስቅልዎ፡፡ ወዐበጡ፡ አሐደ፡
21 ኀላፌ፡ ስሞ፡ ስምዖንሃ፡ ቀሬናዌ፡ እንተ፡ ይመጽእ፡ እምሐቅል፡ አቡሁ፡ ለአሌክስንድሮስ፡ ወሩ
22 ፎን፡ ከመ፡ ይጹር፡ መስቀሎ፡፡ ወወሰድዎ፡ብሔረ፡ ጎልጎታ፡ ዘበትርጓሜሁ፡ይብል
23 ዎ፡ ቀራንዮ፡ መካን፡፡ ወወሀብዎ፡ ይስተይ፡ ወይነ፡ ምስለ፡ ከርቤ፡ ቱሡሐ፡ ወአበ
24 የ፡፡ ወሰቀልዎ፡ ወተዓፀዉ፡ ውስተ፡ አልባሲሁ፡ ወተካፈሉ፡ ዘከመ፡ ይነሥኡ፡፡

Et fuit vinctus *homo* cujus nomen erat Barabas, cum seditiosis & homi- 7
cidis. Et ascenderunt populi, & clamârunt, & rogârunt, ut faceret iis sicut 8
consueverat. Et respondit Pilatus, & dixit iis; Vultisne ut servem vobis regem 9
Judæorum? Quoniam sciebat quòd per invidiam tradidissent eum principes 10
sacerdotum. Et principes sacerdotum concitârunt populos, ut Barabam pete- 11
rent servari iis. Et iterum respondit Pilatus, & dixit iis; Quid igitur vultis fa- 12
ciam ei qui dicitur rex Judæorum? Et iterum clamârunt omnes, & dixerunt; 13
Crucifige eum. Et dixit iis Pilatus; Quid mali fecit? Et ampliùs clamârunt, 14
& dicebant; Crucifige eum. Et consultò constituit Pilatus facere *secundùm* 15
voluntatem populorum, & servavit iis Barabam: & flagellavit Dominum Jesum,
& tradidit eum, ut crucifigerent eum.

Tertiâ horâ parasceues.

Et duxerunt eum milites intra atrium, ad judicem, & convocârunt totum agmen, 16
scilicet, spiram: Et induerunt eum purpurá, & plexerunt coronam spinosam. 17
Et coronaverunt eum, & deriserunt: Et dixerunt ei; Ave rex Judæorum. 18
Et verberabant caput ejus calamo: & conspuebant ei, & genuflectebant, & 19
adorabant eum. Et quum illusissent super eum, exuerunt eum istâ purpurá. & 20
induerunt eum vestimentis suis: & adduxerunt eum ubi crucifigebant eum.
Et angariârunt quendam prætereuntium, Simonem Cyrenæum, (venientem ex 21
agro, patrem Alexandri & Rufi) ut portaret crucem ejus. Et duxerunt eum in 22
locum Golgotha: quod in expositione ejus vocant, Cranii locum. Et dederunt 23
ei bibendum vinum myrrhâ commixtum: & recusavit. Et crucifixerunt eum, 24
& sortem miserunt super vestimentis suis, & diviserunt, quemadmodum accepissent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وني را بر سرش مي زدند * ودر روي او خيو مي انداختند وبزانو درمي امدند و اورا 19
سجود مي كردند * * وچون اين همه تسخر كردند * جامهء سرخ را ازو بركندند * وجامهء خودش 20
پوشانيدند * وبدر اوردند * تا بر دار شود * * وشخصي بگذار بود * نام او شمعون † قوريني * اورا 21
بسخره گرفتند * واين كس از ده [امده وپدر] الكسندروس وروفس بود * وصليب را
بر كول او بار كردند * * وامدند در مقامي كه نام ان كاغولتاست * وتفسيرش كله سر * 22
23
* وسركه را با تلخي بياميختند وبدو دادند كه بخورد ونستد
شست سوم اويختن مسيح را بر صليب * چون اورا بر صليب 24
اويختند * جامهء اورا بخش كردند [وبرو قرعه انداختند كه چه هر كسي ستاند]

Et calamum in caput ejus impege- 19
runt, & in vultum ejus sputum in-
jecerunt, & genibus ingressi sunt,
& adorationem illi præstiterunt.
Cùmque his omnibus illusissent, ve- 20
ste rubrâ exutum vestimentis suis
induerunt, & eduxerunt ut in cru-
cem ageretur. Et quidam transibat, 21
cui nomen Simon Cyrenæus, quem
angariabant; homo autem ille ex
agro veniebat, & pater Alexandri
& Rufi erat: & crucem tergo illi-
us imponebant. Et venerunt in lo- 22
cum, cui nomen Gagulta est, & in-
terpretatio ejus est Cranium. Et 23
acetum cum felle miscuerunt, & ei
dederunt ut biberet, sed non acce-
pit.

LXIII. Suspensio Christi in cruce.

Cùm eum in cruce suspendissent, 24
vestimenta ejus partiti sunt, & su-
per ea sortem jecerunt, quid quis-
que acciperet.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Erat autem dictus Barabbas cum seditiosis vinctus, qui in seditione
7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει
homicidium fecerant. Et vociferata turba, cœpit postulare, sicut semper faciebat
8 φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
illis. At Pilatus respondit eis, dicens; Vultis absolvam vobis
9 αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν
regem Judæorum? (Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent
10 τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; (β) (Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον (γ) παραδεδώκεισαν
eum summi Sacerdotes.) At summi Sacerdotes concitaverunt turbam, ut magis
11 αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον
Barabbam absolveret eis. At Pilatus respondens, iterum ait illis;
12 τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς,
Quid ergò vultis faciam quem dicitis regem Judæorum? Illi autem iterum
13 Τί οὖν θέλετε (δ) ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν
clamaverunt; Crucifige eum. At Pilatus dicebat illis; Quid enim malum
14 (ε) ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν
fecit? Illi autem abundantiùs clamabant; Crucifige eum. At Pilatus
15 ἐποίησεν; οἱ δὲ (ζ) περισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος
volens populo sufficiens facere, absolvit illis Barabbam: &
βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ
tradidit Jesum flagellans, ut crucifigeretur. At milites abduxerunt eum
16 παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν
intra aulam, quod est prætorium, & convocant totam cohortem: Et induunt eum
ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν 17
purpuram, & circumponunt ei plectentes spineam coronam. Et cœperunt salu-
πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. Καὶ ἤρξαντο ἀσπά- 18
tare eum; Gaude, rex Judæorum. Et percutiebant ejus caput
ζεσθαι αὐτόν, Χαῖρε (η) βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν 19
arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua adorabant eum. Et postquàm
καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε 20
illuserunt ei, exuerunt illum purpuram, & induerunt eum vestimentis propriis:
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια·
& educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariant prætereuntem quempiam
καὶ (θ) ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα (ι) σταυρώσωσιν αὐτόν. Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα 21
Simonem Cyrenæum, (venientem ex agro, patrem Alexandri & Rufi,) ut tolleret
Σίμωνα Κυρηναῖον, (ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου,) ἵνα ἄρῃ
crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum,
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, 22
Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: is verò non accepit.
Κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον, ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. 23
Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super
Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, (κ) διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' 24
ea, quis quid tolleret.
αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

MS.A. (β) (Ἐπεγίνωσκεν (γ) παραδεδώκασιν (δ) ποιήσω τὸν βασιλέα (ε) ἔκραξαν, λέγοντες, (ζ) περισσῶς ἔκραζον, (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἄγουσιν (ι) σταυρώσουσιν (κ) διαμερίζονται)

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܪܐܒܐ ܕܐܣܝܪ ܗܘܐ ܥܡ ܡܥܒܕܝ ܐܣܛܣܝܣ ܗܢܘܢ ܕܩܛܠܐ ܒܐܣܛܣܝܣ ܥܒܕܘ܀
8 ܘܩܥܐ ܥܡܐ ܘܫܪܝ ܠܡܫܐܠ ܐܝܟ ܕܥܝܕ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܠܗܘܢ܀
9 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܀
10 ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܛܠ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ܀
11 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܓܪܓܘ ܠܟܢܫܐ ܕܠܒܪܐܒܐ ܢܫܪܐ ܠܗܘܢ܀
12 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܗܢܐ ܕܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܀
13 ܘܗܢܘܢ ܬܘܒ ܩܥܘ ܙܩܘܦܝܗܝ܀
14 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܓܝܪ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕ ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܙܩܘܦܝܗܝ܀
15 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܐ ܕܟܢܫܐ ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪܐܒܐ ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܢܓܕ ܕܢܙܕܩܦ܀
16 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܝܢ ܐܥܠܘܗܝ ܠܕܪܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܦܪܛܘܪܝܢ ܘܩܪܘ ܠܟܠܗ ܐܣܦܝܪ܀
17 ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ ܘܓܕܠܘ ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ܀
18 ܘܫܪܝܘ ܠܡܫܐܠ ܒܫܠܡܗ ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܀
19 ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ ܒܩܢܝܐ ܘܪܩܝܢ ܗܘܘ ܒܐܦܘܗܝ ܘܒܪܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܘܣܓܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܀
20 ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ ܐܫܠܚܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ܀
21 ܘܫܚܪܘ ܚܕ ܕܥܒܪ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܐܒܘܗܝ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܘܕܪܘܦܘܣ ܕܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ܀
22 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܓܓܘܠܬܐ ܕܘܟܬܐ ܕܡܬܬܪܓܡܐ ܩܪܩܦܬܐ܀
23 ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܡܫܬܐ ܚܡܪܐ ܕܡܙܝܓ ܒܡܘܪܐ ܘܗܘ ܠܐ ܢܣܒ܀
24 ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ ܦܠܓܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܦܣܐ ܡܢܘ ܡܢܐ ܢܣܒ܀

Erat autem quidam qui vocabatur Bar-Abba 7
vinctus cum seditiosis illis qui cædem in se-
ditione fecerant. Et vociferatus est popu- 8
lus, cœpítque postulare quod consueverat
ipsis facere. Ipse verò Pilatus respondit, & 9
ait; Vultis dimittam vobis regem Judæo-
rum? Noverat enim Pilatus quòd per invi- 10
diam tradiderant eum principes sacerdotum.
Principes autem sacerdotum nimiùm solici- 11
târunt turbas ut dimitteret Bar-Abbam. At 12
ipse Pilatus dixit eis; Quid igitur vultis fa-
ciam isti, quem vos vocatis Regem Judæo-
rum? Illi verò rursùs vociferati sunt, Cru- 13
cifige eum. Ipse autem Pilatus subdit eis; 14
Quid enim mali fecit? Illi verò magìs cla-
mabant, Crucifige eum. Pilatus autem 15
voluit facere rem gratam populis, & solvit
eis Bar-Abbam, tradiditque eis Jesum, cùm
flagellatus esset, ut crucifigeretur. Cæterùm 16
milites introduxerunt eum in atrium quod
est prætorium, & advocaverunt totam ca-
tervam. Et induerunt eum purpurâ, & 17
et plexam imposuerunt ei coronam spineam.
Cœperúntque eum salutare, *dicentes*; Ave 18
rex Judæorum. Et percutiebant eum in ca- 19
put ipsius calamo, & conspuebant in faciem
ejus, ac summittebant genua sua, & adora-
bant eum. Quumque illusissent ei, exuerunt 20
eum purpurâ, & induerunt eum vestimentis
ipsius, eúmque abduxerunt ut cruci suffige-
rent.

Ad horam tertiam. 38.

Porrò angariâcunt quendam prætereuntem 21
Simonem Cyrenæum venientem ex pago,
patrem Alexandri, & Rufi, ut bajularet cru-
cem ejus. Et adduxerunt eum in Gogulta 22
locum, qui exponitur, Cranium capitis. Et 23
dederunt ei bibendum vinum mistum cum
myrrha: ipse verò non sumpsit. Quúm- 24
que cruci suffixissent eum, partiti sunt vesti-
menta ejus, & jecerunt super ea sortem,
quid quis acciperet.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * واسيري در زندان بود نام او برابا با ايشان كه فتنه كرده بودند ودر فتنه كشندكي + نيز كرده
8 بودند * عوام بانك ونعره بر او زدند وعادت هر سالي را مي طلبيدند * بيلاطوس جواب +
9 10 داد كه مي خواهيد كه ملك يهوديانرا آزاد كنم * براي انك بيلاطوس معلوم كرده
11 بود * كه سرور امامان اورا از حسودي بدست داده بود * وبزرك امامان + بخلق سپارش مي
12 كرد كه باتفاق همه بكويند كه برابا را آزاد كن * وايشان چنين كردند * باردوم بيلاطوس
13 بديشان كفت * كه چكنم + با اين كس كه اورا ملك يهوديان مي خوانيد * بانك بر او زدند
14 كه اورا بر دار كن * بيلاطوس كفت چه بدي كرده است ايشان دكر بار بانك + بر
15 او زدند كه بر دار كن * وبيلاطوس بارادت عوام يكي بود برابا را آزاد كرد * وعيسي بعد از
خلافت كردن وزدن بديشان سپرد

شست دو سپردن فيلاطوس مسيح را تا بر دار كنند

16 * انكه سرهنكان اورا بيرون بردند * در دهليز + سراي * اوباش وعوام
17 بر وجمع شدند * واورا جامه سرخ پوشانيدند * وازتلو تاجي بافتند وبر سر او نهادند *
18 * وهرزه كفتن اغاز كردند * وسلام مي دادند * وكفتند سلام بر تو اي ملك يهوديان *

Et vinctus quidam in carcere erat, 7
cui nomen Barabbas, cum illis qui
seditionem fecerant, & per seditio-
nem cædem etiam patraverant. Po- 8
pulus igitur clamore & vociferati-
one eum adorti sunt, & consuetu-
dinem singulorum annorum postula-
bant. Pilatus responsum dedit; Num 9
vultis ut regem Judæorum dimit-
tam? Eò quod Pilatus certior fa- 10
ctus esset, quod princeps sacerdotum
illum ex invidia in manum ejus
tradidisset. At princeps sacerdotum 11
populo mandatum fecerat, ut con-
sensu uno dicerent, Quin Barab-
bam dimitte. Illi itaque sic fece-
runt. Vice secundâ Pilatus illis di- 12
xit; Quid igitur faciam cum illo
homine, quem regem Judæorum vo-
catis? Clamorem ei retulerunt, Il- 13
lum quidem in crucem age. Pilatus 14
dixit; Quid mali fecit? At illi
rursùs eum inclamârunt; Quin
in crucem agas. Pilatus autem vo- 15
luntati populi assentiens, Barabbam
solvit, & Jesum post ludificatio-
nem & verberationem illis tradidit.

LXII. Tradit Pilatus Christum ut in crucem agerent.

Tunc satellites eum eduxerunt in 16
atrium aulæ, turbis vulgi in eum
congregatis. Et ei vestem rubram 17
induerunt, & ex spinis coronam
texentes capiti ejus imposuerunt.
Et subsannare cœperunt, & saluta- 18
bant dicentes; Salve, ô rex Judæorũ.

Versio VULGATA LATINA.

7 Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditio-
8 ne fecerat homicidium. Et cùm ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper fa-
9 ciebat illis. Pilatus autem respondit eis, & dixit; Vultis dimittam vobis regem
10 Judæorum? Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.
11 Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis. Pila-
12 tus autem iterum respondens, ait illis; Quid ergò vultis faciam regi Judæorum?
13 At illi iterùm clamaverunt; Crucifige eum. Pilatus verò dicebat illis; Quid
14 enim mali fecit? At illi magis clamabant; Crucifige eum. Pilatus autem vo-
15 lens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, & tradidit Jesum flagellis cæsum,
16 ut cruci figeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, & convocant
totam cohortem, Et induunt eum purpurâ, & imponunt ei plectentes spineam 17
coronam. Et cœperunt salutare eum; Ave, rex Judæorum. Et percutiebant 18
caput ejus arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua, adorabant eum. 19
Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpurâ, & induerunt eum vestimentis 20
suis: & educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem 21
quempiam, Simonem Cyrenæum, venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi,
ut tolleret crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est inter- 22
pretatum, Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non acce- 23
pit. Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, 24
quis quid tolleret.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 وكان الذي يقال له باربان اسيرا من المنافقين الذين كانوا قتلوا في الفتنة * فصاحت 8
9 الجماعة وبدات تسال كما قد كان يصنع لهم * فاجابهم فيلاطس قايلا اتريدون ان اطلق
10 لكم ملك اليهود * لانه كان قد علم ان رووساء الكهنة انما اسلموه حسدا * وان رؤساء 11
12 الكهنة حركت الجماعة بان يسالوه بزيادة ان يطلق لهم باربان * فاجابهم فيلاطس ايضا
13 قايلا ماذا تحبون ان اصنع بالذي تقولون عنه انه ملك اليهود * فصاحوا ايضا اصلبه *
14 فقال لهم فيلاطس اي شر فعل فازدادوا صياحا اصلبه * فاراد فيلاطس ان يرضي الجماعة 15
16 فاطلق لهم باربان واسلم اليهم يسوع ليضرب ويصلب * فذهب به الشرط الي داخل الدار
17 الابرطوريون الذي هو دار الولاية وجمعوا عليه العسكر * ثم البسوه لباسا برفيرا وضفروا
18 اكليلا من شوك ووضعوه علي راسه * وبدوا يسلمون عليه قايلين السلام يا ملك اليهود *
19 ويضربون راسه بقصبة ويتفلون في وجهه ويسجدون له علي ركبهم * فلما هزوا به عروه 20
21 ثياب البرفير والبسوه ثيابه ثم اخرجوه ليصلبوه * وسخروا واحدا مجتازا يسمي سمعان جاييا
22 من الحقل وهو ابو الاكسندرس وروفس ليحمل صليبه * واتوا به الي موضع الجلجلة التي
23 تاويلها الجمجمة * واعطوه خمرا ممزوجا بمر ليشرب فلم ياخذه * ولما صلبوه اقتسموا بينهم 24
ثيابه واقترعوا عليها *

Et erat qui vocabatur Barabban vin- 7
ctus, ex flagitiosis qui cædem commiserant in seditione. Clamavit ergò turba, & 8
cœpit petere prout faciebat illis. Respon- 9
dit illis Pilatus, dicens; Vultisne, ut
dimittam vobis regem Judæorum?
Nam ipse jam noverat quod principes 10
sacerdotum certò tradidissent eum ex in-
vidia. Principes autem sacerdotum con- 11
citaverunt turbam, ut rogarent eum
amplius ut dimitteret eis Barabban. Et 12
respondit eis Pilatus iterum, dicens;
Quid cupitis ut faciam de illo quem di-
citis esse regem Judæorum? Clamave- 13
runt iterum, Crucifige eum. Ait illis 14
Pilatus, Quid mali fecit? Et adje-
cerunt, clamantes; Crucifige eum. Vo- 15
luit ergò Pilatus satisfacere turbæ, di-
misitque eis Barabban, & tradidit illis
Jesum ut flagellaretur, & cruci figere-
tur. Quare duxerunt eum cohortes in- 16
tra atrium prætorii, qui est locus præsi-
dialis, & congregaverunt contra eum ex-
ercitum; Tum induerunt eum veste 17
purpureâ, & plexuerunt coronam de spi-
nis, et posuerunt eam super caput ejus,
Et cœperunt salutare eum, dicentes; Sal- 18
ve O rex Judæorum: Et percutiebant 19
caput ejus arundine, et conspuebant in
faciem ejus, et adorabant eum super ge-
nua sua. Quumque illusissent ei, exue- 20
runt illum veste purpureâ, et induerunt
eum vestimentis suis, et eduxerunt eum
ut crucifigerent illum. Et angariave- 21
runt quendam Cyrenæum qui vocabatur
Simon, venientem de rure (et ille pater
erat Alexandri et Rufi) ut ferret crucem
ejus. Et adduxerunt eum ad locum Ga- 22
galat, cujus interpretatio est, Calvaria.
Et dederunt ei vinum mistum cum myr- 23
rha, ut biberet; at non sumpsit illud.
Et cùm crucifixissent eum, diviserunt 24
inter se vestimenta ejus, et sortem jece-
runt super illa.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወሀሎ፡ ሙቁሕ፡ ዘስሙ፡ በረባን፡ ምስለ፡ እለ፡ ገብሩ፡ ሀከከ፡ ወምስለ፡ ቀተልተ፡ ነፍ
8 ስ፡፡=፡ ወዓርገ፡ ሕዝብ፡ ወከልሑ፡ ወሰአሉ፡ ይግበር፡ሎሙ፡ በከመ፡ ያለምድ፡፡=፡
9 ወአውሥአ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎሙ፡ ትፈቅዱኑ፡ አሕይዎ፡ ለክሙ፡ ለንጉሠ፡ አይሁ
10 ድ፡=፡ እስመ፡ ያአምሮሙ፡ ከመ፡ በቅንአቶሙ፡ አግብእዎ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡፡=፡
11 ወሊቃነ፡ ካህናትሰ፡ ሆክዎሙ፡ ለሕዝብ፡ ከመ፡ በረባንሃ፡ ይሰአሉ፡ ያሕይዎ፡ ሎ
12 ሙ፡፡=፡ ወካዕበ፡ አውሥአ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ትፈቅዱ፡ እረ
13 ሲዮ፡ ለዘ፡ ተብህሉ፡ ንጉሠ፡ አይሁድ፡=፡ ወካዕበ፡ ከልሑ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ ስ
14 ቅሎ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ምንተ፡ እኩየ፡ ገብረ፡ ወፈድፋደ፡ ጸርኁ፡ ወይቤ
15 ሉ፡ ስቅሎ፡፡=፡ ወመከረ፡ ጲላጦስ፡ ይግበር፡ ፈቃደሙ፡ ለሕዝብ፡ወአሕየወ፡ሎሙ፡
በረባንሃ፡ ወቀሠፎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወሀቦ፡ ይስቅልዎ፡፡=፡
በዓርብ፡ በሮ፡ ሰዓት፡=፡
16 ወአብእዎ፡ ላሐ፡ ወስጤ፡ ዐጸደ፡ ኀበ፡ ምኵናን፡ ወጸውዑ፡ ኵሎ፡ ሰራዊተ፡ ሰጺ
17 ራ፡=፡ ወአልበስዎ፡ ግሳተ፡ ወፀፈሩ፡ አክሊሰ፡ ዘሦክ፡ወአስተቀጸልዎ፡ ወይሰለቁ፡=፡
18 ወይብልዎ፡ ባሐ፡ ንጉሠሙ፡ ለአይሁድ፡=፡ ወይዝብጥዎ፡ ርእሶ፡ በሕሰተ፡ ወይወርቅ
19 ዎ፡ ወየስተበርኩ፡ ወይሰግዱ፡ሎቱ፡፡=፡ ወሰበ፡ ተሰለቁ፡ላዕሌሁ፡ ሰለብዎ፡ ውእተ፡
20 ግሳተ፡ ወአልበስዎ፡ አልባሲሁ፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ይስቅልዎ፡፡=፡ ወዐበጡ፡ አሐደ፡
21 ኀላፌተ፡ ስምዖንሃ፡ ቀሬናዌ፡ እንተ፡ እምሐቅል፡ አቡሁ፡ ለአለክሰንድሮስ፡ ወሩፎ
22 ሮን፡ ከመ፡ ይጹር፡ መስቀሎ፡፡=፡ ወወሰድዎ፡ብሔረ፡ ጎልጎታ፡ ዘበትርጓሜሁ፡ይብል
23 ዎ፡ ቀራንዮ፡ መካን፡፡=፡ ወወሀብዎ፡ ይስተይ፡ ወይነ፡ ምስለ፡ ከርቤ፡ ቱሡሐ፡ ወአበ
24 የ፡፡=፡ ወሰቀልዎ፡ ወተዓፀዉ፡ ውስተ፡ አልባሲሁ፡ ወተካፈሉ፡ ዘከመ፡ ይነሥኡ፡፡=፡

Et fuit vinctus *homo* cujus nomen erat Barabas, cum seditiosis & homi- 7
cidis. Et ascenderunt populi, & clamârunt, & rogârunt, ut faceret iis sicut 8
consueverat. Et respondit Pilatus, & dixit iis; Vultisne ut servem vobis regem 9
Judæorum? Quoniam sciebat quòd per invidiam tradidissent eum principes 10
sacerdotum. Et principes sacerdotum concitârunt populos, ut Barabam pete- 11
rent servari iis. Et iterum respondit Pilatus, & dixit iis; Quid igitur vultis fa- 12
ciam ei qui dicitur rex Judæorum? Et iterum clamârunt omnes, & dixerunt; 13
Crucifige eum. Et dixit iis Pilatus; Quid mali fecit? Et ampliùs clamârunt, 14
& dicebant; Crucifige eum. Et consultò constituit Pilatus facere *secundùm* 15
voluntatem populorum, & servavit iis Barabam: & flagellavit Dominum Jesum,
& tradidit eum, ut crucifigerent eum.

Tertiâ horâ parasceues.

Et duxerunt eum milites intra atrium, ad judicem, & convocârunt totum agmen, 16
scilicet, spiram: Et induerunt eum purpurá, & plexerunt coronam spinosam. 17
Et coronaverunt eum, & deriserunt: Et dixerunt ei; Ave rex Judæorum. 18
Et verberabant caput ejus calamo: & conspuebant ei, & genuflectebant, & 19
adorabant eum. Et quum illusissent super eum, exuerunt eum istâ purpurâ. & 20
induerunt eum vestimentis suis: & adduxerunt eum ubi crucifigebant eum.
Et angariârunt quendam prætereuntium, Simonem Cyrenæum, (venientem *ex* 21
agro, patrem Alexandri & Rufi) ut portaret crucem ejus. Et duxerunt eum *in* 22
locum Golgotha: quod in expositione ejus vocant, Cranii locum. Et dederunt 23
ei bibendum vinum myrrhâ commixtum: & recusavit. Et crucifixerunt eum, 24
& sortem miserunt super vestimentis suis, & diviserunt, quemadmodum accepissent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 وني را بر سرش مي زدند * و در روي او خيو مي انداختند و بزانو در مي امدند و اورا
20 سجود مي كردند * و چون اين همه تسخر كردند * جامه سرخ را ازو بركندند * و جامه خودش
21 پوشانيدند * و بدر اوردند * تا بر دار شود * و شخصي بكذار بود * نام او شمعون + قوريني * اورا
بسخره كرفتند * واين شخص از ده [امده وپدر] الكسندروس و روفس بود * و صليب را
22 بر كول او بار كردند * وامدند در مقامي كه نام ان كاغولتاست * و تفسيرش كله سر *
23 و سركه را با تلخي بياميختند و بدو دادند كه بخورد ونستد *

شست سوم اويختن مسيح را بر صليب

24 چون اورا بر صليب *
اويختند * جامه اورا بخش كردند * [و بر قرعه انداختند كه چه هر كسي ستاند]

Et calamum in caput ejus impege- 19
runt, & in vultum ejus sputum in-
jecerunt, & genibus ingressi sunt,
& adorationem illi præstiterunt.
Cùmque his omnibus illusissent, ve- 20
ste rubrâ exutum vestimentis suis
induerunt, & eduxerunt ut in cru-
cem ageretur. Et quidam transibat, 21
cui nomen Simon Cyrenæus, quem
angariabant; homo autem ille ex
agro veniebat, & pater Alexandri
& Rufi erat: & crucem tergo illi-
us imponebant. Et venerunt in lo- 22
cum, cui nomen Gagulta est, & in-
terpretatio ejus est Cranium. Et 23
acetum cum felle miscuerunt, & ei
dederunt ut biberet, sed non acce-
pit.

LXIII. Suspensio Christi in cruce.

Cùm eum in cruce suspendissent, 24
vestimenta ejus partiti sunt, & su-
per ea sortem jecerunt, quid quis-
que acciperet.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum. Et erat *inscriptio* causæ ejus
25 Ἦν δὲ (λ) ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ
26 *inscripta*: REX JUDÆORUM. Et cum
27 ἐπιγεγραμμένη, Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. Καὶ σὺν
eo crucifigunt duos latrones: unum à dextris, & *unum* à sinistris ejus. Et
28 αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων (μ) αὐτοῦ. Καὶ
impleta est scriptura, *dicens*; Et cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes
29 ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ οἱ παραπορευόμενοι
blasphemabant eum, moventes capita sua, & dicentes; Vah, *destruens*
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ὁ καταλύων
templum, & in tribus diebus *ædificans*, *Serva* temetipsum, *&* *descende* de
30 τὸν ναόν, (ν) καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, Σῶσον σεαυτόν, καὶ κατάβα ἀπὸ
cruce. Similiter *autem* & summi Sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum
31 τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως (ξ) δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες, πρὸς ἀλλήλους μετὰ
Scribis dicebant; Alios *servavit*, seipsum non potest *servare*. Christus
32 τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. Ὁ Χριστὸς
rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus & credamus. Et
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ
concrucifixi *ei* *exprobrabant* *ei*. Factâ *autem* horâ sextâ, tenebræ
33 οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος
facta sunt per totam terram, usque in horam nonam. Et horâ nonâ
34 ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας (ο) ἐννάτης. Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ (π) ἐννάτῃ
exclamavit Jesus voce magnâ, dicens, Eloi, eloi, lamma sabachthani?
ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἐλωΐ, Ἐλωΐ, (ρ) λαμμᾶ σαβαχθανί;
quod est interpretatum; Deus meus, Deus meus, in quid me dereliquisti?
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, (σ) Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;
Et quidam *astantium* audientes, dicebant; Ecce Eliam vocat. Currens
Καί τινες τῶν (τ) παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον, Ἰδοὺ Ἠλίαν φωνεῖ. Δραμὼν 35
autem unus, & implens spongiam aceto, circumponensque calamo, potum dabat 36
δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν
ei, dicens; Sinite, videamus si veniat Elias *detrahere* eum. At Jesus
αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 37
emittens vocem magnam, expiravit. Et *interexpansum* templi scissum est in
ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε. Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς 38
duo à *sursum* usque deorsum. Videns autem Centurio *astans* ex adverso
δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας 39
ejus, quia sic clamans expirâsset, ait; Verè homo hic, filius erat
αὐτοῦ, ὅτι (υ) οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν
Dei. Erant autem & mulieres de longè *spectantes*, *in quibus* erat Maria Mag-
Θεοῦ. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγ- 40
dalene, & Maria Jacobi *parvi*, & *Jose* mater, & Salome.
δαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σαλώμη.

MS.A. (λ) τρίτη ὥρα, (μ) αὐτοῦ. ***Καὶ οἱ παραπορευόμενοι (ν) καὶ τρισίν, (ξ) καὶ οἱ (ο) ἐνάτης. (π) ἐνάτῃ (ρ) λιμᾶ σιβακθανεί; (σ) Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου, (τ) ἑστηκότων (υ) ὅτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܫܥܐ ܬܠܬ ܟܕ ܙܩܦܘܗܝ. * ܘܡܟܬܒܐ ܗܘܬ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ.
27 ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܙܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܓܝܣܝܢ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ.
28 * ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ ܕܥܡ ܥܘܠܐ ܐܬܡܢܝ. * ܕܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ * ܠܛ *
29 * ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ.
30 ܐܘ ܫܪܐ ܗܝܟܠܐ ܘܒܢܐ ܠܗ ܒܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܦܨܐ ܢܦܫܟ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ. * ܘܗܟܢܐ
31 ܐܦ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. ܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܣܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐܚܪܢܐ ܐܚܝ. ܢܦܫܗ ܠܐ
32 ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ. * ܡܫܝܚܐ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ ܙܩܝܦܐ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ
ܒܗ. ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܕܙܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܚܣܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܠܬܫܥ ܫܥܝܢ * ܡ *
33 * ܘܟܕ ܗܘܬ ܫܬ ܫܥܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܫܥ.
34 * ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. ܕܐܝܬܝܗ
35 ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. * ܘܐܢܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܝܢ
36 ܗܘܘ. ܠܐܠܝܐ ܩܪܐ. * ܘܪܗܛ ܚܕ ܘܡܠܐ ܐܣܦܘܓܐ ܚܠܐ. ܘܐܣܪܗ ܒܩܢܝܐ ܠܡܫܩܝܘܬܗ.
37 ܘܐܡܪܘ. ܫܒܘܩܘ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܡܚܬܘܬܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
38 ܘܫܠܡ. * ܘܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝܘ ܠܬܪܝܢ. ܡܢ ܠܥܠ ܠܘܬ ܠܬܚܬ. * ܟܕ ܚܙܐ
39 ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܕܗܟܢܐ ܩܥܐ ܘܫܠܡ. ܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ
40 ܓܒܪܐ ܒܪܗ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܐܦ ܢܫܐ ܕܡܢ ܪܘܚܩܐ ܚܙܝܢ ܗܘܝ. ܡܪܝܡ
ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܙܥܘܪܐ ܘܕܝܘܣܐ ܘܫܠܘܡ.

Erat autem hora tertia, quum cruci affixerunt 25
eum. Erátque inscripta occasio mortis ipsi- 26
us in codicillo, Hic est Jesus rex Judæorum.
Insuper crucifixerunt cum eo duos latrones, 27
unum à dextera ejus, & alterum ab ejus sini-
stra. Et impleta est scriptura quæ dicit; 28
Cum flagitiosis annumeratus est.
Mediâ die. 39.
Quinetiã ii qui præteribant, blasphemabant 29
in eum, & motantes capita sua, dicebant; O
tu qui dissolvis templum & ædificas illud tri-
duo, Libera teipsum, & descende de cruce. 30
Similiter autem & principes sacerdotum ri- 31
debant unus cum alio, necnon Scribæ, & di-
cebant; Alios servavit, seipsum non potest
servare. Messias rex Israel descendat nunc 32
de cruce, ut videamus & credamus ei: Quin-
etiam illi qui erant crucifixi cum eo, expro-
brabant ei.
Ad nonam horam. 40.
Quumque essent sex horæ, factæ sunt tenebræ 33
super universam terram usque ad horam no-
nam. Et horâ nonâ exclamavit Jesus altâ
voce, & ait; Il, Il, lemono sebacthoni; hoc est, 34
Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me?
Quidam autem qui audierunt ex iis qui ad- 35
stabant, dicebant; Eliam vocavit. Cucur- 36
rit autem quidam, & implevit spongiam ace-
to, alligavítque calamo ut propinaret ei. Et
dicebant; Sinite, videamus an veniat Elia
descensum ei præbiturus. Ipse verò Jesus 37
clamavit altâ voce, & finivit. Et superfici- 38
es valvarum templi scissa est in duas partes,
à summo usque ad imum. Quum vidisset 39
autem Centurio ille qui stabat apud ipsum,
eum ita clamâsse, & finiisse, dixit; Verè ho-
mo iste erat filius Dei. Erant autem mulie- 40
res procul spectantes, Maria Magdalena, &
Maria mater Jacobi minoris, & Jose, & Sa-
lomis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * وچون اورا بر صليب كردند • در سوم ساعت • كه اورا بر صليب اويختند * بهانه
27 مرك اورا در كتاب † نبشته شد • كه اينست ملك يهوديان • * ودو درد با وي † اويختند
28 يكي بر دست † راست † او ويكي بر دست † چپ † او * تا تمام شود كتاب كه
29 كفت با كنه كاران شمارده شود • * وايشان نيز كه مي كذشتند • بر وي افتري †
مي كردند • وسر مي جنبانيدند • ومي كفتند اي خراب كننده هيكل وتا سه
30 31 روز † اباداني كن • * اكر مي تواني نفس خودرا برهان • وازصليب فرو بيا • * واين
چنين بزركان وامامان نيز با يكديكر مي خنديدند • ونويسندكان مي كفتند • كه ديكرانرا
32 زنده كرد نمي تواند خودرا زنده كردن • * بانك مي زدند اي مسيح ملك اسراييل از صليب
فرو بيا • تا ببينيم وبتو ايمان بياوريم • وان دو درد نيز كه با وي بدار كرده بودند •
33 بروي عيب مي كردند • * ودر ششم ساعت بر همه روي زمين تاريكي پيدا شد •
34 تا نهم ساعت • * ودر نهم ساعت عيسي † باواز بلند نعره زد وكفت • ايلي
ايلي چرا مرا فروكذاشتي • ومعني آن خداي من خداي من چرا مرا كذاشتي •

Et cùm eum in crucem egissent, 25
in tertiâ horâ postquàm eum in
cruce suspendissent, Prætextus 26
mortis ejus in libello scriptus est,
quòd, Hic est rex Judæorum.
Et duos latrones cum eo suspen- 27
derunt; unum ad manum dex-
tram ejus, & alterum ad ma-
num sinistram ejus. Ut implere- 28
tur Scriptura, quæ dicit, Cùm
peccatoribus numeratus est. Et 29
illi etiam qui transibant, ei con-
vitiabantur, & caput moventes
dicebant; O qui demoliris tem-
plum & intra tres dies ædificas,
Si potes teipsum libera, & de 30
cruce descende. Et similiter ma- 31
gnates & sacerdotes etiam ali-
us cum alio ridebant, & Scri-
bæ dicebant; Alios quidem vi-
vos fecit, non potest seipsum
vivum servare. Et clamabant; 32
O Christe rex Israel, de cruce de-
scende, ut videamus, & tibi fi-
dem habeamus: & isti duo la-
trones etiam, qui cum eo in
crucem acti erant, eum probris
affecerunt. Et in sexta hora 33
universæ faciei terræ caligo ob-
orta est, usque ad nonam ho-
ram. Et in nona hora Jesus 34
voce altâ exclamavit, Et di-
xit; Eli, Eli, cur me dereli-
quisti? cujus significatio est, Deus
mi, Deus mi, quare me deseruisti?

Versio VULGATA LATINA.

25
26 Erat autem hora tertia: & crucifixerunt eum. Et erat titulus causæ ejus in-
27 scriptus; REX JUDÆORUM. Et cum eo crucifigunt duos latrones; unum à
28 dextris, & alium à sinistris ejus. Et impleta est scriptura quæ dicit; Et cum
29 iniquis reputatus est. Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita
sua, & dicentes; Vah, qui destruis templum Dei, & in tribus diebus reædi-
30 ficas: Salvum fac temetipsum descendens de cruce. Similiter & summi sa-
31 cerdotes illudentes, ad alterutrum cum Scribis dicebant; Alios salvos fecit,
32 seipsum non potest salvum facere. Christus rex Israël descendat nunc de cru-
ce, ut videamus, & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, convitiaban-
33 tur ei. Et factâ horâ sextâ, tenebræ factæ sunt per totam terram usque in
horam nonam. Et horâ nonâ exclamavit Jesus voce magnâ, dicens; Eloi, 34
Eloi, lamma sabacthâni? quod est interpretatum; Deus meus, Deus meus,
ut quid dereliquisti me? Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant: 35
Ecce Eliam vocat. Currens autem unus, & implens spongiam aceto, cir- 36
cumponénsque calamo, potum dabat ei, dicens; Sinite, videamus si veniat
Elias ad deponendum eum. Jesus autem emissâ voce magnâ expiravit. Et velum 37
templi scissum est in duo, à summo usque deorsum. Videns autem Centurio, qui 38
ex adverso stabat, quia sic clamans expirâsset, ait; Verè hic homo Filius Dei erat. 39
Erant autem & mulieres de longè aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene, 40
& Maria Jacobi minoris & Joseph mater, & Salome:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25
26 * وكان وقت الساعة الثالثة وصلب * الفصل الثالث والخمسون * وكانت عليه
27
28 صحيفة مكتوبة انه ملك اليهود * وصلبوا معه لصين واحدا عن يمينه واخر عن يساره * وتم
29 الكتاب القايل انه يحصي مع الاثمة * والذين كانوا يمرون به يجدفون عليه ويحركون
30 روسهم ويقولون يا من يحل الهيكل ويبنيه في ثلثة ايام * تخلص وانزل من الصليب *
31 * وكان روساء الكهنة يهزاون بعضهم مع بعض وكذلك الكتبة * قايلين خلص اخرين اما
32 يقدر ان يخلص نفسه * ان كان هو المسيح ملك اسراييل ينزل الان من الصليب لننظره
33 ونومن به * والذان صلبا معه كانا يعيرانه ايضا * فلما كان وقت الساعة السادسة صارت
34 ظلمة على الارض كلها الي وقت الساعة التاسعة * الفصل الرابع والخمسون * وفي
وقت الساعة التاسعة صرخ يسوع بصوت عال قايلا ايلي ايلي لما عربتاني الذي تاويله
35
36 الهي الهي لماذا تركتني * ولما سمع قوم من القيام قالوا هوذا يدعوا ايليا * وبادر واحد فملأ
37 اسفنجة خلا ورفعها على قصبة وسقاه قايلا خلوه لننظر هل ايليا ياتي لينزله * فصرخ يسوع
38 بصوت عال واسلم الروح * فانشق سجاف الهيكل باثنين من فوق الي اسفل * فلما راى قايد
39
40 المائة الذي كان قايما قدامه انه قد اسلم الروح قال حقا ان هذا الانسان هو ابن الله * وكن
نسوة ينظرن من بعيد * منهن مريم المجدلية ومريم ام يعقوب الصغير وام يوسا وسالومي *

Erat autem tempus horæ tertiæ, & cru- 25
cifixus fuit.

Sectio quinquagesima tertia.

Et erat super illū titulus scriptus, Quòd 26
ipse esset rex Judæorum. Et crucifixe- 27
runt cum eo duos latrones, unum à dexte-
ra ejus, & alterum à sinistra ipsius. Et 28
completa est scriptura dicens, Eum fore
numerandum inter scelestos. Et qui præ- 29
teribant ante eum, blasphemabant eum, et
movebant capita sua, ac dicebant; O qui
dissolvit templum, & ædificat illud in
tribus diebus, Salvum te fac, & de- 30
scende de cruce. Et principes sacerdotum 31
deridebant alter cum altero, itidemque
Scribæ, dicētes; Salvavit alios, nónne po-
test salvare seipsum? Si est ipse Christus 32
rex Israel, descendat nunc de cruce, ut vi-
deamus eum, & credamus in eum. Et qui
crucifixi fuerant cum eo, convitiabantur
ei similiter. Cùm autem fuisset tempus 33
horæ sextæ, factæ sunt tenebræ super ter-
rā universam usq; ad tempus horæ nonæ.

Sectio quinquagesima quarta.

Et tempore horæ nonæ exclamavit Jesus 34
voce altâ, dicens; Ili, Ili, lamma azabta-
ni? cujus interpretatio est, Deus meus,
Deus meus, quare dereliquisti me? Et 35
quum audissent quidam ex astantibus,
dixerunt; Ecce, vocat Eliam. Et cucur- 36
rit unus & implevit spongiam aceto, &
extulit eam super arundinem, & potavit
eum, dicens; Sinite eum, ut videamus
utrùm Elia veniat ad deponendum eum.
Exclamavit autem Jesus voce altâ, & 37
tradidit spiritum. Et scissum est velum 38
operculi templi in duo, à summo ad imū.
Cùm autem vidisset Dux centum qui sta- 39
bat ex adverso ipsius, quòd jam tradi-
disset spiritum, ait; Verè quidem hic ho-
mo est filius Dei. Et mulieres aspicie- 40
bant à longè: ex quibus erat Maria
Magdalene, et Maria mater Jacobi mi-
noris, et mater Josis, et Salome.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

በዓርብ ፡ በ፮ ፡ ሰዓት ፡

25
26 ወስድስቱ፡ ሰዓት፡ ሶበሃ፡ ጊዜ፡ ይሰቅልዎ፡፡=፡ ወይብል፡መጽሐፈ፡ ጌጋዩ፡ ንጉሦሙ፡
27 ለአይሁድ፡፡=፡ ወሰቀሉ፡ ምስሌሁ፡ ክልኤተ፡ ፈያተ፡አሐደ፡ በየማኑ፡ወአሐደ፡ በፀጋ
28 ሙ፡፡=፡ ወተፈጸመ፡ መጽሐፍ፡ ዘይቤ፡ ተኈለቈ፡ ምስለ፡ ዓማፅያን፡፡=፡ ወኃለፍትኒ፡
29 ይፀርፉ፡ ሳዕሌሁ፡ ወይኀውሱ፡ ርእሶሙ፡ ወይብልዎ፡ ዘይነሥቶ ፡ ለቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወ
30 በሠሉስ፡ መዋዕል፡ ይሐንጾ፡=፡ አድኅን፡ ርእሰከ፡ ወረድእ፡ ወረድ፡ እመስቀልከ፡፡=፡
31 ወከማሁ፡ ሊቃነ፡ ካህናትኒ፡ ወጸሐፍት፡ ይሰልቁ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይብልዎ፡ ዘበዕደ ፡ ያድ
32 ኅን፡ ወርእሶ፡ ሊይክል፡ ስእነ፡ አድኅኖ፡=፡ ወክርስቶስሰ፡ ውእቱ፡ ንጉሠ፡ እስራኤ
ል፡ ይረድኬ፡ ይእዜ፡ እምነ፡ መስቀሉ፡ ወንርአይ፡ ወንእመን፡ ቦቱ፡፡ ወእለሂ፡ ተሰቅሉ፡
33 ምስሌሁ፡ ይዘነጕጕዎ፡፡=፡ ወሶበ፡ ኮነ፡ ጊዜ፡ ቀትር፡ ጸልመ፡ ጸሐይ፡ ወኵሉ፡ ዓለ
ም፡ ጸልመ፡ እስከ፡ ተሱዓት፡፡=፡ በዓርብ፡በ፱፡ ሰዓት፡፡=፡
34 ወጊዜ፡ ተሰዓት፡ ሰዓት፡ ገዐረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዐቢይ፡ ቃል፡ወይቤ፡ ኤሎሄ፡ ኤሎ
35 ሄ፡ ለማ፡ ሰበቅተኒ ፡ ወበትርጓሜሁ ፡ ይብል ፡ አምላኪየ፡ አምላኪየ፡ ለምንት፡ ኀደግ
36 ከኒ፡=፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ እምእለ፡ ይቀውሙ፡ ኤልያስሃ፡ ይጼውዕ፡፡=፡ ወሮጸ፡ አሐ
ዱ፡ ወመልአ፡ ሰፍነገ፡ ብሒአ፡ ወአሰራ፡ በሕለት፡ ወአስተዮ፡ ወይቤሎሙ፡ኅድጉ፡ ንር
37 አይ፡ ለእመ፡ ይመጽእ፡ ኤልያስ፡ ያወርዶ፡፡=፡ ወገዐረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዐቢይ፡
38 ቃል፡ ወወፅአት፡ መንፈሱ፡ ሶቤሃ፡፡=፡ ወተሠጠ፡ መንጦላዕተ፡ ምኵራብ፡ ለክልኤ፡እ
39 ምላዕሉ፡ እስከ፡ ታሕቱ፡፡=፡ ወርእዮ፡ ሐራዊ፡ ዘይቀውም፡ መንጸረ፡ ከመ፡ ከመዝ፡
40 ገዐረ፡ ሞተ ፡ ይቤ፡ ሊማን፡ ዝንቱ፡ ብእሲ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወሀ
ለዋ፡ አንስት፡ ይቀውማ፡ ወይኔጽራ ፡ እምርሑቅ ፡ ማርያ፡ መግደላዊት፡ ወማርያ፡ እን
ተ፡ ያዕቆብ፡ ዘይንእስ፡ ወእሙ፡ ለዮሴፍ ፡ ወሰሎሜ፡=፡

Sextâ horâ parasceues.

Et sexta hora *erat* quando crucifigebant eum. Et dicebat inscriptio criminis e- 25
jus, REX JUDÆORUM. Et crucifixerunt cum illo duos latrones; unum ad dextrā 26
ejus, & unum ad sinistram ejus. Et impleta fuit scriptura, quæ dicit; Numerat° 27
est cum iniquis. Et prætereuntes blasphemabant contra eum, & movebant capi- 28
ta sua, & dicebant ei; Destruens Domū sanctam, & triduo ædificans, Libera te- 29
ipsum & adjuvato, & descende à cruce tua. Et similiter principes sacerdotum 30
& scribæ illudebant super eum, & dicebant; Qui alium servat, & seipsum non 31
potuit servare. Et Christus ille rex Israel descendat igitur nunc è cruce ejus, 32
& videbimus & credemus in illo. Et qui crucifixi erant cum eo exprobrabant
ei. Et quum meridies esset, sol tenebrosus fuit, & totus mundus tenebrosus fuit, 33
usque ad nonam *horam.* *Nonâ horâ parasceues.*
Et tempore horæ nonæ exclamavit Dominus Jesus magnâ voce, & dixit; Elohe, 34
Elohe, lama sabacthani? & in expositione sua dicit, Deus meus, Deus meus,
quare reliquisti me? Et fuerunt quidam qui dicebant ex adstantibus; Eliam vo- 35
cat. Et cucurrit quidam, & implevit spongiam aceto, & alligavit eum calamo, & 36
potum dedit, & dixit; Sinite, videamus si veniat Elias deponere eum. Et clama- 37
vit Dominus Jesus cum magna voce, & exivit spiritus ejus statim. Et scissum fuit 38
velum templi in duas partes, à summo usque ad imum. Et videns miles qui sta- 39
bat ex adverso, quòd sic clamans obiisset, dixit; Amen hic homo filius Dei est.
Et erant mulieres stantes & spectantes procul, Maria Magdalene, & Maria quæ 40
erat Jacobi Minoris, & mater Josephi, & Salome.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

35
36 * وكساني كه ازان جماعت ايستاده بودند گفتند ايليا را مي خوانند * دويد يكي واسفنج را
پر سركه كرد * وبر سر ني نهاد * تا اورا بخوراند گفتند * اورا بگذار تا ببينيم * مگر ايليا بيايد
37
38 واورا برهاند * انگه عيسي نعره زد وجانرا سپارد * همانگم روي دركنشت بدو نيمه
39 شكافت * ازبالا تا زير * سپه سالار كه انجا حاضر بود * چون اوازشنيد * وان حال بديد * ايمان
40 آورد وگفت راست است كه اين مرد فرزند خداست * وبودند زناني چند * كه از
دور نگه مي كردند * چون مريم مجدلاني * ومريم مادر يعقوب كوچك * ويوشا *
وسلوم *

Et quidam, qui ex turba astan- 35
tes erant, dicebant; Eliam vo-
cat. Cucurrit unus, & spon- 36
giam aceto implevit, & summæ
arundini imposuit, ut eum po-
taret: dicebant; Sine, ut vide-
amus, num Elias veniat & eum
liberet. Tunc Jesus clamorem 37
emisit, & animam reddidit.
Eodem momento facies portæ 38
templi in duas partes scissa est,
à summo ad imum. Militum 39
dux qui illic aderat, cum vo-
cem audisset, & hæc vidisset,
fidem habuit & dixit; Cer-
tum est, quòd hic vir Filius
Dei est. Erant autem mulieres ali- 40
quot, quæ è longinquo spectabant,
ut Maria Magdalene, et Maria ma-
ter Jacobi parvi, & Jose, & Sa-
lome.

Quæ & cùm esset in Galilæa, sequebantur eum & ministrabant ei: &
41 (φ) Αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· (χ) καὶ
aliæ multæ illæ simul conscensæ ei in Hierosolymam. Et jam sero facto,
42 ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης,
(quia erat Parasceue, quod est ante-Sabbatum,) Venit Joseph ab Ari-
43 (ψ) (ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστι (ω) προσάββατον,) Ἦλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀρι-
mathæa, honestus consul qui & ipse erat expectans regnum
μαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν
Dei, ausus introivit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu.
τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
At Pilatus mirabatur si jam mortuus fuisset. Et advocans Centurionem,
44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα,
interrogavit eum si dudum mortuus esset. Et cognoscens à Centurione, donavit
45 ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο
corpus Joseph. Et mercatus sindonem, & detrahens eum, involvit sin-
46 τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, ἐνείλησε τῇ σιν-
done; & posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra: &
δόνι, καὶ (α) κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
advolvit lapidem ad ostium monumenti. At Maria Magdalene, &
47 προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, (β) καὶ
Maria Jose spectabant ubi poneretur.
Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ (γ) τίθεται.

CAP. XVI. ιϛ'.

Et peracto Sabbato, Maria Magdalene, & Maria quæ Jacobi, &
1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ
Salome, emerunt aromata, ut venientes ungerent ipsum. Et valdè manè unâ
Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς 2
Sabbatorum veniunt ad monumentum, exorto Sole. Et dicebant
σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον 3
ad sese; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? (Et
πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; (Καὶ 4
respicientes spectant quòd devolutus esset lapis.) Erat quippe magnus valdè.
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος.) ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.
Et introeuntes in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris,
Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, 5
circumamictum stolam candidam: & obstupuerunt. Ille verò dicit illis; Ne
περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ 6
expavescite: Jesum quæritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est
ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν
hic: ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis
ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. (α) Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς 7
ejus, & Petro, quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis,
αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,
sicut dixit vobis. Et exeuntes citò fugerunt à monumento: tenebat autem
καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ (β) ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ 8
eas tremor & stupor: & nemini nihil dixerunt: timebant enim.
αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

MS.A. (φ) Καὶ ὅτε (χ) καὶ αἱ ἕτεραι πολλαὶ (ψ (ἐπειδὴ) (ω) προσάββατον,) Ἐλθὼν (α) καθῆκεν αὐτὸ (β) καὶ Μαρία ἡ Ἰωσὴφ (γ) τέθειται. MS.A. Κεφ. ιϛ'. (α) Ἀλλὰ (β) ἐξελθοῦσαι ἔφυγον

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 ܗܢܝܢ ܕܟܕ ܗܘܐ ܒܓܠܝܠܐ ܢܩܦܢ ܗܘܝ ܠܗ ܘܡܫܡܫܢ ܗܘܝ ܠܗ ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܣܠܩ ܗܘܝ ܥܡܗ ܠܐܘܪܫܠܡ܀
42 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܩܕܡ ܫܒܬܐ܀
43 ܐܬܐ ܝܘܣܦ ܕܡܢ ܪܡܬܐ ܒܘܠܘܛܐ ܡܝܩܪܐ ܕܐܦ ܗܘ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܐܡܪܚ ܘܥܠ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ ܘܫܐܠܗ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ܀
44 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܐܬܕܡܪ ܕܗܟܢܐ ܥܓܠ ܡܝܬ ܘܩܪܐ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܘܫܐܠܗ ܕܐܢ ܩܕܡ ܥܕܢܗ ܡܝܬ܀
45 ܘܟܕ ܝܕܥ ܝܗܒܗ ܠܦܓܪܗ ܠܝܘܣܦ܀
46 ܘܝܘܣܦ ܙܒܢ ܟܬܢܐ ܘܐܚܬܗ ܘܟܪܟܗ ܒܗ ܘܐܢܝܚܗ ܒܩܒܪܐ ܕܦܣܝܠ ܗܘܐ ܒܫܘܥܐ ܘܥܓܠ ܟܐܦܐ ܥܠ ܬܪܥܗ ܕܩܒܪܐ܀
47 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܘܣܐ ܚܙܝܢ ܗܘܝ ܐܝܟܐ ܐܬܬܣܝܡ܀
ܫܠܡ ܫܒܬܐ ܀ ܡܚ ܀
1 ܘܟܕ ܥܒܪ ܫܒܬܐ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܥܩܘܒ ܘܫܠܘܡ ܙܒܢ ܗܘܝ ܗܪܡܐ ܕܢܐܬܝܢ ܢܡܫܚܢܝܗܝ܀ ܩܝܡܬܗ ܕܡܪܢ ܀ ܡܛ ܀
2 ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ܀
3 ܘܐܡܪܢ ܗܘܝ ܒܢܦܫܗܝܢ ܡܢܘ ܕܡܥܓܠ ܠܢ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܀
4 ܘܚܪܢ ܚܙܝ ܕܡܥܓܠܐ ܗܝ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܛܒ܀
5 ܘܥܠܝܢ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܚܙܝ ܥܠܝܡܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܘܥܛܦ ܐܣܛܠܐ ܚܘܪܬܐ ܘܬܡܗ܀
6 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܠܝܫܘܥ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܕܐܙܕܩܦ ܩܡ ܠܐ ܗܘܐ ܬܢܢ ܗܐ ܕܘܟܬܐ ܕܬܢܢ ܣܝܡ ܗܘܐ܀
7 ܐܠܐ ܐܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܠܟܐܦܐ ܕܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܬܡܢ ܬܚܙܘܢܝܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ܀
8 ܘܟܕ ܫܡܥ ܥܪܩ ܘܢܦܩ ܡܢ ܩܒܪܐ ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܠܗܝܢ ܓܝܪ ܪܬܝܬܐ ܘܬܗܪܐ ܘܠܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪ ܕܕܚܠܢ ܗܘܝ܀

Quæ, quum ipse in Galilæa, adhærentes ei 41
erant, & ministrabant illi, aliæque quamplurimæ quæ ascenderant cum eo ad Ierusalem. *Ad vesperam sabbathi.* 41.
Et quum esset vespera parasceues, præceden- 42
tis sabbathum, Venit Joseph ille qui ex 43
Rama, honorabilis senator, qui & ipse præstolabatur regnum Dei: & confidens introiit ad Pilatum, petiitque corpus Jesu. Pilatus 44
autē miratus est si jam dudū mortuus esset, & advocavit Centurionē, & interrogavit eum num ante tempus mortuus esset. Quumque 45
didicisset, dedit corpus ipsius Josepho. Emit- 46
que Joseph linteum, & ipsum detractum involvit eo: ac deposuit in sepulchro quod excisum erat in rupe: & advolvit saxum ad ostium sepulchri. Maria verò Magdalena, & 47
Maria illa Josis *mater* viderunt ubi positus fuit.

CAP. XVI.

Et quum præteriisset sabbathum, Maria 1
Magdalena, & Maria Jacobi, & Salome, emerunt aromata, ut venirent eum uncturæ.
Oblatio dominicæ resurrectionis. 42.
Diluculò verò primâ sabbathi venerunt ad 2
monumentum quum sol esset exortus. Et 3
dicebant apud se, O quis revolvat nobis saxum ab ostio monumenti? Et respicientes 4
vident devolutum saxum: erat enim ingens admodùm. Ingressæ itaque in monumen- 5
tum conspicantur adolescentem sedentem à dextera, & indutum stolâ candidâ, & perculsæ sunt. Is autem dixit eis; Ne timeatis, 6
Jesum Nazarenum quæritis, illum qui fuit crucifixus: surrexit, non est hìc: en locus ubi positus fuerat. Sed abite, dicite discipu- 7
lis ipsius, & Cephæ; Ecce præit vobis in Galilæam, illic eum videbitis, sicut dixit vobis. Quod quum audissent, fugientes exilie- 8
runt è sepulchro: tenebat enim eas stupor & tremor, & nemini quicquam dixerunt, quippe quæ pavidæ essent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 ايشان در جليل مدام با مسيح ملازم بودند * واورا خدمت مي كردند * وزنان بسيار نيز با ايشان
در اورشليم بالا امده بودند   شست چهار   ادفن كردن مسيح را دركور
42 * وچون روزادينه شب شد * كه ازشنبه پيشترست * آمد يوسف كه از رامه است * كه
43 بوليطا خوانند شود * انك او نيز درامید ملك خدا بود * كستاخي كرد * وپيش پيلاطوس در
44 رفت * وتن عيسي را خواست * پيلاطوس متحير شد * كه چون دراول مرد * خواند سپه سالاررا
45 وازو پرسيد * اوكفت دراول وقت مرد * چون معلوم كرد * تن اورا بيوسف داد * يوسف كتان
46 باريك حاصل كرد * وتن مسيح را ازدار فرود آورد * ودركفن بپيچيد * ودركورا نهاد * كه ازسنك
47 كنده بود * وسنكي ديكر عظيم بر دهنهٔ كورنهاد * مريم مجدلاني * ومريم مادر يوشا ديدند *
كجا نهاده شد *   * چون شنبه كذشت * مريم مجدلاني * ومريم يعقوب وشالوم * روغن 1
2 خوش بوي خريدند * تا بيارند * واورا اندوده كنند * ودرصباح روزيكشنبه * دركور آمدند * وقتي
3 كه افتاب اشراق كرده * ودرنفس خود مي كفتند * كرا يابيم ازبراي ما سنك را ازكوربر كرداند *

Illæ in Galilæa assiduè Christum 41
comitabantur, & illi ministrabant: & mulieres multæ etiam cum illis Hierosolymam ascenderant.
LXIV. Sepultura Christi in monumento.
Cùmque feriæ sextæ nox esset, quæ 42
ante Sabbathum est, Venit Jose- 43
phus, qui de Rama erat, qui Bouleutes dictus est, qui ipse etiam in spe regni Dei erat: audacter fecit, & ad Pilatum ingressus est, & corpus Jesu petiit. Pilatus attonitus est, 44
quòd tam citò mortuus esset, vocavit itaq; militum præfectum, & ab eo sciscitatus est: ille dixit, Quàm primùm mortuus est. Cùm certior 45
factus esset, corpus ejus Josepho dedit. Josephus linteum tenue com- 46
paravit, & corpus Christi de cruce desumpsit, et fasciâ obvolutum in sepulchro posuit, quod è saxo excisum erat, et saxum aliud ingens ori sepulchri imposuit. Et Maria 47
Magdalene et Maria mater Jose viderunt ubi positus esset.

CAP. XVI.

Cùm Sabbathū præteriisset, Ma- 1
ria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome unguentū præstantis odoris emerūt, ut afferrēt et eū ungerēt. Et 2
in matutino feriæ primæ ad sepulchrū venerūt, cum sol oriretur. Et in- 3
tra sese dicebāt; Quē inveniem' qui pro nobis saxū à sepulchro devolvat?

Versio VULGATA LATINA.

41 Et cùm esset in Galilæa, sequebantur eum, & ministrabant ei, & aliæ multæ, quæ si-
42 mul cum eo ascenderant Jerosolymam. Et cùm jam serò esset factum, (quia erat
43 parasceue, quod est ante sabbatum,) Venit Joseph ab Arimathæa nobilis decurio,
qui & ipse erat expectans regnũ Dei, & audacter introivit ad Pilatum, & petiit cor-
44 pus Jesu. Pilatus autem mirabatur si jam obiisset. Et accersito centurione, inter-
45 rogavit eum si jam mortuus esset. Et cùm cognovisset à centurione, donavit cor-
46 pus Joseph. Joseph autem mercatus sindonem, & deponens eum involvit sindone,
& posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra, & advolvit lapidem ad osti-
47 um monumenti. Maria autẽ Magdalene, & Maria Joseph, aspiciebant ubi poneretur.

CAP. XVI.

1 Et cùm transisset sabbatum, Maria Magdalene, & Maria Jacobi, & Salome eme-
runt aromata ut venientes ungerent Jesum. Et valdè manè unâ sabbatorum, 2
veniunt ad monumentum, orto jam Sole. Et dicebant ad invicèm; Quis re- 3
volvet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt revolu- 4
tum lapidem. Erat quippe magnus valdè. Et introeuntes in monumentum vi- 5
derunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stolâ candidâ: & obstupu-
erunt. Qui dicit illis; Nolite expavescere: Jesum quæritis Nazarenum, 6
crucifixum: surrexit, non est hîc, ecce locus ubi posuerunt eum. Sed 7
ite, dicite discipulis ejus, & Petro, quia præcedet vos in Galilæam: ibi
eum videbitis, sicut dixit vobis. At illæ exeuntes, fugerunt de monumen- 8
to: invaserat enim eas tremor & pavor: & nemini quidquam dixerunt: ti-
mebant enim.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هولاء هن اللواتي كن يتبعنه من الجليل ويخدمنه * واخريات كثيرات صعدن معه الي 41
يروسليم * فلما كان المساء لانها كانت الجمعة التي هي قبل السبت * واتي يوسف من الرامة 42
وكان حسن الزي مهابا ذا راي وكان ايضا يترجي ملكوت الله * جسر ودخل الي فيلاطس 43
وطلب منه جسد يسوع * فاما فيلاطس فتعجب اذ كان مات منذ انف * فاستدعا قايد المائة 44
واستفهم منه ان كان مات انفا * فلما علم امره من قبل القايد دفع جسد يسوع الي يوسف * 45
* فاشتري لفافة وانزله ولفه بها * ووضعه في جدث منقور في صخرة * حجرا على باب القبر * 46
* وكانت مريم المجدلية ومريم ام يوسا تنظران اين ترك * * فلما كان السبت ابتاعت مريم 47
1 المجدلية ومريم ام يعقوب وسالومي طيبا ليطيبن القبر * وفي احد السبوت باكرا جدا 2
واتين القبر اذ طلعت الشمس * فقلن بعضهن لبعض من يدحرج لنا الحجر عن باب 3
القبر * فتطلعن ونظرن الحجر قد دحرج لانه كان عظيما جدا * فلما دخلن القبر نظرن 4 5
شابا جالسا عن اليمين عليه لباس ابيض فخفن * فقال لهن لا تخفن اتطلبن يسوع الناصري 6
الذي صلب قد قام ليس هو ههنا * وها الموضع الذي وضع فيه * لكن اذهبن وقلن 7
لتلاميذه ولبطرس انه يسبقكم الي الجليل فهناك ترونه كما قال لكم * فخرجن مسرعات 8
من القبر لان الرعدة والحيرة اخذتهن * فلم يقلن لاحد شيا لانهن خفن *

Hæ sunt quæ sequebantur eum à Galilæa, & ministrabant illi: & aliæ multæ, quæ ascenderant cum eo ad Jerosolymam. 41
Et cùm esset serum, quia erat Parasceue, quod est ante sabbathum, 42
Venit Joseph qui erat à Rama (erat autem decorus specie, venerandus, præditus judicio, & præterea expectabat regnum Dei) ausus est, & introivit ad Pilatum, & petiit ab eo corpus Jesu. 43
Pilatus autem miratus est, quòd esset mortuus jamdudum: & vocari jussit Centurionem et percontatus est ab eo, an mortuus esset jam. 44
Et cùm cognovisset rem ejus à Centurione, concessit corpus Jesu Josepho. 45
Emitque fasciam, & deposuit illud, atq; involvit illud in ea, & posuit illud in monumento exciso in petra, posuitque lapidem ad ostium monumenti. 46
Maria autem Magdalene, & Maria mater Josis spectabant ubi poneretur. 47

CAP. XVI.

Et cùm esset sabbatum, emerunt Maria Magdalene, & Maria mater Jacobi, & Salome aromata, ut condirent sepulchrum. 1
Et in una sabbathorum manè valdè pervenerunt ad monumentum orto sole, 2
Dicentes una earum ad aliam; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? 3
Et intuitæ sunt ac viderunt lapidem jam avolutum: nam erat magnus admodùm. 4
Cùmque introissent monumentum, viderunt juvenem sedentem à dextera, super quem erat vestimentum candidum: & perterritæ sunt. 5
Dixit verò eis, Ne timeatis usquam: Quæritisne Jesum Nazarenum qui crucifixus est? jam surrexit, non est hic: & ecce locus, in quo positus fuerat. 6
Sed ite, & dicite discipulis ejus, & Petro quòd ipse præcedet vos in Galilæam: ibi videbitis eum, ut dixerat vobis. 7
Igitur egressæ sunt properantes è sepulchro: quoniam tremor & stupor apprehenderat eas, & non dixerunt cuiquam quicquam quia timuerant. 8

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 እለ፡ተለዋሁ፡ እምገሊላ፡ ወተልእክዎ፡ ወባዕደትኒ፡ በዙኃት፡ እለ፡ ዓርጋ፡ምስሌሁ፡
42 ኢየሩሳሌም ፡፡=፡ በእንተ፡ስእለት፡ሥጋሁ፡ለእግዚእነ፡፡=፡ ወመሲዮ፡ዓርብ፡
43 እሜሁ፡በአተ፡ሰንበት፡=፡ ወአቱ፡መጽአ፡ዮሴፍ፡እምአርማቴያስ፡ብእሲ፡ኄር፡ ወ
ጠቢብ፡ወውእቱኒ፡ይሴፎ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡ ወተኃበለ፡ ወቦአ፡ኀበ፡ጲላጦ
44 ስ፡ወሰአለ፡በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡=፡ ወአንከረ፡ጲላጦስ፡እፎ፡ሞተ፡ ወጸውዓ፡
45 ለሐራዊ፡ወይቤሎ፡ ወድአኑ፡ሞተ፡ወይቤ፡እወ፡ ሞተ፡=፡ ወአእሚሮ፡ በኀበ፡ሐራዊ፡
46 ከመ፡ሞተ፡ጸገወ፡ለዮሴፍ፡በድኖ፡ሶቤሃ፡፡=፡ ወተሠይጠ፡ሰንዱናተ፡ ወአውረዶ፡ወገን
ዞ፡ በሰንዱናት፡ ወቀበሮ፡ ውስተ፡ መቃብር፡ ዘአውቀሩ፡ ውስተ፡ ኰኵሕ፡ ወአንኰረ
47 ኰረ፡ እብነ፡ ውስተ፡አፈ፡መቃብር፡፡=፡ ወማርያ፡መግደላዊት፡ ወማርያ፡ እንተ፡ ዮ
ሴፍ፡ ርእያ፡ ኀበ፡ ቀበርዎ፡፡=፡

1 ፲፮ ወኃለፈት፡ ሰንበት፡ወማርያ፡መግደላዊት፡ወማርያ፡እንተ፡ያዕቆብ፡ወሰሎሜ፡ተሣየ
2 ጣ፡አፈው፡ከመ፡ይምጽኡ፡ወይቅብእዎ፡በድኖ፡፡=፡ ወሖራ፡ወአንገሃ፡ጥቀ፡ሐዊረ፡ኀበ፡
3 መቃብር፡በእሑድ፡ሰንበት፡ ወሶበ፡ሠረቀ፡ፀሐይ፡=፡ ይቤላ፡በበይናቲሆን፡መኑ፡ይከሥ
4 ተ፡ ለነ፡ ለእብን፡ለምርኃተ፡መቃብር፡፡=፡ ወረዊጸን፡ርእያሃ፡ ለእብን፡ ኀበ፡ አንኰ
5 ርኰረት፡ ወዓቢይ፡ ይእቲ፡ ጥቀ፡፡=፡ ወበዊአን፡ ውስተ፡ መቃብር፡ረከባ፡ አሐደ፡ወሬ
6 ዛ፡እንዘ፡ይነብር፡መንገለ፡የማን፡ ወይለብስ፡ ንጹሐ፡አልባሰ፡ወደንገፃ፡=፡ ወይቤሎን፡
ኢትደንግፃ፡ኢየሱስሃኑ፡ናዝራዊ፡ተኃሥሣ፡ ዘተሰቅለ፡ ተንሥአ፡ ወኢሀሎ፡ ዝየሰ፡ ወና
7 ሁ፡ መካኑ፡ ኀበ፡ ተቀብረ፡=፡ ወሑራ፡ ንግራሆሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወለጴጥሮስ፡
8 ከመ፡ ይቀድሞሙ፡ ገሊላ፡ ወበህየ፡ ይሬእይዎ፡ በከመ፡ ይቤሎሙ፡፡=፡ ወወ
ፅአ፡ እምነ፡ መቃብር፡ ወጐየ፡ እስመ፡ አኃዞን፡ ረዓድ፡ ወደንጋፄ፡ ወኢነገራ፡
ወኢለመኑሂ፡ እስመ፡ ፈርሃ፡፡=፡

Quæ sequutæ fuerant eum è Galilæa, & ministraverant ei, & aliæ multæ quæ 41
ascenderant cum eo Hierosolyma. *De petendo corpus Domini nostri.*
Et quum vesper esset parasceues quando intravit Sabbathum, Venit ille Jo- 42
seph ex Arimathæa vir bonus & intelligens, & ipse expectabat regnum Dei, & 43
confidentiâ fretus erat, & introiit ad Pilatum, & petiit corpus Domini Jesu. Et 44
miratus est Pilatus, quomodo mortuus esset, & vocavit militem, & dixit ei; Anne
jam mortuus est? & dixit; Etiam, mortuus est. Et quum cognovisset à milite quòd 45
obiisset, gratìs concessit Josepho corpus ejus statim, Et emit sindonem, & deposuit 46
eum, & involvit eum in sindone: & sepelivit eum in sepulchro quod exciderant
in Petra, & advolvit lapidem in os sepulchri. Et Maria Magdalene, & Maria quæ 47
mater erat Josephi videbant ubi sepelivissent eum.

CAP. XVI.

Et transivit sabbathum, & Maria Magdalene, & Maria quæ *erat* Jacobi: & 1
Salome emerunt aromata, ut venirent, & ungerent corpus ejus. Et abierunt, & 2
manicaverunt valdè, veniendo ad sepulchrum primo sabbathi: & quum exor-
tus esset sol, Dixerunt inter se; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio sepulchri? 3
Et accurrentes viderunt lapidem, ubi devolutus erat, & valdè magnus erat. 4
Et intrantes in sepulchrum invenerunt quendam juvenem sedentem versùs dex- 5
tram, & amictum stolâ candidâ, & obstupuerunt. Et dixit iis: Ne expavescite, 6
Jesum Nazarenũ quæritis qui crucifixus fuit; surrexit, & non est hic: & ecce locum
ubi sepultus fuit. Et ite, nuntiate discipulis ejus & Petro, ut præcedat eos *in* Ga- 7
lilæam, & ibi videbunt eum sicut dixit iis. Et exierunt è sepulchro, & fugerunt 8
quoniã prehendisset eos tremor & pavor: & nuntiaverũt nemini, quia timebant.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون نزديك امدند * ونظر كردند كور باز بود * وسنك بر كرديده * ايشان متوهم شدند * سبب 4
انك سنك سخت بزرك بود * * چون در كور آمدند جواني ديدند * بر دست راست نشسته * لباس 5
او سپيد * ونور ازو مي تابيد * زنان حيران شدند * * آن شخص بديشان كفت مترسيد * عيسي 6
ناصري را مي خواهيد * انك بر دار شده بود * از كور بر خاست * اينجا نيست * واينك جائكه
كه درو نهاده شد * * الا شما برويد وبا صفا وديكر شاكردان † بكوييد * كه مسيح پيشتر از 7
شما بجليل مي رود * اورا انجا بينيد * چنانك در اول بشما كفت * * چون شنيدند ترسناك 8
از كور بدر آمدند زيرا عجب ولرز ايشانرا كرفته بود * با كسي سخن نمي كفتند *
ومي ترسيدند

Cùm propè venissent & aspexissent, sepulchrum apertum erat & saxum devolutum: ipsæ exanimatæ erant, ea de causâ quòd saxum valdè grande esset. 4
Cùm in sepulchrum venissent, juvenem viderunt ad manum dexteram sedentem; vestitus ejus albus erat, & lumen ab eo fulgebat: mulieres autem attonitæ erant. 5
Ipse vero eis dixit; Ne timete, Jesum Nazarenum quæritis qui crucifixus est: è sepulchro surrexit, hic non est, ecce quidem locus ubi positus erat. 6
Vos autem abite, & Cephæ & reliquis discipulis dicite, quòd Christus præcedit vos in Galilæam, eum illic videbitis, quemadmodum in initio vobis dixit. 7
Cùm audissent, paventes è sepulchro egressæ sunt, quia admiratio & tremor eas occupaverat: sed nemini verbum dicebant, quòd timerent. 8

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Resurgens autem manè primâ Sabbati, apparuit *primùm* Mariæ Magdalenæ,
9 Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ,
ex qua ejecerat septem dæmonia. Illa *profecta* nuntiavit his cum eo
10 ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ
existentibus, lugentibus & flentibus. Et illi audientes, quia viveret, & visus esset ab σλδ
11 γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. Κἀκεῖνοι ἀκούσαντες, ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' ι
ea, non crediderunt. Post autem hæc duobus ex *ipsis* deambulantibus *apparuit* in σλε
12 αὐτῆς, ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν η
alia *forma*, euntibus in *agrum*. Et illi abeuntes nuntiaverunt
13 ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς
reliquis: nec illis crediderunt. *Posterius*, recumbentibus illis undecim
14 λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. (γ) Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα σλς
cim apparuit, & exprobravit incredulitatem eorū, & duritiam cordis, quia vi- η
κα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεα-
dentibus eum *exsuscitatum*, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes
15 σαμένοις αὐτὸν (δ) ἐγηγερμένον, οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες
in mundum universum, prædicate Evangelium omni creaturæ. *Credens* &
εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. Ὁ πιστεύσας καὶ 16
baptizatus, *salvabitur*: at non *credens*, condemnabitur. Signa autem *cre-*
βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πι- 17
dentibus, hæc sequentur; In nomine meo dæmonia ejicient:
στεύσασι, (ε) ταῦτα παρακολουθήσει, Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι·
linguis loquentur novis: Serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non
γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· Ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ 18
eis nocebit: super ægros manus imponent, & *pulchrè* habebunt. Quidem
αὐτοὺς (ζ) βλάψει· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν. Ὁ μὲν 19
igitur Dominus, *post* *loqui* eis, assumptus est in cœlum, & *sedit* à dex-
οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δε-
tris Dei. Illi autem *egressi*, prædicaverunt ubique, Domino coo-
ξιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνερ- 20
perante, & sermonem confirmante per *subsequentia* *signa*. *Amen.*
γοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων (η) σημείων. Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις α,φς, κεφαλαίοις σλς.

MS. A. (γ) Ὕστερον δὲ, (δ) ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, οὐκ (ε) παρακολουθήσει ταῦτα, (ζ) βλάψῃ· (η) σημείων.

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܩܡ * ܘܐܬܚܙܝ ܠܘܩܕܡ ܠܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܦܩ ܗܘܐ 9
ܡܢܗ ܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ. * ܘܗܝ ܐܙܠܬ ܣܒܪܬ ܠܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܕܒܟܝܢ ܘܡܬܐܒܠܝܢ ܗܘܘ. 10
* ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܐܡܪܝܢ ܕܚܝ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܝܢ. ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܐܢܝܢ. * ܒܬܪ ܗܠܝܢ 11 12
ܐܬܚܙܝ ܠܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ ܘܐܙܠܝܢ ܠܩܪܝܬܐ. * ܘܗܢܘܢ 13
ܐܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܫܪܟܐ. ܐܦܠܐ ܠܗܘܢ ܗܝܡܢܘ. * ܠܚܪܬܐ ܕܝܢ * ܕܡܟܝ *
* ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܠܚܕܥܣܪ ܟܕ ܣܡܝܟܝܢ. ܘܚܣܕ ܒܙܥܘܪ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܘܒܩܫܝܘܬ ܠܒܗܘܢ. 14
ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܚܙܐܘܗܝ ܕܩܡ ܠܐ ܗܝܡܢܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ. 15
ܘܐܟܪܙܘ ܣܒܪܬܝ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ. * ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܘܥܡܕ ܚܝܐ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ 16
ܡܬܚܝܒ. * ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܠܝܢ ܢܩܦܢ. ܒܫܡܝ ܫܐܕܐ ܢܦܩܘܢ. 17
ܘܒܠܫܢܐ ܚܕܬܐ ܢܡܠܠܘܢ. * ܘܚܘܘܬܐ ܢܫܩܠܘܢ. ܘܐܢ ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ ܢܫܬܘܢ. ܠܐ ܢܗܪ ܐܢܘܢ. 18
ܘܐܝܕܝܗܘܢ ܢܣܝܡܘܢ ܥܠ ܟܪܝܗܐ ܘܢܬܚܠܡܘܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܪܢ. ܒܬܪ ܕܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܣܠܩ 19
ܠܫܡܝܐ ܘܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܘܐܟܪܙܘ ܒܟܠ 20
ܕܘܟ. ܘܡܪܢ ܡܥܕܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܡܫܪܪ ܡܠܝܗܘܢ ܒܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ.
* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ. ܕܡܠܠ ܪܗܘܡܐܝܬ ܘܐܟܪܙ ܒܪܗܘܡܐ *

9 Diluculò autem primâ sabbathi resurrexit, & apparuit primùm Mariæ Magdalenæ, ex qua septem dæmonia ejecerat. 10 Et ipsa profecta annunciavit iis, qui cum eo fuerant, lugentibus ac flentibus. 11 Qui quum audissent eas dicentes ipsum vivere, & apparuisse sibi, fidem eis haudquaquam adhibuêre. 12 Posteà apparuit duobus ex ipsis aliâ specie, quum ambularent & proficiscerentur in villam. 13 Et illi profecti dixerunt cæteris, at ne iis quidem crediderunt. *Ad oblationem Ascensionis.43.* 14 Postremò verò apparuit ipsis undecim quum discumberent, & exprobravit penuriam fidei eorum, & duritiem cordis ipsorum, quippe qui iis qui conspexerant eum suscitatum, non credidissent. 15 Et ait illis, Proficiscimini in universum mundum, & prædicate Evangelium meum per totum creatum. 16 Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. 17 Signa autem eos qui crediderint hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ejicient, & linguis novis loquentur: 18 Et serpentes tollent: &, si toxicum mortiferum biberint, non nocebit eis: Manus suas imponent ægrotis, & sanitati restituentur. 19 Porrò Jesus Dominus noster postquàm locutus cum eis fuisset, cœlos conscendit, conseditque à dextera Dei. 20 Illi verò exierunt ac prædicârunt ubique, & Dominus noster adjuvabat eos, & confirmabat sermones eorum per signa quæ ipsi edebant.

Evangelii sacrosancti, præconii Marci, quod Latinè locutus est & annuntiavit Romæ,
FINIS.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شست پنج برخاستن مسیح ازگور ورفتن او بالا در آسمان * ومسیح در صباح روز 9
یکشنبه * ازمیان مردکان † برخاست * وبودش بمریم مجدلاني † نموده شد * آنك هفت دیو ازو
بدر اورده بود * او رفت ودیکرانرا که با وي † بودند مرده داد * که اندوهناك شده بودند 10
ومي کریستند * وچون شنیدند که زنده شد * باور نداشتند * وبعد ازان براي دو ازایشان 11 12
نموده شد † بدیکر شیوه * وقتي که مي کشتند ودرده مي رفتند * ایشان رفتند وبهمه کفتند 13
باز ایشان † نیز باور نداشتند * وباخر بهر یازده نموده شد * که با هم جمع نشسته بودند 14
وبر کماسي ایمان ایشان عیب کرد * وبر سختيء دل ایشان * که اورا بر خاسته دیدند
وباور نمي داشتند * وسپارش بدیشان کرد * که در همه اطراف عالم بروید ومژده من 15
منادي زنید * آنك باور کند وایمان بیاورد * وآب ترسا شود زنده شود * وآنك ایمان نیاورد در 16
کناه است * واینها * وشکفتها بدانان که ایمان نیاورند بنمایید * دیوانرا بدر کنید * وبرانید 17
وبزبان نو سخن بکویید * واکر ماران † زهرناك رابکیرید * که نیش ایشان † بر شما کار نکند 18
ودست بر رنجوران نهید * شفا یابند * وهرچه بنام [من] خواهید بشما داده شود * این سپارش با 19
حواریون کرد * وبالاء اسمان رفت * وبر دست راست خدا نشست * آنکه ایشان بدر امدند 20
وبهر جاي منادي مي زدند وخداوند † ما ایشانرا یاري مي داد * وآیات ونشان † که مي
کردند * سخن ایشان درست مي شد بیاري خداوند ما

تمام شد انجیل مرقس

LXV. Surrectio Christi è sepulchro, & ascensio ejus in cœlum.

9 *Messias itaque in aurora feriæ primæ de mortuis surrexit, & primùm Mariæ Magdalenæ conspectus est, ex qua septem dæmonia ejecerat.* 10 *Et illa profecta aliis qui cum ipsa fuerant annuntiavit, qui contristati erant & flebant.* 11 *Et cùm audissent quòd vivus esset, fidem non habuerunt.* 12 *Et post hæc duobus ex illis conspectus est aliâ formâ, cùm ambularent & in agrum irent.* 13 *Et illi abeuntes omnibus dixerunt, rursus illis etiam fidem non habuerunt.* 14 *Postremò autem omnibus undecim conspectus est, qui unà congregati sedentes erant: & incredulitatem eorum eis exprobravit, & duritiem cordis illorum, quòd eum suscitatum vidissent, & fidem non habuissent.* 15 *Et mandavit illis, In omnes fines mundi ite, & Evangelium meum prædicate.* 16 *Is qui crediderit, & fidem habuerit, & aquâ Christianus factus fuerit, salvus erit: & qui fidem non habet, in peccato est.* 17 *Et signa & miracula illis qui fidem non habuerint ostendetis: dæmonia ejicietis & fugabitis, & linguis novis sermonem loquemini:* 18 *Et si serpentes venenosos tollatis, punctura quidem ipsorum in vobis nihil efficiet; & manus ægrotis imponatis, valetudinem adipiscentur: & quicquid in nomine meo petieritis, vobis datum erit.* 19 *Hæc Apostolis mandavit, & in cœlum ascendit, & ad manum dextram Dei sedit.* 20 *Tunc illi egressi sunt, & in omni loco prædicaverunt; & Dominus noster illis opem dedit, & miraculis & signis, quæ faciebant, sermo eorum confirmatus est, auxilio Domini nostri.*

Absolutum est Evangelium MARCI.

Versio VULGATA LATINA.

9 Surgens autem manè, primâ sabbati, apparuit primò Mariæ Magdalene, de
10 qua ejecerat septem dæmonia. Illa vadens nuntiavit his, qui cum eo fue-
11 rant, lugentibus & flentibus. Et illi audientes quia viveret, & visus esset
11 ab ea, non crediderunt. Post hæc autem duobus ex his ambulantibus osten-
13 sus est in alia effigie, euntibus in villam: Et illi euntes nuntiaverunt cæ-
14 teris: nec illis crediderunt. Novissimè recumbentibus illis undecim apparu-
it: & exprobravit incredulitatem eorum & duritiam cordis; quia iis, qui
15 viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes in mundum
universum prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptiza- 16
tus fuerit, salvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem 17
eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ejicient: linguis
loquentur novis: Serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non eis no- 18
cebit: super ægros manus imponent, & benè habebunt. Et Dominus quidem Je- 19
sus postquàm locutus est eis, assumptus est in cœlum, & sedet à dextris Dei. Il- 20
li autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem con-
firmante, sequentibus signis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وقام باكر احد السبوت * وظهر اولا لمريم المجدلية التي اخرج منها سبعة شياطين *
10 * فانطلقت واخبرت الذين كانوا معه الذين كانوا ينوحون ويبكون * فلما سمع اوليك انه
11 حي وانها ابصرته لم يصدقوا * ومن بعد ظهوره لها كان اثنان منهم ماشيين في طريق
12 وظهر لهما في شبه اخر في حقل * فمضيا واخبرا البقية * ولا لهذين ايضا صدقوا * وبعد ذلك
13 والاحد عشر مجتمعين ظهر لهم وبكتهم لقلة ايمانهم وقسوة قلوبهم * لانهم لم يصدقوا الذين
14 ابصروه انه قام من الاموات * وقال لهم انطلقوا الي العالم اجمع واكرزوا بالانجيل في الخليقة
15 كلها * فمن امن واعتمد خلص ومن لم يومن يدان * وهذه الايات تتبع المومنين باسمي
16 يخرجون الشياطين * ويتكلمون بالسنة جديدة * ويحملون بايديهم الحيات فلا تودهم * وان
17 شربوا السم القاتل فلا يضرهم * ويضعون ايديهم على المرضي فيبرون * ومن بعد ما كلمهم
18 الرب ايضا ارتفع الي السماء وجلس عن يمين الله * وخرج اوليك فكرزوا في كل مكان * وكان
19 الرب يعمل معهم ويحقق كلامهم بالايات التابعة اياهم *
20 كمل بعون الله تعالي ختم
انجيل القديس مار مرقس السليح الكارز بحياة الابد * بركاته تشملنا امين *

Surrexit autem diluculo primæ sabbatorum, & apparuit in primis Mariæ Magdalenæ, ex qua ejecerat septem dæmonia. Abiitque ipsa, et annuntiavit iis 10
qui fuerant cum eo: qui lamentabantur & flebant. Cùm autem audissent illi 11
ipsum esse vivum, & ipsam vidisse eum, non crediderunt. Et postquam apparuit 12
illi, erant duo ex eis ambulantes in via, & apparuit ambobus sub figura alia, in rure quodam. Et ipsi abierunt, & narra- 13
verunt cæteris. At neque his etiam duobus crediderunt. Præterea dum essent 14
undecim congregati, apparuit eis, & corripuit eos ob penuriam fidei eorum, & duritiam cordium ipsorum, eò quòd non credidissent iis qui viderant eum surrexisse à mortuis. Et dixit eis; Ite in 15
mundum universum, et prædicate Evangelium in creato universo. Quique cre- 16
diderit & baptizatus fuerit, salvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Et hæc signa sequentur credentes 17
in nomine meo. Ejicient dæmonia, & loquentur linguas novas: Et tollent ma- 18
nibus suis serpentes, & non nocebunt eis: & si biberint venenum mortiferum, non nocebit eis: & ponent manus suas super ægros, & sanabuntur. Et postquam allo- 19
cutus est eos Dominus etiam, ascendit in cœlum, & sedit ad dexteram Dei. Et ex- 20
ierunt illi, & prædicaverunt in omni loco. Et Dominus operabatur cum illis, et confirmabat sermonem eorum signis sequentibus ipsos.

Absoluta est, opitulante Deo excelso, impressio Evangelii sacrosancti Divi Marci Apostoli, præconis vitæ æternæ, cujus benedictiones circundent nos, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወተንሢኦ፡ በጽባሕ፡ በእሑድ፡ሰንበት፡ አስተርአየ፡ ቅድመ፡ ለማርያ፡ መግደላዊት፡
10 እንተ፡ አውፅአ፡ እምኔሃ፡ ሰብዓተ፡ አጋንንተ። ወሖረት፡ ይእቲ፡ ዜነወቶሙ፡
11 ለእለ፡ምስሌሁ፡ ሀለው፡ ቀዲሙ፡ እንዘ፡ ሀለዉ፡ ይላሕዉ፡ወይበክዩ። ወእሙንቱ
12 ቱሂ፡ሶበ፡ ሰምዑ፡ ከመ፡ አስተርአያ፡ ወሕያው፡ውእቱ፡ ኢአመንዋ። ወእምዝ፡
አስተርአዮሙ፡ ለክልኤቱ፡እምኔሆሙ፡ በካልእ፡ራእይ፡ እንዘ፡ የሐውሩ፡ ሐቅለ።
13 ወሖሩ፡እሙንቱ፡ወዜነዉ፡ለቢጾሙ። ወኢሎሙኒ፡ኢአመንዎሙ። ወእምዝ፡
14 ድኅረ፡ካዕበ፡እንዘ፡ ይረፍቁ፡ ዓሠርቱ፡ ወአሐዱ፡ አስተርአዮሙ፡ ወገሠጸ፡ ጽንዐ፡ ልበ
15 ሙ፡ወኢአሚኖቶሙ፡እስመ፡ለእለ፡ርእይዎ፡ ከመ፡ ተንሥአ፡ ኢአመንዎሙ። ወ
16 ይቤሎሙ፡ሑሩ፡ውስተ፡ኵሉ፡ዓለም፡ወስብኩ፡ወንጌለ፡ለኵሉ፡ፍጥረት። ዘአመ
17 ነ፡ወተጠምቀ፡ይድኅን፡ወዘሰ፡ኢአመነ፡ ይደየን። ትእምርተ፡ በሉቱ፡ ለእለ፡ አመ
ኑ፡ ይገብሩ፡ በስመ፡ዚአየ፡አጋንንተ፡ ያወፅኡ፡ ወበካል፡ ልሳን፡ ይትናገሩ፡ ሐዲሰ።
18 ወአራዊተ፡ምድር፡ይእኅዙ። ወዘሂ፡ይቀትል፡ እመ፡ ሰትዩ፡ አልቦ፡ ዘይነክዮሙ፡ወዲ
19 በ፡ድዉያን፡እደዊሆሙ፡ ያነብሩ፡ ወይሔይዉ። ወእግዚእነሰ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
እምድኅረ፡ ተናገሮሙ፡ዓርገ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወነበረ፡ በየማነ፡ እግዚአብሔር፡ አቡ
20 ሁ። ወወፂኦሙ፡ እሙንቱ፡ ሰበኩ፡ ኵሎ፡ እንዘ፡ እግዚአብሔር፡ ይረድአ፡
ወቃሎ፡ ያጸንዕ፡ በትእምርተ፡ ዘይተሉ፡ አሜን።
ወተፈጸመ፡ ወንጌል፡ዘማርቆስ፡ወቃሉ፡ ፲፻ ፯፻።

Et surgens manè in primo sabbathi apparuit primò Mariæ Magdalenæ, ex qua 9
ejecerat septem dæmones. Et illa vadens nuntiavit iis qui cum eo fuerant 10
olim, lugentibus, & flentibus. Et illi quum audivissent quòd apparuisset ei, & 11
quòd vivus esset, fidem non adhibuerunt ei. Et tunc apparuit duobus ex ipsis 12
in alia specie euntibus rus. Et abierunt illi, & nuntiaverunt sociis suis, & illis 13
non crediderunt. Et postremò iterum, recumbentibus ipsis undecim apparuit; 14
& exprobravit duritiem cordis eorum, & incredulitatem eorum: quia iis qui
vidissent eum, quòd resurrexisset è mortuis, non crediderunt. Et dixit iis, Ite in 15
totum mundum, & prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & 16
baptizatus fuerit servabitur, & qui non crediderit condemnabitur. Signa tan- 17
tùm credentibus subjicientur. In nomine meo dæmones ejicient, & omninò lin-
guâ loquentur novâ. Et serpentes prehendent, & lethale si biberint non noce- 18
bit iis, & super ægrotos manus suas imponent, & restituent. Et Domi- 19
nus quidem noster, Dominus Jesus, postquàm loquutus esset iis, ascendit in cœ-
lum; & sedit ad dexteram Dei patris sui. Et exeuntes illi prædicârunt ubique, 20
Deo adjuvante, & sermonem confirmante per signa subsequentia, Amen.

Absolutum est Evangelium S. Marci.
Et voces ejus, 1700.

(a) ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Α' Περὶ τῆς ἀπογραφῆς.
Β' περὶ τῶν ἀγραυλούντων ποιμένων.
Γ' (β) περὶ τοῦ Συμεῶνος.
Δ' περὶ (γ) Ἄννης τῆς προφήτιδος.
Ε' περὶ τοῦ γενομένου ῥήματος πρὸς Ἰωάννην.
ς' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Ἰωάννην.
Ζ' περὶ τοῦ πειρασμοῦ (δ) τοῦ Χριστοῦ.
Η' περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.
Θ' περὶ τῆς πενθερᾶς (ε) τοῦ Πέτρου.
Ι' περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
ΙΑ' περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων.
ΙΒ' περὶ τοῦ λεπροῦ.
ΙΓ' περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
ΙΔ περὶ Λευῒ τοῦ τελώνου.
ΙΕ' περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος (ζ) τὴν χεῖρα.
Ις' περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὁμολογίας.
ΙΖ' περὶ τῶν μακαρισμῶν.
ΙΗ' περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.
ΙΘ' περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.
Κ' περὶ τῶν ἀποσταλέντων (η) ὑπὸ Ἰωάννου.
ΚΑ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΚΒ' περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπείροντος.
ΚΓ' περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.
ΚΔ' περὶ τοῦ λεγεῶνος.
ΚΕ' περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
Κς' περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.
ΚΖ' περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.
ΚΗ' περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΚΘ' περὶ τῆς (θ) τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
Λ' περὶ τῆς μεταμορφώσεως (ι) τοῦ Κυρίου.
ΛΑ' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
ΛΒ' περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.
ΛΓ' περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
ΛΔ' περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ἑβδομήκοντα.
ΛΕ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
(κ) Λς' περὶ τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.
ΛΖ' περὶ Μάρθας καὶ Μαρίας.
ΛΗ' περὶ προσευχῆς.
ΛΘ' περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.
Μ' περὶ τῆς ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπαρασης φωνήν.
ΜΑ' περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.
ΜΒ' περὶ τοῦ Φαρισαίου τοῦ καλέσαντος (λ) τὸν Κύριον.
ΜΓ' περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν.
ΜΔ' περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΜΕ' περὶ τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν (μ) κληρονομίαν.
Μς' περὶ οὗ (ν) εὐφόρησεν ἡ χώρα πλουσίου.
ΜΖ' περὶ τῶν Γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ Σιλωάμ.
ΜΗ' περὶ τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενείας.
ΜΘ' περὶ τῶν παραβολῶν.
Ν περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι.
ΝΑ' περὶ τῶν εἰπόντων τῷ Ἰησοῦ διὰ Ἡρώδην.
ΝΒ' περὶ τοῦ ὑδρωπικοῦ.
ΝΓ' περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾷν τὰς πρωτοκλισίας.
ΝΔ περὶ τῶν κεκλημένων (ξ) εἰς τὸ δεῖπνον.
(ο) ΝΕ' περὶ οἰκοδομῆς πύργου παραβολή.
Νς' περὶ τοῦ ἑκατὸν προβάτων παραβολή.
ΝΖ' περὶ τοῦ ἀποδημήσαντος (π) εἰς χώραν μακράν.
ΝΗ' περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας.
ΝΘ' (ρ) περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.
Ξ' περὶ τῶν δέκα λεπρῶν.
ΞΑ' περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.
ΞΒ' περὶ τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου.
ΞΓ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος (σ) πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
ΞΔ' περὶ τοῦ τυφλοῦ.
ΞΕ' (τ) περὶ τοῦ Ζακχαίου.
Ξς' περὶ τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν.
ΞΖ' περὶ τῶν λαβόντων (υ) τὰς μνᾶς.
ΞΗ' περὶ τοῦ πώλου.
ΞΘ' (φ) περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων.
Ο' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή.
ΟΑ' περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον.
ΟΒ' περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΟΓ' (χ) περὶ τοῦ, Πῶς υἱὸς Δαβὶδ ἐστὶν ὁ Χριστός.
ΟΔ' περὶ τῆς τὰ δύο (ψ) λεπτὰ βαλούσης.
ΟΕ' περὶ τῆς συντελείας ἐρώτησις.
Ος' περὶ τοῦ πάσχα.
ΟΖ' περὶ τῶν φιλονεικησάντων τίς μείζων.
ΟΗ' περὶ τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ (ω) σατανᾶ, καὶ ἀρνήσεως Πέτρου.
ΟΘ' περὶ τῆς παρ' Ἡρώδου ἐξουθενήσεως.
Π' περὶ τῶν κοπτομένων γυναικῶν.
ΠΑ' περὶ τοῦ μετανοήσαντος λῃστοῦ.
ΠΒ' περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.
ΠΓ' (a) περὶ τοῦ Κλεόπα.

MS. A. (a) Abscinditur Capitulorum inscriptio: sine titulo sic sequuntur, Περὶ τῆς ἀπογραφῆς.
(β) περὶ Συμεών. (γ) Ἄννας (δ) τοῦ Σωτῆρος. (ε) Πέτρου. (ζ) χεῖρα. (η) ὑπὸ (θ) * τῶν μαθητῶν (ι) τοῦ Ἰησοῦ. (κ) Λς'. Cap. hoc dislocatur in MS. A. & ponitur post Cap. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν. (λ) τὸν Ἰησοῦν. (μ) οὐσίαν. (ν) ηὐφόρησεν (ξ) ἐν τῷ δείπνῳ. (ο) ΝΕ'. παραβολὴ περὶ οἰκοδομῆς πύργου. Νς'. παραβολὴ περὶ ἑκατὸν προβάτων. (π) υἱοῦ τις (ρ) περὶ πλουσίου καὶ Λαζάρου. (σ) τὸν Ἰησοῦν πλουσίου. (τ) περὶ Ζακχαίου. (υ) τὰς δέκα μνᾶς. (φ) περὶ ὧν ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι. Ο'. παραβολὴ ἀμπελῶνος. ΟΑ'. ἐπερώτησις διὰ τὸν κῆνσον. (χ) ἐπερώτησις, Πῶς ἐστὶν υἱὸς Δαβὶδ ὁ Χριστός. (ψ) λεπτὰ *. ΟΕ'. ἐπερώτησις περὶ συντελείας. (ω) σατανᾶ. ΟΘ'. ἐξουθένησις Ἡρώδου. (a) ΠΓ' περὶ Κλεόπα. Τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.

SECUNDUM LUCAM SANCTUM EVANGELIUM.
ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

CAP. I. α´.

QUONIAM multi conati sunt reordinare narrationem de imple-
1 ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορη-
tis in nobis rebus, Sicut tradiderunt nobis ab initio ipsi oculati & mi-
2 μένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπη-
nistri existentes sermonis: Visum est & mihi assecuto altius omnia dili-
3 ρέται γενόμενοι τοῦ λόγου· Ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκρι-
genter, secundum ordinem tibi scribere, optime Theophile, Ut agnoscas, de quibus instru-
4 βῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, Ἵνα ἐπιγνῷς, περὶ ὧν κατη-
ctus es, sermonum firmitudinem.
χήθης, λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

FACTUM est in diebus Herodis regis Judææ, Sacerdos quidam
5 ΕΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις
nomine Zacharias, ex vice Abia: & uxor illius ex filiabus Aaron,
ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών,
& nomen ejus Elisabeth. Erant autem justi ambo ante Deum,
6 (α) καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini irreprehensibiles. Et non erat
7 πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. Καὶ οὐκ ἦν
illis natus, eo quod Elisabeth erat sterilis, & ambo provecti in die-
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέ-
bus suis erant. Factum est autem in Sacerdotio fungendo ipsum in ordine vi-
ραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημε- 8
cis sua ante Deum, Secundum consuetudinem Sacerdotii, sortitus est suffire,
ρίας αὐτοῦ (β)ἔναντι τοῦ Θεοῦ, Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, 9
ingressus in templum Domini. Et omnis multitudo populi erat orans
εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον 10
foris hora incensi. Visus est autem illi angelus Domini, stans à dextris al-
ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυ- 11
taris incensi. Et turbatus est Zacharias videns, & timor incidit in eum.
σιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 12
Ait autem ad illum angelus, Ne timeas, Zacharia: quoniam exaudita est petitio tua: &
Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ 13
uxor tua Elisabeth gignet filium tibi, & vocabis nomen ejus, Joannem. Et
ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ 14
erit gaudium tibi & exultatio, & multi in nativitate ejus gaudebunt.
ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ (γ)γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

MS. A. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. (α) καὶ ὄνομα (β) ἐναντίον (γ) γενέσει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܠܘܩܐ ܡܒܣܪܢܐ
ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܪܒܬܐ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ * ܐ

1 * ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܨܒܘ ܠܡܟܬܒ ܬܫܥܝܬܐ ܕܣܘܥܪܢܐ ܗܠܝܢ ܕܡܦܣܝܢ ܚܢܢ ܒܗܘܢ.
2 * ܐܝܟ ܕܐܫܠܡܘ ܠܢ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡ ܗܘܘ ܚܙܝܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܡܠܬܐ.
3 * ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܠܝ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܝܬ ܒܚܦܝܛܘ ܠܟܠܗܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܒܛܟܣܗ
4 ܐܟܬܘܒ ܠܟ ܢܨܝܚܐ ܬܐܘܦܝܠܐ. * ܕܬܕܥ ܫܪܪܐ ܕܡܠܐ ܕܐܬܬܠܡܕܬ ܠܗܝܢ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ

5 * ܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܟܗܢܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܙܟܪܝܐ ܡܢ ܬܫܡܫܬܐ
6 ܕܒܝܬ ܐܒܝܐ. ܘܐܢܬܬܗ ܡܢ ܒܢܬܗ ܕܐܗܪܘܢ. ܫܡܗ ܗܘܐ ܐܠܝܫܒܥ. * ܘܬܪܝܗܘܢ ܟܐܢܝܢ
ܗܘܘ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܒܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܒܟܐܢܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܠܐ ܪܫܝܢ.
7 * ܒܪܐ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܠܝܫܒܥ ܥܩܪܐ ܗܘܬ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܣܓܝܘ ܗܘܘ
8 ܒܝܘܡܬܗܘܢ. * ܘܗܘܐ ܟܕ ܡܟܗܢ ܒܛܟܣܐ ܕܬܫܡܫܬܗ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
9 * ܒܥܝܕܐ ܕܟܗܢܘܬܐ. ܡܛܝܗܝ ܕܢܣܝܡ ܒܣܡܐ. ܘܥܠ ܠܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܟܠܗ
10 11 ܟܢܫܐ ܕܥܡܐ. ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܥܕܢܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܠܙܟܪܝܐ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܩܐܡ
12 ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܐܫܬܓܫ ܙܟܪܝܐ ܟܕ ܚܙܝܗ. ܘܕܚܠܬܐ ܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ.
13 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܙܟܪܝܐ. ܕܐܫܬܡܥܬ ܬܟܫܦܬܟ. ܘܐܢܬܬܟ ܐܠܝܫܒܥ ܬܐܠܕ
14 ܠܟ ܒܪܐ. ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ. * ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܚܕܘܐ ܘܪܘܙܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܢܚܕܘܢ ܒܡܘܠܕܗ.

IN NOMINE DOMINI DEIQUE nostri Jesu Christi, excudimus Evangelium sacrosanctum, præconium Lucæ Evangelistæ, quod locutus est, & annuntiavit Græcè in Alexandria magna.

Lectio matutinis Annuntiationis Zachariæ.

Quoniam plurimi voluerunt scribere nar- 1
rationes earum actionum, de quibus nos cer-
ti sumus; Utpote rebus quas tradiderunt no- 2
bis ii, qui à principio spectatores ac mini-
stri fuerunt ejusmet sermonis: Visum est 3
etiam mihi, quippe qui fuerim impensè pro-
ximus illis omnibus, ordine suo cuncta ad te
scribere, celeberrime Theophile. Ut recog- 4
noscas veritatem eorum sermonum, quibus te
discipulum exhibuisti.

CAPUT I.

Fuit in diebus Herodis regis Judææ sacer- 5
dos quidam nomine Zacharias ex ministerio
domûs Abia: uxor autem ejus ex filiabus
Aharon, cujus nomen erat Elisebá. Erant au- 6
tem ambo justi coram Deo, & ambulantes in
omnibus mandatis ejus, & in justitia Domini
sine reprehensione. Nullum porrò habebant 7
filium, quandoquidem Elisebà erat sterilis,
amboque erant multorum dierum. Factum 8
est autem quum ipse sacerdotio fungeretur
in ordine ministerii sui coram Deo: Ritu sa- 9
cerdotii accidit ei, ut adoleret incensum: &
ingressus est templum Domini. Tota verò 10
turba populi orabat foris tempore suffitûs.
Et apparuit ipsi Zachariæ angelus Domini 11
stans à dextera altaris suffimenti. Et contur- 12
batus est Zacharias quum vidisset eum, &
tremor irruit in eum. Dixit autem ei ange- 13
lus, Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita
est oratio tua, & uxor tua Elisebà pariet ti-
bi filium, & vocabis nomen ejus Johan- 14
nem. Eritque tibi gaudio & exultationi, ac
plurimi gaudebunt ipsius nativitate.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل لوقا كه بزبان يوناني قبطي در اسكندريه نبشت

1 * براي انك بسياران خواستند • كه بنويسند داستا شگفتها كه ما بدان مقر * ومعترف هستيم *
2 * همچو چيزي كه بما سپارده شد از ايشان كه از قديم مي ديدند وكلمه را بندگي مي
3 كردند • * بمن نيز نموده شد • كه من بهمت وكوشش با همگنان عظيم نزديك بودم • كه هر
4 چيزي را بر قرار خود براي تو بنويسم • تاوفيلا موتمن * تا بداني حقيقت كه سخنها براي ايشان
مريد وشنونده شدي   دوم   مژده دادن فرشته زكريا را براي يحيي
5 * بود در روزگار هيروديس ملك يهود • شخصي كوهون يعني كشيش • نامش زكريا از خدمت
6 قوم ابيا وزن او از خاندان هرون • نامش اليشبع • * هردو شايستهء خدا • وبا خدا راست بودند •
7 ودر همه سپارشهاء او روان مي شدند • ودر عدل خداوند بي ترس وعيب * وفرزند
نداشتند • براي انك اليشبع عاقر بود • وهر دو ازا روزگار گذشته • وپرسال بودند •

EVANGELIUM *LUCÆ*, quod linguâ Græcâ Ægyptiacâ in Alexandria scripsit.

CAPUT I.

EO quòd multi voluerunt scribere 1
historiam mirorum, quæ nos firmiter
credimus & profitemur: Juxta il- 2
lud quod nobis traditum fuit ab iis,
qui ab initio viderunt, & sermoni
ministerium fecerunt. Mihi etiam 3
visum est, ut qui curâ & studio om-
nibus quàm proximus fui, res singu-
las loco suo tibi perscribere, Theophi-
le fidelissime: Ut scias certitudinem 4
sermonum, quibus benevolè affectus
& auditor fuisti.

II. Annuntiat Angelus Zachariæ de Johanne.

Fuit in diebus Herodis regis Ju- 5
dææ quidam Cohon, (i. e. sacerdos)
cui nomen Zacharias, de ministerio
gentis Abiæ: & uxor ejus erat de
familia Aaron, & nomen ejus Elise-
ba. Ambo Deo digni, & cum Deo 6
recti erant, & in omnibus manda-
tis ejus incedebant, & in justitia
Domini absque timore aut vitio. Et 7
filium non habebant, eò quòd Eli-
seba sterilis esset, & ambo ætate
provecti & pleni annorum essent.

Versio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI EVANGELIUM secundùm LUCAM.

CAPUT I.

1 Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem, quæ in nobis comple-
2 tæ sunt, rerum: Sicut tradiderunt nobis, qui ab initio ipsi viderunt, & ministri
3 fuerunt sermonis: Visum est & mihi, assecuto omnia à principio diligenter, ex
4 ordine tibi scribere, optime Theophile, Ut cognoscas eorum verborum, de qui-
5 bus eruditus es, veritatem. Fuit in diebus Herodis, regis Judææ, sacerdos qui-
dam nomine Zacharias, de vice Abia; & uxor illius de filiabus Aaron, & nomen
6 ejus Elisabeth. Erant autem justi ambo ante Deum, incedentes in omnibus man-
7 datis & justificationibus Domini sine querela. Et non erat illis filius, eò quòd es-
set Elisabeth sterilis, & ambo processissent in diebus suis. Factum est autem, 8
cùm sacerdotio fungeretur in ordine vicis suæ ante Deum, Secundùm consuetu- 9
dinem sacerdotii, sorte exiit ut incensum poneret, ingressus in templum Domini: 10
Et omnis multitudo populi erat orans foris horâ incensi. Apparuit autem illi 11
Angelus Domini, stans à dextris altaris incensi. Et Zacharias turbatus est videns, 12
& timor irruit super eum. Ait autem ad illum Angelus; Ne timeas, Zacharia, quo- 13
niam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vo-
cabis nomen ejus, Joannem: Et erit gaudium tibi, & exultatio, & multi in na- 14
tivitate ejus gaudebunt:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس * انجيل القديس لوقا الحكيم احد السبعين
كتبه يونانيا بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين * فاتحة الانجيل المجيد *
1 * لاجل ان كثيرين راموا كتب قصص الامور التي نحن لها عارفون * كما عهد الينا اوليك
2 الاولون الذين كانوا من قبل معاينين وكانوا خداما للكلمة * رايت انا ايضا اذ كنت تابعا 3
4 لكل شي بتحقيق ان اكتب اليك ايها العزيز تاوفيلا * لتعرف حقايق الكلام الذي وعظت
5 به * كان في ايام هيرودس ملك اليهودية كاهن اسمه زكريا من خدمة ال ابيا * وكانت
6 مراته من بنات هرون واسمها اليصابات * وكان كلاهما بارين قدام الله سايرين في جميع الوصايا
7 وحقوق الرب بغير ميل * ولم يكن لهما ولد لان اليصابات كانت عاقرا * وكانا كلاهما قد طعنا في
8 ايامهما * فبينما هو يكهن في ايام ترتيب خدمته امام الله * كعادة الكهنوت اذ بلغته نوبة وضع
9 البخور * فدخل هيكل الرب * وكان جميع الشعب يصلون خارجا وقت البخور * فظهر له ملك
10
11
12 الرب قايما عن يمين مذبح البخور * فلما راه زكريا اضطرب وغشيه خوف عظيم * فقال له
13 الملك لا تخف يا زكريا فقد سمعت طلبتك * ومراتك اليصابات تلد لك ابنا وتسميه يوحنا
14 * ويكون لك فرح عظيم وتهليل * وكثيرون يفرحون بمولده *

In nomine Dei uni°, Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Evangeliū sancti Lucæ medici, un us ex Septuaginta, quod scripsit Græcè, inspirante Spiritu sancto. Benedictiones ejus complectantur nos, Amen.

Initium Evangelii gloriosi.

Quoniam multi meditati sunt scriptionem historiarum rerum quarum nos sumus gnari; 1
Prout testatum reliquerunt 2
nobis ii priores qui fuerunt anteà spectatores & fuerunt ministri verbi: Visum 3
est mihi etiam, quippe qui fuerim inhærens cuilibet rei cum firmitate, scribere ad te, ô charissime Theophile, Ut cogno- 4
scas veritates sermonis quo es eruditus.

CAPUT I.

Fuit in diebus Herodis regis Judææ, 5
sacerdos cui nomen erat Zacharias de ministerio familiæ Abiæ: & erat uxor ejus de filiabus Haron, & nomen ej° Elizabeth. Et erant ambo justi ante Deum, 6
incedentes in omnibus mandatis & statutis Domini sine obliquitate: Et non 7
erat eis filius, eò quòd Elizabeth esset sterilis, & essent ambo jam provecti in diebus suis. Dum autem ipse sacerdotio 8
fungeretur in diebus ordinis ministerii sui ante Deum, Secundùm consuetudinem 9
sacerdotii: cùm pertinuissent ad eum vices ponendi incensum, ingressus est templum Domini. Et omnis populus orabat 10
foris tempore incensi. Et apparuit illi 11
angelus Domini stans à dextera altaris incensi. Cùmque vidisset eum Zacharias, 12
turbatus est, & obvolvit eum timor magnus. Et dixit ei angelus, Ne timeas, ô 13
Zacharia, jam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elizabeth pariet tibi filium, & vocabis eum Johannem. Erit- 14
que tibi gaudium magnum, & jubilatio: & multi gaudebunt in nativitate ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወንጌል፡ ዘሉቃስ፡

1 እስመ፡ ብዙኃን፡ እለ፡ወጠኑ፡ ይንግሩ፡ ወይመሀሩ፡ በእንተ፡ ግብር፡ ዘአምኑ፡ በሳዕሌ
2 ነ፡፡ በከመ፡ መሀሩነ፡ እለ፡ ቀደሙ፡ ርእዮቶ፡ ወተልእክዎ፡ በቃሉ፡፡
3 ወረትዓኒ፡ ሊተኒ፡ እትልዎ፡ እምጥንቱ፡ ወጥዩቀ፡ ኵሎ፡ በበ፡ መትልው፡ እጽሕፍ፡
4 ለከ፡ ዐዚዝ፡ ቴዎፍሎ፡፡ ከመ፡ ታእምር፡ ጥዩቀ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ኃይለ፡
5 ነገር፡ ትምህርት፡ ዘተመሀርከ፡፡ ወኮነ፡ በመዋዕለ፡ ሄሮድስ፡ ንጉሠ፡ ይሁዳ፡፡ ሀሎ፡
አሐዱ፡ ካህን፡ ዘስሙ፡ ዘካርያስ፡ በመዋዕለ፡ አቢያ፡፡ ወብእሲቱ፡ እምአዋልደ፡
6 አሮን፡ ወስማ፡ ኤልሳቤጥ፡፡ ወክልኤሆሙ፡ ጻድቃን፡ እሙንቱ፡ በቅድመ፡ እግዚ
አብሔር፡ ወይሐውሩ፡ በኵሉ፡ ትእዛዙ፡ ወኵነኔሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወንጹሐን፡
7 እሙንቱ፡፡ ወአልቦሙ፡ ውሉደ፡ እስመ፡ መካን፡ ይእቲ፡ ኤልሳቤጥ፡ ወክልኤሆሙ፡
8 ልሂቃን፡ እሙንቱ፡ ውኁልፈ፡ መዋዕሊሆሙ፡፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይገብር፡ ግብረ፡
9 ክህነት፡ በእብሬቱ፡ ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡ በከመ፡ ይገብሩ፡ ካህናት፡ ወበጽ
10 ሐ፡ ጊዜ፡ ይዓጥን፡ ወቦአ፡ ቤተ፡ መቅደሱ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወኵሎሙ፡
11 ሕዝብ፡ ሀለዉ፡ በምልአሙ፡ ይጼልዩ፡ በአፍአ፡ ጊዜ፡ ሰዐተ፡ ዕጣን፡፡ ወአስተር
12 አዮ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ በመንገለ፡ የማነ፡ ምሥዋዐ፡ ዕጣን፡፡ ወሶበ፡ ርእ
13 የ፡ ደንገፀ፡ ዘካርያስ፡ ፍርሀት፡ ወረዓደ፡ ወረደ፡ ላዕሌሁ፡፡ ወይቤሎ፡ መልአክ፡
ኢትፍራህ፡ ዘካርያስ፡ እስመ፡ ተሰምዐ፡ ጸሎትከ፡ ወብእሲትከኒ፡ ኤሊሳቤጥ፡ ት
14 ወልድ፡ ለከ፡ ወልደ፡ ወትሰምዮ፡ ስሞ፡ ዮሐንስ፡፡ ወይከውነከ፡ ትፍሥሕተ፡
ወሐሤተ፡ ወብዙኃን፡ ይትፌሥሑ፡ በልደቱ፡፡

EVANGELIUM LUCÆ.

CAPUT I.

Quoniam multi *sunt* qui conati sunt narrare, & docere de re cui crediderunt 1
de nobis: Sicut docuerunt nos qui primò viderunt eum, & ministrârunt ei in 2
sermone suo: Et opportunum visum est mihi sequi ab initio, & diligenter to- 3
tum secundùm ordinem scribere tibi, optime Theophile. Ut cognoscas accuratè 4
de tota virtute verbi, doctrinam *in* qua eruditus es. Et factum est in diebus He- 5
rodis Regis Judææ, *quòd* fuit quidam sacerdos cujus nomen *erat* Zacharias in
diebus Abia; & uxor ejus ex filiabus Aaron, & nomen ejus Elizabeth. Et ambo 6
justi erant coram Deo, & ambulabant in omnibus mandatis & judiciis Dei, &
innocentes erant. Et non habuerunt filios quia sterilis fuit Elizabeth, & ambo 7
grandævi erant: & progressi erant dies eorum. Et quum fungeretur officio 8
sacerdotali vice suâ coram Deo, Sicut faciebant sacerdotes: & quum 9
veniret tempus incensum adolendi, & introiret domum sanctam Dei, 10
Et omnes populi essent plenâ congregatione orantes foris tempore horæ 11
suffitûs; apparuit angelus Dei ad dextram altaris suffitûs. Et dixit ei 12
angelus, Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est petitio tua, & uxor tua 13
Elizabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus, Johannem. Et erit tibi 14
gaudium, & exultatio, & multi gaudebunt in nativitate ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * روزي آمد * كه زكريا بر عادت خود * به پيرايه بندكي خود * برابر خدا كشيشي ميكرد *
9 * بشيوه كوهني يعني عبادت ونماز چون هنكام بخور انداختن رسيد * در هيكل خدا در رفت *
10
11 * وهمه جماعت بيرون نماز مي كردند * فرشته خدا بزكريا نموده شد * ايستاده بر
12 دست راست مذبح از براي بخور * چون زكريا فرشته را ديد آشفته شد * وهيبت برو
13 افتاد * فرشته بزكريا گفت * اي زكريا مترس * سبب آنك نماز تو شنوده شد * واليشبع
14 براي تو پسر زايد ونام او را يوحنا خواني * وترا ازو خرمي وشادماني بشود * ودر
زايدنش بسياران شادمان كردند

Dies autem venit, quo Zacharias pro consuetudine sua, in ornatu ministerii sui, coram Deo sacerdotio 8
fungeretur. Itaque juxta ritum sa- 9
cerdotii (i. e. cultûs & orationis) cùm tempus suffiminis injiciendi venisset, in templum Dei ingressus est: Et tota congregatio foris preca- 10
batur. Tunc Angelus Dei Zachariæ 11
conspectus est, stans ad manum dextram altaris ad suffitum. Cùm Za- 12
charias Angelum videret, conturbatus est, & terror in eum incidit. Angelus igitur Zachariæ dixit, O 13
Zacharia ne time, eâ de causa quòd oratio tua exaudita est; & Elisebâ tibi filium pariet, & nomen ejus Johannem vocabis. Et tibi de eo gau- 14
dium & lætitia erit: & nativitate ejus multi lætabuntur.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Erit enim magnus coram Domino: & vinum & siceram non bibet, & Spiri-
15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον (δ) τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ Πνεύμα-
tu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ. Et multos filiorum If-
16 τος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσ-
rael convertet ad Dominum Deum ipsorum. Et ipse præcedet ante
17 ραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον
illum in spiritu & virtute Eliæ, convertere corda patrum in natos, & in-
αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀ-
suasibiles in prudentiam justorum, parare Domino plebem expeditam. Et
18 πειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι (ε) Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ
dixit Zacharias ad angelum; Juxta quid sciam hoc? ego enim sum se-
εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρε-
nex, & uxor mea provecta in diebus suis. Et respondens
19 σβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς
angelus dixit ei; Ego sum Gabriel assistens ante Deum: & mis-
ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπε-
sus sum loqui ad te, & evangelizare tibi hæc. Et ecce eris tacens,
20 στάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν,
& non potens loqui usque quo die fiant hæc, pro quibus non cre-
καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπί-
didisti verbis meis, quæ implebuntur in tempus ipsorum. Et erat
21 στευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν

plebs expectans Zachariam: & mirabantur in tardare ipsum in templo.
ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
Egressus autem non poterat loqui illis: & cognoverunt quòd visionem vidisset in
Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν 22
templo. Et ipse erat innuens illis: & permansit mutus. Et factum est, ut
τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. Καὶ ἐγένετο, ὡς 23
impleti sunt dies ministrationis ejus, abiit in domum suam. Post
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ 24
autem hos dies concepit Elisabeth uxor ejus, & occultabat seipsam
δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν
menses quinque, dicens; Quia sic mihi fecit Dominus in diebus,
μῆνας πέντε, λέγουσα, Ὅτι (ζ) οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις, 25
quibus inspexit auferre opprobrium meum in hominibus. In autem mense sex-
αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕ- 26
to missus est angelus Gabriel à Deo in civitate Galilææ, cui nomen
κτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα
Nazareth, Ad virginem desponsatam viro, cui nomen Joseph, de
(η) Ναζαρὲτ, Πρὸς παρθένον (θ) μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ 27
domo David: & nomen virginis, Maria. Et ingressus angelus ad
οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς 28
eam, dixit; Gaude, gratiâ plena, Dominus cum te: benedicta tu in mulieribus.
αὐτὴν, εἶπε, Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

MS. A. (δ) Κυρίου, (ε) τῷ Κυρίῳ (ζ) οὕτως (η) Ναζαρὰθ, (θ) ἐμνηστευμένην

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܢܫܬܐ. ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܢܬܡܠܐ ܥܕ ܗܘ 15
ܒܟܪܣܐ ܕܐܡܗ. * ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܦܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. * ܘܗܘ 16
ܢܐܙܠ ܩܕܡܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܘܒܚܝܠܐ ܕܐܠܝܐ ܢܒܝܐ. ܕܢܦܢܐ ܠܒܐ ܕܐܒܗܐ ܥܠ ܒܢܝܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ 17
ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܝܕܥܬܐ ܕܟܐܢܐ. ܘܢܛܝܒ ܠܡܪܝܐ ܥܡܐ ܓܡܝܪܐ. * ܘܐܡܪ ܙܟܪܝܐ 18
ܠܡܠܐܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܕܥ ܗܕܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܩܫܝܫ ܐܢܐ. ܘܐܢܬܬܝ ܣܓܝܐܬ ܒܝܘܡܬܗ.
* ܘܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܒܪܝܠ ܕܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܐܫܬܠܚܬ 19
ܕܐܡܠܠ ܥܡܟ ܘܐܣܒܪܟ ܗܠܝܢ. * ܡܟܝܠ ܬܗܘܐ ܫܬܩ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܠܡܡܠܠܘ. ܥܕܡܐ 20
ܠܝܘܡܐ ܕܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܬ ܠܡܠܝ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܝܢ ܒܙܒܢܗܝܢ. * ܥܡܐ 21
ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܣܟܐ ܠܙܟܪܝܐ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܘܚܪܗ ܕܒܗܝܟܠܐ. * ܟܕ ܢܦܩ ܕܝܢ 22
ܙܟܪܝܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܣܬܟܠܘ ܕܚܙܘܐ ܚܙܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܗܘ ܡܪܡܙ
ܪܡܙ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܩܘܐ ܟܕ ܚܪܫ. * ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ ܕܬܫܡܫܬܗ. ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ. 23
* ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܒܛܢܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܢܬܬܗ. ܘܡܛܫܝܐ ܗܘܬ ܢܦܫܗ 24
ܝܪܚܐ ܚܡܫܐ ܘܐܡܪܐ ܗܘܬ. * ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܝ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܬܐ ܕܚܪ ܒܝ. ܠܡܣܒ 25
ܚܣܕܝ ܕܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ. * ܕܣܘܒܪܗ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ * ܒ *
* ܒܝܪܚܐ ܕܝܢ ܕܫܬܐ ܐܫܬܕܪ ܓܒܪܝܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܠܓܠܝܠܐ 26
ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܨܪܬ. * ܠܘܬ ܒܬܘܠܬܐ ܕܡܟܝܪܐ ܠܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ. ܡܢ 27
ܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܫܡܗ ܕܒܬܘܠܬܐ ܡܪܝܡ. * ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܠܡ 28
ܠܟܝ ܡܠܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܪܢ ܥܡܟܝ. ܒܪܝܟܐ ܒܢܫܐ.

Etenim futurus est magnus coram Domino; 15
nec vinum, nec siceram bibet; & Spiritu san-
ctitatis replebitur adhuc existens in utero
matris suæ: Multosque ex filiis Israel conver- 16
tet ad Dominum Deum ipsorum. Et ipse 17
præcedet eum in spiritu & virtute Eliæ pro-
phetæ, ut convertat cor patrû in filios, eosq;
qui sunt inobedientes, ad scientiam recto-
rum; ac præparet Domino populum perfe-
ctum. Et ait Zacharias angelo, Quomodo 18
istud sciam? ego enim sum senex, & uxor
mea provecta in diebus suis. Et respondit 19
angelus, ac dixit ei; Ego sum Gabriel qui
adsto coram Deo, & missus sum ut te allo-
quar, & hæc tibi evangelizem. Deinceps si- 20
lebis, nec poteris loqui, ad eum usque diem
quo hæc fiant: quia non credidisti hisce ser-
monibus meis, qui implebuntur tempore
suo. Populus autem stabat, ac præstolaba- 21
tur Zachariam, & mirabantur moram ipsius
in templo. Quum exîsset autem Zacharias, 22
non poterat alloqui eos, & intellexerunt eum
visionem vidisse in templo, & ipse nutu in-
nuebat eis: & mansit mutus. Quumque im- 23
pleti fuissent dies ministerii ejus, venit do-
mum suam. Et factum est post dies illos ut 24
conciperet Elisebâ uxor ipsius, & occultaret
sese quinque mensibus, ac diceret; Nempe 25
ista fecit mihi Dominus diebus quibus respe-
xit me, ut auferret opprobrium meum, quod
mihi erat inter homines.

Ad Annuntiationem Deiparæ. 2.

Mense autem sexto missus est Gabriel ange- 26
lus à Deo in Galilæam, in urbem nomine
Nazareth, Ad virginem desponsatam viro, 27
nomine Joseph, è domo David, & nomen
virginis erat Maria. Et ingressus est ad eam 28
angelus, & dixit ei; Pax tibi, ô plena gra-
tiâ, Dominus noster tecum, benedicta es
inter mulieres.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* پيش خداوند بزرك شود ومي ومستي كننده را نخورد ودرشكم مادر از روح القدس پر 15
شود * وبسياران از اسرائيل پيش خداوند وخداي ايشان باز كردانند * وپيش خدا برود 16 17
بجان وبقوت ايليا پيغمبر ودل پدران بر پسران باز كرداند وايشان نيز كه بمهر دانايي
وراستي سر فرو نمي آورند وتمامت خلق را بمهر خدا آماده دارد * وزكريا با فرشته كفت 18
چكونه من اين را بدانم كه من پيرم وزن مرا روزكار كذشته است * جواب داد 19
فرشته وكفت منم جبرئيل كه برابر خدا ايستاده ام وفرستاده شدم كه با تو بكويم
واين خبرها را بتو بسپارم * اكنون خاموش باشي ونتواني سخن كفتن تا آن روز كه 20
اينها بشود براي آنك درين سخنان من كه براي تو كفتم باور نداشتي * وخلق در 21
انتظار زكريا ايستاده بودند وبراي ديري كشيدن او درهيكل متفكر شده * چون زكريا 22
بيرون آمد با ايشان سخن نمي يارست كفتن مردم در يافتند كه درهيكل
ديدار ديد وبعد ازان سخن باشارت ورمز كفتي سبب آنك زبانش كنك بود

Coram Domino magnus erit, & vi- 15
num & inebrians quid non bibet: &
in utero matris suæ Spiritu sancto
implebitur. Et multos ex Israel ad 16
Dominum & Deum suum reducet.
Et ante Deum ibit in spiritu & in 17
virtute Eliæ prophetæ, et cor patrum
ad filios convertet, & eos eti-
am qui scientiæ & veritati ca-
put non submittunt: & universum
populum pro Deo præparabit. Et Za- 18
charias Angelo dixit, Quomodo ego
istud noscam, cùm ego senex sim, &
uxor mea ætate provecta sit: Re- 19
sponsum dedit Angelus, & dixit; Ego
sum Gabriel, qui Deo astans sum,
& missus sum ut loquar tecum, &
hæc tibi annuntiem. Porrò mutus 20
eris, nec poteris verbum loqui, usque
illum diem quo hæc fiant, eò quòd
his verbis meis, quæ tibi dixi, fi-
dem non habuisti. Populus autem 21
in expectatione Zachariæ stantes
erant, & ob moram ejus in templo
protractam cogitabundi facti. Cùm 22
Zacharias egressus esset, cum illis
verbum non potuit loqui; unde ho-
mines intellexerunt quòd in templo
visionem vidisset: postea autem lo-
quelam per signa & nutus exprime-
bat, ea de causa quòd lingua ejus
muta esset.

Versio VULGATA LATINA.

15 Erit enim magnus coram Domino : & vinum & siceram non bibet, & Spiritu san-
16 cto replebitur adhuc ex utero matris suæ : Et multos filiorum Israel convertet ad
17 Dominum Deum ipsorum : Et ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute
Eliæ : ut convertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam justo-
18 rum, parare Domino plebem perfectam. Et dixit Zacharias ad Angelum; Un-
19 de hoc sciam? ego enim sum senex, & uxor mea processit in diebus suis. Et
respondens Angelus dixit ei; Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum : & mis-
20 sus sum loqui ad te, & hæc tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, & non po-
teris loqui, usque in diem quo hæc fiant, pro eo quòd non credidisti verbis
21 meis, quæ implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans Zachariam :
& mirabantur quòd tardaret ipse in templo. Egressus autem non poterat lo- 22
qui ad illos, & cognoverunt quòd visionem vidisset in templo. Et ipse erat in-
nuens illis, & permansit mutus. Et factum est ut impleti sunt dies officii ejus, 23
abiit in domum suam : Post hos autem dies concepit Elisabeth uxor ejus, & oc- 24
cultabat se mensibus quinque, dicens; Quia sic fecit mihi Dominus in diebus, 25
quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines. In mense autem sex- 26
to, missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Naza-
reth, Ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph, de domo David: 27
& nomen Virginis, Maria. Et ingressus Angelus ad eam dixit; Ave, gratiá ple- 28
na : Dominus tecum : Benedicta tu in mulieribus.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ويكون عظيما قدام الرب * لا يشرب خمرا ولا مسكرا * ويمتلي من روح القدس وهو في بطن
16 امه * ويرد كثيرا من بني اسراييل الي الرب الههم * وهو يتقدم امامه بالروح وبقوة ايليا
17 ويقبل بقلوب الاباء علي الابناء والذين لا يطيعون الي علم الابرار ويعد للرب شعبا مستعدا
18 * فقال زكريا للملاك كيف اعلم هذا وانا شيخ وامراتي قد طعنت في ايامها * فاجابه الملاك
19 قايلا انا هو جبراييل الواقف قدام الله ارسلت لاكلمك بهذا وابشرك * ومن الان تكون صامتا 20
لا تستطيع ان تتكلم الي اليوم الذي فيه يكون هذا لانك لم تومن بكلامي الذي يتم
21 في اوانه * وكان الشعب منتظرين زكريا متعجبين من بطيه في الهيكل * فلما خرج فلم يقدر
22 ان يكلمهم فعلموا انه قد راي رويا في الهيكل * وكان يشير اليهم واقام صامتا * فلما كملت
23 ايام خدمته مضي الي بيته * ومن بعد تلك الايام حبلت اليصابات امراته * وكتمت حبلها
24
25 خمسة اشهر قايلة * هكذا ما صنع بي الرب في الايام التي نظر الي فيها لينزع عني عاري بين
26 الناس * الفصل الثاني * وفي الشهر السادس *
27 ارسل جبراييل الملاك من عند الله الي مدينة في الجليل تسمي ناصرة * الي عذري خطيبة
28 لرجل اسمه يوسف من بيت داود واسم العذري مريم * فلما دخل اليها الملاك قال لها السلام
لك يا ممتلية نعمة الرب معك مباركة انت في النساء *

Et erit magnus coram Domino. Non bibet vinum, nec quicquam inebrians, & replebitur Spiritu sancto adhuc ex isteus in ventre matris suæ. 15 *Et reducet multos ex filiis Israel ad Dominum Deum eorum :* 16 *Et ipse præcedet ante illum in spiritu, & in virtute Eliæ : & convertet corda patrum in filios, et eos qui non obediunt, ad scientiam justorum : & parabit Domino populum rectum.* 17 *Et dixit Zacharias angelo; Quomodo sciam hoc, cùm sim senex, & uxor mea jam sit provecta in diebus suis?* 18 *Respondit ei angelus, dicens; Ego sum Gabriel stans ante Deum, missus sum ut loquar tecum hoc, & annuntiem tibi.* 19 *Et ex nunc eris mutus; non poteris loqui usque in diem in quo fiet hoc, propterea quòd non credidisti verbis meis, quæ implebuntur in tempore suo.* 20 *Et erat plebs expectantes Zachariam, admirati tarditatem ejus in templo.* 21 *Cùm autem egressus esset, non poterat loqui ad illos : & intellexerunt quòd vidisset visionem in templo. Et innuebat illis : & permansit mutus.* 22 *Et cùm impleti essent dies ministerii sui, abiit in domum suam.* 23 *Et post illos dies, concepit Elizabeth uxor ejus, & abscondit graviditatem suam quinq; mensibus,* 24 *dicens; Hoc est quod fecit in me Dominus in diebus, quibus respexit in me, ad auferendum à me opprobrium inter homines.* 25

Sectio secunda.

In mense autem sexto, missus est Gabriel angelus à Deo ad quandã civitatem in Galilæa, quæ vocatur Nazareth, 26 *Ad virginem desponsatam viro, cujus nomen erat Joseph, de domo David: & nomen virginis, Maria.* 27 *Et cùm ingressus esset ad eam angelus, dixit ei; Pax tibi, ô plena gratiâ, Dominus tecum : Benedicta tu in mulieribus.* 28

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 እስመ፡ዐቢይ፡ውእቱ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር፡ወሊይሰቲ፡ ወይነ፡ወሜሰ፡ወይመልእ፡
16 ሳዕሌሁ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡እምከርሠ፡እሙ፡፡ ወብዙኃን፡ እምደቂቀ፡ይሰራኤል፡
17 ይሜይጦሙ፡ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ አምላኮሙ፡፡ ወውእቱ፡ ይሐውር፡ቀድሜሁ፡በ
መንፈስ፡ወበኃይለ፡ኤልያስ፡ከመ፡ይሚጥ፡ልበ፡አበው፡ኀበ፡ውሉድ፡ ወለካሐድያን፡ ው
18 ስተ፡ሕሊና፡ጻድቃን፡ከመ፡ይሬሥራዕ፡ ሕዝብ፡ዘድልው፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወይቤ
ሎ፡ዘከርያስ፡ለመልአክ፡እግዚአብሔር፡ በምንት፡ ኣአምር፡ከመ፡ይከውን፡ዝንቱ፡አነ
19 ሂ፡ልሂቅ፡ ወብእሲትየኒ፡ኀለፈ፡ መዋዕሊሃ፡፡ ወተሰጥዎ፡ መልአክ፡ወይቤሎ፡አነ፡
ውእቱ፡ገብርኤል፡ዘእቀውም፡ ቅድመ፡እግዚአብሔር፡ ወተፈነውኩ፡ኀቤከ፡እንግርከ፡
20 ወእዜኑከ፡ዘንተ፡፡ ወናሁ፡ትከውን፡ በሃመ፡ ወትስእን፡ ወሊትክል፡ ነቢበ፡ እስከ፡
አመ፡ይከውን፡ ዝንቱ፡ እስመ፡ ኢአመንከ፡ ነገርየ፡ ዘይከውን፡ ወይትፌጸም፡ በዕድሜ
21 ሁ፡፡ ወሃለዉ፡ሕዝብሰ፡ይጼልዩ፡ ወይፀንሕዎ፡ለዘካርያስ፡ ወአንከሩ፡እስመ፡ጐን
22 ደየ፡ውስተ፡ቤተ፡መቅደስ፡፡ ወወፂኦ፡ ኀቤሆሙ፡ አፍአ፡ ስእነ፡ተናግሮቶሙ፡ ወአ
እምሩ፡ከመ፡ዘአስተርአዮ፡በቤተ፡መቅደስ፡፡ወነበረ፡ ከማሁ እንዘ፡ በሃም፡ውእቱ፡
23 ወይሌሎሙ፡በእዴሁ፡፡ ወአመዝ፡ ፈጸመ፡መዋእለ፡ለብሬቶ፡አተወ፡ቤቶ፡፡
ወእምድኅረ፡ክልኤ፡መዋዕል፡ፀንሰት፡ኤልሳቤጥ፡ብእሲቱ፡ ወኀብአተ፡ርእሳ፡ኃምስተ፡
24 አውራኀ፡እንዘ፡ትብል፡፡ ከመዝኑ፡ ረሰየኒ፡ እግዚአብሔር፡አመ፡ኀወጸኒ፡ያእትት፡
25 ዝንጓጓየ፡እምሰብእ፡፡ በደገመ፡ሰንበት፡ዘቅድመ፡ጊና፡ ወበማርያም፡ ወበገብር
26 ኤል፡በስብከት፡፡ ወበሰድስ፡ ወርኅ፡ተፈነወ፡መልአክ፡ገብርኤል፡እምኀበ፡እግዚ
27 አብሔር፡፡ ሀገረ፡ገሊላ፡እንተ፡ስማ፡ናዝሬት፡፡ ኀበ፡ድንግል፡እንተ፡ተፍኅረት፡ለብ
እሲ፡ ዘስሙ፡ ዮሴፍ፡ ዘእምቤተ፡ ዳዊት፡ ወስማ፡ ለይእቲ፡ድንግል፡ ማርያም፡፡
28 ወቦአ፡ መልአክ፡ ኀቤሃ፡ ወይቤላ፡ ተፈሥሒ፡ ፍሥሕት፡ እግዚአብሔር፡
ምስሌኪ፡ ወቡርክት፡ አንቲ፡ እምአንስት፡፡

Quoniam magnus est coram Domino, & non bibet vinum, & siceram : & abun- 15
dabit super eum Spiritus sanctus ab utero matris suæ. Et multos filiorum Israel 16
convertet ad Dominum Deum ipsorum. Et ipse ibit ante illum in spiritu & 17
virtute Eliæ, ut convertat corda patrum ad filios, & contradicentes ad intelli-
gentiam justorum, ut paret populum gratum Domino. Et dixit Zacha- 18
rias angelo Dei, Per quod sciam quòd factum erit hoc? ego *sum* senex; &
uxor mea, processerunt dies suæ. Et respondit ei angelus, & dixit ei; Ego 19
sum Gabriel qui adsto coram Deo, & missus sum ad te, ut te alloquar : & annun-
tiem tibi hoc. Et ecce eris mutus, & deficies, & non poteris loqui usque quo 20
fiat hoc; quia non credidisti verbum meum, quod erit, & implebitur in tempore
suo. Et erant populi orantes, & expectantes Zachariam, & mirati sunt quòd 21
tardaret in Domo sancta. Et exiens ad eos foris non potuit loqui illis: & cogno- 22
verunt quòd illi aliquid apparuisset in Domo sancta : & permansit sicut mutus,
& innuebat iis cum manu sua. Et quum impleti essent dies vicis suæ adiit 23
domum suam : Et post duos dies concepit Elizabeth uxor ejus, & occultavit se 24
quinque mensibus, dicens; Siccine fecit mihi Deus quando intuitus est me, 25
auferre convicium meum ab hominibus?

Secundo sabbato quod præcedit confessionem : & de Maria, & Gabrielis prædicatione.

Et in sexto mense missus est angelus Gabriel à Deo *in* civitatem Galilææ, 26
cujus nomen Nazaret, Ad virginem quæ erat desponsata viro, cujus no- 27
men *erat* Iosephus, qui è domo David *erat* : & nomen hujus virginis *erat*
Maria. Et ingressus est angelus ad eam, & dixit ei; Gaude gaudio, Deus 28
tecum, & benedicta *es* tu è mulieribus.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * وچون روزکار خدمت او در خانهٔ خدا تمام شد باز کردید وبخانهٔ خود رفت * وبعد ازان
24
25 روزها الیشبع زن او ابستن شد ومدت پنج ماه ابستني خودرا پوشانید ومي کفت * اینست
کردار خداوند من که بعد از روزکار من با من کرد تا عار از من بر داشته شود در میان خلق

سوم مژده دادن فرشته مریم را براي مسیح

26 * ودر ششم ماه فرشته
27 جبرییل از پیش خدا فرستاده شد درجلیل درشهري که [نامش] ناصره است * پیش
بکري که اورا با مرد کرده بودند بمردي نامش یوسف ازخاندان داود ونام آن بکر
28 مریم * فرشته پیش مریم در آمد وبدو کفت سلام بر تو اي پر از نعمت خداوند ما با تو
خجسته هستي در زنان

Et cùm tempus ministerii ejus in domo Dei impletum esset, reversus est, & in domum suam ivit. 23 *Et post eos dies Elisceba uxor ejus gravida facta est, & spatio quinque mensium graviditatem suam celabat, ac dicebat;* 24 *Hoc est opus Domini mei, quod post tempus meum mecum fecit, ut opprobrium à me auferretur inter homines.* 25

III. Annuntiatio Angeli Mariæ de Christo.

Et in sexto mense Angelus Gabriel à Deo missus est in Galilæam, in civitatem cui nomen est Nazreh, 26 *Ad virginem quam viro desponsaverant, cui nomen Joseph de familia David : nomen autem illius virginis erat Maria.* 27 *Angelus itaque ad Mariam ingressus est, & ei dixit; Pax super te, O plena gratiâ, Dominus noster tecum; beata es inter mulieres.* 28

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Illa vero videns perturbata est in sermone ejus: & ratiocinabatur qualis esset sa-
29 Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀ-
lutatio ista. Et ait angelus ei; Ne pave Maria: invenisti enim gra-
30 σπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ Μαριάμ· εὗρες γὰρ χά-
tiam apud Deum. Et ecce concipies in utero, & paries filium: & vocabis no-
31 ριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρί, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄ-
men ejus, JESUM. Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & da-
32 νομα αὐτοῦ, ΙΗΣΟΥΝ. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ Υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώ-
bit ei Dominus Deus sedem David patris ejus: Et regnabit in
33 σει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Dixit
34 τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε
autem Maria ad angelum; Quomodo erit istud, quoniam virum non cognosco? Et
35 δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ
respondens angelus dixit ei; Spiritus sanctus superveniet in te, & efficien-
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύνα-
tia Altissimi obumbrabit tibi: Ideoque natum Sanctum, vocabitur Filius
μις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον Ἅγιον, κληθήσεται Υἱὸς
Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concipiens [fuit] filium in
36 Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ (ι) συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν
senectute sua: & hic mensis sextus est illi vocatæ sterili: Quia
37 (κ) γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος (λ) μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· Ὅτι
non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla
οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη 38
Domini: fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.
Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montanam cum
(μ) Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ 39
festinatione, in civitatem Juda: Et intravit in domum Zachariæ, & saluta-
σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα· Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσα- 40
vit Elisabeth. Et factum est, ut audivit Elisabeth salutationem Ma-
το τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μα- 41
riæ, exultavit infans in utero ejus: & repleta est Spiritu sancto
ρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου ἡ
Elisabeth: Et exclamavit voce magna, & dixit; Benedicta tu in mulieri-
Ἐλισάβετ· Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναι- 42
bus, & benedictus fructus ventris tui. Et unde mihi hoc, ut veniat ma-
ξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μή- 43
ter Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in
τηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ 44
aures meas, exultavit in gaudio infans in utero meo. Et be-
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν (ν) ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μα- 45
ata credens: quod erit perfectio effatis ei à Domino.
καρία ἡ πιστεύσασα· ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

MS. A. (ι) συγγενὶς (κ) γήρει (λ) ὁ μὴν (μ) Καὶ ἀναστᾶσα (ν) τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 * ܗܝ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܬ ܐܫܬܓܫܬ ܒܡܠܬܗ. ܘܡܬܚܫܒܐ ܗܘܬ ܕܡܢܘ ܫܠܡܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ
30 ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܡܪܝܡ. ܐܫܟܚܬܝ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܗܐ ܓܝܪ
31 ܡܩܒܠܐ ܐܢܬܝ ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ ܐܢܬܝ ܒܪܐ ܘܬܩܪܝܢ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. * ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܘܒܪܗ ܕܡܪܝܡܐ
32 ܢܬܩܪܐ. ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܟܘܪܣܝܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܢܐܡܠܟ ܥܠ ܒܝܬܗ
33 ܕܝܥܩܘܒ ܠܥܠܡ. ܘܠܡܠܟܘܬܗ ܣܘܦܐ ܠܐ ܢܗܘܐ. * ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ ܠܡܠܐܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܬܗܘܐ
34 ܗܕܐ ܕܓܒܪܐ ܠܐ ܝܕܝܥ ܠܝ. * ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܐܬܐ. ܘܚܝܠܗ ܕܡܪܝܡܐ
35 ܢܓܢ ܥܠܝܟܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܕܡܬܝܠܕ ܡܢܟܝ. ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܘܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܢܬܩܪܐ.
36 * ܘܗܐ ܐܠܝܫܒܥ ܐܚܝܢܬܟܝ ܐܦ ܗܝ ܒܛܢܐ ܒܪܐ ܒܣܝܒܘܬܗ. ܘܗܢܐ ܝܪܚܐ ܫܬܝܬܝܐ ܠܗ
37 ܠܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܩܪܬܐ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܛܠܐ ܠܐܠܗܐ ܡܕܡ. * ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ. ܗܐ ܐܢܐ ܐܡܬܗ
38 ܕܡܪܝܐ. ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܝܟ ܡܠܬܟ. ܘܐܙܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬܗ.

Illa verò quum vidisset, turbata est ejus ser- 29
mone, & meditabatur qualis esset salutatio
ista. Et dixit ei angelus; Ne timeas, Maria, 30
invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce 31
enim concipies utero, & paries filium, & vo-
cabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, 32
& filius Altissimi vocabitur, eique dabit Do-
minus Deus thronum David patris ipsius.
Et regnabit super domum Jacob in æter- 33
num, & regni ejus non erit finis. Dixit 34
Maria ad angelum; Quomodo fiet istud,
quandoquidem vir non est mihi cognitus?
Respondit angelus, & dixit ei; Spiritus san- 35
ctitatis veniet, & virtus Altissimi recumbet
super te: propterea is qui nasciturus est ex
te, Sanctus est, ac Filius Dei vocabitur. Et 36
ecce Elisebà cognata tua etiam ipsa concepit
filium in senectute sua, & hic est mensis sex-
tus ei quæ vocatur sterilis. Quoniam Deo 37
nihil est difficile. Ait Maria; Ecce me an- 38
cillam Domini, fiat mihi secundùm verbum
tuum. Et abiit angelus ab ea.

ܡܐܙܠܗ ܕܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ * ܓ *

Profectio Mariæ ad Elisebá. 3.

39 * ܩܡܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܙܠܬ ܒܛܝܠܘܬܐ ܠܛܘܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ
40 ܕܝܗܘܕ. * ܘܥܠܬ ܠܒܝܬܗ ܕܙܟܪܝܐ. ܘܫܐܠܬ ܫܠܡܗ ܕܐܠܝܫܒܥ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܡܥܬ
41 ܐܠܝܫܒܥ ܫܠܡܗ ܕܡܪܝܡ. ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܗ. ܘܐܬܡܠܝܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܩܥܬ
42 ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪܐ ܠܡܪܝܡ. ܡܒܪܟܬܐ ܐܢܬܝ ܒܢܫܐ. ܘܡܒܪܟ ܗܘ ܦܐܪܐ ܕܒܟܪܣܟܝ.
43 * ܐܝܡܟܐ ܠܝ ܗܕܐ ܕܐܡܗ ܕܡܪܝ ܬܐܬܐ ܠܘܬܝ. * ܗܐ ܓܝܪ ܟܕ ܢܦܠ ܩܠܐ ܕܫܠܡܟܝ ܒܐܕܢܝ.
44 ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܝ. * ܘܛܘܒܝܗ ܠܗܝ ܕܗܝܡܢܬ. ܕܗܘܐ ܫܘܡܠܝܐ ܠܐܝܠܝܢ
45 ܕܐܬܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ.

Surrexit autem Maria in illismet diebus, & 39
profecta est studiosè in montem in civitatem
Judææ. Et ingressa domum Zachariæ, pe- 40
tiit pacem ipsius Elisebá. Et factum est 41
quum audisset Elisebà salutationem Mariæ,
ut exultaret fœtus in utero ejus: Et reple-
ta est Spiritu sanctitatis. Exclamavitque 42
altâ voce, & dixit Mariæ; Benedicta tu in-
ter mulieres, & benedictus est fructus qui
est in utero tuo. Undenam hoc mihi, ut 43
mater Domini mei veniat ad me? Ecce 44
enim quum incidit vox salutationis tuæ in
aures meas, gaudio magno subsultavit fœ-
tus in utero meo. Et ô felix quæ credidit, 45
quia futurum est complementum earum re-
rum, quæ dictæ sunt ei à Domino!

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 *وچون مريم فرشته را ديد از سخنان او نهيب كرفت ومي انديشيد كه اين سلام
30 چيست *فرشته بدو كفت اي مريم مترس زيرا از پيش خدا نعمت يافتي *اينك آبستني
31
32 مي پذيري وپسري براي نامش يسوع بخواني * او بزرك شود وفرزند خداي بلند خوانده
33 شود وخداي بزرك تخت مملكت داود پدرش را بدو دهد * وبر خاندان يعقوب پادشاهي
34 كند تا ابد ومملكتش را فرجام نباشد* مريم بفرشته كفت چكونه اين بشود كه مرد بمن
35 نرسيده است * فرشته جواب داد كه روح القدس بيايد ونيرومندي بلند
را بر تو حلول كند براي انك از تو زاينده مي شود پاكست وپسر خدا
36 خوانده شود * واينك اليشبع خالهء تو او نيز بپيري خود بپسر آبستن است واين
ششم ماه است ازان او از براي انك عاقر خوانده مي شود يعني نا زاينده
37
38 * ودر قدرت خدا چيزي دشخوار نيست * مريم كفت كه كنيزكي ام ازان
خدا انج امر وفرمان اوست بشود چون اين سخن كفت فرشته ازپيش او برفت

Et cùm Maria Angelum vidisset, à 29
verbis ejus consternata est, & cogi-
tabat; Hæc quidem salutatio quid
est? Angelus ei dixit; O Maria ne 30
timeas: quoniam apud Deum gra-
tiam invenisti. Ecce impragnaris, et 31
filium paries, cujus nomen Jesum
vocabis. Ipse magnus erit, & Fili- 32
us Dei excelsi vocabitur, & Deus
magnus solium regni David patris
ejus ei dabit. Et super domum Ja- 33
cob regnabit in æternum, & regno
ejus finis non erit. Maria angelo di-
xit; Quomodo istud fiat, cùm vir ad 34
me non accesserit? Angelus respon- 35
sum dedit; Spiritus sanctus quidem
veniet et virtus Excelsi super te re-
sidebit: Qui enim ex te nascitur,
Sanctus est, & Filius Dei vocabi-
tur. Et ecce Eliseba matertera tua, 36
ipsa etiam in senectute sua filio gra-
vida est: & hic sextus mensis est
ejus, pro eo quod sterilis vocata fu-
erit, i. e. non pariens. Et in poten- 37
tia Dei quicquam difficile non est.
Maria dixit, Ancilla quidem 38
Dei sum, quod ejus dictum et man-
datum est, fiat: & cum hoc verbum
dixisset, Angelus ab ea discessit.

Versio VULGATA LATINA.

29 Quæ cùm audîsset, turbata est in sermone ejus, & cogitabat qualis esset ista salu-
30 tatio. Et ait Angelus ei; Ne timeas Maria: invenisti enim gratiam apud Deum:
31 Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus, JESUM.
32 Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem
33 David patris ejus: & regnabit in domo Jacob in æternum, Et regni ejus non
34 erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum; Quomodò fiet istud, quoniam vi-
35 rum non cognosco? Et respondens Angelus dixit ei; Spiritus sanctus superve-
niet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideóque & quod nascetur ex te
36 Sanctum vocabitur Filius Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit
37 filium in senectute sua: & hic mensis sextus est illi, quæ vocatur sterilis: Quia
non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce an- 38
cilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. Et discessit ab illa Angelus.
Exurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione, in civi 39
tatem Juda: Et intravit in domum Zachariæ, & salutavit Elisabeth. Et factum 40
est, ut audivit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero ejus: & 41
repleta est Spiritu sancto Elisabeth: Et exclamavit voce magnâ, & dixit; Bene 42
dicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et undè hoc mihi ut 43
veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ 44
in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo: Et beata, quæ cre- 45
didisti, quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi à Domino.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 فلما رأته اضطربت من كلامه وفكرت ما هذا السلام * فقال لها الملك لا تخافي يا مريم 30
31 فقد ظفرت بنعمة من عند الله * وانت تحبلين وتلدين ابنا وتدعين اسمه يسوع * هذا 32
يكون عظيما وابن العلي يدعى • ويعطيه الرب الاله كرسي داود ابيه * ويملك على بيت 33
يعقوب الى الابد ولا يكون لملكه انقضاء * فقالت مريم للملك كيف يكون هذا ولم اعرف بعلا * 34
فاجابها الملك قائلا روح القدس يحل عليك وقوة العلي تظللك • لهذا المولود منك 35
قدوس وابن الله يدعى * وهي ذه اليصابات نسيبتك حبلى بابن على كبر سنها * وهذا 36
الشهر السادس لتلك التي تدعى عاقرا * لانه ليس عند الله كلمة بغير قوة * فقالت مريم 37 38
[للملاك] هاانذا عبدة للرب فليكن لي كقولك وانصرف عنها الملك •

Cùm autem vidisset eum, turbata est ob 29
sermonem ejus, & cogitavit quæ esset
ista salutatio. Ait illi angelus; Ne ti- 30
meas, Maria, jam enim prævalles
gratiâ apud Deum. Et tu concipies & 31
paries filium, & vocabis nomen ejus
Jesum. Hic erit magnus, & filius Al- 32
tissimi vocabitur: & dabit illi Domi-
nus Deus sedem David patris ejus, Et 33
regnabit super domum Jacob in æternum,
& non erit regno ejus finis. Dixit verò 34
Maria angelo; Quomodò fiet hoc, cùm
non cognoverim maritum? Respondit ei 35
angelus, dicens; Spiritus sanctus de-
scendet super te, & virtus Altissimi ob-
umbrabit te: propterea nasciturus ex
te, Sanctus, & filius Dei vocabitur. Et 36
ecce Elizabeth cognata tua gravida est
filio in provectione ætatis suæ, & hic
mensis, sextus est ei quæ vocatur steri-
lis; Quoniam non est apud Deum ver- 37
bum sine virtute. Dixit Maria ad ange- 38
lum; Ecce me ancillam Domino, fiat
mihi secundùm sermonem tuum, & dis-
cessit ab ea angelus.

• الفصل الثالث • * فقامت مريم في تلك الايام ومضت مسرعة الى الجبل الى 39
40 مدينة يهوذا * ودخلت بيت زكريا وسلمت على اليصابات * فلما سمعت اليصابات صوت 41
سلام مريم تحرك الجنين في بطنها • فامتلأت اليصابات من روح القدس * وصرخت بصوت 42
عظيم قائلة مباركة انت في النساء ومباركة ثمرة بطنك * من اين لي هذا ان تاتي ام ربي 43
الي * لانه منذ وقع صوت سلامك في اذني تحرك الجنين بتهليل في بطني * فطوبى للتي 44 45
امنت ان يتم لها ما قيل من قبل الرب •

Sectio tertia.

Et surrexit Maria in illis diebus, et 39
abiit festina ad montem, in civitatem
Juda: Et intravit domum Zachariæ, 40
& salutavit Elizabeth. Cumque audis- 41
set Elizabeth vocem salutationis Ma-
riæ, subsilit infantulus in utero ejus, et
repleta est Elizabeth Spiritu sancto: Et 42
exclamavit voce magnâ, dicens; Bene-
dicta tu in mulieribus, et benedictus
fructus ventris tui. Undè mihi hoc, ut 43
veniat mater Domini mei ad me? Ubi 44
enim cecidit vox salutationis tuæ in
aures meas, subsilit infantulus cum
exultatione in utero meo. Et beata quæ 45
credidit, perficiendum esse sibi quod di-
ctum est à Domino.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወርእያ:ደንገፀት:እምቃሉ:ወትቤ:እፎኑ:ዘከመዝ:አምኃ:=፡ ወይቤላ:መልአክ:
30 ኢትፍርሂ:ማርያም:እስመ:ረከብኪ: ሞገሰ: በኀበ:እግዚአብሔር ::=፡ ወናሁ:ትፀ
31 ንሲ: ወትወልዲ:ወልደ:ወትሰምይዮ:ስሞ: እግዚእ: ኢየሱስ:=፡ ውእቱ:ዐቢይ:ወይ
32 ሰመይ: ወልደ: እግዚአብሔር: ልዑል: ወይሁቦ: እግዚአብሔር: አምላክ: መንበረ:
33 ዳዊትኒ:አቡሁ:=፡ ወይነግሥ:ለዐለ:ቤተ:ያዕቆብ:ለዓለም:ወአልቦ: መኀለቅት: ለ
34 መንግሥቱ::=፡ ወትቤሎ: ማርያም: ለመልአክ: እፎ: ይከውነኒ:ዝንቱ:እንዘ:ኢ
35 ያአምር:ብእሴ::=፡ ወአውሥአ: መልአክ:ወይቤላ: መንፈሰ: እግዚአብሔር: ቅዱ
ስ:ይመጽእ:ላዕሌኪ: ወኀይለ:ልዑል:ይጼልለኪ: ወዘኒ: ይትወለድ: እምኔኪ:ቅዱስ:
36 ውእቱ: ወይሰመይ: ወልደ: እግዚአብሔር: ልዑል::=፡ ወናሁ:ኤልሳቤጥኒ:እንተ:
እም:አዝማድኪ:ይእቲኒ:ፀንሰት:ወረከበት:ወልደ: በልህቃናቲሃ: ወናሁ : ሳድስ:ዝ
37 ንቱ: ወርኃ:ለእንተ:ይብልዋ: መካን:=፡ እስመ: አልቦ: ነገር : ዘይሰአኖ: ለእግዚአ
38 ብሔር::=፡ ወትቤሎ : ማርያም: ነየ: አመተ : እግዚአብሔር : ወይኩነኒ: በከመ:
39 ትቤለኒ:: ወሖረ : እምኀቤሃ : መልአክ::=፡ ወተንሥአት : ማርያም: በውእቱ:
40 መዋዕል:ወሖረት:ደወለ:ወበጽሐት:ፍጡነ: ሀገረ: ይሁዳ:=፡ ወቦአት:ቤተ:ዘካርያ
41 ስ: ወአምኃታ : ለኤልሳቤጥ:=፡ ወሰበ : ሰምዓታ : ኤሊሳቤጥ : ቃለ : ለማርያም:
እንዘ : ትትአምኆ:አንፈርዐጸ:እጓለ: በውስተ: ከርሣ:: ወመልአ : መንፈስ : ቅዱስ:
42 ላዕለ : ኤልሳቤጥ:=፡ ወከልሐት: በዐቢይ:ቃል: ወትቤ:ቡርክት: አንቲ:ለምእንስት:
43 ወቡሩክ:ፍሬ: ከርሥኪ:=፡ ወምንትኑ: አነ:ከመ: ትምጽኢ : እም : ለእግዚእየ:
44 ኀቤየ::=፡ እስመ:ናሁ:ሶበ:ሰማዕኩ: ቃለኪ: እንዘ: ትትአምኅኒ: አንፈርዐጸ : እጓ
45 ለ:በውስተ:ከርሥየ:በፍሥሐ : ወበሐሤት:=፡ ወብፅዕት: አንቲ: እንተ: ተአምኒ:
ከመ: ይከውን: ቃለ: ዘነገሩኪ: እምኀበ : እግዚአብሔር::=፡

Et quum vidisset, eum turbata fuit à voce ejus, & dixit; Qualis est hujusmodi salu- 29
tatio? Et dixit ei angelus; Ne time, Maria, quia invenisti gratiam apud Deum. 30
Et ecce concipies, & parturies filium, & vocabis nomen ejus Dominum Jesum. 31
Hic *erat* magnus, & vocabitur filius Domini excelsi: & dabit ei Dominus Deus 32
sedem David patris ipsius. Et regnabit super domum Jacob, in æternum, & nul- 33
lus est finis regni ejus. Et dixit Maria angelo, Quomodo fiet mihi illud, non cog- 34
noscenti hominem? Et respondit angelus, & dixit ei; Spiritus Dei sanctus ve- 35
niet super te, & virtus Supereminentis obumbrabit tibi, & qui nascetur à te
Sanctus est, & vocabitur, Filius Dei altissimi. Et ecce Elizabeth quæ ex cognatis 36
tuis *est*, ipsa concepit, & obtinuit filium in senectute sua, & ecce sextus hic men-
sis illi *est*, quam vocant sterilem: Quia non est verbum quod non potest Deus. 37
Et dixit ei Maria, Ecce ancilla Domini; & fiat mihi sicut dicis, & abiit ab ea ange- 38
lus. Et surrexit Maria in isto die, & abiit in regionem, & venit citò in civita- 39
tem Juda. Et ingressa est domum Zachariæ, & salutavit Elizabetham. 40
Et quum audîsset Elizabeth vocem Mariæ salutantis eam, exultavit fœtus in 41
utero ejus; & abundavit Spiritus sanctus super Elizabeth. Et exclamavit 42
magnâ voce, & dixit; Benedicta tu è mulieribus, & benedictus fructus uteri tui.
Et quæ ego sum, ut veniat mater Domini mei ad me? Quia ecce ut au- 43
divi vocem tuam salutantem me, exultavit fœtus in utero meo, cum gaudio 44
& exultatione. Et beata tu es quæ credis, quòd fiet verbum, quod nun- 45
tiârunt tibi à Domino.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 40 * ودران روزها مريم بجانب كوه روان شد وآمد بشهر يهود • * ودر خانهء زكريا در رفت •
41 وبر اليشبع سلام كرد • * چون اليشبع سلام † مريم را شنيد • بچه در شكم او فرخنده ونشاط
42 در جنبش آمد واليشبع پر شد از روح القدس • * باواز بلند بانك زد • وبمريم گفت اي
43 خجسته † در زنان • وخجسته است † ميوهء كه در شكم توست • * اين را از كجا دارم كه
44 مادر خداوند † من پيش من بيايد • * همان دم • كه سلام تو † دردو گوش من در
45 افتاد • بشادماني بزرك بچه † در شكم من فرخنده شد • * وخنك جان انك باور داشت • كه
كماليت شد مر ايشانرا • كه از پيش خدا با وي سخن گفته شد •

Et in illis diebus Maria montem 39
versus profecta est, et venit in civi-
tatem Judææ. Et in domum Zacha- 40
riæ ingressa est, & Elisebam saluta-
vit. Cum Eliseba salutationem Ma- 41
riæ audiret, fœtus in utero ejus ex-
ultanter & cum alacritate commo-
vit se: & Eliseba impleta fuit Spi-
ritu sancto. Voce itaque elatâ ex- 42
clamavit, & Mariæ dixit; O bene-
dicta inter mulieres, benedictus et-
iam est fructus, qui in ventre tuo est.
Hoc undè habeo, ut mater Domini 43
mei ad me veniat. Eodem momento, 44
quo salutatio tua in aures meas in-
cidit, cum gaudio magno fœtus in
ventre meo exultavit. Et beata ani- 45
ma ejus quæ credidit, quòd comple-
mentum sit iis, quæ à Deo illi an-
nuntiata fuerunt:

Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultavit spiritus meus
46 Καὶ εἶπε Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον· Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου
47 in Deo salutari meo. Quia respexit in humilitatem ancillæ suæ:
48 ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου. Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ·
ecce enim ex hoc nunc beatam dicent me omnes generationes. Quia fecit mihi magna
49 ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί. Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα
potens, & sanctum nomen ejus. Et misericordia ejus *in generationes generationum*
50 ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν
timentibus eum. Fecit *robur* in brachio suo: *dissipavit* super-
51 τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφά-
bos cogitatione cordis *eorum*. *Detraxit* potentes de *thronis*, & exaltavit humiles.
52 νους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς.
Esurientes implevit bonis, & divites dimisit inanes. Suscepit
53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς. Ἀντελάβετο
54 Israel puerum suum, *memorari* misericordiæ, (Sicut locutus est ad patres
55 Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, (Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας
nostros, Abraham & semini ejus) in *seculum*. Mansit autem Maria cum
56 ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ) εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν
illa quasi *menses tres*: & reversa est in domum suam. *Verùm* Elisabeth
57 αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Τῇ δὲ Ἐλισάβετ
impletum est tempus *parere ipsam*, & *genuit* filium. Et audierunt vicini
58 ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι
& cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, &
καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ

congratulabantur ei. Et factum est, in octavo die venerunt circumcidere
συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν 59
puerum, & vocabant eum *in* nomine patris sui, Zachariam. Et
τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. Καὶ 60
respondens mater ejus, dixit; Nequaquam, sed vocabitur Joannes. Et
ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ 61
dixerunt ad illam, Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur no-
εἶπον πρὸς αὐτήν, Ὅτι οὐδείς ἐστιν (ξ) ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνό-
mine hoc. Innuebant autem patri ejus, *hoc, quid* vellet vocari eum.
ματι τούτῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 62
Et postulans *tabellam*, scripsit, dicens; Joannes est nomen ejus: Et mirati
Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμα- 63
sunt universi. Apertum est autem os ejus illicò, & lingua ejus,
σαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, 64
& loquebatur benedicens Deum. Et factus est super omnes timor
καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. (ο) Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος 65
vicinos eorum: & *in omni* montana Judææ divulgabantur omnia
τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
verba hæc. Et posuerunt omnes *audientes* in corde suo,
τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66
dicentes; *Quisnam puerulus* iste erit? Et manus Domini erat cum illo. Et
λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ 67
Zacharias pater ejus repletus est Spiritu sancto, & prophetavit, dicens;
Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου, καὶ (π) προεφήτευσε, λέγων,

MS. A. (ξ) ἐκ τῆς συγγενείας σου, (ο) Ἐγένετο δὲ (π) ἐπροφήτευσεν,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

46 * ܘܐܡܪܬ ܡܪܝܡ. ܡܪܘܪܒܐ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ. * ܘܚܕܝܬ ܪܘܚܝ ܒܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝ. * ܕܚܪ
47
48 ܒܡܘܟܟܐ ܕܐܡܬܗ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܢ ܗܫܐ ܢܛܘܒܢܢܝ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ. * ܕܥܒܕ
49 ܥܡܝ ܪܘܪܒܬܐ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ. ܘܩܕܝܫ ܗܘ ܫܡܗ. * ܘܚܢܢܗ ܠܕܪܐ ܘܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
50 ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ. * ܥܒܕ ܙܟܘܬܐ ܒܕܪܥܗ. ܘܒܕܪ ܠܡܫܬܥܠܢܐ ܒܪܥܝܢܐ ܕܠܒܗܘܢ. * ܣܚܦ
51
52 ܐܚܝܕܢܐ ܡܢ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܐܪܝܡ ܠܡܟܝܟܐ. * ܟܦܢܐ ܐܣܒܥ ܛܒܬܐ. ܘܡܥܬܪܢܐ ܫܪܐ
53 ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܥܕܪ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܗ. ܘܐܬܕܟܪ ܚܢܢܗ. * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡ ܐܒܗܝܢ.
54
55 ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܥܡ ܙܪܥܗ ܠܥܠܡ. * ܩܘܝܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܝܟ ܝܪܚܐ
56 ܬܠܬܐ. ܘܗܦܟܬ ܠܒܝܬܗ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܡܘܠܕܗ ܕܝܘܚܢܢ * ܕ *
57 * ܐܠܝܫܒܥ ܕܝܢ ܡܠܝ ܠܗ ܙܒܢܐ ܕܬܐܠܕ. ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. * ܘܫܡܥܘ ܫܒܒܝܗ ܘܒܢܝ
58 ܛܘܗܡܗ. ܕܐܣܓܝ ܐܠܗܐ ܚܢܢܗ ܥܠܝܗ. ܘܚܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ
59 ܬܡܝܢܝܐ. ܐܬܘ ܠܡܓܙܪܗ ܠܛܠܝܐ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܫܡܐ ܕܐܒܘܗܝ ܙܟܪܝܐ. * ܘܥܢܬ
60 ܐܡܗ ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܝܘܚܢܢ ܢܬܩܪܐ ܫܡܗ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܒܫܪܒܬܟܝ
61 ܕܡܬܩܪܐ ܒܫܡܐ ܗܢܐ. * ܘܪܡܙܘ ܠܐܒܘܗܝ ܕܐܝܟܢܐ ܨܒܐ ܕܢܫܡܝܘܗܝ. * ܘܫܐܠ ܦܢܩܝܬܐ
62
63 ܘܟܬܒ. ܘܐܡܪ ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܫܡܗ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ. * ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܠܫܢܗ.
64 ܘܡܠܠ ܘܡܒܪܟ ܠܐܠܗܐ. * ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܒܒܝܗܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܝܗܘܕ.
65 ܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ. * ܘܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ.
66 ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ ܛܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܥܡܗ. * ܘܐܬܡܠܝ ܙܟܪܝܐ
67 ܐܒܘܗܝ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܬܢܒܝ ܘܐܡܪ.

Et ait Maria; Magnificat anima mea Domi- 46
num. Et exultavit spiritus meus in Deo Ser- 47
vatore meo. Quia respexit humilitatem an- 48
cillæ suæ: ecce enim ex hoc tempore beati-
tudinem mihi tribuent omnes generationes.
Quia egit apud me magnifica ille qui potens 49
est, cujusq; nomen sanctum: Et misericordia 50
ejus in ætates & generationes super eos, qui ti-
ment ipsum. Fecit victoriam brachio suo, & 51
dissipavit super eos mente cordis ipsorum.
Deturbavit potentes de cathedris, & exalta- 52
vit humiles. Esurientes saturavit bonis, & 53
divites dimisit inaniter. Adjuvit Israelem ser- 54
vum suum, et recordatus est misericordiæ suæ.
Sicut locutus fuerat cum patribus nostris, cum 55
Abraham, & cum semine ejus in seculum.
Mansit autem Maria apud Elisebâ quasi 56
menses tres, & reversa est domum suam.
Matutinis nativitatis Johannis. 4.
Ipsi autem Elisebâ advenerat tempus pari- 57
endi: & peperit filium. Et audierunt vicini 58
filiiq; cognationis ejus, Deum multiplicâsse
gratiam suam erga eam, & congratulabantur
ei. Et factum est die octavo ut venerint cir- 59
cumcisuri puerulū, & vocabant eum nomine
patris ipsius, Zachariam. Et respondit mater 60
ejus, ac dixit eis; Non ita, sed vocabitur Jo-
hannes. Et dicunt ei; Nemo est in prosapia 61
tua qui vocetur hoc nomine. Innuerunt itaq; 62
patri ejus quomodò vellet ei nomen imponi.
Petiitq; codicillum, & scripsit, inquiens; Jo- 63
hannes est nomen ejus. Et miratus est unus-
quisque. Et illicò apertum est os ejus, & ejus 64
lingua, & loquutus est, benedixitque Deo. Et 65
extitit pavor super omnes vicinos eorum, &
in universo monte Judææ ista narrabantur.
Omnes autem qui audierunt, cogitabant in 66
corde suo, ac dicebant; Quisnam futurus est
puerulus iste? & manus Domini erat cum
eo. Et repletus est Zacharias pater ejus Spi- 67
ritu sanctitatis, ac vaticinatus est, dicens;

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

46 47 * وگفت مريم مر خدايرا جان † من ستايش دهد * وشادناك شد جان من بخداي • زندگاني †
48 دهنده من * كه در فروتني تواضع كنيزك خود نگه كرد • اينك ازين ساعت • تمامت دورهايا
49 50 مرا ستايش دهند * كه بزرگوارها پيش من كرد • كه نيرومند وپاكست نام او * ورحمت
51 او تا ابد † روزگارها بر ايشان كه ازو بترسند * ببازوي خود پيروزكاري ساخت • ومفتخرانرا
52 بارزوي دل ايشان • ايشانرا پراكنده كرد • * نيرومندانرا از تختهاء خود بر انداخت •
53 وفروتنانرا بلند كرد • * گرسنگانرا از خيرات خود سير كرد • وتوانگرانرا تهي گردانيد •
54 * باسراييل بنده خود ياري داد • ورحمت • ومهرباني خود † بياد آورد • * كه با پدران ما گفت
56 بابراهيم وبا تخم او تا ابد • * وماند مريم پيش اليشبع قدر سه ماه ودر خانه خود باز گرديد

چهارم زايدن يوحنا يعني رحمت خدا وبلغت عرب يحيي گويندش

57 58 * وچون هنگام وضع اليشبع تمام شد • بپسر زاييد • * همسايگان • وقوم † قبيله † او شنيدند •
59 كه خدا رحمت † خودرا درخانه † زكريا فرو ريخت • با وي شاد مي † شدند • * ودرو
هشتم † روز † جمع شدند • وكودك را ختنه † كردند • وبنام پدر او • زكريا مي خواندند •

Et dixit Maria; Deo anima mea 46
laudem tribuit. Et lætatur anima 47
mea in Deo vitam dante mihi. Quia 48
in humilitatem demissionis ancillæ
suæ intuitum fecit: ecce ab hoc
tempore omnes generationes me lau-
dabunt. Quia magnalia apud me 49
fecit is cui Potens & Sanctus nomen
est. Et misericordia ejus in ater- 50
num & secula est super eos, qui ab
ipso timent. Brachio suo victoriam 51
fecit: & gloriosos in desiderio cor-
dis ipsorum dissipavit. Potentes à 52
soliis suis deturbavit, & humiles ex-
altavit. Esurientes bonis suis satu- 53
ravit, et divites vacuos redire fecit.
Israeli servo suo opem tulit, et cle- 54
mentiam atque misericordiam suam
in memoriam reduxit. Quod patri- 55
bus nostris loquutus est, Abrahamo et
semini ejus in æternum. Et mansit 56
Maria apud Elisebam circiter tres
menses: & in domū suam reversa est.

IV. Nativitas Johannis, (quod significat, Misericordia Dei) quem linguâ Arabicâ Jahja appellant.

Et cùm tempus partûs Elisebæ ex- 57
pletum esset, filium peperit. Vicini 58
itaque et tribules ejus audientes
quòd Deus misericordiam suā in do-
mū Zachariæ defudisset, cum eo læ-
tati sunt. Et in octavo die congregati 59
sunt, et puerum circunciderunt: et
nomine patris sui Zachariam vocabāt.

Versio VULGATA LATINA.

46
47 Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultavit spiritus meus in
48 Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc be-
49 atam me dicent omnes generationes: Quia fecit mihi magna qui potens est, &
50 sanctum nomen ejus. Et misericordia ejus à progenie in progenies timentibus
51 eum. Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.
52 Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles. Esurientes implevit bonis: &
53 divites dimisit inanes. Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ
54 suæ. Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham, & semini ejus in secula.
55
56 Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus: & reversa est in domum
57 suam. Elisabeth autem impletum est tempus pariendi, & peperit filium.
58 Et audierunt vicini & cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam
suam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum est in die octavo, venerunt 59
circumcidere puerum, & vocabant eum nomine patris sui, Zachariam. Et respon- 60
dens mater ejus, dixit; Nequaquam, sed vocabitur Joannes. Et dixerunt ad il- 61
lam; Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant au- 62
tem patri ejus, quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem scripsit, di- 63
cens; Joannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi. Apertum est autem illicò 64
os ejus, & lingua ejus, & loquebatur benedicens Deum. Et factus est timor 65
super omnes vicinos eorum: & super omnia montana Judææ divulgabantur omnia
verba hæc: Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo, dicentes; Quis, 66
putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias pater 67
ejus repletus est Spiritu sancto: & prophetavit, dicens;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46
47 * فقالت مريم تعظم نفسي الرب * وروحي تهلل بالله مخلصي * لانه نظر الي تواضع امته
48
49 ان من الان تعطيني الطوبي جميع الاجيال * لان القوي صنع بي عظايم فقدوس اسمه *
50
51 * ورحمته كاينه من اجيال الي اجيال لخايفيه * صنع القوه بذراعه وفرق المستكبرين
52
53 بفكر قلوبهم * انزل الاقوياء عن الكراسي ورفع المتواضعين * اشبع الجياع من الخيرات
54
55 وارسل الاغنياء فرغا * عضد اسراييل فتاه وذكر رحمته * كالذي قال لابايا ابرهيم وزرعه
56 الي الابد * واقامت مريم عندها نحو من ثلثة اشهر وعادت الي بيتها •
57
58 • الفصل الرابع • * ولما تم زمن النفاس لتلد ولدت ابنا * وسمع جيرانها
59 واقرباوها ان الرب قد عظم رحمته لها ففرحوا معها * فلما كان في اليوم الثامن جاوا ليختنوا
60
61 الصبي ودعوه باسم ابيه زكريا * فاجابت امه قايلة لا لكن ادعوه يوحنا * فقالوا لها ليس
62
63 احد في جنسك يدعي بهذا الاسم * فاشاروا الي ابيه ماذا تريد ان تسميه * فطلب لوحا
64 وكتب قايلا اسمه يوحنا فتعجب جميعهم * وللوقت انفتح فمه وانطلق لسانه وتكلم وبارك الله *
65
66 * وصار خوف علي جميع جيرانهم وتحدث بهذا الكلام في جميع تخوم يهودا * وفكر جميع
67 السامعين في قلوبهم قايلين ترى ماذا يكون من هذا الصبي • ويد الرب كانت معه * فامتلا
زكريا ابوه من روح القدس وتنبي قايلا •

Et ait Maria; Magnificet anima mea 46
Dominum. Et spiritus meus exultet in 47
Deo salvatore meo: Quia respexit hu- 48
militatem ancillæ suæ. Etenim ex nunc
dabunt mihi beatitudinem omnes gene-
rationes: Quia Potens fecit in me ma- 49
gna. Nam sanctum nomen ejus: Et mi- 50
sericordia ejus existens à generationi-
bus ad generationem timentibus eum.
Fecit virtutem brachio suo, & dispersit 51
superbos in cogitatione cordium eorum.
Deposuit potentes de sedibus, & exalta- 52
vit humiles. Satiavit esurientes bonis, 53
& dimisit divites, inanes. Fulsit Israe- 54
lem puerum suum, & recordatus est mi-
sericordiæ suæ. Juxta id quod dixerat 55
patribus nostris, Abraham & semini ejus
in seculum. Et mansit Maria apud eam 56
quasi tribus mensibus: & reversa est in
domum suam. Sectio quarta.
Cùm autem impletum esset tempus Elisa- 57
beth ut pareret, peperit filium: Et au- 58
dierunt vicini ejus, & cognati ejus quòd
Dominus magnificaverat misericordiam
suam erga illam: & congratulati sunt ei.
Et cùm esset in die octavo, venerunt ut 59
circumciderent puerum, & vocaverunt
eum nomine patris sui, Zachariam. Re- 60
spondit mater ejus, dicens; Nequaquam,
sed vocate eum Johannem. Dixerunt 61
ei; Non est quisquam in genere tuo qui
vocetur hoc nomine. Et innuerunt patri 62
ejus; Quomodò vis vocare eum? Et 63
postulavit tabellam, scripsitque, dicens:
Nomen ejus est Johannes. Et mirati
sunt universi. Et illicò apertum est os 64
ejus, & soluta est lingua ipsius, & lo-
cutus est, & benedixit Deum. Et factus 65
est timor super omnes vicinos eorum: &
narrata fuerunt hæc verba in omnibus
finibus Judææ: Et cogitaverunt omnes 66
audientes in cordibus suis, dicentes;
Quid putas futurum esse de hoc puero?
Et manus Domini erat cum illo. Et re- 67
pletus est Zacharias pater ejus Spiritu
sancto, & prophetavit, dicens;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

45
47 ወትቤ፡ ማርያም፡ ታዐቢዮ፡ ነፍስየ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወትትሐሠይ፡ መንፈስየ፡
48 በእግዚአብሔር፡ወመድኃኒየ፡፡ እስመ፡ ርእየ፡ ሕማማ፡ ለአመቱ፡፡ ወናሁ፡ እምይእዜሰ፡
49 ያስተበፅዑኒ፡ ኵሉ፡ ትውልድ፡፡ እስመ፡ ገብረ፡ ሊተ፡ ኀይለ፡ ዓቢያተ፡ ወቅዱስ፡ ስ
50 ሙ፡፡ ወሣህሉኒ፡ ለትውልደ፡ ትውልድ፡ ለእለ፡ ይፈርህዎ፡፡ ወገብረ፡ ኀይለ፡ በ
51 መዝራዕቱ፡ ወዘረዎሙ፡ ለእለ፡ ያዐብዩ፡ ሕሊና፡ ልቦሙ፡፡ ወነሠቶሙ፡ ለኀያላን፡
52 እመናብርቲሆሙ፡፡ ወአዕበዮሙ፡ ለትሑታን፡፡ ወአጽገቦሙ፡ እምበረከቱ፡ ለርኁ
53 ባን፡ ወፈነዎሙ፡ ዕራቆሙ፡ ለብዑላን፡፡ ወተወክፎ፡ ለእስራኤል፡ ቍልዔሁ፡ ወተዘከ
54 ረ፡ ሣህሎ፡፡ ዘይቤሎሙ፡ ለአበዊነ፡ ለአብርሃም፡ ወለዘርኡ፡ እስከ፡ ለዓለም፡፡
55
56 ወነበረት፡ ማርያም፡ ኀቤሃ፡ መጠነ፡ ሠለስቱ፡ አውራኅ፡ ወእምድኅረዝ፡ ኀተወት፡
ቤታ፡፡ በሰንበት፡ ዘቅድመ፡ ጌና፡፡
57 ወበጽሐ፡ ወርኃ፡ ለኤሊሳቤጥ፡ ወወለደት፡ ወልደ፡፡ ወሰምዑ፡ አዝማ
58 ዲሃ፡ ወሰብአ፡ ቤታ፡ ከመ፡ አዕበየ፡ እግዚአብሔር፡ ሣህሎ፡ ላዕሌሃ፡ ወተ
59 ፈሥሑ፡ ላቲ፡፡ ወእምዝ፡ ሎሙ፡ ሰመነ፡ ዕለት፡ ወሰድዎ፡ ለሕፃን፡ ከመ፡ ይ
60 ግዝርዎ፡ ወሰመይዎ፡ በስመ፡ አቡሁ፡ ዘካርያስ፡፡ ወአውሥአት፡ እሙ፡ ወትቤ፡ ላል
61 ቦ፡ ዮሐንስ፡ ይሰመይ፡፡ ወይቤልዋ፡ አልቦ፡ እምአዝማደኪ፡ ዘስማሁ፡ ስመ፡፡ ወቀ
62 ጸብዎ፡ ለአቡሁ፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ተፈቅድ፡ ይሰሚዮ፡፡ ወሰአለ፡ መጽሐፈ፡ እን
63 ዘ፡ ይብል፡ ዮሐንስ፡ ስሙ፡ ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡፡ ወተከሥተ፡ አፉሁ፡ ወልሳኑ፡ ሰቤ
64 ሃ፡ ወነበበ፡ ወሰብሐ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወኮነ፡ ፍርሀት፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ ሰብአ፡ ዘውእ
65 ቱ፡ ብሔር፡ ወላዕለ፡ ኵሉ፡ ደወለ፡ ይሁዳ፡ ወተናገርዎ፡ ለዝንቱ፡ ነገር፡ በኵሉ፡ ብሔረ፡
66 ይሁዳ፡፡ ወአዕቀብዎ፡ በልቦሙ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ሰምዕዎ፡ ወይቤሉ፡ ምንትኑ፡
67 እንጋ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ሕፃን፡ እስመ፡ እደ፡ እግዚአብሔር፡ ላዕሌሁ፡፡ ወዘካርያስ፡
አቡሁ፡ መልአ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ላዕሌሁ፡ ወተነበየ፡ ወይቤ፡፡

Et dixit Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultat spiritus meus in 47
Deo meo & salvatore meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: & ecce ex 48
nunc beatam dicent me omnes generationes. Quoniam fecit mihi fortis ma- 49
gna, & sanctum nomen ejus. Et misericordia ejus progeniei progenierum ti- 50
mentibus eum. Et fecit virtutem in brachio suo, & dispersit *eos* qui magnifi- 51
cant cogitationes cordis ipsorum. Et sustulit potentes è thronis eorum, & ma- 52
gnificavit humiles. Et implevit benedictione suâ esurientes & dimisit inanes, 53
divites. Et suscepit Israelem puerum suum, & recordatus est misericordiæ suæ. 54
Quam locutus fuerat patribus nostris, Abrahamo & semini suo usq; in æternum. 55
Et mansit Maria apud eam circiter tres menses: & postea ivit *ad* domum suam. 56
Sabbato præcedente ante confessionem.
Et accessit Luna Elizabethæ, & peperit filium. Et audierunt cognati, & homi- 57
nes domûs ejus, quòd magnificâsset Deus misericordiam suam super eam, & 58
congratulati sunt ei. Et tunc quando octavus dies *erat*, duxerunt parvulum ut 59
circumciderent eum: & vocârunt eum in nomine patris sui, Zachariam. Et 60
respondit mater ejus, & dixit; Nequaquam, Johannes vocabitur. Et dixerunt ei, 61
Nemo ex progenie tua tali gaudet nomine. Et innuebant patri ejus, & dicebant 62
ei; Quid vis vocari eum. Et petiit librum, dicens; Johannes nomen ejus: & mirati 63
sunt omnes. Et apertum est os ejus, & lingua ejus statim, et loquutus est, & lauda- 64
vit Deum. Et factus est timor super omnes homines istius loci, & sup omnem re- 65
gionem Judææ: et nuntiavêrunt hunc sermonem in omni loco Judææ. Et custodie- 66
runt in cordibus suis omnia quæ audiverant: et dixerunt, Quis igitur est hic par-
vulus, quoniam manus Dei *est* super eum? Et abundavit Spiritus sanctus super Za- 67
chariam patrem ejus: & prophetavit, & dixit;

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

60
61 * مادرش بديشان گفت • نه اين چنين باشد • الا يوحنا خوانده شود • * بدو گفتند • در
62 اسراييل تو كسي بدين نام نيست • * واز انجا پيش پدرش † زكريا رفتند • وبدو اشارت كردند •
63
64 كه نام پسرت چه نهيم • * او مركب خواست ونبشت كه نام او يوحنا باشد • * وچون اين كلمه را
65 نبشت • زبان او گويا شد • وخدا را شكر كرد • * واين حالت • سهم وهيبت • بر حاضران •
66 وهمسايگان • افتاد • ودر تمامت كوه يهودا • اين † خبر گفته مي شد * وهر كه مي شنيد • در
دل خود مي انديشيد • ومي گفتند چگونه خواهد † شدن اين كودك ودست † خدا با وي
67 بود • * واز ان پس • زكريا پدرش • از جان پاك پر شد •
پيغمبري زكريا
وپيغمبري كرد • وگفت •

Mater ejus illis dixit; Haud ita 60
sit, sed Johannes vocabitur. Et 61
dixerunt; In Israele tuo quispiam
hoc nomine non est. Et illinc ad 62
patrem ejus Zachariam iverunt,
& ei signo facto dixerunt; Quod
nomen filio tuo imponemus? Ille 63
atramentum petiit, & scripsit, quod
nomen ejus Johannes esset. Et cùm 64
hoc verbum scripsisset, lingua ejus
loquelâ prædita est, & Deo gratias
egit. Et ab hoc facto terror & 65
pavor super præsentes & vicinos
cecidit: & in toto monte Judææ
hujus rei fama percrebuit. Et 66
quicunque audivit, in corde suo
reputavit: & dicebant, Qualis
futurus est hic puer? Et manus Dei
cum eo fuit.

Prophetia Zachariæ.

Et post hæc Zacharias pater ejus 67
Spiritu sancto plenus fuit, & vati-
cinatus est, ac dixit;

Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitavit & fecit redemptionem
68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν
plebi suæ. Et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui.
69 τῷ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ.
Sicut locutus est per os sanctorum qui à seculo Prophetarum ejus. Salutem
70 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, Σωτηρίαν
ex inimicis nostris, & de manu omnium odio habentium nos: Facere misericordiam cum
71 ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ
patribus nostris, & memorari testamenti sancti sui: Jusjurandum quod juravit ad
72 τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ· Ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς
Abraham patrem nostrum, dare nobis, Impavidè ex manu inimicorū nostrorū
73 Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, Ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
liberatos, servire illi, In sanctitate & justitia coram ipso, omnes
74 ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ, Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας
dies vitæ nostræ. Et tu, puer, Propheta Altissimi vocaberis: præi-
76 τὰς (ρ) ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπο-
bis enim ante faciem Domini, parare vias ejus: Ad dandam scientiam salutis
77 ρεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
plebi ejus, in remissionem peccatorum eorum: Per viscera misericordiæ Dei nostri,
78 τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν (σ) αὐτῶν· Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
in quibus visitavit nos Oriens ex alto: Apparere iis qui in tenebris, & umbra
79 ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους· Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει, καὶ σκιᾷ
mortis sedentibus: Dirigere pedes nostros in viam pacis. At puerulus
θανάτου καθημένοις· τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον 80
crescebat & corroborabatur spiritu: & erat in desertis usq; in diem ostensionis suæ
ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ
ad Israel.
πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

CAP. II. β'.

Factū est autem in diebus illis, exiit edictum à Cæsare Augusto,
Α' (α) Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, 1
describi omnem habitatam. Hæc descriptio prima facta est præ-
ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγε- 2
side Syriæ Cyrenio. Et ibant omnes describi, unusquisque
μονεύοντος τῆς Συρίας (β) Κυρηνίου. Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος 3
in propriam civitatem. Ascendit autem & Joseph à Galilæa, ex civitate Na-
εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως (γ) Να- 4
zareth, in Judæam, in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem, propter esse
ζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι
ipsum ex domo & familia David: Describi cum Maria despon-
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ· (δ) Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ (ε) μεμνη- 5
β sata sibi uxore, existente prægnante. Factum est autem in esse eos ibi,
στευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, 6
impleti sunt dies parere ipsam.
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

MS. A. (ρ) ἡμέρας ἡμῶν. (σ) ἡμῶν· Διὰ MS. A. ΚΕΦ. β'. (α) Ἐγένετο ἐν (β) Κυρηνίου. (γ) Ναζαρέθ, (δ) Ἀπογράφεσθαι (ε) ἐμνηστευμένῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

68 * ܡܒܪܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ . ܕܣܥܪ ܥܡܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܘܪܩܢܐ. * ܘܐܩܝܡ ܠܢ
69 ܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܒܒܝܬ ܕܘܝܕ ܥܒܕܗ. * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܦܘܡ ܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ 70
ܥܠܡ. * ܕܢܦܪܩܢ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܣܢܐܝܢ. * ܘܥܒܕ ܚܢܢܗ 71
72 ܥܡ ܐܒܗܝܢ. ܘܐܬܕܟܪ ܩܝܡܘܗܝ ܩܕܝܫܐ. * ܘܡܘܡܬܐ ܕܝܡܐ ܠܐܒܪܗܡ ܐܒܘܢ 73
ܕܢܬܠ ܠܢ. * ܕܢܬܦܪܩ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܕܠܐ ܕܚܠܬܐ ܢܦܠܘܚ ܩܕܡܘܗܝ. 74
* ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܢ . ܒܟܐܢܘܬܐ. * ܘܐܢܬ ܛܠܝܐ ܢܒܝܐ ܕܡܪܝܡܐ ܬܬܩܪܐ. ܬܐܙܠ ܓܝܪ ܩܕܡ 75
76 ܐܦܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܕܬܛܝܒ ܐܘܪܚܗ. * ܕܬܬܠ ܝܕܥܬܐ ܕܚܝܐ ܠܥܡܗ ܒܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ. 77
* ܒܪܚܡܐ ܕܚܢܢܗ ܕܐܠܗܢ. ܕܒܗܘܢ ܢܣܥܪܢ ܕܢܚܐ ܡܢ ܪܘܡܐ. * ܠܡܢܗܪܘ ܠܐܝܠܝܢ 78
79 ܕܝܬܒܝܢ ܒܚܫܘܟܐ ܘܒܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ. ܕܢܬܪܘܢ ܪܓܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܠܡܐ. * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ 80
ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܒܪܘܚ. ܘܒܚܘܪܒܐ ܗܘܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ . ܕܐܬܚܘܝ ܠܐܝܣܪܝܠ
ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܕܨܦܪܐ ܕܒܝܠܕܐ * ܗ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *
* ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ . ܢܦܩ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܐܓܘܣܛܘܣ ܩܣܪ. ܕܢܬܟܬܒ ܟܠܗ 1
ܥܡܐ ܕܐܘܚܕܢܗ. * ܗܕܐ ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܗܘܬ . ܒܗܓܡܘܢܘܬܗ ܕܩܘܪܝܢܘܣ 2
ܒܣܘܪܝܐ. * ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܟܠܢܫ ܕܢܬܟܬܒ ܒܡܕܝܢܬܗ. * ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܘܣܦ 3
4 ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ ܠܝܗܘܕ . ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܝܬ ܠܚܡ. ܡܛܠ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܘܡܢ ܫܪܒܬܗ ܕܕܘܝܕ. * ܥܡ ܡܪܝܡ ܡܟܝܪܬܗ ܟܕ ܒܛܢܐ. 5
6 ܕܬܡܢ ܢܬܟܬܒ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܢܘܢ ܬܡܢ . ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܝܗ ܕܬܐܠܕ.

Benedictus Dominus Deus Israelis, quippe 68
qui visitaverit populum suum, feceritque ei
redemptionem. Et erexerit nobis cornu sa- 69
lutis in domo David servi sui. Sicut locutus 70
est per os vatum suorum sanctorum, qui à
seculo *fuerunt*, Se nos liberaturum ab ho- 71
stibus nostris, & è manu omnium osorum
nostrorum. Insuper misericordiam suam ege- 72
rit cum patribus nostris, memórq; fuerit te-
stamentorum suorum sanctorum. Necnon ju- 73
risjurandi quod juravit Abrahæ patri nostro;
Nempe se concessurū nobis, Ut liberaremur 74
de manu inimicorum nostrorum, & absque
timore serviremus coram eo, Omnibus die- 75
bus nostris cum justitia. Túque, puerule, Pro- 76
pheta Altissimi vocaberis, quandoquidem
ambulabis ante faciem Domini, ut pares viam
ejus: Quatenus det cognitionem vitæ populo, 77
per remissionem peccatorum eorum: Ex 78
visceribus misericordiæ Dei nostri, quibus
inviset nos Splendor ex alto: Ut luceat eis 79
qui sunt in tenebris, & in umbris mortis se-
dent, ut dirigat pedes nostros in viam pacis.
Puerulus autem crescebat, & corroboraba- 80
tur Spiritu, & in deserto degebat usque ad
diem apparitionis suæ apud Israelem.

Matutinis festo Nativitatis. 5.

CAP. II.

Factum est autem in diebus illis, ut exiret 1
edictum ab Augusto Cæsare, ut describere-
tur universus populus ditionis ejus. Hæc 2
descriptio prima facta est sub præfectura Cy-
rini in Syria. Et proficiscebatur unusquisq; 3
ut describeretur in civitate propria. Ascendit 4
autem & Joseph à Nazareth Galilææ ad Ju-
dæam in civitatem David, quæ vocatur Beth-
lehem, (quandoquidem erat ex domo, & ex
prosapia ipsius David,) Cum Maria sponsa 5
sua prægnante, ut illic describeretur. Et fa- 6
ctum est dum illic essent, ut implerentur
dies, quibus ipsa pareret.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

68 * خجسته است خداوند خداي † اسراييل • كه رعيت خودرا تيمار داشت • وايشانرا رستكاري
69 كرد • * [وشاخ رستكاري را براي ما برخيزانيد] از خاندان داود • بنده او • * انچنانك از دهن 70
71 پيغمبران † پاكاش سخن كفت • * كه از ازل از دشمنان † ما مارا رستكاري دهد • واز دست هر
72 كه مارا دشمن دارد • برهاند • * ورحمت ومهرباني خود با پدران ما كرد • وصيت † ووعده
73 پاك خودرا بياد آورد • * وسوكندها كه براي ابرهيم † پدر ما خورد • كه بما بدهد • * كه از
75 دست دشمنان † ما برهيم • وبي ترس * تمامت † روزكار ما پيش او پرستكاري كنيم • وبجاي
76 آوريم بعدل وبراستي • وبصدق • * وتو اي پسر پيغمبر خدا خوانده شوي • وپيش روي خداوند
77 بروي • وراهش را † هموار سازي • * كه برعيت خود فهم زندكاني دهد • بستردن كناهان
78 ايشان • * برحمت ومهرباني خداي ما • كه بدان مارا تيمار † دارد • وروشنايي كه از بلندي
79 * بيفروزد • براي ايشان كه در تاريكي وسايه مرك † نشسته اند • كه در راه سلامتي
80 پاهاء ما استوار دارد • * وكودك پرورده مي شد وبجان † نيرومندي مي يافت • ودر بيابان
وويراني † مي بود • تا آن روز كه پيش اسراييل پيدا شد •

Benedictus est Dominus Deus Israel, 68
qui populi sui curam gerit, & eis
salutem fecit. Et cornu salutis no- 69
bis erexit de familia Davidis servi
sui. Quemadmodum per os Pro- 70
phetarum sanctorum suorum ver-
bum dixit: Quòd ab æterno ab 71
inimicis nostris nobis salutem da-
ret, & è manu omnium, qui nos
odio habent, liberaret. Et clementiam 72
& misericordiam suam cum patribus
nostris exercuit, & testamentum &
promissum sanctum suum in memo-
riam revocavit: Et juramenta 73
quæ Abrahamo patri nostro jura-
vit, quòd nobis daret, Ut è manu 74
inimicorum nostrorum evadamus, &
sine metu Omnibus diebus nostris 75
coram eo servitium faciamus &
præstemus in æquitate, & rectitu-
dine, & justitiâ. Et tu ô fili, Pro- 76
pheta Dei vocatus eris: & ante
faciem Domini ibis, & viam ejus
planam reddes. Ut populo suo in- 77
tellectum vitæ det, abolendo peccata
illorum: Per clementiam & mise- 78
ricordiam Dei nostri, quibus nostri
curam agit: & lumen quod ex alto
Accensum est, iis qui in obscuritate 79
& umbrâ mortis sedent, ut in via
pacis pedes nostros confirmet. Et puer 80
enutritus est, & spiritu virtutem ob-
tinuit: & in solitudine & deserto
erat, usque ad eum diem quo Israeli
manifestatus est.

Versio VULGATA LATINA.

68
69 Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit & fecit redemptionem plebis suæ:
70 Et erexit cornu salutis nobis, in domo David pueri sui. Sicut locutus est per os
71 sanctorum, qui à seculo sunt, prophetarum ejus: Salutem ex inimicis nostris, &
72 de manu omnium qui oderunt nos: Ad faciendam misericordiam cum patribus
73 nostris: & memorari testamenti sui sancti. Jusjurandum quod juravit ad Abra-
74 ham patrem nostrum, daturum se nobis: Ut sine timore, de manu inimicorum
75 nostrorum liberati, serviamus illi; In sanctitate & justitia coram ipso, omnibus
76 diebus nostris. Et tu, puer, propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante
77 faciem Domini parare vias ejus: Ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in re-
78 missionem peccatorum eorum: Per viscera misericordiæ Dei nostri: in quibus
79 visitavit nos, Oriens ex alto: Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mor-
tis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer autem crescebat, 80
& confortabatur spiritu: & erat in desertis usque in diem ostensionis suæ ad
Israël.

CAP. II.

FActum est autem in diebus illis, exiit edictum à Cæsare Augusto, ut describe- 1
retur universus orbis. Hæc descriptio prima, facta est à præside Syriæ Cyrino: 2
Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. Ascendit autem & 3
Joseph à Galilæa de civitate Nazareth, in Judæam in civitatem David, quæ vocatur 4
Bethlehem: eò quòd esset de domo & familia David, Ut profiteretur cum Ma- 5
ria desponsata sibi uxore prægnante. Factum est autem, cùm essent ibi, impleti 6
sunt dies ut pareret.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

68 69 * مبارك الرب اله اسرائيل لانه افتقد وصنع خلاصا لشعبه * واقام لنا قرن خلاص من بيت
70 71 داود فتاه * كالذي تكلم علي افواه انبيايه القديسين من الابد * خلاص من اعدائنا ومن
72 73 ايدي كل مبغضينا * ليصنع رحمة مع ابائنا * ذكر عهده القدوس * القسم الذي اقسم به
74 75 لابرهيم ابينا * ليعطينا * بلا خوف الخلاص من ايدي اعدائنا * لنخدمه * بالطهر والعدل
76 قدامه كل ايام حياتنا * وانت ايها الصبي نبي العلي تدعا وتنطلق قدام وجه الرب
77 78 لتعد طرقه * لتعطي علم الخلاص لشعبه بمغفرة خطاياهم * من اجل تحنن رحمة الهنا الذي
79 افتقدنا مشرق من العلو * ليضي للجالسين في الظلمة وظلال الموت * لتستقيم ارجلنا لسبيل
80 السلامة * فاما الصبي فكان يشب ويتقوي بالروح * واقام في البراري الي يوم ظهوره لاسرائيل *

* الفصل الخامس *

1 * ولما كان في تلك الايام خرج امر من اوغسطس الملك بان تكتب اسماء جميع المسكونة *
2 3 * وهذه الكتابة الاولي في ولاية قيرينوس علي الشام * فمضي جميعهم ليكتتب كل واحد
4 منهم اسمه في مدينته * فصعد يوسف ايضا من الجليل من مدينة الناصرة الي اليهودية الي
5 مدينة داود التي تدعي بيت لحم * لانه كان من بيت داود وقبيلته * ليكتتب مع مريم
6 خطيبته وهي حبلي * فبينما هما هناك اذ تمت ايام ولادها لتلد *

Benedictus Dominus Deus Israel: quia 68
visitavit, & fecit salutem populo suo:
Et erexit nobis cornu salutis, de domo 69
David pueri sui: Juxta id quod locu- 70
tus est per ora prophetarum ejus sancto-
rum ab æterno: Salutem ex inimicis 71
nostris, & de manibus omnium odienti-
um nos. Ad faciendam misericordiam 72
cum patribus nostris, recordatus est testa-
menti sui sancti; Juramenti quod ju- 73
ravit Abrahæ patri nostro se daturum
nobis, Sine timore salutem de manibus 74
inimicorum nostrorum. Ut serviamus
illi, Cum puritate & justitia coram 75
ipso, omnibus diebus vitæ nostræ. Et tu, 76
ò puer, propheta Altissimi vocaberis: &
ibis ante faciem Domini, ad præparandas
vias ejus. Ut det scientiam salutis po- 77
pulo suo, in remissionem peccatorum eo-
rum: Ob clementiam misericordiæ Dei 78
nostri, qui visitavit nos oriens ab alto.
Ut luceat sedentibus in tenebris, & um- 79
bra mortis: ut dirigantur pedes nostri
in viam pacis. Puer autem adolescebat 80
& confortabatur spiritu, & commoratus
est in desertis usque ad diem apparitio-
nis suæ Israeli.

Sectio quinta.

CAP. II.

ET *cùm esset in illis diebus, exiit 1*
edictum ab Augusto rege, ut describeren-
tur nomina totius habitatæ. Et ista de- 2
scriptio prima fuit sub dominio Cyrini
super Syriam. Et abierunt omnes, ut 3
scriberet unusquisque ex eis nomen suum
in civitate sua. Ascendit autem Joseph 4
quoque à Galilæa de civitate Nazareth,
in Judæam, in civitatem David, quæ
vocatur Bethlehem, eò quòd esset de domo
David & tribu ejus, Ut describeretur 5
cum Maria sponsa sua, dum ipsa esset
prægnans. Et dum ambo essent ibi, cùm 6
impleti essent dies partûs ejus ut pa-
reret,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

68 ይትባረክ፡ እግዚአብሔር፡ አምላከ፡ እስራኤል፡ ዘተሣሀለነ፡ ወገብረ፡ መድኀኒተ፡ ለሕዝ
69 ቡ፡ ዚአሁ፡፡ ወአንሥአ፡ ለነ፡ ቀርነ፡ መድኀኒትነ፡ እምቤተ፡ ደዊት፡ ቍልዒሁ፡፡ በ
70 ከመ፡ ነበበ፡ በአፈሆሙ፡ ለቅዱሳን፡ ነቢያቲሁ፡ እለ፡ እምዓለም፡፡ ከመ፡ ያድኅነነ፡
71 እምፀርነ፡ ወእምእዴሆሙ፡ ለኵሎሙ፡ ጸላእትነ፡፡ ከመ፡ ይገበር፡ ሣህሎ፡ ምስለ፡
72 አበዊነ፡ ወይዘከር፡ ኪዳኖ፡ ቅዱሰ፡፡ ወመሐለ፡ ዘመሐለ፡ ለአብርሃም፡ አቡነ፡ ከመ፡
73 የሀበነ፡፡ በዘ፡ ኢንፈርህ፡ እምእደ፡ ፀርነ፡ ወያድኅነነ፡ ወንተልኮ፡፡ በጽድቅ፡ ወ
74 በርትዕ፡፡ በቅድሜሁ፡ ወበኵሉ፡ መዋዕሊነ፡፡ ወአንተኒ፡ ሕፃን፡ ነቢየ፡ ልዑል፡ ትሰ
75 መይ፡ እስመ፡ ትሐውር፡ ቅድመ፡ ገጹ፡ ለእግዚአብሔር፡ ትጺሕ፡ ፍኖቶ፡፡ ከመ፡ ተሀቦሙ፡
76 ያእምሩ፡ መድኀኒቶሙ፡ ለአሕዛብ፡ በዘ፡ ይትኀደግ፡ ሎሙ፡ ኀጢአቶሙ፡፡ በሣሃ
77 ሉ፡ ወበምሕረቱ፡ ለአምላክነ፡ ለዘ፡ ኀወጸነ፡ እምአርያም፡፡ ወሠረቀ፡፡ ከመ፡ ያር
78 እዮሙ፡ ብርሃኖ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ጽልመት፡ ወጽላሎተ፡ ሞት፡ ከመ፡ ያርትዕ፡ እገ
79 ሪነ፡ ውስተ፡ ፍኖተ፡ ሰላም፡፡ ወልህቀ፡ ሕፃን፡ ወጸንዐ፡ በኀይል፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡
80 ወነበረ፡ ሐቅለ፡ እስከ፡ አመ፡ ያገድሦ፡ ኀበ፡ ይስራኤል፡፡

በእንተ፡ ይጽሐፍ፡፡

1 ፪ ወኮነ፡ በውእቱ፡ መዋዕል፡ ወፅአ፡ ትእዛዝ፡ እምኀበ፡ ቄሳር፡ ንጉሥ፡ ከመ፡ ይጽሐፍ፡ ኵ
2 ሉ፡ ዓለም፡፡ ወውእቱ፡ ጸሐፍ፡ ቀደሚ፡ ውእቱ፡ አመ፡ ቂሬኔዎስ፡ መስፍን፡ ሶርያ፡፡
3 4 ወሖሩ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ይጸሐፉ፡ በበ፡ ሃገሮሙ፡፡ ወዐርገ፡ ዮሴፍኒ፡ እምገሊላ፡ እም
ሃገረ፡ ናዝሬት፡ መንገለ፡ ይሁዳ፡ ለሃገረ፡ ደዊት፡ እንተ፡ ስማ፡ ቤተ፡ ልሔም፡ እስመ፡ እም
5 ሃገረ፡ ደዊት፡ ወእምአዝማደ፡ ቤቶሙ፡ ውእቱ፡፡ ወሖረ፡ ይጽሐፍ፡ ምስለ፡ ማርያ
6 ም፡ እንተ፡ ፍኅርት፡ ሎቱ፡ ብእሲተ፡ እንዘ፡ ፀንሳት፡ ይእቲ፡፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ እን
ዘ፡ ሀለዉ፡ ህየ፡ በጽሐ፡ ዕለተ፡ ወሊዶታ፡፡

Benedictus sit Dominus Deus Israel qui misertus est nobis, & fecit redempti- 68
onem populo suo. Et erexit nobis cornu redemptionis nostræ, è domo David 69
pueri sui: Sicut loquutus est per os sanctorum prophetarum qui à seculo *fue-* 70
runt. Ut servaret nos ab inimicis nostris, & è manibus omnium osorum no- 71
strorum. Ut faceret misericordiam cum patribus nostris, & memor esset testa- 72
menti sui sancti. Et jurisjurandi quòd juravit Abrahamo patri nostro, quòd da- 73
ret nobis: In quo non timebimus à manu inimicorum nostrorum: & *quòd* libe- 74
raret nos, & serviremus ei, In justitia & æquitate in conspectu ejus; & in 75
omnibus diebus nostris. Et tu parvule, Propheta altissimi vocaberis: quia ibis 76
coram facie Dei parare vias ejus: Ut des illis cognoscere redemptionem genti- 77
um, in qua remittuntur iis peccata sua. In commiseratione & misericordiâ Dei 78
nostri, qui respexit nos ex alto, & exortus est: Ut ostenderet splendorem suum iis 79
qui sedent in tenebris, & umbrâ mortis; ut dirigat pedes nostros in viam pacis.
Et crevit parvulus, & corroboratus est in virtute in Spiritu sancto: & mansit *in* 80
deserto usque dum ostenderet se ad Israel.

CAP. II. *De descriptione.*

ET factum est in illo die, venit mandatum à Cæsare rege, ut describeretur totus 1
mundus. Et hæc descriptio primò fuit, quando Cyrenus præses *erat* Syriæ. 2
Et ibant omnes homines describi, in propriis suis civitatibus. Et ascendit Jo- 3
seph à Galilæa ex urbe Nazareth in Judæam in civitatem David, cujus nomen Beth-
lehem: quoniam à civitate David, & ex familia eorum erat. Et profectus est 4
describi cum Maria (quam desponsaverat sibi uxorem) quæ prægnans erat. 5
Quum autem essent ibi, completus est dies parere ipsam. 6

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 * در ان روزگار فرمان اغسطوس قیصر شد * که تمامت رعیت مملکت اورا بنویسند * واین
3 نخستین شماره بود * در نیابت قورینوس در سوریا * وهر کسی می رفت تا در شهر خود
4 نبشته شود * یوسف نیز از شهر ناصره جلیل بالا رفت * در یهود * در شهر داود * که از
قوم او بود وان شهر * بیت اللحم خوانده شود * برای انك یوسف † از خاندان داود
5 بود * واز قوم او * با مریم که باوی مهر بریده شد * وقتی که از جان † پاك
6 آبستن شد * تا در انجایکه نبشته شود * وچون انجا ساکن شدند روزگار آبستنی او تمام
شد * ومیلاد در رسید *

CAP. II.

ET *in illis diebus edictum Au- 1*
gusti Cæsaris erat, ut omnes subditos
regni ejus describerent. Et hæc pri- 2
ma recensio fuit in præfectura Cy-
rini in Syria. Et unusquisque ivit 3
ut in urbe sua describeretur. Jo- 4
seph etiam ex urbe Nazereth Gali-
leæ ascendit in Judæam, in civi-
tatem David, quæ generis illius
erat, & illa civitas Bethlehem
vocatur, eò quòd Joseph ex fami-
lia David erat, & ex genere ejus,
Cum Maria, quæ illi desponsata 5
erat, quo tempore ex Spiritu san-
cto prægnans esset: ut in illo loco
describeretur. Dum autem illic 6
commorabantur, tempus prægnatio-
nis ejus expletum est, & partus in-
stabat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Β΄.

Et peperit filium suum primogenitum, & *fasciavit* eum, & reclinavit eum
7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν
in *præsepi*, quia non erat eis locus in diversorio. Et pastores
8 (ζ) ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες
erant in regione eadem *in agro agentes*, & custodientes *custodias* noctis super
ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
gregem suum. Et ecce angelus Domini *adstitit eis*, & *gloria* Domini circumful-
9 τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμ-
sit illos: & timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus; *Ne ti-*
10 ψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φο-
mete. Ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo:
βεῖσθε. Ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ·
Quia natus est vobis hodiè Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David.
11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ.
Et hoc vobis signum; Invenietis infantem *fasciatum*, *jacentem* in
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, Εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον (η) ἐν
præsepio. Et subitò facta est, cum angelo multitudo *exercitûs* cœlestis, lau-
13 τῇ φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰ-
dantium Deum, & dicentium; Gloria in altissimis Deo, & in terra pax, *in ho-*
14 νούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀν-
minibus *beneplacitum*. Et factum est, ut discesserunt ab eis in cœlum
15 θρώποις (θ) εὐδοκία. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν
angeli, *&* *homines* pastores *dicebant* ad invicem; Transeamus *jam* usque
οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως
Bethlehem, & videamus verbum hoc *factum*, quod Dominus ostendit nobis.
Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
Et venerunt festinantes, & invenerunt *&* Mariam & Joseph, & infantem *ja-*
Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κεί- 16
centem in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo *dicto*
μενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος 17
illis de *puero* hoc. Et omnes *audientes* mirati sunt *de* *di-*
αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαλη- 18
ctis à pastoribus ad ipsos. *At* Maria omnia conservabat verba
θέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα 19
hæc, conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores, glori-
ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ (ι) ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξά- 20
ficantes & laudantes Deum, in omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum est ad
ζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
illos. Et *quando impleti* sunt dies octo *circumcidendi puerulum*, *&* vocatum est
αὐτούς. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ (κ) περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη 21
nomen ejus JESUS, vocatum ab angelo *ante* *concipi*
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΣ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι
eum in utero. Et *cùm* impleti sunt dies purgationis *eorum*,
αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, 22
secundùm legem Moysi, tulerunt illum in Hierusalem, *sistere*
κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι
Domino.
τῷ Κυρίῳ.

MS. A. (ζ) ἐν φάτνῃ, (η) ἐν φάτνῃ. (θ) εὐδοκίας. (ι) ὑπέστρεψαν (κ) περιτεμεῖν αὐτὸν, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]

Peperítq; filium suum primogenitum, ac in- 7
volvit eum fasciis, & reclinavit eum in præ-
sepi, quia non erat eis locus ubi habitabant.
Erant autem pastores in ea regione qui dege- 8
bant illic, & custodiebant custodias noctis
super greges suos. Et ecce angelus Dei venit 9
ad eos, gloriáq; Domini illuxit eis, ac timu-
erunt timore magno. Et dixit eis angelus; 10
Ne timeatis: ecce enim annuntio vobis gau-
dium magnum, quod futurum est toti mundo.
Natus est enim vobis hodiè Redemptor qui 11
est Dominus Messias in civitate David. Et 12
hoc vobis signum: Invenietis infantem in-
volutum fasciis, & positum in præsepi. Et 13
derepentè apparuerunt cum angelo multi
exercitus cœlestes glorificantes Deum, ac di-
centes; Gloria Deo in excelsis, & super ter- 14
ram pax, & spes bona hominibus. Et fa- 15
ctum est, quum discessissent ab eis angeli
in cœlos, ut locuti sint pastores unus ad ali-
um, dixeríntque; Proficiscamur usq; in Beth-
lehem, & videamus sermonem istum qui fa-
ctus est, prout Dominus patefecit nobis.
Venerunt itaque festinanter, & invenerunt 16
Mariam, & Joseph, & infantem positum in
præsepi. Quumq; vidissent, notum fecerunt 17
sermonem, qui dictus eis fuerat super illo
puerulo. Et omnes qui audierunt mirati sunt 18
super iis quæ sibi dicta fuerant à pastoribus.
Maria verò conservabat hos omnes sermo- 19
nes, & conferebat in corde suo. Et reversi 20
sunt pastores illi glorificantes ac laudantes
Deum super omnibus quæ viderant & audi-
erant, prout dictum fuerat eis.

Matutinis introitûs Domini nostri in templum. 6.

Quumq; completi fuissent octo dies, ut cir- 21
cuncideretur puerulus, vocatum est nomen
ejus Jesus, quod vocatum fuerat ab angelo,
priusquàm conceptus fuisset in utero. Et 22
quum impleti fuissent dies purgationis eorũ
secundùm legem Mosis, adduxerunt eum in
Jerusalem, ut sisterent eum coram Domino.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجم زاينده شدن مسيح در بيت اللحم *چو مريم پاك فرزند يكانه بكر 7
خود را زاييد • وبقماطها وركوها اورا در بپيچيد • در ميان آخر نهاد • درجايي† كه چهار پايانرا
علف دهند • براي آنك درانجا كه فرود امده بودند • كهواره نداشتند • *وان مقام كه 8
نشسته بودند • ازان شبانان بود • ونوبت پاسباني خود • بر كله نكاه مي داشتند • *وناكاه 9
فرشته خدا ميان شبانان† نزول كرد • وبستايش خدا ايشانرا برافروخت ايشان عظيم شكوهيدند •
*وفرشته بشبانان كفت مترسيد • اينك بشما مژده مي دهم • بشادماني بزرك كه براي همه 10
خلق بشود • *سبب انك امروز براي شما خلاص كننده زاينده شد • كه خداوندست مسيح • 11
در شهر داود • *واينست براي شما نشان بچه بيابيد • درركوها بپيچيده ودرآخر نهاده • 12
*ناكهان با فرشتكان اورا بينند • وبا بسيار نيرومندان اسماني • خدايرا تسبيح دهيد وبكوييد • 13
*مر خدايرا در بلندي ستايش • وسلامت بر زمين • وخوش اميدواري ادميانرا • *واين 14 15
بكفت وفرشته بآسمان رفت • شبانان † با هم ديكر بسخن آمدند • وكفتند • تا بيت
اللحم برويم • واين كلمه را كه شد ببينيم • انچنانك خدا بما خبر داد • *وبشتاب امدند • 16

V. Nativitas Christi in Bethlehem.

Cùm Maria sancta filium unicum 7
primogenitum suum peperisset, &
fasciis & pannis eum involvisset,
in medium præsepis posuit, in loco
quo jumentis pabulum dabant: eò
quòd in loco quò devenerant cunas
non haberent. Locus autem, ubi 8
consederant, pastorum erat, & vice
vigiliæ suæ pro grege excubias ha-
bebant. Et subitò Angelus Dei in- 9
ter pastores descendit, & laude di-
vinâ illos accendit, at illi valdè
timuerunt. Et Angelus pastoribus 10
dixit, Ne timeatis: ecce vobis nun-
tium fero cum gaudio magno, quod
omni populo erit. Propterea quòd 11
hodiè vobis servator nascitur, qui
Dominus est Christus, in civitate
David. Et hoc est vobis signum: 12
Infantem invenietis pannis involu-
tum, & in præsepi positum. Re- 13
pentè cum Angelis eum videbant,
& cum multis potentibus cœlorum
dicentem; *Laus Deo tribuite, &*
dicite: Deo in excelso laus, & 14
pax super terram, & bona spes ho-
minibus. Et cum hoc dixisset, An- 15
gelus in cœlum abiit: pastores au-
tem inter se sermonem inierunt, &
dixerunt; Ad Bethlehem eamus, &
hoc verbum quod factum est videa-
mus, quemadmodum Deus nobis indi-
cavit. Et cum festinatione venerunt, 16

Versio VULGATA LATINA.

7 Et peperit filium suum primogenitum, & pannis eum involvit, & reclinavit eum
8 in præsepio: quia non erat ei locus in diversorio. Et pastores erant in regione
9 eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce An-
gelus Domini stetit juxta illos, & claritas Dei circumfulsit illos, & timuerunt ti-
10 more magno. Et dixit illis Angelus; Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis
11 gaudium magnum, quod erit omni populo: Quia natus est vobis hodiè Salvator,
12 qui est Christus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum; Invenietis
13 infantem pannis involutum, & positum in præsepio. Et subitò facta est cum An-
14 gelo multitudo militiæ cœlestis, laudantium Deum, & dicentium; Gloria in al-
15 tissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Et factum est, ut
discesserunt ab eis Angeli in cœlum, pastores loquebantur ad invicèm; Transea-
mus usque Bethlehem, & videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus
ostendit nobis. Et venerunt festinantes: & invenerunt Mariam, & Joseph, & 16
infantem positum in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo quod 17
dictum erat illis de puero hoc. Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: & de his 18
quæ dicta erant à pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba 19
hæc, conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores glorificantes & laudantes 20
Deum, in omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum est ad illos. Et post- 21
quàm consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer: vocatum est nomen
ejus Jesus, quod vocatum est ab angelo priùs quàm in utero conciperetur. Et 22
postquàm impleti sunt dies purgationis ejus secundùm legem Moysi, tulerunt
illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وولدت ابنها البكر ولففته وتركته في مذود * لانه لم يكن لهما موضع حيث حلا * وكان 7 8
في تلك الكورة رعاة يرعون ويسهرون حراسة الليل نوبا على مراعيهم * واذا ملك الرب قد و 9
وقف بهم ومجد الرب اشرق عليهم * فخافوا خوفا عظيما * فقال لهم الملاك لا تخافوا لاني ها انا 10
ابشركم بفرح عظيم هذا يكون لجميع الشعب * لانه قد ولد لكم اليوم مخلص الذي هو 11
المسيح الرب في مدينة داود * وهذه علامة لكم انكم تجدون طفلا ملفوفا موضوعا في مذود * 12
* وبغتة تراءى مع الملاك جنود كثيرة سمائيون يسبحون الله قائلين * المجد لله في الاعالي 13 14
وعلى الارض السلم * وفي الناس المسرة * * الفصل السادس * * فلما ذهب 15
الملائكة عنهم الى السماء قال بعض الرعاة لبعض نمضي الى بيت لحم لننظر هذا الامر
الحادث الذي اعلمنا به الرب * فجاؤا مسرعين فوجدوا مريم ويوسف والطفل موضوعا في مذود * 16
* فلما راوه علموا ان الكلام الذي قيل لهم من اجل الطفل * وكل من سمع تعجب مما تكلم به 17 18
الرعاة معهم * وكانت مريم تحفظ هذا الكلام كله وتعي في قلبها * ورجع الرعاة يمجدون الله 19 20
ويسبحون على كلما سمعوا وعاينوا كما قيل لهم * * الفصل السابع * * فلما تمت 21
ثمنية ايام ليختن دعوا اسمه يسوع كالذي دعاه الملاك قبل ان يحبل به في البطن * فلما 22
كملت ايام التطهير كناموس موسى صعدوا به الى يروشليم ليقيموه للرب *

Peperit filium suum primogenitum, & 7
involvit eum & posuit eum in præsepio,
quia non erat eis locus ubi diversari fu-
erant. Et erant in illa regione pastores 8
qui pascebant, & vigilabant custodiam
noctis alternatim super greges suos. Et 9
ecce angelus Domini adstitit eis, et gloria
Domini orta est super illos: & timuerunt
timore magno. Et inquit illis angelus, Ne 10
timeatis: ecce evangelizo vobis gaudium
magnū hoc quod erit in omni populo: quia 11
iam nat⁹ est vob hodiè Salvator, qui est
Christus Dominus, in civitate David. Et 12
hoc signum vobis; Nam invenietis in-
fantem involutum, positum in præsepio.
Et subitò apparuerunt cum angelo exer- 13
citus multi cœlestes, qui laudabant Deū,
dicentes; Gloria Deo in excelsis, & super 14
terram pax, & in hominibus hilaritas.

Sectio sexta.

Cùm autem discessissent angeli ab eis in 15
cœlum, dixerunt nonnulli pastores ad ali-
os, Eamus in Beth-lehem, ut videamus
hanc rem quæ contigit, quam notifica-
vit nobis Dominus. Et venerunt festi- 16
nantes, & invenerunt Mariam & Jo-
seph, & infantem positum in præsepio.
Cùm autem vidissent eum, cognoverunt 17
quòd sermo qui dictus fuerat eis, esset de
puero. Et omnes qui audierunt, mirati 18
sunt de eo quod locuti sunt pastores cum
eis. Maria autem conservabat hæc ver- 19
ba omnia, & diligenter expendebat ea
in corde suo. Et reversi sunt pastores, 20
glorificantes Deum, & laudantes pro
omnibus quæ audierant & viderant,
sicut dictum fuerat ad eos.

Sectio septima.

Cùm autem completi essent octo dies ut 21
circumcideretur, vocaverunt nomen ejus
Jesum, prout vocaverat illum angelus,
antequàm conciperetur in utero. Quum- 22
que impleti essent dies purificationis se-
cundùm legem Mosis, tulerunt illum in
Jerusalem, ut sisterent eum Domino.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወወለደት፡ወልደ፡ዘበኵራ፡ወአሰረቶ፡መንኮቢያቲሁ፡ወአስከበቶ፡ ውስተ፡ጎል፡እስመ፡አ
ልቦሙ፡ መካነ፡ውስተ ፡ ማኅደሮሙ፡፡፨ በእንተ፡እለ፡ይሔልዉ፡ ኖሎት፡፨
8 ወሀለዉ፡ኖሎት፡ውስተ፡ውእቱ፡ብሔር፡ ወይትጌሁ፡ ወይሔልዉ፡ወየዓቅቡ፡ መራዕይሆ
9 ሙ፡፨ ወቆሞ፡መልአክ፡ እግዚአብሔር፡ኀቤሆሙ፡ወስብሐተ፡እግዚአብሔር፡ ሠረቀ፡
10 ላዕሌሆሙ፡ወፈርሁ፡ዓቢየ፡ፍርሃተ፡፡፨ ወይቤሎሙ፡ መልአክ፡ ኢትፍርሁ፡ እስመ፡
11 ናሁ፡ለዜንወክሙ፡ዓቢየ፡ዜና፡ዘይከውን፡ፍሥሐ፡ለኵሉ፡ ሕዝብ፡፨ እስመ፡ናሁ፡
ተወልደ፡ ለክሙ፡ ዮም፡ መድኅን፡ ዘውእቱ፡ ክርስቶስ፡ እግዚእ፡ ቡሩክ፡ በሀገረ፡ ዳዊ
12 ት፡፡፨ ወከመዝ፡ትእምርቱ፡ትረክቡ፡ሕፃነ፡እሱረ፡መንኮቢያቲሁ፡ወስኩበ፡ውስተ፡
13 ጎል፡፨ ወግብተ ፡ መጽኡ፡ ምስለ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡ ብዙኃ፡ ሐራ፡ ሰማይ ፡ይሴ
14 ብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይብሉ፡፨ ስብሐት፡ለእግዚአብሔር፡ በሰማያት፡ ወሰ
15 ላም፡በምድር፡ለወልደ፡እጓለ፡እም፡ ሕያው፡ ሠምረቱ፡፡፨ ወእምዝ፡ዐርጎሙ፡መ
ላእክት፡ኀለፈ፡እምኀቤሆሙ፡ወዓረጉ ፡ውስተ፡ሰማይ ፡ወይቤሉ፡እሙንቱ፡ሰብእ፡ኖሎ
ት፡በበይናቲሆሙ፡ንሑር፡ናንሶሱ፡ እስከ፡ ቤተ፡ልሔም፡ ወናእምር፡ዘንተ፡ነገረ፡ዘአርአ
16 የነ፡እግዚአብሔር፡፡፨ ወሖሩ፡ፍጡነ፡ ወረከብዎሙ ፡ ለማርያም፡ ወለዮሴፍ ፡ ወ
17 ለሕፃኒ ፡ይስክብ፡ ውስተ፡ጎል፡፨ ወርእዮሙ፡ አእመሩ፡ በእንተ፡ ሕፃን፡ ዘነገርዎ
18 ሙ፡፡፨ ወኵሎሙ፡እለ፡ ሰምዑ፡አንከሩ፡ ዘነገርዎሙ፡ ኖሎት፡፡፨ ወማርያም
19 ሰ፡እሙ፡ተዐቅብ፡ዘንተ፡ኵሉ፡ነገረ፡ወትወዲዮ፡ ውስተ፡ ልባ፡፡፨ ወተመይጡ፡ ወአ
20 ተዉ፡ኖሎት፡እንዘ፡ይሴብሕዎ፡ወያአኵትዎ፡ለእግዚአብሔር፡በእንተ፡ኵሉ፡ዘርእዩ፡
21 ወሰምዑ፡ዘከመ፡ይቤልዎሙ፡፡፨ በሰንበት፡ዘድኅረ፡ጉባኤ፡በበማርያም፡፨ ወአመ፡
ተፈጸመ፡ሰሙን፡ዕለት፡ወሰደዎ፡ለሕፃን፡ከመ፡ይግዝርዎ፡ ወሰመይዎ፡ስሞ፡ለእግዚእ፡ኢ
22 የሱስ፡ዘሰመዮ፡መልአክ፡ዘእንበለ፡ትፀንሶ፡ በከርሣ፡፡፨ ወአመ፡ተፈጸመ፡መዋዕለ፡ንጽ
ሖሙ፡በከመ፡ሕገ፡ሙሴ፡ወሰድዎ፡ኢየሩሳሌም፡ያቅምዎ፡ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡፨

Et peperit filium primogenitum suum & ligavit pollicem ejus, & reclinavit eum 7
in præsepi, quia nullus iis erat locus in diversorio eorum.

De quibus meditati sunt pastores.

Et erant pastores in ea regione, & vigilabant et intenti erant, & custodiebant gre- 8
gem suum. Et stetit angelus Dei juxta illos, & gloria Dei orta est super eos, & ti- 9
muerunt magno timore. Et dixit iis angel⁹; Ne timeatis, quia ecce annuntio vobis 10
magnam annuntiationem, quæ erit gaudium omni populo. Quoniam ecce natus 11
est vobis hodiè servator qui est Christus Dñs benedict⁹ in civitate David. Et hu- 12
jusmodi signum ejus; invenietis parvulum ligatum pollice ejus, & recumbentem
in præsepi. Et subitò venerunt cum illo angelo multitudo exercituum cœli, lau- 13
dantium Deum et dicentium; Gloria Deo in cœlis, et pax in terra, filiis hominum 14
voluntas ejus. Et tunc ascendentes angeli decesserunt ab iis et ascenderunt in cœ- 15
lum, et dixerant ii homines pastores inter se; Eamus, ambulemus usq; Bethlehem,
& intelligamus sermonem, quem notū fecit nobis Dominus. Et iverunt statim, et 16
invenerunt Mariam et Josephum, et parvulum jacentem in præsepi. Et videntes 17
intellexerunt de parvulo q̃ dictum fuisset iis. Et omnes qui audierunt mirati sunt 18
ea quæ dixissent iis pastores. Et Maria mater conservabat hunc totum sermonem 19
et immisit in cor suū. Et reversi sunt & venerunt pastores laudantes et glorifican- 20
tes Deum, quia totum hoc vidissent & audivissent, sicut dictum fuisset iis.

Sabbato sequente post confessionem: & de Maria. Et quum 21
consummatus esset octavus dies, adduxerunt parvulum ut circumciderent eum: et
vocârunt nomen ejus Dominum Jesum, quod nomen imposuisset ei angelus pri-
usquá conciperetur in utero. Et quum consummat⁹ esset dies purificationis eorum 22
secundùm legē Mosis, adduxerunt eum Hierosolymam sistere eum corā Domino.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

ومريم ويوسف را يافتند * وبچه در آخر نهاده * وچون ديدند براي كلمه خبر دادند * وهر چه 17
از فرشته شنيده بودند * همه باز گفتند * هركه مي شنيد عجب مي ماند * * ومريم اين 18 19
سخنها همه در دل خود مي نگاشت [وقياس مي كرد] * * وآن شبانان باز گشتند * وخدايرا 20
سپاس وستايش مي دادند * كه ديدند * وشنيدند اچنانك برايشان گفته شد * * وچون 21
هشتم روز شد * كه كودك را ختنه كنند * نامش را يشوع † خواندند اچنانك فرشته گفته
بود * زودتر ازانك در شكم حلول كرد * * وچون روزگار طهور ايشان تمام شد * يعني پاك شدن * 22
بر ناموس موسى * عيسي را در اورشليم بالا بردند * تا اورا برابر خداوند † بايستانند *

& Mariam & Joseph invene-
runt, & infantem in præsepi posi-
tum. Et cùm vidissent, verbum 17
enuntiârunt, & quæcunque ab An-
gelo audiverant, omnia retulerunt.
Et *quicunque audivit admirabun-* 18
dus hæsit. Maria autem hæc verba 19
omnia cordi suo inculpebat, &
conferebat. Et illi pastores reversi 20
sunt, & Deo gratias & laudes tri-
buerunt, quòd vidissent & audis-
sent quemadmodum eis dictum fue-
rat. Et cùm octavus dies adesset, 21
quo puerum circumciderent, nomen
ejus Jesum vocârunt, quemadmodum
Angelus dixerat, priusquam in ute-
rum descendisset. Et cùm tempus pu- 22
rificationis eorum expletum esset,
i. e. mundificationis, juxta legem
Mosis, Jesum Hierosolymam sustu-
lerunt ut eum coram Domino siste-
rent.

(Sicut scriptum est in lege Domini; Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum
23 (Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον
Domino vocabitur.) Et *dare* hostiam, secundùm dictum in lege Do-
24 τῷ Κυρίῳ κληθήσεται.) Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυ-
mini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce erat homo in
25 ρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Γʹ
Hierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste justus & *religiosus*, expe-
Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδε-
ctans consolationem Israel: & Spiritus sanctus erat in eo. Et *erat*
26 χόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ Πνεῦμα (λ) ἅγιον ἦν ἐπ᾽ αὐτόν. Καὶ ἦν
ei responsum à Spiritu sancto, non *videre* mortem *priùs quàm*
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ
videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum: Et *in*
27 ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν
inferre *parentes* puerum Jesum, *ad facere ipsos* secundùm *consu-*
τῷ (μ) εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ (ν) εἰθι-
etum legis *circa eum:* Et ipse accepit eum in ulnas suas, &
28 σμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ· Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ
benedixit Deum, & dixit; Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundùm ver-
29 εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆ-
bum tuum, in pace: Quia viderunt oculi mei Salutare tuum, Quod pa-
30 μά σου, ἐν εἰρήνῃ· Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, Ὃ ἡτοί-
31 râsti ante faciem omnium populorum: Lumen ad revelationem Gentium, & gloriam
32 μασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν

plebis tuæ Israel. Et erat *Joseph* & mater ejus mirantes super *di-*
λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν (ξ) Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλου- 33
ctis de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam matrem
μένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα 34
ejus; Ecce hic *jacet* in *casum*, & resurrectionem multorum in Israël, & in
αὐτοῦ, Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς
signum *contradictum*: (Et tuam *verò* ipsius animam pertransibit gladius:) ut
σημεῖον ἀντιλεγόμενον· (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία·) ὅπως 35
revelentur ex multis cordibus *ratiocinationes*. Et erat Anna Prophetissa,
Δʹ ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, 36
filia Phanuël, *ex* tribu Aser: hæc *progressa* in diebus multis, *vivens*
θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα
annos cum viro septem à virginitate sua. Et hæc vidua *quasi*
(ο) ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς. Καὶ αὕτη χήρα (π) ὡς 37
annorum octoginta quatuor, quæ non discedebat à templo, jejuniis, & obsecrationibus
ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι
serviens nocte ac die. Et hæc ipsâ horâ superveniens, *vicissim* confitebatur
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. (ρ) Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο 38
Domino, & loquebatur de illo omnibus *expectantibus* redemptionem *in*
τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν
Hierusalem. Et ut perfecerunt omnia *quæ* secundùm legem Domini, reversi sunt
Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν 39
in Galilæam in civitatem suam Nazareth.
εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

MS. A. (λ) ἦν ἅγιον (μ) εἰσάγειν (ν) ἠθισμένον (ξ) ὁ Ἰωσὴφ (ο) ἔτη ἑπτὰ μετὰ ἀνδρὸς ἀπὸ (π) ἕως (ρ) Καὶ αὐτῇ τῇ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܕܟܠ ܕܟܪܐ ܦܬܚ ܡܪܒܥܐ. ܩܕܝܫܐ ܕܡܪܝܐ ܢܬܩܪܐ.
24 * ܘܕܢܬܠܘܢ ܕܒܚܬܐ ܐܝܟ ܕܐܡܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܙܘܓܐ ܕܫܦܢܝܢܐ. ܐܘ ܬܪܝܢ ܦܪܘܓܐ ܕܝܘܢܐ.
25 * ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܫܡܗ ܫܡܥܘܢ. ܘܓܒܪܐ ܗܢܐ ܟܐܢ ܗܘܐ ܘܙܕܝܩ. ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܒܘܝܐܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ.
26 * ܘܐܡܝܪ ܗܘܐ ܠܗ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܠܐ ܢܚܙܐ ܡܘܬܐ ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܐ ܠܡܫܝܚܐ ܕܡܪܝܐ.
27 * ܗܢܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܡܐ ܕܡܥܠܝܢ ܠܗ ܐܒܗܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܛܠܝܐ. ܕܢܥܒܕܘܢ ܚܠܦܘܗܝ ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ ܒܢܡܘܣܐ.
28 * ܫܩܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ. ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ.
29 * ܡܟܝܠ ܫܪܐ ܐܢܬ ܠܗ ܠܥܒܕܟ ܡܪܝ. ܐܝܟ ܡܠܬܟ ܒܫܠܡܐ.
30 * ܕܗܐ ܚܙܝ ܥܝܢܝ ܚܢܢܟ.
31 * ܗܘ ܕܛܝܒܬ ܒܦܪܨܘܦ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
32 * ܢܘܗܪܐ ܠܓܠܝܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܘܒܚܐ ܠܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ.
33 * ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܘܐܡܗ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ.
34 * ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܡ ܐܡܗ. ܗܐ ܗܢܐ ܣܝܡ ܠܡܦܘܠܬܐ ܘܠܡܩܝܡܬܐ ܕܣܓܝܐܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܬܐ ܕܚܪܝܢܐ.
35 * ܘܒܟܝ ܕܝܢ ܒܢܦܫܟܝ ܬܥܒܪ ܪܘܡܚܐ. ܐܝܟ ܕܢܬܓܠܝܢ ܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܘܬܐ ܕܣܓܝܐܐ.
36 * ܘܚܢܐ ܢܒܝܬܐ ܒܪܬ ܦܢܘܐܝܠ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܫܝܪ. ܐܦ ܗܝ ܩܫܝܫܐ ܗܘܬ ܒܝܘܡܬܗ. ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܚܝܬ ܥܡ ܒܥܠܗ ܡܢ ܒܬܘܠܘܬܗ.
37 * ܘܗܘܬ ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܟ ܫܢܝܢ ܬܡܢܐܝܢ ܘܐܪܒܥ. ܘܠܐ ܦܪܫܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ ܦܠܚܐ ܗܘܬ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ.
38 * ܘܐܦ ܗܝ ܩܡܬ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܐܘܕܝܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܥܡ ܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܪܩܢܗ ܕܐܘܪܫܠܡ.
39 * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܟܠ ܡܕܡ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܗܦܟܘ ܠܓܠܝܠܐ ܠܢܨܪܬ ܡܕܝܢܬܗܘܢ.

Sicut scriptum est in lege Domini; Omnis 23
masculus aperiens vulvam, Sanctus Domini
vocabitur. Et ut darent sacrificium, prout 24
dictum est in lege Domini, par turturum, aut
duos pullos columbæ. Erat autem vir qui- 25
dam in Jerusalem, cujus nomen erat Simeon;
& vir iste rectus erat & justus, ac præstolaba-
tur consolationem Israelis: Spiritúsque san-
ctitatis erat super eo. Ac dictum ei fuerat 26
à Spiritu sanctitatis ipsum non visurum
mortem usque dum vidisset MessiamDomini.
Hic idem venerat per Spiritum in templum: 27
quumque introducerent parentes Jesum pue-
rulum, ut agerent pro eo sicuti præceptum
est in lege, Suscepit eum in ulnas suas, & 28
benedixit Deo, & ait; Nunc dimitte servum 29
tuum, Domine mi, secundùm verbum tuum,
in pace. Ecce enim viderunt oculi mei il- 30
lam tuam clementiam, Quam præparâsti in 31
conspectu omnium populorum. Lumen ad 32
revelationem gentium, & gloriam populo
tuo Israeli. Joseph autem & mater ejus mi- 33
rabantur super iis, quæ dicebantur de eo.
Et benedixit eis Simeon, & dixit Mariæ 34
matri ipsius; Ecce hic positus est in ruinam,
& resurrectionem multorum in Israel, & in
signum jurgii. Cæterùm animam tui ipsius 35
trajiciet lancea, ut revelentur cogitationes
cordium multorum.

Ad oblationem introitûs Domini nostri. 7.

Porrò Hanna Prophetissa filia Phanuelis de 36
tribu Aser, & ipsa erat decrepita diebus, an-
nisque septem cum marito suo vixerat à vir-
ginitate sua. Et mansit vidua annos circi- 37
ter octoginta & quatuor, nec discedebat à
templo: sed jejunio & oratione colebat
Deum die noctéque. Quin etiam ipsa 38
surrexit eâ ipsâ horâ, & gratias egit Domi-
no, ac loquebatur de eo cum quolibet præ-
stolante redemptionem Jerosolymæ. Quum- 39
que perfecissent omnia secundùm legem
Domini, reversi sunt in Galilæam in Na-
zareth civitatem suam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * چنانك در ناموس خداوند فرمود * كه هر نري كه در اول از شكم مادر † زاينده
24 سود * پاك خدا خوانده شود * وقربان نيز بدهند * چنانك فرموده شد * جفتي از سفنين * يا دو
كبوتر بچه ششم امدن شمعون پير در هيكل ومسيح را در بر كرفتن
25 * بود شخصي در شهر اورشليم نامش شمعون * واو مردي عادل وراست وبا انصاف بود *
26 وهميشه بر اميد غمكساري اسرائيل مي كوشد * واز روح القدس بوي شنوانيده شد * كه
مركش نباشد * تا انكه كه روي مسيح بيند * وبدين اميد عمر او كذشته وعظيم † پير
27 وفرتوت كشته * چون شنيد كه مسيح را در هيكل آوردند * تا ناموس را تمام كنند *
28 29 شمعون درآمد * ومسيح را در بر كرفت * وخداي را ستايش داد * كفت * اكنون خداوند
30 من بنده خود را بسلامت † ازاد كن * همچون سخن تو * اينك دو چشم من رحمت ترا
31 32 ديدند * انك بروي همه طوايفها معد داشتي * ونور براي خلق آشكارا كردي * وستايش
33 بر قوم تو اسرائيل را * ويوسف ومادرش واله شده بودند * بر انچ بروي كفته مي شد *

Quemadmodum in lege Dominus 23
jusserat, quòd omnis masculus, qui
primùm ex ventre matris nasceretur,
Sanctus Dei vocatus esset. Et obla- 24
tionem etiam darent, quemadmodum
præceptum erat, par turturum aut
duos columbæ pullos.

VI. Adventus Simeonis senis in templum, & Christi in sinum susceptio.

Erat quidam in urbe Hierosolyma, 25
cui nomen Simeon: & homo iste
justus & rectus, et æquitatem colens
erat, et assiduè super spe consolatio-
nis Israelis perdurabat. Et à Spiritu 26
sancto ei revelatū erat, mortem ejus
non futuram usque dum faciem Chri-
sti vidisset: et hac spe ætatem suam
transegerat, et valde senex et decre-
pitus factus erat. Cùm audisset, 27
quòd Christum in templum introdu-
xissent, ut Legem implerent, Simeon
ingressus est: Et Christum in sinum 28
suscepit, et Deo laudem dedit, di-
cens; Nunc Domine mi, servum tu- 29
um in pace dimitte, secundùm ver-
bum tuum. Ecce oculi mei miseri- 30
cordiam tuam viderunt, Quam in 31
conspectu omnium populorum parâsti.
Et lumen gentibus patefecisti, et lau- 32
dem populo tuo Israeli. Et Joseph et 33
mater ejus perculsi erant super eo
quod de illo dicebatur.

Versio VULGATA LATINA.

23 Sicut scriptum est in lege Domini; Quia omne masculinum adaperiens vulvam,
24 sanctum Domino vocabitur: Et ut darent hostiam secundùm quod dictum est in
25 lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in
Jerusalem, cui nomen Simeon, & homo iste justus, & timoratus, expectans conso-
26 lationem Israël, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu
27 sancto, non visurum se mortem, nisi priùs videret Christum Domini. Et venit in
28 Spiritu in templum. Et cùm inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent
29 secundùm consuetudinem legis pro eo: Et ipse accepit eum in ulnas suas, & be-
30 nedixit Deum, & dixit; Nunc dimittis servum tuũ, Dñe, secundùm verbum tuũ in
31 pace: Quia viderunt oculi mei salutare tuum, Quod parâsti ante faciem omnium
32 populorum; Lumen ad revelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israël.

Et erat pater ejus & mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo. Et benedixit 33
illis Simeon: & dixit ad Mariam matrem ejus; Ecce positus est hic in ruinam, & 34
in resurrectionem multorum in Israël; & in signum, cui contradicetur: Et tuam 35
ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.
Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in die- 36
bus multis, & vixerat cum viro suo annis septem à virginitate sua. Et hæc vidua 37
usque ad annos octoginta quatuor: quæ non discedebat de templo, jejuniis &
obsecrationibus serviens nocte ac die. Et hæc, ipsâ horâ superveniens, confi- 38
tebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptio-
nem Israël. Et ut perfecerunt omnia secundùm legem Domini, reversi sunt in Ga- 39
lilæam in civitatem suam Nazareth.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* كما هو مكتوب في ناموس الرب ان كل ذكر فاتح رحما يدعي قدوس الرب * ويقرب عنه كما 23 24
كتب في ناموس الرب زوجا يمام او فرخا حمام * وكان انسان بيروسليم اسمه سمعان * وكان رجلا 25
بارا تقيا يرجو عزا اسرائيل وروح القدس كان عليه * وكان قد اوحي اليه من روح القدس انه 26
لا يعاين الموت حتي يعاين المسيح الرب * فاقبل بالروح الي الهيكل * فعندما دخل بالطفل 27
يسوع ابواه ليصنعا عنه كما يجب في الناموس * حمله علي ذراعيه وبارك الله قايلا * الآن يا سيد 28 29
اطلق عبدك بسلام كمثل كلامك * لان عيني قد ابصرتا خلاصك * الذي اعددته 30 31
قدام وجه جميع الشعوب * نورا استعلن للامم ومجدا لشعبك اسراييل * وكان يوسف وامه 32 33
يتعجبان مما كان يقال من اجله * وباركهما سمعان وقال لمريم امه هاهوذا هذا موضوع 34
لسقوط وقيام كثير من بني اسراييل وعلامة المعاندة * وانت ايضا فسيجوز رمح الشك في 35
نفسك لتظهر افكار في قلوب كثيرة * وكانت حنا النبية ابنة فانويل من سبط اشير قد 36
طعنت في ايام كثيرة * عاشت مع زوجها سبع سنين بعد بكوريتها * وترملت الي اربع 37
وثمانين سنة غير مفارقة للهيكل * عابدة بالصوم والصلاة ليلا ونهارا * وفي تلك الساعة جاءت 38
قدامه معترفة لله * وكانت تتكلم من اجله عند كل من يترجي خلاص يروسليم * فلما اكملا 39
كل شي كناموس الرب رجعا الي الجليل الي مدينتهما الناصرة *

Sicut scriptum est in lege Domini, Quòd 23
omnis masculus aperiens vulvam, voca-
bitur sanctus Domini: Et offeretur pro 24
eo, sicut scriptum est in lege Domini, par
turturum aut duo pulli columbarum.
Erat autem homo in Jerusalem, cujus 25
nomen Simeon, & erat vir justus, reli-
giosus, sperans consolationem Israel: &
Spiritus sanctus erat super eum. Et re- 26
velatum fuerat ei à Spiritu sancto quòd
non videret mortem, usquedum videret
Christum Domini. Ivit ergò per Spiri- 27
tum in templum: & quum introduxis-
sent infantem Jesum parentes ejus, ut
facerent pro eo sicut oportebat in lege,
Gestavit eum in ulnas suas, & benedixit 28
Deum, dicens; Nunc, ô Domine, dimitte 29
servum tuum in pace, secundùm sermo-
nem tuum; Quia oculi mei viderunt 30
salutare tuum, Quod parâsti ante faci- 31
em omnium populorum; Lumen quod de- 32
tectum est gentibus, & gloriam plebi tuæ
Israeli. Et Joseph ac mater ejus mira- 33
bantur de eo quod dicebatur de illo. Et 34
benedixit utrique Simeon, & dixit Mariæ
matri ejus; Ecce hic positus est in casum
& resurrectionem multorum ex filiis Is-
rael, & in signum contradictionis: Et 35
tu quoque, pertransibit lancea scandali
animam tuam, ut manifestentur cogita-
tiones in cordibus multis. Erat autem 36
Hanna Prophetissa filia Phanuel, de tri-
bu Aser, (quæ jam provecta erat in dies
multos, vixerat cum conjuge suo septem
annis post virginitatem suam, Et vidua 37
facta est usque ad quatuor & octoginta
annos) non recedens à templo, serviens
cum jejuniis & obsecratione nocte ac
die. Et in illa hora venit ante eum con- 38
fitens Deo, & loquebatur de illo apud
unumquemque qui sperabat redemptionem
Jerusalem. Et cùm perfecissent omnia 39
secundùm legem Domini, reversi sunt in
Galilæam in civitatem suam Nazareth.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 በከመ፡ ጽሑፍ፡ውስተ፡ ሕገ፡ እግዚአብሔር፡፡ኵሉ፡ ተባዕት፡ ዘይፈትሕ፡ማሕፀነ፡እ
24 ሙ፡ ቅዱስ፡ ይሰመይ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ወከመ፡ያብእ፡ መሥዋዕተ፡ለእግዚአብሔ
ር፡ በከመ፡ ተብህለ፡ውስተ፡ ሕገ፡ እግዚአብሔር፡ዘውገ፡ ማዕነቅ፡ ወእመ፡ክልኤ፡
እጐለ፡ ርግብ፡፡
በእንተ፡ ስምዖን፡፡
25 ወሀሎ፡ብእሲ፡ በኢየሩሳሌም፡ ዘስሙ፡ ስምዖን፡ ወውእቱ፡ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ወየዋህ፡ ወ
26 ይሴፎ፡ ፍሥሓሆሙ፡ ለእስራኤል፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ሳዕሌሁ፡፡ ወአርአዮ፡ መን
27 ፈስ፡ ቅዱስ፡ ከመ፡ኢይመውት፡ ዘእንበለ፡ ይርአይ፡ መሲሖ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወ
ወሰዶ፡ መንፈስ፡ ምኵራብ፡፡ወሶበ፡ ላብእዎ፡ ለሕፃን፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱ
28 ስ፡ ከመ፡ ይግበሩ፡ ሎቱ፡ ዘበሕግ፡፡ ወተወክፎ፡ውእቱ፡ ወአንበሮ፡ ውስተ፡ ሕፅ
29 ኑ፡ ወባረኮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤ፡፡ ናሁ፡ ይእዜ፡ ሰዐሮ፡ ለገብርከ፡ በከመ፡ ነ
30 ቢብከ፡ እግዚኦ፡ በሰላም፡፡ እስመ፡ ርእያ፡ አዕይንትየ፡ አድኅኖተከ፡፡ ዘአስተ
31 ደለውከ፡ ቅድመ፡ ኵሉ፡ ሕዝብከ፡፡ ከመ፡ ትክሥት፡ ብርሃነ፡ ለአሕዛብ፡ ወክብ
32 ረ፡ ለሕዝብከ፡እስራኤል፡፡ ወዮሴፍሰ፡ አቡሁ፡ ወእሙ፡ ያነክሩ፡ በእንተ፡ ዘይትነገ
33 ሮ፡ ሳዕሌሁ፡፡ ወባረኮሙ፡ ስምዖን፡ ወይቤላ፡ ለእሙ፡ ማርያም፡ ናሁ፡ዝንቱ፡ ...
34 ሙ፡ ለድቀቶሙ፡ወለተንሥኦቶሙ፡ ለብዙኃን፡ በውስተ፡ እስራኤል፡፡ ወለትእምርት፡
35 ለዘ፡ይትዋቀሥ፡፡ ወለነፍስኪ፡ አንቲ፡ ትበውእ፡ኵናት፡ከመ፡ ይትከሠት፡ ...
ለብዙኃን፡፡
በእንተ፡ሐና፡ ነቢት፡፡
ወሀለወት፡ ሐና፡ ነቢ
36 ት፡ ወለተ፡ፋኑኤል፡ እንተ፡ነገደ፡አሴር፡ወኃለፈ፡ መዋዕሊሃ፡ ወነበረት፡ምስለ፡ምታ፡ሰብዐ፡
37 ዓመት፡እምድንግልናሃ፡፡ ወመበለት፡ ሰማንያ፡ ወአርባዕተ፡ክረምተ፡ ወ
38 ኢትወፅእ፡ እምኵራብ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡በጾም፡ ወበጸሎት፡፡ ወተንሥአት፡ ሶ
ቤሃ፡ ወገነየት፡ ወአእኰተቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወነገረት፡ በእንቲአሁ፡ ለኵሎሙ፡ ለ
39 ሰ፡ ይሴፈዉ፡ መድኀኒተ፡ ለኢየሩሳሌም፡፡ ወፈጺሞሙ፡ ኵሎ፡ ዘበሕገ፡ እግዚ
አብሔር፡ አተዉ፡ ገሊላ፡ ሀገሮሙ፡ ናዝሬት፡፡

Sicut scriptum est in lege Dei; Omnis masculus aperiens uterum matris suæ, 23
sanctus vocabitur Domino: Et ut offerret hostiam Deo, sicut dictum est in lege 24
Dei, par turturum, aut duos pullos columbæ.

De Simeone.

Et fuit homo in Hierusalem, cujus nomen Simeon: & ille *fuit* justus & humi- 25
lis, & expectabat gaudium Israelis: & Spiritus sanctus erat super eum. Et ma- 26
nifestaverat ei sanctus Spiritus, quòd non moreretur, priusquàm videret Messiach
Domini. Et adduxit eum Spiritus *in* templum. Et quum inducerent parentes e- 27
jus parvulum Dominum Jesum, ut facerent ei quod in lege *statuitur*: Et accepit 28
eum ille, & posuit eum in sinu suo, & benedixit Deo, & dixit; Ecce nunc di- 29
mitte servum tuum, secundùm verbum tuum Domine, in pace: Quia viderunt 30
oculi mei salutem tuam, Quam parâsti coram toto populo tuo; Ut manifestes 31
lumen Gentium, & gloriam populi tui Israel. Et Joseph pater ejus & mater ejus 32
mirabantur propter ea quæ dicebantur de eo. Et benedixit eis Simeon, & di- 33
xit matri ejus Mariæ; Ecce hic positus est in casum & in resurrectionem multo- 34
rum in Israel, & in signum contradicentium. Et tu, in animam intrabit gladius: 35
ut manifestet cogitationem cordis multorum.

De Hanna prophetissa.

Et fuit Hanna prophetissa, filia Phanuel, quæ à tribu Aser: & processerunt dies 36
sui, & cum viro suo septem annis mansit à virginitate sua. Et vidua fuit octo- 37
ginta & quatuor annorum: & non exivit à templo die, & nocte in jejunio & ob-
secratione. Et surrexit tunc, & confitebatur & gratias agebat Deo: & loque- 38
batur de eo, omnibus qui expectabant redemptionem Hierusalem. Et ut per- 39
fecerunt omnia quæ in lege Domini, venerunt in Galilæam in urbem suam
Nazareth.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شمعون پير ايشانرا دعا كرد * وكفت بمريم مادرش * اينك اين پاك نهاده شد * براي 34
افتادن و برخاستن بسياران در اسراييل وايت * وفتنه انكيزي * درجان تو نيزه در رود * 35
چنانك انديشه بسياران آشكارا شود * وحانا پيغمبر دختر فانويل از سبط اشير * او نيز در 36
روزكار خود كهين بود * وهفت سال با شوهر خود [از] بكر زندكاني كرد * * وقدر هشتاد وچهار 37
سال بيوه ماند * واز هيكل خدا نمي شد * وشب وروز در نماز وروزه بسر بردي * وخدارا عبادت
كردي * * او نيز دران ساعت كه مسيح را در اوردند * ايستاده بود * مر خدايرا اعتراف آورد وبا 38
طفل سخن كفت * وبا هر كسي * كه در اميد رستكاري اسراييل بود * * وچون هر چيزي را تمام 39
كردند * انچنانك در ناموس خداوند بود * سوي جليل وناصره باز كرديدند * كه شهر ايشان بود

Et Simeon senex illis benedixit, ac 34
dixit Mariæ matri ejus; Ecce hic
Sanctus positus est in casum & re-
surrectionem multorum in Israele,
& signum, & discordiæ suscitatio-
nem. In animam autem tuam lan- 35
cea intrabit, adeò ut cogitationes
multorum patefiant. Et Hanna Pro- 36
phetissa, filia Phanuel, ex tribu
Aser, ipsa etiã in tempore suo seni-
or erat, et septem annos cum viro suo
à virginitate vitam egerat. Et cir- 37
citer octoginta & quatuor annos
vidua manserat, & à templo Dei
non abscedebat, & noctes diésque
in oratione & jejunio transigebat,
et cultui Divino vacabat. Ipsa quoq; 38
in illa hora, quâ Christum intro-
duxerunt, astabat; ac Deo gratias
egit, & puerulum allocutus est, &
omnem hominem, qui in expectatione
liberationis Israelis erat. Et cùm 39
omnia perfecissent, quemadmodum
in lege Domini erat, in Galilæam,
& Nazreth reversi sunt, quæ civitas
eorum erat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. Κεφ. Ε'.

At puer crescebat, & corroborabatur spiritu, plenus sapientiâ: & gratia
40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις
Dei erat in illo. Et ibant parentes ejus per annum in Hierusalem
41 Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ
festo Paschæ. Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis
42 τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, (σ) ἀναβάντων αὐτῶν
in Hierosolymam, secundùm consuetudinem festi, Et consummantibus dies, in
43 εἰς Ἱεροσόλυμα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν
reverti ipsos, remansit Jesus puer in Hierusalem: & non cognovit Joseph
τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ
& mater ejus. Existimantes autem illum in comitatu esse, venerunt diei iter,
44 καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν,
& requirebant eum in cognatis, & in notis. Et non invenientes
45 καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι, (τ) καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· Καὶ μὴ εὑρόντες
eum, regressi sunt in Hierusalem, quærentes eum. Et factum est, post dies
46 αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας
tres invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, & audientem
τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα
illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes audientes eum, super
47 αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ
intelligentia & responsis ejus. Et videntes ipsum, attoniti fuerunt. Et ad illum
48 τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν

mater ejus dixit; Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego dolen-
ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώ-
tes quærebamus te. Et ait ad illos, Quid quòd quærebatis me? nesciebatis quia in
μενοι ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν 49
his Patris mei oportet esse me? Et ipsi non intellexerũt verbũ quod locutus est ad eos.
τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 50
Et descendit cum eis, & venit in Nazareth: & erat subditus illis. Et
Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς (υ) Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ 51
mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Jesus
ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει (φ) πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς 52
proficiebat sapientiâ & ætate, & gratiâ apud Deum & homines.
προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

CAP. III. γ'.

In anno autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, præsidente
ἘΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος 1
Pontio Pilato Judææ, & tetrarchâ Galilææ Herode, Philippo
Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος (α) τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου
autem fratre ejus tetrarchâ Ituræ, & Trachonitidis regionis,
δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας, καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,
& Lysaniâ Abilinæ tetrarchâ,
καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

MS.A. (σ) ἀναβαινόντων (τ) καὶ τοῖς (υ) Ναζαράτ· (φ) τὰ ῥήματα πάντα ταῦτα ἐν MS.A. Κεφ. γ'. (α) Ἡρώδου τῆς Γαλιλαίας,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ܂ ܘܡܬܡܠܐ ܗܘܐ ܚܟܡܬܐ܂ ܘܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܬ
41 ܥܠܘܗܝ܂ * ܘܐܢܫܘܗܝ ܒܟܠ ܫܢܐ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ܂
42 * ܚܕܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܝܠܕܐ * ܚ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܪ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ
43 ܣܠܩܘ ܐܝܟ ܕܡܥܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ܂ * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܝܘܡܬܐ ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ܂ ܘܐܫܬܚܪ ܠܗ ܛܠܝܐ ܝܫܘܥ
44 ܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܝܘܣܦ ܘܐܡܗ ܠܐ ܝܕܥܘ܂ * ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܥܡ ܒܢܝ ܠܘܝܬܗܘܢ
45 ܗܘ܂ ܘܟܕ ܐܬܘ ܡܪܕܐ ܕܝܘܡܐ ܚܕ܂ ܒܥܐܘܗܝ ܠܘܬ ܐܢܫܗܘܢ܂ ܘܠܘܬ ܡܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܗܘܢ܂ * ܘܠܐ
46 ܐܫܟܚܘܗܝ܂ ܘܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂ * ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ
ܝܘܡܝܢ ܐܫܟܚܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ ܟܕ ܝܬܒ ܒܡܨܥܬܐ ܕܡܠܦܢܐ܂ ܘܫܡܥ ܡܢܗܘܢ ܘܡܫܐܠ
47 ܠܗܘܢ܂ * ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂ ܒܚܟܡܬܗ
48 ܘܒܦܬܓܡܘܗܝ܂ * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܬܡܗܘ܂ ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܡܗ܂ ܒܪܝ܂ ܠܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ
49 ܗܟܢܐ܂ ܕܗܐ ܐܢܐ ܘܐܒܘܟ ܒܥܢܝܘܬܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܡܢܐ
50 ܒܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ܂ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܒܒܝܬ ܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܗܘܐ܂ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܫܬܘܕܥܘ
51 ܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ * ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ܂ ܘܡܫܬܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܘܐܡܗ
52 ܢܛܪܐ ܗܘܬ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܒܠܒܗ܂ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܩܘܡܬܗ ܘܒܚܟܡܬܗ
ܘܒܛܝܒܘܬܐ܂ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܒܢܝܢܫܐ܂ * ܪܘܫܡܐ ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ * ܛ *
1 * ܩܦܠܐܘܢ ܓ * ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ ܕܝܢ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܛܝܒܪܝܘܣ ܩܣܪ܂ ܒܗܓܡܘܢܘܬܗ
ܕܦܢܛܝܘܣ ܦܝܠܛܘܣ ܒܝܗܘܕ܂ ܟܕ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܗܘܐ ܒܓܠܝܠܐ܂ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ
ܛܛܪܪܟܐ ܒܐܝܛܘܪܝܐ܂ ܘܒܐܬܪܐ ܕܛܪܟܘܢܝܛܐ܂ ܘܠܘܣܢܝܐ ܛܛܪܪܟܐ ܕܐܒܝܠܝܢܐ܂

Puerulus autem crescebat, & corroboraba- 40
tur Spiritu, ac replebatur sapientiâ, & gratia
Dei erat super eum. Et homines (i. paren- 41
tes) ejus quotannis adibant Jerosolymam in
festo Paschæ.

Dominicâ post Nativitatem. 8.

Quumque esset filius annorum duodecim, 42
ascenderunt prout consueverant ad festum.
Et quum peregissent dies, reversi sunt: Jesus 43
verò puer remansit in Jerusalem, Josepho &
matre ejus nescientibus. Putabant enim eum 44
esse cum comitibus suis. Quumque venissent
iter diei unius, quæsierunt eum apud suos
homines, & apud eos qui noverant ipsos:
Nec invenerunt eum. Et reversi sunt rursùs 45
ad Jerusalem, ac requirebant eum. Tribus 46
verò post diebus invenerunt eum in templo
sedentem in medio doctorum, & audientem
ab eis, ac interrogantem eos. Et demira- 47
bantur ii omnes qui audiebant eum, sapien-
tiam & responsa ipsius. Utque viderunt 48
eum, mirati sunt: & ait illi mater ipsius; Fi-
li mi, cur ita fecisti nobis? quoniam ecce
ego & pater tuus cum multa anxietate quæ-
rebamus te. Dixit eis; Cur quærebatis me? 49
nescitis quòd in domo patris mei oportet me
esse? Illi verò non intellexerunt sermo- 50
nem quem dixit eis. Et descendit cum eis, 51
venitque Nazareth: & subjectus erat eis:
mater verò ipsius conservabat omnes sermo-
nes in corde suo. Porrò Jesus crescebat sta- 52
turâ & sapientiâ suâ, nec non gratiâ apud
Deum & homines.

Ab Oblationem festi Epiphaniæ. 9.

CAP. III.

ANno autem decimoquinto regni Tiberii 1
Cæsaris, sub præfectura Pontii Pilati in Ju-
dæa, dum esset tetrarcha Herodes in Galilæa,
& Philippus frater ejus tetrarcha in Ituria,
& in regione Trachonitide: & Lysania te-
trarcha Abilenes,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتم بزرك شدن مسيح در اورشليم

40 * وپس ازان كودك پرورده مي شد * وبروح القدس قوت مي كرفت وازحكمت ونعمت خدا
41 پر مي شد * ودر زيادتي مي رفت * وقوم او هر سال در عيد فصح * باورشليم مي رفتند *
42 43 * چون دوازده ساله شد * در روز عيد بالا رفتند * بر مثالي كه عادت داشتند * چون روزها
تمام شدند باز كشتند * اما عيسي كودك بود در اورشليم ماند * ويوسف * ومادر عيسي * نمي
44 دانستند * * مي پنداشتند * كه با فرزندان محلهٔ ايشانست * چون يك روزه راه آمدند *
45 وانجا كه كمان داشتند * پيش خويشان * ودوستان ؛ خود نيافتند * * باز كرديدند * در
46 اورشليم بطلب عيسي * ومي جستند * بعد از سه روز * اورا در هيكل يافتند * در ميان
47 معلمان نشسته از ايشان مي شنيد * واز ايشان سخن مي پرسيد * * وهر كه سخن
48 اورا مي شنيد بحكمت وجواب او متحير مي شد * * يوسف ومادرش چون اورا ديدند * مادرش
كفت فرزند من چرا مرا اين چنين كردي * از كي باز من وپدرت ترا مي جستيم * بسيار رنج *
49 * عيسي بديشان كفت * چرا مرا مي جستيد نمي دانيد كه مرا مي برازد كه در خانهٔ پدر باشم *

VII. Magistrum se præbet Christus Hierosolymæ.

Post hæc autem puer crescebat, & in Spiritu sancto corroborabatur, & sapientiâ & gratiâ Divinâ plenus erat, & ampliùs progrediebatur. 40
Et propinqui ejus quolibet anno in festo Paschatis Hierosolymam ibant. 41
Quumque duodecim annos natus esset, die festo ascenderunt, quemadmodum consuetudinem habuerant. 42
Cùm autem completi essent dies, reversi sunt: sed Jesus puer in Hierosolyma remansit, & Joseph, & mater Jesu nesciebant. 43
Existimabant enim quòd cum liberis viciniæ eorum esset: sed cùm diei unius itinere ivissent, & ubi rati erant, apud cognatos & amicos suos non invenissent: 44
Reversi sunt Hierosolymam ad quærendum Jesum, & inquirebant. 45
Post tres dies illum in templo invenerunt, inter doctores sedentem: quos audiebat & ab eis vicissim verba rogabat. 46
Et quicunque sermonem ejus audiebat, sapientiâ & responsis ejus obstupescebat. 47
Cúmque Joseph & mater ejus eum viderent, mater ejus dixit; Fili mi, quare mihi sic fecisti? Quamdiu ego & pater tuus te quæsivimus cum multo dolore? 48
Jesus illis dixit; Quare me quærebatis? Nesciebatis quòd mihi convenit ut in domo patris sim? 49

Versio VULGATA LATINA.

40 Puer autem crescebat & confortabatur, plenus sapientiâ: & gratia Dei erat in illo.
41 Et ibant parentes ejus per omnes annos in Jerusalem, in die solenni Paschæ.
42 Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis Jerosolymam secundùm
43 consuetudinem diei festi, Consummatísque diebus, cùm redirent, remansit
44 puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem
illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos &
45 notos. Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum.
46 Et factum est, post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio docto-
47 rum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui
48 eum audiebant, super prudentia & responsis ejus. Et videntes admirati sunt.
Et dixit mater ejus ad illum; Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego
dolentes quærebamus te. Et ait ad illos; Quid est quòd me quærebatis? nescie- 49
batis quia in his, quæ patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexe- 50
runt verbum, quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth: 51
& erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.
Et Jesus proficiebat sapientiâ, & ætate; & gratiâ apud Deum & homines. 52

CAP. III.

ANno autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato 1
Judæam, tetrarchâ autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarchâ
Iturææ, & Trachonitidis regionis, & Lysaniâ Abilinæ tetrarchâ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 الفصل الثامن * فاما الصبي فكان ينمو ويتقوى بالروح * ممتليا بالحكمة
41 ونعمة الله كانت عليه * وابواه كانا يمضيان الى يروسليم كل سنة في عيد الفصح * فلما تمت
42
43 له اثنتا عشر سنة مضيا الى يروسليم الى العيد كالعادة * فلما كملت الايام ليعودا تخلف
44 عنهما الصبي يسوع في يروسليم ولم تعلم امه ويوسف * لانهما كانا يظنان انه مع السايرين في
45 الطريق * ولما سارا نحو يوم طلباه عند اقربايهما ومعارفهما * فلم يجداه فرجعا الى يروسليم
46 يطلبانه * وبعد ثلثة ايام وجداه في الهيكل جالسا في وسط المعلمين يسمع منهم ويسالهم *
47 وكان كل من يسمعه مبهوتين من علمه واجابته * فلما ابصراه بهتا * فقالت له امه يا بني ما
48
49 هذا الذي صنعت بنا هكذي * لان اباك وانا كنا نطلبك باجتهاد معذبين * فقال لهما لم
50 تطلباني * اما تعلمان انه ينبغي ان اكون في الذي لابي * فاما هما فلم يفهما الكلام
51 الذي قاله لهما * ثم نزل معهما الى الناصرة وكان يخضع لهما * وكانت امه تحفظ جميع هذا
52 الكلام في قلبها * وكان يسوع ينمو في القامة والحكمة والنعمة عند الله والناس *
1 الفصل التاسع * وفي سنة خمس عشرة من ولاية طيباريوس قيصر
في ولاية فيلاطس البنطي على اليهودية * وهيرودس ريس على ربع الجليل * وفيلبس اخوه
ريس على ربع انطوريا وبلاد انطرخون * وليسانيوس ريس على ربع الابلية *

Sectio octava.

At verò puer crescebat & corroborabatur 40
spiritu, & implebatur sapientiâ, & gra-
tia Dei erat super eum. Et parentes ejus 41
ibant in Jerusalem singulis annis in festo
Paschæ. Quumque completi fuissent ei 42
duodecim anni, abierunt in Jerusalem
ad festum, secundùm consuetudinem. Et 43
cùm consummati essent dies ut redirent,
remoratus est ab eis puer Jesus in Jeru-
salem, & non scivit mater ejus & Jo-
seph: Quia ambo existimabant eum esse 44
cum euntibus in via. Et cùm ambulas-
sent quasi diem unum, quæsiverunt eum
apud cognatos suos, & notos suos, Et 45
non invenerunt eum: quare reversi sunt
in Jerusalem, quærentes eum. Et post 46
tres dies invenerunt eum in templo, se-
dentem in medio doctorum, audientem
eos, & interrogantem illos. Et omnes qui 47
audiebant eum, stupebant de scientia ejus
& responsione ipsius. Quumq; vidissent 48
eum, obstupuerunt. Et dixit illi mater
ejus; Fili mi, quid est hoc quod fecisti
nobis sic? Pater enim tuus & ego quæ-
rebamus te cum solicitudine afflicti. Ait 49
illis, Cur quæritis me? Nónne scitis quia
oportet me esse in iis quæ Patris
mei sunt? Ipsi autem non intellexerunt 50
sermonem quem dixit eis. Tum descen- 51
dit cum eis in Nazareth: eratque sub-
ditus illis. Et mater ejus conservabat
omnia hæc verba in corde suo. Jesus 52
autem crescebat in statura, & sapientiâ,
& gratiâ apud Deum & homines.

Sectio nona.

CAP. III.

ET in anno quinto decimo imperii Ti- 1
berii Cæsaris sub dominio Pilati Pontii
super Judæam, dum Herodes esset prin-
ceps super quartam partem Galilææ, &
Philippus frater ejus princeps super
quartam partem Anturiæ & regionis
Antarchon: & Lysanius princeps super
quartam partem Iliæ,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሰንበት : ዘቅድመ : ሌጲፋኒያ:=:

40 ወልህቀ: ሕፃን: ወጸንዐ: በመንፈስ: ቅዱስ: ወመልአ: ጥበበ: ወፍፁመ: በጸጋ : እግዚ
አብሔር : ዘላዕሌሁ::=: ወበራብዕት: ዝክረመት:=:
41 ወየሐውሩ: አዝማዲሁ: በበ: በዓል:ኢየሩሳሌም: ለለ:ዓመት: ለበዓለ: ፋሲካ::=:
42 ወሶበ: ኮነ: ፍጹመ: ሎቱ: ዓሠርቱ: ወክልኤቱ:ክረምቱ: ዓርጉ: ለበዓል: ኢየሩሳሌ
43 ም: በከመ:ያለምዱ::=: ወሰሊጦሙ: ግብሮሙ: ኣተዉ:ወሕፃንሰ:እግዚእ:ኢየሱስ:
44 ነበረ: ኢየሩሳሌም: ወኢያእመሩ: ዮሴፍ: ወእሙ::=: ወይመስሎሙ: ዘበፍኖት: ሃ
45 ሎ: ምስለ: ሰብእ: ወበጺሖሙ: ኀሠሥዎ: በዕለታ: ኀበ: አዝማዲሁ : ወኀበ : እለ:
46 ያአምርዎ:=: ወኢረኪቦሙ: ገብኡ: ኢየሩሳሌም: ይኅሥሥዎ::=: ወእምዝ:በ
ሣልስታ: ረከብዎ: በምኵራብ: እንዘ: ይነብር: ማእከለ: ሊቃናት: ወያጸምዖሙ: ወ
47 ይሴአሎሙ::=: ወያነክርዎ: ኵሎሙ: እለ፡ሰምዕዎ: ጥበቦ : ወአውሥኦቶ::=:
48 ወሶበ: ርእይዎ: ደንገፁ: ወትቤሎ: እሙ:ወልድየ: ለምንት:ከመዝ:ረሰይከነ: አስመ:
49 ናሁ:አቡከ:ወአነኒ: ሠራሕነ: እንዘ:ነኀሥሠከ::=: ወይቤሎሙ:ምንት:ተኀሥሡ
50 ኒ:ኢያእመርክሙኑ: ከመ: ውስተ:ዘአቡየ : ሀለውኩ::=: ወእሙንቱሰ: ኢለበዉ:ቃ
51 ሎ: ዘይቤሎሙ: ወሖረ:=: ወወረደ:ምስሌሆሙ: ናዝሬት: ወይትኤዘዝ:ሎሙ: ወተ
52 ዓቅብ: እሙ: ዘንተ:ኵሎ: ነገረ: ውስተ: ልባ::=: ወእግዚእ: ኢየሱስ: ልህቀ: በጥ
በብ: ወበምክር: ወዓቢየ: በጸጋ: በኀበ: እግዚአብሔር: ወበኀበ: ሰብእ::=:
1 በእንተ: ቃል: ዘኮነ: ኀበ: ዮሐንስ:=: ፫ ወአመ: ዓሠ
ርቱ: ወኀምስቱ:ዓመተ:መንግሥቱ:ለጢቤርዮስ: ቄሳር: ወጲላጦስ: ጰንጤያዊ: መል
አከ: ይሁደ: ወሄሮድስ: ንጉሠ: ገሊላ: ወፊልጶስ: እኁሁ: መልአከ: ኢጡርያስ: ወበ
ብሔረ: ጥራኮኒዶስ : ወለልሳንዩ: እንተ: ሰቢላኔስ : መስፍኖሙ: ውእቱ::=:

Sabbato Epiphaniam præcedente.

Et crevit parvulus, & corroboratus est in Spiritu sancto, et plenus *fuit* intelligen- 40
tiâ: & perfectus *fuit* in gratia Dei quæ super eum *erat*.
Et in quartam anni partem. Et ibant parentes ejus singulis 41
festis Hierosolymam, quotannis ad festũ paschæ. Et quum esset consummatus illi 42
duodecimus ann⁹ ejus, ascenderunt ad festum Hierosolymam, sicut consueti erant.
Et consummantes opus eorũ abierunt, & puer Dñs Jesus remansit Hierosolymæ: 43
& non cognoverũt Joseph & mater ej⁹. Et cogitantes quòd in via erat cum po- 44
pulo: & proficiscentes quæsiverunt eum in die apud cognatos ejus, & apud eos
qui noverant eum. Et non invenientes, regressi sunt Hierosolymam, quærere eũ. 45
Et post triduum invenerunt eum in templo sedentem *in* medio magistrorum, & 46
audientem eos, & interrogantem eos. Et mirati sunt omnes audientes eum in- 47
telligentiam ejus, & responsa ejus. Et videntes eum, attoniti sunt. Et dixit ei ma- 48
ter ejus; Fili mi, quarè ita fecisti nobis? quoniam ecce pater tuus & ego laboravi-
mus, quærentes te. Et dixit iis; Quarè quærebatis me? nesciebatisne ꝙ in iis quæ 49
sunt Patris mei fui? Et ipsi non intellexerunt sermonem quem loquutus est iis: & 50
abiit. Et descendit cum iis *in* Nazareth; & subjectus erat iis. Et custodiebat 51
mater ejus, hunc totum sermonem in corde suo. Et Dominus Jesus profectus est 52
in intelligentia & in prudentia, & magna fuit in gratia apud Deum & homines.

CAP. III. *De sermone qui habitus est à Johanne.*

IN anno quinto decimo imperii Tiberii Cæsaris, & Pilatus Pontius princeps 1
erat Judææ, & Herodes rex *erat* Galilææ, & Philippus frater ejus princeps erat
Iturææ, & regionis Trachonitidis: & Lasani⁹ *illius* quæ est Sabilanes præses erat:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 * ايشان فهم نكردند كلمه را كه بديشان كفت * وبا ايشان فرود آمد † در ناصره * ودر
51
52 طاعت ايشان بود * ومادرش سخنهاء اورا در دل خود نكه مي داشت * عيسي قد وبالا
بر كشيد ودر حكمت ونعمت خدا پرورده مي شد

هشتم ظاهر شدن يحيي بن زكريا

1 * ودر پانزدهم سال از مملكت طباريوس قيصر * بنيابت پنطوس † پيلاطوس در يهود بود *
وقتي كه هيرودس در جليل چهارم سرور بود * وفيليبوس * برادرش سرور چهارم † در طوريا
ودر ولايت طركونا * ولوسنيا چهارم سرور در ابيلاني

At illi non intellexerunt sermonem, 50
quem ipsis locutus est. Et cum 51
iis descendit in Nazith, & in
obsequio illorum erat. Mater au-
tem ejus verba illius in corde
suo conservabat. Et Jesus sta- 52
turâ & proceritate auctus, sapi-
entiâ etiam & gratiâ Dei crevit.

VIII. Manifestatio Johannis filii Zachariæ.

CAP. III.

ANno autem decimoquinto regni 1
Tiberii Cæsaris, in præfectura Pon-
tii Pilati in Judæa fuit, quo tem-
pore Herodes in Galilæa tetrarcha
esset, & Philippus frater ejus te-
trarcha in Turia & regione Traco-
ta, et Lysanias tetrarcha in Abi-
lene,

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Γ'. γ'.

Sub principibus Sacerdotum Annæ & Caiaphæ: factum est verbum Dei ad Joannem
2 (β) Ἐπ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην
Zachariæ filium in deserto. Et venit in omnem circumregionem Jor-
3 (γ) τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς (δ) πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
dani, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum: Sicut scriptum est in
4 δάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· Ὡς γέγραπται ἐν
libro sermonum Esaiæ prophetæ, dicentis; Vox clamantis in deserto, Parate
βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε
viam Domini: rectas facite semitas ejus. Omnis vallis implebitur,
5 τὴν ὁδὸν (ε) Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται,
& omnis mons & collis humiliabitur: & erunt prava in directum, & aspera
καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι
6 in vias planas: Et videbit omnis caro Salutare Dei. Dicebat ergò
7 εἰς ὁδοὺς λείας· Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν
exeuntibus turbis baptizari ab ipso; Genimina viperarum, quis
τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ostendit vobis fugere à ventura ira? Facite ergò fructus dignos
8 ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους
pœnitentiæ, & ne cœperitis dicere in vobisipsis; Patrem habemus Abraham. Dico
τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. Λέγω
enim vobis, Quia potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.
γὰρ ὑμῖν, Ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

Jam verò & securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergò arbor
Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον 9
non faciens fructum pulchrum, exciditur, & in ignem mittitur. Et interrogabant
μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων 10
eum turbæ, dicentes; Quid ergò faciemus? Respondens autem, dicebat illis,
αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Τί οὖν (*) ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, 11
Habens duas tunicas, tradat non habenti: & habens escas, similiter
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως
faciat. Venerunt autem & publicani baptizari: & dixerunt ad illum; Magister,
ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι· καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, 12
quid faciemus? Ille autem dixit ad eos; Nihil amplius præter constitu-
τί (ζ) ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, (η) Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγ- 13
tum vobis exigite. Interrogabant autem eum & milites, dicentes; Et nos
μένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς 14
quid faciemus? Et ait ad eos, Neminem concutiatis, neque calumniemini:
τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε·
& contenti estote stipendiis vestris. Expectante autem populo, & cogitantibus
καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων 15
omnibus in cordibus suis de Joanne, ne fortè ipse esset Christus,
πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,

MS. A. (β) Ἐπὶ ἀρχιερέως (γ) τὸν Ζαχαρίου (δ) πᾶσαν περίχωρον (ε) τοῦ Κυρίου, (*) ποιήσωμεν; (ζ) ποιήσωμεν; (η) Μηδὲν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܒܪܝܫ ܟܘܡܪܘܬܐ ܕܚܢܢ ܘܕܩܝܦܐ. ܗܘܬ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܙܟܪܝܐ ܒܚܘܪܒܐ.
3 * ܘܐܬܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪ ܝܘܪܕܢܢ. ܟܕ ܡܟܪܙ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ.
4 * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܚܘܪܒܐ. ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ
5 ܕܡܪܝܐ. ܘܐܬܪܨܘ ܒܦܩܥܬܐ ܫܒܝ̈ܠܐ ܠܐܠܗܢ. * ܟܠܗܘܢ ܢܚܠܐ ܢܬܡܠܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ
6 ܘܪ̈ܡܬܐ ܢܬܡܟܟܘܢ. ܘܢܗܘܐ ܥܪܩܘܒܐ ܦܩܥܬܐ. ܘܐܬܪܐ ܥܣܩܐ ܠܦܩܥܬܐ. * ܘܢܚܙܐ ܟܠ
7 ܒܣܪ ܚܝܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܠܡܥܡܕ. ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ.
8 ܡܢܘ ܚܘܝܟܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ. * ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪ̈ܐ ܕܫܘܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ.
ܘܠܐ ܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܡܢ
9 ܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ. * ܗܐ ܕܝܢ ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ
ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ. ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ.
10 11 * ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ. * ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢ. ܢܬܠ ܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܣܝܒܪܬܐ ܗܟܢܐ
12 13 ܢܥܒܕ. * ܘܐܬܘ ܐܦ ܡܟܣܐ ܠܡܥܡܕ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܠܦܢܐ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ. * ܗܘ ܕܝܢ
14 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܬܒܥܘܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܦܩܝܕ ܠܟܘܢ ܠܡܬܒܥ. * ܘܡܫܐܠܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܦܠܚܝ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܐܦ ܚܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܒܐܫܘܢ
15 ܠܐܢܫ. ܘܠܐ ܬܥܫܩܘܢ. ܘܢܣܦܩܢ ܠܟܘܢ ܐܦܣܘܢܝܬܟܘܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܡܣܒܪ ܗܘܐ
ܥܡܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ ܕܠܡܐ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ.

Sub Pontificatu Hananæ & Caiphæ factus 2
est sermo Dei super Johannem filium Za-
chariæ, in deserto. Venitque in univer- 3
sam regionem circumjacentem Jordani, præ-
dicans baptismum pœnitentiæ in remissio-
nem peccatorum. Sicut scriptum est in li- 4
bro sermonum Esaiæ prophetæ, dicentis;
Vox clamans in deserto, Parate viam Domi-
ni, & dirigite in planitie semitas Deo no-
stro. Omnes valles implebuntur, omnés- 5
que montes & colles deprimentur: & fiet
turgidum leve, & locus asper planities. Vi- 6
debítque omnis caro vitam Dei. Porrò 7
dicebat turbis illis qui ad ipsum veniebant
ut baptizarentur, Progenies viperarum,
quis indicavit vobis ut fugeretis à futura ira?
Edite ergò fructus dignos pœnitentiâ, nec 8
incipiatis dicere apud vosmetipsos; Est no-
bis pater Abraham: dico enim vobis, ex
istis lapidibus posse Deum suscitare filios
Abrahamo. Ecce autem securis posita est 9
ad radicem arborum: omnis igitur arbor
fructus bonos non edens, exciditur, & in
ignem corruit. Et interrogabant eum tur- 10
bæ, dicentes; Quid igitur faciemus? Re- 11
spondit, & ait illis; Qui habet duas tuni-
cas, det non habenti: & qui habet cibum,
itidem faciat. Quinetiam venerunt publi- 12
cani ut baptizarentur, ac dicunt ei; Doctor,
quid faciemus? Ipse verò dixit eis; Ne 13
exegeritis plus quàm jussum est vobis exi-
gendum. Et interrogaverunt eum cultores 14
militiæ, dicúntque; Nos etiam quid faci-
emus? dixit eis; Ne in quemquam insole-
scatis, & neminem opprimatis: & sufficiant
vobis stipendia vestra. Quum autem sen- 15
tiret populus de Johanne, & omnes cogi-
tarent in corde suo, quod forsan esset ipse
Christus;

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ودرسروري هنان وقيافا بر امامان • كلمهٔ خدا بريحيي بن زكريا نزول كرد • در ويراني
3 * وآمد در همه ولايتها كه پيرامون اردن است • وبراي شستن مردم وتوبت منادي مي زد •
4 عفو كردن كناهها را • * انچنانك در كتاب اشعياء پيغمبر نبشته شد وكفت • اواز كه
در صحراي بانك مي زند • آماده داريد راه خدا • وهموار بداريد صحرا • كه در كدركا خداي
5 ما • * همه درها پر شوند • وهمه كوهها وسر بالاها فرونشينند • هر چه دشخوارست اسان
6 كردد • وهر چه درشت است نرم شود • * وهر كوشتمندي كه عظمت خدا را ببينند •
7 * وبدان جماعت كه پيش او مي آمدند • كه شسته شوند مي كفت • اي فرزندان ملرافاعي •
8 كيست انك باشما نمود كه بكريزيد از خشم كه مي آيد • * اكنون ميوهٔ بسازيد • كه
بتوبت برازد • ومغرور مشويد در نفس خود وبكوييد • كه پدر ما ابرهيم است • قادرست خدا •
9 كه ازين سنكها فرزندان • ابر براي ابرهيم بايستاند • * اينك تبر در بيخ درختان نهاده شده •
وهر درختي كه ميوهٔ نيك بازنيارد • بريده شود ودر آتش سوخته كردد

Et in principatu Annæ & Caiaphæ 2
in sacerdotes, sermo Dei super
Johannem filium Zachariæ de-
scendit in deserto. Et venit in 3
universas regiones, quæ circa
Jordanem sunt, & de baptismo
hominum & resipiscentiâ prædi-
cavit in remissionem peccatorum.
Quemadmodum in libro Esaiæ 4
prophetæ scriptum est, ubi dicit;
Vox quæ in deserto resonat, Pa-
rate viam Dei, & complanate
solitudinem, quæ in semita Dei
nostri est. Omnes valles imple- 5
buntur, & omnes montes & col-
les subsidebunt: quicquid difficile
est, facile fiet, & quicquid rigi-
dum est lenium evadet. Et omne 6
quod carne constat majestatem Dei
videbit. Et turbis illis, quæ ad 7
eum veniebat ut baptizarentur,
dicebat; O filii viperarum, quis
indicavit vobis ut fugeretis ab
ira venienti? Fructum igitur fa- 8
cite, qui resipiscentiâ dignus sit:
& ne superbiatis in anima vestra
& dicatis; Pater quidem noster
Abrahamus est: nam potens est
Deus, ut ex his lapidibus filios
Abrahamo suscitet. Ecce secu- 9
ris ad radicem arborum posita
est: & omnis arbor quæ fructum
bonum non reddiderit, succidetur,
& in igne comburetur.

Versio VULGATA LATINA.

2 Sub principibus sacerdotum Anna & Caipha : factum est verbum Domini
3 super Joannem, Zachariæ filium, in deserto. Et venit in omnem regionem
4 Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum, Sicut scriptum est in libro sermonum Isaiæ prophetæ ; Vox clamantis in deser-
5 to, Parate viam Domini : rectas facite semitas ejus : Omnis vallis implebitur : & omnis mons, & collis humiliabitur : & erunt prava in directa, & aspe-
6 ra in vias planas : Et videbit omnis caro salutare Dei. Dicebat ergò ad
7 turbas quæ exibant ut baptizarentur ab ipso ; Genimina viperarum, quis
8 ostendit vobis fugere à ventura ira ? Facite ergò fructus dignos pœnitentiæ, & ne cœperitis dicere ; Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quia
9 potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergò arbor non faciens fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Et interrogabant eum turbæ, di- 10
centes ; Quid ergò faciemus ? Respondens autem dicebat illis ; Qui habet 11
duas tunicas, det non habenti ; & qui habet escas, similiter faciat. Vene- 12
runt autem & publicani ut baptizarentur, & dixerunt ad illum ; Magister, quid faciemus ? At ille dixit ad eos ; Nihil ampliùs, quàm quod constitu- 13
tum est vobis, faciatis. Interrogabant autem eum & milites, dicentes ; 14
Quid faciemus & nos ? Et ait illis ; Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis : & contenti estote stipendiis vestris. Existimante autem populo, & co- 15
gitantibus omnibus in cordibus suis de Joanne, ne fortè ipse esset Christus :

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

2 وحنان وقيافا ريسا الكهنة * حلت كلمة الله على يوحنا بن زكريا في البرية * 3 فجاء الى كل
البلاد المحيطة بالاردن يكرز بمعمودية التوبة لمغفرة الخطايا * 4 كما هو مكتوب في سفر كلام اشعيا
النبي هكذا * صوت صارخ في البرية اعدوا طريق الرب وقوموا سبله * 5 جميع الاودية
تمتلي وجميع الجبال والاكام تتواضع * ويصير الوعر سهلا والخشنة الى طريق سهلة * 6 ويعاين
كل ذي جسد خلاص الله * 7 فقال للجمع الذين ياتون اليه ويعتمدون منه يا اولاد الافاعي
من دلكم على الهرب من الغضب الاتي * 8 اعملوا الان ثمارا تستحق التوبة ولا تبتدوا ان
تقولوا في نفوسكم ان ابانا ابرهيم * اقول لكم ان الله لقادر ان يقيم من هذه الحجارة بنين
لابرهيم * 9 ها الفاس موضوع على اصول الشجر * فكل شجرة لا تثمر ثمرا صالحا تقطع
10 وتلقى في النار * وسالة الجموع قايلين فماذا نصنع * 11 فاجابهم قايلا من كان له ثوبان فليعط
12 من ليس له * ومن كان له طعام فكذلك ايضا يصنع * فاتى عشارون ليعتمدوا منه فقالوا له يا
13 معلم ماذا نصنع * فقال لهم لا تعملوا اكثر مما امرتم به * 14 وسالة ايضا جند قايلين ماذا
نصنع نحن ايضا * فقال لهم لا تعنفوا احدا ولا تظلموا احدا واكتفوا بارزاقكم * 15 وان
جميع الشعب فكروا في قلوبهم وظنوا ان يوحنا هو المسيح *

Et Hanna, & Caipha principes sacerdotum : inhabitavit verbum Dei super Johannem filium Zachariæ in deserto. 2
Et venit in omnes regiones circumjacentes Jordini prædicare baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. 3
Sicut est scriptum in libro sermonum Isaiæ prophetæ sic ; Vox clamans in deserto, Parate viam Domini, & dirigite semitas ejus. 4
Omnes valles implebuntur, & omnes montes & colles humiliabuntur : & fiet arduum facile, & asperum in viā planā. 5
Et videbit omnis præditus corpore salutare Dei. 6
Dixit autem turbis quæ veniebant ad eum & baptizabantur ab eo ; O filii viperarum, quis ostendit vobis fugere ab ira ventura? 7
Facite igitur fructus qui sint digni pœnitentiā, & ne cœperitis dicere intra vosmetipsos ; Sane pater noster est Abraham. Dico vobis, quòd Deus potens est suscitare de istis lapidibus filios Abrahæ. 8
Ecce securis posita est ad radices arborum. Et omnis arbor, quæ non fructificat fructum bonum, excidetur & injicietur in ignem. 9
Et interrogaverunt eum turbæ, dicentes ; 10
Quid igitur faciemus? Respondit eis, dicens ; Qui habet duas tunicas, det non habenti : & qui habet escam, similiter etiam faciat. 11
Venerunt autem publicani ut baptizarentur ab eo, & dixerunt ei ; Magister, quid faciemus ? 12
Dixit illis, Ne faciatis plus eo, quod præceptum est vobis. 13
Et interrogaverunt eum etiam milites, dicentes ; Quid faciemus nos etiam ? Ait illis, Ne concutiatis quemquam, neque opprimatis quemquam, & contenti estote opibus vestris. 14
Omnis autem populus cogitaverunt in cordibus suis, & existimaverunt quòd Johannes esset Christus. 15

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

2 ወለመ፡ ሐና፡ ወቀያፋ፡ ሊቀ፡ ክህናት፡ መጽአ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር ፡ ባዓለ ፡ ዮሐንስ፡
3 ወልደ፡ ዘካርያስ፡ በገደም፡፡=፡ ወለደ፡ አድያመ፡ ዮርደኖስ፡ ሬሰበከ፡ጥምቀተ፡ ለንስ
4 ሓ፡በዘ፡ ይትኃደግ፡ ኀጢአት፡፡=፡ በከመ፡ ይብል፡ ቃለ፡ መጽሐፍ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡
ዘይቤ፡ ናሁ፡ ቃለ፡ለዋዲ፡ በገደም፡ ጺሑላ፡ፍኖተ፡ እግዚአብሔር፡ ሠዓርዩ፡ መጽ[illegible]
5 ቶ፡=፡ ኵሉ፡ ማዕመቅ፡ ይመልእ፡ ወኵሉ፡ደብር፡ወወግር፡ ይትሐተት፡ ወይኩን፡ መ[illegible]
6 አስ፡ መጽያሕተ፡ ርቱዐ፡ ወይዓሬ፡ ፍኖተ፡ መብእስ፡=፡ ወይርአይ፡ ኵሉ፡ ዘሥጋ፡አ
7 ድኅኖቶ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ዮሐንስ፡ ለሕዝብ፡ እለ፡ [illegible] ኀቤ
ሁ፡ ያጥመቆሙ፡ ትውልደ፡ ሰብድዕት፡ መኑ፡ ነገረክሙ፡ ትጕየዩ፡ እም[illegible] ዘይ
8 መጽእ፡=፡ ግበሩ፡ ለንከ፡ ፍሬ፡ ዘይደልወክሙ፡ ለንስሐ፡ ወኢይመሰልክሙ፡ [illegible]
ሁሉ፡ ላቡነ፡ ላብርሃም፡ እብለክሙ፡ ይክል፡ እግዚአብሔር፡ አንሥአ፡ [illegible]
9 ብርሃም፡ እምእሉንቱ፡ አእባን፡፡=፡ እስመ፡ ወድአ፡ ተሠይመ፡ ጕድብ፡ [illegible]
ዕፀው፡ ወኵሉ፡ ዕፀው፡ዘኢይፈሪ፡ሠናየ፡ ፍሬ፡ ይገዝምዎ፡ ወውስተ፡ [illegible]
ዎ፡፡=፡
10 በእንተ፡ እለ ፡ ተስእልዎ፡ ለዮሐንስ፡=፡
ወተስእልዎ፡ ሕዝብ፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ንግበር ፡=፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘቦ
11 ቱ፡ ክልኤተ፡ ልብሰ፡ ክደናት፡ የሀብ፡ ለአሐደ፡ ለዘ፡አልቦ፡ ወዘቦ፡ እክለ፡ [illegible]
12 በር፡፡=፡ ወመጽኡ ፡ መጸብሐያን ፡ ያጥመቆሙ ፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ [illegible]
13 ተ፡ ንግበር፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ኢልቦ፡ ፈድፋደ፡ ዘትገብሩ፡ እምን፡ ዘተአዘዘ [illegible]
14 ወተስእልዎ፡ ሐራ፡ ወይቤልዎ፡ ንሕነኒ፡ምንተ፡ ንግበር፡፡ወይቤሎሙ ፡ ኢትት[illegible]
15 ወኢትሚጡ፡ ወኢትሂዱ፡ ወንበሩ፡ በሲሳይክሙ፡፡=፡ ወሐለዩ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ [illegible]
ሙ፡ ወመሰሎሙ፡ ዮሐንስ፡ ዘውእቱ፡ ክርስቶስ፡፡=፡

Et quando Hana & Caipha principes sacerdotum *erant*, venit verbum Domini 2
super johannem filium Zachariæ in deserto. Et circumivit regiones Jordanis, & 3
prædicavit baptismum pœnitentiæ in qua remittitur peccatum : Sicut dicit vox 4
libri Esaiæ prophetæ, qui dixit ; Ecce vox circumeuntis in deserto, parate viam Domini, & æquales facite semitas ejus. Omnis vallis implebitur, & omnis mons 5
& collis deprimetur : & erit prava semita recta, & plana erit prava via. Et vi- 6
debit omnis qui ex carne est, salutem Dei. Et dixit Johannes populis qui venie- 7
bant ad eum ut baptizaret eos ; Generatio viperarum, quis dixit vobis ut fugeretis à pœna futura ? Facite igitur fructum qui disponat vos ad pœnitentiam ; 8
& ne existimetis dicere ; Fuit pater noster Abraham. Dico vobis, Potest Deus excitare filios Abrahamo, ex hisce lapidibus. Quia jam ponitur securis ad trun- 9
cum arboris : et omnis arbor quæ non fert fructum bonum, excident eam, & in ignem conjicient eam

De iis qui Johannem interrogabant.

Et interrogaverunt eum populi, & dicebant ei ; Quid faciemus? Et respondit, 10
& dixit iis ; Qui habet duas vestes interiores, det unam non habenti : & qui ha- 11
bet panem, similiter faciat. Et venerunt publicani ut baptizaret eos ; & inter- 12
rogârunt eum, & dixerunt ei ; Magister, quid faciemus? Et dixit iis ; Nihil am- 13
plius sit quod faciatis, quàm quod constitutum est vobis. Et interrogârunt eum 14
milites, & dixerunt ei ; Nos igitur quid faciemus ? Et dixit iis ; Ne opprimatis quemquam neque rapiatis : & contenti estote stipendiis vestris. Et cogitaverunt 15
populi in cordibus suis, & existimârunt quòd Johannes esset Christus.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

تعليم دادن يحيي جماعت را

نهم

IX. Docet Johannes turbas.

10 جماعت ازو پرسيدند كه ما چه مي كنيم * 11 بديشان جواب داد وگفت * هر كه دو
12 جامه دارد * يكي بآنان دهد كه ندارد * وان نيز كه توشه دارد چنين كند * سود خوران
13 نيز مي آمدند كه [illegible] * وبدو گفتند اي معلم چه كنيم * گفت زياده تر ازان
14 نخواهيد كه بشما فرموده شد * خدمت كاران وسرهنگان ازو مي پرسيدند *
كه ما نيز چه كنيم * بديشان گفت با مردم بيدادي مكنيد * وزحمت زياده مدهيد * مرسوم شما
15 شما را بس است * خلايق انبوه چون پيش او مي آمدند * در خود فكر و انديشه مي كردند *
كه مگر اوست مسيح *

Deindè turbæ ab eo rogabant, 10
Itaque nos quid faciemus ? Illis 11
responsum dedit, & dixit ; quicunque duas tunicas habet, unam illi det qui non habet : & ille etiam qui cibum habet, similiter faciat.
Publicani etiam vene- 12
runt ut baptizarentur, et dixerunt ; O præceptor, quid faciemus ?
Dixit eis ; Plus eo ne 13
petatis quod vobis mandatum est, ut illud quæratis.
Ministri et- 14
iam et satellites eum interrogabant ; Quinetiam nos quid faciemus ? Illis dixit ; Cùm quoquam improbè ne contendatis, et molestiam ampliùs ne exhibeatis : stipendium vestrum vobis sat est.
Turba autem plurima cùm ad 15
eum venirent, intra se cogitabant et opinati sunt, quòd forsan ipse esset Christus.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΚΕΦ. γ'.

Respondit Joannes omnibus, dicens; Ego quidem aquâ baptizo vos: venit
16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι, λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum ejus:
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ·
ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni. Cujus ventilabrum in manu
17 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ
ejus, & perpurgabit aream suam, & congregabit triticum in horreum suum:
αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ·
at paleam comburet igni inextinguibili. Multa quidem igitur & alia exhor-
18 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακα-
tans, evangelizabat populum. At Herodes tetrarcha, correptus ab illo
19 λῶν, εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ
de Herodiade uxore Philippi fratris sui, & de omnibus quæ fecit
περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε
malis Herodes, Adjecit & hoc super omnia, & inclusit Joannem
20 πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην
in carcere. Factum est autem in baptizari omnem populum,
21 ἐν τῇ φυλακῇ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν,
& Jesu baptizato, & orante, apertum esse cœlum, Et
22 καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, Καὶ
descendisse Spiritum sanctum corporali specie sicut columbam in ipsum: &
καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν· καὶ
vocem de cœlo fieri, dicentem; Tu es filius meus dilectus: in te
φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν· Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
complacui. Et ipse erat Jesus quasi annorum triginta incipiens,
ηὐδόκησα. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, 23
existens (ut existimabatur) filius Joseph, Heli, Matthat, Levi,
ὢν (ὡς ἐνομίζετο) υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευΐ, 24
Melchi, Janne, Joseph, Mattathiæ, Amos, Naum,
τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, 25
Hesli, Nagge, Mahath, Mattathiæ, Semei, Joseph,
τοῦ Ἑσλί, τοῦ (ϑ) Ναγγαί, τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσήφ, 26
Juda, Joanna, Resa, Zorobabel, Salathiel,
τοῦ Ἰούδα, τοῦ (ι) Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησά, τοῦ (κ) Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, 27
Neri, Melchi, Addi, Cosan, Elmadan, Her, Jose,
τοῦ Νηρί, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἤρ, τοῦ Ἰωσῆ, 28 29
Eliezer, Joreim, Matthat, Levi, Simeon, Juda, Joseph,
τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρείμ, τοῦ (λ) Ματθάτ, τοῦ Λευΐ, τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, 30
Jona, Eliacim Melea, Menna, Matthatha, Nathan,
τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ (μ) Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνάν, τοῦ Ματταθά, τοῦ Ναθάν, 31
David,
τοῦ (ν) Δαβίδ,

MS.A. (ϑ) Ναγαί, (ι) Ἰωανᾶν, (κ) Ζοροβάβελ, (λ) Ματθάθ, (μ) Μελεᾶ, * τοῦ Ματταθά, (ν) Δαυίδ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܐܬܐ ܕܝܢ ܗܘ
17 ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ. ܗܘ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
18 ܘܒܢܘܪܐ. * ܗܘ ܕܐܚܝܕ ܪܦܫܐ ܒܐܝܕܗ ܘܡܕܟܐ ܐܕܪܘܗܝ. ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ. ܘܬܒܢܐ ܢܘܩܕ
19 ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ. * ܐܦ ܐܚܪܢܝܬܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܬܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܠܥܡܐ. * ܗܪܘܕܣ
ܕܝܢ ܛܛܪܪܟܐ. ܡܛܠ ܕܡܬܟܘܢ ܗܘܐ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܥܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ
20 ܐܚܘܗܝ. ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ. * ܐܘܣܦ ܐܦ ܗܕܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ. ܘܚܒܫܗ
21 ܠܝܘܚܢܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܥܡܕ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܦ ܝܫܘܥ ܥܡܕ. ܘܟܕ ܡܨܠܐ
22 ܐܬܦܬܚܘ ܫܡܝܐ. * ܘܢܚܬܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܘܗܝ ܒܕܡܘܬ ܓܘܫܡܐ ܕܝܘܢܐ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܟ ܐܨܛܒܝܬ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝ *

23 * ܘܗܘ ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܪ ܫܢܝܢ ܬܠܬܝܢ. ܘܡܣܬܒܪ ܗܘܐ ܒܪ ܝܘܣܦ ܒܪ
24 25 ܗܠܝ. * ܒܪ ܡܛܬܬ. ܒܪ ܠܘܝ ܒܪ ܡܠܟܝ. ܒܪ ܝܢܝ. ܒܪ ܝܘܣܦ. * ܒܪ ܡܛܬܝܐ. ܒܪ ܥܡܘܨ.
26 ܒܪ ܢܚܘܡ. ܒܪ ܚܣܠܝ. ܒܪ ܢܓܝ. * ܒܪ ܡܐܬ. ܒܪ ܡܛܬ. ܒܪ ܫܡܥܝ. ܒܪ ܝܘܣܦ. ܒܪ
27 28 ܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܝܘܚܢܢ. ܒܪ ܪܝܣܐ. ܒܪ ܙܘܪܒܒܠ. ܒܪ ܫܠܬܐܝܠ. ܒܪ ܢܪܝ. * ܒܪ ܡܠܟܝ ܒܪ
29 ܐܕܝ ܒܪ ܩܘܣܡ. ܒܪ ܐܠܡܘܕܕ. ܒܪ ܥܝܪ. * ܒܪ ܝܘܣܐ. ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ. ܒܪ ܝܘܪܡ. ܒܪ ܡܛܬܐ.
30 31 ܒܪ ܠܘܝ. * ܒܪ ܫܡܥܘܢ. ܒܪ ܝܗܘܕܐ. ܒܪ ܝܘܣܦ. ܒܪ ܝܘܢܡ. ܒܪ ܐܠܝܩܝܡ. * ܒܪ ܡܠܝܐ.
ܒܪ ܡܢܝ ܒܪ ܡܛܬܐ. ܒܪ ܢܬܢ. ܒܪ ܕܘܝܕ.

Respondit Johannes, & ait illis; Ecce ego 16
baptizo vos aquâ: venit autem post me is
qui potentior me est, ille cujus non sum di-
gnus qui solvam corrigiam calceamentorũ,
ipse baptizabit vos in Spiritu sanctitatis, &
igni. Ille qui tenet palam manu suâ, & re- 17
purgat areas suas, ac triticum colligit in hor-
rea sua, & paleas comburet igni inextingui-
bili. Quinetiam alia multa docebat, & an- 18
nuntiabat populo. Herodes autem Tetrar- 19
cha, propterea quòd argueretur à Johanne
de Herodiade uxore Philippi fratris ejus, ac
de omnibus flagitiis, quæ patrabat; Ad- 20
didit & hoc supra omnia, & inclusit Johan-
nem in carcere. Factum est autem quum 21
baptizatus esset omnis populus, ut & Jesus
baptizaretur; ac dum oraret, aperiretur
cœlum, Descenderétque Spiritus sancti- 22
tatis supra eum specie corporis columbæ, &
vox ederetur de cœlis, dicens; Tu es filius
meus dilectus, in te mihi complacui.

Ad vesperam dominicæ secundæ post Epiphaniam. 10.

Ipse verò Jesus erat quasi filius annorum 23
triginta: & existimabatur filius Joseph, filii
Heli, Filii Matethath, filii Levi, filii Mel- 24
chi, filii Jani, filii Joseph, Filii Mathetha, 25
filii Amos, filii Nahum, filii Hesli, filii Nagi,
Filii Moth, filii Matath, filii Semei, filii Jo- 26
seph, filii Judæ, Filii Johannis, filii Resa, 27
filii Zorobabel, filii Selathiel, filii Niri,
Filii Melchi, filii Adai, filii Kosam, filii 28
Elmodod, filii Ir, Filii Josi, filii Elea- 29
zar, filii Joram, filii Mathitha, filii Levi,
Filii Simeon, filii Judæ, filii Joseph, filii 30
Jonam, filii Eliacim, Filii Malia, filii 31
Mani, filii Matetha, filii Nathan, filii
David,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * جواب داد يحيي وبديشان كفت * من شما را بآب مي شويم * واك درپس من آيد *
توانانرست وقادرانك نيستم؛ مستحق كه بند كفش اورا بكشايم * اوست انك شما را بروح
17 القدس يعني جان پاك وبآتش بشويد * انك پارو بدست كرفت * كه جملهٔ خرمنها را
پاك كند * كندم را در انبارهاء خود فراهم آرد * و كاه را درآتشي † بسوزاند كه هركز †
18 نكسبد * * وديكر چيزهاء † بسيار ايشانرا مي اموزانيد * ومژده مي داد جملهٔ عالم را

دهم   زندان نهادن يحيي

19 * بعد ازمدتي هيروديس
باسقاق بايحيي كين كرفته بود * براي هيروديا زن فيلبوس * برادراو * ازبهر انك شومها
20 بسيار † مي كرد * واين نيز رابر سر افزود * يحيي را كرفت ودر زندان نهاد *

يازدهم   شسته شدن مسيح بر دست يوحنا در اردن

21 * وچون شستن يحيي ظاهر شد وهمهٔ جماعت بدست اوشسته مي شدند عيسي نيز انجا
22 بكاه آمد وشسته شد وچون نمازمي كرد اسمان كشاده شد * وروح القدس بروي

Responsum igitur dedit Johannes, 16
& illis dixit, Ego vos aquâ lavo;
qui autem post me venit, validior
est, & potens, adeò ut non sum di-
gnus ut corrigiam calceamenti ejus
solvam: ipse est qui vos spiritu
sancto, (i. e. Mente purâ) & igni
baptizabit. Qui palam manu pre- 17
hendit ut omnes areas suas purget:
& triticum in horrea sua congreget,
& paleam in igni comburat, quæ
nunquam extinguetur. Et alia mul- 18
ta eos docuit, & evangelizabat to-
to populo.

X. Incarceratio Johannis.

Aliquantò pòst Herodes præfectus 19
cum Johanne simultatem suscepit,
propter Herodiadem uxorem Phi-
lippi, fratris sui; cujus gratiâ
mala multa perpetrâsset: Et hoc 20
etiam ad summam adjecit, Johan-
nem prehendit, & carceri indidit.

XI. Baptizatio Christi per manum Johannis in Jordane.

Cùmque baptismus Johannis palàm 21
fieret, & universa multitudo per
manum illius baptizarentur, Jesus
etiam eò loci venit, & baptizatus
est: et cùm oraret, cœlum apertum
est. Et spiritus sanctus super eum 22

Versio VULGATA LATINA.

16 Respondit Joannes, dicens omnibus; Ego quidem aquâ baptizo vos: veniet
autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum
17 ejus: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni: Cujus ventilabrum
in manu ejus, & purgabit aream suam, & congregabit triticum in horreum
18 suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem & alia ex-
19 hortans evangelizabat populo. Herodes autem tetrarcha, cùm corriperetur
20 ab illo de Herodiade uxore fratris sui, & de omnibus malis quæ fecit Hero-
21 des, Adjecit & hoc super omnia, & inclusit Joannem in carcere. Factum
est autem cùm baptizaretur omnis populus, & Jesu baptizato, & orante,
22 apertum est cœlum: Et descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut co-
lumba in ipsum: & vox de cœlo facta est; Tu es filius meus dilectus, in
te complacui mihi. Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut 23
putabatur, filius Joseph, qui fuit Heli, qui fuit Mathat, Qui fuit Levi, 24
qui fuit Melchi, qui fuit Janne, qui fuit Joseph, Qui fuit Mathathiæ, qui 25
fuit Amos, qui fuit Nahum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, Qui fuit 26
Mahath, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, qui fuit Juda,
Qui fuit Joanna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui 27
fuit Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosan, qui fuit El- 28
madan, qui fuit Her, Qui fuit Jesu, qui fuit Eliezer, qui fuit Jorim, qui 29
fuit Mathat, qui fuit Levi, Qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Jo- 30
seph, qui fuit Jona, qui fuit Eliakim, Qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui 31
fuit Mathatha, qui fuit Nathan, qui fuit David,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * اجابهم يوحنا اجمعين قايلا اما انا فاعمدكم بالماء * وسياتي من هو اقوى مني الذي لا
17 استحق ان احل سيور حذايه وهو يعمدكم بروح القدس والنار * الذي بيده المذري ينقي
18 بيدره ويجمع القمح الى اهرايه ويحرق التبن بالنار التي لا تطفا * وكان يخبر الشعب ويبشرهم
19 باشياء كثيرة * فاما هيرودس رييس الربع فكان يوحنا يبكته من اجل هيروديا مراة فيلبس
20 اخيه ولاجل الشر الذي كان هيرودس يفعله * وزاد على ذلك انه طرح يوحنا في السجن *

* الفصل العاشر *

21
22 * وكان لما اعتمد جميع الشعب واعتمد يسوع ايضا وفيما هو يصلي انفتحت السماء * ونزل
عليه روح القدس شبه جسد حمامة * واذا صوت من السماء قايلا انت ابني الحبيب الذي
23 بك سررت * وكان يسوع قد ابتدا يصير في ثلثين سنة * وكان يظن انه ابن يوسف * بن هالي *
24
25 * بن مطثت * بن لاوي * بن ملكي * بن يونا * بن يوسف * بن مطاثيو * بن عاموص * بن
26 ناحوم * بن حسلي * بن نجا * بن ماات * بن مطاثيو * بن سمعي * بن يوسف * بن يهودا *
27
28 * بن يوحنان * بن ريسا * بن زورابابل * بن سلاثيال * بن نيري * بن ملكي * بن ادي * بن
29 قوصام * بن الماصان * بن ايبر * بن يوسا * بن اليعازر * بن يورام * بن مطات * بن لاوي *
30
31 * بن سمعون * بن يهودا * بن يوسف * بن يونان * بن الياقيم * بن مليا * بن منتان * بن مطاثا * بن ناثان * بن داود *

Respondit eis Johannes [illegible]
Ego quidem [illegible]
autem qui est [illegible]
dignus [illegible]
Et ipse baptizabit [illegible]
igni. Cujus [illegible]
purgabit aream [illegible]
ticum in [illegible]
paleas igni qui [illegible] 18
nebat populum, [illegible]
multis. Herodes [illegible] Jo- 19
hannes corripiebat propter Herodiadem
uxorem Philippi fratris ejus, & propter
malum quod Herodes perpetrabat. Ad- 20
jecit etiam his, quòd injecit Johannem
in carcerem.

Sectio decima.

Et factum est cùm baptizatus esset o- 21
mnis populus, baptizatus est etiam Jesus.
Et dum ipse oraret, apertum est cœlum.
Et descendit super eum Spiritus sanctus 22
in similitudinem corporis columbæ: &
ecce vox de cœlo, dicens, Tu es filius
meus dilectus, in quo mihi complacui.
Et Jesus cœperat ingredi in trigesimum 23
annum, et putabatur esse filius Joseph,
filii Heli, Filii Matthat, filii Levi, 24
filii Melchi, filii Jonnæ, filii Joseph,
Filii Matthatiæ, filii Amos, filii Na- 25
hum, filii Hesli, filii Naggæ, Filii Ma- 26
at, filii Matthatiæ, filii Semei, filii
Joseph, filii Juda, Filii Jochanan, 27
filii Resa, filii Zorobabel, filii Salathiel,
filii Neri. Filii Melchi, filii Addi, filii 28
Cosam, filii Elmadan, filii Ir, Filii Jo- 29
se, filii Eliezer, filii Joram, filii Mat-
thath, filii Levi, Filii Simeon, filii Ju- 30
da, filii Joseph, filii Jona, filii Elia-
cim, Filii Malia, filii Mattan, filii 31
Matthata, filii Nathan, filii David,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወአውሥአ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለኵሎሙ፡ ላንሰ፡ በማይ፡ አጠመቅክሙ፡ ወይመ
ጽእ፡ ዘይጸንዓኒ፡ ዘኢይደልወኒ፡ እፍታሕ፡ ለዛእኒሁ፡ ወውእቱ፡ ያጠምቀክሙ፡ በመ
17 ንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወበእሳት፡፡ ዘመሰሐ፡ ውስተ፡ እዴሁ፡ ወያነጽሕ፡ ዓውደ፡ እክሉ፡
18 ወያስተጋብእ፡ ስርናዮ፡ ውስተ፡ መዝገቡ፡ ወሐሠሮሰ፡ ያውዒ፡ በእሳት፡ ዘኢይጠፋ
19 እ፡፡ ወባዕደኒ፡ ብዙኃ፡ መሀሮሙ፡ ለሕዝብ፡ ወገሠጾሙ፡፡ ወእስመ፡ ገሠጾ፡
ለሄሮድስ፡ ወዘለፎ፡ በእንተ፡ ሄሮድያደ፡ ብእሲተ፡ ፊልጶስ፡ እኁሁ፡ ወበእንተ፡ ኵ
20 ሉ፡ እኩይ፡ ዘገብረ፡ ሄሮድስ፡፡ ዓደ፡ ወሰከ፡ እንበይነ፡ ዝኒ፡ ተቀየዎ፡ ወዓጸዎ፡ ለ
21 ዮሐንስ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡፡ ወእምድኅረ፡ ተጠምቁ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ተጠ
22 መቀ፡ ኢየሱስኒ፡ ወእንዘ፡ ይጼሊ፡ ተርኅወ፡ ሰማይ፡፡ ወወረደ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ላዕ
23 ሌሁ፡ በሥጋ፡ ከመ፡ ርእየተ፡ ርግብ፡፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡ አንተ፡ ው
ሉድየ፡ ዘአፈቅር፡ ወኪያከ፡ ሠመርኩ፡፡ ወይአክል፡ ሠላሳ፡ ክረምቱ፡ ለእ
24 ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይመስሎሙ፡ ወልደ፡ ዮሴፍ፡ ውእቱ፡፡
25 ዘኤሊ ፡ ዘማቲ ፡ ዘሌዊ ፡ ዘሜሌክ ፡ ዘዮና ፡ ዘዮሴፍ፡፡ ዘማታትዩ ፡ ዘአ
26 ሞጽ ፡ ዘናሆም ፡ ዘኤሲሊም ፡ ዘናጊ፡፡ ዘማአት ፡ ዘማታትዩ ፡ ዘሴሜይ፡
27 ዘዮሴፍ ፡ ዘዮደ፡፡ ዘዮናን ፡ ዘሬሳ ፡ ዘዘሩባቤል ፡ ዘሰላትያል ፡ ዘኔሪ፡፡ ዘ
28 ሜልኪ ፡ ዘሐዲ ፡ ዘቆሳም ፡ ዘኤልሞዳም ፡ ዘኤር፡፡ ዘዮሳዕ ፡ ዘአልዓዛር፡
29 ዘዮራም ፡ ዘመጠታ ፡ ዘሌዊ፡፡ ዘስምዖን ፡ ዘይሁደ ፡ ዘዮሴፍ ፡ ዘዮናን፡
30 ዘኤልያቄም፡፡ ዘሜሌያ ፡ ዘማይናን ፡ ዘማጠት ፡ ዘናታ ፡ ዘደዊት ፡ ዘሰ
31 ሎሞን፡፡

Et respondit Johannes, & dixit omnibus illis; Ego in aqua baptizo vos: & ve- 16
niet qui fortior me est, cujus non sum dignus solvere calceamenta ejus: & ipse
baptizabit vos in Spiritu sancto & igni. Cujus ventilabrum in manu ejus, & 17
purgabit castrum frumenti sui, & colliget triticum in thesaurum suum: & pa-
leas comburet in igne inextinguibili. Et alia multa docuit populos, & erudi- 18
vit eos. Et quia erudiebat Herodem, & arguebat eum de Herodiade uxore 19
Philippi fratris ejus, & de omni malo quod fecerat Herodes: Ulteriùs adjecit 20
ad hanc mensuram, & inclusit Johannem in domo vinculi. Et postquàm bapti- 21
zati erant omnes populi, baptizatus est Jesus: & orante *illo* apertum est cœlum:
Et descendit Spiritus sanctus super eum in corpore sicut species columbæ: & 22
venit vox è cœlo, dicens; Tu es filius meus quem diligo: & te acceptum habeo.
Et sufficiebat trigesimus annus Domino Jesu, & videbatur iis filius Josephi, qui 23
fuit
Eli, qui fuit Mati, qui fuit Levi, qui fuit Melechi, qui fuit Jona, qui fuit Joseph, 24
Qui fuit Matatiæ, qui fuit Amos, qui fuit Nahom, qui fuit Esliin qui fuit Nagi, 25
Qui fuit Maat, qui fuit Matatiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, qui fuit Juda, 26
Qui fuit Jonan, qui fuit Rasa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit 27
Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Hadi, qui fuit Kosam, qui fuit Elmodam, qui 28
fuit Er, Qui fuit Jeso, qui fuit Eliezer, qui fuit Joram, qui fuit Matata, qui fuit 29
Levi, Qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Joseph, qui fuit Jonan, qui fuit 30
Eliakim, Qui fuit Meleia, qui fuit Mainan, qui fuit Matat, qui fuit Nati, qui 31
fuit Dyaid, qui fuit Salomon,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* فرود آمد مانند كبوتر اوارشد ازآسمان وگفت توي فرزند عزيز من ترا خواستم

نسبت عيسي جسماني ازپشت برپشت تا آدم

دوازدهم

23
24 * وبود عيسي قدرسي ساله * وگمان مي بردند كه پسر يوسف است * پسر هالي * پسر
25 مطث * پسر ليوي * پسر ملكي * پسر يانى * پسر يوسف * پسر متثيا * پسر عاموص * پسر ناحوم *
26
27 پسر حسلي * پسر نجي * پسر مات * پسر مطث * پسر سمعي * پسر يوسف * پسر يهودا * پسر
28 يوحنا * پسر رسا * پسر زورابابيل * پسر شالثاييل * پسر نري * پسر ملكي * پسر ادي * پسر
29
30 قوسم * پسر المودد * پسر عير * پسر يوسا * پسر اليعاذر * پسر يورام * پسر متثيا * پسر ليوي * پسر سمعون *
31 پسر يهودا * پسر يوسف * پسر يونام * پسر الياقيم * پسر مليا * پسر ماني * پسر مطثا * پسر ناثان * پسر داود *

descendit similis columbæ: [illegible]
facta de cœlo dixit; Tu es Filius
charus meus, te volui.

XII. Genealogia Christi corporea per singulas personas usque ad Adam.

Et erat Jesus circiter triginta an- 23
nos natus, et reputabant quòd Fili-
us Joseph esset, filii Heli, Filii 24
Mattath, filii Levi, filii Melchi,
filii Jani, filii Joseph, Filii Ma- 25
tetha, filii Amos, filii Nahum, filii
Hesli, filii Naggi, Filii Math, fi- 26
lii Mattath, filii Semei, filii Joseph,
filii Jehuda, Filii Johanna, filii 27
Resa, filii Zorobabel, filii Seal-
thael, filii Neri. Filii Melchi, filii 28
Adi, filii Cosam, filii Elmodad, filii
Ir, Filii Jose, filii Eliazar, filii 29
Joram, filii Mattitha, filii Levi,
Filii Simeon, filii Jehuda, filii Jo- 30
seph, filii Jonam, filii Eliakim, Fi- 31
lii Malia, filii Mani, filii Mattitha,
filii Nathan, filii David.

Jesse, Obed, Booz, Salmon, Naasson, Aminadab,
32 33 Τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ (ξ) Ὠβὴδ, τοῦ (ο) Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν, Τοῦ Ἀμιναδὰβ,
Aram, Esron, Phares, Judæ, Jacob, Isaac, Abrahæ,
34 τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ (π) Ἐσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα, Τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ,
Thare, Nachor, Sarug, Ragau, Phaleg, Heber, Sale,
35 τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ, Τοῦ (ρ) Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τοῦ Ἑβὲρ, τοῦ Σαλὰ,
Cainan, Arphaxad, Sem, Noë, Lamech, Mathusale,
36 37 Τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, Τοῦ Μαθουσάλα,
Henoch, Jared, Malaleel, Cainan, Henos, Seth,
38 τοῦ (σ) Ἐνὼχ, τοῦ (τ) Ἰαρὲδ, τοῦ (υ) Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν, Τοῦ (φ) Ἐνὼς, τοῦ (χ) Σὴθ,
Adam, Dei.
τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

CAP. IV. δ′.

Jesus autem Spiritu sancto plenus, regressus est à Jordane: & agebatur in Ζ′
1 Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν ις
Spiritu in desertum, Diebus quadraginta tentatus à dia- β
2 τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, Ἡμέρας (α) τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ δια-
bolo: Et non manducavit quicquam in diebus illis: & consummatis illis, ιε
βόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ς
postea esuriit. Et dixit illi diabolus; Si filius es Dei, dic lapidi huic
3 ὕστερον ἐπείνασε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ
ut fiat panis. Et respondit Jesus ad illum, dicens; Scriptum est, Quia
ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων, Γέγραπται, Ὅτι 4
non in pane solo vivet homo, sed in omni verbo Dei. Et sub-
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. Καὶ ἀνα- 5
ducens illum diabolus in montem excelsum, ostendit illi omnia regna
γαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
habitatæ in puncto temporis. Et ait illi diabolus; Tibi dabo auctoritatem
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν 6
hanc universam, & gloriam illorum: quia mihi tradita est, & cui volo do
ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι
eam. Tu ergò si adoraveris coram me, erunt tua omnia. Et respondens
αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου (β) πάντα. Καὶ ἀποκριθεὶς 7 8
illi dixit Jesus; Abscede retro me, Satana: Scriptum est enim; Adorabis
(γ) αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ· (δ) γέγραπται γὰρ, Προσκυνήσεις
Dominum Deum tuum, & illi soli servies: Et duxit illum in Hierusalem, Ζ′
Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, 9 ις
& statuit eum super pinnam templi, & dixit illi; Si filius es Dei, jace β
καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ε) Εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε
teipsum hinc deorsum: Scriptum est enim, Quòd angelis suis mandabit de ιε
σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· Γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ 10 ς
te, custodire te.
σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε.

MS.A. (ξ) Ἰωβὴδ, (ο) Βοὸς, (π) Ἐσρὼμ, * τοῦ Ἰούδα, (ρ) Σερούχ, (σ) Ἀινώχ, (τ) Ἰαρὲθ, (υ) Μελελεὴλ, (φ) Αἰνὼς, (χ) *Σὴμ, (β) πᾶσα. (γ) εἶπεν αὐτῷ (δ) γέγραπται, Προσκυνήσεις (ε) Εἰ υἱὸς

Κεφ. δ′. MS.A. (α) τεσσεράκοντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܒܪ ܐܝܫܝ. ܒܪ ܥܘܒܝܕ. ܒܪ ܒܥܙ. ܒܪ ܣܠܡܘܢ. ܒܪ ܢܚܫܘܢ. * ܒܪ ܥܡܝܢܕܒ. ܒܪ ܐܪܡ.
33 ܒܪ ܚܨܪܘܢ. ܒܪ ܦܪܨ. ܒܪ ܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܝܥܩܘܒ. ܒܪ ܐܝܣܚܩ. ܒܪ ܐܒܪܗܡ. ܒܪ ܬܪܚ. ܒܪ ܢܚܘܪ.
34 35 * ܒܪ ܫܪܘܓ. ܒܪ ܐܪܥܘ. ܒܪ ܦܠܓ. ܒܪ ܥܒܪ. ܒܪ ܫܠܚ. * ܒܪ ܩܝܢܢ. ܒܪ ܐܪܦܟܫܕ. ܒܪ
36 ܫܝܡ. ܒܪ ܢܘܚ. ܒܪ ܠܡܟ. * ܒܪ ܡܬܘܫܠܚ. ܒܪ ܚܢܘܟ. ܒܪ ܝܪܕ. ܒܪ ܡܗܠܠܐܝܠ. ܒܪ
ܩܝܢܢ. * ܒܪ ܐܢܘܫ ܒܪ ܫܝܬ. ܒܪ ܐܕܡ ܕܡܢ ܐܠܗܐ.
37

Filii Jesse, filii Obed, filii Booz, filii Salmon, filii Nahson, Filii Aminadab, filii Aram, filii Hesron, filii Phares, filii Judæ: Filii Jacob, filii Isaac, filii Abraham, filii Tareh, filii Nahor: Filii Sarug, filii Arû, filii Phaleg, filii Heber, filii Saleh: Filii Cainan, Filii Arphaxar, filii Sem, filii Nohe, filii Lamech: Filii Mathusaleh, filii Henoch filii Jared, filii Mahlalael, filii Cainan: Filii Enos, filii Seth, filii Adam, qui ex Deo. 32 33 34 35 36 37 38

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܢ ܨܘܡܐ * ܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

Dominicâ ingressûs Jejunii. 11.

CAP. IV.

1 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܡܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܗܦܟ ܡܢ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܕܒܪܬܗ ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ.
2 * ܝܘܡܬܐ ܐܪܒܥܝܢ. ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܘܠܐ ܠܥܣ ܡܕܡ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܟܕ ܫܠܡ
3 ܐܢܘܢ. ܒܬܪܟܢ ܟܦܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܠܟܐܦܐ ܗܕܐ
4 ܕܬܗܘܐ ܠܚܡܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕ ܚܐܐ
5 ܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܣܩܗ ܣܛܢܐ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ. ܘܚܘܝܗ ܟܠܗܝܢ
6 ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܒܙܒܢܐ ܙܥܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܠܟ ܐܬܠ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ
7 ܟܠܗ ܘܬܫܒܘܚܬܗ ܕܠܝ ܡܫܠܡ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗ. * ܐܢ ܬܣܓܘܕ ܗܟܝܠ
8 ܩܕܡܝ. ܕܝܠܟ ܢܗܘܐ ܟܠܗ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܠܡܪܝܐ
9 ܐܠܗܟ ܬܣܓܘܕ. ܘܠܗ ܠܒܠܚܘܕܘܗܝ ܬܦܠܘܚ. * ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܩܝܡܗ ܥܠ
10 ܟܢܦܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܪܡܐ ܢܦܫܟ ܡܟܐ ܠܬܚܬ.
* ܟܬܝܒ ܓܝܪ. ܕܠܡܠܐܟܘܗܝ ܢܦܩܕ ܥܠܝܟ ܕܢܛܪܘܢܟ.

Porrò Jesus quum plenus esset Spiritu sanctitatis, reversus est à Jordane, & duxit eum spiritus in desertum, 1 Diebus quadraginta, ut tentaretur à diabolo. 2 Neque comêdit quicquam in illis diebus; quumque exacti essent, tum demum esuriit. Et dixit ei diabolus; 3 Si filius Dei es, dic lapidi huic ut fiat panis. Respondit Jesus, & dixit ei; 4 Scriptum est, Non pane tantummodò vivit filius hominis, sed quolibet sermone Dei. Et 5 subduxit eum Satanas in montem excelsum, & ostendit ei omnia regna terræ modico tempore. Atque ei diabolus, 6 Tibi dabo potestatem hanc universam, & gloriam ejus; quæ mihi tradita est, & cuicunque voluero, do eam. 7 Si ergò adoraveris coram me, tua erunt omnia. Respondit autem Jesus, ac 8 dixit ei; Scriptum est, Dominum Deum tuum adorabis, eúmque solum coles. Et ad- 9 duxit eum in Jerusalem, eúmque statuit super pinnaculum templi, & ait ei; Si tu es Filius Dei, dejice teipsum hinc deorsum. 10 Scriptum est enim, Angelis suis præcipiet de te, ut custodiant te.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 * پسر ايشاي * پسر عوبيد * پسر باعاز * پسر سلمون * پسر نحشون * * پسر عميناداب * پسر
34 ارام * پسر حسرون * پسر بارص * پسر يهودا * * پسر يعقوب * پسر اسحق * پسر ابرهيم * پسر
35 36 تارح * پسر ناحور * پسر ساروغ * پسر ارعو * پسر بالغ * پسر عبر * پسر شالح * * پسر
37 قينان * پسر ارفخشد پسر شيم * پسر نوح * پسر لمك * * پسر متوشلح * پسر اخنوخ * پسر يارد
38 پسر مهلاليل * پسر قينان * * پسر انوش * پسر شيث * پسر آدم كه از قدرت خدا آفريده شد

Filii Isai, filii Obed, filii Boaz, 32 *filii Salmon, filii Nahson, Filii* 33 *Aminadab, filii Aram, filii Hesron, filii Pares, filii Jehuda, Filii Ja-* 34 *akob, filii Isaak, filii Abraham, filii Tarach, filii Nachor, Filii* 35 *Sarug, filii Arv, filii Paleg, filii Eber, filii Saleh, Filii Kainan,* 36 *filii Arphachsad, filii Sem, filii Noach, filii Lamech, Filii Matu-* 37 *selah, filii Achnoch, filii Jared, filii Mahalalael, filii Kainan, Fi-* 38 *lii Enos, filii Seth, filii Adam, qui potentiâ Divinâ creatus est.*

سيزدهم آزمودن ابليس مسيح را

XIII. Tentat Diabolus Christum.

CAP. IV.

1 * چون عيسي از روح القدس پر شد * از اردن باز گشت * وجان اورا بويراني برد * * چهل روز
2 وازمعتاب * يعني از ابليس آزموده مي شد * ودرين روزها چيزي نمي خورد * چون تمام كرد در
3 آخر گرسنه شد * * ابليس بدو گفت * اگر توي پسر خدا * بدين سنگ بگو تا نان بشود * * عيسي
4 بدو جواب داد وگفت نبشته شد * كه زندگاني ادمي از نان نيست * الا بهر سپارشي كه از خداست

Cùm Jesus Spiritu sancto plenus esset, à Jordane reversus est, & Spiritus eum in desertum tulit, Quadraginta diebus, & à Calumniatore (i.e. à Diabolo) tentatus est, & in istis diebus nihil comedit: cùm autem consummâsset, in fine esuriit. Diabolus illi dixit; Si tu es filius Dei, huic lapidi dic ut panis fiat. Jesus illi responsum dedit, ac dixit; Scriptum est, quòd vita hominis ex pane non est, sed in omni mandato quod à Deo est.

Versio VULGATA LATINA.

32 Qui fuit Jesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson,
33 Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit Ju-
34 dæ, Qui fuit Jacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit
35 Nachor, Qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui
36 fuit Sale, Qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui
37 fuit Lamech, Qui fuit Mathusale, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, qui fuit Ma-
38 laleel, qui fuit Cainan, Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui
fuit Dei.

CAP. IV.

1 JEsus autem plenus Spiritu sancto regressus est à Jordane: & agebatur à Spiritu
2 in desertum Diebus quadraginta, & tentabatur à diabolo. Et nihil manducavit
in diebus illis: & consummatis illis esuriit. Dixit autem illi diabolus; Si filius 3
Dei es, dic lapidi huic ut panis fiat. Et respondit ad illum Jesus, Scriptum est; 4
Quia non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo Dei. Et duxit illum diabo- 5
lus in montem excelsum, & ostendit illi omnia regna orbis terræ in momento tem-
poris, Et ait illi; Tibi dabo potestatem hanc universam, & gloriam illorum: 6
quia mihi tradita sunt, & cui volo do illa. Tu ergò si adoraveris coram me, erunt 7
tua omnia. Et respondens Jesus, dixit illi, Scriptum est; Dominum Deum tuum 8
adorabis, & illi soli servies. Et duxit illum in Jerusalem, & statuit eum super 9
pinnam templi, & dixit illi; Si filius Dei es, mitte te hinc deorsum. Scriptum est 10
enim, Quòd Angelis suis mandavit de te, ut conservent te:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 بن ايسي * بن عوبيد * بن باعاز * بن سلمون * بن نحصون * بن عميناداب * بن ارام * بن يورام * بن
34 35 حصرون * بن فارص * بن يهوذا * بن يعقوب * بن اسحق * بن ابرهيم * بن تارح * بن ناحور * بن
36 ساروح * بن ارعو * بن فالغ * ابن عابر * بن صالا * بن قينان * بن ارفكسد * بن سام * بن نوح * بن
37 38 لامخ * بن متوسلح * بن حنوخ * بن يرد * بن مهلاليل * بن قينان * بن انوش * بن شيث * بن ادم *
1 الذي من الله * الفصل الحادي عشر * وان يسوع كان ممليا من روح
2 القدس رجع من الاردن * وانطلق به الروح الي البرية * اربعين يوما يجربه ابليس * لم ياكل
3 شيا في تلك الايام * ولما تمت جاع اخيرا * وقال له ابليس ان كنت انت ابن الله فقل لهذا
4 الحجر يصير خبزا * فاجابه يسوع قايلا مكتوب انه ليس بالخبز وحده يحيي الانسان بل
5 وبكل كلمة تخرج من فم الله * فاصعده ابليس الي جبل عال واراه جميع مملكات المسكونة
6 في اسرع وقت * وقال له ابليس اياك اعطي هذا السلطان كله ومجده لانه دفع الي وانا
7 8 اعطيه لمن احب * وانت ان سجدت امامي يكون لك جميعه * فاجابه يسوع قايلا اعزب عني
9 يا شيطان مكتوب للرب الهك تسجد واياه وحده تعبد * فجاء به الي يوروسليم واقامه علي
10 جناح الهيكل وقال له ان كنت ابن الله فاطرح من ههنا الي اسفل * لانه مكتوب انه
يامر ملايكته من اجلك ليحفظوك *

* *Filii Jesse, filii Obed, filii Booz, filii* 32
Salmon, filii Naasson, Filii Aminadab, 33
filii Aram, filii Joram, filii Hesron, filii
Phares, filii Judæ, Filii Jacob, filii 34
Isaac, filii Abrahæ, filii Tareh, filii
Nahor, Filii Saruch, filii Ragau, filii 35
Phalec, filii Heber, filii Sale, Filii Cai- 36
nan, filii Arphaxad, filii Sem, filii Noe,
filii Lamech. Filii Mathusaleh, filii 37
Henoch, filii Jared, filii Mahlalail, fi-
lii Cainan, Filii Enos, filii Seth, filii 38
Adam, qui fuit à Deo.

Sectio undecima.

CAP. IIII.

JEsus autem plenus Spiritu sancto re- 1
gressus est à Jordane: & duxit eum spi-
ritus in desertum, Quadraginta diebus 2
tentante eum diabolo. Non manducavit
quicquam illis diebus: & cùm consum-
mati essent, esuriit ultimò. Dixit autem 3
ei diabolus; Si es filius Dei, dic huic
lapidi, fiat panis. Respondit illi Jesus, 4
dicens; Scriptum est, quòd non in pane
solo vivit homo, sed et in omni verbo prod-
euute ex ore Dei. Et assumpsit eum dia- 5
bolus in montem excelsum, & ostendit ei
omnia regna habitabilis brevissimo tempo-
re. Et dixit illi diabolus, Tibi dabo hoc 6
imperium universum, & gloriam ejus:
quia traditum est mihi, & ego dabo illud
cui voluero: Et tu, si adoraveris coram 7
me, habebis illud totum. Respondit ei Je-
sus, dicens; Evanesce à me, Satan: scri- 8
ptum est, Dominum Deum tuum adora-
bis, & illi soli servies. Et duxit illum 9
in Jerusalem, & statuit eum super alam
templi, & dixit illi, Si es filius Dei, pro-
jice teipsum hinc deorsum: Quia scri- 10
ptum est, Quòd mandabit angelis suis
de te, ut conservent te.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32
33 ዘእሴይ ፡ ዘዮቤድ ፡ ዘቦኤዝ ፡ ዘሰላ ፡ ዘናአሶ ፡ ዘአደም ፡፡ ዘአሚናዳብ ፡
34 ዘአራም ፡ ዘኦሪኒ ፡ ዘኤስሮም ፡ ዘፋሬስ ፡ ዘይሁዳ ፡፡ ዘያዕቆብ ፡ ዘይ
35 ስሐቅ ፡ ዘአብርሃም ፡ ዘታራ ፡ ዘናኮር ፡፡ ዘሴሩሕ ፡ ዘራጋው ፡ ዘፋሌቅ ፡
36 ዘሔቤር ፡ ዘሳባ ፡፡ ዘቃይናም ፡ ዘአርፋክሰድ ፡ ዘሲም ፡ ዘኖኅ ፡ ዘላሜሕ ፡
37 ዘማቱሳላ ፡ ዘሄኖክ ፡ ዘያሬድ ፡ ዘማሌልኤል ፡ ዘቃይናን ፡፡ ዘሄኖስ ፡ ዘሴት ፡
38 ዘአደም ፡ ዘእግዚአብሔር ፡፡

O በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተመከረ ፡ መድኀኒነ ፡፡

1 ወመልአ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ላዕለ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወተመይጠ ፡ እምነ ፡ ዮርዳኖስ ፡ ወወ
2 ሰዶ ፡ መንፈስ ፡ ገዳመ ፡፡ አርብዓ ፡ መዓልተ ፡ ወአርብዓ ፡ ሌሊተ ፡ ወያሜክሮ ፡ ሰይጣን ፡ ወ
3 ኢበልዐ ፡ መንተኒ ፡ ውእተ ፡ መዋዕለ ፡፡ ወተፈጺሞን ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡ ርኅበ ፡፡ ወ
ይቤሎ ፡ ሰይጣን ፡ እመሰ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንተ ፡ በል ፡ ዝንቱ ፡ እብን ፡ ይኩን ፡ ኅብስ
4 ተ ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡ ጽሑፍ ፡ ዘይብል ፡ አኮ ፡ በኅብስ
ት ፡ ክመ ፡ ዘይሐዩ ፡ ሰብእ ፡ አላ ፡ በኵሉ ፡ ቃል ፡ ዘይወፅእ ፡ እምአፉሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡
5 ወአዕረጎ ፡ ሰይጣን ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ ነዋኅ ፡ ወአርአዮ ፡ መንግሥተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ክመ ፡
6 ወሊመንት ፡፡ ወይቤሎ ፡ ሰይጣን ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ምኵናነ ፡ ወክብረ ፡ ለከ ፡ ለሁበከ ፡ እ
7 ስመ ፡ ሊተ ፡ ተውህበ ፡ ወለዘ ፡ ፈቀድኩ ፡ እሁብ ፡፡ ወእመሰ ፡ ሰገድከ ፡ ሊተ ፡ ላንተ ፡ ቅ
8 ድሜየ ፡ ይኩንከ ፡ ለከ ፡ ኵሉ ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ጽሑፍ ፡ ለእግዚአብ
9 ሔር ፡ አምላክከ ፡ ትሰግድ ፡ ወኪያሁ ፡ ባሕቲቶ ፡ ታመልክ ፡፡ ወወሰዶ ፡ ኢየሩሳሌም ፡
ወአቀሞ ፡ ድበ ፡ ርእሰ ፡ ማእዝንተ ፡ ምኵራብ ፡ ወይቤሎ ፡ ለእመ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔ
10 ር ፡ አንተ ፡ ረድ ፡ ለሊከ ፡ ታሕተ ፡ እምዝየ ፡፡ እስመ ፡ ጽሑፍ ፡ ለመላእክቲሁ ፡
ይሌዝዝሙ ፡ በእንቲአከ ፡ ከመ ፡ ይዕቀቡከ ፡፡

Qui fuit Esui, qui fuit Jobed, qui fuit Boaz, qui fuit Sala, qui fuit Naasa, qui fuit 32
Adam, Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Orini, qui fuit Esrom, qui 33
fuit Phares, qui fuit Juda, Qui fuit Jacob qui fuit Isaac, qui fuit Abraham, qui 34
fuit Tara, qui fuit Nachor, Qui fuit Seruh, qui fuit Ragau, qui fuit Phalec, qui 35
fuit Heber, qui fuit Saba. Qui fuit Kainam, qui fuit Arphaxad, qui fuit, Sim, qui 36
fuit Noë, qui fuit Lamech. Qui fuit Methusala, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, 37
qui fuit Maleleel, qui fuit Kenan, Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, 38
qui Dei.

CAP. IV. *De eo quòd tentatus est Salvator noster.*

ET plenitudo Spiritûs sancti fuit super Dominum Jesum, & regressus est à Jor- 1
dane, & duxit eum Spirit' in desertum Quadraginta dies, & quadraginta noctes, 2
& tentabat eum Satanas: & non manducavit quicquam *per* illud tempus, & com-
pletis istis diebus, esuriit. Et dixit ei Satanas, Si filius Dei es, dic huic lapidi, 3
Fiat panis. Et respondit ei Dominus Jesus, & recitavit ei Scriptum quod dicit; 4
Non in pane *est* ut vivat homo, sed in omni verbo, quod exit ab ore Dei. Et a- 5
scendere fecit eum Satanas in montem excelsum, & ostendit *ei* regna totius mun-
di in momento. Et dixit ei Satanas, Hanc universam potestatem, & gloriam tibi 6
dabo, quoniam mihi tradita est, & cuicunque volo, dabo eam. Et si adoraveris 7
me in conspectu meo, erit tibi tuum totum. Et dixit ei Dominus Jesus, Scriptum 8
est; Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. Et duxit illum in Hieru- 9
salem, & statuit eum super caput anguli templi, & dixit illi; Si filius Dei es,
projice te ipsum deorsum hinc. Quia scriptum est, Angelis suis mandabat de te, 10
ut custodiant te,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 * وابليس اورا بالاء كوه بلند بر آورد * ودر اندك وقت تمامت ممالك زمين بدو نمود * وبعيسي
گفت * اين همه سلطنت وعظمت بتو مي دهم * كه بمن سپارده شد * وبهر كه خواهم
7 8 بدهم * اگر چنانست * كه پيش من سجود كني اين همه ازان تو باشد * عيسي جواب †
داد * وبدو گفت * كه نبشته شد است * كه خداوند خودرا تو † تنها سجود كن * واورا تنها
9 بندگي كن * بعد ازان اورا در اوروشليم آورد * وبر كنگره † هيكل بايستانيد * وگفت اگر
10 فرزند خدا هستي * خودرا ازين هيكل فرو انداز * سبب آنك نبشته شد كه فرشتگانرا سپارش
كنند كه ترا نگه دارند *

Et Diabolus eum in montem subli- 5
mem subduxit, & in paululo tempo-
ris omnia regna terræ illi ostendit.
Et Jesu dixit; Hanc universam po- 6
testatem & gloriam tibi dabo: quia
mihi tradita est, & cuicunque volu-
ero, do. Si tantummodò me adorave- 7
ris, hoc omne tuum erit. Jesus re- 8
sponsum dedit, et ei dixit; Scriptum
quidem est, quòd Dominum tuum tu
solum adores, & illi soli servias.
Post hoc cum in Hierosolymam ad- 9
duxit, & super pinnam templi sta-
tuit, & dixit; Si Filius Dei es, te-
ipsum ab hoc templo dejice. Eò quòd 10
scriptum sit, quòd Angelis præcipitt
ut te custodiant;

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ͂Ν. ΚΕΦ. Ζ'.

Et quia in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Et
11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ
12 respondens ait illi Jesus, Quia dictum est, Non tentabis Dominum Deum tuū.
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
Et finiens omnem tentationem diabolus, recessit ab illo usque ad tempus. Et
13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. Καὶ
14 regressus est Jesus in virtute Spiritûs in Galilæam, & fama ex-
ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξ-
iit per universam circaregionē de illo. Et ipse docebat in syna-
15 ῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. (ζ) Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συνα-
gogis eorum, glorificatus ab omnibus. Et venit in Nazareth, ubi
16 γωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν (η) Ναζαρέτ, οὗ
erat nutritus: & intravit secundū consuetum sibi, in die Sabbatorum in
ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς
synagogam, & surrexit legere. Et traditus est illi liber Esaiæ
17 τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ
prophetæ. Et explicans librum, invenit locum ubi erat scri-
προφήτου. Καὶ (θ) ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμέ-
ptum; Spiritus Domini super me, cujus gratiā unxit me, evangelizare pauperibus
18 νον, Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ (ι) εἵνεκεν ἔχρισέ με, (κ) εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς
misit me, sanare contritos corde, Prædicare captivis
ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, Κηρύξαι αἰχμαλώτοις
remissionē, & cæcis restitutionem visûs, mittere confractos in remissionem, prædicare an-
19 ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνι-
num Domini acceptum. Et plicans librum, reddens ministro, sedit: &
αυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ 20
omnium in synagoga oculi erant intendentes ei. Cœpit autē di-
πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ (λ) οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέ- 21
cere ad illos; Quia hodiè impleta est scriptura hæc in aurib. vestris: Et omnes
γειν πρὸς αὐτούς, Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. Καὶ πάντες 22
testificabantur ei, & mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus ex o-
ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
re ipsius, & dicebant; Nónne hic est filius Joseph? Et ait ad illos;
ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, 23
Omninò dicetis mihi similitudinem hanc; Medice, cura teipsum: quanta au-
Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκού-
divimus facta in Capharnaum, fac & hic in patria tua. Ait autem,
σαμεν γενόμενα (μ) ἐν τῇ Καπερναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. Εἶπε δέ, 24
Amen dico vobis; Quia nemo Propheta acceptus est in patria sua. In veritate
(ν) Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας 25
autē dico vobis; Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israel, quando clausum est
δὲ λέγω ὑμῖν, Πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη
cœlum ad annos tres & menses sex, ut facta esset fames magna in omnem terram.
ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

MS.A. (ζ) Καὶ ἐδίδασκεν (η) Ναζαρὰτ, (θ) ἀνοίξας τὸ (ι) ἕνεκεν (κ) εὐαγγελίσασθαι (λ) ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ (μ) ἐν Καπερναούμ, (ν) Ἀμὴν ὑμῖν λέγω,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ܘܥܠ ܕܪܥܝܗܘܢ ܢܫܩܠܘܢܟ ܕܠܐ ܬܬܩܠ ܒܟܐܦܐ ܪܓܠܟ * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ
12
13 ܕܐܡܝܪ ܕܠܐ ܬܢܣܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ * ܘܟܕ ܫܠܡ ܐܟܠܩܪܨܐ ܟܠܗܘܢ ܢܣܝܘܢܘܗܝ
14 ܦܪܩ ܡܢܗ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ * ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܒܚܝܠܐ
15 ܕܪܘܚܐ ܠܓܠܝܠܐ ܘܢܦܩ ܥܠܘܗܝ ܛܒܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ * ܘܗܘ ܡܠܦ ܗܘܐ
16 ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܘܡܫܬܒܚ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ * ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ ܐܝܟܐ ܕܪܒܐ ܗܘܐ ܘܥܠ
17 ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ ܠܟܢܘܫܬܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܘܩܡ ܠܡܩܪܐ * ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܦܪܐ
18 ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܘܦܬܚ ܝܫܘܥ ܣܦܪܐ ܘܐܫܟܚ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܟܬܝܒ * ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ
ܥܠܝ ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܚܢܝ ܠܡܣܒܪܘ ܠܡܣܟܢܐ ܘܫܠܚܢܝ ܠܡܐܣܝܘ ܠܬܒܝܪܝ
19 ܠܒܐ * ܘܠܡܟܪܙܘ ܠܫܒܝܐ ܫܘܒܩܢܐ ܘܠܥܘܝܪܐ ܚܙܝܐ ܘܠܡܫܪܐ ܠܬܒܝܪܐ ܒܫܘܒܩܢܐ
20 ܘܠܡܟܪܙܘ ܫܢܬܐ ܡܩܒܠܬܐ ܠܡܪܝܐ * ܘܟܪܟ ܣܦܪܐ ܘܝܗܒܗ ܠܡܫܡܫܢܐ ܘܐܙܠ ܝܬܒ
21 ܘܟܠܗܘܢ ܕܒܟܢܘܫܬܐ ܥܝܢܝܗܘܢ ܚܝܪܢ ܗܘܝ ܒܗ * ܘܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ
22 ܕܝܘܡܢܐ ܐܬܡܠܝ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܒܐܕܢܝܟܘܢ * ܘܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܘܬܡܝܗܝܢ
ܗܘܘ ܒܡܠܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܕܢܦܩܢ ܗܘܝ ܡܢ ܦܘܡܗ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܒܪܗ
23 ܕܝܘܣܦ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܒܪ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܡܬܠܐ ܗܢܐ ܐܣܝܐ ܐܣܐ ܢܦܫܟ ܘܟܠ
24 ܕܫܡܥܢ ܕܥܒܕܬ ܒܟܦܪܢܚܘܡ ܥܒܕ ܐܦ ܗܪܟܐ ܒܡܕܝܢܬܟ * ܘܐܡܪ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
25 ܠܟܘܢ ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܡܬܩܒܠ ܒܡܕܝܢܬܗ * ܒܩܘܫܬܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܕܐܪܡܠܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܒܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܝ ܐܠܝܐ ܢܒܝܐ ܟܕ ܐܬܐܚܕܘ ܫܡܝܐ
ܫܢܝܢ ܬܠܬ ܘܝܪܚܐ ܫܬܐ ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ

Et in ulnis suis tollent te, ne offendas pedem 11
tuum lapide. Subdit autem Jesus, & ait ei; 12
Dictum est, Non tentabis Dominum Deum
tuum. Quumque absolvisset diabolus omnes 13
tentationes suas, secessit ab eo usq; ad temp.

Circumcisio Domini nostri. 11

Et reversus est Jesus cum virtute Spiritûs in 14
Galilæam, exiitque de eo fama in universam
regionem circumjacentem. Et ipse docebat 15
in synagogis eorum, & celebrabatur ab
omnibus. Venit autem Nazareth, ubi fuerat 16
nutritus & ingressus est de more in synago-
gam die sabbathi, surrexitque ad legendum.
Et datus est ei liber Esaiæ prophetæ, aperto- 17
que Jesus libro, invenit locum ubi scriptum
erat; Spiritus Domini super me, & propter- 18
ea unxit me ut evangelizem pauperibus, &
misit me ut sanitati restituam contritos cor-
de: Et prædicem captivis remissionem, & 19
cæcis visum, & consolidem confractos per
veniam: denique ut prædicem annum acce-
ptum Domino. Et complicavit librum, tra- 20
diditque ministro, & sessum abiit. Omnium
autem, qui erant in synagoga, oculi conspi-
cabantur eum. Et cœpit dicere ad eos, Ho- 21
diè impleta est scriptura hæc quæ est in auri-
bus vestris. Et perhibebant ei testimonium 22
cuncti, ac mirabantur ob sermones gratiæ
qui prodibant ex ore ipsius, dicebantque;
Nónne iste est filius Joseph? Ait illis Jesus, 23
Forsitan dicetis mihi hanc parabolam; Me-
dice, cura teipsum: &, Quæcunque audivi-
mus te exequutum fuisse in Capharnahum,
exequere & hic in civitate tua. Ipse verò 24
inquit, Amen dico vobis, nullum esse pro-
phetam, qui recipiatur in urbe sua. Verita- 25
tem etenim dico vobis, multas extitisse vidu-
as in domo Israel in diebus Eliæ prophetæ,
quum clausi sunt cœli annis tribus & mensi-
bus sex, ita ut fuerit fames magna in univer-
sa terra.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * وبپرهاء خود ترا بر دارند • تا پاي تو † بر سنگ نيايد • * عيسي بدو جواب داد • كه نبشته
12
13 است • كه خداي خودرا آزمايش مكن * وچون ابليس همه آزمايش خودرا تمام كرد • و سود
14 نداشت • از پيش مسيح بازگشت • و جدا شد • * وعيسي بجليل بازگرديد • ودر ولايتي • كه
15 گرداگرد † ايشانست وخبر او فاش شد • * ودر انجمنهاء ايشان تعليم مي داد • واز هر كسي
ستوده مي شد

چهاردهم تعليم دادن مسيح در ناصره

16 * واز انجا در ناصره آمد درشهري كه پرورده شد • وبنوعي كه عادت داشت • بروز شنبه دردر
17 انجمن رفت • وبرخاست • كه بخواند • * ودر دست † او داده شد • كتاب اشعيا پيغمبر • عيسي كتاب
18 را گشاد • وديد جايگاهي كه نبشته شد است نبوت * كه جان خدا براي † اين مرا اندود • كه
مسكينانرا مژده دهم • ومرا فرستاد كه دل شكستگانرا خوش كنم • وبرآزادي اسيران † منادي برنم •
19 كورانرا بيناي شكستگانرا بمغفرت استوار بدارم • * وشريعت پذيرفته را مر خدايرا • منادي برنم •
20 * وكتابرا در نورديد • وبدست خدمتكار دادش ورفت نشست • هر كه دران انجمن بود • سوي
21 او نگاه مي كردند * وآغاز كرد پيش ايشان مي گفت امروز اين كتاب تمام † شد بگوش شما •

Et alis suis te tollent, ut pes tuus in 11
lapidem non offendat. Jesus illi re- 12
sponsum dedit; Imò scriptum est,
quòd Deum tuum ne tentes. Et cùm 13
Diabolus omnem tentationem suam
absolvisset, & nihil profecisset, à
Christo recessit, & separatus est. Et 14
Jesus in Galilæam reversus est, &
in regionem quæ in circuitu illis est,
& fama ejus divulgata est. Et in 15
synagogis eorum docuit, & ab uno-
quoque laudatus est.

XIV. Docet Christus in Nazreh.

Et illinc in Nazreh venit, in qua ci- 16
vitate educatus fuerat: & quem-
admodum consuetudinem habuit die
sabbathi ostium synagogæ ingressus
est: & surrexit ut legeret. Et in ma- 17
num ejus datus est liber Esaiæ pro-
phetæ: Jesus librum aperuit, & vi-
dit locum quo scriptum est:

Prophetia.

Spiritus quidem Dei ob hoc me un- 18
xit, ut pauperibus Evangelium an-
nuntiem; & me misit, ut corde con-
tritos sanem, & liberationem capti-
vis prædicem, & cæcis visum, &
confractos per remissionem confir-
mem: Et legem acceptam Deo præ- 19
dicem. Et librum complicuit, & in 20
manum ministri dedit eum, et abi-
ens sedit: & omnes qui in Synagoga
erant eum intuebantur. Et cœpit ad 21
eos dicere; Hodie hæc scriptura im-
pleta est in auribus vestris.

Versio VULGATA LATINA.

11
11 Et quia in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Et re-
13 spondens Jesus, ait illi; Dictum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Et
14 consummatâ omni tentatione, diabolus recessit ab illo, usque ad tempus. Et regres-
sus est Jesus in virtute Spiritûs in Galilæam, & fama exiit per universam regionem
15 de illo. Et ipse docebat in synagogis eorum, & magnificabatur ab omnibus.
16 Et venit Nazareth, ubi erat nutrit⁹, & intravit secundùm consuetudinē suam die
17 sabbati in synagogam, & surrexit legere. Et traditus est illi Liber Isaiæ prophe-
18 tæ. Et ut revolvit librum, invenit locum ubi scriptum erat; Spiritus Domini su-
per me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos
19 corde, Prædicare captivis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in
remissionem, prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis. Et cùm 20
plicuisset librum, reddidit ministro, & sedit. Et omnium in synagoga oculi erant
intendentes in eum. Cœpit autem dicere ad illos; Quia hodiè impleta est hæc scri- 21
ptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant: & mirabantur in 22
verbis gratiæ, quæ procedebant de ore ipsius, & dicebant; Nónne hic est filius Jo-
seph? Et ait illis; Utique dicetis mihi hanc similitudinem; Medice, cura teipsum: 23
quanta audivimus facta in Capharnaum, fac & hic in patria tua. Ait autem; 24
Amen dico vobis, Quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico 25
vobis, multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israel, quando clausum est cœlum annis
tribus, & mensibus sex, cùm facta esset fames magna in omni terra:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11
12 * وعلى ايديهم يحملونك لئلا تعثر رجلك بحجر * اجابه يسوع قائلا قد قيل لا تجرب الرب
13 الهك * فلما اكمل ابليس كل التجارب مضى عنه الى زمان * الفصل الثاني عشر *
14
15 * ثم رجع يسوع بقوة الروح الى الجليل وذاع خبره في جميع البلاد * وكان يعلم في مجامعهم
16 ممجدا من الكل * وجاء الى الناصرة حيث ربي * ودخل كعادته الى المجمع يوم السبت وقام
17
18 ليقرا * فدفع اليه سفر اشعياء النبي * فلما فتح السفر وجد الموضع المكتوب فيه * روح الرب
19 علي من اجل هذا مسحني وارسلني لابشر المساكين * واشفي منكسري القلوب * وانذر
المسبيين بالرجوع * والعميان بالنظر * وارسل الى المربوطين بالانطلاق * واكرز بالسنة المقبولة
20 للرب * ويوم المجازاة للرب الهنا * ثم طوى السفر ودفعه الى الخادم وجلس وكل من كان في
21 المجمع كانت عيونهم محدقة اليه * فبدا يقول لهم اليوم كمل هذا الكتاب في اسماعكم
22 * وكان جميعهم يشهدون له ويتعجبون من كلمات النعمة التي كانت تخرج من فيه * وكانوا
23 يقولون اليس هذا ابن يوسف * فقال لهم لعلكم تقولون في هذا المثل ايها المتطبب اشف
24 نفسك * والذي سمعنا انك صنعته في كفرناحوم افعله ايضا في مدينتك * ثم قال لهم امين
25 اقول لكم انه لا يقبل نبي في مدينته * امين اقول لكم ان ارامل كثيرات كن في اسرائيل في
ايام ايليا النبي اذ اغلقت السماء ثلث سنين وستة اشهر حتى صار جوع عظيم في الارض كلها *

Et super manus suas portabunt te, ne of- 11
fendat pes tuus ad lapidem. Respondit ei 12
Jesus, dicens; Jam dictum est, Non ten-
tabis Dominum Deum tuum. Et cum 13
consummásset diabolus omnes tentatio-
nes, abiit ab eo ad tempus.

Sectio duodecima.

Deindè reversus est Jesus in virtute 14
Spiritûs ad Galilæam: & promulgata est
fama ejus in omnem regionem. Et doce- 15
bat in synagogis eorum, glorificatus ab
omnibus. Et venit Nazareth, ubi fuerat 16
educatus: & intravit secundum consue-
tudinem suam in synagogam die sabba-
thi: & surrexit ad legendum. Et tradi- 17
tus est ei liber Isaiæ prophetæ: & cùm
aperuisset librum, invenit locum, in quo
scriptum erat; Spiritus Domini super me, 18
propter hoc unxit me, & misit me, ut
evangelizarem pauperibus, & sanarem
contritos cordibus, Et prædicarem capti- 19
vis reditum & cæcis visum, & dimitte-
rem vinctos in libertatem, & prædica-
rem annum acceptum Domino, & diem
retributionis Domini Dei nostri. Deindè 20
plicuit librum, & tradidit illum mini-
stro, & sedit. Et omnium qui erant in sy-
nagoga oculi intenti erant in eum. Et cæ- 21
pit dicere eis, Hodiè completa est hæc
scriptura in auribus vestris. Et omnes 22
exhibebant testimonium illi, et mirabun-
tur de verbis gratiæ quæ exibant de ore
ejus. Et dicebant, Nónne hic est filius
Joseph? Ait illis, Forsan dicetis in me 23
hoc proverbium; O medice, cura te-
ipsum: & quod audivimus te fecisse in
Capharnahum, fac illud hic etiam in ci-
vitate tua. Prætereà dixit eis, Amen 24
dico vobis, quòd non recipitur propheta
in civitate sua. Amen dico vobis, quòd 25
viduæ multæ erant in Israel, in diebus
Eliæ prophetæ, quando clausum fuit cæ-
lum tribus annis & sex mensibus, ita ut
acciderit fames magna in terra universa:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወበእደዊሆሙ ፡ ከመ ፡ ያንሥኡከ ፡ ከመ ፡ ኢትትዓቀፍ ፡ በእብን ፡ እግረከ ፡፡=፡
12 ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡ ኢታመክሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አም
13 ላክከ ፡ በከመ ፡ ተብህለ ፡፡=፡ ወፈጺሞ ፡ ሰይጣን ፡ አመክሮቶ ፡ በኵሉ ፡ ኀይሉ ፡ ኃደጎ ፡
እስከ ፡ ጊዜሁ ፡፡=፡ በሠሉስ ፡ ኤጲፋንያ ፡፡=፡
14 ወተመይጠ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ገሊላ ፡ በኀይለ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወተሰምዐ ፡
15 ነገሩ ፡ በኵሉ ፡ በሐውርት ፡፡=፡ ወይሜህሮሙ ፡ በኵሉ ፡ ምኵራባቲሆሙ ፡ ወያ
16 ነክሩ ፡ ምህሮቶ ፡ ወይሴብሕዎ ፡ ኵሉ ፡፡=፡ ወሖረ ፡ ናዝሬት ፡ ኀበ ፡ ተሐፅነ ፡ ወቦአ ፡
17 ምኵራበ ፡ በዕለተ ፡ ሰንበት ፡ በከመ ፡ ያለምድ ፡ ወተንሥአ ፡ ያንብብ ፡፡=፡ ወወሀብዎ ፡ መጽ
ሐፈ ፡ ኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡፡ ወከሢቶ ፡ መጽሐፈ ፡ ረከበ ፡ መካነ ፡ ኀበ ፡ ጽሑፍ ፡ ዘይብ
18 ል ፡፡=፡ መንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌየ ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ቀብአኒ ፡ እዜንዎሙ ፡ ለነዳያን ፡
ፈነወኒ ፡ ወእስብክ ፡ ሎሙ ፡ ግዕዛነ ፡ ለፂዉዋን ፡ ወይርአዩ ፡ ዕዉራን ፡ ወእንግሮሙ ፡ ለግፉዓ
19 ን ፡፡=፡ ወእስብክ ፡ ዓመተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኅሪተ ፡፡=፡ ወከደኖ ፡ መጽሐፈ ፡ ወመጠዎ ፡ ለ
20 ላእክ ፡ ወነበረ ፡ ወአንሥኡ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሀለዉ ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወነ
21 ጸርዎ ፡፡=፡ ወአኀዘ ፡ ይበሎሙ ፡ ዮም ፡ በጽሐ ፡ ቃለ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ፡ ወተፈጸመ ፡ ውስተ ፡
22 እዘኒክሙ ፡፡=፡ ወሰምዕዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ወአንከርዎ ፡ ሞገሰ ፡ ቃሉ ፡ ወሠናዊተ ፡ አፉሁ ፡ ወ
23 ይቤሉ ፡ አኮኑ ፡ ዝንቱ ፡ ወልደ ፡ ዮሴፍ ፡፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ ግብረ ፡ ዘትብሉኒ ፡ ኵ
ልክሙ ፡ ዘተ ፡ ምስሌ ፡ ዓቀቤ ፡ ሥራይ ፡ ፈውስ ፡ ርእሰከ ፡ ወይቤልዎ ፡ ወኵሎ ፡ ዘሰማዕነ ፡ በቅ
24 ፍርናሆም ፡ ዘገበርከ ፡ ግበር ፡ በዝየኒ ፡ ወበሃገርከ ፡፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡
25 ኢይከብር ፡ ነቢይ ፡ በሃገሩ ፡፡=፡ ወአማን ፡ እብለክሙ ፡ ብዙኃት ፡ መበለታት ፡ ሃለዋ ፡ ውስ
ተ ፡ እስራኤል ፡ በመዋዕለ ፡ ኤልያስ ፡ አመ ፡ ዓጽወ ፡ ሰማይ ፡ ሠለስተ ፡ ዓመተ ፡ ወስድስተ ፡
አውራኀ ፡ አመ ፡ ኮነ ፡ ረኃብ ፡ ዓቢይ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ምድር ፡፡=፡

Et in manibus suis ut tollant te, ne offendantur in lapidem pedes tui. Et respon- 11
dit Dominus Jesus, & dixit ei; Non tentabis Dominum Deum tuum, sicut dictum 12
fuit. Et perficiente satanâ tentationem suam in tota potestate sua, reliquit eum 13
usque ad tempus ejus. *Tertio Epiphania.*
Et reversus est Dominus Jesus *in* Galilæam in virtute Spiritûs sancti, & audita est 14
fama ejus in omnib⁹ regionibus. Et docebat eos in omnibus synagogis eorum, & 15
mirati sunt doctrinam ejus, & laudaverunt eum omnes. Et venit Nazaret ubi nu- 16
tritus fuit, & intravit templum in die sabbathi, prout consueverat: & surrexit ut
legeret. Et dederunt ei librum Esaiæ prophetæ, & aperiens librum, invenit lo- 17
cum ubi scriptum erat quod dixit; Spiritus Dñi super me, per quem unxit me; ut 18
evangelizem pauperib⁹ misit me, & ut prædicem libertatem captivis, & ut vide-
ant cæci, & ut dimittam oppressos, Et ut prædicem annum Domini electum. 19
Et operuit librum, & tradidit eum ministro, & sedit: & elevârunt oculos suos 20
omnes existentes in synagoga, & respiciebant eum. Et cœpit dicere iis, Hodiè 21
impleta est vox hujus scripturæ, & perfecta est in auribus vestris. Et audierunt 22
eum omnes illi, & mirati sunt gratiam sermonis ejus, & procedentia ex ore ejus:
& dixerunt, Nónne hic est filius Josephi? Et dixit iis, Forsan dicetis mihi omnes 23
vos hanc similitudinem; Medice, cura teipsum: & dixerunt ei; Quodcunque
audivimus in Capernaum quod fecisti, fac hic etiam, & in civitate tua. Et 24
dixit iis, Amen dico vobis; Non honore afficitur proheta in civitate sua. Et 25
Amen dico vobis, Multæ viduæ fuerunt in Israel in diebus Eliæ, quando clausum
fuit cœlum tribus annis & sex mensibus, quando fuit fames magna in tota
terra:

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * وهمکنان ¹ براي او کواهي مي دادند * ودر سخنان نعمتي که از دهن او بدر مي آمد *
23 حيران مي شدند وعجب مي ماندند * وميکفتند نه اينست ¹ عيسي پسر يوسف * عيسي
کفت * باز اين مثل را با من مي کوييد * اي طبيب خودرا شفا باش * وهرچه شنيديم * که در
24 کفرناحوم کردي اينجا درشهر خود بکن * وباز بديشان کفت نيست پيغمبر که در شهر خود
25 مقبول شود * اکنون راست بشما مي کويم * که در روزکار ايلياي پيغمبر * بسيار بيوه زنان
دربني اسراييل بودند * چون آسمان سه سال وشش ماه بسته شد * درهمه روي زمين تنکي
وکرسنکي عظيم شد *

Et omnes ei testimonium dabant, & 22
verbis gratiosis, quæ ex ore illius
exibant, percellebantur, & admira-
tione capti erant, dicebántque; Nón-
ne iste est Jesus filius Joseph? Je- 23
sus dixit; Denuò hoc proverbium
mihi dicetis, O medice teipsum sa-
na: & quicquid audivimus quod
in Capharnahum fecisti, hic in ci-
vitate tua fac. Et rursus illis di- 24
xit; Non est propheta qui in civi-
tate sua acceptus sit. Jam verum 25
dico vobis, quòd in tempore Eliæ
prophetæ, multæ viduæ in filiis Isra-
el erant; cùm, cœlo tribus annis &
sex mensibus clauso, in universa
superficie terræ angustia & fames
magna erat.

Et ad nullam illarum missus est Elias, *si non* in Sarepta *Sidonis*, ad
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς
mulierem viduam. Et multi leprosi erant sub Eliseo propheta in
γυναῖκα χήραν. 27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ (ξ) Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ
Israel, & nemo ex iis mundatus est *si non* *Neeman* Syrus. Et repleti
Ἰσραήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ (ο) Νεεμὰν ὁ Σύρος. 28 Καὶ ἐπλήσθη-
sunt omnes ira in synagoga, audientes hæc. Et *surgentes* ejecerunt
σαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. 29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον
illum extra civitatem, & duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quē
αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν (π) ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ
civitas illorum erat ædificata, *ad præcipitandum* eum. Ipse autem transiens per me-
πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. 30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέ-
dium illorum, *ibat*. Et descendit in Caphernaum civitatem Galilææ: &
σου αὐτῶν, ἐπορεύετο. 31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ
erat docens illos in Sabbatis. Et *percellebantur* in doctrina ejus:
ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. 32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
quia in *auctoritate* erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων
spiritum dæmonii immundi: & exclamavit voce magnâ, Dicens; Sine, quid nobis
πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ, 34 Λέγων, Ἔα, τί ἡμῖν
& tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, Sanctus Dei.
καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

κγ η κδ β Η' κε η

Et *objurgavit* illum Jesus, dicens; Obmutesce, & exi ab eo. Et *projiciens* il-
Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐ- 35
lum dæmonium in medium, exiit ab illo, *nihil nocens ei*. Et
τὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Καὶ 36
factus est pavor in *omnes*: & colloquebantur ad invicem, dicentes; Quod
ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ
verbum hoc, quia in *auctoritate* & *efficacia* imperat immundis spiritibus, &
λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ
exeunt? Et *exiit* *resonantia* de illo in omnem locum *circumre-*
ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώ- 37
Θ' *gionis*. Surgens autem ex synagoga, introivit in domum Simonis:
ρου. Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς (ρ) συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· 38
κς Socrus autem Simonis *erat detenta febri magnâ*: & rogaverunt illum
β (σ) ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
de ea. Et *adstans* super illam, imperavit febri: & dimisit illam:
περὶ αὐτῆς. 39 Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν·
Continuò *autem* surgens ministrabat illis. *Occidente* autem *Sole*, omnes
Ι' παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες 40
quotquot habebant infirmos *morbis* variis, ducebant illos ad eum. *Verùm*
ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, (τ) ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ
uni singulo ipsorum manus imponens, curabat eos.
ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθείς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.

MS. A. (ξ) Ἐλισαίου (ο) Ναιμὰν (π) ἕως ὀφρύος (ρ) συναγωγῆς ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν (σ) πενθερὰ (τ) καὶ ἤγαγον

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 * ܘܠܘܬ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܐܫܬܕܪ ܐܠܝܐ܂ ܐܠܐ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ܂ ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ ܐܪܡܠܬܐ܂
27 * ܘܓܪܒܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ ܒܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܝ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ܂ ܘܐܦܠܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܐܬܕܟܝ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܢܥܡܢ ܐܪܡܝܐ܂
28 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܒܟܢܘܫܬܐ܂ ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ܂
29 * ܘܩܡܘ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܓܒܐ ܕܛܘܪܐ܂ ܗܘ ܕܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܢܝܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ܂ ܐܝܟ ܕܢܫܕܘܢܝܗܝ ܡܢ ܫܩܝܦܐ܂
30 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܒܪ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܙܠ܂
* ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܚܡܫܐ * ܕܨܘܡܐ * ܝܓ *
31 * ܘܢܚܬ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ܂ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܫܒܬܐ܂
32 * ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܗ܂ ܡܛܠ ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܗܘܐ ܡܠܬܗ܂
33 * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ܂ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܫܐܕܐ ܛܢܦܐ܂ ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ܂
34 * ܘܐܡܪ ܫܒܘܩܝ ܡܢܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ܂ ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘܬܢ܂ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܘ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ܂
35 * ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ ܘܦܘܩ ܡܢܗ܂ ܘܫܕܝܗܝ ܫܐܕܐ ܒܡܨܥܬܐ ܘܢܦܩ ܡܢܗ ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܐܗܪܝܗ܂
36 * ܘܐܚܕܬ ܬܗܪܐ ܠܟܠܢܫ܂ ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܚܕܕܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܡܢܐ ܗܝ ܟܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ܂ ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܘܒܚܝܠܐ ܦܩܕ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܢܦܩܢ܂
37 * ܘܢܦܩ ܠܗ ܛܒܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ܂
38 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ܂ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ܂ ܚܡܬܗ ܕܝܢ ܕܫܡܥܘܢ ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ ܪܒܬܐ܂ ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܥܠܝܗ܂
39 * ܘܩܡ ܥܠܝܗ ܘܟܐܐ ܒܐܫܬܗ ܘܫܒܩܬܗ܂ ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ܂
40 * ܥܡ ܡܥܪܒܝ ܕܝܢ ܫܡܫܐ܂ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܟܪܝܗܐ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ܂ ܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܥܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܣܡ ܐܝܕܗ ܘܡܐܣܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂

Sed ad nullam earum missum fuisse Eliam, 26
nisi ad Sareptam Sidoniæ ad mulierem vidu-
am. Plurimique fuêre leprosi in Israel die- 27
bus Elisæi vatis, & ne unus quidem ex eis
purgatus est, nisi Naaman Aramæus. Quum- 28
que hæc audissent ii qui erant in synagoga,
cuncti repleti sunt furore. Et surrexerunt, 29
ac ejecerunt eum extra civitatem, eumq; ad-
duxêre usque ad supercilium montis supra
quem civitas eorum erat exstructa, ut eum
dejicerent de rupe. Ipse verò transiit per 30
medium eorum, & abiit.

Ad vesperas feriâ sextâ hebdomadis quintæ Jejunii. 13.

Et descendit in Capharnahum civitatem Ga- 31
lilææ, & docebat eos in sabbathis. Et mi- 32
rabantur ob doctrinam ejus, quippe cujus
sermo auctoritate polleret. Erat autem in 33
synagoga vir habens spiritum dæmonii im-
mundi, & exclamavit altâ voce, Aitque; 34
Omitte me, quid nobis & tibi, Jesu Naza-
rene? venisti nos perditum? novi te quis
sis, Sancte Dei. Et ipsum objurgavit Jesus, 35
dixitque; Claude os tuum, & exi ab eo: eum
itaque abjecit dæmonium in medium, & ex-
iit ab eo, nihil in eum perversi agens. Et 36
stupor invasit omnes, & colloquebantur adin-
vicem, dicentes; Quid hoc rei est, quòd cum
imperio & virtute præcipiat spiritibus im-
mundis, & exeant? Et pervasit de eo fama 37
in totam regionem circumjacentem. Quum- 38
que egressus fuisset Jesus è synagoga, introi-
vit domum Simonis: socrus autem Simonis
premebatur febre maximâ, & rogârunt eum
in gratiam illius. Adstans itaque supra eam, 39
objurgavit febrem, & dimisit eam: statím-
que ipsa surrexit, & ministrabat eis. Occi- 40
dente verò sole, ii omnes qui habebant in-
firmos variis affectos morbis, adducebant il-
los ad eum: ipse verò unicuique eorum
manum suam imponebat, eosque sanitati re-
stituebat.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 * پيش يكي ازايشان ايليا فرستاده نشد * الا در صور * وصيدا * پيش بيوه زن * وبسيار پيسان 27
در بني اسراييل بودند * در روزكار اليشع پيغمبر * ويكي ازايشان پاك نشد الا نعمان ارامي *
28 * اهل انجمن چون اين سخن شنيدند همكان † از خشم پر شدند * بر خاستند * وعيسي را 29
بيرون شهر بردند * واوردند † بركنار دهار ان كوه كه شهر ايشان † بروي عمارت كرده
30 بود * وخواستند كه عيسي را † از دهار بيندازند * او از ميان ايشان در كذشت ورفت * در 31
كفرناحوم بزير آمد * شهر جليل * ودر روز شنبه ايشانرا تعليم مي داد * ومردم در تعليم او 32
واله وحيران مي شدند * كه از سخن خود نفاذ يافت پانزدهم خلاص كردن مسيح ديوانه را از ديو
33 * وبود دران انجمن مردي كه در وجان پليد بود وديو اورا زحمت دادي نعره بر اورد باواز بلند
34 * وكفت مارا بكذار چه كار داري با ما اي يسوع ناصري براي تباهي ما امدي ترا مي شناسم كيستي
35 پاك ازان خدا * عيسي بران ديو بانك زد وكفت دهن خود را ببند وازو بدر اي ديو اورا در ميان
36 انداخت وبدر رفت بي انك درو كزند كند * جماعت كه انجا بودند حيرت بر ايشان افتاد وبا همديكر
كفتند چيست اين سخن كه بسلطنت ونيرومندي كه برجانهاء پليد فرمان مي دهد وبدر مي روند

Ad nullam tamen earum Elias 26
missus est, sed in Tyrum & Sidonem,
ad viduam. Et multi leprosi in fi- 27
liis Israel erant tempore Elisæi pro-
phetæ, & nemo eorum mundatus est,
nisi Naaman Syrus. Qui aderant in 28
Synagoga, cum hunc sermonem au-
dissent, omnes irâ repleti sunt. Sur- 29
gentes itaque Jesum extra civita-
tem tulerunt, et adduxerunt ad mar-
ginem prærupti montis illius, super
quem civitas eorum ædificata erat,
& voluerunt ut Jesum de rupe deji-
cerent. Ipse autem transiit per me- 30
dium eorum, & abiit. Et in Caper- 31
nahum descendit civitatem Gali-
lææ, & in die Sabbathi illos docuit.
Et homines doctrinâ ejus percelle- 32
bantur & obstupescebant: quòd ser-
mone suo illos penetraret.

XV. Liberat Christus dæmoniacum à dæmonio.

Et erat in synagoga illa homo in quo 33
spiritus impurus erat, & dæmoni-
um eum vexabat; & clamorem sus-
tulit voce clarâ, Et dixit, Nos sine: 34
quid negotii habes nobiscum, O Jesu
Nazaræe? Ad perdendum nos veni-
sti? Te novi qui sis, Sanctus Dei.
Jesus autem dæmonium illud objur- 35
gavit, ac dixit; Os tuum occlude,
& ab eo exi. Dæmonium igitur il-
lum in medium projecit, & exivit,
absque eo quòd illi noxam faceret.
Et omnes qui illic aderant stupor in- 36
vasit, & alii aliis dicebant; Quis-
nam est hic sermo, qui authoritate
& virtute pollet? Quia spiritibus
impuris mandatum dat, & exeunt.

Versio VULGATA LATINA.

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierem vidu-
27 am. Et multi leprosi erant in Israel sub Eliseo propheta : & nemo eorum mun-
28 datus est nisi Naaman Syrus. Et repleti sunt omnes in synagoga irâ, hæc audien-
29 tes. Et surrexerunt, & ejecerunt illum extra civitatem : & duxerunt illum usque
30 ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipita-
31 rent eum. Ipse autem transiens per medium illorum, ibat. Et descendit in Ca-
32 pharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos sabbatis. Et stupebant in
33 doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo
34 habens dæmonium immundum, & exclamavit voce magnâ, Dicens ; Sine, quid
nobis, & tibi, Jesu Nazarene ? venisti perdere nos ? scio te quis sis, Sanctus Dei.
Et increpavit illum Jesus, dicens ; Obmutesce ; & exi ab eo. Et cùm projecis- 35
set illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihilque illum nocuit. Et factus 36
est pavor in omnibus, & colloquebantur ad invicem, dicentes ; Quod est hoc
verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis spiritibus, & exeunt ? Et 37
divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. Surgens autem Jesus de 38
Synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis
febribus ; & rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam, imperavit febri : & 39
dimisit illam. Et continuò surgens ministrabat illis. Cùm autem Sol occidisset, 40
omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille
singulis manus imponens, curabat eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * ولم يرسل ايليا الي واحدة منهن الا الي مراة ارملة في صارفية صيدا * وبرص كثيرون 27
كانوا في اسرائيل علي عهد اليسع النبي * ولم يطهر واحد منهم الا نعمان السرياني * فامتلا 28
جميعهم غضبا عندما سمعوا هذا * وقاموا فاخرجوه خارج المدينة وجاوا به الي اعلي الجبل 29
الذي كانت مدينتهم مبنية عليه ليطرحوه الي اسفل * فاما هو فجاز في وسطهم ومضي * 30

* الفصل الثالث عشر *

31 * ثم نزل الي كفرناحوم مدينة في الجليل وكان يعلمهم في السبوت * فبهتوا من تعليمه لان 32
كلامه كان بسلطان * وكان في المجمع رجل فيه روح نجس فصاح بصوت عظيم * قايلا ما لك 33 34
معنا يا يسوع الناصري اتيت لتهلكنا قد عرفت من انت يا قدوس الله * فانتهره يسوع قايلا 35
اسكت فاك واخرج منه * فطرحه الشيطان في وسطهم وخرج منه ولم يولمه * فخاف جميعهم وكان 36
بعضهم يخاطب بعضا قايلين ما هذه الكلمة * لانه بسلطان وقوة يامر الارواح النجسة بالخروج
فتخرج * وذاع خبره في جميع تلك البلاد * فقام من المجمع ودخل بيت سمعان وكانت حماة 37 38
سمعان بحمي عظيمة * فسالوه من اجلها * فوقف عليها وزجر الحمي فتركتها وللوقت قامت 39
فخدمتهم * وعند غروب الشمس كان كل الذين عندهم مرضي باصناف الامراض يقدمونهم 40
اليه * فكان يضع يده علي واحد واحد منهم فيشفيهم *

* *Et tamen non fuit missus Elias ad ullam* 26
earum, nisi ad mulierem viduam in Sa-
repta Sidonis. Et leprosi multi erant in 27
Israel, in tempore Elisæi prophetæ: & non
fuit mundatus quisquam ex eis, nisi Na-
aman Syrus. Et repleti sunt omnes irâ, 28
quum audissent hoc. Et surrexerunt, & 29
eduxerunt eum extra civitatem, & du-
xerunt eum usq; ad summitatem montis,
super quo erat civitas eorum ædificata,
ut præcipitarent eum deorsum. At ipse 30
transiit per medium illorum, & abiit.

Sectio decima tertia.

Tum descendit in Capharnahum civita- 31
* *tem quandam in Galilæa, & docebat eos*
sabbathis. Et stupuerunt de doctrina ejus: 32
quia sermo ejus erat cum potestate. Et 33
erat in synagoga vir, in quo erat spiritus
immundus, & clamavit voce magnâ, Di- 34
cens ; Quid tibi nobiscum, ô Jesu Na-
zarene? venisti ut perderes nos ? Jam
novi quis sis, ô Sancte Dei. Et increpa- 35
vit illum Jesus dicens ; Claude os tuum,
& exi ab eo. Et projecit illum dæmoni-
um in medium eorum, & exiit ab eo, &
non cruciavit illū. Et timuerunt omnes, 36
& unus ex eis alloquebatur alium, di-
centes ; Quod est hoc verbum ? nam cum
auctoritate et virtute imperat spiritibus
immundis egressum, & egrediuntur. Et 37
divulgata est fama ejus in omnes illas
regiones. Et surrexit de synagoga, & in- 38
troivit domum Simonis : & erat socrus
Simonis in febre magna, & rogaverunt
eum pro ipsa. Et stetit super eam, & impe- 39
ravit febri, & dimisit illam. Et illicò
surrexit, & ministravit eis. Et ad occa- 40
sum solis, omnes apud quos erant infirmi
generibus morborum, offerebant eos
ipsi. Et imponebat manum suam super
singulos ex ipsis, & curabat eos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወኢተፈነወ፡ ኤልያስ፡ ወኢኀበ፡ አሐቲ፡ እምኔሆን፡ ዘእንበለ፡ በሰሬጵታ፡ ዘሲደና፡፡ ኀበ፡
27 ብእሲት፡ መበለት፡፡ ወብዙኃን፡ እለ፡ ለምጽ፡ ሀለዉ፡ ውስተ፡ ይስራኤል፡ አመ፡ ኤልሳዕ፡
28 ነቢይ፡ ወኢነጽሐ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ዘእንበለ፡ ንዕማን፡ ሶርያዊ፡፡ ወተምዕዑ፡
29 ኵሎሙ፡ በምኵራብ፡ ሰሚዖሙ፡ ዘንተ፡፡ ወተንሥኡ፡ ወአውፅእዎ፡ አፍአ፡ እም
ሀገር፡ ወወሰድዎ፡ ወአብጽሕዎ፡ ውስተ፡ ሕፅነ፡ ርእሰ፡ ደብር፡ ኀበ፡ ሀገሮሙ፡ ዘንድቅ፡ ክ
30 ሙ፡ ያጽድፍዎ፡፡ ወውእቱሰ፡ ኀለፈ፡ እንተ፡ ማእከሎሙ፡ ወሖረ፡፡
31 በ፮ ሰንበት፡ ምሴተ፡፡ ወወረደ፡ ቅፍረናሆም፡ ሀገረ፡ ገሊላ፡ ወመሀሮሙ፡ በሰንበ
32 ት፡፡ ወያነክሩ፡ ምህሮቶ፡ እስመ፡ በትእዛዝ፡ ውእቱ፡ ቃሉ፡፡ በእንተ፡ ዘጋኔን፡፡
33 ወሀሎ፡ ብእሲ፡ በምኵራብ፡ ዘጋኔን፡ እኩይ፡ ወከልሐ፡ በዐቢይ፡ ቃል፡፡ ወይቤ፡ ምን
34 ት፡ ብየ፡ ምስሌከ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡ መጻእከኑ፡ ተሠርዖተነ፡ ኣአምረከ፡ መኑ፡
35 አንተ፡ ቅዱሱ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወገሠጾ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ተፈፀም፡
ወፃእ፡ እምኔሁ፡፡ ወነፅኆ፡ ጋኔን፡ ማእከለ፡ ምኵራብ፡ ወወፅአ፡ እምኔሁ፡ ወአል
36 ቦ፡ ዘረሰዮ፡ ወኢነከዮ፡ ወአንከሩ፡፡ ወደንገፁ፡ ኵሎሙ፡ ወተናገሩ፡ በበይናቲሆ
ሙ፡ ወይቤሉ፡ ምንትኑ፡ ነገር፡ ትእዛዝ፡ በኀይል፡ ይኤዝዞሙ፡ ለአጋንንት፡ እኩያን፡ ወ
37 ይወፅኡ፡፡ ወወፅአ፡ ወተሰምዐ፡ ነገሩ፡ በኵሉ፡ በሐውርት፡ አድያም፡፡
38 በእንተ፡ ሐማተ፡ ጴጥሮስ፡፡ ወወፂኦ፡ እምኵራብ፡ ቦአ፡ ቤተ፡ ስምዖን፡ ወሐማቱ፡ ለስ
39 ምዖን፡ ተሐምም፡ ዓቢየ፡ ፈፀንተ፡ ወነገርዎ፡ በእንቲአሃ፡፡ ወቀርበ፡ ኀቤሃ፡ ወገሠጾ፡
ለፈፀንታ፡ ወኃደጋ፡ ወተንሥአት፡ ሶቤሃ፡ ወተልእከቶሙ፡፡
በእንተ፡ እለ፡ ሐይዉ፡ እምብዙኃ፡ ደዌ፡፡
40 ወሶበ፡ የዐርብ፡ ፀሐይ፡ ላእክዎ፡ ኀቤሁ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ቦሙ፡ ድዉያን፡ ወህሙማን፡
ወለለ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ወደየ፡ እዴሁ፡ ዲቤሆሙ፡ ወፈወሶሙ፡ ወአሕየዎሙ፡፡

Et non missus fuit Elias neque ad unam illarum, nisi in Sarepta Sidoniæ ad muli- 26
erem viduam. Et multi leprosi fuerunt in Israel, quando Elisæus propheta *fuit*: & 27
non emundatus fuit vel unus ex illis, nisi Naaman Syrus. Et indignati sunt omnes 28
in synagoga audientes hoc. Et surrexerunt, & ejecerunt eum extra urbem : & 29
duxerunt eum, & attulerunt eum in sinum cacuminis montis, ubi civitas illorum
exædificata fuit, ut præcipitarent eum. Et ipse transivit per medium illorum & 30
abiit. *Vespere sexti sabbati.*
Et descendit *in* Capernaum civitatem Galilææ, & docuit eos in sabbatis. Et 31
mirati sunt doctrinam ejus, quia in mandato fuit sermo ejus. *De dæmoniaco.* 32
Et fuit homo in synagoga dæmoniacus malus, & exclamavit in magnâ voce, Et 33
dixit ; Quid habeo tecum Domine Jesu Nazarene? venistine perdere me? scio te quis 34
sis, Sanctus Dei. Et objurgavit eum Dominus Jesus, & dixit ei ; Obmutesce, & exi 35
ab eo : et projecit illum dæmon medio synagogæ, & exiit ab illo, & nihil fuit quod
fecit, & non nocuit alicui. Et expaverunt omnes, & colloquuti sunt inter se, & 36
dixerunt ; Quid est hoc verbum mandatorium ? in potestate imperat dæmonibus
malis, & exeunt. Et exivit, & auditus fuit sermo ejus in omnibus regionibus 37
vicinis. *De socru Petri.*
Et exiens è synagoga, introivit domum Simonis ; & socrus Simonis afflicta fuit 38
magnâ febri : & nuntiaverunt ei de illa. Et accessit ad eam, & objurgavit fe- 39
brim, & dimisit eam : & surrexit statim, & ministravit illis.
De iis qui sani facti sunt à multis morbis. Et quum occidisset 40
sol, adduxerunt ad eum quotquot habuissent infirmos & morbosos : & unicuiq;
ex illis imposuit manum suam super ipsos, & sanavit eos, & vivere fecit eos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * ودر همه ولايتي كه كرداكرد ايشانست اين خبر فاش شد

شانزدهم خوش كردن مادر زن شمعون را

38 * چون عيسي ازان انجمن بدر آمد بخانه شمعون دررفت ومادر زن شمعون در تب سختوار
39 بود از مسيح درخواست كردند كه اورا شفا بخشد * عيسي برسر او بايستاد وبانك زد
40 تب او زايل شد وتن درست كشت برخاست وايشانرا خدمت مي كرد * ودرهنكام زوال
آفتاب هر كس را كه رنجور ودردمند بود وعلتهاء كوناكون ايشانرا پيش مسيح آوردند او بر هر
كه از ايشان دست مي نهاد خوش مي شدند

* *Et in omnem regionem circumja-* 37
centem illis hæc fama dimanavit.

XVI. Sanatio socrûs Simeonis.

* *Cùm Jesus è synagoga exiisset, in* 38
domum Simeonis ingressus est : so-
crus autem Simeonis in febri gravi
erat, rogaverunt itaque Christum ut
illam valetudine donaret. Jesus ca- 39
piti ejus astitit, & objurgavit fe-
brim illius ; quâ abscedente sanata
fuit, & surgens illis ministrabat.
Et in tempore occasûs solis, quicun- 40
que ægrotus & infirmus erat, &
morbis variis laborantes, eos ad
Christum adduxerunt : in quos-
cunque autem ex eis ille manum im-
poneret, sanati sunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΑ΄.

Exibant autem & dæmonia à multis, clamantia & dicentia; Quia tu es
41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, (υ) κράζοντα καὶ λέγοντα, Ὅτι σὺ εἶ ὁ
Christus filius Dei. Et increpans, non sinebat ea loqui, quia sciebant Christum
Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν· ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν
ipsum esse. Facta autem die, egressus ibat in desertum locum: & turbæ
42 αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι
requirebant eum, & venerunt usq; ad ipsum: & detinebant illum, non proficisci ab eis.
(φ) ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν.
Ille vero ait ad eos; Quia & aliis civitatibus evangelizare me oportet re-
43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασι-
gnum Dei: quia ad hoc missus sum. Et erat prædicans in synagogis
44 λείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
Galilææ.
τῆς Γαλιλαίας.

CAP. V. ε΄.

Factum est autem in eo turbam superjacere ei ad audiendum verbum Dei, &
1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ
ipse erat stans juxta stagnum Genesareth. Et vidit duo navigia stantia se-
2 αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Καὶ εἶδε δύο (α) πλοῖα ἑστῶτα πα-
cus stagnum: at piscatores descendentes ex eis, abluebant retia.
ρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.
Ascendens autem in unam navium, quæ erat Simonis, rogavit eum à terra
3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
reducere pusillùm. Et sedens docebat ex navigio turbas. Ut
(β) ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς 4
autem cessavit loquens, dixit ad Simonem; Deduc in altum, & la-
δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χα-
xate retia vestra in capturam. Et respondens Simon dixit illi; Præ-
λάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, Ἐπι- 5
ceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: In autem verbo
στάτα, δι᾽ (γ) ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί
tuo laxabo rete. Et hoc facientes concluserunt piscium multitu-
σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν (δ) ἰχθύων πλῆ- 6
dine multam: dirumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt so-
θος πολύ· (ε) διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετό- 7
ciis qui in alio navigio, ut venientes simul caperent ipsis. Et venerunt,
χοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. Καὶ ἦλθον,
& impleverunt ambo navigia, ita ut mergi ipsa. Videns autem Simon Pe-
καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέ- 8
trus, accidit genibus Jesu, dicens; Exi à me, quia homo pecca-
τρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρ-
tor sum, Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui cum illo,
τωλός εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, 9
in captura piscium, quam simul ceperant.
ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ᾗ συνέλαβον.

MS. A. (υ) κραυγάζοντα (φ) ἐπεζήτουν Κεφ. ε΄. MS. A. (α) πλοιάρια (β) ἐπανάγειν (γ) ὅλης νυκτὸς (δ) πλῆθος ἰχθύων (ε) διερήγνυτο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 ܢܳܦܩܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ ܐܳܦ ܫܺܐܕ̈ܶܐ ܡܶܢ ܣܰܓܺܝܐ̈ܶܐ. ܟܰܕ ܡܰܓܥܶܝܢ ܘܳܐܡܪܺܝܢ. ܕܰܐܢ̱ܬ ܗ̣ܽܘ ܡܫܺܝܚܳܐ ܒܪܶܗ *
ܕܰܐܠܳܗܳܐ. ܘܟܳܐܶܐ ܗ̱ܘܳܐ ܒܗܽܘܢ. ܘܠܳܐ ܫܳܒܶܩ ܗ̱ܘܳܐ ܠܗܽܘܢ ܕܢܶܐܡܪܽܘܢ ܕܺܝܳܕܥܺܝܢ ܠܶܗ ܕܗܽܘܝܽܘ ܡܫܺܝܚܳܐ.
42 ܘܰܒܨܰܦܪܳܐ ܕܝܰܘܡܳܐ ܢܦܰܩ ܐܶܙܰܠ ܠܶܗ ܠܕܽܘܟܬܳܐ ܚܰܪܒܬܳܐ. ܘܟܶܢ̈ܫܶܐ ܒܳܥܶܝܢ ܗ̱ܘܰܘ ܠܶܗ. ܘܶܐܬܰܘ ܥܕܰܡܳܐ *
43 ܠܘܳܬܶܗ. ܘܰܐܚܺܝܕܽܘܗܝ ܕܠܳܐ ܢܺܐܙܰܠ ܠܶܗ ܡܶܢ ܠܘܳܬܗܽܘܢ. * ܗܽܘ ܕܶܝܢ ܝܶܫܽܘܥ ܐܶܡܰܪ ܠܗܽܘܢ. ܕܰܐܦ
ܠܡܕܺܝܢ̈ܳܬܳܐ ܐ̱ܚܪ̈ܳܢܝܳܬܳܐ ܘܳܠܶܐ ܠܺܝ ܠܰܡܣܰܒܳܪܽܘ ܡܰܠܟܽܘܬܶܗ ܕܰܐܠܳܗܳܐ. ܡܶܛܽܠ ܕܥܰܠ ܗܳܕܶܐ ܐܶܫܬܰܠܚܶܬ.
44 * ܘܰܗ̱ܘܳܐ ܡܰܟܪܶܙ ܗ̱ܘܳܐ ܒܰܟܢܽܘܫܳܬܳܐ ܕܓܰܠܺܝܠܳܐ. * ܦܽܘܢܳܝܳܐ ܕܰܚܕ ܒܫܰܒܳܐ * ܕܨ * ܕܨܰܦܪܳܐ ܡܰܣܰܒܪܳܢܽܘܬܳܐ * ܝܕ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 ܗ̱ܘܳܐ ܕܶܝܢ ܟܰܕ ܟܢܺܝܫܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ ܠܘܳܬܶܗ ܟܶܢ̈ܫܶܐ ܠܡܶܫܡܰܥ ܡܶܠܬܶܗ ܕܰܐܠܳܗܳܐ. ܘܗܽܘ ܩܳܐܶܡ ܗ̱ܘܳܐ ܠܘܳܬ ܝܰܕ *
2 ܝܰܡܳܐ ܕܓܶܢܶܣܰܪ. * ܘܰܚܙܳܐ ܣܦܺܝܢ̈ܳܬܳܐ ܬܪ̈ܬܶܝܢ ܕܩܳܝ̈ܡܳܢ ܠܘܳܬ ܝܰܕ ܝܰܡܬܳܐ. ܘܨܰܝܳܕ̈ܶܐ ܕܰܢܦܰܩܘ ܡܶܢܗܶܝܢ
3 ܡܫܺܝܓܺܝܢ ܡܨܺܝܕ̈ܰܝܗܽܘܢ. * ܘܚܕܳܐ ܡܶܢܗܶܝܢ ܕܫܶܡܥܽܘܢ ܗ̱ܘܳܬ ܟܺܐܦܳܐ. ܘܣܠܶܩ ܝܶܫܽܘܥ ܝܼܬܶܒ
ܒܳܗ̇. ܘܶܐܡܰܪ ܕܢܰܪܚܩܽܘܢܳܗ̇ ܩܰܠܺܝܠ ܡܶܢ ܝܰܒܫܳܐ ܠܡܰܝ̈ܳܐ. ܘܝܳܬܶܒ ܗ̱ܘܳܐ ܘܡܰܠܶܦ ܡܶܢ ܣܦܺܝܢܬܳܐ
4 ܠܟܶܢ̈ܫܶܐ. * ܘܟܰܕ ܫܠܶܡ ܡܶܢ ܡܡܰܠܠܽܘ ܐܶܡܰܪ ܠܫܶܡܥܽܘܢ. ܕܒܰܪܘ ܠܥܽܘܡܩܳܐ ܘܰܪܡܰܘ ܡܨܺܝܕ̈ܰܝܟܽܘܢ
5 ܠܡܶܨܰܕ. * ܥܢܳܐ ܫܶܡܥܽܘܢ ܘܶܐܡܰܪ ܠܶܗ. ܪܰܒܝ. ܟܽܠܶܗ ܠܺܠܝܳܐ ܠܶܐܝܢ ܘܡܶܕܶܡ ܠܳܐ ܐܶܚܰܕܢ. ܥܰܠ ܡܶܠܬܳܟ
6 ܕܶܝܢ ܪܳܡܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܡܨܺܝܕܬܳܐ. * ܘܟܰܕ ܗܳܕܶܐ ܥܒܰܕܘ. ܐܶܚܰܕܘ ܢܽܘܢ̈ܶܐ ܣܰܓܺܝܐ̈ܶܐ ܛܳܒ. ܘܡܶܨܛܰܪܝܳܐ ܗ̱ܘܳܬ
7 ܡܨܺܝܕܬܗܽܘܢ. * ܘܪܶܡܙܘ ܠܚܰܒܪ̈ܰܝܗܽܘܢ ܕܒܣܦܺܝܢܬܳܐ ܐ̱ܚܪܺܬܳܐ ܕܢܺܐܬܽܘܢ ܢܥܰܕܪܽܘܢ ܐܶܢܽܘܢ. ܘܟܰܕ ܐܶܬܰܘ
8 ܡܠܰܘ ܬܰܪ̈ܬܶܝܗܶܝܢ ܣܦܺܝܢ̈ܳܬܳܐ. ܐܰܝܟ ܕܩܰܪܺܝܒܳܢ ܗ̱ܘܰܝ̈ ܠܡܶܛܒܰܥ. * ܟܰܕ ܚܙܳܐ ܕܶܝܢ ܫܶܡܥܽܘܢ
9 ܟܺܐܦܳܐ. ܢܦܰܠ ܩܕܳܡ ܪ̈ܶܓܠܰܘܗܝ ܕܝܶܫܽܘܥ ܘܶܐܡܰܪ ܠܶܗ. ܒܳܥܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܡܶܢܳܟ ܡܳܪܝ. ܦܪܽܘܩ ܠܳܟ ܡܶܢܝ
ܕܓܰܒܪܳܐ ܐ̱ܢܳܐ ܚܰܛܳܝܳܐ. * ܬܶܗܪܳܐ ܓܶܝܪ ܐܰܚܕܶܗ ܗ̱ܘܳܐ ܘܰܠܟܽܠܗܽܘܢ ܕܰܥܡܶܗ. ܥܰܠ ܨܰܝܕܳܐ ܗܰܘ ܕܢܽܘܢ̈ܶܐ ܕܨܳܕܘ.

Quinetiam exibant dæmonia ex quamplurimis, vociferantia ac dicentia; Tu es Christus filius Dei: & increpabat eos, nec permittebat eis dicere nôsse se, quòd ipse esset Christus. 41
Sub diluculo autem diei egressus abiit in locum desertum: & turbæ quærebant eum, veneruntque usque ad ipsum, & tenuerunt eum, ne ab ipsis discederet. 42
Ipse verò Jesus dixit eis; Quin & aliis civitatibus oportet me annuntiare regnum Dei, quum ad hoc missus sim. 43
Et is prædicabat in synagogis Galilææ. 44

Matutinis dominicæ secundæ post surrectionem. 14.

CAP. V.

Factum est autem cùm coacta esset ad eum turba ad audiendum sermonem Dei, ut ipse staret juxta litus maris Genesar. 1
Et vidit duas naves stantes super crepidinem laci, & piscatores qui descenderant ex iis, eluebantque retia sua. 2
Una autem earum erat Simonis Cephæ. Ascendensq; Jesus, sedit in ea, & dixit ut proveherent eam paululùm ab arida in aquas: sedebatq; ac docebat turbam è navi. 3
Quumque cessâsset loqui, dixit Simoni; Ducite in profundum, & projicite rete vestrum ad piscandum. 4
Respondit Simon & dixit ei; Rabi, totâ nocte fatigati sumus, nihilq; cepimus, tamen fretus verbo tuo projicio rete. 5
Et quum hoc fecissent, concluserunt multos admodùm pisces, ita ut disrumperetur rete eorum. 6
Et innuerunt sociis suis qui erant in alia navicula, ut venirent sibi opem laturi: quumque venissent, impleverunt ambas illas naviculas, ita ut propè mergerentur. 7
Quum autem hoc vidisset Simon Cephas, procidit coram Jesu, & dixit ei; Peto à te, Domine mi, discedas à me, quippe qui homo peccator sim. 8
Etenim pavor invaserat eum, omnésque qui cum eo erant, propter capturam illam piscium, quam comprehenderant. 9

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * وازبسيار كسان ديوان بدرمي كردند بانك مي زدند ومي كفتند توي مسيح پسر
خداي مسيح بريشان تند مي شد ونمي كذاشت كه بكويند وبدانند كه اوست
42 مسيح * دوم روز برخاست ودرجايكاه ويران رفت وجماعت اورا مي جستند چون بدانستند
43 پيش او آمدند وخواستند * كه اورا باز كيرند * تا ازپيش ايشان نرود * عيسي بديشان
كفت * واجب است كه درشهرهاء ديكر نيز منادي بزنم بملكوت خدا * وبراي اين
44 فرستاده شدم * وازان پس در انجمنهاء جليل منادي مي زد *

هفدهم نشستن مسيح دركشتي وكرويدن شمعون ويوحنا باوي

1 * چون جماعت بسيار برو كرد شدند كه كلمهء خدا را بشنوند واو بر كنار درياي
2 قنسرين ايستاده بود * دو كشتي ديد * بر كنار دريا ايستاده وماهي كيران ازش بدر
3 آمدند * ودامها خودرا مي شستند * * وآن دو كشتي يكي ازان شمعون صفا
4 بود * عيسي بران كشتي بالا رفت ونشست وكفت كشتي را از خشكي
اندكي در دريا كشيد * چون فرمان بردند نشست واهل كشتي را تعليم مي داد *

Et è multis dæmonia exibant, & vociferantia dicebant; Tu es Christus Filius Dei. Christus in ea severus fuit, nec permittebat ea loqui: sciebant autem quòd ipse esset Christus. 41
Postero die surrexit, & in locum desertum abiit, & turbæ eum quærebant: quum autem rescivissent, ad eum venerunt; & voluerunt eum retinere ne ab eis discederet. 42
Jesus illis dixit; Oportet ut in civitatibus aliis etiam prædicem regnum Dei, & ob hoc missus sum. 43
Et post hæc in synagogis Galileæ prædicavit. 44

XVII. Insidet Christus navi, & credunt in eum Simeon & Johannes.

CAP. V.

Quum turbæ magnæ ad eum congregatæ essent, ut verbum Dei audirent, & ipse ad litus maris Kennasrin staret: 1
Duo navigia vidit ad litus maris stantia, & piscatores ex illis exierant, & retia sua lavabant. 2
Eorum autem duorum navigiorum unum Simeonis Cephæ erat: 3
Jesus illud navigium conscendit, & sedit, dixitque; Navigium ob arida paululùm in mare diducite: cùm jussum ejus executi essent, sedebat & populum navis docebat.

Versio VULGATA LATINA.

41 Exibant autem dæmonia à multis, clamantia & dicentia; Quia tu es filius Dei: &
42 increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum. Factâ autem
die egressus ibat in desertum locum, & turbæ requirebant eum, & venerunt usque
43 ad ipsum: & detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait; Quia &
44 aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei: quia ideò missus sum. Et
erat prædicans in synagogis Galilææ.

CAP. V.

1 FActum est autem, cùm turbæ irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, & ipse
2 stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum: pis-
3 catores autem descenderant, & lavabant retia. Ascendens autem in unam navim,
quæ erat Simonis, rogavit eum à terra reducere pusillùm. Et sedens docebat de
naviculà turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem; Duc in altum, & la- 4
xate retia vestra in capturam. Et respondens Simon, dixit illi; Præceptor, per 5
totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cùm 6
hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam: rumpebatur autem rete
eorum. Et annuerunt sociis, qui erant in alia navi, ut venirent, & adjuvarent 7
eos. Et venerunt, & impleverunt ambas naviculas, ita ut penè mergerentur. Quod 8
cùm videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens; Exi à me, quia homo
peccator sum, Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui cum illo 9
erant, in captura piscium, quam ceperant:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * وكانت ايضا شياطين تخرج من كثيرين وتصرخ قايلة انت هو ابن الله * وكان ينتهرهم ولم
42 يدعهم ينطقون لانهم عرفوا انه المسيح * ولما كان النهار خرج وذهب الي موضع قفر وكان
43 الجمع يطلبونه * فجاوا اليه وامسكوه ليلا يمضي من عندهم * فقال لهم انه ينبغي لي ان
44 ابشر في المدن الاخر بملكوت الله * لاني لهذا ارسلت * وكان يكرز في مجامع الجليل *

* الفصل الرابع عشر *

1 * وكان لما اجتمع اليه الجموع ليسمعوا كلام الله كان هو واقفا علي بحيرة جاناسر * فراي
2 سفينتين مرسيتين علي شاط البحيرة والصيادون قد طلعوا عليها ليغسلوا شباكهم * فصعد
3 الي احداهما التي لسمعان وامر ان يبعدها من الشاط قليلا وجلس يعلم الجمع من السفينة *
4 * ولما اكمل كلامه قال لسمعان تقدم الي العمق والقوا شباككم للصيد * فاجابه سمعان
5 قايلا يا معلم قد تعبنا الليل كله ولم ناخذ شيا * وبكلمتك نحن نلقي الشباك * فلما فعلوا
6 ذلك اخذوا سمكا كثيرا وكادت شباكهم تتخرق * فاشاروا الي شركايهم في السفينة الاخري
7 ليانوا فيعينوهم * فلما ان جاوا ملاوا السفينتين حتي كادتا تغرقان * فلما راي سمعان ذلك خر
8 عند قدمي يسوع وقال ابعد عني يا سيدي فاني رجل خاطي * لان الخوف اعتراه وكل من
9 معه لاجل الحيتان التي صادوا *

Item dæmones exibant à multis, & clamabant, dicentes; Tu es filius Dei: & increpabat eos, & non sinebat eos loqui: quoniam sciebant ipsum esse Christum. 41
Et cùm facta esset dies, exiit & abiit in locum desertum: & turbæ quærebant eum, & venerunt ad eum, & tenuerunt eum ne abiret ab eis. 42
Et dixit iis, Equidem oportet me prædicare in civitatibus aliis regnum Dei, quia propter hoc missus sum. 43
Et prædicabat in synagogis Galilææ. 44

Sectio decima quarta.

CAP. V.

1 *FActum est autem cùm congregatæ essent ad eum turbæ ut audirent sermonem Dei, erat ipse stans secus stagnum Genesareth.*
2 *Et vidit duas naves anchoris detentas secus litus stagni, & piscatores jam ascendisse super eas, ut lavarent retia sua.*
3 *Ascendit autem in unam earum quæ erat Simonis, & præcepit ei ut amoveret eam à litore parumper: & sedit docens turbam de navicula.*
4 *Et cùm absolvisset sermonem suum, dixit Simoni; Progredere ad profundum, & laxate retia vestra ad piscationem.*
5 *Respondit ei Simon, dicens; Magister jam laboravimus noctè totâ, & non cepimus quicquam: in verbo autem tuo nos laxabimus retia.*
6 *Et cùm fecissent id, ceperunt pisces multos, & parum abfuit quin retia eorum rumperentur.*
7 *Et annuerunt sociis suis qui erant in navi altera, ut venirent & adjuvarent eos. Et cùm venissent, impleverunt ambas naviculas, ita ut propè mergerentur.*
8 *Et cùm vidisset Simon id, procidit ad pedes Jesu, & ait; Recede à me, ô Domine mi, quia homo peccator sum.*
9 *Nam timor invaserat eum & omnes qui erant cum illo, propter pisces quos ceperant.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ወብዙኃን፡አጋንንት፡ይወፅኡ፡ ወይኬልሑ፡ ወይብልዎ፡አንተ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡ ወልደ፡
እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወይጌሥጾሙ፡ ወኢያበውሖሙ፡ ይንብቡ፡እስመ፡ያአምርዎ፡
42 ከመ፡ውእቱ፡ክርስቶስ። ወጸቢሖ፡ ወፅአ፡ ወሖረ፡ ውስተ፡ ገዳም፡ ምክን፡ወኀሠ
ሥዎ፡ ሕዝብ፡ ወሖሩ፡ ኀቤሁ፡ ወአኀዝዎ፡ ወአቀምዎ፡ ከመ፡ ኢያምስጥ፡ እምኔሆ
43 ሙ። ወይቤሎሙ፡ለካልኣትኒ፡ሀገር፡ሃለወኒ፡ ከመ፡እዜንዎን፡በእንተ፡መንግሠ
44 ተ፡እግዚአብሔር፡ እስመ፡ እምበይነ፡ ዝንቱ፡ተፈነውኩ። ወይሰብክ፡ በምኵራባ
ተ፡ ገሊላ፡ ዘንተ።
1 ፰ ወሃለዉ፡ኀቤሁ፡ሰብእ፡ብዙኃን፡ወያጸምእዎ፡ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ወይቀውም፡መ
2 ንገለ፡ሐይቀ፡ጌኔሴሬጥ። ወርእየ፡ክልኤተ፡አሕማረ፡ኀበ፡ ውእቱ፡ ሐይቅ፡ ወወ
3 ረዱ፡እምኔሆን፡መሠግራን፡ ይኅፅቡ፡ መሣግሪሆሙ። ወዓርገ፡ውስተ፡አሐቲ፡ይእ
ቲ፡ሐመር፡እንተ፡ስምዖን፡ወአዘዞ፡ወይቤሎ፡ የርሕቅ፡ ሕቀ፡ እምነ፡ ምድር፡ ወነበረ፡
ውስተ፡ሐመር፡ወመሀሮሙ፡ለሕዝብ። በእንተ፡ዘከመ፡ተሠግረ፡ዓሣት።
4 ወአርመመ፡ሶቤሃ፡ይቤሎ፡ ለስምዖን፡ ያላትቱ፡ መንገለ፡ባሕር፡ ወያወርዱ፡መሣግሪ
5 ሆሙ፡ወያሠግሩ። ወአውሥአ፡ስምዖን፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ሠራሕነ፡ኵሎ፡ ሌሊተ፡
እንዘ፡ናወርድ፡መሣግሪነ፡ወአልቦ፡ ዘአኀዝነ፡ ወባሕቱ፡ እመሰ፡ አዘዝከነ፡ ናወርድ፡መ
6 ሣግሪነ። ወገቢሮሙ፡ከማሁ፡ተአኀዘ፡ ብዙኅ፡ ዓሣት፡ፈድፋደ፡እስከ፡ይትበተክ፡
7 መሣግሪሆሙ። ወጸውዕዎሙ፡ለቢጾሙ፡እለ፡ውስተ፡ካልእ፡ሐመር፡ይርድእዎሙ፡
8 ወመጽኡ፡ወአርድእዎሙ፡ ወመልኡ፡ ክልኤሆን፡ አሕማረ፡ እስከ፡ ይሰጠማ። ወር
እዮ፡ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ለስተብርከ፡ ወሰገደ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኅድገኒ፡
9 እግዚኦ፡ወሑር፡እምኔየ፡እስመ፡ብእሲ፡ኃጥእ፡አነ። እስመ፡ ደንገፀ፡ ወኵሎሙ፡
እለ፡ምስሌሁ፡ከማሁ፡ደንገፁ፡በእንተ፡ ውእቱ፡ዓሣት፡ዘተሠግረ።

Et multi dæmones exibant, & exclamabant, & dicebant; Tu es Christus filius Dei 41
excelsi: & objurgabat eos, & non sinebat eos loqui, quoniam cognoscebant
quòd Christus erat. Et manè exivit, & abiit in desertum locum, & quæsiverunt 42
eum populi, & venerunt ad eum: & apprehenderunt eum, & statuerunt eum ut
non fugeret ab illis. Et dixit iis, Aliis civitatibus oportet me ut prædicem de 43
regno Dei, quia propter hoc missus sum. Et prædicare in synagogis Galilææ 44
hujus.

CAP. V.

ET fuerunt apud eum homines multi, & audiebant verbum Dei, & stabat *ipse* 1
ad litus Genesaret. Et vidit duas naves juxta illud litus, & descenderunt ex 2
illis piscatores lavare retia sua. Et ascendit in unam, istam navim *viz.* quæ Si- 3
monis *erat*, & præcepit ei, & dixit ei; Recede paululùm à terra: & sedit in navi,
& docuit populos. *De captura piscium.*
Et ut tacuisset, tunc dixit Simoni ut irent ad mare, & ut submitterent retia sua; & 4
piscarentur. Et respondit Simon, & dixit ei; Magister laboravimus totam noctè 5
demittentes retia nostra, & nihil fuit quod cepimus: veruntamen si imperaveris
nobis, demittemus retia nostra. Et quum fecissent ita, comprehensa fuit mul- 6
titudo piscium magna, adeò ut rumperetur rete eorum. Et vocârunt socios 7
suos qui in altera navi *erant*, opitulari ipsis: & venerunt, & opitulati sunt ipsis, &
impleverunt ambas naves, ita ut mergerentur. Et videns Simon Petrus genu- 8
flexit, & adoravit Dominum Jesum, & dixit ei; Dimitte me, Domine, & abi à me,
quia homo peccator sum. Quoniam obstupuit, & omnes illi qui cum illo, si- 9
militer obstupuerunt propter illud piscium quod comprehensum erat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * چون از سخن خود خاموش شد بشمعون گفت کشتي را در ژرفي ببريد * ودام خود را براي
5 شکار † بيندازيد * شمعون جواب داد وگفت اي بزرگ من * همه شب خستگي کشيديم وچيزي
6 نگرفتيم * وبر سخن تو اکنون دام مي اندازيم * ودام را انداخت وبي قياس ماهي گرفت *
7 که از بسياري دام ايشان دريده مي شد * بياران خود که در کشتي ديگر بودند * اشارت کرد
تا ياري دهند چون آمدند * هر دو کشتي را از ماهي پر کردند * چنانك نزديك بود که فرو روند *
8 وغرق شوند * شمعون صفا ان بديد * ودر پاي عيسي افتاد وگفت اي خداوند * از پيش من
9 دور باش سبب آنك مردي گناهکارم وارزاني نيستم که تو پيش من باشي * براي آنك عجب
وحيرت بر ايشان کار کرد از بسياري † شکار ماهي *

Quum à sermone suo siluisset, Simeoni dixit; Navigium in altum provehite, & rete vestrû ad capturâ projicite. 4
Simeon respondit, et dixit; O Magister mi, totâ nocte laborem exantlavimus, & nihil cepimus: in sermone autem tuo nunc rete projiciemus. 5
Et rete projecit, & innumeros pisces cepit, ut præ multitudine rete illorum dilaceratum esset. 6
Sociis igitur suis, qui in navigio altero erant, innuit, ut opem ferrent: & cùm venissent, ambo navigia piscibus implêrunt, adeò ut propemodum subsiderent & demergerentur. 7
Simeon Cephas hoc vidit, & ad pedes Jesu procidit, & dixit; O Domine, à me procul esto, eâ de causa quòd homo peccator sum, & dignus non sum ut tu apud me sis. 8
Eò quòd admiratio & stupor in eos operatus esset, præ multitudine capturæ piscium. 9

Similiter autem & Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Si-
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σί-
monis. Et ait ad Simonem Jesus; Ne time: ab hoc jam homines eris
μωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ λβ β
capiens. Et subducentes navigia super terram, relinquentes omnia secu-
11 ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολού-
ti sunt eum. Et factum est in esse ipsum in una civitatum, & ecce vir
12 θησαν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ΙΒ λγ β
plenus lepra: & videns Jesum, procidens in faciem, rogavit eum, dicens;
πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum, tetigit e-
13 Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐ-
um, dicens; Volo: mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et
14 τοῦ, εἰπών, Θέλω· καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ
ipse præcepit illi, nemini dicere: sed abiens ostende teipsum Sacerdoti,
αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
& offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses, in testimoni-
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύρι-
um illis. Perambulabat autem magis sermo de illo, & conveniebant turbæ
15 ον αὐτοῖς. Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι λδ α
multæ audire, & curari ab ipso ab infirmitatibus suis. Ipse
16 πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι (ζ) ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Αὐτὸς

autem erat secedens in desertis, & orans. Et factum est in una
δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ 17 λθ β
dierum, & ipse erat docens. Et erant sedentes Pharisæi & legis do-
τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδά- λϛ β
ctores, qui erant venientes ex omni vico Galilææ, & Judææ, & Hie-
σκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱε-
rusalem: & efficacia Domini erat in sanare eos. Et ecce viri ferentes
ρουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες 18 ΙΓ λζ α
in lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & po-
ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖ-
nere ante eum: Et non invenientes à qua parte inferrent illum, propter
ναι ἐνώπιον αὐτοῦ· Καὶ μὴ (η) εὑρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν 19
turbam, ascendentes super tectum, per tegulas summiserunt eum cum le-
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλι-
ctulo, in medium ante Jesum. Et videns fidem eorum, dixit ei;
νιδίῳ, εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, 20
Homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt ratiocinari Scri-
Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμ- 21
bæ & Pharisæi, dicentes; Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis po-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύ- λδ α
test dimittere peccata, si non solus Deus?
ναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

MS. A. (ζ) ἀπ' αὐτοῦ (η) εὑρόντες ποίας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܫܘܬܦܐ ܕܫܡܥܘܢ. ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܗܫܐ ܗܘܐ ܐܢܬ ܨܐܕ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܝܐ.
11 * ܘܩܪܒܘ ܐܢܝܢ ܠܣܦܝܢܬܐ ܠܝܒܫܐ ܘܫܒܩܘ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ.
12 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܟܠܗ ܡܠܐ ܓܪܒܐ ܚܙܝܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ.
13 * ܘܦܫܛ ܝܫܘܥ ܐܝܕܗ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܝ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܙܠ ܓܪܒܗ ܡܢܗ.
14 * ܘܦܩܕܗ ܕܠܐ ܠܐܢܫ ܬܐܡܪ ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܝ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܥܠ ܬܘܟܝܬܟ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ.
15 * ܘܫܡܥܐ ܕܝܢ ܢܦܩ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܛܒ ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܫܡܥ ܡܢܗ ܘܠܡܬܐܣܝܘ ܡܢ ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ.
16 * ܗܘ ܕܝܢ ܡܫܢܐ ܗܘܐ ܠܚܘܪܒܐ ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ.
17 * ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܝܫܘܥ ܡܠܦ ܗܘܐ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܫܐ ܘܡܠܦܝ ܢܡܘܣܐ ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܓܠܝܠܐ ܘܕܝܗܘܕ ܘܕܐܘܪܫܠܡ ܘܚܝܠܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܠܡܐܣܝܘ ܐܢܘܢ.
18 * ܘܐܢܫܐ ܐܝܬܝܘ ܒܥܪܣܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܫܪܝܐ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܥܠܘܬܗ ܘܠܡܣܡܗ ܩܕܡܘܗܝ.
19 * ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܢܥܠܘܢܝܗܝ ܡܛܠ ܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܣܠܩܘ ܠܐܓܪܐ ܘܫܒܩܘܗܝ ܥܡ ܥܪܣܗ ܡܢ ܛܛܠܘܣܐ ܠܡܨܥܬܐ ܩܕܡ ܝܫܘܥ.
20 * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܡܫܪܝܐ ܓܒܪܐ ܫܒܝܩܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ.
21 * ܘܫܪܝܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܠܡܬܚܫܒܘ ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ.

Itidem autem & Jacobum & Johannem filios Zebedæi qui erant participes Simonis. 10
Dixit autem Jesus; Ne timeas, posthac piscaturus es homines ad vitam. Et impulerunt 11
illas naves ad terram, omniaque reliquerunt, ac post eum abiêre.

Matutinis dominica V. Jejunii. 15.

Quumque Jesus esset in una urbium, veniens 12
vir quidam plenus omninò leprâ, vidit Jesum, procidítque in faciem suam, & efflagitabat ab eo, ac dicebat ei; Domine mi, si vis, potes me mundare. Et extendens ma- 13
num suam Jesus, tetigit eum, & dixit ei; Volo ego, mundus esto. Et eo momento discessit ab eo lepra ipsius. Et præcepit ei; 14
Nemini dixeris, sed ito, ostende tete sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tui, sicut præcepit Moses, *ut hoc sit* eis testimonio. Exiit autem de eo fama magis, 15
& congregabatur populus multus ut audiret ab eo, sanitatique restitueretur à morbis suis. Ipse verò secedebat in desertum, & 16
orabat. Et factum est quodam die quum 17
doceret Jesus, ut sederent Pharisæi, & Doctores legis, qui venerant ex omnibus pagis Galilææ, & Judææ, & Jerusalem, & virtus Domini adesset ad sanandum eos. Quidam au- 18
tem attulerunt in lecto virum quendam paralyticum, & quærebant eum inferre, sistereq; coram eo. Quumque non invenirent quo- 19
modo inferrent eum propter multitudinem populi, ascenderunt in tectum, ac demiserunt eum cum lecto ipsius è laqueari in medium coram ipso Jesu. Quum vidisset autem 20
Jesus fidem eorum, dixit paralytico illi; O homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœ- 21
perunt Scribæ & Pharisæi ratiocinari, dicentes; Quis est iste, qui loquitur blasphemiam? Quis potest remittere peccata, nisi Deus solus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واین چنین نیز یوحنا • ویعقوب • پسران زبدی • که انبازان † شمعون بودند • وبشمعون گفت 10
[مترس] ازین پس شکارگیر ادمیان باشی برای زندگانی • * وکشتیها را بکنار 11
اوردند • وهر چه داشتند رها کردند • ودر دنبال مسیح آمدند •
هاجدهم خوش کردن مرد پیس را
* چون در شهر ازجمله شهرها 12
تعلیم می داد • مردی پیش او آمد که تنش پر بود از برص • بروی درافتاد • وبعیسی گفت
ای خداوند • اگر خواهی توانی مرا پاک کردن • * عیسی دست خود نزدیک او آورد • وبدو 13
گفت خواستم پاک شو • ودر حال برص ازو رفت وتن او پاک شد • * وبدو گفت با کسی مگو 14
الا برو خودرا بکوهنان بنمای • وعوض پاک شدن خود قربان کن چنانک † موسی فرمود • برای
گواهی ایشان • * خبر بیشتر برو فاش شد • وبسیار خلق گرد می شدند که ازو بشنوند • 15
تا ایشان نیز از رنجهاء خود خوش شوند • * وعیسی در بیابان دور می رفت • ونماز می کرد • 16
* وروزی بر قرار خود عیسی تعلیم می داد • معتزلان درانجا مردم را شریعت می اموزانیدند • 17
وازهمه دیهها جلیل • واز یهودا • واز اورشلیم • جماعت امده بودند ونیرومندی خدا بهر شفاء ایشان می آمد •

Et similiter etiam in Johannem et Jacobum filios Zebdæi, qui participes Simeonis erant. Et Simeoni dixit; Ne timeas, posthac venator hominum eris ad vitam. Et navigia 10 11
ad litus appulerunt, et quicquid habebant reliquerunt, & Christum secuti sunt.

XVIII. Sanatio hominis leprosi.

Cùm in una quadam ex civitatibus doceret, vir quidam ad eum accessit, cujus corpus plenum erat leprâ: & in faciem procidens Jesu dixit; O Domine, si velis, potes me mundare. 12
Jesus manum suam ad eum admovit, & ei dixit; Volo, mundus esto: et continuò lepra ab eo discessit, & corpus ejus mundatum est. 13
Et ei dixit; Ne cui dixeris: sed abi, teipsum sacerdotibus ostende, & pro mundatione tua oblationem fac, prout Moses præcepit in testimonium illis. 14
At fama magis de eo percrebuit: & homines multi congregati sunt ut eum audirent, atque ut ipsi etiam à morbis suis sanarentur. 15
Jesus autem in desertum secessit, & oravit. 16
Et quodam die pro more suo Jesu doctrinam dante, Pharisæi eódem loci homines legem docebant: & ex omnibus pagis Galilææ, & ex Judæa, et ab Hierosolyma turbæ venerant, & virtus Dei ad sanandum eas aderat. 17

Versio VULGATA LATINA.

10 Similiter autem Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Si-
monis. Et ait ad Simonem Jesus; Noli timere: ex hoc jam homines eris ca-
11 piens. Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.
12 Et factum est, cùm esset in una civitatum, & ecce vir plenus leprâ, & vi-
dens Jesum, & procidens in faciem, rogavit eum, dicens; Domine, si vis,
13 potes me mundare. Et extendens manum, tetigit eum, dicens; Volo: Mun-
14 dare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse præcepit illi ut nemini
diceret: sed, Vade, ostende te sacerdoti, & offer pro emundatione tua,
15 sicut præcepit Moyses, in testimonium illis. Perambulabat autem magis ser-
mo de illo: & conveniebant turbæ multæ ut audirent, & curarentur ab in-
firmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum, & orabat. Et factum 16 17
est in una dierum, & ipse sedebat docens. Et erant Pharisæi sedentes, &
legis doctores, qui venerant ex omni castello Galilææ, & Judææ, & Jeru-
salem: & virtus Domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in 18
lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & ponere
ante eum. Et non invenientes quâ parte illum inferrent præ turba, ascende- 19
runt supra tectum, & per tegulas summiserunt eum cum lecto in medium
ante Jesum. Quorum fidem ut vidit, dixit; Homo, remittuntur tibi pecca- 20
ta tua. Et cœperunt cogitare Scribæ, & Pharisæi, dicentes; Quis est hic, 21
qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وكذلك ايضا اعتري يعقوب ويوحنا ابني زبدي اللذان كانا شريكي سمعان * فقال يسوع 10
لسمعان لا تخف لانك منذ الان تكون صيادا تصيد الناس * فجذبوا السفن الي الشاط وتركوا 11
كل شي وتبعوه * الفصل الخامس عشر * فلما دخل احدى المدن واذا برجل 12
مملوء برصا فلما راي يسوع خر علي وجهه * وساله قايلا يا رب ان شيت فانت قادر ان
تطهرني * فمد يده ولمسه وقال قد شيت فاطهر وللوقت ذهب عنه البرص * واوصاه قايلا لا تقل 13 14
لاحد لكن اذهب فار نفسك للكاهن وقرب عن تطهيرك كما امر موسي لشهاداتهم * فذاع 15
عنه الكلام وزاد * واجتمع جمع كبير ليسمعوا منه ويستشفوا من امراضهم * فاما هو فكان 16
يمضي الي البراري ويصلي هناك * الفصل السادس عشر * وكان في احد الايام 17
وهو يعلم وكان الفريسيون ومعلموا الناموس الذين اتوا من جميع قرى الجليل واليهودية
ويروشليم جالسين * وكانت قوة الرب في برؤهم * واذا باناس قد جاوا اليه برجل مخلع علي 18
سرير * وكانوا يريدون الدخول به ويضعونه قدامه * فلما لم يقدروا علي الدنو منه لكثرة 19
الجمع صعدوا السطح ودلوه مع سريره من السقف في الوسط قدام يسوع * فلما راي ايمانهم 20
قال لذلك المخلع ايها الانسان مغفورة لك خطاياك * فبدا الكتبة والفريسيون يفكرون قايلين 21
من هو هذا الذي يتكلم بالتجديف من يقدر ان يغفر الخطايا الا الله وحده *

Et similiter etiam invasit Jacobum & 10
Johannem, duos filios Zebedæi, qui
erant socii Simonis. Et dixit Jesus Si-
moni; Ne timeas, quia ex nunc eris pi-
scator piscans homines. Et traxerunt 11
naves ad litus, & reliquerunt omnia, &
secuti sunt eum.

Sectio decima quinta.

Et cùm intrâsset quandam civitatem, 12
ecce vir plenus leprâ; qui cùm vidisset
Jesum, procidit in faciem suam, & ro-
gavit eum, dicens; Domine, si vis, tu
potes mundare me. Et extendit manum 13
suam, & tetigit eum, & ait; Volo,
mundare: & confestim discessit ab eo
lepra. Et interdixit ei, dicens; Ne di- 14
xeris cuiquam: Sed vade, & ostende
te ipsum sacerdoti, & sacrifica pro mun-
datione tua, sicut præcepit Moses, in te-
stimonia eorum. Divulgatus est autem 15
de eo sermo, & crevit. Et conveniunt
turbæ multæ, ut audirent ab eo, & cu-
rarentur ex infirmitatibus suis. Ipse ve- 16
rò ibat in solitudines desertas, et orabat
illic.

Sectio decima sexta.

Et factum est in una dierum, dum ipse 17
doceret, et essent Pharisæi atque docto-
res legis, qui venerant ex omnibus castel-
lis Galilææ, et Judææ, et Jerusalem, se-
dentes; essetque virtus Domini ad sa-
nandum eos: Et ecce homines quidam 18
attulerunt ad eum virum paralyticum
super lecto, et volebant introducere eum,
et ponere illum ante eum. Sed cùm non 19
potuissent appropinquare ad eum præ
multitudine turbæ, conscenderunt te-
ctum, et submiserunt eum cum lecto suo e
laqueari in medium, ante Jesum. Et 20
cùm vidisset fidem eorum, dixit illi pa-
ralytico, O homo, remissa sunt tibi pecca-
ta tua. Cœperunt autem Scribæ et Pha- 21
risæi cogitare, dicentes; Quis est hic
qui loquitur blasphemiam? quis potest
dimittere peccata, nisi Deus solus?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወከማሁ፡ ያዕቆብሂ፡ ወዮሐንስ፡ ደቂቀ፡ዘብዴዎስ፡ አዕርክቲሁ፡ ለስምዖን፡፡ወይቤሎ፡
11 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለስምዖን፡ኢትፍራህ፡ እምይእዜሰ፡ሰብአ፡ ታሤግር፡፡ ወአውፅ
ኡ፡ ሐመሪሆሙ፡ውስተ፡ ምድር፡ ወኃደጉ፡ኵሎ፡ ወተለውዎ፡፡
12 በእንተ፡ ዘለምጽ፡፡ ወእንዘ፡ ሀሎ፡ውስተ፡ አሐቲ፡ ሀገር፡ መጽአ፡
አሐዱ፡ብእሲ፡ ዘለምጽ፡ኵለንታሁ፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ሰገደ፡ ሎቱ፡
13 በገጹ፡ ወአስተብቍዖ፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ እመሰ፡ፈቀድከ፡ትክል፡ኣንጽሖትየ፡፡ ወ
14 ሰፍሐ፡ እዴሁ፡ወገሰሶ፡ ወይቤሎ፡ እፈቅድ፡ ንጻሕ፡ ወኃደጎ፡ ለምጹ፡ሶቤሃ፡፡ ወከ
ልኦ፡ኢይንግር፡ ወኢለመኑሂ፡ወይቤሎ፡ ሑር፡ወአርኢ፡ርእሰከ፡ ኀበ፡ ካህን፡ወአብእ፡
15 በእንተ፡ ዘነጻሕከ፡ በከመ፡ አዘዘ፡ሙሴ፡ ከመ፡ ይኩን፡ስምዐ፡ ሎሙ፡፡ ወተ
16 ሰምዐ፡ ነገሩ፡ፈድፋደ፡ ወይመጽእ፡ ሰብእ፡ ብዙኅ፡ ወይሰምዕዎ፡ ወይትፈወሱ፡ እምደ
17 ዌሆሙ፡፡ ወውእቱሰ፡ ይወፅእ፡ገዳመ፡ ወይጼሊ፡፡ ወእምዝ፡ ኮነ፡ በአሐቲ፡ እ
ም፡ መዋዕል፡ ሀሎ፡ይሜህሮሙ፡ ወይነብሩ፡ ፈሪሳውያን፡ ወሊቃነ፡ኦሪት፡ እለ፡ መጽኡ፡
እምገሊላ፡ ወእምኵሉ፡ አህጉረ፡ ይሁደ፡ ወኢየሩሳሌም፡ ወኀይለ፡ እግዚአብሔር፡
ውእቱ፡በዘ፡ ይፌውስ፡፡ በእንተ፡ መፃጕዕ፡፡
18 ወአምጽኡ፡ብእሴ፡ ድውየ፡ መፃጕዐ፡ ይጸውርዎ፡ በዓራት፡ አርባዕቱ፡ ዕደው፡ ወኃሠ
19 ሡ፡ እንተ፡ ኀበ፡ ያበውእዎ፡ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይፈውሶ፡፡ ወኀጥኡ፡ እንተ፡ ኀ
በ፡ያበውእዎ፡ እስመ፡ ጸፈቀ፡ ሰብእ፡ ወዓርጉ፡ ናሕሰ፡ ወነሠቱ፡ጠፈረ፡ ወአውረድዎ፡
20 ምስለ፡ዓራቱ፡ ውስተ፡ቤት፡ ቅድሜሁ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወርእዮ፡ ሃይማኖቶ
21 ሙ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ድዉይ፡ ተኀድገ፡ ለከ፡ኀጢአትከ፡፡ ወአኀዙ፡ ይ
ሐልዩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወይቤሉ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይነብብ፡ ፅርፈ
ተ፡ መኑ፡ ይክል፡ ኀዲገ፡ ኀጢአት፡ ዘእንበለ፡ እግዚአብሔር፡ በሕቲቱ፡፡

Et similiter Jacobus & Johannes filii Zebedæi, socii Simonis: & dixit Dominus 10
Jesus Simoni; Ne metuas: ex hoc *tempore* homines capies. Et deduxerunt naves 11
suas in terram, & reliquerunt omnia & sequuti sunt eum.

De Leproso. Et quum esset in quadam urbe, venit 12
quidam homo leprosus totalitate sua: & quum vidisset Dominum Jesum, adora-
vit eum in faciem, & interrogavit eum, & dixit ei; Domine, si vis, potes purga-
re me. Et extendit manum suam, & tetigit eum, & dixit ei; Volo, purgator. 13
Et reliquit eum lepra ej⁹ statim. Et prohibuit ei ne diceret ulli; & dixit ei, Ito & 14
probato te ipsum apud sacerdotem, & offer, eò quòd purgatus es, sicut præcepit
Moses, ut fiat testimonium super eos. Et exauditus fuit sermo ejus multùm: & 15
veniebat populus multus, & audiebant eum, & sanati erant à morbis suis. Et 16
ipse exibat *in* desertum, & orabat. Et tunc factum fuit, in una ex diebus doce- 17
bat eos, & sedebant Pharisæi, et magistri legis, qui venerant à Galilæa, & ab o-
mni civitate Judææ, & Hierosolymæ, & potentia Dei fuit in qua sanabat.

De paralytico.

Et attulerunt hominem infirmum paralyticū, & portabant eum in lecto quatuor 18
homines & quæsiverunt per quem locum inferrent eum ad Dominum Jesum ut
sanaret eum. Et non potuerunt *invenire* per quem locum inferrent eum, præ 19
multitudine hominum: & ascenderunt *in* tectum, & destruxerunt tegulas, & de-
miserunt eum cum lecto suo, in domum ante Dominum Jesum. Et videns fidem 20
eorum, dixit isti homini infirmo; Remissa sunt tibi peccata tua. Et cœperunt 21
cogitare Scribæ & Pharisæi; & dicebant; Quis est hic, qui loquitur blasphemias?
Quis potest remittere peccata, nisi Deus solus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نوزدهم بر خیزانیدن آن اشل را که نامش الیقودیموس بود سی ودو سال بود که
افتاده بود * مردم اورا بر تخته بسته آوردند از بهر آنك اشل وسست اندام بود ومی خواستند 18
که در اینند پیش عیسی * از بسیاری انبوه چاره نیافتند که در برند بالای بام 19
بردند وریسمان در تخته انداختند واز روزن اورا پیش عیسی فرو گذاشتند * چون 20
عیسی ایمان ایشان دید بدان مرد شل گفت گناهان تو عفو شدند * معتزلان 21
ونویسندکان چون شنیدند گفتند کیست این که افتری می گوید که تواند گناهانرا
عفو کردن مگر خدا تنها

XIX. Suscitatio illius paralytici, qui, nomine Alicodemus, jam triginta duos annos decubuerat.

Et viri quendam lectulo alligatum 18
afferebant, eò quòd paralyticus, &
membra solutus esset, & voluerunt
ut ad Jesum ingrederentur: Ob 19
confertam tamen turbam rationem
non invenerunt, ut inferrent; supra
tectum igitur tulerunt, & funicu-
lis lectulo injectis per fenestram il-
lum ad Jesum demiserunt. Cùm 20
Jesus fidem illorum videret, ho-
mini illi paralytico dixit; Pecca-
ta tua remissa sunt. Pharisæi & 21
Scribæ cùm audissent, dicebant;
Quis est hic qui blasphemiam lo-
quitur? Quis potest peccata remit-
tere, nisi Deus solus?

Similiter autem & Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Si-
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σί-
monis. Et ait ad Simonem Jesus; Ne time: ab hoc jam homines eris
μωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ
capiens. Et subducentes navigia super terram, relinquentes omnia secu-
11 ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολού-
ti sunt eum. Et factum est in esse ipsum in una civitatum, & ecce vir
12 θησαν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
plenus lepræ: & videns Jesum, procidens in faciem, rogavit eum, dicens;
πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum, tetigit e-
13 Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐ-
um, dicens; Volo: mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et
14 τοῦ, εἰπών, Θέλω· καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ
ipse præcepit illi, nemini dicere: sed abiens ostende teipsum Sacerdoti,
αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
& offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses, in testimoni-
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύρι-
um illis. Perambulabat autem magis sermo de illo, & conveniebant turbæ
15 ον αὐτοῖς. Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι
multæ audire, & curari ab ipso ab infirmitatibus suis. Ipse
16 πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι (ζ) ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Αὐτὸς
autem erat secedens in desertis, & orans. Et factum est in una
δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ 17
dierum, & ipse erat docens. Et erant sedentes Pharisæi & legis do-
τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων. καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδά-
ctores, qui erant venientes ex omni vico Galilææ, & Judææ, & Hie-
σκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱε-
rusalem: & efficacia Domini erat in sanare eos. Et ecce viri ferentes
ρουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες 18
in lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & po-
ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖ-
nere ante eum: Et non invenientes à qua parte inferrent illum, propter
ναι ἐνώπιον αὐτοῦ· Καὶ μὴ (η) εὑρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτόν, διὰ τὸν 19
turbam, ascendentes super tectum, per tegulas summiserunt eum cum le-
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλι-
ctulo, in medium ante Jesum. Et videns fidem eorum, dixit ei;
νιδίῳ, εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, 20
Homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt ratiocinare Scri-
Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμ- 21
bæ & Pharisæi, dicentes; Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis po-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύ-
test dimittere peccata, si non solus Deus?
ναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

MS. A. (ζ) ἀπ' αὐτοῦ (η) εὑρόντες ποίας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܟܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ. ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܫܘܬܦܐ ܕܫܡܥܘܢ. 10
ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܡܢ ܗܫܐ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܬܗܘܐ ܨܝܕ ܠܚܝܐ. * ܘܩܪܒܘ ܐܢܝܢ ܠܣܦܝܢܬܐ 11
ܠܝܒܫܐ. ܘܫܒܩܘ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ. * ܠܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ * ܗ * ܕܠܘܩܐ * ܝܗ *
* ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܡܠܐ ܟܠܗ ܓܪܒܐ. ܚܙܐ ܠܝܫܘܥ 12
ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ
ܠܡܕܟܝܘܬܝ. * ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܝܫܘܥ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ. ܘܡܚܕܐ ܗܘ 13
ܐܙܠ ܡܢܗ ܓܪܒܗ. * ܘܦܩܕܗ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ. ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ. ܘܩܪܒ 14
ܩܘܪܒܢܐ ܚܠܦ ܕܟܝܘܬܟ. ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ. * ܘܢܦܩ ܠܗ ܫܡܥܐ 15
ܝܬܝܪܐܝܬ. ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܫܡܥ ܡܢܗ. ܘܠܡܬܐܣܝܘ ܡܢ
16 ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܡܫܢܐ ܗܘܐ ܠܡܕܒܪܐ ܘܡܨܠܐ. * ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܡܠܦ
17 ܗܘܐ ܝܫܘܥ. ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܫܐ ܘܡܠܦܝ ܢܡܘܣܐ. ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠ ܩܘܪܝܐ ܕܓܠܝܠܐ
ܘܕܝܗܘܕ. ܘܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܚܝܠܐ ܕܡܪܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܡܐܣܝܘܬܗܘܢ. * ܘܐܢܫܐ ܐܝܬܝܘ 18
ܒܥܪܣܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܫܪܝܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܢܥܠܘܢܝܗܝ ܢܣܝܡܘܢܝܗܝ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܟܕ ܠܐ 19
ܐܫܟܚܘ ܕܐܝܟܢܐ ܢܥܠܘܢܝܗܝ ܡܛܠ ܣܘܓܐܐ ܕܥܡܐ. ܣܠܩܘ ܠܒܢ ܠܐܓܪܐ. ܘܫܒܩܘܗܝ
ܥܡ ܥܪܣܗ ܡܢ ܛܛܠܝܣܐ ܠܡܨܥܬܐ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ 20
ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܐܡܪ ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ. ܓܒܪܐ. ܡܫܬܒܩܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. * ܘܫܪܝܘ ܣܦܪܐ 21
ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ
ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.

Itidem autem & Jacobum & Johannem fili- 10
os Zebedæi qui erant participes Simonis.
Dixit autem Jesus; Ne timeas, posthac pisca-
turus es homines ad vitam. Et impulerunt 11
illas naves ad terram, omniaque reliquerunt,
ac post eum abiêre.

Matutinis dominicæ V. Jejunii. 15.

Quumque Jesus esset in una urbium, veniens 12
vir quidam plenus omninò leprâ, vidit Je-
sum, prociditque in faciem suam, & efflagi-
tabat ab eo, ac dicebat ei; Domine mi, si
vis, potes me mundare. Et extendens ma- 13
num suam Jesus, tetigit eum, & dixit ei;
Volo ego, mundus esto. Et eo momento dis-
cessit ab eo lepra ipsius. Et præcepit ei; 14
Nemini dixeris, sed ito, ostende tete sacer-
dotibus, & offer oblationem pro purgatio-
ne tui, sicut præcepit Moses, *ut hoc sit* eis te-
stimonio. Exiit autem de eo fama magis, 15
& congregabatur populus multus ut audiret
ab eo, sanitatique restitueretur à morbis
suis. Ipse verò secedebat in desertum, & 16
orabat. Et factum est quodam die quum 17
doceret Jesus, ut sederent Pharisæi, & Docto-
res legis, qui venerant ex omnibus pagis Ga-
lilææ, & Judææ, & Jerusalem, & virtus Do-
mini adesset ad sanandum eos. Quidam au- 18
tem attulerunt in lecto virum quendam para-
lyticum, & quærebant eum inferre, sistereq;
coram eo. Quumque non invenirent quo- 19
modo inferrent eum propter multitudinem
populi, ascenderunt in tectum, ac demise-
runt eum cum lecto ipsius è laqueari in me-
dium coram ipso Jesu. Quum vidisset autem 20
Jesus fidem eorum, dixit paralytico illi; O
homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœ- 21
perunt Scribæ & Pharisæi ratiocinari, di-
centes; Quis est iste, qui loquitur blasphe-
miam? Quis potest remittere peccata, nisi
Deus solus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واين چنين نيز يوحنا * ويعقوب * پسران زبدي * كه انبازان † شمعون بودند * وبشمعون گفت 10
[مترس] اين پس شكارگير ادميان باشي براي زندگاني * * وكشتيها را بكنار 11
اوردند * وهرچه داشتند رها كردند * ودر دنبال مسيح آمدند *
هنگامي خوش كردن مرد پيس را * چون در شهر از جمله شهرها 12
تعليم مي داد * مردي پيش او آمد كه تنش پر بود از برص * بروي در افتاد * وبعيسي گفت
اي خداوند * اگر خواهي تواني مرا پاك كردن * * عيسي دست خود نزديك او آورد * وبدو 13
گفت خواستم پاك شو * ودر حال برص ازو رفت وتن او پاك شد * * وبدو گفت با كسي مگو 14
الا برو خودرا بكوهنان بنماي * وعوض پاك شدن خود قربان كن چنانك † موسي فرموده * براي
گواهي ايشان * * خبر بيشتر برو فاش شد * وبسيار خلق گرد مي شدند كه ازو بشنوند * 15
تا ايشان نيز از رنجهاء خود خوش شوند * * وعيسي در بيابان دور مي رفت * ونماز مي كرد * 16
* وروزي بر قرار خود عيسي تعليم مي داد * معتزلان در انجا مردم را شريعت مي اموزانيدند * 17
وازهمه ديهها جليل * واز يهودا * واز اورشليم * جماعت امك بودند ونيرمندي خدا بهر شفاء ايشان مي آمد *

Et similiter etiam in Johannem et 10
Jacobum filios Zebdæi, qui partici-
pes Simeonis erant. Et Simeoni di-
xit; Ne timeas, posthac venator
hominum eris ad vitam. Et navigia 11
ad litus appulerunt, et quicquid ha-
bebant reliquerunt, & Christum
secuti sunt.
XVIII. Sanatio hominis leprosi.
Cùm in una quadam ex civitatibus 12
doceret, vir quidam ad eum acces-
sit, cujus corpus plenum erat leprâ:
& in faciem procidens Jesu dixit;
O Domine, si velis, potes me mun-
dare. Jesus manum suam ad eum 13
admovit, & ei dixit; Volo, mundus
esto: et continuò lepra ab eo discess-
sit, & corpus ejus mundatum est.
Et ei dixit; Ne cui dixeris: sed 14
abi, teipsum sacerdotibus ostende,
& pro mundatione tua oblationem
fac prout Moses præcepit in testimo-
nium illis. At fama magis de eo per- 15
crebuit: & homines multi congre-
gati sunt ut eum audirent, atque ut
ipsi etiam à morbis suis sanarentur.
Jesus autem in desertum secessit, & 16
oravit. Et quodam die pro more suo 17
Jesu doctrinam dante, Pharisæi
eodem loci homines legem doce-
bant: & ex omnibus pagis Ga-
lilææ, & ex Judæa, et ab Hiero-
solyma turbæ venerant, & virtus
Dei ad sanandum eos aderat.

Versio VULGATA LATINA.

10 Similiter autem Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Si-
monis. Et ait ad Simonem Jesus; Noli timere: ex hoc jam homines eris ca-
11 piens. Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.
12 Et factum est, cùm esset in una civitatum, & ecce vir plenus leprâ, & vi-
dens Jesum, & procidens in faciem, rogavit eum, dicens; Domine, si vis,
13 potes me mundare. Et extendens manum, tetigit eum, dicens; Volo: Mun-
14 dare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse præcepit illi ut nemini
diceret: sed, Vade, ostende te sacerdoti, & offer pro emundatione tua,
15 sicut præcepit Moyses, in testimonium illis. Perambulabat autem magis ser-
mo de illo: & conveniebant turbæ multæ ut audirent, & curarentur ab in-
firmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum, & orabat. Et factum 16 17
est in una dierum, & ipse sedebat docens. Et erant Pharisæi sedentes, &
legis doctores, qui venerant ex omni castello Galilææ, & Judææ, & Jeru-
salem: & virtus Domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in 18
lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & ponere
ante eum. Et non invenientes quâ parte illum inferrent præ turba, ascende- 19
runt supra tectum, & per tegulas summiserunt eum cum lecto in medium
ante Jesum. Quorum fidem ut vidit, dixit; Homo, remittuntur tibi pecca- 20
ta tua. Et cœperunt cogitare Scribæ, & Pharisæi, dicentes; Quis est hic, 21
qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 *وكذلك ايضا اعتري يعقوب ويوحنا ابني زبدي اللذان كانا شريكي سمعان * فقال يسوع
11 لسمعان لا تخف لانك مذ الان تكون صيادا تصيد الناس * فجذبوا السفن الي الشاط وتركوا
12 كل شي وتبعوه * الفصل الخامس عشر * فلما دخل احدي المدن واذا برجل
مملوء برصا فلما راي يسوع خر علي وجهه * وساله قايلا يا رب ان شيت فانت قادر ان
13 14 تطهرني * فمد يده ولمسه وقال قد شيت فاطهر وللوقت ذهب عنه البرص * ونهاه قايلا لا تقل
15 لاحد لكن اذهب فار نفسك للكاهن وقرب عن تطهيرك كما امر موسي لشهاداتهم * فذاع
16 عنه الكلام وزاد * واجتمع جمع كبير ليسمعوا منه ويستشفوا من امراضهم * فاما هو فكان
17 يمضي الي البراري ويصلي هناك * الفصل السادس عشر * وكان في احد الايام
وهو يعلم وكان الفريسيون ومعلموا الناموس الذين اتوا من جميع قري الجليل واليهودية
18 ويروشليم جالسين * وكانت قوة الرب في بروهم * واذا باناس قد جاوا اليه برجل مخلع علي
19 سرير * وكانوا يريدون الدخول به ويضعونه قدامه * فلما لم يقدروا علي الدنو منه لكثرة
20 الجمع صعدوا السطح ودلوه مع سريره من السقف في الوسط قدام يسوع * فلما راي ايمانهم
21 قال لذلك المخلع ايها الانسان مغفورة لك خطاياك * فبدا الكتبة والفريسيون يفكرون قايلين
من هو هذا الذي يتكلم بالتجديف من يقدر ان يغفر الخطايا الا الله وحده *

Et similiter etiam invasit Jacobum & Johannem, duos filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et dixit Jesus Simoni; Ne timeas, quia ex nunc eris piscator piscans homines. Et traxerunt 10 11
naves ad litus, & reliquerunt omnia, & secuti sunt eum.

Sectio decima quinta.

Et cùm intrâsset quandam civitatem, 12
ecce vir plenus leprâ; qui cùm vidisset Jesum, procidit in faciem suam, & rogavit eum, dicens; Domine, si vis, tu potes mundare me. Et extendit manum 13
suam, & tetigit eum, & ait; Volo, mundare: & confestim discessit ab eo lepra. Et interdixit ei, dicens; Ne di- 14
xeris cuiquam: Sed vade, & ostende te ipsum sacerdoti, & sacrifica pro mundatione tua, sicut præcepit Moses, in testimonia eorum. Divulgatus est autem 15
de eo sermo, & crevit. Et convenerunt turbæ multæ, ut audirent ab eo, & curarentur ex infirmitatibus suis. Ipse ve- 16
rò ibat in solitudines desertas, et orabat illic.

Sectio decima sexta.

Et factum est in una dierum, dum ipse 17
doceret, et essent Pharisæi atque doctores legis, qui venerant ex omnibus castellis Galilææ, et Judææ, et Jerusalem, sedentes; essetque virtus Domini ad sanandum eos: Et ecce homines quidam 18
attulerunt ad eum virum paralyticum super lecto, et volebant introducere eum, et ponere illum ante eum. Sed cùm non 19
potuissent appropinquare ad eum præ multitudine turbæ, conscenderunt tectum, et submiserunt eum cum lecto suo e laqueari in medium, ante Jesum. Et 20
cùm vidisset fidem eorum, dixit illi paralytico, O homo, remissa sunt tibi peccata tua. Cœperunt autem Scribæ et Pha- 21
risæi cogitare, dicentes; Quis est hic qui loquitur blasphemiam? quis potest dimittere peccata, nisi Deus solus?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ወከማሁ፡ ያዕቆብኒ፡ ወዮሐንስ፡ ደቂቀ፡ዘብዴዎስ፡ አዕርክቲሁ፡ ለስምዖን፡፡ወይቤሎ፡
11 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለስምዖን፡ኢትፍራህ፡ እምይእዜሰ፡ሰብአ፡ ታሤግር፡፡ ወአውፅ
ኡ፡ ለሐማሪሆሙ፡ውስተ፡ ምድር፡ ወኀደጉ፡ኵሎ፡ ወተለውዎ፡፡
12 በእንተ፡ ዘለምጽ፡፡ ወእንዘ፡ ሃሎ፡ውስተ፡ አሐቲ፡ ሀገር፡ መጽአ፡
አሐዱ፡ብእሲ፡ ዘለምጽ፡ኵለንታሁ፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ሰገደ፡ ሎቱ፡
13 በገጹ፡ ወአስተብቍዖ፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ እመሰ፡ፈቀድከ፡ትክል፡ኣንጽሖትየ፡፡ ወ
14 ሰፍሐ፡ እዴሁ፡ወገሰሶ፡ ወይቤሎ፡ እፈቅድ፡ ንጻሕ፡ ወኀደጎ፡ ለምጹ፡ሶቤሃ፡፡ ወከ
ልአ፡ኢይንግር፡ ወኢለመኑሂ፡ወይቤሎ፡ ሑር፡ወአፍትን፡ርእሰከ፡ ኀበ፡ ካህን፡ወአብእ፡
15 በእንተ፡ ዘነጻሕከ፡ በከመ፡ አዘዘ፡ ሙሴ፡ ከመ፡ ይኩን፡ስምዐ፡ ላዕሌሆሙ፡፡ ወተ
16 ሰምዐ፡ ነገሩ፡ፈድፋደ፡ ወይመጽእ፡ ሰብእ፡ ብዙኅ፡ ወይሰምዕዎ፡ ወይትፈወሱ፡ እምደ
17 ዌሆሙ፡፡ ወውእቱሰ፡ ይወፅእ፡ገዳመ፡ ወይጼሊ፡፡ ወእምዝ፡ ኮነ፡ በአሐቲ፡ እ
ም፡ መዋዕል፡ ሃሎ፡ ይሜህሮሙ፡ ወይነብሩ፡ ፈሪሳውያን፡ ወሊቃነ፡ኦሪት፡ እለ፡ መጽኡ፡
እምገሊላ፡ ወእምኵሉ፡ አህጉረ፡ ይሁደ፡ ወኢየሩሳሌም፡ ወኀይለ፡ እግዚአብሔር፡
ውእቱ፡በዘ፡ ይፌውስ፡፡ በእንተ፡መፃጕዕ፡፡
18 ወአምጽኡ፡ብእሴ፡ ድውየ፡ መፃጕዐ፡ ይጸውርዎ፡ በዓራት፡ አርባዕቱ፡ ዕደው፡ ወኀሠ
19 ሡ፡ እንተ፡ ኀበ፡ ያበውእዎ፡ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይፈውሶ፡፡ ወኀጥኡ፡ እንተ፡ ኀ
በ፡ያበውእዎ፡ እስመ፡ ጽፉቅ፡ ሰብእ፡ ወዓርጉ፡ ናሕሰ፡ ወነሠቱ፡ጠፈረ፡ ወአውረድዎ፡
20 ምስለ፡ዓራቱ፡ ውስተ፡ቤት፡ ቅድሜሁ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወርእዮ፡ ሃይማኖቶ
21 ሙ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ድውይ፡ ተኀድገ፡ ለከ፡ኀጢአትከ፡፡ ወአኀዙ፡ ይ
ሐልዩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወይቤሉ፡ መኑ፡ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይነብብ፡ ፅርፈ
ተ፡ መኑ፡ ይክል፡ ኀዲገ፡ ኀጢአት፡ ዘእንበለ፡ እግዚአብሔር፡ ባሕቲቱ፡፡

Et similiter Jacobus & Johannes filii Zebedæi, socii Simonis: & dixit Dominus 10
Jesus Simoni; Ne metuas: ex hoc *tempore* homines capies. Et deduxerunt naves 11
suas in terram, & reliquerunt omnia & sequuti sunt eum.

De Leproso. Et quum esset in quadam urbe, venit 12
quidam homo leprosus totalitate sua: & quum vidisset Dominum Jesum, adoravit eum in faciem, & interrogavit eum, & dixit ei; Domine, si vis, potes purgare me. Et extendit manum suam, & tetigit eum, & dixit ei; Volo, purgator. 13
Et reliquit eum lepra ejus statim. Et prohibuit ei ne diceret ulli; & dixit ei, Ito & 14
probato te ipsum apud sacerdotem, & offer, eò quòd purgatus es, sicut præcepit
Moses, ut fiat testimonium super eos. Et exauditus fuit sermo ejus multùm: & 15
veniebat populus multus, & audiebant eum, & sanati erant à morbis suis. Et 16
ipse exibat *in* desertum, & orabat. Et tunc factum fuit, in una ex diebus doce- 17
bat eos, & sedebant Pharisæi, et magistri legis, qui venerant à Galilæa, & ab omni civitate Judææ, & Hierosolymæ, & potentia Dei fuit in qua sanabat.

De paralytico.

Et attulerunt hominem infirmum paralyticū, & portabant eum in lecto quatuor 18
homines & quæsiverunt per quem locum inferrent eum ad Dominum Jesum ut
sanaret eum. Et non potuerunt *invenire* per quem locum inferrent eum, præ 19
multitudine hominum: & ascenderunt *in* tectum, & destruxerunt tegulas, & demiserunt eum cum lecto suo, in domum ante Dominum Jesum. Et videns fidem 20
eorum, dixit isti homini infirmo; Remissa sunt tibi peccata tua. Et cœperunt 21
cogitare Scribæ & Pharisæi, & dicebant; Quis est hic, qui loquitur blasphemias?
Quis potest remittere peccata, nisi Deus solus?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

نوردهم بر خیرانیدن ان اشل را که نامش الیقودیموس بود سي ودو سال بود که
18 افتاده بود * مردم اورا بر تخته بسته اوردند از بهر انك اشل وسست اندام بود ومي خواستند
19 كه در اينك بيش عيسي * از بسياري + انبوه + چاره نيافتند * كه در برند * بالاي بام
20 بردند * وريسمان در تخته انداختند * واز روزن اورا پيش عيسي فرو كذاشتند * * چون
21 عيسي ايمان + ايشان ديد * بدان مرد شل كفت * كناهان تو عفو شدند * * معتزلان *
ونويسندكان چون شنيدند * كفتند كيست اين كه افتري مي كويد * كه تواند كناهانرا
عفو كردن مكر خدا تنها *

XIX. Suscitatio illius paralytici, qui, nomine Alicodemus, jam triginta duos annos decubuerat.

Et viri quendam lectulo alligatum 18
afferebant, eò quòd paralyticus, & membra solutus esset, & voluerunt ut ad Jesum ingrederentur: Ob 19
confertam tamen turbam rationem non invenerunt, ut inferrent; supra tectum igitur tulerunt, & funiculis lectulo injectis per fenestram illum ad Jesum demiserunt. Cùm 20
Jesus fidem illorum videret, homini isti paralytico dixit; Peccata tua remissa sunt. Pharisæi & 21
Scribæ cùm audissent, dicebant; Quis est hic qui blasphemiam loquitur? Quis potest peccata remittere, nisi Deus solus?

Cognoscens autem Jesus ratiocinationes eorum, respondens dixit ad illos, Quid
22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί
ratiocinamini in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere; Dimittuntur tibi
23 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι
peccata tua: an dicere; Surge & ambula? Ut autem sciatis quia auctoritatem
24 αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν
habet filius hominis in terra dimittendi peccata: (ait paralytico:) Tibi
ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (εἶπε τῷ παραλελυμένῳ,) Σοὶ
dico, Surge: & tollens lectulum tuum, vade in domum tuam. Et con-
25 λέγω, Ἔγειραι· καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παρα-
festim resurgens coram illis, tollens in quo jacebat, abiit in domum
χρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας (ϑ) ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
suam, glorificans Deum. Et stupor cepit omnes, & glorificabant Deum:
26 αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν (ι) ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν,
& repleti sunt timore, dicentes; Quia vidimus inopinata hodie. Et post hæc
27 καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. Καὶ μετὰ ταῦτα
exiit, & conspexit publicanum nomine Levi, sedentem ad telonium, &
ἐξῆλθε, (κ) καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
ait illi; Sequere me. Et relinquens omnia, surgens secutus est eum.
28 εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
Et fecit convivium magnum Levi ei in domo sua: & erat turba
29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην (λ) ὁ Λευΐς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἦν ὄχλος
publicanorum multa, & aliorum qui erant cum illis discumbentes. Et murmurabant
30 τελωνῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον

ΙΔ' / ΛΗ / β — ΛΘ / β

Scribæ eorum & Pharisæi ad discipulos ejus, dicentes; Quare cum
οἱ Γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διατί μετὰ
publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis? Et respondens Jesus dixit ad
(μ) τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς 31
illos, Non usum habent sani medico, sed male habentes. Non
αὐτούς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, (ν) ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ 32
veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam. Illi autem dixerunt ad
ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς 33
eum; Quare discipuli Joannis jejunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter
αὐτόν, Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως
& ii Pharisæorum: at tui edunt & bibunt? Is vero ait ad ipsos; Non
καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ 34
potestis filios thalami, in quo sponsus cum illis est, facere jejunare?
δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
Venient autem dies, & cum ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc jejunabunt
Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν 35
in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos; Quia nemo adjectionem
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα 36
vestimenti novi adjicit in vestimentum vetus: si vero non, & novum scindit, &
ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ
veteri non convenit commissura à novo.
τῷ παλαιῷ οὐ (ξ) συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

MS. A. (ϑ) ἐφ' ὃ (ι) ἅπαντας, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, (κ) καὶ εἶδεν (λ) Λευῒς (μ) τῶν τελωνῶν (ν) ἀλλὰ (ξ) συμφωνήσει τὸ ἀπὸ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܠܒܟܘܢ.
23 ܐܝܕܐ ܦܫܝܩܐ ܠܡܐܡܪ ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܩܘܡ ܗܠܟ.
24 ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܤܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ.
25 ܘܡܚܕܐ ܩܡ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܫܩܠ ܥܪܤܗ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܟܕ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ.
26 ܘܬܡܗܐ ܐܚܕ ܠܟܠܢܫ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܡܠܝܘ ܕܚܠܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܕܚܙܝܢ ܝܘܡܢܐ ܬܡܝܗܬܐ.
27 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܡܟܤܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܠܘܝ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܤܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ.
28 ܘܫܒܩ ܟܠ ܡܕܡ ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ.
29 ܘܥܒܕ ܠܗ ܠܘܝ ܩܘܒܠܐ ܪܒܐ ܒܒܝܬܗ. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܕܡܟܤܐ. ܘܕܐܚܪܢܐ ܕܤܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ.
30 ܘܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܤܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܥܡ ܡܟܤܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ.
31 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܤܢܝܩܝܢ ܚܠܝܡܐ ܠܐܤܝܐ. ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ.
32 ܠܐ ܐܬܝܬ ܠܡܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ. ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ.
33 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܨܝܡܝܢ ܐܢܘܢ ܐܡܝܢܐܝܬ ܘܡܨܠܝܢ. ܐܦ ܕܦܪܝܫܐ. ܕܝܠܟ ܕܝܢ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ.
34 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܕܥܕ ܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܠܡܥܒܕ ܕܢܨܘܡܘܢ.
35 ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ. ܐܡܬܝ ܕܢܫܬܩܠ ܡܢܗܘܢ ܚܬܢܐ. ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ.
36 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܦܐܪ ܪܘܩܥܐ ܡܢ ܡܐܢܐ ܚܕܬܐ ܘܪܡܐ ܥܠ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܨܪܐ ܠܚܕܬܐ. ܘܠܒܠܝܐ ܠܐ ܢܫܘܐ ܪܘܩܥܐ ܕܡܢ ܚܕܬܐ.

Jesus verò sciens cogitationes eorum, ait 22
illis; Quid cogitatis in corde vestro?
Utrum facilius est dicere, Remittuntur tibi 23
peccata tua; an dicere, Surge, ambula?
Ut autem cognoscatis Filium hominis po- 24
testatem habere in terra dimittendi pecca-
ta, ait paralytico; Tibi dico, Surge, tolle
lectum tuum, & abi domum tuam. Et sta- 25
tim surrexit coram eis, tulitque lectum su-
um, & abiit domum suam glorificans Deum.
Stupor autem invasit omnes, & glorifica- 26
bant Deum; repletique sunt timore, & in-
quiunt, Sanè vidimus hodiè miranda. Post- 27
hæc exiit Jesus, & conspicatus publicanum
nomine Levi, sedentem inter publicanos,
dixit ei; Veni post me. Itaque reliquit 28
omnia, & surgens post eum abiit. Et fecit 29
ei Levi domi suæ epulum opiparum, erátque
cœtus multus publicanorum & aliorum cum
eis accumbentium. Et murmurabant Scri- 30
bæ & Pharisæi, dicebántque discipulis ejus,
Cur cum publicanis & peccatoribus editis
& bibitis? Et respondit Jesus, & ait il- 31
lis; Non requiritur sanis medicus, sed iis
qui variis morbis afflictantur. Non veni 32
ut vocarem justos, sed peccatores ad pœni-
tentiam. Illi autem dicunt ei; Quare di- 33
scipuli Johannis jejunant perseveranter, &
orant, etiam Pharisæorum: tui verò edunt
& bibunt? Ipse autem dixit eis; Num po- 34
testis efficere ut filii thalami, quandiu spon-
sus cum ipsis est, jejunent? Venient autem 35
dies quum attolletur sponsus ab eis, tunc
jejunabunt illis diebus. Dixitque eis para- 36
bolam; Nemo abscindit frustum è vesti-
mento novo, & immittit in vestem attritam,
ne novum abscindat, & attritæ non compe-
tat frustum quod è recenti *sumptum est*.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وعيسى انديشه ايشانرا دريافت • آغاز كرد وبديشان گفت در دل خود چه مي انديشيد •
23 * كدام آسانترست • گفتن گناهان [تو] عفو شده يا گفتن بر خيز وبرو •
24 * تا بدانيد كه فرزند آدمي در زمين مسلط است كه گناهانرا عفو كند • وبدان شل گفت ترا مي گويم بر خيز وتخت خود بر گير وبخانه خود رو •
25 * همانساعت • اشل بپاي خاست • وتخت خود را بكول گرفت ورفت † بكار خود • وخدايرا حمد وستايش مي داد •
26 * وكساني كه آنجا حاضر بودند حيرت آوردند • وخدا راسپاس گفتند • وازنهيب پر شدند ومي گفتند امروز عجب ديديم

بيستم مهماني كردن لنوي كه متي خوانده شد مسيح را

27 * بعد ازان عيسى بدر آمد • وديد سودخوري • نام او لنوي • درميان سودخوران نشسته • بدو گفت همه چيز رها كن • وبدنبال من بيا •
28 * او هر كار ومهمي كه داشت رها كرد وبا مسيح رفت •
29 * ومسيح را درخانه خود مهماني بزرگ كرد • وازسودخوران ومردم ديگر بسياران † دران مهماني بودند •
30 * نويسندگان • ومعتزلان • دمدمه كردند وگفتند † با شاگردان او كه چرا با سود خوران • وبا گنه كاران • مي خوريد • ومي آشاميد •

Et Jesus cogitatione eorum intel- 22
lectâ exorsus est, & illis dixit; In
cordibus vestris quid cogitatis?
Utrum facilius est, dicere, Peccata 23
tua remissa sunt; an dicere, Surge
& ambula? At sciatis autem quod 24
Filius hominis in terra potens est
ut peccata remittat: & paralytico
illi dixit; Tibi dico, Surge & le-
ctulum tuum tolle, & in domum
tuam abi. Eâdem horâ paralyticus 25
in pedes surrexit, & lectulum suum
in tergum sustulit, & ad negotium
suum abiit, & Deo laudem & glo-
riam tribuit. Et homines qui illic 26
aderant obstupescebant, ac Deo lau-
des dicebant: & timore impleti
sunt, ac dixerunt; Hodiè miracu-
lum vidimus.

XX. Convivium facit Levi (qui Matthæus dictus est) Christo.

Post hæc Jesus egressus est, & vidit 27
publicanum, cujus nomen Levi, in-
ter publicanos sedentem: ei dixit;
Omnia relinque & post me veni.
Ille omne opus & negotium grave 28
quo distinebatur omisit, et cum
Christo ivit. Et Christo domi suæ 29
convivium magnum fecit: et
publicanorum et hominum alio-
rum multi in eo convivio fue-
runt. Scribæ et Pharisæi murmura- 30
bant, et dicebant discipulis ejus;
Quamobrem cum publicanis et cum
peccatoribus comeditis et bibitis?

Versio VULGATA LATINA.

22 Ut cognovit autem Jesus cogitationes eorum, respondens, dixit ad illos; Quid cogi-
tatis in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere; Dimittuntur tibi peccata: an di-
23 cere; Surge, & ambula? Ut autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in
24 terra dimittendi peccata (ait paralytico;) Tibi dico, Surge, tolle lectum tuum, &
25 vade in domum tuam. Et confestim consurgens coram illis, tulit lectum, in quo ja-
26 cebat; & abiit in domum suam magnificans Deum. Et stupor apprehendit omnes,
& magnificabant Deum. Et repleti sunt timore, dicentes; Quia vidimus mirabilia
27 hodié. Et post hæc exiit, & vidit publicanum nomine Levi, sedentem ad teloni-
28 um, & ait illi; Sequere me. Et relictis omnibus, surgens secutus est eum. Et fecit
29 ei convivium magnum Levi in domo sua: & erat turba multa publicanorum, &
30 aliorum, qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant Pharisæi & Scribæ
eorum, dicentes ad discipulos ejus; Quarè cum publicanis & peccatoribus man-
ducatis & bibitis? Et respondens Jesus, dixit ad illos; Non egent qui sani sunt 31
medico, sed qui malè habent. Non veni vocare justos, sed peccatores ad pœni- 32
tentiam. At illi dixerunt ad eum; Quarè discipuli Joannis jejunant frequenter, 33
& obsecrationes faciunt, similiter & Pharisæorum: tui autem edunt & bi-
bunt? Quibus ipse ait; Nunquid potestis filios sponsi, dum cum illis est spon- 34
sus, facere jejunare? Venient autem dies, cùm ablatus fuerit ab illis sponsus: 35
tunc jejunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos; Quia 36
nemo commissuram à novo vestimento immittit in vestimentum vetus: alioquin
& novum rumpit, & veteri non convenit commissura à novo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فعلم يسوع فكرهم فاجابهم قايلا لم تفكرون في قلوبكم * انما اسهل ان اقول مغفورة لك خطاياك 22 23
او ان اقول قم فامش * لتعلموا ان لابن الانسان سلطانا على الارض ان يغفر الخطايا * وقال 24
للمخلع لك اقول قم واحمل سريرك واذهب الى بيتك * وللوقت قام قدامهم وحمل ما كان 25
راقدا عليه ومضى الى بيته ممجدا لله * فبهت جميعهم ومجدوا الله وامتلوا خوفا وقالوا قد 26
رأينا اليوم عجبا . الفصل السابع عشر * وبعد هذا خرج فنظر عشارا اسمه 27
لاوي جالسا بين العشارين فقال له اتبعني * فترك كل شي وتبعه * وصنع له لاوي في بيته 28 29
وليمة عظيمة . وكان جمع عظيم من العشارين وآخرون متكئين معهم * فتغمغم الفريسيون 30
والكتبة على تلاميذه قايلين لماذا تاكلون وتشربون مع العشارين والخطاة * اجابهم يسوع 31
قايلا لا يحتاج الاصحاء الى الطبيب لكن المرضى * لم ات لادعو الصديقين لكن الخطاة الى 32
التوبة * فقالوا له ما بال تلاميذ يوحنا يكثرون الصوم والطلبة وكذلك اصحاب الفريسيين واما 33
تلاميذك فياكلون ويشربون * فقال لهم يسوع هل تقدرون ان تكلفوا بني العرس ان يصوموا 34
ما دام العروس معهم * ستاتي ايام اذا ارتفع العروس عنهم فحينئذ يصومون في تلك الايام * 35
* وكان يقول لهم مثلا انه ليس احد ياخذ خرقة من ثوب جديد فيرقع بها ثوبا باليا لئلا 36
يقطع الجديد البالي . ولا توافق البالي الخرقة الماخوذة من الجديد *

22 *Cognovitque Jesus cogitationem eorum, & respondit eis, dicens; Quare cogitatis in cordibus vestris?*
23 *Utrum est facilius, dicere me, Remissa sunt tibi peccata tua; an dicere, Surge & ambula?*
24 *Ut cognoscatis quia filius hominis habet potestatem super terram dimittendi peccata, item dixit paralytico; Tibi dico surge, & tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.*
25 *Et confestim surrexit coram illis, et tulit id super quo jacebat, et abiit in domum suam glorificans Deum.*
26 *Et stupuerunt omnes, et laudaverunt Deum, et repleti sunt timore, et dixerunt; Videmus hodie mirum.*

Sectio decimaseptima.

27 *Et post hæc exiit et vidit exactorem decimarum, cujus nomen Levi, sedentem inter exactores decimarum, et ait illi; Sequere me.*
28 *Et reliquit omnia, et secutus est eum.*
29 *Et fecit ei Levi in domo sua convivium magnum: et erat cœtus magnus publicanorum, et alii discumbentes cum illis.*
30 *Et murmuraverunt Pharisæi et Scribæ contra discipulos ejus, dicentes; Quare manducatis et bibitis cum publicanis et peccatoribus?*
31 *Respondit eis Jesus, dicens; Non egent sani medico, sed infirmi.*
32 *Non veni ut vocarem justos, sed peccatores ad pœnitentiam.*
33 *Dixerunt autem ei, Quare discipuli Johannis multiplicant jejunium, & obsecrationem, et ii similiter qui sunt Pharisæorum: discipuli autem tui edunt et bibunt?*
34 *Dixit eis Jesus; Nunquid potestis compellere filios nuptiarum ad jejunandum quandiu sponsus cum illis est?*
35 *Venient dies cùm auferetur sponsus ab eis, et tunc jejunabunt in illis diebus.*
36 *Et dicebat illis similitudinem, Nemo quidem accipit assumentum à vestimento novo, eoque resarcit vestimentum attritum: ne scindat novum attritum, neque conjungetur attrito assumentum desumptum à novo.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ትሔልዩ፡ እኩየ፡
23 በልብክሙ፡፡ ምንት፡ ይቀልል፡ እመብሂል፡ ተኃደገ፡ ለከ፡ ኃጢአትከ፡ እመብሂለ፡
24 ተንሥእ፡ ወሑር፡፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ ብውሕ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ይ
ኅድግ፡ ኃጢአተ፡ በደበ፡ ምድር፡ ወይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ድውይ፡ ለከ፡ እብለከ፡ ተንሥእ፡
25 ወንሥእ፡ ዓራተከ፡ ወእቱ፡ ቤተከ፡፡ ወተንሥአ፡ ሶቤሃ፡ ወነሥአ፡ ዓራቶ፡ ዘደቤሁ፡ ይ
26 ሰክብ፡ በቅድሜሆሙ፡ ወአተወ፡ ቤቶ፡ እንዘ፡ ይሴብሖ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወደንገ
ፁ፡ ኵሎሙ፡ ወአእኰትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወፈርሁ፡ ብዙኀ፡ ወይቤሉ፡ ርኢነ፡ መ
ንክረ፡ ዮም፡፡ በእንተ፡ ሌዊ፡ መጸብሐዊ፡፡
27 ወእምዝ፡ ወፅአ፡ እምህየ፡ ርእየ፡ ብእሴ፡ መጸብሐዌ፡ ዘስሙ፡ ሌዊ፡ ይነብር፡ ኀበ፡ መጸ
28 ባሕ፡ ወይቤሎ፡ ትልወኒ፡፡ ወኃደገ፡ ኵሎ፡ ወተለዎ፡፡ ወተንሥአ፡ ገብረ፡ ሎቱ፡ ሌ
29 ዊ፡ ዓቢየ፡ ምሳሐ፡ በቤቱ፡ ወብዙኃን፡ ሰብእ፡ ምስሌሁ፡ መጸብሓን፡ ወኃጥኣን፡ ወበዐ
30 ይን፡ ብዙኃን፡ እለ፡ ረፈቁ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወአንጐርጐሩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡
ላዕሌሁ፡ ወይቤልዎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ለምንት፡ ምስለ፡ መጸብሓን፡ ወኃጥኣን፡ ይበልዕ፡
31 ወይሰቲ፡ ሊቅክሙ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ሕሙማን፡ ይፈ
32 ቅድዎ፡ ለዓቀቤ፡ ሥራይ፡ ወአኮ፡ ጥዑያን፡፡ ኢመጻእኩ፡ እጸውዖ፡ ጻድቃነ፡ ላ፡ ኃ
33 ጥኣነ፡ ለንስሓ፡፡ ወይቤልዎ፡ ለምንት፡ አርዳኢሁ፡ ለዮሐንስ፡ ይጠምቁ፡ ጾፈቀ፡
ይጸውሙ፡ ወጸሎተ፡ ይገብሩ፡ ወከማሁ፡ እለሂ፡ ፈሪሳውያን፡ ወአርዳኢከሰ፡ እሊአከ፡ ይ
34 በልዑ፡ ወይሰትዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢይክሉ፡ ደቂቀ፡ ለመርዓዊ፡ ጾዊ
35 ም፡ እንዘ፡ ሃሎ፡ መርዓዊ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወበሕቱ፡ ይበጽሕ፡ መዋዕል፡ ላም፡ ይነሥ
36 እዎ፡ ለመርዓዊ፡ እምኔሆሙ፡ ወይእተ፡ አሚረ፡ ይፀውሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ምስሌ፡
አልቦ፡ ዘይጠቅብ፡ ግሙደ፡ ድርገሐ፡ ልብስ፡ ውስተ፡ ሠጣተ፡ ብሉይ፡ ወእማእኮ፡ ሐ
ዲስ፡ ሠጢጦ፡ ወይልሕቅ፡ ምስለ፡ ብሉይ፡ ኢይዔሪ፡፡

22 Et cognovit Dominus Jesus quid cogitabant, & dixit iis; Quid cogitatis mali in
23 cordibus vestris? Quid faciliùs est, utrum dicere, Remittitur tibi peccatum tuū;
24 an dicere, Surge, & ambula? Ut sciatis quòd filius hominis potestatem habet re-
mittere peccata super terram, & dixit huic infirmo; Tibi dico; Surge, & tolle le-
25 ctum tuum, & proficiscere domum tuam. Et surrexit statim, & sustulit lectum
suum super, quem jacuerat in conspectu illorum, & profect⁹ est domum suam, glo-
26 rificans Deum. Et obstupuerunt omnes: & gratias egerunt Deo: & metuerunt
multùm, & dixerunt; Vidimus mirabile hodié.

De Levi publicano.

27 Et exiens illinc, vidit hominem publicanum cujus nomen Levi, sedentem ad te-
28 lonium, & dixit ei; Sequere me. Et reliquit omnia, & sequutus est eum:
29 Et surgens fecit ei Levi magnum convivium in domo sua: & multi populi cum
30 illo *erant*, publicani, & peccatores, & alii multi discumbentes cum illo. Et mur-
murabant Scribæ & Pharisæi adversùs eum, & dicebant discipulis ejus; Quarè
31 cum publicanis & peccatoribus edit & bibit Magister vester? Et respondit Do-
32 minus Jesus, & dixit iis; Infirmi egent medico, & non sani. Non veni vocare
33 justos; sed peccatores ad pœnitentiam. Et dixerunt ei; Quarè discipuli Johan-
nis baptizant frequenter, jejunant, & orationes faciunt, similiter etiam *discipuli*
34 Pharisæorum: verùm discipuli tui edunt & bibunt? Et dixit iis Dominus Je-
35 sus; Non possunt filii sponsi jejunare, dum adest sponsus cum illis. Sed veniet
36 tempus, quum tollent sponsum ab eis, & isto die jejunabunt. Et loquutus est
iis parabolicè; Nemo assuit panniculum novi vestimenti scissuræ veteris: alio-
quin, recens findit illud, & adjunctum veteri non convenit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي جواب داد وبديشان گفت . تن درستانرا حاجت بزشك نيست . الا ايشانرا كه سخت 31
رنجوراند . * نيامدم كه صديقانرا بخوانم . الا گنه كارانرا . براي توبت . * ايشان گفتند . 32 33
چرا شاگردان يحيي هميشه روزه مي دارند . ونماز مي گزارند . واران معتزلان نيز . واران
تو مي خورند . ومي آشامند . * بديشان گفت فرزندان عروسي . چندانك داماد با ايشان 34
باشد . نتوانند روزه داشتن . * روزها بيايد . كه داماد از ايشان . بر داشته شود . آنگه دران 35
روزها روزه دارند   بيست يك   آميختن دين نو با دين كهن
* واين مثل بديشان گفت كسي نبرد از جامه زنده وكهنه وبر جامهٔ نو دوزد نبادا در 36
آخر نو كهن را كشد . وپاره كه نو باشد كهن را سود ندارد

31 *Jesus responsum dedit, & illis dixit; Corpore sanis opus medico non est, sed iis qui graviter ægrotant.*
32 *Non veni ut justos vocarem, sed peccatores ad resipiscentiam.*
33 *Illi dixerunt; Quare discipuli Johannis jugiter jejunium celebrant, & preces peragunt, & Pharisæorum etiam: tui autem comedunt & bibunt.*
34 *Illi dixit; Filii thalami, quamdiu sponsus cum eis fuerit, non possunt jejunare.*
35 *Dies venient, quando sponsus ab eis tolletur, tunc in illis diebus jejunium habebunt.*

XXI. Mixtio religionis novæ cum religione veteri.

36 *Et hanc parabolam illis dixit; Nemo exscindit pannum ex veste detrita & veteri, & in vestimentum novum insuit; ne tandem novum vetus trahat, & pars illa quæ nova fuerit, veteri nihil prosit.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΚΕΦ. ΙΕ΄.

Et nemo conjicit vinum novum in utres veteres: si autem non, rumpet novum vinum
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος
utres, & ipsum effundetur, & utres peribunt. Sed vinum novum in
38 τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
utres novos injiciendum, & utraque conservantur. Et nemo bibens vetus,
39 ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιόν,
statim vult novum: dicit enim, Vetus utilius est.
εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

CAP. VI. ς΄.

Factum est autem in Sabbato secundo primo, transire ipsum per sata: — μα β
1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν (α) διὰ τῶν σπορίμων·
& vellebant discipuli ejus spicas, & manducabant, confricantes manibus. Quidam
2 καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. Τινὲς
autem Pharisæorum dicebant illis; Quid facitis quod non licet facere in Sabbatis?
δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
Et respondens ad eos dixit Jesus; Nec hoc legistis quod fecit David,
3 Καὶ (β) ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβίδ,
cum esuriisset ipse, & cum ipso existentes: Quomodo intravit in domum Dei,
4 ὁπότε ἐπείνασεν αὐτός, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες· Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,
& panes propositionis sumpsit, & manducavit, & dedit & his cum ipso, quos non
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ
licet manducare si non soles Sacerdotes? Et dicebat illis; Quia Dominus est filius
ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς 5
ΙΕ΄ μβ β
hominis & Sabbati. Factum est autem & in alio Sabbato intrare ipsum in
τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς 6
synagogam, & docere: Et erat ibi homo, & manus ejus dextera erat
τὴν συναγωγήν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν
arida. Observabant autem eum Scribæ & Pharisæi, si in Sabbato
ξηρά. (γ) Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ 7
curaret: ut invenirent accusationem ipsius: Ipse verò sciebat ratiocinationes
(δ) θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ· Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλο- 8
cinationes eorum: & ait homini aridam habenti manum; Surge, & sta in
γισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ (ε) ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς
medium. Is autem surgens stetit. Ait ergò Jesus ad illos; Interrogabo vos,
τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς, 9
quid licet Sabbatis benefacere, an malefacere? animam servare, an perdere?
τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολέσαι;
Et circumspiciens omnes eos, dixit homini: Extende manum tuam.
Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, (ζ) εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. 10
Is autem fecit ita. Et restituta est manus ejus sana ut altera. Ipsi
ὁ δὲ (η) ἐποίησεν οὕτω, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Αὐτοὶ 11
autem repleti sunt amentiâ: & colloquebantur ad invicem, quidnam facerent Jesu.
δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς (θ) ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

MS.A. Κεφ. ς΄. (α) διὰ σπορίμων. (β) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐδὲ (γ) Παρετηροῦντο δὲ οἱ (δ) θεραπεύει, ἵνα (ε) τὴν ξηρὰν (ζ) εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον (η) ἐποίησεν· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς (θ) ἀλλήλους, λέγοντες, τί ἂν ποιήσειεν τῷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Et nemo injicit vinum recens in utres detritos, alioquin disrumpit vinum recens utres, ipsumque vinum effunditur, & utres pereunt. 37
Sed vinum recens in utres novos injiciunt, & ambo conservantur. 38
Nemóque bibit vinum vetus, & statim petit novum: dicit enim, Vetus est suavius. 39

Matutinis feriâ III hebdom. V. Jejunii. 16.

CAP. VI.

Factum est autem sabbatho quum ambularet Jesus per sata, ut discipuli ejus vellerent spicas, confricarentque manibus suis, atque comederent. 1
Quidam autem ex Pharisæis dicunt eis, Cur facitis quod sabbatho illicitum est factu? 2
Respondit Jesus, & ait illis; Ne hoc quidem legistis quod fecit David cùm esuriret ipse, & ii qui cum eo erant? 3
Quòd introierit in ædem Dei, & panem mensæ Domini sumpserit, ederit, dederitque iis qui secum erant: quem non licebat comedere, nisi sacerdotibus tantùm? 4
Et subdit eis, Quin & Dominus est sabbathi Filius hominis. 5
Factum est autem alio sabbatho ut ingrederetur in synagogam, doceretque. Erat autem ibi homo, cujus manus dextera arida erat. 6
Et Scribæ & Pharisæi observabant eum, an ipsum curaret sabbatho, ut possent calumniari eum. 7
Ipse verò, qui cognoscebat cogitationes eorum, dixit homini illi, cujus manus erat arida; Surge, prodi in medium synagogæ. 8
Quumque venisset, staretque, Ait illis Jesus; Interrogabo vos, Quid licet sabbatho facere? bonum, an malum? animam servare, an perdere? 9
Et intuitus est eos omnes, & dixit ei; Extende manum tuam. Extenditque, & restituta est manus ejus sicut socia ipsius. 10
Illi verò repleti sunt invidiâ, & colloquebantur unus cum alio, quid facerent ipsi Jesu. 11

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وكسي مي نو را در خيكها ريهيك وكهن شكنريزد نبادا مي نو خيكهاء كهن را سوراخ
38 كند ومي ريخته كردد وخيكها كم شود * الا مي نو را در خيكهاء نو نهند تا هردو نكاه
39 داشته شود * وكسي مي كهن را نخورد وانكه نو را بخواهد الا بكويد كهن خوشترست

بيست دوم انجا كه شاكردان خوشهء كندم مي خوردند

1 * در روز شنبه عيسي ميان كشتزارها مي كرديد شاكردان او خوشهء كندم را بدست مي
2 ماليدند ومي خوردند * كساني از معتزلان بديشان كفتند چرا در روز شنبه چيز مي
3 كنيد كه واجب نيست * عيسي بديشان جواب داد وكفت نخوانده ايد كه وقتي كه داود
4 كرسنه شد چه كرد وايشان كه با وي بودند * چون در خانهء خدا درآمد ٠ وان خوان
خداي را ستد ٠ وخورد ٠ وبديشان نيز كه با وي بودند ٠ داد ٠ واجب نباشد ٠ كه كسي
5 انرا بخورد ٠ مكر كوهينان تنها ٠ * وبديشان كفت ٠ خداوند شنبه فرزند ادميست ٠

بيست سوم درست كردن مسيح دست خشك را

6 * وروز شنبه ديكر در انجمن در رفت ٠ وتعليم مي داد ٠ ودران جمع مردي بود ٠ كه دست

Nec quisquam vinum novũ in utres infirmos & inveteratos infundit ne vinum novum utres veteres disrumpet, & vinum effundatur & utres pereant. 37
Sed vinum novum in utres novos indunt, ut utraque conserventur. 38
Nequ quisquam vinum vetus bibit, & continuò novum vult: sed dicit, Vetus gratius est. 39

XXII. Ubi discipuli spicas frumenti comedebant.

CAP. VI.

Die sabbathi Jesus per sata ambulabat: discipuli autem ejus spicas tritici manibus confricabant, & edebant. 1
Quidam è Pharisæis illis dicebant; Quare in die sabbathi rem facitis, quam non oportet? 2
Jesus illis responsum dedit, & dixit; Nónne legistis, quo tempore David esuriret, quid fecerit, & illi qui cum ipso erant? 3
Quomodo in domum Dei ingressus est, & panem mensæ Dei cepit & comedit, & illis etiam qui cum ipso erant dedit; quem non oportebat quenquam comedere, nisi sacerdotes solos. 4
Et illis dixit, Dominus sabbathi filius hominis est. 5

XXIII. Sanat Christus manum aridam.

Et die sabbathi alio in synagogam ingressus est, & docuit: & in illo cœtu vir erat, cujus manus 6

Versio VULGATA LATINA.

37 Et nemo mittit vinum novum in utres veteres : alioquin rumpet vinum novum
38 utres, & ipsum effundetur, & utres peribunt. Sed vinum novum in utres novos
39 mittendum est, & utraque conservantur. Et nemo bibens vetus, statim vult novum : dicit enim; Vetus melius est.

CAP. VI.

1 FActum est autem in sabbato secundo, primo, cùm transiret per sata, vellebant di-
2 scipuli ejus spicas, & manducabant confricantes manibus. Quidam autem Pharisæorum dicebant illis; Quid facitis quod non licet in sabbatis? Et respondens Je-
3 sus ad eos, dixit; Nec hoc legistis quod fecit David, cùm esurisset ipse, & qui cum
4 illo erant : Quomodò intravit in domum Dei, & panes propositionis sumpsit, & manducavit, & dedit his qui cum ipso erant : quos non licet manducare nisi tantùm sacerdotibus? Et dicebat illis; Quia Dominus est Filius hominis, etiam sabbati. 5
Factum est autem & in alio sabbato, ut intraret in synagogam, & doceret. Et erat 6
ibi homo, & manus ejus dextra erat arida. Observabant autem Scribæ, & Pha- 7
risæi, si in sabbato curaret : ut invenirent undè accusarent eum. Ipse verò sciebat 8
cogitationes eorum : & ait homini, qui habebat manum aridam; Surge, & sta in medium. Et surgens stetit. Ait autem ad illos Jesus; Interrogo vos, si licet sab- 9
batis benefacere, an malè; animam salvam facere, an perdere? Et circumspectis 10
omnibus dixit homini; Extende manum tuam. Et extendit : & restituta est man⁹ ejus.
Ipsi autē repleti sunt insipientiâ, et colloquebantur ad invicē, quidnā facerent Jesu. 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 وليس احد يجعل خمرا جديدة في زقاق قديم الا تشق الخمر الجديدة الزقاق ويهراق هي *
38 ويهلك الزقاق * لكن يجعل خمر جديدة في زقاق جدد فيحفظان جميعا * وما من احد
39 يشرب قديما فيحب الجديدة * لانه يقول ان القديم اطيب *
1 * الفصل الثامن عشر * وكان في السبت جايزا بين الزروع وكان تلاميذه يقطعون
2 السنبل ويفركونه بايديهم وياكلونه * فقال لهم قوم من الفريسيين لماذا تفعلون ما لا يحل ان
3 4 يفعل في السبوت * فاجابهم يسوع قايلا اما قراتم ما فعل داود اذ جاع هو والذين معه * كيف
دخل بيت الله واخذ خبز التقدمة واكله * واعطي الذين معه * ذلك الذي لا يحل ان ياكله
5 الا الكهنة فقط * ثم قال لهم ان رب السبت هو ابن الانسان * الفصل التاسع عشر *
6 * وكان في سبت اخر وقد دخل الي مجمعهم وكان يعلم * وكان هناك انسان يده اليمنى يابسة *
7 8 * وكان الكتبة والفريسيون يترصدونه هل يبريه في السبت ليجدوا ما يعيبونه * فاما هو فكان
9 عالما بافكارهم * فقال للرجل اليابس اليد قم فقف في الوسط فقام ووقف * وقال لهم يسوع اسالكم
10 ماذا يحل ان يعمل في السبت اخير ام شر انفس تخلص ام تهلك فسكتوا * فنظر الي جميعهم
11 بغضب وقال للانسان ابسط يدك فمدها فصحت مثل الاخرى * فامتلوا جهلا وقال بعضهم
لبعض ماذا نصنع بيسوع *

Et nemo ponit vinum novum in utres veteres, ut ne rumpat vinum novum utres, & effundatur ipsum, & pereant 37
utres: Sed ponitur vinum novum in utres novos, & conservantur simul. 38
Et nemo bibit vetus, et optat novum. Dicit enim, quod vetus est suavius. 39

Sectio decimaoctava.

CAP. VI.

ET erat in sabbatho transiens inter sementas, et discipuli ejus secabant spicas, et confricabant manibus suis, & comedebant eas. 1
Dixerunt autem eis quidam ex Pharisæis, Quare facitis quod non licet fieri in sabbathis? 2
Respondit eis Jesus, dicens; An non legistis quod fecit David cùm esurisset ipse & qui cum illo erant? 3
Quomodo intraverit domum Dei, & sumpserit panem oblationis, et manducaverit illum, ac dederit his qui cum ipso erant id quod non licet manducare, nisi sacerdotibus tantum? 4
Deindè dixit illis, Certè Dominus sabbathi est filius hominis. 5

Sectio decima nona.

Et factum est in sabbatho alio, & introivit in synagogam eorum, & docebat. Et erat ibi homo, cujus manus dextera erat arida. 6
Et Scribæ, atque Pharisæi erant illosē observabant eum, an sanaret illum in sabbatho : ut invenirent id quo accusarent eum. 7
At verò ipse sciebat cogitationes eorum : & ait homini arido manu; Surge, & sta in medio: et surrexit, ac stetit. 8
Et dixit illis Jesus; Peto à vobis, quid liceat fieri in sabbatho? bonumne, an malum? animam salvari, an perdi? et tacuerunt. 9
Et intuitus est in omnes cum ira, et dixit homini, Extende manū tuā. Et extendit illā, et sanata est manus ejus sicut altera. 10
Et repleti sunt amentiâ, et dixit alter ad alterū, Quid faciemus de Jesu? 11

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወአልቦ፡ ዘይወዲ፡ ወይነ፡ ሐዲሰ፡ ውስተ፡ ዝቅ፡ ብሉይ፡ ወእማእኮሰ፡ ያንቅዖ፡ ወወይኑ
38 ሂ፡ ይትከዐው፡ ወዝቁሂ፡ ይትሐጐል። ወለወይንሰ፡ ሐዲስ፡ ውስተ፡ ዝቅ፡ ሐዲስ፡ ይ
39 ወድይዎ፡ ወይትዓቀቡ፡ በበይናቲሆሙ። ወአልቦ፡ ዘይሰቲ፡ ክረምቲ፡ እንዘ፡ ይፈቅድ፡ ጸ
ዕፉ፡ እስመ፡ ክረምቲ፡ ይኄይስ። በሰንበት፡ ወትሬ።
1 2 ወእምዝ፡ ካዕበ፡ ወፈረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በሰንበት፡ እንተ፡ ገራውህ፡ ወመሐው፡
2 ሠዊተ፡ አርዳኢሁ፡ ወሐሠዩ፡ በእደዊሆሙ፡ ወበልዑ። ወይቤልዎሙ፡ ፈሪሳውያን፡ ም
3 ንትኑ፡ ትገብሩ፡ ዘኢይከውን፡ ገቢረ፡ በሰንበት። ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወ
ይቤሎሙ፡ ኢያንበብክሙኑ፡ ዘገብረ፡ ዳዊት፡ አመ፡ ርኅበ፡ ውእቱሂ፡ ወእለ፡ምስሌሁ።
4 ዘከመ፡ ቦአ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ ወበልዐ፡ ኅብስተ፡ ዘይሠርዑ፡ ውእቱ፡ ወወሀቦሙ፡
5 ለእለሂ፡ ምስሌሁ፡ ዘኢይከውኖሙ፡ ለበሊዕ፡ ዘእንበለ፡ ለካህናት፡ ለባሕቲቶሙ። ወ
ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ውእቱ፡ ለሰንበት፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው።
በእንተ፡ ዘየብስት፡ እዴሁ።
6 ወእምዝ፡ በካልእተ፡ ሰንበት፡ ቦአ፡ ወመሀሮሙ፡ በምኵራብ፡ ወሀሎ፡ ብእሲ፡ ዘየብስ
7 ት፡ እዴሁ፡ እንተ፡ የማን። ወይትዓቀብዎ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ለእመ፡ ይፈው
8 ሶ፡ በሰንበት፡ ከመ፡ ይርከቡ፡ በዘ፡ ያስተዋድይዎ። ወውእቱሰ፡ ያእምር፡ ዘይሔልዩ፡፡
ወይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘየብስት፡ እዴሁ፡ ተንሥእ፡ ወቁም፡ማእከለ፡ ወ
9 ተንሥአ፡ ወቆመ። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እሴአለክሙ፡ ዘይከው
ን፡ በሰንበት፡ ገቢረ፡ ሠናይኑ፡ እው፡ ገቢረ፡ እኩይኑ፡ ነፍሰ፡ አሕይዎኑ፡ ወሚመ፡ ቀ
10 ቲልኑ። ወነጸሮ፡ ኵሎሙ፡ በመዓት፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ስፋሕ፡ እዴከ፡
11 ወሰፍሐ፡ ወሐይወት፡ እዴሁ፡ ሶቤሃ፡ ከመ፡ ካልእታ። ወእሙንቱሰ፡ ፈድፋደ፡ ይ
ሰብዱ፡ ወተማከሩ፡ በበይናቲሆሙ፡ ዘከመ፡ ይሬስይዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ።

Et nemo injicit vinum novum in utrem veterem : alioquin, disrumpet eum, & 37
vinum effundetur, & uter peribit. Sed vinum novum in utrem novum injici- 38
unt, & conservantur inter se. Et nemo bibens *vinum* purum desiderat postea 39
expressum : quoniam purum præstantius est.

CAP. VI. *Vespere sabbati.*

ET tunc iterum transivit Dominus Jesus in sabbatho per sata : & vulserunt 1
spicas discipuli ejus, & confricârunt in manibus suis, & comederunt. Et dixerunt 2
iis Pharisæi, Quid faciunt quod non licet facere in sabbatho? Et respondit Do- 3
minus Jesus, & dixit iis; Nónne legistis quod fecit David, quum esuriret ipse, &
qui cum illo *erant*: Quomodò introierit domum Dei, & ederit panes ordinatos 4
ipse, & dederit illis qui cum illo *erant*, quos non licet edere nisi sacerdotibus so-
lis? Et dixit iis; Dominus est sabbathi, & filii hominis. 5

De arefacta manu.

Et tunc in alio sabbatho introiit, & docuit eos in synagoga, & fuit homo cujus 6
arida fuit manus *ejus* dextera. Et observabant eum Scribæ & Pharisæi si sanatu- 7
rus esset illum in sabbatho : ut invenirent in quo accusarent eum. Et ipse scie- 8
bat quid cogitabant : & dixit isti homini cujus arida erat manus ejus; Surge, &
sta medio : et surrexit, & stetit. Et dixit iis Dominus Jesus; Interrogabo vos, 9
Quid licet in sabbatho, facere bonum, aut facere malum? animam servare, aut
occidere? Et circumspiciens omnes illos in indignatione, dixit isti homini; Ex- 10
tende manum tuam. Et extendit, & viva facta fuit manus ejus confestim sicut al-
tera. Et illi magis insanivérunt : & consilium inierunt inter se, quomodò fa- 11
cerent Domino Jesu.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 راست او خشك بود * ونويسندكان ومعتزلان اورا نكاه مي داشتند * مكر مسيح اورا در شنبه
8 خوش كند * وايشان بروي نكته كيرند * عيسي انديشه ايشانرا دريافت * واشارت بدان
9 مرد دست خشك كرد * وكفت در ميان جماعت بيا او بيامد * وبايستاد * عيسي بديشان
كفت از شما سخني مي پرسم * كه امين واجب است كه در شنبه نيك كنند * يا بد *
10 وجانرا زنده كنند * يا كم كنند * ودر همكان نكه كرد * وبدو كفت * دست خودرا دراز كن *
11 او دست دراز كرد * درست وبا سلامت همچو دست ديكر * معتزلان از حسودي وبدي پر
شدند * وبا يكديكر مي كفتند با عيسي چه چاره كنيم

dextra arida erat. Et scribæ & Pharisæi illum observabant, num Christus eum in sabbatho sanaret: illi autem in eum aliquid captabant. 7
Jesus cogitationem eorum intellexit, & homini illi manu aridâ innuens dixit; In medium cætum veni : ille venit & stetit. 8
Jesus illis dixit; A vobis verbum rogabo, utrum oporteat in sabbatho facere, bonum an malum; animam in vita servare, an perdere? 9
Et omnes intuitus est, & illi dixit; Manum tuam protende : ille manum protendit, integram & sanam instar manûs alterius. 10
Pharisæi invidiâ & malitiâ impleti sunt, & alter alteri dicebant : Cum Jesu quâ ratione agemus? 11

ʼΕΥΑΓΓΕʼΛΙΟΝ ΚΑΤΑʼ ΛΟΥΚΑ͂Ν. ΚΕΦ. Ις'. ΙΖ'.

Factum est autem in diebus illis, exiit in montem orare, & μγ
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, (ι) ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ β
erat pernoctans in oratione Dei. Et cùm factus esset dies, ad- Ις'
13 ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσ-
vocavit discipulos suos: & eligens ex ipsis duodecim, quos & Apostolos μδ
εφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ Ἀποστόλους β
nominavit: (Simonem, quem & nominavit Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum
14 ὠνόμασε· (Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον
& Joannem, Philippum & Bartholomæum, Matthæum & Thomam, Jacobum
15 καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον
Alphæi, & Simonem vocatum Zelotem, Judam Jacobi, & Judam
16 τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν
Iscariotem, qui & fuit proditor:) Et descendens cum illis, stetit in loco με
17 Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης·) Καὶ καταβὰς μετ᾽ αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου α
campestri: & turba discipulorum ejus, & multitudo copiosa plebis ab omni Judæa,
πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας,
& Hierusalem, & maritimâ Tyri & Sidonis, Qui venerant audire eum, &
18 καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, Οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ
sanari à languoribus suis, & vexati à spiritibus immundis:
ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ (κ) ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων·
& curabantur. Et omnis turba quærebat tangere eum: quia virtus de
19 καὶ ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ᾽

ΙΖ' illo exibat, & sanabat omnes. Et ipse elevans oculos suos in
μς' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς 20
discipulos suos, dicebat; Beati pauperes: quia vestrum est regnum
ε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
μζ Dei. Beati esurientes nunc: quia saturabimini. Beati
ε τοῦ Θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι 21
flentes nunc: quia ridebitis. Beati eritis, cùm oderint vos
μη οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε. Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς 22
ε homines, & cùm separaverint vos, & exprobaverint, & ejecerint nomen
μθ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα
ε vestrum tanquam malum, propter filium hominis. Gaudete in illa die
ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. (λ) Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 23
& exultate: ecce enim merces vestra multa in cœlo: secundùm hæc enim
καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ
ν faciebant Prophetis patres eorum. Veruntamen væ vobis divitibus:
ε ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· 24
quia habetis consolationem vestram. Væ vobis impleti: quia esurietis.
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε. 25
να Væ vobis ridentes nunc: quia lugebitis & flebitis.
ε οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

MS.A. (ι) ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς (κ) ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. (λ) Χάρητε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܕܫܠܝ̈ܚܐ ܘܣܗ̈ܕܐ * ܝܙ * ܘܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘ̈ܡܬܐ ܗܠܝܢ، ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ
13 ܠܡܨܠܝܘ. ܘܬܡܢ ܐܒܝܬ ܗܘܐ ܒܨܠܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܢܓܗ ܩܪܐ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝ̈ܕܘܗܝ.
14 ܘܓܒܐ ܡܢܗܘܢ ܬܪܥܣܪ. ܗܠܝܢ ܕܫܠܝ̈ܚܐ ܫܡܐ ܐܢܘܢ. * ܫܡܥܘܢ ܗܘ ܕܫܡܗ ܟܐܦܐ.
15 ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪܬܘܠܡܝ. * ܘܡܬܝ ܘܬܐܘܡܐ.
16 ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ. ܘܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܛܢܢܐ. * ܘܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܥܩܘܒ. ܘܝܗܘܕܐ
17 ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܫܠܡܢܐ. * ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܩܡ ܒܦܩܥܬܐ ܘܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ ܕܬܠܡܝ̈ܕܘܗܝ ܘܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܕܥܡܐ. ܡܢ ܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܢ
18 ܣܦܪ ܝܡܐ ܕܨܘܪ ܘܨܝܕܢ. * ܕܐܬܘ ܕܢܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ، ܘܢܬܐܣܘܢ ܡܢ ܟܘܪ̈ܗܢܝܗܘܢ.
19 ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܬܐܢܝܢ ܡܢ ܪ̈ܘܚܐ ܛܢ̈ܦܬܐ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ. * ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܒܥܐ ܗܘܐ
ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܗ. ܚܝܠܐ ܓܝܪ ܢܦܩ ܗܘܐ ܡܢܗ، ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܐܣܐ ܗܘܐ.
20 * ܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ * ܕ * ܕܨܘܡܐ * ܝܚ * ܘܐܪܝܡ ܥܝ̈ܢܘܗܝ ܥܠ ܬܠܡܝ̈ܕܘܗܝ
21 ܘܐܡܪ. ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܣ̈ܟܢܐ ܕܕܝܠܟܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܟܦܢܝܢ
22 ܗܫܐ ܕܬܣܒܥܘܢ. ܛܘܒܝܟܘܢ ܠܟܘܢ ܕܒܟܝܢ ܗܫܐ ܕܬܓܚܟܘܢ. * ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܐ ܕܣܢܝܢ ܠܟܘܢ
ܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܘܡܦܪܫܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܡܚܣܕܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܡܦܩܝܢ ܫܡܟܘܢ ܐܝܟ ܒܝܫܐ ܚܠܦ
23 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܚܕܘ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܘܕܘܨܘ. ܕܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܒܫܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ
24 25 ܗܘܘ ܐܒܗ̈ܝܗܘܢ ܠܢܒܝ̈ܐ. * ܒܪܡ ܘܝ ܠܟܘܢ ܥܬܝܪ̈ܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܒܘܝܐܟܘܢ. * ܘܝ
ܠܟܘܢ ܣܒ̈ܥܐ ܕܬܟܦܢܘܢ. ܘܝ ܠܟܘܢ ܓܚܘ̈ܟܐ ܗܫܐ ܕܬܒܟܘܢ ܘܬܬܐܒܠܘܢ.

Apostolorum & Martyrum. 17.
Factum est autem in diebus illis, ut exiret Jesus in montem, precandi gratiâ: illicque pernoctavit in oratione. 12
Et quum illuxisset, advocavit discipulos suos, & selegit ex eis duodecim, quos Apostolos nominavit: 13
Simonem illum, quem nominavit Petram, & Andream fratrem ejus: & Jacobum, & Johannem, & Philippum, & Bartholomæum: 14
Et Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Halphæi, & Simonem, qui vocatur Zelotes: 15
Et Judam filium Jacobi, & Judam Iscariotem, illum qui fuit proditor. 16
Et descendit cum eis Jesus, stetitque in planitie: & cœtus multus discipulorum ejus, & multitudo turbæ populi ex tota Judæa, & ex Jerusalem, & ex ora maritima Tyri & Sidonis: Qui venerant ut audirent sermonem ejus, & sanarentur à morbis suis. 17
Et ii, qui vexabantur à spiritibus immundis, etiam sanabantur. 18
Totáque turba quærebat ad eum accedere: virtus enim prodibat ex eo, omnesque sanabat. 19

Feriâ VI. hebdomadis IV. Jejunii. 18.
Et sublatis oculis suis ad discipulos suos, ait; O vos beati pauperes, quoniam vestrum est regnum Dei. 20
O vos beati qui nunc esuritis, quippe qui saturabimini. O vos beati, qui nunc fletis, quippe qui ridebitis. 21
O vos beati quum oderint vos homines, & separaverint vos, vobisque conviciati fuerint, & ejecerint nomen vestrum tanquam improborum propter Filium hominis. 22
Gaudete in illo die & exultate, quoniã merces vestra aucta est in coelis: sic enim faciebant patres eorũ prophetis. 23
Sed væ vobis divitibus, quoniam recepistis consolationem vestram. 24
Væ vobis O saturi, quoniam esurietis. Væ vobis nunc ridentibus, quoniam flebitis, & lugebitis. 25

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بيست چهار ذكر نام شاگردان مسيح دوازده

12 * ودران روزها عيسي † بالاي كوه رفت • ازبهر نماز • وانجا معتكف شده بود • براي نماز * وقت
13 صباح شاگردان خود را خواند • وازايشان † دوازده را بر گزيد • آنان كه نام † ايشانرا رسولان
14 خواند • * اول شمعون كه نامش صفا نهاد • واندراوس برادراو • ويعقوب • ويوحنا • وبرتلمي •
15 وفيليبوس • * ومتي • وتوما • ويعقوب پسر حلفي • وشمعون كه غيور خوانده شد • يعني با رشك •
16 17 * ويهودا يعقوب • ويهوداي سخريوطا † سپارنده • * عيسي با ايشان فرود آمد • ودر دشت † بايستاد •
وجماعت بسيار ازشاگردان • وديگران • كه ازيهود • وازاورشليم † وازساحل دريا • وصور وصيدا •
18 آمده بودند • تا سخنان † او بشنوند • وازرنجها † خود خوش شوند • * وآنان كه ازجان پليد †
19 زحمت مي كشيدند • وخوش مي شدند • * وهمه جماعت مي خواستند • كه نزديك او
بيايند • سبب آنك قوت ونيرو ازو بدر مي آمد • وهمگنانرا خوش مي كرد

XXIV. Recensio nominum discipulorum Christi duodecim.

Et in illis diebus Jesus in montem ascendit ad orandum; & illic immoratus est orationi. 12
Tempore matutino discipulos suos vocavit, & ex illis duodecim elegit, quos nomine Apostolorum vocavit. 13
Primum Simeonem, cui nomen Cepham indidit, & Andream fratrem ejus, & Jacobum, & Johannem, & Bartholomæum & Philippum: 14
Et Mattheum & Thomam & Jacobum filium Alphæi, & Simeonem, qui Zelotes dictus est, i.e. cum zelo vivens. 15
Et Judam Jacobi, & Judam Iscariotem proditorẽ. 16
Jesus cum illis descendit, et in planitie stetit: et turba multa discipulorum, et aliorum, qui ex Judæa et Hierosolyma, et à littore maris, et Tyro et Sidone, venerant ut audirent sermones ejus, et ab ægritudinibus suis sanarentur. 17
Et ii qui à spiritu impuro affligebantur: et sanati sunt. 18
Et omnis turba quærebant, ut ad eum accederent: eâ de causâ quòd potentia et virtus ab eo exiret, et omnes sanaret. 19

بيست پنج تعليم دادن مسيح شاگردانرا

20 * آنكه مسيح
بدو چشم نظر بر شاگردان كرد • وگفت خنك شما † مسكينان • كه ملكوت خدا ازان شماست •

XXV. Docet Christus discipulos.

Tunc Christus oculis intuitus est discipulos, et dixit; Beati vos pauperes: quia regnum Dei vestrum est. 20

Versio VULGATA LATINA.

12 Factum est autem in illis diebus, exiit in montem orare, & erat pernoctans
13 in oratione Dei. Et cùm dies factus esset, vocavit discipulos suos: & ele-
14 git duodecim ex ipsis (quos & Apostolos nominavit) Simonem, quem
cognominavit Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum, & Johannem,
15 Philippum, & Bartholomæum, Matthæum, & Thomam, Jacobum Alphæi,
16 & Simonem, qui vocatur Zelotes, Et Judam Jacobi, & Judam Iscariotem,
17 qui fuit proditor. Et descendens cum illis, stetit in loco campestri, & tur-
ba discipulorum ejus, & multitudo copiosa plebis ab omni Judæa, & Jeru-
18 salem, & Maritima, & Tyri, & Sidonis, Qui venerant ut audirent eum,
& sanarentur à languoribus suis. Et qui vexabantur à spiritibus immundis,
curabantur. Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exi- 19
bat, & sanabat omnes. Et ipse elevatis oculis in discipulos suos, dicebat: 20
Beati pauperes: quia vestrum est regnum Dei. Beati, qui nunc esuritis: 21
quia saturabimini. Beati, qui nunc fletis: quia ridebitis. Beati eritis cùm 22
vos oderint homines, & cùm separaverint vos, & exprobraverint, & ejece-
rint nomen vestrum tanquam malum, propter Filium hominis. Gaudete in 23
illa die, & exultate: ecce enim merces vestra multa est in cœlo: secundùm
hæc enim faciebant prophetis patres eorum. Veruntamen væ vobis divitibus, 24
quia habetis consolationem vestram. Væ vobis qui saturati estis: quia esuri- 25
etis. Væ vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis & flebitis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل العشرون *

Sectio vigesima.

12 وكان في تلك الايام قد خرج ليصلي على الجبل وكان
13 ساهرا في صلاة الله * فلما كان النهار دعا تلاميذه واختار منهم اثني عشر اولئك الذين سماهم
14 رسلا * هم سمعان الذي سماه الصخرة * واندراوس اخوه * ويعقوب * ويوحنا اخوه * وفيلبس *
15 16 وبرتولوماوس * ومتي وتوما * ويعقوب بن حلفا * وسمعان المدعو الغيور * ويهوذا بن يعقوب * ويهوذا
17 الاسخريوطي الذي صار مسلما * ثم نزل معهم ووقف في موضع مرج مع جمع تلاميذه
18 وكثيرين من الشعب ومن جميع اليهودية ويروشليم وساحل صور وصيدا * الموافين ليسمعوا
19 منه ويشفيهم من امراضهم * والذين كانوا معذبين من الارواح النجسة كان يبريهم * وكان
20 الجمع يطلبون ان يلمسوه لان قوة كانت تخرج منه ويبري جميعهم * ورفع عينيه الى
21 تلاميذه وقال لهم طوباكم ايها المساكين بالروح فان لكم ملكوت الله * طوباكم ايها الجياع
22 الان فانكم ستشبعون * طوباكم ايها الباكون الان فانكم ستضحكون * طوباكم اذا ابغضكم
23 الناس وطردوكم وعيروكم واخرجوا اسماءكم مثل الاشرار من اجل ابن الانسان * افرحوا في ذلك
24 اليوم وتهللوا فان اجركم عظيم في السماء * هكذا ايضا كان اباوهم يصنعون بالانبياء * لكن
25 الويل لكم ايها الاغنياء فانكم قد اخذتم عزاكم * الويل لكم ايها الشباع الان فانكم
ستجوعون * الويل لكم ايها الضاحكون الان فانكم ستبكون وتحزنون *

Et factum est in illis diebus, exiit ad 12
orandum supra montem, & erat vigilans
in oratione Dei. Et cùm factus esset di- 13
es, vocavit discipulos suos, & elegit ex
eis duodecim illos quos nominavit Apo-
stolos. Et sunt, Simon, quem vocavit 14
Petram, & Andreas frater ejus, & Ja-
cobus, & Johannes frater ejus, & Phi-
lippus, et Bartholomæus, Et Matthæus, 15
et Thomas, et Jacobus filius Halphæi,
et Simon vocatus Zelotes, Et Judas fi- 16
lius Jacobi, et Judas Iscariotes, qui se
fecit proditorem. Deinde descendit cum 17
eis, et stetit in loco prati cum cœtu disci-
pulorum suorum, et multis de populo, et
ex tota Judæa, et Jerusalem, et mari-
timis Tyri, et Sydonis, Venientibus ut 18
audirent ab eo, et sanaret eos ab infirmi-
tatibus eorum: et qui erant vexati à
spiritibus immundis, curabat eos. Et 19
turba quærebat tangere eum, quia virtus
exibat de illo, et sanabat omnes. Et 20
elevavit oculos suos in discipulos suos,
et dixit eis; Beatos vos ô pauperes in
spiritu, quoniam vestrum est regnum
Dei. Beati vos ô esurientes nunc; quo- 21
niam vos saturabimini. Beati vos ô
flentes nunc, quoniam ridebitis. Bea- 22
ti vos cùm oderint homines, et perse-
cuti fuerint vos, et contumeliis affe-
cerint vos, et produxerint nomina ve-
stra tanquam improborum, propter fi-
lium hominis. Gaudete in illa die, 23
et exultate, quoniam merces vestra
magna est in cœlo. Sic etiam patres
eorum faciebant prophetis. Verùm væ 24
vobis ô divites: quia jam recepistis
consolationem vestram. Væ vobis ô
saturi nunc, quia vos esurietis. Væ 25
vobis, ô ridentes nunc, quia vos
flebitis, et tristabimini.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወእምዝ: ኮነ: በውእቱ: መዋዕል: ዓርገ: ውስተ: ደብር: ይጸሊ: ወያሰሊ: በጸሎተ:
ኀበ: እግዚአብሔር:፡፡፡ በእንተ: ዘኅሮ: ለዘዞሙ: ለሐዋርያት:፡፡፡
13 ወጸቢሖ: ጸውዖሙ: ለአርድእቲሁ: ወሀረየ: ዓሠርተ: ወክልኤተ: እምኔሆሙ: ወሰመዮ
14 ሙ: ሐዋርያተ:፡፡፡ ስምዖን: ዘተሰምየ: ጴጥሮስ: ወእንድርያስ: እኁሁ: ያዕቆብ: ወዮ
15 ሐንስ: እኁሁ: ወፊልጶስ: ወበርተ: ለሜዎስ:፡፡፡ ወማቴዎስ: ወቶማስ: ወያዕቆብ: ዘእ
16 ልፍዮስ: ወስምዖን: ዘይብልዎ: ቀናኢ:፡፡፡ ወይሁዳ: ዘያዕቆብ: ወይሁዳ: ሰስቆሮታዊ:
17 ዘዓለዎ: ለግብሉ:፡፡፡ ወወረደ: ምስሌሆሙ: ወቆመ: ውስተ: ገደም: ወብዙኃ: ሰብ
እ: እምአርድኢሁ: ወብዙኃን: ጥቀ: እምሕዝብ: ወእምኵሉ: ይሁደ: ወኢየሩሳሌ
18 ም: ወጲረልዩ: ወጲረልያስ: ወጢሮስ: ወሲደና: እለ: መጽኡ: ይስምዕዎ: ወይትፈወ
19 ሱ: እምደዌሆሙ:፡፡፡ ወእለሂ: ለጋንንት: እኩያን: የሐይዉ:፡፡፡ ወኵሎሙ: ሰሕዘ
ብ: ይፈቅድዎ: ይግስስዎ: እስመ: ኀይል: ይወፅእ: እምኔሁ: ወያሐዩ: ለኵሉ:፡፡፡
በእንተ: ብፁዓን:፡፡፡ ወውእቱሰ: ሐኝ
20 ሠአ: ለዐይንቲሁ: ኀበ: ለአርድኢሁ: ወይቤሎሙ: ብፁዓን: ነዳያን: እስመ: ሎሙ: ይ
21 እቲ: መንግሥተ: እግዚአብሔር:፡፡፡ ብፁዓን: እለ: ይርኅቡ: ይእዜ: እስመ: ይጸ
22 ግቡ:፡፡ ብፁዓን: እለ: ይበኪዩ: ይእዜ: እስመ: ይትፌሥሁ: ወይሥሕቁ:፡፡፡ ብፁዓ
ን: አንትሙ: ሶበ: ይጸልኡክሙ: ሰብእ: ወይፈልጡክሙ: ወይዌእሉክሙ: ወያወፅኡ:
23 ለክሙ: ስመ: እኩየ: በእንተ: ወልደ: እጓለ: እመ: ሕያው:፡፡፡ ትፍሥሑ: ወተሐሠ
ዩ: ይእተ: ሌሊተ: ወእንፈርዐጹ: እስመ: ብዙኅ: ዕሴትክሙ: በሰማያት: እስመ: ከ
24 ማሁ: ረሰይዎሙ: ለነቢያት: ለበዊሆሙ:፡፡፡ ወበሕቱ: ሌሌክሙ: ለአብዕልት: እ
25 ስመ: ሰጋፕክሙ: ትፍሥሕተክሙ:፡፡፡ ሌሌክሙ: እለ: ትጸግቡ: ይእዜ: እስመ: ት
ርኅቡ:: ሌሌክሙ: ለእለ: ትሥሕቁ: ይእዜ: እስመ: ትበኪዩ: ወትልሕዉ:፡፡፡

Et tunc factum est in illo tempore, ascendit in montem orare: & pernoctabat 12
in oratione apud Deum.

De præcipiendis Apostolis.

Et manè vocavit discipulos suos, & elegit duodecim ex illis, & nominavit eos 13
Apostolos: Simonem, qui nominatus est Petrus, & Andream fratrem ejus, Ja- 14
cobum & Johannem fratrem ejus, & Philippum, & Barthlomæum, Et Mathæum, 15
& Thomam, & Jacobum Alphæi, & Simonem quem vocant æmulatorem, Et 16
Jehudam Jacobi, & Jehudam Iscariotem, qui perfidè egit & prodidit eum. Et 17
descendit cum iis, & stetit in deserto, & multi homines à discipulis suis, & per-
multi ex populo, & ex tota Judæa, & Hierusalem, & Piralio, & Piraliâ, & Tyro
& Sidone: Qui venerunt audire eum, & sanari à morbis suis: Et *qui vexaban-* 18
tur dæmonibus malis, sanescebant. Et totus populus quærebat tangere eum: quia 19
virtus exibat ab illo, & sanabat omnes.

De Beatitudinibus.

Et ipse levavit oculos suos ad discipulos suos, & dixit iis; Beati pauperes: quia 20
illorum est regnum Dei. Beati esurientes nunc: quoniam saturabuntur. Beati 21
flentes nunc: quia gaudebunt & ridebunt. Beati vos *eritis*; quum oderint vos 22
homines, & separaverint vos, & exprobraverint vobis, & emiserint de vobis
nomen malum propter Filium hominis. Gaudete & exultate illo die, & salite: 23
quia multa *est* merces vestra in cœlis, quoniam similiter fecerunt prophetis
patres eorum. Sed væ vobis divitibus: quia plenè recepistis consolationem ve- 24
stram. Væ vobis qui saturati estis nunc: quia esurietis. Væ vobis ridentibus 25
nunc: quia flebitis & lugebitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 خنك شما كه اين ساعت گرسنه شديد * كه سير شويد * خنك شما كه اين ساعت * در
22 گريستيد * كه بخنديد * خنك شما وقتي * كه مردم شما را دشمن دارند * وشما را دور
23 اندازند * وبر شما عيب كنند * ونام شما بشومي * بدر اورند * عوض فرزند آدمي * دران روز
شاد وخرم شويد * كه مزد شما در آسمان بسيارست * وپدران ايشان نيز اين چنين با پيغمبران
مي كردند *

بيست ششم در نكوهش توانگران ومال داران

24 25 * واي بر شما توانگران كه كراي شما يافتيد * واي بر شما سيران كه گرسنه شويد * واي
بر شما كه در خنده ايد عاقبت * بگرييد * واندوهناك شويد *

Beati vos qui hâc horâ esuritis: 21
quia saturabimini. Beati vos qui
hâc horâ in fletu estis, quia ride-
bitis: Beati estis, quo tempore 22
etiam homines vos odio habue-
rint, et expulerint vos, et vos igno-
miniâ affecerint, et nomen vestrum
malignè extulerint propter Filium
hominis. In illo die gaudete et læ- 23
tamini; quia merces vestra in cæ-
lo multa est: et patres eorum et-
iam similiter cum prophetis ege-
runt.

XXVI. In vituperationem di-
vitum & opulentorum.

Væ vobis divitibus, quia merce- 24
dem vestram reperistis. Væ vobis 25
saturis, quia esurietis. Væ vobis
qui in risu estis: posteà lugebitis
et mæsti eritis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΖ'.

Væ vobis cùm benè vobis dixerint omnes homines: secundùm hæc enim fa-
26 (μ) Οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐ-
ciebant pseudoprophetis patres eorum. Sed vobis dico audientibus
27 ποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. (ν) Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσι,
Diligite inimicos vestros, benefacite odio habentibus vos: Benedicite
28 Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς· Εὐλογεῖτε
maledicentibus vobis, & orate pro calumniantibus vos.
τοὺς καταρωμένους (ξ) ὑμῖν, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
Percutienti te in maxillam, præbe & alteram. Et ab auferente tuum
29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου
vestimentum, & tunicam ne prohibueris: Omni autem petenti te, da: &
30 τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν (ο) χιτῶνα μὴ κωλύσῃς· Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ
ab auferente tua, ne repetas. Et prout vultis ut faciant vobis
31 ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. Καὶ καθὼς θέλετε (π) ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν
homines, & vos facite illis similiter. Et si diligitis diligentes
32 οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας
vos, quæ vobis gratia est? etenim peccatores diligentes se diligunt.
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
Et si benefeceritis benefacientibus vobis, quæ vobis gratia est? etenim pecca-
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρ-
tores hoc ipsum faciunt. Et si mutuum dederitis à quibus speratis recipere, quæ
34 τωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν (ρ) δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία
vobis gratia est? Etenim peccatores peccatoribus fœnerantur, ut recipiant
ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ (σ) οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι
æqualia. Veruntamen diligite inimicos vestros, & benefacite, & mutuum date,
τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, 35
nihil sperantes: & erit merces vestra multa, & eritis filii Altissimi:
μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν (τ) πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ (υ) τοῦ ὑψίστου·
quia ipse benignus est super ingratos & malos. Estote ergò misericordes,
ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, 36
sicut & Pater vester misericors est. Et ne judicate, & non judicabimini:
καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. Καὶ μὴ (φ) κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· 37
Ne condemnate, & non condemnabimini: Absolvite, & absolvemini. Date,
μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. Δίδοτε, 38
& dabitur vobis: Mensuram bonam, confertam, & coagitatam, &
καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον, καὶ σεσαλευμένον, καὶ
supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Quippe eâ mensurâ quâ mensi fueritis,
ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε,
remetietur vobis. Dicebat autem similitudinem ipsis; Nunquid potest cæcus
ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς 39
cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadent?
τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται;

MS. A. (μ) Οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς πάντες (ν) Ἀλλὰ (ξ) ὑμᾶς, προσεύχεσθε (ο) χιτῶνά σου μὴ (π) ἵνα ποιῶσιν ὑμᾶς οἱ (ρ) δανείζετε (σ) ἁμαρτωλοὶ (τ) πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ (υ) ὑψίστου· (φ) κρίνετε, ἵνα μὴ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 ܘܝ ܠܟܘܢ ܟܕ ܢܗܘܘܢ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܕܫܦܝܪܬܐ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܐܒܗܬܗܘܢ܀
27 ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܫܡܘܥܐ ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ ܘܥܒܕܘ ܫܦܝܪܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܢ ܠܟܘܢ܀
28 ܘܒܪܟܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܛܝܢ ܠܟܘܢ ܘܨܠܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܩܛܝܪܐ܀
29 ܘܠܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟ ܥܠ ܦܟܟ ܩܪܒ ܠܗ ܐܚܪܬܐ ܘܡܢ ܡܢ ܕܫܩܠ ܡܪܛܘܛܟ ܠܐ ܬܟܠܝܘܗܝ ܐܦ ܟܘܬܝܢܟ܀
30 ܠܟܠ ܕܫܐܠ ܠܟ ܗܒ ܠܗ ܘܡܢ ܡܢ ܕܫܩܠ ܕܝܠܟ ܠܐ ܬܬܒܥ܀
31 ܘܐܝܟܢܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ܀
32 ܐܢ ܓܝܪ ܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܟܘܢ ܐܝܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ ܐܦ ܓܝܪ ܚܛܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗܘܢ ܪܚܡܝܢ܀
33 ܘܐܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܠܟܘܢ ܛܒܬܐ ܐܝܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ ܐܦ ܚܛܝܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ܀
34 ܘܐܢ ܡܘܙܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܢ ܕܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܬܦܪܥܘܢ ܡܢܗ ܐܝܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ ܐܦ ܚܛܝܐ ܠܚܛܝܐ ܡܘܙܦܝܢ ܕܗܟܘܬ ܢܬܦܪܥܘܢ܀
35 ܒܪܡ ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ ܘܛܐܒܘ ܠܗܘܢ ܘܐܘܙܦܘ ܘܠܐ ܬܦܣܩܘܢ ܣܒܪܐ ܕܐܢܫ ܘܢܗܘܐ ܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܘܬܗܘܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܪܡܐ ܕܗܘ ܒܣܝܡ ܥܠ ܒܝܫܐ ܘܥܠ ܟܦܘܪܐ܀
36 ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܡܪܚܡܢܐ ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܡܪܚܡܢܐ ܗܘ܀
37 ܠܐ ܬܕܘܢܘܢ ܘܠܐ ܬܬܕܝܢܘܢ ܠܐ ܬܚܝܒܘܢ ܘܠܐ ܬܬܚܝܒܘܢ ܫܪܘ ܘܢܫܬܪܐ ܠܟܘܢ܀
38 ܗܒܘ ܘܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܒܟܝܠܬܐ ܛܒܬܐ ܘܡܪܥܥܬܐ ܘܡܫܦܥܬܐ ܢܪܡܘܢ ܒܥܘܒܝܟܘܢ ܒܗܝ ܓܝܪ ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ ܠܟܘܢ܀
39 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ ܠܡܐ ܡܫܟܚ ܣܡܝܐ ܠܣܡܝܐ ܠܡܕܒܪܘ ܠܐ ܬܪܝܗܘܢ ܒܓܘܡܨܐ ܢܦܠܝܢ܀

Væ vobis, quum benè dixerint de vobis homines; sic enim faciebant pseudoprophetis 26
patres eorum. At vobis dico qui auditis, 27
Diligite inimicos vestros, & benefacite iis
qui oderunt vos. Et benedicite iis, qui vo- 28
bis malè precantur; & orate pro iis, qui vos
per vim abducunt. Et qui percusserit tibi 29
maxillam, præbe ei alteram: & ab eo qui
abstulerit pallium tuum, ne tuam etiam tuni- 30
cam prohibeto. Cuilibet poscenti à te, dato: & ab eo qui abstulerit quod tuum est,
ne repetito. Et prout vultis faciant vobis 31
homines, itidem & vos eis facite. Si enim 32
diligitis eos qui diligunt vos, quænam est
gratia vestra? quandoquidem & peccatores, eos à quibus diliguntur, amant. Et si 33
benefeceritis iis, qui benefaciunt vobis,
quænam est gratia vestra? quandoquidem
& peccatores itidem faciunt. Et si mutu- 34
um dederitis ei, à quo putatis vobis repensum iri, quænam est gratia vestra? Nam etiam flagitiosi flagitiosis mutuû dant, ut æquè
recipiant. Verùm diligite inimicos vestros, 35
& benefacite eis, mutuúmque date, neque
frustretis expectationem ullius: & erit copiosa merces vestra, eritísque filii Altissimi,
quippe qui suavis sit erga improbos & ingratos. Estote ergò misericordes, sicut & pater 36
vester misericors est.

Ad vesperas quartâ Feriâ hebdomadis primæ Jejunii, ac de Patribus. 19.

Ne judicate, & non judicabimini: ne con- 37
demnate, & non condemnabimini; absolvite, & absolvemini. Date, & dabitur vo- 38
bis: mensurâ optimâ & compressâ, profusâque injicient in sinum vestrum. Eâdem
enim mensurâ quâ metimini, remensum fiet
vobis. Et subdidit eis Jesus parabolam, 39
Num potest cæcus cæcum ducere? nónne
ambo in foveam cadent?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * واي بران دم كه مردم براي شما نيكي كويند *زيرا پدران ايشان با پيغمبران † دروغ چنان
مي كردند

بيست هفت پيش همه كس فروتن بودن

27 * شما را مي كويم اي شنوندكان دشمنان خود را دوست داريد * وهر چه نيكترست بكنيد †
28 با ايشان * كه بشما را نخواهند * * وافرين كنيد بر ايشان * كه بر شما † نفرين كنند * ونماز
كنيد بر ايشان كه شما را بقهر وسخره برند *

بيست هشت براي بردباري

29 * هر كه بر روي تو بزند * تو روي ديكر پيش او دار * وهر كه قباي † تو بستاند * تو پيراهنت و
30 نيز بدو ده * * وهر كه ازتو بخواهد * بدو بخش * وهر كه چيز ترا بستاند اورا تقاضا مكن *
31 * اينچنانك مي خواهيد كه مردم ديكر با شما كنند * شما نيز با ايشان كنيد * * واكر
32 دوست داريد آن كسانرا كه شما را دوست دارند فضل شما كدامينست * كنه كاران
33 نيز دوين كارند * * واكر نيكي بديشان كنيد كه با شما نيكي كنند * فضل
34 شما چه باشد * كنه كاران نيز همين مي كنند * * واكر بكسي قرض دهيد باميد *
انك باز خواهيد * چه ثواب شما را باشد * كنه كاران وسود خوران نيز قرض دهند * وباز ستانند *

Væ illi momento, quo homines de vobis bonum dixerint: quoniam patres ipsorum cum pseudoprophetis sic fecerunt. 26

XXVII. Coram omni homine demitti.

Vobis dico, ô auditores, inimicos vestros diligite, & optimum quid facite cum eis, qui vobis bene non volunt. Et benedicite iis, qui vobis maledicunt, & orate pro iis, qui vos vi & compulsione ferunt. 27 28

XXVIII. De patientia.

Quicunque tibi maxillam percusserit, tu maxillam alteram ei præbe: & quicunque tunicam tuam tollit, tu indusium tuum etiam illi da. Et quicunque à te petierit, illi largitor: & quicunque rem tuam abstulerit, ab eo ne exigas. Quemadmodum vultis ut homines alii vobiscum agant, vos etiam cum illis agite. Si enim amore complectimini eos, qui vos amore complectuntur, quid eximii vobis est? Peccatores etiam idem exercent. Et si bonum illis facitis, qui vobis bonum faciunt, excellentia vestra quænam erit? Peccatores etiam idem faciunt. Et sicut mutuò datis, cum spe hac, fore ut repetatis, quid præmii vobis erit? Peccatores & publicani etiam mutuò dant, & recipiunt. 29 30 31 32 33 34

Versio VULGATA LATINA.

26 Væ cùm benedixerint vobis homines : secundùm hæc enim faciebant pseudopro-
27 phetis patres eorum. Sed vobis dico, qui auditis; Diligite inimicos vestros, be-
28 nefacite his qui oderunt vos. Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro
29 calumniantibus vos. Et qui te percutit in maxillam, præbe & alteram. Et ab
30 eo, qui aufert tibi vestimentum, etiam tunicam noli prohibere. Omni autem
31 petenti te, tribue : & qui aufert quæ tua sunt, ne repetas. Et prout vultis ut faci-
32 ant vobis homines, & vos facite illis similiter. Et si diligitis eos, qui vos dili-
33 gunt, quæ vobis est gratia ? nam & peccatores diligentes se diligunt. Et si be-
nefeceritis his, qui vobis benefaciunt, quæ vobis est gratia ? siquidem & pecca-
34 tores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his, à quibus speratis recipere : quæ
gratia est vobis ? nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, ut recipiant
æqualia. Veruntamen diligite inimicos vestros : benefacite, & mutuum date, 35
nihil indè sperantes : & erit merces vestra multa, & eritis filii Altissimi, quia
ipse benignus est super ingratos & malos. Estote ergò misericordes, sicut & 36
Pater vester misericors est. Nolite judicare, & non judicabimini : nolite con- 37
demnare, & non condemnabimini. Dimittite, & dimittemini. Date, & dabi- 38
tur vobis : mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & supereffluentem
dabunt in sinum vestrum. Eâdem quippe mensurâ, quâ mensi fueritis, remeti-
etur vobis. Dicebat autem illis & similitudinem ; Numquid potest cæcus cæ- 39
cum ducere ? nonne ambo in foveam cadunt ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * الويل لكم اذا قال الناس فيكم قولا حسنا فان اباءهم هكذي فعلوا بالانبياء الكذبة *
27 28 * لكني اقول لكم ايها السامعون احبوا اعداءكم واحسنوا الى من يبغضكم * باركوا
لاعنيكم وصلوا على من يطردكم * ومن لطمك على خدك حول له الاخر * ومن اخذ 29
30 31 ثوبك فلا تمنعه رداءك * وكل من سالك فاعطه ولا تطالب من ياخذ مالك * وكما تحبون ان
يفعل الناس بكم فكذلك اصنعوا انتم بهم * فان كنتم انما تحبون من يحبكم فاي اجر 32
لكم * ان الخطاة يحبون من يحبهم * وان كنتم انما تحسنون الى من يحسن اليكم فاي فضل 33
لكم * ان الخطاة ايضا يصنعون هكذي * فان كنتم انما تقرضون الذين تؤملون ان 34
تستوفوا منهم فاي فضل لكم * ان الخطاة ايضا يقرضون الخطاة لياخذوا منهم العوض *
* لكن احبوا اعداءكم واحسنوا اليهم واقرضوا ولا تقطعوا رجاء احد ليكون اجركم 35
كبيرا وتكونوا بني العلي * لانه رحيم على غير المنعمين والاشرار * وكونوا رحماء مثل ابيكم 36
الرحيم * لا تدينوا فما تدانوا * [ولا توجبوا الحكم على احد فما يحكم عليكم] اعفوا يعفر 37
لكم * اعطوا فتعطوا بكيال صالح مملو فايض مهزوز ملقى في حضونكم * لانه بالكيل 38
الذي تكيلون يكال لكم * الفصل الحادي والعشرون * ثم قال لهم 39
مثلا اخر هل يستطيع اعمى ان يقود اعمى اليس يقعان كلاهما في حفرة *

Væ vobis cùm dixerint homines de vobis verbum jucundum, quia patres eorum sic fecerunt prophetis falsis. 26
Sed ego dico vobis, O auditores, Diligite inimicos vestros, & benefacite iis qui oderunt vos. 27
Benedicite maledicentibus vobis, et 28
orate pro iis qui persequuntur vos. 29
Et qui percusserit te super genam tuam, verte ei alteram: & ei qui acceperit vestem tuam, ne denges pallium tuum.
Et 30
quicunque petierit à te, da illi: & ne repetas ab eo qui accipit bona tua.
Et 31
quemadmodum optatis ut faciant homines erga vos, sic agite vos erga illos.
Et 32
verò si diligatis eos qui diligunt vos, quæ merces erit vobis? nam peccatores diligunt eum qui diligit eos.
Et si bene 33
feceritis eis, qui benefaciunt vobis, quæ excellentia erit vobis? Sanè peccatores etiam faciunt sic.
Et quidem si mutuum 34
dederitis iis, à quibus speratis vos recuperaturos, quæ præstantia erit vobis? nam peccatores etiam mutuum dant peccatoribus, ut accipiant ab eis compensationem.
Verùm diligite inimicos ve- 35
stros, & benefacite illis: & mutuum date: & ne frandetis spem ullius: ut sit merces vestra magna, & sitis filii Altissimi, quia ipse est misericors erga non beneficos & malos.
Estote igitur miseri- 36
cordes instar patris vestri misericordis.
Ne judicetis, & non judicabimini: [& ne 37
condemnetis alienum, & non condemnabimini.] Dimittite, & dimittetur vobis.
Date, et dabitur vobis in mensura 38
bona, plena, superabundante, agitata, projecta in sinus vestros. Quoniam in mensura qua metiemini, metietur vobis.

Sectio vigesima prima.

Deindè dixit illis similitudinem aliam: 39
Nunquid potest cæcus ducere cæcum? nonne cadent ambo in foveam?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ሌሴሰክሙ፡ሶበ፡ሠናየ፡ይብል፡ሰብእ፡ሳዕሌክሙ፡እስመ፡ከማሁ፡ረሰይዎሙ፡ለሐሳውያነ፡
27 ነቢያት፡ለአበዊሆሙ፡፡ ወለክሙሰ፡አብለክሙ፡ለእለ፡ትሰምዑኒ፡ላፍቅሩ፡ጸላእት
28 ክሙ፡ወግበሩ፡ሠናየ፡ለእለ፡ይፀረሩክሙ፡፡ [ባርክዎሙ]፡ ለእለ፡ይረግሙክሙ፡ ወጸ
29 ልዩ፡ ደበ፡ እለ፡ ይትሔገሉክሙ፡፡ ወለዘዚ፡ ጸፍዐከ፡ መልተሕከትከ፡ መጥዎ፡
30 ካልእታ፡፡ ወለዘዚ፡ ነሥአከ፡ ልብሰከ፡ ክደንከዚ፡ ሊትክልኦ፡፡ ለኵሉ፡ ዘሰአ
31 ለከ፡ሃቦ፡ ወለዘዚ፡ ሄደከ፡ ንዋየከ፡ ሊትክሰኦ፡፡ ወበከመ፡ ትፈቅዱ፡ ይግበሩ፡ ለ
32 ክሙ፡ሰብእ፡ከማሁ፡ግበሩ፡ሎሙ፡አንትሙኒ፡፡ ወእመሰ፡ ያእሙ፡ ዘአፍቀረክሙ፡
ላፍቀርዎሙ፡ምንትኑ፡እንከ፡ዕሴትክሙ፡ኃጥኣንኒ፡ ዘሰ፡ይገብሩ፡ዘላፈቅሮሙ፡ ያፈቅ
33 ሩ፡፡ ወእመኒ፡ላሠናይክሙ፡ለእለ፡ያሠንዩ፡ለክሙ፡ምንትኑ፡እንከ፡ዕሴትክሙ፡ኃጥኣ
34 ንኒ፡ ከማሁሰ፡ይገብሩ፡፡ ወእመኒ፡ለቀሕክሙ፡ እምኀበ፡ ዘትሴፈዉ፡ ትትፌደዩ፡
ምንትኑ፡ ዕሴትክሙ፡ ኃጥኣንኒ፡ ይሌቅሕዎሙ፡ ለኃጥኣን፡ ከመ፡ ይትፌደይዎሙ፡
35 ዕሩየ፡፡ ወይእዜኒ፡ አፍቅሩ፡ ጸላእተክሙ፡ ወአሠንዩ፡ ሎሙ፡ ወለቅሑ፡ እንዘ፡
ሊትሴፈዉ፡ ትትፌደዩ፡ ወይከውን፡ ብዙኀ፡ ዕሴትክሙ፡ ወትከውኑ፡ ውሉደ፡ ለልዑል፡
36 እስመ፡ ውእቱ፡ ኄር፡ላዕለ፡ ኄራን፡ ወላዕለ፡እኩያን፡፡ ወኩኑ፡ መሐሪያነ፡ ከመ፡
37 አቡክሙ፡ ሰማያዊ፡እስመ፡መሐሪ፡ ውእቱ፡፡ ወሊትኰንኑ፡ ከመ፡ ሊትትኰነኑ፡፡
38 ወሊትግፍዑ፡ ወሊይግፍዑክሙ፡ ላሕ.ይዉ፡ ወያሐ.ይዉክሙ፡፡ ሀቡ፡ ወይሁቡ
ክሙ፡ መሰፈርተ፡ ሠናየ፡ ወምሉአ፡ ምሉአ፡ ወዝሕዙኀ፡ ወንሕኑሐ፡ ይሁቡክሙ፡
39 ውስተ፡ ሕፅንክሙ፡ ወበመስፈርት፡ ዘሰፈርክሙ፡ ይሰፍሩ፡ ለክሙ፡፡ ወመሰለ፡ሎ
ሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ይክልኑ፡ ዕዉር፡ ለዕዉር፡ መሪሖቶ፡ አኮኑ፡ ክልኤሆሙ፡
ይወድቁ፡ ውስተ፡ ግብ፡፡

Væ vobis quum bonum dixerit populus de vobis : quia similiter fecerunt 26
pseudoprophetis patres eorum. Et vobis dico audientibus me, Diligite ini- 27
micos vestros, & facite bonum iis qui oderunt vos. [Benedicite] maledicenti- 28
bus vobis, & orate pro calumniantibus vos. Et percutienti te *in* maxillam 29
tuam præbe alteram, & ab eo qui abstulit tibi vestimentum, tunicam tuam etiam
ne prohibeas. Omni qui petiit te, dato ; & ei qui abstulit tibi bona tua, ne pro- 30
hibeas. Et prout vultis ut faciat vobis homo, similiter facite illis vos. Et si 31
solummodò eos qui dilexerunt vos dilexistis, quæ igitur merces vestra ? peccato- 32
res etiam hoc faciunt, se diligentes diligunt. Et si benefeceritis iis qui benefa- 33
ciunt vobis ; quænam igitur merces vestra ? peccatores similiter faciunt. Et si 34
mutuum dederitis his à quibus speratis quod retribuent, quænam merces vestra?
peccatores mutuum dant peccatoribus, ut retribuant iis æqualia. Et nunc diligi- 35
te inimicos vestros, & benefacite iis, & mutuum date non sperantes quòd retri-
buetur, & erit magna merces vestra, & eritis filii Altissimi, quia ipse bonus
est super bonos & super malos. Et estote misericordes sicut pater vester 36
cœlestis, quia misericors est. Et ne judicate ut ne judicemini, ne faciatis 37
injuriam & non facient injuriam vobis ; serva, & servabunt vos. Date, &
dabunt vobis : mensuram bonam & plenam plenam, & impulsam, & coagitatam 38
dabunt in sinum vestrum : & in qua mensura mensi estis, metientur vobis. Et 39
parabolicè loquutus est iis, & dixit iis ; Potéstne cæcus cæcum ducere ? nonne
ambo cadent in foveam ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * باید که شما دشمنان خودرا دوست دارید * وبا ایشان خوش باشید * وقرضشان بدهید وکسی
را نا امید مگردانید * که مزد شما بسیار شود * وفرزندان بلندی خوانده شوید * بر بدان
36 وبر کافران * خیر اندیشید * وبا شفقت باشید * چنانک پدر شما بر همه شفقت می کند
37 * داوری مکنید تا در داوری نیفتید * بیست نه سپارش برای داوری
بر کسی گناه مگیرید * تا کسی بر شما گناه نگیرد * ازاد کنید * تا شما نیز ازاد شوید *
38 * بخشید * تا شما را نیز بخشند * ودر پیمانه * نیک وفراخ * وبالامال * در دامن شما بریزند * بدان
39 † پیمانه که پیمایید برای شما پیموده شود * سی مثل نابینا * وبرای ایشان
مثلی اورد * که چون نابینا راهبر ودلیل † نابینا شود * زود بینی که هر دو † درچاه افتند *

Oportet ut vos inimicos vestros di- 35
ligatis, & illis benigni sitis, & mutuò illis detis, & quempiam desperabundum ne faciatis: quia merces vestra multa erit, & filii Excelsi vocati eritis. In malos & ingratos Bene- 36
voli & misericordia affecti estote, quemadmodum Pater vester omnibus misericordiam facit.

XXIX. Præceptum de judicio.

Judicium ne faciatis, ut in judici- 37
um non incidatis : cuipiam crimen ne inferatis, ne quis vobis crimen inferat : absolvatis, ut vos etiam ab-
soluti sitis. Donate ut vobis etiam 38
donetur, & mensurâ bonâ, & amplâ, & redundante, in sinum vestrum infundant: eâdem enim mensurâ quâ metimini, vobis mensuratum erit.

XXX. Parabola cæci.

Et illis parabolam protulit; Cùm cæ- 39
cus, inquit, viæ dux & monstrator cæco fuerit, citò videbis, quòd ambo in foveam cadant.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΗ΄.

Non est discipulus super magistrum *suum*: perfectus autē omnis erit sicut ma-
40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ δι-
gister ejus. Quid autem vides festucam *que* in oculo fratris tui,
41 δάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
et trabem quæ in *proprio* oculo non *animadvertis*? Aut quomodo potes dicere
42 τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν
fratri tuo; Frater, sine ejiciam festucam *que* in oculo tuo, ipse
τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς
in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primùm trabem
τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν
de oculo tuo, & tunc perspicies *ejicere* festucam in oculo
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
fratris tui. Non enim est arbor *pulchra faciens fructum putrem*: Neque arbor
43 ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον
putris faciens fructum *pulchrum*. Unaquæque enim arbor de *proprio* fructu cogno-
44 σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώ-
scitur: Neque enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam.
σκεται· Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum:
45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
& malus homo de malo thesauro *cordis sui* profert ma-
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονη-
lum. Ex enim abundantia cordis loquitur os *ejus*. Quid autem
46 ρόν. ἐκ (χ) γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ
me vocatis; Domine, Domine: & non facitis quæ dico? Omnis *veniens* ad
με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός 47
me, & *audiens* meos sermones, & *faciens* eos, ostendam vobis cui sit similis.
με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.
Similis est homini ædificanti domum, qui fodit *& profundam fecit*, & posuit fun-
Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θε- 48
damentum supra petram: Inundatione autem factâ, illisum est flumen
μέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ
domui illi, & non potuit movere eam: fundata erat enim supra petram.
οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
At audiens & non faciens, similis est homini ædificanti domum super terram
Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν 49
sine fundamento, *cui* illisus est fluvius, & continuò cecidit: & facta est ruina
χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε· καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα
domûs illius magna.
τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

CAP. VII. ζ΄.

Postquàm autem implevit omnia verba sua in aures plebis, Intra-
1 (α) Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλ-
vit in Capharnaum. Centurionis autem cujusdā servus malè habens *futurus*
θεν εἰς Καπερναούμ. Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελ- 2
erat *interire*, qui erat illi pretiosus.
λε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

MS.A. (χ γὰρ περισσεύματος καρδίας Κεφ. ζ΄. MS.A. (α) Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ. ܟܠ ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܓܡܝܪ. ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ.
41 ܡܢܐ ܕܝܢ ܚܙܐ ܐܢܬ ܓܠܐ ܕܒܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ.
42 ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܚܘܟ ܐܚܝ ܫܒܘܩ ܐܦܩ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܗܐ ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ. ܢܣܒ ܒܐܦܐ ܐܦܩ ܠܘܩܕܡ ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ.
43 ܠܐ ܐܝܬ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ. ܐܦܠܐ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܛܒܐ.
44 ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܗܘ ܡܬܝܕܥ. ܠܐ ܓܝܪ ܠܩܛܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ ܬܐܢܐ. ܘܐܦܠܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܩܛܦܝܢ ܥܢܒܐ.
45 ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܛܒܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܝܬܝܪܘܬ ܠܒܐ ܓܝܪ ܡܡܠܠܢ ܣܦܘܬܐ.
46 ܡܢܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ. ܘܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
47 ܟܠ ܐܢܫ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܫܡܥ ܡܠܝ ܘܥܒܕ ܠܗܝܢ. ܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܕܡܐ.
48 ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܐ. ܘܚܦܪ ܘܥܡܩ. ܘܣܡ ܫܬܐܣܬܐ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܘܟܕ ܗܘܐ ܡܠܝܐ. ܢܩܫܘ ܢܗܪܐ ܒܒܝܬܐ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܠܡܙܝܥܘܬܗ. ܫܬܐܣܬܗ ܓܝܪ ܥܠ ܫܘܥܐ ܣܝܡܐ ܗܘܬ.
49 ܘܗܘ ܕܫܡܥ ܘܠܐ ܥܒܕ. ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܥܦܪܐ ܕܠܐ ܫܬܐܣܬܐ. ܘܟܕ ܢܩܫܘ ܒܗ ܢܗܪܐ. ܡܚܕܐ ܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ.

* ܩܘܠܐܣ *

1 ܘܡܐ ܕܫܠܡ ܟܠܗܝܢ ܡܠܘܗܝ ܠܡܫܡܥܬܗ ܕܥܡܐ. ܥܠ ܠܟܦܪܢܚܘܡ.
2 ܘܥܒܕܗ ܕܩܢܛܪܘܢܐ ܚܕ ܟܪܝܗ ܗܘܐ ܕܡܐ ܗܘܐ ܕܢܡܘܬ. ܘܝܩܝܪ ܗܘܐ ܠܗ.

Non est discipulus præstantior magistro: verùm enimverò quisquis perfectissimus, erit instar magistri sui. 40
Quid enim intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabs autem quæ est in oculo tuo, non apparet tibi? 41
Vel quomodo potes dicere fratri tuo, Frater mi, sine ejiciam festucam ex oculo tuo; quum ecce trabs quæ est in oculo tui ipsius, non appareat tibi? Simulator, educito primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perspicies (*lumen acquires*) ad educendum festucam ex oculo fratris tui. 42
Non est arbor bona, quæ edat fructus malos; nec arbor mala, quæ edat fructus bonos. 43
Omnis enim arbor ex fructibus suis dignoscitur. Nunquid enim colligunt è spinis ficus? nec etiam è rubo vindemiant uvas. 44
Vir bonus è bonis thesauris cordis sui depromit bona, & homo nequam ex thesauris malis cordis sui depromit mala: siquidem ex reliquiis cordis loquuntur labia. 45
Quid me vocatis, Domine mi, Domine mi, & quod dico non facitis? 46
Quicunque venit ad me, & audit sermones meos, eosque exequitur, ostendam vobis cui similis sit. 47
Similis est viro ædificanti domum, qui fodit & excavavit, posuitque fundamentum super petram. Cùm autem ingruisset inundatio, impegit inundatio in domum illam, nec potuit eam concutere: positum enim erat ejus fundamentum super petram. 48
Is autem qui audit, & non exequitur, similis est viro ædificanti domum super pulverem absque fundamento: quumque impegisset in eam flumen, illicò cecidit, fuitque casus domûs illius maximus. 49

Ad oblationem dominicæ IV. Jejunii. 10.

CAP. VII.

Qumque absolvisset hos omnes sermones audiente populo, ingressus est Jesus Capharnahum. 1
Servus autem Centurionis cujusdam malè affectus erat, qui quidem erat ipsi charus, ac propè moribundus. 2

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * نيست شاكرد بيشتر از خداوند خود * هر شاكرد كه تمامي خواهد همچون
خداوند خود بشود *
سي يك سپارش براي اعتراض
41 * چگونه خاشاك را
كه درچشم برادر تست مي بيني * [وان ستونرا كه درچشم تست نمي نكري *
42 * يا چگونه ببرادر خود بگوي بگذار مرا تا آن خاشاك از چشم تو بدر آرم *] وار ستوني كه در
چشم تست * غم نمي خوري * وترا نموده نمي شود * اي منافق نخست ستونرا از چشم خود
بدر اور * وانكه غم خاشاك چشم برادرت ميكن *
43 * هر كز درخت نيك ميوه بد ندهد * ونه
نيز درخت شوم وبد ميوه نيك دهد *
44 * براي انك هر درختي از ميوه خود شناخته شود *
هر كز كسي از درخت خار انجير نچيند * ونه از عوسج يعني تلو انكور خورد *
45 * مرد نيك انديش از كنج دل خود نيكها بدر آرد * ومرد بد وشوم از خبثهاء
وشوميها كه در دل اوست * بيرون كند * از افزوني دل لبها سخن كويند *
46 * چه فايده
كه مرا خداوند * خداوند * مي خوانيد * وبهر چه بشما مي كويم * فرمان نمي بريد *
سي دو مثل خانه وبنياد برسنك
47 * كساني پيش
من بيايند * وسخنان مرا بشنوند * وبدان كاركنند * من برشما روشن كنم كه مانند كيستند *

Non est discipulus præstantior domino suo: omnis discipulus qui perfectionem cupierit, velut dominus suus erit. 40

XXXI. Præceptum de objectione *culpæ*.

Quomodo festucam, quæ in oculo fratris tui est, vides; columnā autem illā, quæ in oculo tuo est non cernis? 41
Aut quomodo fratri tuo dicas, Sine me ut festucam ex oculo tuo eximam, de columna autem, quæ in oculo tuo est, non es solicitus, neque tibi videtur? O hypocrita, primùm trabem ex oculo proprio extrahe, deinde curam festucæ oculi fratris tui age. 42
Haud unquam arbor bona fructum malum dat, neque etiam arbor prava & mala fructum bonum dat. 43
Eò quod omnis arbor ex fructu suo cognitus sit. Nemo unquam ex arbore spinæ colligit ficus, neque ex rhamno (i. e. rubo) comedit quisquam *uvas.* 44
Homo boni studiosus ex thesauro cordis sui bona profert: & homo malus & pravus ex improbitatibus & pravitatibus, quæ in corde ejus sunt, profert: ex abundantia cordis labia loquuntur. 45
Quid prodest, quòd me Domine, Domine, vocetis: in omni autem quod vobis dico mandatum meum non fertis? 46

XXXII. Parabola domûs & fundamenti in petra.

Qui ad me veniunt, et sermones meos audiunt, et eos opere præstant, ego vobis clarum faciā cui similes sint. 47

Versio VULGATA LATINA.

40 Non est discipulus super magistrum : perfectus autem omnis erit, si sit sicut magi-
41 ster ejus. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem, quæ in
42 oculo tuo est, non consideras? Aut quomodò potes dicere fratri tuo ; Frater, sine
ejiciam festucam de oculo tuo : ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita,
ejice primùm trabem de oculo tuo : & tunc perspicies ut educas festucam de oculo
43 fratris tui. Non est enim arbor bona, quæ facit fructus malos : neque arbor mala,
44 faciens fructum bonum. Unaquæque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque
45 enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de
bono thesauro cordis sui profert bonum : & malus homo de malo thesauro profert
46 malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid autem vocatis me, Domine,
Domine : & non facitis, quæ dico? Omnis qui venit ad me, & audit sermones 47
meos, & facit eos : ostendam vobis cui similis sit : Similis est homini ædificanti 48
domum, qui fodit in altum, & posuit fundamentum super petram : inundatione autem
factâ, illisum est flumen domui illi, & non potuit eam movere : fundata enim erat
super petram. Qui autem audit, & non facit, similis est homini ædificanti domum 49
suam super terram sine fundamento : in quam illisus est fluvius, & continuò cecidit :
& facta est ruina domûs illius magna.

C A P. VII.

Cum autem implésset omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. Cen- 1
turionis autem cujusdam servus malè habens, erat moriturus : qui illi erat pretiosus, 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * ليس تلميذ افضل من معلمه * فليكن كل احد مستعدا مثل معلمه * لماذا تنظر القذا
41 الذي في عين اخيك ولا تتامل السارية التي في عينك * او كيف تستطيع ان تقول لاخيك 42
[يا اخي] دعني اخرج القذا من عينك وانت لا تنظر الخشبة التي في عينك * يا مرائي
ابدا باخراج الخشبة من عينك وحينئذ تنظر ان تخرج القذا من عين اخيك * ليست شجرة 43
صالحة تخرج ثمرا رديئا ولا ايضا شجرة رديئة تثمر ثمرا صالحا * وكل شجرة تعرف من ثمرها * 44
لانه ليس يجمع من الشوك تين ولا يقطف من العليق عنب * الرجل الصالح من الذخائر 45
الصالحة التي في قلبه يخرج الصالحات * والشرير من الذخائر الشريرة يخرج الشرور * لان الفم
ينطق بفضل ما في القلب * لماذا تدعوني يا رب [يا رب] ولا تفعلون ما اقوله * كل من ياتي 46
47 الي ويسمع كلامي ويعمل به اعلمكم عماذا يشبه * يشبه رجلا بني بيتا بعد ان حفر وعمق 48
ووضع الاساس على صخر * فلما جاء المطر الكثير وصدم النهر ذلك البيت فلم يقو ان يحركه
لان اساسه كان مبنيا جيدا على صخر * والذي يسمع ولا يعمل يشبه رجلا بني بيتا على 49
الارض بغير اساس * فلما صدمه النهر سقط لوقته * وكان سقوط ذلك البيت عظيما *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * ولما اكمل كلامه في مسامع الشعب دخل
2 كفرناحوم * وكان عبد لقايد المائة مريضا قد قارب الموت وكان كريما عنده *

Non est discipulus excellentior magistro suo: sed sit unusquisque aptus sicut magister suus. Quid intueris festucam quæ est in oculo fratris tui, & non perpendis trabem quæ est in oculo tuo? Aut quomodo potes dicere fratri tuo, [frater mi,] Sine me ejicere festucam de oculo tuo : & tu non percipis trabem quæ in oculo tuo? O hypocrita, incipe ejicere trabem de oculo tuo, & tunc furges ut extrahas festucam de oculo fratris tui. Non est arbor bona quæ producat fructum malum: neque etiam arbor mala fructificat fructum bonum. Et omnis arbor cognoscitur ex fructu suo. Non enim colliguntur ex spinis ficus, neque vindemiatur de rubo uva. Vir bonus de thesauris bonis, qui sunt in corde ipsius, profert bona : & malus de thesauris malis, profert mala : quoniam os loquitur ex abundantia ejus quod est in corde. Quare vocatis me, O Domine, ô Domine, & non facitis quæ dico? Quicunque venit ad me, & audit sermones meos, & facit eos : significabo vobis cui rei comparetur. Comparatur homini qui ædificavit domum, postquam fodit, & alte cavavit, & posuit fundamentum supra petram : cumque venisset pluvia multa, & allisisset flumen illam domum, non valuit dimovere eam, quia fundamentum ejus erat ædificatum benè supra petram. At qui audit, & non facit, assimilatur homini, qui ædificavit domum super terram sine fundamento : & cùm allisisset eam flumen, cecidit statim. Et fuit casus illius domûs magnus. 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

Sectio vigesima secunda.

C A P. VII.

Et cùm absolvisset verba sua in auribus plebis, intravit Capharnahum. Et erat servus quidam Centurionis infirmus, jam proximus morti, & erat carus apud eum. 1 2

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 ኢልቦ ፡ ረድእ ፡ ዘይሔይስ ፡ እምሊቁ ፡ መጠኑ ፡ ለኵሉ ፡ ይኩን ፡ ከመ ፡ ሊቁ ፡፡
41 መንተኑ ፡ ትኔጽር ፡ ሐሠረ ፡ ዘውስተ ፡ ዓይነ ፡ ቢጽከ ፡ ወኢትሬኢ ፡ ሰረዌ ፡ ዘውስተ ፡
42 ዓይንከ ፡፡ ወእፎ ፡ ትክል ፡ ብሂሎቶ ፡ ለቢጽከ ፡ ተዐገስ ፡ እኁየ ፡ እውፅእ ፡
ሐሠረ ፡ እምዓይንከ ፡ ወኢሬኢ ፡ ሰረዌ ፡ ዘውስተ ፡ ዓይንከ ፡፡ መድልው ፡ አውጽእ ፡ ቅ
ድመ ፡ ሰረዌ ፡ እምዓይንከ ፡ ወእምዝ ፡ ትኔጽር ፡ ታውፅእ ፡ ሐሠረ ፡ እምዓይነ ፡ ቢጽ
43 ከ ፡፡ ኢልቦ ፡ ዕፀ ፡ ሠናይ ፡ ዘይፈሪ ፡ እኩየ ፡ ወኢልቦ ፡ ዕፀ ፡ እኩይ ፡ ዘይፈሪ ፡ ሠናየ ፡፡
44 ወኵሉ ፡ ዕፀ ፡ እምፍሬሁ ፡ ይትዓወቅ ፡፡ ወኢይአርሩ ፡ በለሰ ፡ እምአሥዋክ ፡ ወኢ
45 ይቀሥሙ ፡ አስካለ ፡ እምአጣጢስ ፡፡ ኄር ፡ ብእሲ ፡ እምሠናይ ፡ መዝገበ ፡ ልቡ ፡
ያወፅእ ፡ ሠናይተ ፡ ወእኩይሰ ፡ ብእሲ ፡ እምእኩይ ፡ መዝገበ ፡ ልቡ ፡ ያወፅእ ፡ ሰእኪተ ፡
46 እስመ ፡ ዘእምተረፈ ፡ ልብ ፡ ይነብብ ፡ አፍ ፡፡ ለምንትኑ ፡ ትብሉኒ ፡ እግዚኦ ፡
47 እግዚአብሔር ፡ ወኢትገብሩ ፡ ዘእቤለክሙ ፡፡ ኵሉ ፡ ዘይመጽእ ፡ ኀቤየ ፡ ወይሰ
48 ምዖ ፡ ቃልየ ፡ ወይገብሮ ፡ አርእየክሙ ፡ ዘይመስል ፡፡ ይመስል ፡ ብእሴ ፡ ጠ
ቢበ ፡ ዘሐነጸ ፡ ቤቶ ፡ ወከረዮ ፡ ወአዕመቆ ፡ ወሠረረ ፡ መሠረቶ ፡ ደበ ፡ ኰኵሕ ፡
ወብዙኃ ፡ አፍላግ ፡ መጺኦሙ ፡ ገፍዕዎ ፡ ለውእቱ ፡ ቤት ፡ ወስእንዎ ፡ አንቀልቅሎ
49 ቶ ፡ እስመ ፡ ደበ ፡ ኰኵሕ ፡ ተሠረረ ፡ ወሠናየ ፡ ተሐንጸ ፡፡ ወዘሰ ፡ ይሰምዕ ፡
ቃልየ ፡ ወኢይገብሮ ፡ ይመስል ፡ ብእሴ ፡ ዘሐነጸ ፡ ቤቶ ፡ መልዕልተ ፡ ምድር ፡ ዘአንበለ ፡
መሠረት ፡ ወገፍዕዎ ፡ ወሐይዝት ፡ ወወድቀ ፡ ሶቤሃ ፡ ወኮነ ፡ ዓቢይ ፡ ድቀቱ ፡፡

1 በእንተ ፡ መስፍን ፡፡
2 ወፈጺሞ ፡ ነጊሮቶሙ ፡ ቃሎ ፡ ለሕዝብ ፡ ቦአ ፡ ቅፍርናሆም ፡፡ ወሀሎ ፡ አሐዱ ፡
መስፍን ፡ ወገብሩ ፡ ደዊ ፡ ወአልጸቀ ፡ ይሙት ፡ ወክቡር ፡ ውእቱ ፡ በኀቤሁ ፡፡

Non est discipulus qui major est magistro suo: nónne sufficit unicuique esse sicut 40
magister ejus? Quid aspicis paleam quæ *est* in oculo fratris tui ; & non vides 41
trabem quæ *est* in oculo tuo? Et quomodo potes dicere fratri tuo ; Sine frater 42
mi, educam paleam ex oculo tuo ; & non vides trabem quæ *est* in oculo tuo?
Hypocrita, educito primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perspicies ut educas paleam ex oculo proximi tui. Non est arbor bona quæ facit fructum ma- 43
lum ; & non est arbor mala quæ facit fructum bonum. Et omnis arbor ex 44
fructu suo cognoscitur : & non demetunt ficus è spinis, & non vindemiant uvas
è rubo. Bonus homo ex bono thesauro cordis sui educit bonitatem ; & malus 45
homo ex malo thesauro cordis sui, educit malitiam : quoniam ex abundantia
cordis loquitur os. Quid vocatis me, Domine Deus, & non facitis quæ dico 46
vobis? Omnis qui venit ad me, & audit sermonem meum, & facit eum ; in- 47
dicabo vobis cui similis sit : Similis est homini prudenti, qui ædificavit domum 48
suam, & fodit, & profundam fecit eam : & posuit fundamen ejus super petram,
& multa flumina venientia opprimebant istam domum, & non potuerunt
quatere eam, quia super petram fundata fuit, & bene ædificata fuit. Et qui au- 49
dit sermonem meum, & non facit eum, similis est homini qui ædificavit domum
suam super terram sine fundamine, & oppresserunt eam flumina, & cecidit
statim : & fuit magnus casus ejus.

CAP. VII. *De Centurione.*

Et quum finisset loqui populo, intravit Capernaum. Et fuit quidam centurio, 1
& servus ejus ægrotabat, & proximè moriturus erat : & pretiosus fuit apud eum. 2

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 * مردي را مانند كه اساس عمارت كند * وبنياد انرا بسنك واهك براورد * وخانه را بران
محكم كرد * بعد ازان بارندكي شد * وسيلاب سخت در رسيد * ودران خانه بخبيد * هيج
49 افت بدان خانه نرسيد سبب انك بنياد واساس ان بر سنك بود * وانك سخن من بشنود وبدان
كار نكند * مانند مرديست كه بنياد خانه اورا بر خاك نهد * بي اساس * جون سيلاب
بدان بخبيد همانكم افتاد * وافتادن آن دشخوار باشد

سي سه   خوش كردن مسيح پسر اميرصد را

1 * وجون عيسي سخن خود را تمام كرد * ازانجا بكفرناحوم در آمد * بنك ازان امير شهر سخت
2 دشخوار رنجور بود * وبمرك نزديك شد * واين بنك را عظيم دوست داشتي * وپيش او عزيز بود *

Homini similis fuit, qui initium ædificii fecit, & fundamentum ejus petræ & calci imposuit, & domum super illud firmiter struxit : postea imber factus est, & torrens vehementer ingruebat, & in domum illam illisus est : sed nihil mali illi domui contigit, eâ de causâ quòd fundamentum & substructio ejus super petram esset. Et is qui sermonem meum audierit, & illud in opus non redigit, similis est homini qui basim domûs suæ terræ imposuit absque fundamento : cùmque torrens ei illideretur illicò cecidit, & ruina ejus gravis erat. 48 49

XXXIII. Sanat Christus puerum Centurionis.

C A P. VII.

Et cùm Jesus sermonem suum absolvisset, illinc profectus Capharnahum ingressus est. Servus autem præfecti civitatis gravissimo morbo laborabat ; & morti propinquus factus est : & hunc servum maximè dilectum habuit, et ei charus fuit. 1 2

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΗ'. ΙΘ'.

Audiens autem de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, ro-
3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρω-
gans eum ut veniens servaret servum ejus. Illi verò advenientes ad
4 τῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν
Jesum, precabantur eum studiosè, dicentes; Quia dignus est cui præ-
Ἰησοῦν, (β) παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, (γ) λέγοντες, Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ (δ) παρ-
stes hoc. Diligit enim gentem nostram, & synagogam ipse ædifica-
5 έξει τοῦτο· Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμη-
vit nobis. At Jesus ibat cum illis. Jam verò eo non longè ab-
6 σεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπ-
sente à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens ei;
έχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε (ε) πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ,
Domine, Ne vexeris: non enim sum dignus ut sub tectum meum intres. Ideò
7 Κύριε, Μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς. Διὸ
neque meipsum sum dignū arbitrat' ad te venire: sed dic verbo, & sanabitur puer meus.
οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
Etenim ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, &
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ
dico huic; Vade, & vadit: & alii; Veni, & venit: & servo meo;
λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου,
Fac hoc, & facit. Audiens autem hæc Jesus, miratus est eum. & con-
9 Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτόν. καὶ στρα-
versus, sequenti se turbæ dixit; Dico vobis, Nec in Israel tan-
φεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, Λέγω (ζ) ὑμῖν, Οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύ-
tam fidem inveni. Et reversi missi in domum, invenerunt lan-
ξε την πίστιν εὗρον. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀ- 10
ε guentem servum sanum. Et factum est in deinceps ibat in civitate
ΙΘ' σθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Καὶ ἐγένετο (η) ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν 11
vocatam Naim: & simul ibant ipsi discipuli ejus multi, & turba co-
ξζ καλουμένην Ναΐν, καὶ (θ) συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πο-
δ piosa. Ut verò appropinquavit portæ civitatis, & ecce efferebatur defunctus filius
λύς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ (ι) ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς 12
unigenitus matri suæ: & hæc erat vidua: & turba civitatis multa cum
μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ (κ) αὕτη ἦν χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν
illa. Et videns eam Dominus, visceribus motus est super eam, & dixit illi; Ne
αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ 13
fle. Et accedens tetigit loculum: (At portantes steterunt:) Et ait; Adolescens,
κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ· (οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν·) καὶ εἶπε, Νεανίσκε, 14
tibi dico; Surge. Et resedit mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illū
σοὶ λέγω, Ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ (λ) ἔδωκεν αὐτὸν 15
matri suæ. Accepit autem timor omnes: & glorificabant Deum, dicentes,
τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, 16
Quia Propheta magnus surrexit in nobis: &, Quia visitavit Deus plebem suā.
Ὅτι προφήτης μέγας (μ) ἐγήγερται ἐν ἡμῖν· καὶ, Ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

MS. A. (β) παρεκάλεσαν (γ) λέγοντες αὐτῷ, Ὅτι (δ) παρέξῃ (ε) ἐπ' αὐτὸν (ζ) ὑμῖν, Ὅτι οὐδὲ (η) ἐν τῷ (θ) συνεπορεύοντο οἱ (ι) ἐξεκομίζετο υἱὸς (κ) αὕτη χήρα· (λ) ἀπέδωκεν (μ) ἠγέρθη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܫܡܥ ܕܝܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܫܝܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܢܐܬܐ ܢܚܐ ܠܥܒܕܗ܂ 4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܥܐܘ ܗܘܘ ܡܢܗ ܒܬܘܟܠܢܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܫܘܐ ܗܘ ܕܬܥܒܕ ܠܗ ܗܕܐ܂ 5 ܪܚܡ ܓܝܪ ܥܡܢ ܘܐܦ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܗܘ ܒܢܐ ܠܢ܂ 6 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܙܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܘܟܕ ܠܐ ܣܓܝ ܪܚܝܩ ܡܢ ܒܝܬܐ ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܢܛܪܘܢܐ ܪܚܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܠܐ ܬܬܥܡܠ ܠܐ ܓܝܪ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܬܥܘܠ ܬܚܝܬ ܛܛܠܝ܂ 7 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܫܘܝܬ ܕܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܠܐ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ ܘܢܚܐ ܛܠܝܐ ܕܝܠܝ܂ 8 ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܕܡܫܥܒܕ ܐܢܐ ܠܫܘܠܛܢܐ ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܦܠܚܐ ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ ܕܙܠ ܘܐܙܠ ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ ܘܠܥܒܕܝ ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܥܒܕ܂ 9 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܠܝܢ ܐܬܕܡܪ ܒܗ ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܦܠܐ ܒܐܝܣܪܝܠ ܐܫܟܚܬ ܐܝܟ ܗܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ܂ 10 ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܒܝܬܐ ܘܐܫܟܚܘ ܠܗ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ ܟܕ ܚܠܝܡ܂

Audiitque de Jesu, & misit ad eum Seniores 3 Judæorum, & efflagitabat ab eo ut veniret servum suum servaturus. Illi autem quum 4 venissent ad Jesum, efflagitabant ab eo studiosè, ac dicebant; Dignus est cui hoc facias. Diligit enim gentem nostram, quinetiam do- 5 mum synagogæ ipse exstruxit nobis. Porrò 6 Jesus iter faciebat cum eis. Quum autem non longè abesset à domo, misit ad eum Centurio amicos suos, & ait illi; Domine mi, ne fatigeris, non enim dignus sum ut intres sub tectum meum. Propterea indignus ego fui 7 qui venirem ad te: sed dic verbo, & sanabitur puer meus. Quandoquidem & ego 8 sum homo potestati subjectus, suntq; sub manibus meis milites: & dico huic; Ito, & abit: & alteri; Venito, venitque: & servo meo; Hoc facito, & facit. Quum autem hæc au- 9 disset Jesus, admiratus est eum, & conversus dixit turbæ post se venienti; Dico vobis, ne inter Israelitas quidem invenisse me fidem huic similem. Et reversi sunt domum ii qui 10 missi fuerant, inveneruntque servum illum, qui æger fuerat, sanitati restitutum.

Ad oblationem dominicæ V. Jejunii. 21.

11 ܘܗܘܐ ܕܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܐܙܠ ܗܘܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܐܝܢ ܘܐܬܘ ܗܘܘ ܥܡܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ 12 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܚܙܐ ܟܕ ܡܠܘܝܢ ܠܡܝܬܐ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘܐ ܠܐܡܗ ܘܐܡܗ ܐܪܡܠܬܐ ܗܘܬ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܥܡܗ܂ 13 ܘܟܕ ܚܙܝܗ ܝܫܘܥ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܒܟܝܢ܂ 14 ܘܐܙܠ ܩܪܒ ܠܥܪܣܐ ܘܗܢܘܢ ܕܫܩܝܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܩܡܘ ܘܐܡܪ ܥܠܝܡܐ ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ܂ 15 ܘܐܬܝܬܒ ܗܘ ܡܝܬܐ ܘܫܪܝ ܠܡܡܠܠܘ ܘܝܗܒܗ ܠܐܡܗ܂ 16 ܘܐܚܕܬ ܕܚܠܬܐ ܠܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܢܒܝܐ ܪܒܐ ܩܡ ܒܢ ܘܣܥܪ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ܂

Et factum est postero die ut proficisceretur in 11 civitatem nomine Nain, et discipuli ejus cum eo, cœtusque multus. Et quum appropin- 12 quâsset portæ civitatis, vidit comitantes mortuum, qui unicus fuerat matri suæ, ipsa verò mater erat vidua: & turba multa civium erat cum ea. Vidit autem eam Jesus, 13 & misertus est ejus, dixitque ei; Ne fleas. Et 14 profectus tetigit loculum: ii autem qui bajulabant eum, substitêre, & ait; Adolescens, tibi dico, Surge. Et resedit defunctus ille, 15 cœpitque loqui, & dedit eum matri suæ. Et invasit omnes homines timor, & glorifi- 16 cabant Deum, ac dicebant; Sanè propheta maximus surrexit inter nos, & invisit Deus populum suum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * پیران یهودرا شفاعت کرد * وپیش عیسی فرستاد * ومی خواست که مسیح بنك اورا
4 شفا بخشد * پیران آمدند * وشفاعت بجد کردند * وکفتند این امیر مستحق است هر نیکی
5 6 که با وی کنی * سبب آنك قوم ما را دوست می دارد * وبرای ما نمازکاه بساخت * عیسی
با ایشان اندکی راه برفت * امیر دوستان خودرا پیش † مسیح † فرستاد وکفت * خداوند زحمت
7 مکش * ارزانی نیستم که زیر سقف خانه من درایی * وبرای ان خودرا نیز ارزانی ندیدم
8 که پیش تو بیایم * الا ایمان دارم که سخن بکویی * وکودك من خوش شود * که من
نیز مردی بنك فرمانم وسپاهیان بسیار زیر دست منند * بهر که بکویم برو * برود وبهر
9 که بیا بیاید * وبه بنك خود بکویم بکن بکند * عیسی چون این را شنید روی بدیشان
کرد که با او بدند * وکفت راست بشما بکویم درمیان † بنی اسراییل * این چنین ایمان
10 یافته نشد * چون فرستادکان باز کردیدند * ودرخانه آمدند ان † بنك رنجور خوش شاه بود

Seniores itaque Judæorum exora- 3 *tos fecit, & ad Jesum misit, & petebat ut Christus servum ejus valetudine donaret. Seniores venerunt* 4 *& instanter orabant, dicentes; Hic præfectus dignus est cui quidvis boni facias: Eâ de causâ quòd populum* 5 *nostrum amore prosequitur, & nobis oratorium extruxit. Jesus cum il-* 6 *lis paululum viæ ivit, at præfectus amicos suos ad Christum misit, & dixit; Domine, molestiam ne trahas: dignus non sum ut tectum domûs meæ subeas. Propterea etiam meipsum dignum non aspexi qui ad te* 7 *venirem: sed fidem habeo, quòd verbum dices & servus meus convalescet. Quia ipse etiam homo subditus* 8 *imperio sum, & milites multi mihi parent: cuicunque dixero, Ito, ibit; cuicunque verò dixero, Veni, veniet; & si servo meo dixero, Fac, faciet. Jesus cùm hoc audisset, faciem ad* 9 *eos convertit qui cum eo erant, & dixit; Verum vobis dico, Inter filios Israel hujusmodi fides non inventa fuit. Cùm missi reversi essent,* 10 *& in domum ingressi, servus ille ægrotus sanatus erat.*

سی چهار   زنك کردانیدن مسیح پسر بیوه زنرا

XXXIV. Vivificat Christus filium viduæ.

11 * روز دوم مسیح بشهری رفت نامش نایلیس با شاکردان خود * وجماعت بسیار با ایشان *

Die secundo Christus in civitatē profect' est, cui nomen Neapolis, cum discipulis suis et turba multa cum eis. 11

Versio VULGATA LATINA.

3 Et cùm audisset de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, rogans eum ut veniret,
4 & salvaret servum ejus. At illi cùm venissent ad Jesum, rogabant eum solici-
5 tè, dicentes ei; Quia dignus est ut hoc illi præstes. Diligit enim gentem no-
6 stram: & Synagogam ipse ædificavit nobis. Jesus autem ibat cum illis. Et cùm
jam non longè esset à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens; Domine,
7 noli vexari: Non enim sum dignus ut sub tectum meum intres. Propter quod
& meipsum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te: sed dic verbo, & sa-
8 nabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub
me milites: & dico huic, Vade, & vadit: & alii, Veni, & venit: & servo meo,
9 Fac hoc, & facit. Quo audito Jesus miratus est: & conversus sequentibus se tur-
bis, dixit; Amen dico vobis, Nec in Israel tantam fidem inveni. Et reversi, qui 10
missi fuerant, domum, invenerunt servum, qui languerat, sanum. Et factum est: 11
deinceps ibat in civitatem, quæ vocatur Naim: & ibant cum eo discipuli ejus, &
turba copiosa. Cùm autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus effe- 12
rebatur filius unicus matris suæ: & hæc vidua erat: & turba civitatis multa cum
illa. Quam cùm vidisset Dominus, misericordiâ motus super eam, dixit illi; No- 13
li flere. Et accessit & tetigit loculum. (Hi autem, qui portabant, steterunt.) Et 14
ait; Adolescens, tibi dico, Surge. Et resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. 15
Et dedit illum matri suæ. Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, di- 16
centes; Quia propheta magn⁹ surrexit in nobis: &, Quia Deus visitavit plebem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما سمع يسوع ارسل اليه شيوخ اليهود يسالونه المجي ليخلص عبده * فلما جاوا الي 3 4
يسوع سالوه باجتهاد وقالوا انه مستحق ان يفعل له هذا * لانه يحب امتنا وقد بني لنا 5
كنيسة * فمضي يسوع معهم * ولما قرب من البيت ارسل اليه قايد المايه اصدقاه قايلا يا 6
رب لا تتعن فاني لا استحق ان تدخل تحت سقف بيتي * من اجل هذا لم استحق انا ان 7
اجي اليك * لكن قل كلمة فيبرا فتاي * فاني رجل من جهة سلطان وتحت يدي جند * 8
واقول لهذا امض فيمضي * ولاخر تعال فياتي * ولعبدي اصنع هذا فيصنع * فلما سمع 9
يسوع هذا تعجب منه * والتفت الي الجمع الذي يتبعه وقال امين اقول لكم اني لم اجد في
جميع اسراييل مثل هذه الامانة * فرجع اوليك المرسلون الي البيت ووجدوا العبد المريض 10
قد بري * الفصل الثالث والعشرون * وفي غد كان يسوع ماضيا 11
الي مدينة اسمها نايين ويتبعه تلاميذه اجمعون وجمع كبير * فلما قرب من باب المدينة واذا 12
ميت يحمول ابن وحيد لامه وكانت ارملة * وكان معها جمع كبير من اهل المدينة * فلما 13
راها يسوع تحنن عليها وقال لها لا تبكي * وتقدم فلمس النعش فوقف الحاملون * فقال ايها 14
الشاب لك اقول قم * فجلس الميت وبدا يتكلم فدفعه الي امه * وتجهم خوف ومجدوا الله 15 16
قايلين لقد قام فينا نبي عظيم وتعهد الله شعبه بصلاح *

Cùmque audisset de Jesu, misit ad eum 3
seniores Judæorum ut rogarent eum de
adventu ad salvandum servum suum. Et 4
cùm venissent ad Jesum, rogassentque
eum solicitè, atque dixissent, Sanè di-
gnus est ut fiat ei hoc, Quia est amicus 5
gentis nostræ, & ædificavit nobis tem-
plum; abiit Jesus cum illis. Et cùm ac- 6
cessisset ad domum, misit ad eum Centu-
rio amicos suos, dicens; Domine, ne ve-
xèris, quia non sum dignus ut intres sub
tectum domûs meæ: Propter hoc non me- 7
rui ego venire ad te: sed dic verbum
unum, & sanabitur puer meus. Et qui- 8
dem homo sum pertinens imperatori, &
sub manu mea sunt milites: et dico huic;
Vade, & vadit: & alteri; Veni, & ve-
nit: & servo meo; Fac hoc, & facit. Et 9
cùm audisset Jesus hoc, admiratus est
eum: & conversus est ad turbam quæ
sequebatur eum, & ait; Amen dico vo-
bis, quòd non inveni in toto Israel similem
huic fidei. Et reversi sunt illi missi, in 10
domum, & invenerunt servum infir-
mum, jam sanatum.

Sectio vigesima tertia.

Et in crastino erat Jesus proficiscens in 11
civitatem, cujus nomen Nain: & secu-
ti sunt eum discipuli ejus omnes, & tur-
ba magna. Cùmque appropinquasset ad 12
portam civitatis, ecce mortuum porta-
tum, filium unicum matri suæ, quæ erat
vidua: eratque cum ea turba magna ex
incolis civitatis. Et cùm vidisset eam 13
Jesus, misertus est illius, & dixit ei; Ne
plangas. Et accessit & tetigit feretrum 14
(steterunt autem portitores) & ait, O
adolescens, tibi dico, Surge. Et sedit 15
mortuus, & cœpit loqui: & dedit illum
matri ejus. Et affectus est eos timor, et 16
glorificaverunt Deum, dicentes; Profe-
ctò jam surrexit in nobis propheta ma-
gnus: & visitavit Deus plebem suam
in bonum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወሰሚዖ፡በእንተ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ከመ፡ መጽአ፡ ለአከ፡ ኀቤሁ፡ሊቃናተ፡አይሁድ፡ ወ
4 አስተብቍዖ፡ከመ፡ይምጻእ፡ወያሕዩ፡ሎቱ፡ ቍልዔሁ፡፡ ወመጽኡ፡ኀበ፡እግዚ
እ፡ ኢየሱስ፡ወአስተብቍዕዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤልዎ፡ፍጡነ፡ረድ፡እስመ፡ይደ
5 ልዎ፡ ዘገበርከ፡ ሎቱ፡፡ እስመ፡ያፈቅር፡ሕዝበነ፡ ወምኵራበነ፡ ውእቱ፡ ሐነጸ፡ለ
6 ነ፡፡ ወሖረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ምስሌሆሙ፡ወአልጺቆ፡ኀበ፡ ቤቱ፡ ለአከ፡ አዕርክ
ቲሁ፡ውእቱ፡መስፍን፡ኀቤሁ፡ወይቤሎ፡፡ እግዚኦ፡ ኢትጻሙ፡ እስመ፡ ኢይደልወ
7 ኒ፡ከመ፡ትባእ፡ታሕተ፡ጠፈረ፡ቤትየ፡አንተ፡፡ ወሊተኒ፡ኢይደልወ
8 ኒ፡ከመ፡እምጻእ፡ኀቤከ፡አዝዝ፡በቃልከ፡ ወየሐዩ፡ቍልዔየ፡፡ እስመ፡
አነሂ፡ብእሲ፡መኰንን፡እነ፡ ወብየ፡ወዓሊ፡ወእብሎ፡ለዝንቱ፡ሑር፡ወ
የሐውር፡ወለካልኡኒ፡ነዓ፡ ወይመጽእ፡ወለገብርየኒ፡ግበር፡ከመዝ፡ ወይ
9 ገብር፡፡ ወሰሚዖ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አንከረ፡ሃይማኖቶሙ፡ተመይጠ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ለሕዝብ፡ እለ፡ተለውዎ፡ ግሙራ፡ ኢረከብኩ፡ዘከመዝ፡ ይትአመን፡ በውስተ፡እስራ
10 ኤል፡፡ ወአቲዎሙ፡ ቤቶሙ፡ እለ፡ ተፈነዉ፡ ረከብዎ፡ ለገብሩ፡ በዘ፡ሐይወ፡፡
11 ወበሳኒታ፡ ሖረ፡ ወቦአ፡ ሀገረ፡ እንተ፡ ስማ፡ ናይን፡ ወሕዝብ፡ ብዙኃ፡፡

በእንተ፡ ወልደ፡ መበለት፡፡

12 ወበጺሖ፡ ኀበ፡ አንቀጸ፡ ሀገር፡ረከበ፡ቀበረ፡ ዘወልደ፡ብእሲት፡መበለት፡ወብዙኃ፡ሰብአ፡
13 ሀገር፡ሃለው፡ምስሌሃ፡፡ ወርእያ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወምሕራ፡ ወይቤላ፡ኢትብ
14 ክዪ፡፡ ወቀርበ፡ ወአኀዘ፡ ነፍቆ፡ ወቆሙ፡ እለ፡ይጸውሩ፡ ወይቤሎ፡ ለከ፡ እብለከ፡
15 ወሬዛ፡ ተንሥእ፡ ወተንሥአ፡፡ ወነበረ፡ ውእቱ፡ በድን፡ ወተናገረ፡ ወአወፈዮ፡ ለእ
16 ሙ፡፡ ወፈርሁ፡ ኵሎሙ፡ ወሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤሉ፡ ዐቢይ፡ነቢይ፡
ተንሥአ፡ ለነ፡፡ ወተሣሀሎሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለሕዝቡ፡፡

Et quum audisset de Domino Jesu quòd venisset, misit ad eum magistros Judæ- 3
orum, & rogavit eum ut veniret, & servaret ei servum suum. Et venerunt ad 4
Dominum Jesum: & rogârunt Dominum Jesum, & dixerunt ei; Citò descende,
quia dignus est cui facias hoc. Quoniam diligit gentem nostram, & synago- 5
gam ipse ædificavit nobis. Et profectus est Dominus Jesus cum iis: & appro- 6
pinquante illo ad domum ejus, misit amicos ejus iste centurio ad eum: & dixit ei,
Domine, ne accedas, quia non convenit mihi ut venias sub tectum domûs meæ tu.
Et ipse ego, non convenit mihi ut veniam ad te: præcipe in verbo tuo, & vivet 7
servus meus. Quoniam ego *sum* homo præpositus, & habeo milites: & dico 8
huic; Proficiscere, & proficiscitur: & alteri; Veni, & venit: & servo meo; Facies
hoc modo, & facit. Et quum audivisset Dominus Jesus, admirans fidem illorum 9
conversus fuit, & dixit populis qui sequuti sunt eum; Nunquã inveni tam fidelem
in Israel. Et accedentes ad domum suam qui missi fuerant, invenerunt servum 10
ejus sanum. Et alterâ die profectus est, & ingressus est civitatem, cujus nomen 11
erat Nain, & populi multi *cum eo*.

De filio viduæ.

Et accedens ad portam civitatis invenit sepulchrum filii mulieris viduæ, & 12
multa turba civitatis fuit cum ea. Et vidit eam Dominus Jesus, & misertus est 13
ejus, & dixit illi; Ne fleto. Et accessit, & prehendit loculum ejus: & substite- 14
runt qui portabant eum: & dixit ei, Tibi dico; Adolescens surge, & surrexit. Et 15
sedit *qui* mortuus *fuerat*, & loquutus est: & dedit eum matri suæ. Et timue- 16
runt omnes, & glorificârunt Deum, & dixerunt; Magnus propheta surrexit nobis,
& misertus est Deus populorum suorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون نزديك دروازه رسيد * مرده را ديد كه بنماز وزاري * مي بردند * وان مرده 12
يكانه مادر خود بود * ومادرش بيوه بود * جماعت انبوه از مردم شهر زن ومرد با او * عيسي 13
آن زنرا ديد * بروي رحمت كرد * وبدو كفت مكري * وزاري مكن * پيش جنازه رفت * ومردم 14
راكه بر كرفته بودند * باز داشت * وكفت اي جوان بتو ميكويم بر خيز * مرده در حال 15
نشست وسخن كفتن اغاز كرد * واورا بمادرش سپارد * بر همه خلق نهيب † وعظمت پيدا شد * 16
وبر خدايرا † ستايش مي دادند * وشكر مي كفتند * كه پيغمبر بزرك درميان ما ظاهر شد *
خدا بر خلق خود نكاه كرد * وتيمار داشت *

Cùmque ad portam propè accessisset, 12
mortuum vidit, quem cum oratione
& planctu efferebant: mortuus
autem ille unicus erat matris suæ,
& mater ejus vidua erat, ac tur-
ba multa hominum civitatis fœmi-
næ & viri cum eo. Jesus eam mu- 13
lierem vidit, & ejus misertus et di-
xit; Ne fleas, & planctum ne fa-
cias. Tunc ad feretrum ivit, & 14
viros qui portabant remoratus est,
ac dixit; O juvenis, tibi dico, Sur-
ge. Mortuus continuò resedit, & 15
loqui cœpit: & eum matri suæ tra-
didit. Et omni populo terror & ad- 16
miratio exorta est, & Deo laudem
dabant, & gratias agentes dice-
bant; Propheta magnus quidem in-
ter nos manifestatus est, Deus popu-
lum suum intuitus est, & eorum
curam habet.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Κ'.

Et exiit sermo hic in universa Judæa de eo, & in omni circaregione.
17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his. Et advo-
19 Καὶ ἀπήγγειλαν (ν) Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ προσκα-
cans duos quosdam discipulorum suorum Joannes, misit ad Jesum, di-
λεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέ-
cens; Tu es veniens, aut alium expectamus? Accedentes autem ad eum
20 γων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν
viri, dixerunt; Joannes Baptista misit nos ad te, dicens; Tu es
οἱ ἄνδρες, εἶπον, Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ
veniens, an alium expectamus? (In ipsa autem hora curavit multos
21 ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; (Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς
à morbis & plagis, & spiritibus malis: & cæcis multis donavit
ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων, καὶ πνευμάτων πονηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο (ξ) τὸ
videre.) Et respondens Jesus, dixit illis; Euntes renuntiate
22 βλέπειν.) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε
Joanni quæ vidistis & audistis: Quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi
(ο) Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ
mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur. Et bea-
23 καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. Καὶ μα-
tus est quicunque non scandalizatus fuerit in me. Abeuntibus autem nun-
24 κάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέ-

tiis Joannis, cœpit dicere ad turbas de Joanne; Quid existis in
λων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, (π) Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν
desertum spectare? arundinem à vento quassatam? Sed quid exi-
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ (ρ) τί ἐξελη- 25
stis videre? hominem in mollibus vestimentis amictum? Ecce qui in ve-
λύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ οἱ ἐν ἱμα-
stitu glorioso & luxu existentes, in domibus regum sunt. Sed quid exi-
τισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξε- 26
stis videre? Prophetam? Utique dico vobis, & abundantius Propheta. Hic
ληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; Ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτός 27
est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam,
ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis; Major in ge-
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Μείζων ἐν γεν- 28
nitis mulierum Propheta Joanne Baptista nemo est: qui autem minor in
νητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
regno Dei, major illo est. Et omnis populus audiens & publicani,
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι, 29
justificaverunt Deum, baptizati baptismum Joannis. At Pharisæi &
ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ 30
legisperiti consilium Dei spreverunt in semetipsos, non baptizati ab eo.
οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' (σ) αὐτοῦ. Τίνι

MS. A. (ν) Ἰωάννει (ξ) βλέπειν. (ο) Ἰωάννει (π) Τί ἐξήλθετε εἰς (ρ) τί ἐξήλθατε (σ) αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܘܢܦܩܬ ܥܠܘܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. * ܘܐܘܕܥܘܗܝ
18 ܠܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. *
ܘܩܪܐ ܝܘܚܢܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ 19
ܕܐܬܐ. ܐܘ ܠܐܚܪܢܐ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ 20
ܫܕܪܢ ܠܘܬܟ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ. ܐܘ ܠܐܚܪܢܐ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܒܗ ܕܝܢ ܒܗܝ 21
ܫܥܬܐ. ܣܓܝܐܐ ܐܣܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܡܢ ܡܚܘܬܐ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܠܥܘܝܪܐ
ܣܓܝܐܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܝܘܚܢܢ ܟܠ ܡܕܡ 22
ܕܚܙܝܬܘܢ ܘܫܡܥܬܘܢ. ܕܥܘܝܪܐ ܚܙܝܢ. ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ. ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ. ܘܚܪܫܐ
ܫܡܥܝܢ. ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ. ܘܡܣܟܢܐ ܡܣܬܒܪܝܢ. * ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ. 23
* ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ. ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ. 24
ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܬܙܝܥ. * ܘܐܠܐ. ܡܢܐ 25
ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ. ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܠܒܘܫܐ ܡܫܒܚܐ
ܘܒܦܘܢܩܐ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ. * ܘܐܠܐ. ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܢܒܝܐ. 26
ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܗܢܘ ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ 27
ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ. ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ 28
ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ.
* ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܫܡܥܘ ܐܦ ܡܟܣܐ. ܙܕܩܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܬܥܡܕܘ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ. * ܦܪܝܫܐ 29
30 ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ. ܛܠܡܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܐܬܥܡܕܘ ܡܢܗ.

Et exiit de eo sermo iste in universam Judæam, & in universam regionem circumjacentem. 17
Et narraverunt Johanni discipuli ejus hæc omnia. 18

Dominicâ post Epiphaniam. 21.

Et advocavit Johannes duos ex discipulis suis, eosque misit ad Jesum, & ait; Túne is es qui venturus est, an alium expectamus? 19
Et venerunt ad Jesum, dicuntque ei; Johannes Baptista misit nos ad te, & ait; Tu is es qui venturus erat, an alium expectamus? 20
Illâ autem ipsâ horâ multos sanaverat à morbis & à plagis, & à spiritibus malis, multisque cæcis tribuerat visum. 21
Et respondit Jesus, & dixit eis; Ite, dicite Johanni quæcunque vidistis & audîstis: quòd cæci videant, & claudi ambulent, & leprosi mundentur, & surdi audiant, & mortui resurgant, pauperibus denique evangelizetur. 22
Et beatus est qui non impegerit in me. 23
Quum autem abiissent discipuli Johannis, cœpit Jesus verba facere ad turbas de Johanne, Quid existis in desertum visuri? Arundinem vento agitatam? 24
Sin autem, quid visum exîstis? Virum mollibus vestimentis indutum? Ecce ii qui vestimentis gloriosis & deliciis utuntur, in aulis regum degunt. 25
Sin minus, quid visum exîstis? Prophetam? Certè dico vobis, & prophetâ præstantiorem. 26
Hic est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, ut complanet viam coram te. 27
Dico vobis, Non est propheta inter natos mulierum major Johanne Baptistâ: minimus autem in regno Dei, major est eo. 28
Et totus populus qui audivit, publicani quoque, justificârunt Deum, quòd baptizati essent baptismo Johannis. 29
Pharisæi verò & Scribæ oppresserunt in seipsis voluntatem Dei, eò quòd non baptizati fuerint ab eo. 30

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * این کلمه میان همه یهود * وهمه ولایتها که پیرامون اردنست فاش شد

سی پنج فرستادن یحیی پیش مسیح وسخن پرسیدن

18 * شاگردان یحیی هرچه مسیح می کرد یحیی را معلوم کردند * ویحیی دوکس ازشاگردان
19 خود * پیش عیسی فرستاد وپرسید * توی انك می آید * یا کسی دیگر را نگران باشیم *
20 * شاگردان پیش عیسی امدند * وگفتند یحیی شوینك مارا فرستاد وازتو این سخن می پرسد *
21 * وعیسی دران ساعت که ایشان حاضر بودند * بسیار رنجورانرا شفا داد * وبعضی دیوانگانرا
22 ازجانهاء شوم رهانید * وبسیار نا بینایانرا بینایی داد * وبعد ازان بشاگردان † عیسی جواب
داد وگفت بروید هرچه دیدید * وشنیدید همه را به یحیی بگویید * کوران می بینند * وشلان
روان می روند * وپیسان پاك می شوند * وکران می شنوند * و مردکان زنك می شوند *
23 ومسکینان امیدوار می شوند * وخنك انك بر من بشك وگمان نباشد

سی هفت مدح کردن عیسی یحیی را

24 * چون شاگردان یحیی رفتند عیسی ‡
برابر جماعت برای یحیی می گفت * چرا درویرانی بدر آمدید تا ببینید † نی را که ازباد می لرزد *

Atque *hic sermo in omnem Judæam & omnes regiones quæ Jordani circumjacent sparsus est.* 17

XXXV. Missio Johannis ad Christum, & interrogatio verbi.

Discipuli interea Johannis quicquid Christus fecit Johanni notum fecerunt. 18
Et Johannes duos quosdam è discipulis suis ad Jesum misit, & interrogavit; Túne es ille qui venit, an quempiam alium expectemus? 19
Discipuli ad Jesum venerunt, & dicebant; Johannes Baptista nos misit, & à te hoc verbum inquirit. 20

XXXVI.

Jesus autem, in eadem hora quâ illi aderant, multis ægrotis sanitatem reddidit, & quosdam dæmoniacos à spiritibus malis liberavit, & multis cæcis visum dedit. 21
Et postea Jesus discipulis responsum dedit, & dixit; Ite, quicquid vidistis, & audivistis, totum Johanni dicite: Cæci vident, luxati firmiter incedunt, & leprosi mundantur, et surdi audiunt, & mortui vivificantur, et pauperes in spem adducuntur. 22
Et beatus ille qui de me in scandalum & dubitationem adductus *non fuerit.* 23

XXXVII. Laudat Christus Johannem.

Quum discipuli Johannis abiissent, Jesus turbæ de Johanne dixit; Quare in desertum exiistis? Ut videretis arundinem à vento trementem? 24

Versio VULGATA LATINA.

17 Et exiit hic sermo in universam Judæam de eo, & in omnem circa regionem.
18 Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his. Et convocavit duos de
19 discipulis suis Joannes, & misit ad Jesum, dicens; Tu es qui venturus es, an
20 alium expectamus? Cùm autem venissent ad eum viri, dixerunt; Joannes
Baptista misit nos ad te, dicens; Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?
21 (In ipsa autem hora multos curavit à languoribus, & plagis, & spiritibus malis,
22 & cæcis multis donavit visum.) Et respondens, dixit illis; Euntes renuntiate
Joanni quæ audistis, & vidistis. Quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mun-
23 dantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: Et beatus
24 est quicunque non fuerit scandalizatus in me. Et cùm discessissent nuntii Joan-
nis, cœpit de Joanne dicere ad turbas; Quid existis in desertum videre? arun-
dinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimen- 25
tis indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt & deliciis, in domibus regum sunt.
Sed quid existis videre? prophetam? Utique dico vobis, & plusquàm prophe- 26
tam: Hic est, de quo scriptum est; Ecce mitto angelum meum ante faciem tu- 27
am, qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis; Major inter natos mu- 28
lierum prophetâ Joanne Baptistâ nemo est: qui autem minor est in regno Dei, ma-
jor est illo. Et omnis populus audiens & publicani, justificaverunt Deum, ba- 29
ptizati baptismo Joannis. Pharisæi autem, & legis periti consilium Dei spreve- 30
runt in semetipsos, non baptizati ab eo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فذاع هذا الكلام في جميع بلاد اليهودية * [وكل الكور التي حولها]
18 الفصل الرابع والعشرون * واخبر يوحنا تلاميذه بهذا كله * فدعا يوحنا اثنين
19 من تلاميذه وارسلهما الي يسوع قايلا انت هو الاتي ام نترجي اخر * فلما جاء اليه الرجلان
20 قالا له ان يوحنا المعمدان ارسلنا اليك قايلا انت هو الاتي ام نترجي اخر * وفي تلك الساعة
21 ابرا كثيرين من امراض واوجاع وارواح شريرة ووهب النظر لعميان كثيرين * ثم اجابهما
22 يسوع قايلا امضيا فاخبرا يوحنا بما رايتما وسمعتما ان عميان يبصرون * ومقعدين يمشون * وبرصا
23 يطهرون * وصما يسمعون * وموتي يقومون * ومساكين يبشرون * فطوبي من لا يشك في * فلما
24 ذهب تلميذا يوحنا بدا يسوع يقول للجمع من اجل يوحنا ماذا خرجتم الي البرية تنظرون *
25 اقصبة تحركها الريح * او ماذا خرجتم تنظرون * انسانا عليه لباس ناعم * ان الذين عليهم
26 لباس المجد والنعيم هم في بيوت الملوك * او ماذا خرجتم تنظرون انبيا * نعم اقول لكم انه
27 افضل من نبي * هذا هو الذي كتب من اجله هانذا مرسل ملاكي قدام وجهك ليصلح
28 طريقك امامك * اقول لكم انه ليس في مواليد النسا افضل من يوحنا المعمدان والصغير في
29 ملكوت السموات اعظم منه * فلما سمع جميع الشعب والعشارون شكروا الله اذا اعتمدوا في
30 معمودية يوحنا * فاما الفريسيون والكتاب فعلموا انهم رفضوا امر الله اياهم اذ لم يعتمدوا منه *

Et divulgatus est hic sermo per univer- 17
sam regionem Judææ, [& omnem re-
gionem quæ erat circa eam.]

Sectio vigesima quarta.

Et nuntiaverunt Johanni discipuli ejus 18
hæc omnia: Quare advocavit Johan- 19
nes duos ex discipulis suis, & misit eos
ad Jesum, dicens; Tu es ille venturus,
an speramus alium? Cùmque venissent 20
ad eum illi duo viri, dixerunt ei; Johan-
nes Baptista misit nos ad te, dicens;
Tune es ille venturus, an speramus ali-
um? Et in illa hora curavit multos ab 21
infirmitatibus, & doloribus, & spiriti-
bus malis, & donavit visum cæcis mul-
tis. Deinde respondit utrique Jesus, di- 22
cens; Ite, referte Johanni quæ vidistis
& audistis: Quòd cæci videant, & clau-
di ambulant, & leprosi mundantur, &
surdi audiunt, & mortui resurgunt, &
pauperes evangelizantur: Beatus qui non 23
dubitat de me. Et cùm abiissent duo di- 24
scipuli Johannis, cœpit Jesus dicere tur-
bæ de Johanne; Quid existis in desertū
videre? num arundinem quam agitat
ventus? Aut quid existis videre? num 25
hominem super quem est vestimentum de-
liciosum? Certè ii super quos est vesti-
mentum gloriæ & deliciarum sunt in do-
mibus regum. Aut quid existis videre? 26
num prophetam? Equidem dico vobis
ipsum esse præstantiorem prophetâ. Hic est 27
de quo scriptum est, Ecce ego mitto ange-
lum meum ante faciem tuam ad præpa-
randam viam tuam ante te. Dico vobis, 28
quòd non est inter natos mulierum excel-
lentior Johanne Baptista: tamen minor
in regno cælorum, major est illo. Et quum 29
audisset omnis populus, & publicani, gra-
tias egerunt Deo quòd baptizati essent
baptismate Johannis. Pharisæi autem et 30
legis periti cognoverunt se recessisse præ-
ceptum Dei ad illos, cùm non essent ba-
ptizati ab eo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወተሰምዐ፡ነገሩ፡በኵሉ፡በሐውርተ፡ይሁዳ፡ወበኵሉ፡አድያሚሃ፡በእንቲአሁ፡፡=
በእንተ ፡ ለአ ፡ ተፈነዉ ፡ እምኀበ ፡ ዮሐንስ፡፡=
18 ወነገርዎ፡ለዮሐንስ፡አርድእቲሁ፡ዘንተ፡ኵሎ፡፡= ወጸውዐ፡ዮሐንስ፡ክልኤተ፡እም
19 አርድእቲሁ፡ወፈነዎሙ፡ኀበ፡እግዚእነ፡ወይቤ፡አንተኑ፡ዘይመጽእ፡ወሚመ፡ወቦኑ
20 ካልእ፡ዘንሴፎ፡፡= ወበጺሖሙ፡እሉ፡ሰብእ፡ኀበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይቤልዎ፡ዮሐንስ፡መጥምቅ፡ፈነወነ፡ኀቤከ፡ወይቤ፡አንተኑ፡ዘይመጽእ፡ወቦኑ፡ካል
21 እ፡ዘነሴፎ፡፡= ወፈወሶሙ፡ለብዙኃን፡ሶቤሃ፡እምደዌሆሙ፡ወእምአጋንንት፡እ
22 ኩያን፡ወለብዙኃን፡ዕውራን፡ጸገወሙ፡ይርአዩ፡፡= ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
ወይቤሎሙ፡ሑሩ፡ንግርዎ፡ለዮሐንስ፡ዘሰማዕክሙ፡ወዘርኢክሙ፡ዕዉራን፡ይሬእዩ፡ስ
ቡራን፡ይሐውሩ፡ወለምጻማን፡ይነጽሑ፡ወጽሙማን፡ይሰምዑ፡ወምውታንኒ፡ይትነ
23 ሥኡ፡ወነዳያንኒ፡ይትፌሥሑ፡፡= ወብፁዓን፡እለ፡ኢይክሕዱኒ፡ወኢተዓቅፉ፡ብ
24 የ፡፡= ወኀሊፎሙ፡ወዓሊሁ፡ለዮሐንስ፡ላእከ፡ይቤሎሙ፡ለሕዝብ፡በእንተ፡ዮሐን
25 ስ፡ምንተ፡ወፃእክሙ፡ገዳመ፡ትርአዩ፡ብርዐኑ፡ዘይትኀወሥ፡እምነፋስ፡፡= ወምንት
ኑመ፡ወፃእክሙ፡ትርአዩ፡ብእሴኑ፡ዘርኡይ፡በቀጠንት፡አልባስ፡፡ ናሁኬ፡እለ፡ርኡያ
26 ት፡አልባሰ፡ክብር፡ውስተ፡አብያተ፡ነገሥት፡ሀለዉ፡፡= ወምንተኑመ፡ወፃእክሙ፡
27 ትርአዩ፡ነቢየኑ፡እወ፡እብለክሙ፡ወየዓቢ፡እምነቢያት፡፡= ዝውእቱ፡ዘበእንቲአ
ሁ፡ተጽሕፈ፡ናሁ፡አነ፡እፌኑ፡መልአክየ፡ቅድመ፡ገጽከ፡ዘይጸይሕ፡ፍኖተከ፡በቅድ
28 ሜከ፡፡= አሜን፡እብለክሙ፡ኢይትነሣእ፡እምትውልደ፡አንስት፡ዘየዓቢ፡እምዮ
ሐንስ፡መጥምቅ፡ወሊሙኒ፡ወበመንግሥተ፡እግዚአብሔርሰ፡ዘይንእስ፡ይዓቢዮ፡፡=
29 ወሰሚዖሙ ፡ ኵሎሙ፡ ሕዝብ፡ ወመጸብሐን፡ ኣጸደቅዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ተጠሚ
30 ቆሙ ፡ ጥምቀተ ፡ ዮሐንስ፡፡= ወፈሪሳውያንሰ፡ ወጸሐፍተ ፡ ሃገር፡ዐለዉ ፡ ትእዛዞ፡
ለእግዚአብሔር ፡ ወኢተጠምቁ ፡ በኀቤሁ፡፡=

Et auditus est sermo ejus in omni regione Judææ, & in omni vico ejus, de illo. 17

De iis qui missi sunt à Johanne.

Et nuntiaverunt Johanni discipuli ejus hoc totum, & vocavit Johannes duos è 18
discipulis suis. Et misit eos ad Dominum nostrum, & dixit; Túne is es qui ven- 19
turus *erat*, aut éstne alius quem expectabimus? Et venientes illi quos miserat ad 20
Dominum Jesum, dixerunt ei; Johannes Baptista misit nos ad te, & dixit; Túne
es qui venturus erat, aut estne alius quem expectabimus? Et sanavit multos statim 21
à morbis eorum, & à dæmonibus malis, & multis cæcis dedit visum. Et respon- 22
dit Dominus Jesus, & dixit iis, Ite nuntiate Johanni quæ audistis, & quæ vidistis:
cœci vident, claudi ambulant, leprosi purgantur, & surdi audiunt, & mortui
resurgunt; & pauperes etiam lætificantur. Et beati *sunt* qui non negant me, 23
& non offensi fuerunt in me. Et quum abiissent nuntii Johannis, cœpit dicere 24
populis de Johanne; Quid exivistis in desertum videre, arundinémne quæ move-
tur à vento? Et quid exivistis videre, hominémne amictum gossipinis vesti- 25
mentis? Ecce igitur qui amicti sunt vestimentis honorificis, in domibus regum
sunt. Et quid existis videre? prophetámne? etiam dico vobis, & majorem pro 26
phetis. Hic est de quo scriptum est, Ecce ego mitto angelum meum ante faciem 27
tuam, qui præparabit viam tuam coram te. Amen dico vobis. Non suscitabitur 28
à progenie mulierum, major Johanne Baptistâ ullus: & in regno Dei qui minor
est, illo major erit. Et audientes omnes populi, & publicani justificâ- 29
runt Deum baptizati baptismo Johannis. Et Pharisæi, & Scribæ civita- 30
tis spreverunt mandatum Dei; & non baptizati fuerunt apud eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * واگرنه چرا بدر آمديد * كه ببينيد مردي زيبا پيرايه پوشيده * اينك ايشان كه پيرايه
26 زيبا دارند بپورها در سراي پادشاهانند * واگر [نه] چرا بدر امديد كه ببينيد پيغامبر *
27 اري بشما مي گويم * واز پيغمبر بهتر * اينست كه براي او نبشته شد * بدرستي اينك من
28 فرشته خودرا پيش روي تو مي فرستم * كه راه تو برابر تو استوار دارد * بشما راست
گويم نيست پيغمبر در زاده زنان بزرگتر از يحيي شوينده * وكوچكترين كسي در ملكوت
29 آسمان * ازو بزرگترست * جماعتي كه انجا بودند تا سودخواران و ضامنان نيز خدايرا شكر
30 وثنا مي كردند * كه از معموديت يحيي عماده شده بودند * اما معتزلان * ونويسندگان *
ارادت خدايرا درنفس خود ظلم كردند * وازو عماده نشدند

Sin minus quare exivistis? Ut vi- 25
deretis hominem splendido ornatu
indutum? Ecce illi qui splendide
exornantur ornamentis, in aulis re-
gum sunt. Sin minus autem, quare 26
exivistis? ut videretis prophetam?
Imò vobis dico, & prophetâ præstan-
tiorem. Hic est de quo scriptum est: 27

Prophetia.

Ecce ego angelum meum ante faciem
tuam mitto, qui viam tuam ante te
confirmet. Vobis verum dico, Non 28
est Propheta in natis mulierum ma-
jor Johanne Baptistâ: Minimus au-
tem quis in regno cælorum eo major
est. Et cœtus, qui illic aderant, us- 29
que ad publicanos & mancipes et-
iam, Deum gratiis & laudibus pro-
sequebantur, qui baptismo Johannis
baptizati fuerant. Sed Pharisæi 30
& Scribæ voluntati Dei in seipsis
iniquè fecerunt, & ab eo non bapti-
zati sunt.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ͂Ν. ΚΕΦ. ΚΑ'.

ϟγ / ε

Ait autem Dominus; Cui ergò *assimilabo* homines generationis hujus?
31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης;
& cui sunt similes? Similes sunt pueris in foro sedentibus, &
32 καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ
loquentibus adinvicem, & dicentibus; Cantavimus tibiis vobis, & non saltâstis:
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
lamentavimus *vobis*, & non plorâstis. Venit enim Joannes Baptista ne-
33 ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς μή-
que panem manducans, neque vinum bibens, & dicitis; Dæmonium habet. Venit
34 τε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. Ἐλήλυθεν
filius hominis manducans & bibens, & dicitis; Ecce homo *edax* &
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
vinum bibens, publicanorum amicus & peccatorum. Et justificata est sapientia à
35 οἰνοπότης, (τ) τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
filiis suis omnibus. Rogabat autem quidam illum *Pharisæorum*, ut
36 τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων. Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα
manducaret cum illo: Et ingressus *in* domum Pharisæi, discubuit. Et ecce
37 φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ
mulier in civitate, quæ erat peccatrix, *cognoscens* quòd *accubuit* in domo
γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, (υ) ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ
Pharisæi, *afferens* alabastrum unguenti: Et stans secus pedes ejus
38 τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου· Καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας (φ) αὐτοῦ

ΚΑ' / σδ / α

retrò *flens*, cœpit rigare pedes ejus lachrymis, & ca-
ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θρι-
pillis capitis sui *extergebat*, & osculabatur pedes ejus, & unge-
ξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς (χ) ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλει-
bat unguento. Videns autem Pharisæus *vocans* eum, ait *in seipso*,
φε τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, 39
dicens; Hic si esset Propheta, sciret utique quæ & qualis mulier, quæ
λέγων, Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις
tangit eum, quia peccatrix est. Et respondens Jesus, dixit ad il-
ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ- 40
lum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. *Is verò* ait; Magister, dic. Duo
τὸν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. (ψ) Ὁ δέ φησι, Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο 41
debitores erant fœneratori cuidam: unus debebat denarios quingentos,
(ω) χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια,
at alter quinquaginta. Non habentibus *autem* illis *reddere*, *ambobus*
ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις 42
gratis donavit. Quis ergò *eorum*, *dic*, plus *eum* *diliget*? Respon-
ἐχαρίσατο. Τίς οὖν (α) αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκρι- 43
dens *autem* Simon, dixit; *Subsumo* *quòd* cui plus donavit. Ille
θεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ
autem dixit ei; Rectè judicâsti.
δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.

MS. A. (τ) φίλος τελωνῶν (υ) καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται (φ) τοῦ Ἰησοῦ (χ) ἐξέμαξεν, (ψ) Ὁ δὲ ἔφη, (ω) χρεοφειλέται (α) αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον αὐτὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 32 ܠܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܕܡܐ ܠܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܡܢܐ ܕܡܝܢ. * ܕܡܝܢ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ
ܒܫܘܩܐ. ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ. ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ
33 ܒܟܝܬܘܢ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ.
34 ܫܐܕܐ ܐܝܬ ܒܗ. * ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܟܠܐ
35 ܘܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ. * ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܗ.

* ܠܬܠܬ ܫܥܝܢ ܕܚܡܫܐ ܕܪܙܐ * ܟܓ *

36 * ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܒܥܐ ܡܢܗ ܕܢܠܥܤ ܠܚܡܐ ܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܗܘ ܦܪܝܫܐ ܘܐܣܬܡܟ.
37 * ܘܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܗ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܕ ܝܕܥܬ ܕܒܒܝܬܗ ܕܗܘ ܦܪܝܫܐ ܣܡܝܟ.
38 ܢܣܒܬ ܫܛܝܦܬܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܩܡܬ ܠܒܣܬܪܗ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ.
ܘܫܪܝܬ ܒܕܡܥܝܗ ܡܪܣܐ ܗܘܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܣܥܪܐ ܕܪܫܗ ܡܫܘܝܐ ܗܘܬ. ܘܡܢܫܩܐ ܗܘܬ
39 ܠܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܫܚܐ ܒܒܣܡܐ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܗܘ ܕܩܪܝܗܝ. ܐܬܚܫܒ ܒܢܦܫܗ
ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܐܠܘ ܢܒܝܐ ܗܘܐ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܘ ܘܡܢܐ ܛܒܗ. ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܗܝ
40 ܕܩܪܒܬ ܠܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܥܘܢ. ܐܝܬ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ.
41 ܐܡܪ ܪܒܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܢ ܚܝܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܚܕ ܡܪܐ ܚܘܒܐ. ܚܕ ܚܐܒ ܗܘܐ
42 ܠܗ ܚܡܫܡܐ ܕܝܢܪܝܢ. ܘܐܚܪܢܐ ܚܡܫܝܢ ܕܝܢܪܝܢ. * ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܦܪܥ.
43 ܠܬܪܝܗܘܢ ܫܒܩ. ܐܝܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܗܘܢ ܝܬܝܪ ܢܚܒܝܘܗܝ. * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ.
ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܗܘ ܕܐܫܬܒܩ ܠܗ ܣܓܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܨܐܝܬ ܕܢܬ.

Cuinam igitur assimilabo homines generati- 31
onis hujus? & cui similes sunt? Similes sunt 32
pueris sedentibus in platea, & inclamanti-
bus ad socios suos, dicentibusque; Cecinimus
vobis, neque saltâstis; ac lamentum edidimus
vobis, neque flevistis. Venit enim Johannes 33
Baptista, panem non edens, nec bibens vi-
num, & dicitis; Dæmonium in eo est. Venit 34
Filius hominis edens & bibens, & dicitis, Ec-
ce vir helluo, & bibax vini, amicusque pu-
blicanorum & flagitiosorum. Sed justificata 35
est sapientia ab omnibus filiis suis.

Ad horam tertiam, Feriâ quintâ Arcanorum. 23.

Venit autem unus ex Pharisæis efflagitans ab 36
eo, ut secum manducaret: ingressus itaq; do-
mum Pharisæi illius, discubuit. Et mulier 37
peccatrix erat in illa civitate, quæ quum nôs-
set in domo Pharisæi eum esse accumbentem,
accepit alabastrum unguenti; Et stans retrò 38
ad pedes ejus, flebat, cœpitque lachrymis su-
is irrigare pedes ejus, pilisque capitis sui abs-
tergebat eos, & deosculabatur pedes ejus,
& ungebat aromate. Quum autem vidisset 39
Pharisæus ille qui vocaverat eum, cogitavit
apud se, & ait; Iste si esset propheta, nôsset
quænam sit, & qualis rumor ipsius: siquidem
peccatrix est mulier illa quæ tetigit ipsum.
Respondit autem Jesus, & dixit ei; Simon, 40
habeo quiddam tibi dicendum. Ait ei, Dic
Rabi. Subdit ei Jesus, Duo debitores erant 41
eidem creditori: unus debebat ei denarios
quingentos, alter verò denarios quinquagin-
ta. Quumque essent non solvendo, utrisque 42
remisit debitum: uter igitur eorum magis
eum diliget? Respondit Simon, & ait; Puto 43
eum cui multa remissa sunt. Dixit ei Jesus,
Rectè judicâsti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 سي هشت مثل كودكان بر كناراه * بكدامين كسان اين دودرا
32 مانند كنم * مي مانند بكودكاني * كه بر كناراه نشسته اند * و با ياران خود بانك مي
زنند * ومي كويند * براي شما سرود ميكوييم * پروار و رقص نمي كنيد * نوحه و زاري كرديم
33 34 كريستيد * شوينك آمد نان نمي خورد * و شراب نمي اشاميد * كفتيد درو ديو هست * آمد فرزند
آدمي ميخورد * ومي اشامد * كفتيد * اين كس خورنك واشامنك است سودخوران * و كنه كارانرا *
35 دوست مي دارد * * حكمت از همكنان فرزندان خود درست وفرخنك شد

36 سي نه معتزلي مسيح را مهماني كرد و [زني] روغن غاليه بر سراو ريخت * معتزلي
پيش مسيح آمد * و ازو در خواست كرد كه باوي نان بخورد * مسيح درخانه او درآمد
37 ونشست * دران شهر بود زني پليد * چون دانست كه عيسي درخانه معتزلي نشسته
38 است * شيشه * پر روغن غاليه * بر كرفت * * ودر پس عيسي نزديك پاي او
بايستاد * كريستن اغاز كرد وباشك دو چشم خود پاي مسيح را تر مي كرد وبموي
خود دو پاي اورا مي ماليد وبوسه مي كرد * و روغن غاليه را بر پايهاش مي اندود *

XXXVIII. Parabola puerorum juxta viam.

Cujusmodi hominibus hanc genera- 31
tionem assimilabo? Similes sunt pu- 32
eris, qui ad latus viæ sedent, & ad
socios suos clamant, & dicunt; Vo-
bis cantum diximus, saltationem &
chorum non egistis: luctum & planctū
fecimus, non flevistis. Baptista ve- 33
nit, panem non comedit, neque vinum
bibit: Dixistis; In eo dæmonium
est. Venit Filius hominis, comedit 34
ac bibit: Dixistis; Hic homo edax
& bibax est, Publicanos & pecca-
tores amat. Sapientia autem ab 35
omnibus filiis suis justificata & be-
ata est.

XXXIX. Pharisæus Christo convivium facit, & mulier unguentum galiæ in caput ejus effundit.

Pharisæus quidam ad Christum ac- 36
cessit & ab eo petiit, ut cum eo pa-
nem comederet: Christus itaque in
domum ejus ingressus est, & sedit.
In civitate autem illa erat mulier 37
quædam impura, quæ, cognito Je-
sum in domo Pharisæi sedere, ampul-
lam plenam unguento galiæ tulit: Et 38
penè Jesum ad pedes ejus stetit, &
flere incipiens lachrymis oculorum
suorum pedes Christi rigavit, &
crine suo pedes ejus extergebat &
osculabatur, & unguentum galiæ pe-
dibus ejus inunxit.

Versio VULGATA LATINA.

31 Ait autem Dominus; Cui ergò similes dicam homines generationis hujus? &
32 cui similes sunt? Similes sunt pueris sedentibus in foro, & loquentibus adinvi-
cèm, & dicentibus; Cantavimus vobis tibiis, & non saltâstis: lamentavimus, &
33 non plorâstis. Venit enim Joannes Baptista, neq; manducans panem, neq, bibens
34 vinum, & dicitis; Dæmonium habet. Venit filius hominis manducans, & bibens,
& dicitis; Ecce homo devorator, & bibens vinum: amicus publicanorum, & pec-
35 catorum. Et justificata est sapientia ab omnibus filiis suis. Rogabat autem il-
36 lum quidam de Pharisæis ut manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisæi
37 discubuit. Et ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod ac-
38 cubuisset in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguenti: Et stans retrò secus
pedes ejus, lachrymis cœpit rigare pedes ejus, & capillis capitis sui tergebat, &
osculabatur pedes ejus, & unguento ungebat. Videns autem Pharisæus, qui 39
vocaverat eum, ait intra se, dicens; Hic si esset propheta, sciret utique, quæ, &
qualis est mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix est. Et respondens Jesus, 40
dixit ad illum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait; Magister, dic.
Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos, & 41
alius quinquaginta. Non habentibus illis undè redderent, donavit utrisque. 42
Quis ergò eum plùs diligit? Respondens Simon dixit; Æstimo quia is, cui plus 43
donavit. At ille dixit ei; Rectè judicâsti.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 * عن اسبه رجال هذه القبيلة وعادا يسبهون * يسبهون صبيانا جلوسا في السوق ينادي
32 بعضهم بعضا قايلين زمرنا لكم فلم ترقصوا ونحنا لكم فلم تبكوا * لان يوحنا المعمدان 33
جاء لا ياكل خبزا ولا يشرب خمرا فقلتم هذا به شيطان * وجاء ابن الانسان ياكل ويشرب 34
فقلتم هذا انسان اكول شريب الخمر خليل العشارين والخطاة * فتبررت الحكمة من جميع 35
بنيها *

* الفصل الخامس والعشرون *

36 * ثم سالة واحد من الفريسيين ان ياكل معه فدخل بيت ذلك الفريسي واتكي * وكانت في 37
المدينة مراة خاطية * فلما علمت انه متكي في بيت الفريسي اخذت قارورة طيب * ووقفت 38
من ورايه عند رجليه باكية * وبدات تبل قدميه بدموعها وتمسحهما بشعر راسها *
وكانت تقبل قدميه وتدهنهما بالطيب * فلما راي ذلك الفريسي الذي دعاه فكر في نفسه 39
قايلا لو كان هذا نبيا لعلم ما هذه * وكيف حال هذه المراة التي لمسته فانها خاطية * فاجابه 40
يسوع قايلا يا سمعان عندي كلام اقوله لك * اما هو فقال قله يا معلم * فقال غريمان عليهما 41
لانسان دين * على الواحد خمس مائة دينار وعلي الاخر خمسون * ولم يكن لهما ما يوفيان 42
فوهب لهما * فايهما اكثر حبا له * اجاب سمعان قايلا اظن الذي وهب له الاكثر * فقال 43
له بالحق حكمت *

Cui comparabo homines hujus genera- 31
tionis, & cui comparantur? Compa- 32
rantur pueris sedentibus in foro, qui ac-
clamant alter ad alterum, dicentes;
Plauimus vobis, & non saltâstis: &
lamentavimus vobis, & non planxistis.
Nam Johannes Baptista venit non man- 33
ducans panem, neque bibens vinum, &
dixistis; Hic habet dæmonium. Et ve- 34
nit filius hominis manducans & bibens,
& dixistis; Hic homo est vorator, po-
tator vini, amator publicanorum et pec-
catorum. Et aliena facta est sapientia 35
ab omnibus filiis suis.

Sectio vigesima quinta.

Tum rogavit illum unus ex Pharisæis 36
ut manducaret cum illo: itaq; ingressus
est domum illius Pharisæi, & incubuit
ibi. Erat autem in civitate mulier pec- 37
catrix, quæ quum cognovisset ipsum esse
accubuisse in domo Pharisæi, accepit alaba-
strum unguenti: Et stetit à tergo ipsius sec- 38
pedes ejus plorans, & cœpit rigare ped s
ejus lachrymis suis, et tergere eos capillis
capitis sui, & osculabatur pedes ejus, &
ungebat eos unguento. Et cùm vidisset 39
id Pharisæus qui invitaverat eum, co-
gitavit intra se, dicens; Si esset hic
propheta, certè sciret quid sit hæc, &
qualis conditio hujus mulieris quæ teti-
git eum, quandoquidem est peccatrix.
Respondit ei Jesus, dicens; O Simon, 40
habeo sermonem dicendum tibi. At ille
inquit; Dic eum, magister. Ait ergò, 41
Duo debitores debebant cuidam debi-
tum: unus quingentorum denariorum, et
alter quinquaginta. Et non habuerunt 42
quod solverent; quapropter donavit
utrisque. Uter illorum plus amoris in
eum habebit? Respondit Simon, dicens; 43
Æstimo cui donatum est plus. Ait illi,
Juxta veritatem judicâsti.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31
32 በምንት ፡ አስተማስሎሙ ፡ ለሰብእ ፡ ዛቲ ፡ ትውልድ ፡ ወምን ፡ ይመስሉ ፡፡ ይመስሉ ፡
ደቀ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ መሠየጥ ፡ ወይጸውዑ ፡ ቢጾሙ ፡ ወይብልዎሙ ፡ ሐለይነ ፡
33 ለክሙ ፡ ወኢዘፈንክሙ ፡ ወአስቆቀውነ ፡ ለክሙ ፡ ወኢበከይክሙ ፡፡ እስመ ፡
34 መጽአ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ኢይበልዕ ፡ ወኢይሰቲ ፡ ወትቤልዎ ፡ ጋኔን ፡፡ ወመጽአ ፡
ወልደ ፡ ሰብእ ፡ እንዘ ፡ ሕየው ፡ ይበልዕ ፡ ወይሰቲ ፡ ወትብሉ ፡ ነዋ ፡ ብእሲ ፡ በላዒ ፡ ወሰታዪ ፡
35 ወይን ፡ ዓርከ ፡ መጸብሐን ፡ ወኃጥኣን ፡፡ ወጸድቀት ፡ ጥበብ ፡ እምኵሉ ፡ ውሉዳ ፡፡
36 ወይቤሎ ፡ አሐዱ ፡ እምፈሪሳውያን ፡ ከመ ፡ ያምስሖ ፡ በኀቤሁ ፡ ወቦአ ፡ ቤቶ ፡ ለፈሪሳዊ ፡
ወረፈቀ ፡፡

በእንተ ፡ እንተ ፡ ቀብአቶ ፡ ለእግዚእነ ፡ ዕፍረተ ፡፡

37 ወመጽአት ፡ ብእሲት ፡ ኃጥእት ፡ እምሰብአ ፡ ይእቲ ፡ ሀገር ፡ ለአሚራ ፡ ከመ ፡ ይመስሕ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ውስተ ፡ ይእቲ ፡ ሀገር ፡ ቤተ ፡ ፈሪሳዊ ፡ ተሣየጠት ፡ ዕፍረተ ፡ ዘላልበ
38 ስጥሮስ ፡፡ ወቆመት ፡ ድኅሬሁ ፡ ኀበ ፡ እገሪሁ ፡ ወትበኪ ፡ ወአርኀሰት ፡ እገሪሁ ፡ በአንብ
ዓ ፡ ወትመዝምዝ ፡ በሥዕርተ ፡ ርእሳ ፡ ወትስዕሞ ፡ እገሪሁ ፡ ወትቀብኦ ፡ ዕፍረተ ፡፡
39 ወርእዮ ፡ ፈሪሳዊ ፡ ዘጸውዖ ፡ ሐለየ ፡ በልቡ ፡ ወይቤ ፡ ሶበሁ ፡ ነቢይ ፡ ው እቱ ፡ ዝንቱ ፡ እም ፡
ኢያእመረኑ ፡ መንት ፡ ብእሲት ፡ ወዘከመ ፡ እሮ ፡ ይእቲ ፡ እንተ ፡ ከመ ፡ ኃጥእት ፡
40 ይእቲ ፡ ዛቲ ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ትገስሶ ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡
41 ስምዖን ፡ ብየ ፡ ነገረ ፡ ዘእብለከ ፡ ወይቤሎ ፡ ሊቅ ፡ በል ፡፡ ወይቤሎ ፡ ክልኤቱ ፡ ይፈ
ድይዎ ፡ ለአሐዱ ፡ በዐለ ፡ ዕዳ ፡ ለአሐዱ ፡ ይፈድዮ ፡ ኃምስተ ፡ ምእተ ፡ ዲናረ ፡ ወካልኡኒ ፡
42 ኃምሳ ፡፡ ወኅቢሎሙ ፡ ዘይፈድዮ ፡ ኃደጎ ፡ ሎሙ ፡ ለክልኤሆሙ ፡ መኑ ፡ እንከ ፡
43 ርቱዕ ፡ ያፍቅሮ ፡ ያፈቅሮ ፡፡ ወተሰጥዎ ፡ ስምዖን ፡ ወይቤሎ ፡ እብል ፡ ዘብዙኀ ፡
ኃደገ ፡ ሎቱ ፡ ወይቤሎ ፡ ሠናየ ፡ ፍትሐ ፡ ፈታሕከ ፡፡

In quo assimilabo homines generationis hujus, & cui similes sunt? Similes 31 32
sunt pueralis qui sedent in foro, & acclamant sociis suis, & dicunt iis; Cecinimus
vobis, & non saltâstis; lamentati sumus etiam vobis, & non flevistis. Quia ve- 33
nit Johannes Baptista neque edens neque bibens, & dicitis *de* illo; Dæmonem
habet. Et venit filius hominis edens, & bibens, & dicitis; Ecce homo edax 34
& potator vini, amicus publicanorum & peccatorum. Et justificata est sapi- 35
entia ab omnibus filius suis. Et dixit ei quidam ex Pharisæis, quòd pran- 36
deret apud ipsum: & ingressus est domum Pharisæi, & discubuit.

De ea quæ unxit Dominum nostrum unguento.

Et venit mulier peccatrix de hominibus istius civitatis, ut cognovisset quòd 37
pranderet Dominus Jesus in ista civitate domo Pharisæi: emit unguentum
Alabastri. Et stetit post eum apud pedes ejus, & flebat, & rigavit pedes ejus 38
cum lachrymis suis, & tergebat cum capillis capitis sui; & osculabatur pedes
ejus, & ungebat eum unguento. Et quum vidisset Pharisæus qui vocaverat 39
eum, cogitavit in corde suo, & dixit; Si esset propheta hic, nónne sciret quæ
mulier, & quomodo isthæc etiam peccatrix est, *nempe* mulier hæc sit ista, quæ
tangit ipsum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Simeon, habeo verbum 40
quòd dicam tibi, & dixit ei; Magister, dic. Et dixit ei, Duo debitores erant 41
cuidam Domino debiti, unus debebat quingentos denarios, & alter quinquagin-
ta. Et quum non possent solvere illi, dimisit eos utrosque: quem igitur oportet 42
plus diligere illum? Et respondit ei Simon, & dixit ei; Existimo eum cui mul- 43
tum remissum fuit: & dixit ei, Bonum judicium judicâsti.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

39 * ان معتزل كه اورا خوانده بود * در دل خود انديشيد وكفت * كه اكر اين پيغمبر مي بود *
مي دانست اين كيست * وچيست وخبر كناهان اورا مي داد * چون پيش او نزديك شد * * عيسي 40
انرا دريافت * وكفت شمعون * چيزي كفتني دارم با تو بكويم * ان مرد بدو كفت * بكواي بزرك
من * * عيسي كفت دو مرد † وام دار بودند * بران يكي پانصد دينار قرض داشت * وبر يكي 41
ديكر پنجاه دينار * وهر دو نداشتند † چيزي كه بكزارند * صاحب وام † وام هر دو را بكشيد * 42
اكنون ازان هر دو كدامين را بيشتر دوست داشته باشد * * شمعون بدو كفت مي 43
پندارم * انك بيشتر براي او رها كرده شد * عيسي كفت * راست حكم كردي *

Pharisæus ille, qui eum invitave- 39
rat, in animo suo cogitavit, &
dixit; Siquidem hic Propheta
esset, sciret hanc quæ sit, & qua-
lis sit, & peccata ejus enarraret,
cùm prope eum sit. Jesus hoc in- 40
tellexit, & dixit; Simeon, sermo-
nem quendam habeo quem tibi
dicam: homo ille ei dixit; Lo-
quere, O magister mi. Jesus dixit, 41
Duo viri debitores erant; uni quin-
genti denarii æris alieni erant, al-
teri verò quinquaginta denarii. Et 42
cum neutri haberent quicquam quo
solverent, creditor debitum utrique
condonavit. Jam ex ambobus illis
uter magis dilectus erit? Simeon 43
ei dixit; Existimo ei, cui plus re-
missum est. Jesus dixit; Rectè ju-
dicium fecisti.

Et conversus ad mulierem, Simoni dixit; Vides hanc mulierem?
44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
Intravi tuam in domum, aquam ad pedes meos non dedisti: hæc autem
εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ
lachrymis rigavit meos pedes, & capillis capitis sui extersit.
τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ τ(β) θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.
Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intravi, non cessavit osculans
45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά
meos pedes. Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit
46 μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψε
meos pedes. Cujus gratiâ, dico tibi; Remittuntur peccata ejus
47 μου τοὺς πόδας. Οὗ χάριν, λέγω σοι, Ἀφέωνται (γ) αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς
multa, quoniam dilexit multùm. Cui autem paululùm dimittitur, paululùm diligit.
αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ. ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
Dixit autem ad illam; Remittuntur tua peccata. Et cœperunt simul accumbentes
48 Εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι
49 dicere in seipsis: Quis hic est, qui & peccata dimittit? Dixit autem ad
50 λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπε δὲ πρὸς
mulierem; Fides tua servavit te: vade in pacem.
τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

CAP. VIII. η'.

Et factum est in deinceps, & ipse iter faciebat per civitatem & castellum, prædicans
1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων
& evangelizans regnum Dei: & duodecim cum illo: Et mulieres
καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ· Καὶ γυναῖκές 2
aliquæ, quæ erant curatæ à spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria
τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία
vocata Magdalene, de qua dæmonia septem exierant: Et Joanna
ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει· Καὶ Ἰωάννα 3
uxor Chusæ procuratoris Herodis: & Susanna, & aliæ multæ, quæ ministrabant
γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου· καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν
ei de facultatibus suis. Conveniente autem turbâ plurimâ, & secundùm
αὐτῷ (α) ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ 4
civitatem advenientibus ad eum, dixit per similitudinem: Exiit seminans
πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων 5
seminare semen suum: & in seminando eum, hoc quidem cecidit secus
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον (β) αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ
viam, & conculcatum est: & volucres cœli comederunt illud. Et aliud
τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον 6
cecidit supra petram: & natum exaruit, propter non habere humorem. Et
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ 7
aliud cecidit in medio spinarum: & simul enatæ spinæ suffocaverunt
ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
illud.
αὐτό.

MS.A. (β) θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. (γ) αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι
MS.A. ΚΕΦ. η'. (α) ὅτι. (β) ἑαυτοῦ·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 * ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܘܐܡܪ ܠܫܡܥܘܢ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ . ܠܒܝܬܟ ܥܠܬ
ܡܝܐ ܠܪܓܠܝ ܠܐ ܝܗܒܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܕܡܥܝܗ ܪܓܠܝ ܨܒܥܬ. ܘܒܣܥܪܗ ܫܘܝܬ ܐܢܝܢ.
45 * ܐܢܬ ܠܐ ܢܫܩܬܢܝ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܐ ܡܢ ܕܥܠܬ . ܠܐ ܫܠܝܬ ܕܢܫܩܐ ܪܓܠܝ. * ܐܢܬ ܡܫܚܐ
46 ܠܪܫܝ ܠܐ ܡܫܚܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ ܪܓܠܝ ܡܫܚܬ. * ܚܠܦ ܗܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ
47 ܠܟ . ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܗ ܚܛܗܝܗ ܣܓܝܐܐ . ܡܛܠ ܕܐܚܒܬ ܣܓܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܩܠܝܠ
48 ܡܫܬܒܩ ܠܗ ܩܠܝܠ ܡܚܒ. * ܘܐܡܪ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܝܩܝܢ ܠܟܝ ܚܛܗܝܟܝ.
49 * ܫܪܝܘ ܕܝܢ ܗܢܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܐܡܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܦ ܚܛܗܐ ܫܒܩ. * ܐܡܪ
50 ܕܝܢ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ.
* ܕܚܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܩܪ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *
1 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ . ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ . ܘܡܣܒܪ ܗܘܐ
2 ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܬܪܥܣܪ ܥܡܗ. * ܘܢܫܐ ܗܢܝܢ ܕܐܬܐܣܝ ܗܘܝ ܡܢ
3 ܟܘܪܗܢܐ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܡܪܝܡ ܕܡܬܩܪܝܐ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ ܢܦܩܘ. * ܘܝܘܚܢ
ܐܢܬܬܗ ܕܟܘܙܐ ܪܒ ܒܝܬܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܘܫܘܫܢ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܗܠܝܢ ܕܡܫܡܫܢ ܗܘܝ
4 ܠܗܘܢ ܡܢ ܩܢܝܢܗܝܢ. * ܘܟܕ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܟܢܝܫ ܗܘܐ. ܘܡܢ ܟܠ ܡܕܝܢܢ ܐܬܝܢ ܗܘܘ
5 ܠܘܬܗ. ܐܡܪ ܒܡܬܠܐ. * ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ ܙܪܥܗ. ܘܟܕ ܙܪܥ . ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ.
6 ܘܐܬܕܝܫ ܘܦܪܚܬܐ ܐܟܠܬܗ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܘܒܫܥܬܗ ܝܥܐ. ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ
7 ܠܗ ܬܠܠܐ ܝܒܫ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܝܥܘ ܥܡܗ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ.

Et conversus ad mulierem illam, dixit Simoni, Vides hanc mulierem? domum tuam ingressus sum, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lachrymis suis pedes meos tinxit, & capillis suis abstersit eos. 44
Tu non es osculatus me: hæc autem ecce ex quo ingressa est, non desiit pedes meos deosculari. 45
Tu oleo caput meum non unxisti: hæc autem oleo aromatico pedes meos unxit. 46
Propterea dico tibi, remissa esse ei scelera ejus multa, eò quòd multùm dilexerit: is autem cui paululùm remittitur, paululùm diligit. 47
Et dixit mulieri illi; Remittuntur tibi scelera tua. 48
Cœperunt autem ii qui accumbebant dicere apud se; Quis est iste qui etiam scelera remittit? 49
Jesus verò dixit ei mulieri, Fides tua te servavit: ito in pace. 50

Feriâ V. hebdomadis secundæ jejunii. 24.

CAP. VIII.

Et factum est post hæc, ut perlustraret Jesus urbes & vicos, prædicarétque, ac evangelizaret regnum Dei, & duodecim ejus erant cum eo: 1
Necnon mulieres illæ quæ sanatæ fuerant à morbis, & à spiritibus malis, Maria quæ vocatur Madgalene, ea ex qua septem dæmonia exierant: 2
Et Johan uxor Chuzæ præfecti domui Herodis, & Susanna, aliæque plurimæ, quæ ministrabant eis ex facultatibus suis. 3
Quumque multa turba coacta esset, & ex omnibus civitatibus convenirent ad eum, dixit per parabolas; 4
Exiit seminator quidam ad seminandum semen suum: quumque semináसset, aliud cecidit juxta viam, & conculcatum est, ac volucres comederunt illud. 5
Aliud autem cecidit super petram, & illicò germinavit, & quia non habebat humorem, exaruit. 6
Aliud autem cecidit inter spinas, & germinârunt cum eo spinæ, ac suffocârunt illud. 7

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * وسوي ان زن التفات كرد وبشمعون كفت • اين زنرا مي بيني • چون بخانهٔ تو در آمدم
تو آب بر پاي من نريختي • اين زن باشك دو چشم خود پاي مرا شست • وبموي خود پاك
45 كرد • * تو مرا بوسه نكردي • اين ازان وقت كه در آمدم • از بوسيدن † دو پاي من
46 خاموش نشد • * تو سر من بروغن نيندودي اين بروغن غاليه دو پاي مرا اندود •
47 * بتو مي كويم عوض اين كه كرد كناهان او [بسيار] سترده شدند • سبب انك
48 بسيار سزاوار شد • وانداك براي او سترده شود • واندكي سزاوار باشد • * وبدان زن كفت برو كه
49 كناهان تو عفو شدند • * ايشان كه نشسته بودند اغاز كردند • ودر درون خود مي كفتند
50 كيست اين كه كناهانرا نيز عفو مي كند • * عيسي بدان زن كفت • ايمان تو ترا رنك كرد
1 برو بسلامت • * بعد ازين عيسي در شهرها وديهها مي كرديد • ومنادي مي
2 زد • وبمژده ملكوت خداي تعليم مي داد • با دوازده شاكرد خود • * وزناني كه از رنجها خوش
شدند • واز جانهاء شوم وپليد رهيدند • چون مريم مجدلاني كه هفت ديو ازو بدر آورد •

Et ad mulierem illam conversus est, et Simeoni dixit, Hanc mulierem vides? Cùm in domum tuam intrarem, tu aquam pedibus meis non infudisti: hæc mulier lachrymis oculorum suorum pedes meos lavit, et crine suo mundavit. 44
Tu me non osculatus es: hæc ex quo tempore ingressus sum, ab osculando pedes meos non destitit. 45
Tu caput meum oleo non unxisti: hæc unguento galiæ pedes meos unxit. 46
Tibi dico; Pro hoc quod fecit, peccata ejus multa remissa sunt, eâ de causa quod multùm digna fuit: et parum ei remittetur, qui parum dignus fuerit. 47
Et illi mulieri dixit; Abi, quia peccata tua condonata sunt. 48
Illi qui considentes erant, inceperunt, et intra se dicebant; Quisnam est hic, qui peccata etiam condonat. 49
Jesus illi mulieri dixit; Fides tua te servavit, abi in pace. 50

CAP. VIII.

Post hæc Jesus per civitates et pagos circuibat, et prædicabat, et Evangelium regni Dei docebat, cum duodecim discipulis suis: 1
Et mulieribus quæ à morbis sanatæ fuerant, et à spiritibus malis et impuris liberatæ erant: ut Maria Magdalene, ex qua septem dæmonia ejecerat; 2

Versio VULGATA LATINA.

44 Et conversus ad mulierem, dixit Simoni; Vides hanc mulierem? Intravi in do-
mum tuam, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lachrymis rigavit pedes
45 meos, & capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo in-
46 travit, non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hæc
47 autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi; Remittuntur ei
48 peccata multa, quoniam dilexit multùm. Cui autem minus dimittitur, minùs di-
49 ligit. Dixit autem ad illam; Remittuntur tibi peccata. Et cœperunt qui simul
50 accumbebant, dicere intra se; Quis est hic, qui etiam peccata dimittit? Dixit
autem ad mulierem; Fides tua te salvam fecit: Vade in pace.

CAP. VIII.

1 ET factum est deincèps, & ipse iter faciebat per civitates & castella, prædicans
& evangelizans regnum Dei: & duodecim cum illo, Et mulieres aliquæ, quæ 2
erant curatæ à spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria, quæ vocatur
Magdalene, de qua septem dæmonia exierant, Et Joanna uxor Chusæ procura- 3
toris Herodis, & Susanna, & aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis.
Cùm autem turba plurima convenirent, & de civitatibus properarent ad eum, 4
dixit per similitudinem; Exiit qui seminat, seminare semen suum: & dum 5
seminat, aliud cecidit secus viam, & conculcatum est, & volucres cœli com-
ederunt illud. Et aliud cecidit suprà petram: & natum aruit, quia non ha- 6
bebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, & simul exortæ spinæ suffoca- 7
verunt illud.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 *ثم التفت الي المراة وقال لسمعان اتري هذه المراة * دخلت بيتك فلم تسكب علي رجلي
45 ماء * وهذه بلت رجلي بالدموع ومسحتهما بشعر راسها * انت لم تقبلني وهذه منذ دخلت
46 لم تكف من تقبيل قدمي * انت لم تدهن راسي بزيت وهذه بالطيب دهنت قدمي •
47 *لاجل ذلك اقول لك ان خطاياها الكثيرة مغفورة لها لانها احبت كثيرا • والذي يترك له
48 قليل يحب قليلا * ثم قال لها مغفورة لك خطاياك * فبدا المتكيون يقولون في نفوسهم من
49
50 هذا الذي يغفر الخطايا * فقال للمراة اذهبي بسلم ايمانك خلصك •

• الفصل السادس والعشرون • *وكان بعد ذلك يسير الي كل مدينة 1
وقرية ويكرز ويبشر بملكوت الله • ومعه الاثنا عشر * ونسوة اخريات كان ابراهن من امراض 2
وارواح خبيثة • مريم التي تدعي المجدلية التي اخرج منها سبعة شياطين * ويونا امراة 3
خوزي خازن هيرودس • وسوسنة • واخريات كثيرات كن يخدمنه باموالهن •

• الفصل السابع والعشرون • *واجتمع اليه جمع كثير مع الذين كانوا ياتون اليه 4
من كل مدينة • فقال لهم مثلا * خرج الزارع ليزرع [زرعه*] وفيما هو يزرع منه ما وقع علي 5
الطريق فديس واكله طير السماء * واخر وقع علي الصخرة فلما نبت يبس لانه لم يكن 6
7 له ندية * واخر وقع في وسط الشوك فنبت معه الشوك وخنقه •

Deindè conversus est ad mulierem, & dixit Simoni; Anne vides hanc mulierem? Intravi domum tuam, & non fudisti super pedes meos aquam: & hæc madefecit pedes meos lachrymis, & tersit eos capillis capitis sui. 44
Tu non osculatus es me; & hæc ex quo intravi, non cessavit ab osculatione pedum meorum. 45
Tu non unxisti caput meum oleo: & hæc unguento unxit pedes meos. 46
Propter eà dico tibi quòd peccata ejus multa remissa sunt illi, quoniam dilexit multum: et cui dimittitur paucum, diligit parum. 47
Deindè dixit ad illam, Remissa sunt tibi peccata tua. 48
Et cœperunt innixi dicere intra se; Quis est hic qui dimittit peccata? 49
Dixit autem mulieri; Vade in pace, fides tua te salvavit. 50

Sectio vigesima sexta.

CAP. VIII.

ET post hoc iter faciebat ad omnem civitatem & castellum, & prædicabat atque evangelizabat regnum Dei: comitantibus eum duodecim, 1
Et mulieribus aliis quas curaverat ab infirmitatibus, & spiritibus malignis: Mariâ quæ vocatur Magdalena, è qua ejecerat septem dæmonia: 2
Et Junâ uxore Chuzæ thesaurarii Herodis, & Susannâ, & aliis multis, quæ ministrabant ei de facultatibus suis. 3

Sectio vigesima septima.

Et convenit ad eum turba magna, cum iis qui veniebant ad illum ex omni civitate: & dixit eis parabolam. 4
Exiit seminator ut seminaret semen suum: & dum ipse seminaret, ex eo aliquod cecidit super viam, & conculcatum est, & comederunt illud volucres cœli. 5
Et aliud cecidit super petram, et cùm germinâsset, aruit, quia non erat ei tellus. 6
Et aliud cecidit in medio spinarum, & natæ sunt cum eo spinæ, & suffocaverunt illud. 7

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 ወተመይጠ ፡ ኀበ ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ወይቤሎ ፡ ለስምዖን ፡ ትሬኢያኑ ፡ ለዛቲ ፡
ብእሲት ፡ እምከመ ፡ ቦእኩ ፡ ቤተከ ፡ ወኢወሀብከኒ ፡ ማየ ፡ ጥቀ ፡ ለእግርየ ፡ ወይእቲሰ ፡
45 በከየት ፡ ወበአንብዓ ፡ አርኀሰት ፡ እገሪየ ፡ ወበሠዕርታ ፡ መዝመዘት ፡፡ ወአንተ
46 ሰ ፡ ኢተአምኃከኒ ፡ ወይእቲሰ ፡ እመጊዜ ፡ ቦእኩ ፡ ኢየኅተገት ፡ እገሪየ ፡ ስዒመ ፡፡ ወ
አንተሰ ፡ ቅብአ ፡ ርእስየ ፡ ወእገሪየ ፡ ኢቀባእከኒ ፡ ወይእቲሰ ፡ ዕፍረተ ፡ ቀብአተኒ ፡
47 እገሪየ ፡፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተኀድገ ፡ ላቲ ፡ ኃጢአታ ፡ ብዙኅ ፡ እስመ ፡ ብዙኀ ፡ አ
48 ፍቀረተኒ ፡ ወዘሰ ፡ ውሑደ ፡ አፍቀረኒ ፡ ውሑደ ፡ ይትኀደግ ፡ ሎቱ ፡፡ ወይቤላ ፡ ተኀደ
49 ገ ፡ ለኪ ፡ ኃጢአትኪ ፡፡ ወአኀዙ ፡ ይበሉ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡ በቤይናቲሆሙ ፡ መኑ ፡ ው
50 እቱ ፡ ዝንቱ ፡ ዘይኀድግ ፡ ኃጢአተ ፡፡ ወይቤላ ፡ ለይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ሃይማኖትኪ ፡
አሕየወተኪ ፡ ሑሪ ፡ እትዊ ፡ በሰላም ፡፡
1 ፰ ወአመዝ ፡ በሰኒታ ፡ አንሶሰወ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ውስተ ፡ አህጉረ ፡ አዕጻደ ፡ ወሰበከ ፡
ሎሙ ፡ ወመሀሮሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ምስ
2 ሌሁ ፡፡ ወአንስትኒ ፡ እለ ፡ ፈወሶን ፡ እምአጋንንት ፡ እኩያን ፡ ወእምደዌሆን ፡ ማር
3 ያ ፡ እንተ ፡ ይብልዋ ፡ መግደላዊት ፡ እንተ ፡ ሰብዓቱ ፡ አጋንንት ፡ ወፅኡ ፡ እምኔሃ ፡፡ ወዮ
ሐና ፡ ብእሲተ ፡ ኩዛ ፡ መጋቢሁ ፡ ለሄሮድስ ፡ ወሶስና ፡ ወካልኣትኒ ፡ ብዙኃት ፡ እለ ፡ ተልእ
ካሁ ፡ በንዋዮን ፡፡ በእንተ ፡ ምስሌ ፡ ዘይዘርእ ፡፡
4 ወእንዘ ፡ ያጸምእዎ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወእለሂ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ እምአህጉር ፡ ወይቤሎ
5 ሙ ፡ ምሳሌ ፡ እንተ ፡ ከመዝ ፡፡ ወፅአ ፡ ዘይዘርእ ፡ ከመ ፡ ይዝራእ ፡ ዘርኦ ፡ ወዘሪኦ ፡
6 ቦዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ወኬድዎ ፡ ወበልዕዎ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡፡ ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡
7 ውስተ ፡ ኰኵሕ ፡ ወበቊሎ ፡ የብሰ ፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ሠርወ ፡፡ ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡
ውስተ ፡ ሦክ ፡ ወበቊሎ ፡ ጠበቆ ፡ ሦክ ፡፡

Et conversus fuit ad istam mulierem, & dixit Simoni; Vidésne hanc mulierem? Ex 44
quo ingressus sum domum tuam non dedisti mihi aquam ne pedi meo; & hæc
flevit & in lachrymis suis rigavit pedes meos, & capillis suis extersit. Et tu non 45
salutâsti me; & hæc ex *quo* tempore ingressus sum, non cessavit pedes meos os-
culari. Et tu oleo caput meum & pedes meos non unxisti, & hæc unguento 46
unxit me ad pedes meos. Propterea remittuntur ei peccata ejus multa, quia 47
multùm dilexit me: & qui parùm me diligit, parum remittetur ei. Et dixit ei 48
remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt dicere accumbentes inter se, Quis est 49
hic qui remittit peccata? Et dixit huic mulieri; Fides tua servavit te, abi, vade in 50
pace.

CAP. VIII.

ET tunc iterum iter fecit Dominus Jesus per civitates, & prædia, & prædica- 1
vit iis, & docuit eos de regno Dei, & duodecim cum eo: Et mulieres etiam 2
quas sanaverat à dæmonibus malis & à morbis suis, Maria quam vocant Mag-
dalenem, ex qua septem dæmones exierant: Et Johanna uxor Chusæ procura- 3
toris Herodis, & Sosana, & aliæ multæ quæ ministrabant ei in facultatibus suis.

De parabola seminantis.

Et quum audiret eum totus populus, & qui venissent ad eum ex civitatibus, di- 4
xit iis parabolam, quæ sic *se habet*: Exivit qui seminabat ut seminaret semen 5
suum; & seminando, fuit quod cecidit in via: & calcârunt illud, & comederunt
illud volucres cœli. Et fuit quod cecidit super petram: & florescendo exaru- 6
it, quia non habebat radicem. Et fuit quod cecidit inter spinas: & florescen- 7
do suffocârunt illud spinæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 *ويوحنا زن كوزه ازخاندان هيروديس * وسوسان * وزنان ديكر بسيار كه ازمقتناه خويش •
مسيح را وشاكردانش را خدمت مي كردند   چهل   مثل تخم كاشتن
4 *چون جماعت بسيار از هر شهري پيش عيسي مي آمدند • عيسي بمثل با ايشان سخن
5 مي كفت • *كه برزكري زميني اختيار كرد ودر انجا تخم مي كاشت • ازان تخم چيزي †
6 ميان راه افتاد • وزير پاي كوفته شد • ومرغان خوردند • *ديكر بر سنك افتاد • وزود
7 برويد چون اصل نداشت خشك شد • *ديكر ميان خار افتاد • وخارها با وي روييدند
وكشت را خبه كردند •

Et Johanna uxor Chuzæ à familia Herodis, & Susanna, & mulieres aliæ multæ, quæ de possessione sua Christo & discipulis suis ministrabant. 3

XL. Parabola semen seminandi.

Cùm turba multa ex omni civitate ad Jesum venirent, Jesus in parabolis cum illis verbum locutus est. 4
Quòd seminator terram elegit, & illic semen seminavit: de eo semine quoddam in viam cecidit, & sub pedibus conculcatum est, & aves comederunt. 5
Aliud in petram cecidit, & protinùs crevit: sed quia radicem non habebat, exaruit. 6
Aliud inter spinas cecidit: & spinæ cum eo creverunt, & semen suffocârunt. 7

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Et aliud cecidit in terram bonam, & enatum fecit fructum cen-
8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν (γ) ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονπλα-
tuplum. Hæc dicens, clamabat; Habens aures audire, audiat. Interrogabant
σίονα. Ταῦτα λέγων, ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ἐπηρώτων
autem eum discipuli ejus, dicentes quæ esset parabola hæc. Is verò dixit;
9 δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἶπεν,
Vobis datum est nôsse mysteria regni Dei: at cæteris in para-
10 Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παρα-
bolis, ut videntes non videant, & audientes non intelligant. Est autem
βολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ (δ) ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ
hæc parabola: Semen est verbum Dei. Qui autem secus viam, sunt
11 αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν
audientes: deinde venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum,
12 οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν,
ut ne credentes serventur. Qui verò supra petram, qui cùm audierint, cum
13 ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ
gaudio suscipiunt verbum: & hi radicem non habent, qui ad tempus credunt,
χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι,
& in tempore tentationis absistunt. Quod autem in spinas cadens, hi sunt qui
14 καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, οὗτοί εἰσιν οἱ
audientes, & à solicitudinibus & divitiis, & voluptatibus vitæ, profecti
ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου, καὶ (ε) ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι
suffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in pulchram terram, hi sunt qui
συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες 15
in corde pulchro & bono, audientes verbum, retinent, & fructum afferunt in
ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν
patientia. Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus
ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω 16
lectum ponit: sed supra candelabrum ponit, ut intrantes aspiciant
κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι
lumen. Non enim est occultum, quod non manifestum fiet: nec absconditum, quod
τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ 17
non cognoscetur, & in palàm veniat. Aspicite ergò quomodò auditis. Qui enim
οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε. Ὃς γὰρ 18
habeat, dabitur illi: & qui non habeat, & quod videtur habere, auferetur
(ζ) ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται
ab illo. Venerunt autem ad illum mater & fratres ejus, & non
ἀπ' αὐτοῦ. Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ 19
poterant contingere eum propter turbam. Et nuntiatum est illi, dicentibus;
ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, 20
Mater tua & fratres tui stant foris, videre te volentes.
Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες.

MS. A. (γ) εἰς (δ) ἀκούσαντες (ε) ὑπὸ ἡδονῶν (ζ) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܢܦܠܬ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܘܫܦܝܪܬܐ ܘܐܘܥܝܬ ܘܥܒܕܬ ܦܐܪܐ ܚܕ ܒܡܐܐ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܩܥܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܢܘ ܗܢܐ ܡܬܠܐ. 9
* ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܫܪܟܐ ܕܝܢ ܒܡܬܠܐ ܡܬܐܡܪ. ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ. 10
* ܗܘ ܕܝܢ ܡܬܠܐ ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܙܪܥܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. 11 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܫܩܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܝܡܢܘܢ ܘܢܚܘܢ. 12
* ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ. ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ ܕܫܡܥܘ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ. ܘܥܩܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܙܒܢܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܒܥܕܢܐ ܕܢܣܝܘܢܐ ܡܬܬܪܝܡܝܢ. 13
* ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܢܦܠ. ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܒܨܦܬܐ ܘܒܥܘܬܪܐ ܘܒܪܓܝܓܬܐ ܕܥܠܡܐ ܡܬܚܢܩܝܢ. ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒܝܢ. 14
* ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ. ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܒܠܒܐ ܫܦܝܐ ܘܛܒܐ ܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܐܚܝܕܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. 15
* ܫܘܠܡܐ * ܕܡܘܕܥܢܘܬܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ * ܦܬܚ *

16 * ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܪ ܫܪܓܐ ܘܡܟܣܐ ܠܗ ܒܡܐܢܐ. ܐܘ ܣܐܡ ܠܗ ܬܚܝܬ ܥܪܣܐ. ܐܠܐ ܣܐܡ ܠܗ ܥܠ ܡܢܪܬܐ. ܕܟܠ ܕܥܐܠ ܢܚܙܐ ܢܘܗܪܗ. 17 * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ. ܘܠܐ ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ ܘܢܐܬܐ ܠܓܠܝܐ. 18 * ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܝܟܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܦ ܗܘ ܕܣܒܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. 19 * ܐܬܘ ܕܝܢ ܠܘܬܗ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ. 20 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܨܒܝܢ ܠܡܚܙܝܟ.

8 Aliud denique cecidit in terram bonam & pulchram, ac germinavit, & edidit fructum pro uno centum. Hæc quum diceret, clamabat; Qui habet aures ad audiendum, audiat. 9 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, quæ esset ista parabola. 10 Ipse verò dixit eis; Vobis quidem datum est nôsse arcana regni Dei, cæteris autem illis per parabolas proponitur, ut videntes non videant, & audientes non intelligant. 11 Est autem hæc parabola: Semen, est sermo Dei. 12 Ii autem qui secus viam, sunt qui audiunt sermonem, & veniens inimicus tollit sermonem ex cordibus eorum, ne credant, & salvi fiant. 13 Qui autem super petram, ii sunt qui cùm audierint, cum gaudio excipiunt sermonem, & radicem non habent, sed temporaria est fides eorum, & tempore tentationis impingunt. 14 Quod autem inter spinas cecidit, ii sunt qui audiunt sermonem, sed in solicitudine, divitiisque, & concupiscentiis mundi suffocantur, fructúsque non edunt. 15 Quod autem in terram bonam, ii sunt qui corde limpido bonóque audiunt sermonem, & amplectuntur, edúntque fructus in patientia.

Commemoratione Deiparæ Mariæ. 15.

16 Nemo accendit lucernam, et operit eam vase, aut ponit eam subter lectum, sed eam imponit candelabro, ut quicunque ingreditur, videat lumen ejus. 17 Nihil est enim occultum, quod non reveletur, nec absconditum, quod non cognoscatur, & veniat in apertum. 18 Videte quomodò audieritis. Qui enim habet, dabitur ei: & qui non habet, etiam id quod putat se habere, tolletur ab eo. 19 Venerunt autem ad eum mater & fratres ejus, nec poterant eum alloqui propter turbam. 20 Et dicunt ei; Mater tua & fratres tui stant foris, voluntque te videre.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ديكر در زمين نيك افتاد • ويكام خود رسته كشت • وتخم داد • و بهره • يكي در صد • چون
9 اينهارا كفت • بانك زد كه هر كه كوش شنودن دارد بشنود • * شاكردان ازو پرسيدند • چيست
10 اين مثل * مسيح بديشان كفت بشما داده شد • كه راز ملكوت خدايرا بدانيد • وديكران
11 همكنان بمثل كفته شود • مي نكرند ونمي بينند • چون مي شنوند • درنمي يابند • * اما اين
12 مثل كه تخم كاشته مي شود كلمه خداست • * انك بر كنار زمين افتاد • ايشانند كه
كلمه را بشنود • و دشمن بيايد • ان كلمه را از دل ايشان بربايد تا ايمان نياورند ورستكار
13 نشوند • * انك بر سنك افتاد • ايشانند كه كلمه را بشنوند • وبشادي قبول كنند • واصل
14 ندارند • در وقت شنيدن باشد ايمان ايشان • وچون ازمايش شود زود منكر شوند • * وانك در
ميان خار افتاد ايشانند كه كلمه را بشنوند • چون غم وشغل دنياوي • وتوانكري •
وارزوهاء كوناكون • درايند • وكلمه را درميان كيرند • وخبه كنند • نكذارند كه بكمال
15 رسد وتخم وبهره دهد • * وانك در زمين نيك افتاد • ايانند كه بدل كشاده ونيك كلمه را
قبول كنند • ونكاه دارند وبدان كاركنند • تا ايشانرا بهره دهد يكي در صد

8 *Aliud in terram bonam cecidit, & ex animo suo crevit, & semen dedit & fructum centuplicem.* 9 *Cùm hæc dixisset, clamabat, quòd quicunque aures audientes haberet, audiret. Discipuli ab eo rogabant, quanam esset hæc parabola.* 10 *Jesus illis dixit, Vobis datum est ut mysterium regni Dei sciatis: illis autem omnibus per parabolas dictum erit. Intuentur, & non vident; quando audiunt, non intelligunt.* 11 *Hac autem parabolâ semen quod seminatur, verbum Dei est.* 12 *Id quod ad oras terræ cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, & inimicus veniens verbum illud è corde illorum rapit, ne fidem habeant, et serventur.* 13 *Id quod in petram cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, & cum gaudio excipiunt, & radicem non habent: tempore audiendi fides illis est, sed cùm tentatio fuerit, citò apostatæ fiunt.* 14 *Illud verò quod inter spinas cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, cùm solicitudo & cura mundana, et divitiæ, et concupiscentiæ variæ ingrediuntur, & verbum intercipiunt, & suffocant, nec sinunt ut ad maturitatem veniat, & semen & fructum reddat.* 15 *Id autem quod in terram bonam cecidit, ii sunt qui corde aperto & bono verbum excipiunt, & observant, et in eo opus faciunt, adeò ut eis fructum det centuplicem.*

Versio VULGATA LATINA.

8 Et aliud cecidit in terram bonam : & ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens
9 clamabat ; Qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum disci-
10 puli ejus, quæ esset hæc parabola. Quibus ipse dixit ; Vobis datum est nôsse
mysterium regni Dei, cæteris autem in parabolis : ut videntes non videant, &
11 audientes non intelligant. Est autem hæc parabola : Semen est verbum Dei.
12 Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt : deindè venit diabolus, & tollit ver-
13 bum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Nam qui supra petram : qui cùm
audierint, cum gaudio suscipiunt verbum : & hi radices non habent ; qui ad tem-
14 pus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinas cecidit :
hi sunt, qui audierunt, & à solicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ, eun-
tes, suffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in bonam terram : hi 15
sunt, qui in corde bono & optimo audientes verbum retinent, & fructum affe-
runt in patientia. Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus
lectum ponit : sed supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen. Non 16
est enim occultum, quod non manifestetur : nec absconditum, quod non cognosca- 17
tur, & in palàm veniat. Videte ergò quomodò audiatis. Qui enim habet, da-
bitur illi : & quicunque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab 18
illo. Venerunt autem ad illum mater & fratres ejus, & non poterant adire
eum præ turba. Et nuntiatum est illi ; Mater tua, & fratres tui stant foris, vo- 19
lentes te videre. 20

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وآخر وقع علي الأرض الصالحة فأثمر مايه ضعف * فلما قال هذا نادي من له اذنان سامعتان 8
فليسمع * ثم سأله تلاميذه قايلين ما هو هذا المثل * فقال لهم لكم أعطي علم سراير 9 10
ملكوت الله * فأما الباقون فبأمثال * كي يبصروا فلا يبصرون * ويسمعوا فلا يسمعون ولا
يفهمون * وهذا معني المثل * الزرع هو كلام الله * فالذي وقع علي الطريق هم الذين يسمعون 11 12
الكلمة فيأتي ابليس فينزع الكلمة من قلوبهم ليلا يؤمنوا فيخلصوا * وأما الذي وقع علي 13
الصخر فهم الذين يسمعون الكلمة ويقبلونها بفرح وهولاء لا أصل لهم * وهم إنما يؤمنون
زمانا يسيرا وفي زمن التجربة يتركونها * والذي وقع في الشوك هم الذين يسمعون الكلمة 14
فيخنقهم الاهتمام والغني وشهوات معيشتهم الذاهبين فيها فلا يأتون بثمر * وأما الذي 15
وقع في الأرض الصالحة فهم الذين يسمعون الكلمة بقلب صالح جيد فيحفظونها ويثمرون
بالصبر * الفصل الثامن والعشرون * ليس أحد يوقد سراجا فيغطيه بإناء ولا 16
يجعله تحت سرير * لكن يضعه علي المنارة فيري الداخلون النور * لأنه ليس خفي لا يظهر 17
ولا مكتوم لا يعلن * انظروا الآن كيف تسمعون * من له يعطي ومن ليس له فالذي يظن 18
أنه له ينزع منه * ثم جاء إليه أمه وإخوته ولم يستطيعوا الوصول إليه لأجل الجمع * فقالوا له 19 20
أمك وإخوتك قيام خارجا يريدون أن ينظروك *

Et aliud cecidit super terram bonam, & fructum fecit centuplum. Et cùm dixi- 8
set hoc, clamavit ; Is cui sunt aures audientes, audiat. Deinde interrogave- 9
runt eum discipuli ejus, dicentes ; Quæ est hæc parabola ? Dixit eis ; Vobis da- 10
ta est scientia mysteriorum regni Dei : at verò cæteris per parabolas, ut videant & non videant, & audiant & non audiant, neque intelligant. Et hic est 11
sensus parabolæ : Semen, est verbum Dei : Et quod cecidit super viam, sunt 12
qui audiunt verbum, sed venit diabolus, & tollit verbum de cordibus eorum ne credant, & salventur. Quod autem ce- 13
cidit super petram, sunt qui audiunt verbum, & suscipiunt illud cum gaudio, & his non est radix : Hi enim credunt tempore exiguo, & in tempore tentationis deserunt illud. Et quod cecidit 14
in spinas, sunt qui audiunt verbum, at suffocat eos cura, & divitiæ, atque voluptates vitæ suæ quam sequuntur, & non afferunt fructum. At verò quod ce- 15
cidit in terram bonam, sunt qui audiunt verbum corde bono, optimo, & conservant illud, & fructificant in patientia.

Sectio vigesima octava.

Nemo accendit lucernam, & operit eam 16
vase, neque ponit eam sub lecto : sed ponit illam super candelabrum, & vident introeuntes lumen. Quia non est 17
absconditum, quin appareat : neque occultum, quin reveletur. Considerate er- 18
gò quomodò audiatis. Ei enim qui habet, dabitur : & ab eo qui non habet, etiam quod censebitur habere, auferetur.
Deindè venerunt ad illum mater ejus, 19
& fratres ejus, & non potuerunt pervenire ad eum præ turba. Dixerunt ergò 20
ei ; Mater tua & fratres tui stantes foris, volunt videre te.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወቦ፡ዘወድቀ፡ውስተ፡ምድር፡ ሠናይ፡ ወበቈልዐ፡ ወፈረየ፡ምእተ፡ ምክዕቢተ፡ ወቦ፡
9 ኃበ፡ሠላሳ፡ ወቦ፡ኃበ፡ስሳ፡ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ይቤሎሙ፡ ዘቦ፡እዝነ፡ሰሚዕ፡ይስማዕ፡፡
10 ወተስእልዎ፡አርዳኢሁ፡ ወይቤልዎ፡ምንትኑ፡ ይእቲ፡ዛቲ፡ምሳሌ፡፡ ወይቤሎሙ፡
ለክሙ፡ተውህበ፡ታእምሩ፡ ምስጢራ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወለእልኩቱ
11 ሰ፡በምሳሌ፡ከመ፡ርእዮሙ፡ኢይርአዩ፡ወሰሚዖሙ፡ኢይስምዑ፡ወኢይለብዉ፡፡
12 ወከመዝ፡ይእቲ፡ምሳሌሃ፡ዘርእሰ፡ቃሉ፡ለእግዚአብሔር፡ውእቱ፡፡ ወዘሰ፡ውስተ፡
ፍኖት፡ ወድቀ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡እለ፡ ይሰምዑ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወይመጽእ፡ሰይ
13 ጣን፡ ወይነሥእ፡ ለቃል፡ እምልቦሙ፡ ከመ፡ ኢየአምኑ፡ ወኢይሕየዉ፡፡ ወዘሰ፡
ውስተ፡ኰኵሕ፡ወድቀ፡እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ሰሚዖሙ፡ ወይትዌከፍዎ፡ ለነገር፡ በፍ
ሥሐ፡ልብ፡ለገቢር፡ ወባሕቱ፡ሥርወ፡ ኣልቦሙ፡ ለሶቤሃ፡ ይአምኑ፡ የአምኑ፡ ወእምከ
14 መ፡ተመንደቡ፡የዐልዉ፡፡ ወዘሰ፡ውስተ፡ ሦክ፡ ወድቀ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡እለ፡ይሰም
ዑ፡ ወይትዌከፉ፡ወይሔልዩ፡ብዕለ፡ወትካዘ፡ መንበርት፡ ወሐውዘ፡ መንበርት፡ ወሐው
15 ዘ፡ተድላ፡ወፈጋዕ፡ያበውቅዎሙ፡ወኢይገብሩ፡፡ ወዘሰ፡ ውስተ፡ ሠናይ፡ምድር፡
እሉ፡እሙንቱ፡እለ፡ይሰምዑ፡በሠናይ፡ ልብ፡ ወበጥቡዕ፡ ወይትዌገሡ፡ ወያጠብዑ፡ ወ
16 ይፈርዩ፡፡ ወአልቦ፡ ዘያኀቱ፡ ማኅቶተ፡ ወይከድኖ፡ ንዋየ፡ወያነብሮ፡ታሕተ፡ዓራ
17 ት፡ዘእንበለ፡ዲበ፡ተቀዋሚ፡ከመ፡ይርአዩ፡ብርሃነ፡እለ፡ያንሶሰዉ፡፡ ወአልቦ፡ ኅቡ
18 እ፡ዘኢተከሥተ፡ወአልቦ፡ ክዱን፡ ዘኢያስተርኢ፡ ወገሃደ፡ ይከውን፡፡ ወአእም
ሩ፡ እንከ፡ ዘከመ፡ ትሰምዑ፡ ለዘቦ፡ ይሁብዎ፡ ወለዘሰ፡ አልቦ፡ እለሂ፡ ይሄይድ
19 ዎ፡፡ ወመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ እሙ፡ ወአኃዊሁ፡ ወስአኑ፡ ረኪቦቶ፡ እስመ፡ ጸ
20 ፈቀ፡ወብዙኃ፡ ሰብእ፡፡ ወይቤልዎ፡ እምከ፡ ወአኃዊከ፡አፍአ፡ሃለው፡ይቀውሙ፡
ወይፈቅዱ፡ ይርአዩከ፡፡

Et fuit quod cecidit in terram bonam, & floruit, & fructum edidit centuplum, 8
& fuit ad triginta, & fuit ad sexaginta : Et hoc dicens, dixit ; Qui habet aures, au-
diendo audiat. Et interrogârunt eum discipuli ejus, & dicebant ei ; Quænam est 9
hæc parabola ? Et dixit iis ; Vobis datum est nôsse mysteria regni Dei, & illis in 10
parabolis : ut videntes non videant ; audientes non audiãt, neq; intelligãt. Et sic *se* 11
habet hæc parabola, Semen verbũ Dei est. Et quod in via cecidit, ii sunt qui audiũt 12
verbũ Dei, & venit satanas, & tollit verbũ è corde eorũ, ut non credant neq; vi-
vant. Et quod super petram cecidit, ii sunt qui audientes suscipiunt verbum in 13
gaudio cordis ad faciendum : sed radicem non habentes, ad tempus tantùm cre-
dunt ; & quando persecutionem patiuntur, prævaricantur. Et quod in spinas 14
cecidit ii sunt qui audiunt & suscipiunt, & sapiunt divitias ; & solicitudo secu-
li, & voluptas seculi, & voluptas dignitatis, & deliciæ urgent eos, & non ope-
rantur. Et quod in bonam terram, ii sunt qui audiunt in bono corde, & in para- 15
to ; & perseverant, & fixos se reddunt, & fructum adferunt. Et nemo est qui 16
accendit lucernam, & operit eam vase, & ponit eam subter lectum ; sed supra
candelabrum, ut videant lucem qui intrant. Et non est occultum quod non re- 17
velatum fuerit, & non est coopertum quod non videbitur & manifestum fiet.
Et intelligite igitur quomodo audiatis : ei qui habet dabunt ei, & ei qui non ha- 18
bet quod datum fuit ei auferent ei. Et venerunt ad eum mater ejus, & fratres 19
ejus, & non potuerunt adire eum præ turba & multitudine hominum. Et di- 20
xerunt ei, Mater tua & fratres tui foris sunt stantes, & cupiunt videre te.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل يك مثل چراغ افروختن
*كسي چراغ نيفروزد * وانرا بتغاري 16*
يا طشتي * بپوشاند * يا اورا زير تخت نهد * الا چراغ بيفروزد وبر مناره نهد * تا هر كه درآيد
ازو روشنايي بيند * *هر گز چيز پوشيده نباشد * الا آشكارا شود * و نه نيز پنهان * الا 17
دانسته شود * وهويدا نموده شود * *ببينيد كه چون †شنيديد * انك دارد * ديگر بدو داده 18
شود وانك ندارد * آن نيز كه دارد ازو ستده شود

چهل دو انك گفتند مادرت و برادرانت بر درند
*مادر و برادرانش بر در آمدند * بسبب بسياري خلق نتوانستند كه با او سخن گويند * 19
*كسي گفت مادر و برادرانت بيرون ايستاده اند * ومي خواهند كه ترا ببينند * 20

XLI. Parabola lucernam accendendi.

Quisquam lucernam non accendit, et 16
hydriâ conchâve tegit, aut eam lecto supponit : sed lucernam accendit, et super candelabrum ponit, ut quicunque ingressus fuerit, ab eo lumen videat. Haud unquam aliquid 17
opertum erit, quin manifestetur ; neque etiam secretum, quin innotescat et apertè ostendatur. Videte 18
quomodo audiatis : ille qui habet, amplius ei datum erit ; et is qui non habet, illud etiam quod habet ei ablatum erit.

XLII. De eis qui dicebant, Mater tua & fratres tui ad ostium sunt.

Et mater & fratres ejus ad ostium 19
venerunt, sed præ multitudine populi non potuerunt cum eo loqui.
Quidam dixit ; Mater & fratres 20
tui foris stant, & cupiunt ut te videant.

Qui autem respondens dixit ad eos; Mater mea & fratres mei hi sunt
21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
verbum Dei audientes, & facientes ipsum. Et factum est in una die-
22 οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ (η)ποιοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμε- ΚΓ' πγ β
rum, & ipse ascendit in naviculam, & discipuli ejus: & ait ad illos; Trans-
ρῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Διέλ-
eamus in ulterius stagni. Et provecti sunt. Navigantibus autem illis, sopitus
23 θωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνω-
est: & descendit procella venti in stagnum, & complebantur, & periclitabantur.
σε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.
Accedentes autem suscitaverunt eum, dicentes; Præceptor, præceptor, perimus.
24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα.
Ille autem excitatus objurgavit ventum & fluctuationem aquæ: & cessaverunt,
ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο,
& facta est tranquillitas. Dixit autem illis; Ubi est fides vestra? Timen-
25 καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, (θ)Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέν-
tes autem mirati sunt, dicentes ad invicem; Quisnam hic est, quia &
τες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ
ventis imperat & mari, & obediunt ei? Et navigaverunt ad
26 τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Καὶ κατέπλευσαν εἰς
regionem Gadarenorum, quæ est contra Galilæam. Exeunti autem
27 τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ ΚΔ'
ipsi ad terram, occurrit illi vir quidam ex urbe, qui habebat
αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε
dæmonia ex temporibus multis: & vestimento non induebatur, & in domo non
δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν· καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ
manebat, sed in monumentis. Videns verò Jesum, & exclamans, procidit
ἔμενεν, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν 28
illi, & voce magnâ dixit; Quid mihi & tibi, Jesu fili Dei altissimi? obsecro
αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί
te, ne me torqueas. Præcipiebat enim spiritui immundo, exire
σου, μή με βασανίσῃς. Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, ἐξελθεῖν 29
ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vinciebatur catenis,
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι,
& compedibus custoditus: & perrumpens vincula, agitabatur à dæmonio
καὶ πέδαις φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος
in deserta. Interrogavit autem illum Jesus, dicens; Quod tibi est nomen?
εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; 30
Is autem dixit, Legio: quia dæmonia multa intraverant in eum. Et rogabant
ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει 31
illum ut non imperaret illis in abyssum abire. Erat autem ibi grex
αὐτὸν ἵνα μὴ (ι) ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη 32
porcorum multorum pascentium in monte: & rogabant eum ut permitteret
χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν (κ) ἵνα ἐπιτρέψῃ
eis in illos ingredi: & permisit illis.
αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

MS.A. (η)ποιοῦντες. Ἐγένετο δὲ ἐν (θ)Ποῦ ἡ πίστις (ι)ἐπιτάξῃ (κ)ἵνα *μὴ ἐπιτρέψῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܐܡܝ ܘܐܚܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܘܥܒܕܝܢ ܠܗ.
22 * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܚܕ * ܡܢ * ܝܘܡܝܢ * ܝܫܘܥ ܣܠܩ ܝܬܒ ܒܣܦܝܢܬܐ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܥܒܪ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܬܐ.
23 ܘܟܕ ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܕܡܟ ܠܗ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܗܘܬ ܥܠܥܠܐ ܕܪܘܚܐ ܒܝܡܬܐ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܣܦܝܢܬܐ ܠܡܛܒܥ.
24 ܘܐܬܩܪܒܘ ܐܥܝܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܪܒܢ ܐܒܕܝܢܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪ̈ܘܚܐ ܘܒܡܚܫܘܠܐ ܕܡ̈ܝܐ. ܘܢܚܘ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ.
25 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܕܚܝܠܝܢ ܗܘܘ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܐܦ ܠܪ̈ܘܚܐ ܦܩܕ ܘܠܓ̈ܠܠܐ ܘܠܝܡܐ ܘܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ.
26 * ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪ̈ܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܥܒܪܐ ܠܘܩܒܠ ܓܠܝܠܐ.
27 ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܐܪܥܐ ܐܪܥܗ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܫܐܕܐ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܐܢܐ ܠܐ ܠܒܫ ܗܘܐ. ܘܒܒܝܬܐ ܠܐ ܥܡܪ ܗܘܐ. ܐܠܐ ܒܝܬ ܩܒܘܪ̈ܐ.
28 ܘܟܕ ܚܙܐ ܠܝܫܘܥ ܩܥܐ ܘܢܦܠ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܩܠܐ ܪܡܐ ܐܡܪ. ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܠܐ ܬܫܢܩܢܝ.
29 ܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܕܬܦܘܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܣܓܝ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܡܢ ܕܫܒܝܗ ܗܘܐ. ܘܡܬܐܣܪ ܗܘܐ ܒܫܫܠܬܐ ܘܒܟܒܠܐ ܡܬܢܛܪ ܗܘܐ. ܘܡܦܣܩ ܗܘܐ ܐܣܘܪ̈ܘܗܝ. ܘܡܬܕܒܪ ܗܘܐ ܡܢ ܫܐܕܐ ܠܚܘܪܒܐ.
30 ܘܫܐܠܗ ܝܫܘܥ ܡܢܐ ܫܡܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܓܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܐܕܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
31 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ. ܕܠܐ ܢܦܩܘܕ ܠܗܘܢ ܕܠܬܗܘܡܐ ܢܐܙܠܘܢ.
32 * ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܬܡܢ ܒܩܪܬܐ ܕܚܙܝܪ̈ܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ ܒܛܘܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܦܣ ܠܗܘܢ ܕܒܚܙܝܪ̈ܐ ܢܥܠܘܢ. ܘܐܦܣ ܠܗܘܢ.

Ipse verò respondit & ait illis; Ii sunt mater mea, & fratres mei, qui audiunt sermonem Dei, eúmque exequuntur. 21

Ad vesperam dominicæ V. jejunii. 26.

Porrò factum est quodam die, ut Jesus conscensâ navi sederet in ea, ipse ac discipuli sui: & dixit eis, Transeamus in ulteriorem ripam laci. 22
Quumque navigarent, somno se dedit ipse Jesus, & factus est turbo venti in lacu, & propè erat navis ut mergeretur. 23
Et accedentes excitârunt eum, dicúntque ei; Magister noster, Magister noster, perimus. Ipse verò surrexit, & objurgavit ventos, & fluctus aquarum, & quieverunt, ac facta est tranquillitas. 24
Et dixit eis, Ubi est fides vestra? Hi autem quum expavescerent, mirabantur, dicentes unus ad alium; Quisnam iste est, qui & ventis imperat, fluctibúsque, & mari, & obediunt ei? 25
Porrò navigârunt veneruntque in regionem Gadaræorum, quæ est in ulteriori ripa ex adverso Galilææ. 26
Quumque exîsset in terram, occurrit ei homo quidam ex urbe, in quo erat dæmonium à tempore multo, & vestimento non amiciebatur, nec in ædibus degebat, sed in monumentis. 27
Quum autem vidisset Jesum, exclamavit & procidit coram eo, & altâ voce dixit; Quid nobis & tibi, Jesu fili Dei Altissimi? peto à te ne me crucies. 28
Præcipiebat enim Jesus spiritui immundo ut exiret ab homine: multum enim jam temporis fuerat, ex quo captivus detinebatur ab eo: & vinciebatur catenis, compedibúsque custodiebatur: & frangebat vincula sua, & ducebatur à dæmonio in desertum. 29
Interrogavit autem eum Jesus; Quod est nomen tuum? dixit ei, Legio: quandoquidē dæmonia multa ingressa erant in eum. 30
Et efflagitabant ab eo, ne præciperet ipsos abire in abyssum. 31
Erat autem ibi grex porcorum multorum pascens in monte, & efflagitabant ab eo ut permitteret ipsis in porcos ingredi. Et permisit eis. 32

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * عيسي بديشان جواب داد وكفت • مادر وبرادران من ايشانند • كه سخن خدارا بشنوند •
وبدان كار كنند   چهل سه   رفتن مسيح در كشتي
22 * واتفاق شد ميان روزها كه مسيح † بالاء كشتي رفت • ونشست • وبا شاكردان كفت در كذركاه يك
بكذريم •
23 * وچون كشتي † روان شد • عيسي لحظه خفت • ناكاه دريا در شورش آمد وباد
جنبيد • وموج عظيم مي زد • ونزديك آمد • كه كشتي غرق شود •
24 * شاكردان اورا بيدار كردند •
بدو كفتند • بزرك ما • بزرك ما كم شديم • مسيح برخاست وبر باد † بانك زد • موج ساكن
شد • ودريا ارام كرفت •
25 * وبديشان كفت • ايمان شما كجاست • ايشان از ترس † سخن نداشتند •
ومتعجب شدند • ويكي با يكي مي كفت • كوئي كه باشد اين كه باد وموجهاء دريا در فرمان
اويند • وازو مي شنوند   چهل چهار   انجا كه ديوانرا بخوكان فرستاد
26 * واز انجا در ولايت غدرانيان آمدند كه در كذركاهست برابر جليل •
27 * [چون برزمين بدر]
آمدند مردي از شهر بيرون مي امد برابر عيسي رسيد واز روزكار دراز † در درون او ديو بود •
جامه نمي پوشيد • ودر ابادانی نمي نشست • ودايم در ويراني وكورستان † ميكرديد •

Jesus illis responsum dedit, & dixit; Mater & fratres mei, ii sunt, qui verbum Dei audiunt, et juxta illud opus faciunt. 21

XLIII. Ingressus Christi in navem.

Accidit autem inter hos dies ut Christus navem conscenderet, et sederet, et discipulis dixit; Per transitum lacus trajiciamus. 22
Et cùm navis progrederetur, Jesus protinus dormivit: subitò mare concitatum est, et ventus commotus est, et fluctus ingentes illidebantur, et parum aberat quin navis mergeretur. 23
Discipuli eum expergefecerunt, ei dicentes; Magister noster, magister noster, perimus. Christus surrexit, et ventum increpavit: æstus itaque sedatus est et mare quievit. 24
Et illis dixit, Fides vestra ubi est? Illi præ pavore sermonem non habuerunt: admirati sunt autem, et alter alteri dixit; Cujusmodi hic est, quòd ventus et fluctus maris illius imperio parent, et ei auscultant? 25

XLIV. Ubi dæmones in porcos misit.

Et illinc in regionem Gadarenorum venerunt, quæ trajicientibus è regione Galilææ est, 26
Cùm in terram egressi essent, homo quidam ex civitate egressus Jesu occurrit, et à tempore longo dæmonium in eo fuerat: vestimentum non induerat, et ædificiū non incoluerat, sed assiduus in deserto et sepulchreto oberrabat. 27

Versio VULGATA LATINA.

21 Qui respondens, dixit ad eos; Mater mea, & fratres mei hi sunt, qui verbum Dei
22 audiunt & faciunt. Factum est autem in una dierum: & ipse ascendit in navi-
culam, & discipuli ejus, & ait ad illos; Transfretemus trans stagnum. Et ascen-
23 derunt. Et navigantibus illis, obdormivit, & descendit procella venti in stagnum,
24 & complebantur, & periclitabantur. Accedentes autem suscitaverunt eum, di-
centes; Præceptor, perimus. At ille surgens, increpavit ventum, & tempestatem
25 aquæ, & cessavit: & facta est tranquillitas. Dixit autem illis; Ubi est fides vestra?
Qui timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes; Quis putas hic est, quia & ven-
26 tis & mari imperat, & obediunt ei? Et navigaverunt ad regionem Geräseno-
27 rum, quæ est contra Galilæam. Et cùm egressus esset ad terram, occurrit illi vir
quidam, qui habebat dæmonium jam temporibus multis, & vestimento non in-
duebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis. Is, ut vidit Jesum, pro- 28
cidit ante illum: & exclamans voce magnâ, dixit; Quid mihi, & tibi est, Jesu
Fili Dei Altissimi? obsecro te, ne me torqueas. Præcipiebat enim spiritui im- 29
mundo ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vincie-
batur catenis & compedibus custoditus: & ruptis vinculis agebatur à dæmonio
in deserta. Interrogavit autem illum Jesus, dicens; Quod tibi nomen est? At 30
ille dixit; Legio: quia intraverant dæmonia multa in eum. Et rogabant illum 31
ne imperaret illis ut in abyssum irent. Erat autem ibi grex porcorum multorum 32
pascentium in monte: & rogabant eum, ut permitteret eis in illos ingredi. Et
permisit illis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فاجابهم قايلا امي واخوتي هم هولاء الذين يسمعون كلمة الله ويعملون بها *
22 * الفصل التاسع والعشرون * وكان في احد الايام قد صعد الي سفينة ومعه تلاميذه *
23 وقال لهم امضوا بنا الي عبر البحيرة فساروا * وفيما هم سايرون نام * فنزل في البحيرة ريح عاصفة
24 واحاطت بهم وكانوا في شدة * فدنوا اليه وايقظوه قايلين يا معلم هلكنا * فقام وانتهر الريح
25 والامواج فسكنت وكان هدوا عظيما * وقال لهم اين ايمانكم فخافوا وتعجبوا وقال بعضهم
لبعض من تري هذا الذي يامر الرياح والماء فيطيعونه * الفصل الثلثون *
26 * ثم عبر الي كورة الجرجسيين التي هي مقابل عبر الجليل * فلما خرج الي الارض استقبله
27 انسان من المدينة كان به شيطان منذ زمان كبير ولم يكن يلبس ثوبا ولا ياوي بيتا لكن
28 في المقابر * فلما راي يسوع خر قدامه وصاح بصوت عال قايلا ما لك معي يا يسوع ابن
29 الله العلي * انا اسالك الا تعذبني * لانه كان امر الروح النجس ان يخرج من الانسان * فانه
كان قد اختطفه منذ سنين كثيرة * وكان يربط بالسلاسل والقيود ويحبس * فيقطع الرباط
30 ويسوقه الشيطان الي البراري * فساله يسوع قايلا ما اسمك فقال لجاون * لانه قد دخل فيه
31 شياطين كثيرة * فطلبوا اليه الا يامرهم بالذهاب الي العمق * وكان هناك قطيع خنازير
32 كثير يرعي في الجبل * فسالوه ان ياذن لهم بالدخول فيها فتركهم *

Respondit eis, dicens; Mater mea, & fratres mei, sunt hi qui audiunt verbum Dei, & faciunt illud. 21

Sectio vigesima nona.

Et in una dierum ascenderat in naviculam, & secum discipuli ejus: & dixit eis; Ducite nos ad oppositum litus stagni: & velafecerunt. 22 *Et dum ipsi navigarent, dormivit. Irruit autem in stagnū ventus procellosus, & obsedit eos, & erant in angustia.* 23 *Et accesserunt ad eum, & suscitaverunt eum, dicentes; O præceptor, interivimus. Et surrexit, & increpavit ventum & fluctus: & quieverunt, & facta est tranquillitas magna.* 24 *Et dixit illis; Ubi est fides vestra? Et timuerunt, & mirati sunt, & dixit alter eorum ad alterum; Quis putas est hic, qui imperat ventis & aquæ, & obediunt illi?* 25

Sectio trigesima.

Deindè transfretavit in regionem Gergesæorum, quæ est contra fretum Galilææ. 26 *Et cùm egressus esset ad terram, occurrit illi homo quidam de civitate in quo erat dæmonium à tempore magno, et non induebatur veste, neq; habitabat domum, sed inter sepulchra.* 27 *Cùm autem vidisset Jesum, procidit ante illum, et exclamavit voce altâ, dicens; Quid tibi mecum, Jesu fili Dei altissimi? Ego obsecro te ne torqueas me.* 28 *Nam præceperat spiritui immundo ut exiret ab homine: arripuerat enim eum ab annis multis: et vinciebatur catenis & compedibus, et detinebatur carceribus; ac rumpebat vinculum, et abigebat eum dæmonium in deserta.* 29 *Et interrogavit illum Jesus, dicens; Quod est nomen tuum? Dixit, Legio: quia intraverant in eum dæmonia multa.* 30 *Et rogaverunt illum ne imperaret eis ire in imum.* 31 *Et erat ibi grex porcorum multorum qui pascebant in monte. Igitur rogaverunt illum ut permitteret eis intrare in illos. Et permisit illis.* 32

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ እምየ፡ ወአኀዊየ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ይሰምዑ፡ ቃለ፡ እግ
ዚአብሔር፡ ወይገብሩ፡፡ በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ገሠጾ ፡ ማያተ፡፡
22 ወኮነ፡ በአሐቲ፡ ዕለት፡ ውእቱ፡ ዓርገ፡ ውስተ፡ ሐመር ፡ ምስለ፡ አርዳኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡
23 ንዑ፡ ንዕዱ፡ ማዕዶተ፡ ቀላይ፡ ወሖሩ፡፡ ወእንዘ፡ የሐውሩ፡ ኖመ፡ ወመጽአ፡ ነፋስ ፡ ዓው
24 ሎ፡ ወመልአ፡ ማየ፡ ሐመሮሙ፡ ወተመንደቡ፡፡ ወሖሩ ፡ ወአንቅህዎ ፡ ወይቤልዎ፡ ሊ
ቅ፡ ንትሐጐል፡ ወተንሥአ፡ ወገሠጾሙ፡ ለነፋስ፡ ወለሞገደ፡ ማይ፡ ወአርመሙ፡ ወኮነ፡
25 ዘሐን፡ ዓቢይ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አይቴ፡ ሃይማኖትክሙ፡ ወፈር
ሁ፡ ወአንከሩ፡ ወይቤሉ፡ ምንት፡ ለንጋ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ ፡ ዘይትኤዘዙ፡ ሎቱ፡ ማያት፡ ወነ
26 ፋሳት፡፡ በእንተ ፡ ዘሌጌዎን ፡ አኀዞ፡፡ ወነገዱ፡ ብሔረ፡ ገርጌሴኖን፡ ዘ
27 አንጻረ፡ ማዕዶተ፡ ገሊላ፡፡ ወወሪዶሙ፡ ምድረ፡ መጽአ፡ ወተቀበሎ፡ ብእሲ፡ ዘጋኔን፡ እም
ሀገር፡ ወጐንዱይ፡ መዋዕል ፡ እምዘ፡ ኢለብሰ፡ ልብሶ፡ ወኢቦአ፡ ቤተ፡ ዘእንበለ፡ ውስተ፡
28 መቃብር፡ ደለው፡ ይነብር፡፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከልሐ፡ ወሮጸ፡ ወ
ሰገደ፡ ሎቱ፡ ወአውየወ፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ ወይቤ፡ ምንትየ፡ ብየ፡ ምስሌከ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
29 ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወአስተብቍዖ፡ ኢይሣቅዮ፡፡ ወአዘዞ ፡ ለውእቱ ፡
ጋኔን፡ እኩይ፡ ፀዋግ፡ ይፃእ፡ እምሳዕለ፡ ውእቱ፡ ብእሲ፡፡ ወዘልፈ፡ ያዓብዶ ፡ ወይሞቅሕ
ዎ፡ በመዋቅሕት፡ ወያዐቅብዎ፡ ደቅ፡ ወይሰብር ፡ መዋቅሕቲሁ ፡ ወያረውጾ ፡ ጋኔን ፡ ገ
30 ዳመ፡፡ ወተስእሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ምንት፡ ስምከ ፡ ወይቤሎ፡ ሌጌዎን፡ ስ
31 ምየ ፡ እስመ ፡ በዙኃን ፡ አጋንንት ፡ አኀዝዎ፡፡ ወአስተብቍዕዎ ፡ ኢይፈንዎ
32 ሙ ፡ ከመ ፡ ኢይረዱ ፡ ውስተ ፡ ሲኦል፡፡ ወቦቱ ፡ ህየ ፡ መራዕየ ፡ አሕርው ፡ ብዙ
ኃ ፡ ይትረዓይ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ ወአስተብቍዕዎ ፡ ይባኡ ፡ ሳዕሌሆሙ ፡ ያብሖ
ሙ ፡ ወአብሖሙ፡፡

Et respondit, & dixit iis, Mater mea & fratres mei ii sunt qui audiunt verbum Dei, & faciunt. 21 *De objurgando aquas.* Et factum est in quodam die ipse ascendit in navim cum discipulis suis, & dixit iis; Agite, transeamus in ulterius voraginis: & profecti sunt. 22 Et proficiscentibus *illis* sopitus est, & venit venti procella, & completa fuit aquâ navis eorum, & afflicti sunt. 23 Et accesserunt, & expergefecerunt eum, & dixerunt ei; Magister, perditi sumus: & surrexit, & objurgavit ventum & fluctuationem aquæ, & cessaverunt, & facta est tranquillitas magna. 24 Et dixit iis Dñs Jesus, Ubi est fides vestra? Et timuerunt, & mirati sunt, & dixerunt; Quis igitur est hic cui obtemperant aquæ & venti? 25

De eo quem possedit Legio. Et profecti sunt *in* regionem Gargesenorum quæ respicit ex adverso Galilæam. 26 Et descendentibus illis *in* terram, venit & occurrit ei homo dæmoniacus ex urbe, & longum tempus erat ex quo non fuit indutus vestimento suo, neque intravit domum, sed in sepulchro solummodò manebat. 27 Et quum vidisset Dñm Jesum, clamavit, & cucurrit, et adoravit eum, & exclamavit in magnâ voce, & dixit; Quid habeo tecum Domine Jesu, fili Dei altissimi? Et obsecravit eum ne torqueret eum. 28 Et præcepit huic dæmoni malo nequam, ut exiret ab illo homine: & perpetuò insanire fecit eum, & vinciebant eum catenis, & custodiebant eum parvuli: & dirupit vincula sua: & currere fecit eum dæmonium in desertum. 29 Et interrogavit eum Dominus Jesus, & dixit ei; Quid *est* nomen tuum, & dixit ei; Legion *est* nomen meum: quoniam multi dæmones prehendissent eum. 30 Et obsecraverunt eum ne emitteret eos, ne descenderent in infernum. 31 Et fuit ibi grex porcorum magnus pascens in monte, & rogabant eum ut intrare illos permitteret iis: & permisit iis. 32

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چون عيسي را ديد * بانگ زد * وبروي در افتاد * وباواز بلند گفت * چه كار داري با ما اي
29 عيسي * پسر خداي بلند * خواهم ازتو كه مارا اواره نكني * عيسي بدان جان پليد † فرمان
كرد كه بدر رو ازين مرد * وروزگار بسيار بود كه درو بود * بزنجير وبندهاء اهنين اورا مي
30 بستند * تا خودرا هلاك نكند * وتنها از دست ابليسان † بويراني مي رفت * * وپرسيد عيسي
31 كه نامت چيست گفت لغيون * براي انك ديوان بسيار † بدو در رفته بودند * * ونمي
32 خواستند كه ايشانرا بقعر تغلي بفرستد * * ودر انجا گلهء خوكان بسيار مي چريدند
از مسيح درخواست كردند * كه ايشانرا † بدان گلهء خوكان † فرستد مسيح اجازت داد *

Cùm Jesum autem vidisset, vociferatus est, et in vultum procidit, et voce altâ dixit; Quid negotii habes nobiscum, O Jesu Fili Dei excelsi? peto abs te ne me exagites. 28 *At Jesus illi spiritui impuro imperavit, Quin exeas ab hoc homine; tempus enim multum fuerat, quo in eo fuisset: & catenis, et vinculis ferreis eum ligaverant, ne seipsum perderet; aliquoties tamen per manum diabolorum in desertum abierat.* 29 *Et interrogavit Jesus, Nomen tuum quod est? Dixit, Legion: eò quòd dæmonia multa in eum ingressa fuerant.* 30 *Et deprecabantur quo minus ea in imum profundi mitteret.* 31 *Et illic grex porcorum multorum pascebant: & à Christo petebant, ut ipsa in illum gregem porcorum mitteret. Christus illis permissionem dedit.* 32

Exeuntia autem dæmonia ab homine, intraverunt in porcos: &
33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, (λ) εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ
impetu abiit grex per præceps in stagnum, & suffocatus est. Videntes
34 ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες
autem pascentes factum, fugerunt: & abeuntes nuntiaverunt in
δὲ οἱ βόσκοντες (μ) τὸ γεγενημένον, ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς
civitatem, & in agros. Exierunt autem videre factum, & venerunt
35 τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον
ad Jesum: & invenerunt sedentem hominem à quo dæmonia ex-
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξ-
ierant, vestitum, ac sanâ mente, ad pedes Jesu: & timue-
εληλύθει, ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβή-
runt. Nuntiaverunt autem illis & videntes, quomodo servatus esset dæmoniacus.
36 θησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.
Et rogaverunt illum omnis multitudo circumregionis Gadarenorum abire
37 Καὶ (ν) ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν
ab ipsis: quia timore magno simul tenebantur: ipse autem ascendens in navim,
ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· (ξ) αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, πδ
reversus est. Rogabat autem illum vir, à quo exierant dæmonia, esse η
38 ὑπέστρεψεν. (ο) Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι
cum eo: dimisit autem eum Jesus, dicens; Redi in domum
39 σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν

tuam, & narra quanta fecit tibi Deus. Et abiit per universam civitatem,
σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν,
ΚΕ' prædicans quanta fecisset illi Jesus. Factum est autem in redire
πε κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι 40
β Jesum, excepit illum turba: erant enim omnes expectantes eum.
τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, & ipse princeps synagogæ
Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνήρ, ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς 41
erat: & cadens ad pedes Jesu, rogabat eum intrare in
ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς
domum suam: Quia filia unigenita erat ei ut annorum duodecim, &
τὸν οἶκον αὐτοῦ· Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ 42
hæc moriebatur. (In verò ire ipsum, turbæ comprimebant eum. Et
αὕτη ἀπέθνησκεν. (ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ 43
mulier existens in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ in medicos impendens
Κϛ' γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις (π) εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα
omnem vitam, non potuit ab ullo curari: Accedens
ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν (ϛ) ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι· Προσελθοῦσα 44
retrò, tetigit fimbriam vestimenti ejus, & confestim stetit fluxus
ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις
sanguinis ejus.
τοῦ αἵματος αὐτῆς.

MS. A. (λ) εἰσῆλθον (μ) τὸ γεγονός, ἔφυγον· καὶ ἀπήγγειλαν (ν) ἠρώτησεν (ξ) αὐτὸς ἐμβὰς (ο) Ἐδεῖτο (π) ἰατροῖς (ϛ) ἀπ' οὐδενὸς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * ܘܢܦܩܘ ܫܐܕܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܐܪܓܫ ܥܕܪܐ ܗܘ ܟܠܗ ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܘ
34 ܒܝܡܬܐ ܘܐܬܚܢܩܘ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܥܘܬܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ . ܥܪܩܘ ܘܐܘܕܥܘ ܒܡܕܝܢܬܐ
35 ܘܒܩܘܪܝܐ. * ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܫܟܚܘܗܝ ܠܓܒܪܐ
ܗܘ ܕܢܦܩܘ ܫܐܕܘܗܝ. ܟܕ ܠܒܝܫ ܘܡܢܟܦ ܘܝܬܒ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܕܚܠܘ.
36 * ܘܐܘܕܥܘ ܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܙܘ. ܐܝܟܢܐ ܐܬܐܣܝ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܫܐܕܐ. * ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ
37 ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܓܕܪܝܐ ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܗܘ ܕܝܢ
38 ܝܫܘܥ . ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܗܦܟ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܓܒܪܐ ܕܢܦܩܘ ܡܢܗ
39 ܫܐܕܐ. ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܢܗܘܐ ܥܡܗ. ܘܫܪܝܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܗܦܘܟ ܠܒܝܬܟ.
ܘܐܫܬܥܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܟ ܐܠܗܐ. ܘܐܙܠ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ
ܠܗ ܝܫܘܥ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܟܙ *
40 * ܟܕ ܗܦܟ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܩܒܠܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
41 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܐܪܫ ܪܫ ܟܢܘܫܬܐ. ܢܦܠ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ
42 ܡܢܗ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ. * ܡܛܠ ܕܒܪܬܐ ܝܚܝܕܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ. ܐܝܟ ܒܪܬ ܬܪܬܥܣܪܐ
ܫܢܝܢ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܡܡܬ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܥܡܗ ܝܫܘܥ . ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
43 ܚܒܨ ܗܘܐ ܠܗ. * ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܕܝܐ ܕܕܡܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܗܝ ܕܒܐܣܘܬܐ
44 ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܐܘܒܕܬ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܕܬܬܐܣܐ ܡܢ ܐܢܫ. * ܐܬܩܪܒܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ
ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܠܒܘܫܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܗ.

Et exierunt dæmones ex homine, & ingressi 33
sunt in porcos: & rectà contendit totus ille
grex ad rupem, & ceciderunt in mare, ac
suffocati sunt. Quum autem vidissent pa- 34
stores quod factum fuerat, fugerunt, renun-
tiârúntque in civitates, & in pagos. Et ex- 35
ierunt homines ut viderent quod factum
fuerat, venerúntque ad Jesum, & invenerunt
hominem illum à quo exierant dæmonia, ve-
stitum & verecundum, ac sedentem ad pedes
ipsius Jesu: & timuerunt. Et recitârunt eis 36
illi qui viderant, quomodò sanitati restitutus
fuerat homo ille dæmoniacus. Et efflagita- 37
bant ab eo universi cœtus Godaræorum ut
absceederet à se, quippe quos timor magnus
invaserat: ipse autem Jesus conscendit na-
vem, & reversus est ab eis. Porrò vir ille 38
à quo exierant dæmonia, efflagitabat ab eo,
ut cum eo esset: sed dimisit eum Jesus, &
dixit ei; Revertere domum tuam, & recita 39
id quod fecit tibi Deus. Abiit itaque &
prædicabat per totam civitatem quod fece-
rat ei Jesus.

Matutinis dominicæ V. jejunii. 27.

Quum autem rediisset Jesus, excepit eum 40
turba multa, omnes enim præstolabantur
eum. Ac vir quidam nomine Jairus prin- 41
ceps synagogæ, procidit ante pedes ipsius
Jesu, & postulabat ab eo, ut ingrederetur
ædes ipsius. Erat enim ei unica filia circiter 42
annos duodecim nata, ac prope erat ut
moreretur. Quum autem abiret cum eo ipse
Jesus, turba multa comprimebat eum. Quæ- 43
dam verò mulier, cujus eruperat sanguis ab
annis duodecim, quæ quidem in medicos
totam substantiam suam impenderat, nec
potuerat à quoquam curari: Accessit à 44
tergo ipsius, tetigitque oram vestimenti
ejus, & statim substitit profluvium sangui-
nis ejus.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * ديوان ازان مرد بيرون آمدند • ودر خوكان † رفتند كله خوك رميدند • وبر سر دهار
34 رفتند • وخودرا در دريا انداختند • وخبه شدند • * خوكبانان چون ان حال بديدند •
35 كريختند • ودر شهر وده خبر كردند • * مردم بيرون امدند • تا بينند • چه حالست • پيش
عيسي نزديك شدند • وان مردرا ديدند • كه ديوان ازو بدر رفته بودند • لباس پوشيده
36 شرمناك پيش پاي عيسي نشسته ترسيدند * ومعلوم كردند [انان كه ديدند] كه
37 چكونه • ان مرد از ابليسان پاك شد • * بعد ازان جماعت غدرانيان از مسيح در خواست
كردند • كه از انجا برود • براي انك بسيار شكوه بر ايشان افتاد •

Dæmonia itaque ex eo homine egressa sunt, & in porcos iverunt: grex porcorum horrescebant, & in summam rupem abierunt, & se in mare præcipitârunt, & suffocati sunt. 33
Subulci cùm hunc casum vi-dissent, fugerunt, & in civitatem & pagos renuntiârunt. 34
Homines autem exiverunt, ut viderent quid rei esset: & ad Jesum appropin-quaverunt, & hominem illum vi-derunt, ex quo dæmonia egressa fu-erant, vestimento indutum modestè ad pedes Jesu sedentem; ac timu-erunt. 35
Et certiores fecerunt, ii qui viderant, quomodò homo ille à dæmoniis purgatus fuerat. 36
Posteà cœtus Gadarenorum à Christo pe-tebant ut illinc abiret, eò quòd multus pavor in eos ceciderat. 37

چهل پنج خواستن مرد ديوانه كه در پي مسيح رود

XLV. Petitio hominis dæmoni-aci ut Christum sequeretur.

38 چون عيسي در كشتي مي نشست تا باز كردد * آن مرد كه ديو † ازو بدر رفته بود
39 كفت • من نيز با تو مي ايم • عيسي كفت * در خانهٔ خود باز كرد • وخبر ده
بدانچ خدا با تو كرد • ان مرد از پيش عيسي برفت ودر همه شهر وولايت † منادي مي
زد • بدانچ عيسي بدو كرد

Cùm autem Jesus navi insideret, ut reverteretur: Ille homo, ex quo dæmonium egressum erat, dixit; Ego etiam tecum veniam. 38
Jesus dixit; In domum tuam revertere, & enarra id quod Deus tecum fe-cit. Homo itaque ille à Jesu abs-cessit, & per omnem civitatem & regionem prædicabat illud, quod fe-cerat ipsi Jesus. 39

Versio VULGATA LATINA.

33 Exierunt ergò dæmonia ab homine,& intraverunt in porcos : & impetu abiit grex
34 per præceps in stagnum , & suffocatus est. Quod ut viderunt factum qui pasce-
35 bant, fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in villas. Exierunt autem videre
quod factum est, & venerunt ad Jesum : & invenerunt hominem sedentem, à quo
36 dæmonia exierant, vestitum, ac sanâ mente, ad pedes ejus, & timuerunt. Nuntia-
37 verunt autem illis & qui viderant, quomodò sanus factus esset à legione : Et ro-
gaverunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum ut discederet ab ipsis : quia
38 magno timore tenebantur. Ipse autem ascendens navim, reversus est. Et rogabat
illum vir, à quo dæmonia exierant , ut cum eo esset. Dimisit autem eum Jesus , di-
cens ; Redi in domum tuam, & narra quanta tibi fecit Deus. Et abiit per univer- 39
sam civitatem, prædicans quanta illi fecisset Jesus. Factum est autem cùm rediis- 40
set Jesus, excepit illum turba : erant enim omnes expectantes eum. Et ecce venit 41
vir , cui nomen Jairus , & ipse princeps synagogæ erat : & cecidit ad pedes Jesu,
rogans eum ut intraret in domum ejus , Quia unica filia erat ei ferè annorum du- 42
odecim, & hæc moriebatur. Et contigit, dum iret , à turbis comprimebatur. Et 43
mulier quædam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim , quæ in medicos eroga-
verat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari : Accessit retrò, & teti- 44
git fimbriam vestimenti ejus : & confestim stetit fluxus sanguinis ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* خرجت الشياطين من الانسان ودخلت في الخنازير فترامي قطيع الخنازير من جرف في 33
البحيرة فاختنقوا * فلما نظر الرعاة ذلك هربوا واخبروا الذين في المدينة وفي الحقول * فخرجوا 34 35
ليروا ما كان وجاءوا الي يسوع * فوجدوا ذلك الذي خرجت منه الشياطين جالسا عاقلا لابس
ثيابه عند رجلي يسوع فخافوا * واخبرهم الذين عاينوا كيف خلص الذي كانت 36
الشياطين معه * فسأله كل جموع كورة الجرجسيين ان يذهب من عندهم لانهم خافوا خوفا 37
عظيما * فركب السفينة ورجع * وسأله الرجل الذي خرجت منه الشياطين ان يقيم معه 38
فصرفه يسوع قائلا له * ارجع الي بيتك فاخبر بالذي صنع الله بك * فذهب وكان يكرز 39
في المدينة كلها بكلما صنعه به يسوع *

* الفصل الحادي والثلثون *

* فلما رجع يسوع استقبله الجموع لانهم كانوا منتظرينه اجمعون * وجاء اليه انسان يسمي 40 41
يايرس وكان رييس الجماعة فخر عند قدمي يسوع وساله ان يدخل بيته * لانه كانت له ابنة 42
وحيدة لها اثنتي عشرة سنة وكانت هذه قد ماتت * فبينما هو منطلق معه كان الجمع يزحمه
* واذا مرأة بها نزيف دم منذ اثنتي عشرة سنة وكانت قد انفقت جميع مالها للاطباء فلم 43
يقدر احد ان يشفيها * فجاءت من ورائه وامسكت طرف ثوبه فللوقت وقف الدم * 44

Et exierunt dæmonia ab homine, & intraverunt in porcos : & projecit se grex porcorum à ripa in stagnum, & suffocati sunt. 33
Cùm autem vidissent pastores hoc, fugerunt, & nuntiaverunt iis qui in civitate erant & in agris. 34
Exierunt-que ut viderent quod factum fuerat : & venerunt ad Jesum, & invenerunt illum hominem à quo exierant dæmonia, sedentem, mentis-compotem, vestitum vestibus suis, apud pedes Jesu : & timuerunt. 35
Et narraverunt illis ii qui viderant, quomodò liberatus fuerit ille cum quo erant dæmonia. 36
Et rogaverunt illum omnes turbæ regionis Gergesæorum ut discederet ab eis : quoniam timuerant timore magno. Quare conscendit navim, & reversus est. 37
Rogavit autem illum homo, à quo exierant dæmonia, ut remaneret cum eo : sed remisit eum Jesus, dicens ei ; 38
Redi in domum tuam, & narra quod fecit Deus tibi. Et abiit, & prædicabat in civitate universa quicquid fecit ei Jesus. 39

Sectio trigesima prima.

Cùm autem rediisset Jesus, occurrerunt ei turbæ : quia erant expectantes eum omnes. 40
Et venit ad eum homo qui vocabatur Jairus, & erat princeps synagogæ : & procidit ad pedes Jesu, & rogavit eum , ut intraret domum ejus. 41
Nam erat ei filia unica habens duodecim annos, & hæc jam mortua fuerat. Et dum Jesus iret cum eo, compressit eum turba. 42
Et ecce mulier cui fuerat fluxus sanguinis à duodecim annis, & jam impenderat omnes opes suas in medicos, nec potuit quisquam curare eam : 43
Venit à tergo ipsius , & tenuit extremitatem vestis ejus : & confestim substitit sanguis. 44

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወወፂኦሙ፡ እሙንቱ፡ አጋንንት፡ እምሰዕለ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ቦኡ፡ሳዕለ፡ አሕርው፡ ወዓ
34 ብደ፡ መራዕይ፡ ወወድቀ፡ውስተ፡ ቀላይ፡ ወጸድፉ፡ ወሞቱ፡፡ ወርእዮሙ፡ኖሎት፡ዘኮ
35 ነ፡ጕዩ፡ ወሖሩ፡ ወአተዉ፡ ወነገሩ፡ለአህጉር፡ ወለአዕፃዳት፡፡ ወወፅኡ፡ ከመ፡ይር
አዩ፡ ወያእምሩ፡ ዘኮነ፡ ወሖሩ፡ ወበጽሑ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወረከብዎ፡ለውእ
ቱ፡ብእሲ፡ ዘወፅኡ፡ እምኔሁ፡አጋንንት፡ ይነብር፡ኀበ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱ
36 ስ፡ለቢሶ፡ ልብሶ፡ወገብአ፡ ልቡ፡ ወፈርሁ፡፡ ወነገርዎሙ፡ እለ፡ርእዩ፡ ዘከመ፡ ሐይ
37 ወ፡ ዘጋኔን፡፡ ወይቤልዎ፡ኵሉ፡ ሰብአ፡አድያም፡ ዘጌርጌሴኖን፡ወአስተብቍዕዎ፡
ከመ፡ይሑር፡ እምኔሆሙ፡ እስመ፡ ፍርሃት፡ዓቢይ፡ አኀዞሙ፡፡ወዐርገ፡ ሐመረ፡ ወተሰ
38 ውጠ፡፡ ወአስተብቍዖ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ ዘወፅኡ፡ እምኔሁ፡አ
39 ጋንንት፡ ከመ፡ይሑር፡ምስሌሁ፡ ወፈነዎ፡ወይቤሎ፡፡ እቱ፡ ቤተከ፡ ወንግር፡ ኵሎ፡ዘ
ገብረ፡ ለከ፡ እግዚአብሔር፡ወሖረ፡ ውስተ፡ኵሉ፡ አህጉር፡ወነገረ፡ኵሎ፡ ዘገብረ፡ሎ
40 ቱ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወተመይጠ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወተቀበልዎ፡ሕዝብ፡እስመ፡
ኵሎሙ፡ ይፀንሕዎ፡፡ በእንተ፡ ወለተ፡መጋቤ፡ ምኵራብ፡፡
41 ወመጽአ፡ ብእሲ፡ ዘስሙ፡ ያኢሮስ፡ ወውእቱ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡ ወሰገደ፡ ታሕተ፡ እ
42 ገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወያስተበቍዖ፡ ይባእ፡ ቤቶ፡፡ እስመ ፡ቦቱ ፡ ወለተ፡ ዋ
ሕደ፡ ወዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምት፡ ወይእቲ፡ ለልጸቀት፡ ትሙት፡፡
በእንተ ፡ እንተ ፡ ይውሕዛ፡ ደም፡፡
43 ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይሐውር፡ ይትጋፍዕዎ፡ሰብእ፡፡ ወመጽአት፡ብእሲት፡ እንተ፡ይው
ሕዛ፡ ደም፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ክረምት፡ ወኣኅለቀት፡ ንዋያ፡ ለዓቀብተ፡ ሥራ
44 ይ፡ ወኣልቦ፡ ዘክህለ፡ ፈውሶታ፡፡ ወቀርበት፡ ወቆመት፡ እንተ፡ ድኅሬሁ፡ለእግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ወገሰሰት፡ ጽንፈ፡ልብሱ፡ ወቆመ፡ ሰቤሃ፡ ውሒዘተ፡ ደማ፡፡

Et exeuntes illi dæmones ex eo homine, ingressi sunt in porcos: & insanivit grex 33
& cecidit in voraginem, & in profundum missus est, & mortuus est. Et viden- 34
tes pastores quod factum fuerat, fugerunt : & profecti sunt, & venerunt, & nun-
tiaverunt in civitatibus & villis. Et exierunt ut viderent & scirent quod factum 35
fuerat; & profecti sunt & venerunt ad Dominū Jesum: & invenerunt illum homi-
nem ex quo exiissent dæmones, sedentem ad pedes Domini Jesu, & vestitum ve-
stimento, & restitutum cordi suo, & timuerunt. Et nuntiaverunt iis qui vidis- 36
sent quomodò sanus factus esset dæmoniacus. Et dixerunt ei omnes homines re- 37
gionis Gargesenorum, & rogârunt eum ut discederet ab iis ; quia timor magnus
prehendisset eos : & ascendit *in* navim, & reversus est. Et rogavit Dominum 38
Jesum ille vir, ex quo exiissent dæmones, ut iret cum eo : & dimisit eum, & dixit
ei ; Ito domum tuam, & narra totum quod fecit tibi Deus: & abiit in omnes ci- 39
vitates, & narravit totum quod fecisset ipsi Dñs Jesus. Et reversus est Dominus 40
Jesus, & exceperunt eum populi : quia omnes illi expectabant eum.
De filia procuratoris synagogæ. Et venit homo, cujus nomen *erat* Jairus, 41
& ille erat procurator synagogæ: & adoravit sub pedibus Domini Jesu, & roga-
vit eum ut intraret in domum ipsius: Quoniam habebat filiam unicam & duo- 42
decim annorum *fuit*, & fuit mox moritura.
De illa quæ fluxum sanguinis passa est. Et tunc dum iret comprimebat eum 43
populus. Et venit mulier cujus effluxisset sanguis à duodecim annis, & consum-
pserat substantiam suam in medicos, & nemo potuit curare ipsam : Et accessit, 44
& stetit post Dominum Jesum, & tetigit extremitatem vestimenti ejus, & substitit
statim fluxio sanguinis ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل شش
بر خيزانيدن دختر يوارش وشفا دادن زني را كه دوازده سال
خون مي ريخت
* چون عيسي باز گشت جماعت بسيار پيش باز او آمدند * و از 40
چند جا نگران او بودند * شخصي نامش يوارش سرور جماعت بود امد سر در پاي عيسي 41
نهاد * و درخواست كرد * كه مسيح در خانه او رود * براي آنك دختر دوازده ساله عمر 42
داشت بيمار شده بود و بمرك نزديك گشته * عيسي با او رفت * و از انبوهي خلق + بيم
بود كه او را زير پاي كيرند * و دران شهر زني بود كه مدت دوازده + سال از وي خون روان 43
بود * و هرچه داشته بود * بر طبيبان خرج كرده بود * و فايده نديده * از پس عيسي 44
در آمد * و خود را بر جامه او ماليد * در حال خون + باز ايستاد وشفا يافت

XLVI. Suscitatio filiæ Jairi, & sanatio mulieris, quæ duodecim annos sanguinis profluvio laboraverat.

Cùm Jesus regressus esset, turba plurima ultrò citròq; ad eum veniebant : undique enim eum expectabant. 40
Quidam nomine Jairus princeps synagogæ erat, qui venit et capite ad pedes Jesu inclinato petiit, ut Christus domum ejus iret ; 41
Eò quòd filiam duodecim annorum ætatis haberet, quæ ægrota erat et morti vicina. Jesus cum eo abivit: à turba autem hominum discrimen erat, ne eum sub pedibus conculcarent. 42
Et in ea civitate mulier erat, ex qua spàtio duodecim annorum sanguis emanârat ; et quæcunque habuerat in medicos erogaverat, nullo emolumento percepto. 43
A tergo Jesu ingressa est, et seipsam vestimento ejus affricuit : et illicò sanguis sistebatur, et sanitatem adepta est. 44

Et ait Jesus; Quis *tangens* me? Negantibus autem omnibus, dixit Petrus &
45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
qui cum illo; Præceptor, turbæ comprimunt te, & affligunt, & dicis; Quis *tan-*
οἱ (σ) μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε, καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἁψά-
gens me? *At* Jesus dixit; Tetigit me aliquis: ego *enim* novi virtutem *exeuntem* de
46 μενός μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ'
me. Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit, & *adcidens* ei, ob quam
47 ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν
causam tetigerit eum, indicavit *illi* coram omni populo, & quemadmodú sanata sit
αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ (τ) ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη
co festim. Ipse *autem* dixit ei; *Confide* filia: fides tua *servavit* te: vade in
48 παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς
pace.) Adhuc illo loquente, venit quidam à *principe* synagogæ, dicens
49 εἰρήνην.) Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις (υ) παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων
ei; Quia mortua est filia tua: *ne vexa magistrum.* At Jesus *audiens*,
50 αὐτῷ, Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας,
respondit *illi*, *dicens*; Ne *time*: tantùm crede, & *servabitur*: *Ingressus autem*
51 ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. (φ) Εἰσελθὼν δὲ
in domum, non permisit intrare *neminem si non* Petrum & Jacobum, & Joannem, &
εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην, καὶ
patrem puellæ, & matrem. Flebant autem omnes, & plangebant illam.
52 τὸν πατέρα τῆς παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα. Ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν.

Ille *autem* dixit, Ne *flete*: non est mortua, sed dormit. Et deridebant eum,
ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, 53
scientes quòd mortua esset. Ipse autem *ejiciens foràs omnes, & tenens* ma-
εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν (χ) ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χει- 54
num ejus, clamavit, dicens; Puella, surge. Et reversus est spiritus ejus, &
ρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ 55
surrexit continuò: & *ordinavit* illi dari manducare. Et stupuerunt parentes ejus:
ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· 56
ille autem præcepit *illis nemini dicere* factum.
ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

CAP. IX. θ'.

ΚΖ' / τς / β
Convocans autem duodecim *discipulos suos*, dedit illis virtutem &
Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς (α) δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ 1
potestatem super omnia dæmonia, & languores curare. Et misit illos
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς 2
prædicare regnum Dei, & sanare infirmos. Et ait ad illos;
κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς (β) ἀσθενοῦντας. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, 3
Nihil tuleritis in via, neque *virgas*, neque peram, neque panem, neque *argentum*:
πζ Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον·
β neque *singuli* duas tunicas *habere*.
μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.

MS.A.(σ) σὺν αὐτῷ, (τ) ἀπήγγειλεν ἐνώπιον (υ) ἀπὸ τοῦ (φ) Ἐλθὼν (χ) πάντας ἔξω, MS.A. Κεφ. θ'. (α) δώδεκα, ἔδωκεν (β) ἀσθενεῖς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. ܘܟܕ ܟܠܗܘܢ ܟܦܪܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ
ܘܕܥܡܗ. ܪܒܢ. ܟܢܫܐ ܐܠܨܝܢ ܠܟ ܘܚܒܨܝܢ. ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. * ܗܘ ܕܝܢ 46
47 ܐܡܪ. ܐܢܫ ܩܪܒ ܠܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥܬ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܝ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܚܙܬ ܕܠܐ
ܛܫܬ. ܐܬܬ ܟܕ ܪܬܝܬܐ ܘܢܦܠܬ ܣܓܕܬ ܠܗ. ܘܐܡܪܬ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܡܛܠ ܐܝܕܐ
48 ܥܠܬܐ ܩܪܒܬ. ܘܐܝܟܢܐ ܚܠܝܡܬ ܒܪ ܫܥܬܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ.
49 ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ. ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ. * ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܬܐ ܐܢܫ ܡܢ ܒܝܬ ܪܫ
50 ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܝܬܬ ܠܗ ܒܪܬܟ. ܠܐ ܬܗܠܐ ܠܡܠܦܢܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܘܐܡܪ
51 ܠܐܒܘܗ ܕܛܠܝܬܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܗܝܡܢ ܒܠܚܘܕ ܘܚܝܐ. * ܐܬܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܐܢܫ
ܕܢܥܘܠ ܥܡܗ. ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܠܐܒܘܗ ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ.
52 * ܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܒܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܪܩܕܝܢ ܥܠܝܗ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܠܐ ܬܒܟܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܝܬܬ
53 ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ. * ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܕܝܕܥܝܢ ܕܡܝܬܬ ܠܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܢܫ
54 ܠܒܪ. ܘܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܩܪܐ ܘܐܡܪ. ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ. * ܘܗܦܟܬ ܪܘܚܗ ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ.
55 ܘܦܩܕ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܠܡܐܟܠ. * ܘܬܡܗܘ ܐܒܗܝܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܙܗܪ ܐܢܘܢ. ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ 56
ܡܕܡ ܕܗܘܐ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܘܕܫܠܝܚܐ * ܟܚ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ * * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗܘܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܚܝܠܐ 1
2 ܘܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܐܕܐ ܘܟܘܪܗܢܐ ܠܡܐܣܝܘ. * ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܡܟܪܙܘ ܡܠܟܘܬܗ
3 ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܐܣܝܘ ܟܪܝܗܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܕܡ ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܐܘܪܚܐ. ܠܐ ܫܒܛܐ ܘܠܐ
ܬܪܡܠܐ. ܘܠܐ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܟܣܦܐ. ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ ܢܗܘܝܢ ܠܟܘܢ.

Et dixit Jesus, Quis tetigit me? Quumque 45
omnes negarent, dixit ei Simon Cepha, &
qui cum eo erant; Magister noster, turbæ te
constringunt, & opprimunt: & ais, Quis te-
tigit me? Ipse verò subdit, Aliquis tetigit 46
me, ego siquidem novi virtutem à me exiisse.
Illa porrò mulier, quum videret quòd ex ejus 47
memoria haud excidisset, venit tremens, &
procidens adoravit eum, dixitque in conspe-
ctu totius populi, quam ob causam tetigisset,
& quomodo statim sanitati fuisset restituta.
Ipse verò Jesus dixit ei; Bono sis ani- 48
mo filia mea, fides tua te servavit: abi
in pace. Et adhuc eo loquente, venit 49
quidam ex domesticis principis synagogæ,
& dixit ei; Mortua est filia tua, ne la-
borem exhibeas Doctori. Jesus verò au- 50
dut, & dixit patri puellæ; Ne timeas, tan-
tummodò crede, & servabitur. Venit autem 51
Jesus domum, nec permisit quemquam intro-
ire secum, nisi Simonem, & Jacobum, & Jo-
hannem, & patrem puellæ ac matrem ejus.
Omnes autem flebant & plangebant supra 52
eam. Jesus verò dixit; Ne fleveritis, nec enim
mortua est, sed soporata. Et irridebant eum, 53
quippe qui scirent eam mortuam esse. Ipse 54
verò ejecit omnes foràs, & apprehendit ma-
num ejus, vocavítque eam & dixit; Puella,
surge. Et reversus est spiritus ejus, ac illi- 55
cò surrexit: & præcepit ut darent ei ad
manducandum. Et obstupuerunt parentes 56
ejus. Ipse verò admonuit eos, ut nemini di-
cerent quod factum fuerat.
*Ad vesperam dominicæ V. post surrectio-
nem, ac de Apostolis. 28.*

CAP. IX.

Et advocavit Jesus duodecim suam, & 1
dedit eis virtutem & imperium in omnia dæ-
monia, & morbos curandi. Misitque eos ut 2
prædicarent regnum Dei, & sanarent infir-
mos. Et dixit eis; Nihil feretis ad iter, non 3
scipionem, neque peram, neque escam, neque
argentum, neque duas tunicas habebitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

45 * عيسي كفت كيست † انك نزديك من رسيد * وهمكنان † انكار مي كردند شمعون صفا
وديكر جماعت * كفتند بزرك ما جماعت ترا تنكي مي كنند * وبيم است كه بيندازند *
46 تو مي پنداري كسي بتو رسيد * * او كفت جز ازان كسي بمن رسيد [براي انك من
47 دانستم كه نيرومندي ازمن بدر آمد] * زن چون ديد كه بروي پوشيده نشد * با ترس ولرز
پيش مسيح † آمد * واورا سجود كرد * وبرابر همه خلق كفت كه براي چه علت رسيد * وچكونه خوش
48 شد * عيسي بدو كفت دختر من دلخوش دار ايمان تو ترا خوش كرد * ونيك شدي برو بسلامت *
49 * هنوز مسيح درين سخن بود * كه كسان خانه سرور كروه امدند * وكفتند دخترت † از دنيا كذشت *
50 معلم را زحمت مده * * عيسي شنيد * بپدر دختر كفت * مترس * وتنها ايمان بياور نيك شود *
51 * واز انجا عيسي بخانه او درآمد * ورها نكرد كه كسي ديكر با وي در رود الا شمعون * ويعقوب *
52 ويوحنا * * پدر ومادر دختر * با اهل خانه * مي كريستند وبرو نوحه مي كردند * مسيح كفت
53 مكرييد * مرده نيست الا خفته است * * برو مي خنديدند * براي انك دانسته بودند كه مرده *

Jesus dixit; Quisnam est qui me 45
attigit? Omnibus autem negantibus, Simeon Cephas & reliqua turba dixerunt; Magister noster, turba te comprimunt, & metuendum est ne dejiciant: tu putas quempiam te tetigisse? Ipse dixit; Præ- 46
tereà quispiam me tetigit: Quoniam ego cognovi, quòd virtus à me exivit. Mulier, cùm vidisset quòd 47
eum non lateret, cum timore & tremore coram Christo venit, & cum adoravit: & coram toto populo dixit quam ob causam accessisset, & quomodo sanata esset. Jesus ei di- 48
xit; Filia mea animum bonum habe, fides tua te sanavit, & servata es: abi in pace. Adhuc Chri- 49
stus in hoc sermone erat cùm domestici principis aliquot venirent, & dicerent; Filia tua è mundo decessit, Magistro molestiam ne exhibeas. Jesus audiens patri puellæ 50
dixit; Ne timeas: tantummodò fidem habeas & servabitur. Illinc 51
itaque Jesus in domum ejus ingressus est, & non permisit ut quispiam alius secum ingrederetur, nisi Simeon, & Jacobus, et Johannes. Pater autem et mater puellæ, 52
cum domesticis, flebant, et eam deplorabant: Jesus dixit; Ne fleatis: mortua non est, sed sopita est. Eum igitur irridebant 53
eò quòd scirent eam mortuam esse.

Versio VULGATA LATINA.

45 Et ait Jesus; Quis est, qui me tetigit? Negantibus autem omnibus, dixit Petrus,
& qui cum illo erant; Præceptor, turbæ te comprimunt, & affligunt, & dicis; Quis
46 me tetigit? Et dixit Jesus; Tetigit me aliquis: nam ego novi virtutem de me exi-
47 isse. Videns autem mulier, quia non latuit, tremens venit, & procidit ante pedes
ejus: & ob quam causam tetigerit eum, indicavit coram omni populo: & quem-
48 admodùm confestim sanata sit. At ipse dixit ei; Filia, fides tua salvam te fecit: vade
49 in pace. Adhuc illo loquente, venit quidam ad principem synagogæ, dicens ei; Quia
50 mortua est filia tua, noli vexare illum. Jesus autem, audito hoc verbo, respondit patri
51 puellæ; Noli timere, crede tantùm, & salva erit. Et cùm venisset domum, non per-
misit intrare secum quenquam, nisi Petrum, & Jacobum, & Joannem, & patrem &
matrem puellæ. Flebant autem omnes, & plangebant illam. At ille dixit; Nolite 52
flere: non est mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum, scientes quòd mortua 53
esset. Ipse autem tenens manum ejus clamavit, dicens; Puella, surge. Et reversus 54
est spiritus ejus, & surrexit continuò. Et jussit illi dari manducare. Et stupuerunt 55
parentes ejus, quibus præcepit ne alicui dicerent quod factum erat. 56

CAP. IX.

Convocatis autem duodecim Apostolis, dedit illis virtutem, & potestatem super 1
omnia dæmonia, & ut languores curarent. Et misit illos prædicare regnum Dei, 2
& sanare infirmos. Et ait ad illos; Nihil tuleritis in via, neque virgam, neque 3
peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 * فقال يسوع من لمسني فانكر جميعهم * فقال بطرس والذين معه يا معلم ان الجمع يحبطون
46 بك ويضغطون عليك فتقول من لمسني * فقال يسوع قد لمسني انسان لاني علمت ان قوة
47 خرجت مني * فلما رات المراة انه لم ينسها جات مرتعدة وخرت علي رجليه واعترفت قدام
48 الشعب جميعه لاية علة لمسته وكيف برات للوقت * فقال لها ثقي يا ابنة ايمانك خلصك
49 اذهبي بسلام * وفيما هو يتكلم جاء واحد الي رييس الجماعة وقال له قد ماتت ابنتك فلا
50 51 تعني المعلم * فلما سمع يسوع اجابه قايلا لا تخف امن فقط فستحيي * وجاء الي البيت
52 ولم يدع احدا يدخل معه سوي بطرس ويوحنا ويعقوب وابي الصبية وامها * وكان جميعهم
53 يبكون وينوحون عليها فقال لهم لا تبكوا فان الصبية لم تمت لكنها نايمة * فضحكوا منه
54 55 لعلمهم بموتها * فاخرج الجمع خارجا وامسك بيدها وصاح قايلا يا صبية قومي * فرجعت
56 روحها اليها وقامت للوقت وامر ان تعطي لتاكل * فبهت ابواها فامرهما قايلا لا تخبرا احدا بما
كان ·

· الفصل الثاني والثلثون ·

1 * ثم دعا الاثني عشر رسولا واعطاهم قوة وسلطانا علي جميع الشياطين وشفاء الامراض *
2 3 * وارسلهم يكرزون بملكوت الله ويشفون المرضي * وقال لهم لا تحملوا شيا في الطريق * لا
عصا ولا مزودا * ولا خبزا ولا فضة * ولا يكن لكم ثوبان *

Et ait Jesus; Quis tetigit me? & negaverunt omnes. Dixit autem Petrus & qui cum illo erant; Magister, turbæ obsident te, & comprimunt te, & ais; Quis 45
me tetigit? Et dixit Jesus; Tetigit me aliquis; quia novi quòd virtus exiit à 46
me. Et cùm vidisset mulier quòd non oblitus esset ejus, venit tremens, & procidit ad pedes illius, & fassa est coram populo cuncto quam ob causam tetigisset eum, & 47
quomodo sanata esset continuò. Dixit ei; Tuta esto, filia, fides tua te salvavit: vade in pace. 48
Et dum ipse loqueretur, venit quidam ad principem synagogæ, et dixit ei; Jam mortua est filia tua, ne vexes Magistrum. 49
Et cùm audisset Jesus, respondit illi, dicens; Ne timeas, crede tantùm, et vivet. 50
Et venit in domum, et non permisit cuiquam intrare secum, præterquam Petro, & Johanni, & Jacobo, & patri puellæ ac matri ejus. 51
Et omnes flebant & plangebant super eam. Et dixit illis; Ne fleatis, quia puella non est mortua, sed dormit. 52
Et riserunt eum, quòd scirent mortem illius. 53
Et ejecit turbam foràs, & tenuit manum ejus, & clamavit dicens; Puella, surge. 54
Et reversus est spiritus ejus ad eam, & surrexit illicò, & 55
jussit ut daretur ei ad edendum. Et stupuerunt parentes ejus, & inhibuit eis, dicens; Ne referatis cuiquam quod factum est. 56

Sectio trigesima secunda.

CAP. IX.

Deindè vocavit duodecim Apostolos, & dedit eis virtutem & potestatem super omnia dæmonia, & curationem morborum. 1
Et misit illos prædicare regnum Dei, & sanare ægrotos. 2
Et dixit illis; Ne portetis quicquam in via: non fustim, neque peram, neq; panem, neq; argentum, neque sint vobis duæ tunicæ. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

45 ወይቤ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መኑ፡ ገሰሰኒ፡ ወክሕዱ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤልዎ፡ ጴጥሮስ፡ወ
እለሂ፡ ምስሌሁ፡ ሊቅ፡ አኮሁ፡ ሰብእ፡ ይጠውቅ፡ ወይትቃፀኝ፡ ወትብል፡ መኑ፡ ገሰሰኒ፡
46 ልብስየ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ በዘገሰሰኒ፡ እስመ፡ አነ፡ አእመርኩ፡ኃይል፡
47 ዘወፅአ፡ እምላዕሌየ፡፡ ወርእያ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ከመ፡ኢተክብተ፡ ረዐደት፡ወሐ
48 ረት፡ ወሰገደት፡ ሎቱ፡ወነገረት፡በቅድመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡ዘከመ፡ሐይወት፡ሶቤሃ፡፡ ወ
49 ይቤላ፡ እመኒ፡ ወለትየ፡ ሃይማኖትኪ፡አሕየወተኪ፡ እተዊ፡በሰላም፡፡ ወእንዘ፡ ይና
ገር፡ መጽአ፡ አሐዱ፡ እምቤተ፡ መገቤ፡ ምኵራብ፡ ወይቤሎ፡ ወለትከ፡ ሞተት፡ ወ
50 ኢታጻምዎ፡ እንከ፡ ለኢየሱስ፡፡ ወሰሚዖ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤሎ፡ ለአቡሃ፡ ለ
51 ሕፃን፡ ኢትፍራህ፡ደአሙ፡ተአመን፡ ወተሐዩ፡፡ ወበዊኦ፡ ቤተ፡ከልአ፡ኢይባእ፡ወኢ
መኑሂ፡ ምስሌሁ፡ዘእንበለ፡ ጴጥሮስ፡ ወያዕቆብ፡ ወዮሐንስ፡ ወአቡሃ፡ ወእማ፡ ለሕፃ
52 ን፡፡ ወኵሎሙ፡ይበኪይዋ፡ ወያስቆቅውዋ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢትብከ
53 ዩ፡ ኢሞተት፡ ሕፃን፡ አላ፡ ትነውም፡፡ ወሠሐቅዎ፡ እስመ፡ አእመሩ፡ ከመ፡ ሞተ
54 ት፡፡ ወአኀዛ፡ በእዴሃ፡ወጸውዓ፡ ወይቤላ፡ ተንሥኢ፡ ወለትየ፡፡ ወሶቤሃ፡ ገብአ፡
55 ነፍሳ፡ ወተሰውጠ፡ ነፍሳ፡ ወተንሥአት፡ ሶቤሃ፡ ወአዘዘ፡የሀብዋ፡ ዘትበልዕ፡፡ ወደንገ
56 ፁ፡ አዝማዲሃ፡ ወከልአሙ፡ኢይንግሩ፡ ዘገብረ፡ ወኢለመኑሂ፡ ዘኮነ፡፡
በእንተ፡ ዘከመ፡ አዘዞሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሐዋርያት፡፡
1 ፱ ወጸውዖሙ፡ ለዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሐዋርያት፡ ወወሀቦሙ፡ ኃይለ፡ ወሥልጣ
2 ነ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ አጋንንት፡ ከመ፡ ያሕይውዎ፡ ድውያነ፡፡ ወፈነዎሙ፡ ይስብኩ፡ መ
3 ንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ወይፈውሱ፡ ድውያነ፡ ወኵሎ፡ ሕሙማነ፡፡ ወይቤሎ
ሙ፡ ኢትሥኡ፡ ለፍኖት፡ ወኢበትረ፡ ወኢጸፈነተ፡ ወኢእክለ፡ወኢወርቀ፡ ወኢክልኤ፡
ክደናተ፡፡

Et dixit Dominus Jesus; Quis tetigit me? & negârunt omnes, & dixit ei Petrus 45
& qui cum illo *erant*; Magister, nonne turba comprimit & trudit, & dicis; Quis
tetigit vestimentum meum? Et dixit iis Dominus Jesus, Fuit *aliquis* qui tetigit 46
me: quoniam ego cognosco virtutem quæ exivit à me. Et videns ista mulier 47
quòd non latuisset, tremuit, & venit & adoravit eum, & nuntiavit coram tota tur-
ba, quomodo sanata fuit confestim. Et dixit ei; Confide filia mea: fides tua vivere 48
te fecit: vade in pace. Et adhuc *eo* loquente, venit quidam à domo procuratoris 49
synagogæ, & dixit ei; Filia tua mortua est, & ne vexes igitur Jesum. Et audiens 50
Dominus Jesus, dixit patri puellæ; Ne metuas: crede tantùm, & vivet. Et in- 51
grediens domum, prohibuit ne ingrederetur cum illo aliquis præter Petrum &
Jacobum, & Johannem, & patrem & matrem puellæ. Et omnes illi plorabant 52
eam, & plangebant eam. Et dixit iis Dominus Jesus; Ne ploretis: non mortua
est puella, sed dormit. Et deridebant eum, quia cognoverunt quòd mortua fuit. 53
Et prehendit eam, per manum suam, & vocavit eam, & dixit ei; Surge, filia mea. 54
Et statim reversa est anima ejus, & reingressa est; & surrexit illicò: & præcepit 55
dare ei quod manducaret. Et mirati sunt parentes ejus: & prohibuit eos ne di- 56
cerent quod fecisset, neque quidpiam quod factum fuisset.

CAP. IX. *De præcipiendis duodecim Apostolis.*

Et convocavit duodecim Apostolos, & dedit iis virtutem, & potestatem con- 1
cessit iis super omnes dæmones, ut sanarent infirmos. Et misit eos prædicare re- 2
gnum Dei, & sanare infirmos & omnes malè patientes. Et dixit iis; Ne tuleri- 3
tis in viam, neque virgam, neque peram, neque cibum, neque pecuniam, neque
duas tunicas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

54 * عيسي خلايق را بيرون كرد * و دست دختر را گرفت * و بانگ برورد * وگفت اي دختر
55 بر خيز * در حال بر خاست * وجان او باز آمد * وعيسي فرمود * كه بوي خوردني دهند *
56 پدر ومادرش دران كار حيران شدند * ايشانرا سپارش كرد كه با كسي نگويند انچه شد

چهل هفت   فرستادن دوازده حواريون را بمژده دادن

1 * وعيسي هر دوازده شاگرد خودرا خواند * وبديشان * قوت وسلطنت داد * بر همه ديوان
2 وجانها پليد * [وبيماريها خوش كردن * وايشانرا فرستاد كه بملكوت خدا منادي زنند]
3 وبيمارانرا شفا دهند * وسپارش بديشان كرد * كه براي راه چيزي بر مگيريد * نه عصا *
ونه توشه دان * ونه نان * ونه مال * ونه دو پيراهن † شما را باشد *

Jesus autem turbas ejecit, et manum puellæ prehendit, et inclamavit eam, ac dixit; O puella, surge. 54
Et illicò surrexit reverso spiritu ejus: et Jesus præcepit, ut ei cibum darent. 55
Pater et mater ejus hoc opere obstupuerunt: illis autem mandavit, ne cui dicerent id quod factum fuerat. 56

XLVII. Missio duodecim Apostolorum ad prædicandum Evangelium.

CAP. IX.

Jesus autem omnes duodecim discipulos suos vocavit, et eis virtutem et potestatem dedit in omnia dæmonia et spiritus impuros, et morbos sanandi. 1
Et illos misit, ut regnum Dei prædicarent, et ægrotis sanitatem darent. 2
Et eis præcepit, dicens; In viam quidem nihil assumite; neque baculum, neque viatici peram, neque panem, neque pecuniam: neque duæ tunicæ vobis sint. 3

4 Et in quamcunque domum intraveritis, ibi manete, & indè exite. Et quicunque
5 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι
non receperint vos, exeuntes de civitate illa, etiam pulverem à
ἂν μὴ (ϛ) δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ
pedibus vestris excutite in testimonium supra illos. Egressi autem perambulabant
6 τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο
per vicos, evangelizantes & curantes ubique. Audivit autem Herodes
7 κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ. Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης
tetrarcha facta ab eo omnia: & hæsitabat, propter dici à
ὁ τετράρχης τὰ (δ) γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό
quibusdam; Quia Joannes surrexit à mortuis: A quibusdam verò; Quia Elias
8 τινων, Ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν. Ὑπό τινων δὲ, Ὅτι Ἠλίας
apparuit: aliis autem, Quia Propheta unus antiquorum resurrexit. Et ait Hero-
9 ἐφάνη· ἄλλων δὲ, Ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ (ε) εἶπεν ὁ Ἡρώ-
des; Joannem ego decapitavi: quis autem est iste, de quo ego audio talia? &
δης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ
quærebat videre eum. Et reversi Apostoli narraverunt illi quæcunque
ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα
10 fecerunt: & assumens illos, secessit seorsim in locum desertum urbis
(ζ) ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν (η) εἰς τόπον ἔρημον πόλεως
vocatæ Bethsaide. At turbæ cognoscentes, secutæ sunt illum: & excipiens
11 καλουμένης (θ) Βηθσαϊδά. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος
eos, loquebatur illis de regno Dei, & opus habentes curâ sanabat.
αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.
KH' At dies cœperat declinare. Accedentes autem duodecim, dixerunt illi; Dimitte tur-
Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν. προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄ- 12
bam, ut abeuntes in qui in circuitu vicos & agros, divertant, & inveniant
χλον, (ι) ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν
cibarium: quia hic in deserto loco sumus. Ait autem ad illos; Date illis vos
ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς 13
manducare. Illi autem dixerunt; Non sunt nobis plus quàm quinque panes, & duo pisces: si
φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι (κ) καὶ δύο ἰχθύες· εἰ
non quid euntes nos emamus in omnem populum hunc escas. Erant enim
μή τι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. Ἦσαν γὰρ 14
ferè viri quinque millia. Ait autem ad discipulos suos; Facite discumbere illos discu-
ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλι-
bitus per quinquagenos. Et fecerunt ita, & discumbere fecerunt omnes. Accipiens autem
σίας ἀνὰ πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν (λ) οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ 15 16
quinque panes, & duos pisces, respiciens in cœlum, benedixit illis, &
τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, (μ) εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ
fregit, & dedit discipulis apponere turbæ. Et manducaverunt, & satu-
κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορ- 17
rati sunt omnes. Et sublatum est abundans illis fragmentorum cophini duodecim.
τάσθησαν πάντες. καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

MS. A. (ϛ) δέχωνται (δ) γινόμενα (ε) εἶπεν Ἡρώδης, (ζ) ἐποίησε, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν· καὶ παραλαβὼν (η) εἰς ἔρημον τόπον (θ) Βηθσαϊδάν. (ι) ἵνα πορευθέντες εἰς (κ) καὶ ἰχθύες δύο, (λ) οὕτως, (μ) ηὐλόγησεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

Et in quamcunque domum introieritis, illic 4
estote, & illinc exite. Et quicunque non 5
exceperint vos quum egrediemini ex illa ci-
vitate, etiam pulverem à pedibus vestris ex-
cutite adversùs eos in testimonium. Exie- 6
runt itaque Apostoli, & perlustrabant pages
& civitates, & evangelizabant, sanabántque in omni loco. Audiit autem Herodes 7
Tetrarcha quæcunque fiebant per eum, &
mirabatur. Propterea quòd quidam dicebant Johannem surrexisse à mortuis: Alii 8
verò dicebant Eliam apparuisse: alii denique prophetam ex prophetis antiquis resurrexisse. Et ait Herodes; Caput Johannis 9
ego amputavi, quis est autem iste de quo hæc
audio? Et volebat eum videre. Quumque reversi essent Apostoli, narraverunt Jesu 10
quicquid fecerant. Et duxit eos solos in
locum desertum Beth-saidæ. Turbæ autem 11
quum cognovissent, profectæ sunt post eum:
& excepit eos, & colloquebatur eis de regno Dei, eósque qui sanatione egebant, sanabat.

Oblationis quotidianæ. 19.

Quum autem cœpisset dies inclinare, accesserunt discipuli ejus, & dicunt ei; Dimitte 12
cœtus ut proficiscantur in pagos circumjacentes & oppida, ut divertant in eis, inveniántque sibi cibum, quia in loco deserto sumus. Ait illis Jesus; Date eis vos quid 13
edendum. Ipsi verò dixerunt; Non sunt
nobis plusquàm quinque panes & duo pisces, nisi tamen proficiscamur & emamus cibum toti huic populo. Aderant enim quasi 14
quinque millia virorum. Dixit eis Jesus;
Facite eos discumbere per discubitus, & in
unoquoque discubitu homines quinquaginta.
Et ita fecerunt discipuli, & fecerunt discumbere omnes. Et accepit Jesus illos quinque 15 16
panes & duos pisces, & suspexit in cœlum,
benedixitque, & fregit, ac dedit discipulis
suis, ut apponerent turbis. Comederuntque omnes & expleti sunt: & sustulerunt 17
fragmentorum aliquot, quæ reliquerunt, duodecim cophinos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 *بهر خانه که در روید انجا باشید * و از انجا بدر نروید * * واکر جایي شما را قبول نکنند * وقتي
که ازان شهر بدر ایید * کرد که بر پاي شما چسبیده باشد * بریشان بیفشانید؛ براي
6 کواهي * * رسولان از انجا روان † شدند * ودر شهر و ده مي کردیدند * وبهر جا که مي
7 رفتند * مژده مي دادند * وشفا مي بخشیدند * * وهر معجزاتي که بر دست عیسي مي شد *
هیرودیس نایب را معلوم کردند * او عجب ماند * براي انك مردم مي کفتند که یحیي † از میان
8 مردکان † برخاست * * قومي دیکر مي کفتند که ایلیا نموده شد * وبعضي مي کفتند پیغمبري * از
9 پیغمبران † قدیم * برخاست * * هیرودیس کفت * سر یحیي † را من بریدم * این که باشد * که و
10 این همه ازو باز میکویند * مي خواست که عیسي را ببیند * * وحواریون بازکشتند هر چه
کرده بودند بعیسي کفتند * عیسي ایشانرا بر کرفت * ودر ولایت † ویران [بیت] صیدا
11 برد * * چون مردم دانستند * جماعت انبوه با ایشان رفت * مسیح ایشانرا قبول کرد * و از ملکوت
خدا با ایشان تعلیم مي داد * وهر که بشفا محتاج بودند * ایشانرا شفا بخشید

In quamcunque domum intraveritis, illic estote, & illinc ne egrediamini. 4 *Et si quo loco vos non receperint, quando ex ea civitate exieritis, pulverem qui pedibus vestris adhæserit, in eos excutite in testimonium.* 5 *Apostoli itaque illinc profecti sunt, & civitates & pagos obibant, & quocunque pergerent evangelizabant, & sanitatem conferebant.* 6 *Cum autem omnia miracula, quæ per manum Jesu fiebant, Herodi præfecto innotuissent, ille mirans hæsitabat: eò quòd homines dicerent, quòd Johannes à mortuis surrexisset.* 7 *Quidam alii tamen dicebant, quòd Elias apparuisset: nonnulli verò dicebant; Propheta unus ex Prophetis antiquis surrexit.* 8 *Herodes dixit; Caput Johannis ego amputavi, hic quis siet, de quo hæc omnia referunt? cupiebat itaque ut Jesum, videret.* 9 *Et Apostoli reversi sunt & quæcunque fecerant Jesu narraverunt. Jesus illos assumpsit, & in regionem desertam Bethsaida duxit.* 10 *Cùm homines cognovissent, turba magna cum eis ivit: & Christus excepit eos, & de regno Dei illis documentum dedit; & quicunque sanatione indigebant, illis sanitatem donabat.* 11

Versio VULGATA LATINA.

4 5 Et in quamcunq; domum intraveritis, ibi manete, & indè ne exeatis. Et quicunq;
non receperint vos: exeuntes de civitate illa, etiā pulverē pedū vestrorū excutite in
6 testimoniū supra illos. Egressi autē circuibāt per castella, evangelizantes & curan-
7 tes ubique. Audivit autē Herodes tetrarcha omnia quæ fiebāt ab eo, & hæsitabat, eò
8 quòd diceretur à quibusdā; Quia Joannes surrexit à mortuis: A quibusdā verò;
9 Quia Elias apparuit: ab aliis autē; Quia propheta unus de antiquis surrexit. Et ait
Herodes; Joannē ego decollavi: Quis est autē iste, de quo ego talia audio? Et quære-
10 bat videre eū. Et reversi Apostoli, narraverūt illi quæcunq; fecerūt: & assumptis
11 illis secessit seorsùm in locū desertū, qui est Bethsaidæ. Quod cùm cognovissent tur-
bæ, secutæ sunt illū: & excepit eos, & loquebatur illis de regno Dei, & eos, qui curā
indigebant, sanabat. Dies autem cœperat declinare. Et accedentes duodecim dixe- 12
runt illi; Dimitte turbas, ut euntes in castella villásq; quæ circà sunt, divertant, & in-
veniant escas: quia hîc in loco deserto sumus. Ait autem ad illos; Vos date illis man- 13
ducare. At illi dixerunt; Non sunt nobis plus quàm quinq; panes, & duo pisces: nisi
fortè nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam escas. Erant autem ferè viri 14
quinq; millia. Ait autem ad discipulos suos; Facite illos discumbere per convivia
quinquagenos. Et ita fecerunt: & discumbere fecerunt omnes. Acceptis autem 15
quinq; panibus, & duobus piscibus, respexit in cœlum, & benedixit illis: & fregit, & 16
distribuit discipulis suis, ut ponerent ante turbas. Et manducaverunt omnes, & sa- 17
turati sunt. Et sublatum est quod superfuit illis, fragmentorum cophini duodecim.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 وأي بيت دخلتموه أمكثوا فيه إلى حين خروجكم * ومن لم يقبلكم فإذا خرجتم من تلك
6 المدينة انفضوا غبار أرجلكم شهادة عليهم * فلما خرجوا كانوا يطوفون كل قرية ويبشرون
7 ويشفون في كل موضع * الفصل الثالث والثلثون * فسمع هيرودس رئيس الربع
8 جميع ما كان منه وتحير وانكد لأن كثيرين كانوا يقولون أن يوحنا قام من الأموات * وآخرون
9 يقولون أن ايليا ظهر وآخرون يقولون نبي من الأولين قام * فقال هيرودس أنا قطعت رأس
10 يوحنا فمن هذا الذي أسمع عنه هكذا وطلب أن يراه * فلما رجع الرسل أعلموه بجميع ما
11 صنعوا فانطلق بهم إلى برية بيت صيدا * فلما علم الجمع تبعه فقبلهم وخاطبهم من أجل
12 ملكوت الله والذين كانوا محتاجين ليبرؤا كان يشفيهم * وبدا النهار يميل فجاء إليه الاثني
عشر قائلين أطلق الجمع ليذهبوا إلى القرى والحقول التي حولنا ليستريحوا ويجدوا ما يأكلون
13 لأن هذا الموضع قفر * فقال لهم أعطوهم أنتم ليأكلوا * فقالوا ليس معنا أكثر من خمس
14 خبزات وحوتين إلا أن نمضي ونبتاع لهذا الشعب كله طعاما * وكانوا نحو خمسة آلاف رجل *
15 16 فقال لتلاميذه أجلسوهم في كل موضع خمسين * ففعلوا كذلك وجلسوا جميعا * وأخذ خمس
17 الخبزات والحوتين ونظر إلى السماء وباركها وكسر وأعطى التلاميذ ليضعوا قدام الجمع * فأكل
جميعهم وشبعوا وأخذوا ما فضل عنهم من الكسر اثني عشر سلا مملوة *

Et quamcunq; domum intraveritis, permanete in ea usque ad tempus exitus vestri. 4 *Et quicunque non receperint vos,* 5 *quando exieritis ex illa civitate, excutite pulverem pedum vestrorum in testimonium contra eos. Igitur egressi cùm* 6 *fuissent, circuibant omne castellum, & evangelizabāt, & sanabant in omni loco.*

Sectio trigesima tertia.

Audivit autem Herodes princeps quartæ 7 *partis omnia quæ facta fuerant: & obstupuit, & anxiatus est, quia multi dicebant, quòd Johannes surrexerat à mortuis:* 8 *Et alii dicebant, quòd Elias apparuisset: & alii dicebant, Propheta ex antiquis surrexit. Et dixit Herodes, Ego amputavi* 9 *caput Johannis: quis ergo est hic, de quo audio talia? & optavit videre eum. Et* 10 *cùm reversi fuissent Apostoli, significaverunt ei omnia quæ fecerant. Et duxit illos ad desertum Beit-Saidæ. Cùm autem* 11 *cognovisset populus, secutus est illum: & excepit eos, allocutúsque est eos de regno Dei: & eos qui indigebant curari, sanabat. Et cœpit dies declinare. Et vene-* 12 *runt ad eum duodecim, dicentes; Dimitte turbam ut abeant in castella, & villas, quæ sunt circa nos ut quiescant aut inveniant quod manducent: quia hic locus desertus est. Ait ad illos; Date eis vos ut* 13 *manducent. Et dixerunt; Non sunt nobiscum plures quàm quinque panes & duo pisces: nisi certè eamus & emamus huic populo universo cibum. Et erant ferè* 14 *quinq; millia virorum. Et dixit discipulis suis, Sedeant in quolibet loco quinquaginta. Et fecerunt ita, & sederunt* 15 *omnes. Et accepit quinq; illos panes &* 16 *duos pisces, & respexit in cœlum, & benedixit eos, & fregit, ac dedit discipulis, ut ponerent coram populo. Et manduca-* 17 *verunt omnes, & saturati sunt. Et acceperunt quod superfuit illis de fragmentis, duodecim cophinos plenos.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወቤተ ፡ ኀበ ፡ በእክሙ ፡ ህየ ፡ ሓድሩ ፡ ወኢትፃኡ ፡ እምህየ ፡ እስከ ፡ ትወፅኡ ፡፡ =፥
5 ወዘሰ ፡ ኢተወክፈክሙ ፡ ወፂአክሙ ፡ እምይእቲ ፡ ሃገር ፡ ንግፉ ፡ ጸበለ ፡ እገሪክሙ ፡ ከመ ፡ ይ
6 ኩን ፡ ስምዐ ፡ ላዕሌሆሙ ፡፡ =፥ ወወፂአሙ ፡ አሕጉረ ፡ አህጉረ ፡ ወአድያመ ፡ አዲ ፡ ወመሃሩ ፡
7 ወሰበኩ ፡ ወፈወሱ ፡ በኵልሄ ፡፡ =፥ ወሰምዐ ፡ ሄሮድስ ፡ ንጉሠ ፡ ኵሉ ፡ ዘኮነ ፡ ወዘከመ ፡ ገ
ብረ ፡ ወይኀጥእ ፡ ዘይብል ፡ እስመ ፡ ቦ ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ ዮሐንስ ፡ ተንሥአ ፡ እሙታን ፡፡ =፥
8 ወቦ ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ ኤልያስ ፡ አስተርአየ ፡ ወቦ ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ አሐዱ ፡ እምነቢያት ፡ እለ ፡
9 ቀደምት ፡ ተንሥአ ፡፡ =፥ ወይቤ ፡ ሄሮድስ ፡ ለዮሐንስ ፡ አነ ፡ መተርክዎ ፡ ርእሶ ፡ መኑ ፡ እንከ ፡
10 ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ ዘእሰምዕ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወይፈቅድ ፡ ይርአዮ ፡፡ =፥ ወተሰውጡ ፡ ሐዋር
ያት ፡ ወነገርዎ ፡ ኵሉ ፡ ዘገብሩ ፡፡ ወነሥአሙ ፡ በባሕቲቶሙ ፡ ወተገሕሡ ፡ ወወፅኡ ፡ ሐቅ
11 ለ ፡ ሃገር ፡ እንተ ፡ ስማ ፡ ቤተ ፡ ሳይዳ ፡ =፥ ወአእሚሮሙ ፡ ሕዝብ ፡ ተለውዎ ፡ ወተቀበሎ
ሙ ፡ ወነገሮሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወለእለሂ ፡ ይፈቅዱ ፡ ይትፈወሱ ፡
ላሕዮሙ ፡፡ =፥ በእንተ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡ ወክልኤቱ ፡ ዓሣት ፡ =፥
12 ወተቀልቀለ ፡ ፀሐይ ፡ መጽኡ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ አርደኢሁ ፡ ወይቤልዎ ፡ ፈኑ ፡ ሰብ
አ ፡ ይሖሩ ፡ አህጉረ ፡ አድያመ ፡ ይቢቱ ፡ ውስተ ፡ አዕጻደት ፡ ወይርከቡ ፡ ዘይበልዑ ፡ እስ
13 መ ፡ ሐቅል ፡ ወገዳም ፡ ውእቱ ፡ ኀበ ፡ ሃለውነ ፡፡ =፥ ወይቤሎሙ ፡ ሀብዎሙ ፡ አንትሙ ፡ ዘይ
በልዑ ፡ ወይቤልዎ ፡ አልብነ ፡ ዘእንበለ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡ ወክልኤቱ ፡ ዓሣት ፡ እመ ፡ ሊሖር
14 ነ ፡ ንሣየጥ ፡ መብልዐ ፡ ለኵሉ ፡ ዝንቱ ፡ ሕዝብ ፡፡ =፥ ወይአክሉ ፡ ዕደው ፡ ኃምስ ፡ ምእተ ፡
15 ወይቤሎሙ ፡ ለአርደኢሁ ፡ አርፍቅዎሙ ፡ በበ ፡ ኃምሳ ፡ ለለ ፡ መርፈቆሙ ፡ =፥ ወገብሩ ፡ ከ
16 ማሁ ፡፡ ወረፈቁ ፡ ኵሎሙ ፡ =፥ ወነሥአ ፡ ለኃምስ ፡ ኅብስት ፡ ወለክልኤቱ ፡ ዓሣት ፡ ነጸረ ፡
17 ሰማየ ፡ ወባረከ ፡ ወፈተተ ፡ ወወሀቦሙ ፡ ለአርደኢሁ ፡ ያቅርቡ ፡ ለሰብእ ፡ =፥ ወበልዑ ፡ ወጸ
ግቡ ፡ ኵሎሙ ፡ ወዘአግመሩ ፡ ዘተርፈ ፡ ፍተታት ፡ መልአ ፡ ዐሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ መሣ
ይምተ ፡፡ =፥

Et ubicunque domum intraveritis, ibi manete, & ne exeatis illinc donec disceda- 4
tis. Et qui non receperint vos, exeuntes ex illa urbe, excutite pulverem pedum 5
vestrorum, ut fiat testimonio supra illos. Et exeuntes, civitates & vicos circumi- 6
bant, & docebant, & prædicabant & sanabant ubique. Et audivit Herodes rex 7
totum quod factum fuerat, & quomodò fecisset: et defuit ei quid diceret, quoni-
am quidam dicebant, Johannes surrexit à mortuis. Et quidam dicebant, Elias ap- 8
paruit: & quidam dicebant, Unus ex prophetis antiquis resurrexit. Et ait Hero- 9
des, Ego Johannem decollavi, quis igitur est hic, de quo audio? & desideravit vi-
dere *eum*. Et reversi sunt Apostoli, & narraverunt ei quæcunque fecissent: & 10
assumpsit illos privatim, & secesserunt & exierunt *in* desertum urbis cujus no-
men, Bethsaida. Et quum cognovissent populi, sequuti sunt eum: & excepit eos, 11
& loquutus est iis de regno Dei, & eos qui indigebant curá, sanavit.

De quinque panibus, & duobus piscibus.

Et declinante sole venerunt duodecim discipuli ejus, & dixerunt ei; Dimitte po- 12
pulos, ut abeant in civitates vicinas, ut divertant in prædia, & inveniant quod
manducent: quoniam desertum & eremus est, ubi sumus. Et dixit illis; Date iis 13
vos quo vescantur, & dixerunt ei; Nihil habemus præter quinque panes & duos
pisces; nisi eamus emere cibum toti huic turbæ. Et sufficiebant hominibus quin- 14
quagesies centum. Et dixit discipulis suis; Discumbere facite illos singulos quin-
quagenarios per singulos accubitus suos. Et fecerunt ita: & discubuerunt omnes 15
illi. Et accipiens quinque panes, & duos pisces, suspexit *in* cœlum, & benedi- 16
xit & fregit, & dedit eos discipulis suis, *ut* apponerent turbæ. Et comederunt, 17
& saturati sunt omnes illi: & quod sustulerunt *ex iis* quæ supererant fragmen-
tis; implevit duodecim cophinos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل هشت   انجا که از پنج نان و دو ماهی پنج هزار مرد را سیر کرد

12 * چون شب هنگام در آمد * شاگردان * پیش عیسی آمدند * وبدو گفتند * جماعت را
آزاد کن * که در دیهها * ومزرعها که گرداگرد ماست بروند وفرود ایند * و از بهر خود
13 خورش حاصل کنند * برای آنک این جایگه که مائیم ویرانست * عیسی بشاگردان
گفت * که بدیشان چیزی دهید * تا بخورند ایشان گفتند نداریم بغیر پنج نان * و دو ماهی *
14 مگر برویم وبخریم * برای آنک جماعت پنج هزار مرد بودند * عیسی بدیشان گفت * که مردم را
15 16 صف صف بنشانید * پنجاه پنجاه * شاگردان فرمان بردند * وچنین کردند * عیسی آن
پنج نان ودو ماهی راستد ودر آسمان نگه کرد وبرکت نهاد و پاره کرد بشاگردان داد تا بر جماعت
17 بخش کردند * همگنان خوردند وسیر شدند و پارها که افزون مانده بود بر داشتند دوازده سبد

XLVIII. Ubi quinque panibus & duobus piscibus quinquies mille homines saturavit.

Cùm tempus vespertinum adventaret, discipuli ad Jesum accesserunt, 12 *& ei dicebant; Turbam dimitte, ut in pagos & agros, qui in circuitu nobis sunt, euntes divertentur, & sibimet cibum comparent: eò quòd hic locus, quo nos sumus, desertus est. Jesus discipulis dixit;* 13 *Quin illis quidpiam date, ut comedant. Illi dicebant, Nihil habemus præter quinque panes & duos pisces, nisi eamus & emamus. Eò* 14 *quòd cœtus quinquies mille hominum erant. Jesus illis dixit; Homines per ordines disponite, quinquagenos. Discipuli, mandato recepto, ita fe-* 15 *cerunt. Jesus illos quinque panes* 16 *& duos pisces accepit, & in cœlum intuitus benedixit, & confringens discipulis dedit, ut multitudini distribuerent. Et omnes comederunt* 17 *& saturati sunt: et fragmentorum, quæ supererant, sustulerunt duodecim sportas.*

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ'Ν. ΚΕΦ. ΚΘ'. Λ'.

Et factum est in esse ipsum orantem solitarie, simul erant ei discipuli, ΚΘ'
18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί,
& interrogavit illos, dicens; Quem me dicunt turbæ esse? Illi autem respondentes
19 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν (ν) οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες
dixerunt; Joannem Baptistam: alii autem Eliam: alii verò, Quia propheta quidam
εἶπον, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, Ὅτι προφήτης τις
antiquorum resurrexit. Dixit autem illis; Vos autem quem me dicitis esse? Respondens autem
20 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ
Petrus, dixit; Christum Dei. Ille autem increpans illos, præcepit nemini
21 ὁ Πέτρος, εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ
dicere hoc, Dicens; Quia oportet filium hominis multa pati, & reprobari
22 (ξ) εἰπεῖν τοῦτο, Εἰπὼν, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
à senioribus, & principib. sacerdotū, & Scribis, & occidi, & tertiâ
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ
die resurgere. Dicebat autem ad omnes; Si quis vult post me venire,
23 ἡμέρᾳ (ο) ἐγερθῆναι. Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου (π) ἐλθεῖν,
abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidiè, & sequatur me.
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
Qui enim voluerit animam suam servare, perdet illam: qui autem perdiderit
24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ
animam suam propter me, hic servabit illam. Quid enim proficit homo, lucratus
25 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας
mundum universum, seipsum autem perdens, aut damno affectus? Qui enim erubuerit
τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ 26
me & meos sermones, hunc filius hominis erubescet, cùm venerit in gloria
με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
sua, & Patris, & sanctorum angelorum. Dico autem vobis verè, Sunt aliqui
αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, Εἰσί τινες 27
hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei.
τῶν ὧδε (ρ) ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ (σ) γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
Factum est autem post verba hæc ferè dies octo, & assumens Petrum &
Λ' Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν (τ) τὸν Πέτρον καὶ 28
Joannem, & Jacobum, ascendit in montem orare. Et facta est, in
Ἰωάννην, καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ἐγένετο, ἐν 29
orando ipsum, species vultûs ejus altera, & vestitus ejus albus
τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
refulgens. Et ecce viri duo colloquebantur illi, qui erant Moyses & Elias:
ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· 30
Qui visi in gloria, dicebant exodum ejus, quam futurus erat implere in Hierusalem.
Οἳ ὀφθέντες (υ) ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν (φ) ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 31
At Petrus & qui cum illo erant gravati somno: evigilantes autem viderunt
Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον 32
gloriam ejus, & duos viros simul stantes illi.
τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

MS.A. (ν) οἱ ἄνθρωποι εἶναι; (ξ) λέγειν τοῦτο, (ο) ἀναστῆναι. (π) ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω (ρ) ἑστώτων, οἵτινες (σ) γεύσονται (τ) Πέτρον (υ) ἐν τῇ δόξῃ, (φ) ἤμελλεν

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 ܘܟܕ ܡܨܠܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܡܗ. ܫܐܠ * ܠ * * ܕܥܐܕܐ ܕܫܠܝܚܐ *
19 ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܟܢܫܐ ܕܐܝܬܝ. * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ.
20 ܘܐܚܪܢܐ ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܒܝܐ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܩܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
21 ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܫܝܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܐܐ ܒܗܘܢ
22 ܘܙܗܪ ܐܢܘܢ. ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ.
ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.
23 * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ
24 ܟܠܝܘܡ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܡܢ ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܕܢܦܫܗ ܢܚܐ ܢܘܒܕܝܗ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ
25 ܡܛܠܬܝ. ܗܢܘ ܢܚܝܝܗ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ ܕܢܩܢܐ ܥܠܡܐ ܟܠܗ. ܢܦܫܗ
26 ܕܝܢ ܢܘܒܕ ܐܘ ܢܚܣܪ. * ܡܢ ܕܢܒܗܬ ܓܝܪ ܒܝ ܘܒܡܠܝ. ܢܒܗܬ ܒܗ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܡܐ ܕܐܬܐ
27 ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ * ܠ * * ܫܪܝܪܐ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ. ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܠܟܘܬܗ
28 ܕܐܠܗܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܬܡܢܝܐ. ܘܕܒܪ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ
29 ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ. * ܘܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܐ. ܐܫܬܚܠܦ ܚܙܘܐ ܕܐܦܘܗܝ.
30 ܘܢܚܬܘܗܝ ܚܘܪܘ ܘܡܨܡܚܝܢ ܗܘܘ. * ܘܗܐ ܓܒܪܝܢ ܬܪܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ.
31 ܘܐܝܠܝܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ. * ܕܐܬܚܙܝܘ ܒܫܘܒܚܐ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ. ܥܠ ܡܦܩܗ
32 ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܘܗܢܘܢ ܕܥܡܗ. ܝܩܝܪܝܢ ܗܘܘ ܒܫܢܬܐ.
ܘܟܕ ܐܬܬܥܝܪܘ ܚܙܘ ܫܘܒܚܗ. ܘܠܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ.

Festo Apostolorum. 30.
Quumq; oraret solus, & discipuli ejus essent 18
cum eo, interrogavit eos, & ait; Quem me di-
cunt esse coetus? Responderunt & dicunt ei; 19
Johannem Baptistam: alii autem Eliam: alii
deniq; prophetam ex antiquis prophetis re-
surrexisse. Dixit eis; Vos autem quem me di- 20
citis esse? Respondit Simon, & ait; Messiam
Dei. Ipse verò increpavit eos, eósq; admo- 21
nuit ut nemini hoc dicerent. Et ait illis; Fu- 22
turum est ut Fili. hominis multa perpetiatur,
& reprobetur à senioribus & principibus sa-
cerdotum, Scribisque; & ut interimant eum,
ac die tertiâ resurgat. Dicebat autem coram 23
omnibus, Quicunq; voluerit venire post me,
abneget semetipsum, & tollat crucem suam
quotidiè, & veniat post me. Quisquis enim 24
voluerit animam suam servare, perdet eam:
quisquis autem perdet animam suam propter
me, is servabit eam. Quid enim juvat homi- 25
nem lucrari mundum universum, animam ve-
rò suam perdere aut amittere? Quem autem 26
puduerit mei, meorúmq; sermonum, pudebit
ejus Filius hominis, quum venerit in gloria
patris sui, cum angelis ipsius sacrosanctis.
Matutinis festo Tabernaculorum. 31.
Veritatem dico vobis, sunt quidam qui hic 27
adstant, qui non gustabunt mortem usquedum
viderint regnum Dei. Factum est autem post 28
hæc verba circiter octo dies, ut assumpserit
Jesus Simonem, & Jacobum, & Johannem,
conscenderitq; montem ut oraret. Quúmq; 29
precaretur, mutata est species vultûs ejus, &
vestimenta ejus facta sunt candida, atq; coru-
scabant. Et ecce duo viri colloquebantur ei, 30
qui erant Moses, & Elias, Qui apparuerant 31
in gloria: cæterùm verba faciebant de ipsius
exitu, quem completurus erat in Jerusalem.
Erant autem gravati somno Simon & ii qui 32
cum eo erant, vixque experrecti sunt ac vi-
derunt gloriam ejus, & duos illos viros qui
stabant juxta eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل نه اقرار کردن شمعون صفا بر راستيء مسيح

18 * مسيح چون تنها نماز مي كرد وشاكردان او با او * از ايشان پرسيد وكفت * جماعت از
19 بهر من چه مي كويند * كه كيستم * * جواب دادند وكفتند * كه بعضي مي كويند
يحيي † شوينده است * وديكران مي كويند * ايلياست * وقومي ديكر كفتند * كه يكي از
20 پيغمبران قديم بر خاست * * عيسي بشاكردان كفت شما از بهر من چه ميكوييد * شمعون
21 پاسخ داد وكفت * توي مسيح خدا * * عيسي بر ايشان بانك زد * و فرمود كه با كسي نكويند *
22 * وبديشان كفت * فرزند ادمي † بسيار زحمت خواهد كشيدن * واز پيران و سرور امامان
23 ونويسندكان خار شود * اورا بكشند * وبعد از سه روز برخيزد * * وپيش حاضران ميكفت *
هر كه خواهد كه در پي من بيايد جان خود را فراموش كند * وهر روز صليب خود را † بر دوش
24 خود بر كيرد * و در دنبال من بيايد * * هر كه خواهد كه جان خود را زنده كند * خود را هلاك كند *
25 وهر كه خود را براي من هلاك كند * اوست كه جان خود را زنده كرده باشد * * بكوييد كه
ادمي را چه فايده باشد * كه همه دنيا را سود كند * وجان خود را زيان كند * وهلاك شود *

XLIX. Confitetur Simeon Cephas rectè de Christo.

Christus, cùm solus oraret, et discipuli ejus cum eo, ab eis interrogavit, et dixit; Turbæ de me quid dicunt? quòd quis sim? 18
Responderunt, et dixerunt; Nonnulli quidem dicunt, Johannes Baptista est: alii verò dicunt, Elias est: et quidam alii dicunt, quòd unus è Prophetis antiquis surrexit. 19
Jesus discipulis dixit; Vos de me quid dicitis? Simeon responsum dedit, et dixit; Tu es Christus Deus. 20
Jesus illis vocem intentavit, et jussit, ut nemini dicerent. 21
Et illis dixit; Filius hominis multum doloris passurus est, et à senioribus, et principe sacerdotum, et scribis spretus erit, & eum interficient: et post tres dies resurget. 22
Et ad præsentes dixit; Quicunque voluerit vestigiis meis insistere, animam suam obliviscatur, et quotidiè crucem suam in humeros suos tollat, et post me veniat. 23
Quicunque voluerit animam suam vivificare, seipsum perdat: Et quicunque seipsum propter me perdiderit, ipse est qui animam suam vivificavit. 24
Dicite, quid homini profuturum sit, quòd totum mundum lucrifecerit, et animæ suæ jacturam faciat et pereat. 25

Versio VULGATA LATINA.

18 Et factum est, cùm solus esset orans, erant cum illo & discipuli: & interrogavit illos,
19 dicens; Quem me dicunt esse turbæ? At illi responderunt, & dixerunt; Joannem Ba-
20 ptistam, alii autem Eliam, alii verò quia unus Propheta de prioribus surrexit. Dixit
autem illis; Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit; Chri-
21 stum Dei. At ille increpans illos, præcepit ne cui dicerent hoc, Dicens; Quia opor-
22 tet filium hominis multa pati, & reprobari à senioribus, & principibus sacerdotum,
23 & Scribis, & occidi, & tertiâ die resurgere. Dicebat autem ad omnes; Si quis vult
post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidiè, & sequatur me.
24 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet illam: nam qui perdiderit
25 animam suam propter me, salvam faciet illam. Quid enim proficit homo, si lucretur
universum mundum, se autem ipsum perdat, & detrimentum sui faciat? Nam qui 26
me erubuerit, & meos sermones: hunc Filius hominis erubescet, cùm venerit in
majestate sua, & Patris, & sanctorum Angelorum. Dico autem vobis verè; Sunt 27
aliqui hîc stantes, qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei. Factum 28
est autem post hæc verba ferè dies octo, & assumpsit Petrum, & Jacobum, & Jo-
annem, & ascendit in montem ut oraret. Et facta est, dum oraret, species vultûs 29
ejus altera: & vestitus ejus albus & refulgens. Et ecce duo viri loquebantur cum 30
illo. Erant autem Moyses & Elias, Visi in majestate: & dicebant excessum ejus, 31
quem completurus erat in Jerusalem. Petrus verò, & qui cum illo erant, gravati erant 32
somno. Et evigilantes viderunt majestatem ejus, & duos viros, qui stabant cum illo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل الرابع والثلثون • * واذ كان في موضع يصلي ومعه تلاميذه 18
سالهم قايلا ماذا تقول الناس اني انا * فاجابوا قايلين يوحنا المعمداني • واخرون ايليا • واخرون 19
نبي من الاولين قام * فقال لهم فانتم ماذا تقولون اني انا • اجاب بطرس قايلا انت مسيح الله • 20
* فانتهرهم وحذرهم الا يقولوا هذا لاحد * وقال ان ابن الانسان لمزمع ان يولم كثيرا • ويرذل 21 22
من المشيخة ورؤساء الكهنة والكتبة ويقتلونه • ويقوم في اليوم الثالث * وقال للجمع من اراد ان 23
يتبعني فليكفر بنفسه ويحمل صليبه كل يوم ويتبعني * ومن اراد ان يخلص نفسه فليهلكها 24
ومن اهلك نفسه من اجلي فهو يخلصها * ماذا ينفع الانسان لو ربح العالم كله واهلك 25
نفسه ويخسرها * الذي يخزى بي وبكلامي هذا فابن الانسان يخزى به اذا جاء في مجده ومجد ابيه 26
مع ملائكته المقدسين * امين اقول لكم ان ههنا قوما من القيام لا يذوقون الموت حتى 27
يعاينوا ملكوت الله * وكان بعد هذا الكلام بنحو ثمانية ايام اخذ بطرس ويعقوب ويوحنا 28
وصعد الى الجبل ليصلي * وكان فيما هو يصلي تغير منظر وجهه وابيضت ثيابه ولمعت 29
كالبرق * واذا رجلان يكلمانه هما موسى وايليا • ظهرا في مجد • وكانا يقولان على خروجه 30 31
الذي كان مزمعا ان يكمله بيروشليم * وبطرس والذين معه ثقلوا بالنوم • ولما استيقظوا 32
نظروا مجده والرجلين اللذان كانا واقفين معه •

Sectio trigesima quarta.

Et cùm esset in loco quodam ut oraret, & 18
secum discipuli sui, interrogavit illos, di-
cens; Quem dicunt homines me esse? Re- 19
sponderunt, dicentes; Johannem Bapti-
stam: & alii, Eliam: & alii, Prophetam
ex prioribus surrexisse. Dixit eis, Vos 20
autem quem dicitis me esse? Respondit
Petrus dicens; Tu es Christus Dei. Et 21
increpavit illos, & monuit eos, ne dice-
rent hoc cuiquam. Et ait, Certè filius 22
hominis futurus est ut patiatur multa: &
vilipendetur à senioribus & principibus
sacerdotum et Scribis: et occident illum,
et resurget in die tertia. Et dixit turbæ, 23
Qui voluerit sequi me, abneget semet-
ipsum, et portet crucem suam quotidie, et
sequatur me. Et qui voluerit salvam fa- 24
cere animam suam, perdat eam: Et qui
perdiderit animam suam propter me,
ipse salvabit illam. Quid proficit homi- 25
ni, si lucratus fuerit mundum totum, et
perdiderit animam suam, ejusque jactu-
ram fecerit? Qui deridet me, et sermo- 26
nem meum istum, Filius hominis confun-
det eum, quando veniet in gloria sua, et
gloria Patris sui, unà cum Angelis suis
sanctis. Amen dico vobis, quòd sunt hic 27
nonnulli ex astantibus qui non gustabunt
mortem, donec videant regnum Dei. Factū 28
est autem post hunc sermonem circiter octo
diebus, assumpsit Petrum et Jacobum, et
Johannem, et ascendit in montem ad
orandum. Et factum est dum ipse oraret, 29
mutatus est aspectus vultûs ejus, et albæ
factæ sunt vestes ejus, et refulserunt si-
cut fulgur. Et ecce viri duo alloqueban- 30
tur eum (erant Moyses et Elias, Qui 31
apparuerunt in gloria.) Et loquebantur
de exitu ipsius, quem impleturus erat in
Jerusalem. Et Petrus, et qui cum eo 32
erant, gravati erant somno. Et cùm evi-
gilâssent, viderunt gloriam ejus, et duos
viros qui stabant cum illo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 በእንተ፡ ዘከመ፡ ተስእሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይጼሊ፡
በባሕቲቱ፡ ወአርዳኢሁ፡ ምስሌሁ፡ ወተስእሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ይብሉኒ፡ ሰብ
19 እ፡፡ ወተሰጥውዎ፡ ወይቤልዎ፡ ዮሐንስሃ፡ መጥምቀ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይብሉከ፡ ኤልያስሃ፡
20 ወቦ፡ እለ፡ ይብሉከ፡ ለሐዱ፡ እምነቢያት፡ ቀደምት፡ ተንሥአ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አንት
ሙሰ፡ መኑ፡ ትብሉኒ፡ ወተሰጥዎ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ አንተ፡ መሲሁ፡ ለእግዚአብሔ
21 ር፡፡ ወገሠጾሙ፡ ወከልኦሙ፡ ኢይንግሩ፡ ወኢለመኑሂ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ሀለዎ፡ ለ
22 ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ብዙኃ፡ ያሕምምዎ፡ ወያመንንዎ፡ ረበናት፡ ወሊቃነ፡
23 ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡፡ ወይቤሎሙ፡
ለኵሎሙ፡ ዘይፈቅድ፡ ይትልወኒ፡ ይጽልኣ፡ ለነፍሱ፡ ወያጥብዕ፡ ወይንሣእ፡ መስቀለ፡
24 ሞቱ፡ ወኵሎ፡ ዕለተ፡ ይትልወኒ፡፡ ወዘሰ፡ ይፈቅድ፡ ያድኅና፡ ለነፍሱ፡ ይገድፋ፡
25 ወዘሰ፡ ገደፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንቲአየ፡ ያድኅና፡፡ ወምንተ፡ ይበቍዖ፡ ለሰብእ፡ ለእ
26 መ፡ ኵሎ፡ ዓለመ፡ ረብሐ፡ ወነፍሶ፡ ሐጕለ፡፡ ወለዘኒ፡ ኀፍረኒ፡ ወኀፈረ፡ ቃልየ፡ የ
ኀፍሮ፡ ሎቱኒ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ አመ፡ ይመጽእ፡ በስብሐቲሁ፡፡ ወዘ፡ አ
27 ቡሁ፡ ወዘቅዱሳን፡ መላእክቲሁ፡፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ሀለዉ፡ ዝየ፡ ይቀውሙ፡ እለ፡
ኢይጥዕምዋ፡ ለሞት፡ እስከ፡ ይሬእይዋ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡
28 በእንተ፡ ዘከመ፡ ተወለጠ፡ ራእዩ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡
ነገር፡ እመ፡ ስምንት፡ ነሥኦሙ፡ ለጴጥሮስ፡ ወለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡ ወዐርገ፡ ደብረ፡ ይ
29 ጸሊ፡፡ ወእንዘ፡ ይጼሊ፡ ተወለጠ፡ ራእየ፡ ገጹ፡ ወጸዐደወ፡ ልብሱ፡ ወይበርቅ፡፡
30 ወናሁ፡ መጽኡ፡ ክልኤ፡ ዕደው፡ ይትናገሩ፡ ምስሌሁ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ ሙሴ፡ ወኤልያስ፡፡
31 እለ፡ አስተርአዩ፡ በስብሐት፡ ወነገሩ፡ ስብሐቲሁ፡ ዘሀሎ፡ ይኩን፡ በኢየሩሳሌም፡፡ ወ
32 ፅአቶ፡ ረከበ፡ ጴጥሮስሃ፡ ወእለሂ፡ ምስሌሁ፡ ክቡዳን፡ በመንዋም፡ ለዕይንቲሆሙ፡ በድ
ቃስ፡ ወነቂሆሙ፡ ርእዩ፡ ስብሐቲሁ፡ ወዕደወ፡ ክልኤተ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡ ምስሌሁ፡፡

De interrogando discipulos ejus. Et tunc quum orans esset solus, di- 18
scipuli ejus cum eo *erant*, & interrogavit eos, & dixit iis; Quem dicit me *esse* po-
pulos? Et responderunt ei, & dixerunt ei; Iohannem Baptistam. & sunt qui di- 19
cunt te Eliam esse: & sunt qui *de* te dicunt, Unus ex prophetis antiquis resurrexit.
Et dixit iis; Vos verò quem dicitis me esse? & respondit ei Petrus, & dixit ei; 20
Messiam illum Dei. Et increpavit illos, & prohibuit eos ne dicerent alicui. 21
Et dixit iis; Futurum est quòd filium hominis multùm affligent & tentabunt 22
magistri & principes sacerdotum, & Scribæ, & occident eum, & resurget in ter-
tio die. Et dixit iis omnibus; Qui vult sequi me, odio habeat animam suam, & 23
paratus sit, & tollat crucem mortis *suæ*, & quotidie sequatur me. Et qui vult 24
servare animam suam, perdet eam: & qui perdidit animam suam propter me,
servabit eam. Et quid prodest homini si totum mundum lucratus est, & animã 25
suam perdidit? Et quem puduerit mei, & puduerit sermonis mei, pudebit ejus 26
filium hominis, quando venerit in gloria sua, & Patris, & sanctorum angelorum
ejus. Amen dico vobis, Sunt hîc stantes, qui non gustabunt mortem, usquedum 27
viderit regnum Dei.
De transformatione aspectûs Domini Jesu. Et post hunc sermonem circa 28
octo *dies*, assumpsit Petrum, & Jacobum, & Johannem, & ascendit *in* montem ut
oraret. Et dum oraret transmutata fuit species vultûs ejus, & candidum fuit ve- 29
stimentum ejus, & fulgebat. Et ecce venerant duo homines loquentes cum eo, 30
qui erant Moyses & Elias. Qui apparuerunt in gloria, & nuntiabant gloriam 31
ejus, quæ futura erat in Hierusalem. Exeundo verò invenit Petrum & illos qui 32
cum eo erant, gravatos in somno, *habentes* oculos suos in dormitatione: & evi-
gilantes viderunt gloriam ejus, & homines etiam duos stantes cum eo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * هر كه بر من • و بر سخنان من انكار كند • فرزند ادمي نيز اورا منكر شود • وقتي كه با عظمت
27 وبا فرشتگان پاكان خود بيايد * راست راست با شما مي گويم • كساني اينجا حاضر†
ايستاده اند • كه مرگ را نچشند • تا انكه كه ملكوت† خدا را ببينند پنجاه تجلي مسيح
28 بر كوه تابور وخود را ديگر گون نمودن * وبعد اين سخنها بقدر هشت روز عيسى بر گرفت†
29 شمعون صفا را • ويعقوب • ويوحنا • وبر بالاء كوه رفتند تا نماز كنند • * ودر ميان نماز مسيح†
30 صورت خود را ديگر گون† كرد • و پوشش او سپيد شد • مانند برق مي تابيد • * و نموده شد
31 كه دو مرد با او سخن مي گفتند • وايشان موسى • وايليا بودند • * كه بعظمت نموده شد •
32 وبر ظهور او مي گفتند كه اماده است كه در اورشليم سپارده شود • * شمعون وياران در
خواب رفته بودند • ناگهان بيدار شدند • ديدند اين دو مرد† با عيسى ايستاده •

Quicunq; me et sermones meos ab- 26
negaverit, Filius hominis etiam
eum abnegabit quo tempore cum
magnificentia, et cum Angelis san-
ctis suis venerit. Verè, verè vobis 27
dico; Quidam hic præsentes astant,
qui mortem non gustabunt, usque-
dum regnum Dei viderint.

L. Transfiguratur Christus in monte Tabor, & seipsum aliâ formâ ostendit.

Et post hos sermones, quasi octo dies, 28
Jesus assumpsit Simeonem Cepham,
et Jacobum, et Johannem, et in
montem ascenderunt, ut orarent. Et 29
inter orandum Christus formam su-
am mutavit, et vestitus suus candi-
dus fuit, et instar fulguris corusca-
bat. Et visum est quòd duo viri cum 30
eo colloquebantur: ii autem Moses
et Elias erant: Qui in gloria ap- 31
parebant, et de exitu illius loque-
bantur; quòd futurum esset ut in
Hierosolyma traderetur. Simeon et 32
socii ejus in somnum delapsi erant,
& subitò expergefacti viderant hos
duos viros cum Jesu stantes.

Et factum est in discedere ipsos ab illo, ait Petrus ad Jesum;
33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν (χ) ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
Præceptor, pulchrum est nos hic esse: & faciamus tabernacula tria, unum tibi, & Moysi
Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ (ψ) Μωσεῖ
unum, & unum Eliæ, non sciens quid diceret. Hæc autem illo dicente, facta est
34 μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο
nubes, & obumbravit eos: timuerunt autem in illos intrare in nubem.
νεφέλη, καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.
Et vox facta est de nube, dicens; Hic est filius meus dilectus, ipsum
35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ
audite. Et in fieri vocem, inventus est Jesus solus: & ipsi tacuerunt,
36 ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη (ω) ὁ Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν,
& nemini enunciaverunt in illis diebus nihil eorum quæ viderant. Factum est autem in
37 καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασι. Ἐγένετο δὲ ἐν
sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illi turba multa.
τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
Et ecce vir de turba exclamavit, dicens; Magister, obsecro te, respice
38 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, (α) ἐπίβλεψον ΛΑ'
in filium meum, quia unigenitus est mihi. Et ecce spiritus apprehendit eum, &
39 ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι (β) μονογενής ἐστί μοι. Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ
subito clamat, & discerpit eum cum spuma, & vix discedit ab ipso, conterens
ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον

eum. Et rogavi discipulos tuos ut ejicerent illum, & non potuerunt.
αὐτόν. Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα (γ) ἐκβάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 40
Respondens autem Jesus, dixit; O generatio infidelis & perversa, usquequo ero
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι 41
apud vos, & patiar vos? Adduc huc filium tuum. Adhuc etiam acce-
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε (δ) ὧδε τὸν υἱόν σου. Ἔτι δὲ προσερχο- 42
dente eo, laceravit illum dæmonium, & dissipavit. Increpavit autem Jesus
μένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν. Ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς 43
spiritum immundum, & sanavit puerum, & reddidit illum patri ejus.
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
Stupebant autem omnes in magnitudine Dei: omnibus autem mirantibus
Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ· πάντων δὲ θαυμαζόντων 44
in omnibus quæ faciebat Jesus, dixit ad discipulos suos; Ponite vos
ἐπὶ πᾶσιν οἷς (ε) ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς
in aures vestras sermones istos: nam filius hominis futurus est tradi in
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς
manus hominum. Illi autem ignorabant verbum istud, & erat occultum ab ipsis,
χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, 45
ut non sentirent illud: & timebant interrogare eum de verbo hoc.
ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

MS. A. (χ) Πέτρος (ψ) μίαν Μωσεῖ, (ω) Ἰησοῦς (α) ἐπίβλεψαι (β) μονογενής μοι ἐστίν. (γ) ἐκβάλωσιν (δ) τὸν υἱόν σου ὧδε. (ε) ἐποίει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܘܟܕ ܫܪܝܘ ܠܡܦܪܫ ܡܢܗ ܐܡܪ ܫܡܥܘܢ ܠܝܫܘܥ ܪܒܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܠܡܗܘܐ ܗܪܟܐ ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ ܚܕܐ ܠܟ ܘܚܕܐ ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ܂
34 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܗܘܬ ܥܢܢܐ ܘܐܛܠܬ ܥܠܝܗܘܢ ܘܕܚܠܘ ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܠܝܐ ܕܥܠܘ ܒܥܢܢܐ܂
35 * ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܠܗ ܫܡܥܘ܂
36 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܩܠܐ ܐܫܬܟܚ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܘܗܢܘܢ ܫܬܩܘ ܘܠܐܢܫ ܠܐ ܐܡܪܘ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ ܡܕܡ ܕܚܙܘ܂
* [illegible] *
37 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܟܕ ܢܚܬܘ ܡܢ ܛܘܪܐ ܐܪܥܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂
38 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܗܘ ܟܢܫܐ ܩܥܐ ܘܐܡܪ ܡܠܦܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܬܦܢܐ ܥܠܝ ܒܒܪܝ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘ ܠܝ܂
39 * ܘܪܘܚܐ ܐܚܕܐ ܠܗ ܘܡܢ ܫܠܝ ܩܥܐ ܘܡܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܘܡܪܒܐ ܘܒܥܡܠܐ ܦܪܩܐ ܡܢܗ ܡܐ ܕܪܥܥܬܗ܂
40 * ܘܒܥܝܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ܂
41 * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܡܥܩܡܬܐ ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܣܝܒܪܟܘܢ ܩܪܒܝܗܝ ܠܟܐ ܠܒܪܟ܂
42 * ܘܟܕ ܡܩܪܒ ܠܗ ܛܪܦܗ ܗܘ ܫܐܕܐ ܘܐܫܪܓܪܗ ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܗܝ ܛܢܦܬܐ ܘܐܣܝܗ ܠܛܠܝܐ ܘܝܗܒܗ ܠܐܒܘܗܝ܂
43 * ܘܬܡܗܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܟܕ ܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܟܠ ܐܢܫ ܥܠ ܟܠ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
44 * ܣܝܡܘ ܐܢܘܢ ܠܡܠܐ ܗܠܝܢ ܒܐܕܢܝܟܘܢ ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ܂
45 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܡܛܠ ܕܡܟܣܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܕܠܐ ܢܕܥܘܢܗ ܘܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܗ ܥܠ ܡܠܬܐ ܗܕܐ܂

Quumque cœpissent discedere ab eo, dixit 33
Simon ad Jesum; Magister mi, Bonum est
nos hic esse: & faciamus tria taberna-
cula, tibi unum, & Mosi unum, & Eliæ
unum: & nesciebat quid diceret. Quumque 34
hæc dixisset, extitit nubes, & operuit eos:
& timuerunt quum vidissent Mosem & Eli-
am ingressos nubem. Et vox extitit de nu- 35
be, dicens; Hic est Filius meus dilectus, eum
audite. Quumque vox illa extitisset, inven- 36
tus est Jesus solus: Ipsi verò siluerunt, nemi-
nique dixerunt illis diebus quod conspicati
fuerant.

Feriâ II. hebdomada II. Jejunii. 32.

Et factum est postero die quum descende- 37
rent de monte, ut occurreret eis turba multa.
Et vir quidam è turba illa exclamâsset, ac di- 38
xisset; Doctor, peto à te, respice in me. Fili-
um meum, qui unicus est mihi, Tum spiritus 39
invadit, eum derepentè vociferatur, frendet-
que dentibus suis, spumatque; & vix disce-
dit ab eo, postquam contrivit illum. Et efflà- 40
gitavi à discipulis tuis ut ejicerent eum, neque
potuerunt. Respondit autem Jesus, & ait; 41
O generatio incredula & perversa, quousq;
tandem ero apud vos, & sustinebo vos? Ad-
ducito huc filium tuum. Quumque adduce- 42
ret eum, prostravit eum dæmonium illud,
dejecitque eum: & objurgavit Jesus spiritum
illum immundum, & sanavit puerum, eum-
que reddidit patri suo. Et demirati sunt 43
omnes magnificentiam Dei. Quumque unus-
quisque percelleretur super omnibus quæ fa-
ciebat Jesus, dixit discipulis suis; Reponite 44
vos sermones istos in aures vestras: Futurum
est enim ut Filius hominis tradatur in manus
hominum. Illi autem non assecuti sunt cogni- 45
tione hunc sermonem, propterea quòd erat
occultus ab eis ne cognoscerent eum: time-
bantq; eum interrogare de hoc sermone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 *چون خواستند • كه جدا شوند • شمعون بعيسي گفت اي بزرگ لايق باشد • ما را كه
اينجا باشيم • وسه سايه گاه سازيم • يكي براي تو ويكي براي موسي • ويكي براي ايليا •
34 ونمي دانست چه مي گفت • *وچون سخن تمام گفت • ابر آمد و ايشانرا سايه كرد • وچون
35 ديدند ترسيدند • موسي و ايليا در ابر رفتند • *واز ابر آواز آمد وگفت • اينست فرزند
36 دوست داشته وعزيز من • ازو بشنويد • *وبعد از اواز عيسي تنها ماند • ايشان خاموش
شدند • ودران روزها با كسي چيزي نگفتند • از انچ ديدند •

پنجاه يك

خوش كردن مسيح كودك ديوانه را

37 *روز دوم كه از كوه بزير مي آمدند •
38 بسيار جماعت برابر ايشان افتاد • *يك مرد از ان جماعت بانك زد وگفت اي معلم از تو مي
39 خواهم • بر من التفات كني • فرزند يگانه دارم • *جان پليد بروي مي جهد • ناگاهان
بانك مي زند • ودندانها برهم مي سايد • ومي لرزد وتا اورا كوفته وخسته نكنند •
40 دور نشود • *از شاگردان تو درخواست كردم • بدر نياوردند • *عيسي روي بشاگردان
41 كرد وگفت اي دوده كه ايمان نداريد وپيچيك • تا كي پيش شما باشم • وشمارا

Cùm autem vellent discedere, Si- 33
meon Jesu dixit; O magister, con-
veniret nobis hic esse: tria igitur
tabernacula faciamus; unum pro
te, & unum pro Mose, & unum
pro Elia. Et nesciebat quid dice-
ret. Et cùm sermonem absolvisset, 34
nubes venit & eos obumbravit:
cùmque viderent, timuerunt; Mo-
ses autem & Elias in nubem in-
gressi sunt. Et è nube vox venit, & 35
dixit; Hic est filius dilectus &
charus meus, ipsum audite. Et post 36
vocem Jesus solus remansit: ipsi
vero tacuerunt, & per hos dies ne-
mini quicquam dixerunt eorum
quæ viderant.

LI. Sanat Christus puerum dæmoniacum.

Die secundo, cùm ex monte descen- 37
dissent, multa turba illis occurrit.
Et unus homo de turba illa vocife- 38
ratus est, ac dixit; O magister, à
te rogo ut in me respicias: filium
unicum habeo, Qui spiritu impu- 39
ro eum invadente, subito exclamat,
& dentes concutit, & tremit: &
nisi eum quassatum & saucium
reddiderit, non discedit. A di- 40
scipulis autem tuis petii, sed
non ejecerunt. Jesus vultum 41
ad discipulos convertit et di-
xit; O generatio, qui fidem
non habetis, et perversa: us-
que quo apud vos ero, et vobis

Versio VULGATA LATINA.

33 Et factum est cùm discederent ab illo, ait Petrus ad Jesum; Præceptor, bonum
est nos hic esse; & faciamus tria tabernacula, unum Tibi, & unum Moysi, &
34 unum Eliæ: nesciens quid diceret. Hæc autem illo loquente, facta est nubes, &
35 obumbravit eos: & timuerunt, intrantibus illis in nubem. Et vox facta est de
36 nube, dicens; Hic est filius meus dilectus, ipsum audite. Et dum fieret vox,
inventus est Jesus solus. Et ipsi tacuerunt, & nemini dixerunt in illis diebus
37 quidquam ex his quæ viderant. Factum est autem in sequenti die, descendenti-
38 bus illis de monte, occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamavit,
39 dicens; Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia unicus est mihi: Et
ecce spiritus apprehendit eum, & subitò clamat, & elidit, & dissipat eum cum
spuma, & vix discedit dilanians eum: Et rogavi discipulos tuos ut ejicerent il- 40
lum, & non potuerunt. Respondens autem Jesus, dixit; O generatio infidelis 41
& perversa, usquequò ero apud vos, & patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et 42
cùm accederet, elisit illum dæmonium, & dissipavit. Et increpavit Jesus spiri- 43
tum immundum, & sanavit puerum, & reddidit illum patri ejus. Stupebant au- 44
tem omnes in magnitudine Dei: omnibusque mirantibus in omnibus quæ facie-
bat, dixit ad discipulos suos; Ponite vos in cordibus vestris sermones istos: Fi-
lius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum. At illi ignorabant 45
verbum istud, & erat velatum ante eos ut non sentirent illud: & timebant eum
interrogare de hoc verbo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * ولما ارادا مفارقته قال بطرس ليسوع يا معلم جيد ان نكون ههنا ونصنع ثلث مظال
34 واحدة لك وواحدة لموسي وواحدة لايلياء ولم يكن يعلم ما يقول * فلما قال هذا واذا سحابة
35 ظللتهم فخافوا لما دخلوا في السحابة * وكان صوت من السحابة قايلا هذا ابني الحبيب له
36 فاسمعوا * ولما كان الصوت وجدوا يسوع وحده * فسكتوا ولم يخبروا احدا في تلك الايام مما
37 ابصروا * * الفصل الخامس والثلثون * * وكان في الغد لما نزلوا
38 من الجبل استقبله جمع كبير * واذا انسان من الجمع صاح قايلا يا معلم اضرع اليك
39 ان تنظر الي ابني وحيدي * فان روحا ياخذه فيصيح بغتة ويقلقه * ويصرعه فيزبد فوه
40 41 ويجهد فينصرف عنه ويتركه مهشما * وسالت تلاميذك ان يخرجوه فلم يقدروا * فاجابهم
يسوع قايلا ايها الجيل غير المومن الملتوي حتي متي اكون معكم واحتملكم قدم ابنك الي
42 ههنا * وفيما هو يقدمه اليه صرعه الشيطان واقلقه * فانتهر يسوع ذلك الروح النجس وابرا
43 الصبي ودفعه الي ابيه * فبهت جميعهم من عظايم الله وهم متعجبون مما فعل يسوع *
44 * الفصل السادس والثلثون * وقال لتلاميذه * ضعوا هذا الكلام في قلوبكم
45 ان ابن الانسان يسلم في ايدي الناس * فاما هم فلم يفهموا هذه الكلمة وكانت مخفية عنهم *
وكانوا يخافون ان يسالوه عن هذه الكلمة *

Et cùm vellent discedere ab eo, ait Pe- 33
trus ad Jesum; O præceptor, bonum est
ut simus hic: & faciamus tria taberna-
cula, unum tibi, & unum Moysi, &
unum Eliæ: & non sciebat quid diceret.
Et cùm dixisset hoc, ecce nubes obumbra- 34
vit eos: & timuerunt cùm intrâssent nu-
bem. Et facta est vox de nube, dicens; 35
Hic est filius meus dilectus; ipsum audi-
te. Et cùm facta esset vox, invenerunt 36
Jesum solum: et tacuerunt, & non indi-
caverunt cuiquam in illis diebus, quod
viderant.

Sectio trigesima quinta.

Et factum est postridie, quum descendis- 37
sent de monte, occurrit illi turba magna.
Et ecce homo de turba clamavit, dicens; 38
Magister, obsecro te ut respicias in fili-
um meum, unicum meum: Nam spiritus 39
arripit illum, & exclamat subito, & ex-
agitat eum, et prosternit illum, despumat-
que os ejus, & vix abscedit ab illo, &
relinquit eum confractum. Et rogavi 40
discipulos tuos ut ejicerent illum, & non
potuerunt. Respondit eis Jesus, dicens; 41
O generatio haud fidelis, perversa, usque-
quò ero vobiscum, & patiar vos? Ad-
duc filium tuum ad me huc. Et dum ipse 42
adduceret eum ad ipsum, prostravit eum
dæmonium, & exagitavit eum. Et in-
crepavit Jesus illum spiritum immun-
dum, & sanavit puerum, deditque eum
patri suo. Et stupuerunt omnes de ma- 43
gnitudinibus Dei: admirantes quod fe-
cerat Jesus.

Sectio trigesima sexta.

Et dixit discipulis suis, Ponite hunc 44
sermonem in cordibus vestris, quòd Filius
hominis tradetur in manus hominum. At 45
ipsi non intellexerunt hoc verbum: &
erat absconditum ab eis, & timebant
interrogare illum de hoc verbo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወእምዝ፡ ሶበ፡ ኃደግዎ፡ ይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሊቅ፡ ይኄይሰነ፡ ዝየ፡ ን
ንበር፡ ወንግበር፡ ሠለስተ፡ መኃድረ፡ አሐደ፡ ለከ፡ ወአሐደ፡ ለሙሴ፡ ወአሐደ፡ ለኤልያስ፡
34 ወኢያአምር፡ ዘይነብብ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸለሎሙ፡ ደመና፡ ወፈርሁ፡ ሶበ፡
35 ቦኡ፡ ውስተ፡ ደመና፡፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምደመና፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልድ
36 የ፡ ዘአፈቅር፡ ዘኃረይኩ፡ ሎቱ፡ ስምዕዎ፡፡ ወመጺአ፡ ቃል፡ ተረክበ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ባሕቲቱ፡ ወእሙንቱሰ፡ አርመሙ፡ ወኢነገሩ፡ ወኢለመኑሂ፡ ዘርእዩ፡ ወዘሰምዑ፡ ይ
37 እተ፡ አሚረ፡፡ ወእምዝ፡ በሳኒታ፡ ዕለት፡ ወረዱ፡ እምደብር፡ ወተቀበልዎ፡ ሕዝ
ብ፡ ብዙኃን፡፡ በእንተ፡ ዘነጐርጓር፡፡
38 ወአውየወ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ በማእከለ፡ ሕዝብ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ ርኢ፡ ሊተ፡ ወልድየ፡ ብ
39 ቍዓየ፡ እስመ፡ አሐዱ፡ ሊተ፡ ውእቱ፡፡ ወናሁ፡ ጋኔን፡ የሐይዶ፡ ወያወግሮ፡ ወይነፅፎ፡
40 ወያስተራግፆ፡ ወያሐውኖ፡ ወእምዕጹብ፡ ይኅድጎ፡ ቀጥቂጦ፡፡ ወአስተብቋዕክዎ
41 ሙ፡ ለአርዳኢክ፡ ያውፅእዎ፡ ወስእንዎ፡ ፈውሶቶ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡፡ ወይቤ፡ ኦትውልድ፡ ዕሉት፡ እንተ፡ አልቦ፡ ሃይማኖት፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እሄሉ፡ ምስ
42 ሌክሙ፡ ወእትዔገሠክሙ፡ አምጽኦ፡ ዝየ፡ ኀቤየ፡ ለወልድከ፡፡ ወእንዘ፡ ያመጽኦ፡ ነፀ
ሐ፡ ጋኔን፡ ሶቤሃ፡ ወአስተራገፆ፡፡ ወገሠጾ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡
43 ወአሕየዎ፡ ለውእቱ፡ ወልድ፡ ወአወፈዮ፡ ለአቡሁ፡፡ ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡ ከመ፡
ያዐቢዮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወአንከርዎ፡ ኵሎሙ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘይገብር፡ እግ
44 ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡፡ አንትሙሰ፡ ደይዎ፡ ለዝንቱ፡ ውስተ፡
ልብክሙ፡ ለዝንቱ፡ ነገር፡ እስመ፡ ሀለዎ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይግባእ፡ ውስተ፡
45 እደ፡ ሰብእ፡፡ ወኢለበውዎ፡ ለዝንቱ፡ ነገር፡ እስመ፡ ስዉር፡ ውእቱ፡ እምኔሆሙ፡
ከመ፡ ኢይሕስክዎ፡ ወኢፈርህዎ፡ ተጠይቆቶ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡፡

Et tunc quum reliquissent eum, dixit Petrus Domino Jesu; Magister, bonum est 33
nobis hîc manere, & facere tria hospitia, unum tibi, & unum Moysi, & unum
Eliæ: & nesciebat quid loquebatur. Hæc autem *ipso* dicente, inumbravit eos nu- 34
bes, & timuerunt quando intrabant in nubem. Et venit vox è nube dicens; 35
Hic est filius meus quem diligo, quem elegi, ipsum audite. Et veniente voce in- 36
ventus est Dominus Jesus solus: & ipsi siluerunt, & non declarârunt ulli quid vi-
dissent, & quid audivissent illâ die. Et tunc in altera die descenderunt de mon- 37
te, & occurrebant ei populi multi.

De obmurmuratore.

Et exclamavit quidam homo in medio populi, & dixit ei; Magister, respice mihi 38
filium meum, obsecro, quia unicus mihi est: Et ecce dæmon apprehendit eum, 39
& concidere facit eum, & allidit eum, & discerpit eum, & spumare facit eum,
& vix relinquit eum conterens eum. Et rogavi discipulos tuos ut abigerent eum, 40
& non potuerunt sanare eum. Et respondit Dominus Jesus, & dixit; O generatio 41
prava non habens fidem, usquequò ero cum vobis, & tolerabo vos? Adducito
huc ad me filium tuum. Et quando adducentes erant eum, prostravit eum dæ- 42
mon statim, & discerpsit eum: & objurgavit Dominus Jesus istum dæmonem
malum, & sanavit istum filium, & tradidit eum patri suo. Et mirati sunt omnes 43
illi, quòd *ita* magnificaret Deum, & mirati sunt omnes illud super omnibus quæ
faciebat Dñs Jesus: & dixit discipulis suis, Vos ponite istud in cordibus vestris, 44
sermonem *inquam* hunc, quia futurum est ut Filium hominis tradant in manus ho-
minum. Et non intellexerunt hunc sermonem, quia absconditus fuit ab iis ut 45
non sentirent eum, & non timuerunt eum interrogando eum de hoc sermone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 تعليم دهم * وبدان مرد كفت * فرزندترا پيش بياور * چون پيش اورد * ديو كودك را
انداخت * وعظيم خسته وشكسته اش كرد * عيسي بران جان پليد بانك زد * درحال
43 كودكرا رها كرد * وخوش شد * اورا بپدرش سپرد * وبر بزركي خدا همكنان درتعجب
ماندند * وچون خلايق دركارهاء عيسي حيرت مي اوردند و واله كشته * عيسي
44 بشاكردان خود كفت * كه اين سخنها دركوش خود نهاديد * فرزند ادمي بدست مردم †
45 سپارده مي شود * ايشان اين كلمه را در [نمي] يافتند * سبب انك از ايشان † پوشيده بود
كه اورا ندانند * ومي ترسيدند كه اورا براي اين سخن بپرسند

doctrinam impertiam? Et homini
illi dixit; Filium tuum in medium
adduc. Cùm in medium adduxisset, 42
dæmonium puerum projecit, & ma-
gnopere saucium & confractum eum
reddidit: Jesus illum spiritum im-
purum increpavit, & statim puerum
reliquit; & sanatum eum patri suo
tradidit. Et super magnificentiam 43
Dei omnes admiratione capti sunt.
Dum homines autem operibus Jesu
obstupescerent, & percellerentur, Je-
sus discipulis suis dixit; Hos quidem 44
sermones in auribus vestris ponite:
Filius hominis in manus hominum
tradetur. Ipsi hunc sermonem non in- 45
tellexerunt; propterea quòd ab illis
absconditus erat, ne illum cognosce-
rent, & timebant eum de hoc sermo-
ne interrogare.

S f

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΑΒ'. ΑΓ'.

Intravit autē ratiocinatio in eos, hoc, quis esset major eorum. At Jesus videns
46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν
47 ratiocinationem cordis illorum, assumens puerum, statuit illum secus se. Et
48 διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ. Καὶ
ait illis; Quicunque susceperit istum puerum in nomine meo, me recipit:
εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
& quicunque me receperit, recipit mittentem me. Qui enim minor in omnibus vo-
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑ-
bis existens, hic erit magnus. Respondens autem Joannes dixit; Præceptor, vidimus
49 μῖν ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν
quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non
τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ
sequitur nobiscum. Et ait ad illum Jesus, Ne prohibete: qui enim non est
50 ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι
adversus nos, pro nobis est. Factum est autem in compleri dies
51 καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς
assumptionis ejus, & ipse faciem suam firmavit ad ire in Hierusa-
ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι (η) εἰς Ἱερουσα-
lem. Et misit nuntios ante conspectum suum: & euntes intraverunt in
52 λήμ. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου (θ) αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς
vicum Samaritanorum, ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia faci-
53 κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσω-
es eius erat iens in Hierusalem. Videntes autem discipuli ejus Jacobus
54 πον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
& Joannes, dixerunt; Domine, vis dicamus ignem descendere de cœlo, & consumere
καὶ Ἰωάννης, εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι
illos, ut & Elias fecit? Conversus autem increpavit illos, & dixit; Non sci-
αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησε; Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν (ι) αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴ- 55
vistis cujus spiritûs estis vos. Nam filius hominis non venit animas hominum
δατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων 56
ΑΓ' perdere, sed salvare. Et abierunt in alium vicum. Factum est autem, ambulan-
ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. Ἐγένετο δὲ, πορευομέ- 57
tibus illis in via, dixit quidam ad illum; Sequar te quocunque abieris,
νων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου (κ) ἂν ἀπέρχῃ,
Domine. Et dixit illi Jesus; Vulpes foveas habent, & volucres cœli
Κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ 58
nidos: verùm fili⁹ hominis non habet ubi caput reclinet. Ait autem ad
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπε δὲ πρὸς 59
alterum; Sequere me. Ille autē dixit; Domine, permitte mihi abeunti primùm se-
ἕτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι (λ) ἀπελθόντι πρῶτον θά-
pelire patrem meum: Dixit autem ei Jesus; Sine mortuos sepelire suos mor-
ψαι τὸν πατέρα μου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε- 60
tuos. Tu autem abiens annuntia regnum Dei. Ait autem & alter;
κρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, 61
Sequar te, Domine: primùm autem permitte mihi renuntiare his qui ad domum meam.
Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

MS. A. (η) ἐν (θ) ἑαυτοῦ (ι) αὐτοῖς, * * * * καὶ ἐπορεύθησαν (κ) ἐὰν (λ) ἀπελθεῖν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 * ܘܥܠܬ ܒܗܘܢ ܡܚܫܒܬܐ. ܕܡܢܘ ܟܝ ܪܒ ܒܗܘܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܐ
47
48 ܕܠܒܗܘܢ. ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܘܐܩܝܡܗ ܠܘܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܢܩܒܠ ܛܠܝܐ
ܐܝܟ ܗܢܐ ܒܫܡܝ ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ. ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܡܢ ܕܙܥܘܪ
49 ܕܝܢ ܒܟܠܟܘܢ. ܗܘ ܢܗܘܐ ܪܒ. * ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ. ܪܒܢ. ܚܙܝܢ ܐܢܫ ܕܡܦܩ ܗܘܐ ܫܐܕܐ
50 ܒܫܡܟ. ܘܟܠܝܢܝܗܝ ܕܠܐ ܐܬܐ ܒܬܪܢ ܥܡܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܟܠܘܢ. ܡܢ ܓܝܪ
ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠܟܘܢ. ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ *ܘ * ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ *ܠܓ *
51 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܫܠܡܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܡܣܬܠܩܢܘܬܗ. ܐܬܩܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܫܕܪ
52
53 ܐܙܓܕܐ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ. ܘܐܙܠܘ ܥܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܢܛܝܒܘܢ ܠܗ. * ܘܠܐ
54 ܩܒܠܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܦܪܨܘܦܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܫܩܝܠ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܥܩܘܒ
ܘܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܡܪ ܘܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܬܫܠܡ
55 ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܥܒܕ. * ܘܐܬܦܢܝ ܟܐܐ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ ܕܐܝܢܐ ܪܘܚܐ
56 ܐܝܬܝܟܘܢ. * ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܐܬܐ ܠܡܘܒܕܘ ܢܦܫܬܐ ܐܠܐ ܠܡܚܝܘ. ܘܐܙܠܘ
57 ܠܗܘܢ ܠܩܪܝܬܐ ܐܚܪܬܐ. * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܫ. ܐܬܐ ܒܬܪܟ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܬ
58 ܡܪܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܬܥܠܐ ܢܩܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ.
59 ܠܒܪܗ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ ܪܫܗ. * ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ. ܬܐ ܒܬܪܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
60 ܠܗ. ܡܪܝ. ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܘܪ ܐܒܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܫܒܘܩ ܡܝܬܐ
61 ܩܒܪܝܢ ܠܡܝܬܝܗܘܢ. ܘܐܢܬ ܙܠ ܣܒܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܪܢܐ. ܐܬܐ
ܒܬܪܟ ܡܪܝ. ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܐܦܣ ܠܝ ܐܙܠ ܐܫܠܡ ܠܒܢܝ ܒܝܬܝ. ܘܐܬܐ.

Et intravit in eos cogitatio, quisnam esset 46
eorum maximus. At Jesus cognitâ cogitati- 47
one cordis eorum, accepit puerulum, & sta-
tuit eum apud se. Et dixit eis; Quicun- 48
que exceperit puerulum huic similem in no-
mine meo, me excipit: & quisquis me exce-
perit, excipit eum qui misit me. Etenim qui
minimus est inter vos omnes, is erit maximus.
Et respondit Johannes, & ait; Magister no- 49
ster, vidimus quendam ejicientem dæmonia
in nomine tuo: & prohibuimus eum, quia
non venit nobiscum te secuturus. Dixit eis 50
Jesus, Ne prohibeatis: qui enim non est ad-
versum vos, pro vobis est.

Ad vesperas dominicæ sextæ post resurrectionem. 33.

Et factum est quum implerentur dies Ascen- 51
sionis ejus, præparavit vultum suum ut pro-
ficisceretur ad Jerusalem. Misitque nuntios 52
ante faciem suam, & profecti introierunt
in pagum Samaritanorum, ut præpararent ei.
At non receperunt eum, quoniam mens ejus 53
erat eundi in Jerusalem. Quod quum vidis- 54
sent Jacobus & Johannes, ejus discipuli, di-
xerunt ei; Dñe noster, vis dicamus ut descen-
dat ignis de cœlo, et consumat eos, sicut & E-
lia fecit? Et conversus objurgavit eos, & ait; 55
Nescitis qualis spiritûs vos sitis. Filius enim 56
hominis non venit ut perderet animas, sed ut
servaret. Profecti sunt itaque in pagum ali-
um. Quumque iter facerent, dixit ei quidam; 57
Post te veniã ad locum quo pergis, Dñe mi.
Dixit ei Jesus; Vulpes lustra habent, & vo- 58
lucres cœli umbraculum: Filius autem ho-
minis non habet ubi reclinet caput suum. Et 59
ait ad alium, Post me venito. Ille verò di-
xit ei; Dñe mi, permitte mihi ut priùs abeam
sepultũ patrẽ meum. Dixit ei Jesus, Sine ut 60
mortui sepeliant mortuos suos: tu verò, ito,
evangeliza regnum Dei. Dixit ei alius; Post te 61
ibo, Dñe mi: sed permitte mihi priùs ut pro-
ficiscar compositurus domesticos meos, & ve-
niam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه دو انجا كه مسيح فرمود كه هر كه كودكانرا قبول كند مرا قبول كرده باشد
46 * روزي درميان شاكردان فكري شد كه كدامين درميان ايشان بزركترست * عيسي
47 انديشه درون ايشانرا دريافت * كودكي انجا ايستاده بود * دستش را كرفت * وكفت * هر 48
كه اين كودكرا بنام من قبول كرده باشد مرا قبول كرده باشد * وهر كه مرا قبول كند انرا
قبول كرده باشد كه مرا فرستاد * وانك درميان شما كوچكترست * او بزرك شود
پنجاه سه سخن پرسيدن يوحنا بهر كسي * يوحنا اغاز كرد وكفت بزرك ما ديديم 49
كسي كه بنام تو ديوان بدر مي كرد * و اورا منع كرديم * براي انك او با ما درهدنبال تو نمي آيد *
50 * عيسي بديشان كفت * اورا هيچ منع مكنيد * هر كه با شما برابري نكند عوض شماست
پنجاه چهار رفتن مسيح درولايت سامريان * وچون تمام شد روزكار بالا 51
52 رفتن او * عزيمت استوار كرد * كه در اورشليم رود * وفرشتكان برابر روي خود
فرستاد * رفتند تا شهر سامريان * چون در درون شهر امدند * ومي خواستند كه بهر
53 او جاي راست كنند * اهل شهر قبول نكردند * براي انك روي خود سوي
اورشليم نهاده بود * كه برود * چون يعقوب * و يوحنا * وشاكردان * چنان ديدند * 54

LII. Ubi Christus pronuntiavit; Quicunque parvulos exceperit, me excepit.

Die quodam inter discipulos cogitatio fuit, quinam inter eos maximus esset. Jesus cogitatione interna eorum intellectâ, pueri illic astantis manum prehendit: Et dixit; 46 47 48
Quicunque hunc puerum in nomine meo exceperit, me excepit: Et quicunque me receperit, eum recepit qui me misit. Ille enim qui inter vos minimus est, ipse magnus erit.

LIII. Interrogatio Johannis de quodam.

Deinde *Johannes exorsus est, ac dixit; Magister noster, vidimus quendam, qui in nomine tuo dæmonia ejecit, et eum prohibuimus, quòd nobiscum te non sequatur.* 49
Jesus illis dixit; Eum haudquaquam prohibeatis: *quicunque vobis oppositionem non facit pro vobis est.* 50

LIV. Ingressus Christi in regionem Samaritanorum.

Cùm autem impletum esset tempus ascensionis ejus, propositum firmum fecit ut Hierosolymam proficisceretur. 51
Et Apostolos ante faciem suam misit, qui *profecti sunt in civitatem Samaritanorum: cúmque intra civitatem venissent, voluerunt pro eo locum parare.* 52
Sed *incolæ civitatis* eum *non exceperunt, eò quòd facies ejus Hierosolymā versùs posita esset, ut* illuc *iret.* 53
Cùm Jacob⁹ & Johannes et alii *discipuli hoc vidissent,* 54

Versio VULGATA LATINA.

45
47 Intravit autem cogitatio in eos, quis eorum major esset. At Jesus videns cogitatio-
48 nes cordis illorum, apprehendit puerũ, & statuit illũ secus se, Et ait illis; Quicunq;
susceperit puerũ istũ in nomine meo, me recipit: & quicunq; me receperit, recipit
49 eum, qui me misit. Nam qui minor est inter vos omnes, hic major est. Respondens
autẽ Joannes, dixit; Præceptor, vidim⁹ quendã in nomine tuo ejicientẽ dæmonia,
50 & prohibuim⁹ eum: quia non sequitur nobiscũ. Et ait ad illum Jesus; Nolite pro-
51 hibere: qui enim non est adversùm vos, pro vobis est. Factũ est autẽ dum comple-
52 rentur dies assumptionis ejus, & ipse faciem suam firmavit ut iret in Jerusalem. Et
misit nuntios ante conspectum suum: & euntes intraverunt in civitatem Samaritano-
53 rum ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia facies ejus erat euntis in Jerusa-
lem. Cùm vidissent autẽ discipuli ejus Jacobus & Joannes, dixerunt; Domine, vis 54
dicimus ut ignis descendat de cœlo, & consumat illos. Et conversus increpavit illos, 55
dicens; Nescitis cujus spiritûs estis. Filius hominis non venit animas perdere, sed sal- 56
vare. Et abierunt in aliud castellum. Factum est autem: ambulantibus illis in via, 57
dixit quidam ad illum; Sequar te quocunq; ieris. Dixit illi Jesus; Vulpes foveas 58
habent, et volucres cœli nidos: Fili⁹ autẽ hominis non habet ubi caput reclinet. Ait 59
autẽ ad alterũ; Sequere me. Ille autẽ dixit; Dñe, permitte mihi primùm ire, & se-
pelire patrem meum. Dixitque ei Jesus; Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: 60
tu autem vade, & annuntia regnum Dei. Et ait alter; Sequar te, Domine, sed per- 61
mitte mihi primùm renuntiare his quæ domi sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * ثم داخلهم فكر من هو العظيم فيهم * فعلم يسوع فكر قلوبهم فاخذ صبيا واقامه عنده *
47
48 وقال لهم من قبل مثل هذا الصبي باسمي فقد قبلني * ومن قبلني فقد قبل الذي ارسلني *
49 والذي هو صغير فيكم هو الاكبر * اجاب يوحنا قايلا يا معلم رايتنا واحدا يخرج الشياطين
باسمك فمنعناه لانه لم يصحبنا * فقال لهم يسوع لا تمنعوه لانه كل من ليس هو عليكم فهو
50 معكم * الفصل السابع والثلثون * ولما اكمل ايام صعوده اقبل بوجهه
51 الى يروسليم * وارسل مخبرين قدامه فمضوا ودخلوا قرية السامريين ليعدوا له * فلم يقبلوه لانه
52
53 كان متوجها الى يروسليم * فراي تلميذاه يعقوب ويوحنا فقالا يا رب اتريد ان نقول فتنزل
54 نار من السماء فتحرقهم كما فعل ايليا * فالتفت وانتهرهما قايلا لستما تعرفان لاي روح انتما *
55 * لان ابن البشر لم يات ليهلك بل يخلص * ومضوا الى قرية اخرى * وبينما هم ماشون في
56
57 الطريق قال له واحد اتبعك الى حيث تمضي يا سيد * فقال له يسوع ان للثعالب اجحرة ولطير
58 السماء اوكار وابن البشر فليس له موضع يسند راسه * وقال لاخر اتبعني فقال له يا رب ايذن
59 لي اولا ان اذهب لادفن ابي * فقال له يسوع دع الموتى يدفنون موتاهم * وامض انت وبشر
60 بملكوت الله * وقال له اخر يا رب اتبعك بل ائذن لي اولا ان ارتب اهل بيتي *
61

Præterea subintravit eos cogitatio, quis 46
esset maximus inter eos. Et cognovit Je- 47
sus cogitationem cordium eorum: & ap-
prehendit puerum, & statuit illum apud
se, Et dixit illis; Quicunque susceperit 48
similem huic puero in nomine meo, jam
me recepit. Et quicunq; receperit me, jam
recepit eum qui misit me. Et qui est par-
vus inter vos, ipse est maximus. Respon- 49
dit Johannes, dicens; Magister, vidimus
quendam ejicientem dæmonia in nomine
tuo, & prohibuimus eum, quia non sequu-
tus est nos. Ait illis Jesus, Ne prohibea- 50
tis eum, quia quicunque non est contra
vos, ipse est vobiscum.

Sectio trigesima septima.

Et cùm complevisset dies ascensionis suæ, 51
vertit vultum suum ad Jerusalem: Et 52
misit nuntios ante se, & abierunt, & in-
traverunt in castellum Samariæ, ut pa-
rarent ei. At non receperunt eum, quia 53
ipse tendebat in Jerusalem. Viderunt 54
duo discipuli ejus, Jacobus & Johan-
nes, & dixerunt; Domine, vis ut dica-
mus, & descendat ignis de cælo, & am-
burat illos, sicut fecit Elias? Et conver- 55
sus est, & increpavit illos, dicens; Non
scitis qualis spiritûs vos estis. Filius 56
enim hominis non venit ut perderet, sed
ut salvaret. Et profecti sunt in castellum
aliud. Et dum essent gradientes in itine- 57
re, dixit illi quidam; Sequárne te quò
pergis, Domine? Dixit illi Jesus, Vul- 58
pibus quidem lustra sunt, & volucribus
cæli, nidi: Filius autem hominis non ha-
bet locum reclinandi caput suum. Et di- 59
xit alteri, Sequere me. Ait illi; Domi-
ne, permitte mihi primùm ire sepultum
patrem meum. Inquit ei Jesus, Sine 60
mortuos sepelire mortuos suos: & vade
tu, & evangeliza regnum Dei. Et dixit 61
ei alius; Domine, sequar te, sed permittas mihi primùm ut disponam familiaribus domûs meæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 ባእንተ፡እለ፡ሐለዩ፡ወይቤሉ፡መኑ፡ይዓቢ፡፡፡ ወሐለዩ፡ በቤናቲሆሙ፡ እንዘ፡ ይ
47 ብሉ፡መኑ፡የዓቢ፡እምኔሆሙ፡፡ ወአእመሮሙ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ዘይሔልዩ፡በልበ
48 ሙ፡ ወነሥአ፡ሕፃነ፡ ወአቀሞ፡ ቅድሜሆሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ዘተወክፈ፡ዘንተ፡ሕፃነ፡
በስምየ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡ወዘኪ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡ተወክፎ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡እስመ፡ዘአትሐተ፡
49 ርእሶ፡ዘእምኵሉ፡ይንእስ፡ውእቱ፡ይዓቢ፡፡፡ ወተሰጥዎ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤሎ፡ሊቅ፡
ቦዘርኢነ፡እንዘ፡ ያወፅእ፡ አጋንንተ፡ በስምከ፡ ወከላእናሁ፡ እስመ፡ ኢተለወከ፡ምስሌ
50 ነ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢትክልእዎ፡እመከመ፡ኢኮነ፡ዕድውክሙ፡ዘ
51 ምስሌክሙ፡ውእቱ፡፡ ወተፈጺሞ፡ መዋዕለ፡ዕርገቱ፡ አጽንዐ፡ ውእቱ፡ ገጾ፡ ለሐ
52 ዊረ፡ ኢየሩሳሌም፡፡ ወፈነወ፡ሐዋርያተ፡ቅድመ፡ ገጹ፡ወሐዊሮሙ፡በአ፡ሀገረ፡ሰመ
53 ሬ፡ከመ፡ያስተደልዉ፡ሎቱ፡፡ ወኢተወክፍዎሙ፡ እስመ፡ ሖሩፍ፡ገጾሙ፡ ለኢየሩሳ
54 ሌም፡፡ ወርእዮሙ፡ አርድእቲሁ፡ ያዕቆብ፡ወዮሐንስ፡ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ትፈቅድ
55 ኑ፡ንበል፡ይረድ፡እሳት፡እምሰማይ፡ወያጥፍኦሙ፡በከመ፡ገብረ፡ኤልያስ፡፡ ወተመይጦ
56 ሙ፡ወገሠጾሙ፡፡ ፨፨፨ ወሖረ፡ካልእተ፡ሀገረ፡፡ በእንተ፡ዘከልአ፡ኢይትልዎ፡፡
57 ወሐዊሮሙ፡በፍኖት፡ይቤሎ፡ኣሐዱ፡ሊቅ፡እትሉከኑ፡ኀበ፡ሖርከ፡፡ ወይቤሎ፡እግ
58 ዚእ፡ኢየሱስ፡ቈናጽልኒ፡ቦሙ፡ግበበ፡ወአዕዋፈ፡ሰማይኒ፡መጽለለ፡ወወልደ፡እጓለ፡እመ፡
ሕያው፡ሰ፡አልቦ፡ኀበ፡ያስምክ፡ ርእሶ፡፡ ወይቤሎ፡ ካልኡኒ፡ እትሉከኑ፡ ወይቤሎ፡
59 እግዚኦ፡አብሐኒ፡እሑር፡አቅድሞ፡እቅብሮ፡ለአቡየ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
60 ሓድጎሙ፡ለምዉታን፡ይቅብሩ፡ምዉቶሙ፡ ወአንተሰ፡ ሑር፡ሰብክ፡ መንግሠተ፡ እግዚ
61 አብሔር፡፡ ወይቤሎ፡ ሣልሱ፡ እትሉከኑ፡ እግዚኦ፡ ወባሕቱ፡ አብሐኒ፡ እሑር፡
እሥርዖ፡ ኵሉ፡ ሰብአ፡ ቤትየ፡፡

De eo quòd meditati sunt & locuti, Quisnam esset maximus. 45
Et cogitârunt inter se, dicentes quis esset eorum maximus. Et cognovit Domi- 47
nus Jesus, quid cogitabant in cordibus suis, & accepit puerulum, & statuit *eum*
ante eos, Et dixit iis; Quicunque susceperit hunc puerulum in nomine meo, me 48
suscepit: & qui me suscepit, suscepit eum qui misit me. Quoniam qui humilem se
fecit, qui omnibus minor est, ille magnus erit. Et respondit ei Johannes, & 49
dixit ei; Magister, fuit *homo* quem vidimus abigentem dæmones in nomine tuo, &
prohibuimus eum, quia non sequutus est te nobiscum. Et dixit iis Dominus 50
Jesus, Ne prohibeatis illum si non fuit inimicus vester, qui vobiscum est. Et quum 51
impleretur tempus ascensionis ejus firmavit ille faciem ut iret *ad* Hierusalem. Et 52
misit Apostolos ante faciem suam, & euntes intraverunt *in* civitatem Samaritano-
rum ut pararent illi. Et non receperunt illos, quia progressa est facies illorum 53
versùs Hierusalem. Et viderunt eos discipuli ejus Jacobus, & Johannes, & di- 54
xerunt ei; Dñe, vis dicam⁹ ut descendat ignis de cœlo, & consumat illos sicut fecit
Elias. Et conversus fuit *ad* eos, & objurgavit eos. *Deest pars versuum.* 55, 5 . 55
Et abiit *in* aliam civitatẽ. *De eo quem repulit ne sequeretur eum.* Et profici- 56
scentib⁹ illis in via, dixit ei quidã; Magister sequárne te ubi ieris? Et dixit ei Dñs 57
Jesus, Vulpes habent foveas, & volucres cœli nidos: & fili⁹ hominis non habet ubi 58
reclinet caput suum. Et dixit ei alius, Sequárne te? & dixit ei; Domine, permitte 59
mihi ut abeam priùs sepelire patrem meum. Et dixit ei Dñs Jesus, Sine ut mortui 60
sepeliant mortuos suos: & tu vade, prædicato regnũ Dei. Et dixit ei tertius; Sequár- 61
ne te, Domine? sed permitte mihi ut abeam disponere omnes homines domi meæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بدو كفتند خداوند مي خواهي كه بكوييم كه از آسمان آتش درين شهر افتد و ايشانرا بسوزاند *
55 انجنانك ايليا كرد * عيسي سوي ايشان نكاه كرد وبتنديد وكفت شما نمي دانيد كه حال جونست *
56 * فرزند ادمي نيامد كه جانهارا كم كند الا كه زنده كند * وازانجا در ده ديكر رفتند
57 پنجاه پنج خواست معتزلي كه درپي عيسي برود * جون عيسي براه مي رفت كسي
58 بدو كفت خداوند در دنبال تو بيايم هركه بروي * عيسي بدو كفت روباهان خانه دارند *
59 ومرغان لانه و فرزند ادمي را جندان جاي نيست كه شب سر خود بنهد * وبه يكي ديكر كفت در دنبال
60 من بيا او بعيسي كفت اول دستوري ده تا بروم پدرم را دفن كنم انكه بيايم * عيسي كفت بكذار
61 تا مردكان مردهء خود را بياكنند وتو برو بملكوت خدا مژده بده * يكي ديكر كفت اي خداوند
من در دنبال تو بيايم اما زود تر بفرما تا بروم و اهل خانهء خود را بدرود كنم * وسپارش وانكه بيايم *

ei dixerunt; Domine, vis ut dica-
mus, ut è cælo ignis in hanc civita-
tem cadat, & eos comburat, quem-
admodum Elias fecit. Jesus in eos 55
intuitum fecit, & increpavit, & di-
xit; Vos nescitis quomodo se res ha-
beat. Filius hominis non venit, ut 56
animas perdat, sed ut servet. Et il-
linc in pagum alium abierunt.

LV. Petitio Pharisæi ut Jesum sequeretur.

Cùm Jesus in via proficisceretur, 57
quidam ei dixit; Domine post te ibo
quocunque iveris. Jesus ei dixit; 58
Vulpes domicilia habent, & aves ni-
dos: Filio autem hominis tantum lo-
ci non est, quo nocte caput suum po-
nat. Et ad quendam alium dixit, 59
Post me veni: Ille ad Jesum dixit;
Primùm permitte ut abiens patrem
sepeliam, tum veniam. Jesus dixit; 60
Sine ut mortui mortuos suos sepeli-
ant: tu verò vade, regnũ Dei annun-
tia. Quidã alter dixit; O Domine, ego 61
post te veniã: sed priùs jube ut eam,
& domesticis meis valedicam, &
præcepta tradam, & tunc veniam.

Ait autem ad illum Jesus; Nemo immittens manum suam ad ara-
26 Εἶπε δὲ (μ) πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς (ν) ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄρο-
trum, & respiciens in quæ retrò, aptus est ad regnum Dei.
τρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

CAP. X. ι'.

ΛΔ'

Post autem hæc designavit Dominus & alios septuaginta, & misit illos
1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
per binos ante faciem suam, in omnem civitatem & locum, quò futurus erat ipse
ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὗ (α) ἔμελλεν αὐτὸς
venire. Dicebat igitur ad illos; Ipsa quidem messis multa, at operarii pauci:
2 ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
rogate ergò dominum messis, ut emittat operarios in messem suam.
δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως (β) ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
Ite: ecce ego mitto vos, sicut agnos in medio luporum. Ne por-
3 Ὑπάγετε· (γ) ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς, ὡς (δ) ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. Μὴ βα-
4 tate marsupium, non peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaveritis.
στάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
In quamcunque domum intraveritis, primùm dicite; Pax domui huic. Et
5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ
6 si quidem fuerit ibi filius pacis, requiescet super illum pax vestra: si
(ε) ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
verò non, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bi-
7 δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πί-
bentes quæ apud illos: dignus enim operarius mercede suâ est. Ne transite de
νοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. μὴ μεταβαίνετε ἐξ
domo in domum. Et in quamcunque civitatē intraveritis, & susceperint vos, manducate
οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε 8
apposita vobis. Et curate qui in illa infirmos, & dicite illis;
τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν· Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, 9
Appropinquavit in vos regnum Dei. In quācunq; autē civitatē intraveritis, & non
Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ 10
susceperint vos, exeuntes in plateas ejus, dicite; Etiam pulverem ad-
δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολ- 11
hærentem nobis de civitate vestra, abstergimus vobis: tamen hoc scitote, quia appro-
ληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως (ζ) ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγι-
pinquavit super vos regnum Dei. Dico autem vobis: Quia Sodomis in die
κεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. (η) Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι Σοδόμοις (θ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ 12
illa remissius erit, quā civitati illi. Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida, quia
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί σοι (ι) Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά, ὅτι 13
si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ in vobis, olim utiq; in cilicio
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
& cinere sedentes pœnituissent. Veruntamen Tyro & Sidoni remissius erit in
καὶ σποδῷ (κ) καθήμεναι μετενόησαν. Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν 14
judicio, quàm vobis.
τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

MS. A. (μ) ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, (ν) ἐπιβάλλων MS. A. Κεφ. ι'. (α) ἤμελλεν αὐτὸς εἰσέρχεσθαι. (β) ἐκβάλῃ (γ) ἰδοὺ ἀποστέλλω (δ) πρόβατα ἐμμέσῳ (ε) ἐὰν ᾖ (ζ) ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν, ἀπομασσόμεθα (η) Λέγω ὑμῖν, (θ) ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἢ (ι) Χοραζεὶν, οὐαί σοι Βηθσαϊδὰ, (κ) καθήμενοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܐܝܕܗ ܥܠ ܚܪܒܐ ܕܦܕܢܐ ܘܚܐܪ ܠܒܣܬܪܗ. ܘܫܦܝܪ
ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܕܐܪܒܥܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܚܘܪܐ * ܠܟ * ܩܠܝܘܢ * ܝ *
1 * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܦܪܫ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܚܪܢܐ ܫܒܥܝܢ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ
2 ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ. ܠܟܠ ܕܘܟܐ ܘܠܟܠ ܡܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܐܙܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܨܕܐ ܣܓܝ
3 ܘܦܥܠܐ ܩܠܝܠܝܢ. ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܕܚܨܕܐ ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ. * ܙܠܘ. ܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ
4 ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܒܝܬ ܕܐܒܐ. * ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ. ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ. ܘܠܐ ܡܣܢܐ.
5 ܘܒܫܠܡܐ ܕܐܢܫ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ. * ܠܐܝܢܐ ܕܝܢ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܠܘܩܕܡ ܐܡܪܘ.
6 ܫܠܡܐ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ. * ܘܐܢ ܢܗܘܐ ܬܡܢ ܒܪ ܫܠܡܐ. ܢܬܬܢܝܚ ܥܠܘܗܝ ܫܠܡܟܘܢ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ.
7 ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. * ܒܗ ܕܝܢ ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܗܘܘ. ܟܕ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ
8 ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ. ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܐܓܪܗ. ܘܠܐ ܬܫܢܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܝܬܐ. * ܘܠܐܝܕܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܟܘܠܘ ܡܕܡ ܕܡܬܬܣܝܡ ܠܟܘܢ.
9 * ܘܐܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܪܝܗܝܢ ܒܗ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܡܛܬ ܠܘܬܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
10 * ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ. ܦܘܩܘ ܠܫܘܩܐ ܘܐܡܪܘ.
11 * ܘܐܦ ܚܠܐ ܕܐܬܕܒܩ ܠܢ ܒܪܓܠܝܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܟܘܢ. ܢܦܨܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܒܪܡ ܗܕܐ ܕܥܘ.
12 ܕܩܪܒܬ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ
13 ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. * ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ. ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܕܐܠܘ ܒܨܘܪ
14 ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܝ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝ. ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ ܗܘܘ. * ܒܪܡ ܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ
ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ.

Dixit ei Jesus, Nemo admovet manum su- 62
am ad vomerem aratri, & respicit à tergo,
& aptus est ad regnum Dei.

Feriâ quartâ septimanæ Candidatorum. 34.

CAP. X.

Post hæc secrevit Jesus è discipulis suis 1
alios septuaginta; misitque eos binos ante
faciem suam in omnem locum & civitatem
quò futurum erat ut ipse abiret. Et dixit eis, 2
Messis quidem multa, operarii verò pauci:
petite igitur à Domino messis, ut emittat
operarios in messem suam. Ite, ecce ego 3
mitto vos tanquam oves inter lupos. Ne por- 4
taveritis vobis marsupia, neque peras, neque
calceos: & pacem ullius in via ne petieritis.
(*& neminem in via salutaveritis.*) Et in 5
quamcunque domum introieritis, primùm di-
cite; Pax domui. Quòd si fuerit illic filius 6
pacis, requiescet super eum pax vestra: sin
minùs, pax vestra ad vos revertetur. In ea 7
autem ipsa domo estote edentes & biben-
tes ex propriis eorum: dignus est enim ope-
rarius mercede suâ. Nec transieritis de domo
in domum. Et in quamcunque urbem introi- 8
eritis, & exceperint vos, edite quod apposi-
tum fuerit vobis. Et sanate eos qui ægroti 9
fuerint in ea: & dicite eis, Appropinquavit
ad vos regnum Dei. In quamcunque autem 10
civitatem introieritis, nec exceperint vos, ex-
ite in plateam, & dicite; Sed & pulverem 11
qui adhæsit nobis in pedibus nostris ex urbe
vestra, excutimus vobis: veruntamen hoc sci-
tote, appropinquâsse ad vos regnum Dei. Di- 12
co vobis cum Sodoma mitiùs actum iri in
die illo, quàm cum illa civitate. Væ tibi 13
Corazin, væ tibi Beth-zajodo: nam si in
Tyro & Sidone editæ fuissent virtutes quæ
editæ sunt in vobis; fortasse quidem cum sac-
co & cinere pœnitentiam egissent. Verùm 14
cum Tyro & Sidone pacatiùs agetur in die
judicii, quàm vobiscum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 * عيسي بدو گفت كسي نتواند كه دست † خودرا † بر چوب ايمك نهد * و درپس خود نگاه
كند * و آن كس ملكوت خدايرا برازد پنجاه شش فرستادن مسيح هفتاد شاكردان
1 خودرا در اطراف كه مژده دهند * بعد ازين عيسي از ديگر شاكردان * هفتاد و دو را
جدا كرد * و برابر روي خود ايشانرا دو دو فرستاد * و در هر شهر و ولايتي كه مي خواست
2 انجا روند * و بديشان گفت كشته † بسيارست * و درويدگان كم اند * وشما از خداوند كشت †
3 بخواهيد * كه براي غله خود * مزدوران † بدر آورد * برويد * اينك من شمارا مي فرستم *
4 همچون برهاء گوسفند * ميان گرگان * بر مگيريد با خود * نه كيسه * ونه توشه† دان *
5 ونه كفشها * و در راه بر كسي سلام مدهيد * و در هر خانه كه در رويد اول بگوييد سلام
6 برين خانه * اگر درانجا كسي از فرزندان سلام باشد * سلام شما بروي † حلول كند *
7 واگر نباشد * سلام شما بر شما باز گردد * دران خانه بخوريد * و از ايشان † بياشاميد زيرا
مزدور مرد خودرا ارزانيست * و ازان خانه در خانه ديگر نقل مكنيد *
8 * و در شهري كه در رويد و شمارا قبول كنند * هر چه پيش شما خورش بيارند بخوريد

Jesus ei dixit; Quisquam non po- 62
test, ut manum suam stivæ aratri
admoveat, & retro se respiciat, &
idem homo regno Dei idoneus sit.

LVI. Mittit Christus septua-
ginta discipulos suos in *diver-*
sas partes ad Evangelium
prædicandum.

CAP. X.

P*ost hæc Jesus è reliquis discipu-* 1
lis septuaginta & duos separavit,
& ante faciem suam illos binos mi-
sit: & in omnem civitatem & re-
gionem quo vellet, illuc irent. Et 2
illis dixit; Seges multa est, et mes-
sores pauci sunt: Vos itaque à Do-
mino segetis petite, ut in proventum
suum operarios educat. Abite: ec- 3
ce ego vos mitto tanquam agnos ovi-
um inter lupos. Ne assumite vobis- 4
cum, neque crumenam, neque viatici
peram, neque calceamenta: & in via
quempiam ne salutaveritis. Et in 5
quemcunque domum introieritis,
primùm dicite, Pax super hanc do-
mum. Si inibi quisquam ex filiis pa- 6
cis fuerit, pax vestra super eum re-
sidebit: & si non fuerit, pax vestra
in vos revertetur. In ea autem do- 7
mo edite, & de eo quod illorum est
bibite; quoniam operarius dignus
est mercede suâ: & ex illa domo in
domum aliam ne migretis. Et in ci- 8
vitate, quam ingredimini, & vos
recipiunt, quemcunque vobis ci-
bum apposuerint, comedite.

Versio VULGATA LATINA.

62 Ait ad illum Jesus; Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei.

CAP. X.

1 POst hæc autem designavit Dominus & alios septuaginta duos: & misit illos bi-
2 nos ante faciem suam, in omnem civitatem & locum, quò erat ipse venturus. Et
dicebat illis; Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergò domi-
3 num messis, ut mittat operarios in messem suam. Ite: ecce ego mitto vos sicut
4 agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta,
5 & neminem per viam salutaveritis. In quamcunque domum intraveritis, pri-
6 mùm dicite; Pax huic domui: Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super
7 illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete,
edentes & bibentes quæ apud illos sunt: dignus est enim operarius mercede suâ.
Nolite transire de domo in domum. Et in quamcunque civitatem intraveritis, & 8
susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis: Et curate infirmos, qui in 9
illa sunt, & dicite illis; Appropinquavit in vos regnum Dei. In quamcunque 10
autem civitatem intraveritis, & non susceperint vos, exeuntes in plateas ejus, di-
cite; Etiam pulverem, qui adhæsit nobis de civitate vestra, extergimus in vos: 11
tamen hoc scitote, quia appropinquavit regnum Dei. Dico vobis, Quia Sodo- 12
mis in die illa remissiùs erit, quàm illi civitati. Væ tibi Corozain, væ tibi Beth- 13
saida: quia si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vo-
bis, olim in cilicio & cinere sedentes pœniterent. Veruntamen Tyro & Sidoni 14
remissiùs erit in judicio, quàm vobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

62 * فقال له يسوع ما من احد يضع يده على المحراث وينظر الى ورائه يكون مستقيما في
1 ملكوت الله * الفصل الثامن والثلثون * وبعد هذا ايضا ميز الرب سبعين آخر
2 وارسلهم اثنين اثنين قدامه الى كل مدينة وكل موضع ازمع ان ياتيه * وقال لهم الحصاد
3 كثير والفعلة قليل. اطلبوا الى رب الحصاد ان يخرج فعلة لحصاده * اذهبوا ها انذا مرسلكم
4 كالخراف بين الذئاب * لا تحملوا كيسا ولا مزودا ولا حذاء ولا تقبلوا احدا في الطريق *
5 6 * واي بيت دخلتموه فقولوا اولا السلام لاهل هذا البيت * فان كان هناك ابن سلامكم فان
7 سلامكم يحل عليه * والا فسلامكم راجع اليكم * وكونوا في ذلك البيت تاكلون وتشربون من
8 عندهم فان الفاعل مستحق اجرته * ولا تنتقلوا من بيت الى بيت * وايه مدينة دخلتموها
9 ويقبلكم اهلها فكلوا مما يقدم لكم * واشفوا المرضى الذين فيها * وقولوا لهم قد قرب منكم
10 11 ملكوت الله * واي مدينة دخلتموها ولا يقبلونكم اخرجوا من شوارعها وقولوا * نحن ننفض
لكم الغبار الذي لصق بارجلنا من مدينتكم لكن هذا اعلموه ان ملكوت الله قد قرب
12 13 منكم * اقول لكم ان سدوم في ذلك اليوم لها راحة اكثر من تلك المدينة * الويل لك
يا كورزين والويل لك يا بيت صيدا * لانه لو كان في صور وصيدا القوات التي كن فيكما
14 لجلسوا وتابوا بالمسوح والرماد * واما صور وصيدا فلهما راحة في الدينونة اكثر منكما *

Dixit illi Jesus; Nemo qui posuit manum 62
suam super aratrum, & respicit retrò se, erit rectus in regno Dei.

Sectio trigesima octava.

CAP. X.

ET post hoc etiam segregavit Dominus 1
septuaginta alios: & misit eos binos, bi-
nos ante se in omnem civitatem et o-
mnem locum quò proposuerat venire. Et 2
dixit illis, Messis multa est, & operarii
pauci: Rogate dominum messis, ut educat
operarios in messem suam. Ite, ecce mit- 3
to vos sicut agnos inter lupos. Ne porte- 4
tis sacculum, neque peram, neque calcea-
menta: & ne osculemini quenquam in
via. Et in quamcunque domum intrave- 5
ritis, dicite primùm; Pax genti hujus
domûs. Et si fuerit ibi filius pacis ve- 6
stræ, profectò pax vestra habitabit super
illum: alioqui pax vestra revertetur ad
vos. Et estis in illa domo, comedentes 7
& bibentes ex bonis eorum; nam opera-
rius dignus est mercede sua: & ne va-
gemini de domo in domum. Et quamcun- 8
que civitatem intraveritis, & receperint
vos habitatores ejus, comedite ex iis
quæ offerentur vobis: Et curate infir- 9
mos qui sunt in ea, & dicite illis; Jam
appropinquavit ad vos regnum Dei. Et 10
quamcunque civitatem intraveritis, &
non receperint vos, exite à plateis ejus,
& dicite; Nos excutimus vobis pulve- 11
rem qui adhæsit pedibus nostris de civi-
tate vestra: sed hoc scitote, quòd regnum
Dei appropinquavit ad vos. Dico vobis, 12
quòd Sodomis in die illa erit quies poti-
ùs quàm illi civitati. Væ tibi Corozain, 13
væ tibi Bethsaida: quia si factæ fuissent
in Tyro & Sidone virtutes quæ factæ
sunt in vobis, certè sedissent & pœni-
tentiam egissent in ciliciis & cinere.
Veruntamen Tyro & Sidoni erit requi- 14
es in judicio potiùs quàm vobis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አልቦ ፡ ዘይእኅዝ ፡ ዕርፈ ፡ ወይሐርስ ፡ ድኅሬተ ፡
ርትዕት ፡ ይእቲ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ አርአየ ፡ እግዚእነ ፡ ካልአነ ፡ ሰብዓ ፡፡=፡
1 ፯ ወእምዝ ፡ አርአየ ፡ እግዚእነ ፡ ካልኣነ ፡ ሰብዓ ፡ ወፈነዎሙ ፡ በበ ፡ ክልኤቱ ፡ ቅድመ ፡ ገ
2 ጹ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ አህጉር ፡ ወብሔር ፡ ኀበ ፡ ሀለው ፡ ከመ ፡ ይበጽሑ ፡፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚ
እ ፡ ኢየሱስ ፡ ማእረረሰ ፡ ብዙኅ ፡ ወገባሩ ፡ ሕዳጥ ፡ ሰአልዎ ፡ እንከ ፡ ለባዕለ ፡ ማእረር ፡ ከመ ፡
3 ይወስክ ፡ ወይፈኑ ፡ ገባረ ፡ ለማእረሩ ፡፡=፡ ወሑሩ ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ እፌንወክሙ ፡ ከመ ፡ አባግዕ ፡
4 ማእከለ ፡ ተኵላት ፡፡=፡ ወኢትጹሩ ፡ ቍናመተ ፡ ወኢጽፍነተ ፡ ወኢአሣእነ ፡ ወኢምን
5 ተኒ ፡ ወኢትትአምኁ ፡ ወኢመኒሂ ፡ በፍኖት ፡፡=፡ ወቤት ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ቅድመ ፡ በሉ ፡
6 ሰላም ፡ ለዝንቱ ፡ ቤት ፡፡=፡ ወእመሂቦ ፡ ህየ ፡ ወልደ ፡ ሰላም ፡ ያዐርፍ ፡ ሰላምክሙ ፡ ለዐ
7 ሌሁ ፡ ወእማእኮ ፡ ይገብእ ፡ ሰላምክሙ ፡ ለዐሌክሙ ፡፡=፡ ውስተ ፡ ውእቱ ፡ ቤት ፡ ንበሩ ፡
እንዘ ፡ ትበልዑ ፡ ወትሰትዩ ፡ እምኀቤሆሙ ፡ እስመ ፡ ይደልዎ ፡ ዓስቡ ፡ ለዘ ፡ ይትቀነይ ፡ ወኢት
8 ፋለሱ ፡ እምቤት ፡ ለቤት ፡፡=፡ ወሀገረኒ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ወተወክፉክሙ ፡ ብልዑ ፡ ዘአቅረ
9 ቡ ፡ ለክሙ ፡፡=፡ ወፈውሱ ፡ ድዉያነ ፡ እለ ፡ ውስቴታ ፡ ወበልዎሙ ፡ ቀርበት ፡ መንግሥተ ፡
10 እግዚአብሔር ፡ ኀቤክሙ ፡፡=፡ ወሀገረሰ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ወኢተወክፉክሙ ፡ ወፂአክሙ ፡
ንግፉ ፡ ጸበለ ፡ እገሪክሙ ፡ ውስተ ፡ መርሕባ ፡፡=፡ እንዘ ፡ ትብሉ ፡ ጸበልክሙ ፡ ዘተለወነ ፡ እ
11 ምሀገርክሙ ፡ ንነግፍ ፡ ለክሙ ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ ዘንተ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበት ፡ መንግሥ
12 ተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዐሌክሙ ፡፡=፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ሰዶም ፡ ትኄይስ ፡ በዕለተ ፡ ደይን ፡
13 ወትረክብ ፡ ሣህለ ፡ ፈድፋደ ፡ እምይእቲ ፡ ሀገር ፡፡=፡ አሌ ለኪ ፡ ኮራዚ ፡ አሌ ለኪ ፡ ቤተ ፡ ሳ
ይዳ ፡ ሶበ ፡ በጢሮስ ፡ ወበሲዶና ፡ ተገብረ ፡ ኀይል ፡ ዘተገብረ ፡ በውስቴትክን ፡ ሠቀ ፡ እምለብ
14 ሱ ፡ ወውስተ ፡ ሐመድ ፡ እምነበሩ ፡ ወእምነስሑ ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ ጢሮስ ፡ ወሲዶና ፡
ይኄይሳ ፡ እምኔክን ፡ በዕለተ ፡ ደይን ፡፡=፡

Et dixit ei Dominus Jesus, Nemo est qui apprehendit aratrum, & arat retrò; cui co
rectum est regnum Dei.

CAP. X.

Quomodo designavit Dominus noster alios septuaginta.

ET tunc designavit Dominus noster alios septuaginta, & misit eos binos ante 1
faciem suam in omnes civitates, & regiones quò ituri erant. Et dixit iis Do- 2
minus Jesus, Messis multa, & operarii pauci: rogate igitur Dominum messis ut
adjiciat, & emittat operarios in messem suam. Et abite, ecce ego mitto vos 3
ut agnos *in* medium luporum. Et non portabitis crumenam, neque peram, ne- 4
que calceamenta, neque quidquam; & non salutabitis quenquam in via. Et do- 5
mum quamcunque intraveritis, primùm dicite; Pax huic domui. Et si fuerit 6
ibi filius pacis, requiescet pax vestra super eum: & si non, revertetur pax vestra
super vos. In ea domo manete, edentes & bibentes apud eos; quia convenit 7
merces ei qui servit: & non migrabitis à domo ad domum. Et civitatem 8
quamcunque ingressi fueritis, & exceperint vos, edite quæ apponunt vobis.
Et sanare ægrotos qui *sunt* in ea, & dicite iis; Appropinquavit regnum Dei apud 9
vos. Civitatem autē quamcunque ingressi estis, & non susceperunt vos, exeuntes 10
projicite pulverem pedum vestrorum in plateas ejus, Dicentes; Pulverem 11
vestram quæ adhæsit nobis de civitate vestra, projicimus vobis: sed hoc sci-
tote, quòd appropinquavit regnum Dei super vos. Dico vobis, quòd Sodoma 12
præstantior erit in die judicii, & inveniet misericordiam potiùs quàm hæc civi-
tas. Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida: si in Tyro, & Sidone edita fuisset virtus 13
quæ edita fuit inter vos, sacco se induissent, & in cinere sedissent, & resipuissent.
Veruntamen Tyrus & Sidon potiores erunt vobis in die judicii. 14

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * و رنجوران ايشانرا شفا بخشيد * وبديشان بگوييد * كه ملكوت خدا بر شما نزديك شد *
10 11 * واگر در شهري رويد وشمارا قبول نكنند * در بازار بدر آييد * وبگوييد * اينك * گرد كه
از شهر شما بر پاي ما چسپيك شد * بر شما مي افشانيم * اكنون اين را بدانيد كه
12 ملكوت خدا بر شما نزديك شد * * با شما ميگوييم * دران روز براي سدوم * وعامورا * آسايش
شود * وبراي ان شهر نشود   پنجاه هفت   نفرين شهرهايي كه بمسيح
13 ايمان نياوردند   * وگفت واي بر تو كورزين * واي بر تو بيت صيدا * كه
اگر در صور وصيدا مي شد * اين نيرومنديها كه در شما شد * بر پلاسها وخاكستر
14 توبه مي كردند * * و در روز داوري صور وصيدا را آسايش باشد * وشمارا نشود *

Et ægrotis eorum valetudinem do- 9
nate, & illis dicite; utiq; regnum
Dei vobis propinquum est. Sin autem 10
in civitatem intraveritis, & vos
non exceperint, in forum exeatis, &
dicatis; Ecce, pulverem qui ex ci- 11
vitate vestra pedibus nostris adhæ-
sit, in vos expergimus: Jam hoc
scitote, quòd regnum Dei vobis pro-
pinquum fuit. Vobis dico; In illo 12
die Sodomæ & Gomorrhæ levamen
erit, illi autem civitati non erit.

LVII. Maledictio civitatum, quæ in Christo fidem non habuerunt.

Et dixit; Væ tibi Chorazin, væ ti- 13
bi Bethsaida: quia si in Tyro & Si-
done factæ fuissent hæ virtutes, quæ
in vobis factæ sunt, in ciliciis et ci-
nere pœnitentiam egissent. In die 14
autem judicii Tyro & Sidoni leva-
men erit, & vobis non erit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΛΕ'.

Et tu Capharnaum usque ad cœlum exaltata, usque ad infernum demergêris.
15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ.
Audiens vos, me audit: & *spernens* vos, me spernit: *at me sper-*
16 (λ) Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀ-
nens, spernit *mittentem* me. Reversi sunt autem septuaginta cum
17 θετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ (μ) οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ
gaudio, dicentes; Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine
χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
tuo. Ait *autem* illis; Videbam Satanam, sicut fulgur, de cœlo
18 σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
cadentem. Ecce *do* vobis potestatem calcandi supra serpentes & scor-
19 πεσόντα. Ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
piones, & super omnem virtutem inimici: & nihil vobis *non* noce-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ (ν) ἀδική-
bit. Veruntamen in hoc *ne gaudete*, quia spiritus vobis subjiciuntur:
20 σει. Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται·
gaudete autem *magis*, quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis.
(ξ) χαίρετε δὲ μᾶλλον, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
In ipsa hora exultavit spiritu *Jesus*, & dixit; Con-
21 (ο) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομο-
fiteor tibi, Pater, Domine cœli & terræ, quòd abscondisti hæc à
λογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
sapientibus & prudentibus, & revelâsti ea parvulis. Etiam Pater, quoniã *sic factum est*
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο
beneplacitum ante te. Et *conversus ad discipulos, dixit*; Omnia tradita sunt mihi
εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, Πάντα (π) παρεδόθη μοι 22
à Patre meo: & nemo scit quis sit Filius, *si non* Pater: & quis est
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστιν
Pater, *si non* Filius, & cui voluerit Filius revelare. Et conversus
ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν (ρ) βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς 23
ad discipulos, *privatim* dixit; Beati oculi viden-
πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
tes quæ videtis. Dico enim vobis; Quòd multi prophetæ & reges volue-
τες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέ- 24
runt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non au-
λησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤ-
ΛΕ' dierunt. Et ecce legisperitus quidam surrexit, tentans illum, & di-
κουσαν. Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέ- 25
cens; Magister, quid *faciens* vitam æternam possidebo? Ille *autem*
γων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ 26
dixit ad eum; In lege quid scriptum est? quomodò legis?
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

MS. A. (λ) Ὁ ὑμῶν ἀκούων, (μ) μετὰ χαρᾶς οἱ ἑβδομήκοντα, (ν) ἀδικήσει. (ξ) χαίρετε δὲ ὅτι (ο) Ἐν ταύτῃ (π) μοι παρεδόθη (ρ) βούλεται

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܘܐܢܬܝ ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܬܪܝܡܬܝ. ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ ܬܬܚܬܝܢ܂
16 * ܡܢ ܕܫܡܥ ܠܟܘܢ ܠܝ ܫܡܥ. ܘܡܢ ܕܛܠܡ ܠܟܘܢ ܠܝ ܛܠܡ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܛܠܡ
17 ܛܠܡ ܠܡܢ ܕܫܠܚܢܝ. * ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܫܒܥܝܢ ܕܫܕܪ ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ
18 ܡܪܢ. ܐܦ ܫܐܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܢ ܒܫܡܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܐ ܗܘܝܬ ܠܗ ܠܣܛܢܐ
19 ܕܢܦܠ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܪܩܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܕܬܕܫܘܢ
20 ܚܘܘܬܐ ܘܥܩܪܒܐ. ܘܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܒܥܠܕܒܒܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܗܪܟܘܢ. * ܒܪܡ ܒܗܕܐ
21 ܠܐ ܬܚܕܘܢ ܕܫܐܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܚܕܘ ܕܫܡܗܝܟܘܢ ܐܬܟܬܒܘ ܒܫܡܝܐ. * ܒܗ
ܒܫܥܬܐ ܪܘܙ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ.
ܕܟܣܝܬ ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܣܘܟܠܬܢܐ. ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘܕܐ. ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ
22 ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ. * ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ
ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢܘ ܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. ܘܡܢܘ ܐܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ
23 ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ. * ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܝܢܐ
24 ܕܚܙܝܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܢܒܝܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܠܟܐ ܨܒܘ
ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܠܡܫܡܥ ܡܕܡ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ * ܕܘ * ܕܨܘܡܐ * ܠܗ *
25 * ܘܗܐ ܣܦܪܐ ܚܕ ܩܡ ܕܢܢܣܝܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܐܪܬ.
26 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܒܢܡܘܣܐ ܟܬܝܒ. ܐܝܟܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ.

Et tu, Capharnahum, quæ ad cœlum usque 15
exaltata es, ad inferos usque depriméris.
Qui vos audit, me audit: & qui vos oppri- 16
mit, me opprimit: & qui me opprimit, op-
primit eum qui misit me. Porrò reversi 17
sunt septuaginta illi quos miserat, cum gau-
dio magno, & dicunt ei; Domine noster,
etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomi-
ne tuo. Ipse verò dixit eis, Conspicabar 18
Satanam instar fulguris cadentem è cœlo.
Ecce do vobis potestatem calcandi serpen- 19
tes, & scorpiones, & omnem vim inimici:
& nihil vos lædet. Verùm in hoc ne gau- 20
deatis, quòd dæmonia subjiciuntur vobis: sed
gaudete quòd nomina vestra scripta sint in
cœlis. Eâ ipsâ horâ exultavit Jesus Spiri- 21
tu sanctitatis, & ait; Confiteor tibi, Pa-
ter mi, Domine cœli & terræ, quòd hæc
absconderis à sapientibus, & intelligenti-
bus, & revelaveris ea infantibus: etiam,
Pater mi, quia talis fuit voluntas coram te.
Et conversus ad discipulos suos, dixit eis; 22
Omnia tradita sunt mihi à Patre meo: &
nemo novit quis sit Filius, nisi Pater; &
quis sit Pater, nisi Filius, & si cui voluerit
Filius revelare. Item conversus ad disci- 23
pulos suos seorsim, dixit; Felices oculi qui
vident quod vos videtis. Etenim dico vo- 24
bis, multos prophetas & reges voluisse vi-
dere quod videtis, neque vidisse: & audire
quod auditis, nec audisse.

Ad vesperas dominicæ sextæ Jejunii. 35.

Ecce autem Scriba quidam surrexit ut tenta- 25
ret eum, & ait; Doctor, quid faciam, ut
hæreditate possideam vitam æternam? Ipse 26
verò Jesus dixit ei; In Lege quomodo scri-
ptum est, quomodo legis?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * وتو اي كفرناحوم * كه تا اسمان بلند شدي * تا دوزخ † فرو روي * * هر كه از شما بشنود *
ازمن شنيده باشد * و هر كه شما را ظلم كند * مرا ظلم كرده باشد * و هر مرا ظلم كند *
17 بر فرستاننده من ظلم كرده باشد * * باز آمدند ان هفتاد و دو وبشادماني بزرك * وبدو كفتند
18 خداوند ما ابليسان بنام تو مطيع ما مي باشند * * عيسي بديشان كفت ابليس را ديدم همچون
19 برق از اسمان فرو افتاد * * اينك شمارا فرمان مي دهم * كه بر ماران * وكژدمان * وديكر حشرات †
20 زيانكار و دشمن * پاي بنهيد * وبساويد * كه شمارا كزند † نكنند * * اكنون بدين شاد † مباشيد *
كه ديوان مطيع فرمان شما باشند * الا شاد † شويد * كه نامهاء شما در اسمان نبشته شدند *
21 * دران ساعت بروح القدس عيسي مناجات كرد * وكفت * اعتراف ميكنم مر
ترا اي پدرم * خداوند اسمان * و زمين * كه اينهارا از حكيمان وخردمندان * پوشيده
داشتي * وبراي بچكان * و كودكان آشكارا كردي اري پدرم ارادت † پيش
22 تو چنين بود * * اشارت بسوء شاكردان † كرد * و كفت هر چيزي † از پدرم بمن سپارده شد *
وكسي نداند * پسر كيست مكر پدر ونه پدر مكر پسر * وبراي هر كه خواهد پسر آشكارا كند *

Et tu O Caphar-nahum, quæ ad cælum elata es, usque ad infernum pessum ibis. 15 *Quicunque vos audierit, me audivit; & qui vos injuriâ affecerit, me injuriâ affecit: & quisquis me injuriâ affecerit, in eum qui misit me injuriam fecit.* 16 *Reversi sunt autem illi septuaginta & duo, idq; cum lætitia magna, & ei dixerunt; Domine noster, diaboli in nomine tuo nobis obsequuntur.* 17 *Jesus illis dixit; Diabolum vidi, instar fulguris de cælo decidentem.* 18 *Ecce vobis authoritatem do, ut serpentibus, & scorpiis, & aliis animalculis nocivis & infensis, pedes imponatis, & conteratis, ne vobis lædant.* 19 *In hoc autem ne lætemini, quòd dæmones imperio vestro pareant: sed læti estote, quòd nomina vestra in cælo scripta sint.* 20 *In illa hora cum Spiritu sancto Jesus collocutus est, ac dixit; Confiteor tibi, O pater mi, Domine cæli ac terræ, quòd hæc à sapientibus & prudentibus abscondisti, et infantibus et puerulis declarâsti: etiam, Pater mi, voluntas apud te ita fuit.* 21 *Et annuens discipulis dixit;* 22 *Omnis res à Patre meo mihi tradita est: & nemo novit quis sit Filius, nisi Pater; nec quis sit Pater, nisi Filius: cuicunque autem vult Filius, revelat.*

Versio VULGATA LATINA.

15
16 Et tu Capharnaum usque ad cœlum exaltata, usque ad infernum demergêris. Qui
vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, sper-
17 nit eum, qui misit me. Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio, dicen-
18 tes; Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis; Vi-
19 debam satanam sicut fulgur de cœlo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem cal-
candi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici: & nihil
20 vobis nocebit. Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subjiciun-
21 tur: gaudete autem, quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis. In ipsa hora ex-
ultavit Spiritu sancto, & dixit; Confiteor tibi pater, Domine cœli & terræ, quòd
abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & revelâsti ea parvulis. Etiam, Pa-
ter: quoniam sic placuit ante te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Et 22
nemo scit qui sit Filius, nisi Pater; & quis sit Pater, nisi Filius, & cui voluerit
Filius revelare. Et conversus ad discipulos suos, dixit; Beati oculi, qui vident 23
quæ vos videtis. Dico enim vobis; Quòd multi prophetæ & reges voluerunt vi- 24
dere quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt.
Et ecce quidam Legisperitus surrexit tentans illum, & dicens; Magister, quid fa- 25
ciendo vitam æternam possidebo? At ille dixit ad eum; In lege quid scriptum est? 26
quomodo legis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وانت ايضا يا كفرناحوم الذي ارتفعت الي السماء سوف تهبط الي الجحيم * من سمع منكم
16 فقد سمع مني ومن جحدكم فقد جحدني * ومن جحدني فقد جحد الذي ارسلني * فرجع اليه 17
السبعون بفرح قايلين يا رب والشياطين ايضا تخضع لنا باسمك * فقال لهم قد رايت الشيطان 18
قد سقط من السماء مثل البرق * الفصل التاسع والثلثون *

Et tu etiam, ô Capharnahum, quæ te exaltâsti usque ad cœlum, cades in infernum. 15
Qui audit vos, audit me: & qui negat vos, me negat: & qui negat me, negat illum qui misit me. 16
Et reversi sunt ad eum septuaginta cum gaudio, dicentes; Domine, dæmonia quoque subjiciuntur nobis in nomine tuo. 17
Ait illis, Jam vidi dæmonium cecidisse de cœlo sicut fulgur. 18

Sectio trigesima nona.

* وها انا قد اعطيتكم سلطانا لتدوسوا الحيات والعقارب وكل قوة العدو ولا يضركم شي * 19
* لكن لا تفرحوا بهذا ان الارواح تخضع لكم لكن افرحوا لان اسماكم مكتوبة في السموات * 20
* وفي تلك الساعة تهلل يسوع بالروح * وقال اعترف لك يا ابه رب السماء والارض * لانك اخفيت 21
هذه عن الحكماء والفهماء واظهرتها للاطفال * نعم يا ابه ان هذه المسرة كانت امامك * ثم
التفت الي تلاميذه وقال * كل شي قد دفع الي من ابي * فليس احد يعرف من هو الابن الا 22
الاب ولا من هو الاب الا الابن * ولمن يشا الابن ان يظهر له * ثم عاد الي تلاميذه خاصة وقال 23
طوبي للعيون التي تري ما رايتم * اقول لكم ان انبياء كثيرين وملوكا اشتهوا ان ينظروا ما 24
نظرتم فلم ينظروا وان يسمعوا ما سمعتم فلم يسمعوا * الفصل الاربعون *

Et ecce ego dedi vobis potestatem calcandi serpentes & scorpiones, & omnem virtutem inimici: & non nocebit vobis quicquam. 19
Veruntamen ne gaudeatis in hoc quòd spiritus subjiciuntur vobis, sed gaudete quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis. 20
Et in illa hora jubilavit Jesus spiritu, & dixit; Confiteor tibi, Pater mi, Domine cœli & terræ, quòd absconderis hæc à sapientibus & prudentibus, & revelaveris ea parvulis. Bene, Pater mi, hoc enim est beneplacitum coram te. Deinde conversus est ad discipulos suos, & 21
ait; Omnis res jam tradita est mihi à Patre meo: nam nemo scit quis sit Filius, nisi Pater: neque quis sit Pater nisi Filius: & cui vult Filius revelare. 22
Tum vertit se ad discipulos suos peculiariter, & dixit; Beati oculi qui vident ea quæ vidistis. 23
Dico vobis, quòd prophetæ multi & reges desideraverunt videre quæ vidistis, & non viderunt: & audire quæ audistis, & non audierunt. 24

Sectio quadragesima.

25 * واذا بناموسي قام ليجربه فقال يا معلم ماذا اصنع لارث حياة الابد * فقال ما هو
26 مكتوب في الشريعة وكيف تقرا *

Et ecce quidam legis peritus surrexit ad tentandum eum, & dixit; Magister, quid faciam ut hæres fiam vitæ æternæ? 25
Ait, Quid est scriptum in lege? & quomodo legis? 26

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወአንቲኒ፡ ቀፍረናሖም ፡ መሰልኪኑ ፡ እስከ፡ ሰማይ፡ ትትሌዓሊ፡ እስከ፡ ሲኦል፡ ትወር
16 ዲ፡፡ ዘኪያክሙ፡ሰምዐ፡ኪያየ፡ሰምዐ፡፡ወዘሰክሙ፡አበየ፡ሊተ፡አበየ፡ወዘሊተ፡አ
17 በየ፡አበዮ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡ወዘኪያየ፡ሰምዐ፡ሰምዖ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡፡ ወተመይጡ፡እልክ
ቱ፡ ሰብዓ፡እንዘ፡ይትፌሥሑ፡ ወይብሉ፡ እግዚኦ፡ አጋንንትኒ፡ይትኤዘዙ፡ ለነ፡ በስም
18 ከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ርኢክዎ፡ ለሰይጣን፡ ከመ፡ መብረቅ ፡ ወድቀ ፡ እምሰማይ፡፡
19 ወነሁ፡ ወሀብኩክሙ፡ሥልጣነ፡ትኪዱ፡ዲበ፡ ዓቃርብት፡ ወሰዐለ፡ አራዊተ፡ ምድር ፡ ወዲ
20 በ፡ኵሉ፡ኀይለ፡ጸላኢ፡ወአልቦ፡ ዘይነክየክሙ፡፡ ወበዝንቱ፡ በዝሰ፡ኢትትፌሥሑ፡
እስመ፡አጋንንት፡ይገንዩ፡ለክሙ፡ ተፈሥሑ፡ ባሕቱ፡ እስተጽሕፈ፡ አስማቲክሙ፡ በሰማ
21 ያት፡፡ ወበይእቲ፡ ሰዓት፡ ተፈሥሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወይቤ፡
ኣአምነከ፡ አብ፡ እግዚኦ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ዘኀባእከ፡ ለዝንቱ፡ ለምጡቢባን፡ ወሰባ
ዊያን፡ወከሠትኮ፡ለሕፃናት፡እወ፡አባ፡እስመ፡ከማሁ፡ኮነ፡ሥምረትከ፡በቅድሜከ፡፡
22 ኵሉ፡ ተውህበ፡ ሊተ፡ እምኀበ፡ አቡየ፡ ወአልቦ፡ ዘያአምሮ፡ለወልድ፡ዘእንበለ፡አብ፡
ወመኑ፡ ውእቱ፡ አብ፡ አልቦ ፡ ዘያአምሮ ፡ ሰአብ ፡ ዘእንበለ ፡ ወልድ፡ ወለዘ፡ ፈቀደ፡
23 ወልድ፡ ይክሥት ፡ ሎቱ፡፡ ወተመይጦ ፡ ወይቤሎሙ፡ ለአርደኢሁ ፡ እንተ ፡ ባሕ
24 ቲቶሙ፡ብፁዓት፡አዕይንት፡እለ፡ይሬእያ፡ዘትሬእዩ፡አንትሙ፡፡ እብለክሙ፡ከመ፡
ብዙኃን፡ ነቢያት ፡ ወነገሥት ፡ ፈቀዱ፡ ይርአዩ ፡ ዘትሬእዩ ፡ አንትሙ ፡ ወኢርአዩ፡ ወ
ይስምዑ ፡ ዘትሰምዑ ፡ አንትሙ ፡ ወኢሰምዑ፡፡

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተሰአሉ ፡ ጸሐፊ ፡ ሃገር፡፡

25 ወእምዝ፡ ተንሥአ፡ አሐዱ፡ ጸሐፊ፡ሀገር፡ ያመክሮ፡ ወይቤሎ፡ሊቀ፡ ምንተ፡ ገቢርየ፡
26 ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡ እወርስ፡፡ ወይቤሎ ፡ ውስተ ፡ ኦሪትከ ፡ ምንት፡ ጽሑፍ፡
ወእፎ ፡ ታነብብ፡፡

Et tu Capernaum, existimâstine usque *ad* cœlum exaltari? usque *ad* infernum 15
descendes. Qui vos audivit, me audivit; & qui vos sprevit, me sprevit; & qui 16
me sprevit, sprevit eum qui misit me: & qui me audivit, audivit eum qui misit
me. Et reversi sunt illi septuaginta, gaudentes, & dicentes; Domine, dæmones 17
etiam subjiciuntur nobis in nomine tuo. Et dixit iis, Vidi Satanam, ut fulgur, è 18
cœlo cadentem. Et ecce dedi vobis potestatem, ut calcetis super scorpiones, 19
& super serpentes, & super omnem vim inimici: & nihil est quod nocebit vo-
bis. Veruntamen in hoc ne gaudeatis, quia dæmones subjiciuntur vobis: gaude- 20
te autem quia scripta sunt nomina vestra in cœlis. Et in hac hora gavisus est 21
Dominus Jesus in Spiritu sancto, & dixit; Confiteor tibi pater, Domine cœli &
terræ, quòd abscondisti hoc à sapientibus, & prudentibus, & revelâsti illud par-
vulis: etiam Pater, quia ita fuit voluntas tua in conspectu tuo. Universa 22
data sunt mihi à Patre meo: & nemo est qui noscit Filium, nisi Pater; & quis sit
Pater, nemo est qui noscit [Patrem] nisi Filius, & cuicunque voluerit Filius reve-
lare ei. Et conversus fuit, & dixit discipulis suis seorsum; Beati oculi qui vi- 23
dent, quæ videtis vos. Dico vobis, quòd multi prophetæ & reges deside- 24
verunt videre quæ videtis vos, & non viderunt: & audire quæ auditis vos, &
non audierunt.

De eo quòd interrogat eum scriba civitatis.

Et tunc surrexit quidam scriba civitatis tentare eum, & dicebat ei; Magister, 25
quid faciens vitam æternam possidebo? Et dixit ei, In lege tua quid scriptum 26
est, & quomodo legis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وباز روي خود سوي شاكردان خود تنها نهاد * وكفت خنك چشمهايي * كه 23
ديد انچ شما ديديد * * اكنون بشما مي كويم * كه بسيار پيغمبران و بزركان * 24
وملكان * خواستند كه بينند انچ شما ديديد * ونديدند * وشنوند * انچ شما شنيديد *
ونشنيدند پنجاه هشت پرسيدن معتزلي از براي زندكاني جاويد
* وقتي نويسنده * از براي آزمايش * از عيسي † سوال كرد كه اي معلم چكنم 25
كه زندكاني جاويد مرا باشد * * عيسي بدو كفت * در ناموس چكونه نبشته شدست 26
و چكونه خواني *

Et rursus vultum suum in discipulos suos seorsum defixit, & dixit; Beati oculi qui vident, id quod vos videtis. 23
Jam vobis dico, quòd multi prophetæ, & magnates, & reges, desiderârunt ut viderent id quod vos videtis, & non viderunt: & audirent id quòd vos auditis, & non audiverunt. 24

LVIII. Quæstio Pharisæi de vitâ æternâ.

Tunc Scriba quidam tentandi gratiâ à Jesu sciscitatus est, inquiens; O præceptor, quid faciam ut vita æterna mihi sit? 25
Jesus ei dixit; In lege quomodo scriptum est? & quomodo legis? 26

Ille autē respondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex
27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ
tota anima tua, & ex tota fortitudine tua, & ex omni cogitatione tua: & proxi-
ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησί-
mū tuum sicut teipsum. Dixit autem illi; Rectè respondisti: hoc fac, & vives.
28 ον σου (σ) ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.
Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum; Et quis est meus proximus?
29 Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ρκβ
Suscipiens autem Jesus, dixit; Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Je-
30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱε- Λϛ
richo, & latronibus incidit: Qui etiam exuentes eum, & plagas imponentes abierunt,
ριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον,
relinquentes semivivum existentem. Secundùm sortem autem sacerdos quidam descendit in
31 ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν
via illa: & videns illum, præterivit. Similiter autē & Levita, factus secundùm
32 τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ
locum, veniens & videns, pertransiit. Samaritanus autem quidā iter faciens, venit secus
33 τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ (τ) ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ'
eum, & videns eū, misericordia commotꝰ est. Et accedens alligavit vulnera ejus, in-
34 αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη. Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπι-
fundēs oleum & vinū: ascendere faciens autē illū in proprium jumentum, duxit illum in diver-
χέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς παν-
sorium, & curam egit ejus. Et in crastinū exiens, ejiciens duos denarios dedit
δοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ (υ) ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε 35
stabulario, & ait illi; Curam habe illius, & quodcunque adinsumpseris, ego in
τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν
redire me, reddam tibi. Quis igitur horum trium videtur tibi proxi-
τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν (φ) δοκεῖ σοι πλησί- 36
mus fuisse incidentis in latrones? Ille autē dixit; Faciēs misericordiam
ον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος 37
cum illo. Ait ergò illi Jesus; Vade, & tu fac similiter. Factum est autē
ΛΖ' μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. Ἐγένετο δὲ 38
in ire eos, & ipse intravit in vicum quendam: mulier autē quedā nomine
ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι
Martha, excepit illum in domū suam. Et huic erat soror vocata Ma-
Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μα- 39
ria, quæ etiam sedens secus pedes Jesu, audiebat verbum illius. At
ρία, ἣ καὶ (χ) παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ 40
Martha distrahebatur circa multum ministerium: stans autem ait; Domine, non curæ est tibi quòd
Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι
soror mea solam me reliquit ministrare? dic ergò illi ut mihi simul suscipiat.
ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
Respondens autem dixit illi Jesus; Martha, Martha, solicita es, & turbaris circa multa.
Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά. 41

MS. A. (σ) ὡς ἑαυτόν. (τ) ἰδὼν αὐτ. (υ) ἐπὶ τὴν αὔριον (φ) πλησίον δοκεῖ σοι (χ) παρακαθεσθεῖσα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ
28 ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. ܘܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܪܝܨܐܝܬ
29 ܐܡܪܬ. ܗܕܐ ܥܒܕ ܘܬܚܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܨܒܐ ܠܡܙܕܕܩܘ ܢܦܫܗ ܐܡܪ ܠܗ. ܘܡܢܘ ܩܪܝܒܝ.
30 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܚܬ ܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܘܢܦܠܘ ܥܠܘܗܝ
ܠܓܝܣܐ. ܘܫܠܚܘܗܝ ܘܡܚܘܗܝ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܟܕ ܩܠܝܠ ܩܢܝܐ ܒܗ ܢܦܫܐ. ܘܐܙܠܘ.
31 32 * ܘܐܪܥ ܟܗܢܐ ܚܕ ܢܚܬ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܐ ܗܝ. ܘܚܙܝܗܝ ܘܥܒܪ. * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܠܘܝܐ. ܐܬܐ
33 ܡܛܐ ܠܗܝ ܕܘܟܬܐ. ܘܚܙܝܗܝ ܘܥܒܪ. * ܐܢܫ ܕܝܢ ܫܡܪܝܐ ܟܕ ܪܕܐ ܗܘܐ. ܐܬܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
34 ܗܘܐ. ܘܚܙܝܗܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. * ܘܩܪܒ ܘܥܨܒ ܡܚܘܬܗ. ܘܐܪܡܝ ܥܠܝܗܝܢ ܚܡܪܐ
35 ܘܡܫܚܐ. ܘܐܪܟܒܗ ܥܠ ܚܡܪܗ. ܘܐܝܬܝܗ ܠܦܘܢܕܩܐ. ܘܐܬܒܛܠ ܠܗ ܒܕܘܒܪܗ. * ܘܠܨܦܪܗ
ܕܝܘܡܐ. ܐܦܩ ܬܪܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܝܗܒ ܠܦܘܢܕܩܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܒܛܠ ܒܗ. ܘܐܢ ܡܕܡ ܬܘܣܦ
36 ܐܦܩ. ܡܐ ܕܗܦܟ ܐܢܐ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. * ܡܢܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܠܬܐ. ܡܬܚܙܐ ܠܟ
37 ܕܗܘܐ ܩܪܝܒܐ ܠܗܘ ܕܢܦܠ ܒܐܝܕܝ ܓܝܣܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܗܘ ܕܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܙܠ ܐܦ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܗܟܢܐ. * ܩܪܝܢܐ ܠܥܘܗܕܢܐ ܕܢܫܐ ܩܕܝܫܬܐ * ܠܘ *
38 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܒܐܘܪܚܐ ܥܠ ܠܚܕܐ ܩܪܝܬܐ. ܘܐܢܬܬܐ ܕܫܡܗ ܡܪܬܐ ܩܒܠܬܗ
39 ܒܒܝܬܗ. * ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ ܚܬܐ ܕܫܡܗ ܡܪܝܡ. ܘܐܬܬ ܝܬܒܬ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ
40 ܕܡܪܢ. ܘܫܡܥܐ ܗܘܬ ܡܠܘܗܝ. * ܡܪܬܐ ܕܝܢ ܡܫܬܪܝܐ ܗܘܬ ܒܬܫܡܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ.
ܘܐܬܬ ܐܡܪܐ ܠܗ. ܡܪܝ. ܠܐ ܒܛܝܠ ܠܟ ܕܚܬܝ ܫܒܩܬܢܝ ܒܠܚܘܕܝ ܠܡܫܡܫܘ. ܐܡܪ ܠܗ
41 ܕܬܥܕܪܢܝ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܬܐ ܡܪܬܐ. ܝܨܝܦܐ ܐܢܬܝ ܘܫܓܝܫܐ ܥܠ ܣܓܝܐܬܐ.

Et respondit & dixit ei; Diliges Dominum 27
Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
anima tua, & ex totis viribus tuis, & ex tota
mente tua: & proximum tuum sicut teipsum.
Dixit ei Jesus, Rectè dixisti: hoc age, & vi- 28
ves. Ille autem quum vellet justificare semet- 29
ipsum, dixit ei; Ecquis est proximus meus?
Subdit ei Jesus, Vir quidam descendebat ab 30
Jerusalem in Jericho; & irruerunt in eum
latrones, & expoliârunt eum, vulnerâruntque; & missum eum fecerunt quum vix subsisteret in eo anima: atque abiêre. Accidit 31
autem ut sacerdos quidam descenderet per
illam viam; & vidit eum, ac præteriit. Simi- 32
liter & Levita veniens accessit ad illum locum; & vidit eum, ac præteriit. Quidam au- 33
tem Samaritanus, quum iter faceret, venit
quò loci erat; viditque eum, & misertus est
ejus. Accessit itaque, & obligavit vulnera 34
ejus; infuditque in ea vinum & oleum: ac
imposuit eum asino suo, & adduxit in diversorium, & ejus curam egit. Manè autem diei 35
proferens duos denarios, dedit hospiti; & dixit ei, Curam illius age: & siquid suprà impenderis, quum revertar, ego reddam tibi.
Quis igitur horum trium videtur tibi proxi- 36
mus fuisse illi qui incidit in manus latronum?
Ille verò dixit, Is qui misertus est ejus. Sub- 37
dit ei Jesus; Abi, & tu fac similiter.

Lectio in commemorationem mulierum sanctarum. 36.

Et factum est quum ipsi iter facerent ut in- 38
troierit in vicum quendam, & mulier Martha nomine exceperit eum domi suæ. Erat 39
autem ei soror nomine Maria, quæ veniens
consedit ad pedes Domini nostri, & audiebat sermones ejus. Martha autem anxia erat 40
in multo ministerio: & veniens dixit ei;
Dñe mi, non est tibi curæ quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic ei opem mihi
ferat. Respondit Jesus, & dixit ei; Martha, 41
Martha, solicita es & inquieta circa plurima.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * نویسنك بدو جواب داد وكفت • خداوند وخداي ترا دوست دار • از همه دل خود و از همه
جان خود • و از همه قوت خود • و از همه اندیشهٔ خود • و یار خودرا همچو † جان خود دوست
28 29 دار • * عیسي بدو كفت راست كفتي این را بكن • زنده شدي • * او چون مي خواست كه
30 نفس خودرا بلاباند • بعیسي كفت كیست یار من • * عیسي بدو كفت كه مردي از
اورشلیم تا اریحو فرود آمد • حرامیان بروي افتادند • و اورا برهنه كردند • و زدند • و بحال
31 مرك انداختند • چنانك اندكي جان † درو مانده بود ورفتند • * یك كوهین دران راه مي
32 33 كذشت • اورا دید رها كرد • و رفت • * و اینچنین لیوي † نیز بدو رسید وكذشت • * بعد از
34 ایشان یكي از سامریان انجا رسید • اورا افتاده دید • برو رحمت كرد • * وپیش او آمد • و زخمهاء
اورا بست • و شراب • و روغن • بر زخمش نهاد • و بر خر خود نشاند • و در كاروانسرایش در آورد •
35 غمخوارکي او كرد • * صباح دوم روز • دو دینار بدر اورد • وبكاروانسرادار داد • و كفت
36 انچ اورا دربایست باشد بدو ده • و اكر چیزي افزونتر † باید من بتو بدهم • * اكنون
ازین سه † كس كه نام بردیم • كدامین صواب كرده باشد • بدین مرد حرامي زده •

Scriba ei responsum dedit ac dixit; 27
Dominum ac Deum tuum diligas ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, & ex tota virtute tua, & ex tota cogitatione tua: & proximum tuum veluti teipsum charum habeas. Je- 28
sus ei dixit; Rectum dixisti: hoc fac, & vives. Ille, cùm vellet sese 29
prædicare, Jesu dixit; Quis est proximus meus? Jesus ei dixit; Vir 30
quidam ab Hierosolyma in Hiericho descendit, in quem latrones inciderunt, & nudatum cæsumque in statum mortis adegerunt, adeò ut parum animæ in eo remaneret, & abierunt.
Sacerdos quidam per illam viam 31
præteriit, eumque visum omisit, & abiit. Et similiter Levita etiam ad 32
eum accessit, & præteriit. Post eos 33
quidam ex Samaritanis illuc perveniens eum jacentem vidit, & ejus misertus est. Et ad eum accessit, & 34
vulnera ejus obligavit, & vinum & oleum vulneri ejus indidit: & asino suo impositum in diversorium suum adduxit, & ejus curam egit. Manè secundi diei duos de- 35
narios depromsit, & pandocheo dedit, & dixit; Id quod opus ei fuerit, illi dato, & si quid amplius requisitum erit, tibi dabo.
Jam ex his tribus hominibus 36
quos nominavimus, quis rectum fecit ei homini à latronibus percusso?

Versio VULGATA LATINA.

27 Ille respondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
28 anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sic-
ut teipsum. Dixitq; illi; Rectè respondisti: hoc fac, & vives. Ille autem volens justi-
29 ficare seipsum, dixit ad Jesum; Et quis est meus proximus? Suscipiens autem Jesus,
30 dixit; Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, & incidit in latrones, qui
etiam despoliaverunt eum: & plagis impositis abierunt, semivivo relicto. Accidit
31 autem ut sacerdos quidam descenderet eâdem viâ: & viso illo præterivit. Similiter
32 & Levita, cùm esset secus locum, & videret eum, pertransiit: Samaritanus autem qui-
33 dam iter faciens, venit secus eum: & videns eum, misericordiâ motus est. Et appro-
34 pians alligavit vulnera ejus, infundens oleum, & vinum: & imponens illum in jumen-
tũ suũ, duxit in stabulũ, & curã ej' egit. Et alterâ die protulit duos denarios, & de- 35
dit stabulario, & ait; Curã illi' habe: & quodcunq; supererogaveris, ego cùm redie-
ro reddã tibi. Quis horũ triũ videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latro- 36
nes? At ille dixit; Qui fecit misericordiã in illũ. Et ait illi Jesus; Vade, & tu fac si- 37
militer. Factũ est autẽ, dum irẽt, & ipse intravit in quoddã castellũ: & mulier quæ- 38
dã Martha nomine, excepit illũ in domũ suã: Et huic erat soror nomine Maria, quæ 39
etiã sedẽs sec' pedes Dñi, audiebat verbũ illi'. Martha autẽ satagebat circa frequẽs 40
ministerium: quæ stetit, & ait; Domine, non est tibi curæ, quòd soror mea reli-
quit me solam ministrare? dic ergò illi, ut me adjuvet. Et respondens dixit illi 41
Dominus; Martha, Martha, solicita es, & turbaris erga plurima.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 فاجابه قايلا تحب الرب الهك من كل قلبك ومن كل نفسك ومن كل قوتك ومن كل نيتك *
28 وقريبك مثل نفسك * فقال له يسوع بالصواب اجبت افعل هذا فتحيا * فاراد ان يزكي
29 نفسه فقال ليسوع ومن هو قريبي * فاجابه يسوع قايلا رجل كان نازلا من يروشليم الى اريحا 30
31 فوقع بين اللصوص فسلبوه وجرحوه ومضوا وتركوه قريب الموت * واتفق ان كاهنا كان نازلا
32 في تلك الطريق فابصره وجاز * وكذلك لاوي جاء الى المكان وابصره وجاز * وان سامريا جاز به
33
34 فلما راه تحنن عليه * ودنا منه وضمد جراحه وصب عليها زيتا وخمرا وحمله على دابته
35 وجاء به الى الفندق وعني بامره * وفي الغد اخرج دينارين اعطاهما لصاحب الفندق وقال له
36 اهتم به تحنن فان انفقت عليه اكثر مهما دفعت لك عند عودتي * فمن من الثلاثة
37 تظن انه قد صار قريبا للذي وقع بين اللصوص * فقال له الذي صنع معه رحمة فقال
له يسوع اذهب انت وافعل هكذي * الفصل الحادي والاربعون *
38 وفيما هم يسيرون دخل قرية فقبلته امراة في بيتها اسمها مرتا * وكانت لها اخت تدعى
39
40 مريم جلست عند قدمي الرب تسمع كلامه * ومرتا كانت تجتهد تخدم كثيرا فقامت وقالت
41 يا رب اما يعنيك امري ان اختي تركتني اخدم وحدي فقل لها تعينني * اجابها يسوع
وقايلا مرتا مرتا انك تجتهدي مهتمة في امور كثيرة *

Respondit ei, dicens; Diliges Dominum 27
Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
anima tua, & ex tota virtute tua, & ex
tota mente tua: & proximum tuum sicut
te ipsum. Et dixit illi Jesus; Rectè re- 28
spondisti: fac hoc, & vives. Voluit autem 29
justificare seipsum, & dixit ad Jesum;
Et quis est proximus meus? Respondit ei 30
Jesus, dicens; Homo quidam erat descen-
dens ab Jerusalem in Jericho, & incidit
inter latrones, & despoliaverunt eum, &
vulneraverunt eum; & abierunt, & re-
liquerunt illum propinquum morti. Et 31
accidit ut sacerdos, qui descendebat per
illam viam, vidisset illũ, & prætermisisset.
Et similiter Levita quidam venit in lo- 32
cum, & vidit illum, & pertransiit. Et ve- 33
rò Samaritanus quidam transiit secus il-
lum, & cùm vidisset eum, misertus est
ipsius. Et accessit ad illum, & alligavit 34
vulnera ejus, & fudit super ea oleum &
vinum: & imposuit eum super jumentum
suum, & duxit illum in diversorium, &
suscepit curam illius. Et postridie protu- 35
lit duos denarios, & dedit eos domino di-
versorii, & ait illi; Curam illius habeto
his duobus: & si expenderis pro eo plus
istis duobus, dabo tibi ad reditum meum.
Quem ergò ex tribus putas factum fuisse 36
proximum illi qui cecidit inter latrones?
Ait illi; Qui fecit in illum misericordi- 37
am. Dixit illi Jesus; Vade tu, et fac
similiter.

Sectio quadragesima prima.

Et dum ipsi ambularent, intravit in quod- 38
dam castellum, et excepit illum mulier in
domum suam, cujus nomen Martha. Et 39
erat ei soror, quæ vocabatur Maria, quæ
sedit secus pedes Domini, auditura ver-
bum ejus. Martha autem erat anxia, 40
ministrans plurimum. Et stetit, ac dixit;
Domine, nónne gravat te res mea, quòd
soror mea reliquerit me ministrare solã?
Dic igitur illi ut adjuvet me. Respondit 41
ei Jesus, dicens; Martha, Martha, tu qui-
dem anxia et solicita es in rebus multis;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 ወአውሥአ፡ ወይቤሎ፡ አፍቅር፡ ለእግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ በኵሉ፡ ልብከ፡ ወበ
28 ኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ኃይልከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊናከ፡ ወአፍቅር፡ቢጸከ፡ከመ፡ነፍስ
ከ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሠናየ፡ ትቤ፡ከማሁኬ፡ ግበር፡ወተሐዩ፡፡ ወይ
29 ቤሎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ዘኬ፡ፈቀደ፡ያፈድፍድ፡ጸዲቀ፡ወመኑ፡ እሙንቱ፡ቢጽየ፡፡
በእንተ፡ ዘዘበጥዎ፡ ፈያት፡፡
30 ወተሰጥዎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ይሐውር፡እምኢየሩሳሌም፡
31 ለኢያሪሖ፡ ወረከብዎ፡ፈያት፡ ወዘበጥዎ፡ወሰለብዎ፡ወኃለፉ፡ ወገደፍዎ፡በድኖ፡፡ ወ
32 ተደደቀ፡አሐዱ፡ካህን፡እንዘ፡ይወርድ፡ይእተ፡ፍኖተ፡ወረከቦ፡ወኃለፈ፡፡ ወከማሁ፡
33 ሌዋዊ፡ረከቦ፡በውእቱ፡ ክሙ፡ገጽ፡ ወርእዮ፡ወኃለፈ፡፡ ወረከበ፡ለአሐዱ፡ሰማሪዊ፡
34 እንዘ፡የሐውር፡ይረድ፡ ኢያሃ፡ ፍኖተ፡ ርእዮ፡ ወምሕሮ፡፡ ወቀርበ፡ኀቤሁ፡ ወሶጠ፡
ወይነ፡ ወቅብአ፡ ላዕሌሁ፡ ውስተ፡ቍስሉ፡ ወጸዓኖ፡ ዲበ፡ አድጉ፡ወወሰዶ፡ኀበ፡ዓቃቤ፡
35 ነግድ፡ ከመ፡ ይፈውሶ፡፡ ወበሳኒታ፡ አውፅአ፡ ክልኤተ፡ዲናረ፡ ወወሀቦ፡ ለዓቃቤ፡ነግ
ድ፡ እንዘ፡ ይብሎ፡ ፈውሶ፡ ሊተ፡ወአነ፡ እፈድየከ፡ኵሎ፡ ዘአስተወፃእከ፡ላዕሌሁ፡እ
36 ፈድየከ፡ አነ፡ ገቢእየ፡፡ መኑ፡ እንከ፡ እምእሉ፡ ሠለስቱ፡ ዘይከውኖ፡ቢጾ፡ለዘ፡
37 ዘበጥዎ፡ ፈያት፡፡ ወይቤ፡ዘገብረ፡ምሕረተ፡ላዕሌሁ፡፡ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
ሑርኬ፡ አንተሂ፡ ግበር፡ከማሁ፡፡ በእንተ፡ ማርያ፡ ወማርታ፡፡
38 ወእምዝ፡ ሐዊሮሙ፡ ቦኡ፡ሀገረ፡ሃገረ፡ ወተቀበለቶ፡አሐቲ፡ ብእሲት፡በቤታ፡ እንተ፡
39 ስማ፡ማርታ፡፡ ወስመ፡ እኅታ፡ማርያ፡ እንተ፡ነበረት፡ኀበ፡እገሪሁ፡ለእግዚእነ፡ወሰም
40 ዐቶ፡ቃሎ፡፡ ወማርታሰ፡ትሠርሕ፡በአስተደልዎ፡ብዙኅ፡ወቆመት፡ ወትቤሎ፡ እግዚእ
41 የ፡ኢያጸህቀከኑ፡ዘተኀድገኒ፡እኅትየ፡ባሕቲትየ፡አስተደሉ፡በሎ፡ታርድአኒ፡፡ ወአው
ሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤላ፡ማርታ፡ማርታ፡ትሠርሒ፡ ወብዙኀ፡ተስተደልዊ፡፡

Et respondit ei, & dixit ei; Dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & 27
in tota anima tua, & in tota virtute tua, & in tota cogitatione tua: & dilige pro-
ximum tuum sicut teipsum. Et dixit ei Dñs Jesus; Bene dicis: sic igitur fac, & 28
vives. Et dixit Dño Jesu ille volens magis justificari, Et quinam sunt proximi 29
mei? *De eo quem latrones vulnerârunt.*
Et respondit ei Dominus Jesus, & dixit ei; Quidam homo ibat ab Hierusalem ad 30
Hiericho, & invenerunt eum latrones, & vulnerârunt eum & despoliaverunt eũ,
& abierunt, & reliquerunt ei corpus suum. Et accidit, quidam sacerdos dum de- 31
scenderet per istam viam, vidit eum, & præterivit. Et similiter Levita invenit 32
eum in eodemmet habitu, & vidit eum, & præteriit. Et contigit, quidam Sama- 33
ritanus iter faciens, descendit *per* eandem viam: viditque eum, & misertus est
ejus: Et accessit ad eum, & infudit vinum & oleum super eum in vulnera ejus, & 34
imposuit eum super asinũ suum, & duxit eum ad custodem peregrinorũ, ut sanaret
eum. Et alterâ die eduxit duos denarios, & dedit eũ custodi peregrinorũ, dicens 35
ei; Sanato eum mihi, & ego retribuam tibi totum quod erogaveris super eum, re-
tribuã *dico* tibi ego, quum rediero. Quis igitur ex his tribus *est*, qui est proximus 36
ei quem vulnerârunt latrones? Et dixit ei; Qui fecit misericordiã super eum. Et 37
dixit ei Dñs Jesus; Vade igitur, tu etiã fac similiter. *De Maria & Martha.*
Et tunc proficiscentes ingressi sunt *in* quandam civitatẽ, & excepit eum quædam 38
mulier in domum suam, cujus nomen *erat* Martha. Et nomen sororis ejus Maria, 39
quæ sedit ad pedes Domini nostri, & audivit sermonem ipsius. Et Martha labo- 40
rabat, præparando ei multa: & stetit, & dixit ei; Domine mi, nónne est *tibi* curæ,
quòd reliquit me soror mea solam, ut præparem? dic ei ut adjuvet me. Et respon- 41
dit Dominus Jesus, & dixit ei; Martha, Martha, laboras, & multum præparas:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * اوگفت آنك بروي رحمت كرد * عيسي بدو گفت برو تو نيز اينچنين كن

بنجاه نه مهماني كردن مريم ومرتا مسيح را

38 * ودر راه كه مي رفتند * امدند در دهي رفي * نامش مرتا * مسيح را در خانه خود قبول كرد *
39 * ومرتا را خواهري بود نامش مريم * آمد پيش پاي خداوند ما نشست * وسخنهاء اورا مي
40 شنيد * ومرتا در ترتيب اش ومهماني كردن مشغول بود * ورحمت مي كشيد آمد بعيسي
گفت * اي خداوندم غم من نمي خوري * كه خواهرم در بندگي مرا تنها رها كرد *
41 بدو بگو كه بمن ياري دهد * عيسي بدو جواب داد * وگفت مرتا مرتا * در همه چيزي
اراسته * وبر بسيار زنان شرف داري *

* Ille dixit; Is qui misericordiã in 37
eum usus est. Jesus ei dixit; Abi,
tu etiam similiter fac.

LIX. Convivium faciunt Maria
& Martha Christo.

* Et in via quâ iverunt, venerunt in 38
pagum quendam: ubi mulier, cui
nomen Martha, Christum in domum
suam excepit. * Et Marthæ soror erat 39
nomine Maria, quæ accedens ad pe-
des Domini nostri sedit, ac sermo-
nes ejus audiebat. Martha autem 40
in apparatu cibi et convivio facien-
do occupata erat, et molestiam fere-
bat: veniens itaque ad Jesum di-
xit; O Domine mi, curam mei non
habes, quòd soror mea in ministerio
me solam reliquit? Dic ei ut mihi
opẽ ferat. Jesus ei responsum dedit, 41
& dixit; Martha, Martha, in omnib'
rebus exornata es, et super pluri-
mas mulieres præcellentiam habes.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΛΗ'.

Unius verò est usus. Maria autem bonam partem elegit, quæ non auferetur
42 Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται
ab ea.
ἀπ' αὐτῆς.

CAP. XI. ια'.

Et factum est in esse ipsum in loco quodam orantem, ut cessavit, dixit quidam ΛΗ'
1 (α) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις ρκγ ε
discipulorum ejus ad eum; Domine, doce nos orare, sicut & Joannes
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης
docuit discipulos suos. Ait autem illis; Cùm oratis, dicite; Pater
2 ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν (β) προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ
noster qui in cælis, sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω
voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da
3 τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ (γ) ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου
nobis juxta diem. Et dimitte nobis peccata nostra: & enim ipsi dimittimus
4 ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ (δ) ἀφίεμεν
omni debenti nobis: & ne inducas nos in tentationem: sed libera nos à
παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
malo. Et ait ad illos; Quis ex vobis habebit amicum, & ibit ad ρκδ
5 τοῦ πονηροῦ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς ε

illum mediâ nocte, & dicet illi; Amice, commoda mihi tres panes: Quoniam
αὐτὸν μεσονυκτίου, (ε) καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους· Ἐπειδὴ 6
amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod apponam ei. Et ille
φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. Κἀκεῖνος 7
deintùs respondens, dicat; Ne mihi molestias exhibe: jam ostium clausum est, & pueri
ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
mei mecum in cubili sunt: non possum surgens dare tibi. Dico vobis; Si & non
μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, Εἰ καὶ οὐ 8
dederit ei surgens, propter esse illius amicum, propter improbitatem ejus excitatus
δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι (ζ) αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς
dabit illi quotquot habet opus. Et ego vobis dico; Petite, & dabitur vobis: quærite,
ρκε δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, 9
ε & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim petens accipit, & quærens
καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν 10
invenit, & pulsanti aperietur. Quem autem vestrûm patrem petet filius panem,
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι (η) ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ (θ) ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, 11
non lapidem dabit illi? si & piscem, non pro pisce serpentem dabit illi? Aut
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; (ι) εἰ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Ἢ 12
& si petierit ovum, non dabit illi scorpionem?
καὶ (κ) ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;

ρκϛ ε MS. A. Κεφ. ια'. (α) Ἐγένετο δὲ (β) προσεύχεσθε, (γ) ἐπὶ γῆς. (δ) ἀφίομεν (ε) καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, (ζ) αὐτὸν φίλον, (η) ἀνοιχθήσεται. (θ) ἐξ ὑμῶν (ι) ἢ καὶ (κ) ἂν αἰτήσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 ܚܕܐ ܗܝ ܕܝܢ ܕܡܬܒܥܝܐ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܢܬܐ ܛܒܬܐ ܓܒܬ ܠܗ. ܗܝ ܕܠܐ ܬܫܬܩܠ ܡܢܗ. *
* ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܙ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *
1 ܘܗܘܐ ܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܚܕܐ. ܟܕ ܫܠܡ ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܪܢ ܐܠܦܝܢ ܠܡܨܠܝܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܝܘܚܢܢ ܐܠܦ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. *
2 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܬܝ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܡܪܝܢ. ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ. ܬܐܬܐ
3 ܡܠܟܘܬܟ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܐܪܥܐ. * ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ
4 ܝܘܡܢܐ. * ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܛܗܝܢ. ܐܦ ܓܝܪ ܚܢܢ ܫܒܩܝܢ ܠܟܠ ܕܚܝܒܝܢ ܠܢ. ܘܠܐ ܬܥܠܢ
5 ܠܢܣܝܘܢܐ. ܐܠܐ ܦܨܢ ܡܢ ܒܝܫܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܚܡܐ.
ܘܐܙܠ ܠܘܬܗ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܚܡܝ. ܐܘܙܦܢܝ ܬܠܬ ܓܪܝܨܢ.
6 * ܡܛܠ ܕܪܚܡܐ ܐܬܐ ܠܘܬܝ ܡܢ ܐܘܪܚܐ. ܘܠܝܬ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܣܝܡ ܠܗ. * ܘܗܘ ܪܚܡܗ
7 ܡܢ ܠܓܘ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܗܪܢܝ. ܗܐ ܬܪܥܐ ܐܚܝܕ ܗܘ. ܘܒܢܝ ܥܡܝ ܒܥܪܣܐ. ܠܐ
8 ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܩܘܡ ܘܐܬܠ ܠܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܡܛܠ ܪܚܡܘܬܐ ܠܐ ܢܬܠ ܠܗ.
9 ܡܛܠ ܚܨܝܦܘܬܗ ܢܩܘܡ ܘܢܬܠ ܠܗ ܟܡܐ ܕܡܬܒܥܐ ܠܗ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܫܐܠܘ
10 ܘܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. ܒܥܘ ܘܬܫܟܚܘܢ. ܩܘܫܘ ܘܢܬܦܬܚ ܠܟܘܢ. * ܟܠ ܓܝܪ ܕܫܐܠ ܢܣܒ.
11 ܘܕܒܥܐ ܡܫܟܚ. ܘܠܕܢܩܫ ܡܬܦܬܚ ܠܗ. * ܐܝܢܘ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܐܒܐ ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܒܪܗ
ܠܚܡܐ. ܠܡܐ ܟܐܦܐ ܡܘܫܛ ܠܗ. ܘܐܢ ܢܘܢܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܠܡܐ ܚܠܦ ܢܘܢܐ ܚܘܝܐ
12 ܡܘܫܛ ܠܗ. * ܘܐܢ ܒܝܥܬܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܠܡܐ ܗܘ ܥܩܪܒܐ ܡܘܫܛ ܠܗ.

At unum est quod requiritur. Maria verò 42
partem bonam elegit sibi, quæ non auferetur ab ea.

Ad vesperas, feriâ tertiâ hebdomadis primæ jejunii. 37.

CAP. XI.

Et factum est, quum ipse oraret quodam 1
in loco, ut absolvit, dixit ei unus è discipulis suis; Domine noster, doce nos orare, sicut
& Johannes docuit discipulos suos. Dixit 2
eis Jesus; Quum oratis, sic dicite; Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum: Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ut in cœlo, & in terra. Da no- 3
bis panem egestatis nostræ quotidie. Et re- 4
mitte nobis peccata nostra: nam & nos remisimus omnibus qui debent nobis. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à maligno. Et subdidit eis, Quis vestrûm 5
habebit amicum, & proficiscetur ad eum mediâ nocte, & dicet ei; Amice mi, da mihi mutuò tres panes: Quandoquidem amicus 6
venit ad me ab itinere, & non habeo quod apponam ei. Et ille amicus ejus intus re- 7
spondeat, & dicat ei; Ne mihi molestiam exhibeas: ecce enim ostium clausum est, & filii mei mecum sunt in lecto, non possum surgere ut dem tibi. Dico vobis; Etiamsi 8
propter amicitiam non dederit, at propter importunitatem surget, & dabit quantum ei requiritur. Ego quoque dico vobis; Peti- 9
te, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Quisquis 10
enim petit, accipit: & qui quærit, invenit: & pulsanti aperietur. Quis enim ex vobis 11
pater, si petierit ab eo filius ejus panem, nunquid lapidem porriget ei? &, si piscem rogaverit eum, nunquid pro pisce porriget ei 12
serpentem? Et, si ovum ab eo petierit, nunquid ipse scorpionem ei porriget?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * الا يك چيز ترا در بايست است * اكنون مريم مايهٔ نيك : از براي خود كزيد كه ازو
ستك نشود * * وبعد ازان * درجايكاهي نماز مي كرد * شاكردان او 1
بدو كفتند * خداوند مارا بياموز : نماز كنيم * انچنانك يحيي شاكردان خود را اموزانيد
2 شست تعليم نماز كفتن * عيسي بديشان كفت * وقتي كه
نماز كنيد اين كلمه را بكوييد * پدر ما كه بر اسماني * مقدس است نام تو * بيايد ملكوت تو *
3 4 بسود كام تو * انچنانك در آسمان * و زمين داري * * باك روزي : ما بر دوام * هر روز * * وعفو
كردان كناه مارا * انچنانك ما كناهان ديكرانرا كه بر ما كردند عفو كرديم * و مك
مارا در ازمايش * ليكن از شر مارا برهان شست يك
5 مثل آن مرد كه در نيم شب بيايد و نان طلبد * و بديشان كفت كيست
ازشما كه دوستي دارد * ودر نيم شب پيش او برود * و بدو بكويد * اي دوست سه نان از
تو مي خواهم * * براي انك دوستي مرا از راه رسيك است * وچيزي ندارم كه پيش او بنهم

Sed una res tibi necessaria est: Ma- 42
ria autem sortem bonam sibi delegit, quæ ab ea ablata non erit.

CAP. XI.

Et posthac cum in loco quodam 1
oràsset, discipuli ejus ei dixerunt; Domine, nos doce quomodo *orationem instituamus, quemadmodum Johannes discipulos suos docuit.*

LX. Doctrina orandi.

Jesus illis dixit; quo tempore ora- 2
tis, hunc sermonem dicite: Pater noster, qui in cœlis es, sanctum est nomen tuum: veniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cœlo terræ etiam potiris. Da victum 3
nostrum jugiter quoque die. Et con- 4
dona peccatum nostrum, quemadmodum nos peccatis aliorum, quæ in nos committunt, ignoscimus. Et ne des nos in tentationem: sed à malo nos libera.

LXI. Parabola ejus viri, qui mediâ nocte venit & panem petiit.

Et illis dixit; Quis est è vobis 5
qui amicum habeat, & mediâ nocte ad eum proficiscatur, & ei dicat; O amice, tres panes à te peto. Propterea quòd amicus 6
mihi de via pervenit, & quidquam non habeo quod ei apponam.

Versio VULGATA LATINA.

42 Porrò unum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non aufe-
retur ab ea.

CAP. XI.

1 ET factum est: cùm esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit unus
ex discipulis ejus ad eum; Domine, doce nos orare, sicut docuit & Joan-
2 nes discipulos suos. Et ait illis; Cùm oratis, dicite; Pater, sanctificetur
3 nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Panem nostrum quotidianum da no-
4 bis hodié. Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem & ipsi dimittimus omni
5 debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem. Et ait ad illos; Quis ve-
strùm habebit amicum, & ibit ad illum mediâ nocte, & dicet illi; Amice,
commoda mihi tres panes, Quoniam amicus meus venit de via ad me, & non 6
habeo quod ponam ante illum, Et ille deintùs respondens dicat; Noli mihi mo- 7
lestus esse, jam ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili, non possum
surgere, & dare tibi. Et si ille perseveraverit pulsans: dico vobis; Et si non dabit 8
illi surgens eò quòd amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, &
dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego dico vobis; Petite, & dabitur vo- 9
bis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, 10
accipit: & qui quærit, invenit: & pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis pa- 11
trem petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut piscem: numquid pro pisce
serpentem dabit illi? Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem? 12

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 * والذي يحتاج اليه يسير * فاما مريم فاختارت لها نصيبا صالحا لا ينزع منها *

* الفصل الثاني والاربعون *

1 * وكان فيما هو يصلي في موضع قفر فلما فرغ قال له واحد من تلاميذه يا رب علمنا نصلي
2 كما علم يوحنا تلاميذه * فقال لهم اذا صليتم فقولوا يا ابانا الذي في السموات يتقدس اسمك
3 4 ياتي ملكوتك تكون مشيتك كما في السماء وعلى الارض * خبزنا الات اعطنا كل يوم * واغفر لنا
5 خطايانا لاننا نغفر لمن لنا عليه ولا تدخلنا التجارب لكن نجنا من الشرير * ثم قال لهم من
6 منكم له صديق يمضي اليه نصف الليل ويقول له يا صديق اقرضني ثلث خبزات * فان
7 صديقا لي جاءني من طريق وليس لي ما اقدم له * فيجيبه ذاك من داخل قائلا لا تعنيني
8 فقد اغلقت بابي واولادي معي على مرقدي ولا اقدر اقوم فاعطيك * اقول لكم ان لم يقم
9 ويعطه من اجل الصداقة فهو من اجل الحاجة يقوم ويعطيه ما يحتاج اليه * وانا ايضا اقول
10 لكم سلوا فتعطوا * اطلبوا فتجدوا * اقرعوا فيفتح لكم * لان كل من سال اخذ * ومن طلب
11 وجد * ومن يقرع يفتح له * اي اب منكم يساله ابنه خبزا فيعطيه حجرا او يساله حوتا افيعطيه
12 بدل الحوت حية * او يساله بيضة افيعطيه عقربا *

Quum id quo opus est, exiguum sit. Et 42
verò Maria elegit sibi partem bonam,
quæ non auferetur ab ea.

Sectio quadragesima secunda.

CAP. XI.

ET factum est dum ipse oraret in loco 1
deserto: cùmque cessasset, dixit illi
unus ex discipulis suis; Domine, doce
nos orare, sicut docuit Johannes discipu-
los suos. Ait illis; Cùm oraveritis, di- 2
cite; O Pater noster, qui es in cœlis,
Sanctificetur nomen tuum. Adveniat re-
gnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in
cœlo, & super terram. Panem nostrum 3
provenientem concede nobis singulis die-
bus. Et dimitte nobis peccata nostra, 4
quoniam nos dimittimus iis qui debent
nobis. Et ne inducas nos in tentationes,
sed libera nos à maligno. Deinde dixit 5
illis; Quis vestrûm habens amicum,
ibit ad illum mediâ nocte, & dicet ei;
Amice, commoda mihi tres panes, Qua- 6
niam amicus quidam meus venit ad me
de via, & non habeo quod apponam illi:
Et ei respondeat ille deintus, dicens; Ne 7
me fatiges, jam enim clausi ostium me-
um, & filii mei sunt mecum super cubili
meo, & non possum surgere & dare tibi.
Dico vobis, Si non surgat & det ei pro- 8
pter amicitiam, ipse propter instantiam
surgit, & dabit ei id quo indiget. Et 9
ego etiam dico vobis, Petite, & dona-
bimini: quærite, & invenietis: pul-
sate, & aperietur vobis. Quia omnis 10
qui petit, accipit: & qui quærit, in-
venit: & qui pulsat, aperietur ei.
Quis autem pater ex vobis est, à quo 11
petat filius suus panem, & det illi lapi-
dem? aut petat ab eo piscem, num da-
bit illi pro pisce serpentem? Aut petat 12
ab eo ovum, num dabit illi scorpionem?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

42 ወሕደጥ ፡ ይእክል ፡ ወእመአኮ ፡ አሐተ ፡ ወማርያስ ፡ መክፈልተ፡ ሠናየ፡ ኀረየት፡ ለ
ቲ ፡ ዘኢይበ ፡ ዘየሃይደ፡፡=

በእንተ ፡ ጸሎት፡=

1 ፲፩ ወእምዝ፡ ጸለየ፡ በአሐቲ፡ መካን፡ ወፈጺሞ፡ ጸሎቶ፡ ይቤሎ፡ አሐዱ፡ እምአርደ
2 ኢሁ፡ እግዚኦ፡ መሀረነ፡ ጸሎተ፡ ከመ፡ መሀሮሙ፡ ዮሐንስ፡ ለአርድአኢሁ፡፡= ወይቤ
ሎሙ፡ ሶበ፡ ትጼልዩ፡ ከመዝ፡ በሉ፡፡አቡነ፡ ዘበ፡ ሰማያት፡ ይትቀደስ፡ ስምከ፡ ትምጻ
3 እ፡ መንግሥትከ፡ ወይኩን፡ ፈቃደከ፡ በከመ፡ በሰማይ፡ ከማሁ፡ በምድርኒ፡= ሲሳየነ፡
4 ዘለለ፡ ዕለትነ፡ ሀበነ፡ ዮም፡= ወኅድግ፡ ለነ፡ አበሳነ፡ ወጌጋየነ፡ ከመ፡ ንሕነኒ፡ ንኅ
ድግ፡ ለዘ፡ አበሰ፡ ለነ፡ ወኢታብአነ፡ ውስተ፡ መንሱት፡ አላ፡አድኅነነ፡ እምኵሉ፡ እ
5 ኩይ፡፡= ወይቤሎሙ፡ ለእመቦ፡ ዘቦ፡ እምኔክሙ፡ ዓርከ፡ ወሖረ፡ ኀቤሁ ፡ መንፈቀ፡
6 ሌሊት፡ ወይቤሎ፡ ዓርክየ፡ ለቅሐኒ፡ ሠለስ፡ ኅብስተ፡= እስመ ፡ በጽሐኒ ፡ መኅፈር
7 የ፡ እምሐቅል፡ ወአልብየ፡ ዘአቀርብ፡ ሎቱ፡ ዘእሠብጦ፡= ወይሰጥዎ ፡ ዝኩ፡ ዓር
ኩ፡ እምውስጥ፡ ወይቤሎ፡ ኢታንጥየኒ፡ ወደእነ፡ ኖኅተኒ፡ ቀተርነ፡ ወደቅኒ፡ ይሰክቡ፡
8 ምስሌየ፡ ውስተ፡ ዓራት፡ ወኢይክል፡ተንሥአ፡አሀብከ፡= እብለክሙ፡ እመኒ፡ ኢተን
ሥአ፡ የሀበ፡ እስመ፡ ዓርኩ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ኢያንጥዮ፡ ይትነሥእ፡ ወይሁቦ፡ መጠነ፡ ፈቀ
9 ደ፡፡= ወአንሂ፡ እብለክሙ፡ ሰአሉ፡ ወይሁቡክሙ ፡ ጐድጕዱ፡ ወይትረኃወክሙ፡ ኀ
10 ሡ፡ ወትረክቡ፡= እስመ፡ ኵሉ፡ ዘሰአለ፡ ይነሥእ፡ ወዘኀ፡ ኀሠሠ፡ይረክብ፡ ወለዘ
11 ኒ፡ ጐድጐደ፡ ያርኅውዎ፡፡= ወእመቦ፡ እምውስቴትክሙ፡ ዘሰአሎ፡ ወልዱ፡ለአቡ
ሁ፡ ኅብስተ፡ እብነኑ ፡ ይሁቦ ፡፡ ወእመኒ፡ ዓሣ፡ ሰአሎ፡ አርዌ፡ ምድርኑ፡ ይሁቦ፡ ህየ
12 ተ፡ ዓሣ፡= ወእመኒ፡ ለንቀቀ፡ ሰአሎ፡ ዓቅረቦኑ፡ ይሁቦ፡ ህየቴሁ፡፡=

Et parum sufficiet, imò res unica. Et Maria partem bonam elegit sibi, quam ne- 42
mo auferet ei.

De oratione.

CAP. XI.

ET tunc oravit in quodam loco: & completâ oratione suâ, dixit ei quidam ex 1
discipulis ejus; Domine, doce nos orare, sicut docuit Johannes discipulos suos. Et 2
dixit iis; Quum oratis, sic dicite; Pater noster qui *es* in cœlis, sanctificetur nomen
tuum: veniat regnum tuum: & fiat voluntas tua, sicut in cœlo, sic in terra etiam.
Cibû nostrû cujusque diei nostri da nobis hodié. Et remitte nobis delicta nostra 3
& errores nostros, sicut nos etiam remittimus ei, qui deliquit erga nos: & ne in- 4
ducas nos in tentationem, sed libera nos ab omni malo. Et dixit iis; Si *quis* 5
fuit, qui habuit ex vobis amicum, & profectus est ad eum mediâ nocte, & dixit
ei; Amice, da mihi mutuò tres panes: Quia venit *ad* me amicus meus ex rure & 6
non habeo quod apponã ei, quod offeram illi: Et respondit hic amicus ab intus, 7
& dixit ei; Ne sis molestus mihi, jam ostium clausimus, & pueruli mei decumbunt
mecum in lecto: & non possum surgere dare tibi. Dico vobis, Etiamsi non sur- 8
rexerit dare illi quia amicus est; ut non sit molestus ei, surget & dabit ei quot-
quot necessaria habuit. Et ego dico vobis, Petite, & dabunt vobis: pulsate, & 9
aperietur vobis: quærite, & invenietis. Quia omnis qui petiit accipiet; & qui 10
quæsivit inveniet; & ei qui pulsavit, aperient ei. Et si quis pater fuit ex vobis 11
à quo petiit filius ejus panem, nunquid lapidem dabit ei? & si piscem petiit
ab eo, numquid serpentem dabit ei pro pisce? Et si ovum petiit ab eo, num scor- 12
pionem dabit ei loco ejus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وآن دوست او از اندرون آواز دهد * وبگوید مرا زحمت مده * که در بسته است * و فرزندان
8 من بر تخت خفته اند * نمی توانم برخاستن و بتو چیزی دادن * راست بشما بگویم چون برای
دوستی بدو چیزی ندهد * می بایست برای انك گستاخی کرد * هر چه خواست بدو می داد

شست دو الك فرمود بطلبید تا بیابید

9 * من نیز بشما میگویم * بخواهید
تا شمارا داده شود * بجویید تا بیابید * دررا بزنید تا برای شما گشوده شود *

شست سه نوازش فرزندان

10 * کیست از شما که فرزندش از او نیکی خواهد * و او عوض نیکی
11 بدی دهد * یا کدامین است از شما که فرزند از او نان خواهد * و او سنگ دهد * واگر نه
12 ماهی خواهد * و عوض ماهی مار دهد * واگر نه از او تخم مرغ خواهد * بدو عقرب دهد *

Et ille amicus ejus ab intus vocem 7
reddat, & dicat; Mihi molestiam
ne exhibeas, quia ostium clausum
est, & liberi mei in lecto dormien-
tes sunt, non possum surgere & tibi
aliquid dare. Certè vobis dico, Li- 8
cèt propter amicitiam ei nihil det,
necesse est, propterea quod importunè
agit, ut quicquid petat ei det.

LXII. Quod jussit, Quærite ut inveniatis.

Ego etiam vobis dico; Petite, ut 9
vobis datum sit: quærite, ut inveni-
atis: ostium pulsate, ut vobis ape-
riatur.

LXIII. Beneficentia in liberos.

Quis est è vobis, à quo filius ejus 10
bonum petierit, & ille pro bono ma-
lum det. Aut quisnam est è vobis, 11
à quo filius panem petierit, & ille
lapidem det? sin verò piscem petie-
rit, & pro pisce serpentem det?
Sin autem ovum petierit, ei scor- 12
pium det?

Si ergò vos mali *subsistentes*, nôstis bona *dona* dare filiis
13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε (λ) ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις
vestris, quantò magis Pater de cælo dabit Spiritum *sanctum* petentibus se?
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
Et erat ejiciens dæmonium, & illud erat mutum. *Factum est autem dæmonio* ΛΘ΄
14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ (μ) δαιμονίου ρκϛ
egresso, locutus est mutus: & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis
15 ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφὸς· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ς/ζ
dixerunt; In Beelzebub principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Alii *autem* ρκζ
16 εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ (ν) δαιμόνια. Ἕτεροι δὲ β
tentantes, signum ab eo quærebant de cælo. Ipse autem *videns* eorum ρκη
17 πειράζοντες, (ξ) σημεῖον παρ᾽ αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν ς
cogitationes, dixit eis; Omne regnum in seipsum divisum, *desolatur:* ρκθ
τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα (ο) βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα, ἐρημοῦται· β
& domus supra domum, *cadit.* Si autem & Satanas in seipsum divisus est, quomodo
18 καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ᾽ ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς
stabit regnum ejus? quia dicitis, in Beelzebub ejicere me dæmonia.
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
Si autem ego in Beelzebub ejicio dæmonia, filii vestri in quo ejiciunt?
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, (π) οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι;
propter hoc judices vestri ipsi erunt. Si *autem* in digito Dei ejicio
διὰ τοῦτο (ϛ) κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω
dæmonia, profectò *prævenit* in vos regnum Dei. Cùm fortis
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς 21
armatus custodit suum atrium, in pace sunt *substantia* ipsius.
καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
Postquàm autem fortior eo superveniens vicerit eum, *omnem armaturam* ejus *tollit*,
Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, 22
in *qua* confidebat, & spolia ejus *distribuit*. Non *existens* mecum, contra me est:
ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ, κατ᾽ ἐμοῦ ἐστι· 23
& non *colligens* mecum, dispergit. Cùm immundus spiritus exierit *ab* ρλ
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ, σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ 24
homine, perambulat per inaquosa loca, quærens requiem: & non inveniens,
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
dicit, Revertar in domum meam, undè exivi. Et *veniens* invenit scopis *versam*
λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον 25
& ornatam. Tunc vadit & assumit septem alios spiritus nequiores
καὶ κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα 26
seipso, & ingressi habitant ibi: & fiunt novissima hominis illius pejora
ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
prioribus.
τῶν πρώτων.

MS. A. (λ) δόματα ἀγαθὰ (μ) δαιμονίου ἐκβληθέντος, (ν) δαιμόνια. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; Ἕτεροι (ξ) σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ᾽ αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἰδὼν τὰ διανοήματα αὐτῶν, εἶπεν (ο) βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ᾽ ἑαυτὴν ἐρημοῦται, (π) υἱοὶ (ϛ) αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܐܢ ܗܘ ܐܢܬܘܢ ܕܒܝܫܐ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܠܡܬܠ ܠܒܢܝܟܘܢ . * Si vos igitur quum sitis mali, nôstis munera 13
ܟܡܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܒܘܟܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܬܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ ܀ bona dare filiis vestris, quantò magis Pater vester è cœlis dabit Spiritum sanctitatis iis qui rogaverint eum?

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܚ * Feriâ tertiâ hebdomadis sextæ jejunii. 38.

14 ܘܟܕ ܡܦܩ ܗܘܐ ܫܐܕܐ ܚܕ ܕܗܘ ܚܪܫܐ ܗܘܐ ܘܟܕ ܢܦܩ ܗܘ ܫܐܕܐ ܡܠܠ ܗܘ ܚܪܫܐ . ܘܐܬܕܡܪܘ * Quumque ejiceret dæmonium quod erat mutum, factum est postquàm exiisset dæmonium illud, ut loqueretur mutus ille: & mirati sunt cœtus. 14
15 ܟܢܫܐ ܀ * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ . ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܝܫܐ ܕܫܐܕܐ ܗܢܐ ܡܦܩ ܫܐܕܐ ܀ Quidam verò ex iis dixerunt; Per Beelzebub principem dæmoniorum ejicit iste dæmonia. 15
16 17 * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ . ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܀ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ Alii verò quum tentarent eum, signum è cœlo petebant ab eo. 16
ܗܘܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ . ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ . ܘܒܝܬܐ Jesus verò qui sciebat cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum divisum adversus semetipsum, vastabitur: & domus quæ in seipsam dissidet, cadet. 17
18 ܕܥܠ ܩܢܘܡܗ ܡܬܦܠܓ ܢܦܠ ܀ * ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ . ܐܝܟܢܐ ܩܝܡܐ Quòd si Satanas in seipsum divisus est, quomodo subsistet regnum ejus? nam dicitis per Beelzebub ejicere me dæmonia. 18
19 ܡܠܟܘܬܗ . ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܥܠܙܒܘܒ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ ܀ * ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ Quòd si ego per Beelzebub ejicio dæmonia, filii vestri per quid ejiciunt? Propterea ipsi erunt vobis judices. 19
ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ . ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ ܠܗܘܢ . ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ ܀
20 * ܐܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܐ ܕܐܠܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ . ܩܪܒܬ ܠܗ ܠܘܬܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܀ Sin autem digito Dei ejicio dæmonia, pervenit adversùm vos regnum Dei. 20
21 22 * ܐܡܬܝ ܕܚܣܝܢܐ ܟܕ ܡܙܪܙ ܢܛܪ ܕܪܬܗ . ܒܫܝܢܐ ܗܘ ܩܢܝܢܗ ܀ * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܬܐ ܕܚܣܝܢ ܡܢܗ Quum strenuus quispiam armatus custodit atrium suum, in pace est possessio ejus. 21 Sin autem venerit aliquis fortior eo, eúmque vicerit, universam ejus armaturam aufert quâ ipse confidebat, & spolia ejus dividit. 22
23 ܢܙܟܝܘܗܝ . ܟܠܗ ܙܝܢܗ ܫܩܠ ܗܘ ܕܥܠܘܗܝ ܬܟܝܠ ܗܘܐ . ܘܕܒܬܗ ܡܦܠܓ ܀ * ܡܢ Qui non est mecum, contra me est; quique non colligit mecum, spargit spargendo. 23
24 ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ . ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ ܀ * ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ Spiritus impurus quum exierit ab homine, profectus perlustrat loca aquis carentia, ut quærat sibi requiem: quumque non invenit, ait; Revertar domum meam unde sum egressus. 24
ܡܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܒܪܢܫܐ . ܡܬܟܪܟܐ ܒܕܘܟܝܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܝܢ ܡܝܐ ܕܬܒܥܐ ܢܝܚܐ ܠܗ .
25 ܘܟܕ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܡܪܐ . ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܕܡܢܗ ܢܦܩܬ ܀ * ܘܐܢ ܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ Si veniens autem inveniat eam scopatam & paratam; 25
26 ܟܕ ܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ ܀ * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ . ܘܥܐܠܢ Tunc profectus adducit septem spiritus alios seipso nequiores: & ingrediuntur, ac degunt illic: fitque finis hominis illius longè deterior ejus principio. 26
ܘܥܡܪܢ ܬܡܢ . ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ ܀

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * چون شما که بد و خبیث اید بخشایشهاء نیک را می دانید * که بفرزند خود دهید * تا بـ
بیشتر باشد از شما + پدر که بر اسمانست * روح القدس را بدان کسان دهد که ازو خواهند
سنت چهار کفتن جماعت که بسرور دیوان دیوانرا بیرون می کند

Cùm vos qui mali, & pravi estis, dona bona nôstis filiis vestris dare: Quanto vobis præstat Pater qui in cælis est, ut Spiritum sanctum illis det qui ab eo petunt? 13

LXIV. Dictio turbæ, quòd per principem dæmoniorum dæmonia ejiceret.

14 * وچون ازان + لال که دیوش زده بود * ودر درون او مقام کرفته * عیسی نظر بروی کرد
دیو ازو بکریخت * وزبان او کویا شد * جماعتی که انجا بودند متعجب شدند * وهر کسی
15 16 خبری میکفت * بعضی کفتند * به بعلزبوب سرور دیوان * دیوانرا بدر می کند * ودیکران
17 اورا می آزمودند * و از اسمان آیت می خواستند * عیسی اندیشه ایشانرا می دانست *
وبدیشان کفت * هر مملکتی که بر خود پریشان شود خراب کردد * و خانه که از بنیاد پریشان
18 باشد بیفتد * واکر شیطان * بر نفس خود پریشانی کند * مملکتش چکونه بپاید * می
19 کویید که ببعلزبوب * دیوانرا بدر می کنم * فرزندان شما بچه چیز بدر میکنند * برای
20 این * ایشانند که شما را + بداوری کیرند * واکر چنانست که بانکشت خدا دیوانرا بدر
21 می کنم * ملکوت خدا بر شما نزدیک شده باشد * چون پهلوان سلاح بپوشد * ورخت خانه

Cùmque mutum quendam, quem dæmonium corripuerat, & intra eum locum ceperat, Jesus inspexisset, dæmonium ab eo fugit, & lingua ejus loquelâ prædita est: turbæ autem, quæ illìc aderant, admiratæ sunt, & unusquisque bonum dixit. 14 *Quidam tamen dixerunt; Per Beelzebub principem dæmoniorum, dæmonia ejicit.* 15 *Alii verò eum tentabant, & è cælo signum petebant.* 16 *Jesus cogitationem eorum scivit, & illis dixit; Omne regnum, quod in seipso divisum fuerit, desolatum fit: et domus quæ à fundamento divisa fuerit, cadit.* 17 *Et si Satanas in semetipsum dissidium exercet, regnum ejus quomodo stabilietur? Dicitis quòd per Beelzebub dæmonia ejiciam:* 18 *Filii vestri igitur per quam rem ejiciunt? propter hoc ipsi sunt qui in vos judicium capessent.* 19 *Sin autem ita est, quòd per digitum Dei dæmonia ejiciam, regnum Dei vobis propinquum factum est.* 20 *Cùm robustus arma induerit, et supellectilem domus* 21

Versio VULGATA LATINA.

13 Si ergò vos cùm sitis mali, nôstis bona data dare filiis vestris: quantò magis Pater
14 vester de cœlo dabit Spiritum bonum petentibus se? Et erat ejiciens dæmonium,
& illud erat mutum. Et cùm ejecisset dæmonium, locutus est mutus, & admiratæ
15 sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt; In Beelzebub principe dæmoniorum
16 ejicit dæmonia. Et alii tentantes, signum de cœlo quærebant ab eo. Ipse autem
17 ut vidit cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum in seipsum divisum, desolabi-
18 tur: & domus supra domum, cadet. Si autem & Satanas in seipsum divisus est, quo-
19 modo stabit regnum ejus? quia dicitis in Beelzebub me ejicere dæmonia. Si au-
tem ego in Beelzebub ejicio dæmonia: filii vestri in quo ejiciunt? Ideò ipsi judi-
ces vestri erunt. Porrò si in digito Dei ejicio dæmonia: profectò pervenit in vos 20
regnum Dei. Cùm fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possi- 21
det. Si autem fortior eo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet, in 22
quibus confidebat, & spolia ejus distribuet. Qui non est mecum, contra me est: & 23
qui non colligit mecum, dispergit. Cùm immundus spiritus exierit de homine, am- 24
bulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inveniens dicit; Revertar in
domum meam undè exivi. Et cùm venerit, invenit eam scopis mundatam, & or- 25
natam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum, nequiores se, & in- 26
gressi habitant ibi. Et sunt novissima hominis illius pejora prioribus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 فاذا كنتم انتم ايها الاشرار تحسنون ان تعطوا العطايا الصالحة لابنائكم فكم بالحري الاب *
14 يعطي روح القدس من السماء للذين يسالونه * الفصل الثالث والاربعون * وبينما
15 هو يخرج شيطانا من اخرس فلما اخرج الشيطان تكلم الاخرس فبهت الجمع * وقال قوم منهم
16 انه ببعل زبول رئيس الشياطين يخرج الشياطين * واخرون يجربون كانوا يطلبون اية من
17 18 السماء * فعلم فكرهم فقال لهم كل مملكة تنقسم تخرب او بيت على بيت فهو يسقط * فان كان
الشيطان ينقسم على نفسه فكيف تثبت مملكته * لانكم قلتم انني اخرج الشياطين ببعل
19 زبول * فان كنت انا اخرج الشياطين ببعل زبول فابناؤكم بماذا يخرجون * من اجل هذا
20 يكونون حكاما عليكم * وان كنت انا اخرج الشياطين باصبع الله * فقد قرب منكم ملكوت
21 22 الله * اذا تسلح القوي وحفظ منزله فان امتعته تكون في سلامة * واذا جاء من هو اقوى منه
23 فانه يغلبه وياخذ سلاحه الذي هو متكل عليه ويقسم غنيمته * من لم يكن معي فهو
24 علي ومن لا يجمع معي فهو يفرق * اذا خرج الروح النجس من الانسان فيجتاز بامكنة عديمة
25 الماء * يطلب راحة فلا يجد فيقول ارجع الى بيتي الذي خرجت منه * فاذا جاء ووجده فارغا
26 مكنوسا مزينا * حينئذ يمضي وياخذ معه سبعة ارواح اخر شرا منه ويدخلون ويسكنون
هناك * فتكون اواخر ذلك الانسان شرا من اوايله *

Si ergò vos, O mali, potestis dare data bona filiis vestris, quantò potius Pater dabit Spiritum sanctum de cœlo iis qui petunt ab eo? 13

Sectio quadragesima tertia.

Et dum ipse ejiceret dæmonium à muto quodam, cùm ejecisset dæmonium, locutus est mutus: & obstupuit turba. Et 14
dixerunt quidam ex eis, quòd per Beel-zebul principem dæmoniorum ejicit dæmonia. Et alii tentantes petebant si- 15 16
gnum de cœlo. Cognovit autem cogitationem eorum, & dixit iis; Omne re- 17
gnum quod dividitur, destruetur: aut domus contra domum, corruet. Quòd si 18
Satanas dividatur in seipsum, quomodò stabit regnum ejus? quia dixistis me ejicere dæmonia per Beel-zebul. Si au- 19
tem ego ejicio dæmonia per Beel-zebul, filii vestri per quid ejiciunt? Propter hoc erunt judices adversùm vos. Sed 20
si ego ejicio dæmonia per digitum Dei, profectò jam appropinquavit ad vos regnum Dei. Quando armaverit ipse for- 21
tis, & custodierit habitaculum suum, planè supellectilia ejus erunt in pace. At quando venerit qui fortior est ipso, 22
certè superat eum, & accipit arma ejus in quibus ipse confidit, & dividit spolia ejus. Qui non est mecum, ipse est con- 23
tra me: & qui non colligit mecum, ipse dispergit. Cùm exierit spiritus immun- 24
dus ab homine & pertransierit per loca carentia aquâ, quærens requiem, nec invenerit, dicit; Revertar in domum me-
am è qua exivi: Quumque venerit & reperit eam vacuam, versam, ornatam: Tunc vadit & assumit secum se- 25 26
ptem spiritus alios nequiores se, & ingrediuntur, & commorantur ibi: suntque postrema illius hominis pejora principiis ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወሶበ፡ አንትሙ፡ እኩያን፡ ታአምሩ፡ሠናየ፡ ሃብተ፡ወሂበ፡ ለውሉድክሙ፡እፎ፡ፈድፋ
ደ፡ አቡክሙ፡ ሰማያዊ፡ይሁብ፡ ሠናየ፡ ሀብተ፡መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለእለ፡ ይስእልዎ፡፡
በእንተ ፡ ዘአኀዞ ፡ ጋኔን ፡ ጽሙም፡፡
14 ወሃሎ፡ያወፅእ፡ ጋኔነ፡ ጽሙመ፡ወበሃም፡ወወፂአ፡ጋኔኑ፡ ነበበ፡በሃም፡፡ወአንከርዎ፡ ሰብ
15 እ፡፡ ወቦ፡ እምውስቴቶሙ፡ እለ፡ይብሉ፡ በብዔል፡ዜቡል፡በመልአክሙ፡ለአጋንንት፡
16 ያወፅኦሙ፡ለአጋንንት፡፡ወአውሥአ፡ ወይቤ፡እፎ፡ይክል፡ ሰይጣን፡ ለሠይጣን፡አውፅኦ
17 ቱ፡፡ ወቦ፡ እለ፡ያሜክርዎ፡ ወይኅሥሡ፡ ትእምርተ፡ በኀቤሁ፡፡ ወውእቱሰ፡
አእመሮሙ፡ ዘይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ኵሉ፡ መንግሥት፡ እንተ፡ ትትናፈቅ፡ በበይናቲ
18 ሃ፡ተማስን፡ወቤትኒ፡ይወድቅ፡ ዲበ፡ ቤት፡፡ ወእመሰ፡ ሰይጣን፡ ተናፈቀ፡በቤናቲሁ፡እ
ፎ፡ ትቀውም፡ መንግሥቱ፡፡ወእስመ፡ ትብሉ፡ በቤዔል፡ ዜቡል፡ በመልአክሙ፡ ለአጋን
19 ንት፡ያወፅኦሙ፡ ለአጋንንት፡፡ ወእመሰ፡ አነ፡በቤዔል፡ ዜቡል፡ አወፅኦሙ፡ ለጋንንት፡
20 ደቂቅክሙ፡ በምንት፡ያወፅእዎሙ፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡ እሙንቱ፡ይኴንንክሙ፡፡ ወእ
መሰ፡አነ፡ በአጽባዕተ፡ እግዚአብሔር፡ አወፅኦሙ፡ ለአጋንንት፡ ሶቤ፡ በጽሐ፡ እንከ
21 ስ፡ ኀቤክሙ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአመ፡የዓቅብ፡ኀያል፡ዓጸደ፡ ረሱ
22 ዩ፡ በንዋየ ፡ ሐቅሉ፡ይኄንን፡ ኵሉ፡ ንዋዩ፡፡ ወእመሰ፡ መጽአ፡ ዘይኄይሎ፡ ወይሞው
23 ኦ፡ ወይሰልቦ፡ ንዋዮ፡ይክል፡ በርበሮ፡ በዘ፡ ቦቱ፡ይትአመን፡፡ ዘኢሃሎ፡ምስሌየ፡ ዐ
24 ድውየ፡ ውእቱ፡ ወዘኢይትጋባእ፡ ምስሌየ፡ ይዘርዎ፡፡ ወሶበ፡ ይወፅእ፡ጋኔን፡እኩ
ይ፡ እምሰብእ፡የአውድ፡ በድው፡ ወይኀሥሥ፡ መካነ፡ ኀበ፡ያዐርፍ፡ ወእምከመ፡ ሲረ
25 ከበ፡ ይብል፡ እገብእ፡ ቤትየ፡ እምኀበ፡ ወፃእኩ፡፡ ወመጺኦ፡ ይረክቦ፡ እንዘ፡ የሐተ
26 ረገብ፡ እድው፡ ወኵስቱር፡፡ ወእምዝ፡ይሐውር፡ ወያመጽእ፡ ሰብዓተ፡ ቢጾ፡እለ፡
የአክይዎ፡ አጋንንተ፡ ወይበውኡ፡ ለዕሴሁ፡ ወይኀድሩ፡ ይብእሶ፡ለውእቱ፡ብእሲ፡ደኃሪ
ቱ፡ እምቀደሚቱ፡፡

Et si vos mali noscitis bonum donum dare liberis vestris, quantò magis Pater vester cœlestis dabit bonum donum Spiritûs sancti petentibus eum? 13

De eo quem possedit dæmon surdus.

Et erat ejiciens dæmonem surdum, & mutum: et egresso dæmone, loquutus est 14
mutus: & admirati sunt populi. Et fuerunt ex illis qui dicebant; Per Beelze- 15
bul principem dæmonum ejicit dæmones. Et respondit, & dixit; Quomodo po-
test Satanas Satanam ejicere? Et fuerunt qui tentabant eum, & quærebant signum 16
apud eum. Et ipse sciebat quid cogitabant, & dicebat iis; Omne regnum quod 17
divisum fuit in seipsum, desolabitur: & domus etiam supra domum, cadet. Et si 18
Satanas divisus sit in seipsum, quomodò stabit regnum ejus? Quia dicitis, Per
Beelzebul principem dæmonum ejicit dæmones. Et si ego per Beelzebul ejicio 19
dæmones, filii vestri per quid ejiciunt eos? & propterea ipsi arguent vos. Et si 20
ego per digitum Dei ejicio dæmones, profectò pervenit igitur ad vos regnum
Dei. Et quandiu custodit potens atrium suum amictus armis, servat totam sub- 21
stantiam suam. Et si venit fortior eo, & vicerit eum, & exuerit eum armaturâ, 22
potest diripere ei illud in quo confidebat. Qui non est mecum, contra me est: 23
& qui non colligit mecum, dissipat. Et quum exierit dæmon malus ex homine, 24
circumdat desertum, & quærit locum ubi requiescat: & dum non invenit, dicit;
Revertar domum meam unde exivi. Et veniens invenit eam viris vacantem, 25
& scopis mundatam. Et tunc vadit & duxit septem consodales ejus, pejores 26
seipso dæmones, & supergrediuntur eum: & habitantes, pejora reddunt ejus
hominis novissima prioribus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 خود را نگاه دارد * رخت او بسلامت بماند * و اگر چنانست که از او زورمندتر بیاید * و اورا
23 بشکند و آن سلاح را که بروی اعتماد کرده باشد * بستاند * آنگه مالش را بپراکند * هر که
برابر من نباشد * با من برابریست * و هر که با من جمع نکند پراکنده کنست پراکنده کن
شصت پنج مثل جان پلید که از کسی بدر آید باز گردد با هفت دیگر
24 * و چون از آدمی جان پلید بدر آید * برود * در ولایتهایی + گردد که در وی آب و آبادانی نباشد *
تا برای خود آسایش جوید * چون نیافت * گوید بخانه خود باز گردم * در آنجا که اول بودم * و از آنجا
25 26 بدر آمدم * چون بیاید * جای گرم و آراسته بیند * برود هفت جان دیگر از او شومتر و بتر
بیاورد * در آیند و بدان + جایگه + مقام گیرند * و بشود آخر آن مرد * از اول بتر و شومتر *

sua custodierit, supellex ejus in pace manet. Quod si contingat ut fortior eo veniat, et eum frangat et armaturam illam, in qua confidebat, auferat: Tunc facultates ejus diripiet. Quicunque pro me non fuerit, mihi adversatur: et quicunque mecum non colligit, dispergendo dispergit. 22 23

LXV. Parabola spiritûs impuri, qui ex quopiam egressus revertitur cum septem aliis.

Cùm autem ex homine spiritus impurus exierit, abiens per regiones oberrat, in quibus nec aqua nec habitatio est, ut sibi requiem quærat: quum non invenit, dicit; In domum meam revertar, ubi primùm eram, et undè egressus sum. Cùm venit, locum calefactum et paratum videt. 24 25
Abiens itaque septem spiritus alios se deteriores et pejores adducit, qui ingrediuntur, et in eo loco habitant: et fit postremum illius viri primo pejus et miserius. 26

Factum est autem in dicere ipsum hæc, extollens quædam mulier vocem ex turba, Μ'
27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, ρλα
dixit illi; Beatus uterus portans te, & ubera quæ suxisti. Ille autem
εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ
dixit; Quinimò beati audientes verbum Dei, & custodientes illud.
28 εἶπε, (ρ) Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ (σ) φυλάσσοντες αὐτόν.
At turbis congregatis, cœpit dicere; Generatio hæc mala est: signum ΜΑ'
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη (τ) πονηρά ἐστι· σημεῖον ρλβ
quærit, & signum non dabitur ei, si non signum Jonæ prophetæ. Sicut
30 (υ) ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καθὼς
enim factus est Jonas signum Ninivitis, ita erit & filius hominis
γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
generationi isti. Regina Austri excitabitur in judicio cum viris generationis
31 τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς
hujus, & condemnabit illos: quia venit à terminis terræ audire sapientiam Sa-
ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν (φ) Σο-
lomonis: & ecce plus Salomone hic. Viri Ninivitæ resurgent in
32 λομῶντος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον (χ) Σολομῶντος ὧδε. Ἄνδρες (ψ) Νινευῒ ἀναστήσονται ἐν
judicio cum generatione hac, & condemnabunt illam: quia pœnitentiam egerunt ad
τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς
prædicationem Jonæ: & ecce plus Jona hic. Nemo autem lucernam accendens, in ρλγ
33 τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς β

absconditio ponit, neque sub modio, sed supra candelabrum, ut ingredientes
(ω) κρυπτὸν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
lumen videant. Lucerna corporis est oculus: cùm ergò o-
ρλδ τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ (α) ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀ- 34
culus tuus simplex fuerit, & totum corpus tuum lucidum est: si autem sceleratus fuerit,
φθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ,
et jam corpus tuum tenebrosum. Attende ergò ne lumen quod in te, tenebræ sint.
καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν. 35
Si ergò corpus tuum totum lucidum, non habens aliquam partem tenebrosam, erit lucidum
Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον (β) τὶ μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν 36
totum, ut cùm lucerna fulgore illuminat te. In autem loqui, rogavit
ΜΒ' ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. Ἐν δὲ τῷ (γ) λαλῆσαι, ἐρώτα 37
illum Pharisæus quidam, ut pranderet apud se: ingressus autem recubuit. At
αὐτὸν Φαρισαῖός τις, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. Ὁ δὲ 38
Pharisæus videns admiratus est, quòd non priùs ablutus esset ante prandium. Ait autem
ρλε Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ 39
Dominus ad illum; Nunc vos Pharisæi quod deforis calicis & catini,
ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος,
mundatis: quod autem intus vestrûm, plenum est rapinâ & iniquitate.
καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν, γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.

MS. A. (ρ) Μενοῦν μακάριοι (σ) φυλάσσοντες. Τῶν (τ) γενεὰ πονηρά (υ) ζητεῖ, (φ) Σολομῶνος (χ) Σολομῶνος (ψ) Νινευῒ (ω) κρυπτὴν (α) ὀφθαλμός σου (β) μέρος τι σκοτεινόν, (γ) λαλῆσαι αὐτόν, ἐρώτα αὐτὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 ܘܟܕ ܗܘܐ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܐܪܝܡܬ ܩܠܗ ܚܕܐ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܛܘܒܝܗ ܠܟܪܣܐ ܕܛܥܢܬܟ ܘܠܬܕܝܐ ܕܐܝܢܩܬ܂
28 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܢܛܪܘ ܠܗ܂
29 ܘܟܕ ܟܢܫܐ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܐܝܬܝܗ ܘܐܬܐ ܒܥܝܐ ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ܂
30 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܐܬܐ ܠܢܝܢܘܝܐ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ܂
31 ܡܠܟܬ ܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܐܢܫܝ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒ ܐܢܘܢ ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܠܡܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܬܢܢ܂
32 ܓܒܪܐ ܢܝܢܘܝܐ ܢܩܘܡܘܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܗ ܕܗܢܘܢ ܬܒܘ ܒܟܪܘܙܘܬܗ ܕܝܘܢܢ ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ܂
33 ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܪ ܫܪܓܐ ܘܣܐܡ ܠܗ ܒܛܘܫܝܐ ܐܦܠܐ ܬܚܝܬ ܣܐܬܐ ܐܠܐ ܥܠ ܡܢܪܬܐ ܕܟܠ ܕܥܐܠ ܢܚܙܐ ܢܘܗܪܗ܂
34 ܫܪܓܐ ܕܦܓܪܐ ܐܝܬܝܗ ܥܝܢܐ ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܥܝܢܟ ܬܗܘܐ ܦܫܝܛܐ ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܬܗܘܐ ܒܝܫܐ ܐܦ ܦܓܪܟ ܚܫܘܟ ܗܘ܂
35 ܐܙܕܗܪ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܢܘܗܪܐ ܕܒܟ ܚܫܘܟܐ ܗܘ܂
36 ܘܐܢ ܦܓܪܟ ܟܠܗ ܢܗܝܪ ܘܠܝܬ ܒܗ ܡܕܡ ܡܢܬܐ ܚܫܘܟܐ ܢܗܘܐ ܟܠܗ ܢܗܝܪ ܐܝܟ ܫܪܓܐ ܕܒܙܠܝܩܘܗܝ ܡܢܗܪ ܠܟ܂
37 ܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܒܥܐ ܡܢܗ ܚܕ ܦܪܝܫܐ ܕܢܫܪܘܐ ܠܘܬܗ ܘܥܠ ܐܣܬܡܟ܂
38 ܗܘ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܟܕ ܚܙܐ ܐܬܕܡܪ ܕܠܐ ܐܥܡܕ ܩܕܡ ܫܪܘܬܗ܂
39 ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܫܐ ܐܢܬܘܢ ܦܪܝܫܐ ܠܒܪ ܡܢ ܟܣܐ ܘܡܢ ܦܝܢܟܐ ܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܓܘܟܘܢ ܡܠܐ ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ܂

Lectio in Festo Deiparæ Mariæ. 39.
Quumque hæc loqueretur, attollit mulier 27
quædam vocem suam è turba, & dixit ei;
Beatus uterus qui te portavit, & ubera quæ
lactaverunt te. Dixit ei ipse; Beati illi qui 28
audiunt sermonem Dei, & custodiunt eum.
Quumque congregarentur cœtus, cœpit di- 29
cere; Generatio hæc scelesta signum requirit,
& signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ
prophetæ. Quemadmodum enim fuit Jo- 30
nas signum Ninivitis, ita erit & Filius ho-
minis generationi huic. Regina Austri sur- 31
get in judicio cum hominibus generationis
istius, eósque reos peraget, quippe quæ ve-
nerit ab ulterioribus terræ partibus, ut au-
diret sapientiam Salomonis: & ecce qui
præstantior Salomone, hic est. Viri Nini- 32
vitæ surgent in judicio cum generatione ista,
eámque peragent ream, quippe qui pœni-
tentiam egerint prædicatione Jonæ: & ecce
qui præstantior Jonâ, hic est. Nemo ac- 33
cendit lucernam, eámque ponit in abdito,
aut subter modium; sed super candelabrum,
ut ii qui introeunt, videant lumen ejus. Lu- 34
cerna corporis tui est oculus tuus. Cùm igi-
tur oculus tuus fuerit simplex, etiam totū cor-
pus tuum erit lucidum: sin autem fuerit malus,
& corpus tuū erit tenebrosum. Cave igitur 35
ne lumen quod in te est, tenebræ sint. Ve- 36
rùm si totum corpus tuum lucidum fuerit,
nec habuerit ullam partem tenebrosam, erit
lucidum totum instar lucernæ, quæ suo splen-
dore te illustrat.
Feriâ IV. hebdomadis VI. Jejunii. 40.
Dum autem loqueretur, efflagitavit ab eo 37
Pharisæus quidam ut epularetur apud se: &
ingressus discubuit. Ille verò Pharisæus 38
quum vidisset eum, miratus est, quòd non
priùs abluisset sese ante epulas. Dixit au- 39
tem ei Jesus; Igitur vos Pharisæi exterio-
rem calicis paropsidísque partem purgatis; at
quod intra vos est, plenū est rapinâ & scelere.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * چون مسيح † اين سخنها را تمام كرد * زني از ميان جمع اواز بر اورد و بمسيح مي كفت * خنك
28 ان شكم كه بتو باردار شد * وخنك ان † پستانها كه ازو شير مزيدي * * مسيح بدان زن كفت
خنك كساني * كه كلمهٔ خدا را بشنوند ونكاه دارند شست شش ايت خواستن
29 معتزلان از مسيح * وچون جماعت كرد مي شدند عيسي اغاز كفتن كرد * كه اين
دوده شوم ناكس * از من آيت † مي خواهند * و ايت داده نشود مكر ايت † يونان پيغمبر *
30 * بران مثال كه يونان † براي اهل نينوي ايت شد * فرزند ادمي نيز براي اين دوده بشود *
31 * ملكه تيمن يعني حبشه * در داوري † با اين دوده بايستد * و ايشانرا در كناه اندازد * كه
از آخر † زمين آمد * تا حكمت سليمانرا بشنود * و اينك اينجا هست كسي * كه از سليمان
32 بزركترست * * مردمان نينوي † درداوري با اين دوده بايستند وايشانرا هر كناه اندازند * كه
ايشان به پند يونان † توبه كردند * واينك اينجا كسي هست * كه از يونان † بزركترست
33 شست هفت مثل روشنايي چراغ * نشايد كسي چراغ بر افروزد و اورا پنهان
دارد * يا در زير كاسه * يا تغاري بنهد * الا بر بلندي * يا مناره نهد * تا هر كه درايد * روشنايي بيند *

Cùm Christus hos sermones absolvisset, mulier quædam è turba vocem extulit, & Christo dixit; Beatus ille venter, qui te gravidus fuit, & beata illa ubera, ex quibus lac suxisti. 27
Christus illi mulieri dixit; Beati illi, qui verbum Dei audiunt & servant. 28
LXVI. Signum petunt Pharisæi à Christo.
Et cum turbæ congregatæ essent, Jesus cœpit dicere; Generatio quidem hæc mala & nequam à me signum petunt, signum autem eis non dabitur, nisi signum Jonæ prophetæ. 29
Perinde ac Jonas populo Ninive signum fuit, Filius hominis etiam huic generationi erit. 30
Regina Austri (i. e. Æthiopiæ) in judicio cum hac generatione stabit, & eos in reatum conjiciet; quòd ab extremo terræ venerit, ut sapientiam Salomonis audiret: & ecce hic est quidam, qui Salomone major est. 31
Homines Ninive in judicio stabunt cum hac generatione, & eos in reatum conjicient; quia illi ad monitum Jonæ pœnitentiam egerunt: & ecce hic quidam est, qui Jonâ major est. 32
LXVII. Parabola luminis lucernæ.
Non convenit ut quispiam lucernam accendat, & eam occultet, aut sub amphora hydriave ponat; sed in alto aut candelabro ponat, ut quicunq; ingrediatur lumen videat. 33

Versio VULGATA LATINA.

27 Factum est autem, cùm hæc diceret: extollens vocem quædam mulier de turba, di-
28 xit illi; Beatus venter, qui te portavit; & ubera, quæ suxisti. At ille dixit; Quin-
29 immò beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Turbis autem concur-
rentibus cœpit dicere; Generatio hæc, generatio nequam est: signum quærit, &
30 signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Nam sicut fuit Jonas signum
31 Ninivitis: ita erit & Filius hominis generationi isti. Regina Austri surget in ju-
dicio cum viris generationis hujus, & condemnabit illos: quia venit à finibus ter-
32 ræ audire sapientiam Salomonis: & ecce plus quàm Salomon hic. Viri Ninivitæ
surgent in judicio cum generatione hac, & condemnabunt illam: quia pœnitenti-
33 am egerunt ad prædicationem Jonæ: & ecce plus quàm Jonas hic. Nemo lucer-
nam accendit, & in abscondito ponit, neque sub modio; sed supra candelabrum, ut
qui ingrediuntur, lumen videant. Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si oculus 34
tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: si autem nequam fuerit, et-
iam corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergò ne lumen, quod in te est, tenebræ 35
sint. Si ergò corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem te- 36
nebrarum, erit lucidum totum, & sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Et cùm lo- 37
queretur, rogavit illum quidam Pharisæus ut pranderet apud se. Et ingressus re-
cubuit. Pharisæus autem cœpit intra se reputans dicere, quarè non baptizatus es- 38
set ante prandium. Et ait Dominus ad illum; Nunc vos Pharisæi, quod deforis est 39
calicis & catini, mundaris: quod autem intus est vestrû, plenum est rapinâ, & iniquitate.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 ٭ الفصل الرابع والاربعون ٭ وفيما هو يتكلم بهذا رفعت مراة من الجمع صوتها
28 قايلة له طوبي للبطن الذي حملك والثديين اللذان ارضعاك٭ فاما هو فقال لها مهلا طوبي
29 لمن يسمع كلام الله ويحفظه ٭ وفيما كان الجمع متكثرا بداء يقول ان هذا الجيل جيل شرير
30 يطلب اية وليس يعطي اية الا اية يونان النبي٭ وكما كان يونان اية لاهل نينوي كذلك ايضا
31 يكون ابن الانسان لهذا الجيل اية ٭ ملكة التيمن تقوم في الحكم مع رجال هذا الجيل
32 وتدينهم لانها اتت من اقصي الارض لتسمع حكمة سليمان وههنا افضل من سليمان٭ رجال
نينوي يقومون في الدين مع هذا الجيل ويحاكمونهم لانهم تابوا بانذار يونان٭ وههنا افضل
33 من يونان٭ ليس احد يوقد سراجا ويضعه في خفية ولا تحت مكيال٭ بل علي المنارة لينظر
34 الداخلون نوره ٭ سراج جسدك هو عينك٭ فاذا كانت عينك سليمة فجسدك كله نير٭ وان كانت
35 شريرة فجسدك كله يكون مظلما٭ احرص الا يكون النور الذي فيك ظلمة٭ فان كان جميع
36 جسدك نيرا وليس فيه جزء مظلما فانه يكون كله نيرا٭ كما ان السراج يضيء لك بلمعه ٭
37 ٭ الفصل الخامس والاربعون ٭ وفيما هو يتكلم ساله فريسي ان ياكل عنده فدخل
38 وجلس٭ فلما راي الفريسي انه لم يغتسل قبل الاكل تعجب ٭ فقال له الرب انتم الان
39 معشر الفريسيين تطهرون خارج الكاس والاناء فاما باطنكم فانه مملو اغتصابا وشرا٭

Sectio quadragesima quarta.

Et dum ipse loqueretur hæc, extulit mu- 27
lier quædam de turba vocem suam, dicens
ei; Beatus venter qui te portavit, &
ubera quæ te lactaverunt. At ipse dixit 28
ei; Imò beatus qui audit sermonem Dei,
& custodit illum. Et quum turba esset 29
affluens, cœpit dicere; Hæc quidem
generatio, generatio est pessima: quæ-
rit signum, et non dabitur ei signum,
nisi signum Jonæ prophetæ. Et sic- 30
ut fuit Jonas signum Ninivitis, ita et-
iam erit Filius hominis huic generatio-
ni signum. Regina Austri surget in judi- 31
cio cum viris hujus generationis, & con-
demnabit eos; quia ipsa venit ab extimo
terræ ut audiret sapientiam Salomonis:
& hic adest excellentior Salomone. Viri 32
Ninive surgent in judicio cum hac gene-
ratione, & contendent cum eis; quia illi
pænitentiã egerũt ad prædicationẽ Jonæ:
& hic adest excellentior quàm Jona. Ne- 33
mo accendit lucernam, & ponit eam in
abscondito, neq; sub modio, sed super can-
delabrum: ut videant introeuntes lumen
ejus. Lucerna corporis tui est oculus tu- 34
us: quum igitur fuerit oculus tuus placi-
dus, corpus tuum totum erit lucidum: at
si fuerit iniquus, corpus tuum totum erit
tenebrosum. Cave ne sit lumen quod in te 35
est, tenebræ. Si verò fuerit totum corpus 36
tuum lucidum, & non fuerit in eo pars
tenebrosa, profectò erit totũ lucidũ, quem-
admodũ lucerna splendet tibi fulgore suo.

Sectio quadragesima quinta.

Et dum ipse loqueretur, rogavit illum 37
quidam Pharisæus ut comederet apud se.
Itaque ingressus est ac sedit. Quumque 38
vidisset Pharisæus eum non lavisse se
ante comestionem, admiratus est. Dixit 39
autem illi Dominus; Vos nunc, ò cœtus
Pharisæorum, mundatis extrinsecum ca-
licis, & vasis: intrinsecum autem ve-
strum plenum est violentiâ & scelere.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 በእንተ:እንተ:በማእከለ: እሕዛብ:ብእሲት: ጸርኀት: ወእምዝ: እንዘ:ዘንተ:ይ
ነግር:ከልሐት:ኣሐቲ:ብእሲት:በማእከለ:ሕዝብ:ወትቤሎ:ብፁዕት:ከርሥ:እንተ:ጸረ
28 ተከ:ወአጥባት: እለ: ሐፀናከ:: ወይቤላ:ውእቱ:ብፁዓንሰ: እለ: ይሰምዑ:ቃለ:
እግዚአብሔር:ወያአምኑ: ወየዓቅቡ:: በእንተ:እለ:ይስእሉ:ትእምርተ::
29 ወእንዘ: ይትጋብኡ:ሕዝብ: ኣኀዘ:ይበሎሙ: ዛትውልድ: እኪት:ይእቲ:ትእምርተ:ተ
30 ኀሥሥ:ወትእምርትሰ: ኢይሁብዋ:ዘእንበለ:ትእምርተ:ዮናስ: ነቢይ:: ወበከመ:
ዮናስ: ኮነሙ: ትእምርተ:ለሰብአ: ነነዌ:ከማሁ:ይከውን: ወልደ: እጓለ: እመ: ሕያ
31 ው: ለዛቲ: ትውልድ:: ንግሥተ:ኣዜብ:ትትነሣእ:ምስለ: ዛቲ: ትውልድ:አሚ:
ፍዳ: ወተኳንኖሙ:እስመ: መጽአት: እምአጽናፈ: ምድር:ትስማዕ: ጥበቢሁ: ለሰሎ
32 ሞን: ወናሁ:ዘየዓቢ: እምሰሎሞን:ዝየ:: ሰብአ: ነነዌ:ይትነሥኡ: አሚ: ፍዳ:
ምስለ: ዛቲ:ትውልድ::ወይኴንንዋ: እስመ: ነስሑ:አመ: ሰበከ:ሎሙ: ዮናስ: ወናሁ:
33 ዝየ: ዘየዓቢ: እምዮናስ:: ወአልቦ: ዘያኀቱ: ማኅቶተ: ከመ: ያንብራ: በኅቡእ:
ወእማእከ:ትሕተ: ክፈር:ዘእንበለ:ዲበ:ተቅዋም: ከመ:ይርአዩ:ብርሃና: እለ:ያንሶሰ
34 ዉ:: ማኅቶቱ: ለሥጋከ:ዓይንከ: ውእቱ:ለእመቦ: ዓይንከ:ብሩህ:ኵሉ: ነፍስ
35 ትከ:ብሩህ:ውእቱ::ወለመሰ:ዓይንከ:ሕሙም:ኵሉ:ነፍሰትከ:ጽልመት:ውእቱ::
36 ዑቁ: እንከ:ብርሃንክሙ: ጽልመተ:ኢይኩን:: ወእመኒመሰ:ኵሉ:ነፍስትከ:ብሩህ:
ውእቱ:አልቦ:መንተኒ:ጽልመተ: ላዕሌከ:ይከውን:ኵለንታከ: ከመ:ማኅቶተ:መብረ
ቅ:ያበርሃከ:: በእንተ:ፈሪሳዊ:ዘጸውዖ:ለእግዚእ:ኢየሱስ:ውስተ:ምሳሕ::
37 ወእንዘ: ይነግሮሙ: ዘንተ : ይቤሎ : አሐዱ: ፈሪሳዊ : ያምስሕ: ወቦአ: ይርፋቅ::
38 ወርእዮ: እንከ: ፈሪሳዊ: ኣንከረ: እስመ: ኢተኀፀበ: እዴሁ: ለምሳሕ:: ወይቤሎ:
39 እግዚእ:ኢየሱስ: አንትሙሰ: ፈሪሳውያን:ይእዜ: እንተ:አፍኣ: ተኀፅብዎ: ወታነጽሕ
ዎ: ለጽዋዕ:ወለጻሕል: ወእንተ: ውስጡሰ: ምሉእ: ሃይድ:ወእከይ::

De muliere quæ in medio turbæ exclamavit. Et tunc quum hæc diceret, 27
exclamavit quædam mulier in medio turbæ, & dixit ei; Beat[9] uterus qui te porta-
vit, & ubera quæ lactaverunt te. Et dixit ei ipse; Beati qui audiunt sermonẽ Dei, 28
& fidem faciunt, & custodiunt; *De iis qui quærebant signa.*
Et quum concitatus erat populus, cœpit dicere iis; Hæc generatio prava, hoc si- 29
gnum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Et sicut Jo- 30
nas fuit signum hominibus Ninives, sic erit filius hominis huic generationi. Re- 31
gina Austri surget cum hac generatione, quando retributio *erit*, & condemnabit
eam: quia venit ab extremitatibus terræ ut audiret sapientiam Salomonis: & ecce
major Salomone *est* hìc. Viri Ninives surgẽt, quando retributio *erit*, cum hac ge- 32
neratione, & condemnabunt eam: quia resipuerunt quando prædicabat iis Jonas:
& ecce hìc major Jonâ *est*. Et nemo accendit lucernam, ut ponat eam in abscon- 33
dito, neque sub modio, sed super candelabrum, ut videant splendorem intrantes.
Lucerna corporis tui oculus tuus est: & quamdiu oculus tuus lucidus *erit*, tota a- 34
nima tua lucida erit: & si oculus tuus dolore afflictus fuerit, tota anima tua te- 35
nebræ erunt. Cavete igitur lumen vestrum, tenebræ ne fit. Et si tota anima tua 36
lux fuerit non habens aliquid tenebrarum, super te erit totalitas tua, sicut lucer-
na fulgore illustrans te.

De Pharisæo qui invitavit Dominum Jesum ad prandium.

Et quum loqueretur iis hæc, dixit ei quidam Pharisæus quòd prandere eum fa- 37
ceret: & ingressus discubuit. Et videns eum igitur Pharisæus admiratus est, 38
quòd non lotæ essent manus ejus in prandium. Et dixit ei Dominus Jesus, Vos 39
Pharisæi nunc deforis lavatis & purgatis calicem & patinam: & quod intus est,
plenum est rapinæ & iniquitatis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 ٭ چراغ تن تو چشم تست٭ چون تن تو درست است ٭ چشم تو نيز روشن است واکر تن تو
35 رنجور وبا توانست ٭ چشم تو نيز تاريك شود ٭ ٭ اکنون پرهيز دار نبادا ان روشنايي ٭ که در
36 تن تست تاريك کردد ٭ ٭ واکر تن تو روشن باشد ٭ واز تاريکي درو اثري نماند ٭ همه
شست هشما
عضو تو روشنايي دهد ٭ مثال چراغ ٭ وبراي تو بتابد
37 ٭ چون عيسي سخن
مهماني کردن معتزلي مسيح را وسخن بر دست شستن
38 ميکفت ٭ معتزلي ازو خواست ٭ که پيش او فرود ايد ٭ مسيح در امد ونشست٭ چون معتزل
39 اورا ديد ٭ که پيشتر از خوردن دست نشست ٭ تغير شد ٭ ٭ عيسي بدو کفت ٭ شما اي
معتزلان ٭ کاسه وطبق را از بيرون بشوييد ٭ ودرون شما از چرك وخبث پرست ٭

Lucerna corporis tui oculus tuus est: 34
cùm corpus tuum sanum sit, oculus
etiam tuus lucidus est; sin autem
corpus tuum ægrotum & infirmum
sit, oculus etiam tuus tenebrosus
erit. Cave ergò ne illud lumen, quod 35
in corpore tuo est, tenebrosum fiat.
Sin verò corpus tuum lucidum fue- 36
rit, & tenebrarum in eo vestigium
non manserit, omne membrum tuum
lumen dabit, veluti lucerna, & ti-
bi lucebit.

LXVIII. Convivium facit Pharisæus Christo, & sermo fit de manuum lotione.

Cùm Jesus loqueretur, Pharisæus 37
quidam ab eo petiit, ut ad eum de-
scenderet: Christus itaque ingressus
est & sedit. Cùm autem Pharisæ- 38
us eum videret, quòd antequàm
ederet manus non lavisset, commo-
tus est. Jesus ei dixit; Vos ò Pha- 39
risæi, poculum & patinam exteri-
ùs lavate, intimum autem vestrum
sordibus & improbitate plenum est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΜΓ'.

Stulti, nonne *faciens* quod deforis, & quod deintus fecit? Veruntamen *insistentia*,
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα
41 date eleemosynam, & ecce omnia munda vobis sunt. Sed væ vobis Pharisæis,
42 δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. Ἀλλ᾽ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ρλς
quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præteritis ε
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε
judicium & charitatem Dei. Hæc oportuit facere, & illa non omittere.
τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. ταῦτα (δ) ἔδει ποιῆσαι, (ε) κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
Væ vobis Pharisæis, quia diligitis *primam sessionem* in synagogis, & ρλζ
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ β
salutationes in *foris*. Væ vobis *Scribæ & Pharisæi hypocritæ*: ρλη
44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ε
quia estis ut monumenta *non apparentia*, & homines deambulantes suprà *non*
ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι (ζ) οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ
sciunt. Respondens autem quidam Legisperitorum, ait illi; Magister, hæc ρλθ
45 οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα ε
dicens *& nos notas*. Ille *autem* ait; Et vobis Legisperitis væ: quia oneratis ΜΓ'
46 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί· ὅτι φορτίζετε
homines oneribus *difficiliter portabilibus*, & ipsi uno *digitorum vestrorum* non at-
τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσ-
tingitis onera. Væ vobis, *quia* ædificatis monumenta Prophetarum: at ρμ
47 ψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ ε

patres vestri occiderunt illos. Profectò testificamini, & consentitis operibus
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις 48
patrum vestrorum: quoniam ipsi quidem occiderunt eos, vos autem ædificatis
τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
ρμα eorum sepulchra. *Propter hoc* & sapientia Dei dixit; Mittam ad illos
ε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς 49
Prophetas & Apostolos: & ex illis occident, & persequentur: Ut
προφήτας καὶ ἀποστόλους· (η) καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι, καὶ ἐκδιώξουσιν· Ἵνα 50
inquiratur sanguis omnium Prophetarum, effusus à constitutione mundi,
ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
à generatione ista: A sanguine Abel, usque ad sanguinem Zacha-
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης· Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχα- 51
riæ *perditi* inter altare & ædem: *Etiam* dico vobis; Re-
ρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν, Ἐκ-
quiretur à generatione hac. Væ vobis Legisperitis, quia
ρμβ ζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι 52
ε tulistis clavem scientiæ: ipsi non introistis, & *intrantes*
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ (θ) εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους
prohibuistis.
ἐκωλύσατε.

MS. A. (δ) δεῖ (ε) καὶ κεῖνα μὴ παραφιέναι. (ζ) περιπατοῦντες (η) ἐξ αὐτῶν (θ) εἰσήλθατε,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 * ܣܟܠܝ ܕܗܘܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܕܠܒܪ ܘܕܠܓܘ ܗܘ ܥܒܕ. * ܒܪܡ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
41 ܗܒܘ ܙܕܩܬܐ. ܘܗܐ ܟܠܡܕܡ ܕܟܐ ܗܘ ܠܟܘܢ. * ܐܠܐ ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܕܡܥܣܪܝܢ
42 ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܦܝܓܢܐ ܘܟܠ ܝܪܩܐ. ܘܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܕܝܢܐ ܘܥܠ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ.
ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕܘ. ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܠܡܫܒܩܘ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ ܕܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ 43
ܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. 44
ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܝܟ ܩܒܪܐ ܕܠܐ ܝܕܝܥܝܢ. ܘܒܢܝܢܫܐ ܡܗܠܟܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ. * ܘܥܢܐ 45
ܚܕ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܦܢܐ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܦ ܠܢ ܡܨܥܪ ܐܢܬ. * ܗܘ ܕܝܢ 46
ܐܡܪ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܝ. ܕܡܛܥܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪܐ. ܘܐܢܬܘܢ
ܒܚܕܐ ܡܢ ܨܒܥܬܟܘܢ. ܠܐ ܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ ܠܡܘܒܠܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ. ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ 47
ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ. ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. * ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܘܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ 48
ܒܥܒܕܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܕܗܢܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܝܗܘܢ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܪܒܐ ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ * ܡܐ *

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܡܪܬ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܠܘܬܗܘܢ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ. ܡܢܗܘܢ 49
ܢܪܕܦܘܢ ܘܢܩܛܠܘܢ. * ܕܢܬܬܒܥ ܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܐܫܬܦܟ ܡܢ ܕܐܫܬܬܝ ܥܠܡܐ. ܡܢ 50
ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ. ܘܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ. ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܝܬ ܡܕܒܚܐ 51
ܠܗܝܟܠܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܬܬܒܥ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ. 52
ܕܫܩܠܬܘܢ ܩܠܝܕܐ ܕܝܕܥܬܐ. ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܟܠܝܬܘܢ.

Expertes rationis, nónne qui fecit quod fo- 40
ris est, idem & quod intus est, fecit? Ve- 41
rùm quod suppetit, date in eleemosynam,
& ecce omnia erunt vobis munda. Sed væ 42
vobis Pharisæis, quippe qui decimetis men-
tham, & rutam, & omne olus; præteritis au-
tem judicium & charitatem Dei. Hæc au-
tem oporteret ut faceretis, & illa non omit-
teretis. Væ vobis Pharisæis, quippe qui 43
diligatis primos consessus in synagogis, &
salutationem in plateis. Væ vobis, Scribæ 44
& Pharisæi simulatores, quippe qui sitis in-
star sepulchrorum quæ non innotescunt, &
super ea ambulant homines, nec nôrunt.
Respondit autem unus è Scribis, & dixit ei; 45
Doctor quum ista dicis, nos quoque probro
afficis. Ipse verò dixit; Væ etiam vobis 46
Scribæ, quippe qui oneretis homines one-
ribus gravissimis, vos autem ne uno quidem
ex digitis vestris attingitis onera illa. Væ 47
vobis, quippe qui exstruatis sepulchra
Prophetarum, quos patres vestri intere-
merunt. Vos igitur testes estis, & acquie- 48
scitis operibus patrum vestrorum: ii enim
interfecerunt eos, vos autem extruitis sepul-
chra eorum.

Lectio ad oblationem Annuntiationis Zachariæ. 41.

Propterea & Sapientia dixit; Ecce ego mit- 49
tam ad eos Prophetas & Apostolos, quo-
rum alios persequentur, & *alios* trucida-
bunt. Ut requiratur sanguis omnium Pro- 50
phetarum qui effusus est ex quo conditus est
mundus, à generatione ista: A sanguine 51
Habel, usque ad sanguinem Zachariæ illius,
qui interfectus est inter templum & altare.
Sanè dico vobis, Requiretur ab ista genera-
tione. Væ vobis Scribæ, quippe qui sustu- 52
leritis claves scientiæ, nec vos introistis, imò
eos qui introibant, prohibuistis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 * اي كم فهمان * نه انك بيرونرا ساخت * درونرا نيز اوساخت * *ازانچ بشما داده شد
41 صدقه † بدرويشان دهيد * پاك شويد * وهر چيزي † براي شما پاك شود *

نفرين معتزلان وكوهنان   شست نه

42 * واي بر شما اي معتزلان كه نعناع وشبت وسبزيهارا بهره مي ستانيد * وبر داوري
43 ودوستي خدا مي كذريد * واجبست كه انهارا كنيد * وايهارا فروكذاريد * * واي بر
44 شما معتزلان كه در انجمن صدر † نشستكاه را دوست † داريد * وسلام دربازارها * واي †
بر شما نويسندكان * ومعتزلان منافقان * كه مانند كورهاييد * از روي زمين نا پيدا *
45 كه خلق بر ايشان مي كذرند * ونمي دانند * يكي از نويسندكان كفت اي معلم
46 چون اينها را ميكويي مارا دشنام مي دهي * *عيسي كفت شمارا نيز مي كويم اي نويسندكان *
واي بر شما كه بر ادمي بارهاء كران مي نهيد * وشما بيك انكشت * ازانكشتان †
47 شما ياري نمي دهيد * ونه آن بارها را سودن * واي بر شما كه كورهاء پيغمبرانرا †
48 عمارت مي كنيد * كه پدران شما ايشانرا كشتند * * اكنون شما كواهي

O parum intelligentes, nónne is qui 40
fecit exterius, interius etiam idem
fecit? De eo quod vobis datum 41
est eleemosynam pauperibus date:
mundi estote, et omnis res vo-
bis munda erit.

LXIX. Maledictio Pharisæorum & Sacerdotum.

Væ vobis ô Pharisæi, qui men- 42
thæ et anethi et olerum omnium
decimam partem excipitis, ju-
dicium autem et amorem Dei præ-
teritis: num oportet ut illa faci-
atis, hæc verò negligatis? Væ 43
vobis Pharisæi, qui in Syna-
goga præcipuam sedem amatis, et
salutationem in foris. Væ vobis 44
Scribæ et Pharisæi hypocritæ,
qui similes estis sepulchris à super-
ficie terræ non conspicuis, super
quæ homines transeunt et nesci-
unt. Unus è scribis dixit; O Præ- 45
ceptor, cùm hæc dicis nobis contu-
meliam ingeris. Jesus dixit; Vobis 46
etiam dico, ô Scribæ, væ vobis,
quia hominibus onera gravia im-
ponitis, ipsi autem uno digito-
rum vestrorum opem non fertis,
ne onera illa quidem tangendo.
Væ vobis qui monumenta Prophe- 47
tarum ædificatis, quos patres vestri
occiderunt. Nunc vos testimonium 48

Versio VULGATA LATINA.

40 Stulti, nónne qui fecit quod deforis est, etiam id quod deintùs est, fecit? Verun-
41 tamen quod superest, date eleëmosynam: & ecce omnia munda sunt vobis. Sed
42 væ vobis Pharisæis, quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præteri-
tis judicium & charitatem Dei: hæc autem oportuit facere, & illa non omittere.
43 Væ vobis Pharisæis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, & salutationes in
44 foro. Væ vobis, quia estis ut monumenta quæ non apparent, & homines ambulan-
45 tes suprà, nesciunt. Respondens autem quidam ex Legisperitis, ait illi; Magister,
45 hæc dicens etiam contumeliam nobis facis. At ille ait; Et vobis Legisperitis væ:
quia oneratis homines oneribus, quæ portare non possunt, & ipsi uno digito vestro
non tangitis sarcinas. Væ vobis, qui ædificatis monumenta Prophetarum: patres 47
autem vestri occiderunt illos. Profectò testificamini quòd consentitis operibus pa- 48
trum vestrorum: quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum
sepulchra. Propterea & sapientia Dei dixit; Mittam ad illos Prophetas, & Apo- 49
stolos, & ex illis occident, & persequentur: Ut inquiratur sanguis omnium Pro- 50
phetarum, qui effusus est à constitutione mundi, à generatione illa, A sanguine Abel, 51
usque ad sanguinem Zachariæ, qui periit inter altare & ædem. Ita dico vobis; Requi-
retur ab hac generatione. Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ: ipsi 52
non introistis, & eos, qui introibant, prohibuistis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يا جهال أليس الذي صنع الظاهر هو صنع الباطن * قبل كل شي أعطوا رحمة وكل شي 40 41
يتطهر لكم * لكن الويل لكم أيها الفريسيون لأنكم تعشرون النعناع والسذاب وكل البقول 42
وترفضون حكم الله ومحبته * قد كان ينبغي أن تفعلوا هذا والآخر لا تتركوهم عنكم *
* الويل لكم أيها الفريسيون لأنكم تحبون أوائل المجالس في المجامع والسلام في الأسواق * 43
* الويل لكم يا كتبة ويا فريسيين يا مرائين لأنكم مثل القبور الخفية والناس يمشون 44
عليها ولا يعلمون * الفصل السادس والأربعون * فأجابه واحد من 45
الناموسيين قائلا يا معلم إذا قلت هذا فشتمتنا نحن * فقال لهم وأنتم أيها الكتبة الويل 46
لكم لأنكم تحملون الناس أوساقا ثقالا وأنتم لا تدنون منها إحدى أصابعكم * الويل لكم 47
لأنكم تبنون قبور الأنبياء الذين قتلهم آباؤكم * فأنتم إذن تشهدون وتسرون بأعمال 48
آبائكم * لأنهم قتلوهم وأنتم تبنون قبورهم * ولهذا قالت حكمة الله هاأنذا أرسل إليهم أنبياء 49
ورسلا * فيقتلون منهم ويطردونهم * ليبتغى عن دم جميع الأنبياء الذي أريق من أول العالم 50
إلى هذا الجيل * من دم هابيل الصديق إلى دم زكريا بن برشيا الذي أهلكوه بين المذبح 51
والبيت * نعم أقول لكم إنه يطلب من هذا الجيل * الويل لكم يا كتبة لأنكم أخذتم 52
مفاتيح المعرفة * فما دخلتم والداخلون منعتموهم *

O stulti, nónne qui fecit extrinsecum, ipse 40
fecit intrinsecum? Ante omnem rem date 41
misericordiam, & omnis res proinde
mundabitur vobis. Sed væ vobis, ô Pha- 42
risæi, quia decimatis mentham, & ru-
tam, & omnia olera, & relinquitis judi-
cium Dei, & charitatem ejus. Equi-
dem oportebat ut faceretis hoc, & illa
non rejiceretis à vobis. Væ vobis, ô 43
Pharisæi, quia diligitis primatus con-
sessuum in synagogis, & salutationem in
foris. Væ vobis, ô Scribæ & ô Phari- 44
sæi ô hypocritæ, quia estis veluti monu-
menta latentia, & homines ambulant su-
per ea, & nesciunt.

Sectio quadragesima sexta.

Respondit autem ei unus ex Legisperitis, 45
dicens; Magister, cùm dicis hoc, contu-
meliâ nos afficis. Ait illis; Et vobis, 46
ô Scribæ, væ vobis: quia oneratis ho-
mines oneribus gravibus, & vos non ad-
movetis ad ea unum digitorum vestro-
rum. Væ vobis, quia ædificatis monu- 47
menta prophetarum, quos occiderunt pa-
tres vestri. Vos ergò testificamini, & ob- 48
lectamini operibus patrum vestrorum:
quoniam ipsi occiderunt eos, & vos ædi-
ficatis sepulchra eorum. Propterea di- 49
xit sapientia Dei, Ecce ego mittam ad
illos Prophetas & Apostolos, & occident
ex illis, & persequentur illos: Ut vin- 50
dicetur sanguis omnium prophetarum, qui
effusus est à principio mundi usque ad
hanc generationem: A sanguine Abel ju- 51
sti usque ad sanguinem Zachariæ filii
Barasciæ, quem peremerunt inter alta-
re & ædem. Sanè dico vobis, quòd re-
quiretur ab hac generatione. Væ vobis, 52
ô Scribæ, quia accepistis claves cogniti-
onis, & non introistis, & introeuntes
prohibuistis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 ሉብደን፡አኮሁ፡ ዘፈጠረ፡አፍአ፡እንተ፡ ውስጥኒ፡ ፈጠረ፡፡ ወባሕቱ፡ዘይትፈቀድ
41 ቦ፡ሃቡ፡ለምጽዋት፡ ወኵሉ፡ ንጹሕ፡ ይከውነክሙ፡፡ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪ
42 ሳውያን፡እለ፡ታበውኡ፡ዓሥራተ፡አዜሁ፡ ለአዛብ፡ ወለኵሉ፡ አሕማላት፡ ወጸናጽል፡
ወትትኄለፍዎ፡ለጽድቅ፡ ወለፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡ ወዘንቱ፡ ርቱዕ፡ ትግበሩ፡ ወዘንተኒ፡
43 ኢትኅድጉ፡፡ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ መደልዋን፡ እስመ፡ ታፈቅሩ፡
44 ነቢረ፡ ፍጽመ፡ በውስተ፡ ምኵራባት፡ ወታአምኆ፡ በመሣይጥ፡፡ አሌ ለክ
ሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ መደልዋን፡ እስመ፡ ከመ፡ መቃብር፡ ዘኢይትዓወቅ፡
45 አንትሙ፡ ዘየንሶሱ፡ ሰብእ፡ ላዕሌሁ፡ አንትሙ፡ ወኢያአምሩ፡፡ ወይቤሎ፡ ላ
46 ሐዱ፡ ጸሐፊ፡ ሀገር፡ ዘንተ፡ ዘትብል፡ ኢያንኑ፡ ትፄእለነ፡፡ ወይቤሎ፡ ለክሙኒ፡
ለጸሐፍተ፡ ሀገር፡ አሌ ለክሙ፡ እስመ፡ ታጸውርዎ፡ ጾረ፡ ክቡደ፡ ለሰብእ፡ ወአንትሙ
47 ሰ፡ ኢትለክፍዎ፡ በአሐቲ፡ አጽባዕትክሙ፡ ለውእቱ፡ ጾር፡፡ አሌ ለክሙ፡ እ
48 ስመ፡ ተሐንጹ፡ መቃብሪሆሙ፡ ለነቢያት፡ ወአበዊክሙ፡ ቀተልዎሙ፡፡ አደሞ
ክሙኑ፡ ምግባሮሙ፡ ለአበዊክሙ፡ ወአንትሙ፡ ሰማዕቶሙ፡ ዘእሙንቱ፡ ቀተሉ፡ ለን
49 ቶሙ፡ መቃብሪሆሙ፡ ተሐንጹ፡፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ ይቤ፡ ጥበቢሁ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ እፌኑ፡ ኀቤክሙ፡ ነቢያተ፡ ወሐዋርያተ፡ ወይቀትሉ፡፡ እምኔሆሙ፡ ወ
50 ይሰድዱ፡፡ ከመ፡ ይትበቀልዎሙ፡ በእንተ፡ ደመ፡ ኵሉ፡ ነቢያት፡ ዘተክዕወ፡፡
51 እምደመ፡ አቤል፡ እስከ፡ ደመ፡ ዘካርያስ፡ ዘቀተሉ፡ በማእከለ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወ
ምሥዋዕ፡ ዘእምፍጥረተ፡ ዓለም፡ እምዘቲ፡ ትውልድ፡ እወ፡ እብለክሙ፡
52 ይትኃሠሠዋ፡ ለዘቲ፡ ትውልድ፡፡ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍተ፡ ሀገር፡ ወፈሪሳውያን፡
እስመ፡ ነሣእክሙ፡ መራኁተ፡ ጽድቅ፡ ወተኀብኡ፡ ወአንትሙኒ፡ ኢትበውኡ፡
ወእለሂ፡ ይበውኡ፡ ትከልእዎሙ፡፡

Dementes, nónne qui creavit *quod* foris *est*, quod intus est creavit? Verunta- 40
men quod necessarium est date in eleemosynam, & totum purum erit vobis. 41
Væ vobis Scribis & Pharisæis, qui effertis decimam partem hyssopi, & omnium 42
olerum, & herbarum: & tanquam cæci præteritis justitiam, & charitatem
Dei: & hæc oportet ut faciatis, & hoc non omittatis. Væ vobis, Scribæ & 43
Pharisæi hypocritæ, quia diligitis sedere summo *loco* in synagogis, & salu-
tationem in foris. Væ vobis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia sicut sepul- 44
chrum quod non est signatum, vos *estis*, super quod ambulant homines, vos *inquã*,
& nesciunt illud. Et dixit ei quidam Scriba civitatis; Hoc quod dicis, nónne 45
nos injuriâ afficit? Et dixit ei, Vobis etiam Scribis civitatis, væ vobis: quia 46
oneratis onere gravi homines, & vos ipsi non attingitis uno digitorum vestro-
rum hoc onus. Væ vobis, quia ædificatis monumenta prophetarum, & pa- 47
tres vestri trucidârunt illos. Placuerúntne vobis facta patrum vestro- 48
rum? & vos ipsi testes eorum, quos ipsi trucidârunt, vos sepulchra eorum
ædificatis. Et propterea dixit sapientia Dei, Mittam ad vos prophetas, 49
& Apostolos, & trucidabunt ex ipsis *quosdam*, & persequentur: Ut retri- 50
buatur iis propter sanguinem omnium prophetarum qui effusus fuit, A sanguine 51
Abel usque ad sanguinem Zachariæ, quem trucidârunt inter Domum sanctam, &
altare, à creatione mundi usq; ad hanc generationem: etiam dico vobis, Perscru-
tabunt hanc generationem. Væ vobis Scribæ civitatis, & Pharisæi, quia sustu- 52
listis clavem justitiæ & abscondistis: & vos ipsi non introitis & introeuntes
prohibetis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

مي دهيد * وبكردار خود پسنديك هستيد * كه انان ايشانرا كشتند * وشما كورهاء ايشانرا
آبادان مي كنيد * براي اين حكمت خدا كفت اينك من پيش شما پيغمبران * 49
ورسولان مي فرستم * از ايشان دشمن داريد * وبكشيد * * وخون همه پيغمبران * ازان 50
روز بازكه خداي دنيارا بيافريد * تا امروز خواسته شود † ازين دوده * * از خون هابيل * 51
بي كناه * تا خون زكريا * كه درميان هيكل ومذبح كشته شد * اري راست بشما بكويم كه
همه † ازين دوده خواسته شود * * واي بر شما نويسندكان كه كليد معرفت † را ستديد * 52
شما اندرون † نرفتيد * وايشانرا كه درمي رفتند * نكذاشتيد *

datis, & opere eorum vobis compla-
citum est, quòd illi eos trucidârunt;
vos itaque monumenta eorum ex-
truitis. Propter hoc sapientia Dei 49
dixit; Ecce ego ad vos Prophetas, &
Apostolos mitto, & ex ipsis odio ha-
bebitis, & interficietis. Et sanguis 50
omnium Prophetarum, deinceps ab
eo die quo Deus mundum creavit,
usque in hodiernum diem, requiretur
ab hac generatione: A sanguine 51
Abel insontis usque ad sanguinem
Zachariæ, qui inter templum & al-
tare interfectus est, utique verum
vobis dico, quòd omnis ab ista gene-
ratione requiretur. Væ vobis Scri- 52
bæ, qui clavem scientiæ sustulistis:
vos non introistis, & eos qui intro-
ibant non sivistis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΑ'.

Stulti, nónne faciens quod deforis, & quod deintus fecit? Veruntamen inexistentia,
40 41 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα
date eleemosynam, & ecce omnia munda vobis sunt. Sed væ vobis Pharisæis,
42 δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ρλϛ
quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præteritis
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε
judicium & charitatem Dei. Hæc oportuit facere, & illa non omittere.
τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. ταῦτα (δ) ἔδει ποιῆσαι, (ε) κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
Væ vobis Pharisæis, quia diligitis primam sessionem in synagogis, & ρλζ
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ β
salutationes in foris. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: ρλη
44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί·
quia estis ut monumenta non apparentia, & homines ambulantes suprà non
ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι (ζ) οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ
sciunt. Respondens autem quidam Legisperitorum, ait illi; Magister, hæc
45 οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα ρλθ
dicens & nos notas. Ille autem ait; Et vobis Legisperitis væ: quia oneratis
46 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί· ὅτι φορτίζετε ΜΓ'
homines oneribus difficiliter portabilibus, & ipsi uno digitorum vestrorum non attingitis
τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσ-
onera. Væ vobis, quia ædificatis monumenta Prophetarum: at ρμ
47 ψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν· οἱ δὲ

patres vestri occiderunt illos. Profectò testificamini, & consentitis operibus
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις 48
patrum vestrorum: quoniam ipsi quidem occiderunt eos, vos autem ædificatis
τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
ρμα eorum sepulchra. Propter hoc & Sapientia Dei dixit; Mittam ad illos
αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς 49
Prophetas & Apostolos: & ex illis occident, & persequentur: Ut
προφήτας καὶ ἀποστόλους· (η) καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι, καὶ ἐκδιώξουσιν· Ἵνα 50
inquiratur sanguis omnium Prophetarum, effusus à constitutione mundi,
ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
à generatione ista: A sanguine Abel, usque ad sanguinem Zachariæ
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης· Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχα- 51
riæ perditi inter altare & ædem: Etiam dico vobis; Re-
ρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν, Ἐκ-
quiretur à generatione hac. Væ vobis Legisperitis, quia
ρμβ ζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι 52
tulistis clavem scientiæ: ipsi non introistis, & introeuntes
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ (θ) εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους
prohibuistis.
ἐκωλύσατε.

MS. A. (δ) δεῖ (ε) καὶ κεῖνα μὴ παραφιέναι. (ζ) περιπατοῦντες (η) ἐξ αὐτῶν (θ) εἰσήλθατε,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܕܠܒܪ ܘܕܠܓܘ ܗܘ ܥܒܕ܂ * ܒܪܡ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
41 ܗܒܘ ܙܕܩܬܐ܂ ܘܗܐ ܟܠ ܕܟܐ ܗܘ ܠܟܘܢ܂ * ܐܠܐ ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ܂ ܕܡܥܣܪܝܢ
42 ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܦܝܓܢܐ ܘܟܠ ܝܪܘܩ܂ ܘܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܕܝܢܐ ܘܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ܂
43 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܬܥܒܕܘܢ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ܂ * ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ ܕܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
44 ܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܫܐܠܬ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ܂ * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂
45 ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܝܟ ܩܒܪܐ ܕܠܐ ܝܕܝܥܝܢ܂ ܘܒܢܝܢܫܐ ܡܗܠܟܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ܂ * ܘܥܢܐ
46 ܚܕ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܦܢܐ܂ ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܦ ܠܢ ܡܨܥܪ ܐܢܬ܂ * ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ܂ ܐܦ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܝ ܠܟܘܢ܂ ܕܡܛܥܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪܐ܂ ܘܐܢܬܘܢ
47 ܒܚܕܐ ܡܢ ܨܒܥܬܟܘܢ ܠܐ ܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ ܠܡܘܒܠܐ܂ * ܘܝ ܠܟܘܢ ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ
48 ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ܂ ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ܂ * ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܫܬܘܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܥܒܕܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܕܗܢܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ܂ ܘܐܢܬܘܢ ܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܘܪܝܗܘܢ܂

* ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܪܒܐ ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ * ܡܐ *

49 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܡܪܬ܂ ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ܂ ܘܡܢܗܘܢ
50 ܢܪܕܦܘܢ ܘܢܩܛܠܘܢ܂ * ܕܢܬܬܒܥ ܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܐܬܐܫܕ ܡܢ ܕܐܬܒܢܝ ܥܠܡܐ܂ ܡܢ
51 ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ܂ * ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ ܘܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ܂ ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܝܬ ܡܕܒܚܐ
52 ܠܗܝܟܠܐ܂ ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܡܬܬܒܥ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ܂ * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ܂
ܕܫܩܠܬܘܢ ܩܠܝܕܐ ܕܝܕܥܬܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ܂ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܟܠܝܬܘܢ܂

Expertes rationis, nónne qui fecit quod fo- 40
ris est, idem & quod intus est, fecit? Ve- 41
rùm quod suppetit, date in eleemosynam,
& ecce omnia erunt vobis munda. Sed væ 42
vobis Pharisæis, quippe qui decimetis men-
tham, & rutam, & omne olus; præteritis au-
tem judicium & charitatem Dei. Hæc au-
tem oporteret ut faceretis, & illa non omit-
teretis. Væ vobis Pharisæis, quippe qui 43
diligatis primos consessus in synagogis, &
salutationem in plateis. Væ vobis, Scribæ 44
& Pharisæi simulatores, quippe qui sitis in-
star sepulchrorum quæ non innotescunt, &
super ea ambulant homines, nec nórunt.
Respondit autem unus è Scribis, & dixit ei; 45
Doctor quum ista dicis, nos quoque probro
afficis. Ipse verò dixit; Væ etiam vobis 46
Scribæ, quippe qui oneretis homines one-
ribus gravissimis, vos autem ne uno quidem
ex digitis vestris attingitis onera illa. Væ 47
vobis, quippe qui extruatis sepulchra
Prophetarum, quos patres vestri intere-
merunt. Vos igitur testes estis, & acquie- 48
scitis operibus patrum vestrorum: ii enim
interfecerunt eos, vos autem extruitis sepul-
chra eorum.

Lectio ad oblationem Annuntiationis Zachariæ. 41.

Propterea & Sapientia dixit; Ecce ego mit- 49
tam ad eos Prophetas & Apostolos, quo-
rum alios persequentur, & *alios* trucida-
bunt. Ut requiratur sanguis omnium Pro- 50
phetarum qui effusus est ex quo conditus est
mundus, à generatione ista: A sanguine 51
Habel, usque ad sanguinem Zachariæ illius,
qui interfectus est inter templum & altare.
Sanè dico vobis, Requiretur ab ista genera-
tione. Væ vobis Scribæ, quippe qui sustu- 52
leritis claves scientiæ, nec vos introistis, imò
eos qui introibant, prohibuistis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * اي كم فهمان * نه انك بيرونرا ساخت * درونرا نيز اوساخت * ازانچ بشما داده شد
41 صدقه † بدرويشان دهيد * پاك شويد * وهر چيزي † براي شما پاك شود *

شست نه نفرين معتزلان وكوهنان

42 * واي بر شما اي معتزلان كه نعناع وشبت وسبزيهارا بهر مي ستانيد * وبر داوري
43 ودوستي خدا مي كذريد * واجبست كه انهارا كنيد * وايهارا فروكذاريد * * واي بر
44 شما معتزلان كه در انجمن صدر† نشستكاه را دوست † داريد * وسلام دربازارها*واي†
بر شما نويسندكان * ومعتزلان منافقان * كه مانند كورهاييد * از روي زمين نا پيدا *
45 كه خلق بر ايشان مي كذرند * ونمي دانند*يكي از نويسندكان كفت اي معلم
46 چون اينها را ميكويي مارا دشنام مي دهي*عيسي كفت شمارا نيز مي كويم اي نويسندكان*
واي بر شما كه بر ادمي بارهاء كران مي نهيد * وشما بيك انكشت * از انكشتان †
47 شما باري نمي دهيد * ونه آن بارها را سودن * واي بر شما كه كورهاء پيغمبرانرا†
48 عمارت مي كنيد * كه پدران شما ايشانرا كشتند * اكنون شما كواهي

O parum intelligentes, nónne is qui 40
fecit exterius, interius etiam idem
fecit? De eo quod vobis datum 41
est eleemosynam pauperibus date:
mundi estote, et omnis res vo-
bis munda erit.

LXIX. Maledictio Pharisæorum & Sacerdotum.

Væ vobis ô Pharisæi, qui men- 42
thæ et anethi et olerum omnium
decimam partem excipitis, ju-
dicium autem et amorem Dei præ-
teritis: num oportet ut illa faci-
atis, hæc verò negligatis? Væ 43
vobis Pharisæi, qui in Syna-
goga præcipuam sedem amatis, et
salutationem in foris. Væ vobis 44
Scribæ et Pharisæi hypocritæ,
qui similes estis sepulchris à super-
ficie terræ non conspicuis, super
quæ homines transeunt et nesci-
unt. Unus è scribis dixit; O Præ- 45
ceptor, cùm hæc dicis nobis contu-
meliam ingeris. Jesus dixit; Vobis 46
etiam dico, ô Scribæ, væ vobis,
quia hominibus onera gravia im-
ponitis, ipsi autem uno digito-
rum vestrorum opem non fertis,
ne onera illa quidem tangendo.
Væ vobis qui monumenta Prophe- 47
tarum ædificatis, quos patres vestri
occiderunt. Nunc vos testimonium 48

Versio VULGATA LATINA.

40 Stulti, nónne qui fecit quod deforìs est, etiam id quod deintùs est, fecit? Verun-
41 tamen quod superest, date eleëmosynam: & ecce omnia munda sunt vobis. Sed
42 væ vobis Pharisæis, quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præteri-
tis judicium & charitatem Dei: hæc autem oportuit facere, & illa non omittere.
43 Væ vobis Pharisæis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, & salutationes in
44 foro. Væ vobis, quia estis ut monumenta quæ non apparent, & homines ambulan-
45 tes suprà, nesciunt. Respondens autem quidam ex Legisperitis, ait illi; Magister,
46 hæc dicens etiam contumeliam nobis facis. At ille ait; Et vobis Legisperitis væ:
quia oneratis homines oneribus, quæ portare non possunt, & ipsi uno digito vestro
non tangitis sarcinas. Væ vobis, qui ædificatis monumenta Prophetarum: patres 47
autem vestri occiderunt illos. Profectò testificamini quòd consentitis operibus pa- 48
trum vestrorum: quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum
sepulchra. Propterea & sapientia Dei dixit; Mittam ad illos Prophetas, & Apo- 49
stolos, & ex illis occident, & persequentur: Ut inquiratur sanguis omnium Pro- 50
phetarum, qui effusus est à constitutione mundi, à generatione ista, A sanguine Abel, 51
usque ad sanguinem Zachariæ, qui periit inter altare & ædem. Ita dico vobis; Requi-
retur ab hac generatione. Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ: ipsi 52
non introistis, & eos, qui introibant, prohibuistis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * يا جهال أليس الذي صنع الظاهر هو صنع الباطن * قبل كل شي أعطوا رحمة وكل شي
41 يتطهر لكم * لكن الويل لكم أيها الفريسيون لأنكم تعشرون النعناع والسذاب وكل البقول
42 وترفضون حكم الله ومحبته * قد كان ينبغي أن تعملوا هذا والآخر لا تتركوه عنكم *
43 * الويل لكم أيها الفريسيون لأنكم تحبون أوائل المجالس في المجامع والسلام في الأسواق
44 * الويل لكم يا كتبة ويا فريسيين يا مرائين لأنكم مثل القبور الخفية والناس يمشون
45 عليها ولا يعلمون * الفصل السادس والأربعون * فأجابه واحد من
46 الناموسيين قائلا يا معلم إذا قلت هذا فتشتمنا نحن * فقال لهم وأنتم أيها الكتبة الويل
47 لكم لأنكم تحملون الناس أوساقا ثقالا وأنتم لا تدنون منها إحدى أصابعكم * الويل لكم
48 لأنكم تبنون قبور الأنبياء الذين قتلهم آباؤكم * فأنتم إذن تشهدون وتسرون بأعمال
49 آبائكم * لأنهم قتلوهم وأنتم تبنون قبورهم * ولهذا قالت حكمة الله هاأنذا أرسل إليهم أنبياء
50 ورسلا * فيقتلون منهم ويطردونهم * ليطلب عن دم جميع الأنبياء الذي أريق من أول العالم
51 إلى هذا الجيل * من دم هابيل الصديق إلى دم زكريا بن براشيا الذي أهلكوه بين المذبح
52 والبيت * نعم أقول لكم إنه يطلب من هذا الجيل * الويل لكم يا كتبة لأنكم أخذتم
مفاتيح المعرفة * فما دخلتم والداخلون منعتموهم *

O stulti, nónne qui fecit extrinsecum, ipse 40
fecit intrinsecum? Ante omnem rem date 41
misericordiam, & omnis res proinde
mundabitur vobis. Sed væ vobis, ô Pha- 42
risæi, quia decimatis mentham, & ru-
tam, & omnia olera, & rejicitis judi-
cium Dei, & charitatem ipsius. Equi-
dem oportebat ut faceretis hoc, & alia
non rejiceretis à vobis. Væ vobis, ô 43
Pharisæi, quia diligitis primatus con-
sessuum in synagogis, & salutationem in
foris. Væ vobis, ô Scribæ & ô Phari- 44
sæi ô hypocritæ, quia estis veluti monu-
menta latentia, & homines ambulant su-
per ea, & nesciunt.

Sectio quadragesima sexta.

Respondit autem ei unus ex Legisperitis, 45
dicens; Magister, cùm dicis hoc, contu-
meliâ nos afficis. Ait illis; Et vobis, 46
ô Scribæ, væ vobis: quia oneratis ho-
mines oneribus gravibus. & vos non ad-
movetis ad ea unum digitorum vestro-
rum. Væ vobis, quia ædificatis monu- 47
menta prophetarum, quos occiderunt pa-
tres vestri. Vos ergò testificamini, & ob- 48
lectamini operibus patrum vestrorum:
quoniam ipsi occiderunt eos, & vos ædi-
ficatis sepulchra eorum. Propterea di- 49
xit sapientia Dei, Ecce ego mittam ad
illos Prophetas & Apostolos, & occident
ex illis, & persequentur illos: Ut vin- 50
dicetur sanguis omnium prophetarum, qui
effusus est à principio mundi usque ad
hanc generationem: A sanguine Abel ju- 51
sti usque ad sanguinem Zachariæ filii
Barasciæ, quem peremerunt inter alta-
re & ædem. Sanè dico vobis, quòd re-
quiretur ab hac generatione. Væ vobis, 52
ô Scribæ, quia accepistis claves cogniti-
onis, & non introistis, & introëuntes
probibuistis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 አብደን፡ አኮሁ፡ ዘፈጠረ፡ አፍአ፡ እንተ፡ ውስጥኒ፡ ፈጠረ፡፡ ወባሕቱ፡ ዘይትፈቀድ
41 ሰ፡ ሃቡ፡ ለምጽዋት፡ ወኵሉ፡ ንጹሐ፡ ይከውንክሙ፡፡ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪ
42 ሰዊያን፡ እለ፡ ታበውኡ፡ ዓሥራተ፡ አዴሁ፡ ለአዛብ፡ ወለኵሉ፡ አሕማላት፡ ወጼናታም፡
ወትትኃወርዎ፡ ለጽድቅ፡ ወለፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡ ወዘኒ፡ ርቱዕ፡ ትግበሩ፡ ወዘንተኒ፡
43 ኢትኅድጉ፡፡ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ መድልዋን፡ እስመ፡ ታፈቅሩ፡
44 ነቢረ፡ ፍጽመ፡ በምኵራብ፡ ወተአምኆ፡ በመሣይጣት፡፡ አሌ ለክ
ሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ መደልዋን፡ እስመ፡ ከመ፡ መቃብር፡ ዘኢይትዓወቅ፡
45 አንትሙ፡ ዘያንሶሱ፡ ሰብእ፡ ላዕሌሁ፡ አንትሙ፡ ወኢያአምሮ፡፡ ወይቤሎ፡ አ
46 ሐዱ፡ ጸሐፊ፡ ሀገር፡ ዘንተ፡ ዘትብል፡ ኢያኑ፡ ትፄእለ፡፡ ወይቤሎ፡ ለክሙኒ፡
ለጸሐፍት፡ ሀገር፡ አሌ ለክሙ፡ እስመ፡ ታጸውርዎ፡ ጾረ፡ ክቡደ፡ ለሰብእ፡ ወለሊክሙ
47 ሰ፡ ኢትሰክፍዎ፡ በአሐቲ፡ አጽባዕትክሙ፡ ለውእቱ፡ ጾር፡፡ አሌ ለክሙ፡ እ
48 ስመ፡ ተሐንጹ፡ መቃብሪሆሙ፡ ለነቢያት፡ ወአበዊክሙ፡ ቀተልዎሙ፡፡ አደሙ
ክሙኑ፡ ምግባሮሙ፡ ለአበዊክሙ፡ ወለሊክሙ፡ ሰማዕቶሙ፡ ዘእሙንቱ፡ ቀተሉ፡ ለን
49 ትሙ፡ መቃብሪሆሙ፡ ተሐንጹ፡፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ ይቤ፡ ጥበቢሁ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ እፌኑ፡ ኀቤክሙ፡ ነቢያተ፡ ወሐዋርያተ፡ ወይቀትሉ፡፡ እምኔሆሙ፡ ወ
50 ይሰድዱ፡፡ ከመ፡ ይትበቀልዎሙ፡ በእንተ፡ ደመ፡ ኵሉ፡ ነቢያት፡ ዘተክዕወ፡፡
51 እምደመ፡ አቤል፡ እስከ፡ ደመ፡ ዘካርያስ፡ ዘቀተሉ፡ በማእከለ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወ
ምሥዋዕ፡ ዘእምፍጥረተ፡ ዓለም፡ እምዘቲ፡ ትውልድ፡ እወ፡ እብለክሙ፡
52 ይትኃሠሠዋ፡ ለዘቲ፡ ትውልድ፡፡ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ሀገር፡ ወፈሪሳውያን፡
እስመ፡ ነሣእክሙ፡ መራኁተ፡ ጽድቅ፡ ወተኀብአ፡ ወለሊክሙኒ፡ ኢትበውኡ፡
ወእለኒ፡ ይበውኡ፡ ትከልእዎሙ፡፡

Dementes, nónne qui creavit *quod* foris *est*, quod intus est creavit? Veruntа- 40
men quod necessarium est date in eleemosynam, & totum purum erit vobis. 41
Væ vobis Scribis & Pharisæis, qui effertis decimam partem hyssopi, & omnium 42
olerum, & herbarum: & tanquam cæci præteritis justitiam, & charitatem
Dei: & hæc oportet ut faciatis, & hoc non omittatis. Væ vobis, Scribæ & 43
Pharisæi hypocritæ, quia diligitis sedere summo *loco* in synagogis, & salu-
tationem in foris. Væ vobis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia sicut sepul- 44
chrum quod non est signatum, vos *estis*, super quod ambulant homines, vos *inquã*,
& nesciunt illud. Et dixit ei quidam Scriba civitatis; Hoc quod dicis, nónne 45
nos injuriâ afficit? Et dixit ei, Vobis etiam Scribis civitatis, væ vobis: quia 46
oneratis onere gravi homines, & vos ipsi non attingitis uno digitorum vestro-
rum hoc onus. Væ vobis, quia ædificatis monumenta prophetarum, & pa- 47
tres vestri trucidârunt illos. Placuerúntne vobis facta patrum vestro- 48
rum? & vos ipsi testes eorum, quos ipsi trucidârunt, vos sepulchra eorum
ædificatis. Et propterea dixit sapientia Dei, Mittam ad vos prophetas, 49
& Apostolos, & trucidabunt ex ipsis *quosdam*, & persequentur: Ut retri- 50
buatur iis propter sanguinem omnium prophetarum qui effusus fuit, A sanguine 51
Abel usque ad sanguinem Zachariæ, quem trucidârunt inter Domum sanctam, &
altare, à creatione mundi usq; ad hanc generationem: etiam dico vobis, Perscru-
tabunt hanc generationem. Væ vobis Scribæ civitatis, & Pharisæi, quia sustu- 52
listis clavem justitiæ & abscondistis: & vos ipsi non introitis & introëuntes
prohibetis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

می دهید * و کردار خود پسندیک هستید * که آنان ایشانرا کشتند * وشما گورهاء ایشانرا
49 آبادان می کنید * براي این حکمت خدا گفت اینک من پیش شما پیغمبران
50 و رسولان می فرستم * از ایشان دشمن دارید * و بکشید * و خون همه پیغمبران از آن
51 روز باز که خداي دنیارا بیافرید تا امروز خواسته شود † ازین دوده * از خون هابیل
بی گناه * تا خون زکریا * که در میان هیکل و مذبح کشته شد * اری راست بشما بگویم که
52 همه † ازین دوده خواسته شود * واي بر شما نویسندگان که کلید معرفت † را ستدید *
شما اندرون † نرفتید * و ایشانرا که درمی رفتند * نگذاشتید *

datis, & opere eorum vobis compla-
citum est, quòd illi eos trucidârunt;
vos itaque monumenta eorum ex-
truitis. Propter hoc sapientia Dei 49
dixit; Ecce ego ad vos Prophetas, &
Apostolos mitto, & ex ipsis odio ha-
bebitis, & interficietis. Et sanguis 50
omnium Prophetarum, ab ineeps ab
eo die quo Deus mundum creavit,
usque in hodiernum diem, requiretur
ab hac generatione: A sanguine 51
Abel insontis usque ad sanguinem
Zachariæ, qui inter templum & al-
tare interfectus est, utique verum
vobis dico, quòd omnis ab ista gene-
ratione requiretur. Væ vobis Scri- 52
bæ, qui clavem scientiæ sustulistis;
vos non introistis, & eos qui intro-
ibant non sivistis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΜΔ'.

Dicente autem illo hæc ad illos, cœperunt Scribæ & Pharisæi gra- ρμγ ι
53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δει-
viter insistere, & obruere ipsum de multis: Insidiantes ei,
54 νῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων· Ἐνεδρεύοντες αὐτόν,
& quærentes venari aliquid de ore ejus, ut accusarent eum.
(ι) καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα (κ) κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

CAP. XII. ιβ'.

In quibus congregatis myriadibus turbæ, ut conculcare alii alios, cœpit ΜΔ'
1 ΕΝ οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο
dicere ad discipulos suos primùm; Attendite vobisipsis à fermento Phari-
λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι- ρμδ β ρμϛ β
sæorum, quod est hypocrisis. Nihil autem coopertum est, quod non revele-
2 σαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή- ρμε
tur: & absconditũ, quod non sciatur. Propter quæ quæ in tenebris dixistis, in ε
3 σεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ ρμζ β
lumine audientur: & quod ad aurē locuti estis in cubiculis, prædicabitur supra
φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν ρμη
tecta. Dico autē vobis amicis meis; Ne timeatis ab occidentibus β
4 δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν (α) ἀποκτεινόντων τὸ
corpus, & post hæc non habentibus abundantius quid facere. Ostendam autē vobis,
5 σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων (β) περισσότερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν,

quem timeatis. Timete illum post occidere, potestatē habentem injicere in ge-
τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, (γ) ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέ-
hennam: ita dico vobis; Hunc timete. Nonne quinque passeres veneunt assariis
εενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, Τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων 6
duobus? & unus ex illis non est in oblivione coram Deo. Sed & capilli
δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες 7
capitis vestri omnes numerati sunt. Ne ergò timete: multis passeribus præstatis.
τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
Dico autem vobis; Omnis quicunque confessus fuerit in me coram hominibus, &
Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν (δ) ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ 8
filius hominis confitebitur in illo coram angelis Dei. At ne-
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνη- 9
gans me coram hominibus, negabitur coram angelis Dei. Et
σάμενός με (ε) ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Καὶ 10
omnis qui dicit verbũ in filium hominis, remittetur illi: at in sanctũ Spi-
πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦ-
ritum blasphemanti, non remittetur. Cùm autem adduxerint vos in syn-
μα βλασφημήσαντι, οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συν- 11
agogas & principatus, & potestates, ne curate qualiter aut quid excusetis,
αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχάς, καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε,
aut quid dicatis. Nam sanctus Spiritus docebit vos in ipsa hora, quæ oporteat dicere.
ἢ τί εἴπητε. Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα (ζ) διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν. 12

MS. A. (ι) ζητοῦντες (κ) κατηγορήσουσιν Κεφ. ιβ'. MS. A. (α) ἀποκτεννόντων (β) περισσόν τι (γ) ἔχοντα ἐξουσίαν (δ) ὁμολογήσει (ε) ἔμπροσθεν (ζ) διδάξῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

53 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܫܪܝܘ ܦܪܝܫܐ ܒܐܟܝܬܐ ܡܬܚܡܬܝܢ ܒܗ܂ ܘܡܬܚܪܝܢ
54 ܗܘܘ ܥܡܗ܂ * ܘܟܡܢܝܢ ܠܗ ܒܣܓܝܐܬܐ܂ ܟܕ ܒܥܝܢ ܠܡܨܝܕ ܡܕܡ ܡܢ
ܦܘܡܗ܂ ܕܢܫܟܚܘܢ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ܂ * ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܡܒ *
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ * ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܘܬܐ ܕܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܢܕܘܫܘܢ ܚܕ ܠܚܕ܂
ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܠܘܩܕܡ ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ܂ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ
2 ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܣܒ ܒܐܦܐ܂ * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ܂ ܘܠܐ ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ܂ * ܡܛܠ
3 ܗܢܐ ܕܒܚܫܘܟܐ ܐܡܪܬܘܢ܂ ܒܢܘܗܪܐ ܢܫܬܡܥ܂ ܘܡܕܡ ܕܒܐܕܢܐ ܒܬܘܢܐ ܠܚܫܬܘܢ܂ ܥܠ ܐܓܪܐ
4 ܢܬܟܪܙ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܪܚܡܝ܂ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ܂ ܘܒܬܪܟܢ
5 ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܠܡܥܒܕ܂ * ܐܚܘܝܟܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܡܢ ܬܕܚܠܘܢ܂ ܡܢ
ܗܘ ܕܡܢ ܒܬܪ ܕܩܛܠ܂ ܫܠܝܛ ܠܡܪܡܝܘ ܒܓܗܢܐ܂ ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܗܢܐ
6 ܕܚܠܘ܂ * ܠܐ ܚܡܫܐ ܕܪܘܪܝܢ ܡܙܕܒܢܝܢ ܒܬܪܝܢ ܐܣܪܝܢ܂ ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܛܥܝܐ ܩܕܡ
7 ܐܠܗܐ܂ * ܘܡܢܝܢ ܐܝܟ ܡܢܝܢܐ ܕܣܥܪܐ ܕܪܫܟܘܢ܂ ܟܠܗܘܢ ܡܢܝܢܝܢ ܐܢܘܢ܂ ܠܐ ܗܟܝܠ
8 ܬܕܚܠܘܢ܂ ܕܡܢ ܨܦܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ܂ ܕܟܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ
9 ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܘܕܐ ܒܗ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ
10 ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܢܬܟܦܪ ܒܗ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܟܠ ܕܢܐܡܪ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ
11 ܕܐܢܫܐ܂ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ ܡܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܕܩܘܕܫܐ ܢܓܕܦ܂ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ * ܡܐ
ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܠܟܢܘܫܬܐ܂ ܩܕܡ ܪܫܐ ܘܫܘܠܛܢܐ܂ ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܐܝܟܢܐ ܬܦܩܘܢ ܪܘܚܐ
12 ܐܘ ܡܢܐ ܬܐܡܪܘܢ܂ * ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܕܩܘܕܫܐ ܢܠܦܟܘܢ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܕܡ ܕܘܠܐ ܠܡܐܡܪ܂

Quumque hæc eis dixisset, cœperunt Pharisæi id ægrè ferre, & corripiebantur furore, 53
& arguebant sermones ejus. Dolumque ei 54
nectebant in multis, dum quærerent carpere quidpiā ex ore ipsius, ut possent eum deferre.
Lectio in commemorationem Martyrum. 42.

CAP. XII.

Quum autem congregatæ essent myriades 1
cœtuum plurimorum, adeò ut alii alios conculcarent, cœpit Jesus dicere discipulis suis;
Inprimis cavete vobisipsis à fermento Pharisæorum, quod est simulatio. Nihil enim 2
opertum est, quod non reveletur; neque occultum, quod non innotescat. Quoniam 3
quæcunque in tenebris dixistis, in luce audientur; & quod in penetralibus in aures susurrastis, supra tecta prædicabitur. Dico au- 4
tem vobis amicis meis, Ne timueritis ab iis qui interficiunt corpus, & posteà nil possunt amplius facere. Ostendam autem vo- 5
bis quem timeatis, eum qui postquam interfecerit, potens est ut conjiciat in gehennam: etiam dico vobis, Hunc timete. Nónne quin- 6
que passeres veneunt duobus obolis? & unus ex eis non datur oblivioni coram Deo.
Quinimò omnes pili comæ capitis vestri nu- 7
merati sunt: ne igitur timueritis, nam multitudine passerū præstantiores estis. Dico au- 8
tem vobis, Quicunque confessus me fuerit coram hominibus, etiam Filius hominis confitebitur eum coram angelis Dei. Qui verò 9
abnegaverit me coram hominibus, abnegabitur ipse coram angelis Dei. Et quisquis 10
proferet sermonem adversùs Filium hominis, remittetur ei: qui verò adversùs Spiritum Sanctitatis blasphemaverit, non remittetur ei. Quum autem stiterint vos in synagogis 11
coram principibus & præsidibus, ne soliciti sitis quomodo deprometis spiritum, (*defensione utemini*) aut quid dicetis. Spiritus 12
enim sanctitatis docebit vos illâ horâ, quæ vos oporteat dicere.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 * چون این همه بدیشان گفت * دانشمندان ومعتزلانرا ناخوش آمد * وهرچه دیگر می گفت بخشم
54 وکین می شنیدند ومی پوشانیدند * وبسیار چیزی بسگالیدن ازو می کشیدند مگر از دهن
وی نکتهٔ بشنوند وبدان اورا بگیرند   هفتاد   پرهیز داشتن از خمیر معتزلان
1 * وچون جماعت بی حساب وبی شمار انبوه خلایق گرد شدند * چنانك یکدیگررا بزیر پای می
کوفتند ومی سابیدند، عیسی اغاز کرد وبشاگردان خود می گفت * هرچه زودتر نفس خودرا
2 از خمیرمایهٔ معتزلان پرهیز دارید، برای انك ایشان منافقانند * اکنون نیست چیزی پوشیده
3 الا کشاده گردد * ونه پنهان الا دانسته شود * وهرچه درتاریکی گفتید بروشنایی شنوده شود هرچه
4 درخلوت گوش داشتید، بربامها منادی زده شود * اکنون بشما می گویم دوستان من
5 مترسید از ایشان که تن را بکشند * وبعد ازان چارهٔ دیگر نداننده کردن * اکنون بشما بنمایم
که از که ترسید، ازانك تن شمارا بکشد، وسلطنست که جان شما را دردوزخ اندازد، آری بشما می
گویم * ازو ترسید   هفتاد یك   مثل نمودن مردم را به پنجشکان
6 * نه پنج پنجشك بدو جو فروخته شود * ویکی از ایشان پیش خدا گم نشود *

Cùm hæc omnia illis diceret, sapientibus & Pharisæis displicuit, & quicquid præterea dixit, cum ira et indignatione audiebant, & occultabant. Et multas res infenso animo ab eo extrahebant, quo forsan dictum aliquid ex ore ejus audirent, & eo illum caperent. 53 54

LXX. Cavendum à fermento Pharisæorum.

CAP. XII.

Cúmq; turbæ absq; modo & numero confertæ mortalium congregatæ essent, adeò ut alii alios sub pedibus conculcarent & contererent, Jesus exorsus est & discipulis suis dixit; Ante omnia vobismet à fermento Pharisæorum cavete, eò quòd ipsi hypocritæ sint. Jam non est quicquam opertum quin patefaciendum sit, neque secretum quin sit cognoscendum. Quicquid enim in tenebris dixistis, in luce audietur: & quicquid in conclavi in aurem accepistis, in tectis prædicabitur. Dico autem vobis qui amici mei estis; Ne timeatis ab eis qui corpus occidunt: postea verò rationem ulteriorem agendi nesciunt. Nunc vobis ostendam à quo timeatis: ab eo qui postquam corp' vestrum occiderit, potens est etiam ut animã vestrã in infernũ conjiciat: equidem vobis dico, ab eo timete. 1 2 3 4 5

LXXI. Comparatio hominum cum passeribus.

Nonne quinque passeres duobus granis hordeaceis venduntur, & unus ex iis coram Deo non peribit. 6

Versio VULGATA LATINA.

Cùm autem hæc ad illos diceret, cœperunt Pharisæi & Legisperiti graviter insiste-
53 re, & os ejus opprimere de multis, Insidiantes ei, & quærentes aliquid capere
54 de ore ejus, ut accusarent eum.

C A P. XII.

1 Multis autem turbis circumstantibus, ita ut se invicèm conculcarent, cœpit
dicere ad discipulos suos; Attendite à fermento Pharisæorum, quod est hypocri-
2 sis. Nihil autem opertum est, quod non reveletur: neque absconditum, quod non
3 sciatur. Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur: & quod in au-
4 rem locuti estis in cubiculis, prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis me-
is; Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius
5 quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis: timete eum, qui, postquàm
occiderit, habet potestatem mittere in gehennam: ita dico vobis, Hunc timete.
Nónne quinque passeres væneunt dipondio, & unus ex illis non est in oblivione 6
coram Deo? Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergò time- 7
re: multis passeribus pluris estis vos. Dico autem vobis; Omnis quicunque 8
confessus fuerit me coram hominibus, & Filius hominis confitebitur illum coram
Angelis Dei: Qui autem negaverit me coram hominibus, negabitur coram An- 9
gelis Dei. Et omnis qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi: ei au- 10
tem, qui in Spiritum sanctum blasphemaverit, non remittetur. Cùm autem indu- 11
cent vos in synagogas, & ad magistratus & potestates, nolite solliciti esse qualiter
aut quid respondeatis, aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa 12
hora, quid oporteat vos dicere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

53 * فلما قال هذا قدام الشعب بداء الكتبة والفريسيون يتعلقون عليه بالردي * ويكلمونه في
54 امور كثير * بمكر ويصطادونه بكلمة من فيه ليعرفوه * فلما اجتمع ربوات جموع حتي
1 داس بعضهم بعضا * بداء يسوع يقول لتلاميذه اولا تحرزوا لنفوسكم من خمير الفريسيين
2 الذي هو الرياء * لانه ليس خفي لا يظهر ولا مكتوم لا يعلم * الذي تقولونه في الظلام
3 سيسمع في النور والذي تساررتم به في المخادع سينادي به علي السطوح * اقول لكم يا
4 احبائي لا تخافوا ممن يقتل الجسد وبعد ذلك ليس لهم ان يفعلوا اكثر * انا اعلمكم
5 ممن تخافون * خافوا ممن اذا قتل له سلطان ان يلقي في جهنم * نعم اقول لكم خافوا
6 هذا * اليس خمسة عصافير يباعون بفلسين * وواحد منها لا ينسي قدام الله * لكن
7 جميع شعور رووسكم محصاة * فلا تخافوا فانكم افضل من عصافير كثير * اقول
8 لكم ان كل من اعترف بي قدام الناس فابن الانسان يعترف به ايضا قدام ملايكة الله *
9 ومن انكرني قدام الناس انكره ايضا قدام ملايكة الله * وكل من يقول كلمة في
10 ابن الانسان يغفر له * ومن يجدف علي روح القدس لا يغفر له * اذا قدموكم الي المجامع
11 والرؤساء والسلاطين فلا تهتموا بما تقولون ولا بما تجيبون * فان روح القدس يعلمكم
12 في تلك الساعة ما ينبغي ان تقولوه *

*Cùm autem dixisset hæc coram populo, 53
cæperunt Scribæ & Pharisæi aggredi
eum cum nequitia, & alloqui illum de
rebus multis Cum dolo, & captare il- 54
lum in verbo ex ore ipsius, ut accusarent
illum.*

C A P. XII.

*Cùm autem congregatæ essent myria- 1
des turbarum, ita ut conculcarent alii
alios, cæpit Jesus dicere discipulis suis,
Inprimis cavete vobismetipsis à fermen-
to Pharisæorum, quod est hypocrisis. Quo- 2
niam non est absconditum quod non ma-
nifestetur, neque opertum quod non scia-
tur. Quod dicitis in tenebris, audietur 3
in lumine: & quicquid secretò tractave-
ritis in penetralibus, prædicabitur super
tecta. Dico vobis, ô amici mei, Ne time- 4
atis eos qui occidunt corpus, & postea
non est ipsorum ut faciant amplius. Ego 5
docebo vos quem timeatis: Timete eum
qui cùm occiderit, habet potestatem inji-
ciendi in gehennam: Equidem dico vobis,
Timete hunc. Nónne quinque aviculæ ve- 6
neunt dipondio? et una ex illis non est in
oblivione coram Deo? Imò verò omnes 7
capilli capitum vestrorum numerati sunt.
Ne ergò timeatis, quia præstantiores estis
aviculis multis. Dico vobis, quòd qui- 8
cunque confessus fuerit me coram homi-
nibus, filius hominis confitebitur illum
etiam coram Angelis Dei. Et qui negave- 9
rit me coram hominibus, negabo eum e-
tiam coram Angelis Dei. Et quicunque 10
dixerit verbum in filium hominis, remit-
tetur illi: at qui blasphemaverit in Spi-
ritum sanctum, non remittetur ei. Cùm 11
oblati fueritis synagogis & principibus
& potestatibus, ne soliciti sitis de eo
quod dicturi, neque de eo quod responsu-
ri sitis: Nam Spiritus sanctus docebit 12
vos in illa hora quid expediat vos di-
cere.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

53 ወእንዘ፡ ይነግሮሙ፡ ዘንተ፡ በቅድመ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ አኀዙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ያሙ
54 ንዝዝዎ፡ ወይትቄየምዎ፡፡ ወይትዐገትዎ፡ ወያስሕትዎ፡ በቃለ፡ አፉሁ፡፡
1 ፲፪ ወተጋብኡ፡ ኀቤሁ፡ አሕዛብ፡ ብዙኃ፡ እስከ፡ ዘትከየዱ፡ በበይናቲሆሙ፡፡
በእንተ፡ ብሒአሙ፡ ለፈሪሳውያን፡፡
ወአኀዘ፡ ይበሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ቅድሙ፡ ተዐቀቡ፡ እምነ፡ ብሒአሙ፡ ለፈሪሳውያን፡ ወአ
2 ምአድልዎ፡፡ ወአልቦ፡ ክዱን፡ ዘኢይትከሠት፡ ወአልቦ፡ ኅቡእ፡ ዘኢያስተርኢ፡፡
3 ወዘተናገሩ፡ በጽልመት፡ ይትናገርዎ፡ በብርሃን፡ ወዘሂ፡ ተልኆሰሱ፡ በእዝን፡ ይሰብክዎ፡
4 በአጽራሕ፡ ወበአንሕስት፡፡ እብለክሙ፡ ለክሙ፡ ለአዕርክትየ፡ ኢትፍርህዎሙ፡ ለእ
5 ለ፡ ይቀትልክሙ፡ ነፍስትክሙ፡ ወእምዝ፡ አልቦ፡ ፈድፋደ፡ ዘይክሉ፡ ገቢረ፡፡ ወእርእየ
ክሙ፡ ዘትፈርህዎ፡ ፍርህዎ፡ ለዘ፡ እምድኅረ፡ ቀተለ፡ ብውሕ፡ ሎቱ፡ ይደይ፡ ውስተ፡ ገሃነ
6 ም፡ እወ፡ እብለክሙ፡ ኪያሁ፡ ፍርህዎ፡፡ ኢኮኑ፡ ኃምስ፡ አዕዋፍ፡ ይሠይጡ፡ በክል
ኤቲ፡ ጸሪቀ፡ አሶርዮን፡ ወኢአሐቲ፡ እምኔሆን፡ ኢትትረሳዕ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡
7 ወለክሙሰ፡ ሠዕርተ፡ ርእስክሙኒ፡ ኍሉ፡ ኍሉቅ፡ ውእቱ፡ ኢትፍርሁ፡ እንከ፡ እስመ፡ እ
8 ምብዙኃ፡ አዕዋፍ፡ ትኄይሱ፡ አንትሙ፡፡ እብለክሙ፡ ኵሉ፡ ዘይአምን፡ ብየ፡
በቅድመ፡ እጓለ፡ እሙ፡ ሕያው፡ ለእመና፡ አነሂ፡ በቅድመ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔ
9 ር፡፡ ወዘሰ፡ ክሕደኒ፡ በቅድመ፡ እጓለ፡ እሙ፡ ሕያው፡ እክሕዶ፡ አነሂ፡ በቅድመ፡ መ
10 ላእክተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወኵሉ፡ ዘነበበ፡ ቃለ፡ ፅርፈት፡ ላዕለ፡ ወልደ፡ እጓለ፡
እሙ፡ ሕያው፡ ይትኀደግ፡ ሎቱ፡ ወዘሰ፡ ፀረፈ፡ ላዕለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ኢይትኀደግ፡ ሎቱ፡
11 ኢበዝ፡ ዓለም፡ ወኢበዘ፡ ይመጽእ፡፡ ወሶበሂ፡ ይወስዱክሙ፡ ለዐዋደት፡ ወኀበሂ፡
መላእክት፡ ወነገሥት፡ ወመኳንንት፡ ኢትሕልዩ፡ ዘከመ፡ ትብሉ፡ ወዘከመ፡ ትትናገሩ፡፡
12 እስመ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ውእቱ፡ ዘይነብብ፡ በአፉክሙ፡ ሶቤሃ፡፡

Et quum diceret hæc coram toto populo, cœperunt Scribæ et Pharisæi exprobrare 53
eum, & insurgere in eum, Et insidiari ei, & falsificatis eum arguere in sermone 54
oris sui.

CAP. XII.

Et congregati sunt ad eum populi multi adeò ut se invicèm conculcarent. 1

De fermento Pharisæorum.

Et cœpit dicere discipulis suis, Inprimis cavete à fermento Pharisæorũ, & ab hy-
pocrisi. Et nihil est opertum quod non revelatum erit, & nihil absconditum 2
quod non videbitur. Et quæ dicta sunt in tenebris, pronuntiata erunt in luce: 3
& quæ insusurrata sunt auri, prædicabunt in templis & tectis. Dico vobis ami- 4
cis meis, Ne timeatis eos qui trucidant vos corporibus vestris, & tunc non habent
amplius quod possunt facere. Et ostendam vobis quem timeatis, Timete eum 5
qui postquàm trucidârit, habet potestatem projicere in Gehennam: etiam dico
vobis, Timete eum. Nónne quinque passeres væneunt duobus minutis, assarion, & 6
una ex illis non traditur oblivioni coram Deo. Et vobis capillus capitis vestri 7
totus numeratus est: ne timeatis igitur, quia multis passeribus præstatis vos. Dico 8
vobis, Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor eum ego etiam
coram angelis Dei. Et qui negaverit me coram hominibus, negabo eum ego 9
etiam coram angelis Dei. Et quicunque loquutus est verbum blasphemiæ con- 10
tra filium hominis, remittetur ei: & qui blasphemaverit contra Spiritum sanctum,
non remittetur ei, neq; in hoc mundo neq; in futuro. Et quũ adduxerint vos ad 11
synagogas, & ad principes, & reges, & judices, ne soliciti estote quomodo dicetis,
& quomodo loquemini. Quia Spiritus sanctus est qui loquetur pro vobis tunc. 12

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * اما موي سر شما شمار وحساب † دارد • اكنون مترسيد • كه به بسيار از گنجشكان بهتريد •
8 * با شما مي گويم • هر كه برابر خلق بمن اقرار بياورد • فرزند ادمي نيز برابر فرشتگان †
بدو اقرار بياورد * هفتاد دو ازبراي منكري * وهر كه برابر خلق مرا
انكار كند • برابر فرشتگان † خدا من نيز اورا انكار كنم * وهر كه براي فرزند ادمي سخن 10
كويد • براي او عفو شود • وهر كه بروح القدس افتري كند • براي او عفو نشود •
11 * وقتي كه شما را در انجمنها ايشان بكشند • برابر سروران وسلطانان • مينديشيد • كه
12 چگونه جواب دهيد • يا چه گوييد * روح القدس دران ساعت † شمارا بياموزاند كه
بگوييد انچ واجب است *

*Veruntamen crines capitis vestri 7
numerum & rationem habent. Ne
timeatis igitur, quia multitudine
passerum præstantiores estis. Vobis 8
autem dico; Quicunque coram ho-
minibus me confessus fuerit, Fili-
us hominis etiam coram Angelis eum
confitebitur.*

LXXII. De abnegatione.

*Et quicunque coram hominibus me 9
abnegaverit, coram Angelis Dei ego
illum etiam abnegabo. Et quicunq; 10
de Filio hominis verbum dixerit,
ei condonabitur: quicunque autem
in Spiritum sanctum convitium fe-
cerit, ei condonatum non erit. Quo 11
tempore vos in conventus suos tra-
xerint, & coram principibus & re-
gibus, ne reputetis quomodo respon-
sum detis, aut quid dicatis. Spiri- 12
tus sanctus in illa hora vos
docebit ut dicatis quod expedi-
ens erit.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΜΕ'. Μς'.

Ait autem quidam ei de turba; Magister, dic fratri meo partiri
13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι ΜΕ' ξμθ'
mecum hæreditatem. Ille autem dixit ei; Homo, Quis me constituit
14 μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε
judicem aut divisorem super vos? Dixit autem ad illos; Videte & cavete
15 δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε
ab avaritia: quia non in redundare cuiquam vita ejus est ex sub-
(η) ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπ-
stantiis ipsius. Dixit autem similitudinem ad illos, dicens; Hominis cujusdam
16 αρχόντων αὐτοῦ. Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς Μς'
divitis bene tulit regio. Et ratiocinabatur in seipso, dicens; Quid fa-
17 πλουσίου (θ) εὐφόρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τί ποι-
ciam, quia non habeo quò congregem fructus meos? Et dixit; Hoc faciam:
18 ήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω·
Destruam mea horrea, & majora ædificabo, & congregabo illuc omnia
καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
nata mea, & bona mea. Et dicam animæ meæ; Anima, habes
19 (ι) γεννήματά μου, καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις
multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, oblectare. Di-
20 πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶ-
xit autem illi Deus, Stulte, hâc nocte animam tuam repetunt à te:
πε δὲ (κ) αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ·
quæ autem parâsti, cui erunt? Sic thesaurizans sibiipsi, & non in Deum
ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν 21
ditescens. Dixit autem ad discipulos suos; Ideò vobis dico; Ne soli-
πλουτῶν. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, Μὴ μερι- 22
citi sitis animæ vestræ, quid manducetis: neq; corpori, quid induamini. A-
μνᾶτε τῇ (λ) ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. Ἡ ψυ- 23
nima plus est alimento, & corpus vestimento. Considerate cor-
χὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρα- 24
vos, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum: &
κας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη· καὶ
Deus alit illos: quantò magis vos præstatis volucribus? Quis
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; Τίς 25
autem ex vobis cogitans solicitè potest apponere ad staturam suam cubitum unum?
δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
Si ergò neque minimum potestis, quid de cæteris soliciti estis? Considerate 26
Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε 27
lilia, quomodò crescunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis; Neque
τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν, (μ) Οὐδὲ
Salomon in omni gloria sua circumamiciebatur sicut unum illorum.
Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

MS.A. (η) ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· (θ) ηὐφόρησεν (ι) γενήματα (κ) αὐτῷ ὁ Κύριος, Ἄφρων, (λ) ψυχῇ, τί (μ) Ὅτι οὐδὲ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܡܓ *

Feriâ sextâ hebdomade III. Jejunii. 43.

13 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܡܠܦܢܐ ܐܡܪ ܠܐܚܝ ܕܢܦܠܓ ܥܡܝ ܝܪܬܘܬܐ. 14 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܓܒܪܐ ܡܢܘ ܐܩܝܡܢܝ ܥܠܝܟܘܢ ܕܝܢܐ ܘܡܦܠܓܢܐ. 15 * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܙܘ ܘܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܟܠܗ ܥܠܘܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܡܝܬܪܘܬܐ ܕܢܟܣܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܚܝܐ. 16 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܥܬܝܪܐ ܐܥܠܬ ܠܗ ܐܪܥܗ ܥܠܠܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. 17 * ܘܡܬܚܫܒ ܗܘܐ ܒܢܦܫܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܠܝܬ ܠܝ ܐܝܟܐ ܕܐܟܢܘܫ ܥܠܠܬܝ. 18 * ܘܐܡܪ ܗܕܐ ܐܥܒܕ. ܐܣܬܘܪ ܒܝܬ ܩܦܣܝ ܘܐܒܢܐ ܘܐܪܘܚ ܐܢܘܢ. ܘܐܟܢܘܫ ܬܡܢ ܟܠܗ ܥܒܘܪܝ ܘܛܒܬܝ. 19 * ܘܐܡܪ ܠܢܦܫܝ. ܢܦܫܝ ܐܝܬ ܠܟܝ ܛܒܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܣܝܡܢ ܠܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܐܬܢܝܚܝ. ܐܟܘܠܝ. ܐܫܬܝ. ܐܬܒܣܡܝ. 20 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܐܠܗܐ. ܚܣܝܪ ܪܥܝܢܐ. ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܢܦܫܟ ܬܒܥܝܢ ܡܢܟ. ܘܗܠܝܢ ܕܛܝܒܬ ܠܡܢ ܢܗܘܝܢ. 21 * ܗܟܢܐ ܗܘ ܡܢ ܕܣܐܡ ܠܗ ܣܝܡܬܐ. ܘܒܐܠܗܐ ܠܐ ܥܬܪ. 22 * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܠܢܦܫܟܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ. ܘܠܐ ܠܦܓܪܟܘܢ ܡܢܐ ܬܠܒܫܘܢ. 23 * ܢܦܫܐ ܓܝܪ ܝܬܝܪܐ ܡܢ ܣܝܒܪܬܐ. ܘܦܓܪܐ ܡܢ ܢܚܬܐ. 24 * ܐܬܒܩܘ ܒܥܘܪܒܐ ܕܠܐ ܙܪܥܝܢ ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܬܘܢܐ ܘܐܘܨܪܐ. ܘܐܠܗܐ ܡܬܪܣܐ ܠܗܘܢ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܐܢܬܘܢ ܝܬܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܦܪܚܬܐ. 25 * ܡܢܘ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܟܕ ܝܨܦ ܡܫܟܚ ܠܡܘܣܦܘ ܥܠ ܩܘܡܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ. 26 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܦܠܐ ܒܙܥܘܪܬܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܠ ܫܪܟܐ ܡܢܐ ܝܨܦܝܢ ܐܢܬܘܢ. 27 * ܐܬܒܩܘ ܒܫܘܫܢܐ ܐܝܟܢܐ ܪܒܝܢ. ܕܠܐ ܠܐܝܢ ܘܠܐ ܥܙܠܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܐܦܠܐ ܫܠܝܡܘܢ ܒܟܠܗ ܫܘܒܚܗ ܐܬܟܣܝ ܐܝܟ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ.

Dixit autem ei quidam è turba illa; Doctor, 13
dic fratri meo, ut dividat mecum hæredita-
tem. Jesus autem dixit ei; Heus vir, quis me 14
constituit super vos judicem, & partitorem?
Et ait discipulis suis, Cavete ab omni cupi- 15
ditate: neque enim in abundantia divitiarum
est vita. Dixitq; eis parabolam; Viro cuidam 16
diviti protulit terra sua multos proventus:
Et animo versabat, & dicebat; Quid faci- 17
am? quandoquidem non habeo ubi cogam
proventus meos. Subditque, Hoc faciam, di- 18
ruam horrea mea, & ædificabo ac dilatabo
ea, & cogam illuc totum frumentum meum
& bona mea: Et dicam animæ meæ; Anima 19
mea, sunt tibi bona plurima reposita in mul-
tos annos: requiesce, ede, bibe, oblectare.
Inquit autem ei Deus; Expers rationis, hâc 20
nocte animam tuam repetunt abs te; & quæ
parâsti, cujusnam futura sunt? Ita est qui re- 21
ponit sibi thesauros, & in Deo non est dives.
Et ait discipulis suis, Propterea dico vobis; 22
Ne soliciti sitis de anima vestra, quid esuri si-
tis; nec de corpore vestro, quid induturi.
Quandoquidem anima præstantior est cibo, 23
& corpus indumento. Considerate corvos, 24
qui nec seminant nec metunt, quibus nec est
receptaculum nec horreum, Deus tamen alit
eos: quanto igitur vos præstatis volucri-
bus? Quis autem ex vobis, quamvis anxius, 25
potest addere ad staturam suam cubitum
unum? Quòd si ne rem quidem minimam 26
potestis, quid de cæteris soliciti estis? Con- 27
siderate lilia quomodo crescant, quæ nec la-
borant, neque nent: dico autem vobis, ne
Salomonem quidem in tota gloria sua ami-
ctum fuisse ut unum ex eis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

هفتاد سه   سوال براي ميراث   * يكي از ميان جماعت بعيسي كفت اي معلم 13
بكو ببرادرم كه ميراث بمن بخشد * عيسي بدو كفت اي مرد كيست انك مرا † براي شما 14
داوري كن * يا بخشاينده ايستانيد * وبشاكردان خود كفت * از همه † شري دوستي مال را 15
بتر دانيد وازان بيشتر پرهيز كنيد * براي انك نه ببسياري كله وجانورها زندكاني
حاصل شود   هفتاد چهار   مثل توانكر كه نفس خودرا اميد مي داد
* وبعد ازين عيسي مثلي پيش ايشان كفت * كه مردي توانكر بود * واب وزمين داشت دران 16
سال زمين † او دخل وارتفاع بسيار داد * * درنفس خود مي كفت * چه چاره سازم كه 17
چندان جاء ندارم * كه دخل ودانه من انجا كنجد * * درخود فكر كرد كه خانه انبارارا 18
خراب كند * وبزركتر سازد * كه اين دخل درانجا بكنجد * وخانه وخدمتكارانرا انجا برم * وبجان 19
خود بكويم * اي جان نعمتهاء بسيار وفراوان داري * وتا سالهاء بسيار ترا بس است * بنشين وبخور
وبياشام * وبياسا * خداوند كويد اي كم عقل * درانشب جان ترا ازتن تو بدر كنند * اينك 20
معك † داشتي براي كه خواهد ماندن * وايچنين هركس كه درزمين ذخيره وانبار نهد بهرخود * ازخدا اميد † بريك باشد * 21

LXXIII. Petitio de hæreditate.
Et *quidam de medio turbæ ad Je-* 13
sum dixit; O preceptor, dic fratri
meo ut hæreditatem mecum partia-
tur. Jesus ei dixit; O homo, quis est 14
qui me vobis judicem aut partito-
rem constituit? Et discipulis suis 15
dixit; Omne malo amorem divitiarũ
pejorem scitote, & ab eo potissimùm
cavete: eò quòd non in abundantia
gregum & animalium vita constet.

LXXIV. Parabola divitis qui animæ suæ spem dedit.

Et post hæc Jesus parabolam coram 16
eis protulit; Divitem quendam fu-
isse, qui aquam & terram habuit:
eo autem anno solum ejus reditum
& proventum multum dedit. In ani- 17
mo igitur suo dixit; Quomodo fa-
ciam, quum tantum loci non habeam,
quo proventus & fruges meæ con-
dantur? Apud se ergo cogitavit, 18
quòd domum repositorii destrueret,
& majorem pararet, quò hic proven-
tus cogeretur: & familiam, inquit
& ministros meos illuc transfe-
ram: Et animæ meæ dicam; O ani- 19
ma, opes multas & copiosas habes,
& in annos multos tibi satis est: Se-
de, & comede, & bibe, et otiare. Do- 20
minus ei dicit; O insipiens, hâc nocte
animam tuam è corpore tuo exigent:
hoc quod paratum habes, cui mane-
bit? Eodem autem modo omnis ho- 21
mo, qui in terra thesaurũ & proven-
tum reposuit sibi, à Deo spem præcidit.

Versio VULGATA LATINA.

13 Ait autem ei quidam de turba; Magister, dic fratri meo ut dividat mecum hære-
14 ditatem. At ille dixit illi; Homo, quis me constituit judicem aut divisorem su-
15 per vos? Dixitque ad illos; Videte, & cavete ab omni avaritia: quia non in
16 abundantia cujusquam vita ejus est, ex his quæ possidet. Dixit autem similitudi-
17 nem ad illos, dicens; Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit: Et
cogitabat intra se dicens; Quid faciam, quia non habeo quò congregem fructus
18 meos? Et dixit; Hoc faciam: Destruam horrea mea, & majora faciam: & il-
19 luc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona mea, Et dicam animæ meæ;
Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe,
20 epulare. Dixit autem illi Deus; Stulte, hac nocte animam tuam repetunt à te:
quæ autem parâsti, cujus erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum 21
dives. Dixitque ad discipulos suos; Ideò dico vobis; Nolite soliciti esse ani- 22
mæ vestræ quid manducetis, neque corpori quid induamini. Anima plùs est quàm 23
esca, & corpus plus quàm vestimentum. Considerate corvos, quia non seminant 24
neque metunt, quibus non est cellarium neque horreum, & Deus pascit illos. Quan-
tò magis vos pluris estis illis? Quis autem vestrûm cogitando potest adjicere ad 25
staturam suam cubitum unum? Si ergò neque quod minimum est potestis, quid 26
de cæteris soliciti estis? Considerate lilia quomodò crescunt: non laborant, ne- 27
que nent: dico autem vobis; Nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut
unum ex istis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * الفصل السابع والاربعون * ثم قال له واحد من الجمع يا معلم قل لاخي
14 يقاسمني الميراث * فقال له يا انسان من اقامني عليكم حاكما او مقسما * ثم قال لهم انظروا 15
16 وتحفظوا من كل الشره * لانه ليست الحياة للانسان بكثرة ماله * ثم قال لهم مثلا انسان غني
17 اخصبت له كورة * ففكر في نفسه هكذا ماذا اصنع اذ ليس لي حيث اضع غلاتي *
18 ثم قال افعل هكذا اهدم اهري وابنيها موسعة * واخزن هناك جميع غلاتي وخيراتي * واقول 19
لنفسي يا نفس لك خيرات كثيرة موضوعة لسنين كثيرة * فاستريحي وكلي واشربي
20 وافرحي * فقال له الله يا جاهل في هذه الليلة تنزع نفسك منك * فهذا الذي جمعته لمن
21 يكون * هكذا كل من يذخر ذخائر وليس هو غنيا بالله * الفصل الثامن والاربعون *
22 * ثم قال لتلاميذه من اجل هذا اقول لكم لا تهتموا لنفوسكم بما تاكلون ولا
23 لاجسادكم بما تلبسون * لان النفس افضل من الطعام والجسد افضل من اللباس *
24 * تاملوا فراخ الغربان التي لا تزرع ولا تحصد وليس لها خزائن ولا اهراء والله يعولها *
25 فكم بالحري انتم افضل من الطيور * من منكم اذا اهتم يقدر ان يزيد على قامته ذراعا
26 واحدا * فان كنتم لا تستطيعون صغيرا فكيف تهتمون بالباقي * تاملوا الزهر كيف ينمو 27
ولا يتعب ولا يعمل * اقول لكم ان سليمن في كل مجده لم يلبس كواحدة منها *

Sectio quadragesima septima.

Tum dixit ei quidam de turba; Magi- 13
ster, dic fratri meo dividat mecum hæ-
reditatem. Ait illi, Heus homo, quis 14
constituit me super vos judicem aut di-
visorem? Praterea dixit eis, Videte 15
& cavete ab omni aviditate: quia non
est vita homini in copia opum suarum.
Item dixit illis similitudinem; Homini 16
cuidam diviti exuberaverunt regiones
suæ: Quapropter cogitavit intra se hoc 17
modo: Quid faciam cùm non sit mihi
ubi ponam fruges meas? Tum dixit, Fa- 18
ciam sic: Destruam horrea mea, & ædi-
ficabo illa capacissima, & condam ibi
omnes fruges meas, & bona mea: Et di- 19
cam animæ meæ; O anima, habes bona
multa posita in annos plurimos: requie-
sce ergò, & comede, et bibe, & gaude. Di- 20
xit autem illi Deus; O stulte, in hac no-
cte auferetur anima tua abs te, & hæc
quæ cumulâsti, cui erunt? Talis est qui 21
recondit thesauros, & non est dives in
Deo.

Sectio quadragesima octava.

Præterea dixit discipulis suis, Propter 22
hoc dico vobis; Ne procuretis animabus
vestris quid manducetis, neque corpori-
bus vestris quid induamini. Nam anima 23
præstantior est quàm esca, & corpus præ-
stantius quàm vestimentum. Considerate 24
pullos corvorum qui non seminant, neque
metunt, & non sunt eis cellaria neque
horrea, & Deus pascit illos. Quanto
magis vos præstantiores estis volucri-
bus? Quis ex vobis cùm se cruciave- 25
rit, potest adjicere ad staturam suam cu-
bitum unum? Si ergò non potestis rem 26
minimam, quomodo cruciamini de reli-
quis? Contemplamini flores quomodo 27
crescunt: & non laborant, neque operan-
tur. Dico vobis, quòd Salomon in omni
gloria sua non fuit vestitus sicut unus
ex illis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ : ዘፈቀደ : ይትከፈል : ርስተ ::

13 ወይቤሎ : አሐዱ : እምሕዝብ : ሊቅ : በሎ : ለእኁየ : ይክፍለኒ : ርስትየ :: ወይቤሎ : እግ
14 ዚእ : ኢየሱስ : አንተ : ዓርክየ : መኑ : ሤመኒ : ከፋሌ : ወመኰንነ : ላዕሌክሙ :: ወይቤሎ
15 ሙ : ዑቁ ወተዐቀቡ : እምኵሉ : ትዕግልት : እስመ : አኮ : በብዝኀ : ንዋዩ : ዘይሐዩ :
ሰብእ :: በእንተ : ባዕል : ዘአሥመሮ : ገራህቱ ::
16 ወመሰለ : ሎሙ : ወይቤሎሙ : አሐዱ : ብእሲ : ባዕል : ወሠምሮ : ሎቱ : ተግባሮ : ወደለወ : ብ
17 ሔሩ :: ወሐለየ : በልቡ : ወይቤ : ምንተ : እሬሲ : ዘአልብየ : ኀበ : እዘግብ : ማእረርየ ::
18 ወይቤ : ከመዝ : እገብር :: እነሥት : ዘትካት : መዛግብትየ : ወአሐንጽ : ዘየዐቢ : ወእዘግ
19 ብ : ህየ : እክልየ : ወበረከትየ :: ወእብላ : ለነፍስየ : ነፍስየ : ብኪ : ብዙኅ : በረከት : ዘዘገ
ብኩ : ለኪ : ዘይአክለኪ : ለብዙኅ : ዓመታት : አዕርፊ : እንከ : ብልዒ : ወስተዪ : ወተፈሥ
20 ሒ :: ወይቤሎ : እግዚአ : ብሔር : አአብድ : በዛቲ : ሌሊት : ይነሥእዋ : ለነፍስከ : እ
21 ምላዕሌከ : ለመኑ : እንከ : ይከውን : ዘአስተደለውከ :: ከማሁኬ : ዘይዘግብ : ሎቱ :
22 ወኢኮነ : እምእግዚአብሔር : ብዕሉ :: ወይቤሎሙ : ለአርድኢሁ : በእንተ : ዝንቱ :
እብለክሙ : ኢትሀልዩ : ለነፍስክሙ : ዘትበልዑ : ወዘትሰትዩ : ወለነፍስክሙኒ : ዘትለብ
23 ሱ :: እስመ : ነፍስ : ይዓጽብ : እምሲሰይ : ወነፍስትክሙ : ተዓጽብ : እምዓራዝክሙ ::
24 ርእዩ : ቋዓተ : ዘኢይዘርኡ : ወኢየአርሩ : ወአልቦሙ : መዛግብት : ወመሰኮያተ : ወእግ
25 ዚአብሔር : ይሴስዮሙ : እፎ : እንከ : ፈድፋደ : ትኄይሱ : አንትሙ : እምአዕዋፍ :: በ
26 ሁ : እምውስቴትክሙ : ሐሊዮ : ዘይክል : ወስኮ : አሐተ : እመተ : ደበ : ቆሙ :: ሶበ : ሊት
27 ክሉ : ዘንተ : ዘይቀልል : ለምንት : ትሔልዩ : ዘይዓጽብ :: ናሁ : ጽጊያተ : ርእዩ : ዘከ
መ : ይልህቁ : ኢይፈትሉ : ወኢይጸምዉ :: እብለክሙ : ሰሎሞን : ጥቀ : ኢለበሰ :
ከመ : አሐዱ : እምእሉ : በኵሉ : መዋዕለ : ክብሩ ::

De eo qui voluit partitam iri hæreditatem.

Et dixit ei quidam è populo; Magister, dic fratri meo, ut partiatur mihi hæredita- 13
tem meam. Et dixit ei Dominus Jesus; Tu amice mi, quis constituit me partito- 14
rem & judicem super vos? Et dixit iis; Videte, & cavete ab omni avaritia: quia 15
non in multitudine divitiarum *est* quòd vivet homo.

De possessore cui pergratum fuit prædium ejus.

Et similitudinem dixit iis: & dixit iis, Quidam homo possessor *fuit*, & gratum fu- 16
it ei opus ejus, & prosperum fuit ei prædium. Et cogitavit in corde suo, & 17
dixit; Quid faciam quia non habeo quo reponam messem meam? Et dixit; Sic fa- 18
ciam, destruam fundamentum horrei mei, & ædificabo majus; & reponam ibi fru-
mentum meum, & benedictionem meam: Et dicam animæ meæ; Anima mea, 19
habes multas benedictiones quas reposui tibi, quæ sufficient tibi in plurimos an-
nos, requiesce igitur, comede & bibe, & gaudeto. Et dixit ei Deus, O demens, 20
in hac nocte accipient animam tuam à te: cujus igitur erit quod parâsti? Sic 21
igitur *est* qui thesaurizat sibi, & non fuit à Deo opulentia ejus. Et dixit discipulis 22
suis, Propterea dico vobis; Ne soliciti estote de anima vestra quid manduceris, &
quid bibatis, & de anima vestra quid induatis. Quia anima plus est quàm esca, & 23
corpus vestrum plus est quàm vestimentum vestrum. Videte corvos qui non se- 24
minant neque metunt, & neque habent thesauros, & cellas, & Deus alit illos:
quanto igitur magis potiores estis vos quàm volucres? Estne à vobis solicitè 25
cogitans *aliquis*, qui potest adjicere unum cubitum supra staturam suam? Si non 26
potestis quod leve est, quare soliciti estis de eo quod difficile est? Ecce lilia, videte 27
quomodo crescunt: non nent neque laborant. Dico vobis; Ne Salomon quidem
vestitus fuit, sicut unum ex istis, in toto tempore gloriæ suæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 هفتاد پنج   غم خوردن وپوشیدن   * عیسی بشاگردان خود گفت بهر
23 این بشما می گویم که برای نفس خود میندیشید * که چه خوریم * یا چه پوشیم * برای آنك جان از
24 خوردنی بهترست * وتن از پوشیدنی * بمرغان پرنك نگرید که نکارند * ونذروند * ونه انبار
دارند * وخدا ایشانرا سیر میکند * اکنون بنگرید که تا چند شما از مرغان بهترید *
25 * وچه کس باشد که [بغم خود] بر قد وبالاء خود یك گز زیادت کند * چون بر اندك چیزی
26
27 توانا نیستید * چرا بر همه غم می خورید * در کل وسوسنها نگرید * که چگونه
پرورده می شوند * نمی ریسند * ورنجت نمی کشند * اکنون بشما می گویم که سلیمان *
با ان همه عظمت خود * مانند یکی از ایشان نپوشید *

LXXV. Cura victûs & vestitûs.

Porro *Jesus discipulis suis dixit;* 22
Propter hoc vobis dico, quòd de ani-
ma vestra ne cogitetis, nempe quid
comedemus? aut quid induemus?
Eò quod anima cibo præstantior est, 23
& corpus vestitu. Aves volatiles 24
intueamini, quæ non serunt, neque
metunt, neque repositorium habent,
& Deus illas saturat: jam conside-
rate, quanto vos avibus præstantio-
res estis. Quis autem homo est, qui 25
solicitudine suâ staturæ & altitudi-
ni suæ unum cubitum adjiciat?
Cùm in re minima potentes non si- 26
tis, quare de omnibus soliciti estis?
Rosas & lilia agri intueamini quo- 27
modo crescant: neque nent, neque
molestiam tolerant: vobis autem
dico, quòd Salomon in omni illa ma-
gnificentia sua instar unius ex illis
non amictus fuit.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ~Ν.

Si autem fœnum in agro hodiè existens, & cras in clibanum mis-
28 Εἰ δὲ τὸν χόρτον (υ) ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμε-
sum, Deus sic circumamicit, quanto magis vos, exiguæ fidei? Et vos ne quæ-
29 νον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ ζη-
rite quid manducetis, aut quid bibatis, & ne suspendamini ex sublimi. Hæc enim omnia
30 τεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ
gentes mundi quærunt. Vester autē pater scit quoniam indigetis his. Veruntamen
31 ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. Πλὴν
quærite regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis. Ne time,
32 ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ,
pusillus grex: quia bene visum est Patri vestro dare vobis regnum. Ven-
33 τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πω-
dite substantias vestras, & date eleemosynam. facite vobis crume-
λήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς (ξ) βαλάν-
nas non veterascentes, thesaurum non deficientem in cœlis, quò fur nō appro-
τια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγί-
piat, neque tinea corrumpit. Ubi enim est thesaurus vester, ibi & cor vestrum
34 ζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν
erit. Sint vestri lumbi præcincti, & lucernæ accensæ: Et
35 36 ἔσται. Ἔστωσαν (ο) ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· Καὶ
vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertetur à
ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε (π) ἀναλύσει ἐκ τῶν
nuptiis, ut veniente & pulsante, confestim aperiant ei. Beati ser-
γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ (ρ) κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦ- 37
vi illi, quos veniens dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis; Quòd cir-
λοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι περι-
cumcinget se, & faciet discumbere illos, & prodiens ministrabit illis. Et si venerit
ζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ 38
in secunda vigilia, & in tertia vigilia venerit, & invenerit ita, beati
ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ (σ) φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί
sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamiliâs quâ
εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ 39
horâ fur veniret, vigilaret utique, & non utique sineret perfodi domū
ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον
suam. Et vos igitur estote parati: quia quâ horâ non putatis, filius homi-
αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 40
nis venit. Ait autem ei Petrus; Domine, ad nos parabolam hanc
που ἔρχεται. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην 41
dicis, an & ad omnes? Dixit autem Dominus; Quis nam est fidelis dis-
λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα (τ) ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκο- 42
pensator & prudens, quem constituit dominus super famulitio suo, ad dandum In
νόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν
tempore tritici mensuram?
καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

MS. A. (υ) σήμερον ἐν ἀγρῷ ὄντα καὶ (ξ) βαλάντια (ο) αἱ ὀσφύες ὑμῶν (π) ἀναλύσῃ (ρ) κρούσαντος αὐτοῦ, εὐθέως (σ) φυλακῇ, καὶ ἐλθὼν εὕρῃ οὕτως, (τ) ἔσται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܐܢ ܕܝܢ ܠܥܣܒܐ ܕܝܘܡܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܚܩܠܐ. ܘܠܡܚܪ ܢܦܠ ܒܬܢܘܪܐ. ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ
ܡܠܒܫ. ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܠܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܒܥܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ 29
ܘܡܢܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܠܐ ܢܦܠܓ ܪܥܝܢܟܘܢ ܒܗܠܝܢ. * ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܠܗܝܢ ܥܡܡܐ ܕܥܠܡܐ 30
ܒܥܝܢ ܠܗܝܢ. ܐܒܘܟܘܢ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܡܬܒܥܝܢ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ. * ܒܪܡ ܒܥܘ 31
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܬܬܘܣܦܢ ܠܟܘܢ. * ܩܪܝܢܐ ܕܐܦܝܣܩܦܐ * ܥܡ *
32 * ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܪܥܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ. ܕܨܒܝ ܐܒܘܟܘܢ ܠܡܬܠ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ. * ܙܒܢܘ ܩܢܝܢܟܘܢ ܘܗܒܘ 33
ܙܕܩܬܐ. ܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ ܕܠܐ ܒܠܝܢ. ܘܣܝܡܬܐ ܕܠܐ ܚܣܪܐ ܒܫܡܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܠܐ ܡܬܩܪܒ
ܘܣܣܐ ܠܐ ܡܚܒܠ. * ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܣܝܡܬܟܘܢ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܐܦ ܠܒܟܘܢ. 34
* ܢܗܘܘܢ ܚܨܝܟܘܢ ܐܣܝܪܝܢ. ܘܫܪܓܝܟܘܢ ܢܗܝܪܝܢ. * ܘܐܢܬܘܢ ܕܡܝܢ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܕܡܣܟܝܢ 35 36
ܠܡܪܗܘܢ. ܐܡܬܝ ܕܢܗܦܘܟ ܡܢ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܘܢܩܫ. ܡܚܕܐ ܢܦܬܚܘܢ ܠܗ.
* ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. ܕܢܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܢܫܟܚ ܐܢܘܢ ܕܥܝܪܝܢ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ 37
ܠܟܘܢ. ܕܢܐܣܘܪ ܚܨܘܗܝ ܘܢܣܡܟ ܐܢܘܢ. ܘܢܥܒܪ ܢܫܡܫ ܐܢܘܢ. * ܘܐܢ ܒܡܛܪܬܐ 38
ܕܬܪܬܝܢ ܐܘ ܒܬܠܝܬܝܬܐ ܢܐܬܐ ܘܢܫܟܚ ܗܟܢܐ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܥܘ. ܕܐܠܘ 39
ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܢܐ ܫܥܐ ܐܬܐ ܓܢܒܐ. ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ
ܒܝܬܗ. * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ 40
ܕܐܢܫܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܢ. ܠܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܡܬܠܐ ܗܢܐ ܐܘ ܐܦ 41
ܠܟܠ ܐܢܫ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܘ ܟܝ ܐܝܬܘܗܝ ܪܒ ܒܝܬܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ 42
ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ ܡܪܗ ܥܠ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܕܢܬܠ ܦܪܣܐ ܒܥܕܢܗ.

Quòd si herbam, quæ hodiè est in agro, cras 28
verò conjicitur in clibanum, Deus ita cir-
cumvestit; quantò magìs vos, modicâ fide
præditi? Vos itaq; ne quæsieritis quid eda- 29
tis aut quid bibatis, nec distrahatur mens ve-
stra in istis. Hæc enim omnia gentes mun- 30
danæ requirunt. Pater autem vester novit &
vobis hæc desiderari. Verùm quærite re- 31
gnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis.

Lectio Episcoporum. 44.

Ne timueris, ô parve grex, quia libuit Patri 32
vestro dare vobis regnum. Vendite posses- 33
sionem vestram, & date eleemosynam: fa-
cite vobis marsupia quæ non veterascunt,
& thesaurum qui non deficit, in cœlis; quò
fur non appropinquat, & ubi tinea non cor-
rumpit. Ubi enim est thesaurus vester, ibi 34
erit & cor vestrum. Sint præcincti lumbi 35
vestri, & accensæ lucernæ vestræ. Et esto- 36
te similes hominibus præstolantibus domi-
num suum, quando reversurus sit è convi-
vio: ut quum venerit, ac pulsaverit, confe-
stim aperiant ei. Felices servi illi, quos 37
quum venerit Dominus ipsorum, inveniet
vigilantes. Amen dico vobis, Præcinctus
lumbos faciet ut discumbant, & transiens
ministrabit eis. Et si vigiliâ secundâ aut 38
tertiâ venerit, & ita invenerit, felices servi
illi. Hoc autem scitote, si sciret dominus 39
domûs quânam vigiliâ venturus sit fur, vi-
gilaret, nec sineret perfodi domum suam.
Et vos igitur estote parati, quoniam quâ ho- 40
râ non putatis, venturus est Filius hominis.
Dixit ei Simon Petra; Domine noster, no- 41
bis dicis parabolam hanc, an etiam omni-
bus? Dixit ei Jesus, Quisnam est præfe- 42
ctus domûs fidelis & sapiens, quem consti-
tuet dominus ejus super famulitium suum,
ut det demensum in tempore suo?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چون گیاه را که امروز در کشتزار است * و فردا در تنور بیفتد * خدا اینچنین بپوشاند * تا چند
29 شما برتران † افزونترید * ای کم ایمانان * مجویید شما چه خورید * و چه آشامید تا خاطر شما
30 دران مانده نشود * عوام الناس اینها را می خواهند * اما ازان شما پدر شما می داند که این
31 همه شما را دربایست است * اکنون ملکوت خدا را بخواهید † خود اینها همه بر شما افزونتر
32 شوند * ای گله کوچک مترس که خدا را خواست است که بتو ملکوت دهد
33 هفتاد شش جهت صدقه * هرچه دارید بفروشید و صدقه دهید * کیسه ساخته
باشید * که هرگز نپوسد * و گنجی که کم نشود در آسمان * جائی که نه دزد برد * و نه کرم
34 خورد * و هر کجا گنج شما باشد دل شما نیز انجا باشد هفتاد هفت مثل خداوند
35 36 که بندگان خود را بیدار بیند * میانهای شما را ببندید * و چراغها را بر افروزید * تا مانند
آن کسان باشید * که نگران † خداوند خودند * تا چون خداوند † از عروسی † باز گردد و بیاید *
37 در را بزند * برای او بگشایید * خنک آن بندگانرا که چون خداوند ایشان † بیاید ایشانرا بیدار
بیند * راست بشما بگویم میان خود را ببندد و در آید ایشانرا بنشاند * و بندگی کند *

Cùm gramen, quod hodie in agro est, & cras in clibanum cadit, Deus sic vestiat: quanto vos illo excellentiores estis, ô parum fideles? 28
Ne quæratis vos quid edatis, aut quid bibatis, ne animus vester in illis immoretur. 29
Vulgus hominum hæc omnia quærunt: quod ad vos autem, Pater vester novit quòd hæc omnia vobis opus sint. 30
Regnum autem Dei quærite vosmet, & hæc omnia vobis abundantiùs erunt. 31
O grex pusille ne timeas, quia Dei voluntas est, ut tibi regnum det. 32

LXXVI. De eleemosyna.

Quicquid habetis vendite, & eleemosynam date. Crumenam parate, quæ nunquam corrumpatur, & thesaurum qui non deficiat in cœlis; ubi neque fur auferat, neque tinea erodat. 33
Ubicunque enim thesaurus vester fuerit, cor vestrum etiam ibi erit. 34

LXXVII. Parabola domini, qui servos suos vigilantes vidit.

Lumbos vestros accingatis, & lucernas accendatis. 35
ut similes sitis hominibus, qui præstolantes dominum suum sunt: ut cum Dominus à nuptiis reversus fuerit, & veniens ostium pulsaverit, ei aperiatis. 36
Beati illi servi, quorum dominus, cùm venerit, illos vigilantes videat: certè vobis dico, Lumbos suos accinget, & ingrediens eos sedere faciet, & illis ministrabit. 37

Versio VULGATA LATINA.

28 Si autem fœnum, quod hodiè est in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus sic
29 vestit: quantò magis vos, pusillæ fidei? Et vos nolite quærere quid manducetis,
30 aut quid bibatis: & nolite in sublime tolli: Hæc enim omnia gentes mundi quæ-
31 runt. Pater autem vester scit quoniam his indigetis. Veruntamen quærite primùm
32 regnum Dei, & justitiam ejus: & hæc omnia adjicientur vobis. Nolite timere,
33 pusillus grex, quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. Vendite quæ pos-
sidetis, & date eleëmosynam. Facite vobis sacculos qui non veterascunt, thesau-
34 rum non deficientem in cœlis: quò fur non appropiat, neque tinea corrumpit. Ubi
35 enim thesaurus vester est, ibi & cor vestrum erit. Sint lumbi vestri præcin-
36 cti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, Et vos similes hominibus expectanti-
bus dominum suum quando revertatur à nuptiis: ut, cùm venerit, & pulsaverit,
confestim aperiant ei. Beati servi illi, quos cùm venerit dominus, invenerit vigi- 37
lantes: amen dico vobis, quòd præcinget se, & faciet illos discumbere, & transi-
ens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, 38
& ita invenerit, beati sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater- 39
familiâs, quâ horâ fur veniret, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum su- 40
am. Et vos estote parati: quia quâ horâ non putatis, Filius hominis veniet. Ait 41
autem ei Petrus; Domine, ad nos dicis hanc parabolam, an & ad omnes? Dixit au- 42
tem Dominus; Quis, putas, est fidelis dispensator, & prudens, quem constituit Do-
minus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فان كان العشب الذي هو اليوم في الحقل وفي غد يطرح في التنور يلبسه الله هكذي فكم 28
29 بالحري انتم يا قليلي الايمان * وانتم فلا تطلبوا ما تاكلون ولا ما تشربون ولا تهتموا * لان هذا 30
31 كله امم العالم تطلبه فاما انتم فابوكم يعلم انكم تحتاجون الى هذا * بل اطلبوا ملكوته وهذا
32 كله يعطى لكم * الفصل التاسع والاربعون * لا تخف ايها القطيع الصغير فان
33 اباكم قد سر ان يعطيكم الملكوت * بيعوا امتعتكم واعطوا رحمة * واجعلوا لكم اكياسا لا
34 تبلى وكنوزا في السموات لا تفنى حيث لا يصل اليها سارق ولا يفسدها سوس * حيث تكون
35 36 كنوزكم فهناك تكون قلوبكم * تكون اوساطكم مشدودة وسرجكم موقودة * وكونوا مشبهين
37 بالناس ينتظرون سيدهم متى يرجع من العرس * كي اذا جاء وقرع يفتحون له للوقت * طوبى
اولئك العبيد الذين اذا جاء سيدهم فيجدهم مستيقظين * امين اقول لكم انه يشد وسطه
38 ويتكيهم ويقف يخدمهم * فاذا جاء في الهجعة الثانية او الثالثة فيجدهم يفعلون هكذي طوبى
39 اولئك العبيد * هذا اعلموه لو كان رب البيت يعلم في اية ساعة ياتي السارق لكان يستيقظ
40 ولا يدع بيته ينقب * فكونوا انتم ايضا مستعدين فان ابن الانسان ياتي في ساعة لا تعرفونها *
41 42 * فقال له بطرس يا ربنا قلت هذا المثل لنا ام للجميع * فقال الرب من هو ترى الوكيل
الامين الحكيم الذي يقيمه سيده على عبيده ليعطيهم طعامهم في حينه *

Igitur si herbam, quæ est hodie in agro, 28
& in crastinam projicitur in clibanum,
vestit Deus sic: quantò magis vos, ô
pusilli fide? Et vos ne quæratis quid 29
manducetis, neque quid bibatis: & ne
soliciti sitis. Nam hoc totum gentes 30
mundi quærunt: At vos, Pater quidem
vester scit quòd indigetis his. Verùm 31
quærite regnum illius, & hæc omnia
dabuntur vobis.

Sectio quadragesima nona.

Ne timeas, ô grex pusille, quia Patri ve- 32
stro jam placuit dare vobis regnum. Ven- 33
dite supellectilia vestra, & date miseri-
cordiam: facite vobis saccules qui non
consumuntur, & thesauros in cœlis, qui
non finiunt: ubi non pertingit ad eos
fur, neque corrumpit illos tinea. Ubi 34
enim fuerint thesauri vestri, ibi erunt
corda vestra. Sint lumbi vestri præcincti, 35
et lucernæ vestræ accensæ, Et estote simi- 36
les hominibus qui expectant dominum
suum quando revertatur à nuptiis: ut
cùm venerit & pulsaverit, aperiant ei
confestim. Beati illi servi, quos cùm ve- 37
nerit dominus eorum, invenerit eos vigi-
lantes. Amen dico vobis, quòd cinget
lumbos suos, & faciet discumbere illos,
& stabit ad ministrandum illis. Et, si 38
venerit in excubia secunda aut tertia,
& invenerit eos facientes sic, beati illi
servi. Hoc scitote, si dominus domûs sci- 39
ret in qua hora veniret fur, vigilaret &
non sineret domum suam perfodi. Igitur 40
estote vos etiam parati, quia filius homi-
nis veniet in hora quam non nôstis. Ait 41
autem illi Petrus; O Domine, nobisne
dixisti hanc parabolam, an omnibus?
Dixit Dominus; Quis est, putas, di- 42
spensator fidelis, prudens, quem constitu-
it dominus ejus super servos suos, ut det
illis cibum eorum in tempore suo?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 ናሁ፡ርእዩ፡ ሣዕረ፡ ዘገደም፡ ዮም፡ ሃሎ፡ ወጌሠመ፡ ውስተ፡ እሳት፡ ይትወደይ፡ከ
ማሁኬ፡ይሬሲ፡እግዚአብሔር፡እሮ፡እንከ፡ፈድፋደ፡ ለክሙ፡ ኅጹጻነ፡ ሃይማኖት፡፡
29 አንትሙሂ፡ኢትኅሥሡ፡ ዘትበልዑ፡ወዘትሰትዩ፡ ወኢትትፈለሱ፡፡ እስመ፡ዘንተ፡ኵ
30 ሎ፡አሕዛበ፡ዓለም፡ይኅሥሡ፡፡ወአክሙሰ፡ያአምር፡አቡክሙ፡ከመ፡ ትኅሥሥዎ፡
31 ለዝ፡ኵሉ፡፡ወባሕቱ፡ኅሡ፡መንግሥቶ፡ወጽድቆ፡ወዘንተሰ፡ኵሎ፡ይትዌሰከክሙ፡፡
32 ኢትስተፅብሎ፡ ለኑእስ፡መርዔት፡፡ እስመ፡ሠምረ፡ ለአቡክሙ፡ ይሁብክሙ፡ መንግሥ
33 ቶ፡፡ ሢጡ፡ ንዋየክሙ፡ ወሀቡ፡ ምጽዋተ፡ግበሩ፡ለክሙ፡ ቍናማተ፡ ዘኢይበሊ፡ወ
34 ኢይኀልቅ፡መዝገብተ፡ በሰማያት፡ኀበ፡ ኢይከርይዎ፡ሰረቅት፡ ወኢያማስኖ፡ፀፄ፡ወኢቍ
35 ንቍኔ፡፡ ወኀበ፡ሃሎ፡መዝገብክሙ፡ህየ፡ሃሎ፡ልብክሙ፡፡ ወይኩን፡ቅናት፡ሐቌ
36 ክሙ፡ወኅትወ፡ መኃትዊክሙ፡፡ ወአንትሙኒ፡ኩኑ፡ከመ፡ዕደው፡እለ፡ይፀንሑ፡ እግ
ዚኦሙ፡እስከ፡ይእቲ፡እመከብካብ፡ከመ፡መጺአ፡ወጕድጕዶ፡ሶቤሃ፡ያርኅውዎ፡፡
37 ብፁዓን፡እሙንቱ፡ አግብርት፡ እለ፡ ይረክቦሙ፡ መጺአ፡ እግዚኦሙ፡ እንዘ፡ከመዝ፡ይገ
ብሩ፡ ወይትጌሁ፡አሜን፡እብለክሙ፡ከመ፡ ይቀንት፡ ወያረፍቆሙ፡ ወያንሶሱ፡ ወይሜጥ
38 ዎሙ፡፡ እመኒ፡በካልእት፡ ወእመኒ፡ በሣልስት፡ ሰዓተ፡ ሌሊት፡መጺአ፡ ወረከቦሙ፡ከ
39 መዝ፡ብፁዓን፡እሙንቱ፡እልክቱ፡ አግብርት፡፡ ወዘንተ፡ በሕቱ፡ አእምሩ፡ሶቤሁ፡
ያአምር፡ በዐለ፡ቤት፡ሰበ፡ እንተ፡ጊዜ፡ይመጽእ፡ ሰረቂ፡እምትጊሀ፡ ወእምሐለወ፡ ወእ
40 ምኢያብሖ፡ ይክርዩ፡ ቤቶ፡፡ ወአንትሙሂ፡ ድልዋኒክሙ፡ ሀልዉ፡እስመ፡በጊዜ፡
41 ኢትትሐዘቡ፡ይመጽእ፡ ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡ ወይቤሉ፡ ጴጥሮስ፡ እግዚ
42 ኦ፡ለነሁ፡ደለሙ፡ ትሜህር፡ዘንተ፡ወሚመ፡ለኵሉኑ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚእነ፡መኑ፡
እንጋ፡ ውእቱ፡ ማጋቤ፡ኄር፡ ምእመን፡ ወጠቢብ፡ ዘይሠይሞ፡ እግዚኡ፡ላዕለ፡ ኵሉ፡
ቤቱ፡ ከመ፡ ይሁቦሙ፡ ሲሳዮሙ፡ በበ፡ ጊዜሁ፡፡

Ecce, videte herbam campi, hodiè est, & cras in ignem mittitur (sic igitur faciet 28
Deus) quantò magis vobis, minimæ fidei. Vos etiam, ne quærite quid manduce- 29
tis, & quid bibatis, neque vagante animo estote. Quia hoc totum gentes mundi 30
quærunt; & vos cognoscit Pater vester, quòd quæritis hoc totum. Veruntamen 31
quærite regnũ ejus, & justitiã, & hoc totũ adjicietur vobis. Ne estote pavefacti, 32
O parve grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum suum. Vendite 33
bona vestra, & date eleemosynam: facite vobis crumenas quæ non veterascunt:
& non deficiet thesaurus in cœlis, ubi non perfodiunt fures, neque corrumpunt
eum tineæ neque cancer. Et ubi est thesaurus vester, ibi est cor vestrum. Fiat 34
zona lumbis vestris, & accendite lucernas vestras. Et vos estote sicut viri qui 35
expectant dominum eorum, usquequò *veniat* à nuptiis: ut venienti, & pulsanti 36
confestim aperiant ei. Beati illi servi, quos invenerit veniens dominus eo-
rum, sic facientes, & vigilantes: Amen dico vobis, quòd præcinget *se*, & discum- 37
bere faciet eos, & prodibit, & ministrabit illis. Si in secunda, &, si in tertia ho-
ra noctis veniens *sit*, & invenerit eos ita, beati sunt illi servi. Et hoc tantùm 38
scitote, si scivisset dominus domûs quo tempore veniret fur, vigilâsset, man- 39
sisset, & non permisisset perfodi domum suam. Et vos parati estote, quia in
tempore *quo* non putatis veniet Filius hominis. Et dixit ei Petrus; Nósne 40
tantùm doces hoc, an omnes? Et dixit ei Dominus noster, Quis igitur 41
est dispensator bonus, fidelis, & sapiens, quem constituet dominus ejus 42
super totam domum suam, ut det cibum singulis tempore suo?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 * واكر دوم بخش † از شب يا سوم * بيايد وايشانرا اين چنين بيابد * خنك ان † بندكان
39 * ليكن اكاه باشيد * كه اكر خداوند خانه مي دانست * كه دركدامين نوبت ازشب دزد
40 مي آيد * بيدار مي بود ونمي كذاشت كه خانه او بتاراج رود * اكنون شما نيز بيدار
وحاضر باشيد سبب انك نينديشيد باشيد * وندانيد كه فرزند ادمي كي مي آيد

هفتاد هشت مثل آن بنده كه خداوندش برخانه خود كماشته كرد

41 * شمعون صفا كفت اي خداوند ما اين مثل را پيش ما مي كويي يا پيش هر كسي
42 * عيسي بدو كفت كدام ست كه امين ست مهتر خانه * وهوشمند ودانا كه خداوندش † اورا بر حشم
خود بكمارد * كه هرچيزي بهنكام خود † بديشان دهد *

Et si secundâ parte noctis, aut ter- 38
tiâ, venerit, & illos ita invenerit,
beati illi servi. Sed certiores estote, 39
quòd si dominus domûs sciret in qua
vigilia noctis fur veniret, vigilaret,
& non sineret ut domus sua in præ-
dam cederet. Jam vos etiam vigi- 40
les & prompti estote, ea de causa
quòd nec conjecturâ assecuti sitis
neque sciatis, quando Filius homi-
nis veniat.

LXXVIII. Parabola illius servi, quem dominus ejus domui suæ præfecit.

Simeon Cephas dixit; O Domine 41
noster, parabolam hanc ad nos dicis,
an ad omnem hominem? Jesus ei di- 42
xit; Quisnam est maximus domûs,
& fidus, & prudens, ut Dominus
ejus cum famulitio suo præficiat, ut
omnem rem in tempore suo illis det.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Beatus servus ille, quem *veniens* dominus *ejus* invenerit facientem ita.
43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
Verè dico vobis; Quoniam *super omnibus substantiis ipsius* constituet il-
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐ-
lum. Si *autem* dixerit servus ille in corde suo; *Tardat* do-
45 τόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύ- ρνη δ
minus meus venire, & cœperit percutere *pueros* & ancillas, edere-
ριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν
que & bibere & inebriari: Veniet dominus servi illius in die
46 τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ
qua non *expectat*, & in hora qua *non cognoscit*, & *dissecabit* eum; & par-
ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέ-
tem ejus cum infidelibus ponet. Ille autem servus *noscens* vo-
47 ρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέ- ρνθ ι
luntatem domini sui, & non *apparans, neque faciens ad* voluntatem e-
λημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐ-
jus, *cædetur* multis: Qui autem non *noscens, faciens autem* digna plagis, *cæde-*
48 τοῦ, δαρήσεται πολλάς· Ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρή-
tur paucis. Omni autem cui datum est multum, multum quæretur ab eo:
σεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ·
& cui *deposuerant* multum, *abundantius repetent eum.* Ignem veni jacere
49 καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ρξ ς

in terram, & quid volo *si jam accendatur*? Baptismo autē habeo baptizari,
(υ) εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, 50
& quomodo coarctor usque quò perficiatur? Putatis quia pacem veni da-
καὶ πῶς συνέχομαι (φ) ἕως οὗ τελεσθῇ; Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦ- 51
re in *terra*? Non, dico vobis, sed *dissidium*. Erunt enim ex
ρνη ε ναι ἐν τῇ γῇ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ 52
nunc quinque in domo una *dispertiti*, tres in duos, & duo in tres.
νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.
Dispertietur pater in filium, & filius in patrem: mater in filiam, & fi-
Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ᾽ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγά- 53
lia in matrem: socrus in nurum suam, & nurus in so-
τηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθε-
crum suam. Dicebat autem & *turbis*; Cùm videritis nubem o-
ρνθ ι ρξα ς ρὰν αὐτῆς. Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε (χ) τὴν νεφέλην ἀ- 54
rientem ab *Occasibus*, statim dicitis; *Imber* venit: & fit ita.
νατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, (ψ) Ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται (ω) οὕτω.
Et cùm Austrum flantem, dicitis; Quia æstus erit: & fit. Hypocri-
Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. Ὑποκρι- 55 56
tæ, faciem terræ & cœli nostis probare, at tempus hoc
ταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον
quomodò non probatis? Quid autem & à vobisipsis non judicatis quod justum?
ρξ ς πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 57

MS. A. (υ) ἐπὶ τὴν (φ) ἕως ὅτου (χ) νεφέλην (ψ) Ὅτι ὄμβρος (ω) οὕτως.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 44 ܛܘܒܘܗܝ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ܂ * ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ
45 ܠܟܘܢ܂ ܕܥܠ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ܂ * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܠܒܗ܂ ܕܡܘܚܪ
ܡܪܝ ܠܡܐܬܐ܂ ܘܢܫܪܐ ܠܡܡܚܐ ܠܥܒܕܐ ܘܠܐܡܗܬܐ ܕܡܪܗ܂ ܘܢܫܪܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ
46 ܘܠܡܪܘܐ܂ * ܢܐܬܐ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܣܟܐ܂ ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ܂ ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ
47 ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ܂ * ܥܒܕܐ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܨܒܝܢܐ ܕܡܪܗ
48 ܘܠܐ ܛܝܒ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ܂ ܢܠܩܐ ܣܓܝܐܬܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܘܥܒܕ ܡܕܡ ܕܫܘܐ
ܠܡܚܘܬܐ܂ ܢܠܩܐ ܡܚܘܬܐ ܙܥܘܪܝܬܐ܂ ܟܠ ܡܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܓܝ܂ ܣܓܝ ܡܬܒܥܐ
ܡܢܗ܂ ܘܡܢ ܕܐܓܥܠܘ ܠܗ ܣܓܝ܂ ܝܬܝܪ ܢܬܒܥܘܢ ܡܢ ܐܝܕܗ܂ * ܦܘܫܩܐ
ܕܨܠܘܬܐ * ܡܗ *
49 ܢܘܪܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܘܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܘ ܡܢ ܟܕܘ ܝܩܕܬ܂
50 * ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܥܡܕ܂ ܘܣܓܝ ܐܠܝܨ ܐܢܐ ܥܕܡܐ ܕܬܫܬܠܡ܂ * ܣܒܪܝܢ
51 ܐܢܬܘܢ ܕܫܝܢܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܦܠܓܘܬܐ܂ * ܡܢ ܗܫܐ ܓܝܪ
52 ܢܗܘܘܢ ܚܡܫܐ ܒܒܝܬܐ ܚܕ܂ ܦܠܝܓܝܢ ܬܠܬܐ ܥܠ ܬܪܝܢ܂ ܘܬܪܝܢ ܥܠ ܬܠܬܐ܂ * ܢܬܦܠܓ
53 ܓܝܪ ܐܒܐ ܥܠ ܒܪܗ܂ ܘܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ܂ ܘܐܡܐ ܥܠ ܒܪܬܗ܂ ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ܂ ܘܚܡܬܐ ܥܠ
54 ܟܠܬܗ܂ ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ܂ * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ܂ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܥܢܢܐ ܕܕܢܚ ܡܢ
55 ܡܥܪܒܐ܂ ܡܚܕܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܪܐ ܐܬܐ܂ ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ܂ * ܘܐܡܬܝ ܕܬܝܡܢܐ ܢܫܒ ܐܡܪܝܢ
56 ܐܢܬܘܢ ܕܫܘܒܐ ܗܘܐ܂ ܘܗܘܐ܂ * ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܦܐܘܗܝ ܕܐܪܥܐ ܘܕܫܡܝܐ ܝܕܥܝܢ
57 ܐܢܬܘܢ ܠܡܒܩܐ܂ ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܗܢܐ ܠܐ ܦܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܠܡܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢ ܢܦܫܟܘܢ
ܠܐ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܐܢܘܬܐ܂

Fœlix ille servus, quem veniens dominus ejus, 43
inveniet ita facientem. Verè dico vobis, 44
Constituet eum super universam possessionē
suam. Sin autem dixerit servus ille in cor- 45
de suo, Dominus meus tardat adventum: cœ-
peritque percutere servos & ancillas domini
sui, & cœperit edere, bibere, & inebriari:
Veniet dominus servi illius die quo non pu- 46
tat, & horâ quam non novit: & separabit
eum, & ponet partem ejus cum iis qui sunt
infideles. Porrò servus ille qui novit men- 47
tem domini sui, nec apparavit ei juxta volun-
tatem ipsius, vapulabit multis. Is verò qui 48
non novit, & committit aliquid dignum pla-
gis, vapulabit plagis paucis. Nam cuicunque
multum datum est, multum repetetur ab eo:
& apud quem multum depositum est, ampli-
us reposcent ab ipsius manu.

Lectio Precum. 45.

Ignem veni projecturus in terram, & vellem 49
ut pridem exarsisset. Sed baptismo oportet 50
me baptizari, multúmque premor quousque
adimpleatur. Putatis me pacem venisse ut 51
mittam in terram? dico vobis, Minimè, sed
dissidia. Posthac enim erunt quinque in 52
domo una, quorum tres dissidebunt adversùs
duos, & duo adversùs tres. Siquidem dissi- 53
debit pater adversùs filium suum, & filius
adversùs patrem suum: mater adversùs fili-
am suam, & filia adversùs matrem suam: so-
crus adversùs nurum suam, & nurus adver-
sùs socrum suam. Et dicebat turbis, Quan- 54
do videtis nubem exorientem ab Occasu,
statim dicitis; Venit pluvia: & ita fit.
Quúmque flantem Austrum, dicitis, Æstus 55
erit: & fit. Hypocritæ, faciem cœli & 56
terræ nôstis discernere, hoc autem tempus
quomodo non dijudicatis? Cur autem per 57
vosmetipsos non judicatis veritatem?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 44 * خنك ان بنك كه خداوندش بيايد * وبيند كه اين چنين مي كند * راست بشما بكويم *
45 بر هرچه دارد اورا كماشته كند * واكر آن بنك بكويد كه خداوند من در امدن دير
ودراز خواهد † كشيدن * واو فضولي اغاز كند * خواجه طاشان † خودرا از غلام وكنيزك برنجاند *
46 ودر خوردن ومتلفي مشغول كردد * وشب وروز مست باشد * خداوند خانه بيايد * در روزي
كه نينديشيك باشد * ودر ساعتي كه نه دانسته باشد * اورا از خود † جدا كند *
47 وبخش اورا با كافران بسازد * * بنك كه واية خداوند خود دانست * ومراد اويجا نياورده
48 باشد * بسيار پشيماني † وحسرت خورد * * والك نداند * وبكند * چوب ادب * وردن بخورد *
بهر كه بدو بسيار داده شد * بسيار ازو خواسته شود * وهر كه بدو بسيار
سپارده شد * افزونتر بدست † او خواسته شود   هفتاد نه   انجا كه كفت
49 نيامدم كه آشتي بيندازم   * امدم كه در زمين آتش در اندازم * وهي خواستم
50 از اول در ينجد * * شستكاه دارم كه بشويم * وليكن بسيار مي شكيبم بدرد تا تمام شود *

Beatus ille servus, quem dominus ejus veniens viderit quòd ita faciat. Certè vobis dico, Omnibus quæ habet eum præficiet. Sin autem servus ille dixerit; Dominus meus in veniendo diu & longùm tardabit: & ipse excessum incipiens conservos suos, tum pueros, tum ancillas, vexaverit, & comessando et profundendo occupatus sit, & noctedieque ebrius fuerit: Dominus domûs veniet in die quâ non putavit, & in hora quâ non novit, & eum à se separabit, & partem ejus cum infidelibus assignabit. Servus qui mentem domini sui novit, & voluntatem ejus non executus fuerit, multum pœnitentiæ ac doloris devorabit. Ille verò qui non noverit, & fecerit ita; virgæ castigationem & flagra subibit. Cuicunque multum datum est, multum ab eo requiretur: & cui multum traditum est, plus ab ejus manu petetur. 43 44 45 46 47 48

LXXIX. Ubi dixit; Non veni ut pacem immittam.

Veni ut in terram ignem injiciam, & vellem quod jam pridem flagrâsset. Baptismum habeo quo baptizer: veruntamen multum sustineo doloris donec perficiatur. 49 50

Versio VULGATA LATINA.

43
44 Beatus ille servus, quem cùm venerit dominus invenerit ita facientem. Verè
45 dico vobis; Quoniam supra omnia quæ possidet, constituet illum. Quòd si dixe-
rit servus ille in corde suo; Moram facit dominus meus venire: & cœperit per-
46 cutere servos & ancillas, & edere, & bibere, & inebriari: Veniet dominus servi
illius, in die quâ non sperat, & horâ quâ nescit, & dividet eum, partémque ejus
47 cum infidelibus ponet. Ille autem servus, qui cognovit voluntatem domini sui,
& non præparavit, & non fecit secundùm voluntatem ejus, vapulabit multis:
48 Qui autem non cognovit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Omni au-
tem cui multum datum est, multum quæretur ab eo: & cui commendaverunt
49 multum, plus petent ab eo. Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut
accendatur? Baptismo autem habeo baptizari: & quomodò coarctor usque dum 50
perficiatur? Putatis quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis, sed se- 51
parationem: Erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi, tres in duos, & 52
duo in tres Dividentur: pater in filium, & filius in patrem suum, mater in fili- 53
am, & filia in matrem, socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam. Dice- 54
bat autem & ad turbas; Cùm videritis nubem orientem ab Occasu, statim dici-
tis; Nimbus venit: & ita fit. Et cum austrum flantem, dicitis; Quia æstus 55
erit: & fit. Hypocritæ, faciem cœli & terræ nôstis probare: hoc autem tempus 56
quo modo non probatis? Quid autem & à vobis ipsis non judicatis quod 57
justum est?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 44 طوبي ذلك العبد الذي اذا جاء سيده فيجده قد فعل هكذي * امين اقول لكم انه
45 يقيمه علي جميع ماله * فان قال ذلك العبد الشرير في قلبه ان سيدي يبطي قدومه
46 ويبدا يضرب عبيد سيده وامايه ويأكل ويشرب ويسكر * فياتي سيد ذلك العبد في يوم
47 لا يظنه وساعة لا يعلمها فيشقه من وسطه ويجعل نصيبه مع غير المؤمنين * فاما ذلك
48 العبد الذي يعلم ارادة سيده ولم يستعد ويعمل ارادته يضرب كثيرا * والذي لا يعلم
ويعمل ما يستوجب به الضرب يضرب يسيرا * لان كل من اعطي كثيرا يطلب منه كثير
49 والذي استودع كثيرا يطالب بكثير * جيت لالقي نارا علي الارض وما اريده الا اضطرامها
50 51 ولي صبغة اصطبغها وانا مجتهد لتكمل * هل تظنون اني جيت لالقي سلامة
52 علي الارض لا * اقول لكم لكن افتراقا * من الان تكون خمسة في بيت واحد يخالف
53 ثلثة اثنين واثنان ثلثة * يخالف الاب ابنه * والابن اباه * والام ابنتها والابنة امها والحماة
54 كنتها * والكنة حماتها * ثم قال للجمع اذا رايتم سحابة طلعت من المغرب فلتم للوقت
55 56 ان المطر ياتي فيكون كذلك * واذا هبت ريح الجنوب قلتم سيكون حر فيكون * يا مرائين
57 تعرفون تجربون وجه السماء والارض وهذا الزمان كيف لا تجربونه * لم لا تحكمون بالصدق
من قبل نفوسكم *

Beatus ille servus, quem cùm venerit dominus ejus, inveniet fecisse sic. Amen dico vobis, quòd constituet eum super universas opes suas. Quòd si dixerit ille servus malus in corde suo; Domini mei retardabitur adventus: & incipiet percutere servos domini sui, & ancillas ejus, & comedere, & bibere, & inebriari: Veniet dominus illius servi die quâ non putabit, & horâ quam nescit, & secabit eum medium, & statuet partem ejus cum infidelibus. At ille servus, qui cognoscit voluntatem domini sui, & non accingit se, & facit voluntatem illius, vapulabit multum. Qui autem nescit, & facit id ob quod meretur verbera, vapulabit parùm. Quia quicunque donatus est multis, requiretur ab eo multa. Et ille, cui commissa sunt multa, repetentur ab eo multa. Veni ut jacerem ignem in terram, & nil volo, nisi accensionem ejus. Et est mihi intinctio quâ tingendus sum: & ego laboro ut perficiatur. An putatis quòd venerim jacere pacem in terram? Non, dico vobis, sed separationem. Et nunc erunt quinque in domo una, adversabuntur tres duobus, & duo tribus. Adversabitur pater filio suo, & filius patri suo, & mater filiæ suæ, & filia matri suæ, & socrus nurui suæ, & nurus socrui suæ. Deinde dixit turbæ; Cùm videritis nubem ortam ab Occasu, dicitis statim; Pluvia veniet: & fit ita. Et cùm flaverit ventus Austri, dicitis; Erit æstus: & est. O hypocritæ, nôstis probare faciem cœli & terræ: & hoc tempus, quomodo non probatis illud? Quid non judicatis justum à vobismet ipsis?

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

43 ብፁዕ፡ ውእቱ፡ ገብር፡ ዘመጺኦ፡ እግዚኡ፡ ይረክቦ፡እንዘ፡ከመዝ፡ይገብር፡፡ አሜ
44 ን፡እብለክሙ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ንዋዩ፡ ያመግቦ፡፡ ወእመሰ፡ ይቤ፡ ውእቱ፡ እኩይ፡ ገ
45 ብር፡በልቡ፡ ይጐንዲ፡ለኪወ፡ እግዚእየ፡ወይእኅዝ፡የመንዝዝ፡ ደቂ፡ ወአዋልደ፡ዘቤተ፡
46 እግዚኡ፡ ወይበልዕ፡ወይሰቲ፡ ምስለ፡ሰካርያን፡ ወይሰክር፡፡ ወይመጽእ፡ እግዚኡ፡
ለውእቱ፡ ገብር፡በዕለተ፡ ኢተሐዘበ፡ ወበጊዜ፡ ኢያእመረ፡ ወይመትሮ፡ ወያገብእ፡ መ
47 ክፈልቶ፡ ምስለ፡እለ፡ኢይኤምኑ፡፡ ወለገብርሰ፡ ዘያአምር፡ ፈቃደ፡ እግዚኡ፡ ወ
48 ኢይገብር፡ወኢያስተደሉ፡ዘከመ፡ ይፈቅድ፡ ብዙኅ፡ መቅሠፍቱ፡፡ ወዘሰ፡ ኢያእ
ምር፡ለእመ፡ ኢገብረ፡ ሕደጥ፡ መቅሠፍቱ፡፡ ወለኵሉ፡ ዘብዙኀ፡ አገብእዎ፡ ብዙኀ፡
49 ይኃሥሥዎ፡ ወለዘዘ፡ ፈድፋደ፡ ለመሐፀንዎ፡ ፈድፋደ፡ ይተልውዎ፡፡ እሳተ፡አ
50 ምጻእኩ፡ለብሔር፡ወምንተ፡እፈቅድ፡ለእመ፡ወድአ፡ ነደት፡፡ ጥምቀተ፡ቢየ፡
51 ዘእጠመቅ፡ ወእፎ፡ እትዓገሥ፡ እስከ፡ እፈጽማ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ለአሕዛብ፡ ይ
መስለክሙኑ፡ ሰላመ፡ ዘአምጻእኩ፡ ለብሔር፡ አልቦ፡ እብለክሙ፡ ዘእንበለ፡ መጥ
52 ባሕት፡ ከመ፡ እፍልጥ፡ ወአሌሊ፡ እምይእዜሰ፡፡ ለእመ፡ ኀምስቱ፡ ሃለዉ፡ ው
ስተ፡ ቤት፡ ይትፈለጡ፡ ክልኤቱ፡ እምሠለስቱ፡ ወይትፈለጥ፡ አሐዱ፡ እምክልኤ
53 ቱ፡፡ ይትፈለጥ፡ አብ፡ እምወልዱ፡ ወወልድኒ፡ እምአቡሁ፡፡ ወትትፈለጥ፡እም፡
እምወለታ፡ ወወለትኒ፡ እምእማ፡ ወሐማት፡ እመርዓታ፡ ወመርዓት፡ እምሐመታ፡፡
54 ወይቤሎሙ፡ ለሕዝብ፡ ሶበ፡ ትሬእዩ፡ ደመና፡ ዘይደምን፡ መንገለ፡ ዐረብ፡ ዝናም፡
55 ለመጺእ፡ ከመዝ፡ ይከውን፡ ትብሉ፡፡ ወሶበ፡ ይነፍኅ፡ነፋስ፡ አዜብ፡ ዋዕ
56 ይ፡ ለመጺእ፡ ከመዝ፡ ይከውን፡ ትብሉ፡፡ መደልዋን፡ በገጸ፡ ሰማይኑ፡
ወምድር፡ ታአምሩኑ፡ አመክሮ፡ ወአፎ፡ ኢታአምሩ፡ አመክሮቶን፡ ለእለ
57 ንቱ፡ መዋዕል፡፡ ወለምንትኑ፡ ለሊክሙ፡ ኢትፈትሑ፡ ጽድቀ፡፡

Beatus est servus quem veniens dominus ejus inveniet sic facientem. Amen 43 44
dico vobis, Super omnia bona sua dispensatorem constituet eum. Et si dixe- 45
rit iste malus servus in corde suo, Moram facit venire dominus meus: cœperit-
que exprobrare filios & filias domûs domini sui, & edere & bibere cum ebri-
osis, & inebriari; Et veniet Dominus istius servi in die quo non putavit, & in 46
tempore *quod* non novit, & abscindet eum, & tradet portionem ejus cum iis qui
non credunt. Et illi servo qui cognoscit voluntatem domini sui, & non facit, & 47
non adaptat se secundùm quod vult, multæ *erunt* plagæ ejus: Et qui nescit, si 48
non fecit, paucæ erunt plagæ ejus. Et cuicunque multum tradiderunt, multum re-
quirent ab illo: & ab eo qui abundavit, è sinu ejus abundantius consequentur. 49
Ignem adduxi in terram, & quid volo si jam accensus est? Baptismum habeo quo 50
baptizabor: et quomodo patiar usquequo perfecero eum? Et dixit populis, Putatis- 51
ne quòd pacem adduxi ad terram? Minimè, dico vobis; sed gladium ut dividam:
& væ ex nunc. Si quinque erunt in domo, separabuntur duo à tribus, & separa- 52
bitur unus à duobus. Separabitur pater à filio suo, & filius à patre suo, & sepa- 53
rabitur mater à filia sua, & filia à matre sua, & socrus à nuru sua, & nurus à so-
cru sua. Et dixit populis, Quum videritis nubem nubilantem versùs Occasum, 54
pluvia ventura est: sic erit, dicitis: Et quando flat ventus Australis, æstus est fu- 55
turus: sic erit, dicitis. Hypocritæ, num faciem cœli & terræ nôstis probare, & 56
quomodo nescitis probare hæc tempora? Et quare vos ipsi non judicatis ju- 57
stitiam?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

51 مي پنداريد كه آمدم كه بر زمين سلامتي * وارامي * پيدا كنم * مي گويم بشما نه * الا
52 پراكندگي * ازين ساعت * پنج در يك خانه باشد * دو بر سه پراكنده شوند * وسه بر دو
53 * وپدر از فرزند جدا شود * وفرزند از پدر * ومادر از دختر † بيگانه شود * ودختر از مادر
54 وخسرو † وعروس مخالف شوند * وروي بجماعت كرد * وگفت * وقتي ببينيد * كه ابر از
55 سوي مغرب پيدا شد * بگوييد كه باران خواهد † باريد * وچنين بشود * وچون باد جنوب
56 كشد * بگوييد گرمي خواهد شد * وبشود * اي منافقان احوال آسمان وزمين را مي دانيد واز
57 يكديگر جدا مي كنيد * چگونه اين روزگار را جدا نمي توانيد كردن * چرا از درون
خود راستي نمي اندوزيد

Putatis quòd venerim ut in terra pacem & tranquillitatem producam? Dico vobis, Minimè, sed divisionem. Ab hac hora quinque in una domo erunt, duo in tres divisi erunt, & tres in duos. Et pater à filio divisus erit, & filius à patre: & mater à filia aliena fiet, & filia à matre: & socrus & sponsa contrariæ erunt. Et vultum ad turbam convertit, & dixit; Quando videritis quòd nubes à plaga Occidentali oriatur, dicetis quòd pluvia futura est ut pluat, & ita fiet. Et cùm ventus Australis flârit dicetis, Æstus futurus est, et fiet. O hypocritæ, status cœli ac terræ nôstis, et à se invicèm discernitis: quomodò hoc tempus non potestis discernere? Cur ex interiore vestrî veritatem non assequimini?

51 52 53 54 55 56 57

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΜΖ'. ΜΗ'.

Cùm enim vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam
58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ξξβ
liberari ab illo: ne fortè trahat te ad judicem, & judex te
(α) ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε
tradat exactori, & exactor te jaciat in carcerem. Dico tibi;
59 (β) παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε (γ) βάλλῃ εἰς φυλακήν. Λέγω σοι,
Non egredieris illinc, usquequò etiam novissimum minutum reddas.
Οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, (δ) ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

CAP. XIII. ιγ'.

Πaderant autem quidam in ipso tempore nuntiantes illi de Galilæis, ΜΖ'
1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ξξγ
quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens Jesus
2 ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
dixit illis; Putatis quòd Galilæi hi peccatores præ omnibus Galilæis
εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους
fuerint, quia talia passi sunt? Non, dico vobis: sed si non pœnite-
3 ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ (α) μετα-
amini, omnes similiter peribitis. Vel illi decem & octo, supra quos cecidit
4 νοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν
turris in Siloam, & occidit eos: putatis quia ipsi debitores fue-
ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς· δοκεῖτε ὅτι (β) οὗτοι ὀφειλέται ἐγέ-
rint præter omnes homines habitantes in Jerusalem? Non, dico
νοντο παρὰ (γ) πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχὶ, λέγω 5
vobis: sed si non pœnitueritis, omnes similiter peribitis. Dicebat autem hanc
ξξδ ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ (δ) μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἔλεγε δὲ ταύτην 6
similitudinem; Ficum habebat quidam in vinea sua plantatam: & venit
τὴν παραβολήν, Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε
fructum quærens in illa, & non invenit. Dixit autem ad vinitorem; Ecce
(ε) καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδοὺ 7
tres annos venio quærens fructum in ficulnea hac, & non invenio: Excide
τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον
illam: ut quid etiam terram occupat? Is autem respondens, dicit illi;
(ζ) αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ, 8
Domine, relinque eam & hunc annum, usque dum fodiam circa illam, & mittam
Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω
stercus. Et si quidem fecerit fructum: si verò non, in futurum excindes
(η) κοπρίαν. Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις 9
eam. Erat autem docens in una synagogarum in Sabbatis. Et ecce
ΜΗ' αὐτήν. Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἰδοὺ 10
mulier erat spiritum habens infirmitatis annis decem & octo: & erat concurvata, & non 11
ξξε β γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ
potens recurvare in omnino.
δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

MS. A. (α) ἀπαλλάχθαι (β) παραδώσει (γ) βάλῃ (δ) ἕως τοῦ καὶ τὸ ἔσχατον MS. A. ΚΕΦ. ιγ'. (α) μετανοήσητε, (β) αὐτοὶ (γ) πάντας τοὺς ἀνθρώπους (δ) μετανοήσητε, (ε) ζητῶν καρπὸν ἐν (ζ) ἐν αὐτῇ· (η) κόπρια.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

58 [illegible] 58
[illegible]
59 [illegible] 59
[illegible]
1 [illegible] 1
2 [illegible] 2
3 [illegible] 3
4 [illegible] 4
[illegible]
5 [illegible] 5
6 [illegible] 6
7 [illegible] 7
8 [illegible] 8
9 [illegible] 9
10 [illegible] 10
11 [illegible] 11
[illegible]

Quum enim proficisceris cum adversario tuo ad magistratum, interea dum es in via, renuntia mercibus, & recede ab eo; ne abducat te ad judicem, et judex tradat te exactori, & exactor conjiciat te in carcerem. Equidem dico tibi; Non exibis illinc, usquequo reddideris ultimum obolum. 58 59

Lectio dominicæ secundæ post festum crucis. 46.

CAP. XIII.

Eo autem tempore venientes quidam, renuntiârunt ei de Galilæis illis, quorum Pilatus miscuerat sanguinem cum ipsorum sacrificiis. Et respondit Jesus, ac dixit eis; Putatis hos Galilæos sceleratiores fuisse omnibus Galilæis, quòd talia contigerint eis? Non. Imò verò dico vobis, etiam vos omnes, nisi pœnitentiam egeritis, similiter perituros. Aut illos octodecim super quos cecidit turris in Silohe, & necavit eos, putatis flagitiosiores fuisse omnibus hominibus qui degunt in Jerusalem? Minimé: dico autem vobis, Nisi pœnitentiam egeritis omnes, instar ipsorum peribitis. Porrò dixit parabolam hanc: Ficum habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens in ea fructus, nec invenit. Et dixit agricolæ; Ecce tribus annis venio quærens fructus in ficu ista, nec invenio: exscinde eam; quorsùm terram otiosam detinet? Dixit ei agricola; Domine mi, dimitte eam & hoc anno, usquequò excoluero eam, ac stercoravero: Et si quidem ediderit fructus, *benè est*: sin minùs, postea exscindes eam. 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Lectio ad vesperas Sabbathi V. jejunii. 47.

Quum autem doceret Jesus in Sabbatho in una ex synagogis, Erat illic mulier habens spiritum invaletudinis ab annis octodecim, & incurvata erat, nec poterat ullatenùs extendi. 10 11

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هشتاد حاضر باش از غريم خود * چون با غريم خود پيش حاكم بروي 58
چندانك در راهي مايه او بده تا ازو برهي * نبادا ترا پيش قاضي برد * وقاضي ترا بدست
شحنه دهد * وشحنه ترا در زندان بيندازد * وراست بتو بگويم * ازانجا بدر نيايي تا همه حق اورا 59
بگزاري چنانك پولي نماند هشتاد يك براي امامان كه پيلاطوس كشت ايشانرا
* ودران روزگار كساني آمدند * براي جليليان بعيسي گفتند كه پيلاطوس خون چند كس 1
را با قربان اميخته كرد * عيسي جواب داد وبديشان گفت * مي پنداريد * كه جليليان 2
از همه خلق بيشتر گناه دارند * كه اين چنين شدند * نه * اكنون بشما مي گويم * اگر 3
شما بجمع توبه نكنيد * اين چنين هلاك شويد * يا ان هجده * كه در شيلوحا برج بر ايشان 4
افتاد * وكشت شما مي پنداريد * كه ايشان * از جمله جماعت اورشليم گناه كارتر بودند * نه * 5
ديگر بار با شما مي گويم * اگر شما همه همچو ايشان توبه نكنيد * هلاك شويد *
هشتاد دو براي درخت انجير كه ميوه نداد * وعيسي اين مثل را پيش آورد وگفت 6
درختي بود ازان كسي * در باغ خودش نشانده * اتفاقا خداوند باغ آمد * وازو ميوه خواست * نيافت *

LXXX. Cautus esto à creditore tuo.

Quando cum creditore tuo coram principe vadis, dum adhuc in via es, pecuniam ei da ut ab eo libereris: ne te ad judicem ferat, et judex te in manum quæstoris tradat, et quæstor te in carcerem conjiciat. Utique tibi dico, Illinc non exibis, donec totum debitum ejus persolveris, adeò ut quadrans non restet. 58 59

LXXXI. De sacerdotibus quos Pilatus interfecit.

CAP. XIII.

Eodem autem tempore quidam venientes, de Galilæis ad Jesum dixerunt, quorum Pilatus aliquot hominũ sanguinem cum sacrificio ipsorum miscuerat. Jesus responsum dedit, et illis dixit; Putatis quòd hi Galilæi præ omni populo plurimum peccati habuerint, quòd ita tractati fuerint? Nequaquam: vobis autem dico; Nisi vos omnes pœnitentiam egeritis, similiter peribitis. Aut illi duodecim, super quos in Siloha turris cecidit, et occidit eos, vos putatis quòd ipsi omni multitudine Hierosolymæ sceleratiores fuerint? Nequaquam: iterùm dico vobis; Si vos omnes (quemadmodum illi) pœnitentiam non egeritis, peribitis. 1 2 3 4 5

LXXXII. De arbore ficûs quæ fructum non dedit.

Et Jesus hanc parabolam protulit, et dixit; Arbor erat cuidam, quam in horto suo plantaverat: Fortè dominus horti venit, et ex ea fructum quærens non invenit. 6

Versio VULGATA LATINA.

58 Cùm autem vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari
ab illo, ne fortè trahat te ad judicem, & judex tradat te exactori, & exactor mit-
59 tat te in carcerem. Dico tibi; Non exies indè, donec etiam novissimum minu-
tum reddas.

CAP. XIII.

1 ADerant autem quidam ipso in tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum
2 sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens dixit illis; Pu-
tatis quòd hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi
3 sunt? Non, dico vobis: sed nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peri-
4 bitis. Sicut illi decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloë, & occidit eos:
putatis quia & ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Jerusa-
lem? Non, dico vobis: sed si pœnitentiam non egeritis, omnes similiter peri- 5
bitis. Dicebat autem & hanc similitudinem; Arborem fici habebat quidam plan- 6
tatam in vinea sua, & venit quærens fructum in illa, & non invenit. Dixit au- 7
tem ad cultorem vineæ; Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in
ficulnea hac, & non invenio: succide ergò illam: ut quid etiam terram occu-
pat? At ille respondens, dicit illi; Domine dimitte illam & hoc anno, usque 8
dum fodiam circa illam, & mittam stercora: Et siquidem fecerit fructum: sin 9
autem, in futurum succides eam. Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis. 10
Et ecce mulier, quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem & octo: & erat 11
inclinata, nec omninò poterat sursum respicere.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

58 لانك اذا ذهبت مع خصمك الى الرييس فاعط في الطريق ما تتخلص به منه * ليلا
59 يوصلك الى الحاكم * والحاكم يدفعك الى المستخرج ويلقيك المستخرج في السجن * اقول
لك انك لا تخرج من هناك حتى تودي اخر فلس * الفصل الخمسون *
1 وفي ذلك الزمان جاء اليه قوم واخبروه بالجليليين الذين خلط فيلاطس دماءهم مع
2 ذبائحهم * فاجابهم يسوع قايلا اتظنون ان اوليك الجليليين كانوا وحدهم خطاة دون
3 جميع الجليليين اذا صابهم هذه الاوجاع * كلا لكني اقول لكم ان لم تتوبوا جميعكم
4 كذلك تهلكون * واوليك الثمانية عشر الذين سقط عليهم البرج في سلوحا فقتلهم اتظنون
5 انهم كانوا مجرمين دون جميع الناس السكان بيروشليم * كلا لكني اقول لكم انكم ان لم
6 تتوبوا جميعكم كذلك تهلكون * وقال لهم هذا المثل انسان كانت له شجرة تين مغروسة في
7 كرمه جاء يطلب فيها ثمرا فلم يجد * فقال للكرام ها هي ذه ثلث سنين اتي واطلب
8 ثمرا في هذه التينة فلا اجد * اقطعها ليلا تعطل الارض * فاجابه قايلا يا رب دعها هذه
9 السنة ايضا لافلحها واصلحها * لعلها تثمر في السنة الاتية فان لم تثمر فاقطعها *
10 * الفصل الحادي والخمسون * وفيما هو يعلم في احد الجامع في السبت
11 * واذا امراة معها روح مرض منذ ثماني عشر سنة * وكانت منحنية لا تقدر ان تستقيم البتة *

Quoniam cùm ieris cum adversario tuo ad principem, da in via aliquid per quod liberêris ab eo: ne perducat te ad judicem, & judex tradat te exactori, & conjiciat te exactor in carcerem. 58 *Dico tibi quòd non exibis inde, usquequò solvas ultimum denarium.* 59

Sectio quinquagesima.

CAP. XIII.

ET in eo tempore venerunt ad eum quidam, & retulerunt ei de Galilæis, quorum miscuit Pilatus sanguinem cum sacrificiis eorum. Respondit eis Jesus, dicens; Putatisne illos Galilæos fuisse solos peccatores præ omnibus Galilæis, eò quòd afficerent sint tot tales dolores? Nequaquam. Sed dico vobis, Si non pœnitentiam egeritis, omnes pariter peribitis. Et illos decem & octo, super quos cecidit turris in Siloë, & occidit eos; putatisne fuisse scelestos præ cunctis hominibus habitantibus in Jerusalem? Nequaquam. Sed dico vobis, Quòd nisi pœnitentiam egeritis, omnes peribitis similiter. Et dixit illis hanc similitudinem; Quidam qui habebat arborem fici plantatam in vinea sua, venit quærere in ea fructum, & non invenit: Quare dixit vinitori, Ecce tribus annis venio, & quæro fructum in hac ficu, & non invenio: succide illam, ne inutilem reddat terram. Respondit ei, dicens; Domine, dimitte illam hoc anno etiam, ut colam eam, & reparem eam: Forsitan fructum afferet in anno venturo; quòd si non afferat fructum, succidam illam. 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Sectio quinquagesima prima.

Et dum ipse doceret in una synagogarum in sabbatho, Ecce mulier, cum qua erat spiritus infirmitatis à decem & octo annis: & erat curva, nec poterat erigere se ullo modo. 10 11

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

58 ሶበ ፡ ይትባጽሐከ ፡ ዕደውከ ፡ ኀበ ፡ መኰንን ፡ ተዓረቅ ፡ በፍኖት ፡ ወሰልጥ ፡ ዘትፈዲ
ዮ፡ከመ፡ ኢይትባጸሕከ፡ ኀበ፡መኰንን፡ወመኰንን፡ ይሜጥወከ፡ለወዓሊሁ፡ ወወዓሊሁ፡
59 ይሞቅሑከ፡እብለከ፡ከመ፡ኢትወፅእ፡እምህየ፡ እስከ፡ትሰልጥ፡ደኃሪተ፡ገመሰ፡፡
በእንተ፡ገሊላውያን፡ ወሰብአ፡ሰሊሆም፡፡
1 ሀለው ፡ እለ፡መጽኡ፡ኀቤሁ፡አሚሁ፡ወዜነውዎ፡በእንተ፡ገሊላውያን፡እለ፡ደመረ፡ጲላ
2 ጦስ፡ደሞሙ፡ ምስለ፡ መሥዋዕቶሙ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ይመስለክሙኑ፡እሙንቱ፡ከመ፡ገሊላውያን፡ኃጥአን፡እሙንቱ፡እምኵሉ፡ሰብአ፡ገሊላ፡እስመ፡
3 ዘቲ፡ረከቦሙ፡፡ አልቦ፡ እብለክሙ፡ እመሰ፡ኢነሳሕክሙ፡ከማሆሙ፡ትትሐጐሉ፡
4 ኵልክሙ፡፡ ወይመስለክሙኑ፡ እልክቱ፡ ዓሠርቱ፡ ወሰመንቱ፡ እለ፡ ወድቀ፡ መሕ
ፈድ፡ላዕሌሆሙ፡በሰሊሆም፡ ወቀተሎሙ፡ እሙንቱ፡ ከመ፡ ኃጥአን፡ እስመ፡ ዘቲ፡ረከ
በቶሙ፡ ወይመስለክሙኑ፡እሙንቱ፡ከመ፡ኃጥአን፡እምኵሉ፡ሰብአ፡ ኢየሩሳሌም፡፡
5 አልቦ፡ እብለክሙ፡ እመሰ፡ ኢነሳሕክሙ፡ ከማሆሙ፡ ትትሐጐሉ፡ኵልክሙ፡፡
6 በሣልስ ሰንበት፡ዘጽጌያት፡ወበሰንበት፡ወትረ፡፡ ወመሰለ፡ሎሙ፡ወይቤሎሙ፡ብእሲ፡
ቦበለስ፡ውስተ፡ዐጸደ፡ወይነ፡ ወይሐውር፡ይንሣእ፡ፍሬሃ፡ወኢይረክብ፡ እንተ፡ሐረ፡፡
7 ወይቤሎ፡ ለዐቃቤ፡ ወይን፡ ናሁ፡ሠለስተ፡ ዐመት፡እመጽእ፡እንሣእ፡ ፍሬሃ፡ ወ
8 ኢእረክብ፡ግዝማ፡እንከሰ፡ለምንት፡ታፀርዕ፡ለነ፡ምድረነ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይ
9 ቤሎ፡ኅድጋ፡እግዚኦ፡ ክረምተ፡ እስከ፡ እክሪ፡ ታሕቴሃ፡ ወእደይ፡መሬተ፡፡ እመቦ፡ከ
10 መ፡ትፈሪ፡ ሠናየ፡ ወእመአኮሰ፡ ንገዝማ፡፡ በሰንበት ፡ ወትረ፡፡
ወመሀሮሙ ፡ በሰንበት ፡ በአሐቲ ፡ ምኵራብ፡፡
በእንተ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ደወየት፡፡
11 ወሃለወት፡አሐቲ፡ብእሲት፡ እንተ፡ አደወያ፡ ጋኔን፡ ዓሠርተ፡ወሰመንተ፡ዓመተ፡ ወጐብ
ጐት ፡ ወኢትክል ፡ ቀዊመ ፡ ርቱዐ ፡ ግሙራ፡፡

Dum te ducturus sit adversarius tuus ad judicem, reconciliator in via, & 58
transige quid reddas ei, ne ducat te ad judicem, & judex tradat te militibus,
& milites incarcerent te. Dico tibi, Non exibis illinc, usquequò reddideris ul- 59
timum minutum.

CAP. XIII. *De Galilæis & Salehumitis.*

ET fuerunt qui venerunt ad eum tunc, & annuntiaverunt ei de Galilæis quo- 1
rum sanguinem miscuerat Pilatus cum sacrificiis eorum. Et respondit Dominus 2
Jesus, & dixit iis; Putatisne quòd hi Galilæi peccatores fuerunt præ omnibus
hominibus Galilææ, quia hoc contigit iis? Non, dico vobis: si non resipiscatis, 3
sicut illi peribitis omnes. Et putatisne, hi decem & octo super quos cecidit 4
turris in Salihom, & trucidavit eos, quòd peccatores fuerunt quia hoc contigit iis?
& putatisne quòd hi peccatores fuerunt præ omnibus hominibus Hierusalem?
Non, dico vobis: si non resipiscatis, sicut illi peribitis omnes. *Tertio Sab-* 5
bato florum: Et vespere Sabbati. Et parabolicè loquutus est iis, & dixit iis; 6
Quidam homo habuit ficum in vinea sua, & venit accipere fructum ejus, & nihil
inveniens, abiit: Et dixit custodi vineæ, Ecce tres annos venio, accipere fructum 7
ejus, & non invenio: excinde eam igitur, quare otiosam reddit nobis terram
nostram? Et respondit, & dixit ei; Dimitte eam Domine, in hyemem, usquequò 8
fodero subter eam, & apposuero terram. Si fuerit quòd fructum ferat, bene est; 9
alioquin excindemus eam. *Vespere Sabbati.* Et docuit eos in Sabbato in 10
quadam synagoga.

De muliere quæ infirma fuit.

Et fuit quædam mulier quam infirmam reddidisset dæmon, decem & octo annis, 11
& gibbosa fuit, & non potuit stare rectè unquam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

7 * باغبانان گفت * اينك سه سالست كه مي ايم * وازين درخت انجير ميوه مي طلبم
8 نمي يابم * اورا ازبيخ ببريد * كه زمين را باطل كرد * باغبان گفتند * اي خداوند
امسال نيز اورا بگذار تا گرداگرد اورا بيل بزنيم * وسرگين بيندازيم * واورا تيمار داريم *
9 * اگر ميوه داد مانده * واگرنه اورا در † اينده سال ببريم
هشتاد سه خوش كردن عيسي زني را كه هجده سال درهم پيچيده شد
10 11 * چون عيسي در روز شنبه † بانجمنها مي گرديد * وتعليم مي داد * در انجمني † زني بود كه
درومندي داشت مدت هجده سال از ان درهم پيچيده بود * نمي توانست دست وپاي † دراز كردن *

Hortulanis itaque dixit; Ecce tertius annus est quo venio, et ex hac arbore ficus fructum quæro, sed non invenio: eam radicitus excindite, quia terram otiosam reddit. Hortulani dixerunt; O domine, hoc anno etiam illam sine, ut circumcirca eam pastinemus, et stercora adjiciamus, et ejus curam habeamus. Si fructum dederit, maneat: sin minus, eam anno veniente succidemus. 7 8 9

LXXXIII. Sanat Jesus mulierem quæ octodecim annos incurvata fuerat.

Cùm Jesus in die Sabbathi in synagogis versaretur, et doceret; In synagoga quadam mulier erat, quæ infirmitatem habuerat spatio octodecim annorum: mulier illa complicata erat, nec potuit manum pedemve extendere. 10 11

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΜΗ'. ΜΘ'. Ν'.

Videns autem eam Jesus, advocavit, & ait illi; Mulier, absoluta es
12 Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι
infirmitate tua. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, &
13 τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ
glorificabat Deum. Respondens autem archisynagogus, indignans quia
14 ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι
Sabbato curâsset Jesus, dicebat turbæ; Sex dies sunt, in quibus
τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς
oportet operari: in his ergo venientes curamini, & non die
δεῖ ἐργάζεσθαι· (θ) ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ
Sabbati. Respondit ergo ei Dominus, & dixit; Hypocrita, unusquisque
15 τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, (ι) Ὑποκριτὰ, ἕκαστος
vestrûm Sabbato non solvit bovem suum, aut asinum à præsepio, &
ὑμῶν (κ) τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ (λ) τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ
abducens potum dat? Hanc autem filiam Abrahæ existentem, quam ligavit Sa-
16 ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σα-
tanas, ecce decem & octo annis, non oportuit solvi à vinculo isto die
τανᾶς, ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
Sabbati? Et hæc dicente eo, erubescebant omnes oppositi
17 τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι ξξς
ei: & omnis turba gaudebat in universis gloriosis factis ab ι
αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ'

ΜΘ eo. Dicebat autem, Cui simile est regnum Dei, & cui similabo illud?
αὐτοῦ. Ἔλεγε δὲ, Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 18
ξξζ Simile est grano sinapis, quod accipiens homo misit in hortum suum: &
β Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ 19
crevit, & factum est in arborem magnam: & volucres cœli nidulati sunt
ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα· καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ (μ) κατεσκήνωσεν
in ramis ejus. Et iterùm dixit; Cui similabo regnum Dei?
ξξη ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. (ν) Καὶ πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 20
ε Simile est fermento, quod accipiens mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermenta-
Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυ- 21
tum est totum. Et transibat per civitates & vicos, docens, & iter faciens
ξξθ μώθη ὅλον. Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος 22
β in Hierusalem. Ait autem quidam illi; Domine, si pauci servati? Ipse autē dixit
Ν' εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε 23
ad illos; Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico
ξο πρὸς αὐτούς, Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω 24
ε vobis, quærent intrare, & non poterunt. Ex quo autem surrexerit paterfamilias,
ξοα ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, 25
ε & clauserit ostium, & cœperitis foris stare, & pulsare ostium, dicentes;
καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες,
Domine, Domine, aperi nobis: & respondens dicet vobis; Non novi vos unde sitis.
Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

MS. A. (θ) ἐν αὐταῖς συνερχόμενοι (ι) Ὑποκριταί, (κ) ἐν τῷ (λ) τὸν ὄνον (μ) κατεσκήνουν (ν) Πάλιν εἶπεν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible] 14
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Viditque eam Jesus, & eam advocavit, ac 12
dixit ei; Mulier, absoluta es ab invaletudine
tua. Et imposuit ei manum suam, & illicò 13
extendit sese, & glorificavit Deum. Re- 14
spondit autem princeps synagogæ cùm ex-
canduisset, quòd sanâsset Sabbatho Jesus, &
ait turbis; Sex sunt dies quibus oportet ope-
rari, in his venite sanitatem recepturi, & non
in die Sabbathi. Jesus verò respondit & 15
dixit ei; Simulator, unusquisque vestrûm
Sabbatho, nónne solvit bovem suum aut
asinum suum à præsepi, & abit aquatum?
Hanc autem quæ est filia Abrahæ, & quam 16
vinxerat diabolus jam ab octodecim annis,
nónne decebat solvi ab isto vinculo die Sab-
bathi? Qúmque hæc diceret, pudore suf- 17
fusi sunt ii omnes qui adversabantur ei: to-
tus verò populus gaudebat super omnibus
miraculis quæ fiebant per manum ipsius.
Porrò dicebat Jesus; Cui rei simile est re- 18
gnum Dei, & cui rei assimilabo illud? Si- 19
mile est grano sinapis, quod acceptum vir
projecit in hortum suum, & crevit, evasitque
in arborem magnam; & volatile cœli ni-
dificavit in ejus ramis. Rursum dixit Jesus; 20
Cui rei comparabo regnum Dei? Simile est 21
fermento quod acceptum mulier abdidit in
farinæ satis tribus, donec tota fermentare-
tur. Cæterùm peragrabat per pagos & ur- 22
bes, dum doceret ac pergeret in Jerusalem.

Lectio in commemorationem justorum & Patrum. 48.

Interrogavit autem eum quidam, Num 23
pauci sint illi qui serventur? Jesus autem
dixit eis; Contendite intrare portam angu- 24
stam: siquidem dico vobis, Multi studebunt
intrare, nec poterunt. Ex qua hora surrexe- 25
rit dominus domûs, & occluserit ostium,
eritis stantes foris & pulsantes ad ostium, &
incipietis dicere; Domine noster, Domine
noster, aperi nobis: tum is respondebit &
inquiet; Dico vobis, non novi undè vos sitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * عيسي ان زنرا ديد • نزديك خود خواند • ويدو كفت • اي زن از دردها رهيدي • * ودست
14 خود بروي نهاد • همانده كشاده شد • وزن خدايرا ستايش مي داد • * براي انك عيسي آن زنرا در
روز شنبه † خوش كرد • سرور جماعت طيره شد • وبجماعت كفت شش † روز در هفته هست • كه
واجب است بدان روزها كار كنند • دران روزها بياييد وخوش شويد • نه در روز شنبه
15 * عيسي جواب داد وبدو كفت • اي منافق هيچ باشد يكي از شما كه خر † خودرا از آخر
16 بكشايد † در روز شنبه • واب دهد • * اينك اين زن دختر ابراهيم است • وهجده سال اورا ابليس
17 در بسته بود • واجب نباشد كه در روز شنبه اين بند كشاده شود • * چون عيسي اين سخن
بكفت هر كه انجا ايستاده † بودند • حيران ماندند • ومردم شادمان مي شدند • بر معجزهايي
كه از دست او بر مي آمد

Jesus illam mulierem vidit & ad se 12
vocavit, & ei dixit; O mulier, ab
infirmitatibus tuis liberata es. Et 13
manum suam ei imposuit, statimque
soluta est, & mulier Deo laudem de-
dit. Quoniam autem Jesus mulie- 14
rem illam in die Sabbathi sanavisset,
princeps synagogæ iratus est, & tur-
bæ dixit; Sex dies in septimana sunt,
in quibus diebus oportet opus facere:
in eis diebus venite & sanamini,
non in die Sabbathi. Jesus respon- 15
sum dedit, & ei dixit; O hypocri-
ta, Nunquid è vobis est quisquam,
qui asinum suum à præsepi non sol-
vat in die Sabbathi, & aquam det?
Ecce hæc mulier filia Abrahami 16
est, & duodecim annos eam Diabo-
lus ligavit, nónne oportuit ut in
die Sabbathi hoc vinculum solutum
esset. Cùm Jesus hunc sermonem 17
dixisset, quicunque illic stantes
erant attoniti manserunt: & homi-
nes lætati sunt super miracula, quæ
à manu ejus procedebant.

هشتاد چهار مثل خردل دانه

LXXXIV. Parabola grani sinapis.

18 19 * وبعد ازان عيسي كفت • ملكوت خدايرا بچه مانند كنم • * مانند دانهء خردل • كه كسي
آنرا ستده باشد • ودر باغچهء خود انداخته • وان دانه درخت بزرك وپرورده شد • انچنانك مرغ
20 آسمان زير بركهاء او لانه كردند • * ديكر بار عيسي كفت ملكوت خدا را بچه مانند كنم •

Post hæc autem Jesus dixit; Re- 18
gnum Dei cui assimilabo? Simile 19
est grano sinapis, quod homo acce-
pit, & in hortum suum jecit: &
granum illud arbor magna evasit,
& crevit, adeò ut volucres cælorum
sub foliis ejus nidos facerent. Rur- 20
sus Jesus dixit; Regnum Dei cui
assimilabo?

Versio VULGATA LATINA.

12 Quam cùm videret Jesus, vocavit eam ad se, & ait illi; Mulier, dimissa es ab in-
13 firmitate tua. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat De-
14 um. Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curâsset Jesus,
dicebat turbæ; Sex dies sunt, in quibus oportet operari: in his ergò venite, &
15 curamini, & non in die sabbati. Respondens autem ad illum Dominus dixit; Hy-
pocritæ, unusquisque vestrûm sabbato non solvit bovem suum aut asinum à præ-
16 sepio, & ducit adaquare? Hanc autem filiam Abrahæ, quam alligavit satanas,
17 ecce decem & octo annis, non oportuit solvi à vinculo isto die sabbati? Et cùm
hæc diceret, erubescebant omnes adversarii ejus: & omnis populus gaudebat in
18 universis, quæ gloriosè fiebant ab eo. Dicebat ergò; Cui simile est regnum
Dei, & cui simile æstimabo illud? Simile est grano sinapis, quod acceptum ho- 19
mo misit in hortum suum, & crevit, & factum est in arborem magnam: & volucres
cœli requieverunt in ramis ejus. Et iterùm dixit; Cui simile æstimabo regnum Dei? 20
Simile est fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ sata tria, donec 21
fermentaretur totum. Et ibat per civitates & castella, docens, & iter faciens in 22
Jerusalem. Ait autem illi quidam; Domine, si pauci sunt, qui salvantur? Ipse 23
autem dixit ad illos; Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico 24
vobis, quærent intrare, & non poterunt. Cùm autem intraverit paterfamiliâs, & 25
clauserit ostium, incipietis foris stare, & pulsare ostium, dicentes; Domine, aperi
nobis: & respondens dicet vobis; Nescio vos undè sitis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 فنظر اليها يسوع وناداها قايلا يا مراه انت محلوله من مرضك * ووضع يده عليها فاستقامت
14 للوقت ومجدت الله * اجاب رييس الجماعه وهو مغضب لان يسوع ابراها يوم السبت وقال للجمع
15 لكم سته ايام ينبغي العمل فيها وفيها تاتون وتستشفون وفي يوم السبت لا * فاجابه الرب قايلا
يا مرايين اليس كل واحد منكم يحل ثوره او حماره من المعلف في السبت ويذهب ويسقيه *
16 وهذه التي هي ابنه ابراهيم ربطها الشيطان منذ ثماني عشر سنه اما كان يحل ان تطلق
17 من هذا الرباط في يوم السبت * ولما قال هذا اخزي جميع مقاوميه * وكان جميع الشعب
18 يفرحون بالاعمال الحسنه التي كانت منه * وكان يقول ماذا تشبه ملكوت الله وبماذا اشبهها
19 * تشبه حبه خردل اخذها انسان وزرعها في بستانه * فنمت وصارت شجره عظيمه تسكن طير
20 21 السماء في اغصانها * ثم قال ايضا بماذا اشبه ملكوت الله * تشبه خميرا اخذته امراه وجعلته
22 في ثلثه اكيال دقيق فاختمر جميعه * الفصل الثاني والخمسون * وكان يسير في
23 المدن والقرى ويعلم متوجها الي يروشليم * فقال له واحد يا رب قليل هم الذين يحيون * فقال
24 لهم * اجتهدوا على الدخول من الباب الضيق فاني اقول لكم ان كثيرين يريدون الدخول منه
25 فلا يستطيعون * فاذا قام رب البيت واغلق الباب فعند ذلك تقفون خارجا وتقرعون الباب
ويقولون يا رب يا رب افتح لنا * فيجيبكم قايلا لا اعرفكم من اين انتم *

Respexit autem eam Jesus, & inclamavit eam, ac dixit illi; Mulier, soluta 12
es ab infirmitate tua. Et imposuit ma- 13
num suam super eam, & erecta est continuò, & glorificavit Deum. Respondit 14
princeps synagogæ, indignatus quòd Jesus curâsset eam in die sabbathi, & dixit
turbæ; Sunt vobis sex dies, quibus licet operari, & in illis venietis, & sanitatem
quæretis: at in die sabbathi minimè.
Respondit ei Dominus, dicens; O hypo- 15
critæ, nonne unusquisque vestrûm solvit bovem suum & asinum suum in sabbatho
à præsepio, & abit, & potat illum? Et 16
hanc quæ est filia Abrahæ, quam ligaverat satanas à decem & octo annis nonne
licebat liberari ab isto vinculo in die
sabbathi? Et cùm dixisset hæc, confudit 17
omnes adversarios suos: & omnis populus gaudebant de operibus bonis quæ fie-
bant ab illo. Et dicebat; Cui rei assi- 18
milatur regnum Dei, & cui rei assimilabo illud? Assimilatur grano sinapis, 19
quod accepit homo, & seminavit illud in horto suo, & crevit, & factum est
arbor magna, quatenus requiescerent vo-
lucres cœli in ramis ejus. Deindè dixit 20
iterùm, Cui assimilabo regnum Dei? As- 21
similatur fermento quod accepit mulier, & abscondit illum in tribus mensuris
farinæ, & fermentata est tota.

Sectio quinquagesima secunda.

Et ibat per civitates & castella, & 22
docebat pergens ad Jerusalem. Et dixit 23
illi quidam; Domine, pauci sunt qui
salvantur? Inquit eis; Certate de in- 24
gressu per portam angustam: quia dico vobis, quòd multi volunt intrare per il-
lam, & non poterunt. Cùm autem steterit dominus domûs, & clauserit ostium, 25
tunc remanebitis foris, & pulsabitis ostium, & diceretis; Domine, Domine,
aperi nobis. Et respondebit vobis, dicens;
Non cognosco vos, undè estis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወርእዮ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወጸውዓ ፡ ወይቤላ ፡ ተሰዐርኪ ፡ ብእሲቶ ፡ እምደዌኪ ፡፡
13 ወአንበረ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወረትዐት ፡ ሶቤሃ ፡ ወአእኰተቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወተ
14 ምዑ ፡ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ እስመ ፡ ፈወሰ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በሰንበት ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ለሕ
ዝብ ፡ አኮኑ ፡ ሳዱስ ፡ መዋዕለ ፡ ውእቱ ፡ በዘ ፡ ትገብሩ ፡ ግብረክሙ ፡ ውእተ ፡ ዕለተ ፡ ንዑ ፡ ተፈወ
15 ሱ ፡ አኮ ፡ በዕለተ ፡ ሰንበት ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ መድልዋን ፡
አንትሙሰ ፡ ኢትፈትሑኑ ፡ አድግክሙ ፡ ወሰህምክሙ ፡ እምነ ፡ ሞቅሕሆሙ ፡ ወኢትወስድዎ
16 ኑ ፡ ታስተይዎ ፡ በዕለተ ፡ ሰንበት ፡፡ ወዛቲ ፡ ወለተ ፡ አብርሃም ፡ እንተ ፡ አሰራ ፡ ሰይጣን ፡
ናሁ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወሰማንቱ ፡ ዓመት ፡ አኮኑ ፡ ርቱዕ ፡ ትትፈታሕ ፡ ይእቲሂ ፡ በሰንበት ፡ እመእስ
17 ራ ፡፡ ወዘንተ ፡ብሂሎ ፡ ተኀፍሩ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ቆሙ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወተፈሥሑ ፡ ኵሉ ፡
ሕዝብ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ መንክር ፡ ዘይትገበር ፡ በላዕሌሁ ፡፡ በእንተ ፡ ምሳሌ ፡፡
18 ወይቤሎሙ ፡ ምንተ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወበምንት ፡ አስተመስላ ፡፡ ትመስ
19 ል ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕጠተ ፡ ሰናፔ ፡ እንተ ፡ ነሥአ ፡ ብእሲ ፡ ወዘርአ ፡ ውስተ ፡ ገ
20 ራህቱ ፡ ወልህቀት ፡ ወኮነት ፡ ዕፀ ፡ ዐቢየ ፡ ወአጽለሉ ፡ ውስቴታ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ውስተ ፡ አዕ
21 ጹቂሃ ፡፡ ወካዕበ ፡ ይቤ ፡ በምንት ፡ አስተመስላ ፡ ለመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ትመስል ፡
ብሑአ ፡ ዘነሥአት ፡ ብእሲት ፡ ወደፈነቶ ፡ ውስተ ፡ ሐሪጽ ፡ ዘሠለስቱ ፡ መሣልስ ፡ ወአብሐአ ፡
22 ኵሎ ፡፡ ወይሐውር ፡ አህጉረ ፡ ወአዕጻደተ ፡ የንሶሱ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ ወይሜህር ፡፡
23 በእንተ ፡ ዘተስእሎ ፡ ውሑዳኑ ፡ እንጋ ፡ እለ ፡ ይድኅኑ ፡፡
24 ወይቤሎ ፡ አሐዱ ፡ እግዚኦ ፡ ውሑዳኑ ፡ እንጋ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ይድኅኑ ፡፡ ወይቤሎ ፡ ተ
ኃየሉ ፡ ትባኡ ፡ እንተ ፡ ጸባብ ፡ አንቀጽ ፡፡ እብለክሙ ፡ ብዙኃን ፡ እለ ፡ ይኀሥሡ ፡ ይባኡ ፡
25 ወኢይክሉ ፡፡ እስመ ፡ ይትነሣእ ፡ በዓለ ፡ ቤት ፡ ወየአጹ ፡ ኆኅተ ፡ ወይእተ ፡ጊዜ ፡ ይጕ
ድጕዱ ፡ ቀዊሞሙ ፡ አፍአ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ እግዚኦ ፡ አርኅወነ ፡ ወአውሥኦሙ ፡
ወይቤሎሙ ፡ ኢየአምረክሙ ፡ እምአይቴ ፡ አንትሙ ፡፡

Vidit eam Dominus Jesus, & vocavit eam, & dixit ei; Absoluta es, ô mulier ab 12
infirmitate tua. Et posuit manum suam super eam, & recta fuit statim, & glori- 13
ficavit Deum. Et indignati sunt principes sacerdotum quòd sanâsset Dominus 14
Jesus in sabbato, & dixerunt populis; Nónne sextus dies est in quo facietis opera
vestra? isto die venite, & sanamini, non in die sabbati. Et respondit Dominus 15
Jesus, & dixit iis; Hypocritæ, vos nónne solvitis asinum vestrum, & bovem vestrũ
è vinculo suo? & nonne ducitis eum ut potare faciatis eum in die sabbati? Et 16
hæc filia Abrahami quam vinxerat satanas, ecce decem & octo annos, nónne
oportuit ut solveretur illa in sabbato à vinculo suo? Et quum hoc diceret, pu- 17
dore afficiebantur omnes opponentes ei, & gavisi sunt omnes populi propter to-
tum miraculum quòd factum erat per eum. *De parabolis.*
Et dixit iis, Cui simile est regnum cœlorum, & cui assimilabo illud? Simile est re- 18
gnum Dei grano sinapis quod accepit homo, & seminavit in agro suo, & crevit, 19
& fuit arbor magna, & ædificaverunt in ea volucres cœli in ramis ejus. Et 20
iterum dixit, Cui assimilabo regnum cœlorũ? Simile est fermento quòd accepit 21
mulier, & condidit illud in farinæ tribus satis, & fermentavit totum. Et ibat per 22
civitates & synagogas, iter faciens in Hierosolymam, & docebat.

De eo qui interrogavit, Paucíne igitur sunt qui serventur?

Et dixit ei quidam; Domine, paucíne igitur sunt qui serventur? Et dixit ei, Vi- 23 24
ribus contendite intrare per angustam portam: dico vobis multi *sunt*, qui quæ-
rent intrare, & non poterunt. Quia surget dominus domûs, & claudet ostium: 25
& tunc pulsabunt foris stantes, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis: & re-
spondebit iis, & dicet iis; Nescio vos unde sitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * مانند خمير مايه كه اوزن ستاند باشد * ودر سه قفيز ارد اميخته تا انكه كه همه ترش كشت
22 ورسيد * ودر شهرها وديهها مي كشت * وتعليم مي داد * ودر اورشليم † رفت
23 هشتاد پنج انجا كه فرمود كه از در تنك در ايند * يكي از عيسي پرسيد كه
24 كمند † ايشان كه زنده شوند * عيسي بدو كفت جهد كن تا بدري تنك در روي * بسيار
مي كويم پسياران خواهند * كه اندر ايند * ونتوانند هشتاد شش فرمود كمند كه
25 زنده شوند * كفت از ساعتي كه خداوند † خانه برخيزد * ودر را ببندد * وشما از
بيرون ايستاده باشيد * ودر را بزنيد * و بكوييد خداوند ما خداوند ما * براي ما در را بكشا * او
جواب دهد * كه برويد كه من شما را نمي شناسم * كه از كجاييد

Simile est fermento, quod mulier accepit, & tribus satis farinæ im- 21
miscuit, donec totum acesceret, &
fermentatum evaderet. Et in civitatibus & pagis obibat, et doce- 22
bat: et Hierosolymam ivit.

LXXXV. Ubi jussit, Per ostium angustam intrate.

Quidam à Jesu sciscitatus est, Num 23
pauci sunt, qui servandi sunt? Je- 24
sus ei dixit; Contende ut per portam angustam ingrediaris: vobis enim
dico; Multi cupient ut intrent, et non poterunt.

LXXXVI. Pronuntiat paucos esse qui servandi sint.

Dixit præterea; Ex qua hora dominus domûs surrexerit, et ostium 25
clauserit, vos autem foris steteritis, et ostium pulsaveritis, et dixeritis;
Domine noster, Domine noster, nobis ostium aperi: ipse responsum dabit;
Quin abeatis, quia ego vos non novi undè sitis.

Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus: & in plateis
26 Τότε (ξ) ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν· καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
nostris docuisti. Et dicet; Dico vobis, Non novi vos unde sitis: Discedite
27 ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· Ἀπόστητε
à me omnes operarii iniquitatis. Ibi erit fletus & stridor
28 ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
dentium, cùm videritis Abraham & Isaac & Jacob, & omnes Prophetas,
τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας, ροβ
in regno Dei, vos autem expulsos foras. Et venient ab Oriente,
29 ἐν τῇ (ο) βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατο-
& Occidente, & ab Aquilone, & Austro: & recumbent in regno
λῶν, καὶ δυσμῶν, (π) καὶ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ
Dei. Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt ρογ
30 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἰδού εἰσιν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται β
novissimi. In ipsa die accesserunt quidam Pharisæi, dicentes illi;
31 ἔσχατοι. Ἐν αὐτῇ (ρ) τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, ΝΑ'
Exi, & vade hinc: quia Herodes vult te occidere. Et ait ροδ
32 Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν
illis; Euntes dicite vulpi illi; Ecce ejicio dæmonia, & sanitates
αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις
perficio hodiè & cras, & tertiâ consummor. Veruntamen oportet me hodiè &
33 ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
cras & sequenti die ambulare: quia non capit Prophetam perire extra Hieru-
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερου-
salem. Hierusalem, Hierusalem, occidens Prophetas, & lapidans
ροε σαλήμ. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα 34
missos ad te, quoties volui congregare filios tuos, quem-
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν
admodum avis suam pulliciem sub alas, & non voluistis? Ecce
τρόπον ὄρνις (σ) τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας; καὶ οὐκ ἠθελήσατε; Ἰδοὺ 35
relinquitur vobis domus vestra deserta. Amen autem dico vobis; Quia non me
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος (τ) ὑμῶν ἔρημος. ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ (υ) μή με
videbitis, donec veniat cùm dicetis; Benedictus veniens in nomine Domini.
ἴδητε, ἕως ἂν (φ) ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

CAP. XIV. ιδ'.

Et factum est in venire eum in domum cujusdam principum Phari-
ρος Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς (α) οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρι- 1
sæorum Sabbato manducare panem, & ipsi erant observantes eum. Et ecce
NB' σαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ 2
homo quidam erat hydropicus ante illum. Et respondens Jesus dixit
ροζ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε 3
ad Legisperitos & Pharisæos, dicens, Si licet Sabbato curare?
πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν;

MS. A. (ξ) ἄρξησθε (ο) βασιλείᾳ αὐτοῦ, ὑμᾶς (π) καὶ βορρᾶ, (ρ) τῇ ὥρᾳ προσῆλθόν (σ) τὰ ἑαυτῆς νοσσία (τ) ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, (υ) μὴ ἴδητέ με, (φ) ἥξει MS. A. ΚΕΦ. ιδ'. (α) τὸν οἶκον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܩܕܡܝܟ ܐܟܠܢ ܘܐܫܬܝܢ ܘܒܫܘܩܝܢ ܐܠܦܬ܂ * ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܠܐ
27 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬܘܢ ܦܪܘܩܘ ܡܢܝ ܦܠܚܝ ܫܘܩܪܐ܂ * ܬܡܢ ܢܗܘܐ
28 ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ ܡܐ ܕܬܚܙܘܢ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܐܝܣܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܒܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܫܬܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܪ܂ * ܘܢܐܬܘܢ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ 29
ܘܡܢ ܓܪܒܝܐ ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ ܘܢܣܬܡܟܘܢ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܗܐ ܐܝܬ ܐܚܪܝܐ 30
ܕܢܗܘܘܢ ܩܕܡܝܐ ܘܐܝܬ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ܂ * ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ 31
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܘܩ ܙܠ ܠܟ ܡܟܐ ܡܛܠ ܕܗܪܘܕܣ ܨܒܐ ܠܡܩܛܠܟ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ 32
ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܗ ܠܬܥܠܐ ܗܢܐ ܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ ܘܐܣܝܘܬܐ ܣܥܪ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ
33 ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܡܫܬܡܠܐ ܐܢܐ܂ * ܒܪܡ ܘܠܐ ܠܝ ܕܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ ܐܗܠܟ ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܙܠ
34 ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܦܫܪ ܕܢܒܝܐ ܢܐܒܕ ܠܒܪ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ * ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ ܩܛܠܬ ܢܒܝܐ
ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܠܡܟܢܫܘ ܒܢܝܟܝ ܐܝܟ
35 ܬܪܢܓܠܬܐ ܕܟܢܫܐ ܦܪܘܓܝܗ ܬܚܝܬ ܓܦܝܗ ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ܂ * ܗܐ ܡܫܬܒܩ ܠܟܘܢ
ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܒܐ ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܥܕܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܂ [illegible]
[illegible]

1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܥܠ ܠܒܝܬܐ ܕܚܕ ܡܢ ܪܫܐ ܕܦܪܝܫܐ ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ
2 ܘܗܢܘܢ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂ * ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܡܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܩܕܡܘܗܝ܂
3 * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܣܦܪܐ ܘܠܦܪܝܫܐ ܕܐܢ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ܂

Et incipietis dicere, Coram te comedimus 26
& bibimus, & in plateis nostris docuisti.
Et dicet vobis, Non novi undè vos sitis: 27
discedite à me operatores mendacii. Illic 28
erit fletus & stridor dentium, quum videritis
Abraham, & Isaac, & Jacob, omnésque
Prophetas in regno Dei, vos autem ejici-
emini foràs. Et venient ab Oriente, & ab 29
Occidente, & à Meridie, & ab Aquilone,
ac discumbent in regno Dei. Et ecce sunt 30
ultimi qui erunt primi, & sunt primi qui
erunt ultimi. Eo ipso die accesserunt qui- 31
dam ex Pharisæis, & dicunt ei; Exi, abi
hinc, quoniam Herodes vult te trucidare.
Dixit eis Jesus; Ite, renuntiate vulpi huic, 32
Ecce ejicio dæmonia, & sanationes perago
hodiè & cras, & tertiâ die consummabor.
Veruntamen oportet me hodiè & cras ope- 33
rari, & alterâ die discedam, quia fieri non
potest ut Propheta pereat extra Jerusalem.
Jerusalem, Jerusalem, trucidans Prophetas, 34
& lapidibus obruens eos qui ad eam missi
sunt: quoties volui congregare filios tuos,
sicut gallina quæ congregat pullos suos sub-
ter alas suas, & noluistis? En relinquitur 35
vobis domus vestra deserta. Etenim dico
vobis, Non videbitis me, quousque dicatis;
Benedictus qui venit in nomine Domini.

Lectio feriâ III. hebdomadis IV. jejunii. 49.

CAP. XIV.

Et factum est, quum ingressus fuisset do- 1
mum unius ex primoribus Pharisæorum, ut
ederet panem die Sabbathi, ipsi observa-
bant eum. Et ecce homo quidam refertus 2
aquis erat coram eo. Et respondit Jesus, 3
& dixit Scribis & Pharisæis, Num liceret
Sabbatho sanare?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * شما بگويید * پيش تو خورديم * واشاميديم * ودر بازارهامارا اموزانيدي * ديگر بار بشما بگويد *
27 برويد از پيش من ودور باشيد † از در من * كه من شمارا نمي شناسم كه از كجاييد *
28 اي ترويركنندگان * واي طراران * انجا شود نوميدي وگريستي * وحسرت وپشيماني *
وندانها برهم ساويدن * وچون † ابراهيم * واسحق * ويعقوبرا † ببينيد * وديگر همه پيغمبرانرا
29 در ملكوت † خدا * وشما بخاري بيرون انداخته باشيد * [وبيايند] از مغرب * ومشرق * وجنوب *
30 وشمال * ودر ملكوت خدا ارام گيرند * وبنشينند * وبياسايند * * اوليان آخريان شوند * وآخريان
اوليان گردند   هشتاد هفت   گفتن يهوديان عيسي راكه هيروديس ترا
31 خواهد كشتن   * ودر ان روزها بعضي † از معتزلان آمدند * وبعيسي گفتند
32 كه ازينجا بدر رو براي انك هيروديس مي خواهد كه ترا بكشد * عيسي بديشان گفت برويد
بدين روباه بگوييد * كه ديوانرا بدر ميكنم وتن درستي را بسيار مي گردانم * امروز وفردا ودر سوم
33 روز تمام بپردازم * * اكنون مرا واجب است * كه امروز * وفردا تيمار كنم ودر ديگر روز † بروم
34 زيرا نشايد كه پيغمبر بيرون تر از اورشليم هلاك شود * * اورشليم * اورشليم * كشندهٔ † پيغمبران *

*Vos autem dicetis; Coram te com- 26
edimus & bibimus, & in plateis
nostris nos docuisti. Iterùm vobis 27
dicet, Abite à conspectu meo, &
procul este ab ostio meo, quia ego vos
non novi undè sitis, ô mendacii ope-
rarii, & ô impostores. Ibi erit de- 28
speratio, & fletus, & dolor, et pœ-
nitudo, et dentium collisio: idque
cùm Abrahamum, et Isaacum, et
Jacobum videritis, et reliquos
omnes Prophetas in regno Dei, et
vos cum ignominia ejecti fueritis.
Et veniant ab Occidente, et Ori- 29
ente, et Austro, et Aquilone, et in
regno Dei quietem capiant, et sede-
bunt, et requiescent. Primi autem 30
ultimi erunt, et ultimi primi fient.*

LXXXVII. Dicunt Judæi Jesu,
Herodes te vult occidere.

*Et in illis diebus quidam è Phari- 31
sæis venerunt, et ad Jesum dixe-
runt; Hinc exeas, eò quòd Herodes
quærit ut te occidat. Jesus illis 32
dixit; Ite, huic vulpi dicite, quòd
dæmonia ejicio, et sanos multos fa-
cio hodiè, et cras, et in die tertiâ
perfectè consummabor. Veruntamen 33
me oportet ut hodiè, et cras curati-
onem agam, et alterâ die abeam:
quia non convenit ut Propheta extra
Hierosolymam pereat. Hierosolyma, 34
Hierosolyma, interfectrix Prophetarū,*

Versio VULGATA LATINA.

26 Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus, & in plateis nostris
27 docuisti. Et dicet vobis; Nescio vos undè sitis: discedite à me omnes operarii
28 iniquitatis. Ibi erit fletus, & stridor dentium: cùm videritis Abraham, & Isaac,
29 & Jacob, & omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expelli forás. Et veni-
ent ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Austro, & accumbent in regno Dei.
30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt novissimi. In ipsa
31 die accesserunt quidam Pharisæorum, dicentes illi; Exi, & vade hinc: quia He-
32 rodes vult te occidere. Et ait illis; Ite, & dicite vulpi illi; Ecce ejicio dæmo-
33 nia, & sanitates perficio hodiè & cras, & tertiâ die consummor. Veruntamen
oportet me hodiè & cras & sequenti die ambulare: quia non capit prophetam
perire extra Jerusalem. Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas 34
eos, qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodùm avis
nidum suum sub pennis, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra de- 35
serta. Dico autem vobis; Quia non videbitis me, donec veniat cùm dicetis; Be-
nedictus, qui venit in nomine Domini.

CAP. XIV.

Et factum est cùm intraret Jesus in domum cujusdam principis Pharisæorum 1
sabbato manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam 2
hydropicus erat ante illum. Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos, & Pha- 3
risæos, dicens; Si licet sabbato curare?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 27 حينئذ تبدون وتقولون اكلنا قدامك وشربنا وعلمت في شوارعنا * فيقول لكم ما اعرفكم
28 من اين انتم انصرفوا عني يا فعلة الظلم * حيث البكاء وصرير الاسنان * لما تنظروا ابرهيم
29 واسحق ويعقوب وكل الانبياء في ملكوت الله وانتم تطردون خارجا * ثم ياتون من المشرق
30 والمغرب والشمال والتيمن فيتكون في ملكوت الله * وتصير الاولون اخرين والاخرون اولين *
31 * الفصل الثالث والخمسون * وفي ذلك اليوم جاء اليه اناس من الفريسيين
32 وقالوا له اخرج واذهب من ههنا فان هيرودس يريد قتلك * فقال لهم امضوا وقولوا لهذا
33 الثعلب هاانا اخرج الشياطين واتم الشفاء اليوم وغدا وفي اليوم الثالث اكمل * وينبغي
34 لي ان اعمل اليوم وغدا وفي الاتي اذهب * فانه لا نبي يهلك خارجا عن يروشليم * يروشليم
يروشليم يا قاتلة الانبياء وراجمة المرسلين اليها كم من مرة اردت ان اجمع بنيك كطاير
35 يجمع فراخه تحت جناحيه فلم تريدوا * هاانا اترك لكم بيتا خرابا * اقول لكم انكم
لا ترونني من الان حتى تقولوا مبارك الاتي باسم الرب *

1 * وكان لما دخل الى بيت احد روساء الفريسيين في سبت لياكل خبزا وهم كانوا يرصدونه *
2 3 * واذا بانسان مستسقي كان قدامه * فاجاب يسوع قايلا للكتبة والفريسيين هل يحل فعل
الخير في السبت ام لا *

Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus, & docuisti in compitis nostris. 26
Et dicet vobis; Non cognosco vos, unde estis: abscedite à me, ó perpetrantes scelus, 27
Illuc, ubi fletus, & stridor dentium. 28 *Quando videbitis Abraham, et Isaac, et Jacob, & omnes prophetas in regno Dei, vos autem expellemini foras.*
Et venient ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Austro, & accumbent in regno Dei. 29
Et sient primi novissimi, & novissimi primi. 30

Sectio quinquagesima tertia.

In illa autem die venerunt ad eum quidam ex Pharisæis, & dixerunt ei; Exi, & vade hinc, quia Herodes vult necem tuam. 31
Ait illis; Ite & dicite huic vulpi, Ecce ego ejicio dæmonia, & perficio sanitatem hodiè & cras, & die tertiâ consummabor. 32
Oportétque me operari hodiè & cras, & in posterum discedam: quia non peribit propheta extra Jerusalem. 33
Jerusalem, Jerusalem, ó mactatrix prophetarum & lapidatrix missorum ad eam, quot vicibus volui congregare filios tuos ut avis quæ congregat pullos suos sub alis suis, et noluistis? 34
Ecce ego relinquo vobis domum desertam. Dico vobis, quòd non videbitis me amodò, quoad dicatis; Benedictus veniens in nomine Domini. 35

CAP. XIV.

Et factum est cum introisset in domum cujusdam ex principibus Pharisæorum in sabbatho, ut manducaret panem, ipsi observabant eum. 1
Et ecce homo hydropicus aderat ante illum. 2
Et respondit Jesus, dicens Scribis et Pharisæis; Num licita est operatio boni in sabbatho, an non? 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወእምዝ፡እኀዙ፡ይበልዎ፡በለዐነሂ፡ ወሰተይነሂ፡ በቅድሜከ፡ ወመሀርከ፡ በመራሕብቲነ
27 ፡፡ ወይበሎሙ፡ኢየአምረክሙ፡እምአይቴ፡አንትሙ፡ረሐቁ፡እምኔየ፡
28 ኵልክሙ፡ገበርተ፡አመፃ፡፡ ሑሩ፡ውስተ፡ብካይ፡ወሐቅየ፡ስነን፡፡ አመ፡ርኢክሞ
ሙ፡ለአብርሃም፡ወለይስሐቅ፡ወለያዕቆብ፡ ወለኵሎሙ፡ነቢያት፡ በመንግሥተ፡ እግዚ
29 አብሔር፡፡ ወአንትሙሰ፡ያወፅኡክሙ፡አፍአ፡፡ ወይመጽኡ፡ እምጽባሕ፡ ወእምዐ
ረብ፡ ወእመንገለ፡ ደቡብ፡ ወእመስዕ፡ ወይትፌሥሑ፡ በመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡
30 ወይከውኑ ፡ ደኀርት ፡ ቀደምተ ፡ ወቀደምት ፡ ድኀረ ፡ ይገብኡ፡፡
በእንተ ፡ እለ ፡ ነገርዎ ፡ ለእግዚእ ፡ እየሱስ ፡ በእንተ ፡ ሄሮድስ፡፡
31 ወበይእቲ፡ዕለት፡መጽኡ፡ ፈሪሳውያን፡ ወይቤልዎ፡ ለእግዚእነ፡ እምዝየ፡እስመ፡
32 ሄሮድስ፡ይፈቅድ፡ይቅትልከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ሑሩ፡በልዋ፡ለዛቲ፡ቈንጽል፡ናሁ፡አ
33 ወፅእ፡አጋንንተ፡ወእሁብ፡ሕይወተ፡ዮም፡ጌሠመ፡ወሣልስተ፡ እፌጽም፡፡ ወባሕቱ፡
ዮምሰ፡ወጌሠመ፡አሐውር፡ወሠለስተ፡እሐውር፡፡ እስመ፡ኢይደልዎ፡ ለነቢይ፡መዊት፡
34 በአፍአ፡ዘእንበለ፡በኢየሩሳሌም፡፡ ኢየሩሳሌም፡ኢየሩሳሌም፡ እንተ፡ ትቀትሎ
ሙ፡ለነቢያቲሃ፡ወትዌግሮሙ፡ለሐዋርያቲሃ፡ሚመጠነ፡ፈቀድኩ፡ አስተጋብኦሙ፡ ለደቂ
ቅኪ፡ከመ፡እንተ፡ታስተጋብእ፡ደርሆ፡እጋሊሃ፡ታሕተ፡ክንፊሃ፡ ወአበይክሙ፡ወኢፈቀድ
35 ክሙ፡፡ ናሁ፡ይትኀደግ፡ለክሙ፡ቤትክሙ፡ገዳመ፡፡ እብለክሙ፡ከመ፡ኢትሬእዩኒ፡
እምይእዜ፡እስከ፡አመ፡ትብሉ፡ ቡሩክ፡ የይመጽእ፡ በስመ፡እግዚአብሔር፡፡
10 በእንተ ፡ቅብው፡፡ ወእምዝ፡ሖረ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወኮነ፡ሶበ፡ቦ
1 አ፡ ቤተ፡አሐዱ፡ብእሲ፡እምነ፡መላእክቲሆሙ፡ ለፈሪሳውያን፡ ከመ፡ ይምሳሕ፡ በሰንበት፡
2 ወይብላዕ፡እክለ፡ወእሙንቱሰ፡ይትዓቀብዎ፡፡ ወሀሎ፡ብእሲ፡ቅብው፡ቅድሜሁ፡፡
3 ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለጸሐፍተ፡ ሀገር፡ ወለፈሪሳውያን፡ እንዘ፡
ይብል፡ይከውኑ፡በሰንበት፡ ፈውሶ፡ ወሚመ፡፡ ኢይከውን፡፡

Et tunc cœperunt dicere ei, Edimus & bibimus in conspectu tui, & docuisti *in* 26
plateis nostris. Et dixit iis, Dico vobis; Nescio vos unde sitis: longè discedite à 27
me omnes vos operarii iniquitatis. Ite in fletum & stridorem dentium: quum 28
videritis Abraham, & Isaac, & Jacob, & omnes propheras in regno Dei, vos au-
tem, ejicient vos forás. Et venient ab Oriente & Occidente & ab Aquilone & 29
ab Austro, & gaudebunt in regno Dei. Et erunt ultimi primi, & primi *in* ulti- 30
mos convertentur.

De iis qui narrabant Domino Jesu de Herode.

Et in isto die venerunt Pharisæi & dixerunt Domino; Abi hinc, quia Herodes 31
vult trucidare te. Et dixit iis; Ite, dicite huic vulpi, Ecce ejiciam dæmones, & 32
dabo vitam hodiè, cras; & tertio *die* finiam. Sed hodiè & cras permansurus 33
sum, & tertio die abibo, quia non oportet prophetam mori foràs, sed in Hie-
rusalem. Hierusalem, Hierusalem, quæ trucidas prophetas ejus, & lapidas Apo- 34
stolos ejus, quoties volui congregare filios tuos, sicut congregat gallina pulliti-
em suam sub alas suas, & recusâstis & noluistis? Ecce relinquetur vobis domus 35
vestra solitaria: dico vobis, quòd non videbitis me ab hoc tempore usquedum di-
catis; Beatus qui venit in nomine Dei.

De hydropico.

CAP. XIV.

Et tunc abiit Dominus Jesus, & factum est, quum intraret domum cujusdam 1
hominis ex principibus Pharisæorum, ut pranderet in sabbato, & ederet panem, 2
& ipsi observarent eum. Et fuit homo hydropicus coram eo. Et respondit & 3
dixit Dominus Jesus Scribis civitatis & Pharisæis, dicens; Licétne in sabbato sa-
nare, vel non licet?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

وسنگسار كننده ايشان * كه پيش تو فرستاده شدند * چند بار خواستم كه فرزندان ترا فراهم كنم
وگرد اورم * همچو ماكيان كه بچكان خودرا زير دو بال خود در پناه گيرند * واز باد وسرما
35 نگاه دارند * ونخواستيد * * اينك خانهٔ شما براي شما ويران ماند * اكنون بشما مي گويم
نخواهيد مرا ديدن * تا انكه كه بگوييد خجسته است آنك بنام خدا مي آيد

هشتاد هشت خوش كردن مسيح مستسقي را

1 * اتفاق شد كه روزي مسيح درخانهٔ
سرور معتزلان در امد * كه نان بخورد در روز شنبه وايشان اورا نگاه مي داشتند * ومردي 2
3 مستسقي † بيمار انجا * ومستسقي † آماس همه تن باشد * عيسي اورا ديد وبدانشمندان ومعتزلان
روي كرد * وگفت * واجب باشد در روز شنبه † اورا خوش كردن *

& lapidatrix eorum qui ad te missi sunt: quoties volui ut filios tuos congregarem & colligerem, velut gallinæ, quæ pullos suos sub alas suas in unum recipiunt, & à vento & frigore protegunt, & noluistis? Ecce 35 *domus vestra vobis deserta manet. Nunc vobis dico; Non estis me visuri, donec dicatis, Benedictus est ille qui in nomine Domini venit.*

LXXXVIII. Sanat Christus hydropicum.

CAP. XIV.

Accidit ut quodam die Christus 1 *in domum principis Pharisæorum introiret, ut panem comederet in die Sabbathi: & ipsi eum observabant.*
Et vir quidam erat hydropisi labo- 2 *rans ibi: (hydropicus autem tumefactus toto corpore est.) Jesus illum* 3 *vidit, & in sapientes et Pharisæos vultum convertit, & dixit; Licitum est in die sabbathi eum sanare?*

Illi verò tacuerunt. Et apprehendens sanavit eum, & dimisit. Et respondens
4 Οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε. Καὶ ἀποκριθεὶς
5 ad illos, dixit; Cujus vestrûm asinus aut bos in puteum cadet,
(β) πρὸς αὐτοὺς, εἶπε, Τίνος (γ) ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ (δ) ἐμπεσεῖται,
& non continuò extrahet illum in die Sabbati? Et non poterant
6 καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει (ε) αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν
respondere illi ad hæc. Dicebat autem ad vocatos parabolam, ΝΓ'
7 ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ρϙ
attendens quomodò primos accubitus eligerent, dicens ad illos; Cùm ι
8 ἐπέχων πῶς τὰς (ζ) πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς, Ὅταν
vocatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne discumbas in primo accubitu, ne quando
κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν (η) πρωτοκλισίαν, μήποτε
honoratior te sit vocatus ab illo: Et veniens te & illum vocans,
9 ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ· Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας,
dicat tibi; Da huic locum: & tunc incipias cum pudore ultimum locum
ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ᾽ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον
obtinere. Sed cùm vocatus fueris, vadens recumbe in novissimum lo-
10 κατέχειν. Ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς (θ) ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τό-
cum, ut cùm venerit invitans te, dicat tibi; Amice, ascende superiùs:
πον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον·
tune erit tibi gloria coram simul discumbentibus tibi: Quia omnis extollens ρϙθ
11 τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον (ι) τῶν συνανακειμένων σοι· Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ι

seipsum humiliabitur, & humilians seipsum exaltabitur. Dicebat autem & vo- ξπ
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κε- 12
canti ipsum; Cùm facis prandium aut cœnam, ne voca amicos tuos, neque ι
κληκότι αὐτὸν, Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ
fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos divites, ne quando &
τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ
ipsi te reinvitent, & fiat tibi retributio. Sed cùm facis epulum,
αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. Ἀλλ᾽ ὅταν ποιῇς δοχὴν, 13
voca pauperes, mancos, claudos, cæcos: Et beatus eris, quia non habent
κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς· Καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν 14
retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.
ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
Audiens autem quidam simul recumbentium hæc, dixit illi; Beatus qui
Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος ὃς 15
ΝΔ' manducabit panem in regno Dei. Ipse autem dixit ei; Homo
φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός 16
ξπα quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos. Et misit ser-
ι τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦ- 17
vum suum horâ cœnæ dicere invitatis, Venite: quia jam parata
λον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε· ὅτι ἤδη ἕτοιμά
sunt omnia.
ἐστι πάντα.

MS. A. (β) εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, (γ) ὑμῶν ὁ υἱὸς ἢ βοῦς (δ) πεσεῖται, (ε) αὐτὸ τῇ (ζ) πρωτοκλισίας (η) πρωτοκλισίαν, (θ) ἀνάπεσε (ι) πάντων τῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܩܘ. ܘܐܚܕܗ ܗܘ ܘܐܣܝܗ ܘܫܪܝܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܢܦܠ
6 ܒܪܗ ܐܘ ܬܘܪܗ ܒܓܘܒܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܘܠܐ ܡܚܕܐ ܕܠܐ ܡܣܩ ܠܗ. * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܠ
7 ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܥܠ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܠܘܬ ܗܢܘܢ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܥܠ ܕܚܙܐ
8 ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܓܒܝܢ ܗܘܘ ܕܘܟܬܐ ܪܝܫ ܣܡܟܐ. * ܕܡܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܫ ܠܒܝܬ
ܡܫܬܘܬܐ. ܠܐ ܬܐܙܠ ܬܣܬܡܟ ܠܟ ܒܪܝܫ ܣܡܟܐ. ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܡܙܡܢ ܬܡܢ ܐܢܫ ܕܡܝܩܪ
9 ܡܢܟ. * ܘܢܐܬܐ ܗܘ ܡܢ ܕܠܟ ܘܠܗ ܩܪܐ. ܘܢܐܡܪ ܠܟ ܕܗܒ ܕܘܟܬܐ ܠܗܢܐ. ܘܬܒܗܬ ܟܕ
10 ܩܐܡ ܐܢܬ ܘܐܚܕ ܐܢܬ ܕܘܟܬܐ ܐܚܪܝܬܐ. * ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܬܩܪܝܬ. ܙܠ ܐܣܬܡܟ ܠܟ ܒܚܪܬܐ. ܕܡܐ
ܕܐܬܐ ܗܘ ܕܩܪܝܟ ܢܐܡܪ ܠܟ. ܪܚܡܝ. ܐܬܥܠܐ ܠܥܠ ܘܐܣܬܡܟ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܫܘܒܚܐ ܩܕܡ
11 ܟܠܗܘܢ ܕܡܣܬܡܟܝܢ ܥܡܟ. * ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܡܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܟܠ ܕܡܟܟ
12 ܢܦܫܗ ܢܬܬܪܝܡ. * ܘܐܡܪ ܐܦ ܠܗܘ ܕܩܪܝܗܝ. ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܫܪܘܬܐ ܐܘ ܚܫܡܝܬܐ. ܠܐ
ܬܗܘܐ ܩܪܐ ܪܚܡܝܟ. ܐܦܠܐ ܐܚܝܟ ܐܘ ܐܚܝܢܝܟ. ܘܠܐ ܫܒܒܝܟ ܥܬܝܪܐ. ܕܠܡܐ ܐܦ ܗܢܘܢ
13 ܢܩܪܘܢܟ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܦܘܪܥܢܐ ܗܢܐ. * ܐܠܐ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܡܩܒܠܬܐ. ܩܪܝ ܠܡܣܟܢܐ.
14 ܡܚܝܠܐ. ܚܓܝܪܐ. ܣܡܝܐ. * ܘܛܘܒܝܟ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܕܢܦܪܥܘܢܟ. ܢܗܘܐ ܠܟ ܓܝܪ
15 ܦܘܪܥܢܟ ܒܩܝܡܬܐ ܕܙܕܝܩܐ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܡܣܬܡܟܝܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ.
16 ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ
17 ܥܒܕ ܚܫܡܝܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܩܪܐ ܠܣܓܝܐܐ. * ܘܫܕܪ ܥܒܕܗ ܒܥܕܢܐ ܕܚܫܡܝܬܐ ܕܢܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܩܪܝܢ. ܗܐ ܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ ܠܟܘܢ ܬܘ.

Ipsi verò tacuerunt. Et prehendit eum ipse, 4
ac sanavit eum, dimisitque. Et subdit eis; 5
Quis est ex vobis cujus incidat filius aut
bos ejus in puteum die Sabbathi, & non
statim hauriens educat eum? Et non pote- 6
rant ei dare responsum super hac re. Dice- 7
bat autem parabolam apud eos qui fuerant
illîc invitati, eò quòd conspiceret eos eli-
gentes loca primorum accubituum. Quum 8
invitatus fueris ab aliquo ad convivium, ne
abieris accubitum primo consessu, ne fortè
illîc sit invitatus aliquis te honoratior. Ve- 9
niatque is qui te & eum vocavit, ac dicat
tibi; Da huic locum: & pudore suffunda-
ris, quum assurrexeris & obtinueris locum
postremum. Sed quum invitatus fueris, va- 10
de discubitum in ultimum locum, ut quum
venerit is qui te vocavit, dicat tibi; Amice
mi, ascende superiùs & discumbe, & erit
tibi gloria coram omnibus qui tecum dis-
cumbunt. Quoniam omnis qui extollit sese, 11
deprimetur: & qui sese depresserit, extol-
letur. Porrò dixit ei qui ipsum vocaverat; 12
Quum facis prandium aut cœnam, ne voca-
veris amicos tuos, nec etiam fratres tuos,
aut cognatos tuos, neque vicinos tuos divi-
tes, ne & ipsi vocent te, & fiat tibi hæc
compensatio. Sed quum facis epulum, vo- 13
ca pauperes, mancos, claudos, cæcos: Et 14
beatus eris; quia non habent undè tibi re-
pendant: fiet enim tua retributio in resur-
rectione justorum. Hæc autem quum au- 15
disset quidam ex iis qui discumbebant,
dixit ei; Beatus ille qui comedet panem in
regno Dei. Dixit ei Jesus; Vir quidam 16
fecit cœnam magnam, & convocavit mul-
tos. Misitque servum tempore cœnæ, ut 17
diceret iis qui convocati erant, Ecce omnia
parata sunt vobis: venite.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * ایشان خاموش شدند * در حال بیماررا پیش خواند وبر وی نظر کرد خوش شد * انکه رها
5 کردش * * وبدیشان کفت کیست از شما * کر پسرش یا کاوش * بروز شنبه † در جاه افتد
6 وهماندم اورا بیرون نیاورد * * این سخن را جواب † نتوانستند کفت

Illis tacentibus statim ægrotum ad- 4
vocavit, et in eum intuitus est, et
sanatum illicò dimisit. Et illis 5
dixit; Quis est è vobis cujus filius
aut bos in die Sabbathi in puteum
incidat, et eodem instanti eum non
educat? Huic dicto respondere non 6
potuerunt.

هشتاد نه برای انك صدقه بدرویشان واجب است دادن

LXXXIX. Quòd eleemosynam pauperibus oportet dare.

7 * واغاز کرد عیسی
ویدان † جماعت * که حاضر † بودند کفت * از برای انك دید * هر یکی جاء نشستن خود را
8 بلند † می جستند * که بنشینند * وعیسی تعلیم اغاز کرد وکفت * * چون از کسی بمهمانی
9 خوانده شوی * در جای بالا منشین * نبادا یکی دیکر از تو بزرکتر * خوانده شود * وترا از انجا
10 برخیزانند * وتو شرمسار شوی * وفروتر نشینی * * لیکن چون خوانده شوی * زیرتر از همه
بنشین تا وقتی که صاحب خانه بیاید * وترا انجا بیند * بتو بکوید * ای دوست بالاتر نشین *
11 انکه ترا حرمت باشد * برابر همه † که نشسته باشند * * برای انك هر که نفس خودرا †
12 بلند بیند * پست کردد * وهر که پست بیند بلند شود * * وباز بدان مرد کفت *
که اورا خوانده بود * وقتی که نان صدقه دهی یا خواهی † که مهمانی کنی *

Et exorsus est Jesus, et turbæ illi, 7
qui aderant, locutus est, eò quòd
videret unumquemque locum sessio-
nis suæ altum quærere, quo sederent:
Jesus itaque docendi initium fecit,
et dixit; Cùm ab aliquo ad convi- 8
vium vocatus fueris, in loco supremo
ne sedeas, ne quispiam alius te ma-
jor vocatus sit: Et te illinc susci- 9
tent, et tu pudefactus inferiùs se-
deas. Sed cùm vocatus fueris, in- 10
fra omnes sede, ut quando dominus
domûs venerit, et te illic videat,
tibi dicat; O amice, superiùs sede:
tunc tibi honor erit coram omnibus,
qui assederint. Eò quòd omnis qui 11
semetipsum suspicit, deprimetur;
omnis verò qui deorsum aspicit,
excelsus erit. Et rursus homini 12
illi dixit, qui eum vocaverat;
Quando panem eleemosynæ das, aut
vis convivium facere.

Versio VULGATA LATINA.

4 At illi tacuerunt. Ipse verò apprehensum sanavit eum, ac dimisit. Et respondens
5 ad illos, dixit; Cujus vestrûm asinus aut bos in puteum cadet, & non continuò
6 extrahet illum die sabbati? Et non poterant ad hæc respondere illi. Dicebat
7 autem & ad invitatos parabolam, intendens quomodò primos accubitus eligerent,
8 dicens ad illos; Cùm invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo lo-
9 co, ne fortè honoratior te sit invitatus ab illo: Et veniens is, qui te & illum vo-
cavit, dicat tibi; Da huic locum: & tunc incipias cum rubore novissimum lo-
10 cum tenere. Sed cùm vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut,
cùm venerit qui te invitavit, dicat tibi; Amice, ascende superiùs. Tunc erit
11 tibi gloria coram simul discumbentibus: Quia omnis qui se exaltat, humilia-
bitur: & qui se humiliat, exaltabitur: Dicebat autem & ei, qui se invitaverat; Cùm fa- 12
cis prandium, aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neq; fratres tuos, neque cognatos,
neq; vicinos divites: ne fortè te & ipsi reinvitent, & fiat tibi retributio. Sed cùm fa- 13
cis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos: Et beatus eris, 14
quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.
Hæc cùm audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi; Beatus, qui man- 15
ducabit panem in regno Dei. At ipse dixit ei; Homo quidam fecit cœnam 16
magnam, & vocavit multos. Et misit servum suum horâ cœnæ dicere invitatis 17
ut venirent, quia jam parata sunt omnia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فسكتوا * فاخذه وابراه واطلقه * ثم قال لهم من منكم يقع ثوره في بير يوم السبت فلا
5 يصعده للوقت * فلم يقدروا ان يجيبوه عن هذا * الفصل الرابع والخمسون * فقال
6 مثلا للمدعوين لانهم كانوا يتخيرون اوايل المتكات قايلين * متي دعاك احد الي عرس فلا
7 تتكي في اول الجماعة * فلعله قد دعا هناك واحدا اكرم منك عليه * فياتي الذي دعاك
8 واياه فيقول لك دع المكان لهذا فتخزي وتقوم فتجلس في الموضع الاخير * لكن اذا دعيت
9 فاذهب واتكي في اخر موضع * لكي اذا جاء الذي دعاك يقول لك يا صاحب ارتفع الي فوق
10 حينيذ يكون لك مجد امام المتكيين معك * لان كل من يرتفع يتضع وكل من يتضع
11 يرتفع * وقال للذي دعاه اذا صنعت وليمة او عشاء فلا تدع اصدقاءك * ولا اخوتك * ولا
12 اقاربك * ولا اغنياء جيرانك * فلعلهم يدعونك فتكون لك مكافاة * لكن اذا صنعت وليمة
13 ادع المساكين * والضعفاء * والمقعدين * والعميان * وطوباك اذ ليس لهم ما يكافونك * وتجازيك
14 تكون في قيامة الصديقين * فلما سمع هذا احد المتكيين معه فقال طوبي لمن ياكل خبزا
15 في ملكوت الله * الفصل الخامس والخمسون *

16 * فقال له انسان صنع وليمة عظيمة ودعا كثيرين * فارسل عبده وقت العشاء يقول للمدعوين
17 تعالوا فهوذا كل شي معد *

Et tacuerunt. Quare apprehendit illum, 4
& curavit eum, ac dimisit illum.
Deindè dixit illis; Cujus vestrûm ca- 5
dit bos in puteum die sabbathi, & non
extrahit illum subitò? Et non potue- 6
runt respondere ei circa hoc.

Sectio quinquagesima quarta.

Dixit autem parabolam ad invitatos, 7
quia ipsi eligebant primos accubitus, his
verbis: Quando vocaverit te aliquis 8
ad nuptias, ne nitaris in capite sodali-
tatis, quia fortè jam vocavit illuc ali-
quem honoratiorem te sibi, Et veniet 9
qui te vocavit & illum, dicetque tibi;
Cede locum huic: & erubesces, & sur-
ges, & sedebis in loco novissimo. Sed 10
cùm vocatus fueris, vade & incumbe
in postremo loco: ut cùm venerit qui
invitavit te, dicat tibi, O amice, ascen-
de superiùs. Et tunc erit tibi gloria co-
ram innixis tecum. Quia omnis qui se 11
exaltat, humiliabitur: & omnis qui se
humiliat, exaltabitur. Tum dixit illi 12
qui vocaverat ipsum, Cùm feceris con-
vivium aut cœnam, ne voces amicos tu-
os, neque fratres tuos, neque cognatos tu-
os, neque divites vicinos tuos; nam for-
tè ipsi te vocabunt, & erit tibi retribu-
tio. Sed cùm feceris convivium, voca 13
pauperes, & debiles, & claudos, & cæ-
cos. Et felicem te, quum non habeant 14
quod retribuant tibi: & retributio tua
erit in resurrectione justorum. Quum- 15
que audisset hoc unus discumbentium
cum eo, dixit; Beatus qui manducabit
panem in regno Dei.

Sectio quinquagesima quinta.

Dixit autem ei, Homo quidam fecit 16
convivium magnum, & vocavit multos.
Et misit servum suum horâ cœnæ, ut di- 17
ceret vocatis; Venite, quia ecce omnia
parata sunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወአርመሙ፡፡ወነሥኦ፡ወአሕየዎ፡ ወፈነዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እመቦ፡አሐዱ፡ እምውስ
5 ቴትክሙ፡ዘወድቀ፡ሰብሁ፡ላዕ፡ አድግ፡ውስተ፡ ዓዘቅት፡ላኮኑ፡ ሰቤሃ፡ያወፅኦ፡በጊ
6 ዜሃ፡ በዕለተ፡ ሰንበት፡፡ ወኃጥኡ፡ ዘይብልዎ፡ በእንተዝ፡ ነገር፡፡
7 በእንተ፡ኢያፍቅሮ፡ ርእሰ፡መርፈቅ፡፡ ወመሰለ፡ ሎሙ፡ወይቤሎሙ፡፡ለእለ፡ሀ
ለዉ፡ ውስተ፡መሳሕ፡ወመሰለ፡ሎሙ፡ወመሀሮሙ፡እስመ፡ ይትባደሩ፡ውስተ፡ርእሰ፡መር
8 ፈቅ፡፡ወይቤሎሙ፡ለእመ፡ዘጸውዐከ፡ውስተ፡መሳሕ፡ኢትርፋቅ፡ውስተ፡ርእሰ፡መር
9 ፈቅ፡ክቡር፡ዮጊ፡ይመጽእ፡ዘይከብረከ፡፡ እመቦ፡ዘጸውዐከ፡መጺኦ፡ድኅረ፡ይብለከ፡
ዘሎ፡ዘጸውዐከ፡ኅድግ፡ሎቱ፡ዘንተ፡ገጸ፡ወትገብእ፡ትትኃፈር፡ይእተ፡ጊዜ፡ወትወርድ፡
10 ደበ፡ ዘይቴሐት፡መርፈቅ፡ትረፍቅ፡፡ ወእመሰቦ፡ዘጸውዓከ፡ወሖርከ፡ውስተ፡ ዘይቴ
ሐት፡መርፈቅ፡ረፍቅ፡ከመ፡መጺኦ፡ዘጸውዓከ፡ ይብለከ፡ግባእ፡ ውስተ፡ ዘይዓቢ፡መር
ፈቅ፡ወውእተ፡ጊዜ፡ ይከውነከ፡ክብረ፡ ሰቤሃ፡በቅድመ፡ኵሎሙ፡ እለ፡ይረፍቁ፡ወይመ
11 ስሑ፡ምስሌከ፡፡ እስመ፡ኵሉ፡ዘያለዕል፡ርእሶ፡ ይቴሐት፡ወኵሉ፡ ዘያቴሕት፡ርእ
12 ሶ፡ ይትሌዓል፡፡ ወይቤሎ፡ለዘ፡ጸውዖ፡ሶበ፡ትገብር፡በዓለከ፡ወምሳሐ፡አው፡ድራረ፡
ኢትጸውዕ፡ እዕርክቲከ፡ ወመሓፈረከ፡ወቢጸከ፡ወአኃዊከ፡ ወአዝማዲከ፡ወጎረከ፡ ለብ
13 ዕለ፡ከመ፡ኢይጸውዑከ፡ እሙንቱሂ፡ወይከውነከ፡ፍደከ፡በኀቤሆሙ፡፡ አላ፡ ሶበ፡
14 ትገብር፡በዓለከ፡ወምሳሐ፡አሳ፡ጸውዕ፡ነዳያነ፡ወምስኪናነ፡ወዕውራነ፡ወሐንካሳነ፡፡ ወ
ብፁዕ፡አንተ፡ እስመ፡አልቦሙ፡ዘይፈድዩከ፡ባሕቱ፡ወትትዓሰይ፡አመ፡ ይትነሥኡ፡ጻድ
15 ቃን፡፡ ወሰሚዖ፡ዘንተ፡አሐዱ፡ እምእለ፡ ይመስሑ፡ወይረፍቁ፡ ይቤሎ፡ብፁዕ፡ውእ
ቱ፡ዘይበልዕ፡ኅብስተ፡በመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ በእንተ፡እለ፡ተፀውዑ፡
16 ወእተ፡ይሬር፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ገብረ፡ምሳሕ
17 ለ፡በዓለ፡ዓቢየ፡ወዓሠሮሙ፡እለብዙኃን፡፡ወሶበ፡በጽሐ፡ዓሡር፡ፈነወ፡ገብሮ፡ይ
ጸውዖሙ፡ለእለ፡ዓሠሮሙ፡ሶበ፡ በጽሐ፡ጊዜ፡ ምሳሕ፡፡ወሖረ፡ወይቤሎሙ፡ለእለ፡ዓ
ሠሮሙ፡ንዑ፡እስመ፡ወደእነ፡ኵሎ፡አስተደለውነ፡ምሳሐ፡ንዑ፡፡

Et tacuerunt: & accepit eum, & sanavit eum, & dimisit eum. Et dixit iis, Si fuerit 4
quis ex vobis, cujus bos aut asin[9] in puteū ceciderit, nónne licet tunc extrahere 5
eum statim in die sabbati? Et deficiebant iis quæ dicerent ei de hoc sermone. 6
De non ambiendo primū accubitū. Et parabolicè loquutus est iis: & dixit 7
iis qui erant in convivio, & parabolicè loquut[9] est iis, & docuit eos, quia delecta-
tioné habuerunt in primo accubito. Et dixit iis, Si quis fuerit qui vocaverit te in 8
prandiū, ne accūbito in primo accubito, honorabilis ne veniat qui honorabilior
sit te: Tunc qui vocavit te veniēs, postea dicit tibi, ille *inquā* qui vocavit te, Cede 9
huic personæ: & reverteris pudore affect[9] tunc temporis, & descendes in inferi[9]
accubitū accumbere. Et siquis vocaverit te, & iveris; in inferiori accubito discū- 10
be, ut veniens qui vocavit te, dicat tibi; Te conferas in superius accubitū: & tunc
erit tibi gloria statim coram omnib[9] discumbentibus, & prandentib[9] tecū. Quia 11
omnis qui extollit se, deprimetur; & omnis qui deprimit se, extolletur. Et dixit 12
ei qui vocaverat eū, Quum facis conviviū tuum, et prandiū aut cœnam, ne voca-
to socios tuos, & amicos tuos, & proximos tuos, & fratres tuos, & cognatos tuos,
& vicinos tuos divites, ne vocent te ipsi etiam, & fiat tibi retributio tua apud eos.
Sed quando facis conviviū tuum, & prandium, voca pauperes, & mendicos, & cæ- 13
cos, & claudos: Et beatus es, quia non sunt qui retribuant tibi: veruntamen remu- 14
neratus eris quando surgent justi. Et audiens hoc quidam ex prandentibus & dis- 15
cumbentibus, dixit ei; Beatus est qui comedit panem in regno Dei.

De iis qui vocati sunt ad cœnam.

Et dixit ei Dominus Jesus; Quidam homo fecit prandium, convivium magnum, 16
& invitavit multos: Et quum adesset invitamenti *dies*, misit servum suum vocare 17
invitatos, quando veniebat tempus prandii, & abiit, & dixit invitatis; Venite, quia
jam totum paravimus prandium, venite.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

برادران و دوستان * و نزدیکان خودرا مخوان و نه همسایهٔ توانگر * تا ایشان نیز ترا نخوانند *
13 و همچون قرض باشد * لیکن وقتی که صدقه کنی * مسکینانرا * و فرومانذکان *
14 و شلان و نابینایانرا بخوان * تا صدقه * و مهمانی † ترا بخورند * و خنک ترا که ایشانرا عوض
15 نیست * که بتو بگزارند * مکافات † تو در مقام صدیقان باشد * از ایشان * که حاضر
بودند * یکی گفت که خنک انک در ملکوت خدا نان بخورد

مثل مهمانی وان کسان که نیامدند بود

16 * عیسی گفت * مردی مهمانی بزرک کرد * و گاو و گوسفند * و دیگر توشیها آماده داشت * بعد
17 ازان خدمتکاران خودرا فرستاد * که مردم مهمانی را بخوانند *

fratres, & amicos, & propinquos
tuos ne vocato, neque vicinos divi-
tes: ne ipsi etiam te vocent, &
quasi mutuum sit. Sed quando elee- 13
mosynam feceris, pauperes, & ino-
pes, & luxatos, & cæcos vocato,
ut eleemosynam & convivium tu-
um edant. Et beatus eris: quia 14
illis compensatio non est, quam tibi
rependeant; retributio tua in loco ju-
storum erit. Ex illis qui præsentes 15
erant unus dixit; Beatus quidem
ille, qui in regno Dei panem com-
ederit.

XC. Parabola convivii, & illorum hominum qui non venerunt.

Jesus dixit; Vir quidam convi- 16
vium magnum fecit, & boves,
oves, & alias dapes apparavit.
Posteà ministros suos misit; ut con- 17
vivas vocarent.

Et cœperunt ab uno excusare omnes. Primus dixit ei; *Agrum* emi,
18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἠγόρασα,
& habeo necesse exire, & videre *illum*: rogo te, habe me excusatum. Et alter
19 καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος
dixit; Juga boum emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me
εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
excusatum. Et alius dixit: Uxorem duxi, & *propter hoc* non possum venire.
20 παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.
Et *adveniens* servus ille nuntiavit domino suo hæc. Tunc
21 Καὶ παραγενόμενος ὁ (κ) δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε
iratus paterfamilias dixit servo suo; Exi citò in plateas & vi-
ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύ-
cos civitatis: & pauperes, & *mancos*, & claudos, & cæcos introduc huc.
μας τῆς πόλεως· καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ (λ) ἀναπήρους, καὶ χωλούς, καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.
Et ait servus; Domine, factum est ut imperisti, & adhuc locus est. Et ait
22 Καὶ (μ) εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν
23 dominus *ad servum*; Exi in vias & sepes, & *coge* intrare,
ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν,
ut impleatur domus mea. Dico *enim* vobis; Quia nemo virorum illorum voca-
24 ἵνα γεμισθῇ (ν) ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλη-
torum gustabit meam cœnam. Ibant autem cum eo turbæ multæ: & conversus ρπβ
25 μένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου. Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς ε

dixit ad illos; Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & ma-
εἶπε πρὸς αὐτούς, Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα (ξ) ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μη- 26
trem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem &
τέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ
suam animam, non potest meus discipulus esse. Et qui non bajulat crucem suam,
τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν (ο) αὐτοῦ, 27
ΝΕ' & venit post me, non potest meus esse discipulus. Quis enim ex vobis, volens turrim
καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον 28
ἐπγ ædificare, nonne priùs sedens computat *sumptum*, si habeat ea *quæ* ad *perfectionem*:
οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ (π) πρὸς ἀπαρτισμόν;
Ut ne quando, ponente ipso fundamentum, & non *potente* perficere, omnes *videntes*
Ἵνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες 29
incipiant illudere ei, Dicentes; Quia hic homo cœpit ædificare,
ἄρξωνται (ρ) ἐμπαίζειν αὐτῷ, Λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, 30
& non potuit consummare. Aut quis rex iturus committere *alteri regi*
καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος (σ) συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ 31
in bellum, non sedens priùs *consultat* si *potens est in* decem millibus oc-
εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν (τ) ἀπ-
currere cum viginti millibus *venienti* ad se? *Si autem non*, adhuc illo
αντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, ἔτι (υ) αὐτοῦ 32
longè *existente*, legationem mittens rogat quæ *ad* pacem.
πόρρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

MS. A. (κ) δοῦλος ἀπήγγειλεν (λ) ἀναπείρους, καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε (μ) εἶπεν αὐτῷ ὁ (ν) μου ὁ οἶκος. (ξ) αὐτοῦ, (ο) ἑαυτοῦ, (π) εἰς (ρ) αὐτῷ ἐμπαίζειν, (σ) ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν (τ) ὑπαντῆσαι (υ) πόρρω αὐτοῦ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 ܘܫܪܝܘ ܡܢ ܚܕ ܟܠܗܘܢ ܠܡܫܬܐܠܘ. ܐܡܪ ܠܗ ܩܕܡܝܐ. ܩܪܝܬܐ ܙܒܢܬ ܘܐܠܝܨ ܐܢܐ ܕܐܦܘܩ ܐܚܙܝܗ̇. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ.
19 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪ. ܚܡܫܐ ܙܘܓܝܢ ܬܘܪܐ ܙܒܢܬ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܡܒܩܝܘ ܐܢܘܢ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ.
20 ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪ. ܐܢܬܬܐ ܢܣܒܬ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ.
21 ܘܐܬܐ ܗܘ ܥܒܕܐ ܘܐܡܪ ܠܡܪܗ ܗܠܝܢ. ܗܝܕܝܢ ܪܓܙ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܥܓܠ ܠܫܘܩܐ ܘܠܒܪܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܥܠ ܠܟܐ ܡܣܟܢܐ ܘܡܟܐܒܐ ܘܚܓܝܪܐ ܘܣܡܝܐ.
22 ܘܐܡܪ ܥܒܕܐ. ܡܪܝ ܗܘܬ ܐܝܟ ܕܦܩܕܬ. ܘܬܘܒ ܐܝܬ ܐܬܪܐ.
23 ܘܐܡܪ ܡܪܐ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܠܐܘܪܚܬܐ ܘܠܒܝܬ ܣܝܓܐ. ܘܐܠܘܨ ܕܢܥܠܘܢ ܕܢܬܡܠܐ ܒܝܬܝ.
24 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܐܦܠܐ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܓܒܪܐ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ. ܢܛܥܡ ܡܢ ܚܫܡܝܬܝ.
܀ ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܕܝܪܝܐ ܀ ܢ ܀
25 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
26 ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܣܢܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܠܐܚܘܗܝ ܘܠܐܚܘܬܗ ܘܠܐܢܬܬܗ ܘܠܒܢܘܗܝ. ܘܐܦ ܠܢܦܫܗ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ.
27 ܘܡܢ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ.
28 ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ ܕܢܒܢܐ ܡܓܕܠܐ. ܘܠܐ ܩܕܡ ܝܬܒ ܚܫܒ ܢܦܩܬܗ. ܐܢ ܐܝܬ ܠܗ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ.
29 ܕܠܐ ܟܕ ܢܣܝܡ ܫܬܐܣܬܐ ܘܠܐ ܢܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ. ܢܗܘܘܢ ܟܠ ܕܚܙܝܢ ܡܒܙܚܝܢ ܒܗ.
30 ܘܐܡܪܝܢ. ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܫܪܝ ܠܡܒܢܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ.
31 ܐܘ ܡܢܘ ܡܠܟܐ ܕܐܙܠ ܠܩܪܒܐ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܡܠܟܐ ܚܒܪܗ. ܘܠܐ ܩܕܡ ܡܬܪܥܐ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܒܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܠܡܐܪܥܗ ܠܗܘ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ ܒܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ.
32 ܘܐܢ ܠܐ. ܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ ܡܢܗ. ܡܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܘܒܥܐ ܥܠ ܫܝܢܐ.

Et cœperunt ab uno omnes se excusare. 18
Dixit ei primus; Villam emi, & constringor exire eam visurus: rogo te me sinas, nam excusationem affero. Alter dixit; 19
Quinque juga boum emi, & vado probatum eos: te precor, sine me, nam excusationem adduco. Alius dixit; Uxorem duxi, 20
& propterea non possum venire. Venit 21
itaque servus ille, & hæc renuntiavit domino suo. Tunc excanduit dominus domûs, dixitque servo suo, Exi citò in plateas & vicos urbis, húcque introducito pauperes & dolore affectos, claudósque & cæcos. Et 22
ait servus; Domine mi, factum est ut præcepisti, & adhuc est locus. Et dixit Domi- 23
nus servo suo; Exi in vias & inter sepes, & coge intrare, ut impleatur domus mea. Di- 24
co enim vobis, ne unum quidem ex iis hominibus qui vocati fuerant, gustaturum ex cœna mea.

Lectio commemoratione Monachorum. 50.

Quúmque iter facerent cum eo cœtus multi, 25
conversus dixit eis; Qui venit ad me, & non 26
odit patrem suum, & matrem suam, & fratres suos, & sorores suas, & uxorem suam, & liberos suos, atque adeò animam suam, discipulus mihi esse non potest. Et qui non ba- 27
julat crucem suam, & post me venit, discipulus mihi non potest esse. Quis enim ex 28
vobis velit ædificare turrim, quin priùs sedens computet sumptus suos, an habeat unde perficiat eam? Ne quum posuerit funda- 29
mentum, & non potuerit perficere, omnes spectatores illudant ei: Dicántque, Homo 30
iste cœpit ædificare, & non potuit perficere. Aut quis rex pergens ad bellum dimicaturus 31
cum rege socio suo, non priùs cogitet num possit cum decem millibus occurrere ei, qui venit adversùs ipsum cum viginti millibus? Sin minùs, dum adhuc est procul ab eo, mit- 32
tit caduceatores, & expostulat pacem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وان مردم چون حال دانستند * هر يكي حجتي پيش كرفتند * وخود را باز كشيدند *
اولين كفت ده خريدم مي شتابم كه بروم وببينم * ومي خواهم از تو كه مرا رها كني *
19 بدين سخن خود را باز كشيد * ديكري كفت پنج جفت كاو خريدم * مي روم تا ايشانرا
20 21 بيازمايم * مرا رها كن * ديكري كفت زن ستده ام * وبراي اين نمي توانم آمدن * * ان
بنده باز كرديد * وهر چه شنيده بود بخداوند كفت * خداوند خانه خشم كرد وبنده
خود كفت * هر چه زودتر بدر رو * در بازارها * وبيرون شهر * وكوشها هر كرا بيني *
22 از لنكان * وكوران * وغريبان * ايشان همه را بخوان * * بنده فرمان برد ورفت * خداوند
23 بنده ديكر را درپي او فرستاد * وكفت هنوز بكاهست * بيرون شهر رو * ودر ميان ديوار
24 باغها هر كه بيني جهد كن * وبياور تا خانه من پر شود * * اكنون بشما مي كويم كه ازانان كه
اول خوانده شدند يكي مهماني من نچشد نود يك فرمود كه هر كه صليب خود را نستاند
25 ودر دنبال من نيايد مرا نمي برازد * وچون جماعت بسيار در پس او مي رفتند * باز بديشان كفت *

Illi autem homines cum rem cognoscerent, singuli excusationem prætendebant, et se subtrahebant. Primus dixit; Agrum emi, & festino ut eam et videam, peto igitur à te ut me missum facias: hoc sermone seipsum subduxit. Alius dixit; 18 19
Quinque juga boum emi, proficiscor ut ea probem: me missum facito. Alius dixit; uxorem accepi, et 20
propter hoc non possum venire. Ser- 21
vus ille reversus est, et quicquid audiverat domino dixit: dominus domûs iratus est, et servo suo dixit; Quamprimùm exi in plateas et extra civitatem, et in angulos, quoscunque videris, claudos, et cæcos, et peregrinos, eos universos vocato. Serv⁹ mandatum tulit, et abiit: Do- 22
minus servum alium post eum misit, et dixit; Adhuc locus est: Extra civitatem ito, et inter mace- 23
rias vinearum; quoscunque videris urge et adduc, ut domus mea impleatur. Jam vobis dico, quòd ex 24
eis, qui primùm vocati sunt ne unus quidem convivium meum gustabit.

XCI. Pronuntiat *hoc*, Quicunq; crucem suam non sustulerit, & me secutus non fuerit, me non est dignus.

Et cùm turbæ multæ eum se- 25
querentur, rursùs illis dixit;

Versio VULGATA LATINA.

18 Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei; Villam emi, & necesse ha-
19 beo exire, & videre illam: rogo te, habe me excusatum. Et alter dixit; Juga bo-
20 um emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me excusatum. Et alius dixit;
21 Uxorem duxi, & ideò non possum venire. Et reversus servus nuntiavit hæc domi-
no suo. Tunc iratus paterfamiliâs, dixit servo suo; Exi citò in plateas & vicos ci-
22 vitatis: & pauperes, ac debiles, & cœcos, & claudos introduc huc. Et ait ser-
23 vus; Domine, factum est ut imperâsti, & adhuc locus est. Et ait Dominus servo;
24 Exi in vias, & sepes: & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem
25 vobis; Quòd nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam. Ibant
26 autem turbæ multæ cum eo; & conversus dixit ad illos; Si quis venit ad me, &
non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, ad-
huc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Et qui non bajulat 27
crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus. Quis enim ex vo- 28
bis volens turrim ædificare, non priùs sedens computat sumptus, qui necessarii
sunt, si habeat ad perficiendum: Ne, posteaquàm posuerit fundamentum, & non 29
potuerit perficere, omnes qui vident, incipiant illudere ei, Dicentes; Quia hic 30
homo cœpit ædificare, & non potuit consummare? Aut quis rex iturus commit- 31
tere bellum adversùs alium regem, non sedens priùs cogitat, si possit cum decem
millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se? Alioquin adhuc illo 32
longè agente, legationem mittens, rogat ea quæ pacis sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 فبدوا جميعهم يستعفون * فالاول قال اني اشتريت حقلا والضرورة تدعوني الي الخروج اليه
19 وبنظره واسألك ان تعفيني * وقال اخر قد اشتريت خمسة ازواج بقر وانا ماض اجربها اسألك ان
20 تعفيني * وقال اخر قد تزوجت امراة ولاجل ذلك لا امضي * فاتي العبد واخبر سيده بهذا
21 حينئذ غضب رب البيت وقال لعبده اخرج مسرعا الي الطرق وشوارع المدينة وادخل
22 المساكين والمعوزين والعميان والمقعدين الي ههنا * فقال العبد يا سيد قد فعلت ما امرت
23 به وههنا ايضا مكان * فقال السيد للعبد اخرج الي الطرق والسياجات واضطرهم ان يدخلوا
24 25 ليمتلي بيتي * اقول لكم انه ولا واحد من اوليك الناس المدعوين يذوق لي عشاء * وكان
26 جمع كثير منطلقا معه فالتفت وقال لهم * من ياتي الي ولا يبغض اباه وامه وامراته وبنيه
27 واخوته واخواته نعم حتي نفسه فلا يقدر ان يكون لي تلميذا * ومن لا يحمل صليبه ويتبعني فلا
28 يقدر ان يكون لي تلميذا * الفصل السادس والخمسون * من منكم يريد ان يبني
29 برجا افلا يجلس اولا ويحسب نفقته وهل له ما يكمله * لكيما اذا وضع الاساس ولم يقدر علي كماله
30 فكل الناظرين يبدون يستهزون به * ويقولون ان هذا الانسان بدا ببنائه ولم يقدر علي كماله *
31 او اي ملك يمضي الي محاربة ملك اخر افلا يجلس اولا ويفكر هل يستطيع بعشرة الف ان
32 يلقي الموافي اليه في عشرين الفا * والا فما دام بعيدا منه يرسل رسلا ويسل سلامة *

Et cœperunt omnes veniam petere. Et pri- 18
mus dixit, Equidem emi rus, & necessitas
vocat me ad exeundum ad illud, & vi-
dendum illud: & rogo te ut me eximas.
Et dixit alter; Emi quinq; juga boum, & 19
ego vado probare illa: rogo te ut me exi-
mas. Et dixit alius; Duxi uxorem, & 20
propter hoc non abibo. Et venit servus, 21
& nuntiavit domino suo hoc. Tunc ira-
tus est dominus domûs, & dixit servo
suo; Exi festinus in vias & compita ci-
vitatis, & voca pauperes, & egenos, &
cæcos, & claudos huc. Et dixit servus; 22
Domine, jam feci quod imperâsti, & hic
adhuc locus est. Ait dominus servo; Exi 23
in vias & sepes, & compelle eos ut in-
trent, quatenus impleatur domus mea.
Dico vobis, quòd ne unus quidem ex il- 24
lis hominibus vocatis gustabit mihi cæ-
nam. Et erat turba magna abiens cum 25
eo, & conversus est, & dixit illis; Qui- 26
cunque venit ad me, & non odit patrem
suum, & matrem suam, & uxorem su-
am, & filios suos, & fratres suos, & so-
rores suas, sanè vel animam suam; non po-
test esse mihi discipulus. Et quicunque 27
non portat crucem suam et sequitur me,
non potest esse mihi discipulus.

Sectio quinquagesima sexta.

Quis ex vobis volens ædificare turrim, 28
nónne sedet primùm, et computat impen-
sam ejus, et an habeat quo perficiat il-
lam. Ne postquam posuerit fundamen- 29
tum, et non valuerit perficere eam, omnes
aspicientes incipiant illudere ei, Et di- 30
cere; Hic homo cœpit ædificium, et non
potuit perficere illud. Aut quis rex itu- 31
rus ad oppugnandum regem alterum, nón-
ne sedebit priùs, et cogitabit an possit
cum decem millibus occurrere venienti
ad se cum viginti millibus. Alioquin 32
quandiu remotus est ab eo, mittet nunti-
os, et rogabit pacem ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወአበይዎ፡ ኵሎሙ፡ ኅቡረ፡ በአሐዱ፡ ቃል፡ ወይቤሎ፡ ቀዳማዊ፡ ገራህተ፡ ተሣየጥኩ፡
19 ወእጽሕቅ፡ እፃእ፡ እሑር፡ እርአያ፡ ወበሎ፡ ረሲአ፡ ሊተ፡ ከመዘ፡ ሊአበይኩ፡፡ ወከ
ልኡ፡ ይቤሎ፡ ኃምስተ፡ ፀመደ፡ አልህምተ፡ ተሣየጥኩ፡ ወአሐውር፡ እርአዮሙ፡ ወአመክሮ
20 ሙ፡ ወበሎ፡ ረሲ፡ ሊተ፡ ከመዘ፡ መጻእኩ፡ ወሊአበይኩ፡፡ ወሣልሱ፡ ይቤሎ፡ ብእሲተ፡
አውሰብኩ፡ ወበእንተዝ፡ ሊይክል፡ መጺአ፡ እብለከ፡ ረሲ፡ ሊተ፡ ከመዘ፡ ሊአበይኩ፡፡
21 ወገቢኦ፡ ገብሩ፡ ወነገሮ፡ ከማሁ፡ ለእግዚኡ፡ ወአሜሃ፡ ተምዕዐ፡ በዓለ፡ ቤት፡ ውእተ፡
ጊዜ፡ ወይቤሎ፡ ለገብሩ፡ ሖር፡ ፍጡነ፡ ውስተ፡ መራሕብት፡ ወውስተ፡ አስኳት፡ ሀገር፡
22 ወአምጽእ፡ ሊተ፡ ነደያነ፡ ወፅኑሳነ፡ ዕውራነ፡ ወሐንካሳነ፡ ወመስኪናነ፡፡ ወአሜሃ፡ ይ
23 ቤሎ፡ ገብሩ፡ ገበርኩ፡ እግዚኦ፡ በከመ፡ አዘዝከኒ፡ ወዓዲ፡ መካን፡፡ ወይቤሎ፡ እግ
ዚኡ፡ ለገብሩ፡ ሖር፡ ፍጡነ፡ ውስተ፡ ፍናው፡ ወውስተ፡ ጥቅመ፡ ሀገር፡ ወበግብር፡ አብአ፡
24 ከመ፡ ይምላእ፡ ቤትየ፡፡ እብለክሙ፡ አሐዱሂ፡ ኢይጥዕሞ፡ ለበዓልየ፡ እለ፡ ዓደ
25 ውናሆሙ፡፡ ወአሜሃ፡ እንዘ፡ የሐውር፡ ምስሌሁ፡ ሰብእ፡ ብዙኅ፡ ተመይጠ፡ ወይቤሎ
26 ሙ፡፡ ዘይመጽእ፡ ኀቤየ፡ ዘይፈቅድ፡ ይትልወኒ፡ ይጸልእ፡ አባሁ፡ ወእሞ፡ ወብእሲቶ፡
27 ወቤቶ፡ ወውሉዶ፡ ወአኃዊሁ፡ ወአኃቲሁ፡ ወዓዲ፡ ነፍሶ፡ እንቲአሁ፡፡ ኢይክል፡ ከ
ዊነ፡ ረድእየ፡ ዘኢያጥብዕ፡ ወኢነሥአ፡ መስቀለ፡ ሞቱ፡ ኢይክል፡ ተፀምዶትየ፡፡
28 በእንተ፡ ምሳሌ፡ ዘሕንጸ፡ ማሕፈድ፡፡ ወእመቦ፡ እምውስቴትክሙ፡ ዘይፈ
ቅድ፡ ይሕንጽ፡ ማሕፈደ፡ አኮኑ፡ ይቀድም፡ ይነብር፡ ወይሐስብ፡ ፀአቶ፡ እመ፡ ይእክሎ፡
29 ከመ፡ ይሣርር፡ መሠረቶ፡፡ ከመ፡ ሠሪሮ፡ መሠረተ፡ እመ፡ ስእነ፡ ፈጽሞ፡ ኵሉ፡ ዘርእዮ፡
30 ይሠለቅ፡ ላዕሌሁ፡፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ዝኬ፡ ብእሲ፡ አኃዘ፡ ይሕንጽ፡ ወስእነ፡ ፈጽሞ፡፡
31 ወእመኒ፡ ፈቀደ፡ ንጉሥ፡ ይሖር፡ ይፅብአ፡ ለካልእ፡ ንጉሥ፡ አኮኑ፡ ይነብር፡ ወይማክር፡
32 ይቀድም፡ እመ፡ ይክል፡ በእልፍ፡ ፀቢአቶ፡ ለዘ፡ በክልኤ፡ እልፍ፡ ይትቄበሎ፡፡ ወእማ
እስከ፡ በርሑቅ፡ ይፌኑ፡ ሐዋርያተ፡ ኀቤሁ፡ ወይዜንዎ፡ ዳኅና፡ በሰላም፡፡

Et recusârunt eum omnes simul in una voce, & dixit ei primus; Agrum emi, & cu- 18
pio ut exeam, ire ut videã eũ: & dixit ei; Facias me quemadmodũ non recusâssẽ.
Et secundus dixit ei; Quinque juga boum emi, & eo ut videã eos & probẽ eos: & 19
dixit ei; Facias me quemadmodũ venissem, & non recusâssem. Et tertius dixit ei; 20
Uxorẽ duxi, & propterea non possum venire: dico tibi; Facias me quemadmodum
non recusâssẽ. Et reversus servus ejus nuntiavit similiter dño suo. Et tunc iratus 21
fuit dñs domûs isto tempore, & dixit servo suo; Abi citò in plateas & vicos civi-
tatis, & introduc mihi pauperes & indigentes, cæcos, & claudos, & mendicos. Et 22
tunc dixit ei serv⁹ ejus; Feci dñe, sicut præcepisti me, & adhuc est locus. Et dixit 23
dñs servo suo; Abi citò in vias, & in mœnia civitatis, & in coactione introducito,
ut impleatur domus mea. Dico vobis, Ne unus *eorum* gustabit convivium meum, 24
quos invitavimus. Et tunc proficiscente cum eo turbâ multâ, conversus fuit, & 25
dixit iis; Qui veniet ad me, qui vult sequi me, odio habebit patrem suum, & ma- 26
trem suam, & uxorẽ suam, & domũ suam, & liberos suos, & fratres suos, & soro-
res suas, & etiam suam ipsius animam. Non potest esse discipulus meus, qui non 27
est paratus: & *qui* non assumpsit crucem mortis suæ, non potest adhærere mihi.

De parabola hominis *qui ædificavit turrim.*

Et si fuerit ex vobis, qui vult ædificare turrim, nónne priùs sedet, & computat 28
sumptus, an potis sit ut ponat fundamentũ ejus? Siciti posito fundamento, si non 29
potuit perficere eam, omnis spectans ridebit super eum, Dicens; Hic homo cœpit 30
ædificare, & non potuit perficere. Et si voluit rex proficisci, ut bellum inferat 31
alteri regi, nónne sedebit & consultabit priùs, utrùm possit cum decem millib⁹
bellum inferre ei qui cum viginti millibus occurrit ei? Alioquin, *illo* longè *a-* 32
gente, mittet legatos ad eum, & annuntiabit ei salutem in pace.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * هر كه پدر ومادر خودرا * وبرادر * وخواهر * وزن * وفرزند * وجان خودرا نيز * نگذارد *
27 وترك نكند * او شاگرد من نمي شود * وهر كه صليب خود نستاند * ودر دنبال من نيايد *
28 او مرا نتواند شاگرد شدن * كيست از شما كه او خواهد * كه سراي عمارت كند * نه
زودتر بنشيند وخرجش را حساب كند * اگر دارد قوت آن عمارت را تمام كند اساس بنهد *
29 30 واگر ندارد * واجب نيست كه اساس نهد * تا مردم نگذرند * وبا همديگر گويند * فلان كس
31 اين بنياد نهاد ونتوانست تمام كردن * يا ملكي خواهد كه با ملك ديگر مصاف كند *
32 زودتر ببيند * كه قوت ولشكر دارد كه با دشمن بر ايد * انگه جنگ كند * واگر
قوت ولشكر ندارد * چندانك از دشمن خود دورست * پيغام فرستد * وايمني * وصلح جويد *

Quicunque patrem, et matrem su- 26
am, et fratres, et sorores, et uxo-
rem, et liberos, et animam suam et-
iam non præterierit neq; reliquerit,
ille discipulus meus non fiet. Et qui- 27
cunque crucem suam non sustulerit,
et post me non venerit, ipse mihi non
potest discipulus esse. Quis est è vo- 28
bis, qui cum voluerit ut arcem ædi-
ficet, non priùs sedeat et sumptum
ejus computet, ut, si habeat faculta-
tem quâ ædificium perficiat, funda-
mentum ponat? Si enim non habue- 29
rit, non expedit ut fundamentum po-
nat, ne homines prætereant, Et inter 30
se dicant; Iste quidam hoc funda-
mentum posuit, et non potuit perfice-
re. Aut si rex aliquis voluerit cum 31
rege alio aciem comittere, priùs de-
spiciet num robur et exercitum ha-
beat, quo in hostem prodeat, tunc bel-
lum facit. Quòd si robur et exerci- 32
tum non habeat, dum ab hoste suo
procul est, legationem mittit, et se-
curitatem et pacem petit.

...ò omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus *suis substantiis*, non potest
...πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί ρπδ
... discipulus. Bonum sal: si autem sal *infatuetur*, in quo condietur?
... μαθητής. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ρπε
...n terram, neque in sterquilinium, *appositum* est: foràs *mittunt illud*. Habens aures β
...ς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν, εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα
...di, audiat.
...ειν, ἀκουέτω.

CAP. XV. ιε'.

Erant autem appropinquantes ei *omnes* publicani & peccatores, *audire* illum.
Ἦσαν δὲ (α) ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. ρπϛ β
Et murmurabant Pharisæi & Scribæ, dicentes; Quia hic peccatores
Καὶ διεγόγγυζον (β) οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες, Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς
recipit, & manducat cum illis. Ait *autem* ad illos parabolam istam, Νϛ'
3 προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, ρπζ
dicens; Quis homo ex vobis *habens* centum oves, & *perdens* unam ex illis,
4 λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, ι
nonne dimittit nonagintanovem in deserto, & vadit ad *per-*
οὐ καταλείπει τὰ (γ) ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπο-
ditam, donec inveniat eam? Et *inveniens* imponit in humeros suos gaudens:
5 λωλός, (δ) ἕως εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων·

Et veniens *in* domum, convocat amicos & vicinos, dicens Illis; Congratulamini
Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ 6
mihi, quia inveni ovem meam *perditam*. Dico vobis; Quòd ita gaudium erit
μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, Ὅτι (ε) οὕτω χαρὰ ἔσται 7
in cœlo super uno peccatore *pœnitenti*, quàm super nonogintanovem justis,
ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ (ζ) ἐννενηκονταεννέα δικαίοις,
ρπη qui non *opus habent* pœnitentiæ. Aut quæ mulier drachmas habens decem, si per-
ι οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο- 8
diderit drachmam unam, nónne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, *usque*
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως
quò inveniat? Et *inveniens* convocat amicas & vicinas, dicens; Congratulamini
ὅτου εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα, Συγχάρητέ 9
ρπθ mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. Ita, dico vobis, gaudium *fit* coram
ε μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. (η) Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον 10
NZ' angelis Dei super uno peccatore *pœnitenti*. Ait autem; Homo quidam habuit
ρϟ τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπε δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχε 11
duos filios. Et dixit *junior eorum* patri; Pater, da mihi *adjectam*
ι δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον 12
partem substantiæ. Et divisit illis *victum*.
μέρος τῆς οὐσίας. (θ) καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

MS. A. Κεφ. ιε', (α) αὐτῷ ἐγγίζοντες (β) οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, (γ) ἐνενηκονταεννέα (δ) ἕως οὗ εὕρῃ (ε) οὕτως (ζ) ἐνενηκονταεννέα (η) Οὕτως, (θ) ὁ δὲ διεῖλεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܫܒܩ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ܂ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ܂ *
34 ܛܒܐ ܗܘ ܡܠܚܐ܂ ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܠܚܐ ܦܟܗ ܒܡܢܐ ܢܬܡܠܚ܂ * ܠܐ ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܙܒܠܐ *
35 ܚܫܝܚ܂ ܠܒܪ ܫܕܝܢ ܠܗ܂ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

1 * ܘܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܕܢܫܡܥܘܢܝܗܝ܂ * ܘܪܛܢܝܢ ܤܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ
2 ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܗܢܐ ܠܚܛܝܐ ܡܩܒܠ ܘܐܟܠ ܥܡܗܘܢ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܢܐ܂ 3
4 * ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ܂ ܘܐܢ ܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ܂ ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ
5 ܘܬܫܥܐ ܒܡܕܒܪܐ܂ ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗܘ ܕܐܒܕ ܥܕܡܐ ܕܢܫܟܚܝܘܗܝ܂ * ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܗ ܚܕܐ܂ ܘܫܩܠ
6 ܠܗ ܥܠ ܟܬܦܬܗ܂ * ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ܂ ܘܩܪܐ ܠܪܚܡܘܗܝ ܘܠܫܒܒܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
ܚܕܘ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܥܪܒܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܒܫܡܝܐ
ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ܂ ܐܘ ܥܠ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܟܐܢܝܢ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܐ ܠܗܘܢ ܬܝܒܘܬܐ܂ *
ܐܝܕܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪܐ ܙܘܙܝܢ ܘܬܘܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ܂ ܘܠܐ ܡܢܗܪܐ ܫܪܓܐ ܘܡܟ
ܒܝܬܐ܂ ܘܒܥܝܐ ܠܗ ܒܚܦܝܛܘܬ ܥܕܡܐ ܕܬܫܟܚܝܘܗܝ܂ * ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܗ ܩܪܬ
ܠܪܚܡܬܗ ܘܠܫܒܒܬܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗܝܢ܂ ܚܕܝܢ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܙܘܙܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ
ܠܝ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ܂
* ܕܪܡܫܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܐ *
11
12 * ܘܐܡܪ ܬܘܒ ܝܫܘܥ܂ ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ
ܙܥܘܪܐ܂ ܐܒܝ܂ ܗܒ ܠܝ ܦܠܓܘܬܐ ܕܡܛܝܐ ܠܝ ܡܢ ܒܝܬܟ܂ ܘܦܠܓ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ܂

Ita quisquis ex vobis non relinquit omnem possessionem suam, non potest mihi esse discipulus. 33
Bonus est sal: si verò & ipse sal insipidus fuerit factus, quo salietur? 34
Neque terræ, neque sterquilinio utilis est: foràs eum abjiciunt. Cui sunt aures ad audiendum, audiat. 35

CAP. XV.

Accedebant autem ad eum Publicani & peccatores, ut ipsum audirent. 1
Et Scribæ ac Pharisæi murmurabant, & dicebant; Iste peccatores suscipit, & cum eis esitat. 2
Et dixit eis Jesus hanc parabolam; 3
Quis est vir ex vobis habens centum oves, qui si perdiderit unam ex illis, non relinquat nonaginta novem in deserto, & proficiscatur quæsiturus eam quæ periit, usquedum invenerit eam? 4
Quúmque invenit eam, lætatur, & bajulat eam super humeros suos: 5
Venítque domum suam, & convocat amicos suos & vicinos suos, & ait illis; Gaudete mecum, quippe qui inveneri ovem meam quæ perierat. 6
Dico vobis ita fore gaudium in cœlo pro uno peccatore quem pœniteat, *majus* quàm super nonaginta novem justis, qui non egent pœnitentiâ. 7
Aut quænam est mulier habens decem numos, & perdiderit unum ex illis, quæ non accendat lucernam, & scopet domum, quærátque illum accuratissimè, usquequò invenerit eum? 8
At quum invenit eum, convocat amicas & vicinas suas, & ait illis; Lætamini mecum, quippe quæ invenerim numum meum qui perditus fuerat. 9
Dico vobis, ita forè gaudium coram angelis Dei super uno peccatore pœnitente. 10

Ad vesperas, feriâ quintâ hebdomadis primæ Jejunii, 51.

Et dicebat eis rursùm Jesus; Vir quidam habebat filios duos: 11
Et dixit ei filius ejus minor natu, Pater mi, da mihi partem quæ mihi contingit ex domo tua. Divisit itaque ei possessionem suam. 12

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * واين چنين ازشما نيز هر كسي * تا هرچه دارد ترك نكند * مرا شاكرد + نشود * * هر چيزرا
34 بنمك خوش كنند * وچون نمك كنك شود * [اوراچه نمك كنند] * لايق نباشد مكر 35
اورا بيرون + اندازند * هر كه دو كوش شنونك دارد بشنود

نود دو مثل صد كوسفند

1 * سود خوران * وكناهكاران * پيش عيسي + مي آمدند * كه ازو تعليم + بشنوند * * دانشمندان
2 ومعتزلانرا خوش نمي آمد * با همديكر چيزي + [دمدمه كردند] مي كفتند كه اين كس
كناهكاران * وسود خورانرا * قبول مي كند * وبا ايشان + مي خورد * * عيسي دريافت * 3
واين مثل بديشان كفت * * مردي ازشما صد + كوسفند داشت * ويكي ازايشان كم + 4
كرد * نود ونه را در بيابان رها كرد * وبدنبال ان كم شده رفت * تا انكه كه يافت * * وچون 5
كوسفند كم شده خودرا ديد * شاد شد * وبردوش خود بركرفت * * وبخانه خود آورد * 6
ودوستان * وهمسايكان خودرا بخواند * وبديشان كفت * با من شاد باشيد * كه كوسفند +
كم شده خودرا يافتم * * بشما مي كويم * كه درآسمان نيز اينچنين شادي شود * دران وقت 7
كه كناهكاري از كناه خود توبه كند * بيشتر از نود ونه * كه توبت ايشان + در بايست نيست

Eodemque modo è vobis etiam quilibet, quamdiu quicquid habuerit non relinquit, mihi discipulus non erit. 33
Quamque rem sale sapidam faciunt: quum autem sal insulsus fuerit, cum quo salient? 34
Dignus non est nisi ut extrà jaciatur. Quicunque aures audientes habet, audiat. 35

XCII. Parabola centum ovium.

CAP. XV.

Publicani autem, & peccatores ad Jesum venerunt, ut ab eo doctrinam audirent. 1
Sed sapientibus & Pharisæis haud placuit, alii igitur ad alios aliquid murmurantes dicebant; Hic quidem homo publicanos & peccatores recipit, & cum eis vescitur. 2
Jesus intellexit, & hanc parabolam illis dixit. 3
Quidam è vobis centum oves habuit, & unam ex illis amisit: nonaginta itaque & novem in deserto reliquit, & post illam amissam ivit, usquequò invenisset. 4
Cùm autem ovem amissam suam videret, Lætatus est, & in humeros suos sustulit. 5
Et in domum suam adduxit, & amicos & vicinos suos vocavit, & illis dixit; Mecum læti estote, quia ovem amissam meam reperi. 6
Vobis dico, quòd in cœlo etiam eodem modo lætitia erit, eo tempore quo peccator à peccato suo pœnitentiam egerit, magis quam ob nonaginta novem quibus pœnitentia non opus est. 7

Versio VULGATA LATINA.

33 Sic ergò omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus
34 esse discipulus. Bonum est sal. Si autem sal evanuerit, in quo condietur? Ne-
35 que in terram, neque in sterquilinium utile est, sed foràs mittetur. Qui habet aures
audiendi, audiat.

CAP. XV.

1 ERant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores, ut audirent illum. Et
2 murmurabant Pharisæi, & Scribæ, dicentes; Quia hic peccatores recipit, & man-
3 ducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam, dicens; Quis ex vobis homo,
4 qui habet centum oves: & si perdiderit unam ex illis, nónne dimittit nonaginta-
5 novem in deserto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? Et cùm
invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens: Et veniens domum convocat 6
amicos & vicinos, dicens illis; Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam,
quæ perierat? Dico vobis, Quòd ita gaudium erit in cœlo super uno peccatore 7
pœnitentiam agente, quàm super nonagintanovem justis, qui non indigent pœni-
tentiâ. Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, 8
nónne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, donec inveni-
at? Et cùm invenerit, convocat amicas & vicinas, dicens; Congratulamini mihi, 9
quia inveni drachmam, quam perdideram? Ita dico vobis; Gaudium erit coram 10
angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente. Ait autem; Homo qui- 11
dam habuit duos filios: Et dixit adolescentior ex illis patri; Pater, da mihi por- 12
tionem substantiæ quæ me contingit. Et divisit illis substantiam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 فهكذا كل واحد منكم ان لم يرفض كل ماله فلا يقدر ان يكون لي تلميذا * جيد هو الملح
34
35 فان فسد الملح فباذا يملح * لا للارض ولا للمزبلة يصلح لكن يطرح خارجا * من له اذنان
سامعتان فليسمع *
1 ودنا منه جميع العشارين والخطاة ليسمعوا منه * فتذمر الفريسيون والكتبة قايلين هذا
2 يقبل الخطاة وياكل معهم * الفصل السابع والخمسون * فقال هذا المثل مخاطبا 3
4 اي رجل منكم له ماية خروف فيتلف منها واحد اليس يترك التسعة والتسعين في البرية
5 ويمضي في طلب الضال حتى يجده * فاذا وجده حمله على منكبيه فرحا * وياتي به الى بيته 6
7 ويدعو اصدقاه وجيرانه ويقول لهم افرحوا معي جميعا لوجودي خروفي الضال * اقول لكم
انه يكون فرح في السماء بخاطي واحد يتوب اكثر من الفرح بالتسعة والتسعين صديقا
8 الذين لا يحتاجون الى توبة * واية امراة لها عشرة دراهم يتلف منها واحد اليس توقد
9 سراجا وتكنس بيتها وتطلبه مجتهدة حتى تجده * فاذا وجدته دعت احبايها وجاراتها قايلة
10 افرحن معي لوجودي درهمي التالف * اقول لكم انه هكذا يكون فرح عظيم قدام
11 ملايكة الله بخاطي واحد يتوب * الفصل الثامن والخمسون * وقال انسان كان له
12 ابنان * فقال اصغرهما لابيه يا ابه اعطني نصيبي من مالك فقسم بينهما ماله *

Sic unusquisq; ex vobis si non renuntia- 33
verit omnibus quæ habet, non potest esse
mihi discipulus. Bonum est sal: at si cor- 34
rumpatur sal, quâ se salietur? Non terræ, 35
neq; sterquilinio prodest, sed projicitur fo-
rás. Cui sunt aures audientes, audiat.

CAP. XV.

ET appropinquaverunt ad eum omnes 1
publicani & peccatores, ut audirent ab
eo. Et murmuraverunt Pharisæi & 2
Scribæ, dicentes; Hic recipit peccato-
res, & manducat cum illis.

Sectio quadragesima septima.

Et dixit hanc parabolam confabulans; 3
Quis homo ex vobis habeat centum 4
oves, & perdatur ex illis una, nónne re-
linquet nonaginta novem in deserto, &
vadet quæsitum perditam donec inveni-
at eam? Et cùm invenerit eam, portabit 5
eam super humeros suos hilaris. Et af- 6
feret eam ad domum suam, & vocabit
amicos suos & vicinos suos, & dicet
illis; Congratulamini mihi omnes ob
inventam ovem meam perditam. Dico 7
vobis, quòd erit gaudium in cœlo de pec-
catore uno qui pœnitentiam agit, majus
quàm gaudium de nonaginta novem ju-
stis qui non indigent pœnitentiâ. Et quæ 8
mulier est, cui quum sint decem drachmæ,
perdatur ex eis una, nónne accendit lu-
cernam, & verrit domum suam, & quæ-
rit eam solicita donec inveniat eam?
Cùm autē invenerit eam, vocat dilectas 9
suas, & vicinas suas, dicens; Congratula-
mini mihi ob inventam drachmam meam
perditam. Dico vobis quòd ita erit gau- 10
dium maximum coram angelis Dei de
peccatore uno, qui pœnitentiam egit.

Sectio quinquagesima octava.

Et dixit; Homini cuidam erant filii duo: 11
Et dixit minor ex illis patri suo; Pater, 12
da mihi portionem meam de facultati-
bus tuis. Et divisit inter utrumque fa-
cultates suas.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወክማሁኬ፡ኵሉ፡ ዘኢያወፅእ፡ እምኵሉ፡ ንዋዩ፡ ኢይክል፡ ተፀ
34 ምዶትየ፡፡ ሠናይ፡ ውእቱ፡ ጼው፡ወለእመሰ፡ ጼው፡ለስኀ፡በምንት፡ እንከ፡ይቄስም
35 ዎ፡፡ ኢያኮኑ፡ይገድፍዎ፡ ላፍኣ፡ውስተ፡ምድር፡ ወዘቦ፡እዝን፡ ሰሚዐ፡ይስማዕ፡፡
1 ፲፭ ወይቀርብዎ፡ ለኢየሱስ፡ኃጥኣን፡ ወመጸብሐን፡ይስምዕዎ፡፡ ወአንጐርጐሩ፡
2 ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ወይቤሉ፡ ኃጥኣነ፡ይትወከፍ፡ ወይበልዕ፡ምስሌሆሙ፡፡
በእንተ፡ ምስሌ፡ ዘምእት፡ አባግዕ፡፡
3 ወመሰለ፡ሎሙ፡ ከመዝ፡ ወይቤሎሙ፡፡ እመቦ፡ብእሲ፡እምውስቴትክሙ፡ ዘቦ፡ ምእ
4 ተ፡ አባግዐ፡ ወለእመ፡ተገድፈቶ፡ አሐቲ፡ እምውስቴቶን፡ኢያኮኑ፡ ይኀድግ፡ተስዓ፡ወተስ
5 ዓተ፡ውስተ፡ ገዳም፡ ወየሐውር፡ኀበ፡ እንተ፡ ተገድፈቶ፡ እስከ፡ ይረክባ፡፡ ወእምድ
6 ኅረ፡ ረከባ፡ይጸውራ፡ ደበ፡መትከፍቱ፡ ወይትፌሣሕ፡፡ ወይበጽሕ፡ቤቶ፡ወይጼውዕ፡
ዐርክኒሁ፡ ወጎሮ፡ ወይብሎሙ፡ተፈሥሑ፡ሊተ፡ እስመ፡ረከብኩ፡በግዕየ፡ እንተ፡ተገድ
7 ፈተኒ፡፡ እብለክሙ፡ከማሁ፡ይከውን፡ ፍሥሓሁ፡ በሰማያት፡በእንተ፡ አሐዱ፡ኃጥእ፡
8 ዘይትኔሳሕ፡ፈድፋደ፡ እምተስዓ፡ወ ፱፡ ጻድቃን፡ እለ፡ ኢይፈቅድዎ፡ ለንስሐ፡፡ ወ
ከማሁ፡ብእሲትኒ፡ ለእመቦቲ፡ዓሠረ፡ ጠፋልሕተ፡አግሙስ፡ ወተገድፈታ፡አሐቲ፡ጠፋ
ልሕት፡ኢያኮኑ፡ ታኀቱ፡ማኅቶተ፡ወተሐውስ፡ኵሉ፡ዘውስተ፡ቤታ፡ ወትፈነቅል፡ወተኀሥ
9 ሥ፡ ለስተሐሚማ፡ እስከ፡ትረክብ፡፡ ወእምከመ፡ ረከበት፡ትጼውዕ፡ዓርኪሃ፡ወ
10 ጎራ፡ወትብሎን፡ ተፈሥሓ፡ሊተ፡ እስመ፡ ረከብኩ፡ ገመስየ፡ እንተ፡ተገድፈተኒ፡፡ እ
ብለክሙ፡ከማሁ፡ ይከውን፡ፍሥሓ፡ በቅድመ፡መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡በእንተ፡ አ
ሐዱ፡ኃጥእ፡ ዘይትኔሳሕ፡፡ በእንተ፡ ዘነገደ፡ ወልድ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡፡
11 ወይቤሎሙ፡ አሐዱ፡ብእሲ፡ቦቱ፡ክልኤተ፡ደቂቀ፡፡ ወይቤሎ፡ ዘይንእስ፡ ለአቡሁ፡አ
12 ባ፡ሀበኒ፡ መክፈልተ፡ ርስትየ፡ ዘይረክበኒ፡፡ ወከፈሎ፡ መክፈልቶ፡ ንዋዮ፡፡

Et sic igitur quicunque è vobis, qui non discessit ab omnibus bonis suis, non po- 33
test adhærere mihi. Bonus est sal: & si sal evanuerit, cum quo igitur condient il- 34
lum? Nónne abjicient eum foràs in terra: Et qui habet aurem, audiendo audiat. 35

CAP. XV.

ET appropinquabant Jesu peccatores & publicani, *ut* audirent eum. Et mur- 1
muraverunt Scribæ & Pharisæi, & dixerunt; Peccatores recipit, & vescitur cum 2
iis. *De parabola* hominis *cui centum oves.*
Et hujusmodi parabolam loquutus est iis, & dixit iis; Si fuerit homo ex vobis 3
qui habuit centum oves, & si perdita fuerit una ex iis, nónne relinquet nonagin- 4
ta novem in deserto, & ibit ad deperditam, usquedum inveniat eam? Et postea- 5
quàm invenerit eam, portabit eam super humeros suos, & gaudebit: Et veniet 6
domum suam, & vocabit amicos suos, & vicinos suos, & dicet iis; Gratulamini
mihi, quia inveni ovem meam quæ deperdita fuit. Dico vobis, Ita erit gaudiū e- 7
jus in cœlis propter unum peccatorem qui pœnitentiam egit, majus quàm pro-
pter nonaginta & novem justos, qui non indigent pœnitentiâ. Et similiter mulier 8
si habeat decem annulos minutorū, & perdiderit unum annulorū, nónne accen-
dit lucernam, & commovet omnia quæ sunt in domo, & verrit, & quærit attentè
scrutando, usquequò inveniat? Et quum invenerit, vocat amicas ejus, & vicinas 9
ejus, & dicit iis; Gratulamini mihi, quoniam inveni minutū meum, qđ deperditum
fuit. Dico vobis, Similiter erit gaudiū corā angelis Dei propter unum peccatorē 10
qui pœnitentiā agit. *De filio qui peregrè profectus est in longinquā regionē.*
Et dixit iis; Quidam homo habuit duos filios. Et dixit junior patri suo; Pater, da 11
mihi portionē hæreditatis meæ quæ cōtingit mihi: & divisit ei portionē substātiæ. 12

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نود سه
مثل ده درم
8 * يا كدامين است ، ان
زن كه ده درم دارد * ويكي ازانها كم كند * چراغ بر افروزد * وخانه را بروبد * وبجد اورا بجويد *
9 تا انكه بيابد * [وچون اورا بيابد] دوستان * وهمسايكان خودرا بخواند * وبديشان بكويد *
10 تا من شاد باشيد كه كم شده درم خودرا يافتم * راست بشما بكويم * كه در اسمان نيز شادي
شود ميان فرشتكان † خدا بهر يك كناهكار كه توبه كند
نود چهار
11 * وار عيسي بديشان كفت *
مثل ان پسر كه بخش ميراث خودرا ستد وخرج كرد
12 كه شخصي دو پسر داشت * فرزند كوچكتر † بپدر كفت بخشي كه ازخانه تو بمن مي
رسد بده * پدر هرچه داشت † برد و فرزند † خود بخش كرد *

XCIII. Parabola decem drachmarum.

Aut quæcunque est illa mulier, quæ 8
decem drachmas habuerit, et unam
ex illis amiserit: lucernam ac-
cendet, et domum verret, et diligen-
ter eam quæret, donec inveniat. Et 9
cùm eam invenerit, amicas et vici-
nas suas vocabit, et illis dicet;
Mecum lætæ estote, quia drachmam
amissam meam inveni. Verùm vo- 10
bis dico, quòd in cœlo etiam lætitia
erit inter Angelos Dei ob unum-
quemque peccatorem qui pœnitenti-
am egerit.

XCIV. Parabola ejus filii qui partem hæreditatis suam accepit, & absumpsit.

Et rursus Jesus illis dixit; Homo 11
quidem duos filios habuit. Filius 12
minor patri dixit; Partem quæ ex
domo tua ad me redit, mihi dato.
Pater quæcunque habuit tulit, et
filiis suis partitus est.

Et post non multos dies congregans omnia junior filius, peregrè profectus est in
13 Καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς
regionem longinquam, & ibi dissipavit substantiam suam, vivens prodigè. Consumente
14 χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος
autem ipso omnia, facta est fames valida per regionem illam, & ipse cœpit
δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο (ι) λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
egere. Et abiens adhæsit uni civium regionis illius: & misit
15 (κ) ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν
illum in agros suos pascere porcos. Et desiderabat implere ventrem suum de
16 αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ
siliquis quas manducabant porci: & nemo dabat illi. In se autem veniens,
17 τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν,
dixit; Quot mercenarii patris mei abundant panibus, ego autem fame pereo.
εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου (λ) περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι.
Surgens ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater, peccavi in cœlum,
18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν,
& coram te: Et non amplius sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum
19 καὶ ἐνώπιόν (μ) σου· Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα
mercenariorum tuorum. Et surgens venit ad patrem suum. Adhuc autem eo longè
20 τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν
absente, vidit illum pater ipsius, & misericordiâ motus est: & currens cecidit super
ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ

collum ejus, & osculatus est eum. Dixit autem ei filius; Pater, peccavi in
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς 21
cœlum, & coram te, & non amplius sum dignus vocari filius tuus. Dixit autem
τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν (ν) σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ 22
pater ad servos suos; Efferte stolam primam, & induite illum,
ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, (ξ) Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν,
& date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes. Et afferentes
καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας. Καὶ ἐνέγκαντες 23
vitulum saginatum occidite, & comedentes oblectemur. Quia hic filius meus mortuus
τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν. Ὅτι (ο) οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς 24
erat & revixit: & perditus fuerat, & inventus est: & cœperunt oblectari. Erat
ἦν, καὶ ἀνέζησε· (π) καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη· καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν 25
autem filius ejus senior in agro: & ut veniens appropinquavit domui, audivit
δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε
symphoniam & choros. Et advocans unum puerorum ejus, interrogavit quid
συμφωνίας καὶ χορῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν (ρ) παίδων αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί 26
essent hæc. Is autem dixit illi; Quia frater tuus venit: & occidit pater tuus
εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου 27
vitulum saginatum: quia valentem illum recepit. Indignatus est autem, & non vole-
τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ (σ) ἤθε- 28
bat introire. Ergò pater illius egressus, advocabat illum.
λεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν, παρεκάλει αὐτόν.

MS.A. (ι) λιμὸς ἰσχυρά (κ) τοῦ ὑστερεῖσθαι. (λ) περισσεύονται (μ) σου· Οὐκέτι (ν) σου· οὐκέτι (ξ) Ἐξενέγκαντες στολὴν τὴν πρώτην, ἐνδύσατε (ο) οὗτός μου ὁ υἱὸς (π) ἦν ἀπολωλὼς, καὶ εὑρέθη· (ρ) παίδων, ἐπυνθάνετο (σ) ἠθέλησεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠܐ . ܟܢܫ ܗܘ ܒܪܐ ܙܥܘܪܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܛܝܗܘܢ . ܘܐܙܠ
14 ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ . ܘܬܡܢ ܒܕܪ ܩܢܝܢܗ ܟܕ ܚܝܐ ܦܪܝܚܐܝܬ . * ܘܟܕ ܓܡܪ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
15 ܠܗ . ܗܘܐ ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ . ܘܫܪܝ ܚܣܪ ܠܗ . * ܘܐܙܠ ܢܩܦ ܠܗ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ
16 ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ . ܘܗܘ ܫܕܪܗ ܠܩܪܝܬܐ ܠܡܪܥܐ ܚܙܝܪܐ . * ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܠܡܡܠܐ
17 ܟܪܣܗ ܡܢ ܚܪܘܒܐ ܗܢܘܢ ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܚܙܝܪܐ . ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗ . * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ
ܢܦܫܗ ܐܡܪ . ܟܡܐ ܐܝܬ ܗܫܐ ܐܓܝܪܐ ܒܒܝܬ ܐܒܝ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ . ܘܐܢܐ ܗܪܟܐ
18 ܒܟܦܢܐ ܐܒܕ ܐܢܐ . * ܐܩܘܡ ܐܙܠ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܡܪ ܠܗ . ܐܒܝ . ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ
19 20 ܘܩܕܡܝܟ . * ܘܠܐ ܡܟܝܠ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܩܪܐ ܒܪܟ . ܥܒܕܝܢܝ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܐܓܝܪܝܟ . * ܘܩܡ
ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ . ܘܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ . ܚܙܝܗܝ ܐܒܘܗܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ . ܘܪܗܛ ܢܦܠ ܥܠ
21 ܨܘܪܗ ܘܢܫܩܗ . * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ . ܐܒܝ . ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ . ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܩܪܐ
22 ܒܪܟ . * ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܒܘܗܝ ܠܥܒܕܘܗܝ . ܐܦܩܘ ܐܨܛܠܐ ܪܫܝܬܐ ܐܠܒܫܘܗܝ . ܘܣܝܡܘ
23 ܥܙܩܬܐ ܒܐܝܕܗ . ܘܐܣܐܢܘܗܝ ܡܣܐܢܐ . * ܘܐܝܬܘ ܩܛܘܠܘ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ . ܘܢܐܟܘܠ
24 ܘܢܬܒܣܡ . * ܕܗܢܐ ܒܪܝ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ . ܘܐܒܝܕ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ . ܘܫܪܝܘ
25 ܠܡܬܒܣܡܘ . * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܪܗ ܩܫܝܫܐ ܒܚܩܠܐ ܗܘܐ . ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܒܝܬܐ .
26 27 ܫܡܥ ܩܠ ܙܡܪܐ ܕܣܓܝܐܐ . * ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܡܢ ܛܠܝܐ . ܘܫܐܠܗ ܡܢܘ ܗܢܐ . * ܐܡܪ
28 ܠܗ . ܐܚܘܟ ܐܬܐ . ܘܢܟܣ ܐܒܘܟ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ . ܕܟܕ ܚܠܝܡ ܐܩܒܠܗ . * ܘܪܓܙ ܘܠܐ ܨܒܐ
ܗܘܐ ܠܡܥܠ . ܘܢܦܩ ܐܒܘܗܝ ܒܥܐ ܡܢܗ .

Paucis autem pôst diebus collegit filius ille 13
minor quæcunque ad se pervenerant & pro-
fectus est in regionem longinquam; & illic
prodegit opes suas dum profusè viveret.
Quumque consumpsisset quicquid habebat, 14
fuit fames magna in regione illa, & cœpit
egere. Abiens itaque sese adjunxit uni exci- 15
vibus loci illius; ipséque misit eum in vil-
lam, ut pasceret sues. Et concupiscebat 16
implere ventrem suum ex siliquis illis quas
edebant sues; & nemo ei dabat. Quúmque 17
ad se rediisset, ait; Quot sunt nunc mercena-
rii in domo patris mei, qui abundant pane,
ego verò hîc fame pereo! Surgam, profici- 18
scar ad patrem meum, & dicam ei; Pater
mi, peccavi in cœlum, & coram te: Neque 19
ampliùs sum dignus qui vocer filius tuus: fac
me ut unum ex mercenariis tuis. Igitur sur- 20
gens venit ad patrem suum: quúmque adhuc
longè abesset, vidit eum pater ipsius, & mi-
sertus est ejus: & accurrens incidit in col-
lum ejus, & eum deosculatus est. Dixit au- 21
tem ei filius ejus; Pater mi, peccavi in cœ-
lum, & coram te; neque sum dignus qui vo-
cer filius tuus. Dixit verò pater ipsius ser- 22
vis suis, Depromite stolam præcipuam, &
ponite annulum in manum ejus, & calceate
eum calceis. Et adducite, mactate bovem 23
saginatum, & edamus, ac oblectemur. Quia 24
iste filius meus mortuus erat, & revixit; per-
ierat & inventus est, cœperuntque oble-
ctari. Ille autem filius ejus senior erat in 25
villa, quúmque venisset & appropinquâsset
domui, audivit vocem concentûs multorum.
Et advocavit unum ex pueris, & sciscitatus 26
est ab eo, quid istud esset. Dixit ei; Frater 27
tuus venit, & mactavit pater tuus bovem sa-
ginatum, quòd sanum eum offenderit. Et in- 28
dignatus est, nolebatque introire: egressus
autem pater ejus, efflagitavit ab eo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * برادر بزرك بخش خودرا † ستد ونكاه داشت * وكارسي فرمود * اما برادر كوجك * بولايت
بيرون † رفت وازانجا سفر كرد * وهر چه † بدو رسيده بود * پراكنده كرد * در عيش وتفرج
14 وحريفان † ناشايست * * تا اورا هيچ نماند * وهر چه داشت سپري شد * ودران ولايت † كرسنكي *
15 وتنكي پيدا شد * * واين پسر از بي نوايي * ودست تنكي * با يكي از فرزندان † ولايت رفت *
16 تا اورا بملك خود برد * رفت وخوكانرا مي چرانيد * * وراضي شد * كه ازان خرنوب خار كه
17 علف خوكانست شكم خودرا سير كند * ونمي شد [كه بداد] * * وپسر از عاجزي † با خود
آمد * وكفت اين ساعت † چند مزدور † درخانه * پدرم هستند * كه نان ازايشان افزونست *
18 ومن اينجا دركرسنكي تباه مي شوم * * برخيزم پيش پدرم بروم وبدو بكويم * اي پدرم *
19 درآسمان * وپيش تو كناه كردم * * واين ساعت نمي برازم كه فرزند تو خوانده شوم *
20 همچو يكي از بندكان تو مرا بساز * * وبرخاست وپيش پدر آمد * هنوز دور بود * چون پدر اورا
21 ديد * بروي رحمت كرد [پيش دويد] وپسر را بوسيد * * فرزند اوبدو كفت * پدرمرا
عفو كن * كه درآسمان وپيش تو كناه كردم * ونيستم ارزاني * كه پسر تو خوانده شوم *

Frater major portionem suam acce- 13
pit et asservavit, et negotiationi
mandavit: sed frater minor in re-
gionem exivit, et illinc iter fecit;
et quicquid ei contigerat dilapida-
vit, victu, & voluptate, & sociis
illicitis: Donec ei nihil restaret, 14
& quicquid habuit absumptum es-
set, & in illa regione fames & an-
gustia oriretur. Iste itaque filius 15
præ penuria & inopia ad quendam
ex provincialibus ivit, ut eum in
agrum suum mitteret: abiensque
porcos pavit. Et contentus esset ut 16
ex siliquis spinæ, quod porcorum pa-
bulum est, ventrem suum impleret,
sed non erat qui daret. Et filius præ 17
calamitate ad se venit, & dixit;
Hâc horâ quot mercenarii in domo
patris mei sunt, quibus panis re-
dundat, ego verò hîc fame pereo.
Surgam, & ad patrem meum ibo, 18
& ei dicam; O pater mi, in
cælum & coram te peccavi: Et 19
ab hac hora non sum dignus qui
filius tuus vocer, sicut unum ex
servis tuis me fac. Surrexit
itaque & ad patrem venit. Et 20
adhuc procul erat, cùm pater
eum videns ejus misertus est, et
accurrens filium osculatus est.
Filius ejus ei dixit; Pater, mi- 21
hi ignosce, quia in cælum et
coram te peccavi, et non sum
dignus qui filius tuus vocer.

Versio VULGATA LATINA.

13 Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregrè
profectus est in regionem longinquam, & ibi dissipavit substantiam suam vivendo
14 luxuriosé. Et postquàm omnia consummâsset, facta est fames valida in regione
15 illa, & ipse cœpit egere. Et abiit, & adhæsit uni civium regionis illius. Et
16 misit illum in villam suam, ut pasceret porcos. Et cupiebat implere ventrem
17 suum de siliquis, quas porci manducabant: & nemo illi dabat. In se autem re-
versus, dixit: Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego
18 autem hîc fame pereo! Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater,
19 peccavi in cœlum, & coram te: Jam non sum dignus vocari filius tuus: fac
20 me sicut unum de mercenariis tuis. Et surgens venit ad patrem suum. Cùm
autem adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordiá motus est, &
accurrens cecidit super collum ejus, & osculatus est eum. Dixitque ei filius; 21
Pater, peccavi in cœlum, & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus.
Dixit autem pater ad servos suos; Citò proferte stolam primam, & induite illum, 22
& date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes ejus: Et adducite vi- 23
tulum saginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur: Quia hic filius 24
meus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est. Et cœperunt epula-
ri. Erat autem filius ejus senior in agro: & cùm veniret, & appropinquaret 25
domui, audivit symphoniam & chorum: Et vocavit unum de servis, & in- 26
terrogavit quid hæc essent. Isque dixit illi; Frater tuus venit, & occidit pater 27
tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit. Indignatus est autem, & no- 28
lebat introire. Pater ergò illius egressus, cœpit rogare illum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * وبعد ايام قلايل جمع الابن الاصغر كل شي وسافر الي بلاد بعيده وبدد ماله هناك بعيش
14 15 بذخ * فلما نفد كل شي حدث جوع شديد في تلك البلاد • فافتقر * وانقطع
16 الي رجل من عظماء تلك البلاد فارسله الي حقله ليرعي خنازير * وكان يشتهي ان
17 يملا بطنه من الخرنوب الذي كانت الخنازير تاكله فلا يعطي ذلك * فلما تفطن
18 قال كم من اجراء لابي يفضل عنهم الخبز وانا ههنا اهلك جوعا * اقوم وامضي
19 الي ابي واقول له يا ابه اخطات في السماء وقدامك * ولست مستحق ان ادعا لك ابنا •
20 لكن اجعلني كاحد اجرايك * فقام وجاء الي ابيه وفيما هو بعيد نظره ابوه فتحنن
21 واسرع واعتنقه وقبله * فقال له ابنه يا ابه اخطات في السماء وقدامك ولست مستحق
22 ان ادعي لك ابنا * فقال ابوه لعبيده قدموا الحلة الاولي والبسوه اياها عاجلا واعطوه
23 24 خاتما في يده وحذاء لرجليه * وقدموا العجل المعلوف واذبحوه وناكل ونفرح * لان
25 ابني هذا كان ميتا فعاش وضالا فوجد • وبدوا يفرحون * وكان ابنه الاكبر في الحقل •
26 فلما جاء وقرب من البيت وسمع اصواتا مجتمعة ورقصا * دعا احد الفتيان وساله ما هذا •
27 28 * فقال له ان اخاك قدم وذبح ابوك العجل المعلوف لانه قبله معافا * فغضب ولم يرد ان
يدخل • فخرج ابوه وطلب اليه •

Et post dies paucos, congregavit filius 13
minor omnia, & iter fecit in regionem
longinquam, & dissipavit substantiam
suam ibi in victu superbo. Cùm 14
autem consumpsisset omnia, accidit fa-
mes valida in illa regione: et factus
pauper Secessit ad unum ex magnati- 15
bus illius regionis. Et misit illum in
agrum suum pascere porcos. Et deside-ra- 16
bat implere ventrem suum de siliquis,
quas porci manducabant: nec obtinebat
illas. Quumque resipuisset, ait; Quot 17
mercenarii patri meo sunt, quibus super-
est panis, et ego hic pereo fame! Sur- 18
gam, et ibo ad patrem meum, et dicam ei;
O pater, peccavi in cælum, et coram te.
Et non sum dignus vocari tibi filius: Sed 19
fac me sicut unum mercenariorum tuo-
rum. Et surrexit, et venit ad patrem 20
suum. Et dum esset procul, vidit illum
pater suus, et misericordia motus est: et
festinavit, et complexus est eum, et os-
culatus est illum. Dixitque illi filius 21
ejus; O pater, peccavi in cælum et co-
ram te; et non sum dignus vocari tibi fi-
lius. Dixit autem pater ejus ad servos 22
suos; Proferte stolam primam, et indui-
te eum illâ citò: et date illi annulum
in manu ejus, et calceamenta in pedes
ejus. Et adducite vitulum saginatum, 23
et jugulate eum; et manducemus, et læ-
temur. Quia filius meus hic erat mor- 24
tuus, atque revixit: et perditus, atque
inventus est. Et cœperunt lætari. Et 25
erat filius ejus major in agro; et cùm
venisset, et appropinquâsset domui, et au-
disset voces consonas, et tripudium, Vo- 26
cavit unum de pueris, & interrogavit il-
lum, quid hoc esset. Dixit ei; Frater 27
tuus venit, et jugulavit pater tuus vitu-
lum saginatum, eo quòd recepe-rit illum
incolumem. Iratus est autem, et noluit 28
introire. Exivit ergò pater ejus, et roga-
vit illum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ወእምድኅረ፡ ጕንድይ፡ ዕለት፡ አስተጋብአ፡ ኵሎ፡ ንዋዮ፡ ዝኩ፡ ወልዱ፡ ዘይንእስ፡ ወ
ሖረ፡ወነገደ፡ርሑቀ፡ብሔረ፡ ወበህየ፡ ዘረወ ፡ ወአማሰነ ፡ ኵሎ፡ ንዋዮ፡ እንዘ፡ይሔይ፡
14 በምርዓት፡፡ ወእኅሊቆ፡ኵሎ፡ መጽአ፡ ረኃብ፡ ዓቢይ፡ውስተ፡ ውእቱ፡ ብሔር፡ወተ
15 ፀነሰ፡፡ ወሖረ፡ ወተፀመደ፡ኀበ፡አሐዱ፡ እምሰብአ፡ ውእቱ፡ ብሔር፡ ወፈነዎ፡ ውስ
16 ተ፡ ዓጸደ፡ወፃእ፡ ይርዓይ፡ አሕረወ፡፡ ወፈቀደ፡ ይጽገብ፡ እምሐመረ፡ ጽሬት፡ዘይ
17 ሴሰዩ፡አሕርው፡ ወአልቦ፡ዘይሁቦ፡፡ ወሐለየ፡ በልቡ፡ ወይቤ፡ ሚመጠን፡ አግብርቲ
ሁ፡ ወአእማቲሁ፡ለአቡየ፡ እለ፡ያተርፍዎ፡ለእክል፡ወአንሰ፡ እመውት፡በዝየ፡በረኃብ፡፡
18 እትነሣእ፡ ወአሐውር፡ኀበ፡ አቡየ፡ ወእብሎ፡ አባ፡ አበስኩ፡ በሰማይ፡ ወበቅድሜክ
19 ፡፡ ኢይደልወኒ ፡ እንከ ፡ እሰመይ፡ ወልደከ፡ ረሰየኒ፡ ከመ፡ አሐዱ፡ እምአግብርቲ
20 ከ፡፡ ወተንሥአ፡ ወሖረ፡ ኀበ፡ አቡሁ፡ ወርእዮ ፡ አቡሁ፡ እምርሑቅ፡ ወምሕሮ፡
21 ሮጸ፡ ወሐቀፎ፡ ክሳደ፡ ወሰዓሞ፡፡ ወይቤሎ፡ ወልዱ ፡ አባ ፡ አበስኩ ፡ በሰማይ፡
ወበቅድሜከ፡ ኢይደልወኒ፡ እንከ፡ እሰመይ፡ ወልደከ፡ ረሰየኒ፡ ከመ፡አሐዱ፡ እምአግ
22 ብርቲከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አቡሁ፡ ለአግብርቲሁ ፡ አፍጥኑ፡ አምጽኡ፡አልባሰ፡ ቀ
ደሚተ፡ ወአልብስዎ፡ ወደዩ ፡ ሕልቀተ ፡ ውስተ፡ አጻብዒሁ፡ ወአሣእነ፡ ውስተ፡ እገሪ
23 ሁ፡፡ ወአምጽኡ ፡ መግዝአ ፡ ሰቡሐ ፡ ወጥብሑ ፡ ወንብላዕ ፡ ወንትፈሣሕ፡፡
24 እስመ፡ ዝንቱ፡ ወልድየ፡ ሞተ፡ ወሐይወ፡ ተገድፈ፡ ወተረክበ፡፡ወአኀዙ፡ ይትፈሥ
25 ሑ፡፡ ወወልዱስ፡ዘይልህቅ፡ ሐቅል፡ ሃሎ፡ ወበጺሖ፡ ጽንፈ፡ ሃገር ፡ ሰምዐ፡ ዕንዚራ፡
26 ወማኅሌተ፡፡ ወጸውዐ፡ አሐደ፡ እምአግብርቲሁ፡ ወይቤሎ ፡ ምንትኑ ፡ ዘእ
27 ሰምዕ፡፡ ወይቤሎ፡ እስመ፡ አተወ፡ እኁከ፡ ጠብሐ፡ መግዝአ ፡ ሰቡሐ ፡ አቡከ፡ እ
28 ስመ፡ ረከቦ፡ ሕያዎ፡፡ ወተምዕዐ ፡ ወአበየ ፡ በዊአ ፡ ወወፅአ፡ አቡሁ፡ ወአስተብ
ቍዖ፡፡

Et post longum tempus coëgit totam substantiam iste filius junior, & abiit per- 13
egrè, & profect⁹ est *in* longinquã regioné, & ibi dissipavit & perdidit totam sub-
stantiã, vivens in luxuria. Et consumpto toto, venit fames magna in istam regioné 14
& eguit. Et abiit & adhæsit ad unũ ex hominibus istius regionis: & misit eum 15
in prædium suum, & egressus est *ut* pasceret porcos. Et voluit saturari de sili- 16
quis quas edebant porci: & nemo fuit qui dabat ei. Et cogitavit in corde suo, 17
& dixit; Quot servi, & ancillæ sunt patris mei qui abundant pane, & ego mo-
riar hic in fame! Surgam & ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater, peccavi 18
in cœlum & coram te: Non sum dignus igitur vocari filius tuus: fac me sicut 19
unum de servis tuis. Et surrexit, & profectus est ad patrem suum: & vidit eum 20
pater ejus è longinquo, & misertus est ejus, & cucurrit, & amplexus est collum e-
jus, & osculatus est eum. Et dixit ei filius ejus; Pater, peccavi in cœlum, & 21
coram te, non dignus sum igitur vocari filius tuus: fac me sicut unum ex servis
tuis. Et dixit pater ejus servis suis; Festinate, adducite vestimenta fragrantia, 22
& induite eum, & ponite annulum in digitos ejus, & calceamenta in pedes ejus.
Et adducite saginatum bovem, & mactate, & manducabimus, & gaudebimus. 23
Quia hic filius meus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est: & cœpe- 24
runt oblectari. Et filius ejus senior *in* agro fuit: & veniens ad terminum ci- 25
vitatis audivit tibias, & cantica. Et vocavit unum ex servis, & dixit ei; Quid 26
est hoc quod audio. Et dixit ei; Quoniam venit frater tuus, mactavit sagina- 27
tum bovem pater tuus, quia invenit eum vivum. Et indignatus est, & recu- 28
savit introire: & exivit pater ejus, & rogavit eum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * انكه پدرش ببندكان خود كفت • كه برويد • وخلعتي زيبا اورا بپوشانيد • ودردست
23 او انكشتري • ودرپاي او كفش بنهيد • * ونره كاوان فربه را بكشيد • تا بخوريم وخوش
24 باشيم • * كه اين فرزند من مرده بود • وزنده كشت • كم شده بود اورا † يافتم * ودر
25 خوشي عيش اغاز كردند • * اما پسر بزركين † در ده بود • چون بخانه نزديك شد غلبه
26 27 مردم • واواز سرود شنيد • * يكي ازان جوانان † خوانده • وازو پرسيد • كه چيست • * بدو
28 كفتند • برادرت † آمد و پدرت نر كاوان كشته است • ومهماني كرده • * برادر بزرك
خشم كرد • ونخواست † كه درون رود • پدرش بيرون آمد وكفت • چرا در نمي ايي •

Tunc pater ejus servis suis di- 22
xit; Abite, et togâ splendidâ
eum induite, et manui ejus an-
nulum, et pedibus ejus calceos
indite. Et boves saginatos ma- 23
ctate, ut comedamus et jucundi
simus. Quia hic filius meus mor- 24
tuus erat, et in vitam rediit;
amissus erat, & eum inveni. Et
jucundè convivari cœperunt. Fi- 25
lius autem major in agro erat,
qui cum domui appropinquaret,
turbam hominum, et vocem can-
tûs audivit. Unum itaque ex pu- 26
eris vocavit, et ab eo sciscitatus
est quidnam esset. Ei dixe- 27
runt; Frater tuus venit, et pater
tuus boves mactavit, et convivium
fecit. Frater major iratus est, & 28
noluit intrare: pater ejus igi-
tur egressus est et dixit; Quare non
ingrederis?

Is autem respondens, dixit patri; Ecce tot annos servio tibi, & nunquam mandatũ
29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ (τ) πατρί, Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
tuum præterivi: & mihi nunquam dedisti hœdum, ut cum amicis meis oblectarer.
σου παρῆλθον· καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.
Cùm autem filius tuus hic, devorans tuam vitam cum meretricibus, venit, occidisti illi
30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον (υ) μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
vitulum saginatum. Is autem dixit illi; Fili, tu semper cum me es, & omnia
31 τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα
mea tua sunt. Oblectari autem & gaudere oportebat: quia frater tuus hic mortuus
32 τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
erat, & revixit: & perierat, & inventus est.
ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ (φ) ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.

CAP. XVI. ιϛʹ.

Dicebat autem & ad discipulos suos; Homo quidam erat dives, qui habebat
1 Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν ΝΗʹ
dispensatorem: & hic delatus est ei, ut dissipans substantias ipsius. Et vo-
οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ, ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φω-
cans illum, ait illi; Quid hoc audio de te? redde rationem dispensationis
2 νήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς (α) οἰκονομίας
tuæ: non enim poteris adhuc dispensare. Ait autem in seipso dispensator: Quid faciam,
3 σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω,
quia dominus meus aufert dispensationem à me? fodere non valeo, mendicare eru-
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύ-
besco. Scio quid faciam, ut cùm amotus fuero dispensatione, recipiant me in
νομαι. Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς 4
domos suas. Et convocans unumquemque debitorum domini
τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν (β) χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου 5
sui, dicebat primo; Quantum debes domino meo? Is autem dixit; Centum batos
ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους 6
olei. Et dixit illi; Accipe tuum scriptum, & sedens citò scribe quin-
ἐλαίου. (γ) Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεν-
quaginta. Deindè alii dixit; Tu verò quantum debes? Is autem ait; Centum coros
τήκοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους 7
tritici. Et ait illi; Accipe tuas literas, & scribe octoginta. Et laudavit
σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπῄνεσεν 8
Dominus dispensatorem injustitiæ, quia prudenter fecisset: quia filii seculi hujus
ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
prudentiores super filios lucis in generationem suam sunt. Et ego vobis dico,
φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, 9
Facite vobis ipsis amicos de mammona injustitiæ: ut cùm defeceritis, recipiant
Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας· ἵνα ὅταν (δ) ἐκλίπητε, δέξωνται
vos in æterna tabernacula.
ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

MS.A. (τ) πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ (υ) μετὰ τῶν πορνῶν, (φ) ἀπολωλὼς, καὶ ηὑρέθη. MS.A. Κεφ. ιϛʹ. (α) οἰκονομίας· οὐ γὰρ (β) χρεωφειλετῶν (γ) ὁ δὲ εἶπεν (δ) ἐκλείπητε,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ. ܗܐ ܟܡܐ ܫܢܝܢ ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܟ ܥܒܕܘܬܐ. ܘܠܐ ܡܡܬܘܡ ܥܒܪܬ
30 ܦܘܩܕܢܟ. ܘܡܡܬܘܡ ܓܕܝܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܠܝ ܕܐܬܒܣܡ ܥܡ ܪ̈ܚܡܝ. * ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܒܪܟ. ܟܕ
31 ܐܚܪܒ ܩܢܝܢܟ ܥܡ ܙܢܝܬܐ. ܘܐܬܐ ܢܟܣܬ ܠܗ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗܝ. ܒܪܝ
32 ܐܢܬ ܒܟܠܙܒܢ ܥܡܝ ܐܢܬ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ. * ܠܡܒܣܡܘ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܢ
ܘܠܡܚܕܐ. ܕܐܚܘܟ ܗܢܐ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ. ܘܐܒܝܕܐ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕ
ܚܕܒܫܒܐ ܕܥܠܠ ܨܘܡܐ * ܢܒ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ * ܘܐܡܪ ܡܬܠܐ ܠܬܠ 1
ܡܝܕܘܗܝ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܬܝܪܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒ ܒܝܬܐ. ܘܐܬܐܟܠܘ ܠܗ
2 ܩܪܨܘܗܝ ܕܩܢܝܢܗ ܡܒܕܪ. * ܘܩܪܝܗܝ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܝܟ. ܗܒ
3 ܠܝ ܚܘܫܒܢܐ ܕܪܒ ܒܝܬܘܬܟ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܬܘܒ ܠܡܗܘܐ ܠܝ ܪܒ ܒܝܬܐ. * ܐܡܪ
ܗܘ ܪܒ ܒܝܬܐ ܒܢܦܫܗ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܡܪܝ ܫܩܠ ܠܗ ܡܢܝ ܪܒ ܒܝܬܘܬܐ. ܠܡܦܠܚ ܒܐܪܥܐ ܠܐ
4 ܡܫܟܚ ܐܢܐ. ܘܠܡܚܕܪ ܒܬܪܥܐ ܒܗܬ ܐܢܐ. * ܝܕܥܬ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܡܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܪܒ ܒܝܬܘܬܐ
5 ܢܩܒܠܘܢܢܝ ܒܒ̈ܬܝܗܘܢ. * ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܚܕ ܡܢ ܚܝ̈ܒܐ ܕܡܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ. ܟܡܐ
6 ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ ܡܬܪܝܢ ܡܫܚܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ. ܘܬܒ ܒܥܓܠ
7 ܟܬܘܒ ܚܡܫܝܢ ܡܬܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ ܘܐܢܬ ܟܡܐ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ
8 ܟܘܪܝܢ ܚܛܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ ܘܬܒ ܟܬܘܒ ܬܡܢܝܢ ܟܘܪܝܢ. * ܘܫܒܚ ܡܪܢ ܠܪܒ
ܒܝܬܐ ܕܥܘܠܐ ܕܚܟܝܡܐܝܬ ܥܒܕ. ܒܢܘܗܝ ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܚܟܝܡܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܢܘܗܝ
9 ܕܢܘܗܪܐ ܒܫܪܒܬܗܘܢ ܗܕܐ. * ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܪ̈ܚܡܐ ܡܢ
ܡܡܘܢܐ ܗܢܐ ܕܥܘܠܐ. ܕܡܐ ܕܓܡܪ ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ ܒܡܛܠܝܗܘܢ ܕܠܥܠܡ.

Is verò dixit patri suo; Ecce, tot annos servio tibi servitutem; nec unquam transgressus sum mandatum tuum, nec unquam dedisti mihi hœdum, ut oblectarer cum amicis 29
meis. Huic autem filio tuo, postquàm profudit possessionem tuam cum meretricibus, & 30
venit, mactâsti ei bovem saginatum. Dicit 31
ei pater ipsius; Fili mi, in omni tempore tu es mecum; & omnia mea tua sunt. Oble- 32
ctari autem nos decebat & gaudere, quòd iste frater tuus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est.

Lectio matutinis dominicæ quæ præcedit ingressum jejunii. 52.

CAP. XVI.

Porrò dixit parabolam ad discipulos suos: 1
Homo quidam erat dives, & habebat præfectum domûs; & delatus est apud eum, ut qui substantiam ejus profunderet. Itaque 2
vocavit eum dominus ejus, & dixit ei; Quid istud est quod audio de te? redde mihi rationem dispensationis tuæ. Non enim poteris posthac mihi esse præfectus domûs. Di- 3
xit ille præfectus domûs apud se; Quid faciam quum dominus meus auferat à me dispensationem? fodere non possum, & mendicare pudet. Novi quid faciam, ut quum 4
exierim à dispensatione, recipiant me in domos suas. Et convocavit unumquemque ex 5
debitoribus domini sui: dixitque primo, Quantum debes tu domino meo? Dixit ei, 6
Centum metretas olei. Ait illi; Accipe librum tuum, & sede citò, scribe quinquaginta metretas. Et dixit alii; Tu verò 7
quantum debes domino meo? Dixit ei, Centum coros frumenti. Ait illi; Accipe librum tuum, & sede, scribe octoginta coros.
Et laudavit Dominus noster præfectum do- 8
mûs iniquum, quòd prudenter fecisset. Filii enim hujus seculi prudentiores sunt filiis lucis in hac generatione sua. Sed & ego vo- 9
bis dico, Facite vobis amicos ex hisce divitiis iniquitatis, ut quum ea defecerint, ipsi recipiant vos in tabernacula sua sempiterna.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * پسر گفت چند سالست * که در بندگی تو خدمت می کنم * وهرگز از فرمان تو در
30 نگذشتم * تو یك بزغاله بمن ندادی تا من بدوستان خود می خوردم * وبرای این پسر ناخلف *
که مال ترا تلف کرد و فرمان ترا نبرد * چون بیامد برای او تو گاوان فربه کشتی *
31 32 * پدرش بدو گفت من و تو بهمه † وقت باهمیم * وهرچه از آن منست ان تست * * اکنون †
مارا واجب است که خوشی کنیم * و شادمانی * که برادر تو مرده بود * زنده گشت * گم شده
بود یافته شد   نود پنج   مثل نایب خیانت کر و ساکتش وام دارانرا
1 * و باز عیسی † پیش شاگردان خود مثل گفت * که مردی توانگر بود و کسی دیگر †
بر مال ملك خود † گماشته بود * بران مرد غمازی کردند * که مال مخدوم را تلف † و پراکنده
2 می کند * * مخدوم اورا خواند * و بدو گفت چیست این که در حق تو می شنوم * حساب
3 کدخدائی خود بمن بده * از امروز باز دیگر برای من کدخدائی نتوانی کردن * * ان
کدخدا در نفس خود گفت * چکنم که مخدوم من کدخدائی از من ستد * زمین
4 کندن نمی دانم * و از گدائی شرم می دارم * * دانستم که چه باید کرد * چون

Filius dixit; Quot anni sunt, quibus in servitio tuo ministerium egi, nec unquam mandatum tuum transgressus sum, tu tamen unum hœdum mihi non dedisti, ut ego cum amicis 29
meis comederem. Huic autem filio degeneri, qui substantiam tuam prodegit, neq; tibi morem gessit, simulac venit, ei boves saginatos mactâsti. 30
Pater ejus ei dixit; Ego & tu omni tempore unà sumus, & quicquid meum est tuum est. Nunc æquum est 31
ut nos lætitiam agamus & festivitatem, quia frater tuus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est. 32

XCV. Parabola de procuratore fraudulento, & condonatione ejus debitoribus.

CAP. XVI.

Et rursus Jesus ad discipulos suos parabolam dixit, quòd vir dives erat, & quidam alius substantiæ possessionis ejus præpositus erat: in illum hominem criminationem fecerunt, quòd facultates domini prodigeret ac dilapidaret. Dominus 1
eum vocavit, & ei dixit; Quid est hoc, quod adversùs te audio? rationem dispensationis tuæ mihi redde, ab hac die deinceps mihi dispensationem non potes facere. 2
Ille dispensator in animo suo dixit; Quid faciam, cùm dominus meus à me dispensationem auferat? terram fodere nescio, mendicare mihi pudet est. Novi quid conducat facere, ut cùm 3

Versio VULGATA LATINA.

29 At ille respondens, dixit patri suo; Ecce tot annis servio tibi, & nunquam mandatum tuum præterivi; & nunquam dedisti mihi hœdum ut cum amicis meis epu-
30 larer: Sed postquam filius tuus hic, qui devoravit substantiam suam cum mere-
31 tricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum. At ipse dixit illi; Fili, tu sem-
32 per mecum es, & omnia mea tua sunt: Epulari autem & gaudere oportebat, quia frater tuus hic, mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est.

CAP. XVI.

1 Dicebat autem & ad discipulos suos; Homo quidam erat dives, qui habebat
2 villicum: & hic diffamatus est apud illum quasi dissipâsset bona ipsius. Et vocavit illum, & ait illi; Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se; Quid faciam quia 3
dominus meus aufert à me villicationem? fodere non valeo, mendicare erubesco.
Scio quid faciam; ut, cùm amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos su- 4
as. Convocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo; Quan- 5
tum debes domino meo? At ille dixit; Centum cados olei. Dixitque illi; Acci- 6
pe cautionem tuam: & sede citò, scribe quinquaginta. Deinde alii dixit; Tu ve- 7
rò quantùm debes? Qui ait; Centum coros tritici. Ait illi; Accipe litteras tuas,
& scribe octoginta. Et laudavit Dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fe- 8
cisset: quia filii hujus seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Et 9
ego vobis dico, Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * فأجاب أباه قائلاً كم من سنة أخدمك ولم أخالف لك وصية قط * ولم تعطني جدياً أبداً
30 لأتنعم به مع أصدقائي * فلما جاء ابنك هذا الذي أكل مالك مع الزناة ذبحت له
31 32 العجل المعلوف * فقال له يا بني أنت معي كل حين وكل شيء فهو لك * وينبغي أن
نسر ونفرح * لأن أخاك هذا كان ميتاً فعاش وضالاً فوجد *

* الفصل التاسع والخمسون *

1 * ثم قال لتلاميذه إنسان كان غنياً وكان له وكيل * فسعي به عنده أنه يبذر ماله *
2 * فاستدعاه وقال له ما هذا الذي أسمع عنك * أعطني حساب وكالتك فإنك لا تكون لي
3 بعد وكيلاً * فقال الوكيل في نفسه ماذا أصنع إذا أخذ مني سيدي الوكالة ولست أستطيع
4 الفلاحة وأستحي أن أتسول * قد علمت ماذا أصنع حتى إذا خرجت عن الوكالة يقبلوني في
5 6 بيوتهم * فدعا واحداً [واحداً] من غرماء سيده وقال للأول كم لسيدي عليك * فقال مائة قفيز
7 زيتاً * فقال له خذ كتابك واجلس مسرعاً واكتب خمسين * ثم قال للآخر وأنت كم عليك
8 فقال مائة كر قمحاً فقال له خذ كتابك واكتب ثمانين * فمدح الرب وكيل الظلم لأنه
9 بحكمة صنع * لأن بني هذا الدهر أحكم من بني النور في جيلهم * وأنا أيضاً أقول لكم
اتخذوا لكم أصدقاء من مال الظلم كي إذا نفذتم يقبلوكم في مظالهم الأبدية *

Respondit patri suo, dicens; Quot an- 29
nis servio tibi, & non sum refragatus
tuo præcepto unquam, & non dedisti mi-
hi hœdum unquam, quo fruerer cum
amicis meis? Cùm autem venisset filius 30
tuus hic, qui devoravit substantiam tu-
am cum meretricibus, mactâsti ei vitulū
saginatum. Ait illi; Fili mi, tu mecum 31
es omni tempore, & omnia sunt tua. At 32
oportet nos gaudere & lætari, quia fra-
ter tuus hic erat mortuus, & revixit:
& perditus, ac inventus est.

Sectio quinquagesima nona.

CAP. XVI.

Præterea dixit discipulis suis; Homo 1
quidam erat dives, & erat ei admini-
strator, & delatus est apud eum quòd dis-
siparet bona ipsius. Jussit ergò vocari il- 2
lum, & dixit ei, Quid est hoc quod au-
dio de te? redde mihi rationem curatu-
ræ tuæ: quia tu non eris mihi ulteriùs
curator. Dixit autem curator intra se; 3
Quid faciam quum auferet à me domi-
nus meus curaturam, & non possim ara-
re, & erubescam mendicare? Jam novi 4
quid faciam, ut cùm recessero à me cu-
ratura, recipiant me in domos suas. Et 5
vocavit singulos debitores domini sui, &
dixit primo; Quantum domino meo de-
bes? Dixit autem, Centum cados olei. 6
Et dixit illi; Accipe librum tuum, &
sede citò, & scribe quinquaginta. De- 7
indè dixit alii, Et tu quantum debes?
Ait, Centum coros tritici. Dixit illi,
Accipe librum tuum, & scribe octoginta.
Et laudavit Dominus curatorem iniqui- 8
tatis, quòd sapienter egisset: quia filii
hujus seculi sapientiores sunt filiis lucis
in generatione sua. Et ego etiam dico vo- 9
bis, Conciliate vobis amicos de pecunia
iniquitatis: ut cùm fini eritis, recipiant
vos in tabernacula sua æterna.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወአውሥአ፡ወይቤሎ፡ለአቡሁ፡ናሁ፡መጠነዝ፡ዓመተ፡ተቀነይኩ፡ለከ፡ወግሙራ፡ኢኀለ
ፍኩ፡እምትእዛዝከ ፡ ወኢተሰ፡ ግሙራ፡ ኢረከብኩ፡ መጽዋትከ፡ ወኢወሀብከኒ፡ማሕስ
30 አ፡ከመ፡ትፍሥሕ፡በዘ፡ እትፌሣሕ፡ ምስለ፡ አዕርክትየ፡ ወቢጽየ፡፡ ወአቲዎቶ፡ ዝንቱ፡
ወልድከ፡ ዘበልዐ፡ ኵሎ፡ ንብረተከ፡ ምስለ፡ ዘማት፡ ጠባሕከ፡ ሎቱ፡ መግዝአ፡ ሰብ
31 ሐ፡፡ ወይቤሎ፡አቡሁ፡ ወልድየ፡አንተሰ፡ ምስሌየ፡ሃለውከ፡ዘልፈ፡ወኵሉ፡ዚአየ፡
32 ዚአከ፡ውእቱ፡፡ ወበሕቱ፡ርቱዕ፡ ንትፈሣሕ፡ እስመ፡ዝ፡ ወልድ፡ እኁከ ፡ ሞተኒ፡
ወሐይወኒ ፡ ተኀጕለኒ ፡ ወተረክበ፡፡

በእንተ ፡ መጋቤ ፡ ዐመፃ፡፡

1 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአርድእቲሁ፡ሀሎ፡ብእሲ፡ብዑል፡ቦቱ፡መጋቤ፡
2 ወአስተዋደይዎ፡ኀቤሁ፡ከመ፡ይዘርዎ፡ለንዋዩ፡፡ ወጸውዖ፡እግዚኡ፡ወይቤሎ፡ምንትኑ፡ዝ፡ዘእሰምዐ፡በእንቲአከ፡ሀብ፡እንከሰ፡ወንትሓሰብ፡መግባርከ፡እስመ፡ኢትክል፡ እንከ፡ መጋቢ፡ሊተ፡፡
3 ወሐለየ፡ ውእቱ፡መጋቢ፡ ወይቤ፡ ምንተ፡ እሬሲ፡ ናሁ፡ ይሰዕረኒ ፡ እግዚእየ፡
4 እመግብየ፡ወሐሪስኒ፡ኢይክል፡ወስኢለኒ፡ኀፈርኩ፡፡ ኣእመርኩ፡እንከሰ፡ዘእገብር፡
5 እመከመ፡ሰዐረኒ፡እግዚእየ፡እመግብየ፡ከመ፡ይትወከፉኒ፡በአብያቲሆሙ፡፡ ወጸውዖሙ፡ለእለ፡ይፈድዩ፡ዕዳ፡ለእግዚኡ፡ወይቤሎ፡ለቀዳማዊ፡ሚመጠነ፡ዕዳ፡ትፈድየ፡
6 ለእግዚእየ፡፡ ወይቤሎ፡ምእተ፡በመስፈርተ፡ባዶስ፡ቅብእ፡ወይቤሎ፡ናሁኬ፡መጽሐፍከ፡ንበር፡ወጸሐፍ፡ፍጡነ፡ኀምሳ፡ለዕሌከ፡፡
7 ወይቤሎ፡ለካልኡ፡አንተኬ፡ሚመጠነ፡ትፈድዮ፡ለእግዚእየ፡ወይቤሎ፡ምእተ፡በመስፈርተ፡ቆሮስ፡በሰርናየ፡ወይቤሎ፡ናሁኬ፡መጽሐፍከ፡ንበር፡ወጸሐፍ፡ፍጡነ፡ሰማንየ፡ለዕሌከ፡፡
8 ወንአደ፡እግዚእ፡ብሔር፡ለመጋቢ፡ዓመፃ፡እስመ፡ከመ፡ጠቢብ፡ገብረ፡ እስመ፡ ውሉደ፡ዝ፡ዓለም፡ ይጠብቡ፡ እም
9 ውሉደ፡ ብርሃን፡ በዓለሞሙ፡፡ ወአንሂ፡ እብለክሙ፡ ግበሩ፡ ለክሙ፡ ለአርክተ፡ እምንዋየ፡ ዐመፃ፡ ከመ፡ ለመ፡ ይኅልቅ፡ ይትወከፉክሙ፡ እሙንቱ፡ ውስተ ፡ አብያቲሆሙ፡ ዘለዓለም፡፡

Et respondit, & dixit patri suo; Ecce tot annos servivi tibi, & nunquam recessi à 29
mandato tuo; & mihi nunquam contigit eleemosyna tua, & non dedisti mihi vel
hœdulum, in quo oblectarer cum amicis meis, & proximis meis. Et veniente hoc 30
filio tuo qui devoravit totas facultates tuas cum meretricibus, mactâsti ei saginatum bovem. Et dixit ei pater ejus; Fili mi, tu mecum fuisti semper, & quod- 31
cunque meum est, tuum est. Veruntamen oportet ut oblectemur, quia hic filius, 32
frater tuus, mortuus erat, & revixit: perditus erat, & inventus fuit.

CAP. XVI. *De iniquo procuratore.*

Et dixit Dominus Jesus discipulis suis, Quidam homo dives habuit procurato- 1
rem, & *delatus est apud eum* ut qui dissiparet bona sua. Et vocavit eum domi- 2
nus ejus, & dixit ei; Quid est hoc quod audio de te, accede igitur, & computemus
rationem dispensationis tuæ, quoniam non potes ampliùs dispensare mihi. Et 3
cogitavit iste procurator, & dixit; Quid faciam? ecce, dimittet me dominus meus
à dispensatione mea: & fodere non possum, & mendicare erubesco. Novi igi- 4
tur quid faciam, quando dimisit me dominus meus à dispensatione mea ut recipiant me in domos suas. Et vocavit eos qui soluturi erant debitum domino suo, 5
& dixit primo; Quantum debiti solutur' es domino meo? Et dixit, Centum pro 6
mensura bati olei: & dixit ei; Ecce igitur librum tuum & sede, & scribe citò
quinquaginta supra te. Et dixit alteri, Tu verò quantum soluturus es domino 7
meo? & dixit ei, Centum pro mensura cori tritici: & dixit ei, Ecce igitur librum
tuum, sede, & citò scribe te debitorē octoginta. Et laudavit Deus procuratorem 8
iniquitatis, quia sicut prudens fecisset: quia filii hujus seculi prudentiores sunt
filiis lucis in seculis suis. Et ego dico vobis, Facite vobis amicos ex supellectile 9
iniquitatis: ut quando deficiat, recipiant vos illi in domos suas quæ in æternum
erunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 از كدخدائي بدر افتادم مرا در خانهٔ خود قبول كنند * وخواند يك يك را از قرض داران
6 خداوند خود * واولين گفت * بر تو چند † واجب است † ازان خداوند من * گفت صد پيمانه
7 روغن * گفت قبالهٔ خود بستان * وبنويس پنجاه پيمانه * وديگري گفت * بر تو چند † واجب
است † ازان خداوند * او گفت صد جريب گندم * بدو گفت * قبالهٔ خود بستان * وبنويس
8 هشتاد † جريب * خدا ان كدخداي ظالم را ستوده كرد * كه حكمت بجاء آورد * زيرا فرزندان اين
9 جهان از فرزندان نور * بحكمت ترند * درين دودهٔ خود * من نيز بشما † مي گويم * اين پس
باز † گناه شما را براي خود رحمت سازيد * تا وقتي كه پرداخته شود * در خانهٔ خود تا ابد
شما را قبول كنند *

dispensationi excidero, me in do-
mus suas recipiant. Et vocavit 5
unumquemque ex debitoribus domi-
ni sui, & primo dixit; Tibi quan-
tum incumbit debitum domini mei?
Dixit, Centum mensuræ olei. Dixit 6
dispensator, Syngraphum tuum ac-
cipe, & scribe quinquaginta mensu-
ras. Et cuidam alteri dixit; Tu 7
in quanto obstrictus es domino? Il-
le dixit; Centum coris tritici. Ei
dixit, Syngraphum tuum accipe, &
scribe septuaginta coros. Dominus 8
illum dispensatorem iniquum laude
affecit, quòd prudentiâ usus esset:
quia filii hujus mundi filiis lucis
prudentiores sunt in hac generatio-
ne sua. Ego etiam vobis dico; Dein- 9
ceps peccato vestro vobis misericor-
diam acquirite, ut quando consum-
matum fuerit, in domum suam in
æternum vos recipiant.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΝΘ'.

Fidelis in minimo, & in *multo* fidelis est: & in modico *injustus*,
10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος,
& in *multo* *injustus* est. Si ergò in *injusto* mammona fideles non fui-
11 καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένε-
stis, verum quis vobis credet? Et si in alieno fideles non fui-
12 σθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγέ-
stis, vestrum quis vobis dabit? Nemo servus potest duobus dominis
13 νεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις ρξα ε
servire: aut enim unum odiet, & alterum diliget: aut uni adhære-
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξε-
bit, & alterum contemnet. Non potestis Deo servire & mammonæ.
ται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε (ε) τῷ Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
Audiebant autem hæc omnia & Pharisæi avari *subsannantes*, & deri-
14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυ- ρξβ ε
debant illum. Et ait illis; Vos estis *justificantes* *vosipsos* co-
15 κτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώ-
ram hominibus, *at* Deus novit corda vestra: quia quod *in* ho-
πιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀν-
minibus altum, abominatio ante Deum est. Lex & Pro-
16 θρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ (ζ) Θεοῦ ἐστιν. Ὁ νόμος καὶ οἱ προ- ρξγ ε
phetæ usque ad Joannem: *à tunc* regnum Dei evangelizatur, & omnis in il-
φῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐ-
lud vim facit. Facilius autem est, cœlum & terram præterire,
ρξδ ε τὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστι, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, 17
quàm *Legis* unum apicem cadere. Omnis *absolvens* uxorem suam,
ρξε β ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 18
& *ducens* alteram, mœchatur: & *omnis* dimissam à viro *ducens*, mœ-
καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοι-
ΝΘ' chatur. Homo *autem* quidam erat dives, & induebatur *purpura* & *bys-*
ρξϛ ι χεύει. Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσ- 19
so, *oblectans* quotidiè splendidè. *Pauper autem* quidam erat no-
σον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνό- 20
mine Lazarus, qui *ejectus erat* ad januam ejus *ulcerosus*. Et cu-
ματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος. Καὶ ἐπι- 21
piens saturari de micis *cadentibus* de mensa di-
θυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
vitis: sed & canes *venientes* lingebant ulcera ejus. Fa-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι (η) ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγέ- 22
ctum est autem *mori* *pauperem*, & *asportari* *eum* ab ange-
νετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
lis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem & dives, & sepultus est.
λων εἰς τὸν κόλπον (θ) τοῦ Ἀβραάμ. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

MS. A. (ε) Θεῷ (ζ) Θεοῦ. Ὁ νόμος (η) ἐπέλειχον (θ) Ἀβραάμ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * ܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܡܗܝܡܢ ܐܦ ܒܣܓܝ ܡܗܝܡܢ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܥܘܠ. ܐܦ
11 ܒܣܓܝ ܥܘܠ ܗܘ. * ܐܢ ܗܟܝܠ ܒܡܡܘܢܐ ܕܥܘܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܫܪܪܐ ܠܟܘܢ
12 ܡܢܘ ܢܗܝܡܢ. * ܘܐܢ ܒܕܠܐ ܕܝܠܟܘܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬܘܢ ܡܗܝܡܢܐ. ܕܝܠܟܘܢ ܡܢܘ ܢܬܠ
13 ܠܟܘܢ. * ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ. ܐܘ ܓܝܪ ܠܚܕ ܢܣܢܐ
ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ. ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܫܘܛ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܠܚ ܠܐܠܗܐ
14 ܘܠܡܡܘܢܐ. * ܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܦܪܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܪܚܡܝܢ ܗܘܘ ܟܣܦܐ
15 ܡܡܝܩܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. * ܐܡܪ ܕܝܢ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܕܡܙܕܕܩܝܢ ܢܦܫܗܘܢ ܩܕܡ
ܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܕܡܕܡ ܕܪܡ ܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ. ܛܢܦ ܗܘ ܩܕܡ ܐܠܗܐ
16 ܗܘ. * ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ. ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܣܬܒܪܐ. ܘܟܠ
17 ܠܗ ܚܐܨ ܕܢܥܘܠ. * ܦܫܝܩ ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܐܘ ܕܐܬܘܬܐ ܚܕܐ ܡܢ
18 ܢܡܘܣܐ ܬܥܒܪ. * ܟܠ ܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ. ܓܐܪ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܣܒ
ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܢܓ *
19 * ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܥܬܝܪܐ ܐܝܬ ܗܘܐ. ܘܠܒܝܫ ܗܘܐ ܒܘܨܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܟܠܝܘܡ ܡܬܒܣܡ ܗܘܐ
20 ܒܢܨܝܚܘ. * ܘܡܣܟܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܫܡܗ ܠܥܙܪ. ܘܪܡܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܬܪܥܗ ܕܥܬܝܪܐ.
21 ܟܕ ܡܚܐ ܫܘܚܢܐ. * ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܕܢܣܒܥ ܡܢ ܦܪܬܘܬܐ ܕܢܦܠܢ ܗܘܝ ܡܢ
22 ܦܬܘܪܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܟܠܒܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܡܠܚܟܝܢ ܫܘܚܢܘܗܝ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܘܡܝܬ
ܗܘ ܡܣܟܢܐ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܡܠܐܟܐ ܠܥܘܒܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܐܦ ܗܘ ܕܝܢ ܥܬܝܪܐ ܡܝܬ ܘܐܬܩܒܪ.

10 Qui in modico fidelis est, & in multo fide-
lis est: & qui in modico iniquus est, etiam
11 in multo iniquus est. Si ergò in divitiis in-
iquitatis fideles non estis, veritatem quis cre-
12 det vobis? Et si in eo quod vestrum non est,
non estis inventi fideles, quod vestrum est
13 quis dabit vobis? Nullus est servus qui
valeat duobus dominis servire: aut enim
unum odio habebit, & alterum diliget;
aut unum honorabit, et alterum contemnet.
14 Non potestis Deo servire, & divitiis. Pharisæi
autem quum hæc omnia audissent, propter-
eà quòd amabant pecuniam, irridebant eum.
15 Jesus verò dixit eis; Vos estis ii qui justificant
seipsos coram hominibus; Deus autem no-
vit corda vestra. Quod enim elatum est in-
ter homines, coram Deo abominationi est.
16 Lex & Prophetæ usque ad Johannem: ab
eo tempore regnum Dei evangelizatur, &
17 quivis ad ipsū perrumpit ut introëat. Facilius
est autem cœlum & terram transire, quàm
18 elementum unum è Lege præterire. Quis-
quis dimittit uxorem suam, & ducit aliam,
mœchatur: & quisquis ducit derelictam,
mœchatur.

Lectio ad vesperas dominicæ defunctorum. 53.

19 Porrò vir quidam dives erat, & amiciebatur
bysso & purpurâ; & quotidiè sese oblecta-
20 bat magnificé. Et pauper quidam erat no-
mine Lazarus, eratque projectus ad portam
21 illius divitis, perculsus ulceribus: Et desi-
derabat explere ventrem suum ex micis quæ
cadebant à mensa divitis illius: sed & canes
22 veniebant lambentes ulcera ejus. Factum est
autem ut moreretur pauper ille, & perdu-
xerint eum angeli in sinum Abrahami:
quin etiam dives ille mortuus est, ac sepultus.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*هركه براندك امانت دارست بر بسيار نيز† امانت دار باشد * وهر كه براندك خيانت كرست * 10
بر بسيار نيز خيانت كرست * *چون بر مقتنا ظلم را امانت دار نشديد * راستي را بر شما 11
كه اعتماد كند * *وچون بدانچ ازان شما نيست * امانت دار نشديد * درانچ كه ازان 12
شماست * كيست كه بشما بدهد نود شش بندهٔ دو خداوند را خدمت
نتواند كرد *نيست درجهان† بندهٔ كه دو خداوند را تواند† خدمت كردن * 13
مكر يكي را دشمن† دارد ويكي را دوست * يا يكي را حرمت دارد * ويكي را خوار * نتوانيد†
خدايرا ومال ومقتنارا† بندكي كردن * *چون معتزلان اين همه† شنيدند * سبب انك مال را 14
دوست مي داشتند * بروي افسوس مي زدند * *عيسي بديشان كفت * شماييد كه خودرا 15
پيش آدميان ستوده مي داريد * براي انك خداست كه دل شما مي داند * كه هر چه
پيش ادميان بلندست * پيش خدا نژندست * *ناموس وپيغمبران† تا امدن يحيي است * 16
و ازانكه باز ملكوت خداي در اميدست * وهمه جماعت مي كوشند * كه بدو در رود *
* آسان ترست * كه آسمان و زمين * بكذريد * از انك يك ايت از ناموس بكذرد * 17

10 *Quicunque in parvo fidelis est, in*
multo etiam fidelis erit: & quicunq;
in parvo fraudulentus est, in mul-
11 *to etiam fraudulentus erit. Cùm in*
peculio iniquitatis fideles non fu-
eritis, verum quis vobis concredet?
12 *Et cùm in eo quod vestrum non est,*
fideles non fueritis, illud quod ve-
strum est, quis est qui vobis det?

XCVI. Servus duobus domi-
nis non potest servire.

13 *Non est in mundo servus qui duobus*
dominis possit servire, quin unum
exosum habeat, & alterum dile-
ctum: aut uni honorem exhibeat,
alterum verò vili pendat. *Non po-*
testis Deo & pecuniæ possessionique
14 *servire. Cùm Pharisæi hæc omnia*
audirent, ea de causa quod pecuni-
am amarent, eum scommate pete-
15 *bant. Jesus illis dixit; vos estis*
qui vosmetipsos coram hominibus
laudatos habetis, eò quòd Deus est
qui cor vestrum novit: nam quic-
quid apud homines sublime est, co-
16 *ram Deo abominandum est. Lex &*
Prophetæ usque adventum Johan-
nis sunt, deinceps autem regnum
Dei in spe est, & universa multitudo
contendit ut in illud ingrediatur.
17 *Facilius est ut cœlum et terra præ-*
tereant, quam ut unius apex de le-
ge transeat.

Versio VULGATA LATINA.

10 Qui fidelis est in minimo, & in majori fidelis est: & qui in modico iniquus est, &
11 in majori iniquus est. Si ergò in iniquo mammona fideles non fuistis: quod ve-
12 rum est, quis credet vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrum est,
13 quis dabit vobis? Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum
odiet, & alterum diliget: aut uni adhærebit, & alterum contemnet: non pote-
14 stis Deo servire & mammonæ. Audiebant autem omnia hæc Pharisæi, qui erant
15 avari: & deridebant illum. Et ait illis; Vos estis, qui justificatis vos coram
hominibus: Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abo-
16 minatio est ante Deum. Lex & prophetæ, usque ad Joannem: ex eo regnum
Dei evangelizatur, & omnis in illud vim facit. Facilius est autem cœlum & ter- 17
ram præterire, quàm de Lege unum apicem cadere. Omnis qui dimittit uxorem 18
suam, & alteram ducit, mœchatur: & qui dimissam à viro ducit, mœchatur. Ho- 19
mo quidam erat dives, qui induebatur purpurâ & bysso: & epulabatur quotidiè
splendidè. Et erat quidam mendicus, nomine Lazarus, qui jacebat ad januam 20
ejus, ulceribus plenus, Cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divi- 21
tis, & nemo illi dabat: sed & canes veniebant, & lingebant ulcera ejus. Factum 22
est autem ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mor-
tuus est autem & dives, & sepultus est in inferno.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الستون * الامين في القليل يكون امينا ايضا في الكثير والظالم في 10
القليل ظالم ايضا في الكثير * فان كنتم غير امناء في مال الظلم فمن ياتمنكم في الحق * 11
* وان كنتم فيما ليس لكم غير امناء فمن يعطيكم ما لكم * لا يستطيع احد 12 13
ان يعبد ربين الا ان يبغض الواحد ويحب الاخر ويطيع الواحد ويرفض الاخر * لا تقدرون
ان تعبدوا الله والمال * وكانوا الفريسيون يحبون للفضة فلما سمعوا هذا كله فبدوا يستهزون 14
به * فقال لهم انتم الذين تزكون نفوسكم قدام الناس والله عارف بقلوبكم * لان المعظم 15
في الناس مرذول قدام الله * الناموس والانبياء الي يوحنا ومنه حينئذ يبشر بملكوت الله * 16
وكل احد اليها مضطر * وزوال السماء والارض اسهل من ان يبطل من الناموس حرف واحد * 17
* كل من يطلق امراته ويتزوج اخري فهو زان [وكل] من يتزوج مطلقة من زوجها فهو زان * 18
* الفصل الحادي والستون * رجل كان غنيا ويلبس الحرير 19
والارجوان * وكان يتنعم كل يوم بزينته * ومسكين كان اسمه لعازر كان مطروحا عند بابه 20
مضروبا بالقروح * وكان يشتهي ان يملا بطنه من الفتات الذي يسقط من مايدة ذلك 21
الغني * وكانت الكلاب تاتي وتلحس قروحه * فلما مات ذلك المسكين حملته الملايكة 22
الي حضن ابرهيم * ثم مات ايضا ذلك الغني وقبر *

Sectio sexagesima.

Fidelis in modico, erit fidelis etiam in 10
multo. Et injustus in modico, erit inju-
stus etiam in multo. Si ergò fueritis in- 11
fideles in opibus iniquitatis, quis fidet
vobis veras? Et si fueritis in eo quod 12
non est vestrum, infideles; ecquis dabit
vobis quod est vestrum? Non potest quis- 13
quam servire duobus dominis, quin odio
habeat unum, & diligat alterum: &
obtemperet uni, & contemnat alterum.
Non potestis servire Deo & opibus.
Erant autem Pharisæi amantes argenti, 14
quumque audissent hæc omnia, cœperunt
deridere illum. Et ait illis; Vos estis 15
qui justificatis vosmetipsos coram homi-
nibus: Deus autem novit corda vestra,
quia quod magnificum est inter homines,
abominandum est ante Deum. Lex & 16
Prophetæ usque ad Johannem: & ab
ipso tunc evangelizabitur regnum Dei.
Et unusquisque est ad illud obligatus.
Et consumptio cœli & terræ facilior est 17
quàm ut aboleatur de lege literula una.
Omnis qui repudiat uxorem suam, & 18
ducit alteram, profectò ipse mœchus est:
& omnis qui ducit repudiatam à viro
suo, profectò ipse mœchus est.

Sectio sexagesima prima.

Homo quidam erat dives, & induebatur 19
serico & purpurâ, & jucundabatur quo-
tidiè in fastu suo. Et pauper quidam cu- 20
jus nomen erat Lazarus, erat projectus
ad ostium illius, percussus ulceribus:
Et cupiebat implere ventrem suum de 21
micis quæ cadebant è mensa illius divi-
tis: & canes veniebant & linge-
bant ulcera ejus. Cùm autem mortuus 22
esset ille pauper, tulerunt eum angeli in
sinum Abrahæ. Deinde mortuus est et-
iam ille dives, & sepultus est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወዘሰ፡ በውሑድ፡ መእመን፡ በብዙኃኒ፡ መእመን፡ ውእቱ፡ ወዘሰ፡ በሕደጥ፡ ለማፂ፡
11 በብዙኃኒ፡ ዐማፂ፡ ውእቱ፡፡ ወሶበ፡ በንዋየ፡ ዓመፃ፡ ኢሐብክሙ፡ ሃይማኖተ፡
12 መኑ፡ ይትአመነክሙ፡ በንዋየ፡ ጽድቅ፡፡ ወሶበ፡ በንዋየ፡ ባዕድ፡ ኢሐብክሙ፡
13 ሃይማኖተ፡ መኑ፡ እንከ፡ ይሁበክሙ፡ ዚአሁ፡፡ አልቦ፡ ገብር፡ ዘይክል፡ ለክልኤቱ፡
አጋእዝት፡ ተቀንዮ፡፡ ወእማእኮ፡ ለአሐደ፡ ያፈቅር፡ ወካልአ፡ ይጸልእ፡ ወለማእኮ፡
ለአሐዱ፡ ይትኤዘዝ፡ ወለካልኡ፡ ይኤቢ፡ ኢትክሉኑ፡ ለእግዚአብሔር፡ ተቀንዮ፡ ተፀ
14 ምደተ፡ ንዋየ፡ እንዘ፡ ታፈቅሩ፡፡ ወሰሚዖሙ፡ ዘንተ፡ ኵሎሙ፡ ፈሪሳውያን፡ መ
15 ፍቀራነ፡ ንዋይ፡ ተቃጸብዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አንትሙሰ፡ ትጼደቁ፡ ለዓይነ፡ ሰብእ፡
ወእግዚአብሔር፡ ያአምር፡ ልበክሙ፡ እስመ፡ ዘበኀበ፡ ሰብእ፡ ዓቢይ፡ በቅድመ፡
16 እግዚአብሔር፡ ትሑት፡ ወርኩስ፡፡ ወኦሪትኒ፡ ወነቢያትኒ፡ እስከ፡ ዮሐንስ፡
እምትካት፡ ሰበኩ፡ በእንተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ወኵሉ፡ ይትገፋዕ፡ በ
17 እንቲአሃ፡፡ ወበሊቱ፡ ይቀልል፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ይኅልፍ፡ እምእሳቲ፡ ቃ
18 ለ፡ ኦሪት፡ ትደቅ፡፡ ወኵሉ፡ ዘይድሕር፡ ብእሲቶ፡ ወያወስብ፡ ካልእታ፡ ዘመወ፡
ወእንተኒ፡ ደኀራ፡ ምታ፡ ለእመ፡ ቀርበት፡ ካልአ፡ ዘመወት፡፡

በእንተ፡ ባዕል፡ ወአልዓዛር፡፡

19 አሐዱ፡ ብእሲ፡ ባዕል፡ ወይለብስ፡ ሜላተ፡ ወልብሱ፡ ቢሶን፡ ወቀጠንተ፡ አልባሲ፡
20 ወይትፌሣሕ፡ ኵሎ፡ አሚረ፡ ወይሬኅዕ፡፡ ወአሐዱ፡ ነዳይ፡ ዘስሙ፡ አልዓዛ
21 ር፡ ወግዱፍ፡ ውስተ፡ ዴዴሁ፡ ለባዕል፡ ወይሰክብ፡፡ ወይፈቱ፡ ይጽግብ፡ እም
ፍርፋራት፡ ዘይወድቅ፡ እማእዱ፡ ለባዕል፡ ወከለባትሂ፡ ይመጽኡ፡ ወይልሕሱ፡ ቍ
22 ስሊሁ፡፡ ወእምዝ፡ ሞተ፡ ውእቱ፡ ነዳይ፡ ወወሰድዎ፡ መላእክት፡ ውስተ፡
ሕፅነ፡ አብርሃም፡፡ ወሞተ፡ ባዕልኒ፡ ወተቀብረ፡፡

Et qui in pauco fidelis *est*, in multo fidelis est: & qui in pauco iniquus *est*, in 10
multo iniquus est. Et si in supellectile iniquitatis non habetis fidem, quis cre- 11
det vobis in supellectile justitiæ? Et si in supellectile alterius non habuistis fi- 12
dem, quis igitur dabit vobis suam? Non est servus qui potest duobus dominis 13
servire: aut enim unum diliget, & alterum odio habebit; aut uni obediet, &
alteri recusabit: non potestis igitur Deo servire, adhæsionem divitiis diligentes.
Et audientes hoc omnes Pharisæi amatores divitiarum, deriserunt eum. Et dixit 14 15
iis; Vos justi estis coram oculis hominum, & Deus cognoscit corda vestra: quo-
niam quod apud homines magnum est, coram Deo vile & profanum *est*.
Et lex & prophetæ usque ad Johannem, ab initio, prædicârunt de regno Dei, 16
& quivis opprimitur propter illud. Sed facilius est cœlum, & terram præ- 17
terire, quam unam vocem legis cadere. Et quicunque dimittit uxorem su- 18
am, & ducit alteram, mœchatus est: & quæ dimittit virum suum, si accessit alteri,
mœchata est.

De divite & Eleazar.

Quidam homo dives *erat*, & induebatur purpurâ, & vestimentum *ejus* byssus, 19
& gossipinæ erant tunicæ ejus: & gaudebat quotidiè, & epulabatur. Et qui- 20
dam mendicus *erat*, cujus nomen Eleazar: & projectus fuit ad ostium divitis,
& decubuit. Et desiderabat saturari de micis quæ cadebant è mensa divi- 21
tis: & canes veniebant, & lingebant ulcera ejus. Et tunc obiit iste pauper, 22
& attulerunt eum angeli in sinum Abrahami: & obiit dives etiam, &
sepultus est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* هر كه زن خود را † رها كند * وزني † ديگر ستاند زنا كرده باشد [وهر كه رها كرده 18
بستاند زناكارست] نود هفت مثل توانگر و غازر مسكين * مردي بود توانگر 19
ومالدار لباسها ديبا واطلس پوشيدي * وعمر خود بتكبر وخوشي گذرانيدي * وبود 20
درويش مسكين نامش غازر * بر در توانگر افتاده * ريشناك ودردمند * ودر ارزوي آن مي بود * 21
كه از خرده ريزهاء * [كه از] خوان توانگر مي افتيد * شكم خود را سير كند * وبا اين همه
سگان نيز ريش درويش را مي ليسيدند * بعد از مدتي * غازر مسكين بمرد فرشتگان † 22
روح اورا بردند و در دامن ابراهيم † جاي كردند * وبعد ازان توانگر نيز بمرد *
وچون دفن شد *

Quicunque uxorem suam dimiserit, 18
et uxorem aliam duxerit, adulterium
commisit: & qui, quis dimissam du-
xerit, adulter est.

XCVII. Parabola divitis & Gazari pauperis.

Homo quidam erat dives, & opu- 19
lentus, qui vestimentis holosericis
& bombycinis vestiebatur, & æta-
tem suam fastu & voluptate transi-
gebat. Erat etiam pauper inops, 20
nomine Gazarus, ad ostium divitis
delapsus, saucius & æger. Et in de- 21
siderio ejus erat ut minutis micis,
quæ de mensa divitis cadebant, ven-
trem suum expleret: & præter hæc
omnia canes etiam vulnera pauperis
lingebant: Et aliquanto pòst Gaza- 22
rus pauper mortuus est, & Angeli
spiritum ejus tulerunt, & in sinu
Abrahæ collocârunt: posteà verò di-
ves etiam mortuus est. Et cùm se-
pultus esset,

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ'Ν. ΚΕΦ. ΝΘ'.

Et in inferno elevans oculos suos, existens in tormentis, videt A-
23 Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν 'Α-
braham à longè, & Lazarum in gremiis ejus. Et ipse clamans
24 βραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας
dixit; Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremū
εἶπε, Πάτερ 'Αβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον
digiti sui aquâ, & refrigeret linguam meam: quia crucior in
τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ
flamma hac. Dixit autem Abraham; Fili, recordare quia recepisti tu
25 φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ 'Αβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες (ι) σὺ
bona tua in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic con-
τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε παρα-
solatur, tu verò cruciaris. Et in omnibus his, inter nos & vos
26 καλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν
hiatus magnus confirmatus est, ut volentes transire hinc ad vos,
χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι (κ) ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς,
non possint: neque qui indè ad nos transmeent. Ait autem; Rogo
27 μὴ δύνωνται· μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ, 'Ερωτῶ
ergò te, pater, ut mittas eum in domum patris mei: Habeo
28 (λ) οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· Ἔχω
enim quinq. fratres, ut testetur illis, ut non & ipsi veniant in locum
γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον
hunc tormenti. Ait illi Abraham; Habent Moysen, & Prophetas: au-
τοῦτον τῆς βασάνου. (μ) Λέγει αὐτῷ 'Αβραάμ, Ἔχουσι Μωσέα, καὶ τοὺς προφήτας· ἀκου- 29
diant illos. Is autem dixit; Non, pater Abraham: sed si quis ex mortuis
σάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ 'Αβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν 30
ierit ad eos, pœnitebunt. Ait autem illi; Si Moysen & Prophetas
πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν 31
non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.
οὐκ ἀκούουσιν, (ν) οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

CAP. XVII. ιζ'.

Ait autem ad discipulos; Impossibile est non venire scandala: væ
ρξζ β Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς (α) μαθητάς, 'Ανένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ 1
autē p quē veniunt. Expedit illi, si mola asinaria circumponatur circa collum ejus,
δὲ δι' οὗ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, 2
& projiciatur in mare, quàm ut scandalizet unum parvorum istorum. At-
καὶ ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. Προσ- 3
ρξη tendite vobisipsis: Si verò peccaverit in te frater tuus, increpa illum: & si
έχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ (β) ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ (γ) ἐὰν
pœnituerit, dimitte illi: Et si septies die peccaverit in te,
ρξθ μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας (δ) ἁμάρτῃ εἰς σέ, 4
& septies die conversus fuerit ad te, dicens; Pœniteo, dimittes illi.
καὶ (ε) ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ (ζ) ἐπὶ σέ, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

MS. A. (ι) τὰ ἀγαθά σου σὺ ἐν (κ) ἔνθεν (λ) σε οὖν (μ) Λέγει δὲ αὐτῷ (ν) οὐδ' ἐὰν

Κεφ. ιζ'. MS. A. (α) μαθητὰς αὐτοῦ, (β) ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός (γ) ἐὰν μὲν μετανοήσῃ, (δ) ἁμαρτήσῃ (ε) ἐὰν ἑπτάκις (ζ) πρὸς σέ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܟܕ ܡܫܬܢܩ ܒܫܝܘܠ ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܘܚܙܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܠܥܙܪ ܒܥܘܒܗ. 23
* ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ ܘܫܕܪ ܠܠܥܙܪ ܕܢܨܒܘܥ ܪܫ ܨܒܥܗ 24
ܒܡܝܐ ܘܢܪܛܒ ܠܝ ܠܫܢܝ ܕܗܐ ܡܫܬܢܩ ܐܢܐ ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܗܕܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. 25
ܒܪܝ ܐܬܕܟܪ ܕܩܒܠܬ ܛܒܬܟ ܒܚܝܝܟ ܘܠܥܙܪ ܒܝܫܬܗ ܘܗܫܐ ܗܐ ܗܘ ܗܪܟܐ ܡܬܒܝܐ
ܘܐܢܬ ܡܫܬܢܩ ܐܢܬ. * ܘܥܡ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܦܚܬܐ ܪܒܬܐ ܣܝܡܐ ܒܝܢܝ ܠܒܝܢܝܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܠܝܢ 26
ܕܨܒܝܢ ܠܡܥܒܪ ܡܟܐ ܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܘܐܦܠܐ ܕܡܢ ܬܡܢ ܠܘܬܢ ܢܥܒܪܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܕܝܢ 27
ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܒܝ ܕܬܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܝܬ ܐܒܝ. * ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܐܚܝܢ ܐܝܬ ܠܝ ܢܐܙܠ 28
ܢܣܗܕ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܐܬܘܢ ܠܕܘܟܬܐ ܗܕܐ ܕܫܘܢܩܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܝܬ 29
ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܢܒܝܐ ܢܫܡܥܘܢ ܐܢܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܫ 30
ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܐܙܠ ܠܘܬܗܘܢ ܬܝܒܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܢ ܠܡܘܫܐ ܘܠܢܒܝܐ ܠܐ 31
ܫܡܥܝܢ. ܐܦܠܐ ܐܢ ܐܢܫ ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܩܘܡ ܡܗܝܡܢܝܢ ܠܗ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ
ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܪܫ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ
* ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܡܟܫܘܠܐ. ܘܝ ܕܝܢ ܠܗܘ 1
ܕܒܐܝܕܗ ܐܬܝܢ. * ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܘ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܬܠܐ ܒܨܘܪܗ ܘܫܕܐ ܒܝܡܐ. ܐܘ 2
ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ. * ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܐܢ ܢܚܛܐ ܐܚܘܟ ܟܐܐ ܒܗ. ܘܐܢ 3
ܬܐܒ ܫܒܘܩ ܠܗ. * ܘܐܢ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܒܝܘܡܐ ܢܣܟܠ ܒܟ. ܘܫܒܥ ܙܒܢܝܢ 4
ܒܝܘܡܐ ܢܗܦܘܟ ܠܘܬܟ ܘܢܐܡܪ ܕܬܐܒ ܐܢܐ. ܫܒܘܩ ܠܗ.

Qumque torqueretur in inferis, elevavit 23
oculos suos eminùs, viditque Abrahamum &
Lazarum in sinu ejus. Et clamavit altâ vo- 24
ce, aitque; Pater mi Abraham, miserere
mei, & mitte Lazarum ut intingat extremum
digitum suum in aquam, & humectet mihi
linguam meam: ecce enim crucior in hac 25
flamma. Dixit ei Abraham; Fili mi, recor-
dare te recepisse bona tua in vita tua, & La-
zarum mala sua: nunc autem ecce requie-
scit hic, tu verò cruciaris. Et cum his omni- 26
bus, est ingens præcipitium positum inter
nos & vos, ut ii qui velint hinc transire ad
vos, non possint; nec etiam illinc transire
ad nos. Dixit ei; Ergò efflagito à te, Pater 27
mi, ut eum mittas domum patris mei: Sunt 28
enim mihi quinque fratres: abeat contestari
eos, ne & ipsi veniant in hunc locum crucia-
tûs. Dixit ei Abraham, Habent Mosem & 29
Prophetas: audiant eos. Ille verò dixit ei; 30
Non, pater mi Abraham, sed si quispiam ex
mortuis proficiscatur ad eos, pœnitentiam
acturi sunt. Dixit ei Abraham, Si Mosem & 31
Prophetas non audiunt; nec si quispiam ex
mortuis surrexerit, credituri sunt ei.

Lectio ad vesperas, feriâ VI. hebdomadis primæ Jejunii. 54.

CAP. XVII.

Dicebat autem Jesus discipulis suis; Non 1
potest quin eveniant scandala: væ autem ei
per quem eveniunt. Satius ei foret si molâ 2
asinariâ collo ipsius appensâ, jacêret in mare
dejectus, quàm ut sit offendiculo uni ex istis
pusillis. Cavete vobisipsis. Si peccaverit 3
frater tuus, increpa eum; & si conversus fue-
rit, remitte ei. Et, si septies in die offenderit 4
te, & septies in die revertatur ad te, & di-
xerit, Pœnitet me; remitte ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* روح † اورا بدوزخ بردند • وشکنجه مي کشيد • حجاب برداشته شد • توانگر چشم خودرا 23
گشود و ازدور † ابرهيمرا ديد • وغازر † در دامن او • * باواز بلند † بانگ زد وگفت • اي 24
پدرمن ابرهيم • برمن رحمت کن • وغازررا پيش من فرست • که سر انگشت خودرا تر کند •
وبدهان من بچکاند • اينك دران حسرت مي سوزم • * ابرهيم گفت فرزند من • بياد 25
آور • که تو نعمت خودرا † در زندگاني خود قبول کردي • وغازر نيز شر وعذاب خود •
اين ساعت او اينجا در اسايش است • وتو انجا عذاب مي کشي • * با اين همه تغول هاويه 26
درميان † ما و شما شده است • ازينجا انجا نتوان آمد • ونه از انجا اينجا بگذرند •
* بدو گفت اي پدرم از تو مي خواهم • که غازررا در خانه پدرم بفرستي • * تا برود 27 28
وپنج برادر مرا اگاه کند • تا ايشان † درين جايگاه † عذابرا نيايند • * ابرهيم بدو گفت 29
موسي و پيغمبران و کتاب دارند • ازانجا بشنوند • * توانگر گفت اي پدرم ابرهيم • 30
اگر کسي از مردگان † پيش ايشان رود توبه بکنند • * ابرهيم بدو گفت • 31
چون از موسي وپيغمبران نشنيدند • از مردگان نيز اگر کسي بر خيزد باور نکنند •

Spiritum ejus in infernum tule- 23
runt, & tormentum sustinuit: ve-
lo autem sublato dives oculos suos
aperuit, & è longinquo Abraham
vidit, & Gazarum in sinu ejus.
Voce itaque clarâ vociferatus est, 24
& dixit; O pater mi Abraham,
mei miserere, & Gazarum ad me
mitte, ut verticem digiti sui hu-
mectet, & ori meo instillet: ecce in
hoc dolore ardeo. Abraham dixit; 25
Fili mi in memoriam reduc, quòd
tu delectationem tuam in vita tua
acceperis, & Gazarus etiam malum
et cruciatum suum: hâc horâ ille hic
in requie est, tu verò illic torque-
ris. Ad hæc omnia profundum ba- 26
rathrum inter nos & vos factum
est: hinc illuc nemo potest accede-
re, neque illinc huc transeunt. Ei 27
dixit; O pater mi, à te peto, ut
Gazarum in domum patris mei
mittas: Ut eat, & quinque fra- 28
tres meos moneat, ne illi in hunc
locum tormenti veniant. Abraham 29
ei dixit; Mosen & Prophetas, &
Scripturam habent, illinc audiant.
Dives dixit; O Pater mi Abra- 30
ham, si quis ex mortuis ad eos
eat, pœnitentiam agent. Abraham 31
ei dixit; Si Mosen & prophe-
tas non audiunt, à mortuis et-
iam siquis surrexerit, ei non cre-
dent.

Versio VULGATA LATINA.

23 Elevans autem oculos suos, cùm esset in tormentis, vidit Abraham à longè, & La-
24 zarum in sinu ejus: Et ipse clamans dixit; Pater Abraham, miserere meî, &
mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam
25 meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham; Fili, recordare quia
recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur,
26 tu verò cruciaris. Et in his omnibus, inter nos & vos chaos magnum firmatum
27 est: ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque indè huc transmeare.
28 Et ait; Rego ergò te, pater, ut mittas eum in domum patris mei: Habeo enim
29 quinque fratres, ut testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum.
30 Et ait illi Abraham; Habent Moysen, & prophetas: audiant illos. At ille di-
xit; Non, pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent.
31 Ait autem illi; Si Moysen & prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis re-
surrexerit, credent.

CAP. XVII.

1 ET ait ad discipulos suos; Impossibile est ut non veniant scandala: væ autem
2 illi, per quem veniunt. Utilius est illi, si lapis molaris imponatur circa collum ejus,
3 & projiciatur in mare, quàm ut scandalizet unum de pusillis istis. Attendite vo-
bis: Si peccaverit in te frater tuus, increpa illum: & si pœnitentiam egerit, di-
4 mitte illi. Et si septies in die peccaverit in te, & septies in die conversus fuerit
ad te, dicens; Pœnitet me: dimitte illi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 24 فرفع عينيه وهو معذب في الجحيم فنظر ابرهيم من بعيد ولعازر في حضنه * فنادى قائلا
يا ابة ابرهيم ارحمني * وارسل لعازر ليبل طرف اصبعه بماء ويبرد به لساني لاني معذب في
25 هذا اللهيب * فقال له ابرهيم يا بني اذكر انك قد قبلت خيراتك في حياتك ولعازر في
26 بلاياه * والآن فهو يستريح ههنا وانت تعذب * ومع هذا كله فبيننا وبينكم هوة عظيمة *
27 لا يقدر احد على العبور من ههنا اليكم ولا من هناك الينا * فقال له اسالك يا ابة ان
28 ترسله الى بيت ابي * فان لي خمسة اخوة حتى يشهد لهم لئلا ياتوا ايضا الى موضع هذا
29 30 العذاب * فقال له ابرهيم عندهم موسى والانبياء فليسمعوا منهم * فقال له لا يا ابة
31 ابرهيم ان لم يمض اليهم واحد من الاموات ما يتوبون * فقال له ان كانوا لا يسمعون
من موسى والانبياء فلا ان قام واحد من الاموات يصدقونه *

23 *Et elevavit oculos suos dum cruciare-
tur in inferno, & vidit Abraham à lon-*
24 *gè, & Lazarum in sinu ejus. Et clama-
vit, dicens, O pater mi Abraham, mise-
rere mei & mitte Lazarum ut intingat
extremitatem digiti sui in aquam, eâque
refrigeret linguam meam, quia crucior*
25 *in hac flamma. Dixit ei Abraham; O
fili mi, recordare quòd tu receperis bo-
na tua in vita tua, dum Lazarus esset
in afflictione sua: & nunc ipse quiescit*
26 *hic, tu verò torqueris. Et cum his omni-
bus, inter nos & vos præcipitium est
magnum, nec potest quisquam transire*
27 *hinc ad vos, neque inde ad nos. Dixit
illi; Rogo te, pater mi, ut mittas eum*
28 *in domum patris mei. Quia sunt mihi
quinque fratres ut testificetur illis, ne
veniant etiam in locum hunc tormenti.*
29 *Dixit autem illi Abraham, Apud illos
Moyses & prophetæ sunt, audiant illos.*
30 *Ait illi; Non, pater mi Abraham: nisi
ierit ad illos aliquis ex mortuis, non*
31 *agent pœnitentiam. Inquit illi; Si non
audiunt Moysen, & Prophetas, neque si
surrexerit aliquis ex mortuis, credent ei.*

Sectio sexagesima secunda.

* الفصل الثاني والستون *

1 * ثم قال لتلاميذه سوف تاتي الشكوك والويل للذي تاتي الشكوك من قبله * خير له لو
2 علق حجر رحى في عنقه ويطرح في البحر افضل من ان يشكك واحدا من هولاء الصغار *
3 4 انظروا الآن ان اخطا اليك اخوك فلمه وان تاب فاغفر له * وان اخطا اليك سبع
مرات في اليوم ورجع اليك سبع دفعات ويقول انا تايب فاغفر له *

CAP. XVII.

1 *DEindè dixit discipulis suis, Ven-
tura sunt scandala: væ autem illi, à quo*
2 *venient scandala. Melius esset ei, si sus-
penderetur lapis molaris in collo ejus,
& projiceretur in mare, quàm ut scan-*
3 *dalizet unum ex istis pusillis. Adverti-
te modò: Si peccaverit in te frater tuus,
reprime eum: & si pœnitentiam egerit,*
4 *dimitte illi. Et si peccaverit in te se-
ptem vicibus in die, & conversus fue-
rit ad te septem vicibus, & dixerit,
Ego pœnitens sum, dimitte illi.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወእተ : ሲኦል : ሰንሠለ : አዕይንቲሁ : እንዘ : ሃሉ : ውስተ : ሕማም : ወርእዮ : ለአብ
24 ርሃም : በምርሑቅ : ወአልዓዛርሂ : ውስተ : ሕፅኑ ። ወጸውዖ : ወይቤ : አባ : አብር
ሃም : ተሣሀለኒ : ወፈንዎ : ለአልዓዛር : ከመ : ይጥማዕ : ማየ : ጽንፈ : አጽባዕቱ : ወያቁርር
25 ኒ : ልሳንየ : እስመ : ሐመምኩ : በዝ : እሳት ። ወይቤሎ : አብርሃም : ተዘከር : ወልድየ : ዘከመ : ፈጋዕከ : ወተፈሣሕከ : በሕይወትከ : ወአልዓዛርሰ : ከማሁ : ከመ : በተፅና
26 ስ : ወይእዜሰ : ከማሁ : ከመ : ውእቱ : ይትፌሣሕ : በዝየ : ወአንተሰ : ተሐመም ። ወምስለ ዝ : ኵሉ : ጸድፍ : ዓቢይ : ይከልአነ : ማእከሌነ : ወማእከሌክሙ : ከመ : እለሂ : ይፈቅዱ : እምለፌ : ይኅልፉ : ኀቤክሙ : ኢይክሀሉ : መጺአ : ኀቤክሙ : ወእለሂ : መንገሌክሙ :
27 ኢይዳደው : ኀቤነ ። ወይቤሎ : እብለከ : አባ : አብርሃም : ትፈንዎ : ለአልዓዛር :
28 ቤተ : አቡየ ። ሃለው : ኀምስቱ : አኀዊየ : ይንግርሞ : ይስምዑ : ወኢይምጽኡ : እሙ
29 ንቱሂ : ውስተ ዝ : ብሔረ : ሕማም ። ወይቤሎ : አብርሃም :ቦሙ : ሙሴሃ : ወነቢያ
30 ተ : ለይስምዑ : ኪያሆሙ ። ወይቤሎ : አልቦ : አባ : አብርሃም : እመኒ : ሙው ታን : ሶበ : ሊሐሩ : ኀቤሆሙ : ወሶበ : ሊነግሮሙ : ኢይሌምኑ : ወኢይኔስሑ ።
31 ወይቤሎ : አብርሃም : ሶበ : ሙሴሃ : ወነቢያተ : ኪያሆሙ : ሊሰምዑ : እመሂ : እሙውታን : ዘተንሥአ : እሙውታን : ኢይሌምንዎ ።
1 17 ወይቤሎሙ : ለአርድእቲሁ : በሕቱ : ግብር : ይምጽእ : መንሱት : ወአሌሎቱ : በሕቱ :
2 ለዘ : ያመጽእ : ለመንሱት ። እመኀየሶ : ይእስሩ : በክሳዱ : ማሕረጸ : አድግ : ወያ ስጥምዎ : ውስተ : ቀላየ : ባሕር : እምያስሕቶሙ : ለአሐዱ : እምእሉ : ንኡሳን ።
3 ዑቁ : ርእሰክሙ : ለእመ : አበሰ : ለክሙ : ቢጽክሙ : ገሥጽዎ : በቤናቲትክሙ :
4 ወለእመሰ : ነስሐ : ኅድጉ : ሎቱ ። ወእመኒ : ስብዐ : ለለዕለቱ : አበሰ : ወስብዐ : ለለዕለቱ : ተጋነየ : ኅድግ : ሎቱ ።

23 In inferno elevavit oculos suos, quum esset in cruciatu, & vidit Abrahamum à
24 longè, & Eleazarum in sinu ejus. Et vocavit eum, & dixit; O Pater Abra-
ham, miserere mei, & mitte Eleazarum, ut intingat aquæ extremitatem digiti sui,
25 & refrigeret mihi linguam meam, quia cruciatus sum in hoc igne. Et dixit ei
Abraham; Recordare fili mi, quomodo epulatus es, & gavisus es in vita tua: &
Eleazarus quomodo *fuit* in penuria: & nunc quomodo ille solatio fruitur hic, &
26 tu cruciaris. Et cum hisce omnibus, abyssus magna prohibet nos, inter nos
& vos: ita ut volentes à latere transire ad vos, non possunt ire ad vos; neque
27 illi qui apud vos *sunt* venire ad nos. Et dixit ei, Dico tibi pater Abraham,
28 ut mittas Eleazarum *ad* domum patris mei. Sunt quinque fratres mei: annun-
29 tiet iis, ut audiant, & non veniant illi in hunc locum cruciatûs. Et dixit ei
30 Abraham; Habent Mosen & prophetas, audiant eos. Et dixit ei; Minimè, O
pater Abraham, à mortuis si non abierit ad eos, & non annuntiaverit iis, non
31 credent, neque pœnitentiam agent. Et dixit ei Abraham; Si igitur Mosen & pro-
phetas, ipsos *inquam*, non audierunt; si quispiam esset ex mortuis, qui surgeret
etiam ex mortuis, non crederent ei.

CAP. XVII.

1 ET dixit discipulis suis, Verùm necesse est ut veniat tentatio, sed væ ei qui venire
2 faciet tentationem. Melius esset ei, si ligarent ad collum ejus molam asini, &
demergerent eum in abysso maris, quàm ut in errorem induceret unum ex hisce
3 parvulis. Cavete vobis; Si peccaverit in vos frater vester objurgate eum inter vos;
4 & si resipuerit, remittite ei. Et si septies unaquâque die peccaverit, & septies
unaquâque die confessus fuerit, remitte ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وعيسي باز با شاگردان خود گفت * بديها خواهد شدن * الا واي بران كسي *
2 كه بر دست او صادر شود * بهتر مي بود † براي آن كس * كه خر آسياب † در گردنش
اويخته † مي شد ودر درياش مي انداختند * ازانك كودكي را غمگين كند ورنجاند
3 نود هشت براي بردباري * در نفس خود پرهيزكار باشيد *
وخلق خوش پيش گيريد * اگر برادرت گناه كند * اورا ملامت ده * اگر توبه كند اورا
4 عفو كن * واگر هر روز هفت بار با تو جدل † و خصومت كند * وباز هفت بار پيش
تو بيايد * استغفار بگويد وتوبه كند * اورا عفو كن

CAP. XVII.

1 *ET Jesus rursus discipulis suis
dixit; Mala futura sunt, sed væ
illi homini, per cujus manum ve-*
2 *nient. Melius esset ei homini ut
asinaria mola ad collum ejus appen-
deretur, & eum in mare projice-
rent, quàm ut parvulum unum tri-
stem reddat, ac dolore afficiat.*

XCVIII. De patientia.

3 *Animis vestris cavete, & mores
bonos exhibete: si frater tuus pec-
catum fecerit, eum reprehende; si*
4 *pœnitentiam egerit, ei condona. Et
si quotidie septem vicibus tecum
contentionem & litem faciat, &
rursus septies ad te veniens veniam
petat, & pœnitentiam egerit, ei
remitte.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΖ'.

Et dixerunt Apostoli Domino; Adauge nobis fidem. Dixit autem Dominus; Si
5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ
haberetis fidem sicut granum sinapis, diceretis utique sycamino huic; Eradica-
ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκριζώθη-
re, & plantare in mare: & obediret utique vobis. Quis autem ex vobis
7 τι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ (η) ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
servum habens arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat statim;
δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως,
Adveniens recumbe. Imò nonne dicet ei; Para quod cœnem, & circum-
8 Παρελθὼν ἀνάπεσαι. Ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περι-
cinctus ministra mihi, donec manducem & bibam, & post hæc manducabis & bibes
ζωσάμενος διακόνει μοι, (θ) ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
tu? Num gratiam habet servo illi, quia fecit præcepta ei? Non
9 σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ (ι) δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ (κ) διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ
puto. Sic & vos, cùm feceritis omnia præcepta vobis, dicite;
10 δοκῶ. (λ) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε (μ) πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, (ν) λέγετε,
Quod servi inutiles sumus: quia quod debuimus facere, fecimus. Et factum est
11 Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν. Καὶ ἐγένετο
in proficisci ipsum in Hierusalem, & is transibat per medium Samariæ &
ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ
Galilææ. Et ingrediente eo in quendam vicum, occurrerunt ei decem le-
12 Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λε-
prosi viri, qui steterunt à longè. Et ipsi levaverunt vocem, dicentes; Jesu
προὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ 13
præceptor, miserere nostri. Et videns dixit eis; Euntes ostendite vos
ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς 14
sacerdotibus. Et factum est in abeundo illos, mundati sunt. Unus autem
τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ 15
ex illis videns quod sanatus esset, reversus est, cum voce magna glorificans Deum. Et
ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ 16
cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens ei: & hic erat Samari-
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεί-
tanus. Respondens autem Jesus dixit; Nonne decem mundati sunt? at
της. (ξ) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ (ο) δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ 17
novem ubi? Non sunt inventi redeuntes dare gloriam Deo, si non alienigena
ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς 18
hic. Et ait illi; Surgens vade: fides tua servavit te. In-
οὗτος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Ἐπ- 19 20
terrogatus autem à Pharisæis quando venit regnum Dei, re-
ερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπε-
spondit eis, & dixit; Non venit regnum Dei cum observatione:
κρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·

MS.A. (η) ὑπήκουσεν ὑμῖν. (θ) ἕως ἂν (ι) δούλῳ, ὅτι (κ) διαταχθέντα; οὐ (λ) Οὕτως (μ) πάντα ταῦτα τὰ (ν) λέγετε, Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὃ (ξ) Ἀποκριθεὶς ὁ (ο) δέκα οὗτοι ἐκαθερίσθησαν; οἱ ἐννέα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 6 ܘܐܡܪܘ ܫܠܝܚܐ ܠܡܪܢ ܐܘܣܦ ܠܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢ ܐܝܬ ܗܘܬ ܠܟܘܢ
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
11 12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]

Et dixerunt Apostoli Domino nostro, Adauge nobis fidem. 5
Dixit eis, Si haberetis fidem 6
instar grani sinapis, diceretis huic moro; Eradicator, plantator in mari: & obediret vobis.
Quis ex vobis habet servum du- 7
centem jugum boum, aut pascentem oves, cui regresso ab agro dicat statim, Transi, discumbe?
Sed dicit ei, Para mihi quod cœ- 8
nem, & præcinctus lumbos ministra mihi, usquedum edero ac bibero, & posteà tu quoque edes ac bibes.
Nunquid gratias agit illi 9
servo, quia fecit quod ipsi injunctum fuerat? Non puto.
Ita & vos, quum feceritis ea 10
omnia quæ injuncta sunt vobis, dicite; Servi inutiles sumus, nam quod debebamus facere, fecimus.

Ad oblationem dominicæ hebdomadis secundæ Jejunii. 55.

Et factum est cùm proficisceretur Jesus ad Je- 11
rusalem, transiret inter Samaritanos & Galilæam.
Quumque propè ingrederetur vi- 12
cum quendam, occurrerunt ei decem viri leprosi, & steterunt procul.
Et extulerunt vo- 13
cem suam, dicentes; Magister Jesu, miserere nostri.
Et quum vidisset eos, dixit eis; Ite, 14
ostendite vos sacerdotibus. Et dum proficiscerentur, mundati sunt.
Unus autem ex 15
ipsis, ut vidit se esse mundatum, reversus est, & altâ voce glorificabat Deum.
Procidítque 16
in faciem suam ante pedes Jesu, gratias ei agens. Erat autem iste Samaritanus.
Respon- 17
dit autem Jesus, & ait; Nónne decem erant illi qui mundati sunt, ubi sunt novem?
Nun- 18
quid exempti sunt, quin veniant reddantque Deo laudem, præter istum qui est ex populo extraneo?
Et dixit ei; Surge, abi: fides 19
tua te servavit.

Lectio feriâ quintâ hebdomadis tertiæ Jejunii. 56.

Quumque interrogarent Jesum quidam ex 20
Pharisæis, quando venturum esset regnum Dei; respondit & dixit eis, Non veniet regnum Dei cum observationibus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نود نه برای ایمان واعتقاد ودانه خردل

5 * حواریون کفتند * ای
6 خداوند ما * ایمان مارا بیفزای * * عیسی بدیشان کفت اکر شمارا چند دانه خردل ایمانی
بودی * بدین بلندی وسر فرازمی کفتید ازینجا بر کنده شو * ودر دریا فرورو * از شما
7 می شنید * * کیست از شما که بندهٔ دارد که جفت اهن † براند * یا کوسفند بچراند * ویا از
8 کشتزار بیاید * از اول بدو بکوید * درا بنشین * * لیکن بدو بکوید * برای من بسازچیزی
9 تا شامکاه بخورم * وبیاشامم * وبعد ازان * تو نیز بخور * وبیاشام * * البته ان بنده نیکی یابد * که
10 بر موجبی که مخدوم اش † بدو فرموده باشد اوبکزارد * نمی پندارم * چنین † شما نیز هرچه فرموده
شد * بکنید * وبکویید * بندکان جهانرا * که انچ واجب ما بود * که بکنیم کردیم

صد خوش کردن مسیح ده مرد پیس را

11 * وچون عیسی در اورشلیم می رفت * درمیان
12 سامریان سوی جلیل کذشت * * نزدیک شد که بده دررود * ده مرد پیس برابر او افتادند * واز دور
13 14 ایستادند * * اوازبلند بر کشیدند * وکفتند بزرک ما عیسی بر ما رحمت کن * * مسیح چون ایشانرا
دید کفت * بروید وخودرا باماما بنمایید * چون رفتند * ونمودند * پاک شده بودند *

XCIX. De fide, & persuasione, & grano sinapis.

Et Apostoli dixerunt, O Domine no- 5
ster, nobis fidem adauge. Jesus illis 6
dixit; Si vobis, quantum est granū sinapis, fides esset, huic sublimitati et vertici excelso diceretis, Hinc erutus esto, & in mare pessum eas, & vobis obediret.
Quis è vobis est qui 7
servum habuerit, qui aratrum agit, aut oves pascit, & si ex agro venerit, primùm ei dicet; Ingredere, & sede.
Sed ei dicet; Mihi appara 8
aliquid, ut vesperi edam & bibam: & postea tu etiam ede & bibe.
Nunquid ille servus gratiam inve- 9
niet, quòd prout requirebat, quod dominus ejus jusserat, ipse præstiterit?
Haud existimo. Ita vos quicquid 10
jussum est facite, & dicite; Servi mundi sumus; Quia quod oportuit nos facere, fecimus.

C. Sanat Christus decem homines leprosos.

Et cùm Jesus Hierosolymam pro- 11
ficisceretur, per medium Samaritanorum in Galilæam transiens:
Et 12
propè esset ut in pagum ingrederetur, decem homines leprosi ei occurrerunt, & procul steterunt.
Et vo- 13
cem in altum efferentes, dixerunt; Magister noster Jesu, nostri miserere.
Christus cùm illos videret, dixit; 14
Ite, et vosmet Sacerdotibus ostendite: cùm irent et ostenderent, mundati sunt.

Versio VULGATA LATINA.

5
6 Et dixerunt Apostoli Domino; Adauge nobis fidem. Dixit autem Dominus; Si
habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis huic arbori moro; Eradicare, &
7 transplantare in mare: & obediet vobis. Quis autem vestrûm habens ser-
vum arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat illi; Statim transi, re-
8 cumbe: Et non dicat ei; Para quod cœnem, & præcinge te, & ministra mi-
9 hi donec manducem & bibam, & post hæc tu manducabis & bibes? Numquid
10 gratiam habet servo illi, quia fecit quæ ei imperaverat? Non puto. Sic & vos,
cùm feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite; Servi inutiles sumus:
11 quod debuimus facere, fecimus. Et factum est, dum iret in Jerusalem, transi-
12 bat per mediam Samariam & Galilæam. Et cùm ingrederetur quoddam castel-
lum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt à longé: Et levave- 13
runt vocem, dicentes; Jesu præceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit; 14
Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt. Unus 15
autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce ma-
gnificans Deum, Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: & hic 16
erat Samaritanus. Respondens autem Jesus, dixit; Nónne decem mundati 17
sunt? & novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret, & daret gloriam Deo, 18
nisi hic alienigena. Et ait illi; Surge, vade: quia fides tua te salvum fecit. 19
Interrogatus autem à Pharisæis; Quando venit regnum Dei? respondens eis, 20
dixit; Non venit regnum Dei cum observatione:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فقال الرسل للرب زدنا ايمانا * فقال لهم الرب لو كان لكم ايمانا مثل حبة خردل لكنتم تقولون 5 6
لهذه الجميز انقلعي وانغرسي في البحر فكانت تطيعكم * من منكم له عبد يحرث او 7
يرعي فان جاء من الحقل انري يقول له للوقت اصعد فاتكئ * او ليس يقول له اعدد لي ما 8
اكله واشدد حقويك واخدمني حتي اكل واشرب * ومن بعد ذلك تاكل انت وتشرب * فهل 9
لذلك العبد فضل عنده ما فعل ما امر به ما اظن * كذلك انتم اذا فعلتم كلما امرتم به 10
فقولوا انا عبيد بطالون انما عملنا ما يجب علينا * وكان بينما هو منطلق الي يروشليم 11
اجتاز بين السامرة والجليل * وبينما هو داخل الي احدي القري استقبله عشرة رجال 12
برص * ووقفوا من بعيد * ورفعوا اصواتهم قايلين يا يسوع المعلم ارحمنا * فنظر وقال 13 14
لهم اذهبوا فاروا نفوسكم للكهنة * وفيما هم منطلقون طهروا * فلما راي احدهم 15
انه قد طهر رجع بصوت عظيم ممجدا لله * وخر علي وجهه عند قدميه شاكرا له 16
وكان سامريا * فقال يسوع اليس العشرة قد طهروا فاين التسعة * الم يوجدوا ليرجعوا 17 18
ويمجدوا الله * ماخلا هذا الغريب الجنس * ثم قال له قم فامض ايمانك خلصك * 19
* فلما ساله الفريسيون متي ياتي ملكوت الله اجابهم قايلا ليس ياتي ملكوت 20
الله برصد *

Et dixerunt Apostoli Domino, Adauge 5
nobis fidem. Ait illis Dominus, Si esset 6
vobis fides sicut granum sinapis, certè
diceretis huic sycomoro, Discede & plan-
tare in mari: & obediret vobis. Quis 7
ex vobis habet servum arantem aut pa-
scentem? & si veniat ex agro, nunquid
dicet illi statim, Ascende, & incumbe?
At non dicet ei, Para mihi quod man- 8
ducem, & præcinge lumbos tuos & mi-
nistra mihi, donec manducem & bibam:
& deindè manducabis tu & bibes?
Nunquid ei servo beneficio tribuetur 9
postquàm egerit quod imperatum est illi?
Non puto. Sic vos cùm feceritis omnia 10
quæ præcepta sunt vobis, dicite; Equi-
dem servi sumus inutiles, fecimus enim
quod nos decebat. Et factum est dum 11
ipse iret in Jerusalem, transiit inter Sa-
mariam, & Galilæam. Et dum ipse in- 12
grederetur quoddam castellum, occurre-
runt ei decem viri leprosi: & steterunt
à longè: Et elevaverunt voces suas, di- 13
centes; Jesu præceptor, miserere no-
stri. Et respexit, & dixit illis; Ite, 14
& ostendite vosipsos sacerdotibus. Et
dum ipsi irent, mundati sunt. Cùm au- 15
tem vidisset unus eorum quòd jam mun-
datus esset, regressus est, cum voce ma-
gna glorificans Deum. Et cecidit in fa- 16
ciem suam ad pedes ejus, gratias agens
illi: & erat Samaritanus. Dixit verò 17
Jesus, Nónne decem mundati sunt? &
ubi sunt novem? Annon inventi sunt 18
ut redirent & glorificarent Deum, nisi
hic alieni generis? Deinde dixit illi; 19
Surge, vade, fides tua te salvavit. Cùm 20
autem interrogâssent eum Pharisæi, quan-
donam esset venturum regnum Dei; re-
spondit eis, dicens; Non veniet regnum
Dei cum observatione:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

5
6 ወይቤልዎ፡ ሐዋርያት ፡ ለእግዚእነ፡ ወስክ ፡ ሃይማኖተ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ
ነ፡ለእመ፡ብክሙ፡ሃይማኖት፡ መጠነ፡ ሕጠተ፡ ሰናፔ፡ ወትብልዋ፡ ለዛቲ ፡ ሰግላ፡ ተመል
7 ኂ ፡ እመሠረትኪ፡ ወተተከሊ፡ውስተ፡ ባሕር፡ ትትኤዘዝ፡ ለክሙ፡፡ ወእመቦ፡ዘ
8 ቦ፡ገብረ፡ ሐረሳዊ ፡ ወእመኒ፡ኖላዊ፡ ሊቴዎ፡እምገዳም፡ይብሎኑ፡ ዕረግ፡ ረፍቅ፡፡ አ
ኮኑ፡ ይብሎ፡ አስተደሉ፡ሊተ፡ዘእዴረር ፡ወቅንት፡ ወመጥወኒ፡ እስከ፡ እበልዕ፡ ወእሰቲ፡
9 ወእምዝ፡ብላዕ፡ወስተይ፡አንተኒ፡፡ ቦኑ፡እንጋ፡ መዝገበ፡ውእቱ፡ ገብር፡ለእመ፡ ገ
10 ብረ፡ግብሮ፡ዘአዘዞ፡እግዚኡ፡፡ ከማሁኒ፡ አንትሙኒ፡ ገቢረክሙ፡ ኵሎ፡ ዘአዘ
11 ዝኩክሙ፡በሉ፡አግብርት፡ንሕነ፡ወዘይደልወነ፡ ለገቢር ፡ገበርነ፡ግብረነ፡፡ ወእምዝ፡
እንዘ፡ይሐውሩ፡ኢየሩሳሌም፡ ኃለፉ፡እንተ፡ማእከለ፡ሰማርያ፡ወገሊላ፡፡
12 በእንተ ፡ ዓሠርቱ ፡ እለ ፡ ለምጽ፡፡
13 ወቦአ፡ሀገረ፡ወተቀበልዎ፡ዓሠርቱ፡እለ፡ለምጽ፡ዕደው፡እለ፡እምርሑቅ፡፡ ወአ
14 ውየዉ፡ወይቤሉ፡እግዚኦ፡ኢየሱስ፡ሊቅ፡ተሣሀለነ፡፡ ወርእዮሙ፡ ወይቤሎሙ፡ሑ
15 ሩ፡ኀበ፡ካህን፡ወአርእዩ፡ ርእሰክሙ፡ ወእንዘ፡፡ ይሐውሩ፡ነጽሑ፡፡ ወርእዮ፡አሐ
ዱ፡እምውስቴቶሙ፡ከመ፡ነጽሐ፡ተመይጠ፡እንዘ፡ያአኵቶ፡ለእግዚአብሔር፡በዓቢይ፡
16 ቃል፡፡ ወሰገደ፡ በገጹ፡ ታሕተ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ ፡ ወአእኰቶ፡በዓቢይ፡
17 ቃል፡ ወሰማርያዊ፡ ብእሲሁ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አኮኑ፡
18 ዓሠርቱ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ነጻሕክሙ፡ አይቴ፡ እንከ፡ ተሰዓቱ፡፡ ሰኣኑ፡ ተስእኖሙ
19 ኑ፡ተመይጦ፡ወአእኵቶ፡እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ዝ፡ ዘካልእ፡ ሕዝቡ፡፡ ወይቤ
20 ሎ፡ ተንሥእ፡ ወሑር፡ሃይማኖትከ፡አሕየወተከ፡፡ ወተስእልዎ፡ ፈረሳውያን፡ ወይቤ
ልዎ፡ ማእዜ፡ ትመጽእ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኢታስ
ተርኢ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በተዓቅቦ፡፡

Et dixerunt Apostoli Domino nostro, Adde nobis fidem. Et dixit iis Dominus 5 6
noster, Si haberetis fidem, quantulum est granum sinapis, & diceretis huic moro;
Eradicator, & plantator in mari, obediret vobis. Et si quis sit, qui habet ser- 7
vum aratorem, aut pastorem venientem ab agro, num dicet; Ascende, discumbe?
Nónne dicet ei, Para mihi quod cœnem, & cinge *se*, & ministra mihi, usquedum 8
edero & bibero, & tunc edito & bibito tu etiam? Habétne igitur præmium 9
ille servus, si fecerit opus suum, quod imperaverat ei dominus ejus? Sic igitur 10
& vos, facientes vos omnia quæ præcepi vobis, dicite; Servi nos sumus, & quod
oportet nos facere, fecimus opus nostrum. Et tunc euntes ad Hierusalem, 11
transiverunt per mediam Samariam & Galilæam.

De decem leprosis.

Et ingressus est quandam civitatem, & occurrerunt ei decem leprosi homines, 12
qui *steterunt* à longé: Et exclamârunt, & dixerunt; Domine Jesu, Magister, 13
miserere nostri. Et vidit eos, & dixit iis; Ite ad sacerdotem, & scrutari facite vos- 14
metipsos: & dum irent, mundari erant. Et videns unus ex iis quod mun- 15
dus fuit, reversus est glorificans Deum in magna voce. Et procidit in faciem 16
ejus sub pedibus Domini Jesu, & glorificavit eum in magna voce; & Samari-
tanus homo fuit. Et respondit, & dixit ei Dominus Jesus; Nónne decem fuistis 17
qui purgati estis, ubi igitur novem? Illísne impossibile erat redire, & glori- 18
ficare Deum, nisi huic alienigenæ? Et dixit ei, Surge & abi, fides tua servavit 19
te. Et interrogârunt eum Pharisæi, & dixerunt ei; Quando veniet regnum cœ- 20
lorum? & respondit, & dixit iis; Non apparebit regnum Dei observando.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* يكي ازايشان * چون خودرا ازپيسي پاك ديد * باز كرديد * وباواز بلند خدارا ستايش مي 15
داد * وآمد روي را درپاي عيسي بر خاك ماليد بر مي اورا شكر كرد * واين مرد سامري 16
بود * عيسي كفت * نه ايشان كه پاك شدند * ده مرد بودند * نه ديكر كجا اند * چرا 17 18
جدا شدند * تا نيايند * وخدايرا ستايش دهند * ليكن اين مرد كه ازقوم بيكانه است * وبداو 19
كفت * برخيز ايمان تو ترا زنك كرد … پرسيدن معتزلي بهر ملكوت خدا
* يكي از معتزلان پرسيد * كه ملكوت خدا كي بيايد * جواب داد عيسي وبديشان 20
كفت * ملكوت خدا وقت معلوم ندارد

Unus ex illis, cum sese à lepra mun- 15
datum videret, reversus est, & vo-
ce elatâ Deo laudem dedit. Et ve- 16
niens faciem ad pedes Jesu in ter-
ram prostravit, & ei gratias egit:
& hic vir Samaritanus erat. Je- 17
sus dixit; Nónne illi qui mundati
sunt, decem homines erant? No-
vem reliqui ubi sunt? Quare se- 18
parati sunt, ut non venirent, ac Deo
laudem tribuerent, nisi hic vir qui
ex populo alieno est? Et ei dixit; 19
Surge, fides tua te servavit.

CI. Quæstio Pharisæi de regno Dei.

Quidam è Pharisæis percontatatus 20
est, Regnum autem Dei quando veni-
et? Responsum dedit Jesus, & illis
dixit; Regnum Dei tempus notum
non habet:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Neque dicent; Ecce hic, aut, ecce illic: ecce enim regnum Dei intra vos est.
21 Οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
Ait autem ad discipulos; Venient dies quando desideretis unum
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς (π) μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν
dierum filii hominis videre: & non videbitis. Et dicent vobis; Ecce hic, aut,
23 ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν· καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ,
ecce illic: ne abeatis, neque sectemini. Sicut enim fulgur coruscans ex
24 ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ
ipsaque sub cœlo in eam quæ sub cœlo fulget, ita erit & filius homi-
τῆς (ρ) ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως (σ) ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
nis in die sua. Primùm autem oportet illum multa pati, & re-
25 που ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ (τ) αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδο-
probari à generatione hac. Et sicut factum est in diebus
26 κιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς (υ) ἡμέραις
Noe, ita erit & in diebus filii hominis. Edebant, bibebant,
27 τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἤσθιον, ἔπινον,
uxores ducebant, nubebant, usque quâ die intravit Noe in arcam, &
ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
venit diluvium, & perdidit omnes. Similiter & sicut factū est in
28 ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς
diebus Lot: edebant, bibebant, emebant, vendebant, plantabant, ædificabant: Quâ
29 ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· Ἧ
autem die exiit Lot à Sodomis, pluit ignem & sulphur de cœlo, &
δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, (φ) ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
perdidit omnes. Secundùm hæc erit quâ die filius hominis reve-
30 ἀπώλεσεν ἅπαντας. Κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύ-
labitur. In illa die, qui fuerit super domum, & vasa ejus in
31 πτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ
domo, ne descendat tollere illa: & qui in agro, similiter non redeat in
οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς
ea quæ retró. Memores estote uxoris Lot. Quicunque quæsierit animam suam
32 τὰ ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 33
servare, perdet illam: & quicunque perdiderit illam, vivificabit eam. Dico
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν (χ) ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. Λέγω 34
vobis, Illâ nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur,
ὑμῖν, Ταύτῃ τῇ νυκτὶ (ψ) ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· (ω) ὁ εἷς παραληφθήσεται,
& alter relinquetur. Duæ erunt molentes in idem: una assume-
καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παραληφθή- 35
tur, & altera relinquetur. Et respondentes dicunt illi; Ubi, Do-
σεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύ- 37
mine? Is autem dixit illis; Ubi corpus, illuc congregabuntur aquilæ.
ριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

MS. A. (π) μαθητὰς αὐτοῦ, (ρ) ὑπὸ τὸν οὐρανὸν (σ) ἔσται ὁ (τ) πολλὰ παθεῖν αὐτόν, (υ) ἡμέραις Νῶε, (φ) ἔβρεξεν θεῖον καὶ πῦρ ἀπ' (χ) ἀπολέσει (ψ) δύο ἔσονται (ω) εἷς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܠܐ ܐܡܪܝܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܝ ܘܗܐ ܬܡܢ ܗܝ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܓܘ ܡܢܟܘܢ ܗܝ.
22 * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܬܪܓܪܓܘܢ ܠܡܚܙܐ ܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢ.
23 * ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܘܗܐ ܬܡܢ ܗܘ. ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ.
24 * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܒܪܩ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܟܠ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܡܢܗܪ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܝܘܡܗ.
25 * ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܥܬܝܕ ܕܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܢܐ.
26 * ܘܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
27 * ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܟܘܝܠܐ. ܘܐܬܐ ܛܘܦܢܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܢܫ.
28 * ܘܬܘܒ ܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܠܘܛ. ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ. ܘܢܨܒܝܢ ܘܒܢܝܢ.
29 * ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܠܘܛ ܡܢ ܣܕܘܡ. ܐܡܛܪ ܡܪܝܐ ܢܘܪܐ ܘܟܒܪܝܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ.
30 * ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܡܬܓܠܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
31 * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܐܓܪܐ ܘܡܐܢܘܗܝ ܒܒܝܬܐ. ܠܐ ܢܚܘܬ ܕܢܫܩܘܠ ܐܢܘܢ. ܘܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܚܩܠܐ ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܠܒܣܬܪܗ.
32 * ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܢܬܬܗ ܕܠܘܛ.
33 * ܡܢ ܕܨܒܐ ܢܚܝܘܗܝ ܠܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܢܚܝܘܗܝ.
34 * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܒܗ ܒܠܠܝܐ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܥܪܣܐ ܚܕܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܐܚܪܢܐ ܢܫܬܒܩ.
35 * ܘܬܪܬܝܢ ܢܗܘܝܢ ܛܚܢܢ ܐܟܚܕܐ. ܚܕܐ ܬܬܕܒܪ ܘܐܚܪܬܐ ܬܫܬܒܩ.
36 * ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܐܚܪܢܐ ܢܫܬܒܩ.
37 * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐܝܟܐ ܡܪܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܐ ܕܦܓܪܐ ܬܡܢ ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ.

Neque dicent, Ecce hîc est, & ecce illic est. 21
Ecce enim regnum Dei intra vos est. Dixit 22
autem discipulis suis, Venient dies quum desiderabitis videre unum ex diebus filii hominis, nec videbitis. Et si dixerint vobis; Ec- 23
ce hîc est, & ecce illîc est, ne abieritis. Nam 24
quemadmodum fulgur coruscat è cœlo, & quicquid sub cœlo est illustrat; ita erit Filius hominis in die suo. Priùs autem futu- 25
rum est ut patiatur multa, & reprobetur ab hac generatione. Et prout factum est in 26
diebus Noë, ita futurum est in diebus Filii hominis. Edebant enim & bibebant, & 27
ducebant uxores, dabantque viris, usque ad diem quo ingressus est Noë in arcam; venitque diluvium & perdidit omnes. Et quem- 28
admodum rursus factum est in diebus Lot: edebant enim & bibebant, & emebant ac vendebant, & plantabāt, ac ædificabant. Quo 29
autem die Lot excessit è Sodoma, pluit Dominus ignem & sulphur è cœlo, & perdidit omnes. Ita futurum est quo die revelabi- 30
tur Filius hominis. In illo die, qui fuerit in 31
tecto, & vasa ejus in ipsa domo, ne descendat ut sumat ea: & qui in agro fuerit, non revertatur retró. Memineritis uxoris Lot. 32
Quisquis voluerit servare animam suam, 33
perdet eam: & qui perdiderit animam suam, servabit eam. Dico vobis, Illâ nocte duo 34
erunt in uno lecto; unus assumetur, & alter relinquetur. Item duæ erunt mo- 35
tes simul; una assumetur, & altera relinquetur. Duo erunt in agro; unus 36
assumetur, & alter relinquetur. Respon- 37
derunt, & dicunt ei; Quò, Domine noster? Dixit eis, Ubi erit corpus, illuc congregabuntur aquilæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وكويند اينجاست . يا انجاست . اينك ملكوت † خدا درشما درست * وبشاكردان خود
22 كفت . بيايند † روزها كه شمارا ارزو باشد . در روزها كه فرزند ادمي † را ببينيد * [ونبينيد]
23 * واكر بشما كويند اينجاست . يا انجاست مرويد * انچنانك بخوه از آسمان † بتابد . هر چه زير
24 اسمانست † روشن شود . انچنان بشود فرزند ادمي در روزخود * هر چه زودتر آماده است
25 كه بسيار زحمت كشد . و ازين دوده نكوهيده وخوار شود * انچنانك در روزكار نوح شد . در ين
26 روزكار نيز چنين † شود * در روزهاء نوح † مي خوردند . ومي اشاميدند . وزن مي خواستند
27 عروسي ودامادي مي كردند . وغافل بودند تا ان روز كه نوح † در كشتي رفت .
28 وطوفان آمد . وهمهرا هلاك † كرد * وانچنانك در روزكار لوط شد . كه مي خوردند . ومي
اشاميدند . ومي خريدند . ومي فروختند . ودرختها مي نشاندند . وعمارت مي كردند .
29 * تا ان روز كه لوط † ازسدوم بدر رفت . خدا اتش وكوكرد † از اسمان باريد . و همهرا
30 هلاك كرد . * اين چنين بشود دران † روز كه فرزند ادمي † اشكارا وپيدا شود
31 صد دو نشان امدن مسيح باردوم * [دران روز] هركه برباه باشد . وجامه

Neque dicent, Hic est, aut illic est. 21
Ecce regnum Dei in vobis inest. Et 22
discipulis suis dixit; Venient dies, quando vobis desiderium erit erga dies, quibus filium hominis videatis, & non videbitis. Et si vobis 23
dixerint; Hic est, aut illic est: ne eatis. Quemadmodum fulmine à 24
cœlo emicante quicquid sub cœlo est collustratur; eodem modo erit Filius hominis, in die suo. Sed primùm 25
omnium statutum est ut multum doloris patiatur, & ab hac generatione contemptus & vilis factus sit. Quemadmodum in diebus Noah erat, 26
in his diebus etiam ita erit: In di- 27
ebus Noah edebant, et bibebant, uxores ambiebant, nuptias & sponsalia agebant, & oscitantes erant, usque in illum diem quo Noah in navem ivit, & diluvium venit, & omnes perdidit. Et quemadmodum in di- 28
ebus Lot erat, quando comedebant, & bibebant, & emebant, & vendebant, & arbores plantabant, & ædificabant: Usque ad illum diem 29
quo Lot è Sodom egressus est, et Deus ignem & sulphur è cœlo depluit, & omnes perdidit. Similiter erit in 30
illo die, quo filius hominis apparebit & revelabitur.

CII. Signum adventûs Christi vice secundâ.

In illo die quicunque in tecto fue- 31
rit, & vestis

Versio VULGATA LATINA.

21 Neque dicent; Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. Et
22 ait ad discipulos suos; Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii
23 hominis, & non videbitis. Et dicent vobis; Ecce hic, & ecce illic. Nolite
24 ire, neque sectemini. Nam, sicut fulgur coruscans de sub cœlo, in ea quæ
25 sub cœlo sunt, fulget: ita erit Filius hominis in die sua. Primùm autem opor-
26 tet illum multa pati, & reprobari à generatione hac. Et sicut factum est in die-
27 bus Noë, ita erit & in diebus Filii hominis. Edebant, & bibebant: uxores
ducebant, & dabantur ad nuptias, usque in diem, quâ intravit Noë in arcam:
28 & venit diluvium, & perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus Lot:
Edebant, & bibebant: emebant, & vendebant: plantabant, & ædificabant:
Quâ die autem exiit Lot à Sodomis, pluit ignem & sulphur de cœlo, & omnes 29
perdidit: Secundùm hæc erit quâ die Filius hominis revelabitur. In illa hora, 30
qui fuerit in tecto, & vasa ejus in domo, ne descendat tollere illa: & qui in 31
agro, similiter non redeat retró. Memores estote uxoris Lot. Quicunque quæ- 32
sierit animam suam salvam facere, perdet illam: & quicunque perdiderit illam, 33
vivificabit eam. Dico vobis; In illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assume- 34
tur, & alter relinquetur. Duæ erunt molentes in unum: una assumetur, & 35
altera relinquetur. Duo in agro: unus assumetur, & alter relinquetur. Respon- 36
dentes dicunt illi; Ubi Domine? Qui dixit illis; Ubicunque fuerit corpus, illuc 37
congregabuntur & aquilæ.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 22 ولا يقال هي ذه هي هنا او هناك * ها ملكوت الله داخلكم * ثم قال لتلاميذه ستأتي ايام
23 يشتهون ان تروا يوما واحدا من ايام ابن الانسان فلا ترون * فان قالوا لكم هوذا هو ههنا او
24 هناك فلا تذهبوا ولا تسرعوا * فانه كما ان البرق يظهر في السماء فيضيء تحت السماء كذلك
25 26 يكون ابن البشر في يومه * وقبل هذا يقبل الاما كثيرة ويرذل من هذا الجيل * وكما كان في
27 ايام نوح كذلك يكون في ايام ابن البشر * لانهم كانوا ياكلون ويشربون ويتزوجون ويزوجون
28 الى اليوم الذي دخل فيه نوح الى السفينة فجاء الطوفان واهلك الجميع * وكما كان في ايام
29 لوط كانوا ياكلون ويشربون ويبيعون ويشترون ويغرسون ويبنون * الى اليوم الذي خرج فيه
30 لوط من سدوم * فامطر من السماء نار وكبريت فاهلك جميعهم * كذلك يكون في اليوم
31 الذي يظهر فيه ابن الانسان * في ذلك اليوم من كان في السطح والته في البيت لا ينزل
32 33 ياخذها وكذلك ايضا من كان في الحقل فلا يرجع الى ورائه * اذكروا امراة لوط * من اراد ان
34 يخلص نفسه فليهلكها ومن يهلكها يحييها * واقول لكم ان في تلك الليلة يكون اثنان على
35 سرير واحد يؤخذ الواحد ويترك الاخر * ويكون اثنان تطحنان جميعا تؤخذ الواحدة وتترك
36 37 الاخرى * اثنان في الحقل يؤخذ الواحد ويترك الاخر * اجابوه قائلين الى اين يا رب * فقال
لهم حيث تكون الجثة فهناك تجتمع النسور *

Neque dicetur, Ecce est hic, aut 21
illic. Ecce regnum Dei intra vos est.
Deinde dixit discipulis suis; Venient 22
dies quibus optabitis videre diem
unum ex diebus Filii hominis, &
non videbitis. Et si dixerint vobis; 23
Ecce est hic aut illic, ne eatis,
neque festinetis. Quoniam quemad- 24
modum fulgur apparet in cælo, &
illuminat quæ sub cælo sunt, ita erit
Filius hominis in die sua. Sed ante hoc 25
recipiet passionem multam, & vilipen-
detur ab hac generatione. Et sicut fa- 26
ctum est in diebus Noe, ita erit in diebus
Filii hominis. Nam comedebant & bibe- 27
bant, connubebant & nuptum dabant,
usque in diem quâ intravit Noe in na-
vim; & venit diluvium, & perdidit
omnes. Et quemadmodum factum est in 28
diebus Lot. Edebant & bibebant, &
vendebant & emebant, & plantabant
& ædificabant: Usque in diem quâ ex- 29
iit Lot è Sodomis, & pluit de cælo ignis
& sulphur, & perdidit omnes: Ita erit 30
in die quâ apparebit Filius hominis. In 31
illa die, qui fuerit in tecto, & instru-
menta ejus in domo, ne descendat tollere
illa. Et similiter etiam qui fuerit in
agro, ne redeat retro se. Memores estote 32
uxoris Loth. Quicunque voluerit sal- 33
vare animam suam, perdat illam: &
quicunque perdiderit eam, vivifica-
bit eam. Dico autem vobis, quòd in illa 34
nocte erunt duo super lecto eodem: as-
sumetur unus, & relinquetur alter;
Et erunt duæ molentes simul: assume- 35
tur una, & relinquetur altera. Duo 36
in agro: assumetur unus, & relin-
quetur alter. Responderunt ei, di- 37
centes; Quò, Domine? Ait illis,
Ubi fuerit cadaver, illuc convenient
aquilæ.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወኢይብልዋ፡ነዮ፡ዝየ፡ወነዮ፡ክሐክ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔርሰ፡ነዮ፡ማእከሌክሙ፡
22 ይእቲ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርደኢሁ፡ ይመጽኡ፡ መዋዕል፡ አመ፡
23 ትፈትዉ፡ ትርአዩ፡አሐተ፡ዕለተ፡ እመዋዕሊሁ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ወኢትሬ
24 ኢዩ፡፡ ወይብሉክሙ፡ ነዋ፡ ዝየ፡ ወነዋ፡ ክሐክ፡ኢትፃኡ፡ ወኢትዴግኑ፡፡ እስ
መ፡ ከመ፡መብረቅ፡ ዘይበርቅ፡ወያበርህ፡ እምአጽናፈ፡ ሰማይ፡ እስከ፡አጽናፈ፡ሰማይ፡
25 ከማሁ፡ውእቱ፡ምጽአቱ፡ ለወልደ፡እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡ ወባሕቱ፡ ይቀድም፡ ብ
26 ዙኀ፡ ይሐምም፡ ወታሜክሮ፡ ዛቲ፡ ትውልድ፡፡ ወበከመ፡ በመዋዕሊሁ፡ ለኖኅ፡ከ
27 ማሁ፡ይከውን፡ በምጽአቱ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡፡ እንዘ፡ ይበልዑ፡ ወይሰ
ትዩ፡ ወያወስቡ፡ ወይትዋሰቡ፡ እስከ፡ለአመ፡ ቦአ፡ ኖኅ፡ውስተ፡ ነፍቀ፡ ታቦት፡ዘመጽአ፡
28 ማየ፡አይኅ፡ ወአጥፍኦ፡ኵሎ፡ኅቡረ፡፡ ወበከመ፡ኮነ፡በመዋዕሊሁ፡ለሎጥ፡ እንዘ፡
29 ይበልዑ፡ ወይሰትዩ፡ወይሐንጹ፡ ወይተክሉ፡ ወይሠይጡ፡ ወይሣየጡ፡፡ እስከ፡ ዕለ
ተ፡ወፅአ፡ሎጥ፡እምሰዶም፡ወዝነመ፡ እምሰማይ፡ እሳት፡ወተይ፡ወአጥፍአ፡ኵሎ፡፡
30 ከማሁ፡ ውእቱ፡ምጽአቱ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ኢይትዐወቅ፡፡ ውእተ፡
31 ዕለተ፡ ዘሃሎ፡ውስተ፡ ናሕስ፡ ወንዋዩ፡ውስተ፡ ቤት፡ኢይረድ፡ ይንሥአ፡፡ወዘሂ፡ ገዳም፡
32 ሃሎ፡ኢይግባእ፡ድኅሬሁ፡፡ ተዘከርዋ፡ ለብእሲተ፡ሎጥ፡፡ እስመ፡ዘይፈቅድ፡ያድ
33 ኅን፡ለነፍሱ፡ ለይግድፋ፡ወዘሰ፡ገደፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንቲአየ፡ያሐይዋ፡፡ እብለክሙ፡
34 በይእቲ፡ሌሊት፡ ክልኤቱ፡ ሃለዉ፡ውስተ፡ አሐቲ፡ ዓራት፡ላሐደ፡ ይነሥኡ፡ ወካልአ፡ ይ
35 ኀድጉ፡፡ ወክልኤቲ፡ ይሐርጻ፡ በአሐቲ፡ መሐረጽ፡ አሐተ፡ ይነሥኡ፡ ወካልእታ፡ ይ
37 ኀድጉ፡፡ ፨ ወአውሥኡ፡ ወይቤልዎ፡ በአይቴኑ፡ እግዚኦ፡ ወይቤሎሙ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኀበ፡ ሃሎ፡ ገደለ፡ ህየ፡ ይትጋብኡ፡ አንስርት፡፡

Neque dicetis, Ecce hic, & ecce illic: regnum Dei ecce medio vestrûm est. 21
Et dixit Dominus Jesus discipulis suis; Venient tempora quum desiderabitis vi- 22
dere unam diem de tempore Filii hominis, & non videbitis. Et dicent vobis, 23
Ecce hic, & ecce illic: ne exeatis, neque sectemini. Quia sicut fulgur fulgurans, 24
& coruscans ab extremitatibus cœli, usque ad extremitates cœli, sic erit adven-
tus Filii hominis. Veruntamen priùs, multùm vexabit & tentabit eum hæc ge- 25
neratio. Et sicut *factum fuit* in diebus Noë, ita erit in adventu Filii hominis. 26
Edentes, & bibentes, & uxores ducentes, & nuptum datæ erant, usquequò in- 27
troiit Noë in medium arcæ, & venit aqua diluvii, & perdidit omnes simul. Et 28
sicut fuit in diebus Lot: edentes, & bibentes, & ædificantes, & plantantes, &
vendentes, & ementes erant: Usque diem *quo* exiit Lot à Sodomâ, & pluvit à 29
cœlo, igni & sulphure, & perdidit omnes. Sic erit adventus Filii hominis, in- 30
cognitus erit. Istâ die, qui fuerit in tecto, & vasa ejus in domo, ne descendat 31
tollere ea: & qui *in* deserto fuerit, non redeat retró: Memores estote uxoris 32
Lot. Quia qui quæsierit servare animam suam, perdat eam: & qui perdiderit 33
animam suam propter me, servabit eam. Dico vobis, In hac nocte duo erunt 34
in uno lecto; unum accipient, & alterum relinquent. Et duæ molent in una 35
mola; unam accipient, & alteram relinquent. Et responderunt, & dixerunt 37
ei; Ubi Domine? & dixit iis Dominus Jesus, Ubi fuerit certamen, illuc con-
gregabuntur aquilæ.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

او در خانه باشد * فرو نیاید و جامهٔ خودرا ستاند * و انك در كشتزار باشد * باز پس نكردد *
32 33 * بیاد آورید زن لوط را * * هر كه خواهد كه جان خودرا زنده كند * اورا كم كند
34 وهر كه اورا كم كند جان خودرا زنده كند * بشما بگویم * دران شب دو بر یك تخت †
35 باشند یكی ربوده شود * و یكی بماند * [دو زن باهم ساینده باشند یكی ستده شود و یكی
36 37 بماند * دو كس در ده باشند یكی ستده شود و یكی بماند] * بعیسی گفتند تا كجا
اي خداوند ما * بدیشان گفت هر كجا مردار باشد * كركسان انجا كرد شوند

ejus in domo fuerit, ne descendat
et vestem suam capiat: et ille qui
in agro fuerit, denuò ne revertatur.
In memoriam reducite uxorem Lot. 32
Quicunque cupierit ut animam 33
suam vivificet, eam perdat: &
quicunque eam perdiderit, animam
suam vivificabit. Vobis dico; In 34
ea nocte duo in uno lecto erunt:
unus abreptus erit, et unus ma-
nebit. Et duo mulieres simul mo- 35
lentes erunt; una accipietur et
una manebit. Duo homines in 36
agro erunt; unus accipietur, et
unus manebit. Ad Jesum dixe- 37
runt; Quousque Domine noster? Illis
dixit; Ubicunque cadaver fue-
rit, vultures ibi congregabuntur.

CAP. XVIII. ιη'.

ΞΑ' Dicebat autem & parabolam illis, ad oportere semper orare, & non
1 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε (α)προσεύχεσθαι, καὶ μὴ
signescere, Dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, Deum non timens, &
2 ἐκκακεῖν, Λέγων, Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ
hominem non reveritus. Vidua autem erat in civitate illa, & veniebat ad
3 ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς
eum, dicens; Vindica me de adversario meo. Et non volebat ad tem-
4 αὐτὸν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ (β) ἠθέλησεν ἐπὶ χρό-
pus. Post autem hæc dixit in seipso; Si & Deum non timeo, & hominem non reve-
νον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέ-
reor: Propter præbere mihi molestiam viduam hanc, vindicabo illam, ne
5 πομαι· Διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ
in finem veniens sugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex
6 εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
injustitiæ dicit. At Deus non faciet vindictam electorum suorum claman-
7 τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοών-
tium ad se die & nocte, & longanimis super illos? Dico vobis,
8 των πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ (γ) μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν,
Quia faciet vindictam illorum in celeritate. Veruntamen filius hominis veniens, num
Ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα
inveniet fidem in terra? Dixit autem & ad quosdam persuasos in seipsis,
ΞΒ' εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, 9
quòd essent justi, & nihili facientes cæteros, parabolam istam: Homines
ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι 10
duo ascendebant in templum orare, unus Pharisæus, & alter publicanus.
δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.
Pharisæus stans, apud se hæc orabat; Deus, gratias ago tibi, quia non
Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς, πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ 11
sum sicut cæteri hominum, raptores, injusti, adulteri, aut & ut hic publica-
εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ (δ) ὡς οὗτος ὁ τελώ-
nus. Jejuno bis Sabbato, decimo omnia quæ possideo. Et publicanus
νης. Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης 12
à longè stans non volebat nec oculos ad cœlum levare, sed percutiebat 13
μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν
in pectus suum, dicens; Deus, propitius esto mihi peccatori. Dico vobis;
εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, 14
Descendit hic justificatus in domum suam, quàm ille: quia omnis exaltans seipsum,
Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, (ε) ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
humiliabitur: et humilians seipsum, exaltabitur.
ταπεινωθήσεται· (ζ) ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

MS.A. (α) προσεύχεσθαι αὐτοὺς, καὶ (β) ἤθελεν (γ) μακροθυμεῖ (δ) ὡς ὁ τελώνης οὗτος. (ε) ἢ γὰρ ἐκεῖνος. (ζ) καὶ ὁ ταπεινῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܙ * ܩܦܠܐܘܢ * ܢܚ *

1 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܦ ܡܬܠܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܢܨܠܘܢ ܘܠܐ ܢܡܐܢܘܢ܂
2 ܕܝܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܚܕܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܗܘܐ ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܒܗܬ ܗܘܐ܂
3 ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪܐ ܬܒܥܝܢܝ ܡܢ ܒܥܠ ܕܝܢܝ܂
4 ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܒܬܪܟܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܒܢܦܫܗ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܐܢܐ ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܒܗܬ ܐܢܐ܂
5 ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܡܠܐܝܐ ܠܝ ܐܪܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܬܒܥܝܗ ܕܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܬܐܬܐ ܬܗܪܐ ܠܝ܂
6 ܘܐܡܪ ܡܪܢ ܫܡܥܘ ܡܢܐ ܐܡܪ ܕܝܢܐ ܕܥܘܠܐ܂
7 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ ܣܓܝ ܢܥܒܕ ܬܒܥܬܐ ܠܓܒܝܘܗܝ ܕܩܪܝܢ ܠܗ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ ܘܡܓܪܓ ܪܘܚܗ ܥܠܝܗܘܢ܂
8 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܥܒܕ ܬܒܥܬܗܘܢ ܒܥܓܠ ܒܪܡ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܘܠܡܐ ܢܫܟܚ ܗܝܡܢܘܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܂
9 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠ ܐܢܫܐ ܕܬܟܝܠܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܐܢܘܢ ܙܕܝܩܐ ܘܫܐܛܝܢ ܗܘܘ ܠܟܠ ܐܢܫ ܡܬܠܐ ܗܢܐ܂
10 ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܣܠܩܘ ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܨܠܝܘ ܚܕ ܦܪܝܫܐ ܘܐܚܪܢܐ ܡܟܣܐ܂
11 ܘܗܘ ܦܪܝܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܝܢܘܗܝ ܠܢܦܫܗ ܘܗܠܝܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܚܛܘܦܐ ܘܥܠܘܒܐ ܘܓܝܪܐ ܘܠܐ ܐܝܟ ܗܢܐ ܡܟܣܐ܂
12 ܐܠܐ ܨܐܡ ܐܢܐ ܬܪܬܝܢ ܒܫܒܬܐ ܘܡܥܣܪ ܐܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܩܢܐ ܐܢܐ܂
13 ܘܗܘ ܡܟܣܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܦܠܐ ܥܝܢܘܗܝ ܠܡܐܪܡܝܘ ܠܫܡܝܐ ܐܠܐ ܛܪܦ ܗܘܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܚܘܣ ܥܠܝ ܠܚܛܝܐ܂
14 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܚܬ ܗܢܐ ܟܕ ܡܙܕܕܩ ܠܒܝܬܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܦܪܝܫܐ ܟܠ ܓܝܪ ܕܡܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ ܘܟܠ ܕܡܡܟܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ܂

Lectio in vespera sabbathi primi Quadragesimæ. 57.

CAP. XVIII.

1 Dixit autem etiam eis parabolam, ut omni tempore orarent, nec ipsis esset tædio. 2 Judex quidam erat in quadam urbe, qui nec Deum timebat, nec homines erubescebat. 3 Porrò vidua quædam erat in illa urbe, & veniebat ad eum, aiebátque; Vindica me ab adversario meo. 4 Nolebat autem per multum tempus: post hæc verò dixit apud se; Etsi Deum non timeam, nec homines erubescam; 5 Saltem quia me fatigat hæc vidua, vindicabo eam, ne omni tempore veniens, negotium mihi facessat. 6 Et subdidit Dominus noster, Audite quid dixerit judex ille iniquus. 7 Deus autem nónne magis faciet vindictam electorum suorum, clamantium ad ipsum die ac nocte, & longanimis erit erga illos? 8 Dico vobis; Faciet vindictam eorum citò. Veruntamen veniet Filius hominis, & num reperturus est fidem in terra? 9 Porrò dixit hanc parabolam adversùs eos qui sibi confidunt se esse justos, omnésque despiciunt. 10 Duo homines ascenderunt in templum ut preces funderent, unus Pharisæus, & alter Publicanus: 11 Et ille Pharisæus stans seorsim, hæc precabatur; Deus, gratias ago tibi, quòd non sim sicut cæteri homines, rapaces, & oppressores, & mœchi: nec sicut iste Publicanus. 12 Sed jejuno bis in hebdomade, & decimas do omnium quæ possideo. 13 Ille verò Publicanus stabat procul, nolebátque vel oculos suos in cœlum attollere: sed percutiebat pectus suum, dicebátque; Deus, propitius esto mihi peccatori. 14 Dico vobis, Descendit iste justificatus domum suam, potiùs quàm Pharisæus ille. Nam quicunque se extollit, deprimetur; & quicunque se deprimit, extolletur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد سه مثل قاضي ظالم

1 *باز بديشان مثل كفت * كه همه وقت نماز كنند *
2 وكاهلي نورزند *قاضي بود در شهري كه از خدا نمي ترسيد * واز مردم شرم نمي داشت *
3 * ودران شهر بيوه زني بود * كه پيش او مي آمد * ومي كفت * كه داد من از غريم من
4 بستان * وقاضي نمي خواست * مدتي بدين كار بر آمد * قاضي در نفس خود كفت *
5 چون از خدا نمي ترسم * و از مردم شرم نمي دارم * باري براي آمدن + ورفتن بيوه زن +
6 كه مرا زحمت مي دهد * كارش بكزارم * تا در هر وقتي نيايد * ومرا خلاقت دهد * وخداوند ما
7 كفت * بشنويد انچ قاضي ظالم كفت * نه خدا بيشتر داد بستاند براي كزيدكان او *
8 كه در روز وشب از او بخواهند * وجان خود را بلطف بريشان بيوسته داره * [بشما مي
كويم هرچه زودتر داد ايشان بستاند] اكنون فرزند بيايد وبر زمين ايمان نيابد

صد وچهار نماز كردن معتزلي با سودخور

9 * واين مثل را براي آنان كفت كه بر نفس خود اعتماد كرده بودند * وپنداريد كه
10 نيك اند * وبر همه كس افسوس زنند * دو مرد دركنشت رفتند * تا نماز كنند * يكي
11 معتزل بود * وديكر سودخور وضامن * معتزل مي كفت بر ترا اي خدا شكر مي كنم *

CIII, Parabola Judicis iniqui.

CAP. XVIII.

1 *Rursus illis parabolam dixit, ut omni tempore orarent, et non pigrescerent.* 2 *Judex erat in civitate quadam qui à Deo non timebat, nec ab homine pudorem habebat.* 3 *Et in illa civitate vidua quædam erat, quæ ad eum venit, & dixit; Oro ut jus meum ab adversario meo capias.* 4 *Judex autem noluit: sed aliquanto tempore hoc modò transacto, judex apud se dixit; Licet à Deo non timeam, & ab hominibus pudorem non habeam:* 5 *Jam propter aditum reditúmque hujus viduæ, quæ mihi molestiam exhibet, negotium ejus transigam, ne omni tempore veniens tædium mihi det.* 6 *Et Dominus noster dixit; Audite id quod judex iniquus dicit.* 7 *Nonne Deus magìs jus capiet propter electos suos, qui die ac nocte ab eo petunt, & animum suum benignè in illos affectum habebit.* 8 *Vobis dico, Quàm primùm jus eorum capiet. Jam Filius veniet, & in terra fidem non inveniet.*

CIV. Oratio Pharisæi cum publicano.

9 *Et hanc parabolam ob illos dixit, qui in semet ipsis confidebant, existimantes se bonos esse, & in omnem hominem contemptum injiciebant.* 10 *Duo homines in templum ibant, ut orarent; unus Pharisæus erat, & alter Publicanus et manceps.* 11 *Pharisæus dixit; Tibi, ô Deus, gratias ago,*

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XVIII.

1 DIcebat autem & parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare & non
2 deficere, Dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non time-
3 bat, & hominem non reverebatur. Vidua autem quædam erat in civitate illa, &
4 veniebat ad eum, dicens; Vindica me de adversario meo. Et nolebat per multum
tempus. Post hæc autem dixit intra se; Etsi Deum non timeo, nec hominem
5 revereor: Tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in no-
6 vissimo veniens sugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex iniquitatis
7 dicit: Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die
8 ac nocte, & patientiam habebit in illis? Dico vobis, Quia citò faciet vindictam
illorum. Veruntamen Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?
Dixit autem & ad quosdam, qui in se confidebant tanquam justi, & aspernaban- 9
tur cæteros, parabolam istam: Duo homines ascenderunt in templum ut ora- 10
rent: unus Pharisæus, & alter publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se ora- 11
bat; Deus, gratias ago tibi quia non sum sicut cæteri hominum: raptores, injusti,
adulteri: velut etiam hic publicanus. Jejuno bis in sabbato: decimas do omni- 12
um quæ possideo. Et publicanus à longè stans, nolebat nec oculos ad cœlum le- 13
vare: sed percutiebat pectus suum, dicens; Deus propitius esto mihi peccatori.
Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo: quia omnis qui se ex- 14
altat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 الفصل الثالث والستون * ثم قال لهم مثلاً ليصلّوا كل حين ولا يملّوا * قال كان
3 قاضٍ في مدينة لا يخاف الله ولا يستحي من الناس * وكانت في تلك المدينة ارملة وكانت
4 تأتي اليه وتقول له انصفني من ظالمي * ولم يكن يشاء الى زمان وبعد ذلك قال في نفسه ان
5 كنت لا اخاف الله ولا استحي من الناس * لكن كون هذه الارملة تتعبني انعم لها لئلا
6 7 تأتي الى كل حين لتتعبني * ثم قال الرب اسمعوا ما قال قاضي الظلم * افليس الله احرى ان
8 ينتقم لجبابرته الذين يدعونه نهاراً وليلاً ويتأنى عليهم * نعم اقول لكم انه ينتقم لهم سريعاً *
9 اذا جاء ابن الانسان اترى يجد ايماناً على الارض * الفصل الرابع والستون * ثم
10 قال لهم من اجل اولئك يقولون انهم صديقون ويحقرون البقية هذا المثل * رجلان صعدا الى
11 الهيكل ليصليا احدهما فريسي والآخر عشار * فاما الفريسي فوقف يصلي هذا في نفسه
اللهم اني اشكرك لاني لست مثل باقي الناس الخاطفين الظلمة الفجار ولا مثل هذا
12 13 العشار * اصوم يومين في كل اسبوع واعشر جميع مالي * فاما ذلك العشار فكان قائماً من
بعيد ولا يشاء ان يرفع عينيه الى السماء * لكن كان يضرب على صدره ويقول اللهم اغفر
14 لي فاني خاطي * اقول لكم ان هذا نزل الى بيته ابر من ذاك * لان كل من يرفع نفسه يتضع
وكل من يضع نفسه يرتفع *

Sectio sexagesima tertia.

CAP. XVIII.

PRæterea dixit eis parabolam, ut ora- 1
rent omni tempore, & non tepescerent. Di- 2
xit; Erat judex in civitate quadam,
qui non timebat Deum, neque revereba-
tur homines. Et erat in illa civitate vi- 3
dua quædam, veniebatque ad eum, &
dicebat ei; Vindica me ab eo [illegible]
oppressit; At tenuerat usque ad aliquod 4
tempus. Et post hoc dixit in seipso, Si
non timeo Deum neque revereor homines:
Tamen quandoquidem hæc vidua me [illegible] 5
xat, vindicabo illam, ne veniat ad me
singulis momentis ad fatigandam me.
Tum dixit Dominus; Audite quid dixe- 6
rit judex iniquitatis. Nunc ergò Deus 7
potiùs vindicabit electos suos, qui invo-
cabunt eum diu noctuque, & patienter
feret illos? Imò dico vobis, quòd vindi- 8
cabit illos citò. Quando veniet Filius
hominis, putásne inveniet fidem super
terram?

Sectio sexagesima quarta.

Deinde dixit illis propter homines illos qui 9
dicebant se esse justos, & aspernabantur
cæteros, hanc parabolam; Duo homines 10
ascenderunt in templum ut orarent: unus
eorum erat Pharisæus, & alter decima-
rum exactor. Et verò Pharisæus stetit 11
orans hoc intra se; Deus, equidem gra-
tias ago tibi, quia non sum sicut cæteri
homines, violenti, oppressores, adulteri,
atque sicut iste decimarum exactor. Jeju- 12
no duobus diebus in quâlibet septimana,
& decimo cunctas opes meas. At ille 13
Publicanus stabat à longè, & non vo-
lebat elevare oculos suos ad cœlum, sed per-
cutiebat pectus suum, & aiebat; Deus,
parce mihi, quia peccator sum. Dico vo- 14
bis, quòd hic descendit in domum suam
justificatior illo. Quia omnis qui exal-
tat seipsum, humiliabitur: & omnis
qui humiliat seipsum, exaltabitur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲፰ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርደኢሁ፡ ከመ፡ ይጸልዩ፡ ዘልፈ፡ ወኢይትሀከ
ዩ፡፡
በእንተ፡ መኰንን፡ ዓመፃ፡፡
2 ወይቤሎሙ፡ ኢየሱስ፡፡ አሐዱ፡ መኰንን፡ ሀሎ፡ በአሐቲ፡ ሀገር፡ ዘኢይፈርሆ፡ እግዚ
3 አብሔር፡ ወኢይኀፍር፡ ሰብአ፡፡ ወሀለወት፡ አሐቲ፡ እቤር፡ በይእቲ፡ ሀገር፡ ወትመ
4 ጽእ፡ ኀቤሁ፡ ወትብሎ፡ ኵንነኒ፡ እምዕድውየ፡፡ ወአበየ፡ ወአጕንደየ፡ ወእምዝ፡ ሐ
5 ለየ፡ ወይቤ፡ እመ፡ ኢይፈርሆ፡ እግዚአብሔር፡ ወኢይኀፍር፡ ሰብአ፡፡ ከመ፡ ኢታንጥ
6 የኒ፡ ዛቲ፡ እቤር፡ እኰንና፡ ከመ፡ ኢትምጻእ፡ ወኢታሠርሐኒ፡ ዘልፈ፡፡ ወይቤሎሙ፡
7 እግዚእነ፡ ስምዑ፡ ዘይቤ፡ መኰንን፡ ዓመፃ፡፡ ወእግዚአብሔርኑ፡ እንከ፡ ኢይፈትሕ፡
ለኅሩያኒሁ፡ እለ፡ ይግዕሩ፡ ኀቤሁ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ ወይትዔገሦሙ፡፡ እብለክሙ፡
8 ከመ፡ ይፈትሕ፡ሎሙ፡ ፍጡነ፡፡ ወባሕቱ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ መጺአ፡ ይረክብ
ኑ፡ እንጋ፡ ሃይማኖተ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡
9 በእንተ፡ ፈሪሳዊ፡ ወመጸብሐዊ፡፡
10 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እለ፡ ያጸድቁ፡ ርእሶሙ፡ ወይሜንኑ፡ ቢጾሙ፡፡ ወመ
ሰለ፡ሎሙ፡ ከመዝ፡ ክልኤቱ፡ ዕደው፡ ዐርጉ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ይጸልዩ፡ አሐዱ፡ ፈሪሳዊ፡
11 ወካልኡ፡ መጸብሐዊ፡፡ ወቆመ፡ ፈሪሳዊ፡ ወጸለየ፡ ወይቤ፡ አአኵተከ፡ እግዚኦ፡ ዘ
ኢረሰይከኒ፡ ከመ፡ ባዕደን፡ ሰብአ፡ ሃያድያነ፡ ወዓማፅያነ፡ ወይሕውሩ፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡
12 ወኢከመ፡ ዝንቱ፡ መጸብሐዊ፡፡ እጸውም፡ ካዕበ፡ ለሰንበት፡ ወአበውእ፡ ዓሥራተ፡ እ
13 ዴሁ፡ ለኵሉ፡ ዘአጥረይኩ፡፡ ወመጸብሐዊስ፡ ቆመ፡ እምርሑቅ፡ ወኢፈቀደ፡ ያንሥ
እ፡ አዕይንቲሁ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወጐድአ፡ እንግድዓሁ፡ ወይቤ፡ ስረይ፡ ሊተ፡ ለኃጥእ፡ እ
14 ግዚኦ፡፡ ወእብለክሙ፡ አተወ፡ ቤቶ፡ ዝንቱ፡ እንዘ፡ ይጸድቅ፡ እምዝኩ፡፡ እስ
መ፡ ኵሉ፡ ዘአዕበየ፡ ርእሶ፡ የኀስር፡ ወዘአትሐተ፡ ርእሶ፡ ይከብር፡፡

CAP. XVIII.

ET dixit Dominus Jesus discipulis suis, ut orarent semper & non deficerent. 1
De judice iniquo. Et dixit iis Jesus; Quidam judex fuit in quadam 2
urbe, qui non timebat Deum, & non reverebatur hominem. Et fuit quædam vi- 3
dua in illa urbe, & venit ad eum, & dicit ei; Vindica me ab adversario meo. Et 4
recusavit eam, & moram fecit ei: & tunc cogitavit, & dixit ei; Etsi non metuo
Deum, & non revereor hominem, Ut non molestiam ferat mihi hæc vidua, vin- 5
dicabo eam, ut non veniat, & non affligat me semper. Et dixit iis Dominus no- 6
ster; Audite quod dicit judex iniquus. Et Deus nónne igitur vindicabit electos 7
suos qui clamant ad eum die & nocte, & patientiam exhibebit illis? Dico vo- 8
bis, quòd vindicabit eos citó: veruntamen Filius hominis veniens, reperiétne
igitur fidem super terram?

De Pharisæo & publicano.

Et dixit Domin⁹ Jesus *iis* qui justificant seipsos, & spernunt proximos suos: & pa- 9
rabolicè loquutus est iis in hunc modum; Duo homines ascenderunt *in* Domum 10
sanctam ut orarent, unus Pharisæus & alter Publicanus. Et stetit Pharisæus, 11
& oravit, & dixit; Gratias ago tibi Domine, quòd non fecisti me sicut alios homi-
nes, rapaces, & iniquos, & adulteros, & non sicut hunc Publicanum. Jejuno 12
iterum sabbato, & offero decimam partem omnium quæ possideo. Et Publica- 13
nus stetit à longinquo, & noluit attollere oculos suos in cœlum, & percussit pe-
ctus suum, & dixit; Propitius esto mihi peccatori, Domine. Et dico vobis, Ivit do- 14
mum suam hic, justificatus potiùs quàm ille: quia quicunque magnificat seipsum,
vilis erit: & qui deprimit seipsum, honoratus erit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

که همچون همه خلق نیستم * ربایند و فریبنده و فساد کننده * و نه همچون این سود خور
12 13 * لیکن بهفته دو روز روزه می دارم * و از هر چه دارم * ده یکی بدر می آورم * و سود خور
از دور ایستاده بود * نمی خواست که چشم خود سوی آسمان † بر دارد لیکن بزانو در آمد *
و سر خود را بر زمین می کوفت * و می گفت * ای خدا بر گنهکاران † شفقت و رحمت
14 کن * اکنون راست بشما گویم * که این مرد در خانهٔ خود راستتر گشت † ازان
معتزلی هر کس که خود را بلند بیند خوار شود * و هر که خود را فروتن دارد *
بلند شود *

quòd sicut omnes homines non sum,
raptor, & deceptor, & adulter,
neque velut hic Publicanus. Sed 12
in septimana duobus diebus jeju-
nium habeo, & ex omnibus quæ
habeo decimas deduco. Publica- 13
nus verò è longinquo stabat, ne-
que volebat oculos in cœlum at-
tollere, sed in genua se dabat,
& capite suo terram pulsabat,
& dicebat; O Deus, in pecca-
tores misericordiam & gratiam
fac. Jam vobis verum dico, quod 14
hic vir in domum suam justior re-
versus est, quàm Pharisæus. Qui-
cunque seipsum suspicit, despectus
erit; & quicunque seipsum humili-
at, excelsus erit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΗ΄.

Afferebant autem ei & infantes, ut eos tangeret. Videntes autem discipuli
15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ σιϛ β
increpabant illos. At Jesus advocans illos, dixit; Sinite pueros
16 ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία
venire ad me, & ne prohibete eos: nam talium est regnum Dei.
ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
Amen dico vobis, Quicunque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit σιζ β
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
in illud. Et interrogavit quidam eum princeps, dicens; Magister bone, quid faci- ΙΓ΄
18 εἰς αὐτήν. Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιή-
ens vitam æternam possidebo? Dixit autem ei Jesus; Quid me dicis bonum? σιη β
19 σας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν;
nemo bonus, si non unus, Deus. Mandata nosti, Ne mœcheris, Ne occidas,
20 οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ φονεύσῃς,
Ne fureris, Ne falsum testeris: Honora patrem tuum, & matrem tuam.
Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν (η) μητέρα σου.
Is autem ait; Hæc omnia custodivi à juventute mea. Audiens autem hæc σιθ β
21 Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα
22 Jesus, ait illi; Adhuc unum tibi deest: omnia quæcunque habes vende,
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον,
& da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me.
(θ) καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν (ι) ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

Ille autem audiens hæc, pertristis factus est: erat enim dives valdè. Videns 23
σκ β Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν 24
autem illum Jesus pertristem factum, dixit; Quàm difficilè pecunias
δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
habentes intrabunt in regnum Dei! Facilius enim est camelum
ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον 25
per foramen acûs transire, quàm divitem in regnum Dei intrare.
διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος (κ) εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
Dixerunt autem audientes; Et quis potest servari? Is autem ait; Impossibilia 26
Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα 27
apud homines, possibilia sunt apud Deum. Ait autem Petrus; Ecce, nos
παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἰδοὺ, ἡμεῖς 28
dimisimus omnia, & secuti sumus te. Is autem dixit eis; Amen dico vobis;
σκα β ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 29
Quòd nemo est qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios,
Ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα,
propter regnum Dei, Qui non recipiat multò plura in tempore
ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ 30
hoc, & in seculo venturo vitam æternam.
τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

MS. A. (η) μητέρα. Ὁ δὲ εἶπεν, Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα (θ) καὶ δὸς (ι) ἐν οὐρανοῖς (κ) διελθεῖν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܝܢ ܐܦ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܘܚܙܘ ܐܢܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܐܪܘ ܒܗܘܢ.
16 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ.
17 ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.

Obtulerunt autem ei infantes, ut tangeret 15
eos: & viderunt eos discipuli ejus, eósque
objurgârunt. Ipse verò Jesus advocavit eos, 16
dixítque eis, Sinite puerulos venire ad me,
nec prohibeatis eos: eorum enim, qui sicut
isti sunt, eorum *inquam*, est regnum cœlo-
rum. Amen dico vobis, Quicunque non ac- 17
ceperit regnum Dei tanquam puerulus, non
ingredietur illud.

* ܩܪܝܢܐ ܕܐܒܐ ܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܕܟܢܘܬܗ * ܢܚ * ܘܫܐܠܗ ܚܕ ܡܢ ܪܫܢܐ 18

Lectio patris Antonii & conservorum ejus. 58.

19 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܩܪܐ
20 ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. * ܦܘܩܕܢܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܘܪ.
21 ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
22 ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܣܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ ܙܒܢ ܟܠ
23 ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܬܐ ܒܬܪܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ
24 ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܟܪܝܬ ܠܗ. ܥܬܝܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܛܒ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܕܟܪܝܬ ܠܗ ܐܡܪ.
25 ܐܝܟܢܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܦܫܝܛ ܗܘ
26 ܓܝܪ ܠܓܡܠܐ ܕܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ ܢܥܘܠ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ
27 ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ. ܘܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
28 ܡܫܟܚܢ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܫܟܚܢ ܠܡܗܘܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ
29 ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ
30 ܒܬܐ ܐܘ ܐܒܗܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ. ܡܛܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܢܩܒܠ
ܥܐܦܐ ܣܓܝܐܐ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ. ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

Et interrogavit eum unus ex primoribus, 18
dixítque ei; Doctor bone, quid faciam ut
hæreditate possideam vitam æternam? Di- 19
xit ei Jesus, Cur me vocas bonum? cùm ne-
mo sit bonus, nisi unus Deus. Mandata 20
nôsti: Non occides, Nec mœchaberis, Nec
furaberis, Nec perhibebis testimonium fal-
sum: Honora patrem tuum & matrem tu-
am. Dixit ei, Hæc omnia observavi à pu- 21
ericia mea. Quod quum audisset Jesus, di- 22
xit ei; Unum tibi deest: Vade, vende omnia
quæ habes, & da pauperibus, & erit tibi
thesaurus in cœlo; atque post me venito.
Ipse verò quum hæc audisset, mœrore af- 23
fectus est: erat enim dives admodùm.
Quúmque vidisset Jesus eum mœrore affe- 24
ctum, ait; Quomodò difficile est iis qui ha-
bent divitias ingredi regnum Dei! Facilius 25
est camelum per foramen acûs introire, quàm
divitem in regnum Dei. Dicunt ei ii qui 26
audierant, Ecquis potest salvus fieri? Jesus 27
verò ait; Ea quæ apud homines impossibilia
sunt, apud Deum possunt fieri. Dixit ei 28
Simon Cepha, Ecce nos reliquimus omnia,
& venimus post te. Dixit ei Jesus, Amen 29
dico vobis; Nemo est qui relinquat domos,
aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut
filios propter regnum Dei; Quin recepturus 30
sit multis cum duplicibus hoc tempore, & in
seculo venturo vitam æternam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * كودكان پيش مسيح آمدند * كه دست خودرا بر ايشان نهد و دعا كند شاگردان
16 بر ايشان بانك زدند * *عيسي بشاگردان كفت * بگذاريد تا كودكان پيش من ايند *
و ايشانرا منع مكنيد * براي انك كساني * كه بر مثال اين كودكانند * ملكوت خداي آن
17 ايشانست * *بشما مي گويم * هر كه همچون كودكان ملكوت خدارا قبول نكنند * درو در
نروند صد پنج كسي پرسيد كه اي معلم چكنم كه زنده شوم
18 * از سروران ان جماعت يكي پرسيد * وكفت اي معلم نيك چكنم * كه زندگاني جاويد بميراث
19 20 گيرم * *عيسي بدو كفت * چرا مرا نيك خواندي * ونيك نيست بجز يكي خدا * *وكفت
بدان مرد * كه ناموس را مي داني * مكش * زنا مكن * دزدي مكن * كواهي دروغ مده *
21 22 پدرت و مادرت را حرمت دار * *بعيسي كفت اين همه از كودكي نگه داشته ام * *عيسي
شنيد وكفت يك چيز ترا كمست انرا نيز مي كن * برو هرچه داري بفروش وبدرويشان
23 بده * تا براي تو در آسمان گنج شود * ودر دنبال من بيا * *چون اين سخن شنيد اورا خوش

* Et *pueri ad Christum veniebant, ut* 15
manum suam illis imponeret, & be-
nediceret: discipuli autem eos ob-
jurgabant. Jesus discipulis dixit; 16
Sinite ut pueruli ad me veniant, &
eos ne prohibeatis: propterea quòd
homines qui ad instar horum pueru-
lorum fuerint, regnum Dei ipsorum
est. Vobis dico; Quicunque regnum 17
Dei tanquam parvuli non accepe-
rint, in illud non intrabunt.

CV. Quidam interrogavit, O præceptor, quid faciam ut vivam?

Ex primoribus ejus cœtûs quidam 18
interrogavit, & dixit; O præce-
ptor bone, quid faciam ut vitam
æternam hæreditate accipiam. Je- 19
sus ei dixit; Quare me bonum vo-
cas, & bonus non est nisi unus De-
us? Et dixit illi homini; Legem 20
quidem nôsti, Ne occidas, Adulte-
rium ne committas, Furtum ne fa-
cias, Testimonium falsum ne des,
Patri tuo & matri tuæ honorem
habeas. Ad Jesum dixit; Hæc 21
omnia à pueritia observavi. Je- 22
sus audivit, & dixit; Una res
tibi deest, illam etiam fac: abi,
quicquid habes vende, & pau-
peribus da, ut tibi in cœlo thesau-
rus sit, & post me veni. Quum 23
hunc sermonem audisset, ei ingratus

Versio VULGATA LATINA.

15 Afferebant autem ad illum & infantes, ut eos tangeret. Quod cùm viderent di-
16 scipuli, increpabant illos. Jesus autem convocans illos, dixit; Sinite pueros
17 venire ad me, & nolite vetare eos: talium est enim regnum Dei. Amen dico vo-
18 bis; Quicunque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud. Et
interrogavit eum quidam princeps, dicens; Magister bone, quid faciens vitam
19 æternam possidebo? Dixit autem ei Jesus; Quid me dicis bonum? nemo bonus
20 nisi solus Deus. Mandata nôsti; Non occides: Non mœchaberis: Non furtum
21 facies: Non falsum testimonium dices: Honora patrem tuum & matrem. Qui
22 ait; Hæc omnia custodivi à juventute mea. Quo audito, Jesus ait ei; Adhuc
unum tibi deest: omnia quæcunque habes vende, & da pauperibus, & habe-
bis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. His ille auditis, contristatus 23
est: quia dives erat valdè. Videns autem Jesus illum tristem factum, dixit; 24
Quàm difficilè, qui pecunias habent, in regnum Dei intrabunt! Facilius est 25
enim camelum per foramen acûs transire, quàm divitem intrare in regnum Dei. 26
Et dixerunt qui audiebant; Et quis potest salvus fieri? Ait illis; Quæ impossi- 27
bilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Ait autem Petrus; Ecce 28
nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Qui dixit eis; Amen dico vobis, Nemo 29
est, qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios,
propter regnum Dei, Et non recipiat multò plura in hoc tempore, & in seculo 30
venturo vitam æternam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل الخامس والستون •

15 ثم قدموا اليه صبيانا ليضع يده عليهم فلما ابصرهم
16 التلاميذ انتهروهم * فدعاهم يسوع وقال دعوا الصبيان ياتون الي ولا تمنعوهم لان ملكوت
17 الله لمثل هولاء * امين اقول لكم ان من لا يقبل ملكوت الله مثل صبي لا يدخلها * وساله
18
19 واحد من الرؤساء قايلا ايها المعلم الصالح ماذا افعل لارث حياة الابد * فقال له يسوع لماذا
20 تقول لي صالحا وليس صالحا الا الله وحده * انت تعرف الوصايا لا تزن * لا تقتل * لا تسرق * لا
21 تشهد بالزور * اكرم اباك وامك * اما هو فقال هذه كلها قد حفظتها من صباي * فلما سمع
22 يسوع هذا قال له واحدة تعوزك بع كلما لك واعطه للمساكين ليكون لك ذلك كنزا في السماء
23 وتعال فاتبعني * فلما سمع ذلك حزن لانه كان غنيا جدا * فعلم يسوع حزنه فقال كيف يعسر
24
25 على الذين لهم الاموال ان يدخلوا ملكوت الله * ان دخول الجمل في ثقب الابرة لايسر من
26 دخول غني ملكوت الله * فقال الذين سمعوا فمن يقدر ان يخلص * فقال الذي لا يستطاع
27
28 عند الناس فهو مستطاع عند الله * قال له بطرس ها نحن قد تركنا كل شي لنا وتبعناك *
29 فقال لهم امين اقول لكم انه ما من احد يترك منزلا * او والدين * او اخوة * او امراة * او
30 اولادا من اجل ملكوت الله * الا وينال العوض اضعافا كثيرة في هذا الدهر وفي الدهر
الاتي حياة الابد *

Sectio sexagesima quinta.

Deindè obtulerunt ei pueros, ut poneret 15
manum suam super illos. Cùm autem
vidissent eos discipuli, increpaverunt
illos. Vocavit autem illos Jesus, & 16
dixit; Sinite pueros venire ad me, &
ne impediatis illos, quia regnum Dei est
similibus hisce. Amen dico vobis, quòd 17
qui non recipit regnum Dei sicut puer,
non intrabit illud. Interrogavit autem 18
illum unus ex principibus, dicens; Ma-
gister bone, quid faciam ut hæres fiam
vitæ æternæ? Ait illi Jesus; Quam- 19
obrem dicis me bonum, cùm non sit bo-
nus, nisi Deus solus? Tu scis mandata, 20
Non scortaberis, Non occides, Non fu-
raberis, Non testificaberis falsum, Ho-
nora patrem tuum & matrem tuam. At 21
ille dixit; Hæc omnia custodivi à pueri-
tia mea. Cùm autem audisset Jesus 22
hoc, dixit ei; Unum deest tibi: Vende
quæcunque sunt tibi, & da ea pauperi-
bus, ut sint ea tibi thesaurus in cælo:
& veni, sequere me. Cùm autem au- 23
disset hoc, contristatus est: quia erat
dives valdè. Et novit Jesus tristitiam 24
ejus, & dixit; Quomodò difficile est
illis, qui habent divitias, intrare in
regnum Dei! Sanè ingressus cameli 25
per foramen acûs, facilior est ingressu
divitis in regnum Dei. Dixerunt au- 26
tem qui audierunt, Quis ergò poterit
salvari? Ait, Quod non est possibile 27
apud homines, illud possibile est apud
Deum. Dixit illi Petrus; Ecce nos re- 28
liquimus omnia nostra, & secuti sumus
te. Dixit illis; Amen dico vobis, quòd 29
nemo relinquet domum, aut parentes,
aut fratres, aut uxorem, aut filios
propter regnum Dei: Quin assequatur 30
vicissitudinem cum duplicibus multis in
hoc seculo, & in seculo futuro vitam
æternam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወአምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ሕፃናተ፡ ይግስሶሙ፡ ወርእዮሙ፡ አርዳኢሁ፡ ገሠጽዎሙ፡፡
16 ወጸውዖሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወገሠጾሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ኅድጉ፡ ሕፃናተ፡
ይምጽኡ፡ ኀቤየ፡ ወኢትክልእዎሙ፡ እስመ፡ ለዘ፡ ከመ፡ መጠነ፡ እሉ፡ ይእቲ፡ መንግሥ
17 ተ፡ እግዚአብሔር፡፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዘኢ ተቀበላ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔ
ር፡ ከመ፡ ሕፃናት፡ ኢይበውኣ፡፡ በእንተ፡ ባዕል፡ ዘተስእሎ፡፡
18 ወተስእሎ፡ አሐዱ፡ መልአክ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ ኄር፡ ምንተ፡ ሠናየ፡ ገቢርየ፡ እረክብ፡ ሕይ
19 ወተ፡ ዘለዓለም፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ምንተ፡ ትብለኒ፡ ኄር፡ አልቦ፡ ኄረ፡ ዘእ
20 ንበለ፡ አሐዱ፡ እግዚአብሔር፡፡ ታአምር፡ ትእዛዘ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኢትቅትል፡ ነፍ
21 ሰ፡ ወኢትሑር፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡ ወኢትስርቅ፡ ወኢትኩን፡ ስምዐ፡ በሐሰት፡ ወአክብር፡ አባ
22 ከ፡ ወእምከ፡፡ ወይቤሎ፡ ዘንተ፡ ኵሎ፡ ዓቀብኩ፡ እምንእስየ፡ እስከ፡ ይእዜ፡፡ ወሰ
ሚዖ፡ ዘንተ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤሎ፡ አሐቲ፡ ተረፈተከ፡ ሑር፡ ወሢጥ፡ ኵሎ፡ ዘብከ፡
23 ንዋየ፡ ወሀብ፡ ለነዳይ፡ ወትረክብ፡ መዝገበ፡ በሰማያት፡ ወነዓ፡ ትልወኒ፡፡ ወሰሚዖ፡ ዘን
24 ተ፡ ተከዘ፡ ፈድፋደ፡ እስመ፡ ባዕል፡ ውእቱ፡ ጥቀ፡፡ ወርእዮ፡ ትኩዞ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ይቤ፡ እፎ፡ ዕፁብ፡ ለእለ፡ ቦሙ፡ ንዋየ፡ በዊአ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡
25 ይቀልል፡ ገመል፡ የኀልፍ፡ እንተ፡ ስቊረተ፡ መርፍእ፡ እምባዕል፡ ይባእ፡ ውስተ፡ መንግሥ
26 ተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤሉ፡ እለ፡ ሰምዑ፡ መኑ፡ እንከ፡ ይክል፡ ሐይወ፡፡ ወይቤ
27 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘበኀበ፡ ሰብእ፡ ይስእን፡ ወበኀበ፡ እግዚአብሔርሰ፡ ኵሉ፡ ይትከ
28 ሃል፡፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ናሁኬ፡ ንሕነ፡ ኀደግነ፡ ኵሎ፡ ወተለው
29 ናከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ አልቦ፡ ዘየ
ኀድግ፡ ቤቶ፡ ወአዝማዲሁ፡ ወአኀዊሁ፡ ወብእሲቶ፡ ወውሉዶ፡ በእንተ፡ መንግሥተ፡ እግ
30 ዚአብሔር፡፡ ዘኢይትዓሰይ፡ ብዙኀ፡ መክዕቢተ፡ በዝ፡ ዓለም፡ ወበዓለም፡ ዘይመጽእ፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡

Et adduxerunt ad eum parvulos, ut tangeret eos. Et videntes eos discipuli ejus 15
objurgârunt eos. Et vocavit Domin[us] Jesus discipulos ejus, & objurgavit eos, & 16
dixit iis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quia talium est re-
gnum Dei. Amen dico vobis, Qui non acceperit regnum Dei sicut parvuli, non 17
ingredietur illud. *De divite qui interrogavit eum.* Et inter- 18
rogavit eum quidam princeps, & dixit ei; Magister bone, quid faciens ego inven-
turus sum vitam æternã? Et dixit ei Dñs Jesus; Quid me dicis bonũ? non est bonus 19
præter unum Deum. Nôsti mandata Dei, Non occides animã; &, Non ibis ad uxo- 20
rem hominis; Non furtum facies; &, Non eris testis in falso; &, Honora patrẽ tuũ
& matrem tuam. Et dixit ei; Hæc omnia observavi à juventute mea usque nunc. 21
Et audiens hoc Dñs Jesus, dixit; Unum deest tibi: ito, & vende quæcunque habes 22
bona, & dato pauperibus, & invenies thesaurum in cœlis, & veni, sequere me. Et 23
audiens hoc, tristis factus est valdè: quia dives erat valdè. Et videns eum tristem 24
Dñs Jesus, dixit; Quàm difficile est habentib[us] divitias, ut introëant in regnũ Dei!
Facilius est camelũ transire per foramen acûs, quàm divitẽ intrare in regnũ Dei. 25
Et dixerũt qui audiebant; Quis igitur potest vivere? Et dixit iis Dñs Jesus; Quod 26
apud homines impossibile est, & apud Deum quodcunque potest fieri. Et dixit 27
Petrus Dño Jesu; Ecce igitur, nos reliquimus omnia, & sequuti sumus te. Et dixit 28
Dñs Jesus discipulis suis, Amen dico vobis; Nemo est qui relinquit domum suam, 29
& parentes suos, & fratres suos, & uxorem suam, aut liberos propter regnum
Dei, Qui non præmio recipiet multiplicia in hoc seculo, & in seculo futuro 30
vitam æternam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 و دشخوار آمد * سبب انك توانكر بود * چون عيسي ضمير اورا دريافت كفت سخت دشخوارست †
25 بر توانكر * كه مال ومكنت دارد * و در ملكوت خدا در رود * شتر در سوفار سوزن † اسانتر
26 كذرد * كه مرد † توانكر † در ملكوت † خدا در رود * ايشان كه شنيدند بدو كفتند
27 بتواند كه زنك شود * عيسي كفت هرچه † پيش ادميان ممكن نباشد * پيش خدا شدن
28
29 ان † آسانست * شمعون صفا كفت ما هر چيزي † رها كرديم و در پي † تو امديم † * عيسي † بدو
كفت راست بشما كويم كسي نباشد * كه خانها † رها كند * يا پدر * يا برادران * يا زن * يا فرزند
30 براي ملكوت خدا * [الا] عوض ان بستاند † درين زمان * و در آينك روزكار زندكاني تا ابد *

& durus obvenit: eò quòd dives
esset. Cùm Jesus mentem ejus per- 24
tentâsset, dixit; Valdè difficile est
diviti, qui opes & facultates habet,
& in regnum Dei ingreditur. Came- 25
lus per foramen acûs facilius transit,
quàm vir dives in regnum Dei in-
greditur. Illi qui audierunt ei di- 26
xerunt; Fieri potest ut quisquam
servetur? Jesus dixit; Quic- 27
quid apud homines possibile non est,
apud Deum illud fieri facile est.
Simeon Cephas dixit; Nos omnia 28
reliquimus, & post te venimus.
Jesus ei dixit; Verùm vobis di- 29
co, Quisquam non erit, qui do-
mos reliquerit, aut patrem, aut
fratres, aut uxorem, aut filios,
propter regnum Dei, Quin com- 30
pensationem ejus recipiet in hoc
tempore, & in futuro seculo vitam
in æternum.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΞΔ'. ΞΕ'.

Assumens autem duodecim, ait *ad illos*; Ecce ascendimus *in* Hierosolymam, & σκβ β
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ
consummabuntur omnia scripta per Prophetas filio hominis.
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.
Traderur enim gentibus, & illudetur, & *contumeliâ afficietur*, & conspuetur:
32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται·
Et *flagellantes* occident eum, & die tertii resurget. Et ipsi σπγ ι
33 34 Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ
nihil horum intellexerunt: & erat verbum istud absconditum ab eis, & non *cognoverant*
οὐδὲν τούτων συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον
dicta. Factum est autem *in appropinquare ipsum in* Jericho, cæcus quidam sede- ΞΔ' σκδ β ΞΕ' σκε ι
35 τὰ λεγόμενα. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, τυφλός τις ἐκά-
bat *secus* viam, mendicans. *Audiens autem* turbam prætereuntem, interrogabat quid esset
36 θητο παρὰ τὴν ὁδὸν, προσαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη
hoc. *Nuntiaverunt* autem ei, quod Jesus Nazarenus transiret. Et clamavit
37 38 τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησε
dicens; Jesu fili David, miserere mei. Et *præeuntes* increpabant eum
39 (λ) λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ (μ) προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ
ut taceret: Ipse verò multò magis clamabat; Fili David, miserere mei. Stans
40 ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς
autem Jesus jussit illum adduci ad se. *Appropinquante autem eo*, interrogavit
(ν) δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν
illum, Dicens; Quid tibi vis faciam? Ille *autem* dixit; Domine, ut *respiciam*.
αὐτὸν, Λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 41
Et Jesus dixit illi; Respice: fides tua *servavit* te. Et confestim
Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα 42
respexit, & sequebatur illum, *glorificans* Deum: Et omnis *populus videns* dedit laudem 43
ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον
Deo.
τῷ Θεῷ.

CAP. XIX. ιθ'.

Et ingressus *pertransibat* Jericho. Et ecce vir nomine *vocatus* Zacchæus,
Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, 1 2
& hic erat princeps publicanorum, & ipse *erat* dives. Et quærebat videre Jesum
καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν 3
quis esset, & non poterat præ turba, quia staturâ pusillus erat. Et præcurrens *co-*
τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν ἔμ- 4
ram, ascendit in sycomorum, ut videret eum: quia *per illam futurus* erat *transire*.
προσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· (α) ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.
Et *ut venit* ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, & dixit ad eum;
Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, 5
Zacchæe, festinans descende: hodiè *enim* in domo tua oportet me manere.
Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.

MS.A. (λ) λέγων, Υἱὲ (μ) παράγοντες ἐπετίμων (ν) δὲ ἐκέλευσεν Κεφ. ιθ'. MS.A. (α) ὅτι ἐκείνης

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ * ܒܚܡܫܐ * ܕܫܒܬܐ * ܕܫܬܐ ܕܨܘܡܐ *
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܫܬܠܡܢ ܟܠܗܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܢܒܝܐ ܥܠ
32 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܢܫܬܠܡ ܓܝܪ ܠܥܡܡܐ. ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ.
33 34 ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ. * ܘܢܨܥܪܘܢܝܗܝ. ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. * ܘܗܢܘܢ ܐܦ
ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ. ܐܠܐ ܡܟܣܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܗܠܝܢ
35 ܕܡܬܡܠܠܢ ܥܡܗܘܢ. * ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܣܡܝܐ ܚܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܡܚܕܪ.
36 37 * ܘܫܡܥ ܩܠ ܟܢܫܐ ܕܥܒܪ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܕܡܢܘ ܗܢܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܥܒܪ.
38 * ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ.
39 40 ܟܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܕܢܫܬܘܩ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܐ ܗܘܐ. ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. * ܘܩܡ
41 ܝܫܘܥ ܘܦܩܕ ܕܢܩܪܒܘܢܝܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬܗ. ܫܐܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܨܒܐ
42 ܐܢܬ ܐܥܒܕ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܡܪܝ ܕܐܚܙܐ. * ܘܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝ ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ.
43 * ܘܡܚܕܐ ܚܙܐ ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܘܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܚܙܐ. ܝܗܒ
1 ܗܘܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. * ܫܠܡ * ܩܪܝܢܐ * ܘܟܕ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܥܒܪ ܒܐܝܪܝܚܘ.
2 3 * ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܙܟܝ. ܥܬܝܪ ܗܘܐ ܘܪܒ ܡܟܣܐ. * ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܠܝܫܘܥ
4 ܡܢܘ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܙܥܘܪ ܗܘܐ ܒܩܘܡܬܗ ܙܟܝ. * ܘܪܗܛ ܠܗ
ܩܕܡ ܝܫܘܥ. ܘܣܠܩ ܠܗ ܠܬܘܬܐ ܦܟܝܗܬܐ ܕܢܚܙܝܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܬܢܢ ܥܬܝܕ
5 ܗܘܐ ܕܢܥܒܪ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܗܘ ܕܘܟܐ ܝܫܘܥ. ܚܙܝܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܣܬܪܗܒ ܚܘܬ
ܙܟܝ. ܝܘܡܢܐ ܓܝܪ ܒܒܝܬܟ ܘܠܐ ܕܐܗܘܐ.

Feriâ V. hebdomadis VI. Jejunii. 59.

Et accepit Jesus dodecadem suam, & dixit 31
eis, Ecce ascendimus Hierosolymam, &
perficientur omnia quæ scripta sunt in pro-
phetis circa Filium hominis. Tradetur enim 32
gentibus; & illudent ei, & conspuent in
vultum ejus, ac flagellis cædent eum. Et 33
afficient eum ignominiâ, eúmque trucida-
bunt; ac die tertiâ resurget. Illi autem ne 34
unum quidem ex his intellexerunt: sed la-
tebat eos sermo iste, & nesciebant hæc quæ
dicebantur eis. Porrò quum proximus es- 35
set Jericho, cæcus quidam sedebat juxta vi-
am, & mendicabat. Et audiit vocem tur- 36
bæ transeuntis; & sciscitatus est quid hoc es-
set. Dicunt ei; Jesus Nazarenus transit. 37
Clamavit itaque, & ait; Jesu fili David, mi- 38
serere mei. Ii autem qui iter faciebant an- 39
te ipsum Jesum, objurgabant eum ut tace-
ret: ille verò magis clamabat; Fili David,
miserere meî. Et substitit Jesus, jussitque 40
eum ad se adduci; quúmque ei appropin-
quâsset, interrogavit eum, Dixitque ei; 41
Quid vis faciam tibi? Ille verò dixit, Do-
mine mi, ut videam. At Jesus dixit ei, Vi- 42
deto: fides tua te servavit. Eóque mo- 43
mento vidit; ac veniebat post eum, & glo-
rificabat Deum: totúsque populus qui vi-
derat, tribuit laudem Deo.

CAP. XIX.

Quumque ingressus esset Jesus, & transiret 1
per Jericho: Vir quidam nomine Zacchæ- 2
us dives erat, & maximus Publicanorum.
Et volebat videre Jesum quisnam esset, nec 3
poterat præ turba, quòd staturâ parvus esset
Zacchæus. Et currens præcessit Jesum, con- 4
scenditque ficum insipidam, *sycomorum*, ut
eum conspicaretur, quoniam ita futurum
erat ut transiret. Ut autem venit ad eum lo- 5
cum Jesus, vidit eum; & dixit ei, Festina,
descende, Zacchæe: hodiè enim oportet me
domi tuæ adesse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * و برد عيسي دوازده شاكرد† خودرا * و بديشان كفت اينك در اورشليم † بالا مي رويم *
32 و هر چه در پيغمبران† بر فرزند ادمي نبشته است تمام شود * *و در دست عوام سپارده شود *
33 بروي تسخر كنند * و بر روي او خيو بيندازند * *و اورا بزنند * و دشنام † بدهند * و بكشند
34 و در سوم روز بر خيزد * *ايشان † ازين همه يكي در نيافتند * ليكن اين كلمه را از ايشان
پوشيده بود * و اينها كه بديشان كفته شد * ندانستند   صد شش
35 روشنايي دادن نابينارا   *چون نزديك ايريخو رسيد * نابينايي † بر كنار راه مي
36 37 نشست * *كوش داشت اواز مردم شنيد * كه مي كذشتند * پرسيد كيست * *كفتند عيسي
38 ناصريست * مي كذرد * *نابينا بانك زد و كفت † يشوع پسر داود * بر من رحمت كن *
39 *[و ايشان كه در پيش عيسي مي رفتند بروي بانك مي زدند تا خاموش شود او بيشتر بانك مي
40 زد پسر داود بر من رحمت كن] *عيسي بايستاد * و فرمود كه اورا پيش آورند * چون نزديك
41 شد عيسي ازو پرسيد * و كفت چه مي خواهي † با تو كنم * كفت خداوند مي خواهم كه ببينم *

Et tulit Jesus duodecim discipulos 31
suos, & illis dixit; Ecce Hierosolymam ascendimus, & quodcunque in Prophetis de Filio hominis scriptum est, perficietur. Et in manum 32
vulgi tradetur, & ei illudent, & in faciem ejus sputum projicient. Et eum cædent, & contumeliâ affi- 33
cient, & occident: & tertiâ die resurget. Ipsi ex his omnibus unum 34
non intellexerunt, sed hic sermo ab eis absconditus erat, & hæc quæ illis dicta sunt, nesciebant.

CVI. Lumen datur cæco.

Cùm propè Hiericho accederet, cæ- 35
cus juxta viam sedebat: Auscul- 36
tans vocem hominum audivit, qui præteribant, & interrogavit quid esset. Dixerunt, Jesus Nazræus 37
est, qui præterit. Cæcus vociferatus est, & dixit ad Jesum; Fili 38
David mei miserere. Et illi qui 39
proficiscebantur ante Jesum, eum objurgabant ut taceret: ipse magìs vociferatus est, Fili David meî miserere. Jesus stetit, & jussit ut 40
eum adducerent: cùm propè esset, Jesus eum interrogavit, Et di- 41
xit; Quid vis ut tibi faciam? Dixit; Domine, peto ut videam.

Versio VULGATA LATINA.

31 Assumpsit autem Jesus duodecim, & ait illis; Ecce ascendimus Jerosolymam, &
32 consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Tra-
33 detur enim Gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur: Et postquàm
34 flagellaverint, occident eum, & tertiâ die resurget. Et ipsi nihil horum intellexe-
35 runt, & erat verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ diceban-
36 tur. Factum est autem, cùm appropinquaret Jericho, cæcus quidam sedebat se-
37 cus viam, mendicans. Et cùm audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid
38 hoc esset. Dixerunt autem ei, quòd Jesus Nazarenus transiret. Et clamavit, di-
39 cens; Jesu fili David, miserere mei. Et qui præibant, increpabant eum ut tace-
40 ret. Ipse verò multò magis clamabat; Fili David, miserere mei. Stans autem Je-
41 sus jussit illum adduci ad se. Et cùm appropinquâsset, interrogavit illum, Di-
cens; Quid tibi vis faciam? At ille dixit; Domine, ut videam. Et Jesus dixit 42
illi; Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illum 43
magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

CAP XIX.

ET ingressus perambulabat Jericho. Et ecce vir nomine Zachæus: & hic prin- 1
ceps erat publicanorum, & ipse dives: Et quærebat videre Jesum, quis esset: 2
& non poterat præ turba, quia staturâ pusillus erat. Et præcurrens ascendit in 3
arborem sycomorum ut videret eum: quia indè erat transiturus. Et cùm venisset 4
ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, & dixit ad eum; Zachæe festinans descende: 5
quia hodiè in domo tua oportet me manere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس والستون *
31 * ثم احضر اليه الاثني عشر وقال لهم ها نحن صاعدون
32 الى يروشليم ويكمل جميع المكتوب في الانبياء على ابن الانسان * لانه يسلم الى الامم ويهزون
33 34 به ويشتم * ويتفلون عليه * ويضربونه * ويقتلونه * ويقوم في اليوم الثالث * فلم يفهموا من
35 هذا شيا وكان هذا الكلام مخفيا عنهم ولم يكونوا يعلمون ما يقوله لهم * ولما قرب من اريحا
36 37 واذا اعمى جالسا خارج الطريق يسول * فسمع صوت الجمع الجتاز فسال ما هذا * فاخبروه ان
38 39 يسوع الناصري جايز * فصرخ قايلا يا يسوع بن داود ارحمني * فانتهره المتقدمون ليسكت
40 41 فازداد صياحا يا بن داود ارحمني * فوقف يسوع وامر ان يقدم اليه فلما قرب منه ساله قايلا
42 43 ما تريد ان اصنع بك فقال يا رب ان ابصر * فقال له يسوع ابصر ايمانك خلصك * فابصر
للوقت وتبعه ممجدا لله وكان جميع الشعب الذين راوا يسبحون الله *
* الفصل السابع والستون *
1 2 * ولما دخل مجتازا في اريحا * واذا برجل اسمه زكا كان رييس العشارين وكان غنيا * ويطلب
3 4 ان يرى يسوع ليعلم من هو ولم يقدر من الجمع لانه كان قصير القامة * فتقدم مسرعا
5 وصعد على جميزة ليراه لانه كان مجتازا بها * فلما انتهى الى ذلك الموضع نظر اليه يسوع
وقال له يا زكا اسرع وانزل فاليوم ينبغي ان اكون في بيتك *

Sectio sexagesima sexta.

Deindè accivit ad se duodecim, & ait 31
illis; Ecce nos ascensuri sumus in Je-
rusalem, & consummabuntur omnia quæ
scripta sunt in prophetis de filio hominis.
Nam tradendus est gentibus, & illuden- 32
dus, & opprobriis afficiendus: & con-
spuent in eum, Et flagellabunt eum, & 33
occident eum: & resurget die tertiâ. At 34
non intellexerunt ex his quicquam, &
erat hic sermo absconditus ab eis, & non
intelligebant quæ dicebat eis. Et cùm 35
appropinquâsset Jericho, en cæcus sedens
extra viam, mendicans. Et audivit 36
strepitum turbæ prætereuntis, & interro-
gavit quid esset hoc. Et nuntiaverunt ei, 37
quòd Jesus Nazarenus transiret. Igitur 38
exclamavit, dicens; Jesu fili David,
miserere mei. Increpaverunt autem eum 39
qui præcedebant, ut taceret. Sed auxit
clamorem, dicens; Fili David, miserere
mei. Stetit autem Jesus, & jussit ut 40
adduceretur ad se. Et cùm accessisset ad
eum, interrogavit eum, Dicens; Quid 41
vis ut faciam tibi? Et dixit, Domine,
ut videam. Ait illi Jesus, Vide, fides 42
tua te salvavit. Et vidit confestim, & 43
secutus est illum glorificans Deum. Et
omnis populus qui viderant, laudabant
Deum.

Sectio sexagesima septima.

CAP. XIX.

ET cùm introîsset præteriens per Jeri- 1
cho; Ecce vir cujus nomen erat Zachæ- 2
us, erat princeps publicanorum, & erat
dives: Et quærebat videre Jesum, ut 3
sciret quisnam esset, & non poterat præ
turba, quia erat brevis staturæ. Quare 4
præcessit festinans, & ascendit sycomo-
rum, ut videret illum: quia ipse erat
transiturus sub ea. Quùmq; pervenisset 5
ad illum locũ, aspexit in illum Jesus, &
dixit illi; Zachæe, festina & descende, ho-
diè namque oportet me esse in domo tua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወነሥአሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ወይቤሎሙ፡ ናሁ፡ነዓርግ፡ኢየሩ
ሳሌም፡ ወይትፌጸም፡ኵሉ፡ ዘጽሑፍ፡ውስተ፡ ነቢያት፡ ሳዕለ፡ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕ
32 ያው፡፡ ወይሜጥውዎ፡ ለሕዝብ፡ወይሰሐቁ፡ላዕሊሁ፡ ወይጼእልዎ፡ ወይወርቅዎ፡፡
33 ወይቀሥፍዎ፡ ወይቀትልዎ፡ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ዕለት፡፡ ወእሙንቱሰ፡ አልቦ፡ዘ
34 ለበዉ፡ እምዝ፡ይቤሎሙ፡ ወስዉር፡ውእቱ፡ ዝነገር፡ እምኔክሙ፡፡
35 በእንተ፡ ዕዉር፡፡ ወበጺሖሙ፡ኢየሪኮ፡ሃሎ፡ ላሐዱ፡ዕዉር፡ይነብር፡
36 ውስተ፡ፍኖት፡ ወይስእል፡ምጽዋተ፡፡ ወሰሚዖ፡ድምፀ፡ ሰብእ፡ ዘይኀልፍ፡ ይቤ፡ምን
37 ትኑ፡ዝ፡፡ ወይቤልዎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ናዝራዊ፡ይኀልፍ፡፡ ወአውየወ፡ ወይቤ፡ እ
38 ግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወልደ፡ዳዊት፡ ተሠሀለኒ፡፡ ወገሠጽዎ፡ እለ፡ ይመርሕዎ፡ከመ፡ያር
39 ምም፡ ወአፈድፈደ፡አውየወ፡ወይቤ፡ወልደ፡ዳዊት፡ተሠሀለኒ፡፡ ወቆመ፡ እግዚእ፡ኢ
40 የሱስ፡ ወአዘዘ፡ያምጽእዎ፡ኀቤሁ፡ ወበጺሖ፡ ኀቤሁ፡ይቤሎ፡፡ ምንተ፡ትፈቅድ፡ እ
41 ግበር፡ለከ፡ ወይቤሎ፡ከመ፡ ይርአያ፡ አዕይንቲየ፡ እግዚኦ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢ
42 የሱስ፡ርኢ፡ ሃይማኖትከ፡አሕየወተከ፡፡ ወርእየ፡ ሶቤሃ፡ ወተለዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱ
43 ስ፡ ወአእኰተ፡ እግዚአብሔርሃ፡፡ወርእዮሙ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብ
ሔር፡፡
በእንተ፡ ዘኬዎስ፡፡
1 ገሀ ወቦአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢየሪኮ፡ ወእንሶሰወ፡፡ ወናሁ፡ረከበ፡ብእሴ፡ ዘስሙ፡ዘ
2 ኬዎስ፡መልአኮሙ፡ለመጸብሐውያን፡ ወብዑል፡ውእቱ፡፡ ወየኀሥሥ፡ይርአዮ፡ለእግ
3 ዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይብል፡መኑ፡ውእቱ፡ ወኢያበውሖ፡ ሰብእ፡ እስመ፡ ኀጺር፡ ውእቱ፡በ
4 ቆሙ፡፡ ወሮጸ፡ቅድሜሁ፡ ወዐርገ፡ ሰገለ፡ከመ፡ይርአዮ፡ እስመ፡ እንተ፡ሀየ፡ፍኖት፡
5 ይኀልፍ፡፡ ወበጺሖ፡ ሀየ፡ ነጸሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ዘኬዎስ፡ አፍጥን፡
ረድ፡ እስመ፡ ዮም፡ ሀለወኒ፡ አዓልው፡ ቤተከ፡፡

Et assumpsit Dominus Jesus duodecim, & dixit iis; Ecce ascendimus Hierosoly- 31
mam, & perficietur totum quod scriptum fuit in prophetis de Filio hominis. Et 32
tradent eum populis, & illudent ei, & probris afficient eum, & inspuent ei: Et 33
flagellabunt eum, & occident eum, & surget in tertio die. Et illi nihil intellexe- 34
runt: tunc dixit iis, Et occultus est hic sermo à vobis?

De Cæco. Et quum appropinquarent Jericho, fuit quidam cæ- 35
cus sedens in via rogans eleemosynam. Et audiens strepitum turbæ prætereun- 36
tis, dixit; Quid est hoc? Et dixerunt ei, Dominus Jesus Nazarenus transit. Et cla- 37
mavit, & dixit; Domine Jesu, fili David, miserere mei. Et objurgârunt eum ii qui 38
ducebant eum, ut sileret: & magìs clamavit, & dixit; Fili David, miserere mei. 39
Et stetit Dominus Jesus, & jussit ut adducerent eum ad se: & quum appropin- 40
quâsset, dixit ei; Quid vis ut faciam tibi? Et dixit ei; Ut videant oculi mei, Do- 41
mine. Et dixit ei Dominus Jesus, Respice: fides tua servavit te. Et vidit statim, 42
& sequutus est Dominum Jesum, & gratias egit Deo: & quum vidissent omnes 43
populi, laudaverunt Deum.

De Zachæo.

CAP. XIX.

ET ingressus est Dominus Jesus Jericho, & ambulavit. Et ecce invenit homi- 1
nem cujus nomen *erat* Zachæus, magistrum Publicanorũ, & dives erat. Et quæ- 2
rebat videre Dominum Jesum, & dixit; Quis est? & non permittebat ei turba, 3
quia parvus erat in statura. Et præcurrit ei, & ascendit *in* morum, ut videret: 4
quia illâc transiturus erat. Et quum venisset illuc, vidit eum Dominus Jesus, 5
& dixit ei; Zachæe, festinanter descende: quia hodiè oportet me transmi-
grare in domum tuam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 43 * بدو كفت ببين * ايمان تو ترا زنك كرد * همان دم ديد ودر دنبال او مي آمد * ومر خدايرا
ستايش مي داد * وهمه خلق كه ديدند * خدارا ستايش مي دادند وشكر مي كردند
صد هفت انجا كه زكي تمغادار مسيح را مهماني كرد
1 2 * وچون عيسي در اريحو در آمد وكذشت * مردي نام او زكي * توانكري كحشم بود * وبزرك
3 صامنان * * در دل اورد كه عيسي را ببيند * وازبسياري † غلبه نمي توانست * واين زكي
4 ببالا كوتاه بود * * پيشتر از عيسي براه † دويد * وبالاء درخت انجير بر آمد * تا ديدار مسيح را
5 ببيند * واين زكي از ديركه خوكرده بود كه وقت عيسي كذشتي او چنين † كردي * * عيسي
بدانجا رسيد * واورا بديد * وكفت بشتاب * فرود بيا زكي * كه امروز واجب است كه درخانه تو باشم *

Ei dixit; Video: fides tua te 42
servavit. Eodem momento vidit, et 43
post eum venit, et Deo laudem tribu-
it: et universus populus qui vide-
rant, Deo laudem dabant, et grati-
as agebant.

CVII. Ubi Zachæus publicanus
Christo convivium fecit.

CAP. XIX.

ET cùm Jesus Hiericho ingressus 1
esset, et transiret: Vir quidam, cui 2
nomen Zachæus, dives magno famu-
litio erat, et princeps mancipum:
In animum suum induxerat ut Je- 3
sum videret, sed præ multitudine
turbæ non potuit: hic enim Zachæ-
us staturâ brevis erat. Ante Jesum 4
igitur in via cucurrit, et super ar-
borem ficûs ascendit ut aspectum
Christi videret: hoc autem Zachæ-
us nuper consueverat, ut cum Jesus
transiret ille ita faceret. Jesus ad 5
eum locum pervenit, et eum vidit,
et dixit; Festina, descende Zachæe:
quia hodiè oportet ut domi tuæ sim.

6 Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Et *videntes* omnes murmurabant,
7 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον,
dicentes, Quòd ad peccatorem hominem *introivit diversari.* Stans autem Zacchæus,
8 λέγοντες, Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος,
dixit ad Dominum; Ecce *dimidia substantiarum mearum,* Domine, do paupe-
εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτω-
ribus: & si aliquem quid defraudavi, reddo quadruplum. Ait *autem* ad eum
9 χοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
Jesus; Quia hodiè salus domui huic facta est, eò quòd & ipse filius
ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι σήμερον σωτηρία (β) τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς
Abrahæ sit. Venit enim filius hominis quærere & *servare perditum.* σκε
10 Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
Audientibus *autem* illis hæc, adjiciens dixit parabolam, *propter* propè *eum esse* σκζ
11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι
Hierusalem, & *videri eis* quòd confestim *futurum esset* regnum Dei *apparere.*
Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
Dixit ergo; Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam, accipere sibi *ipsi*
12 Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ ΞϚ'
regnum, & reverti. *Vocans* autem decem *servos suos,* dedit eis decem σκη
13 βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα β

ΞΖ' mnas, & ait ad illos; Negotiamini dum venio. *At* cives
σκθ μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Πραγματεύσασθε (γ) ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται 14
ejus oderant eum, & miserunt legationem post illum, dicentes; *Nos volumus*
αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν
hunc regnare super nos. Et factum est *in redire ipsum accipientem*
τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα 15
regnum, & *ait* vocari *sibi* servos hos, quibus dedit *argentum,*
τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον,
ut sciret quis *quid* negotiatus esset. *Adfuit* autem primus, dicens;
ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, 16
Domine, mna tua acquisivit decem mnas. Et ait illi, Euge bone
Κύριε, ἡ μνᾶ σου (δ) προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ ἀγαθὲ 17
serve: quia in modico fidelis fuisti, *esto* potestatem habens super decem civitates.
δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
Et venit *secundus,* dicens; Domine, mna tua fecit quinque mnas. Ait *autem*
Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε δὲ 18
& huic; Et tu esto super quinque civitates. Et alter venit, dicens; Domine, 19
καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, 20
ecce mna tua, quam habui repositam in sudario.
ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.

MS. A. (β) ἐν τῷ (γ) ἐν ᾧ ἔρχομαι. (δ) προσηργάσατο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܣܬܪܗܒ ܢܚܬ ܘܩܒܠܗ ܟܕ ܚܕܐ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ.
7 ܕܠܘܬ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܥܠ ܐܫܬܪܝ. * ܩܡ ܕܝܢ ܙܟܝ ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܗܐ ܡܪܝ ܦܠܓܘܬ 8
ܩܢܝܢܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܠܟܠܢܫ ܕܛܠܡܬ ܡܦܢܐ ܐܢܐ ܚܕ ܒܐܪܒܥܐ.
* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܝܘܡܢܐ ܗܘܐ ܚܝܐ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܐ ܒܪܗ ܗܘ 9
10 ܕܐܒܪܗܡ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܒܥܐ ܘܢܚܐ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ
11 ܗܘܘ ܗܠܝܢ. ܐܘܣܦ ܡܬܠܐ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܣܒܪܝܢ ܗܘܘ
ܕܒܗ ܒܫܥܬܐ ܥܬܝܕܐ ܕܬܬܓܠܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܒܪ ܛܘܗܡܐ ܪܒܐ. 12
13 ܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ. ܕܢܣܒ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ ܘܢܗܦܘܟ. * ܘܩܪܐ ܥܣܪܐ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ
14 ܠܗܘܢ ܥܣܪ ܡܢܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܬܓܪܘ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ. * ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܝܢ
ܣܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܫܕܪܘ ܐܝܙܓܕܐ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܨܒܝܢܢ ܕܢܡܠܟ ܗܢܐ ܥܠܝܢ.
15 * ܘܟܕ ܢܣܒ ܡܠܟܘܬܐ ܘܗܦܟ. ܐܡܪ ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ
ܟܣܦܐ. ܕܢܕܥ ܡܢܐ ܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܐܬܬܓܪ. * ܘܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܝܟ 16
17 ܥܣܪ ܡܢܝܢ ܐܘܬܪ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܘ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܕܒܩܠܝܠ
ܐܫܬܟܚܬ ܡܗܝܡܢ. ܗܘܝܬ ܫܠܝܛ ܥܠ ܥܣܪ ܟܪܟܝܢ. * ܘܐܬܐ ܬܪܝܢܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܝܟ ܥܒܕܬ ܚܡܫ 18
19 ܡܢܝܢ. * ܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܐ. ܐܦ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܫܠܝܛ ܥܠ ܚܡܫ ܟܪܟܝܢ. * ܘܐܚܪܢܐ ܐܬܐ ܘܐܡܪ.
20 ܡܪܝ. ܗܐ ܡܢܝܟ ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܠܘܬܝ ܟܕ ܣܝܡܐ ܒܣܘܕܪܐ.

Festinans itaque descendit, & excepit eum 6
gaudens. Quum autem hoc vidissent omnes, 7
murmurabant, dicentes; Apud homi-
nem peccatorem ingressus divertit. Ste- 8
tit autem Zacchæus, & dixit ad Jesum; Ec-
ce, Domine mi, dimidium facultatum mea-
rum do pauperibus: & unicuique quod
per vim rapui, quadruplum retribuo. Di- 9
xit ei Jesus, Hodiè facta est salus huic domui,
eò quòd iste quoque est filius Abraham. Ve- 10
nit enim Filius hominis ut quærat, & servet
quod perierat. Et quum hæc audirent, con- 11
texuit sermoni parabolam, eò quòd esset
prope Hierosolymam, & putarent fore ut
eo momento appareret regnum Dei: Et 12
ait, Vir quidam maximo stemmate natus,
profectus est in regionem longinquam, ut
compararet sibi regnum, & reverteretur.
Et advocavit decem servos suos, dedit- 13
que eis decem minas, & dixit eis; Ne-
gotiamini donec veniam. Concives autem 14
ipsius oderant eum; miseruntque legatos
post eum, & inquiunt, Nolumus hunc re-
gnare super nos. Quumque comparâsset 15
regnum, & reversus fuisset, jussit vocari
ad se servos illos quibus dederat argentum,
ut cognosceret quid unusquisque ex eis ne-
gotiatus fuisset. Venit autem primus, & 16
ait; Domine mi, mina tua decem minas
lucrifecit. Dixit ei, Euge serve bone, quia 17
in minimo inventus es fidelis, dominaberis
super decem pagos. Et venit secundus, & 18
ait; Domine mi, mina tua quinque minas
protulit. Dixit & isti, Tu quoque domi- 19
naberis super quinque pagos. Alius autem 20
venit, & ait; Domine mi, ecce mina illa
tua quæ penes me erat, posita in sindone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 * [وبشتاب فرود امد وبشادي اورا قبول كرد] * مردم وجماعت كه باوي بودند * در نفس 7
خود † تغير شدند * ومي كفتند كه درخانه كنهكار فرود مي آيد * * زكي فرود آمد * 8
وبعيسي كفت * اي خداوند من * نيمهٔ مال خودرا بمسكينان † مي دهم وازهر كس كه
بناحق چيزي ستك باشم * يكي درچهار باز كزارم * * عيسي بجماعت وشاكردان كفت 9
كه امروز براي اين خانه † رستكاري † بزرك شد * براي انك اين مرد از فرزندان ابرهيم بود وكم
10 شد * * فرزند ادمي براي آن آمك است * كه كم شدكانرا بجويد ورتاك كند

صد هشت — مثل ملك كه برود ومملكت بكيرد

* ومسيح درمثلها افزود * سبب انك باورشليم † نزديك شد * ومي پنداشتند كه دران 11
ساعت ملكوت † خدا اشكارا شود * عيسي كفت بزرك زادهٔ از اهل بزرك بالشكر بسيار در 12
ولايت دور رفت كه مملكت بستاند وباز كردد

صد نه — مثل بازركان ومال بي قياس وبندهٔ كاهل

* كفت بازركاني † بندكان خودرا خواند * 13
وده تومان مال بديشان داد * وكفت بازركاني كنيد * تا ان وقت كه من بيايم

Et festinanter descendit & cum 6
gaudio illum excepit. Homines & 7
turba, qui cum eo erant, in animo
suo commoti sunt, & dixerunt; In
domum peccatoris divertit. Zachæ- 8
us accessit, & ad Jesum dixit; O
Domine mi, dimidium facultatum
mearum pauperibus do: & à quo-
cunque per injuriam aliquid abstu-
li, quadruplum restituo. Jesus tur- 9
bæ ac discipulis dixit; Hodiè qui-
dem huic domui salus magna facta
est, eò quòd hic homo de filiis Abra-
hami erat, & perierat. Filius ho- 10
minis ob hoc venit, ut amissos quæ-
rat & servet.

CVIII. Parabola regis qui abiit & regnum accepit.

Et Christus ad parabolas adjecit, 11
eò quòd Hierosolymæ propinquus
esset, et existimarent quòd in ipsa
hora regnum Dei manifestaretur.
Jesus dixit; Magnus quidam, 12
natus genere magno, cum exercitu
multo in regionem longinquam pro-
fectus est, ut regnum acciperet et
reverteretur.

CIX. Parabola mercatoris, & pecuniæ immensæ, & servi pigri.

Dixit insuper; *Mercator quidã ser-* 13
vos suos vocavit, et decẽ minas pe-
cuniæ illis dedit, et dixit; Mercatu-
ram facite usquequò ego venero.

Versio VULGATA LATINA.

6
7 Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Et cùm viderent omnes, mur-
8 murabant, dicentes quòd ad hominem peccatorem divertisset. Stans autem Za-
chæus, dixit ad Dominum; Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do paupe-
9 ribus: & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ait Jesus ad eum;
10 Quia hodie salus domui huic facta est: eò quòd & ipse filius sit Abrahæ. Venit
11 enim Filius hominis quærere & salvum facere quod perierat. Hæc illis audien-
tibus, adjiciens dixit parabolam, eò quòd esset prope Jerusalem: & quia existima-
12 rent quòd confestim regnum Dei manifestaretur. Dixit ergò; Homo quidam no-
13 bilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, & reverti. Vocatis au-
tem decem servis suis, dedit eis decem mnas, & ait ad illos; Negotiamini dum
venio. Cives autem ejus oderant eum: & miserunt legationem post illum, di- 14
centes; Nolumus hunc regnare super nos. Et factum est ut rediret accepto re- 15
gno: & jussit vocari servos, quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque
negotiatus esset. Venit autem primus, dicens; Domine, mna tua decem mnas ac- 16
quisivit. Et ait illi; Euge bone serve, quia in modico fuisti fidelis, eris potesta- 17
tem habens super decem civitates. Et alter venit, dicens; Domine, mna tua fe- 18
cit quinque mnas. Et huic ait; Et tu esto super quinque civitates. Et alter ve- 19
nit, dicens; Domine, ecce mna tua, quam habui repositam in sudario: 20

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6
7 فاسرع ونزل وقبله فرحا * فلما ابصر جميعهم ذلك تذمروا وقالوا انه دخل بيت رجل *
8 خاطي * فوقف زكا وقال للرب هانذا يا سيدي اعطي المساكين نصف مالي ومن ظلمته شيا
9 اعوضه اربعة اضعاف * فقال له يسوع اليوم وجب الخلاص لاهل هذا البيت لانه ايضا ابن ابرهيم *
10 لان ابن البشر انما جاء يطلب ويحيي من كان ضالا * الفصل الثامن والستون *
11 وفيما هم يسمعون هذا ضرب لهم مثلا لما قرب من يروسليم وكانوا يظنون ان ملكوت الله *
12 يظهر للوقت * قايلا انسان ذو جنس شريف ذهب الى كورة بعيدة لياخذ الملك لنفسه
13 ويعود * فاستدعى عشرة عبيد له واعطاهم عشرة امناء * قايلا لهم اتجروا في هولاي الى حين
14 موافاتي * وكان اهل مدينته يبغضونه فارسلوا في اثره رسلا قايلين ما نريد ان يملك هذا
15 علينا * فلما اخذ الملك ورجع امر ان يدعى له عبيده الذين اعطاهم الفضة ليعرف ما
16 قد تجروا * فجاء الاول وقال يا سيدي مناك قد صار عشرة امناء * فقال له حسنا ايها العبد
17
18 الصالح * الفيت امينا على القليل يكون لك سلطان على عشر مدن * وجاء الثاني وقال يا سيدي
19 مناك قد صار خمسة امناء * فقال للاخر وانت تكون على خمس مدن * فجاء الاخر وقال
20 يا سيدي ان مناك موضوع عندي في منديل *

Et festinavit, ac descendit, & excepit 6
illum lætus. Et cùm vidissent omnes hoc, 7
murmuraverunt, & dixerunt eum ingressum esse domum viri peccatoris. Ste- 8
tit autem Zachæus, & dixit Domino; Ecce ego, Domine, do pauperibus dimidium bonorum meorum, & illi à quo violenter aliquid accepi, rependo quatuor duplicia. Dixit ei Jesus, Hodiè compotit salus habitatoribus hujus domûs, 9
quia etiam ipse est filius Abrahæ. Quia 10
filius hominis venit quærere, & salvare eos qui perditi fuerant.

Sectio sexagesima octava.

Et dum illi audirent hæc, protulit eis 11
proverbium, quando appropinquaverat ad Jerusalem, et existimabant quòd regnum Dei manifestandum esset confestim: Di- 12
cens, Homo quidam gente nobili abiit in regionem longinquam ut acciperet regnum sibi, & rediret. Et advocavit de- 13
cem servos suos, & dedit illis decem minas, dicens illis; Mercamini his usque ad tempus reditus mei. Verum incolæ 14
urbis ipsius oderant eum: & miserunt per vestigia ejus nuntios, dicentes; No-
lumus regnare hunc super nos. Et cùm 15
accepisset regnum, & reversus fuisset, jussit vocari ad se servos suos, quibus dederat argentum: ut sciret quid jam ne-
gotiati essent. Venit itaque primus, & 16
dixit, O domine, mina tua jam facta est decem minæ. Ait illi, Optime, ô serve 17
bone, inventus es fidelis in modico, erit tibi potestas super decem civitates. Et 18
venit secundus, & dixit; Domine, mina tua facta est quinque minæ. Dixitque 19
alteri, Et tu eris super quinque civitates. Et venit alius, & dixit; O domi- 20
ne, mina tua reposita est apud me in sudario,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6
7 ወአፍጠነ፡ወረደ፡ ወአግሐሦ፡እንዘ፡ይትፌሣሕ፡፡ ወርእዮሙ፡ ኵሎሙ፡ አንጐር
8 ጐሩ፡ወይቤሉ፡ኀበ፡ብእሲ፡ኃጥእ፡ቦአ፡የዓድ፡፡ ወቆመ፡ዘኬዎስ፡ ወይቤሎ፡ለእግዚ
9 እነ፡ናሁ፡መንፈቀ፡ንዋይየ፡ እሁብ፡ ለነዳይ፡ ወእመቦ፡ለዘ፡ገፋዕክዎ፡ እፈድዮ፡ትርብዕ
10 ተ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ዮም፡ሕይወት፡ኮነ፡ለዝንቱ፡ቤት፡እስመ፡አንተ
11 ሂ፡ ወልደ፡አብርሃም፡አንተ፡፡ እስመ፡መጽአ፡ ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ይኅሥሥ፡
ወያድኅን፡ዘተሐጕለ፡፡ ወእንዘ፡ይሰምዑ፡መሰለ፡ሎሙ፡ዘንተ፡ወይቤሎሙ፡እስመ፡
ቅሩብ፡ውእቱ፡ለኢየሩሳሌም፡ ወይመስሎሙ፡ከመ፡ ሶቤሃ፡ ታስተርኢ፡ መንግሥቱ፡
ለእግዚአብሔር፡፡ በእንተ፡ዘኮነ፡ይንሣእ፡ሎቱ፡መንግሥተ፡፡
12 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ ክቡር፡ ወሖረ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡ይንሣ
እ፡ሎቱ፡ መንግሥተ፡ ወያንግሥዎ፡ ወይሰወጥ፡፡
በእንተ፡ እለ፡ ነሥኡ፡ ዓሠርተ፡ ምናናተ፡፡
13 ወጸውዐ፡ አግብርቲሁ፡ ዓሠርተ፡ ወወሀቦሙ፡ዓሠርተ፡ ምናናተ፡፡ወይቤሎሙ፡ተገበሩ፡
14 እንከ፡እስከ፡ላእቲ፡፡ ወይጸልእዎ፡ሰብአ፡ሀገሩ፡ወፈነዉ፡ተናብለ፡እምድኅሬሁ፡
15 እንዘ፡ይብሉ፡ኢንፈቅድ፡ለዝንቱ፡ ይንግሥ፡ላዕሌነ፡፡ ወእምዝ፡አቲዎ፡ወ
ነሢኦ፡መንግሥተ፡አዘዘ፡ ያምጽእዎሙ፡ ለአግብርቲሁ፡ለእለ፡ወሀቦሙ፡ ወርቀ፡ከመ፡
16 ያእምር፡ዘከመ፡ተገበሩ፡፡ ወመጽአ፡ቀዳማዊ፡ ወይቤሎ፡እግዚኦ፡ምናንከ፡ ዓሠር
17 ቱ፡ወዓሠርተ፡ምናናተ፡ዘረባሕኩ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚኡ፡ገብር፡ምእመን፡ዘበውሑ
ድ፡ምእመነ፡ኮንከ፡ላዕለ፡ ብዙኅ፡እሠይመከ፡ተሠየም፡ላዕለ፡ዓሠርቱ፡አህጉር፡፡
18 ወመጽአ፡ካልኡ፡ወይቤሎ፡እግዚኦ፡ምናንከ፡ኃምስቱ፡ወኃምስተ፡ምናነ፡ረባሕኩ፡፡
19 ወይቤሎ፡ሎቱኒ፡አንተኒ፡ተሠየም፡ላዕለ፡ኃምስቱ፡ አህጉር፡፡ ወመጽአ፡ ሣልስኒ፡
20 ወይቤሎ፡እግዚኦ፡ ነዮ፡ ምናንከ፡እንተ፡ ኀቤየ፡እንበርክዋ፡ውስተ፡ሰበንየ፡፡

Et festinans descendit, & excepit eum gaudens. Et quum vidissent omnes, 6 7
murmurârunt, & dixerunt; Ad hominem peccatorem ingressus est transmi-
grare. Et stetit Zachæus, & dixit Domino nostro; Ecce dimidium bo- 8
norum meorum do pauperibus: & si quis fuerit cui injuriam feci, reddo quadru-
plum. Et dixit ei Dominus Jesus; Hodiè salus contigit huic domui, quod & ipse 9
filius Abrahami sit. Quia venit Filius hominis quærere, & servare quod perdi- 10
tum erat. Et quum audientes erant, parabolam dixit iis hanc: & dixit iis, quia 11
propè fuit Hierusalem, & videbatur illis quòd statim appareret regnum Dei.

De eo qui profectus est ut acciperet sibi regnum.

Et dixit iis Dominus Jesus, Quidam homo nobilis *fuit*, & profectus est *in* longin- 12
quam regionem, ut acciperet regnum, & ut regem facerent eum, & ut reverte-
tur:

De iis qui acceperunt decem minas.

Et vocavit servos suos decem, & dedit iis decem minas, & dixit iis; Negotiamini 13
igitur donec veniam. Et odio habebant eum homines civitatis ejus, & mise- 14
runt legationem post eum, dicentes; Nolumus hunc regnare supra nos. Et tunc 15
veniente eo, & accepto regno, jussit ut adducerent servos, quibus dederat pecu
niam ejus, ut cognosceret quomodo negotiati essent. Et venit primus, 16
& dixit ei; Domine, minæ tuæ decem, & decem minæ tuæ quas acquisivi. Et 17
dixit ei Dominus ejus, Serve fidele, qui in modico fidelis fuisti, super multa con-
stituam te: constitutus esto super decem civitates. Et venit alius, & dixit ei; 18
Domine, minæ tuæ quinque, & quinque minas acquisivi. Et dixit ei, Tu et- 19
iam constitutus esto super quinque civitates. Et venit tertius, & dixit ei; Do- 20
mine, ecce minam tuam quam apud me deposui in sudario meo:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 مردم شهر اورا دشمن مي داشتند * در پس او نامه فرستادند * وگفتند نمي خواهيم * كه
15 اين كس بر ما ملك باشد * وچون ملك مملكت را ستد * وبازگرديد * فرمود † كه
16 بندگان † پيش او ايند * ومالي كه † ستد بودند * ازبهر سود حساب باز دهند * اولين
17 آمد وگفت خداوندم * تومان تو † ده تومان ديگر سود كرد * ملك بدو گفت * اي بندك
نيك * بر اندك امانت دار بودي * بر بسيار نيز امين ومعتمد باشي * وبر ده ولايت بزرك
18
19 وسرور باشي * دوم آمد وگفت خداوندم تومان تو پنج تومان † سود كرد * بدين نيز
20 گفت * بر پنج ولايت بزرك وسرور باشي * سه ديگر آمد وگفت خداوندم اينك تومان تو
كه پيش من بود دركوشه † پنهان كرده بودم *

Homines autem civitatis illum 14
odio habentes post eum legationem miserunt, & dixerunt; Nolumus ut
hic homo super nos rex sit. Cum 15
rex regnum accepisset, & reversus esset, jussit ut servi ad illum venirent, & pecuniæ, quam acceperant quæstûs gratiâ, rationem redderent.
Primus venit, & dixit; Domine 16
mi, mina tua decem minas alias lucri fecit. Rex ei dixit; O serve bo- 17
ne, in parvo fidelis fuisti, super multum etiam præfectus & constitutus eris, & super decem provincias maximus & princeps eris. Secundus 18
venit & dixit; Domine mi, mina tua quinque minas lucrifecit. Huic eti- 19
am dixit; Super quinque provincias maximus & princeps eris. Ter- 20
tiò alius venit, & dixit; Domine mi, ecce, minam tuam, quæ apud me erat, in angulo abscondi.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ͂Ν. ΚΕΦ. ΞΖ'. ΞΗ'.

Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, & metis
21 'Εφοβέμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις
quod non seminâsti. Dicit *autem* ei; De ore tuo *judicabo te, scelerate* serve:
22 ὃ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ αὐτῷ, 'Εκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε·
sciebas quod ego homo austerus sum, tollens quod non posui, & metens quod non se-
ᾔδεις, ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔ-
minavi. Et quarè non dedisti *argentum meum* ad mensam, & ego veniens
23 σπειρα. Καὶ διὰ τί οὐκ (ε)ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν
cum *usura* utique exegissem *illud*? Et astantibus dixit; Auferte ab illo
24 σὺν τόκῳ ἂν (ζ)ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ
mnam, & date decem mnas *habenti*. Et dixerunt ei; Domine, habet decem
25 τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα
mnas. Dico *enim* vobis; Quia omni habenti dabitur: ab autem non ha-
26 μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔ-
bente, & quod habet, auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos illos,
27 χοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους,
non volentes me regnare super se, adducite huc, & *jugulate* an-
τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμ-
te me. Et *dicens hæc, ibat ante*, ascendens in Hierosoly-
28 προσθέν μου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυ-
mam. Et factum est, cùm appropinquâsset ad Bethphage & Bethaniam, ad montē
29 μα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος ΞΗ'

σλ β | σλα ε | σλβ β

vocatum Olivarum, misit duos *discipulorum suorum,* Dicens; Ite in
τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Εἰπὼν, Ὑπάγετε εἰς 30
contrà *vicum*: in *quo*, introeuntes invenietis pullum alligatum, *super quem*
τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ, εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν
nemo unquam hominum sedit: *solventes* illum adducite. Et si quis vos
οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες (η)αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς 31
interrogaverit, Quarè solvitis? sic dicetis ei; Quia Dominus ejus *opus habet*. *Ab-*
ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Ἀπ- 32
euntes autem missi, invenerunt sicut dixit illis. Solventibus autem illis
σλγ ελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. Λυόντων δὲ αὐτῶν 33
β pullum, dixerunt domini ejus ad illos; Quid solvitis pullum? Illi *autem*
τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς, Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ 34
dixerunt; Dominus *ejus opus* habet. Et duxerunt illum ad Jesum: &
εἶπον, (θ)Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ 35
injicientes sua *ipsorum* vestimenta supra pullum, imposuerunt Jesum. E-
(ι)ἐπιῤῥίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. Πο- 36
unte autem illo, substernebant vestimenta sua in via. *Appropinquante*
σλδ ρευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια (κ)αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος 37
autem eo jam ad descensum montis *Olearum*, cœperunt *omnis turba*
δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν
discipulorū gaudentes laudare Deum voce magnâ, *de* omnibus, quas viderant, virtutibus,
μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,

MS. A. (ε)ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν, (ζ) αὐτὸ ἀνέπραξα; (η) ἀγάγετε αὐτόν. (θ) Ὅτι ὁ Κύριος (ι) ἐπιῤῥίψαντες (κ) ἑαυτῶν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * ܕܚܠܬ ܓܝܪ ܡܢܟ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ ܩܫܝܐ. ܘܫܩܠ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ. ܘܚܨܕ ܐܢܬ ܡܕܡ
22 ܕܠܐ ܙܪܥܬ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܦܘܡܟ ܐܕܘܢܟ ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܝ ܕܓܒܪܐ ܐܢܐ
23 ܩܫܝܐ. ܘܫܩܠ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ. ܘܚܨܕ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܙܪܥܬ. * ܠܡܢܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܟܣܦܝ
24 ܥܠ ܦܬܘܪܐ. ܘܐܢܐ ܐܬܐ ܗܘܝܬ ܘܬܒܥ ܗܘܝܬ ܠܗ ܥܡ ܪܒܝܬܗ. * ܘܠܗܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ
25 ܐܡܪ. ܫܩܘܠܘ ܡܢܗ ܡܢܝܐ. ܘܗܒܘ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪ ܡܢܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
26 ܡܪܢ. ܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪ ܡܢܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ
27 ܡܢܗ. * ܒܪܡ ܠܗܠܝܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܨܒܘ ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ
28 ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡܝ. * ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܩܗ * * ܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܝܫܘܥ.
29 ܢܦܩ ܠܩܕܡܘܗܝ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܒܝܬ ܦܐܓܐ ܘܠܒܝܬ ܥܢܝܐ.
30 ܠܓܢܒ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ
ܠܩܪܝܬܐ ܗܕܐ ܕܠܘܩܒܠܢ. ܘܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܗܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ. ܕܐܢܫ ܡܢ
31 ܡܕܡ ܠܐ ܪܟܒ ܥܠܘܗܝ. ܫܪܘ ܐܝܬܘܗܝ. * ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܫܐܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
32 ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. * ܘܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
33 ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ ܫܪܝܢ ܠܗ ܠܥܝܠܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܡܪܘܗܝ. ܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܝܠܐ ܗܢܐ.
34 35 * ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܪܡܘ ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ.
36 ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܥܠܘܗܝ. * ܘܟܕ ܐܙܠ. ܦܪܣܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. * ܘܟܕ ܡܛܝ
37 ܠܡܚܬܢܐ ܕܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܪܝܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܕܝܢ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܥܠ ܟܠ ܚܝܠܐ ܕܚܙܘ.

Timui enim à te, quippe qui homo durus sis, 21
& auferas id quod non deposuisti, ac metas
quod non seminâsti. Dixit ei, Ex ore tuo te 22
judicabo, serve nequam. Noveras me esse
hominem durum, qui auferam quod non de-
posui, & metam quod non seminavi. Qua- 23
re non dedisti argentum meum super men-
sam, & ego venissem & illud repetissem cum
suis usuris? Illis autem qui adstabant co- 24
ram se dixit, Tollite ab eo minam, & date ei
penes quem sunt decem minæ. Dicunt ei; 25
Domine noster, habet decem minas. Ait 26
illis, Dico vobis; Unicuique habenti, dabitur:
ei autem qui nihil habet, id etiam quod ha-
bet, auferetur ab eo. Verùm meos illos in- 27
imicos qui noluerunt me regnare supra se,
adducite eos, & trucidate eos coram me.

Dominicâ Palmarum. 60.

Quumque hæc dixisset Jesus, progressus est 28
ut proficisceretur ad Jerusalem. Et quum 29
devenisset Beth-Phage & Beth-Aniam, ad
latus montis, qui vocatur Oliveti, misit duos
ex discipulis suis; Et dixit eis, Ite in pa- 30
gum illum qui nobis est è regione: quum-
que ingressi fueritis, ecce invenietis pullum
alligatum, in quo nemo unquam equitavit;
solvite, adducite eum. Et si quis vos inter- 31
rogaverit, Quare solvitis eum? sic dicetis
ei, Domino nostro requiritur. Et profecti 32
sunt ii qui missi fuerant, & invenerunt pro-
ut dixerat eis. Quumque solverent pullum 33
illum, dicunt eis domini ejus, Quare solvitis
pullum hunc? Dixerunt eis, Quia Domino 34
nostro requiritur. Et adduxerunt eum ad 35
Jesum, & injecerunt super pullum vestes su-
as, & equitare fecerunt Jesum in eo. Quum 36
autem iter faceret, substernebant vestes su-
as in via. Quumque appropinquâsset ad 37
clivum montis domûs Oliveti, cœpit omnis
cœtus discipulorum lætari, & glorificare
Deum altâ voce de omnibus virtutibus quas
viderant.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * سبب انك از تو سخت ترسيدم * كه مردي هستي. كه چيزي كه جاي ننهادهٔ بستاني * وانچ نكشتهٔ
22 بدروي * * بدو گفت اي بندهٔ خبيث * از تقرير تو† ترا پاداش كنم * مرا مي شناختي كه مردي
23 سختم * وچيزي كه ننهاده باشم بستانم * وانچ نكشته باشم بدروم * * چرا مال من بر خوان† من نينداختي *
24 كه من مي امدم * وسود مال خود طلب مي كردم * * وبكسان خود كه حاضر بودند ملك فرمود كه
25 ان يك تومانرا ازو بستانيد * وبدهيد بدانك ده تومان دارد * * ايشان گفتند خداوندما ده تومان
26 پيش اوهست * * مسيح گفت با شما مي گويم * هر كه دارد ونگاه داشت * بدو ديگر† داده شود * وهر كه
27 ندارد ونگاه نداشت ان نيز كه دارد * ازو ستده شود * * اكنون ان دشمنانرا كه نخواستند كه بر
28 ايشان ملكي كنم ايشانرا پيش من آوريد * وبرابر من† ايشانرا بكشيد * * وچون عيسي اين مثلهارا
تمام كرد * پيشتر رفت كه در اورشليم برود   صد ده   فرستادن مسيح دو شاگرد را براي خر
29 * چون در بيت فاجي وبيت عينا رسيد آمد بر كنار كوه زيتون * دو از شاگردان خود† فرستاد *
30 * وبديشان گفت * كه درين ده رويد * كه برابر ماست * چون اندرون رويد * بيابيد خر كرهٔ بسته *

Eò quòd à te valdè timerem, quòd 21
homo sis, qui rem, quam in loco non
posueras, tollis; & quod non semi-
nâsti, metis. Ei dixit; O serve pra- 22
ve, ex confessione tua tibi pœnam
statuam: me noveras quòd homo du-
rus sim, & rem, quam non posueram,
tollam; & quod non seminavi, me-
tam. Quare pecuniam meam in 23
mensam meam non injecisti, ut ego
venissem, & lucrum pecuniæ meæ
exegissem. Et quibusdam suorum 24
qui præsentes erant rex jussit; Illam
unam minam ab eo auferte, & date
ei qui decem minas habet. Illi di- 25
xerunt; Domine noster, decem minæ
penes hunc sunt. Christus dixit; 26
Vobis dico, Quicunque habet &
servat, ei aliud datum erit: qui
verò non habet, neque servat, illud
etiam quod habet ab eo ablatum
erit. Nunc illos inimicos, qui nolu- 27
erunt ut super eos regnarem, ipsos
ad me adducite, & coram me eos in-
terficite. Et cùm Jesus has para- 28
bolas absolvisset, progressus est ut
Hierosolymam proficisceretur.

CX. Mittit Christus duos disci-
pulos pro asino.

Cùm in Bethphage & Bethaniam 29
pervenisset, ad latus montis O-
livarum, duos ex discipulis su-
is misit: Et illis dixit; Ite 30
in hunc pagum, qui è regione no-
bis est: cùm intraveritis, inveni-
etis asininum pullum ligatum,

Versio VULGATA LATINA.

21 Timui enim te, quia homo austerus es : tollis quod non posuisti, & metis quod non
22 seminâsti. Dicit ei ; De ore tuo te judico, serve nequam : sciebas quòd ego homo
23 austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi : Et quarè non
dedisti pecuniam meam ad mensam, ut ego veniens cum usuris utique exegissem
24 illam ? Et astantibus dixit ; Auferte ab illo mnam, & date illi qui decem
25 mnas habet. Et dixerunt ei ; Domine, habet decem mnas. Dico autem vo-
26 bis ; Quia omni habenti dabitur, & abundabit : ab eo autem qui non habet,
27 & quod habet auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos illos, qui nolue-
28 runt me regnare super se, adducite huc, & interficite ante me. Et his dictis,
29 præcedebat ascendens Jerosolymam. Et factum est, cùm appropinquâsset ad
Bethphage & Bethaniam, ad montem qui vocatur Oliveti, misit duos discipu-
los suos, Dicens ; Ite in castellum, quod contrà est : in quod introëuntes, 30
invenietis pullum asinæ alligatum, cui nemo unquam hominum sedit : solvi-
te illum, & adducite. Et si quis vos interrogaverit ; Quarè solvitis ? sic 31
dicetis ei ; Quia Dominus operam ejus desiderat. Abierunt autem qui missi 32
erant ; & invenerunt, sicut dixit illis, stantem pullum. Solventibus autem 33
illis pullum, dixerunt domini ejus ad illos ; Quid solvitis pullum ? At illi 34
dixerunt ; Quia Dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad Je- 35
sum. Et jactantes vestimenta sua supra pullum, imposuerunt Jesum. Eunte 36
autem illo, substernebant vestimenta sua in via. Et cùm appropinquaret jam ad 37
descensum Montis oliveti, cœperunt omnes turbæ discipulorum gaudentes laudare
Deum voce magnâ super omnibus, quas viderant, virtutibus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * لاني خفت منك • اذ انت انسان قاس تاخذ ما لم تضع وتحصد ما لم تزرع * فقال له من
22 فمك اديِنك ايها العبد السوء • لما عرفت اني رجلا قاسيا اخذ ما لم اضع واحصد ما لم ازرع *
23 * فلم لم تدع فضتي على مايدة وكنت اجي واقتضيها مع ارباحها * ثم قال للقيام انزعوا
24 منه المنا واعطوه للذي له عشرة امناء * فقالوا له يا رب عنده عشرة امناء * فقال لهم اقول
25
26 لكم ان كل من له يعطي ومن ليس له فالذي معه يوخذ منه * واما اعداي اوليك الذين
27 لم يريدوا ان املك عليهم ايتوني بهم ههنا واذبحوهم قدامي * • الفصل التاسع والستون *
28 * فلما قال هذا مضى صاعدا الى يروسليم * وكان لما قرب من بيت فاجي وبيت عنيا عند
29 الجبل الذي يدعى جبل الزيتون ارسل اثنين من تلاميذه * قايلا امضيا الى هذه القرية
30 التي امامكما فتجدان جحشا مربوطا لم يركبه انسان قط حلاه وايتيا به * فان قال لكما احد
31 لم تحلانه فقولا له هكذا ان الرب يحتاج اليه * ولما ذهب المرسلان فوجدا كما قال لهما * وفيما
32
33 هما يحلان الجحش قال لهما اربابه • لم تحلان الجحش * فقالا لهم ان الرب يحتاج اليه * واتيا
34
35 به الى يسوع والقيا ثيابهما على الجحش وركبوا يسوع عليه * وفيما هم يسيرون بسطوا
36 ثيابهم في الطريق * ولما قرب من منحدر جبل الزيتون بدا جميع الملاء والتلاميذ يفرحون
37 ويسبحون الله بصوت عظيم من اجل جميع القوات التي نظروا *

Quia timui te, cùm sis homo crudelis, 21
tollens quod non posuisti, & metens quod
non seminâsti. Dixit autem illi, Ex ore 22
tuo judicabo te, ô serve nequam. Quan-
doquidem nôsti me esse hominem crude-
lem, tollentem quod non posui, & meten-
tem quod non seminavi: Quare non re- 23
liquisti argentum meum super mensam,
ut venirem & exigerem illud cum fœno-
ribus suis ? Deinde dixit astantibus, Au- 24
ferte ab eo minam, & date eam illi qui
habet decem minas. Et dixerunt ei ; 25
Domine, habet decem minas. Ait illis ; 26
Dico vobis, quòd cuilibet habenti dabi-
tur : & ab eo qui non habet, sanè quod
cum eo est, auferetur. Veruntamen ini- 27
micos meos illos, qui non voluerunt ut
regnarem super eos, adducite ad me il-
los huc, & jugulate illos coram me.

Sectio sexagesima nona.

Et cùm dixisset hoc, abiit ascendens ad 28
Jerusalem. Et factum est, cùm appro- 29
pinquâsset ad Bethphage, & Beth-ani-
am, prope montem qui vocatur Mons
olivarum, misit duos ex discipulis suis,
Dicens; Ite ad hoc castellum quod con- 30
tra vos est, & invenietis asellum alli-
gatum, quem non conscendit homo un-
quam : solvite illum, & adducite illum.
Et si dixerit vobis aliquis, Quare sol- 31
vitis eum ? dicite ei sic, Quia Dominus
eget illo. Et cùm abiissent qui missi fu- 32
erant, invenerunt sicut dixerat eis. Et 33
dum ipsi solverent asellum, dixerunt eis
domini ipsius; Quare solvitis asellum ?
Inquiunt illis, Quia Dominus eget il- 34
lius. Et duxerunt illum ad Jesum, & 35
jecerunt vestimenta sua super pullum, et
equitare fecerunt Jesum super illum. Et 36
dùm ipsi ambularent, sternebant vesti-
menta sua in via. Et cùm appropinquâs- 37
set ad declivitatem Montis olivarum,
cæpit universa turba & discipuli gau-
dere, & laudare Deum voce magnâ
propter omnes virtutes quas viderunt,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እስመ:ፈራህኩከ:እስመ:ለአምረከ:ከመ: ዕፁብ: ብእሲ: አንተ: ወትነሥእ:ዘኢያንበ
22 ርከ:ወተአርር:ዘኢዘራእከ:ወተስተጋብእ:ዘኢዘረውከ::=: ወይቤሎ: እግዚኡ:በከ
ሙ:ቃልከ:እኴንነከ: ገብር : እኩይ: ወሃኪይ: ታአምረኒ: ከመ:ብእሲ:ዕፁብ: አነ:ወ
እነሥእ : ዘኢያንበርኩ : ወአአርር : ዘኢዘራእኩ : ወአስተጋብእ : ዘኢዘረው
23 ኩ::=: ወለምንት : ኢያግባእከ : ወርቅየ : ውስተ : ማእድ: ወለሊየ : አቲውየ:
24 እምአስተገበርክዎ : በሪባ::=: ወይቤሎሙ : ለእለ : ይቀውሙ : ህየ : ንሥ
25 ኡ:እምኔሁ:ዘንተ:ምናነ:ወሀብዎ:ለዘቦ:ዓሠርተ: ምናናት::=: ወይቤልዎ:እግ
26 ዚኦ: እኮኑ:ቦቱ:ዓሠርተ:ምናናት:: ወይቤሎሙ::=: እብለክሙ: ለኵሉ:ለዘቦ:
27 ይሁብዎ:ወይዌስክዎ:ወለዘሰ : አልቦ:እለኒ:ይነሥእዎ::=: ወባሕቱ:ለእልክቱ:
ጸላእትየ:እለ:ኢይፈቅዱ: ያንግሡኒ:ያምጽእዎሙ:ወይርግዝዎሙ:በቅድሜየ::=:
28 በእንተ:ዕዋል::=: ወዘንተ:ብሂሎ:አመለሰ:ቀድሞ:ወዓርገ:ኢየሩሳሌም::=:
29 ወሶበ:በጽሐ:ቤተ:ፋጌ: ወቢታንያ:ኀበ:ደብረ:ወስሙ: ሌሌዎን:ፈነወ: ክልኤተ:እምአ
30 ርደኢሁ::=: ወይቤሎሙ:ሑሩ: ሀገረ: ዘቅድሜክሙ: ወበዊአክሙ:ትረክቡ:ዕዋለ:
31 እሱረ:ዘኢተጽዕና:ሰብእ: ወፍትሕዎ: ወአምጽእዎ::=: ወእመቦ:ዘይቤለክሙ:ለ
32 ምንት:ትፈትሕዎ:በሉ:እግዚኡ:ይፈቅዶ::=: ወሖሮሙ: እለ:ተፈነዉ:ረከቡ:በከ
33 መ:ይቤሎሙ:ትቀውም:ዕዋል::=: ወፈትሑ: ዕዋለ: ወእንዘ: ይፈትሑ:ዕዋለ: ይቤል
34 ዎሙ:አጋእዝቲሁ:ለምንት:ትፈትሕዎ:ለዕዋል::=: ወይቤሉ: እግዚኡ:ይፈቅዶ::=:
35 ወነሥኡ: ወወሰድዎ:ኀበ:እግዚእ:ኢየሱስ: ወረሐኑ:ሰዐቡሁ:አልባሲሆሙ:ደበ: ዕዋ
36 ል:ወአጽዐንዎ:ለእግዚእ:ኢየሱስ::=: ወእንዘ:ይሐውሩ: ይነፅፉ:አልባሲሆሙ:ው
37 ስተ:ፍኖት::=: ወበጺሖሙ:ኀበ:ሙራደ: ዓቀበ: ዘደብረ: ዘይት:አኀዙ:ኵሎሙ:
አርዳኢሁ : ይትፈሥሑ : ወይሴብሕዎ : ለእግዚአብሔር : በዐቢይ : ቃል : በእንተ :
ኵሉ : ዘርእዩ : ኀይል : በዐቢይ : ቃል::=:

Quia timui te, quia cognosco te quòd durus homo es, & tollis quod non depo- 21
suisti, & metis quod non seminâsti, & colligis quod non sparsisti. Et dixit ei dñs 22
ejus, Secundùm sermonem tuum judicabo te, serve male & piger : sciebas me, quòd
homo durus sum, & tollo quod non deposui, & meto quod non seminavi, &
colligo quod non sparsi : Et quare non tradidisti pecuniam meam in mensam, & 23
ipse ego veniens exegissem eam cum usura. Et dixit astantibus ibi, Tollite ab eo 24
hanc minam, & date eam illi qui habet decem minas. Et dixerunt ei; Dñe, nón- 25
ne habet decem minas ? Et dixit iis, Dico vobis; Omni qui habet, dabunt ei, & 26
adjicient ei; & ei qui non habet, quod datum est ei, adiment. Veruntamen illos 27
inimicos meos, qui nolunt regnare me, adducite & transfigite coram me.

De pullo.

Et hoc dicens antegressus est, & ascendit Hierusalem. Et quum appropinquâsset 28
Bethphage & Bethaniæ, ad montem cujus nomen *erat* Elaion, misit duos ex di- 29
scipulis ejus. Et dixit iis, Ite *in* civitatem quæ vobis ex adverso est, & introëun- 30
tes, invenietis pullum ligatum, cui non insedit homo, & solvite illum, & ad-
ducite illum. Et si quis fuerit qui dicet vobis, Quare solvitis eum, dicite; Domi- 31
nus indiget eo. Et proficiscentes qui missi erant, invenerunt sicut dixisset iis 32
stantem pullum. Et solverunt pullum : & *quum* solventes *erant* pullum, 33
dixerunt iis domini ejus; Quare solvitis pullum? Et dixerunt, Dominus indiget 34
eo. Et acceperunt, & adduxerunt eum, ad Dominum Jesum, & injecerunt super 35
eum vestimenta sua, super pullum : & insidere fecerunt ei Dominum Jesum.
Et proficiscentes straverunt vestimenta sua, in via. Et accedentes ad descen- 36
sum termini Montis olearum, cœperunt omnes discipuli ejus gaudere, & laudare 37
Deum in magna voce, propter omnes quas vidissent virtutes, voce *inquam* magnâ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 که هنوز کسی بروی نه نشسته است • اورا بگشایید * واگر بپرسند که چرا می گشایید •
32 بگویید خداوند مارا † در بایست است * [ایشان که فرستاده بودند رفتند وانچنانکه بدیشان گفته
33 بود یافتند * وچون کره را می گشادند خداوندان او بدیشان گفتند چرا آن کره را می گشایید
34 * وبدیشان گفتند که برای خداوند ما در بایست است] * خر کره را پیش عیسی اوردند عیسی
35 جامه خودرا بر پشت او نهاد وبر نشست

صد یازده آمدن مسیح در اورشلیم

36 * وچون مسیح † ازانجا روانه شد • مردم جامه خود را † می کندند • وبر راه می انداختند •
37 تا او برو می گذشت • * وچون در سر نشیب کوه زیتون آمد • شاگردان † وجماعت اواز بر
کشیدند • وخدارا ستایش † در بلندی † می گفتند • [بر همه نیرومندیهای که دیدند]

super quem nondum quispiam sedit,
eum solvite. Et si interrogaverint, 31
Quare solvitis ? Dicite, Domino
nostro opus ejus est. Ii qui missi sunt 32
abierunt, & quemadmodum illis di-
xerat, invenerunt. Cùmque pullum 33
solverent, domini ejus eis dixerunt,
Quare pullum istum solvitis? Et eis 34
dixerunt ; Quia Domino nostro eo
opus est. Et pullum ad Jesum ad- 35
duxerunt : Jesus vestimentum su-
um tergo ejus imposuit, & insedit.

CXI. Adventus Christi Hierosolymam.

Et cùm Christus illinc proficisceretur, hominès vestimenta sua exue- 36
bant, & in via projiciebant, ut il-
le super ea transiret. Et cùm ad 37
summum descensûs montis Oliva-
rum venisset, discipuli & turba vo-
cem extulerunt, & Deo laudem in
excelso dixerunt, super omnibus vir-
tutibus quas viderant.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΞΘ'.

Dicentes: Benedictus veniens rex in nomine Domini: pax in
38 λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη (λ) ἐν
cœlo, & gloria in excelsis. Et quidam Pharisæorum de turba dixerunt
39 οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου (μ) εἶπον
ad illum; Magister, increpa discipulos tuos. Et respondens
40 πρὸς αὐτὸν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς
ait illis, Dico vobis; Quia si hi tacuerint, lapides clamabunt. Et
41 εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν οὗτοι (ν) σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Καὶ
ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super illam, Dicens; Quia si cogno-
42 ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν (ξ) ἐπ' αὐτῇ, Λέγων, Ὅτι εἰ ἔ-
visses & tu, & quidem in die tua hac, quæ ad pacem tuam: nunc autem
γνως καὶ σὺ, καίγε ἐν τῇ (ο) ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ
abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te, & circundabunt
43 ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπί σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ
inimici tui vallum tibi, & circumcingent te, & coangustabunt te undique: Et
44 ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν· Καὶ
solo æquabunt te, & filios tuos in te: & non relinquent in te lapidem super lapidem:
ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ·
eò quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in templũ, cœ-
45 ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρ-
pit ejicere vendentes in illo, & ementes, Dicens illis; Scriptũ est,
46 ξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ, καὶ ἀγοράζοντας, Λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται,

Domus mea, domus orationis est: vos autem illam fecistis speluncam latronũ.
(π) Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
Et erat docens per diem in templo: at principes sacerdotũ & Scri-
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς (ρ) καὶ οἱ Γραμμα-
bæ quærebant illum perdere, & primi plebis. Et non inveniebant quid fa-
48 τεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ, τί ποιή-
cerent: populus enim omnis suspensus erat, illum audiens.
σωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

CAP. XX. κ'.

Et factum est in una dierum illarum docente illo populũ in templo,
1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
& evangelizante, superstiterunt principes sacerdotũ & Scribæ cum se-
καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν (α) οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς σὺν τοῖς πρε-
nioribus, Et aiunt ad illum, dicentes; Dic nobis in qua potestate hæc
2 σβυτέροις, Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
facis, aut quis est dans tibi potestatem hanc. Respondens autem dixit
3 ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε
ad illos; Interrogabo vos & ego unum verbũ, & dicite mihi: Baptismus
4 πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ (β) ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· Τὸ βάπτισμα
Joannis ex cœlo erat, an ex hominibus?
Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

MS. A. (λ) ἐν οὐρανοῖς, (μ) εἶπαν (ν) σιωπήσουσιν, (ξ) ἐπ' αὐτὴν, (ο) ἡμέρᾳ ταύτῃ, (π) Ὅτι ὁ οἶκός (ρ) καὶ Γραμματεῖς Κεφ. κ'. MS. A. (α) οἱ ἱερεῖς καὶ Γραμματεῖς (β) λόγον ἕνα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܫܠܡܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ
39 ܒܡܪܘܡܐ. ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܡܢ ܓܘ ܟܢܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܝ ܟܐܐ ܒܬܠܡܝܕܝܟ.
40 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܢܫܬܩܘܢ. ܟܐܦܐ ܢܩܥܝܢ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܘܚܙܐ
41 42 ܠܗ̇ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܒܟܐ ܥܠܝܗ̇. ܘܐܡܪ.
ܐܠܘ ܝܕܥܬܝ ܡܕܡ ܕܠܫܠܡܟܝ. ܐܦܢ ܒܗܢܐ ܝܘܡܟܝ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܟܣܝ
43 ܠܗ ܡܢ ܥܝܢܝܟܝ. ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ ܥܠܝܟܝ. ܘܢܚܕܪܘܢܟܝ ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ.
44 ܘܢܐܠܨܘܢܟܝ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ. ܘܢܣܚܦܘܢܟܝ ܘܠܒܢܝܟܝ ܒܓܘܟܝ. ܘܠܐ ܢܫܒܩܘܢ
45 ܒܟܝ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ ܙܒܢܐ ܕܣܘܥܪܢܟܝ. ܘܟܕ ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ. ܫܪܝ
46 ܠܡܦܩܘ ܠܗܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܒܗ ܘܙܒܢܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ
47 ܨܠܘܬܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ. ܘܗܘ ܟܠ ܝܘܡ ܡܠܦ ܗܘܐ
48 ܒܗܝܟܠܐ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܘܒܕܗ. ܘܠܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܗ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܥܡܐ ܬܠܐ ܗܘܐ ܒܗ ܠܡܫܡܥܗ.
* ܕܩܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܚܫܐ. * ܫܠܡ * * ܩܕܡܝܐ * ܩܪ *
1 * ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ. ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ ܠܥܡܐ ܘܡܣܒܪ. ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܪܒܝ
2 ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܥܡ ܩܫܝܫܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ
3 ܐܘ ܡܢܘ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ
4 ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܝ. * ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܘܬ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ.

Et dicebant, Benedictus rex qui venit in nomine Domini: pax in cœlo, & gloria in excelsis. 38
Quidam autem ex Pharisæis è media turba dicunt ei; Rabi, objurga discipulos tuos. 39
Ait illis, Dico vobis; Si siluerint isti, lapides clamabunt. 40

Ad vesperas secundâ feriâ hebdomadis Passionis.61.

Quumque appropinquâsset, vidissetque civitatem, flevit super ea: 41
Et ait, O si nôsses ea quæ pertinent ad pacem tuam, vel saltem isto die tuo, nunc autem occulta sunt ab oculis tuis. 42
Advenient autem tibi dies, quibus cingent te hostes tui, & constringent te ab omni loco. 43
Et evertent te, filiosque tuos intra te: neque relinquent in te lapidem super lapidem, pro eo quòd non noveris tempus visitationis tuæ. 44
Quumque ingressus esset in templum, cœpit ejicere eos qui emebant in eo & vendebant: 45
Et ait illis, Scriptum est, Domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis eam speluncam latronum. 46
Et ipse docebat quotidiè in templo. Principes autem sacerdotum, & Scribæ & seniores populi studebant eum perdere. 47
Nec inveniebant quid agerent ei: omnis enim populus pendebat ab eo, ut ipsum audiret. 48

Ad stationem tertiam noctis tertiæ Passionis.62.

CAP. XX.

Et factum est quâdam die, quum doceret in templo populum, & evangelizaret, ut insurrexerint in eum principes sacerdotum & Scribæ cum senioribus: 1
Et dicunt ei, Dic nobis quânam potestate hæc facias, & quis est ille qui dedit tibi hanc potestatem? 2
Respondit Jesus, & dixit eis; Interrogabo vos & ego sermonem, ac dicite mihi: 3
Baptisma Johannis, è cœlo erat, an ex hominibus? 4

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * ومي كفتند * خجسته است ملك * كه بنام خدا مي آيد * سلام † بر آسمان * وستايش
39 بر بلندي * * كساني از معتزلان بميان جماعت بعيسي كفتند * بزرك شاكردانترا خاموش
40 كن * * جواب بديشان داد وكفت * بشما راست بكويم * هركاه كه ايشان † خاموش شوند سنكها
وكلوخ باواز ايند صد دوازده كريستن مسيح بر اورشليم
41 42 * وچون نزديك رسيد وشهررا ديد * برشهر بكريست * * وكفت اورشليم تا كي نشناسي ان
كسانرا * كه رحمت وسلامتي ايشان آن تواند * اينك امروز رحمتها از ديدار تو † پوشيده شدند *
43 * برسر تو روزها بيايد * كه دشمنان † بر كرداكرد تو مسلط شوند * وهر سوي ترا مضايقة
44 كنند * * وبنياد ترا خراب كنند * وفرزندان ترا در درون تو نيست كنند * وسنك برسنك نكذارند
45 عوض انك روزكار † راحت وتيمار † خود نشناختي * * چون درهيكل در آمد * ديد بعضي
46 مردم كه در و خريد و فروخت مي كردند * * مسيح ايشانرا بدر كرد * وبديشان كفت نبشته
شد خانه من خانهٔ نمازست و طاعت شما اورا مغارهٔ † دزدان † ساخته ايد * ومقام طراران *

Et dicebant; Benedictus est rex, qui in nomine Dei venit: pax in cœlo, & laus in excelso. 38
Quidam è Pharisæis inter turbam ad Jesum dixerunt; Magister, discipulis tuis silentium fac. 39
Responsum illis dedit, & dixit; Vobis verum dico, quandocunque hi tacebunt, lapides & cespites in vocem devenient. 40

CXII. Fletus Christi super Hierosolymam.

Et cùm appropinquaret, & urbem videret, super urbem flevit: 41
Ac dixit; Hierosolyma, quamdiu nescies illos, quorum misericordia & salus tua sunt? Ecce hodie misericordiæ ab aspectu tuo occultatæ sunt. 42
In caput tuum dies venient, quibus inimici in circuitu tui prævalebunt, & undique te constrictabunt. 43
Et fundamentum tuum destruent, & filios tuos intra te conficient, & lapidem super lapidem non relinquent: eò quòd tempus requietis & visitationis tuæ non cognoveris. 44
Cùm autem in templum ingressus esset, vidit quosdam homines, qui in eo emptionem & venditionem faciebant. 45
Christus illos ejecit, & illis dixit; Scriptum est, Domus mea domus orationis est, & obedientiæ, vos eam speluncam latronum effecistis, & locum crumenisecarum. 46

Versio VULGATA LATINA.

38 Dicentes; Benedictus, qui venit rex in nomine Domini: pax in cœlo, & gloria in
39 excelsis. Et quidam Pharisæorum de turbis, dixerunt ad illum; Magister, increpa
40 discipulos tuos. Quibus ipse ait; Dico vobis, Quia si hi tacuerint, lapides cla-
41 mabunt. Et ut appropinquavit, videns civitatem flevit super illam, dicens;
42 Quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi: nunc au-
43 tem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: & circumdabunt te
44 inimici tui vallo, & circumdabunt te: & coangustabunt te undique: Et ad ter-
ram prosternent te, & filios tuos, qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem
45 super lapidem: eò quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in
46 templum, cœpit ejicere vendentes in illo, & ementes, Dicens illis; Scriptum est,
Quia domus mea domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latro-
num. Et erat docens quotidie in templo. Principes autem sacerdotum, & Scri- 47
bæ, & Principes plebis quærebant illum perdere: Et non inveniebant quid fa- 48
cerent illi. Omnis enim populus suspensus erat, audiens illum.

CAP. XX.

ET factum est in una dierum, docente illo populum in templo, & evangelizante, 1
convenerunt Principes sacerdotum, & Scribæ cum senioribus, Et aiunt dicentes 2
ad illum; Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut: Quis est, qui dedit tibi
hanc potestatem? Respondens autem Jesus, dixit ad illos; Interrogabo vos & 3
ego unum verbum. Respondete mihi: Baptismus Joannis de cœlo erat, an ex 4
hominibus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * قائلين مبارك الملك الاتي باسم الرب * السلام في السماء * والمجد في العلاء * وان قوما من
39 الفريسيين من بين الجمع قالوا له يا معلم انتهر تلاميذك * اجابهم قايلا اقول لكم ان سكت 40
هولاء نطقت الحجارة * فلما قرب ونظر المدينة بكى عليها وقال * لو علمت في هذا اليوم ما 41 42
لك فيه من السلامة فاما الان فانه قد خفي عن عينيك * سوف تاتي ايام يلقي اعداوك 43
معالمك ويحيط بك فيها اعداوك ويحاصرونك من كل ناحية * ويقلبونك وبنيك فيك * ولا 44
يتركون فيك حجرا على حجر لانك لم تعلمي زمان تعهدك * ولما دخل الهيكل بدا يخرج 45
الذين يبيعون ويشترون فيه * وقال لهم مكتوب ان بيتي هو بيت الصلاة وانتم جعلتموه 46
مغارة للصوص * وكان كل يوم يعلم في الهيكل وكان روساء الكهنة والكتبة ومقدموا الشعب 47
يطلبون هلاكه * فلم يجدوا ما يصنعون لان جميع الشعب كان متعلقا به يسمع منه * 48
* الفصل السبعون * وكان في احد الايام اذ هو يعلم الشعب في الهيكل 1
ويبشر وقف روساء الكهنة والكتاب والشيوخ * وقالوا له قل لنا باي سلطان تفعل هذا 2
او من اعطاك هذا السلطان * فاجابهم قايلا انا اسالكم عن كلمة فاجيبوني * امعمودية 3 4
يوحنا كانت من السماء ام من الناس *

Dicentes; Benedictus rex veniens in 38
nomine Domini, pax in cœlo, & gloria in
excelsis. Et verò quidam ex Pharisæis 39
de medio turbæ dixerunt ei; Magister,
increpa discipulos tuos. Respondit eis, 40
dicens; Dico vobis, Si tacuerint isti, lo-
quentur lapides. Cùm autem appropin- 41
quâsset & vidisset civitatem, flevit su-
per illam, & dixit; Si scires in hac die 42
quantum sit tibi in ea pacis, verùm nunc
absconditum est ab oculis tuis. Et qui- 43
dem venient dies, quibus dejiciant ini-
mici tui vexilla tua, & quibus circum-
dabunt te inimici tui, & obsidebunt te
undique. Et subvertent te, & filios tuos 44
intra te. Et non relinquent in te lapidem
super lapidem: quia non cognovisti tem-
pus visitationis tuæ. Et cùm ingressus 45
esset templum, cœpit expellere eos qui
vendebant & emebant in eo: Et dixit 46
illis; Scriptum est, quòd domus mea est
domus orationis: vos autem fecistis eam
speluncam latronibus. Et singulis diebus 47
docebat in templo. Et principes sacerdo-
tum, & scribæ, & primates plebis quæ-
rebant interitum ejus. At non invenie- 48
bant quid facerent, quia totus populus
pendens erat ab illo, audiebatque eum.

Sectio septuagesima.

CAP. XX.

ET accidit in una dierum, dum ipse 1
doceret populum in templo & annuntia-
ret, ut steterint principes sacerdotum, &
scribæ, & seniores, Ac dixerint ei; Dic 2
nobis quâ auctoritate facis hoc, aut quis
dedit tibi hanc auctoritatem? Respondit 3
eis, dicens; Ego interrogabo vos ver-
bum unum, & respondete mihi: Baptis- 4
mus Johannis, erat de cælo, an ex ho-
minibus?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ወይቤሉ፡ቡሩክ፡ዘይመጽእ፡በስመ፡እግዚአብሔር፡ቡሩክ፡ንጉሠ፡እስራኤል፡ወሰላም፡
39 በሰማያት፡ወስብሐት፡በአርያም፡፡ ወቦ፡እምፈሪሳውያን፡እምሕዝብ፡እለ፡ይቤ
40 ልዎ፡ሊቅ፡ገሥጾሙ፡ለአርድኢከ፡፡ ወአውሥኦሙ፡ወይቤሎሙ፡እብለክሙ፡ለእ
41 መ፡አርመሙ፡ሊሉ፡እሉንቱ፡እዕበን፡ይኬልሑ፡፡ ወበጺሖ፡ርእያ፡ለሀገር፡ወበከየ፡
42 ላዕሌሃ፡፡ ወይቤላ፡ሶበ፡ታአምሪ፡ዮመ፡ሰላምኪ፡አንትኒ፡ወባሕቱ፡ይእዜሰ፡ተሰወ
43 ረ፡እምአዕይንትኪ፡፡ ወይበጽሐኪ፡መዋዕል፡አመ፡ይዓግቱኪ፡ፀርኪ፡ወይትዓየኑ
44 ኪ፡ወይሴንኡ፡ላዕሌኪ፡ወያስተጋብኡኪ፡እምኵልሄ፡፡ ወይነፅኁኪ፡ወውሉድ
ኪኒ፡ምስሌኪ፡፡ ወኢይኀድጉ፡እብነ፡ደበ፡እብነ፡በውስቴትኪ፡እስመ፡ኢያእመርኪ፡
መዋዕለ፡ሣህልኪ፡፡ በእንተ፡እለ፡ሰደደ፡እለ፡ይሠይጡ፡በቤተ፡መቅደስ፡፡
45 ወቦአ፡ምኵራበ፡ወሰደደ፡ኵሎ፡እለ፡ይሠይጡ፡ወይሣየጡ፡በቤተ፡መቅደስ፡ወገፍት
አ፡ማእደቲሆሙ፡ለመዋልባን፡ወመናብርቲሆሙ፡ለእለ፡ይሠይጡ፡ርግበ፡ገንጸለ፡፡
46 ወይቤሎሙ፡ጽሑፍ፡ዘይብል፡ቤትየሰ፡ቤተ፡ጸሎት፡ይሰመይ፡ወአንትሙሰ፡ትሬስዩ፡በዓ
47 ተ፡ፈያት፡ወሰረቅት፡፡ ወኵሎ፡አሚረ፡ይሜህሮሙ፡በምኵራብ፡ወይኀሥሥ
48 ዎ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ወጸሐፍት፡ወሊቃነ፡ሕዝብ፡በዘ፡ይቀትልዎ፡፡ ወኢረከቡ፡ዘይ
ሬስይዎ፡እስመ፡ኵሎሙ፡ሕዝብ፡ይሰቅሉ፡በአጽምዖቱ፡፡
በእንተ፡እለ፡ተስእልዎ፡ለእግዚእነ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ወጸሐፍት፡በመኑ፡ሥልጣን፡
ሙኑ፡ትገብር፡ከመዝ፡፡
1 ፳ ወአሐተ፡ዕለተ፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡ለሕዝብ፡በምኵራብ፡
2 ወይነግሮሙ፡ቆሙ፡ላዕሌሁ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ወጸሐፍት፡ወረበናት፡፡ ወይቤ
ልዎ፡ንግረነ፡በመኑ፡ሥልጣን፡ሙኑ፡ትገብር፡ከመዝ፡ወመኑ፡አበሐከ፡ትግበር፡ዘንተ፡፡
3 ወአውሥአሙ፡ወይቤሎሙ፡እሴአለክሙ፡አነሂ፡አሐተ፡ነገረ፡ዘትነግሩኒ፡፡ ጥም
4 ቀቱ፡ለዮሐንስ፡ዘእምአይቴ፡ይእቲ፡እምሰማይኑ፡ወሚ፡ዘእምሰብእኑ፡፡

Et dixerunt, Benedictus qui venit in nomine Dei, benedictus rex Israel, & pax in 38
cœlis, & gloria in excelsis. Et fuerunt ex Pharisæis è turba, qui dixerunt ei; 39
Magister, objurga discipulos tuos. Et respondit iis, & dixit iis, Dico vobis; Si si- 40
luerint illi, hi lapides exclamabunt. Et approprinquans vidit civitatem, & fle- 41
vit super ea. Et dixit ei, Si cognovisses diem pacis tuæ, etiam tu, verùm nunc 42
latitavit ab oculis tuis. Et continget tibi dies quando circumcingent te inimici 43
tui: & circundabunt te, & circumvallabunt te, & coangustabunt te undique: Et 44
prosternent te *in terram*, & filios tuos tecum, & non relinquent lapidem super
lapidem in te: eò quòd non noveris tempus reconciliationis tuæ.

De expellendo eos qui vendebant in Domo sancta.

Et intravit templũ, & expulit omnes qui vendebant & emebant in Domo sancta, 45
& subvertit mensas commutatorum, & cathedras eorum qui vendebant colum-
bas. Et recitavit iis scripturam quæ dicit, Domus mea domus orationis nomina- 46
tur, & vos facitis eam speluncam furum & latronum. Et quotidiè docebat eos 47
in templo, & quærebant principes sacerdotum, & Scribæ; & principes plebis, in
quo trucidarent eum. Et non potuerunt quid facere ei, quia omnes populi sus- 48
pensi erant, audiendo eum.

CAP. XX.

De principibus sacerdotum, & scribis qui Dominum nostrum interrogabant;
Quâ authoritate efficis hujusmodi?

ET tunc quodã die quũ doceret populos in templo, & loqueretur iis, insurre- 1
xerunt in eum principes sacerdotum, & Scribæ, & doctores: Et dixerunt ei, Dic 2
nobis in qua authoritate facis sic, & quis permisit tibi ut facias hoc? Et respon- 3
dit iis, & dixit iis; Interrogabo vos ego etiam unum verbum, quod dicetis mihi.
Baptismus Johannis unde est? è cœlone, vel ab hominibus? 4

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

47 * و از ان پس هر روز† در هيكل تعليم مي داد اما بزركان امامان و پيران و نويسندكان و جماعت
48 عوام * مي خواستند * كه اورا كم كنند * وچاره نمي يافتند† كه چه كنند * براي
انك همه عالم † نكران سخن او بودند كه بشنوند

صد سيزده   سوال كردن از مسيح كه بكدام سلطنت اين چيزها مي كني

1 * روزي بر عادت خود مسيح در كنشت تعليم مي داد * ومردم را ببشارت ملكوت اميدوار مي كرد *
2 بزركان وامامان و پيران * وعوام * برو غلو كردند * [وكفتند] كه تو اين همه بكدام اين سلطنت مي
3 كني * [واين حكم را بتو كه داد] * عيسي بديشان جواب داد وكفت من نيز ازشما كلمه مي پرسم *
4 بمن بكوييد * كه معموديت† يحيي يعني شستكاه او * از اسمان بود يا از ادميان *

Et abhinc deinceps quotidie in tem- 47
plo docebat: sed maximi sacerdo-
tes, & seniores, & scribæ, & mul-
titudo populi quærebant ut eum
perderent. Et rationem non inve- 48
nerunt quâ quid agerent: eò quòd
universus populus expectantes ser-
monem ejus erant, ut audirent.

CXIII. Interrogant Christum, Quâ authoritate hæc agis?

CAP. XX.

DIe quodam juxta consuetudinem 1
suam Christus in templo docebat, &
homines in Evangelio regni sperare
fecit: magnates autem & sacerdo-
tes, & seniores, & vulgus in eum
impetum fecerunt: Et dixerunt; 2
Tu verò hæc omnia quâ authoritate
facis? Et hanc potestatem quis tibi
dedit? Jesus illis responsum dedit, 3
& dixit; Ego etiam à vobis ver-
bum interrogabo, mihi dicite: Ba- 4
ptismus Johannis (i. e. Lavacrum
ejus) è cælo erat an ex hominibus?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Ο'. ΟΑ'.

Illi autem computabant apud seipsos, dicentes; Quia si dixerimus, De cœlo, dicet;
5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ,
Quare ergò non credidistis illi? Si autem dixerimus; Ex hominibus, omnis populus
6 Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς
lapidabit nos: persuasus enim est Joannem Prophetam esse. Et respon-
7 καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρί-
derunt non scire unde. Et Jesus ait illis; Neque ego dico vobis in
8 θησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν Ο'
qua potestate hæc facio. Cœpit autem ad populum dicere parabolam
9 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν σμα β
hanc; Homo quidā plantavit vineam, & elocavit eam colonis, & peregrè
ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδή-
fuit tempora sufficientia. Et in tempore misit ad cultores servum, ut de
10 μησε χρόνους ἱκανούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ
fructu vineæ darent illi: at coloni cædentes eum, dimise-
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος (γ) δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτόν, ἐξαπέστει-
runt inanem. Et addidit mittere alterum servum: illi autem & illum cæden-
11 λαν κενόν. Καὶ προσέθετο (δ) πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραν-
tes & inhonorantes, dimiserunt inanem. Et addidit mittere tertium: illi
12 τες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ
autem & hunc vulnerantes ejecerunt. Dixit autē dominus vineæ; Quid
13 δὲ (ε) καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί
faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan hunc videntes verebuntur.
ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.
Videntes autem illum coloni, ratiocinabantur ad seipsos, dicentes; Hic est
Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοί, (ζ) διελογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν 14
hæres: venite, occidamus illum, ut nostra fiat hæreditas. Et
ὁ (η) κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. Καὶ 15
ejicientes illum extra vineam, occiderunt. Quid ergò faciet illis dominus
ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
vineæ? Veniet & perdet colonos istos, & dabit vi-
Ο' τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπε- 16
σμα β neam aliis. Audientes autem dixerunt; Ne fiat. Ille autem aspiciens eos,
λῶνα ἄλλοις. (θ) Ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, 17
ait; Quid ergò est scriptum hoc; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes,
εἶπε, Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
hic factus est in caput anguli? Omnis cadens super illum lapidem, conquas-
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλα- 18
ΟΑ' sabitur: super quem autem ceciderit, comminuet illum. Et quærebant principes
σμβ σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν (ι) οἱ ἀρχ- 19
α Sacerdotum & Scribæ mittere in illum manus in illa hora: & ti-
ιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφο-
muerunt populum: cognoverunt enim quòd ad ipsos similitudinem hanc dixerit.
βήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

MS. A. (γ) δώσουσιν (δ) ἕτερον πέμψαι δοῦλον· (ε) κἀκεῖνον (ζ) διελογίσαντο (η) κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν (θ) οἱ δὲ ἀκούσαντες (ι) οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]

Illi autem cogitabant apud se, & dicebant, 5
Si dixerimus, è cœlo; dicet nobis, Quare er-
gò fidem ei non adhibuistis? Sin autem di- 6
xerimus, Ex hominibus, lapidibus obruet
nos omnis populus: persuasum enim habent
Johannem prophetam esse. Et dixerunt ei, 7
Nescimus unde sit. Ait illis Jesus; Nec ego 8
dico vobis, quânam potestate hæc faciam.
Porrò cœpit dicere ad populum parabolam 9
hanc: Vir quidam plantavit vineam, & elo-
cavit eam agricolis, & peregrè abfuit mul-
tum tempus. Et in tempore misit servum 10
suum ad agricolas, ut darent ei ex fructibus
vineæ: agricolæ verò ceciderunt eum, ac
dimiserunt inanem. Et addidit, misitque 11
alterum servum suum: illi verò eum verbe-
ribus & ignominiâ affectum ablegaverunt
inanem. Adjecit itaque, & misit tertium: at 12
illi & istum vulneraverunt, atque ejecerunt.
Ait dominus vineæ, Quid faciam? mittam 13
filium meum dilectum, forsitan spectabunt
eum, & reverebuntur. Quum autem vidis- 14
sent eum agricolæ, ratiocinati sunt apud se,
& inquiunt; Iste est hæres, venite, trucide-
mus eum, nostraque futura est hæreditas. Et 15
ejecerunt eum extra vineam, ac trucidârunt.
Quid igitur eis faciet dominus vineæ? Ve- 16
niet, & perdet agricolas illos, dabitque vine-
am aliis. Hoc autem quum audîssent, dixe-
runt; Nequaquam hoc fiet. Ille verò intu- 17
itus eos, dixit, Ecquid est illud quod scriptum
est, Lapis quem reprobaverunt ædificantes,
ipse factus est in caput cornu anguli? Et 18
quisquis ceciderit super eum lapidem, con-
fringetur; & in quemcunque cadet, dissipa-
bit eum. Studuerunt autem principes facer- 19
dotum & Scribæ injicere in eum manus eo
momento, sed sibi timuerunt à populo: cog-
noverunt enim contra ipsos eum dixisse hanc
parabolam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * ایشان در درون خود فکر کردند * وحی کفتند * اکر بکوییم از اسمان بود * بما بکوید چرا
6 اورا باور نداشتید * واکر بکوییم * که از ادمیان بود * عوام مارا سنکسار کنند * برای انک
7 همهٔ خلق ایمان اورده بودند * که یحیی پیغمبر است * کفتند نمی دانیم ازکجاست *
8 * عیسی بدیشان کفت * من نیز نمی کویم * بکدامین سلطنت اینها می کنم

صد چهارده مثل عمارت باغ وکشتن پسر خداوندش

9 * واغاز کرد با جماعت و
این مثل میکفت * که مردی بنیاد باغ کرد * و درختها نشاند * وکردش دیوار کشید * وان باغ را
10 بباغبانان سپرد * که میوهٔ باغ بهنکام بدو دهند * * مدتی برین درکذشت * صاحب باغ
بندهٔ خود را پیش باغبانان فرستاد * تا میوهٔ باغ را بسپارند * باغبانان بنده را زدند * وبی حرمت
11 کردند * وتهی باز فرستادند * * بعد ازان بندهٔ دیکر فرستاد * اورا نیز باغبانان رنجانیدند * ودشنام
12 دادند * وبزدند * وباز فرستادند * * سوم بار فرستاد * زخمناک کردند * و از پیش خود راندند *
13 14 * خداوند باغ کفت چکنم * فرزند عزیز خودرا بفرستم * مکر اورا ببینند وشرم دارند * * چون باغبانان
اورا دیدند * در نفس خود اندیشیدند * وکفتند وارث اینست * بیایید اورا بکشیم * ومیراث او ازان ما باشد *

Illi intra se cogitabant, & dicebant; 5
Si dixerimus, E cœlo erat: nobis dicet, Quare illi fidem non habuistis? *Et si dixerimus quòd ex ho-* 6
minibus erat, multitudo nos lapidabunt: eò quòd universus populus fidem haberent, quòd Johannes Propheta esset. *Dixerunt itaque; Non* 7
novimus unde sit. *Jesus illis dixit;* 8
Ego etiam non dico, quâ potestate hæc faciam.

CXIV. Parabola ædificationis vineæ, & occisionis filii domini ejus.

Et exordio facto turbæ hanc para- 9
bolam dixit: Vir quidam fundamentum vineæ fecit, & arbores plantavit, & circum eam murum duxit, & ipsam vineam vinitoribus tradidit, ut fructum vineæ in tem-
pore ei darent. *Aliquanto temporis* 10
hoc modo transacto, dominus vineæ servum suum ad vinitores misit, ut fructum vineæ traderent: vinitores autem servum percusserunt, & contumeliâ affecerunt, & vacuum
remiserunt. *Posteà servum alium* 11
misit: illum etiam vinitores exagitârunt, et convitiis affectum, cæ-
sumq; remiserunt. *Tertiâ vice misit:* 12
illum *sauciârunt, & à se abegerunt.*
Dominus vineæ dixit, Quid faci- 13
am? Filium meum charum mittam: forsan eo viso pudorem concipient.
Cùm vinitores eum viderent, apud 14
se cogitabant, & dicebant; Hæres hic est: venite, eum interficiamus, & hæreditas ejus nostra erit.

Versio VULGATA LATINA.

5 At illi cogitabant intra se, dicentes; Quia si dixerimus, De cœlo, dicet, Quarè er-
6 gò non credidistis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus, plebs universa lapida-
7 bit nos: certi sunt enim, Joannem prophetam esse. Et responderunt se nescire
8 undè esset. Et Jesus ait illis; Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio.
9 Cœpit autem dicere ad plebem parabolam hanc: Homo plantavit vineam, & lo-
10 cavit eam colonis: & ipse peregrè fuit multis temporibus. Et in tempore misit ad
cultores servum, ut de fructu vineæ darent illi. Qui cæsum dimiserunt eum inanem.
11 Et addidit alterum servum mittere. Illi autem hunc quoque cædentes, & afficientes
12 contumeliâ, dimiserunt inanem. Et addidit tertium mittere: qui & illum vulne-
13 rantes ejecerunt. Dixit autem dominus vineæ; Quid faciam? mittam filium meum
dilectum: forsitan, cùm hunc viderint, verebuntur. Quem cùm vidissent colo- 14
ni, cogitaverunt intra se, dicentes; Hic est hæres, occidamus illum, ut nostra fiat
hæreditas. Et ejectum illum extra vineam, occiderunt. Quid ergò faciet illis do- 15
minus vineæ? Veniet, & perdet colonos istos, & dabit vineam aliis. Quo audi- 16
to, dixerunt illi; Absit. Ille autem aspiciens eos, ait; Quid est ergò hoc, quod 17
scriptum est; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput
anguli? Omnis qui ceciderit super illum lapidem, conquassabitur: super quem 18
autem ceciderit, comminuet illum. Et quærebant principes sacerdotum, & Scri- 19
bæ, mittere in illum manus illâ horâ: & timuerunt populum: cognoverunt enim
quòd ad ipsos dixerit similitudinem hanc.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* أما هم فتشاور بعضهم مع بعض وقالوا إن قلنا من السماء يقول لنا فلم لم تؤمنوا به * 5
6 * وإن قلنا من الناس فإن جميع الشعب يرجمنا لأنهم تيقنوا أن يوحنا هو نبي * فأجابوا
7 قائلين ما نعلم من أين هي * فقال لهم يسوع ولا أنا أقول لكم بأي سلطان أفعل هذا * 8
* الفصل الحادي والسبعون *
* وبدأ يقول للشعب هذا المثل إنسان غرس كرما ودفعه إلى عاملين وسافر زمانا كبيرا * 9
* وفي الزمان أرسل عبدا إلى العاملين ليعطوه من ثمار الكرم * فضربه الكرامون وأرسلوه 10
11 فارغا * وعاد أيضا وأرسل عبدا آخر * فضربوه وشتموه وأرسلوه فارغا * وعاد أيضا وأرسل ثالثا *
12
13 فجرحوا الآخر وأخرجوه * فقال رب الكرم ما أصنع * أرسل ابني الحبيب لعلهم إذا رأوه يستحيون
14 منه * فلما رآه الكرامون تشاوروا بينهم وقالوا هذا هو الوارث تعالوا نقتله ويصير لنا ميراثه *
15 * فأخرجوه خارج الكرم وقتلوه * فماذا يصنع بهم رب الكرم * أليس يأتي فيهلك أولئك
16
17 الكرامين ويدفع الكرم إلى آخرين * فلما سمعوا قالوا لا يكون هذا * فنظر إليهم وقال أما هو
18 هذا المكتوب أن الحجر الذي رذله البانون هذا صار رأس الزاوية * كل من يسقط على ذلك
19 الحجر يترضض وكل من يسقط عليه يكسره * فطلب رؤساء الكهنة والكتبة أن يضعوا
أيديهم عليه في تلك الساعة فخافوا الشعب لأنهم علموا أنه من أجلهم قال هذا المثل *

At illi consilium inierunt alii cum aliis, 5
& dixerunt; Si dixerimus, De cælo:
dicet nobis, Quare ergò non credidistis
illi? Et si dixerimus, Ex hominibus: 6
certè universa plebs lapidabit nos, quum
ipsi certi sint quòd Johannes Baptista sit
propheta. Itaque responderunt, dicentes; 7
Non novim[us] unde sit. Ait illis Jesus, Neq; 8
ego dicã vobis, quã auctoritate facio hoc.
Sectio septuagesima prima.
Et cæpit dicere ad populum hanc para- 9
bolam; Homo quidam plantavit vineam,
& dedit illam operariis, & peragravit
tempore multo. Et in tempore statuto 10
misit servum ad operarios, ut darent illi
de fructibus vineæ. At verberaverunt
illum vinitores, & dimiserunt illum va-
cuum. Et iteravit quoque, misitque ser- 11
vum alium: sed verberaverunt illum,
& contumeliis affecerunt illum, & mi-
serunt illum inanem. Et rediit etiam, ac 12
misit tertiò: & vulneràrunt alium, &
ejecerunt illum. Dixit autem dominus 13
vineæ, Quid faciam? mittam filium
meum dilectum: forsitan quando vide-
rint illum, verebuntur eum. Verùm 14
quum vidissent illum vinitores, consul-
taverunt inter se, & dixerunt; Hic est
hæres, venite, occidamus eum, & fiet
nostra hæreditas illius. Et eduxerunt 15
illum extra vineam, & occiderunt il-
lum. Quid ergò faciet illis dominus vi- 16
neæ? Nónne veniet & perdet illos vi-
nitores, & dedet vineam aliis? Cùm-
que audivissent, dixerunt; Non erit hoc.
Respexit autem illos, & dixit; Nónne 17
est hoc quod scriptum est, quòd lapis,
quem reprobaverunt ædificantes, hic fa-
ctus est caput anguli? Omnis qui cecì- 18
derit super illum lapidem, contundetur:
& omnem, super quem ceciderit, per-
fringet. Et voluerunt principes sacer- 19
dotum & Scribæ ponere manus suas su-
per eum in illa hora, sed timuerunt po-
pulum: cognoverant enim, quòd de ipsis
dixerat hanc similitudinem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወተባሀሉ፡በበይናቲሆሙ፡እመሂ፡ንቤሎ፡ እምሰማይ፡ ይብለነ፡ እፎ፡ ኢአመንክምዎ፡፡
6 ወእመሂ፡ንቤሎ፡እምሰብእ፡ይወግሩነ፡ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ንፈርሆሙ፡፡ እስመ፡ ኵሎሙ፡
7 ነቢየ፡ይሬስይዎ፡ለዮሐንስ፡፡ ወአውሥእዎ፡ወይቤልዎ፡ ኢናአምር፡ እምኀበ፡ኮ
8 ነ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነሂ፡ ኢይነግረክሙ፡ በመባሕተ፡ መኑ፡ እገ
ብር፡ ከመዝ፡፡ በእንተ፡ ዓጸደ፡ ወይን፡፡
9 ወመሰለ፡ ሎሙ፡ ለሕዝብ፡ ወይቤሎሙ፡ ብእሲ፡ ተከለ፡ ወይነ፡ ወአንበረ፡ሎቱ፡ዓቀብ
ተ፡ወይን፡ ወአክረየ፡ ምክያደ፡ ወሐነጸ፡ ማኅፈደ፡ ወነገደ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡ ወጐንደየ፡
10 ለቲወ፡፡ ወአመ፡ኮነ፡ጊዜ፡ፍሬሁ፡ ፈነወ፡ ገብሮ፡ ኀበ፡ ዓቀብተ፡ ወይን፡ ከመ፡ይፈ
ንዉ፡ሎቱ፡እምፍሬ፡ወይኑ፡፡ ወዘበጥዎ፡ዓቀብተ፡ወይን፡ለገብሩ፡ወፈነውዎ፡ዕራቆ፡፡
11 ወደገመ፡ፈነወ፡ካልአ፡ገብሮ፡ ወኪያሁኒ፡ ዘበጥዎ፡ወአኅሰርዎ፡ ወፈነውዎ፡ዕራቆ፡፡
12 ወፈነወ፡ ሣልሰሂ፡ ገብሮ፡ ወኪያሁኒ፡ ፈቀእዎ፡ ወሰደድዎ፡፡ ወይቤ፡ በዓለ፡ ወይን፡
13 ምንተ፡እንከ፡እሬሲ፡እፌኑ፡ወልድየ፡ዘአፈቅር፡ ለእመ፡ ከመ፡ኪያሁ፡ ይኀፍሩ፡ርእዮ
14 ሙ፡፡ ወፈነዎ፡ ወርእይዎ፡ ዓቀብተ፡ ወይን፡ ወይቤሉ፡ዝውእቱ፡ ወልዱ፡ ወራሲ፡ን
15 ዑ፡ንቅትሎ፡ወንረክብ፡ርስቶ፡፡ ወአውፅእዎ፡ አፍአ፡ እምዓጸደ፡ ወይን፡ ወቀተል
16 ዎ፡፡ምንተ፡እንከ፡ይሬስዮሙ፡መጺአ፡በዓለ፡ዓጸደ፡ወይን፡፡ ይመጽእ፡ወይቀትሎሙ፡
ለእልክቱ፡ዓቀብተ፡ዓጸደ፡ወይን፡ ይመጽእ፡ወይሁብ፡ወይኖ፡ለካልኣን፡፡ ወሰሚዖሙ፡
17 ይቤልዎ፡ሐሰ፡፡ ወነጸሮሙ፡ወይቤሎሙ፡ምንትኑ፡ጽሑፍ፡ ዘይብል፡ እብንሰ፡እ
18 ንተ፡መነንዋ፡ነደቅት፡ይእቲ፡ኮነት፡ውስተ፡ርእሰ፡ማእዘንት፡፡ ወኵሉ፡ ዘወድቀ፡
ዲበ፡ይእቲ፡እብን፡ይትቀጠቀጥ፡ወለዘሂ፡ወድቀት፡ላዕሌሁ፡ትቀጠቅጦ፡፡ ወፈቀዱ፡
19 ጸሐፍት፡ወሊቃነ፡ ካህናት፡ ይእኅዝዎ፡ ሶቤሃ፡ ወፈርህዎሙ፡ ለሕዝብ፡እስመ፡ ላእመ
ሩ፡ከመ፡ በእንቲአሆሙ፡ መሰለ፡ከመዝ፡፡

Et dixerunt inter se, Si dixerimus, E cœlo; dicet nobis, Quare non credidistis ei? 5
Et si dixerimus, Ab hominibus, lapidabunt nos omnes populi, quos timemus: quia 6
omnes illi prophetam fecerunt Johannem. Et responderunt ei, & dixerunt ei; 7
Nescimus unde fuit. Et dixit iis Dominus Jesus, Ego etiam non dicam vobis, in 8
qua auctoritate facio sic. *De vinea.*
Et parabolicè loquutus est populis, & dixit iis; Homo quidam plantavit vineam, 9
& præposuit ei custodes vineæ, & fodit torcular, & ædificavit turrim: & pere-
grinatus est *in* remotam regionem, & moram fecit venire. Et quum tempus erat 10
fructûs, misit servum suum ad custodes vineæ ut mitterent ei ex fructu vineæ suæ:
& percusserunt custodes vineæ servum ejus, & dimiserunt eum inanem. Et iterum 11
misit aliũ servum, & ipsũ percusserunt, & spreverunt eũ, & dimiserunt inanem. Et 12
misit tertium servum suum, & ipsum etiam superaverunt, & expulerunt. Et 13
dixit dominus vineæ; Quid igitur faciam? mittam filium meum quem diligo: for-
san ita erit, quòd ipsum reverebuntur videntes. Et misit eum, & viderunt eum 14
custodes vineæ, & dixerunt; Hic est filius ejus hæres, venite, trucidemus eum, &
acquiremus hæreditatem ejus. Et ejecerunt eum foràs à prædio vineæ, & trucidâ- 15
runt eum: quid igitur faciet iis quũ venerit Dñs prædii vineæ? Veniet, & trucida- 16
bit istos custodes prædii vineæ, veniet *inquã*, & dabit vineã suã aliis: & audien-
tes dixerunt ei, Absit. Et inspexit eos, & dixit iis; Quid est scriptum ꝙ dicit, Lapis 17
quem reprobaverunt ædificatores, is factus est in caput anguli. Et quicunq; ce- 18
ciderit super hunc lapidẽ, conteretur; & eum etiã super quem ceciderit, conteret.
Et desiderârunt scribæ, & principes sacerdotum apprehendere eum statim, & ti- 19
muerunt populos: quia cognoverunt, ꝙ propter eos parabolã loquutus esset talẽ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * اورا بیرون باغ بردند * وکشتند. اکنون چون خداوند باغ بیاید، با ایشان چه کند * گفتند
16 بیاید، و آن باغبانان ظالم را هلاک کند، و باغ را بدیگران بسپارد * بعضی گفتند این نشود
صد پانزده   مثل سنگ که بنایان انداخته بودند
* مسیح بدیشان نگاه کرد، و گفت چیست آنک نبشته شد، سنگی که بنایان اورا خوار انداختند * 17
18 سر رکن و گوشه عمارت او شد * هر که بران سنگ بیوفتد شکسته وکوفته شود، و هر که
19 [ان] سنگ برو افتد، اورا خرد کند * بزرگان وامامان وکوهنان خواستند که بدان ساعت اورا
بگیرند، از عوام ترسیدند، سبب آنک دانستند که این مثل برای ایشان گفت

Eum igitur extra vineam tulerunt, 15
& occiderunt. Jam cùm dominus
vineæ venerit, eis quid faciet? Di- 16
xerunt; veniet, et illos vinitores ini-
quos perdet, & vineam aliis tradet.
Quidam dixerunt, Hoc ne fiat.

CXV. Parabola lapidis quem ædificatores rejecerunt.

Christus eos intuitus est, & dixit; 17
Quid est illud quod scriptum est?
Lapidem quem ut vilem abjecerunt
ædificatores; caput basis & angu-
lus ædificii is factus est. Quicun- 18
que in illum lapidem ceciderit, fra-
ctus & contusus erit: in quemcun-
que autem ille lapis ceciderit, eum
comminuet. Magnates & Antisti- 19
tes & sacerdotes quærebant ut eâ-
dem horâ illum prehenderent, sed à
vulgo timuerunt: eò quòd cognove-
runt quod hanc parabolam in illos
locutus esset.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΟΑ'. ΟΒ'.

Et observantes miserunt insidiatores, *simulantes* *seipsos* justos *esse*, ut
20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπι-
caperent *ejus sermonem, ad* *tradendum* illum principatui & potestati præ-
λάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡ-
sidis. Et interrogaverunt eum, dicentes; Magister, scimus quia rectè di-
21 γεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέ-
cis & doces, & non accipis *faciem*, sed in veritate viam Dei
γεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
doces. Licet nobis Cæsari tributum dare, an non? Considerans autē
22 διδάσκεις. Ἔξεστιν (κ) ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας δὲ
23 illorum dolum, dixit ad eos; Quid me tentatis? Ostendite
24 αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί με πειράζετε; (λ) Ἐπιδείξατέ
mihi denarium: cujus habet imaginē & inscriptionem? respondentes *autem* dixerunt; Cæ-
μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καί-
saris: *Is autem* ait illis; Reddite ergò quæ Cæsaris, Cæsari, & quæ
25 σαρος. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
Dei, Deo. Et non potuerunt reprehendere ejus verbum coram *populo*:
26 Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ·
& mirati in responso ejus, tacuerunt. *Accedentes* autem qui-
27 καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν. Προσελθόντες δέ τι- ΟΒ'
dam Sadducæorum, *contradicentes* resurrectionem *non* esse, interrogaverunt e-
νες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐ-
um, Dicentes; Magister, Moyses scripsit nobis; Si alicujus frater mor-
28 τὸν, Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀπο-
tuus fuerit habens uxorem, & hic sine liberis *moriatur*, ut accipiat frater ejus
θάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
uxorem, & suscitet semen fratri suo. Septem ergò fratres erant,
29 γυναῖκα, καὶ (μ) ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν,
& primus *accipiens* uxorem, mortuus est sine filiis. Et accepit *secundus*
30 καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν
uxorem, & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam: simi-
31 γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν (ν) αὐτήν· ὡσαύ-
ter *autem* & septem non reliquerunt *natos*, & mortui sunt. Novissimè *autem* omnium
32 τως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. Ὕστερον δὲ πάντων
mortua est & mulier. In ergò resurrectione, cujus eorum *fit* uxor? *nam*
33 ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ
septē habuerunt eam uxorem. Et *respondens* ait illis Jesus; Filii
34 ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ
seculi hujus nubunt & traduntur ad nuptias. *At* digni *habiti*. *seculum illud*
35 αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ (ξ) ἐκγαμίσκονται. Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου
contingere & *resurrectionem* ex mortuis, neq; *nubunt*, neq; *traduntur ad nuptias*. Neq; *enim* mo-
36 τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε (ο) ἐκγαμίσκονται. Οὔτε γὰρ ἀποθα-
ri ultrà *possunt*: æquales angelis enim sunt: & filii sunt Dei, resurrectionis filii *existentes*.
νεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ (π) υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

MS. A. (κ) ἡμᾶς (λ) Δείξατέ (μ) ἐξαναστήσει (ν) αὐτὴν ὡσαύτως· ὡσαύτως δὲ (ξ) ἐκγαμίζονται. (ο) ἐκγαμίζονται. Οὐδὲ (π) οἱ υἱοί εἰσιν Θεοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]

Et miserunt ad eum exploratores simulantes 10
se justos, ut carperent eum in sermone, &
traderent eum judicio, & potestati præsidis.
Itaque interrogârunt eum ac dicunt ei; Do- 21
ctor, scimus te rectè loqui & docere, nec ra-
tionem habere facierum, sed in veritate viam
Dei docere. Licet nobis dare pecuniam ca- 22
pitatim Cæsari, an non? Ipse verò animad- 23
vertit eorum astutiam, & ait; Quid me ten-
tatis? Ostendite mihi denarium, cujusnam
habet imaginem & inscriptionem. Illi au- 24
tem inquiunt, Cæsaris. Dixit eis Jesus, Red- 25
dite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ
Dei, Deo. Nec potuerunt carpere ex eo ver- 26
bum coram populo: & mirati sunt ejus re-
sponsum: & siluerunt.

Lectio mulierum defunctarum. 63.

Cæterùm accesserunt quidam ex Saducæis 27
illis, qui dicunt nullam esse resurrectionem,
& interrogârunt eum; Dicuntque ei, Do- 28
ctor, Moses scripsit nobis, Si cujus frater
obierit habens uxorem sine liberis, ducat
frater ejus uxorem ipsius, & suscitet semen
fratri suo. Septem autem fratres fuerunt, 29
primusque duxit uxorem, & mortuus est sine
liberis. Et duxit eam secundus in uxorem 30
suam, & iste mortuus est sine liberis. Rur- 31
sum & tertius accepit eam: similiterque &
illi septem, & mortui sunt, neque reliquerunt liberos: Et mortua est ad extremum 32
quoque mulier. In resurrectione ergò, cu- 33
jusnam eorum futura est uxor? illi enim se-
ptem duxerunt eam. Dixit eis Jesus, Filii 34
hujus seculi ducunt uxores, & mulieres fi-
unt virorum. Illi verò qui seculo illo digni 35
fuerint, & resurrectione quæ est ex mortuis,
nec ducunt uxores, nec etiam mulieres fiunt
virorum. Nequaquam enim ampliùs mori 36
possunt: sunt enim instar angelorum, & sunt
filii Dei, quandoquidem facti sunt filii re-
surrectionis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد پانزده سوال یهودیان از مسیح بهر جزیه

20 *جاسوسان پیش عیسی فرستادند
بر شیوهٔ مومنان تا بروی بسخن نکته گیرند * و اورا در دست حاکم دهند * و بسلطنت نایب
21 * آمدند و از عیسی پرسیدند * و بدو گفتند معلم می دانیم * که هر چه † می گویی
راست می گویی و می آموزانی * و روی و دل † کسی نمی بینی * لیکن براستی راه خدا را تعلیم
22 می دهی * واجب باشد † برما که جزیهٔ سر بقیصر † دهیم یا نه * مسیح حیلت ایشانرا
23 دریافت * و گفت چرا مرا می ازمایید * دیناری بمن بنمایید * ایشان نمودند * از ایشان
24 پرسید * که این نقش و صورت و خط کیست * ایشان گفتند * ازان قیصر * عیسی
25 بدیشان گفت * انچ ازان قیصرست * بقیصر دهید * وانچ ان خداست * بخدا * ونتوانستند
26 برابر خلق برو نکته گرفتن * و از جواب او عجب ماندند * و خاموش شدند *

صد هفده مثل زن و هفت برادر

27 * جماعتی از زنادقه
28 پیش عیسی آمدند * و زنادقه قومی اند که بقیامت † اقرار ندارند * و پرسیدند * و گفتند *

CXVI. Quæstio Judæorum à Christo de tributo.

Exploratores itaque ad Jesum mi- 20
serunt, sub specie fidelium, ut in
eum in sermone ansam caperent, &
eum in manum judicis traderent, &
in potestatem præfecti. Et venien- 21
tes Jesum interrogârunt, & ei di-
xerunt; Præceptor, scimus quòd quic-
quid dicis rectè dicis, & doces, &
vultum & cor cujusquam non aspi-
cis, sed secundùm rectitudinem vi-
am Dei doces. Oportet nos ut cen- 22
sum capitis Cæsari demus, an non?
Christus astum illorum intellexit, & 23
dixit; Quare me tentatis? Dena- 24
rium mihi ostendite. Illi ostende-
runt. Ab eis rogavit; Hæc sculptu-
ra, & effigies, & inscriptio cujus
est? Illi dixerunt, Cæsaris. Jesus 25
illis dixit; Id quod Cæsaris est,
Cæsari date: & quod Dei est, Deo.
Et non potuerunt coram populo ad- 26
versus eum dictum arripere: & à
responso ejus admirabundi manse-
runt, & conticuerunt.

CXVII. Parabola mulieris & septem fratrum.

Cœtus ex Sadducæis ad Jesum ac- 27
cesserunt: (Sadducæi autem populus
sunt, qui de resurrectione fidem non
habent) et interrogârunt, Et dixerūt; 28

Versio VULGATA LATINA.

20 Et observantes miserunt insidiatores, qui se justos simularent, ut caperent eum in
21 sermone, ut traderent illum principatui & potestati præsidis. Et interrogave-
runt eum, dicentes; Magister, scimus quia rectè dicis & doces: & non accipis
22 personam, sed viam Dei in veritate doces: Licet nobis tributum dare Cæsari,
23 an non? Considerans autem dolum illorum, dixit ad eos; Quid me tentatis?
24 Ostendite mihi denarium. Cujus habet imaginem & inscriptionem? Responden-
25 tes dixerunt ei; Cæsaris. Et ait illis; Reddite ergò quæ sunt Cæsaris, Cæsari:
26 & quæ sunt Dei, Deo. Et non potuerunt verbum ejus reprehendere coram plebe:
27 & mirati in responso ejus, tacuerunt. Accesserunt autem quidam Sadducæorum,
28 qui negant esse resurrectionem, & interrogaverunt eum, Dicentes; Magister,

Moyses scripsit nobis; Si frater alicujus mortuus fuerit habens uxorem, & hic
sine liberis fuerit, ut accipiat eam frater ejus uxorem, & suscitet semen fratri suo. 29
Septem ergò fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est sine filiis. 30
Et sequens accepit illam, & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam. 31
Similiter & omnes septem, & non reliquerunt semen, & mortui sunt. Novissimè 32
omnium mortua est & mulier. In resurrectione ergò, cujus eorum erit uxor? 33
siquidem septem habuerunt eam uxorem. Et ait illis Jesus; Filii hujus seculi 34
nubunt, & traduntur ad nuptias: Illi verò, qui digni habebuntur seculo illo, & 35
resurrectione ex mortuis, neq; nubent, neq; ducent uxores: Neque enim ultrà mori 36
poterunt: æquales enim Angelis sunt, & filii sunt Dei, cùm sint filii resurrectionis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فرصدوه وارسلوا اليه جواسيس متشبهين بالصديقين ليصيدوه بكلمة ويسلموه الي الروساء
21 وسلطنة الوالي * فسالوه قايلين يا معلم قد علمنا انك بالصواب تنطق وتعلم * ولا تاخذ
22 23 بالوجوه بل بالحق تعلم طريق الله * ايجوز لنا ان نودي الجزية لقيصر ام لا * فلما علم مكرهم
24 قال لهم لم تجربوني * اروني دينارا فاروه فقال لمن هذه الصورة والكتابة قالوا لقيصر
25 26 * فقال لهم اعطوا ما للملك للملك وما لله لله * ولم يقدروا ان يستوقعوه بكلمة امام الشعب
27 فتعجبوا من جوابه وسكتوا * الفصل الثاني والسبعون * ثم جاء اليه قوم من
28 الزنادقة الذين يقولون ليست قيامة * وسالوه قايلين يا معلم موسي كتب لنا ان مات احد
29 وخلف مراة ولم يترك زرعا وكان له اخ فلياخذ اخوه مراته وليقم زرعا لاخيه * وكان عندنا
30 31 سبعة اخوة * فتزوج الاول مراة ومات بغير ولد * ثم تزوج بها الثاني * والثالث وكذلك الي
32 33 السابع وماتوا ولم يتركوا ولدا * واخيرا ماتت المراة ايضا * ففي القيامة لمن منهم تكون
34 امراة لان السبعة قد تزوجوها * فقال لهم يسوع اما بنوا هذا الدهر فيتزوجون ويزوجون
35 * فاما اوليك الذين استحقوا ذلك الدهر والقيامة من الاموات لا يتزوجون ولا يزوجون
36 * لانهم لا يموتون بل يصيرون مثل الملايكة * ويصيرون بني الله وبني القيامة *

Et insidiati sunt ei, & miserunt ad eum 10
exploratores præferentes justos, ut venarentur eum in verbo, & traderent eum
principibus, & potestati præsidis. Igitur 21
interrogaverunt eum, dicentes; Magister,
scimus quòd rectè loquaris, et doceas, neq;
attendas facies, sed in veritate doceas
viam Dei. Licètne nobis reddere tribu- 22
tum Cæsari, an non? Cùm autem cogno- 23
visset dolum eorum, dixit eis; Cur ten-
tatis me? Ostendite mihi denarium: et 24
ostenderunt ei. Itaque dixit, Cujus est 25
hæc imago & inscriptio? Dixerunt, Cæ-
saris. Ait illis; Date quod regis est, regi;
et quod Dei, Deo. Et non potuerunt labe- 26
factare eum in verbo coràm populo: &
mirati sunt de responso ejus, & tacuerunt.

Sectio septuagesima secunda.

Deindè venerunt ad eum quidam ex Sa- 27
ducæis, qui dicunt non esse resurrectio-
nem, Et interrogaverunt illum, dicentes; 28
Magister, Moyses scripsit nobis; Si mor-
tuus fuerit quispiam, & reliquerit uxo-
rem, at non reliquerit prolem, habueritque
fratrem: accipiat frater ejus uxorem
illius, et suscitet prolem fratri suo. Erant 29
autem apud nos septem fratres, duxitque
primus uxorem, & mortuus est sine li-
beris. Tum duxerunt eam secundus, Ac 30
tertius, itidémque usque ad septimum, et 31
mortui sunt, & non reliquerunt liberos.
Et postremò mortua est mulier etiam. In 32
resurrectione ergò cuinam ex ipsis erit 33
uxor? siquidem septem duxerunt eam.
Dixit illis Jesus; Filii quidem hujus 34
seculi ducunt uxores, et nubunt; At illi 35
qui digni fuerint illo seculo & resurre-
ctione mortuorū, non ducent uxores neq;
nubent. Quandoquidem non moriuntur, 36
sed fiunt velut angeli, & fiunt filii
Dei, & filii resurrectionis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወተግሒሦሙ፡ለፀንሑ፡ሎቱ፡እለ፡ ይትዔቀብዎ፡ ላሰ፡ ያጸድቁ፡ርእሶሙ፡ከመ፡ያስሕት
ዎ፡በቃሉ፡ ወላመ፡ያግብእዎ፡ለመኳንንት፡ ወለመሸፍንት፡፡፡ በእንተ፡ደናር፡፡፡
21 ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ናአምር፡ከመ፡ጽድቅ፡ትነግር፡ወትሜሃር፡ወኢታደሉ፡ለ
22 ገጽ፡ወርቱዐ፡ትሜህር፡ፍኖተ፡እግዚአብሔር፡፡፡ ይከውነነሁ፡ነሃብ፡ጸባሕተ፡ለቄሳር፡
23 ወሚመ፡ኢይከውንነሁ፡፡፡ ወለእሞሮሙ፡ትምይንቶሙ፡ወይቤሎሙ፡ምንተ፡ታሜክሩ
24 ኒ፡፡፡ አርእዩኒ፡ ደናረ፡ ወአምጽኡ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘመኑ፡ መልክዑ፡ ወመጽሐፉ፡፡
25 ወአውሥኡ፡ወይቤልዎ፡ዘንጉሥ፡ዘቄሳር፡፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ሃብዎ፡
26 ዘቄሳር፡ ለቄሳር፡ ወዘእግዚአብሔር፡ ለእግዚአብሔር፡፡፡ ወስእንዎ፡ አስሕቶቶ፡
በቃሉ፡በቅድመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡ ወአንከርዎ፡ ወእዛለ፡ አፉሁ፡ወአርመሙ፡፡፡
27 በእንተ፡ ሰዱቃዊያን፡፡፡ ወመጽኡ፡ሰዱቃዊያን፡እለ፡ይብሉ፡ኢይሐይዉ፡ምዉታ
28 ን፡ ወተስእልዎ፡፡፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ ሞሴ፡ ጸሐፈ፡ለነ፡እንዘ፡ይብል፡ለእመቦ፡ዘሞ
ተ፡እኁሁ፡ወኀደገ፡ብእሲቶ፡ ወአልቦ፡ውሉደ፡ ያውስብ፡ እኁሁ፡ ለብእሲቱ፡ ወያቅም፡
29 ዘርአ፡ለእኁሁ፡፡፡ ሀለዉ፡ እንከ፡ ኀቤነ፡ሰብዓቱ፡አኀው፡ ወለውሰበ፡ዘይልሂቅ፡ወሞ
30 ተ፡ ወአልቦ፡ ውሉደ፡፡፡ ወከማሁ፡ አውሰባ፡ ካልኡ፡፡፡ ወሣልሱ፡ ወኢኀደጉ፡
31 ውሉደ፡ ወከማሁ፡ሰብዓቲሆሙ፡አውሰብዋ፡ወሞቱ፡እንዘ፡አልቦሙ፡ውሉደ፡፡፡ ወድኅ
32 ረ፡ኵሎሙ፡ሞተት፡ይእቲ፡ብእሲት፡፡፡ ላመ፡ይሐይዉ፡ እንከ፡ምዉታን፡ለመኑ፡እ
33 ምኔሆሙ፡ትከውኖ፡ብእሲቶ፡እስመ፡ናሁ፡ሰብዓቲሆሙ፡አውሰብዋ፡፡፡ ወአውሥአ፡
34 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ ውሉደ፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ያወስቡ፡ ወይትዋሰቡ፡ ወይወል
35 ዱ፡ ወይትዋለዱ፡፡፡ ወእለሰ፡ ይደልዎሙ፡ይርከብዎ፡ለዝኩቱ፡ዓለም፡ ላመ፡ይሐይ
36 ዉ፡ ምዉታን፡ ኢያወስቡ፡ ወኢይትዋሰቡ፡፡፡ ወኢሂ፡ ይትከሀሎሙ፡ እንከ፡ መዊት፡
ላሰ፡ ከመ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡ እሙንቱ፡ ወውሉደ፡ እግዚአብሔር፡ ይከውኑ፡
ወውሉደ፡ ሕይወት፡ እሙንቱ፡፡፡

Et recedentes insidere fecerunt ei insidiatores, qui justificabant seipsos, ut er- 10
rare facerent eum in sermone suo, & tunc traderent eum sacerdotibus, & tribunis.

De denario.

Et interrogârunt eum, & dixerunt ei; Magister, 21
scimus ꝙ justè dicis, & doces: & non accipis personam, & rectè doces viam Dei.
Licètne nobis dare tributum Cæsari, vel non licet nobis? Et cognovit callidita- 22
tem eorū, & dixit iis; Quid tentatis me? Ostendite mihi denarium: & attulerunt, & 23
dixit iis; Cujus *est* imago ejus, & inscriptio ejus? & responderunt, & dixerunt ei; 24
Imperatoris Cæsaris. Et dixit iis Dñs Jesus, Date quæ *sunt* Cæsaris, Cæsari; & quæ 25
sunt Dei, Deo. Et non potuerunt in errorem inducere eum, in sermone suo coram 26
toto populo: & mirati sunt procedentia *ex* ore suo, & siluerunt.

De Saducæis.

Et venerunt Saducæi, qui dicunt, Non vivent mortui; & interrogârunt eū, Et di- 27
xerunt ei, Magister, Moses scripsit nobis, dicens; Si quis sit cujus frater mortuus est, 28
& reliquit uxorē ejus, & non habuit liberos, ducat eam frater ejus in uxorem suā,
& suscitet semen fratri suo. Fuerunt igitur apud nos septem fratres, & uxorem 29
duxit senior, & obiit, & non habuit filios. Et similiter uxorem duxit eam secun- 30
dus. Et tertius etiam, & non reliquerunt liberos: & similiter septem illi duxerunt 31
eam, & obierunt non habentes liberos. Et post omnes mortua est ista mulier. 32
Quando vivent igitur mortui, cui ex illis erit uxor, quia ecce septem illi duxerunt 33
eam? Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis, Filii hujus seculi uxores ducunt, & 34
nuptum dantur; & procreant, & procreantur. Sed qui digni sunt obtinere illud 35
seculum, quum vixerint mortui, non uxores ducent, neque nuptum dabuntur;
Neque etiam possunt ampliùs mori: sed sicut angeli Dei erunt, & filii Dei 36
erunt, & filii vitæ erunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

معلم موسي براي ما نبشت * كه اكر كسي را برادر بميرد * واورا زن باشد * بي فرزندان برادر او †
29 زن برادر را بستاند * و براي برادر خود تخم برخيزاند * * هفت برادران بودند * اولين زن
30 31 ستاد * وبي فرزندان † مرد * وهوم * وسوم ستد وبي فرزند مردند * وتا هفت برادر آن زن را
32 33 ستدند * وبي فرزند مردند * وعاقبت آن زن نيز مرد * اكنون در روز قيامت * آن زن از آن
34 كدامين برادرست * سبب آنك هفت برادر † با او نزديكي كردند * * عيسي بديشان كفت
35 كه فرزندان † اين عالم واهل دنيا * زن بستانند * وزنان براي مردان باشند * * ودر قيامت
36 زناشوهري ودخول ميان مردم نباشد * * وديكر مردن بريشان واجب نيست * وبر مثال
فرشتكان † باشند * واهل ملكوت † فرزندان خدا خوانده شوند *

Præceptor, Moses nobis scripsit,
quòd si cui frater moriatur, et ei
uxor sit absque liberis, frater ejus
uxorem fratris accipiat, et fratri
suo semen suscitet. Septem autem 29
fratres erant: primus uxorem ac-
cepit, et absque liberis mortuus est.
Et secundus, Et tertius etiam ac- 30
cepit eam, et sine liberis mortui 31
sunt: et usque ad septem fratres
illam uxorem acceperunt, et absque
liberis mortui sunt. Postremò illa 32
mulier etiam mortua est. Jam in 33
die resurrectionis illa mulier cujusce
fratris erit? eò quòd septem fratres
cum ea conjugium fecerant. Jesus 34
illis dixit; Filii quidem hujus se-
culi et populus mundi uxores acci-
piunt, et mulieres propter viros sunt:
In resurrectione autem conjugium et 35
congressus inter homines non erit.
Rursus enim illis moriendum non 36
est, sed ad instar Angelorum erunt, &
populus regni filii Dei vocati erunt.

Quia verò resurgant mortui, & Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum,
37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον,
Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Jacob. Deus autem non est mortuorum,
38 τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν,
sed vivorum: omnes enim ei vivunt. Respondentes autem quidam Scri-
39 ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν Γραμ-
barum, dixerunt; Magister, pulchrè dixisti. Non ampliùs autem audebant interrogare
40 ματέων, εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν
eum quicquam. Dixit autem ad illos; Quomodò dicunt Christum filium David
41 αὐτὸν οὐδέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Πῶς (ρ) λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ
esse, Et ipse David dicit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Domino meo,
42 εἶναι, Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Sede à dextris meis, Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?
43 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
David ergò Dominum illum vocat: & quomodò filius ejus est? Audiente
44 Δαβὶδ οὖν (σ) Κύριον αὐτὸν καλεῖ· καὶ πῶς (τ) υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Ἀκούοντος
45 autem omni populo, dixit discipulis suis; Attendite à Scribis
46 δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε ἀπὸ τῶν Γραμματέων
volentibus ambulare in stolis, & amantibus salutationes in foris, &
τῶν θελόντων (υ) περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
primas cathedras in synagogis, & primos discubitus in cœnis: Qui
47 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ (φ) πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· Οἳ
devorant domos viduarum, & specie longè precantur. Hi acci-
κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. οὗτοι λή-
pient majorem damnationem.
ψονται περισσότερον κρίμα.

CAP. XXI. κα'.

ΟΔ' Respiciens autem vidit mittentes munera sua in gazophylacium,
Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον 1
divites. Vidit autem & quandam viduam pauperculam mittentem illuc duo minuta.
πλουσίους. (α) Εἶδε δὲ καί τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά. 2
Et dixit; Verè dico vobis, Quia vidua pauper hæc plus omnibus misit.
Καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν. 3
Omnes enim hi ex abundanti sibi miserunt in munera Dei:
Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· 4
hæc autem ex posteritate sua omnem victum quem habuit, misit. Et quibusdam
αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε. Καί τινων 5
dicentibus de templo, quòd lapidibus pulchris & donis ornatum esset,
λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ (β) ἀναθήμασι κεκόσμηται,
dixit; Hæc quæ videtis, venient dies, in quibus non relinquetur lapis supra
εἶπε, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ 6
lapidem, qui non destruatur.
λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

MS. A. (ρ) λέγουσίν τινες τὸν (σ) αὐτὸν Κύριον (τ) αὐτοῦ υἱός (υ) ἐν στολαῖς περιπατεῖν, (φ) πρωτοκλησίας ΚΕΦ. κα'. MS. A. (α) Εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν (β) ἀναθέμασιν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 ܕܩܝܡܝܢ ܕܝܢ ܡܝܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܚܘܝ ܕܗܐ ܐܥܗܕ ܒܣܢܝܐ ܟܕ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ܀
38 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܠܗ ܚܝܝܢ܀
39 ܘܥܢܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܤܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܠܦܢܐ ܫܦܝܪ ܐܡܪܬ܀
40 ܘܠܐ ܬܘܒ ܐܡܪܚܘ ܠܡܫܐܠܘܗܝ ܥܠ ܡܕܡ܀
41 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܤܦܪܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܕܒܪܗ ܗܘ ܕܕܘܝܕ܀
42 ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܟܬܒܐ ܕܡܙܡܘܪܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ܀
43 ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܠܪܓܠܝܟ܀
44 ܐܢ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ ܡܪܝ ܩܪܐ ܠܗ ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ܀
45 ܘܟܕ ܫܡܥ ܟܠܗ ܥܡܐ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܀
46 ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܤܦܪܐ ܕܨܒܝܢ ܕܢܗܠܟܘܢ ܒܐܣܛܠܐ ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܪܝܫ ܤܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ܀
47 ܗܠܝܢ ܕܐܟܠܝܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܨܠܘܬܗܘܢ ܗܠܝܢ ܢܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ܀
1 ܚܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܥܬܝܪܐ ܕܪܡܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪܒܢܝܗܘܢ ܒܒܝܬ ܓܙܐ܀
2 ܚܙܐ ܐܦ ܚܕܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ ܕܐܪܡܝܬ ܬܪܝܢ ܡܢܝܢ܀
3 ܘܐܡܪ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ ܐܪܡܝܬ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ܀
4 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܡܢ ܡܐ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܐܪܡܝܘ ܒܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ ܕܐܠܗܐ ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܒܨܝܪܘܬܗ ܟܠ ܕܩܢܝܐ ܗܘܬ ܐܪܡܝܬ܀
5 ܘܟܕ ܐܢܫܝܢ ܐܡܪܝܢ ܥܠ ܗܝܟܠܐ ܕܒܟܐܦܐ ܫܦܝܪܬܐ ܘܒܩܘܪܒܢܐ ܡܨܒܬ܀
6 ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܗܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܠܐ ܬܫܬܒܩ ܒܗܝܢ ܟܐܦܐ ܥܠ ܟܐܦܐ ܕܠܐ ܬܫܬܪܐ܀

Surrecturos autem mortuos Moyses quoque 37
demonstravit: rememoravit enim in rubo,
dum ait; Dominus Deus Abraham, & Deus
Isaac, & Deus Jacob. Deus autem non 38
est mortuorum, sed vivorum: omnes enim
vivunt ei. Responderunt autem quidam ex 39
Scribis, & dicunt ei; Doctor, perbellè di-
cis. Nec ampliùs ausi sunt interrogare 40
eum ulla de re.

Ad oblationem dominicæ quintæ post Epiphaniam. 64.

Porrò dicebat eis, Quomodò dicunt Scribæ 41
de Messia, eum esse filium David? Quum 42
ipse David dixerit in libro Psalmorum;
Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextra
mea, Donec ponam hostes tuos sub pedi- 43
bus tuis. Si David ergò vocat eum, Do- 44
minum meum, quomodò filius ejus est?
Et audiente universo populo, dixit discipu- 45
lis suis; Cavete à Scribis qui volunt am- 46
bulare cum stolis, & amant salutationem in
plateis, primósque consessus in synagogis,
& primos accubitus in cœnis. Isti devo- 47
rant domos viduarum, eâ occasione quòd
prorogent orationes suas: isti subibunt
gravius judicium.

CAP. XXI.

Contemplatus autem Jesus divites illos 1
qui conjiciebant in ærarium oblationes su-
as; Vidit etiam viduam quandam pauper- 2
rimam conjicientem obolos duos. Et ait; 3
Verè dico vobis, hæc vidua pauper conje-
cit plusquàm omnes. Hi enim omnes ex eo 4
quod redundabat eis, conjecerunt in locum
oblationis Dei: hæc autem ex penuria sua
quicquid possidebat, conjecit.

Ad oblationem festo crucis. 65.

Quumque dicerent quidam de templo, quòd 5
lapidibus pulcherrimis oblationibúsque or-
natum esset: dixit eis Jesus; In his quæ 6
spectatis, venient dies quibus non relinque-
tur lapis super lapidem, quin destruatur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وموسي نيز بيستن † ياد كرد * ودر تلو كفت * وقتي كه مي كفت خدا خداي †
38 ابرهيم * خداي † اسحق * خداي † يعقوب * * نبود خداي مردكان * الا خداي
39 زندكان * زيرا ايشان همه † براي او زنده اند * * كساني از معتزلان كفتند معلم خوش كفتي *
40 * ديكر كسي كستاخي نكرد كه از و چيزي پرسد صد هجدة يهوديان مي
41 كفتند مسيح پسر داودست * عيسي بديشان كفت چكونه دانشمندان بر مسيح
42 مي كويند * فرزند † داودست * و داود در كتاب † مزامير كفت كه خداوند بخداي من كفت *
43 44 بر دست راست من بنشين * * تا آنكه كه دشمنان ترا زير پاي تو نهاده شود * * چون داود اورا
45 خداوند خواند * چكونه فرزند داود باشد * * ومسيح نظر كرد كه همه خلايق كوش بدو مي
46 داشتند * بشاكردان خود كفت * * از دانشمندان † پرهيز داريد * كه مي خواهند كه
بطيلسانها † كردند * وسلام در بازارها دوست † دارند * وبالاتر از جماعت بنشينند * ودر
47 مجلسها * ومحفلها * سينه وصدرا كزينند * * ايشان كه بحيلت نمازهاء خردرا مي
دارند * خانه بيوه † زنانرا مي خورند * ودر روز پرسش داوري ايشان بزرك باشد

Et Moses etiam ulteriùs commemo- 37
ravit, & in rubo dixit, quo tem-
pore dixit Deus, Deus sum Abra-
ham, Deus Isaac, Deus Jacob.
Non est Deus mortuorum, sed Deus 38
viventium: quia illi omnes ei
vivunt. Quidam ex Pharisæis 39
dixerunt; Præceptor, benè dixisti.
Et nemo alius ausus est, ut ab eo 40
quidquam interrogaret.

CXVIII. Judæi dixerunt, Christus filius David est.

Jesus illis dixit; quomodo Sapi- 41
entes de Christo dicunt, Filius Da-
vid est? Et David in libro Psal- 42
morum dixit; Dominus Deo meo
dixit, Ad manum dexteram meam
sede, Usque ad tempus quo hostes 43
tui sub pedibus tuis positi sint. Cùm 44
David cum Dominum vocet, quo-
modo filius David sit? Et Chri- 45
stus, observato quòd omnes turbæ
ei aurem præberent, discipulis suis
dixit; A sapientibus cavete, qui 46
volunt in stolis incedere, & saluta-
tionem in plateis amant, & superiùs
quàm congregatio sedent, & in con-
sessibus & conciliis anteriorem præ-
cipuumque locum eligunt. Illi sunt 47
qui per dolum precibus suis habitis
domos viduarum comedunt: & in
die inquisitionis judicium eorum
magnum erit.

Versio VULGATA LATINA.

37 Quia verò resurgant mortui, & Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Domi-
38 num, Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Jacob. Deus autem non est mor-
39 tuorum, sed vivorum: omnes enim vivunt ei. Respondentes autem quidam
40 Scribarum, dixerunt ei; Magister, benè dixisti. Et ampliùs non audebant eum
41 quidquam interrogare. Dixit autem ad illos; Quomodò dicunt Christum, fili-
42 um esse David? Et ipse David dicit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Do-
43 mino meo, Sede à dextris meis, Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum
44 tuorum? David ergò Dominum illum vocat: & quomodò filius ejus est? Audi-
45 ente autem omni populo, dixit discipulis suis; Attendite à Scribis, qui volunt
46 ambulare in stolis, & amant salutationes in foro, & primas cathedras in synago-
gis, & primos discubitus in conviviis: Qui devorant domos viduarum, simu- 47
lantes longam orationem. Hi accipient damnationem majorem.

CAP. XXI.

RESpiciens autem, vidit eos, qui mittebant munera sua in gazophylacium, divi- 1
tes. Vidit autem & quandam viduam pauperculam mittentem æra minuta duo. 2
Et dixit; Verè dico vobis, Quia vidua hæc pauper, plus quàm omnes misit. 3
Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera Dei: hæc autem ex eo quod 4
deest illi, omnem victum suum quem habuit, misit. Et quibusdam dicentibus de 5
templo, quòd bonis lapidibus & donis ornatum esset, dixit; Hæc quæ videtis, 6
venient dies, in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 فاما ان الموتي يقومون فقد ابني بذلك موسي في العليقة لقول الرب له انا اله ابرهيم واله *
38 اسحق واله يعقوب * ليس اله موتي بل احياء لان جميعهم به يكونون * فاجاب قوم من
39 الكتبة وقالوا يا معلم حسنا قلت * ولم يستجروا بعد ان يسالوه عن شي *
40

* الفصل الثالث والسبعون * ثم قال لهم كيف يقال ان المسيح ابن 41
42 داود هو * وداود يقول في كتاب المزامير قال الرب لربي اجلس عن يميني * حتي اضع اعداءك
43
44 تحت قدميك * فداود يسميه ربه فكيف هو ابنه * وفيما الشعب جميعه يسمع قال لتلاميذه
45
46 * احذروا الكتبة الذين يحبون ان يمشوا بالحلل * ويحبون السلام في الاسواق * وصدور
47 المجالس في الجموع * واوايل المتكات في الولايم * الذين ياكلون بيوت الارامل بعلة تطويل
صلواتهم فهم ياخذون اعظم دينونة *

* الفصل الرابع والسبعون *

1 * ثم نظر الي اغنياء يلقون قرابينهم في خزانة الهيكل * وراي ايضا ارملة مسكينة قد
2 القت هناك فلسين * فقال امين اقول لكم ان هذه الارملة المسكينة قد القت اكثر من
3 جميعهم * لان هولاء كلهم القوا قرابين مما يفضل عنهم وهذه مع اعوازها القت جميع
4 ما كان لها لحياتها * وفيما قوم يقولون عن الهيكل انه مزين بالحجارة الحسان والكرايم قال
5
6 * هذا الذي ترونه سوف تاتي ايام لا يترك فيه حجر علي حجر الا ويهدم *

Verùm quòd mortui resurgant, innuit 37
id Moses, in rubo dicente Domino ad
ipsum; Ego sum Deus Abraham, &
Deus Isaac, & Deus Jacob: Non Deus 38
mortuorum, sed vivorum: quia omnes
in eo vivunt. Responderunt quidam ex 39
Scribis, dicentes; Magister, benè di-
xisti. Et non ausi sunt imposterum in- 40
terrogare eum de re ulla.

Sectio septuagesima tertia.

Præterea dixit illis; Quomodò dicitur 41
quòd Christus sit filius David, Cùm 42
David dicat in libro psalmorum, Dixit
Dominus Domino meo, Sede à dextera
mea, Donec ponam inimicos tuos sub 43
pedibus tuis? Itaque David vocat il- 44
lum Dominum suum: quomodò ergò est
filius ejus? Et dum populus universus 45
audiret, dixit discipulis suis; Cavete à 46
Scribis qui amant ambulare cum stolis,
& amant salutationem in foris, & præ-
cipuas sedes in synagogis, & primos dis-
cubitus in conviviis. Qui comedunt 47
domos viduarum præ extu prolixitatis
precum suarum. At ipsi accipient sum-
mam damnationem.

Sectio septuagesima quarta.

CAP. XXI.

D*Eindè respexit in divites quosdam* 1
jacientes munera sua in ærarium tem-
pli, Viditque etiam viduam pauperem 2
injecisse illuc minuta duo. Quapropter 3
dixit, Amen dico vobis, hanc viduam
pauperculam plus immisisse quàm hi
omnes. Nam hi omnes immiserunt mu- 4
nera ex eo quod superest illis: hæc
autem cum inopia sua immisit quicquid
habebat pro victu suo. Et dum quidam 5
dicerent de templo quòd esset ornatum
lapidibus pulchris, & cælaturis, dixit;
In hoc quod videtis, venient dies quibus 6
non relinquetur lapis super lapidem quia
destruatur.

Versio *ÆTHIOPICA* cùm Interpretatione *LATINA*.

37 ወክመስ፡ይሐይው፡ሙውታን፡ሙሲሂ፡ነገረ፡ከመ፡ይቤሎ፡ እግዚአ፡ብሔር፡በዓፀ፡ዕፀ፡በ
ጦስ፡፡ አነ፡ውእቱ፡አምላከ፡አብርሃም፡ወአምላከ፡ይስሐቅ፡ወአምላከ፡ያዕቆብ፡፡
38 ኢኮነኬ፡ አምላከ፡ ሙውታን፡ አላ፡አምላከ፡ ሕያዋን፡ውእቱ፡እስመ፡ኵሎሙ፡ሕያዋ
39 ን፡ እሙንቱ፡ በኀቤሁ፡፡ ወአውሥኡ፡ ጸሐፍት፡ ወይቤሉ፡ ሊቅ፡ሠናየ፡ትቤ፡፡
40 ወአልቦ ፡ እንከ ፡ መኑሂ ፡ ዘተኃበለ ፡ ይሰአሎ፡፡

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተስእሎሙ ፡ እግዚእነ ፡ ለፈሪሳውያን፡፡

41 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለፈሪሳውያን፡ እፎ፡ ይብልዎ፡ ለክርስቶስ፡ወልደ፡ደዊ
42 ት፡፡ ወለሊሁ፡ደዊት፡ይቤ፡በመጽሐፈ፡መዝሙር፡፡ይቤሎ፡እግዚእ፡ለእግዚእየ፡ን
43 በር፡በየማንየ፡፡ እስከ፡ እገብኦሙ፡ ለጸላእትከ ፡ ታሕተ ፡ መከየደ ፡ እግሬከ፡፡
44 ዘለሊሁ፡እንከ፡ደዊት፡እግዚእየ፡ይቤሎ፡እፎ፡እንከ፡ይከውን፡ወልዶ፡፡ ወእንዘ፡ኵ
45 ሎሙ፡ሕዝብ፡ይሰምዑ፡ይቤሎሙ፡ለአርዳኢሁ፡፡ ተዓቀቡወሙ፡ ለጸሐፍት፡እለ፡
46 ይፈቅዱ፡ያንሶስዉ፡ተሰቢሶሙ፡ወያፈቅሩ፡ ተአምኆ፡በመሠያጠት፡ወነቢረ፡ፍጽም፡በ
47 ውስተ፡አዕዋደት፡ወርእሰ፡መርፈቅ፡በውስተ፡ምሳሐት፡፡ እለ፡ ይውኅጥዎ፡ለአብ
ያት፡መበለታት፡ ወይትሜየኑ፡ ነዋኀ፡መክንያተ፡ ለሊ፡ያነውኁ፡ጸሎተ፡እሙንቱ፡ ይነሥ
ኡ ፡ ዘየዐቢ ፡ ደይነ፡፡ በእንተ፡ ክልኤቱ ፡ ጸሪቅ፡፡

1 2 ኀሬ ወነጸረ፡ወርእየ፡አብዕልተ፡እለ፡ያበውኡ፡መባአሙ፡ውስተ፡ሙዳየ፡ምጽዋት፡፡ወ
3 ርእየ፡እቤረ፡መበለተ፡ነዳይተ፡ክልኤ፡ጸሪቀ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአር
ዳኢሁ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ዛቲ፡እቤር፡ ነዳይት፡ አብዝኀት ፡ አብአ ፡ መባአ፡
4 ለእግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ እሉ፡ኵሎሙ፡ እምተረፈሙ፡አብኡ፡ለእግዚአብሔ
5 ር፡ወዛቲሰ፡እምተፀናሳ፡ኵሎ፡ ጥሪታ፡ዘቦ፡ አብአት፡፡ ወቦእለ፡ ይብልዎ፡ በእንተ፡
6 ቤተ፡መቅደስ፡መንትሄ፡ሠናይ፡እበኒሁ፡ወሕንፃው፡ንድቁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ትሬእዩኑ፡ ዘ
ንተ፡ይመጽእ፡መዋዕል፡አመ፡ ኢይትኀደግ፡ ዝየ፡እብን፡ዲበ፡እብን፡ ዘኢይትነሠት፡፡

Et quòd vivent mortui, Moses indicavit quomodo dixerat ei Deus apud rubum, 37
Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob. Non fuit igitur Deus 38
mortuorum, sed Deus viventium est: quia omnes vivi sunt apud eum. Et respon- 39
derunt scribæ, & dixerunt; Magister, benè dicis. Et non fuit ampliùs aliquis 40
qui audebat interrogare eum.

De eo quòd interrogat Dominus noster Pharisæos.

Et dixit Domin' Jesus Pharisæis, Quomodo dicunt Christum filium esse David: 41
Et ipse David dicit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Domino meo, Sede in 42
dextra mea, Usquedum reducam inimicos tuos, sub scabellum pedum tuorum? 43
Ipse igitur quem David Dñm meum vocat, quomodo igitur erit filius ejus? Et 44
omnibus populis audientibus, dixit discipulis suis; Attendite scribas, qui volunt 45
ambulare stolati, & amant salutationes in foris, & sedere summo *loco* in conven- 46
tibus, & capitalem accubitum in conviviis: Qui devorant domos viduarum, & 47
circumveniunt longâ excusatione, prolongantes orationem: isti accipient majo-
rem damnationem.

C A P. XXI. *De duobus minutis.*

ET intuitus est, & vidit divites proferentes munera sua in *locum* eleemosyna- 1
rum. Et vidit viduam pauperrimam offerentem duo minuta. Et dixit Dominus 2
Jesus discipulis suis; Amen, dico vobis, quòd hæc vidua egena abundantius ob- 3
tulit munus Deo. Quia hi omnes ex reliquiis suis obtulerunt Deo: & hæc ex 4
penuria sua omnes reliquias quas habuit, obtulit. Et fuerunt *quidam* qui dice- 5
bant ei de Domo sancta, quàm pulchri *essent* lapides ejus, & ornatum ædificium
ejus. Et dixit iis, Videtisne hæc? veniet dies quando non relinquetur hîc la- 6
pis super lapidem qui non destruetur.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

صد نوزده ذكر زني كه دو كروهه ريسمان در خزينه انداخت * وعيسي درا
1 توانگران مي نگريست كه قربان خودرا در خزينه مي انداختند * وديد بيوه زن مسكين * كه 2
3 دو كروهه † ريسمان † انداخت * عيسي گفت راست بشما بگويم اين بيوه زن مسكين * از همه
4 بيشتر انداخت * سبب آنك ايشان همه از افزوني خود هر كسي انداختند * واين از درويشي
خود * هر چه داشت انداخت *
صد بيست براي عمارت كه خراب شود
5 * كساني بر هيكل † نگاه مي كردند * ومي گفتند * بسنگهاء خوب * واساسها گزين وقربانها
6 آراسته است * عيسي بديشان گفت * اينهارا كه مي بينيد * روزها بيايد كه سنگ بر سنگ
درين هيكل نماند تا از يكديگر † گشاده نشود

CXIX. Historia mulieris quæ duos glomos fili in gazophylacium injecit.

CAP. XXI.

J*Esus autem divites intuitus est,* 1
qui oblationes suas in gazophylaci-
um injecerunt. Et vidit viduā pau- 2
perem, quæ duos glomos fili injecit,
Jesus dixit; Verè vobis dico, Hæc vi- 3
dua pauper plus quàm omnes injecit:
Eò quòd illi omnes ex abundantia 4
sua singuli injecerunt: hæc verò ex
inopia sua quicquid habuit inje-
cit.

CXX. De ædificio, quòd destruendum erat.

Quidam in templum intuebantur, et 5
dicebant; Lapidibus pulchris, et
fundamentis electis, et donariis or-
natum est: Jesus illis dixit; Hæc 6
sunt quæ spectant: dies venient,
quando lapis super lapidem in hoc
templo non manebit, quin unus ab
alio dissolutus sit.

Interrogaverunt autem illum, dicentes; Præceptor, quando *igitur* hæc erunt? &
7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσαι; καὶ σμθ β
quod signum *cùm futurum est hæc fieri?* *Ille autem* dixit; Videte ne
8 τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ ΟΕ'
seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego
πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ
sum: & tempus appropinquavit: *ne* ergo *eatis* post eos. Cùm autem
9 εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. Ὅταν δὲ
audieritis prælia & seditiones, *ne terreamini*: oportet *enim* hæc fieri
ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ (γ) ταῦτα γενέσθαι
primùm, sed non statim finis. Tunc dicebat illis; *Exsurget* gens
10 πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος
contra gentem, & regnum adversùs regnum. Terræmotúsque magni per
11 (δ) ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν. (ε) Σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ
loca, & fames, & pestilentia erunt: terroresque & signa de cœlo magna
τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα
erunt. Ante *autem* hæc omnia injicient in vos manus suas, σγ α
12 ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων (ϛ) ἁπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν,
& persequentur, tradentes in synagogas & custodias, *adductos* ad reges
καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς
& præsides, propter nomen meum. Continget autem vobis in testimonium.
13 καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

σνα β Ponite ergo in *cordibus vestris*, non præmeditari *defendi*. Ego
(ζ) Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι. Ἐγὼ 14 15
enim dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt contradicere *neque* resistere
γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν (η) οὐδὲ ἀντιστῆναι
omnes *adversantes vobis*. Trademini autem & à parentibus, & fratri-
πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελ- 16
bus, & cognatis, & amicis: & morte afficient ex vobis. Et eritis
φῶν, καὶ (θ) συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε 17
exosi *ab* omnibus propter nomen meum. Et capillus de capite vestro
μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν 18
non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Cùm
οὐ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν (ι) κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν 19 20
autem videritis circum*datam* ab *exercitibus* Hierusalem, tunc scitote quia
σνβ ι δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλὴμ, τότε γνῶτε ὅτι
appropinquavit desolatio ejus. Tunc qui in Judæa, fugiant ad
σνγ β (κ) ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς 21
montes: & qui in medio ejus, discedant: & qui in regionibus, non
τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ
intrent in eam.
εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.

MS. A. (γ) γενέσθαι ταῦτα (δ) ἐπ' ἔθνος, (ε) Σεισμοὶ μεγάλοι (ϛ) πάντων (ζ) Θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις (η) ἢ ἀντιστῆναι (θ) συγγενῶν, (ι) κτήσεσθαι (κ) ἤγγισεν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܠܦܢܐ . ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܗܘܝܢ. ܘܡܢܐ ܗܝ ܐܬܐ 7
ܡܐ ܕܩܪܝܒܢ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ 8
ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ. ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܙܒܢܐ ܩܪܒ. ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܐܙܠܘܢ ܒܬܪܗܘܢ.
* ܘܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܩܪܒܐ ܘܫܓܘܫܝܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܥܬܝܕܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ ܠܘܩܕܡ 9
ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܛܝܐ ܫܘܠܡܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ ܘܡܠܟܘܬܐ ܥܠ 10
ܡܠܟܘܬܐ. * ܘܙܘܥܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ ܒܕܘܟ ܕܘܟ. ܘܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ. ܘܕܚܠܬܐ ܘܬܗܪܐ 11
ܘܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܬܚܙܝܢ. ܘܣܬܘܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ. * ܩܕܡ ܕܝܢ ܗܠܝܢ 12
ܟܠܗܝܢ. ܢܪܡܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܕܝܐ. ܘܢܪܕܦܘܢܟܘܢ. ܘܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܟܢܘܫܬܐ
ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܢܩܪܒܘܢܟܘܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܗܓܡܘܢܐ ܡܛܠ ܫܡܝ. * ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ 13
ܠܣܗܕܘܬܐ. * ܣܝܡܘ ܕܝܢ ܒܠܒܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܒܛܠܝܢ ܠܡܦܩ ܪܘܚܐ. * ܐܢܐ ܓܝܪ 14 15
ܐܬܠ ܠܟܘܢ ܦܘܡܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠܗ ܟܠܗܘܢ
ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. * ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܐܒܗܝܟܘܢ. ܘܐܚܝܟܘܢ. ܘܐܚܝܢܝܟܘܢ. ܘܪܚܡܝܟܘܢ 16
ܘܢܡܝܬܘܢ ܡܢܟܘܢ. * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. * ܘܡܣܟܬܐ ܡܢ 17 18
ܪܝܫܟܘܢ ܠܐ ܬܐܒܕ. * ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܟܘܢ ܩܢܘ ܢܦܫܬܟܘܢ. * ܡܐ ܕܝܢ 19 20
ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܚܕܝܪܐ ܡܫܪܝܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܕܥܘ ܕܡܛܐ ܠܗ ܚܘܪܒܗ. * ܗܝܕܝܢ 21
ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܓܘܗ ܢܦܩܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܩܘܪܝܐ
ܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܗ.

7 Et interrogabant eum, dicentes; Doctor, quando hæc erunt? quódve erit signum quando hæc proximè futura erunt?
8 Ipse verò dixit eis; Videte ne seducamini: multi siquidem venient in nomine meo, dicéntque; Ego sum Messia: & verò tempus
9 illud propè est: ne tamen post eos ambulaveritis.
10 Quúmque audieritis bella, & tumultus, ne extimueritis. Futurum est enim ut hæc primùm fiant. Sed nondum pervenit finis.
11 Insurget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum.
12 Et terræmotus ingentes futuri sunt singulis in locis, item fames & pestilentiæ: eruntque terriculamenta & pavores, & signa magna è cœlo apparebunt, imbresque permagni erunt.
13 Sed ante hæc omnia injicient in vos manus, vósque persequentur, & tradent vos in synagogas & carceres, & sistent vos coram regibus & præsidibus propter nomen meum. Hæc autem erunt vobis testimonio.
14 Sed reponite in corde vestro, non esse vo-
15 bis studendum in reddenda ratione. Ego enim dabo vobis os & sapientiam illam, cui non poterunt obsistere omnes inimici vestri.
16 Tradent autem vos parentes vestri, & fratres, & consanguinei, & amici vestri, mortíque adigent *nonnullos* ex vobis.
17 Et eritis exosi
18 omnibus propter nomen meum. Sed pilus
19 à capite vestro non peribit. Verùm per patientiam vestram possidebitis animam
20 vestram. Quum autem videritis Jerusalem cinctam ab exercitu, tunc scitote appropin-
21 quâsse vastationem ejus. Tunc ii qui sunt in Judæa, fugiant in montem; quique intra eam sunt, evadant: & qui sunt in agris, non ingrediantur eam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

صد بیست یك   پیغمبری مسیح بر خرابی اورشلیم واحوالهایی که خواهد شد

* ازو پرسیدند وگفتند ∙ معلم اینها کی بشود * ونشان چه باشد چون این همه نزدیك شوند ∙ 7
* او بدیشان گفت احتیاط کنید ∙ نبادا فریفته شوید * زیرا بسیاران بنام من بیایند ∙ 8
وبگویند ∙ منم ∙ منم † مسیح ∙ وقت نزدیك است در دنبال ایشان مروید ∙ * وچون جنگها و 9
واشفتگیها بشود مترسید ∙ واجب است که این همه زودتر بشوند ∙ لیکن هنوز فرجام نرسید ∙
* برای انك اول خلق بر خلق بر خیزند ∙ ومملکت † بر مملکت ∙ * ودر جای جای ارادیفهاء 10 11
درشت شود ∙ وتنگی وگرسنگی ∙ ومرگ بسیار ∙ ولرز وشکوه واشوبها ونشانهاء درشت ∙
وسهمناك † پیدا شوند † از اسمان ∙ وزمستان وسرما دراز کشد ∙ * زودتر از انك این همه 12
بشود ∙ بر شما دست بنهند وشمارا بدشمنی برانند ∙ ودر انجمنها شمارا بسپارند ∙ ودر بند
وزندان بروید ∙ وپیش ملکان ∙ وشحنکان شمارا بکشند ∙ برای نام من * که شمارا 13
گواهی شود ∙ * وهیچ درون شما بران نباشد ∙ که چون † بداوری برند ∙ واز ما سخن 14
پرسند ∙ چه جواب دهیم ∙ یا چگونه کنیم † دران وقت ∙ * منم که بشما دهن وحکمت 15

CXXI. Vaticinium Christi de excidio Hierosolymæ, & iis quæ eventura erant.

7 *Eum interrogârunt, et dixerunt; Præceptor, hæc quando erunt? et signum quod erit, quando hæc omnia propinqua erunt.*
8 *Ipse eis dixit; Cavete, ne decepti sitis: multi enim in nomine meo venient, et dicent; Ego sum, ego sum Christus: tempus propinquum est: post eos ne eatis.*
9 *Et cum bella et commotiones fuerint, ne timeatis: oportet ut hæc omnia priùs fiant, sed nondum finis advenit.*
10 *Eò quòd priùs populus in populum surgent, et regnum in regnum.*
11 *Et in diversis locis motus validi erunt, et angustiæ, et fames, et mors plurima: et tremor, et terror, et tumultus, et signa dira et terribilia apparebunt de cœlo, et hyems frigúsque protrahetur.*
12 Sed *priusquam hæc omnia fiant, vobis manus injicient, et vos hostiliter prosequentur, et in synagogas vos tradent, et in vincula et carcerem ibitis, et ante reges et præfectos vos trahent, propter nomen meum:*
13 *ut vobis testimonium sit.*
14 *Nihil autem intra vos de hoc sit, quòd, cùm in judicium tulerint, et nos interrogaverint, quod responsum dabimus, aut quomodò faciemus in eo tempore?*
15 *Ego sum qui vobis os et sapientiam*

Versio VULGATA LATINA.

7 Interrogaverunt autem illum, dicentes; Præceptor, quando hæc erunt, & quod
8 signum cùm fieri incipient? Qui dixit; Videte ne seducamini: multi enim ve-
nient in nomine meo, dicentes quia ego sum: & tempus appropinquavit: nolite
9 ergò ire post eos. Cùm autem audieritis prælia, & seditiones, nolite terreri:
10 oportet primùm hæc fieri, sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis; Surget
11 gens contra gentem, & regnum adversùs regnum. Et terræmotus magni erunt
per loca, & pestilentiæ, & fames, terroresque de cœlo, & signa magna erunt.
12 Sed ante hæc omnia injicient vobis manus suas, & persequentur, tradentes in
synagogas & custodias, trahentes ad reges & præsides, propter nomen meum:

Contingent autem vobis in testimonium. Ponite ergò in cordibus vestris, non 13 14
præmeditari quemadmodùm respondeatis. Ego enim dabo vobis os & sapien- 15
tiam, cui non poterunt resistere & contradicere omnes adversarii vestri. Trade- 16
mini autem à parentibus, & fratribus, & cognatis, & amicis, & morte afficient 17
ex vobis: Et eritis odio omnibus propter nomen meum: Et capillus de 18
capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. 19
Cùm autem videritis circumdari ab exercitu Jerusalem, tunc scitote quia appro- 20
pinquavit desolatio ejus. Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes: & qui 21
in medio ejus, discedant: & qui in regionibus, non intrent in eam.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الخامس والسبعون *

* وسالوه قايلين يا معلم متى يكون هذا * وما العلامة اذا قربت هذه الامور ان تكون * 7
* فقال لهم انظروا لا تضلوا * فان كثيرين ياتون باسمي قايلين اني انا هو والزمان قد 8
قرب فلا تتبعوهم * فاذا سمعتم بالحروب والفتن فلا تجزعوا فان هذا مزمع ان يكون اولا لكن 9
لم يات الانقضاء * حينيذ قال لهم تقوم امة على امة ومملكة على مملكة * ويكون 10 11
زلازل عظيمة في مواضع * ويكون جوع ووباء ومخاوف وعلامات عظيمة من السماء *

* الفصل السادس والسبعون * * وقبل هذا كله يضعون ايديهم 12
عليكم ويطردونكم ويسلمونكم الى الجامع والسجون * ويقدمونكم الى الملوك والولاة
من اجل اسمي * فتكون لكم شهادة * فضعوا في قلوبكم الا تهتموا بما تحتجون به * 13 14
* فاني معطيكم فما وحكمة لا يقدر الذين يناصبونكم على مقاومتها ولا الجواب عنها * وسوف 15 16
تسلمون من الاباء والاخوة والاقارب والاصدقاء ويقتل منكم * وتكونون مبغضين من 17
كل احد من اجل اسمي * وشعرة من رووسكم لا تهلك * وبصبركم تقتنون نفوسكم * 18 19
* واذا رايتم يروشليم قد احاط بها الجنود فحينيذ اعلموا انه قد دنا خرابها * حينيذ 20 21
الذين في اليهودية يهربون الى الجبال * والذين في وسطها يفرون خارجا * والذين
في الكور لا يدخلوها *

* Sectio septuagesima quinta.

Interrogaverunt autem illum, dicentes; 7
Præceptor, quando erit hoc? & quod
signum, quando imminebunt hæ res ut
fiant? Ait illis; Videte, ne erretis: 8
multi enim venient in nomine meo, di-
centes; Equidem ego sum: & tempus
jam appropinquavit: ne ergò sequamini
illos. Cùm autem audieritis prælia, & 9
seditiones, ne terreamini: quia hoc
futurum est ut fit primùm, sed nondum
venit finis. Tunc subdidit illis; Sur- 10
get gens contra gentem, & regnum ad-
versùs regnum. Et erunt terræmotus 11
magni in locis quibusdam, & erit fa-
mes, & pestis, & terrores, & signa
magna de cœlo.

Sectio septuagesima sexta.

Et ante hæc omnia, ponent manus suas 12
super vos, & persequentur vos, & tra-
dent vos in synagogas & carceres, &
offerent vos regibus & præsidibus propter
nomen meum; Eritque vobis in testi- 13
monium. Ponite ergò in cordibus vestris, 14
haud esse solliciti in iis quæ ad excu-
sationem adducturi sitis. Ego enim da- 15
turus sum vobis os, & sapientiam, cui
non poterunt qui se opponent vobis, con-
tradicere, neque respondere. Et quidem 16
trademini à parentibus, & fratribus, et
cognatis, et familiaribus: & occiden-
tur ex vobis quidam. Et eritis odiosi 17
unicuique propter nomen meum. Et ca- 18
pillus de capitibus vestris non peribit.
Et cum patientia vestra possidebitis 19
animas vestras. Cumque videritis Je- 20
rusalem jam obsessam ab exercitibus,
tunc scitote quòd jam appropinquavit
ruina ejus. Tunc qui sunt in Judæa, 21
fugiant in montes: et qui intra illam,
fugiant foras: & qui in vicibus, non
ingrediantur eam;

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

በእንተ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓለም ::=

7 ወተስእልዎ ፡ ወይቤልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ ሊቅ ፡ ማእዜ ፡ ይከውን ፡ ዝንቱ ፡ ወመንተ ፡ ትእም
8 ርቱ ፡ አመ ፡ ይከውንዝ ::= ወይቤሎሙ ፡ ዑቁ ፡ ኢያስሕቱክሙ ፡ ብዙኃን ፡ ይመጽኡ ፡
በስምየ ፡ ወይብሉ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ወበጽሐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ወኢትሖሩ ፡ ወኢትትለው
9 ዎሙ ::= አመ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ቀትለ ፡ ወሀከከ ፡ ኢትደንግፁ ፡ እስመ ፡ ይከውን ፡ ይቀድም
10 ከመዝ ፡ ወባሕቱ ፡ አኮ ፡ ሶቤሃ ፡ ዘይኃልቅ ::= ወይቤሎሙ ፡ ይትነሣእ ፡ ሕዝብ ፡ ዲበ ፡ ሕ
11 ዝብ ፡ ወንጉሠት ፡ ላዕለ ፡ ንጉሠት ::= ወይመጽእ ፡ ዐቢይ ፡ ድልቅልቅ ፡ ወረኃብ ፡ በበ ፡ ብሔ
12 ሩ ፡ ወፍርሃት ፡ ላዕለ ፡ ሰብእ ፡ ወተአምር ፡ ዐቢይ ፡ ይከውን ፡ ወክቡር ::= ወ[illegible]ቅ
ድመ ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ይእኅዙክሙ ፡ ወይወስዱክሙ ፡ ለዐዋደት ፡ ወኀበ ፡ ነገሥት ፡ ወመሳፍ
13 ንት ፡ ወይሞቅሑክሙ ፡ ወዝይረክበክሙ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ::= ከመ ፡ ይኩን ፡ ሰማዕ
14 ለዕሌሆሙ ::= ወዑቁ ፡ ኢትሕልዩ ፡ በልብክሙ ፡ ዘትብሉ ::= አነ ፡ እሁበክሙ ፡ አ
15 ፉ ፡ ወጥበበ ፡ በዘ ፡ ኢይክሉክሙ ፡ ተቃውሞትክሙ ፡ ወይትነሣእ ፡ ላዕሌክሙ ::=
16 ወያገብኡክሙ ፡ አዝማዲክሙ ፡ ወአኃዊክሙ ፡ ወአዕርክቲክሙ ፡ ቢጽክሙ ::=
17 ወኵሉ ፡ ይጸልእክሙ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡ ወይቀትሉክሙ ::= ወኢይትሐጐል ፡
18 ሥዕርት ፡ ርእስክሙ ::= ወበትዕግሥትክሙ ፡ ታጠርይዋ ፡ ለነፍስክሙ ::=
19 ወአመ ፡ ርኢክሙ ፡ ዓገትዋ ፡ ሰራዊት ፡ ለኢየሩሳሌም ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ በጽሐ ፡ ሙስ
20 ናሃ ::= ይእተ ፡ ዕለተ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ይሁዳ ፡ ይጕየዩ ፡ ውስተ ፡ አድባር ፡ ወእለሂ ፡
21 ማእከለ ፡ ይወፅኡ ፡ እምኔሃ ፡ ወእለሂ ፡ ውስተ ፡ በሐውርት ፡ ኢይበውእዋ ::=

De fine mundi.

Et interrogârunt eum, & dixerunt ei discipuli ejus; Magister, quando erit hoc? 7
& quid signum quando futurum est hoc? Et dixit iis, Videte ne seducant vos: 8
multi venient in nomine meo, & dicent; Ego sum, & appropinquavit tempus
ejus: & ne abeatis neque sequamini eos. Quum audieritis bellum, & seditio- 9
nem, ne terreamini: quia erit priùs sic, veruntamen non statim finis erit. Et dixit 10
iis; Insurget gens in gentem, & regnum contra regnum. Et veniet magnus tre- 11
mor, & fames singulis regionibus, & terror super homines, & signum magnum
erit, & celebre. Et ante hæc omnia prehendent vos, & perducent vos ad con- 12
ventus, & ad reges & gubernatores, & vincient vos, & hoc continget vobis 13
propter nomen meum: Ut fiat testimonium super eos. Et cavete ne cogite- 14
tis in cordibus vestris quid dicatis. Ego dabo vobis os, & intelligentiam cujus 15
respectu non poterunt contradicere vobis, neque insurgere contra vos. Et 16
tradent vos parentes vestri, & fratres vestri, & amici vestri, *et* vicini vestri.
Et omnes odio habebunt vos propter nomen meum, & trucidabunt vos. 17
Et non peribit pilus capitis vestri. Et in patientia vestra possidebitis animas 18
vestras. Et quum videritis cinctam exercitibus Hierosolymam, scitote quòd 19
appropinquavit desolatio ejus. Hoc die qui in Judæa *sunt* fugient in montes; 20
& qui in medio, exibunt ex illa; & qui in regionibus, non ingredientur eam. 21

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

دهم * كه تمامت † دشمنان † شما با شما برابري نتوانند كردن * * پدران وبرادران 16
وخويشان شما † شمارا بدست دهند * وازشما بميرانند * * براي نام من † با هر كسي 17
دشمن داشته شويد * * ويكتاي † موي ازسر شما كم نشود * * بصبر وشكيبايي 18 19
جان خودرا حاصل كنيد * * چون ببينيد * كه در اورشليم وگرداگرد او لشكر 20
در نجيات باشد * انكه بدانيد كه خرابي او نزديك شد * * وايشان كه در يهودا اند * 21
در كوه بگريزند * وانان كه در شهر اندرونند * بگريزند * وايشان كه در ديهها
باشند * درو درنروند *

dabo, ita ut omnes inimici vestri
vobis resistere non possint. Pa- 16
tres, et fratres, et propinqui ve-
stri vos in manum eorum tradent,
& è vobis aliquos morte afficient.
Propter nomen meum unicuiq; odio 17
habiti eritis. Unicus autem capil- 18
lus à capite vestro non peribit. Pa- 19
tientiâ et tolerantiâ animam ve-
stram comparate. Cùm videritis, 20
quòd in Hierosolymam et circumcir-
ca eam exercitus invectus sit, tunc
scitote desolationem ejus propin-
quam esse. Illi itaque qui in Ju- 21
dæa fuerint, ad montem fugiant:
ii autem qui intra civitatem fu-
erint, aufugiant: et illi qui in
agris fuerint, in eam ne ingredi-
antur.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΟΕ'.

Quia dies ultionis hi sunt, impleri omnia scri-
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ (λ) πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
pta. Væ autem in utero habentibus, & lactantibus in illis die- σνδ β
23 μένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
bus: erit enim necessitas magna super terram, & ira in populo σνε
ραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ (μ) ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ β
hoc. Et cadent ore gladii, & captivi ducentur in omnes
24 τούτῳ. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα σνς ι
gentes: & Hierusalem erit calcata à gentibus, donec impleantur tempora
τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ
gentium. Et erunt signa in Sole, & Luna, & stellis, & in terra
25 ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς σνζ β
pressura gentium in determinatione, resonante mari, & salo Exanimatis
26 συνοχὴ ἐθνῶν ἐν (ν) ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης, καὶ σάλου· Ἀποψυχόντων
hominibus præ timore & expectatione superveniuntium habitatæ: nam
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ
virtutes cœlorum movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis
27 δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου σνη β
venientem in nube cum potestate & gloria multa. Incipientibus autem his
28 ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων
fieri, respicite & levate capita vestra: quoniam appropinquat red-
γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπο-
emptio vestra. Et dixit similitudinem illis; Videte ficum, & omnes
λύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν, καὶ πάντα 29
arbores. Cùm protulerint jam, videntes à vobisipsis agnoscitis quoniam
τὰ δένδρα. Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε (ξ) ὅτι 30
jam propè æstas est. Ita & vos, cùm videritis hæc facta,
ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. (ο) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, 31
scitote quoniam propè est regnum Dei. Amen dico vobis; Quia non
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ 32
præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum & terra transi-
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ- 33
bunt, at verba mea non transibunt. Attendite autem vobisipsis, ne fortè σνθ ι
σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε 34
graventur vestra corda in crapula, & ebrietate, & curis vitalibus,
(π) βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς,
& repentina in vos superveniat dies illa. Tanquam laqueus enim superveniet
καὶ αἰφνίδιος (ρ) ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται 35
in omnes sedentes super faciem omnis terræ. Vigilate itaque, in
ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον (σ) πάσης τῆς γῆς. Ἀγρυπνεῖτε οὖν, ἐν 36
omni tempore rogantes, ut digni habeamini effugere ista omnia futura
παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν (τ) ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα
fieri, & stare ante filium hominis.
γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

MS. A. (λ) πλησθῆναι (μ) ὀργὴ τῷ (ν) ἀπορίᾳ ἠχοῦς (ξ) διότι (ο) Οὕτως (π) βαρηθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν (ρ) ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς (σ) τῆς γῆς πάσης. (τ) πάντα ταῦτα

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 *ܝܘܡܬܐ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܕܬܒܥܬܐ. ܕܢܫܠܡ ܟܠ ܡܐ ܕܟܬܝܒ. * ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ
23 ܘܠܗܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܪܘܓܙܐ ܥܠ ܥܡܐ
24 ܗܢܐ. * ܘܢܦܠܘܢ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܢܫܬܒܘܢ ܠܟܠ ܐܬܪ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܬܗܘܐ ܕܝܫܐ
25 ܡܢ ܥܡܡܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܙܒܢܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ. * ܘܢܗܘܝܢ ܐܬܘܬܐ ܒܫܡܫܐ ܘܒܣܗܪܐ
26 ܘܒܟܘܟܒܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܐܘܠܨܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܘܓܫܐ ܕܐܝܕܝܐ. ܡܢ ܩܠܐ ܕܙܘܥܐ ܕܝܡܐ. * ܘܙܘܥܐ
ܕܡܦܩ ܢܦܫܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܡܢ ܡܐ ܕܥܬܝܕ ܕܢܐܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ
27 ܢܬܬܙܝܥܘܢ. * ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܥܢܢܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ
28 ܘܫܘܒܚܐ ܪܒܐ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܪܝܢ ܗܠܝܢ ܕܢܗܘܝܢ. ܐܬܠܒܒܘ ܘܐܪܝܡܘ ܪܫܝܟܘܢ. ܡܛܠ
ܕܩܪܒ ܠܗ ܦܘܪܩܢܟܘܢ. *ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܨܠܝܒܐ * ܗܘ *
29 30 *ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܚܙܘ ܠܬܬܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ. * ܕܡܐ ܕܦܪܥܝܢ. ܡܚܕܐ
31 ܡܢܗܘܢ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܠܗ ܩܝܛܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ
32 ܕܗܘܝܢ. ܕܥܘ ܕܩܪܝܒܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ
33 ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. * ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ.
34 * ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܐ ܡܬܝܩܪܢ ܠܒܘܬܟܘܢ ܒܡܐܟܘܠܬܐ ܘܒܪܘܝܘܬܐ
35 ܘܒܪܢܝܬܐ ܕܥܠܡܐ. ܘܡܢ ܫܠܝ ܢܩܘܡ ܥܠܝܟܘܢ ܝܘܡܐ ܗܘ. * ܐܝܟ ܦܚܐ ܓܝܪ ܢܟܒܘܫ ܥܠ
36 ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܥܝܪܝܢ ܒܟܠܙܒܢ
ܘܡܨܠܝܢ. ܕܬܫܘܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ ܩܕܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

Nam hi sunt dies ultionis, ut impleatur 22
quicquid scriptum est. Væ autem iis quæ 23
fuerint prægnantes, iisque quæ lactantes
fuerint in illis diebus: erit enim angustia
ingens in terra, & ira in populo isto. Ca- 24
dentque acie gladii, & captivi abducentur
in omnem regionem: & Jerusalem erit
conculcata à gentibus, usquequò implean-
tur tempora Gentium. Et erunt signa in 25
Sole & Lunâ & syderibus, & in terra anxi-
etas gentium, & perplexitas manuum præ
stupore sonitûs maris: Et commotio quæ 26
ejiciet animas hominum præ timore ejus
quod invasurum est terram: & commove-
buntur virtutes cœlorum. Et tunc videbunt 27
Filium hominis venientem in nubibus cum
virtute multa, magnâque gloriâ. Quum 28
autem hæc incipient fieri, bono animo
estote, & attollite capita vestra, quoniam
appropinquat redemptio vestra.

Ad vesperas dominicæ post festum crucis. 66.

Porrò dicebat eis parabolam; Videte ficum 29
& omnes arbores: Quæ quum pullulave- 30
rint, statim ex eis intelligitis propè esse
æstatem. Ita & vos quum videritis hæc 31
fieri, scitote propè esse regnum Dei.
Amen dico vobis, haudquaquam præteri- 32
turam generationem istam, quousque hæc
omnia fiant. Cœlum & terra transibunt, 33
verba autem mea minimè transibunt. Ca- 34
vete autem vobis ipsis, nequando graventur
corda vestra crapulâ & ebrietate, & solici-
tudine seculi, & repentè vobis superveniat
dies ille: Nam instar laquei invadet eos 35
omnes qui habitant in superficie universæ
terræ. Estote igitur vigilantes omni tem- 36
pore, & orantes, ut digni habeamini qui
effugiatis hæc quæ futura sunt, & consista-
tis coram Filio hominis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 23 *كه روزها هستند ازان پاداش ستدن * كه هر چه نبشته شد † تمام شوند * *اكنون
واي بر زنان آبستن * وايشان كه بچكانرا شير مي دهند * دران روزها دشخواريها وتنكي
24 سخت † بر زمين بشود * وبر عالم خشم عظيم پيدا شود * *ودر ولايتها و اقليمها اشوب
وجنك * وغارت باشد * واسير برده شود * واورشليم از طوايفها كوفته * وساويات كردد *
25 تا كه روزكار تمام شود * *ودر آفتاب نشانها بشوند * ودر ماه * وستاركان نيز * وبر روي
زمين سختي وتنكي شوند * ودر دستها رعشه * ولرز پيدا شود * از سهم ودرشتي اواز دريا *
26 *وزلزله در كوهها * وشكوه ونهيب * واوازهاء عظيم كه جان مردم را بدر كنند *
27 ونيرومندان اسماني بلرزند * *انكه فرزند ادمي را ببينيد كه بر ابر بيايد با لشكرها
28 وعظمت بزرك * *وچون اين چيزها اغاز كنند والبته بشود * شما دل استوار داريد * وسر
29 شمارا بلند † بر داريد * كه خلاص شما نزديك شد * *وبديشان مثل كفت * كه
30 درخت انجير وديكر درختهارا ببينيد *كي برك اغاز كنند * وسبز شوند * وبرويند *
31 بدانيد * كه تابستان رسيد * *اين چنين نيز شما * وقتي كه ببينيد * كه اينها همه

Quia dies sunt ultionis capiendæ, 22
ut quæcunque scripta sunt comple-
antur. Væ autem mulieribus præ- 23
gnantibus, & eis quæ infantes la-
ctaverint: in illis enim diebus
calamitates, & angustia extrema
in terra erunt, & in orbem ira
magna revelabitur. Et in provin- 24
ciis & regionibus tumultus, & bel-
lum, & direptio erit, & captivi
abducentur: & Hierosolyma à
gentibus conculcata & contrita
erit, usquequò tempus compleatur.
Et in Sole signa erunt, & in Luna 25
& stellis etiam, & super faciem
terræ tribulatio & angustia erunt:
& in manibus trepidatio & tre-
mor conspectius erit, præ terrore
& impetu sonitûs maris: Et ter- 26
ræmotus in montibus & consterna-
tio, & terror, & voces magnæ quæ
animas hominum expellent: et po-
tentia cælorum contremiscent. Tunc 27
Filium hominis videbitis, qui in
nube veniet cum exercitibus et
majestate magnâ. Cùm autem hæc 28
inceperint, omninò enim fient, vos
animum confirmatum habete, et
capita vestra sursum efferte; quia
salus vestra propè facta est. Et 29
illis parabolam dixit; Arborem
ficûs et alias arbores videte: Cùm 30
folia emittere *incipiunt, et vi-*
rescunt, et germinant, scitis æsta-
tem advenire. Sic etiam vos, quan- 31
do videritis quòd hæc omnia

Verſio VULGATA LATINA.

22
23 Quia dies ultionis hi ſunt, ut impleantur omnia quæ ſcripta ſunt. Væ autem
prægnantibus & nutrientibus in illis diebus: erit enim preſſura magna ſuper ter-
24 ram, & ira populo huic. Et cadent in ore gladii: & captivi ducentur in omnes
Gentes, & Jeruſalem calcabitur à Gentibus: donec impleantur tempora natio-
25 num. Et erunt ſigna in Sole, & Lunâ, & ſtellis, & in terris preſſura Gentium
26 præ confuſione ſonitûs maris, & fluctuum: Areſcentibus hominibus præ timore,
& expectatione, quæ ſupervenient univerſo orbi: nam virtutes cœlorum move-
27 buntur: Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum poteſtate
28 magna, & majeſtate. His autem fieri incipientibus, reſpicite, & levate capita
29 veſtra: quoniam appropinquat redemptio veſtra. Et dixit illis ſimilitudinem;
Videte ficulneam, & omnes arbores: Cùm producunt jam ex ſe fructum, ſcitis 30
quoniam propè eſt æſtas. Ita & vos cùm videritis hæc fieri, ſcitote quoniam 31
propè eſt regnum Dei. Amen dico vobis; Quia non præteribit generatio hæc, donec 32
omnia fiant. Cœlum & terra tranſibunt: verba autem mea non tranſibunt. 33
Attendite autem vobis, ne fortè graventur corda veſtra in crapula, & ebrietate, 34
& curis hujus vitæ: & ſuperveniat in vos repentina dies illa: Tanquam la- 35
queus enim ſuperveniet in omnes, qui ſedent ſuper faciem omnis terræ. Vigi- 36
late itaque, omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere iſta omnia, quæ
futura ſunt, & ſtare ante Filium hominis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 23 * لان هذه هي ايام الانتقام ليتم كلما هو مكتوب * الويل للحبالي والمرضعات في تلك الايام *
24 لان شدة عظيمة تكون على الارض وسخط على هذا الشعب * ويقعون في فم السيف * ويسبون
25 من كل الامم * ويكون يروسليم موطيا من الامم حتى يكمل زمان الامم * ويكون علامات في
الشمس والقمر والنجوم * ويحدث على الارض ضيق للامم من هول صوت البحر والزلازل *
26 * ويخرج نفوس اناس منهم من الخوف وانتظار ما ياتي على المسكونة * لان قوات السماء
27 28 تضطرب * وينظرون ابن الانسان اتيا في السحاب مع قوات ومجد عظيم * فاذا ابتدات هذه ان
29 تكون فارفعوا رووسكم وانظروا الى فوق فان خلاصكم قد دنا * ثم قال لهم مثلا انظروا
30 31 الى التينة والى كل الاشجار * اذا اينعت علمتم منها ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا
32 اذا رايتم هذا كله كاينا اعلموا ان ملكوت الله قد اقترب * امين اقول لكم ان هذا الجيل
33 لا يزول حتى يكون هذا كله * والسماء والارض يزولان وكلامي لا يزول *

* الفصل السابع والسبعون *

34 * تحفظوا لئلا تثقل قلوبكم من الشبع والسكر واهتمام المعيشة * فيقبل عليكم ذلك اليوم
35 36 بغتة * لانه مثل الفخ ياتي على كل الجلوس على وجه الارض كلها * فاسهروا كل حين وصلوا
لتقدروا ان تفلتوا من هذه الامور الكاينة كلها وتقفوا قدام ابن الانسان *

Quia hi ſunt dies ultionis, ut impleatur 22
quicquid eſt ſcriptum. Væ prægnanti- 23
bus & lactantibus in illis diebus, quia
preſſura maxima erit ſuper terram, &
ira contra hunc populum. Et cadent in 24
ore gladii: & captivi ducentur ab
omnibus gentibus. Et erit Jeruſalem
calcata à gentibus: donec impleatur tem-
pus Gentium. Et erunt ſigna in ſole, & 25
lunâ, & ſtellis: & eveniet ſuper ter-
ram anguſtia gentibus ob inopinatum
terrorem ſtrepitûs maris, & terræmotûs:
Et egredientur animæ quorundam ab eis, 26
præ timore & expectatione ejus quod
veniet ſuper orbem: quia virtutes cæli
conturbabuntur. Et videbitis Filium 27
hominis venientem in nubibus cum vir-
tutibus & gloriâ magnâ. Cùm autem 28
incipient hæc eſſe, elevate capita veſtra,
& reſpicite ſurſum, quoniam redemptio
veſtra appropinquavit. Deinde dixit 29
illis ſimilitudinem; Videte ficum &
omnes arbores: Cùm cœperint mature- 30
ſcere, noſcitis ex eis quòd æſtas jam
appropinquavit. Ita vos etiam cùm 31
videritis hæc omnia fieri, ſcitote quod
regnum Dei jam advenit. Amen dico 32
vobis, Quòd hæc generatio non præteri-
bit donec fiant hæc omnia. Et cælum ac 33
terra tranſibunt, ſermo autem meus non
tranſibit.

Sectio ſeptuageſima ſeptima.

Attendite ne graventur corda veſtra ſa- 34
tietate, & ebrietate, & ſolicitudine
victûs, & ſuperveniat vobis illa dies
repentè. Nam tanquam laqueus ſuper- 35
veniet omnibus ſedentibus ſuper faciem
terræ univerſæ. Itaque vigilate omni 36
tempore & orate, ut poſſitis evadere
has res quæ futuræ ſunt omnes, & ſtare
ante Filium hominis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 እስመ ፡ ዕድሜሃ ፡ ውእቱ ፡ በዘ ፡ ይትቤቀልዋ ፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ኵሉ ፡ ዘጽሑፍ ፡
23 ሳዕሌሃ ። ወባሕቱ ፡ ለሴሎን ፡ ለፀኑሳት ፡ ወለእለ ፡ ይሐፅና ፡ ውእተ ፡ ዕለተ ። እስመ ፡
ይከውን ፡ ዓቢይ ፡ ምንዳቤ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወመቅሠፍት ፡ ውስተ ፡ ሕዝብ ፡ ዝንቱ ።
24 ወይወድቁ ፡ በኵናት ፡ ወይፄወዉ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ወይከይድዋ ፡ ለሕዝብ ፡
25 ለኢየሩሳሌም ፡ እስከ ፡ ይበጽሕ ፡ ዕድሜሆሙ ፡ ለአሕዛብ ። ወይከውን ፡
ትእምርት ፡ ውስተ ፡ ፀሐይ ፡ ወወርኅ ፡ ወከዋክብትኒ ፡ ይወድቁ ፡ እምሰማይ ፡ ውስተ ፡ ም
26 ድር ፡ ወይትመነደቡ ፡ አሕዛብ ፡ ወይትኃከሩ ፡ ወባሕርኒ ፡ ትደምፅ ። ወትትሀወክ ፡ እም
ነፋስ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ወእምፍርሃት ፡ ወእምትሕዝብት ፡ ዘይመጽእ ፡ ለዓለም ፡
27 እስመ ፡ ይትሀወክ ፡ ኃይለ ፡ ሰማያት ፡ ውእተ ፡ አሚረ ። ሎሚሃ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለወልደ ፡
እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ይመጽእ ፡ በደመና ፡ ሰማይ ፡ ምስለ ፡ ኃይል ፡ ብዙኅ ፡ ወስብሐት ።
28 ወሶበ ፡ ኮነ ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ስግዱ ፡ ወአንሥኡ ፡ ርእሰክሙ ፡ እስመ ፡ በጽሐ ፡ ዘያድ
29 ኅነክሙ ። ወመሰለ ፡ ሎሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምከመ ፡ ርኢክ
30 ሙዋ ፡ ለበለስ ፡ ወለኵሉ ፡ ዕፀው ። ከመ ፡ ሠረጹ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ለልጸቀ ፡ መእረ
31 ር ። አንትሙኒ ፡ እምከመ ፡ ርኢክሙ ፡ ከመ ፡ ኮነ ፡ ዝንቱ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡
32 በጽሐት ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ። አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ኢታኀልቅ ፡
33 ዛቲ ፡ ትውልድ ፡ እስከ ፡ ይከውን ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ። ሰማይ ፡ ወምድር ፡ ይኀልፉ ፡ ወቃል
34 የሰ ፡ ኢይኀልፍ ። ዑቁ ፡ ርእሰክሙ ፡ ኢታክብዱ ፡ ልብክሙ ፡ በሰታይ ፡ ወፈጊዕ ፡ ወበ
35 ሐልዮ ፡ መንበርት ፡ ወትበጽሐክሙ ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ፡ ግብተ ። ከሙ ፡ መሠግርት ፡
36 እንተ ፡ ተወርድ ፡ ደበ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ምድር ። ትግሁ ፡ እ
ንከ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ ከመ ፡ ትክሀሉ ፡ ላምሠጥ ፡ በጸሎትክሙ ፡ እምነ ፡ ኵሉ ፡ ዝንቱ ፡ ዘይ
መጽእ ፡ ወትቁሙ ፡ ቅድሜሁ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ።

Quia tempus eſt in quo retribuetur ei, ut adveniat totum quod ſcriptum eſt de 22
ea. Veruntamen væ prægnantibus & nutricibus iſto die, quoniam erit magna 23
tribulatio in terra, & percuſſio in hac gente. Et cadent per gladium, & capti- 24
vi erunt in omnibus gentibus, & conculcabunt gentes Hieroſolymam: uſquequò
veniet tempus Gentium. Et erit ſignum in ſole & lunâ, & ſtellæ cadent à cœlo 25
in terram, & afflicti erunt populi, & confuſi erunt, & mare faciet ſtrepitum:
Et commotum erit à ſpiritu hominis, & à timore, & ab exiſtimatione futuri ſe- 26
culi, quia commota erit poteſtas cœli, iſtâ die. Tunc videbunt Filium homi- 27
nis venientem in nube cœli, cum poteſtate multa & gloria. Et quum fuerit 28
hoc totum, adorate, & levate capita veſtra, quoniam appropinquavit qui ſer-
vabit vos. Et parabolicè loquutus eſt iis, & dixit iis Dominus Jeſus; Quando 29
videtis ficum & omnes arbores, Quòd floreſcunt, ſcitote quòd appropinqua- 30
vit meſſis. Vos quando videritis quòd factum eſt hoc, ſcitote, quòd acceſ- 31
ſit regnum Dei. Amen dico vobis, quòd non præteribit hæc generatio quo- 32
uſque erit hoc totum. Cœlum & terra præteribit, & verbum meum non 33
præteribit. Cavete vobiſmet ne gravetis corda veſtra in potu & crapulâ, 34
& in cura mundana, & ſuperveniat vobis iſta dies repentè: Sicut rete 35
quod deſcendet ſuper omnes habitantes in terra. Vigilate igitur in omni 36
tempore, ut poſſitis fugere per orationem veſtram à toto hoc quod futu-
rum eſt, & conſiſtatis coram Filio hominis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 می شوند، بدانید که ملکوت خدا نزدیک آمدست * راست بشما بگویم * این دوده
33 نگذرد * تا انکه که اینها همه بشوند * آسمان وزمین بگذرند * وسخنهاء من
34 نگذرند * ازین ساعت در نفس خود حاضر * واستوار باشید * نبادا † برای عیش * وتغنج *
35 ومستی * وارایش عالم † از اول † دل شمارا گران کنند * وناگهان روز بر شما بیاید * برای
انک همچون برق * وفروغ افتاب † بتابد † بر کسانی که بر روی زمین نشسته اند *
36 * اکنون در همه وقتی ان بهتر که شب بی خواب باشید، تا ارزانی باشید که ازین همه توانید †
گریختن وبرابر فرزند † ادمی بایستید *

fiant, ſcitote regnum Dei prope
adveniſſe. Certò vobis dico, Hæc 32
generatio non præteribit, donec hæc
omnia fiant. Cælum & terra tranſ- 33
ibunt, verba autem mea non tranſ-
ibunt. Ab hac hora vobiſmet at- 34
tenti, & confirmati eſtote, ne victu
& voluptate, & ebrietate, & or-
natu, mundus quàm citiſſimè cor
veſtrum aggravet, & ſubitò Dies
vobis ſuperveniat. Eò quòd velati 35
fulgor & ſplendor Solis aſſulgebit
iis qui ſuper faciem terræ habi-
tant. Omni igitur tempore hoc 36
ſatius eſt, ut nocte inſomnes
ſitis, ut digni ſitis qui hæc omnia
poſſitis effugere, & coram Filio
hominis ſtetis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Οϛ'.

Erat autem diebus in templo docens, *et noctibus* exiens morabatur
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος (υ) ηὐλίζετο
in monte *vocato Olivarum.* Et omnis populus manicabat ad eum in
38 εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν
templo audire eum.
τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

CAP. XXII. κβ'.

Appropinquabat autem *festum* Azymorum, *dictum* Pascha. Et quærebant principes
1 Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχ-
2 Sacerdotum & Scribæ *hoc*, quomodo *tollerent eum*: timebant *enim* plebem.
ιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τό, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
Intravit autem Satanas in Judam *cognominatum Iscarioten*, *existentem ex*
3 Εἰσῆλθε δὲ (α) ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ
numero duodecim. Et *abiens* collocutus est principibus Sacerdotum, &
4 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι, (β) καὶ
magistratibus *hoc*, *quomodo* illum traderet eis. Et gavisi sunt, & pacti sunt
5 τοῖς στρατηγοῖς τό, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο
illi *argentum* dare. Et spopondit: & quærebat opportunitatem *ad tradendum*
6 αὐτῷ (γ) ἀργύριον δοῦναι. Καὶ ἐξωμολόγησε, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι
illum *eis* sine *turbis*. Venit autem dies Azymorum, in qua *oportebat*
7 αὐτὸν (δ) αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου. Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει
occidi Pascha. Et misit Petrum & Joannem, dicens; Euntes pa-
8 θύεσθαι τὸ πάσχα. Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἑτοι-

Οϛ' σξ α σξα α σξβ θ σξγ β σξδ ι

rate nobis Pascha, ut manducemus. Illi *autem* dixerunt ei; Ubi vis pa-
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἑτοι- 9
remus? *Is autem* dixit *eis*; Ecce introeuntibus vobis in civitatem,
μάσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, 10
occurret vobis homo amphoram aquæ portans: sequimini eum in
συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς
domum *quâ* intrat. Et dicetis patrifamilias domûs; Dicit
τὴν οἰκίαν (ε) οὗ εἰσπορεύεται. Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, Λέγει 11
tibi Magister; Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis
σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
manducem? Et ipse vobis ostendet cœnaculum magnum stratum: ibi pa-
φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει (ζ) ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοι- 12
rate. Euntes autem invenerunt sicut dixit illis: & paraverunt Pascha.
μάσατε. Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 13
Et cùm facta esset hora, discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et
Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ 14
ait *ad eos*; Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, 15
εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν,
ante me pati. Dico enim vobis, Quia *non amplius* non manducabo *ex eo*,
πρὸ τοῦ με παθεῖν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, (η) Ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, 16
donec impleatur in regno Dei.
ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

MS. A. (υ) * ηὐλίζετο ΚΕΦ. κβ'. MS. A. (α) Σατανᾶς (β) καὶ στρατηγοῖς (γ) ἀργύρια (δ) ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς. (ε) οὗ ἐὰν εἰσπορεύηται. (ζ) ἀνάγαιον (η) Ὅτι οὐ μὴ φάγω

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܒܐܝܡܡܐ ܕܝܢ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܒܠܠܝܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܒܐܬ ܗܘܐ ܒܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ
38 ܙܝܬܐ. * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܡܩܕܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ.
* ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܣܒ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *
1 * ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܦܨܚܐ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ
2 ܐܝܟܢܐ ܢܩܛܠܘܢܗ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܡܐ. * ܥܠ ܗܘܐ ܕܝܢ ܣܛܢܐ ܒܝܗܘܕܐ
3 ܕܡܬܩܪܐ ܣܟܪܝܘܛܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܢܝܢܐ ܕܬܪܥܣܪ. * ܘܐܙܠ ܡܠܠ ܥܡ ܪܒܝ
4 ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܥܡ ܫܠܝܛܢܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܝܟ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ. * ܘܚܕܝܘ ܘܐܬܩܝܡܘ
5 ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܟܣܦܐ. * ܘܐܫܬܘܕܝ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܘܪܣܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ
6 ܠܒܪ ܡܢ ܟܢܫܐ. * ܘܡܛܝ ܝܘܡܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܕܒܗ ܥܝܕܐ ܗܘܐ ܠܡܢܟܣ ܦܨܚܐ.
7 * ܘܫܕܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܛܝܒܘ ܠܢ ܦܨܚܐ ܕܢܐܟܘܠ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ
8 9 ܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܛܝܒ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ.
10 ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܫܩܝܠ ܩܢܕܐ ܕܡܝܐ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ. ܐܡܪܘ ܠܡܪܐ
11 ܒܝܬܐ. ܪܒܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܦܨܚܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ. * ܘܗܐ ܗܘ ܡܚܘܐ
12 ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ ܚܕܐ ܪܒܬܐ ܕܡܫܘܝܐ. ܬܡܢ ܛܝܒܘ. * ܘܐܙܠܘ ܐܫܟܚܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ.
13 ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܕܢܐ. ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܐܣܬܡܟ. ܘܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܥܡܗ. * ܘܐܡܪ
14 15 ܠܗܘܢ. ܪܓܬܐ ܪܓܬ. ܕܗܢܐ ܦܨܚܐ ܐܟܘܠ ܥܡܟܘܢ ܥܕܠܐ ܐܚܫ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
16 ܓܝܪ. ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܐܟܠܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.

Interdiu autem docebat in templo: noctu 37
verò exiens, pernoctabat in monte qui vo-
catur Oliveti. Et totus populus manè ve- 38
niebant ad eum in templum, ut audirent
sermonem ejus.

Ad vesperam, feriâ VI. crucifixionis. 62.

CAP. XXII.

Appropinquabat autem festum Azymo- 1
rum, quod vocatur Pascha. Et quærebant 2
principes sacerdotum & scribæ quomodò
trucidarent eum: timebant enim à populo.
Introivit autem Satanas in Judam vocatum 3
Iscariotem, qui erat è numero duodecim.
Et abiens collocutus est cum principibus sa- 4
cerdotum & scribis & ducibus militiæ tem-
pli, ut ipsis eum proderet. Et gavisi sunt, 5
ac pacti sunt se daturos ei pecuniam. Et 6
spopondit eis: quærebátque sibi opportuni-
tatem, ut proderet eum ipsis extra turbam.
Advenit autem dies Azymorum, in qua mo- 7
ris erat mactari Pascha. Et misit Jesus 8
Cepham & Johannem, dixitque eis; Ite,
parate nobis Pascha, ut manducemus. Ipsi 9
verò dixerunt ei; Ubi vis paremus? Dixit 10
eis; Ecce vobis introëuntibus in civitatem
occurret vir bajulans hydriam aquæ, abite
post eum. Et quò loci ingredietur, dicite 11
domino domûs; Magister noster ait, Quod
est diversorium ubi edam Pascha cum disci-
pulis meis? Et ecce ipse ostendet vobis 12
cœnaculum quoddam ingens stratum: illic
parate. Profecti itaque invenerunt prout 13
dixerat eis: & paraverunt Pascha. Quúm- 14
que adesset constitutum tempus, veniens Jesus
discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et 15
dixit eis; Desiderio desideravi hoc Pascha
manducare vobiscum priusquàm patiar.
Dico enim vobis me deinceps non comestu- 16
rum illud, quousq; compleatur in regno Dei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وعيسي بروز در كنشت تعليم † مي داد * وشب مي رفت دركوه زيتون مي خفت *
38 * وخلايق انبوه † در هيكل مي آمدند كه سخنش را بشنوند
صد بيست دو فصح خوردن عيسي روز پنجشنبه
1 2 * عيد فطير خوران رسيك † بود كه نامش فصح خوانند * بزركان و امامان ودانشمندان †
مي خواستند كه اورا بكشند ليكن ازعوام مي ترسيدند صد بيست سه خيانت
3 كردن يهودا * وبود ازشاكردان دوازده كانه عيسي † يكي نام او يهوداي سخريوطا
4 ابليس در درون وي رفت * او بيامد پيش بزرك امامان * ودانشمندان سخن كفت * واهل †
5 كنشت † با او مشورت كردند * وبه يهودا مال دادند * ورضاء او جستند * ويهودا ازيشان قبول
6 كرد كه مسيح را بديشان بسپارد * ويهودا بديشان وعك داد * وبيرون رفت وجت مي جست
كه بيرون تر خلق اورا بسپارد صد بيست چهار فرستادن مسيح وفصح را معد داشتن
7 8 * ونزديك شد روز فطير كه دره عادت بود كه بره فصح را بكشند * عيسي صفارا ويوحنارا فرستاد
9 وبديشان كفت فصح را † براي من معد داريد كه بخوريم * ايشان كفتند كجا خواهي تا بسازيم

Jesus autem interdiu in templo do- 37
cebat, noctu verò proficiscens in
monte Olivarum cubabat. Et tur- 38
bæ ingentes in templum veniebant,
ut sermonem ejus audirent.

CXXII. Pascha comedit Jesus feriâ quintâ.

CAP. XXII.

Festum autem Azymorum adve- 1
nerat, cui nomen Pascha vocant.
Et magnates, & sacerdotes, & sa- 2
pientes quærebant ut eum interfice-
rent, sed à turbis timebant.

CXXIII. Proditio Judæ.

Erat autem ex discipulis duodecim 3
Jesu unus cui nomen Judas Iscari-
otes, in quem Diabolus intravit:
Ille itaque veniens ad maximum 4
Sacerdotum, & sapientes, verbum
dixit: & exercitus templi cum eo
consilium egerunt. Et Judæ pecuni- 5
am dederunt, & acceptationem ejus
quærebant: Judas autem ab illis
accepit, ut Christum illis traderet.
Judas itaque illis promissum dedit, 6
& exivit, & occasionem quæsivit
ut extra turbam eum traderet.

CXXIV. Missio Christi, & Paschatis præparatio.

Et propè erat dies azymorum, in 7
quo mos erat ut agnum Paschatis
mactarent. Jesus igitur Cepham et 8
Johannem misit, et illis dixit;
Pascha pro me parate ut comeda-
mus. Illi dixerunt; Ubi vis ut 9
paremus?

Versio VULGATA LATINA.

37 Erat autem diebus docens in templo: noctibus verò exiens, morabatur in monte,
38 qui vocatur Oliveti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

CAP. XXII.

1 APpropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha: Et quære-
2 bant principes sacerdotum, & Scribæ, quomodò Jesum interficerent: timebant
3 verò plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes,
4 unum de duodecim. Et abiit, & locutus est cum principibus sacerdotum, & ma-
5 gistratibus, quemadmodùm illum traderet eis. Et gavisi sunt, & pacti sunt pecu-
6 niam illi dare. Et spopondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine
7 turbis. Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi pascha. Et mi-
8 sit Petrum & Joannem, dicens; Euntes parate nobis pascha, ut manducemus. At 9
illi dixerunt; Ubi vis paremus? Et dixit ad eos; Ecce introeuntibus vobis in ci- 10
vitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: sequimini eum
in domum, in quam intrat, Et dicetis patrifamiliâs domûs; Dicit tibi Magi- 11
ster; Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse 12
ostendet vobis cœnaculum magnum stratum, & ibi parate. Euntes autem, invene- 13
runt sicut dixit illis, & paraverunt pascha. Et cùm facta esset hora, discubuit, & 14
duodecim Apostoli cum eo. Et ait illis; Desiderio desideravi hoc pascha mandu- 15
care vobiscum, antequàm patiar. Dico enim vobis; Quia ex hoc non manducabo 16
illud, donec impleatur in regno Dei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 *وكان في النهار يعلم في الهيكل وفي الليل يخرج فيستريح في الجبل الذي يدعى جبل
38 الزيتون * وكان جميع الشعب يدلجون اليه في الهيكل ليسمعوا منه *

الفصل الثامن والسبعون *

1 2 *ولما قرب عيد الفطير المسمى الفصح * طلب رؤساء الكهنة والكتبة كيف يهلكونه وكانوا
يخافون الشعب * فدخل الشيطان في يهوذا الذي يدعى الاسخريوطي الذي كان من 3
4 5 الاثني عشر * فمضى وكلم رؤساء الكهنة والكتبة والجند ليسلمه اليهم * ففرحوا ووعدوا معه
6 7 ان يعطوه فضة * فشكر وكان يطلب فرصة ليسلمه اليهم منفردا عن الجمع * فجاء يوم الفطير
8 الذي يذبح فيه الفصح * فارسل بطرس ويوحنا قائلا امضيا فاعدا لنا الفصح لناكله *
9 10 * فقالا له اين تريد ان نعد * فقال لهما اذا دخلتما المدينة يستقبلكما رجل حامل جرة ماء
11 اتبعاه الى البيت الذي يدخله * وقولا لرب البيت ان المعلم يقول لك اين موضع راحتي
12 الذي اكل فيه الفصح مع تلاميذي * وذاك يريكما علية عظيمة مفروشة فاعدا هناك *
13 14 * فانطلقا ووجدا كما قال لهما واعدا الفصح * فلما كانت الساعة اتكا ومعه الاثني عشر
15 16 الرسل * فقال لهم شهوة اشتهيت ان اكل معكم الفصح قبل الم * اقول لكم اني لا اكل منه
ايضا حتى يكمل في ملكوت الله *

Et interdiu docebat in templo, noctu autem exibat quiescebatque in monte qui 37
vocatur Mons olivarum. Et omnis popu- 38
lus diluculò veniebat ad eum in templum, ut audiret eum.

Sectio septuagesima octava.

C A P. XXII.

ET cum appropinquasset dies festus 1
Azymorum, vocatus Pascha, Quærе- 2
bant principes sacerdotum & scribæ
quomodò perderent illum: & timebant
plebem. Intravit autem satanas in 3
Judam, qui vocabatur Iscariotes, qui
erat ex duodecim: Et abiit, & allocu- 4
tus est principes sacerdotum & scri-
bas, militesque ut traderet eum illis. Et 5
gavisi sunt, & statuerunt cum eo da-
re illi argentum: Et gratias egit. Et 6
quærebat opportunitatem, ut traderet
eum illis seorsum à turba. Itaque venit 7
dies Azymorum in qua mactabatur Pa-
scha, Misitque Petrum & Johannem, di- 8
cens; Ite & parate nobis Pascha ut
manducemus illud. Inquiunt ei, Ubi vis 9
ut paremus? Ait illis, Cum intraveri- 10
tis urbem, occurret vobis homo portans
amphoram aquæ: sequimini eum usque
in domum quam ingredietur. Et dicite 11
domino domûs, quòd Magister dicit tibi,
Ubi est locus quietis meæ, in quo mandu-
cem Pascha cum discipulis meis? Et 12
ille ostendet vobis cœnaculum magnum
stratum, parate ibi. Igitur abierunt, & 13
invenerunt sicut dixit eis, & paraverunt
Pascha. Et cum facta esset hora, in- 14
nixus est, & cum eo duodecim Apostoli.
Et dixit illis, Desiderio desideravi man- 15
ducare vobiscum Pascha ante passionem
meam. Dico vobis, me non manducatu- 16
rum ex eo ampliùs, donec impleatur in
regno Dei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወመዓልተሰ ፡ ይሜህር ፡ በምኵራብ ፡ ወሌሊተሰ ፡ ይወፅእ ፡ ወይበይት ፡ ውስተ ፡ ደ
38 ብር ፡ ዘስሙ ፡ ሌሴዎን ፡፡ ወኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ይገይሡ ፡ ኀቤሁ ፡ ምኵራብ ፡ ያጽ
ምእዎ ፡፡

በእንተ ፡ ፋሲካ ፡፡

1 ፳፪ ወቀርበ ፡ በዓለ ፡ መጸለት ፡ ዘስሙ ፡ ፋሲክ ፡፡ ወይኀሥሡ ፡ ሎቱ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡
2 ወጸሐፍት ፡ በዘ ፡ ያቀትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይፈርህዎሙ ፡ ለሕዝብ ፡፡ ወ
3 ቦአ ፡ ሰይጣን ፡ ውስተ ፡ ልበ ፡ ይሁደ ፡ አስቆሮታዊ ፡ ዘእምዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ኍል
4 ቍ ፡፡ ወሖረ ፡ ወተናገሮሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለጸሐፍት ፡ ዘከመ ፡ ያገብኦ ፡ ሎ
5 ሙ ፡፡ ወተፈሥሑ ፡ ወትናገርዎ ፡ ከመ ፡ የሀብዎ ፡ ሠላሳ ፡ ብሩረ ፡፡ ወአስተኀበቀ ፡ ወየ
6 ኀሥሥ ፡ የስሕቶ ፡ ወያገብኦ ፡ ሎሙ ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡ ሰብእ ፡፡ ወበጽሐት ፡ ዕለተ ፡ መ
7 ጸለት ፡ አመ ፡ ይሠውዑ ፡ ፋሲካ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ወለዮ
8 ሐንስ ፡ ሑሩ ፡ አስተደልዉ ፡ ለነ ፡ ፋሲካ ፡ ዘንበልዕ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ በአይቴ ፡ ትፈቅድ ፡
9 ናስተደሉ ፡ ለከ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ በዊአክሙ ፡ ሀገረ ፡ ትረክቡ ፡ ብእሴ ፡ ዘይጸውር ፡ ጸሕ
10 በ ፡ ማይ ፡ ትልውዎ ፡ ኀያሁ ፡ ኀበ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡፡ ወበልዎ ፡ ለበዓለ ፡ ውእቱ ፡ ቤት ፡ ይቤ
11 ለከ ፡ ሊቅ ፡ አይቴኑ ፡ ቤቱ ፡ ኀበ ፡ እበልዕ ፡ ፋሲካ ፡ ምስለ ፡ አርድእትየ ፡፡ ወ
12 ውእቱ ፡ ያርእየክሙ ፡ ጽርሐ ፡ ዓቢየ ፡ ንፁፈ ፡ ወበህየ ፡ አስተደልዉ ፡ ለነ ፡፡ ወሐዊሮ
13 ሙ ፡ ረከቡ ፡ በከመ ፡ ይቤሎሙ ፡ ወአስተደለዉ ፡ ፋሲካ ፡፡ ወሶበ ፡ ኮነ ፡ ጊዜሁ ፡ ረፈቀ ፡
14 እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ምስለ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ሐዋርያቲሁ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ፈቲ
15 ወ ፡ ፈተውክዎ ፡ ለዝንቱ ፡ ፋሲካ ፡ እብላዕ ፡ ምስሌክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ይብጽሐኒ ፡፡ እ
16 ብለክሙ ፡ በአማን ፡ ከመ ፡ ኢይበልዖ ፡ እንከ ፡ እምኔሁ ፡ እስከ ፡ ይትፌጸም ፡ መንግሥተ ፡
እግዚአብሔር ፡፡

Et interdiu docebat in templo, & nocte exibat, & divertebat in monte cujus no- 37
men Eléon. Et omnes populi manicabant ad eum templo audire eum. 38

CAP. XXII.

De paschate.

ET appropinquavit festivitas Azymorum, cujus nomen Pascha. Et quærebant 1
eum principes sacerdotum, & scribæ, in quo trucidarent Dominum Jesum: & ti- 2
mebant populos. Et intravit Satanas in cor Judæ Iscariotis, quem è duodecim 3
numerâssent. Et abiit, & loquutus est principibus sacerdotum, & scribis, quo- 4
modò traderet eum ipsis. Et gavisi sunt, & promiserunt ei, quòd darent ei tri- 5
ginta argenteos. Et spopondit, & quærebat seducere eum, & tradere eum 6
ipsis non habentem turbam. Et venit dies Azymorū, quando mactabant 7
Pascha. Et dixit Dominus Jesus Petro & Johanni; Ite, parate nobis 8
Pascha, quo vescamur. Et dixerunt ei; Ubi vis paremus tibi? Et dixit iis; In- 9
troeuntibus vobis civitatem occurret homo portans lagenam aquæ; sequimini 10
ipsum ubi intrat domum. Et dicite domino istius domûs; Dicit tibi Magister, 11
Ubi *est* domus, ubi edam Pascha cum discipulis meis? Et ipse ostendet vobis 12
cœnaculum magnum stratum: & ibi parate nobis. Et abeuntes invenerunt sicut 13
dixisset iis, & paraverunt Pascha. Et quum esset tempus ejus, discubuit Dominus 14
Jesus cum duodecim Apostolis ejus. Et dixit iis; Desiderando desideravi hoc 15
paschate vesci vobiscum, antequàm adveniret mihi. Dico vobis veruntamen, 16
quòd non edam ampliùs ex eo, quousque compleatur regnum Dei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي گفت * وقتي كه در درون شهر برويد * مردي بينيد خيك پر اب بكول او 10
دربي او برويد * هر كجا كه در رود * بكدخداي خانه بگوييد * بزرگ ما گفت كدامين 11
است † ان خانه كه بياييم با شاگردان و فصح بخوريم * او بشما بنمايد † كوشكي اراسته * 12
انجا جا بسازيد * ايشان رفتند و انچنانك مسيح † فرموده بود * فصح را اماده كردند * چون 13 14
وقت رسيد * عيسي با دوازده † رسول در امد ونشست * وبديشان گفت مرا ارزو شد كه 15
اين فصح را † باشما بخورم زودتر ازانك در رحمت بيوفتم * اكنون بشما مي گويم * ازين 16
شاعت نخواهم اورا خوردن * تا انكه كه ملكوت خدا تمام كنم *

Jesus dixit; Quo tempore in ci- 10
vitatem intraveritis, hominem vi-
debitis utrem plenum aquæ in tergo
ferentem, post eum ite quocunque
intraverit: Et domino domûs 11
dicite; Magister noster dicit,
Quænam est domus quò veniamus
ego cum discipulis, & Pascha com-
edamus. Ille vobis ostendet tricli- 12
nium ornatum, illic locum parate.
Illi abierunt, & quemadmodum 13
Christus jusserat Pascha parave-
runt. Cùm tempus adesset, Jesus 14
cum duodecim Apostolis ingressus
est, & sedit. Et illis dixit; Mihi 15
desiderium fuit, ut hoc Pascha vo-
biscum comederem, antequàm in do-
lorem incidam. Jam vobis dico; 16
Ab hac hora nolo illud comedere,
donec regnum Dei compleam.

Et accipiens calicem, gratias agens dixit; Accipite hoc, & dividite vobisipsis.
17 Καὶ δεξάμενος (ϑ) ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς.
Dico enim vobis; Quòd non bibam de generatione vitis, donec regnum
18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ (ι) γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία
Dei veniat. Et accipiens panem, gratias agens fregit, & dedit eis, dicens;
19 τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, (κ) λέγων,
Hoc est corpus meum, quod pro vobis datum: hoc facite in meam commemo-
Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
rationem. Similiter & calicem post cœnasse, dicens; Hic calix,
20 μνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον,
novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis effusus. Veruntamen ecce
21 ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν (λ) ἐκχυνόμενον. Πλὴν ἰδοὺ
manus tradentis me mecum in mensa. Et quidem filius hominis
22 ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
vadit secundùm definitum: veruntamen væ homini illi per quem traditur.
πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται.
Et ipsi cœperunt conquirere ad seipsos hoc, quis nam esset ex eis hoc futurus
23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τό, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
facere. Facta est autem & contentio in eis, hoc, quis eorum videretur esse major.
24 πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τό, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.
Is autem dixit eis; Reges gentium dominantur eorum, & potestatem habentes
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες
ipsorum, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major in vobis, fiat
αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ᾽ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω 26
sicut junior: & qui præcessor, sicut ministrator. Quis enim major, recumbens,
ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, 27
an ministrans? nónne recumbens? ego autem sum in medio vestrûm sicut ministrans.
ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.
Vos autem estis permanentes mecum in tentationibus meis. Et ego
Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. Κἀγὼ 28
dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus, regnum: Ut edatis, & 29
(μ) διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν· Ἵνα ἐσθίητε, καὶ 30
bibatis super mensam meam, in regno meo: & sedeatis super thronos judicantes
πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ (ν) καθίσησθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες
duodecim tribus Israel. Ait autem Dominus; Simon, Simon, ecce Satanas
τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς 31
expetivit vos, ad cribrandum sicut triticum. Ego autem rogavi pro te, ut non de-
ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκ- 32
ficiat fides tua: & tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. Is autem
λείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, (ξ) στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. (ο) Ὁ δὲ 33
dixit ei; Domine, tecum paratus sum & in carcerem, & in mortem ire.
εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακήν, καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.

MS. A. (ϑ) τὸ ποτήριον, (ι) γενήματος (κ) λέγων, Λάβετε· τοῦτό ἐστιν (λ) ἐκχυννόμενον.
(μ) διατίθημι ὑμῖν διαθήκην, καθὼς (ν) καθήσεσθε (ξ) στήρισον (ο) Εἶπεν δὲ αὐτῷ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Vers. 17. & 18. nec in Viennensi codice, neque in MS. Biblioth. Regiæ, quo passim usi sumus, reperiuntur.

17 18 * ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ ܘܐܡܪ. ܣܒܘ ܗܢܐ ܘܦܠܓܘܗܝ ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܕܠܐ
19 ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܕܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܐܘܕܝ ܘܩܨܐ
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܚܠܦ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܝܗܒ. ܗܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ
20 ܠܕܘܟܪܢܝ. * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܥܠ ܟܣܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ ܐܡܪ. ܗܢܐ ܟܣܐ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ
21 22 ܒܕܡܝ ܕܚܠܦܝܟܘܢ ܡܬܐܫܕ. * ܒܪܡ ܗܐ ܐܝܕܗ ܕܡܫܠܡܢܝ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. * ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
23 ܐܙܠ ܐܝܟ ܕܦܣܝܩ. ܒܪܡ ܘܝ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ. * ܘܫܪܝܘ ܕܢܒܥܘܢ
24 ܒܝܢܬܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ ܗܕܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܚܪܝܢܐ
25 ܒܝܢܬܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܪܒ ܒܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܠܟܐ ܕܥܡܡܐ
26 ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܕܫܠܝܛܝܢ ܒܗܘܢ ܡܬܩܪܝܢ ܥܒܕܝ ܛܒܬܐ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ.
27 ܐܠܐ ܕܪܒ ܒܟܘܢ. ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܙܥܘܪܐ. ܘܕܗܘ ܡܕܒܪܢܐ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ.
ܗܘ ܕܣܡܝܟ ܐܘ ܗܘ ܕܡܫܡܫ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܣܡܝܟ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܗܘ
28 ܕܡܫܡܫ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܢܘܢ ܕܟܬܪܬܘܢ ܥܡܝ ܒܢܣܝܘܢܝ. * ܘܐܢܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ
29 ܕܐܫܠܡ ܠܝ ܐܒܝ ܡܠܟܘܬܐ. * ܕܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ ܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܘܬܝ. ܘܬܬܒܘܢ
30 ܥܠ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܬܕܘܢܘܢ ܬܪܥܣܪ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܩܪܝܢܐ ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ
31 ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܣܚ * . * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ. ܫܡܥܘܢ. ܗܐ ܣܛܢܐ ܫܐܠ ܕܢܕܪܝܟܘܢ
32 ܐܝܟ ܕܠܚܛܐ. * ܘܐܢܐ ܒܥܝܬ ܥܠܝܟ ܕܠܐ ܬܚܣܪ ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܒܙܒܢ ܬܬܦܢܐ ܘܬܫܪܪ
33 ܠܐܚܝܟ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ. ܥܡܟ ܡܛܝܒ ܐܢܐ. ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܡܘܬܐ.

Et accepit calicem, & gratias egit, ac dixit; 17
Accipite hunc, & dividite inter vos. Dico 18
enim vobis, me non bibiturum de generatione vitis, donec veniat regnum Dei. Et 19
accepit panem, & gratias egit; fregitque, & dedit eis, & ait; Hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur: hoc estote facientes in mei memoriam. Similiter etiam de 20
calice, postquàm cœnâssent, dixit; Hic calix testamentum novum est in sanguine meo, qui pro vobis effunditur. Veruntamen ec- 21
ce manus proditoris mei est super mensam.
Et Filius hominis abit prout definitum est: 22
veruntamen væ homini illi, cujus manu proditur. Cœperunt autem disquirere inter se, 23
quisnam esset ex eis qui hoc patraturus esset.
Exstitit autè etiam contentio inter eos, quis- 24
nam inter eos esset major. Ipse autem Je- 25
sus dixit eis; Reges gentium sunt domini earum, quique potestatem in eas habent, Benefici vocantur. Vos verò non item: sed 26
qui maximus est inter vos, sit quasi minimus, & qui princeps est, tanquam minister. Uter 27
enim major est, ille qui accumbit, an ille qui ministrat? nónne ille qui accumbit? At ego sum inter vos sicut ille qui ministrat. Vos 28
estis qui permansistis apud me in tentationibus meis. Et ego promitto vobis, prout 29
promisit mihi Pater meus, regnum; Ut eda- 30
tis & bibatis in mensa regni mei: & sedeatis super thronos, ac judicetis duodecim tribus Israel.
Lectio noctis, feriâ sextâ crucifixionis. 68.
Porrò dixit Jesus Simoni; Simon, ecce Sa- 31
tanas postulat ut cribret vos sicut triticum.
Ego verò rogavi pro te, ne deficiat fides tua: 32
quin & tu quandoque convertere, & confirma fratres tuos. Simon autem dixit ei; Do- 33
mine mi, tecum paratus sum & ad carcerem & ad mortem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 *[وساغر را ستد ودعا كرد وكفت اينرا بستانيد وبر شما بخش كنيد * شمارا بكويم كه
19 از ميوه رز نخواهم اشاميدن تا انكه كه ملكوت خدا بيايد] * نانرا ستد وشكر وبركت
كرد * وانكه پاره كرد * وبشاكردان خود داد * وكفت * اينست تن من كه داده مي
20 شود † عوض شما * اين را هميشه بكنيد براي يادكار من * واين چنين بعد ازانك خوردند *
ساغر پر كرد وكفت اينست † ساغر وصيت نو † بخون من * كه عوض شما ريخته مي شود *
21 22 * اينك دست انك مرا مي سپارد بر خوان * فرزند ادمي برود انجا كه خوانده شد *
23 ليكن واي بران مرد كه بدست او سپارده شود * شاكردان در يكديكر نكاه مي كردند
كه كدامين از ايشانست كه اين كار كند   صد بيست پنج   فرمودن مسيح كه نيست
24 بنده از خداوند خود بزركتر   * وقتي درميان حواريون اشفتكي شد * كه درميان ايشان †
25 بزرك كيست * * عيسي بديشان كفت ملكان جهان بر رعيت خود بزركند * وانان كه بر ايشان
26 مسلط اند نيك كردار † خوانده شوند * * اكنون نشايد * كه شما چنين باشيد * ليكن
هر كه درميان شما بزركست * كوچك او باشد * وانك سرورست همچو چاكر شود *

Et poculum accepit, & benedictione factâ dixit; Hoc accipite & inter vos dividite. Vobis dico 17 18
quòd ex fructu vitis nolo bibere, usquedum regnum Dei venerit.
Panem etiam accepit, & gratias 19
egit & benedixit, et posteà fregit ac discipulis suis dedit et dixit; Hoc est corpus meum quod datum est pro vobis: hoc perpetuò facite in memoriale mei. Et similiter post- 20
quam edissent poculum implevit, et dixit; Hoc est poculum Testamenti novi in sanguine meo, qui pro vobis effunditur. Ecce manus ejus 21
qui me prodit in mensa est. Filius 22
hominis vadit eò quò vocatus est: veruntamen væ illi homini, per cujus manum traditur. Discipuli alii 23
in alios intuitum fecerunt, quisnam esset qui hoc facinus patraret.

CXXV. Pronuntiatum Christi, quòd non est servus domino suo major.

Tempore quodam inter Apostolos 24
contentio erat, inter eos maximus quis esset. Jesus illis dixit; Re- 25
ges mundi subditis suis majores sunt, et illi qui in eos dominantur, benefici vocantur. Minimè 26
autem decet ut vos ita sitis: sed quicunque inter vos magnus est, parvus ille sit; et qui princeps est, sicut minister fiat.

Versio VULGATA LATINA.

17 Et accepto calice gratias egit, & dixit; Accipite, & dividite inter vos. Dico
18 enim vobis, Quòd non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.
19 Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens; Hoc est corpus meum,
20 quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem, postquàm cœnavit, dicens; Hic est calix novum testamentum in sanguine
21 meo, qui pro vobis fundetur. Veruntamen ecce manus tradentis me, mecum est
22 in mensa. Et quidem Filius hominis, secundùm quod definitum est, vadit: veruntamen væ homini illi, per quem tradetur. Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis
23 esset ex eis, qui hoc facturus esset. Facta est autem & contentio inter eos, quis eo-
24 rum videretur esse major. Dixit autem eis; Reges Gentium dominantur eorum:
25 & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed 26
qui major est in vobis, fiat sicut minor: & qui præcessor est, sicut ministrator. Nam 27
quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? nónne qui recumbit? ego autem
in medio vestrûm sum, sicut qui ministrat. Vos autem estis, qui permansistis me- 28
cum in tentationibus meis: Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater me- 29
us regnum, Ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo: & sedeatis 30
super thronos judicantes duodecim tribus Israël. Ait autem Dominus; Simon, Si- 31
mon, ecce Satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum: Ego autem rogavi pro 32
te ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Qui 33
dixit ei; Domine, tecum paratus sum & in carcerem & in mortem ire.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 18 * ثم تناول كاسا وشكر وقال خذوا هذه فاقسموها بينكم * فانّي اقول لكم انّي لا اشرب منذ
19 الآن من عين هذه الكرمة حتي ياتي ملكوت الله * ثم اخذ خبزا فشكر وكسر واعطاهم وقال
20 هذا هو جسدي الذي يبذل عنكم هذا افعلوه لذكري * وكذلك الكاس ايضا من بعد
21 العشاء قال هذه الكاس هي العهد الجديد بدمي الذي يسفك من اجلكم * وها يد
22 الذي يسلمني معي علي المايدة * وابن الانسان ماض كما هو مزمع * لكن الويل لذلك
23 الانسان الذي يسلمه * فبدوا يتساءلون بينهم من تري منهم يفعل هذا *

24 25 * الفصل التاسع والسبعون * وكانت بينهم مشاجرة من منهم الاكبر * فقال لهم
26 ان ملوك الامم هم ساداتهم والمسلطون عليهم يدعون المحسنين اليهم * فاما انتم فليس
27 كذلك * لكن الكبير منكم يصير مثل الصغير والمقدم كالخادم * ايّما اكبر المتكي * ام
28 الذي يخدم اليس المتكي * فاما انا ففي وسطكم كالخادم * وانتم الذين صبرتم معي في
29 30 تجاربي * انا اعدّ لكم كما قرر لي ابي الملكوت * لتاكلوا وتشربوا معي علي مايدتي في ملكوتي *
وتجلسوا علي كراسي فتدينوا اثني عشر سبط اسراييل *

31 * الفصل الثمانون * ثم قال الرب سمعان سمعان ها الشيطان قد سال ان
32 يغربلكم كالحنطة * وانا طلبت عنك الا يفني ايمانك * وانت ايضا فارجع وثبت اخوتك *
33 * فقال يا رب انا مستعد ان امضي معك الي السجن والي الموت *

Deindè accepit calicem, & gratias egit, 17
& dixit; Accipite hunc, & dividite
eum inter vos. Etenim dico vobis, me 18
non bibiturum ab hoc tempore de fructu
hujus vitis, donec veniat regnum Dei.
Deindè accepit panem, & gratias egit, 19
& fregit, & dedit eis, & dixit; Hoc
est corpus meum, quod commutabitur pro
vobis: hoc facite in commemorationem
meam. Et similiter calicem quoq; post cœ- 20
nam; dixit, Hic calix est testamentum
novum in sanguine meo qui effundetur
pro vobis. Et ecce manus ejus qui tra- 21
det me, mecum est in mensa. Et Filius ho- 22
minis abiens est, quemadmodum est sta-
tutum. Veruntamen væ illi homini, qui
tradet eum. Et cœperunt sciscitari inter 23
sese quis fortè ex eis facturus hoc esset.

Sectio septuagesima nona.

Et facta est inter eos contentio, quis eo- 24
rum esset major. Dixit autem eis, Reges 25
quidem gentium domini sunt earum, &
præfecti earum vocantur benefici ipsa-
rum. At vos non sic: sed maximus ve- 26
strûm, fiat sicut minimus: & præposi-
tus, sicut famulus. Uter major est, re- 27
cumbens, an qui ministrat? nónne re-
cumbens? attamen ego in medio vestrî
sum sicut minister. Et vobis qui per- 28
mansistis mecum in tentationibus meis,
Ego præparo vobis, quemadmodum asti- 29
mavit mihi pater meus, regnum: Ut 30
comedatis & bibatis mecum super men-
sam meam in regno meo, & sedeatis su-
per thronos, & judicetis duodecim tri-
bus Israel.

Sectio octuagesima.

Deindè dixit Dominus; Simon, Simon, 31
Ecce satanas jam quæsivit cribrare vos
quasi triticum; At ego rogavi pro te, 32
ne cesset fides tua: Et tu quoque rever-
tere, & confirma fratres tuos. Ait; Do- 33
mine, ego paratus sum ire tecum in car-
cerem & ad mortem.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 ወተመጠወ:ጽዋዐ:ወአእኰተ:ወይቤሎሙ:ንሥኡ:ዘንተ:ወተካፈልዎ:ኵልክሙ:=:
18 እብለክሙ:ኢይሰቲ:እንከ:እምዝንቱ:ፍሬ:ወይን:እስከ:አመ:እሰትዮ:ሐዲሰ:በመ
19 ንግሥተ:እግዚአብሔር::=: ወነሥአ:ኅብስተ:ወአእኰቶ:ወፈተተ:ወወሀቦሙ:ወይ
ቤሎሙ:ዝውእቱ:ሥጋየ:ዘይትወሀብ:በእንቲአክሙ:ቤዛ:ብዙኃን:ወከመዝ:ግበሩ:
20 ሶበ:ተዘከርዎ:በእንቲአየ::=: ወጽዋዐኒ:ከማሁ:እምድኅረ:ተደረ:ወይቤሎሙ:
21 ዝውእቱ:ጽዋዕ:ዘሐዲስ:ሥርዓት:ውእቱ:ዘበ:ደምየ:ዘይትከዐው:በእንተ:ብዙኃ
22 ን::=: ወባሕቱ:ናሁ:እዴሁ:ለዘ:ያገብአኒ:ምስሌየ:ውስተ:ማእድ::=: ወወልደ:እ
ጓለ:እመ:ሕያው:ይሑር:በከመ:ተሠርዐ:በእንቲአሁ::ወባሕቱ:አሌሎቱ:ለው
23 እቱ:ብእሲ:ዘበ:ውስተ:እዴሁ:ይትሜጠዎ:ለወልደ:እጓለ:እመ:ሕያው::=: ወይ
ቤሉ:በበይናቲሆሙ:አርደኢሁ:መኑ:እንጋ:ውእቱ:እምኔሆሙ:ዘይገብር:ከመዝ::=:
24 በእንተ:እለ:ይቤሉ:መኑ:እንጋ:ይዐቢ:=: ወእምዝ:ተዋከሑ:በበይናቲሆሙ:
25 አርደኢሁ:እንዘ:ይብሉ:መኑ:እንጋ:የዐቢ:እምኔሆሙ::=: ወይቤሎሙ:ነገሥተ:
26 አሕዛብ:ይኴንንዎሙ:ወዐበይቶሙ:ይሌዝዝዎሙ:=: ወለክሙሰ:አኮ:ከማሁ:ዘይ
27 ዐቢ:እምኔክሙ:ይኩንክሙ:ከመዘ:ይንእስ:ወሊቅኒ:ይኩንክሙ:ከመ:ላእክ::=: መ
ኑ:ውእቱ:ዘይዐቢ:ዘይረፍቅኑ:ወሚመ:ዘይትለአክኑ:አኮኑ:ዘይረፍቅ:ወናሁ:አን
28 ሰ:ከመ:ላእክ:በማእከሌክሙ:=: ወአንትሙሰ:ባሕቱ:እለ:በእንቲአየ:ተዐገሥክሙ:
29 ምስሌየ:በሕማምየ:=: በከመ:ሊተ:አቡየ:በመንግሥቱ:ኣነኒ:እሁበክሙ:መንግሥ
30 ተ:በከመ:ወሀበኒ:አቡየ:=: ከመ:ትብልዑ:ወትስተዩ:በማእድየ:በመንግሥትየ::ወ
ትነብሩ:ደበ:መናብርት:ወትኰንኑ:ዓሠርተ:ወክልኤተ:ሕዝበ:እስራኤል::=:
31 በእንተ:ሰአለ:ሰይጣን:=: ወይቤሎ:እግዚእነ:ለስምዖን:ስምዖን:ናሁ:ሰአለ:
32 ሰይጣን:ይእኅዝክሙ:ወይንጽሕክሙ:ከመ:ዓለስ:=: ወአነሰ:ሰአልኩ:በእንቲአክሙ:ከመ:ኢይደክም:ሃይማኖትክሙ::ወአንትኒ:ተመይጠከ:አጽንዖሙ:ለአኃዊ
33 ከ:=: ወይቤሎ:እግዚኦ:አንሰኬ:ጥቡዕ:አነ:መሐውከ:ለሐዊር:እሙኒ:ለተሞቅሖ:ወእሙኒ:ለሞት::=:

Et traditus fuit calix, & gratias egit, & dixit iis; Accipite hoc, & participes ejus 17
estote omnes vos. Dico vobis, Non bibā ampliùs ex hoc fructu vitis, usquequò bi- 18
bam novū in regno Dei. Et accepit panē, & gratiā præstitit ei, & fregit: & dedit 19
illis, & dixit iis; Hoc est corp' meū, quod datur propter vos redemptione multo-
rū: & sic facite, quando recordamini mei, mei gratiâ. Et calicē similiter postquā 20
cœnâsset, & dixit iis; Hic calix novi testamenti est, in quo sanguis meus, qui effun-
ditur propter multos. Veruntamen ecce manus ejus qui prodit me mecum *est* in 21
mensa. Et Fili' hominis vadit sicut constitutū fuit de illo: veruntamen væ isti ho- 22
mini p cujus man' prodent Filiū hominis. Et dixerūt inter se discipuli ejus, quis 23
igitur esset ex iis qui faceret ita. *De eis qui dicebant, Quis igitur major erit?*
Et tunc disputârunt inter se discipuli ejus, dicentes quis igitur major esset ex iis. 24
Et dixit iis; Reges gentiū judicant eas, & magnates earū præcipiunt iis. Et vobis 25
non sic: qui major est è vobis, fiat vobis sicut minor: & Dīs etiam fiat vobis sicut 26
minister. Quis est major qui recumbit, an qui ministrat? Nónne qui recumbit? & 27
ecce ego sicut minister in medio vestrûm. Et vos autē qui propter me pseverâstis 28
mecum in afflictione mea: Sicut mihi pater meus in regno suo, ego etiam dabo 29
vobis regnū sicut dedit mihi pater meus: Ut edatis, & bibatis in mensa mea, in 30
regno meo: & sedeatis super thronos, & judicetis duodecim tribus Israel.
De eo quod expetivit Satanas. Et dixit Dīs noster Simoni; Simon, ecce 31
petiit Satanas prehendere vos, & cribrare vos sicut triticū. Et ego rogavi pro 32
vobis, ne deficeret fides vestra: & tu etiam conversus, confirma fratres tuos. Et 33
dixit ei; Dīe, ego igitur paratus sum tecū proficisci, sive ad vincula, sive ad mortē.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

27 * كدامين بزركترست آنك نشسته است * يا آنك خدمت مي كند * نه آنك نشسته
28 است * اكنون منم در ميان شما مثال آنك خدمت مي كند * وشما در زحمتها آزمايش پيش
29 من ايستادگي كرديد * ومن شمارا وعدا مي دهم * انچنانك پدر مرا وعدا داد در ملكوت *
30 * وكفت كه بر خوان ملكوت من بخوريد وبياشاميد وبر تختها بنشينيد * ودوازده سبط
31 اسراييل را داوري كنيد * وعيسي روي بشمعون كرد وكفت شمعون * اينك وقت آمد كه ابليس
32 شمارا مثال كندم بغربيل ببرند * ومن براي تو مي خواهم كه ايمانت كم نشود * وتو نيز در وقت باز
33 كرد وبرادرانت را استواري ده * شمعون بدو كفت خداوندا با تو استوار شدم در زندان ودر مرك *

Utrum major est, is qui sedet, an is 27
qui ministrat? Nónne is qui se-
det? Jam ego sum inter vos tan-
quam is qui ministrat. Vos autem 28
in ærumnis tentationis apud me
perseverâstis. Et ego vobis promis- 29
sum do, quemadmodum Pater mihi
promissum dedit in regno. Et dixit: 30
Super mensam regni mei comedetis
et bibetis, et super thronos sedebi-
tis, et duodecim tribus Israelis ju-
dicabitis. Et Jesus vultum ad Si- 31
meonem convertit, et dixit; Simo-
on, ecce tempus venit, quo Diabo-
lus vos tanquam frumentum in cri-
bro agitabit: Ego autem prò te pe- 32
tam, ut fides tua non deficiat: et tu
etiam in tempore convertere, et fra-
tres tuos confirma. Simeon ei dixit; 33
Domine, tecum confirmatus sum in
carcerem et in mortem.

Ille autem dixit; Dico tibi, Petre, Non cantabit hodiè gallus, priusquam ter ab-
34 Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι Πέτρε, Οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπ-
neges me nosse me. Et dixit eis; Quando misi vos sine sacculo,
35 αρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ (π)βαλαντίου
& pera, & calceamentis, numquid aliquo defecistis? Illi autem dixerunt; Nihil. Dixit
36 καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον, (ρ)Οὐδενός. Εἶπεν
ergo eis; Sed nunc habens sacculum, tollat, similiter & peram: & non habens,
οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων (σ)βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων,
vendat tunicam suam, & emat gladium. Dico enim vobis; Quoniam adhuc
37 πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, (τ)Ὅτι ἔτι
hoc scriptum oportet impleri in me, hoc; Et cum exlegibus reputatus est: Etenim
τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν (υ)ἐμοί, τό, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ
quæ de me, finem habent. Illi autem dixerunt; Domine, ecce gladii hic duo. Ille autem
38 τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ
dixit eis; Satis est. Et egressus ibat secundùm consuetudinem in montem
39 εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστι. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
Olivarum: Secuti sunt autem illum & discipuli ejus. Factus autem ad locum,
40 τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ (φ)μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου,
dixit illis; Orate non intrare in tentationem. Et ipse avulsus est ab
41 εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ'
eis quantum lapidis jactum, & ponens genua orabat, Dicens; Pater, si
42 αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο, Λέγων, Πάτερ, εἰ
vis transferre calicem istum à me: Veruntamen non voluntas mea, sed
βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ
tua fiat. Apparuit autem illi angelus de cœlo confortans eum. Et
τὸ σὸν (χ) γινέσθω. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ 43
factus in agonia, intentiùs orabat. Factus est autem sudor ejus sicut
γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ 44
guttæ sanguinis decurrentes in terram. Et resurgens ab oratione, veniens
θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν 45
ad discipulos, invenit eos dormientes præ tristitia. Et ait illis,
πρὸς τοὺς μαθητάς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 46
Quid dormitis? resurgentes orate, ut non intretis in tentationem. Adhuc
Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. (ψ)Ἔτι 47
autem eo loquente, ecce turba, & dictus Judas, unus duodecim, antecedebat
δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο
eos, & appropinquavit Jesu osculari eum. At Jesus dixit illi; Juda,
(ω) αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, 48
osculo filium hominis tradis?
φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

MS.A. (π) βαλλαντίου (ρ) Οὐθενός. (σ) βαλλάντιον, (τ) Ὅτι τοῦτο (υ) ἐμοί, Ὅτι καὶ (φ) μαθηταί. Γενόμενος (χ) γενέσθω. **** Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, (ψ) Ἔτι αὐτοῦ (ω) αὐτούς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
[illegible]
48 [illegible]
[illegible]

* Dixit ei Jesus; Dico tibi, Simon, non can- 34
taturum hodiè gallum, usquedum ter nega-
veris, me tibi haud notum esse. Item dixit 35
ei; Quando misi vos absque marsupiis, &
peris, calceísque, num quid defuit vobis?
Dicunt ei, Sanè nihil. Dixit eis, Ex hoc 36
tempore qui habet marsupium, accipiat;
itidemque & peram: & qui non habet
gladium, vendat vestem suam, & comparet
sibi gladium. Dico enim vobis, etiam hoc 37
quod scriptum est, oportere adimpleri in
me, Cùm sceleratis numerabor. Nam
omnia quæ de me *scripta sunt*, finem ha-
bent. At ipsi dixerunt ei; Domine noster, 38
ecce hìc sunt duo gladii. Dixit eis, Suffi-
ciunt. Et egressus est profectúsque, uti 39
consueverat, in Montem oliveti: & abie-
runt post eum etiam discipuli ejus. Quúm- 40
que pervenisset ad locum, dixit eis; Ora-
te, ne intretis in tentationem. Et ipse re- 41
cessit ab eis quasi ad jactum lapidis, positis-
que genibus precabatur: Et dicebat; Pa- 42
ter, si vis, prætereat me calix iste: ve-
runtamen non voluntas mea, sed tua fiat.
Et visus est ei angelus de cœlo, confirmans 43
eum. Quúmque esset in timore, instan-
ter orabat: Et erat sudor ejus quasi gru- 44
mi sanguinis, & cecidit super terram. Et 45
surrexit ab oratione sua, venítque ad di-
scipulos suos, & invenit eos dormientes præ
mœrore. Et dixit eis; Quid dormitis? 46
surgite, & precamini, ne intretis in ten-
tationem. Et adhuc eo loquente, ecce 47
turba, & is qui vocabatur Juda, unus ex
duodecim, præibat eis; & accessit ad Je-
sum, eúmque deosculatus est. (Nam hoc
signum dederat eis, Quemcunque osculatus
fuero, ipse est.) Dixit ei Jesus; Juda, os- 48
culo prodis Filium hominis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي بدو كفت شمعون بتو ميكويم * كه امروز خروس بانك نزند * تا تو سه بار مرا منكر 34
شوي * و كويي كه مرا نمي شناسي * * و نيز بشاكردان كفت * كه چون شمارا بي 35
كيسه و توشه * و كفش فرستادم * هركز شمارا چيزي كم شد * كفتند اي خداوند چيزي
كم نشد * * عيسي كفت ازين ساعت هر كه كيسه و توشه دارد بستاند * و هر كه شمشير 36
ندارد جامهء خود بفروشد و براي خود شمشير بخرد * * اكنون بشما مي كويم * اينها كه 37
نبشته شد واجب است كه بر من تمام شود * كه با كنه كاران شمرده شوم * و هر بدي كه
بر من بود تمام شد * * شاكردان بدو كفتند * اي خداوند ما اينك اينجا دو شمشير هست 38
كفت بس است * و از انجا مسيح بيرون آمد * وانچنانك عادت كرده بود * بكوه زيتون رفت * 39
و شاكردان او در دنبال او رفتند

صد بيست شش نماز كزاردن مسيح

* وچون درمقام رسيد بشاكردان كفت * نماز كنيد تا در آزمايش و بلا نيفتيد * * و قدر 40
يك سنك پرتاب عيسي از شاكردان دور شد * سجود كرد و نماز كرد * * و كفت اي 41
پدر اكر بخواهي اين ساغر از من بكذرد * اكنون نه ارادت من الا ارادت تو بشود *

* *Jesus illi dixit; Simeon, tibi* 34
dico, quòd hodiè gallus vocem non
efferet, donec tu tribus vicibus me
abnegaveris, & dixeris, quòd me
non noveris. Ac discipulis etiam 35
dixit; Quando vos absque cru-
menâ & perâ & calceis misi, un-
quàmne vobis aliquid defuit? Di-
xerunt; O Domine, quidquam non de-
fuit. Jesus dixit; Ab hac hora qui- 36
cunq; crumenâ & perâ habet accipi-
at: et quicunq; gladiû non habet, ve-
stem suam vendat, & sibi gladium
comparet. Jam vobis dico; Hoc 37
quod scriptum est oportet ut in me
compleatur, ut cum peccatoribus
numeratus sim, & omne malum
quod de me est impletum sit. Di- 38
scipuli ei dixerunt; O Domine no-
ster, ecce hîc duo gladii sunt. Dixit,
sat est. Et illinc Christus egressus 39
est, & quemadmodum consueverat
in montem Olivarum ivit: & di-
scipuli ejus post eum iverunt.

CXXVI. Preces peragit Christus.

* *Et cùm ad locum pervenisset, di-* 40
scipulis dixit; Orate, ne in ten-
tationem & discrimen incidatis.
Et circiter unum lapidis jactum 41
Jesus à discipulis remotus adora-
vit, & precatus est: Et dixit; 42
O Pater, si vis, hoc poculum à
me transeat: attamen non volun-
tas mea, sed voluntas tua fiat.

Versio VULGATA LATINA.

34 At ille dixit; Dico tibi, Petre, non cantabit hodiè gallus, donec ter abne-
35 ges nôsse me. Et dixit eis; Quando misi vos sine sacculo, & pera, &
36 calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt; Nihil. Di-
xit ergò eis; Sed nunc, qui habet sacculum, tollat similiter & peram: &
37 qui non habet, vendat tunicam suam, & emat gladium. Dico enim vobis,
Quoniam adhuc hoc quod scriptum est, oportet impleri in me; Et cum ini-
38 quis deputatus est. Etenim ea, quæ sunt de me, finem habent. At illi di-
39 xerunt; Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis; Satis est. Et egres-
sus ibat secundùm consuetudinem in Montem olivarum. Secuti sunt autem il-
40 lum & discipuli. Et cùm pervenisset ad locum, dixit illis; Orate ne intre-
tis in tentationem. Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis: & 41
positis genibus orabat, Dicens; Pater si vis, transfer calicem istum à me: 42
Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus de 43
cœlo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixiùs orabat. Et factus est 44
sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Et cùm surrexisset ab 45
oratione, & venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia.
Et ait illis; Quid dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem. Ad- 46
huc eo loquente, ecce turba: & qui vocabatur Judas, unus de duodecim, 47
antecedebat eos: & appropinquavit Jesu ut oscularetur eum. Jesus autem 48
dixit illi; Juda, osculo Filium hominis tradis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فقال له اقول لك يا بطرا انه لا يصيح الديك اليوم حتى تنكرني ثلث مرات انك لا تعرفني
35 36 * ثم قال لهم لما ارسلتكم بغير كيس ولا مزود ولا حذاء هل اعوزكم شيء * فقالوا ولا شي * قال
لهم من كان له الان كيس فليبقه معه وكذلك ايضا من كان له مزود ومن ليس له سيف
37 فليبع ثوبه وليشتر سيفا * اقول لكم ان المكتوب سوف يكمل في انني احصي مع الاثمة لان
38 39 الذي كتب لاجلي له كمال * فقالوا له يا رب هاهنا سيفان * فقال لهم يكفيان * ثم خرج كالعادة
40 ومضى الى جبل الزيتون وتبعه ايضا تلاميذه * فلما انتهى الى المكان قال لهم صلوا لئلا
41 42 تدخلوا التجربة * وانفرد عنهم نحو رمية حجر وجثا على ركبتيه وصلى * قائلا يا ابه ان كنت
43 تشاء فلتعبر عني هذه الكاس لكن ليس مشيتي بل مشيتك تكون * فظهر له ملاك من
44 45 السماء ليقويه * وكان يصلي متواترا * وصار عرقه كالدم الغبيط نازلا على الارض * وقام من
46 الصلاة وجاء الى التلاميذ فوجدهم نياما من الحزن * فايقظهم وقال لهم لماذا تنامون * قوموا
وصلوا لئلا تدخلوا التجارب *

Inquit illi; Dico tibi, Petre, quòd non 34
cantabit gallus hodiè, donec abneges
me tribus vicibus, quòd non cognoscas
me. Deindè dixit illis; Quando misi 35
vos sine crumena, & sine sacco viatorio,
& sine calceamentis, nunquid defuit vo-
bis aliquid? Dixerunt, Nihil omninò. 36
Dixit eis; Quicunque habet modò cru-
menam, servet eam apud se. Et similiter
etiam qui habet sacculum viatorium.
Et qui non habet gladium, vendat tuni-
cam suam, & emat gladium. Dico vo- 37
bis, quòd scriptura implenda est in me,
quòd scilicet deputabor cum iniquis.
Quoniam id quod scriptum est de me,
finem habet. Dixerunt ei; Domine, 38
hic duo sunt gladii. Ait illis; Suffici-
unt. Deinde exiit & abiit secundùm 39
consuetudinem in Montem olivarum, &
secuti sunt etiam discipuli sui. Cumque 40
pervenisset ad locum, dixit illis, Orate,
ne intretis in tentationem. Et secessit 41
ab eis circiter jactum lapidis, & proci-
dit super genua sua, & oravit. Dicens; 42
O Pater mi, si vis, transeat à me hic
calix: veruntamen non voluntas mea,
sed voluntas tua fiat. Apparuit autem 43
illi angelus de cœlo, ut confortaret eum.
Et orabat incessanter: Et factus est su- 44
dor ejus veluti sanguis viridus deflu-
ens in terram. Et surrexit ab oratione, 45
& venit ad discipulos, & invenit eos
dormientes præ tristitia. Et excitavit 46
eos, dixitque illis; Quare dormitis? sur-
gite, orate, ne intretis in tentationem.

* الفصل الحادي والثمانون *

Sectio octuagesima prima.

47 * وفيما هو يتكلم واذا جمع والمسمى يهوذا احد الاثني عشر كان يمشي قدامهم * فدنا من
48 يسوع وقبله * فقال له يسوع يا يهوذا ايقبلة تسلم ابن الانسان *

Et dum ipse loqueretur, ecce turba, & 47
qui vocatur Judas, unus ex duodecim,
gradiebatur ante eos, & accessit ad Je-
sum, & osculatus est eum. Dixit autem 48
ei Jesus; O Juda, osculo tradis filium
hominis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወይቤሎ፡እብለከ፡ጴጥሮስ፡ዮም፡ዘእንበለ፡ይንቁ፡ደሮሆ፡ሠለ[illegible]፡ክመዘ፡ኢ
35 ታአምረኒ፡፡ በ፫ ሰዓተ፡ሌሊት፡፡ ወይቤሎሙ፡ አመ[illegible]ኩክሙ፡ ዘ
36 እንበለ፡ቍናምት፡ ወጽፍንት፡ቦኑ፡ዘተጸነስክሙ፡ ወይቤልዎ፡አልቦ፡፡ ወይቤሎሙ፡
ይእዜሰኬ፡ዘቦ፡ቍናምተ፡ ይንሣእ፡ ሎቱ፡ ወከማሁ፡ዘሂ፡ ጽፍንተ፡ ወዘ[illegible]፡ ይሢ
37 ጥ፡ ልብሶ፡ወይሣየጥ፡ሎቱ፡መጥባሕተ፡፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ይበጽሕኒ፡ ዘጽሑፍ፡
ወይትፌጸም፡ በላዕሌየ፡ዘይብል፡ወምስለ፡ኃጥኣን፡ ተኈለቈ፡ እ[illegible]፡ኢየሱስ፡[illegible]
38 ሉ፡ዘበእንቲአሁ፡ ይትፌጸም፡፡ ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ነዋ፡ክልኤ፡መጥባሕት፡ሀለው፡ኀ
ቤነ፡ዝየ፡ ወይቤሎሙ፡ይአክለነ፡ እንከሰ፡ይከውነነ፡፡ በ፮ ሰዓት፡ ሌሊት፡፡
39 ወወፂኦ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ሖረ፡ደብረ፡ ዘይት፡በከመ፡ ያለምድ፡ይጸሊ፡ ወተለውዎ፡
40 አርዳኢሁ፡፡ ወበጺሖሙ፡ውስተ፡ውእቱ፡መካን፡ወይቤሎሙ፡ጸለ[illegible]፡ከመ፡ኢትባኡ፡
41 ውስተ፡መንሱት፡፡ ወተአተተ፡እምኔሆሙ፡መጠነ፡ሙጋረ፡እብን፡ወሰገደ፡ወጸለየ፡፡
42 ወይቤ፡ኦአብ፡ እመ፡ተፈቅድ፡አግሕሣ፡ እምኔየ፡ ለዛቲ፡ጽዋዕ፡ ወባሕቱ፡ ፈቃ
43 ድከ፡ይኩን፡ ወአኮ፡ፈቃድየ፡፡ ወአስተርአዮ፡ መልአክ፡ [illegible]፡ እምሰማ
44 ይ፡ ዘይጸንዖ፡፡ ወፈርሀ፡፡ወአውተረ፡ጸልዮ፡ወኮነ፡ሃፈ፡ከመ፡ነጸብጻበ፡ደም፡ዘይወርድ
45 ድ፡ውስተ፡ምድር፡፡ ወተንሥአ፡እምኀበ፡ ይጼሊ፡ወሖረ፡ኀበ፡አርዳኢሁ፡ወረከቦሙ፡
46 እንዘ፡ይነውሙ፡እምሐዘን፡፡ ወይቤሎሙ፡ምንትኑ፡ያነውመክሙ፡ተንሥኡ፡ጸልዩ፡
47 ከመ፡ኢትባኡ፡ውስተ፡መንሱት፡፡ በ፱ ሰዓተ፡ሌሊት፡፡ ወዘንተ፡ እንዘ፡ይብ
ሎሙ፡በጽሑ፡ሕዝብ፡ወይሁዳ፡ እምዓሠርቱ፡ወክልኤቱ፡አርዳኢሁ፡ ይመርሖሙ፡፡ወ
ቀርበ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወሰዓሞ፡፡ወዝውእቱ፡ ትእምርት፡ዘወሀቦሙ፡ ወይቤሎሙ፡
48 ዘሰዓምክዎ፡ውእቱ፡ኪያሁ፡ላኩዙ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይሁዳ፡በስዒም
ኑ፡ታገብኦ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እም፡ሕያው፡አኮኑ፡ታቀትሎኑ፡፡

Et dixit ei; Dico tibi, Petre, hodiè, antequàm cantabit gallus, ter negabis me, 34
tanquam non noveras me. *Tertiâ noctis horâ.* Et dixit iis; Quando 35
misi vos absque crumena, & pera, num quid defuit vobis? & dixerunt ei; Nihil.
Et dixit iis; Nunc igitur qui habet crumenam, sumat eam; & similiter qui *habet* 36
peram: & qui non habet, vendat pallium suum, & emat sibi gladium. Dico vo- 37
bis, quòd continget mihi quod scriptũ est, & perficietur in me, quod dictum fuit;
Et cum peccatoribus numeratus est Dominus Jesus: & totum quod de eo *scriptum*
est perficietur. Et dixerunt ei; Domine, ecce duo gladii sunt apud nos hic, & dixit 38
iis; Sufficiunt nobis: igitur erunt nobis. *Sextâ noctis horâ.*
Et exiens Dominus Jesus profectus est *in* montem Olearum: sicut consueverat, o- 39
rare: & sequuti sunt eum discipuli ejus. Et quum pervenissent ad eum locum, 40
dixit iis; Orate ut non intretis in tentationem. Et progressus est ab illis quantũ 41
jactus lapidis, & adoravit, & oravit: Dicens; Pater, si vis remove à me hunc cali 42
cem: veruntamen voluntas tua fiat, & non voluntas mea. Et apparuit angel⁹ Dei 43
à cœlo confirmans eum. Et timuit, & perstitit orare: et fuit sudor ejus sicut gut- 44
tæ sanguinis, qui descendebat in terram. Et surrexit à loco ubi oràsset. & profe- 45
ctus est ad discipulos ejus, & invenit eos dormientes præ tristitia. Et dixit iis; 46
Quid igitur dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem.
Nonâ noctis horâ. Et quum hoc diceret iis, venerunt populi: & Judas, è 47
duodecim discipulis ejus, viam præmonstrabat iis, & appropinquavit Domino
Jesu, & osculatus est eum: & hoc fuit signum quod dederat iis, & dixit iis; Quem
osculatus sum, is est, ipsum apprehendite. Et dixit ei Dominus Jesus; Juda, num 48
osculo tradis filium hominis? nónne occidere facies illum?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 44 * و از آسمان فرشته بدو نموده شد * که دل اورا استوار می کرد * و او باندوه ونهیب نماز می کرد *
45 و اشك او مثال خون قطره قطره بر زمین افتاده * انگه از جای نماز برخواست * و پیش شاگردان
46 آمد * و ایشانرا دید که از غم و اندوه خفته بودند * و بدیشان گفت چرا می خسبید * برخیزید
و نماز کنید تا در آزمایش بلا نیفتید صد بیست هفت آمدن یهودا با جماعت غوغا بر سر مسیح
47 * هنوز در سخن بود * که یهودا شاگرد از دوازده * و جماعت یهودیان با تیر و تیغ و نیزه * بر مسیح
آمدند * و یهودا پیش آمد * و مسیح را بوسه کرد * سبب آنك نشان چنین کرده بود * و بخصمان
48 گفته که هر کرا من بوسه کنم شما اورا بگیرید * عیسی بدو گفت یهودا ببوسه + فرزند
آدمی را بخصمان می سپاری *

Et è cœlo Angelus ad eum venit, 43
qui animum ejus confirmavit. Ipse 44
autem in mœrore & pavore ora-
tionem fecit: & lachrymæ ejus
instar sanguinis guttatim in terram
cadebant. Tunc ex loco orationis 45
surrexit, et ad discipulos venit et
illos vidit, quòd præ anxietate et
mœrore sopiti essent. Et illis dixit; 46
Quare dormitis? Surgite, et ora-
te, ne in tentationis discrimen in-
cidatis.
CXXVII. Adventus Judæ cum
turba ac tumultu in caput
Christi.
Adhuc in sermone erat, cùm Judas, 47
discipulus ex duodecim, et turba
Judæorum cum sagittis, et gladiis,
et lanceis, in Christum venirent:
Judas autem accessit, et Christum
osculatus est: Eâ de causâ autem
signum ita dederat, et adversariis
dixerat, Quemcunque ego oscula-
tus fuero, vos ipsum prehendite.
Jesus ei dixit; Juda, osculo Fili- 48
um hominis adversariis tradis?

Videntes autem qui circa ipsum futurum, dixerunt ei; Domine, si percutiemus in
49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν σπζ α
gladio? Et percussit unus quidam ex illis servum principis Sacerdotum, & ampu-
50 μαχαίρᾳ; Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖ-
tavit ejus auriculam dextram. Respondens autem Jesus, ait; Sinite usque huc. σπη
51 λεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. (α) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἐᾶτε ἕως τούτου. ι
Et tangens auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem Jesus ad ac-
52 καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπε δὲ (ϛ) ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρα- σπθ α
cedentes ad se, principes Sacerdotum, & magistratus templi, & seniores; Quasi
γενομένους ἐπ' αὐτὸν, ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς
ad latronem existis cum gladiis & lignis? Quotidie existente me cum vobis in
53 ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν
templo, non extendistis manus in me: sed hæc vestra est hora, & potestas
τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
tenebrarum. Comprehendentes autem eum duxerunt, & induxerunt eum ad domum
54 τοῦ σκότους. Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ (γ) εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον σϞ α
principis Sacerdotum. At Petrus sequebatur à longè. Accendentibus autem ignem in medio
55 τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ σλα α
aulæ, & circumsedentibus illis, sedebat Petrus in medio eorum. Videns
56 τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἰδοῦσα
autem eum ancilla quædam sedentem ad lumen, & attente intuita eum, dixit; Et
δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ

hic cum illo erat. Is autem negavit eum, dicens; Mulier, non novi illum. Et
οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ 57
post pusillum, alius videns eum, dixit; Et tu de illis es. At Petrus ait, 58
σϞβ α μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν,
Homo, non sum. Et intervallo quasi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens;
Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων, 59
In veritate & hic cum illo erat: etenim Galilæus est. Ait autem Petrus; Ho-
Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄν- 60
mo, non novi quid dicis. Et continuò, adhuc loquente illo, cantavit
θρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν
gallus. Et conversus Dominus, respexit Petrum: & recordatus est Petrus
σϞγ β (δ) ὁ ἀλέκτωρ. Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος, ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος 61
verbi Domini, sicut dixerat ei; Quia priùs gallum cantare, negabis me ter.
τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.
Et egressus foràs Petrus, flevit amarè. Et viri tenentes Jesum, 62
σϞδ α Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος, ἔκλαυσε πικρῶς. Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, 63
illudebant ei, cædentes. Et obvolventes eum, percutiebant ejus faciem,
ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. Καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, 64
& interrogabant eum, dicentes; Prophetiza, quis est percutiens te? Et alia
καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Καὶ ἕτερα 65
multa blasphemantes dicebant in eum.
πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

MS.A. (α) Ἀποκριθεὶς ὁ (ϛ) Ἰησοῦς (γ) εἰσήγαγον εἰς (δ) ἀλέκτωρ.

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܐܝܬܝܗܘܢ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܢܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܣܝܦܐ.
50 * ܘܡܚܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ
51 ܘܐܡܪ. ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ ܫܒܘܩܘ. ܘܩܪܒ ܠܐܕܢܐ ܕܗܘ ܕܐܬܡܚܝ ܘܐܚܠܡܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܗܢܘܢ ܕܐܬܘ
52 ܥܠܘܗܝ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܒܐ. ܘܪܫܝ ܐܣܛܪܛܝܓܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ
53 ܒܣܝܦܐ ܘܒܚܘܛܪܐ ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ. * ܟܠܝܘܡ ܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ ܐܘܫܛܬܘܢ
54 ܥܠܝ ܐܝܕܝܐ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܗܝ ܫܥܬܟܘܢ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܚܫܘܟܐ. * ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗ
55 ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܡܥܘܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. * ܘܐܚܕܘ ܢܘܪܐ ܒܡܨܥܬ ܕܪܬܐ.
56 ܘܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܚܕܪܝܗ. ܘܝܬܒ ܐܦ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܚܙܬܗ ܚܕܐ ܥܠܝܡܬܐ ܕܝܬܒ
57 ܠܘܬ ܢܘܪܐ ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܬ. ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ.
58 ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. * ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ ܚܙܝܗܝ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ
59 ܐܢܬ. ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܝܬ. * ܘܒܬܪ ܚܕܐ ܫܥܐ. ܐܚܪܢܐ ܡܬܚܦܛ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ
60 ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. ܐܦ ܓܠܝܠܝܐ ܗܘ. * ܐܡܪ ܟܐܦܐ. ܓܒܪܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ
61 ܐܡܪܬ. ܘܡܚܕܐ ܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܟܐܦܐ. ܘܐܬܕܟܪ
ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ.
62 * ܘܢܦܩ ܫܡܥܘܢ ܠܒܪ ܘܒܟܐ ܒܡܪܝܪܐܝܬ. * ܘܓܒܪܐ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܡܒܙܚܝܢ
63 ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܡܚܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܪܨܘܦܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܢܒܐ
64 ܡܢܘ ܡܚܟ. * ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ.
65

Quum autem viderent ii, qui cum eo erant, 49
quod fiebat, dicunt ei; Domine noster, Per-
cutiemus eos gladiis? Et percussit unus ex 50
eis servum principis sacerdotum, & abstulit
auriculam ejus dexteram. Respondit Jesus, 51
& ait; Satis est ad hanc usque rem *proces-
sisse*. Et tetigit auriculam vulnerati illius,
& sanavit eum. Et dixit Jesus iis qui vene- 52
rant contra seipsum, principibus sacerdo-
tum, & senioribus, & præpositis militiæ
templi; Tanquam adversùs latronem exii-
stis adversùm me cum gladiis & fustibus, ut
prehenderetis me. Quotidiè vobiscum 53
eram in templo, nec extendistis in me manus:
sed hæc est hora vestra & potestas tenebra-
rum. Et comprehensum eum adduxerunt 54
in domum principis sacerdotum. Simon
autem procul veniebat post eum. Cæterùm 55
accenderunt ignem in medio atrii, & conse-
derunt circa eum; seditque & ipse Simon
inter eos. Et vidit eum puella quædam se- 56
dentem ad ignem; eúmque intuita, dixit;
Et iste cum eo erat. Ipse autem abnegavit, 57
& ait; Mulier, non novi eum. Et paulò 58
post vidit eum alius, & dixit ei, Tu quoque
ex ipsis es. Cepha verò ait, Non sum. Et 59
post unam horam alius contendebat, dice-
bátque, Verè & iste cum eo erat: etenim
Galilæus est. Dixit Cepha, O homo, ne- 60
scio quid dicas. Et statim dum ipse loquere-
tur, cantavit gallus. Et conversus Jesus, in- 61
tuitus est Cepham: & recordatus est Simon
verbi Domini nostri, quod dixerat ipsi, Prius-
quàm cecinerit gallus, ter abnegabis me. Et 62
egressus foràs Simon, flevit amaré. Porrò 63
homines illi qui tenebant Jesum, illudebant
ei. Et obvelabant eum, ac percutiebant 64
eum in faciem ipsius, dicentes; Vaticinare,
quis te percussit? Aliáque quam plurima 65
blasphemabant ac dicebant in eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وجماعتي كه با عيسي بودند چون ان حال ديدند كفتند * اي خداوند مارا بكذار 49
تا ايشانرا بشمشيرها بزنيم * ويكي از ايشان + برد وبنك سرور امامانرا كوش راست اوجدا 50
كرد * * عيسي بدو كفت تا اين حد * وامد پيش زخم دار وكوش اورا درست كرد * * وعيسي 51 52
ببزركان امامان * وپيران ومعتمدان هيكل كفت * بر مثال حراميان * بچوب وشمشير ونيزه *
بر من آمديد * تا بكيريد * * چونست كه هر روز [در هيكل] با شما بودم ونكرفتيد ليكن 53
اينست ساعت شما وسلطنت تاريكي شما

صد بيست هشت بردن مسيح را كرفته بخانه حنان

* وبعد ازان عيسي كرفتند * وبخانه بزرك امامان آوردند * وشمعون 54
دور دور * ازپس او مي آمد * هوا سرد بود * درميان + سراي جماعتي آتش افروخته + بودند 55
ونشسته * شمعون آمد * وپيش ايشان نشست * وكرم مي شد * * ودختري اورا بشناخت * 56
بروي او نكه كرد وكفت * اين نيز با عيسي بود *

صد بيست نه منكري شمعون

* شمعون منكر شد وكفت اورا نمي شناسم * * وازانجا اندكي پستر رفت * يكي ديكر 57 58
اورا ديد * وكفت تو از ايشان هستي * شمعون كفت از ايشان نيستم * * بعد يك ساعت 59

Cœtus autem qui cum Jesu erant, 49
cùm hoc fieri viderent, dixerunt; O
Domine, nobis permitte ut eos gladi-
is percutiamus. Et unus ex eis per- 50
cussit servum principis sacerdotum,
et auriculam dextram ejus amputa-
vit. Jesus ei dixit; Usque ad hunc 51
terminum. Et venit ad saucium,
et auriculam ejus sanavit. Et Je- 52
sus magnatibus sacerdotum et senio-
ribus et præfectis templi dixit;
Tanquam adversùs latrones, cum
fustibus, et gladiis, et hastis, in me
venistis ut prehenderetis? Quomo- 53
dò est quòd quotidiè in templo vobis-
cum eram, et non prehendistis? Sed
hæc est hora vestra, et potestas tene-
brarum vestrarum.

CXXVIII. Abductio Christi capti in domum Annæ.

Et posteà Jesum prehenderunt, et 54
in domum maximi sacerdotum du-
xerunt: et Simeon longo intervallo
post eum veniebat. Cumque aer fri- 55
gidus esset, in medio atrii quidam
ignem accenderant, quibus sedenti-
bus Simeon venit et coram eis sedit,
et calefactus est. Et puella quædam 56
eum agnovit, & vultum ejus intuita
est, et dixit; Iste etiam cum Jesu erat.

CXXIX. Abnegatio Simeonis.

Simeon inficiatus est, et dixit; 57
Eum non novi. Et illinc paululum 58
regressum quidam alius eum vidit,
et dixit; Tu ex ipsis es. Simeon di-
xit, Ex illis non sum. Post unâ horâ 59

Versio VULGATA LATINA.

49 Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei; Do-
50 mine, si percutimus in gladio? Et percussit unus ex illis servum principis sacer-
51 dotum, & amputavit auriculam ejus dexteram. Respondens autem Jesus, ait;
52 Sinite usque huc. Et cùm tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem
Jesus ad eos, qui venerant ad se, principes sacerdotum, & magistratus templi,
53 & seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis & fustibus? Cùm quotidiè
vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me: sed hæc est hora ve-
54 stra, & potestas tenebrarum. Comprehendentes autem eum, duxerunt ad do-
55 mum principis sacerdotum: Petrus verò sequebatur à longé. Accenso autem
igne in medio atrii, & circumsedentibus illis, erat Petrus in medio eorum.
56 Quem cùm vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen, & eum fuisset intuita,
dixit; Et hic cum illo erat. At ille negavit eum, dicens; Mulier, non no- 57
vi illum. Et post pusillum alius videns eum, dixit; Et tu de illis es. Pe 58
trus verò ait; O homo, non sum. Et intervallo facto quasi horæ unius, ali- 59
us quidam affirmabat, dicens; Verè & hic cum illo erat: nam & Galilæus
est. Et ait Petrus; Homo, nescio quid dicis. Et continuò adhuc illo lo- 60
quente cantavit gallus. Et conversus Dominus respexit Petrum. Et recorda- 61
tus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat; Quia priùs quàm gallus cantet,
ter me negabis. Et egressus foràs Petrus flevit amaré. Et viri qui tenebant 62
illum, illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, & percutiebant faciem 63
ejus: & interrogabant eum, dicentes; Prophetiza, quis est, qui te per- 64
cussit? Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. 65

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 50 فلما راي الذين معه ما كان قالوا له يا رب انضرب بالسيف * فضرب واحد منهم عبد
51 52 رييس الكهنة فقطع اذنه اليمني * اجاب يسوع قايلا اكفف ولمس اذنه فابراها * وقال
للذين جاوا اليه من روساء الكهنة وجند الهيكل والمشايخ امثل لص انا جيتم الي بسيوف
53 وعصي لتاخذوني * وقد كنت معكم كل يوم في الهيكل ولم تمدوا الي ايديكم * لكن
54 هذه هي ساعتكم وسلطان الظلمة * فاخذوه وجاوا به الي بيت رييس الكهنة * وكان بطرس
55 56 يتبعه من بعيد * فاضرموا نارا وسط الدار وجلسوا وكان بطرس جالسا وسطهم * فلما راته
57 جارية امة جالسا عند الضو محدقة وقالت هذا ايضا كان معه * فانكر وقال يا امراة ما
58 اعرفه * ثم بعد قليل ايضا راه اخر فقال انت ايضا منهم * فقال بطرس يا انسان ما انا
59 هو * ثم بعد ساعة كرر عليه القول اخر قايلا حقا هذا ايضا كان معه لانه جليلي *
60 61 فقال بطرس يا انسان ما اعرف ما تقول. وفيما هو يتكلم صاح الديك * فالتفت الرب ونظر
الي بطرس فذكر بطرس كلام الرب الذي قاله له انه قبل ان يصيح الديك اليوم تنكرني
62 63 ثلث دفعات * فخرج بطرس خارجا وبكي بكا مرا * والرجال الذين امسكوا يسوع كانوا يهزون
64 65 به * ويغطون وجهه ويضربونه ويسالونه قايلين تنبا لنا من الذي ضربك * وكانوا يفترون
عليه ايضا باشياء كثيرة *

Cùm autem vidissent qui cum illo erant quod fiebat, dixerunt ei; Domine, percutiemúsne gladio? Et percussit unus 49 50
ex illis servum principis sacerdotum, & amputavit aurem ejus dexteram. Respondit Jesus, dicens; Cohibe te. Et tetigit aurem ejus, & sanavit eam. Dixitque ad eos qui venerant ad se ex parte principum sacerdotum, & militiæ templi, & seniorum; Num pro latrone sum, ut veneritis ad me cum gladiis & fustibus ut prehenderetis me? Equidem eram vobiscum quotidiè in templo, & non extendistis in me manus vestras: sed hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum. Itaque comprehenderunt eum, & duxerunt eum in domum principis sacerdotum. Et Petrus sequebatur eum à longé. Accenderunt autem ignem in medio atrii, & sederunt, eratque Petrus sedens in medio eorum. Cùmque vidisset eum puella quædam ancilla sedentem propè lumen, dignovit illum, & ait, Hic etiam erat cum eo. Et negavit, dicens; O mulier, non novi illum. Deindè post pusillum etiam vidit eum alius, & dixit; Tu quoque ex illis es. Inquit Petrus, O homo, non sum ego. Item post horam repetiit ei sermonem alius, dicens; Verè hic etiam erat cum eo, nam Galilæus est. Dixit Petrus, O homo, nescio quid dicis: & dum ipse loqueretur, cantavit gallus. Et conversus est Dominus, & respexit in Petrum; recordatusque est Petrus sermonis Domini, quem dixerat illi, quòd antequam cantet gallus hodiè, negabis me tribus vicibus. Quare egressus est Petrus foràs, & flevit fletu amaro. Et viri qui apprehenderant Jesum, illudebant ei. Et velabant vultum ejus, & percutiebant illum, & interrogabant eum, dicentes; Prophetiza nobis, quis est qui te percussit? Et blasphemabant in eum præterea reb. plurimis. 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወርእዮሙ፡ እለ፡ ምስሌሁ፡ ይቤልዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ ንቅትሎሙኑ፡ በም
50 ጥባሕት፡፡ ወዘበጦ፡ አሐዱ፡ ለገብረ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወመተሮ፡ እዝኖ፡ ዘየማን፡፡
51 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኅድግዝ፡ ወገሰሶ፡ እዝኖ፡ ሶቤሃ፡ ወአሐየ
52 ዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ መጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ይእኅዝዎ፡ ሊቃነ፡ ካህ
ናት፡ ወለመገብተ፡ምኵራብ፡ወለረበናት፡ከመዘ፡ሰራቂ፡ተአኀዙኒ፡መጻእክሙ፡ምስለ፡
53 መጥብሕ፡ ወዕፀው፡፡ እንዘ፡ኵሎ፡ለሚረ፡ ሀሎኩ፡ምስሌክሙ፡በምኵራብ፡ እደ
ክሙ፡ጥቀ፡ኢሰፋሕክሙ፡ ላዕሌየ፡ወባሕቱ፡ዝንቱ፡ውእቱ፡ ሰዓትክሙ፡ወስልጣኑ፡ለመ
54 ኰንነ፡ጽልመት፡፡ ወአኀዝዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ዘወሰድዎ፡ኀበ፡ ቤተ፡ሊቀ፡ካህ
55 ናት፡፡ወተለዎ፡ጴጥሮስ፡ እምርሑቅ፡፡ ወአንደዱ፡ እሳተ፡ ማእከለ፡ዓጸድ፡ ወነበሮ
56 ሙ፡ ነበረ፡ጴጥሮስኒ፡ምስሌሆሙ፡ማእከሎሙ፡፡ ወርእየቶ፡ወለት፡ እንዘ፡ይነብር፡
57 ኀበ፡መንገለ፡ብርሃ፡ወጠየቀቶ፡ ወትቤ፡ዝኒ፡ምስሌሁ፡ ሃሎ፡፡ ወክሕደ፡ወይቤላ፡ ኢ
58 ያእምሮ፡ብእሲቶ፡ ዘትብሊ፡፡ ወእምድኅረ፡ሕቅ፡ርእዮ፡ካልእ፡ወይቤሎ፡ አንተ
59 ኒ፡ እምኔሆሙ፡አንተ፡፡ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡አንተ፡ከልእየ፡ኢኮንኩ፡፡ ወኀሊፎ፡መጠ
ነ፡ ሰዓት፡አሐቲ፡አጠቀ፡አሐዱ፡ካልእ፡ ወይቤሎ፡ሳማን፡ዝኒ፡ምስሌሁ፡ ሃሎ፡ወገሊላ
60 ዊ፡ውእቱ፡፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ላንተ፡ ብእሲ፡ኢያእምሮ፡ ዘትብል፡፡ወነቀወ፡ደር
61 ሆ፡ሶቤሃ፡እንዘ፡ይትናገር፡፡ ወተመይጠ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወነጸሮ፡ለጴጥሮስ፡ ወተ
ዘከረ፡ጴጥሮስ፡ቃሎ፡ ለእግዚእነ፡ዘይቤሎ፡ሠለስ፡ትክሕደኒ፡ዮም፡ዘእንበለ፡ይንቁ፡
62 ደርሆ፡፡ ወወፂእ፡አፍአ፡ጴጥሮስ፡ በከየ፡ መሪረ፡፡ ዘዓርብ፡ ጸባሕ፡፡
63 ወዕደውኒ፡ እለ፡ ይእኅዝዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ይሰለቁ፡ ላዕሌሁ፡ ወይዘብጥዎ፡፡
64 ወይገለብብዎ፡ ገጾ፡ወይዘብጥዎ፡ ወይሴእልዎ፡ ወይብልዎ፡ ተነበይ፡ ለነ፡መኑ፡ውእቱ፡
65 ዘጸፍዓከ፡፡ ወብዙኀ፡ብዙኀ፡ ይጸርፉ፡ ላዕሌሁ፡፡

Et videntes qui cum illo *erant* dixerunt Dño Jesu; Dñe, occidemúsne illos cum 49
gladio? Et percussit quidam servum principis sacerdotum, & amputavit aurem 50
ejus dextram, Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Sine hunc: & tetigit aurem 51
ejus statim, & sanavit eum, Et dixit Dominus Jesus iis qui venerant ad eum ap- 52
prehendere eum, principibus sacerdotum, & præfectis templo, & Rabbinis; Ut
latronem apprehendere me venistis cum gladiis, & fustibus? Quum quotidie 53
fuerim vobiscum in templo, manus vestras omninò non extendistis in me: verun-
tamen hæc est hora vestra, & potestas domini tenebrarum. Et prehenderunt Do- 54
minum Jesum, & duxerunt eum ad domum principis sacerdotum: & sequutus est
eum Petrus à longé. Et accenderunt ignem medio atrii, & sedentibus illis, se- 55
dit Petrus cum illis medio illorum, Et vidit eum filia sedentem ad lucem, & in- 56
tuita est eum, & dixit; Hic cum eo fuit. Et negavit, & dixit ei; Nescio mulier, 57
quid dicis. Et postea paululùm, vidit eum alius, & dixit ei; Tu ex illis es: & di- 58
xit ei Petrus, Amice mi, non fui. Et illapso spatio horæ unius, intuitus est eum 59
quidam alius, & dixit ei; Verè, hic cum illo erat, & Galilæus est. Et dixit ei Pe- 60
trus, Tu homo, nescio quid dicis: & cantavit gallus dum loqueretur. Et conver- 61
sus est Dominus Jesus, & intuitus est Petrum: & recordatus est Petrus sermonis
Domini nostri, qui dixerat ei; Ter negabis me hodiè, priusquàm cantaverit gal-
lus. Et exiens foràs Petrus, flevit amaré. *Matutino parasceues.* 62
Et homines qui apprehendebant Dominum Jesum, illudebant ei, & percutiebant 63
eum: Et velabant faciem ejus, & percutiebant eum, & interrogabant eum, & di- 64
cebant ei; Vaticinare nobis quis sit, qui colaphum impegit tibi. Et alia multa 65
malè dixerunt contra eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

60 يكي ديگر بروي نگه كرد * وگفت بحقيقت اين نيز با عيسي بود * و جليلي است * صفا
61 گفت اي مرد نمي دانم چه ميگويي * هنوز در سخن بود * كه خروس بانگ كرد * عيسي
بگرديد و بصفا نگه كرد و بياد آورد شمعون كلمه خداوند ما كه * بدو گفته بود *
62 كه زودتر از آنكه خروس بانگ زند تو سه نوبت مرا منكر شوي * شمعون از آنجا بدر رفت
63 و بلند بگريست و پشيمان شد * و كساني كه عيسي را گرفته بودند بروي تسخر
64 مي زدند * و او را مي پوشانيدند * و بر روي او مي زدند * و مي گفتند * پيغمبري كن
65 كيست انك ترا زد * و بسيار چيزها ديگر بروي افتري كردند * و مي گفتند *

quidam alius in eum intuitus est, et dixit; In veritate iste cum Jesu erat, et Galilæus est. Cephas di- 60
xit; O homo, non novi quid dicas. Adhuc in sermone erat, cùm gallus vocem ederet. Jesus conversus est, 61
& in Cepham intuitum fecit, & in memoriam reduxit Simeon sermonem Domini nostri, quem ei dixerat; Priusquàm gallus vocem emiserit, tu tribus vicibus me abnegabis. Simeon igitur illinc egressus 62
est, & amarè flevit, & pœnitens fuit. Et homines qui Jesum prehenderant, ei illudebant. Et eum ob- 63 64
velabant, & in faciem eum percutiebant, & dicebant; Vaticinare, quis est qui te percussit? Et multa 65
alia in eum blasphemantes dicebant.

Et ut factus est dies, *coactus est* *senatus* plebis, principes Sacerdotúmque, & σξε β
66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ
Scribæ: & duxerunt illum in concilium suum, dicentes; Si tu es
Γραμματεῖς· καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ
Christus, dic nobis. Ait *autem* illis; Si vobis dixero, non credetis. Si autem σξϛ
67 ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. Ἐὰν δὲ ι
68 & interrogavero, non respondebitis mihi, *aut* dimittetis. Ex *nunc* erit filius ho- σξζ
69 καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ (ε) νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- α
minis sedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes; Tu ergò es
70 θρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. (ζ) Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ σξη
filius Dei? Is *autem* ad *eos* ait; Vos dicitis, quia ego sum. *Illi autem* dixerunt; ι
71 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, σξθ
Quid adhuc *opus habemus testimonio?* ipsi enim audivimus de ore ejus. β
Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

CAP. XXIII. κγ'.

Et surgens omnis multitudo eorum, *duxit* illum ad Pilatum. Cœperunt autem τ
1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. Ἤρξαντο δὲ α
2 accusare illum, dicentes: Hunc invenimus subvertentem gentem, & prohibentem Cæsari
κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι τα
tributa dare, dicentem se Christum regem esse. At Pilatus interrogavit ι
3 (α) φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν

τβ eum, dicens; Tu es rex Judæorum? ille *autem* respondens *ei*, ait; Tu dicis.
αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ἔφη, Σὺ λέγεις.
α At Pilatus *dixit* ad principes Sacerdotum, & turbas; *Nullam* invenio *causam* in
τγ Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν 4
θ homine hoc. Illi *autem* invalescebant, dicentes; *Quia* commovet populum, docens
τδ τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, Ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων 5
ι per universam Judæam, incipiens à Galilæa usque huc. Pilatus autem
καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλάτος δὲ 6
audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et *cognoscens* quòd de
ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ 7
potestate Herodis esset, remisit eum ad Herodem, *existentem & ipsum in* Hieroso-
τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσο-
lymis in illis diebus. At Herodes *videns* *Jesum*, gavisus est valdè. Erat enim
λύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν. ἦν γὰρ 8
volens ex multo videre eum, *propter* *audire* multa de eo: & sperabat aliquod signum
θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον
videre ab eo *factum*. Interrogabat autem eum in sermonibus multis: ipse *autem*
ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ 9
τε nihil respondebat illi. Stabant autem principes Sacerdotum & Scribæ constanter
β οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς (β) καὶ οἱ Γραμματεῖς εὐτόνως 10
accusantes eum.
κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

MS.A. (ε) νῦν δὲ ἔσται (ζ) Εἶπον οὖν πάντες, Κεφ. κγ'. MS.A. (α) φόρον (β) καὶ Γραμματεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

66 * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ * ܗܘ * ܘܟܕ ܢܓܗ. ܐܬܟܢܫܘ ܩܫܝܫܐ
67 ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܒܝܬ ܟܢܫܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ
68 ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ ܠܝ. * ܘܐܢ ܐܫܐܠܟܘܢ. ܠܐ
69 ܡܦܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܦܬܓܡܐ ܐܘ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܡܢ ܗܫܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܝܬܒ
70 ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܟܝܠ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ
71 ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܬܘܒ ܡܬܒܥܝܢ ܠܢ ܣܗܕܐ.
1 ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܡܥܢ ܡܢ ܦܘܡܗ. * [illegible] * ܟܢ * ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܟܢܫܗܘܢ
2 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. * ܘܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ ܩܪܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܗܢܐ ܐܫܟܚܢ. ܕܡܛܥܐ
ܠܥܡܢ. ܘܟܠܐ ܕܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ ܠܐ ܢܬܠܘܢ. ܘܐܡܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܡܠܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ.
3 * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܐܡܪܬ. * ܘܐܡܪ
4 ܦܝܠܛܘܣ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܟܢܫܐ. ܐܢܐ ܡܕܡ ܥܠܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ.
5 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܣܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܫܓܫ ܠܥܡܢ. ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܫܪܝ ܡܢ
6 ܓܠܝܠܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܫܡܗ ܕܓܠܝܠܐ. ܫܐܠ ܐܢ ܓܒܪܐ ܗܘ
7 ܓܠܝܠܝܐ. * ܘܟܕ ܝܕܥ ܕܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܗܪܘܕܣ ܗܘ. ܫܕܪܗ ܠܘܬ ܗܪܘܕܣ. ܡܛܠ
8 ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܗܘܐ ܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ. * ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܝܗ ܠܝܫܘܥ ܚܕܝ ܛܒ. ܨܒܐ ܗܘܐ
ܓܝܪ ܠܡܚܙܝܗ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܡܣܒܪ ܗܘܐ
9 ܕܢܚܙܐ ܐܬܐ ܡܢܗ. * ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܒܡܠܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܦܬܓܡܐ
10 ܠܐ ܐܦܢܝܗ. * ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܒܚܪܝܨܐܝܬ ܡܩܛܪܓܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ.

Lectio matutinis parasceues Crucifixionis. 69.

Quúmq; illuxisset, congregati sunt seniores, 66
& principes sacerdotum, & scribæ, & subduxerunt eum in domum congregationis suæ:
Et inquiunt ei; Si tu es Messia, dic nobis. 67
Dixit eis, Si dixero vobis, non credetis mihi.
Quòd si interrogavero vos, nec dabitis mihi 68
responsum, nec dimittetis me. Ab hoc tem- 69
pore erit Filius hominis sedens à dextera virtutis Dei. Dicunt autem omnes, Tu es ergò 70
Filius Dei? ait illis Jesus, Vos dicitis, quia
ego sum. Dicunt, Quid ampliùs requiruntur 71
nobis testes? nos enim audivimus ex ore ipsius.

CAP. XXIII.

Et surrexit omnis cœtus eorum, & addu- 1
xerunt eum ad Pilatum. Cœperuntque eum 2
accusare, dicentes; Illum invénimus seducentem gentem nostram, & vetantem argentum capitatim dari Cæsari: Et dixit de seipso, se esse regem Messiam. Pilatus autem 3
interrogavit eum, & inquit ei; Túne es rex
Judæorum? Ait illi; Tu dixisti. Et dixit Pi- 4
latus principibus sacerdotum & turbæ; Ego occasionem prorsùs nullam invenio adversùs
hominem istum. At illi clamabant & dice- 5
bant; Conturbavit gentem nostram, docens per universam Judæam, exorsus à Galilæa
huc usque. Pilatus verò quum audisset no- 6
men Galilææ, interrogavit, utrùm vir Galilæus esset. Quúmq; cognovisset eum ad pote- 7
statem Herodis pertinere, misit eum ad Herodem, propterea quòd in Jerusalem esset il-
lis diebus. Herodes autem quum vidisset Je- 8
sum, gavisus est vehementer: desiderabat enim eum videre à multo tempore, eò quòd audierat de eo quamplurima: putabátq; se signum
aliquot ab eo visurum. Et sermonibus mul- 9
tis interrogabat eum: Jesus verò nullum ei
responsum dedit. Stabant autem principes 10
sacerdotum & scribæ, ac pertinaciter accusabant eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

66 * وچون صباح نزديك شد * پيران و سرور امامان و دانشمندان * فراهم شدند واورا انجا
67 بردند * كه جمعيت ايشان هميشه انجا مي بود * * وبعيسي كفتند * اكر توي مسيح بما بكوي
68 عيسي بديشان كفت * اكر بكويم ايمان نياوريد * * واكر ازشما بپرسم † بمن جواب
69 نخواهيد دادن * ومرا نخواهيد † رها كردن * * ازين ساعت فرزند ادمي بر دست راست خدا
70 سهمناك بنشيند * * جماعت كفتند * اكنون توي پسر خدا عيسي بديشان كفت * شما
71 كفتيد * منم من * جماعت كفت كواه چه مي بايد اينك ما از دهنش شنيديم *

صد سي — برون مسيح پيش پيلاطوس

1 * جماعت باتفاق مسيح را پيش پيلاطوس بردند * * وبدي وخبث بروي مي كفتند *
2 ونمودند كه اين را يافتيم كه ملت † مارا كمراه كرد * وفرمود كه جزيه سر
3 بقيصر ندهيم * وبراي خود كفت * كه اوست مسيح † ملك * پيلاطوس ازوي پرسيد *
4 وكفت توي ملك يهوديان * جوابش داد تو كفتي * * پيلاطوس به بزركان امامان كفت * وبجماعت

Et cum aurora propè esset seniores, & princeps sacerdotum, & sapientes convenerunt, & cum illuc duxerunt, ubi congregatio illorum assiduè illic erat. 66
Et ad Jesum dixerunt; Si tu es Christus, nobis dic. Jesus illis dixit; Si dixero, fidem non habebitis: 67
Et si vos interrogavero, mihi responsum non dabitis, neque me dimittetis. 68
Ab hac hora Filius hominis ad manum dextram Dei terribilis sedebit. 69
Omnes dicebant; Ergò tu es Filius Dei? Jesus eis dixit; Vos dixistis quod ego sum. 70
Concilium dixit; Teste quid opus est? Ecce nos ex ore ejus audivimus. 71

CXXX. Abductio Christi ad Pilatum.

CAP. XXIII.

Et omnes uno consensu Christum ad Pilatum abduxerunt. 1
Et mala, et turpia in eum dicebant, & declarabant; Hunc quidem invenimus quòd gentem nostram seducat, & jubeat ut censum capitis Cæsari non demus, & de se dicat quòd ipse est Christus rex. 2
Pilatus ab eo interrogavit, & dixit; Túne es rex Judæorum? Responsum ei dedit, Tu dixisti. 3
Pilatus maximis sacerdotib⁹ dixit, et cætui; 4

Versio VULGATA LATINA.

66 Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis, & principes sacerdotum, & Scri-
67 bæ, & duxerunt illum in concilium suum, dicentes; Si tu es Christus, dic nobis. Et
68 ait illis; Si vobis dixero, non credetis mihi: Si autem & interrogavero, non
69 respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens à
70 dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes; Tu ergò es Filius Dei? Qui ait;
71 Vos dicitis, quia ego sum. At illi dixerunt; Quid adhuc desideramus testimo-
nium? ipsi enim audivimus de ore ejus.

CAP. XXIII.

1 ET surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt au-
2 tem illum accusare, dicentes; Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, &
3 prohibentem tributa dare Cæsari, & dicentem se Christum regem esse. Pilatus
autem interrogavit eum; dicens; Tu es Rex Judæorum? At ille respondens ait;
Tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, & turbas; Nihil invenio 4
causæ in hoc homine. At illi invalescebant, dicentes; Commovet populum, do- 5
cens per universam Judæam, incipiens à Galilæa usque huc. Pilatus autem audi- 6
ens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et ut cognovit quod de He- 7
rodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Jerosolymis erat illis di-
ebus. Herodes autem viso Jesu, gavisus est valdè: erat enim cupiens ex multo 8
tempore videre eum, eò quòd audierat multa de eo, & sperabat signum aliquod
videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi 9
respondebat. Stabant autem principes sacerdotum & Scribæ constanter accusan- 10
tes eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثاني والثمنون *

* فلما كان النهار اجتمع مشايخ الشعب وروساء الكهنة والكتبة واصعدوه الي مجمعهم وقالوا 66
له * ان كنت انت المسيح فقل لنا * فقال لهم ان قلت لكم فلم تومنوا * وان سالتكم فلم 67
تجيبوني ولم تخلوني * ومن الان يكون ابن الانسان جالسا عن يمين قوة الله * فقال جميعهم فقد 68 69
صح انك ابن الله * فقال لهم انتم تقولون اني انا هو * فقالوا ما حاجتنا الي شهادة لاننا قد سمعنا 70 71
من فيه * * فقام جميعهم باسرهم وجاوا به الي فيلاطس * وبدوا يغرون عليه قايلين انا 1 2
وجدنا هذا يقلب امتنا ويمنع ان تعطي الجزية لقيصر ويقول انه المسيح الملك * فساله 3
فيلاطس قايلا انت ملك اليهود * فاجابه قايلا انت قلت * فقال فيلاطس لروساء الكهنة 4
والجمع انا لم اجد علي هذا الانسان علة * وكانوا يشتدون ويقولون انه يفتن الشعب اذ 5
يعلم في جميع اليهودية * وابتداه من الجليل الي ههنا * فلما سمع فيلاطس الجليل سال اهو 6
رجل جليلي * فلما علم انه من سلطان هيرودس ارسله الي هيرودس * لانه كان ايضا 7
بيروشليم في تلك الايام * وان هيرودس لما راي يسوع فرح جدا لانه كان يشتهي ان يراه منذ 8
زمان طويل لما كان يسمعه عنه * وكان يرجوا ان يعاين منه اية يعملها * وساله عن كلام كثير 9
فلم يجبه بشي * ووقف روساء الكهنة والكتبة يغرون عليه * 10

Sectio octuagesima secunda.

*E. cùm esset dies, convenerunt seniores 66
plebis, & principes sacerdotum, & scribæ, & introduxerunt illum in synagogam suam, & dixerunt ei; Si es tu Chri- 67
stus, dic nobis. Ait illis, Si dixero vobis, non credetis: Et si interrogavero 68
vos, non respondebitis mihi neque dimittetis me. Et amodò erit Filius hominis se- 69
dens à dextra virtutis Dei. Et dixerunt 70
omnes, Ergò tu es ille Filius Dei? Dixit illis, Vos dicitis,
quia ego sum. Et dixerunt; Quæ no- 71
bis necessitas testimonii? nos enim audivimus ex ore ipsius.*

CAP. XXIII.

*ET surrexit congregatio eorum uni- 1
versa, & duxerunt eum ad Pilatum. Et 2
cœperunt accusare illum, dicentes; Nos quidem invenimus hunc subvertentem
gentem nostram, & prohibentem dari tributum Cæsari, & dicentem se esse Chri-
stum regem. Interrogavit autem eum Pi- 3
latus, dicens; Tune es rex Judæorum?
Respondit ei, dicens; Tu dixisti. Et ait 4
Pilatus principibus sacerdotum & turbæ; Ego non invenio aliquam huic homi-
nem causam. Et invalescebant, & dice- 5
bant; Hic commovet populum, docet in universa Judæa, & cœpit à Gali-
læa usque huc. Cùm autem audisset Pi- 6
latus Galilæam, interrogavit an ipse
esset vir Galilæus? Et cùm cognovisset 7
eum esse de potestate Herodis, misit il-
lum ad Herodem, qui erat ipse quo-
que Jerosolymis in illis diebus. Et ve- 8
rò Herodes cùm vidisset Jesum, gavisus
est valdè, quia exoptabat videre eum à
tempore longo, ob id quod audiebat de eo:
& sperabat se visurum ab illo portentum
aliquod ab eo faciendum. Et interrogavit 9
eum de verbis multis: at non respondit
ei quicquam. Steterunt autem principes 10
sacerdotum, & scribæ accusantes illum.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

66 ወጸቢሖ፡ተጋብኡ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ወጸሐፍት፡ወሊቃናተ፡ሕዝብ፡ወወሰድዎ፡ውስተ፡
67 ዓውደሞሙ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወይቤልዎ፡ እመ፡ አንተኑ፡ ክርስቶስ፡ ንግረነ፡
68 ገሃደ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እመኒ፡ ኢይድዐክሙ፡ ኢተአምኑኒ፡፡ ወእመሂ፡ ተስእል
69 ኩክሙ፡ ኢትነግሩኒ፡ ወኢሂ፡ ትኃድጉ፡፡ ወባሕቱ፡ እምይእዜሰ፡ ይነብር፡
70 ወልደ፡እጓለ፡እመሕያው፡በየማነ፡ኃይለ፡እግዚአብሔር፡፡ ወይቤልዎ፡ኵሎሙ፡
አንተኑ፡ እንከ፡ ወልዱ፡ወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤሎሙ፡ አንትሙ፡ ትብሉ፡
71 ከመ፡ አነ፡ ወልዱ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤሉ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ትፈ
ቅዱ፡ሰማዕተ፡በእንቲአሁ፡ናሁ፡ ለሊክሙ፡ ሰማዕክሙ፡እምአፉሁ፡፡
1 ተንሥኡ፡ ወተንሥኡ፡ኵሎሙ፡በማኅበሮሙ፡ወወሰድዎ፡ኀበ፡ጲላጦስ፡፡ ወአኀዙ፡ያስተዋ
2 ድይዎ፡ ወይቤሉ፡ ረከብናሁ፡ለዝ፡ብእሲ፡እንዘ፡ ይዔልዎሙ፡ ለሕዝብነ፡ ወይከልኦሙ፡
3 ኢያሀቡ፡ጸባሕተ፡ለቄሳር፡ወይሬሲ፡ርእሶ፡ክርስቶስሃ፡ንጉሠ፡ እስራኤል፡፡ ወሐተ
ቶ፡ጲላጦስ፡ ወተስእሎ፡ ወይቤሎ፡ አንተኑ፡ ንጉሠ፡ እስራኤል፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤ፡
4 አንተ፡ትብል፡ከመ፡አነ፡ውእቱ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ለሊቃነ፡ካህናት፡ ወለሕ
5 ዝብ፡ አልቦ፡ ዘረከብኩ፡ አበሳሁ፡ለዝ፡ ብእሲ፡፡ ወአውየው፡ ወይቤሉ፡ የሀው
6 ኮሙ፡ለሕዝብ፡ ወይሜህር፡በኵሉ፡ይሁዳ፡ እንዘ፡ ይእኅዝ፡ እምገሊላ፡ እስከ፡ ዝየ፡፡ ወሰ
ሚዖ፡ ጲላጦስ፡ከመ፡ገሊላዊ፡ ተስእለ፡ገሊላውያነ፡፡ ለእመ፡ገሊላዊሁ፡ብእሲሁ፡፡
7 ወአእሚሮ፡ከመ፡እምኵነኔ፡ሄሮድስ፡ውእቱ፡ፈነዎ፡ኀበ፡ሄሮድስ፡እንዘ፡ሀለወ፡ኢየሩሳ
8 ሌም፡ውእተ፡ዕለተ፡፡ ወሶበ፡ርእዮ፡ሄሮድስ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ተፈሥሐ፡ እስ
መ፡ይፈቅድ፡ይርአዮ፡ እምነዋኅ፡ ዕለት፡ እስመ፡ ይሰምዕ፡ነገሮ፡ ወይፈቅድ፡ይርአ
9 ይ፡ ተአምረ፡ በእዴሁ፡ ዘይገብር፡፡ ወሐተቶ፡በብዙኅ፡ ነገር፡ ወአልቦ፡ ዘተሰ
10 ጥዎ፡፡ ወይቀውሙ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወብዙኀ፡ያስተዋድይዎ፡፡

Et manè congregati sunt principes sacerdotum, & scribæ, & seniores populi, & 66
duxerunt in consessum suum Dominum Jesum. Et dixerunt ei; Si tu es Christus, 67
dic nobis palàm: & dixit iis Si significavero vobis, non credetis mihi. Et si in- 68
terrogavero vos, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Veruntamen ab 69
hoc tempore sedebit Filius hominis in dextra potentiæ Dei. Et dixerunt ei 70
omnes illi; Tune igitur es filius Dei? & dixit iis, Vos dicitis quòd ego sum
filius Dei. Et dixerunt, Quid igitur indigetis testimonio de illo? ecce vosipsi 71
audivistis ex ore suo.

CAP. XXIII.

ET surrexerunt omnes illi congregatim, & duxerunt eum ad Pilatum. Et cœ- 1
perunt accusare eum, & dixerunt; Invenimus hunc hominem pervertentem po- 2
pulos nostros, & prohibentem eos ne darent tributa Cæsari, & facientem sei-
psum Christum regem Israelis. Et interrogavit eum Pilatus, & sciscitavit eum, 3
& dixit ei; Tune rex Israelis? & respondit, & dixit; Tu dicis quòd ego sum. Et 4
dixit Pilatus principibus sacerdotum, & populo; Nihil est quod inveni criminis
in hunc hominem. Et exclamârunt, & dixerunt, Commovet populos, & docet 5
in universa Judæa, incipiens à Galilæa usque huc. Et audiens Pilatus quòd 6
Galilæus *esset*, interrogavit Galilæos si homo Galilæus esset. Et quum cogno- 7
visset quòd de jurisdictione Herodis esset, remisit eum ad Herodem existentem
Hierosolymis illo tempore. Et quum vidisset Herodes Dominum Jesum, gavisus 8
est, quia cupiebat videre eum à longo tempore, eò quòd audiret famam ejus: &
cupiebat videre signum ab eo quod faceret. Et interrogavit eum multo sermo- 9
ne, & nihil fuit quod responderet. Et stabant principes sacerdotum, & scribæ, 10
& multùm accusabant eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 كه من برين مرد چيزي بهانه نيافتم * ايشان بانگ مي زدند * ومي گفتند كه ملت
6 مارا آشفته كرد * وهمه زمين يهودرا برهم زد * از جليل تا اينجا * چون بيلاطوس نام جليل
7 شنيد * پرسيد كه اين مرد جليلي است * گفتند آري * چون دانست كه زير حكم هيرودس
است اورا پيش هيرودس فرستاد * سبب آنك دران روزها هيرودس در اورشليم بود
8 صد وسي يك اوردن مسيح را پيش هيرودس * چون هيرودس عيسي را ديد سخت شاد
شد * براي آنك ديروقت بود كه ديدار عيسي را مي جست * وبسيار چيزها ازو شنيده بود * مي
9 پنداشت كه بدو آيات وشگفتيها نمايد * وبسيار سخن از عيسي پرسيد * او بدو جواب نداد *
10 * بزرگان وامامان * ودانشمندان ايستاده بودند * وازحد بيرون در هلاك او مي كوشيدند *

*Ego quidem in hoc viro nihil causæ
invenio. Illi autem vociferabantur, 5
et dicebant; Gentem nostram conturbat,
& universam terram Judææ sollicitat, à Galilea usque huc. Cùm Pi- 6
latus nomen Galileæ audiret, interrogavit num hic vir Galilæus esset.
Dixerunt, Etiam. Cùm sciret quòd 7
sub potestate Herodis esset, eum ad Herodem misit, eò quòd per eos dies
Herodes in Hierosolymis erat.*

CXXXI. Adductio Christi ad Herodem.

*Cùm Herodes Jesum videret, valdè 8
lætus fuit: eò quòd multum temporis erat, quo Jesum videre quæsierat, & multa de eo audierat, existimabat itaque quòd ei signa &
miracula ostenderet. Et multa ver- 9
ba à Jesu interrogabat, sed ille ipsi
responsum non dedit. Magnates au- 10
tem & Sacerdotes & sapientes stabant, & extra modum in perniciem
ejus nitebantur.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΟΘ'.

Nihili faciens autem illum Herodes cum exercitibus suis, & illudens, ami-
11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περι-
ciens eum veste splendidam, remisit eum Pilato. Fa-
βαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν (γ) τῷ Πιλάτῳ. Ἐγέ-
cti sunt autem amici, ipseque Pilatus & Herodes in ipsa die cum invicem:
12 νοντο δὲ φίλοι, ὅ,τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων·
præextiterant enim in inimicitia existentes ad seipsos. Pilatus autem convo-
13 προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πιλάτος δὲ συγκαλεσά-
cans principes sacerdotum, & magistratus, & populum, Dixit ad illos;
14 μενος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαὸν, Εἶπε πρὸς αὐτούς,
Obtulistis mihi hominem hunc, quasi avertentem populum, & ecce ego
Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαὸν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
coram vobis interrogans, nullam inveni in homine isto causam, quorum ac-
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατη-
cusatis adversus eum. Sed neque Herodes: remisi enim vos ad illum,
15 γορεῖτε κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν,
& ecce nihil dignum morte est actum ei. Castigans ergo il-
16 καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐ-
lum dimittam. Necesse autem habebat dimittere eis per festum, unum.
17 τὸν (δ) ἀπολύσω. Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν, ἕνα.
Exclamaverunt autem universa turba, dicentes; Tolle hunc, dimitte autem nobis Barab-
18 Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ, λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραβ-

bam: Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidium,
βᾶν· Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον, 19
missus in carcerem. Iterum ergo Pilatus allocutus est volens
βεβλημένος εἰς φυλακήν. (ε) Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε θέλων 20
dimittere Jesum. Illi autem succlamabant, dicentes; Crucifige, crucifige e-
ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον αὐ- 21
um. Ille autem tertio dixit ad illos; Quid enim malum fecit iste? nullam
τόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν 22
causam mortis inveni in eo. Castigans ergo illum dimittam. Illi autem in-
αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέ- 23
stabant vocibus magnis, postulantes eum crucifigi: & invalescebant voces
κειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ
eorum, & principum Sacerdotum. At Pilatus adjudicavit fieri petitionem
αὐτῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα 24
eorum. Dimisit autem illis propter seditionẽ & homicidium missum
αὐτῶν. (ζ) Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον 25
in carcerem, quem petebant: at Jesum tradidit voluntati eorum. Et
εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. Καὶ 26
cum abducerent eum, apprehendentes Simonem quendam Cyrenæum venientem
ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος (η) Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου
ab agro, imposuerunt illi crucem portare post Jesum.
ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

MS. A. (γ) Πηλάτῳ. (δ) ἀπολύσω. ** Ἀνέκραξαν δὲ πανπληθεὶ, (ε) Πάλιν δὲ ὁ (ζ) Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ (η) Κυρηναίου ἐρχομένου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܫܛܗ ܗܘܐ ܒܗ ܗܘ ܘܦܠܚܘܗܝ. ܘܟܕ ܒܙܚ ܒܗ ܐܠܒܫܗ ܢܚܬܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܘܫܕܪܗ
12 ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. * ܘܗܘܘ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܪܚܡܐ ܦܝܠܛܘܣ ܘܗܪܘܕܣ ܥܡ ܚܕܕܐ.
13 ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܓܝܪ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܡ ܠܚܕܕܐ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܩܪܐ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ
14 ܘܠܪܫܢܐ ܘܠܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܩܪܒܬܘܢ ܠܝ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܝܟ ܡܗܦܟ ܠܥܡܟܘܢ.
ܘܗܐ ܐܢܐ ܒܩܥܬܗ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ ܒܓܒܪܐ ܗܢܐ ܥܠܬܐ ܡܢ ܟܠ ܕܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ
15 ܥܠܘܗܝ. * ܐܦܠܐ ܗܪܘܕܣ. ܫܕܪܬܗ ܓܝܪ ܠܘܬܗ. ܘܗܐ ܠܐ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܡܘܬܐ
16 ܥܒܝܕ ܠܗ. * ܐܪܕܘܝܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܪܝܘܗܝ. * ܥܝܕܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܫܪܐ ܠܗܘܢ ܚܕ
17
18 ܒܥܐܕܐ. * ܩܥܘ ܕܝܢ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܩܘܠܝܗܝ ܠܗܢܐ ܘܫܪܐ ܠܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. * ܗܘ
19 ܐܝܢܐ ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܕܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܬܘܒ ܕܝܢ
20 ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܟܕ ܨܒܐ ܕܢܫܪܝܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ.
21 ܙܩܘܦܝܗܝ ܙܩܘܦܝܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕ ܗܢܐ.
22 ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ. ܐܪܕܘܝܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܪܝܘܗܝ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ
23 ܡܬܚܦܛܝܢ ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܥܫܢ ܗܘܐ ܩܠܗܘܢ
24 ܘܕܪܒܝ ܟܗܢܐ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܦܩܕ ܕܬܗܘܐ ܫܐܠܬܗܘܢ. * ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ
25 ܠܗܘ ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܐܝܢܐ ܕܫܐܠܘ. ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܫܠܡ
26 ܠܨܒܝܢܗܘܢ. * ܠܬܠܬ ܫܥܝܢ * ܥ * ܘܟܕ ܕܒܪܝܢ ܠܗ. ܐܚܕܘ ܠܫܡܥܘܢ
ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܙܩܝܦܐ ܕܢܫܩܘܠ ܒܬܪ ܝܫܘܥ.

Herodes verò despicatui eum habuit ipse & 11
milites ejus. Et per derisum induit eum ve-
stibus coccineis, ac remisit eum ad Pilatum.
Et eo die facti sunt amici Pilatus et Herodes 12
inter sese: inimicitia enim fuerat antea inter
eos. Convocavit autem Pilatus principes 13
sacerdotum, & magistratus populi; Et ait 14
illis, Obtulistis mihi hunc hominem, tan-
quam pervertentem populum vestrum: &
ecce, ego interrogavi eum diligenter in con-
spectu vestro, nullamque penitùs causam in-
veni in viro isto ex omnibus quibus eum cul-
patis. Sed ne Herodes quidem: ipsum enim 15
remisi ad eum, & ecce nihil dignum morte
factum est ei. Eum igitur castigabo, dimit- 16
tamque. Mos enim erat dimittendi eis 17
unum in Festo. Exclamavit autem univer- 18
sa turba, & ait; Tolle hunc, & dimitte no-
bis Bar-Abba. Qui quidem propter sediti- 19
onem & cædem factam in civitate, conjectus
fuerat in carcerem. Rursum autem allocutus 20
est eos Pilatus, dum vellet dimittere Jesum.
Illi verò vociferabantur, dicentes; Crucifi- 21
ge eum, crucifige eum. Ille autem tertiâ 22
vice dixit eis; Quid enim mali fecit iste?
nullam occasionem dignam morte inveni in
eo: castigabo eum igitur, & dimittam. At 23
ipsi instabant altâ voce, & rogabant eum, ut
ipsum crucifigerent: & invalescebat vox
eorum ac principum sacerdotum. Pilatus 24
autem jussit fieri postulationem eorum. Et 25
dimisit eis illum qui propter seditionem &
cædem conjectus fuerat in carcerem, illum
quem petierant: Jesum verò tradidit eorum
voluntati.

Ad horam tertiam. 70.

Quumq; abducerent eum, prehenderunt Si- 26
monem Cyrenæum, qui veniebat ex villa, &
imposuerunt ei crucem ferendã ponè Jesum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 *هيروديس وجماعتش اورا خوار داشتند * وبعد ازانك بروي كنكل† كردند * جامهٔ سرخ اورا
12 پوشانيدند * وباز اورا پيش پيلاطوس فرستادند * *وازان روز پيلاطوس وهيروديس * با يكديكر
دوستان شدند سبب انك از قديم در ميان ايشان دشمني بود

صد سي دو باز اوردن مسيح را پيش پيلاطوس

13
14 * پيلاطوس † بزركان † امامانرا خواند * وكدخدايان * *وبديشان كفت * اين مردرا پيش
من اورديد * بدانك ملت شما را مي كرداند وانيك برابر شما بوي عقوبت دادم * وازين همه
15 كه شما مي كوييد * برين مرد نمي يابم * *وهيروديس نيز نيافت * دران وقت كه عيسي را
16 پيش او فرستادم هيچ چيز كه مرك را شايد * نكرد * *اكنون اورا برانيد ورها كنيد *
17
18 * ورسم داشتند† كه در هر عيد * پيلاطوس كنه كاري * از بهر جماعت * ازاد كردي * *ودر زندان
19 مردي بود كناه كار ونام او برابا * *خلايق بانك زدند كه عيسي را بر دار كن *
20 وبرابارا ازاد كن * *وبراي عيسي† دكر بار پيلاطوس سخن كرد ومي خواست
21 كه عيسي آزاد شود * *يهوديان† بانك مي زدند * ومي كفتند بردار كن * بردار كن *

At Herodes et asseclæ ejus eum con- 11
temptui habuerunt, & postquam eum
ludificâssent, vestem rubram ei in-
duerunt, & remiserunt eum ad Pi-
latum. Et ab eo die Pilatus & 12
Herodes inter se amici facti sunt:
eò quòd ab antiquo inter eos inimi-
citia fuerat.

CXXXII. Reductio Christi ad Pilatum.

Pilatus itaque magnates sacerdo- 13
tum vocavit, & gubernatores: Et 14
eis dixit; Hunc virum ad me ad-
duxistis, eò quòd gentem vestram
pervertat: & ecce coram vobis de
eo quæstionem habui, et horum omni-
um, quæ vos dicitis, in hoc viro ni-
hil invenio. Et Herodes etiam non 15
invenit, quo tempore Jesum ad eum
misi: nihil, quod mortem mereatur,
patravit. Nunc eum pellite ac di- 16
mittite. Morem enim habuerant ut 17
in singulis festis Pilatus maleficum
unum populi gratiâ dimitteret. In 18
carcere autem homo erat maleficus,
cui nomen Barabbas. Turbæ itaque 19
vociferabantur, Jesum quidem in
crucem age, & Barabbam dimitte.
Sed de Jesu iterum Pilatus sermo- 20
nem fecit: cupiebat enim ut Jesus
dimitteretur. Judæi clamabant, ac 21
dicebant; In crucem agito, in cru-
cem agito.

Versio VULGATA LATINA.

11 Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo: & illusit indutum veste albâ, & re-
12 misit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die: nam anteà
13 inimici erant ad invicém. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum, &
14 magistratibus, & plebe, Dixit ad illos; Obtulistis mihi hunc hominem quasi
avertentem populum, & ecce ego coram vobis interrogans, nullam causam inve-
15 nio in homine isto ex his, in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes: nam
16 remisi vos ad illum, & ecce nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergò
17 illum dimittam. Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, unum.
18 Exclamavit autem simul universa turba, dicens; Tolle hunc, & dimitte nobis Ba-
19 rabbam. Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidi-
um, missus in carcerem. Iterùm autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimit- 20
tere Jesum. At illi succlamabant, dicentes; Crucifige, crucifige eum. Ille au- 21
tem tertiò dixit ad illos, Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis inve- 22
nio in eo: corripiam ergò illum, & dimittam. At illi instabant vocibus magnis 23
postulantes ut crucifigeretur: & invalescebant voces eorum. Et Pilatus adjudi- 24
cavit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter homicidi- 25
um & seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant: Jesum verò tradidit
voluntati eorum. Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam 26
Cyrenensem, venientem de villâ: & imposuerunt illi crucem portare post
Jesum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 12 * واحتقره هيرودس وجنده واستهزؤا به والبسوه ثيابا حمرا وارسله الى فيلاطس * فتصاحب
فيلاطس وهيرودس منذ ذلك اليوم لان كان بينهما عداوة من قبل *
13 * الفصل الثالث والثمانون * * فدعا فيلاطس عظماء الكهنة والرؤساء والشعب
14 * وقال لهم قدمتم الي هذا الرجل كمن يرد الشعب * وهاانذا قد فحصت عنه امامكم فلم
15 اجد في هذا الانسان علة من جميع ما تعرفونه به * ولا هيرودس ايضا لانه ارسله الينا *
16 17 وهاهوذا ليس له عمل يستحق به الموت * وانا اؤدبه واطلقه * وكانت لهم عادة ان يطلق لهم
18 19 اسيرا في العيد * فصاح كل الجمع قائلين خذ هذا واطلق لنا برابان * وذاك طرح في
20 السجن من اجل الفتن والقتل الذي كان في المدينة * ثم ناداهم ايضا فيلاطس واراد ان
21 22 يطلق يسوع * اما هم فصرخوا قائلين اصلبه اصلبه * فقال لهم ثالثة اي شر صنع هذا فلم
23 اجد عليه علة توجب الموت * اؤدبه واطلقه * فكانوا يلجون باصوات عالية ويسالونه ان
24 يصلبه * واشتدت اصواتهم واصوات رؤساء الكهنة * فحكم فيلاطس ان يكون غرضهم
25 * واطلق لهم ذلك الذي حبس من اجل القتل والفتن كما طلبوا * واسلم يسوع كما ارادوا *
26 * الفصل الرابع والثمانون * * وبينما هم منطلقون به امسكوا واحدا جائيا
من الحقل يدعى سمعان القيرواني فحملوه الصليب خلف يسوع *

Spreditque illum Herodes, & exercitus ejus; & illuserunt ei, & induerunt illum vestibus rubris, & misit illum ad 11 12
Pilatum. Et amicitias contraxerunt Pilatus & Herodes ab illa die; nam erat inter eos inimicitia antea. 12

Sectio octuagesima tertia.

Vocavit autem Pilatus magnos Sacerdotum, & principes, & populum, 13 *Et dixit illis; Obtulistis mihi hunc hominem, ut* 14 *qui averteret populum: & ecce perquisivi de eo coram vobis, & non inveni in hoc homine causam ullam ex omnibus quibus accusastis illum. At ne Herodes et-* 15 *iam; nam remisit illum ad nos. Et ecce non est illi facinus ob quod mereatur mortem. Et ego corripiam illum, & dimittam* 16 *eum. Erat autem illis consuetudo dimit-* 17 *tendi eis vinctum in festo. Et exclama-* 18 *vit omnis turba, dicentes; Tolle hunc, & dimitte nobis Barabban. Iste conje-* 19 *ctus erat in carcerem propter seditionem et necem quæ acciderat in civitate. Tum* 20 *compellavit eos iterum Pilatus, & voluit dimittere Jesum. At illi exclamave-* 21 *runt, dicentes; Crucifige eum, crucifi-ge eum. Dixit illis tertiò; Quid malum* 22 *fecit iste? non inveni in eo quicquam causam quæ inferat mortem, corripiam eum, & dimittam illum. Instabant* 23 *autem vocibus claris, & postulabant ab eo, ut crucifigeret illum: & invaluerunt voces eorum, & voces principum sacerdotum. Itaque judicavit Pilatus* 24 *fieri voluntatem eorum. Et dimisit illis* 25 *eum qui missus fuerat in carcerem propter necem & seditionem, prout postulaverunt: & tradidit Jesum prout voluerunt.*

Sectio octuagesima quarta.

Et dum ipsi ducerent eum, apprehenderunt 26 *quendam venientem ex agro, qui vocabatur Simon Cyrenensis, eique gestare fecerunt crucem post Jesum.*

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

በእንተ ፡ ዘአስተሃከዮ ፡ ሄሮድስ ።

11 ወአስተሐቀሮ ፡ ሄሮድስ ፡ ወወዓሊሁ ፡ ወተሰለቁ ፡ ለዕሌሁ ፡ ወአልበስዎ ፡ ንጹሐ ፡
12 ወፈነዎ ፡ ኀበ ፡ ጲላጦስ ። ወይእተ ፡ ዕለተ ፡ ተሰምዑ ፡ ሄሮድስ ፡ ወጲላጦ
13 ስ ፡ እስመ ፡ ጋእዝ ፡ በሙ ፡ እምቅድመ ። ወጸውዖሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ለሊቃነ ፡
14 ካህናት ፡ ወለመኳንንተ ፡ ሕዝብ ። ወይቤሎሙ ፡ አምጻእክምዎ ፡ ኀቤየ ፡ ለ
ዝ ፡ ብእሲ ፡ ከመ ፡ ዓላዊ ፡ ሕዝብ ፡ ወነሁ ፡ አነ ፡ ሐተትክዎ ፡ በቅድሜክሙ ፡ ወአል
15 ቦ ፡ ዘረከብኩ ፡ ሉቱ ፡ ጌጋየ ፡ ለዝ ፡ ብእሲ ፡ በዘ ፡ አስተዋደይክምዎ ። ወኀበ ፡ ሄሮ
16 ድስ ፡ ፈነውኩክሙ ፡ ወነሁ ፡ አልቦ ፡ ዘገብረ ፡ በዘ ፡ ይመውት ። እቀሥፎ ፡ ወእ
18 ኅድጎ ። ✣✣✣✣ ወአውየዉ ፡ ኵሎሙ ፡ በምልአሙ ፡ ኅቡረ ፡ ወይቤሉ ፡ አ
19 ትቶ ፡ ለዝ ፡ ወአሕይዎ ፡ ለበርባን ። ወውእቱ ፡ በርባን ፡ ዘገብረ ፡ ሀከከ ፡
17 በሀገር ፡ ወበቀቲለ ፡ ነፍስ ፡ ተሞቅሐ ። ወግብር ፡ ቦ ፡ በዓል ፡ የሐቡ ፡ ሎሙ ፡ አሐ
20 ደ ። ወካዕበ ፡ ይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ትፈቅዱኑ ፡ አሕይዎ ፡ ለክሙ ፡ ለእግዚእ ፡
21 ኢየሱስ ። ወአውየዉ ፡ ኵሎሙ ፡ ወይቤሉ ፡ ስቅሎ ። ወይቤሎሙ ፡ ጲላ
22 ጦስ ፡ በሣልስ ፡ መንተ ፡ እኩየ ፡ ገብረ ፡ ነሁ ፡ አልቦ ፡ ዘረከብኩ ፡ በላዕሌሁ ፡ በዘ ፡
23 ይመውት ፡ እቀሥፎ ፡ ወአሐይዎ ፡ እንከ ። ወአውየዉ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ፡ ወ
24 ይቤሉ ፡ ስቅሎ ፡ ወኀየለ ፡ ቃሎሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ። ወሰምዐ ፡ ጲላጦስ ፡
25 ከመ ፡ ይኩኖሙ ፡ ፈቃዶሙ ። ወአሕየወ ፡ ሎሙ ፡ ዘበ ፡ ቀቲለ ፡ ነፍስ ፡ ወበጎ
ቢረ ፡ ሁከት ፡ ሞቅሐ ፡ ዘሰአልዎ ፡ ወመጠውዎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ለፈቃደ
26 ሙ ። ወሶበ ፡ ወሰድዎ ፡ ለአኀዝዎ ፡ ለስምዖን ፡ ቀሬናዊ ፡ እትወቶ ፡ እምሐቅል ፡
ወአጸርዎ ፡ መስቀሎ ፡ ይትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ።

De eo quod sprevit eum Herodes.

Et sprevit eum Herodes, & milites ejus, & illuserunt ei: & induerunt 11
eum *veste* purâ, & remisit eum ad Pilatum. Et ipsâ die concordes facti 12
sunt Herodes, & Pilatus quia litem habuerunt antea. Et vocavit Pilatus prin- 13
cipes sacerdotum, & judices populi: Et dixit iis, Attulistis ad me hunc homi- 14
nem quasi pervertentem populum: & ecce, ego interrogavi eum coram vo-
bis, & nihil inveni iniquitatis contra hunc hominem, de quâ accusâstis eum.
Et ad Herodem misi vos: & ecce nihil fuit quod fecit, propter quod moreretur. 15
Flagellabo eum igitur, & dimittam eum. 16

Transponitur ver. 17, *& inseritur post* ver. 19.

Et exclamaverunt omnes illi congregatim simul, & dixerunt; Tolle hunc, & serva- 18
to Barabam. Et iste Barabas *fuit*, qui fecerat commotionem in civitate, & 19
propter cædem incarceratus erat. Et necesse erat singulis festis servari iis 17
unum. Et iterum dixit iis Pilatus, Vultisne ut servem vobis Dominum Jesum. 20
Et exclamârunt omnes illi, & dixerunt; Crucifige eum. Et dixit iis Pilatus ter- 21
tiò; Quid mali fecit? Ecce non fuit quod inveni contra eum, propter quod mo- 22
reretur: flagellabo eum, & servabo eum igitur. Et exclamârunt cum magna 23
voce, & dixerunt; Crucifige eum: & invaluit vox principum sacerdotum.
Et judicavit Pilatus ut fieret voluntas eorum. Et servavit iis quem propter 24
cædem, & propter factam commotionem incarcerâssent, quem petierant: & 25
tradidit Dominum Jesum voluntati eorum. Et quum ducerent eum, prehen- 26
derunt Simonem Cyrenæum venientem ex rure: & oneraverunt eum cruce
ejus, ut sequeretur Dominum Jesum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * سه نوبت بيلاطوس بديشان گفت چه بدي كرد * كه من هيچ بهانه مرگ برو نيافتم *
23 اكنون برانيد و رها كنيد * * ايشان طيش كشتند * و باواز بلند مي گفتند * كه
24 عيسي را بر دار كن * آواز جماعت و اواز سرور امامان عظيم بلند شد * * بيلاطوس فرمود
25 كه مراد ايشان باشد * * وانك براي جنگ وكوشش * در زندان نهاده بودند * آزاد كرد
وعيسي را بمراد ايشان سپرد   صد سي سه   بردن يهوديان مسيح را
26 * وچون عيسي را از پيش بيلاطوس بدر بردند * شخصي پيش آمد نام او شمعون قوريني *
همان دم از ده مي آمد * صليب را بردوش او نهادند * كه با ايشان مي برد *

Tertiâ vice Pilatus illis dixit; 22 *Quid mali fecit? Quia ego nullam causam mortis in eo inveni: Nunc itaque pellite eum ac dimittite. Ipsi in furorem versi sunt, & voce* 23 *elatâ dicebant; Quòd Jesum in crucem agito: & vox turbæ & vox principis sacerdotum in furore crescebat. Pilatus igitur jussit, ut* 24 *voluntas eorum fieret. Et illum quem* 25 *propter pugnam & seditionem in carcere posuerant, missum fecit: Jesum verò arbitrio eorum tradidit.*

CXXXIII. Abducunt Judæi Christum.

Et cùm Jesum à conspectu Pilati 26 *eduxissent, vir quidam eis occurrit, cui nomen Simeon Cyrenæus, eodem instanti ex agro veniens: crucem illius humero imposuerunt, ut eam ferret.*

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ'Ν. ΚΕΦ. Π'. ΠΑ'.

Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum, quæ & plangebant, & Π'
17 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν, (θ) αἳ καὶ ἐκόπτοντο, καὶ τις
lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit; Filiæ ι
28 ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Θυγατέρες
Hierusalem, ne flete super me, sed super vosipsas flete, & super fi-
Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέ-
lios vestros. Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent; Beatæ steriles,
29 κνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι,
& ventres qui non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipi-
30 καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. Τότε (ι) ἄρξον-
ent dicere montibus; Cadite super nos: & collibus; Operite nos.
ται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.
Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Du-
31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἤ- τιζ
32 cebantur autem & alii duo malefici cum eo tolli. Et postquàm α
33 γοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. Καὶ ὅτε τιη
abierunt in locum vocatum Calvariam, ibi crucifixerunt eum, & α
ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τιθ
maleficos: hunc quidem à dextris, hunc autem à sinistris. At Je- α
34 τοὺς κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. (κ) Ὁ δὲ Ἰη- τκ
sus dicebat; Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividen- ι
σοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμε-

τκα tes verò vestimenta ejus, miserunt sortem. Et stabat populus spectans: deri-
α νοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον (λ) κλῆρον. Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξε- 35
debant autem & principes cum eis, dicentes; Alios servavit, servet seipsum, si
τκβ μυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ
β hic est Christus Dei electus. Illudebant autem ei & milites,
τκγ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, 36
β accedentes, & acetum offerentes ei: Et dicentes; Si tu es
(μ) προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ· Καὶ (ν) λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ 37
τκδ rex Judæorum, serva teipsum. Erat autem & superscriptio scri-
α ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ (ξ) γεγραμ- 38
pta super eum literis Græcis, & Romanis, & Hebraicis; HIC
μένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς, καὶ Ῥωμαϊκοῖς, καὶ Ἑβραϊκοῖς, ΟΥ͂ΤΟ'Σ
τκε EST REX JUDÆORUM. Unus autem pendenti-
β 'ΕΣΤΙΝ 'Ο ΒΑΣΙΛΕ'ΥΣ ΤΩ͂Ν 'ΙΟΥΔΑ'ΙΩΝ. Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέν- 39
um maleficorum blasphemabat eum, dicens; Si tu es Christus, serva temet-
των κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, λέγων, Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυ-
ΠΑ' ipsum, & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens; Neque ti-
τκς τόν, καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φο- 40
ι mes tu Deum, quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem justè:
βῇ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· 41
(digna enim eorum quæ fecimus recipimus:) hic verò nihil insolens egit.
(ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν·) οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

MS. A. (θ) αἳ ἐκόπτοντο, (ι) ἄρξωνται (κ) Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφες (λ) κλήρους. (μ) προσερχόμενοι, ὄξος (ν) λέγοντες, Σὺ εἶ (ξ) ἐπιγεγραμμένη

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܥܡܐ. ܘܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܪܩܕܢ ܗܘܝ ܘܐܠܝܢ ܥܠܘܗܝ.* ܘܐܬܦܢܝ
28 ܝܫܘܥ ܠܘܬܗܝܢ ܘܐܡܪ. ܒܢܬ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܬܒܟܝܢ ܥܠܝ. ܒܪܡ ܥܠ ܢܦܫܟܝܢ ܒܟܝܢ ܘܥܠ
29 ܒܢܝܟܝܢ. * ܕܗܐ ܐܬܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܢܐܡܪܘܢ. ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܩܪܬܐ ܘܠܟܪܣܬܐ ܕܠܐ
30 ܝܠܕ. ܘܠܬܕܝܐ ܕܠܐ ܐܝܢܩܘ. * ܗܝܕܝܢ ܢܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܕܦܠܘ ܥܠܝܢ. ܘܠܪܡܬܐ
31 32 ܕܚܦܐܝܢ. * ܕܐܢ ܒܩܝܣܐ ܪܛܝܒܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ. ܒܝܒܫܐ ܡܢܐ ܗܘܐ. * ܘܐܬܝܢ
33 ܗܘܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ ܕܢܬܩܛܠܘܢ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܚܕܐ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܪܩܦܬܐ. ܙܩܦܘܗܝ ܬܡܢ. ܘܠܗܢܘܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ
34 ܡܢ ܣܡܠܗ. * ܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ. * ܥܐ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܐܒܝ
ܫܒܘܩ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ. ܘܦܠܓܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ
35 ܦܣܐ. * ܘܩܐܡ ܗܘܐ ܥܡܐ ܘܚܙܐ. ܘܡܡܝܩܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܐܦ ܪ̈ܫܢܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐܚܪ̈ܢܐ
36 ܐܚܝ. ܢܚܐ ܢܦܫܗ. ܐܢ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ ܓܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܐܦ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
37 ܟܕ ܩܪܒܝܢ ܠܗ ܚܠܐ ܘܡܩܪܒܝܢ ܠܗ ܚܠܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ
38 ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܚܐ ܢܦܫܟ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܟܬܒܐ ܟܬܝܒܐ ܥܠܘܗܝ. ܝܘܢܐܝܬ
39 ܘܪܗܘܡܐܝܬ ܘܥܒܪܐܝܬ. ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ
ܕܙܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܓܕܦ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ. ܐܚܐ ܢܦܫܟ
40 ܘܐܚܐ ܐܦ ܠܢ. * ܘܟܐܐ ܒܗ ܚܒܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܚܠ ܐܢܬ. ܐܦ ܐܢܬ
41 ܗܘ ܐܢܬ ܒܗ ܒܕܝܢܐ. * ܘܚܢܢ ܒܟܐܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܫܘܝܢ ܗܘܝܢ ܓܝܪ ܘܐܝܟ ܕܥܒܕܢ. ܐܬܦܪܥܢ.
ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܠܐ ܥܒܕ ܡܕܡ.

Veniebat autem post eum multitudo populi, & mulieres illæ quæ plangebant & lamentabantur super eo. 27
Et conversus ad eas Jesus, ait; Filiæ Jerusalem, ne flete super me, verùm super vobisipsis flete, & super filiis vestris. 28
Ecce enim veniunt dies quibus dicent, Beatæ steriles, & uteri qui non peperenut, & ubera quæ non lactaverunt. 29
Tunc incipietis dicere montibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos. 30
Quòd si in ligno viridi ista faciunt, in arido quid fiet? 31
Porrò veniebant cum eo duo alii malefici ut trucidarentur. 32
Quumque venissent ad locum quendam qui vocatur Calvaria, crucifixerunt eum illic, illosque maleficos, unum à dextera ejus, & alterum à sinistra. 33

Medio die. 71.

Ipse verò Jesus dicebat; Pater, remitte eis, nesciunt enim quid faciunt. Et partiti sunt vestimenta ejus, ac super eis jecerunt sortem. 34
Stabat autem populus conspiciens: & subsannabant eum etiam proceres, & dicebant; Alios servavit, servet seipsum, si ipse est Messia ille electus Dei. 35
Quinetiam illudebant ei milites dum accederent, & offerrent ei acetum, 36
Dicerentque ei; Si tu es rex Judæorum, serva teipsum. 37
Erat autem etiam inscriptio scripta sup eum, Ionicè, & Romanè, & Hebraicè, HIC EST REX JUDÆORUM. 38
Unus autem ex maleficis illis qui suspensi erant cum eo, blasphemabat eum, dicebatque; Si tu es Christus, serva teipsum, & serva nos quoque. 39
At objurgavit eum socius ejus, & dixit ei; Ne Deum quidem times tu, qui & ipse es in eodem judicio? 40
Et nos quidem justè: nam prout digni fuimus, & prout egimus, luimus pœnas: iste verò nihil odiosum egit. 41

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * و خلايق انبوه درپي او مي آمدند * و زنان اندوه بر مسيح گريه و زاري و نوحه
مي كردند صد سي چهار پاسخ دادن مسيح زنانرا براي خرابي اورشليم
28 * عيسي روي خود سوي زنان كرد وگفت * دختران اورشليم بر من مگرييد ليكن
29 بر نفس خود بگرييد وبر فرزندان شما * وان روزها نزديك آمد * كه شما خواهيد گريستن
خنك زنان عاقر كه هر كز نزاييدند * وشكمها كه هيچ نزادند * وپستانها كه شير
30 ندادنه باشند * آنگه آغاز كنيد * و كوهها بگوييد * كه بر ما افتيد وبسر بالاها كه ما
31 32 را بپوشانيد * چون بشاخ تازه اينها مي كنيد * با خشك چه كنيد * و دو دزد بد
33 كردار† آوردند * تا ايشانرا نيز† با او بر دار كنند * و از آنجا آمدند† بمقامي كه نامش
جلجله است * وتفسيرش كله سر * وآنجايش بر دار كردند و بدكارانرا نيز يكي بر دست
34 راست ويكي بر دست چپ بر دار كردند * *وعيسي گفت پدر گناه ايشان عفو كن * سبب
آنك نمي دانند چه مي كنند صد سي پنج جامهٔ مسيح را بخش
كردند وبعد ازان جامهٔ عيسي† را بخش كردند * وقرعه انداختند *

Et turbæ ingentes eum sequebantur: et mulieres à longinquo super Christum fletum, & luctum, & planctum faciebant. 27

CXXXIV. Responsio Christi mulieribus de excidio Hierosolymæ.

Jesus vultum suum ad mulieres convertit, & dixit; Filiæ Hierosolymæ, super me ne fleatis, sed super vobis ipsis flete, & super filiis vestris. 28 *Illæ enim dies appropinquant, quibus vos flebitis,* dicentes; *Beatæ mulieres steriles quæ nunquam pepererunt, & ventres qui nihil genuerunt, et ubera quæ non lactaverunt.* 29 *Tunc incipietis, & montibus dicetis, Super nos cadite: & jugis excelsis, Nos operite.* 30 *Cùm in ramo viridi hæc faciatis, in arido quid facietis.* 31 *Et duos latrones facinorosos adducebant, ut illos etiam cum eo in crucem agerent.* 32 *Et illinc venerunt in locum cui nomen est Golgolah, cujus interpretatio est, Cranium capitis: & illic eum in crucem egerunt, & maleficos etiam, unum ad manum dextram, et alterum ad manum sinistram, in crucem egerunt.* 33 *Jesus autem dixit; Pater, peccatum eorum remitte, eò quòd nesciant quid faciunt.* 34

CXXXV. Vestimenta Christi diviserunt.

Et post hæc vestimenta Jesu diviserunt, & sortem jecerunt.

Versio VULGATA LATINA.

27 Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum: quæ plangebant,
28 & lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit; Filiæ Jerusa-
lem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros.
29 Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent; Beatæ steriles, & ventres qui
30 non genuerunt,& ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus;
31 Cadite super nos: & collibus; Operite nos. Quia si in viridi ligno hæc fa-
32 ciunt, in arido quid fiet? Ducebantur autem & alii duo nequam cum eo, ut in-
33 terficerentur. Et postquàm venerunt in locum, qui vocatur Calvariæ, ibi cru-
34 cifixerunt eum, & latrones: unum à dextris, & alterum à sinistris. Jesus au-
tem dicebat; Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes
verò vestimenta ejus, miserunt sortes. Et stabat populus spectans, & deride- 35
bant eum principes cum eis, dicentes; Alios salvos fecit, se salvum faciat, si
hic est Christus Dei electus. Illudebant autem ei & milites accedentes, & 36
acetum offerentes ei, Et dicentes; Si tu es rex Judæorum, salvum te fac. Erat 37
autem & superscriptio scripta super eum literis Græcis, & Latinis, & He- 38
braicis; Hic est rex Judæorum. Unus autem de his, qui pendebant, latroni- 39
bus, blasphemabat eum, dicens; Si tu es Christus, salvum fac temetipsum, &
nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens; Neque tu times Deum, 40
quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem justè, nam digna factis recipimus: 41
hic verò nihil mali gessit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27
28 * وكان جمع كثير من الشعب يتبعه * مع النسوة اللواتي كن يندبنه ويبكين عليه * فالتفت
يسوع اليهن وقال يا بنات يروشليم لا تبكين علي لكن ابكين عليكن وعلي اولادكن *
29 * لانه ستاتي ايام تقلن فيها طوبي للعواقر والبطون التي لم تلد والثدي التي لم ترضع *
30
31 * حينئذ تقلن للجبال قعي علينا وللاكام غطينا * وان كانوا يفعلون هذا بالعود الرطب فماذا
32 يكون باليابس * وجاوا معه باثنين اخرين عاملي ردي ليقتلا * فلما جاوا الي موضع الجمجمة
33
34 فهناك صلبوه . مع عاملي الشر واحد عن يمينه واخر عن يساره * فقال يسوع يا ابه اغفر
35 لهم فانهم لا يدرون ما يفعلون . واقتسموا بينهم ثيابه واقترعوا عليها * والشعب قايم ينظر .
وكان الروساء ايضا يستهزون به ويقولون انه قد خلص اخرين فليخلص نفسه ان كان هو
36 المسيح ابن الله المنتخب * وكان الجند ايضا يستهزون به ويقدمون اليه ويقدمون له خلا .
37
38 * ويقولون ان كنت انت ملك اليهود فخلص نفسك * وكان عليه ايضا كتاب مكتوب باليونانية
39 والرومية والعبرانية ان هذا هو ملك اليهود * وواحد من عاملي الردي اللذين صلبا معه
40 كان يجدف عليه قايلا ان كنت انت المسيح فخلص نفسك وايانا * فاجابه الاخر وانتهره قايلا
41 اما تخاف الله اذ كنا تحت هذا الحكم الواحد * ونحن بعدل جوزينا كما نستحق لما صنعنا .
واما هذا فلم يصنع شيا رديا .

*Et turba magna ex populo sequebatur 27
eum cum mulieribus quæ lamentabantur
eum, & deplorabant eum. Verùm con- 28
versus est Jesus ad eas, & dixit; Filiæ
Jerusalem, ne fleatis super me: sed flete
super vos & super filios vestros. Quo- 29
niam venient dies in quibus dicetis;
Beatæ steriles, & ventres qui non genu-
erunt, & ubera quæ non lactaverunt.
Tunc dicetis montibus, Cadite super 30
nos: & collibus, Operite nos. Et si fa- 31
ciunt hoc in ligno humido, quid erit in
arido? Et duxerunt cum eo duos alios 32
auctores sceleris, ut interficerentur. Cùm- 33
que venissent in locum Calvariæ, ibi
crucifixerunt eum cum duobus auctori-
bus criminis, uno ad dexteram ejus, &
altero ad sinistram ejus. Dixit autem 34
Jesus, Pater mi, dimitte illis, quia non
nôrunt quid faciunt. Et diviserunt in-
ter se vestimenta ejus, & miserunt sor-
tes super ea, Populo astante & spectan- 35
te. Et principes quoque illudebant ei, &
dicebant; Quandoquidem salvavit ali-
os, salvet seipsum, si est ipse Christus fi-
lius Dei electus. Et milites etiam illu- 36
debant ei, & accedebant ad eum, & of-
ferebant ei acetum: Ac dicebant; Si es 37
tu rex Judæorum, salva teipsum. Et 38
erat etiam super eo scriptura scripta
Græcè, et Latinè, et Hebraicè; HIC EST
REX JUDÆORUM. Et unus ex aucto- 39
ribus sceleris, qui crucifixi fuerant cum
eo, blasphemabat in eum, dicens; Si es
tu Christus, salvum fac temetipsum, &
nos. Respondit autem ei alter, & incre- 40
pavit eum, dicens; Nonne times De-
um? Licet simus sub hac sententia ea-
dem, Tamen nobis cum justitia rependi- 41
tur, prout meremur ob id quod gessi-
mus: At iste non commisit quicquam
scelestum.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ እለ ፡ ደበኪዮ ፡ አንስት ፡፡
27
28 ወብዙኅ፡ ሕዝብ፡ ተለዎ፡ ወአንስትኒ፡ ደበኪዮሁ፡ ወዮስቆቅዋሁ፡፡ ወተመይጦን፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎን ፡ አዋልደ ፡ ኢየሩሳሌም፡ ኢትብኪያኒ፡ ኪያየሰ ፡ አለ፡
29 ብኪዮ፡ሳዕለ፡ርእስክን፡ ወሳዕለ፡ ውሉድክን፡፡ እስመ ፡ ይመጽእ፡ መዋዕል፡ አመ፡
ይብሉ፡ ብፁዓት፡ መካናት፡ ወከርሠኒ፡ እንተ፡ ኢወለደት፡ ወአጥባትኒ፡ እለ ፡ ኢሐፀ
30 ና፡፡ ወውእቱ፡ዕለተ፡ይብልዎሙ፡ ለአድባር ፡ ደቁ፡ሳዕሌነ፡ ወለአውግርኒ፡ ድፍኑ
31 ነ፡፡ በዝ፡ ዕፀ፡ ርጡብ፡ ከመዝ፡ ገብሩ ፡ በይቡስ፡ እፎ፡ ይከውን፡፡ ወወሰዱ፡
32 ምስሌሁ፡ካልአነ፡ክልኤተ፡ ፈያተ፡ ይስቅሉ፡፡ ወበጺሖሙ፡ ብሔረ፡ ዘስሙ፡ ቀረን
33 ዮ፡በህየ፡ ሰቀልዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወእልክቱኒ፡ ክልኤተ፡ፈያተ፡ አሐደ፡ በየማኑ፡
34 ወአሐደ፡በፀጋሙ፡ሰቀሉ፡፡ ወእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤ፡ አባ፡ሰረይ፡ሎሙ፡እስመ፡
35 ዘኢያእምሩ፡ ይገብሩ፡፡ ወተዓፀው፡ ዲበ፡ አልባሲሁ፡፡ ወተካፈሉ፡፡ ወይቀውሙ፡
ሕዝብ፡ወይሬእዩ፡ ወይዘነጕጕዎ፡መሳእክትኒ፡ወይብልዎ፡ዘበዕደ፡ያድኅን፡ርእሶ፡ለያ
36 ድኅን፡ወእመሰ፡ክርስቶስሁ፡ውእቱ፡ወኅሩዩ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወይሰልቁ፡ሳዕሌ
37 ሁ፡ሐራ፡ ወይቀርቡ፡ወአምጽኡ፡ሎቱ፡ብሒአ፡፡ ወይቤልዎ፡ ለእመሰ፡ንጉሠ፡አይ
38 ሁድ፡አንተ፡አድኅን፡ርእሰከ፡፡ ወጸሐፉ፡ መጽሐፈ፡ ሳዕሌሁ፡ ወጽሑፍ፡ በሮማ
ይስጥ፡ወበጽርእ፡ወበዕብራይስጥ፡ ወይብል፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ንጉሦሙ፡ለአይሁድ፡፡
39 ወአሐዱ፡ፈያታዊ፡ እምእለ፡ ተስቅሉ፡ ምስሌሁ፡ይፀርፍ፡ወይብሎ፡ አኮኑ፡አንተ፡ክርስ
ቶስ፡አድኅን፡ርእሰከ፡ወኪያነሂ፡፡ በእንተ፡ዘነስሐ፡ፈያታዊ፡፡
40 ወአውሥአ፡ ካልኡ፡ ወገሠጾ፡ ወይቤሎ፡ ኢትፈርሆኑ፡ ለእግዚአብሔር፡ አምላክከ፡
41 አንተሰ፡እንዘ፡ውስተ፡ ወእቱ፡ኮንኔ፡ሃለውነ፡፡ ወሰነሰ፡ዘበርትዕ፡ረከበነ፡ዘይደልወ
ነ ፡ በምግባሪነ ፡ ተፈደይነ ፡ ወዝንቱሰ ፡ አልቦ ፡ እኩየ ፡ ዘገብረ፡፡

De mulieribus quæ deflebant eum.

Et multa turba sequuta est eum, & mulieres plorabant eum, & lugebant eum. 27
Et conversus est Dominus Jesus, & dixit iis; Filiæ Hierusalem, ne ploretis me, sed 28
plorate super vobis, & super liberis vestris. Quoniam veniet tempus, quando 29
dicent, Beatæ steriles, & uterus qui non peperit, & ubera quæ non lactaverunt.
Et isto die, dicent montibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos. 30
Eò quòd ligno viridi sic faciunt, in arido quomodo fiet? Et ducebant cum illo 31
alios duos latrones, *ut* crucifigerent *eos*. Et quum venissent *ad* locum cujus nomen 32
Caranio, ibi crucifixerunt Dominum Jesum, & illos duos latrones: unum ad 33
dexteram ejus, & unum ad sinistram ejus crucifixerunt. Et dixit Dominus Jesus; 34
Pater, parce illis, quia nesciunt quod faciunt. Et sortem jecerunt super vestimen-
tis ejus, & divisa sunt. Et stabant populi, & spectabant, & probris afficiebant
eum principes, & dicebant ei; Qui alios servat, seipsum servet, si Christus sit, & 35
electus Dei. Et deridebant super eum milites; & accedebant, & attulerunt ei 36
acetum: Et dixerunt ei, Si rex Judæorum es, serva teipsum. Et scripserunt scri- 37
ptionem super eum: & scripta fuit Romanè, Græce, & Hebraicè, & dixit; Hic est 38
rex Judæorum. Et unus latro ex iis qui suspensi erant cum eo, blasphemabat, & 39
dixit ei; Nónne tu es Christus? serva teipsum, & nos etiam.

De latrone quem pœnituit.

Et respondit ei alter, & objurgavit eum, & dixit ei; Nónne times Dominum De- 40
um tuum tu, quum in eodem judicio simus? Et nobis quod æquum erat, inve- 41
nimus: quod conveniebat nobis secundùm opera nostra, retributum fuit nobis:
& hic, nihil fuit mali quod fecit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * خلق ایستاده می دیدند . کدخدایان نیز بروی تسخر می کردند . و کفتند که دیکرانرا
36 رنك می کرد . خودرا رنك کند . اکر می تواند . و اکر اوست مسیح کزیدهٔ خدا . * و سرهنکان
37 که نزدیك او بودند . بروی افسوس می کردند . [وسرکه پیش او آوردند] * و بدو می کفتند
38 اکر تو ملك یهودیانی خودرا رنك کن . * و بود نیز بالاتر او نبشته بخط یونانی . و رومی
39 و عبری . که اینست ملك یهودیان . * ازان دو دزد که با وی اوخته بودند . یکی بر عیسی
40 افتری کرد . و کفت اکر تو مسیحی خودرا ومارا برهان . * یار او برو بانك زد و کفت
41 از خدا نمی ترسی . که تو نیز در داوری هستی . * از روی عدل و راستی انچ سزای ما بود
یافتیم . این چیزی ناشایسته نکرد .

*Populus autem astantes videbant: 35
gubernatores etiam ei illudebant,
& dicebant; Alios quidem serva-
vit, seipsum servet si potest, & si
ipse est Christus electus Dei. Et sa- 36
tellites, qui prope eum erant, eum
ludificabant, & acetum ei offere-
bant, Et ei dicebant; Si tu rex Ju- 37
dæorum es, te ipsum serva. Et erat 38
etiam super eum scriptum scripturâ
Græcâ, & Romanâ, & Hebræâ;
Hic est rex Judæorum. Ex il- 39
lis autem duobus latronibus, qui
cum eo suspensi erant, unus in Je-
sum convitiatus est, & dixit; Si tu
Christus es, teipsum & nos libera.
At socius ejus eum objurgavit, & 40
dixit; A Deo non times, cùm tu et-
iam in judicio sis? A facie æqui- 41
tatis & justitiæ quod condignum
nobis erat, consequuti sumus: hic
nihil indecorum fecit.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΠΒ΄.

Et dicebat Jesu; Memento mei, Domine, cùm veneris in regnum tuum.
42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
Et dixit illi Jesus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in
43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
paradiso. Erat autem ferè hora sexta, & tenebræ factæ sunt in universam
44 παραδείσῳ. Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην
terram, usque in horam nonam. Et obscuratus est Sol, & scissum est
45 τὴν γῆν, ἕως ὥρας (ο) ἐννάτης. Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ
velum templi medium. Et clamans voce magnâ Jesus, ait;
46 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε,
Pater, in manus tuas commendabo spiritum meum: & hæc dicens
Πάτερ, εἰς χεῖράς σου (π) παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἰπὼν
expiravit. Videns autem Centurio factum, glorificavit Deum,
47 ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν Θεὸν,
dicens; Verè homo hic justus erat. Et omnes simul acce-
48 λέγων, Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγε-
dentes turbæ ad spectaculum istud, spectantes facta, percuti-
νόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν (ρ) ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτον-
entes sua ipsorum pectora revertebantur. Stabant autem omnes noti e-
49 τες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ (σ) αὐ-
jus à longè, & mulieres quæ consecutæ eum à Galilæa, vi-
τοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁ-
dentes hæc. Et ecce vir nomine Joseph, consiliarius existens, vir bo-
ρῶσαι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀ- 50
nus, & justus: (Hic non erat suffragatus consilio &
γαθὸς, καὶ δίκαιος· (Οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ 51
actioni eorum, ab Arimathæa civitate Judæorum, qui & expectabat &
πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ
ipse regnum Dei:) Hic accedens Pilato, petiit
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·) Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο 52
corpus Jesu. Et detrahens ipsum, involvit id sindone, & posuit
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν αὐτὸ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν 53
id in monumento exciso, ubi non erat nondum nemo positus. Et di-
αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ (τ) ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. Καὶ ἡ- 54
es erat parasceues, & sabbatum illucescebat. Subsecutæ autem & mu-
μέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε. Κατακολουθήσασαι (υ) δὲ καὶ γυ- 55
lieres, quæ fuerant venientes cum eo de Galilæa, viderunt
ναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ
monumentum, & ut positum erat corpus ejus. Reversæ autem parave-
μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμα- 56
runt aromata & unguenta: & quidem sabbato quieverunt secundùm man-
σαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐν-
datum.
τολήν.

MS. A. (ο) ἐνάτης. (π) παρατίθημαι (ρ) ταύτην, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. (σ) αὐτῷ (τ) ἦν οὐδεὶς ὕπω κείμενος. Καὶ ἡ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, σάββατον (υ) δὲ γυναῖκες,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

42 ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ ܐܬܕܟܪܝܢܝ ܡܪܝ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܒܡܠܟܘܬܟ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ
43 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܝܘܡܢܐ ܥܡܝ ܬܗܘܐ ܒܦܪܕܝܣܐ *

Et dixit Jesu, Memento mei, Domine mi, quum veneris in regnum tuum. 42 Ait illi Jesus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in paradiso. 43

* ܠܬܫܥ ܫܥܝܢ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܥܒ

Ad horam nonam feriâ sextâ Crucifixionis. 72.

44 * ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܐܝܟ ܫܥܐ ܫܬ ܘܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܫܥ ܫܥܝܢ
45 * ܘܚܫܟ ܫܡܫܐ ܘܐܨܛܪܝ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܡܢ ܡܨܥܬܗ * ܘܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
46 ܘܐܡܪ ܐܒܝ ܒܐܝܕܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ ܪܘܚܝ ܗܕܐ ܐܡܪ ܘܫܠܡ * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ
47 ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܫܒܚ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܟܐܢܐ ܗܘܐ * ܘܟܠܗܘܢ
48 ܟܢܫܐ ܕܐܬܟܢܫܘ ܗܘܘ ܠܚܙܬܐ ܗܕܐ ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܗܦܟܘ ܟܕ ܡܛܪܦܝܢ
49 ܥܠ ܚܕܝܗܘܢ * ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܟܠܗܘܢ ܝܕܘܥܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܢܫܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܚܙܝܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ *

Erat autem circiter hora sexta. & factæ sunt 44 tenebræ super universam terram, usque ad horam nonam. Et Sol obscuratus est, scis- 45 saque superficies *ex parte* januæ templi per medium. Et clamavit Jesus altâ voce, di- 46 xitque, Pater mi, in manus tuas depono spiritum meum. Hoc dicto, consummatum est. Quum vidisset autem Centurio quod fa- 47 ctum fuerat, glorificavit Deum, & ait; Verè hic homo justus erat. Omnesque cœ- 48 tus illi qui coacti fuerant ad hoc spectaculum, quum vidissent quod actum fuerat, reversi sunt percutientes pectora sua. Sta- 49 bant autem procul omnes noti ipsius Jesu, & fœminæ illæ quæ venerant cum eo à Galilæa, istáque spectabant.

* ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܥܓ

Crepusculo sabbathi Annuntiationis. 73.

50 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܫܡܗ ܝܘܣܦ ܒܘܠܘܛܐ ܡܢ ܪܡܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕ ܓܒܪܐ ܛܒܐ
51 ܘܟܐܢܐ * ܗܢܐ ܠܐ ܫܘܐ ܗܘܐ ܠܪܥܝܢܗܘܢ ܘܠܡܣܥܪܢܘܬܗܘܢ ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ
52 ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ * ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ * ܘܐܚܬܗ
53 ܘܟܪܟܗ ܒܟܬܢܐ ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܦܣܝܠ ܒܟܐܦܐ ܕܠܐ ܐܢܫ ܥܕܟܝܠ ܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ
54 ܘܝܘܡܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܗܘܐ ܘܫܒܬܐ ܢܓܗܐ ܗܘܬ * ܘܩܪܝܒܢ ܗܘܝ
55 ܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܚܙܝ ܩܒܪܐ ܘܐܝܟܢܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܦܓܪܗ
56 * ܘܗܦܟܝ ܛܝܒܝ ܗܪܘܡܐ ܘܒܣܡܐ ܘܒܫܒܬܐ ܫܠܝ ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ *

Porrò vir quidam nomine Joseph, Senator 50 à Rama civitate Judææ, erat vir bonus & justus: Istè non consenserat voluntati & 51 facinori eorum: & expectabat regnum Dei. Iste *inquam* adiit Pilatum, & petiit 52 corpus Jesu. Et deposuit illud, involvit- 53 que fasciâ lineâ, & posuit illud in monumento exciso, in quo nemo adhuc positus fuerat. Cæterùm ea dies erat Parasceues, 54 & Sabbatum pòst illucescebat. Propin- 55 quæ autem erant mulieres illæ quæ cum eo venerant à Galilæa, & inspexerunt sepulchrum, & ubi positum esset corpus ejus. Reversæque paraverunt unguenta, & aro- 56 mata: ac sabbatho quieverunt, sicuti præceptum est.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

42 * وبعيسي كفت · اي خداوند من وقتي كه درملكوت خود بيايي مرا بياد آور * عيسي بدو
43 كفت راست بتو ميكويم * كه امروز با من در بهشت باشي

Et ad Jesum dixit; O Domine mi, 42 *quando in regnum tuum veneris, in memoriam me reduc. Jesus ei dixit;* 43 *Certò tibi dico, quòd hodie mecum in paradiso eris.*

صد سي سش — لرزيدن زمين وكرفتن افتاب

CXXXVI. Tremor terræ & defectio Solis.

44 * وچون شش ساعت كذشت · بر جملهٔ روي زمين
45 تاريكي پيدا شد * تا نهم ساعت * وافتاب تاريك شد] ودرهيكل شكافته كشت ازميانش
46 تا سر * وعيسي باواز بلند بانك زد وكفت * پدر من جان خود دردست تو نهم · اين بكفت
47 وسپارد * چون سالار ان جماعت چنان ديد * مر خدايرا ستايش داد و كفت اين مرد راست
48 و پاكست * وكساني كه از بهر ديدار كرد شده بودند چون ديدند انچ شد · باز
49 كشتند وبرانو درآمدند * وخودرا بزمين مي كشيدند * و آشنايان يسوع همه از دور
ايستاده بودند · وزناني كه از جليل باوي امده بودند · اين احوالها مي ديدند

Et cùm sexta hora præteriret, super 44 *universam faciem terræ caligo exorta est, usque ad nonam horam. Et Sol* 45 *obtenebratus est, et porta templi scissa est à medio ejus ad summum. Et* 46 *Jesus voce altâ exclamavit, & dixit, Pater mi, animam meam in manum tuam depono: Hoc dixit & spiritum tradidit. Cùm præ-* 47 *fectus ejus cohortis talia videret, Deo laudem tribuit, & dixit; Hic homo justus & sanctus est. Et ho-* 48 *mines qui spectandi gratiâ congregati erant, cùm viderent id quod factum est, retrocesserunt et congenulárunt, & sese humi prostraverunt. Et noti Jesu omnes è longinquo sta-* 49 *bant, et mulieres, quæ cum eo ex Galilæa venerant, hæc fieri videbant.*

صد سي هفت — فرود آوردن مسيح را از صليب

CXXXVII. Depositio Christi de cruce.

50 * وبعد ازان بيامد مردي · نامش يوسف بوليطا ازرامه شهر يهود · واو مردي نيك بود
51 وصديق · * ودر ارادت وكردار ديكران موافقت نكرد · و اميد داشت بملكوت خدا

Et post hæc venit vir quidam, cui 50 *nomen Joseph, Boulentes de Rama civitate Judææ, & ipse vir bonus erat & justus. Et voluntati factióq;* 51 *reliquorum non consenserat, et spem habuit in regno Dei.*

Versio VULGATA LATINA.

42
43 Et dicebat ad Jesum; Domine, memento mei, cùm veneris in regnum tuum. Et
44 dixit illi Jesus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in paradiso. Erat autem fe-
rè hora sexta, & tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam.
45 Et obscuratus est Sol: & velum templi scissum est medium. Et clamans voce
46 magnâ Jesus ait; Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et hæc di-
47 cens, expiravit. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum,
48 dicens; Verè hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant
ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua reverte-
49 bantur. Stabant autem omnes noti ejus à longè, & mulieres quæ secutæ eum
erant à Galilæa, hæc videntes. Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir 50
bonus & justus: Hic non consenserat consilio, & actibus eorum, ab Arima- 51
thæa civitate Judææ, qui expectabat & ipse regnum Dei: Hic accessit ad Pila- 52
tum, & petiit corpus Jesu: Et depositum involvit sindone, & posuit eum in mo- 53
numento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. Et dies erat parasceu- 54
es, & sabbatum illucescebat. Subsecutæ autem mulieres, quæ cum eo venerant 55
de Galilæa, viderunt monumentum, & quemadmodùm positum erat corpus ejus.
Et revertentes paraverunt aromata, & unguenta: & sabbato quidem siluerunt se- 56
cundùm mandatum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

42 43 ثم قال ليسوع اذكرني يا رب اذا جيت في ملكوتك * فقال له يسوع امين اقول لك انك
44 اليوم تكون معي في الفردوس * وقد كان وقت الساعة السادسة * وان ظلمة غشت الارض
45 كلها الى وقت الساعة التاسعة * واظلمت الشمس *

* الفصل الخامس والثمانون *

46 وانشق ستر الهيكل من وسطه * وصاح يسوع بصوت عال قايلا يا ابه في يديك اضع
47 روحي * ولما قال هذا اسلم الروح * فلما راي قايد المايه ما كان مجد الله * وقال حقا لقد كان
48 هذا الانسان صديقا * وكل الجموع الذين حضروا هذا المنظر لما عاينوا ما كان رجعوا وهم
49 يدقون على صدورهم * وكان جميع معارفه قياما بعيدا * والنسوة اللواتي كن يتبعنه من
50 51 الجليل راين هذا * واذا رجلا اسمه يوسف كان انسانا ذا راي * وكان صالحا صديقا * ولم
52 يكن موافقا لرايهم واعمالهم * وكان من الرامة مدينة يهودا وكان يترجي ملكوت الله * هذا
53 جاء الى فيلاطس وساله جسد يسوع * ثم انزله ولفه في لفافة كتان * ووضعه في قبر قد نحته
54 55 ولم يكن ترك فيه احد * وكان يوم جمعة الذي يكون صباحه السبت * والنسوة اللاتي
56 يتبعنه من الجليل ابصرن القبر وكيف وضع جسده * فلما رجعن اعددن طيبا وعطرا *
وكففن في السبت كما في الوصية *

Deindè dixit Jesu; Memento mei Domine, quando venies in regno tuo. Dixit 42 *43*
illi Jesus; Amen dico tibi, quia hodiè eris mecum in paradiso. Jamque erat
tempus horæ sextæ. Et quidem tenebræ 44
obvelaverunt terram universam, usque
ad tempus horæ nonæ. Et obtenebratus 45
est Sol.

Sectio octuagesima quinta.

Et scissum est velum templi per medium 46
sui. Et clamavit Jesus voce altâ, di- 47
cens; Pater, in manus tuas pono spiri-
tum meum. Et cùm dixisset hoc, tradi-
dit spiritum. Verùm cum vidisset Cen-
turio quod factum fuerat, glorificavit
Deum, & dixit; Verè erat hic homo ju-
stus. Et omnes turbæ, quæ præsentes fu- 48
erant huic spectaculo, cùm vidissent quod
factum fuerat, reversæ sunt percutien-
tes pectora sua. Et erant omnes noti 49
ejus stantes procul: & mulieres, quæ se-
quebantur eum à Galilæa, viderunt hoc.
Et ecce vir, cujus nomen Joseph, erat ho- 50
mo præditus consilio, & erat probus, ju-
stus. Et non fuit consentiens consilio eo- 51
rum, & operibus eorum, eratque à Ra-
ma civitate Judææ, & sperabat regnum
Dei. Hic venit ad Pilatum, & petiit 52
ab eo corpus Jesu. Deindè deposuit il- 53
lud, & involvit illud fasciâ lineâ, &
collocavit illud in sepulchro quod in eo
exciderat, necdum fuerat positus in eo
quisquam. Et erat dies Parasceues, cu- 54
jus manè erat sabbathum. Et mulieres 55
quæ fuerant eum sequutæ, à Galilæa,
viderunt monumentum, & quomodo po-
situm fuisset corpus ejus. Et cùm re- 56
versæ essent, paraverunt fragrantiam
& aromata: & continuerunt se sabba-
tho, prout habetur *in mandato.*

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

42 ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ተዘከረኒ፡ እግዚኦ፡ ኣመ፡ ትመጽእ፡ በመንግሥትከ፡፡
43 ወኣውሥኦ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኣሜን፡ እብለከ፡ እሙን፡ ፈድፋደ፡ ከመ፡
44 ዮም፡ ትሃሉ፡ ምስሌየ፡ ውስተ፡ ገነት፡፡ ወቀቲሮ፡ ጊዜ፡ ስሱ፡ ሰዓት፡፡ ሞተ፡ ፀሐይ፡
45 ወጸልመ፡ ዓለም፡ እስከ፡ ጊዜ፡ ተሱዓት፡፡ ወጸልመ፡ ፀሐይ፡ ወተሠጠ፡ መንጦላዕተ፡
46 ምኵራብ፡ እምላዕሉ፡ እስከ፡ ታሕቱ፡፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ በዓቢይ፡
47 ቃል፡ ወይቤ፡ ኣባ፡ ውስተ፡ እዴከ፡ እመሐፅን፡ ነፍስየ፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ሞተ፡፡ ወርእ
ዮ፡ መስፍን፡ ዘኮነ፡ ኣእኰተ፡ ለእግዚኣብሔር፡ ወይቤ፡ ኣማን፡ ጻድቅ፡ ውእቱ፡ ዝብእ
48 ሲ፡፡ ወኵሎሙ፡ሕዝብ፡ ሶበ፡ ርእዩ፡ ዘኮነ፡ ጐድጐዱ፡ እንግድዓቲሆሙ፡ ወተሰው
49 ጡ፡ ወኣተዉ፡፡ ወይቀውሙ፡ ኵሎሙ፡ ኣለ፡ ያኣምርዎ፡ እምርሑቅ፡ ወኣን
ስትኒ፡ ኣለ፡ ተሳየሁ፡ እምገሊላ፡ ርእያ፡ ዘንተ፡፡

50 በእንተ፡ ዘሰኣለ፡ ሥጋሁ፡ ለእግዚእነ፡፡

51 ወመጽአ፡ ብእሲ፡ ዘስሙ፡ ዮሴፍ፡ ሠዩም፡ ኄር፡ ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ወጠቢብ፡፡ ወውእ
ቱ፡ ኢሃሎ፡ ውስተ፡ ምክሮሙ፡ ወምግባሪሆሙ፡ ለኣይሁድ፡ ወሃገሩ፡ ኣርማቴያስ፡ ወተ
52 ቀበለ፡ ውእቱኒ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚኣብሔር፡፡ ወሖረ፡ ኀበ፡ ጲላጦስ፡ ወሰኣሎ፡
53 በድኖ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡፡ ወኣውረደ፡ በድኖ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ወገነዞ፡ በሰንዱ
54 ናት፡ ወቀበሮ፡ ውስተ፡ መቃብር፡ ዘኣውቀረ፡ ዘኣልቦ፡ ዘተቀብረ፡ ውስቴቱ፡፡ ወዓርብ፡
55 ኣሜሃ፡ ውእቱ፡ ዕለት፡ ከመ፡ ይጽባሕ፡ ሰንበት፡፡ ወተለዋሁ፡ ክልኤቲ፡
ኣንስት፡ ኣለ፡ መጽኣ፡ እምገሊላ፡ ወርእያ፡ መቃብሮ፡፡ ወቀቢሮሙ፡ በድ
56 ኖ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡፡ ኣተዋ፡ ወኣስተደለዋ፡ ኣፈዋተ፡ ወኀደጋ፡ በሰንበት፡
ወኢሖራ፡ እስመ፡ ከመሁ፡ ሕጎሙ፡፡

Et dixit Domino Jesu, Recordare meî Domine, quum veneris in regno tuo. Et 42 43
respondit ei Dominus Jesus, & dixit ei; Amen, dico tibi abundantius, quòd
hodiè eris mecum in paradiso. Et quum meridies esset, tempore sextæ horæ 44
obiit sol, & obscurus fuit mundus usque horam nonam. Et obscuratus est sol: 45
& scissum fuit velum templi, à summitate ejus usque ad imum ejus. Et clamavit 46
Dñs Jesus in magna voce, & dixit; Pater, in manus tuas repono animam meam: &
hoc dicens obiit. Et videns centurio quod factum erat, glorificavit Deum, & 47
dixit; Certè justus fuit hic homo. Et omnes populi quum vidissent quæ facta fu- 48
erant, percusserunt pectora sua, & reversi sunt, & abierunt. Et stabant omnes illi 49
qui cognoscebant eum, à longè: & mulieres quæ sequutæ erant eum à Galilæa,
viderunt hoc.

De eo qui petiit corpus Domini nostri.

Et venit vir cujus nomen Joseph, præpositus bonus, vir justus & prudens. Et 50 51
ille non fuerat in consilio, & actibus Judæorum: & civitas ejus Arimathæa, &
accepit ille regnum Dei. Et profectus est ad Pilatum, & impetravit corpus Dñi 52
Jesu. Et submisit corpus Domini Jesu, & involvit illud in sindone, & sepelivit 53
illud in sepulchro quod effoderat, in quo nemo sepultus fuerat. Et parasceue 54
tunc erat illo die, ut illucesceret sabbatum. Et sequutæ sunt eum aliæ muli- 55
eres quæ venerant ex Galilæa, & viderunt sepulchrum ejus: & quum sepeli-
vissent corpus Domini Jesu, Abierunt, & paraverunt aromata: & quie- 56
verunt in sabbato, & non profectæ sunt, quia sic erat lex eorum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

52 * پیش پیلاطوس †رفت و تن عیسی را درخواست کرد که دفن کند
صد سی هشت   سپردن تن مسیح را در قبر
53 * وازانجا بیامد و تن عیسی را از صلیب فرو کرفت * و در کتانهاء باریك بپیچید * واین یوسف
کوری از سنگ بهر خود کنده بود * عیسی را دران کور نهاد * هنوز هیچ کسی† دران کور ننهاده
54 55 بودند * روز ادینه بود * وشنبه در امدن بود * و زنانی که از جلیل با وی امده بودند *
56 وکور عیسی را دیدند * ودانسته بودند † کجا نهاده شد * از انجا باز کشتند *
وبوی خوش * وغالیه * آماده کردند * و چون روز شنبه† درکذشت [ارام کرفتند]
انچنانك فرموده بود

Ille ad Pilatum ivit, & corpus 52
Jesu postulavit, ut sepeliret.

CXXXVIII. Traditur corpus Christi sepulchro.

Et illinc venit, & corpus Jesu 53
de cruce detraxit, & linteis tenui-
bus involvit: hic autem Joseph se-
pulchrum ex saxo sibi effoderat. Je-
sum itaque in illo sepulchro posuit;
nam adhuc neminem in eo sepulchro
posuerant. Feria sexta erat, & 54
Sabbathum inibat. Et mulieres, 55
quæ è Galilæa cum eo venerant,
& sepulchrum Jesu viderunt, &
noverunt ubi positus esset, Illinc 56
reversæ sunt, & odores bonos &
galiam paraverunt, & dum Sab-
bathum præteriret, quieverunt, quem-
admodum præceptum erat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΠΓ΄.

CAP. XXIV. κδ΄.

At unâ sabbatorum diluculo profundo venerunt ad monumentum, portan-
1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρου-
tes quæ paraverant, aromata: & quædam cum eis. Invenerunt autem la-
σαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον δὲ τὸν λί-
pidem revolutum à monumento. Et ingressæ non invenerunt cor-
3 θον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶ-
pus Domini Jesu. Et factum est in dubitare eas de isto, &
4 μα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ
ecce duo viri astiterunt eis in vestibus fulgentibus. Timentibus
5 ἰδοὺ (α) δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις. Ἐμφόβων
autem factis illis, & inclinantibus vultum in terram, dixerunt ad illas;
δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς,
Quid quæritis viventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit: recorda-
6 Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθη-
mini ut locutus est vobis, adhuc existens in Galilæa, Dicens; Quia oportet
7 τε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, Λέγων, Ὅτι δεῖ τὸν
filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, &
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ
tertiâ die resurgere. Et recordatæ sunt verborum ejus. Et rever-
8 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψα-
sæ à monumento, nuntiaverunt hæc omnia undecim, & omnibus cæ-
σαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς (β) λοι-
teris. Erant autem Magdalene Maria, & Joanna, & Maria Jacobi, &
ποῖς. Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία (γ) Ἰακώβου, καὶ 10
cæteræ cum eis, quæ dicebant ad Apostolos hæc. Et visa
αἱ λοιπαὶ σὺν (δ) αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνη- 11
sunt ante illos sicut deliramentum verba earum, & non crediderunt illis.
σαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.
At Petrus surgens cucurrit ad monumentum, & procumbens videt linteamina
Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια 12
posita sola: & abiit, apud se mirans factum. Et ecce
(ε) κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. Καὶ ἰδοὺ 13
duo ex illis erant euntes in ipsa die in vicum distantem sta-
δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ (ζ) τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν στα-
dia sexaginta ab Hierusalem, cui nomen, Emmaus. Et ipsi loque-
δίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς. Καὶ αὐτοὶ ὡμί- 14
bantur ad invicem de omnibus eventis his. Et factum est
λουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο 15
in colloqui ipsis & conquirere, & ipse Jesus appropinquans ibat
ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ (η) αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύ-
cum illis. At oculi illorum tenebantur, non agnoscere eum.
ετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 16

MS. A. (α) ἄνδρες δύο (β) λοιποῖς. Ἡ Μαγδαληνὴ (γ) ἡ Ἰακώβου, (δ) αὐταῖς ἔλεγον (ε) κείμενα· καὶ (ζ) τῇ ὥρᾳ εἰς (η) αὐτὸς Ἰησοῦς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܦܠܐܘܢ ܟܕ*

1 * ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܢ ܒܩܘܕܡ ܨܦܪܐ ܟܕ ܥܕܟܝܠ ܚܫܘܟܐ ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܐܝܬܝܝ ܗܪܘܡܐ ܕܛܝܒܝ ܗܘܝ ܘܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܝܢ ܢܫܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܀
2 * ܘܐܫܟܚ ܟܐܦܐ ܕܡܥܓܠܐ ܡܢ ܩܒܪܐ ܀
3 * ܘܥܠܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܝ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ ܀
4 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܢܝܢ ܬܡܝܗܢ ܥܠ ܗܕܐ ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܩܡܘ ܠܥܠ ܡܢܗܝܢ ܘܡܒܪܩ ܗܘܐ ܠܒܘܫܗܘܢ ܀
5 * ܘܗܘܝ ܒܕܚܠܬܐ ܘܪܟܢ ܐܦܝܗܝܢ ܒܐܪܥܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܝܢ ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܠܚܝܐ ܥܡ ܡܝܬܐ ܀
6 * ܠܝܬܘܗܝ ܬܢܢ ܩܡ ܠܗ ܐܬܕܟܪܝܢ ܕܡܠܠ ܥܡܟܝܢ ܟܕ ܗܘܐ ܒܓܠܝܠܐ ܀
7 * ܘܐܡܪ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܘܢܙܕܩܦ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ ܀
8 * ܘܗܢܝܢ ܐܬܕܟܪ ܡܠܘܗܝ ܀
9 * ܘܗܦܟ ܡܢ ܩܒܪܐ ܘܐܫܬܥܝ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܚܕܥܣܪ ܘܠܫܪܟܐ ܀
10 * ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܝܘܚܢ ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܗܝܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܝ ܠܫܠܝܚܐ ܀
11 * ܘܐܬܚܙܝ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܫܥܝܬܐ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗܝܢ ܀
12 * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܡ ܘܪܗܛ ܠܩܒܪܐ ܘܚܪ ܘܚܙܐ ܟܬܢܐ ܕܣܝܡܝܢ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܙܠ ܟܕ ܬܡܗ ܒܢܦܫܗ ܥܠ ܗܝ ܕܗܘܬ ܀

*ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܚܘܪܐ * ܟܕ*

13 * ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܗ ܥܡܘܣ ܘܪܚܝܩܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܣܛܕܘܬܐ ܫܬܝܢ ܀
14 * ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܓܕܫ ܀
15 * ܘܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܐܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܘܡܛܝ ܐܢܘܢ ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܀
16 * ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܐܚܝܕܢ ܗܘܝ ܕܠܐ ܢܫܬܘܕܥܘܢܝܗܝ ܀

CAP. XXIV.

Primo autem die hebdomadis ad auro- 1
ram, quum adhuc tenebresceret, venerunt
ad monumentum, attuleruntque aromata il-
la quæ paraverant: erant autem cum eis mu-
lieres aliæ. Et invenerunt lapidem revolu- 2
tum à monumento: Et ingressæ sunt, nec 3
invenerunt corpus Jesu. Factumque est dum 4
ipsæ obstupescerent super hoc, ecce duo vi-
ri astiterunt eis, coruscanti vestitu. Et per- 5
terrefactæ sunt, & velaverunt facies suas in
terram. At ipsi dixerunt eis, Quid quæritis
viventem cum mortuis? Non est hic, sur- 6
rexit. Revocate in memoriam quòd collocu-
tus fuerit vobis dum esset in Galilæa, Dixe- 7
ritque futurum ut Filius hominis traderetur
in manus hominum sceleratorum, crucique
suffigeretur, ac tertiâ die resurgeret. Et ipsæ 8
recordatæ sunt sermonum ejus. Et reversæ 9
sunt à sepulchro, dixeruntque hæc omnia un-
decim *discipulis* & cæteris. Fuerunt autem 10
Maria Magdalena, & Johan, & Maria mater
Jacobi, & reliquæ quæ cum eis erant, quæ
hæc dixerunt Apostolis. Et visa sunt in ocu- 11
lis eorum verba ista quasi deliria, neque cre-
diderunt eis. Simon autem surrexit, & cu- 12
currit ad sepulchrum, & introspiciens vidit
lintea reposita tantummodò, abiitque dum
miraretur apud se super hoc quod factum
fuerat.

Feriâ II. hebdomadis Candidatorum. 74.

Et ecce duo ex eis eâdem die iter faciebant 13
ad pagum nomine Emaus, distantem ab Je-
rusalem stadiis sexaginta. Ipsique colloque- 14
bantur inter se de his omnibus quæ evene-
rant. Dumque ipsi colloquerentur, & sese 15
mutuò rogitarent, venit ipse Jesus, & asse-
quutus est eos, & iter faciebat cum eis. Ocu- 16
li autem eorum detenti erant, ne percipe-
rent eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد سي نه　　　بر خاستن مسيح از كور

1 * ودر صباح روز يكشنبه هنوز تاريك بود * زنان در كور امان بودند * وان بويهاء خوش كه معه
داشته بودند * با خود آورده * وزنان ديكر در پي † ايشان امان نكاه كردند * * از دور سنك را 2
بر كردانيك † ديدند * * در آمدند * وتن عيسي را نيافتند * * ودرين كار واله * و متحير 3 4
شدند * وبجاء فرو ماندند * وچون نيك نكاه كردند * دو مرد بالاء ازيشان ايستاده بودند *
وپوشش ايشان سپيد و مي تابيد * * ترسناك بودند * وروي خود در زمين فرو آوردند * 5
وبزنان كفتند * كرا مي جوييد † زنده ميان † مردكان * * اينجا نيست بر خاست بياد 6
داريد * انچ در جليل بشما كفت * * كه معدست فرزند ادمي كه در دست 7
مردم كنه كار † سپارده شود * وآويخته شود * و سوم روز بر خيزد * * آن زنان سخن 8
مسيح را ياد اوردند * * واز كور باز كشتند * واين احوالهارا بهر يازده † كفتند * 9
* وايشان بودند * مريم مجدلاني * و مريم مادر † يعقوب * ويوحنا * و ديكران * 10
كه بديشان بودند * هر چه ديد و شنيد بودند برسولان كفتند *

CXXXIX. Surrectio Christi è sepulchro.

CAP. XXIV.

Et in aurora feriæ primæ, dum 1
adhuc tenebræ essent, mulieres ad
sepulchrum venerunt, & illos odores
bonos, quos paraverant, secum ad-
duxerunt; & mulieres aliæ eas se-
cutæ spectabant. E longinquo lapi- 2
dem devolutum viderunt. Ingressæ 3
sunt igitur, & corpus Jesu non in-
venerunt. Atque hac de re attoni- 4
tæ & perculsæ fuerunt, & in loco
dejectæ manserunt: cùm autem
bene circumspexissent, duo homines
supra illas stantes erant, & vesti-
tus eorum candidus erat & fulge-
bat. Illæ territæ sunt, & facies su- 5
as declinârunt in terram: & muli-
eribus dixerunt; Quid quæritis
viventem inter mortuos? Hic non 6
est, surrexit: recordamini ejus quod
in Galilæa vobis dixit: Quòd pa- 7
ratus esset Filius hominis, ut in
manus hominum peccatorum trade-
retur, & suspenderetur & tertio
die resurgeret. Illæ mulieres sermo- 8
nis Christi recordatæ sunt: Et à se- 9
pulchro reversæ sunt, & has res
omnibus duodecim retulerunt. Illæ 10
autem erant, Maria Magdalene, &
Maria mater Jacobi, & Johan-
na, & aliæ quæ cum eis erant:
& quæcunque viderant, & audive-
rant, Apostolis dixerunt.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XXIV.

1 VNâ autem sabbati valdè diluculo venerunt ad monumentum, portantes, quæ
2 3 paraverant, aromata: Et invenerunt lapidem revolutum à monumento. Et in-
4 gressæ non invenerunt corpus Domini Jesu. Et factum est, dum mente conster na-
5 tæ essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Cùm time-
rent autem, & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas; Quid quæritis vi-
6 ventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit; recordamini qualiter locutus
7 est vobis, cùm adhuc in Galilæa esset, Dicens; Quia oportet filium hominis tra-
8 di in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & die tertiâ resurgere. Et recor-
datæ sunt verborum ejus. Et regressæ à monumento nuntiaverunt hæc omnia illis 9
undecim, & cæteris omnibus. Erat autem Maria Magdalene, & Joanna, & Maria 10
Jacobi, & cæteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad Apostolos hæc. Et visa sunt 11
ante illos, sicut deliramentum, verba ista: Et non crediderunt illis. Petrus autem 12
surgens cucurrit ad monumentum: & procumbens vidit linteamina sola posita, &
abiit secum mirans quod factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipsâ die in ca- 13
stellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaus.
Et ipsi loquebantur ad invicèm de his omnibus quæ acciderant. Et factum est, 14
dum fabularentur, & secum quærerent: & ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: 15
Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. 16

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

• الفصل السادس والثمون •

1 * وفي احد السبوت باكرا جدا اتين الى القبر ومعهن الطيب الذي اعددنه ومعهن نسوة
2
3 اخر * ووجدن الحجر قد دحرج عن القبر * فدخلن ولم يجدن جسد يسوع * وكن فيما
4
5 هن متحيرات من اجل هذا واذا رجلان قد وقفا بهن بلباس يبرق * فخفن ونكسن
6 وجوههن الى الارض. فقالا لهن لم تطلبن الحي مع الاموات * ليس هو ههنا لكن قد قام.
7 اذكرن مثلما كلمكن وهو في الجليل * وقال ان ابن الانسان ينبغي ان يسلم في ايدي
8 اناس خطاة ويصلب. ويقوم في اليوم الثالث * فذكرن كلامه * ولما رجعن من القبر
10 اخبرن الاحد عشر بهذا كله وجميع الباقين * وكن مريم المجدلية ويونا ومريم ام يعقوب
11 وسائر من معهن. وقلن هذا للرسل * وكان هذا الكلام عندهم كالهزو ولم يصدقوه *
12 * وقام بطرس واسرع الى القبر وتطلع داخلا فراى الثياب موضوعة مفردة فمضى
13 متعجبا مما كان * وفيما اثنان منهم سائران في ذلك اليوم الى قرية اسمها عمواس. بعيدة
14
15 من يروشليم نحو ستين غلوة * وكانا يتخاطبان من اجل جميع الامور التي كانت * وفيما
16 هما يتكلمان ويتساءلان قرب منهما يسوع ومشى معهما * وكان قد حجب اعينهما عن
معرفته •

Sectio octuagesima sexta.

CAP. XXIV.

ET in una sabbathorum, manè admo- 1
dùm venerunt ad monumentum, & se-
cum tulerunt fragrantiam, quam para-
verant, unà cum mulieribus aliis. Et 2
invenerunt lapidem jam revolutum à
monumento. Et ingressæ sunt, & non in- 3
venerunt corpus Jesu. Et dum ipsæ stu- 4
perent ob hoc, ecce duo viri astiterunt
eis in vestitu fulgenti. Quare timue- 5
runt, & declinaverunt vultus suos in
terram. Dixerunt autem ad illas; Cur
quæritis viventem cum mortuis? Non 6
est hic, sed jam surrexit. Mementote ut
locutus sit vobis dum esset in Galilæa,
Et dixerit, Filium hominis oportere tra- 7
di in manus hominum peccatorum, &
crucifigi, & resurgere in die tertia. Et 8
recordatæ sunt sermonis ejus. Et cùm 9
reversæ essent de monumento, nuntiave-
runt undecim discipulis hæc omnia,
cunctisque reliquis. Fuerunt autem 10
Maria Magdalene, & Johanna, &
Maria mater Jacobi, & cæteræ quæ
cum eis erant, & dixerunt hoc Aposto-
lis. Fuitque hic sermo apud illos quasi 11
jocus, & non crediderunt ei. Et surre- 12
xit Petrus, & festinavit ad monumen-
tum, & inspexit intrò, viditque vesti-
menta posita seorsim, et abiit admirans
quod factum fuerat. Dum autem duo 13
ex illis irent illâ die in castellum, nomi-
ne Emaus, distans ab Jerusalem circiter
sexaginta stadia: Et colloquerentur de 14
omnibus rebus quæ acciderant: Dum- 15
que ipsi loquerentur, et mutuò se interro-
garent, accessit ad eos Jesus, et ambu-
lavit cum illis. Jam autem velaverat 16
oculos eorum, ne eum agnoscerent.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ዝዐ ወበእሑድ፡ ሰንበት፡ በጽባሕ፡ አሌለየ፡ገይሀ፡ወሖራ፡ኀበ፡ መቃብር፡ወወሰደ፡ወእ
2 ተ፡ አፈዋተ፡ዘአስተደለዋ፡፡ ወረከባሁ፡ለይእቲ፡ እብን፡ኀበ፡ኣንኰርኰረት፡ እምአ
3 ፈ፡መቃብር፡፡ ወቦአ፡ወኢረከበ፡ በድኖ፡ለእግዚእነ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወእንዘ፡
4 ደነፍቃ፡ወይኀጥአ፡ በእንተ፡ዝንቱ፡ ኣስተርአይዎን፡ ክልኤቱ፡ዕደው፡ወቆሙ፡ኀቤሆን፡
5 ወይበርቅ፡ኣልባሲሆሙ፡፡ ወፈርሃ፡ወአትሐታ፡ኣዕይንቲሆን፡ውስተ፡ ምድር፡ ወይቤ
6 ልዎን፡ምንተ፡ ተኀሥሣሁ፡ ለሕያው፡ምስለ፡ ምውታን፡፡ ተንሥአ፡ኢሃሎ፡ዝየ፡፡ተ
7 ዘከራ፡ ዘይቤለክን፡ በገሊላ፡ሃለው፡፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ይገባእ፡ውስተ፡
8 እደ፡ሰብእ፡ኃጥኣን፡ወይሰቅልዎ፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ዕለት፡፡ ወተ
9 ዘከራ፡ቃሎ፡፡ ወአተዋ፡ እምኀበ፡ መቃብር፡ ነገርዎሙ፡ለዓሠርቱ፡ወአሐዱ፡ ወለ
10 ቢጾሙ፡ለኵሎሙ፡ ዘንተ፡፡ ወእማንቱሰ፡ማርያም፡ መግደላዊት፡ ወዮሐና፡ወማር
11 ያ፡ እንተ፡ያዕቆብ፡ ወቢጾንሂ፡ እለ፡ምስሌሆን፡ ነገርዎሙ፡ ለሐዋርያት፡ዘንተ፡፡ ወ
ኮነ፡ዝንቱ፡ ነገር፡ በቅድሜሆሙ፡ ከመ፡ ዝንጋዔ፡ ወኢአምንዎን፡ ወአክሐድዎን፡፡
12 ወተንሥአ፡ጴጥሮስ፡ ወሖረ፡ ወሮጸ፡ኀበ፡መቃብር፡ወኀወጸ፡ወርእየ፡መዋጥሐ፡ባሕቲቶ፡
ንቡረ፡ ወአተወ፡ እንዘ፡ያነክር፡ ዘኮነ፡፡

በሰኑዩ፡ ፋሲካ፡፡

13 ወውእተ፡ ዕለተ፡ እንዘ፡ ይሐውሩ፡ ክልኤቱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ሃገረ፡ እንተ፡ ርሕቅ
14 ት፡ እምኢየሩሳሌም፡ መጠነ፡ ስሳ፡ ምዕራፈ፡ እንተ፡ ስማ፡ ኤማሁስ፡፡ ወይትናገሩ
15 ወ፡ በበይናቲሆሙ፡ በእንተ፡ኵሉ፡ ዘኮነ፡፡ ወእንዘ፡ ይትናገሩ፡ወይትኃሠሠወ፡ ለዝን
16 ቱ፡ ቀርበሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወሖረ፡ምስሌሆሙ፡፡ ወተአኀዘ፡አዕይንቲሆሙ፡ወ
ከደነ፡ ከመ፡ ኢያእምርዎ፡፡

CAP. XXIV.

ET in primo sabbati diluculò, nocte adhuc *existente*, manicàrunt, & venerunt 1
ad sepulchrum, & attulerunt illa aromata quæ paraverant. Et invenerunt hunc 2
lapidē ubi devolutus erat ab ore sepulchri. Et ingressæ sunt, & non invenerunt 3
corpus Dñi nostri, Dñi Jesu. Et dum hæsitantes & deficientes erant de isto, appa- 4
ruerunt iis duo viri, & steterunt juxta illas, & resulgebant vestimenta eorum.
Et timuerunt, & submiserunt oculos suos in terram: & dicebant iis, Quid quæ- 5
ritis vivum cum mortuis? Surrexit, non est hic: mementote quid loquutus est vo- 6
bis quum in Galilæa esset, Filium hominis tradi in manum hominum peccato- 7
rum, & crucifigi eum, & occìdi eum, & surgere in tertia die. Et recordatæ sunt 8
sermonis ejus. Et recedentes à sepulchro nuntiaverunt undecim, & vicinis o- 9
mnibus, hæc. Et istæ, Maria Magdalene, & Johana, & Maria quæ Jacobi, & sociæ 10
earum quæ cum istis erant, nuntiaverunt Apostolis hæc. Et fuit hic sermo corā 11
iis, sicut deliramentum, & non crediderunt iis, & restiterunt iis. Et surrexit Pe- 12
trus, & profectus est, & cucurrit ad sepulchrum, & inspexit, & vidit linteum
solum positum: & abiit, mirans quod factum fuerat.

Secundâ Paschatis.

Et isto die *erant* euntes duo ex illis *ad* vicum qui distat ab Hierusalem circa sexa- 13
ginta stadia, cujus nomen, Emaus. Et colloquebantur inter se de toto quod factū 14
fuerat. Et dum colloquerentur, & discuterent hoc, accessit iis Dominus Jesus, & 15
profectus est cum iis. Et capti sunt oculi eorum, & cooperti, ut non agnosce- 16
rent eum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11
12 * ورسولان † باور نمي داشتند. ودر نظر ايشان. مثال خواب مي نمود * بعد ازان شمعون † برخاست
وسوي گور دويد. وديد كه كفنها جدا نهاده. شمعون † در نفس خود عجب ماند. ازانچه شد

صد چهل نمودن مسيح خودرا بلوقا وقيلوفا

13 * ودران روزها دو از شاگردان درده مي رفتند. ونام ان ده عماوس است. واز اورشليم
14 بقدر † شصت غلوت دور بود. * وايشان † با يكديگر سخن مي گفتند. از براي اين
15 واقعة كه شده است. وخبر مي جستند. * ناگاه عيسى † بديشان رسيد. وهم راه
16 ايشان شد. * وچشم شاگردان بسته شد. كه اورا نمي شناختند.

At Apostoli fidem nō habuerunt, & 11
in aspectu eorum quasi somnium vi-
sum est. Posteà verò Simeon surre- 12
xit, & ad sepulchrum cucurrit: vi-
soque quòd linteamina seorsim posita
essent, Simeon apud se admirabun-
dus hæsit, ex eo quod factum erat.

CXL. Ostendit seipsum Christus Lucæ & Cleophæ.

Et in illis diebus duo ex discipulis 13
in pagum ibant, nomen autem ejus
pagi Emaus est, et ab Hierosolyma
circiter sexaginta stadia distans
erat. Et illis, inter se colloquenti- 14
bus de hoc quod acciderat, et nun-
tium inquirentibus, Subitò Jesus 15
ad illos accessit, et viæ comes illis
factus est. Oculi autem discipulo- 16
rum clausi erant, ut eum non cogno-
scerent.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΠΓ'.

Ait *autem* ad illos; Qui sermones hi, quos confertis ad invicèm ambulantes,
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες,
& estis tristes? Respondens *autem* unus, cui nomen Cleophas, dixit *ad eum*; Tu
18 καὶ ἐστὲ σκυθρωποί; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ
solus *peregrinaris* in Hierusalem, & non cognovisti *facta* in illa in diebus
μόνος (ϑ) παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις
his? Et dixit *eis*; Quæ? *Illi autem* dixerunt ei; *Quæ* de Jesu Nazàreno,
19 ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου,
qui fuit vir Propheta, potens in opere & sermone coram Deo & omni
ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ (ι) καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς
populo. Quomodóque tradiderunt eum summi Sacerdotes, & principes nostri in
20 τοῦ λαοῦ. Ὅπως τε (κ) παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς
damnationem mortis, & crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset
21 κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτός ἐστιν
futurus redimere Israel. *Sed & cum omnibus his, tertiam hanc diem agit*
ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
hodiè, *ex quo* hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam ex *nobis* terruerunt nos,
22 σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς,
factæ antelucanæ ad monumentum. Et non *invenientes* corpus ejus, venerunt,
23 γενόμεναι (λ) ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον,
dicentes *&* visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam
24 λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες
eorū qui cum nobis, ad monumentum, & invenerunt *ita* sicut *&* *mulieres* dixerunt:
τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον (μ) οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον·
ipsum verò non *viderunt*. Et ipse dixit ad eos; O stulti & tardi corde
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς (ν) αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ 25
ad credendum in omnib' quæ locuti sunt Prophetæ. Nónne hæc oportuit pati Christum,
τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, 26
& intrare in gloriam suam? Et incipiens à Moyse, & *ab* omnibus Pro-
καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προ- 27
phetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de seipso. Et appropinquaverunt
φητῶν (ξ) διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν 28
ad vicum quo ibant: & ipse finxit longiùs ire. Et coë-
εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς (ο) προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. Καὶ παρε- 29
gerunt illum, dicentes; Mane nobiscum: quoniam ad *vesperam est*, & *inclinavit*
βιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν· ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστί, καὶ κέκλικεν
dies. Et intravit *ad manendum* cum illis. Et factum est *in discumbere ipsum*
ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν 30
cum eis; *accipiens* panem benedixit, & *frangens* porrigebat illis. Eorum *autem*
μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον (π) εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ 31
aperti sunt oculi, & cognoverunt eum: & ipse *non apparens factus est ab eis*.
διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
Et dixerunt ad invicèm; Nónne cor nostrum ardens erat in nobis, *ut* loqueretur
Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς (ρ) ἐλάλει 32
nobis in via, & *ut* aperiret nobis Scripturas?
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

MS.A. (ϑ) παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, (ι) καὶ ἐν λόγῳ (κ) αὐτὸν παρέδωκαν (λ) ὀρθριναὶ (μ) οὕτως (ν) *ἑαυτούς, (ξ) διερμήνευεν (ο) προσεποιήσατο πορρώτερον (π) ηὐλόγησεν, (ρ) ἐλάλησεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ ܕܡܬܢܩܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ 17
ܐܢܬܘܢ. ܘܟܡܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܠܝܘܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ 18
ܒܠܚܘܕܝܟ ܬܘܬܒܐ ܗܘܝܬ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܒܗ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ.
* ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܥܠ ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. ܓܒܪܐ ܕܗܘܐ ܢܒܝܐ. ܘܚܝܠܬܢ 19
ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ. * ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ 20
ܘܩܫܝܫܐ ܠܕܝܢܐ ܕܡܘܬܐ ܘܙܩܦܘܗܝ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܝܢ. ܕܗܘܝܘ ܥܬܝܕ ܗܘܐ 21
ܕܢܦܪܘܩܝܗܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܢ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܗܘܝ. * ܐܠܐ ܐܦ ܢܫܐ ܡܢܢ. 22
ܐܬܡܗܢܢ. ܕܗܘܝ ܗܘܝ ܩܕܡ ܢܓܗܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܝ ܦܓܪܗ. ܐܬܝ ܐܡܪܢ ܠܢ 23
ܕܡܠܐܟܐ ܚܙܝܢ ܬܡܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ ܕܚܝ ܗܘ. * ܘܐܦ ܐܢܫܐ ܡܢܢ ܐܙܠܘ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. 24
ܘܐܫܟܚܘ ܗܟܢܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܡܪܝ ܢܫܐ. ܠܗ ܕܝܢ ܠܐ ܚܙܘ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܘ 25
ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܘܝܩܝܪܝ ܠܒܐ. ܠܡܗܝܡܢܘ ܒܟܠܗܝܢ ܕܡܠܠܘ ܢܒܝܐ. * ܠܐ ܗܘܐ 26
ܗܠܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܫܝܚܐ ܠܡܚܫ. ܘܠܡܥܠ ܠܬܫܒܘܚܬܗ. * ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܘܫܐ 27
ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܘܡܦܫܩ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠ ܢܦܫܗ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܟܬܒܐ. * ܘܩܪܒܘ 28
ܗܘܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܗܘ ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܐܝܟ ܕܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ
ܐܙܠ ܗܘܐ. * ܘܐܠܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܩܘܡ ܠܘܬܢ. ܡܛܠ ܕܝܘܡܐ ܗܫܐ ܪܟܢ ܠܗ ܠܡܚܫܟܘ. 29
ܘܥܠ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܣܬܡܟ ܥܡܗܘܢ. ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ 30
ܠܗܘܢ. * ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚܝ ܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ. ܘܗܘ ܐܫܬܩܠ ܠܗ ܡܢܗܘܢ. 31
* ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܢ ܝܩܕ ܗܘܐ ܒܓܘܢ. ܟܕ ܡܡܠܠ ܥܡܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܡܦܫܩ ܠܢ ܟܬܒܐ. 32

Et dixit eis, Qui sunt hi sermones quos loquimini unus cum alio dum ambulatis, mœstíq; estis? 17
Et respondit unus ex eis, cui nomen Cleopha, & dixit ei; Túne solus es extraneus ab Ierusalem, ut nescias quid factum sit in ea istis diebus? 18
Dixit eis, Quid? Dicunt ei, De Jesu illo à Nazareth, viro qui erat propheta, poténsque erat in sermone & opere coram Deo, & coram universo populo: 19
Quem tradiderunt principes sacerdotum & seniores judicio mortis, & crucifixerunt eum. 20
Nos autem putabamus fore ut ipse redimeret Israelem: & ecce jam tres sunt dies, ex quo hæc omnia facta sunt. 21
Sed & mulieres ex nobis obstupefecerunt nos: nam diluculò prævenerunt ad monumentum. 22
Et quum non invenissent corpus ejus, venerunt dicentes nobis se vidisse angelos illic, qui dicunt eum vivere. 23
Quinetiam quidam ex nobis profecti sunt ad monumentum, & ita invenerunt prout dixerant mulieres; ipsum verò non viderunt. 24
Tunc dixit eis Jesus; O expertes rationis, & graves corde ad credendum iis omnibus quæ locuti sunt prophetæ! 25
Nónne hæc futurum erat, ut pateretur Christus, & ingrederetur in gloriam suam? 26
Et exorsus est à Mose & ab omnibus prophetis, & explicabat eis de se ex omnibus Scripturis. 27
Et appropinquaverunt pago illi in quem proficiscebantur; & ipse opinari faciebat eos quasi in locum longinquum sibi abeundum. 28
At coëgerunt eum, dicúntq; ei; Mane apud nos, quoniam dies jam inclinavit ad tenebras: & ingressus est ut maneret cum eis. 29
Factum est autem quum discubuisset cum eis, accepit panem & benedixit, fregítque, & dedit eis. 30
Et illicò aperti sunt oculi eorum, & agnoverunt eum: & ipse ablatus est ab eis. 31
Et dicebant alter alteri; Nónne cor nostrum ardebat in nobis dum colloqueretur nobis in via, & explicaret nobis Scripturas? 32

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وعیسی از ایشان پرسید که چیست این سخنها که با یکدیگر می گویید و غمناك می 17
روید * قیلوفا گفت مگر تو از اورشلیم غریبی از برای ان نمی دانی که درین دو روز 18
درو چه رفت * عیسی بدیشان گفت چه شد * جواب دادند که عیسی که ازو 19
ناصره است مردی پیغامبر و در گفتار و کردار نیرومند بود پیش خدا و پیش همه
خلق * و بزرگان امامان و پیران اورا در داوری مرگ انداختند و بدار اویختند * ما 20 21
می پنداشتیم که اوست که می خواهد که اسراییل را خلاص دهد * و اینك
سوم روزست ازانك این همه شدند * الا زنان زودتر رفتند و در گور نگه کردند 22
* چون تنش را انجا نیافتند امدند و بما گفتند که انجا فرشتگان دیدیم * و مردمان نیز 23 24
از ما در گور رفتند و همچنین یافتند که زنان گفتند لیکن اورا ندیدند * انگه عیسی 25
بدیشان گفت ای کم فهمان و دل گران که ایمان نمی آورید بدان همه که پیغمبران
گفتند * نه این چنین واجب بود که مسیح بر تافته [ودر عظمت خود در رفت [26

Et Jesus eos interrogavit; Quinam sunt hi sermones quos unus cum altero loquimini, & tristes inceditis? 17
Cleophas dixit Nunquid tu ab Hierosolyma peregrinus es, eò quòd ignores quod his duobus diebus in ea evenit? 18
Jesus illis dixit, Quid est? Responsum dederunt, quòd Jesus, qui ex Nazreth est, vir Propheta, & in dicto & facto potens erat, coram Deo & coram omni populo. 19
Et magnates sacerdotum & seniores eum in judicium mortis conjecerunt, & in cruce suspenderunt. 20
Nos autem putavimus quòd ipse esset is, qui Israeli redemptionem daturus esset. Et ecce tertius dies est, ex quo hæc omnia facta sunt. 21
Sed mulieres primùm iverunt, & in sepulchrum intuitæ sunt: 22
Et cùm corpus ejus illic non invenirent, venerunt, & nobis dixerunt; Illic quidem Angelos vidimus. 23
Et viri etiam è nobis in sepulchrum iverunt, & eodem modo invenerunt ac mulieres dixerant, sed eum non viderunt. 24
Tunc Jesus illis dixit; O parum intelligentes et corde graves, qui fidem non habetis eis omnibus, quæ Prophetæ loquuti sunt. 25
Nonne hujusmodi oportuit ut Christus sustineret, et in gloriam suam ingrederetur? 26

Versio VULGATA LATINA.

17 Et ait ad illos; Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicèm ambulantes, &
18 estis tristes? Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei; Tu solus peregrinus es in Jerusalem, & non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus?
19 Quibus ille dixit; Quæ? Et dixerunt; De Jesu Nazareno, qui fuit vir prophe-
20 ta, potens in opere & sermone, coram Deo & omni populo: Et quomodò eum tradiderunt summi sacerdotes & principes nostri in damnationem mortis, &
21 crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israël: &
22 nunc super hæc omnia, tertia dies est hodiè quòd hæc facta sunt. Sed & mulieres
23 quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, Et, non invento corpore ejus, venerunt, dicentes se etiam visionem angelorum vi-
24 disse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum:
& ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum verò non invenerunt. Et ipse 25
dixit ad eos; O stulti, & tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt
Prophetæ! Nónne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam su- 26
am? Et incipiens à Moyse, & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in 27
omnibus Scripturis, quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello quò 28
ibant: & ipse se finxit longiùs ire. Et coegerunt illum, dicentes; Mane no- 29
biscum, quoniam advesperascit, & inclinata est jam dies. Et intravit cum illis.
Et factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, ac fregit, 30
& porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum: & ipse 31
evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicèm; Nónne cor nostrum ardens 32
erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 18 فقال لهما ما هذا الكلام الذي يكلم احدكما صاحبه به وانتما ماشيان مكتئبين * فاجاب
احدهما الذي اسمه اكلاوبا قايلا انت مقيم بيروسليم افانت وحدك لم تعلم ما كان فيها
19 في هذه الايام * فقال لهما وما هو فقالا له امر يسوع الناصري الذي كان رجلا نبيا له قوة
20 في الفعل والقول قدام الله وجميع الشعب * فاسلمه عظماء الكهنة والرؤساء لحكم الموت
21 وصلبوه * ونحن كنا نرجوا انه يخلص اسرائيل * لكن مع هذا كله هذا اليوم الثالث منذ
22 23 كان هذا * لكن نسوة منا اعجبنا لانهن بكرن الى القبر * فلم يجدن جسده * واتين وقلن
24 انهن ابصرن ملايكة وقالوا عنه انه حي * ثم مضى قوم منا الى القبر فوجدوا كما قالت النسوة
25 فاما هو فلم يروه * فقال لهما ايها المسلوبة افهامهم والثقيلة قلوبهم عن الايمان بكلما
26 27 نطقت به الانبياء * اليس كان المسيح مزمعا ان يقبل هذه الالام ويدخل الى مجده * وبدا
28 يفسر لهما من موسى ومن جميع الانبياء ما في جميع الكتب من اجله * فاقتربوا من القرية
29 التي كانا منطلقين اليها وكان هو يوهمهما انه ينطلق الى مكان بعيد * فامسكاه غصبا وقالا له
30 اقم معنا فقد مال النهار وهو مساء * فدخل ليقيم عندهما * فلما جلس معهما اخذ خبزا فباركه
31 32 وكسره وناولهما * فانفتحت اعينهما وعرفاه وخفي عنهما * فقال احدهما للاخر اليست قلوبنا
قد كانت محترقة فينا اذ كان يكلمنا في الطريق ويفسر لنا الكتب *

Et dixit eis; Quis est iste sermo quem 17
confert unus vestrûm cum comite suo,
ambulantes mæsti? Respondit unus eo- 18
rum, cujus nomen Cleopha, dicens; Tu degens es in Jerusalem, & tu solus non nosti quid evenerit in ea in istis diebus?
Ait illis; Ecquid est? Dixerunt ei, Ne- 19
gotium Jesu Nazareni, qui erat vir propheta, cui potentia erat in opere & sermone coram Deo & omni populo: Et tra- 20
diderunt eum summi sacerdotum & principes, ad sententiam mortis, & crucifixerunt eum. Et nos sperabam⁹ quòd ipse esset 21
redempturus Israel: sed cum his omnibus, hæc est dies tertia ex quo evenerunt
hæc. Verùm mulieres quædam ex nostris 22
stupefecerunt nos, quoniam diluculò adeuntes monumentum, Non invenerunt 23
corpus ejus: & venerunt ac dixerunt se vidisse angelos, qui retulerunt de eo quòd
sit vivens. Item abierunt quidam ex no- 24
stris ad monumentum, & invenerunt quemadmodum dixerant mulieres: at
ipsum minimè viderunt. Dixit eis; O quo- 25
rum captæ mentes, & gravia corda quin credatis omnibus quæ locuti sunt prophe-
tæ! Nónne erat Christus facturus ut sus- 26
ciperet has passiones, & intraret in gloriam suam? Et cœpit interpretari illis à 27
Moyse et ab omnibus prophetis, quæ continentur in omnibus Scripturis de seipso.
Et appropinquaverunt castello in quod 28
ierant: & ipse existimandum præbebat eis se pergere in locum distantem. Et te- 29
nuerunt eum per vim, & dixerunt ei; Morare nobiscum, quia jam declinavit dies, & est serò. Quare intravit ut maneret apud illos. Cùmq; sedisset cum eis, 30
accepit panem, & benedixit ei, fregitque eum, ac dedit illis. Et aperti sunt oculi 31
eorum, & cognoverunt eum: & absconditus est ab illis. Dixit autem unus eo- 32
rum ad alterum; Nónne corda nostra erant exusta in nobis dum alloqueretur nos in via, & interpretaretur nobis Scripturas?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 ወይቤሎሙ፡ እግዚእነ፡ ምንትኑ ዝ፡ ነገር፡ ዘትትናገሩ፡ በበይናቲክሙ፡ እንዘ፡ ተሐውሩ፡
18 ወቆሙ፡ ትኩዛኒሆሙ፡፡ ወአውሥአ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ዘስሙ፡ ቀልዮጳ፡ ወይቤ
ሎ፡ አንተኑ፡ ባሕቲትከ፡ ኢሃለውከ፡ ኢየሩሳሌም፡ ወኢያእመርከ፡ ዘኮነ፡ በውስቴታ፡ በ
19 ዝ፡ መዋዕል፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ምንትኑ፡ ወይቤ፡ በእንተ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ናዝራዊ፡ ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ወነቢይ፡ ዘኮነ፡ ክሃሌ፡ በቃሉ፡ ወበምግባሩ፡ በቅድመ፡ እ
20 ግዚአብሔር፡ ወበቅድመ፡ ሰብእ፡ ወሕዝብ፡፡ ወዘከመ፡ አግብእዎ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡
21 ወኰነንዎ፡ ወሰቀልዎ፡ ወቀተልዎ፡፡ ወንሕነሰ፡ ነአምን፡ ቦቱ፡ ከመ፡ ውእቱ፡ ሀሎ፡ ያድ
22 ኅኖሙ፡ ለእስራኤል፡ ወምስለ፡ ዝንቱ፡ ኵሉ፡ ሠሉስ፡ ዮም፡ እምዘ፡ ኮነ፡ ዝንቱ፡፡ ወ
23 ቦ፡ አንስት፡ እለ፡ አንከራ፡ ወነገራነ፡ እለ፡ ገይሶ፡ ኀበ፡ መቃብር፡፡ ወኢረከባ፡ በድ
24 ኖ፡ ወተሰውጣ፡ ወነገራነ፡ ከመ፡ ርእያ፡ መላእክተ፡ እለ፡ ይብልዎን፡ ሐይወ፡፡ ወቦ፡ እ
ለ፡ ሖሩ፡ እምውስቴትነ፡ ኀበ፡ መቃብር፡ ወረከቡ፡ ከማሁ፡ በከመ፡ ይቤላ፡ አንስት፡ ወሎቱ
25 ሰ፡ ኢረከብዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አአብዳን፡ ጉዱያን፡ ልብ፡ ለኢአምኖ፡ በኵሉ፡ ዘይ
26 ቤሉ፡ ነቢያት፡፡ አኮሁ፡ ከመዝ፡ ሀለዎ፡ ለክርስቶስ፡ ይትቀተል፡ ወይባእ፡ ውስተ፡ ስብ
27 ሐቲሁ፡፡ ወአኀዘ፡ ይፈክር፡ ሎሙ፡ እምዘ፡ ሙሴ፡ ወነቢያት፡ ወእምኵሉ፡ መጻሕፍ
28 ት፡ በእንቲአሁ፡፡ ወቀርቡ፡ ሃገረ፡ ኀበ፡ ይሖውሩ፡ ወአኀዘ፡ ይትረሐቆሙ፡፡ ወአገብ
29 ርዎ፡ ወይቤልዎ፡ ንበር፡ ምስሌነ፡ እስመ፡ መሸየ፡ ወተቀልቀለ፡ ፀሐይ፡፡ ወቦአ፡ ከ
30 መ፡ ይኅድር፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይረፍቅ፡ ምስሌሆሙ፡ ነሥአ፡ ኅብስተ፡
31 ወባረከ፡ ወፈተተ፡ ወወሀቦሙ፡፡ ወተከሥተ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ወአእመርዎ፡ ወጠፍአ፡
32 እምኔሆሙ፡ ሶቤሃ፡ ወኀጥእዎ፡፡ ወይቤሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ አኮኑ፡ ይነድድ፡ ልብነ፡ ወ
ይረሕቅ፡ ዘከመ፡ ይነግረነ፡ በፍኖት፡ ወይፈክር፡ ለነ፡ መጻሕፍተ፡፡

Et dixit iis Dominus noster; Quinam est hic sermo, quem colloquimini inter vos 17
proficiscentes? & steterunt anxii. Et respondit un⁹ ex illis, cuj⁹ nomen Cleophas, 18
& dixit ei; Túne solus fuisti? nónne fuisti Hierusalem? & nónne cognovisti quod
factum est in ea in hoc tempore? Et dixit ei Dominus Jesus; Quid? & dixit; De 19
Domino Jesu Nazareno viro justo, & prophetâ, qui fuit potens in sermone suo
& operibus suis coram Deo, & coram hominibus, & populo: Et quomodò tra- 20
diderunt eum principes sacerdotum, & condemnârunt eum, & crucifixerunt
eum, & trucidârunt eum. Et nos credebamus in eo, quòd is servaturus esset Is- 21
rael: & cum hoc toto, tertius *est* dies ex quo factum est hoc. Et fuerunt mulie- 22
res quæ obstupefecerunt nos, & nuntiaverunt nobis, quæ manicaverunt ad se-
pulchrum, Et non invenerunt corpus ejus: & reversæ sunt, & nuntiaverunt no- 23
bis quomodo *fuit* visio angelorum, qui dicebant iis, Vivus est. Et fuerunt qui 24
profecti sunt è nobis ad sepulchrum, & invenerunt ita sicut dixerant mulieres: &
eum non invenerunt. Et dixit iis; O fatui tardi corde ad credendum in omnibus 25
quæ loquuti sunt prophetæ. Nónne sic oportuit Christum trucidari, & intrare in 26
gloriam suam? Et incœpit exponere iis ex illa Mosis & prophetarũ, & ab omnibus 27
Scripturis de ipso. Et appropinquârunt vico quò ibant, & cœpit præterire eos. 28
Et adegerunt eum, & dixerunt ei; Mane nobiscum, quoniam advesperascit, & de- 29
clinatus est sol: & ingressus est ut maneret cum iis. Et tunc recumbens cum iis 30
accepit panem, & benedixit, & fregit, & dedit iis. Et aperti sunt oculi eorum, & 31
cognoverunt eum: & evanuit ab iis statim, & indiguerunt eo. Et dixerunt inter 32
se; Nónne ardebat nobis cor nostrum & recedebat, quamdiu loquebatur nobis
in via, & exponebat nobis Scripturas?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

27 و از موسی اغاز کرد و از همه پیغمبران * بر نفس خود تفسیر می کرد† پیش ایشان از همه
28 کتابها * و دران ده که می رفتند * نزدیک شدند * و ایشانرا مژده می داد بر مثالی که
29 بجایگاه دور می رود * شاگردان بنازش بدو گفتند * پیش ما باش سبب† انک شب نزدیک
30 شده بود * صد چهل یک و عیسی درامد که پیش ایشان باشد * وچون پیش ایشان نشست
31 نان ستد * ودعا کرد شکست وبدیشان داد * انگه چشم ایشان گشاده شد * و اورا دانستند *
32 و مسیح از ایشان غایب شد * ایشان با یکدیگر گفتند * نه دل و درون ما گران شده
بود * وقتی که در راه با ما سخن می گفت * وکتابها برای ما تفسیر می کرد *

Et à Mose initium fecit, & ab 27
omnibus Prophetis, & de seipso interpretationem fecit coram ipsis ex omnibus Scripturis. Et illi pago, ad 28
quem iverunt, appropinquabant: illis autem indicabat, quasi in locum longinquum iret. Discipuli cum 29
importunitate ei dicebant; Apud nos esto: eò quòd nox appropinquaverat. CXLI.
Et Jesus ingressus est, ut apud eos esset. Et cùm apud eos sederet, pa- 30
nem accepit, & gratiis actis fregit, & illis dedit. Tunc oculi eorum 31
aperti sunt & eum cognoverunt: & Christus ab illis disparuit. Illi al- 32
ter alteri dixerunt; Nónne cor & interiora nostra gravata erant, quando in via nobiscum sermocinabatur, & Scripturas nobis exponebat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΟΗ'.

Et surgentes eâdem horâ, regressi sunt in Hierusalem, & invenerunt congregatos
33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους
undecim, & eos qui cum illis, Dicentes, Quòd surrexit Dominus verè, & visus est Si-
34 τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, Λέγοντας, Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σί-
moni. Et ipsi narrabant quæ in via, & quomodò agnitus est eis in fractione panis.
35 μωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
Hæc autem ipsis loquentibus, ipse Jesus stetit in medio eorum, & dicit eis: Pax
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη
vobis. Conturbati verò & conterriti facti existimabant spiritum videre. Et dixit
37 ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν
38 eis; Quid turbati estis, & quare cogitationes ascendunt in corda
αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις
vestris? Videte manus meas, & pedes meos, quia ipse ego sum. Palpa-
39 ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου, καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι. ψηλαφή-
te me, & videte: quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habentem.
σατέ με, καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
Et hoc dicens, ostendit eis manus & pedes. Adhuc autem non credentibus
40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ (τ) ἀπιστούντων
41 illis præ gaudio, & mirantibus, dixit eis; Habetis aliquid esculentum hic?
αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;

Illi autem obtulerunt ei piscis assi partem, & de apiario favo. Et sumens, 42
Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ (τ) μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν, 43
coram eis edit. Dixit autem eis; Hæc verba quæ locutus sum ad
τμγ ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ (υ) λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς 44
vos adhuc existens vobiscum: quoniam oportet impleri omnia scripta in lege
ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
Moysi, & Prophetis, & Psalmis, de me. Tunc aperuit ipsorum sensum, ad
Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς, περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ 45
intelligendum Scripturas. Et dixit eis; Quoniam sic scriptum est, & sic
συνιέναι τὰς γραφάς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι (φ) οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως 46
oportebat pati Christum, & resurgere à mortuis tertiâ die: Et prædicari
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· Καὶ κηρυχθῆναι 47
in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientem
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον
ab Hierosolyma. Vos autem estis testes horum. Et ecce ego mitto 48
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω 49
promissum Patris mei in vos: Vos autem sedete in civitate Hierusa-
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσα-
lem, quoadusque induamini virtute ex alto.
λήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

MS A. (τ) ἀπιστούντων αὐτῶν, καὶ θαυμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς, εἶπεν (τ) μέρος, ** Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον πάντων ἔφαγεν. (υ) λόγοι μου οὓς (φ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܘܩܡܘ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܫܟܚܘ ܠܚܕܥܣܪ ܕܟܢܝܫܝܢ ܘܠܕܥܡܗܘܢ
34 ܕܐܡܪܝܢ. * ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܩܡ ܡܪܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܫܡܥܘܢ. * ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܐܫܬܥܝܘ
35 ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܝ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗܘܢ ܟܕ ܩܨܐ ܠܚܡܐ
36 * ܕܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ * ܥܗ * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ. ܝܫܘܥ ܩܡ ܒܝܢܬܗܘܢ
37 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܗܢܘܢ ܐܬܬܙܝܥܘ ܘܗܘܘ ܒܕܚܠܬܐ.
38 ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܪܘܚܐ ܚܙܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܡܬܙܝܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܡܢܐ
39 ܣܠܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܥܠ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܚܙܘ ܐܝܕܝ ܘܪܓܠܝ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܓܫܘܢܝ ܘܕܥܘ.
40 ܕܪܘܚܐ ܒܣܪܐ ܘܓܪܡܐ ܠܝܬ ܠܗ. ܐܝܟ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܝ ܕܐܝܬ ܠܝ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ.
41 ܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ. * ܘܟܕ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܚܕܘܬܗܘܢ.
42 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ ܗܪܟܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܗܒܘ
43 ܠܗ ܡܢܬܐ. ܡܢ ܢܘܢܐ ܡܛܘܝܐ ܘܡܢ ܟܘܪܬܐ ܕܕܒܫܐ. * ܘܢܣܒ ܐܟܠ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪ
44 ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܡܠܐ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܟܕ ܐܝܬܝ ܗܘܝܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ
45 ܟܠ ܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ ܘܒܢܒܝܐ ܘܒܡܙܡܘܪܐ ܥܠܝ. * ܗܝܕܝܢ ܦܬܚ
46 ܪܥܝܢܗܘܢ ܠܡܣܬܟܠܘ ܟܬܒܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܟܬܝܒ ܘܗܟܢܐ ܙܕܩ ܗܘܐ
47 ܠܡܫܝܚܐ. ܕܢܚܫ ܘܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. * ܘܢܬܟܪܙ ܒܫܡܗ
ܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢ ܚܛܗܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܫܘܪܝܐ ܢܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.
48 49 * ܘܐܢܬܘܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܣܗܕܐ ܕܗܠܝܢ. * ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܥܠܝܟܘܢ ܡܘܠܟܢܗ ܕܐܒܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
ܗܘܘ ܒܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܠܒܫܘܢ ܚܝܠܐ ܡܢ ܪܘܡܐ.

Et surrexerunt eâ ipsâ horâ, & reversi sunt 33
ad Jerusalem; & invenerunt undecim congregatos, & eos qui cum ipsis erant, Di- 34
centes; Verè surrexit Dominus noster, & apparuit Simoni. Quinetiam ipsi renuntiâ- 35
runt ea quæ contigerunt in via; & quomodò innotuit eis dum frangeret panem.

Ascensionis Domini nostri. 75.

Quúmque hæc loquerentur, Jesus astitit in- 36
ter eos, & dixit eis; Pax vobiscum: ego sum, ne timeatis. At ipsi perterriti sunt & 37
expaverunt: putabant enim se spiritum videre. Dixit eis Jesus; Quid contremisci- 38
tis? & quare ascendunt cogitationes in corda vestra? Videte manus meas & pe- 39
des meos, quia ego sum; contrectate me, & agnoscite: nam spiritus carnem & ossa non habet, prout me videtis habere. Et 40
quum hæc dixisset, ostendit eis manus suas pedésque suos. Quúmque adhuc non cre- 41
derent præ gaudio suo, & mirarentur, dixit eis; Habetis hîc quid manducandum?
Ipsi verò dederunt ei partem piscis assi, & 42
ex favo mellis. Et accepit, comedítque 43
in eorum conspectu. Et dixit eis; Hi sunt 44
sermones quos locutus sum vobiscum, dum apud vos essem, oportere impleri quicquid scriptum est in lege Mosis, & in prophetis, & Psalmis de me. Tunc aperuit eo- 45
rum mentem ut intelligerent Scripturas.
Et dixit eis; Ita scriptum est, & ita expe- 46
diebat pati Messiam, & resurgere à mortuis tertio die: Et prædicari in ejus no- 47
mine pœnitentiam in remissionem peccatorum inter cunctas gentes, ita ut exordium esset ab Ierusalem. Vos autem estis 48
testes horum. Et ego mittam super vos 49
promissum Patris mei: vos autem expectate in Jerusalem civitate, usquequò induamini virtute ex alto.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وهماندم برخاستند ودر اورشليم باز كشتند * ديدند يازده حواريون · با هم نشسته بودند
34 وآنان كه با ايشان بودند * و كفتند * بحقيقت خداوند ما برخاست · وبشمعون نموده شد ·
35 * واين دو شاكرد انچ درراه شاه بود خبر دادند كه چكونه اورا شناختند · وقتي كه نانرا شكست ·

صد چهل دو نموده شدن مسيح باردوم با شاكردان

36 * ايشان در سخن بودند * كه عيسي از ميان ايشان برخاست * وكفت سلام برشما · منم
37 منم مترسيد * * رسولان بخوف شدند · وهيبت برايشان افتاد · وپنداشتند · كه جان مي بينند ·
38 39 * مسيح بديشان كفت * چرا ترسيديد * وچرا انديشها بردل شما كاركرد * * انك دو دست
وپايهاء من ببينيد · وبدست لمس كنيد * وبدانيد كه جان كوشت واستخوان ندارد ·
40 41 انچنانك شما اول ديديد دارم * اينها بكفت * ودو دست * ودو پاي خود · بديشان نمود * * هنوز
ازشادماني خود باور نمي كردند * وحيران مي شدند · و مسيح بديشان كفت · چيزي
42 43 داريد كه بخورم * * وبود پيش شاكردان اندكي ماهي بريان وانكبين شهد · * ستد
44 برابر ايشان بخورد * وكفت · اينست سخن كه برابر شما كفتم · وقتي كه پيش شما بودم ·

Et eodem instanti surrexerunt, & Hierosolymam reversi sunt, ubi viderunt undecim Apostolos, unà enim sedentes erant, & eos qui cum eis erant. Et dixerunt; Reverà Do- 33 34
minus noster surrexit et Simoni apparuit. Et hi duo discipuli quæ in via facta erant narrârunt, quomodo eum agnoverant, quo tempore panem frangeret. 35

CXLII. Apparet Christus secundò Discipulis.

Illi in sermone erant, cùm Jesus è medio eorum surrexit, et dixit; Pax super vos, ego sum, ego sum, ne timeatis. Apostoli territi sunt, 36 37
et pavor in eos cecidit, et existimârunt, quòd spiritum vidissent. Christus illis dixit; Quare timetis? et quare cogitationes in corde vestro agitant? Ecce, manus et pedes me- 38 39
os videte, et manu palpate, et scite quòd spiritus carnem et ossa non habeat, quemadmodum (vos pridem vidistis) habeo. Hæc dixit, 40
et manus et pedes suos illis ostendit. Hactenus præ gaudio suo non 41
credebant, et attoniti erant, et Christus illis dixit; Ecquid habetis quod comedam? Et erat penes 42
discipulos parum piscis assati, et mellis favi: Et accipiens co- 43
ram illis comedit. Et dixit; 44
Hic est sermo quem vobiscum locutus sum, quando apud vos fui:

Versio VULGATA LATINA.

33 Et surgentes eâdem horâ regressi sunt in Jerusalem: & invenerunt congregatos
34 undecim, & eos qui cum illis erant, Dicentes; Quòd surrexit Dominus verè,
35 & apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via: et quomodò cog-
36 noverunt eum in fractione panis. Dum autem hæc loquuntur, stetit Jesus in me-
37 dio eorum, & dicit eis; Pax vobis: ego sum, nolite timere. Conturbati ve-
38 rò, & conterriti, existimabant se spiritum videre. Et dixit eis; Quid turbati
39 estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas, & pe-
des, quia ego ipse sum: palpate, & videte: quia spiritus carnem & ossa non ha-
40 bet, sicut me videtis habere. Et cùm hoc dixisset, ostendit eis manus, & pe-
41 des. Adhuc autem illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, dixit; Ha-
betis hic aliquid, quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi, & 42
favum mellis. Et cùm manducâsset coram eis, sumens reliquias dedit eis. 43
Et dixit ad eos; Hæc sunt verba, quæ locutus sum ad vos, cùm adhuc essem vobis- 44
cum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moysi, & Pro-
phetis, & Psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas. 45
Et dixit eis; Quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & re- 46
surgere à mortuis tertiâ die: Et prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remis- 47
sionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma. Vos autem 48
testes estis horum. Et ego mitto promissum Patris mei in vos: vos autem sede- 49
te in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 *وقاما في تلك الساعة ورجعا الى يروسليم فوجدا الاحد عشر مجتمعين هم والذين كانوا معهم
34 35 *وهم يقولون حقا لقد قام الرب وظهر لسمعان * ثم اخبرا ايضا بما اتفق لهما في الطريق *
36 وكيف عرفاه عند كسر الخبز * وفيما هم يتكلمون بهذا وقف يسوع وسطهم وقال لهم السلام
37 38 لكم انا هو لا تخافوا * فاضطربوا وخافوا وظنوا انهم ينظرون روحا * فقال لهم ما بالكم
39 تضطربون ولم تاتي الافكار في قلوبكم * انظروا يدي ورجلي فاني انا هو جسوني وانظروا
40 41 فان الروح ليس له لحم ولا عظم كما ترون انه لي * ولما قال هذا اراهم يديه ورجليه * واذ
42 هم غير مصدقين من الفرح والتعجب . قال لهم اعندكم ههنا ما يوكل *فاعطوه جزءا
43 44 من حوت مشوي ومن شهد عسل * فاخذ قدامهم واكل واخذ الباقي واعطاهم * ثم
قال لهم هذا الكلام الذي كلمتكم به اذ كنت معكم . انه ينبغي ان يكمل كلما
45 هو مكتوب في ناموس موسى والانبياء والمزامير لاجلي * وحينئذ فتح قلوبهم ليفهموا
46 المكتوب * وقال لهم هكذا هو مكتوب ان المسيح سوف يولم ويقوم من الموتى في اليوم
47 48 الثالث * ويكرز باسمه بالتوبة ومغفرة الخطايا في جميع الامم ويبدون من يروسليم * وانتم
49 تشهدون على هذا * وانا ارسل اليكم موعد ابي * فاجلسوا انتم في مدينة يروسليم حتى
تدرعوا القوة من العلاء *

Et surrexerunt in illa hora, & regres- 33
si sunt in Jerusalem; & invenerunt
undecim congregatos, ipsos & eos qui
erant cum illis, Ipsique dicentes; Ve- 34
rè jam surrexit Dominus & apparuit
Simoni. Tum retulerunt etiam quod ac- 35
ciderat sibi in via; & quomodò cogno-
vissent eum ad fractionem panis. Et 36
dum ipsi loquerentur de his, stetit Je-
sus inter eos, & dixit eis, Pax vo-
bis: ego sum, ne timeatis. Contur- 37
bati sunt autem, & expaverunt &
putaverunt se videre spiritum. Et di- 38
xit eis; Quid turbamini? & quare
veniunt cogitationes in corda vestra?
Videte manus meas & pedes meos; 39
nam ego ipse sum. Palpate me, & vi-
dete: nam spiritus non habet carnem
neque ossa, sicut videtis me habere.
Et cùm dixisset hoc, ostendit eis ma- 40
nus suas & pedes suos. Cumque ipsi 41
essent increduli præ gaudio & admira-
tione, dixit eis; Estne apud vos hic
quod manducetur? Et dederunt ei par- 42
tem piscis assi, & favi mellis. Et ac- 43
cepit coram illis, & comedit, & ac-
cepit residuum & dedit illis. Deinde 44
dixit eis; Hic est sermo quem locutus
sum vobis cùm essem vobiscum, quòd
oporteret impleri quicquid est scriptum
in lege Mosis, & Prophetis, & Psal-
mis de me. Et tunc aperuit corda eo- 45
rum ut intelligerent Scripturam. Et di- 46
xit eis, Sic est scriptum, quòd Chri-
stus esset passurus, & resurrecturus à
mortuis in die tertia, Et prædicandam 47
in nomine ejus pœnitentiam & remissi-
onem peccatorum inter omnes gentes.
Incipientes autem ab Jerosolyma, Te- 48
stimonium perhibeatis de his. Et ego 49
mittam ad vos promissum Patris mei.
Sedete ergò vos in civitate Jerosolyma,
quoad armemini virtute ab alto.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወተንሥኡ፡ ሶቤሃ፡ ይእተ፡ ሰዐተ፡ ወተሰውጡ፡ ኢየሩሳሌም፡ ወረከብዎሙ፡ ለዓሠርቱ፡
34 ወአሐዱ፡ ጉቡአን፡ ወእለሂ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወይቤሉ፡ አማን፡ ተንሥአ፡ እግዚእነ፡ ወ
35 አስተርአዮ፡፡ ለስምዖን፡፡ ወነገርዎሙ፡ እሙንቱ፡ ዘበፍኖት፡ ወዘከመ፡ አእመርዎ፡
36 ለእግዚእነ፡ እንዘ፡ ይፌትት፡ ኅብስተ፡፡ ወእንዘ፡ ዘንተ፡ ይትናገሩ፡ ቆመ፡ ማእከ
37 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ሰላም፡ ለክሙ፡ ኢትፍርሁ፡ አነ፡ ውእቱ፡፡ ወ
38 ደንገፁ፡ ወፈርሁ፡ ወመሰሎሙ፡ መንፈስ፡ ዘይሬእዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
39 ስ፡ ምንትኑ፡ ያደነግፀክሙ፡ ወለምንት፡ ሕሊና፡ የዐርግ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡፡ ርእዩ፡ እደ
ዊየ፡ ወእገርየ፡ ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወግሥሡኒ፡ ወአእምሩ፡ እስመ፡ መንፈስ፡ ሥጋ፡ ወዓጽ
40 መ፡ አልቦ፡ ከመ፡ ትሬእዩኒ፡ እነ፡ ቦየ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ አርአዮሙ፡ እደዊሁ፡ ወእገሪ
41 ሁ፡፡ ወእንዘ፡ ዓዲ፡ ኢአምኑ፡ እምድንጋፄ፡ ወእንዘ፡ ያንክሩ፡ በትፍሥሕት፡ ወይቤ
42 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርድእቲሁ፡ ቦኑ፡ ዘብክሙ፡ ዘንበልዕ፡ ዝየ፡፡ ወወሀብዎ፡
43 ዓሣ፡ መክፈልተ፡ ጥቡሰ፡ ወጸቃውዐ፡፡ ወበልዐ፡ በቅድሜሆሙ፡ እግዚእነ፡ ወነሥአ፡ ዘ
44 ተርፈ፡ ወወሀቦሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ኢኮኑ፡ ዝነገርየ፡ ዘእቤለክሙ፡ እንዘ፡ ሃለውክ
45 ሙ፡ ምስሌየ፡ ከመ፡ ሃለወ፡ ይበጽሕ፡ ዘይቤ፡ ኦሪት፡ ሙሴ፡ ወነቢያት፡ ወመዝሙር፡ በእ
46 ንቲአየ፡፡ ወእሚዝ፡ ከሠተ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ይለብዉ፡ መጻሕፍተ፡ ወለበዉ፡፡ ወ
ይቤሎሙ፡ ከማሁ፡ ጽሑፍ፡ ከመ፡ ይትቀተል፡ ክርስቶስ፡ ወይትነሣእ፡ እምውታን፡ በሣ
47 ልስት፡ ዕለት፡፡ ወይሰብኩ፡ በስሙ፡ ለንስሓ፡ ወለኅድገተ፡ ኃጢአት፡ ለኵሉ፡ አሕ
48 ዛብ፡ እኂዞሙ፡ እምኢየሩሳሌም፡፡ ወአንትሙ፡ ሰማዕቱ፡ ለዝንቱ፡፡ ወናሁ፡ አ
49 ነ፡ እፌኑ፡ ተስፋሁ፡ ለአቡየ፡ ላዕሌክሙ፡ ወአንትሙሰ፡ ንበሩ፡ ሃገረ፡ ኢየሩሳሌም፡ እ
ስከ፡ ትለብሱ፡ ኃይለ፡ እምአርያም፡፡

Et surrexerunt statim istâ horâ, & reversi sunt *in* Hierusalem, & invenerunt un- 33
decim congregatos, & *eos* qui cum illis *erant*. Et dixerunt; Certè, surrexit Do- 34
minus noster, & apparuit Simoni. Et nuntiaverunt iis ipsi quæ in via *gesta e-* 35
rant, & quomodo cognoverunt Dominum nostrum frangentem panem. Et dum 36
hæc colloquerentur, stetit medio eorum Dominus Jesus, & dixit iis; Pax vobis,
ne timeatis, ego sum. Et conterriti fuerunt, & timuerunt, & videbatur iis spi- 37
ritus quem videbant. Et dixit iis Dominus Jesus; Quid conterriti estis, & quid 38
cura ascendit in corda vestra? Videte manus meas, & pedes meos, quòd ego 39
sum: & contrectate me, & scitote quòd spiritus carnem & ossa non habet, pro-
ut videtis *quòd* ego habeo. Et hoc dicens ostendit iis manus suas, & pedes suos. 40
Et adhuc *ipsis* non credentibus præ terrore, & mirantibus præ gaudio, dixit Do- 41
minus Jesus discipulis suis; Estne quod habetis quo vescamur hic? Et dede- 42
runt ei piscis partem assi, & favum apiarium. Et comêdit in conspectu eorum 43
Dominus noster: & sumpsit reliquias, & dedit iis. Et dixit iis; Nónne hic est ser- 44
mo meus quem loquutus sum vobis, quum essetis mecum, quòd oportuerat im-
pleri, quæ dixit lex Mosis, & prophetæ, & Psalmus de me. Et tunc aperuit cor 45
eorum, ut intelligerent Scripturas: & intellexerunt. Et dixit iis; Sic scriptum est, 46
quòd trucidaretur Christus, & resurgeret à mortuis in tertio die: Et prædicarent 47
in nomine ejus in pœnitentiam, & remissionem peccatorum omnibus gentibus, in-
cipientes ab Hierusalem. Et vos testes *estis* hujus. Et ecce ego mittam promissi- 48
onem Patris mei super vos. Et vos manete civitate Hierusalem, usqueqùo indua- 49
mini virtute ex alto.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

واجب است كه هر چيزي تمام شود كه در ناموس موسي وكتاب پيغمبران * ومزامير براي
45 من نبشته شد * وبعد ازان * ذهن وفهم ايشانرا قوت داد وكشاده كرد * تا كتابها را دريابند *
46 وبعوران برسند * وبعد بديشان گفت اين چنين واجب بود كه مسيح † دردناك شود * وسوم
47 روز از ميان مردگان † بر خيزد * تا بنام او مژده † توبت † در همه عالم گفته شود * براي ستردن
گناهها صد چهل سه بالا رفتن مسيح در آسمان
48 49 واغاز از اورسليم شود * وشماييد † گواهان † اين همه را * ومن وعده پدر مرا بشما بفرستم
وبايد كه در شهر اورشليم † ساكن باشيد * تا انكه از بلندي قوت ونيرو بپوشيد *

oportet ut omnis res compleatur, quæ
in Lege Mosis, et scripturâ Prophe-
tarum, et Psalmis de me scripta est.
Et post hæc os et intellectum eorum 45
corroboravit et aperuit, ut Scriptu-
ras intelligerent, et in abdita earum
penetrarent. Atque etiam illis di- 46
xit; Ita oportuit ut Christus dolo-
rem pateretur, et tertia die de mor-
tuis resurgeret. Et in nomine ejus 47
Evangelium resipiscentiæ in toto
mundo prædicaretur, in abolitionem
peccatorum:

CXLIII. Ascensio Christi in cœlum,

Et principium ab Hierosolymis fie-
ret. Et vos estis testes horum omni- 48
um. Et ego promissum Patris mei 49
vobis mittam: oportet autem ut in
urbe Hierosolyma commoremini, do-
nec ex alto potentiam et virtutem
induatis.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑΝΝΗΝ.

Eduxit autem eos foràs *usque* in Bethaniam: & *sublatis* manus *suas*, benedixit
50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν
eis. Et factum est in benedicere eum illis, *disjunctus est* ab eis, & *sursum* ferebatur
51 αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο
in cœlum. Et ipsi adorantes eum, regressi sunt in Hierusalem cum
52 εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ
gaudio magno. Et erant semper in templo, laudantes & benedicentes
χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες 53
Deum. Amen.
τὸν Θεόν. Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις, βχοζ, κεφαλαίοις τμβ.
MS. A. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 51 [illegible]
52 [illegible]
53 [illegible]
[illegible]

Et eduxit eos usque in Beth-Ania, & elevavit manus suas, eisque benedixit. 50 Et factum est dum benediceret eis, separatus est ab eis, 51 & conscendit cœlos. Ipsi autem adoraverunt eum, & reversi sunt ad Jerusalem cum gaudio magno. 52 Et omni tempore erant in templo, glorificantes & benedicentes Deum. Amen. 53
Absolutum est Evangelium sacrosanctum Lucæ Evangelistæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 51 * وازانجا با بيت عينا ايشانرا بدربرد • ودستها خودرا بر داشت • وايشانرا دعا كرد • * وچون دعا
52 تمام كرد • از رسولان جدا شد • ودر اسمان † بالا رفت * ايشان مر اورا سجود كردند ودر اورشليم † باز
53 گشتند • بشادماني بزرك • * وهمه وقت † در هيكل كنشت بودند • ومرخداي راحمد وستايش مي
دادند • وقبول مي شد امين تمام شد انجيل لوقا

Et illinc in Bethaniam illos eduxit, & manus suas sustulit, et illis benedixit. 50 *Et cum benedictionem absolvisset, ab Apostolis separatus est, et in cælum ascendit.* 51 *Ipsi eum adoraverunt, et in Hierosolymam reversi sunt cum gaudio magno.* 52 *Et omni tempore in templo Ecclesiæ erant, et Deo laudem et gloriam tribuerunt: et acceptatio fuit. Amen.* 53
Absolutum est Evangelium Lucæ.

(α) ΤΑ' ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑ'ΝΝΗΝ 'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Α' Περὶ τοῦ ἐν Κανᾶ γάμου.
Β' περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
Γ' (β) περὶ τοῦ Νικοδήμου καὶ Ἰησοῦ.
Δ' περὶ καθαρισμοῦ ζήτησις.
Ε' περὶ τῆς Σαμαρείτιδος.
ς' (γ) περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλικοῦ.
Ζ' περὶ τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
Η' περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
Θ' περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
Ι' (δ) περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.
ΙΑ' περὶ τῆς ἐγέρσεως τοῦ Λαζάρου.
ΙΒ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΙΓ' περὶ ὧν εἶπεν Ἰούδας.
ΙΔ' περὶ (ε) τοῦ ὄνου.
ΙΕ' περὶ τῶν προσελθόντων (ζ) Ἑλλήνων, καὶ ἐρωτώντων τὸν Φίλιππον.
Ις' περὶ τοῦ νιπτῆρος.
ΙΖ' περὶ τοῦ παρακλήτου.
ΙΗ' περὶ τῆς αἰτήσεως (η) τοῦ Κυριακοῦ σώματος.

MS. A. (α)······ Titulus capitum abscinditur. (β) περὶ Νικοδήμου. ''Ζήτησις περὶ καθαρισμοῦ. (γ) περὶ τοῦ * βασιλικοῦ. (δ) περὶ τοῦ τυφλοῦ. ΙΑ'. περὶ Λαζάρου. (ε) τοῦ (ζ) Ἑλλήνων. Ις' περὶ (η) τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

SECUNDUM JOANNEM SANCTUM EVANGELIUM.

(†) ΤΟ' ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑ'ΝΝΗΝ 'ΑΓΙΟΝ 'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ.

CAP. I. ΚΕΦ. α'.

IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.
1 ἘΝ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.
Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est
2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο
3 *neque unum*, quod factum est. In ipso vita erat, & vita erat lux hominum. Et
4 οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ
5 lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo
6 τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος
missus à Deo, nomen ei Joannes. Hic venit in testimonium, ut
7 ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα
testaretur de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος 8
lux, sed ut *testaretur* de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum. In mundo erat, &
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ 9 10
mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit,
ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, 11
& *proprii* eum non receperunt.
καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

MS. A. (†) Titulus abscinditur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

EVANGELIUM SANCTUM, Præconium Johannis, quod Græcè protulit atque promulgavit Ephesi.

In nomine Domini Deique nostri Jesu Christi, cudimus Evangelium sacrosanctum, prædicationem Johannis præconis.

Lectio in festo nativitatis Domini nostri. I.

1 [illegible]
2 [illegible]
3
4 [illegible]
5
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9
10 [illegible]
11 [illegible]

CAPUT. I.

IN principio erat Verbum, & ipsum Verbum erat apud Deum, & Deus erat ipsum 1
Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. 2
Omnia per manum ejus fuêre, & sine ipso
ne unum quidem fuit quidquid fuit. Per 3
ipsum facta est vita, & vita est Lux hominum. 4
Et ipsa Lux in tenebris lucet, & tenebræ 5
eam non perceperunt. Fuit homo qui missus 6
est à Deo nomine Johannes. Is venit in te- 7
stimonium, ut testaretur de Luce, ut omnes
crederent per eum. Non erat ipse Lux, sed 8
ut testaretur de Luce. Erat enim is Lux ve- 9
ritatis quæ illuminat omnem venientem in
mundum. In mundo erat, & mundus per 10
eum factus est, at mundus eum non cognovit. Ad suos venit, & sui eum non rece- 11
perunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل يوحنا يكي از دوازده حواريون كه در شهر افسوس بزبان يوناني رومي كفته شد

1 2 * در اغاز كلمه بود • وكلمه † پيش خدا بود • وخداست كلمه • * در اغاز † اين پيش
3 4 خدا بود • * همه در دست او بود • وبي اونشد يكي از انچ شد • * زندكانيها بدوشد •
5 وزندكانيها † روشنلي ادميانند • * ونور در تاريكي † روشنلي داد • وتاريكي نوررا نخسبانيد •

EVANGELIUM JOHANNIS, unius ex duodecim Apostolis, quod in urbe Epheso linguâ Græcâ Romanâ dictû est.

CAPUT. I.

IN principio Sermo erat, et Sermo apud Deum erat, et Deus est Sermo. 1
In principio hic apud Deum erat. 2
Omne per manum ejus erat, et absq; eo non factum est unum, quod factum est. 3
Vitæ in eo erant, et vitæ lux hominum sunt. 4
Et lux in tenebris lumen dedit, et tenebræ lucem non extinxerunt. 5

Versio VULGATA LATINA.

50
51 Eduxit autem eos foràs in Bethaniam: & elevatis manibus suis benedixit eis. Et
52 factum est, dum benediceret illis, recessit ab eis, & ferebatur in cœlum. Et ipsi
adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno: Et erant semper in tem- 53
plo, laudantes & benedicentes Deum. Amen.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

50 51 ثم اخرجهم الي بيت عنيا ورفع يديه وباركهم * وكان فيما هو يباركهم انفرد عنهم وصعد
52 53 الي السماء * فاما هم فسجدوا له ورجعوا الي يروسليم بفرح عظيم * وكانوا كل حين في الهيكل
يباركون الله *

كمل بعون الله تعالي حسم انجيل القدس لوقا المطبب الكارز بحياة الابد بركاته تشملنا امين *

Deindè eduxit eos in Beth-aniam, & 50
elevavit manus suas, & benedixit eis.
Et factum est dum ipse benediceret eis, 51
sejunxit se ab ipsis, & ascendit in cælum.
Ipsi autem adoraverunt eum, & reversi 52
sunt in Jerusalem cum gaudio magno. Et 53
erant omni tempore in templo benedicentes Deum.

Absoluta est, opitulante Deo excelso, impressio Evangelii sancti Lucæ Medici, prædicatoris vitæ æternæ, Cujus benedictiones protegant nos, Amen.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

50 ወአውፅኦሙ፡ ለፍኖ፡ እስከ፡ ቢታንያ፡ ወአንሥአ፡ እደዊሁ፡ ወአንበረ፡ ወባረኮሙ፡፡
51 ወእንዘ፡ይባርኮሙ፡ተረሐቆሙ፡ ወዓርገ፡ሰማየ፡፡ ወእሙንቱሰ፡ ሰገዱ፡ ሎቱ፡ ወተሰ
52 ወጡ፡ ሊየሩሳሌም፡ በዓቢይ፡ ፍሥሐ፡ ወነበሩ፡ቤተ፡መቅደሱ፡ ዘልፈ፡ እንዘ፡ይባ
53 ርክዎ፡ ወይሴብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ለዓለም፡ አሜን፡፡
ወንጌል፡ ዘሉቃስ፡ ቃሉ፡ ፳፻፰፻፡

Et eduxit eos foràs usque Bethaniam: & levavit manus suas, & imposuit, & be- 50
nedixit iis. Et *dum* benedicens *erat* iis recessit ab iis, & ascendit *in* cœlum. 51
Et illi adorârunt eum, & reversi sunt *in* Hierusalem in gaudio magno. Et manse- 52
runt in Domo sancta ej', perpetuò benedicentes & laudantes Deum in seculum. 53
Amen. *Voces Evangelii Lucæ 2800.*

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM secundùm *JOANNEM.*

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.
2 3 Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso fa-
4 ctum est nihil, quod factum est, In ipso vita erat, & vita erat lux hominum:
5 6 Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus
à Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhi- 7
beret de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimo- 8
nium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem veni- 9
entem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mun- 10
dus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt. 11

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس * انجيل القدس يوحنا بن زبدي احد الاثني عشر
حواريا كتبه يونانيا بالهام روح القدس * بركاته تشملنا امين * فاتحة الانجيل المجيد *
1 2 * في البدء كان الكلمة والكلمة كان عند الله * والله كان الكلمة * منذ البدء كان هذا عند
3 4 الله * كل به كان وبغيره لم يكن شي مما كان * به كانت الحياة والحياة كانت نور الناس *
5 6 * والنور اضاء في الظلمة والظلمة لم تدركه * كان انسان ارسل من الله اسمه يوحنا * هذا
7 8 جاء للشهادة ليشهد للنور ليؤمن الكل به * ولم يك هو النور بل ليشهد للنور * الذي كان
9 10 نور الحق الذي يضي لكل انسان * الات الي العالم * في العالم كان والعالم به كان * والعالم
11 لم يعرفه * الي خاصته جاء وخاصته لم تقبله *

In nomine Dei unius, Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Evangelium Divi Johannis filii Zebedæi unius ex duodecim Apostolis, quod scripsit Græcè per inspirationem Spiritûs sancti. Benedictiones ejus protegant nos. Amen.

Initium Evangelii gloriosi.

CAPUT. I.

IN principio erat Verbum, & Verbum 1
erat apud Deum, & Deus erat Verbum.
Ab initio erat hoc apud Deum. Omnia 2
per ipsum fuerunt, & sine ipso non fuit 3
quicquam eorum quæ fuerunt. In ipso erat 4
vita, & Vita erat Lux hominum: Et Lux 5
coruscavit in tenebris, & tenebræ non
comprehenderunt eam. Fuit homo missus 6
à Deo, cujus nomen Johannes. Hic venit 7
in testimonium ut attestaretur Lumini,
ut crederent omnes per illum. Neque verò 8
erat ipse Lux, sed ut attestaretur Lumini,
Quòd erat Lumen verum, quod illuminat 9
omnem hominem. Veniens in mundum,
In mundo fuit, & mundus per ipsum fa- 10
ctus est, & mundus non cognovit eum.
Ad peculium suum venit, & peculium 11
suum non recepit eum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

1 ወንጌል፡ ዘዮሐንስ፡
2 ፩ ቀዳሚሁ፡ቃል፡ውእቱ፡ወውእቱ፡ ቃል፡ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ውእቱ፡ ወእግዚአብሔ
3 ር፡ውእቱ፡ ቃል፡፡ ወከማሁ፡ቀዳሚሁ፡ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡፡ ወኵሉ፡ በ
4 ቱ፡ኮነ፡ወዘእንበሌሁሰ፡አልቦ፡ ዘኮነ፡ወሊመንተኒ፡ዘኮነ፡ኮነ፡ በእንቲአሁ፡፡ ቦቱ፡ሕ
5 ይወት፡ውእቱ፡፡ወሕይወትሰ፡ብርሃኑ፡ለእጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ውእቱ፡፡ ወብርሃንሰ፡ው
6 ስተ፡ጽልመት፡ያርኢ፡ ወጽልመትኒ፡ኢይረክቦ፡፡ ወሃሎ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ ዘተፈነወ፡እ
7 ምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ዘስሙ፡ ዮሐንስ፡፡ ወውእቱ፡ መጽአ፡ሰማዕተ፡ይኩን፡ በእን
8 ተ፡ብርሃን፡ከመ፡ኵሉ፡ይእመን፡ እምኔሁ፡፡ ወሰሊሁሰ፡ ሊኮነ፡ብርሃነ፡ ደእሙ፡ ሰ
9 ማዕተ፡ከመ፡ይኩን፡በእንተ፡ብርሃን፡፡ ወብርሃን፡ጽድቅሰ፡ዘያበርህ፡ለኵሉ፡ሰብእ፡
10 ዘይመጽእ፡ውስተ፡ዓለም፡፡ ወውስተ፡ዓለም፡ሃሎ፡ ወዓለምኒ፡ ቦቱ፡ኮነ፡ወዓለምሰ፡
11 ኢያእመሮ፡፡ ውስተ፡ ዚአሁ፡መጽአ፡ ወእሊአሁሰ፡ኢተወክፍዎ፡፡

EVANGELIUM JOHANNIS,
CAP. I.

PRinci pio Verbû erat, & illud Verbum apud Deum erat, & Deus erat Verbû. 1 2
Et sic principio apud Deum erat. Et unumquodque per ipsum factû est, & absque 3
ipso non fuit quod factum est quidquam, & etiam quod factum est propter 4
ipsum *est.* In ipso vita erat, & Vita Lux hominum erat Et Lux in tenebris lucet, 5
& tenebræ non comprehendunt eam. Et fuit quidam homo qui missus fuit à 6
Deo, cujus nomen Johannes *erat.* Et is venit testis fieri de Luce, ut quisque 7
crederet ex illo. Et ipse non fuit Lux, sed ut testis fieret de Luce. Et *is est* Lux ju- 8
stitiæ, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum. Et in mundo fuit, 9
& mundus in eo fuit, & mundus non cognoscebat eum. In sucs venit, & sui 10
non acceperunt eum. 11

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

6 7 * وبود شخصي كه اورا خدا فرستاده شد * نامش يوحنا وبپارسي يحيي خوانند شود * او
8 آمد براي گواهي تا بر نور گواهي دهد * كه هر كسي بدست او ايمان بياورد * واو
9 نبود نور * ليكن گواهي † دهنده بر نور * نور حق امد تا براي هر كه در عالم است *
10 11 روشنايي دهد * در عالم بود * وعالم بردست او شد * وعالم اورا نشناخت * براي خاصه
خود آمد وخاصه او اورا قبول نكردند *

Et erat homo quem Deus misit, cui 6
nomen Johannes, Persicè autem
Jahia vocatur. Ipse venit in te- 7
stimonium, ut de Luce testimonium
daret, ut unusquisque per manum
ejus fidem haberet. Ille autem non 8
erat Lux illa, sed testimonium dans
de Luce. Lux vera venit, ut uni- 9
cuique qui in mundo est lumen præ-
beat. In mundo erat, & mundus per 10
manum ejus factus est, & mundus
eum non cognovit. Ad propria sua 11
venit, & proprii ejus eum non rece-
perunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, credentibus
12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
in nomine ejus: Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate
13 εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος
viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, & habitavit in
14 ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ (α) ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
nobis, (& vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre,) plenum gratiæ
ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,) πλήρης χάριτος
& veritatis. Joannes testatur de ipso: & clamavit, dicens; Hic erat quem dixi,
15 καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον,
Post me veniens, ante me factus est: quia prior me erat. Et ex pleni-
16 Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώ-
tudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Quia lex per Moy-
17 ματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μω-
sen data est, gratia & veritas per Jesum Christum facta est. Deum nemo vidit
18 σέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε
unquam: unigenitus filius, existens in sinum Patris, ipse enarravit. Et
19 πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. Καὶ
hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ex Hierosolymis sacerdotes
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς
& Levitas, ut interrogarent eum; Tu quis es? Et confessus est, & non negavit:
20 καὶ (β) Λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, Σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο·

& confessus est, Quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum; Quid ergo?
καὶ ὡμολόγησεν, (γ) Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, Τί οὖν; 21
Elias es tu? & dicit, Non sum. Propheta es tu? & respondit, Non. Dixerunt ergo
Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ. Εἶπον οὖν 22
ei; Quis es, ut responsum demus mittentibus nos? quid dicis de teipso?
αὐτῷ, Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
Ait; Ego vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit
Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν 23
Esaias Propheta. Et missi, erant ex Pharisæis. Et interrogaverunt
Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. Καὶ ἠρώτησαν 24
eum, & dixerunt ei; Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque 25
αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, (δ) οὔτε Ἠλίας, οὔτε
Propheta? Respondit eis Joannes, dicens; Ego baptizo in aqua: medius
προφήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος 26
autem vestrûm stetit quem vos non nostis. Ipse est ille post me venturus, qui
δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς 27
ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti.
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem, ubi erat Joannes baptizans.
Ταῦτα (ε) ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. 28

Κεφ. α'. MS.A. (α) ἐγεννήθησαν. (β) Λευΐτας πρὸς αὐτὸν, ἵνα (γ) Ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ (δ) οὐδὲ Ἠλίας, οὐδὲ ὁ προφήτης· (ε) ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܩܒܠܘܗܝ. ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ ܢܗܘܘܢ. ܐܝܠܝܢ
13 ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܗ. * ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܢ ܕܡܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ ܕܒܣܪܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ
14 ܕܓܒܪܐ ܐܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܠܕܘ. * ܘܡܠܬܐ ܒܣܪܐ ܗܘܬ ܘܐܓܢܬ ܒܢ. ܘܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ
15 ܫܘܒܚܐ ܐܝܟ ܕܝܚܝܕܝܐ ܕܡܢ ܐܒܐ. ܕܡܠܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ. * ܝܘܚܢܢ ܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ
ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܡܪܬ ܕܐܬܐ ܒܬܪܝ ܘܗܘܐ ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ.
16 * ܘܡܢ ܡܘܡܠܝܗ ܚܢܢ ܟܠܢ ܢܣܒܢ ܛܝܒܘܬܐ ܚܠܦ ܛܝܒܘܬܐ. * ܡܛܠ ܕܢܡܘܣܐ ܒܝܕ
17 ܡܘܫܐ ܐܬܝܗܒ. ܩܘܫܬܐ ܕܝܢ ܘܛܝܒܘܬܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘܬ. * ܠܐܠܗܐ ܐܢܫ
18 ܠܐ ܚܙܝܗܝ * ܒ * ܡܡܬܘܡ. ܝܚܝܕܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܒܥܘܒܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܗܘ ܐܫܬܥܝ.
19 * ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. ܟܕ ܫܕܪܘ ܠܘܬܗ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ
20 ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ. ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ. * ܘܐܘܕܝ ܘܠܐ ܟܦܪ. ܐܠܐ ܐܘܕܝ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ
21 ܡܫܝܚܐ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܘܒ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ. ܐܠܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ. ܕܠܡܐ
22 ܢܒܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܘܡܢܘ ܐܢܬ. ܕܢܬܠ ܦܬܓܡܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܕܪܘܢ. ܡܢܐ ܐܡܪ
23 ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܕܐܫܘܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟ
24 ܡܐ ܕܐܡܪ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܠܚܘ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܗܘܘ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ
25
26 ܗܟܝܠ ܡܥܡܕ ܐܢܬ. ܐܢ ܐܢܬ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܠܝܐ. ܘܠܐ ܢܒܝܐ. * ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
27 ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܒܡܝܐ. ܒܝܢܬܟܘܢ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. * ܗܢܘ ܗܘ
28 ܕܐܬܐ ܒܬܪܝ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ. * ܗܠܝܢ
ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܗܘܝ. ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܐܝܟܐ ܕܡܥܡܕ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ.

Iis autē qui receperunt eum, dedit potestatē 12
ut filii Dei fierent, iis *inquam*, qui credunt in
nomen ejus: Iis qui non ex sanguine, neq ex 13
voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed
ex Deo geniti sunt. Et verbum caro factum 14
est, & habitavit in nobis, & spectavimus glo-
riam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre,
plenum gratiæ ac veritatis. Johannes testa- 15
tus est de eo, & clamavit & ait; Hic est ille
de quo dixeram post me venturum, & fuit
ante me, quoniam prior me est. Et ex ple- 16
nitudine ejus nos omnes accepimus, & gra-
tiam pro gratia. Quandoquidem Lex per 17
Mosen data est; veritas autem & gratia per
Jesum Christum fuit.

Matutinis dominica post Epiphaniam. 2.

Deum nemo vidit unquam: unigenitus ille 18
Deus qui est in sinu Patris sui, ipse narravit.
Et hoc est testimonium ipsius Johannis quan- 19
do miserunt ad eum Judæi ab Ierusalem sa-
cerdotes & levitas ut interrogarent eum,
Tu quis es? Et confessus est, neque nega- 20
vit: & confessus est, Non sum ego Christus.
Et interrogaverunt eum rursus, Quid ergó? 21
Elia es? Et ait; Non sum. Es tu prophe-
ta? & ait, Minimé. Dixeruntque ei, Ec- 22
quis es? ut demus responsum iis qui mise-
runt nos: quid dicis de teipso? Ait; Ego 23
sum Vox clamans in deserto, Complanate
viam Domini, prout dixit Isaia propheta.
Illi autem qui missi fuerant, ex Pharisæis 24
erant. Et interrogaverunt eum, ac dixerunt 25
ei; Quid igitur baptizas, si tu non es Chri-
stus, neque Elia, neque propheta? Respon- 26
dit Johannes, & dixit eis; Ego baptizo in
aqua, sed inter vos stat ille, quem vos nesci-
tis. Is est qui pone me veniet, & fuit ante 27
me; is *inquam*, cujus non sum dignus qui
solvam corrigias calceamentorum. Hæc in 28
Beth-Ania facta sunt trans Jordanem, ubi
baptizabat Johannes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اما ایشان که اورا قبول کردند • بدیشان فرمان داد که فرزندان خدا بشوند • وایشانرا که
13 بنام † او ایمان بیاورند • * آنان که از خون نیستند • ونه از ارادت • وگوشت • ونه از خواست
14 مرد لیکن † از خدا زاینک شدند • * وکلمه گوشتمند شد • ودر ما حلول کرد
وعظمتش را دیدیم • همچون عظمت یگانه از پدر • که پرست از نعمت وراستی •

دوم گواهی یحیی بن زکریا برای مسیح

15 * یحیی برو گواهی داد • وبانگ
رد وگفت اینست که گفتم از من پستر بیاید • واز من پیشترست • سبب انک از من
16 قدیمترست * واز فیض افزایش † ما همگان ستدیم نعمت عوض نعمت • * براه انک شریعت
17
18 در دست موسی داده شد • وراستی ونعمت به یشوع مسیح † شدند * کسی خدایرا ندید هر
19 گز • یکی خدا انک در درون پدرست • او بما خبر داد * واینست گواهی یحیی • چون یهودیان از
20 اورشلیم پیش یحیی فرستادند † کشیشان ولیوان وپرسیدند تو کیستی • * اقرار کرد ومنکر
21 نشد • ومعترف شد • که من مسیح نیستم • * باز پرسیدند • که تو کیستی • ایلیائی گفت نه •
22 پیغمبر هستی گفت نه • * گفتند پس کیستی • وچه خبر دهیم بدیشان † که مارا فرستادند •

Ii autem qui eum receperunt, illis 12
potestatem dedit, ut filii Dei fierent,
nempe eis qui in nomine ejus fidem
habent. Illi qui ex sanguine non 13
sunt, neque ex voluntate & carne,
neque ex cupiditate viri, sed ex Deo
nati sunt. Et sermo incarnatus est, 14
& inter nos mansionem fecit: &
gloriam ejus vidimus, velut gloriam
unici à Patre, qui plenus est gratiâ
et veritate.

II. Testimonium Johannis filii Zachariæ de Christo.

Johannes de eo testimonium dedit, 15
& clamavit, & dixit; Hic est
quem dixi, quod me posterior venit
& me prior est: eò quòd me antiquior
est. Et ex scaturigine abundantiæ 16
ejus nos omnes accepimus gratiam
pro gratia. Propterea quòd Lex per 17
manum Mosis data fuit: veritas
autem & gratia per Jesum Chri-
stum factæ sunt. Quispiam Deum 18
non vidit unquam: unicus Dei,
qui in intimo Patris est, ille nobis
enarravit. Et hoc est testimonium 19
Johannis, quando Judæi ab Hiero-
solyma ad Johannem miserunt Sa-
cerdotes & Levitas, & interrogâ-
runt; Tu quis es? Confessionem 20
fecit, & inficiatus non est: & con-
fessus est, Ego Christus non sum. Rur- 21
sùs interrogârunt, Tu verò quis es?
Elias es? Dixit, Nequaquam. Pro-
pheta es? Dixit, Minimé. Dixe- 22
runt; Quis tandem es? Et quid re-
nuntiabimus illis qui nos miserunt?

Versio VULGATA LATINA.

12 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui cre-
13 dunt in nomine ejus: Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque
14 ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, & habi-
tavit in nobis: & vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, ple-
15 num gratiæ & veritatis. Joannes testimonium perhibet de ipso, & clamat di-
cens; Hic erat, quem dixi; Qui post me venturus est, ante me factus est: quia
16 prior me erat. Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro
17 gratia. Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Jesum Christum fa-
18 cta est. Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse
19 enarravit. Et hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ab Ierosoly-
20 mis sacerdotes & Levitas ad eum, ut interrogarent eum; Tu quis es? Et confes-
sus est, & non negavit: & confessus est; Quia non sum ego Christus. Et inter- 21
rogaverunt eum; Quid ergò? Elias es tu? Et dixit; Non sum. Propheta es tu?
Et respondit; Non. Dixerunt ergò ei; Quis es, ut responsum demus his, qui 22
miserunt nos? quid dicis de teipso? Ait; Ego vox clamantis in deserto; Di- 23
rigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta. Et qui missi fuerant, erant ex 24
Pharisæis. Et interrogaverunt eum, & dixerunt ei; Quid ergò baptizas, si tu 25
non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Respondit eis Joannes, di- 26
cens; Ego baptizo in aqua: medius autem vestrûm stetit, quem vos nescitis.
Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est: cujus ego non sum di- 27
gnus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethania facta sunt trans Jor- 28
danem, ubi erat Joannes baptizans.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 فاما الذين قبلوه فاعطاهم سلطانا ان يصيروا بني الله * الذين يومنون باسمه * الذين
14 ليسوا من دم ولا من ارادة لحم ولا من مشية رجل لكن ولدوا من الله * والكلمة صار جسدا
15 وحل فينا ورأينا مجده مجد ابن وحيد لابيه ممتلي نعمة وحقا * يوحنا شهد من اجله صارخا
16 قايلا ان الذي ياتي بعدي هو كان قبلي لانه اقدم مني * ومن امتلايه نحن باجمعنا اخذنا
17 نعمة بدل نعمة * من اجل ان الشرع بموسي اعطي والنعمة والحق كانا بيسوع المسيح *
18 الفصل الثاني * الله لم ير احد قط * الابن الوحيد الذي في حضن ابيه هو خبر *
19 وهذه شهادة يوحنا اذ ارسل اليه اليهود من يروسليم كهنة ولاويين ليسلوه انت من *
20 21 فاعترف ولم ينكر واقر اني لست المسيح * وسالوه فانت ايليا فقال لست * افالنبي انت فاجاب
22 23 كلا * فقالوا له فمن انت لنجيب الذين ارسلونا ماذا تقول عن نفسك * فقال انا الصوت
24 الصارخ في البرية قوموا طريق الرب كما قال اشعيا النبي * فاما اوليك المرسلون فكانوا من
25 الفريسيين * فسالوه قايلين فلماذا تعمد ان كنت انت لست المسيح ولا ايليا ولا النبي *
26 27 اجابهم يوحنا قايلا انا اعمدكم بالماء وفي وسطكم قايم ذاك الذي لستم تعرفونه * الذي
28 ياتي بعدي وهو كان قبلي * ذاك الذي لست مستحق ان احل سيور حذايه * هذا كان
في بيت عنيا في عبر الاردن حيث كان يوحنا يعمد *

At verò qui receperunt eum, dedit eis 12
potestatem ut fierent filii Dei, qui cre-
dunt in nomine ejus: Qui non sunt ex 13
sanguine, neque ex appetitu carnis,
neque ex voluntate viri, sed nati
nati sunt ex Deo. Et Verbum factum est 14
corpus, & habitavit in nobis; & vidi-
mus gloriam ejus, gloriam Filii unici
Patri suo, pleni gratiæ et veritatis. Jo- 15
hannes testatus est de ipso, clamans ac
dicens; Quòd is qui veniet post me, ipse
erat ante me, quia antiquior me est. Et 16
de plenitudine ejus nos omnes accepi-
mus, gratiam pro gratia. Eò quòd lex 17
per Moysen data est, & gratia et veritas
fuerunt per Jesum Christum.

Sectio secunda.

Deum non vidit quis unquam. Filius 18
unicus qui est in sinu patris sui, ipse
enarravit. Et hoc est testimonium Johan- 19
nis, quando miserunt ad eum Judæi ab
Ierosolymis sacerdotes & levitas ut in-
terrogarent illum; Tu, quis es? Itaque 20
confessus est, & non negavit, & affirma-
vit; Equidem non sum Christus. Et in- 21
terrogaverunt eum, Ergò es tu Elias? &
dixit, Non sum. Num propheta ille tu
es? respondit, Nequaquam. Dixerunt ei, 22
Quis igitur es tu, ut respondeamus his
qui miserunt nos? quid dicis de te ipso?
Ait, Ego Vox clamans in deserto, Diri- 23
gite viam Domini, sicut dixit Isaias
propheta. Verùm illi delegati erant ex 24
Pharisæis. Et interrogaverunt eum, di- 25
centes; Quare ergò baptizas, si tu non
es Christus, neque Elias, neque propheta
ille? Respondit eis Johannes, dicens; 26
Ego baptizo vos aquâ, at in medio vestri
adest ille quem vos minimè cognoscitis,
Qui venturus est post me, & tamen ipse 27
fuit ante me; ille, cujus non sum dignus,
ut solvam corrigias calceamentorum.
Hoc evenit in Bethania in ulteriore ri- 28
pa Jordanis, ubi Johannes baptizabat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወለእለሰ፡ተወክፍዎ፡ ወሀቦሙ፡ሥልጣነ፡ ውሉደ፡እግዚአብሔር፡ይኩኑ፡ለእለ፡አምኑ፡
13 በስሙ፡፡ እለ፡ኢኮኑ፡እምነ፡ዘደም፡ወኢእምፍትወተ፡ዘሥጋ፡ወኢእምሥምረተ፡ብ
14 እሲ፡ለለ፡እምእግዚአብሔር፡ተወልዱ፡፡ ወውእቱ፡ቃል፡ሥጋ፡ኮነ፡ ወኀደረ፡ላዕሌ
ነ፡ወሰወሮ፡እምኔነ፡ ወርኢነ፡ስብሐቲሁ፡ከመ፡ስብሐተ፡አሐዱ፡ዋሕድ፡ለአቡሁ፡ዘም
15 ሉእ፡ፍሥሐ፡ጸጋ፡ ወጽድቅ፡ወምሕረት፡፡ ዮሐንስ፡ሰማዕቱ፡በእንቲአሁ፡ከልሐ፡ወይ
ቤ፡ዝውእቱ፡ዘእቤለክሙ፡እምድኅሬየ፡ይመጽእ፡ ዘሃሎ፡እምቅድሜየ፡እስመ፡ቀደመ
16 ኒ፡፡ እስመ፡እምተረፈ፡ ዚአሁ፡ ነሣእነ፡ ንሕነ፡ ኵልነ፡ ጸጋ፡ ህየተ፡ጸጋ፡በደቢ፡ጸ
17 ጋ፡፡ እስመ፡ኦሪት፡በሙሴ፡ተውህበ፡ለነ፡ ወጸጋሰ፡ ወጽድቅ፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ኮ
18 ነ፡፡ ለእግዚአብሔርሰ፡ አልቦ፡ዘርእዮ፡ ግሙራ፡ለዋሕድ፡እግዚአብሔር፡ዘሃሎ፡
19 ውስተ፡ሕፅነ፡አቡሁ፡ወውእቱ፡ነገረነ፡፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ስምዑ፡ለዮሐንስ፡አመ፡
ለአኩ፡አይሁድ፡ኀቤሁ፡ እምኢየሩሳሌም፡ ካህናተ፡ወሌዋውያነ፡ከመ፡ይሰአልዎ፡፡ወይ
20 ቤልዎ፡አንተኑ፡መኑ፡አንተ፡፡ ወአመነ፡ወኢክሕደ፡ አመነ፡ ከመ፡ኢኮነ፡ ውእ
21 ቱ፡ክርስቶስሃ፡፡ ወይቤልዎ፡መኑመ፡አንተ፡ኤልያስኑ፡አንተ፡ወይቤ፡ኢኮንኩ፡
22 ወይቤልዎ፡ነቢይኑ፡አንተ፡፡ወይቤ፡ኣልቦ፡፡ ወይቤልዎ፡መኑመ፡አንተ፡እንከ፡ዘ
23 ናጤይቆሙ፡ለእለ፡ለአከነ፡መነ፡ትብል፡ርእሰከ፡፡ ወይቤ፡ አነ፡ቃለ፡አዋዲ፡በገደ
24 ም፡ዘይብል፡ጺሑ፡ፍኖተ፡እግዚአብሔር፡በከመ፡ይቤ፡ኢሳይያስ፡ነቢይ፡፡ ወእ
25 ለሰ፡ተፈነዉ፡እምፈሪሳውያን፡ እሙንቱ፡፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ወእፎ፡እንከ፡ታ
26 ጠምቅ፡የኢኮንከ፡ክርስቶስሃ፡ ወኢኤልያስሃ፡ ወኢነቢየ፡፡ ወአውሥአ፡ዮሐንስ፡ወ
ይቤሎሙ፡አነሰ፡ አጠምቀክሙ፡ በማይ፡ ወማእከሌክሙ፡ሃሎ፡ይቀውም፡ ዘኢታአምር
27 ዎ፡፡ አንትሙ፡ ዘኢይደልወኒ፡ እፍታሕ፡ ቶታነ፡ ለሣእኑሁ፡ ዘይመጽእ፡እምድኅሬ
28 የ፡፡ ወከመዝ፡ ኮነ፡ በቢታንያ፡ በቤት፡ ረቢ፡ በማዕደተ፡ ዮርደኖስ፡ በኀበ፡ ሃሎ፡
ያጠምቅ፡ ዮሐንስ፡፡

Et quotquot acceperunt eum, dedit iis potestatem filios Dei fieri, iis qui credunt 12
in nomine ejus: Qui non sunt ex sanguine neque ex concupiscentia & volun- 13
tate carnali, neque ex voluntate hominis, sed à Deo nati sunt. Et hoc Verbum 14
caro factum est, & habitavit apud nos, (& occultavit illud à nobis, & vidimus
gloriam ejus sicut gloriam unicè unius patris ejus,) plenum perfectionis gratiæ
& misericordiæ. Johannes testis ejus, de eo clamavit, & dixit; Hic est *de* quo di- 15
cebam vobis, Post me veniet, qui erat ante me quia anteivit me. Quia ex abun- 16
dantia ejus accepimus nos omnes, gratiam pro gratia super gratiam. Quia lex 17
per Mosen data est nobis, & gratia & veritas per Jesum Christum facta est. De- 18
um nemo est qui vidit unquam: unicus Dei *filius* qui fuit in sinu patris ejus, etiam
ipse nuntiavit nobis. Et hoc est testimonium Johannis, quando miserunt Judæi 19
ad eû ab Hierosolymis, sacerdotes, & levitas, ut interrogarent eum: & dixerunt
ei; Tu, quis es? Et confessus est, & non negavit, confessus est quod non fuit ille 20
Christus. Et dixerunt ei, Quis es? Eliasne es? & dixit, Non sum. Et dixerunt ei, Pro- 21
phetáne es? Et dixit, Minimè. Et dixerunt ei, Quis es igitur, ut significemus, iis 22
qui miserunt nos? quem dicis teipsum *esse*? Et dixit, Ego *sum* vox circumeüntis in 23
deserto, dicens; Præparate viam Dei, sicut *dixit* Esaias Propheta. Et qui missi fu- 24
erant, ex Pharisæis erant. Et interrogârunt eum, & dixerunt ei; Et quomodo igi- 25
tur baptizas, si non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Et respon- 26
dit Johannes, & dixit iis; Ego baptizo vos in aqua, & medio vestrûm extitu-
rus est quem nescitis vos: Cujus non convenit mihi solvere corrigiam calcea- 27
menti ejus, qui veniet post me. Et sic factum fuit in Bethania in domo magna 28
trans Jordanem, ubi baptizabat Johannes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بر نفس خود چه مي گويي * گفت منم اواز و بانگ كه از بيابان مي آمد * كه راه خداي هموار 23
24 25 بداريد * چنانك اشعياي پيغمبر گفت * وايشان كه فرستاده شده بودند از معتزلان بودند * ازو
26 پرسيدند و بدو گفتند چون مسيح نيستي و نه ايليا و نه پيغمبر چرا مي شويي * يحيي پاسخ
داد و بديشان گفت من در اب مي شويم * ودر ميان شما ايستاده است وشما اورا نمي شناسيد *
27 اينست كه از من پستر بيايد * و از من پيشترست * انك ارزاني نيستم كه بند
28 كفش اورا بگشايم * واين احوالها در بيت عينا شد * در گذرگاه اردن * دران جايگاه
كه يحيي مي شستي *

De teipso quid dicis? Dixit, Ego 23
sum vox, & clamor, qui ex deserto
venit; Complanate viam Domini,
quemadmodum Esaias propheta di-
xit. Et Illi qui missi fuerant ex Pha- 24
risæis erant. Ab eo interrogârunt, et 25
dixerunt; Cùm Christus non sis, ne-
que Elias, neq; Propheta, quare ba-
ptizas? Johannes responsum dedit, 26
& illis dixit; Ego in aqua baptizo:
inter vos autem quidam stans est,
& vos eum nescitis. Ipse est, qui me 27
posterior venit, & me prior est: cu-
jus non sum dignus, ut corrigiam
calceamenti ejus solvam. Hæ autem 28
res in Bethania factæ sunt, trans
Jordanem, in eo loco quo Johannes
baptizabat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Postridie conspicit Joannes Jesum venientem ad se, & ait;
29 Τῇ ἐπαύριον (ζ) βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει,
Ecce agnus Dei, tollens peccatum mundi. Hic est de quo ego di-
30 Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶ-
xi; Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. Et
31 πον, Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Κἀ-
ego non sciebam eum, sed ut manifestetur Israel, propter hoc veni ego in
γὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ
aqua baptizans. Et testatus est Joannes, dicens; Quia vidi Spiritum
32 ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων, Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα
descendentem quasi columbam de cœlo: & mansit super eum. Et ego non sciebam
33 καταβαῖνον (η) ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ· καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
eum, sed mittens me baptizare in aqua, Ille mihi dixit; Super quem videris
αὐτὸν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς
Spiritum descendentem, & manentē super eum; hic est baptizans in Spiritu
τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, (θ) οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
Sancto. Et ego vidi, & testatus sum quia hic est Filius Dei. Postridie
34 ἁγίῳ. Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τῇ ἐπαύριον
35 iterum stabat Joannes, & ex discipulis ejus duo. Et respiciens Je-
36 πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰη-
sum ambulantem, dicit; Ecce agnus Dei. Et audierunt eum duo disci-
37 σοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθη-
puli loquentem, & secuti sunt Jesum. Conversus autem Jesus, & videns
ταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος 38
eos sequentes, dicit eis; Quid quæritis? Illi autem dixerunt ei; Rabbi,
αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ,
(quod dicitur interpretatum, Magister,) ubi manes? Dicit eis; Venite & vide-
(ὃ λέγεται (ι) ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; Λέγει αὐτοῖς, Ἔρχεσθε καὶ ἴδε- 39
te. Venerunt & viderūt ubi maneret, & apud eum manserunt diē illo: hora
τε. (κ) ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· (λ) ὥρα
autē erat quasi decima. Erat Andreas frater Simonis Petri, unus ex duob. audi-
δὲ ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκου- 40
entibus à Joanne, & secutis eum. Invenit hic primus fratrem
σάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. Εὑρίσκει οὗτος (μ) πρῶτος τὸν ἀδελφὸν 41
proprium Simonem, & dicit ei; Invénimus Messiam, quod est interpretatum,
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, (ν) ὁ
Christus. Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit; Tu
Χριστός. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. (ξ) ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Σὺ 42
es Simon filius Jona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur, Petrus. Postridie
εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, (ο) ὃ ἑρμηνεύεται, Πέτρος. Τῇ ἐπαύριον 43
voluit Jesus exire in Galilæam, & invenit Philippum, & dicit ei;
(π) ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει (ρ) αὐτῷ,
Sequere me. Erat autē Philippus à Bethsaida, ex civitate Andreæ & Petri.
Ἀκολούθει μοι. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 44

MS. A. (ζ) Βλέπει τὸν Ἰησοῦν (η) ὡς (θ) αὐτός (ι) μεθερμηνευόμενον, (κ) ἦλθον οὖν καὶ (λ) ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Ἦν δὲ Ἀνδρέας (μ) πρῶτον (ν) Χριστός. (ξ) ἐμβλέψας αὐτῷ (ο) ὃς (π) ἠθέλησεν ἐξελθεῖν (ρ) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀκολούθει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

29 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܚܙܐ ܝܘܚܢܢ ܠܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܗܐ ܗܘ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܩܠ ܚܛܝܬܗ ܕܥܠܡܐ.
30 ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܘܗܘܐ ܠܗ ܩܕܡܝ ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ.
31 ܘܐܢܐ ܠܐ ܝܕܥܬܗ ܗܘܝܬ ܐܠܐ ܕܢܬܝܕܥ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܬܝܬ ܐܢܐ ܕܐܥܡܕ ܒܡܝܐ.
32 ܘܐܣܗܕ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܕܚܙܝܬ ܠܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ.
33 ܘܐܢܐ ܠܐ ܝܕܥܬܗ ܗܘܝܬ ܐܠܐ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܕܐܥܡܕ ܒܡܝܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ ܕܡܢ ܕܚܙܐ ܐܢܬ ܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ ܗܢܘ ܡܥܡܕ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
34 ܘܐܢܐ ܚܙܝܬ ܘܐܣܗܕܬ ܕܗܢܘ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.
35 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܘܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
36 ܘܚܪ ܒܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ.
37 ܘܫܡܥܘ ܬܪܝܢܝܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܕ ܐܡܪ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ.
38 ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܐܬܝܢ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܐܝܟܐ ܥܡܪ ܐܢܬ.
39 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘ ܘܬܚܙܘܢ ܘܐܬܘ ܘܚܙܘ ܐܝܟܐ ܕܥܡܪ ܘܠܘܬܗ ܗܘܘ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܐܝܟ ܫܥܐ ܗܘܬ ܥܣܪ.
40 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ ܚܕ ܡܢ ܬܪܝܢ ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ.
41 ܗܢܐ ܚܙܐ ܠܘܩܕܡ ܠܫܡܥܘܢ ܐܚܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܠܡܫܝܚܐ.
42 ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܪܗ ܕܝܘܢܐ ܐܢܬ ܬܬܩܪܐ ܟܐܦܐ.

[illegible]

43 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܨܒܐ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩ ܠܓܠܝܠܐ ܘܐܫܟܚܗ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ.
44 ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܢܕܪܐܘܣ ܘܕܫܡܥܘܢ.

Ad oblationem dominicæ post Epiphaniam. 3.

29 Postero autem die vidit Johannes Jesum venientem ad se, & ait; Ecce Agnus ille Dei qui tollit peccatum mundi.
30 Hic est de quo dicebam; Ponè me venit vir, & fuit ante me, quoniam prior me est.
31 Et ego non noveram eum, sed ut innotescat Israeli, propterea veni aquâ baptizatum.
32 Et testatus est Johannes, dixitque; Conspicatus sum Spiritum descendentem de cœlis quasi columbam, mansitque super eum.
33 Et ego non noveram eum, sed qui misit me ut baptizarem aquâ, ipse mihi dixerat; Ille super quem visurus es descendentem Spiritum & commorantem super eum, hic baptizat in Spiritu sanctitatis.
34 Et ego vidi, & testor hunc esse Filium Dei.
35 Cæterùm alio die stabat Johannes, & duo ex discipulis ejus.
36 Et intuitus Jesum ambulantem, ait; Ecce Agnus Dei.
37 Audieruntque duo ejus discipuli dum diceret, & abierunt post Jesum.
38 Et conversus Jesus respexit eos venientes post se, dixitque eis; Quid quæritis? Dicunt ei, Magister noster, ubi degis?
39 Dixit eis; Venite, & videbitis. Illi autem venerunt & viderunt ubi degeret, & apud eum fuerunt die illo: & erat quasi hora decima.
40 Unus autem ex iis qui hæc audierant à Johanne & abierant post Jesum, erat Andreas frater Simonis.
41 Iste vidit priùs Simonem fratrem suum, & dixit ei, Invénimus Messiam.
42 Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, ait; Tu es Simon filius Columbæ, tu vocaberis Petra.

Ad oblationem dominicæ III. post Epiphaniam. 4.

43 Porrò die altero voluit Jesus exire in Galilæam, & invênit Philippum, dixitque ei; Post me venito.
44 Ipse verò Philippus erat ex Beth-zaida, *domo piscatoris*, ex civitate Andreæ & Simonis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * ودر روز دوم يحيي † عيسي را ديد كه پيش او مي آمد ، وكفت اينك بره خدا الك
30 كناه خلق را بر كيرد * اينست آنك من بهر او كفتم كه مردي ازمن پستر بيايد ،
31 وازمن قديم ترست * ومن اورا نمي شناختم ليكن † براي اسراييل شناخته شود ، براي اين
32 آمدم ، تا درآب بشويم * وكواهي داد يحيي وكفت ، كه جانرا ديدم ، كه مانند كبوتر
33 از اسمان فرود آمد ، وبروي حلول كرد * ومن اورا نمي شناختم ، ليكن الك مرا فرستاد
تا درآب بشويم او مرا كفت ، كه ان كس را كه بيني ، جان فرود مي آيد ، وبروي
34 حلول كند اوست كه بروح القدس عماده كند يعني بشويد ، * ومن ديدم
وكواه دادم كه اوست فرزند خدا

سوم رفتن شمعون واندراوس در پي مسيح

35 * روز ديكر يحيي بر خاسته بود ، با دو از
36 شاكردان خود ، * وسوي عيسي نكه كرد ، در وقتي كه مي كرديد ، وكفت اينك بره
37 خدا ، * وچون اين سخن كفت ، هر دو شاكردان او شنيدند ، ودر دنبال عيسي رفتند ،

29 *Et in die secundo Johannes Jesum vidit, qui ad eum venit, & dixit; Ecce Agnus Dei, qui peccatum hominum tollit.*
30 *Hic est de quo ego dixi, quòd vir me posterior venit, & me antiquior est:*
31 *Et ego eum non cognovi, sed ut Israeli innotesceret, propterea veni ut aquâ baptizarem.*
32 *Et testimonium dedit Johannes, & dixit; Spiritum quidem vidi, qui similis columbæ de cœlo descendit, & super eum mansit.*
33 *Et ego eum non noveram: sed is qui me misit ut aquâ baptizarem; idem mihi dixit: Quemcunque videris quòd Spiritus descendat, & super eum quiescat, ille est qui Spiritu sancto baptizat. i. e. lavat.*
34 *Et ego vidi, & testimonium dedi, quòd ipse est Filius Dei.*

III. Simeon & Andreas Christum sequuntur.

35 *Die alio Johannes surrexerat cum duobus ex discipulis ejus.*
36 *Et in Jesum intuitus est, quo tempore ambularet, & dixit; Ecce Agnus Dei.*
37 *Et cùm hunc sermonem diceret, ambo illi discipuli ejus audiverunt, & post Jesum iverunt.*

Versio VULGATA LATINA.

29 Alterâ die vidit Joannes Jesum venientem ad se, & ait; Ecce Agnus Dei, ecce
30 qui tollit peccatum mundi. Hic est, de quo dixi; Post me venit vir, qui ante me
31 factus est: quia prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Is-
32 raël, propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimonium perhibuit Joan-
nes, dicens; Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de coelo, & man-
33 sit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille
34 mihi dixit; Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum,
35 hic est, qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego vidi: & testimonium perhibui, quia
36 hic est Filius Dei. Alterâ die iterùm stabat Joannes, & ex discipulis ejus duo. Et
37 respiciens Jesum ambulantem, dicit; Ecce Agnus Dei. Et audierunt eum duo
38 discipuli loquentem, & secuti sunt Jesum. Conversus autem Jesus, & videns eos

sequentes se, dicit eis; Quid quæritis? Qui dixerunt ei; Rabbi, (quod dicitur
interpretatum, Magister) ubi habitas? Dicit eis, Venite, & videte. Venerunt, & 39
viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi de-
cima. Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus, qui audierant à 40
Joanne, & secuti fuerant eum. Invenit hic primùm fratrem suum Simonem, & 41
dicit ei; Invénimus Messiam: (quod est interpretatum, Christus.) Et adduxit 42
eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit; Tu es Simon filius Jona: tu vo-
caberis Cephas: quod interpretatur, Petrus. In crastinum voluit exire in Galilæ- 43
am, & invenit Philippum. Et dicit ei Jesus; Sequere me. Erat autem Philip- 44
pus à Bethsaida, civitate Andreæ & Petri.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وفي الغد نظر يسوع مقبلا فقال هذا حمل الله الذي يرفع خطايا العالم * هذا ذاك الذي قلت
30 انا من اجله انه ياتي بعدي رجل وهو كان قبلي لانه اقدم مني * وانا لم اكن اعرفه لكن
31 ليظهر لاسرائيل من اجل هذا جيت انا لاعمد بالماء * وشهد يوحنا قايلا اني رايت الروح اتيا
32 عليه من السماء مثل حمامة وحل عليه * وانا لم اكن اعرفه لكن من ارسلني لاعمد بالماء
33 هو قال لي ان الذي ترى الروح ينزل ويثبت عليه هو يعمد بروح القدس * وانا عاينت
34 وشهدت ان هذا هو ابن الله * الفصل الثالث * وفي الغد كان يوحنا واقفا واثنان من
35 تلاميذه * فنظر يسوع ماشيا فقال هذا حمل الله * فسمع تلميذاه كلامه فتبعا يسوع * فالتفت
36 يسوع فراهما يتبعانه فقال لهما ماذا تريدان * فقالا له ربي الذي تاويله يا معلم اين تكون *
37 * فقال لهما تعالا فانظرا * فاتيا وابصرا اين يكون واقاما عنده يومهما ذلك * وكان نحو عشر
38 ساعات * وكان اندراوس اخو سمعان بطرس احد [من] الاثنين اللذين سمعا من يوحنا وتبعا
39 يسوع * هذا وجد اولا سمعان اخاه وقال له قد وجدنا مسيا الذي تاويله المسيح * فجاء به الى
40 يسوع * فلما نظر اليه يسوع قال له انت سمعان بن يونا * انت تدعي بطرس الذي تاويله
41 الصخر * * الفصل الرابع * * ومن الغد اراد الخروج الى الجليل فوجد
42 فيلبس فقال له يسوع اتبعني * وكان فيلبس من بيت صيدا من مدينة اندراوس وبطرس *
43
44

Postridiè autem vidit Jesum venientem, 29
& ait; Iste est Agnus Dei, qui auferet
peccata mundi. Hic est ille, de quo dixi 30
ego, quòd esset venturus post me vir, qui
tamen ipse fuerit ante me, quandoqui-
dem antiquior me est. Et ego non nove- 31
ram eum: sed ut innotesceret Israeli,
propterea veni ego ut baptizarem aquâ.
Et testificatus est Johannes, dicens; 32
Equidem vidi Spiritum venientem super
eum de cælo veluti columbam, & man-
sit super eum; Et ego non noveram eum: 33
sed qui misit me ut baptizarem aquâ,
ipse dixit mihi; Is super quem videris
Spiritum descendere & persistere, ipse ba-
ptizabit Spiritu sancto. Et ego vidi, & 34
testificatus sum, quia hic est filius Dei.
Sectio tertia.
Postridie verò Johannes stabat, & duo 35
ex discipulis ejus. Et respexit Jesum 36
ambulantem, & dixit; Hic est agnus
Dei. Et audierunt duo discipuli ejus ser- 37
monem ipsius, & secuti sunt Jesum. Con- 38
versus est autem Jesus, & vidit eos se-
quentes se, & ait illis; Quid vultis? Di-
xerunt ei; Rabbi, (cujus interpretatio est,
Magister,) ubi habitas? Inquit eis; Ve- 39
nite ac videte. Et venerunt videruntque
ubi moraretur: & manserunt apud eum
die suo illo: & erant quasi decem horæ.
Erat autem Andreas frater Simonis Pe- 40
tri, unus ex duobus qui audierant Jo-
hannem, et secuti fuerant Jesum. Hic re- 41
perit primò Simonem fratrem suum, &
dixit ei; Jam invénimus Messiam, cujus
interpretatio est, Christus: Et adduxit 42
eum ad Jesum. Quum; inspexisset eum
Jesus, ait illi; Tu es Simon filius Jona:
tu vocaberis Petrus, cujus significatio
est, Petra. Sectio quarta.
Et crastinâ die voluit exire in Galilæ- 43
am, & invenit Philippum, ac dixit ei
Jesus; Sequere me. Erat autē Philippus à 44
Beth-saida, ex civitate Andreæ & Petri.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወአሜ፡ሰኒታ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡እንዘ፡ይመጽእ፡ኀቤሁ፡ወይቤ፡ነዋ፡በግዑ፡ለ
30 እግዚአብሔር፡ዘያለትት፡ወያሴስል፡ኃጢአተ፡ዓለም። ዝውእቱ፡ ዘእቤለክሙ፡
ላነ፡በእንቲአሁ፡ይመጽእ፡ብእሲ፡እምድኅሬየ፡ዘሃሎ፡እምቅድሜየ፡እስመ፡እምቅድ
31 ሜየ፡ውእቱ፡ኮነ። ወአንሰ፡ ኢየአምሮ፡ይእዜ፡ከመ፡ያእምሮ፡እስራኤል፡በእ
32 ንተ፡ዝንቱ፡መጻእኩ፡አነ፡ከመ፡አጥምቅ፡በማይ። ወነገረ፡ ስምዖ፡ ዮሐንስ፡ ወይ
ቤ፡ርኢኩ፡ መንፈሰ፡ ቅዱሰ፡ እንዘ፡ ይወርድ፡ከመ፡ እንተ፡ርግብ፡ እምሰማይ፡ወነበረ፡ዲ
33 ቤሁ። ወአንሰ፡ ኢየአምሮ፡ባሕቱ፡ዘፈነወኒ፡ለአጥምቅ፡በማይ፡ውእቱ፡ይቤለኒ፡ዲ
በ፡ዘርኢከ፡ይወርድ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡ወነበረ፡ ዲቤሁ፡ ውእቱ፡ ዘያጠምቅ፡በመንፈስ፡ቅ
ዱስ። ወለሊየ፡ርኢኩ፡ ወአነ፡ ስማዕቱ፡ ከመ፡ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልደ፡እግዚአብሔ
34 ር። በእንድርያስ። ወበሳኒታ፡ካዕበ፡እንዘ፡ይቀውሙ፡ዮሐንስ፡ወክልኤ
35 ቱ፡እም፡አርድእቲሁ። ርእይዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡እንዘ፡ይሐውር፡ወይቤ፡ነዋ፡በ
36 ግዑ፡ለእግዚአብሔር፡ዘያሴስል፡ኃጢአቶ፡ለዓለም። ወሰምዕዎ፡ክልኤሆሙ፡አር
37 ድእቲሁ፡እንዘ፡ ይብል፡ ከመዝ፡ ወተለውዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ። ወተመይጠ፡እግዚ
38 እ፡ኢየሱስ፡ርእዮሙ፡እንዘ፡ይተልውዎ፡ ክልኤሆሙ፡ወይቤሎሙ። ምንተ፡ተኀሥ
39 ሡ። ወይቤልዎ፡ረቢ፡በዘትርጓሜሁ፡ሊቅ፡ብሂል፡አይቴ፡ ተኀድር። ወይቤሎሙ፡
ንዑ፡ወትርአዩ። ወሐሩ፡ወርእዩ፡ኀበ፡ይኀድር፡ ወውዕሉ፡ኀቤሁ፡ይእተ፡ ዕለተ፡እስከ፡
40 ዓሥሩ፡ሰዓት። ወአሐዱ፡እንድርያስ፡እኁሁ፡ለስምዖን፡ጴጥሮስ፡አሐዱ፡እምክ
41 ልኤቱ፡እለ፡ሰምዑ፡በኀበ፡ዮሐንስ፡ወተለውዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ። ወአቅደመ፡ረ
ኪበ፡ውእቱ፡ እኁሁ፡ ስምዖንሃ፡ወይቤሎ፡ረከብናሁ፡ለመሲሕ፡ዘይብልዎ፡በትርጓሜ
42 ሁ፡ክርስቶስ። ወወሰዶ፡ኀበ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ወሶበ፡ርእዮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወ
ይቤሎ፡አንተኑ፡ ስምዖን፡ወልደ፡ ዮሐንስ፡አንተኬ፡ ተሰመይ፡ ኬፋ፡ዘበትርጓሜሁ፡ጴጥ
43 ሮስ። ወበሳኒታ፡ፈቀደ፡ይሑር፡ገሊላ፡ወረከቦ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ለፊልጶስ፡ ወይቤ
44 ሎ፡ትልወኒ። ወውእቱ፡ፊልጶስ፡ዘቤተ፡ሳይዳ፡ዘሃገረ፡እንድርያስ፡ወጴጥሮስ።

Et postero die vidit Dñm Jesum venientem ad eum, & dixit; Ecce, agnus Dei qui 29
tollit, & expellit peccata mundi. Hic est de quo dixi vobis ego, de illo *inquam*, 30
Veniet vir post me qui fuit ante me, quia ante me ille fuit. Et ego non noveram 31
eum, sed ut cognosceret eum Israel, propterea veni ego ut baptizarem in aqua.
Et nuntiavit testimonium suum Johannes, & dixit; Vidi Spiritum sanctũ descen- 32
dentem quasi columbam è coelo, & sedit super eum. Et ego nesciebam eum: 33
veruntamen qui misit me ut baptizarem in aqua, ipse dixit mihi, Super quem vide-
ris Spiritum sanctum descendentem, & sedit super eum; ipse *est* qui baptizabit in 34
Spiritu sancto. Et ego ipse vidi, & ego testis ejus *sum*, quòd hic est filius Dei.
De Andrea.
Et alterâ die iterum stantes Johannes, & duo ex discipulis ejus, Vide- 35 36
runt Dominum Jesum ambulantem, & dixit; Ecce agnus Dei qui expellit pec-
cata mundi. Et audierunt eum duo discipuli ejus loquentem sic, & sequuti 37
sunt Dñm Jesum. Et conversus Dñs Jesus vidit sequentes eum ambos illos, & dixit; 38
Quid quæritis? Et dixerunt ei, Rabi, (quod in interpretatione ejus, Magister dicen-
dum,) ubi moraris? Et dixit iis, Venite & videbitis: & venerunt, & viderunt 39
ubi morabatur, & permanserunt apud eum isto die usque ad decimam horam: &
unus, Andreas frater Simonis Petri, unus *inquam* ex duobus qui audierant apud 40
Johannem, & sequuti fuerant Dominum Jesum. Et primùm invénit ipse fra- 41
trem suum Simonem, & dixit ei; Invénimus Messiam, quod vocant in interpreta-
tione ejus, Christum. Et adduxit eum ad Dominum Jesum, & tunc vidit eum 42
Dominus Jesus, & dixit ei; Túne Simon filius Johannis? tu igitur vocaberis
Cepha, quod in interpretatione sua *dicitur*, Petrus. Et postero die voluit ire 43
in Galilæam, & invênit Dominus Jesus Philippum, & dixit ei; Sequere me.
Et iste Philippus *erat* ex Bethsaida, ex civitate Andreæ & Petri. 44

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * عيسي سوي ايشان بنگريد و ديد * كه در دنبال او مي روند * بديشان گفت چه مي
39 خواهيد * بدو گفتند بزرگ ما كجا مي باشي * بديشان گفت بياييد * و ببينيد * ايشان
40 آمدند و ديدند كجا مي باشد * و آن روز پيش او بودند * در دهم ساعت روز * از ان دو [كه از
41 يحيي شنيدند و در پي عيسي رفتند] يكي † نامش اندراوس بود * برادرش شمعون † بيامد
42 و اندراوس را ديد * برادر بدو گفت مسيح را يافتيم * عيسي سوي † او بنگريد و گفت توي
43 شمعون † پسر يونا * و تو صفا خوانند شوي يعني سنگ * و روز ديگر مي † خواست † عيسي كه سوي
44 جليل بدر آيد * فيليپوس را يافت و بدو گفت بدنبال من بيا * و فيليپوس از بيت
صيدا بود * از شهر اندراوس و شمعون *

Jesus in eos intuitus est, & vidit 38
quòd post se irent: illis itaque di-
xit; Quid vultis? Ei dixerunt;
Magister noster, ubi es? Illis dixit; 39
venite & videte. Illi venerunt, &
viderunt ubi esset: & illo die apud
eum erant decimâ horâ diei. Ex il- 40
lis duobus qui à Johanne audierant,
& Christum secuti erant, unus no-
mine Andreas erat. Frater ejus Si- 41
meon venit, & Andream vidit: fra-
ter ei dixit; Christum invenimus.
Jesus in eum intuitus est, & di- 42
xit; Tu es Simeon filius Jonæ, &
tu Cephas vocaberis, i. e. petra.
Et die alio voluit Jesus ut in Ga- 43
lilæam exiret, & Philippum invenit,
& ei dixit; Me sequere. Philip- 44
pus autem ex Bethsaida erat, ex
civitate Andreæ & Simeonis.

Invenit Philippus Nathanael, & dicit ei; Quem scripsit Moyses in Lege, &
45 Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ
Prophetæ, invénimus Jesum filium Joseph illum à Nazareth. Et dixit ei
46 οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν (σ) υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ
Nathanael; Ex Nazareth potest aliquid bonum esse? Dicit ei Philippus; Veni,
Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Ἔρχου,
& vide. Vidit Jesus Nathanael venientem ad se, & dicit de eo; Ecce
47 καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε
verè Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael; Undè me no-
48 ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γι-
sti? Respondit Jesus, & dixit ei; Ante te Philippum vocare existentem
νώσκεις; Ἀπεκρίθη (τ) ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα
sub ficu, vidi te. Respondit Nathanael, & ait ei; Rabbi, tu es filius
49 ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε. Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
Dei: tu es rex Israel. Respondit Jesus, & dixit ei; Quia di-
50 Θεοῦ· (υ) σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶ-
xi tibi; Vidi te sub ficu, credis? majora his videbis. Et dicit
51 πόν σοι, (φ) Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων (χ) ὄψει. Καὶ λέγει
ei; Amen, amen dico vobis; Amodò videbitis cœlum apertum, & ange-
αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέ-
los Dei ascendentes & descendentes supra filium hominis.
λους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

MS. A. (σ) υἱὸν Ἰωσὴφ (τ) Ἰησοῦς, (υ) σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ (φ) Ὅτι ἴδον (χ) ὄψῃ.

CAP. II. β'.

Et die tertiâ nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: & erat mater Je-
Α' ΚΑὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰη- 1
su ibi. Vocatus est autem & Jesus & discipuli ejus ad nuptias. Et deficiente
σοῦ ἐκεῖ. Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. Καὶ ὑστερήσαντος 2 3
vino, dicit mater Jesu ad eum; Vinum nō habent. Dicit ei Jesus;
οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι. (α) Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, 4
Quid mihi & tibi, mulier? nondū venit hora mea. Dicit mater ejus ministris;
Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, 5
Quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autē ibi hydriæ lapideæ sex positæ secundū
Ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν 6
purificationem Judæorū, capientes singulæ metretas duas vel tres. Dicit eis Jesus;
καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7
Implete hydrias aquâ: & impleverūt eas usque ad summū. Et dicit eis; Hau-
Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀν- 8
rite nunc, & ferte architriclino: & tulerunt. Ut autē gustavit architricli-
τλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· καὶ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλι- 9
nus aquam vinum factam, (& non sciebat undè esset, at ministri sciebant
νος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν
haurientes aquam:) vocat sponsum architriclinus,
οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,

Κεφ. β'. MS. A. (α) Καὶ λέγει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 *ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܫܟܚܗ ܠܢܬܢܐܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܗܘ ܕܟܬܒ ܡܘܫܐ ܒܢܡܘܣܐ
46 ܘܒܢܒܝܐ. ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܣܦ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ. ܡܢ
47 ܢܨܪܬ ܡܫܟܚܐ ܕܬܗܘܐ ܡܕܡ ܕܛܒ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܬܐ ܘܚܙܝ. * ܘܚܙܐ ܝܫܘܥ
ܠܢܬܢܐܝܠ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. ܗܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪ ܐܝܣܪܝܠ ܕܠܝܬ ܒܗ ܢܟܠܐ.
48 * ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܥܕܠܐ ܢܩܪܝܟ
49 ܦܝܠܝܦܘܣ ܟܕ ܬܚܝܬ ܬܐܬܐ ܐܢܬ ܚܙܝܬܟ. * ܥܢܐ ܢܬܢܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܐܢܬ ܗܘ
50 ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܥܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܚܙܝܬܟ
51 ܬܚܝܬ ܬܐܬܐ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ. ܪܘܪܒܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܚܙܐ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܫܡܝܐ ܟܕ ܦܬܝܚܝܢ. ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ
ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܡܥܠܢܐ ܕܨܘܡܐ * ܗ *

1 * ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܗܘܬ ܡܫܬܘܬܐ ܒܩܛܢܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܬܡܢ ܗܘܬ ܐܡܗ ܕܝܫܘܥ.
2 * ܘܐܦ ܗܘ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܩܪܝܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. * ܘܚܣܪ ܚܡܪܐ.
3
4 ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܐܡܗ ܠܝܫܘܥ. ܚܡܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܐ ܠܝ ܘܠܟܝ
5 ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܫܥܬܝ. * ܐܡܪܐ ܐܡܗ ܠܡܫܡܫܢܐ. ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ.
6 * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܐܪܒܐ ܫܬܐ ܕܟܐܦܐ. ܕܤܝܡܝܢ ܠܕܘܟܝܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܚܕܝܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ
7 ܡܪ̈ܘܩܝܐ ܐܘ ܬܠܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܠܘ ܐܢܘܢ ܠܓܐܪܒܐ ܡܝܐ. ܘܡܠܘ ܐܢܘܢ ܥܕܡܐ
8 ܠܠܥܠ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܘ ܡܟܝܠ ܘܐܝܬܘ ܠܪܝܫ ܣܡܟܐ. ܘܐܝܬܝܘ. * ܘܟܕ ܛܥܡ
9 ܗܘ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܗܘܘ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘܐ. ܡܫܡܫܢܐ
ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܡܠܘ ܡܝܐ. ܩܪܐ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܠܚܬܢܐ.

Philippus autem invenit Nathanaelem, & dixit ei; Illum de quo scripsit Moses in Lege, & in prophetis, invénimus esse Jesum filium Josephi ex Nazareth. 45
Dixit ei Nathanael, A Nazareth potest quicquam boni esse? 46
Dixit ei Philippus; Veni, & videbis. Vidit autem Jesus Nathanaelem, venientem ad se, & ait de eo, Ecce verè filius Israel, in quo dolus non est. 47
Dixit ei Nathanael, Unde me cognoscis? Ait illi Jesus, Priusquàm te vocaret Philippus, quum esses sub ficu, vidi te. 48
Respondit Nathanael & dixit ei, Magister mi, tu es filius Dei, tu es rex Israelis. 49
Dixit Jesus, Propterea quòd dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis? majora his videbis. 50
Subdit ei; Amen amen dico vobis, Deinceps videbitis cœlos apertos, & angelos Dei ascendentes, & descendentes ad Filium hominis. 51

Matutinis dominicæ ingressûs jejunii. 5.

CAP. II.

Cæterùm die tertio factum est convivium in Kotne civitate Galilææ: materque Jesu illic aderat. 1
Quin & ipse Jesus, ac discipuli ejus, vocatus est ad illud convivium. 2
Et defecerat vinum, quum dixit ad Jesum mater ipsius, Vinum non habent. 3
Dixit ei Jesus, Quid mihi & tibi mulier? nondum venit hora mea. 4
Dixit ejus mater ministris; Quodcunque dixerit vobis, facite. 5
Erant autem ibi hydriæ lapideæ sex, positæ ad purgationem Judæorum, capientes singulæ binas metretas aut ternas. 6
Dixit eis Jesus, Implete has hydrias aquâ: & impleverunt eas ad summum usque. 7
Dixit eis; Haurite modò, & offerte præfecto accubitûs: itaque obtulerunt. 8
Quum autem gustâsset præpositus ille convivii aquas illas quæ factæ fuerant vinum; nesciretque unde esset: (ministri verò sciebant, quippe qui implevissent eas aquâ) vocat architriclinus sponsum, 9

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

45 * و فيليبوس نااانييل را ديد • وبدو كفت • آنك موسي درناموس براي او نبشت • ودر
46 كتاب پيغمبران اورا يافتيم • كه عيسي است پسر يوسف از ناصره * نااانييل بدو كفت •
47 ممكن است كه از ناصره چيز نيك بدر آيد • فيليبوس بدو كفت بيا تا ببيني * وعيسي
نااانييل را ديد كه پيش او مي آمد • بدو كفت بحقيقت فرزند اسراييل هستي بي غش •
48 * نااانييل بدو كفت • از كجا مرا مي شناسي • عيسي كفت زودتر ازانك كه فيليبوس ترا بخواند •
49 چون زير درخت انجير بودي • ترا ديدم * جواب داد نااانييل و بدو كفت • بزرك من تويي
50 فرزند خدا و تويي † ملك اسراييل * عيسي بدو كفت • براي انك [كفتم كه] ديدمت †
51 زير درخت انجير ايمان آوردي ازين بزركتر چيز بيني * وعيسي بديشان كفت راست راست
شما بكويم • ازين ساعت اسمانرا كشاده بينيد و فرشتكان خدا ازو زير † بيايند • وبروند پيش
فرزند ادمي •

چهارم كردانيدن مسيح اب را با شراب درعروسي

1 * روز سوم در قاطنه † شهر جليل عروسي شد • ومادر عيسي انجا بود • قاطنه

Et Philippus Nathanael vidit, et ei dixit; Eum de quo Moses in Lege scripsit, & in libro Prophetarum, invenimus: qui Jesus est filius Joseph de Nazreh. 45
Nathanael ei dixit; Fieri potest ut ex Nazreh aliquid boni prodeat? Philippus ei dixit; Veni ut videas. 46
Et Jesus Nathanael vidit, qui ad eum venit: ei dixit; In veritate filius Israel es, absque fraude. 47
Nathanael ei dixit; Unde me nôsti? Jesus dixit; Priusquam Philippus te vocaret, cùm sub arbore ficûs esses, te vidi. 48
Respondit Nathanael; & ei dixit; Magister mi, tu es Filius Dei, & tu es Rex Israel. 49
Jesus ei dixit; Eò quod dixi quòd vidi te sub arbore ficûs, fidem habes: his majores res videbis. 50
Et Jesus illis dixit; Verè, verè, vobis dico; Ab hac hora cœlum apertum videbitis, & Angeli Dei ab eo descendent, & præibunt Filium hominis. 51

IV. Convertit Christus aquam in vinum in nuptiis Catneh.

CAP. II.

Die tertio in Catneh urbe Galileæ nuptiæ erant, & mater Jesu illic erat. 1

Versio VULGATA LATINA.

45 Invenit Philippus Nathanael, & dicit ei; Quem scripsit Moyses in lege, & Prophetæ,
46 invénimus Jesum filium Joseph à Nazareth. Et dixit ei Nathanael; A Nazareth po-
47 test aliquid boni esse? Dicit ei Philippus; Veni, & vide. Vidit Jesus Nathanael
48 venientem ad se, & dicit de eo; Ecce verè Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Na-
thanael; Unde me nôsti? Respondit Jesus, & dicit ei; Priusquàm te Philippus vo-
49 caret, cùm esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Nathanael, & ait; Rabbi, tu es
50 Filius Dei, tu es rex Israel. Respondit Jesus, & dixit ei; Quia dixi tibi; Vidi
51 te sub ficu, credis: majus his videbis. Et dicit ei; Amen, amen dico vobis,
Videbitis cœlum apertum, & Angelos Dei ascendentes, & descendentes supra
Filium hominis.

CAP. II.

ET die tertiâ nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: & erat mater Jesu ibi. Vo- 1
catus est autem & Jesus, & discipuli ejus, ad nuptias. Et deficiente vino, dicit 2
mater Jesu ad eum; Vinum non habent. Et dicit ei Jesus; Quid mihi, & tibi 3
est, mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris; Quodcunque 4
dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundùm purifi- 5
cationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Jesus; 6
Implete hydrias aquâ. Et impleverunt eas usque ad summum. Et dicit eis Jesus; 7
Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architri- 8
clinus aquam vinum factam, & non sciebat undè esset, ministri autem sciebant, qui 9
hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 وجد فيلبس ناثانيل وقال له ان الذي كتب موسى من اجله في الناموس والانبياء وجدناه وهو
46 يسوع بن يوسف الذي من الناصرة * فقال له ناثانيل هل يمكن ان يخرج من الناصرة صالح * فقال
47 له فيلبس تعال فانظر * فلما راي يسوع ناثانيل مقبلا اليه قال من اجله هذا حقا اسرائيلي لا
48 غش فيه * فقال له ناثانيل من اين تعرفني * اجابه يسوع قائلا قبل ان يدعوك فيلبس وانت تحت
49 50 شجرة التين رايتك * اجابه ناثانيل قائلا يا معلم انت هو بن الله انت ملك اسرائيل * اجابه
51 يسوع قائلا لاجل قولي لك اني رايتك تحت شجرة التين آمنت * ستعاين اعظم من هذا * ثم
قال آمين آمين اقول لكم انكم من الآن ترون السماء مفتوحة وملائكة الله يصعدون وينزلون
1 الى ابن البشر * الفصل الخامس * وفي اليوم الثالث كان عرس في قانا الجليل وكانت
2 3 ام يسوع هناك * ودعي يسوع وتلاميذه الى العرس * وكانت الخمر قد نفدت * فقالت ام يسوع
4 5 له لا خمر لهم * فقال لها يسوع ما لك ولي ايتها المراة لم تات ساعتي بعد * فقالت امه للخدام
6 افعلوا ما يامركم به * وكان هناك ست اجاجين حجارة موضوعة لتطهير اليهود يسع كل
7 8 واحد مطرين او ثلثة * فقال لهم يسوع املوا الاجاجين ماء فملوها الى فوق * وقال لهم
9 استقوا الآن وناولوا رئيس المتكاء فقدموا * ولما ذاق رئيس المتكاء ذلك الماء المحول خمرا ولم
يعلم من اين هو * وكان الخدام يعلمون لانهم ملوا الماء * فدعا رئيس المتكاء العروس *

Invenitque Philippus Nathanaelem, & dixit illi; Eum de quo scripsit Moyses in lege, & prophetæ, invenimus: Ipseque est Jesus filius Josephi qui est à Nazareth. 45
Dixit ei Nathanael, Nunquid potest prodire à Nazareth aliquid bonum? Ait illi Philippus, Veni & vide. 46
Cùm autem vidisset Jesus Nathanaelem venientem ad se, dixit de eo; Hic est verè Israelita, in quo non est dolus. 47
Inquit ei Nathanael, Unde nôsti me? Respondit ei Jesus, dicens; Antequam vocaret te Philippus, cùm esses sub arbore fici, vidi te. 48
Respondit ei Nathanael, dicens; Magister, tu es filius Dei, tu Rex Israelis. 49
Respondit illi Jesus, dicens; Quia dixi tibi quod viderim te sub arbore fici, credidisti: videbis majora his. 50
Præterea subdidit; 51 *Amen, amen dico vobis, quia amodo videbitis cælum apertum, & angelos Dei ascendere, et descendere ad Filium hominis.*

Sectio quinta. *CAP. II.*

ET in die tertia factæ sunt nuptiæ in Cana Galilææ: & erat mater Jesu ibi. 1
Et vocatus est Jesus, & discipuli ejus ad nuptias. 2 *Et vinum jam defecerat:* 3 *quapropter dixit mater Jesu ad eum; Non est eis vinum. Ait illi Jesus; Quid tibi* 4 *& mihi, O mulier, non venit hora mea adhuc.* *Dixit autem mater ejus ministris;* 5 *Facite quod præcipiet vobis.* *Erantque ibi sex lagenæ lapideæ positæ* 6 *ad purificationem Judæorum, capiens unaquæque metretas duas vel tres.* *Dixit ergò eis Jesus;* 7 *Implete lagenas aquâ. Et impleverunt eas usque ad summum.* *Et ait illis; Haurite nunc, &* 8 *porrigite præfecto accubitûs: porrexeruntque.* *Et quum gustâsset præfectus accubitûs* 9 *illam aquam versam in vinum, nec sciret unde esset, (ministri autem sciebant, quia ipsi hauserant aquam) vocavit architriclinus sponsum,*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

45 ወረከቦ፡ፊልጶስ፡ለናትናኤል፡ወይቤሎ፡ረከብናሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወልደ፡ዮሴፍ፡ዘእ
46 ምናዝሬት፡ዘገሊላ፡ዘጸሐፈ፡ሙሴ፡ውስተ፡ኦሪት፡ወነቢያት፡፡ ወይቤ፡ናትናኤል፡ቦኑ፡
47 ዘይትከሀል፡ሠናይ፡እምናዝሬት፡ይፃእ፡ኄር፡ወይቤሎ፡ፊልጶስ፡ነዓ፡ወትሬኢ፡፡ ወርእ
ዮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለናትናኤል፡እንዘ፡ይመጽእ፡ኀቤሁ፡ወይቤሎ፡ለናትናኤል፡ነዋ፡ዘበ
48 አማን፡እስራኤላዊ፡ዘአልቦ፡ጽልሑት፡፡ ወይቤሎ፡ናትናኤል፡በአይቴ፡ታአምረኒ፡ወ
አውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ዘእንበለ፡ይጸውዕከ፡ፊልጶስ፡ርኢኩከ፡በታሕ
49 ተ፡በለስ፡፡ ወይቤሎ፡ናትናኤል፡ረቢ፡አማን፡አንተ፡ውእቱ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡አ
50 ማን፡ወንጉሠ፡እስራኤል፡አንተ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡እስመ፡
እቤለከሁ፡ርኢኩከ፡በታሕተ፡በለስ፡ተአምን፡እምይእዜሰ፡ዘየዐቢ፡እምዝ፡ትሬኢ
51 ዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡አማን፡አማን፡እብለክሙ፡ትሬእዩ፡እንዘ፡ይትረኀው፡ሰማያት፡ወ
መላእክተ፡እግዚአብሔር፡እንዘ፡ይዐርጉ፡ወይወርዱ፡ኀበ፡ወልደ፡እጓለ፡እመሕያው፡፡
1 ፪ በእንተ፡ከብካብ፡በቃና፡ዘገሊላ፡፡ ወአመ፡ሣልስት፡ዕለት፡ከብካብ፡ኮነ፡በ
2 ቃና፡ዘገሊላ፡ወሀለወት፡እሙ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ህየ፡፡ ወጸውዕዎሙ፡ለእግዚእ፡
3 ኢየሱስ፡ወለአርዳኢሁ፡ውስተ፡ከብካብ፡፡ ወይን፡አልቦሙ፡እስመ፡ኀልቀ፡ወይኖሙ፡፡
4 ወትቤሎ፡እሙ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይንኬ፡አልቦሙ፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
5 ምንትየ፡ቢየ፡ምስሌኪ፡ብእሲቶ፡ዓዲ፡ኢበጽሐ፡ጊዜየ፡፡ ወትቤሎሙ፡እሙ፡ለእግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ለእለ፡ይትለአኩ፡ዘይቤለክሙ፡ግበሩ፡፡ ወሀለዋ፡ህየ፡መስብክት፡ስሱ፡እ
6 ለ፡እብን፡በዘ፡ያነጽሑ፡አይሁድ፡ንቡራት፡ህየ፡ወያገምራ፡በበ፡ክልኤቱ፡ወበበ፡ሠ፡መሰ
7 ፈርት፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡መልእዎን፡እስከ፡አፉሆን፡ለእሉ፡መስብክ
8 ት፡ማየ፡ወመልእዎን፡እስከ፡ላዕሎን፡፡ ወይቤሎሙ፡ቅድሕዎንኬ፡ይእዜ፡ውሰዱ፡ወ
9 ሀብዎ፡ለሊቀ፡ገዛእት፡፡ ወወሰዱ፡ወወሀብዎ፡፡ ወጥዒሞ፡ሊቀ፡ገዛእት፡ውእተ፡ማየ፡ዘ
ኮነ፡ወይነ፡ወኢያእመረ፡እምኀበ፡አምጽእዎ፡ወገዛእትሰ፡እለ፡ቀድሕዎ፡ያአ
ምሩ፡ውእተ፡ማየ፡ዘኮነ፡ወይነ፡ወጸውዖ፡ሊቀ፡ገዛእት፡ለመርዓዊ፡፡

Et invenit Philippus Nathanaëlem, & dixit ei; Invénimus Dñm Jesum filiũ Josephi 45
qui ex Nazareth Galilææ, de quo scripsit Moses in lege, & prophetæ. Et dixit 46
Nathanael, Estne possibile quid bonũ ex Nazareth exire & rectum? et dixit ei Phi-
lippus, Veni & vide. Et vidit Dñs Jesus Nathanaelem venientem ad se, & dixit 47
Nathanaeli; Ecce qui verè Israelita est, qui non habet dolum. Et dixit ei Natha- 48
nael, Ubi cognoscebas me? & respondit Dñs Jesus, & dixit ei; Priusquã vocavit te
Philippus, vidi te sub ficu. Et dixit ei Nathanael; Rabi, verè tu es filius Dei, verè
etiam rex es Israel. Et respondit ei Dñs Jesus, & dixit ei; Quia dicebam tibi, Vidi 49
te sub ficu, credis? ex hoc *tempore* majora his videbis. Et dixit iis; Amen, amen, 50
dico vobis, Videbitis apertos cœlos, & angelos Dei ascendentes, & descendentes 51
ad Filium hominis.

CAP. II.

De nuptiis quæ in Cana Galilææ.

ET tertio die nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, & fuit mater Dñi Jesu ibi. 1
Et vocârunt Dñm Jesum & discipulos ejus in nuptias. Vinum non habebant, 2
quia defecerat vinum eorum: & dixit mater ejus Domino Jesu, Vinum igitur non 3
habent. Et dixit Dominus Jesus, Quid habeo tecum, mulier? adhuc non venit ho- 4
ra mea. Et dixit mater Dñi Jesu iis qui ministrabant, Quod dixerit vobis, facite. 5
Et fuerunt ibi hydriæ sex lapideæ quibus purificabant se Judæi positæ ibi, & com- 6
prehendebant aliquæ duas, & aliquæ tres mensuras. Et dixit iis Dñs Jesus, Implete 7
igitur ad ora earum hasce hydrias aquâ, & impleverunt eas usq; ad summũ earũ.
Et dixit iis, Exhaurite igitur nunc, adducite, & date magistro ministrantium, & at- 8
tulerunt, & dederunt ei. Et gustavit magister ministrantium istam aquam quæ 9
facta fuerat vinum, (& nesciebant unde attulissent illud, & ministri qui ex-
hauserant illud, sciebant illam aquam quæ facta fuerat vinum,) & vocavit ma-
gister ministrantium sponsum:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2
3 وعيسي با شاكردان درعروسي خوانده شدند * وشراب كم شده بود * و مادر عيسي بعيسي
4 گفت كه مي ندارند * عيسي بدو گفت چه كارداري† با من اي زن هنوز وقت من
5
6 نرسيده * مادر عيسي بچاكران عروسي گفت هر چه بشما بگويد بكنيد * و بدانجا
طشتها بود از سنگ كه براي وضوء يهوديان† نهاده بودند * و هر يكي دو دو يا سه پيمانه†
7
8 مي بردند * عيسي فرمود تا طشتها را پر آب† كردند * [وما لامال ايشانرا پر كردند] * وبعد
9 ازان گفت بركشيد و بسرور مجلس دهيد * ايشان فرمان بردند * وچون† سرور مجلس ازان
شراب چشيد عظيم خوش طعم بود * و نمي دانستند† از كجاست * چاكران مي دانستند *
سبب انك آب را ايشان† پر كرده بودند * بزرگ مجلس داماد را خواند *

Et Jesus cum discipulis ad nuptias vocati sunt. 2 *Et vinum defecit:* 3 *mater itaque Jesu ad Jesum dixit; Vinum quidem non habent.* *Jesus* 4 *ei dixit; Quid negotii habes mecum ô mulier? adhuc tempus meum non advenit.* *Mater Jesu mini-* 5 *stris nuptialibus dixit; Quodcunque vobis dixerit, facite.* *Et eodem* 6 *loci conchæ erant ex lapide, quæ in lotionem Judæorum positæ erant, & singulæ binas aut ternas mensuras capiebant.* *Jesus jussit ut conchas* 7 *aquâ implerent: & usque ad summum eas impleverunt.* *Et postea* 8 *dixit; Exhaurite, & architriclino date. Illi mandatum tulerunt.* *Et cùm architriclinus de illo vino* 9 *gustâsset, longè gratissimi saporis erat, (neque sciebant unde esset: ministri autem sciebant, ea de causa quod aquam ipsi implêssent) architriclinus itaq; sponsum vocavit.*

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ 'ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Β'.

Et dicit ei; Omnis homo primùm bonum vinum ponit, & cùm inebriati fue-
10 Καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶ-
rint, tunc minus: tu servâsti bonum vinū usque jam. Hoc fecit ini-
11 σι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησε (β) τὴν ἀρ-
tium signorum Jesus in Cana Galilææ, & manifestavit gloriam suam: &
χὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ
crediderunt in eum discipuli ejus. Post hoc descendit in Capharnaum, ipse
12 ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς
& mater ejus, & fratres ejus, & discipuli ejus: & ibi manserunt nō mul-
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ (γ) ἔμειναν οὐ πολ-
tis diebus. Et propè erat Pascha Judæorum, & ascendit in Hieroso-
13 λὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ (δ) ἀνέβη εἰς Ἱεροσό-
lyma Jesus. Et invenit in templo vendentes boves, & oves, & co-
14 λυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας, καὶ πρόβατα, καὶ περι-
lumbas, & numularios sedentes. Et faciens flagellum ex funiculis, omnes
15 στεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας
ejecit ex templo, & oves & boves: & numulariorum effudit mo-
ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρ-
netam, & mensas subvertit. Et columbas vendentibus dixit; Auferte
16 μα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε. Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε
ista hinc: ne facite domum Patris mei, domū mercatûs. Recor-
17 ταῦτα ἐντεῦθεν· (ε) μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου. Ἐμνή-
dati verò discipuli ejus, quia scriptum est; Zelus domûs tuæ comê-
σθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου (ζ) κατέ-
dit me. Responderunt ergò Judæi, & dixerūt ei; Quod signum ostendis
φαγέ με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις 18
nobis, quia hæc facis. Respondit Jesus, & dixit eis; Solvite templum hoc,
ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς. Ἀπεκρίθη (η) ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, 19
& in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergò Judæi; Quadraginta
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, (θ) Τεσσαράκοντα 20
& sex annis ædificatū est templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille
καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος 21
autē dicebat de templo corporis sui. Cùm ergò resurrexisset à mortuis, recordati
δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθη- 22
sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat eis: & crediderunt scripturæ, & sermoni
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο (ι) ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ
quem dixit Jesus. Cùm autē esset in Hierosolymis in Pascha in festo, mul-
ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν (κ) ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολ- 23
ti crediderunt in nomine ejus, videntes ejus signa quæ faciebat. Ipse autem
λοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ 24
Jesus non credebat semetipsū eis, propter ipsum nosse omnes: Et quia nō opus
ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· (λ) Καὶ ὅτι οὐ χρείαν 25
haberet, ut quis testaretur de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.
εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

MS. A. (β) ἀρχὴν (γ) ἔμεινεν (δ) ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα * Ἰησοῦς, (ε) καὶ μὴ ποιεῖτε (ζ) καταφάγεται (η) Ἰησοῦς (θ) Τεσσαράκοντα (ι) ἔλεγεν· καὶ (κ) ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις (λ) Καὶ οὐ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Et dixit ei, Unusquisque priùs vinum bonum 10
offert, & quum inebriati fuerint, tunc quod
minimum est: tu autem servâsti vinum opti-
mum huc usque. Hoc fuit primum signum 11
quod edidit Jesus in Kotne Galilææ, & no-
tam fecit gloriam suam: & crediderunt in
eum discipuli ejus.

Ad oblationem sabbathi suscitationis Lazari. 6.

Postea descendit in Capharnahum ipse, & 12
mater ejus, & fratres ac discipuli ejus, illic-
que fuerunt paucis diebus. Et propè erat 13
Pascha Judæorum, & ascendit ad Jerusalem
Jesus. Ac invenit in templo eos qui eme- 14
bant boves, & oves, & columbas: & tra-
pezitas sedentes. Fecitque sibi flagellum è 15
fune, ac omnes ejecit è templo, & oves, &
boves, & trapezitas: & effudit numos eo-
rum, mensásque subvertit. Et iis qui vende- 16
bant columbas ait, Tollite hinc ista, neque
faciatis domum Patris mei domum mercatûs.
Et recordati sunt ejus discipuli scriptum esse, 17
Zelus domûs tuæ devoravit me. Responde- 18
runt autē Judæi & dixerunt ei, Quod signum
ostendis nobis ut ista facias? Respondit Je- 19
sus, & dixit eis; Destruite templum hoc, &
tribus diebus ego erigā illud. Dicunt ei Ju- 20
dæi; Quadraginta & sex annis ædificatū est
templum istud, & tu tribus diebus illud eri-
ges? Ipse verò hoc dixerat de templo cor- 21
poris sui. Quum autem surrexisset à mortu- 22
is, recordati sunt discipuli ejus quòd hoc di-
xisset: & crediderunt Scripturis, & sermoni
quem dixerat Jesus.

Matutinis dominicæ post Epiphaniam, & de Baptismo. 7.

Quum autem esset Jesus in Jerusalem in Pa- 23
schate, die festo, multi crediderunt in eum,
qui viderunt signa quæ edebat. Ipse autem 24
Jesus non credebat eis semetipsum, quippe
qui nôsset omnes: Nec indigeret ut quis- 25
quam ei testaretur de quovis homine; ipse
enim noverat quid esset in homine.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وبدو كفت * در عروسي ومهماني * زودتر شراب † نيك را بخورند * و چون مست شوند، انكه شراب
11 بد * تو چرا شراب نيك را تا اين ساعت نكه داشتي * اول معجزه اينست كه عيسي كرد در قاطنه
جليل * وعظمتش را دانستند * و[شاكردانش] بدو ايمان اوردند پنجم رفتن مسيح در
12 كنشت بيت المقدس وبدر كردن مردم * بعد ازين دركفرناحوم بزير آمد او ومادرش
13 وبرادرانش وشاكردانش * واندك روزها درانجا ماند * وعيد فصح يهوديان نزديك شد بود *
14 وعيسي باورشليم بالا رفت * وديد كه درهيكل ايشان نركاوان وكبوتران * وبرها * مي فروختند *
15 وصرافان نشسته * عيسي ازرسن تازيانه ساخت * وان مردمانرا ازهيكل بدركرد * باكاو وبره *
16 وكبوتر * وتختها صرافانرا نكون كرد * و زر وسيم † ايشانرا بريخت * وبكبوتر فروشان كفت كه اينها
17 ازينجا بر داريد * ومكنيد خانه پدرم را خانه بازركاني * شاكردان او بياد آوردند * كه نبشته شد
كه غيرت خانه تو مارا خورد * ششم مسيح كفت اين خانه را خراب كنم وتا سه روز اباد ان كنمش
18 * بعد ازان † يهوديان † بعيسي كفتند * چه ايت مارا مي نمايي * كه اينها ميكني *

Et ei dixit; In nuptiis & convivi- 10
is priùs vinum bonum bibunt, &
cùm inebriati sint, tunc vinum de-
terius: tu quare vinum bonum in
hanc horam asservâsti? Primum 11
miraculum hoc est quod Jesus fecit
in Catneh Galilææ, & gloriam ejus
cognoverunt, & discipuli ejus ei fi-
dem habuerunt.

V. Ingressus Christi in templum Hierosolymæ, & ejectio hominum.

Post hæc in Capharnahum descendit 12
ipse, & mater ejus & fratres ejus,
& discipuli ejus, & pauces dies
illic mansit. Et festum Paschatis 13
Judæorum appropinquavit, & Jesus
Hierosolymam ascendit. Et vidit eos 14
qui in templo ipsorum boves & co-
lumbas & agnos vendebant, et num-
mularios sedentes. Jesus è funicu- 15
lis flagellum fecit, & illos homines
è templo ejecit, cum bobus, et agnis,
& columbis, & sedilia nummulari-
orum evertit, & aurum & argen-
tum eorum effudit: Et columbarum 16
venditoribus dixit; Hæc quidem
hinc auferte, et ne facite domum Pa-
tris mei domum mercaturæ. Disci- 17
puli ejus in memoriam reduxerunt,
quòd scriptum esset, Zelus domûs
tuæ me comêdit.

VI. Christus dixit; Hanc domum destruam & intra triduum ædificabo illam.

Post hæc Judæi ad Jesum dixerunt; 18
Quod signum nobis ostendis, quòd hæc facias?

Versio VULGATA LATINA.

10 Et dicit ei; Omnis homo primùm bonum vinum ponit: & cùm inebriati fuerint,
11 tunc id, quod deterius est: Tu autem servâsti bonum vinum usque adhuc. Hoc
fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ: & manifestavit gloriam suam, & cre-
12 diderunt in eum discipuli ejus. Post hoc descendit Capharnaum ipse, & mater
13 ejus, & fratres ejus, & discipuli ejus: & ibi manserunt non multis diebus. Et
14 propè erat Pascha Judæorum, & ascendit Jesus Jerosolymam: Et invenit in
15 templo vendentes boves, & oves, & columbas, & numularios sedentes. Et cùm
fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes ejecit de templo, oves quoque, & bo-
16 ves: & numulariorum effudit æs, & mensas subvertit. Et his qui columbas ven-
debant, dixit; Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei, domum
17 negotiationis. Recordati sunt verò discipuli ejus, quia scriptum est; Zelus do-

mûs tuæ comedit me. Responderunt ergò Judæi, & dixerunt ei; Quod signum 18
ostendis nobis quia hæc facis? Respondit Jesus, & dixit eis; Solvite templum 19
hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergò Judæi; Quadraginta & 20
sex annis ædificatum est templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille 21
autem dicebat de templo corporis sui. Cùm ergò resurrexisset à mortuis, recor- 22
dati sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, & crediderunt Scripturæ, & sermoni,
quem dixit Jesus. Cùm autem esset Jerosolymis in pascha in die festo, multi 23
crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus, quæ faciebat. Ipse autem Je- 24
sus non credebat semetipsum eis, eò quòd ipse nôsset omnes, Et quia opus 25
ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid
esset in homine.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 وقال له كل انسان انما ياتي بالشراب الجيد اولا واذا سكروا عند ذلك ياتي بالدون. افانت ابقيت *
11 الخمر الجيد الي الان * هذه الاية الاولي التي فعلها يسوع في قانا الجليل * واظهر مجده وامن
12 به تلاميذه * • الفصل السادس • * ثم بعد هذا انحدر الي كفرناحوم هو وامه واخوته
13 وتلاميذه واقاموا هناك اياما يسيرة * وكان فصح اليهود قد قرب * فصعد يسوع الي يروشليم *
14 15 * فوجد في الهيكل باعة البقر والكباش والحمام وصيارف جلوسا * فصنع مخصرة من حبل
16 واخرج جميعهم من الهيكل * وطرد البقر والخراف * وبدد دراهم الصيارف وقلب موايدهم * وقال
17 لباعة الحمام احملوا هذا من ههنا ولا تجعلوا بيت ابي بيت التجار * فذكر تلاميذه انه مكتوب
18 غيرة بيتك اكلتني * فاجاب اليهود قايلين اية اية تريناه حتي تفعل هذه الافعال *
19 20 * اجابهم يسوع قايلا حلوا هذا الهيكل وانا اقيمه في ثلثة ايام * فقال له اليهود في ست
21 واربعين سنة بني هذا الهيكل افانت تقيمه في ثلثة ايام * فاما هو فعني بالهيكل جسده *
22 * ولما قام من الاموات ذكر تلاميذه انه لهذا قال * فامنوا بالكتب والكلمة التي قالها يسوع *
23 * وامن باسمه كثيرون اذ كان بيروشليم في عيد الفصح * لانهم عاينوا الايات التي عمل *
24 25 * فاما يسوع فلم يكن يامنهم لانه كان عارفا بكل احد * ولم يكن يحتاج ان يشهد له احد
على انسان لانه كان يعلم ما في الانسان *

Et dixit ei; Omnis homo quidem affert 10
vinum bonum prius, & cùm inebriati
fuerint, tunc affert vilius. Tu autem ser-
vâsti poculum bonum usque adhuc? Hoc 11
est signum primum quod fecit Je-
sus in Cana Galilææ, & manifestavit
gloriam suam, & crediderunt in eum di-
scipuli ejus.

Sectio sexta.

Tum post hæc descendit in Capharnahum, 12
ipse, & mater ejus, & fratres ejus, &
discipuli ejus, & manserunt ibi diebus
paucis. Et Pascha Judæorum jam insta- 13
bat. Quare ascendit Jesus Jerosolymã.
Et invenit in templo vendentes boves, et 14
arietes, atque columbas, & numularios
sedentes. Et composuit scuticam e fune, & 15
ejecit omnes de templo, & abegit boves,
& oves, & dispersit pecuniam numula-
riorum, & evertit mensas eorum. Et di- 16
xit vendentibus columbas, Tollite ista
hinc, & ne faciatis domum Patris mei
domum negotiationis. Recordati verò 17
sunt discipuli ejus, quia scriptum est, Ze-
lus domûs tuæ comêdit me. Et responde- 18
runt Judæi, dicentes; Quod signum
ostendis nobis, ut facias hujusmodi acti-
ones? Respondit eis Jesus, dicens; Sol- 19
vite hoc templum, & ego erigam illud in
tribus diebus? Dixerunt ei Judæi; 20
Sex & quadraginta annis ædificatum
est hoc templum, & tu eriges illud in tri-
bus diebus? Ipse autem intellexerat 21
per templum, corpus suum. Et quum sur- 22
rexisset à mortuis, recordati sunt disci-
puli ejus, quòd ad hoc dixisset: & credi-
derunt Scripturis, & verbo quod dixerat
Jesus. Et crediderunt in nomine ejus 23
multi, dum esset in Jerusalem in festo
Paschæ, eò quòd vidissent signa quæ fe-
cerat. Jesus autem non fidebat eis, quia 24
noverat unumquemque. Et non egebat 25
ut testaretur ei quispiam de homine ul-
lo, quippe qui sciret quid esset in homine.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወይቤሎ፡ኵሉ፡ሰብእ፡ዘይሤሪ፡ወይነ፡ያቀድም፡ አስትዮ፡ ወእምድኅረ፡ሰክሩ፡ያስቲ፡
11 ዘይቴሐት፡፡ወአንተሰ፡ዘይሤሪ፡ወይነ፡ዓቀብከ፡ ወአስተደኀርከ፡ እስከ፡ይእዜ፡፡ ወዘ
ንተ፡ገብረ፡ቀደሜ፡ትእምርት፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡በቃና፡ዘገሊላ፡ ወአርአየ፡ስብሐቲሁ፡
12 ወአምኑ፡ቦቱ፡አርድእቲሁ፡፡ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ወረደ፡ ቅፍርናሆም፡ውእቱ፡
13 ወእሙ፡ ወአኃዊሁ፡ወአርድእቲሁ፡ወነበሩ፡ህየ፡ሕደጠ፡ወአኮ፡ብዙኀ፡መዋዕለ፡፡ ወ
ቀርበ፡ፋሲካ፡አይሁድ፡ወዐርገ፡ኢየሩሳሌም፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ በእንተ፡ዘሰደደ፡
14 እምኵራብ፡፡ ወረከበ፡በኢየሩሳሌም፡በምኵራብ፡እለ፡ይሠይጡ፡አልህምተ፡
15 ወአባግዐ፡ወአርጋበ፡ወመወልጣነ፡እንዘ፡ይነብሩ፡፡ ወገብረ፡ መቅፈሠተ፡ዘሐብል፡
ወሰደደ፡ ኵሎ፡ እምኵራብ፡ አባግዐ፡ወአልህምተ፡ ወዘረወ፡ ወርቆሙ፡ ለመወልጠ
16 ን፡ወገፍትአ፡ማእደቲሆሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ይሠይጡ፡
አርጋበ፡አስስሉ፡ ወአውፅኡ፡ ዘንተ እምዝየ፡ ኢትግበሩ፡ ወኢትረሲዩ፡ቤተ፡አቡየ፡ቤ
17 ተ፡ምሠያጥ፡፡ ወተዘከሩ፡አርድእቱ፡ከመ፡ጽሑፍ፡ውእቱ፡ዘይብል፡ቅንአተ፡ቤ
18 ትከ፡ በልዐኒ፡፡ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ትእምርተ፡ ታርኢ፡
19 ዘዘንተ፡ ትገብር፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ንሥትዎ፡ለዝን
20 ቱ፡ቤት፡ወበሠሉስ፡ዕለት፡አነሥኦ፡፡ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡በአርበዓ፡ወስድስቱ፡
21 ዓመት፡ተሐንጸ፡ዝንቱ፡ቤተ፡ መቅደስ፡ወአንተ፡በሠለስ፡ መዋዕል፡ታነሥኦ፡፡ ወው
22 እቱሰ፡በእንተ፡ቤተ፡ሥጋሁ፡ይቤሎሙ፡፡ወአመ፡ተንሥአ፡ እሙታን፡ተዘከሩ፡
አርድእቲሁ፡ከመ፡ከመዝ፡ይቤ፡ወአምኑ፡ በቃለ፡ መጽሐፍ፡ወበቃለ፡ ኢየሱስ፡ ዘይቤሎ
23 ሙ፡፡ወእንዘ፡ሀሎ፡ኢየሩሳሌም፡በበዓለ፡ፋሲካ፡ብዙኃን፡አምኑ፡በስሙ፡ ሶበ፡ ርእዩ፡
24 ትእምረ፡ዘገብረ፡፡ወውእቱሰ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢይአምኖሙ፡እስመ፡ ያአምሮሙ፡
24 በኵሉ፡፡ወኢይፈቅድ፡ይንግርዎ፡ግዕዘ፡ለሰብእ፡እስመ፡ለሊሁ፡ያአምር፡ለሰብእ፡፡

Et dixit ei, Omnis homo bonum vinum primò potat; & quum inebriati fuerint, 10
potat quod inferius est: & tu bonum vinum servâsti, & postposuisti usque nunc.
Et hoc fecit principium signorum Dñs Jesus in Cana Galilææ, & manifestavit 11
gloriam suam, & crediderunt in eo discipuli ejus. Et postea descenderunt Caper- 12
nahum, ipse, & mater ejus, & fratres ejus, & discipuli ejus; & manserunt ibi pau-
cos & non multos dies. Et appropinquavit Pascha Judæorum, & ascendit Hi- 13
erosolymam Dominus Jesus. *De eo quòd è Templo ejecit.*
Et invenit in Hierosolyma in Templo venditores boum, & ovium, & columba- 14
rum, & commutatores sedentes. Et fecit flagellum è funiculis, & expulit omnes 15
è templo oves & boves & sparsit numismata commutatorum, & subvertit men-
sas eorum. Et dixit Dñs Jesus iis qui vendebant columbas, Expellite & ejicite 16
ista hinc; non facietis neque constituetis domum patris mei, domum fori.
Et recordati sunt discipuli ejus quomodo scriptum fuit, quod dicit; Zelus domûs 17
tuæ comêdit me. Et responderunt Judæi, & dixerunt ei; Quod signum ostendis, 18
qui hoc facis? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Destruite hanc domum, 19
& tertio die erigam illam. Et dixerunt ei Judæi, In quadraginta & sex annis 20
ædificata fuit hæc Domus sancta, & tu in tribus diebus eriges eam? Et ipse de 21
domo corporis sui loquebatur iis. Et quum surrexisset à mortuis, recordati sunt 22
discipuli ejus, q sic dixisset, & crediderunt in sermone Scripturæ, & in sermone
Jesu nostri, quem dixerat iis. Et quum esset Hierosolymis in festivitate Paschæ, 23
multi crediderunt in nomine ejus, quando videbant signum quod fecerat. Et ipse 24
Dominus Jesus non confidebat iis, eò quòd nôsset eos in omnibus. Et non 25
necesse habebat, ut nuntiarent ei mores hominis, quia ipse sciebat hominem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * عيسي جواب داد وبديشان كفت . اين هيكل را خراب كنيد . درسه روز من اورا بر خيزانم *
20 * يهوديان بدو كفتند . در چهل وشش سال اين خانه عمارت شد . وتو تا سه روز چكونه ابادان كني
21 22 * وعيسي بر هيكل تن خود كفت * چو از ميان مردكان برخاست شاكردان او بياد آوردند *
كه اينها كفته بود در كتابها ايمان اوردند . بدين كلمه كه عيسي كفته بود
هفتم فرمودن مسيح به نيقوديموس كه هركه از جان وآب زاييده نشود در ملكوت خدا در نرود
23 * در عيد فصح بسياران در اورشليم بعيسي ايمان آوردند . وايتها ومعجزها اورا مي ديدند .
24 25 * وعيسي ايشانرا بر نفس خود اعتماد نمي داشت . سبب انك او هر كسي را مي شناخت * ومحتاج
نبود كه كسي بر كسي پيش او كواهي دهد * براي انك او مي دانست هرچه در ادمي هستا *

Jesus responsum dedit, & illis di- 19
xit; Hoc templum destruite, & in
tribus diebus ego illud erigam. Ju- 20
dæi illi dixerunt; Quadraginta
& sex annis hæc domus extructa
est, & tu intra triduum quomodo
illam ædificabis. Jesus autem de 21
templo corporis sui dicebat. Quum 22
de mortuis surrexisset, discipuli ej⁹
recordati sunt quòd hæc dixisset:
Scripturis itaq; fidem habuerunt, &
huic sermoni quem Jesus dixerat.
VII. Pronuntiat Christus Nicodemo, q quicunq; ex Spiritu & aquâ natus non sit, in regnum Dei non ingreditur.
In festo Paschatis multi in Hierosolyma in Jesu fidem habuerunt, & 23
signa & miracula ejus viderant.
Jesus autem eis semetipsum non 24
concredebat, propterea quòd ipse
unumquemque nôsset: Et opus non 25
esset ut quisquam de quoquam ei te-
stimonium diceret, eò quòd ipse sci-
ret, quicquid in homine esset.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑ'ΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Γ'.

CAP. III. γ'.

Erat autem homo ex Pharisæis, (Nicodemus *nomen* ei,) princeps Ju-
1 ΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, (Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ,) ἄρχων τῶν Ἰου- Γ'
dæorum. Hic venit ad Jesum nocte, & dixit ei; Rabbi, scimus
2 δαίων. Οὗτος ἦλθε (α) πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββὶ, οἴδαμεν
quia à Deo venisti magister: nemo enim hæc signa potest facere,
ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ (β) ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν,
quæ tu facis, *si non* fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus, & dixit ei;
3 ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Amen, amen dico tibi, *Si non* quis natus fuerit *desursum*, non potest videre regnum
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν
Dei. Dicit ad eum Nicodemus, Quomodò potest homo nasci
4 τοῦ Θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι
senex *existens? num* potest in ventrem matris suæ *secundò* introire, & re-
γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεν-
nasci? Respondit Jesus, Amen, amen dico tibi; *Si non* quis *natus* fue-
5 νηθῆναι; Ἀπεκρίθη (γ) ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Ἐὰν μή τις (δ) γεννη-
rit ex aqua, & Spiritu, non potest introire in regnum Dei.
6 θῇ ἐξ ὕδατος, καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ
Natum ex carne, caro est: & natum ex Spiritu, spiri-
(ε) γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦ-
tus est. Non mireris quia dixi tibi; Oportet vos nasci *desuper*.
7 μά ἐστι. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς (ζ) γεννηθῆναι ἄνωθεν.
Spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, sed *non* scis undè venit,
Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, 8
& quò vadat: sic est omnis natus ex Spiritu. Respondit
(η) καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος. Ἀπεκρίθη 9
Nicodemus, & dixit ei; Quomodò possunt hæc fieri? Respondit Je-
Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι. Ἀπεκρίθη (θ) ὁ Ἰη- 10
sus, & dixit ei; Tu es magister Israel, & hæc *non noscis?* Amen,
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν 11
amen dico tibi; Quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimo-
ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυ-
nium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodò
ρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς 12
si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, *si non*
ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ 13
ille ex cœlo *descendens*, filius hominis *existens* in cœlo. Et sicut
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθὼς 14
Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium homi-
Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως (ι) ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
nis: Ut omnis *credens* in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.
που· Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων (κ) εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 15
Sic enim dilexit Deus mundum, ut filium suum *illum* unigenitum da-
(λ) Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδω- 16
ret, ut omnis *credens* in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.
κεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ (μ) ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

MS. A. (α, πρὸς αὐτὸν νυκτὸς, (β) δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν, (γ) Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω (δ) γεννηθῇ (ε) γεγεννημένον (ζ) γεννηθῆναι (η) ἢ ποῦ (θ) Ἰησοῦς, (ι) δεῖ ὑψωθῆναι (κ) ἐπ' αὐτὸν (λ) Οὕτως (μ) ἀπολεῖται.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܚܕ ܡܢ ܦܪ̈ܝܫܐ. ܕܢܝܩܕܡܘܣ ܫܡܗ ܗܘܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܓ * 1
ܪܝܫܐ ܕܝܗܘ̈ܕܝܐ. * ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ. ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ 2
ܫܕܝܪܬ ܡܠܦܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܠܡܥܒܕ. ܕܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܡܢ
ܕܐܠܗܐ ܥܡܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ 3
ܡܢ ܕܪܝܫ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܙܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܢܝܩܕܡܘܣ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ 4
ܕܢܬܝܠܕ ܓܒܪܐ ܟܕ ܣܒܐ. ܕܠܡܐ ܡܫܟܚ ܬܘܒ ܠܟܪܣܐ ܕܐܡܗ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܠܡܥܠ
ܘܠܡܬܝܠܕ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܡ̈ܝܐ 5
ܘܪܘܚܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܒܣܪܐ. ܒܣܪܐ ܗܘ. 6
ܘܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܪܘܚܐ ܗܘ. * ܠܐ ܬܬܕܡܪ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܘܠܐ ܠܟܘܢ ܠܡܬܝܠܕܘ ܡܢ ܕܪܝܫ. 7
* ܪܘܚܐ ܐܝܟܐ ܕܨܒܝܐ ܢܫܒܐ. ܘܩܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܟܐ ܐܬܝܐ. ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠܐ. ܗܟܢܐ 8
ܐܝܬܘܗܝ ܟܠܢܫ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ. * ܥܢܐ ܢܝܩܕܡܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܢ ܗܠܝܢ 9
ܠܡܗܘܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܦܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. 10
* ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܡܕܡ ܕܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܡܣܗܕܝܢܢ. 11
ܘܣܗܕܘܬܢ ܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܢ ܕܒܐܪܥܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ 12
ܐܢ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܠܝ. * ܕܨܦܪܐ ܕܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ * ܚ * ܘܠܐ ܐܢܫ 13
ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ ܐܠܐ ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܫܡܝܐ. * ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܪܝܡ 14
ܡܘܫܐ ܚܘܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܠܡܬܪܡܡܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ 15
ܢܐܒܕ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚ̈ܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܪܗ 16
ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚ̈ܝܐ ܕܠܥܠܡ.

CAP. III.

1 ERat autem ibi unus ex Pharisæis, cui no-
men erat Nicodemus, princeps Judæorum.
2 Hic venit ad Jesum noctu, & dixit ei; Magi-
ster mi, scimus te à Deo missum fuisse docto-
rem: nemo enim potest hæc signa edere,
quæ tu edis, nisi qui Deum habeat secum.
3 Respondit Jesus, & dixit ei; Amen amen di-
co tibi, Nisi quis genitus fuerit denuò, non
4 potest videre regnum Dei. Inquit ei Nicode-
mus, Quî fieri potest ut nascatur homo se-
nex? nunquid potest iterum in uterum matris
5 suæ secundâ vice introire & gigni? Respon-
dit Jesus, & dixit ei; Amen amen dico tibi,
Nisi quis genitus fuerit ex aqua & Spiritu,
6 non potest ingredi regnum Dei. Quod na-
tum est ex carne, caro est; & quod natum
7 est ex Spiritu, spiritus est. Ne mireris quòd
8 dixerim tibi; Oportet vos nasci denuò. Spi-
ritus quò loci vult spirat, & vocem ejus au-
dis, sed nescis unde veniat & quò vadat: ita
9 est quisquis genitus est ex Spiritu. Respondit
Nicodemus, & dixit ei; Quomodo possunt
10 hæc fieri? Respondit Jesus & dixit ei; Tu es
11 doctor Israelitarum, & hæc nescis? Amen
amen dico tibi; Quod scimus, loquimur; &
quod vidimus, testamur: sed testimonium no-
12 strum non recipitis. Si terrena dixi vobis,
neque creditis; quomodo si dixero vobis
cœlestia, credetis mihi?

Matutinis medii Jejunii. 8.

13 Porrò nemo ascendit in cœlum nisi qui de-
scendit è cœlo, Filius hominis ille qui est in
14 cœlo. Et quemadmodum extulit Moses ser-
pentem in deserto, ita futurum est ut extolla-
15 tur Filius hominis: Ut quisquis credit in
eum, non pereat, sed habeat vitam æter-
16 nam. Ita enim dilexit Deus mundum, ut
Filium suum unicum dederit, ut quis-
quis credit in eum, non pereat, sed habeat
vitam æternam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*وانجا بود † شخصي از معتزلان نام او † نيقوديموس • كدخدايي بود از يهوديان • *در شب پيش 1 2
عيسي امد و بدو گفت • [خداوند من] مي دانيم كه تو از خدا معلم فرستاده شده‌اي •
براي انك اين ايت • وشگفتها • كه تو ميكني • ان كس تواند كردن كه خدا با وي باشد • *عيسي 3
بدو جواب داد وگفت • راست راست بتو بگويم • اگر كسي نو زاييده نشود ملكوت خدايرا نتواند
ديدن • *نيقوديموس گفت مرد پير چگونه † زاييده شود • مگر در شكم مادر رود • ودگر بار زاييده 4
شود *عيسي بدو گفت • راست بتو بگويم • كه اگر كسي از آب • و جان زاييده نشود نتواند 5
در ملكوت † خدا رفتن • *هر چه از گوشت زاييده شد گوشتست • و انچ از جان زاييده شد • جانست • 6
*عجب مباش كه بتو گفتم • واجبست بر شما كه از نو زاييده شويد *جان هر كجا كه خواهد 7 8
بدمد • وآوازش بشنوي • ليكن نداني از كجا آمد • و بكجا مي رود • اين چنين است هر كسي
كه از جان † زاييده شد • *نيقوديموس گفت چگونه توان اين همه شدن • *عيسي گفت توي معلم 9 10
اسراييل و اينها نمي داني • *راست راست بتو بگويم • انچ مي دانيم بگوييم وانچ ديديم گواهي 11
مي دهيم • وگواهي ما قبول نمي كنيد • *اگر از زمين بشما گفتم باور نمي داريد • چون از آسمان 12

CAP. III.

1 *ET ibi erat quidam è Pharisæis,*
cui nomen Nicodemus, qui guberna-
2 *tor erat Judæorum.* Hic de nocte ad
Jesum venit, & ei dixit; Domine
mi, scimus quòd tu à Deo præceptor
missus sis: eò quòd hæc signa & mi-
racula, quæ tu facis, ille homo possit
3 *facere cum quo Deus sit. Jesus ei re-*
sponsum dedit, & dixit; Verè, ve-
rè tibi dico, Si quis denuò natus non
fuerit, regnum Dei non potest vide-
4 *re. Nicodemus dixit; Homo senex*
quomodo natus sit? Nunquid in ven-
trem matris eat, & aliâ vice natus
5 *sit? Jesus ei dixit; Verè tibi dico,*
quòd si quis ex aqua & Spiritu na-
tus non sit, non potest in regnum Dei
6 *ingredi. Quicquid ex carne natum*
est, caro est: & illud quod ex Spi-
7 *ritu natum est, spiritus est. Admira-*
tione captus ne sis, quòd tibi dixi,
8 *Oportet vos ut denuò nati sitis. Spi-*
ritus ubicunque vult, spirat, & vo-
cem ejus audis, sed nescis unde ve-
niat, & quo vadat: Ita est quicun-
9 *que ex Spiritu natus est. Nicode-*
mus dixit; Quomodo possunt hæc
10 *omnia fieri. Jesus dixit; Tu es*
præceptor Israelis & hæc nescis?
11 *Verè, verè tibi dico; Id quod novi-*
mus loquimur, & id quod vidimus
testamur: & testimonium nostrum
12 *non recipitis. Si de terrâ vobis dixi,*
& fidem non habuistis: cùm de cœlo

Versio VULGATA LATINA.

CAP. III.

1 2 ERat autem homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic
venit ad Jesum nocte, & dixit ei; Rabbi, scimus quia à Deo venisti magister:
3 nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Re-
spondit Jesus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi, Nisi quis renatus fuerit denuò,
4 non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus; Quomodò potest
homo nasci, cùm sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iteratò in-
5 troire, & nasci? Respondit Jesus; Amen, amen dico tibi, Nisi quis renatus fu-
6 erit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum
7 est ex carne, caro est: & quod natum est ex Spiritu, spiritus est. Non mireris
8 quia dixi tibi; Oportet vos nasci denuò. Spiritus ubi vult spirat: & vocem
ejus audis, sed nescis undè veniat, aut quò vadat: sic est omnis, qui natus est
ex Spiritu. Respondit Nicodemus, & dixit ei; Quomodò possunt hæc fieri? 9
Respondit Jesus, & dixit ei; Tu es magister in Israel, & hæc ignoras? 10
Amen, amen dico tibi; Quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, 11
& testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis: 12
quomodò, si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, nisi 13
qui descendit de cœlo, Filius hominis, qui est in cœlo. Et sicut Moyses exal- 14
tavit serpentem in deserto: ita exaltari oportet Filium hominis: Ut omnis, qui 15
credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Sic enim Deus dilexit 16
mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis, qui credit in eum, non
pereat, sed habeat vitam æternam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع *

Sectio septima.

وكان رجل من الفريسيين اسمه نيقوديمس رييس اليهود * هذا اتي الي يسوع ليلا وقال له يا 1 2
معلم نحن نعلم انك اتيت من الله معلما . لانه ليس يقدر احد ان يعمل هذه الايات التي
تعمل الا من كان الله معه * اجابه يسوع قايلا امين امين اقول لك انه من لم يولد من اخري 3
لن يقدر ان يعاين ملكوت الله * قال له نيقوديمس كيف يمكن ان يولد انسان من اخري بعد 4
شيخوخته . ايقدر ان يلج بطن امه ثانيه ثم يولد * اجابه يسوع قايلا امين امين اقول لك ان 5
من لم يولد من الماء والروح لن يقدر ان يدخل ملكوت الله * لان المولود من الجسد جسد 6
هو والمولود من الروح فهو روح * فلا تعجبن من قولي لك انه ينبغي لكم ان تولدوا من * 7
اخري * الريح تهب حيث تشاء وتسمع صوتها . لكنك لست تعلم من اين تاتي ولا الي اين تذهب . 8
هكذي هو كل مولود من الروح * اجاب نيقوديمس قايلا كيف يمكن ان يكون هذا * اجابه 9 10
يسوع قايلا انت معلم اسراييل افلا تعلم هذا * امين امين اقول لك انا انما ننطق بما نعلم 11
ونشهد بما راينا . ولستم تقبلون شهادتنا * اذ كنت اعلمتكم الارضيات ولستم تومنون 12
فكيف ان قلت لكم السماويات تصدقون * وما يصعد احد الي السماء الا الذي نزل 13
من السماء ابن البشر الكاين في السماء * وكما رفع موسي الحية في البرية فهكذي ينبغي ان 14
يرفع ابن البشر * كي كل من يومن به لا يهلك بل يكون له الحياة الابدية * هكذي احب 15 16
الله العالم حتي بذل ابنه الوحيد . كيلا يهلك كل من يومن به بل ينال حياة الابد .

CAP. III.

ERat autem vir inter Pharisæos, no- 1
mine Nicodemus, princeps Judæorum.
Hic venit ad Jesum noctu, & dixit ei; 2
Magister, nos scimus quòd veneris à
Deo præceptor: quandoquidem non po-
test quisquam facere hæc signa quæ facis,
nisi ille cum quo fuerit Deus. Respondit 3
ei Jesus, dicens; Amen, amen dico
tibi, Quòd qui non gignitur vice se-
cundâ, neutiquam poterit videre regnum
Dei. Dixit ei Nicodemus; Quomodò 4
possibile est ut nascatur quis vice secundâ
post senectutem suam? Num potest co-
nari in ventrem matris suæ denuò, ac
tum nasci? Respondit ei Jesus, dicens; 5
Amen, amen dico tibi, Quod quicunque
non fuerit natus ex aqua & Spiritu, nun-
quam poterit intrare regnum Dei. Quia 6
natum ex corpore, corpus: & natum ex
Spiritu, est spiritus. Ne mireris quòd 7
dicam tibi, oportere vos nasci vice se-
cundâ. Ventus perflat quò vult, & 8
quidem audis vocem ejus, sed non nôsti
unde veniat, neque quò vadat. Ejus-
modi est quilibet natus ex Spiritu.
Respondit Nicodemus, dicens; Quo- 9
modò potest fieri hoc? Respondit ei 10
Jesus, dicens; Tu es præceptor Israe-
lis, & ignoras hoc? Amen, amen dico 11
tibi, Quia nos quidem loquimur quod
scimus, & testamur quod vidimus: &
tamen non accipitis testimonia nostra.
Quum significaverim vobis terrena & 12
non credatis: quomodò si dixero vobis
cælestia, credetis? Et non ascendet 13
quisquam in cælum, nisi qui descendit
de cælo, Filius hominis existens in
cælo. Et prout exaltavit Moyses ser- 14
pentem in deserto, ita oportet exaltari
Filium hominis: ut quisquis credit 15
in ipsum, non pereat, sed sit ei vita
æterna. Adeò dilexit Deus mundum, 16
ut commutaverit filium suum unicum,
ut ne pereat omnis qui credit in
eum, sed consequatur vitam æter-
nam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ኒቆዲሞስ፡፡=፡

1 ወሀሎ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ እምፈሪሳውያን፡ ወኒቆዲሞስ፡ ስሙ፡ መልአኮሙ፡ ለአይሁድ፡፡=፡
2 ወውእቱ፡ መጽአ፡ ኀቤሁ፡ ሌሊተ፡ ወይቤሎ፡ ረቢ፡ ናአምር፡ ከመ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔ
ር፡ መጻእከ፡ መምህረ፡፡ ወአልቦ፡ ዘይገብር፡ ዘንተ፡ ተአምረ፡ ዘአንተ፡ ትገብር፡ ዘእን
3 በለ፡ ዘእግዚአብሔር፡ ምስሌሁ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አሜ
ን፡ አሜን፡ እብለከ፡ ዘኢተወልደ፡ ዳግመ፡ ኢይሬኢ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡
4 ወይቤሎ፡ ኒቆዲሞስ፡ ወእፎ፡ ይትከሀል፡ ሰብእ፡ ተወልዶ፡ ዳግመ፡ እምድኅረ፡ ልህቀ፡ ይክ
5 ሉ፡ በዊአ፡ ወገቢአ፡ ውስተ፡ ከርሠ፡ እሙ፡ ወይትወለድ፡ ዳግመ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግ
ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለከ፡ ዘኢተወልደ፡ እማይ፡ ወእመንፈ
6 ስ፡ ቅዱስ፡ ኢይክል፡ በዊአ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡=፡ ዘተወልደ፡ እም
7 ሥጋ፡ ሥጋ፡ ውእቱ፡ ወዘተወልደ፡ እመንፈስ፡ መንፈስ፡ ውእቱ፡=፡ ኢታንክሩ፡ እስመ፡
8 እቤለክሙ፡ ሀለወክሙ፡ ትትወለዱ፡ ዳግመ፡፡=፡ እስመ፡ መንፈስሰ፡ ኀበ፡ ፈቀደ፡ ይነፍሕ፡
ወቃሎ፡ ትሰምዕ፡ ወኢታአምር፡ እምኀበ፡ ይመጽእ፡ ወኀበ፡ ይሐውር፡፡ ከማሁኬ፡ ው
9 እቱ፡ ኵሉ፡ ዘይትወለድ፡ እመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ኒቆዲሞስ፡ ወይ
10 ቤሎ፡ ወእፎ፡ ይትከሃል፡ ከመዝ፡ ከዊን፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ
11 ሎ፡ አንተ፡ ሊቆሙ፡ ለእስራኤል፡ ወዘንተ፡ ኢታአምር፡፡=፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡
ከመ፡ ዘናአምር፡ ንነግር፡ ወበዘ፡ ረኢነ፡ ሰማዕተ፡ ንከውን፡፡ ወሰማዕተነሰ፡ ተአብዩ፡ ነሢ
12 አ፡=፡ ወሶበ፡ እንዘ፡ ዘበምድር፡ እነግረክሙ፡ ወኢተአምኑኒ፡ እፎ፡ ተአምኑኒ፡ እመ፡
13 ነገርኩክሙ፡ ዘበሰማያት፡፡=፡ አልቦ፡ ዘዓርገ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ዘእንበለ፡ ዘወረደ፡ እም
14 ሰማይ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡=፡ ወበከመ፡ ሞሴ፡ ሰቀሎ፡ ለአርዌ፡ ምድር፡ በገዳ
15 ም፡ ከማሁ፡ ሀለወ፡ ሰወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይስቀል፡=፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘይአምን፡ ብ
16 ቱ፡ ይሕየው፡ ለዓለም፡፡=፡ ወከመዝ፡ አፍቀሮ፡ እግዚአብሔር፡ ለዓለም፡ እስከ፡ ወልዶ፡
ዋሕዶ ፡ መጠወ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘይአምን ፡ ቦቱ ፡ ኢይትሐጐል ፡ ወይረክብ ፡ ሕይ
ወተ ፡ ዘለዓለም፡=፡

CAP. III.

De Nicodemo.

ET fuit quidam homo ex Pharisæis, & nomen ejus Nicodemus princeps Ju- 1
dæorum. Et ipse venit ad eum nocte, & dixit ei; Rabi, scimus quòd à Deo ve- 2
nisti doctor; & nemo est qui facit hoc signum quod tu facis, nisi is cum quo
fuerit Deus. Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi; 3
Qui non natus est denuò, non videbit regnum Dei. Et dixit ei Nicodemus, Et 4
quomodo potest homo gigni denuò? postquam senuerit, potéstne intrare & rever-
tere in uterum matris suæ, & gigni denuò? Et respondit Dominus Jesus, & dixit 5
ei; Amen, amen, dico tibi; Qui non natus est ex aqua, & à Spiritu sancto, non po-
test intrare in regnum Dei. Quod natum est ex carne, carò est; & quod natum est 6
ex Spiritu, spiritus est. Ne miremini quia dico vobis, Oportet vos gigni denuò. 7
Quia spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, & nescis unde veniat, & quò 8
vadat: sic igitur est omnis qui generatur à Spiritu sancto. Et respondit Nicode- 9
mus, & dixit ei; Et quomodo potest ita fieri? Et respondit Dominus Jesus, & 10
dixit ei; Tu magister Israelis, & hoc nescis? Amen, amen dico vobis,
quòd quæ scimus loquimur; & de *rebus* quas vidimus, testimonium edimus: 11
& testimonium nostrum recusatis accipere. Et si terrena loquutus sum vo- 12
bis, & non creditis mihi; quomodo credetis mihi si loquutus sum vobis cœ-
lestia? Nullus est qui ascendit in cœlum, nisi qui descendit à cœlo, Filius 13
hominis. Et sicut Moses suspendit serpentem in deserto, sic oportet Filium 14
hominis suspendere. Ut omnis qui credit in eo, vivat in æternum. Et adcò 15
dilexit Deus mundum, ut filium unicum suum tradidit, ut omnis qui credit 16
in eo, non pereat, sed inveniat vitam æternam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بگویم چگونه باور دارید . * وکسي در آسمان نرفت الا انك از آسمان فرود آمد . فرزند آدمي 13
انك در آسمانست * انچنانك موسي در بیابان مار را بلند برداشت . این چنین فرزند ادمي 14
خواهد که بلند †برداشته شود . * تا هر کسي که بدو ایمان †بیاورد . تباه نشود . لیکن 15
مر اورا †زندگاني جاوید باشد †تا ابد . * واین چنین خدا خلق را دوست داشت که فرزند یگانه 16
خودرا بدیشان فرستاد تا هر که بدو ایمان بیاورد گم نشود . لیکن زندگاني جاوید † مر اورا باشد .

dixero, quomodò fidem habebitis?
. Et nemo in cælum ascendit, nisi is 13
qui de cælo descendit, Filius homi-
nis qui in cælo est. Quemadmodum 14
Moses in deserto serpentem exal-
tavit, ita Filius hominis futurus
est ut exaltetur: Ut quisquis in 15
eum credit, non pereat, sed ei vita
æterna sit in perpetuum. Nam sic De⁹ 16
homines dilexit, ut Filium suum uni-
cum ad eos mitteret, ut quicunque in
eum fidem habet non pereat, sed
vita æterna ei sit.

Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut judicet mundum: sed ut
17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον· ἀλλ' ἵνα
salvetur mundus per ipsum. Credens in eum, non judicatur: qui autē non credens,
18 σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων,
jam judicatus est: quia non credidit in nomine unigeniti filii Dei. Hoc
19 ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη
autem est judicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines
δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
magis tenebras, quàm lucem: erant enim mala eorum opera. Omnis
20 μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ (ν) πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς
enim mala operans, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur
γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ
opera ejus. At faciens veritatem, venit ad lucem, ut manifestētur
21 (ξ) τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ
ejus opera, quia in Deo sunt facta. Post hæc venit Jesus &
22 αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν (ο) ὁ Ἰησοῦς καὶ
discipuli ejus in Judæam terram, & illic morabatur cum eis, & baptizabat.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.
Erat autem & Joannes baptizans in Ænon juxta Salim, quia aquæ multæ
23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ (π) Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ
erant illic: & veniebant, & baptizabantur. Nondum enim erat missus in
24 ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς
carcerem Joannes. Facta est ergò quæstio ex discipulis Joannis cum Ju-
τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ (ρ) Ἰου- 25
dæis de purificatione. Et venerunt ad Joannem, & dixerunt ei: Rabbi,
δαίων περὶ καθαρισμοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, 26
qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testatus es, ecce hic baptizat, & omnes
ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες
veniunt ad eum. Respondit Joannes & dixit; Non potest homo
ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος 27
accipere nihil, si non fuerit datum ei de cœlo. Ipsi vos mihi
λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι 28
testamini, quòd dixerim; Non sum ego Christus, sed quia missus sum
μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ
ante illum. Habens sponsam, sponsus est: at amicus sponsi
ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου 29
stans & audiens eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: hoc ergò gaudium
ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
meum impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui. Supernè
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν 30
veniens, super omnes est: existens de terra, de terra est, & de 31
ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ
terra loquitur: de cœlo veniens, super omnes est.
τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί.

MS. A. (ν) αὐτῶν πονηρὰ τὰ (ξ) αὐτοῦ τὰ ἔργα. (ο) Ἰησοῦς (π) Σαλείμ, (ρ) Ἰουδαίου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܠܐ ܓܝܪ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܠܥܠܡܐ ܕܢܕܘܢܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ ܐܠܐ ܕܢܚܐ ܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ܀
18 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܡܬܕܝܢ ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܡܢ ܟܕܘ ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܫܡܐ ܕܝܚܝܕܝܐ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ܀
19 ܗܢܘ ܕܝܢ ܕܝܢܐ ܕܢܘܗܪܐ ܐܬܐ ܠܥܠܡܐ ܘܐܚܒܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܫܘܟܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܢܘܗܪܐ ܡܛܠ ܕܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝܫܝܢ ܗܘܘ܀
20 ܟܠ ܓܝܪ ܕܣܢܝܬܐ ܥܒܕ ܣܢܐ ܠܢܘܗܪܐ ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ ܕܠܐ ܢܬܟܘܢܘܢ ܥܒܕܘܗܝ܀
21 ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܩܘܫܬܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ ܕܢܬܝܕܥܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܐܠܗܐ ܡܬܥܒܕܝܢ܀
22 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ ܘܬܡܢ ܡܬܗܦܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܘܡܥܡܕ ܗܘܐ܀
23 ܐܦ ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܡܥܡܕ ܗܘܐ ܒܥܝܢ ܝܘܢ ܕܒܓܢܒ ܫܠܝܡ ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܬܡܢ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܥܡܕܝܢ܀
24 ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܢܦܠ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܀
25 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܥܬܐ ܠܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܥܡ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܕܘܟܝܐ܀
26 ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܗܘ ܕܥܡܟ ܗܘܐ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܗܘ ܕܐܢܬ ܐܣܗܕܬ ܥܠܘܗܝ ܗܐ ܐܦ ܗܘ ܡܥܡܕ ܘܣܓܝܐܐ ܐܬܝܢ ܠܘܬܗ܀
27 ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܢܫܐ ܠܡܣܒ ܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܗ ܐܠܐ ܐܢ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܫܡܝܐ܀
28 ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܕܐܡܪܬ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ ܐܠܐ ܫܠܝܚܐ ܐܢܐ ܩܕܡܘܗܝ܀
29 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܟܠܬܐ ܚܬܢܐ ܗܘ ܘܪܚܡܗ ܕܝܢ ܕܚܬܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܘܫܡܥ ܠܗ ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܚܕܐ ܡܛܠ ܩܠܗ ܕܚܬܢܐ ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܚܕܘܬܝ ܗܐ ܡܫܡܠܝܐ܀
30 ܠܗܘ ܘܠܐ ܕܢܪܒܐ ܘܠܝ ܕܐܒܨܪ܀
31 ܡܢ ܕܡܢ ܠܥܠ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܗܘ ܘܡܢ ܕܡܢ ܐܪܥܐ ܗܘ ܡܢ ܐܪܥܐ ܗܘ ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܡܡܠܠ ܡܢ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܗܘ܀

Non enim misit Deus Filium suum in mun- 17
dum ut condemnet mundum, sed ut servetur
mundus per eum. Qui credit in eum, non 18
condemnatur: qui verò non credit, jamdiu
condemnatus est: quippe qui non credide-
rit in nomen unigeniti Filii Dei. Hæc est 19
autem condemnatio, Quia Lux venit in mun-
dum, & dilexerunt homines tenebras potius
quàm Lucem: erant siquidem opera eorum
mala. Quisquis enim abominanda agit, 20
odit Lucem: nec venit ad Lucem, ne argu-
antur opera ejus. Qui verò agit veritatem, 21
venit ad Lucem ut innotescant opera ipsius,
quòd in Deo facta sint.

Ad oblationem encœniis ecclesiæ. 9.

Posteà venit Jesus & discipuli ejus in terram 22
Judææ, & illic conversabantur cum eis, &
baptizabat. Baptizabat autem & Johannes 23
in In-Jon, (*fonte columbæ*) quod est ad la-
tus Salim: quoniam aquæ erant illic mul-
tæ: & veniebant & baptizantur. Nondum 24
enim conjectus fuerat Johannes in carcerem.
Orta est autem quæstio uni ex discipulis Jo- 25
hannis cum Judæo quodam de purgatione.
Et venerunt ad Johannem, & dixerunt ei; 26
Magister noster, Is qui tecum erat ultra Jor-
danem, de quo testimonium perhibuisti, en
& ipse baptizat, multique veniunt ad eum.
Respondit Johannes, & dixit eis; Non po- 27
test homo suscipere quicquam per semet-
ipsum, nisi datum ei fuerit de cœlo. Vos 28
estis mihi testes me dixisse, quòd ego non
sum Christus, sed missus illi prævius. Qui 29
habet Sponsam, Sponsus est: amicus autem
ille Sponsi, qui stat & audit eum, gaudio
magno gaudet propter vocem Sponsi: hoc
ergò gaudium meum ecce impletum est. Il- 30
lum oportet crescere, me verò minui. Is 31
enim qui supernè venit, supra omnia est:
is autem qui de terra, de terra est, & ter-
rena loquitur: is qui è cœlo venit, supra
omnes est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* خدا فرزند خودرا بعالم نفرستاد که داوري کند * الا که عالم در دست او نجات شوند 17
* وهر که بدو ايمان بياورد * داوري نخورد * وانك ايمان نياورد * از اغاز در داوري باشد 18
وار فرزند خدا بيگانه شود * اينست داوري * که نور در عالم آمد * ومردم تاريکي را 19
دوست داشتند * از نور بيشتر * سبب انك کردارهاء ايشان بدست * هر که ناپذير کند 20
روشنائي را دوست ندارد * وپيش روشنائي نيايد * تا کردارهاء او رسوا نشود * وانك راستي ورزد 21
پيش روشنائي ايد تا کرداري که ميان او وخداست * دانسته شود

هشتم بار دوم گواهي يحيي براي مسيح

* بعد ازين عيسي با شاكردان خود† در 22
زمين يهودا آمد ومي كرديد ومي شست * ويحيي نيز در چشمهٔ يون * كه بر كنار ساليم 23
است مي شست * براي انك آب انجا بسيار بود * مردم انجا شسته مي† شدند * ويحيي هنوز در 24
زندان† نيفتاده بود * وميان يكي از شاكردان يحيي * ويكي يهودي گفت كوئي شد† براي 25
پاك شدن شستني را * آمد پيش يحيي * وبدو گفت بزرگ ما * انك با تو بود در گذرگاه اردن 26

Deus Filium suum in mundum non 17
misit, ut judicium faciat, sed ut
homines mundi per manum ejus
vivant. Et quicunque in ipsum 18
fidem habuerit, judicium non sub-
ibit: qui verò fidem non habue-
rit, ab initio in judicio est, &
à Filio Dei alienus erit. Hoc est 19
judicium, Quòd Lux in mundum
venit, & homines tenebras dilexe-
runt, potiùs quàm Lucem: eâ de
causa quòd opera eorum mala es-
sent. Quicunque inaccepta facit 20
Lucem non diligit, & ad Lucem non
venit, ne opera ejus probra fint. Is 21
verò qui rectum exercet, ad Lucem
venit, ut opus, quod inter ipsum
& Deum est, cognitum sit.

VIII. Secundâ vice testimoni-
um Johannis de Christo.

Post hæc Jesus cum discipulis suis 22
in terram Judææ venit: & illic
versabatur, & baptizabat. Et Jo- 23
hannes etiam in fonte Jon, qui
juxta Salim est baptizabat, eò
quòd aqua ibi multa esset, homines
igitur illic baptizati sunt. Johan- 24
nes enim adhuc in carcerem non
conjectus erat. Et inter unum ex 25
discipulis Johannis et Judæum quen-
dam disceptatio fuit de purifica-
tione lotionis. Venit itaq; ad Johan- 26
nem, et ei dixit; Magister noster, ille
qui tecum erat in transitu Jordanis,

Versio VULGATA LATINA.

17 Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur
18 mundus per ipsum. Qui credit in eum, non judicatur: qui autem non credit, jam
19 judicatus est: quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc est autem ju-
dicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quàm
20 lucem: erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui malè agit, odit lucem,
21 & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus: Qui autem facit veritatem,
22 venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo facta sunt. Post hæc ve-
nit Jesus, & discipuli ejus, in terram Judæam: & illìc demorabatur cum eis, &
23 baptizabat. Erat autem & Joannes baptizans in Ænnon, juxta Salim: quia aquæ
24 multæ erant illìc, & veniebant, & baptizabantur. Nondum enim missus fuerat

Joannes in carcerem. Facta est autem quæstio ex discipulis Joannis cum Judæis 25
de Purificatione. Et venerunt ad Joannem, & dixerunt ei; Rabbi, qui erat te- 26
cum trans Jordánem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes
veniunt ad eum. Respòndit Joannes, & dixit; Non potest homo accipere quid- 27
quam, nisi fuerit ei datum de cœlo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quòd 28
dixerim; Non sum ego Christus: sed quia missus sum ante illum. Qui habet 29
sponsam, sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat, & audit eum, gaudio gaudet
propter vocem sponsi. Hoc ergò gaudium meum impletum est. Illum oportet 30
crescere, me autem minui. Qui desursùm venit, super omnes est. Qui est de 31
terra, de terra est, & de terra loquitur. Qui de cœlo venit, super omnes est.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 * لانه لم يرسل الله ابنه الى العالم ليدين العالم لكن ليحيى به العالم * ومن يومن به لا
18 يدان ومن لم يومن به فهو مدان * لانه لم يومن باسم الوحيد بن الله * وهذه هي
19 الدينونة ان النور جاء الى العالم واحب الناس الظلمة اكثر من النور لان اعمالهم كانت
20 سوء * لان كل من يعمل السيئات يبغض النور وليس يقبل الى النور لئلا تبكت اعماله لانها
21 سوء * فاما الذي يعمل الحق فانه يقبل الى النور وتظهر اعماله انها بالله معمولة * وبعد هذا
22 اقبل يسوع وتلاميذه الى ارض اليهودية وكان يتردد هناك معهم ويعمد * وقد كان يوحنا يعمد
23 ايضا في عين نون التي الى جانب ساليم لكثرة الماء هناك * وكانوا ياتون فيعتمدون * لانه لم
24 يكن يوحنا بعد القي في السجن * وكانت مناظرة بين تلاميذ يوحنا واليهود من اجل
25 التطهير * فاقبلوا الى يوحنا وقالوا له يا معلم ذاك الذي كان معك في عبر الاردن الذي انت
26 شهدت له هوذا يعمد وياتي اليه الكل * اجابهم يوحنا قائلا لن يقدر الانسان ان ياخذ شيا الا
27 ان يعطاه من السماء * انتم تشهدون لي اني قلت اني لست المسيح لكن ارسلت امام ذاك * من له
28 عروس فهو عريس وصديق العريس الواقف المصغي اليه يفرح فرحا من اجل صوت العريس * فالآن
29 هوذا فرحي قد تم * ينبغي لذاك ان ينمو ولي ان انقص * لان الذي جاء من العلاء هو اعلا من
30 31 كل شي والذي من الارض فهو ارضي ومن الارض ينطق والذي من السماء اتى هو فوق الكل *

Quia non misit Deus filiū suum in mundum, ut judicet mundum: sed ut salvetur 17
per ipsum mundus. Et qui crediderit in 18
eum non judicabitur; & qui non crediderit in ipsum, jam judicatus est: quia
non credidit in nomine unici filii Dei.
Et hoc est judicium, quia Lux venit in 19
mundum, & dilexerunt homines tenebras magis quàm Lucem, quia opera eorū
erant mala. Nam quicunque perpetrat 20
scelera, odit Lucem, & non venit ad Lucem, ne arguantur opera ejus, quia mala
sunt. Qui autem facit veritatem, is qui- 21
dem venit ad Lucem, & apparent opera
ejus, quippe quæ in Deo facta. Et post hoc 22
venit Jesus, & discipuli ejus in terram
Judææ, & versabatur ibi cum eis, &
baptizabat. Et Johannes baptizabat et- 23
iam in fonte Nun, qui est ad latus Salim,
ob multitudinem aquæ ibidem. Et veni-
ebant, & baptizabantur; Quia non fu- 24
erat Johannes adhuc projectus in car-
cerem. Et facta est quæstio inter discipu- 25
los Johannis, & Judæos de purificatio-
ne. Et venerunt ad Johannem, & dixe- 26
runt ei; Magister ille qui erat tecum
trans Jordanem, cui tu attestatus es, ec-
ce etiam baptizat, & veniunt ad eum
omnes. Respondit eis Johannes, dicens; 27
Non potest homo arrogare sibi quicquam,
quia id concedatur illi de cœlo. Vos te- 28
stamini mihi quòd dixerim; Quia non
sum Christus, sed missus sum ante illum.
Quicunq; habet sponsam, sponsus est: & 29
amicus sponsi assistens auscultansq; eum,
gaudet gaudio propter vocem sponsi.
Nunc igitur ecce gaudium meum jam im-
pletum est. Oportet illum crescere, & me 30
minui. Quia qui venit ab excelso, 31
ipse est excelsior quâlibet re: & qui de
terra est, ipse quidem terrenus est, & de
terra loquitur: Et qui de cœlo venit, ipse
est supra omnia:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 እስመ: ኢፈነወ: እግዚአብሔር: ለወልዱ: ውስተ: ዓለም: ከመ: ይኰንኖ: ለዓለም: ዘ
18 እንበለ: ከመ: ያሕይዎ: ለዓለም: በእንቲአሁ:: ዘይኤምን: ቦቱ: ኢይትኴነን: ወዘሰ:
ኢይኤምን: ቦቱ: ወድአ: ተኰነነ: እስመ: ኢአመነ: በወልደ: እግዚአብሔር: ዋሕድ::
19 ዘውእቱ: ኵነኔሁ: እስመ: ብርሃን: መጽአ: ውስተ: ዓለም: ወአፍቀሮ: እግዚአብሔር:
ለዓለም: ወአብደሩ: ሰብእ: ጽልመተ: እምብርሃን: እስመ: እኩይ: ምግባሮሙ::
20 እስመ: ኵሉ: ዘእኩይ: ምግባሩ: ይጸልእ: ብርሃነ: ወኢይመጽእ: ኀበ: ብርሃን: ከመ:
21 ኢይትከሠት: ምግባሩ:: ወዘሰ: ጽድቅ: ምግባሩ: ይመጽእ: ኀበ: ብርሃን: ከመ: ያ
22 ስተርኢ: ምግባሩ: እስመ: በእንተ: እግዚአብሔር: ይገብር:: ወአመዝ: ሖረ: እግ
ዚእ: ኢየሱስ: ወአርዳኢሁ: ውስተ: ምድረ: ይሁዳ: ወነበረ: ህየ: ምስሌሆሙ: ወአጥመ
23 ቀ:: ወሀሎ: ዮሐንስኒ: ያጠምቅ: በሄኖን: በቅሩበ: ሰሌም: እስመ: ቦቱ: ህየ: ብ
24 ዙኅ: ማየት: ወይመጽኡ: ኀቤሁ: ወያጠምቆሙ:: እስመ: ዓዲሁ: ኢተወድየ: ዮሐን
25 ስ: ውስተ: ቤተ: ሞቅሕ:: በእንተ: ጥምቀተ: ንጽሐቶሙ:: ወአመዝ: ከ
26 ነ: ተኃሥሦ: አርዳኢሁ: ለዮሐንስ: ምስለ: አይሁድ: በእንተ: አንጽሖ:: ወሖሩ: ኀ
በ: ዮሐንስ: ወይቤልዎ: ረቢ: ዝኩ: ዘምስሌከ: ሀሎ: በማዕዶተ: ዮርዳኖስ: ዘአንተ: ሰሚ
ከ: ሰማዕተ: ኮንከ: በእንቲአሁ: ናሁ: ሀሎ: ውእቱኒ: ያጠምቅ: ወኵሉ: ይሐውር: ኀቤ
27 ሁ:: ወአውሥአ: ዮሐንስ: ወይቤ: ኢይክል: ሰብእ: ነሢአ: ለሊሁ: ወኢ: ምንተኒ: እ
28 መ: ኢተውህበ: ሎቱ: እምሰማይ:: አንትሙ: ለሊክሙ: ስማዕትየ: ከመ: እቤለክ
ሙ: አንሰ: ኢኮንኩ: ክርስቶስ: ያእሙ: አንሰ: ተፈነውኩ: ቅድሜሁ: እስብክ: ሎቱ::
29 ዘቦ: መርዓት: መርዓዊ: ውእቱ: ወዓርኩሰ: ለመርዓዊ: ዘይቀውም: ወይሰምዖ: ፍሡሐ:
30 ይትፌሣሕ: በእንተ: ቃለ: መርዓዊ:: ወፍሥሓ: ዚአየሰ: ተፈጸመ:: ወእንቲአሁሰ:
31 ትበዝኅ: ወእንቲአየሰ: ትሰልጠት:: ዘእምልዕሉ: መጽአ: መልዕልተ: ኵሉ:
ውእቱ: ወዘእምድርሰ: ውእቱ: እምድር: ውእቱ: ወዘበ: ምድር: ይነግር:: ወዘእምሰማይሰ: መጽአ: መልዕልተ: ኵሉ: ውእቱ::

Quia non misit Deus filium suum in mundum ut judicet mundum, sed ut ser- 17
varet mundum per eum. Qui credit in eo, non judicabitur: & qui non credit 18
in eo, jam judicatus est, quia non credidit in filio Dei unico. Hoc est judi- 19
cium ejus, quia Lux venit in mundum & dilexit Deus mundum, & appetiit ho-
mo tenebras magis quam Lucem, quia mala *sunt* opera eorum. Quia omnis 20
cujus opus malum est, odit Lucem, & non veniet ad Lucem, ut non revevetur
opus suum. Et is cujus justum est opus, veniet ad Lucem, ut manifestum faci- 21
at opus suum, quia propter Deum operatur. Et tunc abiit Dominus Jesus 22
& discipuli ejus in terram Judææ, & commoratus est ibi cum illis, & bapti-
zavit. Et erat Johannes Baptista in Henon prope Salem, quia erant ibi mul- 23
tæ aquæ: & veniebant ad eum, & baptizabat eos. Quia adhuc non conjectus 24
fuerat Johannes in carcerem.

De baptismo purificationis eorum.

Et tunc facta est quæstio discipulorum Johannis cum Judæis de purificatione. 25
Et venerunt ad Johannem, & dicebant ei; Rabi, qui tecum erat trans Jorda- 26
nem, de quo tu testis factus es, ecce ille baptizat, & omnis venit ad eum. Et 27
respondit Johannes, & dixit; Non potest homo recipere ipse quicquam, si non
datum fuerit ei à cœlo. Vos ipsi testes mei *estis*, quòd dixerim vobis; Ego non 28
sum Christus, sed ego missus sum ante illum, prædicare illum. Qui habet 29
sponsam sponsus est; & amicus sponsi qui stat & audit, gaudio gaudet propter
vocem sponsi: & gaudium meum impletum est. Ipsum *oportet* crescere, & me 30
minui. Qui desursùm venit, supra omnes est: & qui de terra est, de terra est, 31
& terrestria loquitur: & qui de cœlo venit, supra omnes est.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

كه تو بهر او كواهي دادي اينك او نيز مي شويد * وبسياران پيش او مي آيند * يحيي 27
جواب داد وكفت * فرزند آدمي نتواند * كه از ارادت خود چيزي ستاند * مكر از آسمان †
28 بدو چيزي † بخشوده باشد * شما براي من كواهي مي دهيد * كه كفتم من مسيح نيستم * ليكن
29 رسولم پيش او * هر كه عروس دارد داماد است * وآنك داماد را دوست دارد * آنست كه
بشادماني بايستد * وكوش بآواز داماد دارد * وچون بشنود آواز اورا * شادمان كردد * و اينست
30 31 شادماني من كه تمام شد * اورا مي برازد كه افزونتر شود * ومن كمتر شوم * سبب
آنك هر كه از بلندي آمد * از هر چيزي بلندتر است * وآنك از زمين است زميني است * واز
زمين سخن بكويد * وآنك از آسمان آمد * از همه بلندتر است *

de quo tu testimonium edidisti, ecce
ille etiam baptizat, & multi ad
eum veniunt. Johannes responsum 27
dedit, & dixit; Filius hominis non
potest ex voluntate sua quicquam
accipere, nisi de cœlo ipsi aliquid
donatum sit. Vos mihi testimonium 28
præbetis, quòd dixi; Ego Christus
non sum, sed legatus sum ante eum.
Quicunque sponsam habet, sponsus 29
est: Ille autem qui sponsum amat,
is est qui cum gaudio stat, & aurem voci sponsi præbet, & cùm au-
dierit vocem ejus, lætatur: & hoc
est gaudium meum quod impletum
est. Ipsum oportet ut auctior sit, 30
& me ut diminutus sim. Propterea 31
quòd quicunque ex excelso venerit,
omni re excelsior est: qui verò de
terra est, terrenus est, & de terra lo-
quitur: qui autem è cœlo venit,
omnibus altior est.

Et quod vidit & audivit, hoc testatur, & testimonium ejus nemo accipit.
32 Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
Accipiens ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim
33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. Ὃν γὰρ
34 misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ex mensura dat Deus
ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς —
Spiritum. Pater diligit filium, & omnia dedit in manu ejus. λ
35 τὸ Πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. γ
Credens in filium, habet vitam æternam: at non persuasibilis filio, non videbit λα
36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ι
vitam, sed ira Dei manet super ipsum.
ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

CAP. IV. δ'.

Ut ergo cognovit Dominus quia audierunt Pharisæi quòd Jesus plures
1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας
discipulos facit, & baptizat, quàm Joannes, (Quanquam Jesus ipse non —
2 μαθητὰς ποιεῖ καὶ (α) βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, (Καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ λβ
baptizaret, sed discipuli ejus,) Reliquit Judæam, & abiit iterùm in ζ
3 ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,) Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ (β) ἀπῆλθε πάλιν εἰς
Galilæam. Oportebat autem eum transire per Samariam. Venit λγ
4 5 τὴν Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. Ἔρχεται ι

Ε' ergò in civitatem Samariæ, dictam Sichar, juxta prædium quod dedit
οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Jacob Joseph filio suo. Erat autem ibi fons Jacob. Ergò Jesus fati-
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκο- 6
gatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi
πιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν (γ) ὡσεὶ
sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam: dicit ei Jesus; Da
ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δός 7
mihi bibere. Nam discipuli ejus abierant in civitatem, ut cibos
μοι πιεῖν. (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς 8
emerent.) Dicit ergò ei mulier illa Samaritana; Quomodò tu Judæus existens
ἀγοράσωσι.) Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν 9
à me bibere poscis existente muliere Samaritana? non enim coutuntur
παρ' ἐμοῦ πιεῖν (δ) αἰτεῖς οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται
Judæi Samaritanis. Respondit Jesus, & dixit ei; Si scires do-
Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ, (ε) Εἰ ᾔδεις τὴν δω- 10
num Dei, & quis est dicens tibi; Da mihi bibere, tu utique petiisses illum,
ρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν,
& dedisset utique tibi aquam vivam. Dicit ei mulier; Domine, neque haustorium habes,
καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, 11
& puteus est profundus: undè ergò habes aquam vivam?
καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) βαπτίζει Ἰωάννης, (Καίτοιγε αὐτὸς Ἰησοῦς οὐκ (β) ἀπῆλθεν εἰς (γ) ὡς (δ) αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; (ε) Ἢ ᾔδεις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܡܕܡ ܕܚܙܐ ܘܫܡܥ ܡܣܗܕ. ܘܣܗܕܘܬܗ ܠܐ ܐܢܫ ܡܩܒܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܩܒܠ 32
ܣܗܕܘܬܗ. ܚܬܡ ܕܐܠܗܐ ܫܪܝܪ ܗܘ. * ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܫܕܪܗ ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ 33 34
ܡܡܠܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܡܫܘܚܬܐ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ. * ܐܒܐ ܡܚܒ ܠܒܪܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ 35
ܝܗܒ ܒܐܝܕܘܗܝ. * ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܒܪܐ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣ 36
ܠܒܪܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܚܝܐ. ܐܠܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܢܩܘܐ ܥܠܘܗܝ. * ܫܠܡ * ܪ *

* ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܫܡܥܘ ܦܪܝܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕ. ܘܡܥܡܕ ܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܚܢܢ. 1
* ܟܕ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܡܥܡܕ ܗܘܐ ܐܠܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܫܒܩܗ ܠܝܗܘܕ. ܘܐܙܠ 2
ܠܗ ܬܘܒ ܠܓܠܝܠܐ. * ܒܠܠܝܐ ܕܩܘܕܫ ܡܝܐ. ܘܕܣܓܕܬܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܝ * 3
* ܡܣܬܢܩ ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢ ܕܢܐܬܐ ܢܥܒܪ ܥܠ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ. * ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ 4 5
ܕܡܬܩܪܝܐ ܫܟܪ. ܥܠ ܓܢܒ ܩܪܝܬܐ ܕܝܗܒ ܗܘܐ ܝܥܩܘܒ ܠܝܘܣܦ ܒܪܗ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ 6
ܬܡܢ ܡܥܝܢܐ ܕܡܝܐ ܕܝܥܩܘܒ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܠܐ ܕܐܘܪܚܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܠܗ
ܥܠ ܡܥܝܢܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܫܥܐ ܫܬ. * ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܫܡܪܝܐ ܕܬܡܠܐ ܡܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ 7
ܝܫܘܥ. ܗܒܝ ܠܝ ܡܝܐ ܐܫܬܐ. * ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܥܠܘ ܗܘܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ 8
ܡܐܟܘܠܬܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ. ܘܡܢܝ ܫܐܠ 9
ܐܢܬ ܠܡܫܬܐ. ܕܐܢܐ ܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܬܚܠܛܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܡ ܫܡܪܝܐ. * ܥܢܐ 10
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܠܘ ܝܕܥܐ ܗܘܝܬܝ ܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܝ
ܗܒܝ ܠܝ ܐܫܬܐ. ܐܢܬܝ ܫܐܠܐ ܗܘܝܬܝ ܠܗ. ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܟܝ ܡܝܐ ܚܝܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ 11
ܐܢܬܬܐ. ܡܪܝ. ܠܐ ܕܘܠܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܘܒܐܪܐ ܥܡܝܩܬܐ. ܐܝܟܐ ܠܟ ܡܝܐ ܚܝܐ.

Et quod vidit, & audivit, testatur: & testi- 32
monium ejus nemo recipit. Qui autem 33
recepit ejus testimonium, definivit Deum
esse veracem. Is enim quem Deus misit, 34
verba Dei loquitur: non enim in mensura
dedit Deus Spiritum. Pater diligit Filium, 35
& omnia dedit in manus ejus. Qui credit in 36
Filium, habet vitam æternam: qui verò
non acquiescit Filio, non videbit vitam, sed
ira Dei commorabitur super eum.

CAP. IV.

Cognovit autem Jesus audiisse Pharisæos 1
quòd ipse discipulos multos fecisset, ma-
gisque baptizaret quàm Johannes: Quum 2
tamen non ipse Jesus baptizaret, sed disci-
puli ejus. Et reliquit Judæam, & venit 3
iterùm in Galilæam.

Nocte consecrationis aquæ, & genuflexionis Pentecostes. 10.

Opus autem erat ei ut veniens transiret per 4
Samaritanos. Venit itaque in urbem Sa- 5
maritanorum, quæ vocatur Sochar, ad latus
oppidi quod dederat Jacob Josepho filio
suo. Erátque ibi fons aquarum Jacobi: 6
ipse autem Jesus fatigatus erat ex labore
itineris, sederátque ad fontem, & erat hora
sexta. Et venit mulier ex Samaria ut hau- 7
riret aquam: dixítque ei Jesus; Da mihi
aquam bibendam. Porrò discipuli ejus in- 8
troierant in urbem ut emerent sibi cibum.
Dicit ei mulier illa Samaritana; Quomodò 9
tu Judæus cùm sis, à me petis potum quæ
sum mulier Samaritana? non enim com-
mercium habent Judæi cum Samaritanis.
Respondit Jesus, & dixit ei; Si scires do- 10
num Dei, & quis est iste qui dicit tibi, Da
mihi potum, tu peteres ab eo, & dares
tibi aquas vivas. Dicit ei mulier illa; 11
Domine mi, situlam non habes, & puteus
profundus est, undénam tibi sunt aquæ
vivæ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* بدانچ دید * وشنید * کواهي دهد * وکسي کواهي او قبول کند * * وانك کواهي
او قبول کند * اعتماد کرد که خداي حق است * * وانك خداي اورا فرستاده باشد
سخن خدا بکوید * زیرا نه بپیمانه خدا جانرا بدهد * * پدر فرزندرا دوست دارد * وهر
چیزي در دست او بدهد * * وهر که بفرزند ایمان آورد * زندکاني جاوید یابد. وانك براي
پسر سر فرو نیارد * ومطیع نشود * زندکاني نبیند * لیکن خشم خدا بروي † حلول کند *

* وچون عیسي دانست * که معتزلان شنیدند * شاکردان بسیار بدست آورد واز یحیي 1
بیشتر شوینده کي مي کرد * * ونه عیسي تنها بود که مي شست * لیکن شاکردان 2
نیز مي شستند * * پس ازان عیسي یهودرا رها کرد * ودر جلیل رفت 3

آمدن عیسي در شهر سامریان وایمان اوردن بدو ۴۴

* وارادت در دل عیسي شد * که بولایت سامریان † بکذرد * * وآمد * در شهر سامریان † درآمد * 4 5
که نامش شکرست * بر کنار دهي * که یعقوب بفرزند خود یوسف † داده بود * * وآنجا 6
چشمه آب بود ازان یعقوب * عیسي از زحمت راه خسته شده بود * آمد بر کنار چشمه نشست *

De eo quod vidit & audivit testi- 32
monium dat, & nemo testimonium
ejus recipit. Qui autem testimo- 33
nium ejus recipit, fidem fecit quòd
Deus veritas est. Nam is quem 34
Deus misit sermonem Dei loquitur:
quia non ad mensuram Deus Spiri-
tum dat. Pater Filium amore com- 35
plectitur, & omnem rem in manum
ejus dabit. Et quicunque in Filio 36
fidem habuerit, vitam æternam in-
venit: qui verò Filio caput non
submiserit, & ei obsecutus non fue-
rit, vitam non videbit, sed ira Dei
super eum manet.

CAP. IV.

Et cùm Jesus sciret quòd Pha- 1
risæi audissent quod discipulos mul-
tos adeptus esset, & plures quàm
Johannes baptizaret: At non Je- 2
sus solus erat qui baptizabat, sed
discipuli etiam baptizabant. Dein- 3
ceps Jesus Judæam reliquit, & in
Galilæam profectus est.

IX. Venit Jesus in urbem Samaritanorum & fidem habent ei.

Et voluntas in animo Jesu erat, ut 4
per regionem Samaritanorum trans-
iret. Et veniens in urbem Samari- 5
tanorum ingressus est, cui nomen
Sechar est, juxta agrum quem
Jacob filio suo Joseph dederat. Et 6
ibi fons aquæ erat Jacobi. Je-
sus ex labore itineris lassus erat:
veniens itaque juxta fontem sedit

Versio VULGATA LATINA.

32
33 Et quod vidit, & audivit, hoc testatur: & testimonium ejus nemo accipit. Qui
34 accepit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus,
35 verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit
36 filium: & omnia dedit in manu ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æter-
nam: qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet
super eum.

CAP. IV.

1 UT ergo cognovit Jesus, quia audierunt Pharisæi quòd Jesus plures discipulos
2 facit, & baptizat, quàm Joannes, (Quanquam Jesus non baptizaret, sed disci-
3 4 puli ejus,) Reliquit Judæam, & abiit iterùm in Galilæam. Oportebat autem
eum transire per Samariam. Venit ergò in civitatem Samariæ, quæ dicitur Si- 5
char: juxta prædium, quod dedit Jacob Joseph filio suo. Erat autem ibi fons 6
Jacob. Jesus ergò fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi
sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Jesus; Da mihi bibere. 7
(Discipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent.) Dicit ergò ei 8 9
mulier illa Samaritana; Quomodò tu Judæus cum sis, bibere à me poscis, quæ
sum mulier Samaritana? non enim coütuntur Judæi Samaritanis. Respondit Je- 10
sus, & dixit ei; Si scires donum Dei, & quis est, qui dicit tibi; Da mihi bibere: tu
forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam. Dicit ei mulier; Domine, 11
neque in quo haurias habes, & puteus altus est: undè ergò habes aquam vivam?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 * وما عاين وسمع يشهد وليس يقبل أحد شهادته * والذي قد قبل شهادته فقد ختم * لأن
34 الله حق هو * لأن الذي أرسله الله إنما ينطق بكلام الله * لأن الله لا يعطي الروح بالكيل *
35 36 * الأب يحب الابن وقد جعل في يديه كل شيء * ومن يؤمن بالابن فله الحياة الدائمة * ومن لا
يطع الابن لا يعاين الحياة بل يحل عليه غضب الله * الفصل الثامن *
1 * ولما علم يسوع أن الفريسيين قد سمعوا أنه قد اتخذ تلاميذ كثيرين وأنه يعمد أكثر
2 3 من يوحنا * إذ ليس يسوع كان يعمد بل تلاميذه * فترك اليهودية ومضى إلى الجليل
4 5 أيضا * وكان قد أزمع أن يجتاز بالسامرة * فأقبل إلى مدينة السامرة التي تسمى سيخار إلى
6 جانب القرية التي كان يعقوب وهبها ليوسف ابنه * وكانت هناك عين ماء ليعقوب * وكان
7 يسوع قد تعب من مشي الطريق فجلس على العين وقت الساعة السادسة * فجاءت امرأة من
8 السامرة لتستقي ماء * فقال لها يسوع أعطيني لأشرب * وكان تلاميذه قد مضوا إلى المدينة
9 ليبتاعوا لهم طعاما * فقالت له تلك المرأة السامرية كيف وأنت يهودي تستسقيني الماء وأنا
10 امرأة سامرية واليهود لا يختلطون بالسامرة * أجابها يسوع قائلا لو كنت تعرفين عطية الله
11 ومن الذي قال لك ناوليني لأشرب لكنت أنت تسألينه فيعطيك ماء الحياة * قالت له تلك
المرأة يا سيد إنه لا دلو لك والبئر عميقة فمن أين لك ماء الحياة ·

Et quod vidit, & audivit, testatur: at 32
non accipit quisquam testimonium ejus.
Et qui accepit testimonium ejus, jam 33
obsignatus est: quoniam Deus verax est.
Nam is quem misit Deus, profectò loqui- 34
tur verba Dei: Deus enim non dat Spi-
ritum cum mensura. Pater diligit Fili- 35
um, & posuit in manibus ejus omnia.
Et qui credit in Filium, habet vitam 36
æternam: & qui non obedit Filio, non
videbit vitam, sed habitabit super
ipsum ira Dei.

Sectio octava.

CAP. IV.

1 *ET cùm cognovisset Jesus quòd Pha-*
risæi audissent ipsum adoptâsse discipu-
los plurimos, & baptizare plusquàm Jo-
2 *hannes: (Cùm minimè Jesus baptiza-*
3 *ret, sed discipuli ejus:) Reliquit Ju-*
4 *dæam, & abiit in Galilæam denuò. Et*
jam decreverat transire per Samariam.
5 *Venit ergò in civitatem Samariæ, quæ*
vocatur Sichar, ad latus vicis quod Ja-
6 *cob dederat Josepho filio suo. Et erat*
ibi fons aquæ Jacobi. Erat autem Je-
sus fessus ex ambulatione itineris: se-
ditque ad fontem tempore horæ sextæ.
7 *Et venit mulier de Samaria, ut hauri-*
ret aquam. Et dixit ei Jesus; Da mihi
8 *bibere. (Discipuli autem ejus abierant*
in civitatem ut emerent sibi cibum.)
9 *Dixit ei illa mulier Samaritana; Quo-*
modò quum tu sis Judæus, petis à me
bibere aquam, quum ego mulier sim Sa-
maritana, & Judæi non commiscëantur
10 *Samaritanis? Respondit ei Jesus, di-*
cens; Si scires donum Dei, & quis est
qui dixit tibi; Propina mihi ut bibam,
tu quidem peteres ab eo, ut daret tibi
11 *aquam vitæ. Dixit ei illa mulier; Do-*
mine, non est situla tibi, & puteus pro-
fundus est: undè ergò tibi aqua vitæ?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወበዘ፡ርእየ፡፡ ወበዘ፡ሰምዐ፡ስማዕተ፡ይከውን፡፡ ወስምዖሂ፡አልቦ፡ዘይትዌከፎ፡፡
33 ወለዘሰ፡ተወክፎ፡ስምዖ፡ዓተበ፡ እግዚአብሔር፡ እስመ፡ጻድቅ፡ ውእቱ፡፡ ወዘእግ
34 ዚአብሔር፡ፈነወ፡ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ይነግር፡ እስመ፡ አኮ፡በመስፈርት፡ዘይሁብ፡እግ
35 ዚአብሔር፡ መንፈሰ፡፡ አብሰ፡ ያፈቅር፡ ወልዶ፡ ወኵሎ፡ አወፈዮ፡ ውስተ፡ እዴ
36 ሁ፡፡ ወዘየአምን፡ በወልድ፡ ቦሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ወዘሰ፡ ኢይአምን፡ በወልድ፡
ኢይሬኢ፡ ሕይወት፡ መቅሠፍተ፡ እግዚአብሔር፡ ይነብር፡ላዕሌሁ፡፡
1 በኃምስ፡ፋሲክ፡፡ ወአእሚሮ፡እግዚእነ፡ከመ፡ሰምዑ፡ፈሪሳውያን፡ከመ፡ በዝ
2 ኁ፡አርዳኢሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአብዝኀ፡ አጥምቆ፡ እምዮሐንስ፡፡ ወባሕ
3 ቱ፡ለሊሁሰ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢያጠምቅ፡ደእሙ፡ አርዳኢሁ፡፡ ወኃደጋ፡ምድረ፡
4 ይሁዳ፡፡ ወሖረ፡ ካዕበ፡ ገሊላ፡፡ ወእንዘ፡ሃለወ፡ ይኅልፍ፡ እንተ፡ሰማርያ፡፡
5 በእንተ፡ሰማሪያዊት፡፡ ወበጽሐ፡ሀገረ፡ሰማርያ፡እንተ፡ስማ፡ሲካር፡ቅሩበ፡ዓጸደ፡
6 ወይን፡ዘወሀቦ፡ያዕቆብ፡ለዮሴፍ፡ ወልዱ፡፡ ወሃሎ፡ህየ፡ዓዘቅት፡ዘያዕቆብ፡፡ ወደኪ
ሞ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡በሐዊረ፡ፍኖት፡ወነበረ፡ ህየ፡ኀበ፡ ዓዘቅት፡፡ ወቀትር፡ ሶቤሃ፡ ወጊ
7 ዜ፡ሰዱስ፡ሰዓት፡፡ መጽአት፡ ብእሲት፡ እምሰማርያ፡ትቅዳሕ፡ማየ፡፡ ወይቤላ፡እግዚ
8 እ፡ኢየሱስ፡አስትይኒ፡ማየ፡፡ እስመ፡አርዳኢሁሰ፡ሖሩ፡ሀገረ፡ ይሣየጡ፡ ሲሳየ፡
9 ሴሰዮሙ፡፡ ወትቤሎ፡ይእቲ፡ብእሲት፡ሰማሪያዊት፡እፎኑ፡እንዘ፡አይሁዳዊ፡አንተ፡
ትስእል፡ በኀቤየ፡ ትስተይ፡ ማየ፡እንዘ፡ ሰማሪያዊት፡ ብእሲት፡አነ፡፡እስመ፡ኢይትኃበሩ፡
10 ሃይማኖተ፡አይሁድ፡ወኢይትሐወሱ፡ምስለ፡ሰማርያውያን፡ወኢይደመሩ፡፡ ወአውሥ
ኣ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤላ፡ሶበሰ፡ታአምሪ፡ጸጋሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ወመኑ፡ ውእ
ቱ፡ ዘይስእለኪ፡ ወይቤለኪ፡አስትይኒ፡፡ አንቲኒ፡ዓዲ፡እምሰአልኪዮ፡ ወእምወሀበኪ፡
11 ማየ፡ ሕይወት፡፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ እግዚእየ፡ መሕየብኒ፡ አልብከ፡
ወዓዘቅቱኒ፡ ዕሙቅ፡ ውእቱ፡ እምአይቴ፡ እንከሰ፡ ማየ፡ ሕይወት፡፡

Et de quo vidit, & de quo audivimus, testatur, & testimonium ejus nemo est qui 32
recipiet. Et eum qui recepit testimonium ejus obsignavit eum Deus, quia verus 33
est. Et *is* quem Deus misit, verbum Dei loquitur, quonium non in mensura 34
est *is* quem dat Deus, Spiritus. Pater diligit Filium, & omnia dedit in manus 35
ejus. Qui credit in Filio habet vitam æternam: & qui non credit in Filio non 36
videbit vitam: flagellum Dei manet super eum.

CAP. IV. *Quintâ paschatis.*

ET quum cognovisset Dominus noster, quòd audissent Pharisæi quòd multi- 1
plicati erant discipuli Dñi Jesu, & plures baptizaverat quàm Johannes. (Quan- 2
quam ipse Dñs Jesus non baptizabat, sed discipuli ejus.) Et reliquit terram Ju- 3
dææ, & abiit iterum *in* Galilæam. Et conveniens erat ei transire per Samariam. 4

De Samaritana.

Et venit in civitatem Samariæ cujus nomen Sichar, propè vineam quam dedit 5
Jacob Josepho filio suo. Et erat ibi puteus Jacob, & quum fatigatus esset Dñs 6
Jesus proficiscendo viâ, sedit ibi ad puteum: & meridies tunc erat, & tempus sex-
tæ horæ. Venit mulier de Samaria ut hauriret aquam. & dixit ei Dominus Jesus; 7
Pota me aquâ. (Quia discipuli ejus abierant *in* civitatem emere panem stipen- 8
diorum suorum.) Et dixit ei ista mulier Samaritana, Quomodo quum sis Judæus 9
tu, poscis apud me bibere aquam, quæ mulier Samaritana sum? quia non conve-
niunt religione Judæi, neque communicant cum Samaritanis, neq; commiscent.
Et respondit ei Dñs Jesus, & dixit ei; Si scires donum Dei, & quis sit qui rogat 10
te, & dicit tibi; Pota me, tu iterum petiisses eum, & dedisset tibi aquam vitæ.
Et dixit ei ista mulier; Domine mi, situlam non habes, & puteus profundus est: 11
undè igitur tibi aqua vitæ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 در ششم ساعت * زني از سامريان آمد تا آب بستاند * عيسي بدان زن گفت * آب بمن
8 9 بده تا بخورم * وشاگردان او در شهر رفته بودند براي حاصل کردن توشه * آن زن سامري
بمسيح گفت * که تو يهودي * وچگونه از من آب مي خواهي تا بخوري * ومن زن سامري
10 هستم * ويهوديان با سامريان † سازکار نيستند * عيسي جواب داد * وبدان زن گفت * اگر
بخشايش خدايرا مي دانستي وکيست آنك بتو گفت آب بمن ده تا بخورم * تو ازو مي خواستي
11 واو آب زندگاني بتو مي داد * آن زن بدو گفت خداوند دول نداري وچاه نغولست ·
آب زندگاني را از کجا داري

in sexta hora. Mulier quædam 7
ex Samaritanis venit ut aquam
caperet: Jesus illi mulieri dixit;
Aquam mihi dato, ut bibam. Et 8
discipuli ejus in urbem iverant,
ad comparandum commeatum. Illa 9
mulier Samaritana Christo dixit;
Tu quidem Judæus es: quomodò
ergò à me aquam petis, ut bibas,
cùm ego mulier Samaritana sim?
Judæi enim cum Samaritanis
non conveniunt. Jesus re- 10
sum dedit, & illi mulieri d[illegible]
Si donum Dei scires, & [illegible]
ille qui dicit tibi, Aquam [illegible]
bibam, tu ab eo petiisses [illegible]
aquam vitæ tibi ded[illegible]
mulier ei dixit; Do[illegible] 11
non habes, & pute[illegible]
Aquam vitæ und[illegible]

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Num tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipse
12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς
ex eo bibit, & filii ejus, & pecora ejus? Respondit Jesus,
13 ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη (ζ) ὁ Ἰησοῦς,
& dixit ei; Omnis *bibens* ex aqua hac, sitiet iterùm: Qui autem
14 καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· Ὃς δ'
biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed
ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ (η) διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ
aqua quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æter-
τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώ-
nam. Dicit ad eum mulier; Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam,
15 νιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,
neque veniam huc haurire. Dicit ei Jesus; Vade, voca
16 μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ (θ) ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, φώνησον
virum tuum, & veni huc. Respondit mulier, & dixit; Non habeo
17 τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνή, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω
virum. Dicit ei Jesus; *Pulchrè* dixisti, Quia virum non habeo. Quinque enim
18 ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. Πέντε γὰρ
viros habuisti: & nunc quem habes, non est tuus vir: hoc verè dixisti. Dicit
19 ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. Λέγει
ei mulier; Domine, video quia propheta es tu. Patres nostri in
20 αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν (ι) ἐν

hoc monte adoraverunt: & vos dicitis, quia *in* Hierosolymis est locus,
τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος,
ubi oportet adorare. Dicit ei Jesus; Mulier, crede mihi, quia
ὅπου (κ) δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι 21
venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis
ἔρχεται ὥρα, (λ) ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
Patrem. Vos adoratis quod *non nestis*: nos adoramus quod scimus:
τῷ πατρί. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· 22
quia salus ex Judæis est. Sed venit hora & nunc est,
ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. (μ) Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, 23
quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veri-
ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀλη-
tate: *etenim* Pater tales quærit *adorantes* eum. Spiritus
θείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα 24
Deus, & *adorantes* eum, in spiritu & veritate oportet adorare.
ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
Dicit ei mulier; Scio quia Messias venit, *dictus* Christus:
Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· 25
cùm venerit ille, annuntiabit nobis omnia. Dicit ei Jesus; Ego
ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ (ν) ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ 26
sum, *loquens tibi*.
εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

MS. A. (ζ) Ἰησοῦς, (η) διψήσει (θ) Ἰησοῦς, (ι) ἐν τῷ ὄρει τούτῳ (κ) προσκυνεῖν δεῖ. (λ) ὅτι (μ) Ἀλλὰ (ν) Ἰησοῦς,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

*ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܝܥܩܘܒ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܒܐܪܐ ܗܕܐ. ܘܗܘ ܡܢܗ ܐܫܬܝ 12
ܘܒܢܘܗܝ ܘܥܢܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܠ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܝܐ. ܬܘܒ 13
ܢܨܗܐ. * ܟܠ ܕܝܢ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܡܝܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ ܠܗ. ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒ 14
ܐܢܐ ܠܗ. ܢܗܘܘܢ ܒܗ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܕܢܒܥܝܢ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܝܕܐ ܐܢܬܬܐ ܗܝ. 15
ܡܪܝ. ܗܒ ܠܝ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܝܐ ܕܠܐ ܬܘܒ ܐܨܗܐ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܐܬܝܐ ܐܡܠܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ 16
ܝܫܘܥ. ܙܠܝ ܩܪܝ ܠܒܥܠܟܝ ܘܬܝ ܠܗܪܟܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ 17
ܝܫܘܥ. ܫܦܝܪ ܐܡܪܬܝ ܕܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ. * ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܒܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܟܝ. ܘܗܢܐ ܕܐܝܬ 18
ܠܟܝ ܗܫܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܥܠܟܝ. ܗܕܐ ܫܪܝܪܬܐ ܐܡܪܬܝ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܡܪܝ. ܚܙܝܐ 19
ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܐܢܬ. * ܐܒܗܝܢ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܣܓܕܘ. ܘܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܐܘܪܫܠܡ 20
ܗܘ ܐܬܪܐ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܣܓܕ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܬܐ ܗܝܡܢܝܢܝ ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ. ܕܠܐ 21
ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܘܐܦܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܬܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ. * ܐܢܬܘܢ ܣܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܡ 22
ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܣܓܕܝܢܢ ܠܡܐ ܕܝܕܥܝܢܢ. ܕܚܝܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ
ܐܢܘܢ. * ܐܠܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܗ. ܐܡܬܝ ܕܣܓܘܕܐ ܫܪܝܪܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ 23
ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ. ܐܦ ܐܒܐ ܓܝܪ ܕܐܟܘܬ ܗܠܝܢ ܗܘ ܣܓܘܕܐ ܒܥܐ. * ܪܘܚܐ ܗܘ ܓܝܪ 24
ܐܠܗܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ ܠܗ. ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ ܘܠܐ ܕܢܣܓܕܘܢ. * ܐܡܪܐ ܠܗ 25
ܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܐ. ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܡܠܦ ܠܢ ܟܠܡܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗ 26
ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܟܝ.

*Nunquid tu major es patre nostro Jaco- 12
bo illo, qui dedit nobis puteum hunc, ipse-
que ex eo bibit, & filii ejus, ac ejus o-
ves? Respondit Jesus, & dixit ei; Quis- 13
quis bibet ex istis aquis, iterum sitiet. Quis- 14
quis autem biberit ex aqua quam ego da-
bo ei, non sitiet in æternum: sed aquæ
illæ quas ego dabo ei, fient in eo fons a-
quarum scaturientium in vitam æternam.
Dicit ei mulier illa; Domine mi, da mi- 15
hi ex his aquis ne rursus sitiam, nec veni-
am huc haustum. Ait illi Jesus; Abi, vo- 16
ca virum tuum, & veni huc. Dicit ei, 17
Non habeo maritum. Dixit ei Jesus, Be-
nè dixisti; Non habeo maritum. Quin- 18
que enim maritos habuisti, & iste quem
nunc habes, non est maritus tuus: hoc 19
verum dixisti. Dixit ei mulier illa; Do-
mine mi, video te esse propheram. Pa- 20
tres nostri in hoc monte adoraverunt, vos
autem dicitis in Jerusalem esse locum ubi
oportebat adorare. Dicit ei Jesus; Mu- 21
lier, crede mihi, venturam horam, quâ ne-
que in hoc monte, neque etiam in Jeru-
salem adorabitis Patrem. Vos adoratis 22
quod nescitis, nos autem adoramus, quod
scimus: nam vita ex Judæis est. Sed ve- 23
nit hora, & nunc est, quando veri ado-
ratores adorabunt Patrem in spiritu & ve-
ritate: etenim Pater tales adoratores po-
scit. Spiritus enim est Deus, & ii qui ado- 24
rant eum, in Spiritu & veritate oportet
ut adorent. Dicit ei mulier illa; Scio 25
Messiam esse venturum: & quum venerit,
ipse docebit nos omnia. Dixit ei Jesus; 26
Ego sum, qui loquor tecum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*مكر تو از يعقوب † پدرما بزركتري * انك اين چاه را بما داد * و يعقوب وفرزندان او 12
وكوسفندان او * ازين چاه مي خوردند * *عيسي بدو جواب داد كه هر كه ازين آب 13
خورد بار تشنه شود * *وهر كه ازان اب خورد * كه من بدو دهم * تا ابد تشنه نشود * 14
ليكن اين آب كه بدو بدهم * در تن او چشمه بشود * كه هميشه آب زندكاني را روان
دهد تا ابد * *آن زن كفت خداوندم مرا ازين آبها باك * كه ديكر بار تشنه نشوم * ونيايم 15
وازينجا اب بر كشم * *عيسي كفت برو شوهررا بخوان واينجا بيا * *زن بدو كفت شوهر 16 17
ندارم * عيسي كفت راست كفتي * كه شوهر نداري * *وپنج شوهر ترا بودند * واين 18
كه اين ساعت داري * شوهر حلال تو نيست * اين را راست كفتي * *ان زن بدو كفت * 19
خداوندم * مي بينم كه تو پيغمبر هستي * *پدران ما درين كوه † سجود كردند * 20
وشما مي كوييد * در اورشليم است † جاي كه واجب باشد † درو سجود كردن * *عيسي بدو 21
كفت اي زن * باور بدار كه بيايد ساعتي كه نه درين كوه * ونه در اورشليم * سجود كنيد † مر پدر را

**Nunquid tu Jacobo patre nostro* 12
major es, qui hunc puteum nobis
dedit, & ipse Jacob & filii ejus,
& oves ejus ex hoc puteo bibe-
runt. Jesus ei responsum dedit; 13
Quicunque quidem ex hac aqua
biberit, rursus sitiet. Quicunque 14
autem ex illa aqua biberit, quam
ego illi dabo, in æternum non siti-
et: sed hæc aqua, quam illi dabo,
in corpore ejus fons erit, qui per-
petuò aquam vitæ scaturientem
præbebit in æternum. Illa mulier 15
dixit, Domine mi, mihi de his
aquis dato ut rursus sitiens non
sim, neque veniam & hinc aquam
hauriam. Jesus dixit; Ito, ma- 16
ritum vocato, & huc veni. Mu- 17
lier ei dixit; Maritum non habeo.
Jesus dixit; Rectè dixisti quòd
maritum non habes. Quinque enim 18
mariti tibi fuerunt, & hic quem
hâc horâ habes, maritus legitimus
tibi non est: hoc rectè dixisti.
Illa mulier ei dixit; Domine mi, 19
video quòd tu Propheta es. Pa- 20
tres nostri in hoc monte adorave-
runt: & vos dicitis, In Hierosolyma est locus, in quo oportet ado-
rationem facere. Jesus ei dixit; 21
O mulier, Fidem habeto quòd veniet
hora, quando neque in hoc monte,
neque in Hierosolyma adorabitis
Patrem.

Versio VULGATA LATINA.

12 Numquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex
13 eo bibit, & filii ejus, & pecora ejus? Respondit Jesus, & dixit ei; Omnis qui
bibit ex aqua hac, sitiet iterùm: qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei,
14 non sitiet in æternum: Sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ sali-
15 entis in vitam æternam. Dicit ad eum mulier; Domine, da mihi hanc aquam,
16 ut non sitiam, neque veniam huc haurire. Dicit ei Jesus; Vade, voca virum tu-
17 um, & veni huc. Respondit mulier, & dixit; Non habeo virum. Dicit ei Jesus;
18 Benè dixisti, Quia non habeo virum: Quinque enim viros habuisti, & nunc
19 quem habes, non est tuus vir: hoc verè dixisti. Dicit ei mulier; Domine, vi-
deo quia Propheta es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dici- 20
tis, Quia Jerosolymis est locus, ubi adorare oportet. Dicit ei Jesus; Mulier, crede 21
mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerosolymis adora-
bitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus 22
ex Judæis est. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Pa- 23
trem in spiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit, qui adorent eum. Spiritus 24
est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Di- 25
cit ei mulier; Scio quia Messias venit (qui dicitur Christus:) cùm ergò venerit
ille, nobis annuntiabit omnia. Dicit ei Jesus; Ego sum, qui loquor tecum. 26

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* العلك اعظم من ابينا يعقوب الذي اعطانا هذه البير ومنها شرب هو وبنوه وماشيته * 12
* اجابها يسوع قايلا كل من يشرب من هذا الماء يعطش ايضا * فاما كل من يشرب من 13
الماء الذي اعطيه انا لا يعطش الى الابد * بل ذلك الماء الذي اعطيه يكون فيه حياه 14
الابد * قالت له المراه يا سيد اعطني من هذا الماء لكيلا اعطش ولا اجي واستقي من ههنا * 15
* فقال لها يسوع امضي فادعي زوجك وتعالي ههنا * اجابته المراه قايلة لا بعل لي * قال 16 17
لها يسوع حسنا قلت انه لا بعل لي * لانه قد كان لك خمسة ازواج * والذي هو لك الان 18
ليس هو بزوجك اما هذا فحقا قلت * قالت له المراه يا سيد اني ارى انك نبي * اباونا سجدوا في 19 20
هذا الجبل * وانتم تقولون ان المكان الذي ينبغي ان يسجد فيه هو بيروسليم * قال لها 21
يسوع ايتها المراه صدقيني انه ستاتي ساعه لا في هذا الجبل ولا في يروسليم يسجدون
للاب * انتم تسجدون لمن لا تعلمون ونحن نسجد لمن نعلم لان الخلاص هو من اليهود * 22
لكن ستاتي ساعه وهي الان لكيما الساجدون الحقيون يسجدون للاب بالروح والحق * لان 23
الاب انما يريد مثل هولاء الساجدين له * لان الله روح والذين يسجدون له بالروح والحق 24
ينبغي ان يسجدوا * قالت له المراه قد علمنا ان مسيا الذي هو المسيح ياتي * فاذا جاء ذاك 25
فهو يعلمنا كل شي * قال لها يسوع انا هو الذي اكلمك * 26

Numquid tu major es patre nostro Jaco- 12
bo, qui dedit nobis hunc puteum, & ex
eo bibit ipse, & filii ejus, & armenta
illius? Respondit ei Jesus, dicens; 13
Quicunque bibit ex hac aqua, sitiet
iterùm: at verò quicunque bibet ex
aqua, quam dabo illi ego, non sitiet in
æternum: Sed illa aqua, quam dabo ei, 14
fiet in eo vita æterna. Dixit ei mulier; 15
Domine, da mihi ex hac aqua, ne sitiam,
neque veniam, & hauriam illinc. Ait 16
illi Jesus; Vade & voca conjugem tu-
um, & veni huc. Respondit ei mulier, 17
dicens; Non est mihi conjux. Dixit ei
Jesus; Benè dixisti, quòd non est con-
jux mihi: Quia jam fuerunt tibi quin- 18
que conjuges, & qui est tibi modò, non
est conjux tuus. Sanè hoc verè dixisti.
Inquit ei mulier; Domine, equidem 19
video te esse prophetam. Patres nostri 20
adoraverunt in hoc monte: vos autem
dicitis, quòd locus in quo oportet ado-
rare, est in Jerusalem. Dixit ei Je- 21
sus; O mulier, crede mihi fore ut ve-
niat hora, qua neque in hoc monte, neque
in Jerusalem adorabunt Patrem. Vos 22
adoratis quem non nostis: Nos autem
adoramus quem novimus: quia salus
est ex Judæis. Sed veniet hora, & 23
adest modò, ut adoratores veri adorent
Patrem in spiritu & veritate. Nam
Pater quidem vult hujusmodi adora-
tores suos: Quia Deus Spiritus est, 24
& eos qui adorant eum, in spiritu &
veritate oportet ut adorent. Dixit ei 25
mulier; Jam novimus quòd Messias,
hoc est, Christus, sit venturus: Cumque
venerit ille, ipse docebit nos omnia.
Ait illi Jesus; Ego sum qui te allo- 26
quor.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 አንትኑ፡ተዓቢ፡እምያዕቆብ፡አቡነ፡ ዘወሀበነ፡ ዘንተ፡ዓዘቅተ፡ወሰትየ፡ውእቱኒ፡እምው
13 እቱ፡ውሉዱ፡ወጥሪቱ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤላ፡ኵሉ፡ዘይሰ
14 ቲ፡እምዝ፡ማይ፡ ይጸምእ፡ ደግመ፡፡ ወዘሰ፡ ይሰቲ፡ እማይ፡ዘአሁቦ፡አነ፡ኢይጸም
እ፡ለዓለም፡፡ አላ፡ውእቱ፡ማይ፡ዘአሁቦ፡ አነ፡ይከውኖ፡ላዕሌሁ፡ነቅዐ፡ማይ፡ዘይፈለ
15 ፍልፍ፡ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ብእሲት፡እግዚአየ፡ሀበኒ፡ውእ
16 ተ፡ማየ፡ከመ፡ኢይጽማእ፡ወኢይምጻእ፡ዝየ፡ደግመ፡እቅዳሕ፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡
17 ኢየሱስ፡ሖሪ፡ ጸውዒ፡ ምተኪ፡ ወንዒ፡ዝየ፡፡ ወአውሥአት፡ወትቤሎ፡ይእቲ፡ብ
እሲት፡ አልብየ፡ ምት፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሠናየ፡ትቤሊ፡አልብየ፡ምት፡፡
18 ኃምስቱ፡ዕደው፡ነበሩ፡ምስሌኪ፡፡ ወይእዜኒ፡ ዘሃሎ፡ምስሌኪ፡ኢኮነ፡ምትኪ፡ ወዘንተ
19 ሰ፡አማን፡ ትቤሊ፡፡ ወትቤሎ፡ይእቲ፡ ብእሲት፡ እግዚአየ፡ እሬእየከ፡ከመ፡ነቢይ፡
20 አንተ፡፡ አበዊነሰ፡በዝንቱ፡ደብር፡ሰገዱ፡ወአንትሙሰ፡ትብሉ፡ከመ፡በኢየሩሳሌም፡ው
21 እቱ፡መካን፡ኀበ፡ይሰግዱ፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እመንኒ፡ ብእሲቶ፡ ከመ፡ት
መጽእ፡ሰዓት፡ወይበጽሕ፡ጊዜሁ፡ ሶበ፡ወኢበዝንቱ፡ ደብር፡ ወኢበኢየሩሳሌም፡ ኢት
22 ሰግዱ፡ለአብ፡፡ አንትሙሰ፡ ትሰግዱ፡ ለዘ፡ ኢታአምሩ፡ ወንሕነሰ፡ ንሰግድ፡ ለዘ፡ና
23 አምር፡እስመ፡መድኃኒት፡እምነ፡ይሁድ፡ውእቱ፡፡ ወበሕቱ፡ ትመጽእ፡ሰዓት፡ወይ
እዜ፡ይእቲ፡ አመ፡ እለ፡ በርቱዕ፡ በአማን፡ሰጋድያን፡ ይሰግዱ፡ለአብ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡
ወበጽድቅ፡ይሰግዱ፡ሎቱ፡፡ እስመ፡አብኒ፡ዘከመዝ፡ይኃሥሥ፡እለ፡ይሰግዱ፡ሎቱ፡፡
24 መንፈስ፡ውእቱ፡እግዚአብሔር፡ ወእለሂ፡ይሰግዱ፡ ሎቱ፡ በመንፈስ፡ ወበጽድቅ፡ሃለወ
25 ሙ፡ ይሰግዱ፡ ሎቱ፡፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ናአምር፡ አመ፡ ይመጽእ፡ መሲ
26 ሕ፡ ዘይብልዎ፡ ክርስቶስ፡፡ ወአመ፡መጽአ፡ ውእቱ፡ኵሎ፡ይነግረነ፡፡ ወይቤላ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ዘእንተ፡ ናገርኪ፡፡

Túne major es Jacobo patre nostro, qui dedit nobis hunc puteum, & bibit ipse 12
ex eo, & filii ejus, & possessio ejus. Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; 13
Omnis qui bibit ex hac aqua, sitiet iterùm. Et qui biberit ex aqua quam dabo 14
ego, non sitiet in æternum: sed illa aqua quam dabo ego, erit super eum fons aquæ
salientis in vitam æternam. Et dixit ei ista mulier; Domine mi, da mihi istam 15
aquam, ut non sitiam, & non veniam huc iterùm, *ut* exhauriam. Et dixit ei 16
Dominus Jesus; Vade igitur, voca maritum tuum, & veni huc. Et respondit 17
& dixit ei ista mulier, Non habeo maritum. Et dixit ei Dominus Jesus; Bene
dicis, Non habeo maritum: Quinque viri habitaverunt tecum, & nunc qui- 13
dem qui est tecum, non est maritus tuus: & hoc verè dixisti. Et dixit ei ista 19
mulier, Domine mi, video te quòd propheta es. Patres nostri in hoc monte 10
adoraverunt. & vos dicitis, quòd in Hierosolymis est locus ubi adorabunt.
Et dicit ei Dominus Jesus; Crede mihi, mulier, quòd veniet hora, & ac- 21
cedet tempus, quando neque in hoc monte, neque in Hierosolymis, non
adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis, & nos adoramus quod 22
scimus: quia salus ex Judæis est. Veruntamen veniet hora, & nunc est, 23
quando recti *&* veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu sancto, & in ve-
ritate adorabunt eum: quia Pater tales quærit qui adorent eum. Spiritus est 24
Deus; & qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet eos ut adorent eum.
Et dixit ei ista mulier, Scimus quòd veniet Messias quem vocant Christum, & 25
quum venerit ille, omnia nuntiabit nobis. Et dixit ei Dominus Jesus, Ego 26
is sum *quem* alloquuta es.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شما سجود کنید برای انك اورا نمی دانید * وما سجود می کنیم برای † انك اورا 22
می دانیم * كه زندگانی از یهودیانست * لیکن بیاید ساعتی واینست * وقتی كه 23
براستی سجود کنندکان بجان وحقیقت † مر پدررا سجود کنند * وپدر نیز این
چنین سجود کنندکانرا می خواهد * زیرا خدا جانست وایشانرا كه برای † او 24
بجان سجود کنند * وبراستی † واجبست كه سجود کنند * آن زن كفت می دانم 25
كه مسیح بیاید * وچون بیاید * اوست كه همه چیز بما بیاموزاند * عیسی بدو كفت 26
منم منم كه با تو سخن می كویم *

Vos adorationem præstatis ei quod 22
nescitis; nos autem adoramus eum
quem scimus: quia vita ex Ju-
dæis est. Sed venit hora, & hæc 23
est, quando rectè adorantes in
spiritu ac veritate Patrem adora-
bunt: & Pater etiam tales cul-
tores vult. Quia Deus Spiritus 24
est, & ii qui in spiritu ipsum
adorent, & rectè oportet ut ado-
rent. Illa mulier dixit; Scio 25
quòd Messias veniet: & cùm
venerit, ipse est qui omnes res
nos docebit. Jesus ei dixit; 26
Ego sum, ego sum, qui tecum
loquor.

Et statim venerunt discipuli ejus, & mirabantur quia cum muliere loquebatur:
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει·
nemo tamen dixit; Quid quæris? aut, quid loqueris cum ea? Reliquit ergò hydriam
28 οὐδεὶς μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν
suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit hominibus; Venite,
29 αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, Δεῦτε,
videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcunq; feci: numquid ipse est Christus?
ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;
Exierunt ergò de civitate, & veniebant ad eum. In verò inter
30 (ο) Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ
31 rogabant eum discipuli ejus, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem dixit eis;
32 ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ῥαββὶ, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
Ego cibum habeo manducare, quem vos non nostis. Dicebant ergò discipuli ad
33 Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
invicem; Num aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Jesus; Meus ci-
34 ἀλλήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶ-
bus est, ut faciam voluntatem mittentis me, & perficiam ejus opus.
μά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
Nonne vos dicitis, Quòd adhuc quadrimestre est, & messis venit? Ecce
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι ἔτι (π) τετράμηνόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ
dico vobis; Levate oculos vestros, & videte regiones, quia albæ
λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί
sunt ad messem jam. Et metens mercedem accipit, & congregat fructum
εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν 36
in vitam æternam, ut & seminans simul gaudeat, & metens. In enim hoc ver-
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λό- 37
bum est verum; Quia alius est seminans, & alius metens. Ego
γος ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς, Ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. Ἐγὼ 38
misi vos metere quod non vos laborâstis: alii laboraverunt, & vos in
ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς
laborem eorum introistis. Ex autem civitate illa multi crediderunt in
τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς 39
eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testantis; Quia dixit mihi
αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης, Ὅτι εἶπέ μοι
omnia quæcunque feci. Cùm ergò venissent ad illum Samaritani, rogaverunt
πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων 40
eum manere apud eos: & mansit ibi duos dies. Et multò plures cre-
αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείους ἐπί- 41
diderunt propter sermonem ejus. Et mulieri dicebant; Quia non amplius
στευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ. Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, Ὅτι οὐκέτι 42
propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus, quia hic est
διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν
verè Salvator mundi, Christus.
ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

MS. A. (ξ) ἐθαύμαζον (ο) Ἐξῆλθον ἐκ (π) τετράμηνός

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * ܘܥܡ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡ ܐܢܬܬܐ ܡܡܠܠ. ܠܐ ܐܢܫ ܐܢܫ
28 ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܒܥܐ ܐܢܬ. ܐܘ ܡܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗ. * ܫܒܩܬ ܕܝܢ ܩܘܠܬܗ ܐܢܬܬܐ
29 ܘܐܙܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܐܡܪܬ. * ܬܘ ܚܙܘ ܓܒܪܐ ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ. ܠܡܐ ܗܘܝܘ
30 31 ܡܫܝܚܐ. * ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ. * ܘܒܝܬ ܗܠܝܢ ܒܥܝܢ
32 ܗܘܘ ܡܢܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܠܥܣ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܬ ܠܝ
33 ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܐܟܘܠ. ܐܝܕܐ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܠܡܐ
34 ܐܢܫ ܐܝܬܝ ܠܗ ܡܕܡ ܕܢܐܟܘܠ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܐܟܘܠܬܝ ܕܝܠܝ ܐܝܬܝܗ.
35 ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܘܐܫܠܡ ܥܒܕܗ. * ܠܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܕܒܬܪ ܐܪܒܥܐ
ܝܪܚܝܢ ܐܬܐ ܚܨܕܐ. ܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܟܘܢ ܘܚܙܘ ܐܪܥܬܐ ܕܚܘܪ ܘܡܛܝ
36 ܠܚܨܕܐ ܡܢ ܟܕܘ. * ܘܡܢ ܕܚܨܕ ܐܓܪܐ ܢܣܒ. ܘܟܢܫ ܦܐܪܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܙܪܘܥܐ ܘܚܨܘܕܐ
37 38 ܐܟܚܕܐ ܢܚܕܘܢ. * ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗ ܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܕܐܚܪܝܢ ܗܘ ܙܪܥ ܘܐܚܪܝܢ ܚܨܕ. * ܐܢܐ
ܫܕܪܬܟܘܢ ܠܡܚܨܕ. ܡܕܡ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܬܘܢ ܒܗ. ܐܚܪܢܐ ܓܝܪ ܠܐܝܘ. ܘܐܢܬܘܢ ܥܠܬܘܢ ܥܠ
39 ܥܡܠܗܘܢ. * ܡܢ ܗܝ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܫܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܡܠܬܗ
40 ܕܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܕܡܣܗܕܐ ܗܘܬ ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܫܡܪܝܐ.
41 ܒܥܘ ܡܢܗ ܕܢܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ. * ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܡܛܠ
42 ܡܠܬܗ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܟܝܠ ܡܛܠ ܡܠܬܟܝ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܠܗ.
ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܡܥܢ ܘܝܕܥܢ. ܕܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܗ ܕܥܠܡܐ.

Eóque loquente venerunt discipuli ejus, & 27
mirabantur quòd cum muliere loqueretur:
nemo autem dixit; Quid quæris? aut quid
loqueris cum ea? Et reliquit hydriam su- 28
am mulier, & profecta est in urbem, dixit-
que; Venite, videte virum qui dixit mihi 29
quicquid feci: num ipse est Messia? Itaque
exierunt ex urbe homines, & veniebant ad 30
eum. Et intereà efflagitabant ab eo disci- 31
puli ejus, dicentes; Magister noster, com-
ede. Ipse verò dixit eis; Est mihi cibus 32
ut comedam, quem vos nescitis. Dicunt 33
discipuli inter se; Num quis attulit ei quid
edendum? Ait illis Jesus; Cibus meus 34
ut faciam voluntatem ejus qui misit me,
& perficiam ejus opus. Nónne vos dicitis 35
post quatuor menses venturam messem?
Ecce dico vobis, Attollite oculos vestros,
& spectate terras, quòd albæ factæ sint, &
jampridem pervenerint ad messem. Porrò 36
is qui metit, mercedem accipit, cogitque
fructus in vitam æternam: satórque ac mes-
sor pariter gaudebunt. In hoc enim ser- 37
mo ille verus est; Alius seminat, & alius
metit. Ego misi vos ad id metendum, in 38
quo non laborâstis: alii siquidem labora-
verunt, & vos introistis in eorundem labo-
rem. Ex illa autem urbe multi credide- 39
runt in eum Samaritani, propter sermonem
mulieris illius quæ testata fuerat; Dixit mi-
hi quicquid feci. Quumque venissent ad 40
eum illi Samaritani, efflagitârunt ab eo ut
apud ipsos maneret: & mansit apud eos
biduum. Et plurimi crediderunt in eum 41
propter sermonem ipsius. Ac dicebant mu- 42
lieri illi; Non ampliùs propter sermones
tuos credimus in eum: nos enim audivi-
mus & cognovimus hunc esse verissimè
Messiam, Servatorem orbis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * هنوز در سخن بود كه شاكردان او آمدند ودر تعجب ماندند * كه اورا ديدند * كه با زن
28 سخن مي كويد * وكسي بلو نكفت چه ميكويي يا ازو چه مي خواهي * آن زن كوزه خود
29 رها كرد * ودر شهر رفت * وبمردم كفت * بيايد وبينيد † مردي كه هرچه كردم * همه با من
30 31 كفت * مكر اوست مسيح * مردم از شهر پيش او آمدند * ودرين ميان شاكردان از
32 مسيح در خواست كردند * وكفتند خداوند ما بخور * عيسي بديشان كفت * دارم
33 خوردني كه بخورم * وشما انرا نمي † دانيد * شاكردان با خود مي كفتند * مكر
34 كسي از براي او خوردني آورده باشد * عيسي بديشان كفت * كه خوردني من
35 اينست * كه ارادت اورا كنم * كه مرا فرستاد * وكردارهاء اورا با تمام رسانم * نه شما كفتيد
كه بعد از چهار ماه وقت درو غله باشد * اينك من بشما مي كويم * كه چشم خود بار كنيد *
36 وكشتزارها ببينيد * كه سپيد شدند * ورسيد † وقت كه درود شوند * وهر كه بدرود مزد
ستاند * وميوه زندكاني † را جمع كند تا ابد * وبرزكر ودروكر * هر دو شاد شوند با هم *
37 * سبب انك كلمه راست † بدين پايدارست كه ديكرست انك كشت * وديكرست انك درويد *

Adhuc in sermone erat, cùm disci- 27
puli ejus venerunt, & mirati sunt
cùm eum viderent quòd cum mu-
liere loqueretur: quispiam tamen
ei non dixit; Quid dicis? aut,
Ab ea quid petis? Illa mulier hy- 28
driam suam reliquit, & in urbem
ivit, & hominibus dixit; Venite, 29
& videte hominem, qui quodcunque
feci omne mihi dixit: nunquid
ipse est Christus? Homines itaque 30
ex urbe ad eum venerunt. Intereà 31
autem discipuli à Christo petierunt,
& dixerunt; Domine noster, com-
ede. Jesus illis dixit; Habeo ci- 32
bum quem comedam, & vos ipsum
nescitis. Discipuli apud se dice- 33
bant; Num quis ei cibum attulit?
Jesus illis dixit; Cibus quidem 34
meus hic est, ut voluntatem ejus
faciam qui me misit, & opera ejus ad
perfectionem perducam. Nónne vos 35
dixistis, quòd post quatuor menses
tempus metendi fruges erit? Ecce ego
vobis dico ut oculos vestros tollatis,
& agros spectetis, quòd albi sint,
& pervenit tempus quo demessi
sint. Et quicunque messerit, mer- 36
cedem accipiet, & fructum vitæ
colliget in æternum, & seminator
& messor ambo gaudebunt simul.
Propterea quòd sermo rectus in 37
hoc confirmatur, quòd alius est ille
qui seminat, & alius est ille qui
metit.

Versio VULGATA LATINA.

27 Et continuò venerunt discipuli ejus : & mirabantur quia cum muliere loqueba-
28 tur. Nemo tamen dixit; Quid quæris, aut, quid loqueris cum ea? Reliquit
29 ergò hydriam suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illis hominibus; Ve-
30 nite, & videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcunque feci : numquid ipse est
31 Christus? Exierunt ergò de civitate, & veniebant ad eum. Intereà rogabant
32 eum discipuli, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem dicit eis; Ego cibum ha-
33 beo manducare, quem vos nescitis. Dicebant ergò discipuli ad invicèm; Num-
34 quid aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Jesus; Meus cibus est, ut faciam vo-
35 luntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus. Nónne vos dicitis, Quòd adhuc
quatuor menses sunt, & messis venit? Ecce dico vobis; Levate oculos vestros,
& videte regiones, quia albæ sunt jam ad messem. Et qui metit, mercedem acci- 36
pit, & congregat fructum in vitam æternam : ut, & qui seminat, simul gaudeat, &
qui metit. In hoc enim est verbum verum; Quia alius est qui seminat, & alius est 37
qui metit. Ego misi vos metere quod vos non laborâstis : alii laboraverunt, & 38
vos in labores eorum introîstis. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum 39
Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis; Quia dixit
mihi omnia quæcunque feci. Cùm venissent ergò ad illum Samaritani, rogave- 40
runt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multò plures crediderunt in 41
eum propter sermonem ejus. Et mulieri dicebant; Quia jam non propter tuam lo- 42
quelam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus, quia hic est verè Salvator mundi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 وفي هذا جاء تلاميذه وتعجبوا من كلامه مع مراة ولم يجسر احد منهم ان يقول له ماذا تريد
28 29 ولم تكلمها * فتركت المراة جرتها ومضت الى المدينة وقالت للناس * تعالوا انظروا الى هذا
30 الرجل لانه اعلمني بكلما فعلت لعل هذا هو المسيح * فخرجوا من المدينة واقبلوا نحوه *
31 32 وفي هذا سالة تلاميذه قايلين يا معلم كل * فقال لهم ان لي طعاما لستم تعرفونه انتم *
33 34 فقال التلاميذ فيما بينهم لعل انسانا واتاه بشي فاكله * فقال لهم يسوع طعامي انا
35 ان اعمل مشية من ارسلني واتم عمله * اليس انتم تقولون ان الحصاد ياتي بعد اربعة
اشهر * وانا اقول لكم ارفعوا عيونكم وانظروا الى الكور فقد ابيضت وبلغ الحصاد *
36 37 والذي يحصد ياخذ الاجر ويجمع ثمار الحياة الدايمة والزارع والحاصد يفرحان معا * فان
38 في هذا يحق القول ان واحدا يزرع واخر يحصد * انا ارسلتكم لتحصدوا ما لم تتعبوا فيه لان
39 اخرين تعبوا وانتم دخلتم على تعبهم * فامن به في تلك المدينة سامريون كثيرون من اجل
40 كلمة تلك المراة التي كانت تشهد انه اعلمني بكل شي فعلت * ولما صار اليه السامريون
41 طلبوا اليه ان يقيم عندهم فمكث عندهم يومين * فامن به جمع كثير من اجل كلمته *
42 وكانوا يقولون لتلك المراة انا ليس من اجل قولك نومن به * لكنا نحن ايضا قد سمعنا
وعلمنا ان هذا بالحقيقة هو المسيح مخلص العالم *

* *Et interim venerunt discipuli ejus, & 27*
mirati sunt colloquium ejus cum muli-
ere. At non ausus est quisquam ex eis dicere
illi; Quid eis, aut cur alloqueris eam?
Itaque reliquit mulier hydriam suam, 28
& abiit in civitatem, ac dixit homini-
bus; Venite, considerate hunc virum, 29
nam notificavit mihi quicquid feci :
Nunquid hic est Christus? Exierunt er- 30
gò de civitate, & perrexerunt versus
eum. Et interim rogaverunt eum disci- 31
puli eius, dicentes; Magister, mandu-
ca. Dixit eis; Equidem habeo cibum 32
quem ignoratis vos. Dixerunt autem 33
discipuli inter sese; Fortè quis attulit
ei aliquid, & comedit illud. Inquit eis 34
Jesus; Cibus meus est ut faciam volun-
tatem ejus qui misit me, & consummem
opus ejus. Nonne vos dicitis, quòd 35
messis veniet post quatuor menses? Et
ego dico vobis, Levate oculos vestros,
& considerate agros; jam alba facta
sunt, & instat messis. Et qui metet, ac- 36
cipiet mercedem, & congregabit fructus
vitæ æternæ: Et sator ac messor gaude-
bunt simul. Nam in hoc verificatur di- 37
ctum illud, Unus seminat, & alter me-
tit. Ego misi vos, ut metatis id in quo 38
non laborâstis; quia alii laboraverunt,
& vos subintrâstis in laborem eorum.
Et crediderunt in eum in illa civitate 39
Samaritani multi, propter verbum illi-
us mulieris, quæ testificabatur, dicens;
Ipse notificavit mihi omnia quæcunque
feci. Et cùm venissent ad eum Samari- 40
tani, rogaverunt eum, ut maneret apud
illos: & permansit apud illos biduum.
Et credidit in eum cœtus magnus pro- 41
pter verbum ejus. Et dicebant illi mu- 42
lieri; Nos quidem non propter sermonem
tuum credimus in eum, sed nos quoque
jam audivimus, & novimus hunc vere
esse Christum Salvatorem mundi.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በ፫ ሰንበት፡ ዘድኅረ፡ ዮሐንስ፡፡

27 ወእምዝ፡ መጽኡ፡ አርዳኢሁ፡ ወአንከሩ፡ እስመ፡ ምስለ፡ ብእሲት፡ ይትናገር፡፡ ወባሕ
28 ቱ፡ አልቦ፡ ዘይቤሎ፡ ምንተ፡ ተኃሥሥ፡ ወምንተ፡ ትትናገር፡ ምስሌሃ፡፡ ወኃደገት፡ ቀ
29 ሡታ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ወሖረት፡ ወአተወት፡ ሀገረ፡ ወነገረት፡ ለሰብአ፡ ቤታ፡፡ ወትቤ፡፡
30 ንዑ፡ ወትርአዩ፡ ብእሴ፡ ዘነገረኒ፡ ኵሎ፡ ዘገበርኩ፡ እደዩ፡ አሙን፡ ውእቱ፡ ክርስቶ
31 ስ፡፡ ወወፅኡ፡ እምሀገር፡ ወሖሩ፡ ኀቤሁ፡፡ ወእምዝ፡ ይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ ረቢ፡
32 ብላዕ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ላንተ፡ ብየ፡ መብልዕ፡ ዘአበልዕ፡ ዘኢታአ
33 ምሩ፡ አንትሙ፡፡ ወተባሀሉ፡ አርዳኢሁ፡ በበይናቲሆሙ፡ በኑ፡ እንጋ፡ ዘአምጽአት፡ሎ
34 ቱ፡ ዘይበልዕ፡፡ በ፬ ሰንበት፡ ዘጽጌያት፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ሊተሰ፡ መብልዕየ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ እግበር፡ ፈቃደ፡ ለአቡየ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡ ወከመ፡
35 እፈጽም፡ ግብሮ፡፡ አኮኑ፡ አንትሙ፡ ትብሉ፡ እስከ፡ ራብዕ፡ ወርኅ፡ ማእረር፡፡ ናሁ፡ እ
ብለክሙ፡ አንሥኡ፡ አዕይንቲክሙ፡ ወርእዩ፡ በሐውርተ፡ ከመ፡ ጸዐደው፡ ለማእረር፡፡
36 እስመ፡ ዘየዓፅድ፡ ይነሥእ፡ ዓስበ፡ ወያስተጋብእ፡ ፍሬ፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ከመ፡ ኅብ
37 ረ፡ ይትፈሥሑ፡ ዘዚ፡ ይዘርእ፡ ወዘዚ፡ ይአርር፡፡ ወዝንቱ፡ ነገር፡ ቃለ፡ ጽድቅ፡ እሙን፡
38 ውእቱ፡ ከመ፡ካልእ፡ ዘይዘርእ፡ ወካልእ፡ ዘይአርር፡፡ ወአነሰ፡ ፈነውኩክሙ፡ ትእረ
39 ሩ፡ ዘኢጻመውክሙ፡ ዘባዕድ፡ ጻመወ፡ አንትሙ፡ ትባኡ፡ ውስተ፡ ጻማሆሙ፡፡ ወበዙኃ
ን፡ እምይእቲ፡ ሀገር፡ ሰማርያ፡ እለ፡ አመኑ፡ ቦቱ፡፡ በእንተ፡ ዘትቤሎሙ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ሰ
40 ማርዊት፡ ዘስምዐ፡ ኮነት፡ ወትቤ፡ ነገረኒ፡ ኵሎ፡ ዘገበርኩ፡፡ ወበጺሖሙ፡ ኀቤሁ፡ ኵ
41 ሎሙ፡ ሰማርዊያን፡ ወሰአልዎ፡ ይንበር፡ ኀቢሆሙ፡ ወነበረ፡ ህየ፡ ክልኤ፡ መዋዕለ፡፡ ወብዙ
42 ኃ፡ ጥቀ፡ እለ፡ አመኑ፡ ቦቱ፡ በቃሉ፡፡ ወይቤልዋ፡ ለይእቲ፡ ብእሲት፡ ኢኮ፡ እንከ፡ በነገረ፡ ዚ
አኪ፡ ዘነአምን፡ ቦቱ፡ ለሊነ፡ ሰማዕነ፡ ወጠየቅነ፡ ከመ፡ ውእቱ፡ መድኃኔ፡ ዓለም፡፡

Sabbato tertio post Johannem.

Et tunc venerunt discipuli ejus, & mirati sunt quòd cum muliere loqueretur : 27
veruntamen nemo fuit qui dicebat ei; Quid quæris? & quid colloqueris cum ea?
Et reliquit disputationem suam ista mulier, & discessit, & abiit in civitatem, & 28
nuntiavit hominibus domûs suæ: Et dixit; Venite, & videbitis hominem qui di- 29
xit mihi omnia quæ feci, dicite mihi; Nunquid ipse Christus est? Et exierunt ex 30
civitate, & venerunt ad eum. Et tunc dixerunt ei discipuli ejus; Rabi, comede. 31
Et dixit iis Dominus Jesus; Ego habeo cibum quo vescar, quem nescitis vos. 32
Et dixerunt discipuli ejus inter se; Quisne fuit igitur qui attulit ei quo vescatur? 33
Sabbato quarto florum. Et dixit iis Dominus Jesus; Mihi cibus meus 34
est, ut faciam voluntaté patris mei qui misit me, & ut perficiam opus ejus. Nón- 35
ne vos dicitis, Intra quatuor menses messis? ecce dico vobis, Attollite oculos ve-
stros, & spectate regiones, quòd albæ sunt ad messem : Quia qui metit accipiet 36
mercedem suam, & congregabit fructum in vitam æternam: ut simul gaudeant,
qui seminat, & qui metit. Et hic sermo, vox veritatis fidelis est, quòd alius est qui 37
seminat, & alius qui metit. Et ego misi vos metere quod non laborâstis: alii labo- 38
rârunt, vos introitis in labores eorũ. Et multi ex illa civitate Samariæ fuerunt qui 39
crediderunt in eo, propter *illud* quod dixisset iis ista mulier Samaritana, quæ te-
stimonium fecerat, & dixerat; Nuntiavit mihi omnia quæ feci. Et quum venissent 40
ad eum omnes Samaritani, tum rogârunt eum ut maneret apud eos: & mansit ibi
duos dies. Et multi valdè fuerunt qui crediderunt in eo propter sermonem ipsius. 41
Et dixerunt isti mulieri, Non ampliùs propter sermonem tuum *erit* quod crede- 42
mus in eo : nos ipsi audivimus, & cognovimus quòd ipse *est* Servator mundi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * من شمارا فرستادم كه بدرويد † چيزي † كه در و زحمت نكشيان باشيد * وديگرانند
39 كه زحمت كشيدند و شمايد كه بر كردارهاء ايشان † رسيديد * * و بسيار از سامريان
آن شهر بدو ايمان اوردند * براي سخن آن زن كه گواهي مي داد كه هر چه كردم
40 با من گفت * و سامريان از مسيح درخواست كردند كه پيش ايشان باشد * براي رضاء
41 42 ايشان دو روز † آنجا بود * وبراي سخن او بسياران بدو ايمان آوردند * وبدان زن مي گفتند
نه براي سخن تو بدو ايمان مي آوريم * سبب آنك ما نيز شنيديم و دانستيم كه اينست
مسيح زندگاني دهندهٔ خلق *

* *Ego vos misi ut meteretis id in 38*
quo laborem non sentiistis: alii
enim sunt qui laborem sustinue-
runt, & vos estis, qui in opera
eorum successistis. Et multi ex 39
Samaritanis ejus civitatis in eo
fidem habuerunt propter sermonem
ejus mulieris, quæ testimonium de-
dit, quòd quicquid feci mihi dixit.
Et Samaritani à Christo petie- 40
runt, ut apud eos esset: ingra-
tiam itaque eorum duobus die-
bus illic erat. Ac propter ser- 41
monem ejus multi in eum fidem
habuerunt. Et mulieri illi dice- 42
bant; Non propter sermonem tu-
um in eo fidem habemus: Propter-
eà quòd nos etiam audivimus,
& scimus quòd hic est Christus,
vitam dans hominibus.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. δ'.

Post autem duos dies exiit inde, & abiit in Galilæam. Ipse enim
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ
44 Jesus *testatus est*, Quia propheta in *propria* patria honorem non habet. Cùm
(ρ) ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, Ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε
45 ergò venisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, omnia *intuiti*, quæ
οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες (σ) ἃ
fecerat in Hierosolymis in festo: & ipsi enim venerant ad festum. Venit
ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν
ergò *Jesus* iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat
οὖν (τ) ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν
quidam regulus, cujus filius infirmabatur in Capharnaum. Hic *audiens* quia Jesus adveniret
47 τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ. Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει
ex Judæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, &
ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ, καὶ
sanaret ejus filium: *futurus erat* enim mori. Dixit ergò Jesus ad eum;
48 ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν,
Si *non* signa & prodigia videritis, non *credetis*. Dicit ad eum regulus;
49 Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς,
Domine, descende *ante* *mori* *puerum meum*. Dicit ei Jesus; Vade,
50 Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν (υ) τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου·
filius tuus vivit. *Et* credidit homo sermoni, quem dixit ei Jesus, &
ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ (φ) ᾧ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ
ibat. Jam autem eo descendente, servi *ejus* occurrerunt ei, &
ἐπορεύετο. Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν (χ) αὐτῷ, καὶ 51
nuntiaverunt, dicentes, Quia *puer tuus vivit*. Interrogabat ergò ab eis horam
ἀπήγγειλαν, λέγοντες, Ὅτι ὁ (ψ) παῖς σου ζῇ. Ἐπύθετο οὖν (ω) παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν 52
in qua meliùs habuerit: & dixerunt ei, Quia heri horam septimam reliquit eum
ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὅτι (α) χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν
febris. Cognovit ergò pater quia *in* illa hora, in qua dixit ei Jesus,
ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ (β) ὁ Ἰησοῦς, 53
Quia filius tuus vivit. Et credidit ipse, & domus ejus tota. Hoc iterum secundum
Ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον 54
signum fecit Jesus, *veniens ex* Judæa in Galilæam,
σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

CAP. V. ε'.

Post hæc erat *festum* Judæorum, & ascendit Jesus *in* Hierosolymam. Est autem
Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη (α) ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ 1 2
in Hierosolymis super Probaticâ piscina, *cognominata* Hebraicè *Beth-*
ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις (β) ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθ-
esda, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo *multa* languentium,
εσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, 3
cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum:
τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

MS.A. (ρ) Ἰησοῦς (σ) ὅσα ἐποίησεν (τ) πάλιν ὁ Ἰησοῦς (υ) τὸν υἱόν μου. (φ) ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, (χ) αὐτὸν, (ψ) παῖς αὐτοῦ ζῇ. (ω) τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν (α) ἐχθὲς (β) ὁ Ἰησοῦς, Ὁ υἱός
Κεφ. ε'. MS.A. (α) Ἰησοῦς (β) ἐν τῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 ܘܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܙܠ ܠܓܠܝܠܐ܂
44 ܗܘ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܐܣܗܕ ܕܢܒܝܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܠܐ ܡܬܝܩܪ܂
45 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܓܠܝܠܐ ܩܒܠܘܗܝ ܓܠܝܠܝܐ ܕܚܙܘ ܐܬܘܬܐ ܟܠܗܝܢ ܕܥܒܕ ܒܐܘܪܫܠܡ ܒܥܐܕܐ܂ ܐܦ ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܐܙܠܘ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ܂
46 ܘܐܬܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ ܐܝܟܐ ܕܥܒܕ ܡܝܐ ܚܡܪܐ܂ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܦܪܢܚܘܡ ܥܒܕܐ ܚܕ ܕܡܠܟܐ ܕܒܪܗ ܟܪܝܗ ܗܘܐ܂
47 ܗܢܐ ܫܡܥ ܕܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ܂ ܘܐܙܠ ܠܘܬܗ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܢܚܘܬ ܘܢܐܣܐ ܠܒܪܗ܂ ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܡܘܬ܂
48 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢ ܠܐ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
49 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ ܡܪܝ ܚܘܬ ܥܕܠܐ ܢܡܘܬ ܛܠܝܐ܂
50 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܙܠ ܒܪܟ ܚܝ ܗܘ܂ ܘܗܝܡܢ ܗܘ ܓܒܪܐ ܒܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܘܐܙܠ܂
51 ܟܕ ܕܝܢ ܢܚܬ ܐܪܥܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܘܤܒܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܒܪܟ ܚܝܐ܂
52 ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ ܒܐܝܢܐ ܥܕܢܐ ܐܬܢܝܚ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܬܡܠܝ ܒܫܒܥ ܫܥܝܢ ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ܂
53 ܘܝܕܥ ܐܒܘܗܝ ܕܒܗܝ ܫܥܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܕܒܪܟ ܚܝ ܗܘ܂ ܘܗܝܡܢ ܗܘ ܘܒܝܬܗ ܟܠܗ܂
54 ܗܕܐ ܬܘܒ ܬܪܬܝܢ ܐܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ ܟܕ ܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ܂

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܗܘܐ ܥܐܕܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܘܤܠܩ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ܂
2 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܒܐܘܪܫܠܡ ܚܕ ܕܘܟܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܒܪܐܝܬ ܒܝܬ ܚܤܕܐ܂ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܚܡܫܐ ܐܤܛܘܐܤ܂
3 ܘܒܗܠܝܢ ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܥܡܐ ܤܓܝܐܐ ܕܟܪܝܗܐ ܘܤܡܝܐ ܘܚܓܝܪܐ ܘܝܒܝܫܐ ܘܡܤܟܝܢ ܗܘܘ ܠܙܘܥܐ ܕܡܝܐ܂

Vespere feriæ III. hebdomadis V. Jejunii. 11.
Duobus autem post diebus exiit Jesus illinc, 43
& abiit in Galilæam. Ipse enim Jesus testa- 44
tus fuerat prophetam in civitate sua inho-
norum esse. Quum autem venisset in Gali- 45
læam, receperunt eum Galilæi, quia viderant
signa omnia, quæ ediderat in Jerusalem in die
festo; nam & ipsi venerant ad diem festum.
Venit autem iterùm Jesus in Kotne Galilææ, 46
ubi fecerat ex aqua vinum. Et erat in Ca-
pharnahum servus quidam regius, cujus fili-
us ægrotabat. Iste audiit venisse Jesum ex 47
Judæa in Galilæam, & profectus est ad eum;
petiitque ab eo ut descenderet & sanaret fili-
um suum, propè enim erat ut moreretur.
Dixit ei Jesus; Nisi signa & miracula vide- 48
ritis, non credetis. Dixit ei servus ille regi- 49
us; Domine mi, descende priusquàm mori-
atur puer. Dixit ei Jesus; Vade, filius tu- 50
us vivit. Et credidit vir ille sermoni quem
dixerat ei Jesus, & abiit. Quum autem de- 51
scendisset, obviàm facti sunt ei servi ipsius &
annuntiârunt ei dicentes, Filius tuus revixit.
Et sciscitatus est ab eis quonam tempore sa- 52
nitati restitutus fuisset. Dicunt ei; Herì
septimâ horâ reliquit eum febris. Et agno- 53
vit pater ejus *id contigisse* eâ ipsâ horâ quâ
dixerat ei Jesus, Filius tuus vivit: & credi-
dit ipse, & domus ejus tota. Hoc signum 54
secundum rursùs edidit Jesus quum venisset
à Judæa in Galilæam.

Matutinis dominicæ III. Jejunii. 12.

CAP. V.

Post hæc erat dies festus Judæorum, & a- 1
scendit Jesus ad Jerusalem. Erat autem illic 2
in Jerusalem locus quidam baptisterii qui
vocatur Hebraicè, Beth-Hesdo, *domus mise-*
ricordiæ, erántque in eo quinque porticus.
Et in his jacebant plebs multa ægrotantium, 3
& cæcorum, claudorúmque, & aridorum, &
expectabant motum aquarum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 * وبعد از دو روز عيسي † از انجا بدر آمد و بجليل رفت * وعيسي بر خود كواهي مي داد •
44 كه پيغمبر در شهر خود بحرمت نباشد • * وچون در جليل آمد جليليان اورا قبول كردند
45 سبب انك ديك بودند † ايتهايي كه روز عيد † در اورشليم كرده بود براي انك ايشان نيز بعيد
در امات بودند • ذهم خوش كردن مسيح پسر عبد الملك را * وباز عيسي درقاطنه
46 جليل آمد • درجايكاهي كه اب را مي كرده بود * وبود در كفرناحوم بزركي • نام او عبد الملك •
وچند كاه فرزند او رنجور بود * وشنيد † كه عيسي از يهود در جليل آمد • پيش او رفت و ازو
47 خواست كه پيش او فرود آيد • وفرزندش را خوش كند • سبب انك پسر او بمرك نزديك
48 آمك بود • * مسيح بدو كفت اكر آيتها وشكفتها نمي بينيد • ايمان نمي آريد • * عبد
49 الملك كفت • خداوند من فرود بيا • پيش از انك كودك بميرد • * عيسي بدو كفت
50 غم نخور وبرو كه † فرزند تو زنده است • ان مرد بكلمه عيسي ايمان اورد وبخانه رفت * چون
51 نزديك رسيد • بندكان او برابر او آمدند • وبدو كفتند • پسر تو زنده شد • وخوش است •
52 * از ايشان پرسيد • كدام وقت † خوش شد • بدو كفتند هفتم ساعت روز • تب اورا رها كرد •

Et post duos dies Jesus indè egres- 43
sus est & in Galilæam abiit. Et 44
Jesus de seipso testimonium dedit,
quòd Propheta in urbe sua in hono-
re non sit. Cùm autem in Galilæ- 45
am venisset, Galilæi eum excepe-
runt, proptereà quòd vidissent signa
quæ die festo in Hierosolyma fece-
rat: eò quòd ipsi etiam ad festum
ingressi fuerant.

X. Sanat Christus filium Abdo-lmelic.

Et rursus Jesus in Catneh Galilææ 46
venit, in locum ubi aquam vinum
fecerat. Erat autem in Caphar-na-
hum magnus quidam, cui nomen
Abdo-lmelic, & aliquoties, filius
ejus infirmus erat. Et audito quòd 47
Jesus è Judæa in Galilæam ve-
nisset, ad eum accessit, & ab eo pe-
tiit ut ad ipsum descenderet, & fi-
lium ipsius sanaret: eò quòd filius
ejus ad mortem appropinquaverat.
Christus ei dixit; Si signa & prodi- 48
gia non videritis, fidem non habe-
bitis. Abdo-lmelic dixit; Domine 49
mi descende priusquàm puer moria-
tur. Jesus ei dixit; Anxius ne sis, 50
& vade, quia Filius tuus vivus
est. Homo ille sermoni Jesu fidem
habuit, & domum ivit. Et cùm 51
propè advenisset, servi ejus ob-
viàm ei venerunt & ei dixerunt;
Filius tuus vivus factus est, &
bene habet. Ab eis interrogavit 52
quo tempore sanus factus esset:
ei dixerunt septimâ horâ di-
ei febris eum missum fecit.

Versio VULGATA LATINA.

43
44 Post duos autem dies exiit indé : & abiit in Galilæam. Ipse enim Jesus testimo-
45 nium perhibuit, quia Propheta in sua patria honorem non habet. Cùm ergò ve-
nisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, cùm omnia vidissent quæ fecerat Jero-
46 solymis in die festo : & ipsi enim venerant ad diem festum. Venit ergò iterùm
in Cana Galilææ,ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus, cujus filius infir-
47 mabatur Capharnaum. Hic cùm audisset quia Jesus adveniret à Judæa in Galilæ-
am, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium ejus : incipie-
48 bat enim mori. Dixit ergò Jesus ad eum ; Nisi signa & prodigia videritis, non
49 creditis. Dicit ad eum regulus ; Domine,descende priùs quàm moriatur filius me-
50 us. Dicit ei Jesus ; Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni, quem dixit ei
51 Jesus, & ibat. Jam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, & nuntiaverunt
dicentes, Quia filius ejus viveret. Interrogabat ergò horam ab eis, in qua meliùs 52
habuerit. Et dixerunt ei ; Quia heri horâ septimâ reliquit eum febris. Cognovit 53
ergò pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Jesus ; Filius tuus vivit : & credidit
ipse, & domus ejus tota. Hoc iterùm secundum signum fecit Jesus, cùm venisset 54
à Judæa in Galilæam.

CAP. V.

Post hæc erat dies festus Judæorum, & ascendit Jesus Jerosolymam. Est autem 1 2
Jerosolymis Probatica piscina, quæ cognominatur Hebraicè Bethsaida, quinque
porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudo- 3
rum, aridorum, expectantium aquæ motum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 • الفصل التاسع • * وبعد يومين خرج يسوع من هناك ومضي الي الجليل * لان
44 يسوع قد شهد ان النبي لا يكرم في مدينته * ولما صار الي الجليل قبله الجليليون لانهم
45 عاينوا ما عمل بيروشليم في العيد. لانهم ايضا كانوا قد جاوا الي العيد * ثم جاء يسوع ايضا
46 الي قانا الجليل حيث صنع الماء خمرا. وكان بكفرناحوم انسان ملكي ابنه مريض * هذا لما
47 سمع ان يسوع قد جاء من اليهودية الي الجليل فانطلق اليه وساله ان ينزل فيبري ابنه
48 لانه كان قد قارب الموت * فقال له يسوع ان لم تعاينوا الايات والاعاجيب لم تومنوا * فقال له
49 عبد الملك يا سيد انزل قبل ان يموت فتاي * قال له يسوع امض فابنك قد شفي * فامن
50 الرجل بالكلمة التي قالها يسوع وسار * وفيما هو ماض استقبله غلمانه وبشروه قايلين ان ابنك
51 قد شفي * فسالهم قايلا في اي وقت براء * فقالوا له امس في الساعة السابعة تركته الحمي * فعلم
52 ابوه انها تلك الساعة التي قال له يسوع فيها ابنك قد شفي. فامن هو وبيته باسره * هذه
53 ايضا اية ثانية عملها يسوع لما جاء من اليهودية الي الجليل * • الفصل العاشر •
54 * وبعد هذا كان عيد لليهود فصعد يسوع الي يروشليم * وكان بيروشليم بركة تعرف ببركة
1 الضان. وبالعبرانية تسمي بيت حسدا اي بيت الرحمة. وكان فيها خمسة اروقة * وكان كثير من
2 المرضي مطرحين فيها. عميان ومقعدون وجافون. وكانوا يتوقعون تحريك الماء •
3

Sectio nona.

Et post biduum exsit Jesus indè: & abiit in Galilæam. Quia Jesus jam testatus erat, quod propheta non honorificatur in civitate sua. Et cùm venisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, eò quòd vidissent quæ fecerat in Jerusalem in die festo ; nam ipsi quoque venerant ad diem festum. Deinde venit Jesus iterùm in Cana Galilææ, ubi fecerat aquam vinum. Et erat in Capharnahum homo regius, cujus filius erat infirmus. Hic quum audisset quia Jesus venerat à Judæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogavit eum ut descenderet & sanaret filium suum, quia jam propè attigerat mortem. Dixit ei Jesus ; Si non videritis signa & mirabilia, non credetis. Ait illi servus regis ; Domine, descende priusquàm moriatur puer meus. Dixit ei Jesus ; Vade, filius tuus jam sanatus est. Credidit ergò vir verbo quod dixit Jesus, & abiit. Et dum ipse iret, occurrerunt ei famuli ejus, & nuntiaverunt ei, dicentes ; Filius tuus jam sanatus est. Et interrogavit eos, dicens ; Quo tempore valetudinem recuperavit ? Dixerunt ei, Heri horâ septimâ reliquit eum febris. Cognovit ergò pater ejus illam esse horam quâ dixit illi Jesus, Filius tuus jam est sanitati restitutus. Et credidit ipse & domus ejus tota. Hoc etiam est signum secundum quod fecit Jesus, quando venit à Judæa in Galilæam. 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54

Sectio decima.

CAP. V.

Et post hæc erat dies festus Judæis, & ascendit Jesus in Jerusalem. Eratq; in Jerusalem piscina quædam nota nomine Piscinæ pecudum, & Hebraicè appellata Beth-hesed, hoc est, Domus misericordiæ: & erant in ea quinque porticus. Et erant multi infirmi prostrati in ipsis, cæci, claudi, & aridi, & expectabant agitationem aquæ. 1 2 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

43 ወእምድኅረ፡ ሰኑየ፡መዋዕል፡ወፅአ፡ እምህየ፡ወሖረ፡ገሊላ፡፡ ወለሊሁ፡ እግዚእ፡
44 ሊየሱስ፡ ሰማዕተ፡ኮነ፡ከመ፡ሊይከብር፡ ነቢይ፡ በሃገሩ፡፡ ወበዊኦ፡ ገሊላ፡ ተቀበል
45 ዎ፡ገሊላውያን፡ኵሎሙ፡እስመ፡ርእዩ፡ኵሎ፡ ዘገብረ፡ በኢየሩሳሌም፡እመ፡በዓል፡፡እ
46 ስመ፡እሙንቱኒ፡ሖሩ፡ለበዓል፡፡ወሖረ፡ካዕበ፡ቃና፡ዘገሊላ፡ኀበ፡ረሰየ፡ማየ፡ወይነ፡፡

በእንተ፡ ወልደ፡ ሰብእ፡ ሊብያታዊ፡፡

ወሀሎ፡ሊሐዱ፡ብእሲ፡ገብር፡ ዘቤተ፡ ንጉሠ፡ ሰብእ፡ሊብያታዊ፡ወይደዊ፡ወልዱ፡በቅፍ
47 ርናሑም፡፡ ወሰሚዖ፡ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡መጽአ፡ እምይሁዳ፡ውስተ፡ገሊላ፡፡ወ
ሖረ፡ኀቤሁ፡ወሰአሎ፡ከመ፡ይረድ፡ ወያሕዩ፡ሎቱ፡ወልዶ፡ እስመ፡አልጸቀ፡ይሙት፡፡
48 ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እመ፡ ተአምረ፡ ወመንክረ፡ኢርኢክሙ፡ኢትአምኑ፡፡
49 ወይቤሎ፡ውእቱ፡ ዘቤተ፡ንጉሠ፡ ሰብእ፡ሊብያታዊ፡ እግዚእ፡ረድ፡ፍጡነ፡ ዘእንበለ፡
50 ይሙት፡ ወልድየ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሖር፡ወልድከ፡ ሐይወ፡፡ወአምነ፡
51 ውእቱ፡ብእሲ፡ በቃል፡ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወሖረ፡፡ ወእንዘ፡ ይወርድ፡ ተቀበ
52 ልዎ፡አግብርቲሁ፡ ወይቤልዎ፡ሐይወ፡ ወልድከ፡፡ ወተስእሎሙ፡ወይቤሎሙ፡ሊይ፡
53 ጊዜ፡ሐየወ፡፡ወይቤልዎ፡ ትማልም፡ጊዜ፡ሰብዓቱ፡ሰዓት፡ኀደጎ፡ፋፀንቱ፡፡ ወአእም
ረ፡አቡሁ፡ ከመ፡ጊዜ፡ በይእቲ፡ሰዐት፡ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሐይወ፡ወልድከ፡፡
54 ወአምነ፡ ቦቱ፡ውእቱ፡ወኵሉ፡ቤቱ፡፡ ወዝንቱ፡ ደግመ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ዘገብ
ረ፡ ተአምረ፡ መጺኦ፡ እምይሁደ፡ ውስተ፡ ገሊላ፡፡
1 ፫ ወእምዝ፡ኮነ፡ በበዓሎሙ፡ለአይሁድ፡ ዓርገ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ኢየሩሳሌም፡፡
2 ወቦቱ፡ውስተ፡ ኢየሩሳሌም፡ ምጥማቃት፡ ዘአርዮጸጥቄ፡ ወይብልዎ፡ ስመ፡ በዕብራይስ
3 ጥ፡ ቤተ፡ ሳይደ፡፡ወቦቱ፡ሀየ፡ኃምስቱ፡ ሀዋራት፡፡ ወህየ፡ይሰክቡ፡ብዙኃን፡ ድዉያን፡
ዕውራን፡ ወሐንካሳን፡ ይቡሳን፡ ወይፀንሑ፡ ሁከተ፡ ማይ፡፡

Et post duos dies exivit illinc, & abiit *in* Galilæam. Et ipse Dominus Jesus te- 43
stis fuit, quòd non honoratur propheta in civitate sua. Et quum venisset in Ga- 44
lilæam, acceperunt eum Galilæi omnes, quia vidissent omnia quæ fecerat in Hie- 45
rusalem quando festivitas *erat*, quoniam ipsi etiam venerant ad festivitatem. Et 46
venit iterum *in* Cana Galilææ, ubi fecerat aquam vinum.

De filio viri domestici.

Et erat quidam homo minister, domestic[us] regis œconomus, & ægrotabat filius ej[us]
in Capernahum. Et quum audivisset quòd Domin[us] Jesus venisset ex Judæa in Ga- 47
lilæam, abiit ad eum, & rogavit eum ut descenderet, & servaret ei filium suum:
quia statim moriturus erat. Et dixit ei Dominus Jesus; Si signa, & miracula non 48
videritis, non credetis. Et dixit ei domesticus regis œconomus; Domine, descen- 49
de statim priusquàm moriatur filius meus. Et dixit ei Dominus Jesus; Vade, filius 50
tuus vivit, & credidit ille vir in sermone quem dixerat ei Dñs Jesus, & abiit. Et 51
descendente eo, occurrerunt ei servi ejus, & dixerunt ei ; Vivit filius tuus. Et in- 52
terrogavit eos, & dixit iis ; Quo tempore sanus factus fuit ? & dixerunt ei ; Heri 53
tempore septimæ horæ reliquit eum febris. Et cognovit pater ejus quòd tempus
erat in eadem hora quâ dixerat ei Dñs Jesus ; Vivit filius tuus : & credidit in eo
ipse, & tota domus ejus. Et hoc secundum Domini Jesu quod fecit signum, veni- 54
ens ex Judæa in Galilæam.

CAP. V.

Et tunc erat in festo Judæorũ, ascendit Dñs Jesus Hierosolymam. Et est in Hie- 1
rosolyma piscina Probatica & vocant nomen ejus Hebraicè, Bethsaida, & 2
fuerunt ibi quinque porticus. Et ibi jacebant multi ægroti, cæci, & claudi, 3
aridi, & expectabant motum aquæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 * ومردرا معلوم شد كه آن ساعت است. كه عيسي اشارت كرد. عبد الملك با اهل خانه
54 وتبع او بمسيح ايمان آوردند. * واين دوم معجزست كه از يهود آمد. ودر جليل نمود

برخيزانيدن ان شل كه در بيت حسد افتاده بود

1 * بعد ازان عيد يهوديان شد. وعيسي بالا رفت در اورشليم. * وجايي بود انجا چشمه
2 شستگاه كه بعبري. بيت الحسد مي خوانند. وبر سر ان چشمه پنج صفه ساخته بودند.
3 * وخلقي بسيار از رنجوران ودردمندان. وشلان بران صفها افتاده. ودر نگران ان بود
كه اب بجنبد. تا ايشان خودرا در اندازند وصحت يابند.

Et homini notum fuit quod illa hora esset, quam Jesus significaverat: Abdo-lmelic igitur cum domesticis & clientibus suis in Christo fidem habuerunt. Et hoc secundum est miraculum, quod è Judæa profectus in Galilæa ostendit. 53 54

XI. Suscitatio illius paralytici, qui in Bait-hesed decumbens erat.

CAP. V.

Post hæc festum Judæorum erat, & Jesus ascendit in Hierosolymam. Et in loco quodam erat ibi fons baptisterii, quem Hebraicè Baitu-lhesed vocabant : & super illum fontem quinq; porticus constructæ erãt. Et populus multus ex ægrotis, & infirmis, & paralyticis in illis porticibus decumbebant, & expectabant illud ut aqua moveretur : ut illi se injicerent, & sanitatẽ adipiscerẽtur. 1 2 3

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Ε.

Angelus *enim* secundùm tempus descendebat in piscinam, & turbabat
4 ἄγγελος (γ) γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε
aquam: igitur primus descendens post motionem aquæ, sanus fiebat, *quo*
τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, (δ) ᾧ
tandem detinebatur *morbo*. Erat autem quidam homo ibi triginta octo
5 δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ (ε) τριάκοντα ὀκτὼ
annos habens in infirmitate. Hunc *videns* Jesus jacentem, & *cognoscens* quia
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι
multum jam tempus haberet, dicit ei; Vis sanus fieri? Respondit ei
7 πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; (ζ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ
languidus; Domine, hominem non habeo, ut cùm turbata fuerit aqua, mittat me
ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, (η) βάλλῃ με
in piscinam: *in quo autem* venio ego, alius ante me descendit. Dicit
εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει
ei Jesus; *Exsurge*, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim
8 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἔγειραι, (θ) ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως
factus est sanus ille homo: *& sustulit* grabatum suum, & ambulabat. Erat autem
9 ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν (ι) κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ
sabbatum in illo die. Dicebant ergò Judæi *curato*; Sab-
10 σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάβ-
batum est: non licet tibi tollere grabatum. Respondit eis; *Faciens* me
11 βατόν ἐστιν· (κ) οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν (λ) κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με

sanum, ille mihi dixit; Tolle grabatum tuum, & ambula. Interro-
ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἆρον τὸν (μ) κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Ἠρώ- 12
gaverunt ergò eum; Quis est ille homo *dicens* tibi, Tolle grabatum
τησαν οὖν αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τὸν (ν) κράββατόν
tuum, & ambula? *At sanatus non sciebat* quis esset: *nam* Jesus declinavit turbâ
σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου 13
existente in loco. Posteà invenit eum Jesus in templo, & dixit
ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν 14
illi; Ecce sanus factus es: *ne amplius pecca, ut non* deterius aliquid tibi *fiat*.
αὐτῷ, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ (ξ) χεῖρόν τι σοί γένηται.
Abiit ille homo, & nuntiavit Judæis, quia Jesus esset *faciens*
Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας 15
eum sanum. Et *propter hoc* persequebantur Jesum Judæi, *& quærebant eum*
αὐτὸν ὑγιῆ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν 16
occidere, quia hæc faciebat in sabbato. At Jesus respondit eis;
ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, 17
Pater meus usque modò operatur, & ego operor. *Propter hoc* ergò magis
Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον 18
quærebant eum Judæi interficere, quia non solùm solvebat sabbatum, sed &
ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ
patrem *proprium* dicebat Deum, æqualem *seipsum* faciens Deo.
πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

MS. A. (γ) γὰρ Κυρίου κατὰ καιρὸν ἐλούετο ἐν τῇ (δ) οἵῳ δήποτ' οὖν (ε) τριάκοντα καὶ ὀκτὼ (ζ) Λέγει αὐτῷ (η) βάλῃ (θ) καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν (ι) κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιπατεῖ. (κ) καὶ οὐκ (λ) κράβαττον. Ὃς δὲ ἀπεκρίθη (μ) κράβαττόν (ν) κράβαττόν (ξ) χεῖρόν σοι τι γένηται. Καὶ ἀπῆλθεν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ ܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ ܢܚܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ ܘܡܙܝܥ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܝܐ ܘܐܝܢܐ ܕܩܕܡ ܢܚܬ ܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܙܘܥܐ ܕܡܝܐ ܡܬܚܠܡ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠ ܟܐܒ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
5 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܬܠܬܝܢ ܘܬܡܢܐ ܫܢܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܟܘܪܗܢܐ
6 ܠܗܢܐ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܕܪܡܐ ܘܝܕܥ ܕܙܒܢܐ ܤܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܬܚܠܡ
7 ܥܢܐ ܗܘ ܟܪܝܗܐ ܘܐܡܪ ܐܝܢ ܡܪܝ ܠܝܬ ܠܝ ܐܢܫ ܕܡܐ ܕܐܙܕܥܘ ܡܝܐ ܢܪܡܝܢܝ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ ܐܠܐ ܥܕ ܐܢܐ ܐܬܐ ܐܚܪܢܐ ܩܕܡܝ ܢܚܬ
8 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ
9 ܘܡܚܕܐ ܐܬܚܠܡ ܓܒܪܐ ܗܘ ܘܩܡ ܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܗܠܟ ܘܫܒܬܐ ܗܘܐ ܗܘ ܝܘܡܐ
10 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܗܘ ܕܐܬܐܣܝ ܫܒܬܐ ܗܝ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܟ ܕܬܫܩܘܠ ܥܪܣܟ
11 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܘ ܕܥܒܕܢܝ ܚܠܝܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ ܕܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ
12 ܘܫܐܠܘܗܝ ܡܢܘ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܕܐܡܪ ܠܟ ܕܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ
13 ܗܘ ܕܝܢ ܕܐܬܐܣܝ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܘ ܝܫܘܥ ܓܝܪ ܐܫܬܪܒ ܗܘܐ ܒܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܒܕܘܟܬܐ ܗܝ
14 ܒܬܪ ܙܒܢܐ ܐܫܟܚܗ ܝܫܘܥ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܐܬܚܠܡܬ ܬܘܒ ܠܐ ܬܚܛܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܡܕܡ ܕܒܝܫ ܡܢ ܩܕܡܝܐ
15 ܘܐܙܠ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܗܘ ܕܐܚܠܡܗ
16 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܪܕܦܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܝܫܘܥ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܗܘܐ ܒܫܒܬܐ
17 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܒܝ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܦܠܚ ܘܐܦ ܐܢܐ ܦܠܚ ܐܢܐ
18 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܡܩܛܠܗ ܠܐ ܡܛܠ ܕܫܪܐ ܗܘܐ ܫܒܬܐ ܒܠܚܘܕ ܐܠܐ ܐܦ ܕܠܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܐܡܪ ܗܘܐ ܘܡܫܘܐ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܥܡ ܐܠܗܐ

Angelus enim aliquando descendebat in baptisterium, & turbabat ipsas aquas: & is qui primus descendebat post turbationem aquarum, sanitati restituebatur à quocunque dolore afficeretur. 4
Erat autem illic homo quidam qui tricesimum octavum annum agebat in mala valetudine. 5
Hunc vidit Jesus jacentem, & cognovit eum multum temporis egisse *in morbo*; dixitque ei, Vis sanitati restitui? 6
Respondit ægrotus ille, & ait; Etiam Domine mi: neminem autem habeo, qui quum turbatæ fuerint aquæ, mittat me in baptisterium; sed dum ego venio, alius ante me descendit. 7
Dixit ei Jesus; Surge, tolle lectum tuum, & ambula. 8
Eóque momento sanitati restitutus est vir ille, ac surgens sustulit lectum suum & abiit; erátque dies ille, sabbathum. 9
Dicunt autem Judæi ei qui sanatus fuerat; sabbathum est, non licèt tibi tollere lectum tuum. 10
Ille verò respondit, & dixit eis; Ille qui effecit me sanum, ipse dixit mihi, Tolle lectum tuum & ambula. 11
Et interrogaverunt eum; Quis est vir ille qui dixit tibi, Tolle lectum tuum & ambula? 12
Is autem qui sanatus fuerat, nesciebat quis esset. Jesus enim delituerat inter turbam multam quæ erat in illo loco. 13
Post *aliquod* tempus invenit eum Jesus in templo, & dixit ei; Ecce sanus es, ne peccaveris ampliùs, ne quid deterius tibi contingat quàm à principio. 14
Et profectus est homo ille, dixítque Judæis Jesum eum esse qui sanaverat eum. 15
Ac propterea persequebantur Judæi Jesum, & studebant eum interficere, quòd talia faceret sabbatho. 16
Ipse verò Jesus dixit eis; Pater meus usque adhuc operatur, & ego operor. 17
Et propterea magis studebant Judæi eum interficere, non tantùm quòd solveret sabbathum, sed etiam quòd Deum patrem suum esse dixisset, ac seipsum coæqualem faceret Deo. 18

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * و فرشتهٔ بدان حوض فرود مي آمد * و آبرا مي جنبانيد * هر كه زود خودرا درو
5 مي انداخت * مي رهيد وهر كه پس تر نه * * و بود مردي انجا سي وهشت سال
6 دردمند * و بحالي رسيده بود كه نمي جنبيد * * عيسي حال اورا دانست * وبدو
7 كفت مي خواهي كه صحت يابي * * رنجور جواب داد و كفت * اري اي خداوند
ندارم كسي * كه وقتي اين آب بجنبد * مرا بر كيرد * ودر حوض اندازد * ليكن
8 تا مرا جنبيدن كسي ديكر خودرا درمي اندازد * * عيسي بدو كفت * بر خيز
9 وتخت خود بر كير و برو * * همان ساعت مرد تن درست شد * برخاست تخت خودرا بر
10 كرفت و روان شد * وروزش شنبه بود * * يهوديان † بدان مرد كفتند كه روز شنبه
11 است نشايد † كه تخترا بر كيري * * جواب داد انكس كه مرا خوش كرد * او
12 فرمود كه تخت بر كير و بكار خود رو * * او پرسيد كيست ان مرد * * رنجور كه
13 خوش شد بود نمي دانست * سبب انك عيسي در ميان مردم بسيار مخفي شد بود *

Et Angelus in illam piscinam descendebat, et aquam movebat: quicunque primus isset & seipsum injecisset, liberabatur; quicunque verò postea isset, haudquaquam. 4
Erat autem homo ibi triginta et octo annos ægrotus, et in eum statum redactus erat ut movere non posset. 5
Jesus statum ejus novit, et ei dixit; Vis ut sanitatem obtineas. 6
Ægrotus respondit, et dixit; Etiam ô Domine: neminem autem habeo, qui cùm hæc aqua movetur, me tollat, et in piscinam injiciat; sed dum me movere aggredior, quispiam alius se injicit. 7
Jesus ei dixit; Surge et lectum tuum tolle, et ambula. 8
Eidem horâ homo corpore sanus factus est, et surgens lectum suum sustulit, et ambulavit: et dies ille Sabbathum erat. 9
Judæi illi homini dicebant; Dies Sabbathi est, non oportet ut lectum tollas. 10
Responsum dedit; Ille homo qui me sanavit, is mihi jussit, Lectum tolle, et ad opus tuum abi. 11
Ille cœtus interrogavit, Quis est ille homo? 12
Ægrotus qui sanatus fuerat, nesciebat: propterea quòd Jesus inter homines multos abditus esset. 13

Versio VULGATA LATINA.

4 Angelus autem Domini descendebat secundùm tempus in piscinam : & movebatur
aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat à
5 quacunque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo
6 annos habens in infirmitate sua. Hunc cùm vidisset Jesus jacentem, & cognovis-
7 set quia jam multum tempus haberet, dicit ei ; Vis sanus fieri ? Respondit ei lan-
guidus ; Domine, hominem non habeo, ut cùm turbata fuerit aqua, mittat me
8 in piscinam : dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Jesus ; Sur-
9 ge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille : & su-
10 stulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbatum in die illo. Dicebant
ergò Judæi illi qui sanatus fuerat ; Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum
tuum. Respondit eis ; Qui me sanum fecit, ille mihi dixit ; Tolle grabatum tuum, 11
& ambula. Interrogaverunt ergò eum ; Quis est ille homo, qui dixit tibi ; Tolle 12
grabatum tuum, & ambula ? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis es- 13
set. Jesus enim declinavit à turba constituta in loco. Posteà invenit eum Jesus in 14
templo, & dixit illi ; Ecce sanus factus es : jam noli peccare, ne deterius tibi ali-
quid contingat. Abiit ille homo, & nuntiavit Judæis, quia Jesus esset, qui fecit 15
eum sanum. Propterea persequebantur Judæi Jesum, quia hæc faciebat in sabba- 16
to. Jesus autem respondit eis ; Pater meus usque modò operatur, & ego operor. 17
Propterea ergò magis quærebant eum Judæi interficere : quia non solùm solvebat 18
sabbatum, sed & patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لان ملكا كان ينزل الي البركة في حين حين فيحرك الماء * والذي كان ينزل اولا عند 4
حركة الماء يبراء من كل وجع كان به * وكان هناك رجل سقيم منذ ثمان وثلثين سنة * نظر 5 6
يسوع الي هذا ملقي فعلم ان له سنين كثيرة فقال له اتحب ان تبراء * اجاب ذلك المريض 7
قايلا نعم يا سيد لكن ليس لي انسان اذا تحرك الماء يلقيني في البركة بل الي ان اجي انا ينزل
قدامي اخر * قال له يسوع قم فاحمل سريرك وامش * فللوقت براء الرجل وقام حمل سريره 8 9
ومضي وكان ذلك اليوم سبتا * فقال اليهود للذي شفي انه يوم سبت ولا يحل لك ان تحمل 10
سريرك * فاجابهم ان الذي ابراني هو قال لي احمل سريرك وامش * فسالوه من هو الرجل 11 12
الذي قال لك احمل سريرك وامش * فاما الذي ابري فلم يكن يعلم من هو * لان يسوع 13
كان قد استتر في الجمع الكبير الذي كان هناك * وبعد هذا وجده يسوع في الهيكل 14
فقال له قد عوفيت فلا تعد تخطي لئلا يكون لك شر اكبر * فذهب ذلك الرجل واعلم 15
اليهود ان يسوع هو الذي ابراه * ومن اجل هذا كان اليهود يطردون يسوع ويريدون قتله 16
لانه صنع هذا في السبت * فقال لهم يسوع ابي الي الان يعمل وانا ايضا اعمل * ومن اجل 17 18
هذا كان اليهود بالافضل يريدون قتله * لا لانه كان ينقض السبت فقط بل لانه كان يقول
ان الله ابي ويعادل نفسه بالله *

Quoniam angelus descendebat in piscinam quibusdam temporibus, & agitabat aquam ; & qui descendebat primus post agitationem aquæ, curabatur ab omni dolore qui inerat in eo. 4 *Erat autem ibi vir quidam ægrotus à triginta octo annis.* 5 *Vidit Jesus hunc jacentem, & cognovit quòd transegisset annos multos in morbo, dixitque ei ; Vis sanari ?* 6 *Respondit ille infirmus, dicens ; Ita Domine, sed non adest mihi homo, qui quum agitatæ fuerint aquæ, injiciat me in piscinam ; At quoad veniam ego, descendit ante me alius.* 7 *Dixit ei Jesus ; Surge, tolle grabbatum tuum & ambula.* 8 *Et statim sanatus est homo, & surgens portavit grabbatum suum, & abiit.* 9 *Erat autem ille dies, sabbathum. Quare dixerunt Judæi ei qui sanatus fuerat, Dies est sabbathi, & non licet tibi bajulare grabbatum tuum.* 10 *Respondit eis ;* 11 *Qui me sanavit, ipse dixit mihi ; Tolle grabbatum tuum, & ambula. Interrogaverunt eum ;* 12 *Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle grabbatum tuum, & ambula ? Verùm is qui sanatus fuerat,* 13 *non noverat quisnam esset : quia Jesus jam abdiderat sese inter populum magnum qui erat illic. Et posteà invenit* 14 *eum Jesus in templo, & dixit ei ; Jam convaluisti, ne redeas ad peccandum, quia eveniat tibi malum majus. Abiit-* 15 *que ille homo, et nuntiavit Judæis Jesum esse qui sanaverat eum. Et propter-* 16 *eà Judæi persequebantur Jesum, et intendebant necem illius, quia fecerat hoc in sabbatho. Dixit autem eis Jesus ;* 17 *Pater meus usque modò operatur, et ego etiam operor. Et propter hoc Judæi am-* 18 *pliùs intendebant necem illius : non quia destruebat sabbathum tantùm, sed quia dicebat, quòd Deus pater meus est : & coæquabat se Deo.*

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 እስመ ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡ በጊዜ ፡ ይትኀፀብ ፡ ውስተ ፡ መጥመቅት ፡ ወይትሃወክ ፡
ማይ ፡፡ ። በእንተ ፡ መፃጕዕ ፡ ዘሠላሳ ፡ ክረምተ ፡ ደወየ ፡፡ ።
5 ወሃሎ ፡ ሀየ ፡ ላሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ዘሠላሳ ፡ ወሰመንቱ ፡ ዓመት ፡ እምዘ ፡ ደወየ ፡፡ ። ወኪያሁ ፡
6 ርእዮ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ይሰክብ ፡ ወአእመረ ፡ ከመ ፡ ጕንዱይ ፡ ውስተ ፡ ደዌሁ ፡፡ ወ
7 ይቤሎ ፡ ትፈቅድኑ ፡ ትሕየው ፡፡ ። ወአውሥአ ፡ውእቱ ፡ ድዉይ ፡ ወይቤ ፡ እግዚኦ ፡ሰብ
አ ፡ ኢልብየ ፡ ከመ ፡ ሶበ ፡ ጊዜ ፡ ይትሃወክ ፡ ማይ ፡ ያወርዱኒ ፡ ውስተ ፡ መጥመቅት ፡ ወሶበ ፡ ጊ
8 ዜ ፡ ለአወርድ ፡ ለነ ፡ ባዕድ ፡ ይቀድመኒ ፡ ወሪደ ፡፡ ። ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ተንሥ
9 እ ፡ ወንሣእ ፡ዓራትከ ፡ ወሑር ፡፡ ። ወሐይወ ፡ ሶቤሃ ፡ ውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ወነሥአ ፡ አራቶ ፡ ወ
10 ጸረ ፡ ወሖረ ፡፡ ወሰንበት ፡ ዕለታ ፡ ለማሃ ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ፡፡ ። ወይቤልዎ ፡ አይሁድ ፡ ለውእ
11 ቱ ፡ ለዘ ፡ ሐይወ ፡ ሰንበት ፡ ዮም ፡ ወኢይከውነከ ፡ ትንሣእ ፡ ዓራተከ ፡፡ ። ወአውሥአ ፡ ወይ
12 ቤሎሙ ፡ ዘአሕየወኒ ፡ውእቱ ፡ ይቤለኒ ፡ ንሣእ ፡ ዓራተከ ፡ ወሑር ፡፡ ። ወተስእልዎ ፡ ወይ
13 ቤልዎ ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ብእሲሁ ፡ ዘይቤለከ ፡ ንሣእ ፡ ዓራተከ ፡ ወሑር ፡፡ ። ወውእቱሰ ፡ ዘሐ
ይወ ፡ ኢያእመረ ፡ ዘአሕየዎ ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ወተገሐሠ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እስመ ፡ ብ
14 ዙኃ ፡ ሰብእ ፡ ቦህየ ፡፡ ። ወእምዝ ፡ ረከቦ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለውእቱ ፡ ዘሐይወ ፡ በም
ኵራብ ፡ ወይቤሎ ፡ ናሁኬ ፡ ሐየውከ ፡ ዑቅ ፡ ኢተአብስ ፡ ከመ ፡ ዘይኤኪ ፡ ኢይርከብከ ፡፡ ።
15 ወሖረ ፡ ውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ወነገሮሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ከመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ውእቱ ፡ ዘአሕየ
16 ዎ ፡፡ ። ወበእንተዝ ፡ የስተቃድይዎ ፡ አይሁድ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወየኃሥሡ ፡ ይቅት
17 ልዎ ፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡ ይገብር ፡ በሰንበት ፡፡ ። ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየ
18 ሱስ ፡ አቡየኒ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡ ይገብር ፡ ወአነሂ ፡ እገብር ፡፡ ። ወበእንተዝ ፡ ፈድፋደ ፡ የኃ
ሥሡ ፡ አይሁድ ፡ ይቅትልዎ ፡፡ እስመ ፡ አኮ ፡ ባሕቲቱ ፡ ከመ ፡ ሰንበተ ፡ ዘይስዕር ፡ ይእሙ ፡ ዓ
ዲ ፡ አቡሁ ፡ ይሬሲዮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወያዔሪ ፡ ርእሶ ፡ ምስለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ።

Quia angelus Dei secundùm tempus lavabatur in piscina, & movebatur aqua. 4

De paralytico qui triginta & octo annos ægrotaverat.

Et erat ibi quidam homo qui triginta & octo annos ægrotus fuisset. Et ipsum 5
vidit Dominus Jesus jacentem, & cognovit eum quòd multum temporis egisset 6
in morbo suo, & dixit ei ; Visne sanus fieri. Et respondit ille ægrotus, & dixit ; 7
Domine, homines non habeo, ut quum turbata fuerit aqua, demittant me in pi-
scinam : & interim dum venio ego, alius ante me descendit. Et dixit ei Dominus 8
Jesus ; Surge, & tolle lectum tuum, & abi. Et sanus factus est ille homo statim : & 9
sustulit lectum suum, & portavit, & abiit : & sabbatinus dies erat ille dies. Et 10
dixerunt Judæi ei qui sanatus erat, Sabbatinus dies est, & non licet tibi tollere
lectum tuum. Et respondit, & dixit iis ; Is qui sanavit me, ipse dixit mihi ; Tolle 11
lectum tuum, & abi. Et interrogârunt eum, & dixerunt ei ; Quis est homo qui 12
dixit tibi ; Tolle lectum tuum, & abi. Et is qui sanatus fuerat, nesciebat qui sa- 13
naverat eum quis esset : & secessit Dominus Jesus quia multa turba fuit ibi. Et 14
tunc invenit Dominus Jesus eum qui sanus factus fuerat in templo, & dixit ei ;
Ecce igitur, sanus factus es : caveto ne pecces, ut pejus non contingat tibi. Et ab- 15
iit ille homo, & nuntiavit Judæis, quòd Dominus Jesus esset qui sanaverat eum.
Et propterea persequebantur Judæi Dominum Jesum, & quærebant trucidare 16
eum, quia sic faciebat in sabbato. Et respondit, & dixit iis Dominus Jesus ; Pa- 17
ter meus usque nunc operatur, & ego operor. Et propterea magis quærebant 18
Judæi trucidare eum, quia non solùm idem ille qui sabbatum solveret, sed etiam
patrem suum faceret Deum, & æqualem faceret seipsum cum Deo.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* بعد مدتي عيسي اورا در هيكل ديد * وبدو كفت * چون خوش شدي * ديكر 14
كناه مكن نبادا ترا چيزي † شود ترا از اولين بتر * ان مرد به يهوديان كفت * كه 15
عيسي است * انك اورا خوش كرد * براي اين يهوديان † دشمن عيسي شدند * ومي 16
خواستند * كه اورا بكشند [سبب انك اينها در شنبه كرده بود * عيسي بديشان كفت 17
پدر من تا اين وقت كار كند ومن نيز كار كنم * وبراي اين بيشتر خواستند كه اورا 18
بكشند] نه براي آن تنها كه در شنبه معجزه مي نمود * الا براي انك مي كفت خدا
پدر منست * وخودرا با خدا يكي مي كرد *

Aliquantò post Jesus eum in templo vidit, et ei dixit ; Cùm sanatus sis, rursùs peccatum ne facias, ne tibi quid accidat, tibi priore pejus. 14 *Ille homo Judæis dixit, quòd Jesus esset, qui eum sanaverat.* 15 *Propterea* 16 *Judæi infensi Jesu erant, & quærebant ut eum interficerent, quòd ista fecisset in Sabbatho. Jesus dixit eis ; Pater meus us-* 17 *que ad hoc tempus operatur, et ego etiam operor. Et propter hoc* 18 *ampliùs quærebant, ut eum interficerent, non propter hoc solùm quòd in Sabbatho miraculum fecisset, sed propterea quòd dixisset, Deus Pater meus est, et seipsum cùm Deo unum fecisset.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Respondit itaque Jesus, & dixit illis; Amen, amen dico vobis, Non potest
19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ δύναται
filius facere à seipso nihil, si non quod viderit patrem facientem: quæcunque enim
ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· (o) ἃ γὰρ ἂν
ille fecerit, hæc & filius similiter facit. Nam pater diligit filium, &
20 ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ
omnia demonstrat ei, quæ ipse facit: & majora his demonstrabit ei opera, ut
πάντα δείκνυσιν αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα
vos miremini. Sicut enim pater suscitat mortuos, & vivificat, sic &
21 ὑμεῖς θαυμάζητε. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ
filius, quos vult, vivificat. Neque enim pater judicat neminem, sed judicium
22 ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν
omne dedit filio: Ut omnes honorificent filium, sicut honorificant patrem.
23 πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ· Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα.
Non honorificans filium, non honorificat patrem mittentem illum. Amen,
24 ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν
amen dico vobis; Quia verbum meum audiens, & credens mittenti me,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με,
habet vitam æternam, & in judicium non venit, sed transivit ex morte
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου

μ α μα ι — μβ α μγ ι

in vitam. Amen, amen dico vobis; Quia venit hora, & nunc est, quando mortui
εἰς τὴν ζωήν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ 25
audient vocem filii Dei: & audientes vivent. Sicut enim pater
ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ 26
habet vitam in semetipso, sic dedit & filio vitam habere in semetipso. Et potestatem
ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἐξουσίαν 27
dedit ei etiam judicium facere, quia filius hominis est. Ne miremini hoc,
ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, 28
quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis, audient vocem ejus.
ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ.
Et procedent qui bona facientes, in resurrectionem vitæ: qui verò
Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ 29
mala agentes, in resurrectionem judicii. Non possum ego facere à
τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' 30
meipso nihil: Sicut audio, judico, & judicium meum justum est: quia non quæro
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ
voluntatem meam, sed voluntatem mittentis me patris. Si ego
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός (π) με πατρός. Ἐὰν ἐγὼ 31
testor de meipso, testimonium meum non est verum.
μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

MS.A. (o) ἃ γὰρ ἐκεῖνος ποιεῖ, (π) με. Ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܢܓ * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 19
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܐ ܠܡܥܒܕ. ܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܗ. ܐܠܐ
ܡܕܡ ܕܚܙܐ ܠܐܒܐ ܕܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܡܕܡ ܕܐܒܐ ܥܒܕ. ܗܠܝܢ ܐܦ ܒܪܐ ܐܟܘܬܗ ܥܒܕ. * ܐܒܐ 20
ܓܝܪ ܪܚܡ ܠܒܪܗ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܚܘܐ ܠܗ. ܘܕܪܘܪܒܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕܐ ܡܚܘܐ
ܠܗ ܕܐܢܬܘܢ ܬܬܕܡܪܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܒܐ ܡܩܝܡ ܡܝܬܐ ܘܡܚܐ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ 21
ܒܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܡܚܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܒܐ ܕܐܢ ܠܐܢܫ. ܐܠܐ ܟܠܗ ܕܝܢܐ ܝܗܒܗ ܠܒܪܐ. 22
* ܕܟܠܢܫ ܢܝܩܪ ܠܒܪܐ ܐܝܟ ܕܡܝܩܪ ܠܐܒܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܡܝܩܪ ܠܒܪܐ. ܠܐ ܡܝܩܪ ܠܐܒܐ ܕܫܕܪܗ. 23
* ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܬܝ ܘܡܗܝܡܢ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܐܝܬ 24
ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܕܝܢܐ ܠܐ ܐܬܐ. ܐܠܐ ܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ 25
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܐܦ ܗܫܐ ܐܝܬܝܗ. ܐܡܬܝ ܕܡܝܬܐ ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ ܕܒܪܗ 26
ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܢܚܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐܒܐ ܐܝܬ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ. ܗܟܢܐ 27
ܝܗܒ ܐܦ ܠܒܪܐ ܕܢܗܘܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ. * ܘܫܘܠܛܢܐ ܝܗܒ ܠܗ ܕܐܦ ܕܝܢܐ ܢܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܒܪܗ 28
ܗܘ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ ܒܗܕܐ. ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ. ܐܡܬܝ ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܩܒܪܐ ܐܢܘܢ
ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ. * ܘܢܦܩܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܘ ܛܒܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܚܝܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܘ 29
ܒܝܫܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܕܝܢܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝܕ *
* ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܡܕܡ ܠܡܥܒܕ. ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܕܐܢ ܐܢܐ. 30
ܘܕܝܢܝ ܟܐܢ ܗܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܒܥܐ ܐܢܐ ܨܒܝܢܝ. ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܢ ܐܢܐ ܡܣܗܕ 31
ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ. ܣܗܕܘܬܝ ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ.

Lectio defunctorum. 13.

Respondit autem Jesus, & dixit eis; Amen 19
amen dico vobis, Non potest Filius quid agere sponte suâ, sed quod viderit Patrem agentem: ea enim quæ Pater facit, hæc itidem & Filius facit. Pater siquidem dili- 20
git Filium; & quæcunque agit, ostendit ei: & quæ sunt majora istis opera demonstrat ei, ut vos miremini. Sicut enim Pater suscitat 21
mortuos & vivificat eos, ita & Filius quos vult, vivificat. Non enim Pater judicat 22
quenquam, sed omne judicium dedit Filio: Ut unusquisque honoret Filium, prout ho- 23
norat Patrem. Qui non honorat Filium, non honorat Patrem qui misit eum. Amen 24
amen dico vobis, Is qui audit sermonem meum, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, nec subibit judicium: sed transivit à morte in vitam. Amen amen di- 25
co vobis; Venit hora & nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei, & ii qui audierint, vivent. Quemadmodum enim Pa- 26
ter habet vitam in seipso, sic etiam dedit Filio ut habeat vitam in seipso. Ac tribuit ei 27
potestatem exercendi quoque judicii. Quòd 28
verò Filius hominis sit, ne hoc miremini; nam venit hora, quando ii omnes qui sunt in sepulchris audient vocem ejus. Et prod- 29
ibunt ii qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ: ii autem qui mala fecerunt, in resurrectionem damnationis.

Matutinis dominicæ III. post Epiphaniam. 14.

Non possum meâ sponte quicquam agere, 30
sed prout audio, judico: & judicium meum rectum est: non enim quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.
Si ego testarer de meipso, testimonium me- 31
um non esset verum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي بديشان جواب داد * كه راست راست بشما مي كويم * كه فرزند از ارادت خود 19
نتواند † چيزي كردن * ليكن چيزي كند كه ديك باشد * كه پدر كرد *
هرچه خدا كرده باشد * فرزند نيز مانند او كند * *براي انك پدر فرزندرا دوست مي 20
دارد * وهرچه كند بدو بنمايد * وبيشتر ازين كردارها بدو بنمايد * كه شما عجب
مي مانيد * *انچنانك پدر مردكانرا برخيزاند وزنده كند * اين چنين فرزند نيز 21
هر كرا خواهد زنده كند * *سبب انك كسي را پدر [حكم كننده] نشد الا همه حكم بپسر 22
داد * *هركس فرزندرا حرمت دارد * پدررا حرمت داشته باشد * وانك پسر را حرمت ندارد * 23
پدررا نيز حرمت نداشته باشد * كه اورا فرستاد * *راست راست بشما بكويم * هر كه 24
سخن من بشنود * وبدانك مرا فرستاد ايمان بياورد * زندكاني جاويد يابد † تا ابد و در
داوري نيايد * ليكن ازمرك بزندكاني نقل كرده باشد * *راست راست بشما بكويم * ساعتي 25
بيايد واين ساعت نيز هست كه چون † مردكان اواز فرزند خدا بشنوند * زنده شوند *

Jesus illis responsum dedit, Utri- 19
que verè, verè vobis dico, quòd Filius ex voluntate sua non potest quidpiam facere, sed rem illam facit, quam viderit Patrem fecisse: quicquid Deus fecerit, Filius etiam simile ei facit. Eò quòd Pater filium di- 20
lectum habet, & quicquid facit ei ostendit: & ampliora his opera ei ostendet, ut vos admiremini. Quemadmodum Pater 21
mortuos excitat, & vivificat, eodem modo Filius etiam quemcunque vult, vivificat. Eâ de 22
causa quòd neminem Pater judicet, sed omne judicium Filio dedit. Quicunque Filium honore 23
affecerit, Patrem honore affecit: & is qui Filio honorem non habuerit, Patri etiam honorem non habuit, qui eum misit. Verè, 24
verè vobis dico; Quicunque sermonem meum audierit, & in eum qui me misit fidem habuerit, vitam æternam obtinebit in perpetuum, & in judicium non veniet, sed à morte in vitam translatus est. Verè, verè vo- 25
bis dico; Hora veniet, & hæc hora etiam est, quando mortui vocem Filii Dei audient, & vivent.

Versio VULGATA LATINA.

19 Respondit itaque Jesus, & dixit eis; Amen, amen dico vobis; Non potest Fi-
lius à se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quæcunque enim
20 ille fecerit, hæc & Filius similiter facit. Pater enim diligit Filium, & omnia
demonstrat ei, quæ ipse facit: & majora his demonstrabit ei opera, ut vos mi-
21 remini. Sicut enim Pater suscitat mortuos, & vivificat: sic & Filius, quos
22 vult, vivificat. Neque enim Pater judicat quenquam: sed omne judicium de-
23 dit Filio, Ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Qui non
24 honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum. Amen, amen dico
vobis, Quia qui verbum meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam
25 æternam, & in judicium non venit, sed transiit à morte in vitam. Amen, amen
dico vobis, Quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem Filii
Dei: & qui audierint, vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic 26
dedit & Filio habere vitam in semetipso: Et potestatem dedit ei judicium face- 27
re, quia Filius hominis est. Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, 28
qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei: Et procedent qui bona fe- 29
cerunt, in resurrectionem vitæ: qui verò mala egerunt, in resurrectionem judi-
cii. Non possum ego à meipso facere quidquam. Sicut audio, judico: & ju- 30
dicium meum justum est: quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus,
qui misit me. Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non 31
est verum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* الفصل الحادي عشر *

* ثم قال لهم يسوع امين امين اقول لكم ان الابن لا يفعل شيا من تلقاء نفسه الا انه يفعل ما 19
يرى الاب عامله لان الاعمال التي يعملها الاب هذه ايضا يعملها الابن * لان الاب يحب الابن 20
ويريه جميع ما يعمل ويريه ايضا افضل من هذه لتتعجبوا انتم * وكما ان الاب يقيم الموتى 21
ويحييهم كذلك الابن يحيي من يشاء * وليس الاب يدين احدا بل اعطى الحكم كله للابن * 22
* ليكرم الابن كل احد كما يكرمون الاب * فمن لا يكرم الابن ليس يكرم الاب الذي ارسله * 23
* امين امين اقول لكم ان من يسمع كلامي ويؤمن بمن ارسلني فله الحياة المؤبدة * وليس يحضر 24
الى الدينونة بل قد انتقل من الموت الى الحياة * امين امين اقول لكم انه ستاتي ساعة وهي 25
الان يسمع فيها الاموات صوت ابن الله والذين يسمعون يحيون * لانه كما ان للاب الحياة في ذاته 26
كذلك اعطى الابن ان تكون الحياة فيه * واعطاه السلطان ان يدين لانه ابن البشر * فلا 27 28
تتعجبوا من هذا فانه ستاتي ساعة يسمع فيها جميع من في القبور صوته * فيخرج الذين 29
عملوا الحسنات الى قيامة الحياة والذين عملوا السيئات الى قيامة الدينونة * لست اقدر ان اعمل 30
شيا من ذاتي وانما احكم بما اسمع ودينى عدل هو * لاني لست اطلب مشيتي بل مشية من
ارسلني * * الفصل الثاني عشر * * ان كنت انا اشهد لنفسي فليست شهادتي حقا * 31

Sectio undecima.

Deindè subdidit eis Jesus; Amen amen 19
dico vobis, Filium non facere quicquam
sponte suâ, sed facere quod videt Pa-
trem facientem; quia opera quæ facit
Pater, hæc etiam facit Filius. Nam 20
Pater diligit Filium, & ostendit ei omnia
quæcunque facit, & ostendet quoque ei
majora his, ut miremini vos. Et quem- 21
admodum Pater suscitat mortuos, &
vivificat eos: sic Filius vivificat quos
vult. Neque Pater judicat quenquam, 22
sed dedit judicium universum Filio:
Quatenus honorificet Filium unusquis- 23
que, sicut honorificant Patrem. Qui non
honorificat Filium, non honorificat Pa-
trem, qui misit illum. Amen amen dico 24
vobis, quòd qui audit verba mea, &
credit in eum qui misit me, habet vitam
æternam, & non adibit judicia, sed jam
transiit à morte in vitam. Amen amen 25
dico vobis, quòd veniet hora, & adest
modò, quâ audient mortui vocem Filii
Dei: & qui audiant, vivent. Quia 26
sicut Pater habet vitam in substantia
sua, ita dedit Filio ut insit vita in ipso.
Et dedit ei auctoritatem judicandi, quia 27
Filius hominis est. Neque miremini de 28
hoc, quia veniet hora in qua audient
omnes qui sunt in monumentis, vocem
ejus: Et egredientur qui operati fuerint 29
bona, in resurrectionem vitæ: & qui
operati fuerint mala, in resurrectionem
damnationis. Non possum facere quic- 30
quam à me ipso, & quidem judico quod
audio, & judicium meum justissimum
est; quia non quæro voluntatem meam,
sed voluntatem ejus qui misit me.

Sectio duodecima.

Si testarer mihi ipsi, non esset testimoni- 31
um meum verum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ወአውሥአ: እግዚእ:ኢየሱስ:ወይቤሎሙ: አሜን:አሜን: እብለክሙ:ኢይክል: ወል
ድ:ገቢረ: ዘእምኀቤሁ:ወኢምንተኒ: ዘእንበለ:ዘረእየ:ለአብ: ይገብር:ዘውእቱ:ገ
20 ብረ::ከማሁ: ወልድኒ:ይገብር: በአምሳሉ::=: እስመ: አብኒ:ያፈቅር: ወልደ:ወኵ
ሎ:ያርእዮ: ዘውእቱ:ይገብር:ወዘይዐቢ: እምዝ:ያርኢዮ:ግብረ: ከመ:አንትሙ:ታ
21 አምሩ: ወታንክሩ::=: ወበከመ: አብ:ያነሥኦሙ: ለምውታን: ወያሐይዎሙ: ከማ
22 ሁ:ወልድኒ:ለዘ: ፈቀደ:ያሐዩ:=: እስመ: አብሰ:ኢይኴንን: ወኢመነሂ: አላ:ኵሎ:
23 ኵነኔሁ:አወፈዮ:ለወልዱ:=: ከመ:ኵሉ:ያክብርዎ: ለወልዱ: በከመ:ያከብርዎ:ለ
24 አብ::ወዘኢያከብሮ: ለወልድ:ኢያከብሮ: ለአብ:ለዘ: ፈነዎ::=: አሜን:አሜን:እ
ብለክሙ:ዘይሰምዕ:ቃልየ: ወይኤምን: በዘ:ፈነወኒ: ይረክብ:ሕይወተ: ዘለዓለም: ወ
25 ኢይበውእ:ውስተ: ደይን:ለሳ:ዐደወ: እሞት:ውስተ: ሕይወት::=: አሜን: አሜን:
እብለክሙ: ከመ: ይበጽሕ:ጊዜሁ: ወይእዜ: ውእቱ: ከመ:ምዉታን: ይሰምዕዎ: ቃ
26 ሎ: ለወልደ: እግዚአብሔር:ወእለ: ሰምዑ:ይሐይዉ::=: ወበከመ:አብ:በሕይወቱ:
27 ኀቤሁ:ከማሁ: ለወልድኒ:ወሀቦ:ይርከብ:ሕይወተ:ኀቤሁ:=: ወወሀቦ: ሥልጣነ:መበሕ
ተ:ይግበር:ኵነኔ: እስመ:ወልደ: እግዚአብሔር: ወልደ: እጓለ: እመ: ሕያው:ውእ
28 ቱ::=: ወበእንተዝሰ:ኢታንክሩ: እስመ:ይበጽሕ: ጊዜሁ::ከመ: ይሰምዕዎ::ቃሎ:
29 ኵሎሙ: እለ:ውስተ: መቃብር:=: ወይወፅኢ: እለ:ሠናየ: ገብሩ:ውስተ: ትንሣኤ:
30 ሕይወተ::ወእለሰ: እኩየ:ገብሩ:ውስተ:ትንሣኤ ዘለደይን::=: ኢይክል: አነሰ: ገ
ቢረ: ወእምኀቤየ: ወኢምንተኒ: በከመ: ሰማዕኩ: እኴንን: ወኵነኔየኒ : ጽድቅ:ውእ
31 ቱ::እስመ:ኢየኀሥሥ: ፈቃደ: ዚአየ: ዘእንበለ: ፈቃዶ: ለዘፈነወኒ::=: ወእመሰ:
ሰልየ: ሰማዐ: ኮንኩ: ለርእስየ: ኢኮነ: እሙነ: ሰማዕየ::=:

Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen, amen, dico vobis, Non potest Fi- 19
lius facere à semetipso quicquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quod ille
fecit, sic Filius faciet in similitudine ejus. Quia Pater diligit Filium, & omnia de- 20
monstrat ei quæ ipse facit: & quod majus est hoc, demonstrabit ei opus, ut vos cog-
noscatis, & miremini. Et sicut Pater suscitat mortuos, & vivificat eos, sic Filius 21
quem vult, vivificabit. Quia Pater non judicat quenquam, sed omne judicium e- 22
jus dedit filio suo: Ut omnes honorent Filium, prout honorant Patrem: & qui 23
non honorat Filium, non honorat Patrem qui misit eum. Amen, amen dico vo- 24
bis; Qui audit vocem meam, & credit in eo qui misit me, inveniet vitam æter-
nam, & non veniet in condemnationem, sed transivit à morte in vitam. Amen, 25
amen dico vobis, quòd veniet tempus, & nunc est, quòd mortui audient vocem
filii Dei: & qui audierint, vivent. Et sicut Pater habet vitam apud seipsum, sic Fi- 26
lio dedit, ut inveniat vitam apud seipsum. Et dedit ei potestatem auctoritatis, 27
ut exerceat judicium: quia filius Dei, Filius hominis est. Et propterea ne mira- 28
mini: quia veniet hora, quòd audient vocem ejus, omnes qui *sunt* in sepulchro.
Et prodibunt qui bonum fecerunt, in resurrectionem vitæ: & qui malum fece- 29
runt, in resurrectionem quæ in condemnationem. Non possum ego facere à 30
meipso quicquam: sicut audivi judico, & judicium meum justum est: quia
non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Et si ego te- 31
stis fui de meipso, non est credibile testimonium meum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* انچنانك مر پدر را زندكاني هست در قنوم سرشت خود * اين چنين بفرزند † نيز داد كه 26
زندكاني در قنوم او باشد * * واورا مسلط كرد كه حكم داوري نيز كند * كه پسر اوست * انك 27
بني ادم را داوري كند * * وشما عجبناك مباشيد بدين كه ساعتي بيايد كه هر كه در كورستانند * 28
اواز او بشنوند * * برخيزند * ايشان كه نيكي كرده باشند * براي قيامت زندكاني * وايشان كه بدي 29
كرده باشند براي قيامت † داوري * نتوانم † از ارادت خود چيزي كردن * الا انچنانك شنيدم داوري 30
كنم * وداوري من راست است * اكنون نه ارادت خود مي خواهم الا ارادت انك مرا فرستاد *
* اكر من بر خود كواهي دهم * كواهي من راست نباشد 31

Sicut Patri vita est in essentia na- 26
turæ suæ, ita Filio etiam dedit, ut
vita in essentia ejus sit. Et pote- 27
statem ei fecit, ut auctoritatem
judicii etiam exerceat: quia Fi-
lius ipse est qui filios hominis ju-
dicat. Vos autem admiratione ca- 28
pti ne sitis de hoc: quia hora ve-
niet, quâ omnes, qui in sepulchris
sunt, vocem ejus audient. Et sur- 29
gent, ii qui bonum fecerunt, ad re-
surrectionem vitæ: & ii qui ma-
lum fecerunt, in resurrectionem ju-
dicii. Non possum ex voluntate mea 30
quicquam facere; sed quemadmo-
dum audivi judicium facio, & ju-
dicium meum rectum est: Jam
non voluntatem meam quæro, sed
voluntatem ejus qui me misit. Si 31
ego de meipso testimonium darem,
testimonium meum verum non esset.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Alius est *testatur* de me, & scio quia verum est testimonium quod
32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν
testatur de me. Vos misistis ad Joannem, & *testatus est*
33 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε
veritati. Ego autem non ab homine testimonium accipio:
34 τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω·
sed hæc dico, ut vos *servemini*. Ille erat lucerna ardens,
35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος,
& lucens: vos autem voluistis exultare ad horam in luce
καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε (ρ) ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ
ejus. Ego autem habeo testimonium majus Joanne: *nam* opera
36 αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν (σ) μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα
quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera, quæ ego facio,
ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα, (τ) ἃ ἐγὼ ποιῶ,
testantur de me, quia Pater me misit. Et *mittens* me Pater,
37 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε. Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ,
ipse *testatus est* de me: neque vocem ejus audistis unquam, neque
αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ (υ) ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε
speciem ejus vidistis. Et verbum ejus non habetis manens in vobis:
38 εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν·
quia quem misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas,
39 ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς,

quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt *testantes*
ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι
de me. Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis. *Gloriam*
περὶ ἐμοῦ. Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν 40 41
ab hominibus non accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionem
παρὰ (φ) ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω. Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην 42
Dei non habetis in vobis*ipsis*. Ego veni in nomine Patris mei,
τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, 43
& non accipitis me: si alius venerit in nomine *proprio*, illum
καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον
accipietis. Quomodò potestis vos credere, gloriam ab invicem
λήψεσθε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς (χ) πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων 44
accipientes, & gloriam, quæ à solo Deo, non quæritis? *Ne putate*
λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε 45
quia ego *accusabo* vos apud Patrem: est *accusans* vos Moyses, in
ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωσῆς, εἰς
quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis *utique* mihi: de
ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε (ψ) Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ 46
enim me ille scripsit. Si autem illius literis non creditis, quomodo
γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς 47
meis verbis *creditis*?
τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι (ω) πιστεύσετε;

MS.A. (ρ) πρὸς ὥραν ἀγαλλιασθῆναι ἐν (σ) μείζων (τ) ἃ ποιῶ, (υ) πώποτε ἀκηκόατε, (φ) ἀνθρώπου (χ) πιστεύειν, (ψ) Μωσεῖ, (ω) πιστεύητε;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܗܘ ܕܡܣܗܕ ܥܠܝ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܡܣܗܕ ܥܠܝ.
33 34 * ܐܢܬܘܢ ܫܕܪܬܘܢ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܐܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ
35 ܢܣܒ ܐܢܐ ܣܗܕܘܬܐ. ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܚܘܢ. * ܗܘ ܫܪܓܐ ܗܘܐ ܕܝܠܩ
36 ܘܡܢܗܪ. ܘܐܢܬܘܢ ܨܒܝܬܘܢ ܕܬܫܬܒܗܪܘܢ ܫܥܬܐ ܒܢܘܗܪܗ. * ܠܝ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܝ
ܣܗܕܘܬܐ ܕܪܒܐ ܡܢ ܕܝܘܚܢܢ. ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ
37 ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ ܕܐܒܐ ܫܠܚܢܝ. * ܘܐܒܐ ܕܫܠܚܢܝ. ܗܘ ܣܗܕ
38 ܥܠܝ. ܠܐ ܩܠܗ ܡܢ ܡܬܘܡ ܫܡܥܬܘܢ. ܘܠܐ ܚܙܘܗ ܚܙܝܬܘܢ. * ܘܡܠܬܗ ܠܐ ܡܩܘܝܐ
39 ܒܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܗܘ ܕܗܘ ܫܕܪ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܒܨܘ ܟܬܒܐ ܕܒܗܘܢ
40 ܡܣܬܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ. * ܘܠܐ ܨܒܝܢ
41 ܐܢܬܘܢ ܕܬܐܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ. * ܫܘܒܚܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
42 43 ܢܣܒ ܐܢܐ. * ܐܠܐ ܝܕܥܬܟܘܢ ܕܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ. * ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ
44 ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܐܢ ܐܚܪܢܐ ܕܝܠܗ ܢܐܬܐ ܒܫܡ ܢܦܫܗ. ܠܗܘ ܬܩܒܠܘܢܝܗܝ. * ܐܝܟܢܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܕܫܘܒܚܐ ܚܕ ܡܢ ܚܕ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܫܘܒܚܐ
45 ܕܡܢ ܚܕ ܐܠܗܐ ܠܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܡܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܡܩܛܪܓ ܐܢܐ
ܥܠܝܟܘܢ ܩܕܡ ܐܒܐ. ܐܝܬ ܗܘ ܡܢ ܕܡܩܛܪܓ ܥܠܝܟܘܢ. ܡܘܫܐ ܗܘ ܕܒܗ ܣܒܪܬܘܢ.
46 * ܐܠܘ ܓܝܪ ܒܡܘܫܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܒܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܥܠܝ
47 ܟܬܒ. * ܘܐܢ ܠܟܬܒܘܗܝ ܕܗܘ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܠܡܠܝ ܕܝܠܝ ܬܗܝܡܢܘܢ.

Alius est ille qui testatur de me, & scio 32
verum esse ejus testimonium quod testa-
tur de me. Vos misistis ad Johannem, & 33
testimonium præbuit veritati. Ego verò 34
ab homine non capio testimonium, sed
hæc dico ut vos servemini. Ille erat lu- 35
cerna ardens & lucens: vos autem voluistis
vosmetipsos glorificare ad horam in ejus
luce. Ego autem habeo testimonium ma- 36
jus *testimonio* Johannis: opera enim quæ de-
dit mihi Pater meus ut ea perficerem, ipsa
inquam opera quæ perago, testantur de
me, quòd Pater meus miserit me. Et Pa- 37
ter qui misit me, ipse testatur de me:
nec vocem ejus unquam audistis, nec spe-
ciem ejus vidistis. Et sermo ejus non ma- 38
net in vobis, quia in eum quem misit ille,
vos non creditis. Scrutamini Scripturas 39
in quibus vos putatis vitam æternam ha-
bere, & ipsæ testificantur de me. Nec 40
tamen vultis venire ad me ut vitam æter-
nam habeatis. Gloriam ab hominibus 41
non capio. Sed novi vos dilectionem Dei 42
non habere in vobis. Ego veni in no- 43
mine Patris mei, neque recipitis me:
si alius venerit in nomine proprio, illum
recipietis. Quomodo potestis credere, qui 44
gloriam alius ab alio captetis, & glori-
am quæ à solo Deo est, non quæratis?
Num putatis me accusaturum vos coram 45
Patre? est qui vos accuset, Moses ille in
quo speratis. Si enim Mosi crederetis, 46
mihi quoque crederetis; Moses enim de
me scripsit. Quòd si scriptis illius non 47
creditis, quomodo verbis meis crede-
tis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * ديكريست كه بر من كواهي دهد ؛ ومي دانم كواهي اوكه بر من
33 34 كواهي دهد • راستست * شما پيش يحيي فرستاديد • واو بر حق كواهي داد • * ومن
35 از ادمي كواهي نمي ستانم • ليكن ميكويم [اينها تا] شما زنده باشيد • * او بود چراغ
36 افروخته وروشنايي مي دهد • وشما دروقت روشنايي او • خواستيد كه فخر بياوريد • * اما
من دارم كواهي از كواهي يحيي بزركتر • [كردارهايي كه پدر بمن داد تا
ايشانرا تمام كنم] كردارهايي كه من بكنم • برمن كواهي دهد كه پدرم
37 مرا فرستاد • * و[پدر كه مرا فرستاد] بر من كواهي داد • نه از قديم اواز او
38 شنيديد • ونه ديدار او ديديد • * وكلمه اودرشما ننشست • براي انك انكس را
39 كه پيش شما فرستاد باورنداشتيد • * كتابهارا تفحص كنيد • كه پندار شما چنانست كه
40 زندكاني جاويد درايشان داريد • ان كتابها براي من كواهي مي دهند • * نخواستيد كه پيش
41 من بياييد • كه جاويد زندكاني براي شما بشود † تا ابد • * ستايش از آدميان نمي خواهم

Alius est qui de me testimonium 32
dat: & scio testimonium ejus,
qui de me testimonium dat, ve-
rum esse. Vos ad Johannem mi- 33
sistis, & ille de veritate testi-
monium dedit. Ego autem ab 34
homine testimonium non accipio:
sed hæc dico ut vos vivatis.
Ille erat lucerna ardens, & 35
lucem præbebat: & vos in tem-
pore lucis ejus voluistis glori-
ari. At ego habeo testimonium 36
testimonio Johannis majus,
opera quæ Pater mihi dedit ut
ea perficiam: opera quæ fa-
cio de me testantur, quòd Pater
meus me misit. Et Pater 37
qui me misit, de me testimo-
nium dedit: ne ab antiquo qui-
dem vocem ejus audistis, neque
speciem ejus vidistis. Et ver- 38
bum ejus in vobis non commo-
ratum est: propterea quòd ipsi,
quem ad vos misit, fidem non ha-
buistis. Scripturas scrutamini, 39
quia opinio vestra talis est, quòd
vitam æternam in eis habeatis:
ipsæ Scripturæ de me testimo-
nium dant. Noluistis ut ad 40
me veniretis, ut vita æter-
na vobis esset in perpetuum.
Laudem ab hominibus non volo. 41

Versio VULGATA LATINA.

32 Alius est, qui testimonium perhibet de me: & scio quia verum est testimonium,
33 quod perhibet de me. Vos misistis ad Joannem: & testimonium perhibuit
34 veritati. Ego autem non ab homine testimonium accipio: sed hæc dico ut
35 vos salvi sitis. Ille erat lucerna ardens, & lucens. Vos autem voluistis ad ho-
36 ram exultare in luce ejus. Ego autem habeo testimonium majus Joanne. Ope-
ra enim quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea; ipsa opera, quæ ego facio, te-
37 stimonium perhibent de me, quia Pater misit me: Et qui misit me Pater, ipse
testimonium perhibuit de me: neque vocem ejus unquam audistis, neque spe-
38 ciem ejus vidistis. Et verbum ejus non habetis in vobis manens: quia quem
39 misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in
ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me: Et 40
non vultis venire ad me ut vitam habeatis. Claritatem ab hominibus non 41
accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis. 42
Ego veni in nomine Patris mei, & non accipitis me: si alius venerit in nomine 43
suo, illum accipietis. Quomodò vos potestis credere, qui gloriam ab invicèm 44
accipitis; & gloriam, quæ à solo Deo est, non quæritis? Nolite putare quia 45
ego accusaturus sim vos apud Patrem: est qui accusat vos Moyses, in quo
vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi: de me 46
enim ille scripsit. Si autem illius literis non creditis; quomodò verbis me- 47
is credetis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 لكن الذي يشهد لي اخر وانا اعلم ان شهادته التي يشهد بها لاجلي حق هي * انتم
33 ارسلتم الي يوحنا فشهد لي بالحق * واما انا فلست اطلب شهادة من انسان * لكن اقول
34 هذا لتخلصوا انتم * كان ذاك مصباح ممتلي مضي وانتم اردتم ان تتهللوا بنوره
35 ساعة * وانا فلي شهادة اعظم من شهادة يوحنا * لان الاعمال التي اعطاني ابي لاكملها
36 هي هذه الاعمال التي تشهد من اجلي ان الاب ارسلني * والاب الذي ارسلني هو يشهد
37 لي * ولم تسمعوا قط صوته ولا عرفتموه ولا رايتموه * وكلمته لا تثبت فيكم لانكم لم
38 تومنوا بالذي ارسله * فتشوا الكتب التي تظنون انتم ان لكم بها حياة الابد فهي
39 تشهد من اجلي * لستم تريدون ان تقبلوا الي * لتكون لكم حياة الابد * لست
40 اقبل المجد من انسان * لكني قد اعلمتكم ان ليس فيكم حب الله * انا اتيت
41 باسم ابي فلم تقبلوني وان اتي اخر باسم نفسه فتقبلونه * كيف تقدرون ان تومنوا وانتم
42 انما تقبلون المجد بعضكم من بعض ولا تطلبون المجد من الله الواحد * لا تظنوا
43 اني اشكوكم عند الاب ان لكم من يشكوكم موسي الذي اياه ترجون * فلو كنتم
44 امنتم بموسي لامنتم ايضا بي لان ذاك كتب من اجلي * فان كنتم لا تومنون بما
45 كتب ذاك فكيف تومنون بكلامي *
46
47

Sed qui testatur mihi, alius est, & 32
ego novi testimonium ejus quod per-
hibet de me, verum esse. Vos misi- 33
stis ad Johannem, & attestatus est
mihi secundùm veritatem. At ego 34
non quæro testimonium ab homine,
sed dico hæc ut salvemini vos. Erat 35
ille fax plena, fulgens: & vos vo-
luistis gestire in luce ejus ad ho-
ram. Et ego quidem habeo testimo- 36
nium majus testimonio Johannis: Quo-
niam opera quæ dedit mihi Pater me-
us peragenda, hæc eadem sunt ope-
ra quæ testantur mihi quòd Pater
me miserit. Et Pater qui misit me, 37
ipse testatur mihi; At non audistis
unquam vocem ejus, neque novistis
eum, neque eum vidistis. Et ver- 38
bum ejus non persistit in vobis, quia
non credidistis in eum quem misit.
Scrutamini Scripturas, in quibus pu- 39
tatis vos vobis inesse vitam æter-
nam: nam ipsæ testantur de me. Non 40
vultis venire ad me, ut sit vobis vi-
ta æterna. Non capto gloriam ab ho- 41
mine. Sed jam monui vos, quòd non 42
est in vobis dilectio Dei. Ego veni in 43
nomine Patris mei, & non recepistis
me: & si veniat alius in nomine
sui ipsius, recipietis eum. Quomodo 44
potestis credere, cùm vos quidem re-
cipiatis gloriam alter ab altero: &
non quæratis gloriam à Deo uno? Ne 45
putetis quòd sim vos accusaturus
apud Patrem; nam habetis qui accuset
vos, Moyses, quem speratis. Quòd si 46
crederetis Moysi, certè crederetis
mihi etiam: quia ille scripsit de 47
me. Sed quum non credatis iis quæ
scripsit ille, quomodo credetis verbis
meis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ካልእ : ውእቱ : ሰማዕትየ : ወአአምር : ከመ : ጽድቅ : ውእቱ : ሰምዑ : ዘሰምዐ :
33 በእንቲአየ ::=: አኮኑ : አንትሙ : ለአክሙ : ኀበ : ዮሐንስ : ወነገረክሙ : ሰምዖ :
34 በጽድቅ ::=: አንሰ : አኮ : ስምዐ : ሰብእ : ዘአፈቅድ :: ወዘኒ : ዘእብል : አነ : ከመ :
35 አንትሙ : ትድኀኑ : ዝንቱ ::=: ወውእቱሰ : ማኅቶት : ዘያኀቱ : ወያበርህ ::
36 ወአንትሙሰ : ፈቀድክሙ : ሕደጠ : ትትፈሥሑ : በብርሃኑ : ለሰዓት ::=: ወአንሰ :
ቢየ : ሰማዕተ : ዘየዐቢ : እምዮሐንስ : ዝንቱ : ግብር : ዘወሀበኒ : አቡየ : እግበር :
37 ወእፈጽሞ : ውእቱ : ግብር : ዘእገብር : ሰማዕትየ : ከመ : አቡየ : ዘፈነወኒ ::=: ወ
አቡየ : ዘፈነወኒ : ሰማዕትየ :: ወእምከመ : ኮንክሙ : ቃሎ : ሊሰማዕክሙ ::
38 ወራእዮሂ : ሊርኢክሙ ::=: ወቃሉሂ : አልብክሙ : ዘይነብር :: እስመ : ዘውእ
39 ቱ : ፈነወ : ኢተአምኑ : ኪያሁ : አንትሙ ::=: ኅሥሡ : ትርአዩ : ክሡታተ :
መጻሕፍት : እስመ : ይመስለክሙ : በዝንቱ : ትረክቡ : ሕይወተ : ዘለዓለም :: ወእማ
40 ንቱ : ሰማዕትየ ::=: ወኢትፈቅዱ : ትምጽኡ : ኀቤየ : ከመ : ትርከቡ : ሕይወተ ::=:
41 አንሰ : ኢይፈቅድ : ያድሉ : ሊተ : ሰብእ ::=: ወአአመርኩክሙ : በሕቱ : ከመ : አ
42 ልብክሙ : ፍቅረ : እግዚአብሔር : ላዕሌክሙ ::=: አነ : መጻእኩ : በስመ : አቡየ : ወ
43 ኢትትወከፉኒ : ወእመ : መጽአ : ካልእ : በስምየ : ኪያሁ : ትትወከፉ ::=: እ
44 ፎ : ትክሉ : አንትሙ : አሚነ : ዘታበድሩ : አድልዎ : ለቢጽክሙ : እምታድል
45 ዉ : ለዘ : በሕቲቱ : እግዚአብሔር ::=: ኢይምስልክሙ : ዘአነ : አስተዋድ
የክሙ : ኀበ : አብ : እግዚአብሔር : ሃሎ : ሙሴ : ዘያስተዋድየክሙ : ዘኪያሁ :
46 ታመልኩ : ወትሴፈዉ ::=: ሶበሁ : አመንክሙዎ : ለሙሴ : ኪያየኒ : እምአመን
47 ክሙኒ : እስመ : በእንቲአየ : ጸሐፈ : ውእቱ ::=: ወእመሰ : ዘጸሐፈ : ሙሴ : ኢተአ
ምኑ : እፎ : ቃልየ : ተአምኑ ::=:

Alius est testis meus, & scio quòd verum est testimonium ejus, quod testa- 32
tus est de me. Nónne vos misistis ad Johannem, & perhibuit vobis testi- 33
monium suum in veritate? Ego non testimonium hominis desidero: & hoc 34
quod ego dico, ut vos servemini, est. Ille lucerna accensa est, & lucens: 35
& vos voluistis paululùm exultare in luce ejus ad horam. Et ego habeo 36
testem majorem Johanne, hoc opus quod dedit mihi Pater meus ut face-
rem, & perficerem: illud opus quod facio testis meus est, quòd Pater meus
est qui misit me. Et Pater meus qui misit me testis meus est, & dum ad- 37
fuerit vobis, vocem ejus non audistis, & speciem ejus non vidistis. Et ver- 38
bum ejus vos non habetis manentem: quia quem ipse misit, non creditis ei
vos. Scrutamini ut videatis revelationem Scripturæ, quia vobis videtur, 39
quòd in ea invenietis vitam æternam: & istæ sunt testes mei. Et non vultis ve- 40
nire ad me ut inveniatis vitam. Ego nolo ut placeant mihi homines. 41
Attamen novi vos, quòd non habetis dilectionem Dei super vos. 42
Ego veni in nomine patris mei, & non recipitis me, & si venerit alius in no- 43
mine meo, recipietis eum. Quomodo potestis vos credere, qui desideratis 44
placere sociis vestris, magis quàm ut placeatis soli Deo? Ne videatur vo- 45
bis quòd ego accusabo vos apud Patrem Deum: est Moses qui accusabit vos,
quem colitis & speratis. Si crederetis Mosi, mihi etiam crederetis, quia 46
de me scripsit ille. Et si *in* iis quæ scripsit Moses non creditis, quomodo ser- 47
moni meo credetis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 ليكن شمارا اگاه كردم * كه دوستي خدا در شما نيست * من بنام پدرم آمدم
43
44 وشما قبول نمي كنيد * واگر كسي ديگر بنام خود بيايد اورا قبول كنيد * چگونه
توانيد † ايمان اوردن * كه يكي از يكي ستايش مي خواهيد * وستايش را كه از يكي
45 خداست نمي خواهيد * مگر مي پنداريد كه من شمارا پيش پدر ملامت وتشوير مي
46 دهم * هست انك شمارا تشوير دهد * موسي انك بدو اعتماد † كرديد * اگر بموسي ايمان
47 مي آورديد * بمن نيز ايمان مي اورديد * زيرا موسي بر من نبشته * چون بكتاب او ايمان
نياورديد * چگونه بسخنهاء من ايمان آوريد *

Sed vobis indicavi, quòd amor Dei 42
in vobis non est. Ego in nomine Pa- 43
tris mei veni, & vos non recipitis:
Sin quispiam alius in nomine suo
venerit, illum recipietis. Quomo- 44
do potestis credere, qui unus ab
alio laudem petitis, & laudem quæ
ab uno Deo est non quæritis? Num- 45
quid putatis, quòd ego vos apud
Patrem accusabo, & pudefaci-
am? Est qui vos pudefacit, Mo-
ses ipse in quo confisi estis. Si Mosi 46
fidem habuissetis, mihi etiam fidem
haberetis: Moses enim de me scri-
psit. Cùm libro ejus fidem non ha- 47
bueritis, quomodo verbis meis fi-
dem habeatis?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Η'.

CAP. VI. ϛ'.

Post hæc abiit Jesus trans mare Galilææ Tiberia-
1 ΜΕτὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβερι- μϛ
dis: Et sequebatur eum turba multa: quia videbant ejus signa quæ faciebat
2 άδος. Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς· ὅτι (α) ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει
super infirmantibus. Subiit autem in montem Jesus, & ibi sedebat cum
3 ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μζ γ
discipulis ejus. Erat autem proximum Pascha, festum Judæorum. Attollens
4 5 μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπάρας μη
ergo Jesus oculos, & intuitus quia multa turba venit ad e-
οὖν (β) ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐ- Η'
um, dicit ad Philippum; Undè ememus panes, ut manducent hi? (Hoc
6 τὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πόθεν (γ) ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; (Τοῦτο μθ α
autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid futurus esset facere.) Respondit
7 δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.) Ἀπεκρίθη
ei Philippus; Ducentorum denariorũ panes non sufficiunt eis, ut unusquisque
αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα (δ) ἕκαστος
eorum modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas fra-
8 αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελ-
ter Simonis Petri; Est puerulus unus hic, qui habet quinq; panes hordeaceos, &
9 φὸς Σίμωνος Πέτρου, Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, (ε) ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ

duos pisciculos: sed hæc quid sunt inter tantos? Dixit autem Jesus; Facite
δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε 10
homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco: Discubuerunt
τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ (ζ) χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· (η) ἀνέπεσον
ergò viri numero quasi quinque millia. Accepit autem panes Je-
οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. (θ) Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη- 11
sus, & gratias agens distribuit discipulis, et discipuli discumbentibus:
σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας (ι) διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις·
similiter & ex pisciculis quantũ volebant. Ut autem impleti sunt, dicit disci-
ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη- 12
pulis suis; Colligite superabundantia fragmenta, ut non quid pereat. College-
ταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. Συνήγα- 13
runt ergò, & impleverũt duodecim cophinos fragmentorũ, ex quinq; panibus hordea-
γον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων, ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθί-
ceis, quæ superfuerunt comedentibus. Illi ergò homines videntes quod fecerat si-
νων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε ση- 14
gnum Jesus, dicebant; Quia hic est verè Propheta venturus in mun-
μεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κό-
dum. Jesus ergò cognoscens quòd futuri essent venire & rapere eum, ut
σμον. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα 15
facerent eum regem, recessit iterùm in montem ipse solus.
(κ) ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

MS. A. (α) ἐθεώρων τὰ (β) τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς, (γ) ἀγοράσωμεν (δ) ἕκαστος βραχύ τι (ε) ὃς ἔχει (ζ) πολὺς χόρτος (η) ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες (θ) Ἔλαβεν οὖν τοὺς (ι) διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις· (κ) ποιήσωσιν βασιλέα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝܗ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܕܛܝܒܪܝܘܣ * ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ
2 ܣܓܝܐܐ ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܒܟܪܝܗܐ * ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ ܘܬܡܢ
3 ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ * ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ * ܘܐܪܝܡ ܝܫܘܥ 4
5 ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܠܐܝܟܐ ܢܙܒܢ
ܠܚܡܐ ܕܢܐܟܠܘܢ ܗܠܝܢ * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܟܕ ܡܢܣܐ ܠܗ ܗܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܥܬܝܕ 6
ܠܡܥܒܕ * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܠܚܡܐ ܠܐ ܣܦܩ ܠܗܘܢ ܟܕ ܩܠܝܠ 7
ܩܠܝܠ ܢܣܒ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ * ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܢܕܪܐܘܣ 8
ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ * ܐܝܬ ܗܪܟܐ ܛܠܝܐ ܚܕ ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܕܣܥܪܐ 9
ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܥܒܕܘ 10
ܠܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܣܒܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗܘ ܕܘܟܬܐ ܘܐܣܬܡܟܘ ܓܒܪܐ
ܒܡܢܝܢܐ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ * ܘܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܦܠܓ ܠܕܣܡܝܟܝܢ 11
ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܡܢ ܢܘܢܐ ܟܡܐ ܕܨܒܘ * ܘܟܕ ܣܒܥܘ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ 12
ܟܢܫܘ ܩܨܝܐ ܕܝܬܪܘ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܡܕܡ * ܘܟܢܫܘ ܘܡܠܘ ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܩܨܝܐ ܕܝܬܪܘ ܠܗܘܢ 13
ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܟܠܘ ܡܢ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܕܣܥܪܐ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܚܙܘ ܐܬܐ ܕܥܒܕ 14
ܝܫܘܥ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܘ ܢܒܝܐ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܥܬܝܕܝܢ 15
ܕܢܐܬܘܢ ܢܚܛܦܘܢܝܗܝ ܘܢܥܒܕܘܢܝܗܝ ܡܠܟܐ ܘܫܢܝ ܠܗ ܠܛܘܪܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ *

Ad oblationem dominica IV. post Epiphaniam.15.

CAP. VI.

Post hæc profectus est Jesus trans mare 1
Galilææ Tiberiadis. Et post eum abierunt 2
cœtus multi; quoniam videbant signa quæ
edebat in ægrotis. Et ascendit Jesus in mon- 3
tem, ibique sedebat cum discipulis suis. Pro- 4
pè autem erat festum Paschatis Judæorum.
Et sustulit Jesus oculos suos, viditque turbam 5
multam venientem ad se, & dixit Philippo,
Unde ememus panem ut isti edant? Hoc au- 6
tem dicebat dum tentaret eum: ipse enim sci-
ebat quid esset facturus. Dixit ei Philip- 7
pus, Ducentorum denariorum panis non suf-
ficeret eis, quum quid minimum singuli eo-
rum acciperent. Dixit ei unus ex discipulis 8
suis, Andreas frater Simonis Cephæ; Est 9
hic puer quidam habens secum quinque pa-
nes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc
quid sunt ad hos omnes? Dixit eis Jesus; 10
Efficite ut omnes homines discumbant: erat
autem gramen multum in illo loco. Et dis-
cubuerunt viri numero quinquies mille. Et 11
accepit Jesus panem, & benedixit, ac distri-
buit illis qui discumbebant: similiter etiam
de piscibus quantum voluerunt. Quumque 12
saturati fuissent, dixit discipulis suis;
Colligite fragmenta quæ superfuerunt, ne
quid depereat. Collegerunt itaque, & 13
impleverunt duodecim cophinos fragmen-
tis illis: quæ superfuerunt his qui com-
ederunt ex quinque panibus hordeaceis.
Illi autem homines qui viderant signum 14
quod ediderat Jesus, dicebant; Ve-
rè hic est Propheta ille, qui venturus erat
in mundum. Jesus verò cognovit eos ven- 15
turos ad rapiendum eum, eumque regem
faciendum: & subduxit sese in montem
solus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دوازده آنجا كه از پنج نان و دو ماهي پنج هزار مرد سير كرد

1 2 * و بعد از آن عيسي در جليل رفت * در كناركاه درياي طبريه * جماعت بسيار در پي او
رفتند با آنك ديدند ايتهائي كه با رنجوران و شلان مي كرد * و عيسي با شاكردان 3
4 5 خود بالاي كوه رفت و نشست * و عيد فصح يهوديان نزديك شده بود * و مسيح چشم خود
برداشت * جماعتهاء بسيار ديد كه پيش او مي آيند * روي بفيلبوس كرد كه از كجا بخريم
نان كه ايشان بخورند * اين را كفت چنانك اورا مي آزمايد * براي آنك او مي دانست كه 6
چه خواهد كردن * فيلبوس كفت بدويست دينار نان ايشانرا بس نباشد * وخود اكر 7
هر يكي لقمه ستانند * يكي از شاكردان او نام او اندراوس * برادر شمعون صفا * بدو 8
كفت * هست اينجا جواني كه دارد پنج نان جوين * و دو ماهي * ليكن اين قدر براي اين 9
همه خلق چه بس باشد * عيسي بديشان كفت چنان † سازيد كه همه خلق 10
بنشينند * و آنجا مقام علفناك بود و مردم از پاي نشستند * بشمار پنج هزار *

XII. Ubi quinque panibus & duobus piscibus quinque mille viros saturavit.

CAP. VI.

Et post hæc Jesus in Galilæam 1
ivit, trans mare Tiberiadis. Et tur- 2
ba multa post eum iverunt, eò quòd
viderent signa, quæ in ægrotis &
paralyticis edebat. Et Jesus cum 3
discipulis suis in montem ascendit,
& sedit. Et festum Paschatis Ju- 4
dæorum appropinquabat. Et Chri- 5
stus oculis suis sublatis turbas plu-
rimas vidit, quæ veniebant ad eum:
vultu itaque ad Philippum conver-
so, Unde inquit, ememus panem ut
isti comedant? Hoc dixit eò ut eum 6
tentaret: eò quòd ipse sciret quid
vellet facere. Philippus dixit, Du- 7
centis denariis panis eis satis non
erit, idque si unusquisque buccel-
lam tantùm capiat. Unus ex disci- 8
pulis ejus, nomine Andreas frater
Simeonis Cephæ ei dixit; Est hic 9
puer quidam, qui habet quinque
panes hordeaceos, & duos pisces:
sed tantulum huic omni populo quo-
modo satis sit? Jesus illis dixit; 10
Istud curate ut omnis populus sede-
at: ibi autem locus graminosus erat,
& homines humi sedebant numero
quinquies mille.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. VI.

1 Post hæc abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis: Et sequebatur
2 eum multitudo magna, quia videbant signa, quæ faciebat super his qui infirma-
3 bantur. Subiit ergò in montem Jesus: & ibi sedebat cum discipulis suis. Erat
4 autem proximum Pascha, dies festus Judæorum. Cùm sublevâsset ergò oculos Je-
5 sus, & vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum; Undè
6 ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim
7 sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus; Ducentorum denariorum pa-
8 nes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex
9 discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; Est puer unus hic, qui habet quin-
que panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dixit 10
ergò Jesus; Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Dis-
cubuerunt ergò viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergò Jesus panes: 11
& cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quan-
tum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis; Colligite quæ supera- 12
verunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergò, & impleverunt duodecim co- 13
phinos fragmentorum, ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his qui
manducaverant. Illi ergò homines cùm vidissent quòd Jesus fecerat signum, dice- 14
bant; Quia hic est verè propheta, qui venturus est in mundum. Jesus ergò cùm 15
cognovisset, quia venturi essent ut raperent eum, & facerent eum regem, fugit
iterùm in montem ipse solus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث عشر *

1 2 * بعد هذا مضى يسوع الى عبر بحر الجليل الى طبرية * وتبعه جمع كبير لانهم كانوا عاينوا
3 4 الايات التي صنع في المرضى * فجاء يسوع الى الجبل وجلس هناك ومعه تلاميذه * وكان عيد
5 فصح اليهود قد قرب * ورفع يسوع عينيه فراي جمعا كبيرا مقبلا اليه * فقال لفيلبس من
6 7 اين نبتاع خبزا ليطعم هولاء * وانما قال هذا ليجربه لانه كان عالما بما سوف يصنع * اجابه
8 فيلبس قايلا ما يكفيهم خبز بمايتي دينار اذا نال كل واحد منهم يسيرا * قال له واحد من
9 تلاميذه هو اندراوس اخو سمعان الصفا * ان ههنا حدثا معه خمسة ارغفة شعير وسمكتان *
10 لكن هذا اين يبلغ من هولاء * فقال يسوع دعوا الناس يتكيون * وكان في ذلك المكان عشب
11 كثير فاتكا خمسة الف رجل عددا * واخذ يسوع الخبز فبارك واعطى المتكيين وكذلك من
12 السمكتين بقدر ما شاوا * فلما شبعوا قال لتلاميذه اجمعوا الكسر التي فضلت ليلا يضيع
13 شي منها * فجمعوا وملاوا اثني عشر زنبيلا من الكسر التي فضلت عن الاكلين من خمسة
14 الارغفة الشعير * فلما راى الناس الاية التي عملها يسوع قالوا حقا ان هذا هو النبي الجايي
الى العالم * * الفصل الرابع عشر *
15 * وان يسوع علم انهم عزموا ان
يختطفوه ويصيروه ملكا فتحول ايضا الى الجبل وحده *

Sectio decima tertia.

CAP. VI.

Post hæc abiit Jesus ad alterius litus 1
maris Galileæ in Tiberiadem. Et sequu- 2
tus est eum cœtus magnus, quod vidis-
sent signa quæ fecerat in ægrotis. Venit 3
ergò Jesus in montem, & sedit ibi, &
cum eo discipuli ejus. Et dies festus 4
Paschatis Judæorum jam instabat. Et 5
elevavit Jesus oculos suos, ac vidit
turbam magnam venientem ad se, & di-
xit Philippo; Unde ememus panem ut
cibemus illos? Et verò dixit hoc ut 6
tentaret eum, quia ipse sciebat quid es-
set facturus. Respondit ei Philippus, di- 7
cens; Non sufficiet eis panis ducentorum
denariorum, tametsi sumat quilibet ex
eis pusillum quid. Dixit ei unus ex di- 8
scipulis ipsius, nempe Andreas frater Si-
monis Petri; Adest quidem hic puer 9
quidam secum habens quinque panes hor-
deaceos & duos pisces, verùm hoc quò
procedet inter istos? Dixit ergò Jesus, 10
Sinite homines discumbere. Erat autem in
illo loco herba multa. Discubuerunt ergò
quinque millia virorum numero. Et ac- 11
cepit Jesus panem, ac benedixit, dedit-
que discumbentibus: & similiter ex pi-
scibus quantum voluerunt. Et cùm sa- 12
turati essent, dixit discipulis suis; Col-
ligite fragmenta quæ superfuerunt, ut per-
eat quicquam ex eis. Collegerunt ergò 13
& impleverunt duodecim sportas de
fragmentis quæ superfuerant manducan-
tibus ex quinque panibus hordeaceis.
Quumq; vidissent homines signum quod 14
fecit Jesus, dixerunt; Verè hic est Pro-
pheta venturus in mundum.

Sectio decima quarta.

Ut verò Jesus cognovit quòd decrevis- 15
sent rapere eum, & facere eum regem;
quapropter diversus est iterum ad mon-
tem solus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ማዕዶተ፡ ባሕረ፡ ገሊላ፡ ዘጥብር
2 ያድስ፡፡ ወተለውዎ፡ ብዙኃን፡ ሰብእ፡ እስመ፡ ርእዩ፡ ተአምረ፡ ዘገብረ፡ በለዕለ፡
3 ድውያን፡፡ ወዐርገ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውስተ፡ ደብር፡ ወነበረ፡ ህየ፡ ምስለ፡ አርዳ
4 ኢሁ፡፡ ወአልጸቀ፡ በዓለ፡ ፋሲካሆሙ፡ ለአይሁድ፡ ፋሲክ፡፡

በእንተ፡ ኃምስ፡ ኅብስት፡ ወክልኤ፡ አሣ፡፡

5 ወአንሥአ፡ አዕይንቲሁ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወርእየ፡ ብዙኀ፡ ሰብአ፡ ይመጽኡ፡
ኀቤሁ፡፡ ወይቤሎ፡ ለፊልጶስ፡ እምአይቴ፡ ንሣየጥ፡ ኅብስተ፡ ዘናበልዖሙ፡ ለእሉ፡፡
6 ወዘንተ፡ ይቤ፡ እንዘ፡ ያሜክሮ፡ ወውእቱሰ፡ ያአምር፡ ዘሃለወ፡ ይግበር፡፡
7 ወአውሥአ፡ ፊልጶስ፡ ወይቤ፡ ዘክልኤ፡ ምእት፡ ዲናር፡ ኅብስት፡ ኢያአክሎሙ፡
8 ከመ፡ ይንሥኡ፡ በበ፡ ሕቀ፡፡ ወይቤሎ፡ አሐዱ፡ እምአርዳኢሁ፡ እንድርያስ፡
9 እኁሁ፡ ለስምዖን፡ ጴጥሮስ፡፡ ሀሎ፡ ወልድ፡ ዝየ፡ ዘቦ፡ ኃምስ፡ ኅብስተ፡ ሰገም፡
10 ወክልኤ፡ ዓሣ፡ ወባሕቱ፡ ምንተ፡ ይበቍዓ፡ እሙንቱ፡ ለዝ፡ መጠነዝ፡ ሰብእ፡፡ ወይ
ቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ግበሩ፡ መርፈቀ፡ ለሰብእ፡፡ ወብዙኅ፡ ሣዕር፡ ለውእቱ፡
11 መካን፡፡ ወረፈቁ፡ ዕደዊሆሙ፡ ይበልዑ፡ ኃምስ፡ ምእት፡ ኍልቆሙ፡፡ ወነሥአ፡ እ
ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውእተ፡ ኅብስተ፡ ወአእኰቶ፡ ፈተተ፡ ወወሀበ፡ ለእለ፡ ይረፍቁ፡ ወዓሣሁ
12 ኒ፡ መጠነ፡ ፈቀዱ፡፡ ወእጸገቦሙ፡ ይቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ አስተጋብኡ፡ ዘተርፈ፡
13 ፍተታተ፡ ከመ፡ ኢለቦ፡ ዘይትገደፍ፡ ወኢምንትኒ፡ እምኔሁ፡፡ ወአስተጋብኡ፡
ወመልኡ፡ ዓሠርተ፡ ወክልኤተ፡ መሣይምተ፡ ፍተታተ፡ እምኃምስቱ፡ ኅብስተ፡ ሰገም፡
14 ዘተርፈ፡ እምዘ፡ በልዑ፡ ወጸግቡ፡፡ ወርእዮሙ፡ ሕዝብ፡ ዘገብረ፡ ተአምረ፡ እግ
ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤሉ፡ አማን፡ ነቢይ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይመጽእ፡ ውስተ፡ ዓለም፡፡

በእንተ፡ ዘከመ፡ ሖረ፡ ዲበ፡ ባሕር፡፡

15 ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ይፈቅዱ፡ ይምጽኡ፡ ወይመሥጥዎ፡ ወያነግ
ሥዎ፡፡ ወተግሕሠ፡ ውስተ፡ ደብር፡ ውእቱ፡ በባሕቲቱ፡፡

CAP. VI.

Et post hæc abiit Dominus Jesus trans mare Galilææ, quod *est* Tiberiadis. Et 1 2
sequuti sunt eum multi homines, quia viderant signum quod fecisset super ægro-
tis. Et ascendit Dominus Jesus in montem, & sedit ibi cum discipulis ejus. 3
Et propinqua fuit festivitas Paschæ, Judæorum Pascha. 4

De quinque panibus, & duobus piscibus.

Et sustulit oculos suos Dñs Jesus, & vidit multos homines venientes ad eum, & 5
dixit Philippo; Unde ememus panes quibus pascamus eos. Et hoc dicebat tentans 6
eum, & ipse sciebat quid esset facturus. Et respondit Philipus, & dixit; Ducento- 7
rum denariorum panes non sufficient iis, ut accipiant singuli paululum. Et dixit 8
ei quidam ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; Est puer hic qui ha- 9
bet quinque panes hordeaceos, & duos pisces, veruntamen quid proderunt illi
tantæ turbæ. Et dixit iis Dñs Jesus, Facite accubitus hominibus: & multa *fuit* 10
herba hujus loci, & accubuerunt viri *ut* comederent: quinquagies centum nume-
rus eorum erat. Et accepit Dñs Jesus hunc panem, & benedixit ei, & fregit, & 11
dedit accumbentibus, & piscium quantum voluerunt. Et ut satiâsset eos, dice- 12
bat discipulis ejus; Cogite quod superest fragmentorum, ut non sit quòd perdatur
quidquam ex eo. Et coëgerunt, & impleverunt duodecim cophinos fragmen- 13
tis, ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt ex iis quibus vesce-
bantur; & satiati erant. Et videntes populi quòd fecerat signum Dominus 41
Jesus, dixerunt; Verè propheta est hic qui venit in mundum.

De eo quòd ambulavit super mare.

Et cognovit eos Dominus Jesus quòd prompti erant venire, & rapere ipsum, & 15
ipsum facere regem, tum secessit in montem ipse solus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * عيسى نان ستد و بركت نهاد و برايشان كه نشسته بودند بخش كرد * و اين چنين
12 نيز از ماهي چند انك خواست * چون سير شدند * بشاكردان خود كفت * پارهارا
13 كه مانك است كرد اوريد تا ازش چيزي كم نشود * وچون جمع اوردند * دوازده
سبد پر شد * از پارها كه زياده مانك بود * پيش ايشان كه از پنج نان جوين
14 خورده بودند * وكساني كه اين آيت عيسي را ديدند * مي كفتند بحقيقت † اينست
15 پيغامبر كه در عالم بيايد * وعيسي دانست كه دل دارند * كه اورا بربايند *
و بملكي بنشانند * پس ازان كوه تنها نقل كرد

* *Jesus panem cepit, & benedixit,* 11
& eis qui sedentes erant distribuit:
& similiter etiam de piscibus quan-
tum quisque voluit. Cùm satiati es- 12
sent, discipulis suis dixit; Fragmen-
ta quæ supersunt colligite, ut ex eis
quidquam non pereat. Et cùm col- 13
lexissent, duodecim sportæ plenæ fu-
erunt ex fragmentis quæ superfue-
rant, coram eis qui de quinque pani-
bus hordeaceis comederant. Homi- 14
nes verò, qui hoc signum Jesu vide-
rant, dicebant; In veritate hic est
Propheta, qui in mundum venturus
est. Jesus autem novit quòd in ani- 15
mo haberent, ut eum raperent & in
regno constituerent: Christus igitur
ex illo monte solus secessit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Ϛ.

Ut autem serum factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare. Et
16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ
17 ascendentes in navim, veniebant trans mare in Capharnaum: & tenebræ
(λ) ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ· καὶ σκοτία
jam factæ erant, & non venerat ad eos Jesus. Et mare, vento
18 ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου
magno flante, exurgebat. Provecti ergo quasi stadia vigintiquinque aut
19 μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο. Ἐληλακότες οὖν (μ) ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ
triginta, vident Jesum ambulantem supra mare, & prope navem
τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
fieri, & timuerunt. Ille autem dicit eis; Ego sum, ne timete. Volue-
20 γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἤθε-
21 runt ergo accipere eum in navim: & statim navis facta est ad terram,
λον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως (ν) τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς
in quam ibant. Postridie turba constituta trans mare, videns
22 εἰς ἣν ὑπῆγον. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, (ξ) ἰδὼν
quia navicula alia non erat ibi, si non una illa in quam introierant discipuli
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ (ο) ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ
ejus, & quia non simul introisset discipulis suis Jesus in naviculam, sed
αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ
soli discipuli ejus abiissent: Aliæ verò supervenerunt naves à Tiberiade
23 μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος
juxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino. Cùm ergò
ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου. Ὅτε οὖν 24
vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt &
εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, (π) ἐνέβησαν καὶ
ipsi in naviculas, & venerunt in Capharnaum, quærentes Jesum. Et invenientes
αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὑρόντες 25
eum trans mare, dixerunt ei; Rabbi, quando huc factus es?   Respondit
αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη 26
eis Jesus, & dixit; Amen, amen dico vobis; Quæritis me, non quia vidistis
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε
signa, sed quia manducâstis ex panibus, & saturati estis. Operamini non
σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε. Ἐργάζεσθε μὴ 27
cibum pereuntem, sed cibum manentem in vitam æternam,
τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον,
quem filius hominis vobis dabit: hunc enim pater signavit Deus.
ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός.
Dixerunt ergò ad eum; Quid faciemus, ut operemur opera Dei?
(ρ) Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί (σ) ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; 28
Respondit Jesus & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis
Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα (τ) πιστεύσητε 29
in quem misit ille.
εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

MS. A. (λ) ἀναβάντες (μ) ὡσεὶ (ν) ἐγένετο τὸ πλοῖον (ξ) εἶδον (ο) ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν [* ὁ Ἰησοῦς] τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι (π) ἐνέβησαν αὐτοὶ (ρ) Εἶπον πρὸς (σ) ποιῶμεν, (τ) πιστεύητε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܐܪܒܥܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ *

16 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܢܚܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܝܡܐ.
17 ܘܝܬܒܘ ܒܣܦܝܢܬܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܥܒܪܐ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܚܫܟ ܗܘܐ ܘܠܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ.
18 ܝܡܐ ܕܝܢ ܐܬܥܝܪ ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܪܒܬܐ ܢܫܒܐ ܗܘܬ.
19 ܘܕܒܪܘ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܘ ܬܠܬܝܢ ܘܚܙܘ ܠܝܫܘܥ ܕܡܗܠܟ ܥܠ ܝܡܐ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬ ܣܦܝܢܬܗܘܢ ܕܚܠܘ.
20 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
21 ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܕܢܩܒܠܘܢܗ ܒܣܦܝܢܬܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܗܝ ܗܘܬ ܣܦܝܢܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܐܪܥܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
22 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܚܙܘ ܕܐܠܦܐ ܐܚܪܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܬܡܢ ܐܠܐ ܗܝ ܕܣܠܩܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ. ܘܕܠܐ ܥܠ ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܝܫܘܥ ܠܣܦܝܢܬܐ.
23 ܐܠܐ ܐܠܦܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܬܝ ܗܘܝ ܡܢ ܛܝܒܪܝܘܣ ܠܓܢܒ ܐܬܪܐ ܗܘ ܕܐܟܠܘ ܒܗ ܠܚܡܐ ܟܕ ܒܪܟ ܝܫܘܥ.
24 ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܦܠܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܣܠܩܘ ܠܗܠܝܢ ܐܠܦܐ ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ.
25 ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ ܒܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܐܡܬܝ ܐܬܝܬ ܠܗܪܟܐ.
26 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܠܐ ܡܛܠ ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܘܬܐ. ܐܠܐ ܕܐܟܠܬܘܢ ܠܚܡܐ ܘܣܒܥܬܘܢ.
27 ܠܐ ܬܦܠܚܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܐܒܕܐ. ܐܠܐ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܩܘܝܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܝ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. ܠܗܢܐ ܓܝܪ ܐܒܐ ܚܬܡ ܐܠܗܐ.
28 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܢܦܠܘܚ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ.
29 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܡܢ ܕܗܘ ܫܕܪ.

Feriâ IV. hebdomadis V. Jejunii. 16.

16 Quum autem esset vespera, descenderunt discipuli ejus ad mare. 17 Et consederunt in navi, & trajiciebant ad Capharnahum: porrò tenebræ ingruerant, nec venerat ad eos Jesus. 18 Mare autem intumuerat adversùs eos, propterea quòd ventus magnus perflaverat. 19 Et provecti erant quasi stadia viginti quinque aut triginta, quum aspexerunt Jesum ambulantem super mare: quumque appropinquaret ipsorum navi, timuerunt. 20 Ipse verò Jesus dixit eis; Ego sum, ne timeatis. 21 Cupiebant autem excipere eum in navim, & eo momento navis illa adfuit regioni illi in quam proficiscebantur. 22 Postero autem die turba illa quæ stabat trans mare, viderunt nullam aliam esse navim illic, præter eam quam conscenderant discipuli, & non ingressum fuisse Jesum cum discipulis suis navim. 23 Venerant autem naves aliæ ex Tiberiade ad crepidinem loci illius ubi comederant panem, quum benedixisset Jesus. 24 Quumque vidisset turba illa illic non esse Jesum, nec etiam discipulos ejus, conscenderunt illas naves, veneruntque in Capharnahum, & quærebant Jesum. 25 Quum autem invenissent eum trans mare, dicunt ei; Magister noster, quando huc venisti? 26 Respondit Jesus, & dixit eis; Amen amen dico vobis, quòd quæritis me; non quòd videritis signa, sed quia comederitis panem, & expleti sitis. 27 Ne operam impendatis escæ quæ perit, sed escæ illi quæ permanet in vitam æternam, quam Filius hominis dabit vobis: hunc enim Pater signavit Deus. 28 Dicunt ei; Quid faciemus ut vacemus operibus Dei? 29 Respondit Jesus & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem ille misit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

سیزده روان شدن عیسی بر آب دریا * 16 وچون شب هنگام شد شاکردان
او بدریا فرو رفتند * 17 ودر کشتی نشستند وبکذرکاه می آمدند تا کفرناحوم * وشب شد
بود وعیسی پیش ایشان نبود * 18 ودریا برایشان غزید سبب انك باد سخت بود * 19 ایشانرا
برد قدر بیست وپنج میل یا سی * عیسیرا دیدند که بر اب دریا همچو یکی بر خشکی
می کشت * چون پیش کشتی ایشان نزدیك شد * شاکردان ترسیدند * 20 عیسی
بدیشان کفت مترسید * منم من * 21 می خواستند که اورا در کشتی در آورند * هماندم
کشتی † بدان جایکاه رفت که خواست ایشان بود که انجا روند
چهارده کفتن مسیح منم نان زندکانی که از آسمان آمد * 22 دوم روز جماعتی که برکنار
کذرکاه دریا ایستاده بودند دیدند که دران جایکه دیکر کشتی نیست بجز انك شاکردان درو
بودند * وبرانك عیسی با ایشان نبود † دران کشتی * 23 دیکر کشتیها از طبریه می آمدند *
24 بر کنار انجایکاه که نان برکت کرده عیسی خوردند * وچون جماعت دیدند که عیسی
انجا نیست * ونه شاکردان او در کشتیها نشستند وبکفرناحوم آمدند * وعیسی را می جستند

XIII. Ambulatio Jesu super aquam maris.

16 *Et cùm vespera facta esset, discipuli ejus in mare descenderunt.* 17 *Et in navigio sederunt, & trajiciendo venerunt in Caphar-nahum: & nox facta est, & Jesus apud eos non erat.* 18 *Mare autem in eos intumescebat, eâ de causa quòd ventus vehemens erat:* 19 *Et eos tulit circiter viginti quinque milliaria aut triginta. Tunc Jesum viderunt, qui super aquam maris, uti quispiam in arida, ambulabat: cùm autem ad navigium eorum appropinquaret, Discipuli timuerunt.* 20 *Jesus illis dixit; Ne timeatis, Ego sum ego.* 21 *Voluerunt itaque ut illum in navigium introducerent, eodem momento navis ad illum locum appulit, quò desiderium eorum erat ut irent.*

XIV. Dicit Christus; Ego sum panis vitæ qui de cœlo venit.

22 *Secundo die turbæ quæ in littore ulteriore maris stantes erant, viderunt quòd in illo loco aliud navigium non esset, præter illud in quo discipuli erant, & quòd Jesus cum illis non erat in illo navigio:* 23 *Alia vero navigia à Tiberiade venerunt, prope illum locum, ubi panem benedicente Jesu comederunt.* 24 *Quum autem turbæ vidissent, quòd Jesus illic non esset, neque discipuli ejus, navigia conscenderunt, et in Caphar-nahum venerunt, & Jesum quærebant.*

Versio VULGATA LATINA.

16
17 Ut autem serò factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare. Et cùm ascen-
dissent navim, venerunt trans mare in Capharnaum: & tenebræ jam factæ
18 erant: & non venerat ad eos Jesus. Mare autem, vento magno flante, ex-
19 urgebat. Cùm remigâssent ergò quasi stadia vigintiquinque aut triginta, vi-
20 dent Jesum ambulantem supra mare, & proximum navi fieri, & timuerunt.
21 Ille autem dicit eis; Ego sum, nolite timere. Voluerunt ergò accipere eum
22 in navim: & statim navis fuit ad terram, in quam ibant. Alterâ die, tur-
ba quæ stabat trans mare, vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una, &
quia non introîsset cum discipulis suis Jesus in navim, sed soli discipuli ejus
23 abiissent: Aliæ verò supervenerunt naves à Tiberiade, juxta locum ubi man-
ducaverant panem, gratias agente Domino. Cùm ergò vidisset turba quia Je- 24
sus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt in naviculas, & venerunt
Capharnaum quærentes Jesum. Et cùm invenissent eum trans mare, dixerunt 25
ei; Rabbi, quando huc venisti? Respondit eis Jesus, & dixit; Amen, amen 26
dico vobis; Quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducâstis ex pa-
nibus, & saturati estis. Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in 27
vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit
Deus. Dixerunt ergò ad eum; Quid faciemus ut operemur opera Dei? Re- 28
spondit Jesus, & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem mi- 29
sit ille.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 17 وَلَمَّا كَانَ ٱلْمَسَاءُ نَزَلَ تَلَامِيذُهُ إِلَى ٱلْبَحْرِ * وَرَكِبُوا سَفِينَةً لِيَعْبُرُوا فِي ٱلْبَحْرِ إِلَى كَفَرْنَاحُومَ * وَقَدْ كَانَ
18 ظَلَامٌ وَلَمْ يَكُنْ يَسُوعُ جَاءَهُمْ بَعْدُ * فَهَاجَ ٱلْبَحْرُ لِأَنَّ رِيحًا شَدِيدَةً هَبَّتْ فِيهِ حَتَّى كَادَتْ
19 تُغَرِّقُهُمْ * فَمَضَوْا نَحْوَ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ غَلْوَةً أَوْ ثَلَاثِينَ ثُمَّ رَأَوْا يَسُوعَ مَاشِيًا عَلَى ٱلْبَحْرِ فَلَمَّا دَنَا
20 21 مِنْ سَفِينَتِهِمْ خَافُوا * فَقَالَ لَهُمْ أَنَا هُوَ لَا تَخَافُوا * فَأَحَبُّوا أَنْ يَأْخُذُوهُ فِي ٱلسَّفِينَةِ فَلِلْوَقْتِ
22 بَلَغَتْ تِلْكَ ٱلسَّفِينَةُ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَرَادُوهَا * وَفِي ٱلْغَدِ نَظَرَتِ ٱلْجُمُوعُ ٱلَّتِي كَانَتْ فِي عِبْرِ
ٱلْبَحْرِ أَنْ لَيْسَ هُنَاكَ سَفِينَةٌ وَأَنَّ ٱلسَّفِينَةَ ٱلَّتِي كَانَتْ هُنَاكَ لَمْ يَرْكَبْهَا يَسُوعُ مَعَ تَلَامِيذِهِ
23 لَكِنْ تَلَامِيذُهُ مَضَوْا فِيهَا وَحْدَهُمْ * وَكَانَتْ سُفُنٌ أُخَرُ قَدْ وَافَتْ مِنْ طَبَرِيَّةَ حَتَّى ٱنْتَهَتْ إِلَى
ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي أَكَلُوا فِيهِ ٱلْخُبْزَ ٱلَّذِي بَارَكَ عَلَيْهِ ٱلرَّبُّ * ٱلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ عَشَرَ
24 * فَلَمَّا لَمْ يَرَى ٱلْجُمُوعُ يَسُوعَ هُنَاكَ وَلَا تَلَامِيذَهُ رَكِبُوا تِلْكَ ٱلسُّفُنَ وَأَتَوْا كَفَرْنَاحُومَ يَطْلُبُونَ
25 26 يَسُوعَ * فَلَمَّا وَجَدُوهُ فِي عِبْرِ ٱلْبَحْرِ قَالُوا لَهُ يَا مُعَلِّمُ مَتَى صِرْتَ إِلَى هَهُنَا * أَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَائِلًا
27 آمِينَ آمِينَ أَقُولُ لَكُمْ إِنَّكُمْ لَمْ تَطْلُبُونِي لِأَنَّكُمْ نَظَرْتُمُ ٱلْآيَاتِ بَلْ لِأَنَّكُمْ أَكَلْتُمُ ٱلْخُبْزَ وَشَبِعْتُمْ * اِعْمَلُوا
لَا لِلطَّعَامِ ٱلْبَائِدِ بَلْ لِلطَّعَامِ ٱلْبَاقِي لِلْحَيَاةِ ٱلْمُؤَبَّدَةِ ٱلَّذِي يُعْطِيكُمُ ٱبْنُ ٱلْبَشَرِ لِأَنَّ هَذَا قَدْ
28 29 خَتَمَهُ ٱللهُ ٱلْآبُ * فَقَالُوا لَهُ مَاذَا نَصْنَعُ حَتَّى نَعْمَلَ أَعْمَالَ ٱللهِ * أَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَائِلًا هَذَا هُوَ
عَمَلُ ٱللهِ أَنْ تُؤْمِنُوا بِمَنْ أَرْسَلَهُ *

Et cùm fuisset serò, descenderunt disci- 16
puli ejus in mare, Et conscenderunt na- 17
viculam, ut trajicerent mare in Cabha-
nahum: & jam erant tenebræ, & Jesus
non venerat ad eos adhuc. Et concita- 18
tum est mare, quoniam ventus vehemens
flaverat in illud, Ita ut prope demerge-
ret eos. Processerunt autem quasi quin- 19
que & viginti stadia aut triginta, ac
tum viderunt Jesum ambulantem super
mare. Et cùm accessisset ad navim eo-
rum, timuerunt. Dixit autem eis; Ego 20
sum, ne timeatis. Exoptaverunt ergò 21
suscipere eum in navi, at illicò pervenit
illa navis ad terram quam intenderant.
Et postridie viderunt turbæ quæ erant in 22
opposito litore maris, non adesse ibi na-
vim; & navim quæ erat illic, non con-
scendisse Jesum cum discipulis suis: sed
discipulos ejus abiisse in ea solos. Et na- 23
ves aliæ jam advenerant à Tiberiade,
quoad pervenissent ad locum, in quo man-
ducârant panem, quem benedixerat Do-
minus.

Sectio decima quinta.

Cùm ergò non percepissent turbæ Jesum 24
ibi, neque discipulos ejus, conscenderunt
illas naviculas, & venerunt Cabhana-
hum quærentes Jesum. Et cùm inve- 25
nissent eum in altero litore maris, dixe-
runt ei; Magister, quando venisti huc?
Respondit eis Jesus, dicens; Amen 26
amen dico vobis, quia non quæritis me
eò quòd videritis signa, sed comederitis
panem, & saturati sitis. Satagite non 27
cibi perituri, sed cibi permanentis in vi-
tam æternam, quem dabit vobis Filius
hominis; quia hunc jam assignavit De-
us Pater. Dixerunt; Quid faciemus 28
ut operemur opera Dei? Respondit eis 29
Jesus dicens; Hoc est opus Dei, ut cre-
datis in eum quem misit.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16
17 ወመሲዮ፡ ወረዱ፡ አርደኢሁ፡ ውስተ፡ ባሕር፡፡ ወዓርጉ፡ሐመረ፡ ወሖሩ፡ማዕዶተ፡ባ
18 ሕረ፡ቀፈርናሐም፡፡ወጸልመ፡ወድአ፡ወዓዲ፡ኢመጽአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኀቤሆሙ፡፡
19 ወባሕርሰ፡ ይትሀወክ፡ እስመ፡ዐቢይ፡ ነፋስ፡ ይነፍሳ፡፡ ወኀሊፎሙ፡መጠነ፡ ዕሥራ፡
ወኀምስቱ፡ ምዕራፍ፡ አው፡ ሠላሳ፡ ርእይዎ፡ ለኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይሐውር፡ዲበ፡ባሕር፡
20 ወቀርበ፡ ኀበ፡ ሐመር፡ ወፈርሁ፡ወደንገፁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ኢትፍርሁ፡ አነ፡ ውእ
21 ቱ፡፡ ወእንዘ፡ ይፈቅዱ፡ያዕርግዎ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ በጽሐ፡ ሐመር፡ውስተ፡ምድረ፡
22 ብሔረ፡ኀበ፡ይሐውሩ፡፡ በዓርብ፡ዕለተ፡ፋሲካ፡ምንባብ፡፡ ወበሳኒታ፡ሰብአ፡
ብዙኃ፡ እለ፡ ይቀውሙ፡ ማዕዶተ፡ ባሕር፡ ርእዩ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ካልእ፡ ሐመር፡ ህየ፡
ዘእንበለ፡ አሐዱ፡ ወከመ፡ ኢዓርገ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ ምስለ፡ አ
23 ርዳኢሁ፡ ወከመ፡ ባሕቲቶሙ፡ አርዳኢሁ፡ ከመ፡ ሖሩ፡፡ ወመጽአ፡ ካልኣት፡
አሕማር፡ እምጥብርያድስ፡ ቅሩበ፡ ብሔረ፡ ኀበ፡ በልዑ፡ ኅብስተ፡ ዘባረከ፡ እግዚእ
24 ነ፡፡ ወርእዩ፡ ሰብአ፡ ከመ፡ ኢሀሉ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ህየ፡ ወኢአርዳኢሁ፡፡
ወዓርጉ፡ ሐመረ፡ እሙንቱ፡ ሰብእ፡ ወሖሩ፡ ቀፈርናሖም፡ ይኃሥሥዎ፡ ለእግዚእ፡
25 ኢየሱስ፡፡ ወረከብዎ፡ በማዕዶተ፡ ባሕር፡ ይቤልዎ፡ ረቢ፡ ማእዜ፡ መጻእከ፡
26 ወበጻሕከ፡ ዝየ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አማን፡ አ
ማን፡ እብለክሙ፡ ተኃሥሡኒ፡ አኮ፡ እስመ፡ ተአምረ፡ ርኢክሙ፡ እስመ፡ በላዕክ
27 ሙ፡ እምኅብስት፡ወጸገብክሙ፡፡ ተገበሩ፡ እንከ፡ አኮ፡ ለመብልዕ፡ ኃላፊ፡ አላ፡
ለመብልዕ፡ ዘይነብር፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ዘይሁበክሙ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡
28 ሕያው፡ ወዘሰ፡ አብ፡ ኀተሞ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤልዎ፡ ምንት፡ ዘንገብር፡
29 ግብረ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ዝንቱ፡
ውእቱ፡ ግብረ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ትእመኑ፡ በዘ፡ ፈነዎ፡ ውእቱ፡፡

Et vespere facto, descenderunt discipuli ejus in mare. Et ascenderunt navim, 16
& venerunt trans mare Capernahum, & tenebræ factæ sunt modò, & adhuc non 17
venerat Dominus Jesus ad eos. Et mare commotum erat, quia magnus ventus 18
flabat. Et quũ progressi essent quasi vigintiquinque stadia, aut triginta, viderunt 19
Jesum ambulantem super mare, & appropinquantem ad navim, & timuerunt, &
expaverunt. Et dixit iis; Ne timeatis: Ego sum. Et quum cupidi essent ascen- 20
dere facere eum in navim, venit navis in terram regionis quò ibant. 21

In parasceue diei paschatis sermo.

Et postero die populi multi stantes trans mare, viderunt quòd non erat alia 22
navis ibi nisi una, & quòd non ascendisset Dominus Jesus in navim cum
discipulis ejus, & quòd soli discipuli ejus abiissent. Et venerunt aliæ naves à 23
Tiberiade prope regionem ubi edissent panes quibus benedixisset Dominus
noster. Et viderunt populi, quòd non fuit Dominus Jesus ibi, & discipuli ejus; 24
& ascenderunt in navim illi homines, & venerunt Capernahum quærentes Do-
minum Jesum. Et quum invenissent eum trans mare, dixerunt ei; Magister, 25
quando venisti & accessisti huc? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen, 26
amen, dico vobis; Quæritis me, non quia signa vidistis, *sed* quia comedistis ex
panibus & saturati estis. Operamini igitur non cibo transitorio, sed cibo 27
qui permanet in vitam æternam, quem dabit vobis Filius hominis, & hunc 28
Pater obsignavit Deus. Et dixerunt ei; Quid *est* quòd operemur opus Dei?
Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eo 29
quem misit ipse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * چون در کنارگاه دریا اورا یافتند * بدو گفتند * بزرگ ما کی اینجا آمدی *
26 * عیسی بدیشان گفت * راست راست بشما می گویم * نه از برای آنك شگفتیها
27 دیدید مرا می خواهید * لیکن برای آنك نان خوردید * و سیر شدید * * خدمت
مکنید خوردنیرا که کم شود الا خوردنی که برای † زندگانی † ابدی † پایدار
28 باشد * آنك فرزند آدمی بشما بدهد * این مهر را خدا مهر کرد * * جماعت بدو گفتند
29 چکنیم که کردار خدای † کنیم * عیسی بدیشان جواب داد و گفت اینست کردار
خدای * که ایمان بیاورید † بدانك اورا فرستاد *

Cùmque trans mare eum invenis- 25
sent, ei dixerunt; Magister noster,
quando huc venisti. Jesus illis di- 26
xit; Verè verè vobis dico, Non quia
miracula vidistis me quæritis, sed
quia panem comedistis & saturа-
ti estis. Ne serviatis cibo qui 27
perit, sed cibo qui in vitam æter-
nam permanens erit, quem Filius
hominis vobis dabit: hunc sin-
ctum obsignavit Deus. Turba il- 28
li dixerunt; Quid faciamus, ut
opus Dei faciamus? Jesus illis 29
responsum dedit, & dixit; Hoc est
opus Dei, ut fidem habeatis in eo
quem ipse misit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dixerunt ergò ei; Quod ergò facis tu signum, ut videamus & credamus tibi? quid
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί
operaris? Patres nostri manna manducaverūt in deserto, sicut est scri-
31 ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμ-
ptum; Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergò eis Jesus;
32 μένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Amen, amen dico vobis, Non Moyses dedit vobis panem de cœlo, sed pater
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ
meus dat vobis panem de cœlo verum. Nam panis Dei est
33 μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν
ne descendens de cœlo, & vitam dans mundo. Dixerunt ergò ad eum;
34 ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ (υ) ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν,
Domine, semper da nobis panem hunc. Dixit autem eis Jesus; Ego sum
35 Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι
panis vitæ: veniens ad me, non esuriet: & credens in me, non
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ
sitiet unquam. Sed dixi vobis; Quia & vidistis me, & non creditis.
36 (φ) διψήσῃ πώποτε. Ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν, Ὅτι καὶ (χ) ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.
Omne quod dat mihi pater, ad me veniet: & venientem ad me non
37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ
ejiciam foras. Quia descendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam,
38 ἐκβάλω ἔξω. Ὅτι καταβέβηκα (ψ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν,
sed voluntatem mittentis me. Hæc autem est voluntas mittentis
39 ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
me patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo: sed resuscitabo illud
(ω) με πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ· ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ
in novissimo die. Hæc autem est voluntas mittentis me, ut omnis
ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Τοῦτο (α) δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς 40
videns filium, & credens in eum, habeat vitam æternam: & resuscitabo eum
ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω (β) αὐτὸν
ego novissimo die. Murmurabant ergò Judæi de illo, quia dixisset, Ego
ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγώ 41
sum panis descendens de cœlo. Et dicebant; Nonne hic est Jesus filius
εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς 42
Joseph, cujus nos novimus patrem & matrem? quomodò ergò dicit hic, Quia de
Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι ἐκ
cœlo descendi? Respondit ergò Jesus, & dixit eis; Ne murmurate
τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε 43
cum aliis aliis. Nemo potest venire ad me, si non pater mittens me,
μετ᾽ ἀλλήλων. Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν (γ) μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, 44
traxerit eum: & ego resuscitabo eum novissimo die. Est scriptum in
ἑλκύσῃ αὐτόν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν (δ) τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστι γεγραμμένον ἐν 45
Prophetis, Et erunt omnes docibiles Dei: omnis igitur audiens à
τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες (ε) διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ· πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ
patre & discens, venit ad me.
τοῦ πατρὸς καὶ (ζ) μαθὼν, ἔρχεται πρός με.

MS. A. (υ) διδοὺς ζωὴν (φ) διψήσει (χ) ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετέ μοι. (ψ) ἀπὸ τοῦ (ω) με, ἵνα (α) γάρ ἐστιν (β) αὐτὸν ἐν τῇ (γ) μὴ ὁ πέμψας (δ) ἐν τῇ (ε) διδακτοὶ Θεοῦ· (ζ) μαθὼν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܝܙ *

30 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܢܐ ܐܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢܟ ܡܢܐ ܣܥܪ ܐܢܬ.
31 * ܐܒܗܝܢ ܡܢܢܐ ܐܟܠܘ ܒܡܕܒܪܐ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܕܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ.
32 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܝ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܕܩܘܫܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ.
33 * ܠܚܡܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܝܗܒ ܚܝܐ ܠܥܠܡܐ.
34 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ. ܒܟܠܙܒܢ ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ.
35 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝܐ. ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܐ ܢܟܦܢ. ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ.
36 * ܐܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܚܙܝܬܘܢܢܝ. ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
37 * ܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܠܘܬܝ ܢܐܬܐ. ܘܡܢ ܕܠܘܬܝ ܢܐܬܐ ܠܐ ܐܦܩܗ ܠܒܪ.
38 * ܕܢܚܬܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܝ. ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
39 * ܗܢܘ ܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܕܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܠܐ ܐܘܒܕ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.
40 * ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ. ܕܟܠ ܕܚܙܐ ܠܒܪܐ ܘܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.
41 * ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ.
42 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܣܦ. ܗܘ ܕܚܢܢ ܝܕܥܝܢܢ ܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܗܢܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ.
43 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܪܛܢܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ.
44 * ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܓܪܘܗܝ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.
45 * ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܢܒܝܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܦܝ ܐܠܗܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܗܟܝܠ ܡܢ ܐܒܐ. ܘܝܠܦ ܡܢܗ ܐܬܐ ܠܘܬܝ.

Oblationis quotidianæ. 17.

Dicunt ei; Quodnam signum edis ut videa- 30
mus & credamus in te? quid operaris?
Patres nostri manna comederunt in deser- 31
to, sicut scriptum est; Panem de cœlo de-
dit eis ad comedendum. Dixit eis Jesus; 32
Amen amen dico vobis, Moses non dedit
vobis panem è cœlo, sed Pater meus dat
vobis panem veritatis è cœlo. Panis enim 33
Dei, is est qui descendit de cœlo, & dat vi-
tam mundo. Dicunt ei; Domine noster, 34
semper da nobis panem istum. Dixit eis 35
Jesus; Ego sum panis vitæ: qui venit ad
me, haudquaquam esuriet; & qui credit
in me, non sitiet in æternum. Sed dixi 36
vobis; Vidistis me, neque creditis. Quic- 37
quid dedit mihi Pater meus, ad me veni-
et; & eum qui venit ad me, non ejiciam
forás. Quia descendi è cœlo, non ut fa- 38
ciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus
qui misit me. Hæc est autem voluntas ejus 39
qui misit me, ut quicquid dedit mihi, non
perdam ex eo, sed suscitem illud ultimo
die. Hæc est enim voluntas Patris mei, 40
ut quisquis videt Filium & credit in eum,
habeat vitam æternam, & ego suscitabo
eum ultimo die. Judæi verò murmurabant 41
de eo, quòd dixisset; Ego sum panis qui de-
scendi de cœlo. Et dicebant, Nonne hic 42
est Jesus filius ille Josephi, cujus nos no-
vimus patrem & matrem? Et quomodo di-
cit iste, E cœlo descendi? Respondit Je- 43
sus & dixit eis; Ne murmuretis unus cum
alio. Nemo potest venire ad me, nisi tra- 44
xerit eum Pater qui misit me: & ego sus-
citabo eum ultimo die. Scriptum est enim 45
in Propheta, Futuros omnes doctos à Deo.
Quisquis igitur obedit Patri, & discit ab
eo, venit ad me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 * بدو كفتند چه ايت ميكني كه ببينيم وبتو ايمان بياوريم * چه مي تواني *
31 * پدران ما در بيابان كزانكبين خوردند انچنانك نبشته شد * كه ازآسمان بديشان
نان داد تا بخورند * 32 * عيسي بديشان كفت راست راست بشما مي كويم * نه موسي
است كه ازآسمان † نان بشما داد * الا پدر منست كه از اسمان نان ‡ راستي بشما داد *
33 * سبب انك نان خدا چون ازآسمان فرود آمد * بعالم زندكاني داد * 34 * بدو كفتند بهر
وقتي بما ازين نان بده * 35 * عيسي بديشان كفت منم منم نان زندكاني * هر كه
پيش من بيايد كرسنه نشود * وهر كه بمن ايمان بياورد تا ابد † تشنه نشود * 36 * الا
بشما مي كويم مرا ديديد * وايمان نياورديد * 37 * هر كرا پدر من بمن داد * اوست
كه پيش من بيايد * وهر كه پيش من بيايد * اورا بدر نكنم * 38 * كه ازاسمان فرود آمدم *
نه براي انك ارادت خود بكنم * الا ارادت انك مرا فرستاد * 39 * واينست ارادت انك مرا فرستاد * كه هر چه
مرا داد ازو كم نكنم * الا در روز پسين اورا برخيزانم * 40 * اينست ارادت پدر من كه هر كه فرزند را
ببيند وبدو ايمان بياورد * جاويد † زندكاني براي او باشد † تا ابد * ودر روز پسين من اورا برخيزانم *

Ei dixerunt; Quod signum facis, 30
ut videamus, & in te fidem ha-
beamus? Quid potes? Patres 31
nostri in deserto manna comede-
runt, quemadmodum scriptum est,
quòd à cœlo panem illis dedit ut
comederent. Jesus illis dixit; 32
Verè, verè vobis dico, Non Mo-
ses est qui de cœlo panem vobis de-
dit, sed Pater meus est qui de cœ-
lo panem verum vobis dedit. Eâ 33
de causa quòd panis Dei cùm de
cœlo descendat, mundo vitam dat.
Ei dixerunt; Omni tempore nobis 34
de hoc pane da. Jesus illis dixit; 35
Ego sum, ego sum panis vitæ: qui-
cunque ad me venerit non esuriet,
& quicunque in me fidem habuerit,
in æternum non sitiet. Sed vobis 36
dico, Me vidistis, & fidem non ha-
buistis. Quemcunque Pater meus 37
mihi dedit, is est qui ad me veniet:
& quicunque ad me venerit, eum
non ejiciam. Quia de cœlo descen- 38
di, non ut voluntatem propriam fa-
cerem, sed voluntatem ejus qui me
misit. Hæc autem est voluntas ejus 39
qui me misit, ut quicquid mihi de-
dit, de eo non perdam, sed die ulti-
mo illud suscitem. Hæc est voluntas 40
Patris mei, ut omnis qui Filium vi-
det, & in eo fidem habuerit, æter-
na vita illi sit in perpetuum: & in
die ultimo illum suscitabo.

Versio VULGATA LATINA.

30 Dixerunt ergò ei; Quod ergò tu facis signum, ut videamus, & credamus tibi?
31 quid operaris? Patres nostri manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum
32 est; Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergò eis Jesus; Amen, amen
dico vobis; Non Moyses dedit vobis panem de cœlo, sed Pater meus dat
33 vobis panem de cœlo verum. Panis enim Dei est, qui de cœlo descendit,
34 & dat vitam mundo. Dixerunt ergò ad eum; Domine, semper da nobis pa-
35 nem hunc. Dixit autem eis Jesus; Ego sum panis vitæ: Qui venit ad me,
36 non esuriet: & qui credit in me, non sitiet unquam. Sed dixi vobis, quia
37 & vidistis me, & non creditis. Omne, quod dat mihi Pater, ad me veni-
38 et: & eum, qui venit ad me, non ejiciam forás: Quia descendi de cœ-
lo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me.

Hæc est autem voluntas ejus, qui misit me, Patris: ut omne, quod dedit 39
mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. Hæc est au- 40
tem voluntas Patris mei, qui misit me: ut omnis, qui videt Filium, & cre-
dit in eum, habeat vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die.
Murmurabant ergò Judæi de illo, quia dixisset; Ego sum panis vivus, qui de 41
cœlo descendi. Et dicebant; Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos 42
novimus patrem, & matrem? Quomodò ergò dicit hic; Quia de cœlo de-
scendi? Respondit ergò Jesus, & dixit eis; Nolite murmurare in invicém: 43
Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum: & ego re- 44
suscitabo eum in novissimo die. Est scriptum in Prophetis; Et erunt omnes 45
docibiles Dei. Omnis, qui audivit à Patre, & didicit, venit ad me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * قالوا له اية اية تصنع لنراها ونومن بك ماذا تصنع * اباونا اكلوا المن في البرية كما هو مكتوب
31
32 انه اعطاهم خبزا من السماء فاكلوا * قال لهم يسوع امين امين اقول لكم انه ليس موسي
33 اعطاكم الخبز من السماء لكن ابي الذي يعطيكم خبز الحق من السماء * لان خبز الله هو
34 الذي نزل من السماء ويهب الحياة للعالم * قالوا له يا سيد اعطنا كل حين من هذا الخبز *
35 * الفصل السادس عشر * فقال لهم يسوع انا هو خبز الحياة ومن يقبل الي لا يجع
36 ومن يومن بي لا يعطش الي الابد * لكن قلت لكم انكم قد رايتموني ولم تومنوا * كل من
37
38 اعطانيه الاب فالي يقبل ومن يقبل الي فلن اطرحه خارجا * لاني نزلت من السماء لا لاعمل
39 مسيتي بل مسية من ارسلني * وهذه مسية من ارسلني كي كل من اعطاني لا يتلف منهم
40 واحد لكن اقيمه في اليوم الاخير * لان هذه هي مسرة ابي كي كل من يري الابن ويومن به
41 يكون له الحياة المويدة وانا اقيمه في اليوم الاخير * فجعل اليهود يتذمرون عليه لانه قال اني
42 انا هو الخبز الذي نزل من السماء * وكانوا يقولون اليس هذا هو يسوع بن يوسف الذي
43 نحن عارفون بابيه وامه * فكيف يقول هذا اني نزلت من السماء * فاجابهم يسوع قايلا لا
44 تتذمروا فيما بينكم * فانه ليس احد يقدر علي الاتيان الي الا من اجتذبه الاب الذي
45 ارسلني * وانا اقيمه في اليوم الاخير * قد كتب في الانبياء انهم يكونون باجمعهم متعلمين
من الله فكل من سمع من ابي وعلم فهو يقبل الي *

Dixerunt ei; Quod signum facis ut videamus illud, & credamus tibi? quid 30
operaris? Patres nostri manducaverunt 31
manna in deserto, ut est scriptum; Dedit eis panem de cœlo, & manducaverunt.
Dixit eis Jesus; Amen dico vobis, non 32
Moysem dedisse vobis panem de cœlo, sed Patrem meum esse, qui dat vobis panem
veritatis de cœlo: Nam panis Dei est qui 33
descendit de cœlo, et tribuit vitam mundo. Dixerunt ei; Domine, da nobis quo- 34
libet tempore de hoc pane.

Sectio decima sexta.

Ait illis Jesus, Ego sum panis vitæ. 35
Et qui venit ad me non esuriet: & qui credit in me, non sitiet in æternum. Sed 36
dixi vobis, quòd vidistis me, & non credidistis. Quemcunque dedit mihi Pa- 37
ter, ad me veniet: & eum qui venit ad me, non ejiciam foras. Quandoquidem 38
descendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui
misit me. Et hæc est voluntas ejus qui 39
misit me, ut ex omnibus quos dedit mihi, non pereat ullus, sed suscitem illum in
die postremo. Quoniam hoc est placitum 40
Patris mei, ut quicunque videt Filium & credit in eum, consequatur vitam
æternam. Et ego suscitabo eum in die postremo. Et cœperunt Judæi murmu- 41
rare de eo quia dixerat, Ego sum panis qui descendit de cœlo. Et dicebant; 42
Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos cognoscimus patrem ac matrem?
Quomodo dicit iste, quòd descendi de cœlo? Respondit eis Jesus, dicens; Ne 43
murmuretis inter vos. Nam nemo po- 44
test venire ad me, nisi quem traxerit Pater, qui misit me: & ego suscitabo
eum in die postremo. Jam scriptum est 45
in prophetis, quòd erunt omnes edocti à Deo. Omnis igitur qui audierit à Pa-
tre meo, & edoctus fuerit, ipse veniet ad me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወይቤልዎ፡ምንተ፡ተአምረ፡ትገብር፡ ወንርአይ፡ወንእመን፡ባዘ፡ገበርከ፡፡፡ አበዊነሰ፡
31 መና፡ በልዑ፡ በገዳም፡ በከመ፡ ጽሑፍ፡ ኅብስተ፡ እምሰማይ፡ወሀቦሙ፡ ይብልዑ፡፡፡
32 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አማን፡ አማን፡ እብለክሙ፡ አኮ፡ሙሴ፡ዘወሀበክሙ፡
ውእቶ፡ ኅብስተ፡ እምሰማይ፡ አቡየ፡ ወሀበክሙ፡ ኅብስተ፡ ጽድቅ፡ እምሰማይ፡፡፡
33 እስመ፡ ኅብስቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ውእቱ፡ ዘይወርድ፡ እምሰማይ፡ወይሁብ፡ሕይወተ፡
34 ለዓለም፡፡፡ ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ ዘልፈ፡ ሀበነ፡ ውእቶ፡ ኅብስተ፡፡፡ ወይቤሎ
35 ሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አነ፡ውእቱ፡ኅብስተ፡ ሕይወት፡ ዘይመጽእ፡ ኀቤየ፡ ኢይርኅብ፡
36 ወዘየአምን፡ ብየ፡ ኢይጸምእ፡ ለዝሉፉ፡፡፡ ወእቤለክሙ፡ ርኢክሙኒሂ፡ወኢአመ
37 ንክሙ፡፡፡ ኵሉ፡ ዘወሀበኒ፡ አቡየ፡ ይመጽእ፡ ኀቤየ፡ ወለዘኒ፡መጽአ፡ ኀቤየ፡ኢይሰ
38 ድዶ፡ ወኢያወፅኦ፡ አፍኣ፡፡፡ እስመ፡ ወረድኩ፡ እምሰማይ፡ አኮ፡ከመ፡እግበር፡ፈቃ
39 ድየ፡ ዘእንበለ፡ ፈቃደ፡ለዘ፡ ፈነወኒ፡፡፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ፈቃዱ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡አብ፡
ከመ፡ኵሉ፡ዘወሀበኒ፡ ኢይትሐጐል፡ እምኔሁ፡አሐ፡ አነ፡እነሥኦ፡በደኃሪት፡ዕለት፡፡፡
40 ወዝንቱ፡ ፈቃዱ፡ ለአቡየ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘርእዮ፡ ለወልድ፡ ወአምነ፡ ቦቱ፡ ይረክብ፡ሕ
41 ይወተ፡ ዘለዓለም፡ ወአነ፡ አነሥኦ፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡፡ ወአንጐርጐሩ፡አይሁድ፡
በእንቲአሁ፡ እስመ፡ ይቤሎሙ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ኅብስት፡ ዘወረደ፡ እምሰማይ፡፡፡
42 ወይቤሉ፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ ዮሴፍ፡ ዘለሊነ፡ ናአም
43 ር፡ አባሁ፡ ወእሞ፡ እፎ፡ እንከ፡ ይእዜ፡ ይብለነ፡ እምሰማይ፡ወረድኩ፡፡፡ ወአ
44 ውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ኢትንጐርጐሩ፡ በበይናቲክሙ፡፡፡ አልቦ፡
ዘይክል፡ መጺአ፡ ኀቤየ፡ ዘኢሰሐቦ፡ አብ፡ ዘፈነወኒ፡ ወአነ፡ አነሥኦ፡ በደኃሪት፡ ዕለ
45 ት፡፡፡ ወሃሎ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ መጽሐፈ፡ ነቢያት፡ ወይከውኑ፡ ኵሎሙ፡ መሀ
ራነ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኵሉ፡ ዘሰምዐ፡ በኀበ፡ አቡየ፡ ተምሂሮ፡ ይመ
ጽእ፡ ኀቤየ፡፡፡

Et dixerunt ei, Quod signum facies, ut videamus, & credamus in eo quod fecisti? 30
Patres nostri manna comederunt in deserto sicut scriptum est, Panem à cœlo 31
dedit iis ut comederent. Et dixit iis Dominus Jesus; Amen, amen, dico vobis; 32
Non Moses *fuit* qui dedit vobis hunc panem à cœlo; Pater meus dedit vobis
panem veritatis à cœlo. Quia panis Dei est qui descendit de cœlo, & dat 33
vitam mundo. Et dixerunt ei; Domine, perpetuò da nobis istum panem. 34
Et dixit iis Dominus Jesus, Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, non esu- 35
riet, & qui credit in me, non sitiet in perpetuum. Et dico vobis, Vidistis me 36
quidem, & non credidistis. Omne quod dedit mihi Pater meus, veniet ad me: 37
& qui venit ad me, non ejiciam eum, neque exire faciam eum forás. Quia 38
descendi è cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit
me. Et hæc est voluntas ejus qui misit me, *sc.* Patris, ut quicquid dederit 39
mihi non perdam ex eo, sed ego suscitem illud in ultimo die. Et hæc est 40
voluntas patris mei, ut omnis qui vidit Filium, & credidit in eo, inveniat vi-
tam æternam; & ego suscitabo eum in ultimo die. Et murmurabant Judæi 41
de eo, quia dixerat iis; Ego sum panis qui descendit è cœlo. Et dicebant; 42
Nonne hic est ille Dominus Jesus, filius Josephi, cujus nos scimus patrem
ejus, & matrem ejus? quomodo igitur nunc dicit nobis, È cœlo descendi? Et 43
respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Ne murmuretis inter vos. Nemo 44
est qui potest venire ad me, quem non traxit Pater qui misit me: & ego sus-
citabo eum in ultimo die. Et fuit scriptum in libro prophetarum, Et erunt 45
omnes docti apud Deum. Quicunque audivit apud Patrem meum doctrinam
ejus, veniet ad me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * يهوديان بروي مزاح مي كردند * كه كفت منم منم نان زندكاني * كه از اسمان
42 فرود آمدم * ومي كفتند نه اينست يشوع پسر يوسف * انك ما پدرش ومادرش را مي
43 شناسيم * چكونه اين مي كويد كه از اسمان فرود آمدم * عيسي بديشان كفت
44 يكي با يكي بيهوده مكوييد * كسي نتواند پيش من بيايد * مكر پدري
45 كه مرا فرستاد * اورا پيش كشد * ودر روز پسين† من اورا بر خيزانم * زيرا در پيغمبران
نبشته شد كه † همكنان اموزندكان خدا شوند * اكنون هر كه از پدر شنيد واز او
اموخت پيش من بيايد *

Judæi illum irridebant, quia di- 41
xerat, Ego sum, ego sum panis
vitæ qui de cœlo descendi. Et 42
dicebant, Nonne hic est Jesus
filius Joseph, cujus nos patrem
& matrem novimus? Quomo-
do iste dicit, De cœlo descen-
di? Jesus illis dixit; Al- 43
ter cum altero futile ne dicatis.
Nemo potest ad me venire, nisi 44
Pater qui me misit eum attrahat,
& in die ultimo ego eum suscita-
bo. Quia in Prophetis scriptum 45
est, quòd omnes docti à Deo erunt.
Jam quicunque à Patre audivit,
& ab eo didicit, ad me venit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Non quia Patrem quisquam vidit, *si non existens* à Deo: hic vidit
46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τὶς ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἑώρακε
Patrem. Amen, amen dico vobis; *Credens* in me, habet vitam æternam.
47 τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
Ego sum panis vitæ. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, &
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
49 mortui sunt. Hic est panis de cœlo descendens, ut quis ex ipso
50 ἀπέθανον. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (†) καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ
manducaverit, & non moriatur. Ego sum panis vivus, *ille* de cœlo
51 φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
descendens: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: &
καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
panis *autem* quem ego dabo, caro mea est, *quam ego dabo* pro mun-
ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κό-
di vita. Litigabant ergò ad invicem Judæi, dicentes; Quomodò
52 σμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, Πῶς
potest hic nobis dare carnem *manducare*? Dixit ergò eis Jesus,
53 δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Amen, amen dico vobis; *Si non* manducaveritis carnem filii hominis,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
& biberitis ejus sanguinem, non *habetis* vitam in vobisipsis. *Manducans* meam
54 καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν
carnem, & *bibens* meum sanguinem, habet vitam æternam: & ego resuscitabo eum
σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
novissimo die. *Nam* caro mea verè est cibus, & sanguis meus
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου 55
verè est potus. *Manducans* meam carnem, & *bibens* meum sanguinem,
ἀληθῶς ἐστι πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, 56
in me manet, & ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, & ego
ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ 57
vivo propter Patrem: & *manducans* me, & ipse vivet propter me. Hic
ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. Οὗτός 58
est panis qui de cœlo *descendens*: non sicut manducaverunt patres vestri
ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν
manna, & mortui sunt. *Manducans* hunc panem, vivet in æter-
τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶ-
num. Hæc dixit in synagoga docens in Capharnaum. Multi ergò
να. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ. Πολλοὶ οὖν 59
audientes ex discipulis ejus, dixerunt; Durus est hic sermo: quis 60
ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
potest eum audire? Sciens autem Jesus *in seipso*, quia murmurarent de
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ 61
hoc discipuli ejus, dixit eis; Hoc vos scandalizat?
τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

MS.A. (†) καταβαίνων, Post hoc vocabulum in MS.A. desunt duo folia ab hoc V.50. Cap.6. ad ista verba V.52. Cap.8. [..]γεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܙܐ ܐܢܫ ܠܐܒܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܗܢܘ ܚܙܐ ܠܐܒܐ. * ܕܩܘܪܒܢܐ 46
ܕܟܠܝܘܡ * ܝܚ * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ 47
ܕܠܥܠܡ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝܐ * ܐܒܗܝܟܘܢ ܐܟܠܘ ܡܢܢܐ ܒܡܕܒܪܐ ܘܡܝܬܘ. * ܗܢܘ ܕܝܢ 48 49
ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܕܢܐܟܘܠ ܐܢܫ ܡܢܗ ܘܠܐ ܢܡܘܬ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܚܝܐ ܕܡܢ 50 51
ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܟܘܠ ܡܢ ܗܢܐ ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ. ܘܠܚܡܐ ܐܝܢܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ.
ܦܓܪܝ ܗܘ ܕܚܠܦ ܚܝܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܝܗܒ ܐܢܐ. * ܢܨܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ 52
ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܗܢܐ ܦܓܪܗ ܕܢܬܠ ܠܢ ܠܡܐܟܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 53
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܦܓܪܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܬܫܬܘܢ ܕܡܗ.
ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܟܘܢ. * ܡܢ ܕܐܟܠ ܕܝܢ ܡܢ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܡܢ ܕܡܝ. ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ 54
ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܦܓܪܝ ܓܝܪ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ 55
ܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܕܡܝ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܡܫܬܝܐ. * ܡܢ ܕܐܟܠ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܕܡܝ. ܒܝ 56
ܡܩܘܐ ܘܐܢܐ ܒܗ. * ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܐ ܚܝܐ. ܘܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ ܡܛܠ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܕܢܐܟܠܢܝ 57
ܐܦ ܗܘ ܢܚܐ ܡܛܠܬܝ. * ܗܢܘ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܟܠܘ 58
ܐܒܗܝܟܘܢ ܡܢܢܐ ܘܡܝܬܘ. ܡܢ ܕܐܟܠ ܗܢܐ ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ 59
ܒܟܢܘܫܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܦܪܢܚܘܡ. * ܘܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܡܪܝܢ. 60
ܩܫܝܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܡܥܗ. * ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ
ܕܚܫܐ. * ܝܛ * * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܒܢܦܫܗ ܕܪܛܢܝܢ ܥܠ ܗܕܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 61
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܕܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟܘܢ.

Non quòd videat quispiam Patrem: sed is 46
qui à Deo est, ipse videt Patrem.

Oblationis quotidianæ, 18.

Amen amen dico vobis, Quisquis credit in 47
me, habet vitam æternam. Ego sum panis 48
vitæ. Patres vestri comederunt manna in de- 49
serto, & mortui sunt. Hic est autem panis il- 50
le, qui descendit de cœlo, ut comedat quis
ex eo, & non moriatur. Ego sum panis vi- 51
vus, qui de cœlo descendi: & si quis ede-
rit ex hoc pane, vivet in æternum: & pa-
nis quem ego dabo, corpus meum est, quod
pro vita mundi do. Rixabantur autem Ju- 52
dæi alius cum alio, & dicebant; Quomodo
potest iste corpus suum dare nobis ad com-
edendum? At dixit eis Jesus; Amen amen 53
dico vobis, Nisi comederitis corpus Filii ho-
minis, & biberitis ejus sanguinem, non ha-
bebitis vitam in vobis. Porrò qui com- 54
edit ex corpore meo, & bibit ex meo san-
guine, habet vitam æternam, & ego sus-
citabo eum in novissimo die. Corpus enim 55
meum verè est cibus, & sanguis meus verè
est potus. Qui comedit corpus meum, & 56
bibit meum sanguinem, in me manet, &
ego in eo. Sicut misit me Pater vivens, 57
& ego vivo propter Patrem; & qui com-
ederit me, etiam ipse vivet propter me.
Hic est panis ille qui descendit è cœlo, 58
nequaquam prout comederunt patres ve-
stri manna, & mortui sunt: qui comede-
rit ex hoc pane, vivet in æternum. Hæc 59
dixit in synagoga dum doceret in Caphar-
nahum. Multi autem, qui audierunt, ex 60
discipulis ejus, dicunt; Durus est hic ser-
mo, quis potest eum audire?

Matutinis feriæ quartæ septimanæ Passionis. 19.

Jesus verò sciens apud se, murmurare de 61
hoc discipulos suos, dixit iis; Hoc vos
offendit?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* كسي پدررا نبيند * الا انك از خداست * اوست كه پدررا ديد * راست راست * بشما 46 47
بكويم * هر كه بمن ايمان بياورد * تا ابد زندكاني دارد * منم من نان زندكاني * پدران شما 48 49
در بيابان كرانكبين خوردند ومردند * اينست نان كه از اسمان فرود امد * [تا ادمي 50
ازو بخورد ونميرد * منم نان زندكاني كه از اسمان فرود امد] ولكر كسي ازين نان بخورد 51
تا ابد زنده ماند * وآن نان كه من بدهم تن منست * كه براي زندكاني مردم مي دهم *
* يهوديان با يكديكر † مي نكريدند ومي كفتند جكونه تواند † اين كس كه تن خود را 52
بما دهد كه بخوريم * عيسي بديشان كفت راست راست بشما بكويم * اكر تن فرزند 53
ادمي را نخوريد * وخون اورا نياشاميد * در سرشت شما زندكاني † ندا ريد * هر 54
كه تن من بخورد * واز خون من بياشامد * جاويد زندكاني دارد † تا ابد * ودر روز
پسين من اورا بر خيزانم * بحقيقت تن من خوردنيست * و بحقيقت خون من 55
اشاميدنيست * هر كه تن من بخورد وخون من بياشامد * او در من استوار شود * ومن در 56

Quisquam Patrem non videt: sed 46
is qui à Deo est, ille est qui Patrem
vidit. Verè, verè vobis dico; Qui- 47
cunque in me fidem habuerit, in
æternum vitam habet. Ego sum 48
ipse panis vitæ. Patres vestri in 49
deserto Manna comederunt & mor-
tui sunt. Hic est panis qui de cælo 50
descendit, ut homo ex eo comedat
& non moriatur. Ego sum panis 51
vitæ, qui de cælo descendit: & si-
quis de hoc pane comederit, in æter-
num vivus manebit: & ille pa-
nis, quem ego dabo, corpus meum
est, quod pro vita hominum do.
Judæi unus in alterum intuiti sunt, 52
& dixerunt; Quomodo potest hic
homo corpus suum nobis dare ut
comedamus. Jesus illis dixit; Ve- 53
rè, verè vobis dico, Si corpus Filii
hominis non comedatis, & sangui-
nem ejus non bibatis, in vobis ipsis
vitam non habebitis. Quicunque 54
corpus meum comederit, & de san-
guine meum biberit, æternam vitam
habebit in perpetuum, & in die
novissimo ego eum suscitabo. In ve- 55
ritate corpus meum cibus est, & in
veritate sanguis meus potus est.
Quicunque corpus meum comede- 56
rit, & sanguinem meum biberit,
ipse in me firmus erit, & ego
in ipso.

Versio VULGATA LATINA.

46
47 Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est à Deo, hic vidit Patrem. A-
48 men, amen dico vobis; Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego
49 sum panis vitæ. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, & mortui
50 sunt. Hic est panis de cœlo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit,
51 non moriatur. Ego sum panis vivus, qui de cœlo descendi. Si quis man-
52 ducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: & panis, quem ego dabo, caro
53 mea est pro mundi vita. Litigabant ergò Judæi ad invicem, dicentes;
54 Quomodò potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Dixit er-
gò eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Nisi manducaveritis carnem Filii
55 hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui
manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam:
& ego resuscitabo eum in novissimo die. Caro enim mea, verè est cibus: 56
& sanguis meus, verè est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit 57
meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut misit me vivens Pa- 58
ter, & ego vivo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse vivet pro-
pter me. Hic est panis, qui de cœlo descendit. Non sicut manducaverunt 59
patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in 60
æternum. Hæc dixit in synagoga docens, in Capharnaum. Multi ergò au- 61
dientes ex discipulis ejus, dixerunt; Durus est hic sermo, & quis potest eum
audire? Sciens autem Jesus apud semetipsum, quia murmurarent de hoc di- 62
scipuli ejus, dixit eis; Hoc vos scandalizat?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 الفصل السابع عشر * وليس احد ابصر الاب الا الذي هو من الله هذا راى الاب *
47 * امين امين اقول لكم ان من يومن بي له الحياة الدايمة * انا هو خبز الحياة * اباوكم اكلوا
48
49 المن في البرية وماتوا * وهذا الخبز الذي نزل من السماء من ياكل منه لا يموت * انا هو
50
51 الخبز الحي الذي نزل من السماء * من اكل من هذا الخبز يحيي الي الابد * والخبز الذي انا
اعطيه هو جسدي الذي اعطيه من اجل حياة العالم * فخاصم اليهود بعضهم بعضا
52 قايلين كيف يقدر هذا ان يعطينا جسده لناكله * فقال لهم يسوع امين امين اقول لكم ان
53 لم تاكلوا جسد ابن البشر وتشربوا دمه فليست لكم حياة فيكم * من ياكل جسدي ويشرب
54 دمي فله الحياة الدايمة وانا اقيمه في اليوم الاخير * لان جسدي ماكل حق * ودمي مشرب
55 حق * من ياكل جسدي ويشرب دمي يثبت في وانا فيه * كما ارسلني الاب الحي وانا حي
56
57 من اجل الاب * ومن ياكلني فهو يحيي من اجلي * هذا هو الخبز الذي نزل من السماء *
58 ليس كالمن الذي اكله اباوكم وماتوا * من ياكل من هذا الخبز يعيش الي الابد * قال
59 هذا في الجموع وهو يعلم في كفرناحوم * فقال كثيرون من تلاميذه لما سمعوا ما اصعب هذه
60 الكلمة من يطيق استماعها * فعلم يسوع في نفسه ان تلاميذه يتذمرون علي هذا * فقال
61 لهم هذا يشككم *

Et verò nemo vidit Patrem; sed qui est 46
à Deo, hic vidit Patrem.

Sectio decima septima.

Amen amen dico vobis, Qui credit in 47
me, ipsius est vita æterna. Ego sum pa- 48
nis vitæ. Patres vestri manducaverunt 49
manna in deserto, & mortui sunt. At 50
ex hoc pane qui descendit de cœlo, quis-
quis manducaverit, non morietur. Ego 51
sum panis vivus qui descendit de cœlo:
quicunque manducaverit ex hoc pane,
vivet in æternum: & panis quem ego
dabo, est corpus meum, quod do pro vita
mundi. Litigaverunt ergò Judæi alter 52
cum altero, dicentes; Quomodò potest
hic dare nobis corpus suum ut manduce-
mus illud? Ait illis Jesus; Amen 53
amen dico vobis, Si non manducaveritis
corpus Filii hominis, & biberitis sangui-
nem ejus, non habebitis vitam in vobis.
Qui manducat corpus meum, & bibit 54
sanguinem meum, erit ei vita æterna,
& ego suscitabo eum in die novissimo.
Quia corpus meum est cibus verus, & 55
sanguis meus potus verus. Qui mandu- 56
cat corpus meum, & bibit sanguinem
meum, manet in me, & ego in eo. Sic- 57
ut misit me Pater vivus, & ego vivus
sum propter Patrem: & qui manduca-
verit me, ipse vivet propter me. Hic est 58
panis qui descendit de cœlo: non ut
manna quod manducaverunt patres ve-
stri, & mortui sunt. Qui manducat ex
hoc pane, vivet in æternum. Dixit hoc 59
inter turbas dum doceret in Caoharna-
hum. Dixerunt autem multi ex discipu- 60
lis ejus quum audissent; Quàm diffici-
lis est hic sermo! Quis potest audire
illum? Cognovit ergò Jesus in semet- 61
ipso, quòd discipuli ejus murmurarent
de hoc, dixitque eis, Hoc scandalizat
vos?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 ወአልቦ፡ ዘርእዮ፡ ለእግዚአብሔር፡ አብ፡ ዘእንበለ፡ ዘእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ውእ
47 ቱ፡ ርእዮ፡ ለአብ፡፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዘየአምን፡ ብየ፡ ቦሕይወት፡ ዘለ
48 ዓለም፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ ኅብስት፡ ሕይወት፡፡ አበዊክሙሰ፡ በልዑ፡ መና፡ በገዳም፡
49 ወሞቱ፡፡ ዝውእቱ፡ ኅብስት፡ ዘእምሰማይ፡ ይወርድ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘበልዐ፡ እም
50 ኔሁ፡ ኢይመውት፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ ኅብስት፡ ሕይወት፡፡ ዘወረደ፡ እምሰማይ፡ ወዘበል
51 ዐ፡ ሥጋየ፡ እምዝንቱ፡ ኅብስት፡ ይሐዩ፡ ለዓለም፡፡ ወዝኒ፡ ኅብስት፡ ዘእሁብ፡ አነ፡ ሥጋ
52 የ፡ ውእቱ፡ በእንተ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡ ወተጋአዙ፡ አይሁድ፡ በበይናቲሆሙ፡ እን
53 ዘ፡ ይብሉ፡ እፎ፡ ይክል፡ ዝንቱ፡ የሀበነ፡ ሥጋሁ፡ ንብልዕ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ እመ፡ ኢበላዕክሙ፡ ሥጋሁ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡
54 ሕያው፡ ወኢሰተይክሙ፡ ደሞ፡ አልብክሙ፡ ሕይወት፡ ላዕሌክሙ፡፡ ዘበልዐ፡ ሥጋየ፡
55 ወሰትየ፡ ደምየ፡ ቦሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ወአነ፡ አነሥኦ፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡ እስመ፡
56 ሥጋየኒ፡ መብልዐ፡ ጽድቅ፡ ዘበ፡ አማን፡ ወደምየኒ፡ ስቴ፡ ዘበ፡ አማን፡ ውእቱ፡፡ ዘበ
57 ልዐ፡ ሥጋየ፡ ወሰትየ፡ ደምየ፡ ይሄሉ፡ ምስሌየ፡ ወአነኒ፡ ምስሌሁ፡፡ ወበከመ፡ ፈነወ
ኒ፡ አብ፡ ሕያው፡ ወአነኒ፡ ሕያው፡ በእንተ፡ አብ፡ ወዘበልዖኒ፡ ሥጋየ፡ የሐዩ፡ በእንቲአ
58 የ፡፡ ዝኬ፡ ውእቱ፡ ኅብስት፡ ዘእምሰማይ፡ ወረደ፡ ወአኮ፡ ከመ፡ በልዑ፡ አበዊክሙ፡
59 ወሞቱ፡ ወበልዖሰ፡ ለዝንቱ፡ ኅብስት፡ ይሐዩ፡ ለዓለም፡፡ ወከመዝ፡ ይቤሎሙ፡ በም
60 ኵራብ፡ ዘቅፍርናሆም፡ እንዘ፡ ይሜህሮሙ፡፡ ወብዙኃን፡ እምአርዳኢሁ፡ እለ፡
61 ሰምዑ፡ ወይቤሉ፡ ዕጹብ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ መኑ፡ ይክል፡ ሰሚዖቶ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እ
ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ያንጐረጕሩ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ አርዳኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ዝኑ፡ ያ
ዓቅፈክሙ፡፡

Nemo est qui vidit Deum patrem, nisi qui à Deo: ipse vidit Patrem. Amen 46 47
amen dico vobis, Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego sum panis vi- 48
tæ. Patres vestri comederunt mana in deserto, & mortui sunt. Hic est pa- 49
nis qui è cœlo descendit, ut quicunque manducaverit ex eo, non moriatur. Ego 50
sum panis vitæ, qui descendit è cœlo: & qui manducavit corpus meum, ex hoc 51
pane vivet in æternum: & hic panis, quem dabo ego, corpus meum est, pro vi-
ta mundi. Et litigârunt Judæi inter se, dicentes; Quomodo potest hic dare 52
nobis corpus suum ut manducemus? Et dixit iis Dominus Jesus; Amen, amen 53
dico vobis, Si non ederitis corpus Filii hominis, & non biberitis sanguinem e-
jus, non habebitis vitam super vos. Qui manducavit corpus meum, & bibit san- 54
guinem meum, habet vitam æternam, & ego suscitabo eum in ultimo die. Quia 55
corpus meum cibus veritatis quod est verè, & sanguis meus potus qui verè est.
Qui edit corpus meum, & bibit sanguinem meum, erit mecum, & ego cum illo. 56
Et sicut misit me Pater vivus, & ego etiam vivus sum propter Patrem: & qui 57
manducavit etiam corpus meum, vivet propter me. Hic est panis qui à cœlo 58
descendit, & non sicut manducaverunt patres vestri, & mortui sunt. Qui man-
ducaverit hunc panem, vivet in æternum. Et sic dixit iis in synagoga Caper- 59
na hum docens eos. Et multi ex discipulis ejus *fuerunt* qui audierunt, & dixe- 60
runt; Durus *est* hic sermo, quis potest audire eum? Et scivit Dominus Jesus, 61
quòd murmurarent de hoc discipuli ejus, & dixit iis; Hócne vos offendit?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

57 * انچنانك زنك پدر مرا فرستاد * ومن براي پدر† زنك باشم * وهركه مرا بخورد * او
58 نيز براي من زنك باشد * * اينست نان كه از آسمان فرود آمد * نه همچنانست كه پدران
59 شما كه كزانكبين خوردند * ومردند * هركه اين نان بخورد * تا ابد زنك ماند * * اين
60 سخنها را ميان انجمن مي كفت * وقتي كه دركفرناحوم تعليم مي داد * * وبسياران
61 ازشاكردان شنيدند * كفتند * سخت دشخوارست† اين سخن تا خود كه شنود * * ومسيح
دردات خود دانست * كه شاكردان† او بربن بيهوده مي كويند * وبديشان كفت
اينست كه شمارا برنشان كرده *

Quemadmodum vivens Pater 57
me misit, & ego propter Patrem
vivens sum: quicunque etiam
me comederit, ille etiam propter
me vivens erit. Hic est panis 58
qui de cœlo descendit: haud per-
indè est ac patres vestri, qui
manna comederunt, & mortui
sunt: quisquis hunc panem come-
derit in æternum vivus manebit.
Hæc verba in medio Synagogæ 59
dixit, quo tempore in Caphar-na-
hum doceret. Et multi ex di- 60
scipulis, qui audiverant, dixe-
runt, Valdè durus est hic sermo,
adeò ut ipsum quis audiat? Et 61
Christus in seipso cognovit, quòd
discipuli ejus de hoc futile dice-
rent: & illis dixit; Hoc est quod
vos solicitat?

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑΝΝΗΝ.

Si ergò videritis filium hominis ascendentem ubi erat priùs?
62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
Spiritus est vivificans, caro non prodest quicquam. Verba quæ ego
63 Τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ
loquor vobis, spiritus sunt, & vita sunt. Sed sunt ex vobis quidam, qui non
64 λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ
credunt: sciebat enim ab initio Jesus qui essent non credentes, & quis esset
πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν
traditurus eum. Et dicebat; Propter hoc dixi vobis, Quia nemo potest
65 ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς δύναται
venire ad me, si non fuerit datum ei à Patre meo. Ex hoc multi
66 ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου. Ἐκ τούτου πολλοὶ
abierunt discipulorum ejus in retrò, & non ampliùs cum illo ambulabant. Dixit
67 ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶπεν
ergò Jesus duodecim; Numquid & vos vultis abire? Respondit ergò ei
68 οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ
Simon Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et
69 Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. Καὶ
nos credidimus, & cognovimus, quia tu es Christus filius Dei viventis.
ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.
Respondit eis Jesus; Nónne ego vos duodecim elegi, & ex vobis
70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
unus diabolus est? Dicebat autem Judam Simonis, Iscariotem: hic enim futurus erat
εἷς διάβολός ἐστιν; Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος, Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν 71
eum tradere, unus existens ex duodecim.
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

CAP. VII. ζ'.

Et ambulabat Jesus post hæc in Galilæam: non enim volebat in Judæa
ΚΑὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ 1
ambulare: quia quærebant eum Judæi interficere. Erat autem propè festum Judæorum,
περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, 2
Scenopegia. Dixerunt igitur ad eum fratres ejus; Transi hinc, & vade in
ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς 3
Judæam, ut & discipuli tui videant opera tua, quæ facis. Nemo quippe in
τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν 4
occulto quid facit, & quærit ipse in manifesto esse. Si hæc facis, manifesta teipsum
κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν
mundo. Neque enim fratres ejus credebant in eum. Dicit ergò eis Jesus;
τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 5
Tempus meum nondum adest: at tempus vestrum semper est paratum. Non potest 6
ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. Οὐ δύναται 7
mundus odisse vos, me autem odit, quia ego testor de illo, quòd opera ejus mala sunt.
ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 * ܐܢ ܚܙܝܬܘܢ ܗܟܝܠ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܤܠܩ ܠܐܬܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. *
63 ܪܘܚܐ ܗܝ ܡܚܝܢܝܬܐ. ܦܓܪܐ ܠܐ ܡܘܬܪ ܡܕܡ. ܡܠܐ ܕܐܢܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܪܘܚܐ ܐܢܝܢ ܘܚܝܐ ܐܢܝܢ. *
64 ܐܠܐ ܐܝܬ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܩܕܝܡ ܡܢܘ ܐܢܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܗ. *
65 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܝܗܝܒ ܠܗ ܡܢ ܐܒܝ. *
66 ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܤܓܝܐܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠܘ ܠܒܤܬܪܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. *
67 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܤܪܬܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܙܠ. *
68 ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܠܘܬ ܡܢ ܢܐܙܠ. ܡܠܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟ. *
69 ܘܚܢܢ ܗܝܡܢܢ ܘܝܕܥܢ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. *
70 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ ܠܬܪܥܤܪܬܟܘܢ. ܘܡܢܟܘܢ ܚܕ ܤܛܢܐ ܗܘ. *
71 ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܤܟܪܝܘܛܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܤܪܬܗ. * ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܝ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܓܠܝܠܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܗܠܟܘ ܒܝܗܘܕ. ܡܛܠ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܡܩܛܠܗ. *
2 ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. *
3 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܫܢܝ ܠܟ ܡܟܐ ܘܙܠ ܠܝܗܘܕ. ܕܢܚܙܘܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ. *
4 ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ. ܘܨܒܐ ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܒܓܠܝܐ. ܐܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܥܠܡܐ. *
5 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܐܚܘܗܝ ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܒܗ ܒܝܫܘܥ. *
6 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܒܢܐ ܕܝܠܝ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܡܛܐ. ܙܒܢܐ ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒ. *
7 ܠܐ ܡܫܟܚ ܥܠܡܐ ܠܡܤܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܝ ܕܝܢ ܤܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܤܗܕ ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܝܢ ܐܢܘܢ.

* Quid si videritis Filium hominis ascendentem eò loci ubi erat à principio? 62
Spiritus est qui vivificat, corpus non prodest quicquam: verba quæ ego locutus sum vobiscum, spiritus sunt, & vita sunt. 63
Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt: noverat enim Jesus à principio quinam essent ii qui non credebant, & quis eum proditurus esset. 64
Et dicebat eis; Propterea dixi vobis, neminem posse venire ad me, nisi datum fuerit ei à Patre meo. 65
Propter hunc sermonem multi ex discipulis ejus abierunt retrorsum, nec ambulabant cum eo. 66
Dixit autem Jesus duodecadi suæ; Num & vos vultis abire? 67
Respondit Simon Cepha, & ait; Domine mi, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. 68
Nósque credimus & scimus te esse Messiam Filium Dei viventis. 69
Dixit eis Jesus; Nónne ego elegi vos duodecim, & ex vobis unus Satanas est? 70
Loquebatur de Juda filio Simonis Iscariota: futurum enim erat ut ipse proderet eum, unus ex duodecim. 71

Matutinis feria IV. hebdomadis V. Jejunii. 10.

CAP. VII.

Post hæc ambulabat Jesus in Galilæa, nolebat enim ambulare in Judæa, quoniam Judæi studebant eum trucidare. 1
Propè autem erat festum tabernaculorum Judæorum. 2
Et dixerunt ei fratres ipsius Jesu; Recede hinc & vade in Judæam, ut videant discipuli tui opera quæ facis. 3
Nemo enim quicquam facit in occulto, & vult ipse in aperto esse: si hæc facis, ostende teipsum mundo. 4
Nam ne fratres quidem ejus crediderant in ipsum Jesum. 5
Dixit eis Jesus; Tempus meum nondum adest: tempus autem vestrum semper est paratum. 6
Non potest mundus vos odisse: me autem odit, quoniam ego testor de eo, opera ejus mala esse. 7

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 63 * اکنون اکر ببینید * کہ فرزند ادمي بالا مي رود * درجایکاهي کہ قدیم انجا بود * جانست
کہ زنده مي کند * تن چیزي را سود ندهد * سخنها کہ با شما کفتم جان و زندکاني اند *
64 * لیکن از شما کساني هستند کہ ایمان نمي آورند * سبب انك مسیح را معلوم بود ازان کس
65 کہ ایمان نمي آورد * و کیست انك اورا در دست دهد * و بدیشان کفت براي این بشما کفتم
66 کہ کسي نتواند پیش من آمدن * مکر از پدر من داده شود * براي این سخن [بسیاران]
67 از شاکردان او بازپس رفتند * و با وي نمي کردیدند * و عیسي دوازده خود را کفت * مکر
68 شما نیز مي خواهید کہ بروید * شمعون کیفا کفت اي خداوند پیش کہ رویم * سخنهاء زندکاني
69 70 داري تا ابد * و ما ایمان اوردیم و دانستیم * کہ توي مسیح * پسر خداي زنده * عیسي
71 بدیشان کفت نہ من شما دوازده کزیدم * و یکي از شما شیطانست * و این سخن از بهر یهودا
پسر شمعون سخریوطا کفت * یکي از دوازده * انك مي خواست * کہ عیسي را بدست دهد
1 پانزده رفتن مسیح در اورسلیم در عید مظله * بعد ازان عیسي در جلیل مي
کردید * و نمي خواست * کہ در یهود بکردد * براي انك یهودیان مي خواستند کہ اورا بکشند *

Jam quid si videritis quòd Filius hominis ascendat in locum, ubi olim erat? 62
Spiritus est qui vivificat, corpus quicquam utilitatis non præbet: verba quæ vobiscum locutus sum, spiritus & vita sunt. 63
Sed ex vobis quidam sunt, qui fidem non habent: quoniam Christo notum erat quis fidem non haberet, & quis esset ille, qui ipsum in manum inimicorum traderet. 64
Et illis dixit; Propter hoc vobis dixi, quòd nemo potest ad me venire, nisi à Patre meo ei datum sit. 65
Propter hunc sermonem multi è discipulis ejus retrocesserunt, et cum eo non ambulârunt. 66
Et Jesus duodecim suis dixit; Nunquid vos etiam vultis abire? 67
Simeon Cephas dixit; O Domine ad quem ibimus? Verba vitæ habes in æternum. 68
Et nos fidem habuimus, & novimus, quòd tu es Christus Filius Dei viventis. 69
Jesus illis dixit; Nónne ego vos duodecim elegi, & unus è vobis Satanas est? 70
Hunc autem sermonem de Juda filio Simeonis Iscariota dicebat, uno ex duodecim, qui futurus erat ut Jesum in manum inimicorum daret. 71

XV. Profectio Christi Hierosolymam in festo tabernaculorum.

CAP. VII.

Post hæc Jesus in Galilæa versabatur, non enim volebat in Judæa versari, eò quòd Judæi quærebant ut eum occiderent. 1

Versio VULGATA LATINA.

63 Si ergò videritis Filium hominis ascendentem ubi erat priús? Spiritus est, qui vivi-
64 ficat: caro non prodest quidquam: verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus &
65 vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Je-
66 sus qui essent non credentes, & quis traditurus esset eum. Et dicebat; Propterea
67 dixi vobis; Quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo. Ex hoc
68 multi discipulorum ejus abierunt retró: & jam non cum illo ambulabant. Dixit er-
69 gò Jesus ad duodecim; Numquid & vos vultis abire? Respondit ergò ei Simon
70 Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et nos credidimus,
71 & cognovimus, Quia tu es Christus Filius Dei. Respondit eis Jesus; Nónne ego
72 vos duodecim elegi: & ex vobis unus diabolus est? Dicebat autem Judam Simo-
nis Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cùm esset unus ex duodecim.

CAP. VII.

Post hæc autem ambulabat Jesus in Galilæam: non enim volebat in Judæam am- 1
bulare, quia quærebant eum Judæi interficere. Erat autem in proximo dies festus Ju- 2
dæorum, Scenopegia. Dixerunt autem ad eum fratres ejus; Transi hinc, & vade in 3
Judæam, ut & discipuli tui videant opera tua, quæ facis. Nemo quippe in occulto 4
quid facit, & quærit ipse in palàm esse: si hæc facis, manifesta teipsum mundo. Neq; 5
enim fratres ejus credebant in eum. Dixit ergò eis Jesus; Tempus meum nondum 6
advenit: tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos: 7
me autem odit: quia ego testimonium perhibeo de illo, quòd opera ejus mala sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

62 63 * فكيف ان رايتم ابن البشر صاعدا الي حيث كان اولا * اما الروح يحيي والجسد لا يغني
64 شيا * والكلام الذي كلمتكم به هو روح وحياة * لكن منكم قوم لا يومنون * لان يسوع كان
65 عارفا من قديم بالذين لا يومنون به وبذلك الذي يسلمه * ثم قال لهم من اجل هذا قلت
66 لكم انه لا يقدر احد ان يقبل الي الا ان يعطي ذلك من الاب * ومن اجل هذه الكلمة رجع
67 كثير من تلاميذه الي وراىهم ولم يكونوا بعد يمشون معه * فقال يسوع للاثني عشر لعلكم ايضا
68 تريدون الانطلاق * اجاب سمعون الصفا قايلا يا سيد الي من نذهب وكلام الحياة الدايمة لك
69 70 * وقد امنا نحن وعلمنا انك انت المسيح بن الله الحي * فقال لهم اليس انا الذي اخترتكم
71 معشر الاثني عشر وفيكم واحد هو شيطان * وعني بذلك يهودا بن سمعان الاسخريوطي لانه
كان مزمعا ان يسلمه وكان احد الاثني عشر *
1 * ومن بعد هذا كان يسوع يمشي في الجليل لانه لم يحب التردد في ارض اليهودية لان اليهود
2 3 كانوا يريدون قتله * ولما قرب عيد مظال اليهود * فقال له اخوته تحول من ههنا وامض الي
4 اليهودية ليري تلاميذك اعمالك التي تعمل * فانه ليس احد يعمل شيا سرا فيريد ان يكون
5 6 علانية * ان كنت تعمل هذه الاشياء فاظهر نفسك للعالم * ولم يكن اخوته امنوا به * فقال
7 لهم يسوع اما وقتي فلم يبلغ بعد واما وقتكم فانه مستعد كل حين * لن يقدر العالم
ببغضكم * وهم يبغضوني لاني اشهد عليهم ان اعمالهم شريرة هي *

*Quomodò ergò si videritis Filium homi- 62
nis ascendentem eò ubi erat priùs? Si- 63
quidem Spiritus vivificat, & corpus non
est lucri ullius. Et sermo quem locutus 64
sum vobis, est spiritus & vita. Sed ex
vobis quidam non credunt. Quia Jesus
erat sciens ab antiquo eos qui non crede-
bant in ipsum, & eum qui traditurus
erat ipsum. Deindè dixit illis; Propter- 65
eà dixi vobis, non posse quenquam ve-
nire ad me, nisi assequatur id à Patre.
Et propter hoc verbum reversi sunt multi 66
ex discipulis ejus retrò, & non ambula-
bant ampliùs cum eo. Dixit ergò Jesus 67
ad duodecim; Nunquid vos etiam vul-
tis abire? Respondit Simon Petra, di- 68
cens; Domine, ad quem ibimus, cùm
verba vitæ æternæ sint tibi, Et nos jam 69
crediderimus & noverimus te esse Chri-
stum filium Dei vivi? Ait illis; Nón- 70
ne ego sum qui elegi vos cœtum duode-
cim? & tamen inter vos unus est dia-
bolus. Innuit autem per hunc, Judam 71
filium Simonis Iscariotem, quia ipse erat
futurus ut proderet eum, & erat unus ex
duodecim.*

CAP. VII.

*Et post hæc Jesus ambulabat in Gali- 1
læa, quoniam non amabat conversatio-
nem in terra Judææ, eò quòd Judæi in-
tenderent necem ipsius. Et cùm appro- 2
pinquâsset dies festus tabernaculorum
Judæorum; Dixerunt ei fratres ejus, 3
Digredere hinc, & vade in Judæam, ut
videant discipuli tui opera tua quæ fa-
cis. Quandoquidem non est qui operetur 4
aliquid in occulto, & cupiat esse palam:
si facis has res, manifesta teipsum mun-
do. Et ne fratres ejus crediderant in 5
eum. Dixit ergò eis Jesus; Tempus qui- 6
dem meum non advenit adhuc: at ve-
rò tempus vestrum idoneum est omni tem-
pore. Haudquaquam potest mundus odis- 7
se vos: at ipsi me oderunt, quia ego te-
stor contra illos, quòd opera eorum mala
sint.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 እመ፡ርኢክሙዎ፡ እንከ፡ለወልደ፡ እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ ይዓርግ፡ኀበ፡ሀሎ፡ቀዲሙ፡፡
63 መንፈስ፡ውእቱ፡ ዘያሐዩ፡ወሥጋሰ፡ ለልቡ፡ ዘይበቍዕ፡ወኢምንተኒ፡፡ወዝኒ፡ቃል፡ ዘአነ፡
64 ነገርኩክሙ፡መንፈስ፡ ውእቱ፡ ወሕይወት፡ውእቱ፡፡ ወባሕቱ፡ቦቱ፡ እምውስቴትክ
ሙ፡ እለ፡ኢየአምኑ፡፡እስመ፡ያአምር፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምትካት፡ መኑ፡ እሙን
65 ቱ፡ እለ፡ኢየአምኑ፡ወመኑ፡ውእቱ፡ዘያገብኦ፡፡ ወይቤሎሙ፡ በእንተ፡ዝንቱ፡ እብ
66 ለክሙ፡ አልቦ፡ዘይክል፡መጺአ፡ኀቤየ፡ዘኢተውህበ፡ሎቱ፡ እምኀበ፡አብ፡፡ ወበእንተ፡
ዝንቱ፡ ብዙኃን፡ እምአርደኢሁ፡ እለ፡ ገብኡ፡ ድኅሬሆሙ፡ ወኢሖሩ፡ እንከ፡ ምስሌ
67 ሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለዓሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ አንትሙኒ፡ ትፈቅዱኑ፡
68 ትሑሩ፡፡ ወአውሥአ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኀበ፡መኑ፡ነሐውር፡ቃ
69 ለ፡ሕይወት፡ዘለዓለም፡ብከ፡፡ ወንሕነሰ፡አመነ፡ወአእመርነ፡ከመ፡አንተ፡ውእቱ፡ክ
70 ርስቶስ፡ቅዱሱ፡ወልዱ፡ለእግዚአብሔር፡ሕያው፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ አነ፡ ኀረይኩክሙ፡ ዓሠርተ፡ ወክልኤተ፡ ላዕሌሁ፡ እምኔክሙ፡ ሰይጣ
71 ን፡ውእቱ፡፡ ወአንበይዎ፡ ይሁደ፡ ስምዖን፡ አስቆሮታዊ፡ ይቤ፡ እስመ፡ውእቱ፡ ሃለወ፡የ
1 ግብእ፡ለላዱ፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡፡ ፯ ወእምዝ፡ሖረ፡ እግዚእ፡ኢ
2 የሱስ፡ገሊላ፡ወኢፈቀደ፡ይሑር፡ይሁደ፡ እስመ፡ ይኀሥሥዎ፡ አይሁድ፡ ይቅትልዎ፡፡
3 ወቀርበ፡በዓለ፡መጸለትም፡ለአይሁድ፡፡ወይቤልዎ፡አኀዊሁ፡ፍልስ፡እም፡ዝየ፡ወሑ
4 ር፡ብሔረ፡ይሁደ፡ከመ፡አርድኢከኒ፡ይርአዩ፡ግብረከ፡ዘትገብር፡፡ እስመ፡አልቦ፡ዘይ
5 ገብር፡ጽሚተ፡ወይፈቅድ፡ከሠተ፡ይኩኖ፡፡ወእመሰ፡ዘንተ፡ትገብር፡አርኢ፡ርእሰከ፡
6 ለዓለም፡፡ እስመ፡አኃዊሁኒ፡ኢየአምኑ፡ቦቱ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ጊዜየሰ፡ዓዲ፡ እስከ፡ይእዜ፡ኢበጽሐ፡ወጊዜ፡ዚአክሙሰ፡ ዘልፈ፡ድልው፡ ው
7 እቱ፡፡ ለክሙሰ፡ ዓለም፡ኢይክል፡ ጸሊአተክሙ፡ ወሊተስ፡ ይጸልአኒ፡ እስመ፡አነ፡ እዘልፎሙ፡በከመ፡ እኩይ፡ምግባሮሙ፡፡

Si videritis igitur Filium hominis ascendentem ubi fuit priús? Spiritus est qui vi- 62
vificat, & corpus non habet quo prosit quicquam: & hic sermo quem ego loqu- 63
tus sum vobis, spiritus est, & vita est. Veruntamen sunt ex vobis qui non credunt: 64
quia scit Dñs Jesus à principio quinam sunt qui nòn credunt, & quis sit qui pro-
det eum. Et dixit iis; Propterea dico vobis, Nemo est qui potest venire ad me, 65
cui non datum fuit à Patre. Et propterea multi ex discipulis ejus regressi sunt re- 66
trò, & non ambulabant ampliùs cum eo. Et dixit Dominus Jesus duodecim, Vos 67
vultisne abire? Et respondit ei Simon Petrus, & dixit ei; Domine, ad quem ibi- 68
mus? verbũ vitæ æternæ habes. Et nos credidimus, & scivimus, quòd tu es Christ' 69
sanctus filius Dei vivi. Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis; Nónne ego elegi vos 70
duodecim, & unus è vobis Satan est? Et de Juda Simonis Iscariota dixit: quia ille 71
traditurus erat eum, *quum esset* unus ex duodecim. CAP. VII.
Et tunc venit Dñs Jesus *in* Galilæam: & noluit ire *in* Judæam, quia quærebant 1
Judæi trucidare eum. Et appropinquavit festivitas tabernaculorum Judæorũ. 2
Et dixerunt ei fratres ejus; Digredere hinc, & vade in regionẽ Judæorum, ut disci 3
puli tui conspiciant opus tuũ quod facis. Quia nemo est qui operatur occultè, & 4
desiderat manifest' fieri: & si hoc facis, commonstra teipsum mundo. Quia fratres 5
ejus non credebant in eo. Et dixit iis Dñs Jesus; Tempus meum adhuc usque nunc 6
non venit, & tempus vestrum semper paratũ est. Vos mundus non potest odio ha- 7
bere: & me odio habet, quia ego arguo illos, secundũ iniquitatem operũ suorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * وعيد مظله يهوديان نزديك شده بود * يعني عيد سايه كاه * * برادران عيسي † بدو كفتند *
4 اينجا نقل كن وبيهود برو * تا شاكردان تو كردارهاء تو ببينند * * نيست كسي كه در پنهاني
چيزي كند * وبخواهد كه اشكارا شود ونيز كفتند * چون اين كارها مي كني خودرا بخلق
5 6 بنما * * سبب انك برادران او هنوز بعيسي ايمان † نياورده بودند * * عيسي بديشان كفت
7 روزكار من هنوز تا اين ساعت نرسيد * وروزكار شما در هر وقتي آماده است * * نتوانند كه
جماعت شمارا دشمن دارند الا مرا دشمن دارند * سبب انك هر وقتي † برايشان كواهي مي
دهم * كه كردار ايشان شوم است *

*Et festum tabernaculorum Judæorum 2
appropinquaverat, i. e. festum um-
braculorum. Fratres igitur Jesu ei 3
dixerunt; Hinc transmigra & in
Judæam vade, ut discipuli tui ope-
ra tua videant. Nemo enim est, 4
qui in occulto aliquid facit, & cu-
pit ut clarus sit. Præterea dixe-
runt; Cùm hæc opera facias, te-
ipsum hominibus ostende. Propterea 5
quòd fratres ejus nondùm in Jesu
fidem habuerant. Jesus illis dixit; 6
Tempus meum usque ad hanc ho-
ram non advenit: Tempus autem
vestrum omni tempore paratum est.
Non possunt turbæ vos odio habere: 7
sed me odio habent, eò quòd omni
tempore in illos testor, quòd opus
eorum malum est.*

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΙΩΑΝΝΗΝ.

Vos ascendite ad festum hunc: ego nondum ascendo ad festum
8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν
istum: quia tempus meum nondum impletum est. Hæc autem dicens eis,
9 ταύτην· ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς,
mansit in Galilæa. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc & ipse
10 ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς
ascendit ad festum, non manifestè, sed quasi in occulto. Ipsi ergo Judæi
11 ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
quærebant eum in festo, & dicebant; Ubi est ille? Et murmur
12 ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Καὶ γογγυσμὸς
multus de eo erat in turbis: hi quidem dicebant; Quia bonus est: alii autem
πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ
dicebant; Non: sed seducit turbam. Nemo tamen palàm loquebatur de
13 ἔλεγον, Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ
illo, propter metum Judæorum. Jam autem festo mediante ascendit
14 αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη
Jesus in templum, & docebat. Et mirabantur Judæi, dicentes;
15 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες,
Quomodo hic literas scit, non doctus? Respondit eis Jesus,
16 Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
& dixit; Mea doctrina non est mea, sed mittentis me. Si quis
17 καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. Ἐάν τις
voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrùm ex Deo
θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ
sit, an ego à meipso loquar. Qui à semetipso loquens, gloriam propriam
ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν 18
quærit: at quærens gloriam mittentis eum, hic verax est, & injustitia
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία
in illo non est. Non Moyses dedit vobis legem, & nemo ex vobis facit
ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ 19
legem? Quid me quæritis interficere? respondit turba, & dixit; Dæmonium
τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε, Δαιμόνιον 20
habes: quis te quærit interficere? Respondit Jesus, & dixit eis,
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 21
Unum opus feci, & omnes miramini. Propter hoc Moyses dedit vobis
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν 22
circumcisionem, (non quia ex Moyse est, sed ex patribus:) & in
τὴν περιτομήν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων·) καὶ ἐν
sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sab-
σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ- 23
bato, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini quia totum hominem sanum
βάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ
feci in sabbato?
ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܐܢܬܘܢ ܣܩܘ ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ. ܐܢܐ ܠܐ ܣܠܩ ܐܢܐ ܗܫܐ ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܝ ܠܐ ܫܠܡ ܥܕܟܝܠ.
9 * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܘܦܫ ܠܗ ܒܓܠܝܠܐ.
10 * ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܐܚܘܗܝ ܠܥܐܕܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܣܠܩ. ܠܐ ܒܓܠܝܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܛܘܫܝܐ.
11 * ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܥܐܕܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟܘ ܗܘ.
12 * ܘܪܛܢܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠܘܗܝ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܫܐ. ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪܝܢ ܕܛܒ ܗܘ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ. ܐܠܐ ܡܛܥܐ ܠܥܡܐ.
13 * ܠܐ ܐܢܫ ܕܝܢ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
14 * ܟܕ ܕܝܢ ܦܠܓܘ ܝܘܡܬܐ ܕܥܐܕܐ. ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦ ܗܘܐ.
15 * ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܗܢܐ ܣܦܪܐ ܝܕܥ ܟܕ ܠܐ ܝܠܦ.
16 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܘܬܝ ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܕܫܠܚܢܝ.
17 * ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܗ. ܡܣܬܟܠ ܡܠܦܢܘܬܝ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ. ܐܘ ܐܢܐ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܡܡܠܠ ܐܢܐ.
18 * ܡܢ ܕܡܢ ܪܥܝܢܗ ܡܡܠܠ. ܫܘܒܚܐ ܠܢܦܫܗ ܒܥܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܘܒܚܐ ܕܡܢ ܕܫܕܪܗ ܒܥܐ. ܫܪܝܪ ܗܘ. ܘܥܘܠܐ ܒܠܒܗ ܠܐ ܐܝܬ.
19 * ܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܢܡܘܣܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܛܪ ܢܡܘܣܐ. ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ.
20 * ܥܢܐ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܫܐܕܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܡܢܘ ܒܥܐ ܠܡܩܛܠܟ.
21 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܕ ܥܒܕܐ ܥܒܕܬ ܘܟܠܟܘܢ ܡܬܕܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ.
22 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܓܙܘܪܬܐ. ܠܐ ܕܡܢ ܡܘܫܐ ܗܝ ܐܠܐ ܕܡܢ ܐܒܗܬܐ. ܘܒܫܒܬܐ ܓܙܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܪܢܫܐ.
23 * ܘܐܢ ܒܪܢܫܐ ܓܙܘܪܬܐ ܢܣܒ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܬܪܐ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. ܥܠܝ ܪܛܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠܗ ܒܪܢܫܐ ܐܚܠܡܬ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ.

Vos ascendite ad festum hoc, ego nunc non 8
ascendo ad hoc festum: quia tempus meum
nondum impletum est. Hæc dixit, & re- 9
mansit in Galilæa. Quum autem ascendis- 10
sent fratres ejus ad festum, tunc & ipse a-
scendit, non manifestè, sed velut in occulto.
Judæi autem quærebant eum in festo, & di- 11
cebant, Ubi est ille? Et murmur multum 12
propter eum erat in turba: erant enim qui
dicebant, Bonus est: alii verò dicebant; Mi-
nimè, sed seducit populum. Nemo au- 13
tem palàm loquebatur de eo propter me-
tum Judæorum. Quum autem dimidiati 14
essent dies festi, ascendit Jesus in templum,
& docebat. Et mirabantur Judæi, dicen- 15
tes; Quomodo novit iste literas quum non
didicerit? Respondit Jesus & ait; Do- 16
ctrina mea non mea est, sed ejus qui misit
me. Qui voluerit exequi voluntatem ejus, 17
intelliget doctrinam meam, num ex Deo sit,
an ego propriâ sponte loquar. Qui sponte 18
mentis suæ loquitur, gloriam suiipsius quæ-
rit: is autem qui gloriam ejus qui misit
ipsum quærit, verax est, & iniquitas in cor-
de ejus non est. Nónne Moses dedit vobis 19
legem? nemo autem ex vobis custodit le-
gem. Quid quæritis me interficere? Re- 20
spondit turba, & ait; Dæmonium habes,
quis quærit te interficere? Respondit Je- 21
sus, & dixit eis; Unum opus operatus sum,
& omnes miramini. Propterea Moses de- 22
dit vobis circumcisionem, non quòd ex ipso
Mose sit, sed ex Patribus est, & Sabbatho
circumciditis hominem. Quòd si homo cir- 23
cumciditur die Sabbathi, ut non solvatur
Lex Mosis, de me murmuratis qui totum ho-
minem sanaverim die Sabbathi?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شما درين عيد بالا رويد * كه من بالا نمي روم * براي انك زمان من هنوز تمام نشد * ايذها 8
9 بكفت و در جليل ماند * چون برادران او در عيد بالا رفتند انكه او نيز بالا رفت * نه 10
اشكارا الا مانند مخفي * يهوديان اورا در عيد مي خواستند * و مي پرسيدند كجاست * 11
* و بسيار سخن ناشايست درميان يهود ازبهر او كفته مي شد * كروهي مي كفتند نيكست 12
قومي ديكر مي كفتند جماعت را مي فريباند * وكسي اشكارا چيزي نمي كفت براي انك 13
از يهوديان مي ترسيدند

XVI. شانزده تعليم دادن مسيح دركنشت وذكر كردن ختنه

* بعد ازان چون روزهاء عيد پرداخته شدند * عيسي در هيكل بالا رفت * و تعليم مي 14
داد * يهوديان در تعجب مي ماندند * و مي كفتند * چكونه اين كتابهارا مي داند * 15
و نياموخت * عيسي بديشان جواب داد و كفت * علم من نيست از من * الا ازانك مرا 16
فرستاد * هر كس كه خواهد ارادت او كردن تعليم من دريابد * كه از خداست * يا از 17
ارادت خود مي كويم * هر كه از ارادت انديشهء خود سخن كويد * او خود خودرا مي 18
لايد * و هر كه فرستانك خودرا ستوده دارد * او راستست * و در دل او غش نيست *

Vos ad hoc festum ascendite: quia 8
ego non ascendo, eò quòd tempus
meum nondum impletum est. Hæc 9
dixit & in Galilæa mansit. Cùm 10
autem fratres ejus ad festum ascen-
dissent, tunc ille etiam ascendit, non
palàm sed tanquam occultò. Judæi 11
ergo illum in festo quærebant, &
interrogabant, Ubi est? Et multus 12
sermo indecorus inter Judæos de
eo habitus est. Aliqui dicebant, Bo-
nus est: quidam alii dicebant, Mul-
titudinem decipit. Nemo autem pa- 13
làm quicquam dixit, eò quòd à Ju-
dæis timerent.

XVI. Docet Christus in templo, & mentionem facit de circumcisione.

Posthæc cùm dies festi complerentur, Jesus in templum ascendit & 14
docuit. Judæi in admiratione hæ- 15
rebant, & dicebant; Quomodò hic
Scripturas novit, & non didicit?
Jesus illis responsum dedit, & di- 16
xit; Scientia mea non est à meipso,
sed ab eo qui me misit. Omnis homo 17
qui vult voluntatem ejus facere,
doctrinam meam intelligit, num à
Deo sit, an è voluntate mea loquar.
Quicunque ex voluntate cogita- 18
tionis suæ verbum loquitur, ipse
semetipsum prædicat: quicunq; verò
missorem suum laude afficit, is ve-
rax est, et in corde ejus dolus non est.

Versio VULGATA LATINA.

8 Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendo ad diem festum istum:
9 quia meum tempus nondum impletum est. Hæc cùm dixisset, ipse mansit in Ga-
10 lilæa. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc & ipse ascendit ad diem festum
11 non manifestè, sed quasi in occulto. Judæi ergò quærebant eum in die festo, &
12 dicebant; Ubi est ille? Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim
13 dicebant; Quia bonus est. Alii autem dicebant; Non, sed seducit turbas. Ne-
14 mo tamen palàm loquebatur de illo, propter metum Judæorum. Jam autem die
15 festo mediante, ascendit Jesus in templum, & docebat. Et mirabantur Judæi,
16 dicentes; Quomodò hic literas scit, cùm non didicerit? Respondit eis Jesus,
17 & dixit; Mea doctrina non est mea, sed ejus, qui misit me. Si quis voluerit
voluntatem ejus facere: cognoscet de doctrina, utrùm ex Deo sit, an ego à me-
ipso loquar. Qui à semetipso loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem 18
quærit gloriam ejus, qui misit eum, hic verax est, & injustitia in illo non est.
Nónne Moyses dedit vobis legem: & nemo ex vobis facit legem? Quid me 19
quæritis interficere? Respondit turba, & dixit; Dæmonium habes: quis te quæ- 20
rit interficere? Respondit Jesus, & dixit eis; Unum opus feci, & omnes mi- 21
ramini. Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia ex Moyse est, 22
sed ex patribus:) & in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem ac- 23
cipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini, quia totum
hominem sanum feci in sabbato?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اصعدوا انتم الي هذا العيد فاني لست اصعد الان الي هذا العيد لان وقتي لم يكمل * 8
* قال هذا القول واقام في الجليل * فلما صعد اخوته الي العيد حينئذ صعد هو ايضا 9 10
ليس صعودا ظاهرا بل مستترا * فجعل اليهود يطلبونه في العيد ويقولون اين ذاك * وكان 11 12
في الجمع من اجله مشاجرة كثيرة فمنهم من كان يقول انه صالح * واخرون يقولون لا لكنه
يضل الجمع * ولم يكن احد يتكلم فيه علانية من اجل المخافة من اليهود * 13
• الفصل الثامن عشر • * ولما انتصف ايام العيد صعد يسوع الي الهيكل وبدا 14
يعلم * وكان اليهود يتعجبون ويقولون كيف يحسن هذا الكتب ولم يعلمه احد * فقال لهم 15 16
يسوع تعليمي ليس هو لي بل للذي ارسلني * فمن احب ان يعمل مرضاته فهو يعرف 17
تعليمي هل هو من الله ام انما انا اتكلم به من عندي * ان من يتكلم من عنده انما يطلب 18
المجد لنفسه • واما الذي يطلب مجد الذي ارسله فهو محق وليس فيه ظلم * اليس موسي 19
اعطاكم الناموس وليس منكم احد يعمل بالناموس * لماذا تريدون قتلي • فاجابه الجمع 20
قائلين ان بك شيطانا من يريد قتلك * اجابهم يسوع قائلا لقد عملت عملا واحدا فتعجبتم 21
باجمعكم * من اجل هذا اعطاكم موسي الختان * وليس هو من موسي لكنه من الاباء • وقد 22
تختنون الانسان في يوم السبت * فان كان الانسان يقبل الختان في السبت لئلا تنتقض 23
شريعة موسي فلم تتذمرون علي لابرائي الانسان كله يوم السبت •

Ascendite vos ad hanc solennitatem, ego 8
enim non ascendam modò ad hanc solen-
nitatem, quia tempus meum nondum
completum est. Dixit hunc sermonem, & 9
mansit in Galilæa. Et ut ascenderunt 10
fratres ejus ad diem festum, tunc ascen-
dit ipse quoque, non ascensione manife-
stâ, sed occultâ. Cœperunt ergò Judæi 11
quærere eum in die festo, & dicere; Ubi
est ille? Et erat inter populum, ob cau- 12
sam ipsius, jurgium maximum. Nam
ex eis quidam dicebant eum esse pro-
bum, & alii dicebant; Non, sed sedu-
cit populum. Et ne unus quidem loque- 13
batur de eo palàm, propter metum Ju-
dæorum.

Sectio decima octava.

Et cùm dimidiati essent dies festi, a- 14
scendit Jesus in templum, & cœpit doce-
re. Et Judæi mirabantur, ac dicebant; 15
Quomodò callet hic Scripturas, cùm non
docuerit eum quisquam? Ait illis Je- 16
sus; Doctrina mea non est mea, sed illi-
us qui misit me. Et qui voluerit facere 17
placitum ejus, ipse cognoscet doctrinam
meam, utrùm ex Deo sit, an certè pro-
mam illam à meipso. Nam qui loquitur 18
à semetipso, sanè quærit gloriam sibi
ipsi: at verò qui quærit gloriam ejus
qui misit illum, is verax est, & non est
in ipso iniquitas. Nónne Moyses dedit 19
vobis legem? & nemo ex vobis exercet
legem. Quam ob rem intenditis necem 20
meam? Respondit ei turba, dicentes;
Profectò in te dæmonium inest: quis in-
tendit necem tuam? Respondit eis Je- 21
sus, dicens; Jam feci opus unum, &
mirati estis omnes. Propterea dedit vo- 22
bis Moyses circumcisionem (licèt non sit
illa ex Moyse, sed ex patribus) & qui-
dem circunciditis hominem in die sab-
bathi. Igitur si homo accipit circumcisi- 23
onem in sabbatho ut ne solvatur lex
Moysis, quare ergò mussitatis contra me,
quòd sanaverim hominem totum die sab-
bathi?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ዐንትሙ፡ዕረጉ፡ውስተ፡ ዝቲ፡ በዓል፡አንሰ፡ኢይዓርግ፡ ለዝንቱ፡በዓል፡ እስመ፡ዓዲ፡ኢበ
9 ጽሐ፡ጊዜየ፡፡ ወከመዝ፡ ይቤሎሙ፡ወነበረ፡ውስተ፡ገሊላ፡፡ ወዓሪጎሙ፡አኃዊሁ፡
10 ለበዓል፡ውእቱ፡ ለሚረ፡ ዓረገ፡ውእቱ፡ጽምሚተ፡ ወአኮ፡ገሃደ፡፡ ወኃሠሥዎ፡አይ
11 ሁድ፡በበዓል፡ወይቤሉ፡አይቴ፡ውእቱ፡ዝኩ፡፡ ወብዙኃን፡አንጐርጐሩ፡ሕዝብ፡በ
12 እንቲአሁ፡ወቦ፡ካልኣን፡እለ፡ይቤሉ፡ኄር፡ውእቱ፡፡ ወቦ፡እለ፡ይቤሉ፡አልቦ፡ያስሕቶሙ፡
13 ለሕዝብ፡፡ ወባሕቱ፡ክሡተሰ፡አልቦ፡ዘተናገረ፡በእንቲአሁ፡ እስመ፡ይፈርህዎሙ፡ለ
14 አይሁድ፡፡ ወበማእከለ፡ በዓል፡ዓረገ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ምኵራበ፡፡ወመሀረ፡፡
15 ወአንከሩ፡ አይሁድ፡ምህሮቶ፡ ወይቤሉ፡ እፎ፡ያአምር፡ ዝንቱ፡ መጽሐፈ፡ ዘኢተምህ
16 ረ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ወይቤሎሙ፡ ትምህርትየሰ፡ኢኮነት፡ እንቲአ
17 የ፡አላ፡ እንቲአሁ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡፡ ወዘሰ፡ይፈቅድ፡ይግበር፡ሥምረቶ፡ያአምር፡ይቅ
ድመ፡ከመ፡ እመ፡እግዚአብሔር፡ውእቱ፡ ዝንቱ፡ትምህርት፡፡ወለሊየ፡ለርእስየ፡ እ
18 ነግር፡፡ ዘለርእሱ፡ይነግር፡ተድላ፡ርእሱ፡ይኀሥሥ፡ ወዘሰ፡ይፈቅድ፡ያድሉ፡ለዘ፡ፈ
19 ነዎ፡ጻድቅ፡ውእቱ፡ወአልቦ፡ ዐመፃ፡ላዕሌሁ፡፡ አኮኑ፡ ሙሴ፡ወሀበክሙ፡ኦሪተ፡ወኢ
አሀዱሂ፡ እምኔክሙ፡ ኢትገብርዋ፡ ለኦሪት፡፡ ወለምንት፡ እንከ፡ ተኀሥሡ፡ ትቅትሉ
20 ኒ፡፡ ወአውሥኡ፡ሕዝብ፡ወይቤልዎ፡ጋኔነ፡፡ብከ፡መኑ፡ይኀሥሥ፡ይቅትልከ፡፡
21 ወአውሥአ፡ ኢየሱስ፡ ዘይቤሎሙ፡ አሐደ፡ ግብረ፡ ገበርኩ፡ ወኵልክሙ፡ አንከርክሙ
22 ኒ፡፡ በእንተ፡ዝንቱ፡ወሀበክሙ፡ሙሴ፡ግዝረተ፡ እንዘ፡ኢኮነት፡እምኀበ፡ሙሴ፡አላ፡
23 እምአበው፡ይእቲ፡፡ ወበሰንበት፡ትገዝርዎ፡ለሰብእ፡፡ ወለእመሰ፡ በሰንበት፡ትገዝር
ዎ፡ለሰብእ፡ ከመ፡ኢይስዓር፡ሕጉ፡ ለሙሴ፡፡ወለምንት፡ እንከ፡ትትአዘዙ፡ኪያየ፡ለእመ፡ኣሕየውክዎ፡ ለሰብእ፡ ኵለንታሁ፡ በሰንበት፡፡

8
Vos ascendite in hunc festum: ego non ascendam in hunc festum, quia adhuc non 9
venit tempus meum. Et sic dixit iis; & mansit in Galilæa. Et quum ascendissent 10
fratres ejus in festum, isto die ascendit ipse occultè, & non manifestè. Et quæsi- 11
verunt eum Judæi in festo, & dixerunt; Ubi est ille? Et multùm murmurârunt po- 12
puli de eo: & fuerunt alii qui dixerunt; Bonus est: & fuerunt *alii* qui dixerunt;
Minimè, in errorem inducit populum. Veruntamen palàm nemo fuit qui loque- 13
batur de illo, quia timebant Judæos. Et in medio festivitatis ascendit Dominus 14
Jesus *in* templum, & docuit. Et mirati sunt Judæi doctrinam ejus, & dixerunt; 15
Quomodo scit hic literas, qui non didicit? Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis; 16
Doctrina mea, non est mea, sed ejus qui misit me. Et qui vult facere voluntatem 17
ejus, primò cognoscet, quòd à Deo est hæc doctrina, & egomet meipsum loquor.
Qui seipsum loquitur, complacentiam sui quærit: & qui vult placere ei qui misit 18
ipsum, justus est, & non est iniquitas super eum. Nónne Moses dedit vobis le- 19
gem, & ne unus quidam è vobis facit legem? & quare igitur quæritis trucidare
me? Et responderunt populi, & dixerunt ei; Dæmonem habes: quis quærit tru- 20
cidare te? Et respondit Jesus, & dixit iis; Unum opus feci, & omnes vos mirati 21
estis me. Propter hoc dedit vobis Moses circumcisionem, quum non fuerit à Mo- 22
se sed à patribus fuit: & in sabbato circumciditis hominem. Et si in sabbato cir- 23
cumciditis hominem, ut non solvatur lex Mosis, & quare igitur indignamini
mihi, si servavi hominem totalitate suâ in sabbato?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* نه موسيست • كه ناموس وشريعت را بشما داد • ونه كسي ازشما ناموس را نگاه داشت • 19
چرا مي خواهيد مرا كشتن • * جماعت جواب دادند و گفتند ديو داري • كيست انك 20
ترا خواهد كشتن • * عيسي جواب داد وبديشان گفت يك كردار كردم • وشما حيران 21
شديد • * براي اين موسي بشما ختنه را داد • نه انست كه ختنه از موسي تنهاست • ليكن 22
از پدران پيش است • وشما در روز شنبه † ادمي را ختنه مي كنيد • * چون در روز شنبه 23
ختنه مي شود • تا ناموس موسي باطل نشود • بر من بيهوده چرا مي گوييد • كه در روز شنبه
رنجوران • و دردمندانرا • خوش كردم •

Nónne Moses est qui Legem & 19
institutum vobis dedit, & ne-
mo tamen è vobis Legem servat?
Quare vultis me occidere? Tur- 20
ba responderunt & dixerunt;
Dæmonium habes: quis est qui
te vult occidere. Jesus respon- 21
sum dedit, & illis dixit; Unum
opus feci, & vos obstupuistis. Pro- 22
pter hoc Moses vobis circuncisionem
dedit, (illud non est, quòd cir-
cumcisio à Mose solo sit, sed à
patribus antiquis est) & vos in
die Sabbathi circunciditis homi-
nem. Cùm in die Sabbathi cir- 23
cuncisio fiat, ut Lex Mosis non
irrita fiat: in me futilia quare
dicitis, quòd in die Sabbathi ægro-
tos & morbis affectos sanos fece-
rim?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ne judicate secundùm *speciem*, sed justum judicium judicate. Dicebant
24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. Ἔλεγον
25 ergò quidam ex *Hierosolymitis*; Nónne hic est, quem quærunt interficere?
οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt: numquid verè
26 Καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς
cognoverunt principes, quia hic est verè Christus. Sed hunc scimus undè
27 ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός. Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν
sit: *at* Christus cùm venerit, nemo scit undè sit. Clamabat ergò in
28 ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν
templo docens Jesus, & dicens; Et me scitis, & scitis undè sim, &
τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων, Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί, καὶ
à meipso non veni: sed est verus *mittens* me, quem vos non
ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα· ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
nôstis. Ego *autem* scio eum, quia ab ipso sum, & ipse me misit.
29 οἴδατε. Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.
Quærebant ergò eum apprehendere, & nemo immisit in illum
30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
manum, quia nondum venerat hora ejus. Multi autem de turba
31 τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου
crediderunt in eum, & dicebant; *Quia* Christus cùm venerit, nunquid plura
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα
signa *his* faciet quæ hic *facit*? Audierunt Pharisæi turbam murmurantem
σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος 32
de illo hæc: & miserunt Pharisæi & principes *Sacerdotum* ministros,
περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας,
ut apprehenderent eum. Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicum tempus vobiscum
ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν 33
sum, & vado ad *mittentem* me. Quæretis me, & non invenietis:
εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· 34
& ubi sum ego, vos non potestis venire. Dixerunt ergò Judæi ad
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς 35
semetipsos; Quò hic *futurus* est ire, quia *nos* non inveniemus eum?
ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν;
numquid in dispersionem *Græcorum futurus* est ire, & *docere*
μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν
Græcos? Quis est hic sermo quem dixit; Quæretis me, & non
τοὺς Ἕλληνας; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ 36
invenietis: &, Ubi sum ego, vos non potestis venire?
εὑρήσετε· καί, Ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 25 * ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ ܬܕܘܢܘܢ ܐܠܐ ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ ܕܘܢܘ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ
26 ܐܘܪܫܠܡ. ܠܐ ܗܘ ܗܢܘ ܗܢܐ ܕܒܥܝܢ ܠܡܩܛܠܗ. * ܘܗܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪܝܢ
27 ܠܗ. ܕܠܡܐ ܝܕܥܘ ܩܫܝܫܐ ܕܗܢܘ ܒܫܪܪ ܡܫܝܚܐ. * ܐܠܐ ܠܗܢܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ
28 ܗܘ. ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܬܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. * ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܝܫܘܥ ܟܕ
ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ. ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܨܒܝܢܝ
29 ܠܐ ܐܬܝܬ. ܐܠܐ ܫܪܝܪ ܗܘ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. * ܐܢܐ ܕܝܢ
30 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܕܡܢ ܠܘܬܗ ܐܢܐ ܘܗܘ ܫܕܪܢܝ. * ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܪܡܝ
31 ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ ܫܥܬܗ. * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ ܗܝܡܢܘ
ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܫܝܚܐ ܡܐ ܕܐܬܐ. ܠܡܐ ܝܬܝܪܢ ܐܬܘܬܐ ܥܒܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܒܕ ܗܢܐ.
32 * ܘܫܡܥܘ ܦܪܝܫܐ ܠܟܢܫܐ ܕܡܬܪܛܢܝܢ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ. ܘܫܕܪܘ ܗܢܘܢ ܘܪܒܝ ܟܘܡܪܐ ܕܚܫܐ
33 ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܩܠܝܠ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ
34 ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢܢܝ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
35 ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܠܐܝܟܐ ܥܬܝܕ ܗܢܐ ܠܡܐܙܠ ܕܠܐ ܢܫܟܚܝܘܗܝ
ܚܢܢ. ܠܡܐ ܠܐܬܪܘܬܐ ܕܥܡܡܐ ܥܬܝܕ ܠܡܐܙܠ ܘܠܡܠܦܘ ܠܚܢܦܐ.
36 * ܡܢܘ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪ. ܕܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢܢܝ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܢܬܘܢ
ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ.

Ne judicaveritis per acceptionem perso- 24
narum, sed judicio recto judicate. Dice- 25
bant autem quidam ex Jerusalem; Nónne
hic est quem quærunt interficere? Et 26
ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt:
nunquid nôrunt seniores nostri hunc ve-
rè esse Messiam? Sed novimus unde hic 27
sit: Messias autem quum venerit, nemo
cogniturus est undè sit. Et extulit Jesus 28
vocem suam dum doceret in templo, aít-
que; Et me nôstis, & undè sim nôstis;
& sponte propriâ non veni, sed verax est
qui misit me, quem vos non nôstis. Ego 29
verò novi eum, quippe qui ab ipso sim,
& ipse me misit. Itaque quærebant eum 30
prehendere: nemo autem injecit in eum
manus, quoniam nondum venerat hora
ejus. Multi autem ex turba crediderunt 31
in eum, dicúntque; Messias quum vene-
rit, num præclariora signa edit his quæ
iste edit? Et audierunt Pharisæi turbas 32
loquentes de eo ista, miserúntque ipsi ac
principes sacerdotum ministros ut pre-
henderent eum. Et ait Jesus; Modicum 33
adhuc temporis vobiscum sum, & abibo
ad eum qui me misit. Et quæretis me, 34
nec me invenietis: & ubi ego sum, non
potestis venire. Dicunt Judæi apud se; 35
Quò futurum est ut iste proficiscatur, ut
nos non inveniamus eum? num fortè ad
regiones Gentium profecturus est, & do-
cturus Ethnicos? Quis est hic sermo 36
quem dixit; Quæretis me, & me non
invenietis: & ubi ego sum, vos non po-
testis venire?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 * بمنافقی ودو روی حکم مکنید . الا براستی وعدل حکم کنید . * کسانی از اورشلیم
26 می گفتند . نه اینست آنک می خواهند که اورا بکشند . * واینك آشکارا سخن می
گوید وچیزی بدو نمی گویند . مگر پیران ما دانسته باشند که بحقیقت اینست
27 مسیح * لیکن این را می دانیم که از کجاست . اما مسیح وقتی که بیاید کسی نداند
28 که از کجاست . * وعیسی در هیکل تعلیم می داد . این راز را دانست . آواز خود †
بلند بر داشت . وگفت مرا می دانید که از کجا هستم . ومی دانید که از ارادت
29 خود نیامدم . الا راستست آنک مرا فرستاد . آنك شما اورا نمی شناسید . * ومن اورا می
30 شناسم . که از پیش او هستم . واوست که مرا فرستاد . * می خواستند که ویرا
بگیرند . وکسی بر وی دست ننهاد . برای آنك هنوز وقت نرسیده بود

In hypocrisi & duplici vultu ju- 24
dicium ne facite, sed in rectitu-
dine & æquitate judicium facite.
Quidam ex Hierosolyma dice- 25
bant; Nónne hic est ille quem cu-
piunt ut interficiant? At ecce pa- 26
làm loquitur, & nihil ei dicunt:
nunquid seniores nostri noverunt
quòd in veritate hic est Christus?
Sed hunc novimus unde sit: Chri- 27
stum autem, cùm venerit, nemo
cognoscet unde sit. Et Jesus in 28
templo docens, hoc secreto cogni-
to, vocem suam in altum sustu-
lit, & dixit; Me nôstis unde
sim, & scitis quòd ex voluntate
propria non veni, sed verax est
qui misit me, quem vos non nô-
stis. Ego verò eum novi, quia 29
ab ipso sum, & ipse est qui me
misit. Voluerunt itaque ut eum 30
prehenderent, at nemo in eum ma-
num imposuit, quia nondum tempus
advenerat.

هفده جماعتی که در کنشت بمسیح ایمان آوردند

XVII. Cœtus qui in templo in Christo fidem habuerunt.

31 * ان روز بسیار جماعت در کنشت . بدو ایمان آوردند . وگفتند اگر مسیح وقتی که آید .
32 این معجزها و آیتها که این میکند . او چه بیشتر تواند کردن . * معتولان شنیدند که

Eo die multa turba in templo in eum 31
fidem habuerunt, & dixerunt; Num
Christus, quo tempore venerit, his
miraculis & signis, quæ hic facit,
ipse quid amplius potest facere?
Pharisæi autem audiverunt quòd 32

Versio VULGATA LATINA.

24
25 Nolite judicare secundùm faciem, sed justum judicium judicate. Dicebant
ergò quidam ex Jerosolymis; Nónne hic est, quem quærunt interficere?
26 Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt. Numquid verè cognoverunt
27 principes quia hic est Christus? Sed hunc scimus undè sit: Christus autem
28 cùm venerit, nemo scit undè sit. Clamabat ergò Jesus in templo docens,
& dicens; Et me scitis, & undè sim scitis: & à meipso non veni, sed est
29 verus, qui misit me, quem vos nescitis. Ego scio eum: quia ab ipso sum,
30 & ipse me misit. Quærebant ergò eum apprehendere: & nemo misit in
31 illum manus, quia nondum venerat hora ejus. De turba autem multi credi-
derunt in eum, & dicebant; Christus cùm venerit, numquid plura signa fa-
ciet quàm quæ hic facit? Audierunt Pharisæi turbam murmurantem de illo 32
hæc: & miserunt Principes & Pharisæi ministros, ut apprehenderent eum.
Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicum tempus vobiscum sum: & vado ad 33
eum, qui me misit. Quæretis me, & non invenietis: & ubi ego sum, 34
vos non potestis venire. Dixerunt ergò Judæi ad semetipsos; Quò hic 35
iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem Genti-
um iturus est, & docturus Gentes? Quis est hic sermo, quem di- 36
xit; Quæretis me, & non invenietis: & ubi sum ego, vos non pote-
stis venire?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 25 * لا تحكموا بالمراياة لكن احكموا حكما عدلا * فقال اناس من يروشليم اليس هذا
26 ذاك الذي كانوا يريدون قتله * وها هو يتكلم علانية وليس يقولون له شيا * لعل حقا
27 قد علم المتقدمون ان هذا هو المسيح * لكن هذا قد عرفنا من اين هو * فاما المسيح اذا
28 جاء فليس يعلم احد من اين هو * فرفع يسوع صوته فيما هو يعلم في الهيكل قايلا
اياي تعرفون ومن اين اتيت تعلمون * ولم ات من ذاتي وحدي ولكن الذي ارسلني
29 30 حق * الذي لستم تعرفونه انتم * وانا اعرفه لاني منه وهو ارسلني * فارادوا مسكه لكن
31 لم يمدد احد اليه يدا لان ساعته لم تكن جاءت بعد * وكثيرون من الجمع امنوا به
32 وقالوا هل المسيح اذا جاء يفعل اكثر من هذه الايات التي يعملها هذا * فسمع الاحبار
كلام الجموع بهذا فتذمروا عليهم من اجله * ثم ارسل روساء الكهنة والفريسيون شرطا
33 ليمسكوه * فقال لهم يسوع انا مقيم معكم زمنا يسيرا ثم انطلق الى من ارسلني *
34 35 وتطلبوني فلا تجدوني والمكان الذي امضي اليه انتم لا تصلون اليه * فقال اليهود
فيما بينهم الى اين هذا مزمع ان يذهب حتى لا نجده نحن * لعله مزمع ان يذهب الى فرق
36 اليونانيين ليعلم اليونانيين * ما هذا القول الذي قال انكم تطلبوني ولا تجدوني
وحيث امضي اليه فلا تقدرون على الاتيان الي *

Ne judicetis cum simulatione, sed ju- 24
dicate judicium justum. Dixerunt qui- 25
dam ex Jerusalem; Nónne hic est il-
le, cujus intendebant necem? Et ta- 26
men ecce, ipse loquitur palàm & non
dicunt ei quicquam. Num certò jam
cognoverunt primores hunc esse Chri-
stum? Sed hunc jam novimus unde 27
sit: Christus autem cùm venerit, non
sciet quisquam unde sit. Elevavit au- 28
tem Jesus vocem suam dum ipse do-
ceret in templo, dicens; Me cogno-
scitis, & unde venerim scitis: &
non veni à me ipso solo, sed qui mi-
sit me, verax est, quem non cogno-
scitis vos. Et ego cognosco eum, quia 29
ab ipso sum, & ipse misit me. Qua- 30
propter voluerunt eum apprehendere:
attamen nemo extendit in eum ma-
num, quia hora ejus non venerat ad-
huc. Et multi de turba crediderunt 31
in eum, & dixerunt; Num Christus
cùm venerit, faciet plura his signis
quæ edit ille? Audierunt autem 32
summi sacerdotes sermonem turbarum
circa hæc, & murmuraverunt de ipsis
propter eum. Deindè miserunt princi-
pes sacerdotum & Pharisæi mini-
stros ut apprehenderent eum. Dixit 33
autem eis Jesus; Ego permansurus
sum vobiscum tempore modico, dein-
dè vado ad eum qui misit me. Et 34
quæretis me, & non invenietis me,
& ad locum ad quem ego abiturus
sum, vos non pertingetis. Dixerunt 35
Judæi intra semetipsos; Quò hic itu-
rus est, ut non inveniamus eum nos?
nunquid iturus est ad sectam Græco-
rum, ut doceat Græcos; Quis est 36
hic sermo quem dixit; Quòd quære-
tis me, & non invenietis me? & eò
quò sum abiturus, non poteritis veni-
re ad me?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ኢትፍትሑ፡ ለአድልዎ፡ ለገጽ፡አላ፡ጽድቀ፡ፍትሐ፡ፍትሑ፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡
25 እምሰብአ፡ኢየሩሳሌም፡አኮኑ፡ዝንቱ፡ውእቱ፡ ዘይኀሥሥዎ፡ አይሁድ፡ይቅትልዎ፡፡
26 ወናሁ፡ክሡተ፡ይትናገሮሙ፡ወአልቦ፡ ዘይብልዎ፡አእመሩኑ፡ እንጋ፡መላእክት፡ከመ፡ው
27 እቱ፡ክርስቶስ፡አማን፡፡ ወቤሕቱ፡ ለዝሰ፡ናአምሮ፡እምአይቴ፡ውእቱ፡ወክርስቶስ
28 ሰ፡አመ፡ይመጽእ፡አልቦ፡ ዘያአምሮ፡ እምኀበ፡ ይመጽእ፡፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ኢየ
ሱስ፡በምኵራብ፡ እንዘ፡ይሜህር፡ ወይቤሎሙ፡ሲተኑ፡ ታአምሩኒ፡ ወታአምሩ፡ እም
አይቴ፡ አነ፡ ወለሊየኒ፡ ኢመጻእኩ፡ አላ፡ ሃሎ፡ ጻድቅ፡ ዘፈነወኒ ፡ ዘኢታአምርዎ፡ አ
29 ንትሙ፡፡ ወአንሰ፡ አአምሮ፡ እስመ፡ እምኀቤሁ፡ አነ፡ ወውእቱ፡ ፈነወኒ፡፡ ወ
30 ፈቀዱ፡ ይእኅዝዎ ፡ ወአልቦ፡ ዘአንሥአ፡ እዴሁ፡ ላዕሌሁ ፡ እስመ ፡ ዓዲ ፡ ኢበጽሐ፡
ጊዜሁ፡፡

Ne judicate ad complacendum personæ, sed justum judicium judicate. Et fue- 24
runt qui dixerunt ex hominibus Hierusalem, Nónne hic est quem quærunt Judæi 25
trucidare eum? Et ecce palàm loquitur iis, & nihil est quod dicunt ei. Nónne 26
cognoverunt igitur principes, quòd ille *est* Christus verè. Sed hunc scimus unde 27
est: & Christus quum venerit, nemo cogniturus est unde venit. Et clamavit Domi- 28
nus Jesus in templo, docens, & dicens iis; Nónne me scitis, & scitis unde sim?
Et egomet non veni, sed est Verus qui misit me, quem nescitis vos. Et ego scio 29
eum, quia ex illo sum, & ipse misit me. Et voluerunt prehendere eum: & nemo 30
fuit qui sustulit manum suam in eum, quia nondum venerat tempus ejus.

በጥልቀተ፡ ፋሲካ፡ ምንባብ፡፡

In pollutione paschatis lectio.

31 ወእም፡ውእቱ፡ ሰብእ፡ብዙኃን፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ እምሕዝብ፡ወይቤሉ፡አሚ፡ ይመ
32 ጽእ፡ክርስቶስ፡ ቦኑ፡ ፈድፋደ፡ተአምረ፡ ዘይገብር፡ እምዘ፡ገብረ፡ዝንቱ፡፡ ወሰም
ዑ፡ ፈሪሳውያን፡ከመ፡አንጐርጐሩ፡ ሕዝብ፡ በእንቲአሁ፡ ዘንተ፡፡ወለአኩ፡ሊቃነ፡ካህና
33 ት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወዓሊሆሙ፡ ከመ፡ ይእኅዝዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡
34 ዓዲ፡ ሕደጠ፡መዋዕለ፡ ሃለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ ወአሐውር፡ ኀበ፡ ዘፈነወኒ፡፡ ወተኃ
35 ሥሡኒ፡ ወኢትረክቡኒ፡ ወኀበ፡አነ፡አሐውር፡አንትሙ፡ኢትክሉ፡ መጺአ፡፡ ወይቤ
ሉ ፡ አይሁድ፡ በበይናቲሆሙ፡ አይቴኑ፡ ይሖውር፡ ዝንቱ፡ ዘኢንረክቦ ፡ ንሕነ፡፡ውስተ፡
36 ብሔረ፡ አረሚ፡ እንጋ፡ ይሖውር ፡ ወይሜህሮሙ ፡ ለአረሚ፡፡ ወምንትኑ፡ ዝን
ቱ፡ ነገር፡ ዘይቤለነ፡ ተኃሥሡኒ፡ ወኢትረክቡኒ ፡ ወኀበ ፡ አሐውር፡ አነ፡ አንትሙ፡ኢ
ትክሉ፡ መጺአ፡፡

Et ex illa turba multi *erant* qui crediderunt in eo ex populo, & dixerunt; 31
Quum venerit Christus, num plura signa faciet quam fecit hic? Et audierunt 32
Pharisæi quòd murmurâssent populi de eo hoc: & miserunt principes sacerdo-
tum & Pharisæi, ministros eorum, ut prehenderent eum. Et dixit iis Dominus 33
Jesus; Adhuc paucos dies fui vobiscum, & ibo ad eum qui misit me. Et quære- 34
tis me, & non invenietis me: & ubi ego ibo, *eò* vos non potestis venire. Et dixe- 35
runt Judæi inter se; Quò proficiscetur hic, quòd non inveniemus eum nos? num
in regionem Gentium igitur proficiscetur, & docebit Gentes? Et quinam *est* hic 36
sermo quem dixit nobis; Quæretis me, & non invenietis me: & ubi ibo ego, *eò*
vos non potestis venire?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

جماعت ازبهر او چنين مي كويند * ايشان وبزركان امامان عوانانرا فرستادند * تا اورا
33 بكيرند * *عيسي كفت اندك روزكار† ديكر با شما هستم * وبروم پيش انك مرا فرستاد *
34 35 * پس ازان مرا بخواهيد ونيابيد * وهركجا كه من باشم * شما نتوانيد امدن * *يهوديان
درنفس خود كفتند اين كس كجا رود كه ما او را درنتوانيم يافتن * مكر در
36 ولايت بيكانه * وخواهد رفتن * تا حنيفيانرا بياموزاند * *چيست اين سخن كه كفت
مرا بجوييد ونيابيد * ودرهر كجا كه من باشم * شما نتوانيد امدن *

turba de eo sic dicerent: ipsi
igitur & maximi sacerdotum
ministros miserunt, ut eum pre-
henderent. Jesus ergo dixit; 33
Modicum temporis adhuc vobis-
cum sum, & ibo ad eum qui
me misit. Posthac me quæretis 34
& non invenietis: & ubicun-
que ego fuero, vos non poteritis
venire. Judæi in animo suo di- 35
cebant; Hic homo quò vadit, ut
nos eum non possimus invenire?
Nunquid in locum peregrinum &
longinquum abibit, ut ethnicos
doceat? Quis est hic sermo 36
quem dixit; Me quæretis & non
invenietis, & quocunque ego fu-
ero, vos non poteritis venire.

In autem novissimo die magno festivitatis, stabat Jesus, & clamabat, dicens; Si
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς, εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐὰν
quis sitit, veniat ad me, & bibat. *Credens* in me, sicut *dixit* Scriptura, flumi-
38 τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποτα-
na de ventre ejus fluent aquæ vivæ. (Hoc autem dixit de Spiritu,
39 μοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος,
quem *futuri* erant *accipere* credentes in eum: nondum enim erat Spiritus *sanctus*: quia
οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἅγιον· ὅτι
Jesus nondum erat glorificatus.) *Multi ergò ex* turba *audientes sermonem*, dicebant;
40 ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.) Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον,
Hic est verè Propheta. Alii dicebant; Hic est Christus: *alii* autem dicebant;
41 Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι δὲ ἔλεγον,
Num enim ex Galilæa Christus venit? Nónne Scriptura dicit; Quia ex semine
42 Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, Ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
David, & de Bethlehem *vico* ubi erat David, Christus venit? Dissensio itaque
43 Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν
in turba facta est propter eum. Quidam autem volebant ex ipsis apprehendere eum.
44 ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν.
sed nemo *immisit* super eum manus. Venerunt ergò ministri ad Pon-
45 ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχ-
tifices & Pharisæos, & dixerunt eis illi; Quare non adduxistis illum? Re-
ιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπε- 46
sponderunt ministri; Nunquam sic locutus est homo, sicut hic homo.
κρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
Responderunt ergò eis Pharisæi; Numquid & vos seducti estis? Numquid aliquis
Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις 47
ex principibus credidit in eum, aut ex Pharisæis? Sed turba hæc non 48
ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ 49
noscens legem, maledicti sunt. *Dicit* Nicodemus ad eos, (ille *profectus*
γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, (ὁ ἐλθὼν 50
nocte ad eum,) unus *existens* ex ipsis; Numquid lex nostra judicat hominem,
νυκτὸς πρὸς αὐτὸν,) εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, 51
si non audierit ab ipso priùs, & cognoverit quid faciat? Responderunt, & dixerunt
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον 52
ei; Numquid & tu ex *Galilæa* es? scrutare, & vide, quia Propheta ex Gali-
αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλι-
læa non *surrexit*. Et *reversus est* unusquisque in domum suam.
λαίας οὐκ ἐγήγερται. Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 53

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܡܠܦܢܐ * ܟܐ *

37 ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܚܪܝܐ ܕܥܐܕܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ ܐܢ ܐܢܫ ܨܗܐ ܢܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܢܫܬܐ *
38 ܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܘ ܟܬܒܐ ܢܗܪܘܬܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܢܪܕܘܢ ܡܢ ܟܪܣܗ *
39 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܥܠ ܪܘܚܐ ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܒܠܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܝܗܝܒܐ ܗܘܬ ܪܘܚܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܫܬܒܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ *
40 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܘܗܝ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ *
41 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘ ܡܫܝܚܐ ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܡܐ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ *
42 ܠܐ ܗܘܐ ܟܬܒܐ ܐܡܪ ܕܡܢ ܙܪܥܗ ܕܕܘܝܕ ܘܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܩܪܝܬܐ ܕܕܘܝܕ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ *
43 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܣܕܩܐ ܡܛܠܬܗ ܒܟܢܫܐ *
44 ܘܐܝܬ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܠܡܐܚܕܗ ܐܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܐܪܡܝ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ *

ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ * ܕܫܒܬܐ * ܕܚܡܫܐ * ܕܨܘܡܐ *

45 ܘܐܬܘ ܕܚܫܐ ܗܢܘܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܝܬܝܬܘܢܝܗܝ *
46 ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܕܚܫܐ ܡܢܡܬܘܡ ܠܐ ܡܠܠ ܒܪܢܫܐ ܗܟܢܐ ܐܝܟ ܕܡܡܠܠ ܗܢܐ ܓܒܪܐ *
47 ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܦܪܝܫܐ ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܛܥܝܬܘܢ *
48 ܠܡܐ ܐܢܫ ܡܢ ܪܫܐ ܐܘ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܗܝܡܢ ܒܗ *
49 ܐܠܐ ܐܢ ܥܡܐ ܗܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܠܝܛܝܢ ܐܢܘܢ *
50 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܝܩܕܡܘܣ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ *
51 ܠܡܐ ܢܡܘܣܢ ܡܚܝܒ ܒܪܢܫܐ ܐܠܐ ܐܢ ܢܫܡܥ ܡܢܗ ܠܘܩܕܡ ܘܢܕܥ ܡܢܐ ܥܒܕ *
52 ܥܢܘ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܢܬ ܒܨܝ ܘܚܙܝ ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܐ ܩܐܡ *

Lectio in commemorationem doctorum Ecclesiæ. 21.

Die autem illo magno qui erat ultimus festi, 37
stabat Jesus & clamabat, dicens; Si quis sitit,
veniat ad me, & bibat. Quisquis credit in 38
me, sicut dixerunt Scripturæ, flumina aquæ
vivæ fluent ex ventre ejus. Hoc autem dice- 39
bat de Spiritu, quem accepturi erant ii qui
crederent in eum: nondum enim datus fue-
rat Spiritus, quia nondum glorificatus fuerat
Jesus. Multi autem ex turba qui audierant 40
sermones ejus, dicebant; Hic verò est Pro-
pheta. Alii dicebant; Iste est Messias. Alii 41
dicunt; Num ex Galilæa veniet Messias?
Nónne Scriptura dicit; Ex semine David, 42
& ex Beth-lehem pago ipsius David, ventu-
rum Messiam? Et factum est dissidium pro- 43
pter eum in turba. Erant autem quidam ex 44
eis qui volebant eum prehendere, sed nemo
injecit in eum manus.

Matutinis diei sabbathi hebdomadis V. Jejunii. 21.

Et venerunt ministri illi ad summos sacerdo- 45
tes & Pharisæos, dixerúntque eis Sacerdo-
tes; Quare non adduxistis eum? Dicunt 46
eis ministri; Nunquam ita locutus est homo
ut loquitur vir iste. Dicunt eis Pharisæi; 47
Num & vos seducti estis? Num quis ex pro- 48
ceribus aut ex Pharisæis credidit in eum?
Nisi populus iste qui nescit Legem, maledicti 49
sunt. Dixit eis Nicodemus unus ex ipsis, is 50
qui venerat ad Jesum noctu, Num Lex no- 51
stra reum peragit quempiam, nisi audierit ab
eo priùs, & cognoverit quid faciat? Re- 52
sponderunt, ac dicunt ei; Nunquid & tu ex
Galilæa es? scrutare, & vide prophetam ex
Galilæa non surrecturum.

Tota hæc Pericope sequens, in omnibus exemplaribus Syriacis adhuc editis, deest: quam ex instructissima Reverendissimi Præsulis Ja. Usseri Archiep. Armachani bibliotheca depromptam exhibemus.

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܠ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܟܬܝܒܐ ܒܦܫܝܛܬܐ *

Lectio quæ est de illa muliere peccatrice: quæ lectio non est in simplici. 23.

53 * ܘܐܙܠ ܟܠ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ

* Ivit ergò unusquisque domum suam. 53

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * ودر روز بزرك كه اخر عيد بود * عيسي بپاي خاست * وبانك زد و كفت اكر كسي
38 تشنه † شود پيش من بيايد * وآب خورد * *هر كه با من ايمان بياورد انچنانك كتاب
كفت نبوت رود خانهاء اب زندكاني ازشكم او روان
39 شوند * *اين كه بر جان كفت و بر ايشان كه بدو ايمان اورده باشند * وقبول كنند *
40 سبب انك هنوز جان داده نشده بود * وعيسي هنوز ستوده نشده بود * *وبسيار ازان
41 جماعت كه سخن اورا شنيدند * مي كفتند بحقيقت اين پيغمبرست * *كروهي ديكر
42 مي كفتند اينست مسيح * وديكران مي كفتند مكر مسيح از جليل بيايد * *نه
43 كتاب كفته است * كه از تخم داود * از بيت † اللحم ده داود مسيح بيايد * *واز
44 براي عيسي در ميان جماعت † مخالفت شد * *وبودند كساني † از ايشان * كه
45 اورا بكيرند * ليكن كسي دست برو ننهاد * *وعوانان وسرهنكان كه بزرك
امامان † فرستاده بودند * بازكرديدند * چون پرسيدند كه عيسي را چرا نياورديد *

* *Et in die magno, qui ultimus festi* 37
erat, Jesus in pedes surrexit, &
clamavit & dixit; Si quis siti-
bundus sit, ad me veniat & aquam
bibat. Quicunque in me fidem ha- 38
buerit, quemadmodum Scriptura
dixit;

Prophetia.

Flumina aquæ vitæ è ventre ejus
manabunt. Hoc quidem de Spiritu 39
locutus est, & de iis qui in eum fi-
dem habituri essent, & eum acce-
pturi: propterea quòd nondum Spi-
ritus datus esset, ac Jesus nondum
glorificatus esset. Et multi ex illa 40
turba, qui sermonem ejus audive-
rant, dicebant; In veritate hic Pro-
pheta est. Quidam alii dicebant; 41
Hic est Christus. Alii autem dice-
bant; Nunquid Christus è Galilæa
venturus est? Nónne Scriptura di- 42
xit quòd ex semine David, ex Beth-
lehem oppido David, Christus ventu-
rus est? Et propter Jesum inter 43
turbam dissidium factum est. Et 44
erant quidam ex eis qui eum pre-
hensuri erant, sed nemo manum in
eum injecit. Et ministri & satelli- 45
tes, quos magni sacerdotes mise-
rant, reversi sunt: cúmque interro-
garent, Jesum quare non adduxistis?

Versio VULGATA LATINA.

37 In novissimo autem die magno festivitatis, stabat Jesus, & clamabat, dicens; Si quis
38 sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de
39 ventre ejus fluent aquæ vivæ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant
credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glo-
40 rificatus. Ex illa ergò turba, cùm audissent hos sermones ejus, dicebant; Hic est
41 verè propheta. Alii dicebant; Hic est Christus. Quidam autem dicebant; Num-
42 quid à Galilæa venit Christus? Nonne Scriptura dicit; Quia ex semine David, &
43 de Bethlehem castello, ubi erat David, venit Christus? Dissensio itaque facta est in
44 turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed ne-
mo misit super eum manus. Venerunt ergò ministri ad Pontifices, & Pharisæos. 45
Et dixerunt eis illi; Quarè non adduxistis illum? Responderunt ministri; Nun- 46
quam sic locutus est homo, sicut hic homo. Responderunt ergò eis Pharisæi; Num- 47
quid & vos seducti estis? Numquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex 48
Pharisæis? Sed turba hæc, quæ non novit legem, maledicti sunt. Dixit Nicodemus 49
ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis; Numquid lex nostra ju- 50
dicat hominem, nisi priùs audierit ab ipso, & cognoverit quid faciat? Responde- 51
runt, & dixerunt ei; Numquid & tu Galilæus es? Scrutare Scripturas, & vide quia à 52
Galilæa propheta non surgit. Et reversi sunt unusquisque in domum suam. 53

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 الفصل التاسع عشر * وفي اليوم الآخر من العيد العظيم وقف يسوع
38 ينادي قايلا من كان عطشان فليقبل الي ويشرب * كل من يومن بي كما قال الكتاب تنبع
39 من بطنه انهار ماء الحياة * وانما قال هذا لاجل الروح الذي كان المومنون به مزمعين ان
40 يقبلوه * لان روح القدس لم يكن اتى من اجل ان يسوع لم يكن تمجد بعد * وقوم من الجمع
41 لما سمعوا كلامه قالوا هذا النبي حقا * واخرون كانوا يقولون هذا هو المسيح * وقال اخرون هل
42 المسيح من الجليل ياتي * اليس قد قال الكتاب ان من نسل داود من بيت لحم القرية التي
43 44 كان داود فيها ياتي المسيح * فوقع بين الجموع خلف من اجله * وكان اناس منهم يريدون
45 مسكه لكن لم يلق احد عليه يدا * وانصرف اوليك الشرط الي عظماء الكهنة والفريسيين *
46 فقال لهم اوليك لم لم تاتوا به * فاجاب الشرط لانه ما نطق احد قط مثلما تكلم به هذا
47 48 الرجل * فقال لهم الفريسيون لعلكم ايضا قد ضللتم * ارايتم احدا من الرووساء او من
49 50 الفريسيين امن به * الا هذا الشعب الذي لا يعرف الناموس وهم ملاعين * قال لهم نيقوديموس
51 احدهم الذي كان اقبل الي يسوع ليلا * هل ناموسنا يدين احدا الا حتى يسمع منه اولا
52 ويعرف ماذا فعل * فاجابوه قايلين هل انت ايضا من الجليل * فتش وانظر انه ليس يقوم
53 نبي من الجليل * فمضى كل واحد منهم الي موضعه *

Sectio decima nona.

Et in die postremo solemnitatis maximo, 37
stetit Jesus proclamans ac dicens; Qui
est sitibundus, veniat ad me, & bibat.
Quicunque credit in me, sicut dixit Scri- 38
ptura, scatebunt è ventre ipsius flumina
aquæ vitæ. Et verò dixit hoc de Spiri- 39
tu, quem erant credentes in eum acce-
pturi: nam Spiritus sanctus nondum ve-
nerat, quia Jesus non fuerat glorificatus
adhuc. Et quidam è turba quum audis- 40
sent verba ejus, dixerunt; Hic est ille
propheta certissimè. Et alii dicebant; 41
Hic est Christus. Et dixerunt alii; Nun- 42
quid Christus à Galilæa veniet? Nonne
dixit Scriptura, quòd ex semine David,
ex Bethlehem civitate, in qua erat Da-
vid, venturus est Christus? Et accidit 43
inter turbas dissensio propter eum. Et 44
quidam ex eis volebant apprehendere
eum, attamen non injecit quisquam in
eum manum. Et abierunt illi mini- 45
stri ad summos sacerdotes & Phari-
sæos: Et dixerunt eis ipsi; Quare non
adduxistis illum? Responderunt mi- 46
nistri; Quia nemo locutus est unquam
similia his quæ locutus est hic vir. Di- 47
xerunt eis Pharisæi; Nunquid vos
etiam aberrâstis? Vidistisne ullum ex 48
principibus aut ex Pharisæis credi-
disse in eum, Præter hanc turbam quæ 49
ignorat legem, & sunt maledicti? Ait 50
illis Nicodemus unus ex ipsis, qui ve-
nerat ad Jesum noctu; Nunquid lex 51
nostra judicat quemquam nisi quoad au-
dierit eum priùs, & cognoverit quid
patrârit? Responderunt ei, dicentes; 52
Num tu quoque es ex Galilæa? Per-
quire & vide quòd non surgat prophe-
ta ex Galilæa. Et abiit unusquisque 53
ex eis in locum suum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወበደኃሪት ፡ ዕለት ፡ በዓል ፡ ዓቢይ ፡ ቆመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወከልሐ ፡ ወይቤ ፡
38 ዘጸምአ ፡ ይምጻእ ፡ ኀቤየ ፡ ወይስተይ ፡፡ ወዘሂ ፡ የአምን ፡ ቢየ ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡
39 መጽሐፍ ፡፡ አፍላገ ፡ ማየ ፡ ሕይወት ፡ ይውሕዝ ፡ እምከርሡ ፡፡ ወዘኒ ፡ ዘይቤ ፡
ከመዝ ፡ በእንተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘሃለዎሙ ፡ ይንሥኡ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡
40 እስመ ፡ አልቦሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወኢየሱስኒ ፡ ዓዲሁ ፡ ኢተሰብሐ ፡፡ ወብዙኃን ፡
እምሕዝብ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ይቤሉ ፡ አማን ፡ ነቢይ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡፡
41 ወቦ ፡ እለ ፡ ይቤሉ ፡ ክርስቶስ ፡ ውእቱ ፡ ወመንፈቆሙ ፡ ይቤሉ ፡ ቦኑ ፡ እምገሊላ ፡
42 ይመጽእ ፡ ክርስቶስ ፡፡ አኮኑ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ እምዘርአ ፡ ዳዊት ፡ ወእ
43 ምቤተ ፡ ልሔም ፡ ሃገረ ፡ ዳዊት ፡ ይመጽእ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወተጋብኡ ፡ ወተጋ
44 እዙ ፡ ወተናፈቁ ፡ ሕዝብ ፡ ብቤናቲሆሙ ፡ በእንቲአሁ ፡፡ ወቦ ፡ እለ ፡ ፈቀዱ ፡
45 ይእኅዝዎ ፡ ወአልቦ ፡ ዘአንሥአ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌሁ ፡፡ ወተመይጡ ፡ ወዓቢሆ
ሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለፈሪሳውያን ፡፡ ወይቤልዎሙ ፡ እስከቱ ፡ እፎ ፡ ዘኢያመ
46 ጻእክምዎ ፡፡ ወአውሥኡ ፡ ወዓቢሆሙ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ግሙራ ፡ ኢተናገረ ፡ ሰ
47 ብእ ፡ ከማሁ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡፡ ወአውሥኡ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ወይቤልዎሙ ፡
48 ትጌጊዩ ፡ አንትሙኒ ፡፡ ቦኑ ፡ እመላእክት ፡ ወእምፈሪሳውያን ፡ ዘአምኑ ፡ ቦቱ ፡፡ ዘእ
49 ንበለ ፡ እሉ ፡ ጊጉያን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ ኢያአምሩ ፡ ኦሪት ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ኒቆ
50 ዲሞስ ፡ ዘሖረ ፡ ኀቤሁ ፡ ቀዲሙ ፡ ሌሊተ ፡ አሐዱ ፡ እምኔሆሙ ፡፡ ኦሪትክሙ
51 ኑ ፡ ትኴንኖ ፡ ለሰብእ ፡ ዘኢሐተቱ ፡ ቀዲሙ ፡ ምግባሮ ፡ ዘገብረ ፡ ወያአምሩ ፡
52 ምግባሮ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ አንተኒ ፡ እምገሊላኑ ፡ አንተ ፡ ኅሥሥ ፡ ትር
53 አይ ፡ ከመ ፡ እምገሊላ ፡ ኢይትነሣእ ፡ ነቢይ ፡፡ ወገብኡ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡ ው
ስተ ፡ ቤቱ ፡፡

Et in ultimo die festi magni, stetit Dominus Jesus, & clamavit, & dixit; Qui 37
sitivit, veniat ad me, & bibat. Et qui credit in me, sicut dixit Scriptura, flu- 38
mina aquæ vivæ fluent ex ventre ejus. Et hoc quidem quod dixit fuit de 39
Spiritu sancto, quem accepturi erant credentes in eo: quia non habuerunt
Spiritum sanctum, & Jesus adhuc non glorificatus fuerat. Et multi è tur- 40
ba audientes hunc sermonem dixerunt; Verè propheta est hic. Et fuerunt 41
qui dixerunt, Christus est: & pars eorum dixerunt, Num à Galilæa veniet
Christus? Nónne dicit Scriptura; Ex semine David, & ex Bethlehem vico 42
David, veniet Christus? Et congregati sunt, & altercati sunt, & divisi 43
sunt populi inter se propter hoc. Et fuerunt qui voluerunt prehendere 44
eum, & nemo fuit, qui sustulit manum suam in eum. Et reversi sunt mi- 45
nistri principum sacerdotum, & Pharisæorum, & dixerunt iis illi; Quomo-
do fuit quòd non adduxistis eum? Et responderunt ministri eorum, & dixe- 46
runt iis; Nunquam loquutus est homo ut iste vir. Et responderunt Pharisæi, 47
& dixerunt iis; Erratis vos etiam? Num ex principibus, & ex Pharisæis 48
sunt qui credunt in eo, Præter hos erraticos homines qui nesciunt legem? 49
Et dixit iis Nicodemus, qui venerat ad eum primò nocte, unus ex illis; 50
Num lex vestra judicat hominem, cujus non inquisiverunt primò opus ejus 51
quod fecit, & cognoscunt opus ejus? Et dixerunt ei; Tu etiam, nunquid ex 52
Galilæa es? scrutare, videbis quòd ex Galilæa non surget propheta. Et re- 53
versus est unusquisque in domum suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

46 * عوانان گفتند كه كسي از قديم بدين نوع سخن كه او مي گويد نگفته
47 48 است * معتزلان بديشان† گفتند مگر شما نيز فريفته شديد * نمي ديديد كه
49 كسي از سروران ومعتزلان بدو ايمان آورد * الا مگر جماعتي كه ناموس را نمي
50 دانند وملعونانند * نيقوديموس يكي از ايشان كه بشب پيش عيسي مي آمد *
51 بديشان گفت * هرگز ناموس ما بر كسي واجب كند تا زودتر ازو نشنويم * ونداينم
52 آنچه كرد * جواب دادند وبدو گفتند تو نيز از جليل هستي تفحص كن * وببين† كه از
53 جليل پيغمبر كي خاست * [وهر كسي بخانه خود رفت]

Ministri dixerunt; Nemo quidem 46
ab antiquo hujusmodi sermone, quo
ille loquitur, loquutus est. Pharisæi 47
illis dixerunt; Nunquid vos etiam
decepti estis? Non vidistis quòd 48
quisquam ex principibus & Pha-
risæis in eum fidem habuit? Nisi 49
turba, qui legem non nôrunt, & ma-
ledicti sunt. Nicodemus, unus ex 50
eis, qui noctu ad Jesum venerat,
illis dixit; Nunquamne Lex nostra 51
quenquam reum peragit, donec pri-
us eum audiverimus, & cognoveri-
mus quid fecit? Responsum dede- 52
runt, & ei dixerunt; Tu etiam
ex Galilæa es? Inquisitionem fac,
& dispice, è Galilæa Propheta
quando surrexerit. Et unusquisque 53
in domum suam ivit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

CAP. VIII. η'.

Jesus autem perrexit in montem Olivarum. Diluculò autem iterum ac-
1 2 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Ὄρθρου δὲ πάλιν παρ-
cessit in templum, & omnis populus venit ad eum, & sedens doce-
εγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ καθίσας ἐδίδα-
bat eos. Adducunt autem Scribæ & Pharisæi ad eum muli-
3 σκεν αὐτούς. Ἄγουσι δὲ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖ-
rem in adulterio deprehensam: & statuentes eam in medio, Dicunt
4 κα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, Λέγουσιν
ei; Magister, hæc mulier deprehensa est in ipso furto adulterans. In autem
5 αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. Ἐν δὲ τῷ
lege Moyses nobis mandavit hujusmodi lapidari. Tu ergò quid dicis?
νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι. Σὺ οὖν τί λέγεις;
Hoc autem dicebant tentantes eum, ut haberent accusare eum. At
6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ
Jesus deorsùm inclinans, digito scribebat in terram. Ut autem perseve-
Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμε-
rarent interrogantes eum, erectus ait ad eos; Qui sine peccato est vestrûm,
7 νον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν,
primus lapidem in illam jaciat. Et iterum deorsùm inclinans, scribebat in
8 πρῶτος τὸν λίθον ἐπ᾽ αὐτῇ βαλέτω. Καὶ πάλιν κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν
terram. Ii autem audientes, & à conscientia redarguti, exibant unus
γῆν. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷς 9
post unum, incipientes à senioribus usque extremos: & relictus est solus
καθεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος
Jesus, & mulier in medio stans. Erectus autem Jesus, & neminem spe-
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασά- 10
ctans præter mulierem, dixit ei; Mulier, Ubi sunt illi accusatores tui?
μενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ, Ἡ γυνή, Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου;
nemo te condemnavit? Illa autem dixit; Nemo, Domine. Dixit autẽ ei Jesus;
οὐδείς σε κατέκρινεν; Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδείς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, 11
Nec ego te condemno. Vade, & non ampliùs pecca. Iterum ergò Jesus eis
Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς 12
locutus est, dicens; Ego sum lux mundi: sequens me, non ambulabit
ἐλάλησε, λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει
in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergò ei Pharisæi, Tu de
ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ 13
temetipso testaris: testimonium tuum non est verum. Respondit Jesus & dixit
σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 14
eis; Et si ego testor de meipso, verum est testimonium meũ: quia scio undè
αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν
veni, & quò vado: vos autem nescitis undè venio, & quò vado.
ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܢ ܫܘܠܡ

1 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. *ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܐܬܐ ܠܗܝܟܠܐ
2 3 ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܝܬܒ ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. *ܐܝܬܝܘ ܕܝܢ ܣܦܪܐ
4 ܘܦܪܝܫܐ ܠܐܢܬܬܐ ܕܐܬܬܚܕܬ ܒܓܘܪܐ. ܘܟܕ ܩܝܡܘܗ ܒܡܨܥܬܐ. *ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܗܕܐ
5 ܐܢܬܬܐ ܐܬܬܚܕܬ ܓܠܝܐܝܬ ܒܗ ܒܥܒܕܐ ܕܓܘܪܐ. *ܒܢܡܘܣܐ ܕܝܢ ܕܡܘܫܐ ܦܩܕ ܕܐܝܟ
6 ܗܠܝܢ ܢܪܓܘܡ. ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. *ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ. ܕܢܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܥܠܬܐ ܠܡܐܟܠ ܩܪܨܘܗܝ : ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܠܬܚܬ ܓܗܢ. ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ
7 ܐܪܥܐ. *ܟܕ ܕܝܢ ܩܘܝܘ ܟܕ ܡܫܐܠܝܢ ܠܗ. ܐܬܦܫܛ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ
8 ܚܛܗܐ ܗܘ. ܠܘܩܕܡ ܢܫܕܐ ܥܠܝܗ ܟܐܦܐ. *ܘܟܕ ܬܘܒ ܓܗܢ ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. *ܗܢܘܢ ܕܝܢ
9 ܟܕ ܫܡܥܘ. ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܚܕ. ܟܕ ܫܪܝܘ ܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܐܫܬܒܩܬ ܐܢܬܬܐ ܒܠܚܘܕܝܗ.
10 ܟܕ ܒܡܨܥܬܐ ܐܝܬܝܗ. *ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܦܫܛ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܐܢܬܬܐ. ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܐܢܫ
11 ܚܝܒܟܝ. *ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܬ. ܠܐ ܐܢܫ ܡܪܝ. ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܡܚܝܒ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܙܠܝ
ܘܡܢ ܗܫܐ ܬܘܒ ܠܐ ܬܚܛܝܢ.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܒ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *

12 * ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ. ܡܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܠܐ
13 ܢܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ. ܐܠܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܢܘܗܪܐ ܕܚܝܐ. *ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܪܝܫܐ. ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ
14 ܡܣܗܕ ܐܢܬ. ܣܗܕܘܬܟ ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ. *ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦܢ ܐܢܐ ܡܣܗܕ
ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ. ܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܝ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ
ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ.

CAP. VIII.

Jesus autem ivit in montem Olivarum. Ma- 1
ne autem iterum venit in templum, & to- 2
tus populus venit ad eum: & sedens do-
cebat eos. Adduxerunt autem Scribæ & 3
Pharisæi mulierem, quæ deprehensa erat in
adulterio. Et quum constituissent eam in
medio, Dicunt ei; Magister, hæc mulier de- 4
prehensa est apertè in ipso facto adulterii.
Et in lege autem Mosis præcepit *Deus* ut 5
tales lapidemus. Tu igitur quid dicis? Hoc 6
dixerunt tentantes eum, ut haberent ut ac-
cusarent eum. Jesus autem quum deorsum
incurvâsset se, scribebat super terram. Quum 7
autem permanerent interrogantes, erexit se
& dixit ipsis; Qui ex vobis est sine peccato,
primus jaciat in eam lapidem. Et rursus 8
quum incurvâsset se, scribebat super terram.
Hi autem quum audivissent, exibant sigilla- 9
tim, quum incepissent à senioribus, & reli-
cta est mulier sola, existens in medio. Quum 10
autem erexisset se Jesus, dixit mulieri; Ubi
sunt illi? nemo condemnavit te? Illa autem
dixit; Nemo, Domine. Dixit autem Jesus, 11
Neque ego condemno te: abi, & à nunc am-
pliùs ne pecca.

Ad oblationem dominicæ II. post Epiphaniam. 23.

Rursum autem allocutus est eos Jesus, & ait; 12
Ego sum Lux mundi: qui post me venit, non
ambulabit in tenebris, sed inveniet sibi lu-
men vitæ. Dicunt ei Pharisæi; Tu de teipso 13
testificaris, testimonium tuum non est verum.
Respondit Jesus & dixit eis; Etiamsi ego te- 14
stificer de meipso, verum est testimonium
meum, quippe qui noverim unde venerim,
& quò vadam: vos autem nescitis unde ve-
nerim, neque quò vadam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وعيسي ازانجا بكوه زيتون رفت   هجك   سخن زني كه اورا بزنا كرفتند
2 * ودر صباح دكرباره عيسي بهيكل آمد * وجماعتي انبوه پيش او كرد شدند * اوبرخاست
3 وايشانرا تعليم مي داد * *نويسندكان * ومعتزلان * زنيرا كه اشكارا بزنا كرفته بودند *
4 پيش او آوردند * ودر ميان جماعت ايستانيدند * *بمسيح كفتند * اي معلم اين زنرا
5 بزنا كرفتيم اشكارا * ودر ناموس ما موسي فرمود * كه چنين زنانرا سنكسار كنند * اكنون
6 تو چه مي كوي * *وخواست ايشان بود كه بر مسيح دق كيرند * عيسي چون
7 سنيك برزمين نكاه مي كرد * وچيزي † برخاك مي نبشت * وهيچ نمي كفت * *زماني
كذشت وايشان ازو مي پرسيدند * سر برداشت * وبديشان كفت * كيست ازشما بي كناه *
8 9 زودتر اوسنك بيندازد * *وباز سر فرو آورد وبر زمين مي نبشت * *جماعت اين سخن شنيدند *
10 از پيران آغاز كردند * ويك يك بدر رفتند وزن تنها ماند درميان ايستاده * *چون عيسي سر بر
11 داشت كفت اي زن كجا اند ايشان * كه بر تو داوري كردند * *جواب داد كه همه رفتند *
مسيح كفت من نيز ترا داوري نمي كنم * تو نيز برو و ديكر كناه مكن

CAP. VIII.

Jesus autem indè in montem Olivarum ivit. 1

XVIII. Sermo de muliere quam in adulterio prehenderunt.

Manè autem iterum Jesus in tem- 2
plum venit, & turba multa ad eum
congregati sunt: ille itaque surre-
xit, & illos docuit. Scribæ autem 3
& Pharisæi mulierem, quam mani-
festò in adulterio prehenderant, ad
eum adduxerunt: & in medio cœtu
statuentes, Christo dixerunt; O 4
præceptor, hanc mulierem in adul-
terio prehendimus manifestò. In le- 5
ge autem nostra Moses jussit, ut ta-
les mulieres lapidarent: jam tu
quid dicis? Voluntas autem eorum 6
erat ut in Christum minimum quid
captarent. Jesus cùm audisset, in
terram intuitus est, & aliquid in
solo scripsit; & nihil dixit. Tempo- 7
re autem transeunte & illis ab eo
interrogantibus, caput extulit, & il-
lis dixit; Qui est è vobis sine pec-
cato, primum ille lapidem jaciat. Et 8
rursus caput demisit, & in terra
scripsit. Turba hoc sermone audito à 9
senioribus inceperunt, & singulatim
exibant, & mulier sola mansit in
medio stans. Cùm Jesus caput ele- 10
vâsset, dixit; O mulier, ubi sunt
illi qui te judicârunt. Responsum 11
dedit quòd omnes abiissent. Christus
dixit; Ego etiam te non judico, tu
etiã abi, et rursus peccatũ ne facias.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. VIII.

1 JEsus autem perrexit in Montem oliveti: Et diluculò iterùm venit in tem-
2 plum, & omnis populus venit ad eum, & sedens docebat eos. Adducunt au-
3 tem Scribæ, & Pharisæi, mulierem in adulterio deprehensam: & statuerunt eam in
medio, Et dixerunt ei; Magister, hæc mulier modò deprehensa est in adulterio.
4 In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergò quid dicis?
5 Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem incli-
6 nans se deorsùm, digito scribebat in terra. Cùm ergò perseverarent interrogan-
7 tes eum, erexit se, & dixit eis; Qui sine peccato est vestrûm, primus in illam la-
8 pidem mittat. Et iterùm se inclinans, scribebat in terra. Audientes autem
9 unus post unum exibant, incipientes à senioribus: & remansit solus Jesus, & mu-
lier in medio stans. Erigens autem se Jesus, dixit ei; Mulier, ubi sunt, qui te ac- 10
cusabant? nemo te condemnavit? Quæ dixit; Nemo, Domine. Dixit autem 11
Jesus; Nec ego te condemnabo: Vade, & jam ampliùs noli peccare. Iterùm 12
ergò locutus est eis Jesus, dicens; Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non am-
bulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergò ei Pharisæi; Tu de te- 13
ipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. Respondit Jesus, 14
& dixit eis; Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium
meum: quia scio undè veni, & quò vado: vos autem nescitis undè venio, aut
quò vado.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 ومضى يسوع الى جبل الزيتون * وادلج باكرا الى الهيكل * وجآء اليه جميع الشعب وجلس
2 يعلمهم * فقدم اليه الكتبة والفريسيون مراة وجدت في زناء واوقفوها في الوسط * وقالوا له يا
3
4 معلم هذه المراة وجدناها في زناء * وفي ناموس موسى يوصي ان نرجم فماذا تقول انت * قالوا
5
6 هذا ليجدوا عليه علة. فاما يسوع فاطرق وكتب باصبعه على الارض * فلما استبطاوا سواله
7 رفع راسه وقال لهم من منكم بغير خطية فليرجمها اولا بحجر * ثم اطرق وكتب على
8 الارض * فلما سمعوا هذا منه متفهمين التبكيت بدوا يخرجون واحدا واحدا الى ان خرج
9 الشيوخ الى اخرهم * وبقي يسوع وحده والمراة التي كانت واقفة في الوسط * فرفع يسوع راسه
10 وقال لها يا امراة اين اولئك * ولا واحد دانك. فقالت ولا واحد يا رب. فقال لها يسوع ولا انا
11 ادينك اذهبي ومن الان لا تعودي الى الخطية *

• الفصل العشرون •

12 * ثم ان يسوع كلمهم ايضا قايلا انا هو نور العالم • ومن يتبعني لا يمشي في الظلام بل
13 يجد نور الحياة * قال له الفريسيون انت تشهد لنفسك ليست شهادتك حقا * فاجابهم يسوع
14 قايلا اني وان كنت اشهد لنفسي فشهادتي حق • لاني اعلم من اين جيت والى اين اذهب *
فاما انتم فلا علم لكم من اين اتيت ولا الى اين امضي *

CAP. VIII.

COntulitq; se Jesus in montem Oli- 1
vanum. Et adfuit manè diluculò in tem- 2
plo, & venit ad eum populus, & sedit
docens eos. Adduxerunt autem ad eum 3
Scribæ & Pharisæi mulierem quæ in-
venta fuerat in adulterio, & statuerunt
eam in medio. Et dixerunt ei; Magi- 4
ster, hanc mulierem invenimus in adul-
terio. Et in lege Mosis præcipitur ut la- 5
pidetur: quid ergò dicis tu? Dixerunt 6
hoc ut invenirent contra eum causam.
At Jesus demisit oculos, & scripsit digi-
to suo super terram. Cumque distulissent 7
interrogare eum, elevavit caput suum,
& dixit eis; Qui ex vobis sine peccato
est, faciat in eam primus lapidem. Dein- 8
de oculos demisit, & scripsit super ter-
ram. Cùm autem audissent hoc ab eo (in- 9
telligentes reprehensionem) cœperunt ex-
ire singillatim, quoad exissent seniores
usque ad ultimum. Et remansit Jesus so-
lus, & mulier quæ stabat in medio. Ele- 10
vavit autem Jesus caput suum, & di-
xit ei; Mulier, ubi sunt illi? Ne unus 11
quidem te condemnavit? Dixit; Ne unus
quidem, Domine. Dixit ei Jesus; Neque
ego condemno te. Vade, et impòsterum ne
revertaris ad peccatum.

Sectio vigesima.

Præterea Jesus allocutus est eos iterum, 12
dicens; Ego sum Lux mundi: & qui se-
quitur me, non ambulabit in tenebris, sed
inveniet lumen vitæ. Dixerunt ei Pha- 13
risæi; Tu testaris tibi ipsi: non est testi-
monium tuū verū. Respondit eis Jesus, 14
dicens; Equidem etsi testarer mihi ipsi,
testimonium meum verum esset: quia
scio unde veni, & quò vado: Vobis au-
tem nulla est notitia unde venerim, ne-
que quò vadam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲ ወሖረሰ፡ሖረ፡ደብረ፡ዘይት፡፡ ወበጽበሕ፡ካዕበ፡ቦአ፡ምኵራበ፡ወተጋብኡ፡
2 ኵሉ፡ሕዝብ፡ኀቤሁ፡ወነበረ፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡፡
በእንተ፡ኵነኔ፡ብእሲት፡ዘማዊት፡፡
3 ወአምጽኡ፡ኀቤሁ፡ጸሐፍት፡ወፈሪሳውያን፡ብእሲተ፡እስርት፡እንተ፡ተረክበት፡በዝ
4 ሙት፡፡ ወአቀምዋ፡ማእከለ፡፡ ወይቤልዎ፡ለመምህር፡ረከብናሃ፡ለዛቲ፡ብእሲት፡በ
5 ዝሙት፡፡ ወበሕግነ፡ሠርዐ፡ሙሴ፡ከመ፡ትትወገር፡ወአንተ፡ምንተ፡ትብል፡በእንቲአ
6 ሃ፡፡ ወዘንተ፡ነገረ፡ዘይቤልዎ፡እንዘ፡ያሜክርዎ፡ከመ፡ይርከቡ፡ምክንያተ፡ላዕ
ሌሁ፡ ወእግዚእ፡ኢየሱስ፡አትሐተ፡አዕይንቲሁ፡ውስተ፡ምድር፡እንዘ፡ይጽሕፍ፡በ
7 አጻብዒሁ፡፡ ወሶበ፡ቆሙ፡ብዙኃ፡ተስእልዎ፡ካዕበ፡ወነጸረ፡ኀቤሆሙ፡ወይቤሎ
8 ሙ፡ ዘአልቦ፡ኃጢአተ፡እምኔክሙ፡ቀዳሚ፡ለይንግራ፡በእብን፡፡ ወደገመ፡ካዕበ፡
9 ደነነ፡ኀበ፡ምድር፡እንዘ፡ይጽሕፍ፡፡ ወሶበ፡ሰምዑ፡ዘንተ፡አኀዙ፡ይሑሩ፡በበ፡አ
ሐዱ፡እምቀዳሚ፡እስከ፡ደኃሪ፡፡ ወተረፈ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ባሕቲቱ፡ወብእሲትሰ፡
10 ቆመት፡ውስተ፡ኀቤሁ፡፡ ወአንሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አዕይንቲሁ፡ወነጸረ፡ኀቤሃ፡
11 ወይቤላ፡ኦብእሲት፡አይቴ፡ሀለው፡እለ፡ይኬንኑኪ፡፡ አውሥአት፡ወትቤሎ፡አልቦ፡
ዘአሬኢ፡እግዚኦ፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወአንሂ፡አልቦ፡ዘእኴንነኪ፡ሑሪ፡
12 እተዊ፡ወኢትድግሚ፡ኢትአብሲ፡፡ ወካዕበ፡ነበቦሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡
አነ፡ውእቱ፡ብርሃኑ፡ለዓለም፡ዘተለወኒ፡ኢየሐውር፡ውስተ፡ጽልመት፡ወይረክብ፡
13 ብርሃነ፡ሕይወት፡፡ ወይቤልዎ፡ፈሪሳውያን፡ለሊከኑ፡ለአንተ፡ትንእድ፡ርእሰከ፡ኢ
14 ኮነ፡ጽድቀ፡ስምዕከ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡እመኒ፡ሰማዕየ፡ስ
ምዕ፡ለርእስየ፡ጽድቅ፡ውእቱ፡ስምዕየ፡፡ እስመ፡አአምር፡እምኀበ፡መጻእኩ፡ወኀበ፡
አሐውር፡ ወአንትሙሰ፡ኢታአምሩ፡እምኀበ፡መጻእኩ፡ወኀበ፡አሐውር፡፡

CAP. VIII.

ET Jesus etiam profectus est *ad* Montem olivarum. Et diluculò iterum in- 1, 2
travit templum, & congregati sunt omnes populi ad eum, & sedit docens eos.

De judicio mulieris adulteræ.

Et adduxerunt ad eum Scribæ, & Pharisæi mulierem ligatam, quæ apprehensa 3
fuit in adulterio, & statuerunt eam medio. Et dixerunt ei; Doctor, apprehen- 4
dimus hanc mulierem in adulterio: Et in lege nostra statuit Moses quòd lapi- 5
daretur, & tu quid dicis de illa? Et hunc sermonem dixerunt ei, tentantes eum, 6
ut invenirent accusationem contra eum: & Dominus Jesus inclinavit oculos
suos in terram scribens cum digitis suis. Et quum instarent multùm, interroga- 7
runt eum iterum: & prospexit ad eos, & dixit iis; Qui non habuit peccatum ex
vobis olim, dejiciat eam cum lapide. Et secundò reclinavit ad terram, scri- 8
bens. Et quum audivissent hoc, cœperunt exire singillatim, unusquisque à primo 9
ad ultimum: & remansit Dominus Jesus solus, & mulier stetit intus apud eum.
Et levavit Dominus Jesus oculos suos, & aspexit ad eam, & dixit ei; Mulier, ubi 10
sunt judices tui? Respondit, & dixit ei; Nemo est quem conspicio, Domine: & 11
dixit ei Dominus Jesus, Et ego etiam nihil habeo quo judicem te, itò, vade, &
denuò ne pecce. Et iterum loquutus est iis Dominus Jesus, & dixit; Ego sum 12
Lux mundi: qui sequutus est me, non ibit in tenebras, sed inveniet lumen vitæ.
Et dixerunt ei Pharisæi; Num tùne tu laudas teipsum? non est verum testimoni- 13
um tuum. Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Etiamsi egomet testis *sum* 14
mihimet, verum est testimonium meum, quia scio unde veni, & quò vadam: Vos
autem nescitis unde veni, & quò vadam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نوزده   انجا كه كفت چون فرزند آدمي را بر داريد انكه بدانيد كه منم
* ديكر بار عيسي بديشان سخن اغاز كرد وهمي كفت • منم من روشنايي عالم • هر كه در دن 12
پي من بيايد • در تاريكي نكردد • ليكن براي خود روشنايي † زندكاني را بيابد • * معتزلان 13
كفتند • تو بر نفس خود كواهي مي دهي • وكواهي تو راست نباشد • * عيسي جواب داد 14
و بديشان كفت • اكر من بر نفس خود كواهي دهم كواهي من راستست • سبب انك مي
دانم كه از كجا آمدم • وبكجا مي روم • وشما نمي دانيد • كه از كجا آمديد • وبكجا
مي رويد • ونيز نمي دانيد كه من از كجا آمدم • وبكجا مي روم *

XIX. Ubi dixit; Cùm Filium hominis extuleritis, tunc scietis quòd ego sum.

Iterùm Jesus cum illis sermonem 12
exorsus est, & dixit; Ego sum Lux
mundi: quicunque post me venerit in
tenebris non ambulabit, sed sibi lu-
men vitæ inveniet. Pharisæi dixe- 13
runt; Tu de teipso testimonium das,
& testimonium tuum verum non est.
Jesus responsum dedit, & illis di- 14
xit; Etiamsi ego de meipso testimoni-
um do, testimonium meum verum
est, propterea quòd scio unde veni,
& quò vado: vos autem nescitis,
unde venistis, & quò proficiscimi-
ni; atque etiam nescitis, unde ego
veni, & quò vado.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Vos secundùm carnem judicatis, ego non judico quenquam. Et si judico autem
15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ
16 ego, judicium meum verum est: quia solus non sum, sed ego, & mittens
ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας
me Pater. Et in lege verò vestra scriptum est; Quia duorum hominum
17 με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, Ὅτι δύο ἀνθρώπων
testimonium verum est. Ego sum testificans de meipso: & testatur
18 ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ
de me mittens me Pater. Dicebant ergò ei; Ubi est Pater tuus?
19 περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου;
Respondit Jesus; Neque me scitis, neque Patrem meum. Si me sciretis,
ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ᾔδειτε,
& Patrem meum sciretis nimirùm. Hæc verba locutus est Jesus in
20 καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
gazophylacio, docens in templo, & nemo apprehendit eum: quia necdum
τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν· ὅτι οὔπω
venerat hora ejus. Dixit ergò iterum eis Jesus; Ego vado: &
21 ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ
quæretis me, & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non
ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ
potestis venire. Dicebant ergò Judæi; Numquid interficiet semetipsū, quia di-
22 δύνασθε ἐλθεῖν. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέ-
cit; Quò ego vado, vos non potestis venire? Et dicebat eis; Vos de
γει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ 23
deorsùm estis, ego ex sursùm sum: vos de mundo hoc estis, ego non sum
τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
de mundo hoc. Dixi ergò vobis; Quia moriemini in peccatis
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν, Ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις 24
vestris. Si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris.
ὑμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
Dicebant ergò ei; Tu quis es? Et dixit illis Jesus; Principiū quod & loquor
Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ,τι καὶ λαλῶ 25
vobis. Multa habeo de vobis loqui & judicare, sed mittens me verax est: &
ὑμῖν. Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν, ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· κἀ- 26
ego quæ audivi ab eo, hæc loquor in mundum. Non cognovêrunt quia Pa-
γὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πα- 27
trem eis dicebat. Dixit ergò eis Jesus; Cùm exaltaveritis filium ho-
τέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 28
minis, tunc cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil: sed sicut do-
θρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδί-
cuit me Pater meus, hæc loquor. Et mittens me, cum me est:
δαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· 29
non reliquit me solum Pater: quia ego placita ei facio semper.
οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܐܢܬܘܢ ܦܓܪܐܝܬ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܠܐܢܫ܂
16 * ܘܐܢ ܕܐܢ ܐܢܐ ܕܝܢܝ ܫܪܝܪ ܗܘ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ܂ ܐܠܐ ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܕܫܠܚܢܝ܂
17 * ܘܒܢܡܘܣܟܘܢ ܕܝܢ ܟܬܝܒ܂ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܪܝܪܐ ܗܝ܂
18 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ܂ ܘܣܗܕ ܥܠܝ ܐܒܝ ܕܫܠܚܢܝ܂
19 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܘ ܐܒܘܟ܂ ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܠܐܒܝ܂ ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܝܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܝܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ܂
20 * ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܥܠ ܒܝܬ ܓܙܐ ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܚܕܗ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ ܫܥܬܗ܂
21 * ܬܘܒ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ܂ ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ܂ ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ܂
22 * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ܂ ܠܡܐ ܠܢܦܫܗ ܩܛܠ ܗܘ܂ ܕܐܡܪ ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ܂
23 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܚܬ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܐܢܐ ܡܢ ܠܥܠ ܐܢܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ܂
24 * ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ܂ ܐܢ ܓܝܪ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ܂ ܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ܂
25 * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܡܢܘ ܐܢܬ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܦܢ ܕܫܪܝܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ܂
26 * ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ ܥܠܝܟܘܢ ܠܡܐܡܪ ܘܠܡܕܢ܂ ܐܠܐ ܡܢ ܕܫܠܚܢܝ ܫܪܝܪ ܗܘ܂ ܘܐܢܐ ܡܕܡ ܕܫܡܥܬ ܡܢܗ ܗܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ܂
27 * ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܕܥܠ ܐܒܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
28 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ܂ ܡܐ ܕܐܪܝܡܬܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ ܗܝܕܝܢ ܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ܂ ܘܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ܂ ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܦܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ܂
29 * ܘܡܢ ܕܫܠܚܢܝ ܥܡܝ ܗܘ܂ ܘܠܐ ܫܒܩܢܝ ܒܠܚܘܕܝ ܐܒܝ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܕܡ ܕܫܦܪ ܠܗ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܟܠܙܒܢ܂

Vos corporaliter judicatis, ego neminem judico. 15
Veruntamen si judicavero, judiciū meum verum est: quia non sum solus, sed ego & Pater meus qui misit me. 16
Sed & in lege vestra scriptum est, testimonium duorum virorum verum esse. 17
Ego sum qui testificor de meipso, & Pater meus qui misit me, testatur de me. 18
Dicunt ei; Ubi est tuus Pater? respondit Jesus, & dixit eis; Neque me nôstis, neque Patrem meum: si me nôssetis, & Patrem meum nôssetis. 19
Hæc verba locutus est in Gazophylacio dum doceret in templo: & nemo prehendit eum, nondum enim venerat hora ejus. 20
Dixit eis iterum Jesus; Ego vado, & quæretis me, ac moriemini in peccatis vestris: & quò vado, vos non potestis venire. 21
Dicunt Judæi; Num fortè interfecturus est seipsum, qui dicat, Quò ego vado, vos non potestis venire? 22
At dixit eis; Vos ex inferis estis, & ego ex supernis: Vos estis ex hoc mundo, ego non sum ex hoc mundo. 23
Dixi vobis, vos morituros esse in peccatis vestris: nisi enim credideritis me *cum* esse, moriemini in peccatis vestris. 24
Dicunt Judæi; Tu quis es? Dixit eis Jesus; Etiamsi cœperim loqui vobiscum, 25
Multa *tamen* mihi sunt contra vos dicenda & judicanda. Sed is qui me misit, verax est: & ego quæ audivi ab eo, hæc ipse loquor in mundo. 26
Neque noverunt eum de Patre ipsis verba facere. 27

Lectio feria IV. hebdomadis Candidatorum. 24.

Dixit eis iterum Jesus; Quum extuleritis Filium hominis, tunc agnoscetis me *eum* esse, nihilque propriâ sponte facere: sed sicut docuit me Pater meus, similiter ipse loquor. 28
Et qui me misit mecum est, neque me reliquit solum Pater meus, quoniam ego quod gratum est ei, facio semper. 29

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وشما كوشتمنديد • ومن كسي را داوري نمي كنم * 16 واكر داوري كنم حكم من راستست •
17 براي انك تنها نيستم • الا من وپدرم انك مرا فرستاد * ودر ناموس شما نبشته شد • كه كواهي
18 دو شخص راستست * منم من كه بر خود كواهي مي دهم • وپدرم كه مرا فرستاد بر من كواهي
19 دهد * به عيسي كفتند پدرت كجاست • بما بنما • جواب داد كه نه مرا شناختيد • ونه پدرم را
20 واكر پدرم را مي شناختيد • مرا نيز مي شناختيد * اين را مي كفت در خزانه
ايشان • وقتي كه در هيكل تعليم مي داد • وكسي اورا نكرفت براي انك هنوز هنكام او نرسيده
21 بود * باز عيسي بديشان كفت • من بروم وشما مرا بجوييد • ودر كناه خود بميريد •
22 اما انجا كه من روم شما نتوانيد آمد * يهوديان كفتند • مكر خودرا مي
23 كشد • كه كفت هر كجا كه من روم شما نتوانيد آمدن * وباز بديشان كفت شما از زير
24 هستيد • ومن از بالا هستم • وشما ازين عالميد • ومن ازين عالم نيستم * وبشما كفتم • شما در كناه
خود بميريد • وباز مي كويم كه اكر ايمان نياوريد • بي شك در كناه خود بميريد •

Vos enim carnales estis: ego autem quemquam non judico. 15
Et si judico, judicium meum rectum est: eò quòd solus non sum, sed ego & Pater meus, qui me misit. 16
In lege autem vestra scriptum est, quòd testimonium duorum hominum verum est. 17
Ego sum qui de meipso testimonium do: & Pater meus, qui me misit, de me testimonium dat. 18
Ad Jesum dixerunt; Pater tuus ubi est? Nobis ostende. Responsum dedit; Neme quidem nôstis, neque Patrem meum: quòd si Patrem meum nôssetis, me quoque nôssetis. 19
Hæc dixit in gazophylacio eorum, quo tempore in templo doceret, & nemo eum prehendit, eò quòd nondum tempus ejus advenisset. 20
Rursus Jesus illis dixit; Ego abibo, & vos me quæretis, & in peccato vestro moriemini: attamen quò ego vado, vos non potestis venire. 21
Judæi dixerunt; Nunquid se interficiet, quòd dixit; Quocunque ego vado vos non potestis venire? 22
Et rursus illis dixit; Vos infernè estis, & ego supernè sum: vos ex hoc mundo estis, & ego ex hoc mundo non sum. 23
Vobis itaque dixi; Vos in peccato vestro moriemini: & rursus dico, quòd nisi fidem habueritis, indubitatò in peccatis vestris moriemini. 24

Versio VULGATA LATINA.

15
16 Vos secundùm carnem judicatis; ego non judico quenquam: Et si judico
ego, judicium meum verum est, quia solus non sum: sed ego, & qui mi-
17 sit me, Pater. Et in lege vestra scriptum est; Quia duorum hominum testi-
18 monium verum est. Ego sum, qui testimonium perhibeo de meipso: &
19 testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater. Dicebant ergò ei; Ubi
est Pater tuus? Respondit Jesus; Neque me scitis, neque Patrem meum: si
20 me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis. Hæc verba locutus est Jesus
in gazophylacio, docens in templo: & nemo apprehendit eum, quia nec-
21 dum venerat hora ejus. Dixit ergò iterùm eis Jesus; Ego vado, & quæ-
retis me, & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non potestis
22 venire. Dicebant ergò Judæi; Numquid interficiet semetipsum, quia dixit;
Quò ego vado, vos non potestis venire? Et dicebat eis; Vos de deorsùm 23
estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc
mundo. Dixi ergò vobis, Quia moriemini in peccatis vestris: si enim non 24
credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. Dicebant ergò ei; 25
Tu quis es? Dixit eis Jesus; Principium, qui & loquor vobis. Multa ha- 26
beo de vobis loqui, & judicare: sed qui me misit, verax est: & ego quæ
audivi ab eo, hæc loquor in mundo. Et non cognoverunt quia Patrem ejus 27
dicebat Deum. Dixit ergò eis Jesus; Cùm exaltaveritis Filium hominis, tunc 28
cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater,
hæc loquor: Et qui me misit, mecum est, & non reliquit me solum: quia 29
ego, quæ placita sunt ei, facio semper.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 * انتم انما تدينون جسدانيا وانا لا ادين احدا * وان انا دنت فديني حق هو لاني لست وحدي 16
17 بل انا والاب الذي ارسلني * وقد كتب في ناموسكم ان شهادة رجلين حق هي * انا اشهد 18
لنفسي وابي الذي ارسلني يشهد لي * فقالوا له اين هو ابوك * فاجابهم يسوع ما تعرفوني ولا 19
تعرفون ابي لو كنتم تعرفوني لعرفتم ابي ايضا * هذا الكلام قاله في الخزانة وهو يعلم في الهيكل 20
ولم يمسكه احد لان ساعته لم تكن جاءت * الفصل الحادي والعشرون *
ثم قال لهم يسوع ايضا انا امضي وتطلبوني فلا تجدوني وتموتون بخطاياكم وحيث انا اذهب 21
لستم تقدرون على اتيانه * فقال اليهود هل يريد ان يقتل نفسه لقوله انكم لا تطيقون المجي 22
الى حيث اذهب * فقال لهم انتم من اسفل وانا فمن العلو وانتم من هذا العالم وانا لست من 23
هذا العالم * قد اخبرتكم انكم تموتون بخطاياكم * ان لم تومنوا اني انا هو تموتون 24
بخطاياكم * فقالوا له من انت * فقال لهم يسوع اني وان كنت قد بدات مخاطبتكم 25
* فان لي كثيرا اقوله واحكم عليكم * لكن الذي ارسلني حق هو * والذي سمعته 26
27 منه به اتكلم في العالم * فلم يكونوا يعرفوا انه عنى بهذا القول الاب * قال لهم يسوع اذا رفعتم 28
ابن البشر فحينئذ تعلمون اني انا هو واني لست افعل شيا من عندي لكن كما علمني ابي كذلك
29 اقول * ومن ارسلني هو معي * ولن يدعني الاب وحدي لاني افعل ما يرضيه كل حين *

Vos quidem judicatis corporaliter: ego 15
verò non judico quenquam. Et si ego 16
judicem, judicium meum verum est:
quia non sum solus, sed ego & Pater qui
misit me. Et verò scriptum est in lege 17
vestra, testimonium duorum hominum
verum esse. Ego testor mihi ipsi, & Pa- 18
ter meus qui misit me, testatur mihi.
Dixerunt ei; Ubi est pater tuus? Di- 19
xit eis Jesus; Non cognoscitis me, ne-
que cognoscitis patrem meum. Si cogno-
sceretis me, sanè cognosceretis patrem
meum etiam. Hunc sermonem locutus 20
est in ærario dum doceret in templo: &
non apprehendit eum quisquam, quia ho-
ra ejus nondum venerat.

Sectio vigesima prima.

Item dixit eis Jesus iterum; Ego vado, 21
& quæretis me, & non invenietis me,
& moriemini in peccatis vestris. Et
quò ego vado, non potestis venire. Di- 22
xerunt Judæi; Nunquid vult interfice-
re seipsum, cùm dicat, Vos non potestis
venire quò vado? Et dixit illis; Vos 23
infernè estis, & ego supernè: Et vos
estis de hoc mundo, & ego non sum de
hoc mundo. Jam significavi vobis vos 24
morituros in peccatis vestris. Nisi cre-
datis quòd ego sum, moriemini in pecca-
tis vestris. Dixerunt ei; Quis es tu? 25
Ait illis Jesus; Equidem licèt jam ca-
perim alloqui vos; Tamen supersunt 26
mihi multa dicenda & judicanda ad-
versùm vos. Verùm qui misit me, ve-
rax est: & quod audivi ab eo, ipsum
loquor in mundo. Et non deprehende- 27
runt innuere eum hoc sermone Patrem.
Subdidit illis Jesus; Cùm exaltaveritis 28
Filium hominis, tunc cognoscetis quòd
ego sum, & quòd non ago rem ullam à me
ipso: sed quemadmodum docuit me Pater
meus, ita dico. Et qui me misit, est mecū, 29
& nullatenus relinquit me Pater solū,
quia facio quod placet ei omni tempore.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15
16 ወአንትሙሰ፡ሕገ፡ዘሥጋ፡ትኴንኑ፡ ወአንሰ፡ኢይኴንን፡ ወኢመነሂ፡፡ ወእመኒ፡ኰነንኩ፡ጽድቅ፡
17 ኵነኔየ፡እስመ፡ኢኮንኩ፡ባሕቲትየ፡አላ፡አነ፡ወዘፈነወኒ፡ አብ፡፡ ውስተ፡ኦሪትክሙ
18 ኒ፡ጽሑፍ፡ከመ፡ስምዐ፡ክልኤቱ፡ሰብእ፡እሙን፡ውእቱ፡፡ ወአነሂ፡ስምዕ፡በርእስየ፡ወሰ
19 ማዕቲየ፡አብ፡ዘፈነወኒ፡፡ ወይቤልዎ፡ አይቴ፡ውእቱ፡አቡከ፡፡ ወአውሥአ፡ እግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ወኢኪያየ፡ታአምሩ፡ ወኢአባየ፡ ሶቤሰ፡ ኪያየ፡ አእመርክ
20 ሙ፡ወአእምሮ፡አእመርክሙ፡ ለአቡየ፡፡ ወዘንተ፡ነገረ፡ ተናገሮሙ፡ በኀበ፡ሙዳየ፡
ምጽዋት፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡በምኵራብ፡፡ ወኢአኃዝዎ፡እስመ፡ኢበጽሐ፡ጊዜሁ፡፡
21 ወይቤሎሙ፡ካዕበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አነሰ፡አሐውር፡ወካዕበ፡ተኃሥሡኒ፡ወትመውቱ፡
22 በኀጢአትክሙ፡ወኀበ፡ አነ፡ አሐውር፡አንትሙ፡ኢትክሉ፡መጺአ፡፡ ወይቤሉ፡አይ
ሁድ፡ይቀትሎኑ፡ እንጋ፡ ርእሶ፡ ለሊሁ፡ዘይብለነ፡ኀበ፡አነ፡አሐውር፡ኢትክሉ፡መጺአ፡
23 አንትሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡አንትሙሰ፡እመታሕቱ፡አንትሙ፡ወአንሰ፡እመላዕሉ፡አነ፡፡
24 አንትሙሰ፡እምዝንቱ፡ዓለም፡ወአንሰ፡ኢኮንኩ፡ እምዝንቱ፡ዓለም፡፡ ወአንሰ፡እ
ብለክሙ፡ትመውቱ፡በኀጢአትክሙ፡ ለእመ፡ ኢአመንክሙኒ፡ ከመ፡አነ፡ውእቱ፡ትመው
25 ቱ፡ በኀጢአትክሙ፡፡ ወይቤልዎ፡ መኑ፡ አንተ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
26 ቀዳሚ፡ ወነገርኩክሙ፡፡ ወብዙኅ፡ቢየ፡ ዘእብል፡ በእንቲአክሙ፡ ወእኴንን፡፡ ወ
27 ባሕቱ፡ ዘፈነወኒ፡ ጻድቅ፡ ውእቱ፡ ወአንሰ፡ ዘሰማዕኩ፡ በኀቤሁ፡እነግር፡ለዓለም፡፡
28 ወኢያእመሩ፡ ከመ፡ በእንተ፡ አብ፡ ይቤሎሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
አመ፡ ተለዐለ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ወይእተ፡ ላሚሬ፡ ላሜሃ፡ ታአምሩ፡
ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወአኮ፡ ዘእምኀቤየ፡ ዘእነግር፡ በከመ፡ መሀረኒ፡አብ፡ከማሁ፡እነግ
29 ር፡ ወእብል፡፡ ወዘፈነወኒ ፡ ሃሎ፡ ምስሌየ ፡ ወኢይኀድገኒ ፡ ባሕቲትየ፡፡ እስመ፡
አነ ፡ ሥምረቶ ፡ እገብር ፡ ዘልፈ፡፡

Et vos more carnis judicatis, & ego non judico quenquam. *Si ego* judicavi, 15 16
verum *est* judicium meum: quia non fui solus ego, sed qui misit me Pater.
In lege vestra scriptum est, Testimonium duorum virorum verum est. Et ego 17 18
testis *sum* de me ipso, & testis meus *est* Pater qui misit me. Et dixerunt ei, Ubi 19
est pater tuus? & respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Neque me scitis, neque
patrem meum, si me sciretis, tunc sciretis patrem meum. Et hunc sermonem 20
loquutus est iis apud arcam eleemosynæ, docens eos in templo: & non pre-
henderunt eum, quoniam non venerat tempus ejus. Et dixit iis iterum Domi- 21
nus Jesus; Ego vado, & iterum quæretis me, & moriemini in peccatis vestris:
& quò ego vado, vos non potestis venire. Et dixerunt Judæi; Trucidabitne 22
igitur semetipsum, qui dixit nobis, Ubi ego vado, non potestis venire vos?
Et dixit iis; Vos ex inferis estis, & ego ex supernis sum: vos ex hoc mundo, & 23
ego non fui ex hoc mundo. Et ego dico vobis, Moriemini in peccatis vestris; 24
si non credideritis quòd ego sum, moriemini in peccatis vestris. Et dixe- 25
runt ei, Quis es? & dixit iis Dominus Jesus; Primus, & loquutus sum vobis. Et 26
multa habeo quæ loquar de vobis, & judicabo: veruntamen qui misit me ve-
rus est, & ego, quæ audivi apud eum loquar mundo. Et non cognoscebant 27
quòd de Patre dixisset iis. Et dixit iis Dominus Jesus, Quando exaltatus fuerit 28
Filius hominis, & istâ die, tunc cognoscetis quòd ego sum, & non quòd à me
est *id* quod loquor: prout docuit me Pater, sic loquor & dico. Et qui misit me 29
est mecum, & non relinquet me solum, quoniam ego voluntatem ejus
facio semper.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* يهوديان كفتند * تو كيستي * عيسي كفت منم كه از اغاز بشما كفتم و كردم 25
* وهنوز بشما كفتني بسيار دارم * كه بكويم * وحكم كنم * ليكن انك مرا فرستاد راست است * 26
ومن انچ ازو شنيدم * درعالم مي كويم * ونمي دانستند كه براي پدر بديشان 27
كفت * دكر باره عيسي بديشان كفت * وقتي كه فرزند ادمي را بلند بر داريد * انكه 28
بدانيد كه منم من * و از اختيار نفس خود چيزي نمي كنم * ليكن انچنانك پدرم مرا
اموزانيد * اين چنين مي كويم * وانك مرا فرستاد با منست * و پدرم مرا تنها نكذاشت * براي 29
انك انچ رضاء اوست در هر وقتي انرا كنم *

Judæi dixerunt; Tu quis es? Je- 25
sus dixit; Ego sum quem ab initio
vobis dixi, & feci. Et adhuc vo- 26
biscum sermonem multum habeo
quem loquar, & judicium faciam:
sed is, qui me misit, verax est, &
ego id quod ab eo audivi, in mundo
loquor. Et nesciebant quòd de Pa- 27
tre illis loqueretur. Rursùs Jesus il- 28
lis dixit; Quo tempore Filium ho-
minis in altum extuleritis, tunc
scietis quòd ego ipse sum, & ex ele-
ctione animæ meæ nihil facio, sed
quemadmodum Pater meus me do-
cuit, sic loquor. Et is qui me mi- 29
sit, mecum est: & Pater meus me
solum non reliquit, quia id quod pla-
citum ejus est, omni tempore illud
facio.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum. Dicebat ergò Je-
30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰη-
31 sus ad credentes ei, Judæos; Si vos manseritis in sermone
σοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ
meo, verè discipuli mei eritis: Et cognoscetis veritatem, & veri-
32 τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ· Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
tas liberos faciet vos. Responderunt ei; Semen Abrahæ sumus, &
33 θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ
nemini servivimus unquam: quomodò tu dicis, Quòd liberi eritis?
οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
Respondit eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Quia omnis faciens
34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν
peccatum, servus est peccati. At servus non manet in domo
35 ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ
in æternum: filius manet in æternum. Si ergò filius vos libera-
36 εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθε-
verit, verè liberi eritis. Scio quia semen Abrahæ estis: sed quæ-
37 ρώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζη-
ritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis. Ego quod vi-
38 τεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. Ἐγὼ ὃ ἑώ-
di apud Patrem meum, loquor: & vos igitur quod vidistis apud Pa-
ρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-
trem vestrum, facitis. Responderunt & dixerunt ei; Pater noster Abraham
τρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ 39
est. Dicit eis Jesus; Si filii Abrahæ essetis, opera Abra-
ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβρα-
hæ faceretis utique. Nunc autem quæritis me interficere, hominem qui veritatem
ὰμ ἐποιεῖτε ἄν. Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν 40
vobis locutus sum, quã audivi à Deo: hoc Abraham non fecit. Vos
ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς 41
facitis opera patris vestri. Dixerunt itaq; ei; Nos ex fornicatione non
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
sumus facti: unum Patrem habemus, Deum. Dixit ergò eis Jesus; Si
γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ 42
Deus Pater vester esset, diligeretis utique me: ego enim ex Deo profectus sum, &
ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ
veni: neque enim à meipso veni, sed ille me misit. Propter
ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. Διὰ 43
quid loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire ser-
τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-
monem meum.
γον τὸν ἐμόν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
[illegible]
43 [illegible]
[illegible]

Quumque hæc loqueretur, multi crediderunt 30
in eum. Dixit autem Jesus Judæis illis qui 31
crediderunt in ipsum; Si vos permanseritis
in sermone meo, verè discipuli mei estis. Et 32
cognoscetis veritatem, & ipsa veritas asse-
ret vos in libertatem. Dicunt ei; Semen su- 33
mus Abrahami, & nunquam servitutem cui-
quam servivimus: quomodo dicis, Eritis
liberi? Dixit eis Jesus; Amen amen dico 34
vobis, Quisquis committit peccatum, servus
est peccati. Servus autem non permanet in 35
ævum in domo: Filius verò in ævum per-
manet. Si ergò ipse Filius asseruerit vos in 36
libertatem, verè eritis liberi. Scio vos esse 37
semen Abrahami, sed quæritis me interfice-
re, propterea quòd sermonis mei non sitis
capaces. Ego id quod vidi apud Patrem me- 38
um, loquor: vos autem id quod vidistis apud
patrem vestrum, agitis. Responderunt & 39
dicunt ei; Pater noster Abraham est. In-
quit eis Jesus; Si filii essetis Abraham,
opera Abraham faceretis. Nunc autem 40
ecce studetis me interficere virum qui
rem veram locutus sum vobiscum, quam
audivi à Deo: hoc Abraham non fecit.
Vos autem facitis opera patris vestri: di- 41
cunt ei; Nos ex scortatione non sumus:
unus est nobis Pater, Deus. Dixit eis Je- 42
sus; Si Deus esset Pater vester, dilige-
retis me: ego enim à Deo processi, & ve-
ni: neque verò sponte meâ veni, sed ille
misit me. Quare sermonem meum non 43
agnoscitis? quia non potestis audire elo-
quium meum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 *چون عیسی این سخنها را گفت * بسیاران بدو ایمان آوردند *

بیست فرمودن عیسی به یهودیان که از تخم ابلیس هستید

31 *وگفت عیسی بدان یهودیان که بدو ایمان آوردند * که اگر شما در سخن من
32 استوار باشید * و درنگ کنید * بحقیقت † شاگردان من باشید * *و راستی را بدانید *
33 و راستی شما را آزاد کند * *بدو گفتند ما از تخم ابراهیم هستیم * و از قدیم کسی را
34 بندگی نکردیم * چگونه بما می گوئی * که فرزندان آزاد شوید * *عیسی
بدیشان گفت * راست راست بشما می گویم * هر که گناه کند * بندهٔ از گناهست *
35 36 *و بنده تا ابد † درخانه جاوید نماند * [اما پسر تا ابد ماند] *اگر چنانست که پسر
37 شما را آزاد کند * بحقیقت فرزندان آزاد باشید * *می دانم که تخم ابرهیم هستید *
38 لیکن می خواهید که مرا بکشید * سبب آنکه بسخنهاء من ارزانی نیستید * *من هر
چه پیش پدرم دیدم می گویم * و شما آنچه پیش پدر خود دیدید می کنید *

Cùm Jesus hos sermones locutus 30
esset, multi in eum fidem habu-
erunt.

XX. Pronuntiat Jesus Judæis,
Ex semine Diaboli qui-
dem estis.

Et dixit Jesus illis Judæis, qui in 31
eo fidem habuerant; Si vos in ser-
mone meo firmi fueritis, & perman-
seritis, verè discipuli mei eritis. Et 32
veritatem cognoscetis, & veritas
vos liberos faciet. Ei dixerunt; Nos 33
ex semine Abraham sumus, & ab
antiquo cuipiam servitium non feci-
mus: quomodo nobis dicis, Filii li-
beri eritis? Jesus illis dixit; Verè, 34
verè vobis dico, Quicunque pecca-
tum facit, servus peccati est. Servus 35
autem in æternum in domo non ma-
net perpetuus, sed filius in æternum
manet. Si ita est quòd Filius vos li- 36
beros faciat, in veritate filii libe-
ri eritis. Scio quòd semen Abra- 37
ham estis: sed quæritis ut me inter-
ficiatis, eâ de causa quòd verbis
meis digni non estis. Ego quicquid 38
apud Patrem meum vidi, loquor:
vos autem id quod apud patrem ve-
strum vidistis, facitis.

Versio VULGATA LATINA.

30
31 Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum. Dicebat ergò Jesus ad eos, qui cre-
diderunt ei, Judæos; Si vos manseritis in sermone méo, verè discipuli mei eri-
32 tis: Et cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Responderunt ei; Se-
33 men Abrahæ sumus, & nemini servivimus unquam: quomodò tu dicis; Liberi
34 eritis? Respondit eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Quia omnis, qui facit pec-
35 catum, servus est peccati. Servus autem non manet in domo in æternum: filius
36 autem manet in æternum. Si ergò vos filius liberaverit, verè liberi eritis.
37 Scio quia filii Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non
38 capit in vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor: & vos quæ vidistis
apud patrem vestrum, facitis. Responderunt, & dixerunt ei; Pater noster Abra- 39
ham est. Dicit eis Jesus; Si filii Abrahæ estis, opera Abrahæ facite. Nunc au- 40
tem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis locutus sum, quam au-
divi à Deo: hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt 41
itaque ei; Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus, Deum.
Dixit ergò eis Jesus; Si Deus pater vester esset, diligeretis utique me: ego 42
enim ex Deo processi, & veni: neque enim à meipso veni, sed ille me mi-
sit. Quarè loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire ser- 43
monem meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وبينما هو يتكلم بهذا آمن به كثيرون * فقال يسوع لاولئك اليهود الذين آمنوا به *
31
32 * ان انتم ثبتم على قولي فانتم بالحقيقة تلاميذي * وتعرفون الحق والحق يعتقكم * قالوا
33
له نحن ذرية ابرهيم ولم يستعبدنا احد قط فكيف تقول انت انكم تعتقون * اجابهم 34
يسوع قايلا امين امين اقول لكم ان كل من يعمل الخطية فهو عبد للخطية *
35 * والعبد ليس يبيت في البيت الى الابد والابن ثابت الى الابد * فان اعتقكم الابن
36
صرتم احرارا * قد علمت انكم ذرية ابرهيم لكنكم تطلبون قتلي * لان كلامي 37
ليس هو ثابت فيكم * انا اتكلم بما رايت عند ابي وانتم تعملون ما 38
رايتم عند ابيكم * اجابوه قايلين ان ابانا هو ابرهيم * قال لهم يسوع لو كنتم 39
بني ابرهيم لكنتم تعملون اعمال ابرهيم * لكنكم الان تريدون قتلي وانا انسان 40
كلمتكم بالحق الذي سمعته من الله ولم يفعل ابرهيم هذا * انتم تعملون اعمال 41
ابيكم * فقالوا له اما نحن فلسنا مولودين من زناء وانما لنا اب واحد هو الله * قال 42
لهم يسوع لو كان الله اباكم لكنتم تحبوني لاني خرجت من الله وجيت * ولم ات من
عندي بل هو ارسلني * من اجل هذا لستم تفهمون قولي لانكم لستم تستطيعون 43
ان تسمعوا كلامي *

Et dum ipse loqueretur hæc, crediderunt 30
in eum multi. Dixit ergò Jesus illis Ju- 31
dæis, qui crediderunt in eum; Si vos fir-
mi fueritis in sermone meo, vos in rei
veritate discipuli mei estis: Et cogno- 32
scetis veritatem, & veritas libertate
vos donabit. Dixerunt ei; Nos soboles 33
sumus Abrahæ, & nemo in servi-
tutem nos redegit unquam: quomodo er-
gò dicis tu, Vos in libertatem vindica-
bimini? Respondit eis Jesus, dicens; 34
Amen amen dico vobis, quòd omnis qui
facit peccatum, est servus peccati: Et 35
servus non permanet in domo in æternum,
at filius permanet in æternum. Quòd si 36
libertate vos donaverit filius, eritis li-
beri. Jam novi vos esse sobolem Abra- 37
hæ, sed expostulatis necem meam, quia
sermo meus non est firmus in vobis. Ego 38
loquor quod vidi apud Patrem meum, &
vos facitis quod vidistis apud patrem
vestrum. Responderunt ei, dicentes; 39
Professò pater noster est Abraham. Di-
xit eis Jesus; Si essetis filii Abra-
hæ, certè faceretis opera Abrahæ. Sed 40
vos nunc vultis occidere me, quem ho-
mo sim, qui locutus sum vobis veri-
tatem, quam audivi à Deo: & non
fecit Abraham hoc. Vos facitis ope- 41
ra patris vestri. Dixerunt ei; Nos
quidem non sumus nati ex fornicati-
one, verùm est nobis pater unus, qui
est Deus. Dixit eis Jesus; Si esset 42
Deus pater vester, certè diligeretis
me: quia exivi à Deo, & veni; ne-
que tamen veni à me ipso, sed ipse mi-
sit me. Idcircò non intelligitis sermo- 43
nem meum, quia non potestis audire elo-
quium meum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወዘንተ ፡ ብሂሎ ፡ ብዙኃን ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ቦቱ ።
በአብርሃም ፡ ምንባብ ።
31 ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለእለ ፡ አምኑ ፡ ቦቱ ፡ አይሁድ ፡ እንተሙሂ ፡ ለእመ ፡ ነበር
32 ክሙ ፡ በቃልየ ፡ አማን ፡ አርዳእየ ፡ ትከውኑ ፡ አንትሙ ። ወታአምርዋ ፡ ለጽድቅ ፡ ወ
33 ጽድቅ ፡ ታግዕዘክሙ ። ወአውሥኡ ፡ ወይቤልዎ ፡ ዘርአ ፡ አብርሃም ፡ ንሕነ ፡ ወእም
34 አመ ፡ ኮነ ፡ ኢተቀነይነ ፡ ወኢለመኑሂ ፡ እፎ ፡ እንከ ፡ ትብለነ ፡ ትግዕዙ ። ወአውሥአ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አማን ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ዘገብራ ፡ ለኃጢአ
35 ት ፡ ገብራ ፡ ውእቱ ፡ ለኃጢአት ። ወገብርሰ ፡ ኢይነብር ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ለዝሉፉ ።
36 ወወልድሰ ፡ ይነብር ፡ ለዓለም ። ወእመ ፡ ከመ ፡ ወልድ ፡ አግዓዘክሙ ፡ አማን ፡ አግ
37 ዓዚያን ፡ አንትሙ ። አአምር ፡ ከመ ፡ ዘርአ ፡ አብርሃም ፡ አንትሙ ። ወባሕቱ ፡ ተኃ
38 ሥሡ ፡ ትቅትሉኒ ፡ እስመ ፡ ኢይነብር ፡ ቃልየ ፡ ኀቤክሙ ። እንዘ ፡ ዘርኢኩ ፡ በኀበ ፡
39 አብ ፡ እነግር ፡ ወአንትሙኒ ፡ ዘሰማዕክሙ ፡ በኀበ ፡ አብ ፡ ግበሩ ። ወአውሥኡ ፡ ወይ
ቤልዎ ፡ ለነሰ ፡ አብርሃም ፡ አቡነ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶበሰ ፡ ውሉደ ፡ አብር
40 ሃም ፡ አንትሙ ፡ ግብረ ፡ አብርሃም ፡ እምገበርክሙ ። ወይእዜሰ ፡ ትፈቅዱ ፡ ትቅት
ሉኒ ። ብእሴ ፡ ዘጽድቀ ፡ ይነግረክሙ ፡ ዘሰማዕኩ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ። አብርሃምሰ ፡
41 ኢገብረ ፡ ከማሁ ። አንትሙሂ ፡ [ትገብሩ ፡] ግብረ ፡ አቡክሙ ። ወይቤሉ ፡ ንሕነሰ ፡ ኢ
42 ተወለድነ ፡ እምዝሙት ፡ አሐደ ፡ አበ ፡ ብነ ፡ እግዚአብሔር ። ወይቤሎሙ ፡ እግ
ዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶበሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡክሙ ፡ እምአፍቀርክሙኒ ፡ ኪያየ ፡
እስመ ፡ አነ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወፃእኩ ፡ ወመጻእኩ ፡ ወአኮ ፡ ዘለሊየ ፡
43 ዘመጻእኩ ፡ ውእቱ ፡ ፈነወኒ ። ወእፎ ፡ እንከ ፡ ኢተአምኑ ፡ ቃልየ ፡ እስመ ፡ ኢ
ትክሉ ፡ ሰሚዐ ፡ ነገረ ፡ ዚአየ ።

Et hæc illo loquente, multi crediderunt. 30

De Abrahamo Lectio.

Et dixit Dominus Jesus credentibus in eo Judæis, Vos si manseritis in sermone 31
meo, verè discipuli mei eritis. Et cognoscetis veritatem, & veritas libera- 32
bit vos. Et responderunt, & dixerunt ei; Semen Abrahæ sumus, & ex quo factus 33
est *mundus*, non servivimus cuiquam: Quomodo igitur dicis nobis, Liberi eritis?
Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen, amen dico vobis; Quicunque 34
facit peccatum, servus est peccati. Et servus non manet in domo in perpetuum, 35
& filius manet in æternum. Et siquidem filius liberaverit vos, verè liberi estis. 36
Scio quòd semen Abrahæ estis, sed quæritis ut trucidetis me, quia non ma- 37
net sermo meus apud vos. Ego quod vidi apud Patrem, loquor; & vos quod 38
audivistis apud patrem, facite. Et responderunt; & dixerunt ei, Nobis Abra- 39
ham pater noster. Et dixit iis Dominus Jesus; Si filii Abrahæ essetis, opera
Abrahæ faceretis. Et nunc vultis trucidare [me, hominem qui veritatem lo- 40
quor vobis, quam audivi apud Deum: Abraham non fecit sic. Vos [facitis] 41
opera patris vestri: & dixerunt ei; Nos non nati sumus ex fornicatione,
unum patrem habemus, Deum. Et dixit iis Dominus Jesus; Si Deus pater 42
vester *esset*, diligeretis me, me *inquam*, quia ego à Deo profectus sum, & veni:
& non à me ipso fuit quòd veni, ipse misit me. Et quomodo igitur 43
non confitemini loquelam meam? Quia non potestis audire sermonem
meum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * باز جواب دادند كه پدر† ما ابرهيم است * عيسي بديشان گفت اگر فرزند
40 ابرهيم مي بوديد * كردار ابرهيم مي كرديد * وشما مي خواهيد† كه مرا بكشيد *
41 وبا شما راستي گفتم * انچ از خدا شنيدم * اين را ابرهيم نكرد * سبب انك شما كردارهاء
پدر شما مي كنيد * بعيسي گفتند ما حرامزادگان نيستيم * يكي پدر داريم *
42 خدا * عيسي بديشان گفت اگر پدر شما خدا مي بود * مرا دوست مي داشتيد *
براي انك من از خدا رسيدم * نه از ارادت خود آمدم * ليكن اوست كه مرا فرستاد *
43 * وسخن مرا نمي پذيريد * و نمي شنويد *

Rursus responsum dederunt, Pater 39
quidem noster Abraham est. Jesus
illis dixit; Si filii Abraham esse-
tis, opus Abraham faceretis. Vos 40
autem quæritis ut me interficiatis,
cùm vobis veritatem dixerim,
quam à Deo audivi: hoc Abra-
ham non fecit. Propterea quòd 41
vos opera patris vestri facitis. Ad
Jesum dixerunt; Nos illicitè nati
non sumus, unum patrem habemus,
Deum. Jesus illis dixit; Si pa- 42
ter vester Deus esset, me amaretis,
eò quòd ego à Deo profectus sum:
non ex voluntate propria veni, sed
ipse est qui me misit. Sermonem 43
autem meum non accipitis, neque
auditis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vol-
44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέ-
tis facere. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non
λετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
stetit: quia non est veritas in eo. Cùm loquitur mendacium, ex pro-
ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰ-
priis loquitur: quia mendax est, & pater ejus. Ego autem quia veri-
45 δίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλή-
tatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguit me de peccato?
46 θειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;
Si autem veritatem dico, propter quid vos non creditis mihi? Existens ex
47 εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; Ὁ ὢν ἐκ τοῦ
Deo, verba Dei audit. Propter hoc vos non auditis, quia ex Deo
Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει. Διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
non estis. Responderunt ergò Judæi, & dixerunt ei; Non pulchrè dici-
48 οὐκ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγο-
mus nos, Quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Respondit Jesus;
49 μεν ἡμεῖς, Ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, & vos inhonoratis
Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω· ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ
me. Ego autem non quæro gloriam meā: est quærens & judicans. A-
50 με. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀ-
51 men, amen dico vobis; Si quis sermonem meum servaverit, mortem non
μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ

videbit in æternum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nunc cognovimus
θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν 52
quia dæmonium habes. Abraham mortuus est & Prophetæ: & tu dicis;
ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται· καὶ σὺ (†) λέγεις,
Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum?
Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ (α) γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα;
Non tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? & Propheta
Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται 53
mortui sunt. Quem teipsum tu facis? Respondit Jesus; Si ego glori-
ἀπέθανον. τίνα (β) σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξά- 54
fico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus glorificans me, quem
ζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν
vos dicitis quia Deus vester est. Et non cognovistis eum, ego autem no-
ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς (γ) ὑμῶν ἐστι. Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν, ἐγὼ δὲ οἶ- 55
vi eum. Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, men-
δα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος (δ) ὑμῶν, ψεύ-
dax: Sed scio eum, & sermonem ejus servo. Abraham pater ve-
στης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑ- 56
ster exultavit ut videret diem meum: & vidit, & gavisus est.
μῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.
Dixerunt ergò Judæi ad eum; Quinquaginta annos nondū habes, & Abraham
Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν, Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ 57
vidisti?
ἑώρακας;

Hic sequitur MS. A. (†) ** γεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, (α) γεύσηται (β) σεαυτὸν ποιεῖς; (γ) ἡμῶν (δ) ὑμῖν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 * ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܒܐ ܐܟܠܩܪܨܐ ܐܢܬܘܢ ܘܪܓܝܓܬܗ ܕܐܒܘܟܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ. ܗܘ ܩܛܘܠ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܘܪܝܐ ܘܒܫܪܪܐ ܠܐ ܩܡ ܡܛܠ ܕܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. ܘܡܐ ܕܡܡܠܠ ܕܓܠܘܬܐ ܡܢ ܕܝܠܗ ܗܘ ܡܡܠܠ ܡܛܠ ܕܕܓܠܐ ܗܘ ܐܦ ܐܒܘܗ.
45 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ.
46 * ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܡܟܣ ܠܝ ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܐܢ ܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ.
47 * ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܫܡܥ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ.
48 * ܥܢܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܡܪܝܢ ܚܢܢ ܕܫܡܪܝܐ ܐܢܬ ܘܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ.
49 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܝ ܠܐ ܐܝܬ ܕܝܘܐ ܐܠܐ ܠܐܒܝ ܡܝܩܪ ܐܢܐ ܘܐܢܬܘܢ ܡܨܥܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ.
50 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܫܘܒܚܝ. ܐܝܬ ܗܘ ܕܒܥܐ ܘܕܐܢ.
51 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܠܥܠܡ.
52 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ ܗܫܐ ܝܕܥܢ ܕܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܐܒܪܗܡ ܡܝܬ ܘܢܒܝܐ ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܡܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܛܥܡ ܠܥܠܡ.
53 * ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܕܡܝܬ ܘܡܢ ܢܒܝܐ ܕܡܝܬܘ. ܡܢܘ ܥܒܕ ܐܢܬ ܢܦܫܟ.
54 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܢ ܐܢܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܫܘܒܚܝ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܐܝܬ ܐܒܝ ܗܘ ܕܡܫܒܚ ܠܝ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܢ ܗܘ.
55 * ܘܠܐ ܝܕܥܬܘܢܝܗܝ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܘܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܗܘܐ ܐܢܐ ܠܝ ܕܓܠܐ ܐܟܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܘܡܠܬܗ ܢܛܪ ܐܢܐ.
56 * ܐܒܪܗܡ ܐܒܘܟܘܢ ܡܣܘܚ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܝܘܡܝ ܘܚܙܐ ܘܚܕܝ.
57 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ ܠܐ ܒܪ ܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ ܐܢܬ ܘܐܒܪܗܡ ܚܙܝܬ.

Vos ex patre diabolo estis, & cupidita- 44
tem patris vestri vultis exequi. Ejus qui
à principio est homicida, & veritati non
insistit, quia non est veritas in eo. Et
quotiescunque loquitur mendacium, de suo
ipse loquitur, quoniam mendax est, etiam
pater ipsius *mendacii*. Mihi autem qui ve- 45
ritatem loquor, non creditis mihi. Quis 46
ex vobis arguit me de peccato? quòd si
veritatem loquor, vos quare non creditis
mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit: 47
propterea vos non auditis, quia ex Deo
non estis. Responderunt Judæi, & dicunt 48
ei; Nonne benè dicimus te Samaritanum
esse, & dæmonium habere? Dixit eis Je- 49
sus; Dæmonium non habeo, sed Patrem
meum honoro, vos autem opprobrio me af-
ficitis. Ego verò non quæro gloriam me- 50
am: est qui quærat & judicet. Amen amen 51
dico vobis; Quicunque sermonem meum
custodierit, mortem non videbit in æter-
num. Dicunt ei Judæi; Nunc novimus 52
te dæmonium habere. Abraham mortuus est
& prophetæ, & tu dicis; Qui sermonem
meum custodierit, non gustabit mortem in
æternum? Num tu major es patre nostro 53
Abraham qui mortuus est, & prophetis, qui
mortui sunt? quem tu teipsum facis? Di- 54
xit eis Jesus; Si ego glorificarem meipsum,
gloria mea nihil esset. Pater meus est qui
me glorificat, ille de quo dicitis; Deus no-
ster est. Neque novistis eum: ego verò 55
novi eum: & si dixero me eum non nôs-
se, ero mendax sicut vos: sed novi eum,
& sermonem ejus servo. Abraham pater 56
vester cupidus fuit videndi diem meum;
viditque, & gavisus est. Dicunt ei Ju- 57
dæi; Nondum quinquaginta annos natus es;
& Abraham vidisti?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * وشما از پدري هستيد بهتان كوي كه ابليس است • و مي خواهيد كه آرزوي
پدر خود كنيد • انك از اغاز كشنك مردم بود • و براستي نبرخيزيد • براي انك درو راستي
نيست • وچون دروغ كويد • وظيفه اوست • كه مي كويد • براي انك دروغ است او
45 46 و پدرش • * و منم كه راستي مي كويم • و مرا باور نمي داريد • * كيست از شما انك
47 بكناه بر من تشوير دهد • و اكر راستي كويم • شما چرا باور نمي داريد • * هر كه از خدا
48 باشد • سخن خدا بشنود • براي ان نمي شنويد كه از خدا نيستيد • * يهوديان كفتند •
49 كه خوش كفتيم • كه سامري هستي • ودر درون تو ديو هست • * عيسي بديشان
كفت من ديوانه نيستم • ليكن پدرم را حرمت مي دارم • وشما مرا دشنام مي دهيد •
50 51 * من ستودي خود نمي خواهم • هست انك بخواهد • وحكم كند • * راست راست بشما
52 مي كويم • هر كه سخن مرا نكه دارد • تا ابد مرك را نبيند • * يهوديان كفتند •
اكنون دانستيم كه ديو داري • ابرهيم و پيغمبران مردند • وتو مي كويي هر كه سخن من

Vos autem ex patre estis calumni- 44
atore, qui Diabolus est, & vultis
desiderium patris vestri facere,
qui ab initio homicida fuit, &
in veritate non institit, eò quòd
in eo veritas non est: quando au-
tem mendacium loquitur, peculi-
are suum est quod loquitur, eò
quòd mendacium est ipse, & pa-
ter ejus. Et ego sum qui verita- 45
tem loquor, & mihi fidem non ha-
betis. Quis est è vobis qui pec- 46
cato me pudefacit? Et si verita-
tem dico, vos quare fidem non ha-
betis? Quicunque ex Deo est 47
sermonem Dei audit: propterea
non auditis quia ex Deo non estis.
Judæi dixerunt; Benè quidem di- 48
ximus, quòd Samaritanus es, &
intra te dæmonium est. Jesus il- 49
lis dixit; Ego dæmoniacus non
sum, sed Patri meo honorem ex-
hibeo, & vos me ignominiâ af-
ficitis. Ego laudem meam non 50
volo: est qui vult & judicat.
Verè, verè vobis dico; Quicun- 51
que sermonem meum servaverit, in
æternum mortem non videbit. Ju- 52
dæi dixerunt; Nunc cognovimus
quòd dæmonium habes: Abraham
& Prophetæ mortui sunt, & tu
dicis; Quicunque sermonem meum

Versio VULGATA LATINA.

44 Vos ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere: ille homicida
erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: Cùm loqui-
45 tur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater ejus. Ego autem
46 si veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si
47 veritatem dico vobis, quarè non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei au-
48 dit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt ergò Ju-
dæi, & dixerunt ei; Nónne benè dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmo-
49 nium habes? Respondit Jesus; Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Pa-
50 trem meum, & vos inhonorâstis me. Ego autem non quæro gloriam meam: est
51 qui quærat, & judicet. Amen, amen dico vobis; Si quis sermonem meum serva-
verit, mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergò Judæi; Nunc cognovimus 52
quia dæmonium habes. Abraham mortuus est, & Prophetæ: & tu dicis; Si quis
sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum. Numquid tu ma- 53
jor es patre nostro Abraham, qui mortuus est? & Prophetæ mortui sunt. Quem
te ipsum facis? Respondit Jesus; Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil 54
est: est Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est, Et 55
non cognovistis eum: ego autem novi eum. Et si dixero quia non scio eum, ero
similis vobis, mendax. Sed scio eum, & sermonem ejus servo. Abraham pater 56
vester exultavit ut videret diem meum: vidit, & gavisus est. Dixerunt ergò 57
Judæi ad eum; Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 * انتم من ابيكم ابليس وشهوات ابيكم تهوون ان تعملوا ، ذاك الذي هو من البدء
قاتل الناس * ولم يثبت على الحق لانه لا حق فيه * واذا تكلم بالكذب فانما يتكلم مما
45 46 هو له لانه كذوب وابو الكذب * فاما انا فانكم بالحق لستم تؤمنون بي * من منكم
47 يوبخني على خطية ، فان كنت اقول الحق فلماذا لم تؤمنوا بي * من كان من الله فيسمع
48 كلام الله ، ولذلك لستم تسمعون لانكم لستم من الله * اجابه اليهود قايلين السنا نحسن
49 اذ نقول انك سامري وبك جنون * اجابهم يسوع قايلا اما انا فليس بي جنون ولكنني
50 اكرم ابي وانتم تهينوني * وانا فلست اطلب تمجيدي فان الذي يطلب ويدين
51 52 موجود * امين امين اقول لكم ان من يحفظ قولي لا يرى الموت الى الابد * فقال له اليهود
الان علمنا ان بك جنونا ، قد مات ابرهيم والانبياء ايضا وانت تقول ان من يحفظ قولي
53 لا يذوق الموت الى الابد * هل انت اعظم من ابينا ابرهيم الذي مات ومن الانبياء
54 الذين ماتوا ، من تجعل نفسك * اجاب يسوع قايلا ان كنت انا امجد نفسي فليس مجدي
55 شيا ، ابي الذي يمجدني الذي تقولون انه الهنا * ولم تعرفوه وانا اعرفه * وان قلت اني لا
56 اعرفه صرت كذابا مثلكم ، لكنني عارف به وحافظ لقوله * ابرهيم ابوكم اشتهى ان يرى
57 يومي فراى وفرح * فقال له اليهود لم يات لك بعد خمسون سنة افقد رايت ابرهيم *

Vos estis ex patre vestro diabolo, & de- 44
sideria patris vestri percupitis facere,
ejus qui est ab initio mactator homi-
num, & handquaquam persistit in veri-
tate, quia non est in eo veritas: & quan-
do loquitur mendacium, sanè loquitur
quod suum est: quia mendax est, &
pater mendacii. At verò ego loquor ve- 45
ritatem, & non creditis mihi. Quis ex 46
vobis arguet me de peccato? Si dico
veritatem, quare non creditis mihi?
Qui est ex Deo, audit verba Dei: & 47
propterea non auditis, quia non estis ex
Deo. Responderunt ei Judæi, dicentes; 48
Nónne ad rem loquimur quum dicimus
te Samaritanum esse, & inesse in te dæ-
monium? Respondit eis Jesus, dicens; 49
Equidem non habeo dæmonium, sed ho-
norifico Patrem meum; & vos me con-
temnitis. Et ego non quæro glorificatio- 50
nem meam: nam qui quærit & judicat,
adest. Amen, amen dico vobis, quòd 51
quisquis observat sermonem meum, non
videbit mortem in æternum. Dixerunt 52
ei Judæi; Nunc novimus inesse in te
dæmonium. Jam mortuus est Abraham,
& prophetæ quoque: & tu dicis, Quis-
quis observat sermonem meum, non gu-
stabit mortem in æternum. Nunquid tu 53
major es patre nostro Abrahamo qui mor-
tuus est, & prophetis qui mortui sunt?
Quem facis te ipsum? Respondit Jesus, 54
dicens, Si ego glorificarem meipsum,
non esset gloria mea quicquam. Pater
meus est qui glorificat me, quem dicitis,
Deum nostrum esse. Et tamen non cog- 55
noscitis eum: ego autem novi eum, &
si dixero me non nosse eum, fierem mendax,
sicut vos: sed gnarus sum ipsius, &
observator sermonis ejus. Abraham pater 56
vester exoptavit videre diem meum: vi-
dit, et gavisus est. Dixerunt ei Judæi; 57
Non advenerunt tibi adhuc quinquagin-
ta anni, & jam vidisti Abrahamum?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 አንትሙሰ:እምአቡሁ:ለሰይጣን:አንትሙ: ወፈትወቶ:ለአቡክሙ:ትፈቅዱ:ትግበሩ::
እስመ:ውእቱ: ቀታሊ: ነፍስ: ሰብእ: ውእቱ: እምትካቱ: ወኢይቀውም:በጽድቅ:እስ
45 መ:አልቦ:ጽድቀ:በኀቤሁ:ወሶበሂ:ይነብብ:ሐሰተ:እምዚአሁ:ይነግር:እስመ:ሐሳዊ:ው
46 እቱ:ወአቡሁኒ::=: ወአንሰ:እስመ:ጽድቀ:እነግረክሙ:ወኢትአምኑኒ::=: መኑ:እ
ምኔክሙ:ዘይዘለፈኒ:በእንተ:ኃጢአት:: ወእመሰ:አነ:ጽድቀ: እነግር:ለምንት:ኢተ
47 አምኑኒ:=: ዘሰ : እም : እግዚአብሔር : ውእቱ : ቃለ : እግዚአብሔር : ይሰ
ምዕ:: ወበእንተ : ዝንቱ : አንትሙሰ : ኢትሰምዑኒ : እስመ : ኢኮንክሙ : እ
48 ም: እግዚአብሔር::=: ወተሰጥውዎ:አይሁድ: ወይቤልዎ : አኮኑ : ለሚን : ሠና
49 ይ:ንቤለከ:ከመ:ሰማራዊ: አንተ:ወጋኔን: ብከ::=: ወአውሥአ:እግዚእ:ኢየሱስ:
ወይቤሎሙ: አንሰ: ጋኔን: አልብየ: ወዓዲ: አከብር:አባየ:: ወአንትሙሰ:ተስተሐቅሩ
50 ኒ::=: አንሰ : ኢየኃሥሥ : ተድላ : ርእስየ : ሀሎ : ዘየኃሥሥ: ወይኬንን::=:
51 አሜን: አሜን: እብለክሙ:ዘዓቀበ:ቃልየ:ኢይሬኢዮ:ለሞት:ለዓለም::=: ወይቤ
52 ልዎ: አይሁድ : ይእዜ : አእመርናከ : ከመ:ጋኔን: ብከ:: አብርሃም: ጥቀ: ሞተ:
ወነቢያትኒ:ሞቱ:: አንተሰ: ትብል: ዘዓቀበ:ቃልየ: ኢይጥዕም:ለሞት: ለዓለም:;=:
53 አንተኑ : ተዓቢ : እምአብርሃም: አቡነ: ዘሞተ : ወነቢያትሂ: ሞቱ:: መኑ: ትሬሲ:
54 ርእሰከ::=: ወአውሥአ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወይቤሎሙ : እመሰ: ሰብሕ
ኩ : ርእስየ : ኢይበቍዓኒ : ስብሐትየ : ወኢምንተኒ:: ሀሎ : አቡየ : ዘይሴብሐኒ :
55 ዘአንትሙ:ትብልዎ:አምላክነ: ውእቱ:=: ወኢታአምርዎ : ወአንሰ: ኣአምሮ:ወእ
መሰ : እቤ : ኢያአምሮ: እከውን: ከማክሙ: ሐሳዌ:: አንሰ: አአምሮሂ: ወቃሎሂ:
56 አዓቅብ::=: አብርሃም : አቡክሙ : ተመነየ: ተነበየ : ተፈሥሐ : ከመ : ይርአይ:
57 ዕለትየ : ወርእያ: ወተፈሥሐ::=: ወይቤልዎ : አይሁድ: ኃምሳ : ዓመት : አል
ብከ : ወአብርሃምሃ : ርኢከ::=:

Vos ex patre satanâ estis, & desideria patris vestri vultis facere, quia iste ani- 44
mæcida hominis fuit à principio: & non persistit in veritate, quia non est veri-
tas apud eum: & quum loquitur mendacium, de suo loquitur, quia mendax est &
pater ejus. Et ego quia veritatem loquor vobis, etiã non creditis mihi. Quis ex 45
vobis *est* qui arguit me de peccato? & si ego veritatem loquor, quare non creditis 46
mihi? Qui ex Deo est, vocem Dei audit: & propterea vos non auditis me, quia 47
non fuistis ex Deo. Et responderunt ei Judæi & dixerunt ei; Nónne verè benè di- 48
cimus tibi, quòd Samaritanus es, & dæmonem habes? Et respondit Dominus 49
Jesus, & dixit eis; Egò dæmonem non habeo, & adhuc honoro patrem meum &
vos contemnitis me. Ego non quæro complacentiam mei ipsius: est qui quæret 50
& judicabit. Amen, amen dico vobis, Qui servavit sermonem meum, non videbit 51
mortem in æternum. Et dixerunt ei Judæi; Nunc igitur cognovimus te, quòd 52
dæmonem habes: Abraham certè mortuus est, & prophetæ mortui sunt, &
tu dicis; Qui servavit sermonem meum non gustabit mortem in æternum. Tũ- 53
ne major es quàm Abraham pater noster qui mortuus est? & prophetæ etiam
mortui sunt: quem facis teipsum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Si 54
egomet glorificavi me ipsum, non proderit mihi gloria mea quicquam: est pa-
ter meus qui glorificat me, de quo vos dicitis, Deus noster est. Et nescitis eum, 55
& ego scio eum: & si dixero, Nescio eum, ero sicut vos, mendax: ego scio eum,
& sermonem ejus servo. Abraham pater vester desideravit, prophetavit, 56
gavisus est ut videret diem meum: & vidit eum, & gavisus est. Et dixerunt 57
ei Judæi, Quinquaginta annos non habes, & Abraham vidisti?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نگه دارد تا ابد مرگ را نچشد * مگر تو از پدر ما ابرهیم بزرگتری * که مرد * و از پیغمبران 53
که مردند نفس خودرا چه می سازی * عیسی بدیشان گفت که اگر من نفس 54
خودرا ستوده دارم * ستودنی من چیزی نباشد * هست پدرم که مرا ستوده می دارد * انک
می گویید خدای ما اوست * و اورا نمی شناسید ومن اورا می شناسم * و اگر بگویم 55
اورا نمی شناسم * دروغ گو باشم * همچون شما اما اورا می شناسم وسخنش را نگه می دارم *
ابرهیم پدر شما سخت مشتاق بود * که روز مرا ببیند * دید وشاد شد * * یهودیان ایشان 56 57
گفتند * هنوز پنجاه سال نداری * وابرهیم را دیدی *

servaverit, in æternum mortem non
gustabit. Nunquid tu patre nostro 53
Abraham major es, qui mortuus
est: et Prophetis, qui mortui sunt?
Teipsum quid facis? Jesus illis 54
dixit; Quòd si ego memetipsum
laude afficero, laus mea nihil erit:
est Pater meus, qui me laude afficit,
de quo dicitis. Deus noster est. Et 55
eum non nôstis, ego autem eum novi:
et si dicerem, Eum non novi, men-
dax essem, quemadmodum vos: sed
eum novi, et sermonem ejus servo.
Abraham pater vester valdè cupidus 56
erat, ut diem meum videret: et vi-
dens gavisus est. Judæi illi dixe- 57
runt; Nondum quinquaginta annos
habes, et Abraham vidisti?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Ι΄.

Dixit eis Jesus; Amen, amen dico vobis, priùs Abraham fieri, ego sum.
58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
Tulerunt ergò lapides, ut jacerent in eum. Jesus autē abscondit se, & exivit de
59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
templo, transiens per medium eorum, & præteriit sic.
τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν (ε) οὕτω.

CAP. IX. Θ΄.

Et præteriens, vidit hominem cæcum ex nativitate. Et interrogaverunt eum
1 Καὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν Ι΄
2 discipuli ejus, dicentes; Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
cæcus nasceretur? Respondit Jesus; Neque hic peccavit, neque parentes
3 τυφλὸς (α) γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη (β) ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς
ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari
4 αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι
opera mittentis me, donec dies est. Venit nox, quando nemo potest
τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρα ἐστίν. ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
operari. Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi. Hæc dicens, expuit
5 ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπών, ἔπτυσε
6 humi, & fecit lutum ex sputo, & linivit lutum super ocu-
χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε (γ) τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
los cæci: Et dixit ei; Vade, lava in natatoriam Si-
7 μοὺς τοῦ τυφλοῦ· Καὶ εἶπεν αὐτῷ, (δ) Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σι-

loam, (quod interpretatur, Missus.) Abiit ergò & lavit, & venit videns.
λωάμ, (ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος.) ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.
Itaque vicini & spectantes eum priùs quia cæcus erat, dicebant;
Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον (ε) ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, 8
Nónne hic est sedens & mendicans? Alii dicebant; Quia hic est:
Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν· 9
Alii autem, Quod similis ei est: Ille dicebat; Quia ego sum. Dice-
ἄλλοι δέ, Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν· ἐκεῖνος (ζ) ἔλεγεν, Ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἔλε- 10
bant ergò ei; Quomodò aperti sunt tibi oculi? Respondit ille &
γον οὖν αὐτῷ, Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ 11
dixit; Homo dictus Jesus, lutum fecit, & unxit meos ocu-
εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλ-
los, & dixit mihi; Vade ad natatoriam Siloam, & lava. Abiens
μούς, καὶ εἶπέ μοι, Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν
autem & lotus vidi. Dixerunt ergò ei; Ubi est ille? Ait;
δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. (η) Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει, 12
Nescio. Adducunt eum ad Pharisæos, illum nuper cæcum. Erat autem
Οὐκ οἶδα. Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. Ἦν δὲ 13 14
Sabbatum, quando lutum fecit Jesus, & aperuit ejus oculos.
σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.
Iterùm ergò interrogabāt eum & Pharisæi quomodò vidisset. At dixit eis;
Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν (θ) αὐτοῖς, 15
Lutum imposuit super oculos meos, & lavi, & video.
Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.

MS. A. (ε) οὕτως. ΚΕΦ. Θ΄. MS. A. (α) γεννηθῇ; (β) Ἰησοῦς, (γ) αὐτοῦ τὸν πηλὸν (δ) Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, * καὶ νίψαι, ὃ ἑρμηνεύεται (ε) ὅτι προσαίτης ἦν, (ζ) δὲ ἔλεγεν, (η) Εἶπον αὐτῷ, (θ) καὶ αὐτοῖς, Πηλόν μου ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

58 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܥܕܠܐ ܢܗܘܐ ܐܒܪܗܡ ܐܢܐ ܐܝܬܝ܂
59 * ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܕܢܪܓܡܘܢܝܗܝ܂ ܘܝܫܘܥ ܐܛܫܝ ܘܢܦܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ܂ ܘܥܒܪ ܒܝܢܬܗܘܢ
ܘܐܙܠ܂ * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܫܬܐ * ܕܨܘܡܐ * ܩܠܝܢ * ܟܗ *

1 * ܘܟܕ ܥܒܪ܂ ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܣܡܝܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ܂ * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ܂
2 ܪܒܢ ܡܢܘ ܚܛܐ܂ ܗܢܐ ܐܘ ܐܒܗܘܗܝ ܕܟܕ ܣܡܐ ܢܬܝܠܕ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܗܘ ܚܛܐ ܘܠܐ
3 ܐܒܗܘܗܝ܂ ܐܠܐ ܕܢܬܚܙܘܢ ܒܗ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ * ܠܝ ܘܠܐ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܐ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ
4 ܥܕ ܐܝܡܡܐ ܗܘ܂ ܐܬܝܐ ܠܗ ܠܠܝܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܠܚ܂ * ܟܡܐ ܕܒܥܠܡܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܗ
5 ܐܢܐ ܕܥܠܡܐ܂ * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ܂ ܪܩ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܓܒܠ ܛܝܢܐ ܡܢ ܪܘܩܗ܂ ܘܛܫ ܥܠ
6 ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܙܠ ܐܫܝܓ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܫܝܠܘܚܐ܂ ܘܐܙܠ
7 ܐܫܝܓ ܘܐܬܐ ܟܕ ܚܙܐ܂ * ܫܒܒܘܗܝ ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܡܚܕܪ
8 ܗܘܐ܂ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܗܘ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܘܡܚܕܪ܂ * ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ
9 ܕܗܘܝܘ܂ ܘܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ܂ ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܡܐ ܠܗ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂
10 ܐܝܟܢܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܟ܂ * ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܫܘܥ ܛܝܢܐ ܓܒܠ
11 ܘܛܫ ܠܝ ܥܠ ܥܝܢܝ܂ ܘܐܡܪ ܠܝ܂ ܙܠ ܐܫܝܓ ܒܡܝܐ ܕܫܝܠܘܚܐ܂ ܘܐܙܠܬ ܐܫܝܓܬ ܘܐܬܚܙܝ
12 ܠܝ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܐܝܟܘ ܗܘ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ܂ * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ
13 ܣܡܝܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܦܪܝܫܐ܂ * ܫܒܬܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܟܕ ܓܒܠ ܛܝܢܐ ܝܫܘܥ ܘܦܬܚ
14 ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ܂ * ܘܬܘܒ ܫܐܠܘܗܝ ܦܪܝܫܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܬܚܙܝ ܠܟ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
15 ܠܗܘܢ܂ ܛܝܢܐ ܣܡ ܥܠ ܥܝܢܝ܂ ܘܐܫܝܓܬ ܘܐܬܚܙܝ ܠܝ܂

Inquit eis Jesus; Amen, amen dico vobis, 58
antequàm fieret Abraham, ego sum. Et 59
sustulerunt lapides ut obruerent eum: Je-
sus verò abdidit sese, & exivit è templo,
transiitque per medium eorum, & abiit.

Matutinis dominicæ sextæ jejunii. 25.

CAP. IX.

Quumque præteriret, vidit hominem cæ- 1
cum ab utero matris suæ. Et interrogave- 2
runt eum discipuli ejus, dicentes; Magister
noster, quis peccavit, hic, an parentes ejus,
ut cæcus nasceretur? Dixit eis Jesus; Neque 3
ipse peccavit, neque parentes ejus: sed ut
spectentur in eo opera Dei. Oportet me 4
operari opera ejus, qui misit me, dum dies
est: venit nox quum nemo potest operari.
Quamdiu in mundo fuero, Lux sum mundi. 5
Quumque hæc dixisset, conspuit in terram, 6
& compegit lutum ex sputo, & illevit ocu-
lis illius cæci. Dixitque ei; Vade, lava in 7
baptisterio Silohe. Abiit itaque, lavit, &
venit videns. Vicini autem ejus, & ii à 8
quibus visus fuerat olim mendicare, dice-
bant; Nonne hic est qui sedebat & men-
dicabat? Erant qui dicerent, Ipse est: Et 9
erant qui dicerent; Non, sed quispiam per-
quam ei similis. Ipse verò dicebat; Ego
sum. Dicunt ei; Quomodò aperti sunt 10
oculi tui? Respondit, & dixit eis; Vir 11
nomine Jesus, fecit lutum, & illevit oculis
meis, ac dixit mihi; Vade, lava in aquis Si-
lohe. Abii itaque, lavi, & visum recepi. 12
Dicunt ei; Ubi est? ait illis; Nescio. Et 13
adduxerunt eum qui priùs cæcus fuerat, ad
Pharisæos. Erat autem sabbathum, quum 14
fecit lutum Jesus, & aperuit ei oculos ipsius.
Rursus autem interrogārunt eum Pharisæi; 15
Quomodò visum recepisti? Ille verò dixit
eis; Lutum imposuit oculis meis, & lavi, &
recepi visum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

58 * عيسي بديشان كفت * راست راست بشما مي كويم * كه هنوز ابرهيم † نشك بود كه
59 من بودم * سنكها بر داشتند تا بر وي اندازند * به پنهاني از هيكل بدر آمد * ودر ميان ايشان
كذشت ورفت * بيست يك بينا كردن مسيح كور مادر زادرا
1 2 * ومسيح در كذار بود ديد مردي كه از شكم مادر نابينا زاده بود * شاكردان او پرسيدند *
3 وبدو كفتند * بزرك ما چه كناه كرد اين * يا مادر وپدرش كه از مادر نابينا زاييد * * عيسي
بديشان كفت * نه او كنه كرد * ونه مادر وپدرش * الا كه كردارها خدا درو نموده شوند *
4 * واجب است بر من كه كردار انك مرا فرستاد * بكنم چندانك روزست * براي انك چون شب
5 6 بيايد كسي كار نتواند كردن * * چندانك در عالم هستم * روشنايي عالم منم * * چون اين
7 را كفت * اب دهن بر زمين انداخت * وخاك را كل كرد * از خيو خود * وبر چشم نابينا ماليد * * وبدو
8 كفت برو در چشمهٔ شيلوحا * وروي خود بشوي * برفت وخود را شست * وبينا شد * * چون
همسايكانش وانان كه قديم † اورا ديك بودند كه چشم نداشت وبينا شك است * عجب ماندند *

Jesus illis dixit; Verè, verè vobis 58
dico, quòd nondum Abraham factus
erat, cùm ego eram. Tunc lapides 59
sustulerunt, ut in eum jacerent: oc-
cultò itaque è templo egressus est, &
per medium eorum transivit et abiit.

XXI. Videntem reddit Christus cæcum à matre natum.

CAP. IX.

Et Christus in transitu erat, & 1
vidit hominem quendam, qui à ven-
tre matris cæcus natus erat. Disci- 2
puli itaque ejus interrogârunt, & ei
dixerunt; Magister noster, quid pec-
catum fecit hic, aut mater & pater
ejus, ut à matre cæcus nasceretur?
Jesus illis dixit; Neque ipse pec- 3
catum fecit, neque mater & pater
ejus: sed ut opera Dei in eo osten-
dantur. Incumbit mihi ut opus ejus, 4
qui me misit, faciam, quamdiu dies
est: propterea quòd cùm nox vene-
rit, nemo opus poterit facere. Quam- 5
diu in mundo sum, Lux mundi ego
sum. Cùm hoc dixisset, salivam in 6
terram conjecit, & humum lutum
fecit è sputo suo, & oculis cæci in-
unxit. Et ei dixit; Abi in fontem 7
Siloe, & faciem tuam lava: abiens
itaque seipsum lavit, & videns
factus est. Cùm vicini ejus, & ii 8
qui olim eum viderant, quòd oculos
non habuisset, & jam videntem factum
esset, admirabundi hæserunt.

Versio VULGATA LATINA.

58 Dixit eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Antequàm Abraham fieret ego sum.
59 Tulerunt ergò lapides, ut jacerent in eum: Jesus autem abscondit se, & exivit de templo.

CAP. IX.

1 ET præteriens Jesus vidit hominem cæcum à nativitate: Et interrogaverunt eum
2 discipuli ejus; Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur?
3 Respondit Jesus; Neque hic peccavit, neque parentes ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo.
4 Me oportet operari opera ejus, qui misit me, donec
5 dies est: venit nox, quando nemo potest operari. Quamdiu sum in mundo, lux
6 sum mundi. Hæc cùm dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & linivit
7 lutum super oculos ejus, Et dixit ei; Vade, lava in natatoria Siloë (quod interpretatur, Missus.) Abiit ergò, & lavit, & venit videns. Itaque vicini, & qui 8
viderant eum priùs quia mendicus erat, dicebant; Nónne hic est, qui sedebat,
& mendicabat? Alii dicebant; Quia hic est. Alii autem; Nequaquàm, sed simi- 9
lis est ei. Ille verò dicebat; Quia ego sum. Dicebant ergò ei; Quomodò aperti 10
sunt tibi oculi? Respondit; Ille homo, qui dicitur Jesus, lutum fecit: & unxit 11
oculos meos, & dixit mihi; Vade ad natatoria Siloë, & lava. Et abii, lavi, & 12
video. Et dixerunt ei; Ubi est ille? Ait; Nescio. Adducunt eum ad Phari- 13
sæos, qui cæcus fuerat. Erat autem sabbatum, quando lutum fecit Jesus, & ape- 14
ruit oculos ejus. Iterùm ergò interrogabant eum Pharisæi quomodò vidisset, 15
Ille autem dixit eis; Lutum mihi posuit super oculos, & lavi, & video.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

58 قال لهم يسوع امين امين اقول لكم انني قبل ان يكون ابرهيم * فاخذوا حجارة ليرجموه
59 فتواري يسوع وخرج من الهيكل وجاز بينهم هكذي * الفصل الثاني والعشرون *
1 2 وبينما هو مار راي رجلا ولد اعمي * فساله تلاميذه قايلين يا معلم من اخطا هذا ام
3 4 ابواه اذ ولد اعمي * اجاب يسوع لا هو اخطا ولا ابواه لكن لتظهر اعمال الله فيه * ينبغي
لنا نحن ان نعمل اعمال من ارسلنا ما دام النهار * لانه سياتي الليل الذي لا يستطيع
5 6 احد ان يعمل فيه عملا * ما دمت في العالم فانا نور العالم * قال هذا وتفل علي التراب
7 وصنع من تفلته طينا وطلي بالطين عيني ذلك الاعما * وقال له امض فاغسل وجهك
8 في عين سيلوحا التي تاويلها المبعوث * فمضي وغسل وجهه فابصر * فاما جيرانه والذين
كانوا يرونه اولا يتسول قالوا اليس هذا هو الذي كان يجلس ويتسول * وقوم قالوا هو هو *
9 10 واخرون قالوا لا بل يشبهه * فاما هو فكان يقول اني انا هو * فقالوا له كيف انفتحت عيناك
11 اجاب ان رجلا اسمه يسوع صنع طينا وطلي به عيني وقال لي اذهب الي سيلوحا فاغسلهما *
12 13 فمضيت وغسلتهما فابصرت * فقالوا له اين هو ذاك الرجل قال ما ادريه * فاتوا بالذي كان
14 15 اعمي الي الفريسيين * لان يسوع صنع الطين في يوم السبت اذ فتح عيني الاعمي * فساله
ايضا الفريسيون كيف ابصر * فقال لهم جعل علي عيني طينا وغسلتهما فابصرت *

Dixit eis Jesus; Amen, amen dico vo- 58
bis, quòd ego sum antequam esset Abra-
ham. Acceperunt ergò lapides ut eji- 59
cerent illum: at evasit Jesus, &
exiit de templo, & transiit per medium
eorum hoc modo.

Sectio vigesima secunda.

CAP. IX.

ET dum ipse præteriret, vidit homi- 1
nem qui natus fuerat cæcus. Et inter- 2
rogaverunt eum discipuli ejus, dicentes;
Magister, quis peccavit, hic, an parentes
ejus, ut natus sit cæcus? Respondit 3
Jesus; Neque iste peccavit, neque pa-
rentes ejus: sed ut manifestentur opera
Dei in illo. Oportet nos operari opera 4
ejus qui misit nos, quamdiu dies est:
Nox enim venit, in qua non potest
quispiam facere ullum opus. Quamdiu 5
sum in mundo, ego sum lux mundi.
Dixit hæc, & exspuit in terram, & fecit 6
lutum ex sputo [illegible], & oblevit luto
oculos illius cæci. Et dixit ei; Vade, 7
& lava faciem tuam in fonte Siloë, cu-
jus interpretatio est Missus. Ivit ita-
que, & lavit faciem suam, & vidit. Vi- 8
cini autem ejus, & qui videbant eum
prius mendicantem, dicebant; Nonne
hic est ille qui sedebat & mendicabat?
Et quidam dicebant, Ipse est. Et alii 9
dicebant; Nequaquam, sed similis est
ei. At ipse dicebat, certe ego sum.
Dixerunt ei; Quomodo aperti sunt oculi 10
tui? Respondit; Vir, cujus nomen est 11
Jesus, confecit lutum, & oblevit ocu-
los meos, & dixit mihi; Vade ad Siloë,
& lava eos. Abii ergo & lavi eos, &
vidi. Dixerunt ei; Ubi est ille vir? 12
Respondit, Nescio. Adduxerunt igitur il- 13
lum, qui erat cæcus, ad Pharisæos. (Nam 14
Jesus confecerat lutum in die sabbathi,
quando aperuit oculos cæci.) Et inter- 15
rogaverunt eum denuo Pharisæi; Quo-
modo vidisti? Ait illis; Posuit super
oculos meos lutum, & lavi eos, & vidi.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

58 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዘእንበለ፡ ይትወለድ፡ አብርሃም፡ ሃ
59 ሎኩ፡ አነ፡፡ ወነሥኡ፡ እብነ፡ ካዕበ፡ ከመ፡ ይወግርዎ፡፡ ወተኀብአሙ፡ እግዚእ፡ ኢ
የሱስ፡ ወወፅአ፡ እምኵረፅ፡ ወኀለፈ፡ እንተ፡ ማእከሎሙ፡፡ ወወፅአ፡ እምሃገር፡፡

1 በእንተ፡ ዘዕዉር፡ ተወልደ፡፡

2 ፱ ወእንዘ፡ ይኀልፍ፡ እምህየ፡ ርእየ፡ ብእሲ፡ ዘዕዉረ፡ ተወልደ፡፡ ወይቤልዎ፡ አርደኢሁ፡
3 ረቢ፡ በኃጢአት፡ መኑ፡ ተወልደ፡ ዝዕዉር፡ በዘ፡ ርእሱኑ፡ ወሚመ፡ በአዝማዲሁኑ፡፡ ወ
4 ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኢውእቱ፡ አበሰ፡ ወኢአዝማዲሁ፡፡ ዳእሙ፡ ከመ፡
5 ያስተርኢ፡ ግብረ፡ እግዚአብሔር፡ በላዕሌሁ፡፡ ወበሕቱ፡ ወርቱዕ፡ ለነ፡ ንግበር፡ ግብ
ሮ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡ እንዘ፡ መዓልት፡ ውእቱ፡ እስመ፡ ትመጽእ፡ ሌሊት፡ በዘ፡ ኢይክል፡ ገቢረ፡ ዘ
6 ሂሎ፡፡ ወእንዘ፡ ሀሎኩ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ አነ፡ ውእቱ፡ ብርሃኑ፡ ለዓለም፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ወረቀ፡ ም
7 ድረ፡ ወገብረ፡ ፅቡረ፡ በምራቁ፡ ወቀብአ፡ አዕይንቲሁ፡፡ ወይቤሎ፡ ሑር፡ ተኀፀብ፡ በመጠ
ምቃተ፡ ሰሊሆም፡ ዘበ፡ ትርጓሜሁ፡ ሐዋርያ፡ ወሖረ፡ ወተኀፀበ፡ ወገብአ፡ እንዘ፡ ይሬኢ፡፡
8 ወአግዋሪሁሰ፡ ወእለኒ፡ ይሬእይዎ፡ ዘልፈ፡ ከመ፡ ይስእል፡ ወይቤሉ፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡
9 ዘይነብር፡ ወይስእል፡፡ ወካልአን፡ ይቤሉ፡ ውእቱ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ አልቦ፡ ይመስ
10 ሎ፡፡ ወለሊሁሰ፡ ይቤ፡ አነ፡ ውእቱ፡፡ ወይቤልዎ፡ ወእፎ፡ ተከሥተ፡ አዕይንቲከ፡፡
11 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ብእሲ፡ ዘስሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፅቡረ፡ ገብረ፡ በምራቁ፡ ወቀ
ብአኒ፡ አዕይንትየ፡ ወይቤለኒ፡ ሑር፡ ተኀፀብ፡ በመጥመቅት፡ ሰሊሆም፡ ዘበትርጓሜሁ፡ ሐ
12 ዋርያ፡ ወሖርኩ፡ ወተኀፀብኩ፡ ወርኢኩ፡፡ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡ አይቴ፡ ውእቱ፡ ብእ
13 ሲሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ኢየአምር፡፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ፈሪሳውያን፡ ለዘ፡ ዕዉረ፡ ተወልደ፡፡
14 ወሰንበት፡ አሚሁ፡ አመ፡ ገብረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፅቡረ፡ ወከሠቶ፡ አዕይንቲሁ፡፡
15 ወካዕበ፡ ተስእልዎ፡ ፈሪሳውያን፡ ወይቤልዎ፡ እፎ፡ ርኢከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ፅቡረ፡ ገብረ፡ በ
ምራቁ፡ ወወደየ፡ ውስተ፡ አዕይንትየ፡ ወተኀፀብኩ፡ ወርኢኩ፡፡

Et dixit iis Dominus Jesus, Amen dico vobis; Priusquam Abraham nasceretur 58
fui ego. Et sustulerunt lapides *iterum* ut lapidarent eum, & latebat eos Do- 59
minus Jesus, & exivit è templo, & transivit per medium illorum, & exivit è
civitate.

CAP. IX. *De cæco nato.*

ET recedens illinc, vidit hominem qui cæcus natus fuit. Et dixerunt ei disci- 1 2
puli ejus, Rabi, propter peccatum cujus, natus est hic cæcus, propter suum pro-
prium, vel propter *illud* parentum suorum? Et dixit iis Dominus Jesus; Neque 3
iste peccavit, neque parentes ejus, sed ut appareat opus Dei super eum. Verun- 4
tamen & expedit nobis ut faciamus opus ejus qui misit me, donec dies est: quia
veniet nox, in qua non potest fieri quod convenit. In mundo ego sum Lux 5
mundi. Et hoc dicens expuit *in* terram, & fecit lutum cum sputo, & illevit 6
illud oculis ejus. Et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloam, quod in inter- 7
pretatione sua, *est* missus: & abiit & lavit, & rediit videns. Et vicini ejus, & 8
qui viderant eum perpetuò quòd mendicabat, tunc dicebant; Nónne hic est qui
sedebat, & mendicabat. Et alii dicebant, Est: & erant qui dicebant, Minimè, 9
similis est ei: & ipse dicebat, Ego sum. Et dixerunt ei, Et quomodo aperti sunt 10
oculi tui? Et respondit, & dixit iis: Homo cujus nomen est Dominus Jesus 11
lutum fecit cum sputo suo, & illevit mihi oculis meis, et dixit mihi; Vade, lava in
natatoria, Siloam, quod in interpretatione sua, *est* missus: & abii. & lavi, & vidi. 12
Et dixerunt ei Judæi, Ubi est homo iste? & dixit iis, Nescio. Et adduxerunt ad 13
Pharisæos eum qui cæcus natus fuit. Et sabbatum tunc erat, quando fecit Do- 14
minus Jesus lutum, & aperuit oculos ejus. Et iterum interrogâbant eum Phari- 15
sæi, & dixerunt ei; Quomodo vidisti? & dixit iis, Lutum fecit cum sputo suo, &
immisit in oculos meos: & lavi, & vidi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * كروهي مي كفتند اوست * و بعضي ديكر مي كفتند نه * مانند اوست * ان مرد
10 كفت كسي ديكر نيست منم كه چشم نداشتم * كفتند چكونه چشم تو كشاده
11 شد * بديشان جواب داد وكفت مردي نامش يسوع * كل كرد وبر دو چشم من ماليد
12 ودين كفت بچشمه شيلوحا برو وخودرا بشوي * فرمان بردم وديدم * پرسيدند يسوع
13 14 كجاست كفت نمي دانم * ومردم ان مردرا پيش معتزلان آوردند * براي انك در روز
15 شنبه چشم اورا بينا كرد * وباز معتزلان پرسيدند چكونه ديدي * مرد كفت كل كرد
ودر چشم من ماليد شستم وديدم *

* *Nonnulli dicebant, Ipse est: & quidam alii dicebant, Minimè, sed simi-* 9
lis ei est. Ipse autem dixit; quisquam alius non est, ego sum qui ocu-
los non habebam. Dixerunt; Quo- 10
modo oculus tibi apertus est? Illis 11
respondit, & dixit; Homo quidam, cui nomen Jesus, lutum fe-
cit, & oculis meis illevit, & mihi dixit, ad fontem Siloe abi, & te-
ipsum lava: mandatum igitur ejus tuli, & vidi. Interrogabant iterum, 12
Jesus ubi est? Dixit, Nescio. Et 13
homines illum hominem ad Pharisæos adduxerunt: Eo quòd in die 14
Sabbathi oculos ejus videntes fecisset. Et iterum Pharisæi inter- 15
rogabant, Quomodo vidisti? Homo dixit; Lutum fecit & oculis meis
illevit, lavi & vidi.

Dicebant ergò ex Pharisæis quidam; Hic homo non est à Deo,
16 Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι (ι) παρὰ τοῦ Θεοῦ,
quia Sabbatum non custodit. Alii dicebant; Quomodò potest homo peccator
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς
talia signa facere? Et schisma erat in *ipsis*. Dicunt cæco iterùm;
17 τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. (κ) Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν,
Tu quid dicis de illo, *quia* aperuit tuos oculos? Ille autem dixit; Quia pro-
Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὅτι προ-
pheta est. Non crediderūt ergò Judæi de illo, quia cæcus *erat*, & *vidit*,
18 φήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν,
usque quò vocaverunt parentes ejus *illius videntis*: Et interrogaverunt eos,
19 ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος· Καὶ ἠρώτησαν αὐτούς,
dicentes; Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodò
λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς (λ) ἐγεννήθη; πῶς
ergò nunc videt? Responderunt eis parentes ejus, & dixerunt; Scimus quia
20 οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν (μ) αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Οἴδαμεν ὅτι
hic est filius noster, & quia cæcus natus est. Quomodò autem nunc *videt*, ne-
21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ
scimus, aut quis aperuit ejus oculos, nos nescimus: *ipse* ætatem
οἴδαμεν, ἢ τίς (ν) ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν
habet, ipsum interrogate: ipse de *seipso* loquatur. Hæc dixerunt parentes ejus,
22 ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ (ξ) αὑτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ,
quoniam timebant Judæos: jam enim *constituerant* Judæi, ut si quis
ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις
cum confiteretur Christum, extra synagogam fieret. *Propter hæc* parentes ejus dixerūt,
αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, 23
Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocaverunt ergò *ex secundo* hominem
Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, (ο) αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον 24
qui fuerat cæcus, & dixerunt ei; Da gloriam Deo: nos scimus quia ho-
ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄν-
mo hic peccator est. *Respondit* ergò ille, & *ait*; Si peccator
θρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη οὖν (π) ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Εἰ ἁμαρτωλός 25
est, nescio: unum scio, quia cæcus *existens*, modò video. Dixerunt *autem* illi
ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὤν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ 26
rursum; Quid fecit tibi? quomodò aperuit *tuos* oculos? Respondit eis;
πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, 27
Dixi vobis jam, & *non* audistis: quid iterùm vultis audire? *num* & vos vultis
Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
ejus discipuli fieri? *Conviciati sunt* ergò ei, & dixerunt; Tu sis discipulus
αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; (ρ) Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτόν, καὶ εἶπον, (σ) Σὺ εἶ μαθητὴς 28
illius, nos autem Moysi sumus discipuli. Nos scimus quia Moysi lo-
ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι (τ) Μωσῇ λε- 29
cutus est Deus: hunc autem nescimus undè *est*. Respondit ille homo,
λάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος 30
& dixit eis; In enim hoc mirabile est, quia vos nescitis undè sit,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί,
& aperuit meos oculos.
καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς.

MS. A. (ι) παρὰ Θεοῦ, (κ) Λέγουσιν οὖν τῷ (λ) ἐγεννήθη; (μ) δὲ αὐτοῖς (ν) ἠνέῳξεν (ξ) ἑαυτοῦ (ο) καὶ αὐτὸν (π) ἐκεῖνος, Εἰ (ρ) Ἐλοιδόρησαν αὐτόν, (σ) Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, (τ) Μωσεῖ ἐλάλησεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܠܐ ܢܛܪ. 16 *
ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܦܠܓܘܬܐ
ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܬܘܒ ܠܗܘ ܤܡܝܐ. ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܥܠܘܗܝ 17
ܕܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܗܘ. * ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ 18
ܥܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܕܤܡܝܐ ܗܘܐ ܘܚܙܐ. ܥܕܡܐ ܕܩܪܘ ܠܐܒܗܘܗܝ ܕܗܘ ܕܚܙܐ. * ܘܫܐܠܘ ܐܢܘܢ. 19
ܐܢ ܗܢܘ ܒܪܟܘܢ ܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܕ ܤܡܐ ܐܬܝܠܕ. ܐܝܟܢܐ ܗܫܐ ܚܙܐ. * ܥܢܘ 20
ܕܝܢ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܗܢܘ ܒܪܢ. ܘܕܟܕ ܤܡܐ ܐܬܝܠܕ. * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܗܫܐ ܚܙܐ ܐܘ 21
ܡܢܘ ܦܬܚ ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܦ ܗܘ ܠܫܢܘܗܝ ܡܛܐ ܠܗ ܫܐܠܘܗܝ. ܗܘ
ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܡܠܠ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ. 22
ܦܤܩܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܘܕܐ ܒܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܢܦܩܘܢܝܗܝ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. 23
* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܕܫܢܘܗܝ ܡܛܐ ܠܗ ܠܗ ܫܐܠܘܗܝ. * ܘܩܪܘܗܝ ܠܓܒܪܐ 24
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܤܡܝܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܒܘܚ ܠܐܠܗܐ. ܚܢܢ ܓܝܪ
ܝܕܥܝܢܢ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ ܚܛܝܐ ܗܘ. * ܥܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܚܛܝܐ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܚܕܐ ܕܝܢ 25
ܝܕܥ ܐܢܐ. ܕܤܡܝܐ ܗܘܝܬ ܘܗܫܐ ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܘܒ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ. ܐܝܟܢܐ 26
ܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ. ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ 27
ܬܘܒ ܠܡܫܡܥ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܗܘܐ ܠܗ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܚܝܘܗܝ 28
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܗ ܕܗܘ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܚܢܢ ܕܡܘܫܐ. * ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܥܡ 29
ܡܘܫܐ ܡܠܠ ܐܠܗܐ. ܗܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. * ܥܢܐ ܓܒܪܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 30
ܒܗܕܐ ܗܟܝܠ ܠܬܕܡܘܪܬܐ ܗܝ. ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. ܘܥܝܢܝ ܕܝܢ ܦܬܚ.

Et dicebant quidam ex Pharisæis; Homo 16
iste non est à Deo, qui sabbathum non
custodiat. Alii autem dicebant; Quomodò
potest homo peccator hæc signa edere? &
dissidium erat inter eos. Dicunt rursus cæco 17
illi; Tu quid dicis de eo, quòd aperuit tibi
oculos tuos? ait illis; Ego dico eum pro-
pheram esse. Nec verò crediderant de eo 18
Judæi quòd cæcus fuisset, visúmque rece-
pisset, usquequò vocârunt parentes illius qui
visum receperat. Et interrogârunt eos, Si- 19
quidem iste est filius ille vester, quem vos
dicitis cæcum natum esse, quomodò nunc
videt? Responderunt autem parentes ejus, 20
& dixerunt; Scimus hunc esse filium no-
strum, & cæcum natum esse. Quomodò 21
autem nunc videat, aut quis aperuerit ocu-
los ejus, nescimus: quinetiam ipse ad an-
nos suos progressus est, cum interrogate,
ipse pro semetipso loquatur. Hæc dixe- 22
runt parentes ejus, quòd timerent à Judæis:
constituerant enim Judæi, ut si quis confi-
teretur eum esse Messiam, ab ipsis ejiceretur
è synagoga. Propterea dixerunt parentes 23
ejus; Ad annos suos progressus est, ipsum
interrogate. Et vocaverunt secundâ vice 24
virum illum qui fuerat cæcus, ac dicunt ei;
Glorificæ Deum: nos enim novimus hunc
hominem peccatorem esse. Respondit ille, 25
& dixit eis; An peccator sit, nescio, sed
unum scio me cæcum fuisse, & ecce nunc
video. Dicunt ei iterùm; Quid fecit ti- 26
bi? quomodò aperuit tibi oculos tuos?
Ait illis; Dixi vobis, nec audivistis: quid- 27
nam vultis audire? num & vos discipuli
ejus vultis fieri? Ipsi autem ei conviciati 28
sunt, dicuntque ei; Tu es discipulus ejus,
nos enim discipuli sumus Mosis. Et sci- 29
mus cum Mose Deum collocutum fuisse:
hunc autem nescimus undè sit. Respondit 30
vir ille, & ait illis; In hoc ergò mirandum
est, quòd vos nesciatis undè sit, & oculos
meos, meos inquam, aperuerit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * معتزلان کفتند • این مرد از خدا نیست • سبب انک شنبه را نکه نمي دارد • دیکران کفتند مرد
17 کنه‌کار چکونه این شکفتها را تواند کردن • ودر میان ایشان پراکندکي شد • * دیکر بار
بدان نابینا کفتند • تو براي او چه مي کویي • که دو چشمت را کشاد • کفت مي کویم
18 پیغمبرست • * ویهودیان اورا باور نمي داشتند • که اوست آن نابینا ودید • تا انکه که پدر
19 ومادر اورا خواندند • * وپرسیدند که اینست پسر شما که مي کفتید • نابینا زاییك شد •
20 چکونه این ساعت مي بیند • * پدر ومادرش جواب دادند وکفتند • مي دانیم که این
21 فرزند ماست • ونابینا زاییك شد * اکنون مي بیند • با انك دو چشمش کشاد وما نمي
22 دانیم • اینك او در سالها در رفت • ازو بپرسید • که جواب خود † بدهد • * پدر ومادر او از براي
مصلحت خود چنین کفتند • سبب انك از یهودیان † مي ترسیدند • ویهودیان حکم نهاده
23 بودند که هر که اقرار کند • که او مسیح است • انکس را از میان خود † بیرون اندازند • * براي
24 این مادرش وپدرش کفتند • بسالها در رفت ازو بپرسید • * دوم بار نابینا را خواندند • وبدو کفتند •

Pharisæi dixerunt; Hic homo à 16
Deo non est, propterea quòd Sabba-
thum non observat. Alii dicebant,
Homo peccator quomodò hæc mira-
cula potest facere? & inter eos di-
visio facta est. Rursus illi cæco 17
dixerunt; Tu de illo quid dicis,
qui oculos tibi aperuit? Dixit;
Dico, Propheta est. Judæi autem 18
illi fidem non habuerunt, quòd ipse
esset ille cæcus, & vidisset, donec
patrem & matrem ejus vocârunt.
Et interrogârunt eos; Hiccine est 19
filius vester, quem dicitis cæcum
natum esse? Quomodò hâc horâ
videt? Pater & mater ejus re- 20
sponsum dederunt; Scimus quòd
hic filius noster est, & cæcus na-
tus est. Quomodo autem *nunc vi-* 21
deat, cum eo qui oculos ejus aperuit,
nos pariter nescimus: ecce, ipse an-
nis provectus est, ab eo interrogate, ut
responsum ipse det. Pater & mater 22
ejus in rem suam sic dixerunt, eâ
de causa quòd à Judæis timerent:
Judæi enim statuerant, ut quisquis
confiteretur, quòd ipse Christus es-
set, illum hominem è medio sui eji-
cerent. Propter hoc mater ejus & 23
pater ejus dixerunt; Annis pro-
vectus est, ab ipso interrogate. Ite- 24
rùm cæcum vocârunt, et ei dixerunt;

Versio VULGATA LATINA.

16 Dicebant ergò ex Pharisæis quidam ; Non est hic homo à Deo, qui sabbatum non
custodit. Alii autem dicebant ; Quomodò potest homo peccator hæc signa facere?
17 Et schisma erat inter eos. Dicunt ergò cæco iterùm ; Tu quid dicis de illo, qui
18 aperuit oculos tuos ? Ille autem dixit ; Quia propheta est. Non crediderunt ergò
Judæi de illo, quia cæcus fuisset, & vidisset, donec vocaverunt parentes ejus, qui
19 viderat : Et interrogaverunt eos, dicentes ; Hic est filius vester, quem vos dici-
20 tis quia cæcus natus est ? Quomodò ergò nunc videt ? Responderunt eis paren-
tes ejus, & dixerunt ; Scimus quia hic est filius noster, & quia cæcus natus est :
21 Quomodò autem nunc videat, nescimus : aut quis ejus aperuit oculos, nos nesci-
22 mus : ipsum interrogate : ætatem habet, ipse de se loquatur. Hæc dixerunt pa-
rentes ejus, quoniam timebant Judæos : jam enim conspiraverant Judæi, ut si quis
eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret. Propterea parentes ejus 23
dixerunt ; Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocaverunt ergò rursùm ho- 24
minem, qui fuerat cæcus, & dixerunt ei ; Da gloriam Deo : nos scimus quia hic
homo peccator est. Dixit ergò eis ille ; Si peccator est, nescio : unum scio, quia 25
cæcus cùm essem, modò video. Dixerunt ergò illi ; Quid fecit tibi ? Quomodò 26
aperuit tibi oculos ? Respondit eis ; Dixi vobis jam, & audistis : quid iterùm 27
vultis audire ? numquid & vos vultis discipuli ejus fieri ? Maledixerunt ergò ei, 28
& dixerunt ; Tu discipulus illius sis : nos autem Moysi discipuli sumus. Nos sci- 29
mus quia Moysi locutus est Deus : hunc autem nescimus undè sit. Respondit 30
ille homo, & dixit eis ; In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis undè sit, &
aperuit meos oculos :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فقال قوم من الفريسيين ليس هذا الرجل من الله اذ لا يحفظ السبت • وآخرون قالوا كيف 16
يقدر رجل خاطي ان يعمل هذه الآيات • ووقع بينهم لذلك شقاق * وقالوا ايضا للاعمي وانت 17
ماذا تقول من اجله لانه فتح عينيك فقال لهم انه لنبي * ولم يصدق اليهود انه كان اعمي 18
فابصر حتي دعوا ابويه * وسالوهما أهذا ابنكما الذي تقولان انه ولد اعمي فكيف ابصر 19
الآن * اجابهم ابواه قائلين نحن نعلم ان هذا ولدنا وانه ولد اعمي * فاما كيف ابصر الآن 20 21
او من فتح له عينيه فلا نعلم • وهو كامل السن فاسألوه فهو يتكلم عن نفسه * قال ابواه 22
هذا لانهما كانا يخافان اليهود • لان اليهود كانوا قد جزموا انه ايما انسان اعترف انه المسيح اخرجوه
من الجماعة * فمن اجل هذا قال ابواه قد كمل سنه فاسألوه * ودعوا الرجل الاعمي كان مرة 23 24
ثانية وقالوا له مجد الله فانا نعلم ان هذا الرجل خاطي * اجابهم قائلا ان كان خاطيا فلا 25
اعلم • انما اعلم اني كنت اعمي والآن فانا ابصر * فقالوا له ماذا صنع بك وكيف فتح 26
عينيك * فقال لهم قد اخبرتكم فلم تسمعوا • ماذا تريدون ان تسمعوا تريدون ان تصيروا له 27
تلاميذ * فشتموه وقالوا له انت تلميذ ذاك • فاما نحن فتلاميذ موسي * ونحن نعلم ان الله 28 29
كلم موسي فاما هذا فما ندري من اين هو * اجابهم الرجل قائلا ان في هذا العجب انكم 30
لا تعرفون من اين هو وقد فتح عيني *

Dixerunt quidam ex Pharisæis ; Non est hic homo à Deo, cùm non custodiat sabbathum. Et alii dixerunt ; Quomodo potest homo peccator facere hæc signa? Et cecidit inter eos propter hoc, discordia. 16
Et dixerunt iterùm cæco ; Tu verò quid dicis de illo, quandoquidem aperuit oculos tuos ? Inquit eis ; Certè propheta est. 17
Et non crediderunt Judæi quòd ille fuisset cæcus, & vidisset, donec vocaverunt parentes ejus, 18
Et interrogaverunt eos ; Hiccine est filius vester, quem dicitis natum esse cæcum ? quonam pacto videt nunc ? 19
Responderunt eis parentes ejus, dicentes ; Nos scimus quòd iste sit filius noster, & quòd natus sit cæcus : 20
Quomodò autem viderit nunc, aut quis aperuerit ei oculos ejus, nescimus. Et quidem ipse perfectæ est ætatis, interrogate eum, & ipse loquetur pro seipso. 21
Dixerunt parentes ejus hoc, quoniam timebant Judæos : nam Judæi jam decreverant, quòd quicunque homo confiteretur ipsum esse Christum, expelleretur ab eis è synagoga. 22
Et idcircò dixerunt parentes ejus, Jam perfecta est ejus ætas, interrogate eum. 23
Et vocaverunt hominem cæcum olim vice secundâ, & dixerunt ei ; Glorifica Deum : nos enim scimus hunc hominem esse peccatorem. 24
Respondit eis, dicens ; An sit peccator, nescio : planè scio, quòd eram cæcus, & nunc ego video. 25
Dixerunt ei ; Quid fecit tibi ? & quomodò aperuit oculos tuos ? 26
Dixit eis ; Jam narravi vobis, & non audistis : quid vultis audire ? num vultis fieri ejus discipuli ? 27
Itaq; contumeliis eum affecerunt, & dixerunt ei ; Tu es discipulus illius, nos autem discipuli sumus Moysis. 28
Et nos scimus quòd Deus allocutus est Moysem : hunc autem non novimus undè sit. 29
Respondit eis vir ille, dicens ; Certè in hoc admiratio consistit, quòd vos nesciatis undè sit, & tamen aperuerit oculos meos. 30

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወቦ፡እለ፡ይቤሉ፡እምፈሪሳውያን፡ዝብእሲ፡ኢኮነ፡እምእግዚአብሔር፡ዘኢየዓቅብ፡ሰን
በተ፡፡ ወቦ፡እለ፡ይቤሉ፡ወበአይቴ፡ይክል፡ብእሲ፡ኃጥእ፡ገቢረ፡ዘንተ፡ተኣምረ፡፡ ወተና
17 ፈቁ፡በበይናቲሆሙ፡፡ ወይቤልዎ፡ካዕበ፡ለውእቱ፡ዕዉር፡ምንተ፡ትብል፡በእንቲአሁ፡
18 እስመ፡ከሠተ፡አዕይንቲከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ነቢይ፡ውእቱ፡፡ ወኢአምኑ፡ሎቱ፡
19 አይሁድ፡ከመ፡ዕዉሩ፡ተወልደ፡ወርእየ፡እስከ፡ጸውዑ፡ለዝማዲሁ፡ለዘ፡ርእየ፡፡ ወ
ተስእልዎሙ፡ወይቤልዎሙ፡ዝኑ፡ውእቱ፡ወልድክሙ፡ዘትብሉ፡ዕዉሩ፡ተወልደ፡ወእፎ
20 ኬ፡ይእዜ፡ርእየ፡፡ ወአውሥኡ፡ለዝማዲሁ፡ወይቤሉ፡ናአምር፡ከመ፡ዝንቱ፡ውእ
21 ቱ፡ወልድነ፡ወከመሂ፡ዕዉሩ፡ተወልደ፡፡ ወይእዜ፡እፎ፡ይሬኢ፡ኢናአምር፡ዘከሠቶ፡
ለአዕይንቲሁ፡ ንሕነሰ፡ ኢናአምር፡ ኪያሁ፡ ተስእልዎ፡ልሂቅ፡ውእቱ፡ወይክል፡ተናግሮ፡ለ
22 ርእሱ፡፡ ወከመዝ፡ተናገሩ፡ለዝማዲሁ፡እስመ፡ይፈርህዎሙ፡ለአይሁድ፡፡ እስመ፡
23 አዘዙ፡ አይሁድ፡ ለእመቦ፡ዘአምኖ፡ቦቱ፡ከመ፡ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ይስድድዎ፡እምኵ
24 ራብ፡፡ በእንተዝ፡ይቤሉ፡ለዝማዲሁ፡ልሂቅ፡ውእቱ፡ሎቱ፡ተስእልዎ፡፡ ወጸው
ዕዎ፡ ዳግመ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘእውረ፡ ተወልደ፡ ወይቤልዎ፡ ሑር፡ ሃብ፡ ስብ
ሐተ፡ ወአእኵቶ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ንሕነሰ፡ ናአምር፡ ከመ፡ ኃጥእ፡ ው
25 እቱ፡ ዝብእሲ፡፡ ወአውሥአ፡ ውእቱ፡ ብእሲ፡ ወይቤሎሙ፡ ኢያአምር፡ እመ፡
26 ኃጥእ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ ወአሐተ፡ባሕቲ፡ኣኣምር፡ከመ፡ዕዉር፡አነ፡ወይእዜ፡እሬኢ፡፡
27 ወይቤልዎ፡ ካዕበ፡ ምንተ፡ገብረ፡ ለከ፡ ወእፎ፡ ከሠተ፡አዕይንቲከ፡፡ ወአውሥ
አ፡ወይቤሎሙ፡ነገርኩክሙ፡ይእዜ፡ ወኢትሰምዑ፡፡ምንተ፡እንከ፡ትፈቅዱ፡ትስምዑ፡
28 አንትሙሂ፡አርደኢሁ፡ትኩኑ፡ትፈቅዱ፡፡ ወፀለልዎ፡ ወይቤልዎ፡አንተ፡ኩን፡ረድ
29 አ፡ሎቱ፡፡ ንሕነሰ፡አርደኢሁ፡ለሙሴ፡ንሕነ፡፡ ንሕነ፡ናአምር፡ከመ፡ለሙሴ፡ተናገሮ፡
30 እግዚአብሔር፡ወለዝሰ፡ኢናአምሮ፡እምአይቴ፡ ውእቱ፡፡ ወአውሥአ፡ ውእቱ፡
ብእሲ፡ ወይቤ፡ ዓዲ፡ በዝንቱ፡ ጥቀ፡ ነኪር፡ ውእቱ፡ብእሲ፡እስመ፡ ኢታአምርዎ፡
እምአይቴ፡ ውእቱ፡ ወከሠተኒ፡ አዕይንትየ፡፡

Et fuerunt qui dixerunt ex Pharisæis ; Hic homo nōn fuit à Deo, qui non servat 16
sabbatū. Et fuerunt qui dixerunt, Et quomodo potest homo peccator facere hoc
signū? Et divisi sunt inter se. Et dixerunt iterum isti cæco ; Quid dicis de illo, quia 17
aperuit tibi oculos tuos? & dixit iis ; Propheta est. Et non crediderunt ei Ju- 18
dæi, quòd cæcus natus fuisset, & vidisset, usquequò vocâssent parentes ejus qui vi-
derat. Et interrogârunt eos & dixerunt iis ; Hiccine est filius vester, quem dicitis 19
quòd cæcus natus fuit? & quomodo igitur nunc videt? Et responderunt parentes 20
ejus, & dixerunt ; Scimus quòd hic est filius noster, & quòd etiam cæcus natus fuit. Et 21
nunc quomodo videt, nescimus : quis aperuit ei oculos suos, nos nescimus : ipsū in-
terrogate, ætate provectus est, & potest loqui de se ipso. Et sic dicebant parentes 22
ejus, quia timebant Judæos : quoniam constituerant Judæi, ut si aliqui confiteren-
tur quòd is esset Christus, ejicerent eum ex synagoga. Propterea dixerunt paren- 23
tes ejus ; Ætate provectus est, ipsum interrogate. Et vocârunt secundò hunc homi- 24
nem qui cæcus natus fuit, & dixerunt ei ; Vade, tribue gloriam, & gratias age
Deo : nos scimus quòd peccator est hic homo. Et respondit ille homo & dixit iis ; 25
Nescio an peccator sit homo : veruntamen unum scio, quòd cæcus fui, & nunc vi-
deo. Et dixerunt ei iterum, Quid fecit tibi, & quomodo aperuit tibi oculos tu- 26
os? Et respondit & dixit iis ; Dixi vobis, at non audietis : quid igitur cupidi 27
estis audire? num vos discipuli ejus fieri vultis? Et conviciati sunt ei, & dixe- 28
runt ei ; Tu esto discipulus ejus, nos discipuli Mosis sumus. Nos scimus quòd 29
Mosi loquutus est Deus, & hunc nescimus unde sit. Et respondit ille homo & 30
dixit, Adhuc in hoc certè mirabile *est*, hunc hominem quia nescitis unde sit, &
tamen aperuit oculos meos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

مر خدایرا ستایش بده • ما می دانیم که این مرد گناه کارست * ان مرد گفت اگر گناه کارست 25
نمی دانم • ولی می دانم که چشم نداشتم واین ساعت می بینم * باز گفتند با تو چه کرد 26
وچگونه چشم ترا کشاد • * جواب داد که بشما گفتم • وباور نمی کنید • دیگر چه می خواهید 27
شنیدن • مگر می خواهید • که شما نیز اورا شاگردان شوید • * ایشان بدان نابینا دشنام دادند 28
وگفتند تو شاگرد او باش • ما شاگردان موسی هستیم * ومی دانیم که خدا با موسی 29
سخن گفت • این را نمی دانیم از کجاست • * ان مرد بدیشان گفت • بدین عجب 30
می مانید • ونمی دانید از کجاست • ودو چشم من کشاد •

Deo laudem dato, nos scimus quòd hic homo peccator est. Homo ille dixit ; An peccator sit, nescio ; sed scio quòd oculos non habuerim, & hâc horâ videam. 25
Rursùs dixerunt, tibi quid fecit ? & quomodò oculos tibi aperuit ? 26
Responsum dedit ; Vobis quidem dixi, & fidem non habuistis, iterùm quare vultis audire ? Nunquid vultis ut vos etiam ei discipuli fiatis ? 27
Ipsi cæco illi conviciati sunt, & dixerunt ; Tu discipulus ejus esto : nos discipuli Mosis sumus. 28
Et scimus quòd Deus cum Mose locutus est : hunc autem non novimus undè sit. 29
Ille homo eis dixit ; In hoc admirabundi hæretis, & nescitis unde est, & oculos meos aperuit ? 30

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ἸΩΑΝΝΗΝ.

Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor *sit*, & vo-
31 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ᾽ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέ-
luntatem ejus *faciat*, hunc *audit*. Ex seculo non auditū est, quia aperuit quis ocu-
32 λημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλ-
los cæci nati. *Si non* esset hic à Deo, non poterat facere quicquam.
33 μοὺς τυφλοῦ (υ) γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
Responderunt & dixerunt ei; In peccatis *tu* natus es totus, & tu doces
34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις
nos? Et ejecerunt eum foras. Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras: & *inveniens*
35 ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὑρὼν
eum, dixit ei; Tu credis in filium Dei? Respondit ille, &
36 αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη (φ) ἐκεῖνος καὶ
dixit; Quis est, Domine, ut credam in eum? Dixit *autem* ei Jesus;
37 εἶπε, Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ (χ) ὁ Ἰησοῦς,
Et vidisti eum, & *loquens cum te*, *ille* est. At ait; Credo, Domine:
38 Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε·
Et adoravit eum. Et dixit Jesus; In judicium ego in mundum hunc
39 καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
veni: ut non *videntes* videant, & *videntes* cæci fiant. Et
40 ἦλθον· ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. Καὶ
audierunt ex Pharisæis *hæc* *existentes* cum *eo*, & dixerunt ei; *Num* & nos
ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς
cæci sumus? Dixit eis Jesus; Si cæci essetis, non haberetis pecca-
41 τυφλοί ἐσμεν; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρ-
tum: nunc verò dicitis, Quia videmus: *igitur* peccatum vestrum manet.
τίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

CAP. X. ί.

Amen, amen dico vobis; *Non intrans* per ostium in ovile
1 ἈΜὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν
ovium, sed *ascendens* aliundè, ille fur est & latro. *Ille verò*
τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής. Ὁ δὲ 2
intrans per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit,
εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, 3
& oves vocem ejus audiunt, & proprias oves vocat *juxta nomen*, &
καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα (α) καλεῖ κατ᾽ ὄνομα, καὶ
educit eas. Et cùm proprias oves emiserit, ante eas vadit: &
ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ 4
oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non
τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ 5
sequentur, sed *fugient* ab eo: quia non noverunt alienorum vo-
(β) ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φω-
cem. Hoc proverbium dixit eis Jesus: Illi autem non cognoverūt
νήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν 6
quænam essent quæ loquebatur eis.
τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

MS. A. (υ) γεγενημένου. (φ) ἐκεῖνος, Τίς (χ) Ἰησοῦς, ΚΕΦ. ί. MS. A. (α) φωνεῖ κατ᾽ (β) ἀκολουθήσουσιν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible]
[illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Scimus autem Deum vocem peccatorum 31
non exaudire: sed qui eum reveretur &
exequitur voluntatem ejus, hunc exaudit.
Ab ævo auditum non est aliquem aperuisse 32
oculos cæci nati. Nisi à Deo esset iste, non 33
potuisset hæc facere. Responderunt ac di- 34
cunt ei; Tu totus in peccatis natus es, &
tu doces nos? & ejecerunt eum forás. Et 35
audiit Jesus eum ejectum fuisse forás: & in-
venit eum, ac dixit ei; Túne credis in fili-
um Dei? Respondit ille qui sanatus fuerat, 36
& ait; Quis est, Domine mi, ut credam in
eum? Dixit ei Jesus; Vidisti eum, & qui 37
loquitur tecum, ipse est. At ille ait; Cre- 38
do, Domine mi: & procidens adoravit
eum. Et dixit Jesus; Ad judicium mundi 39
hujus veni, ut ii qui non vident, videant,
& ii qui vident, cæci fiant. Et hæc audi- 40
erunt *quidam* ex Pharisæis qui cum eo erant,
ac dixerunt ei; Num & nos cæci sumus?
Ait illis Jesus; Si cæci essetis, non esset 41
peccatum vobis, nunc autem dicitis; Vi-
demus, propterea peccatum vestrum perstat.

Vespere sanctificationis ecclesiæ, & consecrationis Episcoporum. 26.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis; Qui non intrat 1
per ostium in caulam ovium, sed ascendit
per locum alium, ipse fur est & latro. Is 2
verò qui intrat per ostium, pastor est ovium.
Atque huic custos ostii referat ostium, & 3
oves audiunt vocem ejus: & oves suas vo-
cat nominibus suis, & educit eas. Quumque 4
emiserit oves suas, præcedit eas, & oves
ejus sequuntur eum, quippe quæ nôrint vo-
cem ejus. Extraneum verò nequaquam se- 5
quuntur oves, sed fugiunt ab eo, quia non
nôrunt vocem extranei. Hanc parabolam 6
dixit eis Jesus: illi verò non cognoverunt
quid colloqueretur eis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 *ليكن من دانم كه خدا از كنهكاران نمي شنود * الا ازان كس كه ازو بترسد و ارادت
32 او كند * ازو بشنود * وهركز كسي از قديم نشنيد كه كور مادر زادرا كسي
33 تواند چشم كشودن * *اكر اين كس از خدا نمي بود * اين معجزه را نمي توانست
34 كردن * *بدو جواب دادند وكفتند * تو تمام در كناه زاينك شدي * و تو مارا مي اموزاني *
35 واورا بدر بردند * *وعيسي شنيد كه اورا بيرون بردند اورا يافت * وبدو كفت * به پسر
36 خدا ايمان مي اوري * انك ترا خوش كرد * *آن مرد پاسخ داد وكفت كيست خداوند * كه
37 38 بدو ايمان بياورم * *عيسي بدو كفت * انكس كه با تو سخن مي كويد اوست * *او كفت
39 ايمان اوردم اي خداوند * ودوتا شد وبهر مسيح سجود كرد * *وعيسي كفت براي داوري
40 عالم آمدم * تا ايشان كه نديدند ببينند * وآنان كه بينا اند نا بينا شوند * *معتزلان
41 كه با وي بودند اين راشنيدند و كفتند * مكر ما نيز نا بينايانيم * *مسيح بديشان كفت
اكر نا بينايان مي بوديد * شمارا كناه نمي بود اكنون † معترفيد كه مي بينيم براي
ان كناه شما پايدارست

Sed ego scio quòd Deus peccatores 31
non audiat: sed illum hominem,
qui eum timet, & voluntatem ejus
facit, eum audit. Nec unquam quis- 32
quam ab antiquo audivit, quòd
cæco à matre nato aliquis potuit
oculos aperire. Si hic homo à Deo 33
non esset, hoc miraculum non po-
tuisset facere. Et responderunt, & 34
dixerunt; Tu totus in peccato na-
tus es, & tu nos doces? Et eum
ejecerunt. Et Jesus, audito quòd 35
eum ejecissent, eum invenit & ei
dixit; In filium Dei fidem habes
qui te sanavit? Ille homo respon- 36
sum dedit, & dixit; Quis est,
Domine, ut in eo fidem habeam?
Jesus illi dixit; Ille qui tecum 37
loquitur ipse est. Ille dixit; Fi- 38
dem habeo, ô Domine: & incur-
vatus est & Christum adoravit.
Et Jesus dixit; Ad judicandum 39
mundum veni, ut ii qui non vi-
derunt, videant: & ii qui viden-
tes sunt, cæci fiant. Pharisæi, qui 40
cum eo erant, hæc audiverunt, &
dixerunt; Nunquid nos etiam cæci
sumus? Christus illis dixit; Si cæ- 41
ci essetis, vobis peccatum non esset:
nunc profitemini, Videmus: propter-
eà peccatum vestrum permanet.

Versio VULGATA LATINA.

31 Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, & vo-
32 luntatem ejus facit, hunc exaudit. A seculo non est auditum, quia quis aperuit
33 oculos cæci nati. Nisi esset hic à Deo, non poterat facere quidquam. Respon-
34 derunt, & dixerunt ei; In peccatis natus es totus, & tu doces nos? Et ejecerunt
35 eum forás. Audivit Jesus quia ejecerunt eum forás: & cùm invenisset eum, dixit
36 ei; Tu credis in Filium Dei? Respondit ille, & dixit; Quis est, Domine, ut cre-
37 dam in eum? Et dixit ei Jesus; Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est.
38 At ille ait; Credo, Domine. Et procidens adoravit eum. Et dixit Jesus; In ju-
39 dicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident videant, & qui vident cæci
40 fiant. Et audierunt quidam ex Pharisæis, qui cum ipso erant, & dixerunt ei;
Numquid & nos cæci sumus? Dixit eis Jesus; Si cæci essetis, non haberetis pec- 41
catum: nunc verò dicitis; Quia videmus: Peccatum vestrum manet.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis; Qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascen- 1
dit aliundè, ille est fur, & latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. 2
Huic ostiarius aperit, & oves vocem ejus audiunt, & proprias oves vocat nomina- 3
tim, & educit eas. Et cùm proprias oves emiserit, ante eas vadit: & oves il- 4
lum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fu- 5
giunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis 6
Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 *ونحن نعلم ان الله لا يسمع للخطاة لكنه يستجيب لمن يتعبد له ويعمل مشيئته *لم يسمع
32 33 34 قط ان احدا فتح عيني مولود اعمي * لولا ان هذا من الله لم يقدر ان يفعل شيا *اجابوه
قايلين انت ولدت كلك بالخطايا اتعلمنا نحن ثم اخرجوه خارجا *وسمع يسوع انهم اخرجوه 35
36 37 خارجا فوجده وقال له انت تومن بابن الله * فاجابه قايلا ومن هو يا سيد لاومن به * قال له
38 39 يسوع قد رايته وهو الذي يكلمك * فقال له قد امنت يا سيد وسجد له * فقال يسوع
انا اتيت لدينونة هذا العالم * لكي يبصر الذين لا يبصرون والذين يبصرون يعمون *
40 41 *وسمع هذا بعض الفريسيين الذين كانوا معه * فقالوا له هل نحن ايضا عميان * فقال لهم
يسوع لو كنتم عميانا لم تكن لكم خطية * والان فانكم تقولون انكم تبصرون فمن
اجل هذا خطيتكم ثابتة *

* الفصل الثالث والعشرون *

1 *امين امين اقول لكم ان من لا يدخل من الباب الي زريبة الخراف بل يتسور من موضع
2 3 اخر فان ذاك لص وسارق *والذي يدخل من الباب هو راعي الخراف *والبواب يفتح له
4 والخراف تسمع صوته * ويدعوا خرافه باسمايها * فاذا اخرج خرافه يمضي امامها فتتبعه لانها
5 6 تعرف صوته * فاما الغريب فليس تتبعه لكنها تهرب منه لانها لا تعرف صوت الغريب *هذا
المثل قاله لهم يسوع * فاما هم فلم يفهموا ما كلمهم به *

Et nos scimus quòd Deus non exaudit 31
peccatores, sed exaudit eum qui se sub-
dit illi, & facit voluntatem ejus. Non 32
est auditum unquam quod quis aperuerit
oculos nati cæci. Nisi esset hic à Deo, 33
non potuisset facere quicquam. Respon- 34
derunt ei, dicentes; Tu natus es totus
in peccatis & doces nos? Deinde ejece-
runt eum foras. Et audivit Jesus quòd 35
ejecissent eum foràs, & invenit eum, &
dixit ei; Tu credis in filium Dei? Re- 36
spondit ei, dicens; Et quis est, Domine,
ut credam in eum? Dixit ei Jesus; 37
Jam vidisti eum, & est qui loquitur te-
cum. Ait illi; Jam credidi, Domine: 38
& adoravit eum. Dixit autem Jesus; 39
Ego veni ad judicandum hunc mundum,
ut videant qui non vident, et qui vident
cæci fiant. Audierunt autem hoc qui- 40
dam Pharisæorum qui erant cum illo, et
dixerunt ei; Nunquid nos quoque cæci
sumus? Dixit eis Jesus; Si essetis 41
cæci, non haberetis peccatum: At nunc
vos quidem dicitis vos videre, & ideì-
cò peccatum vestrum stabile est.

Sectio vigesima tertia.

CAP. X.

A*Men, amen dico vobis, Qui non in-* 1
trat per ostium in ovile ovium, sed ascen-
dit per locum alium, ille quidem latro est
& fur. Qui autem intrat per ostium, 2
ipse pastor est ovium. Et janitor aperit 3
ei: & oves audiunt vocem ejus, &
vocat oves suas nominibus suis. Et 4
quum eduxit oves suas, vadit ante eas,
& sequuntur eum: quia nôrunt vocem
ipsius. Extraneum autem non sequuntur, 5
sed fugiunt ab eo: quia non agnoscunt
vocem extranei. Hæc est parabola, 6
quam dixit eis Jesus. Verùm ipsi non
intellexerunt quod locutus est eis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ንሕነሰ፡ ባሕቱ፡ ከመ፡ ኢይሰምዖሙ፡ ለኃጥኣን፡ እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ ለፈራህያኒ፡
32 እግዚአብሔር፡ ዘይገብር፡ ፈቃዶ፡ ሎቱ፡ ይሰምዖ፡፡ ወእምአመ፡ ተፈጥረ፡ ዓለም፡
33 ኢተሰምዐ፡ ዘአልቦ፡ ዘዕዉር፡ ተወልደ፡ ወተከሥተ፡ አዕይንቲሁ፡፡ ሶበ፡ ኢኮነ፡ እም፡
34 እግዚአብሔር፡ ዝንቱ፡ እም፡ ኢክህለ፡ ገቢረ፡ ወኢምንተኒ፡፡ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡
ወይቤልዎ፡ ዘለሊከ፡ በኃጢአት፡ ተወለድከ፡ አንተሁ፡ ትሜህረነ፡ ለነ፡ ወሰደድዎ፡ ወአው
35 ፅእዎ፡ አፍአ፡፡ ወሰምዐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ አውፅእዎ፡ አፍአ፡ ወረከቦ፡ ወይቤ
36 ሎ፡ ተአምኑሁ፡ አንተ፡ በወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤ፡ መኑ፡ ው
37 እቱ፡ እግዚኦ፡ ከመ፡ አአምን፡ ቦቱ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ዘር
38 ኢከ፡ ወተናገርከ፡ ውእቱ፡፡ ወይቤ፡ አመንኩ፡ እግዚኦ፡ ወሰገደ፡ ሎቱ፡፡ ወይቤ
39 ሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አንሰ፡ ለኵነኔ፡ ዝዓለም፡ መጻእኩ፡ ውስተ፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ ከመ፡
40 እለ፡ ኢይሬእዩ፡ ይርአዩ፡ ወእለ፡ ይሬእዩ፡ ይዕወሩ፡ ወኢይርአዩ፡፡ ወሰምዕዎ፡ ፈሪ
41 ሳውያን፡ እለ፡ ህየ፡ ሀለው፡ ምስሌሁ፡ ዘንተ፡ ወይቤልዎ፡ ንሕነሂ፡ ዕዉራን፡ ንሕነ፡፡ ወ
ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሶበሰ፡ ዕዉራን፡ አንትሙ፡ እም፡ ኢኮንክሙ፡ ጌጋየ፡፡ ይእዜሰ፡
ባሕቱ፡ ኅቡር፡ ጌጋይክሙ፡ እስመ፡ ከመ፡ ትብሉ፡ ንሬኢ፡ ኢይትኃደገክሙ፡ ጌጋይክሙ፡፡

በጴጥሮስ፡ ዘሓዳር፡ ምንባብ፡፡

1 አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዘኢቦአ፡ እንተ፡ አንቀጽ፡ ውስተ፡ ዐጸደ፡ አባግዕ፡ መዓርገ፡
2 እንተ፡ ካልእ፡ ገጽ፡ ሰራቂ፡ ውእቱ፡ ወፈያታዊ፡፡ ወዘሰ፡ እንተ፡ አንቀጽ፡ ይበውእ፡ ኖላዌ፡
3 አባግዕ፡ ውእቱ፡፡ ወሎቱ፡ ያርኅዎ፡ ዓጸዊ፡ ወአባግዕኒ፡ ይሰምዕዎ፡ ቃሎ፡፡ ወይጼ
4 ውዖን፡ ለአባግዒሁ፡ በበ፡ አስማቲሆን፡ ወያፈቅሮን፡ ወያወፅኦን፡፡ ወሶበ፡ አውፅአን፡
ለኵሎን፡ ይሐውር፡ ቅድሜሆን፡ ወይተልዋሁ፡ ድኅሬሁ፡ አባግዒሁ፡ እስመ፡ ያአምራ፡ ቃ
5 ሎ፡፡ ወለነኪር፡ ኢይተልዋሁ፡ አላ፡ ይጐይዩ፡ እምኔሁ፡ እስመ፡ ኢያአምራ፡ ቃሎ፡
6 ለነኪር፡፡ ወዘንተ፡ ምስለ፡ ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኢያእምሩ፡ ዘይቤሎሙ፡፡

Scio tamen quòd non audit peccatores Deus, sed timentes Deum: facientem vo- 31
luntatem ejus, hunc audit. Et à creatione mundi non auditum fuit, quòd aliquis 32
cæcus natus fuit, & aperti fuerunt oculi ejus. Si non esset à Deo hic, non pos- 33
set facere quicquam. Et responderunt Judæi & dixerunt ei; Túmet qui in pec- 34
catis natus es, tu etiam docebis nos? Et expulerunt eum, & ejecerunt eum fo-
rás. Et audivit Dominus Jesus quòd ejecissent eum forás, & invenit eum & di- 35
xit ei; Credisne tu in Filio hominis? Et respondit & dixit, Quis est Domine, ut 36
credam in eo? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Quem vidisti & allo- 37
quutus es, est. Et dixit; Credidi Domine: & adoravit eum. Et dixit ei Domi- 38
nus Jesus, Ego in judicium mundi veni in hunc mundum, ut qui non vident, vi- 39
deant, & qui vident, cæci sint & non videant. Et audierunt Pharisæi qui ibi 40
erant cum eo, hoc, & dixerunt ei; Nos igitur cæci sumus? Et dixit iis Domi- 41
nus Jesus; Si cæci essetis, tum non haberetis errorem; nunc verò manet error
vester: quia sic dicitis; Vidimus, non remittetur vobis error vester.

CAP. X.

De Petri firmitate sermo.

AMen, amen dico vobis, Qui non intrat per ostium in atrium ovium, & 1
ascendit aliundè, fur & latro est. Et qui per ostium intrat, pastor ovium est. 2
Et ei aperit ostiarius, & oves audiunt vocem ejus, & vocat oves nominatim, & 3
diligit eos, & educit eas. Et quum eduxerit omnes, vadit ante eas, & adhærent 4
ei post eum oves ejus, quia cognoscunt vocem ejus. Et alieno non adhære- 5
bunt, sed fugient ab eo, quia non cognoscunt vocem alieni. Et hanc parabo- 6
lam dixit iis Dominus Jesus: & illi non cognoscebant quid dicebat iis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بيست دو فرمود مسيح كه گله ديگر دارم بجز اين گله وعاقبت همه يكي بشود

1 *عيسي گفت راست راست بشما بگويم * هر كه گوسفندانرا از در آغل در نيارد * بلكه از آن
2 3 كس دزدست * و حرامي * واكه از در درآرد * بدانكه شبانست * ودربان براي او درا
گشايد * و گوسفندان آواز اورا بشناسند * واو گوسفندان خودرا هر يكي بنام بخواند * وبدر
4 آورد * وچون خوانده باشد * وبدر آورده گوسفندان پيش او روان كردند * وبرهاء ايشا در دنبال
5 ايشان * براي انكه آوازش مي شناسند * وهر گز برها در دنبال گوسفندان بيگانه نروند *
6 واگر ببينند بگريزند * اين مثلهارا عيسي بديشان گفت وايشان نمي دانستند چه مي گويد *

XXII. Pronuntiat Christus; Gregem alium habeo, præter hunc gregem, & postremò ambo unus erit.

CAP. X.

J*Esus dixit; Verè, verè vobis di-* 1
co, Quicunque oves per ostium caulæ
non introducit, scito quòd ille homo
fur est & latro. Qui verò per osti- 2
um introducit, scito quòd pastor est.
Et ostiarius ei ostium aperiet, et oves 3
vocem ejus audient, et ille oves
suas singulas nomine vocabit, et
educet. Et cum vocârit et edaxe- 4
rit oves, ante eum incedunt, et agni
earum post eas, eò quòd vocem ejus
nôrunt. Nec unquam agni post oves 5
alienas ibunt, & si viderint fugient.
Has parabolas Jesus illis dixit, et 6
illi non cognoverunt quid diceret.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dixit ergo iterùm eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Quia ego sum
7 Εἶπεν οὖν (γ) πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐγώ εἰμι
ostium ovium. Omnes quotquot *ante me* venerunt, fures sunt, & la-
8 ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι (δ) πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃ-
trones: *sed* non audierunt eos oves. Ego sum ostium: per me si quis
9 σταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις
introierit, salvabitur: & ingredietur & egredietur, & *pascuam* inveniet. Fur
10 εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. Ὁ κλέπτης
non venit *si non* ut furetur & mactet, & perdat: Ego veni ut vitam habeant,
οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι,
& abundantius habeant. Ego sum pastor *pulcher*. Pastor *pulcher* ani-
11 καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυ-
mam suam *ponit* pro ovibus. Mercenarius autē & non *existens* pastor, cujus
12 χὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ
non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves,
(ε) οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα,
& fugit: & lupus rapit eas, & dispergit oves. *At* mercenarius
13 καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς
fugit, quia mercenarius est: & non *cura est* ei de ovibus. Ego sum
14 φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγώ εἰμι
pastor *pulcher*, & cognosco meas, & *cognoscor* à *meis*. Sicut
15 ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Καθὼς

novit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono
γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
pro ovibus. Et alias oves habeo, quæ non sunt ex *caula*
ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς 16
hac: & illas me oportet adducere, & vocem meam audient, & fiet
ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου (ζ) ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται
unum ovile, unus pastor. *Propter hoc* Pater me diligit, quia ego pono
μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι 17
animam meam, ut iterùm sumam eam: Nemo tollit eam à me, sed
τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' 18
ego pono eam à meipso: potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo
ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
iterùm sumendi eam: Hoc mandatum accepi à Patre meo. Dissensio
πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. Σχίσμα 19
igitur iterùm facta est *in* *Judæis* propter sermones hos. Dicebant autem
οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. Ἔλεγον δὲ 20
multi ex ipsis; Dæmonium habet, & insanit: quid eum auditis? Alii
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι 21
dicebant; Hæc verba non sunt *dæmoniaci*. *Num* dæmonium potest cæ-
ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου. μὴ δαιμόνιον δύναται τυ-
corum oculos aperire?
φλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

MS. A. (γ) αὐτοῖς πάλιν (δ) ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, (ε) οὐκ ἔστιν (ζ) ἀκούσωσιν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܐܡܪ ܕܝܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܬܪܥܗ ܕܥܢܐ.
8 * ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ ܓܢܒܐ ܐܢܘܢ ܘܓܝܣܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܫܡܥܘ ܐܢܘܢ ܥܢܐ.
9 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܬܪܥܐ. ܘܒܝ ܐܢ ܐܢܫ ܢܥܘܠ ܢܚܐ. ܘܢܥܘܠ ܘܢܦܘܩ ܘܪܥܝܐ ܢܫܟܚ.
10 * ܓܢܒܐ ܠܐ ܐܬܐ ܐܠܐ ܕܢܓܢܘܒ ܘܢܩܛܘܠ ܘܢܘܒܕ. ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܕܢܗܘܘܢ ܠܗܘܢ ܚܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܝܬܝܪ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ.
11 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܪܥܝܐ ܛܒܐ ܢܦܫܗ ܣܐܡ ܚܠܦ ܥܢܗ.
12 * ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܪܥܝܐ ܘܠܐ ܗܘܝ ܕܝܠܗ ܥܢܐ. ܡܐ ܕܚܙܐ ܕܐܒܐ ܕܐܬܐ ܫܒܩ ܥܢܐ ܘܥܪܩ. ܘܐܬܐ ܕܐܒܐ ܚܛܦ ܘܡܒܕܪ ܠܥܢܐ.
13 * ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ ܥܪܩ ܡܛܠ ܕܐܓܝܪܐ ܗܘ. ܘܠܐ ܝܨܦ ܠܗ ܥܠ ܥܢܐ.
14 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܠܕܝܠܝ ܘܡܬܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܕܝܠܝ.
15 * ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥ ܠܝ ܐܒܝ. ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐܒܝ. ܘܢܦܫܝ ܣܐܡ ܐܢܐ ܚܠܦ ܥܢܐ.
16 * ܘܐܝܬ ܠܝ ܐܦ ܥܢܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܝ ܡܢ ܗܢܐ ܚܘܛܪܐ. ܘܐܦ ܠܗܝܢ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܝܬܝܘ. ܘܢܫܡܥܢ ܩܠܝ. ܘܬܗܘܐ ܟܠܗ ܡܪܥܝܬܐ ܚܕܐ ܘܚܕ ܪܥܝܐ.
17 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܒܝ ܪܚܡ ܠܝ. ܕܐܢܐ ܣܐܡ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܕܬܘܒ ܐܣܒܝܗ.
18 * ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܫ ܫܩܠ ܠܗ ܡܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܣܐܡ ܐܢܐ ܠܗ ܡܢ ܨܒܝܢܝ. ܫܠܝܛ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܐܣܝܡܝܗ. ܘܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܬܘܒ ܐܣܒܝܗ. ܗܕܐ ܦܘܩܕܢܐ ܩܒܠܬ ܡܢ ܐܒܝ.
19 * ܘܗܘܐ ܬܘܒ ܚܪܝܢܐ ܒܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܡܛܠ ܡܠܐ ܗܠܝܢ.
20 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ. ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܗ ܘܡܫܢܐ ܫܢܐ. ܡܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ.
21 * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܠܐ ܗܘܝ ܕܕܝܘܢܐ. ܠܡܐ ܕܝܘܐ ܡܫܟܚ ܥܝܢܐ ܕܤܡܝܐ ܠܡܦܬܚܘ.

7 Dixit autem iterùm Jesus; Amen, amen dico vobis, Ego sum ostium. 8 Iique omnes qui venerunt, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oves. 9 Ego sum ostium: & per me si quis intraverit, servabitur: ingredietúrque ac egredietur, & pascua inveniet. 10 Fur non venit nisi ut furetur, ac ut trucidet, & perdat: ego veni ut vitam habeant, & quod præstantissimum est, habeant. 11 Ego sum pastor bonus: & pastor bonus animam suam ponit pro ovibus suis. 12 Mercenarius autem qui non est pastor, & cujus non sunt oves, quum vidit lupum venientem, deserit oves, & fugit: venit autem lupus, rapit & dissipat oves. 13 Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non est ei cura ovium. 14 Ego sum pastor bonus, & cognosco meas, & agnoscor à meis. 15 Sicut novit me Pater meus, & ego cognosco Patrem meum, & animam meam pono pro ovibus. 16 Habeo autem & oves alias quæ non sunt ex hoc ovili, eas quoque oportet me adducere: & audient vocem meam, & grex totus fiet unus, unúsque pastor. 17 Proptereà Pater meus diligit me, quia ego pono animam meam, ut iterùm eam assumam. 18 Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam ex mea voluntate: possum enim eam ponere, possúmque rursus eam assumere: quia hoc mandatum accepi à Patre meo. 19 Et factum est iterùm dissidium inter Judæos propter hos sermones. 20 Et dicebant multi ex eis; Dæmonium habet, & insaniendo insanit: quid auditis eum? 21 Alii autem dicebant; Hæc verba non sunt dæmoniaci: nunquid dæmonium potest oculos cæci aperire?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * باز عيسي بديشان كفت راست راست بشما مي كويم كه منم من دروازه كوسفندان
8 * وآنان كه امده بودند دزدان وحراميان بودند و كوسفندان از ايشان نشنيده
9 اند * منم من دروازه واكر كسي در من اندر آيد زنده شود چون در آيد وبدر
10 رود وشبانرا بيابد * دزد نيايد الا كه بدزدد وپراكنده كند وبكشد من امدم
11 كه براي ايشان زندكاني † باشد وانچ فزونست براي ايشان باشد * منم ان نيك شبان كه
12 جان خودرا عوض كوسفندان خود بدهد * مزدور كه شبان نباشد وكوسفندان ازان
او نباشند وقتي كه ببيند كه كرك مي ايد كوسفندانرا رها كند وبكريزد وكرك
13 بيايد وبربايد وكوسفندان پراكنده شوند * وسبب ان مي كريزد كه مزدورست وغم
14 كوسفندان † نمي خورد * منم من شبان نيك وانچ ازان منست مي شناسمش وازانچ
15 دارم شناخته مي باشم * اچنانك پدرم مرا مي شناسد ومن پدررا مي شناسم وجان
16 خودرا عوض كوسفندان بدهم * وديكر كوسفندان نيز دارم آنان كه ازين كله نيستند

7 *Rursus Jesus illis dixit; Verè, verè vobis dico, quòd ego ipse sum ostium ovium.* 8 *Et ii qui venerunt, fures & latrones fuerunt: & oves eos non audiverunt.* 9 *Ego ipse sum ostium: & si quispiam per me ingrediatur, vivet, cùm ingredietur, & egredietur, & pastorem inveniet.* 10 *Fur autem non venit, nisi ut furetur, & dissipet, & occidat: ego veni ut illis vita sit, et id quod amplius est illis sit.* 11 *Ego sum ille bonus pastor, qui animam suam pro ovibus suis dabit.* 12 *Mercenarius, qui pastor non est, et oves propriæ ipsius non sunt, tempore quo viderit quòd lupus venit, oves relinquet, et fugiet: lupus autem veniet, et rapiet, et oves dispersæ erunt.* 13 *Proptereà autem fugit, quia mercenarius est, et curam ovium non sustinet.* 14 *Egomet sum pastor bonus, et id quod meum est cognosco, et ab eo quod habeo cognitus sum.* 15 *Quemadmodum Pater meus me novit, et ego Patrem novi, et animam meam pro ovibus dabo.* 16 *Et alias oves etiam habeo, qui quidem de hoc grege non sunt:*

Versio VULGATA LATINA.

7 Dixit ergò eis iterùm Jesus; Amen, amen dico vobis, Quia ego sum ostium
8 ovium. Omnes quotquot venerunt, fures sunt, & latrones, & non audie-
9 runt eos oves. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur: &
10 ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet. Fur non venit nisi ut fu-
retur, & mactet, & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundanti-
11 ùs habeant. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro
12 ovibus suis. Mercenarius autem, & qui non est pastor, cujus non sunt oves
propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit: & lupus rapit,
13 & dispergit oves: Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non
14 pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus: & cognosco meas, &
15 cognoscunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem: &
animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non sunt 16
ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, &
fiet unum ovile, & unus pastor. Propterea me diligit Pater: quia ego po- 17
no animam meam, ut iterùm sumam eam. Nemo tollit eam à me: sed 18
ego pono eam à meipso, & potestatem habeo ponendi eam: & potestatem
habeo iterùm sumendi eam: Hoc mandatum accepi à Patre meo. Dissen- 19
sio iterùm facta est inter Judæos propter sermones hos. Dicebant autem 20
multi ex ipsis; Dæmonium habet, & insanit: quid eum auditis? Alii di- 21
cebant; Hæc verba non sunt dæmonium habentis: Numquid dæmonium po-
test cæcorum oculos aperire?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * ثم ان يسوع قال لهم ايضا امين امين اقول لكم اني انا هو باب الخراف * وجميع الذين اتوا 8
9 قبلي كانوا لصوصا وسراقا لكن الخراف لم تسمع لهم * انا هو الباب واي انسان يدخل في
10 يخلص ويدخل ويخرج ويجد المرعي * فاما السارق فليس ياتي الا ليسرق ويذبح ويهلك . فاما
11 انا فانما اتيت لتكن لهم الحياة المويدة وليكن لهم افضل * انا هو الراعي الصالح والراعي
12 الصالح يبذل نفسه عن الخراف * واما الاجير الذي ليس براع وليست الخراف له فاذا راى
13 الذيب قد اقبل يدع الخراف ويهرب . فياتي الذيب فيخطف ويبدد الخراف * واما يهرب
14 الاجير لانه مستاجر وليس يشفق علي الخراف * انا هو الراعي الصالح وانا عارف برعيتي
15 16 ورعيتي تعرفني * كما ان الاب عارف بي وانا عارف بالاب . ونفسي ابذل دون الخراف * ولي كباش
اخر ليست من هذا القطيع فينبغي لي ان اتي بهم ايضا يسمعون صوتي ويكون الرعية واحدة
17 18 لراع واحد * فمن اجل هذا يحبني الاب لاني اضع نفسي لاخذها ايضا * وليس احد ياخذها
مني لكنني انا اضعها بارادتي . لان لي سلطانا ان اضعها وسلطانا ان اخذها ايضا . لان هذه
19 هي الوصية التي قبلتها من ابي * فوقع ايضا بين اليهود شقاق من اجل هذه الاقوال *
20 21 وقال كثيرون منهم ان به شيطانا وقد جن فما استماعكم منه * وقال اخرون ان هذا الكلام
ليس هو كلام مجنون . هل شيطانا يقدر ان يفتح اعين العميان .

* Præterea Jesus subdidit eis iterùm; 7
Amen, amen dico vobis, quòd ego sum
ostium ovium. Et omnes qui venerunt an- 8
te me, erant latrones & fures: sed oves
non obediverunt eis. Ego sum ostium, 9
& quicunque homo introierit per me,
salvabitur: & ingredietur, & egre-
dietur, & inveniet pascua. At verò 10
fur non venit nisi ut furetur, et jugu-
let, & perdat. At ego quidem veni ut
sit eis vita æterna, & contingat eis
excellentiùs. Ego sum pastor bonus, et 11
pastor bonus permutat animam suam pro
ovibus. At mercenarius qui non est pa- 12
stor, et cujus non sunt oves, cùm vi-
det lupum venientem, destituit oves,
et fugit: venitque lupus, et rapit, ac
dispergit oves. Et quidem fugit merce- 13
narius, quia mercede conductus est,
et non miseretur ovium. Ego sum pastor 14
ille bonus, et ego cognosco gregem me-
um, et grex meus me cognoscit. Sicut 15
Pater cognoscit me, et ego cognosco Pa-
trem: et animam meam commuto pro
ovibus. Item sunt mihi arietes alii, 16
qui non sunt de hoc ovili; et oportet me
adducere illos etiam ad audiendam vo-
cem meam: et erit ovile unum pastoris
unius. Ideò diligit me Pater, quia pono 17
animam meam, ut sumam eam iterùm.
Et nemo tollet eam à me, sed ego ponam 18
eam ex voluntate mea. Nam habeo fa-
cultatem ponendi eam, & facultatem su-
mendi eam iterùm: quia hoc est manda-
tum quod accepi à Patre meo. Cecidit 19
ergò rursus inter Judæos dissensio pro-
pter hujusmodi sermones. Et dixerunt 20
multi ex illis; Est in eo dæmonium,
* et jam insanivit, cur auditis eum?
Et dixerunt alii; Certè hic sermo non 21
est sermo insani. Num dæmonium potest
aperire oculos cæcorum?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በጳጳስት፡መንበብ።

7 ወይቤሎሙ፡ ካዕበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ አነ፡ ውእቱ፡ አንቀ
8 ጸ፡ አባግዕ። ኵሎሙ፡ እለ፡ መጽኡ፡ እምቅድሜየ፡ ሰረቅት፡ ወፆሕልያ፡ እሙን
9 ቱ፡ ወባሕቱ፡ ኢይሰምዕዎሙ፡ አባግዕ። አነ፡ ውእቱ፡ አንቀጸ፡ አባግዕ፡ ዘበአማን፡
10 ዘበአ፡ እንተ፡ ኀቤየ፡ ይድኅን፡ ይበውእ፡ ወይወፅእ፡ ወይረክብ፡ መርዔየ። ወሰ
ራቂሰ፡ ኢይመጽእ፡ ዘእንበለ፡ ከመ፡ ይስርቅ፡ ወይጥባሕ፡ ወያሕጕል፡ ወአንሰ፡ መጻእኩ፡
11 ከመ፡ ይርከቡ፡ ሕይወተ፡ ወፈድፋደ፡ ይረክቡ። አነ፡ ውእቱ፡ ኖላዊ፡ ኄር፡ ኖላዊሰ፡ ኄ
12 ር፡ ይሜጡ፡ ነፍሶ፡ ህየተ፡ ቤዛ፡ አባግዒሁ። ወዐሳብሰ፡ ዘኢኮነ፡ ኖላዌ፡ ወዘኢኮነ፡ ዘ
ዚአሁ፡ አባግዒሁ፡ ይሬኢ፡ ተኵላ፡ ይመጽእ፡ ወይጕይይ፡ ወየኀድግ፡ አባግዒሁ፡ ወይመ
13 ሥጦን፡ ተኵላ፡ ወይዘርዎን። እስመ፡ ዓሰብ፡ ውእቱ፡ ኢያሐዝኖ፡ በእንተ፡ አባግ
14 ዕ። አነ፡ ውእቱ፡ ኖላዊ፡ ኄር፡ ወአአምር፡ ዘዚአየ፡ መርዔትየ፡ ወያአምራኒ፡ እሊ
15 አየ። ወበከመ፡ ያአምረኒ፡ አብ፡ ሊተ፡ አአምሮ፡ ለአብ፡ ወእሜጡ፡ ነፍስየ፡ ቤዛ፡ አ
16 ባግዒየ። ወቦ፡ ካልኣተ፡ አባግዐ፡ እለ፡ ኢኮኑ፡ እምዝንቱ፡ ዓጸድ፡ ወኪያሆን፡ ሃ
ለወኒ፡ አምጽኦን፡ ወይሰምዓኒ፡ ቃልየ፡ ወይከውና፡ አሐደ፡ መርዔተ፡ ለአሐዱ፡ ኖላዊ።
17 ወበእንተዝ፡ያፈቅረኒ፡ አብ፡ እስመ፡ አነ፡ እሜጡ፡ ነፍስየ፡ ከመ፡ ካዕበ፡ እንሥኣ።
18 አልቦ፡ ዘይሄይደኒ፡ ያለሊየ፡ እሜጥዋ፡ ወለሊየ፡ አነሥኣ፡ ብውሕ፡ ሊተ፡ ኣንብራ፡ ወካዕ
19 በ፡ ብውሕ፡ ሊተ፡ እንሥኣ። ወዘንተ፡ ትእዛዘ፡ ነሣእኩ፡ በኀበ፡ አቡየ። ወተናፈቁ፡ ወ
20 ተጋአዙ፡ ካዕበ፡ አይሁድ፡ በእንተዝ፡ ነገር። ወይቤሉ፡ ብዙኃን፡ እምኔሆሙ፡ ጋኔነ፡
21 ቦቱ፡ ወይዓብድ፡ ምንተኑ፡ ታጸምእዎ። ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ ኢኮነ፡ ዘጋ
ኔን፡ ጋኔንኑ፡ ይክል፡ አሕይዎ፡ ወከሢተ፡ አዕይንተ፡ ዕውራን።

De episcopatu lectio.

Et dixit iis iterum Dominus Jesus; Amen, amen dico vobis, Ego sum ostium o- 7
vium. Omnes qui venerunt ante me, fures & latrones sunt: veruntamen non 8
audiebant eos oves. Ego sum ostium ovium verum: qui introierit per me, 9
servabitur: ingredietur & egredietur, & inveniet pascua. Et fur non venit nisi 10
ut furetur, & mactet, & perdat. Et ego veni ut inveniant vitam, & abundan-
tiùs invenient. Ego sum pastor bonus. Pastor bonus tradit animam suam pro 11
redemptione ovium suarum. Et mercenarius qui non fuit pastor, & cujus non 12
sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & fugit, & relinquit oves suas: & ra-
pit eas lupus, & dissipat eas. Quia mercenarius est: non pertinet *ad* eum de 13
ovibus. Ego sum pastor bonus, & cognosco proprium gregem meum, & cog- 14
noscunt me mei. Et sicut cognoscit me Pater, ego cognosco Patrem: & trado 15
animam meam *pro* redemptione ovium mearum. Et habeo alias oves, quæ non 16
fuerunt ex hoc atrio: & illas oportet me adducere: & audient vocem meam,
& erunt unus grex, unius pastoris. Et propterea diligit me Pater, quia ego 17
trado animam meam, ut iterùm accipiam eam. Nemo erit qui diripiet mihi eam: 18
egomet tradam eam, & egomet accipiam eam, potestas est mihi ponere eam, &
iterũ potestas est mihi ut accipiam eam: et hoc mandatũ accepi apud Patrẽ meũ.
Et divisi sunt, & disputârunt iterũ Judæi de hoc sermone. Et dixerũt multi ex il- 19
lis; Dæmonẽ habet, & insanit: quid igitur auditis eũ? Et fuerunt qui dixerunt; Hic 20
sermo non est dæmonis: dæmon potéstne vivificare, & aperire oculos cæcorum? 21

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بر من واجب است كه ايشانرا نيز بياورم * و اواز من بشنوند * و پس ازان همه گوسفندان
17 يكي باشند * و ايشانرا يك شبان باشد * براي اين پدرم مرا دوست مي دارد * كه من جان خود
18 بدهم * و باز بستانمش * كسي نتواند جان مرا از من ستادن * ليكن منم كه بمراد خود
بدهم * زيرا مسلطم و توانا * كه جان خودرا بدهم * و باز بستانم كه اين فرمانرا از پدر قبول
19 20 كردم * باز در ميان يهوديان †مخالفت شد براي اين سخنها * و بسياران از ايشان مي گفتند *
21 ديو دارد و صرعي است شما چرا ازو مي شنويد * ديگران مي گفتند * اين سخنهانه ازان
ديوانه است * ديوانه كجا تواند چشم نابينا واكشودن

me oportet ut illas etiam adducam:
& vocem meam audient, & dein-
ceps omnes oves unus grex erunt, &
illis unus pastor erit. Propter hoc 17
Pater meus me diligit, quia ego da-
turus sum animam meam, & rur-
sus sumpturus eam. Quispiam non 18
potest animam meam à me tollere,
sed ego sum qui sponte meâ daturus
sum: potestate enim polleo & vi-
ribus, ut animam meam dem, &
rursus assumam; quia hoc manda-
tum à Patre accepi. Rursus inter 19
Judæos dissensio erat de his sermo-
nibus. Et multi ex eis dicebant; 20
dæmonium habet, & insanus est:
vos quare ipsum auditis? Alii di- 21
cebant; Hi sermones non sunt dæ-
moniaci: dæmoniacus ubi potest
oculos cæco aperire?

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑ'ΝΝΗΝ.

Facta sunt autē Encænia in Hierosolymis: & hyems erat. Et ambulabat Je-
22 'Εγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς 'Ιεροσολύμοις' καὶ χειμὼν ἦν. Καὶ (η) περιεπάτει ὁ 'Ιη-
23
sus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergò eum Judæi, &
24 σοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ (θ) τοῦ Σολομῶντος. 'Εκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ 'Ιουδαῖοι, καὶ
dicebant ei; Quò usque animam nostrā tollis? si tu es Christus, dic nobis palàm.
ἔλεγον αὐτῷ, 'Εως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
Respondit eis Jesus; *Dixi* vobis, & non creditis. Opera quæ ego facio in no-
25 'Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ 'Ιησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνό-
mine Patris mei, hæc *testantur* de me. Sed vos non creditis: non *enim* estis ex
26 ματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. (ι) 'Αλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ
ovibus meis, *sicut dixi vobis*. Oves meæ vocem meam audiunt,
27 τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει,
& ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego vitam æternam do eis, & non
28 κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι. Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ
peribunt in æternum: & non rapiet quisquam eas de manu mea. Pater meus
29 ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 'Ο πατήρ μου
qui dedit mihi, major omnibus est, & nemo potest rapere de manu patris mei.
ὃς δέδωκέ μοι, (κ) μείζων πάντων ἐστὶ, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου.
Ego & Pater unum sumus. Sustulerunt ergò *iterùm* lapides Judæi, ut lapidarent
30 'Εγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 'Εβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ 'Ιουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν
31
eum. Respondit eis Jesus; Multa *pulchra* opera ostendi vobis ex Patre meo:
αὐτόν. 'Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ 'Ιησοῦς, (λ) Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· 32
propter quod eorum opus lapidatis me? Responderunt ei Judæi, di-
διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με; 'Απεκρίθησαν αὐτῷ οἱ (μ) 'Ιουδαῖοι, λέ- 33
centes; De *pulchro* opere non lapidamus te, sed de blasphemia: & quia tu
γοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας· καὶ ὅτι σὺ
homo *existens*, facis teipsum Deum. Respondit eis Jesus; Non est
ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. 'Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ 'Ιησοῦς, Οὐκ ἔστι 34
scriptum in lege vestra; Ego dixi, Dii estis? Si illos dixit deos,
γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, 'Εγὼ (ν) εἶπα, Θεοί ἐστε; Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, 35
ad quos sermo Dei factus est, & non potest solvi Scriptura: Quem Pater
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· Ὃν ὁ Πατὴρ 36
sanctificavit, & misit in mundum, vos dicitis, Quia blasphemas: quia dixi,
ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι εἶπον,
Filius Dei sum? Si non facio opera Patris mei, *ne credite* mihi:
Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 37
Si autem facio, & si mihi non *credatis*, operibus credite: ut cognoscatis, &
Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ (ξ) πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ 38
credatis quia in me Pater, & ego in eo.
πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

MS.A. (η) περιπατεῖ (θ) Σολομῶντος. (ι) 'Αλλὰ (κ) μεῖζον (λ) Πολλὰ ἔργα καλὰ (μ) 'Ιουδαῖοι, Περὶ (ν) εἶπον, (ξ) πιστεύετε,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Lectio Encæniis Ecclesiæ. 27.

22 ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܚܘܕܬ ܥܕܬܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܣܬܘܐ ܗܘܐ܂
23 ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܗܝܟܠܐ ܒܐܣܛܘܐ ܕܫܠܝܡܘܢ܂
24 ܘܐܚܕܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܫܩܠ ܐܢܬ ܠܢܦܫܢ܂ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ ܓܠܝܐܝܬ܂
25 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܥܒܕܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ ܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ܂
26 ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܪܒܐ ܕܝܠܝ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ܂
27 ܥܪܒܐ ܕܝܠܝ ܩܠܝ ܫܡܥܢ܂ ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗܝܢ܂ ܘܐܢܝܢ ܒܬܪܝ ܐܬܝܢ܂
28 ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܂ ܘܠܐ ܬܐܒܕܢ ܠܥܠܡ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܚܛܘܦ ܐܢܝܢ ܡܢ ܐܝܕܝ܂
29 ܐܒܐ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܚܛܦ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܐܒܝ܂
30 ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܚܕ ܚܢܢ܂
31 ܘܫܩܠܘ ܬܘܒ ܝܗܘܕܝܐ ܟܐܦܐ ܠܡܪܓܡܘܗܝ܂
32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܣܘܓܐܐ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܚܘܝܬܟܘܢ܂ ܡܛܠ ܐܝܢܐ ܥܒܕܐ ܡܢܗܘܢ ܪܓܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ܂
33 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܪܓܡܝܢ ܚܢܢ ܠܟ܂ ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ܂ ܘܟܕ ܒܪܢܫܐ ܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ ܢܦܫܟ ܐܠܗܐ܂
34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܟܘܢ܂ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ܂
35 ܐܢ ܠܗܢܘܢ ܐܡܪ ܐܠܗܐ܂ ܡܛܠ ܕܦܬܓܡܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܟܬܒܐ ܕܢܫܬܪܐ܂
36 ܠܡܢ ܕܐܒܐ ܩܕܫܗ ܘܫܕܪܗ ܠܥܠܡܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ܂ ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ܂
37 ܘܐܢ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܥܒܕܐ ܕܐܒܝ܂ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢܢܝ܂
38 ܘܐܢ ܥܒܕ ܐܢܐ܂ ܐܢ ܠܝ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܠܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘ܂ ܕܬܕܥܘܢ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܐܒܝ܂

Factum est autem festum Encæniorum in Je- 22
rusalem, erátque hyems. Et ambulabat 23
Jesus in templo in porticu Salomonis. Et 24
cinxerunt eum Judæi, dicúntque ei; Quo-
usque tandem tollis animam nostram?
(*Nos sines animam agere?*) Si tu es Messia,
dic nobis apertè. Respondit Jesus, & dixit 25
eis; Dixi vobis, & non creditis: at opera
quæ ego facio in nomine Patris mei, ipsa
testantur de me. Sed vos non creditis, 26
quia non estis ex ovibus meis, quemad-
modum dixi vobis. Oves meæ vocem me- 27
am audiunt, & ego cognosco eas, ipsæque
post me veniunt. Et ego do eis vitam æter- 28
nam, neque peribunt in æternum, ac nemo
rapiet eas è manibus meis. Pater enim me- 29
us qui dedit mihi, omnibus major est, nul-
lúsque potest è manu Patris mei rapere. 30
Ego & Pater meus unum sumus. Et sustu- 31
lerunt rursùs Judæi lapides ut obruerent
eum. Dixit eis Jesus; Multa opera præ- 32
clara à Patre meo ostendi vobis, propter
quodnam operum illorum lapidatis me?
Dicunt ei Judæi; Non propter opera bona 33
lapidibus petimus te: sed quoniam blas-
phemas: & quum tu sis homo, facis teipsum
Deum. Dixit eis Jesus; Nónne ita scri- 34
ptum est in Lege vestra, Ego dixi; Dii estis.
Si eos dixit deos, propterea quòd ad eos 35
factus est sermo Dei, & non potest Scriptu-
ra solvi; Quem Pater sanctificavit & misit 36
in mundum, dicitis ei; Tu blasphemas,
quia dixi vobis me esse filium Dei? Quòd 37
si non facio opera Patris mei, ne credatis
mihi: Sin autem facio, etiamsi mihi non 38
credatis, ipsis operibus credite: ut sciatis &
credatis Patrem meum in me esse, méque in
Patre meo.

Versio PARSICA cum Interpretatione LATINA.

بیست سه خواستند یهودیان که عیسی را بسنگ زنند

22 23 * عید نوکان در آمد • وفصل زمستان بود • * وعیسی بهیکل رفته بود • وبرواق سلیمان
24 می کردید • * یهودیان گرد اگرد او در آمدند • وگفتند تو تا کی جان ما می ستانی •
25 اگر توی مسیح بما آشکارا بگوی * عیسی بدیشان گفت بشما گفتم وباور نداشتید • وکردارهایی
26 که بنام پدرم می کنم بر حال من گواهی می دهند • * لیکن شما • باور نمی دارید •
27 برای آنك گوسفندان من نیستید • چنانك بشما گفتم * نه بشما گفتم گوسفندان † من آواز
28 من بشنوید • ودر دنبال من بیایند • ومن ایشانرا بشناسم • * وزندگانی جاوید † بدیشان
29 دهم • وتا ابد گم نشوند • وکسی ایشانرا از دست من نرباید • * برای آنك پدرم که ایشانرا بمن
30 31 داد • از همگان بزرگترست • وکسی از پدرم نتواند ربود • * ومن وپدرم یکی هستیم • * باز یهودیان
32 سنگها در دست گرفتند • که اورا بزنند • * عیسی گفت بسیار کردارهاء خوب از پیش پدرم
33 شمارا نمودم • برای کدامین کردارها مرا می زنید • * یهودیان بدو گفتند نه برای کردارهاء خوب ترا سنگسار می کنیم •

XXIII. Voluerunt Judæi Jesum lapidare.

Festum autem Encæniorum inibat, 22
& pars anni hyemalis erat: Et 23
Jesus in templum ingressus erat, &
in porticu Salomonis ambulabat.
Judæi igitur in circuitu ejus vene- 24
runt, & dixerunt; Tu quamdiu ani-
mam nostram tollis? Si tu es Chri-
stus, nobis apertè dic. Jesus illis di- 25
xit; Vobis dixi, & fidem non ha-
buistis: & opera, quæ in nomine
Patris mei facio, qualis sim testi-
monium dant. Sed vos non credetis, 26
eò quòd oves meæ non estis, quem-
admodum vobis dixi. Nónne vobis 27
dixi? Oves meæ vocem meam au-
dient, & post me venient, & ego il-
las noscam. Et vitam æternam illis 28
dabo, & in æternum non peribunt,
neque quisquam è manu mea eas ra-
piet. eò quòd Pater meus, qui eas 29
mihi dedit, omnibus fortior est, &
quisquam à Patre meo non poterit
tollere. Et ego & Pater meus unum 30
sumus. Rursus Judæi lapides in ma- 31
nus tulerunt, ut eum percuterent. Je- 32
sus dixit; Multa opera bona à Patre
meo vobis ostendi: propter quæ opera
me feritis? Judæi ei dixerunt; 33
Non propter opera bona te lapidam".

Versio VULGATA LATINA.

22
23 Factæ sunt autem Encænia in Jerosolymis: Et hyems erat. Et ambulabat Je-
24 sus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergò eum Judæi, &
dicebant ei; Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis
25 palàm. Respondit eis Jesus; Loquor vobis, & non creditis: opera, quæ
26 ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me. Sed
27 vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. Oves meæ vocem meam
28 audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me: Et ego vitam æternam do
eis: & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea.
29 Pater meus quod dedit mihi majus omnibus est: & nemo potest rapere de
30 manu Patris mei. Ego & Pater unum sumus. Sustulerunt ergò lapides Ju-
31
dæi, ut lapidarent eum. Respondit eis Jesus; Multa bona opera ostendi vo- 32
bis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt 33
ei Judæi; De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia: & quia tu,
homò cùm sis, facis teipsum Deum. Respondit eis Jesus; Nónne scriptum 34
est in lege vestra; Quia ego dixi, Dii estis? Si illos dixit deos, ad quos 35
sermo Dei factus est, & non potest solvi Scriptura: Quem Pater sanctifi- 36
cavit, & misit in mundum, vos dicitis; Quia blasphemas: quia dixi, Filius
Dei sum? Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem 37
facio: & si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis, & 38
credatis quia Pater in me est, & ego in Patre.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *

22
23 * وكان التجديد بيروسليم وكان شتاء * فمشي يسوع في الهيكل في رواق سليمان * فاحاط به
24
25 اليهود وقالوا له حتى متى تعذب نفوسنا ان كنت انت المسيح فاخبرنا علانية * اجابهم يسوع
26 قد قلت لكم ولم تؤمنوا * والاعمال التي اعمل باسم ابي هي تشهد لي * لكنكم لستم تؤمنون *
27
28 لانكم لستم من خرافي كما قلت لكم * ان خرافي تسمع صوتي * وانا اعرفها وهي تتبعني * وانا
29 اعطيها حياة الابد ولا تهلك ابدا * ولا يختطفها احد من يدي * لان ابي الذي اعطاني هو
30
31 اعظم من الكل * وليس يقدر احد ان يختطفهم من يد ابي * انا وابي واحد نحن * فتناول
32 اليهود حجارة ليرجموه * فاجابهم يسوع قائلا اريتكم اعمالا كثيرة حسنة من جهة ابي فمن
33 اجل اي عمل منها ترجموني * فاجابه اليهود قائلين لسنا من اجل عمل صالح نرجمك لكن
34 لاجل التجديف * اذ انت انسان تجعل نفسك الها * فاجابهم يسوع قائلا اليس مكتوب في ناموسكم
35 انا قلت انكم الهة * فان كان قيل لاولئك الهة لان كلمة الله كانت اليهم وليس يمكن ان
36 ينقض المكتوب * فكم بالحري الذي قدسه الاب وارسله الى العالم * اتقولوا انتم انك
37
38 تجدف لاني قلت لكم اني ابن الله * ان لم اعمل اعمال ابي لا تؤمنوا بي * فان كنت اعمل ولا
تؤمنون بي فآمنوا باعمالي * لتعلموا وتؤمنوا اني في ابي وابي في *

Sectio vigesima quarta.

Et erant Encænia in Jerusalem, & erat 22
hyems. Et ambulabat Jesus in templo 23
in porticu Salomonis. Et circumdede- 24
runt eum Judæi, & dixerunt ei; Quo-
usque cruciabis animas nostras? Si es
tu Christus, indica nobis palam. Respon- 25
dit eis Jesus; Jam dixi vobis, neque
credidistis: quum tamen opera quæ fa-
cio in nomine Patris mei, ipsa attesten-
tur mihi. Verùm non creditis, quia non 26
estis ex ovibus meis, sicut dixi vobis.
Oves meæ audiunt vocem meam, & ego 27
cognosco eas, & ipsæ sequuntur me: Et 28
ego do eis vitam æternam, & non peri-
bunt unquam: & non rapiet eas quis-
quam è manu mea. Quia Pater meus 29
qui dedit mihi, est major omnibus, &
non potest quispiam rapere eas è manu
Patris mei. Ego & Pater unum sumus. 30
Sustulerunt ergò Judæi lapides ut lapi- 31
darent eum. Respondit autem eis Je- 32
sus, dicens; Ostendi vobis opera multa
bona ex parte Patris mei: propter quod
igitur opus ex eis lapidatis me? Re- 33
sponderunt ei Judæi, dicentes; Non
propter ullum opus bonum lapidamus te,
sed propter blasphemiam: quum enim
sis homo, facis te ipsum Deum. Respon- 34
dit eis Jesus; Nónne scriptum est in le-
ge vestra; Ego dixi vos esse deos?
Quòd si dictum est illis; Dii estis, eò 35
quòd sermo Dei factus est ad eos, & non
potest violari Scriptura: Quantò magis 36
ille quem sanctificavit Pater, & misit
eum in mundum? Et dicitis vos, Tu
blasphemas, quia dixi vobis esse me filium
Dei? Si non facio opera Patris mei, ne 37
credatis mihi. Sin autem facio, nec ta- 38
men creditis mihi: saltem credite ope-
ribus meis: ut sciatis, & credatis
quòd ego sum in Patre meo, & Pater
meus in me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 በመስቀል፡ ዘመስከረም፡ምንባብ፡፡=፡ ወእምዝ፡ ይእተ፡ ለሚረ፡ አመ፡መድ
23 ቀሐ፡ሊየሩሳሌም፡ክረምት፡ውእቱ፡፡=፡ ወአንሶሰወ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ በመኅራብ፡በ
24 ህዋሬ፡ሰሎሞን፡፡=፡ ወዓገትዎ፡ አይሁድ፡ወይቤልዎ፡ እስከ፡ማእዜኑ፡እንከ፡ትነሥአ
25 ነ፡ነፍስነ፡ እመ፡አንተሁ፡ክርስቶስ፡ንገረነ፡ገሃደ፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ሊየሱስ፡፡
ወይቤሎሙ፡ነገርኩክሙ፡ወኢተአመኑኒ፡፡ግብረ፡ዘእገብር፡አነ፡በስመ፡አቡየ፡ውእቱ፡
26 ሰማዕትየ፡፡=፡ ወአንትሙሰ፡በሕቱ፡ኢተአመኑኒ ፡ እስመ ፡ ኢኮንክሙ፡ እመአባግዕየ፡
27 በከመ፡ እቤለክሙ፡፡=፡ አባግዕየሰ፡ እሲአየ፡ይሰምዓኒ፡ቃልየ፡ ወአነሂ፡ለአምሮን፡፡ወ
28 ይተልዉኒ፡፡=፡ ወአነሂ፡ እሁቦን፡ሕይወተ፡ዘለዓለም፡ ወኢይትሐጐላ፡ ለዓለም፡፡ወአል
29 ቦ፡ዘይሄይደኒ፡እምእዴየ፡፡=፡ እስመ፡አቡየ፡ዘወሀበኒዮን፡ውእቱ፡ይዓቢ፡ለምኵሉ፡፡
30 ወአልቦ፡ዘይክል፡ኀይደ፡ወመሢጠ፡ እምእዴሁ፡ ለአቡየ፡፡=፡ ወአቡየ፡ወአነ፡አሐዱ፡
31 ንሕነ፡፡=፡ ወነሥኡ፡ኰዐበ፡እብነ፡አይሁድ፡ከመ፡ይወግርዎ፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚ
32 እ፡ሊየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ብዙኀ፡ግብረ፡ሠናይ፡ አርአይኩክሙ፡፡ዘእምኀበ፡አቡየ፡በአ
33 ይ፡ግብር፡ትዌግሩኒ፡ እምኔሆሙ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡ወይቤልዎ፡ በእንተ፡ሠና
ይሰ፡ግብር፡ኢንዌግረከ፡ዘእንበለ፡በእንተ፡ፀርፈትከ፡ እስመ፡እንዘ፡ሰብእ፡አንተ፡እግዚ
34 አብሔር፡ትሬሲ፡ርእሰከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡፡ወይቤሎሙ፡አኮኑ፡ጽ
35 ሑፍ፡ውስተ፡ኦሪትክሙ፡፡አነ፡ እቤ፡አማልክት፡አንትሙ፡፡=፡ ሶበ፡ሎሙ፡አማልክት፡
ይቤሎሙ፡ እለ፡አስተርአዮሙ፡ እግዚአብሔር፡ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ኮነ፡ኀቤሆሙ፡፡
36 ወኢይትከሃል፡ይትነሠት፡ይትሐሰው፡ቃለ፡መጽሐፍ፡=፡ ዘቀደሶ፡አብ፡ወፈነወ፡ውስተ፡
ኵሉ፡ዓለም፡፡ እፎ፡ እንከ፡ትብሉኒ፡ ትፀርፍ፡ እመ፡ እቤለክሙ፡ወልደ፡ እግዚአብሔ
37 ር፡አነ፡፡=፡ ወእመ፡ ኢይገብር፡ግብረ፡ አቡየ፡ኢትአመኑኒ፡=፡ ወእመሰ፡ እገብር፡ እ
38 መ፡ኢያየ፡ ኢአመንክሙ፡ ለምግባርየ፡ እመኑ፡ከመ፡ ተአምሩ፡ ወትጠይቁ፡ ከመ፡አነ፡ በአብ፡ወአብ፡ብየ፡፡=፡

Pro humiliatione quæ in Septembri, lectio. Et tunc isto tempore, quando 22
consecratio *erat* Hierosolymis, hyems erat. Et ambulavit Dñs Jesus in templo in 23
porticu Solomonis. Et circumdederunt eum Judæi, & dixerunt ei; Quousque 24
tollis nobis animam nostram? si tu es Christus, dic nobis plané. Et respondit 25
Dominus Jesus, & dixit iis; Dixi vobis, & non creditis: opus quod facio ego in
nomine Patris mei, hoc est testis meus. Veruntamen vos non creditis mihi quia 26
non fuistis ex ovibus meis, sicut dixi vobis. Oves meæ audiunt vocem meam, & 27
ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego dabo iis vitam æternam, & non per- 28
ibunt in æternum, & nemo est qui rapiet eas de manu mea. Quia Pater meus qui 29
dedit mihi eas, ipse major est omnibus, & nemo est qui potest auferre & rapere 30
eas è manu Patris mei. Et Pater meus & ego, unum sumus. Et sustulerunt iterum 31
lapides Judæi, ut lapidarent eum. Et respondit Dñs Jesus, & dixit ii; Multa o- 32
pera bona demonstravi vobis à patre meo: propter quale opus lapidatis 33
me ex illis? Et responderunt Judæi, & dixerunt ei; Propter bonũ op⁹ non lapida-
m⁹ te, sed propter blasphemiã tuam, quia quum homo sis, tu Deũ facis teipsũ. Et 34
respondit Dñs Jesus, & dixit iis; Nónne scriptũ est in lege vestra; Ego dixi, Di
estis? Si illos deos dixit, quib⁹ apparuit De⁹, verbũ Dei fuit apud eos: & nõ potest 35
destrui & falsificari verbum Scripturæ: Quem sanctificavit Pater, & misit in 36
totum mundum, quomodo igitur dicitis mihi; Blasphemas; si dixi vobis, Filius
Dei sum? Et si non facio opus Patris mei, ne credatis mihi. Et si facio, si mihi non 37
credidistis, operi meo credite: ut cognoscatis, & consideretis quòd ego in Patre, 38
& Pater in me est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 ليكن براي انك افتري مي كني * وادمي هستي و خودرا خدا مي ساري * *عيسي بديشان
كفت * نه در ناموس شما * اين چنين نبشته است كه من كفتم شما خدايكان هستيد *
35 * چون بهر ايشان كه كلمه پيش ايشان شد * خدا ايشانرا خدايكان كفت * نشايد كه كتاب
36 باطل شود * * وكسي كه پدر اورا مقدس و پاك داشت * و اورا در عالم فرستاد * شما مي
37 كوييد * افتري ميكني * براي انك كفتم من فرزند خدا هستم * * اكر كردارهاء پدرم نكنم
38 مرا باور مداريد * * وچون كردار كنم ومنكر من شويد * باري كردارا باور داريد * وبدانيد
و ايمان بياوريد * كه پدرم درمنست ومن در پدر هستم *

sed propterea quòd blasphemas: ho-
mo enim es, & teipsum Deum facis.
Jesus eis dixit; Nónne in lege 34
vestra sic scriptum est? Ego qui-
dem dixi, Vos dii estis. Si de eis 35
loquens, *ad quos sermo factus est,*
Deus illos deos dixit, nec oportet
ut Scriptura irrita fiat: Illi tamen 36
quem Pater sanctificavit, & puri-
ficavit, & cum in mundum misit,
vos dicitis; Blasphemiam commit-
tis; eò quòd dixi, Filius Dei sum?
Si opera Patris mei non facio, mi- 37
hi fidem ne habeatis. Cùm verò 38
opus faciam, & mihi fidem dene-
getis, jam operi fidem habeatis:
& scitote & credite, quòd Pater
meus in me est, & ego in Patre
sum.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΑ'.

Quærebant ergò *rursùm* eum apprehendere: & exivit ex manu eorum. Et abiit
39 Ἐζήτουν οὖν(ο) πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. (π)Καὶ ἀπῆλθε
40 iterùm trans Jordanem, in locum ubi erat Joannes primùm baptizans: & mansit
πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν
illic. Et multi venerunt ad eum, & dicebant; Quia Joannes quidem signum fecit
41 ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν
nullum. Omnia autem quæcunq; dixit Joannes de hoc, vera erant. Et crediderunt
42 οὐδέν. πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ ἐπίστευσαν
multi *illic* in eum.
πολλοὶ(ρ) ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

CAP. XI. ια'.

Erat autem quidam languens Lazarus à Bethania, ex *vico* Mariæ & Marthæ
1 ἮΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας
sororis ejus. (Erat autem Maria *ungens* Dominum unguento, & *extergens*
2 τῆς ἀδελφῆς(α) αὐτῆς. (Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα
pedes ejus capillis suis, cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergò
3 τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.) Ἀπέστειλαν οὖν
sorores ad eum dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jesus
4 αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
dixit; Hæc infirmitas non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur
εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ
filius Dei per eam. Diligebat autem Jesus Martham, & sororem ejus, &
5 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ
Lazarum. Ut ergò audivit quia *infirmatur*, tunc quidem mansit in *quo* erat loco *duos*
τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο 6
dies. Deindè post *hoc* dicit discipulis; Eamus in Judæam iterùm
ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς(β) μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν(γ) πάλιν. 7
Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc quærebant te lapidare Judæi, & iterùm
Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, Ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν 8
vadis illuc? Respondit Jesus; Nonne duodecim sunt horæ diei? Si
ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη(δ) ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ(ε) δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν 9
quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem mundi hujus videt:
τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·
Si autem *quis* ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo.
Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 10
Hæc ait, & post *hoc dicit* eis; Lazarus amicus noster dormit: sed
Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ 11
vado ut à somno excitem eum. Dixerunt ergò discipuli ejus; Domine, si dormit,
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. (ζ)Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ κεκοίμηται, 12
servabitur. Dixerat autem Jesus de morte ejus: illi autem putaverunt quia
σωθήσεται. Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι 13
de dormitione somni diceret. Tunc ergò dixit eis Jesus manifestè; Lazarus
περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. (η)Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ, Λάζαρος 14
mortuus est.
ἀπέθανε.

Κεφ. ια'. MS.A. (α) αὐτοῦ. (β) μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἄγωμεν (γ) * πάλιν. (δ) Ἰησοῦς, (ε) δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς (ζ) Εἶπον οὖν αὐτῷ, Κύριε, (η) Τότε εἶπεν αὐτοῖς MS.A. (ο) αὐτὸν πάλιν πιάσαι (π) Ἀπῆλθεν οὖν πάλιν (ρ) εἰς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Et voluerunt iterùm prehendere eum: at 39
evasit ex eorum manibus. Et abiit trans 40
Jordanem in eum locum ubi fuerat Johannes priùs, dum baptizaret: fuitque illic.
Veniebant autem homines quamplurimi ad 41
eum, & dicebant Johannem ne unum quidem signum edidisse: quæcunque autem
Johannes dixerat de viro isto, vera esse.
Multique crediderunt in eum. 42

Ab oblationem Quadragesimæ. 28.

CAP. XI.

Erat autem quidam, qui morbo detinebatur, Lazarus, ex Beth-Ania (*domo sollicitudinis*) pago, frater Mariæ & Marthæ. Por- 1 2
rò ista Maria ea erat quæ unxit aromate pedes Jesu, abstersitque capillis suis: erat frater istius Lazarus qui morbo laborabat. Mi- 3
serunt autem ambæ sorores ejus ad Jesum, & dicunt; Domine noster, ecce is quem tu diligis, valetudine laborat. Jesus verò di- 4
xit; Iste morbus lethalis non est, sed pro gloria Dei, ut glorificetur filius Dei propter eum. Diligebat autem ipse Jesus Martham, 5
& Mariam, & Lazarum. Quumque audis- 6
set eum ægrotare, mansit in eo loco ubi erat, duos dies. Posteà verò dixit discipulis su- 7
is; Venite, eamus rursum in Judæam. Di- 8
cunt ei discipuli ejus; Magister noster, modò Judæi quærebant te lapidibus obruere, & rursum illuc abis? Dixit eis Jesus; Non- 9
ne sunt horæ duodecim in die? & si quis ambulaverit interdiu, non impingit, quippe qui videat lucem mundi hujus. Si quis ve- 10
rò nocte ambulaverit, impingit, quòd ea lumine careat. Hæc dixit Jesus: & posteà 11
subdit eis, Lazarus amicus noster dormit, sed proficiscor eum excitaturus. Dicunt ei 12
discipuli ejus; Domine noster, si dormit, benè valebit. Hoc autem Jesus dixerat de 13
morte illius: at illi putârunt de dormitione somni ipsum dixisse. Tunc dixit eis Je- 14
sus explicatè; Lazarus mortuus est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * باز خواستند كه اورا بگيرند * ديگر بار از ميان دست ايشان بيرون رفت * وازانجا آمد در
40 گذرگاه اردن * در جايگاهي كه يحيي اول جماعت را مي شست * ودران جايگاه خلق 41
بسيار پيش او آمدند * ومي گفتند يحيي ازين كردارها نكرد * وهرچه يحيي براي اين
42 مرد گفت * راستست * وبسيار ان بدو ايمان اوردند

بيست چهار زنده كردن مسيح غازر را

1 * وبود شخصي رنجور نامش غازر از ده
2 بيت عنيا برادر مريم ومرتا * وان مريم است كه پاي عيسي را بروغن غاليه اندود *
3 وبموي خود پاك كرد وماليد * وان رنجور برادر اين بود * هر دو خواهرانش پيش عيسي
4 فرستادند * وگفتند خداوند ما انكس كه تو اورا دوست مي داري * رنجورست * عيسي
گفت اين رنجوري نه ازان مرگست * الا براي عظمت خدا * تا فرزند خدا ستوده شود *
5 * براي انك عيسي مريم ومرتا وغازررا دوست مي داشت * وچون شنيد كه رنجورست * در 6
7 انجاكه عيسي بود دو روز توقف كرد * بعد ازان بشاگردان خود گفت * بياييد تا در يهود رويم *

Rursùs quærebant ut eum prehenderent: iterùm autem è medio manûs illorum exivit. Et indè ve- 39 40
nit in trajectum Jordanis, in locum ubi Johannes primùm turbam baptizabat. Et in illum locum populus 41
multus ad eum venerunt, & dicebant; Johannes ex his operibus nihil fecit: quicquid autem Johannes de hoc homine dixit, verum est.
Et multi in eum crediderunt. 42

XXIV. Vivificat Christus Gazarum.

CAP. XI.

Erat autem homo quidam ægro- 1
tus, cui nomen Gazarus, ex pago Bethaniæ, frater Mariæ & Marthæ. Illa autem Maria est, quæ pe- 2
des Jesu unguento galiæ unxit, & capillo suo mundavit, & tersit: & infirmus ille frater hujus erat.
Ambæ igitur sorores ejus ad Jesum 3
miserunt, & dixerunt; Domine noster, ille quem tu diligis, ægrotat.
Jesus dixit; Hæc infirmitas mini- 4
mè mortalis est, sed propter gloriam Dei, ut Filius Dei glorificetur. Pro- 5
pterea quòd Jesus Mariam, & Martham, & Gazarum diligeret. Ut er- 6
gò audivit quòd ægrotaret, in eodem loco ubi Jesus erat, duos dies moram fecit. Posteà discipulis suis di- 7
xit; Venite ut in Judæam eamus.

Versio VULGATA LATINA.

39 Quærebant ergò eum apprehendere : & exivit de manibus eorum. Et abiit ite-
40 rùm trans Jordanem, in eum locum, ubi erat Joannes baptizans primùm : &
41 mansit illic. Et multi venerunt ad eum, & dicebant; Quia Joannes quidem si-
42 gnum fecit nullum. Omnia autem quæcunque dixit Joannes de hoc, vera erant.
Et multi crediderunt in eum.

CAP. XI.

1 ERat autem quidam languens Lazarus à Bethania, de castello Mariæ, & Marthæ
2 sororis ejus. (Maria autem erat, quæ unxit Dominum unguento, & extersit pedes
3 ejus capillis suis : cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergò sorores ejus
4 ad eum, dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jesus di-
xit eis; Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius
Dei per eam. Diligebat autem Jesus Martham, & sororem ejus Mariam, & Laza- 5
rum. Ut ergò audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duo- 6
bus diebus. Deindè post hæc dixit discipulis suis; Eamus in Judæam iterùm. 7
Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc quærebant te Judæi lapidare, & iterùm vadis il- 8
luc? Respondit Jesus; Nónne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulaverit in 9
die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt : Si autem ambulaverit in nocte, 10
offendit, quia lux non est in eo. Hæc ait, & post hæc dixit eis; Lazarus amicus 11
noster dormit : sed vado ut à somno excitem eum. Dixerunt ergò discipuli ejus; 12
Domine, si dormit, salvus erit. Dixerat autem Jesus de morte ejus : illi autem 13
putaverunt quia de dormitione somni diceret. Tunc ergò Jesus dixit eis manife- 14
stè; Lazarus mortuus est :

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

39 فطلبوا ايضا مسكه فخرج من ايديهم * ومضي الي عبر الاردن حيث كان يوحنا يعمد اولا
40 ومكث هناك * فاتي اليه كثيرون وقالوا ان يوحنا لم يصنع اية واحدة * وكلما قال في هذا 41
42 فهو حق * فآمن به هناك كثيرون *
1 * الفصل الخامس والعشرون * وكان واحد مريضا الذي هو لعازر من بيت عنيا
2 قرية مريم ومرتا اختها * ومريم هذه التي كانت دهنت السيد بالطيب ومسحت قدميه بشعرها
3 وكان لعازر المريض اخاها * فارسلت الاختان اليه قايلتين يا سيد ها هوذا الذي تحبه
4 مريض * فلما سمع يسوع قال هذه المرضة ليست للموت لكن لاجل مجد الله وليتمجد ابن الله
5 6 من اجلها * وكان يسوع يحب مرتا ومريم اختها ولعازر * فلما سمع انه مريض اقام حيث كان
7 8 يومين * وبعد ذلك قال لتلاميذه امضوا بنا الي اليهودية ايضا * فقال له تلاميذه يا معلم
9 الآن كان اليهود يريدون رجمك افانت تريد المضي ايضا الي هناك * اجاب يسوع اليس
10 النهار اثني عشر ساعة فان مشي الانسان بالنهار لم يعثر لنظره نور هذا العالم * فاذا مشي
11 في الليل عثر لانه ليس فيه ضوء * قال هذه ثم قال لهم ان لعازر حبيبنا قد رقد لكني
12 13 انطلق لاوقظه * قال له تلاميذه يا سيد ان كان رقد فسيستيقظ * واما عني يسوع بقوله
14 موته فظنوا هم انه عني رقاد النوم * حينئذ قال لهم يسوع علانية لعازر مات *

Expetiverunt igitur denuò apprehendere 39
eum : at exivit è manibus eorum : Et 40
abiit ad ulteriorem ripam Jordanis, ubi
Johannes baptizabat antea, & mansit
illic. Et venerunt ad eum multi, & di- 41
xerunt; Profectò Johannes non edidit
signum ullum : & præterea quicquid
dixit de hoc, verissimum est. Quapropter 42
crediderunt in eum illic permulti.

Sectio vigesima quinta.

CAP. XI.

ERat autem quidam infirmus, nempè 1
Lazarus à Bethania castello Mariæ &
Marthæ sororis ejus. Maria autem hæc, 2
ea est quæ unxerat Dominum unguento,
& terserat pedes ejus capillis suis :
erátque Lazarus ille infirmus, frater
ejus. Miserunt ergò ambæ sorores ad 3
eum, dicentes; Domine, ecce is quem
amas, infirmus est. Cùm autem audis- 4
set Jesus, dixit; Hæc infirmitas non
est ad mortem, sed ad gloriam Dei, & ut
glorificetur filius Dei per eam. Et verò 5
Jesus erat amicus Marthæ, & Mariæ
sororis ejus, & Lazari. Cùmque audis- 6
set eum esse infirmum, mansit ubi erat,
biduum. Et postea dixit discipulis suis; 7
Ducite nos in Judæam iterum. Dixe- 8
runt ei discipuli ejus; Magister, nunc
Judæi volebant lapidare te, & tunc vis
abire iterum illuc? Respondit Jesus; 9
Nónne dies constat duodecim horis? Si
ergò ambulet homo in die, non offendit,
quia videt lucem hujus mundi. Si au- 10
tem ambulet in nocte, offendit : quia non
est in ea lumen. Dixit hæc; tum ait 11
illis, Lazarus amicus noster cubuit, sed
vado ut excitem eum. Dixerunt ei di- 12
scipuli ejus; Domine, si cubuit, exper-
giscetur. Et quidem significavit Jesus 13
sermone suo mortem ipsius : at putave-
runt illi, quòd significâsset cubitum so-
mni. Tunc dixit eis Jesus manifestè; 14
Lazarus mortuus est.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

39 ወፈቀዱ፡ካዕበ፡ይእኅዝዎ፡ወአምሰጠ፡እምእደዊሆሙ፡፡ ወሖረ፡ካዕበ፡ማዕዶተ፡ዮ
40 ርዳኖስ፡ብሔረ፡ኀበ፡ሀሎ፡ያጠምቅ፡ዮሐንስ፡ቀዲሙ፡ወነበረ፡ሃየ፡፡ ወሖሩ፡ብዙኃን፡ኀቤ
41 ሁ፡ወይቤሉ፡ዮሐንስ፡አልቦ፡ተአምረ፡ዘገብረ፡ወሊመንትኒ፡ወባሕቱ፡ወኵሎ፡ዘይ
42 ቤ፡ዮሐንስ፡በእንቲአሁ፡እሙንቱ፡ኮነ፡፡ ወብዙኃን፡አለ፡አምኑ፡ቦቱ፡በህየ፡፡
1 ፲፬ በእንተ፡አልዓዛር፡፡ ወሀሎ፡ሊሐዱ፡ብእሲ፡ ዘይደዊ፡ በቢታንያ፡ ዘሰሙ፡
2 አልዓዛር፡ ዘሃገረ፡ማርያ፡ወማርታ፡ እኅታ፡፡ ወማርያስ፡ይእቲ፡ እንተ፡ቀብአቶ፡ለእ
ግዚእነ፡ ዕፍረተ፡ ወመዝመዘቶ፡ እገሪሁ፡ በሠዕርታ፡ ወእኁሃ፡ ሰቲ፡ አልዓዛር፡ ይደ
3 ዊ፡፡ ወለአካ፡ እኅቲሁ፡ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እንዘ፡ይብላ፡ እግዚእነአ፡ ናሁ፡
4 ዘታፈቅር፡ይደዊ፡፡ ወሰሚዖ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ይቤ፡ ዝቱ፡ደዌሁ፡ኢኮነት፡ለሞት፡
5 ይእሙ፡ከመ፡ይሰባሕ፡ እግዚአብሔር፡ወወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ቦቱ፡ይሴብሕ፡፡ ወ
6 ያፈቅሮሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለማርታ፡ ወለእኅታ፡ወለአልዓዛር፡፡ ወሰሚዖ፡ከመ፡
7 ይደዊ፡ ነበረ፡ሀየ፡ይእተ፡ አሚረ፡ኀበ፡ሃሎ፡ብሔረ፡ ክልኤ፡ መዋዕለ፡፡ ወእምዝ፡ይቤሎ
8 ሙ፡ለአርድእቲሁ፡ንሑር፡ካዕበ፡ብሔረ፡ይሁዳ፡፡ ወይቤልዎ፡አርድእቲሁ፡ረቢ፡ እኮኑ፡
9 ይእዜ፡ያኃሥሡከ፡ወይፈቅዱ፡ይወግሩከ፡ አይሁድ፡ ወእፎ፡ህየ፡ትሐውር፡ካዕበ፡፡ ወ
አውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ ዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሰዓቱ፡ለዕለት፡
10 ዘይሐውር፡መዓልተ፡ኢይትዓቀፍ፡ እስመ፡ይሬኢ፡ብርሃና፡ለዝንቱ፡ዓለም፡፡ ወዘይ
11 ሐውር፡ሌሊተ፡ ይትዓቀፍ፡ እስመ፡ አልቦ፡ብርሃን፡ውስቴቱ፡ ዘይሬኢ፡፡ ወዝንተ፡ይቤ
ሎሙ፡ለአርድእቲሁ፡ወእምዝ፡ይቤ፡ካዕበ፡ሎሙ፡ለአርድእቲሁ፡ ይቤ፡አልዓዛር፡ዓርክነ፡
12 ኖመ፡ወባሕቱ፡አሐውር፡ወአነቅሆ፡፡ ወይቤልዎ፡አርድእቲሁ፡ እግዚኦ፡ እመሰ፡ኖመ፡
13 ይድኅን፡ወይነቅህ፡ወየሐዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኖመ፡እስመ፡ሞተ፡፡ ወባ
14 ሕቱ፡ሎሙስ፡ይመስሎሙ፡ በእንተ፡ንዋም፡ ዘይሰክብ፡ ዘይቤሎሙ፡፡ ወእምዝ፡ይቤ
ሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወነገሮሙ፡ ገሃደ፡ወይቤሎሙ፡ አልዓዛር፡ሞተ፡፡

Et voluerunt iterum prehendere eum : & fugit ex manibus eorum. Et abiit iterū 39
trans Jordanem, *in* locum ubi baptizaverat Johannes primùm : & mansit ibi. Et 40
venerunt multi ad eum, & dixerunt; Johannes nullum signum fecit omninò : ve- 41
runtamen etiam totum quod dixit Johannes de illo, verum fuit. Et multi *erant* 42
qui credebant in illo ibi.

CAP. XI. *De Eleazaro.*

ET fuit quidam homo qui ægrotabat in Bethania, cujus nomen Eleazarus civi- 1
tatis Mariæ & Marthæ sororis ipsius. Et Maria erat quæ unxit Dominum no- 2
strum unguento, & extersit pedes ejus cum capillis suis : & frater ejus Eleazarus
ægrotabat. Et miserunt sorores ejus ad Dominum Jesum, dicentes; Domine no- 3
ster, ecce *is* quem amas ægrotat. Et audiens Dominus Jesus, dixit; Hic morbus 4
non est ad mortem, sed ut glorificetur Deus, & Filius Dei in eo glorificetur. Et 5
diligebat Dominus Jesus Martham, & sororem ejus, & Eleazarum. Et audiens 6
quòd ægrotabat, mansit ibi isto tempore, quo loco erat duos dies. Et tunc dixit 7
discipulis suis, Abeamus iterum in regionē Judææ. Et dixerunt ei discipuli ejus; 8
Rabi, nónne nunc quærunt te, & desiderant lapidare te Judæi, & quomodo illuc
vadis iterum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Nónne duodecim *sunt* ho- 9
ræ diei? qui ambulabit die, non offendetur, quia videt lucem hujus mundi. Et qui 10
ambulabit nocte, offendetur : quia non est lux in eo quâ videat. Et hoc dicit disci- 11
pulis suis : & tunc dixit iterum discipulis suis; Dixit, *inquā quòd* Eleazarus amicus
noster dormit : veruntamen proficiscar, & excitabo eum. Et dixerunt ei discipuli 12
ejus; Domine, si dormit, salvus erit, & expergiscetur, & vivet. Et dixit iis Do- 13
minus Jesus, Dormit, quia mortuᵘ fuit : sed videbatur iis de dormitatione decum-
bentis quòd diceret iis. Et tunc dixit iis Dominus Jesus, & loquutus est iis aper- 14
tè, & dixit iis; Eleazarus mortuus est.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8
9 * شاكردان بدو كفتند * در يهود ترا سنك سار مي كردند * و باز انجا مي روي * عيسي
بديشان كفت * نه روز دوازده ساعت است اكر كسي بروز كردد * پاي او بر سنك
10 نيايد * سبب آنك روشنايي عالم را مي بيند * واكر كسي در شب كردد * پاي او سنك
11 زده شود * براي آنك بشب روشنايي نمي بيند * عيسي اين را كفت * و بعد ازين بديشان
12 كفت غازر دوست ما خفت * ليكن مي روم تا اورا بيدار كنم * شاكردان او بدو كفتند
13 خداوند ما اكر خفت بيدار شود * عيسي براي مردن او كفت * وايشان خواب پنداشتند *
14 * پس آنكه عيسي بديشان روشن كفت * كه غازر مرده *

Discipuli ei dixerunt; In Judæa 8
te lapidabant, & rursus illuc va-
dis? Jesus illis dixit; Nónne 9
dies duodecim horarum est? Si
quis in die ambulaverit, pes ejus in
lapidem non offendet, eò quod lu-
cem mundi videt. Si quis autem 10
in nocte ambulaverit, pes ejus lapi-
di illisus erit, eò quòd nocte lucem
non videt. Jesus hæc dixit, & post- 11
eà dixit eis; Gazarus amicus
noster dormit : sed eo ut eum exper-
gefaciam. Discipuli ejus ei dixe- 12
runt; Domine noster, si dormit ex-
pergiscetur. Jesus autem de morte 13
ejus dixit, at illi de somno dixisse
putaverunt. Posteà Jesus illis cla- 14
rè dixit; Gazarus quidem mortu-
us est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΑ.

Et gaudeo propter vos, (ut credatis,) quoniam non eram ibi: sed eamus ad
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύσητε,) ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· (θ) ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς
eum. Dixit ergò Thomas ille dictus Didymus, condiscipulis, Eamus &
16 αὐτόν. Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ
nos, ut moriamur cum eo. Veniens igitur Jesus invenit eum quatuor
17 ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. Ἐλθὼν οὖν (ι) ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας
dies jam habentem in monumento. (Erat autem Bethania juxta Hierosolymam
18 ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. (Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων
quasi à stadiis quindecim.) Et multi ex Judæis venerant ad eas quæ circa
19 ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.) Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ
Martham & Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. Ergò
20 Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἡ οὖν
Martha ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem in domo
Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι (κ) ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
sedebat. Dixit ergò Martha ad Jesum; Domine, si fuisses hic, fra-
21 ἐκαθέζετο. Εἶπεν οὖν (λ) ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, (μ) ὁ ἀδελ-
ter meus non fuisset mortuus. Sed & nunc scio, quia quæcunque poposceris Deum,
22 φός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν,
dabit tibi Deus. Dicit illi Jesus; Resurget frater tuus. Dicit
23 δώσει σοι ὁ Θεός. Λέγει αὐτῇ (ν) ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. Λέγει
24 ei Martha; Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit
αὐτῷ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν
ei Jesus; Ego sum resurrectio & vita: credens in me, etiamsi mortuus fuerit, vi-
25 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζή-
vet: Et omnis vivens & credens in me, non morietur in æternum. Credis hoc?
σεται· Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; 26
Ait illi; Utique, Dñe: ego credidi quia tu es Christus filius Dei, in hunc mundū
Λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον 27
veniens. Et hæc locuta, abiit: & vocavit Mariam sororem suam silentio,
ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, 28
dicens; Magister adest, & vocat te. Illa ut audivit, surgit citò, & venit
εἰποῦσα, Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχύ, καὶ ἔρχεται 29
ad eum. (Nondum autem venerat Jesus in vicum: sed erat in loco, ubi
πρὸς αὐτόν. (Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου 30
occurrerat ei Martha.) Ergò Judæi existentes cum ea in domo, & con-
ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.) Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παρα- 31
solantes eam, videntes Mariam, quia citò surrexit & exiit, secuti sunt eam,
μυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ,
dicentes; Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. Ergò Maria cùm venisset
λέγοντες, Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν 32
ubi erat Jesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, dicens ei;
ὅπου ἦν (ξ) ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν (ο) εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ,
Domine, si fuisses hic, non esset mortuus meus frater.
Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

MS.A. (θ) ἀλλὰ (ι) ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, εὗρεν (κ) Ἰησοῦς (λ) Μάρθα (μ) οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει. (ν) Ἰησοῦς, (ξ) Ἰησοῦς, (ο) αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܬܡܢ ܡܛܠܬܟܘܢ ܕܬܗܝܡܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܠܟܘ ܠܬܡܢ܀
16 ܐܡܪ ܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܚܒܪܘܗܝ. ܢܐܙܠ ܐܦ ܚܢܢ ܢܡܘܬ ܥܡܗ܀
17 ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ. ܘܐܫܟܚܗ ܕܐܪܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܠܗ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܀
18 ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܠܓܢܒ ܐܘܪܫܠܡ. ܪܚܝܩܐ ܡܢܗ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ ܚܡܫܬܥܣܪ܀
19 ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܘ ܗܘܘ ܠܘܬ ܡܪܬܐ ܘܡܪܝܡ. ܕܢܡܠܘܢ ܠܒܗܝܢ ܡܛܠ ܐܚܘܗܝܢ܀
20 ܡܪܬܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܬ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܢܦܩܬ ܠܐܘܪܥܗ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܝܬܒܐ ܗܘܬ ܒܒܝܬܐ܀
21 ܘܐܡܪܬ ܡܪܬܐ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܠܐ ܡܐܬ ܗܘܐ ܐܚܝ܀
22 ܐܠܐ ܐܦ ܗܫܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ. ܕܟܠ ܡܐ ܕܬܫܐܠܝܘܗܝ ܠܐܠܗܐ ܝܗܒ ܠܟ܀
23 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܩܐܡ ܐܚܘܟܝ܀
24 ܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܬܐ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܩܐܡ ܒܩܝܡܬܐ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ܀
25 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܩܝܡܬܐ ܘܚܝܐ. ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܦܢ ܢܡܘܬ ܢܚܐ܀
26 ܘܟܠ ܕܚܝ ܘܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܥܠܡ ܠܐ ܢܡܘܬ. ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬܝ ܗܕܐ܀
27 ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܐ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ܀
28 ܘܟܕ ܐܡܪܬ ܗܠܝܢ ܐܙܠܬ ܩܪܬ ܠܡܪܝܡ ܚܬܗ ܒܛܠܢܝܬܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܪܒܢ ܐܬܐ ܘܩܪܐ ܠܟܝ܀
29 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܬ ܩܡܬ ܥܓܠ. ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ܀
30 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܩܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܗܘ ܐܬܪܐ ܐܝܟܐ ܕܐܪܥܬܗ ܡܪܬܐ܀
31 ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܒܒܝܬܐ ܘܡܒܝܐܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܪܝܡ ܕܥܓܠ ܩܡܬ ܘܢܦܩܬ ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܐܙܠܐ ܕܬܒܟܐ܀
32 ܗܝ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܟܕ ܐܬܬ ܠܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܚܙܬܗ. ܢܦܠܬ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܡܪܝ ܠܐ ܡܐܬ ܗܘܐ ܐܚܝ܀

Et gaudeo me illic non fuisse propter vos ut 15
credatis: sed illuc proficiscamini. Ait Tho- 16
ma, qui dicitur Gemellus, discipulis sociis
suis; Eamus & nos, moriamur cum eo.
Venit autem Jesus in Beth-ania, & invénit 17
eum jam quartum diem agere *in monu-*
mento. Erat autem Beth-ania ad latus 18
Jerosolymæ distans ab ea quasi stadiis quin-
decim. Et multi ex Judæis venerant ad 19
Martham & Mariam, ut consolarentur eas
propter ipsarum fratrem. Martha autem 20
ut audivit Jesum venisse, exiit ei obviám:
Maria verò domi sedebat. Et dixit Mar- 21
tha ipsi Jesu; Domine mi, si hîc fuisses, non
mortuus fuisset frater meus. Sed & nunc 22
scio fore, ut quæcunque petieris à Deo, det
tibi. Dixit ei Jesus; Surrecturus est frater 23
tuus. Dixit ei Martha, Scio resurrecturum 24
in resurrectione die illo novissimo. Dixit 25
ei Jesus; Ego sum Resurrectio & Vita: &
qui crediderit in me, etiamsi mortuus fue-
rit, vivet. Porrò quisquis vivit & credit 26
in me, in æternum non morietur. Credis hoc?
Dixit ei; Etiam, Domine mi, ego credo te 27
esse Messiam Filium Dei, qui venturus erat
in mundum. Quúmque hæc dixisset, abiit 28
vocatum Mariam sororem suam clanculùm,
& dixit ei; Magister noster venit, & vocat
te. Maria autem quum audiisset, surrexit 29
citò, & venjebat ad eum. Ipse verò Jesus 30
nondum venerat in pagum: sed erat in eo
ipso loco ubi occurrerat ei Martha. Quin- 31
etiam illi Judæi qui erant cum ea domi, &
consolabantur eam, ut viderunt Mariam ci-
tò surrexisse, abierunt post eam: arbitra-
ti sunt enim eam abiisse ad monumen-
tum, ut fleret. Ipsa verò Maria quum ve- 32
nisset ubi erat Jesus, ut vidit eum, procidit
ad pedes ejus, & dixit ei; Si hîc fuisses,
Domine mi, mortuus non fuisset frater
meus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وشاد شدم * كه انجا نبودم * براي شما تا ببينيد * وايمان بياوريد * ليكن تا آنجايكاه روان
16 باشيد * * توما كه نام او تاما بود * يعني جفت زاده * بشاكردان كفت كه ياران او بودند *
17 كه ما نيز برويم وبا وي بميريم * * وآمد عيسي در بيت عينا * ومعلوم كرد كه چهار روز بود
18 كه غازررا اكفن بودند * * وبيت عينا بر كنار اورشليم است * قدر پانزده غلوت دورتر *
19 * وبسياران از يهوديان * پيش مريم ومرتا امده بودند * كه اورا تعزيه كنند وغم كساري
20 دهند * براي برادر ايشان * كه مرده بود * * چون مرتا شنيد كه عيسي امد باستقبال او بدر
21 رفت * ومريم در خانه نشسته بود * * مرتا بعيسي كفت خداوند من اكر تو اينجا مي
22 بودي * برادر من نمي مرد * * ليكن مي دانم كه هر چه از خدا مي خواهي * بتو مي دهد *
23 24 * عيسي بدو كفت برادرت † برخيزد * * مرتا بدو كفت مي دانم كه در قيامت روز
25 پسين برخيزد * * عيسي بدو كفت منم من قيامت وزندكاني * هر كه بمن ايمان بياورد * اكر بميرد *
26 زنده شود * * وهر كه زنده شود وبمن ايمان بياورد تا ابد نميرد * بدين ايمان مي اوري *

Et gaudeo quòd illic non eram, pro- 15
pter vos, ut videretis & fidem ha-
beretis: sed in illum locum profi-
ciscimini. Thomas, cui nomen Ta- 16
ma erat, (i.e. gemellus) discipulis
dixit, qui socii ejus erant, Quin-
etiam nos eamus, & cum eo mori-
amur. Et venit Jesus in Bethani- 17
am, & certior factus est, quòd quar-
tus dies esset ex quo Gazarum sepe-
lissent. Bethania autem propè Hiero- 18
solymam est, circiter quindecim sta-
diis dissita. Et multi ex Judæis ad 19
Mariam & Martham venerunt, ut
consolarentur, & doloris levimen da-
rent, ob fratrem earum qui mortuus
erat. Cùm Martha autem audisset, 20
quòd Jesus veniret, in occursum
ejus exivit: Maria verò domi se-
dens erat. Martha ad Jesum di- 21
xit; Domine mi, si tu hîc fuisses,
frater meus non fuisset mortuus. Sed 22
scio, quòd quicquid à Deo petieris,
tibi dabit. Jesus ei dixit; Frater 23
tuus surget. Martha ei dixit; Scio 24
quòd in resurrectione diei ultimi
surget. Jesus ei dixit; Ego ipse 25
sum resurrectio & vita: quicunque
in me fidem habuerit, etiamsi
mortuus fuerit, vivus erit. Et 26
quicunque vivus fuerit, & in me
fidem habuerit, in æternum non
morietur: in hoc fidem habes?

Verſio VULGATA LATINA.

15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi: ſed eamus ad eum.
16 Dixit ergò Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiſcipulos; Eamus & nos, ut mo-
17 riamur cum eo. Venit itaque Jeſus: & invenit eum quatuor dies jam in monu-
18 mento habentem. (Erat autem Bethania juxta Jeroſolymam quaſi ſtadiis quinde-
19 cim.) Multi autem ex Judæis venerant ad Martham & Mariam, ut conſolarentur
20 eas de fratre ſuo. Martha ergò ut audivit quia Jeſus venit, occurrit illi: Maria
21 autem domi ſedebat. Dixit ergò Martha ad Jeſum; Domine, ſi fuiſſes hic, frater
22 meus non fuiſſet mortuus: Sed & nunc ſcio, quia quæcunque popoſceris à Deo,
23 dabit tibi Deus. Dicit illi Jeſus; Reſurget frater tuus. Dicit ei Martha; Scio
24 quia reſurget in reſurrectione in noviſſimo die. Dixit ei Jeſus; Ego ſum reſurre-
25
ctio, & vita: qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, vivet: Et omnis, qui vi- 26
vit, & credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi; Utique, Do- 27
mine, ego credidi, Quia tu es Chriſtus filius Dei vivi, qui in hunc mundum veniſti.
Et cùm hæc dixiſſet, abiit, & vocavit Mariam ſororem ſuam ſilentio, dicens; Ma- 28
giſter adeſt, & vocat te. Illa ut audivit, ſurgit citò, & venit ad eum: Nondum 29
enim venerat Jeſus in caſtellum: ſed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Mar- 30
tha. Judæi ergò, qui erant cum ea in domo, & conſolabantur eam, cùm vidiſſent 31
Mariam quia citò ſurrexit & exiit, ſecuti ſunt eam, dicentes; Quia vadit ad monu-
mentum, ut ploret ibi. Maria ergò, cùm veniſſet ubi erat Jeſus, videns eum, cecі- 32
dit ad pedes ejus, & dicit ei; Domine, ſi fuiſſes hic, non eſſet mortuus frater meus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * وانا افرح اذ لم اكن هناك من اجلكم لتومنوا • لكن امضوا بنا اليه * فقال توما الذي
17 يسمي التوم لاصحابه التلاميذ عضي نحن لنموت معه * فاقبل يسوع الي بيت عنيا فوجده
18 19 له في القبر اربعة ايام * وكانت بيت عنيا قريبة من يروسليم نحو خمسة عشر غلوة * وكان
20 كثيرون من اليهود قد جاوا الي مرتا ومريم ليعزوهما في اخيهما * فلما سمعت مرتا بقدوم يسوع
21 خرجت للقائه واما مريم فجلست في البيت * فقالت مرتا ليسوع يا سيد لو كنت ههنا لم يمت
22 23 اخي * لكني اعلم الان ايضا انك مهما سالت الله يعطيك الله * فقال لها يسوع سيقوم
24 25 اخوك * قالت له مرتا انا اعلم انه سيقوم في القيامة في اليوم الاخير * قال لها يسوع انا هو
26 القيامة والحياة • فمن امن بي وان مات فانه سيحيا * وكل من كان حيا وامن بي لا يموت الي
27 28 الابد اتومنين بهذا * قالت له نعم يا سيد انا مومنة انك المسيح بن الله الاتي الي العالم * ولما
29 قالت هذا مضت ودعت اختها مريم سرا وقالت معلمنا قد جاء وهو يدعوك * فلما سمعت
30 تلك نهضت مسرعة وجاءت اليه * ولم يكن يسوع صار الي القرية لكنه كان حيث لقيته
31 مرتا * فاما اليهود الذين كانوا معها في البيت يعزونها لما راوا مريم قد قامت وخرجت مسرعة
32 تبعوها لظنهم انها تمضي الي القبر لتبكي هناك * فلما انتهت مريم الي حيث كان يسوع
وراته خرت عند قدميه • وقالت يا سيد لو كنت ههنا لم يمت اخي •

Et ego gaudeo quòd non fuerim ibi, pro- 15
pter vos ut credatis: ſed ducite nos ad
eum. Dixit Thomas, qui vocatur Ge- 16
mellus, ſociis ſuis diſcipulis; Eamus
nos, ut moriamur cum eo. Venit itaque 17
Jeſus in Beth-aniam, & invenit eum
eſſe in monumento à quatuor diebus.
Erat autem Beth-ania proxima Jeroſoly- 18
mæ, quaſi quindecim ſtadiis. Et multi 19
ex Judæis venerant ad Martham &
Mariam, ut conſolarentur eas de fratre
ſuo. Cùm autem audiſſet Martha ad- 20
ventum Jeſu, exiit in occurſum illius:
Maria autem ſedit domi. Dixit ergò 21
Martha ad Jeſum; Domine, ſi fuiſſes
hic, non fuiſſet mortuus frater meus: ſed 22
ſcio nunc etiam, quicquid poposceris à
Deo, daturum tibi Deum. Ait illi Je- 23
ſus; Reſurget frater tuus. Dixit ei 24
Martha; Ego ſcio eum eſſe ſurrecturum
in reſurrectione in die poſtremo. Inquit 25
illi Jeſus; Ego ſum reſurrectio & vi-
ta: & qui crediderit in me, licèt mor-
tuus fuerit, vivet. Et quicunque fuerit 26
vivus, & crediderit in me, non morie-
tur in æternum. Credis hoc? Dixit; 27
Etiam Domine, ego credo te eſſe Chri-
ſtum filium Dei venturum in mundum.
Cùmque dixiſſet hoc, abiit & vocavit 28
ſororem ſuam Mariam ſecretò, & dixit;
Magiſter noſter jam venit, & ipſe vocat
te. Cùm autem audiſſet illa, ſurrexit 29
feſtina, & venit ad eum. Et nondum 30
venerat Jeſus in caſtellum, ſed erat ubi
occurrerat ei Martha. Judæi autem qui 31
erant cum ea in domo conſolantes eam,
cùm vidiſſent Mariam ſurrexiſſe &
exiiſſe feſtinam, ſecuti ſunt eam, putan-
tes eam abire ad monumentum ut plora-
ret ibi. Cùm autem devenisſet Maria 32
ubi erat Jeſus, & vidiſſet eum, corruit
ad pedes ejus, & ait; Domine, ſi fuiſſes
hic, non eſſet mortuus frater meus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ወበእንቱ፡ እትፌሣሕ፡ በእንቲአክሙ፡ ከመ፡ ትእመኑ፡ እስመ፡ ኢሀለውኩ፡ ህየ፡ ወበሕቱ፡
16 ንሑር፡ ኀቤሁ። ወይቤ፡ ቶማስ፡ ዘይቤልዎ፡ ዲድሞስ፡ ለቢጹ፡ ለአርድእ፡ ንሑር፡ ንሕነ
17 ኒ፡ ከመ፡ ንሙት፡ ምስሌሁ። ወአሜሃ፡ ወሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ቢታንያ፡ ወረከበ፡ በ
18 ረቡዑ፡ አመ፡ ተቀብረ። ወቅሩብት፡ ቢታንያ፡ ለኢየሩሳሌም፡ መጠነ፡ ከመ፡ ዓሠርቱ፡
19 ወኃምስቱ፡ ምዕራፍ። ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ ሖሩ፡ ኀበ፡ ማርያ፡ ወማርታ፡ ከመ፡
20 ያስተብቍዕዎን፡ በእንተ፡ እኁሆን። ወሰሚዓ፡ ማርታ፡ ከመ፡ መጽአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
21 ቀበለቶ፡ ወማርያስ፡ ነበረት፡ ቤተ። ወትቤሎ፡ ማርታ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ ሶ
22 በሰ፡ ሀለውከ፡ ዝየ፡ እም፡ ኢሞተ፡ እኁየ። ወይእዜኒ፡ ኣአምር፡ ከመ፡ ዘሰአልኮ፡ ለ
23 እግዚአብሔር፡ ይሁበከ፡ እግዚአብሔር። ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሐዩ፡ ወይ
24 ትነሣእ፡ እኁኪ። ወትቤሎ፡ ማርታ፡ አአምር፡ ከመ፡ ይትነሣእ፡ አመ፡ ትንሣኤ፡ አ
25 ሚ፡ ይሐዩ፡ ምውታን፡ በደኃሪት፡ ዕለት። ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡
26 መሐዩዊ፡ ወመንሥኢሆሙ፡ ለምውታን፡ ዘየአምን፡ ቢየ፡ እመኒ፡ ሞተ፡ ይሐዩ። ወኵ
27 ሉ፡ ዘሕያው፡ ወይአምን፡ ቢየ፡ ኢይመውት፡ ለዓለም። ተአምኒኑ፡ ዘንተ። ወትቤ
ሎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡ አነ፡ አአምን፡ ከመ፡ አንተ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔ
28 ር፡ ሕያው፡ ዘይመጽእ፡ ውስተ፡ ዓለም። ወዘንተ፡ ብሂላ፡ ሖረት፡ ወጸውዓታ፡ ለማር
29 ያ፡ እኅታ፡ ጽምሚተ፡ ወትቤላ፡ ናሁ፡ በጽሐ፡ ሊቅ፡ ወይጼውዓኪ። ወሰሚዓ፡ ተንሥ
30 አት፡ ፍጡነ፡ ወሖረት፡ ኀቤሁ። ወዓዲ፡ ኢበጽሐ፡ ሀገረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሃሎ፡ ውስተ፡
31 ብሔር፡ ኀበ፡ ተቀበለቶ፡ ማርታ። ወርእዮሙ፡ አይሁድ፡ እለ፡ ያስተብቍዕዋ፡ ከመ፡ ፍጡ
ነ፡ ተንሥአት፡ ማርያ፡ ወሖረት፡ ወተለውዋ፡ ወመሰሎሙ፡ ዘተሐውር፡ ኀበ፡ መቃብር፡
32 ትብኪ፡ በሁየ። ወበጺሖ፡ ማርያ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሰገደት፡ ሎቱ፡ ኀበ፡ እገ
ሪሁ፡ ወትቤሎ፡ እግዚእየ፡ ሶበሰ፡ ሀለውከ፡ ዝየ፡ እም፡ ኢሞተ፡ እኁየ።

Veruntamen gaudeo propter vos (ut credatis,) quia non fui ibi, ſed ibimus ad 15
eum. Et dixit Thomas quem vocant Didymum, proximo diſcipulorum; Ibimus 16
nos etiam, ut moriamur cum eo. Et tunc etiam venit Dñs Jeſus *ad* Bethaniam, & 17
invenit, quatuor fuiſſe dies ex quo ſepultus erat. Et vicina fuit Bethania Hie- 18
ruſalem, quaſi quindecim ſtadiis. Et multi ex Judæis venerunt ad Mariam & 19
Martham, ut conſolarentur eas de fratre ſuo. Et audiens Martha quòd veniſſet 20
Dominus Jeſus, occurrit ei: & Maria manſit domi. Et dixit Martha Domino 21
Jeſu; Domine, Si fuiſſes hic, non mortuus fuiſſet frater meus. Et nunc ſcio, quòd 22
quæcunque petieris *à* Deo, dabit tibi Deus. Et dixit ei Dominus Jeſus; Vivet 23
et reſurget frater tuus. Et dixit ei Martha, Scio quòd ſurget quando erit reſur- 24
rectio: tunc enim vivent mortui, in ultimo die. Et dixit ei Dominus Jeſus; Ego 25
ſum Vivificator & Suſcitator mortuorum: qui credit in me, etiamſi mortuus
fuerit, vivet: Et quicunque vivit, & credit in me, non morietur in æternum. 26
Crediſne hoc? Et dixit ei; Etiam Domine, ego credo quòd tu es Chriſtus, Fi- 27
lius Dei vivi, qui venturus *erat* in mundum. Et quum hoc dixiſſet, abiit, & 28
vocavit Mariam ſororem ſuam clàm, & dixit ei; Ecce venit Magiſter, & vocat
te. Et audiens ſurrexit citò, & venit ad eum. Et adhuc non venerat *in* vicum 29
Dominus Jeſus, *ſed* erat in loco ubi occurrerat ei Martha. Et videntes Judæi 30
qui conſolabantur eam, quòd citò ſurrexiſſet Maria, & abiiſſet, & ſequuti ſunt 31
eam: & videbatur illis quòd abiiſſet ad ſepulchrum, ut fleret ibi. Et quum ve- 32
niſſet Maria ad Dominum Jeſum, adoravit eum ad pedes ejus, & dixit ei; Domi-
ne mi, ſi fuiſſes hic, non eſſet mortuus frater meus.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * بدو گفت اري خداوندم • من ايمان مي آورم • كه توي مسيح فرزند خدا • كه در عالم
28 بيامدي • * اين را بگفت ورفت مرتا به پنهاني وخواهر خود مريم را خواند • وگفت خداوند ما
29 30 مسيح آمد • وترا مي خواند • * چون مريم شنيد زود برخاست • وپيش عيسي آمد • * وهنوز
31 عيسي در ده نيامده بود • ليكن انجا نشسته † بود كه مرتارا ديد • * وآن يهوديان كه بتعزيه
آمده بودند • چون ديدند كه مريم برخاست • وبشتاب بدر رفت همه بدنبال او رفتند •
32 پنداشتند • كه پيش گور مي رود • تا بگريد • * چون مريم انجا آمد • كه عيسي بود • سلام
داد ودر پاي عيسي افتاد • وسجود كرد • وبدو گفت • خداوند من اگر اينجا مي بودي
برادر من نمي مرد •

Et dixit; Etiam Domine mi, ego 27
fidem habeo quòd tu es Chriſtus Fi-
lius Dei, qui in mundum veniſti.
Hoc dixit, & abiit Martha clàm, 28
& ſororem ſuam Mariam vocavit,
& dixit; Dominus noſter Chriſtus
venit, & te vocat. Cùm Maria 29
hoc audiſſet, citò ſurrexit, & ad
Jeſum venit. Nondum autem Je- 30
ſus in pagum ingreſſus erat, ſed eo-
dem loco ſed us erat, quo Martham
vidit. Illi ergò Judæi, qui ad con- 31
ſolandum venerant, cùm viderent
quòd Maria ſurrexiſſet & feſti-
nanter egreſſa eſſet, omnes poſt
eam iverant: putabant enim
quòd ad ſepulchrum iret, ut fle-
ret. Cùm Maria eò loci veniſſet, 32
ubi Jeſus erat, ſalutem dedit,
& ad pedes Jeſu procidit, &
adoravit, & ei dixit; Domine
mi, ſi hic fuiſſes, frater meus
non eſſet mortuus.

Jesus ergò ut vidit eam plorantem, & simul venientes ipsi Judæos plorantes,
33 'Ιησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ 'Ιουδαίους κλαίοντας,
infremuit spiritu, & turbavit seipsum: Et dixit, Ubi posuistis eum?
34 (π) ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν· Καὶ εἶπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
Dicunt ei; Domine, veni & vide. Lachrymatus est Jesus. Dixerunt ergò Judæi;
35 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 'Εδάκρυσεν ὁ 'Ιησοῦς. ῎Ελεγον οὖν οἱ 'Ιουδαῖοι,
36 Ecce quomodò amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non poterat hic
37 ῎Ιδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν (ρ) εἶπον, Οὐκ ἠδύνατο οὗτος
aperiens oculos cæci, facere ut & hic non moreretur? Jesus ergò
38 ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 'Ιησοῦς οὖν
rursùm infremens in semetipso, venit ad monumentum. (erat autem spelunca: &
πάλιν (σ) ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. (ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
lapis superpositus erat super ea;) Ait Jesus; Tollite lapidem. Dicit ei
39 λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ·) Λέγει (τ) ὁ 'Ιησοῦς, ῎Αρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ
soror mortui Martha; Domine, jam fœtet: quatriduanus enim est. Dicit
40 ἡ ἀδελφὴ τοῦ (υ) τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. Λέγει
ei Jesus; Non dixi tibi; Quoniam si credideris, videbis gloriam Dei?
αὐτῇ (φ) ὁ 'Ιησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, (χ) ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;
Tulerunt ergò lapidem, ubi erat mortuus positus. At Jesus extulit oculos
41 ῏Ηραν οὖν τὸν λίθον, (ψ) οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. ὁ δὲ 'Ιησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
sursùm, & dixit; Pater, gratias ago tibi, quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper
42 ἄνω, καὶ εἶπε Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου. 'Εγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ
me audis: sed propter turbam circumstantem dixi: ut credant quia tu me misisti.
μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
Et hæc dicens, voce magnâ clamavit; Lazare, veni foràs. Et
43 Καὶ ταῦτα εἰπών, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. Καὶ
exiit mortuus, ligatus pedes & manus fasciis: & facies illius
44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος (ω) τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
sudario obvincta erat. Dicit eis Jesus; Solvite eum, & sinite abire. Multi
σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ 'Ιησοῦς, Λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν. Πολλοὶ 45
ergò ex Judæis venientes ad Mariam, & spectantes quæ fecit
οὖν ἐκ τῶν 'Ιουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι (α) ἃ ἐποίησεν
Jesus, crediderunt in eum. Quidam autē ex ipsis abierunt ad Pharisæos,
ὁ 'Ιησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, 46
& dixerunt eis quæ fecit Jesus. Collegerunt ergò principes Sacerdotum, &
καὶ εἶπον αὐτοῖς (β) ἃ ἐποίησεν ὁ 'Ιησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ 47
Pharisæi concilium, & dicebant; Quid facimus? quia hic homo multa
οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ
signa facit. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, &
(γ) σημεῖα ποιεῖ. 'Εὰν ἀφῶμεν αὐτὸν (δ) οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ 48
venient Romani, & tollent nostrum & locum & gentem.
ἐλεύσονται οἱ 'Ρωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

MS.A. (π) ἐβριμήσατο (ρ) ἔλεγον, Οὐκ (σ) ἐμβριμούμενος (τ) 'Ιησοῦς, (υ) τετελευτηκότος (φ) 'Ιησοῦς, (χ) ὄψῃ (ψ) οὗ ἦν. ὁ δὲ 'Ιησοῦς (ω) τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας κηρίαις· (α) ὃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν (β) ὅσα ἐποίησεν (γ) ποιεῖ σημεῖα. (δ) οὕτως,

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܠܗ ܕܒܟܝܐ. ܘܠܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܬܘ ܥܡܗ ܕܒܟܝܢ. ܐܬܥܙܙ ܒܪܘܚܗ ܘܐܙܝܥ
ܢܦܫܗ. * ܘܐܡܪ. ܐܝܟܐ ܣܡܬܘܢܝܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܬܐ ܚܙܝ. * ܘܐܬܝܢ ܗܘܝ ܕܡܥܘܗܝ
34
35
36 ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ. ܚܙܘ ܟܡܐ ܪܚܝܡ ܗܘܐ ܠܗ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ.
37 ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܢܐ ܕܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ. ܠܡܥܒܕ ܕܐܦ ܗܢܐ ܠܐ ܢܡܘܬ. * ܝܫܘܥ
38 ܕܝܢ ܟܕ ܡܬܥܙܙ ܒܢܦܫܗ ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܗܘ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
ܡܥܪܬܐ. ܘܟܐܦܐ ܣܝܡܐ ܗܘܬ ܥܠ ܬܪܥܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܫܩܘܠܘ ܟܐܦܐ ܗܕܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ
39 ܡܪܬܐ ܚܬܗ ܕܗܘ ܡܝܬܐ. ܡܪܝ. ܗܐ ܣܪܝ ܠܗ. ܐܪܒܥܐ ܓܝܪ ܝܘܡܝܢ ܠܗ. * ܐܡܪ ܠܗ
40 ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝ ܕܐܢ ܬܗܝܡܢܝܢ ܬܚܙܝܢ ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܗܝ.
41 ܘܝܫܘܥ ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܥܠ ܘܐܡܪ. ܐܒܐ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܕܫܡܥܬܢܝ. * ܘܐܢܐ ܝܕܥ
42 ܐܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܫܡܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܕܩܐܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܕܢܗܝܡܢܘܢ
ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ. ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܠܥܙܪ ܬܐ ܠܒܪ. * ܘܢܦܩ ܗܘ ܡܝܬܐ
43
44 ܟܕ ܐܣܝܪܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ ܒܦܣܩܝܬܐ. ܘܐܦܘܗܝ ܐܣܝܪܢ ܒܣܘܕܪܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܫܪܘܗܝ
ܘܫܒܘܩܘ ܢܐܙܠ. * ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܠܘܬ ܡܪܝܡ. ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ.
45
46 ܗܝܡܢܘ ܒܗ. * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܙܠܘ ܠܘܬ ܦܪܝܫܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ
ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ.

* ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܚܫܐ * ܕܝܘ *

47 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ. ܕܗܐ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܬܘܬܐ
48 ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕ. * ܘܐܢ ܫܒܩܝܢܢ ܠܗ ܗܟܢܐ. ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ.
ܘܐܬܝܢ ܪܗܘܡܝܐ ܫܩܠܝܢ ܐܬܪܢ ܘܥܡܢ.

Jesus autem quum vidisset eam flentem, & 33
Judæos illos qui venerant cum ea flentes, infremuit spiritu suo, & turbavit seipsum:
Et dixit; Ubi posuistis eum? & dicunt ei, 34
Domine noster, veni, vide. Et obvene- 35
runt lachrymæ ipsi Jesu. Itaque dicebant 36
Judæi; Videte quantùm amabat eum.
Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non po- 37
terat hic qui aperuit oculos cæci illius, efficere ut & iste non moreretur? Jesus au- 38
tem infremens intra semetipsum, venit ad monumentum. Ipsum verò monumentum erat spelunca, & lapis erat ejus impositus ostio. Et dixit Jesus; Tollite lapidem 39
hunc. Dixit ei Martha soror ipsius mortui; Domine mi, jamdudum fœtuit, quatuor enim dierum est. Dixit ei Jesus; Nónne 40
dixi tibi si credideris, fore, ut videas gloriam Dei? Proindè sustulerunt lapidem 41
illum. Et ipse Iesus elevavit oculos suos 42
sursum, & ait; Pater, gratias ago tibi quòd me audieris. Ego verò novi me semper à te exaudiri: sed propter hanc turbam adstantem hæc dico, ut credant me à te missum esse. Quúmque hæc dixisset, cla- 43
mavit altâ voce, Lazare, veni forás. Et 44
exiit mortuus ille manus & pedes vinctus fasciis, vultúmque sudario. Dixit eis Jesus; Solvite eum & sinite abire. Itaque 45
multi ex Judæis qui venerant ad Mariam, quum vidissent quod fecerat Jesus, crediderunt in eum. Quidam autem ex eis pro- 46
fecti sunt ad Pharisæos, & dixerunt eis quicquid fecerat Jesus.

Matutinis feriæ IV. Passionis. 19.

Et congregati sunt principes sacerdotum 47
& Pharisæi, & dicebant; Quid agemus? nam vir iste signa multa edit. Quòd si ita 48
sinamus eum, omnes homines credent in eum: veniéntque Romani, tollent locum nostrum ac gentem nostram.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وچون عيسي ديد كه او مي كريد وان يهوديان كه با وي بودند مي كريستند * در
34 نفس خود حميت كرد وخودرا مي لرزانيد * وكفت تن اورا دركجا نهاديد * بدو كفتند
35
36 خداوند ما بيا وببين * واشك ازچشم عيسي روان مي شد * يهوديان مي كفتند ببينيد
37 كه تا چند اورا دوست مي داشت * كساني مي كفتند * اين كه دو چشم نابيناء مادرزا را
38 كشاد * نمي توانست كردن كه او نميرد * وچون عيسي خود بخود حميت مي كرد * واز
39 انجا پيش كور غازر آمد * وكور مغارهء بود سنك بر درش نهاده * عيسي كفت اين سنك
بر داريد * مريم خواهر غازر بدو كفت * خداوندم از اول كنديك شد * وچهار روزست * كه
40 در كورست * عيسي بدو كفت بتو كفتم * اكر ايمان بياوري عظمت خدارا ببيني *
41 * آن سنك را بر داشتند عيسي دو چشم خود سوي بالا بر داشت * وكفت پدرم مر ترا اعتراف
42 آوردم * كه از من شنيدي * ومي دانم كه هر وقتي از من مي شنوي * ليكن براي
اين جماعت اين را مي كويم * كه ايستاده اند * تا ايمان بياورند * كه تو مرا فرستادي *

Ut ergò Jesus vidit, quòd illa 33
fleret, & illi Judæi, qui cum ea erant, flerent, apud se indignatus est, & seipsum contremescit: Et di- 34
xit; Corpus ejus ubi posuistis? Ei dixerunt; Domine noster veni, & vide. Et lachryma ab oculo 35
Jesu manabat. Judæi igitur di- 36
cebant; Videte quantum eum diligebat. Quidam autem dice- 37
bant; Hic, qui oculos cæci à matre nati aperuit, non poterat facere ut ille non moreretur? Cùm 38
ergò Jesus ipse apud se indignaretur, indè etiam ad monumentum Gazari venit: monumentum autem spelunca erat, lapide ostio ejus imposito. Jesus dixit; Hunc la- 39
pidem tollite. Maria soror Gazari ei dixit; Domine mi, jamdudum fœtuit: Nam quartus dies est quòd in sepulchro fuit. Je- 40
sus ei dixit; Tibi dixi, Si fidem habueris, gloriam Dei videbis. Illo igitur lapide sublato 41
Jesus oculos suos sursum elevavit, & dixit; Pater mi, tibi gratias ago quòd me audieris. Novi autem quòd omni tempore 42
me audis: sed propter hanc turbam hoc dico, qui astantes sunt, ut fidem habeant quòd tu me miseris.

Versio VULGATA LATINA.

33 Jesus ergò, ut vidit eam plorantem, & Judæos, qui venerant cum ea, plorantes,
34 infremuit spiritu, & turbavit seipsum, Et dixit; Ubi posuistis eum? Dicunt ei;
35 Domine, veni, & vide. Et lachrymatus est Jesus. Dixerunt ergò Judæi; Ecce
36 quomodò amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non poterat hic,
37 qui aperuit oculos cæci nati, facere ut hic non moreretur? Jesus ergò rur-
38 sùm fremens in semetipso, venit ad monumentum: erat autem spelunca: & la-
39 pis superpositus erat ei. Ait Jesus; Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror
40 ejus qui mortuus fuerat; Domine, jam fœtet, quatriduanus est enim. Dicit ei
41 Jesus; Nónne dixi tibi, Quoniam si credideris, videbis gloriam Dei? Tulerunt
ergò lapidem: Jesus autem elevatis sursùm oculis, dixit; Pater, gratias ago tibi
quoniam audîsti me. Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter 42
populum, qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti. Hæc cùm di- 43
xisset, voce magnâ clamavit; Lazare, veni foràs. Et statim prodiit qui fuerat 44
mortuus, ligatus pedes & manus institis, & facies illius sudario erat ligata. Di-
xit eis Jesus; Solvite eum, & sinite abire. Multi ergò ex Judæis, qui vene- 45
rant ad Mariam & Martham, & viderant quæ fecit Jesus, crediderunt in eum.
Quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisæos, & dixerunt eis quæ fecit Jesus. 46
Collegerunt ergò Pontifices & Pharisæi concilium, & dicebant; Quid facimus, 47
quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: 48
& venient Romani, & tollent nostrum locum, & gentem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * فلما راها يسوع تبكي وراى اليهود الذين جاوا معها باكين ايضا تالم بالروح وقلق *
34 * وقال لهم اين وضعتموه * فقالوا [له] يا سيد تعال وانظر * فدمعت عينا يسوع * فقال اليهود
35
36 انظروا كيف يحبه * ومنهم قوم قالوا اما كان يقدر هذا الذي فتح عيني الاعمي ان يجعل
37 هذا ايضا لا يموت * فحزن يسوع في قلبه وجاء الي القبر * وكان ذلك مغارا وكان علي بابه حجر
38 عظيم * فقال لهم يسوع ارفعوا هذا الحجر * فقالت له مرتا اخت الميت يا سيد قد نتن لان
39 اليوم رابعه * فقال لها يسوع الم اقل لك ان امنت رايت مجد الله * فرفعوا الحجر من القبر *
40 ورفع يسوع عينيه الي فوق وقال يا ابه اشكرك لانك استجبت لي * وانا اعلم انك كل حين
41 تستجيب لي لكن من اجل هذا الجمع المحيط بي قلت * ليومنوا انك انت الذي ارسلتني *
42 * فلما قال هذا صرخ بصوت عظيم لعازر تعال خارجا * فخرج ذلك الميت * ويداه ورجلاه
43 مشدودة بلفائف ووجهه مشدود بعمامة * فقال لهم يسوع حلوه ودعوه يمضي *
44 * الفصل السادس والعشرون * * وان كثيرون من اليهود الذين جاوا الي مريم لما راوا
45 ما صنع يسوع امنوا به * وانطلق قوم منهم الي الفريسيين فاخبروهم بما صنع يسوع * فجمع
46 عظماء الكهنة والفريسيون محفلا وقالوا ماذا نصنع اذ كان هذا الرجل يعمل ايات كثيرة *
47 * وان تركناه هكذي فسيومن به الجميع * وياتي الروم فياخذ موضعنا وامتنا *
48

Quum ergò vidisset eam Jesus plorare, 33
vidissetque Judæos qui venerant cum
ea plorantes quoque, passus est tortura, et
turbatus est: Et dixit eis, Ubi posuistis 34
eum? Dixerunt ei; Domine, veni & 35
vide. Et lachrymatus est Jesus. Di- 36
xerunt ergò Judæi; Videte quomodo
amabat eum. Et ex illis nonnulli dixe- 37
runt; Nónne poterat hic qui aperuit ocu-
los cæci, facere ut hic etiam non more-
retur? Et mirè commotus est Jesus 38
in corde suo, & venit ad monumentum;
erat autem illud spelunca, eratque super
ostium ejus lapis maximus. Dixit igi- 39
tur eis Jesus; Levate hunc lapidem.
Dixit ei Martha soror mortui; Domine,
jam fœtuit, nam hodiernus dies quartus
est illi. Dixit ei Jesus; Nonne dixi ti- 40
bi, Si credideris, videbis gloriam Dei?
Levaverunt ergo lapidem ab ostio monu- 41
menti. Extulitq; Jesus oculos suos sur-
sum, & dixit; Pater mi, gratias ago
tibi quòd exaudieris me; Et ego scio 42
quòd semper exaudias me: sed propter
hanc turbam circumstantem mihi, dixi,
ut credant te esse qui me misisti. Et cum 43
dixisset hoc, exclamavit voce magnâ;
Lazare, veni foras. Exivit ergo ille mor- 44
tuus, manibus & pedibus ejus strictis
fasciis, & facie ejus strictâ linteo. Di-
xitque eis Jesus; Solvite eum, & sinite
eum abire.

Sectio vigesima sexta.

Et verò multi ex Judæis qui venerant 45
ad Mariam, cùm vidissent quod fecerat
Jesus, crediderunt in eum. Et abierunt 46
quidam ex eis ad Pharisæos; & nunti-
verunt eis quod fecerat Jesus. Collége- 47
runt ergò summi sacerdotum & Phari-
sæi concilium, & dixerunt; Quid faci-
emus, cùm hic homo faciat signa multa?
Quòd si relinquamus eum sic, credent 48
in eum omnes, & venient Romani, aufe-
rentque locum nostram & gentem nostrâ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወርእያ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ትበኪ፡ ወአይሁድኒ፡ እለ፡ መጽኡ፡ ምስሌሃ፡ ይበክ
34 ዩ፡፡ አንብዐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በመንፈሱ፡ ወሆከ፡ ርእሶ፡፡ ወይቤ፡ አይቴ፡ ቀበርክ
35 ሙዎ፡ ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ ነዓ፡ ወትሬኢ፡፡ ወአንብዐ፡ ካዕበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡
36 ወይቤሉ፡ አይሁድ፡ ርእዩ፡ መጠነ፡ ያፈቅሮ፡፡ ወቦ፡ ዘይቤ፡ እምውስቴቶሙ፡ አኮ፡
37 ኢክህሎኑ፡ ዝንቱ፡ ዘከሠተ፡ አዕይንተ፡ ዕዉራን፡ ከመ፡ ይግበር፡ ዝንቱኒ፡ ከመ፡ ኢይመው
38 ት፡፡ ወካዕበ፡ አንብዐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሖረ፡ ኀበ፡ መቃብሪሁ፡ ወበዓት፡ ውእቱ፡ ወክ
39 ዱን፡ እብን፡ ዲቤሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ያእትትዋ፡ ለዛቲ፡ እብን፡ ወ
40 ትቤሎ፡ ማርታ፡ እኅቱ፡ ለዘ፡ ሞተ፡ እግዚእየ፡ ወድአ፡ ጼአ፡ ረቡዕ፡ ዮም፡፡ ወይቤ
ላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢይቤለኪኑ፡ ከመ፡ እመ፡ ተአመንኪ፡ ትሬኢ፡ ስብሐተ፡ እግዚአ
41 ብሔር፡፡ ወአእተትዋ፡ ለእብን፡፡ ወአንሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አዕይንቲሁ፡ ወአ
42 ንቀዐ፡ ለወ፡ ላዕለ፡ ወይቤ፡ ላአኰተከ፡ አብ፡ እስመ፡ ትሰምዓኒ፡፡ ወአንሰ፡ ለአም
ር፡ ከመ፡ ዘልፈ፡ ትሰምዓኒ፡ ወበእንቲአሆሙ፡ በእንተ፡ እለ፡ ይቀውሙ፡ ሰብአ፡ እብል፡ ከመ፡ ይእመ
43 ኑ፡ ከመ፡ አንተ፡ ፈነውከኒ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸውዐ፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ ወይቤ፡ አልዓዛ
44 ር፡ አልዓዛር፡ ነዓ፡ ፃእ፡ አፍአ፡፡ ወወፅአ፡ ውእቱ፡ ምዉት፡ እኑዝ፡ ግኑዝ፡ ወእሱር፡
እደዊሁ፡ ወእገሪሁ፡ ወጥብሉል፡ ገጹ፡ በሰበን፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፍትሕ
45 ዎኬ፡ አንከሰ፡ ወኅድግዎ፡ ይሑር፡፡ ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ እለ፡ መጽኡ፡ ኀበ፡
46 ማርያ፡ ወማርታ፡ ርእዮሙ፡ ዘገብረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አመኑ፡ ቦቱ፡፡ ወቦ፡ እምው
ስቴቶሙ፡ እለ፡ ሖሩ፡ ኀበ፡ ፈሪሳውያን፡ ወአስተዋደይዎ፡ ወነገርዎሙ፡ ለአይሁድ፡ ዘገ
47 ብረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወአስተጋብኡ፡ ዐውደ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወፈሪሳውያን፡
48 ወይቤልዎሙ፡ ምንተ፡ ንሬኢ፡ ናሁ፡ ዝንቱ፡ ብእሲ፡ ብዙኀ፡ ተኣምረ፡ ይገብር፡፡ ወእ
ሙ፡ ኀደግናሁ፡ ከመዝ፡ ኵሉ፡ ይአምን፡ ቦቱ፡ ወይመጽኡ፡ ሰብአ፡ ሮሜ፡ ወይነሥ
እኑ፡ ብሔረነ፡ ወኪያነ፡ ወሕዝበነ፡፡

Et videns eam Dominus Jesus quòd flebat, & *quòd* Judæi etiam qui venissent 33
cum ea, flebant, & lachrymatus est Dominus Jesus in spiritu suo, & turbavit sei-
psum: Et dixit, Ubi sepelivistis eum? & dixerunt ei, Domine, veni & videbis. 34
Et lachrymatus est iterum Dominus Jesus. Et dixerunt Judæi, Videte in quantum 35
amabat eum. Et fuit qui dixit ex illis, Nónne potuit hic qui aperuit oculos 36
cæcorum, ut faceret hunc, quin moreretur? Et iterum lachrymatus est Domi- 37
nus Jesus, & venit ad sepulchrum ejus, & spelunca fuit, & cooperta fuit lapide
super eam. Et dixit iis Dominus Jesus, Amoveant hunc lapidem: & dixit ei 38
Martha, soror ejus qui mortuus erat; Domine mi, jam fœtet, quartus dies *est*.
Et dixit ei Dominus Jesus, Nónne dixi tibi, quòd si credideris, videres gloriam 39
Dei. Et amoverunt lapidem, & elevavit Dñs Jesus oculos suos, & erupit etiâ *spi-* 40
ritus sursum, & dixit; Gratias ago tibi, Pater, quia audis me. Et ego scio quòd 41
semper audies me, sed propter eos, qui astant, homines, dico, ut credant quòd
tu misisti me. Et hoc dicens vocavit in magna voce, & dixit; Eleazare, Ele 42
azare, veni, egredere foràs. Et prodiit ille mortuus involutus, & ligatus ma- 43
nus ejus, & pedes ejus: & obvincta fuit facies ejus cum sudario. Et dixit
iis Dominus Jesus; Solvite eum igitur, & sinite eum abire. Et multi ex Ju- 44
dæis qui venerant ad Mariam & Martham, videntes quod fecerat Dominus
Jesus, crediderunt in eo. Et fuerunt ex illis qui abierunt ad Pharisæos, & 45
accusârunt eum, & dixerunt Judæis quod fecerat Dominus Jesus. Et coëge- 46
runt concilium principum sacerdotum, & Pharisæorum: & dixerunt iis, Quid 47
faciemus? Ecce hic homo multa signa facit: Et si sinamus eum ita, unusquis- 48
que credet in eo: & venient populi Romæ, & tollent nobis regionem nostram;
& nosipsos etiam & gentem nostram.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 * چون اين كلمه كفت باواز بلند نعره زد و كفت عازر بيرون بيا * آن مرده از كور بيرون آمد * ودو
44 دست و پايش بكفن پيچيده وروي و سر او بدول بند بسته * عيسي بديشان كفت اورا بكشاييد *
45 وبكذاريد تا برود بيست پنج مشورت يهوديان براي كشتن عيسي * و ان روز از
يهوديان بسيار كه با مريم آمده بودند * چو معجزه عيسي را ديدند بدو ايمان آوردند *
46 * وبودند منافقان چند كه پيش معتزلان رفتند هر چه از عيسي ديده بودند بديشان كفتند *
47 * معتزلان [با سروران امامان جمع شدند و] كفتند چكنيم * اين مرد بسيار شكفتها مي نمايد * اكر اورا
48 بكذاريم همه خلق بدو ايمان بياورند * ورومیان بيايند * وجايكاه مارا بكيرند * وبردين ما حكم كنند *

Cùm hunc sermonem dixisset, voce 43
elata exclamavit et dixit; Gazare,
foràs veni. Ille itaque mortuus ex se- 44
pulchro prodiit, manibus & pedibus
fasciâ involutis, & capite ejus stro-
phiolo obvinctto. Jesus illis dixit;
Eum solvite, & sinite ut abeat.

XXV. Consultatio Judæorum de occidendo Jesu.

Et illo die Judæorum multi, qui cum 45
Maria venerant, cùm miraculum
Jesu vidissent, in eum fidem habue-
runt. Erant autem hypocritæ ali- 46
quot, qui ad Pharisæos abeuntes,
quicquid à Jesu viderant eis dixe-
runt. Pharisæi cum principibus sa- 47
cerdotum congregati sunt, & dixe-
runt; Quid faciemus? Hic homo
multa miracula edit. Si eum sina- 48
mus omnes homines in eo fidem ha-
bebunt, & Romani venient, et locum
nostrum tollent, & in religionem no-
stram decretum facient.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΒ'.

Unus autem quidam ex ipsis Caiaphas, princeps Sacerdotum existens anni illius, di-
49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶ-
xit eis; Vos nescitis quicquam: Nec cogitatis quia expedit nobis
50 πεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· Οὐδὲ (ε) διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν
ut unus homo moriatur pro populo, & nõ tota gens pereat. Hoc
51 ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο
autem à semetipso non dixit: sed princeps Sacerdotum existens anni illius, prophe-
δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφή-
tavit quia futurus esset Jesus mori pro gente: Et non pro
52 τευσεν ὅτι (ζ) ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ
gente tantùm, sed ut & natos Dei dispersos cogeret in
ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ (η) τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς
unum. Ab illo ergò die consultabant ut interficerent eum. Je-
53 ἕν. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰη-
54 sus ergo non amplius palàm ambulabat in Judæis, sed abiit illinc in
σοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς
regionem propè desertum, in Ephraim dictam urbem: & ibi morabatur cũ di-
τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μα-
scipulis suis. Erat autem propè Pascha Judæorum: & ascenderunt multi in
55 θητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς
Hierosolymam ex illa regione ante Pascha, ut purificarent seipsos. Quærebant ergò
56 Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν οὖν
Jesum, & loquebantur cum alii aliis in templo stantes; Quid videtur vobis? quia
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες, Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι
non venit in festum? Dederant autem & principes Sacerdotum & Phari-
οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; Δεδώκεισαν (θ) δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- 57
sæi mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.
σαῖοι ἐντολὴν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

MS. A. (ε) λογίζεσθε (ζ) ἤμελλεν Ἰησοῦς (η) τοῦ Θεοῦ τέκνα (θ) δὲ οἱ

CAP. XII. ιβ'.

O Ergò Jesus ante sex dies Pascha venit in Bethaniam, ubi erat Laza-
Οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζα- 1
rus mortuus, quem suscitaverat ex mortuis. Fecerunt ergò ei cœ-
ρος ὁ τεθνηκὼς, ὃν ἤγειρεν ἐκ (α) νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖ- 2
nam ibi, & Martha ministrabat: at Lazarus unus erat recumben-
πνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν (β) τῶν συνανακει-
tium cum eo. Igitur Maria accipiens libram unguenti nardi fidelis
ΙΒ' μένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς 3
multi pretii, unxit pedes Jesu, & extersit capillis suis
πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς
pedes ejus: at domus impleta est ex odore unguenti.
τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

Κεφ. ιβ'. MS. A. (α) νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. Ἐποίησε (β) τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܝܦܐ. ܪܒ ܟܗܢܐ ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ 49
ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ. * ܘܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܦܩܚ ܠܢ ܕܚܕ ܓܒܪܐ ܢܡܘܬ ܚܠܦ 50
ܥܡܐ. ܘܠܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܢܐܒܕ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܗ ܠܐ ܐܡܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܪܒ ܟܗܢܐ 51
ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ. ܐܬܢܒܝ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܡܡܬ ܚܠܦ ܥܡܐ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܚܠܦ 52
ܥܡܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܕܐܦ ܠܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܡܒܕܪܝܢ ܢܟܢܫ ܠܚܕ. * ܘܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ. ܐܬܚܫܒܘ 53
ܗܘܘ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܓܠܝܐܝܬ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܐ 54
ܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ ܠܐܬܪܐ ܕܩܪܝܒ ܠܡܕܒܪܐ. ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܐܦܪܝܢ. ܘܬܡܢ ܡܬܗܦܟ
ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܬܐ ܕܩܝܡܬܗ ܕܠܥܙܪ. * ܠ *
* ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܣܠܩܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܩܕܡ 55
ܥܐܕܐ. ܕܢܕܟܘܢ ܢܦܫܗܘܢ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ 56
ܒܗܝܟܠܐ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܐܬܐ ܠܥܐܕܐ. * ܘܦܩܕܘ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ 57
ܗܘܘ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܕܥ ܐܝܟܘ ܢܘܕܥ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ.

Unus autem ex eis cujus nomen est Caipha, 49 erat summus sacerdos anni illius, & dixit eis; Vos nihil scitis. Neque cogitatis expedire 50 nobis ut unus homo moriatur pro populo, & tota gens non pereat. Hoc autem spon- 51 te suâ non dixit, sed quia erat summus sacerdos anni illius, vaticinatus est fore ut Jesus pro gente moreretur. Nec tantùm pro 52 gente, sed etiam ut filios Dei dispersos congregaret unà. Itaque ab illa die machina- 53 bantur ut interficerent eum. Ipse verò Je- 54 sus non ambulabat palàm inter Judæos: sed profectus est illinc in regionem quæ est prope desertum, in pagum qui vocatur Ephrem: & illic versabatur cum discipulis suis.

Matutinis septimanæ suscitationis Lazari. 30.

Propè autem erat Pascha Judæorum: & a- 55 scenderunt multi ex vicis ad Jerusalem ante festum, ut purificarent seipsos. Et quære- 56 bant ipsum Jesum, & dicebant alius ad alium in templo, Quid putatis? non venturum esse ad festum? Principes autem sacerdo- 57 tum & Pharisæi præceperant, ut si quis nôsset ubi esset, indicaret eis, ut prehenderent eum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

* ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܕܡ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܦܨܚܐ. ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܥܙܪ. 1
ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܬܡܢ ܚܫܡܝܬܐ. ܘܡܪܬܐ ܡܫܡܫܐ 2
ܗܘܬ. ܘܠܥܙܪ ܚܕ ܡܢ ܣܡܝܟܐ ܗܘܐ ܕܥܡܗ. * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܢܣܒܬ ܡܠܐ ܡܚܠܒܐ ܕܡܫܚܐ 3
ܕܢܪܕܝܢ ܪܫܝܐ ܣܓܝ ܕܡܝܐ. ܘܡܫܚܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܫܘܝܬ ܒܣܥܪܗ ܪܓܠܘܗܝ.
ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬܐ ܡܢ ܪܝܚܗ ܕܒܣܡܐ.

CAP. XII.

JEsus autem ante sex dies Paschatis venit 1 in Beth-aniam, ubi erat Lazarus ille quem suscitaverat à mortuis ipse Jesus. Et fece- 2 runt ei illic cœnam, & Martha ministrabat: Lazarus autem erat unus ex discumbentibus cum eo. Maria autem accepit ala- 3 bastrum aromatis nardi præstantissimæ multi pretii, & unxit pedes Jesu, extersitque capillis suis pedes ejus: & impleta est domus odore aromatis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* يكي از ايشان نامش قيافا • دران سال سرور امامان بود • بديشان كفت • شما چيزي نمي 49
دانيد * ونمي انديشيد • كه براي ما ان بهترست كه يك مرد عوض خلقي بميرد • ونه 50
همه خلق كم شوند • * اين سخن ازارادت خود [نه] كفت • ليكن براي انك دران سال 51
بزرك امامان بود پيغمبري كرد • كه عيسي مي خواهد كه عوض خلق بميرد • * ونه 52
براي خلق تنها • ليكن براي فرزندان خدا نيز • كه پراكنده شدند • تا به يكجا
53 54 ايشانرا فراهم آورد • * واز ان روز انديشيدند كه اورا بكشند • * وعيسي درميان
يهوديان اشكارا نمي كرديد • واز انجا جايي رفت كه بويراني نزديك بود • نامش افريم
خوانده شود • وبا شاكردان در انجا مي كرديد بيست شش
55 • زني كه روغن غاليه شيشهٔ پربرمسيح ريخت * عيد فصح يهوديان نزديك شاه بود 55
وبسيارا ازولايت وديهها براورشليم بالا رفتند • زودتر ازعيد وتر كه خودرا پاك كنند • * وعيسي را 56
مي جستند • وبا يكديكر درهيكل مي كفتند چه مي انديشيد • عيسي درعيد نيايد •

Unus ex illis nomine Caiaphes, qui 49 *eo anno princeps sacerdotum erat, illis dixit; Vos nihil scitis: Nec co-* 50 *gitatis, quòd nobis melius est ut unus homo pro populo moriatur, & non universus populus pereant. Hunc* 51 *sermonem ex voluntate sua non dixit, sed propterea quòd illo anno maximus sacerdotum erat, vaticinium fecit, quòd Jesus pro populo moriturus erat. Et non pro populo* 52 *tantùm, sed pro filiis Dei etiam qui dispersi erant, ut in unum locum eos congregaret. Ab illo ergò die* 53 *cogitabant, ut eum interficerent. Jesus itaque inter Judæos palàm* 54 *non ambulabat: illinc verò in locum abiit, qui deserto propinquus erat, nomen autem ejus Ephrem vocatum est, & cum discipulis illic versabatur.*

XXVI. *De* muliere quæ unguenti galiæ ampullam plenam in Christum effudit.

Festum autem Paschatis Judeorum propinquum erat, & multi ex 55 *provinciâ & pagis Hierosolymam ascendebant ante festum solenne, ut seipsos purificarent. Et Jesum* 56 *quærebant, et unus cum alio in templo dicebant; Quid putatis? Jesus ad festum non veniet?*

Versio VULGATA LATINA.

49 Unus autem ex ipsis Caiphas nomine, cùm esset Pontifex anni illius, dixit eis; Vos
50 nescitis quidquam, Nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro
51 populo, & non tota gens pereat. Hoc autem à semetipso non dixit: sed cùm
52 esset Pontifex anni illius, prophetavit, quòd Jesus moriturus erat pro gente, Et non
53 tantùm pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab
54 illo ergò die cogitaverunt ut interficerent eum. Jesus ergò jam non in pa-
làm ambulabat apud Judæos, sed abiit in regionem juxta desertum, in civitatem
55 quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis. Proximum autem
erat Pascha Judæorum: & ascenderunt multi Jerosolymam de regione ante Pa-
56 scha, ut sanctificarent seipsos. Quærebant ergò Jesum: & colloquebantur ad
invicèm, in templo stantes; Quid putatis, quia non venit ad diem festum? De- 57
derant autem Pontifices & Pharisæi mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, in-
dicet, ut apprehendant eum.

CAP. XII.

Jesus ergò ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, 1
quem suscitavit Jesus. Fecerunt autem ei cœnam ibi: & Martha ministrabat, La- 2
zarus verò unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergò accepit libram un- 3
guenti nardi pistici, pretiosi, & unxit pedes Jesu, & extersit pedes ejus capillis su-
is: & domus impleta est ex odore unguenti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وان واحدا منهم اسمه قيافا كان عظيم الكهنة في تلك السنة * فقال لهم انتم لستم تعرفون 49
شيا * افلا تفكرون في انه خير لنا ان يموت رجل واحد عن الشعب من ان تهلك الامة كلها * 50
* ولم يقل هذا من نفسه لكن من اجل انه كان رييس الكهنة في تلك السنة تنبا لان يسوع 51
كان مزمعا ان يموت عن الامة * وليس عن الامة فقط بل وان يجمع ايضا ابناء الله المتفرقين 52
الى واحد * ومنذ تلك الساعة استشاروا ليقتلوه * فاما يسوع فلم يكن يمشي في اليهودية 53 54
علانية لكنه انطلق من هناك الى بلد عند البرية تدعى افرام وكان يتردد هناك مع
تلاميذه * وكان عيد فصح اليهود قد قرب * فصعد كثيرون من البلاد الى يروشليم 55
ليتطهروا قبل الفصح * فجعل اليهود يطلبون يسوع وقال بعضهم لبعض وهم قيام في الهيكل 56
ماذا تظنون اتراه لا يجي الى العيد * وقد كان عظماء الكهنة والفريسيون قد اوصوا ان علم 57
انسان مكانه فيدلهم عليه ليمسكوه * * الفصل السابع والعشرون *
* وان يسوع قبل ستة ايام من الفصح اتى بيت عنيا حيث كان لعازر الميت الذي اقامه 1
يسوع من الاموات * فصنعوا له هناك وليمة وكانت مرتا تخدم وكان لعازر احد المتكيين 2
معه * فاما مريم فاخذت رطل طيب ناردين زكي ثمين فدهنت به قدمي يسوع ومسحتهما 3
بشعر راسها فامتلا البيت من رايحة الطيب *

Unus autem ex eis nomine Caiphas, erat 49
summus sacerdotum in illo anno, & di-
xit illis; Vos nescitis quicquam. Et non- 50
ne cogitatis quod melius est nobis ut mo-
riatur homo unus pro populo, quàm ut
pereat gens tota? Et non dixit hoc à se- 51
metipso; sed quia erat princeps sacer-
dotum in illo anno, prophetavit: nam
Jesus erat futurus ut moreretur pro gen-
te. Et non pro gente tantùm, sed ut con- 52
gregaret etiam filios Dei dispersos, in
unum. Itaque ab illa hora consultàrunt 53
ut occiderent eum. Jesus autem non am- 54
bulabat per Judæam palàm, sed contulit
se inde in civitatem quandam prope de-
sertum, quæ vocatur Ephrem, & versa-
batur ibi cum discipulis suis. Et festum 55
Paschæ Judæorum jam appropinquave-
rat: quapropter ascenderunt multi è pro-
vinciis in Jerusalem, ut mundarentur
ante Pascha. Cœperuntque Judæi quæ- 56
rere Jesum, & dixerunt alter eorum ad
alterum dum essent in templo; Quid pu-
tatis? annon veniet ad festum? Sum- 57
mi autem sacerdotum & Pharisæi præ-
ceperant, ut si quis nôsset locum ejus, in-
dicaret eis ipsum, ut apprehenderent eum.

Sectió vigesima septima.

CAP. XII.

At verò Jesus ante sex dies Pa- 1
schales venit in Bethaniam, ubi erat
Lazarus ille mortuus, quem suscitaverat
Jesus à mortuis. Et fecerunt ei ibi con- 2
vivium, & Martha ministrabat, & erat
Lazarus unus recumbentium cum eo.
Maria autē accepit librā unguenti nardi 3
purissimæ, pretiosissimæ, & unxit eo pe-
des Jesu, tersitque eos capillis capitis
sui: & impleta est domus fragrantiâ
unguenti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወይቤሎሙ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ዘስሙ፡ ቀያፋ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ዘእብሬቱ፡ ውእቱ፡ ዓመ
50 ት። አንትሙሰ፡ ኢታአምሩ፡ ወኢምንተኒ። ወኢሂ፡ ትመክሩ፡ ይኄይሰነ፡ ንቅትል፡ አሐ
51 ደ፡ ብእሴ፡ ወይሙት፡ ህየተ፡ ኵሉ፡ እም፡ ይትሐጐል፡ ኵሉ፡ ሕዝብ። ወዘንተሰ፡ ኢ
ኮ፡ እምኅቤሁ፡ ዘይቤ፡ ወአኮ፡ እምልቡ፡ ዘንተ፡ ተነበየ፡ እስመ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ውእቱ፡ ወእ
ብሬቱ፡ ውእቱ፡ ዓመት። እስመ፡ ሃለዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሙት፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ሕዝ
52 ብ። ወአኮ፡ በእንተ፡ ሕዝብ፡ ባሕቲቱ፡ ዓዲ፡ ከመ፡ ያስተጋብኦሙ፡ ለውሉደ፡ እግዚ
53 አብሔር፡ እለ፡ ተዘርዉ፡ አሐተኒ። ወእምይእቲ፡ ሰዓት፡ ተማከሩ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡
54 ይቅትልዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ። ወኢያንሶሰወ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ገሃደ፡ በይሁዳ።
ወሐረ፡ በገዳም፡ ዘሀገረ፡ ኤፍሬም፡ ቅሩብት፡ ለበድው፡ ወሀየ፡ ነበረ፡ ምስለ፡ አርዳኢ
55 ሁ። ቀርበ፡ ወበጽሐ፡ ፋሲካሆሙ፡ ለአይሁድ። ወዓርጉ፡ ብዙኃን፡ ኢየሩሳሌም፡ እም
56 በሐውርት፡ እምቅድመ፡ በዓለ፡ ፋሲካ፡ ያንጽሑ፡ ርእሶሙ። ወኀሠሥዎ፡ ለእግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ወይቤሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ በመኵራብ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡ በቤተ፡ መቅደስ። ምንት፡
57 ትብሉ፡ ናሁ፡ ኢመጽአ፡ ለበዓል። ወአዘዙ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወፈሪሳውያን፡ እመ
ከመ፡ ዘአእመረ፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ ይቅጽብዎ፡ ከመ፡ ይእኅዝዎ።
1 16 ወእምዝ፡ ሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምቅድመ፡ ሰዱስ፡ ዕለት፡ ዘፋሲካ፡ ቢታንያ፡ ኀበ፡ ሃ
2 ሎ፡ አልዓዛር፡ ዘአንሥኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምውታን፡ ውስተ፡ ቢታንያ። ወገብ
ሩ፡ ሎቱ፡ ምሳሐ፡ በሃየ፡ ወማርታ፡ ትሜጥዎሙ፡ ወአልዓዛር፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡ እምእለ፡ ይ
ረፍቁ፡ ምስሌሁ። በእንተ፡ እንተ፡ ቀብአቶ፡ ለእግዚእነ፡ ዕፍረተ።
3 ወነሥአት፡ ማርያ፡ ዕፍረተ፡ ልጥረ፡ ዘናርዱ፡ ጵስጥቅስ፡ ዘብዙኅ፡ ዘዕሡብ፡ ሤጡ፡ ወቀ
ብአቶ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወመዝመዘቶ፡ በሥዕርታ፡ ወመልአ፡ ቤተ፡
መዓዛሁ፡ ለውእቱ፡ ዕፍረት።

Et dixit iis unus ex illis, cujus nomen Caiphas princeps sacerdotum in ordine 49
illius anni, Vos non scitis quicquam. Et non cogitatis expedire nobis, ut occi- 50
damus unum hominem, & ut moriatur loco omnium, quàm ut perdatur tota
gens? Et hoc non à seipso dixit, & non ex corde suo hoc prophetavit, quia 51
princeps fuit sacerdotum, & ordinis illius anni; quia oportuit Dominum Jesum
ut moreretur propter omnes gentes, Et non propter gentem: sed etiam ut con- 52
gregaret filios Dei qui dispersi erant, in unum. Et ab illo die consultàrunt 53
principes sacerdotum ut trucidarent Dominum Jesum. Et non ambulabat Do- 54
minus Jesus palàm in Judæa, sed abiit *in* desertum cui urbs Ephraim vicina fuit,
in desertum *inquam*, & ibi mansit cum discipulis ejus. Appropinquavit, & ac- 55
cessit Pascha Judæorum, & ascenderunt multi Hierosolymam, ex regione ante
festum paschatis, *ut* purificarent seipsos. Et quæsiverunt Dominum Jesum, & 56
dixerunt inter se in templo, stantes in Domo sancta, Quid dicitis? ecce non ve-
nit ad festum. Et præceperunt principes sacerdotum & Pharisæi, ut si quis 57
nôsset ubi esset, indicaret eum, ut prehenderent eum.

CAP. XII.

Et tunc venit Dominus Jesus ante sex dies paschæ, Bethaniam, ubi fuerat 1
Eleazarus, quem suscitaverat Dominus Jesus è mortuis in Bethania. Et fece- 2
runt ei cœnam ibi, & Martha ministrabat iis, & Lazarus unus fuit ex discumben-
tibus cum eo. *De illaque unxit Dominum nostrum unguento.*
Et accepit Maria unguentum lytran Nardi Pistices; cujus pretium valdè grande 3
fuit, & unxit pedes Domini Jesu, & extersit eum cum capillis suis; & impleta
est domus fragrantiâ illius unguenti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* سروران امامان و معتزلان † سپارده‌ند * که اکر کسی بداند که عیسی کجاست * 57
بدیشان خبر دهد * که اورا بکیرد *
* وعیسی زودتر از فصح بشش روز * در بیت عینا امد بود انجا که عیسی عازررا 1
از میان مردکان برخیزانید * ودر انجا برای او مهمانی کردند * مرتا بندکی می 2
کرد وعازر یکی ازانان بود که با مسیح † نشسته بود * مریم ستد شیشهٔ پر از روغن 3
ناردین خاص * سنکی بها * ودو پای عیسی را اندود * وبموی خود می مالید * وخانه
از بوی غالیه پر شك بود *

Principes autem Sacerdotum & Pharisæi mandârunt, ut si quis 57
nôsset ubi Jesus esset, illis indicaret,
ut illum prehenderent.

CAP. XII.

Jesus autem ante Pascha sex dies 1
in Bethaniam venerat, ubi Jesus
Gazarum de mortuis suscitaverat.
Et in illo loco ei convivium fece- 2
runt: Martha ministrabat, & Ga-
zarus unus ex illis erat, qui cum
Christo sedebant. Maria autem tu- 3
lit ampullam plenam unguento nar-
dino precipuo, gravis pretii, & pe-
des Jesu unxit, & crine suo exter-
sit: domus autem ex odore galiæ
impleta est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΓ'. ΙΔ'.

ΙΓ'
Dixit ergò unus ex discipulis ejus, Judas Simonis Iscariotes, ille futurus
4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων
eum tradere; Quarè hoc unguentum non veniit trecentis denari-
5 αὐτὸν παραδιδόναι, Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρί-
is, & datum est egenis? Dixit autem hoc, non quia de egenis cura
ων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμε-
erat ei: sed quia fur erat, & marsupium habebat, & injecta por-
λεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐ-
tabat. Dixit ergò Jesus; Sine illam: in diem sepultu-
7 βάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
ræ meæ conservavit illud. Pauperes enim semper habetis cum vobisipsis, me
8 σμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ
autem non semper habetis. Cognovit ergò turba multa ex Judæis, quia il-
9 δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐ-
lic est: & venerunt non propter Jesum tantùm, sed ut & Lazarum viderent,
κεῖ ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν,
quem suscitavit ex mortuis. Consultârunt autem principes Sacerdotū ut & La-
10 ὃν ἤγειρεν ἐκ (γ) νεκρῶν. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λά-
zarum interficerent. Quia multi propter illum abibant Judæorum, &
11 ζαρον ἀποκτείνωσιν. Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ
credebant in Jesum. Postridie turba multa veniens ad diem
12 ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορ-
festum, audientes quia venit Jesus in Hierosolymam, Acceperunt
τήν, ἀκούσαντες (δ) ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, Ἔλαβον τὰ 13
ramos palmarum, & exierunt in occursum ei: & clamabant, Ho-
βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς (ε) ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ (ζ) ἔκραζον, Ὡ-
sanna, benedictus veniens in nomine Domini, rex Is-
σαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, (η) ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσ-
rael. Inveniens autem Jesus asellum, sedit super eum, sicut est scri-
ραήλ. Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμ- 14
ptum; Ne time filia Sion: ecce rex tuus venit se-
ΙΔ' μένον, Μὴ φοβοῦ (θ) θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ (ι) βασιλεύς σου ἔρχεται καθ- 15
dens super pullum asinæ. Hæc autem non cognoverunt discipuli ejus pri-
ήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶ- 16
mùm: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant de
τον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη (κ) ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ'
eo scripta, & hæc fecerunt ei. Testabatur ergò turba
αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ 17
existens cum eo, quando Lazarum vocavit ex monumento, & suscitavit e-
ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐ-
um ex mortuis. Propter hoc & obviàm venit ei turba, quia audivit
τὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι (λ) ἤκουσε 18
hoc eum fecisse signum.
τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

MS.A. (γ) νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. Ἐβουλεύσαντο (δ) ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται εἰς (ε) ἀπάντησιν (ζ) ἔκραζον λέγοντες, (η) βασιλεὺς (θ) θυγάτηρ (ι) βασιλεὺς ἔρχεται (κ) Ἰησοῦς, (λ) ἤκουσαν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et dixit Judas Iscariotes unus ex discipu- 4
lis ejus, is qui eum erat proditurus; Qua- 5
re non veniit unguentum istud trecentis de-
nariis, & datum est pauperibus? Hoc au- 6
tem dixit, non quòd de pauperibus curam
haberet, sed quia fur erat, & marsupium
haberet, & quicquid conjiciebatur in il-
lud, ipse portabat. Dixit autem Jesus; 7
Omitte eam, in diem sepulturæ meæ ser-
vavit illud. Semper enim pauperes ha- 8
betis vobiscum, me verò non semper ha-
bebitis. Et audierunt cœtus multi ex Ju- 9
dæis illic esse Jesum: veneruntque non
tantùm propter Jesum, sed etiam ut vide-
rent Lazarum illum, quem excitaverat à
mortuis. Et machinati sunt principes sa- 10
cerdotum ut & Lazarum interficerent. Si- 11
quidem plurimi ex Judæis propter eum abi-
bant, & credebant in Jesum.

Dominicâ Palmarum. 31.

Cæterùm postero die turba illa multa quæ 12
venerat ad festum, quum audissent Jesum
venire ad Jerusalem: Tulerunt ramos pal- 13
marum, & exierunt ei obviàm: clamabant-
que ac dicebant, Osanna, benedictus ille
qui venit in nomine Domini Rex Israel.
Invenit autem Jesus asinum & insedit ei, 14
sicut scriptum est; Ne timeas filia Sion, 15
Ecce rex tuus venit ad te, & quidem equi-
tans super pullum filium asinæ. Hæc au- 16
tem nesciebant discipuli ejus in illo tem-
pore: sed quum glorificatus esset Jesus;
recordati sunt discipuli ejus quòd ea essent
scripta de eo, & hæc fecissent ei. Porrò 17
testabatur turba illa quæ cum eo erat, quòd
vocâsset Lazarum è sepulchro, & suscitâs-
set eum à mortuis. Ac propterea exierant 18
ei obviàm cœtus multi, qui audierant eum
signum hoc edidisse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 *يهوداي سخريوطا چون ان بديد • وازشاكردان عيسي بود انك مي خواست كه اورا
5 بدست دهد • اوكفت • *چرا اين روغن بسه صد † دينار فروخته نشد وبهايش بدرويشان
6 مي دادند • *اين را كفت نه براي انك غم مسكينانرا مي خورد • ليكن براي انك دزد بود
7 وصندوق خزينه بدست او مي بود • وهر چه درو مي افتاد • اوبر مي داشت • *عيسي
8 كفت زنرا بكذاريد • كه براي روز اكندن من نكاه داشته بود • *سبب انك
9 هميشه درويشان با شما هستند • اما من در هر وقتي پيش شما نباشم • *وجماعت يهوديان
شنيدند كه عيسي انجاست وهمه انجا امدند • نه براي عيسي تنها • ليكن براي انك غازررا
10 ببينند • كه چون ازميان مردكان اورا بر خيزانيد • *وبزرك امامان با جماعت انديشه كردند • كه
11 غازررا نيز بكشند • *سبب انك از يهوديان † بسيار مي امدند • وبراي او بعيسي ايمان مي آوردند •
بيست هفت برخر نشستن مسيح ورفتن در اورشليم وقبول كردن اورا بملكي
12 *روز دوم جماعت بسيار شنيدند † بودند • كه عيسي در اورشليم مي رود • وان جماعت در عيد آمده بودند •

Judas Iscariotes cùm hoc vidisset, 4
(ex discipulis autem Jesu erat, qui
volebat eum in manum inimicorum
tradere) is dixit. Quare hoc un- 5
guentum trecentis denariis vendi-
tum non est, ut pretium ejus paupe-
ribus dedissent? Hoc dixit, non 6
quòd curam pauperum sustineret, sed
eò quòd fur erat, & capsa thesauri
in manu ejus erat, et quicquid inci-
debat in eam ille portabat. Jesus di- 7
xit; Mulierem sinite, quia in diem
sepulturæ meæ asservavit. Eò quòd 8
semper pauperes vobiscum sunt, ego
verò omni tempore apud vos non
ero. Et turba Judæorum audive- 9
runt, quòd Jesus illic esset: &
omnes illùc venerunt, non propter
Jesum solum, sed ut Gazarum vi-
derent, quomodo de mortuis eum ex-
citaverat. Et maximi sacerdotes 10
cùm turba deliberârunt, ut Gaza-
rum etiam interficerent. Propterea 11
quòd Judæorum multi venirent, &
ob eum in Jesum fidem haberent.

XXVII. Asino insidet Christus, & intrat Hierosolymam, & acceperunt eum in regem.

Diè secundo turba multa audive- 12
runt, quòd Jesus Hierosolymam iret,
illa autem turba ad festum venerant.

Versio VULGATA LATINA.

4
5 Dixit ergò unus ex discipulis ejus, Judas Iscariotes, qui erat eum traditurus ; Qua-
6 rè hoc unguentum non vænüt trecentis denariis,& datum est egenis ? Dixit autem
hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, & loculos habens, ea
7 quæ mittebantur, portabat. Dixit ergò Jesus ; Sinite illam, ut in diem sepulturæ
8 meæ servet illud. Pauperes enim semper habetis vobiscum : me autem non sem-
9 per habetis. Cognovit ergò turba multa ex Judæis quia illic est : & venerunt,
10 non propter Jesum tantùm, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit à mortuis.
11 Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut & Lazarum interficerent : Quia
12 multi propter illum abibant ex Judæis,& credebant in Jesum. In crastinum au-

tem, turba multa, quæ venerat ad diem festum, cùm audissent quia venit Jesus Je-
rosolymam : Acceperunt ramos palmarum, & processerunt obviàm ei, & clama- 13
bant ; Hosanna, benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex Israel. Et invenit 14
Jesus asellum,& sedit super eum, sicut scriptum est ; Noli timere, filia Sion : ecce 15
rex tuus venit sedens super pullum asinæ. Hæc non cognoverunt discipuli ejus pri- 16
mùm : sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt, quia hæc erant scri-
pta de eo,& hæc fecerunt ei. Testimonium ergò perhibebat turba,quæ erat cum eo 17
quando Lazarum vocavit de monumento, & suscitavit eum à mortuis. Propterea 18
et obviàm venit ei turba : quia audierunt eum fecisse hoc signum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فقال احد تلاميذه الذي هو يهوذا ابن سمعان الاسخريوطي الذي كان مزمعا ان يسلمه 4
لم لم يبع هذا العطر بثلثمائة دينار ويدفع الى المساكين * وهذا قاله ليس لاعتنائه 5 6
بالمساكين لكنه كان سارقا وكان الكيس معه وكان يحمل ما يلقى فيه * فقال يسوع دعها 7
انما حفظته ليوم دفني * لان المساكين عندكم كل حين وانا لست عندكم كل حين * 8
وعلم جمع كثير من اليهود انه هناك فجاوا ليس من اجل يسوع فقط بل ولينظروا لعازر 9
ايضا الذي اقامه من الاموات * فاستور عظماء الكهنة ان يقتلوا لعازر * لان كثيرين 10 11
من اليهود كانوا من اجله يذهبون ويومنون بيسوع * الفصل الثامن والعشرون * ومن 12
الغد سمع الجمع الكثير الذين جاوا الى العيد بان يسوع ياتي الى يروشليم * فاخذوا سعف 13
النخل وخرجوا للقائه وكانوا يصرخون قايلين هوشعنا مبارك الاتي باسم الرب ملك اسرائيل *
وان يسوع وجد حمارا فركبه كما هو مكتوب * لا تخافي ابنة صهيون هوذا ملكك ياتيك 14 15
راكبا على جحش بن اتان * ولم يكن تلاميذه عرفوا هذه الاشياء اولا لكن لما مجد 16
يسوع حينيذ تذكروا ان هذا مكتوب من اجله وهذه فعلوها له * وكان الجمع الذي 17
معه يشهد له انه دعا لعازر من القبر واقامه من الاموات * ومن اجل هذا خرج للقائه 18
جموع لانهم سمعوا انه عمل هذه الاية *

Dixit autem unus ex discipulis ejus, 4
nempe Judas filius Simonis Iscariotes,
qui erat futurus ut traderet eum; Qua- 5
re non vænüt hoc aroma trecentis de-
nariis, & datum est pauperibus? Et 6
quidem hoc dixit, non ob curam ejus
in pauperes, sed erat fur, & marsupi-
um secum habebat, gestabatque quod in-
jiciebatur in illud. Inquit Jesus ; Si- 7
ne illam, nam servavit illud in diem
sepulturæ meæ. Quia pauperes sunt 8
apud vos omni tempore, ego autem non
sum apud vos omni tempore. Et cog- 9
novit turba magna ex Judæis quod
ipse esset ibi: & venerunt, non propter
Jesum tantùm, verùm ut viderent La-
zarum etiam quem suscitaverat à mor-
tuis. Quare consultaverunt summi sa- 10
cerdotum ut interficerent Lazarum.
Quia multi ex Judæis propter illum 11
abibant & credebant in Jesum.

Sectio vigesima octava.

Et postridie audivit populus magnus, qui 12
venerant ad diem festum, quòd Jesus
veniret in Jerusalem: Quare accepe- 13
runt ramos palmarum, & exierunt in
occursum ejus, & exclamabant, dicen-
tes; Hosanna, benedictus qui venit in
nomine Domini, Rex Israelis. Et quidem 14
Jesus invenerat asellum, & conscende-
rat illum, prout est scriptum ; Ne time- 15
as filia Sion: nam ecce Rex tuus veniet
ad te, sedens super pullum filium asinæ.
Et discipuli ejus non noverant has res 16
anteà, sed quando glorificatus fuit Je-
sus, tunc recordati sunt quòd hoc scri-
ptum esset de eo, & hæc fecissent ei.
Cœtus autem qui erat cum eo, testabatur 17
ei quòd ipse vocâsset Lazarum è monu-
mento, & suscitâsset eum à mortuis. Et 18
propterea exierunt in occursum eius tur-
bæ, quoniam audierant eum fecisse hoc
signum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

በእንተ : ዘከመ : ይቤ : ይሁደ ::=፦

4 ወይቤ ፡ ይሁደ ፡ አስቆሮታዊ ፡ አሐዱ ፡ እምአርደኢሁ ፡ ዘሃለወ ፡ ያግብኦ ::=፦ ለምንት ፡ ኢ
5 ይሠይጥዎ ፡ ለዝ ፡ ዕፍረት ፡ በሠለስቱ ፡ ምእት ፡ ዲናር ፡ ወይሁብዎ ፡ ለነዳይ ::=፦ ወዘይቤ ፡
6 ከመዝ ፡ አኮ ፡ በምሒረ ፡ ነዳይ ፡ እስመ ፡ ሰራቂ ፡ ውእቱ ፡ ወሰሊሁ ፡ ይዓቅብ ፡ ወርቀ ፡ መባእ ፡ ወ
7 ለስክሬንኒ ፡ ኀቤሁ ፡ ይነብር ፡ ዘንተ ፡ ዘይቤ ፡ ወይነሥእ ፡ እምውስቴቱ ::=፦ ወይቤሎሙ ፡
8 እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኅድግዋ ፡ ትዕቀቦ ፡ ለዕለተ ፡ ቀብርየ ::=፦ ወነዳያንሰ ፡ ዘልፈ ፡ ሃለዉ ፡ ም
9 ስሌክሙ ፡ ወኪያየሰ ፡ ለኮ ፡ ዘልፈ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ ዘትረክቡኒ ::=፦ ወብዙኃን ፡ እምአይሁ
ድ ፡ እለ ፡ አእመሩ ፡ ከመ ፡ ሃሎ ፡ ህየ ፡ ወሖሩ ፡ ኀቤሁ :: ወአኮ ፡ በእንተ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
በሕቲቱ ፡ ዘሖሩ ፡ ደእሙ ፡ አልዓዛርሃኒ ፡ ከመ ፡ ይርአዩ ፡ ዘአንሥኦ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እም
10 ነ ፡ ምዉታን ::=፦ ወተማከሩ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ከመ ፡ ይቅትልዎ ፡ ለአልዓዛር ::=፦ እስመ ፡ ብ
11 ዙኃን ፡ እምውስተ ፡ አይሁድ ፡ ይሐውሩ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወየአምኑ ፡ በእግዚእ ፡ ኢየሱስ ::=፦
12 በእንተ ፡ ዕዋል ::=፦ ወበሳኒታ ፡ ብዙኃን ፡ አሕዛብ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ለበዓል ፡ ወሰሚዖ
13 ሙ ፡ ከመ ፡ ይመጽእ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኢየሩሳሌም ::=፦ ነሥኡ ፡ ጸበርተ ፡ ተመርት ፡ ወ
በቀልተ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ወተቀበልዎ ፡ ወይጸርኁ ፡ ወይኬልሑ ፡ ወይብሉ ፡ ሆሳዕና ፡ ቡ
14 ሩክ ፡ ዘይመጽእ ፡ በስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወንጉሦሙ ፡ ለእስራኤል ::=፦ ወረከበ ፡ እግዚ
15 እ ፡ ኢየሱስ ፡ ዕዋለ ፡ አድግ ፡ ወተጽዕነ ፡ ላዕሌሁ ፡ በከመ ፡ ጽሑፍ ፡ ዘይብል ::=፦ ኢትፍርሂ ፡
16 ወለተ ፡ ጽዮን ፡ ነዋ ፡ ንጉሥኪ ፡ ይመጽእ ፡ ወይጼዓን ፡ ዲበ ፡ ዕዋለ ፡ አድግ ::=፦ ወኢያእመሩ ፡
አርደኢሁ ፡ ሶቤሃ ፡ ይእተ ፡ አሚረ ፡ ዘእንበለ ፡ አመ ፡ ተሰብሐ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አሜሃ ፡
17 ተዘከሩ ፡ ከመ ፡ ጽሑፍ ፡ በእንቲአሁ ፡ ዝንቱ :: ወከመዝ ፡ ገብሩ ፡ ሎቱ ::=፦ ወሰማዕተ ፡ ኮ
ንዎ ፡ ሕዝብ ፡ እለ ፡ ሃለዉ ፡ ኀቤሁ ፡ አመ ፡ ጸውዖ ፡ ለአልዓዛር ፡ እመቃብር ፡ ወአንሥ
18 ኦ ፡ እምነ ፡ ምዉታን ::=፦ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተቀበልዎ ፡ እሙንቱ ፡ ሰብእ ፡ ሰሚ
ዖሙ ፡ ዘገብረ ፡ ተአምረ ::=፦

De eo quod dixit Judas.

Et dixit Judas Iscariotes unus ex discipulis ejus qui proditurus erat eum, 4
Quare non vendunt hoc unguentum trecentis denariis, & tribuunt illud paupe- 5
ribus? Et quòd dixit ita, non *fuit* miserendo pauperum, quia fur erat ; sed ipse 6
custodiebat pecuniam oblationis, & marsupium apud eum manebat (hoc in cau-
sa fuit quòd dixit:)& accipiebat ex illo. Et dixit iis Dominus Jesus ; Sinite 7
eam, *ut* servet illud in diem sepulturæ meæ. Et pauperes semper præsentes sunt 8
vobiscum, & me, non semper in omni tempore erit quòd inveneris me. Et 9
multi ex Judæis *erant* qui cognoverunt quòd fuit ibi, & venerunt ad eum : sed
non propter Dñm Jesum tantùm fuit quòd venerunt, sed Eleazarum etiam ut vi-
derent, quem suscitâsset Dominus Jesus ex mortuis. Et consultârunt principes 10
sacerdotum ut trucidarent Eleazarum. Quia multi ex Judæis abibant propter 11
eum, & credebant in Domino Jesu. *De pullo* asini.
Et postero die multi populi *fuerunt* qui venerunt ad festum: & audientes quòd 12
veniret Dominus Jesus Hierosolymam, Acceperunt ramos palmarum, & sur- 13
culos *palmarum* ab Hierusalem,& occurrerunt ei,& clamabant,& vociferaban-
tur,& dicebant ; Hosana, benedictus qui venit in nomine Dei, & rex Israel.
Et invenit Dominus Jesus pullum asini,& sedit super eum, sicut scriptum est, di- 14
cens ; Ne timeas filia Sion, Ecce Rex tuus venit, & sedit super pullum asini. 15
Et non cognoscebant discipuli ejus tunc isto die: sed quum glorificatus esset Do- 16
minus jesus, tunc recordati sunt, quòd scriptum erat de illo hoc, & quòd hoc fe-
cissent ei. Et testimonio fuerunt ei populi qui erant apud eum, quando voca- 17
vit Eleazarum è sepulchro,& suscitavit eum à mortuis. Et propterea obviàm 18
venerunt ei illi homines, audientes quòd fecisset signum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

13 * شاخهاء زيتون را ستدند واستقبال او بدر رفتند وبانك مي زدند ومي كفتند خجسته است انك
14 بنام خدا مي آيد * ملك اسراييل * وعيسي يافت خري بروي نشست انجنانك نبشته شد نبوت
15 * اي دختر صهيون * مترس * اينك ملك تو در تو مي آيد * بر نشسته بر خر اتان بچه *
16 * وشاكردان او دران روزكار اورا نه انستند ليكن جون عيسي ستوده شد * شاكردان او ياد
17 اوردند كه اينها براي او نبشته شدند * واينها براي او كردند * وجماعت كه با وي بودند *
18 كواهي دادند كه عازر را بانك زد * وازميان مردكان برخيزانيد * وبهر اين جماعت بسيار
باستقبال او بدر رفتند * كه شنيد بودند كه اين ايت را كرد *

Ramos itaque *olivarum tulerunt,* 13
& in occursum ei egressi sunt: &
clamabant, ac dicebant; Benedictus
est ille qui in nomine Dei venit, Rex
Israel. Jesus autem invenit asi- 14
num, & ei insedit, quemadmodum
scriptum est;

Prophetia.

O filia Sion, ne timeas : ecce, Rex 15
tuus in te venit insidens asino asinæ
pullo. Discipuli autem ejus eo tem- 16
pore illud non cognoverunt, sed cùm
Jesus glorificatus esset, discipuli
ejus in memoriam reduxerunt, quòd
hæc de eo scripta essent, & hæc ei
fecissent. Et turba, qui cum eo erant, 17
testimonium dederunt, quod Laza-
rum inclamâsset, & de mortuis ex-
citâsset. Et propter hoc turba multa 18
in occursum ejus exierunt, quia au-
diverant quòd hoc signum fecisset.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΒ'.

Ergò Pharisæi dixerunt ad semetipsos; Videtis quia *non proficitis* nihil? ecce
19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε
mundus post eum abiit. Erant autem quidam *Græci* ex *ascenden-*
ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. ²⁰Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαι-
tibus, ut adorarent in die festo. Hi ergò accesserunt *Philippo illi*
21 νόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ
à Bethsaida Galilææ: & rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Je-
ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰη-
sum videre. Venit Philippus, & dicit Andreæ: *&* rursùm An-
22 σοῦν ἰδεῖν. Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ (μ) Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀν-
dreas & Philippus *dicunt* Jesu. *At* Jesus respondit eis,
23 δρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς,
dicens; Venit hora ut *glorificetur* Filius hominis. Amen, amen dico
24 λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
vobis; *Si non* granum frumenti cadens in terram mortuū fuerit, ipsum solum ma-
ὑμῖν, Ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μέ-
net: si autē mortuū fuerit, multū fructum affert. *Amans* animam suam, perdet eam:
25 νει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν·
& *odiens* animā suam in mundo hoc, in vitam æternam custodiet eam. Si
26 καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν
mihi ministrat quis, me sequatur: & ubi sum ego, illic & minister meus erit:
(ν) ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·
& si quis mihi ministraverit, honorificabit eū Pater. Nunc anima mea turbata est:
καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· 27
& quid dicam? Pater, salvifica me ex hora hac: Sed propter *hoc* veni in horam
καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν
hanc. Pater, *glorifica* tuum nomen. Venit ergò vox de cœlo; Et *glori-*
ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδό- 28
ficavi, & iterum *glorificabo*. Ergò turba *stans* & *audiens*, dicebat tonitruū esse fa-
ξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. Ὁ οὖν ὄχλος ὁ (ξ) ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέ- 29
ctum: alii dicebant; Angelus ei locutus est. Respondit Jesus, & dixit; Non
ναι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ 30
propter me hæc vox *facta est*, sed propter vos. Nunc judicium est mun-
δι' ἐμὲ (ο) αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κό- 31
di *hujus*: nunc princeps mundi hujus ejicietur forás. Et ego si exaltatus
σμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. Κἀγὼ ἐὰν ὑψω- 32
fuero à terra, *omnes* traham ad meipsum. (Hoc autem dicebat, significans
θῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. (Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων 33
quâ morte *futurus esset* *mori*.) Respondit ei turba; Nos
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς 34
audivimus ex lege, Quia Christus manet in æternum: & quomodò tu dicis;
ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις,
Quòd oportet exaltari Filium hominis? Quis est iste Filius hominis?
Ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

MS. A. (μ) Ἀνδρέᾳ· ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος, καὶ λέγουσιν (ν) ἐμοί τις διακονῇ, (ξ) ἑστηκὼς (ο) ἡ φωνὴ αὕτη

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ. ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܡܬܗܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ. ܗܐ ܓܝܪ
20 ܟܠܗ ܥܠܡܐ ܒܬܪܗ ܐܙܠ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢ ܥܡܡܐ ܐܢܫܐ ܕܣܠܩܘ ܠܡܣܓܕ
21 ܒܥܐܕܐ. * ܗܠܝܢ ܐܬܘ ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܗܘ ܕܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܗ
22 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܝ ܨܒܝܢ ܚܢܢ ܕܢܚܙܐ ܠܝܫܘܥ. * ܘܐܬܐ ܗܘ ܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ ܠܐܢܕܪܐܘܣ.
ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܡܪܘ ܠܝܫܘܥ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܬ ܫܥܬܐ * ܕܢܫܬܒܚ
23 24 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܠܐ ܚܛܬܐ ܕܚܛܐ ܢܦܠܐ ܘܡܝܬܐ ܒܐܪܥܐ
ܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗ ܦܐܫܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܝܬܐ ܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܝܐ. * ܡܢ ܕܪܚܡ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. 25
ܘܡܢ ܕܣܢܐ ܢܦܫܗ ܒܗܢܐ ܥܠܡܐ ܢܛܪܝܗ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܐܢ ܐܢܫ ܠܝ ܡܫܡܫ 26
ܒܬܪܝ ܢܐܬܐ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܬܡܢ ܐܦ ܡܫܡܫܢܝ ܢܗܘܐ. ܡܢ ܕܠܝ ܡܫܡܫ ܢܝܩܪܝܘܗܝ 27
ܐܒܐ. * ܗܫܐ ܗܐ ܢܦܫܝ ܫܓܝܫܐ. ܘܡܢܐ ܐܡܪ. ܐܒܝ ܦܨܢܝ ܡܢ ܗܕܐ ܫܥܬܐ. ܐܠܐ 28
ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܠܗܕܐ ܫܥܬܐ. * ܐܒܐ ܫܒܚ ܫܡܟ. ܘܩܠܐ ܐܫܬܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܕܫܒܚܬ ܘܬܘܒ 29
ܡܫܒܚ ܐܢܐ. * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܫܡܥ ܘܐܡܪ ܕܪܥܡܐ ܗܘܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ 30
ܐܡܪܝܢ ܕܡܠܐܟܐ ܡܠܠ ܥܡܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠܬܝ ܗܘܐ ܩܠܐ 31
ܗܢܐ ܐܠܐ ܡܛܠܬܟܘܢ. * ܗܫܐ ܗܘ ܕܝܢܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܗܫܐ ܐܪܟܘܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ 32
ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ. * ܘܐܢܐ ܡܐ ܕܐܬܬܪܝܡܬ ܡܢ ܐܪܥܐ ܐܓܪܘܪ ܟܠܢܫ ܠܘܬܝ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ 33 34
ܕܢܚܘܐ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܕܢܡܘܬ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܟܢܫܐ. ܚܢܢ ܫܡܥܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡ ܩܐܡ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܬܬܪܝܡ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

Pharisæi verò dicebant alius ad alium: Videtis vos nihil proficere? ecce enim totus mundus post eum abiit. 19
Erant autem & quidam ex Gentibus, qui ascenderant ut adorarent in festo. 20
Isti quum venissent, accesserunt ad Philippum illum qui erat à Beth-Sajoda (*domo piscatoris*) Galilææ, & rogârunt eum, ac dicunt ei; Domine mi, vellemus videre Jesum. 21
Venit autem ipse Philippus, & dixit Andreæ: Andreas verò & Philippus dixerunt Jesu. 22

Matutinis II. feriæ hebdomadis Passionis.32.

Porrò Jesus respondit & dixit eis; Venit hora quâ glorificetur Filius hominis. 23
Amen amen dico vobis, Nisi granum frumenti ceciderit, & mortuum fuerit in terra, ipsum solum manet: sin autem mortuum fuerit, fructus multos adfert. 24
Qui amat animam suam, perdet eam: qui verò odit animam suam in hoc mundo, conservabit eam in vitam æternam. 25
Si quis mihi ministrat, post me veniat: & ubi ego fuero, illic erit etiam minister meus: qui mihi ministraverit, honorabit eum Pater. 26
Nunc anima mea ecce turbata est: & quid dicam? Pater mi, libera me ab hac hora: sed propterea veni in hanc horam. 27
Pater, glorifica nomen tuum. Et vox audita est è cœlo, Glorificavi, & iterum glorificaturus sum. 28
Turba autem quæ adstabat, audiit, & dixit tonitru esse factum. Alii autem dicunt; Angelus collocutus est ei. 29
Respondit Jesus, & dixit eis; Non propter me extitit hæc vox, sed propter vos. 30
Nunc judicium est mundi hujus, nunc princeps hujus mundi ejicitur forás. 31
Et ego quum sublatus fuero è terra, traham omnes ad me. 32
Hoc autem dixit ut indicaret quâ morte moriturus esset. 33
Dicunt ei turbæ; Nos audivimus ex Lege Messiam in æternum permansurum: quomodo dicis fore ut tollatur Filius hominis? quis est iste Filius hominis? 34

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وفريسيان با يكديكر مي كفتند * مي بينيد كه شما چيزي نمي ارزيد * اينك همه خلق 19
در دنبال او مي روند * وبودند كساني كه در بالا امده بودند * كه در عيد سجود كنند * 20
* ايشان پيش فيليبوس امدند * كه از بيت صيداي جليل بود * ازو پرسيدند * وكفتند خداوند 21
مي خواهيم كه عيسي را ببينيم * فيليبوس آمد * واندراوس كفت * واندراوس وفيليبوس 22
بعيسي كفتند * عيسي بديشان جواب † داد وكفت * آمد ساعتي كه فرزند ادمي 23
ستوده شود * راست راست بشما كويم * كه اكر دانه كندم در زمين نيفتد * ومرده نشود تنها بماند * 24
واكر بميرد بسيار ميوه بر دهد * هركه جان خودرا دوست دارد * بدانك جان خودرا تباه مي كند * 25
وهركه درين جهان جان خودرا دشمن دارد * براي زندكاني جاويد اورا نكه داشته باشد * اكر 26
كسي مرا خدمت كند در دنبال من بيايد * وهر كجا كه من باشم چاكرم نيز انجا
باشد * هركه مرا بندكي كند * پدرم اورا حرمت بدارد * اينك جان من اين ساعت 27
اشفته شد * چه بكويم * اي پدر مرا اين ساعت نكه دار ليكن براي اين آمدم *
* ونيز اي پدر نام خودرا ستوده دار * وآواز از آسمان مي شنيدند * كه ستوده شدي * وباز ستوده كنم * 28

Pharisæi autem unus ad alium dicebant; Videtis quòd vos nihil valetis: ecce omnis populus post eum eunt. 19
Erant autem quidam qui ascenderant ut in festo adorarent: 20
Illi ad Philippum venerunt, qui de Bethsaida Galilææ erat, & ab eo rogârunt, & dixerunt; Domine, cupimus ut Jesum videamus. 21
Philippus venit, & Andreæ dixit: & Andreas & Philippus Jesu dixerunt. 22
Jesus illis responsum dedit, & dixit; Venit hora, quâ Filius hominis glorificetur. 23
Verè, verè vobis dico, quòd si granum frumenti in terram non ceciderit, & mortuum fuerit, solum manebit: si verò moriatur, multum fructum profert. 24
Quicunque animam suam charam habet, in ipso est quòd animam suam perdit: & quicunque in hoc mundo animam suam odio habet, in vitam æternam eam servabit. 25
Siquis mihi ministrat, post me veniat; & ubicunque ego fuero, minister meus etiam ibi erit: quicunque autem mihi servierit, Pater meus eum honore afficiet. 26
Ecce anima mea hâc horâ turbata est: quid dicam? O Pater, me hâc horâ serva: sed propter hoc veni. 27
Atque etiam, ô Pater, nomen tuum glorifica. Et vocem è cœlo audiverunt; Jam quidem glorificatum est, & rursus glorificabo. 28

Versio VULGATA LATINA.

19 Pharisæi ergò dixerunt ad semetipsos; Videtis quia nihil proficimus? ecce mun-
20 dus totus post eum abiit. Erant autem quidam Gentiles, ex his qui ascende-
21 rant ut adorarent in die festo. Hi ergò accesserunt ad Philippum, qui erat à
Bethsaida Galilææ, & rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Jesum vide-
22 re. Venit Philippus, & dicit Andreæ: Andreas rursum & Philippus dixerunt
23 Jesu. Jesus autem respondit eis, dicens; Venit hora, ut clarificetur Filius ho-
24 minis. Amen, amen dico vobis; Nisi granum frumenti cadens in terram, mor-
25 tuum fuerit, Ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum
affert. Qui amat animam suam, perdet eam: & qui odit animam suam in hoc
26 mundo, in vitam æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: &
ubi sum ego, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honori-
ficabit eum Pater meus. Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pa- 27
ter, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. Pater, 28
clarifica nomen tuum. Venit ergò vox de cœlo; Et clarificavi, & iterùm
clarificabo. Turba ergò, quæ stabat, & audierat, dicebat tonitruum esse 29
factum. Alii dicebant; Angelus ei locutus est. Respondit Jesus, & dixit; 30
Non propter me hæc vox venit, sed propter vos. Nunc judicium est mun- 31
di: nunc princeps hujus mundi ejicietur foràs. Et ego si exaltatus fuero à 32
terra, omnia traham ad meipsum. (Hoc autem dicebat, significans quâ 33
morte esset moriturus.) Respondit ei turba; Nos audivimus ex lege, Quia 34
Christus manet in æternum: & quomodò tu dicis, Oportet exaltari Filium
hominis? Quis est iste Filius hominis?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 * فقال بعض الفريسيين لبعض أرأيتم أنا لم ننتفع بشي هوذا العالم كله قد تبعه *
20 * الفصل التاسع والعشرون * وكان هناك قوم من اليونانيين من الذين صعدوا في
21 العيد ليسجدوا * هولاء جاوا الى فيلبس الذي من اهل بيت صيدا الجليل فسالوه قائلين
22 يا سيد نريد ان نرى يسوع * فجاء فيلبس وقال لاندراوس * ثم جاء اندراوس وفيلبس ايضا
23 24 فقالا ليسوع * اجابهما يسوع قائلا قد اتت الساعة التي يمجد فيها ابن الانسان * امين
امين اقول لكم ان حبة الحنطة ان لم تقع في الارض وتمت تبقى وحدها وان هي ماتت اتت
25 بثمار كثيرة * من احب نفسه فليهلكها ومن ابغض نفسه في هذا العالم فانه يحفظها لحياة
26 الابد * ان كان احد يخدمني فليلحق بي وحيث اكون انا فهناك يكون خادمي * ومن
27 يخدمني يكرمه ابي * الان نفسي مضطربة وماذا اقول * يا ابه نجني من هذه الساعة لكن لاجل
28 هذه الساعة اتيت * يا ابه مجد ابنك * جاء صوت من السماء قائلا قد مجدت وايضا امجد *
29 30 * وسمع الجمع الذي كان واقفا فقالوا انما كان رعدا وقال اخرون بل خاطبه ملك * فاجاب
31 يسوع قائلا ليس من اجلي كان هذا الصوت لكن من اجلكم * قد حضرت دينونة هذا العالم *
32 الان يلقى رئيس هذا العالم الى خارج * وانا ايضا اذا ارتفعت من الارض جذبت الى كل احد *
33 34 * وانما قال هذا ليخبر باي ميتة يموت * فاجابه الجمع قائلا نحن سمعنا في الناموس ان المسيح
يدوم الى الابد فكيف تقول انت انه يرتفع ابن الانسان * من هو هذا ابن الانسان *

Porrò dixerunt quidam Pharisæorum 19
ad alios; Vidistisne quòd non profece-
rimus quicquam? ecce mundus totus
jam secutus est eum.

Sectio vigesima nona.

Erant autem ibi quidam ex Græcis, ex 20
his nimirum qui ascenderant in die fe-
sto ut adorarent. Hi venerunt ad Phi- 21
lippum qui erat è civibus Beth-saidæ
Galilææ, & rogaverunt eum, dicentes,
Domine, volumus videre Jesum. Itaque 22
venit Philippus, & dixit Andreæ; tum
venerunt Philippus & Andreas quoque,
& ambo dixerunt Jesu. Respondit eis 23
Jesus, dicens; Jam venit hora in qua
glorificandus est Filius hominis. Amen 24
amen dico vobis, quod granum frumen-
ti, si non ceciderit in terram & mortu-
um fuerit, manet solum: at si fuerit
mortuum, affert fructus multos. Qui 25
amat animam suam, perdat eam: & qui
odit animam suam in hoc mundo, is cu-
stodit eam in vitam æternam. Si quis 26
ministrat mihi, adhæreat mihi: & ubi
sum ego, ibi sit minister meus: Et eum
qui ministraverit mihi, honorificabit
Pater meus. Nunc anima mea turbata 27
est. Et quid dicam? O Pater mi, libera
me ab hac hora: verùm propter hanc ho-
ram veni. O Pater mi, glorifica Filium 28
tuum. Venit vox è cœlo dicens; Jam glo-
rificavi, & adhuc glorificabo. Audivit 29
autem turba quæ adstabat, & dixerunt;
Sanè factum est tonitruum. Et dixerunt
alii; Immò locutus est ei Angelus. Re- 30
spondit Jesus, dicens: Non propter me fa-
cta est hæc vox, sed propter vos. Jam 31
præsens est judicium hujus mundi, nunc
ejicietur princeps hujus mundi foràs. Et 32
ego quoque quum sublatus fuero è terra,
traham ad me unumquemque. Et verò 33
dixit hoc, ut indicaret quo genere mortis
esset moriturus. Respondit ei turba, di- 34
cens; Nos audivimus in lege, quòd Chri-
stus durabit in æternum: quomodo ergò
dicis tu tollendum esse Filium hominis?
Quis est hic Filius hominis?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ወይቤሉ ፡ ፈሪሳውያን ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ትሬእዩኑ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘትበቍዑ ፡ ወሊመንት
20 ፤ ፡ ናሁ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ተለወ ፡ ድኅሬሁ ። በእንተ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ አረሚ ።
21 ወቦ፡እምውስቴቶሙ፡አረሚ፡ይ፤፡እምሰብአ፡ፀርዕ፡ዓረገ፡ ይሰግዱ፡ ለበዓል። ወሖ
ሩ፡እሙንቱ፡ኀበ፡ፊልጶስ፡ዘቤተ፡ሳይዳ፡ዘገሊላ፡ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ ንፈቅድ፡ንርአዮ፡
22 ለእግዚእ፡ኢየሱስ። ወሖረ፡ፊልጶስ፡ ወነገሮ፡ለእንድርያስ። ወሖሩ፡ እንድርያስ፡
23 ወፊልጶስ፡ ወነገርዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ። ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡በ
24 ጽሐ፡ጊዜሁ፡ከመ፡ይስባሕ፡ ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው። አሜን፡አሜን፡እብለከ
ሙ፡እመ፡ኢወደቀት፡ሕጠት፡ስርናይ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወኢሞተት፡ ባሕቲታ፡ትነብር።
25 ወእመሰ፡ሞተት፡ብዙኀ፡ፍሬ፡ትፈሪ። ወዘሰ፡ዘያፈቅራ፡ ለነፍሱ፡ለይገድፋ፡ወዘሰ፡
26 ጸልአ፡ለነፍሱ፡በዝንቱ፡ዓለም፡ይዕቅባ፡ለሕይወት፡ዘለዓለም። ወእመቦ፡ዘይተል
ወኒ፡ ወይትለአከኒ፡ወይትልወኒ፡ኪያየ፡ወኀበ፡ሀለውኩ፡ ላን፡ ህየ፡ይሄሉ፡ዘይትለአከኒ።
27 ወዘሲ፡ተልእከኒ፡ያከብሮ፡ለአብ። ወይእዜኒ፡ ተሀውከት፡ ነፍስየ፡ወምንተ፡እ
ብል፡አባ፡አድኅና፡ለነፍስየ፡እምዛቲ፡ሰዓት፡ወባሕቱ፡በእንተ፡ዝ፡ በጽሐኩ፡ለዛቲ፡ሰዐ
28 ት። አባ፡ሰብሖ፡ለስምከ፡ ወለወልድከ። ወመጽአ፡ቃል፡እምሰማይ፡ዘይብል፡ሰበሕኩ
29 ኒ፡ወዓዲ፡እሴብሖ። ወሕዝብሰ፡እለ፡ይቀውሙ፡ይሰምዑ፡ወይብሉ፡ነጐድጓድ፡
30 ውእቱ። ወቦ፡እለ፡ ይቤሉ፡ መልአክ፡ ተናገሮ። ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወ
31 ይቤሎሙ፡አኮ፡ በእንቲአየ፡ ዘመጽአ፡ ዝቃል፡አላ፡ በእንቲ፡ ለክሙ። ናሁ፡በጽሐ፡
ይእዜ፡ወኵነኔሁ፡ለዝንቱ፡ዓለም።ወእም፡ይእዜሰ፡ይስደድ፡መልአከ፡ዝንቱ፡ዓለም፡
32 ወያወፅእዎ፡አፍአ። ወአንሰ፡እመከመ፡ተለዓልኩ፡እምድር፡እስሕቦ፡ኵሉ፡ኀበ
33 የ። ወዘይቤ፡ ከመዝ፡እስመ፡ይሌብሮሙ፡ በአይ፡ ሞት፡ሀለወ፡ ይሙት። ወአ
34 ውሥእዎ፡ሕዝብ፡ወይቤልዎ፡ ንሕነሰ፡ ሰማዕነ፡ በውስተ፡ ኦሪት፡ ከመ፡ለዓለም፡ ይነብ
ር፡ ክርስቶስ፡ወለኖ፡አንከ፡ ትብለነ፡ ሀለወ፡ ይትሌዓል፡ ወልደ፡ እጓለ፡እመ፡ሕያው።
ወመኑ፡ውእቱ፡ዝንቱ፡ ወልደ፡እጓለ፡ እመ፡ሕያው።

Et dixerunt Pharisæi inter se, Videtisne quòd nihil est in quo proficitis omninò? 19
Ecce totus mundus sequitur eum. *De Gentibus quæ advenerunt.*
Et fuerunt ex illis, gentes ex hominibus Græciæ *quæ* ascenderunt, ut adorarent, 20
ad festum. Et venerunt illi ad Philippum Bethsaidæ Galilææ & dixerunt ei; 21
Domine, volumus videre Dominum Jesum. Et venit Philippus, & dixit An- 22
dreæ: & venerunt Andreas & Philippus, & dixerunt Domino Jesu. Et respon- 23
it Dominus Jesus, & dixit; Venit tempus ut glorificetur Filius hominis. Amen, 24
amen dico vobis, Si non ceciderit granum frumenti in terram, & non mortuum
fuerit, solum manet: & si mortuum fuerit, multum fructum feret. Et qui diligit 25
animam suam, perdat eam: & qui odio habuit animam suam in hoc mundo, ser-
vabit eam in vitam æternam. Et si quis fuerit qui sequetur me, & ministret mi- 26
hi & sequatur me, me *inquam*: & ubi fui ego, ibi erit qui ministrabit mihi: & qui
ministravit mihi, honorabit Patrem. Et nunc turbata est anima mea: & quid 27
dicam? Pater, serva animam meam ab hâc horâ, sed propter hoc veni ad hanc
horam. Pater glorifica nomen tuum, & Filium tuum: & venit vox à cœlo di- 28
cens; Glorificavi, & adhuc glorificabo. Et populi qui adstabant, audiebant, & 29
dicebant; Tonitru est: & fuerunt qui dicebant, Angelus loquutus est ei. Et re- 30
spondit Dominus Jesus, & dixit iis; Non propter me *fuit* quòd venit hæc
vox, sed propter vos. Ecce, venit nunc etiam judicium hujus mundi, & ex 31
nunc persequetur princeps hujus mundi: & ejicient eum foràs. Et ego si subla- 32
tus fuero à terra, traham omnes ad me. Et quòd dixit ita, *in causa fuit* quia 33
significaret iis per quam mortem esset moriturus. Et responderunt populi, & 34
dixerunt ei; Nos audivimus in lege, quòd in æternum manebit Christus: &
quomodo igitur dicis nobis; Oportet ut exaltetur Filius hominis? & quis hic
Filius hominis?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

29 * وجماعت که ایستاده بودند * شنیدند * وگفتند رعدست * دیگران گفتند * فرشته است
30 با وی سخن می گوید * عیسی بدیشان جواب داد وگفت * که این اواز ازبرای من نشد *
31 الا ازبرای شما * این ساعت داوری این عالم * وهم این ساعت † سروری این عالم بیرون انداخته
32 33 شود * ومن چون از زمین بر داشته شوم * دوستان خودرا پیش خود کشم * این را گفت
34 تا بنماید که درکدامین † مرگ خواهد مردن * جماعت بدو گفتند * ما ازناموس شنیدیم *
که مسیح تا ابد وجاوید بماند * وتو چگونه می گویی که فرزند ادمی برداشته † خواهد
شدن * کیست این فرزند آدمی *

Et turba, qui adstabant, audiverunt, 29
& dicebant; Tonitru est. Alii dice-
bant; Angelus est, qui cum eo lo-
quitur. Jesus illis responsum de- 30
dit, & dixit; Hæc quidem vox
non propter me facta est, sed pro-
pter vos. Hac horâ judicium est 31
hujus mundi; hâc etiam horâ prin-
ceps hujus mundi ejicitur. Et ego 32
cùm à terra sublatus fuero, ami-
cos meos ad me traham. Hæc dixit, 33
ut ostenderet quâ morte esset mori-
turus. Turba ei dixerunt: Nos ex lege 34
audivimus, quòd Christus in per-
petuum & æternum manebit:
tu igitur quomodo dicis Filium
hominis sublatum iri? Quis est
iste Filius hominis?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicum *tempus*, lumen *cum* vobis est. Am-
35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστι. περι-
bulate, dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant: & am-
πατεῖτε, (π) ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς (ρ) καταλάβῃ· καὶ ὁ περι-
bulans in tenebris, nescit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in
36 πατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. (σ) Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς
lucem, ut filii lucis *sitis*. Hæc locutus est Jesus, & *abiens* abscondit se
τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη
ab eis. *Tot autem eo* signa *faciente* coram eis, non cre-
37 ἀπ' αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπί-
debant in eum: Ut sermo Esaiæ Prophetæ impleretur, quem dixit; Do-
38 στευον εἰς αὐτόν· Ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε, Κύ-
mine, quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui revelatum est?
ριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;
Propter hoc non poterant credere, quia iterum dixit Esaias; Excæcavit eo-
39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσα΀ας, Τετύφλωκεν αὐ-
40 rum oculos, & induravit eorum cor: ut non videant o-
τῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ (τ) πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀ-
culis, & intelligant corde, & convertantur, & sanem eos. Hæc
41 φθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ (υ) ἰάσωμαι αὐτούς. Ταῦτα
dixit Esaias, quando vidit gloriam ejus, & locutus est de eo. Verun-
42 εἶπεν Ἡσαΐας, (φ) ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. Ὅμως
tamen & ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos
μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους
non confitebantur, ut non *extra synagogam fierent*. Dilexerunt enim gloriam
οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν 43
hominum magis quàm gloriam Dei. Jesus autem clamavit, & dixit;
ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε, καὶ εἶπεν, Ὁ 44
ρια *Credens* in me, non credit in me, sed in *mittentem* me. Et *spectans*
α πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με. Καὶ ὁ θεωρῶν 45
ριβ me, *spectat mittentem* me. Ego lux in mundum veni, ut
ι ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα 46
omnis *credens* in me, in tenebris non maneat. Et si quis mea au-
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ ἐάν τις μου ἀ- 47
dierit verba, & non *crediderit*, ego non judico eum: non enim veni
κούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ (χ) πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον
ρϑ ut judicem mundum, sed ut salvificem mundum. *Rejiciens* me, & non ac-
α ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. Ὁ ἀθετῶν ἐμέ, καὶ μὴ λαμ- 48
cipiens verba mea, habet *judicantem* eum. Sermo quem locutus sum,
βάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν. ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα,
ille judicabit eum in novissimo die. Quia ego ex meipso non sum locu-
ϛι ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλη- 49
ι tus, sed *ille mittens* me Pater, ipse mihi mandatū dedit, quid dicam & quid loquar.
σα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν (ψ) ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

MS.A. (π) ὡς (ρ) * καταβῇ (σ) Ὡς (τ) ἐπώρωσεν (υ) ἰάσομαι (φ) * ὅτι (χ) φυλάξῃ, (ψ) δέδωκεν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܬܘܒ ܩܠܝܠ ܙܒܢܐ ܢܘܗܪܐ ܥܡܟܘܢ ܗܘ. ܗܠܟܘ ܥܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ *
ܢܘܗܪܐ. ܕܠܐ ܚܫܘܟܐ ܢܕܪܟܟܘܢ. ܘܡܢ ܕܡܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ. * ܥܕ ܐܝܬ 36
ܠܟܘܢ ܢܘܗܪܐ. ܗܝܡܢܘ ܒܢܘܗܪܐ ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܝ̈ܐ ܕܢܘܗܪܐ. ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ. ܘܐܙܠ
ܐܬܛܫܝ ܡܢܗܘܢ. * ܘܥܡ ܕܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܐܬܘ̈ܬܐ ܥܒܕ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܠܐ ܗܝܡܢܘ 37
ܒܗ. * ܕܬܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܘ ܗܝܡܢ ܠܫܡܥܢ. ܘܕܪܥܗ 38
ܕܡܪܝܐ ܠܡܢ ܐܬܓܠܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܕܬܘܒ ܐܡܪ 39
ܐܫܥܝܐ. * ܕܥܘܪܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܚܫܟܘ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܢܣܬܟܠܘܢ 40
ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܐܣܐ ܐܢܘܢ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܫܥܝܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܫܘܒܚܗ ܘܡܠܠ 41
ܥܠܘܗܝ. * ܐܦ ܡܢ ܪܫܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܦܪ̈ܝܫܐ ܠܐ ܡܘܕܝܢ ܗܘܘ. 42
ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܦܩܝ ܟܢܘܫܬܐ. * ܐܚܒܘ ܓܝܪ ܫܘܒܚܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܝܬܝܪ ܡܢ 43
ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܗܘܐ ܒܝ ܡܗܝܡܢ ܐܠܐ 44
ܒܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܘܡܢ ܕܚܙܐ ܠܝ ܚܙܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܢܐ ܢܘܗܪܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܕܟܠ 45 46
ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܩܘܐ ܒܚܫܘܟܐ. * ܘܡܢ ܕܢܫܡܥ ܡܠܝ ܘܠܐ ܢܛܪ ܠܗܝܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ 47
ܐܢܐ ܠܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܕܘܢ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܕܐܚܐ ܠܥܠܡܐ. * ܡܢ ܕܛܠܡ ܠܝ ܘܠܐ ܡܩܒܠ 48
ܡܠܝ. ܐܝܬ ܡܢ ܕܕܐܢ ܠܗ. ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܗܝ ܬܕܘܢܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܕܐܢܐ 49
ܡܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܡܠܠܬ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. ܗܘ ܝܗܒ ܠܝ ܦܘܩܕܢܐ. ܡܢܐ ܐܡܪ
ܘܡܢܐ ܐܡܠܠ.

Dixit eis Jesus; Modicum adhuc ad tempus 35
lux vobiscum est: ambulate dum lucem ha-
betis, ne tenebræ vos deprehendant: etenim
qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat.
Dum lucem habetis, credite in lucem, ut fi- 36
lii lucis sitis. Hæc locutus est Jesus, & pro-
fectus occultavit se ab eis. Quúmque hæc 37
omnia signa edidisset coram eis, non credi-
derunt in eum. Ut impleretur sermo Esaiæ 38
prophetæ, dicentis; Domine mi, quis credi-
dit auditui nostro, & brachium Domini cui
revelatum est? Propterea non poterant 39
credere, quia rursus dixit Esaia; Obcæca- 40
verunt oculos suos, & tenebris offuderunt
corda sua, ne videant oculis suis, intelligant-
que cordibus suis: & convertantur, & sa-
nem eos. Hæc dixit Esaia, quando vidit 41
gloriam ejus, & locutus est de eo. Verun- 42
tamen etiam ex proceribus multi credide-
runt in eum: sed propter Pharisæos non con-
fitebantur, ne extra synagogam ejicerentur.
Dilexerunt enim gloriam hominum potiùs 43
quàm gloriam Dei. Jesus verò clamavit, & 44
ait; Qui credit in me, non in me credit, sed
in eum qui misit me. Et qui me videt, vi- 45
det eum qui misit me. Ego Lux veni in 46
mundum, ut quisquis crediderit in me, non
maneat in tenebris. Et qui audierit ser- 47
mones meos, & non custodierit eos, ego
non condemno eum: non enim veni ut con-
demnem mundum, sed ut servem mundum.
Qui deprimit me, nec recipit sermones 48
meos, habet qui condemnet eum: sermo
quem locutus sum, ille judicaturus est ipsum
ultimo illo die. Quia ego ex meipso non 49
sum locutus, sed Pater meus qui misit me,
ipse dedit mihi mandatum quid dicam, &
quid loquar.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * عيسي بديشان كفت * اندك روزكار ديكر * روشنايي با شماست روان شويد * چندانك روشنايي
داريد * وبا روشنايي ايمان بياوريد * تا تاريكي شمارا نيندازد * وانك در تاريكي مي رود انك
36 بكجا مي رود * شما فرزند روشنايي باشيد * عيسي اينهارا كفت ورفت * از ايشان
37 پنهان شد * وچندانك اين اياتها برابر ايشان مي كرد * وايشان ايمان نمي آوردند *
38 * تا سخن اشعياء پيغمبر تمام شود كه كفت نبوت خداوندا كيست
39 انك بشنيدن † از ما ايمان آورد * و بازوي خدا براي كه اشكارا شد * براي اين
40 نتوانستند † ايمان آوردن * و ديكربار اشعيا كفت نبوت * كه چشم خودرا كور كردند *
و دل خودرا تاريك كردند * تا بچشم نبينند * وبدل در نيابند * وبازپيش من كردند *
41 42 وايشانرا شفا دهم * اينها اشعيا كفت * وقتي كه عظمتش راديد * بروي سخن كفت * وبعد ازان از
سروران نيز بعيسي ايمان آوردند * ليكن براي معتزلان اقرار نمي كردند * تا ايشانرا بيرون ازجماعت
43 نيندازند * سبب انك از آدميان حرمت وارزم را دوست مي داشتند * بيشتر ازعظمت خدا *

Jesus illis dixit; Parvo tempore ad- 35
huc Lux vobiscum est: ambulate
quamdiu Lucem habetis, & in Lu-
cem fidem habete, ne tenebræ vos
præcipitent: qui enim in tenebris in-
cedit nescit quò vadit. Vos igitur 36
filii Lucis sitis. Jesus hæc dixit, et
abiens ab illis absconditus est. Et 37
quamvis hæc signa coram illis face-
ret, illi tamen fidem non habuerunt.
Ut sermo Esaiæ prophetæ impleretur, 38
qui dixit;

Prophetia.

Domine, Quis est qui audiendo à
nobis fidem habuit? & brachium
Domini cui revelatum est? Propter 39
hoc non potuerunt fidem habere. Et
rursus Esaias dixit;

Prophetia.

Oculos quidem suos occæcaverunt, 40
& cor suum obscurârunt, ut oculis
non videant, neque corde intelligant,
& rursus ad me convertantur, &
illis salutem dem. Hæc Esaias di- 41
xit, quo tempore gloriam ejus vidit,
& de eo locutus est. Et post hæc ex 42
principibus quoque in Jesum fidem
habuerunt: sed propter Pharisæos
non confitebantur, ut illos extra syn-
agogam non ejicerent. Ea de causa 43
quòd ab hominibus honorem & exi-
stimationem amarent, potiùs quàm
gloriam Dei.

Versio VULGATA LATINA.

35 Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicùm, lumen in vobis est. Ambulate dum lucem
habetis, ut non vos tenebræ comprehendant: & qui ambulat in tenebris, nescit
36 quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Hæc lo-
37 cutus est Jesus: & abiit, & abscondit se ab eis. Cùm autem tanta signa fecisset
38 coram eis, non credebant in eum: Ut sermo Isaiæ prophetæ impleretur, quem
dixit; Domine, quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui revelatum
39 est? Proptereà non poterant credere, quia iterùm dixit Isaias; Excæcavit
40 oculos eorum, & induravit cor eorum: ut non videant oculis, & non intelligant
41 corde, & convertantur, & sanem eos. Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam
42 ejus, & locutus est de eo. Veruntamen & ex principibus multi crediderunt in
eum: sed propter Pharisæos non confitebantur, ut è synagoga non ejicerentur. Di- 43
lexerunt enim gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei. Jesus autem cla- 44
mavit, & dixit; Qui credit in me, non credit in me, sed in eum, qui misit me. Et 45
qui videt me, videt eum, qui misit me. Ego lux in mundum veni: ut 46
omnis, qui credit in me, in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, 47
& non custodierit: ego non judico eum: non enim veni ut judicem mundum, sed
ut salvificem mundum. Qui spernit me, & non accipit verba mea: habet qui 48
judicet eum: sermo, quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die.
Quia ego ex meipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi manda- 49
tum dedit quid dicam, & quid loquar.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فقال لهم يسوع ان النور معكم زمنا يسيرا * فسيروا في النور ما دام لكم النور لئلا يدرككم
36 الظلام * لان الذي يمشي في الظلام ليس يدري اين يتوجه * ما دام لكم النور امنوا بالنور
37 لتكونوا ابناء النور * تكلم يسوع بهذا ثم مضي وتواري عنهم * واذ صنع هذه العجائب
38 الكثيرة امامهم لم يومنوا به * لتكمل كلمة اشعياء النبي اذ قال يا رب من امن بصوتنا وذراع
39 40 الرب لمن اعتلن * ومن اجل هذا لم يقدروا ان يومنوا * لان اشعيا قال ايضا * طمس عيونهم
41 وطمس قلوبهم * لئلا يبصروا بعيونهم ويفهموا بقلوبهم ويرجعوا الي فاشفيهم * قال اشعياء هذا
42 لما راي مجده ونطق عليه * وكان قد امن به كثير من الروساء لكنهم لم يقروا بذلك لاجل
43 الفريسيين لئلا يصيروا خارجا من الجماعة * لانهم احبوا مجد الناس اكثر من مجد الله *

* الفصل الثلثون *

44 45 * فصرخ يسوع قايلا من يومن بي فليس يومن بي فقط بل والذي ارسلني * ومن راني فقد
46 47 راي الذي ارسلني * انا جيت نور العالم كي كل من يومن بي لا يمكث في الظلام * ومن
48 يسمع كلامي ولا يحفظه انا لا ادينه لاني لم ات لادين العالم بل لاخلص العالم * ومن جحدني
49 ولم يقبل كلامي فان له من يدينه الكلمة التي نطقت بها هي تدينه في اليوم الاخير * لاني
لم اتكلم من ذاتي وحدي بل الاب الذي ارسلني هو اعطاني الوصية بما اقول وبما انطق *

* *Ait illis Jesus; Certè lumen vobiscum* 35
est ad breve tempus. Ambulate ergò in
lumine quamdiu vobis est lumen, ne com-
prehendant vos tenebræ; quia qui am-
bulat in tenebris, ignorat quo vertat.
Quamdiu vobis est lux, credite in lu- 36
cem, ut sitis filii lucis. Locutus est Je-
sus hæc, deinde abiit & evanuit ab iis.
Et quamvis fecisset hæc mirabilia multa 37
coram eis, tamen non crediderunt in
eum. Ut impleretur verbum Isaiæ pro- 38
phetæ, cùm dixit; Domine, quis credi-
dit voci nostræ, & brachium Domini
cui revelatum est? Et proptereà non po- 39
terant credere, quia Isaias iterum di-
xit; Excæca oculos eorum, & obnubi- 40
la corda eorum, ne videant oculis suis,
& intelligant cordibus suis, & conver-
tantur ad me, & sanem eos. Dixit Isai- 41
as hoc, quando vidit gloriam ejus, &
locutus est de eo. Et verò jam credide- 42
runt in eum multi ex principibus: sed
non confitebantur hoc, propter Pharisæ-
os, ne emitterentur extra synagogam.
Nam dilexerunt gloriam hominum plus 43
quàm gloriam Dei.

Sectio trigesima.

Exclamavit autem Jesus, dicens; Qui 44
credit in me, non credit in me tantùm,
sed in eum qui misit me. Et qui videt 45
me, videt eum qui me misit. Ego veni 46
lux mundi, ut omnis qui credit in me,
non maneat in tenebris. Et qui audit 47
sermonem meum, & non custodit illum,
ego non condemno eum; quia non veni
ut condemnem mundum, sed ut salvem
mundum. Et qui abnegat me, & non ac- 48
cipit sermonem meum, habet qui judicet
eum. Verbum quod protuli, ipsum judi-
cabit eum in die novissimo. Quia non 49
locutus sum ex meipso solo, sed Pater
qui misit me, ipse dedit mihi mandatum
ejus, quod dicturus essem, quódve loqu-
turus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዓዲ፡ ሕዳጥ፡ መዋዕል፡ ሃሎ፡ ምስሌክሙ፡ ብርሃን፡ አንሶ
ስዉ፡ እንዘ፡ ብክሙ፡ ብርሃን፡ ዘእንበለ፡ ይርከብክሙ፡ ጽልመት፡ እስመ፡ ዘየሐውር፡ ው
36 ስተ፡ ጽልመት፡ ኢያአምር፡ ኀበ፡ የሐውር፡፡ እመ፡ ብከ፡ ወእንዘ፡ ብክሙ፡ ብርሃን፡ አ
መኑ፡ በብርሃን፡ ከመ፡ ትኩኑ፡ ውሉደ፡ ብርሃን፡፡ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ተናገሮሙ፡ እግ
37 ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሖረ፡ ወተኀብአ፡ እምኔሆሙ፡፡ ወእንዘ፡ መጠነዝ፡ ትእምርተ፡ ይገብር፡ በቅድ
38 ሜሆሙ፡ ኢአመኑ፡ ቦቱ፡፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ወይትፈጸም፡ ቃለ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡
ዘይቤ፡፡ እግዚኦ፡ መኑ፡ አምነ፡ ስምዐነ፡ ወለመኑ፡ ተከሥተ፡ መዝራዕቱ፡ ለእግዚአብ
39 ሔር፡፡ ወበእንተዝ፡ ስእኑ፡ ወኢክህሉ፡ አሚነ፡፡ እስመ፡ ከዐበ፡ ይቤ፡ ኢሳይያስ፡፡
40 ጸለሉ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ወተጸለለ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ኢይርአዩ፡ በአዕይንቲሆሙ፡ ወከመ፡ ኢ
41 ያእምሩ፡ ወይሌብዉ፡ በልቦሙ፡ ወኢይትመየጡ፡ በኀሊናሆሙ፡ ወኢይሠሀሎሙ፡፡ ወ
42 ዝንቱ፡ ይቤ፡ ኢሳይያስ፡ ርእዮ፡ ስብሐቲሁ፡ ወነገረ፡ በእንቲአሁ፡፡ ወባሕቱ፡ቦቱ፡ብ
ዙኃን፡ እመላእክት፡ አለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ ወባሕቱ፡ ይፈርህዎሙ፡ ለፈሪሳውያን፡ ከመ፡ ኢይ
43 አውጽእዎሙ፡ እምኵራብ፡፡ እስመ፡ አብደሩ፡ ያድልው፡ ለሰብእ፡
44 እምያድልዉ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ ዘአምነ፡ ቢየ፡
45 አኮ፡ ቢየ፡ ዘአምነ፡ ዘእንበለ፡ በዘፈነወኒ፡፡ ወዘኪያየ፡ ርእየ፡ ርእዮ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡፡ ወ
46 አነሰ፡ ብርሃን፡ መጻእኩ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ኵሉ፡ ዘየአምን፡ ብየ፡ ኢይነብር፡ ውስተ፡ ጽልመ
47 ት፡፡ ወዘኒ፡ ሰምዐኒ፡ ቃልየ፡ ወኢዐቀበ፡ አኮ፡ አነ፡ ዘእኴንኖ፡ እስመ፡ ኢመጻእኩ፡ ከመ፡ እ
48 ኰንኖ፡ ለዓለም፡ ዘእንበለ፡ ከመ፡ አሕይዎ፡ ለዓለም፡፡ ወዘሰ፡ ክሕደኒ፡ ወኢተወክፈ፡
49 ቃልየ፡ ሀሎ፡ ዘይኴንኖ፡ ውእቱ፡ ቃል፡ ዘነበብኩ፡ ይኴንኖ፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡ እስመ፡ አ
ኮ፡ አነ፡ ለልየ፡ ዘእነብብ፡ ዳእሙ፡ ዘፈነወኒ፡ አብ፡ ውእቱ፡ ትእዛዘ፡ ወሀበኒ፡ ዘእነብብ፡
ወዘእነግር፡፡

Et dixit iis Dominus Jesus; Adhuc paucos dies, est vobiscum lux. Ambulate dum 35
habetis lucem, antequàm deprehendant vos tenebræ: quia qui vadit in tene-
bris, nescit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut sitis filii lucis. 36
Et postea loquutus est iis Dominus Jesus; & abiit, & absconditus fuit *ab* iis. Et 37
quum tanta signa fecisset coram iis, non crediderunt in eo. Ut veniret & im- 38
pleretur sermo Esaiæ prophetæ, dicentis; Domine, quis credidit testimonio no-
stro? & cui revelatum est brachium Dei? Et propter hoc defecerunt, & non 39
potuerunt credere: quia iterum dixit Esaias; Excæcati sunt oculi eorum, & 40
inumbratum fuit cor eorum: ut non videant cum oculis suis, & ut non cogno-
scant & intelligant in cordibus suis: & non convertantur in cogitationibus
suis, & non misereat eorum. Et hoc dixit Esaias videns gloriam ejus, & lo- 41
quutus est de eo. Veruntamen multi ex principibus *fuerunt* qui crediderunt 42
in eo: sed timentes Pharisæos non profitebantur palam, *ut* non ejicerent eos è
synagoga. Quia dilexerunt placere hominibus, magis quàm placere Deo. Et 43
clamavit Dominus Jesus, & dixit; Qui credit in me, non in me credit, sed in 44
eum qui misit me. Et qui me vidit, vidit eum qui misit me. Et ego Lux veni 45
in mundum: quicunque credit in me, non manebit in tenebris. Et qui audi- 46
vit sermonem meum, & non custodivit eum, non ego sum qui condemnabo 47
eum: quia non veni ut condemnarem mundum, sed ut servem mundum. Et 48
qui negavit me, & non suscepit sermonem meum, est qui condemnabit eum:
ipse sermo quem loquutus sum, condemnabit eum in ultimo die. Quia non 49
ego ipse *sum* qui loquor, sed qui misit me Pater: ipse mandata dedit mihi, quid
loquar, & quid annuntiem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * عيسي باواز بلند كفت انك بمن ايمان بياورد * نه بمن ايمان اورده باشد * الا بانك مرا
45 46 فرستاد * وانك مرا ديد فرستانندهٔ مرا ديده باشد * من بهر جهان نور امدم * تا هركه بمن
47 ايمان بياورد * در تاريكي نماند * وانك سخنهاء من بشنود * ونكاه دارد * من اورا داوري نكنم *
48 نيامدم كه خلق را داوري كنم * ليكن امدم كه خلق را زنده كنم * انك بمن ظلم كند *
وسخنهاء مرا قبول نكند * هست كسي كه اورا داوري كند * وسخني كه من اورا كفتم
49 اوست كه اورا داوري كند در روز واپسين * سبب انك من از خود نكفتم * پدري كه مرا
فرستاد اوست كه بمن فرمان داد * چه فرمايم وچه كويم *

* *Jesus autem voce elatâ clamavit;* 44
Qui in me fidem habuerit, non in
me fidem habebit, sed in eo qui me
misit. Et qui me vidit, mittentem 45
me vidit. Ego propter mundum Lux 46
veni, ut omnis qui in me fidem ha-
buerit, in tenebris non maneat. Et 47
qui sermones meos non audierit &
servaverit, ego illum non judico: non
veni enim ut homines judicem, sed
veni ut homines vivificem. Qui 48
mecum iniquè egerit, & verba mea
non acceperit, est quidam qui eum
judicat: & sermo quem ego locutus
sum, ipse est qui eum judicabit in
die novissimo. Eâ de causa quòd ego 49
à me ipso non locutus sum: Pater qui
me misit, ille est qui mihi manda-
tum dedit, quid mandem, & quid
dicam.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΒ'.

Et scio quia mandatum ejus vita aeterna est. Quae ergò loquor ego, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν (α) λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατήρ, (α) οὕτω λαλῶ.

CAP. XIII. ιγ'.

Ante autem diem festum Paschae, sciens Jesus quia venit ejus hora, ut transeat ex mundo hoc ad Patrem; diligens proprios qui in mundo, in finem dilexit eos. Et coenâ factâ, (diabolo jam jaculato in cor Judae Simonis, Iscariotae, ut eum traderet,) Sciens Jesus quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exivit, & ad Deum vadit: Surgit à coena, & ponit vestimenta: & accipiens linteum, praecinxit se ipsum. Deinde mittit aquam in pelvim, & coepit lavare pedes discipulorum, & extergere linteo, quo erat praecinctus. Venit ergò ad Simonem Petrum,

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι (α) ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ,
2 εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. Καὶ δείπνου γενομένου, ((β) τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος, Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ,) Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
3 πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν
4 ὑπάγει· Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν
5 ἑαυτόν· Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν,
6 καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον,

ριγ θ ΙΒ' / ριδ γ / ριε γ

& dicit ei ille; Domine, tu meos lavas pedes? Respondit Jesus, & dixit ei; Quod ego facio, tu nescis modò: scies autem post haec. Dicit ei Petrus; Non lavabis pedes meos in aeternum. Respondit ei Jesus; Si non lavero te, non habes partem cum me. Dicit ei Simon Petrus; Domine, non pedes meos tantùm, sed & manus & caput. Dicit ei Jesus; Lotus non opus habet quàm pedes lavare, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim tradentem se: propter hoc dixit; Non omnes mundi estis. Postquàm ergò lavit pedes eorum, & accepit vestimenta sua, recumbens iterùm, dixit eis; Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me, Magister, & Dominus: & pulchrè dicitis: sum etenim.

καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 7
αὐτῷ, Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, 8
Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. (γ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας 9
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος 10
(δ) οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος. Καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. Ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ 11
πάντες καθαροί ἐστε. Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας (ε) αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια 12
αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; Ὑμεῖς φω- 13
νεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

MS.A. (α) ἐγὼ λαλῶ, (α) οὕτως Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) ἦλθεν (β) τοῦ τε (γ) Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, (δ) οὐκ ἔχει χρείαν ἢ (ε) αὐτῶν, ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀναπεσὼν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]

Et scio mandatum ejus vitam aeternam esse: 50
quae igitur loquor, prout dixit mihi Pater meus, ita loquor.

Lectio in lotione mystica. 33.

CAP. XIII.

ANte festum autem Paschatis sciebat Jesus 1
venisse horam ut discederet ex hoc mundo ad Patrem suum, & dilexit suos qui erant in hoc mundo, & usque in finem dilexit eos.
Quúmque facta esset coena, injectum fuerat 2
à Satana in cor Judae filii Simonis Iscariotae,
ut proderet eum. Ipse autem Jesus quum 3
sciret Patrem omnia dedisse sibi in manus,
& se à Deo exîsse, & ad Deum abire: Sur- 4
git à coena, & deponit vestimenta sua, acceptâque sindone, praecinxit lumbos suos.
Et injecit aquam in lavacrum, & coepit ab- 5
luere pedes discipulorum suorum, & abstergere sindone, quâ erat lumbos praecinctus.
Quum autem venisset ad Simonem Cepham, 6
dixit ei Simon; Tu, Domine mi, pedes me-
os lavabis mihi? Respondit Jesus, & di- 7
xit ei; Quod ego facio, tu nescis nunc: posteà verò cognosces.
Dixit ei Simon Pe- 8
tra; In aeternum non lavabis mihi pedes meos. Dixit ei Jesus; Nisi lavero te, nullam habes partem mecum.
Dixit ei Simon 9
Petra; Ergò, Domine mi, non solùm pedes meos laves mihi, sed & manus meas, &
caput meum. Dixit ei Jesus; Is qui lotus 10
est, non indiget, nisi ut pedes suos tantùm lavet: totus enim mundus est, & vos mundi estis, sed non omnes.
Noverat enim Je- 11
sus eum qui ipsum prodebat; propterea dixit; Vos omnes mundi non estis.
Quum 12
autem abluisset pedes eorum, assumit vestimenta sua, & discubuit, dixítque eis; Sci-
tis quid fecerim vobis? Vos vocatis me, 13
Magister noster, & Domine noster, & benè dicitis: sum etenim.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 * [ودانستم] كه فرمان او زندگاني جاويدانست تا ابد * وانهارا كه مي كويم * انچنانك پدر
بمن گفت آن چنان مي كويم

بيست هشت

فصح خوردن
عيسي باشاكردان وشبهنكام پاي ايشان شستن

1 * پيشتر از عيد فصح بدو
روز عيسي دانسته بود * كه وقت رسيك است كه ازين عالم پيش پدر خود نقل كند * وهر
2 جه در عالم ازان اوينك دوست داشت وتا اخر نيز ايشانرا دوست مي دارد * وچون شبانكاه
خوردن شد * ابليس در دل يهودا پسر شمعون سخريوطا انداخت * كه مسيح را بدست
3 دهد * وعيسي مي دانست * كه هر چيزي را پدر در دست او داد * واز خدا آمد و پيش
4 خدا مي رود * ازخوردن بر خاست وجامهء خود را نهاد * ستد ميزر ودر ميان خود بست
5 * وآبرا در طشت نهاد * وپايهاء شاكردان خود را يك يك مي شست وبدان ميزر كه ميان
6 بسته بود مي ماليد وپاك مي كرد * چون پيش شمعون صفا رسيد شمعون گفت تو خداوند مني پاي
7 من مي شوي * عيسي جواب داد وگفت اكنون انچ من مي كنم تو نمي داني بعد ازين بداني

Et scio quòd mandatum ejus vita 50
est in aeternum: haec igitur quae loquor, quemadmodum Pater mihi dixit, ita loquor.

XXVIII. Pascha comedit Jesus cum discipulis, & vesperi pedes eorum lavat.

CAP. XIII.

ANte festum Paschatis duobus 1
diebus Jesus cognoscebat quòd tempus advenisset, ut ex hoc mundo ad Patrem suum emigraret: & quicunque in mundo suorum erant dilexit, & usque ad finem etiam eos
diligit. Et cùm tempus coenae esset, 2
Diabolus in cor Judae filii Simonis Iscariotae injecit, ut Christum in
manum inimicorum traderet. Je- 3
sus autem sciebat quòd omnem rem Pater in manum ejus dedisset, & à
Deo exisset & ad Deum iret. A 4
comedendo surrexit, & vestimento suo deposito accepit sindonem, & se
medium cinxit. Et aquam in pelvim 5
indidit, & pedes discipulorum suorum singulatim lavit, & sindone illâ, quâ medius praecinctus erat, ter-
sit & mundavit. Cùm ad Simo- 6
nem Cepham pervenisset, Simeon dixit; Tu Dominus meus es, pe-
des meos lavas? Jesus responsum 7
dedit & dixit; Nunc id quod ego facio tu nescis: posthac autem scies.

Versio VULGATA LATINA.

50 Et ſcio quia mandatum ejus vita æterna eſt. Quæ ergò ego loquor, ſicut dixit mihi
Pater, ſic loquor.

CAP. XIII.

1 ANte diem feſtum Paſchæ, ſciens Jeſus quia venit hora ejus ut tranſeat ex hoc
mundo ad Patrem: cùm dilexiſſet ſuos, qui erant in mundo, in finem dilexit
2 eos. Et cœnâ factâ, cùm diabolus jam miſiſſet in cor, ut traderet eum Judas Simo-
3 nis Iſcariotæ: Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exivit,
4 & ad Deum vadit: Surgit à cœna, & ponit veſtimenta ſua: & cùm accepiſſet lin-
5 teum, præcinxit ſe. Deindè mittit aquam in pelvim, & cœpit lavare pe-
des diſcipulorum, & extergere linteo, quo erat præcinctus. Venit ergò ad Simo- 6
nem Petrum. Et dicit ei Petrus; Domine, tu mihi lavas pedes? Reſpondit Jeſus, 7
& dixit ei; Quod ego facio, tu neſcis modò, ſcies autem poſteà. Dicit ei Petrus; Non 8
lavabis mihi pedes in æternum. Reſpondit ei Jeſus; Si non lavero te, non habebis
partem mecum. Dicit ei Simon Petrus; Domine, non tantùm pedes meos, ſed & ma- 9
nus, & caput. Dicit ei Jeſus; Qui lotus eſt, non indiget niſi ut pedes lavet, ſed eſt mun- 10
dus totus. Et vos mundi eſtis, ſed non omnes. Sciebat enim quiſnam eſſet qui trade- 11
ret eum: propterea dixit; Non eſtis mundi omnes. Poſtquàm ergò lavit pedes eo- 12
rum, & accepit veſtimenta ſua; cùm recubuiſſet iterùm, dixit eis; Scitis quid fe-
cerim vobis? Vos vocatis me, Magiſter, & Domine: & benè dicitis: ſum etenim. 13

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 وانا اعلم ان هي حياة الابد والذي اتكلم به انما انطق به كما قال لي الاب ٭
1 الفصل الحادي والثلثون ٭ وقبل عيد الفصح كان يسوع يعلم ان ساعته
قد حضرت لكي ينتقل من هذا العالم الى الاب ٭ فاحب خاصته الذين في العالم واحبهم
2 الى الغاية ٭ فلما حضر العشاء حام الشيطان قلب يهوذا بن سمعان الاسخريوطي كي يسلمه ٭
3 فلما راي يسوع ان الاب قد جعل الكل في يديه وانه من الله خرج والى الله يمضي ٭ قام
4
5 عن العشاء وترك ثيابه ٭ وشد وسطه بمنديل ٭ وصب ماء في مطهرة وبدا يغسل اقدام
6 التلاميذ ويمسحها بالمنديل الذي كان متزرا به ٭ فلما انتهي الى سمعان الصفا قال له ذاك
7 انت يا رب تغسل لي قدمي ٭ اجابه يسوع قائلا ان الذي اصنعه لست تعرفه الان لكنك
8 ستعرفه فيما بعد ٭ قال له الصفا لست تغسل لي قدمي الى الابد ٭ اجابه يسوع ان لم اغسلهما
9 فليس لك معي نصيب ٭ قال له سمعان الصفا يا سيد لست تغسل لي قدمي فقط بل ويدي
10 وراسي ٭ فقال له يسوع ان الذي استحم ليس يحتاج الا الى غسل قدميه لانه كله نقي ٭
11 وانتم ايضا انقياء لكن ليس جميعكم ٭ لانه كان عارفا بالذي يسلمه ولذلك قال ليس
12 كلكم انقياء ٭ فلما غسل ارجلهم تناول ثيابه واتكا ايضا وقال لهم هل علمتم ما صنعت
13 بكم ٭ انتم تدعوني معلما وربا وحسنا تقولون لاني كذلك ٭

Et ego novi quòd illud ſit vita æterna: 50
& quod loquor, ſanè profero illud, ſicut
dixit mihi Pater.

Sectio trigeſima prima.

CAP. XIII.

ET ante diem feſtum Paſche, Jeſus 1
ſciebat horam ſuam jam adveniſſe ut
diſcederet ex hoc mundo ad Patrem:
quare dilexit peculium ſuum qui erant
in mundo, & dilexit eos uſque ad ſum-
mum. Quum ergo adfuiſſet cœna, tur- 2
bavit ſatanas cor Judæ filii Simonis
Iſcariotis, quatenus traderet eum. Et 3
cùm vidiſſet Jeſus quòd Pater jam po-
ſuiſſet omnia in manus ejus, & quod à
Deo exiiſſet, & ad Deum abiret: Sur- 4
rexit à cœna, & depoſuit veſtimenta
ſua, cinxitque lumbos ſuos mantili. Et 5
infudit aquam in lavacrum, & cœ-
pit lavare pedes diſcipulorum, & exter-
gere eos mantili quo erat præcinctus.
Et cùm deveniſſet ad Simonem Petrum, 6
dixit ei ille; Tune, Domine, lavabis
mihi pedes meos? Reſpondit ei Jeſus, 7
dicens; Quod facio non ſcis illud mo-
dò, ſed ſcies illud poſteà. Dixit illi Pe- 8
trus; Non es lavaturus mihi pedes me-
os in æternum. Reſpondit ei Jeſus; Si
non lavero eos, non erit tibi mecum pars.
Dixit ei Simon Petrus; Domine, non la- 9
ves mihi pedes meos tantùm, ſed &
manus meas, & caput meum. Ait illi 10
Jeſus; Qui balneo lotus eſt, non eget
niſi lotione pedum ſuorum, quia totus
mundus eſt. Et vos quoque mundi eſtis,
ſed non omnes; Quia ſciebat quis eſſet 11
eum proditurus: ac propterea dixit;
Non eſtis omnes mundi. Et cùm laviſ- 12
ſet pedes eorum, reſumpſit veſtimenta
ſua, & recubuit iterùm, ac dixit eis;
Nunquid noſtis quid fecerim vobis?
Vos vocatis me Magiſtrum & Domi- 13
num, & benè dicitis: etenim talis ſum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

50 ወአአምር፡ከመ፡ትእዛዙ፡ሕይወት፡ዘለዓለም፡ውእቱ፡ ወዘእነግር፡አነ፡ በከመ፡ይቤለ
1 ኒ፡አብ፡ እነግር፡፡ ፲፫ ወእምቅድመ፡በዓለ፡ፋሲካ፡ሶበ፡ርእየ፡ እግዚእ፡ኢ
የሱስ፡ከመ፡በጽሐ፡ጊዜሁ፡ከመ፡ይፍልስ፡ እምዝ፡ዓለም፡ ወይሖር፡ኀበ፡አብ፡አፍቀሮ
2 ሙ፡ለእሊአሁ፡ እለ፡ውስተ፡ዓለም፡ለዘለፈ፡አፍቀሮሙ፡፡ ወእንዘ፡ይድሪሩ፡ቦአ፡ሰ
3 ይጣን፡ውስተ፡ልቡ፡ ለይሁዳ፡ስምዖን፡ አስቆሮታዊ፡ ከመ፡ ያግብኦ፡፡ ወርእየ፡ኵ
ሉ፡ከመ፡ተውህበ፡ሎቱ፡ እምኀበ፡ አብ፡ ወአወፈዮ፡ኵሉ፡ውስተ፡ እደዊሁ፡፡ወከመ፡ እ
ምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ወፅአ፡ወኀበ፡ እግዚአብሔር፡ይሖውር፡፡
4 በእንተ፡ ዘከመ፡ ኀፀበ፡ አርድእቲሁ፡፡ ወተንሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እምኀ
5 በ፡ይድሪሩ፡ወአንበረ፡አልባሲሁ፡ ወነሥአ፡መክፈ፡ ለንደ፡ወቀነተ፡፡ ወወደየ፡ማየ፡ው
ስተ፡ንብረ፡ማኅፀብ፡ ወአኀዘ፡ይኅፅብ፡ እገረ፡አርድኢሁ፡ወመዝመዘ፡ በለንድ፡ዘቀነ
6 ተ፡፡ ወበጽሐ፡ ኀበ፡ ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡አንተኑ፡ እግዚኦ፡ተኀፅበኒ፡ እገረ
7 የ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ ዘእገብር፡አነ፡ ኢታአምር፡አንተ፡
8 ይእዜ፡ወባሕቱ፡ድኅረ፡ታአምር፡፡ ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡ኢትኀፅበኒ፡ እገርየ፡ለዓ
ለም፡ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡አሜን፡አሜን፡ እብለከ፡ እመ፡ኢኀፀብ
9 ኩከ፡አነ፡ እገሪከ፡አልብከ፡ክፍለ፡ምስሌየ፡፡ ወይቤሎ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ እግዚ
10 እ፡አኮ፡ከመ፡ እገርየ፡ባሕቲቶ፡ዓዲ፡ እደውየኒ፡ወርእስየኒ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢ
የሱስ፡ዘሰ፡ወድአ፡ተኀፅቦ፡ኢይፈቅድ፡ ይትኀፀብ፡ ዘእንበለ፡ እገሪሁ፡ ይእሙ፡ እስመ፡
11 ንጹሕ፡ኵለንታሁ፡ወአንትሙኒ፡ ንጹሐን፡አንትሙ፡ ወአኮ፡ኵልክሙ፡፡ እስመ፡ የአ
12 ምር፡ ዘያገብኦ፡ በእንተ፡ዝንቱ፡ይቤ፡ላኮ፡ኵልክሙ፡ ንጹሓን፡አንትሙ፡፡ ወኀፀበ፡
እገሪሆሙ፡ ነሥአ፡አልባሲሁ፡ ወረፈቀ፡ካዕበ፡ ወይቤሎሙ፡ለአርድእቲሁ፡ ዘገበርኩ፡
13 ለክሙ፡፡ አንትሙሰ፡ትብሉኒ፡ሊቀነ፡ ወእግዚእነ፡አማን፡ወሠናየ፡ትብሉኒ፡ እስመ፡
ከማሁ፡አነ፡ሊቅክሙ፡፡

Et ſcio quòd mandatum ejus, vita quæ in æternum, eſt. Et quæ annuntio ego, ſicut 50
dixit mihi Pater, annuntio.

CAP. XIII.

ET ante feſtum Paſchæ, videns Dominus Jeſus quòd veniſſet tempus ejus, ut 1
migraret ab hoc mundo, & iret ad Patrem, dilexit ſuos qui erant in mundo:
in perpetuum dilexit eos. Et quum cœnarent, intravit Satan in cor Judæ Simo- 2
nis Iſcariotæ, ut proderet eum. Et videns quòd totum datum fuiſſet ſibi à Patre, 3
& quòd omnia tradidiſſet in manus ſuas, & quòd à Patre exiiſſet, & ad Deum
iret:

Quomodo lavit diſcipulos ejus.

Et ſurrexit Dominus Jeſus à cœnando, & depoſuit veſtimenta ſua, & accepit 4
abſterſivum linteum, & cinxit ſe. Et miſit aquam in pelvim lotionis, & cœ- 5
pit lavare pedes diſcipulorum ſuorum, & exterſit cum linteo quo cinctus erat.
Et venit ad Simonem Petrum: & dixit ei; Túne Domine, lavas pedes meos? 6
Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Quod facio ego, neſcis tu nunc: ſed 7
poſteà cognoſces. Et dixit ei Petrus; Non lavabis pedes meos in æternum. Et 8
reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi, Si non ipſe lavero
te, *nempe* pedes tuos, non habes partem mecum. Et dixit ei Simon Petrus; 9
Domine, non pedes meos ſolùm, etiam manus meas & caput meum. Et dixit ei 10
Dominus Jeſus; Qui jam lotus eſt, non neceſſe habet ut lavet niſi pedes ejus
ſolummodò, quia purus eſt totalitate ſuâ. Et vos puri eſtis, ſed non omnes. Quia 11
nôrat *eum* qui proderet eum: propterea dixit; Non omnes vos puri eſtis. Et 12
poſtquàm laviſſet pedes eorum, accepit veſtimenta ſua, & diſcubuit iterum, &
dixit iis; Sciviſtiſne quid feci vobis? Vos vocatis me, Magiſter noſter, & Do- 13
mine noſter: & verè, & benè dicitis: quia ſic ſum, Magiſter veſter.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 ٭ شمعون صفا گفت ٭ هرگز نگذارم که تو پای من بشوی ٭ عیسی بدو گفت اگر پای
9 تو نشویم از من بهره نداری ٭ شمعون صفا گفت اکنون نه پای من تنها لیکن دو دست
10 من و سر من نیز بشوی ٭ عیسی بدو گفت آنکه شسته شد دیگر محتاج نیست ٭ لیکن پای
11 تنها بشویم ٭ سبب آنکه همه پاکست ٭ و شما پاکاید لیکن نه همه ٭ و عیسی آنکس را می
12 دانست که اورا خواهد سپردن برای این گفت شما همه پاک نیستید ٭ چون پای شاگردانرا
13 بشست ٭ جامه خود پوشید و نشست ٭ و با شاگردان گفت می دانید با شما چه کردم ٭ شما مرا
بزرگ و خداوند خوانید نیک گفتید هستم ٭

Simeon Cephas dixit; Nunquam 8
ſinam ut tu pedes meos laves. Je-
ſus ei dixit; Niſi pedes tuos lavero,
à me partem non habebis. Simeon 9
Cephas dixit; Jam non pedes meos
tantùm, ſed manus meas & caput
meum etiam lavabis. Jeſus ei di- 10
xit; Is qui lotus eſt, ultrà opus non
habet, niſi ut ejus pedes tantùm
lavem: ea de cauſa quòd totus
mundus eſt. Et vos mundi eſtis, ve-
rùm non omnes. Jeſus enim illum 11
ſciebat qui eum vellet prodere:
propterea dixit; Vos omnes mundi
non eſtis. Cùm autem pedes diſci- 12
pulorum laviſſet, veſtimentum ſu-
um induit & conſedit, & diſcipu-
lis dixit; Scitis vobis quid fece-
rim? Vos me Magiſtrum & Do- 13
minum vocatis, ac benè dicitis:
ſum etenim.

Si ergò ego lavi vestros pedes, Dominus & magister, & vos debetis alii
14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλ- ριζ ι
alterum lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodù ego feci
15 λήλων νίπτειν τοὺς πόδας. Ὑπόδειγμα γὰρ (ζ) ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα
vobis, & vos faciatis. Amen, amen dico vobis; Non est servus major domino suo,
16 ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ριη γ
neque Apostolus major mittente illum. Si hæc scitis, beati eritis, si
17 οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν
feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim: Sed
18 ποιῆτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· (η) ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ριθ ι
ut Scriptura adimpleatur; Manducans cum me panem, levavit contra me
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, (θ) ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ
calcaneum suum. A modò dico vobis ante fieri, ut cùm factum fuerit,
19 τὴν πτέρναν αὐτοῦ. Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, ρκ α
credatis quia ego sum. Amen, amen dico vobis; Accipiens si quem
20 πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων (ι) ἐάν τινα
misero, me accipit: at me accipiens, accipit mittentem me.
πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. ρκα δ
Hæc dicens Jesus, turbatus est spiritu: & protestatus est, & dixit; Amen, amen
21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐταράχθη τῷ πνεύματι· καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν ρκβ α
dico vobis, Quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant ergò ad invicem discipuli,
22 λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί,

ρκγ ι
hæsitantes de quo diceret. Erat autem recumbens unus discipulorum ejus in
ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Ἦν δὲ ἀνακείμενος (κ) εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ 23
sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Innuit ergò huic Simon Petrus percontari
κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι 24
quis esset de quo dicit. Incumbens autem ille supra pectus Jesu, dicit ei;
τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, 25
Domine, quis est? Respondit Jesus; Ille est cui ego intingens buccellam
Κύριε, τίς ἐστιν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ (λ) βάψας τὸ ψωμίον 26
dedero. Et intingens buccellam, dat Judæ Simonis Iscariotæ. Et post
ρκδ θ
ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. Καὶ μετὰ 27
buccellam, tunc introivit in eum Satanas. Dicit ergò ei Jesus; Quod facis,
ρκε ι
τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς,
fac citiùs. Hoc autem nemo scivit recumbentium ad quid dixerit ei. Quidam
ποίησον τάχιον. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς 28
enim putabant, quandoquidem marsupium habebat Judas, quòd dicit ei Jesus; 29
γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν (μ) ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Eme quorum opus habemus ad festum: aut, egenis ut aliquid daret. Accipiens
Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ, τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. Λαβὼν 30
ergò buccellam ille, continuò exivit. Erat autem nox, cùm exisset.
οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν. ἦν δὲ νύξ, ὅτε ἐξῆλθε.

MS.A. (ζ) δέδωκα (η) ἐγὼ γὰρ οἶδα (θ) ἐπῆρκεν (ι) ἄν τινα (κ) εἷς ἐκ τῶν (λ) ἐμβάψας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܐܢ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܪܟܘܢ ܘܪܒܟܘܢ ܐܫܝܓܬ ܠܟܘܢ ܪ̈ܓܠܝܟܘܢ. ܟܡܐ ܐܢܬܘܢ ܚܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ *
15 ܠܡܫܝܓܘ ܪ̈ܓܠܝ ܚܕ ܕܚܕ. * ܗܢܐ ܓܝܪ ܛܘܦܣܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕܬ ܠܟܘܢ.
16 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܥܒܕܘܢ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܪܗ. ܘܠܐ
17 18 ܫܠܝܚܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܢ ܕܫܕܪܗ. * ܐܢ ܗܠܝܢ ܝܕܥܝܬܘܢ. ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܢ ܬܥܒܕܝܢ ܐܢܝܢ. * ܠܐ
ܗܘܐ ܥܠ ܟܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܓܒܝܬ. ܐܠܐ ܕܟܬܒܐ ܢܫܠܡ. ܕܗܘ ܕܐܟܠ
ܥܡܝ ܠܚܡܐ ܐܪܝܡ ܥܠܝ ܥܩܒܗ. * ܡܢ ܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܕܠܐ ܬܗܘܐ. ܕܡܐ
19 ܕܗܘܬ ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܐܫܕܪ
20 ܐܢܐ ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܥܙܙ
21 ܒܪܘܚܗ ܘܐܣܗܕ ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܢܫܠܡܢܝ. * ܚܝܪܝܢ ܗܘܘ
22 ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܒܚܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܥܠ ܡܢܘ ܐܡܪ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
23 ܣܡܝܟ ܗܘܐ ܒܥܘܒܗ. ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܝܫܘܥ. * ܠܗܢܐ ܪܡܙ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
24 ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܡܢܘ ܗܘ ܕܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. * ܘܢܦܠ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
25 ܠܗ. ܡܪܝ. ܡܢܘ ܗܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܗܘ ܗܘ ܕܨܒܥ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܘܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗ.
26 ܘܨܒܥ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ ܘܝܗܒ ܠܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܣܟܪܝܘܛܐ. * ܘܒܬܪ ܠܚܡܐ ܗܝܕܝܢ
27 ܥܠ ܒܗ ܣܛܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܥܒܕ ܒܥܓܠ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܠܐ
28 ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܠܡܢܐ ܐܡܪ ܠܗ. * ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ
29 ܕܓܠܘܣܩܡܐ ܠܘܬ ܝܗܘܕܐ ܗܘܐ. ܕܦܩܕ ܦܩܕ ܠܗ ܕܢܙܒܢ ܡܕܡ ܕܡܬܒܥܐ
ܠܥܐܕܐ. ܐܘ ܕܢܬܠ ܡܕܡ ܠܡܣܟܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܐ. ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܒܪܫܥܬܗ
30 ܘܢܦܩ ܠܗ ܠܒܪ. ܠܠܝܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܢܦܩ.

Si ego igitur Dominus vester & Magister 14
vester ablui vobis pedes vestros, quantò
magis vos debetis alii aliorum pedes lava-
re? Hoc enim exemplum dedi vobis, ut 15
quemadmodum feci vobis, vos etiam faci-
atis. Amen, amen dico vobis; Non est 16
servus major domino suo, neque Apostolus
major eo qui ipsum misit. Si hæc noveri- 17
tis, beati estis si ea feceritis. Non de vo- 18
bis omnibus dico, scio enim quos elege-
rim: sed ut Scriptura adimpleatur; Is
qui edit mecum panem, sustulit adversùm
me calcaneum suum. Jam nunc dico vo- 19
bis priusquam fiat, ut quum factum fuerit,
credatis me eum esse. Amen, amen dico 20
vobis; Quisquis recipit quem ego misero,
me recipit: & qui me recipit, recipit eum
qui misit me. Hæc dixit Jesus, & infremu- 21
it spiritu, & testatus est, dixitque; Amen,
amen dico vobis; Unus ex vobis prodet
me. Intuebantur autem discipuli alius ali- 22
um, quippe qui non nôssent de quonam di-
xisset. Erat autem ex discipulis ipsius unus 23
recumbens in sinu ejus, is quem amabat
Jesus. Huic innuit Simon Petra ut sciscita- 24
retur ab eo quisnam esset de quo diceret.
Incubuit itaque discipulus ille pectori ipsius 25
Jesu, & dixit ei; Domine mi, quisnam
iste est? Respondit Jesus, & ait; Ille est 26
cui intinctum panem dedero. Proindè in-
tinxit Jesus panem, deditque Judæ filio Si-
monis Iscariotæ. Ac post panem tunc in- 27
gressus est in eum Satanas. Et dixit ei Je-
sus; Quod facis, fac citó. Hoc autem 28
nemo sciebat ex discumbentibus illis de
qua re dixerat ei. Quidam enim ex eis 29
putabant propterea quòd marsupium esset
apud Judam, præcipiendo præcepisse ei,
ut emeret quod requirebatur ad festum,
aut ut daret quidpiam pauperibus. Ipse 30
verò Juda accepit panem eo momento,
& exiit foràs. Nox autem erat quum
exiit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 * و چون منك بزرك و خداوند شمايم پاي شما شستم چند بر شما واجب است كه پاي يكديكر
15 بشوييد * اين رسم واين بشما دادم وانچنانك من بشما كردم شما نيز با يكديكر كنيد
16 بايست نه سپارش عيسي با حواريون * بار مسيح با حواريون كفت راست
راست با شما كويم * نيست بنده بزركتر از خداوند خود * ونه رسول بزركتر از انك اورا فرستاده باشد
17 18 * اكر اين را بدانيد و بكنيد سعادت داريد * نه شما همه ميكويم براي انك ايشانرا كه من
كزيدم * مي شناسم ليكن تا كتاب تمام شود كه كفت نبوت انك با من نان
19 خورد باشد * خودرا بر من بلند داشت * ازين ساعت با شما مي كويم زودتر از انك بشود * تا
20 وقتي كه بشود ايمان بياوريد * كه منم من * راست راست بشما مي كويم * انك مرا قبول كند *
21 فرستادهٔ مرا قبول كرده باشد * وانك فرستادهٔ مرا قبول كند * مرا قبول كرده باشد * * عيسي
اينهارا كفت و در نفس خود حميت كرد * وكواهي داد * و كفت بي هيچ شك * يكي از شما مرا
22 بدست دهد * * شاكردان بيكديكر نكاه مي كردند * براي انك نمي دانستند براي كه كفت *

Cùm ergò ego, qui Magister & Dominus vester sum, pedes vestros laverim: quantò magis vos oportet, ut pedes alii aliorum lavetis. 14
Hoc vobis præscriptum & institutum dedi: & quemadmodum ego vobis feci, vos etiam alter alteri facite. 15

XXIX. Præcipit Jesus Apostolis.

Rursus Christus Apostolis dixit; 16
Verè, verè vobis dico, Non est servus major domino suo, neque legatus major quàm is qui ipsum misit.
Si hæc noveritis, & feceritis, felicitatem habebitis. 17
Non vobis omnibus loquor; eò quòd illos quos ego elegi, novi: sed ut Scriptura impleatur, quæ dixit; 18

Prophetia.

Ille qui mecum panem comedit, calcaneum suum in me sustulit.
Ex hac hora vobis dico, priusquam fiat; ut quo tempore factum fuerit, fidem habeatis quòd ego ipse sum. 19
Verè, verè vobis dico; Is qui me receperit, mittentem me recepit: qui autem legatum meum receperit, me recepit. 20
Jesus hæc dixit, & apud se conturbatus est: & testimonium dedit, & dixit; Absque omni dubio unus è vobis me in manus inimicorum dabit. 21
Discipuli alius in alium intuiti sunt, eò quòd ignorabant de quo diceret. 22

Versio VULGATA LATINA.

14 Si ergò ego lavi pedes vestros, Dominus, & Magister: & vos debetis alter alterius
15 lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodùm ego feci vobis, ita &
16 vos faciatis. Amen, amen dico vobis; Non est servus major domino suo: neque
17 Apostolus major est eo, qui misit illum. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.
18 Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim: sed ut adimpleatur Scriptura;
19 Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum. Amodò dico vo-
20 bis, priusquàm fiat: ut cùm factum fuerit, credatis quia ego sum. Amen, amen di
co vobis; Qui accipit si quem misero, me accipit: qui autem me accipit, accipit
21 eum qui me misit. Cùm hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu: & protestatus est,
22 & dixit; Amen, amen dico vobis; Quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant
ergò ad invicèm discipuli, hæsitantes de quo diceret. Erat ergò recumbens unus ex 23
discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Innuit ergò huic Simon Petrus: 24
& dixit ei; Quis est, de quo dicit? Itaque cùm recubuisset ille supra pectus Jesu, 25
dicit ei; Domine, quis est? Respondit Jesus; Ille est, cui ego intinctum panem por- 26
rexero. Et cùm intinxisset panem, dedit Judæ Simonis Iscariotæ. Et post buccel- 27
lam, introivit in eum Satanas. Et dixit ei Jesus; Quod facis, fac citiùs. Hoc autem 28
nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant, quia locu- 29
los habebat Judas, quòd dixisset ei Jesus; Eme ea, quæ opus sunt nobis ad diem fe-
stum: aut egenis ut aliquid daret. Cùm ergò accepisset ille buccellam, exivit con- 30
tinuò. Erat autem nox. Cùm ergò exisset, 31

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فإن كنت قد غسلت أقدامكم وأنا معلمكم وربكم فيجب عليكم أنتم أيضا أن يغسل
15 بعضكم أقدام بعض * وإنما فعلت بكم هذا مثالا كي كما صنعت أنا بكم تصنعون أنتم أيضا
16 بعضكم ببعض * أمين أمين أقول لكم ليس عبد أعظم من سيده ولا رسول أعظم ممن أرسله
17 18 * إن أنتم عرفتم هذا فطوباكم إذا عملتموه * ولم أقل هذه من أجل جميعكم لأني عارف بالذي
19 اخترت ليتم الكتاب أن الذي يأكل خبزي رفع علي عقبه * من الآن أقول لكم قبل أن يكون
20 حتى إذا كان تؤمنون أني أنا هو * أمين أمين أقول لكم أن من يقبل واحدا ممن أرسله فإنه
21 يقبلني ومن يقبلني فهو يقبل من أرسلني * قال يسوع هذا وقلق بالروح وشهد قائلا أمين
22 أمين أقول لكم أن واحدا منكم يسلمني * فنظر التلاميذ بعضهم لبعض لأنهم لم يعلموا من
23 عني بقوله * وكان واحدا من تلاميذه متكئا بحضن يسوع وهو الذي كان يسوع يحبه *
24 25 * فأومى سمعان الصفا إليه أن يسأله من الذي قال لأجله * فاتكى ذلك التلميذ على صدر
26 يسوع وقال له يا سيد من هو * فقال يسوع هو الذي أبل خبزا وأناوله * فبل خبزا ودفعه إلى
27 يهوذا بن سمعان الإسخريوطي * وبعد الخبز حينئذ دخله الشيطان وقال له يسوع مهما كنت
28 29 صانعا فاصنعه عاجلا * ولم يعلم أحد من أولئك المتكئين لماذا قال هذا * لأن أناسا منهم
ظنوا أنه من أجل أن درج النفقة كان عند يهوذا قال له يسوع أن يشتري ما يحتاجون إليه
30 للعيد أو أن يعطي المساكين شيئا * وإن ذاك لما أخذ الخبز للوقت خرج وكان وقت خروجه ليلا *

Si ergò lavi pedes vestros, quum sim magister vester, & dominus vester, decet vos etiam ut lavet alter vestri pedes alterius. 14
Et quidem feci erga vos hoc, ad exemplum: ut quemadmodum feci ego vobis, faciatis vos etiam alter alteri. 15
Amē, amen dico vobis; Non est servus major domino suo, neq; missus major eo qui misit illum. 16
Si vos feceritis hoc, ô vos beati quum feceritis illud. 17
Nec verò dico hoc pro vobis omnibus, nam novi quem elegerim: ut adimpleatur Scriptura, dicens; Qui comedit panem meum, levavit super me calcaneum suum. 18
Amodò dico vobis priusquàm fiat: ut cùm factum fuerit, credatis quòd ego sum. 19
Amen, amen dico vobis; Qui receperit unum ex iis quos mittam, is me recipiet: & qui recipiet me, ipse recipiet eum qui me misit. 20
Dixit Jesus hoc, & turbatus est spiritu, & protestatus est, dicens; Amen, amen dico vobis, quòd unus ex vobis tradet me. 21
Intuiti sunt ergò discipuli alter alterum, quoniam ignorabant quemnam significasset sermone suo. 22
Erat autem unus ex discipulis ejus recumbens in sinu Jesu, scilicet ille quem Jesus diligebat. 23
Innuitque Simon Petra illi ut interrogaret eum, quisnam esset ille, de quo dixerat. 24
Itaque incubuit ille discipulus pectori Jesu, & ait illi; Domine, quis est? 25
Dixit Jesus; Est ille, cui intingam panem, & porrigam. Intinxitq; panem, ac dedit illum Judæ filio Simonis Iscariotæ. 26
Et post panem, tunc intravit in illum satanas. Et dixit illi Jesus; Quicquid es facturus, fac illud cito. 27
Et non percepit quisquam ex illis discumbentibus ad quid dixisset hoc. 28
Nam quidam ex eis opinati sunt, quòd, quoniam capsula impensæ erat penes Judam, dixisset ei Jesus, ut emeret id quo egebant pro festivitate, aut ut daret pauperibus aliquid. 29
Verùm ille, cùm accepisset panem, continuò exivit, fuitque tempus exitûs ejus noctu. 30

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ሶበ፡ አነ፡ ሊቅክሙ፡ ወእግዚእክሙ፡ ኀፀብኩክሙ፡ እገሪክሙ፡ ከማሁ፡ አንትሙኒ፡ ርቱዕ፡
15 ትኅፅቡ፡ እግረ፡ ቢጽክሙ፡፡ እስመ፡ አርአያ፡ ወሀብኩክሙ፡ ከመ፡ ገበርኩ፡ ለክሙ፡፡
16 አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ አልቦ፡ ገብር፡ ዘይዓቢ፡ እምእግዚኡ፡ ወሐዋርያ፡ እም
17 ዘፈነዎ፡፡ እመ፡ ዘንተ፡ ታአምሩ፡ ብፁዓን፡ አንትሙ፡ ለእመ፡ ገበርክሙዎ፡፡
18 በደገምዬ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡ ወአኮ፡ ለኵልክሙ፡ ዘእብል፡ አነ፡ አአምር፡ ዘኀረይኩ፡
መኑ፡ እሙንቱ፡ ወባሕቱ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ቃለ፡ መጽሐፍ፡ ዘጽሑፍ፡ ዘይብል፡ ዘይበልዕ፡ እ
19 ክልየ፡ አንሥአ፡ ሰኰናሁ፡ ላዕሌየ፡፡ ወይእዜ፡ እብለክሙ፡ ዘእንበለ፡ ይብጻሕ፡ ወይኩን፡
20 ከመ፡ ታእምሩ፡ አመ፡ ኮነ፡ ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዘተወክፎ፡
21 ዘፈነውኩ፡ ኪያየ፡ ተወክፈ፡ ወዘኪያየ፡ ተወክፈ፡ ተወክፎ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡፡ ዘንተ፡ ይቤ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወተሐውከ፡ በመንፈሱ፡ ወሰማዕ፡ ኮነ፡ ወይቤ፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክ
22 ሙ፡ ከመ፡ አሐዱ፡ እምኔክሙ፡ የግብአኒ፡፡ ወተናጸሩ፡ አርዳኢሁ፡ በበይናቲሆሙ፡ ወኀ
23 ጥኡ፡ እንበይነ፡ መኑ፡ ይብል፡፡ ወሀሎ፡ አሐዱ፡ እምአርዳኢሁ፡ ይረፍቅ፡ እምአርድ
24 ኢሁ፡ ውስተ፡ ሕጽኑ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወያፈቅሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወቀጸቦ፡
25 ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ሎቱ፡ ወይቤሎ፡ ንግረነ፡ እምበይነ፡ መኑ፡ ይብለነ፡፡ ወረፈቀ፡ ውስ
26 ቴ፡ ደቤ፡ እንግድዓሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ መኑ፡ ውእቱ፡፡ ወአው
ሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ ዝውእቱ፡ ዘአጸብኅ፡ ሎቱ፡ አነ፡ ኅብስተ፡ ወእሜጥ
27 ዎ፡፡ ወነሥአ፡ ወጸብኀ፡ ኅብስተ፡ ወወሀቦ፡ ለይሁዳ፡ ስምዖን፡ አስቆሮታዊ፡፡ ወምስለ፡
ውእቱ፡ ኅብስት፡ በጊዜሁ፡ ቦአ፡ ሰይጣን፡ ላዕሌሁ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘትገብ
28 ር፡ ፍጡነ፡ ግበር፡፡ ወኢያእመሩ፡ እለ፡ ይረፍቁ፡ በእንተ፡ ምንት፡ ይቤሎ፡ ዘንተ፡፡
29 ወቦ፡ እለ፡ መሰሎሙ፡ ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እስመ፡ አስክሬን፡ ይዓቅብ፡ ዘሙዳየ፡
30 ምጽዋት፡ ይሁዳ፡ ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ተሣየጥ፡ ዘንፈቅድ፡ ሰበዓል፡ ወዘንሁብ፡ ለነዳይ፡፡ ወነሢኦ፡ ውእተ፡ ኅብስተ፡ ወፅአ፡ ውእተ፡ ጊዜ፡ በሌሊት፡፡

Si ego Magister vester & Dominus vester lavi vos, pedes vestros, sic vos opor- 14
tet, ut lavetis pedes sociorum vestrorum. Quia exemplum dedi vobis, sicut feci 15
vobis. Amen, amen dico vobis, Non est servus qui major est domino suo, neque 16
apostolus eo qui misit eum. Si hoc noveritis, beati estis si feceritis illud. 17
Pro secundo paracleto. Et non omnibus vobis loquor: ego scio eos quos 18
elegi quinam sunt: sed ut impleretur verbum Scripturæ, quæ scripta fuit dicens;
Qui edit panem meum, sustulit calcaneum suum contra me. Et nunc dico vobis, 19
priusquàm advenit & fiat, ut sciatis quum factum fuerit, quòd ego sum. Amen, a- 20
men dico vobis, Qui suscepit eum quē misi, me suscepit: & qui me suscepit, susce-
pit eum qui misit me. Hoc dixit Dñs Jesus, & turbat⁹ est spiritu suo: & testis fuit, 21
& dixit; Amen, amen dico vobis, quòd unus ex vobis prodet me. Et aspexerunt 22
discipuli ejus se invicèm, & hæsitârunt de quo diceret. Et fuit unus ex discipulis 23
ejus recumbens præ discipulis ejus in sinu Dñi Jesu, & diligebat eum Dominus
Jesus. Et innuit Simon Petrus ei, & dixit ei; Dic mihi de quo loquitur nobis. 24
Et discubuit supra pectus Domini Jesu, & dixit ei; Dñe, quis est? Et respondit Dñs 25
Jesus, & dixit; Hic est pro quo intingam ego panem, & tradam ei: & accepit, et 26
intinxit panem, & dedit Judæ Simonis Iscariotæ. Et cum hoc pane statim ingres- 27
sus est Satanas in eum. Et dixit ei Dñs Jesus; Quod facis, citò fac. Et nesciebant 28
accumbentes propter quid dixit ei hoc. Et fuerunt qui cogitârunt quòd dixe- 29
rat ei Dñs Jesus, quia marsupium custodiebat, (quod capsula *erat* eleemosynarū,)
Judas, quòd dixerat *inquam* ei Dñs Jesus; Eme ea quibus opus est nobis ad fe-
stum, & ut demus egenis. Et quum accepisset hunc panem, exivit statim noctu. 30

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * ويكي بود از شاكردان كه بر سينهٔ عيسي تكيه كرده بود و عيسي اورا دوست مي داشت *
24 25 * شمعون صفا بدو اشارت كرد كه ازو بپرسد براي آنكه ميكويد * آن شاكرد بر سينهٔ عيسي
26 افتاد وبدو كفت خداوندم اين كيست * عيسي كفت آنكه نانرا تر كنم وبدو دهم * عيسي نانرا
27 تر كرد وبه يهودا پسر شمعون سخريوطا داد * بعد ازان ابليس اورا در شورانيد وعيسي بدو كفت
28 هرچه خواهي كردن زودتر بكن * كسي از ايشان اين راز نمي دانست كه براي چه بدو كفت *
29 * كساني پنداشتند براي صندوق خزينه مي كويد وبه يهودا چيزي مي فرمايد خريدن كه عيدرا
30 در بايست باشد يا بدرويشان چيزي بدهد * اما يهودا همان دم كه نانرا ستد بيرون رفت در شب *

Erat autem unus ex discipulis, qui in sinu Jesu recumbens erat, & Jesus eum charum habebat. 23
Simeon Cephas ad eum signum fecit, ut ab eo interrogaret de quo loqueretur. 24
Ille discipulus itaque cecidit super pectus Jesu, & ei dixit; Domine mi, hic quis est? 25
Jesus dixit; Ille cui panem intinxero, & illi dedero. Jesus autem panem intinxit, & Judæ filio Simeonis Iscariotæ dedit. 26
Post eà ergo Diabolus eum commovit, et Jesus ei dixit; Quicquid vis facere, ocyùs fac. 27
Nemò autem ex illis hoc secretum sciebat, quorsum ei dixisset. 28
Quidam enim putabant quod de capsa thesauri loqueretur, & Judæ mandaret aliquid emere, quod ad festum necessarium esset: aut ut aliquid pauperibus daret. 29
Judas autem eodem momento, quo panem accepisset, egressus est noctu. 30

Dixit Jesus, Nunc glorificatus est filius hominis: & Deus glorificatus est in
31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
eo. Si Deus glorificatus est in eo, & Deus glorificabit eum in semetipso: & continuò
32 αὐτῷ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς
glorificabit eum. Filioli, adhuc modicùm cum vobis sum. Quaeretis me: & sicut dixi
33 δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον
Judaeis; Quò vado ego, vos non potestis venire: & vobis dico modò.
τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου (ν) ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicèm: sicut dilexi vos, ut &
34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
vos diligatis invicèm. In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dile-
35 ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀ-
ctione habueritis ad invicèm. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quò vadis? Re-
36 γάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπ-
spondit ei Jesus; Quò vado, non potes me modò sequi: posteà
εκρίθη αὐτῷ (ξ) ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· ὕστερον
autem sequeris me. Dicit ei Petrus; Domine, propter quid non possum te
37 δὲ (ο) ἀκολουθήσεις μοι. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι
sequi modò? animam meam pro te ponam. Respondit ei Jesus,
38 ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. (π) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi; Non gallus cantabit,
Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Οὐ μὴ ἀλέκτωρ (ρ) φωνήσει,
donec neges me ter.
ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

CAP. XIV. ιδ'.

ρκζ Non turbetur vestrum cor: Creditis in Deum, & in me credite.
Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 1
In domo Patris mei mansiones multae sunt. Si autem non, dixissem vobis: Va-
Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· (α) πορεύ- 2
do parare locum vobis. Et si abiero, & praeparavero vobis locum, iterùm
ομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. Καὶ ἐὰν (β) πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν 3
venio, & accipiam vos ad meipsum: ut ubi sum ego, & vos sitis. Et
ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. Καὶ 4
quò ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Thomas; Domine, nescimus
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἴδαμεν 5
quò vadis: & quomodò possumus viam scire? Dicit ei Jesus; Ego
ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ 6
sum via, & veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, si non per me.
εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
ρκς Si cognovissetis me, & Patrem meum cognovissetis utique, & à modò cognoscitis eum, &
α Εἰ (γ) ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν, καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ 7
vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.
ἑωράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 8

κρίνε) Ἰησοῦς, (ρ) φωνήσῃ, MS. A. (ν) ἐγὼ ὑπάγω, (ξ) Ἰησοῦς, (ο) ἀπακολουθήσεις. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, (π) Ἀπο-
Κεφ. ιδ'. MS. A. (α) ὅτι πορεύομαι (β) πορευθῶ, ἑτοιμάσω (γ) ἐγνώκειτε *, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܕ * ܢܦܩ ܕܝܢ ܝܗܘܕܐ * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܗܫܐ ܐܫܬܒܚ 31
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܘܐܠܗܐ ܐܫܬܒܚ ܒܗ * ܘܐܢ ܐܠܗܐ ܐܫܬܒܚ ܒܗ ܐܦ ܐܠܗܐ ܢܫܒܚܝܘܗܝ 32
ܒܗ ܘܡܚܕܐ ܢܫܒܚܝܘܗܝ * ܒܢܝܐ ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܘܬܒܥܘܢܢܝ 33
ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ ܠܝܗܘܕܝܐ ܕܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ
ܐܦ ܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܫܐ * ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ 34
ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ * ܒܗܕܐ ܢܕܥܘܢ ܟܠ ܐܢܫ ܕܬܠܡܝܕܝ 35
ܐܢܬܘܢ ܐܢ ܚܘܒܐ ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܡܪܢ ܠܐܝܟܐ 36
ܐܙܠ ܐܢܬ ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܗܫܐ ܠܡܐܬܐ ܒܬܪܝ
ܚܪܬܐ ܕܝܢ ܬܐܬܐ * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܡܪܝ ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܡܐܬܐ ܒܬܪܟ ܗܫܐ ܢܦܫܝ 37
ܚܠܦܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܢܦܫܟ ܚܠܦܝ ܣܐܡ ܐܢܬ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ 38
ܠܟ ܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܥܕܡܐ ܕܬܟܦܘܪ ܒܝ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ *

* ܕܥܘܕܪܢܐ ܕܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ ܘܕܦܝܠܝܦܘܣ * ܠܗ * ܩܠܐ * ܝܕ *

* ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘ ܒܐܠܗܐ ܘܒܝ ܗܝܡܢܘ * ܣܓܝܐܢ ܐܢܝܢ ܐܘܢܘܬܐ ܒܝܬ ܐܒܝ 1 2
ܘܐܠܐ ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܕܘܟܬܐ * ܘܐܢ ܐܙܠ ܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܕܘܟܬܐ 3
ܬܘܒ ܐܬܐ ܐܢܐ ܘܕܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܘܬܝ ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ * ܘܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ 4
ܐܢܬܘܢ ܘܐܘܪܚܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ * ܐܡܪ ܠܗ ܬܐܘܡܐ ܡܪܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ ܘܐܝܟܢܐ 5
ܡܫܟܚܝܢܢ ܐܘܪܚܐ ܠܡܕܥ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܘܪܚܐ ܘܫܪܪܐ ܘܚܝܐ ܠܐ ܐܢܫ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܝ 6
ܐܠܐ ܐܢ ܒܝ * ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܬܘܢ ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܘܡܢ ܗܫܐ ܝܕܥܬܘܢܝܗܝ 7
ܘܚܙܝܬܘܢܝܗܝ * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܡܪܢ ܚܘܝܢ ܐܒܐ ܘܣܦܩ ܠܢ * 8

Matutinis Dominicae V. post resurrectionem. 34.

Porrò dixit Jesus; Nunc glorificatus est Fi- 31
lius hominis, & Deus glorificatus est in eo.
Quòd si Deus glorificatus est in eo, Deus 32
quoque glorificat eum in sese, & statim glo-
rificabit eum. Filioli mei, paulisper adhuc 33
vobiscum sum: & quaeretis me; sed quem-
admodum dixi Judaeis, Quò ego vado, vos
non potestis venire: etiam vobis nunc dico.
Praeceptum novum do vobis ut diligatis ali- 34
us alium: prout ego dilexi vos, vos quoque
diligatis alius alium. In hoc noverit unus- 35
quisque discipulos meos vos esse, si dilectio
fuerit in vobis unius ad alium. Dixit ei Si- 36
mon Cepha; Domine noster, quo vadis?
Respondit Jesus, & dixit ei; Quò
vado non potes nunc venire post me: tan-
dem verò venies. Dixit ei Simon Petra; 37
Domine mi, quare non possum post te ire?
nunc animam meam pro te ponam. Dixit 38
ei Jesus; Animam tuam pro me pones?
Amen, amen dico tibi, Non cantabit gallus
usquequò me abnegaveris tribus vicibus.

In commemoratione Thomae Apostoli & Philippi. 35.

CAP. XIV.

Non turbetur cor vestrum: credite in 1
Deum, & in me credite. Multae sunt man- 2
siones in domo Patris mei: alioqui dixissem
vobis: proficiscor paraturus vobis locum.
Et si proficiscor paraturus vobis locum, 3
rursùs veniam & assumam vos ad me, ut
ubi ego sum, & vos quoque sitis. Et quò 4
vado scitis, & viam scitis. Dixit ei Tho- 5
ma; Domine noster, nescimus quò abeas:
& quomodò possumus viam scire? Dixit 6
ei Jesus; Ego sum Via, & Veritas, & Vi-
ta: nemò venit ad Patrem meum nisi per
me. Si me nôssetis, etiam Patrem meum 7
nôssetis: & jam nunc cognoscitis eum, &
eum vidistis. Dixit ei Philippus; Domine 8
noster, ostende nobis Patrē, & sufficit nobis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 32 * وعيسي كفت اين ساعت فرزند ادمي ستوده شد خدا بدو ستوده شود * وچون خدا
33 ستوده شد خدا نيز اورا بدو ستوده دارد * وانكه اورا ستايش دهد * اي فرزندان من اندكي
ديكر با شما باشم * و مرا جوييد * وان چنانك به يهوديان كفتم * دران جايكاه كه من بروم شما
34 نتوانيد آمدن * و باز بشما مي كويم * اكنون سپارش نو بشما مي دهم * كه يكديكررا دوست
35 داريد * انچنانك من شمارا دوست داشتم * تا هر كسي بداند كه شما شاكردان منيد * اكر شمارا
36 با يكديكر دوستي باشد * * شمعون صفا بمسيح كفت * خداوندا ما تا كجا مي روي * عيسي
جواب داد وبدو كفت هر كجا كه من بروم تو اكنون نمي تواني آمدن † دربي من * پسترا از
37 من بيايي * * شمعون كفت خداوندم * چرا اين ساعت † دربي تو نتوانم امدن * بيايم * وجان
38 خود را عوض تو بدهم * * عيسي بدو كفت * جان خود عوض ندهي * ليكن راست راست بتو
بكويم * كه هنوز خروس بانك نزده باشد كه تو سه بار مرا منكر شوي *

1 2 * دل شما پريشان نشود بخدا ايمان † بياوريد وبمن ايمان بياوريد * بسيار منزلها در خانه پدرم

Et Jesus dixit; Hâc horâ Filius 31
hominis glorificatus est, ut Deus in
eo glorificetur. Et cùm Deus glori- 32
ficatus sit, Deus etiam ipsum in sese
glorificabit, & illo tempore ipsi lau-
dem dabit. O Filii mei paulisper 33
adhuc vobiscum ero: & me quae-
retis, & sicut Judaeis dixi; In
eum locum, quo ego ibo, vos non po-
teritis venire: rursùs etiam vobis
dico. Nunc mandatum novum vo- 34
bis do, ut unus alium diligatis,
quemadmodum ego vos dilexi. Ut 35
unusquisque sciat, quòd vos disci-
puli mei estis, si vobis uni erga al-
terum dilectio fuerit. Simeon Ce- 36
phas Christo dixit; Domine noster
usque quò abis? Jesus responsum
dedit, & ei dixit; Quocunque ego
abeam, tu nunc non potes venire
per vestigia mea: sed post me ve-
nies. Simeon dixit; Domine mi, 37
quare hâc horâ per vestigia tua non
possum venire? Veniam, & animam
meam pro te dabo. Jesus ei dixit; 38
Animam tuam pro me non dabis:
sed verè, verè tibi dico, quòd non-
dum gallus vociferatus fuerit, quin
tu tribus vicibus me abnegaveris.

CAP. XIV.

Cor vestrum anxium ne sit: 1
in Deum credite, & in
me fidem habete. Multae 2
mansiones in domo patris mei

Versio VULGATA LATINA.

dixit Jesus; Nunc clarificatus est filius hominis: & Deus clarificatus est in eo.
32 Si Deus clarificat' est in eo, & Deus clarificabit eum in semetipso: & continuò clari-
33 ficabit eum. Filioli, adhuc modicùm vobiscum sum. Quæretis me: & sicut dixi Ju-
34 dæis; Quò ego vado, vos non potestis venire: & vobis dico modó. Mandatum
novum do vobis; Ut diligatis invicèm, sicut dilexi vos, ut & vos diligatis invicém.
35 In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad in-
36 vicém. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quò vadis? Respondit Jesus; Quò ego
37 vado, non potes me modò sequi: sequêris autem posteá. Dicit ei Petrus; Quarè
38 non possum te sequi modó? animam meam pro te ponam. Respondit ei Jesus;
Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi; Non cantabit gallus, donec
ter me neges.

CAP. XIV.

NOn turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris 1
mei mansiones multæ sunt: si quò minùs, dixissem vobis: Quia vado parare vobis 2
locum. Et si abiero, & præparavero vobis locum: iterùm venio, & accipiam vos ad 3
me ipsum, ut ubi sum ego, & vos sitis. Et quò ego vado scitis, & viam scitis. 4
Dicit ei Thomas; Domine, nescimus quò vadis: & quomodò possumus viam scire? 5
Dicit ei Jesus; Ego sum via, & veritas, & vita: nemo venit ad Patrem, nisi per me. 6
Si cognovissetis me, & Patrem meum utique cognovissetis: & amodò cognoscetis 7
eum, & vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, & suf- 8
ficit nobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * فقال يسوع الآن تمجد ابن الانسان والله تمجد فيه * فان كان الله تمجد فيه * والله يمجده
32 في ذاته وللوقت يمجده * الفصل الثاني والثلثون * يا بني انا معكم زمنا قليلا 33
ويطلبوني فلا تجدوني كما قلت لليهود انه حيث امضي انا اليه لا تقدرون على المصير اليه *
34 واقول لكم الآن ايضا * لاني اعطيكم وصية جديدة ان يحب بعضكم بعضا كما احببتكم
35 كي انتم ايضا تحب بعضكم بعضا * بهذا يعرف كل احد انكم تلاميذي ان كان فيكم حب
36 بعضكم لبعض * قال له سمعون الصفا الى اين تذهب يا سيد * اجابه يسوع الى حيث اذهب
37 لست الآن تقدر ان تتبعني لكنك تاتي اخيرا * قال له بطرس يا سيد لم لا اقدر الآن اتبعك
38 والآن ابذل نفسي عنك * اجابه يسوع انت تبذل نفسك فداي * امين امين اقول لك انه
لن يصيح الديك حتى تنكرني ثلث مرات *

1 2 * لا تضطرب قلوبكم * امنوا بالله وامنوا بي ايضا * ان المنازل في بيت ابي كثيرة * ولولا ذلك
3 لكنت اقول لكم انني انطلق لاصلح لكم مكانا * وان انطلقت واعددت لكم مكانا فسوف
4 اتي واخذكم الي لتكونوا انتم حيث اكون انا * وانتم عارفون الى اين اذهب وتعرفون الطريق *
5 6 * قال له توما يا سيد ما نعلم اين تذهب وكيف نقدر ان نعرف الطريق * قال له يسوع انا
7 هو الطريق والحق والحياة لا ياتي احد الى ابي الا بي * لو كنتم تعرفوني لعرفتم ابي ايضا *
ومن الآن تعرفونه وقد رايتموه ايضا * الفصل الثالث والثلثون *
8 * قال له فيلبس يا سيد ارنا الآب وحسبنا *

Et dixit Jesus; Nunc glorificatus est 31
Filius hominis, & Deus glorificatus est
in eo. Quòd si Deus glorificatus est in 32
eo, ergò Deus glorificabit eum in semet-
ipso, & continuò glorificabit eum.

Sectio trigesima secunda.

O filii mei, ego vobiscum sum tempore 33
brevi; & quæretis me, & non invenie-
tis me. Quemadmodum dixi Judæis,
quòd quò vado ego, non potestis venire;
ita dico vobis nunc etiam. Nam ego do 34
vobis mandatum novum, ut diligat alter
alterum, sicut dilexi vos, ut vos etiam
diligatis alter alterum. In hoc cognoscet 35
unusquisque vos esse discipulos meos, si
fuerit in vobis dilectio alterius in alte-
rum. Dixit ei Simon Petra; Quò va- 36
dis, Domine? Respondit ei Jesus; Quò
vado, non potes nunc sequi me, sed veni-
es postremò. Dixit ei Petrus; Domine, 37
quare non possum modò sequi te, quum
nunc permutem animam meam pro te?
Respondit ei Jesus; Tune permutas 38
animam tuam pro me? Amen, amen di-
co tibi, quòd minimè cantabit gallus,
quin abneges me tribus vicibus.

CAP. XIV.

NOn turbetur cor vestrum, credite in 1
Deum, & credite in me etiam. Nam 2
mansiones in domo Patris mei, multæ
sunt: alioquin dixissem vobis: quòd ab-
eam ad parandum vobis locum. Et si 3
abiero, & præparavero vobis locum, fu-
turum est ut veniam, & accipiam vos ad
me, quatenus sitis vos ubi ero ego. Et 4
vos quidem nôstis quò vado, & nôstis
viam. Dixit ei Thomas; Domine, igno- 5
ramus quò vadis: Et quomodò possu-
mus cognoscere viam? Dixit ei Jesus; 6
Ego sum via, & veritas, & vita.
Non venit quisquam ad Patrem meum,
nisi per me. Si nôssetis me, certè 7
nôsceretis Patrem meum etiam: &
amodò cognoscetis eum, & vidistis eum
etiam.

Sectio trigesima tertia.

Dixit ei Philippus; Domine, ostende 8
nobis Patrem, & sufficit nobis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወእምድኅረ፡ ወፅአ፡ ውእቱ፡ ጊዜ፡ ይቤ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይእዜ፡ እንከ፡ ተሰብሐ፡ ወ
32 ልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ወእግዚአብሔር፡ ተሰብሐ፡ ቦቱ፡፡ ወእመሰ፡ እግዚአብሔር፡
ተሰብሐ፡ ቦቱ፡ እግዚአብሔርኒ፡ ይሴብሖ፡ ወሶቤሃ፡ ይሴብሖ፡፡ በጸሎተ፡ ኃሙ
ስ፡ እምድኅረ፡ ክፍት፡ ይቄድሱ፡ ወእምድኅረ፡ ቀደሱ፡ ያነብቡ፡ ፬ ጰራቅሊጦስ፡፡ በ
33 ጰራቅሊጦስ፡፡ ደቂቅየ፡ ዓዲ፡ ሕዳጠ፡ ሃለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ ወተኃሥሡኒ፡ ወ
በከመ፡ አቤልክሙ፡ ለአይሁድ፡ ኀበ፡ አነ፡ አሐውር፡ አንትሙ፡ ኢትክሉ፡ መጺአ፡፡ ወለክሙ
34 ኒ፡ እብለክሙ፡ ይእዜ፡፡ ወእሁበክሙ፡ ሐዲሰ፡ ትእዛዘ፡ ከመ፡ ትትፋቀሩ፡ በበይናቲክሙ፡
35 በከመ፡ አነ፡ አፍቀርኩክሙ፡፡ ከመ፡ አንትሙኒ፡ ትትፋቀሩ፡ በበይናቲክሙ፡፡ ወበዝንቱ፡
ያአምሩክሙ፡ ኵሉ፡ ከመ፡ አርዳእየ፡ አንትሙ፡ እመ፡ ተፋቀርክሙ፡ በበይናቲክሙ፡፡
36 ወይቤሎ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ እግዚኦ፡ አይቴኑ፡ ተሐውር፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኀበ፡ አነ፡ አሐውር፡ ኢትክል፡ ተሊዎትየ፡ ይእዜ፡ ወባሕቱ፡ ድኅረ፡ ትት
37 ሉ፡፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ እግዚኦ፡ በምንት፡ ኢይክል፡ ተሊዎተከ፡ ይእዜ፡ ነፍስየ፡ ን
38 ቀ፡ እሜጡ፡ በእንቲአከ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ነፍሰከኑ፡ ት
ሜጡ፡ በእንቲአየ፡፡ አማን፡ አማን፡ እብለከ፡ ኢይነቁ፡ ዶርሆ፡ እስከ፡ ሠለስ፡ ትክሕደ
1 ኒ፡፡ ፲ በሣልስ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡ ወኢይደንግፅክሙ፡ ልብክ
2 ሙ፡ እመኑ፡ በእግዚአብሔር፡ ወእመኑ፡ ብየ፡፡ ውስተ፡ ቤተ፡ አቡየ፡ ብዙኅ፡ ማኅደረ
3 ቦ፡፡ ናሁ፡ እብለክሙ፡ አሐውር፡ ወአስተደሉ፡ ለክሙ፡ ማኅደረ፡፡ ወእምድኅረ፡ ሖር
4 ኩ፡ ወአስተደለውኩ፡ ለክሙ፡ መካነ፡ ካዕበ፡ እመጽእ፡ ወእነሥአክሙ፡ ኀቤየ፡ ከመ፡ ተሃል
5 ዉ፡ ኀበ፡ ሃለውኩ፡ አነ፡ አንትሙኒ፡፡ ከመ፡ ተአምሩ፡ ፍኖተ፡ ኀበ፡ አሐውር፡፡ ወይ
6 ቤሎ፡ ቶማስ፡ እግዚኦ፡ ዘኢናአምር፡ ኀበ፡ ተሐውር፡ እፎ፡ ናአምር፡ ፍኖተ፡፡ ወይቤ
7 ሎ፡ ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ፍኖት፡ ጽድቅ፡ ወሕይወት፡ ወአልቦ፡ ዘይመጽእ፡ ኀበ፡ አብ፡ ዘእንበለ፡ እንተ፡ ኀቤየ፡፡ እመ፡ ኢያየ፡ ለእምርክሙ፡ ለእምርክምዎ፡ ለ
8 አቡየ፡፡ ወይእዜሰ፡ አእመርክምዎ፡ ወርኢክምዎ፡፡ ወይቤሎ፡ ፊልጶስ፡ እግዚኦ፡ አርእየነሁ፡ ለአብ፡ ወይአክለነ፡፡

Et postquàm exivisset, isto tempore dixit Dñs Jesus; Nunc igitur glorificatus est 31
Filius hominis, & Deus glorificatus est in eo. Et si Deus glorificatus est in eo, 32
Deus etiam glorificabit eum, & statim glorificabit. *In Oratione quintæ pas-*
chatis: *posteà hostiam consecrabunt; & post consecrationẽ ejus dicent quatuor vi-*
cibus, Paraclete. *Pro paracleto.* Filii mei, adhuc modicũ sui vobiscũ. Et 33
quæretis me: & sicut dixi Judæis, Quò ego vado, vos non potestis venire; & vo-
bis dico nunc. Et dabo vobis novum mandatum, ut diligatis invicém: sicut ego 34
dilexi vos, sic vos diligatis inter vos. Et in hoc cognoscent vos omnes, quòd disci- 35
puli mei estis, si dilexeritis invicẽ. Et dixit ei Simon Petrus; Dñe, quò vadis? Et 36
respondit Dñs Jesus, & dixit ei; Quò ego vado, non potes sequi me nunc; sed
posteà sequêris. Et dixit ei Petrus; Domine, quare non possum sequi te nunc? a- 37
nimam meam ipsam tradã pro te. Et respondit Dñs Jesus, & dixit ei; Animam 38
tuam trades propter me? Amen, amen dico tibi, Non cantabit gallus, usquequò
ter abnegaveris me. *Pro tertio Paracleto.* CAP. XIV.

NE turbetur cor vestrum: credite in Deo, & credite in me. In domo Patris 1
mei multæ habitationes sunt. Ecce dico vobis; Ibo, & præparabo vobis habi- 2
tationem. Et postquàm profectus fuerim, & præparaverim vobis locum, iterũ ve- 3
niam, & assumam vos ad me, ut sitis ubi fui ego, vos etiam: Ut sciatis viam quò 4
vado, Et dixit ei Thomas; Dñe, nescimus quò vadis: quomodo sciemus viam? 5
Et dixit ei Jesus; Ego sum via, veritas, & vita: & nemo est qui veniet ad Patrem, 6
nisi per me. Si me novistis, novistis Patrem meum: & nunc novistis eum, & vi- 7
distis eum. Et dixit ei Philippus; Dñe, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis. 8

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 † هست * واکر بشما کفتم بروم وجایکه برای شما آماده † وبعد دارم * ویا بروم وجایکاه †
برای شما راست کنم * انکه بیایم وشمارا ببرم پیش خود * تا هر کجا که من باشم *
4 5 شما نیز انجا باشید * وهر کجا من بروم شما راه را بدانید * توما بمسیح کفت خداوند ما نمی
6 دانیم کجا می روی * وچکونه توانیم دانستن وراه بیابیم * عیسی بدو کفت منم من راه حقیقت
7 وزندکانی کسی پیش پدرم نیاید مکر بمن * اکر مرا می دانستید پدرم را نیز می دانستید وازین
8 ساعت اورا بشناسید واورا دیده اید * فیلیبوس بدو کفت خداوند پدر خود را بما بنمای ومعین کن *

sunt: & si vobis dixero; Ibo, &
vobis locum paratum & instructum
habebo: Si vel iero, & locum vo- 3
bis paravero, tunc veniam & vos
assumam ad meipsum, ut ubicunque
ego fuero, vos etiam illic sitis: Et 4
quocunque ego ivero, vos viam sci-
atis. Thomas Christo dixit; Do- 5
mine noster, nescimus quò vadas,
& quomodò sciamus & inveniamus
viam? Jesus illi dixit; Ego ipse 6
sum via, veritas, & vita: nemo
ad Patrem meum veniet, nisi per
me. Si me nôssetis, Patrem meum 7
etiam nôssetis: & ex hac hora eum
cognoscetis & eum scietis. Phi- 8
lippus ei dixit; Domine, Patrem
tuum nobis ostende, & demonstra.

Dicit ei Jesus; *Tantum tempus cum vobis* sum, & non *cognovisti me*, Philippe?
9 Λέγει αὐτῷ (δ) ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε;
Videns me, *vidit* Patrem. Et quomodò tu dicis; Ostende nobis Patrem?
ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
Non *credis*, quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba quæ ego loquor
10 Οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ
vobis, à meipso non loquor: *At* Pater in me manens, ipse facit opera. *Credi-*
11 ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιστεύε-
te mihi quia ego in Patre, & Pater in me: *Si autem non*, propter opera ipsa
τέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ (ε) πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
credite *mihi*. Amen, amen dico vobis; *Credens* in me, opera quæ ego facio,
12 πιστεύετέ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ,
& ipse faciet, & majora horum faciet: quia ego ad Patrem *meum* vado.
κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν (ζ) πατέρα μου πορεύομαι.
Et quodcunque petieritis in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in
13 Καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν
filio. Si quid petieritis in nomine meo, *ego* faciam. Si diligitis me,
14 τῷ υἱῷ. Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί (η) μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
15 mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit
16 τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει
vobis, ut maneat *cum vobis* in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest
17 ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται
accipere, quia non videt eum, nec scit eum: Vos autem cognoscitis eum: quia apud
λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ'
vos manet, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: *venio* ad vos. Adhuc
ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι 18
modicū, & mundus me non jam videt: Vos autem videtis me: quia ego vivo, & vos 19
μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς
vivetis. In illo die cognoscetis *vos*, quia ego in Patre meo, & vos in
ζήσεσθε. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ (θ) γνώσεσθε ὑμεῖς, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν 20
me, & ego in vobis. *Habens* mandata mea, & *servans* ea, ille est *diligens*
ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν 21
ρκθ me: *at diligens* me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo
α με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω
ei meipsum. Dicit ei Judas, (non Iscariotes;) Domine, quid factum est, quia nobis
ρλ αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν 22
ι *futurus es manifestare* teipsum, & non mundo? Respondit Jesus, & dixit ei; Si
ρκη μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη (ι) ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν 23
δ quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum ve-
τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευ-
niemus, & mansionem apud eum faciemus. Non *diligens* me, sermones meos non
σόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ 24
ρλα servat. Et *sermo* quem audistis, non est meus, sed *mittentis* me Patris.
α τηρεῖ. καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

MS.A. (δ) Ἰησοῦς, (ε) πατρὶ, * εἰ δὲ μὴ, (ζ) πατέρα πορεύομαι. (η) μου, τοῦτο ποιήσω. (θ) γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ (ι) Ἰησοῦς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܗܘܢܐ ܙܒܢܐ ܟܠܗ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܬܢܝ ܦܝܠܝܦܐ. ܡܢ ܕܚܙܢܝ ܚܙܐ ܠܐܒܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܚܘܢ ܠܢ ܐܒܐ. * ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ ܘܐܒܝ ܒܝ. 10
ܘܡܠܐ ܕܐܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܨܒܝܢܝ ܐܢܐ ܡܡܠܠ. ܐܠܐ ܐܒܝ ܕܒܝ ܥܡܪ ܗܘ
11 ܥܒܕ ܗܠܝܢ ܥܒܕܐ. * ܗܝܡܢܘ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ ܘܐܒܝ ܒܝ. ܘܐܢ ܠܐ ܐܦܠܐ ܡܛܠ ܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘ.
12 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ. ܥܒܕܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܐܦ ܗܘ
13 ܢܥܒܕ. ܘܕܝܬܝܪܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܢܥܒܕ. ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܐܙܠ ܐܢܐ. * ܘܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܫܡܝ
14 ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. ܕܢܫܬܒܚ ܐܒܐ ܒܒܪܗ. * ܘܐܢ ܬܫܐܠܘܢܢܝ ܒܫܡܝ ܐܢܐ ܐܥܒܕ.
15 * ܐܢ ܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ * ܦܘܩܕܢܝ ܛܪܘ *
16 ܘܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܐܚܪܢܐ ܦܪܩܠܛܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. ܕܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ ܠܥܠܡ.
17 * ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ. ܗܝ ܕܥܠܡܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܩܒܠܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܚܙܝܗ ܘܠܐ ܝܕܥܗ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ
18 ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܕܠܘܬܟܘܢ ܥܡܪ ܘܒܟܘܢ ܗܝ. * ܠܐ ܫܒܩ ܐܢܐ
19 ܠܟܘܢ ܝܬܡܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܩܠܝܠ. * ܘܥܠܡܐ ܬܘܒ ܠܐ ܚܙܐ ܠܝ. ܐܢܬܘܢ
20 ܕܝܢ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܕܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܘܢ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ.
21 ܘܐܢܬܘܢ ܒܝ. ܘܐܢܐ ܒܟܘܢ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܛܪ ܠܗܘܢ.
ܗܘ ܗܘ ܡܚܒ ܠܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܚܒ ܠܝ ܢܬܪܚܡ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܐܢܐ ܐܪܚܡܝܘܗܝ ܘܐܚܘܝܘܗܝ
22 ܢܦܫܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܗܘܕܐ ܠܐ ܗܘܐ ܣܟܪܝܘܛܐ. ܡܪܝ ܡܢܐ ܗܘܐ ܕܠܢ ܥܬܝܕ ܐܢܬ ܠܡܚܘܝܘ
23 ܢܦܫܟ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܥܠܡܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܕܪܚܡ ܠܝ ܡܠܬܝ ܢܛܪ. ܘܐܒܝ
24 ܢܪܚܡܝܘܗܝ. ܘܠܘܬܗ ܐܬܝܢ ܚܢܢ. ܘܡܘܢܐ ܠܘܬܗ ܥܒܕܝܢ ܚܢܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܝ ܡܠܬܝ
ܠܐ ܢܛܪ. ܘܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ. ܐܠܐ ܕܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ.

Dixit ei Jesus; Hoc toto tempore vobiscum 9
sum, & non cognovisti me, Philippe? Qui
me videt, vidit Patrem: quomodo ergò tu
dicis, Ostende nobis Patrem? Non credis 10
me in Patre meo, & Patrem meum in me
esse? porrò verba illa quæ ego loquar, à me-
ipso non loquor: Pater autem meus, qui in
me habitat, ipse facit opera ista. Credite 11
me esse in Patre meo, & Patrem meum in
me. Sin minus, saltem propter opera credi- 12
te. Amen amen dico vobis; Qui credit in me,
opera illa quæ ego facio, & ipse faciet, ac
majora his faciet. Nam ego ad Patrem me-
um proficiscor. Et quicquid petieritis in 13
nomine meo, faciam vobis, ut glorificetur
Pater in Filio suo. Quòd si petieritis à me 14
in nomine meo, ego faciam.

Vespere dominicæ Pentecostes. 36.

Si diligitis me, mandata mea servate. Et 15
ego postulabo à Patre meo, & alium Para- 16
cletum dabit vobis, ut sit vobiscum in æter-
num, Spiritum veritatis, quem mundus non 17
potest recipere, propterea quòd non vidit
eum, nec eum novit: vos autem cognosci-
tis eum, quoniam apud vos manet, & in vo-
bis est. Non relinquam vos orphanos: ven- 18
turus sum enim ad vos paulò post. Et mun- 19
dus non videbit me, vos autem videbitis
me: quia vivo ego, & vos vivetis. In illo 20
die scietis me esse in Patre meo, & vos in
me, & me in vobis. Apud quem sunt præ- 21
cepta mea, & qui custodit ea, is ille est qui
diligit me: is autem qui diligit me, dilige-
tur à Patre meo: & ego diligam eum, ac
ostendam ei meipsum. Dixit ei Juda, non 22
ille Iscariotes; Domine mi, quid sibi vult;
Nobis ostensurus es teipsum, non autem
mundo? Respondit Jesus, & dixit ei; Qui 23
diligit me, sermonem meum servat: & Pa-
ter meus diliget eum, & ad eum venie-
mus, mansionemque apud eum faciemus.
Is autem qui non diligit me, sermonem me- 24
um non servat: & sermo iste quem auditis,
meus non est, sed Patris qui misit me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * عیسی بدو گفت چندین روزگار باشما بودم * ومرا نشناختید * بی شك هر كه مرا دید پدررا
10 دید * و تو چگونه می گویی پدررا بما بنمای * تو ایمان نمی اوری كه من در پدرم * و پدر
در من * و سخنها كه می گویم از پدرم كه در من ساكنست * اوست كه این كردارها می كند *
11 * ایمان بیاورید كه من در پدرم و پدر در من * واگر نه برای كردارها نیز ایمان بیاورید
12 * راست راست بشما می گویم * هر كه بمن ایمان بیاورد * كردارهایی كه من می كنم او نیز
13 بكند [وبزرگتر ازین بكند] كه من پیش پدرم می روم * وهرچه بنام من بطلبید * باشما
14 بدهم * كه پدر بفرزند خود ستوده شود * واگر از من بخواهید بنام من من بكنم
15 مژده دادن مسیح بآمدن روح فارقلیط * وعیسی بشاگردان گفت اگر مرا دوست
16 می دارید * سپارشهاء مرا نگه دارید * ومن ازخدا بخواهم * تا فارقلیط بشما دهد * وتا ابد باشما
17 باشد * جان راستی را آنك همه عالم انرا نتوانند پذیرفتن * برای آنك اورا ندیدند ونه شناختند *
18 شما اورا بدانید * كه پیش شما مقام گیرد * وپیش شماست * ومن شمارا یتیم نگذارم * لیكن اندك وقتی
19 دیگر پیش شما بیایم * وعالم مرا نبیند * شمایید كه مرا ببینید كه من زنده ام * وشما نیز زنده باشید

Jesus ei dixit; Tanto tempore vo- 9
biscum fui, & me non nosti? Si-
ne dubio quicunque me vidit, Pa-
trem vidit: tu igitur quomodo di-
cis, Patrem nobis ostende? Tu fi- 10
dem non habes, quòd ego in Patre
sum, & Pater in me, & verba quæ
loquor, à Patre meo sunt, qui in me
manet? Ille est qui hæc opera fa-
cit. Fidem habete quòd ego in Pa- 11
tre sum, & Pater in me: sin mi-
nus, propter opera etiam fidem ha-
beatis. Verè, verè vobis dico; 12
Quicunque in me fidem habuerit,
opera quæ ego facio ille etiam faci-
et, & majora his faciet: quia ego
ad Patrem meum abeo. Et quicquid 13
in nomine meo petieritis, vobis dabo:
ut Pater in filio suo glorificetur. Et 14
si à me petieritis in nomine meo, ego
faciam.

XXX. Annunciat Christus adventum Spiritûs Paracleti.

Et Jesus discipulis dixit; Si me 15
ametis, præcepta mea servate. Et 16
ego à Deo petam, ut Paracletum vo-
bis det, & in æternum vobiscum
erit, Spiritum veritatis, quem to- 17
tus mundus non possunt accipere,
propterea quòd eum non viderunt ne-
que cognoverunt: vos autem eum
cognoscetis, quia apud vos locum ca-
pit & vobiscum est. Et ego vos or- 18
phanos non relinquam, sed parvo
tempore adhuc ad vos veniam. Et 19
mundus me non videbit: vos estis
qui me videbitis: quia ego vivens
sum & vos etiam viventes eritis.

Versio VULGATA LATINA.

9 Dicit ei Jesus; Tanto tempore vobiscum sum: & non cognovistis me? Philip-
pe, qui videt me, videt & Patrem. Quomodò tu dicis; Ostende nobis Patrem?
10 Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba, quæ ego loquor vo-
11 bis, à me ipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera. Non
12 creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa
credite. Amen, amen dico vobis; Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse
13 faciet, & majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado. Et quodcunque pe-
14 tieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio. Si
15 quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam. Si diligitis me, mandata mea ser-
16 vate. Et ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vo-
17 biscum in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia
non videt eum, nec scit eum: vos autem cognoscetis eum; quia apud vos mane- 18
bit, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc 19
modicum: & mundus me jam non videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo,
& vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, & vos 20
in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & servat ea: ille est, qui di- 21
ligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, &
manifestabo ei meipsum. Dicit ei Judas, non ille Iscariotes; Domine, quid fa- 22
ctum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, & non mundo? Respondit Jesus, 23
& dixit ei; Si quis diligit me, sermonē meum servabit, & Pater meus diliget eum, &
ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciem[9]: Qui non diligit me, sermones 24
meos non servat. Et sermonē quē audistis, non est me[9]: sed ej[9], qui misit me, Patris.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * قال له يسوع انا معكم كل هذا الزمان ولم تعرفني يا فيلبّا * من راءني فقد راى الآب فكيف
10 تقول انت ارنا الآب * اما تؤمن اني في ابي وابي في * وهذا الكلام الذي اقوله لكم ليس هو من
11 12 ذاتي وحدي بل ابي الحال في هو يفعل هذه الافعال * آمنوا بي اني انا في ابي وابي في * والا
فآمنوا بي من اجل الاعمال * امين امين اقول لكم ان من يؤمن بي يعمل الاعمال التي اعملها
13 وافضل منها يصنع لاني ماض الى الآب * وكل شي تساءلون باسمي اصنعه لكم ليتمجد الآب
14 15 بالابن * وان سالتموني باسمي افعل لكم ما تريدونه * ان كنتم تحبوني فاحفظوا وصاياي *
16 17 * وانا اسال ابي فيعطيكم مسليا آخر ليثبت معكم الى الابد * روح الحق الذي لن يطيق
العالم ان يقبلوه لانهم لم يروه ولم يعرفوه * وانتم تعرفونه لانه مقيم معكم وهو ثابت فيكم *
18 19 * لست ادعكم ايتاما لاني سوف اجيكم عن قليل * والعالم ليس يروني وانتم تروني لاني حي
20 21 وانتم تكونون * في ذلك اليوم تعلمون انتم اني في ابي وانتم في وانا فيكم * من كانت عنده
وصاياي وحفظها ذاك هو الذي يحبني * والذي يحبني يحبه ابي وانا احبه واظهر له ذاتي *
22 * قال له يهوذا وليس الاسخريوطي يا سيد ما معنى قولك انك مزمع بان تظهر لنا لا للعالم *
23 24 * اجابه يسوع قايلا من يحبني يحفظ كلمتي وابي يحبه واليه ناتي وعنده نتخذ المنزل * ومن
لم يحفظ قولي لم يحبني * والكلمة التي سمعتموها ليست لي بل للآب الذي ارسلني *

Dixit ei Jesus; Ego vobiscum fui toto 9
hoc tempore, & non cognovistis me, Phi-
lippe? Qui videt me, jam vidit Patrem:
& quomodo dicis tu, Ostende nobis Pa-
trem? An non credis quod ego sim in Pa- 10
tre meo, & Pater meus in me: Et hic
sermo, quem dico vobis, non fit à me solo:
sed Pater meus in me inhabitans, ipse
operetur hæc opera? Credite in me, quia 11
ego sum in Patre meo, & Pater meus in
me. Vel certè credite in me propter opera. 12
Amen, amen dico vobis, quòd qui credit
in me, faciet opera quæ ego facio, & præ-
stantiora iis faciet, quia vado ad Pa-
trem. Et quamcunq; rem petetis in nomi- 13
ne meo, faciam vobis: ut glorificetur
Pater in Filio. Et si petieritis à me in 14
nomine meo, faciam vobis quicquid vo-
lueritis. Et si me amatis, custodite præ- 15
cepta mea. Et ego rogabo Patrem, dabit- 16
que vobis Consolatorem alium, ut persiet
vobiscum in æternum: Spiritum verita- 17
tis quem neutiquam potest mundus reci-
pere, quia non viderunt eum, neque cog-
noverunt eum. Vos autem cognoscitis
eum quia manens est vobiscum, & est
firmus in vobis. Non relinquam vos or- 18
phanos: quoniam venturus sum ad vos
paulò post. Et mundus non videbit me, 19
at vos videbitis me: quia ego vivus
sum, & vos vivetis. In illo die scietis 20
vos, quòd ego sim in Patre meo, & vos
in me, et ego in vobis. Is, penes quem erunt 21
mandata mea, eaque servabit, ille est qui
diligit me. Qui autem diligit me, diliget
eum Pater meus, & ego diligam eum, &
manifestabo illi meipsum. Dixit ei Ju- 22
das, sed non Iscariotes, Domine, quisnam
est sensus sermonis tui, quòd sis te mani-
festaturus nobis, non mundo? Respondit 23
ei Jesus, dicens; Qui diligit me, serva-
bit sermonem meum: & Pater meus dili-
get eum, & ad eum veniemus, & apud
eum capiemus domicilium. At qui non 24
servat sermonem meum, non diligit me.
Et sermo quem auditis, non est meus, sed
Patris qui misit me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ መጠነዝ፡ መዋዕለ፡ሃለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ወኢያእመርክ
ሙኒ፡ፊልጶስ፡ ዘርእየ፡ኪያየ፡ ርእዮ፡ለአብ፡፡ እፎ፡ እንከ፡ ትብል፡ አርኢየነሁ፡ ለአ
ብ፡ ኢትአምንኑ፡ ከመ፡እነ፡ በአብ፡ ወአብ፡ ብየ፡፡ ነገር፡ ዘእነ፡ ነገርኩክሙ፡እኮ፡ እ
ምኅቤየ፡ለሊየ፡ዘነገርኩ፡ለሊሁ፡ አብ፡ዘሃሎ፡ ምስሌየ፡ውእቱ፡ ይገብር፡ግብሮ፡፡
10 ትአምኑኒሁ፡ ከመ፡ እነሂ፡ ምስለ፡ አብ፡ ወአብሂ፡ ምስሌየ፡፡ እይመአኮ፡ እምው
11 እቱ፡ ቃል፡ እምግብሩ፡ እመኑኒ፡፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ዘይአምነኒ፡ብየ፡ግ
ብረ፡ዘእገብር፡እነ፡ ውእቱሂ፡ ይገብር፡ ወዘይዓቢ፡ እምኔሁ፡ ይገብር፡ እስመ፡ እነ፡እ
12 ሐውር፡ኀበ፡አብ፡፡ ወለመበ፡ዘሰአለ፡በስምየ፡እገብር፡ሎቱ፡ከመ፡ ይሰባሕ፡አብ፡
13 በወልዱ፡፡ ወዘሰአልክምዎ፡፡ በስምየ ፡ ለአብ፡ ይገብር ፡ ለክሙ ፡ ኪያሁ፡፡
14 ወእመ፡ታፈቅሩኒ፡ዐቀቡ፡ትእዛዝየ፡፡ ወእነ፡ እስእሎ፡ ለአብ፡ ወይፌኑ፡ ካልአ፡ጰ
15 ራቅሊጦስ፡ወይሁበክሙ፡ከመ፡ ይንበር፡ ወየሃሉ፡ ምስሌክሙ፡ ለዓለም፡፡ መንፈሰ፡
16 ጽድቅ፡ ዘኢይክል፡ ነሢኦቶ፡ ዓለም፡ እስመ፡ ኢይሬእዮ፡ ወኢያአምሮ፡፡ ወእንትሙ
17 ሰ፡ታአምርዎ፡እስመ፡ኀቤክሙ፡ይነብር፡ወይሄሉ፡፡ ወኢይኀድገክሙ፡ እጓለ፡ ማ
18 ውታ፡ትኩኑ፡እመጽእ፡ ኀቤክሙ፡፡ ወዓዲ፡ሕዳጠ፡ወኢይሬእየኒ፡እንከ፡ዓለም፡፡
19 ወእንትሙሰ፡ትሬእዩኒ፡፡ እስመ፡እነሂ፡ ሕያው፡ ወእንትሙሂ፡ ሕያዋን፡፡ ይእቲ፡እ
20 ሚረ፡ታአምሩ፡ከመ፡እነ፡በአብ፡ ወአብ፡ብየ፡ወእንትሙ፡ብየ፡ወእነ፡ብክሙ፡፡ ዘ
21 ቦቱ፡ትእዛዝየ፡ወይዕቅቦ፡ ውእቱ፡ ዘያፈቅረኒ፡ ወለዘ፡አፍቀረኒ፡ይፈቅሮ፡አቡየ፡ወእነ
22 ሂ፡እፈቅሮ፡ ወአርእዮ፡ርእስየ፡፡ ወይቤሎ፡ይሁዳ፡አኮ፡ አስቆሮታዊ፡እግዚኦ፡ምን
23 ተ፡ኮነ፡ዘለነ፡ታርኢ፡ርእሰከ፡ወአኮ፡ለዓለም፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወ
ይቤሎ፡ ዘያፈቅረኒ፡ ይዕቅብ፡ ቃልየ፡ ወያፈቅሮ፡ አቡየ ፡ ወንመጽእ፡ ኀቤሁ፡ ወንገብር፡
24 ምዕራፈ፡ ወንኀድር፡ ኀቤሁ፡፡ ወዘኢያፈቅረኒ ፡ ኢይዓቅብ፡ ቃልየ፡፡ ወቃል፡ ዘአ
የ፡ዘትሰምዑ፡ኢኮነ፡ዘአየ፡ዘእንበለ፡ቃሉ፡ ውእቱ፡ ዘፈነወኒ፡ አብ፡፡

Et dixit ei Dominus Jesus, Quantū tempus fui vobiscum, & non cognoscitis me? 9
Philippe, qui vidit me, vidit Patrem: quomodo igitur dicis, Ostende nobis Pa-
trem? Nónne credis quòd ego in Patre, & Pater in me? verbum quod ego 10
loquutus sum vobis, non fuit à meipso: quod loquutus sum, ipsius est Patris: qui
est mecum, ipse facit opus suum. Creditis quòd ego cum Patre, & Pater mecum? 11
si non ex hoc sermone, ex opere ejus credite mihi. Amen, amen dico vobis; 12
Qui credit in me, opus quod facio ego, ipse faciet, & majus illo faciet: quia
ego proficiscor ad Patrem. Si *quis* fuerit qui petierit in nomine meo, faciam 13
illi, ut glorificetur Pater in filio suo. Et quod petieritis in nomine meo Pa- 14
trem, faciet vobis illud. Et si diligitis me, servate mandata mea. Et ego 15
rogabo Patrem, & mittet alium Paracletum, & dabit vobis, ut maneat & sit vo- 16
biscum in æternum: *Nempe* Spiritum veritatis, quem non potest recipere mun- 17
dus, quia non videt eum, neque scit eum: & vos cognoscitis eum, quia apud vos
manet & existit. Et non relinquam vos ut sitis orphani: veniam ad vos. 18
Et adhuc paululùm, & non videbit me ampliùs mundus, & vos videbitis me: 19
quia ego vivus *sum*, & vos vivi *estis*. Isto die cognoscetis quòd ego in Patre 20
sum, & Pater in me; & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & 21
servat ea, ipse est qui diligit me: & qui dilexit me, diliget eum Pater meus: &
ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Et dixit ei Judas, non Iscariotes; 22
Domine, quid factum est, quòd nobis manifestabis teipsum, & non mundo? Et 23
respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Qui diligit me, servabit sermonem meum,
& diliget eum Pater meus: & veniemus ad eum, & faciemus requiem, & habi-
tabimus apud eum. Et qui non diligit me, non servat sermonem meum: & sermo 24
meus, quem auditis, non est meus, sed sermo ejus qui misit me, Patris.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 * در آن روز بدانید که من در پدر هستم * وشما در من † هستید ومن با شما هستم * هر
که سپارشهای من پیش او باشد ونگاه دارد * اوست که مرا دوست دارد * وازپدرم دوست
22 داشته شود * ومن اورا دوست دارم * وخودرا بدو بنمایم * یهودا بدو گفت نه سکریوطا *
23 خداوندا چونست که خودرا [بما] می نمایی ونه بعالم * عیسی جواب داد که هرکه مرا دوست †
دارد سخن من نگاه دارد * وپدرم اورا دوست دارد * ومن پیش او بیایم * وخلوت گاه پیش او
24 بسازم * آنك مرا دوست نمی دارد * سخنهاء مرا نگاه نمی دارد * واین کلمه که شنوید *
ازان من نیست الا ازان پدر که مرا فرستاد *

In illo die scietis, quòd ego in Patre 20
sum, & vos in me estis, & ego vobis-
cum sum. Apud quemcunque man- 21
data mea sunt, & observat ea, ipse
est qui me diligit, & à Patre meo
dilectus erit: & ego eum diligam,
& meipsum ei ostendam. Judas ei 22
dixit, non Iscariotes; Domine, quo-
modo est quòd teipsum nobis osten-
des, & non mundo? Jesus responsum 23
dedit; Quia omnis qui me diligit,
verbum meum observat, et Pater me-
us eum diligit: & ego ad eum ve-
niam, & secessum apud eum faci-
am. Ille qui me non diligit, sermo- 24
nes meos non observat: & hoc ver-
bum, quòd audistis, meum non est,
sed Patris qui me misit.

Hæc locutus sum vobis apud vos manens. At Paracletus, Spiritus
25 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα ρλβ
sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit
τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει
omnia, & suggeret vobis omnia quæcunque *dixi* vobis. Pacem relinquo vo-
27 πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑ-
bis, pacem meam do vobis: non quomodò mundus dat, ego
μῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ
do vobis. Non turbetur vestrum cor, neque formidet. Audistis
28 δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε
quia ego dixi vobis; Vado & venio ad vos. Si diligeretis me, gaude-
ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχά-
retis utique, quia *dixi*, Vado ad Patrem: quia Pater *meus* ma-
ρητε ἄν, (κ) ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ (λ) πατήρ μου μεί-
jor me est. Et nunc dixi vobis *ante* *fieri*, ut cùm factum fuerit, credatis.
29 ζων μού ἐστι. Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.
Non jam multa loquar *cum vobis*: venit enim mundi hujus princeps, & in
30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ (μ) κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν
me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, &
31 ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν. Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ
sicut *mandavit* mihi Pater, sic facio: Surgite, eamus hinc.
καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, (ν) οὕτω ποιῶ· (ξ) ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

CAP. XV. ιε'.

Ego sum vitis *illa* vera, & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in
Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ἐν 1 2
me non ferentē fructum, tollet eum: & omnem fructum *ferentem*, purgat eum, ut
ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα
plurem fructum afferat. Jam vos mundi estis ꝑpter sermonē quē locutus sū vobis. Ma-
πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. Μεί- 3
nete in me, & ego in vobis. Sicut palmes non potest fructum ferre à semetipso, *si non*
νατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ 4
manserit in vite: sic nec vos, *si non* in me manseritis. Ego sum vitis,
μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, 5
vos palmites. *Manens* in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: Quia sine
ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς
me *non* potestis facere nihil. Si non quis manserit in me, *ejectus est* foràs sicut
ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις (α) μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς 6
palmes, & *exaruit*: & *colligunt* eos, & in ignem *mittunt*: & *ar-*
τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐτά, καὶ (β) εἰς πῦρ βάλλουσι· καὶ καίε-
dent. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcunque volu-
ρλγ δ ται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλη- 7
eritis petetis, & fiet vobis. In hoc *glorificatus est* Pater meus, ut fru-
ρλδ ι τε (γ) αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ- 8
ctum plurimum afferatis: & *efficiemini* mei discipuli.
πὸν πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

MS. A. (κ) ὅτι πορεύομαι (λ) πατὴρ μείζων (μ) κόσμου ἄρχων, (ν) οὕτως (ξ) Sectio hic incipit, Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. Κεφ. ιε'. MS. A. (α) μένῃ (β) εἰς τὸ πῦρ (γ) αἰτήσασθε,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܐܝܬܝ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܦܪܩܠܝܛܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܘ ܕܫܕܪ ܐܒܝ ܒܫܡܝ܂ ܗܘ ܢܠܦܟܘܢ ܟܠ ܡܕܡ܂ ܘܗܘ ܢܥܗܕܟܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
27 * ܫܠܡܐ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܫܠܡܐ ܕܝܠܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܥܠܡܐ ܝܗܒ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ ܘܠܐ ܢܕܚܠ܂
28 * ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ܂ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܘܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܠܘ ܪܚܡܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ ܚܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ܂ ܕܐܒܝ ܪܒ ܗܘ ܡܢܝ܂
29 * ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܥܕܠܐ ܬܗܘܐ܂ ܕܡܐ ܕܗܘܬ ܬܗܝܡܢܘܢ܂
30 * ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܐܬܐ ܓܝܪ ܐܪܟܘܢܗ ܕܥܠܡܐ܂ ܘܒܝ ܠܝܬ ܠܗ ܡܕܡ܂
31 * ܐܠܐ ܕܢܕܥ ܥܠܡܐ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܐܒܝ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ܂ ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ ܡܟܐ܂

1 2 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܕܫܪܪܐ܂ ܘܐܒܝ ܗܘ ܦܠܚܐ܂ * ܟܠ ܫܒܫܬܐ ܕܒܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒܐ܂ ܫܩܠ ܠܗ܂ ܘܐܝܕܐ ܕܦܐܪܐ ܝܗܒܐ܂ ܡܕܟܐ ܠܗ ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܐܬܐ܂
3 * ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܟܒܪ ܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ܂
4 * ܐܩܘܘ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܟܘܢ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܫܒܫܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܬܬܠ ܦܐܪܐ ܡܢ ܢܦܫܗ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܩܘܝܐ ܒܓܦܬܐ܂ ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܬܩܘܘܢ ܒܝ܂
5 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܘܐܢܬܘܢ ܫܒܫܬܐ܂ ܡܢ ܕܩܘܐ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܗ܂ ܗܢܐ ܡܝܬܐ ܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܡܛܠ ܕܕܠܐ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܡܕܡ܂
6 * ܐܢ ܠܐ ܐܢܫ ܩܘܐ ܒܝ܂ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ ܐܝܟ ܫܒܫܬܐ ܕܝܒܫܬ܂ ܘܠܩܛܝܢ ܠܗ ܘܪܡܝܢ ܒܢܘܪܐ ܕܬܐܩܕ܂
7 * ܐܢ ܬܩܘܘܢ ܒܝ ܘܡܠܝ ܒܟܘܢ ܢܩܘܘܢ܂ ܟܠ ܕܬܨܒܘܢ ܠܡܫܐܠ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ܂
8 * ܒܗܕܐ ܡܫܬܒܚ ܐܒܝ܂ ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܝܬܘܢ܂ ܘܬܗܘܘܢ ܬܠܡܝܕܝ܂

Hæc locutus sum vobiscum, quandiu apud vos sum. 25 Ipse verò Consolator, Spiritus ille sanctitatis, quem missurus est Pater meus in nomine meo, ille docebit vos omnia, & in memoriam reducet vobis quæcunque dico vobis. 26
Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non prout dat mundus, ego do vobis. Ne turbetur cor vestrum, nec expavescat. 27
Audistis me dixisse vobis; Abeo, & redeo ad vos. Si diligeretis me, gauderetis me abire ad Patrem meum, quia Pater meus major me est. 28
Nunc autem ecce dixi vobis priusquàm fiat, ut quum factum fuerit, credatis. 29
Igitur non loquar vobiscum multa: venit enim princeps hujus mundi, & in me non habet quicquam. 30
Sed ut sciat mundus, me diligere Patrem meum, & prout præcepit mihi Pater meus, similiter facio. Surgite, abeamus hinc. 31

CAP. XV.

Ego sum Vitis illa veritatis, & Pater meus est agricola. 1 Omnem palmitem qui in me fructus non edit, tollit: eum autem qui edit fructus, purgat, ut fructus plurimos adferat. 2
Vos jampridem mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobiscum. 3 Manete in me, & ego in vobis. Quemadmodum palmes non potest edere fructus à semetipso, nisi permanserit in vite: ita nec vos, nisi permanseritis in me. 4
Ego sum Vitis, & vos palmites: qui permanet in me, & ego in eo, iste adfert fructus quamplurimos: quoniam sine me nihil potestis facere. 5
Nisi verò quis in me permanserit, projicitur foràs instar palmitis arescentis, quem colligunt & conjiciunt in ignem ut comburatur. 6
Sed si permanseritis in me, & sermones mei permanserint in vobis, quicquid volueritis postulare, fiet vobis. 7

Matutinis dominicæ Pentecostes. 31.

In hoc glorificatur Pater, ut fructus multos adferatis: & eritis discipuli mei. 8

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اینها با شما کفتم * چون پیش شما بودم * وبعد ازین چون فارقلیط * جان پاك * پدرم 25 26
بنام من بفرستد * اوست که هر چیزرا با شما بیاموزاند و اوست که ذکر شمارا زیادت کند *
ویاد شما دهد † هر چیزی * که با شما کفتم * سلام برای شما می کذارم * وسلام من با شما 27
می دهم * نه انچنانك عالم دهند * بشما می دهم * دل شما پریشان نشود و نترسد * شنیدید 28
که بشما کفتم * بروم وبازپیش شما بیایم * اکر مرا دوست می داشتید * شاد می شدید
که من پیش پدرم می روم * وپدرم از من بزرکترست * واین ساعت نیز بشما کفتم 29
زودتر ازانك بشود * تا وقتی که بشود * ایمان بیاورید * اکنون بشما بسیار نخواهم کفتن * 30
سبب انك کدخدای عالم بیاید * ودرمن چیزی ندارد * لیکن [تا] خلق بدانند که 31
پدرم را دوست می دارم * انچنانك پدرمرا فرمود چنان می کنم * بر خیزید ازینجا برویم *
* منم درخت [انکور] حقیقت * وپدرم است باغبان * هر شاخی که درمن باشد * ومیوه 1 2
ندهد اورا بردارد * وآن شاخ * که میوه دهد * اورا پاك کند * تا میوهٔ او بسیارتر باشد *

Hæc vobiscum locutus sum, dum apud vos sum. 25 *Posthac autem cum Paracletum, Spiritum sanctum, Pater meus in nomine meo miserit, ille est qui omnem rem vos docebit, & ille est qui amplius vobis adjiciet, & in memoriam vobis reducet omnem rem quam vobis dixi.* 26
Pacem vobis relinquo, & pacem meam vobis do: non quemadmodum mundus dant, vobis do. Cor vestrum anxium ne sit, neque timeat. 27
Audivistis quòd vobis dixi; Ibo, & rursus ad vos veniam. Si me diligeretis, lætaremini quòd ego ad Patrem meum abeam: nam Pater meus me major est. 28
Et hac horâ quoque vobis dixi priusquàm fiat, ut quo tempore factum fuerit fidem habeatis. 29
Nunc vobis multa nolo dicere: propterea quòd gubernator mundi venit, & in me nihil habet. 30
Sed ut homines sciant, quòd ego Patrem meum diligo, quemadmodum Pater mihi mandavit, ita facio. Surgite, hinc abeamus. 31

CAP. XV.

Ego sum vitis vera, & Pater meus est vinitor. 1 *Omnis palmes qui in me fuerit, & fructum non dederit, eum tollet: illum autem palmitem qui fructum dederit, purgabit, ut fructus ejus copiosior sit.* 2

Versio VULGATA LATINA.

25
26 Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus san-
ctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & sugge-
27 ret vobis omnia, quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem
meam do vobis: non quomodò mundus dat, ego do vobis. Non turbe-
28 tur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis; Vado, &
venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem:
29 quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis priùs quàm fiat: ut cùm fa-
30 ctum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiscum: venit enim prin-
31 ceps mundi hujus, & in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mun-
dus quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Sur-
gite, eamus hinc.

CAP. XV.

Ego sum vitis vera: & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non 1 2
ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum
plùs afferat. Jam vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. 3
Manete in me: & ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructũ à semetipso, nisi 4
manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites: qui 5
manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis face-
re. Si quis in me non manserit: mittetur foràs sicut palmes, & arescet, & colligent 6
eum, & in ignem mittent, & ardet. Si manseritis in me, & verba mea in vobis man- 7
serint: quodcunque volueritis petetis, & fiet vobis. In hoc clarificatus est Pater 8
meus, ut fructum plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * كلمتكم هذا لاني عندكم مقيم * الفصل الرابع والثلثون * واذا جاء روح 26
القدس المعزي الذي يرسله ابي باسمي فهو يعلمكم كل شي ويذكركم كلما قلت لكم *
27 * السلام استودعكم سلامي خاصة اعطيكم * ولست اعطيكم كما امنح العالم * لا تقلق
28 قلوبكم ولا تجزع * قد سمعتم اني قلت لكم اني ماض واني اتيكم * لو كنتم تحبوني لكنتم
29 تفرحون بمضيي الى الاب فان ابي هو اعظم مني * وها قد قلت لكم قبل ان يكون حتى اذا كان
30 تؤمنون * ولست اكلمكم كثيرا لان رييس العالم ياتي وليس له في شي * لكن ليعلم
31 العالم اني احب الاب وكما اوصاني الاب كذلك افعل * قوموا من ههنا ننطلق *
1 * انا هو كرمة الحق وابي الكرام * فكل غصن في لا ياتي بثمار يقطعه والذي ياتي بثمار
2 ينقيه لياتي بثمار كثير * وانتم من قبل انقياء من اجل الكلام الذي كلمتكم به * فاثبتوا 3
4 في وانا فيكم * وكما ان الغصن لا يطيق ان ياتي بالثمار من ذاته وحده ان لم يثبت في الكرمة
5 هكذي ايضا انتم ان لم تثبتوا في * انا هو الكرمة وانتم الاغصان * من يثبت في وانا فيه فهو
6 ياتي بثمار كثير وبغيري لستم تقدرون ان تعملوا شيا * فان لم يثبت احد في طرح خارجا
7 مثل الغصن الذي يجف فياخذونه ويطرحونه في النار فيحترق * فان انتم ثبتم في وثبت
8 كلامي فيكم كان لكم كلما تريدونه * وبهذا يتمجد ابي بان تاتوا بثمار كثير وتكونوا تلاميذي *

Locutus sum vobis hæc, quia apud vos 25
sum manens. Sectio trigesima quarta.
Sed quum venerit Spiritus sanctus Con- 26
solator, quem mittet Pater meus in no-
mine meo, ipse docebit vos omnem rem,
& in memoriam reducet vobis quicquid
dixi vobis. Pacem demando vobis, pa- 27
cem meam peculiariter do vobis: Non
autem do vobis prout do mundo. Ne tur-
bentur corda vestra, neque formident.
Jam audistis me dixisse vobis, quod ab- 28
iturus sum & rediturus ad vos. Si dili-
geretis me, sane gauderetis de discessu
meo ad Patrem: quia Pater meus major
me est. Et ecce dixi vobis antequàm fi- 29
at, ut cùm factum fuerit, credatis. Ne- 30
que vero alloquar vos prolixè: quia
princeps mundi veniet, & non habet in
me quicquam. Sed ut sciat mundus quòd 31
ego diligo Patrem: & sicut mandavit
mihi Pater, sic facio. Surgite, hinc eam.*

CAP. XV.

Ego sum vitis vera, & Pater meus 1
vinitor est. Omnem palmitem in me ex- 2
istentem, nec afferentem fructus, abscin-
det: Eum autem qui affert fructus, pur-
gabit, ut afferat fructus copiosos. Et vos 3
ab antiquo mundi estis propter sermonem
quem locutus sum vobis. Perseverate 4
ergò in me, & ego in vobis. Sicut enim
palmes non potest ferre fructus per se so-
lum, nisi permanserit in vite: sic etiam
vos, nisi manseritis in me. Ego sum vi- 5
tis, & vos palmites: qui manet in me, &
ego in eo, ipse afferet fructus multos: nam
sine me non potestis facere quicquam.
Quòd si non manserit quis in me, expel- 6
letur foràs tanquam palmes qui arescit,
& accipiunt illum & projiciunt eum in
ignem & amburetur. Si ergò vos man- 7
seritis in me, & manserit sermo meus in
vobis, fiet vobis quicquid volueritis. Et 8
in hoc glorificabitur Pater meus ut affe-
ratis fruct multos, et sitis discipuli mei.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25
26 ወዘንተ፡ ነገርኩክሙ፡ እንዘ፡ ሃሎኩ፡ ምስሌክሙ፡፡ ወጰራቅሊጦስ፡መንፈስ፡ጽድ
ቅ፡ቅዱስ፡ዘይፌኑ፡ኣብ፡ በስምየ፡ ውእቱ፡ ይሜህረክሙ፡ኵሉ፡ወያዜክረክሙ፡ኵሎ፡
27 ዘነገርኩክሙ፡፡ ሰላመ፡ኣኀድግ፡ለክሙ፡ ሰላም፡ዚኣየ፡እሁበክሙ፡፡ ወአኮ፡
ከመ፡ይሁብ፡ ዓለም፡ ዘእሁበክሙ፡ ኢይደንግፅክሙ፡ልብክሙ፡ ወኢትፍርሁ፡፡
28 ሰማዕክሙ፡ዘእቤለክሙ፡ኣሐውር፡ ወእገብእ፡ወእመጽእ፡ኀቤክሙ፡፡ ሶበሰ፡ታፈቅሩ
29 ኒ፡ እምተፈሣሕክሙ፡ እስመ፡ ኣሐውር፡ ኀበ፡ኣብ፡እስመ፡ውእቱ፡ኣብ፡የዓብየኒ፡፡
30 ወነገርኩክሙ፡ይእዜ፡ዘእንበለ፡ይብጻሕ፡ወይኩን፡ ከመ፡ሶበ፡ኮነ፡ትእመኑ፡፡ ኢ
ይትናገር፡ እንከ፡ ብዙኀ፡ ምስሌክሙ፡ ወይመጽእ፡ መልአኩ፡ ለዝንቱ፡ዓለም፡ወኢይረ
31 ክብ፡በላዕሌየ፡ወኢምንተ፡፡ ወበሕቱ፡ ከመ፡ ያእምር፡ ዓለም፡ ከመ፡ ኣፈቅሮ፡ለ
ኣብ፡ወእገብር፡ትእዛዞ፡፡ ተንሥኡ፡ንሖር፡እምዝየ፡፡
1 ኦነ ኣነ፡ውእቱ፡ ዓጸደ፡ወይን፡ዘጽድቅ፡ወኣቡየ፡ገባሪሁ፡፡ ኵሉ፡ዓጽቅ፡ዘኢይፈሪ፡
2 በላዕሌየ፡ይገምድዎ፡ወይኤትትዎ፡፡ ወኵሎ፡ ዘይፈሪ፡ያስተናጽሕዎ፡ ከመ፡ ብዙኀ፡
3 ፈድፋደ፡ይፍሪ፡፡ ወኣንትሙሰ፡ንጹሓን፡ኣንትሙ፡በእንተ፡ቃል፡ዘነገርኩክሙ፡፡
4 [ንበሩ]፡ ቢየ፡ወኣነሂ፡ብክሙ፡፡በከመ፡ዓጽቅ፡ዘኢይክል፡ፈሪየ፡በሕቲቱ፡እመ፡ኢሃሎ፡
5 ውስተ፡ጉንደ፡ ወይኑ፡፡ከማሁ፡ኣንትሙሂ፡እመ፡ኢነበርክሙ፡ ቢየ፡፡ ኣነ፡ ውእቱ፡
ዓጸደ፡ ወይን፡ ወኣንትሙ፡ ኣዕጹቂሁ፡ ወኣቡየ፡ ገባሪሁ፡ ዘነበረ፡ ብየ፡ ወኣነሂ፡ ቦቱ፡
6 ውእቱ፡ ዘይፈሪ፡ ብዙኀ፡ ወዘእንበሌየሰ፡ ኣልቦ፡ ዘትክሉ፡ገቢረ፡ወኢምንተኒ፡፡ ወ
ዘኢነበረ፡ ቢየ፡ ይገይልዎ፡ ወይገድፍዎ፡ ኣፍኣ፡ ከመ፡ ዓጽቅ፡ ወይየብስ፡ ወያስተጋ
7 ብእዎ፡ ወያውዕይዎ፡ በእሳት፡፡ እመ፡ ነበርክሙ፡ ቢየ፡ ይነብር፡ ቃልየ፡ኀቤክሙ፡
8 ወሰአሉ፡ዘትፈቅዱ፡ወትነሥኡ፡፡ ወበዝንቱ፡ ተሰብሐ፡ ኣቡየ፡ከመ፡ብዙኀ፡ፍሬ፡
ትፈርዩ፡ወትኩኑ፡ኣርዳኢየ፡፡

Et hoc dixi vobis manens vobiscum. Et Paracletus, Spiritus veritatis sanctus, 25 26
quem mittet Pater in nomine meo, ille docebit vos omnia, & suggeret vobis
omnia quæ dixi vobis. Ego pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis, 27
& non prout dat mundus do vobis ego: non turbetur vobis cor vestrum, ne-
que timeatis. Audivistis quòd dixi vobis; Ibo, & redibo, & veniam ad vos: 28
si diligeretis me, gauderetis, quia vado ad Patrem: quia ille Pater major est
me. Et dixi vobis nunc, antequàm compleatur & fiat: ut quum factum fue- 29
rit, credatis. Non loquar ampliùs multa vobiscum: & veniet princeps hujus 30
mundi, & non inveniet in me quicquam. Sed ut cognoscat mundus, quòd 31
diligo Patrem, & facio mandata sua. Surgite, abeamus hinc.

CAP. XV.

Ego sum vinea vera. & Pater meus operarius ejus. Omnem palmitem non 1
ferentem fructum in me, abscindet, & tollet: & omnem ferentem fructum, 2
purgabit, ut abundantiùs fructum adferat. Et vos puri estis propter sermo- 3
nem quem loquutus sum vobis. [Manete] in me, & ego in vobis, sicut palmes 4
non potest ferre fructum, nisi fuerit in caudice vitis, sic vos etiam nisi manseritis
in me. Ego sum vinea, & vos palmites, & Pater meus operarius ejus: qui man- 5
sit in me, & ego etiam in eo, ipse est qui feret fructum multum: & absque me
nemo est qui potest facere quicquam. Et qui non mansit in me, amovebunt 6
eum, & ejicient eum foràs, sicut palmitem, & arescet, & colligent eum, & urent
eum in igne. Si manseritis in me, manebit sermo meus apud vos: & rogate 7
quodcunque volueritis, & accipietis. Et in hoc glorificatus est Pater meus, ut 8
multum fructum feratis, & sitis discipuli mei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * شما از اول پاك بوديد * بهر ان كلمه [كه] با شما گفتم * درمن استوار باشيد * ومن در شما
4 انچنانك شاخ از خود ميوه نتواند دادن * تا در درخت انگور استوار نباشد * وشما نيز انچنان
5 اگر درمن استوار نباشيد * منم درخت انگور وشما شاخهاييد * هر كه درمن استوار باشد
6 ومن در واوست كه بسيار ميوه دهد * براي انك بي من نتوانيد چيزي كردن * اگر كسي درمن
استوار نباشد * بيرون او كسسته شود * همچون شاخي كه خشك شود اورا بچينند * ودر اتش اندازند *
7 تا بسوزد * اگر درمن استوار باشيد * سخنها امن نيز† درشما استوار باشد * هرچه بخواهيد * وبطلبيد *
8 براي شما بشود * پدر بدين ستوده شود * و ميوه بسيار دهيد * وشاگردان من باشيد *

Vos ab initio mundi estis, propter 3
illum sermonem quem vobis dixi. In 4
me firmi estote, & ego in vobis.
Quemadmodum palmes à semetipso
fructum non potest dare, dum in vi-
te firmus non manserit: & vos
quoque pariter, si in me firmi non fu-
eritis. Ego sum vitis, & vos pal- 5
mites estis. Quicunque in me firmus
fuerit, et ego in illo, ipse est qui fru-
ctum multum dabit: eò quòd sine me,
non potestis quicquam facere. Si quis 6
in me firmus non fuerit, foràs ipse
evelletur: ac tanquam palmitem,
qui exaruerit, eum colligent, & in
ignem conjicient ut exuratur. Si in 7
me firmi fueritis, verba mea etiam
in vobis firma erunt: & quicquid
volueritis, & petieritis, vobis fiet.
Pater in hoc glorificabitur, & fru- 8
ctum plurimum dabitis, ac discipu-
li mei eritis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΙΩΑΝΝΗΝ.

[Sicut] dilexit me Pater, & ego dilexi vos: Manete in dilectione mea:
9 [Καθ]ὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
[Si] præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut ego
10 [ἐὰν] τὰς (δ) ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς
[præ]cepta Patris mei servavi, & maneo ejus in dilectione. Hæc locutus
[ἐντ]ολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάλη-
11 [sum] vobis, ut gaudium meum in vobis maneat, & gaudium vestrum impleatur.
[κα ὑμῖν], ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν (ε) ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
12 Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Ma-
[Αὕτη ἐστὶν] ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μεί-
13 [jor]em hac dilectionem nemo habet, ut quis animam suam ponat pro amicis
[ζονα] ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
[su]is. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. Non
14 [αὐτοῦ]. Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκ-
15 [amplius] vos [dico] servos, quia servus nescit quid faciat ejus dominus. Vos autē dixi
[έτι ὑμᾶς] (ζ) [λέγω] δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα
amicos, quia omnia quæcunque audivi à Patre meo, nota feci vobis. Non
16 [φίλους], ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ
[vos] me elegistis, sed ego elegi vos: & posui vos, ut vos abeatis, &
[ὑμεῖς με] ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, (η) καὶ
[fructum] afferatis, & fructus vester maneat: ut quodcunque petieritis Patrem in
[καρπὸν] φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ
nomine meo, det vobis. Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.
ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 17
Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odit. Si
Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. Εἰ 18
de mundo fuissetis, mundus proprium amaret: quia verò de mun- 19
ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κό-
do non estis, sed ego elegi vos de mundo, propter hoc odit
σμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ
vos mundus. Mementote sermonis quem ego dixi vobis; Non est ser-
ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦ- 20
vus major domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur: Si
λος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν
sermonem meum servaverunt, & vestrum servabunt. Sed hæc o-
λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάν- 21
mnia facient vobis propter nomen meum, quia nesciunt mittentem me.
τα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.
Si non venissem & locutus fuissem eis, peccatum non haberent: nunc autem ex-
Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον. νῦν δὲ πρό- 22
cusationem non habent de peccato suo. Me odio habens, & Pa-
φασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πα- 23
trem meum odit.
τέρα μου μισεῖ.

MS. A. (δ) ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσητε, (ε) ὑμῖν ᾖ, καὶ (ζ) λέγω ὑμᾶς (η) καὶ πολὺν καρπὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܝܟܢܐ ܕܐܚܒܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. ܩܘܘ ܒܚܘܒܐ ܕܝܠܝ. * ܐܢ ܦܘܩܕܢܝ 9
ܬܛܪܘܢ ܬܩܘܘܢ ܒܚܘܒܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܒܝ ܘܩܐܡ ܐܢܐ 10
ܒܚܘܒܗ. * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܝ ܒܟܘܢ. ܘܬܬܡܠܐ ܚܕܘܬܟܘܢ. 11
* ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܝ ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. * ܚܘܒܐ ܪܒܐ ܡܢ ܗܢܐ 12
ܠܝܬ. ܕܐܢܫ ܢܣܝܡ ܢܦܫܗ ܚܠܦ ܪܚܡܘܗܝ. * ܐܢܬܘܢ ܪܚܡܝ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܬܥܒܕܘܢ 13 14
ܟܠ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܠܐ ܩܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܐ ܠܐ ܝܕܥ 15
ܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܗ. ܪܚܡܝ ܕܝܢ ܩܪܝܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܒܝ ܐܘܕܥܬܟܘܢ.
* ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܓܒܝܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܗܘ ܓܒܝܬܟܘܢ. ܘܣܡܬܟܘܢ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ 16
ܬܐܙܠܘܢ ܦܐܪܐ ܬܝܬܘܢ. ܘܦܐܪܝܟܘܢ ܢܩܘܘܢ. ܕܟܠ ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ.
* ܗܠܝܢ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܘܐܢ ܥܠܡܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܘ 17 18
ܕܠܝ ܩܕܡܝܟܘܢ ܣܢܐ. * ܘܐܠܘ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܥܠܡܐ ܠܕܝܠܗ ܪܚܡ ܗܘܐ 19
ܠܗ. ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܝܬܟܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܣܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܡܐ. * ܐܬܕܟܪܘ ܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ 20
ܡܪܗ. ܐܢ ܠܝ ܪܕܦܘ ܐܦ ܠܟܘܢ ܢܪܕܦܘܢ. ܘܐܢ ܡܠܬܝ ܢܛܪܘ ܐܦ ܕܝܠܟܘܢ ܢܛܪܘܢ. * ܐܠܐ 21
ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܠܘ 22
ܠܐ ܐܬܝܬ ܗܘܝܬ ܘܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ. ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܝܬ ܠܗܘܢ
ܥܠܬܐ ܥܠ ܚܛܗܝܗܘܢ. * ܡܢ ܕܠܝ ܣܢܐ ܐܦ ܠܐܒܝ ܣܢܐ. 23

9 Prout dilexit me Pater meus, ego quoque dilexi vos: permanete in charitate mea. 10 Si præcepta mea custodieritis, manebitis in mei ipsius dilectione, quemadmodum ego custodivi præcepta Patris mei, & permaneo in dilectione ejus. 11 Hæc locutus sum vobiscum, ut gaudium meum sit in vobis, & impleatur gaudium vestrum. 12 Hoc est præceptum meum, ut diligatis alius alium, prout ego dilexi vos. 13 Charitas major ista nulla est, quâ quis animam suam ponat pro amicis suis. 14 Vos amici mei estis, si feceritis quicquid præcipio vobis. 15 Non ampliùs vocaturus sum vos servos, quandoquidem servus nescit quid faciat herus ipsius: amicos autem meos vocavi vos; quoniam quicquid audivi à Patre meo, notum feci vobis. 16 Non vos elegistis me, sed ego ipse elegi vos, atque posui vos: ut & vos abeuntes afferatis fructus, & fructus vestri permaneant: ut quicquid rogaveritis Patrem meum in nomine meo, det vobis. 17 Hæc præcipio vobis, ut diligatis alius alium. 18 Quòd si mundus oderit vos, scitote quòd prius quàm vos, me odio habuerit. 19 At si ex mundo fuissetis, mundus quod suum est amaret: sed non estis ex mundo; ego enim elegi vos ex mundo, propterea odit vos mundus. 20 Mementote sermonis quem ego dixi vobis, Non est servus major hero suo. Si me insectati sunt, & vos insectabuntur: quòd si sermonem meum servârunt, vestrum quoque servabunt. 21 Sed hæc omnia agent in vos propter nomen meum, quippe qui non noverint eum qui misit me. 22 Nisi ego venissem & allocutus essem eos, non haberent peccatum: nunc autem nullus est ipsis prætextus pro peccatis suis. 23 Is qui me odit, & Patrem meum odit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* انچنانك † پدرم مرا دوست † داشت * من نیز شمارا دوست داشتم * دردوستي من پاینداباشید * 9
* انچنانك من فرمان پدرم نگاه داشتم * شما نیز فرمان من نگه دارید * و دردوستي [من استوار 10
باشید انچنانك من دردوستي ؛ پدر استوارمي باشم * اینها با شما گفتم * تا شادي من درشما 11
باشد * وشادماني شما تمام شود * اینست فرمان من كه یك دیگررا دوست † دارید * انچنانك 12
من شمارا دوست † داشتم * ازین بیشتر دوستي نباشد * كه ادمي جان خودرا عوض دوستان 13
خود بدهد * شما دوستان منید * اگر بكنید هرچه بشما فرمایم * ازین ساعت شمارا 14 15
بندگان نمي خوانم * براي انك بنك نداند كه خداوند اوچه مي كند * اكنون شمارا
دوستان خود خواندم * براي انك هر چه از پدرم شنیدم بشما سپاردم * * نه 16
شما مرا گزیدید * لیكن من شمارا گزیدم * وشمارا دركار اوردم * تا شما نیز
بروید * ومیوه بیاورید * ومیوه هاء شما جاوید بمانند * كه از پدرم بنام من
بخواهید * بشما بدهد * * اینها بشما مي سپارم * كه یكدیگررا دوست دارید * 17
* و اگر خلق شمارا دشمن دارند * بدانید كه از شما زودتر مرا دشمن داردند * 18

9 Quemadmodum Pater meus me dilexit, ego etiam vos dilexi: in dilectione mea permanete. 10 Quemadmodum ego mandatum Patris mei servavi, vos etiam mandatum meum servate: & in amore meo firmi estote, quemadmodum ego in amore Patris firmus sum. 11 Hæc vobiscum locutus sum, ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. 12 Hoc est mandatum meum, ut unus alium diligatis quemadmodum ego vos dilexi. 13 Hâc major dilectio non est, ut homo vitam suam pro amicis suis det. 14 Vos amici mei estis, si feceritis omnia quæ vobis mando. 15 Ab hac hora vos servos non voco; quia servus nescit quid dominus ejus facit: jam vos amicos meos vocavi, eò quòd quicquid à Patre meo audivi, vobis tradidi. 16 Non vos me elegistis, sed ego vos elegi, & vos in opus induxi, ut vos etiam abeatis, & fructum feratis, & fructus vestri in æternum maneant: ut quicquid à Patre meo in nomine meo petieritis, vobis det. 17 Hæc vobis mando, ut unus alium diligatis. 18 Et si homines vos odio habent, scitote quòd vobis priorem me odio habuerant.

Versio VULGATA LATINA.

9
10 Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si præcepta
mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta ser-
11 vavi, & maneo in ejus dilectione. Hæc locutus sum vobis, ut gaudium meum in
12 vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. Hoc est præceptum meum, ut diligatis
13 invicèm, sicut dilexi vos. Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam
14 ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vo-
15 bis. Jam non dicam vos servos; quia servus nescit quid faciat dominus ejus. Vos
autem dixi amicos; quia omnia quæcunque audivi à Patre meo, nota feci vobis.
16 Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, & posui vos ut eatis, & fructum afferatis;
& fructus vester maneat: ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, det vo- 17
bis. Hæc mando vobis, ut diligatis invicèm. Si mundus vos odit, scitote quia 18
me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat di- 19
ligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit
vos mundus. Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis; Non est servus ma- 20
jor dño suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur: si sermoné meũ servaverunt,
et vestrũ servabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meũ: quia nesciunt 21
eum, qui misit me. Si non venissẽ, et locut⁹ fuissem eis, peccatũ non haberent: nunc 22
autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit: & Patré meum odit. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

كما احبني ابي كذلك احببتكم • اثبتوا في محبتي * فان حفظتم وصاياي تثبتم في محبتي * 9 10
كما اني حفظت وصايا ابي وانا ثابت في محبته * كلمتكم بهذا ليكون فرحي فيكم ويتم فرحكم * 11
* هذه وصيتي ان يحب بعضكم بعضا كما احببتكم * ما من حب اعظم من هذا ان يبذل 12 13
الانسان نفسه عن احبائه * وانتم احبائي ان عملتم كلما اوصيتكم به * ولست اسميكم الان 14 15
عبيدا لان العبد لا يعلم ما يصنع سيده • لكني سميتكم احبائي لاني اعلمتكم بكلما
سمعت من ابي * ليس انتم اخترتموني بل انا اخترتكم • وادعكم تنطلقون لتاتوا بثمار 16
ويدوم ثماركم • لكي يعطيكم ابي كلما تسالونه باسمي * انما اوصيكم بهذا لكي يحب 17
بعضكم بعضا * ان كان العالم يبغضكم فاعلموا انه قد ابغضني قبلكم * لو كنتم من 18 19
العالم لكان العالم يحب من هو منه • لكنكم لستم من العالم بل اخترتكم من العالم • من
اجل هذا يبغضكم العالم * اذكروا الكلام الذي قلته انا لكم ما من عبد اعظم من 20
سيده • ان كانوا طردوني فسوف يطردونكم ايضا * وان كانوا حفظوا قولي فسوف يحفظون
قولكم ايضا * لكنهم انما يفعلون هذا كله بكم من اجل اسمي • لانهم لا يعرفون من 21
ارسلني * لو لم ات واكلمهم لم تكن لهم خطية • والان فليس لهم حجة في خطيتهم * من 22 23
يبغضني يبغض ابي ايضا •

Sicut dilexit me Pater meus, ita dilexi 9
vos. Manete in dilectione mea. Et qui- 10
dem si servaveritis mandata mea, mane-
bitis in dilectione mea: sicut ego serva-
vi mandata Patris mei, & ego constans
sum in dilectione ipsius. Locutus sum 11
vobis hoc, ut sit gaudium meum in vo-
bis, & impleatur gaudium vestrum. Hoc 12
est præceptum meum, ut diligat alter ve-
stri alterum, sicut dilexi vos. Non est 13
dilectio maior hâc, ut permittat quis ani-
mam suam pro amicis suis. Et vos ami- 14
ci mei estis, si feceritis quæcunque præ-
cepi vobis. Et non vocabo vos modò ser- 15
vos, quia servus ignorat quid faciat
dominus ejus: Sed vocavi vos amicos
meos, quia nota feci vobis quæcunque
audivi à Patre meo. Non vos elegistis 16
me, sed ego elegi vos, & feci vos abire ut
afferatis fructus, & permaneant fructus
vestri: ut det vobis Pater meus quic-
quid petieritis ab eo in nomine meo. Ve- 17
rùm præcepi vobis hoc, ut diligat alter
vestri alterum. Si mundus odit vos sci- 18
tote quòd odio me habuit priusquàm vos.
Si essetis de mundo, certè mundus dili- 19
geret eos qui ex ipso sunt; vos autem
non estis ex mundo, imò elegi vos ex
mundo: propterea odit vos mundus. Me- 20
mentote sermonis quem dixi ego vobis,
Non est servus major domino suo. Si per-
secuti sunt me, profectò persequentur vos
etiam: & si servaverunt sermonem meum,
profectò servabunt sermonem vestrum et-
iam. Verùm facient hæc omnia vobis, 21
propter nomen meum: quia non norunt
eum qui misit me. Si non venissem, & 22
allocutus fuissem eos, non esset eis pec-
catum: at nunc non est eis excusatio
pro peccato suo. Qui odit me, odit 23
Patrem meum etiam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9
10 በከመ፡አፍቀረኒ፡አብ፡አነሂ፡አፈቀርክሙ፡ሃለዉ፡በፍቅርየ፡፡ እመ፡ታፈቅሩኒ፡ዕቀቡ፡
11 ትእዛዝየ፡በከመ፡አነ፡ዐቀብኩ፡ ኵሎ ፡ ትእዛዘ፡ለአቡየ፡ወእሃሉ፡በፍቅሩ፡፡ ወነገር
ኩክሙ፡ ዘንተ፡ ከመ፡ ይሃሉ ፡ ፍቅርየ ፡ ኀቤክሙ ፡ ከመ ፡ ፍጹመ ፡ ይኩን ፡ ፍሥሐክ
12 ሙ፡፡ ወዘንተ፡ አዘዝኩክሙ፡ ከመ፡ ትትፋቀሩ፡ በበይናቲክሙ፡ በከመ፡ አፍቀርኩክ
13 ሙ፡፡ ዘይዓቢ፡ እምዝ ፡ ፍቅረ ፡ አልቦ፡ ከመ ፡ ዘቦ ፡ ዘይሜጡ ፡ ነፍሶ፡ ህየተ፡ በ
14 ዛ፡ አዕርክቲሁ፡፡ አንትሙሰ ፡ አዕርክትየ ፡ አንትሙ ፡ እመ ፡ ገበርክሙ፡ ዘአዘ
15 ዝኩክሙ፡፡ ኢይብለክሙ፡ እንከ፡ አግብርትየ፡ እስመ፡ ገብርሰ ፡ ኢያአምር ፡ ዘ
ይረሲዮ ፡ እግዚኡ ፡ ወለክሙሰ ፡ አዕርክትየ ፡ እቤለክሙ ፡ እስመ ፡ ኵሎ ፡ ዘሰማ
16 ዕኩ ፡ በኀበ ፡ አቡየ ፡ ነገርኩክሙ፡፡ አኮ ፡ አንትሙ ፡ ዘኀረይክሙኒ ፡ አነ ፡ ኀረ
ይኩክሙ፡ ወሠየምኩክሙ፡ ከመ፡ ትሑሩ፡ ወፍሬ፡ ትፈርዩ፡ ዘይነብር፡ ፍሬ፡፡ ከመ፡የሃ
17 ብክሙ ፡ አብ ፡ ዘሰአልክሙዎ ፡ በስምየ፡፡ ዘንተ ፡ እኤዝዘክሙ ፡ ከመ ፡ ትት
18 ፋቀሩ ፡ በበይናቲክሙ፡፡ እመሂ ፡ ጸልአክሙ ፡ ዓለም ፡ ለእመሬ ፡ ከመ፡ኪያየ፡
19 ቀደመ ፡ ጸሊአ፡፡ ሶበሁ ፡ እመዓለመ ፡ አንትሙ ፡ እመ አፍቀረክሙ ፡ ዓለም፡
ዚአሁ ፡ ወእስመ ፡ ኢኮንክሙ ፡ እመዓለመ ፡ ወአነ ፡ ኀረይኩክሙ፡ እመዓለመ ፡ በእ
20 ንተዝ ፡ ይጸልአክሙ ፡ ዓለም፡፡ ተዘከሩ ፡ ቃልየ ፡ ዘእቤለክሙ ፡ አልቦ ፡ ገብር፡
ዘይዓቢ ፡ እምእግዚኡ፡፡ ዘኪያየ ፡ ሰደዱ ፡ ኪያክሙኒ ፡ ይሰድዱ፡፡ ሶበሰ ፡ ቃልየ ፡
21 ዐቀቡ ፡ ቃለክሙኒ ፡ እመዐቀቡ፡፡ ወባሕቱ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ይገብሩ፡፡
22 በላዕሌክሙ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡ እስመ ፡ ኢያአምርዎ ፡ ለዘ ፡ ፈነወኒ፡፡ ወሶበ ፡
ኢመጻእኩ ፡ ወኢነገርክዎሙ ፡ እምድኅሩ ፡ እመኀጢኦሙ፡፡ ወይእዜሰ ፡ አልቦ
23 ሙ ፡ መክንያት ፡ በእንተ ፡ ኃጢአቶሙ፡፡ ዘጸልአ ፡ ኪያየ ፡ ጸልአ ፡ ለአቡ
የ፡፡

Sicut dilexit me Pater, ego etiam diligo vos: estote in dilectione mea. 9
Si dilexeritis me, servate mandata mea: sicut ego servavi omnia mandata patris 10
mei, & sum in dilectione ejus. Et loquutus sum vobis hoc, ut sit dilectio 11
mea apud vos, ut plena fiat lætitia vestra. Et hoc præcepi vobis ut diligatis 12
vos invicèm, sicut dilexi vos. Majorem hâc dilectionem nemo habet, ut 13
quis sit qui tradat animam suam pro redemptione amicorum suorum. Vos 14
igitur amici mei estis, si feceritis quæ mandavi vobis. Non dicam vobis 15
ampliùs, Servi mei, quia servus nescit quid facit dominus ejus: sed vos ami-
cos meos dixi, quia omnia quæ audivi apud patrem meum, dixi vobis.
Non vos *estis* qui elegistis me: ego elegi vos, & constitui vos, ut eatis, & 16
fructum feratis, permanentem fructum: ut det vobis Pater, quæcunque pe-
tieritis in nomine meo. Hoc præcepi vobis ut diligatis vos invicèm. 17
Si odit vos mundus, scitote quòd me priùs odio habuit. Si ex mundo es- 18
setis, tunc diligeret mundus *quod* suum *est*: & quoniam non fuistis ex mundo,
& ego elegi vos ex mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermo- 19
nis mei quem dixi vobis, Non est servus qui major est domino suo: qui 20
me persequuti sunt, vos persequentur: si sermonem meum servaverent,
utique sermonem vestrum servarent. Sed hoc totum facient vobis propter 21
nomen meum, quia nesciunt eum qui misit me. Et si non venissem, & 22
non loquutus essem iis, tunc liberi essent à peccatis suis: & nunc non ha-
bent excusationem pro peccatis eorum. Qui odit me, odit Patrem 23
meum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اگر از دنیا می بودید • دنیا شمارا دوست می داشت • لیکن از دنیا نیستید • منم که 19
شمارا از دنیا گزیدم • برای این دنیا شمارا دشمن دارند • * بیاد آورید کلمه که با شما 20
گفتم • نیست بنده بزرگتر از خداوند خود • اگر مرا راندند شمارا نیز برانند • واگر سخنهای مرا
نگاه داشتند • سخنهای شما نیز نگاه دارند • * لیکن این همه بشما بکنند • برای نام 21
من • که ندانستند آنرا که مرا فرستاد • * واگر نمی آمدم • وبا ایشان سخن نمی گفتم • 22
ایشانرا گناه نمی بود • اکنون بر گناه خود پوشش ندارند • * هر که با من دشمنست با پدر 23
من نیز دشمن است •

Si de mundo essetis, mundus vos 19
amaret: sed de mundo non estis:
ego sum qui vos ex mundo elegi, id-
eo homines mundi vos odio ha-
bent. In memoriam reducite sermo- 20
nem quem vobis dixi; Non est ser-
vus major domino suo: si me perse-
quuti sunt, vos etiam persequentur;
& si verba mea servârunt, verba
vestra etiam servabunt. Sed hæc 21
omnia vobis facient propter nomen
meum: quia non noverunt eum qui
me misit. Et si non venissem, & 22
cum eis non locutus essem, eis pec-
catum non esset: nunc autem de
peccato suo excusationem non ha-
bent. Quicunque mecum inimicus 23
est, cum Patre meo etiam inimi-
cus est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΖʹ.

Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non ha-
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος (θ) πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴ- ξμς
berent. Nunc autem & viderunt, & oderunt & me & Patrem meum. Sed,
25 χον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. Ἀλλ᾽
ut adimpleatur sermo scriptus in lege eorum; Quia oderunt me gra-
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, Ὅτι ἐμίσησάν με δωρε-
tis. Cùm autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre,
26 άν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, ΙΖʹ
(Spiritum veritatis, qui à Patre procedit,) ille testabitur de
(τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,) ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ
me. Et vos autem testabimini, quia ab initio cum me estis.
27 ἐμοῦ. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς μετ᾽ ἐμοῦ ἐστε.

CAP. XVI. ιϛʹ.

Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient
1 ΤΑῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ξμς
2 vos: sed venit hora, ut omnis interficiens vos, existimet cultum offerre α
ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
Deo. Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem,
3 (α) τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦτα (β) ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα,
neque me. Sed hæc locutus sum vobis, ut cùm venerit hora, re-
4 οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ (γ) ὥρα, μνη-
miniscamini eorum, quia ego dixi vobis. Hæc autem vobis ex initio non di-
μονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶ- ξμζ
xi, quia cum vobis eram. Nunc autem vado ad mittentem me: &
πον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ 5
nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed quia hæc locu-
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ (δ) ὑπάγεις; Ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελά- 6
tus sum vobis, tristitia implevit vestrum cor. Sed ego ve-
ληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀ- 7
ritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam: Si enim non ab-
λήθειαν λέγω ὑμῖν· Συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· (ε) ἐὰν γὰρ μὴ ἀπ-
iero, Paracletus non veniet ad vos: Si autem abiero, mittam
έλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω
eum ad vos. Et veniens ille arguet mundum de peccato,
αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, 8
& de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non cre-
καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύ- 9
dunt in me. De justitia verò, quia ad Patrem meum vado, &
ουσιν εἰς ἐμέ. Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ 10
non amplius videbitis me. De autem judicio, quia princeps mundi hujus
οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με. Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου 11
judicatus est. Adhuc multa habeo dicere vobis, sed non potestis portare modò.
κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. 12

MS. A. (θ) ἐποίησεν, Κεφ. ιϛʹ. MS. A. (α) τῷ Κυρίῳ. (β) ποιήσουσιν, ὅτι (γ) ὥρα αὐτῶν, μνημονεύετε αὐτῶν, (δ) ὑπάγεις; Ὅτι (ε) ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܘܐܠܘ ܥܒܕܐ ܠܐ ܥܒܕܬ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܫ ܐܚܪܢܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܗܘܬ
25 ܠܗܘܢ ܫܟܝܚܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܘܚܙܘ ܘܣܢܘ ܐܦ ܠܝ ܘܐܦ ܠܐܒܝ. * ܕܬܫܬܠܡ ܡܠܬܐ ܕܟܬܝܒܐ
26 ܒܢܡܘܣܗܘܢ ܕܣܢܐܘܢܝ ܡܓܢ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ ܦܪܩܠܛܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܕܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܢܦܩ. ܗܘ ܢܣܗܕ ܥܠܝ. * ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܡܢ ܫܘܪܝܐ ܥܡܝ ܐܢܬܘܢ.

Quòd si opera non fecissem coram eis, quæ nemo alius fecit, non haberent peccatum: 24
nunc autem & viderunt, & oderunt & me & Patrem meum. Ut impleatur sermo il- 25
le qui scriptus est in Lege ipsorum; Oderunt me gratis. Quum autem venerit Con- 26
solator ille, quem ego missurus sum vobis à Patre meo, Spiritus ille veritatis qui à Patre meo prodit, ipse testabitur de me.
Sed & vos testamini, quippe qui à principio mecum sitis. 27

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܕܠܐ ܬܬܟܫܠܘܢ. * ܢܦܩܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܘܬܐܬܐ
2 ܫܥܬܐ ܕܟܠ ܕܢܩܛܘܠܟܘܢ. ܢܣܒܪ ܕܩܘܪܒܢܐ ܡܩܪܒ ܠܐܠܗܐ. * ܘܗܠܝܢ ܢܥܒܕܘܢ
3 ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܘܠܐ ܠܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ.

* ܠܩܘܪܒܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܠܚ *

4 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܙܒܢܗܝܢ ܬܬܕܟܪܘܢ ܐܢܝܢ. ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ.
5 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ
6 ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܡܫܐܠ ܠܝ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. * ܐܠܐ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ
7 ܟܪܝܘܬܐ ܐܬܬ ܘܡܠܬ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܐܠܐ ܐܢܐ ܫܪܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܦܩܚ
ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܙܠ. ܐܢ ܓܝܪ ܐܢܐ ܠܐ ܐܙܠ. ܦܪܩܠܛܐ ܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܙܠ
8 ܐܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬܟܘܢ. * ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܢܟܘܣܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ. ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܥܠ
9 10 ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܥܠ ܕܝܢܐ. * ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ. * ܥܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܝܢ. ܕܠܘܬ
11 ܐܒܝ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܬܘܒ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܥܠ ܕܝܢܐ ܕܝܢ. ܕܐܪܟܘܢܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܗܘ
12 ܐܬܕܝܢ. * ܬܘܒ ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܩܠ ܗܫܐ.

CAP. XVI.

HÆc locutus sum vobiscum, ne offendamini. 1
Ejicient enim vos ex synagogis suis, 2
venietque hora quum quisquis interficiet vos, putabit oblationem se offerre Deo.
Hæc autem faciunt, quoniam non nôrunt 3
neque Patrem meum, neque me.

Ad oblationem Pentecostes. 38.

Hæc locutus sum vobiscum, ut quum vene- 4
rit tempus eorum, revocetis in memoriam, quòd ego ea dixerim vobis: hæc autem à principio non dixi vobis, quia vobiscum
eram. Nunc autem vado ad eum qui misit 5
me, & nemo ex vobis interrogat me, Quò
vadis? Hæc enim dixi vobis, & venit ægri- 6
tudo, implevitque corda vestra. Sed ego ve- 7
ritatem dico vobis, Satius vobis fuerit ut ego abeam: nisi enim abiero, Consolator ille non veniet ad vos: sin autem abi-
ero, mittam eum ad vos. Et quum venerit, 8
ipse arguet mundum de peccato, & de ju-
stitia, & de judicio. De peccato quidem, 9
quia non credunt in me. De justitia autem, 10
quia ad Patrem vado, nec ampliùs videbi-
tis me. De judicio verò, quia princeps 11
mundi hujus judicatus est. Adhuc multa 12
mihi sunt vobis dicenda, sed non potestis capere nunc.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * واكر كردارها برابر چشم ايشان نمي كردم * كاري كه از دست كس برنيايد *
25 ايشانرا كناه نمي بود * اكنون ديدند و مرا و پدرمرا دشمن داشتند * *تا كلمه تمام
26 شود كه درناموس ايشان نبشته شد * كه بي بهانه مرا دشمن داشتيد * *تا وقتي كه
فارقليط بيايد * ومن اورا ازپيش پدرم بفرستم * جان حقيقتي كه ازپيش پدرم نزول
27 كرده است * و اوست كه بر من كواهي دهد * *شما نيز كواه باشيد * كه از
اغازبا منيد   سي يك   اكاه كردن مسيح شهيد شدن حواريون را
1 2 * دكر بار مسيح كفت * اينها بشما كفتم كه پريشان نشويد * *و شمارا از ميان جماعت
بدر كنند * وقتي بيايد كه هر كه شمارا كشد * پندارد براي خدا قربان كرده است *
3 4 * اينها بكنند براي انك نشناختند نه پدرمرا ونه مرا * *سخنهايي كه با شما كفتم * بيايد وقتي
5 كه بياد اوريد آنچ با شما كفتم * ازقديم اينها با شما نكفتم * براي انك با شما بودم * *اكنون
مي روم پيش انك مرا فرستاد * و كسي ازشما مرا نپرسد * كه بكجا مي روي *

* *Et si opera coram oculis eorum non fecissem, opus quale à manu cujusquam non provenit, illis peccatum non esset: nunc autem viderunt, & me & Patrem meum odio habuerunt.* 24
Ut sermo compleatur, qui in Lege eorum scriptum est; nempe, Sine causa me odio habuistis. 25
Ut quo tempore Paracletus venerit, & ego eum à Patre meo misero, Spiritus veritatis qui à Patre meo descendit, (ipse enim est qui de me testimonium dat) 26
Vos etiam testes sitis, quia ab initio mecum estis. 27

XXXI Indicat Christus Martyres fore Apostolos.

CAP. XVI.

ITerum Christus dixit; Hæc vobis dixi, ut anxii non sitis. 1
Et vos è medio cœtûs ejicient: imo tempus veniet, ut quicunque vos interfecerit, arbitretur se Deo oblationem fecisse. 2
Hæc autem facient, propterea quòd non noverunt nec Patrem meum, nec me. 3
Verba quæ vobiscum locutus sum, veniet tempus quo in memoriam reducetis, quòd vobis locutus sum. Ab initio hæc vobis non dixi, eò quòd vobiscum eram. 4
Nunc abeo ad eum qui me misit, & nemo ex vobis me interrogat, Quò vadis? 5

Versio VULGATA LATINA.

24 Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent: nunc
25 autem & viderunt, & oderunt & me, & Patrem meum. Sed ut adimpleatur
26 sermo, qui in lege eorum scriptus est; Quia odio habuerunt me gratis. Cùm
autem venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis
27 qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me: Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

CAP. XVI.

1 2 HÆc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos:
sed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.
3 4 Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. Sed hæc locutus
sum vobis: ut cùm venerit hora eorum, reminiscamini quia ego dixi vobis.
Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum, 5
qui misit me: & nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed quia hæc locu- 6
tus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: ex- 7
pedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos:
si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cùm venerit ille, arguet mundum de 8
peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non crediderunt in me: De justitia verò, quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me: 9 10
De judicio autem, quia princeps hujus mundi jam judicatus est. Adhuc multa 11
habeo vobis dicere: sed non potestis portare modò. 12

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 لو لم اعمل فيهم اعمالا لم يعملها آخر لم تكن لهم خطية * والآن فلهم قد راوا وابغضوني
25 مع ابي ايضا * ليتم الكلمة المكتوبة في ناموسهم انهم ابغضوني مجانا *
الفصل الخامس والثلاثون * اذا جاء المعزي الذي ارسله اليكم روح 26
27 الحق الذي من الآب فهو يشهد لي * وانتم ايضا تشهدون لانكم معي منذ الابتداء *
1 كلمتكم بهذا لكيلا تشكوا * فانه سوف يخرجونكم من مجامعهم * لكن ستاتي ساعة 2
3 يظن فيها كل من يقتلكم انه يقرب قربانا لله * وانما يفعلون هذا لانهم لم يعرفوا الآب ولا
4 انا * لكن كلمتكم بهذا حتى اذا جاءت ساعتهم تذكرون اني قلت لكم * ولم اخبركم
5 بهذا من قبل لاني معكم * والآن فاني منطلق الى من ارسلني * وليس احد منكم يسالني
6 الى اين اذهب * لاني قلت لكم هذا وجاءت الكآبة فملأت قلوبكم * لكني اقول لكم الحق 7
انه خير لكم ان انطلق * لاني ان لم انطلق لم ياتكم المعزي * فاذا انطلقت ارسلته اليكم *
8 * فاذا جاء ذاك فهو يوبخ العالم على الخطية وعلى البر وعلى الحكم * اما على الخطية 9
10 فلانهم لم يومنوا بي * واما على البر فلاني منطلق الى الآب ولستم ترونني * واما على الحكم 11
12 فان رييس هذا العالم يدان * وان لي كلاما كثيرا اريد ان اقوله لكم لكنكم لستم
تطيقون حمله الآن *

Si non fecissem in eis opera, quæ non fecit alius, non esset eis peccatum. Nunc autem ipsi quidem jam viderunt, & tamen oderunt me cum Patre meo etiam. Ut fiat impleatur sermo, scriptus in lege eorum, quòd oderint me gratis. 24 25

Sectio trigesima quinta.

Cùm venerit Consolator quem mittam vobis, Spiritum veritatis, qui exiit ex Patre, ipse attestabitur mihi. Et vos 26 27 *etiam testabimini, quia vos mecum estis ab initio.*

C A P. XVI.

LOcutus sum vobis hoc, ut non scandalizemini. Nam futurum est ut expellant vos è synagogis suis. Imò veniet hora in qua arbitrabitur omnis qui interficit vos, offerre se sacrificium Deo. 1 2 *Et quidem facient hoc, quia non noverunt Patrem, neque me. Sed locutus sum vobis hoc, ut cùm venerit hora eorum, reminiscamini me dixisse vobis. Et non significavi vobis hoc priùs, quia vobiscum eram: At nunc profecturus sum ad eum qui misit me: & nemo ex vobis percontatur à me quò vadam. Quia dixi vobis hæc, & venit tristitia, ac implevit corda vestra. Sed dico vobis veritatem, quòd melius est vobis ut vadam: quia si non abiero, non veniet ad vos Consolator: at quum abiero, certissimè mittam eum ad vos. Et cùm venerit ille, ipse arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. Et quidem de peccato, quia non crediderunt in me. At verò de justitia, quia profecturus sum ad Patrem, & non videbitis me. At verò de judicio, quia princeps hujus mundi judicandus est. Et quidem supersunt mihi verba multa quæ vellem dicere vobis, sed non potestis portare ea modò.* 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ሶበ፡ ኢገበርኩ፡ ሎሙ፡ ግብረ፡ ዘባዕድ፡ ኢገብሮ፡ እምድኅኑ፡ እምኃጢአት፡፡ ወይእዜሰ፡
25 ርእዩኒ ፡ ወጸልኡኒ፡ ኪያየኒ፡ ወአብየኒ፡፡ ወባሕቱ፡ ከመ፡ ይትፈጸም፡ ቃለ፡ ኦሪቶ
ሙ ፡ ዘይቤ ፡ ጸልኡኒ፡ በከንቱ፡፡
በእንተ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡
26 ወመጺአ፡ ጰራቅሊጦስ፡ ዘአነ፡ እፌኑ፡ ለክሙ፡ እምኀበ፡ አብ፡ መንፈሰ፡ ጽድቅ፡ ዘይወፅእ፡
27 እምኀበ፡ አብ፡ ውእቱ ፡ ሰማዕትየ፡፡ ወአንትሙኒ፡ ሰማዕትየ፡ ከመ፡ እምትካት፡
1 ሃሎ ፡ ምስሌየ፡፡
2 12 ወዘንተ፡ ነገርኩክሙ፡ ከመ፡ ኢትስሐቱ፡ ወኢትትዐቀፉ፡፡ እመኃፍሮሙ፡ ያወፅኡ
ክሙ፡ ወባሕቱ፡ ይበጽሕ፡ ጊዜሁ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘይቀትለክሙ፡ ይከውን፡ ከመዘ፡ መሥ
3 ዋዕተ፡ ያበውእ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወዘንተ፡ ይገብሩ፡ ላዕሌክሙ፡ እስመ፡ ኢያአ
4 ምርዎ፡ ለአብ፡ ወኢኪያየ፡፡ ወዘኒ፡ ዘነገርኩክሙ፡ ከመ፡ ትዘክርዎ፡ ሶመ፡ በጽሐ፡
ጊዜሁ ፡ ከመ ፡ አነ ፡ አቤለክሙ፡፡ ወቀዲሙሰ፡ ኢነገርኩክሙ ፡ ዘንተ ፡ እስመ፡
5 ሃለውኩ፡ ምስሌክሙ፡፡ ወይእዜ፡ ባሕቱ፡ አሐውር፡ ኀበ፡ ዘፈነወኒ፡ ወኢየአኅዝ፡
6 እምኔክሙ፡ ኢትብሉኒ፡ አይቴ፡ ተሐውር፡፡ ወባሕቱ፡ እስመ፡ ዘንተ፡ ነገርኩክሙ፡
7 ሐዘን፡ መልአ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡፡ ወአማን፡ ህልወ፡ አብለክሙ፡ ይኄይሰክሙ፡ አሐ
ር፡ አነ፡ እመ፡ ኢሖርኩ፡ አነ፡ ኢይመጽእ፡ ጰራቅሊጦስ፡ ኀቤክሙ፡ ወእመሰ፡ ሖርኩ፡ እ
8 ፌንዎ፡ ለክሙ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡ ወመጺአ፡ ውእቱ፡ ይዘልፎ፡ ለዓለም፡ በእንተ፡ ኃ
9 ጢአት፡ ወበእንተ፡ ጽድቅ፡ ወበእንተ፡ ኵነኔ፡፡ በእንተ፡ ኃጢአትስ፡ እስመ፡ ኢአም
10 ኑ፡ ቢየ፡፡ ወበእንተ፡ ጽድቅ፡ እስመ፡ አሐውር፡ ኀበ፡ አብ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ እንከ፡፡
11 ወበእንተሰ፡ ኵነኔ፡ እስመ፡ ይትኴነን፡ መልአኩ፡ ለዝዓለም፡፡ ወቢየ፡ ብዙኅ፡ ነገረ፡
12 ዘእነግረክሙ ፡ ወባሕቱ ፡ ኢትክሉ ፡ ጸዊሮቶ ፡ ይእዜ፡፡

Si non fecissem pro iis opus quod alius non fecit, liberi essent à peccato: Et 24
nunc viderunt me quidem, & oderunt me etiam: me quidem, & patrem meum
etiam. Sed ut impleretur sermo legis eorum dicentis; Oderunt me frustrà. 25

De Paracleto.

Et quum venerit Paracletus quem ego mittam vobis à Patre, Spiritus veritatis 26
exiens à Patre: ille testis meus erit. Et vos testes mei *estis*, quòd à principio 27
fuit mecum.

CAP. XVI.

ET hoc loquutus sum vobis, ut non erretis, & non offendamini. E synago- 1 2
gis eorum, exire facient vos: sed veniet tempus, ut omnis qui interficit vos,
erit sicut ille qui hostiam offert Deo. Et hoc facient contra vos, quia non 3
cognoscunt Patrem neque me. Et hoc *quod* loquutus sum vobis, ut reminiscamini quum venerit tempus ejus, quòd ego dixerim vobis: & priùs non dixi vobis 4
hoc, quia fui vobiscum. Nunc autem abeo ad *eum* qui misit me, & ne unus 5
ex vobis dicet mihi, Quò vadis? Sed quia hoc dixi vobis, tristitia implevit cor 6
vestrum. Et verè oportet ut loquar vobis: expedit vobis ut abeam ego: si non 7
abiero ego, non veniet Paracletus ad vos: & si abiero, mittam vobis Paracletum. Et quum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de justitia, & de 8
judicio. De peccato, quia non crediderunt in me. De justitia, quia vado 9
ad Patrem, & non videbitis me ampliùs. Et de judicio, quia condemnatus 10
erit princeps hujus mundi. Et habeo multa verba quæ dicam vobis, sed non 11
potestis portare nunc. 12

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 * [براي آنك اينها با شما گفتم اندوه آمد ودلها شما پر كرد] * ليكن من 7
با شما راست مي گويم * كه مي بايد شمارا كه من بروم * سبب آنك اگر نروم *
فارقليط پيش شما نيايد * واگر بروم اورا پيش شما بفرستم * و چون بيايد اوست كه 8
عالم را تشوير دهد * بر گناه وبر راستي * وبر داوري * وبر گناه آنك بر من ايمان 9
نياوردند * بر راستي كه پيش پدرم مي روم * وديگر مرا نبينيد * وبرداوري كه 10 11
كدخداي † عالم اوست * ديگر گفتني بسيار دارم * كه با شما گويم * وشما 12
نتوانيد همه را پذيرفتن *

Propterea quòd hæc vobis dixi, tristitia venit, & corda vestra implevit. Sed ego vobis verum dico, quòd conducit vobis ut ego abeam: eò de causa quòd si non abiero, Paracletus ad vos non veniet: sin autem abiero, eum ad vos mittam. Et cùm venerit, ipse est qui mundo pudorem injiciet, de peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quòd in me fidem non habuerunt. De justitia, quia ad Patrem meum abeo, & me amplius non videbitis. De judicio verò, quia gubernator mundi is est. Aliorum sermonum plurimum habeo, quem vobis dicam: sed vos autem non potestis totum capere. 6 7 8 9 10 11 12

Cùm autem venerit ille, Spiritus veritatis, *deducet* vos in omnem
13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς (ζ) εἰς πᾶσαν
veritatem: non enim loquetur à semetipso, sed quæcunque audiet loquetur, & ventura
τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα (η) ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα
annuntiabit vobis. Ille me *glorificabit*, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.
14 ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
Omnia quæcunque habet Pater, mea sunt: *propter hoc* dixi; Quia de meo accipiet, &
15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον, Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ
annuntiabit vobis. Modicùm, & non videbitis me: & iterùm modicū, & videbitis me: quia
16 ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, (θ) ὅτι
ego vado ad Patrem. Dixerunt ergò ex discipulis ejus ad invicèm; Quid est
17 ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστι
hoc quod dicit nobis, Modicùm, & nō videbitis me: & iterum modicū, & videbitis me? &,
τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; καὶ,
Quia ego vado ad Patrem? Dicebant ergò: Hoc quid est quod dicit, Mo-
18 (ι) Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; Ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστιν (κ) ὃ λέγει, Τὸ μι-
dicū? nescimus quid loquitur. Cognovit ergò Jesus quia volebant eum interrogare, &
19 κρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ (λ)
dixit eis; De hoc quæritis *cum alii aliis*, quia dixi; Modicū, & nō videbitis me: &
εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ
iterum modicū, & videbitis me? Amen, amen dico vobis; Quia flebitis & plorabitis
20 πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε

vos: *at* mundus gaudebit: vos autem tristabimini: sed tristitia vestra in gaudium *fi-*
ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γε-
et. Mulier cùm parit, tristitiā habet, quia venit hora ejus: cùm autem *genuerit*
νήσεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ (μ) γεννήσῃ 21
puerum, non *amplius* meminit *tribulationis* propter gaudiū, quia *genitus* est homo
τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος
in mundū. Et vos igitur tristitiā quidē nunc habetis, iterum autem videbo vos: &
εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν (ν) ἔχετε, πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ 22
gaudebit vestrum cor, & gaudium vestrū nemo tollet à vobis. Et in illo
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ 23
die me nō *interrogabitis* quicquā. Amen, amen dico vobis; *Quòd quæcunque* petieritis
ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, (ξ) Ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε
Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modò nō petistis quicquā in no-
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἕως ἄρτι οὐκ (ο) ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό- 24
mine meo: Petite, & accipietis, ut gaudiū vestrū sit plenum. Hæc in proverbiis
ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροιμίαις 25
locutus sum vobis: *sed* venit hora cùm nō *amplius* in proverbiis loquar vobis, sed pa-
λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤ-
lām de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine
ῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς (π) ἀναγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί 26
meo petetis: Et non dico vobis, Quia ego rogabo Patrem de vobis:
μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

MS. A. (ζ) εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· (η) ἐὰν (θ) ὅτι ὑπάγω· (ι) Ὅτι ὑπάγω (κ) τὸ λέγει, (λ) εἶπεν, Περὶ (μ) γεννήσῃ (ν) ἕξετε, (ξ) Ὅ,τι ἂν (ο) ᾐτήσασθε (π) ἀπαγγελῶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܝܢ ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܢܕܒܪܟܘܢ ܒܟܠܗ ܫܪܪܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܡܠܠ ܡܢ ܪܥܝܢܗ.
14 ܐܠܐ ܟܠ ܡܐ ܕܫܡܥ ܗܘ ܢܡܠܠ. ܘܥܬܝܕܬܐ ܢܘܕܥܟܘܢ. * ܗܘ ܢܫܒܚܢܝ ܡܛܠ ܕܡܢ ܕܝܠܝ
15 ܢܤܒ ܘܢܚܘܝܟܘܢ. * ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܐܒܝ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܡܢ
ܕܝܠܝ ܢܤܒ ܘܢܚܘܝܟܘܢ. *
16 17 * ܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ. ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܐ. * ܘܐܡܪܘ ܗܘܘ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܘ ܗܕܐ ܕܐܡܪ ܠܢ. ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ
18 ܘܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܩܠܝܠܐ ܕܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ
19 ܡܢܐ ܡܡܠܠ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܐܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܠ ܗܕܐ ܕܪܫܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܡ ܚܕܕܐ. ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ.
20 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܒܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܘܬܐܠܘܢ. ܘܥܠܡܐ ܢܚܕܐ. ܘܠܟܘܢ
21 ܬܗܘܐ ܟܪܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܟܪܝܘܬܟܘܢ ܠܚܕܘܬܐ ܬܗܘܐ. * ܐܢܬܬܐ ܡܐ ܕܝܠܕܐ ܟܪܝܘܬܐ ܠܗ. ܕܡܛܐ
22 ܝܘܡܐ ܕܡܘܠܕܗ. ܡܐ ܕܝܠܕܬ ܕܝܢ ܒܪܐ. ܠܐ ܥܗܕܐ ܐܘܠܨܢܗ ܡܛܠ ܚܕܘܬܐ ܕܐܬܝܠܕ ܒܪܢܫܐ ܒܥܠܡܐ. * ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܗܫܐ ܟܪܝܘܬܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܬܘܒ ܕܝܢ ܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܢܚܕܐ ܠܒܟܘܢ. ܘܚܕܘܬܟܘܢ ܠܐ ܐܢܫ ܢܤܒ ܡܢܟܘܢ.
23 * ܘܒܗܘ ܝܘܡܐ ܠܝ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ ܡܕܡ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ
24 ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. * ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܠܐ ܫܐܠܬܘܢ ܡܕܡ ܒܫܡܝ. ܫܐܠܘ
25 ܘܬܤܒܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܟܘܢ ܡܫܡܠܝܐ. * ܗܠܝܢ ܒܦܠܐܬܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܐܬܝܐ ܕܝܢ
26 ܫܥܬܐ ܐܡܬܝ ܕܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܒܦܠܐܬܐ. ܐܠܐ ܥܡ ܓܠܐ ܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܒܐ.
* ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܕܒܫܡܝ ܬܫܐܠܘܢ. ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܐ ܥܠܝܟܘܢ.

Quum autem venerit Spiritus veritatis, ipse 13
deducet vos in omnem veritatem: non enim
loquetur ex mente suiipsius, sed quicquid au-
dierit, illud loquetur: & quæ futura sunt, no-
ta faciet vobis. Ipse glorificabit me, quippe 14
qui de meo accipiet: & renuntiabit vobis.
Quicquid habet Pater meus, meum est: pro- 15
pterea dixi vobis, Ex meo accipiet, & re-
nuntiabit vobis.
Vespere dominica III. post Resurrectionē. 39.
Paulisper & non videbitis me; & iterum 16
paulisper, & videbitis me, quippe qui abeam
ad Patrem. Dicebant itaq; discipuli ejus alius 17
ad aliū; Quid est hoc quod dicit nobis, Pau-
lisper, & non videbitis me, & iterum pau-
lisper, & videbitis me: &, Vado ad Patrem
meum? Dicebant igitur, Quid illud est Pau- 18
lisper, quod dicit? nescimus quid loquatur.
Jesus verò sciens eos velle ipsum interrogare, 19
dixit eis; De hoc disceptatis simul, quòd dixe-
rim vobis; Paulisper, & non videbitis me, &
iterum paulisper, & videbitis me? Amen 20
amen dico vobis, Flebitis vos & lamentabi-
mini, mundus autem lætabitur: vosque ægri-
tudine afficiemini, sed ægritudo vestra in gau-
dium evadet. Mulier quum parit, ægritudine 21
afficitur, quia venit dies partûs ej⁹: quum au-
tem peperit filium, non meminit angoris sui,
propter gaudium illud, quòd natus sit homo
in mundo. Et vos quidem nunc ægritudine 22
estis affecti: sed iterum videbo vos, & lætabi-
tur cor vestrum, & gaudium vestrum nemo
tollet à vobis. Et in illo die me non rogabi- 23
tis quicquā: Amen, amen dico vobis; Quic-
quid rogabitis Patrē meum in nomine meo,
dabit vobis. Adhuc usq; nihil petiistis in no- 24
mine meo: petite & accipietis, ut sit gaudiū
vestrū plenum. Hæc in parabolis locutus sum 25
vobiscum: venit autem hora, quando non lo-
quar vobiscum in parabolis, sed apertè re-
nuntiabo vobis de Patre. In illo die quo pe- 26
tetis in nomine meo: non dico vobis me po-
stulaturum à Patre pro vobis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * چون جان حقيقي بيايد اوست كه شمارا تيمار دراد واو از نفس خود چيزي نكويد *
ليكن هر چه بشنود * ان بعينه بسخن بكويد وانچ خواهد شدن * شمارا معلوم كند *
14 15 * واوست كه مرا ستوده دارد * سبب انك ازمن بستاند وشمارا بنمايد * * هرچه ازان پدرم
است ازان منست * براي اين بشما كفتم * كه انچ ازان منست بستاند وبشما بنمايد *
16 17 * اندكي مرا نبينيد * واندكي مرا ببينيد * كه پيش پدرمي روم * * ايشا با هم مي كفتند *
چيست اين [كه با ما كفت اندكي مرا نبينيد واندكي بازمرا ببينيد وكه پيش پدرمن
18 19 مي روم * * ومي كفتند چيست اين] اندك كه كفت * [نمي دانيم چه مي كويد] * عيسي
دريافت كه ازوخواهند پرسيد بديشان كفت * براي اين با همديكر مي جوييد * كه با شما كفتم *
20 كه اندكي مرا نبينيد * واندكي باز ببينيد * * راست راست بشما بكويم شما بكرييد * و زاري
كنيد * وخلق شاد شوند * وشما غمناك شويد * ليكن اندوه شما * براي شادماني باشد *
21 * زن وقتي كه برايد اورا دشخوار باشد * كه برايدن † بدو روز رسد * ليكن چون پسر
زايد * از شادي دردهاء خودرا فراموش كند * براي شادماني خود * كه در دنيا ادمي زايد *

Cum Spiritus veritatis venerit, ille 13
est qui vestri curam habebit: & ille
à semetipso nihil loquetur, sed quic-
quid audierit id ipsum loquetur; &
id quod futurum est, vobis notum fa-
ciet. Et ille est qui me glorificabit: 14
propterea quòd à me accipiet, et vo-
bis ostendet. Quicquid Patris mei 15
est, meum est: propter hoc vobis di-
xi, quòd de meo accipiet, & vobis
ostendet. Paulisper me non videbitis, 16
& paulisper iterum me videbitis:
quia ad Patrem abeo. Illi inter se 17
dixerunt; Quid est hoc quòd nobis
dixit; Paulisper me non videbitis,
et paulisper iterū me videbitis: &,
Quia ad Patrem meum abeo? Di- 18
cebant igitur, Quid est hoc Paulisper
quod dixit? Nescimus quid loquitur.
Jesus intellexit, quòd ab eo vel- 19
lent sciscitari, illis itaque dixit;
De hoc inter vos invicèm quæri-
tis, quod vobis dixi, quòd pau-
lisper me non videbitis, & paulis-
per iterum videbitis? Verè, verè 20
vobis dico; Vos flebitis & luctum
facietis, & homines gaudebunt:
vos autem tristes eritis; sed tri-
stitia vestra in gaudium erit. Mu- 21
lierē quo tempore paritura est, ærū-
mna est, quia pariendi ei dies instat:
cùm autem filium pepererit, præ
lætitia dolores suos oblivioni dat,
propter gaudium suum, quòd in mun-
do homo natus sit.

Versio VULGATA LATINA.

13 Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non
enim loquetur à semetipso: sed quæcunque audiet loquetur, & quæ ventura sunt
14 annuntiabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet, & annuntiabit
15 vobis. Omnia quæcunque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi; Quia de meo
16 accipiet, & annuntiabit vobis. Modicùm, & jam non videbitis me: & iterùm
17 modicùm, & videbitis me: quia vado ad Patrem. Dixerunt ergò ex discipulis
ejus ad invicèm; Quid est hoc, quod dicit nobis; Modicùm, & non videbitis
18 me: & iterùm modicùm, & videbitis me, &, Quia vado ad Patrem? Dicebant
19 ergò; Quid est hoc, quod dicit, Modicùm? nescimus quid loquitur. Cogno-
vit autem Jesus, quia volebant eum interrogare, & dixit eis; De hoc quæritis
inter vos, quia dixi; Modicùm, & non videbitis me: & iterùm modicùm, &
20 videbitis me. Amen, amen dico vobis; Quia plorabitis, & flebitis vos, mundus
autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gau-
dium. Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cùm autem pe- 21
pererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo
in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterùm autem videbo 22
vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Et in 23
illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis; Si quid petieritis
Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modò non petiistis quidquam in no- 24
mine meo: Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc in pro- 25
verbiis locutus sum vobis. Venit hora, cùm jam non in proverbiis loquar vo-
bis, sed palàm de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine meo petetis; 26
& non dico vobis, quia ego rogabo Patrem de vobis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فاذا جاء روح الحق ذاك فهو يرشدكم الي جميع الحق * لانه ليس ينطق من عنده بل
14 15 يتكلم بما يسمع ويخبركم بما ياتي * وذاك يمجدني * لانه ياخذ مما لي ويخبركم * جميع
16 ما للاب هو لي * من اجل هذا قلت لكم ان مما لي ياخذ ويخبركم * قليلا ولا تروني
17 وقليلا وتروني ايضا * وانا منطلق الي الاب * فقال بعض تلاميذه لبعض ما هذا الذي
18 يقوله لنا قليلا ولا تروني وايضا قليلا وتروني واني منطلق الي الاب * وقالوا ما هذا القليل
19 الذي يقوله ما ندري ما يتكلم به * فعلم يسوع انهم يريدون ان يسالوه فقال لهم اعن
هذا الكلام يناظر بعضكم بعضا لاني قلت لكم قليلا ولا تروني وقليلا ايضا وتروني *
20 * امين امين اقول لكم انكم تبكون وتنوحون * والعالم يفرح وانتم تحزنون * لكن حزنكم
21 يؤول الي فرح * كالمراة اذا حضر ولادها تحزن لانه قد جاءت ساعتها * فاذا ولدت ابنا لم
22 تذكر شدتها من اجل الفرح لانها ولدت انسانا في العالم * وانتم الان حزانا لكن سوف
23 اراكم وتفرحون * ولن ينزع احد فرحكم منكم * في ذلك اليوم لن تسالوني شيا *
* الفصل السادس والثلثون * امين امين اقول لكم ان كل شي تسالون الاب
24 باسمي يعطيكم * الي الان لم تسالوا شيا باسمي * سلوا فتعطوا ليكون فرحكم كاملا *
25 * كلمتكم بهذا بامثال * لكنه سوف ياتي ساعة لا اكلمكم بامثال لكن اخبركم من اجل
26 الاب علانية * في ذلك اليوم تسالون باسمي * ولست اقول لكم اني اسال الاب من اجلكم *

Cùm autem venerit Spiritus ille verita- 13
tis, ipse diriget vos ad omnem verita-
tem: quia non loquetur à semetipso, sed
loquetur quod audiet, & nota faciet vo-
bis quæ ventura sunt. Et ille me glori- 14
ficabit: Nam accipiet de eo quod meum
est, & nuntiabit vobis. Omne quod est 15
Patris, est meum. Propterea dixi vobis,
quòd de eo quod meum est, accipiet, &
nuntiabit vobis. Brevi & non videbitis 16
me, & brevi ac videbitis me iterùm,
quum ego profecturus sim ad Patrem.
Dixerunt ergò quidam discipuli ejus ad 17
alios; Quid est hoc quod dicit nobis,
Brevi & non videbitis me; & iterùm
brevi ac videbitis me; &, Ego profectu-
rus sum ad Patrem? Et dixerunt; Quid 18
est hoc Breve quod ait? nescimus quid
loquatur. Cognovit autem Jesus quòd 19
vellent interrogare eum, & dixit eis;
Num ob hunc sermonem contenditis alter
cum altero, quia dixi vobis, Brevi &
non videbitis me, & brevi quoque ac
videbitis me? Amen, amen dico vobis; 20
Vos lacturos ac gemituros, & mundum
gavisurum; vosque contristandos, sed tri-
stitiam vestram vertendam in gaudium.
Quemadmodum mulier cùm præsens est 21
partus ejus, contristatur quia jam venit
hora ejus: Sed quum pepererit filium,
non meminit pressuræ suæ, propter gau-
dium quòd pepererit hominem in mun-
dum. Ita vos nunc tristes estis, sed vi- 22
debo vos iterùm, & gaudebitis, & nemo
unquam tollet gaudium vestrum à vobis.
Et in illo die nullam postulabitis à me 23
rem. Sectio trigesima sexta.
Amen, amen dico vobis; Quicquid po-
stulabitis à Patre in nomine meo, dabit
vobis. Usque modò non postulâstis quic- 24
quam in nomine meo. Postulate & asse-
quemini, ut sit gaudium vestrum perfe-
ctum. Locutus sum vobis hoc per pro- 25
verbia, sed veniet hora quâ non alloquar
vos per proverbia, sed exponam vobis de
Patre apertè. In illo die petetis in no- 26
mine meo: & non dico vobis, quòd
sim rogaturus Patrem pro vobis:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወሶበ፡ መጽአ፡ ውእቱ፡ መንፈሰ፡ ጽድቅ፡ ይመርሐክሙ፡ በኵሉ፡ ጽድቅ፡ እስመ፡ ኢይነግር፡
14 ዘእምኀቤሁ፡ ዘሰምዐ፡ ዳእሙ፡ ይነግር፡ ወዘይመጽእ፡ ይነግረክሙ፡፡ ውእቱ፡ ኪ
15 ያየ፡ ይሴብሕ፡ እስመ፡ እምዚአየ፡ ይነሥእ፡ ወይነግረክሙ፡፡ ኵሉ፡ ዘቦ፡ አቡየ፡
16 ውእቱ፡ በእንተዝ፡ እቤለክሙ፡ እምዚአየ፡ ይነሥእ፡ ወይነግረክሙ፡፡ ሕዳጠ፡
17 ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕደጠ፡ ወትሬእዩኒ፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ እምአርዳኢ
ሁ፡በበይናቲሆሙ፡ምንትኑ፡ዘይብለነ፡ ሕዳጠ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕዳጠ፡ ወትሬኢ
18 ዩኒ፡ ወአሐውር፡ ኀበ፡ አብ፡፡ ወይቤሉ፡ ምንትኑ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይብለነ፡
19 ሕዳጠ፡ ኢናአምር፡፡ ወአእመረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ይፈቅዱ፡ ይስአ
ልዎ፡ ወይቤሎሙ፡ በእንተዝኑ፡ ትትኃሠሡ፡ በበይናቲክሙ፡ እስመ፡ እቤለክሙ፡
20 ሕደጠ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕደጠ፡ ወትሬእዩኒ፡፡ አማን፡ አማን፡ እብለ
ክሙ፡ ከመ፡ ትበክዩ፡ ወትላሕዉ፡ አንትሙ፡ ወዓለም፡ ይትፌሣሕ፡ ወአንትሙሰ፡
21 ተቴክዙ፡ ወሐዘንክሙ፡ ፍሥሐ፡ ይከውነክሙ፡፡ ብእሲትኒ፡ ትቴክዝ፡ ሶበ፡
ለሊሰ፡ ትወልድ፡ እስመ፡ በጽሐ፡ ጊዜሃ፡ ወእምከመ፡ ወለደት፡ እጓለ፡ ኢትዜከሮ፡
22 ለሕማማ፡በእንተ፡ፍሥሐሃ፡እስመ፡ወለደት፡ብእሴ፡ውስተ፡ዓለም፡፡ አንትሙኒ፡
ትቴክዙ፡ ይእዜ፡ ወካዕበ፡ እሬእየክሙ፡ ወይትፌሣሕ፡ ልብክሙ፡ ወፍሥሐክ
23 ሙ፡ አልቦ፡ ዘየሀይደክሙ፡፡ ወይእተ፡ አሚረ፡ ኢትስእሉኒ፡ ወኢምንተ፡፡
አማን፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ዘሰአልክምዎ፡ ለአብ፡ በስምየ፡ ይሁበክሙ፡፡
24 እስከ፡ ይእዜሰ፡ ኢሰአልክሙ፡ ወኢምንተኒ፡ በስምየ፡፡ ሰአሉ፡ ወትነሥኡ፡ ከመ፡
25 ፍሡመ፡ ይኩን፡ ፍሥሓክሙ፡፡ ወይእዜሰ፡ በምሳሌ፡ ነገርኩክሙ፡ ወባሕቱ፡ ይበ
ጽሕ፡ ጊዜሁ፡ አመ፡ ኢይነግረክሙ፡ በምሳሌ፡ አላ፡ አየድዐክሙ፡ ክሡተ፡ በእንተ፡ አ
26 ብ፡፡ ወይእተ፡ አሚረ፡ ትስእሉ፡ በስምየ፡ ወአኮ፡ አነ፡ ዘእስእሎ፡ ለአብ፡
በእንቲአክሙ፡፡

Et quum venerit ille Spiritus veritatis, deducet vos in omni veritate: Quia 13
non loquetur de ipso, sed quæ audierit loquetur, & quod venturum est, nun-
tiabit vobis. Ille me glorificabit, quia de meo accipiet, & nuntiabit vo- 14
bis. Totum quod habet meum est, propterea dixi vobis; De meo accipiet, & 15
nuntiabit vobis. Paululùm, & non videbitis me; & iterùm paululũ, & videbitis 16
me. Et fuerunt *quidam* qui dixerunt ex discipulis ejus inter se; Quid est quod 17
dixit nobis, Paululũ & non videbitis me; & iterùm paululũ, & videbitis me; &,
Vado ad Patrem? Et dixerunt quid est hoc quod dixit nobis, Paululùm? nesci- 18
mus. Et cognovit Dominus Jesus quòd vellent interrogare ipsum, & dixit iis; De 19
hoc quæritisne inter vos, quia dixi vobis; Paululùm, & non videbitis me; &
iterum paululùm, & videbitis me? Amen, amen dico vobis, quòd fle- 20
bitis & lamentabimini vos, & mundus gaudebit: & vos tristes eritis,
& tristitia vestra gaudio erit vobis. Mulier tristitiâ affecta est quando 21
mox paritura est, quia venit hora ejus: & quum pepererit fœtum, non
recordatur doloris ejus propter gaudium ejus; quia peperit hominem in
mundum. Vos tristitiâ affecti estis nunc: & iterùm videbo vos, & gau- 22
debit vobis cor vestrum, & gaudium vestrum nemo est qui deripiet vobis.
Et illo die me non interrogabitis quicquam: Amen, amen dico vobis, 23
quòd quæ petieritis à Patre in nomine meo, dabit vobis. Usque nunc non 24
petiistis quicquam in nomine meo: petite & accipietis, ut per-
fectum sit gaudium vestrum. Et nunc in parabolis loquutus sum vobis: 25
sed veniet tempus quando non loquar vobis in parabolis, sed significa-
bo vobis apertè de Patre. Et illo die petetis in nomine meo, & non 26
ego petiturus sum Patrem pro vobis:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * شمارا نيز اين ساعت دشخوار آيد اما چون شمارا بينم * دل شما شاد شود * وشادماني شمارا كسي
23 از شما نبرد * ودران روز از من چيزي نپرسيد * راست راست بشما مي گويم * هر چه از پدرم
24 بنام من بخواهيد * بشما داده شود * تا اين ساعت چيزي بنام من نخواستيد بخواهيد *
25 وبستانيد * وشادماني شما تمام شود * اينها بمثلها بشما گفتم * سبب انك ساعتي بيايد كه
26 بمثلها باشما سخن نگويم * الا آشكارا برابر * براي پدر باشما هويدا گويم * دران روز كه
بنام من بخواهيد * ونمي گويم كه براي شما من از پدر بخواهم *

Vobis etiam hâc horâ calamitas 22
eveniet: cum autem vos videro, cor
vestrum gaudebit: & gaudium ve-
strum quisquam à vobis non tollet.
Et in illo die à me quicquam non 23
sciscitabimini. Verè, verè vobis di-
co; Quicquid à Patre meo in no-
mine meo petieritis, vobis datum
erit. Usque ad hanc horam quidquam 24
in nomine meo non petiistis. Petite
& accipietis, & gaudium vestrum
perfectum erit. Hæc per parabolas 25
vobiscum locutus sum: propterea
quòd hora venit, quando per para-
bolas vobiscum non loquar, sed clarè
coràm. De Patre vobiscum apertè lo-
quar, In illo die quo in nomine meo 26
petetis. Et non dico quòd pro vobis
ego Patrem rogabo.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia
27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι
ego à Deo exivi. Exivi à Patre, & veni in
28 ἐγὼ (α) παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς
mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. Dicunt
29 τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν
ei discipuli ejus; Ecce nunc palàm loqueris, & proverbium nullum dicis.
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
Nunc scimus quia scis omnia, & non opus habes ut quis te interroget: in hoc
30 Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ
credimus quia à Deo existi. Respondit eis Jesus; Modò creditis? ρνβ
31 πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε; δ
32 Ecce venit hora, & jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, &
ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, (β) καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ
me solum relinquatis: & non sum solus, quia Pater cum me est. Hæc
33 ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι. Ταῦτα
locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo tribulationem habebitis: ργγ
λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν (γ) ἕξετε· ι
sed confidite: ego vici mundum.
ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

CAP. XVII. ιζ'.

Hæc locutus est Jesus & sustulit oculos suos in cœlum, & dixit;
1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε,
Pater, venit hora, glorifica tuum filium, ut & filius tuus glorificet
Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, (α) ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ
te: Sicut dedisti ei auctoritatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei,
2 σε· Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ,
det eis vitam æternam. Hæc autem est æterna vita, Ut cognoscant
3 δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα (β) γινώσκωσί
te solum verum Deum, & quem misisti, Jesum Christum. Ego te glorificavi
4 σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγώ σε ἐδό-
super terram: opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Et
5 ξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον (γ) ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. Καὶ
nunc glorifica me tu, Pater, apud temetipsum, gloria quam habui ante mundum
νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον
esse, apud te. Manifestavi tuum nomen hominibus, quos dedisti mihi
6 εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, οὓς (δ) δέδωκάς μοι
de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum serva-
ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς (ε) δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου τετη-
verunt. Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: Quia
7 ρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν· Ὅτι
8 verba quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt: & cogno-
τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ (ζ) ἔλαβον· καὶ ἔγνω-
verunt verè quia à te exivi, & crediderunt quia tu me misisti.
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

MS. A. (α) παρὰ Θεοῦ (β) καὶ ἐλήλυθεν, (γ) ἔχετε· ΚΕΦ. ιζ'. MS. A. (α) ἵνα ὁ υἱὸς (β) γινώσκουσιν (γ) τελειώσας (δ) ἔδωκάς (ε) ἔδωκας· (ζ) ἔλαβον· * ἀληθῶς ὅτι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܐ ܪܚܡ ܠܟܘܢ ܕܐܢܬܘܢ ܪܚܡܬܘܢܝ ܘܗܝܡܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ
28 ܢܦܩܬ. * ܢܦܩܬ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܐ ܘܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܘܬܘܒ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܥܠܡܐ ܘܐܙܠ ܐܢܐ
29 ܠܘܬ ܐܒܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܗܐ ܗܫܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܘܡܬܠܐ ܚܕ ܠܐ
30 ܐܡܪ ܐܢܬ. * ܗܫܐ ܝܕܥܝܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܣܢܝܩ ܐܢܬ ܕܐܢܫ ܢܫܐܠܟ.
ܒܗܕܐ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘ.
31 ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ * ܩܪ * * ܗܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܬܬ * ܕܬܬܒܕܪܘܢ
32 ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ. ܘܠܝ ܒܠܚܘܕܝ ܬܫܒܩܘܢ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ ܕܐܒܐ
33 ܥܡܝ ܗܘ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܒܝ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ. ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ.
ܐܠܐ ܐܬܚܝܠܘ ܐܢܐ ܙܟܝܬܗ ܠܥܠܡܐ. * ܫܠܡ * ܩܪ * ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ
1 ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܫܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܬܬ ܫܥܬܐ. ܫܒܚ ܠܒܪܟ ܕܒܪܟ ܢܫܒܚܟ. * ܐܝܟܢܐ
2 ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠ ܒܣܪ. ܕܟܠ ܡܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܢܬܠ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
3 * ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܝܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܢܕܥܘܢܟ ܕܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܫܪܪܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
4 ܘܡܢ ܕܫܕܪܬ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܢܐ ܫܒܚܬܟ ܒܐܪܥܐ. ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܕܐܥܒܕ
5 ܫܠܡܬܗ. * ܘܗܫܐ ܫܒܚܝܢܝ ܐܢܬ ܐܒܝ ܠܘܬܟ. ܒܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܠܘܬܟ
6 ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܗܘܐ ܥܠܡܐ. * ܐܘܕܥܬ ܫܡܟ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܥܠܡܐ.
7 ܕܝܠܟ ܗܘܘ ܘܠܝ ܝܗܒܬ ܐܢܘܢ. ܘܡܠܬܟ ܢܛܪܘ. * ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܝܗܒܬ ܠܝ
8 ܡܢ ܠܘܬܟ ܗܘ. * ܕܡܠܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܩܒܠܘ ܘܝܕܥܘ ܫܪܝܪܐܝܬ
ܕܡܢ ܠܘܬܟ ܢܦܩܬ. ܘܗܝܡܢܘ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ.

Ipse enim Pater diligit vos, quippe qui di- 27
lexeritis me, & credideritis me à Patre
exiisse. Prodii à Patre, & veni in mun- 28
dum: & iterùm relinquo mundum, & pro-
ficiscor ad Patrem. Dicunt ei discipuli 29
ejus; En nunc apertè loqueris, nec para-
bolam ullam dicis. Nunc scimus te omnia 30
scire, nec indiges ut quis te interroget: per
hoc credimus te à Deo exivisse.

Matutinis dominicæ sextæ post resurrectionem. Et consecratione Presbyterorum. 40.

Dixit eis Jesus, Credite: Ecce enim ve- 31
niet hora, & jam venit, quum dispergemini 32
unusquisque ad locum suum, & relinquetis
me solum: sed non sum solus, quia Pater
mecum est. Hæc dixi vobis, ut in me ha- 33
beatis pacem. In mundo vobis futura est
oppressio: sed bono animo estote, ego vici
mundum.

CAP. XVII.

Hæc locutus est Jesus, & sustulit oculos 1
suos in cœlum, dixitque; Pater mi, venit
hora, glorifica Filium tuum, ut Filius tuus
glorificet te. Quemadmodum dedisti ei 2
potestatem super omnem carnem, ut quot-
quot dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc 3
est autem vita æterna, ut cognoscant te esse
Deum Veritatis solum, & quem misisti, Je-
sum Christum. Ego te glorificavi in terra: 4
opus quod mihi dederas faciendum, absolvi.
Nunc itaque glorifica me tu, Pater mi, apud 5
temetipsum, eâ gloriâ quam habebam apud
te priusquàm fieret mundus. Patefeci no- 6
men tuum hominibus illis, quos dedisti
mihi è mundo: tui erant, & mihi eos de-
disti, & servârunt sermonem tuum. Nunc 7
novi quicquid dedisti mihi, à te esse. Quia 8
verba quæ dedisti mihi, dedi eis, ipsique re-
ceperunt, & verè nôrunt me à te exiisse, &
crediderunt me à te missum fuisse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * سبب آنك پدر شمارا دوست مي دارد * كه شما مرا دوست داشتيد * وايمان آورديد * كه
28 من از پيش پدر آمدم * [از پيش پدر آمدم] وبدنيا در آمدم وباز دنيارا رها كردم * وباز پيش
29 پدر بروم * شاكردان بمسيح كفتند * اينك آشكارا مي كويي * ومثلها نمي كويي * معلوم
30 كرديم كه همه چيز مي داني * ومحتاج نيستي كه كسي از تو بپرسد * بدين ايمان مي آوريم
كه از خدا بدر آمدي

سي دو دعا كردن مسيح بر حواريين

31 32 * عيسي بديشان كفت * ساعتي [آمد] واين ساعت است باور داريد كه هر كسي از شما
33 در ولايت † پراكنده شويد * ومرا تنها بكذاريد * ونيستم تنها كه پدرم با منست * اينها
بشما كفتم كه مرا براي شما سلامتي بشود * ودر عالم شمارا دشخواري باشد * ليكن دلخوش
1 داريد * منم كه بر عالم پيروز شدم * * اينها عيسي كفت وچشم خودرا سوي
آسمان بر داشت * وكفت پدرم آمد ساعت پسرترا ستوده بدار كه پسرت ترا ستوده
2 دارد * چنانك بدو حكم دادي بر هر كوشتمندي وهر كرا بدو دادي بدو زندكاني دهد تا ابد

Propterea quòd Pater vos diligit, 27
quia vos me dilexistis, & fidem
habuistis, quod ego à Patre veni.
A Patre egressus sum, & in mundum 28
veni: iterùm autem mundum relin-
quam, & revertar ad Patrem. Di- 29
scipuli Christo dixerunt; Ecce, clarè
loqueris, & parabolas non dicis.
Certi facti sumus quòd omnes res 30
scis, nec opus habes ut quisquam te
interroget: in hoc fidem habemus,
quòd à Deo exiveris.

XXXII. Precatio Christi pro Apostolis.

Jesus illis dixit; Hora venit, & 31
hæc hora est, (fidem habete) ut sin- 32
guli vestrûm in provinciam disper-
gamini, & me solum relinquatis:
& non sum solus, quia Pater meus
mecum est. Hæc vobis dixi, ut mihi 33
propter vos pax sit: In mundo autem
vobis ærumna erit: sed animum
bonum habete, ego sum qui de
mundo victor fui.

CAP. XVII.

Hæc Jesus locutus est, & oculos 1
suos in cœlum sustulit, & dixit;
Pater mi, venit hora, Filium tuum
glorifica, ut Filius tuus te glorifi-
cet. Quemadmodum ei potestatem de- 2
disti in omnem carnem: & quicquid
ei dedisti, ei vitam det in æternum.

Versio VULGATA LATINA.

27 Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amâstis, & credidistis quia ego à Deo
28 exivi. Exivi à Patre, & veni in mundum: iterùm relinquo mundum, & vado
29 ad Patrem. Dicunt ei discipuli ejus; Ecce nunc palàm loqueris, & proverbium
30 nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia, & non opus est tibi ut quis te
31 interroget: in hoc credimus quia à Deo existi. Respondit eis Jesus; Modò
32 creditis? Ecce venit hora, & jam venit, ut dispergamini unusquisque in pro-
33 pria, & me solum relinquatis: & non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc
locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis:
sed confidite, ego vici mundum.

CAP. XVII.

1 HÆc locutus est Jesus: & sublevatis oculis in cœlum, dixit; Pater venit hora,
clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te; Sicut dedisti ei potestatem omnis 2
carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est autem vita 3
æterna: Ut cognoscant te, solùm Deum verum, & quem misisti Jesum Christum.
Ego te clarificavi super terram: opus consummavi, quod dedisti mihi ut faciam: 4
Et nunc clarifica me tu, Pater, apud temetipsum, claritate, quam habui prius, 5
quàm mundus esset, apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti 6
mihi de mundo: Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum servaverunt.
Nunc cognoverunt, quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: Quia verba, 7
quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognoverunt verè quia à te 8
exivi, & crediderunt quia tu me misisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 لان الاب هو ايضا يحبكم لانكم احببتموني وامنتم اني من الاب خرجت * خرجت من الاب
28 واتيت الي العالم * وانا ايضا اترك العالم وامضي الي الاب * قال له تلاميذه ها انت الان
29 تتكلم علانية ولست تقول شيا بمثل * الان تحققنا انك عالم بكل شي ولست محتاج ان
30 يسالك احد * بهذا نومن انك من الله خرجت * اجابهم يسوع الان امنتم * ستاتي ساعة
31 وقد اتت الان تتفرقون فيها كل واحد منكم الي موضعه وتتركوني وحدي * ولست وحدي
32 لان الاب هو معي * قلت لكم هذا ليكون لكم السلام بي وسيكون لكم ضيق في العالم *
33 لكن ثقوا انا غلبت العالم * الفصل السابع والثلثون * تكلم يسوع بهذا
1 ورفع عينيه الي السماء وقال يا ابه قد حضرت الساعة فمجد ابنك ليمجدك ابنك * كما
2 اعطيته السلطان علي كل ذي جسد ليعطي كل من اعطيته حياة الابد * وهذه هي حياة
3 الابد ان يعرفوك انك الواحد وحدك اله الحق والذي ارسلته يسوع المسيح * انا قد مجدتك علي
4 الارض * ذلك العمل الذي اعطيتني لاصنعه قد اكملته * والان مجدني انت يا ابه بالمجد الذي
5 كان لي عندك من قبل كون العالم * قد اظهرت اسمك للناس الذين اعطيتني من العالم * هم
6 لك ودفعتهم لي وحفظوا كلمتك * والان علموا ان كلما اعطيتني هو من عندك * لان الكلام
7 الذي اعطيتني اعطيتهم وهم قبلوا وعلموا حقا اني من عندك اتيت وامنوا انك ارسلتني *
8

Quoniam Pater ipse amat vos; quia vos amastis me, & credidistis quod à Patre exivi. Exivi à Patre, & veni in mundum: & ego denuo relinquo mundum, & vado ad Patrem. Dixerunt ei discipuli ejus; Ecce tu nunc loqueris aperte, & non dicis quicquam per proverbium. Nunc certo scimus, quod tu scis omnia, & non egeas ut interroget te quisquam: per hoc credimus te à Deo exisse. Respondit eis Jesus; Modone creditis? Veniet hora, & jam venit nunc, qua dispergemini unusquisque vestrum in locum suum, & relinquetis me solum: & non sum solus, quia Pater mecum est. Dixi vobis hoc, ut sit vobis pax in me. Et futura vobis est angustia in mundo, sed roboramini, ego vici mundum.

Sectio trigesima septima.

CAP. XVII.

1 *LOcutus est Jesus hoc, & elevavit oculos suos in cœlum, & dixit; Pater mi, jam advenit hora, glorifica Filium tuum, ut glorificet te Filius tuus:*
2 *Sicut dedisti ei auctoritatem super omne per dimensum, ut det omnibus quos dedisti ei, vitam æternam.*
3 *Hæc autem est vita æterna, ut cognoscant te esse solum Deum verum, & quem misisti Jesum Christum.*
4 *Ego jam te glorificavi super terram: feci opus quod dedisti mihi ut facerem.*
5 *Nunc igitur glorifica me tu, Pater mi, gloria quæ erat mihi apud te antequam existeret mundus.*
6 *Jam manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo, ipsi sunt tui, & dedisti eos mihi, & servaverunt sermonem tuum.*
7 *Et nunc cognoverunt quod omnia quæ dedisti mihi, sunt à te:*
8 *Quia sermonem quem dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognoverunt certo me à te exivisse, & crediderunt me à te missum esse.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 ሰሊሁ፡አብ፡ያፈቅረክሙ፡እስመ፡አፍቀርክሙኒ፡ወአመንክሙ፡ከመ፡እምኀበ፡እግዚአ
28 ብሔር፡ወፃእኩ፡፡ ወመፃእኩ፡እምኀበ፡አብ፡ወመጻእኩ፡ውስተ፡ዓለም፡፡ወካዕበ፡
29 አኀድጎ፡ለዓለም፡ወአሐውር፡ኀበ፡አብ፡፡ ወይቤልዎ፡አርዳኢሁ፡ይእዜኒ፡ገሃደ፡
30 ተናገርከነ፡ወኢመሰልከ፡ወኢ፡ምንተኒ፡፡ ወይእዜ፡አእመርነ፡ከመ፡ኵሎ፡ታአምር፡
ወኢትፈቅድ፡ይንግርከ፡ወኢመኑሂ፡በዝንቱ፡ናአምር፡ወንአምን፡ከመ፡እምኀበ፡እግ
31 ዚአብሔር፡ወፃእከ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይእዜሁ፡ተአምኑ፡፡
32 ናሁ፡ይበጽሕ፡ጊዜሁ፡ወበጽሐኒ፡ከመ፡ኵልክሙ፡ትዘረዉ፡ዘዘዚአክሙ፡ወተኀድጉኒ፡
33 በሕቲትየ፡፡ ወኢኮንኩ፡ባሕቲትየ፡እስመ፡አብ፡ምስሌየ፡ወሀሎ፡፡ ወዘንተ፡ነ
ገርኩክሙ፡ከመ፡ትርከቡ፡ሰላመ፡በኀቤየ፡፡ ወበዓለምሰ፡ሕማመ፡ትረክቡ፡ወባሕቱ፡
በዝንቱ፡ተአመኑ፡ከመ፡አነ፡ሞአክዎ፡ለዓለም፡፡

፲፯ በአንብበተ፡ግብረ፡ሐዋርያት፡ቀኅረባን፡በፀሎተ፡ኪዳን፡ወበበዓለ፡አኰቴት፡፡

1 ወዘንተ፡ተናገረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወአንሥአ፡አዕይንቲሁ፡ውስተ፡ሰማይ፡ወይቤ፡አባ፡
2 በጽሐ፡ጊዜሁ፡ከመ፡ትሰብሖ፡ለወልድከ፡ወወልድከኒ፡ይሰብሕከ፡፡ በከመ፡አኰ
ንኮ፡ለዕለ፡ኵሉ፡ዘሥጋ፡ወነፍስ፡ከመ፡ለኵሎሙ፡እለ፡ወሀብኮ፡የሀቦሙ፡ሕይወተ፡
3 ዘለዓለም፡፡ ወዛቲ፡ይእቲ፡ሕይወት፡ዘለዓለም፡ከመ፡ያእምሩከ፡ለአሐዱ፡ዘበ
4 አማን፡አምላክ፡ወዘፈነውከ፡እግዚአ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡፡ አነሰ፡ሰባሕኩከ፡
5 በዲበ፡ምድር፡ወፈጸምኩ፡ግብረ፡ዘወሀብከኒ፡ከመ፡እግበር፡፡ ወይእዜኒ፡ሰብ
6 ሐኒ፡አባ፡በስብሐትየ፡ዘኀቤከ፡ዘእምቅድመ፡ይትፈጠር፡ዓለም፡፡ ወነገርክዎ፡ስ
መከ፡ለሰብእ፡ወለእለ፡ወሀብከኒ፡እምዓለም፡እሙንቱ፡ወዓቀቡ፡ቃለከ፡ወሊተ፡ወሀ
7 ብከሙ፡፡ ወአእመሩከ፡ከመ፡ኵሉ፡ዘወሀብከኒ፡እምኀቤከ፡ውእቱ፡፡ እስመ፡
8 ቃለ፡ዘወሀብከኒ፡እምኀቤከ፡ውእቱ፡እስመ፡ቃለ፡ዘወሀብከኒ፡ወሀብክዎሙ፡ወነሢኦሙ፡
አማን፡አእመሩ፡ከመ፡እምኀቤከ፡ወፃእኩ፡ወአምኑ፡ከመ፡አንተ፡ፈነውከኒ፡፡

Ipse Pater amat vos, quia amâstis me, & credidistis quòd à Patre exivi. 27
Et egressus sum à Patre, & veni in mundum: & iterum relinquam mundum, 28
& ibo ad Patrem. Et dixerunt ei discipuli ejus, Nunc igitur manifestè loquutus es 29
nobis, & non parabolicè loquutus es quicquam. Et nunc scivimus quòd omnia 30
scis, & non opus habes ut loquatur tibi quisquam: in hoc scimus & credimus
quòd à Deo egressus es. Et dixit iis Dominus Jesus, Nuncne creditis? Ecce 31
veniet tempus, & venit etiam, quòd omnes vos dispergemini, unusquisque ve- 32
strûm, & relinquetis me solum: & non fui solus, quia Pater mecum est. Et hoc 33
dixi vobis ut inveniatis pacem apud me: & in mundo dolorem invenietis, sed in
hoc confidite, quòd ego vici mundum. CAP. XVII.

Quum traditur liber *Actorum post offertorium sub finem orationis: & in festo Gratiarum actionis.*

ET hæc loquutus est Dominus Jesus, & sustulit oculos suos in cœlum, & dixit; 1
Pater, venit hora ut glorifices filium tuum, & filius tuus glorificet te: Sicut ju- 2
risdictionem dedisti ei, super omnes ex corpore & animâ *constitutos*, ut omnibus
iis quos dedisti ei, det vitam æternam. Et hæc est vita æterna, ut cognoscant te 3
unum, qui verè es Deus, & quem misisti Dñm Jesum Christum. Ego glorificavi 4
te super terram, perficiens opus quod dedisti mihi ut facerem. Et nunc glo- 5
rifica me, Pater, cum gloria mea, quæ apud te *est*, quæ *fuit* priusquàm crearetur
mundus. Et nuntiavi nomen tuum hominibus: & *ii* quos dedisti mihi, ex mundo 6
sunt, & servârunt sermonem tuum, & mihi dedisti eos. Et cognoverunt te, quod 7
totum quod dedisti mihi, ex te fuit. Quia verbum quod dedisti mihi, à te fuit: 8
quia verbum quod dedisti mihi, dedi iis: & accipientes verè cognoverunt quod
à te egressus sum, & crediderunt quod tu misisti me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * [واين است زندگاني تا ابد] تا ترا بشناسند * كه توي خداي بر حقيقت تنها وانك فرستادي
4 يسوع مسيح * من در زمين ترا ستوده داشتم كردار كه بمن سپاردي تمام كردمش * اكنون
5 تو اي پدرم * مرا نزد خود ستوده بدار * بدان ستايش كه از قديم پيش تو داشتم *
6 زودتر از انك عالم شد * نامت را پيش عالم معلوم كردم * ايشانرا كه از عالم بمن دادي كه
7 ازان تو بودند * وسخنت را نكه داشتند * اكنون دانستند كه هرچه بمن دادي
8 از پيش تو است * سخنهايي كه بمن دادي بديشان دادم * وايشان قبول كردند *
وبحقيقت دانستند * كه از پيش تو بدر آمدم * وباور داشتند * كه تو مرا فرستادي

Hæc autem est vita æterna, ut te cognoscant, quod tu es Deus in veritate solus, & ille quem misisti, Jesus Christus. 3
Ego in terra te glorificavi: opus quod mihi tradidisti, perfeci illud. 4
Nunc tu, o Pater mi, me apud te glorifica, ea gloria quam ab initio apud te habui, antequam mundus factus esset. 5
Nomen tuum coram mundo feci, illis quos de mundo mihi dedisti: qui tui erant, & sermonem tuum servaverunt. 6
Nunc sciunt, quod omne quod mihi dedisti, abs te est. 7
Verba quæ mihi dedisti, illis dedi: & illi acceperunt, & in veritate cognoverunt quod à te exivi, & illi crediderunt quod tu me misisti. 8

Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi,
9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι,
quia tui sunt. Et mea omnia tua sunt, & tua mea: & clarificatus sum in
10 ὅτι σοί εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν
eis. Et non amplius sum in mundo: & hi in mundo sunt, & ego
11 αὐτοῖς. Καὶ (u) οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ· καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, καὶ ἐγὼ
ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos de-
πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί (ϑ) σου, οὓς δέ-
disti mihi, ut sint unum, sicut nos. Cum essem cum eis in mundo,
12 δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ,
ego servabam eos in nomine tuo: Quos dedisti mihi, custodivi: & nemo ex
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα· καὶ οὐδεὶς ἐξ
eis periit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem
13 αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ
ad te venio, & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum
πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum: & mundus
14 πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ ὁ κόσμος
odio habuit eos, quia non sunt de mundo, sicut ego non sum de mundo.
ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos à ma-
15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πο-
lo. De mundo non sunt, sicut ego de mundo non sum. Sanctifica
νηροῦ. Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσί, καθὼς (ι) ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. Ἁγίασον 16 17
eos in veritate tua. Sermo tuus, veritas est. Sicut me mi-
αὐτοὺς ἐν τῇ (κ) ἀληθείᾳ σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. Καθὼς ἐμὲ ἀπέ- 18
sisti in mundum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis
στειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ (λ) αὐτῶν 19
ego sanctifico meipsum, ut & ipsi sint sanctificati in veritate. Non pro
ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ 20
his autem rogo tantùm, sed & pro credentibus per verbum eorum
τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν (μ) πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν
in me: Ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, ut
εἰς ἐμέ· Ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα 21
& ipsi in nobis unum sint: ut mundus credat quia tu me misisti.
καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
Et ego gloriam quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum,
Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν (ν) δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἕν, 22
sicut nos unum sumus. Ego in eis, & tu in me, ut sint consummati
καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν. Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι 23
in unum: & ut cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos,
εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς,
sicut me dilexisti.
καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

MS. A. (u) οὐκ ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ εἰμί· καὶ (ϑ) σου, ᾧ δέδωκάς (ι) ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. (κ) ἀληθείᾳ. ὁ λόγος (λ) αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι (μ) πιστευόντων (ν) ἔδωκάς μοι, ἔδωκα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܥܠܡܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܥܠ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ 9
ܕܕܝܠܟ ܐܢܘܢ. * ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ. ܘܕܝܠܟ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܘܡܫܬܒܚ ܐܢܐ 10
ܒܗܘܢ. * ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܘܗܠܝܢ ܒܥܠܡܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܐ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܐܒܐ 11
ܩܕܝܫܐ ܛܪ ܐܢܘܢ ܒܫܡܟ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ. * ܟܕ ܥܡܗܘܢ 12
ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܢܛܪ ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ ܒܫܡܟ. ܠܗܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܢܛܪܬ. ܘܐܢܫ
ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܐܒܕ. ܐܠܐ ܒܪܗ ܕܐܒܕܢܐ ܕܢܬܡܠܐ ܟܬܒܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܬܠܬܐ * ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܙܩܝܦܐ * ܡܐ *

* ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܝ ܡܫܡܠܝܐ ܒܗܘܢ. 13
* ܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܡܠܬܟ. ܘܥܠܡܐ ܣܢܐ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ 14
ܗܘܝܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܕܬܫܩܘܠ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܕܬܛܪ ܐܢܘܢ ܡܢ 15
ܒܝܫܐ. * ܠܐ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. * ܐܒܐ ܩܕܫ ܐܢܘܢ 16 17
ܒܫܪܪܟ. ܕܡܠܬܟ ܕܝܠܟ ܫܪܪܐ ܗܝ. * ܐܝܟܢܐ ܕܠܝ ܫܕܪܬ ܠܥܠܡܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ 18
ܠܥܠܡܐ. * ܘܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܐܢܐ ܡܩܕܫ ܐܢܐ ܢܦܫܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܩܕܫܝܢ ܒܫܪܪܐ. 19
* ܘܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܒܠܚܘܕ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ 20
ܒܡܠܬܗܘܢ. * ܕܟܠܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܬ ܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܟ. ܐܦ ܗܢܘܢ ܒܢ ܚܕ 21
ܢܗܘܘܢ. ܕܢܗܝܡܢ ܥܠܡܐ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. * ܘܐܢܐ ܫܘܒܚܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. 22
ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ ܚܕ ܚܢܢ. * ܐܢܐ ܒܗܘܢ ܘܐܢܬ ܒܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܠܚܕ. 23
ܘܢܕܥ ܥܠܡܐ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. ܘܐܚܒܬ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܝ ܐܚܒܬ.

9 Ego verò pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed pro iis quos dedisti mihi, quia tui sunt. 10 Et omnia mea tua sunt, & tua mea sunt: & glorificatus sum in eis. 11 Ampliùs non sum in mundo, isti autem in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo illo quod dedisti mihi, ut sint unum sicut & nos. 12 Quum essem cum eis in mundo, ego servabam eos in nomine tuo: illos quos dedisti mihi custodivi, & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis, ut impleretur Scriptura.

Dominicâ III. post festum crucis. 41.

13 Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, ut fit gaudium meum plenum in eis. 14 Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quippe qui non sunt ex mundo, sicut & ego non sum ex mundo. 15 Non ut tollas eos ex mundo, rogo, sed ut serves eos à malo. 16 Non sunt enim ex mundo, sicut & ego non sum ex mundo. 17 Pater, sanctifica eos in veritate tua, quia sermo tuus veritas est. 18 Prout me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum. 19 Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint & ipsi sanctificati in veritate. 20 Neque pro eis rogo tantummodò, sed & pro eis qui credituri sunt in me per sermonem eorum. 21 Ut omnes sint unum, sicut tu Pater meus in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint, ut credat mundus me à te missum esse. 22 Et ego gloriam quam dedisti mihi, dedi eis, ut sint unum, sicut & nos unum sumus. 23 Ego in eis, & tu in me, ut sint perfecti in unum, & ut cognoscat mundus me à te missum esse, méque eos dilexisse, prout & me dilexisti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ومن براي ايشان مي خواهم • نه بدانست كه براي عالم مي خواهم • الا بهر ايشان 9
كه بمن دادي كه ازان تو اند • * وهر كه ازان منست • ازان توست • وهر كه ازان 10
توست ازان منست • [ومن در ايشان ستوده شدم] * ومن اكنون از جهان نشدم • وايشان 11
در جهانند • ومن پيش تو مي آيم پدر پاك بنام تو ايشانرا نكاه دار • انچ بمن دادي •
تا يكي باشند • اچنانك ما • * وچون در جهان با ايشان بودم بنام تو ايشانرا نكاه مي داشتم 12
و ايشانرا [كه بمن دادي] نكه داشتم • وكسي از ايشان كم نشد • بغير از فرزند تباهي
تا كتاب تمام شود • * اكنون پيش تو مي ايم • وانها در عالم مي كويم • كه شادماني 13
من با ايشان تمام شود • * من كلمهٔ تو بديشان دادم • وعالم ايشانرا دشمن داشتند • كه 14
از عالم نيستند • اچنانك من از عالم نيستم • * نبادا ايشانرا از عالم بر داري مي خواهم • 15
الا كه ايشانرا از شر نكاه داري • * سبب انك من از عالم نيستم • وايشان نيز از عالم نيستند • 16
* پدر ايشانرا پاك بدار بر راستي تو كه كلمه تو راستست • * اچنانك تو مرا در عالم فرستادي • 17 18

9 *Et ego pro illis peto: haud pariter est quòd pro mundo peto, sed pro eis quos mihi dedisti, quia tui sunt.* 10 *Et quicquid meum est, tuum est; & quicquid tuum est, meum est: & ego in illis glorificor.* 11 *Et ego jam de mundo non sum, illi autem in mundo sunt; & ego ad te venio. Pater sancte, per nomen tuum eos serva, quod mihi dedisti, ut unum sint sicut nos.* 12 *Cùm enim in mundo cum illis eram, per nomen tuum illos servabam: & illos quos mihi dedisti servavi, & quisquam ex illis non periit præter filium perditionis, ut Scriptura impleretur.* 13 *Nunc ad te venio, & hæc in mundo loquor, ut gaudium meum in illis impleatur.* 14 *Ego verbum tuum illis dedi, & homines mundi eos odio habuerunt: quia de mundo non sunt, quemadmodum ego de mundo non sum.* 15 *Nequaquam ut eos è mundo tollas peto, sed ut eos à malo serves.* 16 *Propterea quòd ego de mundo non sum, & illi etiam de mundo non sunt.* 17 *Pater, eos sanctifica veritate tuâ, quia verbum tuum verum est.* 18 *Quemadmodum tu me in mundum misisti,*

Versio VULGATA LATINA.

9 Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi: quia
10 tui sunt: Et mea omnia tua sunt, & tua mea sunt: & clarificatus sum in eis.
11 Et jam non sum in mundo, & hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte,
12 serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: ut sint unum, sicut & nos. Cùm
essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodivi:
13 & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem
ad te venio: & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in
14 semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non
15 sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mun-
do, sed ut serves eos à malo. De mundo non sunt, sicut & ego non sum de mun- 16
do. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in 17 18
mundum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum: ut 19
sint & ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantùm, sed & pro 20
eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me: Ut omnes unum sint, sicut tu, 21
Pater, in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint: ut credat mundus, quia
tu me misisti. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum, sicut 22
& nos unum sumus. Ego in eis, & tu in me: ut sint consummati in unum: & 23
cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وانا اسال فيهم . لست اسال في العالم بل في الذين اعطيتني لانهم لك * وكل شي هو لي لك 10
والذي هو لك لي . وانا ممجد بهم * ولست في العالم * وهولاء هم في العالم وانا اجي اليك . 11
ايها الاب القدوس احفظهم باسمك الذي اعطيتني كي يكونوا واحدا كما نحن * اذ كنت معهم 12
في العالم كنت احفظهم باسمك . وقد حفظت الذين اعطيتني ولم يهلك منهم احد الا ابن
الهلاك ليتم الكتاب * والان اليك اتي وهولاء اتركهم في العالم ليكون فرحي كاملا فيهم 13
14 * انا اعطيتهم قولك وقد ابغضهم العالم * لانهم ليسوا من العالم كما اني لست من العالم * لست 15
اسال ان ترفعهم من العالم بل ان تحفظهم من الشرير * لانهم ليسوا من العالم كما 16
اني لست من العالم * قدسهم بحقك فان كلمتك خاصة هي الحق * كما ارسلتني الي 17 18
العالم ارسلتهم انا ايضا الي العالم * ولاجلهم اقدس ذاتي ليكونوا هم ايضا مقدسين 19
بالحق * ولست اسال في هولاء فقط بل وفي الذين يومنون بي بقولهم * ليكونوا اجمعهم 20 21
واحدا كما انك يا ابة ثابت في وانا ايضا فيك . ليكونوا ايضا فينا واحدا . ليومن العالم
انك ارسلتني * وانا قد اعطيتهم المجد الذي اعطيتني . ليكونوا واحدا كما نحن واحد . 22
23 * انا فيهم وانت في ويكونوا كاملين لواحد . لكي يعلم العالم انك ارسلتني واني
احببتهم كما احببتني *

*Et ego rogo pro eis: non rogo pro mundo, 9
sed pro his quos dedisti mihi, quia sunt
tui: Et quælibet res quæ mea est, tua 10
est; & quæ tua est, mea est: & ego glorio-
sus sum in eis. Et non in mundo. Et 11
hi sunt in mundo, at ego venio ad te. O
Pater sancte, tuere eos in nomine tuo,
quod dedisti mihi, quatenus sint unum,
sicut nos. Quando eram cum eis in 12
mundo, tuebar eos in nomine tuo: &
jam servavi quos dedisti mihi, & non
periit ex eis quispiam, præter filium
perditionis: ut impleatur Scriptura.
Et nunc ad te venio, & illos relinquo in 13
mundo, ut sit gaudium meum plenum
in ipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, 14
& jam odit eos mundus, quia non sunt
ex mundo, quemadmodum ego non sum
ex mundo. Non rogo ut tollas eos de 15
mundo, sed ut serves eos à malo: Quia 16
non sunt ex mundo, quemadmodum ego
non sum ex mundo. Sanctifica eos in 17
veritate tua, quia sermo tuus peculia-
riter est veritas. Sicut misisti me in 18
mundum, misi eos ego etiam in mundum.
Et pro eis sanctifico meipsum, ut sint 19
ipsi quoque sanctificati in veritate. Et 20
non rogo pro his tantùm, sed pro eis qui
credituri sunt in me per sermonem eo-
rum. Ut sint omnes unum, sicut tu Pa- 21
ter mi, permanens es in me, & ego pa-
riter in te, ut sint etiam in nobis
unum: ut credat mundus, quòd tu me
miseris. Et ego jam dedi eis gloriam 22
quam dedisti mihi, ut sint unum, sicut
nos unum sumus. Ego in eis, & tu in 23
me, & sint perfecti in unum: Ut sciat
mundus quòd tu me miseris, & quòd
dilexerim eos sicut dilexisti me.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወአንሰ፡ በእንቲአሆሙ፡ እብል፡ ወአኮ፡ በእንተ፡ ዓለም፡ አላ፡ በእንተ፡ እለ፡ ወሀብከኒ፡
10 እስመ፡ እሊአከ፡ እሙንቱ፡፡ ወዚአየ፡ ኵሉ፡ ዚአከ፡ ውእቱ፡ ወዚአከኒ፡ ዚአየ፡ ወተሰ
11 ብሕኩ፡ ቦሙ፡፡ ወኢይሄሉ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ወእሙንቱሰ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ይሄልዉ፡
ወአንሰ፡ ኀቤከ፡ እመጽእ፡፡ አባ፡ ቅዱስ፡ ዕቀቦሙ፡ በስምከ፡ ለእለ፡ ወሀብከኒ፡ ከመ፡
12 ይኩኑ፡ አሐደ፡ ከማነ፡፡ አመ፡ ሀሎኩ፡ ምስሌሆሙ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ዓቀብክ
ዎሙ፡ በስምከ፡ ለእለ፡ ወሀብከኒ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ አሐደ፡ ከማነ፡፡ አመ፡ ሃሎኩ፡ አ
ነ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ዓቀብክዎሙ፡ በስምከ፡ ለእለ፡ ወሀብከኒ፡፡ ወተማኅፀንክዎሙ፡ ወዓ
ቀብኩሂ፡ ወኢአሐዱ፡ ኢተሐጕለ፡ እምኔሆሙ፡ ዘእንበለ፡ ወልደ፡ ሕጕል፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡
13 ዘጽሑፍ፡፡ ወይእዜሰ፡ እመጽእ፡ ኀቤከ፡ ወዘንተ፡ እነግር፡ ለዓለም፡ ከመ፡ ይኩን፡
14 ፍጹመ፡ ፍሥሓየ፡ በላዕሌሆሙ፡፡ አንሰ፡ ወሀብክዎሙ፡ ቃለከ፡፡ ወዓለም፡ ጸልአ
15 ሙ፡ እስመ፡ ኢኮኑ፡ እምዓለም፡ በከመ፡ ኢኮንኩ፡ አነ፡ እምዓለም፡፡ ወኢይብለከ፡
16 ትንሥኦሙ፡ እምዓለም፡ ይእዜ፡ ከመ፡ ትዕቀቦሙ፡ እምእኩይ፡፡ ወኢኮኑ፡ እም
17 ዓለም፡ በከመ፡ አነ፡ ኢኮንኩ፡ እምዓለም፡፡ ቀድሶሙ፡ በጽድቅከ፡ እስመ፡ ጽድ
18 ቅ፡ ቃልከ፡፡ ወበከመ፡ ፈነውከኒ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ አነሂ፡ እፌንዎሙ፡ ውስተ፡ ዓለም፡
19 ወቦሙ፡ አነ፡ እቄድስ፡ ርእስየ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ እሙንቱኒ፡ ቅዱሳነ፡ በጽድቅ፡፡ ወአኮ፡
20 በእንተ፡ ባሕቲቶሙ፡ ዘእብል፡ ወበእንተሂ፡ እለ፡ ይአምኑ፡ ብየ፡ በቃሎሙ፡፡ ከመ፡
21 ይኩኑ፡ አሐደ፡ ኵሎሙ፡ በከመ፡ አንተ፡ ምስሌየ፡ አብ፡ ወአነሂ፡ ምስሌከ፡ ከመ፡ እሙን
22 ቱኒ፡ ይኩኑ፡ ከማነ፡ አሐደ፡ ከመ፡ ይእመን፡ ዓለም፡ ከመ፡ አንተ፡ ፈነውከኒ፡፡ ወአነሂ፡
ወሀብክዎሙ፡ ስብሐተ፡ ዘወሀብከኒ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ አሐደ፡ በከመ፡ አሐዱ፡ ንሕነ፡፡
23 ወአነሂ፡ ቦሙ፡ ወአንተሂ፡ ብየ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ ፍጹማነ፡ በአሐዱ፡ ወያእምር፡ ዓለም፡
ከመ፡ አንተ፡ ፈነውከኒ፡፡ ወአፍቀርክዎሙ፡ ከመ፡ ኪያየ፡ አፍቀርከኒ፡፡

Et ego de illis loquor: & non de mundo, sed de illis quos dedisti mihi, quia tui 9
sunt. Et meum quodcunque *est*, tuum est; & tuum, meum *est*: & glorificatus 10
sum in iis. Et non sum in mundo, sed illi in mundo sunt: & ego ad te venio, 11
Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut fiant unum sicut nos.
Quum essem ego cum iis in mundo, custodivi eos in nomine tuo, quos dedisti 12
mihi, ut fierent unum sicut nos: quum essem ego in mundo, custodivi eos in
nomine tuo, quos dedisti mihi: & enutrivi eos, & custodivi etiam: & unus non
perditus fuit ex illis, nisi filius perditionis, ut impleretur quod scriptum fuit.
Et nunc venio ad te, & hoc loquor mundo, ut sit perfectum gaudium meum 13
super iis. Ego dedi iis sermonem tuum, & mundus odio habuit eos, quia 14
non fuerunt ex mundo, prout non fui ego ex mundo. Et non dico tibi, ut 15
tolles eos ex mundo, sed ut serves eos à malo. Et non fuerunt ex mundo, 16
prout ego non fui ex mundo. Sanctifica eos in veritate tua, quia verus *est* 17
sermo tuus. Et sicut misisti me in mundum, ego etiam mittam eos in mun- 18
dum. Et pro iis ego sanctificabo me ipsum, ut sint ipsi sanctificati in veritate. 19
Et non de illis solis loquor, sed etiam de illis qui credent in me per sermonem 20
eorum. Ut sint unum omnes illi, sicut tu mecum Pater, & ego tecum: ut illi 21
sint sicut nos unum, ut credat mundus quòd tu misisti me. Et ego etiam dedi 22
iis gloriam quam dedisti mihi, ut sint unum, sicut unum nos *sumus*.
Et ego in iis, & tu in me: ut sint perfecti in uno, & cognoscat mundus 23
quòd tu misisti me, & dilexi eos sicut me dilexisti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 من نيز ايشانرا در عالم فرستادم * وبراي ايشان من خودرا پاك مي دارم . تا ايشان نيز
20 براستي مقدس باشند * ونه براي ايشان تنها مي خواهم . ليكن براي ايشان نيز كه بمن
21 ايمان بياورند * كه همگنان در سخن ايشان يكي باشند . چنانك تو اي پدرم در من هستي
ومن در تو . بايد كه ايشان نيز با ما يكي باشند . تا عالم ايمان بياورند كه تو مرا فرستادي *
22 * وجلالي كه تو بمن دادي . من بايشان دادم تا يكي بشوند . چنانك ما يكي هستيم *
23 * من با ايشان وتو با من . بهر دو يكي تمام باشند . تا عالم بدانند كه تو مرا فرستادي . ومن
ايشانرا دوست داشتم . چنانك تو مرا دوست داشتي *

*ego etiam illos in mundum misi.
Et pro eis ego meipsum sanctifico, 19
ut ipsi etiam in veritate sanctifi-
cati sint. Nec pro illis tantùm 20
rogo, sed pro illis etiam qui in me
fidem habebant. Ut omnes in ser- 21
mone eorum unum sint: quemad-
modum tu, Pater mi, in me es,
& ego in te; oportet ut ipsi etiam
in nobis unum sint: ut homines
mundi fidem habeant, quòd tu me
miseris. Et gloriam quam mihi 22
dedisti, ego illis dedi; ut unum
sint quemadmodum nos unum su-
mus. Ego in eis, & tu in me: 23
in utroque perfecti sint; ut homi-
nes mundi cognoscant, quòd tu me
misisti, & ego eos dilexi, quemad-
modum tu me dilexisti.*

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑ'ΝΝΗΝ.

Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint cum me:
24 (ξ) Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, (ο) κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ·
ut videant gloriam meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante consti-
ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν (π) ἔδωκάς μοι· ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ κατα-
tutionem mundi. Pater juste, & mundus te non cognovit, ego autem
25 βολῆς κόσμου. (ρ) Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, (σ) ἐγὼ δέ
te cognovi: & hi cognoverunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen
26 σε ἔγνων· καὶ οὗτοι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά
tuum, & notum faciam: ut dilectio, quâ dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.
σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

CAP. XVIII. ιη'.

Hæc dicens Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem
1 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου
Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse & discipuli ejus.
(α) τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Sciebat autem & Judas tradens eum, locum: quia frequenter convenerat
2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτόν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη
Jesus illuc cum discipulis suis. Ergò Judas accipiens cohortem, & ex principibus
3 ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχ-
Sacerdotum & Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis & facibus, & armis.
ιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
Jesus itaque sciens omnia ventura super se, exiens dixit eis; Quem quæ-
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζη-
ritis? Responderunt ei: Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus; Ego
5 τεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ
sum. Stabat autem & Judas ille tradens eum, cum ipsis. Ut ergò dixit
εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτόν, μετ' αὐτῶν. (β) Ὡς οὖν εἶπεν 6
eis; Quòd ego sum, abierunt in ea quæ post, & ceciderunt humi. Iterùm
αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν 7
ergò eos interrogavit; Quem quæritis? At dixerunt, Jesum Nazarenum.
(γ) οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
Respondit Jesus; Dixi vobis, Quia ego sum: si ergò me quæritis, finite
Ἀπεκρίθη (δ) ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, Ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε 8
hos abire. Ut impleretur sermo, quem dixit; Quia quos dedisti mihi, non
τούτους ὑπάγειν. Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, Ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ 9
perdidi ex eis quenquam. Simon ergò Petrus habens gladium, eduxit
ἀπώλεσα (ε) ἐξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν 10
eum, & percussit principis Sacerdotum servum, & abscidit ejus auriculam dexteram.
αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν.
Erat autē nomen servo, Malchus. Dixit ergò Jesus Petro; Injice gla-
ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ, Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν (ζ) μά- 11
dium tuum in vaginam: Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum?
χαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

MS. A. (ξ) Πατήρ, ὃ δέδωκάς (ο) καὶ ἐκεῖνοι (π) δέδωκάς (ρ) Πατήρ (σ) ἐγὼ δὲ ἔγνων· ρώτησεν αὐτούς, (δ) Ἰησοῦς, (ε) ἐξ αὐτῶν (ζ) μάχαιραν εἰς

ΚΕΦ. ιη'. MS. A. (α) τοῦ Κέδρου, (β) Ὡς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, (γ) οὖν ἐπη-

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 [illegible] 24
25 [illegible] 25
26 [illegible] 26
[illegible]

[illegible]

1 [illegible] 1
2 [illegible] 2
3 [illegible] 3
[illegible]
4 [illegible] 4
5 [illegible] 5
6 [illegible] 6
7 [illegible] 7
8 [illegible] 8
9 [illegible] 9
10 [illegible] 10
11 [illegible] 11
[illegible]

Pater, eos quos dedisti mihi, velim ut ubi 24
sum ego, & illi sint mecum: ut conspicentur illam gloriam meam quam dedisti mihi: quoniam dilexisti me ante jacta mundi fundamenta. Pater mi juste, & mundus non 25
novit te, ego verò te novi, & ipsi nôrunt me à te missum esse. Et patefeci eis nomen 26
tuum, ac patefaciam: ut dilectio illa quâ dilexisti me, sic in eis, & ego sim in eis.

Nocte parasceues crucifixionis. 42.

CAP. XVIII.

Hæc dixit Jesus, & egressus est cum di- 1
scipulis suis trans vadum Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse & discipuli ejus. Noverat autem & Judas ille prodi- 2
tor locum illum, quia sæpissimè convenerat illuc Jesus cum discipulis suis. Ipse ergò 3
Judas duxit catervam, & à principibus sacerdotum & Pharisæis duxit ministros, venitque illuc cum laternis, & facibus, & armis. Jesus verò, quum sciret omnia quæ 4
sibi obventura erant, exiit, ac dixit eis; Quem quæritis? Dicunt ei; Jesum Naza- 5
renum. Dicit eis Jesus, Ego sum. Stabat autem & Judas proditor cum eis. Quumque 6
dixisset eis Jesus, Ego sum: abierunt retrorsùm, & ceciderunt in terram. Et 7
iterùm interrogavit eos Jesus; Quem quæritis? Illi autem dixerunt, Jesum Nazarenum. Ait illis Jesus; Dixi vobis, me eum 8
esse: quòd si quæritis me, sinite hos abire. Ut impleretur sermo quem dixerat; Ex iis 9
quos dedisti mihi, ne unum quidem perdidi. Simon autem Cepha habens gladium secum, 10
distrinxit illum, & percussit servum principis sacerdotum, & abstulit auriculam ejus dexteram. Erat autem nomen servi, Molec. At dixit Jesus Cephæ; Mitte gladium in 11
vaginam ejus: Calicem quem dedit mihi Pater meus, an non bibam?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 *پدر چون ایشانرا بمن دادي * مي خواهم انجا که من باشم * ایشان نیز با من باشند * تا عظمت
مرا ببینند * که بمن دادي * که زودتر از شدن عالم مرا دوست داشتي * پدرم عادل وعالم 25
تـرا نشناختند * من ترا شناختم * وایشان دانستند * که تو مرا فرستادي * ونام تو بدیشان 26
سپاردم ومي سپارم * بدان دوستي که تو مرا دوست داشتي درایشان باشد * [ومن درایشان
باشم]

سي سه آمدن یهودیان بگرفتن عیسي

1 چون مسیح این سخنها را تمام کرد * با شاگردان خود بدرآمد وبره کدر [قدرون رسید] 1
انجا باغچه بود * بشاگردان خود † درانجاي رفت * ویهوداي سپارنده آن جایگهرا مي 2
دانست * که بسیار وقتها عیسي † با شاگردان خود انجا جمعیت مي کردند * اما یهودا 3
اوباش را برد * وازپیش بزرگان امامان ومعتزلان † عوانان وخدمتکارانرا برگرفت * ودر انجایگه
در آمدند * با مشعلها * وچراغها * وشمشیر * ونیزه * وعیسي هرچه بروي مي آمد دانست * بدر 4
آمد وبدیشان گفت کرا مي خواهید * گفتند عیسي ناصري را * عیسي بدیشان گفت منم من 5

Pater, cùm eos mihi dederis, volo ut 24
quo loco ego fuero, illi etiam mecum sint, ut magnificentiam meam videant, quam mihi dedisti: quia antequàm esset mundus me dilexisti. Pater mi juste, & homines *mundi* 25
te non nôrunt, ego autem te novi: & illi noverunt, quòd tu me misisti. Et nomen tuum illis tradidi, & tra- 26
do: ut illa dilectio, quâ tu me dilexisti, in illis sit, & ego in illis sim.

XXXIII. Adventus Judæorum ad prehendendum Jesum.

CAP. XVIII.

Cum Christus hos sermones absolvisset, cum discipulis suis egressus 1
est, & ad transitum Cedron venit, ubi hortus erat, & cum discipulis suis illuc intravit. Et Judas pro- 2
ditor illum locum novit, quia frequenter Jesus cum discipulis suis illic conventum faciebant. Judas 3
autem turbas assumpsit, & à magnis sacerdotibus & Pharisæis ministros & famulos accepit, & in illum locum venerunt cum facibus & lucernis, & gladiis, & hastis. Jesus 4
itaque, omni quod illi eveniebat cognito, egressus est, & illis dixit; Quem vultis? Dixerunt; Jesum Naz- 5
arenum. Jesus illis dixit; Ego ipse sum.

Versio VULGATA LATINA.

24 Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint mecum: ut videant cla-
ritatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi.
25 Pater juste, mundus te non cognovit: ego autem te cognovi: & hi cognove-
26 runt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: ut
dilectio, quá dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

CAP. XVIII.

1 HÆc cùm dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans Torrentem Cedron,
2 ubi erat hortus, in quem introivit ipse, & discipuli ejus. Sciebat autem & Judas,
qui tradebat eum, locum: quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis
3 suis. Judas ergò cùm accepisset cohortem, & à Pontificibus & Pharisæis mini-
4 stros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. Jesus itaque sciens omnia,
quæ ventura erant super eum, processit, & dixit eis; Quem quæritis? Respon- 5
derunt ei; Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus; Ego sum. Stabat autem & Judas,
qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergò dixit eis; Ego sum: abierunt retrorsùm, 6
& ceciderunt in terram. Iterùm ergò interrogavit eos; Quem quæritis? Illi 7
autem dixerunt; Jesum Nazarenum. Respondit Jesus; Dixi vobis, Quia ego 8
sum: si ergò me quæritis, sinite hos abire. Ut impleretur sermo, quem dixit, 9
Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quenquam. Simon ergò Petrus ha- 10
bens gladium eduxit eum: & percussit pontificis servum: & abscidit auriculam
ejus dexteram. Erat autem nomen servo, Malchus. Dixit ergò Jesus Petro; Mitte 11
gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam
illum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * يا ابة هولاء الذين اعطيتني اريد ان يكونوا معي حيث انا ليروا مجدي الذي اعطيتني *
25 انك احببتني قبل انشاء العالم * يا ابة البار العالم لم يعرفك وانا اعرفك * وهولاء علموا انك
26 ارسلتني * وقد عرفتهم باسمك واعرفهم والحب الذي احببتني يكون فيهم وانا ايضا فيهم *
الفصل الثامن والثلثون * ولما قال يسوع هذا خرج مع تلاميذه الي عبر 1
2 وادي الارز وكان هناك بستان فدخله مع تلاميذه * وكان يهوذا الذي اسلمه يعرف
3 ايضا ذلك الموضع لان يسوع كان يجتمع هناك مع تلاميذه كثيرا * فاخذ يهوذا جندا من
4 عند رؤساء الكهنة والفريسيين وشرطا وجاوا الي هناك بمشاعل ومصابيح وسلاح * ويسوع
5 كان عارفا بكل شي ياتي عليه فخرج وقال لهم من تطلبون * فاجابوه قايلين يسوع الناصري *
6 فقال لهم انا هو * وكان يهوذا الدافع واقفا معهم * فلما قال لهم يسوع انا هو هربوا الي وراهم
7 وسقطوا على الارض * فسالهم يسوع ايضا من الذي تطلبون فقالوا يسوع الناصري *
8 9 فاجابهم قد قلت لكم اني انا هو * فان كنتم تطلبوني فدعوا هولاء يذهبون * لتتم الكلمة
10 التي قال ان الذين اعطيتني لم يهلك منهم واحد * وكان مع سمعان الصفا سيف فاستله
11 وضرب عبد رييس الكهنة فقطع اذنه اليمني * وكان اسم العبد ملكس * فقال يسوع
لسمعان اردد السيف في غمده * الكاس التي اعطاني ابي لا بد لي ان اشربها *

Pater mi, hi quos dedisti [illegible] 24 [illegible] ego [illegible] dilexisti me ante [illegible]. O Pater mi juste, mundus non cognovit te 25 [illegible] 26 [illegible] in ipsis, & ego [illegible] in ipsis.

Sectio trigesima octava.

CAP. XVIII.

Q[illegible] [illegible] Cedron [illegible] 2 [illegible] Judas [illegible] 3 [illegible] Pharisæis [illegible] 4 [illegible] 5 [illegible] Quem quæritis? Dixerunt, Jesum Nazarenum [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] quos dedisti mihi, non peribit ex illis [illegible]. Et erat penes 10 Simonem Petrum gladius, et eduxit eum, & percussit servum principis sacerdotum, & amputavit auriculam ejus dexteram. Erat autem nomen servi, Malchus. Dixit 11 ergò Jesus Simoni Petro; Recondе gladium in vaginam suam. Calicem quem dedit mihi Pater meus, nonne bibam illum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ኦአብ፡ እለስ፡ ወሀብከኒ፡ እፈቅድ፡ የሀልዉ፡ ኀበ፡ ሀለውኩ፡ ኣነ፡ ምስሌየ፡ ወይርአዩ፡ ሰብሐ
25 ትየ፡ ዘወሀብከኒ፡ እስመ፡ አፍቀርከኒ፡ እምቅድመ፡ ይትፈጠር፡ ዓለም፡፡ አብ፡ ጻድቅ፡
ወዓለምሰ፡ ኢየአምረከ፡፡ ወአንሰ፡ አአምረከ፡ ወእሉሂ፡ አእመሩ፡ ከመ፡ አንተ፡ ፈነ
26 ውከኒ፡፡ ወነገርክዎሙ ፡ ስመከ ፡ ወዓዲ ፡ እነግር ፡ ከመ ፡ የሀሉ ፡ ኀቤሆሙ ፡
ፍቅር ፡ ዘአፍቀርከኒ ፡ ወአንሂ ፡ ምስሌሆሙ፡፡
1 ዘንተ፡ ብሂሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወፅአ፡ ምስለ፡ አርዳኢሁ፡ ማዕዶተ፡ ፈለገ፡ ቄድሮስ፡
2 ወቦቱ፡ ህየ፡ ዓጸደ፡ ኀምል፡ ወቦአ፡ ምስለ፡ አርዳኢሁ፡፡ ወየአምሮ፡ ይሁዳ፡ ዘያገብ
ኦ፡ ለዉእቱ፡ ብሔር፡ እስመ፡ ዘልፈ፡ ይዌፍር፡ ህየ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ምስለ፡ አ
3 ርዳኢሁ፡፡ ወነሥአሙ፡ ይሁዳ፡ ለሰገራት፡ ሰጼራ፡ እምኀበ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወፈሪሳ
ውያን፡ ወላእካኒሆሙ፡ ወሖሩ፡ ህየ፡ በመኃትው፡ ጽሩሕ፡ ወበፃኅጽ፡ ወበንዋየ፡ ሐቅል፡፡
4 ወረእዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኩሎ፡ ዘመጽአ፡ ላዕሌሁ፡ ወፅአ፡ አፍኣ፡ ኀቤሆሙ፡ ወይ
5 ቤሎሙ፡ መነ፡ ተፈቅዱ፡፡ ወአውሥኡ፡ ወይቤልዎ፡ ኢየሱስሃ ፡ ናዝራዌ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወይቀውም፡ ይሁዳ፡ ዘያገብኦ ፡ ምስሌሆሙ፡፡
6 ወሶበ፡ ይቤሎሙ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ገብኡ፡ ድኅሬሆሙ፡ ወወድቁ፡ ምድረ፡፡ ወእምዝ፡
7 ካዕበ፡ ተስእሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ መነ፡ ተኀሥሡ፡ ወይቤልዎ፡ ኢየሱስሃ፡ ናዝራዌ፡፡
8 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ እቤለክሙ፡ አነ፡ ውእቱ፡ እመ፡
9 ኪያየ፡ ተፈቅዱ፡ ኅድግዎሙ፡ ለእሉ፡ ይሑሩ፡፡ ከመ፡ ይትፈጸም፡ ቃሉ፡ ዘይቤ፡ እለ፡
10 ወሀብከኒ፡ ኢተኀጕለ፡ እምኔሆሙ፡ ወኢአሐዱ፡፡ ወቦ፡ መጥባሕት፡ ስምዖን፡ ጴ
ጥሮስ፡ ወመልሐ፡ መጥባሕቶ፡ ወዘበጦ፡ ለገብረ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወመተሮ፡ እዝኖ፡ ዘየማን፡
11 ወስሙ፡ ለውእቱ፡ ገብር ፡ ማልኮስ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለጴጥሮስ፡
አግብእ ፡ ለመጥባሕትከ ፡ ውስተ ፡ ቤታ፡፡ ጽዋዐ ፡ ዘወሀበኒ ፡ አቡየ ፡ ኢይሰትዮኑ ፡
ወኢየኀድግ ፡ ዘእንበለ ፡ እስተዮ፡፡

Pater, quos dedisti mihi, velim ut sint ubi sui ego, mecum; & videant gloriam 24
meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me, antequàm crearetur mundus. Pater 25
veritatis, & mundus non noscit te, & ego novi te: & hi noverunt te, quòd tu
misisti me. Et nuntiavi iis nomen tuum, & adhuc nuntiabo, ut sit apud eos 26
charitasquâ dilexisti me, & ego cum iis.

CAP. XVIII.

HOc quum dixisset Dominus Iesus, egressus est cum discipulis suis trans flumen 1
Cedron: & fuit ibi prædium herbarum, & intravit illud cum discipulis suis. Et 2
sciebat Judas qui proditurus erat eum, hunc locum, quia frequenter convenerat
ibi Dñs Jesus cum discipulis suis. Et accepit Judas cohortes *sive* spiram, à prin- 3
cipibus sacerdotum & Pharisæis, & ministros eorum: & venerunt ibi cum
lucernis splendidis, & laternis, & armis. Et videns Dominus Jesus totum 4
quod venturum erat super se, exivit foràs ad eos, & dixit iis; Quem vultis? Et 5
responderunt, & dixerunt ei; Jesum Nazarenum. Et dixit iis Dominus Jesus, Ego
sum ille: & stabat Judas proditurus eum cum iis. Et quum diceret iis; Ego *sum* 6
ille, reversi sunt retrorsùm, & ceciderunt *in* terram. Et tunc iterum rogavit 7
eos, & dixit iis; Quem quæritis? & dixerunt ei, Jesum Nazarenum. Et respon- 8
dit Dominus Jesus, & dixit iis; Nonne dixi vobis, Ego ille *sum*? si me vultis, finite
hos abire. Ut impleretur sermo ejus quem dixerat; Ex iis quos dedisti mihi; 9
non perditus fuit quisquam. Et habuit gladium Simon Petrus: & eduxit 10
gladium suum, & percussit servum principis sacerdotum, & abscidit aurem
ejus dextram: & nomen hujus servi, Malchus *erat*. Et dixit Dominus Iesus 11
Petro, Restitue gladium tuum in vaginam suam: calicem quem dedit mihi Pater
meus, Nonne bibam? & non omittam quin bibam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 و يهوداي سپارنده نيز با ايشان بود * ايشان جمله باز گشتند و بر زمين افتادند * باز دوم 7
8 عيسي ايشان پرسيد كرا مي خواهيد * گفتند عيسي ناصري را * عيسي گفت نه بشما گفتم
9 منم من واگر مرا مي خواهيد * ايشانرا † بگذاريد * تا بروند * تا اين كلمه نبشته ايد تمام
شود

نبوت

ايشانرا كه بمن دادي * از ايشان هيچ كم نكردم ونه يكي

سي چهار شمشير زدن شمعون وبريدن گوش غلام

10 * اما شمعون صفا در ميان خود † شمشير داشت * بر كشيد وزد بنك سر امامانرا گوش
11 راست ستد * ونام ان بنك ملك بود * وعيسي بصفا گفت شمشيرا در نيام خود نه
پياله كه پدرم بمن داد بكسي ديگر نخورانم *

Et Judas [illegible] cum illis erat. Illi igitur [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible] Quem vultis? Dixerunt, Jesum Nazarenum. [illegible] 8 vobis dixi, Ego [illegible] Si ergò me quæritis, illos sinite ut abeant. Ut hoc [illegible], quod scriptum est, 9 [illegible]

Prophetia.

Eos quos dedisti [illegible], ex illis [illegible] perdidi [illegible].

XXXIV. Gladio percutit Simeon, & amputat aurem putri

Simon autem Petrus [illegible] 10 [illegible] gladium [illegible] Malchus [illegible] 11 [illegible] Gladium [illegible] vaginam suam [illegible] quod Pater meus mihi dedit [illegible].

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ergo cohors, & tribunus, & ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, ρξβ
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, α
& ligaverunt eum. Et adduxerunt eum ad Annam primùm: erat enim so-
13 καὶ ἔδησαν αὐτόν. Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πεν- ρξγ ι
cer Caiphæ, qui erat *princeps Sacerdotum* anni illius. Erat autem Caiphas ille
14 θερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ
consulens Judæis; Quia expedit unum hominem *perire* pro
συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ ρξδ
populo. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, & alius discipulus. α
15 τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, (κ) καὶ ὁ ἄλλος μαθητής.
At discipulus ille erat notus *principi Sacerdotum*: & *simul* introivit Jesu in ρξε
ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ· καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς ι
atrium *principis Sacerdotum*. At Petrus stabat ad ostium foris. Exivit ρξϛ
16 τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν α
ergo discipulus alius, qui erat notus *principi Sacerdotum*: & dixit ostiariæ, & ρξζ
οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ ι
introduxit Petrum. Dicit ergò ancilla ostiaria Petro; Nunquid & tu
17 εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ρξη
ex discipulis es hominis istius? Dicit ille; Non sum. Stabant autem α
18 ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. Εἱστήκεισαν δὲ ρξθ
servi & ministri, *prunam facientes*, quia frigus erat: & calefacie- ι
οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαί-

bant se: erat autem cum eis Petrus, stans & calefaciens se. Ergò *princeps*
νοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχ- 19
Sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis suis, & de doctrina ejus.
ιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.
Respondit ei Jesus; Ego palàm locutus sum mundo: ego semper
ρο Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ (θ) ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε 20
α docui in synagoga, & in templo, quò *undique* Judæi conve-
ἐδίδαξα (ι) ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου (κ) πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρ-
niunt: & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga
ροα χονται· καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. Τί με (λ) ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον 21
ι *audientes*, quid locutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego.
τοὺς (μ) ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
Hæc autem *eo dicente*, unus ministrorum assistens dedit alapam
ροβ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα 22
α Jesu, dicens; Sic respondes *principi Sacerdotum*? Respondit ei Je-
ρογ τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰη- 23
ι sus; Si malè locutus sum, *testare* de malo: si autem *pulchrè*, quid me
σοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με
cædis? (Misit eum Annas ligatum ad Caipham *principem*
ροδ δέρεις; (Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχ- 24
α *Sacerdotum*.)
ιερέα.)

MS. A. (κ) καὶ ἄλλος (θ) λελάληκα (ι) ἐν συναγωγῇ, (κ) πάντες οἱ (λ) ἐρωτᾷς; (μ) ἀκηκοότας,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

Tunc caterva & chiliarchæ, & ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, & vinxerunt eum. 12
Et eum adduxerunt ad Hanan primùm, quippe qui socer esset Caiphæ qui erat summus sacerdos anni illius. 13
Erat autem Caipha is qui consilium dederat Judæis expedire unum virum mori pro populo. 14
Simon autem Cepha, & unus ex discipulis aliis, veniebant post Jesum. Illum autem discipulum cognoscebat princeps sacerdotum, & introiit unà cum Jesu in atrium. 15
Simon autem stabat foris ad ostium: exiit itaque alter ille discipulus quem cognoscebat princeps sacerdotum, & dixit custodi portæ, (*ostiariæ*,) & introduxit Simonem. 16
Dixit autem adolescentula ostiaria Simoni, Nunquid & tu ex discipulis es istius hominis? Dicit ei, Minimè. 17
Porrò stabant servi & ministri, & componebant ignem ut calefacerent se, quia frigus erat. Stabat autem & Simon cum eis, & calfaciebat se. 18
Princeps autem sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis & doctrinâ ipsius. 19
Et dixit ei Jesus; Ego palàm locutus sum ad populum, sempérque docui in synagoga & in templo, quò omnes Judæi conveniunt; & nihil in occulto locutus sum. 20
Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid collocutus sim eis: ecce hi sciunt quæcunque dixerim. 21
Quumque hæc dixisset, unus ex ministris qui adstabat, percussit maxillam ipsius Jesu, & dixit ei; Itáne das responsum principi sacerdotum? 22
Respondit Jesus, & dixit ei; Si malè locutus sum, testificare de malo: sin autem benè, cur me cædis? 23
Hanan autem misit Jesum vinctum ad Caipham summum sacerdotem. 24

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * پس ازان اوباش وعوانان ويهوديان * عيسي را كرفتند * وبستند * * وزودتر اورا پيش حنان 13
آوردند * سبب انك حنان پدر زن قيافا بود * [كه سرور امامان دران سال بود * وقيافا بود 14
كه با يهوديان مشورت كرد * كه واجب است يك آدمي عوض همه عالم بميرد *
15 * وشمعون صفا * ويكي ديكر از شاكردان * درپي عيسي مي امدند * وآن شاكرد با سرور
امامان آشنا بود * وبا عيسي درسراي † درامد *

Deindè turbæ, & ministri, & Judæi Jesum prehenderunt, et ligaverunt: 12 Et priùs eum ad Annam duxerunt, eò quòd Annas socer Caiaphæ erat, qui princeps Sacerdotum eo anno erat. 13 Caiaphas autem erat, qui Judæis consuluerat, quòd oporteret ut unus homo pro toto populo moreretur. 14 Et Simeon Cephas, et quidam alius ex discipulis Jesum secuti sunt: discipulus autem ille principi Sacerdotum notus erat, et cum Jesu in atrium ingressus est. 15

سي پنج   منكر شدن شمعون

XXXV. Abnegatio Simeonis.

16 * صفا بيرون درايستاده بود * وان ديكر شاكرد كه سرور امامان اورا مي شناخت
بدر آمد وبدربانان كفت * وشمعونرا باندرون درآورد * * ودختر كه دررا نكه مي داشت 17
به شمعون كفت * مكر تو نيز از شاكردان اين مردي * بدو كفت نه * * ومردم وعوانان 18
ايستاده بودند * وآتش مي افروختند * كه كرم شوند * براي انك ان شب سرما بود * وشمعون
نيز با ايشان كرم مي شد * * وبزرك امامان عيسي را پرسيد † برشاكردان وبر تعليم او 19

Simeon autem extra ostium stabat, et ille alter discipulus, quem princeps Sacerdotum noverat, egressus est, et ostiariis locutus est, et Simeonem introduxit. 16 Et puella quæ ostium custodiebat Simeoni dixit; Numquid tu etiam ex discipulis hujus viri es? Ei dixit; Non. 17 Et homines et ministri stabant, et ignem accenderant ut calefierent, eò quòd illâ nocte frigus erat: et Simeon etiam cum illis calefiebat. 18 Maximus autem Sacerdotum Jesum interrogavit de discipulis et de doctrina ejus. 19

Cap. XVIII.

Versio VULGATA LATINA.

11 Cohors ergò, & tribunus, & ministri Judæorum comprehenderunt Jesum,
13 & ligaverunt eum: Et adduxerunt eum ad Annam primùm, erat enim so-
14 cer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphas, qui con-
silium dederat Judæis; Quia expedit, unum hominem mori pro populo.
15 Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus au-
tem ille erat notus pontifici, & introivit cum Jesu in atrium pontificis.
16 Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergò discipulus alius, qui erat
17 notus pontifici, & dixit ostiariæ, & introduxit Petrum. Dicit ergò Petro
ancilla ostiaria; Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille;
18 Non sum. Stabant autem servi & ministri ad prunas, quia frigus erat, &
calefaciebant se: erat autem cum eis & Petrus stans, & calefaciens se. Pon- 19
tifex ergò interrogavit Jesum de discipulis suis, & de doctrina ejus. Re- 20
spondit ei Jesus; Ego palàm locutus sum mundo: ego semper docui in syn-
agoga, & in templo, quò omnes Judæi conveniunt: & in occulto locu-
tus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt quid lo- 21
cutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego. Hæc autem cùm dixisset, 22
unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu, dicens; Sic respondes pontifi-
ci? Respondit ei Jesus; Si malè locutus sum, testimonium perhibe de ma- 23
lo: si autem benè, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Cai- 24
pham pontificem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وان الجند وقايد الالف واخدام الذين لليهود امسكوا يسوع واوثقوه * وجاوا به الي حنان
13 اولا لانه كان حمو قيافا الذي كان رييس الكهنة في تلك السنة * هذا قيافا الذي اشار 14
علي اليهود انه خير ان يموت رجل واحد بدل الشعب *

الفصل التاسع والثلثون *

15 * وان سمعان الصفا والتلميذ الاخر تبعا يسوع * وكان رييس الكهنة يعرف ذلك التلميذ فدخل
مع يسوع دار رييس الكهنة * فاما بطرس فكان واقفا عند الباب برا فخرج ذلك التلميذ الاخر 16
الذي كان من معارف رييس الكهنة فكلم البوابة وادخل بطرس * فقالت الجارية البوابة 17
لبطرس اما انت من تلاميذ هذا الرجل فقال لها لا * وكان العبيد والشرط قياما يوقدون نارا 18
ليصطلوا لانه كان شتاء وكان بطرس ايضا قايما معهم يصطلي * فاما رييس الكهنة فسال 19
يسوع عن تلاميذه وعن تعليمه * فاجابه يسوع انا كلمت العالم علانية وعلمت في كل وقت في 20
الهيكل وفي الجامع حيث تجمع اليهود ولم اتكلم بشي في خفية * فما بالك تسالني سل اوليك 21
الذين سمعوا ما كلمتهم به فهولاء هم يعرفون ما قلته انا * فلما قال هذا كان واحد من الشرط 22
قايما فلطم يسوع وقال له امكذا تجاوب رييس الكهنة * فاجابه يسوع قايلا ان كنت 23
تكلمت بردي فاشهد بالردي وان كان جيدا فلم ضربتني * وحينيذ ارسله حنان موثوقا 24
الي قيافا رييس الكهنة *

Cohors autem, & tribunus, & ministri qui 12
erant Judæorum, comprehenderunt Je-
sum, & ligaverunt eum. Et adduxe- 13
runt eum ad Hanan primùm, quia erat
socer Caiphæ, qui erat princeps sacer-
dotum in illo anno. Iste est Caiphas qui 14
consilium dederat Judæis, esse melius
ut moreretur vir unus pro populo.

Sectio trigesima nona.

Et verò Simon Petra, & discipulus ille 15
alius sequuti sunt Jesum: princeps au-
tem sacerdotum cognoscebat illum di-
scipulum, & introivit cum Jesu in
atrium principis sacerdotum. At Pe- 16
trus erat stans ad ostium foris. Exivit
ergò ille discipulus alius qui erat ex no-
tis principi sacerdotum, allocutúsque
est ostiariam, & introduxit Petrum.
Et dixit ancilla ostiaria Petro; Nonne 17
tu es ex discipulis hujus viri? Ait illi;
Non. Servi autem & ministri stantes 18
accendebant ignem ut calefacerent sese,
quia erat hyems, & Petrus etiam stans
cum eis, calefaciebat se. Verùm prin- 19
ceps sacerdotum interrogavit Jesum de
discipulis ejus, & de doctrina ipsius.
Respondit ei Jesus; Ego locutus 20
sum mundo palàm, & docui quolibet
tempore in templo & in synagogis, quò
se recipiunt Judæi, & non sum locutus
quicquam in occulto. Quid interrogas 21
me? interroga illos qui audierunt quod
locutus sum illis, idem ipsi nôrunt quid
dixerim ego. Cùm autem dixisset hoc, 22
erat unus ex ministris stans, & duxit
alapam Jesu, & dixit ei; Sic respon-
des principi sacerdotum? Respondit ei 23
Jesus, dicens; Si locutus sum rem tur-
pem, perhibe testimonium de turpitudi-
ne: at si rectè, quare me percussisti?
Tunc misit eum Hanan ligatum ad Cai- 24
pham principem sacerdotum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወአኀዝዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሰገራተ፡ ሰጲራ፡ ወሐበይት፡ ወወዓሊሆሙ፡ ለአይሁድ፡
13 ወሐመይዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ። ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ሐና፡ ቀደሙ። እስመ፡ ሐሙሁ፡
14 ውእቱ፡ ለቀያፋ፡ ወሊቀ፡ ካህናት፡ ውእቱ፡ ዘአብሬቴ፡ ይእቲ፡ ዓመት። ወቀያፋ፡ ውእ
ቱ፡ ዘአምከሮሙ፡ ለአይሁድ፡ ወይቤሎሙ፡ ይኄይሰክሙ፡ ይሙት፡ ለሐዱ፡ ብእሲ፡ በ
15 ዘ፡ ኩሉ፡ ሕዝብ። ወተለዎ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምርሑ
ቅ፡ ወካልእ፡ ረድኡ፡ ዘልሙድ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ ካህናት። ወቦአ፡ ምስለ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
16 ስ፡ ውስተ፡ ዓጸደ፡ ሊቀ፡ ካህናት። ወጴጥሮስ፡ ቆመ፡ አፍአ፡ ኀበ፡ ኆኅት። ወወፅ
አ፡ ገብሩ፡ ረድእ፡ ዘልሙድ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወተናገሮ፡ ለዓጻዊ፡ ወአብኦ፡ ለጴጥ
17 ሮስ። ወትቤሎ፡ ወለት፡ ዓጻዊ፡ ለጴጥሮስ፡ አንተኒ፡ እምአርደእሁ፡ ለውእቱ፡
18 ብእሲ፡ አንተ፡ ወይቤ፡ ኢኮንኩ። ወይቀውሙ፡ አግብርቲሆሙ፡ ወወዓሊሆሙ፡ ወበ
ቍጸ፡ አፍሐሙ፡ ወይሰሐኑ፡ እስመ፡ ብዙኅ፡ ቍረ፡ ለይእቲ፡ሌሊት፡ እስመ፡ቈረር፡ብ
19 ሔሩ፡ ወይቀውም፡ ጴጥሮስኒ፡ ወይሰሕን፡ ምስሌሆሙ። ወተስእልዎ፡ ሊቃነ፡ ካህና
20 ት፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በእንተ፡ አርዳኢሁ፡ ወበእንተ፡ ትምህርቱ። ወአውሥአ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ አንሰ፡ ክሡተ፡ ተናገርኩ፡ ለዓለም፡ ወዘልፈ፡ እሜህር፡ በምኵ
ራብ፡ ወበቤተ፡ መቅደስ፡ ኀበ፡ ተጋብኡ፡ ኵሉ፡ አይሁድ። ወአልቦ፡ ዘተናገርኩ፡ ጽሚ
21 ተ፡ ወሊምንትኑ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ትሴአሉኒ፡ ተስአልዎሙ፡ ለእለ፡ ሰምዑኒ፡ ዘአቤ፡ የ
22 አምሩ፡ እሙንቱ፡ ወዘተናገርኩ። ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸፍዖ፡ መልታሕቶ፡ ለእግዚ
እ፡ ኢየሱስ፡ አሐዱ፡ እምእለ፡ ይቀውሙ፡ ወዓሊ፡ ወይቤሎ፡ ከመዝኑ፡ ትትዋሥአ፡ ለ
23 ሊቀ፡ ካህናት። ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ እመ፡ እኩየ፡ ነበብኩ፡
24 አስተዋድየኒ፡ በእንተ፡ እኩይ፡ ወእመሰ፡ ሠናይ፡ ለምንት፡ ትዘብጠኒ። ወፈነዎ፡
ሐና፡ ሕሙየ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ ካህናት።

Et comprehenderunt Dñm Jesum cohortes *nempe* spira, & centuriones, & mini- 12
stri Judæorum, & calumniati sunt Dñm Jesum. Et adduxerunt eum ad Hanam 13
primùm: quia socer erat Caiaphæ, & princeps sacerdotũ fuit regiminis istius an-
ni. Et Caiaphas is *erat* qui consuluerat Judæis, & dixerat iis; Expedit vobis ut 14
moriatur unus homo *in* redemptionem totius populi. Et sequutus est Simon Pe- 15
trus Dominum Jesum à longè, & alius discipulus ejus, qui notus erat apud prin-
cipem sacerdotum, & intravit cum Domino Jesu in atrium principis sacerdo-
tum. Et Petrus stetit extra ad ostium. Et exivit iste discipulus, qui notus erat 16
apud principem sacerdotum, & loquutus est ostiario, & introduxit Petrum.
Et dixit filia ostiarii Petro; Tu etiam ex discipulis hujus hominis es. Et dixit; 17
Non sum. Et stabant servi eorum, & ministri eorum, & accenderunt prunas, 18
& calefaciebant se: quia multum frigus *erat* istius noctis, quia frigida regio *erat*:
& stabat Petrus, & calefaciebat se cum iis. Et interrogârunt principes sacer- 19
dotum Dominum Jesum de discipulis ejus, & de doctrina ejus. Et respondit 20
Dominus Jesus, & dixit; Ego palàm loquutus sum mundo, & semper docebam
in Synagoga, & in Domo sancta, quò congregati sunt omnes Judæi, & nihil lo-
quutus sum clàm omninò. Quid igitur interrogatis me? interrogate eos qui 21
audierunt me: quæ dixi sciunt illi, & quæ loquutus sum. Et hoc quum dixisset, 22
percussit maxillam Domini Jesu unus ex adstantibus ministris, & dixit ei; Itáne
respondes principi sacerdotum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Si 23
malè loquutus sum, accusa me de malo: & si benè, quare percutis me? Et 24
misit eum Hana calumniâ affectum ad principem sacerdotum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 * عيسي بدو گفت من آشكارا بعالم سخن مي گفتم بهر وقتي * در انجمن ودر هيكل
تعليم مي دادم * در جايگاهي كه همه يهوديان جمع مي بودند * و به پنهاني چيزي نگفتم *
21 * از من چه مي پرسي * از ايشان بپرس كه شنيدند آنچ بديشان گفتم * اينك ايشان هر چه
22 من گفتم مي دانند * چون عيسي اينها گفت * يكي از عوانان ايستاده بود * بر روي
23 عيسي زد * و گفت بسرور امامان چنين جواب مي دهي * عيسي بدو گفت * اگر بد گفتم
بر بدي گواهي ده * و اگر نيك گفتم * مرا چرا مي زني

سي شش بردن عيسي را پيش قيافا

24 * و حنان عيسي را بسته پيش بزرك امامان فرستاد *

Jesus illi dixit; Ego palàm in mun- 20
do locutus sum omni tempore, in syn-
agoga & in templo doctrinam tra-
didi, in loco quo omnes Judæi con-
gregati sunt: in occulto autem quid-
quàm non locutus sum. A me quid 21
interrogas? Ab illis interroga qui
audiverunt, quid ipsis locutus sum:
ecce illi quicquid ego dixi, sciunt.
Cùm Jesus hæc dixisset, unus ex 22
ministris, qui astans erat, in faciem
Jesum percussit, & dixit; Prin-
cipi Sacerdotum tale responsum
das? Jesus ei dixit; Si malè dixi, 23
de malo testare; Sin autem bene
dixi, me quare percusis?

XXXVI. Abductio Jesu ad Caispham.

Et Annas Jesum vinctum ad ma- 24
ximum Sacerdotum misit.

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ʼΙΩΑΝΝΗΝ.

Erat autem Simon Petrus stans & calefaciens se. Dixerunt ergò ei; Num & tu ex
25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ
discipulis ejus es? negavit ille, & dixit; Non sum. Dicit unus ex ser-
26 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος, (ν) καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. Λέγει εἷς ἐκ τῶν δού-
vis principis Sacerdotum, cognatus existens cujus absciderat Petrus auriculam; Non ego te vidi in
λων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν
horto cum illo? Iterùm ergò negavit Petrus: & statim gallus cantavit.
27 τῷ κήπῳ μετʼ αὐτοῦ; Πάλιν οὖν ἠρνήσατο (ξ) ὁ Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
Adducunt ergò Jesum à Caiapha in prætorium: erat autem manè: & ipsi non
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ (ο) πρωΐα· καὶ αὐτοὶ οὐκ
introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.
εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, (π) ἀλλʼ ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα.
Exivit ergò Pilatus ad eos, & dixit; Quam accusationem affertis adversùs ho-
29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀν-
minem hunc? Responderunt & dixerunt ei; Si non esset hic malefactor, non utique tibi
30 θρώπου τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι
tradidissemus eum. Dixit ergò eis Pilatus; Accipite eum vos, & secundùm
31 παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ
legem vestram judicate eum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nobis non licet
τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον (ρ) οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
interficere quenquam. Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quâ morte
32 ἀποκτεῖναι οὐδένα. Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων (σ) ποίῳ θανάτῳ
futurus esset mori. Introivit ergò in prætorium iterùm Pilatus, &
ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ 33
vocavit Jesum, & dixit ei; Tu es rex Judæorum? Respondit ei
ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; (τ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ 34
Jesus; A temetipso tu hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me? Respondit Pi-
ὁ Ἰησοῦς, Ἀφʼ ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Πι- 35
latus; Numquid ego Judæus sum? Gens tua & principes Sacerdotum tradiderunt te
λάτος, Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε
mihi: quid fecisti? Respondit Jesus, Regnum meum non est de mundo
ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη (υ) ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου 36
hoc: si ex mundo hoc esset regnum meum, ministri utique mei decertarent ut
τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα
non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit
μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Εἶπεν 37
itaque ei Pilatus; Num ergò rex es tu? Respondit Jesus; Tu dicis, quia
οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις, ὅτι
rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum,
βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς (φ) τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον,
ut tester veritati: omnis existens ex veritate, audit meam vocem.
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

MS.A. (ν) καὶ λέγει, (ξ) Πέτρος· (ο) πρωΐ· (π) ἀλλὰ φάγωσιν (ρ) δὲ αὐτῷ (σ) ποίῳ θανάτῳ (τ) Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰησοῦς, Ἀφʼ ἑαυτοῦ (υ) Ἰησοῦς, (φ) τοῦτο καὶ γεγέννημαι,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 ܘܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܫܚܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܚܕ ܐܢܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܗܘ ܟܦܪ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܝܬ.
26 ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܚܝܢܗ ܕܗܘ ܕܦܣܩ ܫܡܥܘܢ ܐܕܢܗ. ܠܐ ܚܙܝܬܟ ܥܡܗ ܒܓܢܬܐ.
27 ܘܬܘܒ ܟܦܪ ܫܡܥܘܢ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ.
28 ܐܝܬܝܘܗܝ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܨܦܪܐ ܗܘܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܥܠܘ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܕܠܐ ܢܬܛܘܫܘܢ ܥܕ ܐܟܠܝܢ ܦܨܚܐ.
29 ܢܦܩ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܒܪ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܩܛܝܓܘܪܝܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ.
30 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܠܘ ܠܐ ܒܝܫ ܥܒܘܕܐ ܗܘܐ. ܐܦܠܐ ܠܟ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ.
31 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܕܒܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܘܐܝܟ ܢܡܘܣܟܘܢ ܕܘܢܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܢ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܠܡܩܛܠ ܠܐܢܫ.
32 ܕܬܫܠܡ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܟܕ ܡܘܕܥ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܡܬ.
33 ܥܠ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܩܪܐ ܠܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
34 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢ ܢܦܫܟ ܐܡܪܬ ܗܕܐ. ܐܘ ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܘ ܠܟ ܥܠܝ.
35 ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܐ. ܒܢܝ ܥܡܟ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܐܫܠܡܘܟ ܠܝ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ.
36 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ. ܐܠܘ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܗܘܬ ܡܠܟܘܬܝ. ܡܫܡܫܢܝ ܡܬܟܬܫܝܢ ܗܘܘ ܕܠܐ ܐܫܬܠܡ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܟܐ.
37 ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܟܝܠ ܡܠܟܐ ܐܝܬܝܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ ܕܡܠܟܐ ܐܢܐ. ܐܢܐ ܠܗܕܐ ܝܠܝܕ ܐܢܐ. ܘܠܗܕܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܫܪܪܐ ܫܡܥ ܩܠܝ.

Et Simon Petra stabat & calefaciebat se, 25
& dicunt ei, Nunquid & tu unus ex discipulis ejus es? At ille negavit; & dixit, Non sum. Dicit ei unus ex servis summi sacer- 26
dotis, cognatus illius, cujus Simon amputârat auriculam, Nónne ego vidi te cum eo in horto? Et iterùm inficiatus est Simon: 27
& in ea ipsa hora emisit vocem gallus.

Matutinis VI. feriæ Crucifixionis. 43.

Porrò abduxerunt Jesum à Caipha in prætorium, erátque manè; ipsi autem non introierunt in prætorium, ne pollurentur 28
quum comederent Pascha. Exivit autem 29
Pilatus foràs ad eos, & dixit eis; Quam accusationem habetis adversùs hunc virum?
Responderunt ac dicunt ei; Nisi esset ma- 30
leficus, ne tibi quidem tradidissemus eum.
Dixit eis Pilatus; Accipite eum vos, eúm- 31
que judicate secundùm legem vestram. Dicunt ei Judæi, Non licet nobis interficere
quenquam. Ut impleretur sermo quem di- 32
xerat Jesus, quum patefaceret quâ morte esset moriturus. Introiit autem Pilatus in 33
prætorium, & vocavit Jesum, ac dixit ei;
Túne es rex Judæorum? Dixit ei Jesus; 34
A temetipso dicis hoc, an alii dixerunt tibi
de me? Dixit ei Pilatus; Num ego Judæ- 35
us sum? filii gentis tuæ, & principes sacerdotum tradiderunt te mihi: quid fecisti?
Dixit ei Jesus; Regnum meum non est ex 36
hoc mundo: Si ex hoc mundo esset regnum meum, decertarent ministri mei, ne traderer Judæis: nunc autem regnum meum non
est hinc. Dixit ei Pilatus; Ergò rex es? 37
Dixit ei Jesus; Tu dicis me regem esse. Ad hoc ego natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam de veritate. Quisquis est ex veritate, audit vocem meam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * و شمعون صفا ایستاده بود کرم می شد • بدو کفتند مکر تو نیز یکی از شاکردان او
26 هستی • صفا منکر شد • و کفت نیستم * و یکی از بندکان سرور امامان خویشاوند ان • که
27 شمعون کوش اورا انداخت • بصفا کفت نه من ترا با وی در باغچه دیدم * شمعون باز منکر
شد • و خروس بانک زد سی هفت بردن عیسی را پیش فیلاطوس
28 * و عیسی را از پیش قیافا در دهلیز بدر بردند • و صباح بود • ایشان بدهلیز در نرفتند •
29 که پلید نشوند • تا فصح بخورند * بیلاطوس بدر آمد و ایشانرا دید پرسید • که چه
30 بهتان بربین مرد دارید * جواب دادند که اکر این کسی بدی نمی کرد • اورا بتو نمی
31 سپاردیم * بیلاطوس بدیشان کفت که اورا ببرید • و بر ناموس و شریعت شما داوری کنید •
32 یهودیان بدو کفتند • بر ما واجب نیست که کسی را بکشیم * تا تمام شود کلمه که
33 عیسی کفت • در کدامین مرک بمیرد * فیلاطوس در دهلیز رفت • و عیسی را خواند •
34 و بدو کفت • توی ملک یهودیان * عیسی کفت از خود کفتی یا دیکران بتو کفتند •

Simeon autem Cephas stabat & calefactus est: ei dixerunt; Nunquid tu etiam unus ex discipulis ejus es? Cephas inficiatus est, & dixit; Non sum. Et quidam ex 25, 26
servis principis sacerdotum, cognatus ejus cui Simeon aurem dejecit, Cephæ dixit; Nónne ego te cum eo in horto vidi? Simeon iterùm 27
inficiatus est, & gallus vocem emisit.

XXXVII. Abductio Jesu ad Pilatum.

Et Jesum à Caipha in atrium eduxerunt, & manè erat: ipsi autem in atrium non ingressi sunt, ne polluti essent, ut Pascha comederent. 28
Pilatus igitur egressus est, & eos vidit, & interrogavit; Quam criminationem in hunc virum habetis? 29
Responderunt; Si hic homo malum non fecisset, eum tibi non tradidissemus. 30
Pilatus illis dixit; Eum auferte & juxta Legem & institutum vestrum judicate. 31
Judæi illi dixerunt; Nobis non licet ut quenquam interficiamus. Ut impleretur sermo quem Jesus dixit, quâ morte moriturus erat. 32
Pilatus itaque in atrium ivit, & Jesum vocavit, & ei dixit; Tu es rex Judæorum? Jesus dixit; A te- 33, 34
ipso dixisti, an alii tibi dixerunt?

Versio VULGATA LATINA.

25 Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergò ei; Numquid
26 & tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, & dixit; Non sum. Dicit ei unus ex
servis pontificis, cognatus ejus, cujus abscidit Petrus auriculam; Nónne ego te vi-
27 di in horto cum illo? Iterùm ergò negavit Petrus: & statim gallus cantavit.
28 Adducunt ergò Jesum à Caipha in prætorium. Erat autem mané: & ipsi non in-
troierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.
29 Exivit ergò Pilatus ad eos foràs, & dixit; Quam accusationem affertis adversùs
30 hominem hunc? Responderunt, & dixerunt ei; Si non esset hic malefactor,
31 non tibi tradidissemus eum. Dixit ergò eis Pilatus; Accipite eum vos, & secun-
dùm legem vestram judicate eum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nobis non licet in-
terficere quenquam. Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quâ mor- 32
te esset moriturus. Introivit ergò iterùm in prætorium Pilatus, & vocavit Jesum, 33
& dixit ei; Tu es rex Judæorum? Respondit Jesus; A temetipso hoc dicis, an 34
alii dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus; Numquid ego Judæus sum? Gens 35
tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondit Jesus; Regnum 36
meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei
utique decertarent ut non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non est
hinc. Dixit itaque ei Pilatus; Ergò rex es tu? Respondit Jesus; Tu dicis quia 37
rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium
perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate, audit vocem meam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وكان سمعان الصفا واقفا يصطلي * فقالوا له لعلك انت ايضا من تلاميذه فانكر وقال
26 لست انا * فقال له واحد من عبيد ريس الكهنة قريب الذي كان بطرس قطع اذنه اليس
27 انا رايتك معه في البستان * فانكر بطرس ايضا وللوقت صاح الديك * فجاوا بيسوع من
18 عند قيافا الى الايوان وكان باكرا وهم لم يدخلوا الايوان ليلا يتنجسوا قبل ان ياكلوا
29 الفصح * فخرج فيلاطس اليهم وقال لهم اي دعوة تدعوا بها على هذا الرجل * فاجابوه
30 قائلين لو لم يكن شريرا ما كنا نسلمه اليك * فقال لهم فيلاطس خذوه انتم واحكموا
31 عليه على ما في ناموسكم * فقال له اليهود ليس يجوز لنا ان نقتل احدا * ليكمل قول يسوع
32 الذي اخبر بايه موتة يموت * فدخل ايضا فيلاطس الايوان ودعا يسوع وقال له انت
33 هو ملك اليهود * اجابه يسوع امن عندك قلت هذا * ام اخرون حكوه لك عني * فاجابه
34 35 فيلاطس لعلي انا يهودي * لكن امتك ورؤساء الكهنة اسلموك الي فماذا صنعت * فاجاب
36 يسوع ان مملكتي انا ليست من هذا العالم * ولو كانت مملكتي من هذا العالم لكان خدامي
يحاربون عني ليلا ادفع الى اليهود * والان فان مملكتي ليست هي من هذا العالم * قال له
37 فيلاطس فقد صح انك ملك قال له يسوع انت قلت اني ملك * وانا لهذا ولدت ولهذا
اتيت الى العالم لاشهد بالحق * فكل من كان من الحق يسمع صوتي *

Et Simon Petrus stans calefaciebat se. 25
Dixerunt ergò ei; Nunquid tu quoque
es ex discipulis ejus? Et negavit, ac di-
xit, Non sum ego. Dixit ei unus ex 26
servis principis sacerdotum, cognatus
ejus, cujus Petrus absciderat aurem;
Nonne ego vidi te cum eo in horto? Ne- 27
gavitque Petrus iterùm: & illicò cla-
mavit gallus. Duxerunt autem Jesum 28
à Caipha in prætorium, eràtque mané:
& ipsi non introierunt prætorium, ne
contaminarentur, antequàm manduca-
rent Pascha. Exivit autem Pilatus 29
ad eos, & dixit eis; Quâ lite conten-
ditis adversùs hunc virum? Respon- 30
derunt ei, dicentes; Nisi esset scelera-
tus, non tradidissemus eum tibi. Ait 31
illis Pilatus; Accipite eum vos, &
condemnate eum secundùm id quod con-
tinetur in lege vestra. Dixerunt ei Ju-
dæi; Non licet nobis occidere quen-
quam. Ut impleretur sermo Jesu, quo 32
significaverat quali morte esset moritu-
rus. Ingressus ergo est iterùm Pilatus 33
prætorium, & vocavit Jesum, & di-
xit ei; Túne es Rex Judæorum? Re- 34
spondit ei Jesus; Num à temetipso di-
xisti hoc, an alii retulerunt illud tibi
de me? Respondit ei Pilatus; Nunquid 35
ego Judæus sum? sed gens tua & prin-
cipes sacerdotum tradiderunt te mihi:
quid ergò fecisti? Respondit Jesus; 36
Sanè regnum meum non est de hoc mun-
do: nam si esset regnum meum de hoc
mundo, certè subditi mei decertarent
ne traderer Judæis. Quare regnum
quidem meum non est ex hoc mundo.
Dixit ei Pilatus; Ergò verùm est te 37
Regem esse? Ait illi Jesus; Tu di-
xisti: nam Rex sum. Et ego ad hoc
natus sum, & ad hoc veni in mun-
dum ut tester veritatem. Et omnis qui
est ex veritate, audit vocem meam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወሃሎ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ይቀውም፡ወይስሕን፡፡ወይቤልዎ፡አንተኒ፡እምአርዳኢሁ፡አ
26 ንተ፡፡ወክሕደ፡ወይቤ፡ኢኮንኩ፡፡ ወይቤሎ፡አሐዱ፡ገብረ፡ሊቀ፡ካህናት፡አዝማዲሁ፡
ለዝኩ፡ለዘ፡መተረ፡ዕዝኖ፡ጴጥሮስ፡አኮኑ፡አነ፡ርኢኩከ፡ውስተ፡ገነት፡ምስሌሁ፡፡
27 ወክሕደ፡ጴጥሮስ፡በሣልስ፡ንቀወ፡ደሮሆ፡ሶቤሃ፡፡ በዓርብ፡ጽባሕ፡ምንባብ፡፡
28 ወወሰድዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ሶቤሃ፡እምኀበ፡ቀያፋ፡ኀበ፡ዓውደ፡ምኵናን፡ወኢቦኡ፡
29 አይሁድ፡ውስተ፡ዓጸድ፡እስመ፡ጸብሐ፡ከመ፡ይብልዑ፡ፋስሐ፡ከመ፡ኢየርኰሱ፡፡ ወ
ወፅአ፡ጲላጦስ፡አፍአ፡ኀቤሆሙ፡ወይቤሎሙ፡ምንትኑ፡ጌጋዩ፡ለዝ፡ብእሲ፡በዘ፡አም
30 ጻእክምዎ፡፡ ወአውሥኡ፡ወይቤሉ፡ሰበሰ፡ኢኮነ፡ገባሬ፡እኪት፡እም፡ኢያገባእናሁ
31 ሁ፡ኀቤከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ጲላጦስ፡ንሥእዎ፡አንትሙ፡ወበሕግክሙ፡ኰንንዎ፡፡ወይቤ
32 ልዎ፡ኢይከውነነ፡ለነ፡ንቅትል፡መነሂ፡፡ ከመ፡ይብጻሕ፡ቃለ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ዘ
33 ይቤ፡እንዘ፡ይሌምር፡በአይ፡ሞት፡ሀለወ፡ይሙት፡፡ ወቦአ፡ካዕበ፡ጲላጦስ፡ውስተ፡
34 ዓጸድ፡ወጸውዖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡አንተኑ፡ንጉሦሙ፡ለአይሁድ፡፡ ወ
አውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ዘእምልብከኑ፡ትብል፡ወቦኑ፡ዘነገረከ፡በእ
35 ንታእየ፡፡ ወአውሥአ፡ጲላጦስ፡ወይቤ፡አይሁዳዊኑ፡አነሂ፡አኮኑ፡ሕዝብከ፡ወሊቃ
36 ነ፡ካህናት፡አግብኡከ፡ኀቤየ፡ምንተ፡እገብረከ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
ወይቤ፡መንግሥትየሰ፡ኢኮነት፡እምዝንቱ፡ዓለም፡፡ሶበ፡በዝዓለምሰ፡መንግሥትየ፡እ
ምተባአሱ፡ወእምተቃተሉ፡ሊተ፡ወዓሊየ፡ከመ፡ኢይግበዑ፡ለአይሁድ፡ወከመ፡ኢያግ
ብኡኒ፡አይሁድ፡ኀቤከ፡ወይእዜኒ፡በሕቱ፡ኢኮነት፡እምዝየ፡መንግሥትየሰ፡ኢኮነ
37 ት፡እምዝየ፡፡ ወይቤሎ፡ጲላጦስ፡እንከሰኬ፡ንጉሥ፡አንተ፡፡ወአውሥአ፡እግዚ
እ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡ሳሊከ፡ትቤ፡ከመ፡ንጉሥ፡አነ፡ወአንሰ፡በእንተዝ፡ተወለድኩ፡ወበ
እንተዝ፡መጻእኩ፡ውስተ፡ዓለም፡ከመ፡ሰማዕተ፡እኩን፡በጽድቅ፡፡ወኵሉ፡ዘእም
ጽድቅ፡ውእቱ፡ይሰምዓኒ፡ቃልየ፡፡

Et fuit Simon Petrus stans, & calefaciens se. Et dixerunt ei; Tu etiam ex discipu- 25
lis ejus es? & negavit, & dixit; Non sum. Et dixit ei quidam servus principis sa- 26
cerdotum, (cognatus ejus, cujus absciderat aurim Petrus;) Nónne ego vidi te in
horto cum eo. Et negavit Petrus tertió: & cantavit gallus statim. 27

In matutino parasceues lectio.

Et adduxerunt Dominum Jesum statim à Caiapha ad castrum judicis, & non in- 28
trârunt Judæi in atrium, quia manè erat ut comederent Pascha, ne pollnerentur.
Et exivit Pilatus foràs ad eos, & dixit iis; Quænam est iniquitas hujus viri, pro- 29
pter quam adduxistis eum? Et responderunt, & dixerunt; Si non fuisset malefi- 30
cus, non attulissemus eum ad te. Et dixit iis Pilatus; Accipite eum vos, & secun- 31
dùm legem vestram judicate eum. Et dixerunt ei; Non licet nobis occidere quen-
quam. Ut impleretur sermo Domini Jesu quem dixit, significans per quam mor- 32
tem moriturus esset. Et intravit iterùm Pilatus in atrium, & vocavit Dñm Je- 33
sum, & dixit ei; Túne rex Judæorum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; 34
Num hoc ex corde tuo dicis, vel quisnam fuit qui dixit tibi de me? Et respon- 35
dit Pilatus, & dixit; Num Judæus sum? Nónne gens tua, & principes sacerdotum
adduxerunt te ad me? quid fecisti? Et respondit Dñs Jesus, & dixit; Regnum meũ 36
non fuit ex hoc mundo: si in hoc mundo *esset* regnũ, certâssent & bellũ gessissent
pro me ministri mei, ut non traderer Judæis: & ut non adducerent me Judæi ad
te: nunc autẽ non fuit hinc regnũ meum, non fuit hinc *inquã*. Et dixit ei Pilatus; 37
Num igitur rex es? Et respondit Dñs Jesus, & dixit; Tu ipse dicis quòd rex sum.
Et ego propter hoc natus sum, & propter hoc veni in mundum, ut testis sim de
veritate: & quicúnque ex veritate est, audit vocem meam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فيلاطوس كفت * مكر من يهودي ام * فرزندان و قوم تو * و بزرك امامان ترا بدست
36 من سپاردند * تو چه مي كويي * * عيسي بدو كفت مملكت و پادشاهي من ازين عالم
نيست * اكر پادشاهي من ازين عالم مي بود * همچو چاكران [مي كوشند كه] در
37 دست يهوديان نمي افتادم * پس بدانك پادشاهي من نه ازينجاست * * پيلاطوس بدو
كفت * پس ملك هستي عيسي بدو كفت تو كفتي * كه من ملك هستم * من بهر اين
زاينك شدم و براي اين در عالم آمدم * كه بر راستي كواهي دهم * هر كه از حقست *
اواز من بشنود *

Pilatus dixit; Nunquid ego Ju- 35
dæus sum? Populares tui &
maximus sacerdotum te in manum
meam tradiderunt: tu quid dicis?
Jesus ei dixit; Regnum & ditio 36
mea ex hoc mundo non est: si re-
gnum meum ex hoc mundo esset,
tanquam ministri certarent, ut in
manus Judæorum non inciderem:
itaque scito, quòd regnum meum
non hinc est. Pilatus ei dixit; 37
Proindè rex es: Jesus ei dixit;
Tu dixisti, quòd ego rex sum:
ego propter hoc natus sum, & ob
hoc in mundum veni, ut de veri-
tate testimonium darem. Omnis
qui ex veritate est, vocem meam
audit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dicit ei Pilatus; Quid est veritas? Et hoc dicens, iterum exivit ad Ju-
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰου-
dæos, & dicit eis; Ego nullam causam invenio in eo. Est autem consuetudo
39 δαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστι δὲ συνήθεια
vobis, ut unum vobis absolvam in Pascha: vultis ergò vobis absolvam regem
ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν (χ) ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα
Judæorum? Clamaverunt ergo rursùm omnes, dicentes; Non hunc, sed Barab-
40 τῶν Ἰουδαίων; Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραβ-
bam. Erat autem Barabbas latro.
βᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

MS.A. (χ) ἀπολύσω ὑμῖν

CAP. XIX. ιθ΄.

Tunc ergò accepit Pilatus Jesum, & flagellavit. Et milites plectentes
1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε. Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες
2 coronam de spinis, imposuerunt ejus capiti; & veste purpureâ amicierunt
στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ (α) τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
eum: Et dicebant; Gaude, rex Judæorum: & dabant ei alapas.
3 αὐτόν· Καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
Exivit ergo iterùm foràs Pilatus, & dicit eis; Ecce adduco vobis eum foràs, ut
4 (β) Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
cognoscatis quia in eo nullam causam invenio. (Exivit ergò Jesus foràs,
5 γνῶτε ὅτι (γ) ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. (Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω,
portans spineam coronam, & purpureum vestimentū.) Et dicit eis; Ecce homo.
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.) καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.
Cùm ergò vidissent eum Principes Sacerdotū & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige,
Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες, Σταύρωσον, 6
crucifige. Dicit eis Pilatus; Accipite eum vos, & crucifigite: ego
(δ) σταύρωσον· λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ
enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Judæi; Nos legem habe-
γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχο- 7
mus, & secundùm legem nostram debet mori, quia seipsum filium Dei fecit.
μεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.
Cùm ergò audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est in 8
Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς 9
prætorium iterùm: & dicit Jesu, Unde es tu? At Jesus responsum non
τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
dedit ei. Dicit ergò ei Pilatus; Mihi non loqueris? nescis quia
ἔδωκεν αὐτῷ. (ε) Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι 10
authoritatem habeo crucifigere te, & authoritatem habeo absolvere te? Respondit Jesus;
(ζ) ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, 11
Non haberes authoritatem ullam adversùs me, si non esset tibi datum desupèr. Propter
Οὐκ (η) εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ᾽ ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν. Διὰ
hoc tradens me tibi majus peccatum habet.
τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

Κεφ. ιθ΄. MS.A. (α) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, (β) Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν (γ) οὐδεμίαν ἐν αὐτῷ (δ) σταύρωσον αὐτόν· (ε) Λέγει αὐτῷ (ζ) ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; (η) ἔχεις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]

CAP. XIX.

1 2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Dixit ei Pilatus; Quid est veritas? Et quum hoc dixisset, exiit rursùs ad Judæos, & dixit eis; Ego ne unam quidem causam invenio 38
in eo. Moris est autem vobis, ut unum di- 39
mittam vobis in Paschate: vultis igitur di-
mittam vobis hunc regem Judæorum? At 40
clamaverunt omnes, dicuntque; Non hunc, sed Bar-Abba. Erat autem iste Bar-Abba latro.

CAP. XIX.

Tunc Pilatus flagellavit Jesum. Et mili- 1 2
tes complicârunt coronam è spinis, & imposuerunt eam capiti ipsius; & amicierunt
eum vestimentis coccineis: Et dicebant, 3
Pax tibi, (Salve) rex Judæorum. Et percutiebant eum in maxillas ipsius. Porrò 4
exivit iterùm Pilatus foràs, & dixit eis; En adduco eum vobis foràs, ut noveritis me non invenire post eum (in eo) ne unam quidem occasionem.

Ad horam tertiam. 44.

Exiit itaque Jesus foràs, existente super eum 5
coronâ spineâ, & vestimentis coccineis: &
dixit eis Pilatus; Ecce homo. Quum au- 6
tem vidissent eum principes sacerdotum & ministri, clamârunt, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite vos, eùmque cruci suffigite: ego enim nul-
lam invenio in eo causam. Dicunt ei Judæi, 7
Nos legem habemus, & prout est in lege nostra, reus est mortis; quippe qui seipsum
fecerit Filium Dei. Quum autem audisset 8
Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et 9
introiit rursùs in prætorium, & dixit Jesu; Undenam es? Jesus verò responsum non
dedit ei. Subdit ei Pilatus, Mecum non 10
loqueris? Nescis me habere potestatem dimittendi te, & potestatem crucifigendi te?
Dixit ei Jesus; Non haberes potestatem ad- 11
versùs me ullam, nisi datum esset tibi supernè: propterea is qui me tradidit tibi, majus peccatum habet quàm tuum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * بيلاطوس بدو كفت حق چيست * وچون بيلاطوس اين سخن كفت * بازپيش يهوديان †
بدر رفت * وبديشان كفت * كه من بهانهٔ كناه درو نيافتم * وشما رسم داريد 39
كه درهرعيد فصح † براي شما بندي ازاد كنم * مي خواهيد كه ملك يهوديانرا † براي
شما ازاد كنم * * يهوديان بانك زدند وكفتند نه اين را * ليكن برابارا ازاد كن * واين 40
برابا حراميء بود * كه دربندش كرده بودند *

CAP. XIX.

1 2 * انكه بيلاطوس عيسي را در دست ايشان سپرد * وسرهنكان تاجي ازخار ببافتند * وبر
سراو نهادند * وجامهٔ سرخ اورا پوشانيدند * * وميكفتند سلام برتو اي ملك يهوديان * 3
وبر روي عيسي تبانچه [1] ومشت مي زدند * * بيلاطوس بيرون آمد * وبديشان كفت * 4
آنك اورا بيرون مي آورم * تا بدانيد كه من بدين مرد بهانهٔ كناه نيافتم * * وعيسي را 5
با تاج خار وجامهٔ سرخ بيرون آوردند * [وبيلاطوس بديشان كفت اينك مردي * * وچون 6
بزركان امامان وعوانان و] يهوديان [اورا ديدند] بانك زدند * كه اورا بردار كن * بردار كن *

Pilatus ei dixit; Veritas quid est? Et cùm Pilatus hoc verbum dixisset, rursùs ad Judæos egressus est, & illis dixit; Ego quidem speciem criminis in eo non inveni. Vos au- 38 39
tem consuetudinem habetis, ut omni festo Paschatis vinctum unum vobis dimittam: Vultis ut regem Judæorum vobis dimittam? Judæi voci- 40
ferati sunt, & dixerunt; Non hunc sed Barabbam dimitte. Iste autem Barabbas latro erat, quem in vincula posuerant.

CAP. XIX.

Tunc Pilatus Jesum in manum eorum tradidit. Et satellites coro- 1 2
nam è spinis contexuerunt, & capiti ejus imposuerunt, & vestimen-
to rubro illum induerunt. Et dice- 3
bant; Pax tibi, ô Rex Judæorum: & vultui Jesu colaphos & pugnos impingebant. Pilatus autem prod- 4
iit, & illis dixit; Ecce eum educo, ut sciatis, quòd ego in hoc spe-
ciem culpæ non inveni. Jesum ita- 5
que cum corona spinea, & veste rubrâ eduxerunt: & Pilatus eis
dixit; Ecce homo. Cùm au- 6
tem magni sacerdotes, & ministri, & Judæi, eum viderent, vociferati sunt; Illum quidem in crucem age, in crucem age.

Versio VULGATA LATINA.

38 Dicit ei Pilatus; Quid est veritas? Et cùm hoc dixisset, iterùm exivit ad Judæos,
39 & dicit eis; Ego nullam invenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis, ut
unum dimittam vobis in Pascha: vultis ergò dimittam vobis regem Judæorum?
40 Clamaverunt ergò rursùm omnes, dicentes; Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.

CAP. XIX.

1 Tunc ergò apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit. Et milites plectentes co-
2 ronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: & veste purpureâ circumdederunt eum.
3 Et veniebant ad eum, & dicebant; Ave, rex Judæorum: & dabant ei alapas.
4 Exivit ergò iterùm Pilatus foràs, & dicit eis; Eccè adduco vobis eum foràs, ut
cognoscatis quia nullam invenio in eo causam. (Exivit ergò Jesus portans coro- 5
nam spineam, & purpureum vestimentum.) Et dicit eis; Ecce homo. Cùm 6
ergò vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige, cruci-
fige eum. Dicit eis Pilatus; Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim non in-
venio in eo causam. Responderunt ei Judæi; Nos legem habemus, & secundùm 7
legem debet mori, quia filium Dei se fecit. Cùm ergò audisset Pilatus hunc ser- 8
monem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterùm: & dixit ad Jesum; 9
Unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergò ei Pilatus; Mihi non 10
loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere
te? Respondit Jesus; Non haberes potestatem adversùm me ullam, nisi tibi da- 11
tum esset desupèr. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * قال له فيلاطس فما هو الحق * قال هذا وخرج ايضا الي اليهود وقال لهم انا لست اجد عليه
39 حجة واحدة * وان لكم عادة ان اطلق لكم في الفصح واحدا فتريدوا ان اطلق لكم ملك
40 اليهود * فصرخوا كلهم قايلين لا تخل هذا بل باربان وكان باربان لصا *

* الفصل الاربعون *

1 حينئذ اخذ فيلاطس يسوع فجلده داخلا * وضفر الشرط
2 اكليل شوك ووضعوه على راسه * والبسوه ثوبا احمر * وكانوا يتقدمون اليه ويقولون السلام يا
3 ملك اليهود وكانوا يلطمونه * ثم خرج فيلاطس ايضا خارجا وقال لهم هاانذا اخرجه اليكم
4 خارجا لتعلموا اني لست اجد عليه علة واحدة * فاخرج يسوع خارجا لابسا اكليل الشوك
5 والثوب الاحمر * فقال لهم فيلاطس ها الرجل * فلما ابصره رؤساء الكهنة والشرط صرخوا
6 قايلين اصلبه اصلبه * فقال لهم فيلاطس خذوه انتم فاصلبوه فاني انا لم اجد عليه علة
7 واحدة * اجابه اليهود ان لنا ناموسا وعلي ما في ناموسنا هو مستوجب الموت لانه جعل ذاته ابن
8 الله * فلما سمع فيلاطس هذا الكلام ازداد خوفا * فدخل بيسوع ايضا الي الايوان وقال له من
9 اين انت فلم يجبه * فقال له فيلاطس لماذا لا تكلمني * الست تعلم ان لي سلطانا ان اطلقك
10 وسلطانا ان اصلبك * فاجابه يسوع ليس لك علي سلطان واحد لولا انك اعطيت من فوق *
11 من اجل هذا خطيه الذي اسلمني اليك اعظم *

Dixit ei Pilatus; Ecquid est veritas? 38
Dixit hoc, & exivit iterùm ad Judæos, & ait illis; Ego non invenio adversùs eum causam ullam. Et quidem vo- 39
bis est consuetudo, ut dimittam vobis in Paschate unum: vultis ergò ut dimittam vobis Regem Judæorum? Excla- 40
maverunt omnes, dicentes; Ne dimittas hunc, sed Baranban. Erat autem Baranban latro.

Sectio quadragesima.

CAP. XIX.

Tunc apprehendit Pilatus Jesum, & 1
flagellavit eum intùs. Et plexuerunt 2
ministri coronâ spineâ, et posuerunt eam super caput ejus, & induerunt eum veste rubeâ. Et accedebant ad eum, & di- 3
cebant; Ave rex Judæorum, eúmque colaphis cædebant. Deindè egressus est 4
Pilatus iterùm foràs, & dixit eis; Ecce adduco eum ad vos foràs, ut sciatis quòd non invenio adversùs eum causam ullam. Eduxit ergò Jesum foràs indu- 5
tum coronâ spineâ et veste rubeâ: et dixit eis Pilatus, Ecce vir. Cùm au- 6
tem vidissent eum principes sacerdotum et ministri, clamaverunt, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Ait illis Pilatus, Accipite eum vos, et crucifigite eum: Ego enim non invenio adversùs eum causam ullam. Responderunt ei Ju- 7
dæi; Est nobis lex, et secundùm quod est in lege nostra, est dignus morte: quia fecit seipsum filium Dei. Cùm autem au- 8
disset Pilatus hunc sermonem, crevit timor ejus. Quarè introduxit Jesum ite- 9
rùm in prætorium, et dixit ei; Unde es? At non respondit ei. Inquit ei Pi- 10
latus; Quare non loqueris mihi? Nonne scis habere me potestatem dimittendi te, et potestatem crucifigendi te? Re- 11
spondit ei Jesus; Non esset tibi adversùs me potestas ulla, nisi donatus fuisses desuper. Propterea peccatum ejus qui tradidit me tibi, majus est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ወይቤሎ፡ ጲላጦስ፡ ምንትኑ፡ ውእቱ፡ ጽድቅ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ካዕበ፡ ወፅአ፡ ኀበ፡ አይ
39 ሁድ፡ ወይቤሎሙ፡ አልቦ፡ ዘረከብኩ፡ ሎቱ፡ ጌጋየ፡ ወኢአሐተኒ፡፡ ወሃሎ፡ ዘናለም
ድ፡ ለክሙ፡ ዘናሐዩ፡ ለለ፡ ፋሲካ፡ ትፈቅዱኑ፡ ለሕይወ፡ ለክሙ፡ ለንጉሠ፡ አይሁ
40 ድ፡፡ ወከልሑ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ አኮ፡ ዘንተ፡ ለሰ፡ በርባንሃ፡፡ ወበርባንሰ፡ ሊቀ፡
ፈያት፡ ውእቱ፡፡

በዓርብ፡ በሮ፡ ሰዓት፡ ምንባብ፡፡

1 ወአመዝ፡ ነሥአ፡ ጲላጦስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወቀሠፎ፡፡ ወፀፈሩ፡ ሐራ፡ አክ
2 ሊለ፡ ዘሦክ፡ ወአስተቀጸልዎ፡ ውስተ፡ ርእሱ፡ ወአልበስዎ፡ ሜላተ፡፡ ወይመጽኡ፡ ኀቤ
3 ሁ፡ ወይብልዎ፡ ባሐ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡ ወይጸፍዕዎ፡ ገጾ፡፡ ወወፅአ፡ ካዕበ፡ ጲላ
4 ጦስ፡ አፍአ፡ ወይቤሎሙ፡ ነሁ፡ አወፅኦ፡ ለክሙ፡ አፍአ፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ጌ
5 ጋየ፡ ዘረከብኩ፡ በላዕሌሁ፡፡ ወወፅአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይትቄጸል፡ አክሊለ፡
6 ዘሦክ፡ ወይለብስ፡ ሜላተ፡ ወይቤሎሙ፡ ነዋ፡ ውእቱ፡ ብእሲ፡፡ ወሶበ፡ ርእይዎ፡ ሊቃነ፡
ካህናት፡ ወወዓሊሆሙ፡ ከልሑ፡ ወይቤሉ፡ ስቅሎ፡ ስቅሎ፡ ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ንሥእ
7 ዎ፡ ለሊክሙ፡ ስቅልዎ፡፡ እንስ፡ ኢረከብኩ፡ ሎቱ፡ ጌጋየ፡፡ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡
ወይቤሉ፡ ንሕነ፡ ሕገ፡ ብነ፡ ወበሕግነ፡ ርቱዕ፡ ይሙት፡ እስመ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ረ
8 ሰዮ፡ ርእሶ፡፡ ወሰሚዖ፡ ጲላጦስ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡ ፈርሀ፡ ፈድፋደ፡፡ ወቦአ፡ ኀበ፡ ዓ
9 ውድ፡ ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምአይቴ፡ አንተ፡፡ ወኢተሰጥዎ፡ እግዚእ፡ ኢ
10 የሱስ፡፡ ወይቤሎ፡ ጲላጦስ፡ ኢትነ፤ ኢትነብበኒሁ፡ ኢታአምርኑ፡ ከመ፡ ብውሕ፡ ሊ
11 ተ፡ እቅትልከ፡ ወአሐዩከ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኢኮን
ከ፡ ብውሕ፡ ላዕሌየ፡ ወኢአሐተኒ፡ ሶበ፡ ኢተውህበ፡ ለከ፡ እምሰማይ፡ በእንተዝ፡ ዘ
አግብአኒ፡ ኀቤከ፡ ጌጋይ፡ ዘየዓቢ፡ ላዕሌሁ፡፡

Et dixit ei Pilatus; Quid est veritas? Et hoc quum dixisset, iterum exivit ad Ju- 38
dæos, & dixit iis; Nullum fuit quod inveni illius crimen, ne unum quidem. Et 39
oportet ut more observem vobis, ut servemus aliquem in omni pascha: vultísne
ut vita donem vobis regem Judæorum? Et clamârunt omnes illi dicentes; Non 40
hunc, sed Barban. Et Barban princeps latronum fuit.

Lectio in tertia parasceues hora.

CAP. XIX.

Et tunc accepit Pilatus Dominum Jesum, & flagellavit eum. Et plexuerunt 1
milites coronam spinarum: & coronam imposuerunt capiti ejus, & induerunt 2
eum purpurâ. Et veniebant ad eum, & dicebant ei; Ave rex Judæorum: & per- 3
cutiebant eum vultu ejus. Et exivit iterum Pilatus foràs, & dixit iis; Ecce addu- 4
cam eum vobis foràs, ut cognoscatis quòd non est crimen quod inveni contra
eum. Et exivit Dominus Jesus, coronatus coronâ spinarum, & indutus purpurâ. 5
Et dixit iis; Ecce, hic *est* homo. Et quum vidissent eum principes sacerdotum 6
et ministri eorum, clamârunt, & dixerunt; Suspendite eum, suspendite eum. Et di-
xit iis Pilatus; Accipite eum, vosipsi suspendite eum: quum non invenerim in
eo crimen. Et responderunt Judæi, & dixerunt; Nos legem habemus, & per le- 7
gem nostram oportet ut moriatur: quia Filium Dei fecit seipsum. Et audiente 8
Pilato hunc sermonē, timuit magis: Et intravit in conventum, & dixit Dño Jesu; 9
Unde es? Et non respondit ei Dñs Jesus. Et dixit ei Pilatus; Mihi non loqueris? 10
nescísne quòd potestas *est* mihi ut occidam te, & servare te? Et respondit Dñs 11
Jesus, & dixit ei; Non esset tibi potestas supra me aliqua, si non data fuisset tibi à
cœlo. Propterea qui tradidit me tibi, crimen majus habet.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بيلاطوس بديشان كفت شما اورا ببريد * وبر دار بياويزيد * كه من درو بهانه نمي
يابم * يهوديان كفتند ما شريعت داريم * ودر شريعت ما مرك بروي واجبست * براي انك 7
خودرا فرزند خدا ساخت * چون بيلاطوس اين سخن را شنيد * بيشتر ترسيد * وباز در 8
دهليز در رفت * وبعيسي كفت * از كجائي * عيسي بدو جواب نداد * بيلاطوس كفت * 10
با من سخن نمي كوئي * نمي داني كه قادرم كه ترا برهانم * و قادرم كه ترا بر دار بياويزم
عيسي بدو كفت بر من حكم نداري و نه يكي * اكر از بلندي داده نمي شد * براي 11
اين انك مرا بدست تو سپارد * كناه او از كناه تو بزركترست *

Pilatus illis dixit; Vos eum au-
ferte, & in cruce suspendite: quia ego in ipso causam non in-
venio. Judæi dixerunt; Nos le- 7
gem habemus, & per legem nostram mors ei debita est, eò quòd seipsum Filium Dei fecit. Cùm 8
Pilatus hunc sermonem audisset, magis timuit. Et rursùs in atri- 9
um ingressus est, & ad Jesum dixit; Unde es? Jesus autem ei responsum non dedit. Pilatus di- 10
xit; Mecum non loqueris? Nescis quòd potens sum ut te liberem & potens sum ut te in cruce suspen-
dam? Jesus ei dixit; In me po- 11
testatem non habes, ne quidem ullam, nisi ex alto tibi data esset: propterea qui me in manum tuam tradidit, peccatum ejus peccato tuo majus est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ex hoc quærebat Pilatus absolvere eum. At Judæi clamabant, dicentes;
12 Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι (ϑ) ἔκραζον, λέγοντες,
Si hunc absolveris, non es amicus Cæsaris. Omnis regem seipsum faciens,
Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα (ι) αὐτὸν ποιῶν,
contradicit Cæsari. Ergò Pilatus audiens hunc sermonem, adduxit foràs Je-
13 ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας (κ) τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰη-
sum, & sedit pro tribunali in locum dictum, Lithostrotum: Hebraicè autem,
σοῦν, καὶ ἐκάθισεν (λ) ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ
Gabbatha. Erat autem parasceue Paschæ, hora autem quasi sexta: & dicit Ju-
14 Γαββαθᾶ. Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, (μ) ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰου-
dæis; Ecce rex vester. Illi autem clamabant; Tolle, tolle, crucifige eum.
15 δαίοις, Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ (ν) ἐκραύγασαν, Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.
Dicit eis Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Responderunt principes Sacerdotum;
λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς;
Non habemus regem, si non Cæsarem. Tunc ergò tradidit illum eis, ut crucifi-
16 Οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυ-
geretur. Acceperunt autem Jesum & eduxerunt. Et portans crucem suam,
17 ρωθῇ. παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν (ξ) αὐτοῦ,
exivit in dictum Calvariæ locum, qui dicitur Hebraicè, Golgotha: Ubi eum
18 ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ, Γολγοθᾶ· Ὅπου αὐτὸν
crucifixerunt, & cum eo alios duos, hinc & hinc, medium autē Jesum. Scripsit
ἐσταύρωσαν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἔγραψε 19
autem & titulum Pilatus, & posuit super crucem: Erat autem scriptum;
δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ (ο) ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον,
JESUS NAZARENUS, REX JU-
ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
DÆORUM. Hunc ergò titulum multi legerunt Judæorum: quia prope erat
ΔΑΙΩΝ. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς (π) ἦν 20
civitatem locus ubi crucifixus est Jesus: Et erat scriptum Hebraicè, Græcè,
τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ,
Romanè. Dicebant ergò Pilato principes Sacerdotum Judæorum; Ne scribe, Rex
Ῥωμαϊστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς 21
Judæorum: sed quia ipse dixit, Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus;
τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, 22
Quod scripsi, scripsi. Ergò milites, cùm crucifixissent Jesum, acceperunt vestimenta
Ὃ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια 23
ejus, (& fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem,) & tunicam. Erat
αὐτοῦ, (καὶ ἐποίησαν (ρ) τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος,) καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν
autem tunica inconsutilis, ex iis quæ desupèr contexta per totum.
δὲ ὁ χιτὼν (σ) ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου.

MS.A. (ϑ) *ἐκραύγαζον, (ι) ἑαυτὸν (κ) τῶν λόγων τούτων, (λ) ἐπὶ βήματος (μ) ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· (ν) ἐκραύγασαν, (ξ) ἑαυτοῦ, (ο) ἐπέθηκεν (π) ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου (ρ) τέσσαρα (σ) ἄραφος,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܦܝܠܛܘܣ ܠܡܫܪܝܘܗܝ. ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܕܐܢ ܠܗܢܐ ܫܪܐ ܐܢܬ ܠܐ ܗܘܝܬ ܪܚܡܗ ܕܩܣܪ. ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܦܫܗ ܡܠܟܐ ܥܒܕ. ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܩܣܪ.
13 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܐܦܩܗ ܠܝܫܘܥ ܠܒܪ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡ ܒܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܪܨܝܦܐ ܕܟܐܦܐ. ܥܒܪܐܝܬ ܕܝܢ ܡܬܐܡܪܐ ܓܦܝܦܬܐ.
14 ܥܪܘܒܬܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܕܦܨܚܐ.
ܕܫܬ ܫܥܝܢ * ܩܪܝܢܐ *
ܘܐܝܟ ܫܥܐ ܫܬ ܗܘܬ. ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܐ ܡܠܟܟܘܢ.
15 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܫܩܘܠܝܗܝ ܫܩܘܠܝܗܝ. ܨܠܘܒܝܗܝ ܨܠܘܒܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܠܟܟܘܢ ܐܙܩܘܦ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. ܠܝܬ ܠܢ ܡܠܟܐ ܐܠܐ ܐܢ ܩܣܪ.
16 ܗܝܕܝܢ ܐܫܠܡܗ ܠܗܘܢ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܐܦܩܘܗܝ.
17 ܟܕ ܛܥܝܢ ܙܩܝܦܗ. ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܪܩܦܬܐ. ܥܒܪܐܝܬ ܕܝܢ ܡܬܐܡܪܐ ܓܓܘܠܬܐ.
18 ܐܝܟܐ ܕܙܩܦܘܗܝ. ܘܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. ܚܕ ܡܟܐ ܘܚܕ ܡܟܐ. ܘܝܫܘܥ ܒܡܨܥܬܐ.
19 ܘܟܬܒ ܐܦ ܛܒܠܐ ܦܝܠܛܘܣ ܘܣܡ ܥܠ ܙܩܝܦܗ. ܟܬܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
20 ܘܠܗܢܐ ܛܒܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܩܪܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܘܟܬܐ ܕܐܙܕܩܦ ܒܗ ܝܫܘܥ. ܘܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܒܪܐܝܬ ܘܝܘܢܐܝܬ ܘܪܗܘܡܐܝܬ.
21 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܠܦܝܠܛܘܣ. ܠܐ ܬܟܬܘܒ ܕܡܠܟܐ ܗܘ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܐܡܪ ܕܡܠܟܐ ܐܢܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
22 ܐܡܪ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܕܡ ܕܟܬܒܬ ܟܬܒܬ.
ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ * ܩܪܝܢܐ *
23 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܝܢ ܟܕ ܙܩܦܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܢܣܒܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܥܒܕܘܗܝ ܐܪܒܥ ܡܢܘܢ. ܡܢܬܐ ܠܚܕ ܚܕ ܡܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܟܘܬܝܢܗ ܕܝܢ ܗܘܬ ܕܠܐ ܚܝܛܐ ܗܘܬ ܡܢ ܠܥܠ ܐܪܓܬܐ ܟܠܗ.

Ob idque volebat Pilatus eum dimittere. 12
Judæi verò clamabant, Si hunc dimiseris, non es amicus Cæsaris: nam quicunque se regem facit, adversarius est Cæsaris.
13 Quum audisset autem Pilatus hunc sermonem, adduxit Jesum foràs, & sedit pro tribunali in loco qui vocatur, Pavimentum lapidum: Hebraicè verò dicitur, Gaphiphta (peribolus.)
14 Erat autem parasceue Paschatis.

Ad horam sextam. 45.

Erat autem circiter hora sexta: & dixit Judæis, Ecce Rex vester.
15 Illi verò clamabant, Tolle eum, tolle eum; crucifige eum, crucifige eum. Dixit eis Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Dicunt ei principes sacerdotum;
16 Non habemus regem, nisi Cæsarem. Tunc tradidit eum ipsis ut crucifigerent eum.
17 Acceperunt itaque Jesum: Et abduxerunt eum, quum bajularet crucem suam, ad locum qui vocatur Carcaphta, Hebraicè verò dicitur Gogolta (Craniumcapitis.)
18 Ubi crucifixerunt eum, & cum eo duos alios, unum hinc, & alterum hinc; Jesum autem in medio.
19 Quinetiam scripsit tabulam Pilatus, & imposuit cruci ejus. Ita verò scriptum erat; HIC EST JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM.
20 Hunc porrò titulum multi ex Judæis legerunt: quia propè civitatem erat locus in quo crucifixus fuit Jesus. Et scriptum erat Hebraicè, & Græcè, & Romanè.
21 Dixerunt autem principes sacerdotum Pilato; Ne scribas, quòd sit rex Judæorum, sed quòd ipse dixerit, me regem esse Judæorum.
22 Dixit Pilatus, Quod scripsi, scripsi.

Ad horam nonam. 46.

23 Cæterùm milites quum crucifixissent Jesum, sustulerunt vestimenta ejus, & fecerunt quatuor partes, partem unicuique ex militibus: porrò tunica ejus erat absque sutura à summo, tota contexta.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وپيلاطوس مي خواست كه اورا ازاد كند * يهوديان بانك بر آوردند * كه اكر تو اين را
برهاني * دوست قيصر نيستي * هر كه خودرا ملك سازد * با قيصر مكابن دشمن است *
13 * چون بيلاطوس اين كلمه را شنيد * عيسي را بدر كرد * و خود بر كرسي نشست *
درجايكاهي كه نامش رصيف † سنكها بود * يعني سنك رين * وبعبري كففتا كفته
14 شود * * وروز ادينه فصح بود * قدر ششم ساعت * به يهوديان كفت * اينك ملك شما
15 * ايشان بانك زدند * كه اورا بردار كن * بردار بيلاطوس بديشان كفت ملك شمارا بردار
16 كنم بزركان † و امامان بانك زدند * كه ما ملك نداريم مكر قيصر * * پس پيلاطوس
عيسي را بديشان داد تا بر دار كنند

سي هشت

آويختن عيسي را بر صليب

وعيسي را ازانجا كشيدند وبدر بردند *
17 18 * وصليب اورا بر كول اونهادند بجايكاهي كه نامش كاسه سر خوانند * وبعبري قرقيتا * وانجايكاه
اورا بر دار كردند * ودو ديكر با وي يكي از دست راست * ويكي از دست چپ * وعيسي درميان *

* Et volebat Pilatus ut eum liberum 12 faceret: Judæi autem clamorem sustulerunt, quòd si tu hunc liberes, amicus Cæsaris non es; quicunque semetipsum regem facit, Cæsari adversando inimicus est. Cùm 13 Pilatus hunc sermonem audisset, Jesum eduxit, & ipse solio insedit, in loco cui nomen Agger lapideus erat, (i.e. Glareâ stratus.) Hebraicè autem, Gaphiphta dicebatur. Et 14 feria sexta Paschatis erat, circiter sextam horam: Judæis dixit; Ecce rex vester. Illi vociferati 15 sunt; Quin eum in crucem age, tolle. Pilatus illis dixit; Regem vestrum in crucem agam? Magnates, & Sacerdotes vociferati sunt; Nos quidem regem non habemus nisi Cæsarem. Tum Pilatus Je- 16 sum illis dedit, ut in crucem agerent.

XXXVIII. Suspensio Jesu in cruce.

Et Jesum illinc traxerunt, & extulerunt. Et crucem ejus tergo ejus 17 imposuerunt, in loco cujus nomen Cranium capitis vocabant, Hebraicè autem Karkita. Et illo loco 18 eum in crucem egerunt, & duos alios cum eo, unum ad manum dexteram, & alterum ad manum sinistram, & Jesum in medio.

Versio VULGATA LATINA.

12 Et exindè quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicentes;
Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis enim, qui se regem facit,
13 contradicit Cæsari. Pilatus autem cùm audisset hos sermones, adduxit foràs
Jesum: & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè
14 autem Gabbatha. Erat autem Parasceue Paschæ, hora quasi sexta, & dicit
15 Judæis; Ecce rex vester. Illi autem clamabant; Tolle, tolle, crucifige eum.
Dicit eis Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non
16 habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergò tradidit eis illum ut crucifigere-
17 tur. Susceperunt autem Jesum, & eduxerunt. Et bajulans sibi crucem, ex-
18 ivit in eum, qui dicitur Calvariæ, locum, Hebraicè autem Golgotha: Ubi
crucifixerunt eum, & cum eo alios duos, hinc & hinc, medium autem
Jesum. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat 19
autem scriptum; JESUS NAZARENUS, REX JUDEORUM. Hunc ergò ti- 20
tulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi cru-
cifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Dicebant 21
ergò Pilato Pontifices Judæorum; Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia
ipse dixit; Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus; Quod scripsi, scripsi. 22
Milites ergò cùm crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, (& fece- 23
runt quatuor partes: unicuique militi partem,) & tunicam. Erat autem tu-
nica inconsutilis, desupèr contexta per totum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * ومن اجل هذا اراد فيلاطس ان يطلقه * فاما اليهود فكانوا يصرخون قايلين ان انت
اطلقته فما انت صاحب لقيصر * لان كل من يجعل نفسه ملكا فهو ضد لقيصر *
* الفصل الحادي والاربعون *
13 * فلما سمع فيلاطس هذا الكلام اخرج يسوع الى
14 خارج * ثم جلس على كرسي في موضع يعرف برصيف الحجارة وبالعبرانية يسمى جبانا * وكانت
15 جمعة الفصح وكان وقت الساعة السادسة * فقال لليهود ها ملككم * فصرخوا ارفعه ارفعه اصلبه *
فقال لهم فيلاطس ااصلب ملككم * فاجاب روساء الكهنة * ليس لنا ملك غير قيصر *
16 * حينئذ اسلمه اليهم ليصلبوه * فاخذوا يسوع * ومضوا به وهو حامل صليبه * الى موضع
17 يسمى الجمجمة وبالعبرانية يسمى جاجلة * حيث صلبوه * وصلبوا معه لصين اخرين من ههنا
18 ومن ههنا ويسوع في وسطهما * ثم كتب فيلاطس صحيفة ووضعها على صليبه * وكان فيها مكتوبا
19 هذا يسوع الناصري ملك اليهود * وهذه الصحيفة قراها كثير من اليهود لان الموضع
20 الذي صلب فيه يسوع كان قريبا من المدينة * وكانت مكتوبة بالعبرانية واليونانية والرومية *
21 * فقال روساء الكهنة واليهود لفيلاطس لا تكتب انه ملك اليهود لكن هو قال اني ملك اليهود *
22 23 * اجاب فيلاطس ما كتب قد كتب * فاما الجند لما صلبوا يسوع اخذوا ثيابه وجعلوها اربعة
اجزاء كل جزء لواحد من الجند * وكان القميص غير مخيط من فوق بل منسوجا كله *

Et propter hæc voluit Pilatus dimittere 12
eum. Judæi verò clamabant, dicentes;
Si tu dimittis eum, non es amicus Cæsa-
ri: nam quicunque facit se Regem, est
contrarius Cæsari.

Sectio quadragesima prima.

Cùm autem audisset Pilatus hunc ser- 13
monem, eduxit Jesum foràs: deinde se-
dit pro tribunali in loco qui notus est
nomine Congeriei lapidum, & Hebrai-
cè vocatur Gabbatha: Erat autem pa- 14
rasceue Paschæ, eratque tempus horæ
sextæ, & dixit Judæis; Ecce Rex ve-
ster. Clamaverunt autem, Tolle eum, 15
tolle eum, crucifige eum. Ait illis Pila-
tus; Num crucifigam Regem vestrum?
Responderunt principes sacerdotum, Non
est nobis rex præter Cæsarem. Tunc tra- 16
didit eum illis, ut crucifigerent eum.
Itaque sumpserunt Jesum, Et abduxe- 17
runt eum ferentem crucem suam, ad lo-
cum quendam qui vocatur Calvaria, &
Hebraicè vocatur Gagalat, ubi cruci- 18
fixerunt eum. Et crucifixerunt cum eo
duos latrones alios, hinc & hinc, &
Jesum in medio utrinque. Præterea 19
scripsit Pilatus tabellam, & posuit eam
super crucem ipsius; eratque in ea scri-
ptum, HIC EST JESUS NAZARE-
NUS REX JUDÆORUM. Et hanc 20
tabellam legerunt multi ex Judæis,
quia locus in quo crucifixus fuerat
Jesus, erat propinquus civitati. Erat
autem scripta Hebraicè, & Græcè, &
Romanè. Dixerunt ergò principes sa- 21
cerdotum & Judæi Pilato; Ne scri-
bas quòd ipse sit Rex Judæorum; sed
quòd ipse dixerit, Ego sum rex Judæorum.
Respondit Pilatus; Quod scriptum est, 22
jam scriptum est. Milites verò cùm cru- 23
cifixissent Jesum, acceperunt vestimen-
ta ejus, & fecerunt ea quatuor partes,
quamlibet partem uni ex militibus. Erat
autem tunica haud consuta superne, sed
contexta tota.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወበእንተዝ፡ ፈቀደ፡ጲላጦስ፡ያሕይዎ፡፡ ወከልሑ፡ኢይሁድ፡ ወይቤሉ፡ እመ፡ ለአሕየውኮ፡ለዝንቱ፡ኢኮንከ፡ዓርኩ፡ለቄሳር፡ኵሉ፡ ዘያነግሥ፡ርእሶ፡ዐላዊ፡ ንጉሥ፡ውእቱ፡፡
13 ወሰሚዖ፡ጲላጦስ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡አውፅኦ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ አፍአ፡ ወነበረ፡ ዐውደ፡ውስተ፡መካን፡ ዘስሙ፡ሊቶስጦሮስ፡ ወበዕብራይስጢ፡ይብልዎ፡ገበታ፡፡

በዓርብ፡ በ፯፡ ሰዓት፡ ምንባብ፡፡

14 ወዓርበ፡ፋሲካ፡ውእቱ፡ጊዜ፡ ቀትር፡ዘስሱ፡ ሰዓት፡ወይቤሎሙ፡ለአይሁድ፡ ነዋ፡ንጉሠ
15 ክሙ፡፡ ወከልሑ፡ ወይቤሉ፡ አእትቶ፡ ወስቅሎ፡፡ወይቤሎሙ፡ጲላጦስ፡ ለንጉሥክ
16 ሙኑ፡ እሰቅሎ፡፡ወይቤሉ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ አልብነ፡ ንጉሠ፡ ዘእንበለ፡ቄሳር፡፡ ወአሜሃ፡ ወሀቦሙ፡ ይስቅልዎ፡፡ ለፈቃዶሙ፡ ወተመጦውዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአውፅ
17 እዎ፡ወወሰድዎ፡፡ እንዘ፡ ይጸውር፡ መስቀሎ፡ብሔር፡ ዘስሙ፡ ቀራንዮ፡ ወበዕብራይ
18 ስጥ፡ይብልዎ፡ጎልጎታ፡፡ ኀበ፡ሰቀልዎ፡፡ወሰቀሉ፡ምስሌሁ፡ ክልኤተ፡ ፈያተ፡ አሐደ፡
19 እምለፌ፡ ወአሐደ፡ እምለፌ፡ ወማእከሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወጸሐፈ፡ጲላጦስ፡መጽሐፈ፡ ወአንበረ፡ ደበ፡ መስቀሉ፡ ወይብል፡ መጽሐፉ፡ እግዚእ፡፡ኢየሱስ፡ ናዝራ
20 ዊ፡ ንጉሠ፡አይሁድ፡፡ ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ አንበብዋ፡ ለይእቲ፡ መጽሐፍ፡፡ እስመ፡ቅሩብ፡ብሔሩ፡ ለሀገር፡ኀበ፡ ሰቀልዎ፡ ለእግዚእ፡፡ኢየሱስ፡ ወጽሑፍ፡ በዕብራ
21 ይስጢ፡ ወበሮማይስጢ፡ ወበጽርእ፡፡ ወይቤልዎ፡ ለጲላጦስ፡ ሊቃነ፡ ካህናቲሆሙ፡ ለአይሁድ፡ኢትጽሐፍ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡ ዘለሊሁ፡ ይቤ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡
22 አነ፡፡ ወአውሥአ፡ጲላጦስ፡ወይቤ፡ ዘጸሐፍኩ፡ ጸሐፍኩ፡፡ ወሶበ፡ ሰቀልዎ፡ለ
23 እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ወተካፈሉ፡ አልባሲሁ፡ አርባዕቱ፡ ሐራ፡ ተአጺዎሙ፡ ወረሰይዎ፡ ዓርበዕተ፡ ክፍለ፡ ለለአሀዱ፡ ሐራዊ፡ ክፍለ፡ ክደኖ፡ እልተሳ፡ ወውእቱ፡ ክደነ፡ ዘአልቦ፡ ረፍአተ፡ ለዕሉ፡ እንመቱ፡፡

Et propterea voluit Pilates servare eum. Et clamârunt Judæi, & dixerunt ei; Si 12
servaveris hunc, non es amicus Cæsaris: quicunque regem facit seipsum, inimi-
cus imperatoris est. Et audiens Pilatus hunc sermonem, adduxit Dominum Je- 13
sum foràs, & sedit conventus in loco cujus nomen, Lithostoros: & Hebraicè vo-
cant eum, Gabatha.

In sexta hora parasceues lectio.

Et parasceue Paschæ fuit tempore meridiano sextâ horâ, & dixit Judæis; Ecce 14
rex vester. Et clamârunt, & dixerunt; Tollite eum, & suspendite eum. Et dixit 15
iis Pilatus; Regémne vestrum suspendam? Et dixerunt principes sacerdotum;
Non habemus regem præter Cæsarẽ. Et tunc dedit eum iis, ut suspenderent eum, 16
secundùm voluntatem eorum: & acceperunt Dominum Jesum, & adduxerunt eũ,
Et attulerunt eum portantem crucem suam ad locum cujus nomen, Kranion: & 17
Hebraicè vocant eum, Golgotha: Ubi suspenderũt eum, & suspenderunt cum illo 18
duos latrones, unum ex latere ejus, & unum ex latere ejus, & medio eorum Dñm
Jesum. Et scripsit Pilatus scripturam, & posuit super crucem ejus: et dixit scri- 19
ptura ejus, DOMINUS JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Et multi ex 20
Judæis legerunt hanc scripturã: quia propinqu' erat loc' ille civitati, ubi suspen-
derunt Dñm Jesũ. Et scripta fuit Hebraicè, et Romanè, & Græcè. Et dixerunt Pi- 21
lato principes sacerdotum Judæorum; Ne scribas, Rex Judæorum: *sed*; Ipse dixit, 22
Rex Judæorum sum. Et respondit Pilatus, & dixit; Quod scripsi, scripsi. Et quum 23
suspendissent Dñm Jesum, & divisa fuissent vestimenta ejus, quatuor milites sor-
titi sunt *pro* iis, & constituerunt quatuor partes, unicuique militi partem: tunicam
ejus lacerabo? & illa tunica non habuit futuram, super eam, ullam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ملك يهوديان * ناصري † كه اينست يشوع * بيلاطوس [لوح] نبشت وبر سر صليب نهاد *
20 * وان نبشته را بسياري † از يهوديان خواندند * سبب انك شهر نزديك بود بدانجا كه عيسي را
21 بر دار كردند * و خط بعبري نبشته بود * [ويوناني] و برومي * * بزركان امامان † به بيلاطوس
22 كفتند * كه منويس ملك يهوديان * ليكن مي كفت كه ملك يهوديانم * * بيلاطوس
23 كفت † انچ نبشته شد همانست * * وسرهنكان چون عيسي را آويختند * جامه اورا بچهار
بخش كردند * جبه او يكي از سرهنكان † بر كرفت * وجبه او نا دوخته يك پاره بود *
از بالا تا زير *

Pilatus autem tabellam scripsit, 19
& vertici crucis imposuit, Hic
est Jesus Nazarenus, Rex Judæ-
orum. Hoc itaque scriptum mul- 20
ti ex Judæis legerunt: propter-
eà quod urbs propinqua erat ei
loco quo Jesum in crucem ege-
runt: & inscriptio Hebraicè
scripta erat, & Græcè & Ro-
manè: Magni autem Sacerdo- 21
tes Pilato dixerunt; Ne scribas,
Rex Judæorum; sed qui dixit,
quòd, Rex Judæorum sum. Pi- 22
latus dixit; Id quod scriptum
est perindè est. Satellites autem 23
cùm Jesum suspendissent, vesti-
menta ejus in quatuor partes fe-
cerunt; at tunicam ejus unus ex
satellitibus sustulit: tunica au-
tem ejus inconsutilis unâ textu-
ra erat, à summo usque ad imum.

Dixerunt ergò ad invicèm; Non scindamus eum: sed sortiamur de illa, cujus *erit.*
24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· σα
Ut Scriptura impleretur, dicens; Partiti sunt vestimenta mea sibi *ipsis*, & *super* ve-
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱμα-
stem meam miserunt sortem. *Illi* quidem *igitur* milites hæc fecerunt. Stabant autem σβ
25 τισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Εἱστήκεισαν δὲ ι
juxta crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus, Maria *illa* Cleopæ,
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ,
& Maria Magdalene. Jesus ergò *videns* matrem, & discipulum adstantem quem
26 καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν
diligebat, dicit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. Deindè dicit discipulo; Ecce
27 ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ
mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in *propria.*
ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης (τ) τῆς ὥρας ἔλαβεν (υ) αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.
Post hæc sciens Jesus quia omnia *jam* consũmata sunt, ut consũmaretur Scriptura, *dicit*; σγ
28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς (φ) ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, δ
Sitio. Vas ergò erat positũ aceto plenũ. Illi verò *implentes* spongiam aceto, & hyssopo
29 Διψῶ. (χ) Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν. οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ σδ
circumponentes, obtulerunt ejus ori. Cùm ergò accepisset acetum Jesus,
30 περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, α
dixit, Consummatum est: Et *inclinans* caput, tradidit spiritum. Ergò Judæi,
σε εἶπε, Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, 31
ι ut non remanerent in cruce corpora *in* Sabbato: quoniam Parasceue erat:
ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ· ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν·
(erat enim magnus dies *illius* Sabbati:) rogaverunt Pilatum ut frangerentur
σβ (ἦν γὰρ μεγάλη (ψ) ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου·) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν
ι eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergò milites: & quidem primi fregerunt
αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται· καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν 32
crura, & alterius *concrucifixi ei.* Ad autem Jesum *venientes,* ut
τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς 33
viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura. Sed unus militum
εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν 34
lanceâ ejus latus *fodit:* & continuò exivit sanguis & aqua. Et *videns*
λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς 35
testificavit, & verum ejus est testimonium. Et ille scit quia vera dicit, ut
σγ μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία. κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
δ vos credatis. Facta sunt enim hæc, ut Scriptura impleretur; Os non comminuetur
(ω) ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται 36
σδ *ejus.* Et iterùm alia Scriptura dicit; Videbunt in quem transfixerunt.
α αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. 37

MS.A. (τ) τῆς ἡμέρας (υ) ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς (φ) ὅτι ἤδη πάντα (χ) Σκεῦος ἔκειτο (ψ) ἡμέρα (ω) καὶ ὑμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪܘ ܚܕ ܠܚܕ ܠܐ ܢܨܪܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܢܦܣ ܥܠܝܗ ܦܣܐ ܕܠܡܢ ܬܗܘܐ. ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ 24
ܕܐܡܪ. ܕܦܠܓܘ ܢܚܬܝ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ ܐܪܡܝܘ ܦܣܐ. ܗܠܝܢ ܥܒܕܘ
ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. * ܩܝܡܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܠܘܬ ܙܩܝܦܗ ܕܝܫܘܥ ܐܡܗ ܘܚܬܗ ܕܐܡܗ. ܘܡܪܝܡ ܗܝ 25
ܕܩܠܝܘܦܐ ܘܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܙܐ ܠܐܡܗ ܘܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ 26
ܕܩܐܡ. ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ. ܐܢܬܬܐ ܗܐ ܒܪܟܝ. * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܗܐ ܐܡܟ. ܘܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ 27
ܕܒܪܗ̇ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܠܘܬܗ. * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܝܕܥ ܝܫܘܥ ܕܟܠܡܕܡ ܐܫܬܠܡ. ܘܕܢܫܬܠܡ 28
ܟܬܒܐ ܐܡܪ ܕܨܗܐ ܐܢܐ. * ܘܡܐܢܐ ܣܝܡ ܗܘܐ ܕܡܠܐ ܚܠܐ. ܘܡܠܘ ܐܣܦܘܓܐ ܡܢ 29
ܚܠܐ. ܘܣܡܘ ܥܠ ܙܘܦܐ ܘܩܪܒܘ ܠܘܬ ܦܘܡܗ. * ܟܕ ܕܝܢ ܢܣܒ ܗܘ ܚܠܐ ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܗܐ 30
ܡܫܠܡܢ. ܘܐܪܟܢ ܪܫܗ ܘܐܫܠܡ ܪܘܚܗ. * ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܡܙ *
* ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܥܪܘܒܬܐ ܗܘܬ ܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܢܒܘܬܘܢ ܦܓܪܐ ܗܠܝܢ ܥܠ 31
ܙܩܝܦܐ. ܡܛܠ ܕܫܒܬܐ ܢܓܗܐ. ܪܒܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܗܘ. ܘܒܥܘ
ܡܢ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܬܒܪܘܢ ܫܩܝܗܘܢ ܕܗܢܘܢ ܙܩܝܦܐ ܘܢܚܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܐܬܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ 32
ܘܬܒܪܘ ܫܩܘܗܝ ܕܩܕܡܝܐ. ܘܕܗܘ ܐܚܪܢܐ ܕܐܙܕܩܦ ܥܡܗ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ 33
ܚܙܘ ܕܡܝܬ ܠܗ ܡܢ ܟܕܘ. ܘܠܐ ܬܒܪܘ ܫܩܘܗܝ. * ܐܠܐ ܚܕ ܡܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܒܢܝܙܟܐ 34
ܡܚܝܗ ܒܓܒܗ. ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܕܡܐ ܘܡܝܐ. * ܘܡܢ ܕܚܙܐ ܐܣܗܕ ܘܫܪܝܪܐ ܗܝ 35
ܣܗܕܘܬܗ. ܘܗܘ ܝܕܥ ܕܫܪܝܪܬܐ ܐܡܪ. ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܝܡܢܘܢ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܗܘܝ ܕܢܫܠܡ 36
ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ. ܕܓܪܡܐ ܠܐ ܢܬܬܒܪ ܒܗ. * ܘܬܘܒ ܟܬܒܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܡܪ. 37
ܕܢܚܙܘܢ ܒܡܢ ܕܕܩܪܘ.

Dixerunt itaque alius ad alium, Ne scinda- 24
mus eam; sed forte experiamur de ea, cu-
jusnam futura sit. Et impleta est Scriptura,
quæ dicit; Partiti sunt vestimenta mea inter
se, & super vestem meam jecerunt sortem.
Hæc fecerunt milites. Stabant autem ad 25
crucem Jesu, mater ejus, & soror matris
ejus, & Maria Cleophæ, & Maria Magdale-
na. Jesus verò conspicatus matrem suam, 26
& discipulum illum, quem ipse amabat, ad-
stantem, dixit matri suæ; Mulier, ecce fili-
us tuus. Dixit autem discipulo illi; Ecce 27
mater tua. Et ex illa hora recepit eam di-
scipulus ille apud se. Posteà sciens Jesus 28
omnia absoluta esse, & ut impleretur Scri-
ptura, dixit; Sitio. Vas autem positum 29
erat plenum aceto. Illi verò impleverunt
spongiam aceto, & imposuerunt eam hys-
sopo, admoveruntque ori ejus. Quum au- 30
tem accepisset illud acetum Jesus, dixit; Ec-
ce consummatum est: & inclinavit caput, ac
tradidit spiritum suum.
Vesperè sabbathi Annuntiationis. 47.
Judæi verò quoniam parasceue erat, dicunt; 31
Nequaquam pernoctabunt corpora ista in
cruce, quandoquidem sabbathi illucescet
dies: (erat enim magnus dies sabbathi illi-
us) & efflagitârunt à Pilato, ut confringe-
rent crura eorum suspensorum, atque depo-
nerent eos. Venerunt itaque milites, & 32
confregerunt crura prioris, & ejus alterius
qui crucifixus erat cum eo. Quúmque ve- 33
nissent ad Jesum, viderunt eum jam pridem
esse mortuum; nèque confregerunt ejus cru-
ra. Sed unus ex militibus feriit eum in la- 34
tere ipsius lanceâ, & statim exiit sanguis &
aqua. Et qui vidit testatus est, & verum est 35
testimonium ejus; ipséque novit se vera di-
cere, ut & vos credatis. Hæc autem facta 36
sunt ut impleretur Scriptura, dicens; Os
non comminuetur in eo. Et rursùs alia 37
Scriptura quæ dicit, Respicient in eum
quem perfoderunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وبارجامهء او قرعت نهادند * وبخش كردند * تمام شد كتاب * كه جامهء من بخش 24
كردند وبر پوشش من * قرعت انداختند * وپيش صليب يشوع * مادرش * وخواهر 25
مادرش * ومريم قيلوفا * ومريم مجدلاني * [ايستاده بودند] * عيسي مادر خودرا * وان 26
شاكردرا كه اورا دوست مي داشت * ايستاده ديد * بمادرخود كفت زن اينك فرزند
تو * * وبدان شاكرد كفت * اينك مادرت * وازان ساعت ان شاكرد † مريم را پيش 27
خود برد * * وبعد ازان دانست عيسي * كه هر چيزي تمام شد * براي انك كتاب 28
تمام شود * كفت تشنه ام * *يكي از ايشان ابرك را پر سركه كرد * وبر سرني پيوست * 29
وپيش دهن او برد * *چون عيسي سركه را ستد * كفت اينك تمام شد * وسر فرو آورد 30
وجانرا سپارد * * وچون روز ادينه بود * يهوديان كفتند روا نيست * كه مردكان بر 31
صليب مانند * بهر انك شب شنبه † در مي رسيد * وان روز بزرك بود * واز
بيلاطوس خواستند * كه ساقهاء ايشانرا بشكنند * وايشانرا بزير كيرند *

Rursùs itaque vestimenta ejus 24
sortiti sunt, & diviserunt: sic
impleta est Scriptura illa; *Ve-*
stimenta mea diviserunt, & in
amictum meum sortem projecerunt.
Et ad crucem Jesu, mater ejus, 25
& soror matris ejus, & Maria
Cleophæ, & Maria Magdalene
stantes erant. Jesus matrem su- 26
am, & illum discipulum, quem
diligebat, stantes vidit: matri
itaque *suæ dixit; Mulier, ecce*
filius tuus. Et illi discipuli di- 27
xit; Ecce mater tua. Et ex ea
hora discipulus ille Mariam ad
se assumpsit. Et posteà sciens Je- 28
sus, quòd omnia consummata es-
sent, ut Scriptura impleretur,
dixit; Sitio. Unus itaque ex 29
eis spongiam aceto implevit, &
summæ arundini infixit, & ori
ejus admovit. Cúmque Jesus 30
acetum accepisset, dixit; Ecce
consummatum est: & caput de-
misit, & spiritum reddidit. Cùm 31
autem feria sexta esset, Judæi
dixerunt; Licitum non est ut
mortui in cruce maneant: pro-
ptereà quòd nox Sabbathi iniret,
& ille dies magnus esset. A
Pilato igitur petierunt ut crura co-
rum frangerent, & eos detraherent.

Versio VULGATA LATINA.

24 Dixerunt ergò ad invicèm; Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit. Ut
Scriptura impleretur, dicens; Partiti sunt vestimenta mea sibi: & in vestem meam
25 miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem
26 Jesu mater ejus, & soror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cùm
vidisset ergò Jesus matrem, & discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ;
27 Mulier, ecce filius tuus. Deindè dicit discipulo; Ecce mater tua. Et ex illa hora
28 accepit eam discipulus in sua. Posteà sciens Jesus quia omnia consummata sunt,
29 ut consummaretur Scriptura, dixit; Sitio. Vas ergò erat positum aceto plenum.
Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus.
30 Cùm ergò accepisset Jesus acetum, dixit; Consummatum est. Et inclinato capite
tradidit spiritum. Judæi ergò, (quoniam parasceue erat) ut non remanerent in 31
cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies ille sabbati) rogaverunt Pila-
tum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergò milites: & 32
primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Je- 33
sum autem cùm venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus cru-
ra: Sed unus militum lanceâ latus ejus aperuit, & continuò exivit sanguis & 34
aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: & verum est testimonium ejus. 35
Et ille scit quià vera dicit: ut & vos credatis. Facta sunt enim hæc, ut Scri- 36
ptura impleretur; Os non comminuetis ex eo. Et iterùm alia Scriptura dicit; 37
Videbunt in quem transfixerunt.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وقال بعضهم لبعض لا نشقه لكنا نقترع عليه لمن يصير * ليكمل الكتاب الذي قال اقتسموا ثيابي بينهم 24
وعلى لباسي اقترعوا * هذا فعله الشرط * وكن واقفات عند صليب يسوع امه * واخت امه 25
مريم ابنة اكلاوبا * ومريم المجدلية * فنظر يسوع الى امه والتلميذ الواقف الذي يحبه فقال 26
لامه يا امراة هذا ابنك * وقال للتلميذ هذه امك * وفي تلك الساعة اخذها ذلك التلميذ 27
الى بيته * الفصل الثاني والاربعون * وبعد هذا راى يسوع ان كل شيء قد كمل 28
منذ حين * فلكي يتم المكتوب قال انا عطشان * وكان هناك اناء موضوعا مملوا خلا فملوا 29
اسفنجة من الخل ورفعوها على قصبة وادنوها من فيه * فلما ذاق يسوع الخل قال قد تم * 30
واما ل راسه واسلم الروح * ولانه يوم الجمعة فلئلا تقيم الاجساد على الصليب في السبت 31
ولان يوم السبت ذاك كان عظيما سال اليهود فيلاطس ان يكسروا ساقات اوليك ويدلوهم *
* فجاء الجند فكسروا ساقي الاول والاخر اللذين صلبا معه * فلما انتهوا الى يسوع وجدوه قد 32 33
مات فلم يكسروا ساقيه * لكن واحدا من الجند طعن جنبه بحربة فللوقت خرج منه 34
ماء ودم * ومن عاين شهد وشهادته حق هي * وهو عالم انه قال الحق لتؤمنوا انتم ايضا * 35
* لان هذا كان ليتم المكتوب انه لا يكسر له عظم * وايضا الكتاب الاخر الذي 36 37
قال سينظرون الى من طعنوا *

Dixit ergò alter eorum ad alterum; Ne scindamus eam, sed sortiamur super eam cujusnam fiat. Ut impleretur Scriptura, quæ dixit; Diviserunt vestimenta mea inter se, & super vestem meam sortiti sunt. Hoc fecerunt ministri. 24
Erant autem stantes apud crucem Jesu, mater ejus, & soror matris ejus Maria filia Cleophæ, & Maria Magdalene. 25
Respexitque Jesus in matrem suam, & discipulum illum stantem quem diligebat, & dixit matri suæ; O mulier, hic est filius tuus. 26
Et dixit discipulo; Hæc est mater tua: & in illa hora accepit eam ille discipulus in domum suam. 27

Sectio quadragesima secunda.

Et post hoc vidit Jesus omnia jam consummata esse ab aliquanto tempore, ut adimpleretur Scriptura, dixit; Sum sitibundus. 28
Erat autem ibi vas positum, plenum aceto; quare impleverunt spongiam aceto, & extulerunt eam super arundinem, & admoverunt eam ori ejus. 29
Quumque gustâsset Jesus acetum, dixit; Jam consummatum est. Et inclinavit caput suum, & tradidit spiritum. 30
Et quoniam dies erat parasceues, ut ne remanerent corpora super cruce sabbatho; & quoniam dies ille sabbathi erat maximus: rogaverunt Judæi Pilatum ut frangerent crura illorum & deponerent eos. 31
Venerunt ergò milites, & fregerunt crura primi, & alterius eorum qui crucifixi fuerant cum eo. 32
Et quum devenissent ad Jesum, repererunt eum jam mortuum esse: quapropter non fregerunt crura ejus. 33
Sed unus ex militibus pupugit latus ejus lancea: & continuò exivit ex eo aqua & sanguis. 34
Et qui vidit, testimonium perhibuit, & testimonium ejus verum est. Et ipse novit se dixisse veritatem, ut credatis vos etiam. 35
36 Nam hoc factum est ut impleretur Scriptura; Non frangetur ei os. 37 Ac etiam Scriptura alia, quæ dixit; Videbunt quem pupugerunt.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ወይቤሉ፡ ሊንግሎድ፡ ወሊንሰጥጥ፡ ንትፋሰስ፡ ለዘ፡ ረከቦ፡ ይርከቦ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡
ዘጽሑፍ፡ዘይቤ፡ተካፈሉ፡አልባሲየ፡ ለርእሶሙ፡ ወተዓፀዉ፡ዲበ፡ አልባሲየ፡ወከመዝ፡
25 ገብሩ፡ ሐራ፡፡ ወይቀውሙ፡ ኀበ፡ መስቀሉ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡ እሙ፡ ወእኅታ፡
26 ለእሙ፡ ወማርያ፡ እንተ፡ ቀለዮጳ፡ ወማርያም፡ መግደላዊት፡፡ ወሶበ፡ ርእዮሙ፡
እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ለእሙ፡ ወለረድኡ፡ ዘያፈቅር፡ ይቀውሙ፡ ወይቤላ፡ ለእሙ፡ ብእሲ
27 ቶ፡ነዋ፡ ወልድኪ፡፡ ወይቤሎ፡ለረድኡ፡ ነያ፡እምከ፡ወእምይእቲ፡ሰዓት፡ነሥአ፡
28 ውእቱ፡ ረድእ፡ ወአተዋ፡ ቤቶሙ፡፡ ወእምዝ፡ ርእዮ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ከመ፡
29 ተፈጸመ፡ ኵሉ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ዘጽሑፍ፡ ይቤ፡ ጸማእኩ፡፡ ወቦቱ፡ ህየ፡ ግምዔ፡
ብሒእ፡ ምሉእ፡ ወመልኡ፡ ሰፍነገ፡ ብሒእ፡ ወቀጽለ፡ ሁስጶ፡ወአሰሩ፡ ዲበ፡ሕልት፡
30 ወአዕረጉ፡ ወአስተርከቡ፡ ወአጸሩ፡ ውስተ፡ አፉሁ፡፡ ወሠረቦ፡ እግዚእ፡
31 ሊየሱስ፡ብሒእ፡ይቤ፡ተፈጸመ፡ወአጽነነ፡ርእሶ፡ ወወፅአት፡መንፈሱ፡ሶቤሃ፡፡ ወአ
ይሁድስ፡ እስመ፡ አርብ፡ ውእቱ፡ ይቤሉ፡ እለንቱ፡ ሥጋዋት፡ ሊይቢቱ፡ዲበ፡መስቀሊ
ሆሙ፡ በእንተ፡ ሰንበት፡፡ እስመ፡ ዓቢይ፡ ዕለታ፡ ለይእቲ፡ ሰንበት፡ሰአልዎ፡ ለጲላጦስ፡
32 ከመ፡ያውርዱ፡አብድንቲሆሙ፡ ስቢሮሙ፡ ቍያጺሆሙ፡፡ ወሐሩ፡ ሐራ፡ወለቀዳማ
33 ዊ፡ሰበርዎ፡ቍያጾ፡ወለካልኡኒ፡ ዘተሰቅለ፡ ምስሌሁ፡፡ ወሶበ፡ ሖሩ፡ኀበ፡እግዚእ፡
34 ሊየሱስ፡ወርእይዎ፡ከመ፡ሰለጠ፡መዊተ፡ ሞተ፡ ወኢሰበሩ፡ቍጾ፡፡ አሓ፡ አሐዱ፡ እ
35 ምሐራ፡ረገዘ፡ ገቦሁ፡ ዘየማኝ፡ በኵናት፡ወሶቤሃ፡ ወፅአ፡ደም፡ወማይ፡፡ ወዘርእየ፡
ስምዐ፡ ኮነ፡ ወጽድቅ፡ ውእቱ፡ ስምዑ፡ ወውእቱ፡ የአምር፡ ከመ፡ ጽድቀ፡ ይነግር፡
36 ከመ፡ላንትሙኒ፡ትእመኑ፡፡ ወዝኒ፡ዘኮነ፡ከመ፡ ይብጻሕ፡ ቃለ፡ መጽሐፍ፡ ዘይቤ፡
37 ዓጽም፡ ሊትስብሩ፡ እምኔሁ፡፡ ወካዕበ፡ ካልእኒ፡ ይብል፡ መጽሐፍ፡ ሃለወሙ፡
ይርአይዎ፡ ለዘ፡ ወግእዎ፡፡

Et dixerunt, Ne scindamus neque laceremus: sortiamur: *is* cui inciderit, obtineat 24
eam: ut impleretur Scriptura dicens, Partiti sunt vestimenta mea sibi, & sortiti
sunt super vestem meam: & sic fecerunt milites. Et stabant apud crucem Do- 25
mini Jesu, mater ejus, & soror matris ejus, & Maria quæ Calaopa, & Maria Magda-
lene. Et quum vidisset Dominus Jesus matrem ejus, & discipulum ejus quem 26
diligebat, stantem, & dixit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. Et dixit discipu- 27
lo suo; Ecce mater tua: & ab ista hora recepit eam ille discipulus, & adduxit
eam in domum eorum. Et videns Dominus Jesus, quòd consummatum fuit totum; 28
ut perficeretur quod scriptum fuit, dixit; Sitivi. Et fuit ibi vas aceto plenum, & 29
impleverunt spongiam aceto, & circumposita fuit hyssopo, & ligârunt *eam* super
arundinem: & levaverunt, & obtulerunt, & importârunt in os ejus. Et 30
quum gustavisset Dominus Jesus acetum, dixit; Consummatum est: & inclinavit
caput suum, & exivit spiritus ejus statim. Et Judæi, quia parasceue erat, dixe- 31
runt, Hæc corpora non manebunt super cruces eorum ratione sabbati: quia
magnus dies *erat* illius sabbati, interrogârunt Pilatum, ut demitterent corpora
eorum, frangentes crura eorum. Et venerunt milites, & prioris fregerunt crura, 32
& alterius qui suspensus fuit cum eo. Et venerunt ad Dominum Jesum, & vi- 33
derunt quòd plenè mortuus erat, & non fregerunt crura ejus. Sed unus mili- 34
tum fodit latus ejus dexterum cum lancea, & statim exivit sanguis & aqua. Et 35
qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium ejus, & ille scit quòd
veritatem dicit, ut vos credatis. Et hoc factum fuit, ut impleretur sermo Scri- 36
pturæ dicentis; Os non confringetur ex eo. Et iterum alia dicit Scriptura, 37
Oportet eos ut videant eum quem transfixerunt.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* سرهنگان آمدند * و ساق اولین را شکستند * وازان ان دیگر که با وی اویخته بود * 32
* چون پیش عیسی رسیدند * دیدند که پیشتر مرده بود * ساق او نشکستند * لیکن 33 34
یکی از سرهنگان †بزوبین زیر بغل عیسی زد * خون و اب روان شد * * و انك دید گواهی 35
داد * وگواهی او راستست * و او می داند که راست گفت * تا شما نیز ایمان † بیاورید †
* بدینها که شدند * تا کتاب تمام شود نبوت که گفت درو استخوان 36
شکسته نشود * وازان کتاب دیگر که گفت بنگرید بدانك طعنه زد 37

Satellites ergo venerunt, & crura primi fregerunt, & alterius illius qui cum eo suspensus erat. 32
Cùm autem ad Jesum venissent, viderunt quòd prius mortuus esset, crus ejus igitur non fregerunt. 33
Sed unus ex satellitibus hastâ sub axilla Jesu percussit, unde sanguis & aqua emanavit. 34
Et is qui vidit testimonium dedit, & testimonium ejus verum est: & ille scit quòd verum dicit, ut vos etiam fidem habeatis 35
His quæ facta sunt, ut Scriptura impleatur: Prophetia. 36
Quæ dicit; In eo os non frangetur. Et rursus illa Scriptura alia quæ dicit; Intuebimini in eum quem confodit. 37

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΗ'.

Post autē hæc rogavit Pilatum Joseph *ille* ab Arimathæa, (*qui exiſtēs* diſcipulus
38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ (α) Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς
Jeſu, occultus autem propter metum Judæorum,) ut tolleret corpus
τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,) ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ
Jeſu. Et permiſit Pilatus. Venit ergò & tulit corpus Jeſu. Ve-
39 (β) Ἰησοῦ. καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλ-
nit autem & Nicodemus (*ille veniens* ad Jeſum noctè primùm,) ferens mixtu-
θε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ ἐλθὼν (γ) πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον,) φέρων μίγ-
ram myrrhæ & aloës, quaſi libras centum. Acceperunt ergò corpus Jeſu, &
40 μα σμύρνης καὶ ἀλόης, ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. Ἔλαβον οὖν τὸ (δ) σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
ligaverunt illud linteis cum aromatibus, ſicut mos eſt Judæis ſe-
ἔδησαν αὐτὸ (ε) ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐν-
pelire. Erat autē in loco ubi crucifixus eſt, hortus, & in horto monu-
41 ταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖ-
mentū novum, in quo nondum quiſquam poſitus erat. Ibi ergò propter Paraſceuen
42 ον καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν
Judæorum, quia juxta erat monumentum, poſuerunt Jeſum.
τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

CAP. XX. κ'.

At unâ Sabbatorum Maria Magdalene venit manè *tenebris adhuc*
1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων (α) Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι
exiſtentibus ad monumentum, & *videt* lapidem ſublatum *ex* monumento. *Currit*
2 οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. Τρέχει
ergò, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium diſcipulū, quem diligebat Jeſus, &
οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
dicit illis; Tulerunt Dominum de monumento, & neſcimus ubi poſuerunt eum.
λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
Exiit ergò Petrus, & alius diſcipulus, & venerunt ad monumentum. Curre- 3
Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. Ἔτρε- 4
bant autem duo ſimul, & alius diſcipulus præcucurrit citiùs Petro: & venit
χον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, (β) καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε
primus ad monumentum. Et *inclinatus* vidit poſita linteamina: non tamen
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει (γ) κείμενα τὰ ὀθόνια· οὐ μέντοι 5
introivit. Venit ergò Simon Petrus ſequens eum, & introivit in monu-
εἰσῆλθεν. Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖ- 6
mentum: & *conſpicit* linteamina poſita, Et ſudarium, quod fuerat ſuper caput
ον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7
ejus, non cum linteaminibus poſitum, ſed *ſeorſùm* involutum in unum locum.
αὐτοῦ. οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
Tunc ergò introivit & ille *alius* diſcipulus *veniens* primus ad monumentum: & vi-
Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ εἶ- 8
dit, & credidit. Nondum enim ſciebant Scripturam, quia *oportet* eum *ex* mortuis re-
δε, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀ- 9
ſurgere. Abierunt ergò iterùm ad ſemetipſos diſcipuli. Maria autem ſtabat ad 10
ναστῆναι. Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει (δ) πρὸς 11
monumentum plorans foris. Dum ergò fleret, inclinavit ſe in monumentum:
τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον·

MS. A. (α) Ἰωσὴφ ἀπὸ (β) Ἰησοῦ. ** ἦλθεν δὲ καὶ (γ) πρὸς αὐτὸν νυκτὸς (δ) σῶμα τοῦ Θεοῦ, (ε) ἐν ὀθονίοις Κεφ. κ'. MS. A. (α) Μαριὰμ (β) ὁ δὲ ἄλλος (γ) τὰ ὀθόνια κεί-
μενα οὐ (δ) πρὸς τῷ μνημείῳ κλαίουσα. ὡς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܝܘܣܦ ܗܘ ܕܡܢ ܪܡܬܐ ܒܥܐ ܡܢ ܦܝܠܛܘܣ ܡܛܠ ܕܬܠܡܝܕܐ ܗܘܐ ܕܝܫܘܥ. 38
ܘܡܛܫܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܕܢܫܩܘܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܦܣ ܦܝܠܛܘܣ.
ܘܐܬܐ ܘܫܩܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܬܐ ܐܦ ܢܝܩܕܝܡܘܣ. ܗܘ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܘܬ ܝܫܘܥ 39
ܒܠܠܝܐ. ܘܐܝܬܝ ܥܡܗ ܚܢܘܛܐ ܕܡܘܪܐ ܘܕܐܠܘܝ ܐܝܟ ܡܐܐ ܠܝܛܪܝܢ. * ܘܫܩܠܘܗܝ 40
ܠܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܟܪܟܘܗܝ ܒܟܬܢܐ ܘܒܗܣܡܐ. ܐܝܟ ܕܥܝܕܐ ܠܗܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ ܕܢܩܒܪܘܢ.
* ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܗܘ ܕܘܟܬܐ ܕܐܙܕܩܦ ܒܗ ܝܫܘܥ ܓܢܬܐ. ܘܒܗ ܒܓܢܬܐ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ 41
ܚܕܬܐ. ܕܐܢܫ ܥܕܡܐ ܠܐ ܐܬܬܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ. * ܘܬܡܢ ܣܡܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܡܛܠ ܕܥܪܘܒܬܐ ܥܐܠܐ 42
ܗܘܬ. ܘܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܩܒܪܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܡܚ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܟ * ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܢ ܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܒܨܦܪܐ ܥܕ ܚܫܘܟ 1
ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܚܙܬ ܠܟܐܦܐ ܕܫܩܝܠܐ ܡܢ ܩܒܪܐ. * ܘܪܗܛܬ ܐܬܬ ܠܘܬ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. 2
ܘܠܘܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܫܩܠܘܗܝ ܠܡܪܢ ܡܢ ܗܘ
ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܣܡܘܗܝ. * ܘܢܦܩ ܫܡܥܘܢ. ܘܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܬܝܢ 3
ܗܘܘ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܘܪܗܛܝܢ ܗܘܘ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܪܗܛ ܗܘܐ ܩܕܡ 4
ܠܫܡܥܘܢ. ܘܐܬܐ ܠܘܩܕܡܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܘܐܕܝܩ ܚܙܐ ܟܬܢܐ ܟܕ ܣܝܡܝܢ. ܟܕ ܥܐܠ ܕܝܢ ܠܐ 5
ܥܠ. * ܐܬܐ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܒܬܪܗ. ܘܥܠ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܚܙܐ ܟܬܢܐ ܟܕ ܣܝܡܝܢ. * ܘܣܘܕܪܐ 6 7
ܗܘ ܕܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܪܫܗ. ܠܐ ܥܡ ܟܬܢܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܟܪܝܟ ܘܣܝܡ ܒܚܕ ܕܘܟ ܒܠܚܘܕ. * ܗܝܕܝܢ 8
ܥܠ ܐܦ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܬܐ ܠܘܩܕܡܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܚܙܐ ܘܗܝܡܢ. * ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ 9
ܗܘܘ ܡܢ ܟܬܒܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܬܘܒ 10
ܠܕܘܟܬܗܘܢ. * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܩܝܡܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܩܒܪܐ ܘܒܟܝܐ. ܘܟܕ ܒܟܝܐ ܐܕܝܩܬ ܠܩܒܪܐ. 11

Poſthæc Joſeph ille ex Rama efflagitavit à Pi- 38
lato, (ſiquidem diſcipulus fuerat Jeſu, ſed oc-
cultus propter metum Judæorum) ut tolleret
corpus Jeſu: & permiſit Pilatus: proinde ve-
nit, & ſuſtulit corpus Jeſu. Venit autem & 39
Nicodemus, (is qui pridem venerat ad Je-
ſum noctu,) & attulit ſecum condimenti
myrrhæ & aloës quaſi centum libras. Suſtu- 40
lerunt itaque corpus Jeſu, & obvolverunt il-
lud linteis & aromatibus, prout mos eſt Ju-
dæis ſepelire. Erat autem eo in loco, in quo 41
crucifixus erat Jeſus, hortus, & in ipſo horto
monumentum novum, in quo nemo adhuc
poſitus fuerat. Ibique poſuerunt Jeſum, pro- 42
ptereà quòd ſabbatum intrabat, quódque
propè eſſet monumentum.

Lectio matutina dominicæ Reſurrectionis. 48.

CAP. XX.

Primo autem hebdomadis venit Maria 1
Magdalena diluculò, quum adhuc tenebræ
eſſent, ad monumentum; viditque lapidem
ſublatum à ſepulchro. Cucurrit ergò, & ve- 2
nit ad Simonem Petram, & ad illum alium
diſcipulum quem amabat Jeſus, aitque illis;
Suſtulerunt Dominum noſtrum ab illo mo-
numento, & neſcio ubi poſuerint eum. Exiit 3
itaque Simon & ille diſcipulus alius, vene-
runtque ad monumentum. Currebant autem 4
duo illi ſimul: ſed ille diſcipulus curſu præ-
ceſſit Simonem, venitque prior ad monu-
mentum. Et proſpiciens vidit lintea poſita, 5
introëundo autem non introivit. Venit au- 6
tem Simon poſt eum, & introiit in monu-
mentum, conſpexitque lintea poſita. Et ſu- 7
darium illud quo cinctum fuerat caput ejus,
non cum linteis, ſed involutum, poſitumque
ſeorſum in uno loco. Tunc introivit etiam 8
diſcipulus ille qui venerat prior ad ſepul-
chrum, viditque & credidit. Nondum enim 9
noverant ex Scripturis, eum reſurrecturum
eſſe à mortuis. Abierunt itaque illi diſcipuli 10
iterum ad locum ſuum. Maria autem ſtabat 11
ad ſepulchrum, flebatque. Dum igitur fle-
ret, proſpexit in ſepulchrum:

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

سي ونه فرود اوردن عيسي را از صليب * بعد ازان آمد يوسف كه از رامه بود * 38
واو مسيح را شاگرد شده بود * واز بيم يهوديان اشكارا نمي كرد * و پوشيده مي داشت *
از پيلاطوس خواست كه تن عيسي را بستاند * * ونيقوديموس نيز آمد * انك پيشتر ازين در 39
شب پيش عيسي آمده بود * آورد حنوط يعني كافور * و بويهاء خوش * وغاليه قدر صد
رطل * * وتن عيسي را بكفنهاء كتان در پيچيدند * و ببويهاء خوش چنانك عادت يهوديانست * 40
كه دفن كنند * * وانجا كه عيسي را بر دار كرده بودند * باغچه بود * ودران باغچه 41
گور نو كه هنوز كسي را دران نه نهاده بودند * * عيسي را دران گور نهادند * سبب انك شب 42
شنبه درآمده بود * وان گور نزديك بود * چهل بر خاستن عيسي از گور
* ودر صباح روز يكشنبه * كه هنوز تاريك بود * مريم مجدلاني پيش گور آمد * وديد كه سنگ از 1
گور برداشته شده بود * * دويد وپيش شمعون صفا آمد * و پيش آن شاگرد كه عيسي اورا 2

XXXIX. Demiſſio Jeſu de cruce.

Poſt hæc veniens Joſeph, qui de Ra- 38
mah erat, (& ille Chriſto diſcipulus
fuerat, præ metu autem Judæorum
non patefecit, ſed celatum habuit) à
Pilato petiit, ut corpus Jeſu cape-
ret. Et Nicodemus etiam venit, qui 39
anteà noctu ad Jeſum venerat: at-
tulitque conditura, nempe cam-
phoram, & odores bonos, & galiam,
circiter centum pondo. Et corpus Je- 40
ſu involucris linteis involverunt,
& odoribus bonis, ſicut mos Ju-
dæorum eſt, ut ſepeliant. Et eo loco 41
quo Jeſum in crucem egerant hortus
erat, & in illo horto ſepulchrum no-
vum, in quo nondum quempiam po-
ſuerant. Jeſum ergo in illo ſepul- 42
chro poſuerunt, eò quòd nox Sabba-
thi intraverat, & illud ſepulchrum
propinquum erat.

XL. Surrectio Jeſu ex ſepulchro.

CAP. XX.

In matutino autem diei primi ſe- 1
ptimanæ, cùm adhuc tenebroſum eſ-
ſet, Maria Magdalene ad ſepul-
chrum venit, & vidit quòd lapis à
ſepulchro ſublatum eſſet. Cucurrit 2
igitur, & ad Simeonem Cepham ve-
nit, et ad illū diſcipulū, quem Jeſus

Versio VULGATA LATINA.

38 Post hæc autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathæa, (eò quòd esset discipulus Jesu,
occultus autem propter metum Judæorum) ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pi-
39 latus. Venit ergò, & tulit corpus Jesu. Venit autē & Nicodem⁹, qui venerat ad Je-
40 sum nocte primùm, ferens mixturam myrrhæ & aloës, quasi libras centum. Accepe-
runt ergò corpus Jesu, & ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Ju-
41 dæis sepelire. Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus: & in horto monumen-
42 tum novum, in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergò propter Parasceu-
en Judæorum, quia juxtà erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAP. XX.

1 UNâ autem sabbati, Maria Magdalene venit manè, cùm adhuc tenebræ essent, ad
2 monumentum: & vidit lapidem sublatum à monumento. Cucurrit ergò, & venit
ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum, quem amabat Jesus, & dicit illis; Tu-
lerunt Dñm de monumento, & nescimus ubi posuerunt eum. Exiit ergò Petrus, & 3
ille alius discipulus, & venerunt ad monumentū. Currebant autem duo simul, & ille 4
alius discipul⁹ præcucurrit citiùs Petro, & venit primus ad monumentū. Et cùm se 5
inclinâsset, vidit posita linteamina, non tamen introivit. Venit ergò Simon Petrus 6
sequens eum, & introivit in monumentum, & vidit linteamina posita, Et sudarium, 7
quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involu-
tum in unum locum. Tunc ergò introivit & ille discipulus, qui venerat primus ad 8
monumentum: & vidit, & credidit: Nondum enim sciebant Scripturam, quia 9
oportebat eum à mortuis resurgere. Abierunt ergò iterùm discipuli ad semetipsos. 10
Maria autem stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergò fleret, inclinavit 11
se, & prospexit in monumentum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 ثم بعد هذا سال يوسف الذي من الرامة فيلاطس ان يحمل جسد يسوع * لانه كان تلميذا
39 ليسوع وكان يخفي ذلك لخافة اليهود * فامر فيلاطس ان يعطاه. فجاء وحمل جسد يسوع * وجاء
نيقوديموس ايضا الذي كان جاء الي يسوع ليلا من قبل ومعه حنوط مر وصبر نحو ماية رطل *
40 فاخذا جسد يسوع فلفاه في لفايف كتان وطيب كما عادة اليهود ان يكفنوا * وكان في المكان
41 الذي صلب فيه بستان وفي البستان قبر جديد لم يكن احد ترك فيه * فوضعا يسوع فيه 42
لان القبر كان قريبا اليهم ومن اجل انها كانت الجمعة التي لليهود *
1 * الفصل الثالث والاربعون * وفي احد السبوت جاءت مريم المجدلية سحرا الي القبر وكان
2 الغلس بعد. فرات الحجر قد دحرج عن القبر * فاسرعت وجاءت الي سمعان بطرس والي التلميذ
3 الاخر الذي كان يسوع يحبه فقالت لهما قد حملوا الرب من القبر ولا اعلم اين تركوه * فخرج
4 بطرس والتلميذ الاخر واقبلا الي القبر * وكانا مسرعين معا. فسبق التلميذ الاخر الصفا وجاء
5 6 اولا الي القبر مسرعا * وتطلع فنظر اللفايف موضوعة ولم يجسر ان يدخل * فجاء سمعان الصفا
7 ايضا تابعه ودخل الي القبر فراي اللفايف موضوعة * والمنديل الذي كان علي راسه ليس مع
8 اللفايف لكنه ملفوف مفرد في جهة * حينيذ دخل التلميذ الاخر الذي جاء في الاول الي القبر
9 10 فراي وامن * لانهما لم يكونا عرفا ما في الكتب انه يقوم من الاموات * فرجع التلميذان الي
11 موضعهما * ومريم واقفة عند القبر باكية * فبينما هي باكية تطلعت الي القبر *

Tum post hæc rogavit Joseph, qui erat à 38
Rama, Pilatum ut tolleret corpus Jesu:
quandoquidē erat discipul⁹ Jesu, at dissi-
mulabat id ob metū Judæorū. Præcepitq;
Pilatus ut concederetur ei. Venit ergò, & 39
tulit corp⁹ Jesu. Et venit Nicodemus et-
iam, qui venerat ad Jesū noctu antea,
secumq; tulit mixturā myrrhæ & aloës,
quasi centū libras. Acceperunt ergò ambo 40
corpus Jesu, & involverunt illud fasciis
lineis & aromate, sicut mos est Judæorū
funerandi. Erat autē in loco quo crucifi- 41
xus fuit, hortus, & in horto monumentū
novū, in quo non fuerat quisquā positus.
Et posuerunt Jesū in eo, quia monumentū 42
erat proximū ipsis, & quoniā erat para-
scene Judæorum.

Sectio quadragesima tertia.

C A P. XX.

ET in una sabbathorum venit Maria 1
Magdalene diluculò ad monumentum,
dum essent tenebræ adhuc: & vidit la-
pidem jam revolutū ab ostio monumenti.
Properavit ergò, & venit ad Simonem 2
Petrū & ad discipulū alium quem Je-
sus diligebat, dixitq; illis; Jam tulerunt
Dominum de monumento, & nescio ubi
posuerunt eū: Exiit igitur Petrus & di- 3
scipulus alius, & venerunt ad monumen-
tum. Currebantque ambo simul: at præ- 4
cessit discipulus alius Cepham, & venit
prior ad monumentum festinans. Et pro- 5
spexit ac vidit fascias positas, & non au-
sus est introire. Venit autem Simon Pe- 6
tra quoque sequens illum, & introivit in
monumentum, & vidit fascias positas.
Et sudarium quod erat super caput ejus, 7
non cum fasciis, sed involutum sepositum
in parte distincta. Et tunc introivit di- 8
scipulus alius qui venerat inprimis ad
monumentum: & vidit, atque credidit:
Neuter enim illorum noverat quod habe- 9
tur in Scripturis, quòd scilicet ipse sur-
recturus esset à mortuis: Reversique 10
sunt ambo discipuli ad locum suum. Ma- 11
ria autem mansit apud monumentū plo-
rans. Et dum ipsa ploraret, prospexit ad
monumentum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 በእንተ፡ስእለተ፡ሥጋሁ፡ለእግዚእ፡:: ወእምዝ፡ ሰአሎ፡ ለጲላጦስ፡ዮሴ
ፍ ፡ ዘአርማትያስ ፡ ወዝንቱ፡ ረድእ፡ ዘያፈቅሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘበኅቡእ፡
ዘበእንተ፡ ፍርሀቶሙ፡ለአይሁድ፡ከመ፡ይንሣእ፡በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወአብሖ
ጲላጦስ፡ወሖረ፡ወነሥአ፡በድኖ፡:: ወመጽአ፡ኒቆዲሞስ፡ዘሖረ፡ኀቤሁ፡ለእግዚእ፡
39 ኢየሱስ፡ቀዳሚ፡በሌሊት፡ወአምጽአ፡በዘ፡ይቀብዖ፡ሶሙ፡ከርቤ፡ ወዓልው፡ምእ
40 ተ፡ልጥረ፡:: ወነሥእዎ፡በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወገነዝዎ፡ በሞጣሕት፡ ዘሰንደ
41 ት፡ምስለ፡አፈው፡በሕገ፡አይሁድ፡ከመ፡ይገንዙ፡ወይቀብሩ፡:: ወቦቱ፡ሀየ፡ገነት፡
ውስተ፡ውእቱ፡ መካን፡ኀበ፡ሰቀልዎ፡ወውስተ፡ውእቱ፡ገነት፡ዝጉሩ፡ሐዲስ፡ዘአልቦ፡ዘ
42 ተቀብረ፡ውስቴቱ፡:: ወቀበርዎ፡ ህየ፡ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡እስመ፡ተፈጸሜቱ፡ ዓርበ
ሙ ፡ ወእቱ ፡ ለአይሁድ ፡ ወቅሩብ ፡ መቃብር ::
1 ፳ ወበእሑድ፡ሰንበት፡ወጽእት፡ማርያም፡መግደላዊት፡በነግህ፡ኀበ፡መቃብር፡እንዘ፡ዓ
2 ዲሁ፡ጽልመት፡ወረከበት፡እብን፡እትተ፡እምአፈ፡መቃብር፡:: ሮጸት፡ወበጽ
ሐት፡ ኀበ፡ ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ ወኀበ፡ካልእ፡ረድእ፡ዘያፈቅሮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወትቤ
3 ሎሙ፡ነሥእዎ፡ለእግዚእነ፡እምውስተ፡መቃብር፡ ወኢየአምር፡ኀበ፡ወድይዎ፡:: ወ
4 ወፅኡ፡ወሖሩ፡ጴጥሮስ፡ ወካልእ፡ረድኡ፡ኀበ፡መቃብር፡:: ወእንዘ፡ይረውጹ፡ክልኤ
5 ሆሙ፡ኅቡረ፡በጽሮ፡ለጴጥሮስ፡ዝኩ፡ካልእ፡ረድእ፡በጺሖ፡ኀበ፡መቃብር፡:: ወሶበ፡
6 ንፅአ፡ወርእየ፡መዋጥሐ፡ንቡረ፡ወሰበመ፡ወኢቦአ፡በቱ፡:: ወተለወ፡ስምዖን፡ጴጥ
7 ሮስ፡ ወቦአ፡ውስተ፡ መቃብር፡ ወረከበ፡ መዋጥሐ፡ ንቡረ፡ እምገቦ፡:: ወሰበ
8 ኑ፡ዘመስተ፡ርእሱ፡በሕቲቱ፡ጥብሉል፡ወአኮ፡ምስለ፡መዋጥሕ፡:: ወእምዝ፡ቦአ፡ዝ
9 ኩ፡ረድእ፡ዘበጽሐ፡ቀዳሚ፡ኀበ፡ መቃብር፡ ወርእየ፡ ወአመነ፡:: እስመ፡ዓዲ፡ኢያእ
10 መሩ፡መጻሕፍተ፡ከመ፡ሀለዎ፡ይትነሣእ፡እምነ፡ምውታን፡:: ወእምዝ፡ሖሩ፡ወአ
11 ተዉ፡ አርድኢሁ፡:: ወማርያምሰ ፡ ቆመት፡ ኀበ፡ መቃብር፡ እፍአ፡ ወተበኪ፡ ወእንዘ
ትበኪ ፡ ኅፀአት ፡ ውስተ ፡ መቃብር ::

De petendo corpus Domini nostri. Et tunc rogavit Pilatum Joseph Ari- 38
mathæensis, (& hic fuit discipulus qui diligebat Dominum Jesum, occultè, pro-
pter metum Judæorum) ut tolleret corpus Domini Jesu, & permisit eum Pilatus:
& venit, & sustulit corpus ejus. Et venit Nicodemus qui venerat ad Dominum 39
Jesum primò nocte, & attulit quá condiret eum, mixturam myrrhæ & aloës, cen-
tum libras. Et acceperunt corpus Domini Jesu, & involverunt illud in fascia 40
lintea cum aromatibus, secundùm morem Judæorum, sicut involvunt & condiunt.
Et fuit ibi hortus, in isto loco ubi suspenderunt eum, & in isto horto monumen- 41
tum novum, in quo nemo sepultus fuerat. Et sepeliverunt ibi Dominum Jesum, 42
quia finis parasceues fuit Judæorum, & propè fuit sepulchrum.

CAP. XX.

ET in primo Sabbati venit Maria Magdalene manè ad sepulchrum, quum ad- 1
huc tenebræ essent; & invenit lapidem ablatum ab ore sepulchri. Et cucurrit, 2
& venit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum quem amabat Dominus
Jesus, & dixit iis; Sustulerunt Dominum nostrum à sepulchro, & nescio ubi proje-
cerunt eum. Et exierunt & venerunt Petrus & alius discipulus ejus ad sepul- 3
chrum. Et currentibus ambobus simul, præcucurrit Petro ille alter discipulus 4
ejus, veniendo ad sepulchrum. Et tunc introspexit, & vidit fasciam manentem, 5
& positam: non introivit tamen. Et sequutus est eum Simon Petrus, & venit, & 6
intravit in sepulchrum, & invenit fasciam manentem ex uno latere: Et sudari- 7
um quod *fuerat* super caput ejus seorsum involutum, & non cum fascia. Et tunc 8
intravit ille discipulus qui præcucurrit ei veniendo ad sepulchrum, & vidit, &
credidit. Quia adhuc non noverant Scripturas, *viz.* quòd resurrecturus erat à 9
mortuis. Et tunc iverunt, & venerunt discipuli ejus. Et Maria stetit ad sepul- 10
chrum foris, & flebat: & flens prospexit in sepulchrum. 11

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دوست مي داشت * و بديشان گفت كه خداوند مارا از گور ستدند و نمي دانم كجا † بردند *
3 * شمعون و آن شاگرد ديگر بدر آمدند * و مي دويدند * وشاگرد † زودتر از شمعون بگور
5 6 رسيد * ديد كفنها جدا نهاده در اندرون [نه] رفت * شمعون در دنبال او آمد [وبگور درآمد] و ديد
7 8 كفن [نهاده] * ودولبند بحيك و جدا نهاده * اول شاگرد بگور رفت * ديد و ايمان آورد *
9 10 وهنوز كتابها نمي دانستند كه از ميان مردگان بر خيزد * و بار شاگردان بجاي خود رفتند *
11 * و مريم بيش گور ايستاده بود مي گريست * بگور نگه كرد *

diligebat, & illis dixit; Dominum
quidem nostrum è sepulchro sumpse-
runt, & nescio quò tulerunt. Simeon 3
itaque *& ille discipulus alius exi-*
verunt, Et currebant: discipulus au- 4
tem ille *prior Simeone ad sepulchrū*
accessit. Vbi *vidit involucra seorsim* 5
posita, sed *non ingressus est. Protinus* 6
Simeon à tergo ejus venit, & in se-
pulchrum ingressus est, & vidit in-
volucrum positum; Strophiolū autem 7
involutum & seorsum positum. Tunc 8
prior discipulus in sepulchrū ingres-
sus vidit, & fidem habuit. Adhuc 9
enim Scripturas non noverant, quòd
de mortuis surrecturus erat. Rursus 10
itaq; discipuli ad locū suū abierunt.
Maria autem ad sepulchrum stabat, 11
& *flebat: &* in *sepulchrū intuita*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Et vidit duos angelos in albis, sedentes, unum ad caput, &
12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς, καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ
unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu. Et di-
13 ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγου-
cunt ei illi; Mulier, quid ploras? Dicit eis; Quia tulerunt Domi-
σιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, Ὅτι ἦραν τὸν Κύρι-
num meum: & nescio ubi posuerunt eum. Et hæc *locuta*, conversa est in
14 ὄν μου· καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν (ε) αὐτόν. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς
ea quæ sunt, & vidit Jesum stantem: & non sciebat quia Jesus est.
τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι (ζ) ὁ Ἰησοῦς ἐστι.
Dicit ei Jesus; Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia
15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι
hortulanus *est*, dicit ei; Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi e-
ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ (η) αὐ-
um posuisti, & ego eum tollam. Dicit ei Jesus; Maria. Conversa
16 τὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. Στραφεῖσα
illa dicit ei; Rabboni, (quod dicitur, Magister.) Dicit ei Je-
17 ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνὶ, (ὃ λέγεται, Διδάσκαλε.) Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
sus; Ne me *tange*: (nondum enim ascendi ad Patrem meum.) vade
σοῦς, Μή μου ἅπτου· (οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου.) (θ) πορεύου
autem ad fratres meos, & dic eis; Ascendo ad Patrem
δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα
meum & Patrem vestrum, & Deum meum & Deum vestrum. Venit Maria Mag-
μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγ- 18
σιβ dalene annuntians discipulis; Quia *vidit* Dominum, & hæc
ι δαληνὴ (ι) ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, Ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα
σιγ dixit *ei*. *Existente* ergò *vespere* die illo unâ Sabbatorum,
θ εἶπεν αὐτῇ. Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ (κ) τῶν σαββάτων, 19
& *foribus clausis*, ubi erant discipuli congregati propter
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ (λ) μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν
metum Judæorum, venit Jesus, & stetit in *medium*, & *dicit* eis;
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Pax vobis. Et hoc *dicens*, ostendit eis manus & la-
Εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, (μ) ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευ- 20
σιδ tus *suum*. Gavisi sunt ergò discipuli *videntes Dominum*. Dixit ergò
ι ρὰν (ν) αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν 21
eis *Jesus* iterum, Pax vobis: sicut misit me Pater, & ego
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ
σιε mitto vos. Et hoc *dicens*, insufflavit, & *dicit* eis; Accipite Spiri-
ζ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦ- 22
tum sanctum: Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis:
μα ἅγιον· (ξ) Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, (ο) ἀφίενται αὐτοῖς· (π) ἄν 23
quorum retinueritis, retenta sunt.
τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

MS.A. (ε) αὐτόν. Ταῦτα (ζ) Ἰησοῦς (η) ἔθηκας αὐτὸν, (θ) πορεύου πρὸς (ι) ἀγγέλλουσα (κ) σαββάτων, (λ) μαθηταὶ διὰ τὸν (μ) ἔδειξεν καὶ τὰς (ν) αὐτοῖς. (ξ) Ἐὰν (ο) ἀφίωνται (π) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]

Viditque duos angelos in albis sedentes, 12
unum à cervicali, & alterum à pedibus ejus,
ubi positum fuerat corpus Jesu: Et dicunt 13
ei; Mulier, quid ploras? Dixit eis, Quia sus-
tulerunt Dominum meum, nec scio ubi po-
suerint eum. Hæc dixit, & conversa est re- 14
trorsum, viditque Jesum stantem: nec scie-
bat Jesum esse. Dixit ei Jesus; Mulier, quid 15
ploras? & quem quæris? Illa verò puta-
bat hortulanum esse, & dixit ei; Domine
mi, si tu sustulisti eum, dic mihi ubi eum
posueris: proficiscar eum sublatura. Dixit 16
ei Jesus; Maria: & conversa est, ac dixit ei
Hebraicè, Raboni; quod dicitur, Magister.
Dicit ei Jesus; Ne me tetigeris, nondum 17
enim ascendi ad Patrem meum: sed profici-
scere ad fratres meos, & dicito eis, Ascen-
do ad Patrem meum, & Patrem vestrum,
& Deum meum, & Deum vestrum. Tunc 18
venit Maria Magdalena, & evangelizavit
discipulis se vidisse Dominum nostrum, ea-
que sibi dixisse.

[illegible]

Lectio vespertina dominicæ novæ. 49.

19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Quum autem esset vespera diei illius pri- 19
mi hebdomadis, & januæ essent clausæ ubi
erant discipuli propter metum Judæorum,
venit Jesus, stetitque inter eos, & dixit eis;
Pax vobiscum. Hoc dixit, & ostendit eis 20
manus suas & latus suum. Gavisi sunt ita-
que discipuli quum viderunt Dominum no-
strum. Dixit autem eis Jesus; Pax vobis- 21
cum: sicut misit me Pater meus, & ego mit-
to vos. Quumque hæc dixisset, insufflavit 22
in eos, & dixit eis; Accipite Spiritum san-
ctitatis. Si remiseritis peccata cuiquam, 23
remittentur ei: sin alicujus retinueritis,
erunt retenta.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * ديد دو فرشته † به پوشش سپيد نشسته * يکي پيش دولبند * ويکي پيش پاي *
13 انجا که تن عيسي نهاده بودند * * فرشتگان بدو گفتند * اي زن چرا مي گريي *
14 گفت که خداوند † مرا ازينجا بر گرفته اند * ونمي دانم کجا نهاده اند * * اين
را گفت ودرپس خود التفات کرد عيسي را † ايستاده ديد * ونداست که عيسي
15 است * * عيسي بدو گفت عورت چرا مي گريي * وکرا مي جويي * مريم پنداشت که
باغبانست * بدو گفت خداوند اگر تو اورا ستدي بمن بگوي * درکجا نهادي تا بروم
16 واورا بستانم * * عيسي بدو گفت * مريم مريم باز کرديد * و بعبري بدو گفت رابي *
17 که تفسيرش باشد معلم * * عيسي بدو گفت * نزديك من ميا * سبب انك هنوز پيش پدرم
بالا نرفتم * اکنون پيش برادرانم برو * و بديشان بگوي * که بالا مي روم پيش
18 پدرم * و پدر شما * و خداي من و خداي شما * * واز انجا مريم مجدلاني † آمد وشاگردانرا
مژده داد * و خداوند مارا ديد * واين سپارشهارا بدو گفت

Vidit duos Angelos in vestitu albo 12
sedentes, unum ad strophiolum, &
alterum ad pedes, quo loco corpus
Jesu posuerant. Angeli ei dixe- 13
runt; O mulier, quare fles? Quia,
inquit, Dominum meum hinc sustu-
lerunt, & nescio quò posuerunt.
Hoc dixit & retrorsum conver- 14
sa, Jesum stantem vidit, & ne-
sciebat quòd Jesus esset. Jesus 15
ei dixit; Mulier, quare fles?
& quem quæris? Maria putans
hortulanum esse, ei dixit; Domi-
ne, si tu eum cepisti, mihi dic,
quo loco posueris, ut eam, &
eum capiam. Jesus ei dixit, 16
Maria: Maria retro conversa
est, & Hebraicè ei dixit, Rabi,
cujus interpretatio est, Præceptor.
Jesus ei dixit; Prope me ne ve- 17
ni, propterea quòd nondum ad Pa-
trem meum ascendi: Nunc ad
fratres meos abi, & illis dicito,
quòd ascendo ad Patrem meum
& Patrem vestrum, & Deum
meum & Deum vestrum. Illinc 18
igitur Maria Magdalene venit,
& Discipulis annuntiavit, &
quod *Dominum nostrum vidisset,*
& hæc mandata ei dixisset.

Versio VULGATA LATINA.

12 Et vidit duos angelos in albis, sedentes: unum ad caput, & unum ad pedes, ubi
13 positum fuerat corpus Jesu. Dicunt ei illi; Mulier, quid ploras? Dicit eis;
14 Quia tulerunt Dominum meum; & nescio ubi posuerunt eum. Hæc cùm dixisset, conversa est retrorsùm, & vidit Jesum stantem: & non sciebat quia Jesus
15 est. Dicit ei Jesus; Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei; Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti
16 eum; & ego eum tollam. Dicit ei Jesus; Maria. Conversa illa, dicit ei; Rabboni,
17 (quod dicitur, Magister.) Dicit ei Jesus; Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum: vade autem ad fratres meos, & dic eis; Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum; Deum meum, & Deum vestrum. Venit Maria 18
Magdalene annuntians discipulis; Quia vidi Dominum, & hæc dixit mihi. Cùm 19
ergò serò esset die illo, unâ sabbatorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum: venit Jesus, & stetit in medio, &
dixit eis; Pax vobis. Et cùm hoc dixisset, ostendit eis manus, & latus. Gavisi 20
sunt ergò discipuli, viso Domino. Dixit ergò eis iterùm; Pax vobis. Sicut 21
misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cùm dixisset, insufflavit: & dixit 22
eis; Accipite Spiritum sanctum: Quorum remiseritis peccata, remittuntur 23
eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فابصرت ملكين جالسين في لباس ابيض * واحد عند الراس واخر عند الرجلين حيث كان
13 جسد يسوع موضوعا * فقالا لها يا امراة ما بالك تبكين * فقالت لهما انهم حملوا سيدي ولا
14 15 اعلم اين تركوه * قالت هذا والتفتت الي ورائها فرات يسوع واقفا ولم تعلم انه يسوع * فقال
لها يسوع يا مراة لماذا تبكين ولمن تطلبين فظنت هي انه حارس البستان * فقالت له يا سيد
16 ان كنت حملته فاعلمني اين تركته وانا اخذه * فقال لها يسوع يا مريم * فالتفتت هي وقالت
17 له بالعبرانية ربي الذي هو يا معلم * قال لها يسوع لا تلمسيني لاني لم اصعد بعد الي ابي *
امضي الي اخوتي وقولي لهم اني صاعدا الي ابي الذي هو ابوكم والهي الذي هو الهكم *
18 * فجاءت مريم المجدلية فاعلمت التلاميذ انها قد رات الرب وانه قال لها هذا *

* الفصل الرابع والاربعون *

19 * فلما كان عشية ذلك اليوم الذي هو احد السبوت والابواب مغلقة حيث كان التلاميذ
20 مجتمعين من اجل خوف اليهود * جاء يسوع ووقف في وسطهم وقال لهم السلام لكم * فلما قال
21 هذا اراهم يديه وجنبه * ففرح التلاميذ لما راوا الرب * فقال لهم ايضا يسوع السلام لكم * كما
22 ارسلني ابي كذلك انا ايضا ارسلكم * فلما قال هذا نفخ في وجوههم وقال لهم اقبلوا روح
23 القدس * من غفرتم له خطاياه غفرت ومن امسكتموها عليه مسكت *

Et vidit duos angelos sedentes in vestitu albo, unum ad caput & alterum ad 12
pedes, ubi fuerat corpus Jesu positum. Et dixerunt ei; Mulier, cur ploras? 13
Ait illis; Quia tulerunt Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum. Dixit hoc, & conversa est retrorsum, viditque Jesum stantem; nec sciebat quòd 14
esset Jesus. Ait illi Jesus; O mulier, 15
cur ploras? & quem quæris? Existimavit autem ipsa quòd esset custos horti, & dixit ei; Domine, si abstulisti eum, indica mihi ubi posuisti eum, & ego accipiam illum. Dixit ei Jesus; O Ma- 16
ria. Et conversa est ipsa, dixitque ei Hebraicè; Rabi, quod est, O præceptor. Ait illi Jesus; Ne me tangas, quia non 17
ascendi adhuc ad Patrem meum: vade ad fratres meos, & dic eis, quòd ascensurus sum ad Patrem meum qui est Pater vester, & Deum meum, qui est Deus vester. Itaque venit Maria Ma- 18
gdalene, & notum fecit discipulis se jam vidisse Dominum, eumque dixisse sibi talia.

Sectio quadragesima quarta.

Cùm verò esset serò illius diei, qui erat 19
una sabbathorum, & fores clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, & stetit in medio eorum, & dixit eis; Pax vo-
bis. Et quum dixisset hoc, ostendit eis 20
manus suas & latus suum. Gavisi sunt ergò discipuli, quando viderunt Dominum. Et ait illis iterum Jesus; Pax 21
vobis: sicut misit me Pater meus, ita ego etiam mitto vos. Et cùm dixisset 22
hoc, insufflavit in facies eorum, & dixit eis; Accipite Spiritum sanctum. Cui remiseritis peccata, remissa sunt: 23
& in quem retinueritis ea, retenta sunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወርእየት፡ ክልኤተ፡ መላእክተ፡ ብሩሃነ፡ በጸዐዳው፡ አልባስ፡ ወይነብሩ፡ አሐዱ፡
13 ትርአስ፡ ወአሐዱ፡ ትርጋፀ፡ ኀበ፡ ነበረ፡ በድኑ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወይቤልዋ፡ እሙንቱ፡ ምንተ፡ ትበኪዪ፡ ብእሲቶ፡ ወመነ፡ ተኃሥሢ፡ ወትቤሎሙ፡ እስመ፡ ነሥ
14 እዎ፡ ለእግዚእየ፡ ወኢያአምር፡ ኀበ፡ ወሰድዎ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂላ፡ ተመይጠት፡ ድኅሬሃ፡ ወርእየቶ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይቀውም፡ ወኢያእመረት፡ ከመ፡
15 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውእቱ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ብእሲቶ፡ ምንተ፡ ያበኪኪ፡ ወምንተ፡ ተኃሥሢ፡፡ ወመሰላ፡ ሰቢሰ፡ ዓቀቤ፡ ገነት፡ ውእቱ፡ ወትቤሎ፡ እግዚእየ፡ እመኑ፡ አንተ፡ ነሣእኮ፡ ለእግዚእየ፡ ንግረኒ፡ ኀበ፡ ወሰድኮ፡ ወአነ፡ እነ
16 ሥኦ፡ ኀቤየ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ማርያ፡ ወተመይጠት፡ ወትቤሎ፡
17 በነገረ፡ ዕብራይስጥ፡ ረቦኒ፡ ዘሊቅ፡ ብሂል፡ ውእቱ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢትልክፍኒ፡ እስመ፡ ዓዲ፡ ኢዐረገ፡ ኀበ፡ አቡየ፡ ወሑሪ፡ ባሕቱ፡ ኀበ፡ አኀዊየ፡ ወበልዮሙ፡ አዐርግ፡ ኀበ፡ አቡየ፡ ወአቡክሙ፡ ወአምላኪየ፡ ወአም
18 ላክክሙ፡፡ ወሖረት፡ ማርያ፡ መግደላዊት፡ ወትቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ረኢክ
19 ዎ፡ ለእግዚእነ፡ ወዜነወት፡ ዘንተ፡ ከመ፡ ይቤላ፡፡ ወመሲሮ፡ ይእተ፡ ዕለተ፡ በእሑድ፡ ሰንበት፡ ወእንዘ፡ ዕፁው፡ ኆኅት፡ ኀበ፡ ሀለው፡ አርዳኢሁ፡ ጉቡኣነ፡ በእንተ፡ ፍርሀቶሙ፡ ለአይሁድ፡፡ ወመጽአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወቆመ፡ ማእከሎሙ፡
20 ወይቤሎሙ፡ ሰላም፡ ለክሙ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ አርአዮሙ፡ እደዊሁ፡ ወገቦሁ፡
21 ወተፈሥሑ፡ አርዳኢሁ፡ ሶበ፡ ርእይዎ፡ ለእግዚእነ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ካዕበ፡ እግዚ
22 እነ፡ሰላም፡ ለክሙ፡ በከመ፡ ፈነወኒ፡ አብ፡ አነሂ፡ ከማሁ፡እፌንወክሙ፡፡ ወዘንተ፡
23 ብሂሎ፡ነፍኆ፡ላዕሌሆሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ንሥኡ፡ መንፈሰ፡ ቅዱሰ፡፡ ወለእለ፡ኀደግ
ሙ፡ኃጢአት፡ይትኀደግ፡ሎሙ፡፡ወለእለ፡ኢኀደግሙ፡ኢይትኀደግ፡ሎሙ፡፡

Et vidit duos angelos splendidos in candidis vestimentis, & sedebant, unus ad 12
caput, & unus ad pedes, ubi manserat corpus Domini Jesu. Et dixerunt ei illi, 13
Quid fles mulier? & quem quæris? & dixit iis, Quia sustulerunt Dominum meum, & nescio quò adduxerunt eum. Et hoc quum dixisset, conversa est retror- 14
sum, & vidit Dominum Jesum stantem, & nescivit quòd Dominus Jesus fuit.
Et dixit ei Dominus Jesus; Mulier, quid fles igitur? & quem quæris? & vide- 15
batur ei *quasi* hortulanus fuisset: & dixit ei; Domine mi, si tu sustulisti Dominum meum, dic mihi quò attulisti eum? & ego accipiam eum ad me. Et dixit ei 16
Dominus Jesus, Maria: & conversa est, & dixit illi in lingua Hebraica; Raboni,
quod Magister dicendum est. Et dixit ei Dominus Jesus, Ne tangas me, quia 17
adhuc non ascendi ad Patrem meum: sed proficiscere ad fratres meos, & dic iis; Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, & Deum meum, & Deum
vestrum. Et venit Maria Magdalene, & dixit discipulis ejus; Vidi Dominum 18
nostrum: & nuntiavit hoc quod dixerat ei. Et vesperâ hujus diei primo sabba- 19
ti, & quum clausæ essent fores, ubi fuerant discipuli ejus coacti, propter metum Judæorum, tunc venit Dominus Jesus, & stetit medio illorum, & dixit iis; Pax
vobis. Et hoc quum dixisset, ostendit iis manus ejus & latus ejus: & gavisi 20
sunt discipuli ejus, quando viderant Dominum nostrum. Et dixit iis iterum 21
Dominus noster, Pax vobis: sicut misit me Pater, ego etiam ita mitto vos. Et 22
quum hoc dixisset, flavit super eos, & dixit iis; Accipite Spiritum sanctum. Et 23
quibus remiseritis peccatum, remittetur iis: & quibus non remiseritis, non remittetur iis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل یك پیدا كردن مسیح خودرا درمیان حواریون

19 * وچون شب هنگام شد روز یكشنبه * حواریون درخانه رفته بودند * و از بیم یهودیان
دررا بسته * ناگاه عیسی را درمیان خود ایستاده دیدند * و بدیشان گفت سلام بر شما
20 * این رابگفت * و زخم دست * وپای * وبغل را بدیشان نمود * شاگردان شاد شدند * كه
21 خداوند مارا دیدند * عیسی باز بدیشان گفت سلام بر شما * چنانك پدرم مرا فرستاد * من نیز
22 23 شمارا می فرستم * وچون این سخن گفت درایشان دمید * وگفت روح القدس را بپذیرید * كه اگر
كسی را گناهها عفو كنید * گناههاء او سترده شود * و اگر كسی را ببندید * بسته گردد *

XLI. Revelat se Christus inter Apostolos.

Cùm autem vespera esset, die pri- 19
mi septimanæ, Apostoli in domum iverant, & præ metu Judæorum portam clauserant: subitò Jesum in medio ipsorum stantem viderunt, & eis dixit; Pax super vos. Hoc 20
dixit, & vulnera manuum, & pedum, & axillæ, illis ostendit: Discipuli autem gavisi sunt, cùm Dominum nostrum viderent. Jesus 21
rursus illis dixit; Pax super vos: sicut Pater meus me misit, ego etiã vos mitto. Et cum hunc sermonem 22
dixisset, in eos flavit, & dixit; Spiritum sanctum accipite. Quòd 23
si cuipiam peccata remiseritis, peccata ejus deleta erunt: sin verò quempiam ligaveritis, ligabitur.

Thomas autem, unus ex duodecim, *dictus* Didymus, non erat cū eis quando venit
24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, ἐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν σις ι
Jesus. Dixerunt ergò ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autē
25 ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ
dixit eis: Si *non* videro in manibus ejus *vestigium* clavorum, & mittam
εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν σιθ
digitum meū in *vestigium* clavorum, & mittam manum meā in latus ejus,
δάκτυλόν μου εἰς τὸν (ρ) τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ,
non credam. Et post dies octo iterum erant intùs discipuli ejus, & Thomas σιζ θ
26 οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς
cum eis: Venit Jesus januis clausis, & stetit in medio, & dixit;
μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν,
Pax vobis. Deindè dicit Thomæ; Infer digitum tuum huc, & vide
27 Εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς
manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & *ne fis* incre-
χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄ-
dulus, sed *credens*. Et respondit Thomas, & dixit ei; Dominus meus, & De- σιη ι
28 πιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου, καὶ ὁ Θε-
us meus. Dicit ei Jesus; Quia vidisti me, Thoma, credidisti: bea-
29 ός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἑώρακάς (σ) με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάρι-
ti non *videntes*, & *credentes*. Multa quidem *igitur* & alia signa fecit
30 οι οἱ μὴ (τ) ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ
Jesus in conspectu discipulorū suorū, quæ non sunt scripta in libro hoc.
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν (υ) μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

σις ι
Hæc autem scripta sunt ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei,
Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι (φ) ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, 31
& ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.
καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

CAP. XXI. κα'.

σιθ θ
Post hæc manifestavit *seipsum* iterum Jesus discipulis ad ma-
Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσ- 1
re Tiberiadis: Manifestavit autem sic. Erant simul Simon Petrus, & Tho- σιζ θ
σης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θω- 2
mas *ille dictus* Didymus, & Nathanael *ille* à Cana Galilææ, & *illi*
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ
Zebedæi, & alii ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus;
Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, 3
Vado piscari. Dicunt ei; Venimus & nos *cum te*. Exierunt, &
Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. (α) ἐξῆλθον, καὶ
ascenderunt in *navigium statim*, & *in* illa nocte prendiderunt nihil. Manè σιη ι
ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. Πρωΐας 4
autem *jam* facto, stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt disci-
δὲ ἤδη (β) γινομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθη-
puli quia Jesus est. *Dicit* ergò eis Jesus; Pueri, nunquid pulmentarium ha-
ταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδία, μήτι προσφάγιον ἔχε- 5
betis? Responderunt ei; Non.
τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὔ.

MS.A. (ρ) τόπον (σ) με, πεπίστευκας· (τ) ἰδόντες, πιστεύσαντες. (υ) μαθητῶν, ἃ οὐκ (φ) Ἰησοῦς Κεφ. κα'. MS.A. (α) καὶ ἐξῆλθον, καὶ ἐνέβησαν (β) γενομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܬܐܘܡܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܬܐ. ܗܘ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܥܡܗܘܢ ܟܕ ܐܬܐ 24
ܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ. ܚܙܝܢ ܠܡܪܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܒܐܝܕܘܗܝ 25
ܕܘܟܬܐ ܕܨܨܐ. ܘܪܡܐ ܐܢܐ ܒܗܘܢ ܨܒܥܬܝ. ܘܡܘܫܛ ܐܢܐ ܐܝܕܝ ܒܓܒܗ. ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܢ * ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ. ܬܘܒ ܠܓܘ 26
ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܐ ܘܬܐܘܡܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܟܕ ܐܚܝܕܝܢ ܬܪܥܐ. ܘܩܡ ܒܡܨܥܬܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܬܐܘܡܐ. ܐܝܬܐ ܨܒܥܟ ܠܗܪܟܐ. ܘܚܙܝ ܐܝܕܝ. ܘܐܝܬܐ 27
ܐܝܕܟ ܘܐܘܫܛ ܒܓܒܝ. ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. * ܘܥܢܐ ܬܐܘܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. 28
ܡܪܝ ܘܐܠܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܗܫܐ ܕܚܙܝܬܢܝ ܗܝܡܢܬ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܐܘܢܝ 29
ܘܗܝܡܢܘ. * ܣܓܝܐܬܐ ܕܝܢ ܐܬܘܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ 30
ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ. * ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܬܟܬܒ. ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ 31
ܕܐܠܗܐ. ܘܡܐ ܕܗܝܡܢܬܘܢ. ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܒܫܡܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ
ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܢܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ * ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܚܘܝ ܬܘܒ ܢܦܫܗ ܝܫܘܥ 1
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܥܠ ܝܡܐ ܕܛܝܒܪܝܘܣ. ܚܘܝ ܕܝܢ ܗܟܢܐ. * ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ. ܫܡܥܘܢ 2
ܟܐܦܐ. ܘܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ. ܘܢܬܢܐܝܠ ܗܘ ܕܡܢ ܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܒܢܝ ܙܒܕܝ. ܘܐܚܪܢܝܢ
ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܨܘܕ ܢܘܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. 3
ܐܦ ܚܢܢ ܐܬܝܢ ܥܡܟ. ܘܢܦܩܘ ܘܣܠܩܘ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܒܗܘ ܠܠܝܐ ܡܕܡ ܠܐ ܐܚܕܘ.
* ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܩܡ ܝܫܘܥ ܥܠ ܣܦ ܝܡܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘ. * ܘܐܡܪ 4 5
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܛܠܝܐ. ܠܡܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܠܡܠܥܣ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ.

Thoma autem unus ex duodecim, is qui dicitur Gemellus, non erat illic cum eis quum venit Jesus. Et dicunt ei discipuli; Vidimus 24 25
Dominum nostrum. Ille verò dixit eis; Nisi videro in manibus ejus loca clavorum, & conjecero in ea digitos meos, & porrexero manum meam in latus ejus, nequaquam crediturus sum.

Lectio matutina dominicæ novæ. 50.

Octo itaque pòst diebus rursum intus erant discipuli, & Thoma cum eis, & venit Jesus quum clausæ essent valvæ, stetitque in medio, ac dixit eis; Pax vobiscum. Dicitq; Thomæ, 26 27
Infer digitum tuum huc, & aspice manus meas; & profer manum tuam, & porrige in latus meum: nec sis incredulus, sed fidelis. Et 28
respondit Thoma, dixitque ei; Domine mi, & Deus mi. Dixit ei Jesus; Nunc quia vidi- 29
sti me, credidisti: Beati illi qui non viderunt me, & crediderunt. Multa porrò signa alia 30
edidit Jesus coram discipulis suis, quæ non sunt scripta in hoc libro. Quin & hæc scri- 31
pta sunt, ut credatis Jesum esse Messiam Filium Dei: & quum credideritis, habeatis in nomine ejus vitam æternam.

Ad oblationem dominicæ novæ. 51.

CAP. XXI.

Postea rursus ostendit sese Jesus discipu- 1
lis suis ad mare Tiberiadis: ostendit autem sic: Erant simul Simon Petra & Thoma qui 2
dicitur Gemellus, & Nathanael, ille qui erat ex Cotne Galilææ, & filii Zebedæi, duóque alii ex discipulis. Dixit eis Simon Petra, Ab- 3
eo venatum pisces. Dicunt ei; Nos quoque imus tecum. Exierunt itaque & conscenderunt naviculam; & in illa nocte nihil piscati sunt. Quum autem esset manè, stetit Jesus 4
ad littus maris: neque noverunt discipuli Jesum esse. Et dixit eis Jesus; Pueri, num 5
habetis quid ad manducandum? Dicunt ei; Non.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*توما يكي ازدوازده * كه توما خوانك مي شود * با ايشان دران جايكاه † نبود * دران وقت 24
كه مسيح را ديدند * چون بيامد * *شاكردان † بدو كفتند * كه خداوند مارا ديديم 25
توما كفت * اكر دردودستش جاي ميخها نبينم وانكشتان من بجاي ميخها و بغل او
ننهم باور نكنم چهل دو دوم باركه مسيح خودرا بشاكردان نمود
* وبعد ازهشت روز * شاكردان باز اندرون بودند * وتوما با ايشان * درها بسته بودند 26
عيسي درميان ايشان بايستاد * وبحواريون كفت * سلام بر شما * * وبه توما كفت 27
انكشت خود اينجا بياور * ودودست من ببين * وبياور دست * و دربغلم بنه و بي ايمان
مباش الا مومن باش * *توما جواب داد كه خداوند مني * وخداي من * *مسيح بدو كفت توما * مرا 28 29
ديدي وايمان اوردي * خنك ايشان كه مرا نبينند * وايمان بياورند * *وبسيار ايتهاء † ديكر عيسي † پيش 30
شاكردان خود كرد كه درين كتاب نبشته نشدند * *واين نيزكه نبشته شد ايمان † بياوريد * كه 31
يسوع مسيح است * پسر خدا * وچون ايمان اورده باشيد * زندكاني جاويد [بنام او] براي شما باشد تا ابد *

Thomas, unus ex duodecim, qui Gemellus dictus est, cum illis in eo loco non erat, illo tempore quo Christum viderunt, quando venit. Discipuli ei dixerunt; Dominum quidem nostrum vidimus. Thomas dixit; Nisi in manibus ejus locum clavorum videro, & digitos meos in locum clavorum, & axillam ejus posuero, non credam. 24 25

XLII. Secundum tempus quo Christus seipsum discipulis ostendit.

Et post octo dies discipuli rursus intus erant, & Thomas cum eis: & foribus clausis Jesus in medio eorum stetit, & Apostolis dixit; Pax super vos. Thomæ autem dixit; Digitum tuum huc infer, & manus meas vide; & porrige manum, & in axillam meam pone: & absque fide ne sis, sed fidelis esto. Thomas responsum dedit; Dominus quidem meus es, & Deus me°. Christus ei dixit; Thoma, me vidisti, & credidisti: beati illi qui me non viderint, & crediderint. Multa autem signa alia Jesus coram discipulis suis fecit, quæ in hoc libro scripta non sunt. Et hæc etiam scripta sunt, ut fidem habeatis, quòd Jesus Christus est, Filius Dei: & cùm credideritis, vita æterna per nomen ejus vobis sit in perpetuum. 26 27 28 29 30 31

Versio VULGATA LATINA.

Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando
24 venit Jesus. Dixerunt ergò ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autem dixit
25 eis; Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitũ meum in locũ
clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo,
26 iterùm erant discipuli ejus intús: & Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis,
& stetit in medio, & dixit; Pax vobis. Deindè dicit Thomæ; Infer digitum
27 tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: &
noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, & dixit ei; Dominus meus,
28 & Deus meus. Dixit ei Jesus; Quia vidisti me, Thoma, credidisti: beati qui non
29 viderunt, & crediderunt. Multa quidem & alia signa fecit Jesus in conspectu di-
30 scipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt,
31 ut credatis, quia Jesus est Christus Filius Dei: & ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

CAP. XXI.

Posteà manifestavit se iterùm Jesus discipulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit 1
autem sic: Erant simul Simon Petrus, & Thomas, qui dicitur Didymus, & Natha- 2
nael, qui erat à Cana Galilææ, & filii Zebedæi, & alii ex discipulis ejus duo. Di- 3
cit eis Simon Petrus; Vado piscari. Dicunt ei; Venimus & nos tecum. Et exie-
runt, & ascenderunt in navim: & illâ nocte nihil prendiderunt. Manè autem 4
facto stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est.
Dixit ergò eis Jesus; Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt 5
ei; Non.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 وتوما احد الاثني عشر الذي يسمي التوم لم يكن هناك معهم لما جاءهم يسوع * فقال له
التلاميذ قد رأينا السيد * فقال لهم ان لم ار في يديه رسم المسامير واضع اصبعي في رسم
26 المسامير وادرك يدي في جنبه لا اومن * وبعد ثمنية ايام كان التلاميذ مجتمعين داخلا ايضا
27 وتوما معهم * فدخل يسوع والابواب مغلقة فوقف وسطهم وقال السلم لكم * ثم قال لتوما هات
اصبعك الي ههنا وانظر الي يدي والق يدك في جنبي * ولا تكن غير مومن بل مومنا *
28 29 * فاجاب توما قايلا ربي والهي * قال له يسوع لما رايتني امنت طوبي للذين لم يروا ويومنون *
30 31 * وصنع يسوع قدام تلاميذه ايات اخر كثيرة لم تكتب في هذا الكتاب * وهذا كتب منها
ليومنوا بان يسوع هو المسيح بن الله * لتكون لكم اذا امنتم باسمه الحياة المويدة *
* الفصل الخامس والاربعون *
1 * ثم من بعد هذا استعلن يسوع لتلاميذه ايضا
2 على بحيرة طبرية وكان استعلانه هكذي * اذ كانوا مجتمعين سمعان الصفا وتوما الذي يدعي
3 التوم * وناثانيل الذي من اهل قانا الجليل * وابنا زبدي * واثنان اخران من تلاميذه * فقال
لهم سمعان بطرس انا امضي لاصيد فقالوا له ونحن نجي معك * وخرجوا فركبوا السفينة ولم
4 يصيدوا في تلك الليلة شيا * فلما اصبحوا وقف يسوع على الشط ولم يعلم التلاميذ انه
5 يسوع * فقال لهم يسوع يا فتيان اعندكم شيا يوكل فاجابوه لا *

Thomas autem unus ex duodecim, qui 24
vocatur Gemellus, non erat ibi cum eis
quando venit ad eos Jesus. Dixerunt er-
gò ei discipuli, Jam vidimus Dominum.
Ait illis; Si non videro in manibus ejus 25
vestigia clavorum, & posuero digitum
meum in vestigia clavorum, & immise-
ro manum meam in latus ejus, non cre-
dam. Et post octo dies erant discipuli 26
congregati intus quoque, & Thomas cum
eis. Et ingressus est Jesus januis clausis,
& stetit in medio eorum, & dixit; Pax
vobis. Deinde dixit Thomæ; Affer di- 27
gitum tuum huc, & respice manus meas,
& injice manum tuam in latus meum,
& ne sis incredulus, sed fidelis. Respon- 28
dit Thomas, dicens; Dominus meus, &
Deus meus. Dixit ei Jesus; Quia vidi- 29
sti me, credidisti: Beati qui non vide-
runt, & credunt. Fecit autem Jesus co- 30
ram discipulis suis, signa alia multa, quæ
non sunt scripta in hoc libro. Et hæc scri- 31
pta sunt ex illis, ut credatis quòd Jesus
est Christus filius Dei: quatenus sit vobis,
quum credideritis in nomine ejus, vita
æterna. Sectio quadragesima quinta.

CAP. XXI.

Tum postea apparuit Jesus discipulis 1
suis iterum ad lacum Tiberiadis: &
fuit apparitio ejus hujusmodi. Quum 2
essent congregati Simon Petra, & Tho-
mas qui vocatur Gemellus, & Natha-
nael qui erat ex incolis Cana Galileæ,
& filii Zebedæi, & duo alii ex discipu-
lis ejus: Dixit eis Simon Petrus; Ego
vado piscatum. Dixerunt ei; Et nos ve- 3
niemus tecum. Et exierunt atque con-
scenderunt navim: & non piscati sunt
in illa nocte quicquam. Quumque ma- 4
tutinum attigissent, stetit Jesus in litore:
& non cognoverunt discipuli eum esse
Jesum. Dixit autem eis Jesus; O juve- 5
nes, habetisne aliquid manducatu? Re-
sponderunt ei; Minimè.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 በሠሉስ፡ፋሲካ፡ወበሰኒታ፡መስቀል፡ኅበ፡ይትነበብ፡፡=፡ ወቶማስ፡አሐዱ፡እመዓ
ሠርቱ፡ወአሐዱ፡ዘይብልዎ፡ዲድሞስ፡ኢሃሉ፡ምስሌሆሙ፡ሶበ፡መጽአ፡እግዚእ፡ኢየሱ
25 ስ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ካልአኒሁ፡አርዳእ፡ርኢናሁ፡ለእግዚእነ፡፡ወይቤሎሙ፡ሰመ፡ኢር
ኢኩ፡እደዊሁ፡ኅበ፡ቀነሠዎ፡ወእመ፡ኢወደይኩ፡አጽባዕትየ፡ውስተ፡ቅንዋቲሁ፡ወእመ፡
26 ኢያበእኩ፡እደዊየ፡ውስተ፡ገቦሁ፡ኢየአምን፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ስሙን፡መዋዕል፡
እንዘ፡ሀለዉ፡ውስጥ፡አርዳኢሁ፡ወቶማስኒ፡ምስሌሆሙ፡እንዘ፡ዕጹው፡ኆኀት፡፡
27 መጽአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወቆመ፡ማእከሎሙ፡ወይቤሎሙ፡ሰላም፡ለክሙ፡=፡ ወእ
ምዝ፡ይቤሎ፡ለቶማስ፡አምጽእ፡አጽባዕተከ፡ወአብእ፡ውስተ፡ገቦየ፡ወአምጽእ፡እደ
28 ዊከ፡ወግስስ፡እደዊየ፡ወኢትኩን፡ናፋቄ፡ወእመን፡፡=፡ ወአውሥአ፡ቶማስ፡ወይቤሎ፡
29 እግዚእየ፡ወአምላኪየ፡፡=፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እስመ፡ርኢከኒሁ፡አመንከ፡፡
30 ብፁዓን፡እለ፡እለ፡ኢይሬእዩኒ፡ይአምኑ፡፡=፡ ወብዙኀ፡ተኣምረ፡ገብረ፡እግዚእ፡
31 ኢየሱስ፡በቅድመ፡አርዳኢሁ፡ዘኢተጽሕፈ፡ውስተ፡ዝንቱ፡መጽሐፍ፡፡=፡ ወዘተጽሐ
ፈ፡ከመ፡ትእመኑ፡ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡፡
ወአሚንክሙ፡ሕይወት፡ዘለዓለም፡ትረክቡ፡በስመ፡ዚአሁ፡፡=፡
1 ፫ለ በረቡዐ፡ፋሲካ፡ምንባብ፡=፡ ወእምዝ፡ካዕበ፡አስተርአዮሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
2 አርዳኢሁ፡በብሔረ፡ጥብሪያዶስ፡፡=፡ ወሀለዉ፡ኅቡረ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ወቶማስ፡
ዘስሙ፡ዲድሞስ፡ወናትናኤል፡ዘቃና፡ዘገሊላ፡ወደቂቀ፡ዘብዴዎስ፡ወካልአን፡ክልኤቱ፡
3 እምውስተ፡አርዳኢሁ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡አሐውር፡እሠግር፡፡ ወ
ይቤልዎ፡ንሕነኒ፡ምስሌከ፡፡ ወሖሩ፡ወዓርጉ፡ሐመረ፡ወአልቦ፡ዘአሠገሩ፡በይእቲ፡
4 ሌሊት፡=፡ ወጸቢሖ፡ይቀውም፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ውስተ፡ሐይቅ፡ወኢያአምሩ፡አር
5 ዳኢሁ፡ከመ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ቦኑ፡ዘብክሙ፡
ዘንበልዕ፡ደቂቅየ፡፡ ወይቤልዎ፡አልቦ፡=፡

Tertiâ paschatis, & posterâ crucis die, ubi legendum. Et Thomas 24
unus ex undecim, quem vocant Didymum, non erat cum iis quando venerat
Dominus Jesus. Et dixerunt ei alii discipuli, Vidimus Dominum nostrum. Et dixit
iis; Nisi videro manus ejus ubi perfoderunt eum: & si non immisero digitos meos 25
in perforationes ejus, & si non intrare fecero manus meas in latus ejus: non cre-
dam. Et post octo dies quum essent intus discipuli ejus, & Thomas cum iis, clausis 26
januis, venit Dominus Jesus, & stetit medio eorum, & dixit iis; Pax vobis. Et 27
tunc dixit Thomæ; Adduc digitos tuos, & infer in latus meum; & adduc manus
tuas, & tange manus meas: & ne sis dubius, sed confidito. Et respondit Thomas, 28
& dixit ei; Dominus meus, & Deus meus. Et dixit ei Dominus Jesus, Quia vidi- 29
sti me, credidisti: beati sunt credentes qui non viderunt me. Et multa signa
fecit Dominus Jesus in conspectu discipulorũ suorum, quæ non scribuntur in hoc 30
libro. Et *hoc* scriptum est, ut credatis quòd Dominus Jesus est Christus filius 31
Dei, & *ut* credentes vitam æternam obtineatis in nomine suo.

CAP. XXI.

Quartâ paschatis lectio.

Et tunc iterum apparuit Dominus Jesus discipulis suis in mare Tiberiadis. 1
Et fuerunt simul Simon Petrus, & Thomas cujus nomen *erat* Didymus, & Na- 2
thanael qui *erat* ex Cana Galilææ, & filii Zebedæi, & alii duo ex discipulis ejus.
Et dixit eis Simon Petrus, Vado piscatum: & dixerunt ei, Ibimus tecum: & profecti 3
sunt, & ascenderunt *in* navim, & nihil fuit quod ceperunt in ista nocte. Et 4
mane facto, stabat Dominus Jesus in litore: & nesciebant discipuli ejus
quòd Jesus esset. Et dixit iis Dominus Jesus; Estne quod habetis, quo vescamur, 5
pueri mei? & dixerunt ei, Nihil est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل سه   سوم بار که مسیح خودرا بشاگردان نمود

1 * بعد ازین خودرا با شاگردان خود نمود * بر دریای طبریه * و شاگردان همچنین باهم
2 می بودند * * شمعون صفا وتوما * که تاما گفته می شود * وناثانییل الك از قطنه
3 جلیل بود * و فرزندان زبدی * ودو دیگر ازشاگردان * * شمعون صفا بدیشان گفت * بریم
بماهی گرفتن * دیگران گفتند * ما نیز می ایم * بیامدند * و درکشتی نشستند * ودران
4 شب چیزی نگرفتند * * وچون صباح شد عیسی بر کنار دریا پیدا شد * [وشاگردان
5 نمی دانستند که عیسی بود] * وبدیشان گفت * جوانان چیزی خوردنی دارید * گفتند نه *

XLIII. Tertium tempus quo Christus seipsum discipulis ostendit.

CAP. XXI.

Post hæc seipsum discipulis suis 1
ostendit ad mare Tiberiadis. Disci-
puli autem pariter unà erant: Sime- 2
on Cephas, et Thomas qui Gemellus
dictus est, et Nathanael qui ex Cat-
neh Galilææ erat, et filii Zebedæi, ac
duo alii ex discipulis. Simeon Ce- 3
phas illis dixit; Ibimus piscatum.
Reliqui dixerunt, Nos etiam veni-
mus. Venerunt itaque et navi ince- 4
derunt, et illâ nocte quidquã non ce-
perunt. Et cùm mane esset, Jesus in
litore maris comparuit: et discipu-
li non cognoverunt quòd Jesus esset.
Et illis dixit; Pueri, Nunquid com- 5
cedendũ habetis? Dixerunt; Minimè.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ 'ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΖ'.

[illegible] dicit eis; *Jacite* in *dexteras partes* navigii rete: &
6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ
invenietis. *Jecerunt* ergò, & non jam illud trahere valebant à multitudine
εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν
piscium. *Dicit* ergò discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro;
7 ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ, σκ ι
Dominus est. Simon *ergò* Petrus *audiens* quia Dominus est, *amicu-*
Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύ-
lum succinxit: (erat enim nudus:) & misit *seipsum* in mare:
την διεζώσατο· (ἦν γὰρ γυμνός·) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·
At alii discipuli navigio venerunt: (non enim erant longè à
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς
terra, sed quasi *à* cubitis ducentis,) trahentes rete pi-
γῆς, (γ) ἀλλ' ὡς ἀπὸ (δ) πηχῶν διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰ-
scium. Ut ergò descenderunt in terram, *conspiciunt* prunas positas,
9 χθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, σκα θ
& piscem superpositum, & panem. Dicit eis Jesus; Affer-
10 καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκα-
te *à* piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, & tra-
11 τε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλ- σκβ θ
xit rete in terram, plenum piscibus magnis centum quinqua-
κυσε τὸ δίκτυον (ε) ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν (ζ) ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντη-
gintatribus. Et *tot existentibus* non scissum est rete. Dicit eis
σκγ θ κοντατριῶν. καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς 12
Jesus; Venite, prandete. Nemo *autem* audebat *discipulorum* interrogare
σκδ ι ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε, ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι
eum; Tu quis es? scientes quia Dominus est. Venit *ergò* Jesus, &
σκε θ αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ 13
accipit panem, & dat eis, & piscem similiter. Hoc jam
λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη 14
σκϛ ι tertiò manifestatus est Jesus discipulis suis, *excitatus ex* mortuis.
τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς (η) μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
Cùm ergò prandissent, dicit Simoni Petro Jesus; Simon *Jona*, dili-
σκζ θ Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγα- 15
gis me plus his? Dicit ei; Etiam, Domine: tu scis quia amo te. Di-
πᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέ-
cit ei; Pasce agnos meos. Dicit ei iterùm *secundò*; Simon *Jo-*
σκη ι γει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μου. Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων Ἰω- 16
na, diligis me? Ait illi; Etiam, Domine: tu scis quia amo te. Dicit
νᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει
ei; Pasce *oves meas.*
σκθ θ αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

MS. A. (γ) ἀλλὰ (δ) πήχεων (ε) εἰς τὴν γῆν, (ζ) μεγάλων ἰχθύων (η) μαθηταῖς, ἐγερθεὶς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ ܡܢ ܓܒܐ ܕܝܡܝܢܐ ܕܐܠܦܐ ܘܬܫܟܚܘܢ ܘܐܪܡܝܘ. 6
ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܓܕܝܗ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܢܘܢܐ ܕܐܚܕܬ. * ܘܐܡܪ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ 7
ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܗܢܐ ܡܪܢ ܗܘ. ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܕܡܪܢ ܗܘ. ܢܣܒ
ܟܘܬܝܢܗ ܐܣܪ ܚܨܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܥܪܛܠܝ ܗܘܐ. ܘܫܕܐ ܢܦܫܗ ܒܝܡܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
* ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܣܦܝܢܬܐ ܐܬܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܪܚܝܩܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܡܢ ܝܒܫܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ 8
ܡܐܬܝܢ ܐܡܝܢ. ܘܢܓܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܗܝ ܕܢܘܢܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܠܐܪܥܐ. ܚܙܘ 9
ܓܘܡܪܐ ܟܕ ܣܝܡܢ. ܘܢܘܢܐ ܟܕ ܣܝܡ ܥܠܝܗܝܢ ܘܠܚܡܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 10
ܐܝܬܘ ܡܢ ܢܘܢܐ ܕܨܕܬܘܢ ܗܫܐ. * ܘܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܢܓܕܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܠܐܪܥܐ. ܟܕ 11
ܡܠܝܐ ܢܘܢܐ ܪܘܪܒܐ. ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܠܬܐ. ܘܒܗܢܐ ܟܠܗ ܝܘܩܪܐ ܠܐ ܐܨܛܪܝܬ ܡܨܝܕܬܐ
ܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܬܘ ܐܫܬܪܘ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ. ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ 12
ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܕܡܢܘ. ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܪܢ ܗܘ. * ܩܪܒ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܢܘܢܐ 13
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. * ܗܕܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܬܚܙܝ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܟܕ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ 14
ܡܝܬܐ. * ܕܘܟܪܢܐ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܩܘܕܫ ܥܕܬܐ ܘܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ *ܢܒ*
* ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܬܪܝܘ. ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ. ܪܚܡ ܐܢܬ 15
ܠܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
ܪܥܝ ܠܝ ܐܡܪܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ ܪܚܡ 16
ܐܢܬ ܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
ܪܥܝ ܠܝ ܥܪܒܝ.

Ait illis; Conjicite rete vestrum à latere dex- 6
tro naviculæ, & invenietis. Conjecerunt
igitur, nec poterant attrahere rete præ mul-
titudine piscium quos continebat. Dixit au- 7
tem discipulus ille quem amabat Jesus, Ce-
phæ; Hic est Dominus noster. Simon verò,
quum audisset Dominum nostrum esse, ac-
ceptâ tunicâ suâ, præcinxit lumbos suos,
(quandoquidem nudus erat) & dejecit se in
mare, ut veniret ad Jesum. Alii autem disci- 8
puli naviculâ venerunt, (non enim multùm
aberant à terra, sed circiter ducentis cubitis)
& trahebant rete illud piscium. Quum au- 9
tem ascendissent in terram, conspiciunt pru-
nas positas, & piscem eis impositum, & pa-
nem. Et dixit eis Jesus; Afferte ex piscibus 10
quos modò piscati estis. Et ascendit Simon 11
Petra, traxitque rete in terram plenum pisci-
bus magnis, centum & quinquaginta tribus:
& toto illo onere non scissum est rete illud.
Et dixit eis Jesus; Venite, prandete. Nemo 12
autem ex discipulis audebat interrogare eum
quis esset, quum scirent Dominum nostrum
esse. Accessit autem Jesus, & accepit panem 13
& pisces, deditque eis. Hâc jam tertiâ vice 14
apparuit Jesus discipulis suis, quum resurre-
xisset à mortuis.

In commemoratione Simonis Petri, & sanctificatione Ecclesiæ, consecrationéque Episcoporum. 52.

Quum autem prandissent, dixit Jesus Simo- 15
ni Petræ; Simon Bar-jona, amas me plus-
quam hi? Dicit ei; Etiam, Domine mi, tu
nôsti quòd amem te. Dixit ei Jesus; Pasce 16
mihi agnos meos. Dixit ei iterum secundâ
vice; Simon Barjona, amas me? Dicit ei;
Etiam, Domine mi, tu scis quòd amem te.
Dixit ei Jesus, Pasce mihi oves meas.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

عيسي كفت دام را از كنار راست† بيندازيد تا بيابيد چون بينداختند دام پر شد 6
چنانك نمي توانستند كشيدن* از بسياري كه درو ماهي بود* *وآن شاكرد كه عيسي 7
اورا دوست مي داشت* بصفا كفت* كه اين خداوند ماست مسيح* شمعون چون شنيد كه
خداوندست* جبهء خودرا ستد* ودر ميا بست* سبب انك برهنه بود* و خودرا در دريا انداخت*
و پيش عيسي آمد* *ديكر شاكردان دركشتي امدند* براي انك از زمين سخت دور نبودند* 8
الا قدر دويست كام* وآن دام ماهي را مي كشيدند* *وچون بر زمين بر آمدند* 9
ديدند† اخكرهاء اتش برافروخته* وماهي و نان نهاده* *عيسي بشاكردان كفت* اين را 10
كه نو كرفتيد* بياوريد* *شمعون صفا بالا رفت* ودام را بر زمين كشيد* ودام پر بود† 11
از ماهيء بزرك* صد و پنجاه و سه ماهي بود* و بدين همه كراني دام دريده نشد*
عيسي بديشان كفت بياييد* و چاشتيء خودرا بخوريد* وكسي از شاكردان كستاخي 12
نمي كرد* كه كيست* ويا بپرسد* و مي دانستند كه خداوند ماست*

Jesus dixit; Rete à latere dextro 5
jaciatis, ut inveniatis: cùm jecissent
itaque rete impletum fuit, adeò ut
non possent trahere, præ multitudine
quæ in eo piscium erat. Et ille disci- 7
pulus, quem Jesus diligebat, Cephæ
dixit; Hic quidem Dominus noster
est Christus. Simeon autem quum
audisset quòd Dominus esset, tuni-
cam suam cepit, & medio sui accin-
xit, propterea quòd nudus erat, &
seipsum in mare projecit, & ad Je-
sum venit. Alii autem discipuli na- 8
vigio venerunt, eò quòd à terra val-
dè remoti non erant, sed circiter
ducentis cubitis, & rete illud pisciū
trahebant. Et cùm in terram ascen- 9
dissent, viderunt prunas ignis accen-
sas, & piscem & panem positum. Je- 10
sus discipulis dixit; Hoc quòd nu-
per cepistis, afferte. Simeon Cephas 11
ascendit, & rete in terram traxit:
rete autem plenum erat piscibus ma-
gnis, centum quinquaginta et tres pi-
sces erant: & hoc toto pondere rete
scissum non erat. Jesus illis dixit; 12
Venite, & prandium vestrum com-
edite. Nemo autem ex discipulis
ausus est, quis esset vel ut interro-
garet: sciebant enim quòd Do-
minus noster esset.

Versio VULGATA LATINA.

6 Dicit eis; Mittite in dexteram navigii rete; & invenietis. Miserunt ergò:
7 & jam non valebant illud trahere præ multitudine piscium. Dixit ergò di-
scipulus ille quem diligebat Jesus, Petro; Dominus est. Simon Petrus cùm
audisset quia Dominus est, tunicâ succinxit se (erat enim nudus) & misit
8 se in mare. Alii autem discipuli navigio venerunt, (non enim longè erant
9 à terra, sed quasi cubitis ducentis,) trahentes rete piscium. Ut ergò descen-
derunt in terram, viderunt prunas positas, & piscem superpositum, & pa-
10 nem. Dicit eis Jesus; Afferte de piscibus, quos prendidistis nunc. Ascen-
11 dit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus cen-
tum quinquaginta tribus. Et cùm tanti essent, non est scissum rete. Dicit 12
eis Jesus; Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare
eum; Tu quis es? scientes, quia Dominus est. Et venit Jesus, & accipit 13
panem, & dat eis, & piscem similiter. Hoc jam tertiò manifestatus est Je- 14
sus discipulis suis, cùm resurrexisset à mortuis. Cùm ergò prandissent, dicit 15
Simoni Petro Jesus; Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei; Etiam,
Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei; Pasce agnos meos. Dicit ei ite- 16
rùm; Simon Joannis, diligis me? Ait illi; Etiam, Domine, tu scis quia amo
te. Dicit ei; Pasce agnos meos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فقال لهم القوا شبكتكم عن يمين السفينة فتجدوا * فالقوا ولم يقدروا ان يشلوها من كثر
7 الحيتان * فقال التلميذ الذي كان يسوع يحبه لبطرس انه الرب * فلما سمع سمعان الصفا
8 انه السيد اتزر بقميصه لانه كان عاريا والقى نفسه في البحر * وجاء التلاميذ الاخر في
السفينة لانهم لم يكونوا متباعدين من الشاطي الا نحو مايتي ذراع وهم يجذبون تلك
9 الشبكة التي فيها الحيتان * فلما صعدوا الى الارض راوا جمرا موضوعا وعليه حوتا وخبزا *
10 * فقال لهم يسوع قدموا من السمك الذي صدتم الان * فصعد سمعان الصفا وجذب
11 الشبكة الى فوق الارض اذ هي مملية حيتانا كبارا ثلثة وخمسين ومائة * وبهذا العدد لم
12 تنخرق الشبكة * فقال لهم يسوع تعالوا لتاكلوا * ولم يجسر احد من تلاميذه ان يساله انت
13 من لانهم علموا انه السيد * فجاء يسوع واخذ خبزا وسمكا واعطاهم * هذه مرة ثالثة ظهر
14 يسوع لتلاميذه لما قام من الاموات *

* الفصل السادس والاربعون *

15 * فلما اكلوا قال يسوع لسمعان بطرس يا سمعان بن يونا اتحبني اكثر من هولاء * فقال له
16 نعم يا رب انت تعلم اني احبك * قال له ارع خرافي * ثم قال له ثانية يا سمعان بن يونا اتحبني *
فقال له نعم يا سيد انت تعلم اني احبك * قال له ارع كباشي *

*Dixit eis; Jacite rete vestrum à dex- 6
tera navis, & invenietis. Jecerunt
ergò, & non potuerunt trahere illud
præ multitudine piscium. Quare ait 7
discipulus, quem Jesus diligebat, Pe-
tro; Sanè est Dominus. Cùm autem
audisset Simon Petra quòd Dominus
esset, præcinxit se tunicâ suâ, quo-
niam erat nudus, & dejecit sese in
mare. Tum venerunt discipuli alii 8
in navi (non enim erant distan-
tes à litore nisi circiter ducentis cu-
bitis) trahentes illud rete in quo erant
pisces. Cùmque ascendissent in ter- 9
ram, viderunt prunas positas, & su-
per iis piscem, & panem. Et dixit 10
eis Jesus; Afferte de piscibus quos
piscati estis modò. Itaque ascendit 11
Simon Petra, & traxit rete in ter-
ram, cùm esset plenum piscibus ma-
gnis, tribus & quinquaginta supra
centum: & tali cum numero non est
scissum rete. Et dixit eis Jesus; 12
Venite ad comedendum. Et non ausus
est quisquam ex discipulis ejus inter-
rogare eum, Tu quis es? quandoqui-
dem noverant ipsum esse Dominum.
Et venit Jesus, & accepit panem 13
ac pisces, deditque eis. Hæc est vi- 14
ces tertia quâ apparuit Jesus disci-
pulis suis, quum surrexisset à mortuis.*

Sectio quadragesima sexta.

*Cùm ergò manducâssent, dixit Jesus 15
Simoni Petro; Simon, fili Jona, di-
ligisne me plus his? Dixit ei; Et-
iam Domine, tu scis quòd amem te.
Dixit ei, Pasce agnos meos. Dein- 16
dè dixit ei secundò; Simon, fili Jo-
na, diligisne me? Dixit ei; Etiam
Domine: tu nôsti quòd amem te. Di-
xit ei, Pasce arietes meos.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወይቤሎሙ ፡ አውርዱ ፡ መሣግሪክሙ ፡ ኀበ ፡ ይምነ፡ ሐመር፡ ወትረክቡ፡፡ ወይቤልዎ፡
ሠራሕነ፡ ኵሉ፡ ሌሊተ፡ ወአልቦ ፡ ዘረከብነ ፡ ወበቃልከሰ፡ ናወርድ፡ ወአውሪደሙ፡ ስአ
7 ኑ፡ ስሒበ፡ እምብዙኆ፡ ዓሣቲሁ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ለጴጥሮስ፡ ዝኩ፡ ረድእ፡ ዘያፈቅ
ሮ፡፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እግዚእነ፡ ውእቱ፡ ወሰሚዖ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ከመ፡ እግዚ
እነ፡ ውእቱ፡ ቀነተ፡ ዘይትዓፀፍ፡ እስመ፡ ዕራቁ፡ ውእቱ ፡ ወወረደ፡ ውስተ፡ ባሕር፡፡=፡
8 ወቢጹስ፡ በሐመር፡ በጽሑ፡ ወቅሩብ፡ ምድር፡ እምኔሆሙ፡ መጠነ ፡ ክልኤ፡ ምእት፡
9 በእመት ፡ እንዘ፡ ይስሕቡ ፡ መሣግሪሆሙ፡፡=፡ ወወሪደሙ፡ ምድረ፡ ረከቡ፡ ፍሕመ፡
10 ብቍጸ፡ ወዓሣ፡ ወኅብስተ፡ ስሩዐ፡፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አምጽኡ፡
11 እምውስተ፡ ዓሣት፡ ዘአኀዝክሙ፡ ይእዜ፡፡=፡ ወዓርገ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ወሰሐበ፡
መሥገርተ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወምሉእ፡ ዓሣተ፡ ዓበይተ፡ ምእት ፡ ወኀምሳ፡ ወሠለስ
12 ቱ፡፡ ወእንዘ፡ መጠነዝ፡ ብዝኆ፡ ኢተሠጠ፡ መሥገርቱ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ንዑ፡ ንምሳሕ ፡፡ ወኢተኀበሉ ፡ እምአርደኢሁ ፡ ይበልዎ፡ መኑ፡ አንተ፡ እስ
13 መ፡ ኢአመሩ ፡ ከመ ፡ እግዚእነ ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወመጽአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወነሥ
14 አ፡ ኅብስተ፡ ወወሀቦሙ፡ ወዓሣሂ ፡ ከማሁ፡፡=፡ ወሣልሱዝ ፡ እንዘ ፡ ያስተርአዮሙ፡
15 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርደኢሁ ፡ ተንሢኦ ፡ እምነ ፡ ምውታን፡=፡ ወእምድኅረ፡ መ
ስሑ፡ ይቤሎ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለጴጥሮስ፡ ስምዖን ፡ ዘዮናስ፡ ታፈቅረኒኑ፡ ፈድፋ
ደ፡ እምእሉ፡፡ ወይቤሎ፡ እወ ፡ እግዚኦ፡ ለሊከ፡ ታአምር ፡ ከመ፡ አፈቅረከ፡፡ ወይቤ
16 ሎ፡ ረዓይኬ ፡ አባግዕየ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ካዕበ፡ ደግመ፡ ስምዖን፡ ዘዮናስ፡ ታፈቅረኒኑ፡
ወይቤሎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡ አንተ፡ ታአምር ፡ ከመ ፡ አፈቅረከ፡፡ ወይቤሎ ፡ ረዓይኬ፡ አ
ባግዕየ፡፡=፡

Et dixit iis; Demittite retia vestra ad dextram navis, & invenietis: & dixe- 6
runt ei; Laboravimus totam noctem, & nihil fuit quod invenimus, sed ad ver-
bum tuum demittemus: & quum demisissent non potuerunt trahere præ multi-
tudine piscium Et dixit Petro ille discipulus, quem diligebat Dominus Jesus, 7
Dominus noster est. Et audiens Simon Petrus quòd Dominus noster erat, accin-
xit amictum suum, quia nudus erat, & descendit in mare. Et socii ejus in navi 8
venerunt (& distabat terra ab iis circa ducentos cubitos) trahentes rete eo-
rum. Et descendentes *in* terram, invenerunt prunas accensas, & piscem, & 9
panem positum. Et dixit Dominus Jesus; Adferte ex piscibus quos cepistis 10
modò. Et ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, & plenum fuit pi- 11
scibus magnis, centum & quinquaginta & tribus: & quum tot essent, non fissum
fuit rete. Et dixit iis Dominus Jesus; Venite, prandeamus. Et non ausi fuerunt 12
aliqui ex discipulis ejus, dicere ei; Quis es? quia sciverunt quòd Dominus
noster fuit. Et venit Dominus Jesus, & accepit panem, & dedit iis; & pisces 13
similiter. Et tertiâ hâc *vice* apparuit Dominus Jesus discipulis suis, quum re- 14
surrexisset à mortuis. Et postquàm prandissent, dixit Dominus Jesus Petro; 15
Simon Jonæ, diligisne me plus quàm hi? Et dixit ei; Etiam Domine, tu ipse
scis quòd diligo te. Et dixit ei; Pasce igitur oves meas. Et dixit ei iterum se- 16
cundò; Simon Jonæ, diligisne me? Et dixit ei; Etiam Domine, tu scis quòd di-
ligo te. Et dixit ei; Pasce igitur oves meas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * مسيح † پيش آمد ونان وماهي را † ستد وبديشان داد * * واين سوم بارست كه عيسي
14 خودرا بشاكردان خود نمود * بعد از انك از ميان مردكان † بر خاست * وچون چاشت خوردند *
15 عيسي روي بشمعون صفا اورد * وكفت شمعون پسر يونا * مرا دوست مي داري † از ايشان بيشتر *
شمعون كفت اري خداوند ما تو مي داني كه من ترا دوست مي دارم * عيسي بدو كفت برهاء
16 مرا بچران † براي من * * بار دوم باربدو كفت شمعون پسر يونا مرا دوست مي داري * شمعون
بدو كفت * آري خداوند من مي داني † كه ترا دوست مي دارم * عيسي بدو كفت
كوسفندان مرا بچران † براي من *

*Christus ergo accessit, & panem & 13
piscem accepit, & illis dedit. Et 14
hoc tertium tempus erat, quo Jesus
seipsum discipulis suis ostendit,
postquàm de mortuis surrexisset.
Cùm autem pransi essent, Jesus vul- 15
tum ad Simeonem Cepham vertit,
& dixit; Simeon fili Jonæ, me di-
ligis illis magis? Simeon dixit;
Etiam Domine noster, tu scis quòd
ego te diligam. Jesus ei dixit;
Agnos meos pasce mihi. Rursùs 16
secundâ vice ei dixit; Simeon fili
Jonæ me diligis? Simeon ei dixit
Etiam Domine mi, scis quòd te di-
ligam. Jesus ei dixit; Oves meas
pasce mihi.*

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ʼΙΩΑΝΝΗΝ.

Dicit ei tertiò; Simon *Jonæ*, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν
ei tertiò, Amas me? & dixit ei; Domine, tu omnia *scis*: tu
αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς (θ) με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ
cognoscis quia amo te. Dicit ei *Jesus*; Pasce oves meas. Amen,
18 γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκε τὰ (ι) πρόβατά μου. Ἀμὴν
amen dico tibi; Cùm esses junior, cingebas *teipsum*, & ambulabas ubi volebas:
ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες·
cùm autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & *feret*
ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ (κ) οἴσει
quò non vis. Hoc autem dixit, significans quâ morte *glorificaturus* esset Deum.
19 ὅπου οὐ θέλεις. Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν.
Et hoc *effatus*, dicit ei; Sequere me. Conversus *autem* Petrus, *conspicit*
20 καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. (λ) Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει
discipulum quem diligebat Jesus, sequentem: qui & *recubuerat* in cœna
τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα· ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ
super pectus ejus, & *dixerat*; Domine, quis est *tradens* te? Hunc *videns*
21 ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; Τοῦτον ἰδὼν

σλ ι. — σλα θ — σλβ ι

Petrus, *dicit* Jesu; Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus; *Si*
ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν 22
eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu sequere me. Exivit
αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; (μ) σὺ ἀκολούθει μοι. Ἐξῆλθεν 23
ergò sermo iste *ad* fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit
οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. καὶ οὐκ εἶπεν
ei Jesus; *Quòd* non moritur: sed, *Si* eum volo manere donec veniam,
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι,
quid ad te? Hic est discipulus *testificans* de his, & *scribens* hæc:
τί πρός σε; Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· 24
& scimus quia verum est testimonium ejus. Sunt autem & alia multa *quæcunque*
καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα 25
fecit Jesus; quæ si scribantur *ad unum*, nec ipsum arbitror mundum capere
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι
scriptos libros. *Amen.*
τὰ γραφόμενα (ν) βιβλία. Ἀμήν.

Τοὺς τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου στίχους ἐν τοῖς ἡμετέροις οὐχ εὕρομεν ἀντιγράφοις.

MS. A. (θ) με; λέγει αὐτῷ, (ι) προβάτιά μου. (κ) οἴσει σε ὅπου (λ) Ἐπιστραφεὶς ὁ (μ) σύ μοι ἀκολούθει. (ν) βιβλία.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 *ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܘܒ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ ܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܟܪܝܬ ܠܗ
ܠܟܐܦܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܕܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܟܠܡܕܡ ܐܢܬ ܝܕܥ
18 ܐܢܬ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܪܥܝ ܠܝ ܢܩܘܬܝ. *ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟ. ܕܟܕ ܛܠܐ ܗܘܝܬ. ܐܢܬ ܡܐܣܪ ܗܘܝܬ ܚܨܝܟ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܝܬ ܠܐܝܟܐ ܕܨܒܐ
ܐܢܬ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܣܒܬ. ܬܦܫܘܛ ܐܝܕܝܟ ܘܐܚܪܢ ܢܐܣܘܪ ܠܟ ܚܨܝܟ ܘܢܘܒܠܟ ܠܐܝܟܐ ܕܠܐ
19 ܨܒܐ ܐܢܬ. *ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܢܚܘܐ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܕܢܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ.
ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. * ܠܘܘܟܪܢܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ *ܢܓ *
20 *ܘܐܬܦܢܝ ܫܡܥܘܢ. ܘܚܙܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܝܡ ܗܘܐ ܠܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ. ܗܘ ܕܢܦܠ
21 ܗܘܐ ܒܚܫܡܝܬܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܡܪܝ. ܡܢܘ ܡܫܠܡ ܠܟ. *ܠܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ
22 ܟܐܦܐ ܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܘܗܢܐ ܡܢܐ. *ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ
23 ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܐ ܠܟ. ܐܢܬ ܬܐ ܒܬܪܝ. *ܘܢܦܩܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܒܝܢܬ ܐܚܐ. ܕܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ
ܡܐܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܠܐ ܡܐܬ ܐܡܪ. ܐܠܐ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܐ
24 ܠܟ. *ܗܢܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܘܐܦ ܟܬܒ ܐܢܝܢ. ܘܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܫܪܝܪܐ
25 ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ. *ܐܝܬ ܕܝܢ ܐܦ ܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ. ܐܠܝܢ ܕܐܠܘ ܚܕܐ ܚܕܐ
ܡܬܟܬܒܢ ܗܘܝ. ܐܦܠܐ ܗܘ ܥܠܡܐ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܣܦܩ ܗܘܐ ܠܟܬܒܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܗܘܘ.

*ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ ܕܡܠܠ
ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ *

Dixit ei Jesus rursùm tertiâ vice; Simon Barjona, amas me? At tristis fuit Cepha, quòd dixisset ipsi tertiâ vice, Amas me? proindè dixit ei; Domine mi, tu omnia sapis, tu nôsti quòd amem te. Ait illi Jesus; Pasce mihi oviculas meas. Amen, amen dico ti- 17
bi; Quum puer esses, tu tibi cingebas lumbos tuos, & ibas quò volebas: quum autem senueris, extendes manus tuas, aliúsque cinget tibi lumbos tuos, et ducet te quò nolles. Hoc autem dixit, ut indicaret quâ mor- 18
te glorificaturus esset Deum. Et quum hæc dixisset, ait illi; Post me venito. 19

In commemorationem Johannis Evangelistæ. 53.

Conversus autem Simon vidit discipulum illum quem amabat Jesus, ponè venientem, qui recubuerat in cœna super pectus Jesu, dixerátque; Domine mi, quis te proditurus est? Hunc quum vidisset Cepha, di- 20
xit ad Jesum; Domine mi, hic autem quid? 21
Dixit ei Jesus; Si velim hunc manere usquedum veniam, quid ad te? tu me sequere. 22
Exivit itaque hic sermo inter fratres, illum discipulum non esse moriturum: Jesus autem nequaquam dixerat, Non morietur; sed, Si velim hunc manere usque dum veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui 23
testatus est de his omnibus, quique scripsit hæc: & scimus nos verum esse testimonium 24
ejus. Sunt autem & alia quamplurima, quæ fecit Jesus: quæ si sigillatim scriberentur, ne ipse mundus quidem, ut puto, sufficeret iis qui scriberentur libris. 25

Finitum est Evangelium sacrosanctum Prædicatio Johannis Evangelistæ, quod locutus est & proclamavit Græcè, Ephesi.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 *سوم بار بدو كفت * شمعون ابن يونا * مرا دوست مي داري * [و صفا را غصه بود كه سه
بار بدو كفت مرا دوست داري] شمعون بدو كفت * خداوند من * در همه چيز ترا وقوف
و خبر هست * تو مي داني كه من ترا دوست مي دارم * عيسي بدو كفت ميشان †
18 † مرا بچران براي من * راست راست بتو مي كويم * چون جوان بودي * تو براي خود
ميان خود مي بستي * و در هر كجا كه مي خواستي مي رفتي * چون پير شدي دست
19 خود را بر داري و ديكرست† كه ميان ترا ببندد * و ترا ببرد هر كجا كه نخواهي * اين
كفت تا بنمايد كه بكدامين مرك خواهد مردن * و خدا يرا ستايش دهد * چون مسيح اين
20 سخنها كفت بشمعون كفت در دنبال من بيا * *او التفات كرد * ديد ان شاكرد را كه عيسي
دوست مي داشت * در دنبال او مي آيد * ان شاكرد كه در شبانكاه خوردن فصح بر سينه
عيسي تكيه كرده بود * و پرسيد از مسيح كه خداوندم * كيست انك ترا بدست مي
21 22 دهد * *چون صفا بديد بعيسي كفت خداوندم اين چيست * *عيسي بدو كفت *

Tertiâ vice illi dixit; Simeon fili Jonæ, me diligis? Cephæ autem dolor fuit, quòd tribus vicibus ei dixisset, Me diligis? Simeon itaque ei dixit; Domine mi, omnis rei tibi scientia & notitia est, tu scis quòd ego te diligam. Jesus ei dixit; Oves 17
meas pasce mihi. Verè, verè tibi dico; Cùm juvenis eras, tu tibi ipsi lumbos cingebas, & quocunque velles, ibas: cùm autem senex fueris, manum tuam tolles, & alius est qui lumbos tuos cinget, & te feret quò no- 18
les. Hoc dixit, ut ostenderet quâ morte moriturus erat, & Deo gloriam daturus. Et cùm Christus hæc verba dixisset, Simeoni dixit; Post me veni. Ille 19
conversus vidit illum discipulum, quem Jesus diligebat, post eum venientem, illum inquam discipulum qui in cœna Paschali pectori Jesu innixus erat, & Jesum interrogaverat; Domine mi, quis est ille qui te in manus inimicorum dat. Cùm Cephas 20
eum vidisset, ad Jesum dixit; Domine mi, huic quid est 21
futurum? Jesus ei dixit; 22

Versio VULGATA LATINA.

17 Dicit ei tertiò; Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit
ei tertiò, Amas me? & dixit ei; Domine, tu omnia nôsti: tu scis quia amo
18 te. Dixit ei; Pasce oves meas. Amen, amen dico tibi; Cùm esses junior,
cingebas te, & ambulabas ubi volebas: cùm autem senueris, extendes ma-
19 nus tuas, & alius te cinget, & ducet quò tu non vis. Hoc autem dixit,
significans quâ morte clarificaturus esset Deum. Et cùm hoc dixisset, dicit ei;
20 Sequere me. Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Je-
sus, sequentem, qui & recubuit in cœna super pectus ejus, & dixit; Do-
21 mine, quis est qui tradet te? Hunc ergò cùm vidisset Petrus, dixit Jesu;
Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus; Sic eum volo manere donec ve- 22
niam, quid ad te? tu me sequere. Exiit ergò sermo iste inter fratres, quia 23
discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus; Non moritur: sed; Sic
eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui 24
testimonium perhibet de his, & scripsit hæc: & scimus, quia verum est
testimonium ejus. Sunt autem & alia multa, quæ fecit Jesus: quæ si scri- 25
bantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scriben-
di sunt, libros.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم قال له ايضا ثالثة يا سمعان بن يونا اتحبني * فحزن الصفا لقوله له ثلث مرات اتحبني * فقال 17
له يا سيد انت عارف بكل شي وانت عالم اني احبك * قال له ارع نعاجي * امين امين اقول 18
لك انك اذ كنت شابا * كنت تشد ذاتك وحدك وتمضي الى حيث تشاء * فاذا شخت فانك
تبسط يديك وآخر يشدك ويحملك الى حيث لا تريد * قال هذا مشيرا باية ميتة يمجد الله * 19
فلما قال هذا قال له اتبعني * والتفت الصفا فراى ذلك التلميذ الذي كان يسوع يحبه 20
تابعه * وهو الذي اتكا وقت العشاء على صدره وقال له يا سيد من الذي يسلمك *
* هذا لما راه بطرس قال ليسوع يا رب وهذا ما باله * فقال له يسوع ان اردت ان اتركه حتى اجي 21 22
فما بالك انت * اتبعني انت * فذاعت هذه الكلمة في الاخوة ان ذاك التلميذ لا يموت * ويسوع لم 23
يقل انه لا يموت بل ان اردت ان اتركه حتى اجي فما بالك انت * هذا هو التلميذ الذي 24
يشهد بهذا وكتبه * ونحن نعلم ان شهادته حق هي * وفعل يسوع اشياء اخر كثيرة ايضا * 25
لو كتبت واحدة واحدة لظننت ان العالم لم يسعها صحفا مكتوبة *

Item dixit ei quoque tertiò; Simon, fili 17
Jona, diligisne me? Contristatus est au-
tem Cephas eò quòd dixisset ei tribus
vicibus, Diligisne me? quare dixit;
Domine, tu scis omnia, & tu nôsti quòd
amem te. Dixit ei, Pasce oves meas.
Amen, amen dico tibi, quòd quum esses 18
juvenis, cingebas te ipse solus, & ibas
quò volebas: at quum senueris, tu qui-
dem extendes manus tuas, & alius te
stringet, ferétque te quò non voles. Di- 19
xit hoc asserens quo mortis genere glori-
ficaturus esset Deum; Cùmque dixisset
hoc, ait illi; Sequere me. Et conver- 20
sus est Cephas, viditque illum discipu-
lum quem Jesus diligebat, sequentem se,
nempè eum qui recubuerat tempore cœ-
næ super pectus ejus, & dixerat ei; Do-
mine, quis est qui te proditurus est?
Hunc quum vidisset Petrus, dixit Je- 21
su; Domine, hic autem, cujus est men-
tis? Ait illi Jesus; Si velim eum re- 22
linquere quoad veniam, quid curæ ti-
bi est? sequere me tu. Pervulgatum est 23
igitur hoc verbum inter fratres, quòd il-
le discipulus non moreretur. Et Jesus
non dixerat eum non moriturum; sed, Si
velim eum linquere quoad veniam, quid
curæ tibi est? Hic est discipulus qui 24
testimonium perhibuit de his, & scripsit
hæc: & nos scimus testimonium ejus
verum esse. Fecit autem Jesus res alias 25
multas etiam, quæ si scriberentur singu-
læ, equidem arbitror quòd mundus non
caperet eas libris conscriptas.

كمل بعون الله تعالى انجيل القديس يوحنا بن زبدي حبيب الرب الكارز بحياة
الابد وهي كمال اربعة الاناجيل المقدسة المحيية
بسلام الرب امين *

Absolutum est, opitulante Deo excelso, Evangelium Sancti Johannis filii Zebedæi dilecti Domini, Prædicatoris vitæ æternæ. Estque finis quatuor Evangeliorum Sacro-sanctorum vivificantium: salvante Domino. Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤሎ፡ ሣልሰ፡ ስምዖን፡ ዘዮናስ፡ ታፈቅረኒኑ፡፡ ወተከዘ፡ ጴጥሮስ፡ እስመ፡ ሣልሰ፡
ይቤሎ፡ ታፈቅረኒኑ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ ለሊከ፡ ታአምር፡ ኵሎ፡ ከመ፡ አነ፡ አፈቅ
18 ረከ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ረዓይኬ፡ አባግዕየ፡፡፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለከ፡
እመ፡ ወሬዛ፡ አንተ፡ ተቀንት፡ ለሊከ፡ ወተሐውር፡ ኀበ፡ ፈቀድከ፡፡ ወእመ፡ ልህቀ፡ ታነሥ
19 እ፡ እደዊከ፡ ወባዕድ፡ የቀንተከ፡ ወይወስደከ፡ ኀበ፡ ኢትፈቅድ፡፡፡ ወዘንተ፡ ዘይቤ፡ ይ
ሔምር፡ በአይ፡ ሞት፡ ይሴብሖ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ [ይቤሎ፡] ትልወ
20 ኒ፡፡፡ ወተመይጠ፡ ጴጥሮስ፡ ወርእዮ፡ ለረድኡ፡ ዘያፈቅሮ፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይተሉ፡፡ ዘ
ረፈቀ፡ ዲበ፡ እንግድዓቲሁ፡፡ እንዘ፡ ይድረሩ፡ ወዘይቤሎ፡ እግዚኦ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ዘያግብ
21 አከ፡፡፡ ወኪያሁ፡ ርእዮ፡ ጴጥሮስ፡ ይቤሎ፡ ለኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ ዝኬ፡ እፎ፡፡፡
22 ወይቤሎ፡ ኢየሱስ፡ እመኒ፡ ፈቀድኩ፡ የሀሉ፡ እስከ፡ሶበ፡ እመጽእ፡ ሚ፡ለዕሌከ፡ ወአንተሰ፡
23 ትልወኒ፡፡፡ ወወፅአ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ በኀበ፡ አኀው፡ ከመ፡ ውእቱ፡ ረድእ፡ ኢይመውት፡፡ ወ
ኢየሱስ፡ ኢይቤሎ፡ ኢይመውት፡ አላ፡ እመ፡ ፈቀድኩ፡ የሀሉ፡ እስከ፡ ሶበ፡ እመጽእ፡ ሚ
24 ለዕሌከ፡፡፡ ወውእቱ፡ ረድእ፡ ሰማዕተ፡ በእንተዝ፡ ወዘሂ፡ ጸሐፈ፡ ዘንተ፡ ናአምር፡ ከ
25 መ፡ ጽድቅ፡ ስምዑ፡፡፡ ወቦ፡ ባዕደ፡ ዘገብረ፡ ኢየሱስ፡ ብዙኀ፡፡ ወሶበ፡ ተጽሕፈ፡ ኵ
ሉ፡ እመ፡ ኢያገምሮ፡ ዓለም፡ ጥቀ፡ መጻሕፍቲሁ፡ ዘተጽሕፈ፡ አሜን፡፡፡
ወንጌል፡ ዘዮሐንስ፡ ቃሉ፡፡፡ ፳፻፯፻፡

Et dixit ei tertiò; Simon Jonæ diligísne me? Et tristis fuit Petrus, quia tertiò 17
dixisset ei, Diligísne me? & dixit ei; Domine, ipse tu scis omnia: *tu scis* quòd
ego diligo te. Et dixit ei Dominus Jesus; Pasce igitur oves meas. Amen, amen 18
dico tibi, Quum junior esses, cingebas teipsum, & ibas quò voluisti: & quum
senueris, levabis manus tuas, & alius cinget te, & ducet te quò non vis. Et quum 19
hoc diceret, edocebat per quam mortem glorificaturus esset Deum. Et hoc dicto,
dixit ei; Sequere me. Et conversus fuit Petrus, & vidit discipulum quem dili- 20
gebat Jesus, sequentem, qui recubuerat super pectus ejus dum cœnaret, & qui
dixerat ei; Domine, quis est qui prodet te? Et ipsum videns Petrus, dixit Je- 21
su; Domine, hic quomodo? Et dixit ei Jesus; Si voluerim ut maneat usque- 22
quò veniam, quid ad te? sed tu sequere me. Et exivit hic sermo apud fratres, 23
quasi hic discipulus non moreretur. Et Jesus non dixit ei, Non moritur: sed, Si
voluerim ut maneat usquequò veniam, quid ad te? Et ille discipulus testis 24
fuit de hoc: & qui scripsit hoc, scimus quòd verum est testimonium ejus. Et 25
fuerunt alia quæ fecit Jesus multa: & si scriberentur omnia, non comprehende-
ret mundus ipse libros, qui scriberentur. Amen.

Voces Evangelii Johannis, 2600.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

اگر من بخواهم که این بماند * تا ان وقت که من بیایم * تو چه کاره * تو بیا در دنبال من *
* واین کلمه پیش برادران بدر آمد * که آن شاگرد نمیرد * نه برای انك نمیرد گفت * لیکن 23
اگر بخواهم این بماند تا انکه که من بیایم * تو چه کاره * * این آن شاگردست * که برین 24
همه گواهی داد و باز اینهارا نبشت * و می دانیم که گواهی او راستست * * وهست 25
چیزها دیگر که عیسی کرد * که اگر یك یك نبشته می شد پندارم که عالم برنمی تافت *
از کتابها نبشتن * و نویسندگان عالم عاجز می شدند *
تمام شد چهار انجیل معظم متی و مرقس و لوقا و یوحنا

Si ego velim ut hic maneat usque
ad tempus quo ego venero, tuâ quid
refert? Tu veni post me. Et hic ser- 23
mo ad fratres exivit, quòd ille di-
scipulus non moriturus esset: haud
tamen *quòd non moriturus esset, di-*
xit Jesus; *sed, Si velim ut hic ma-*
neat usq; ad tempus quo ego venero,
tuâ quid refert? Hic ille discipulus 24
est, qui de his omnibus testimonium
dedit, & hæc etiam scripsit: & sci-
mus quòd testimonium ejus verum
est. Et multæ res aliæ sunt, quæ 25
Jesus fecit, quæ si singulatim scri-
pta essent, opinor quòd mundus non
sufficeret libris scribendis, & scri-
bæ mundi deficerent.

Absoluta sunt quatuor Evangelia gloriosa Matthæi, Marci, Lucæ, & Johannis.